»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěšćki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 1. | Sobotu 2. januara 1909. | Letnik 68.

Nowoletny spěw.

Saßo lěto leži sady,
A nowe lěto nam dak ſ hnady
Ssy, Božo, kiž ßam ſ hnadu dźesch.
Ty pak, kiž ty cźaßy wodźisch
A zyrkej ßwoju we nich płodźisch,
Ty pschezo luboscź wostanjesch.
Cźe, Wótcźe, khwalimy,
Nam wostanjesch, schtož ßy,
Wukhowanje.
Hlaj to, schtož wuradźił ty ßy,
To wuwjedźene widźimy.

Psches žiwjenje ßmuhu runu
My wschitzy dźemy jenož junu,
Ssyw wußywacź ßej k wěcźnoscźam.
Wucź naß dny tu krótke wužicź
A we nich ßwěru tebi ßłużicź,
So njejßu junu k ßudej nam!
Cźaß k wußywej ßy dał;
Schtóž njeje wußywał,
Niczo njeźnje.
Duž spožcź nam ty, so mudri ßmy
A dobry ßyw ßycź khwatamy!

S dowěrjenjom daj nam hladacź.
Na tebje jenož, wschak ty tradacź
We žanym cźaßu njedasch nam!
Wjeßele dha stawacź chzemy,
Hdyž w twojim mjenje dale dźemy,
Pój ßam naß wodźicź k njebjeßam!
Wscho derje cźinił ßy,
We twojej ruzy ßmy,
Wótcźe wěcźny,
Duž modlenje ßo na tebje
Nam zyle sałoźiło je.

Běžecź daj nam wschěm we wěri
Po twojej prawej sbóžnej cźěri!
Wschak wěmy, so ßy pola naß.
Ssam też podróżnik na semi
Ssy wobdały był ſ cźerpjenjemi
A prajił: Ja ßym pola waß.
Spožcź wěru, khróbłoscź, móz,
Hdyž pschibliża ßo nóz,
Knjeże Jesu!
Wschak twoji ßmy, nasch pak ßy ty,
Sso na wěcźne cźi ßwjecźimy.

*

Satraschne semjerźenje w połodnischej Italskej.

Stare lěto je, prjedy hacź je k kónzej dóschło, cźłowjestwo ſ njeßměrnym njesbožom wustróżiło. Połodnischa Italska, kraj, kotryž ßo se ßwojej płódnoscźu a rjanoscźu paradisej runa, je ßo se semjerźenjom wupuscźił, kajkeż ßebi cźłowska fantasija pschedstajicź njesamóże. Něhdźe 200,000 cźłowjekow je pak ſ nawałow mórskich žołmow ßo tepiło, pak ßo pod rospadankami twarjenjow pohrjebało. Sa někotre minuty je wjazy cźłowjekow žiwjenje shubiło, hacź w dołhej krwawnej wójnje. Sda ßo, kaž so by ßo cźłowjekam pokasacź dyrbjało, so ßu jich wědomoscźi a samoźenju mjesy postajene, kotreż ßo pschekroczicź njehodźa. Cźłowjek saßo widźi a spóśnawa, so je ßłabe stworjenje napschecźo hobrskim mozam, kotreż je Boża wschehomóz do natury pokožiła. Kaž pohłuschcheny hewak tak mudry a druhdy wschehomózny ßo myßlazy cźłowski duch psched hubjenstwom a horjom steji, kotreż ßu někotre minuty na sto tyßazy cźłowjekow pschinjeßke.

Rańscha strona kupy Sizilije a ſ napschecźa jej leżazy mórski brjóh Italskeje stej ßo se semjerźenjom do zyła pscheměnikej. Najbóle je ßo mórska wuscźina pola Messiny potrjechiła. Pschi njej ßu ßo tśt rjane města: **Messina** na kupje Siziliji a na ſ napschecźa leżazym brjohu Italskeje w provinzy Calabriji **Reggio** a **Palmi** do cźista smicźike. Njeßměrna materialna schkoda pornjo shubjenju cźłowstich žiwjenjow ßnadnje waži. Licźba woporow ßo dźeńża na 200,000 wobliczа. Kaž ßo sda, je ßrjedź Messinskeje mórskeje wuscźiny podmórski vulkan wupraßnył. W Riposto widźachu, kak morjo w schěrokoscźi něhdźe 1000 metrow wot brjoha wróczo stupi, potom ßo jako hobrska žołma sběhny a ßo psches wobaj brjohaj wali. Woda bě tak ſ błótom a pěskom směschana, so někotre rosprawy wo błótowej žołmje rěcźa, kotraż ßo ſ njepschemóżnej mozu ſ pohłuschazym ruczom ſ brjohow na kraj wali. Tak ßo w stronach wokoło Riposto sta.

Psched Messinu ßo morjo wokoło 5 hodźin rano do njeměra da. Bórsy po tym ßo wone sapocźa sběhacź a spadowacź, a njeßměrny pschiwał wody ßo na město wuła. Hnydom na to bě swjerch wody ſ cźełami a rospadankami pschikryty. Prjedy hacź njeßwitasche, njebě móżno, ßebi wulkoscź njesboża pschedstajicź, kotreż w stawisnach Sizilije ßwojeho runjecźa nima. Nimale 50 metrow wyßoka žołma bě woßobnej pschedměscźe Genzirri a Faro wot semje wotpławiła; jejne ville ßu ßo se wschěmi wobydlerjemi wot scmje shubiłe, a zyłu krajinu je morjo późrjeło. Messina je ßo mohł rjez wutupiła. Po semjerźenju njebě niczo dale widźecź, dyźli hromada rospadankow, ſ kotrychž hischcźe runje stejaze murje wulkeho hoscźenza „Trinacria" won tcźachu. Wschě druhe hoscźenzy a wjetsche twarjenja ßu ßo pak saßypłe, pak ßo ſ morjom wotpławiłe. S dróhow bě žałoßne kschicźenje a žałoscźenje ßłyschecź. Potom na dobo, mohł rjez ſ kuślanskej mozu, woheń wudyri. Husta mróczel kura město pschikry. K temu ßo sliwkojty deschcź lijesche. Město mějesche woprawdźity napohlad hele. Ludźo, kotsiž běchu ßo polnasy wukhowali, kaž bludni psched mozu wohnja, psched lijazym wichoratym deschcźom a psched ßo saßypazymi twarjenjemi cźěkachu. Chzychu ſ města na krajnu dróhu wuběžecź, abo ßo na łódźe na sjawnym morju wukhowacź. Cźěkazych ludowych cźrjódow dla bě wojakam wukhowanske dźěło jara poczeżene. Polizajski direktor, kotryž chzysche ßam wukhowanske dźěło nawjedowacź, ßo ſ padazymi rospadankami sarasy. Też jeho ßynojo ßu pod rospadankami ßmjercź namakali. Mjes saraźenymi je też arzybiskop Derrico, brigadny komandant general Costa a sapóßłanz Nicola Fulci a jeho ßwójbni. Jeho bratr Ludovico Fulci, kotryž je teho runja sapóßłanz, ſ bolosczemi wowrótniwschi sa jich cźěkami pytasche.

Jena w pschistawje leżaza ruska łódź ßo ſ morjowym pschiwalom na Messinaske dróhi cźißny, jena druha hischcźe njesnata łódź je ßo potepiła. Żelesniske kolije ßo do semje sapadnychu. Camposantoske naměsto je ßo shubiło.

Komandant torpedoweho cźołma „Saffo" powjeda: 1/4 6 hodźin rano bě na dobo satrasche schuczenje a rjechtowanje ſ morjoweje hłubiny ßłyschecź. S dobom ßo morjo kaž hora sběhny a w pschistawje leżaze łódźe dźiwje do ßo smjeta. Někotre parne a rybaske łódźe a jich mużstwo je morjo późrjeło. Po morju njeliczomne rosbitki pławachu. Mużstwo torpedoskeho cźołma do města khwatasche, ſ kotrehoż skoro we wschěch stronach woheń ßapasche. S palazych domow ludźo w ßmjertnym strasche wo pomoz wołachu a kschicźachu.

S jastwow a khostarnje bě ßo 276 jatych wudobyło. Woni ßo ſ měschczańskim wopłuskom sjednocźichu a po měscźe rubjachu. Morwym a sranjenym porsty wotrěsachu, so bychu ßo jich pjerschczenjow smozowali. Na cźěle rjaneje młodeje knjenje, kotrejž jejnu pychu a drastu rubichu, ßo njewuprajne hrosnoscźe skucźichu. Město so bychu pod rospadankami žałoscźazych a stonazych ludźi wukhowali, jich woni sabiwachu, so bychu jich mohli wurubicź. Knjeżek-

ſtwo je teho dla nahły ꝓud wuwołacź dało, a wojazy ꝓu na to wjele rubjeżnikow ſeſatſéleli.

W kaſarmach, kotrež ꝓu ꝓo ſaꝓypke, ꝓu ꝓo ſkoro wſchitzy wojazy ſaraſyli. S pěſcheho regimenta cźiꝛko 89 je jenoż 10 muži żiwych wostało. S offizěrow njeje ꝓo ani jedyn wukhował.

We wokolnoſcźi Meſſiny běchu ꝓrjedu na dróhach prozeꝓiony połnahich ludźi, żónſlich a muꝛſkich, widźecź, kotſiż wołajo a każ ſ widliſchcźemi ꝓo tſchaꝓo na ſemju ꝓo klakachu a ꝓo k ꝓwjatym wołachu, abo każ wowrótnjeni ꝓo do wutrobna pjerjechu a ꝓebi włoꝓy wutorhachu. Żałoſcź je hobrſzy wulka, ſo żane bitwiſchcźo hróſbniſche a żadławiſche wobraſy wotkrycź njemóże.

Wutupjenje měſta Reggia.

Na Reggio ꝓo morjo wula a wſchě twarjenja wotpławi. S dobom we wſchelakich ſtronach płun rosbuchny a wupuſcźenje wudoſpołni. Hdyż ꝓo njeſboże ſta, dyrbjeſche runje rańſchi żeleſniſki cźah ſ dwórniſchcźa wujěcź. Na dobo ꝓo dwórniſchcźo ſaꝓypny a wſchitkich puczowarjow pod roswalinami pohrjeba. Hród, gymnaſij a wulka żyrkej ꝓu ꝓo wupuſcźiłe a ſkoro wſchitzy wuczomzy gymnaſije ꝓu ꝓo tepili. Kaſarmy ꝓu ꝓo ſaꝓypke a ꝓu nětkotre ſta wojakow pod ꝓwojimi rospadankami pohrjebałe. Wſchě dwórniſchcźa a żeleſnize na dalokoſcź 18 kilometrow ꝓu ꝓo ſ morjom póżrjełe.

Komandant żenijowych wojakow Corani, kotrehoż bě knjeżerſtwo k ſnjeſbożenym na pomoz póßłało, je telegrafował: „Dyrbju wobkrucźicź, ſo je zyły Reggio wutupjeny. Pod pſchiwalom mózneje móríſkeje żołmy, je jenoż mało wojakow a ziwiliſtow żiwych wostało. Wſchě wßy we wokolnoſcźi Reggia ꝓu wupuſcźene. Biſkopowy hród je ꝓo ſbiſkopom a wſchitkimi prälatami ſe ſemje ſhubił.

Położenje měſta je ꝓo, hdyż ꝓmě ꝓo wo położenju hiſchcźe rěcźecź, doſpołnje pſcheměniło. Kolo wokoło je ꝓo ſemja wotewrita a rosdźěraze wudrjenzy ꝓu naſtałe, abo hobrſke ſkały ꝓu ꝓo nakopike. Boja ꝓo, ſo ꝓo Reggio do morja ponuri. Reggiowſki prefekt je knjeżerſtwu wojſewił, ſo ꝓu ꝓo prjedawſche wyßokoleżaze dźěle měſta hacź k morju dele ſwjeſle a ſo pſchezo dale wjaſnu. Wjazy dyżli połozja wobydlerjow je ꝓo morikło. Sso ſaßypnywſchi je zyrkej nětkotre ſta cźłowjekow ſaraſyła, kotſiż měnjachu, ſo ꝓu tam wucźeł namakali. Bliſko Reggia je ꝓo móríſke dno tak pſcheměniło, ſo ꝓo łódźe wjazy njeſwěrja k brjohej pſchijěcź.

W Meſſinje je ꝓo ꝓrjedu popołdnju ſemjerżenje woſpjetowało. Nowy ꝓyłny podſemſki ſtork hiſchcźe nětkotre murje, kotrež běchu ſtejo wostałe, powali. Pſchi tym je ꝓo ſ nowa wjetſcha liczba cźłowjekow ſaraſyła.

Meſſinſka móríſka wuſcźina je ſ cźłowcźimi a ſkótnymi cźěłami a ſ wjele rosbitkami każ ſatykana. Móríſka wuſcźina je na woběmaj brjohomaj hinaſchu formu doſtała.

Wutupjenje měſta Palmia.

We wupuſcźenym Palmiu hiſchcźe 800 morwych pod rospadankami leži. Wobydleríſtwo w zyłej njeſbożownej krajinje hłodu mrěje. Mjena wſchěch wupuſcźenych měſtow a wßow njeje móżno mjenowacź. Wſchón kźéjazy kraj wokoło Meſſinaſkeje móríſkeje wuſcźiny je wulke pohrjebniſchcźo. Sapółkanz Colocci wo wutupjenju Palmia powjedaſche: Ssamo najhórſche fantaſije ſkeho ducha njemohłe ꝓebi hróſbny napohlad wumyßlicź, kotrež njeſbożowne měſto po ſemjerżenju dawa. Wjele khěżow je ꝓo ꝓrjedża pukło a rospadło, tak ſo do wotewrjenych wobydlenjow hladaſch. Zyłe rjady khěżow ꝓu ꝓo do prědka nakhiliłe, każ ſo bychu ꝓo k poſtrowjenju połkoniłe. Stara wulka zyrkej je wěżu ſhubiła a ꝓo ꝓrjedża ſłamała. Pſched zyrkwju je hromada żałoſtnje rosmjecźenych, roszychnowanych, ſ krjwu wopanzanych cźěłow ſtkładżenych, pſched kotrymiż żónſke ꝓmjertne litanije ſpěwaju. Wſchudźe ꝓo ſ roswalinow wo pomoz ſchiczi a ſchkrěczi, tyßazy wo pomoz ſkiwła, kotrymż ꝓo pomhacź njehodźi. Tak njeliczomni ꝓu ſaßypnjeni, kotſiż ꝓu hiſchcźe żiwi, tola dyrbja pod rospadankami wumrjecź.

Nuſa cźeknjenzow.

Do měſta Catanije na Siziliji njepſchestawajzy łódźe ſ cźeknjenzami pſchikhadźeja, kotſiż ꝓu wſchitzy w żałoßnych wobſtejnoſcźach. Żónſke ꝓu do cźeńkich krywow ſawalene a ꝓo ſe ſymizu tſchaßu. Duchownje ꝓu każ njepſchitomni a na żane praſchenje njewotmołwjeja, ale jenoż mjena ꝓwojich ꝓwójbnych, pod rospadankami pohrjebanych, bórbotaju. Jendźelſkeho konſula Gaſtona je jena jendźelſka łódź do měſta Palerma pſchiwjeſła. Jemu ſtej ꝓo wobej noſy rosmjatkej. Konſulowa ꝓwójba jeż pod rospadankami pohrjebana. Każ ꝓo ſda, je ꝓo też němſki konſul w Meſſinje pſchi ſemjerżenju ſe ꝓmjercźu pſchekhwatał. Wo nim njeje hiſchcźe żana powjeſcź dóſchła.

Na ſpodźiwne waſchnje je żandarm Diſaſtro, kotryż je teho runja ſ łódźu do Katanije pſchijěł, żiwjenje wukhował. Wón powjedaſche: Hdyż khory we łożu w ſpitalu leżach, ꝓo na dobo ſchꝑundowanje wocźini a ja hromadźe ſ łożom ſe ſchtwórteho poſkhoda pſches tſcźi, druhi a prěni dele k ſemi padżech, hdyż we łożu njeſranjeny leżo wostach.“

Żałoßny bě woßud artilleriſtich kaſarmow, na kotrež ꝓo morjo wali, tak ſo ꝓo artilleriſtojo tepichu. Runje tak ꝓo wjele měſchcźanam ſta. W huſtym kurje ꝓo mnoſy njemóżachu ſ měſta namakacź. Wjele wobydlerjow je w prěnich ſtróżelach ſ balkona na dróhu ſkocźiło. Se 160,000 wobydlerjow w Meſſinje je ꝓo na najwyſchſche jenoż 12,000 wukhowało. Duż je ꝓebi ſemjerżenje w měſcźe Meſſinje ꝓamym 148,000 cźłowjekow ſa wopor żadało. Wukhowani ꝓu w żałoßnych wobſtejnoſcźach a wulku nuſu cźerpja. Hakle ruſke wójniſke łódźe pomoz pſchinjeßechu a khlěb rosdźělichu. W Santa-Maria-kaſarmach je ꝓo ſ dweju kompagnijow jenoż 14 wojakow wukhowało. Też univerſita je doſpołnje wupuſcźena.

Khowanje cźěłow.

Po poßlednich powěſcźach je ꝓo hižo někhdże 100000 cźěłow khowało. Spěſchne pſchekłacźe powětr ſe ſtraſchnymi nakażadłami napjelnja. Duż je knjeżerſtwo poruczìło, cźěła rucźe ſpalicź. Tak wjele hacź ꝓu ſamohli, ꝓu cźěła hromadu ſpytali a na wulke hromady ſkopili. Najprjódzy dyrbjachu lěkarjo kóżde cźěło pſchepytacź, ſo by ꝓo ſpóſnało, hacź je żiwjenje ſ nich wucźekło. Tale wobhladniwoſcź wſchak ꝓo njeje wſchudźe nakożiła, a nětko ꝓo hižo praji, ſo ꝓu ꝓo mnoſy ſranjeni ſe żiwym cźěłom ſpalili. Hdy bychu wulku hromadu ſkopili, bychu ju ſapalili a wſchě cźěła ſpalili, mjes tym ſo bychu jedyn abo nětkotſi měſchnizy w blíſkoſcźi Bożu mſchu cźitali.

W měſcźe Palermje w Siziliji ꝓo nakażazych khoroſcźow boja, dokelż błótowe morjo tyßazy cźěłow wopſchija, a w tu khwilu żanych wuhladow njeje, ſo mohłe ꝓo ſpalicź abo pohrjebacź. Wětr daloko do kraja dych ſaſtajaze cźěłowe wudymanja njeße.

Semjerżenje pola äolſkich kupow.

Do Brüſſela ꝓu telegrafiſke powjeſcźe pſchiſchłe, ſo ꝓu ꝓo też äoliſke kupy, ſ wjecźora Małeje Aſiſkeje leżaze, ſe ſemjerżenjom potrjechiłe. Jena łódź chżyſche k jenej kupje pſchijěcź, tola ſe ꝓyłnym móríſkim rżenjom ꝓo wona wróczo cźißny. S kupow w nozy a wodnjo ſ hłoßom wo pomoz wołaju. Hacź do ſchtwórtka wjecźora njejßu wóßom parnych łódźow nadeſchli, kotrež ꝓu pſches měſtno njeſboża jěłe. Ani w Romje, ani w Neaplu njewjedża, hdże ꝓu wostałe.

Italſki kral a kralowa w Meſſinje.

Kral a kralowa ſtaj ꝓrjedu do Meſſiny pſchijěłoj. Kral ꝓo hnydom do wupuſcźeneho měſta poda. Wón ruſkich, italſkich a jendźelſkich matroſow dla jich khróbłeho wukhowanſkeho dźěła pokhwali a ꝓo ſa jich dźěłom wobhonjeſche. Kralowa mjes tym ſranjenych na łódźach wopyta a jich troſchtowaſche.

Nowy ſakſki wólbny ſakoń w prěnjej komorje.

Prěnja komora ſakſkeho ꝓejma je ꝓo ſarjełka, nowemu wólbnemu ſakonjej, w druhej komorje pſchijatemu, pſchihłoßowacź. Deputazija, kotraż wo nowym ſakonju wuradźuje, je wobſamkła, jón wotpokaſacź. Wona ꝓo woßebje na poſtajenju poſtorkuje, ſo maja wuſwolerjo wot 50. lěta żiwjenja wjazy wólbnych hłoßow doſtacź. Dale ꝓo jej njeſpodoba, ſo dyrbja ꝓamoſtatni rjemjeßlnizy, kotſiż wjazy wólbnych hłoßow pſchidoſtanu, niz 600 ale 1000 hriwnow dokhodow měcź.

Pſchi narunanſkej wólbje do druheje komory ſakſkeho ꝓejma w Döbelnſko-Waldheimſkm wokrjeßu ꝓu nationalliberalneho kandidata, fabrikſkeho wobßedżerja dr. jur. Nicthammera ſ 53 hłoßami wuſwolili, 22 hłoßow ſozialdemokratſki kandidat doſta.

Wójnſki ſtrach na Balkanje.

Ruſki miniſter ſwonkownych należnoſcźow, Iſwolſki, je ꝓwoju dołho wocźakowanu rěcź pſched tydżenjom w dumje měł. Wo ruſkej ſwonkownej politizy roſprawjejo wón wobkrucźeſche, ſo ruſko-

franzowski swjask Ruskej njesadźewa, se wschěmi mozami pschećelnje wobkhadźeć. Iswolski runje kaž wjerch Bülow měni, so ßo wón pschećiwo Němskej njeměri. Bołharska je ßo pschećiwo radźe Ruskeje jako njewotwißne kralestwo wuwołało. Njedźiwajcy teho ßebi Ruska njemóże sarjez, s Bołharskej sympathisować. Ruska ßo wo to prózuje, so bychu Bołharska, Sserbija a Cźorna Hora s Turkowskej swjask sćinili a ßo se shromadnej myßlu na ßwoju ßamostatnosć sjednoćili. Wot Awstriskeje Ruska wočakuje, so ßo na kongreßu, na kotrymž smeje ßo wo annexiji Boßnije a Herzegowiny jednać, sa tajke rosrißanje sawadnych praschenjow wupraji, s kotrymž budże ßo powschitkowny měr spěchować. Sserbija a Cźorna Hora njech se symnej krwju wunoschk konferenzy dočakatej.

Iswolski njeje w tutej rěći niczo nowe prajił. Te ßame myßle ßo we wokolniku, wulkomozam pschipóßłanym, namakaju. Wón drje sjawnje pschećiwo annexiji njeprotestuje, tola ßebi žada, so by konferenza wo njej jednała. Tam na konferenzy budże ßo namjetować, so byschtej Boßnija a Herzegowina, hdy byschtej pod Awstriskej wostałej, ßamosarjadniſtwo dostałej. Sserbija a Cźorna Hora dyrbitej ßo na to waschnje spokojić, so ßo jimaj kruch kraja Boßnije a Herzegowiny pschewostaji, s kotrymž ßo jimaj pucź k morju wotewri. Awstriske knjeżeŕſtwo je hižo pschipowjedźiło, so ßebi wo pschichodnym politiskim stejischću Boßnije a Herzegowiny niczo pschikasować njeda, a so na to žanych myßlow njeje, so by ßo Sserbiji a Cźornej Horje kruch kraja wotstupił. Prjedy hač ke konferenzy dóńdźe, drje wójna na Balkanje wudyri. Tak bórsy hač ßněh rostaje a ßo wjedro sćopli, drje kanony saruja a tśelby sabubotaja.

Jednanja mjes Turkowskej a Awstriskej

wo pjenježnym sarunanju, kotrež měła Awstriska Turkowskej sa Boßniju a Herzegowinu sapłaćić, njeje hač dotal wuspěcha měło. Awstriska nochze Turkowskej s zyła žane sarunanje dać. Wona je jenož swólniwa, nowu turkowsku pożczonku na to waschnje podpjerać, so s njeje sa 50 milijonow hriwnow dołžnych listow pschewosmje. Dale chze ßo wona wo to prózować, so ßměła Turkowska zło na wukrajne twory powyschić. Turkowska je wobej poskićeni wotpokasała.

Ruszy dobrowólnizy sa Sserbiju.

F Ruski general Lipować w Odeßy w ruskich nowinach wschitkich tych Rußow, kotśiž ßu ßo jako dobrowólnizy sa Sserbiju samolwili, napomina, so bychu 15. januara do Odeßy pschischli. Tam ßo woni wobrónja a ßo potom do Sserbije dowjesu.

Sastajenje njepschećelnosćow mjes Venezuelu a Hollandskej.

S knjejſtwom präsidenta Castra je nimo. Noweho präsidenta Gomeza ßu po zyłym kraju pschipósnali. Revoluzija je ßo bjes krejpschelecźa skónczika. Ssamo Castrowy bratr, Celestino Castro, je komando nad wójſkom wotedał a wschě brónje, 6000 tśelbow a 3 milijony patronow, wudał. Nowy präsident Gomez je hnydom žadanja Hollandskeje dopjelnił, ßo s Columbiju dla mjesy rosrunał a wobkhad łódźow do Columbije do rjada stajił. Castrej ßu wosjewili, so ßu jeho kubła konfiskowali.

Bratraj.

Bratraj běschtaj, ale po postawje a powasy wschelakaj.

Jan, młódschi bratr, bě ßrěnjeje wulkosće, ßwižny, s módrymaj wóczkomaj, a jaßne mjehke włoßy jemu do pschećelneho wotewrjeneho cźoła padachu. Jakub bě wulki, koscźaty, mějesche cźmowej wocži, cźorne kudźerjawe włoßy a hněwny wuras wobliča.

Jan bě dobrocźiwy, žiwy, wotewrjeny, Jakub bě pokhmurjeny a samyßleny.

Jan bě mikosćiwy, cźopkeje wutroby, cźinjesche rad dobroty, kaž dźeńske ßwětło, Jakub, k słobam nakhileny, pokhmurjeny a hruby, kaž symna, bjesßwětkowa nóz.

Dźěcźo ßu mi pscheměnili, by Herta, burowka, skorźiła, hdyž by dyrbjała małeho Jakubka s łubje abo s hródże cźahać, so by jeho bratrej pschitowarschiła, kotrehož ßo s njesrosymliweje a njesawinjeneje wotkhilnosće sdalowasche a wotwlakowasche.

Dźěsći ßebi ženje rosymikoj a ßo snjeßkoj njeběschtej.

Hdy by ßebi jedyn kut we dworje na prawizy k hrajkanju wubrał, by ßo druhi w kucźe na lěwizy pscheđ domskim popschał. Ženje njeběschtaj jenajkich pschećelow, podobnych ßamownosćow měkoj.

Hdyž běschtaj dorostłej, ßebi jedyn rybakstwo, druhi pak pólne dźěło sa powołanje wuswoli. Wudowa bě jimaj wolu wostajiła, ßo w tej wězy rosßudźićej.

Ji bě prawje, so móżesche ßebi zunjeho Jana k ßwojej njepoßrědnjej podpjerje w domje a w dworje wobkhować.

Rybakstwo je hłowne žórko sežiwjenja domoródnym wobydlerjam Islandskeje (Lodowskeje); hrubeho Jakuba wschědnje džiwjemu, schěrokemu morju pschewostajeć, ji tak cźežko njebywasche, kaž hdy budźische Jana temule wußudej dowěrjeć dyrbjała.

Wona wobeju jenak horzo se ßylnej macźeŕskej luboscźu lubowasche. Ale Janowe pschećelne waschnje, s kotrymž ßo ji s luboscźiwym pschepodawanjom kóždy dźeń s nowa podawasche, ji hólza bóle njeparujomneho cźinjesche.

Hdyž běschtaj bratraj wotrostkoj, nawopacźne strony jeju wschelakoreju woßebitosćow dźeń a wótrischo wustupowachu, a tute nawopaki, dźeń a wjazy mozow nabywajo, we woběmaj pschinarodźenu wotkhilnosć pschisporjachu, kotrež jeju pschezo dale a bóle wot ßebje rosehnawasche.

S rědka a jim nusowanaj, macźeŕnemu roskasej, kotrehož ßo sminyć njemóżeschtaj, poßkuchajo, byschtaj něschto shromadnje wuwjedkoj. Herta krute knjejſtwo wjedźesche a ßamo tež hrubeho Jakuba na wusdźe dodźeržeć wjedźesche.

Kóždy ßam woßebje do zyrkwje jěchaschtaj, a schtožkuli móżno, kóždy ßam sa ßo dźěłaschtaj. Ssamo wjecźor a na njedźelskich popoldnjach, hdyž bychu ßo wobydlerjo druhich dworow wo jstwje ithadźowali, so bychu ßebi stare namrěte powjesće a bajki, kotrychž ma Islandska wjazy dyžli žadyn druhi kraj ßwěta, w lubej shromadnej bjeßadźe powjedali, ßebi wonaj niczo hromadźe pschećelnje njepowjedaschtaj, ßo jedyn druheho sdalowaschtaj.

Ani mózny wliw cźaßa, kaž bě ßo macź nadźijała, jeju nawopacźneho waschnja njewoßkabjesche. Wostaschtaj ßebi pschećiwnje smyßlenaj.

Hdyž dyrbjesche Jan město wotrocźka ßwojeho bratra k wjeßkowanju pschewodźeć, wujěsdźowaschtaj njepowjedajo won a tak tež ßo domoj wróćeschtaj. Macźeri to srudobu cźinjesche a tuteho srudneho njenaturskeho saměra dla mějesche bjessparne ßylsow pokne nozy.

Ale tu ßo nopoßledku pokasa, so mataj tola jedyn shromadny woßud. Wobaj běschtaj k młodej Hańži wulkeje luboscźe nabykoj, kotraž bu, dokelž bě jenicźke dźěcźo semrjeteje pschiwusneje, pscheđ krótkim cźaßom do domu pschiwsata.

Kak běschtaj do teho pschischkoj, so ju tak jara lubowaschtaj, to ani jedyn ani druhi njebudźische prajić mohł. Kóždy bě ßwoje cźucźa s cźicha we wutrobje sawrjene noßył; ani Hańža wo wichorach sdacźa njemějesche, kotrež we wutrobje bratrow howrjachu, wonaj pak widźeschtaj — kaž tež cźłowjek njewjedro pytnje, prjedy hač stużene mrócźele njebjo saczěmnjeja —, so ßo poczina nowa murja mjes nimaj posběhować.

Kaž wschitko druhe, běschtaj tež to s cźicha jedyn pschi druhim njeßkoj.

Junu pak tola k wurjeknjenju dóńdźe, dokho potkóczene ßkowo.

Wobaj runje shromadnje ßycź s mórskeho saliwa sběhaschtaj, kotryž dwór wobmjesowasche.

„Cźeho dla mi jeje nochzesch wostajić?“ Jakub njejabzy a njepschihotowanje rjekny, kaž by ßo ßamo rosymjało, so jemu tón druhi rosymi. „Ty ßy pschećelny a rjany, tebje rodźa wschitke, wostaj mi tu jenicźku!“

A Jan jemu srosymi a směromnje wotmolwi: „Jeli so ßebi ta jena tebje wuswoli, wsmi ßebi ju, tola prjedy chzu ßo jeje wopraschać.“

„Ty ßo jeje praschać njeßměsch“, Jakub njemdrje teptasche, na bratra cźmowje hladajo. Pschewinjesch-li ty ßwoje žedźenje, njestupisch-li mi ty jako sadźewk do pucźa, budźe a dyrbi wona moja bycź. Wona wě, so je jenemu s naju sa žonu postajena.“

„Jeli so pak ßym nětkole tón jedyn ja“, Jan wurjadnje naczißny.

„Cźeho dla njemohł to runje tak derje tež ja bycź“, Jakub kschipjo se jubami naczißny.

„Duž to najlěpje jeje rosßudej pschewostajmoj. Jeno to ßebi žadam, schtož je moje, wuwojować ßebi jeje nochzu. Hischcźe dźenßa s njeju poręcźmoj. Wuswoli-li ßebi tebje, chzu ßo s krwawjazej wutrobu wot njeje dźělić, wuswoli-li ßebi mje, budź wona moja lubowana žona. Njesda ßo to tebi, Jakubje, prawda a prawje?“

„Bratsje“, tón po khwili, mjes tym so běschtaj wobaj njerěcźo dźěłałoj, dych podtłóczujo wustorczi, „bratsje!“ Jan jeho prěni króć tak prajić ßłyschesche. „Bratsje, wostaj mi ju, ja jeje parować njemóżu! Poßkuchaj na mnje“, wón nahle pokracźowasche, druhemu sarěcźenje wotpokasujo, „ja bjes jeje luboscźe bych njesbożowny był.

Rubiſch=li ju mi, rubiſch mi raj. Ja ju dyrbju mĕcź — wona mje ſbožowneho ſczini a mje teho dla“ — jeno ſ napinanjom ßo teho wuſna — „dobreho ſczini.“

Proſcho ſtyknjenej ruzy poſbĕhowaſche a ſ płomjenjatym wobliczom a ſe ſadwĕlowazym pohladom na Jana ſhladowaſche, w kotrehož wutrobje jeho wĕrna ßylna luboſcź k Hańži a jeho ßobuželnoſcź ſ bratrom wojowaſchtej.

Skónczńje, hdyž tamny ſtonajo na ſemju wudźĕraſche, wón ſ podtkóczenym hłoßom rjekny: „Nó, dha potajkim. Rĕcź ſ njeju, ſamołwjej ßo wo nju. Tſi dny chzu cźi k temu dacź. Tſi dny chzu k temu mjelczećź, mjelczo pſchipoßłuchacź, pſchihladowacź. Jeli ſa tón cźaß do teho ſwoli, twoja žona bycź — potom cźi twojeho ſboža ſawidźećź nochzu. Jeli ſo pak tebje wotpokaže, Jakubje, potom, potom budźe wona moja“, ſ podtkóczenym dobyczĕrſkim ſawyſkom dorĕcza.

Jakub na to wotmjelkny. Njerĕczo dźĕło dodźĕłaſchtaj, njerĕczo ßo do domu wrócźiſchtaj. Po wjeczeri Jakub macź proſcheſche, ſ nim do kuchiny hicź. Sſkowa lutujo jej ſdźĕli, ſo ma myßle, ßo wo Hańžu ſamołwicź. So njech wona hnydom w runjej mĕrje ſ holzu porĕczi, ſo chze tu na rosßudźenje cźakacź.

„Chzu cźi po woli bycź, mój ßyno Jakubje“, Herta pſcheßkapjena a potrjechena rjekny. „Tola dwĕluju, hacź je tebi Hańža pſchikhilena. Jeli ſo mje moje cźucźe njemyli, je Jan, kotrehož chze ßebi wuſwolicź.“

Jakub ſe ſubami kſchipjo ßebi pjaſczi ſapſchimowaſche. „Rĕcź ſ njeju“, ſpieczujo ßo ſawoła“, Jan wo jeje luboſcź njerodźi!“

„Wĕſch ty to tak wĕſcźe, mój ßyno“, Herta dwĕlujo wotmolwi.

„Pospytaj, w tym ßo pſchepokaſacź. Dźi nuts a pſched nim ſ njeju porĕcź. Budźi=li ſmĕrniwje pſchipoßłuchacź, njebudźeſch nad jeho njeſajimowanjom wjazy dwĕlowacź.“

„Moje dla“, Herta rjekny a ßo dó jſtwy wrócźi.

Jakub w kuchni woſta, tola wucho poßłuchajo k ſcźĕnje pſchiłoži, hdyž macź nutſka ſapocza powjedacź.

„Poßłuchaj, Hańža. Kaž Jakub a Jan, mojej ßynaj, tež ja tebje, ßwoju pſchiwuſnu, kaž ßwoju dźowku lubuju. Ty wĕſch, ſo ßu pſchiwuſni wobſamkli, tebje jenemu ſ mojeju ßynow ſa žonu dacź. To wobaj wĕſtaj, kaž ßy tež ty to ſhoniła. Dźenßa je nĕtko jako prĕni Jakub ſo mnu rĕczał. Wón ßebi tebje ſ luboſcźu ſa žonu pſcheje. Ssy ty jemu tak derje pſchikhileno, ſo by hotowa była, ſ nim do ßwjateho ſwjaſka ſtupicź? Rĕcź bjes bojoſcźe, moja dźowka. Rosßudź ßo kaž ßo rosßudźiſch, moja luboſcź tebi njepomjeńſchena woſtanje.“

„O, cźeta, kak je to tak nahle pſchiſchło“, Hańža ſtyſkniwje wuſtorczi, wuſtróžana ſ wuſkoſtliwje ßo praſchazym wóczkom na Jana hladajo, kiž bjes ſajimanja pſched ßebje hladaſche, a potom poražena, ßylſy ronjo, na ſemju hladaſche. „Ach, cźeta“, dychny tſchepotajo, „woſtaj mi cźaßa k pſchekładźenju. Jutſje w tejle hodźinje cźi wotmołwju.“

(Pſchichodnje dale.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Rosprawa wo poßedźenju wotrjadow Macźizy Sserbſkeje.) Prĕni bĕ belletriſtiſki. Knjes profeßor dr. Muka ſpominaſche ſ wutrobnymi ßkowami na njeboh pſchedßydu tuteho wotrjada, knjeſa kapłana Miklawſcha Andrizkeho. Knjes wucźeŕ Nawka poda krótki nekrolog wo nim, wuźiwſchi nĕkotre jeho liſty. Styſk acźĕßnoſcźſtej Mikławſcha Andrizkeho tak pſcheſahe ſtorczikoj do rowa. Wjele, jara wjele je njeboh dyrbjał cźerpjecź a wuſtacź, po ßwĕcźe je był ſtorkany a honjeny. — Dwĕ dźiwadłowej hrĕ, wot ßobuſtawa „Cźornoboha“ wobdźĕłanej, bórzy wuńdźetej. Knjes faraŕ em. Urban pſchełožuje pilnje Homerowu „Odißeju“ ſ grekſkeho. Wutrobne wjeßele wuprajachu tež wſchitzy, ſo „Sserbſki Hoſpodaŕ“ ſaßo wukhadźa. — W rĕczeſpytnym wotrjedźe woſjewi knjes proſ. dr. Muka, ſo ßo na wulkim ßłowniku pilnje dale dźĕła. Knj. wucźeŕ Nawka budźe w bliſchim cźaßu mału rĕcźnizu wudacź. Knjes proſ. Muka wułoži hiſchcźe nĕkotre ßwójbne mjena. — W pſchirodoſpytnym wotrjedźe jednaſche knjes faraŕ em. Urban wo knižzy wo roſtlinach, kotruž je naſch njebohi Radyßerb=Wjela ſeſtajał. — Stawiſniſki wotrjad wotewri knjes faraŕ dr. Ryncź. Sa dźenßniſche poßedźenje bĕ njeboh knjes Miklawſch Andrizki pſchednoſchk wo ſawjedźenju kſcheſcźijanſtwa pola Sſkowjanow pſchilubił, ale njeßmilna ßmjercź je nam jeho prjedy rubiła. Knjes wucźeŕ Meiche je wo „Hornjołużiſkej mjeſnej liſcźinje a hrodźiſchczach Osdruſna, Trebiſta a Godobi“ pißał. Wo tym jednaſche knjes faraŕ Ryncź. Skónczńje bĕ hiſchcźe poßedźenje pädagogiſkeho wotrjada. Knjes wucźeŕ Kral poda ſajimawki ſ „hiſtorije“ cźaßopißa „Raja“. Runjeź je wĕź dobra, ßo tola ſ wĕſteje ſtrony ſe wſchitkimi ßrĕdkami nupicheźiwo temu ſchkara. Žiwa debatta roswi ßo wo „Cźitanzy“ a „Spĕwnej radoſcźi“. Sſerbſzy wotrodźenzy bychu najradſcho wſchitko ßerbſke ſe ſchulow ſmjetali. Je najwjetſchi cźaß, ſo ßo nĕſchto k jdźerżenju „Spĕwneje radoſcźe“ ſtanje. (Nĕkotſi wucźerjo ßu jenoż tehdy ßerbſzy wucźerjo, hdyž ßo wo pſchikohu ſa ßerbſkich wucźerjow jedna.) — Potajkim widźicźe, lubi Sſerbja, ſo je ßo póndźelu w poßedźenjach wotrjadow „Macź Sſerbſkeje“ jara wjele a pilnje dźĕłało. Wopyt bĕ bohatſchi hacź hdy prjedy. —o—.

— (Woheń.) Sa krótki cźaß je ßo druha wulka fabrika w Budyſchinje ſ wohnjom potrjechiła. Hiſchcźe ſakurjene roſpadane murje Budyſkeho papjernika ſteja, a hižo ſaßo je woheń jenu Budyſku fabriku ſapuſcźił, kotraž nĕkotrym ſtam dźĕłacźerjam dźĕło a mſdu dawa. Sańdźenu wutoru rano wokoło 7 hodźin bĕ ſ tudomneje waggonoweje fabriki woheń wudyrił. Mózne płomjenja k njebju ſchwihachu a jo krejczĕrwjene barbjachu. Woheń bĕ naſtał, hdyž w dźĕłarni mĕſtneho miſchtra parny tepjak, kotryž bĕ w nozy we wulkej ſymje ſamjerſnył, ſ letowanſkej lampu roſtajachu. Pſchi tym bĕ ßo jena drjewjana ſcźĕna ſaźehliła, tola ßo hakle ſ naſtatym kurom na woheń kedźbni ſcźinichu. Hacź runje ßo hnydom ludźo na pomoz ſawołachu, njebĕ mózno, rucźe ßo roſſchĕrjazy woheń podußycź. Bórſy blidarnja, ßedłarnja a drjewowa wobdźĕłarnja w płomjenjach ſtejachu. Pſchitomne wohnjowe wobory, mjes nimi dwĕ parnej ßykawje waggonoweje fabriki, dale Weigangez parna ßykawa, mĕſchcźanſke a wjeßne ßykawy ſ Dobruſche, Cźornych Noßliz a Židowa — dyrbjachu ßo na to ſamjeſowacź, ſo bychu hłowne twarjenja wohnjej wobrółe. Haſchenje ßo ſe ſymu jara poczeźowaſche. Po nĕhdźe tſihodźinſkim napinazym dźĕle bĕ najwjetſchi ſtrach wotſtronjeny. Wulke njeſboże budźiſche ßo ſ padnjenjom jeneje murje naczinicź mohło, w kotrejeź bliſkoſczi nĕhdźe 10 dźĕłacźerjow a wohnjowych wobornikow ſtejeſche. Hdy budźichu ßo w poßlednim wokomiku hroźazeho ſtracha njedohladali, budźichu ßo nĕkotre woßoby ſaßypłe. Pſchi wukhowanſkim dźĕle ßu tſjo dźĕłacźerjo do njeſboża pſchiſchli. Jenemu dźĕłacźerjej ßo pſchi delemjetanju deſkow lĕwe wucho ſrani, jedyn druhi dźĕłacźeŕ ßebi ruku cźežko ſrani, a jenemu fabrikſkemu ſaſtojnikej wulka woknowa ſchkleńza na hłowu padźe, tola jeho jenoż lohko wobſchkodźi. Wokoło 11 hodźin njedźiwajzy napinazeho dźĕłanja haſcherjow dokhorańſchi dźĕł fabriki w kurjazych roſpadankach leżeſche. Wulki dźĕł na rańſchej ſtronje leżazeho duboweho, khójnoweho a wukrajneho fournĕrowanſkeho drjewa je ßo ſnicził. Žyła ſchkoda ßo na nĕhdźe poł milijona hriwnow wobliczа. Dźĕło bjes ſaſtacźa dale póndźe, tež ßo žani dźĕłacźerjo ſ dźĕła njepuſchcźa. Popołdnju ßo hižo we wſchĕch dźĕłarnjach połnje dale dźĕłaſche.

— (Hoſczenz ßo pſchedał.) Pſchi dwórniſchczu leżazy Gudźiz hoſczenz, kotryž je pſched 29 lĕtami knjes Guda kupił a poſdźiſcho ſ nowa natwarił, je ßo ſa 230,000 hriwnow direktorej Weberez hoſczenza w Draždźanach, Felixej Deſchlerej, pſchedał. Pſchedewſacźe je ßo 1. januara ſtało.

— (S lokomotivy padnył.) Na jĕſbje mjes Lubijom a Budyſchinom je prĕni dźeń hodow popołdnju lokomotivnik Höſe ſ lokomotivy padnył. Wón je ßo khĕtro ſranił a je ßo ſ khorobnym korbom do ßwojeho wobydlenja w Budyſchinje donjeſcź dyrbjał.

— **Ssurowu ſymu** ßu poßlednje dny ſtareho lĕta pſchinjeßke. Swonka Budyſchina thermometer nĕkotre dny rano 13 gradow niže null po Reaumurje pokaſowaſche. W ſymniſchich ſtronach Němſkeje, w Pólſkej a rańſchej Pruſkej, ßu ßamo hacź do 20 gradow ſymy po Reaumurje mĕli.

Tſchĕſkanza ßo wot połnózneje Ruſkeje hacź do Schpaniſkeje wupſcheſcźera. W Franzowſkej je pſchi krutej ſymje wulki ßnĕh padnył. Tſjo cźłowjekojo ßu ſmjerſili. Tež w Jendźeliſkej ſatraſchna ſyma ßurowi. Po zyłym kraju je wulki ßnĕh padnył. Se wſchĕch ſtron powjeſcźe pſchikhadźeja, ſo ßu żeleniſke cźahi w ßnĕhu tcźazy woſtałe. Cźah, kotryž dyrbjeſche pónđźelu ſ Abedeena do Londona wotjĕcź, njemóżeſche ßo pſches ßnĕhowe ßepje pſchedobycź. W Schottlandſkej ßu nĕkotre mĕſta wote wſcheho wobkhada wotſamknjene. Wjele woßobow je w ßnĕhu wuſtało a ſmjerſko. Wulke dźĕle Schpaniſkeje ßu ßo hody ſe ßnĕhowymi mjeczelemi a wulkej ſymu domapytałe. Wobydlerſtwo pod tym cźim bóle cźerpi, dokelź njeje na ſymu pſchihotowane. W Avila, nĕhdźe 90 kilometrow ſ połnozy Madrida, wulki ßnĕh krajinu pſchikrywa. S lĕßow horow de Grédos je tam cźrjóda wjelkow pſchiſchła, kotreź wobydlerjow w hroſy dźerża. Bożu nóz ßu ßo wjelki do jeneje khĕżki dobyke a jene

cźěšchne dźěćźo rostorhake, mjes tym so běschtaj starschej w kemschach. W Parenäišich dołach je mjele wžow ſ wulkim žněhom sawětych. W Biskayskim morju je žo w žněhowym mjeczelu rybaska łódź ſ 8 mužimi potepiła.

W Rumunskej žnlne žněhowe mjeczele sakhadźeja. Wobkhad na želesnizach je žo ſ dźěla pschetorhnył.

Satraschna syma w Božniji a w pschimjesowazych krajoch knježi. Někotre kohcźe wyžoki žněh je prjedy hacź druhe lěta padnył, a thermometer 24 gradow niže null pokasuje. Pschi tym je zyroba w kraju jara droha, dokelž je w žuchim lěcźu jara mało pizy narostło. Ratarjo žwoje krowy a konje sa žměschnje tunju płacźisnu židowskim rěsnikam a korcźmarjam pschedawaju, kotsiž potom se skotom lichuja. Wójskowe sarjadnistwo dyrbi jim skót sa jara drohu płacźisnu wotkupowacź. Awstriske knježerstwo niczo njeczini, so by žo nusy wotpomhało.

Do Sserbow. Technisich pschicźinow dla „Serbski Hospodar“ hakle poidźisco wunźe.

S **Mateho Wjelkowa.** Prjedawschi sapóžłanz Jan Ssmoła je sa mišionstwo 4000 hriwnow wotkasał. Jeho herbjo žu tule sumu hody na Hodźijiskej sarje wotedali.

S **Budestez.** S wježelom žo mjes nami wschudźe powjesć wita, so je pschichodnu póndźelu, 4. wulkeho rózka, tu w Vogtez hosćenzu **žerbiski wjeczor.** Knjes wucźer Sommer ſ Budyschina, nasch snaty žerbski wótczinz, je pschednoschk pschecźelnje pschilubił. Sa spěwy pak žo knjes wyschschi wucźer Ssmoła w Budestezach se stajnje hotowej swólniwosću stara, a kotreho sprawneho, hischcźe narodnje smyžleneho Sserba njeby swježeliło, hdyž shoni, so žu tež lětža saže kaž loni žerbszy studentojo žwoju pomoz a žwoje zobuskutkowanje žlubili? Hdyž widźimy, kak žo woni prózuja sa sdźerženje žwojeje narodnosćze a nascheje drogeje macźerneje rěcźe, dha dyrbi žo tola w pohladanju na nich tež nam wutroba ſ nowej luboscźu k naschemu Sserbowstwu shrěcź. Sastup je darmo. Kóždy Sserb je wutrobnje witany. Sapoczatk je hakle na wjeczor ſ dypkom 8 hodź. postajeny, so mohł žo nasch lubowany dźěłacźerski lud bohacze zobu wobdźělecź. Duž, lubi Sserbjo, pschińdźcźe wěsće, shromadźcźe žo ſ cźrjódami a njebójcźe žo ani psched dalokim puczom, ani psched žurowej symu. Hosćenzar je krucźe na to swjasany, so by póndźelu žwojich žerbskich hosći prawje cźopłych dźerźał.

S **Debšez.** Naschemu ludej žo dosć na sjawne dacź njemóže, so je pschichodnu póndźelu, 4. wulkeho rózka, w Budestezach wjeczor we 8 hodź. w Vogtez hosćenzu žerbski wjeczor. Cźasto žym němske sabawy, kiž tschescźijanske towarstwa tam shotowachu, wopytał a se spodźiwanjom žym widźał, so bě sala tak pschepjelnjena, so skoro žane jabłuko wjazy k semi padnycź njemóžesche. Budźe tež žerbski wjeczor podobnje wopytany? Kóždy sprawny Sserb je wodźerjam tuteho wjeczora sa jich luboscź k Sserbowstwu a sa jich prózu dźak winojty. Tu w naschej wokolinje žo wjele wo žerbskim wjeczoru rěcźi a kóždy žo na njón wježeli a hotuje. Tak je prawje. Sserb wostań Sserb a waž žebi to wot wótzow namrěte herbstwo žerbskeje pobožnosćze, rěcźe a narodnosćze.

S **Khwaczin.** Tsecźi dźeń hodow mèjesche Khn acźanske žerb. towarstwo žwoju hodownu shromadźisnu. Rjana liczba žerbskich muži bě žo seschka. Knjes pschedžyda Henka pschecźita najprjedy poetiski postrow, kotryž bě žebi žam sestajał. Potom pokasa na žławnu sandźenosću Khwaczanskeho towarstwa a napominasche žwojich zobustawow, tež swonkownje žo jako Sserbja pokasowacź. Teho dla žłuscheju na kschiže naschich semrjetych jenoż žerb ke napiżma, na nasche domy wysche durjow žerbske hrónczka atd. Po shromadnym spěwje: „Hdźe statok mój“ namołwjesche knjes wucźer Kral ſ Khróscźiz towarstwowych zobustawow k nowemu płódnemu skutkowanju. Wožebje dyrbja žo Khwaczenjo prózowacź, žerbsku młodosć sa towarstwo dobycź. Tež žwoje dźěcźi dyrbja žebi žerbske wuczahnycź a jim do rukow žerbske knižki a spiży dawacź na pschikład „Sahrodku“ a „Raj“. Knjes wucźer Nawka ſ Radworja rosestaja pschitomnym kaczanske žerbske pižmiki a pokasa, kak lohko žo nawuknu. Potom spominasche towarstwowy pschedžyda na nascheho njesapomniteho spižacźela Mikławscha Andrizkeho, kotrehoż je nam žmjercź pschesahe rubiła. Njebohi bě tež pola Khwaczanskich Sserbow wulzy cźesćźeny a lubowany. Dale pschednoschowasche knjes wucźer Nawka wo ratarstwje, kotrež je ſ pradawna powołanje Sslowjanow. Na „Sserbski Hospodar“ žo Khwaczanszy Sserbja wjeżela a budźa jón rady a pilnje cźitacź. — Bohu dźak, so je skónczinje sažo žiwjenje w tutych stronach žerbskeje Łužizy! Pschejemy Khwaczanskemu žerbsk. tow. ſ zyłej wutrobu dalschi a dobry wuspěch. A na założeńsku žwjedźeń tam dojědźemy, na pěknu žerbsku sabawu. Hracź budźe žo najskerje wulka hra ſ burskeho žiwjenja: „Burska krew“. R.

S **Dubrawli** pola Barta. Tudomna tonowa dźěłarnja je bankrott pschipowjedźika. Sa konkurżoweho sarjadnika je rěcźnik Nitza pomjenowany. Prjedawschi direktor tudomneje tonoweje dźěłarnje je žebi psched krótkim pjenježnych wuskoscźow dla žiwjenje wsał.

S **Barta.** Załožnu žmjercź ſ wopalenjom je tu sandźenu žrjedu jena žydomlětna holczka pocźerpiła. Mjes tym so jejna macź, kotraž na knježim dworje jako dźowka žłuži, rano pizu safót pschihotowasche, žebi holczka doma w samknjenej stwje bożodźěscźowy schtom sažwěcźi. Pschi tym žo jejna kalmukowa drasta sapali, w bliżschim wokomiku žo wbohe dźěcźo ſ płomjenkom palesche a žo žmjercź straschnje wopali. Knježi dźěłacźerjo, kotsiž psched khěžu běrny na wós župachu, žwětkoscź wó jstwje wohladawschi žebi myžlachu, so je w njej woheń nastał. Duž chzychu skoku do jstwy běžecź. Tola dokelž běchu stwine durje samknjene, jedyn pohonca wokno wuraspa ſ nim do jstwy salěsy. Wón žakoncźaze dźěcźo pichi scźěnje stejaze wohlada. Na nim bě žo wscha drasta spaliła, tež włosy na hłowje běchu žo do cźista wotžmudźile. Dźěcźo bě žo tak žałožnje wopaliło, so jemu pod brodu tuk kipjesche. Sawołany lěkař poruczi, jo hnydom do Budyschcje měschczańskeje hojerńje dowjesć. Na jězbje po železnizy žebi dźěcźo žadasche, žo wody napicź, tola ju wone njesamó póžrjecź. Prjedy hacź do Budyschina i dźěcźom pschińědźechu, bě jo žmjercź wot jeho bolosczow wumohła. Hdyž je macź ſ wosa sběhnu, so by jo do hojerńje donjeła, žo wona dohlada, so bě wucźerpiło.

S **Mjeschiz.** Sandźenu póndźelu nasche młode holzy sa kwaž w jenym domje pletwy wjachu. Wjeczor w 11 hodźinach domoj dźěchu. Mjes nimi běsche tež 16lětna dźowka žiwnoscźerja Schefflera. Duzy domoj ju někajki njekražnik nadpadże a ju tak cźežko srani, so wona bjes myžlow leżo wosta. Hakle po dlejschim cźażu holza sažo k žebi pschińdźe a ſ wulkej prózu domoj dóńdźe. Tam hischcźe dźenża bjes myžlow na žmjercź khora leži, tak so njemóże prajicź, ichtó je ju nadpadnył a sranił.

S **Rakez.** „Se rta dźěcźi žu žebi khwalbu pschihotował“, tak mózachmy hodowne žwjate dny prajicź, hdyž nam Bożu nóz schulske dźěcźi ſ nawjedowanjom knjesa kantora Rjelki rjane žerbske spěwy zaspěwachu, kotrež bě je knjes Rjelka nawucźił. Schkoda jenoż, so njejžu hischcźe prěni žwjaty dźeń tež spěwale. A kak rjenje hischcźe knjes farar Gólcź žwjate dny prědowasche! Jim wschitkim budź na tutym mèstnje hłubokosaczuty dźak wuprajeny ſ tej nadźiju, so bórzy zaso žerbski spěw w naschim Bożim domje saklinczi.

S **Khróscźiz.** (Rosprawa wo 33. hłownej shromadźisnje Khróscźańskeje nolutowarnje, 13. dez. 1908.) Pschedžyda, knjes sapóžłanz Michał Krla, shromadźiznu ſ wutrobnym postrowom wotewri, žo nad jeje bohatym wopytom swježeli a pschispomni, so je tuta hłowna shromadź. po naschich wustankach žo složujcu hromadu swołana a pschejesche žebi, so by tež k prawemu powaczenju pschinoschowała. Pschedžyda na to žłowo slicźbowarjej, knj. kant. Hili, pschepoda, so by rosprawu wo běhu lěta 1908 podał. Rosprawa pokasa, so je towarstwo na dobru krocźel do prědka stupiło, hocźrunje žo cźisty wunoschk (psches khablanje danje) prjedawschich lět dozpět njeje. Na to knjes pschedžyda zobustawow ſ krótka na jich winowatosće kedźbnych sczini. Slicźbowar zobustawy proscheische, so bychu ſ wotebjeranjom brikettow atd pschezo žo bóle na nasche towarstwo složowali. Dale poruczeiche k hnojenju łukow bóle kosczinu, hacź Domaschowu muku. Skónczinje sdźěli, so je zentrala w Bitkopizach filialku sałożiła a tudźeński płacźijnowy sapiž sczele. Ssobustaw ſ pschedžydstwa, k. Wjechela, waznosću a wužitk sawěscźenja invalidow rosestaja, tola tež na sakske žwobodne sawěscźenje pschejesłoženje hischcźe wjetschu kedźbliwosć složi, so bychu hospodarjo wožebje na wyschische khodźeńki prawje džiwali. Potom porěcźa wo hospodarjenju a knihjwjednistwje a mènjesche, so bjes poźlednischeho žaneho stroweho hospodarjenja njeje, a wobdźelenje na kursach poruczowasche, kotrež žo kóždolětnje ſ wokrjeżneho towarstwa posticźuja. „Na sażowidźenje w nalěcźu 1909!“ tak skónczi pschedžyda shromadźisnu.

S **Łasa.** Kaž žłyschimy, budźe njedźelu, 17. januara 1909, w Scholczizu hosćenzu we Łasu „žerbski wjeczor“, kotryž nam Rakecźanske žerbske towarstwo „Lipa“ k wopomnjenju na njebo Handrija Seylerja wuhotuje. To drje je prěni krócź, so žo we Łasu žerbske džiwadło hraje, duž drje žu wuhladu, so žo „žerbski wjeczor“ derje wopyta. „Lipje“ bychmy to popscheli, dokelž tuto towarstwo žaneje prózy njelutuje, Sserbow we jich macźernej rěcźi sabawjecź. Hotujcźe dha žo, wobydlerjo Łasowskeje wožady, njedźelu, 17. jan.,

wječor 1/2 8 hodźin, do Scholcźiż hosćenza! Tam budże sawěsćże rjenje! Pokažćże, so ćże hischćże Sserbjo a so chzećże Sserbjo też wostacź!

S Klětneho. W poślednim cźasu je tu wjele wohnjow bylo. Dokelž měnja, so žu žo wone se slóstnifkej ruku salożile, je Elberfeldske woheń sawěsćaze towarstwo 300 hriwnow myta sa wušlědženje sapalerja wustajilo.

S Brunoje pola Mužakowa. Dopoldnja 23. dezembra někotre schulsle dźěcźi na cźeńki lód knježeho hata dźěchu. Dwaj hólzaj, wóžomlětny Ota Koschla a dźesacźlětny Richard Bog žo pschepadźeschtaj a žo tepischtaj. Druhe dźěcźi prjecź cźerjachu. Wucźeŕ a někotfi robocźenjo morwej cźěle wucźahnychu.

S Běleje Wody. W tudomnych schkleńcźerńjach je schtwórtk tydźenja něhdże 450 schkleńcźeŕnich dźěłacźerjow dźěło složilo, dokelž žu wobžedźerjo schkleńcźerńjow mšdu wo 7 1/2 prozenta ponižili. Wobžedźerjo schkleńcźerńjow wudawaju, so też po poniženiu hischćże pschezo wjetschu mšdu płacźa, dyžli w druhich němfkich schkleńcźerńjach.

Přilopk.

* (Wusamknjenje ſ dźěła. Dla tarifowych wadźenjow žu blidaŕſzy mischtrjo w Bremenje wschitkich blidaŕſkich pomoznikow, kotſiž k ſwjaſkej němſkich drjewowobdźěłarjow pſchiſłuſcheja, ſ dźěła wuſamkli. Něhdże 1000 pomoznikow je žo ſ wuſamknjenjom potrjechilo.

* (Hodowna hosćina.) Jendźelſki póſłanz w Barlinje Božu nóz wſchitkim wuhnjeŕſkim wucźobnikam hosćinu wuhotuje. — Žortny kuš je w Offrinzenje jedyn hantwjeŕſki ſejhrak. W njepſchitomnoſcźi hoſpoſy wón w dobrym měrje wobjed, ſa hoſpodarja pſchihotowany, ſjě. So pak bychu wjedźeli, hdże je wobjed woſtał, wón ſcźěhowaze na kruch papjery napiša: „Sa pſcheczelnu hoſpodoliwoſcź najwutrobniſchi dźak. Wobjed bě wubjerny, duž móžu Waš jako wuſtojnu kucharku žwojim po drohach pucźowazym kollegam jenož najlěpje porucźicź. Sswoje zyle ſamoženje, wobſtejaze ſ tſjoch pjenježkow a dweju kholowowych kneflow, jako wopokaſmo dźakownoſcźe na blido położu."

* Morduŕſtwo w jenym żeleſniſkim cźahu žo w Jendźelſkej wjele wopowjeduje. Blisko Bradforda w kupeju jeneho wosa wěſteho Williama Bretta ſ pſcheréſnjenym krkom namakachu. Wón měješche hischćże telko mozy, so móžeſche ſcźěhowaze prajicź: Jeho žu ſ Londona ſ tajnymi papjerami a liſtami do Irlandſkeje póſłali. Kaž bě žo jemu porucźiło, bě wón wospjet po wokołopucźach jěł, ſo by móžnych wobhonjerjow wot žwojich žlědow wotwodźił. W Bradfordże je jedyn jemu ſnaty němſki lěkaŕ do jeho kupeja ſaſtupił; ſchtwórcź hodźiny poſdźiſcho jeho Němz pſchimny a jemu krk pſcheréſny. Potom je jemu wón tajne papjery a pjenjeſy wotewſał a bjes ſadźěwka na bliſke ſaſtaniſchcźo ſchoł. Brett žo ſapowjedźi, tych mjenowacź, kotſiž běchu jeho wotpóſłali. Skónzowany je w Londonje wjele ſ anarchiſtami wobkhadźał. Wón je huſto němſkeho khěžora wohanił. Polizija žo prózuje, cźěmnu wěz wušwětlicź.

* (Wjelki jeneho duchowneho ſežrali.) S Eliſabethſtadta we Wuheŕſkej piſaju: Hdyž wóndano evangelſki duchowny Friedrich Heſkert ſ wosom do Schäßburga jědźeſche, jeho po pucźu wóžom hłódnych wjelkow nadpadże. Duchowny ſ revolvra tšeleſche a też jene ſwěriſko trjechi; druhe cźeknychu. Měnjo, ſo je ſtrachej wucźeknył, duchowny ſ wosa wuléſe, ſo by ſatšeleneho wjelka žobu woſał. W tutym wokomiku žo te druhe wjelki wróćźichu a konjow nadpadźechu. Taj žo ſpłóſchiſchtaj a do bliſkeje wěży cźerjeſchtaj. Po pucźu žo wós ſwróćźi a pohoncź pod kola padże. Podawk žo bliſko jeneje korczmy ſta. Na pohonczowe wołanje korczmaŕ a druſy ludźo pſchiběžachu, kotſiž pohoncźa pod wosom wucźahnychu. Na to žo ludźo wobronichu a duchownemu na pomoz khwatachu. Hdyž pak k měſtnu pſchińdźechu, hdźež bě duchowny ſ wosa ſkocźił, jenož hiſchćże někotre kruchi draſty, jeho brylu a ſchkórnje namakachu. Wjelki běchu duchowneho do cźiſta ſežrałe. Sa duchowneho žwójbu, kotryž žonu a wóžom dźěcźi po žebi ſawoſtaji, žo wulke dźělbracźe pokaſuje.

* (Sala žo pſchekamała.) W Muroſu w Schpaniſkej žo ſala, w kotrejž bě 300 woſzobow ſhromadźenych, pſchekłama. Mnoſy žebi noſy a ruzy ſłamachu, druſy žo žmjertnje ſranichu.

* (Rubjeżniſtwo w Romje.) Někotſi rubjeżniziy žo w nozy do ſtatneje knihownje dobuchu a ſ jeneho kaſchcźa 14.000 lirow (11,000 hriwnow) kradnychu. Woni běchu žebi wotmyšlili, w muſeju drohotne ſkote a žléborne poklady kradnycź; temule wotpohladej pak žo ſ tym ſodźěwa, ſo direktorowa mandźelſka wotucźiwſchi žwězu ſaſwěcźi, ſ cźimž žo rubjeżniziy ſeſcherichu.

* Ssurowy tryſk je Peterburſki milijonar a bankier Petrow žwojim žmějazym herbam ſejhrał. Sswoju bliſku žmjercź cźujo wón na banku dźěſche, ſebra tam žwoje zyle ſamoženje papjerjanych pjenjes a je w ſpanſkej ſtwje na hromadu ſkopi. Wón hromadu ſapali a hdyž bě žo wona dopalika, wón žwojich pſchiwuſnych ſawoła. Na hromadn popjeła pokaſujo, jim wón ſboże k temu pſchejeſche, ſo žu žo cźertej bohatſtwa wukhowali; pſchetoż pjenjeſy žu źórło wſcheho njeſboża. Potom wón žmějkotajo wumrje a žwojich pſchiwuſnych w najwjetſchej khudobje ſawoſtaji. Tucźi chzedźa nětko ſpytacź, hromadu popjeła na tajke waſchnje ſpjenjeżicź, ſo cźiżła bankowkow ſapiżacź ſpytaju a ſtatnu banku proſcha, ſo by ſpalene pjenjeżne papjery ſ nowymi narunała.

* (Spytane rubjeżne mordaŕſtwo.) S Titela we Wuheŕſkej piżaja: Fararja Jana Pernicha Božu nóz w jeho ſtudowanſkej ſtwje we wulkej łuži krwě leżo po ſdacźu morweho namakachu. Sawołanemu lěkarjej žo po dołhim próżowanju poradźi, fararjej wědomje wróćźicź. Faraŕ powjedaſche, ſo je k njemu młody pachoł pſchiſchoł, kotryž je jeho wo pjenjeżny dar proſył. Hdyž je pacholej thribjet pſchiwobroćźił, ſo by ſ pjenjeżneho kaſchcźika pjenjes wſał, pachoł jeho do ſadnjeje hłowy dyri. Wón je na to na ſemju padnył a je hiichćże widźał, kak je pachoł pjenjeżny kaſchcźik wurubił. Wón je někotre tyšazy krónow žobu wſał. Faraŕ je žmjertnje ſranjeny. Sa rubjeżnikom žaneho žléda nimaju.

* (Wrotownik (portier) jako milionar.) Pſched někotrym cźaſom w Budapeſtu hrabinka Etelka Batthianzi-Tarnoczy wumrje, kotraž wjozy dyžli 10 milijonow krónow ſamoženja ſawoſtaji. Dokelž ſemrjeła njemějeſche dźěcźi a też bliżſchich pſchiwuſnych njeſawoſtaji, žudniſka wyſchnoſcź ſa herbami žlédźeſche. Nětko žu jako herbu wěſteho Alexandra Tarnaczya wušlědźili, kotryž je ſ wrotownikom w „hoſcźenzu krony" we wuheŕſkim měſtaczku Naku. Hrabinka Etelka Tarnoczy bě dźowka jeho macźeŕneje žotry. Wrotownik-milijonar dale žwoju žłužbu ſaſtawa a ſ měrom na to cźaka, ſo žo jeho namrěwkowa naležnoſcź ſakońſzy ſrjaduje.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Za palmy a wěncy přećelow na row lubeho wótčinca, njebo knjeza kapłana Mikławša Andrickeho, złožichu za naš „Serbski Dom" dale:

k. faraŕ Šwjela z Wochoz	10 hr. — np.
k. faraŕ Jurij Winger z Lubija	5 hr. — np.
k. faraŕ Dr. M. Renč z Wjelećina	2 hr. — np.
k. wučeŕ Słodeńk z Pančic	2 hr. — np.
Towarſtwo Adolf Černý	3 hr. — np.
Hromadźe:	22 hr. — np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wušudźenja.

Lawniſki žud. Bjeſe wſcheje pſchicźiny bě 26lětny fabrikſki dźěłacźeŕ G. H. Schneider ſ Bělcźez w nozy 28. oktobra pohoncźej P. Gläſerej ſ Dźenikez ſe žekeru hłowu a khribjet ſranił. Straſchneho cźělneho ſranjenja dla Schneidera k jaſtwu na 6 njedźel ſaſudźichu.

✕ Sswojeho žamžneho nana bě 26lětny kamjenjecźeŕ E. Žyž w Kóſkach 26. oktobra na ſemju cźišnył, jeho ſ pjaſcźu na hłowu bił a jemu myjnu ſchklu wutorhnywſchi jemu ſ njekedźbliwoſcźu porſt ſłamał. Dokelž nan ſtórżbu wróćźi, žo wobſkorżeny khoſtanja dla ſtraſchneho a lohkomyšlneho ſranjenja ſminy.

✕ Sa žwacźinu žo 9. oktobra 45lětny pohoncź Jakub Krawz, 30lětny pohoncź E. T. Scholta a 46lětna dźěłacźerka A. C. Hellnerka na žwobodnym kuble w Konjezach ſwadźichu. Krawz Scholtowu mandźelſku ſe żeleſnym rjecźaſom nabi, Scholta Krawza ſe žynowym widłom do woblicza kłó, tola jeho jenož lohko ſrani, a Hellnerka Scholtowej żonje hornccźanu palenzowu bleſchu mjes wacźi cźišny, tak ſo žo bleſcha rosbi, a Scholcźina krwawjeſche. Krawz ma 5 hriwnow pjenjeżneho khoſtanja, Scholta 10 hriwnow a Hellnerka 15 hriwnow płacźicź abo ſa kóżde 5 hriwnow dźeń jaſtwa wotžedźecź.

✕ 19lětny pſchekupz Max Müller ſ Hrodźiſchcźa, pola pſchekupowarja Altmanna w Budyſchinje poſtajeny, bě žwojemu knjeſej na ſchtyri krócź 266 hr. 85 np. pſchekſchiwił. Pjenjeſy wón w korczmach pſcheczini a 160 hriwnow ſ jenej pincźnizu na dwajdnjownym pucźowanju do Draždźan pſchejuſka. Müllera k jaſtwu na 2 měžazaj 3 njedźele ſaſudźichu.

K wobsamknjenju lěta 1908.

Cžaß tak jara khwatajo
Stajnje nimo naß tu běži,
Kóždy cžłowjek widźi to,
So 'žno lěto sady leži.
Starschim ludźom po sdaczu
Nětko lěta krótsche ßu.
Bje wschej naschej pschicžiny
Wschak te lěta nimo dźeja,
Měßaz, dny a hodźiny
Stejo wostacź njemóżeja,
Hdyž ßo lěto wobsamknje,
Dha tu hnydom nowe je.
Powschitkownje měli ßmy
Lětßa tola žně tak rjane,
So też tón, kiž nima žně,
Budże ſ khlěbom sastarany,
Žitow wschak bě narostka
Lětßa měra bohata.
Rjemjeßko a pschekupstwo
Najlěpje schło lětßa njeje,
Hinak wschak bycź njem'że to,
Hdyž nětk w druhich krajach wjele
Wschelkich tworow dźěłaja,
Dźesć fabrikow natwarja.
Wěsćże wjele njeßboża
Ssu też ludźi potrjechiłe,
Wohenjowe płomjenja
Ssu tak wjele saniczłe,
Tajka schkoda na kubli,
Ssnadź ßo saßo sahoji.
Drje we wschelkej khorosćźi
Tón a tamny wschak też běsche,
Kiž we ßwojim hubjenstwi
Tak wo pomoz sdychowasche,
Tóu Knjes chżył wschěm wupomhacź,
K nowym lětu sboże dacź.
A pod semju w podkopkach,
Hdźeż tón hewjer ßwěru dźěła,
Bě też lětßa wschelki strach,
Dźełaczerjow wulka ßyła
Njedawno wschak psches tři sta,
Žałoßnu ßmjercź namaka.
Wunam'kali wschelake
Ludźo ßu we tutym lěcże,
Dołho tracź wjaz njebudźe,
Dha jich potom wjele jěsdźi
Wyßoko we powětři,
Kaž na morju ſ łódźemi.
Aut'mobil a parny wós
Stupicź dyrbja 'žno do sady,
Powětr je tych luczi łóß,
Tam ßo wujěsdźuja rady,
Hdyž też druhdy wotkapnu,
S wrjeskom dele na semju.

W Bukojnje, 27. dezembra 1908.

To jich dale njemyli,
Druhi ras wschak lěpje póńdźe,
Woni praja pschi ßebi,
Ale hdyž tón cžaß tu dóńdźe,
Dha ßrjedź hole wißaju
Wulkich schtomow na wjekschku.
Druſy lecża na morjo,
Pschelecźicź jo chżyli rady,
Pschi tym njewopomnja to,
So wschak woda nima hrjady,
A tak bje wschoh' praschenja
Druhdy plumpnu do morja.
W politizy schmatańzy,
Lětßa wjazy krócź też běchu,
Bohu dźak, so wone wschě,
Tak bjes schkody nimo dźěchu,
Podlěschił je nětko saß',
Bóh tón Knjes nam měrny cžaß.
Na Balkanje daloko,
Roskora też lětßa běsche,
Kóždy kraj tam najradscho
Jenoh' khěžora měcź chżysche,
A je hischcże njewěste,
Schto wscho ſ teho nastanje.
Tak dha lěto nimo je,
Jene lěto Bożej' hnady,
Njech dha kóždy kedźbuje,
Hacž wón njeje wostał sady
Na tym pucźu k wěcžnosćźi,
Cžaß ßo ženje njewróćźi.
Wjele tych, kiž stupichu,
S nami też do tutoh' lěta,
Woni njejßu wjazy tu,
Ale dźěchu ſ tutoh' ßwěta,
W nowym lěcże wěste je,
Wschak też hinak njebudźe.
Duž dha chżemy strażowacź,
Ssmjercź też bórzy k nam pschińcź móże,
Hnadny cžaß tu wužiwacź
Wschak sa nasche dusche sboże,
Prawje wěricź, lubowacź,
K wěcžnosćźi ßo hotowacź.
Sa wschě Boże dobroty,
Kiž ßmy lětßa wużiwali,
S wutroby ßo dźakujmy,
S jeho ruki wschě ßmy brali,
Husto njeb'dźe spósnata,
Wulka Boża dobrota.
Bóh chżył ſ nowa žohnowacź,
Dale naß we nowym lěcźi,
Wschitkim schtantam sboże dacź,
Njech nam ßkónczko hnady ßwěcźi,
So by jeho dobrota
K pokucże naß wodźiła.

Falka, gmejnski pschedstejicźeŕ.

Wuwsaczne poskiczenje.

Rad ßo wužiwaze woprawne

„Dürkoppske" jěsdne koła

hacž do **hód** po **wuwsaczných płaczisnach** pschedawam a hischcże pschi sapłaczenju ſ hotowymi pjenjesami 5% rabatta dawam.

Płaczisny ßu wurjadnje niske.

Dostanjecże jěsdne koło 20—30 mk. niże płaczisny, sa tele koła postajeneje.

G. Urban w Krjebi w Hornjej Łužizy.

Sastupjeŕ Bielefeldskich jěsdnych kołow
prjedy **Dürkopp & Co.** w Bielefeldźe.

Dobre jěsdne koło je najlěpschi hodowny dar.

Pschißłuschne a narunanske dźěle jěsdnych kołow tunjo.

Imperial pneumatik, prěnjoklaßny wudźěłk, ſ jenolětnym rukowanjom po 5 mk. 50 np.

Liegnizski knjeżerstwowy wokrjeß.

Awkzija

dubowego wużitkowego drjewa

wysch. hajnistwa Wujesdżansko-Rakeczanskeho knjejstwa.

Ssrjedu 13. januara 1909 dopołdnja wot 10 hodźin ma ßo w **Kobliczanskim** hajnistwje w 76. sahonje na městnje ßamym sczěhowaze dubowe wużitkowe drjewo sjawnje na pschedawacź:

Psches 60	cm	ßrěnjeho	pscherěska	29	wotrěskow ſ	10,90 fm.,
50/59	=	=	=	41	=	65,81 =
40/49	=	=	=	36	=	35,29 =
30/39	=	=	=	49	=	24,88 =
psches 30	=	=	=	57	=	13,82 =
				Hromadże: 212 schtuk		ſ 210,60 fm.

W Manjowje, 29. dezembra 1908.

Wyschsche hajnistwo.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 5. januara dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo na Schczeńczanskim a Wyßokowskim knjeżim hajnistim revěrje sczěhowaze drjewo na pschedawacź pschedacź:

5 rm dubowych a 8 rm schmrěkowych wużitkowych kruchow,
23 = dubowych palnych schczěpow,
10 = brěsowych palnych schczěpow,
104 = jehlinowych palnych schczěpow,
50 = dubowych kuluchow,
20 = brěsowych kuluchow,
12 = jehlinowych kuluchow.

Sapoczatk w drjewischczu pschi Hermanczansko-Rakeczanskim pucźu pola krajneje mjesy.

We Wyßokej, 28. dezembra 1908.

Hajniske sarjadnistwo.

Wutrobna prostwa.

Wot wjacy lět smy też pola nas Serbow rjane a praktiske, druhdźe hižo dawno wobkedźbowane wašnje zawjedli, zo my w času radosće njezabywamy na naš **„Serbski Dom"** w Budyšinje, zo też jemu jako pěknemu synej Maćicy Serbskeje a cyłeho Serbowstwa swój božodźěsćowy dar sćelemy a zo so wot druhdy wobćežnych pisanjow a zbožopřećow k Nowemu Lětu wukupimy z wěstym darom za „Serbski Dom", z wótčinskim darom za srjedźišćo našeho cyłeho naroda z tym zhromadnje zbožo přejo wšěm swojim znatym a přećelam zjawnje přez nowiny.

Tuto dobre a khwalobne wašnje njechamy spuščić, hdyž też nětko naš „Serbski Dom" w Budyšinje wot Michała 1904 hotowy we swojej cyłej pyše před nami stoji. Wón drje je zwonka dotwarjeny, ale znutřka wón hišće njeje wutwarjeny, to řeka: wón njeje hišće tak twjerdźe założeny, zo by móhł, štož je tola jeho zamysł a nadawk, do wšěch stronow našeho serbskeho kraja swoje žohnowanje wuliwać, z jenym słowom: wulki dołh hišće na nim leži a ćeži a swjedźeńska sala hišće do cyła njewuhotowana a tak njewužiwana prózdna steji. Tutu ćežu chcemy a dyrbimy z lětami přeco bóle z jeho ramjenjow zwotwaleć! Tuž wostańmy lětsa a też w přichodźe při dotalnym khwalobnym nałožku: sćelmy lubowanemu synej našeho naroda — „Serbskemu Domej" — dale po swojim zamoženju dary k Božemu Dźěsću a k Nowemu Lětu!

Bóh budź z Wami a daj Wam šćedriwu ruku!

Z přećelskimi serbskimi strowjenjemi

Budyšin, hodowničku 1908.

Předsydstwo M. S.
Jan Křižan.

Zarjadnistwo Serbskeho Domu.
Michał Cyž.

Redakcija „Časopisa".
Dr. Ernst Muka.

1. januara t. l. ßym ßo jako

praktiſki ſkótny lěkař

w **Budyſchinje** ſaßydlił a hromadże ſ knjeſom ſkótnym lěkarjom Harttigom ſkót lěkuju.

Dr. med. vet. **Haensel.**

Najwutrobniſche ſbožopſchecże

k nowemu lětu

ßwojim lubym ſnatym a wotebjerarjam ſcźele

Khorla Scholta, optikus

pſchi hłownym torhoſchczu. **w Budyſchinje** pod radnej khěžu.

Lubym pſcheczelam a ſnatym

k nowemu lětu ſboże a Boże žohnowanje

pſcheje **Hana ſwudowjena Sommerka,**
maßerina ſa žony a dźěćźi.

Strowe a wjeßele nowe lěto

ßwojim cźeſcźenym wotebjerarjam pſcheje

Ota Preuß, mějeczel Khorla König

w Budyſchinje,

pſchedawarnja muzazeje a zonjazeje draſty.

Swojim cźeſcźenym wotebjerarjam w Budyſchinje a wokolnoſcźi pſcheju

ſtrowe ſbožowne nowe lěto.

F. Hanekamp

ſ firmu Th. A. Wällnitz naſzlědnik

w Budyſchinje.

Swojim cźeſcźenym wotebjerarjam pſchejetaj

ſbožowne nowe lěto.

Pawoł Kapleŕ a mandźelſka

w Rakezach.

Lubi Serbja, spominajće při wšěch wjeselach a **składnosćach** a wotkazanjach z lubosću a darniwej ruku na naš **„Serbski Dom“** w Budyšinje.

Drjewowa awkzija.

Pónđżeln 4. jannara 1909 dopołdnja ½10 hodźin ma ßo na **Kobliczańſkim revérje** w 76. wotdźělenju njedaloko hajńkownje

15 rm. dubowego bětnaŕſkego drjewa,
10 = dubowych a bukowych wužitkowych kuluchow,

a něhdże 200 rm. dubowego a bukowego palneho drjewa ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowonje pſchedawacź.

Shromadźiſna pſchi hajnkowej ßłužbnej kuzy pola Spanez hata.

W Manjowje pola Delnjeho Wujeſda, 24. dez. 1908.

Wyſchſche hajniſtwo.

Drjewowa awkzija

na Kupjanſkim revérje.

Pónđżeln 4. jannara 1909 ma ßo

40 rm twjerdych ſchcźěpow,
4 = twjerdych a 60 rm mjechkich kuluchow,
50 twjerdych hałoſowych hromadow

ſa hnydom hotowe pjenjeſy ſ wuměnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna w 10 hodźinach na Kupjanſkim knježim dworje.

Kupjanſke hajniſke ſarjadniſtwo.

Zbožopřeća k nowemu lětu 1909.

Wšitkim lubym přećelam a znatym jenož z tutym najwutrobniše **zbožopřeća k nowemu lětu 1909** scelu, złožiwši z dobom dar za „Serbski Dom“ w Budyšinje:

20 hr. k.: J. H. we Wotr.
5 hr. k.: kantor Jordan w Popojcach.

Po **4** hr. kk.: farař Wjesela w Königshainje, farař Domaška w Budestecach, kubleŕ Wawrik w Nuknicy.

Po **3** hr. kk.: redaktor Marko Smoleŕ w Budyšinje, farař Mrózak w Hrodźišću, překupc Valten we Wojerecach, farař Šwjela we Wochozach, farař Mrózak w Budyšinku, wučeŕ Schütza w Rachlowje, farař Mikela w Malešecach, farař Mättig w Barće, farař Handrik w Slepom, Mikławš Žur w Njebjelčicach, E. H. Kubeńc w Draždźanach.

Po **2** hr. kk.: Jakub Delan z Hornjeho Wunjowa, kapłan Jakub Žur w Budyšinje, farař Bernard Hicka w Kamjencu, kantor Pětr Hila w Khróšćicach, wučeŕ Holan w Budyšinje, Jan Heinca w Budyšinje, August Bartuš w Krapowje.

1 hr. k.: farař Jan Šołta we Birkenbrücku.

Khwaćanske serbske towaŕstwo

změje, da-li Bóh, njedźelu za tydźeń, to je **10. wulkeho rózka,** popołdnju w 3 hodź. swoju **hłownu zhromadźiznu.** Dnjowy porjad: nowowólby předsydstwa a namjety.

Wšě sobustawy so hač na najwutrobnišo přeprošuja, teš hosćo su nam stajnje lubje witani. **Předsydstwo.**

Hólza, kotryž chce

pjekaŕſtwo

nawuknyć, pyta a na tydźeń hriwnu do móſchnje dawa

A. Bieſold na bohatej haßy.

Rólny wós

ſa jeneho konja, zyle mało trjebany, je na pſchedań **w Rudeji** cźißko 13.

Ssuproſchna ranza

je na pſchedań w Stacej Schcźeńzy cźißko 43 pola Laſa.

Mloda kruwa

bliſko k cźelenju je na pſchedań w Bartſkej Dubrawje cźißko 32.

Bukećanske serb. tow.

změje njedźelu za tydźeń, **10. wulk. rózka,** popołd. w 4 hodź. posedźenje. K. wučeŕ Schütza z Bukec je přednošk dobroćiwje přilubił. Wo bohate wobdźělenje prosy

předsydstwo.

Hólza, kotryž chze **pjekaŕſtwo** nawuknyć, pyta **C. Broda** pſchi žitnych wikach cźißko 32.

Pjekaŕſki wuczobnik

ßo k jutram pyta na Lubijſkej dróſy cźißko 22.

Hdźe bydli **Otto Neumann,** prjedy w Hródku na Pforteńſkej dróſy (rěſnik)? Wo liſt proſby Guſtav Höhna w Hródku (w Łužizy).

Wróćiwši so wot rowa našeho nam njedźelu 27. decembra w 76. lěće swojeje staroby ze žiwjenja wotwołaneho lubowaneho nana, přichodneho nana, dźěda, wulkodźěda, bratra, swaka a wuja

Jakuba Libša,

mějećela powšitkowneho čestneho znamja, kubleŕskeho wumjeńkarja w Horn. Wunjowje,

wuprajamy jenož z tutym wšitkim přećelam, susodam a znatym za telko sobužarowanja, za wopytanje pusty-wječora, dary wěncow a tak bohate k rowu přewodźenje

najwutrobniši dźak a „Zapłać Bóh“!

W Hornim Wunjowje, 30. dec. 1908.

Hłubokozrudźeni zawostajeni.

(K temu cźißku pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 1 Serbskich Nowin.

Ssobotu 2. januara 1909.

Placišny rěsneho skotu na Drazdźanskich skotnych wikach.

30. dezembra 1908.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. **poknomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosćje hacž do 6 lět**	40—43	76—79
awstriske	41—44	77—80
2. **mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene**	36—39	72—75
3. **žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche**	31—35	64—71
4. **žnadnje pizowane kóždeje starosty**	27—30	57—62
Jalojzy a kruwy:		
1. **poknomjaßne, wukormjene jalojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosćje**	38—41	70—73
2. **poknomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnosćje hacž do 7 lět**	34—37	65—69
3. **starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite mlódsche kruwy a jalojzy**	30—33	60—64
4. **žrěnjo pizowane kruwy a jalojzy**	25—29	55—59
5. **žnadnje pizowane kruwy a jalojzy**	—	48—54
Byki:		
1. **poknomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosćje**	38—41	70—73
2. **žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche**	34—37	66 69
3. **žnadnje pizowane**	30—33	62—65
Čelata:		
1. **najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza**	47—50	77—80
2. **žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza**	43—46	73—76
3. **žnadnje wuwite wot zyza**	38—42	68—72
Swinje:		
1. **poknomjaßne lěpschich raßow a jich schižењow w starosće hacž do $1\frac{1}{4}$ léta**	55—57	70—72
2. **mjaßne**	53—54	68—69
3. **žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy**	49—52	64—67

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 24. dezembra 1908 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 24. dezembra 1908. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza	běla	—	—	—	—	9	60	9	90
"	žołta	—	—	—	—	9	—	9	35
" nowa		9	55	9	73				
Rožla		—	—	—	—	7	90	8	10
" nowa		8	—	8	13	—	—	—	—
Jeczmjeń	50 kilogr.	9	20	9	50	8	—	9	—
Wows nowy		7	70	7	80	7	—	7	50
Hróch		9	75	12	50	11	—	11	50
Woka		8	50	10	—	9	—	11	—
Jahły		14	50	15	—	14	—	15	—
Hejduschka		19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny		2	—	2	50	2	—	2	50
Butra	1 kilogr.	2	70	2	80	2	50	2	70
Pschenična muka	50 "	11	50	19	50	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	10	75	13	75	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	50	3	80	2	40	2	80
Ssloma	100 "	3	60	3	70	2	50	3	50
Proßata	144 schtuk, schtuka	10	—	23	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	5	75	6	50
Ržane wotruby		—	—	6	50	6	50	7	—
Pschenični gris		—	—	6	75	—	—	—	—
Ržany gris		—	—	7	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běla) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 75 np. hacž 10 hr. — np., rožla wot 8 hr. 25 np hacž 8 hr. 50 np., jeczmjeń wot 9 hr. 30 np. hacž 9 hr. 50 np, wowß wot 7 hr. 75 np. hacž 7 hr. 95 np.

W Budyschinje placjesche: kórz pschenzy (běla) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. np., nowa: 16 hr. 24 np. hacž 16 hr. 54 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 12 hr. 80 np. hacž 12 hr. 91 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 12 hr. 88 np hacž 13 hr. 30 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu.

24. dezembra 1908.

Po 50 kilogr.: Rožla wot 7 hr. 70 np. hacž 8 hr. — np., pschenza wot 9 hr. 60 np. hacž 9 hr. 80 np., jeczmjeń wot 8 hr. 50 np. hacž 9 hr. — np, wowß wot 7 hr. 60 np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 14 hr. — np. hacž 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., žyno 3 hr. 60 np., běrny 2 hr. 60 np., žłoma (100 kilogr.) 4 hr. 34 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacž 2 hr. 80 np.

Wiedro w Londonje 31. dezembra: Syma a mhła.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi směje njedźelu po nowym lěcze rano w 7 hodź. farar Răda žerbsku spowjednu rěcž, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Sswjedźeń tśioch kralow směje rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěcž, $\frac{1}{2}$9 hodźin farar Răda žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła směje farar Răda.

Wórowani:

W Michalskej zyrkwi: Ernst Nedo, pohonc̆ w Nadźanezach, s Hanu Marju Göhlerez na Židowje. — Hermann Ota Schlettig, fabrikar na Židowje, s Madlenu Kruparjez tam. — Pawoł Synda, hospodarski pomocnik w Lutyjezach, s Hanu Emmu Sachsez se Scžijez. — Ernst Guda, fabrikar pod hrodom, s Hanu Khrystianu Schönig tam. — Wylem Richard Nowak, fabrikar tu, s Hanu Berthu Israelez we Wurizach. — Jan Kschižan, fabrikar na Židowje, s Marju Minnu Bartuschez tam. — Khorla Ernst Biesold, hospodarski pomocnik w Brěsyschcžu, s Helenu Wyleminu Wróblez w Delnjej Kinje. — Dr. jur. Emil Moritz Leuner, krajnoßudnisti radźiczel w Budyschinje, se Selmu Gertrudu Seyffarthez w Dobruschi.

W katholskej zyrkwi: Emil Glanze, skałar w Budyschinje, s Hedwigu rodź. Scholczig, fabriskej dźěłacźetku, tam.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Jan Kurt, Hermanna Nyczе, rěsnika w Jeńkezach, ž. — Lucia Hilžbjeta Jutta, Pawoła Maxa Miczki, fabriskeho samkarja na Židowje, dź. — Selma Erna, njemandź. dź. na Židowje. — Alfred Waltar, Khorle Bohußlawa Wicžasa, khěžerja a murjerskeho polěra w Hornjej Kinje, ž. — Max Erich, Bjedricha Ernsta Herzoga, rěsnika w „Jeńkezach, ž. — Max Arthur, Hendricha Bruna Eißnera, maschinista na Židowje, ž. — Herman Waltar, Khorle Ferdinanda Hermanna Haasy, dźěłacźerja na Židowje, ž. — Jan Pawoł, Jana Ernsta Kaspera, kublerja w Bórku, ž. — Erna Alica Irmgard, Ernsta Luisa Lěska, dźěłacźerja na Židowje, dź. — Max Richard, Maxa Roberta Khěžnika, fabrikarja we Wurizach, ž. — Alma Jda, Gustava Pawoła Měrscha, žiwnoscźerja w Delnjej Kinje, dź. — Martha Gertrud, Wylema Ferdinanda Wormsa, kublerja w Sskonej Borschczi, dź. — Helena Hedwig, njemandź. dź. w Hrubjelczizach.

W katholskej zyrkwi: Aloisija, Wjazbława Doležala, skałarja w Ssmilnej, dź. — Theresija, Alberta Mužika, agenta w Budyschinje, dź.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadze: 20. dezembra: Pawoł Langa s Waltarjez, hantwjerski, † w Malym Wjelkowje, něhdźe 50 l. — 23. Ota Alfred, Ernsta Hermanna Scholty, kublerja w Bórku, ž., 7 l. 8 m. 1 dź. — 24. Johanna Karolina swud. Neumannowa, pod hrodom, 70 l. 3 m. 7 d. — 27. Johana Khrystiana Libschiz, njebo Michała Garbarja, žiwnoscźerja w Czelchowje, sawostajena wudowa na Židowje, 78 l. 3 m. 4 d. — 29. Morwa narodźena dź. Ernsta Bjedricha Wylema Kupki, wojnarja w Dobruschi.

W katholskej wožadze: 24. dez.: Waltar, Ferdinanda Michicža, kulturneho technika w Budyschinje, ž., 5 l. 1 m. — Bjarnat, Rudolfa Hoffmanna, pschekupza w Budyschinje, ž., 6 l. 2 m. 8 d. — 27. Jakub Libsch, wumjeńkar w Hornim Hunjowje, 75 l. 7 m. 13 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Njedźelu po po nowym lěcze směje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt němsku spowjednu wucžbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin farar Kschižan němske a $\frac{3}{4}$10 hodźin žerbske prědowanje.

Tśioch kralow směje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin farar Kschižan žerbsku spowjednu wucžbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Voigt žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. Psched zyrkwinymi durjemi budźe žo kollekta sa mißionstwo mjes pohanami składowacź.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu po nowym lěcze směje farar Domaschka rano we 8 hodźinach žerbsku spowjedź, duchowny Bojž dopołdnja w 9 hodź. žerbske a $\frac{1}{2}$11 hodźin němske prědowanje.

Tśioch kralow směje farar Domaschka dopołdnja w 9 hodźinach žerbske a $\frac{1}{2}$11 hodźin němske prědowanje. Psched zyrkwinymi durjemi žo kollekta sa mißionstwo mjes pohanami sběra.



Rowowe pomniki, rowowe kamjenje a platy

kóždeje družiny, cžorne a pißane, s **granita, syenita, marmora, kalka** a **pěskowza** po modernskim waschnju trajne dźěłane po tunich placžišnach poručžataj

E. Hantusch & Co.

Kamjenjowy rěsak, točzerńja a polěrowarńja.

Wulki skład a pschedawarńja **w Budyschinje na Lubijskej drózy 10.**

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Winowa pschedawarnja
Pawoła Giebnera
w Budyschinje

na bohatej haßy cžißko 18 ſ nutskhódom na theatrowej haßy porucža ßwoje derje wothladane

běle a cžerwjene wina, Portſke wino, Malagaſke, Tokayſke, Madeiraſke, Sherryſke a druhe lěkarſke wina atd.

Wot ſapočžatka mojeho dwazyczílětneho wobſtacža ßym ßo pſchezo prózował, **jenoż woprawne wino** pſchedawacž, kotryż je ſtrowoſczi ſpomóžne.

Dokelž w tſjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotoſkej haßy** a na **bohatej haßy** ſeſtajeny **jara wulki ſklad** wudžeržuju kotrež ßo ſ wudawkami ſa pucžowanje njepodroža, mózu **wino ſ wjetſchimi hromadami**

k kwaßam a druhim **ßwjatoczłnoſczam** ßo hodžaze, tuńſcho pſchedawacž, hacž hdyž ßebi jo direktnje wot Rheina, Moſela atd. póßlacž dadža. Poſpytanje tych pſchetrjebarjow, kotſiž hiſchcže moje wina njeſnaja, wo tym pſcheßwědczi.



510 puntow 10 měßacžne ßwinjo ważeſche, kotrež porjadnje

M. Brockmannowy pizowanſki kalk
ſnamki B

do pizy dostawaſche. — Wudawk wſchědnje jenoż něhdže 1 np. wucžinja

Po prěnjotnych płacžiſnach pſchedawa a roſeſczele

G. Urban w Krjebi w Hornjej Łužizy.

Koſaze kože,
howjaſu kožu, wowežu kožu, wowczu wolmu, kaniklaze kože, czelaze kože,

kaž tež wſchě druhe kože po najwyſchſchich płacžiſnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach 11,
ſ napſchecža „ſkoteje hwězdy".

Pißarnja
ſa kupne, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej drózy čo. 1
po 1 ſkhodže, hoſczenz Gambrinus.
Max Frenzel.

Serbske blido
kóždu wutoru po 5 hodź.
w našej khofejowni.
Wšitcy dobri Serbja su witani.

Hotowe poßleſchcža
najlěpſchu tworu bjes procha, punt po mk. 2.—, 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 4.50 a 6.—,

hotowe poßleſchcža, pſcheſchiwane pſchikrywy (deki), wupjerkowe tkaniny, pißane zychi, ložowe płachty,

jara płacžiſny hódno porucža

Curt Wällnitz
na ßukelnſkej haßy 9.
Telefon cžißko 405.

Njewjeſczinſke poßleſchcža.

Jedžne a khoſejowe ßudobje
kaž tež wſchě druhe porzlinowe, kamjeninowe ſchkleńczane twory najtunſcho poručam.

Dźělba **wulkich klankow** (pópow) ßo niže nutſkupowanſkeje płacžiſny pſchedawa.

Ernst Ullrich na ſchuleŕſkej drózy 12.



Franz Marſchner
cžaßnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſklad **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczazow** k dobroczžiwemu wobkedžbowanju porucža.



Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacžiſny.

So bych pſchecža ßwojich cžeſczenych wotebjerarjow w kóždym naſtupanju dopjelnjał, ßym ßo roßßudźił, tež
rabatt ſawjeſcž.
Dawam na wſchě kolonialne twory 5%.

Hans Lindner (prjedy Pawoł Hofmann)
na rózku ßerbſkeje a ſchuleŕſkeje haßy.

Pjenjeſy na hypotheki
po wſchelakej wyßokoſczi mataj wupožczicž
J. a E. Koban pſchi žitnych wikach 4.

Hodowny dar za **fond »Raja«** złožichu, wukupiwši so z dobom wot nowolětnych zbožopřećow:

Kk.: Klóštr Marijna Hwězda 30 hr., Marija Zyndźic z Khróśćic 1 hr., Madlena Cyžec z Čornec 1 hr., wučeŕ Jan Renaŕ z Khróśćic 3 hr., Jurij Wincaŕ z Worklec 1 hr., z Khróśćic: Jurij Dučman 1 hr., Jakub Česla 2 hr., wučeŕ Michał Nawka z Radworja 3 hr., August Filip z Bronja 1 hr., Jakub Ryćerja z Khasowa 1 hr., Jan Krawc z Khelna 1 hr., Mikławš Grubert z Bronja 1 hr., Hańža Hantušec z Radworja 2 hr., Jakub Běrk z Radworja 1 hr., kapłan Michał Mič z Radworja 3 hr., Hańža Kindermannowa 1 hr. 50 pj., Hana Domanjowa z Kamjeneje 2 hr., Khwaćanske serbske towaŕſtwo 3 hr., Z pohladnicow (Khwać. serb. tow.) 2 hr., Jan Cyž ze Stróžišća 1 hr., faraŕ Jurij Wingeŕ z Lubija 3 hr., expos. Pawoł Šołta z Hajnic 3 hr., faraŕ Świela z Wochozow 2 hr., redaktor kapłan Žur z Budyšina 2 hr., kapłan Jurij Delan z Khróśćic 3 hr., faraŕ Kubaš z Njebjelčic 3 hr., notar Michał Cyž z Budyšina 3 hr., D. z Drježdźan 3 hr., wučeŕ Arnošt Holan z Budyšinka 1 hr., Khorla (a Max) Wyrgač 1 hr. 50 pj., Jan Młynk z Ćemjeric 1 hr., njemjenowani (4 hr. + 20 pj. + 60 pj.) 4 hr. 80 pj., Wawrik z Nuknic 5 hr., Jakub Šołta z Kanec 5 hr., z Khróśćic: kantor P. Hila 5 hr., Hana Herrmannowa 3 hr., Michał Jenč 3 hr., zapósłanc Kokla 2 hr., Jurij Česla 2 hr., Jan Rynč 2 hr., Pawoł Grofa 2 hr., Madlena Wjenkowa 2 hr., Pětr Symank 2 hr., Michał Šołta 2 hr., Jurij Warnač 2 hr., Pawoł Wingeŕ 2 hr., Marija D. 2 hr., wučeŕ Kral 2 hr., Lebza 1 hr., Karl Kurfürst 1 hr., Marija Zyndźina 1 hr., Hańža Rychtarjowa 1 hr., Hańža K. 1 hr.; Lebza z Nuknicy 3 hr., Michał Młynk z Kanec 3 hr., Hana Winklerowa z Radworja 3 hr., J. Kř. z P. 2 hr., Marija Kralowa z Njebjelčic 2 hr., Jurij Cyž z Wotrowa 2 hr., tow. »Serbowka« 3 hr., Pětr Nowak z Hory 2 hr., wučeŕ Słodeńk z Pančic 2 hr., Michał Delan z Baconja 2 hr., najeńk Rynč z Worklec 2 hr., Michał Rynč z Čornec 2 hr., wučeŕ em. Jakub Kral z Radworja 2 hr., Laras z Noweje Jaseńcy 1 hr., Nowak z Łusča 1 hr., Jurij Zieschang z Prawoćic 1 hr., Ber z Kobšina 1 hr., Jakub Cyž a Jurij Cyž z Kašec po 1 hr., Jurij Cyž z Kukowa 1 hr., W. z W. 1 hr., Nowak z Wudworja 1 hr., Nowak z Hory 1 hr., Jakub Hančka z Różanta 1 hr., Jan Hajnca z Budyšina 1 hr., M. W. 50 pj., Młynk z Hory 50 pj., Kral z Miłoćic 50 pj., Słodeńk z Wotrowa 50 pj., Pól z Miłoćic 50 pj.; njemjenowani (10 hr. + 50 pj. + 50 pj. + 50 pj. + 50 pj. + 10 pj.) 12 hr. 10 pj., faraŕ can. M. Žur w Budyšinje 5 hr., tow. »Jednota« w Drježdźanach (přez knježnu Hanu Cyžec) 4 hr., faraŕ Just z Ralbic 2 hr., Čornak z Drježdźan 2 hr., Wowčeŕ z Pozdec 1 hr., Cyril Rězak a Jurij Šołta z Drježdźan po 50 pj.

Wutrobne »Zapłać Bóh«. **Redakcija »Raja«.**

Liebſch,
ßudniſki altnar ſw. ßłužby
na ßukelnſkej haßy 34
pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy atd.
Měczi ßerbſki.
— Telefon cžißko 177. —
Pſcheßadžowanje ležomnoſczow.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k ßwinjom, wotrocžkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a džélacžeŕſke ßwójby pyta hnydom abo k nowemu létu pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cžrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 2. **Sobotu 9. januara 1909.** **Lětnik 68.**

Swětne podawki.

Nowy sakski wólbny sakoń

sastupjerjo prěnjeje a druheje komory pilnje wuradźuja. W tu khwilu ßu najlěpsche wuhlady, so prěnja a druha komora k pschesjenoszći dóńdźetej. Hacź dotal je ßo hižo dojednako, so dyrbi pluralne wólbne prawo se sakkadom noweho sakonja bycź. Pschidawkowe hłoßy dyrbja ßo na ßamostatnoszć (wólbne prawo do pschemyßłoweje komory a do kulkurneje rady), na wobßedźenstwo leżomnoszćow, sdźěłanoszć, twjerde postajenje, dokhody a starobu dawacź. Najwjetscha liczba pschidawkowych hłoßow je na tsi postajena. Liczba wólbnych wokrjeßow ma ßo na tajke waschnje powjetschicź, so Draždźany, Lipsk a Kamjeniza po dwěmaj wokrjeßomaj pschidostanu, a so ßo se schěszć woßebje wulkich a ßylnje wobydlenych wjeßnych wokrjeßow dźewjecź wokrjeßow stwori. Sawjedźenje wólbow po poměrach we wulkich městach je ßo spuschćiło. Sa to je ßo wobsamkło, so ma ßo po sawjedźenju noweho wólbneho sakonja porjadnje zyła komora ſ nowa wuswolicź. Hacź dotal je ßo kóždej dwě lěcze jenoż tsećina komory ponowika.

Khěžor Wylem wo pschichoducej wójnje.

„Chzu měr se ßwojim ludom měcź“, je khěžor Wylem pschi hoszćinje, dźeń po nowym lěcze ßwojim generalam wuhotowanej, rjekł. Tola niz jenoż wo měrje, też wo wójnje je wón rěczał, kotraž Němskej ſ wukraja hrosy. Khěžor ßo na ßwěrnoszć wójska powoławschi rjekny, so chze dalsche ßkowo ſnamjenitemu wjednikej němskeho wójska pschewostajicź. Potom nastawk, w januarskim cźißle cźaßopißa „Deutsche Revue“ pod napißmom „Wójna pschichoda“, cźitasche, kotryż je, kaž khěžor sdźěli, schef generalneho staba, hrabja Schlieffen, napißał. W nastawku ßo praji, so staj němsko-franzowska ßwada a prózowanje technikow k temu dowjedłej, so maja wschě wójska Europy, Japanskeje a Ameriki dźenßa skoro jenak hódne brónje. S tym pak je ßo też pscheměnjena taktika wunucźika. Zyłe kolony a tšeleńske rjeczasy bychu ßo sa něktore minuty potšełake. Dźenßa móża ßo wójska jenoż pschecźiwo ßebi bliżicź, powużiwajo kóžde wukrycze, domy, schtomy, powyschenu krajinu, nóz a naßypy, ſ khwatkom namjetane, kaž we wójnje twjerdźisny.

Hobrske cźißła wójskow, kotreż ßo wschědnje mjenuja, ßo w nastawku dale praji, sa wójnu niczo njepłacza. Krajna wobora a něktore reserwy njebudźa ßo sa pólne wójsko wschelakich pschicźinow dla wużicź hodźicź, a tak budźe němske wójsko něschto mało wjazy hacź milijon wojakow liczicź. Wone njesměje pschewahu w brónjach kaž w lěcze 1866, ani pschewahu po liczbje kaž w lěcze 1870. Doßahaze budźe wójsko jenoż potom, jeli so budźe móżno, tele maßy hromadźe dźerżaczź a je pschecźiwo jenemu sameŕej wobrocźicź. Njepschecźela ſ dlijazej taktiku wuspróznicź, njebudźe móżno, pschetoż sežiwjenje wójska budźe ßebi milijony żadacź, a wójna njebudźe ßo dołho podlěschowacź móz. K rosßudnemu a sanicźazemu wuspěchej budźe pak nadběhow ſ dweju abo ſ tsjoch stron trěbnych, pschecźiwo froncze a pschecźiwo jenemu abo dwěmaj bokomaj.

Potom nastawk dopokasuje, kak stej Němska a Awstriska dźenßa se wschěch stron ſ paßom twjerdźisnow wobdatej, kotreż wólnemu wupschestrjenju wójskow sadźěwaju. Potom general Schlieffen zyłe politiske położenje rospomina. Franzowska njeje ßo hischcze wjecźerskeje myßle wotrjekła. S móznym roswiwanjom industrije a wikowanja je Němska dalscheho njesjednanliweho njepschecźela (Jendźelsku) pschidostała. Na tym ani sawěsczenje pschecźelstwa, ani wótre ßkowa niczo njepscheměnja. Żane sacźucze, ale jenoż pschekupske „ma dacź a dak“ tu wyßokoszć jendźelskeje hidy postaja. Sherbowana antipathija Sskowjanow pschecźiwo Germanam a sherbowana sympathija ſ Romanami Ruskej pucź wukasuje a ju hischcze do rukow Jendźelskeje wjedże, stata, kotryż mohł jej hewak najbóle seschkodźicź. Italska je ßo na to sameŕika, „zusobnikow“ (Awstriskich) ſ połodnischeho kraja Alpow a ſ mórskeho brjoha wucźischcźecź.

Strach, so wschě tele schtyri staty ßwój nawal shromadnje pschecźiwo ßrjedźisnje (Awstriskej a Němskej) wobrocźa, sda ßo hobrski bycź. Njeje nusne, so tole mózne sjednocźenje bórsy k brónjam pschimnje, woßebje hdyż je jejne stejischcźo tak pschihódne, so móże ſ tejle lěpschinu na pschecźiwnika kaž stajna hrosa skutkowacź. Tola stejischcźo Ruskeje, Franzowskeje, Italskeje a Jendźelskeje je w poßlednim cźaßu hischcze ſ tym poßylnjene, so je Awstriska ſ poßlednimi podawkami na Balkan sputana, tak so mjes tym, so dyrbi Němska ßwoju wjecźornu frontu schkitacź, budźe Awstriska po pschipadźe ßwoju połodnischu frontu schkitacź dyrbjecź.

Njedźiwajcź wjele pschihódnischeho stejischcźa nochzedźa njepschecźeljo koło wokoło Němskeje hischcze k brónjam pschimnycź. Wschelake jich wobcźeżnoszcze njeßu hischcze wotstronjene. Awstriska a Němska dyrbitej ßo najprjedy hischcze bóle se ſnutskownymi swadami poßłabicź.

Nastawk docźitawschi khěžor jeho wopschijecźu pschihłoßowasche a jón generalam k studiju poruczi.

Franzowske, jendźelske a ruske nowiny ßo na tym postorkuja, so je khěžor nastawk cźitał, w kotrymż ßo niz jenoż Ruska, Jendźelska a Franzowska, ale też Italska do njepschecźelow Němskeje licźa. Jendźelske nowiny měnja, so Němska njeje politiscy woßamocźena. Politiska woßamocźenoszć Němskeje je jenoż scherjenje, kotreż Němsku k njepschestawazemu brónjenju na morju a na kraju honi.

Schwajzarska pschecźiwo němskej muzy.

Schwajzarskim młynkam roscźazy pschiwos němskeje muki do Schwajzarskeje se sahubjenjom hrosy. Dokeż ßo němskeje muki njewjedźa na druhe waschnje wjazy wobrócź, ßu wobsamkli, němsku muku boykottowacź, to rěka sa to dźěłacź, so ßo wona njeby wjazy kupowała. Jeli so ßo mukowy boykott njeby poradźił, bychu też na wudźělki němskeje industrije boykott położili.

Wójnski strach na Balkanje

je ßo poßlednje dny shórschił. Napjatoszć mjes Sserbiju a Awstriskej je wjetscha dyżli hdy prjedy. Sserbski minister ſwonkownych naležnoszćow Milowanowicź je w skupschtinje (ßejmje) rěcź měł, kotraž je awstriske knježeŕstwo roscźerczźika. Milanowicź praji: so ßu ßo prawa ßerbskeho luda ſ annexiju Boßnije a Herzegowiny psches Awstrisku cźeżko franike. Awstriska mějesche nadawk, Balkan pschecźiwo wupinawoszći Ruskeje sakitacź. Tónle nadawk bě nakhwilny a je hižo skónczeny. Balkanskim statam je ßo njewotwißnoszć sarucźika a dawno je ßo dopósnało, so Ruska nima wotmyßlenje, ßwoje knježstwo na Balkanje wupschestrěcź. Najhórcźscha ironija je, so je ßo prěnja krocźel Awstriskeje na Balkanje na podcźischcźenje dweju ßkowjanskeju ludow sameŕika,

mjes tym so běchu balkanske ludy ßwobodu, kotruž wot lěta 1812 wužiwaju, runje ſ ruki Ruskeje dostake.

Pſchecźiwo Awstriskej dyrbi ßo runowaha na Balkanje ſakitacź a ßo jej pucź k ägäiskemu morju ſawrjecź. Wona njeßmě dale balkanſki ſtat bycź. Polěpſchenje poměrow, ſ Barlinſkim kongreßom ſawjedźenych, móže ßo jenoż dozpicź, jeli ſo Boßnija a Herzegowina doſpoknu abo tola pokojcźnu ßamoſtatnoſcź pod dohladowanjom Europy doſtanjetej. Mjeſy mjes Awstriskej a Balkanom dyrbitej bycź rěźy Sſawa a Dunaj. Dopjelni-li Awstriſka ßwój nadawk w tym ſmyßłu, ſo bychu ßo němſke ludy ſe ßłowjanſkimi a romanſkimi ſjednocźiłe, mohłe ßo balkanſke ſtaty wokoło Awstriskeje ſhromadźicź, nihdy pak, hdyž chze wona namóz wužicź.

Hiſchcźe wjele hórſcho ßerbſzy ſapóßłanzy awſtriſku politiku na Balkanje ſaßudźowachu. Awſtriſke knjeźerſtwo runje kaž doma tež w Boßniji a Herzegowinje Sſerbow a Khorwatow a jenotliwe wěrywuſnacźa na ßo ſchcźuwa, ſo bychu ßo ludy mjes ßobu wadźiłe, pſchi cźimž mohło je awſtriſke knjeźerſtwo cźim lěpje wobknjeźicź.

Awſtriſke knjeźerſtwo ßo ſ rěcźemi ßerbſkeje ſkupſchtiny cźeźko ſkſchiwdźene cźuje a je ßebi hnydom pſches ßwojeho póßłanza w Belgradźe, hrabju Forgacha, rosjaßnjenje žadało. Miniſter Milanowicź wudawa, ſo ßo jeho rěcź njeje po ßłowje wěrnje do nowin podała. Pſchede wſchěm wón njeje rjekł, ſo je Awſtriſka ludej w Boßniji a Herzegowinje kwałe napołožiła. Nadpady ſapóßłanzow na awſtriſku politiku drje Milanowicź wobžarowaſche, tola ſamolwitoſcź ſa nje wotpokaſa. Kaž ßo ſda, chze ßo awſtriſke knjeźerſtwo ſ tutym wotmolwjenjom ſpokojicź. Awſtriſka njeje hiſchcźe k wójnje pſchihotowana a teho dla je na khwilu ſměrniwa. Runje tak je ſe Sſerbiju. Ta je hakle nuſnu muniziju ſa wójnu w Belgiſkej ſkaſała. W Herſtalu w Belgiſkej ßo 25 milijonow patronow ſa ßerbſke wójſko dźěła. Sſerbija ßo na dołhotrajazu wójnu pſchihotuje.

W ſkupſchtinje je Milowanowicźowa rěcź jenomyßlne pſchihłoßowanje namakała. Skupſchtina je wobſamkła, rěcź w 50000 exemplarach cźiſchcźecź a mjes ludom rosſchěricź dacź. S dobom je ßo ludowa ſhromadźiſna wotměła, w kotrejž je ßo miniſtrej Milowanowicźej ſa jeho khrobłe ſakitanje intereßow Sſerbije dźak wuprajiło.

Franzowſki miniſtrowy pſchedßyda Clemenceau a Jendźelſka.

Jendźelſka Franzowſku k wójnjnje pſchecźiwo Němſkej a Awſtriskej honi. Kaž pſchi ſwadźe Marokkowſkeje dla ßo franzowſke knjeźerſtwo tež tón krócź wójny ſ Němſkej boji. Clemenceau, ſakožeŕ franzowſko-jendźelſkeho ſwjaſka, njemóže ßo k wójnje rosßudźicź. Hacźrunje je pſchi poßlednich wólbach wulke dobycźe ſcźinił, je wón wóndano w ßwojej rěcźi, kotruž je we Varu měł, naſpomnił, ſo chze pſchedßydſtwo w miniſterſtwje ſkožicź.

Semjerźenje w połodniſchej Italſkej.

W Meſſinje podſemſke ſtorki dale traju a ludźi traſcha. Murje jeneje ſchtwórcźiny twarjenjow drje hiſchcźe ſteja, tola ſnutſka ßu twarjenja tak wupuſcźene, ſo ßo njehodźa wjazy wobydlicź. S woprědka rěkaſche, ſo ßo zyłe město potſěła a ßo ſ kałkom poßypa, ſo bychu pſches tkajaze cźěła khoroſcźe njenaſtake. Nětko chzedźa jenoż město ſ kałkom poßypacź, a poſdźiſcho jo ſ nowa twaricź. Twarjenje pak ma ßo po knjeźerſtwowych poſtajenjach ſtacź. Khěže ßmědźa jenoż jenopoſkhodne a tak twarjene bycź, ſo ſemjerźenje wudźerźeja.

W Meſſinje ßu ßo pſchi ſemjerźenju zyły 83. regiment ſ wuwſacźom wojaka Fucao, 1., 2., 3., 4., 9., 10. a 11. kompagnije 22. regimenta, 89. regiment hacź do 5 podoffizěrow, wſchitzy žandarmojo, wſchitzy zkonizy, wſchón perſonal parnych kódźow, wſchitzy ſeminariſtojo, wſchitzy měſchcźanſzy ſaſtojnizy a wſchitzy gmejnſzy radźicźeljo ſaraſyli. Sizilſka banka je ſe 40 ſaſtojnikow 38 ſhubiła.

Wjeŕchowka Marſullo, dwórſka knjeni italſkeje kraloweje, a jejny mandźelſki hiſchcźe pod rospadankami ßwojeho hroda leźitaj. Wobaj ſtaj hiſchcźe žiwaj, tola hacź dotal njebě móžno, jeju wukhowacź. Wjeŕchowka je pſcheczelniza kraloweje.

Sapóßłanza Fulcia ßu morweho ſ rospadankow wuryli. Někotre dny bě wón po pomoz wołał, tola prjedy hacź móžachu ßo k njemu dorycź, wón wumrje.

Cźěła, kotrychž bě pſchewjele, ſo mohłe ßo pohrjebacź abo ſpalicź, ſ hromadami do morja puſchcźachu. S nimi ßo morjo ſaßmjerdźi, a ſe ßmjerdami ßo cźrjódy žrawizow (hajow) pſchiwabichu, kotrymž běchu cźěła witana žratwa.

Wukhowani ſe ſemjerźenja

ßu prěnje dny njewuprajne cźwile wutrali. Dyrbjachu ßo ſ korjenjemi a ſelami žiwicź, dokelž dórtka khlěba njemějachu. Sſmjercź nikoho wjazy njetraſchejeſche; žiwi mjes morwymi leźachu a ßo teho dla njeroshorjachu. Nimo khodźazych ludźi wobſtupichu, wołajo: „Sſmy hłódni! Pomhajcźe nam!“ Dokelž běchu ßo ludźo rano we łožach ſe ſemjerźenjom pſchekhwatali a njejßu měli khwile, ßo ſwoblekacź, duž běchu ſymnemu deſchcźej wuſtajeni. So bychu ßo ſhrěli, ßwoju domjazu nadobu rosrubachu a ju ſapalichu. Hłodu mrějazy ßwoje pßy ſabichu, ſo bychu je ſjědli.

Młodeho muža, kotryž bě frak wobleczeny, wuhrjebachu. Wón bě runje ſ bala domoj pſchiſchoł, hdyž ßo khěža nad nim rosßypny. Jena 16lětna holza dwaj dnjej a dwě nozy w hromadźe roswalinow ryjeſche, kotreź jejnu macź a bratrow a ßotry pſchikrywachu. Patrouilla, kotraž holzu hrjebacź widźeſche, měnjeſche, ſo je wona paduſchniza, tola holza ßo pſched offizěra klaknywſchi jeho proſcheſche, hacź jej wojazy pſchi wuhrjebanju pomhachu. Woprawdźe ßwójbu, ſ pjecź woßobow wobſtejazu, wurychu.

Poßlednje telegramy ſ Meſſiny praja, ſo ßo hiſchcźe pſchezo žiwi pod rospadankami wuhrjebaju. Ludźo ßu zyłe wotupjeni napſcheczo wſchemu njeſbožu. Žony a dźěcźi wuhrjebanju morwych a chirurgiſkim operazijam, kotreź ßo pod hołym njebjom cźinja, njewěrjomnje bjesdźak pſchihładuja.

Spißacźel Civinni w jenych nowinach wo ſcźěhowazym podawku powjeda: Pſchi ſkſchiżenju jeneje dróhi jena patrouilla ſ jeneho ſaßypnjeneho doma jedyn žałoſcźazy hłóß njepſcheſtawajzy „Marija“ wołacź błyſcheſche. Rychu ſa hłoßom a jeneho papagaja, kotryž bě ſe ßwojim wołanjom kedźbliwoſcź wukhowarjow ſbudźił, a w jeho bliſkoſcźi młodu holzu, jeho wobßedźerku, namakachu. Wona bě błęda kaž wósk a ßo njehibaſche, tola bě hiſchcźe žiwjenje w njej. Tón ßamy ſpißacźel pſched tym warnuje, ſo bychu hnydom kóždeho ſatſělili, kotrehož maja ſa paducha. Jeho ßameho budźichu pſchi ßamym ſatſělili, hdy budźiſche jedyn kollega ſa njeho njeſakrocźił. Jeneho ſerźanta, kotryž bě tyßazlirowſku papjeru kradnył, po krótkim jednanju wójnſkeho ßuda ſatſělichu.

Wſchitzy, kotſiž ßo hiſchcźe žiwi ſ rospadankow wucźahnu a běły dźeń wohładaju, jenoż wo lunk wody proſcha.

Pſchi wudźělenju khlěba pſches wojakow k dźiwjemu běźenju dóńdźe. Wojazy dyrbjachu teßaki na tſělbu ſtykacź, dokelž ßo hłódni njedoßahazeho khlěba dla wadźachu. Jeneho majora budźiſche njemdry lud pſchi ßamym roſtorhał.

Wukhowanſke mužſtwo je ſa wołanjom wo pomoz ßlědźo pod rospadankami jenu zyku ßwójbu njeſranjenu wuhrjebało. Tež wſchě ßobuſtawy jeneje druheje ßwójby ßo jenoż lohko ſranjene pod rospadankami namakachu.

10,000 matroſow a wojakow nětkole w Meſſinje dźěła. Dla lěpſcheho rosdźělenja dźěła ßu město do 7 wokrjeßow dźělili. Hiſchcźe wutoru ßu 9 cźłowjekow žiwych wuryli a pſchezo ßo hiſchcźe nadźijeja, ſo žiwych namakaju, kotſiž ßu ßo pod roswalinami ſchpatnje ſeźiwicź mohli. Wjele ludźi ßu dyrbjeli ſ mozu ſ khěžow, do kotrychž běchu ßo njedźiwajzy wſchěch ſtrachow wrócźili, wuwjeſcź a na łódź dowjeſcź.

General Mazza je ſ Meſſiny do Roma powjeſcź póßłał, ſo je ßo ſaßo 10 woßobow žiwych wuhrjebało, njeſda pak ßo, ſo budźe móžno, hiſchcźe wjazy wukhowacź, tola ßo dale dźěła. Hacź dotal je ßo 2300 woßobow žiwych ſ rospadankow ſwucźahało.

Wutoru jeneho muža namakachu, kotryž ſ lěwej nohu w rospadankach tcźeſche a ßo ſ nich njemóžeſche wußwobodźicź. Wbohi proſcheſche, ſo bychu jemu nohu wotrěſali. To ßo ſta. Sranjeneho wucźahnychu, wón ßo ßwojim wumożnikam dźakowaſche a wumrje. Jena druha ßwójba ma ßo ßwojemu Bernhardinſkemu pßej dźękowacź, ſo je ßo wukhowała. Wón hižo hodźiny dołho do ſemjerźenja žałoßnje wincźeſche a ßwójbu wubudźi. Pſched kóždym nowym podſemſkim ſtorkom poß ſkiwleſche, ſo móžeſche ßo ßwójba ſ cźaßom wukhowacź.

Sſrjedu w Meſſinje jeneho muža ſe ſemje wurychu, kotryž bě wot 28. dezembra pohrjebany byk. Na njeho bě hróſbnje hładacź. Wobliczo bě ſchěre kaž ſemja, wocźi běſchtej proſtej a wububnjenej. Njeſbožowneho na noßydłach wotnjeßechu. Tajki napohlad je drje Lazarus měł, hdyž je ſ rowa ſtanył. Na ſtarym pohrjebniſchcźu ßu dźeßacź hobrſkich rowow wuryli, w kotrychž budźa ßo „bjesmjenicźi“ morwi khowacź.

Najžałoßniſchi woßud maja cźi wucźerpicź, kotſiž ßu cźeźko ſranjeni, kotſiž pak dyrbja ßo ßwojemu woßudej pſchewoſtajicź, dokelž bychu ßo pſchi jich wumoženju rospadanki na wukhowarjow wa-

lili a jich ſaraſyli. Pôndželu dyrbjachu wboheho ſchëdžiwza, kotryž ſe žałoſćažnym hłoßom wohnjowych wobornikow wo pomoz proſcheſche, ſa ßmjerćži pſchipadnjeneho ſpôſnacź. Wutroba ßo ła̧ma, hdyž cźłowjeka na tajke waſchnje wumrjećź widžimy a ßurowoſćź dyrbi tak daloko hicź, ſo ßo tajkim njeſbožownym zyroba ſapowjedźi, ſo by ßo jich ßmjertne bëdženje njepodlëſchiko.

Meſſinaſkeho arzybiſkopa ßu pod rospadankami jeho kapaky, w kotrejž wón pſchi ſemjerženju runje Božu mſchu cźitaſche, žiweho wuryli. Wón je ßo ſapowjedźił, Meſſinu wopuſchćicź, dokelž ßo nochże w njeſbožu wot ßwojeje woßady dźëlicź.

Wo jara dźiwnym wukhowanju ßo ſ mëſta Palmi piſche: *Pëſtończa pola tamniſcheho dwórniſchćžoweho inſpektora*, kotraž w tſećim poſkhodże dwórniſchćžoweho twarjenja ſpaſche, ßo ſ khëžu wyßokej żokmu ſhrabny a ßo ſe ſchtyrjomi dźëćźimi dwaj kilometraj daloko do polow wotnjeße. Hdyž ßo wona wrócźi, wona dwórniſchćžowe twarjenje wupuſćene a ßwojich knježi pod rospadankami pohrjebanych nadeńdże.

W Reggio ßu njedźelu 40 żiwych wuhrjebali. Jedyn muž, kotryž bë tydžeń pod rospadankami żiwy leżał, wumrje, hdyž na cźerſtwy powëtr pſchińdże. Baronku Manticu, kotrejž mandżelſki ßam wukhowanſke dźëło wodźeſche, żiwu wucźahnychu. Jenu druhu knjenju, kotraž wyſche baronki leżeſche, njemóżachu wußwobodźicź. Mnoſy żiwi pohrjebani njepſcheſtawju wokacź, klepacź a druhe ſnamjenja wot ßo dawacź. W najwjazy padach pak je wſcho *podarmo*.

Podawki ſ wukhowanſkeho dźëła.

W Meſſinje ßo hiſchcże wſchudże wojazy, wohnjowi wobornizy a druſy ludźo ſe ſadwëlnym dźëłom ſaběraju, ſo bychu ſaßypanych wuryli. Mnoſy Sizilianſzy, kotſiž w druhich italſkich mëſtach abo we wukraju bydla, ßu ßo wrócźili a horliwje pſchi wuhrjebanju pomhaju.

Tu a tam je hiſchcże pſchezo ſtonanje a żałoſćenje ſ rospadankow ßłyſchecź, tola w najwjazy padach pomoz pſchepoſdże pſchińdże. Nuſa je tak wulka, ſo ßebi cźi, kotſiž ßu żiwi woſtali, kóždy kuſk hłëba njepopſcheja a ßebi jón wot huby wottorhaju.

Dźiwne wukhowanja pak ßo tež ſtawaju. Na hromadże rospadankow żona ſkhilena ßedźeſche, kotraž żałoſćejo ſa ßwojim mużom wołaſche a ſadwëlujo nimo khodźazych ludźi proſcheſche, ſo bychu muża wuryli, kotryž je hiſchcże żiwy. Żonu pak mëjachu ſa błudnu a dachu jej wokacź; ßamo wotdźëlenje wojakow, kotreż nimo pſchińdże, ßo wo nju njeſtaraſche. Skóncźnje ßo dwaj matroſaj ßmiliſchtaj, a hlej, po krótkim dźële muża doſpołnje njeſranjeneho wucźahnyſchtaj.

Wukhowani ßu ſpodźiwnu draſtu ſwoblekani. Żony khodźa w mużazych khołowach abo w uniformach — karneval cźłowſkeje żałoſćże.

Sranjenje kraloweje Eleny.

Mjes tym ſo italſka kralowa na jenej wójnſkej łódźi ſranjenych hladaſche, *jeneho muża na dobo widliſchcża ſajachu; wón* wołaſche, ſo chże ßo ſkónzowacź. Jeho pſchikład natykowaſche; pſchetoż hnydom jena żona ſakſchikny, ſo chże do morja ſkočźicź a k łódźinemu wobłożenju cźërjeſche. Kralowa ßo njeſbožownej ſ wupſcheſtrjenymaj rukomaj do pucźa ſtupi. Pſchi tym żona kralowu ſ tajkim wotmachom do wutrobna dyri, ſo jej nëkotre kapki krwë ſ huby ſtupichu. Tola ßo wo to njeſtarajo, kralowa hnydom ſaßo ſranjenych hladacź dźëſche.

Ranje ſtrachow w Meſſinje

pſchekupſki pucźowaŕ Joſef Adler ſ Trienta na ſcźëhowaze waſchnje wopißuje: Pa pſchedſtajenju w theatru Vittoria ßo po Meſſinje wukhodźowach, w nëkotrych khoſejownjach pobych a ßo $^1/_2$5 hodźin na parny pſchewažny cźołm podach. Hdyž chżyſche tón runje k łódźi wotjëcź, ßo prënt podſemſki ſtork ſta. Cźołm ßo ſ morjom ſbëhny a ßo na kraj cźißny, hacź runje bë ſakótwizowany. Pſched mojimaj wocźomaj ßo twarjenja ſpowalachu. Ja a druſy pucźowarjo ßo k wußadźenſkemu moſtej wjerhnychmy, kotryž ßo rosraſy. Wußleczech ßo kożuch a pjeſl, hotowy, do wody ſkočźicź. Tón ßamy wokomik ßo pſchewožny cźołm wróczo cźißny; ſemja ßo kaž khlama wotewri, ale hnydom ſaßo morjo brjóh póczrje a cźołm wo brjóh cźißny. Njewëm wjazy, kak bëch na dobo na kraj pſchiſchoł. Widźach hiſchcże, kak ßo żeleſniſki cźah pſchi pſchiſtawje do ßo ßuwaſche a ßo ſwróczi. Na kraju twarjenja wrjeſkajo padachu, ſ wjele tyßaz hłoßow ßo wołaſche. Kaž błudny po żeleſnizy pſches rospadanki k dwórniſchcźu bëžach, cźëła ſ hromadami na pucźu leżachu. Pſchi jenych durjach cźitach: „dwórniſchcźowy ſchef", wotewrju durje, bëžu nuts, *ſo bych ßo jeho wopraſchał*, ſchto je ßo ſtało — ſakopnu ßo a padnu — mojej ruzy ſtej poknej krwë a moſhow — ßym pſches cźëła padnył, kotrychž hłowy ßu rosraženе! Na dwórniſchcźowym namëſcże młody cźłowjek klecźi; wón chże ſ hromady kamjenjow nëſchto wucźahnycź, pſchihladuju jemu. Se wſchej mozu ßo wón prózuje, jene cźëło wucźahnycź. „Nano, luby, luby nano!" wón na cźëło woła, kotrehoż hłowa je na planz rosraženа. Skóncźnje wón widźi, ſo morweho w rukomaj dżerži. Sakſchiknywſchi wón cźëłu padnycź da a ßo ſ nakhilenej hłowu k muri ſahanja, ſo by ßebi ju rosraſył. Ja ßam kaž błudny k morju bëžu, tam dyrbi wukhow bycź. Mëſto? Teho wjazy njebë. Rubjeżnizy mi pjenjeſy a cźaßnikowy rjeczas wſachu; kóždy ſ nich wołaſche: „Sſym ßwoju żyłu ßwójbu ſhubił, dajcże mi pjenjeſy! Dajcże mi nëſchto, tež my chzemy żiwi bycź!" Schtó wë, ßnadź ßu tež tucźi njeſbožowni błudni byli." —

Rubjeżniży po rospadankach.

Rubjeżniży, kotſiž Meſſinje po rospadankach kradnu, njedadźa ßo ſe ßmjertnym khoſtanjom wot ßwojeje nahrabnoſcże wottraſchicź. Knjeżeſtwo je wójnſke prawo ſ nahłym ßudom wuwołacź dako. Nëhdże 120 rubjeżnikow ßu w Meſſinje ſatſëlili. Sſrjedu je jena parna łódź ſ Meſſiny 477 rubjeżnikow jatych do Palerma pſchiwjeſła. S nich ßu hižo 100 k ßmjercźi ſaßudźili a ſatſëlili. Prakej, kotryž ſa pjenjeſami a drohotnoſcźemi ßłëdźeſche, ßo prënje dny hłódni a khudźi pſchidawachu, kotſiž ßu ſ tradanjom wowrótnili a kotſiž ßo njeboja, ſa kuſk hłëba ßwoje żiwjenje na hracźli ſtajicź. Dweju rubjeżnikow ßu ruſzy matroſojo ſatſëlili, hdyž chżyſchtaj żeleſny pjenjeżny khamor banki d'Italia rubicź. Cźrjódła paduchow je ßebi uniformy złonikow nakradnyła a ßo ju ſwoblekała, a tak pſchedraſcźeni woni na rubjenje khodźa.

Hdyž ßo jaſtwo w Meſſinje ſaßypny a 300 jatych cźekny, ßo hnydom rubjenje ſapocźa. Pjenjeżne khamory ßebi wurywachu a je na ſjawnej dróſy rospacźichu a wuprójdnichu. Ruſzy matroſojo, kotrychž khrobłoſcź a njewuſpróżniwoſcź powſchitkownu ſahorjenu khwalbu namakuje, mëjachu cźëżke bëdženje ſ wodźiwjenymi bandami wobſtacź, kotreż bëchu ſ revolvrami wobrónjene. Cźrjódku Rußow rubjeżnizy wobſtupichu a ſcheſcźoch ſ nich rubichu. Ssedmy ruſki matroſa ßamo jeneho rubjeżnika mori. Wón pola njeho ſa 135,000 lirow papjerjanych pjenjes namaka, kotreż wón roskaſowarjej ruſkeje wójnſkeje łódże „Cëſarewicź" pſchepoda. Mjes italſkimi wojakami je po ſdacźu wjele paduchow. Pola jeneho pëſchka 40 papjerjanych pjenjes namakachu, kotreż bë w ßwojej cźapzy ſkhował. Wójnſki ßud budże tež nëkotrych wojakow rubjeżniſtwa dla ſaßudźicź dyrbjecź.

Jedyn rubjeżnik ſpyta jeneho ſranjeneho, kotryž ßo pſched nim wobaraſche, ſpalicź. Wojazy rubjeżnika pſchi tym pſchekhwatachu a jeho hnydom ſatſëlichu. Meſſina je 36 hodźin w mozy rubjeżneho praka była. Rubjeżnizy ßu ſ wjetſcheho dźëła wobydlerjo ßußodnych wßow, kotſiž ßu na kradnjenje pſchiſchli. Tucźi ludźo ßwoje ſboże ſpytaju. Łapnu-li jich wojazy pſchi rubjenju abo kradnjenju, potom ßo do ßwojeho woßuda podadźa, kotryž je ßmjercź.

W Reggio ßu rubjeżnizy morwym żonam ßamo wuſchi roſpróli a jim nawuſchnizy wutorhnyli. Njeſboże je wſchitkich ſłóſtnikow Sizilſkeje do Meſſiny ſwabiło.

Woheń bluwaza hora Stromboli

wot njedźele ſaßo woheń bluwa. S dobom ßo kupa Stromboli ſe ßylnym ſemjerżenjom ſatſchaßy. Schtyrzycźi twarjenjow je ßo ſaßypło.

Bratraj.

(Pokracźowanje.)

„Budź, kaž ßy prajiła, luba dżowka", Herta wotdychuje wotmolwi, a ſ hłowu tſchaßo ſkradźu pſches Jana pohladny, kiž ſ nucźenej njepotrjechenoſcźu kruch drjewa wurëſowaſche. „Pſchekładź ßebi derje a Bóh żohnuj twoje roſßudźenje."

Potom won wuńdże, ſo by wonka cźakazemu hižo ßłyſchanu powjeſcź donjeßła.

S móznje polubowanej myßlu Hańża pſchi Janu woſta.

Wobaj mjelcźeſchtaj. Mjeńſchina po mjeńſchinje ßo miny. Hańži wutroba ſ dakotazej, dale bóle mrëjazej nadżiju pſchezo ſtyſkniwiſcho pukotaſche. Wona lubowaſche jeho, kotryž ßo we wojowanju bratrowſkeje luboſcże ſ luboſcźu k njewjeſcże bëdżeſche.

Samyßł ßebi derje rospomniwschi, Jakub wobeju ßameju wostaji. By-li Jan ßwoje ßkowo dopjelnił a dźerżał, by wón ßwojemu samerej telko ßo pschibliżił, każ Hańżina nadźija, Janowa bycź — wón wjedźesche, so chze jeho mĕcź — jeho wot jeho pschecźow sdalowasche.

A jeho wocźakowanje ßo dopjelni. Hańża w tychle cźwilowanych wokomikach ßwoju nadźiju pokhowa. Kak budźesche ßebi nĕtkole mohła hischcźe myßlicź, so ma ju Jan lubo?

Bliżschi wjecźor pak wona Hercźe rjekny:

„Ty ßy mi dobra macź była“, Herta, „ty ßy mi luboscź wopokasała, runje każ woprawdźita macź, njehnĕwaj ßo na mnje a njenosch mi to sa mnu, hdyż tebi s njedźakom płacźu a tebje proschu, -- daj mi wot ßebje hicź! Twojeho ßynowa żona bycź njemóżu. Daj mi hischcźe wjazy prajicź a s mojich ßkowow spósnacź, kak hłuboko mi s wutroby wukhadźeju, najsnutskownische dno wutroby tebi wotkrywam. Ja Jana lubuju, lubuju jeho tak, każ cźlowjek lubowacź dyrbi teho, kotrehoż ßebi sa mandźelskeho pscheje. Tule luboscź we wutrobje mĕju, njemóżu żaneho druheho żona bycź Dokelż pak ßym nadźiju na jeho luboscź dyrbjała pokhowacź, — wĕscźe je mi to se ßwojim mjelcźenjom wobßwĕdcźił, so ßo sa mnje njesajimuje — dyrbju ßo wottud wotßalicź. Jakubowa żona bycźnjemóżu.“

Saßo bĕ ßłuchazy Jakub ßłyschał, schtoż bĕschtej Hańżinej młodej hubje bjes stracha wusnakej.

Sdasche ßo, so chze, sakschik hnĕwa poduschejo, do tych duri sleczecź, sa kotrymiż bĕchu ßo tute ßkowa prajike, kotreż jemu ßón sboża sniczichu.

Potom ßo wobrocźiwschi s kuchinje wuńdźe.

Dwór pschekrocźiwschi s móznje żołmowatej hrudźu po wotwisku dele dźĕsche, kotryż k móńskemu saliwej wjedźesche.

Wón ßo mjes skałami, s mochom porosćźenymi, na semju cźißny, wobliczo do hromadu złożeneju rukow stłóczi a cźwilowany sakschikny.

Łódź jeho żiwjenja bĕ ßo rosrasyła. Dokelż dźenßa jemu ßłuschecź nochzysche, njeby to jutsje tež chzyła — a nasajtra budźe tón druhi rĕcźecź! —

Hdyż bĕ hodźinu dołho sadwĕlowawschi s cźwilu ßo bĕdźił, kiż w nim howrjesche, nĕmje njemdrił a ßo słobjo pschecźiwo ßwojemu woßudej ßo sapjerał, posbĕże ßo khabłajo a s blĕdnym, swohidźenym wobliczom hłowu hłuboko na wutrobno nakłonjejo ßo do domu wrócźi.

Woheń w kuchini bĕ ßo dopalił, ßwĕża wo jstwje bĕ haßnjena; wschitzy bĕchu lehnycź schli.

Nichtó jeho parował njebĕ. Nichtó njebĕ jeho wocźakował. Nichtó njebĕ ßo praschał, drje lĕdma na to pomyßlił, hdźe wón je, hdźe je wostał? Budźische-li wichor jeho tam wonka psches morjo wotnjeßł, woni drje njebudźichu żenje se ßłowom jeho wobżarowali, ani ßłowa żadosćźe, so by ßo wrócźił, wuprajili.

Ow, kak tychle cźłowjekow hidżesche, kotsiż jeho lubowacź njemóżachu!

Napscheczo k ßwojemu lĕhwu pschistupi, nĕschto pschikrywow sebra a ßo saßo won wukaczi.

Hida ßo w nim warjesche, każ woheń ßapaza hora w nim dźĕłasche żórlaza ßo bolosćź żarliweho sadwĕlowanja a hrożesche jeho sadußycź.

Wón s nami njebudźische mohł ßamßneho powĕtra dychacź. Wón chzysche ßam, ßam lutki, tež swonkownje woßamocźeny bycź, każ bĕ to snutskownje stajnje był.

Wón sa ßobu durje sapowßny — Islandźenjo w njesamknjenym domje lĕhaju — a po dworje, rosßwĕtlenym s mĕßaczkom, do kruwarnje dźĕsche, hdźeż ßo na wał ßłomy lehny, so by tam nóz w tupym samyßlenju pschebył.

* * *

Nalĕtne wichory lodowych stronow ßwój hruby dych po skałatej kupje dujachu.

Wone njesamochu pschecźelnych kwĕtkowych wocźi s twjerdeho kamjenja wuwabicź, ani schepjerjane kerczki trawy, kotreż k rosćźenju khmana semja tu a tam posficźesche, ßebi hischcźe na ßwĕtko njewĕrjachu. W móńskich saliwach łód hischcźe stejesche, a brjoh ßo w hobrskich wustawach symy wupinasche, ale nalĕcźo bĕ tola!

Widźecź jeho njebĕ, ale ßłyschecź bĕ jeho khrobłe hwisdanje a porskate schumjenje, kotreż mjes skałami bĕżesche, a njeliczene ßyły ptaczkow na k njebju ßo wupinazym wótrym brjohu, kotreż na k morju pschiwobrocźenej scźĕnje w swiskach a w małych sarĕskach a kutach hnĕsdźachu, poczachu jeja njesćź.

To je cźaß jejowych żnjow wobydlerjam kupy, kotsiż ßu na ßnadne wjeßele hoscźiny pschipokasani.

Po milijonach wschelake mórske ptaki na njepschistupnych skalnych tutach a na kamjenischczach wyßokeho, nahłeho brjoha pschebywaju.

Ale pschĕhnaty cźłowjek, kotrehoż je nusa wuwucźiła, wĕ ßebi narubicź, cźehoż potrjebuje. Islandźenjo ßo na to wusteja, k ptakam tež hacź do najwotßalenischich mĕstnow, hdźeż lahnu, dozpĕcź. Na dołhim, ßylnym powjasu, kotryż ßebi wokoło żiwota wjasaja, po nahłych skalnych scźĕnach ßo dele puschczejo starym ptakam, kotreż spłóschene wotpjerchotuja, strachocźiwje strażowany pokład s hnĕsda rubja.

Na tute jednore, ale niz bjesstraschne waschnje ßebi Islandźan sa ßwój dom lĕtnju potrjebu jeji wobstaruje, kotreż jedyn s najważnischich dźĕlow seżiwjenja wobydlerjow kupy wucźinjeja.

Tež Herta żenje njesakomdźi, ßynow w prawym cźaßu napominacź, so byschtaj ßlĕdny pschidawk sa domjazu nadobu wobstarałoj, doniż ßu te abo tamne woßebje ważene jeja hischcźe cźerstwe abo njesalehnjene.

„Mojej ßynaj, cźaß je, so po jeja dźetaj, wĕtsik tak schumi s wjecźora, ptaczki ßo ßydnu. Wsmitaj korby a k Terdafjundskej scźĕnje horje dźitaj, tam ßebi myßlu, saßo najwjazy popadnjetaj“, tak nasajtra Herta rjekny, stejo pschi jednorym schyrihunatym wohnischczu, kiż bĕ woßrjedź kuchinje. Wona woheń rosschkarowasche na wohnischczu, kotreż bĕ mało wuhłubjene, s niskej murczku wobhrodźene, hewak pak wotewrjene woßrjedźa podtwarka leżesche, tak so kur s wulkimi dymowymi mróczelemi psches schtyrirózkatu wotwĕru we wjersche do powĕtra wustupowasche. Islandske burske domske wuhenja nimaja, a nad wohnischczom mjaßowa polimka wißasche.

Młodaj mużskaj na njewobdźĕłanym pjeńczku ßedźo ßwoje ßnĕdanje jedźischtaj a niczo njewotmolwischtaj; to bĕ ji jako pschihłoßowanje. K Hańżi ßo wobrocźiwschi pokracźowasche: „Ty, Hańża, njekomdź ßo w komorje ruma pschihotowacź. Wunosch stare ßyno a nanosch cźerstweho, hdźeż maja jeja leżecź.“

Tež Hańża pschikas njerĕcźo pschija a saßo ryby, kotreż buchu dźeń prjedy se saliwa pschinjeßene a po dołhosczi roskrane, na schnóru pschiwjasowasche. Tute ryby, kotreż ßo na tajke waschnje we woßebje k temu natwarjenym drjewjanym twarjenju ßuscha, ke thłóschczenkam islandskeho blida ßłuscheja a ßo bjes dalscheho pschihotowanja s cźerstwej butru jĕdźa.

Dopoldnje ßo miny, mjes tym so bratraj, se samyßkom ßo jedyn druhemu wuhibajo, to a tamne w domje a na dworje cźinjeschtaj.

Hdyż bĕschtaj wobjed, mjaßowu polimku a krupy, kóżdy na kromje ßwojeho łoża ßedźo, schklu do koleń sepręwajo, sjĕdłoj — — islandszy wjeßni wobydlerjo jenoż pschi ßwjatocźnych stkadnosćźach shromadnje jĕdźa — Herta korb a Hańża ßylny powjas pschiwlecźe.

Jakub wsa jedne a Jan druhe a potom ßo bratraj na pucź nastajischtaj.

Hodźinu a hischcźe dlĕje dźĕschtaj, pschezo horje k ßwojemu samerej ßo bliżo, njerĕcźo jedyn pschi druhim. Na najwyschschim mĕstnje, na nahłej, do morja ßo wupinazej skalnej scźĕnje sastaschtaj, kotraż nĕtkole hischcźe w dźiwich, njeßmĕrnych lodowych twórbach do kamjeńtneho rjadu wuspinana, jimaj k nohomaj ßo sepjerasche.

Jan korb staji. Jakub jedyn kónz powjasa wokoło braschniweje khójny swi, kotraż ßwój ßukaty sdónk s khudej hołosczu psches wotwisk nakłonjesche, powi ßebi Jan, lóżschi a schwiżnischi, druhi kónz wokoło ßwojeho cźeńkeho żiwota. Potom wobaj pruhowaschtaj, hacź ßu ßuki dosćź derje swjasane. Jan pocźa dele lĕsćź a Jakub powjas saßo do ßylneju pjascźow wsa. Najprjódzy jón pomału psches porsty puschczejesche, sa tym każ ßebi to wotmach bratrowehо cźĕła żadasche, kotryż ßo najprjódzy po skalnej scźĕnje dele ßuwasche.

Sa khwilu ßo po skale rospukanej scźĕnje jaßnje hrosnje sahwisdny. Na to snamjo Jakub powjas se żelesnej pjascźu wrócźo cźehnjesche.

Jan hnĕsdo kschiczo wotlecźazeje bĕłeje wróny spĕschnje swubjera a potom na snamjo, so je hotowy, s nowa wótrje sahwisdny.

Saßo wißazy ßo ßuwasche dele, niże a niże, pak tu, pak tam sastawajo, doniż powjas napjaty wot schtomoweho sdónka do wotwisła dele njewißasche.

Jakub nĕtkole powjas puschczi a ßo, snamjo wocźakujo, runy wupschestrjeny na semju lehny, a niczo njeprajo, do bjesdna hladasche.

Hłuboko deleka Jan pschi kamjeńtnej scźĕnje wßasche, woblĕtowany wot cźrjódow kschiczazych ptaczkow, pod ßobu w hrósbnej hłubinje wótre skalne kónzy a dale tež samjersnjene żołmy a wulkotne schkruty pschipłunjeneho polarskeho lodu jako njeßmĕrne twórby nakopjeneho.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Ssobotu w nozy je ßo do hosćźenza „Albertskeje sahrody“ na Tśĕlanskej dróży jedyn paduch dobył. Wón je na wjecźornej stronje w sahrodźe wokno wutłócźiwschi do twarjenja

salěšł, w hosćowskej stwje a kuchini khamory a kaschćże pscheryk, tola pytanych pjenjes tam njebě namakał. W pißanskim blidku, kotrež je korczmaŕ k pkunowemu měrjakej pschiczinił, bě ßo paduch nadźijał, pjenjesy nadeńcź. Duż wón blidko do zyka rospaczi, tola w nim dale niczo dyżli nękotre zigary a hrajerske kharty leżachu. Jenu kolbaßu a kißału kórku je wón nakußnył, tola leżo wostajił. Pjenjeżny kaschćżik bě korczmaŕ na městnje skhował, kotrež njebě paduchej snate.

— W Budyskej katholskej woßadże a w pschipokasanej diasporje s Lubijom a Hajnizami je ßo 114 dźěczi wukschćżiko. S nich bě 63 hólzow a 51 holzow, pódla teho 4 morwe narodźene. Wěrowanjow bě 28, mjes nimi 12 měschanych. Na Mikławschku je ßo 80 woßobow pohrjebało. Spowjednych bě w Budyschinje 10,262.

— Dla wumrjeća knjesa kubkoweho wumjenkarja Jakuba Libscha w Hornim Hunjowje ma ßo sa Bolborzy, Kobliży, Darin, Dobranezy, Debischkow, Haßlow, Wulki Wjelkow, Sajdow, Mały Wjelkow, Libon, Myschezy, Njesdaschezy, Horni a Delni Hunjow, Hornju Borschćź. Ssmochćiży, Ssulichezy, Baczon, Stróżischćźo, Ćźemjerzy a Cźěschkezy jedyn sapóßłanz do wokrjeßneho wubjerka ßrjedu, 13. januara 1909, dopołdnja mjes 10 hacź 12 hodźinami, w hornczeŕskej korczmje w Błohaschezach wuswolicź.

— (Wosjewjenje wyschnosćże.) Khěża kowarja Döringa w Hrodźischćźu cźißko 22 ma ßo 20. februara 1909, dopołdnja w 10 hodźinach na ßudnistwje w Budyschinje na dyrbjenske waschnje na pschesadźowanje pschedawacź.

Se Sczijez. Pschi poßlednim wohnju Budyskeje waggonoweje fabriki je nascha ßykawa prënja k wopalnischćźu pschijěła a ßebi myto dobyła. Też pschi wohnju, kotryż psched 10 lětami tu ßamu fabriku potrjechi, je Sczijeczanska ßykawa prënja na pomoz pschijěła.

S Dobrusche. W tudomnym hosćenzu sańdźenu njedźelu wjeczor pschi pjecźenju pampuchow woheń nasto. Pónoj tuka, na pjezaku stejaza, bě ßo sapalika. Dwaj mużej spytaschtaj, s kijemi pónoj s pjezaka sběhnycź. S tym pak ßo wěż pohórschi. S pónojc ßo palazy tuk wuklußny a s pjezaka dele běżesche. Skónczńje pak ßo tola poradźi, woheń podnßycź.

S Dźěžnikez. Hdyż nowe lěto direktor Budyskich papjernikow, Berganđer, se sapschahom s dwora tudomneho młyna wujědże, dwaj ßydomlětnaj hólzaj na ßankach po horje dele pschijědżeschtaj. Jedyn s njeju hischće s cźaßom na bok sjědże, druhi pak, ßynk tudomneho papjernikeho sastojnika Rösika, do konjow sajědże a pod kolo pschińdże. Hólczk ßebi pschi tym jenu wobruczku stama a ßo pódla teho wobodrě.

S Delnjeje Hórki. Schtwórtk tydźenja ßu na pólnej hońtwje tudomneho knjeżeho dwora 59 sajazow, 16 bażantow a jenu lischku potšeleli.

S **Budestez.** Na sańdźenu póndźelu je ßo w naschich stronach nękotryżkuliż wjeßelik. Bě nam tola s nowa **ßerbski wjeczor** pschipowjedźeny. Wjele luda běsche ßo na njón jeschko a wěcej ßo nichtó wopyta kak njeje, byrnjež był też dalschi pucź cźinił. Wuhladachmy tu lubych hosćźi s Hodźijskich, s Kwacźanskich, s Klukschanskich a ßamo s Khróścźanskich stron. Knjes wucźeŕ Sommer s Budyschina, kiž je se ßwojim srěcźnjwym rtom hižo husto tu a tam ßerbskemu ludej swólnjwje ßłużił, naß se ßwojim żiwym pschednoschkom do tamnych srudnych, styskych cźaßow pscheßadźi, hdyż wojowanje s Napoleonom w bitwach pola Budyschina ßerbski kraj sahubjesche a s krwju běđźerjow maczesche. Swjeßelaza historija wschak to njebě, kotruż ßłychachmy, ale to drje je kóżdy hłuboko we wutrobje sacźuwał, kak lubosny je měr w kraju, a kak mamy Boha wo njón proßycź a sa njón jemu ßo dźakowacź. Knjesej rěcźnikej ßo sa jeho pilne powucźaze dźěło powschitkowne pschipósnacze dosta. Hdyż běsche pschednoschk zyle khutneho wopschijeća, běchu spěwy s dźěła khutne, s dźěła żortne. Pschi sapoczatku saklinczachu hodowne hłoßy, se snatej wustojnosću psches Budesćanski zyrkwiny khor pschednoschane. Swjeßelaze běsche, so běchu też studentojo, woßebje wucźomzy Budyskeho seminara, k nam pschikhwatali. S jich spěwow rěcźesche k poßłucharjam wjeßely duch młodosćze a narodneje lubosćze. Se sajimanjom shonichmy, so na seminarje, hdyż drje bě Sserbstwo s cźaßami zyle sapomnjene, Sserbstwo saßo s procha stawa. Hdyż bě ßo wschěm spěwarjam a woßebje k. pschednoschcherjej sjawnje wutrobny dźak wuprajił, prosche hischće k. wucźeŕ Kral wo sałoženje ßerbskeho towaŕstwa w Budestezach a rěcźesche wótcźinske ßłowa k pschitomnym. Schtó je je we wutrobje sakował? Njenje by było, hdy by ßerbski wjeczor k temu dopomhał a ßłużił, so by nadobny, narodny duch mjes nami móznje ßwoje kschidła rosschěrjał.

S **Hodźija.** W naschej woßadże ßo loni 138 dźěczi, mjenujcy 70 hólczkow a 68 holczkow, narodźi. Mjes nimi bě 6 morwonarodźenych, dwójcy dwójnikaj. Sswój kschcźeństi ßlub je 97 dźěczi wobnowiło. Pschipowjedanjow bě 66 a wěrowanjow 46. Semrěło je 100 woßadnych. K Bożemu blidu je 5517 pobyło, mjes kotrymż bu 146cźom Boże wotkasanje domach wudźělene. Mißionski Poßoł ßo wot 249 woßadnych cźita. Teho runja je Pomhaj Bóh jara rosschěrjeny. Do ßerbskeho knihowneho towaŕstwa ßłuscha 162 woßadnych. Jara pschecź by było, hdy byschtaj ßo spomnjenaj cźaßopißaj hischće bóle cźitałoj, a to tak pożohnowane knihowne towaŕstwo hischće wjazy ßobustawow měło.

S **Bukez.** Sańdźeny tydźeń w nozy wot póndźele k wutorje ßu ßo w naschej wßy a w Pomorzach paduschi nutsłamali. We Dietrichez a Kekez korczmje ßu wokno rosbiwschi do jstwy salěšli a pjenjeżne kaschćżiki wuprózdnili. Na to ßu ßo do Pomorz nastajili a ßo do Schkodźiz mlokarnje a Firlez hosćenza dobyli. Nihdże njeißu wjele pjenjes namakali, dokelż běchu korczmarjo wjeczor pjenjesy s wjetscha srumowali. Dietrichezom ßu něhdże 15 hriwnow a Kekej 7 hriwnow kranyli. Pola Firlez żanych pjenjes njenamakawschi ßu s hnědwom piwowy honacz wotwjertli a piwo do jstwy puschcźili, też ßu palenzowe blesche wuleli. Hacź ßo poradźi, paduchow wußlědźicź, njeje wěste.

S **Lubija.** Knjeżerstwo w Lubiju druhu haptyku sałoži. — Pohonczej Kreutzigerej je ßo w nozy s wowßoweho kaschcża pjenjeżna toscha s 360 hriwnami kradnyła. Prózdnu toschu poźdźischo w hacże tudomneje zokroweje fabriki namakachu.

S **Klucze** pola Draždżan. W kralowskej holi ßrjedź Draždżan a Klucża pschi Kinsbórkskej dróży ßu nowe lěto morweho cźłowieka, na jenej kawzy ßedźazeho, nadeschli. Pschi nim schantko, s pißmikomaj J. H. wuschite, a ßléborny zylindrowy cźaßnik, pola Mróża w Bukezach kupjeny, namakachu. Posdźischo ßu morweho jako 29lětneho njeżenjeneho, pola starscheju bydlazeho cźěßlu Jana Husaka se Zornoßyk spósnali. Każ ßo sda, je ßo wón ßam satšělił. Schto pak je jeho k temu pohnuło, njeje snate. Wón bě dobry a słutniwy cźłowjek a ßwěrny dźěłacźeŕ; duż běsche wschudże lubowany a rad widźany, a bě też w dobrych wobsteinosćach. Cźi, kotsiż běchu poßledni cźaß s nim wobkhadźeli, běchu na nim snamjenja cźeżkich myßlow widźeli. Wón je bjes dwěla w sacźěmnjenju cźeżkich myßlow ruku na ßebje skożił. Schtwórtk popołdnju bě ßo wot doma wotßalił, njeprajiwschi, hdże chze.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) 51lětny pollenk Matěj Jando s Trebina je pjecża w prjedawschich zíwilnych prozeßach ßwědkow k wopacznemu ßwědcźenju psched ßudom nomkwjak. Dźěłacźeŕ Jencź psched ßudom wupraj', so je jeho Jando loni napominał, so by wobßwědcźił, so je s woknom won hladajo widźał, kak je Jandowy ßyn w lěcże 1905 k prozeßowemu pschecźiwnikej wobskorżeneho żito pschinjeßł. Hacź runje je ßo Jencź sappwjedźił, to cźinicź, dokelż w lěcże 1905 hischće njeje w tamnej khěži bydlił, je Jando na ßwojim żadanju wobstał. Dale je ßebi Jando wot Jencża wopacźne wobßwědcźenje wo kupjenju jeneho konja żadał. Jencź njebě pak pschi kupjenju konja pschitomny był, Jando pak měnjesche, so je tola tehdy w korczmje był. Też żelesniskeho wothladarja Matěja Petrika a dźěłacźerja Hendricha Petrika je Jando pjecża k wopacznemu ßwědcźenju pohnucź spytał. K wußudźenju bě ßo wjazy dyżli 20 ßwědkow skasało. Jando dla spytaneho sawjedźenja k wopacznej pschißahy k khostarni na 1 lěto a k shubjenju cźeßnych prawow na 5 lět saßndźichu.

Se **Sslepeho.** Zyrkwine powjesće s nascheje woßady se sańdźeneho lěta ßu tele: Narodźiło je ßo 170 dźěczi, 95 hólzow, 75 holzow; kschcźeńki ßlub je wobnowiło 83 pacźerskich dźěczi, 49 hólzow, 34 holzow; wěrowało je ßo 35 porow; wumrjeło a pokhowanych je na 9 woßadźinych pohrjebnischczach 80 woßobow. Spowjednych je było 4724, 1989 mużskich a 2737 żónskich. Domach Boże wotkasanje ßwjecźiło 86 woßobow.

Přilopk.

* (Scźeklosćź.) W Rychnowje w Sakskej jě skażeny poß tamnischeho haptykarja Büttnera Büttnera ßameho, jeho żonu, ßłużobnu holzu a jeneho fabrikskeho sastojnika skußał. Mjenowane woßoby ßu ßo do Barlina podałe, so bychu ßo w tamnischim Pasteurskim wustawje pschę scźeklosćź schcźěpicź dałe.

* (Sso sarasył.) Njedźelu popołdnju je w sakskej Schwizy s jeneje wyßokeje skały blisko Bastaje 20lětny klampnaŕski pomoznik Löschner padnył a ßo sarasył. Na skału lěso ßo wón na lodże wobßuny a 70 metrow hłuboko padże. S rosraženym nopom wón leżo wosta. Tjjo pucźowarjo, kotsiż po tej ßamej skale horje lěsechu, ßo s padazym cźełom na sboże do hłubiny ßobu njestorhnychu, jenoż

jedyn ſ nich ßo ſ hoſdźatymi cźrijemi padazeho khětro ßylnje we wobliczu ſrani.

* (Demonſtrazija dźěłacźerjow bjes dźěła) W Lipſku wutoru pſchipołdnju cźrjóda dźěłacźerjow, kotſiž njeběchu w powſchitkownej wukaſarni dźěło doſtali, pſched radnu khěžu pſchicźahnychu. K wyſchſchemu měſchcźanoſcźe dr. Dittrichej ßo deputazija póßła. Tutón ßlubi, ſo ſchtwórtk 100 abo 150 mužam měſchcźanſke dźěło da.

* (Naměßacźnikowe ßmjertne padnjenje.) W Hradzu w Styrſkej namèßacźny dwazycźilětny gymnaſiaſt Brand w nozy ſe ßwojeho wobydlenja na błyſkowod ſaléſe a ſe ſchtwórteho poſkhoda na pleſtr dele padźe, hdźež ſ rosraženej hłowu morwy leżo woſta.

* (Rubjeżniſtwo.) Na dwórniſchcźowu póſtu w Stuhlweißenburgu (we Wuherſkej) póndźelu rano ſababjeny muž pſchińdźe a tamniſchich ſ expediziju pjenjeżnych liſtow ßo ſabèrazych ſaſtojnikow ſ pſcheddźerżanym revolvrom nuſowaſche, jemu pjenjeżne liſty, 58,000 krónow wopſchijaze, wudacź. Rubjeżnik potom jeneho póſtſkeho ſaſtojnika ſatſéli a jeneho ßłużobnika ſrani. Dwaj póſtſkaj ßłużobnikaj ßo na to do rubjeżnika daſchtaj, jemu revolver wutorhnyſchtaj a do njeho tak dołho pjerjeſchtaj, doniž morwy njebè. Polizija rubjeżnika jako ßłużobnika Stuhlweißenburgſkeje porjedźerńje, Korna, ſpóſna.

* (Dźěſcźi ßo ſpalikej.) W Straßburgu w jenym domje woheń wudyri, kotryž je ßebi dwè dźěſcźi ſa wopor żadał. Macź bě wuſchła, ſo by Boże dźěcźo honika. Dźěſcźi, kotrejž běſchtej ßamej doma woſtałej, ſe ſchwabliczkami hrajkajo woheń ſaparaſchtej. Hdyž żona domoj pſchiſchedſchi wo njeſbożu ſaßłyſcha, ßo wona ſ womoru wobja.

* Skónzowanje mandźelſkeje, kotreż je ßo w Pariſu ſtało, dla wurjadneje hruboſcźe, ſ kotrejž je ßo wone ſkucźiło, wulki pohórſchk ſbudźuje. René Hallot, jedyn prjedawſchi bjechtowarſki miſchtr w franzowſkim wójſku, bě ßo w lěcźe 1890 ſ holzu jeneho bohateho měſchcźana woženił a jenu winowu pſchedawarnju wotewrił. Mandźelſkaj mějeſchtaj ßydomnacźelětneho ßyna, kotryž dyrbjeſche w poßłednim cźaßu ßwoju macź pſchecźiwo krjudowanjam wopiłeho nana ſakitowacź. Sſrjedu Hallotowu żonu w pinzy ſadajenu namakachu; jejneho muża ſajachu a wón ßo mordarſtwa wuſna. Lud chzyſche mordarja ſabicź. Hallot bě ſa ßwoje młode lěta wurjadnje rjany muž. Wón bě pola wojakow doßłużiwſchi pſchi konkurrenzy rjanych mużſkich prěnje myto doſtał.

* (Pruha na pſchichodnu wójnu.) Amerikanſki powětrojěſdnik Knabenſhue na jenej nóznej jěſbje ſ wodźliweho ballona na měſto Los Angelos, k kotremuž bě ßo wón njewidźeny pſchibliżił, papjerjane bomby mjetaſche, ſo by ſ tym dopokaſał, ſo móże ßo měſto ſ ballona ſ bombami wupuſcźicź.

* (Wulki komet pſchińdźe.) Wulki komet, kotryž pſchi Jeſußowym narodźenju nad Bethlehemom ſtejeſche, ßo ſaßo k naſchej ſemi bliži. Hwězdarjo ßu wobliczili, ſo budźe wón w lěcźe 1911 ſe ſemje widźecź, dokelž ßo wón porjadnje ſa 76 hacź 78 lět do bliſkoſcźe ſemje wrócźi. Sa tón cźaß pak hiſchcźe druhe komety po njebju pſchicźahnu. Runje 100 lět pſched pſchikhadźazym kometom, w lěcźe 1911, ßo komet pokaſa, kotryž ſe ßwojim wurjadnje wulkim ßwětłom powſchitkowne ſpodźiwanje mjes ſdźěłanymi a njeßměrny njeměr mjes njeſdźěłanymi ludźimi ſbudźi. To bèſche cźaß, hdyž ßo wſchě ſnamjenja na roskorjenje mjes khěžorom Napoleonom a Ruſkej pokaſowachu. Hdyž woprawdźe k wójnje ſ Ruſkej dóńdźe, mějeſche lud ßwoje pſchedcźucźe ſ wójnſkimi podawkami wobkrucźene.

Spodźiwne wſchak je, ſo ßo w pſchirodźe a w żiwjenju ludow wurjadne ſjewjenja, roshorjenja, powrócźenja a podawki w pſchirodźe ſetkuja. Komet, kotryž ßo w lěcźe 68 pokaſa, ſkónzowanje khěžora Nerona widźeſche a ßo ſ padanjom hwězdow, ſacźmicźom ßkónza, ſemjerżenjom, hłodom a mrětwami pſchewodźeſche. Japoſchtoł Jan tehdy ßwoje ſjewjenja pißaſche. Tale perioda ßo ſ wupuſcźenjom Jeruſalema pſches khěžora Tita w lěcźe 70 a ſe ſniczenjom Pompejow, Herkulana a Stabiów ſkónczi.

Komet lěta 451 cźahanje ludow, khoroſcźe, wójny, ſemjerżenje a hłód pſchinjeße.

* W Hirſchbergu w Schleſyſkej ßu leutnanta ſ Kaltenborn-Stachau, ßyna prjedawſcheho pruſkeho wójnſkeho miniſtra, do pſchepytanja wſali, dokelž je ßo pjecża pſchecźiwo § 175 (njenaturſke njekaſanſtwo) pſcheſchoł. Teho ßameho ſhrèſchenja dla je hejtman Malotki we Frankfurcźe nad Mainom cźeknył. Nèkotſi podoffizèrojo ßu ßo do pſchepytanja wſali.

* (Bomba rosbuchła.) W jenej khoſejowni w Peterburgu je bomba, kotruž bě jedyn hóſcź na blidźe leżo woſtajił, rosbuchła. Jedyn pincźnik je ßo ſ rosbuchnjenjom morił. Polizija je młodeho cźłowjeka, kotryž je bombu do khoſejownje pſchinjeßł, wußlědźika a ſajała.

* (Myſche jako żracźzy pjenjeżnych papjerow.) Jedyn bur w Deggendorfje, kotremuž běchu hižo ras 60 hrimnow kradnyli, ſkoro wſchě ßwoje hotowe pjenjeſy, něhdźe 1000 hriwnow bankowkow, ſady ſkhoda ſkhowa. Tele dny chzyſche ßebi wón jenu ratarſku maſchinu kupicź, pſchi cźimž wón ßo wuſtróżiwſchi ßo dohlada, ſo běchu ßo myſche do jeho bohatſtwa dake. Jenu ſtohriwnowſku a jenu dwazecźihriwnowſku papjeru běchu myſche hacź na nèkotre kuſki rosrymſake a ſeżrake.

* (Jedyn kardinal wo mandźelſkich ſkandalach.) Kardinal Gibbons hromadźe ſ duchownymi druhich wěrywuſnacźow na lohkomyßlnoſcź ßwari, ſ kotrejž ßo w Ameriży wjele mandźelſtwow ſwjaſa a ßo ſaßo rospuſchcźa. Poßlednju njedźelu wón ſ klětki prědowaſche: Njepocźink dźěłenja mandźelſtwa je tak roſſchěrjeny, ſo na najſnutskownischim żrje naſcheho mandźelſtwa żerje. Licźby, kotreż knjeżerſtwo podawa, pokaſuja, ſo ßo hižo ſ dwanacźe mandźelſtwow jene dźěli. Mużizy a żónſke ßo woženja, kotrymž njejßu ßwjate winowatoſcźe wědomne, kotreż na ßo bjeru. Pſchewjele jich na żiwjenje bjes prózy, na ſwjeßelenja a bohatſtwo hlada, a ßwjate ßkowo „winowatoſcź“ je jim njeſnate. Smyłk leži niz jenoż w ſyſtemje naſcheho wocźehnjenja, ale też we wopacźnym a lohkim wukładzenju evangelija a w ſtejiſchcźu ludźi napſchecźo tym, kotſiž ßu ßo dźěłicź dali.“

* (Njeſbożе ſ automobilom.) Automobil mecklenburgſkeho-ſwěrinſkeho wulkowójwody pola Altrahlſtadta do ſamknjeneje ſawjery żeleſniſkeho pſchekhoda ſawadźi. Sawjera ßo rosraſy. Na ſboże pak automobil na żeleſniſku koliju njeſajědźe, po kotrejž runje jedyn cźah pſchijědźe.

Hdyž w Oldenburgſkej jedyn automobil ſ Neuenbrocka jedyn piwowy wós ſetka, ßo konjej ſpłóſchiſchtaj. Pſchi tym pohoncź pod automobil padźe a ßo wſchón rosmjecźe. Woſowe wojo do automobila ſtorcźi a jenu ſ woßobow, w nim ßedźazych, cźeżko ſrani.

* S rybjazej koſcźiczku je ßo hody 31ětny ßynk hórnika Engela w Zalenzach w Schleſyſkej ſadußył. Starſchej běſchtaj hólcźku kuſk ſchcźuki k jědźi dakoj. Dźěſcźu koſcźiczka do pożeradła ſajědźe. Starſchej ſpytaſchtaj koſcźiczku wucźahnycź, ſchtož pak ßo jimaj njeporadźi. Potom macź po lěkarja běżeſche, tola bě hižo pſcheposłdźe, hólcźk bě ßo hižo w nanowymaj rukomaj ſadußył. Starſchej běſchtaj, hdyž běſchtaj ſpytakoj koſcźiczku wucźahnycź, ju dale do pożerka ſtorcźiłoj.

* Sſłużobne holzy we wulkich měſtach nětkole druhdy cźeżko ßłużbu namakaju. Njedoßahanje dźěła w induſtriji wjele holzow nuſuje, ßebi ßłużbu pytacź. Duż je nětkole wubjerk mjes ßłużobnymi holzami. Pola pſchiſtajerkow nětkole wjazy holzow ßłużbu hlada, hacź ßo jich żada. Do wulkich měſtow njech teho dla holzy ſe wßow na ßłużbu njecźahnu.

* (Żakoßna ßmjercź.) 17ětny rěſniki wucźobnik Baumgartner w Hajnfeldźe do kótka ſ warjazej wodu padźe a ßo tak żakoßnje wopari. ſo we wulkich boloſcźach wudycha.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Dźěłacźeŕ K. A. Panach w Budyſchinje bě ßo 4. auguſta na wulkej bratrowſkej haßy ſ jenym pólnym ſtokom do mandźelſkeje dźěłacźerja Bukana dał a jej módrjenzy nabił ſo mějeſche Bukanowa wulke boloſcźe wucźeŕpicź. Lawniſki ßud bě Panacha ſtraſchneho cźělneho ſranjenja dla k jaſtwu na jedyn měßaz ſaßudźił. Po powołanju wobſkorżeneho ßo jeho khoſtanje na tydźeń jaſtwa pomjeńſchi.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěće 1909 zaso nahromadźiło: 22 hr. — np.

Dale za njón darichu:

Knjez farař Křižan w Hodźiju	3 hr. — np.
Knjez Jakub Hila, wyšši zastojnik w Delnim Salzbrunnje	3 hr. — np.
Knjez duchowny Voigt w Hodźiju	2 hr. — np.
Knjez Serb z Dubow (prusk. Hornjej Łužicy)	1 hr. — np.
Hromadźe:	31 hr. — np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.



Rowowe pomniki, rowowe kamjenje a platy

kóždeje druźiny, cźorne a pišane,
ſ **granita, ſyenita, marmora, kalka** a **pěſkowza**
po modernſkim waſchnju trajne dźěłane po tunich płaćźiſnach poruczataj

E. Hantusch & Co.

Kamjenjowy rěſak, toczerńja a polěrowarńja.

Wulki ſkład a pſchedawarńja
w Budyſchinje na Lubijſkej dróſy 10.
Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

We wudawarni Serbskich Nowin je ſa **25 np.** dostacź:

Pſchedźenak,

Protyka ſa Serbow

na lěto

1909.

Drjewowa awkzija.

W **Rakeczańſkim hajniſkim wokrjeżu,** k Manjowſkemu wyſchſchemu hajniſtwu a Delnjowujeſdźańſko-Rakeczańſkemu knjejſtwu ſłuſchazym, ma ſo

póndźelu 11. januara 1909 dopołdnja wot 10 hodźin

ſcźěhowaze palne drjewo ſa hotowe pjenjeſy na pſcheżadźowanje pſchedawacź:

I. pſchi Khěžnikez hacźe
75 khójnowych dołhich hromadow,
II. pſchi kſchižnym kamjenju
83 khójnowych dołhich hromadow a
243 rm **khójnoweje walcźiny.**

Shromadźiſna: W 10 hodźinach pſchi krajnej mjeſy na Rakeczańſko-Hermanczańſkej dróſy a w 11 hodź. pſchi kſchižnym kamjenju na Jenſchecźańſko-Wyżokowſkim puczu.

Wyſchſche hajniſtwo w Manjowje
pola Delnjeho Wujeſda w Schleſ.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 12. januara 1909 ma ſo na **Jitkowſkim revěrje** ſcźěhowaze drjewo ſa hotowe pjenjeſy na pſcheżadźowanje pſchedawacź:

něhdźe 20 rm dubowych ſchcźěpow,
15 = tołſtych dubowych kuluchow,
12 = duboweho pjeńkoweho drjewa,
40 = dubowych wólſchowych kuluſchkow,
20 hromadow tołſteho brěſowehy drjewa,
200 hromadow liſcźoweje walcźiny.

Wuměnjenja ſo do awkźije woſjewja.

Drjewo bliſko Komorowa leži.

Shromadźiſna dopołdnja w 10 hodźinach w Schimanez hoſcźenzu w Komorowje.

W Manjowje pola Delnjeho Wujeſda w Schl.
7. januara 1909.

Wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 12. jaunara 1909 maja ſo na **Łupjanſkim revěrje**
4 twjerde dołhe hromady,
165 mjehkich dołhich hromadow,
10 mjehkich kuluchow
ſa hotowe pjenjeſy na pſcheżadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk dopołdnja 1/2 10 hodźin pſchi ſchcźerkowej jamje pſchi Łupjanſko-Pſżowjanſkim puczu.

Schtwórtk 14. jaunara na **Drobjanſkim revěrje:**
230 mjehkich dołhich hromadow.

Sapoczatk pſchi pſcheběhańzy ſady Drobow 1/2 10 hodźin.

Minakalſke hajniſtwo, 6. januara 1909.

Mauke.

Liegnizſki knjeżeŕſtwowy wokrjeż.

Awkzija

duboweho wužitkoweho drjewa

wyſch. hajniſtwa Wujeſdźańſko-Rakeczańſkeho knjejſtwa.

Sſrjedu 13. januara 1909 dopołdnja wot 10 hodźin ma ſo w **Kobliczańſkim** hajniſtwje w 76. ſahonje na měſtnje ſamym ſcźěhowaze dubowe wužitkowe drjewo ſjawnje na pſcheżadźowanje pſchedawacź:

Pſches 60	cm	ſrěnjeho	pſcherěſka	29	wotrěſkow	ſ	10,90 fm.,
50/59	=	=	=	41	=		65,81 =
40/49	=	=	=	36	=		35,29 =
30/39	=	=	=	49	=		24,88 =
pſches 30	=	=	=	57	=		13,82 =

Hromadźe: 212 ſchtuk ſ 210,60 fm.

W Manjowje, 29. dezembra 1908.

Wyſchſche hajniſtwo.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 14. januara 1909 ma ſo

150 brěſowych dołhich hromadow

ſa hotowe pjenjeſy ſjawnje na pſcheżadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna dopołdnja w 10 hodź. w hoſcźenzu „hórſkeje pinzy".

Ernſt Pětſchka w Subornicźzy.

Lubi Serbja, ſpominajće při wšěch wjeſelach a ſkładnoſćach a wotkazanjach z lubošću a darniwej ruku na naš **„Serbski Dom"** w Budyšinje.

Palma měra

na row

cźeżneho mkodźenza
Jana Oswina Bierička ſ Holeſchowſkeje Dubrawki,
wumrje w Prěcźezach 14. januara 1908, 20 lět a 9 dnjow ſtary.

Schtó wě ſwój kónz na tutym ſwěcźe? ſchtó wě, hdy mamy wotſzal hicź?
Kak wjele tola w kóždym lěcźe, tu ſmjertny ſtyſk ma pſcheczerpicź.
Tež waſch ſyn, bratr, ſwak lub'wany, ſo wot waſz dźělicź dyrbjeſche.

Dźenż płaka wam ſo ſaſzo ſ nowa, hdyż runje lěto ſaſchko je,
So jeho khowaſchcźe do rowa, hdźež jeho cźěło wotpocźnje, .
Hdyż dokonjak bě na ſemi tu lětow jenoż dwazyczi.

Wón w Dubrawzy bě narodźeny a w Njeſzwacźidle wukſchcźeny,
Tam ſchulſki cźaſz bu dokonjany, bu w zyrkwi konfirměr'wany,
Wón wjazy lět tež ſłužił je, hacź Bóh joh' k ſebi żadaſche.

Najpoſledk w Prěcźezach wón běſche tam ſwěrnu ſłużbu naſtupił,
A ſchtyrnatoh' januara běſche k njom' ſmjertny jandźel pſchiſtupił.
Joh' wuwjedł ſ kraja hrěſchneho do Bożoh' raja njebjeſkoh'.

Bu w Njeſzwacźidle pokhowany, każ lubi ſej to żadachu,
Hdźež lěto hižo wotpocźuje tam w cźichim měrje pod hórku.
Dźenż horze ſylſy płakacźe, hdyż k jeho rowej ſtupicźe.

Ach, njerudźcźe ſo pſche wſchu měru, o jemu w njebju derje je,
Wón wohladał je macź tam lubu, kiž prjedy wumrjecź dyrbjeſche.
O, kajke było wjeſele tam tuto ſaſzowidźenje!

Nětk ſtarſchej, bratr, pjecź ſotrow tudy wo ſyna, bratru żaruja,
Kiž wumrjecź je tak ſahe dyrbjał, dwaj ſwakaj luboh' wopłaczu.
Ach, ſylſam kóždy měru ſtaj, jom' daty je nětk Boži raj.

Tam ſwěrnych mſdu je nětko doſtał, wón noſzy palmy dobycźa,
A hdyż wam ſdaleny je woſtał, hdyż nahła ſmjercź joh' pſchekhwata.
Wam cźeżke běſche dźělenje, hdyż ſ nim wjaz rěcźecź njem'żeſchcźe.

„Budź dobra nóz wam, moji lubi, Bóh ſaplacź wam wſcho bohacźe,
Wſchak junu naſz po ſwojim ſlubi tu w njebju ſaſzo ſjednocźi."
Tak wam waſch luby pſchiwoła dźenż, hdyż ſcźe polni ſrudźenja.

Ty pak, o luby Knjeże Bożo, ſpożcź tola kóždom' cźłowjekej,
So pytał by tu duſche ſboże, tež, hdyż we ſtarych lětach njej'.
Haj, Bożo, daj pſches Khryſta krej, ſo ſ nami w ſmjercźi derje ſtej'.

W mjenje ſrudnych ſawoſtajenych Jan Kruża.

Wutrobna prόstwa.

Wot wjacy lět smy też pola nas Serbow rjane a praktiske, druhdźe hižo dawno wobkedźbowane wašnje zawjedli, zo my w času radosće njezabywamy na naš **„Serbski Dom“** w Budyšinje, zo też jemu jako pěknemu synej Maćicy Serbskeje a cyłeho Serbowstwa swój božodźěćowy dar ćelemy a zo so wot druhdy wobćežnych pisanjow a zbožopřećow k Nowemu Lětu wukupimy z wěstym darom za „Serbski Dom“, z wótčinskim darom za srjedźišćo našeho cyłeho naroda z tym zhromadnje zbožo přejo wšěm swojim znatym a přećelam zjawnje přez nowiny.

Tuto dobre a khwalobne wašnje njechamy spušćić, hdyž też nětko naš „Serbski Dom“ w Budyšinje wot Michała 1904 hotowy we swojej cyłej pyše před nami stoji. Wón drje je zwonka dotwarjeny, ale znutřka wón hišće njeje wutwarjeny, to rěka: wón njeje hišće tak twjerdźe założeny, zo by móhł, štož je tola jeho zamysł a nadawk, do wšěch stronow našeho serbskeho kraja swoje žohnowanje wuliwać, z jenym słowom: wulki dołh hišće na nim leži a ćeži a swjedźeńska sala hišće do cyła njewuhotowana a tak njewužiwana prózdna steji. Tutu ćežu chcemy a dyrbimy z lětami přeco bóle z jeho ramjenjow zwotwaleć! Tuž wostańmy lětsa a też w přichodźe při dotalnym khwalobnym nałožku: ćelmy lubowanemu synej našeho naroda — „Serbskemu Domej“ — dale po swojim zamoženju dary k Božemu Dźěśću a k Nowemu Lětu!

Bóh budź z Wami a daj Wam šćedriwu ruku!

Z přećelskimi serbskimi strowjenjemi

Budyšin, hodownički 1908.

Předsydstwo M. S.
Jan Křižan.

Zarjadnistwo Serbskeho Domu.
Michał Cyž.

Redakcija „Časopisa“.
Dr. Ernst Muka.

Njebydlu wjazy na garbarskej haßy, ale na hlownym torhoschczu czißło 4 po 3 skhodach.
Runarka swudowjena **Lena Schützyna.**

Jenoschoßna khěža
je sa 600 mk. na pschedań. Wopalna kaßa 960 mk. Dalsche je shonicz w hoschczenzu w Něczinje pola Pomorz.



Kóń,
wóßomlětna kobła, dobry cžahaczel, je na pschedań, dokelž je wyschе, w Błohaschezach czißło 14.

Kóń, dobry cžahaczer, w žrěnich lětach, ßo kupicz pyta. Shonicz we wudawarni Serb. Nowin.



Wobydlenje
s rjanej komoru je k jutram na pschenajecze we **Worklezach** pola Khróscžiz czißko 54.

Korczmarska leżomnosćz
w Budyschinje pod hrodom czo. 54 s korczmarskimi prawisnami a wulkej sahrodu je dla dźělenja herbstwa sa 9500 hriwnow jara tunjo na pschedań psches **Emila Frödu** pschi rybjazych wrótkach 10.

6000 mk. a 3000 mk.
je na dobru hypotheku wupožczicz psches **Emila Frödu** w Budyschinje pschi rybjazych wrótkach 10

Rakeczanske ßerbske towarstwo „Lipa“

wuhotuje

njedźelu 17. januara 1909 w Scholczig hoschczenzu we Lasu

ßerbski wjeczor.

Sapoczatk 1/2 8 hodźin.

Wschěch lubych Sserbow s blika a s daloka a wschě ßerbske towarstwa jenoż s tutym najpschecželnischo pscheproschujetaj

K. Scholta, hoschczenzar. **Sserbske towarstwo „Lipa“.**

Khwaćanske serbske towarstwo

změje, da-li Bóh, njedźelu 10. wulkeho rózka, popołdnju w 3 hodź. swoju **hłownu zhromadźiznu.**

Dnjowy porjad: nowowólby předsydstwa a namjety.

Wšě sobustawy so hač na najwutrobnišo přeprošuja, teš hosćo su nam stajnje lubje witani. **Předsydstwo.**

Wuczobnik ßo pyta.
Do swojeje pschedawarnje kolonialnych tworow s pschihódnymi wuměnjenjemi wuczobnika pytam.
Hans Lindner na rózku ßerbskeje a schulerskeje haßy.

Hólczeza, kotryž chze
pjekarstwo
nawuknycz, jutry do wuczby pyta
A. Mikut, pjekarski mischtr
w Budyschinje na ßerbskich hrjebjach.

Holza, kotryž chze
pjekarstwo
nawuknycz, pyta a na tydźeń hriwnu do móschnje dawa
A. Biesold na bohatej haßy.

Wuczobnika
k pschichodnym jutram pyta
Ernst Löschau, pjekarnja a konditorija w Budyschinje
na Moltkowej drósy czißko 2.

Tyscherskeho wuczobnika
hnydom abo k jutrom pyta
Jan Mittasch w Bukezach.

Tyscherskeho wuczobnika
k jutram pyta
A. Richter, tyscherski mischtr
na rěmiskej haßy.

Wustojneho ßrěnka
s wulkej msdu hnydom do ßłużby pyta **A. Bär** we Wulkim Woßyku pola Semiz.

Sslużobnu holzu
dla woženjenja nětczischeje 1. hapreje pytam. **O. Osswald**
na kamjentnej haßy 7.

Bukečanske serb. tow.
změje njedźelu **10. wulk. rózka** popołdnju w 4 hodźinach posedźenje. K. wučeř Schütza z Bukec je přednošk dobroćiwje přilubił. Wo bohate wobdźělenje prosy
předsydstwo.

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.
změje wěsteje přičiny dla hižo jutře njedźelu 10. wulkeho rózka popołdnju z dypkom 4 hodźin w Sockec hosćencu swoje měsačne posedźenje.

Dnjowy porjad: Rozprawy, nowowólby, namjety.

Wšě lube sobustawy a hosći w bohatej ličbje wočakuje
předsydstwo.



Do Lasa!
Njedźelu 10. januara
kóstopiwowy ßwjedźeń
a **reje.**
Pschecželnje pscheproschuje **Khorla Scholta.**

Pyta ßo
wustojny woženjeny
pohonicz
pschi darmotnym wobydlenju, tepjenju a wobßwětlenju. Sso samolwicz w měschczanskim kontorje parneje zyhelnicze „Tsjoch Hwězdow“ w Budyschinje na Moltkowej drósy czißko 31.

Drjewowa awkzija

na Lutobczanskim knjezim revěrje.

Póndźelu 11. januara 1909 ma ßo
něhdże 40 khójnowych dołhich hromadow,
50 twjerdych dołhich hromadow,
30 rm dubowych kuluchow,
18 = khójnowych kuluchow,
30 hromadow hałosow
s wuměnjenjemi sa hotowe pjenjesy na pschešadźowanje pschedawacz.

Sapoczatk dopołdnja 1/2 10 hodź. pschi knjezej zyhelnczi w Měrkowje.

W Lutobczu, 1. januara 1909.

Hajniske sarjadnistwo.

Hodowny dar za fond »Raja« złožichu, wukupiwši so z dobom wot nowolětnych zbožopřećow:

Kk.: Monsignore senior Jakub Skala 5 hr., hajnk Jakub Lorenc w Hiesfeldźe 2 hr., farař Jurij Kral z Dubina 3 hr., Mikławš Wićaz z Kamjeneje 1 hr., Jan Nawka z Radworja 1 hr., Mikławš Kubaš z Khasowa 1 hr., Madlena Bejmarec z Drježdźan 1 hr., farař Jan Křižan z Hodźija 3 hr., wučeř Mikławš Hajna z Konjec 1,50 hr., M. J. 2 hr., wučeř Jan Andricki z Radworja 2 hr., J. J. 1 hr., M. Kř. z Kh. 1 hr., Jakub Schäfrich z Radworja 1 hr., Marija B. 1 hr., K. z R. 50 pj., Jakub Leider z Kozarc 1,50 hr.

Wutrobne »Zapłać Bóh«. **Redakcija »Raja«.**

Wšitkim lubym přećelam a znatym jenož z tutym najwutrobniše **zbožopřeća k nowemu lětu 1909** ścelu, złoživši z dobom dar za „Serbski Dom“ w Budyšinje:

Kk.: Wučeř J. A. Jenč w Kluču 3 hr., gymnasialny wučeř Jan Bryl w Moskwje 2 hr., překupc Wićaz w Budyšinje 2 hr.

(K temu czißku pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 2 Serbskich Nowin.

Ssobotu 9. januara 1909.

Placišny rěsneho skotu na Drježdžanskich skotnych wikach.

4. januara 1909.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Wóły:		
1. **polnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět**	40—43	76—79
awstriske	42—45	78—81
2. **mlode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene**	36—39	72—75
3. **žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starše**	31—35	64—71
4. **žnadnje pizowane kóžbeje staroby**	27—30	57—62
Jałowzy a kruwy:		
1. **polnomjaßne, wukormjene jałowzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće**	38—42	70—74
2. **polnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět**	34—37	65—69
3. **starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite mlódše kruwy a jałowzy**	30—33	60—64
4. **žrěnjo pizowane kruwy a jałowzy**	25—29	55—59
5. **žnadnje pizowane kruwy a jałowzy**	—	48—54
Byki:		
1. **polnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće**	38—42	70—74
2. **žrěnjo pizowane, mlódše a derje pizowane starše**	34—37	66—69
3. **žnadnje pizowane**	30—33	62—65
Cźelata:		
1. **najlěpše z mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza**	48—52	78—82
2. **žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza**	44—47	74—77
3. **žnadnje wuwite wot zyza**	39—43	60—73
Swinje:		
1. **polnomjaßne lěpšich raßow a jich stšižењow w starobje hač do 1¼ léta**	56—58	71—73
2. **mjaßne**	54—55	69—70
3. **žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy**	50—53	65—68

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 2. januara 1909. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 7. januara 1909 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńeza	běła	—	—	—	—	9	60	9	90
"	žołta	—	—	—	—	9	—	9	35
" nowa		9	55	9	73				
Rožla		—	—	—	—	7	80	8	—
" nowa		8	—	8	13	—	—	—	—
Jeczmjeń		9	20	9	50	8	—	9	—
Wows nowy	50 kilogr.	7	90	8	—	7	—	7	50
Hróch		9	75	12	50	11	—	11	50
Woka		8	50	10	—	9	—	11	—
Jahły		14	—	14	50	14	—	15	—
Hejduschka		19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny		2	—	2	50	2	—	2	50
Butra 1 kilogr.		2	40	2	70	2	40	2	50
Pšeńeczna muka 50 "		11	50	19	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 "		10	75	13	75	—	—	—	—
Ssyno 50 "		3	50	3	80	2	40	2	80
Ssloma 100 "		3	60	3	70	2	50	3	50
Proßata 312 schtuk, schtuka		8	—	22	—	—	—	—	—
Pšeńeczne wotruby		—	—	6	25	5	75	6	50
Ržane wotruby	50 kilogr.	—	—	6	50	6	50	7	—
Pšeńeczny gris		—	—	6	75	—	—	—	—
Ržany gris		—	—	7	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńeza (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńeza (žołta) wot 9 hr. 75 np. hač 10 hr. — np., rožła wot 8 hr. 25 np hač 8 hr. 50 np., jeczmjeń wot 9 hr. 30 np. hač 9 hr. 50 np, wowß wot 7 hr. 75 np. hač 7 hr. 95 np.

W Budyschinje płaczeschе: kórz pšeńezy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. np., nowa: 16 hr. 24 np. hač 16 hr. 54 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 12 hr. 80 np. hač 12 hr. 91 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 12 hr. 88 np hač 13 hr. 30 np.

Wiežne placišny w Kamjenzu.

7. januara 1909.

Po 50 kilogr.: Rožla wot 7 hr. 70 np. hač 8 hr. — np., pšeńeza wot 9 hr. 60 np. hač 10 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. 50 np. hač 9 hr. — np, wowß wot 7 hr. 50 np. hač 8 hr. — np., jahły wot 14 hr. — np. hač 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., žyno 3 hr. 80 np., běrny 2 hr. 60 np., žloma (100 kilogr.) 4 hr. 34 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hač 2 hr. 80 np.

Wjedro w Londonje 8. januara: Rjane a khłódne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje 1. njedźelu po tśjoch kralach rano w 7 hodź. farar Räda němsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin duchowny Tischer němske a a w 10 hodź. žerbske prědowanje.

Křćenł:

W Michałskej zyrkwi: Jurij Konrad, Augusta Petzolda, murjerskeho polěra w Scźijezach, ž. — Emma Gertrud, Handrija Hermanna Mikle, khěžkarja a murjerja w Dobruschi, dź. — Elsbeth Brunhilda, Bjedricha Emila Haasera, fabrikarja w Dobruschi, dź. — Minna Liddy, Bjedricha Hermanna Macha, městneho mischtra na Židowje, dź.

W katholiskej zyrkwi: Jurij, Jana Běłka, fabrikskeho dźełaćerja na Židowje, ž. — Emilia, Rudolfa Vojty, samkarja w Budyschinje, dź.

Zemrjeli:

W Michałskej wožadze: 29. dezembra: Khorla August Schuster, dźełaćeŕ we wokrjeżnej khorowni na Židowje, 77 l. 10 m. — 31. Waltak, Jana Scholty, zyhelnskeho dźełaćerja na Židowje, ž., 1 l. 2 m. 21 d. — 1. januara 1909: Madlena Homliz, njebo Jurja Hermanna Rostoka, žiwnoscźerja w Jeńkezach, sawostajena wudowa tam, 45 l. 1 m. 10 d. — 4. Handrij Glawsch, khěžeŕ a dźełaćeŕ w Makym Wjelkowje, 70 l. 17 d. — Marja Theresia Marxez, njebo Jana Augusta Pjetrascha, ležomnoscźerja a stawnika na Židowje, sawostajena wudowa, 67 l. 1 m. 10 d. (khowana na Židowje). — Ernst Richard, Jana Hendricha Glawscha, žiwnoscźerja w Ratarjezach, ž., 8 m. 2 d.

W katholiskej wožadze: Franz Cźihaczek, skałaŕ w Jeńkezach († w khorowni w Budyschinje) 42 l. 4 m. 10 d.

Zyrkwinske powjesćе z Hodźija.

1. njedźelu po tśjoch kralach smeje rano ½8 hodźin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodźin farar Kschižan žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesćе z Budestez.

1. njedźelu po tśjoch kralach smeje farar Domaschka rano we 8 hodźinach němsku spowjedź, duchowny Wojz dopołdnja w 9 hodź. němske a ½11 hodźin žerbske prědowanje.

Sskódnu jědź hospoza dozpije, hdyž

MAGGIowe korjenjenje trjeba.

Wulka korjenjenska móz, teho dla tež jara spore. Najlěpšche porucza

Franz Wölfle, prjedy **Moritz Mjerwa**

pschi mjaßowym torhoschcźu.

Ernst Ullrich na schulerskej haßy 12

porucza swój wulki skład

porzlinowych, kamjeninowych a schkleńczanych tworow, kwaßnych a składnoßtnych darow

po jara tunich płaczišnach.

Wulka dźělba **porzlinowych schalkow** po 5 np. je saßo doschła.

Ernst Ullrich na schulerskej haßy 12.

Rolowe separatory

tunje a **dobre** a z pschihódnymi płaczenskimi wuměnjenjemi porucza

Budyska zentrala rolowych separatorow

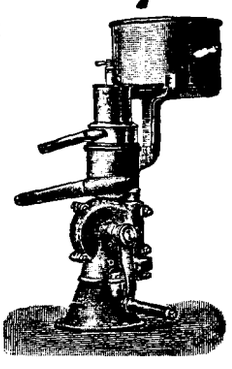
mějeczelej J. Pöthig a Ernst Falting.

Stare maschiny žo do płaczenja bjeru.

Dołholětne rukowanje.

Kóžda maschina žo wězywuštojnje staji.

Ssobotu na kamjentnej haßy.



Bruno Beutner

w Budyschinje pschi dwórnischczu, pißarnja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liscžinow** wscheje druzžiny, wobstaranje **hypothekow** po pomérnej dani, **nakozenje kapitalijow, pschedawanje lezžomnoscžow,** srjadowanje sawostajenstwow a dželenja herbstwow, na pscheßadžowanje pschedawanje lezžomnoscžow, zwédomite wukasanje we wschéch prawnych wézach. Dokelž zym dołhe léta s réčznikowym sekretarom był, zo najlépsche wobstaranje sarucža.

Brodowska haptyka



na hoschiz haßy 21.

Kaschel, katarrh, dybawoscej

zo spěschnje połožeja

s thymusinom

Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jězdne kola wot

H. Möbiusa a zyna,
fabrika koscžoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacž

we wschéch lépschich pschedawarnjach.



Kóždy, žkotry chze zebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicž, abo kotryž chze zebi jón **porjedzicz** dacž, njech dže k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5

Jencz pschedawa a porjedža sa zwoje dželo sprawnje rukujo. — **Proschu, zebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacž.**

Liebsch,
zudnisti attnar sw. złužby
na zukelnjskej haßy 34
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wézy atd.
Réczi zerbski.
— Telefon czißło 177. —
Pscheßadžowanje lezžomnoscžow.

Hacž po połojzy dotalnych płaczisnow wot 8. hacž do 17. januara dželbu swojeho wulkeho sklada pschedawam.

Helene Crucius.

na žitnej haßy 10. **W Budyschinje,** na žitnej haßy 10.

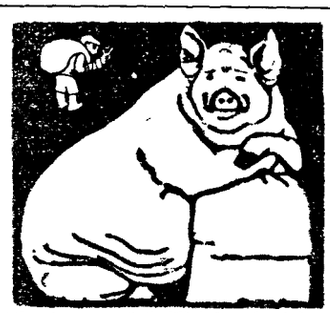
Woßebje ponižene płaczisny

sa sapoczane a hotowe ruczne dželka, blusy, schórzuchi, schtrympy a rukajzy, paßy, schtalty, wołmjane twory, dželczaze wobleczenja, wuschiwanja,	**sa zonjaze a dželczaze klobuki, balske schawle, boy, zauki, balske tkaniny, zidzane tkaniny, krawatty, zonjaze a dželczaze khapy, schantka.**

Woprawdzity Brockmannowy

pizowanski kalk

snamjenjow A a B



kaž tež **zlone kuluschki** k lisanju po fabrikskich płaczisnach

Emil Dietrich w Lětonju.

Franz Marschner

czaßnikat w Budyschinje
na bohatej haßy 9

zwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczinwemu wobkedžbowanju porucža.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.



Schtóž chze zebi

drjewjanzy, drjewjane a filzowe stupnje

a tež

kožane czrije

tunjo nakupicž, njech zo direktnje do **drjewjanzatnje**

Oty Hebera

na zerbskej haßy 9 wobroczi.

Drjewjanzy a drjewjane stupnje zo saßo póduschuja.

Ratarjo! Kedžbu!

Někotre nowe „Sswětowe" separatory

po kóždej zo pschihodžazej płaczisnje pscheda

Reinhard Hauschting w Rakezach.

Pjenjesy na hypotheki

po wschelakej wyßokosczi mataj wupožczicž

J. a E. Koban pschi žitnych wikach 4.

Kosaze kože,

howjasu kožu, wowczu kožu, wowczu wołmu, kaniklaze kože, czelaze kože,

kaž tež wschě druhe kože po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange
pschi zerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach 11,
s napschecza „skoteje hwězdy".



Wósk

k krjepjenju rejwanskich klubjow

naj lépscheje hódnoscze je dostacž pola

Arthura Grubanna
pschi drjewowych wikach 8.

Drjewjane wobucże

póduschuje

Otto Heber
na zerbskej haßy 9.

Kupne

a druhe wuczinjenja, liscžiny wscheje druzžiny, próstwowne pißma wo wobhnadzenje atd., **formindske sliczbowanja, dawkowe reklamazije, testamenty, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje žadankow** atd., **kupowanje a pschedawanje lezžomnoscžow, saradzenje hypothekow.**

J. & E. Koban, prawny burow
pschi žitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Réczimoj tež zerbski. —

Kuchatki, stwinske a złužobne holzy, mlokowe holzy, hródzne dzowki, holzy k zwinjom, wotroczkow, zrénkow, rólnych pohonczow, wolazych a dželaczerske zwójby pyta hnydom abo k nowemu létu pschistajerka **Görlichowa** na zukelnjskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w czrijowni knjesa Heinr. Mohra.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 3. | Sobotu 16. januara 1909. | Lětnik 68.

Swětne podawki.

Nowe sakske wólbne prawo

njeje hischcże zyle dowuradźene. Hižo nětkole pak ßu jeho najważnischе postajenja snate. Po nich smėje kóždy sakski poddan wot dokonjaneho 25. lěta wólbne prawo, kotryž wuměnjenja dopjelnja, na kotrež je wólbne prawo do khěžorstwoweho ßejma swjasane. Kóždy wuswoleŕ najprjódzy jedyn sakkadny hłóß dostanje. Druhi hłóß dyrbja wschitzy cźi dostacź, kotsiž maja wob lěto s najmjeńscha 1600 hriwnow dokhodow. Schtóž je sastojnik abo do krajneje kulturneje rady abo do pschemyßkoweje komory wuswola, druhi hłóß hižo se 1400 hriwnami lětnych dokhodow dostanje. Wschitzy wobßedźerjo jeneje leżomnosćze se 100 dawskimi jenosćźemi abo wobßedźerjo małeho ratarstwa se s najmjeńscha 2 hektaromaj a wschitzy sahrodnizy s pol hektarom maja lěpschinu, so druhi wólbny hłóß hižo se 1200 hriwnami lětnych dokhodow dostanu. Skónczńje ßo jedyn pschidawkowy hłóß kóždemu wuswolerjej wot 50. lěta žiwjenja da, kotryž ma hewak jenoż jedyn sakkadny hłóß. Dwaj pschidawkowaj hłoßaj wschitzy wuswolerjo se s najmjeńscha 2200 hriwnami lětnych dokhodow dostanu. Sastojnizy, wuswolerjo do krajneje kulturneje rady a do pschemyßkoweje komory jón hižo s 1900 hriwnami dokhodow dostanu. Wuswolerjo, kotsiž ßrěnjowulku leżomnosćź abo ßrěnje ratarstwo wobßedźa, maja tež tu prawo na dwaj pschidawkowaj hłoßaj hižo pschi 1600 hriwnach dokhodow. Jim runja ßo wuswolerjo s jenolětnym abo jenakhódnym wopißmom a tajzy wuswolerjo staja, kotsiž ßu 50 lět stari a bychu hewak jenoż dwaj hłoßaj dostali. Tśi pschidawkowe hłoßy wschitzy wuswolerjo se s najmjeńscha 2800 hriwnami dokhodow, sastojnizy a wuswolerjo do kulturneje rady abo do pschemyßkoweje komory hižo s 2500 hriwnami dokhodow. Jim runja lěkarjo, juristojo, duchowni, inżenieurojo, technikojo, haptykarjo a s zyła wschitzy pschißkuschnizy ßwobodnych wědomostnych powołanjow s wotsamknjenej sdźěłanosćźu. Tež wschitzy leżomnosćźerjo se s najmjeńscha 250 dawskimi jenosćźemi a 2200 hriwnami dokhodow tśi pschidawkowe hłoßy dostanu, dale wjetsche ratarske hospodarstwa se s najmjeńscha 8 hektarami a wobßedźerjo dwaj hektaraj wulkich sahrodnistwow. Runje tak wschitzy psches 50 lět stari wuswolerjo, kotsiž bychu hewak jenoż dwaj pschidawkowaj hłoßaj měli.

Sakoń dyrbi 1. augusta do mozy stupicź. Wólby budźa tajne a direktne, a ßejm ßo kóžde schěsćź lět ponowi.

Wucźerjo w Sakskej dyrbja ßo jeneho kschesćźijanskeho wěrywusnacza dźerżecź.

Sakski ßejm ßo wutoru s wobcźežowanjom kandidata wyschscheho wucźeŕstwa Adolfa Schmidta s Frankfurta saběrasche. Tutón bě lěto na pruhu w Lipsku wotßkužicź chzył, tola sakske knjeżeŕstwo bě jeho próstwu wotpokasało, dokelž je wón dissident, to rěka, ßo žaneho kschesćźijanskeho wěrywusnacza njedźerži. Ssejmowa deputazija, kotraž bě wo Schmidtowym wobcźežowanju wuradźowała, bě ßo rosßudźiła, jo knjeżeŕstwu k pschemyßlenju pschipokasacź. Deputazija bě měniła, so w sakonju žaneho postajenja njeje, po kotrymž mohło ßo Schmidtej, kotryž je ßo w Sakskej narodźił, sapowjedźicź, w Sakskej lěto na pruhu wotßkužicź.

Kultußowy minister Dr. Beck napschecźo namjetej deputazije rěcźesche. Njejedna ßo jenoż wo to, hacź ma ßo Schmidt k lětu na pruhu pschipuschcźicź, ale wo to, hacź dyrbi nabożenske sdźěłanje w dobrych poczinkach wucźomzow jedyn s najwyschschich nadawkow wostacź. Hdyž ßo kandidat lěto na pruhu pschipuschczi, potom ßo jemu njemóża sadźěwki napscheczo stajecź, hdyž ßo wo schulske městno prózuje. Nasche wyschsche schule njedyrbja drje ßo jeneho wěrywusnacza dźerżecź, tola to je něschto druhe, hacź hdy bychu bjes naboźiny byke. Naboźinske wocźehnjenje w dobrych poczinkach ßebi tež s połnym prawom starschiski dom żada. Kak pak mohł jedyn wucźeŕ, kotryž je s zyrkwje wustupił a ßo k niczemu njewusnawa, naboźenske wocźehnjenje w dobrych poczinkach wukonjecź? Na naschich wyschschich schulach je hischcże waschnje, so ßo naboźenskeho kharaktera twjerdże dźerża. Wschitzy wucźomzy kschesćźijanskich wěrywusnacźow dyrbja naboźensku wucźbu wužicź, to je s dopokasmom, so drje nasche wyschsche schule na rosdźěł wěrywusnacźa njedźiwaja, so pak wone njejßu bjes naboźiny. Woßebje ważne je to, so chze wobcźežowaŕ ßwoje lěto na pruhu w Lipsku wotßkužicź. So je wón starofilologa, na tym niczo neleži. Wucźba ßo tola njemóże wot kschesćźijanskich nahladow dźělicź, duż możnosćź blisko leži, so by Schmidt se ßwojim stejischcźom k zyrkwi mucźenje w myßlach wucźomzow naczinił. Tež s postajenjom, so ma ßo wucźba s modlitwu sapocźecź, ßo wobcźežowaŕ lohko wotnamaka, prajizy, so mohł modlitwu jedyn wucźomz prajicź. Hdże pak dyrbi pschi tym bojosćź psched wucźerjom a schulskej disziplinu pschińcź? W rosprawje deputazije ßo knjeżeŕstwu porokuje, so wone ßwobodnosćź měnjenja njecźerpi. Pschecźiwo tutemu porokej wón knjeżeŕstwo sakituje. Knjeżeŕstwo ßebi njeżada, so by jedyn wucźeŕ w krajnej zyrkwi wostał abo so by ßo wěstemu wěrywusnacźu pschisamknył, tola wucźerjow bjese wscheje naboźiny wone njemóże postajicź. Wobcźežowaŕ njeje ßo s krótka wotpokasał. Tu ßo njejedna wo woßobinsku wěz, ale wo postup zyle saßadneho waschnja. Wobcźežowaŕ ßam praji, so wjele studentow na jeho stejischcźu steji. Hdy by ßo Schmidt lěto na pruhu pschipuschcźił, dyrbjał ßo potom po prawom tež jedyn muż, kotryž je k islamej pschestupił, abo jedyn pohan s naschich cźornych bratrow w Afriźy k wucźeŕskemu sastojństwu pschi naschich schulach pschipuschcźicź. Schula njeje tu sa pruhowanskich kandidatow, ale nawopak, schula njeßmě ßo pospytanski objekt sczinicź.

Po dlějschej debacźe, w kotrejż liberalni a ßwobodomyßlni sapółkanzy sa namjet deputazije, konserwatiwni pak pschecźiwo njemu rěcźachu, ßo s 35 pschecźiwo 27 hłoßam wobsamknu, wobcźežowanje kandidata Schmidta na ßebi leżo wostajicź.

Petizija gmejnskich sastupjerjow Leubena, so by khudźinske cźeże, kotrež maja nětkole gmejny njescź, stat pschewsał, ßo na ßebi leżo wostaji.

Namjetej, so by stat schulske cźeże pschewsał, ßo s wulkej wjetschinu pschihłoßowasche. Finanzny minister dr. Rüger temu napschecźiwo na njemóżnosćź pokasa, so mohł stat nětkole wjazy pjenjes hacź dotal sa schule nałożicź.

Wulku njespokojnosćź mjes khudschim wobydleŕstwom nowy pólny a lěßny khostanski sakoń sbudźi, kotryž je druha komora schtwórtk pschijała. Po tutym sakonju budże ßo khodźenje w lěßach s wonka pucźow, schcźipanje jahodkow a sběranje hribow bjes wobßedźerjoweje dowolnosćze ßudniszy khostacź. Knjeżeŕstwo je ßlubiło, so ßo w kralowskich lěßach tutón sakoń njebudże nałożowacź.

Demonstrazija anarchistow w Lipsku.

Lipsczanszy anarchistojo ßu nětczischu bjesdźěłoscz sa ßwoje saměry wuwužicz spytali. Srjedu ßu dźěłaczerjow bjes dźěła w Lipsku do shromadźisny swołali, do kotrejež bě ßo něhdźe 1800 woßobow sešchło. W njej anarchistiski wjednik Örterer s Barlina wjednikow sozialdemokratije sa hubjenstwo dźěłaczerjow samolwitych czinjesche, dokelž doscz rasnje sa žadanja dźěłaczerjow njewustupuja. Sozialdemokratiskaj wjednikaj Schöpflin a Lüttich ßo psched porokami anarchistow wobaraschtaj. Namjet, so by ßo 10,000 hriwnow, kotrež je Lipsk sa snjesboženych pschi semjerženju w pokodnischej Italskej pschiswolik, mjes dźěłaczerjow bjes dźěła wudźělił, pschitomni pschiwißowarjo sozialdemokratije wotpokasachu. Dźěl wopytarjow shromadźisny na to dźěłaczerisku marseillaisu spěwajo psched radnu khěžu a wokrjeßne hejtmanstwo czehnjesche a tam herjekasche. Polizija něktorych halekowarjow saja. Wieczor deputazija dźěłaczerjow bjes dźěła k měschczanoscze Rothej pschińdże. Tutón dźěłaczerjam ßlubi, so rada měschczanske twary wuwjesez da, tak daloko hacz ßo to hodźi. 325 dźěłaczerjam bjes dźěła je hižo město dźěło dako, wjazy dyžli 400 pak hischcze na dźěło czaka. Dźěłaczerska deputazija praji, so je w Lipsku 2000 dźěłaczerjow bjes dźěła a wo to proschesche, so ßo njebychu jenož woženjeni dźěłaczerjo do měschczanskeho dźěła brali.

Hubjene finanzy w Pruskej.

W pruskim krajnym ßejmje je minister s Rheinbaben rosprawu wo krajnych finanzach podał. Wón njemóžesche niczo swjeßelaze rjez. Dokhody ßu dźeń wote dnja wotebjerake, tak so je w statnej kaßy nimale 72 milijonow hriwnow njedostatka. W pschichodźe ßo dokhody, dokelž industrija hubjenje dźe, hischcze bóle pomjeńscha. Do sliczbowanja ma ßo tež pschijecz, so dyrbi ßo 126 milijonow k polěpschenju mšdy duchownych, wuczerjow a sastojnikow nałożicz.

Njeměry w Kamerunje.

Pschi wuměrjenju dołhowjeczorneje mjesy w Kamerunje je němsko-jendźelska komißija s czornochami wojowacz dyrbjała. W lěcze 1907 běchu tam pod wjednistwom majora Heringa měricz sapoczeli. Dokelž ßo domoródni měrjenju njepschecželszy napscheczo stajachu, k podpjeranju wuměrjenskeje komißije hejtmana Glauninga wotpóßłachu. Tón pschi wojowanju s domoródnymi padźe. Deschczowehо czaßa dla ßo komißija domoj wróczi a ßo w auguscze pod wjednistwom wyschscheho leutnanta Stephania na pucz nastaji. Dla spjeczliwoscze domoródnych ßo wotdźělenje wojakow poßylni. Pschi nětczischim wojowanju ßu wjednika expedizije, wyschscheho leutnanta Stephania, psches pluza a khribjet tšélili. Jenemu feldweblej je ßo ruka czežko franika. Pschi wojowanju Jendźelczenjo Němzam pomhachu.

Czežke czaßy.

Pschi wojerskim ßwjeczenju 60lětneho knježerstwoweho jubileja awstriskeho khěžora je němski khěžor k gardowemu grenaděrskemu regimentej, kotrehož schef je khěžor Franz, rěcz měł. Khěžor Wylem swjaskowu ßwěrnoscz khěžora Franza khwalesche a pschispomni: „Mohłe czežke czaßy pschińcz, w kotrychž budże Awstriska a jejny khěžor na wójsko s wočakowanjom hladacz, potom dyrbjeli woni ßwoju winowatoscz dopjelnicz.

Dorosumjenje mjes Awstriskej a Turkowskej.

Stare snate pschißłowo praji, so ßo wožoł s měchom słoteho tež psches najtolsche murje njepschecželskeho města pschedobudże. Na tole pschißłowo je ßo awstriske knježerstwo dopomniło, hdyž Turkowska nochzysche do annexije Boßnije a Herzegowiny swolicz. Awstriskej wójna niz jenož s Turkowskej, ale tež se Sserbiju, Czornej Horu a ßnadź tež hischcze s Italskej hrożesche. W tejle wójnje budźische Awstriska s najmjeńscha pokojzu ßwojeho wójska pschi ruskich mjesach postajicz dyrbjała, dokelž budźische ßo sakroczenja Ruskeje bojecz dyrbjała. Pod tajkimi wobstejnoscźemi sdasche ßo wójna awstriskim generalam swažliwa wěz byczź. Radźachu k měrej, a teho dla je ßo awstriske knježerstwo skónczńje rossßudźiło, Turkowskej Boßniju a Herzegowinu wotkupicz. Wone jej 55 milijonow krónow podtykowasche a po krótkim dliczu je turkowske knježerstwo, dokelž pjenjesy nusnje trjeba, ßo s tejle sumu spokojiło. Ssnadź je ßo tež pódla teho turkowskim ministram ruka poškoczika, so ßu ßo se słotym błyschczom saßlepili. Turkowski ßejm je wobsamknjenju turkowskeho knježerstwa pschihłoßował, a tak je měr nětko po sdaczu swěsczeny.

Wupłaczenje poskiczenych milijonow Awstriska wot wuměnjenja wotwißne czini, so ßo prjedy teho boykott na wudźělki awstriskeje industrije w Turkowskej sastaji. S tutym boykottom je awstriska industrija wo něhdźe 100 milijonow krónow schkodowała a hischcze milijony shubi, prjedy hacz budże wiczny wobkhod s Turkowskej saßo w prawym rjedże.

Khóšty sa annexiju Boßnije a Herzegowiny nochze Awstriska se ßwojeho saka saplaczicz, ale je wobydlerjam tuteju krajow napokoji.

Roshorjenje w Sserbiji.

Powjesez, so je Turkowska awstriske posticzene pjenježne saručnanje pschijała, je Sserbiju njelubje pschekhwataka. Rossßudźenje turkowskeho knježerstwa maja w Sserbiji jako mjersazu njeßwěrnoscz Młodoturkow, kotsiž ßu se ßwojej bliskowidnoscžu ßebi a konstituzionalnemu knjejstwu najczežschu ranu nadyrili; pschetož stare absolutne knjejstwo njebudźische ßo njedźiwajcy ßwojich njedostatkow k pschedaczu Boßnije a Herzegowiny pomžiko. Sserbske knježerstwo prózuje ßo, poražene smyßlenje s měnjenjom směrowacz, so budże Awstriska nětko tež swólniwa, woprawnjene žadanja Sserbije a Czorneje Hory na wotstupjenje krucha kraja swolicz, s kotrymž by ßo Sserbiji a Czornej Horje pucz k morju wotewrił. Sserbske knježerstwo drje ßamo khutnje njewěri, so Awstriska tajke žadanja dopjelni. Tež konferenza wulkomozow njebudże Sserbiji pomhacz móz. Sso s Turkowskej rosrunawschi njebudże Awstriskej trjeba, ßo wo wobsamknjenja konferenzy staracz. Dokelž ßo Sserbija a Czorna Hora nochzetej Awstriskej sadajicz dacz, chzetej ßo, jeli nusno, k wójnje rossßudźicz s nadźiju, so ßo do njeje prjedy abo posdźischo druhe wulkomozy saschmataju.

Sserbski lud je w najwjetschim roshorjenju. Sserbski arzybiskop w Belgradże je, kaž wuheńske nowiny wudawaju, prawoßławne hody w Belgradże w zyrkwi rěcz pschecźiwo Awstriskej měł, runje tak biskop w Schabzu, kotryž na kónzu ßwojeho prědowanja se sahorjenym pschiwołanjom kemscherjow sawoła: „Prjecz s Awstriskej!“

Ruski general Lipowaz pjecża w bližschim czaßu se 40,000 ruskimi dobrowólnikami do Sserbije pschijědże. Jendźelczenjo pjecża Sserbiji 30 milijonow frankow požcża.

Sserbija s wójnu hrosy.

Knježerstwowe nowiny „Ssamowuprawa“ w sawodnym nastawku pißaja: Europa je psched 30 lětami w interesßy europiskeho měra Awstrisku smóznika, so by turkowskaj krajej Boßniju a Herzegowinu wobßadźika a směrowała. Tola Awstriska je ßwój mandat ßamowólnje rosschěrika a nětko annexiju wobeju wobßadźeneju krajow wosjewika. Jeli so ßo annexija njeby pschipósnała, Awstriska s wójnu hrosy. Nětko dyrbi Europa w interesßy ßwojeho měra Awstrisku donuczicz, so by Boßniju a Herzegowinu saßo wopuschczika. Wěmy, so nichtó wójnu nochze, tola s tym, schtož je Awstriska runje czinika, staj ßo ßerhšli lud a Sserbija psched woßudnu wólbu stajiloj: žiwy byczź abo wumrjecz. *Sserbija pak, widźo, so dyrbi we wobstejnoscźach, kajkež ßu s annexiju nastałe, bjes dwěła wumrjecz, ßnadź ßo sa wójnu rossßudźi.* Jeje *rossßudźenje wójnski* woheń samischkri, a s tymle wohnjom ßo zyła Europa shrabnje. Duž dyrbi Europa, chze-li ßo hobrskeho stracha sminycz, Awstrisku saßo s Balkana wuwjesez.

Turkowska a Bołharska.

S Awstriskej dojednawschi je Turkowska napscheczo Bołharskej mjenje k konzeßijam swólniwa. Bołharska, kotraž je hacz dotal potajnje s Awstriskej dźerżała, hižo dopósnawa, so je ßo pschi tym srěsała. Pschi turkowsko-awstriskim wurunanju budże wona worczisnu sapłaczicz dyrbjecz. Snaty dołhi nóß zara Ferdinanda ßnadź ßo hischcze něschto podlěschi, hdyž widźi, kak ßu jemu woczi wutrěli. Sa Rumelisku, kotraž hacz do wuwołanja Bołharskeje sa zarstwo a do sjednoczenja s Bołharskej pod turkowskim nadknjejstwom stejesche a Turkowskej tribut płaczesche, ßebi Turkowska nětkotre sta milijonow lawow (frankow) sarunanja žada. Na tejle hobrskej sumje budże wona czim twjerdscho wobstejecz, dokelž ßo nětko wjazy wójny s Awstriskej bojecz njetrjeba.

Pschi mjesach ßebi bołharske a Turkowske wójsko s wulkej njepschecželnoscžu napscheczo stejitej. Hdyž poßlednje dny pola Iszabeta Pazy Djumabela jedyn turkowski podoffižer a jedyn turkowski wojak psches mjesy stupischtaj, ßo bołharszy wojazy do njeju dachu. Turkowskeho wojaka morichu a podoffižera franichu. Jene turkowske

wotdźělenje pod komandom jeneho leutnanta je ßo k bolharskim mjesam póßłało.

Bombowe fabriki w Peterburgu.

Ruska ma nětko ßwoju konstituziju a ßwoju dumu (ßejm), kotraž po sdaczu ſ wuspěchom sa derjeměcże Ruskeje dźěła. Duž je ßo nanajmjenje wocżakało, so ßo anarchistiske hibanje mjes studentami njeje wutupiło. Psched něktorymi dnjemi ßu w Peterburgu skład bombow wußlědźili, a nětko je ßo poliziji poradźiło, fabriku bombow namakacź. Fabrika bě we wobydlenju jeneho studenta na Podolskej drósy. Tam 600 puntow rosbuchadkow leżeſche, kotreż dyrbjachu ßo k dźěłanju bombow wužicź. Wobydlenjoweho mějicżela, ßyna jeneho profeßora Peterburgskeje techniskeje schule Seleſnewa, ßu sajeli. Wón je student, kotryż rosschěrjenemu revoluzionarnemu komitejej pschißłuſcha. Pódla Seleſnewa ßu jeneho druheho studenta, wěſteho Neumanna, sajeli.

Bratraj.

(Pokracżowanje.)

Jemu pocża spodźiwnje ſtyſkno bycź, hdyż na bratra dele hladaſche, kotryż, ſ wótrym ßłónzom wobßwětleny, pilnje jeja wuběrajo, nad ſkalnej schkrutu wißaſche.

Jeli by ßo powjas, wot wótreje ſkalneje kromy rosrěſnjeny, rostorhnył a Jan tam dele padnył, hłuboko, hłuboko do bjesdna a tam leżo wostał, tak so żenje wjazy ſtanył njeby?

Jeho horzota pſcheběhny; jeho něſchto każ dajaze machny, tak so ßo, każ ßmjertny ſtyſk, w nim warjeſche a wón ſ wupinatymaj wocżomaj a ſe ſtonazym wutrobnom na niczeho ßo njenadźijazeho hladaſche, kiż hiſchcże pſchezo pilnje dźěkaſche.

Wón chzyſche hrudźne, ſchtoż jemu każ ſymniza po khribjecże postupowaſche, wottſchaſcź. ſpytomnje ßo ſtróżejo wot ßebje wotpokasacź, kotreż jemu żadoſcźiwje ſa jeho wutrobu ßahaſche — njejabzy pak bě jón ſ worjokazymi paſorami pſchimnyło a dżerżeſche ju twjerdże, żelesnje twjerdże, a ſ błukim ſtonanjom wſchitko lěpſche wotemrje, ſchtoż bě w jeho hrudźi bydliło.

Hdy by jeho njebyło, by Hańża była twoja, — jemu ſpytowanje ßurowje do wucha dujeſche, njeby wona mohła jeho bycź!

A tu jemu dźiwje żedżenje po żiłach ſapłomjeni, ſo dyrbjeſche jachło ſakſchikнycź: Moja dyrbi bycź, — niz jemu — mi dyrbi bycź!

Krejczeŕwjenje ßo jemu pſched wocżomaj ſaßwěcżowaſche, hdyż ßo pſches bjesdno naklonjeſche a hdyż poßledni krócź ſe ßwojim ßwědomnjom wojujo ßyczo dele ſtonaſche: Wostaj ju mi! Wostaj ju mi! Stonajo ßo ſkaliny dżerżeſche, horny dźěl cźěła nad bjesduo naklonjeſche a, dokelż jeho tamón ßłyſchał njebě, hiſchcże junu bjes hłoßa dele wołaſche: Moja wona je, njedam jeje, ty mi jeje wutorhnycź njedyrbiſch abo — ja tebje do bjesdna ſtorczu!

Wołaſch ty mje, Jakubowy hłóß jaßnje wróczo klinczeſche. Hnydom ßym hotowy!

Jano, Jakub ßlepje njemdrjo, dybawy wot rosbudżenja dele wołaſche, pſchißahaj mi, ſo ßo jeje wostajiſch! Ty ßy w mojej ruzy, dam cźi wumrjecź, jeli ſo mi njepſchißahaſch!

„Schto ty prajiſch? Schto ty chzeſch? Njeroſymju cźi", Jan njeſcźerpnje ßo wotwoła. „Cźehń powjas horje, ßym hotowy!"

„Ty wostanjeſch", Jakub nětkole, khwatnje ßo ſhubiwſchi ſ móznym rosßudom dele wołaſche. „Najprjódzy mi pſchißahaj, ſo ßo Hańże wostajiſch, kotruż ja lubuju. Mi dyrbi wona bycź." —

„Najprjódzy ſcźehń mje horje", Jan kſchiczeſche, „potom dale porěczimoj."

„Najprjódzy pſchißahaj, hewak wumrjeſch. Rosrěſnu powjas — pſchißahaj!

„Scźehń mje horje", Jan hiſchcże junu ſe ſadwělowanjom kſchiczeſche.

„Pſchißahaj", Jakub bluzy ſtonaſche, wot rosbudżenja poduſcheny. „Pſchißahaj", nucźeſche ßo, ſ hłoßom winczo dele wołaſche, hiſchcże junu, na kolenomaj leżo, rujaze „pſchißahaj!" wuraſy, pſchi cźimż ſ wucżehnjenym nożom każ njemdry machaſche.

Hdyż tamón njewotmolwi, wón poſkoczi, wjazy krócź postupiwſchi ſtejeſche na měſtnje, hdźeż powjas pſches kromu ſkały wißaſche, — krótko ßo komdżo — potom ßo ſpěſchnje pohibny — a potom ſ wocżomaj, ſ krwju poběżanymaj, błasniſzy ßo dźiwje na rosrěſnjeny kónz powjasa wudźěraſche, kotryż bě ſ małym, poſkakowazym wotmachom na ſkału wróczo ſleczał, mjes tym so ſ hłubiny ßyczaze hwiſdanje horje wějeſche.

Wuſtróżany ßebi na cżoło pſchimny.

„Kaiuje, hdże je twój bratr", ßo jeho jedyn hłóß wopraſcha, mjes tym ſo ſ němym wuſtróżenjom na kónz powjasa wudźěraſche.

„Kaiuje, hdże je twój bratr?"

Wótſje ſakſchikнywſchi ßo ſ wobliczom na ſemju cźißny, ſ uohcźemi porſtow do twjerdeje póđy ſahrabny a da ßo do wótreho rucża.

Potom poſkoczi a, każ wot ſkeho njepſcheczela honjeny, leczeſche prjecź.

Hłuboko delka pak, na ſkaluej ſchkrucże, w bjesdnje, ſtejeſche k ſcźenje ſeprjety mużſki — Jan. Wotpohlad njemdrjazeho bratra pſchekhwatawſchi, bě ſe ſpěſchnej duchapſchitomnoſczu powjas wot ßwojeho cźěła wotwjaſał a ßo na mału runinu wukhował, k kotrejż zyle bliſko bě jeho ruka Boża dowjedła. Hdyż Jakub ßwój ßurowy ſamyßł wuwjedże, wón hižo ßwobodny na woteſtawazej ſkale ſtejeſche a jemu korb ſe ßwojim wobßahom do hłubiny padże.

S hróſbnym wuſtróżenjom Jan ßłyſcheſche, kak tu a tam pikotajo ßo naczażejo do bjesdna ſchumjeſche.

Hdy budźiſche też ßam ſ nim tam dele paduył!

Wyſkaze cżucże dźaka napſcheczo Bohu w nim ſkhadżeſche a tak na wokomik poſaby, kak njewěſte bě jeho wobſtajenje a kak mało pſchicżiny mějeſche, wyſkacź, runjeż bě wokomiknitemu ſtrachej żiwjenja wucżeknył.

Hdyż ßebi bliże rosmyßli, w kajkich wobſtejnoſczach je, a ßebi na to pomyßli, kak ßo wukhowacź, dyrbjeſche wuſnacź, ſo bě to jena cżeżka, haj, bjes maka njemóżna wěz.

Wón na woteſtawazym kónzu ſtejeſche, kiż bě lědma dwaj ſtołpaj ſchěroki a jeno mały kus dlějſchi.

Pod nim ßo bjesdno ſ nahłym ſpadom wupinaſche, nad ßobu nahi, hładki kamjeń widżeſche a na prawizy a lěwizy wótre ſkalne kónzy jemu napſcheczіwo wudźěrachu.

Něme wuſtróżenje ſ nim tſchaßeſche, hdyż do teho pſchiúdże, ſo je bjesměrnje wopuſchczeny. Se ſadwělowanjom łamaſche ſ rukomaj.

Jeli ſo Bóh hnydom pomoz njepósczele, bě ßo po nim ſtało.

Ale kak mohło ßo to ſtacź, a kak ſbożowne wobſtejenja dyrbjachu jeho podpjerowacź, mějeſche-li ßo jemu pomhacź!

Hdy by Jakub woprawdże hnydom domoj khwatał a hdy bychu ludźo, ßłyſcho, ſo je ßo powjas rostorhnył — ſ tej wurěczu by ßwój njeſkutk wuſamołwjecź chzył — hnydom ßem khwatali, ſo bychu jeho roſkuſkowane ſtawy ſ měſtna njeſboża ſeſběracź chzyli, by jemu dele poſtupowazy wukhować też pomhazu ruku mohł poſkiczicź?

A hdy by tónle ßem ßo ponórjazy był Jakub a hdy by jeho potom ſe ßurowej ruku ſ jeho wucżeknifchcża do bjesdna doſtorczik?

Syma jeho woběhowaſche, hdyż do ßonjazeje hłubiny pod ßobu hladaſche. Potom na ßmjercź blěde wobliczo do dłońjow ſkhowa a daſche, ßurowje ßebje ßameho cźwilujo, jenotliwe ßwile ßwojeho cźerpjenja, kiż jemu pſched ßamymaj wocżomaj ſtejeſche, hnano cźahnycź.

So pſches wótry ſwiſk ſpadnje, to ſdaſche ßo jemu nětkole cźim wěſcźiſche, hdyż dyrbjeſche ßebi wuſnacź, ſo pomozy wot druheje ruki pſched rańſchimi ſerjemi bliżſcheho dnja wocżakowacź njemóżeſche.

Hižo ßo ßłónzo naklonjeſche. Prjedy hacź Jakub powjeſcź domoj donjeße, prjedy hacź bychu najnuſniſche wězy k jeho wukhowanju mohli pſchihotowacź, pſchicżiny dyrbi ßo nimo teho pſchidacź, ſo ßo k temu rosßudża, ſo chzedża jeho powoſtanki hnydom ſeſběracź, — pſchetoż na móżnoſcź, jeho hiſchcże żiweho nadeńcź, njeby ßebi nichtó pomyßlił, — bu nóz.

S cżwilowazym ſadwělowanjom do prědka widżeſche, ſo dyrbi dołhu, ßmjercź ſtyſkniwu nóz na tejle ſkale pſchebycź.

Móże to wutracź, njeſkónczu liczbu hodźinow, k ſkale pſchilehnjeny, bjesdno, pſched kotrymż ßo cżłowjekej hłowa wjercźi, w cżornej nóznej cźmi a we ſproſtnjowazej lodowej ſymje pſchebywacź?

Njech też běchu nětkole ſkaliny wot ßłónza pſchehrěte, w nozy bychu niżſche worſchty ßwój lodowy dych horje póßłake a jemu ſtawy ſe proſtnjazej mozu ſajake.

Hdy by ßo też trochu pohibowacź ßměł, ſo by krej do cżeczenja pohonjał, ſmjerſk a womucżnjenje byſchtej jemu wobarazu móz wſakej, a hdy by żaneje mozy nad ßobu wjazy njeměł, by bjes dwěla tam delka ßwoju ßmjercź namakacź dyrbjał.

Tak ßebi pſchemyßlowaſche a pſchekkadowaſche, ßurowje rosbudżeny, a ſa tón cżaß ßo wokoło njeho dale bóle ſacźměwaſche a potom bjeskónczna, hróſbna, jemu najſtraſchniſcha nóz k ſemi ſpadowaſche.

Stýſk a ſadwělowanje jemu krej warjazu po żiłach honjeſchtej, mucżnoſcź jemu ſ cżoła wothanjeſchtej, a jeho dodżerżowaſchtej, hdyżkuli chzyſche ßo, ſe ſahorjenjom derkotajo, ſwjeſcź.

Kak je to pſchenjeßł, kak je jemu to móżno było, wutracź, telko hodźinow bjesmikoſtneho ſaſtróżenja pſcheczerpjecź, telko nadpadow

ßłaboſćże, doſpołneho pſchenapinanja pſchewinyć a ßo rjekowſzy ſtejo dodźerżeć, to ßam njeje mohł ženje wopſchijeć.

Hdyž ßo ſkónčnje, ſkónčnje ßkónzo blědže ſ ranja ſaßwětlować počža a čŕjódy ptakow ßo hibać a kſchičžo pjerchotać počachu, bě jemu tak, jako budźeſche zyke čłowjeſke žiwjenje w ßonjazym ſakuſkanju k tejle ſkale pſchikowany był, jako do ſtareho mučzneho muža ßo pſcheměnił, kiž njebudże ßo ženje wjazy ßmjeć, ženje wjazy wješeły wodychnyć móz.

A hiſchćże jónu dyrbjeſche zyke hodźiny w jaßnym pohłuſchenju pſchetraćź. (Pokračowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. W poßedźenju wokrjeßneho wubjerka je ßo wobſamkło, ſćežku pſches ſahonaj čžišło 32a a 32b w Dźěžnikezach a tak mjenowanu młynſku ſćežku w Počzaplizach ſahnać. Wobſamknjenje Hornjohórčzanſkeje a Ledźborčzanſkeje gmejny wo powyſchenju pjenježneho ſarunanja ſa gmejnſkeho pſchedſtejičerja ßo ſa dobre ſpóſna. Sagmejnowanje Dźeniczanſkeho ſahona čžišło 46 do Hajniczanſkeje gmejny, dawk pſchi pſchedaczu ležomnoſćow w Njeßwaczidle a sběranje dawkow ſa Hajniczanſku a Trjechowſku gmejnu ßo ſa dobre ſpóſnachu. Do próſtwy korčzmarja Jana Auguſta Wowčzerja w Měrkowje wo dowolnoſć k ſtajenju žłobow na ležomnoſćži čžišło 16 a próſtwa korčzmarja Jana Auguſta Socki w Rakezach wo dowolnoſć k hoſpodowanju a k wotbywanju ſpěwanſkich hrow atd. w ležomnoſćži čžišło 10 tam ſwolichu, mjes tym ſo ßo próſtwa Janaſcha w Budeſtezach a B. Bodena w Rakezach wo korčzmarſku konzeßiju ſaćižny.

— W Budyſkej Michałſkej woßadże je ßo w lěče 1908 289 dźěći wukſchćiło, 146 hólzow a 143 holzow, mjes nimi 35 njemandźelſkich. Pſchipowjedanjow bě 107, wěrowanjow 76. Spowjednych bě 9752 a to 6085 pſchi ßerbſkej a 3667 pſchi němſkej ſpowjedźi. Mjes nimi bě 155 katechumenow, 198 wobydlerjow wokrjeßneje khorownje a dźěłačerńje na Židowje a 62 Sſerbow ſ Budyſchina. Wumrjeło je 178 woßobow, 92 mužſkich a 86 žónſkich. Na Michałſkim Tuchoŕſkim pohrjebniſchczu je ßo khowało 63, na hrodźiſchku 79, we Wulkim Wjelkowje 12, w Dobruſchi 11, w Čzichońzach 7, w Sſkonej Borſchći 3. Na Dźěžniczanſkim pohrjebniſchczu njeje ſańdźene lěto žaneho khowanja było.

— Na krajnoſtawſkim ſeminarje w Budyſchinje ßu ßo 11. a 12. januara pſchijimanſke pruhowanja wotměłe. Samołwiło bě ßo 52 hólzow. S nich je ßo jenož 28 pſchijeć mohło, dokelž w tu khwilu měſtnoſć w ſeminarje ſa wjazy wučzomzow njedoßaha.

— (W o d o w a n u ſ a.) S dołhotrajazej ßuchotu je ſemja tak wuſkhła, ſo ßu žórka na wjele měſtnach we Łužizy nimale ſaprahnyłe. Tež w druhich ſtronach Sakſkeje a ſwonka njeje picžna woda njedoßaha. W Plawenje w Vogtlandſkej je wodowa nuſa tak wulka, ſo je měſchčzańſka rada ſakaſała, wodu ſ měſchčzańſkeho wodowoda k kumpanju wužić. W Greizu wodu jenož we wěſtych hodźinach ſ wodowoda dawaju. Na wßach ſtudnje ſamkaju.

S Tſělan. Sańdźenu ßobotu dopołdnja ſapſchah tudomneho kublerja Groſe juchu wožeſche. Hdyž wós nimo korčzmy ſchwajzarſkeho doma pſchijédže, w tamniſchej ſahrodże jene motorſke koło puſchčzichu. S tym ßo konjej ſpłóſchiſchtaj a k Bartez dworej cžerjeſchtaj. Tola měſto do dwora do płota ſraſyſchtaj a jón roſbiſchtaj. Potom konjej do dwora ſajédźeſchtaj, hdźež ßo po něčzim ſměrowaſchtaj. Pohončž bě ßebi hłowu krwawnu ſbił. Jedyn kóń bě ßebi kolena roſraſył a ßo po cžele wobodrěł. Wós je ßo ßylnje wobſchkodźił.

S Delnjeje Hórki. Ssobotu 9. januara je knjes Erich Wrobl, ßyn tudomneho knjeſa wučzerja Wrobla, w Lipſku ßwoje referendarſke pruhowanje nanajlěpje wobſtał.

S Njeßwaczidła. Na poßlednje ſkótne wiki bě ßo 349 howjadow, 70 běhakow a 220 proßatow pſchihnało. Kupowanje pola wſchěch tſjoch ſkótnych druźinow ßrěnjo dźěſche.

S Łuha. Łuhowſke ßadarſke towarſtwo měješe 10. januara ßwoje prěnje lětuſche poßedźenje w tudomnym hoſcženzu. W nim knjes Acklitz ſ Budyſchina wo: „Jabłonjowych druźinach na wſchelakim ſtejiſchczu“ rěčeſche. Najprjódzy na to pokaſowaſche, ſo je ſa naſchu Łužizu jabłoń tón ßadowy ſchtom, kotryž najlěpje roſcže, dokelž wón ßwoje korjenje ſwjerčha roſpuſchcža a ßo ſ nikkej pódu ſkerje ſpokoja, dyžli kruſcheń. Tola tež wſchelakich druhich pſchičžinow dla ßo njeporučza, kruſchenje, ſ najmjeńſcha niz ſ hromadami, ßadźecź. Potom ßo wſchelake jabłonjowe druźiny roſpominachu. — Sliczbowanje wo lońſchim lěče, wot knjeſa Młynka w Sarečzu podate, ßo ſa prawe ſpóſna. Sa ſapißowarja knjeſa ryczerkubłoweho najeńka Müncha w Njeßwaczidle wuſwolichu. Skónčnje knjes Beck-Kuſczanſki wobraſy wſchelakich ptačzkow pokaſowaſche, kotrež ßu, dokelž njerodź na ſchtomach ſaniczuja, ßadarſtwu wužitne a kotrež dyrbja ßo teho dla hajicź. Bliſche poßedźenje budże 14. februara w Mučinkez hoſcženzu w Holeſchowje. Bliſchi dźeń popołdnju w 2 hodźinomaj ſměje ßo praktiſke ſwučzowanje w ſahrodże knjeſa młynſkeho miſchtra Scholty w Holeſchowje.

S Njeßwaczidła. W ſańdźenym lěče je ßo w Njeßwaczidlſkej woßadże 85 dźěčzatkow narodźiło, 35 hólczkow a 50 holczkow, mjes nimi 2 morwonarodźenej a 12 njemandźelſkich. Paczeŕſkich dźěčzi běſche 78, wěrowanjow 25. Semrjetych bě 55, mjenujzy 20 dźěčzi, 2 cžeßnaj młodaj hólzaj, 3 cžeßne młode holzy, 10 mandźelſkich mužow, 6 mandźelſkich žonow, 7 wudowzow a 7 wudowow. Spowjednych bu 4110 liczenych, a to 3321 ßerbſkich a 797 němſkich. Boże žohnowanje budź dale ſ Njeßwaczidlſkej woßadu!

S Jaßeńzy. Tudomna kath. Bjeßada ſańdźenu njedźelu ßwój 35. ſakoženſki ßwjedźeń ßwjeczeſche. Ras wjeczora bě dźiwadło. Hrajeſche ßo hodowna hra ſe žiwjenja „Sbožowne hody“ wot Rachlowza, ſchtož ßo powſchitkownje derje ſpodobaſche. Druhi dźěl bě ſtruchłohra „Winy woßud“, wobdźěłana wot dra. Muki. Tuta hra podawa podawk, kotryž je ßo w ſtarych cžaßach pola Wbohez moſtow ſtał a wo kotrymž tamne kſchiže ßwědcža. Tež tuta hra, runjež ſtruchła a khutna, ßo ſpodobaſche. Najlěpje pak je ßo pſchipoßłucharjam ſpodobała žortna hra „Jědźk a lěnjoch“, wobdźěłana wot „Sſerbowki“. To pak tež je woprawdże parła mjes naſchimi žortnymi hrami. Hdyž cžłowjek na Khryſtoſa a Kaſchpora Faltnika jenož pohladnje, dyrbi ßo hižo ßmjeć! Powſchitkownje je ßo pſchipóſnało, ſo je ßo derje a wuſtojnje hrało. Woßebitu khwalbu ſaßłuži ßebi tež knjes friſér Stütz ſ Budyſchina, kotryž je friſury woprawdże wumjeńſzy wuwjedł. Poručamy teho knjeſa naſchim lubym towarſtwam! — Mjes prěnim a druhim dźělom poſtrowi hoſcži knjes kapłan Delan (powitał bě jich pſchi ſapočzatku k. pſchedßyda Sarjenk) a ſdźěli ſhromadźenym, ſo je towarſtwo ßwojeho dołholětneho pſchedßydu, k. fararja monsign. Wornarja, ſa cžeſtneho pſchedßydu wuſwoliło. Knjes ſenior Skala wuſběhowaſche pilne, njeſpróznjwe dźěło Khróſcžanſkeho knjeſa fararja a wupraji ßwoje wješele nad nowoſakoženym towarſtwom „Sſerboßławw“ w Khróſcžizach. Wopytany bě ßwjedźeń jara derje — wſchitko wobßadźene hacž do poßlednjeho měſtačka. — Poſtrow běſche póßłało towarſtwo „Sorabicum“ w Lipſku. R.

S Maleſchez. Jako pſchipóſnacže ſa 43 lětne njepſcheſtawaze dźěło pola tudomneho knjejſtwa je hornjołužiſke wokrjeßne ratarſke towarſtwo tudomnemu knježemu dźěłačerjej Janej Nowakej nalutowanſke knižki ſe 40 hriwnami pſchepodało. Knjes najeńk Güntz je k temu hiſchće nahladny pjenježny dar pſchidał.

S Bukojny. Tež lětża je ßwjedźeń tſjoch kralow w naſchim Bartſkim Božim domje ſkładowana kollekta ſa mißionſtwo mjes pohanami nahladnu ſumu 319 hriwnow wunjeßła. To je ſ nowa ſwjeßelaze dopokaſmo ſa naſchu niz wulku woßadu wo luboſći k roſſchěrjenju evangelija mjes wbohimi pohanami.

S Korſymja. Ssrjedu wjeczor tudomny tkalſki miſchtr Henczel do korčzmy dźěſche. Hdyž bě tam khwilu poßedźił, wón na dobo ſe ſtólza padże a ſa krótki cžaß wudycha. S Božej ruczku bě ßo jeho žiwjenje nahle ſkónčziło.

S Bukez. Paduſchi hiſchće pſchezo naſchu wjeß wopytuja. Nadźijamy ßo, ſo nětko dale počzahnu, dokelž je ßebi tudomny lěkaŕ tjělbu kupił.

S Běłych Roßliz. Sańdźenu póndźelu tu jedyn wulki automobil do pſchěrowa a do ßepje ßněha ſajédże. W nim ßedźaze ſchtyri woßoby ßo do ßněha cžišnychu, tola dokelž mjehko padźechu, ßo njewobſchkodźichu. Automobilowy prědk a wóſka ßo ſłamaſchtaj. Automobilowe powoſtanki ßo do tudomneje korčzmy dowjeſechu.

S Rakez. Pjatk tydźenja dopołdnja ßu 68 lětnu ſwudowjenu Lindanowu we łubinej komorzy wobwěßnjenu namakali. Poßledni cžoß bě wona ſamyßlena a je w duchownym ſacžěmnjenju ruku na ßebje ſkožiła.

S Draždźan. Sańdźenu wutoru ßwjeczeſche tudomne towarſtwo kath. Sſerbow „Jednota“ ßwój 31. ſakoženſki ßwjedźeń. Wulka ßyła Sſerbow bě ßo tam ſeſchła, jara wjele tež ſ Łužizy. Program wobſtejeſche ſ tſjoch měſchanych khorow, ßerbſkich a němſkich ſolow a hudźbnych pſchednoſchkow wojerſkeje kapały k. Stocka. So běchu tute hudźbne pſchednoſchki wulkotne, njetrjeba ßo hakle woßebje naſpomnicž. Tež knjeni dr. Böhmowu, konzertnu ſpěwarku, dźě hižo znajemy ſ Pancžiczańſkeho konzerta loni w meji. Wona ſpěwaſche „Bóh to chże“, „Hale kóždy krócž“ a někotre němſke ſpěwy. Woßebje

wusběhuju pak tři měšchane khory (Dźeń haſcha, Hale ßy=li mi moja lubka, Pſchadka je Marja) spěwane wot Draždźanſkich Sserbowkow a Sserbow, nawjedowanych wot k. wučerja Lipicza ſ Miſchna. Tu njeßmě kritika tak krucze saſtajicź, hdyž ma ßo telko wobcźežnoſczow pſchewinycź. Tu ßu wopory wjetſche hacź pola naß na wßach! Wſchudźom ßu tajzy, kotſiž ßo na ßerbſke programy hněwaja, też tu. So ßo tu w Draždźanach něſchto njeßerbſke też poſkiczi, to nichtó ſa ſko nima — ale knježicź to njeßmě! Wy pak, Wy ſmužiczi, kotſiž ßo njejſcze wottraſchicź dali a ſcze wuwjedli ßwój pěkny ßerbſki dźěl, dźěkajcze a ſkutkujcze dale tak a ſkónczńje póńdźe też po Waſchej woli! A k lětu pſchińdźemy ſaßo k Wam a potom nam ſehrajecze też make dźiwadło — Waſch knjes wučeŕ Lipicź Waß to wutrobnje rad nawučźi. R.

S Hródka. Pſchi wotkładźenju dołheho drjewa je ßo tu ßrjedu dźěkacźeŕ Wylem Kelling ſaraſył.

S **Běleje Wody.** Do tudomnych ſchkleńczeŕnjow je ßo hižo wjetſcha liczba ſtrajkowazych dźěkacźerjow wróczika. Duž budźe ßo pſchichodnu póndźelu pſchi dwěmaj pjezomaj ſaßo dźěkacź móz.

Přilopk.

* (Pſcheměnjenje wěrywuſnacza w Saſkej.) S evangelſkeje krajneje zyrkwje w Saſkej je w lětomaj 1906 a 1907 wjazy woßobow wuſtupiło, hacź ſaſtupiło. Wuſtupiło je 1304 woßobow, pſcheſtupiło 1206. Cźi, kotſiž pſcheſtupichu, ſ wjetſcha katholſkej zyrkwi pſchißłuſchachu, bě to 985 woßobow. K katholſkej zyrkwi je 47 evangelſkich, k methodiſtam pak 297, k němſko=katholikam 265, k Irvingianſkim noweho porjada 216 a k templowej gmejnje 138 woßobow pſcheſtupiło. S kſcheſcźijanſkich zyrkwjow wuſtupiło, tola k žanej druhej zyrkwi njepſchiſtupiło je 219 woßobow.

* (Sso ſadußyli.) W Nauendorfje pola Lauchhammera ßu tſjoch dźěkacźerjow ſaduſchenych namakali. Woni běchu wjeczor prjedy wó jſtwje, w kotrejž ſpachu, ſatepili. Pſched khachlemi ležaza hromadka brikettow bě ßo ſ wulětazymi ſchkrjemi ſapalika. Dym, kotryž tak naſta, dźěkacźerjow mori.

* (Kóczka jako ſapaleŕka.) W Lambachu w Bayerſkej bě jena kóczka do žahłeho popjeła ſkoczika a wot tam ſ palazymi koßmami do ßłomoweje ſajmy cźekła. Fajma ßo ſapali, a ſ njeje ßo płomjenja na wulki Wolfſchmiedtez młyn wupſcheſtrěchu, kotryž ßo do cźiſta wotpali.

* (Pſchi jěſdźenju na ßankach ſnjeſboži.) W Baden=Badenje je 48 létny profeßor dr. Joſef Sachs ſ tamniſcheho gymnaſija pſchi tſělniku na ßankach jěſdźo do jeneho rózkneho kamjenja (liſchki) ſ tajkej mozu ſawadźił, ſo ßo jemu wutrobno ſatkóczi. Snjeſboženy naſajtra wumrje.

* (Paduch w nuſy.) W Spittelu w Elſaßu hody ſ tamniſcheho farſkeho doma 400 hriwnow kradnychu. Nowe lěto rano na ſkhodźeńkach farſkeho doma walczk namakachu, kotryž wjazy dyžli połozu kradnjenych pjenjěs wopſchijeſche. Pódla ležeſche papjerka ſe ßłowami: „Sbytk poſdźiſcho. Njeſnaty paduch w nuſy.“

* (Köpenickſka měſchczańſka kaßa ßo wobkradka.) Hižo ſaßo je ßo Köpenickſka měſchczańſka kaßa, kotruž bě hižo raz „falſchny hejtman“ ſchewz Vogt wuprózdnił, klukała. Hdyž měſchczańſzy poliziſtoju ſa paduchami po měſcze ßlědźachu, ßo paduſchi w radnej khěži do pokładniznu (kaßu) dobuchu a ſ njeje 600 hriwnow kradnychu. Mjes kradnjenymi pjenjeſami je wjele krónowanſkich a druhich žadnych pjenjes, dobyczeŕſke tolerje, tolerje ſ wobraſom khěžora Bjedricha a druhe.

* (Skandal w němſkej juſtizy.) Spißaczel dr. Wernsdorf w Jenje bě w jenym ſpißu rěczńikam a ßudnikam we Weimarſkej porokował, ſo ßu w někotrych padach liſczíny ſawoſtajenſtwowych a prozeßowych aktow ſniczili a falſchowali. Wſchitkim ſtatnym rěczńikam hacź horje k juſtiznemu miniſtrej ßo porokowaſche, ſo ßu wobſtórżby podtłóczili a ſo ßu moraliſzy lapakojo. Po wjazydnjownym jednanju Weimarſki krajny ßud dr. Wernsdorfa k jaſtwu na $1^3/_4$ léta ſaßudźi a jeho hnydom ſajecź da. Cźiſchczerjej ſpißa ßo po 100 hriwnach khaſtaſchtaj.

* (Kradnjeny žid.) Pólſke nowiny pißaju: Do khowanja ſemrjeteho bohateho žida Arona Zilbergera we Warſchawje ßo tſi židowſke gmejny wo jeho pohrjebniſchczo wadźachu, ſo bychu ſa njo wuſtajene 25,000 rublow doſtałe. Cźěło wjazy krócź kradnychu a do druheje gmejny donjeßechu. Skónczńje jena gmejna druhu winowaſche, ſo je bahaczkej ſ jědom ſawdała, na cźož ßudniſtwo ſakroczi.

* (Němſka žitna łódź ßo potepiła.) Do Londona je powjeſcź dóſchła, ſo je ßo němſka parna łódź „Wangard“, kotraž měješche wulki nakład pſcheńzy we ßebi, na jěſbje ſ Jacomy do Jendźelſkeje pola Buenos Ayres potepiła. Schkoda něhdźe 1,600,000 hriwnow wucźini.

* (Kat ßo k ßmjercźi ſaßudźił.) Žadny pad, ſo jedyn kat druheho na ſchibjenzu powěßnje, je ßo w Jekaterinoßławje w połodniſchej Ruſkej ſtał. Tamniſchi kat w ßwojim próſdnym cźaßu na dróży pucźowarjow nadpadowaſche a jich wurubi. Tychle njeſkutkow dla jeho k ßmjercźi ſaßudźichu.

* (Mandźelſkaj w kaſchczu wotucźiłoj.) Dźěkacźerja Emmericha Szaba a jeho mandźelſku Julianu, kotrajž na jenym dworje pola Püspök Ladany we Wuheŕſkej bydlitaj, morweju we kožu namakachu. Nowak, kotryž je tam ſ dobom wobhladował morwych, mandźelſkeju ſa wumrjeteju ſpóſna. Na to jeju do kaſchcźa połožichu a na mary ſtajichu, potom chzychu jeju khowacź. Cźěłowi noſcherjo běchu hižo kaſchcźej ſacźinili, a jej runje ſe jſtwy njeßechu, hdyž na dobo ſtonanje ſ njeju ſaßłyſchachu. Noſcherjo wuſtróżeni kaſchcźomaj na ſemju padnycź dachu a cźeknychu. Hdyž někotſi njebojaſni mužojo do jſtwy ſtupichu, Szabo, kotrehož kaſchcź bě ßo pſchi padnjenju wocźinił, ſ runa w nim ßedźeſche. Na to też ſe žonineho kaſchcźa ßłyſchachu, ſo je wona hiſchcze žiwa. Hdyž wěko wotſběhnychu, žona wocźi wocźini. Po lěkarjowym prajenju ſtaj ßo mandźelſkaj wuhloweho dyma naßrěbałoj. Prjedy hacź ßo wot ſajědojcźenja a wuſtateho ſtracha ſhrabataj, drje ßo něſchto cźaßa pominje.

* (Sswěrna ßłužobna.) W Osnabrücku je 89 létna ßłužobna holza Marja Gilſanſez wumrjeła, kotraž je 75 lět w tym ßamym domje ßłużiła. Hnydom po konfirmaziji holza ßwoju ßłużbu naſtupi a je ßwojemu knjejſtwu hacź do ßmjercze ßwěrna woſtała. Wona je wowzy, dźowzy a wnucźzy ßłużiła.

* (Wucho wotkußnył.) Jenemu cźeladnikej w Dreßlingu worakawy kóń poł wucha wotkußny a jo hnydom ſežra.

* (Bjeßßwědomity nan.) Pſched někotrymi dnjemi jedyn wobydleŕ Falkenaua a jeho pjecźlětna dźowczicźka ſ rucźnym woſykom do Hausdorfſkeho lěßa po drjewo jědźeſche. W lěßu nan dźěſcźu praji, ſo dyrbi pſchi wosu cźakacź, hacź ßo wróczi. Potom wón do Hausdorfa dźěſche a ßo $^1/_2$12 hodźin do Falkenaua wróczi, ſo by ſměrom ſpacź ſchoł. Hdyž ßo jeho žona wopraſcha, hdźe je dźěcźo, wón wotmolwi, ſo je wone w Hausdorfje pola jeneho bura. Naſajtra dopołdnja jedyn dźěkacźeŕ žałoſcźaze a połſmjerſnjene dźěcźo w lěßu namaka a jo ßobu do Falkenaua wſa, hdźež nětko cźežko thore leži. Njecźłowſkeho nana dyrbjake ßudniſzy khoſtacź, kaž je ßebi wón ſaßłużił.

* (Wotprawjenje ſchtyrjoch rubjeżnikow.) W Bethune w Franzowſkej ßu po tſjoch létach prěni krócź ſaßo guillotinje dźěkacź dali. Schtyrjom rubjeżnikam, kotſiž běchu wjele mordarſtwow ſkucźili, ßo hłowa rubaſche. Prěnjej rubjeżnikaj ſ bojoſczu tſchepotaſchtaj a ßo ſ womoru ſajeſchtaj, hdyž guillotinu wohladaſchtaj. Mjes tym ſo ßo pſched jaſtwom poßlednje pſchihoty k wotprawjenju cźinjachu, lud, kotryž ßo ſady wojakow cźiſchcźeſche, wołaſche: „Vive Deibler!“ (ßława katej Deiblerej!) Hdyž hłowy padachu, lud pſchihłoßowaſche a ſpěwaſche. Zyku nóz běchu dróhi njedźiwajzy deſchcźa polne luda. Wſchě khoſejownje, wſchě tobakowe pſchedawarńje a hoſcźenzy běchu wotewrjene. Pſched jaſtwom, hdźež bě guillotina natwarjena, ßo hižo wokoło 2 hodźinow rano lud cźiſchcźeſche. K ßmjercźi ſaßudźeni hakle rano w 6 hodźinach ſhonichu, ſo budźa wotprawjeni. Jedyn ſ nich, Abel Pollet, rjekny: „Dyrbju ßwoju winu ſapłacźicź a ßebi ſ teho niczo njeſcźinju, tola nadźiju ßo, ſo ſe ßwojej ßmjercźu ßwojej žonje ßwobodnoſcź wukupju, a ſo budźe ſtat tak pſchiſtojny, ſo moje dźěcźi ſaſtara.“ Druſy mordarjo ſrudni mjelczachu.

* (Zyrkwiny wjelb ßo ſaßypnył.) W Schwajzarſkej je ßo w Noxenje ſańdźenu njedźelu pſchi Božej ßłużbje wjelb tamniſcheje zyrkwje ſaßypnył. Něhdźe 31 cźłowjekow je ßo ſaraſyło a 60 ßo ſraniło. — Wo njeſbožu je ſcźěhowaza roſprawa dóſchła: Maka zyrkej bě ßo bórſy ſ kemſcherjemi napjelnika. Hdyž bě farak na klětzy prědowacź ſapocźał, jedyn na kubi ſpěwazy ſpěwaŕ ſawoła: „Kedźbu, ſ wjerćha ßo kruch wotpuſchcźi!“ Farak prědowacź pſcheſta a ßo wopraſcha, ſchto ßo ſtawa. W tym ßamym wokomiku ßo njeſboże ſta. Na dobo ßo Boži dom do ßmjertneho doma pſchetwori. Wyſchſche piſchczelow bě ßo 13 metrow dołhi a 6 metrow ſchěroki kruch wjelba dele walił. Njewopißomna bě ſchmatańza a žałoßne hróſbne płakanje a kſchicźenje ſranjenych. Sranjenych hnydom ſ wobhladniwoſczu a ſ wuſpěchom wukhowachu. Do ßußodnych wßow hnydom pózli khwatachu. Sranjenych na ßanjach do bliżſcheho měſta dowjeſechu. Na zyrkej je hróſbno hladacź. Jejne ſnutſkowne je zyle wupuſczene. Na ſemi a na ſcźěnach je krej roſ-

pluſkana. Wulki kruch wjelba ßrjedźa we hkownym ſakhodźe leži; hdy budźiſche ßo wón jenoź nětkotre zentimetry na bok walik, budźiſche ßo ſ najmjeńſcha hiſchćże 10 woßobow ſaraſyło. Pod rospadankami modlerſke knihi, różowzy, klobuki a byrglaze piſchćele jene na druhim leži. Farař na klětzy njeſranjeny woſta.

We wjelbje bě hižo dołho do njeſboża rospuklina. Hižo woſpjet bě ßo wona ſalěpika, a teź w bliźſchich dnjach dyrbjeſche ßo wjelb ſaßo wuporjedźicź.

* (Njeſboże w podkopkach.) We wjecźornej Virginiji w ſjednoczenych ſtatach połnózneje Ameriki je ßo ſ rosbuchnjenjom ſkych powětrow we wuhlowej jamje pola Bluefielda ſnajmjeńſcha 100 dźěłacźerjow ſaraſyło. Jědojteho pkuna dla njeje móżno, do jamy ſajěcź. Hacź dotal ßu hakle něhdźe 50 cźěłow wunjeßli. Boja ßo, ſo hiſchćże pſches 1000 dźěłacźerjow w jamje pſchebywa.

* (Offizěr ßo morił.) W pioněrſkich kaſarmach w Pſchemyßlu w Galiziſkej běchu wutoru leutnanta Schneidera wſchelakich pſcheſtupjenjow dla k degradaziji ſaßudźili. Hdyž jeho pſched ßud wjedźichu, ſo by ßo jemu wußud cźitał, ßo na khódbje w kaſarmach ſatraſchne rosbuchnjenje ſta. Schneider bě ßo poßłownje do kruchow rostorhał. Wón bě ßylnu dynamitowu patronu pſchi ßebi ſkhowanu měł. Leutnant Schneider bě wobdarjeny offizěr, tola lohkomyßlny a dołh napraſka. So by ßo bataillonowa cźeſcź wukhowała, offizěrojo Schneiderowy dołh ſe ßamßneje kapßy ſapłacźichu. Schneidera pak pſched cźeßnu radu ſtajichu, kotraź jemu offizěrſku ſchorźn wotrjekny. Hižo dźeń do poßedźenja cźeßneho ßuda ßo Schneider w jenym hoſcźenzu, w kotrymž ſ nětkotrymi towarſchemi hacź poſdźe do nozy po ſdacźu wjeßełeje myßle ſabawjeſche, ſatſělicź ſpyta. Jeho towařſchojo pak temu ſabźěwachu.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěće 1909 zaso nahromadźiło: 31 hr. — np.

Dale za njón darichu:

Naša Syrotka . . . . . — hr. 50 np.

W 2. čisle „Katholskeho Posoła“ lěta 1909 hižo kwittowane:

Towařstwo »Serbowka« w Prazy město wěnca na row † knjeza kapłana Mikławša Andrickeho 5 hr., Cyrill Wjenka 1 hr., Jakub Lorenc, hajńk w Hiesfeldźe, jako wěnc na row † knjeza kapłana Mikławša Andrickeho 5 hr., farař Betlejewski w Tilicach 4 hr., kubleŕ J. Młynk w Ćemjercach jako wěnc na row † knjeza kapłana Mikł. Andrickeho 1 hr. . . . . = 16 hr. — np.

Hromadźe: 47 hr. 50 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Semjerženje w Italſkej

ßo pſchezo ſ nowa woſpjetuje. Njedźelu w nozy je ßo Meſſina ſ nowa ſe ſemjerženjom potrjechiła. Morjo ßo na dobo ſ móznymi żołmami ſběhaſche. Njebjo ßo pomróczi, deſchcź ßo lijeſche a błyſki lětachu. S brjoha morjo ſaßo 20 metrow pózrje. Sbytkni wobydlerjo a wojazy ßo ſ hroſu ſajachu. Wutoru w nozy ßo ſemjerženje pſches zyłu Italſku hacź do połodniſcheje Tirolſkeje roſſchěri. W Innsbrucku ßo we wjele twarjenjach domjaza nadoba cźumpaſche, durje ßo wocźinichu, cźaßniki ſaſtachu.

W Venedigu běchu podſemſke ſtorki tak ßylne, ſo wuſtróżeni wobydlerjo połnaſy na Markowe torhoſchcźo, k móſtkemu brjohej a do promenadow cźěkachu, hdźež hacź do ranja woſtachu.

Na wſchelakich měſtnach ßu ßo pſchi ſemjerženju wuhenje powaliłe a murje ßo roſpukłe. W Imole ßo wjelb jeneje zyrkwje roſſchcźěpi a murje ßo rospukachu.

Cźwile żiwych pohrjebanych. Bohaty rěſniſki miſchtr Venzoia, kotrehoż ßu w Meſſinje po dwěnjedźelſkim pohrjebanju na běły dźeń wucźahnyli, ßwoje hróſbne nawjedźenja powjedaſche. Wón ſe ßwojej młodej mandźelſkej a ſ tſjomi dźěcźimi pod hrjadami a rospadankami we wobydlenju pſchi ſemi bjes picźa a jěde leżeſche, wón ßo njemóżeſche ani hibnycź a njemějeſche żaneje nadźije, ſo by ßo wukhował. Jedyn po druhim ſe ßmjerczu ſajaty hłowu pokhili. Wón njemóżeſche napohladej żałoßneje cźwile wucźeknycź. Venzoia woßłabjeny na lazaretſkej łóđźi leži, hdźež ßo nadźijeja jemu żiwjenje ſdźerżecź.

Rubjeżniży w Meſſinje hiſchćże pſchezo na ßwoje hanibne dźěło khodźa. W jenych ſ poßlednich nozow jich pſchekhwatachu, hdyž chcźychu jene ſłótniſke klamy wurubicź. Dweju ſ nich ſatſělichu. Jeneho druheho ſarubachu, hdyž chcźyſche jenemu cźěłu porſt wotrěſacź, ſo by ßo pjerſchcźenja ſmozował. Wjazy dyžli 200 rubjeżnikow ßu ſajeli a pſched wójnſki ßud ſtajili. Mjes nimi ßu teź jedyn podoffizěr a dwaj wojakaj.

W Reggio ßu wutoru jeneho pjecźlětneho hólza pod rospadankami wucźahnyli. Dźěcźo je ſtrowe, tola wone niczo wo cźaßu njewě, kotryż je pod rospadankami pohrjebane leżało.

Jedyn kadett ſ němſkeje wójnſkeje łóđże „Hertha“, kotraź bě k wukhowanſkemu dźěłu k Meſſinje pſchiſěła, je ßwojimaj ſtarſchimaj wo ßwojich nawjedźenjach wopißanje podał. Wón piſche: 30. dezembra pſched kupu Korſu pſchijědźechmy. Krótko prjedy teho bě khěżorowy telegram doſchał. W nozy ſ połnej paru k Meſſinje jědźechmy. 31. dezembra w 3 hodźinach jako jena ſ prěnich łóđźow pſchijědźechmy. S daloka ßo na Meſſinu każ hewak hladaſche. W bliſkoſcźi potom widźachmy, ſo bě měſto jenoź puſta palaza kamjenjowa hromada. Wobżarowachmy, ſo ßo hnydom na brjóh njewußadźichmy. Chcźychmy rad pomhacź a ßłyſchachmy, kajke rjekowſke ſkutki běchu mużſtwa ruſſich łóđźow dokonjałe. Meſſina bě połna rubjeżnikow, kotſiż rubjachu a wokoło ßebje tſělachu. Woni ßu pjecża 150 Rußow ſatſělili, tola to drje je pſchěhnate. Wjecźor we 8 hodźinach ſkónczńje na brjóh pſchińdźechmy a zyłe hróſbne njeſboże widźachmy. To ßo njeda wopißacź; wſchě te woßobne hrody pſchi brjoſy běchu ßo ſaßypłe, wſchudźe wulke hromady cźěłow, jěſory krě, wucźe franjenych, a najhórſche bě woheń a ßmjerdy cźěłow. Sahłódnjeneho, rostorhaneho luda bě tam ſ hromadami. Zyroba naſcheje łóđże bě ſa 10 minutow rosdawana. Potom franjenych na łóđź wożachmy a jich ſawjaſowachmy. Móżecźe ßebi myßlicź, kajke bě to dźěło; pſchetoż najwjazy ſ nich mějeſche ſłamane ſtawy a hižo wołachu, hdyž na nich pohladachmy. Nowe lěto potom k Neaplej wotjědźechmy. Kadettojo mějachu khorych hladacź a ſtražowacź. Ja mějach khětre ſboże ſe ßwojim ſtražowanjom, to rěka moji khori njeběchu pſchejara żałoßni. Mějach jenoź mrějazu ſtaru żonu, wona ßo ſa zyły cźaß njehibny a jenoź tupej wocźi na jedyn dypk wudźěraſche. tola hiſchćże żiwa łóđź wopuſchcźi. Jena druha żona, kotruż mějach hladacź, bě jena wjeſchowka, jejne mjeno ßym ſabył. Wona mějeſche jenoź něktre łapy na cźěle, hewak niczo. Jejnej noſy běſchtej ſłamanej, khribjet, ſadk a ſcźehnje běchu wopalene. Hnujaze bě, kak ßebi wona boloſcźe ſakußny a ßo nam ſa pomoz dźakowaſche. Druhdy wona błudźeſche, potom ßo jej ſdaſche, ſo ßo jeje dom ſaßypnje, wona płomjenja a ßwojich ßwójbnych ſaraženych widźeſche. Sswojeho muża a pjecź ßynow bě wona ſhubiła; wona bě ßnadź 35 lět ſtara, jejne włoßy běchu ſa jenu nóz ſeſchědźiwike. Kleczach runje pſchi njej, troſchtowach ju a jejne ßylſy wutrěwach, hdyž kralowa Elena pſchińdźe a ſo mnu němſki rěcźeſche. Tak ßym druhdy poł hodźinje pſchi khorej kleczecź a jejnu ruku dźerżecź dyrbjał. Ssobotu 2. januara do Neapla pſchijědźechmy. Tam bě wěż wulkotnje ſrjadowana, mjes tym ſo w Meſſinje doſpołnje wſcho pobrachowaſche.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Hoſpodarſki pomoznik Ernſt Kopacź w Khróſcźe bě tamniſcheho kublerja Němza dla ſſchiwdźenja a dla cźělneho franjenja wobſkorżił. Němz bě pjecża lětża 17. auguſta na Kopacźowu żonu ſawołał: „Ty ſa . . . ſcź . . ., hdyž hiſchćże krocźel dale ſtupiſch, tebje ſ kſchudom biju, doniż njejßy morwa.“ Wón bě ju teź do kolena ſtorcźił, ſo bě něktre dny boloſcźe ſacźuwała. Němza běchu k 35 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 7 dnjow ſaßudźili. Wón ßo pſchecźiwo wußudej ſ wuſpěchom powoła, ſo jeho wot wobſkórżby cźělneho franjenja wuwinowachu, na cźoż ßo pjenjeżne khoſtanje ua 5 hriwnow poniżi.

⨯ Khèżerzy Bjenadźinej w Raſchowje bě ßo 20 hriwnowſki ſkoty ſhubił. Wona ßo na wumjenlarja Löberta hrěſcheſche, ſo je jej wón tón pjenjes kradnył. Löbert ju teho dla wobſkorżi. Benadźina pſched ßudom praji, ſo je ßo wona „mudreho muża“ wopraſchała a ſo je tón jejne tukanje wobkrucźił. Skſchiwdźenja dla ma Bjenadźina 10 hriwnow khoſtanja ſapłacźicź.

⨯ Hana Khryſtiana ſwud. Roſtowa w Budyſchinje bě ßwojim pycharniczam woſpjet dlěje ſakońſkeho cźaßa dźěłacź dawała. Sa to dyrbi wona 50 hriwnow pokuty płacźicź.

⨯ Murjerſki miſchtr G. A. Rencź w Korſymju bě jeneho ſaſtojnika, kotryż ma twarſke wězy wobdźěłacź, ſa ßobu na dwěmaj póſtſkimaj khartomaj, wokrjeżnemu hejtmanſtwu póßłanymaj, winował, ſo je ſtroniſki. Hamtſke hejtmanſtwo teho dla wobſkorżi a kawniſki ßud jeho ſkſchiwdźenja dla k jaſtwu na 7 njedźel

ſaßudźi. Na wobſkorżeneho powołanje ßo jeho khoſtanje na 3 njedźele poniżi.

✕ 58lětny ratarſki dźěłaćeŕ J. Sommer ſ Kobelnja bě ßebi pſchi wudaću pizy na knjeżim dworje w Lichanju maliċkoſcź wotrubow ſa ßwoje hußy wſak. Wón ſa to 2 dnjej jaſtwa doſta.

✕ Cżeladnik A. Schleßa ſ Rakojdow ma paduſchſtwa dla 3 dny jaſtwa wotßedźeċź, dokelż je ßwojemu pſchedporuċznikej, kublerjej Domſchej w Rakojdach, wospjet jeja kradnył.

Drjewowa awkzija.

20. januara 1909 dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo na

Cżichonjanſkim a Libuchowſkim revěrje

na pſcheßadźowanje pſchedawaċź:

- nějhdże 70 twjerdych dołhich hromadow,
- 14 hałoſowych hromadow,
- 25 ßuſchizowych wurubanych hromadow,
- 12 rm ſchcźěpow, brěſow, wólſchow,
- dźělba wużitkoweho drjewa a pjeńkow.

Sapoczątk pſchi Kſchiwej Borſchcźi. Shromadźiſna w Helaßu.

Hajniſke ſarjadniſtwo.
May.

Drjewowa awkzija.

Eſrjedu 20. januara 1909 ma ßo na **Jitkowſkim** revěrje ſcźěhowaze drjewo ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawaċź:

- nějhdże 30 rm dubowych ſchcźěpow,
- 19 = brěſowych ſchcźěpow,
- 50 = brěſowych a wólſchowych kuluchow,
- 30 = dubowych kuluchow,
- 20 = dubowych pjeńkow,
- 200 hromadow liſcźoweje walcźiny,
- 40 żerdźowych hromadow.

Shromadźiſna dopołdnja w 10 hodźinach w Jitku pſchi zyganſkim hacźe.

Pſchipołdnju w 1 hodźinje pſchi Trupinjanſko-Konjecźanſkim pucźu:

- nějhdże 10 rm dubowych ſchcźěpow,
- 20 = dubowych a wólſchowych kuluchow,
- 20 = dubowych pjeńkow,
- 40 hromadow liſcźoweje walcźiny.

Wuměnjenja ßo do awkzije woſjewja.

W Manjowje pola Delnjeho Wujeſda w Schl.
14. januara 1909.

Wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 19. januara 1909 ma ßo na **Njeßwaċzidliſkim majoratnym hajniſkim revěrje** ſcźěhowaze

palne drjewo

w lěßu na pſcheßadźowanje pſchedawaċź:

- 16 rm. ſchcźěċźow,
- 109 = kuluſchkow,
- 5 = hakoſow,
- 8 = walcźiny,
- 186 dołhich hromadow,
- 7 rm. pjeńkow

} w 29., 30., 31. wotdźělenju.

Shromadźiſna dopołdnja w 9 hodźinach pſchi ſwěrjenſkej ſahrodźe, popołdnju w 1 hodźinje pſchi Komſcźanſkich kukach.

Eſrjedu 20. januara 1909

- 38 rm. ſchcźěpow,
- 500 = kuluſchkow,
- 180 = hakoſow,
- 60 ſtotnjow walcźkow,
- 390 rm. walcźiny,
- 60 dołhich hromadow,
- 300 rm. pjeńkow

} w 1.—18. wotdźělenju a w drjewiſchcźu cźiſßko 2.

Shromadźiſna dopołdnja w 9 hodźinach w drjewiſchcźu 2. wotdźělenja ſady Holeſchowa.

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo w Njeßwaċzidle.
W. Dreßler, wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija
na Kupjanſkim revěrje.

Pónđźelu 18. januara 1909 ma ßo

- 50 rm twjerdych palnych ſchcźěpow,
- 40 = wólſchowych wużitkowych kuluchow,
- 80 wólſchowych a brěſowych dołhich hromadow,
- 100 rm khójnoweje hakoſateje walcźiny

ſ wuměnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawaċź.

Shromadźiſna: Dopołdnja w 10 hodźinach w Komorowſkim hoſcźenzu, poczeżnje 3/4 11 hodźin pſchi ſtarej torfowej bróżni.

Kupjauſke hajniſke ſarjadniſtwo.

Pjenjeſy na hypotheki

po wſchelakej wyßokoſcźi mataj wupożcźiċź

J. a **E. Koban** pſchi żitnych wikach 4.

Drjewowa awkzija.

Pónđźelu 18. januara dopołdnja wot 1/2 10 hodźin ma ßo w **Schneiderez hoſeźenzu** w **Manjowje** ſcźěhowaze drjewo ſa hotowe pjenjeſy ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawaċź:

Hajniſke měſtno:	Drjewowa družina	Dołhe wużitkowe drjewo rm.	Wużitkowe drjewo II. kaßy rm.	Wojowe żerdźe	Kuluchow rm.	Kuluſchkow rm.
Pola Manjowa	Brěſa	7,03	.	.	7	25
„	Wólſcha	.	5	.	.	3
„	Dub	1,01	.	.	.	5
pola Lěſkeje	Brěſa	2,12	.	5	32	51
„	Dub	0,70	.	.	.	.
„	Wólſcha	.	.	.	.	10
„	Wjas	0,38	.	.	.	.
„	Klon	0,54	.	.	.	.
pola Rudeje	Brěſa	5,10	.	33	20	60
„	Dub	.	.	.	.	6
pola Manje	Brěſa	1,91	.	.	.	10
„	Dub	0,07	.	.	.	.
„	Woßyza	1,42	.	.	.	.

Pſchißluſchny hajnik drjewo po żadanju wukaſa. — Wotwożenje je dobre.
Wuměnjenja ßo do pſchedawanja woſjewja.

Wyſchſche hajniſtwo w Manjowje.

Kubło

we wjetſchej woßadnej wßy w Budyſkim wokrjeßu ſ 90 kórzami, maßiwnymi twarjenjemi, ſ doſpołnym inventarom je bjes wumjenka a hoſpody na pſchedań. Dalſche je darmo ſhoniċź pola **J.** a **E. Kobana** pſchi żitnych wikach 4.



3/4 lětny frěbz
(liſchak) je na pſchedań w Porſchizach cźiſßko 58.

Kóń
je na pſchedań w Brěſynzy cźo. 21.



Kóń, dobry cźahaċźeŕ, w ßrěnich lětach, ßo kupiċź pyta. Shoniċź we wudawarni Serb. Nowin.

Kóń,
wóßomlětna kobła, dobry cźahaċźel, je na pſchedań, dokelż je wyſche, w Bkohaſchezach cźiſßko 14.

Ratarska schula w Budyschinje.

Bliżschi **lěčny semester** šo **wutoru 20. haprleje 1909** sapočnje. Samolwjenja nowych wučomzow podpišany direktor pschijimuje, kotryž je tež rad hotowy, dalsche wukasacź.

Prof. dr. Gräfe.

Wutrobnje lubowanymaj starschimaj

Augustej Zawnikej w Milkezach

a jeho mandźelskej **Hanje** rodź. **Scholcźiz**

k slotemu kwašej

na dnju 18. januara 1909.

Dźenš, lubaj starschej, waju wita
Dźeń wažny, šwjedźeń porědki,
Sswědk Božej' hnady jeho schkita
Tón jubjel-šwjedźeń mandźelski.
Budź Bohu dźak a modlitwa,
So wamaj tón dźeń widźecź da.

Hacź šem je Bóh waj' wodźił s hnadu
Po pucźu prózy, běděenja,
A trjechichu psches jeho radu
Waj' druhdy cźežke podacźa,
Dźenš spěwa waju wutroba:
Bóh Knjes je luta dobrota.

O wažny dźeń, kak napjelnjuje
Wón widomnje waj' s radoscźu,
Do mkodych lět waj' pschešadźuje
Na tamnu lubu hodźinku,
Hdźež pola šwjatoh' woltarja
Waj' mandźelstwo šo sapočza.

Bóh žohnuj waj', we jeho mjeni
Swój dalischi pucź nastuptaj,
Wón pošnlń waj', hdyž wobcźeženi
Do wyšokich lět stupitaj,
Njech jeho milosćź pschekrašnja
Wam wjeczor waju žiwjenja.

Pjecźdźešacź lět staj pucźowakoj
Nětk hromadźe we žiwjenju,
Psches Božu milosćź docźakakoj
Saš' tajku sbóžnu hodźinku,
Po kotrejž waju wutroba
Je wulzy jara žadaka.

Bóh pomhaj tež, so pschibywataj
We prawej wěrje, modlitwi,
A hnadny cźaš, liž hischcźe mataj,
Wschak wukupitaj k sbóžnosći,
Kiž pokutnemu hřěschnikej
Wschak jeniczzy da Khrysta krej.

Wot dźešacź wamaj datych dźěcźi
Wój pjecź jich wumrjecź widźeschtaj.
Te pjecź šu pak 'schcźe žiwe w šwěcźi
A wobstupja tak dźenša waj',
A wschitke s wulkej radoscźu
Dźěl maju na waj' kwašnym dnju.

A junu, hdyž b'dźe dokonjany
Waj' běh, hdyž s tutoh' zušnistwa
Tón pucźowař b'dźe wotwokany,
Waj' duch šo dźěli wot cźěka,
Njech Sbóžnik nasch we lubosći
Waj' w njebju sašo sjednocźi.

Waju dźěcźi.

Drjewowa awkzija

na Hermanczansko-Pšowjanskim revěrje.

Wutoru 19. januara 1909 ma šo scźěhowaze palne drjewo- jako:

5	rm twjerdych schcźěpow,	
24	= mjehkich schcźěpow,	
4	= twjerdych kuluchow,	składźenych w 24., 25., 26., 27., 28. a 37. wotdźělenju,
86	= cźežkich khójnowych kuluchow,	
34	= khójnowych pjeńkow,	
405	khójnowych dołhich hromadow,	
38	khójnowych hakošowych hromadow,	

s wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pschešadźowanje pschedawacź.

Sapočzatk w 9 hodźinach dopołdnja pschi Nowo-Pšowjansko-Rakeczanskim pucźu.

Hajniske sarjadnistwo w Hermanezach n. Spr.

Pfefferkorn.

Ptaczi kwaš

je dostacź
we wudawarni Serbskich Nowin.

Korczma w Kołwasy je wot 1. haprleje dale na pschenajecźe. Najeńk dyrbi šo na ratarske dźěło wustejecź. Dalsche je shonicź w Kołwasy cźišło 2.

Wobydlenje

s rjanej komoru je k jutram na pschenajecźe we **Worklezach** pola Khróscźiz cźišło 54.

Kowarska ležomnosćź!

Dla wobšedźerjoweho wumrjecźa šu mi herbjo poručźili, wješšnu kowarnju se $6\frac{1}{2}$ kórzoin pola, dobrymi twarjenjeni a se žiwym a morwym inventarom pschedacź. Jeniczka kowarnja wo wšy a wokolnosći; želesniske sastanischcźo. — Płacźišna 15 000 hriwnow pschi 7000 hr. napłacźenja, pschi wobstejnosćach tež bjes pola. Wěsta existenza.

Bruno Beutner
w Budyschinje pschi dwórnischcźu.

Rakeczanske šerbske towarstwo „Lipa“

wuhotuje

njedźelu 17. januara 1909 w **Scholcźiz hosćenzu we Łasu**

šerbski wjeczor.

Sapočzatk $\frac{1}{2}8$ hodźin.

Wschěch lubych Serbow s bliska a s daloka a wschě šerbske towarstwa jenož s tutym najpschecźelnischo pschepraschujetaj

K. Scholta, hosćenzar. **Serbske towarstwo „Lipa“.**

Hodowny dar za **fond** »**Raja**« złožichu, wukupiwši so z dobom wot nowolětnych zbožopřećow:

Kk.: faraŕ Jakub Šewčik z Kamjenicy 5 hr., duchowny Tyšeŕ z Budyšina 2 hr., Michał Donat z Časec 1,50 hr., Pawoł Čornak z Wotrowa 2 hr., Pětr Lebza z Ralbic 1,50 hr., Pawoł Šołta z Wotrowa 1 hr., D. z P. 5 hr., P. Dominik Schiel z Mar. Hwězdy 6 hr., Marija Formanec z Drježdźan 1 hr., L. B. 1 hr., sotře a bratr 2 hr.

Wutrobne »Zapłać Bóh«. **Redakcija »Raja«.**

Hólz, kotryž chze **krawstwo** nawuknycź, jutry wucźbu namaka pola krawskeho mischtra **E. Engelmanna** w Bukezach.

Hólcźeza, kotryž chze

pjekarstwo

nawuknycź, jutry do wucźby pyta **A. Mikut,** pjekarski mischtr w Budyschinje na šerbskich hrjebjach.

Hólza, kotryž chze

pjekarstwo

nawuknycź, pyta a na tydźeń hriwnu do móschnje dawa **A. Biesold** na bohatej haśy.

Tyscherskeho wucźobnika

hnydom abo k jutram pyta **Jan Mittasch** w Bukezach.

Krawskeno wucźobnika

k jutram pyta **August Horak,** krawski mischtr w Budyschinje na jerjowej haśy 11.

Hólz, kotryž chze tyscherstwo nawuknycź, móže darmotnu wucźbu dostacź. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

---

15 hacź 17 létnu cźistu sprawnu holzu k 1. februarej pyta **Reinh. Neugebauer** w Budyschinje pschi hłownym torhoschcźu 5.

Do Noweje Jašonzy!

Hejda! Hdźe jutsje njedźelu póndźemy? Póndźemy wschitzy do Noweje Jašonzy na

reje.

Tam budźe rjenje.

Pscheczelnje pscheproschuje
P. Hofmann.

Sslužobnu holzu

dla woženjenja nětcźischeje 1. haprleje pytam. **O. Osswald**
na kamjeńtnej haśy 7.

Pyta šo
wustojny woženjeny

pohoncź

pschi darmotnym wobydlenju, tepjenju a wobšwětlenju. Sso samolwicź w měschcźanskim kontorje parneje zyhelnicze „Tsjoch Hwězdow“ w Budyschinje na Moltkowej drósy cźišło 31.

Dźěłacźersku šwójbu

s pschihódnymi wuměnjenjemi hacź do jutrow pyta **Skop** na wicźežnym kuble w Kołwasy.

Konjaza deka je šo wot Kitšylzy psches Lichań—Klukscho do Sahłowa shubiła. Sa myto wotedacź p. klamarja Jencźa w Klukschu.

Najwutrobnischi nutrny dźak

sa wjele wopokasmow lubosćze a dźělbracźa pschi wumrjecźu nascheje lubeje njesapomniteje dźowki, šotry, cźety a šwakoweje

Marthy Winklerez w Hornim Hunjowje

prajimy, wošebje knjesej duchownemu Voigtej sa troschtowaze šłowa pschi kaschczu, Hornjohunjowskej, Delnjohunjowskej a Bolborczanskej mkodźinje sa piskanje, wjechlatu palmu a pošledni pschewod, wschitkim sa rjanu kwětkowu pychu, sa wopokasma sprawneho dźělbracźa s daloka a s bliska w naschej hłubokej srudźbje.

W Hornim Hunjowje, 3. januara 1909.

Hłubokosrudźeni sawostajeni.

(K temu cźišłu pschiłoha.)

Pschiłoha k cžišku 3 Serbskich Nowin.

Ssobotu 16. januara 1909.

Płaczišny rěsneho skotu na Drazdžanskich skotnych wikach.

11. januara 1909.

Płaczišny po zentnarjn a hriwnach.

Skótne druzíny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosćje hač do 6 lět	40—43	76—79
awstriske	42—45	78—81
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	36—39	72—75
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	31—35	64—71
4. žnadnje pizowane kóžbeje staroby	27—30	57—62
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosćje	38—41	70—73
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosćje hač do 7 lět	34—37	65—69
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	30—33	60—64
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	25—29	55—59
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—54
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosćje	38—41	70—73
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	34—37	66 69
3. žnadnje pizowane	30—33	62—65
Cźelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	49—52	79—82
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	45—48	75—78
3. žnadnje wuwite wot zyza	40—44	70—74
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich schižењow w staroбje hač do $1\frac{1}{4}$ léta	54—56	69—71
2. mjaßne	51—53	66—68
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	48—50	63—65

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 9. januara 1909. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 14. januara 1909. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pschenza	běła	—	—	—	—	9	60	9	90
"	žołta	—	—	—	—	9	—	9	50
" nowa		9	55	9	73				
Rožka		—	—	—	—	7	80	8	—
" nowa		8	—	8	13	—	—	—	—
Jećmjeń	50 kilogr.	9	20	9	40	8	—	9	—
Wows nowy		7	80	8	—	7	—	7	50
Hróch		9	75	12	50	11	—	11	50
Woka		8	50	10	—	9	—	11	—
Jahły		14	—	14	50	14	—	15	—
Hejduschka		19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny		2	—	2	50	2	—	2	50
Butra 1 kilogr.		2	20	2	30	2	30	2	40
Pschenčzna muka 50 "		11	50	19	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 "		10	75	13	75	—	—	—	—
Ssyno 50 "		3	50	3	80	2	40	2	80
Ssloma 100 "		3	60	3	70	2	50	3	50
Prošata 312 schtuk, schtuka		8	—	22	—	—	—	—	—
Pschenčzne wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	5	75	6	50
Ržane wotruby		—	—	6	50	6	50	7	—
Pschenčzny gris		—	—	6	75	—	—	—	—
Ržany gris		—	—	7	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 75 np. hač 10 hr. — np., rožka wot 8 hr. 25 np hač 8 hr. 50 np., jećmjeń wot 9 hr. 30 np. hač 9 hr. 50 np, wowß wot 7 hr. 75 np. hač 7 hr. 95 np.

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. np., nowa: 16 hr. 24 np. hač 16 hr. 54 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np. nowa: 12 hr. 80 np. hač 12 hr. 91 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 12 hr. 88 np hač 13 hr. 30 np.

Wiejne płaczišny w Kamjenzu.

14. januara 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 70 np. hač 8 hr. — np., pschenza wot 9 hr. 60 np. hač 10 hr. — np., jećmjeń wot 8 hr. 50 np. hač 9 hr. — np, wowß wot 7 hr. 50 np. hač 8 hr. — np., jahły wot 14 hr. — np. hač 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., žyno 3 hr. 50 np., běrny 2 hr. 60 np., žloma (100 kilogr.) 4 hr. 34 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hač 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 15. januara: Rjane a symne.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje 2. njedźelu po tśioch kralach rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Räda žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Wěrowani:

W katholskej zyrkwi: Pawoł Schibschik, lithograf w Budyschinje, s Marthu rodź. Łahodźiz tu.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Alfrd Erich, Ernsta Kowałka, kamjenjećežarja pod hrodom, ž.

W katholskej zyrkwi: Bjarnat, Bruna Zeha, klampnarja w Budyschinje, ž. — Hana, Adolfa Schwopy, wučerja w Budyschinje, dź.

Zemrjeli:

W Michałskej wožadze: 7. januara: Jurij Probst, dwórski strażnik w Žičženju, we wokrjeżnej khorowni na Zidowje, 70 l. 7 m. 20 d. — 10. Khorla Augnst Krawz, žiwnoscźeŕ w Brěsowje, 34 l. 1 m.

W katholskej wožadze: 12. januara: Hilža, Bruna Winklera, wojnarja w Budyschinje, dź., 1 l. 5 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

2. njedźelu po tśioch kralach smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin farat Kschižan žerbsku spowjednu wučźbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Voigt žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

2. njedźelu po tśioch kralach smeje duchowny Bojz rano we 8 hodźinach žerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja w 9 hodź. žerbske a $\frac{1}{2}$11 hodźin němske prědowanje.

Rolowe separatory

tunje a **dobre** a s pschihódnymi płaczeńskimi wuměnjenjemi porucza

Budyska zentrala rolowych separatorow

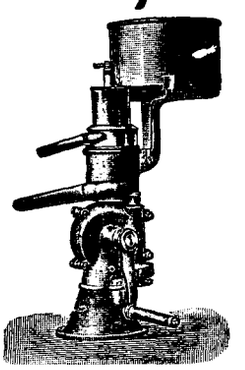
mějeczelej J. Pöthig a Ernst Falting.

Stare maschiny žo do płaczenja bjeru.

Dołholětne rukowanje.

Kóžda maschina žo wězywustojnje staji.

Ssobotu na kamjentnej haży.



Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w žerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproscheńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czichsczi.

Jěsdny plan železnizow

płaczazy wot 1. oktobra 1908 hacž do 30. haprleje 1909.

Wot 1. oktobra njedźelu a ßwjate dny tež 4. wosowa klaßa jěsdźi.

Se Ghorjelza do Draždżan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Ghorjelza	2,00	—	4,17	—	—	8,55	7,50	11,17	2,11	2,21	4,25	6,58	8,57	9,07	11,20
Rychbach		—	4,40	—	—		8,14	—	—	2,45	4,49	7,22	—	9,31	12,04
Lubija	2,25	—	4,59	—	6,32*	9,20	8,36	11,45	2,36	3,07	5,09	7,43	9,21	9,51	12,48
Pomorz		—	5,14	—	6,49*		8,51	12,01	—	3,22	5,21	7,59	—	10,06	1,14
Budyschina	3,46	3,55	5,34	6,52	7,07*	9,41	9,17	12,23	2,57	3,45	5,43	8,22	9,42	10,26	1,36
Bjčanja	—	4,06	5,46	7,04	—		9,29	12,35	—	3,57	5,55	8,34	—	10,38	—
Biskopiz	—	4,26	6,11	7,23	—		10,04	12,56	—	4,18	6,14	8,57	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,49	6,32	7,47	—		10,25	1,17	—	4,40	6,35	9,19	—	11,21	—
Radeberga	—	4,56	6,40	7,56	—		10,33	1,25	—		6,43	9,27	—	11,29	—
Do Draždżan	3,39	5,19	6,58	8,20	—	10,34	10,51	1,43	3,51	5,04	7,01	9,45	10,31	11,53	—

* Jěsdźi jenož kóždu ßobotu.

S Draždżan do Ghorjelza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	2. 3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
S Draždżan	12,20	1,15	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	5,09	5,33	8,10	9,45	—
Radeberga	12,52		—	—	7,43		9,41				—	—	8,37		—
Arnsdorfa	1,00		—	—	6,48	7,54	9,50	—	1,08	3,48	—	6,06	8,45	10,18	—
Biskopiz	1,25		—	—	7,14	8,18	10,15	—	1,34	4,11	—	6,30	9,09	10,48	—
Bjčanja	1,40		—	—	7,30	8,34	10,31	—	1,50	4,27	—	6,46	9,25	11,04	—
Budyschina	1,49		2,07	4,20	7,46	8,43	9,46	10,45	11,27	2,05	4,41	6,05	7,01	9,40	11,18
Pomorz	—		—	4,48	8,04	—	10,08	11,03	—	2,23	4,59	—	7,19	9,58	11,36
Lubija	—		2,29	5,33	8,25	—	—	11,23	11,50	2,42	5,14	6,28	7,39	10,18	11,52
Rychbach	—		—	6,04	8,41	—	—	11,38	—	2,58	5,30	—	7,55	10,34	12,08
Do Ghorjelza	—		2,52	6,43	9,03	—	10,31	12,00	12,14	3,20	5,51	6,52	8,17	10,55	12,29

S Kamjenza do Arnsdorfa. Tu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaza jěsdźi.

S Kamjenza	5,43	8,40	12,15	3,02	7,15	9,25	←						7,35	11,19	1,59	5,42	8,49	12 1
Potzinjzy	6,04	8,59	12,37	3,20	7,34	9,46							7,18	11,01	1,42	5,25	8,32	12,04
Großröhrsdorfa	6,13	9,06	12,46	3,28	7,44	9,54							7,09	10,53	1,34	5,16	8,24	11,56
Do Arnsdorfa	6,26	9,18	12,59	3,40	7,58	10,07	→						6,54	10,38	1,20	5,02	8,09	11,44

S Arnsdorfa do Kamjenza.

S Kamjenza 9,24 a je w Arnsdorfu 10,13.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,15
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,08
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,36

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	8,25	12,07	—	4,26	—	9,01	—	11,49*
Radworja fast.	—	8,32	12,14	—	4,35	—	9,08	—	11,56*
Lutobča	—	8,40	12,21	—	4,45	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	8,52	12,32	—	5,00	—	9,21	—	12,08*
Kluksha	—	9,04	12,43	—	5,10	—	9,31	—	12,18*
Hučiny	—	9,15	12,53	—	5,23	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	9,47	1,14	—	5,45	—	9,51	—	12,38*
Hrodźischcza	—	9,58	1,25	—	5,56	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	7,23	10,25	1,37	4,08	6,03	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleziz	7,30	10,32	1,44	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoziz	7,39	10,39	1,51	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluschiny	7,47	10,47	1,59	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	7,53	10,52	2,04	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	8,06	11,03	2,15	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	8,18	11,15	2,27	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

† Jěsdźi jenož hacž do 1. novembra. — * Jěsdźi jenož 18. okt., 8. nov., 27. dezembra, 3. januara, 7. februara, 7. měrza a 12. haprleje.

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,37	12,00	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,48	12,11	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,57	12,21	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluschiny	—	9,02	12,27	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwoziz	—	9,10	12,35	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleziz	—	9,17	12,42	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,00	9,28	12,55	4,56	6,15	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźischcza	4,08	9,36	1,03	—	6,23	—	8,40*	—
Barta	4,33	9,50	1,17	—	6,37	—	8,51*	—
Hučiny	4,43	10,01	1,28	—	6,48	—	9,01*	—
Kluksha	4,54	10,12	1,39	—	7,00	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,10	10,25	1,53	—	7,14	—	9,22*	—
Lutobča	5,17	10,32	2,00	—	7,22	—	9,28*	—
Radworja fast.	5,23	10,38	2,06	—	7,28	—	9,34*	—
do Radworja dwórn.	5,30	10,45	2,13	—	7,35	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenož 18. oktobra, 8. novembra, 27. dezembra, 3. januara, 7. februara, 7. měrza a 12. haprleje. — † Jěsdźi jenož hacž do 1. novembra.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,10	7,48	9,13	11,34	2,10	3,49	7,15	8,26	10,40	11,20
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,41	2,17	3,56	7,22	8,33	10,48	11,27
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,45	2,21	4,00	7,27	8,37	10,53	11,31
Mak. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	11,54	2,30	4,10	7,35	8,44	11,01	11,39
Radworja	5,40	8,28	9,43	12,07	2,40	4,26	7,46	9,01	11,17	11,49
Khaßowa	5,46		9,49		2,46		7,53		11,23	
Njeßwačidła	5,55		9,58		2,55		8,04		11,33	
Scheschowa	6,03		10 06		3,03		8,12		11,41	
Rakez	6,15		10,15		3,15		8,25			
Komorowa	6,22		10 22		3,22		8,32			
Sdźarow	6,29		10,29		3,29		8,39			
Hóska	6,36		10,36		3,36		8,46			
Kulowa	6,43		10,43		3,43		8,53			
Němzow	6,51		10,51		3,51		9,01			
do Wojerez	6,57		10,57		3,57		9,07			

S Budyschina										
Ratarjez										
Židowa										
Mak. Wjelkowa										
Radworja										
Khaßowa										
Njeßwačidła										
Scheschowa										
Rakez										
Komorowa										
Sdźarow										
Hóska										
Kulowa										
Němzow										
do Wojerez										

ptčhi. do Bósb. 12,56. O

O Jěsdźi jenož 18. oktobra, 8. novembra, 27. dezembra, 3. januara, 7. februara, 7. měrza a 12. haprleje.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	—	—	7,04		10,05		2,31		7,41	
Němzow	—	—	7,11		10,12		2 38		7,48	
Kulowa	—	—	7,19		10,22		2,46		7,56	
Hóska	—	—	7,26		10,37		2,53		8,03	
Sdźarow	—	—	7,33		10,45		3,00		8,10	
Komorowa	—	—	7,40		10,53		3,07		8,17	
Rakez	5,07		7,50		11,12		3,24		8,25	
Scheschowa	5,15		7,57		11,19		3,31		8,33	
Njeßwačidła	5,23		8,05		11,27		3,39		8,40	
Khaßowa	5,33	—	8,14	—	11 35	—	3,48	—	8,49	—
Radworja	5,44	7,05	8,21	10,51	11,41	2 17	3,55	7,44	8,55	9,42
Mak. Wjelkowa	5,55	7,15	8,31	11,01	11 53	2,28	4,08	7,54	9,05	9,53
Židowa	6,03	7,23	8,38	11,08	12,00	2,36	4,15	8,01	9,12	10,00
Ratarjez	6,08	7,27	8,43	1,13	12,05	2,40	4,19	8,06	9,17	10,04
do Budyschina	6,15	7,34	8,50	, 20	12,12	2,47	4,26	8,13	9,24	10,11

8,37 wot Lubija. | 12,00 wot Lubija. | 5,18 wot Lubija. | O 7,44 wot Lubija

O Jěsdźi jenož 18. oktobra, 8. novembra, 27. dezembra, 3. januara, 7. februara, 7. měrza a 12. haprleje.

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budyschina	4,55†	5,56*	7,12	10,47	1,18†*	2,06	4,39	7,25	9,28
Dźěžnikez	5,03†	6,08*	7,24	10,55	1,30†*	2,14	4,47	7,34	9,36
Budestez	5,11†	6,17*	7,35	11,01	1,39†*	2,21	4,53	7,41	9,42
Roswodez	5,15†	—	7,41	11,06	—	2,26	4,58	—	9,47
Do Wjeleczina	5,22†	—	7,50	11,13	—	2,34	5,05	—	9,54

† Jěsdźi jenož ßobotu a póndźelu.

* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

†* Jěsdźi jenož ßobotu, hacž do 1. novembra a wot 4. haprleje 1909, tež njedźelu a ßwjate dny.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2.—4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	—	6,05†	8,25	12,06	—	2,59	5,25	—	10,10
Roswodez	—	6,12†	8,33	12,12	—	3,09	5,35	—	10,16
Budestez	5,09*	6,18†	8,41	12,17	12,42†*	3,17	5,42	7,50	10,21
Dźěžnikez	5,18*	6,24†	8,47	12,23	12,52†*	3,28	5,51	7,56	10,27
Do Budyschina	5,29*	6,31†	8,54	12,30	1,04†*	3,38	6,01	8,03	10,34

* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

† Jěsdźi jenož ßobotu a póndźelu.

†* Jěsdźi jenož ßobotu, hacž do 15. novembra a wot 4. haprleje 1909 tež njedźelu a ßwjate dny.

Woprawdźity Brockmannowy

pizowanski kalk

ßnamjenjow A a B



kaž tež **ßlone kuluschki** k lisanju po fabrikiskich płaczišnach

Emil Dietrich w Lětonju.



Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

ßwój ßklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroćiwemu wobkedźbowanju porucza.



Hódna twora. Pišomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Moje inwenturske wupschedawanje

ßo ßobotu 16. januara sapoczńje.

Wone woßebje pschihódnu kupowansku składnosć poskicza, dokelž ßu płaczisny sa najwjazy tworow khětro jara, s dźěla wo połozu poniżene, so by ßo město sa nowe pschikhadźaze twory dobyło. Dokelž ßu prjedawsche kaž tež poniżene płaczisny na kóždym kruchu jaßnje napißane, móże ßo kóżdy wo wurjadnej płaczisnyhódnosczi tworow pschesßwědczicz. Woßebje ßu wusběhnycz:

1 dźělba domjazych blusow,
1 dźělba ździżanych blusow,
1 dźělba tüllowych blusow,
1 dźělba kostumowych ßukujow,
1 dźělba dźěczazych wobleczenjow,

1 dźělba schórzuchow kóżdeje druzińy,
1 dźělba paßow a rüżow,
1 dźělba ruczńych toschow,
1 dźělba pótnikow a hońtwinskich lazow,
1 dźělba pißanych dźěczazych schtrympow,

1 dźělba nahlowjazych schawlow a khapow,
1 dźělba dźěczazych khapiczkow a mantlow,
1 dźělba normalnych a barchentowych schatow,
1 dźělba sapoczanych a hotowych ruczńych dźělow,
1 dźělba krawattow.

1 dźělba sbytkow wuschiwanjow, wobßadźenjow, bantow, gumijowych bantow, zankow atd.

Walter Noebel na bohatej haßy 14.

Woßebita pschedawańja sa běle a wolmjane twory a schwadliske wězy.

Draźdźanski
jědźny rajß
punt po 16 np.,
połcz punt po 70 np.,
hroch, lohko ßo warjazy,
ßoki, buny
porucza
Khorla Kahrowe
w Budyschinje pschi żitnych wikach.



Kóżdy, žkotry chze žebi **dobry a tuni cżaßnik** kupicz, abo kotryž chze žebi jón **porjedźiez** dacz, njech dźe k cżaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5 **Jencz** pschedawa a porjedża sa swoje dźělo sprawnje rukujo. — **Proschu, žebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacz.**

Bruno Beutner
w Budyschinje pschi dwórnischczu, pißarnja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liscżinow** wscheje druzińy, wobstaranje **hypothekow** po pomérnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje leżomnosczow,** srjadowanje sawostajenstwow a dźělenja herbstwow, na pscheßadźowanje pschedawanje leżomnosczow, žwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelž žym dołhe léta s ręcznikowym sekretarom był, ßo najlépsche wobstaranje sarucza.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje
9 na ßukelnskej haßy 9.
Najtuńische kupowanske žórło
sa
njewjesczinske wuhotowanje
a
jednotliwe meble
solidneho a modneho dźěła.
Sprawne poßłużenje.
Pschi hotowych pjenjesach rabatt.
Ssamßna pólstrowarnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.



Rowowe pomniki, rowowe kamjenje a platy

kóżdeje druzińy, cżorne a pißane,
s **granita, syenita, marmora, kalka** a **pěskowza**
po modernskim waschnju trajne dźěłane po tunich płaczisnach poruczataj

E. Hantusch & Co.
Kamjenjowy rěsak, toczerńja a polérowarnja.
Wulki skład a pschedawarńja
w Budyschinje na Lubijskej drózy 10.
Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

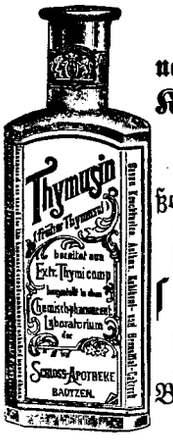
We wudawarni Serbskich Nowin je sa **25 np.** dostacz:

Pschedźenak,
Protyka sa Serbow
na lěto
1909.

Proschu, na mjeno a hózdźinu cżo. kedźbowacz!

Srodowska haptyka

na hoschiz haßy 21.



Kaschel, katarrh, dybawosez
ßo spěschnje połóżeja
s thymusinom
Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Sserbske a němske
spěwańske
w **trajnych,**
jednorych a tež najwoßebnischich swjaskach
na wulki wubjerk
tunjo porucza
E. A. Wetzke
(mějeczel **Fritz Richter**)
— knihiwjasarnja —
na bohatej haßy 17.

Stare knihi ßo derje a tunjo pschewjasuja.

Liebſch,
ſudniſki aktuar ſw. ſłužby
na ſukelnſkej haſy 34
piſarnja ſa kupowanſke, hypothekſke,
dismembraziſke, teſtamentſke a
ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěčži ſerbſki.
— Telefon čiſło 177. —
Pſcheſładźowanje leżomnoſczow.

Koſaze kože,
howjaſu kožu,
wowčžu kožu,
wowčžu wolmu,
kaniklaze kože,
czelaze kože,
kaž tež wſchě druhe kože po najwyſchſchich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach 11,
ſ napſchecża „ſkoteje hwězdy".

Drjewjane wobucże
póduſchuje
Otto Heber
na ſerbſkej haſy 9.

Kupne
a druhe wucžinjenja,
liſczinu wſcheje druziny,
próſtwowne pißma
wo wobhnadženje atd.,
formindſke ſliczbowanja,
dawkowe reklamazije,
teſtamenty,
ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow,
ſehnawanje žadankow atd.,
kupowanje a pſchedawanje
leżomnoſczow,
ſaradženje hypothekow.
J. & E. Koban, prawny burow
pſchi žitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rěčzimoj tež ſerbſki. —

Kuchańki, ſtwinſke a ſłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k ſwinjom, wotroczkow, ſrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ſwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſukelnſkej haſy 1 na rožku žitnych wikow w czrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

Spěwarſke,
ſerbſke a němſke,
jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woſebnje do czelazeje kože
ſwjaſane hižo po 6 hacž do 10 hr. ſu na pſchedań
we wudawarni Serb. Nowin.

Winowa pſchedawarnja
Pawoła Giebnera
w Budyſchinje
na bohatej haſy czišło 18 ſ nutſkhodom na theatrowej haſy
porucża ſwoje derje wothladane
běłe a czerwjene wina, Portſke wino, Malagaſke,
Tokayſke, Madeiraſke, Sherryſke a druhe lěkarſke wina atd.
Wot ſapočzatka mojeho dwazyczilětneho wobſtacża ſym ſo pſchezo prózował, **jenož woprawne wino** pſchedawacz, kotryž je ſtrowoſczi ſpomóžne.
Dokelž w tſjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotolſkej haſy** a na **bohatej haſy** ſeſtajeny **jara wulki ſklad** wudžerżuju kotrež ſo ſ wudawkami ſa pucžowanje njepodroža, mózu **wino ſ wjetſchimi hromadami**
k kwaſam a druhim **ſwjatocznoſczam** ſo hodźaze, tuńſcho pſchedawacz, hacž hdyž ſebi jo direktnje wot Rheina, Moſela atd. póſłacz dadža. Poſpytanje tych pſchetrjebarjow, kotſiž hiſchcże moje wina njeſnaja, wo tym pſcheſłwědczi.

Tſihwězdowſke tſěſchne
zyhele rjanych njeſachodnych barbow, **pleſtrowe klinkarſke zyhele** ſ 8 hkowczkami do pſchejěſdow, hródźow, dworow atd., **žłobowe zyhele, porözne polne** a **dźěrkate zyhele, ſchamottowe zyhele, murjerſke zyhele** porucża:
Pawoł Arnold,
parna zyhelnicza w Tſjoch Hwězdach
(Dreiſtern) pola Budyſchina.
Schczerkowe a pěſkowe jamy. Telefon: Budyſki hamt czo. 11.
Měſchczanſki kontor: w Budyſchinje na Moltkowej drózy 31.

Pißarnja
ſa kupne, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy je wot nětka na
Moltkowej drózy czo. 1
po 1 ſchodźe, hoſczenz Gambrinus.
Max Frenzel.

Tunje zigary!
100 ſchtuk
3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.
roſeczela
zigarowa pſchedawarnja
Havanna
w Draždžanach 6.

Schparazy wolij,
pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne kola wot
H. Möbiuſa a ſyna,
fabrika koſczoweho wolija
w Hannoverje,
je doſtacz
we wſchěch lěpſchich pſchedawarnjach.



Wſchě koprowe a blachowe wězy
nowe dźěłam a ſtare wuporjedźuju,
kaž tež
wodowody a druhe wodženja wuwjedu.
E. Lehdrich w Smochczizach.

1 běrnowy parjak,
2 běrnowaj roſmjeczakaj,
1 ſchěrokoſłyjazu maſchinu
ma na pſchedań
Münch na knježim dworje w Njeſwaczidle.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 4. | Sobotu 23. januara 1909. | Lětnik 68.

Swětne podawki.

Nowy wólbny sakoń je so w prěnjej komorje sakskeho sejma pschijał.

Po dołhich wuradźenjach je prěnja komora srjedu nowy wólbny sakoń pschijała. Hischcże posledni wokomik bě dla rosdźělenja wólbnych wokrjesow strach, so so sakoń wotpokasa. Sadźěwki pak so sbožownje wotstronichu. Do wothłosowanja Lipscanski universitny profesor Wach nowy sakoń komorje poruczowasche. Wón rozestajesche, so dyrbi so s nowym sakonjom ludej měr dacz. W kraju tuczna, mohł rjez njewjedrowa napjatosć knježi. W druhej komorje su so napschecznosće mjes konservatiwnymi a liberalnymi pschiwótsike. Hdy by sakoń wjetschinu w komorje njenamakał, by so pschecziwnosć mjes politiskimi stronami hischcze shórschika. Wužitk s teho měła sozialdemokratija. W powschitkownym runym direktnym wólbnym prawje njetrjebała so czerwjene rubischczo widźecz, s kotrymž so wjerchojo satraschuja. W statach, kotrychž wobydlerstwo powróczerskich samerow nima, mohło so wone jako khmane wupruhowacz. Tola w Sakskej temu dźenża wjazy tak njeje. Pola naš by dźenża runje direktne wólbne prawo knjezstwo wulkeje hromady pschinjeslo a by stat niskim ludowym worschtam wudał. Sa statne knježerstwo a krajne stawy njemóže tole wólbne prawo do praschenja pschińcz, dokelž by so wone jako system njeprawdy wupokasało. Wólbna reforma so na spósnacze sakožuje, so je so dotalne wólbne prawo jako njeprawda spósnało. Pschi nowym wólbnym sakonju so wo to jedna, so w nim wulke stat sdźerżaze strony sepjeru namakaju.

Minister hrabja Hohenthal wusběhowasche, kak czežko je knježerstwu było, so swojeho nazisła sa wólbny sakoń wsdacz a so je so wone swojeje popuschczliwosće dla wjele porokam wustajiło. Sdasche pak so prawische bycz, so s tym spokojicz, schtož je w datych wobstejnosćach dozpicz, hacz konflikt mjes knježerstwom a komoru sbudźicz. Teho dla pak so tez na to liczi, so tez druha komora po możnosczi jenohłósnje nowy wólbny sakoń pschiwosmje. Na to prěnja komora wólbny sakoń bjes debatty se wschěmi hłosami pschija.

Pjatk je so nowy wólbny sakoń w druhej komorje s 72 pschecziwo 5 hłosam pschijał. Prjedy hacz so nowowólby wupisaja, so sejm rospuschczi, so by so zyły na schěsć lět po nowym wólbnym sakonju wuswolił.

Sozialdemokratiske demonstrazije pschecziwo nowemu sakskemu wólbnemu sakonjej.

Draždźanszy sozialdemokratojo su sańdźenu njedźelu s nowa w schtyrjoch shromadźišnach a posdźischo na Draždźanskich dróhach pschecziwo nowemu wólbnemu sakonjej protestowali, wo kotrymž w tu khwilu sakski sejm wuradźuje. Sozialdemokratojo s czrjódami pschipoldnju w 1 hodźinje k kralowskemu hrodej czahnychu, so bychu tez tam pschecziwo nowemu wólbnemu sakonjej herjekali. Do żandarmow, kotsiž jim pucz k hrodej sastupichu, so s kijemi a pschedeschczenikami dachn. Żandarmojo na to s nahim mjeczom pschecziwo kschiczazej a hwisdazej hromadze postupowachu. Nětkotsi herjekarjo so s lohka sranichu a so do bliższich khěžow donjesechu, hdyž so sajachu. Na starym torhoschczu chzyschе jedyn sozialdemokratiski měschczanski sastupjer na pomnik Germanije salěsć a s njeho k shromadźenemu ludej rěczeć. Żandarmojo pak jeho dele sczahnychu a sajachu. Kral so s ludowej czrjódu setka, hdyž so we wosu s pschednoschka statneho sekretara Dernburga do hrodu wróczi. Najprjedy so kralej nětkotre sławy wunjesechu, tola bórsy so czrjódy do hwisdanja a schkrěczenja dachu. Na starym torhoschczu bě tez wołanje słyschecz: „K ministrej Hohenthalej!", tola jenoż mało wozobow na tole napominanje poslukhasche. Wscho hromadze su żandarmojo 19 wozobow sajeli.

Pschemjenjenje schulskeho sakonja

wutoru na dnjowym rjedze druheje komory stejesche. Wjetschina komory je wobsamkła, po namjecze teputazije knježerstwo napominacz, sakonjowy naczisk pschichodnemu sejmej pschedpołożicz, po kotrymž so mjes druhim żada, so ma so městna schulska inspekzija duchownych wotstronicz a so inspekzija psches wuczerjow sawjesczc. W jednorych schulach dyrbi so liczba schulerjow sa jenu rjadownju na 50 a sa jeneho wuczerja na 100 wuczomzow pomjeńschicz. K roswuczenju w domjazym dźele, ruczným dźele, stenografiji a k wotmětu hrow sa młodźinu ma so liczba schulskich hodźin powjetschicz. Runje tak ma so wuczba w pokraczowanskej schuli rosmnożicz a so wona tez sa holzy rosschěricz. Samery wuwuczenja wuczerjow dyrbja so s pschidawkom sedmeje seminarskeje klasy a s pschijeczom druheje zuseje rěcze powyschiz. Namjet, so by so naboženska wuczba w duchu nastupneje zyrkwje bjes wjasanja na pismik wěrywusnacze podawała a so by so město biblije biblisa czitanka sawjedła, so s małej wjetschinu wotpokasa. Naschej serbskaj sapósłanzaj Soba a Kokla staj pschecziwo wotstronjenju duchowneje schulskeje inspekzije, pschecziwo nowomodnemu wuczenju nabožiny a tez pschecziwo pokraczowanskej schuli sa holzy hłosowałoj. Kultusowy minister dr. Beck praji, so knježerstwo k wjetschemu dźělu namjetow na pschecželnym stejischczu steji a so ma jenoż k małemu dźělej wobmysłenja. Wjele budze wot teho wotwisowacz, kajki budze bliższi krajny sejm a kak so prěnja komora staji. Tez dyrbi so na interesy stata a woprawnjene żadanja gmejnow, zyrkwje a swójby dźiwacz. Sakładne stokpy noweho schulskeho sakonja dyrbja bycz: Bohabojosć, kralosměrnosć a lubosć k wótznemu krajej. Po prjedawschich wuprajenjach kultusoweho ministra njeje wocakacz so knježerstwo do wotstronjenja duchowneje městneje schulskeje inspekzije swoli. Wulke praschenje tez je, hacz budze knježerstwo sawjedzenje pokraczowanskeje schule sa holzy podpjeracz. Burjo bychu so njemało dźiwali, hdy by młodscha zónska czeledź wjazy krócz wob tydźeń do pokraczowanskeje schule khodźicz dyrbjała. Schtó wě, kajke dobroty hischcze pschichod wobradźi.

1890 petizijow w sakskim krajnym sejmje.

Runje wudaty 40. sapis petizijow a wobczežowanjow, kotrež su so deputaziji sa wobczežowanja a petizije wotedale, so s běžnym czisłom 1890 skónczi. Ssejm bě po tajkim s petizijemi bohacze zohnowany.

Sakonjowy naczisk wo sejmskich diätach.

Ssobustawy sakskeho sejma sa swoje dźełko w sejmje wot lěta 1874 wschědnje 12 hriwnow sarunanja dostawaju. Knježerstwo chze tole dnjowe sarunanje s jenokróczným sarunanjom sa zyły czas jeneho porjadneho sejma saměnicz, kotrež dyrbi so wscho hromadze na 3000 hriwnow postajicz. W druhej komorje je tónle namjet

mako pschihkloßowanja namakak. Někotsi sapóßklanzy njemějachu sa dobre, so ßo po wudaczu noweho wólbneho sakonja powyscha. Druhy mějachu sa pschisprawnische, so by ßo sapóßklanzam město 12 hriwnow wschědnje 15 hriwnow wupłaczilo. Dokelž je ßo wot lěta 1874 žiwjenje wjele podrožiło. Skónczńje ßo knjeżerstwowy naczisk finanznej deputaziji A pschipokasa.

S dotwarjenjom połnózno-rańscheje żelesnizy

je ßo druha komora s nowa ßrjedu saběrała. Wona ma ßo s Radworja psches Kamjenz, Kinsbórk a Wulki Hajn do Riesy natwaricz. S tychle krajinow bě sašo zyła hromada petizijow do ßejma dóschła, w kotrychž wo dotwarjenje żelesnizy prosch a. Pschi žiwej debacze ßo też naschej ßerbskaj sapóßklanzaj Soba a Kokla wobdźělischtaj. Statny minister dr. Rüger pak napschecžo twarej rěczesche, dokelž tale żelesniza w dowidźnym czašu żaneho spomnjenja hódneho pschekhódneho wobkhoda njesměje. Njedźiwajzy ministrowe je wotrady pak ßejm wobsamkny, twar Radworsko-Riesaskeje żelesnizy knjeżerstwu k wjedżenju dacz.

Prozeß wjetcha Eulenburga

je ßo w khěžorstwowym ßejuje pschi jednanju wo justiznym etacze k rěczam pschinjeßk. Zentrumski sapóßklanz dr. Belzer ßebi žadasche, so by ßo pschi tajkich prozeßach sjawnosc wusamkla. Wón nochzysche ßudnikam a statnym rěcznikam porokowacz, so ßu s wědomosczu prawo skschiwili, tola pschi tymle prozeßu je hromada zusnych naprawow nadpadowała. Pschecźiwo kotremu druhemu wobskorżenemu by ßo pschi tak saczischczazych dopokasmach winy tydżenje dołho jednako a ßo dżiwajo na jeho strowosc wußudżenje wotstorczilo? A hdże budżichu skónczńje jeneho druheho wobskorżeneho pschinjeßli, kotryż je sa hojernju pschekhory a żaneje ville a żaneho hroda nima? Němszy ludowi sastupjerjo ßu winowaczi, se wschej wótrosczu porokowacz, so ßo s jenym wyßokostejazym se staroscźiwosczu a swólniwosczu wobkhadża, kotraż by ßo jenemu druhemu wobskorżenemu sarjekła.

Statny sekretar s Nieberding prějesche, so je temu tak. We Eulenburgowym prozeßu je ßo hacz do mjesy móżnosce jednako. S zyła ßo wußndżenje hnydom sašo sapocznje, tak bórsy hacz je to po lěkarskim wobßwědczenju móżno.

Wopyt jendżelskeho krala w Barlinje

je na sapocżatk pschichodneho měßaza postajeny. Kral Eduard se ßwojej mandżelskej 9. februara do Barlina pschińdże. Tam ßo hotuja, jimaj wulkotne powitanje pschihotowacz. 60,000 hriwnow je město Barlin k temu pschiswoliło. Jendżelske nowiny baja, so ßo s wopytom krala „Eduarda w Němzach pschecźelny wobkhad mjes Barlinom a Londonom polěpschi, a prěja, so Jendżelska Franzowsku, Rusku a druhe staty k swjaskej pschecźiwo Němskej sjednocza. W Němskej ßu troschku njedowěriwi napschecžo pschecźelstwo ludowym wobkruczenjam jendżelskich nowin; jendżelsko-franzowsko-ruski swjask najjoßnischo wo tym ßwědczi, schto ma Němska wot Jendżelskeje wotczakacz.

Blisha wójna mjes Němskej a Franzowskej.

Franzowski ministerstwowy pschedßyda Clemenceau je wójnskeho czerta na scżénu namolował. Njedawno je ßo wón s jenym nowinarjom wo powschitkownym europiskim położenju rosrěczował a na wobcżeżnosce naspomnik, kotrež maja diplomatojo nětkole pschewinycz. Jeli so diplomatojo njemohli wobcżeżnosce wotstronicz, mohło k wójnje mjes Němskej a Franzowskej dóńcz. Tele ßkowa ßu w Franzowskej wjele sleje krwě naczinike. Se wschěch stron na Clemenceaua dla jeho njepschemyßlneho wuprajenja ßwarja. Jemu porokuja, so wón ßam europisku wójnu pschihotuje.

Wójnski strach na Balkanje

sdasche ßo wotstronjeny być, hdyž bě turkowske knjeżerstwo ßo swólniwe pokasało, so 55 milijonow krónow sarunanja sa Boßniju a Herzegowinu wot Awstriskeje pschiwosmje. Też turkowski ßejm bě s tutej posfiliženku spokojom. Nětkole pak ßo sapóßklanzy kaja, so ßu awstrisko-turkowskemu wuczinjenju pschihkloßowali. Podpißane wschak hischcże tole wuczinjenje njeje, a prjedy hacz k temu dóńdże, móża ßebi Turkojo wěz hinak pschemyßlicz. Na to hischcże pschezo w Sserbiji a Czornej Horje wschu nadżiju stajeja. We woběmaj ßerbskimaj krajomaj ßo dale na sapocżatk wójny w pschichodnym nalěczu pschihotuja.

Też Turkowska ßo njepschestawajzy dale bróni. Pschecźiwo komu, hacz pschecźiwo Awstriskej a Bołharskej abo Bołharskej ßamej' njeje hischcże spósnacz. Pschi bołharskich mjesach ßo pschezo wjazy turkowskeho wójska shromadżuje. Sańdżeny tydżeń je sašo żelesniski czah s kanonami a muniziju do Skopije pschi bołharskich mjesach pschijěł. Wyschzy turkowskeho wójska maja hischcże pschezo wójnu s Bołharskej sa móżnu. Wójskowa hotowosc ßo horliwje pschiprawuje. Wojerske mosty, psched někotrymi lětami w Němskej kupjene, ßu ßo wójskowym korpsam w europiskej Turkowskej pschepodake.

Jendżelski wójnski minister pschecźiwo wotbrónjenju w nětczischim czašu.

Jendżelski wójnski minister Haldane je w Halifaxu rěcz měł, w kotrejž praji, so je Jendżelska prěnju rólu w prózowanjach pschewsała, so by ßo bronjenje pomjeńschiło. S czašom hischcże ludy wěscże spósnaju, so mohłe ßo njeßmerne wudawki w interesy měra a sozialnych reformow ponižicz. Doniž pak ludy k tutemu spósnaczu njedóńdu, njeje radżicz, so bychu ßo pschiprawy k sakitanju kraja sanjechake.

Kalifornisha pschecźiwo pschiczahowanju Japanskich.

Kalifornski ßejm je sakoń pschijał, s kotrymż ßo Japanskim sakaże, w Kalifornskej leżomnosce kupowacz, Pschecźiwo tutemu sakonjej je japanski póßklanz we Washingtonje hnydom protestował. Präsident sjednoczenych statow Roosevelt je podarmo kalifornskemu ßejmej wotradżał, sakonje pschecźiwo Japanskim wudawacz. Wón ßo boji, so mohł kalifornski Japanskim njepschecźelny sakoń w Japanskej wójnske schczuwanje pschecźiwo Amerizy sbudźicz. Tak dołho hacz njeje nowe amerikanske wójnske łódźstwo natwarjene a Panamaski kanal dotwarjeny, dyrbi ßo Amerika wójny s Japanskej hladacz.

Semjerżenje w Messinje a w Kalabriji

ßo pschezo a pschezo sašo wospjetuje. W Reggio wutoru s nowa ßylne podsemske storki saczuchu. W nozy bě ßo ßněh naschoł, kotryż bě na horach leżo wostał. Też w Messinje je ßo ßněh naschoł.

Wutoru w Messinje w hrodże Pennisi, w jenicżkim, kotrehoż swonkowne murje běchu stejo wostałe, woheń wudyri. Każ ßo sda, je ßo woheń hižo dołho bał a je ßo hakle s wětrom k plomjenju sduł. Wojazy a mużstwa łódźow spytachu hnydom woheń potłóczicz, tola jich dżeło bě podarmo. Hród ßo snutska wupali.

Na dżiwne waschnje ßu ßo w Messinje někotre woßoby, kotrež běchu ßo w jenej pinzy sašupke, wukhowałe. Sańdżeny pjatk rano we 8 hodżinach k jenemu offizerskemu komandej jedyn czelnahi tsinaczelětny hólz, Francesco Minissale rěkazy, pschińdże. S wjazorych ranow krwawjo wón na offizerow sawoła: „Wukhowajcże mojej ßotsje!" Offizerojo chzychu hólzej jěsc dacz, wón pak prosche: „Najprjedy mojimaj ßotromaj pomhajcże!" Jedyn wojak na hólza ßwój płaschcz czišny, a hólz wojakow k hromadże rospadankow blisko japoschtolskeje zyrkwje dowjedże, do kotrychž bě mała dżera wuryta. Duzy po puczu bě wón se ßkabym hkoßom powjedał: „My tsjo, mojej ßotsje Giovannia, Natalina a ja, je ßwojeju spanskeju stwow do pinzy padnychmy a ßo s zyblemi a winom žiwjachmy, kotrež tam namakachmy. Prěnje dny mějachmy nadżiju na pomoz. Tu pak bórsy spuschczichmy. Woßebje mojej ßotsje chzyschtej sadwělowacz. Ras ja małku pruhu ßwětła do naschcho czmoweho wukhowa ßwěczicz widżach. Dobywach ßo k njemu dżeń wote dnjo, tak daloko hacz moje mozy doßahachu. Sda ßo mi, so ßym ßo tsi dny sa ßobu psches kamjenje ryl, hacz móżach psches jenu dżeru na běły dżeń wulěscz. Ssotsje ßo mjes tym modleschtej." Wojazy a offizerojo ßo s kapjazej wutrobu do dżeła dachu. Bórsy bě dżera tak wulka, so móżesche ßo najßwižnischi psches nju pschecźischczecz a ßo do pinzy puschczicz. Bórsy po tym ßo sawyska: „Wěrno je, tu hischcże staj dwaj žiwaj człowjekaj." Maczeř wukhowanych ßu pschi semjerżenju dele padaze rospadanki sarasyłe. Jich nan w Amerizy pschebywa. Holzy, s kotrejuż je jena 19 a druha 20 lět stara, ßu na łódź „Savoia" dowjesli. Lěkarjo ßo nadżijeja, so jimaj bórsy mozy wrócza.

Bratraj.

(Pokraczowanje a skónczenje.)

S wohnjowymi barbami ßo ßkónczne ßwětło do dolinow a skalnych schkałobow dobywasche, schěroki, samjersnjeny wobłuk brjoha bohacże saplomjesche, po błyskotatych horiskach ßwěta pschi ßewjernym

cžopje semje frinkotajo polětowasche, kotrež bě woda žem pschinoschaka, a pscheď nim wutorhowaze kusko symy wupscheſtrjewasche.

Wo niczo njerodžo a bjes cžucža do bajkoweho błyschcža dele hladasche, kotryž jažny kaž krystal pscheď nim leżesche.

Satschažowaze žo ryby do sprostnjowazych putow nusowasche a je jako pomniki teho, schtož je bylo, bjes dźiwanja se žurowoscžu žłóncznemu žwětku pschewostajowasche, kotrež bjes wuspěcha žobuželnje schkleńczane kaschcże morwych likasche; runje tak budźische tež jeho krej lodowe kusko krucże sdżeržało, hdy budźische wón, padnywschi, žwoju krej tam pschelak.

Dale wysche žłónzo postupowasche, a dale hłubje Jan do sprostnjazeje womory žo ponórjesche.

W nozy bě dźiwje sadwělował a spěschnje jemu krej, horza kaž warjaza, po žiłach cžeczesche, nětkole bě wschón womucznik a bjes cžucža. Dale a bóle sprózny wón, slemjeny a bjes lóschta, do frinkotazeje pychi kražneje symskeje krajiny shladowasche, wot kotrejž jeho boleschtej mucznej palatej wocži.

To bě puste syncženje a klincženje, kotrež jemu jako mjerwjeńza w jeho na poł pohłuschenych moshach pukotasche a na to pokasowasche, so jemu zyle wucžerpane mozy dospołnje dorospadnu, tu k njemu dele s woprawdźiteho žwěta hłóš dozpě, kotryž jako tajki wot hołka jažnje rosesnawasche, kotryž jemu jeho pschejara rosbudżene cžuły naczinjachu.

Schudrowanje žo wospjetowasche, druhe žo pschipódla žłyschecź dachu, -- naśluchajo žo s błukeho slemjenja wutorże, kotrež jeho wobdawasche, a prózowasche žo, žwoju kedźbnosć na to složowacź, schtož žo nad nim stawasche.

To běchu swuki žo bliżazych mužskich a žónskich hłožow, kotrež žo na pośledku k žylnej mjerwjeńzy nad nim sjednocźichu.

Sažo wozucźaza nadźija hłowu posběže a jemu wutrobitosć žiwjenja a móz wole s nowa rosbudźi.

Wón womormu njesmužitosć wottschažny a s měnjazej mozu wole žłuchasche. Wón wjedźesche, so žo to k jeho wužitkej tak wótsje powjedasche, so wo jeho wukhowanju radu składowachu.

Skóncznje žłyschesche, kak nad nim cžucha a schudruje, mjes tym so mjerwjeńza hłožow mjelczesche. Něchtó bě poczał dele postupowacź.

Rosbudżenje jemu psches hrudź žołmjesche. Wocži sandżelejo, — wón žebi njeswěri horje pohladnycź, wocžakowanje jeho samjercžaneho cžinjesche -- žłuchasche na dele a niże a bliże postupowaze schudrowanje.

Nětkole to zyle blisko nad žobu žłyschesche. Mudrje běchu potajkim wuliczili a postup runje tam wumjedli, hdyž bě po jich měnjenju spadnył. — Wón žłyschesche, so něschto schkrabajo wo skału storka, potom žłyschesche schudrowaze požuwanje, a potom scźiń pscheď jeho widlischcźojcże samknjenymaj wocžomaj žo snoschowasche a rosbudżene dychanje zuseho wutrobna žo jemu do wucha dobywasche.

Wón palate powkoki posběže a wschón satorhnjeny žwojemu bratrej do wobliczа hladasche, kotrež bě dźiwje wustróženje a njewěriwy strach swohidźił; tón, dele žo puschcźejo, se sprostnjenymaj rosschěrjenymaj wocžomaj k njemu prěki shladowasche.

„Ssy pschischoł, so by žwój skutk dowukonjał? Chzesch mje nětkole dele dostorczicź?“ Jan dybawje mjakotasche a žo wobarajo a ruzy posběhujo žo k skalnej scźěnje pschilehny, stysknіwe proschenje žo w jeho wocžomaj pokasowasche, kiž běschtej wot stracha sprostnyłoj.

„Wostaj mje žiweho! Wrócź mje do žiwjenja! Chzu nětkole pschižahacź“, wón łamajo dale rěczesche. „Wjmi žebi to sboże, sa kotrymž tak jara żadasch, — wsmi žebi jo — wotrjeknu žo — twoja luboscź je wjetscha.“

„Ty žy hischcże żiwy!“ Jakub nětkole wołasche s hłožom, s kotrehož běchu žo wschě cžwile hele shubike a s kotrehož žamy wysk njebjež rěczesche.

„Ty žy żiwy! Ja mordaŕ njejžym!“

„Ty žy żiwy“, wón hikajo wospjetowasche a ruzy żadoscźiwje wupscheſtrjewasche, mjes tym so wón pomału, we storkach, s powjasom žo dele žuwasche.

„Wón je żiwy“, tak potom s wyskazym sakschikom, kotryž žylsy poduschachu, horje sawoła. „Sadżeržcże, ja jeho mam!“

Dwělujo Jan na njeho hladasche. „Ty žo wježelisch, so žo twój njeskutk poradźił njeje?“ žo wón njewěriwje praschesche. „Ow, bratije, njeje to tola jeno jebanje, s kotrymž dyrbju tebi do rukow pschińcź, so mohł ty žwój njeskutk na mni tola dokonjecź?“

„Jano“, Jakub horzo wupražny, „žym žo w tejle nozy, w kotrejž cžwile hele we mni sakhadźachu, do druheho cžłowjeka pscheměnił. Żelnosć a sadwělowanje stej we mni wschitko swuhubiłej, schtož bě schpatne a niske. Po tejle hodźinje, w kotrejž je mi Bóh wuhlad na sbóžnosć saže wotamknył, njemóże mi żana ska myžl wjazy wutrobu wołěhacź. Ja budu nětko dobry — tak dobry — so budża žo tež jandżelio nad nakasanjom hrěschnika radowacź! Ow, Jano, mój bratsje, kak mam tebje nětkole lubo!“

Sdychujo žwojej ruzy wupscheſtrje. „Jano! Praj mi žkowo wodacża!“ Potom pokracžowasche: „W tej nozy, w kotrejž je mi moje žwědomje wótre, njesnjeżliwe poroki njepscheſtawajzy cžiniło, žym nimo měry wjele cźerpił. Ssym wobżelnosćił, horzo, nutrnje a hłuboko wobżelnosćił, Bóh je moje żakosćenje wuślyschał a mi dał tebje żiweho saže namakacź. Ow, Jano, naju macźerje dla, wodaj tež ty mi!“

Wjeżele žo dźiwajo bě Jan na bratra pośluchał.

„Jeli so wěrnosć rěczisch“, wón s dakotazym hłožom wotmolwi, „chzu na twój skutk sabycź, kiž je naju sjednał, a njech wschě strachi, kotrež je mi pschinjeżł, twoja bratrowska luboscź saruna.“

Jakub bě žo mjes tym prózował, na skału dozpěcź, kotraž Jana dźerżesche. Wot powjasa dźerżanemu, bě žo jemu to po krótkim napinanju radźiło.

S horzym wobjimanjom bratra k žwojej wutrobje pschitłócźi, kotryž žo dowěrnje k njemu pschewinjowasche.

Potom žebi spěschnje žwoje wrócźenje wuradźischtaj.

Jakub pschihodne wotpowjedowaze wukasanje horje sawoła a potom bratra s rukomaj wobjimujo a dźerżo po skalnej scźěnje žo horje snoschowasche.

„Nětkole žym w twojej mozy“, Jan stysknіwje rjekny, a žo Jana sa schiju krucźischo pschimasche.

„Ty žy žo mi do rukow podał!“

Jakub bratra wschón hnuty k žebi pschitłócźesche a nutrnje žo jemu podawajo k njemu poshładowasche, pschi cžimž jeho lizo na jeho cžoło pschiłéhowasche.

Na to njerěczo žo horje snoschowaschtaj.

„Budź s njeju sbožowny, Jakubje“, Jan s cźicha rjekny, hdyž Hańżiny hłóš s wyskazym sakschikom saklincżesche.

„Hańża je tebi. Ja žym žo jeje wotrjekł, so bych tebje żiweho saže dostał, to žym Bohu žlubił“, Jakub poduschejo hłóš scheptasche a žwoje wobliczo bratrej k wutrobje pschitłócźi.

„To budże tebje ras sbožowneho cžinicź.“ —

„Budź tak sbožowny, so budża cźi sboże sawidźecź, ja chzu žo bjes sawiscźe nad twojim sbožom wjeżelicź. — Jakubje, mój bratsje!“

Jan bratrej žwojej hubje na cžoło stłócźi.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Pschijimanje wucžomzow do krajnostawskeho seminara.) Mjes wucžomzami, kotsiž žu žo do scheſteje rjadownje krajnostawskeho seminara pschijeli, žu tsjo Sserbjo. S nich pak je žo jenož Faltin se Spytez jako Sserb pschipowjedźił.

K pschijeczu do präparandy žu žo scźěhowazy pieczo Sserbjo samolwili: Hajnik s Hucźiny, Hocker s Hornjeje Hórki, Kolscher s Budyschina, Potka s Budyschina a Krawz s Luchowa pola Ketliz. Nadźijomnje wschitzy pieczo pruhowanje wobsteja.

S Budyschina. (Wólby do wokrjeżneje shromadźisny.) Na město semrjeteho knjesa kubleŕskeho žiwnoscźerja Libsche w Hornim Hunjowje žu knjesa kublerja Schkleńczerja w Delnim Hunjowje sa sapółklanza do wokrjeżneje shromadźisny wuswolili.

— (Sapižanje rekrutow.) Młodźenzojo, kotsiž žu žo w lěcże 1889 narodźili, maja žo lětża wot 15. januara hacź do 1. februara pola gmejnskeje wyschnoscże k rekrutěrowanskemu sapižej samolwicź. S nowa samolwicź maja žo cźi, kotsiž žu žo wrócźo stajili, abo kotsiž, lětża k 1. februarej hischcże żaneho skasanja do měry cźicź dostali njeżu. Schtóž pschikasane samolwjenje sakomdźi, žo s pjenjesami hacź do 30 hriwnow, abo s arrestom hacź do 3 dnjow khosta. Starschi, mischtrjo, pschedporucźnizy a hospodarjo žo napominaju, so bychu žo sa to postarali, so bychu žo jich žynojo, pomoznizy, wucžobnizy, dźěłacźerjo atd. s cźażom k rekrutěrowanskemu sapižej samolwili.

— Kaž kralowska hłowna pschipowjedźeŕnja (Meldeamt) wosjewja, mužstwo na dowoleńzy (urlaub) wójnsku ordru abo paženu notizu w cźażu wot 1. hacź 13. měrza 1909 dostanu a to w Budyschinje psches tudomnu hłownu pschipowjedźeŕnju a w druhich městach a na wżach psches měschcźanstu radu abo gmejnsku wyschnoscź. Wobydleńske pscheměnjenja, kotrež žo hischcże njeżu pschipowjedźiłe, dyrbja žo hłownej pschipowjedźeŕni w Budyschinje hnydom wosjewicź. Mužstwa na dowolnizy, kotrež njeżu w cźażu wot

1. hacž 15. měrza 1909 doma, maja jenej druhej woßobje we wobydlenju abo domowemu wobßedźerjej poručicź, so byschtaj wójnſku ordru abo paßowu notizu pſchijakoj. Dostawać njetrjeba wo dostaczu kwitowacź. Kóždy mužſki na dowolnizy, kotryž do 15. měrza 1909 njeje wójnſkeje ordry abo paßoweje notizy dostał, ma to hkownej pſchipowjedźeńi hnydom pißomnje abo ertnje wosjewicź. Tele stare wójnſke ordry abo paßowe notizy, wot 1. haprleje 1909 wjazy njeplaćaze, maja ßo sniczicź.

— Swotmyßlenym pſchetworjenjom naboženſkeje wuczby, w ſhromadźiſnje ſakiſkich wuczerjow w Zwikowje wobſamknjenym, je ßo póndźelu evangelſke pſchedſtejicźeŕſtwo Pětrowſkeje zyrkwje w Budyſchinje ſaběrało. Knjes paſtor primarius Wjazka nadrobnu rosprawu poda. K temu ßo pokdrahodźinſke rosrěčžowanje pſchiſamknu, a ſkónczńje ßo ſcźěhowaze wobſamknjenje pſchija: Zyrkwine pſchedſtejicźeŕſtwo je praſchenje, hacž a kak daloko matej ßo forma a methoda naboženſkeje wuczby pſcheměnicź, rosßudźenju pſchißkuſchnych wyſchnoſczow a inſtanzow pſchewoſtajiło, tola ßo pſchi wſchěm pſchipósnaczu dobrych wotpohladow wuczerjow, kotſiž chzedźa naboženſku wuczbu žiwiſchu a ſkutkowniſchu ſczinicź, rosßudnje pſcheczíwo wſchěm prózowanjam wupraja, kotrež na to dźeja, ludowu ſchulu wot krajneje zyrkwje dźělicź, abo kotrež by to ßlědowało. Duž ßo zyrkwine pſchedſtejicźeŕſtwo ſa ſakhowanje zyrkwineho dohladowaŕſtwa w ſchoſczijanſkej naboženſkej wuczbje a ſa wobkhowanje Lutheroweho maleho katechisma jako ſakožk ſa naboženſke wocźehnjenje mlodźiny wupraja. Pomjeńſchenje naboženſkich nawknjenjow nima wón ani ſa nuſne, ani ſa pſchejomne. Jenotliwe ßady ßo ſ dźěla ſe wſchěmi, ſ dźěla pſcheczíwo jenemu jeniczkemu hkožej pſchijachu.

— Paduſchi, kotſiž ßu ßo njedawno do wobydlenja wyſchſcheho medizinalneho radźiczela dr. Menſchela dobyli, ßu ßo na podobne waſchnje w Zwikowje a Grimmje do villow, w kotrychž lěkarjo, wojeŕſzy wyſchzy atd. bydla, dobyli. W ville dr. Geyera w Zwikowje ßu paduſchi ſymſki ſwjerſchnik a rukajzy, kotrež běchu w Budyſchinje kradnyli, woſtajili. Poliziji njeje ßo hacž dotal poradźiło, jich ſaßlapicź.

— (50létny jubilej.) Tudomny fotograf Robert Süß ſańdźenu ßrjedu ßwój 50létny měſchczańſki jubilej ßwjeczeſche.

— Tudomny pohoncź Böhm je pjatk tydźenja na Hoſchiz haßy ſ jeneho tworoweho woſa na drohu padnył a ßebi pſchi tym hkowu ſtraſchnje wobraſył. Hdyž bě jeho Dr. Witt wobalił, jeho ſ drožku do měſchczańſkeje hojeŕnje dowjeſechu.

— Proſcheŕſtwo je w poßlednim cźaßu w Budyſchinje ßylnje pſchiběrało. Sańdźeny tydźeń ßu něſkotrych proſcherjow ſajeli. Mnoſy ludźo ßu bjes dźěła a ſaßkužby, a ßu teho dla nuſowani, po proſchenju khodźicź.

S Tſélan. Tudomna koblaŕnja budźe wot 15. februara hacž do 20. julija ſ tſjomi ſrěbzami (hengſtami) wobßadźena.

S **Bělczez.** Hdyž ſańdźeny ſchtwórtk popołdnju ſapſchaj jeneho tudomneho kublerja do Budyſchina jědźeſche, ſpinadko po horje dele popuſchczi, tak ſo ßo wós po hładkej dróſy do prědka ßuwaſche. Pſchi tym worczik konja do ſadnjeju nohow pjerjeſche. Kóń ßo ſ tym ſplóſchi a ſ jeneho boka k druhemu cźěrjo ſ wosom do ſchtomow ſrażowaſche, doniž wós pola koła ſ tajkim wotmachom do jeneho ſchtoma praßny, ſo ßo ſchtom wobtorhny a ßo kóń a wós wobſchkodźiſchtaj. Kubleŕ a jeho ßyn, kotrajž we wosu ßedźeſchtaj, běſchtaj ßo jenož ſ lohka wobſchkodźiłoj.

S **Mniſchonza.** Tudomnemu piwaŕzej Ryczerjej běchu loni woſpjet kharpy ſ hatka kradnyli a ras běchu njedoczinkojo nětajki jěd do wody cźißli, ſ cźimž běchu ßo tſi zentnarje kharpow ſajědojcźile. Skónczńje je ßo ſańdźeny tydźeń poradźiło, dźěłacźerja Lehmanna ſ Małych Debßez a dźěłacźerja Klammerta ſ Lejna jako paduchow wußlědźicź.

Se **Sahorja.** Sańdźenu njedźelu měješe tudomny žiwnoſczeŕ Wawrik kwaß. Něktoſi wjeßni hólzy pſchi tejle ſkładnoſczi tež liſankow hladachu. Mjes tym ſo ßo nawoženja a njewjeſta w zyrkwi wěrowaſchtaj, ßo paduſchni pachołkojo do Wawrikej kołczow dobuchu a ſ nich wſchón měd wuklukachu. Njeproſchenym khłóſchczim kwaßarjam dyrbjała ßo ſe ſchpaniſkim kjeſchkom ſadna pěz hódnje ſapyricź, ſo by jim chzyjatoſcź ſa zuſymi ßłódkoſczemi pſchichodnje ſaſchła.

S **Koßlowa.** Sańdźenu ßobotu wjeczor wokoło 7 hodźin je ßo tudomny korczmowy ſtatok, njedawno pſches ßudniſtwo na pſcheßadźowanje pſchedaty, wotpalił. Woheń je w brózni, kotraž měješe ßłomjany kryw, wudyrił. Haſchenje bě jara poczeżene, dokelž woda njedoßahaſche. Woheń je najſkerje ſakożeny.

S **Njeßwaczidła.** Wjele ſtow tyßaz wbohich ludźi tam w Italſkej žałoſczi a žaruje wo wſchitko, ſchtož bě něhdy jich. Se wſchěch kónczin ßwěta ſczelu miłoſcziwi ludźo ßmilne dary. Tež my Sserbja ſmějemy pěknu ſkładnoſcź, něſchto woprowacź ſa tych wbohich njeſbožownych. Njedźelu, 31. januara, wjeczor 1/2 8 hodźin wuhotuje ßo w Njeßwaczidle ßerbſki konzert a dźiwadło, kotrehoż wunoſchk je poſtajeny ſa khudych njeſbožownych tam w Italſkej. Konzert wuwjedźe ßkawna Khróſczańſka „Jednota“ po ſnatym waſchnju. Dźiwadło budźa ßobuſtawy Jaßeńczańſkeje Bjeßady hracź, a to kraßny ßměſchk „Jědźk a lěnjoch“, kotryž je ßo njedawno w Jaßeńzy tak wubjerńje ſpodobał. Hlejcźe, lubi Sserbja, pěkna ſabawa ßo wam poda — a ſ dobom ſložicźe wy dar luboſcźe ſa wbohich ßobuczłowjekow. Duž ßo wěſcźe hotujcźe njedźelu 31. januara do Njeßwaczidła. A wy ßerbſke knjenje a knjeżny, pſchińdźcźe we Waſchej kraßnej narodnej draſcźe! R.

Do Sserbow. Podpißani Sserbja ſ Njeßwaczilſkeje woßady wobſamknychu ſańdźenu ßrjedu we Wětrowje, ſo chzedźa w Njeßwaczidle ßerbſke towaŕſtwo ſakožicź. Tajke towaŕſtwo je ſa naß jara trěbne, jeli ſo chzemy Sserbſtwo w naſchej woßadźe ſdźerżeć. Zyrkej a ſchula njemóżetej tcź pſchi najhorliwiſchej prózy wſchitko ßamej dokonjeć. Teho dla proßymy wſchitkich ßerbſkich mužow ſ Njeßwaczidła a wokolnoſcźe, ſo bychu njedźelu, 31. januara t. l., popołdnju w 4 hodźinach do Weberez hoſczenza w Njeßwaczidle pſchiſchli. Tam chzemy ßebi dalſche rosrěčeć. Pſchiſtup ma kóždy doroſczeny Sserb.

Wubjeŕk: Jan Czech ſ Komſka, pſchedßyda.
Jan Nowak ſ Hory, Jan Schneider ſ Komſka, Handrij Schiber ſ Komſka, Ernſt Piwarz ſ Wětrowa, Jan Fahla ſ Noweho Kuſcza, kowaŕ Picź a žiwnoſcźeŕ Picź ſ Kuſcza, Ernſt Skop ſ Njeßwaczidła a Auguſt Nowotny ſ Liſcheje Hory.

Tu, lubi Sserbja, ßo wulki ſkutk ſa Waß pſchihotuje! Pokażcźe, ſo pſchipósnawacźe ſ dźakom prózowanje tajkich horlimych Sserbow a pſchikhwatajcźe ſ cźrjódami na ßerbſku ſhromadźiſnu njedźelu ſa tydźeń.

S **Mikez.** Kraßny dźeń ſkoteho kwaßa ßo ſańdźenu njedźelu ßwěrnymaj mandźelſkimaj Auguſtej Zawnikej a Hanje Zawnikowej rodźenej Schołcźiż, w Mikkezach pſches Bożu hnadu wobradźi. Pſched pół ſta lětami w Minakalſkim Bożim domje do ßwjateho mandźelſtwa ſaſtupiwſchi ſtaj dobre a ſrudne dny, wjeßele a ſrudobu w luboſcźi a ßwěrje hromadźe njeßkoj a móżetaj ßo nětko Bożeje pomozy a wjele wopokaſmow cźeſcźe a luboſcźe ſwjeßelicź. Sańdźenu njedźelu ßo w ßerbſkej kwaßnej draſcźe ſe ſtotym wonjeſchkom a wěnzom do Njeßwaczidliſkeho Bożeho doma podaſchtaj a wobdataj wot 5 dźaknych dźěcźi, wjele dźěcźidźěcźi a ßwójbnych pſchecźelow po wutrobyhnujazej wołtaŕnej rěcźi k. farara Waltara Boże žohnowanje doſtaſchtaj. Knjes duchowny měſeſche jimaj też hnadny kwaßny dar naſcheho lubeho krala, nahladny pjenjeżny dar, a w mjenje Mikkecźanſkeho k. najeńka Höcknera kraßnu ßerbſku bibliju pſchepodacź. S wobſboženej hnutej wutrobu, ſe ßulſami radoſcźe ſtaj Zawnikej mandźelſkaj tónle żadny dźeń ſ Bożeju rukow wſakoj; jimaj a jeju wjele pſchecźelam woſtanje wón njeſapomnity. Bóh luby Knjes wobradź jimaj dale ſtrowje a žohnowanje a kaž hacž dotal wjele wjeßela nad jich dźěcźimi a pſchecźelemi!

S **Hunczeriz.** Póndźelu 11. wulkeho rózka wumjeńkaŕ Jan Micź a jeho mandźelſka, rodźena Schatteliz w ßrjedźiſnje ßwojich dźěcźi, dźěcźidźěcźi a pſchecźelow cźikej a cźerſtwej ßwój ſkoty kwaß ßwjecźeſchtaj. Knjes faraŕ Handrik jeju požohnowa. S daloka a ſ bliſka ßo wonaj ſ wjele darami luboſcźe ſwjeßeliſchtaj. Bóh luby Knjes chzył jimaj wjeßely a ſpokojny wjeczor žiwjenja wobradźicź.

S **Baczonja.** Cźichi je Baczoń, cźicha Baczońſka fara — ſ cźicha Baczońſki knjes. Njeje pſchecźel hołka a hoſcźinow. Doßaha ßebi ßamomu, dźěła cźiſche w horzej luboſcźi ſa ßwjatu zyrkej, ſa ßwój luby ßerbſki narod. Strażuje pomnik ßerbſkeje pobożnoſcźe, ßerbſkeje wopórniwoſcźe — ßwjatnizu Wutroby Jeſußoweje, ſtrażuje koſcźe ßerbſkeho wótcźinza, njeboho prálata Buka.

Tola ſpodźiwnje — njech je cźłowjek żiwy kaž puſtnik, hdyž jeno je muž, kruteje powahi, cźłowjek ßwěrny ßwojim idealam, nihdy njebudźe ſabyty, woſtanje w trajazym wopomnjeczu.

To ßmy ſ nowa naſhonili ßrjedu, 20. wulkeho rózka, na ßlěbornym měſchniſkim jubileju knjeſa fararja Libſcha w Baczonju. Pjecź a dwazeczi lět je ßo minyło, ſo bě ſaſtupił do winizy Jeſußoweje. Narodźiwſchi ßo 17. novembra lěta 1857 w Mikocźizach, khodźeſche ſ woprědka do klóſchtra do ſchule. Měješe wubjernych wuczerjow a duchownych. Wot małoſcźe cźujeſche

ßo k wyschschomu powołany. A kajke powołanje móże wjetsche bycź, hacź Bohn na ßwěcźe statoki — zyrkwje twaricź. Duź bě ßebi wotmyßlik, twarz bycź. Tola lěta běžachu — a Libschez Jurij khodźeschе ſ wulkimi nadźijemi po Mikoczanskich polach. A najskerje by tam wbohi wjasnyk — hdy by ßo Mikoczanski wjeßny korczmar Jakub Schokta, roshladny a sdźěłany ratar, kajkichź ſ rědka nakhadźesch, nad nim njeßmilik. Jemu mějesche ßo dźakowacź, so do Budyschina na tachantsku schuln pschińdźe. Tu ßo jeho myßle wyschе posběhnychu. Niz ſ kamjenja a zyheli, żiwe ßwjatnizy Boże w cźlowjeskich duschach myßlesche twaricź. Ale nan by jeho do pluha sapschahnył, hdy by njebo knjes bijkop Kuscźanski, tehdyschi měschczaństi kapłan, nana njepohnuł, ßyna do Prahi puschczicź. Njeißym jubilarowy rowjeńk — ale telko ßebi wěrju prajicź, so je Praha ſ Libschez Jurja naschеho Libscha, kajkehoż jeho snajemy a ßebi jeho wulzy ważimy, scźiniła. Sserb hižo bě, hdyż do Prahi dźěsche — to bě saßłużba jeho starscheju — woßebje jeho ßwěrneje maczerje —, so pak ßo k nam wróczi jako ßerbski wótczinz, mamy ßo Prasy dźakowacź. Hižo w Prasy studowasche pilnje ßłowjanske rěcźe — a to ſ tajkim wuspěchom, so napißa ßerbsku składbu, kotruż wschón wuczeny ßwět ſ wulkej khwalbu powita. Pomozny a ſ pschikładom bě jemu pschi tym knjes profesſor Hattala, ſ kotrymż běschtaj hacź do Hattalowеje ßmjercźe wulkaj pschecźelaj.

Dostudowawschi a wußłużiwschi wojerſku ßłużbu dosta 20. wulkeho różka 1884 měschnisku ßwjeczisnu. Pschińdźe sa kapłana do Ralbiz (wschitzy wulzy ludźo w Ralbizach ßłużbu nastupichu), ſ Ralbiz dźěsche lěta 1885 sa kapłana a katechetu do Draždźan, 1888 widźimy jeho w Seitendorfje, 1889 bu tachantſki vikar a katecheta a potom tachantſki prědar w Budyschinje, a wot tam póßła ßo lěta 1893 sa fararja do Baczonja.

Pjatnacźe lět skutkuje cźische bjese wscheho hrěka w Baczonju, w dobrej ßerbskej woßadźe mjes ryßy ßerbskim ludom, kotremuż wschu ßwoju luboscź poßwjecźa. Po cźěle kipry — schtó by w nim stareho wojaka saßo pósnał! — je we wutrobje młody swostał, ßwěrny prěnjej luboscźi — pschikładny měschnik, horzy wótczinz. A tale ßwěra, tale wobstajna powaha je jemu wschě wutroby dobyła.

To bě widźecź minjenu ßrjedu. Woßada bě jemu żidźane pluviale (płaschcź) a ryßwo dariła, schulske dźěcźi kraßne ßwjecźo, patronat ſe słotom wuschiwane cźerwjene ryßwo, duchownstwo wulki pyschny brevir dariło. K temu hischcźe dóńdźe ßyła druhich darow wot jenotliwych jeho pschecźelow a kopiża listow a telegramow. Bjermichowa hudźbna kapała ſ Haßlowa pschekwapi jubilara jahe rano ſ pěknym sastaniczkom, a na pschedwjecźoru ßwjeßeli jeho Baczońske spěwarske towarſtwo ſ někotrymi derje wubranymi spěwami. Na ßwjatocźnoscź bě ßo cźrjódka duchownych seschła. Duchownu wyschnoscź sastupowasche Monsignore Skala a młody kanonikus Żur, patronat pater Alexander. Na ßwjatocźnych kemschach assistowachu jubilarej Monsignore Skala (paranymf), farař Hižka (diakon) a farař Winger (subdiakon). Baczońcźenjo spěwachu pod ßwojim wustojnym dirigentom, kantorom Ssymankom, rjenje łacźonsku missu.

Po kemschach wuhotowa nam knjes jubilar dobry wobjed. Wschém je nanajlěpje seßłodźało — a wichitzy ßu ßo kraßnje sabawjeli a we wutrobje ßo hižo wjeßelili na słoty a diamantny duchowny kwaß. Daj to Bóh!

S **Noweje Wßy** nad Sprewju. Schtwórtk w nozy je ßo ſ zyhelom kryta brózeń fabrikskeho dźěłaczerja Gustava Steglicha wotpalika. Dla njedoßahanja wody běchu ßußodne twarjenja we wulkim strasche. Se swonkownych ßykawow njeje żana na pomoz pschijěła.

S **Rakez.** 20. wulkeho różka ßwjecźesche w Rakezach dołholětny ßwěrny zyrkwinski ßłużobnik Khorla Ernst Fähla ſe ßwojej mandźelskej ßwój ßlěborny kwaß. Zyrkwinske pschedstejicźeństwo, kotreż jemu psches deputaziju ßwoje pschecźa wupraji, dari jemu rjanu ßerbsku bibliju, do kotrejež běchu nuts cźischcźane te ßłowa: „Sswojemu ßwěrnemu zyrkwinskemu ßłużobnikej Ernstej Khorli Fähli a jeho mandźelskej k jeju ßlěbornemu kwaßej 20. dźeń wulkeho różka 1909. Zyrkwinske pschedstejicźeństwo.“

Se Schpitałow. Sswój słoty kwaß wutoru 19. januara burski wumjeńtař Jan Muż ſe ßwojej mandźelskej Khrystu rodźenej Mucźinkez ſ Wujesda ßwjecźesche. Wobdataj wot ßwojich 5 dźěcźi, wjele dźěcźidźěcźi, ſ kotrychż je 22 żiwych, wot dweju pschichodneju ßynow, tśjoch pschichodnych dźowkow a někotrych wujow a cźetow, ßo do Noßacźanskeho Božeho doma podaschtaj, so byschtaj ßo psched Bożim wołtarjom pożohnowacź dałoj. Psched jubilejnymaj mandźelskimaj, ßwoju ßerbsku drastu wobleczenymaj a ſe słotym wonjeschkom a wěnzom pyschenymaj, 5 małych wnuczkow dźěchu, sa nimaj jeju dźěcźi a pschiwusni krocźachu. Hdyż běchu byrgle a spěw wuklinczałe, mějesche knjes farař Wicźas k jubilaromaj, kotrajż ßo, budź Bohu dźak, hischcźe dobreje strowoscźe a cźiłoscźe ſwjeßelitaj, wutrobu hnujazu rěcź. Wón na ważnoscź taikeho ßwjedźenja a na Boże hnadne wodźenje w dołhich 50 lětach jeju mandźelstwa spominasche, kotreż móże ßo ſ połnym prawom sbożowne a żohnowane mjenowacź. Wschak staj wonaj, hacź runje staj wobaj najstarschej mjes ßwojimi bratrami a ßotrami, taj jenicźkaj, kotrymajż je Bóh luby Knjes hnadu spożcźił, so je jimaj tutón żadny ßwjedźeń docźakacź dał, tak so móżetaj prajicź: „Khwal teho Knjesa, moja duscha.“ Na to jimaj Knjesowe pożohnowanje wudźěli. Po ßwjatocźnoscźi w Bożim domje ßo jubilejnaj mandźelskaj ſe ßwojimi ßwójbnymi a pschecźelemi k pyschnej a bohatej hołcźinje podaschtaj, kotruż běschtaj ßyn a pschichodna dźowka na nanowym kuble wuhotowakoj. Pschi njej ßo pschitomni hacź nimale do rańschich hodźin we wjeßelej bjeßadźe sabawjachu. Jubilejnymaj mandźelskimaj pschejemy, so by jeju Bóh luby Knjes dale hnadnje cźiłeju a cźerstweju sdźerżał a jimaj, jeli so ßo jemu spodoba, demantowy kwaß docźakacź dał. K—a.

S **Lubija.** W Müllerez pschadowni a kłajerni ßo powjas jěsdneho stoła rostorhny, hdyż ßo ſ tutym runje dwaj dźěłaczerjej horje wjeseschtaj. Stoł ſ dźěłaczerjomaj do hłubiny padże. Dźěłaczerjej staj ßebi nosy słamałoj a hischcźe druhe sranjenja poczerpłoj.

S **Běleje Wody.** We wschěch tudomnych schkleńczerńjach ßo saßo dźěła. Dźěłaczerjo ßu ßo ſ tym spokojili, so ßo jim msda nětkole wo $7\frac{1}{2}$ prozenta poniżi. Wot 30. junija ßo jim wona saßo wo $2\frac{1}{2}$ prozenta powyschi, tak so poniżenje potom jenoż hischcźe 5 prozentow wucźini.

Se Ssłepjanskich stron. W tudomnych Mużakowskich knjeżich holach je hakle nětko schkoda, ſ mnischcźimi hußanzami nacźinjena, pschewidźecź. Na něhdźe 2000 jutrach ßu hußanzy do zyła a psches 400 jutrow ſ wjetscheho dźěła jehlinu na khójnych seźrake. Duź je ßo něhdźe 2400 jutrow khójnow dyrbjało spuschczecź. S dźěła ßo wone do drjewowеje macźisny, kotraż ßo k dźěłanju papjery a papy wużije, pschedźěłaju, ſ dźěła ßo wone k tepjenju abo k palenju wuhla pschetrjebaju. Nětkole je drje ßo kóżdy ſ drjewom sastaracź mohł, tola sa někotre lěta budźe wone w naschich stronach jara żadne a drohe.

Nětkole tu wschěhdnje dźěłaczerjow na kopanje pjeńkow pschijimaju. Hižo nimale zyłe lěto w knjeżej holi něhdźe 50 muży dźěła a hischcźe dwě lecźe budźe tole dźěło tracź.

Přilopk.

* Na ßanczej cźěri Wyßokeho Lěża pola Żitawy je wutoru 20lětna dźowka Dybinskeho hórskeho korczmarja Agstena do njesboża pschischła. Młoda jěsdźerka ßo ſ tajkej mozu se ßanjow cźißny, so ßebi nop pukny a moshy stschaßy.

* Cźeźke njesboże je ßo schtwórtk dopołdnja w Draždźanskej holi stało. Jedyn offizěr, knjes ſ Welck, se spłóschiweho konja padże a ßebi nop rospukny. Na pomoz sawołany lěkař ſ Kluczе jeho wobali. Na to cźeźkofranjeneho do wojerskeho lazaretta dowjesechu.

* Jedyn skażeny poß je w Draždźanach na Winskim namésćе wjazorych ludźi skußał.

* (Symske njewjedro.) W Taura pola Burgstädta w Sakskej pschi symskim njewjedrje ßrjedu błosk do Hungerez fabrikskeho twarjenja sajędże. Jena blachowa tśecha ßo błyskowej mozu 1000 metrow daloko cźißny a błyskowód ßo shibny.

* W Volkmarsdorfje pola Lipska bě pjekarski mischtr Agricola ßwojemu pomoznikej Poletej ſ Bitterfelda dźěło wupowjedźił. Sso teho dla sapyrniwschi Polke do mischtroweje bydleńskeje stwy pschiběża a do mischtra, jeho 40lětneje żony a 18lětneje dźowki ſ revolrom tśelesche. Mjes tym so mischtr a jeho dźowka njesranjenaj wostaschtaj, ßo mischtrka cźeźko w khribjecźe srani. Polta też do Agricoloweho pohoncźa, kotryż bě ßo sa nim puschcźił, tśelesche, tola jeho mißny. Poltu ßu sajeli.

* (Woheń.) W Lipsku je ßo fabrika zelluloidowych tworow Engelmanna & Co. wotpalika. Woheń ßo ſ njemdrej spěschnoscźu rosschěri. Dźěłaczerjo dyrbjachu wostajwschi ßwojeje drasty ßo po rěblach, na twarjenjowych swonkownych murjach sa pad nusy pschicżinjenych, wukhowacź. Sa někotre minuty zyłe twarjenje w płomjenjach stejesche.

* (Mordarski nadpad.) W Marienbergu ßrjedu wjecźor do pißarnje druheho měschczanosty dr. Kunzy gmejnski khudy a invalidny dźěłaczer Hein pschińdźe a dr. Kunzu ſ nożom niże wócźka do wobliczа kłó. Ssrjedu wjecźor je dr. Kunze na ßwoju ranu wumrjeł. Nadpadnika ßu sajeli.

* Na wjeßele waſchnje je ßo jedyn inżenieur pſchekhwatał, kotryż w jenej Lipſczańſkej winowej korczmje wuſtry jědźiſche. W jenej wuſtrowej ſchkorpawje wón tſi parlojte wuroſtki namaka. Jedyn ſłótnik, kotryż je pruhowaſche, ſpóſna, ſo běchu to woprawdźite parle, kotrež maja po měnjenju wěży wuſtojnych khětru hódnoſcź.

* (40,000 hriwnow ſe ſapißaneho liſta ßo kradnyło.) Na póſcze w Landsbergu nad Wartu ßu ſapißany liſt, kotryż ſa 40,000 hriwnow kuponow wopſchijeſche, kradnyli.

* (S lawinu ßo ſaßypli.) We Weidringu pola Innsbrucka je ßo 5 ratarjow, kotſiż ßyno ſ hórſkich łukow cźahachu, ſe ßněhowej lawinu ſaßypko. Hacź dotal njeje móżno było, ſaßypnjenych wukhowacź.

* (S wobliczom k ſemi pſchimjerſnył.) W Meidlingu w Hornjej Awſtriſkej je jedyn ßkužobnik, kotrehoż běchu pſchi pukach cźeżko franili, na jenym pólnym puczu ſ wobliczom k ſemi pſchimjerſnył.

* Prěni dźeń hodow w Hornim Arnsdorfje pola Hirſchberga w Schleſyſkej w domje blidarja Thiele woheń wudyri. Khěża, w kotrejż ſchtyri ßwójby bydlachu, ßo do cźiſta wotpali. S domjazeje nadoby njemóżachu ßebi wboſy ludźo nimale niczo wukhowacź. Dźeßacźlětny ßyn ſamkarja Machowſkeho hiſchcze ras do palazeho doma ſkoczi, ſo by ßwoju ſchulſku toſchu wunjeßł. Pſchi tym hólz ßmjercź w płomjenjach namaka.

* Krótko do wěrowanja je tſeczi dźeń hodow w Brehnje pola Halle dźowka ratarja Naue ſe ſtarſchiſkeho doma wuſchła a ßo w hacze tepika. Kwaßni hoſczo cźěło po dołhim pytanju w hacze namakachu.

* (D roße ſajazy.) 36 hońtwarjow ſ Barlina na Mallnowſkim revěrje hońtwu ſa ſajazami wotměchu. Jedyn ſ nich bě do hońtwy ßlubił, ſo ſa kóżdeho ſajaza, kotrehoż pſches 300 potſěła, 10 hriwnow ſaplacźi. Hońtwa pak 523 ſajazow wunjeße. Tak dyrbjeſche hońtwař, jedyn rentier, ſa 223 ſajazow 2230 hriwnow ſaplacźicź, ſchtoż ßo też pſchi wjeßelej hoſcźinje ſta.

* (Schtwore mordarſtwo.) W Mainzu je ſtudent Racke njejabzy wowrótniwſchi, ßwojcho nana a ßwoje tſi ßotry, we łożu leżaze, ſe ßekeru ſarubał.

* (Se ſapſchahom do wody.) Hdyż hoſczenzař Berck pjany ſe ßwojim wotroczkom w dwojopſcheżnym woſu ſ Landsberga do Lotzena jědźeſche, ßo konjej ſpłóſchiſchtaj a w runej měrje do hłubokeho jězora běżeſchtaj, w kotrymż ßo tepiſchtaj. Korczmař a pohoncź běſchtaj ßo na ſboże prjedy teho ſ woſa cźißłoj a ßo jenoż ſ łohka wobſchkodźiłoj.

* (Sso tepili.) W Cźeſkich Tirnizach pola Kuchowy ßo ſcheſczo hólzy na lodze tamniſcheje rěki pſchepadźechu. Jenoż dwejo móżeſchtaj ßo wukhowacź.

* (17,000 hriwnow ſhubił a ſaßo namakał.) W Mnichowje na puczu k dwórniſchczu jedyn wikowař ßwoju liſtownju ſe 17,000 hriwnami ſhubi. Dwě dźeſczi liſtownju namakaſchtej a ju wuprózdniſchtej. Jedyn měſchczan ſ woknom hladajo to widźeſche. Wón na dróhu wuběża, dźeſczomaj pjenjeżne papjery wſa a je jich wobßedźerjej da.

* 32 krócź je hižo baczon ßwójbu jeneho Londonſkeho ſaſtojnika wieczorneje żeleſnizy wopytał. S měſchanymi ſaczuczemi je drje nan tejele cźrjódy dźeczi powjeſcź pſchijał, ſo je jemu jeho mandźelſka dwójnikow wobradźiła, a ſo je liczba jeho dźeczi ſ tym na 33 ſroſtka. Żeleſniſki ſaſtojnik, kotryż Humphries rěka, je ßo jako wudowz ſ 8 dźeczimi ſe ßwojej mandźelſkej woženił, kotraż běſche ßama wudowa ſ dźewjecź dźeczimi, tak ſo mějeſchtaj mandźelſkaj kwaßny dźeń 17 dźeczi wokoło ßebje ſhromadźenych. Wot teho cźaßa je ßo jimaj hiſchcze 16 dźeczi wobradźiło.

* (Kholera w Peterburgu.) W Peterburgu je wutoru 48 woßobow na kholeru ſkhoriło a 12 wumrjeło. Wſcho hromadźe w tu khwilu 283 woßobow na kholeru khorych leži.

* (Njenaturſke njekaſanſtwo.) Tajkich hrěſchnikow, kajżyż ßu ßo pſchi prozeßu wjerćha Eulenburga pſcheczíwo Hardenej na ßwětły dźeń ſcźahnyli, je hiſchcze wjaz w Němſkej. Pſched dwěmaj njedźelomaj bě w żeleſniſkim cźahu wěſty technik Maagh agenta Regela w kupeju druheje klaßy ſatſělił. Polizija bórſy jako mordarja Maagha wußlědźi. Sa jeho dotalnym żiwjenjom ßo wobhonjejo, je wona ſhoniła, ſo je Maagh ſ wyßokoſtejazymi ludźimi w Bonnje njenaturſki njekaſanſki wobkhad měł. Nowiny budża ßo ſaßo ſ wulkim ſkandalom ſaběracź dyrbjecź. — Teho ßameho njepocźinka dla je rěcźnik Heiſig w Barlinje cźeknył. Jeho běchu do ßudniſkeho pſchepytanja wſali, tola běchu jeho ſa 10,000 hriwnow kawzije ſaßo ſ jaſtwa puſchcźili. Woſtajiwſchi kawzije je wón cźeknył, kotraż ſtatej pſchipadnje. Ssobuwobſkorżeneho ſchewza Lotza ßu teho ßameho hrěcha dla k jaſtwu na 1 tydźeń ſaßudźili.

* (Pjeni offizěrojo.) We wuheriſkim měſcze Bělhradże pjeni huſarſzy offizěrojo ludźi ſ nahim mieczom nadpadowachu a wjazy krócź do hroda hrabinki Windiſchgrätz, wnuczki awſtriſkeho khěżora, tſělichu. Někotre woknowe ſchkleńzy ßo roſraſnychu. Wjerchowka, kotraż runje wó jſtwje pſchebywaſche, do kotrejež ßo tſěleſche, njeſranjena woſta.

* (Powodźenje.) W Schottlandſkej a Irlandſkej je ßo dwaj dnjej ſa ßobu ßněh ſchoł a na to je ßo deſchcź łak. Ssněh ſ dobom roſta a na to wulke powodźenje naſta. W połnóznej Irlandſkej ßu ßo někotre wßy póczrjekle, w połodniſchej Irlandſkej je ßo jena zyła wieß we wodze ſhubiła.

* (Ssylne ſemjerżenje w Małej Aſiſkej.) Po ſemjerżenju w połodniſchej Italſkej ßo hiſchcze pſchezo ſemja nochze ſměrowacź. Ssrjedu je w Smyrnje a na druhich měſtnach małoaſiatiſkeho brjoha ßo ſemja ßylnje ſatſchaßła. Mjes tym ſo ßo w Smyrnje njeje żaneje ſchkody ſtało, je ßo w Menearenje ſchěſcź khěżow ſaßypko a w Focźatinje je ßo 12 cźłowjekow moriło. Někotre woßoby ßu ßo ſraniłe.

Po nowſchich powjeſcźach je ßo w Phochia ſe ſemjerżenjom 679 khěżow wupuſcźiło. W jenych ßelowych podkopkach je ßo wóżom dźěłacźerjow moriło. Dalſchich powjeſczow njeje hiſchcze dóſchło.

Na Filippinſkich kupach, kotrež nětkole ſjednoczenym ſtatam połnózneje Ameriki ßłuſcheja, je woheńbluwaza hora Lagna na dobo poczała lavu a popjeł wumjetowacź. Wokolny kraj je ßo wupuſcźił. Wupraßnjenje vulkana ßo ſ podſeńſkim rżenjom pſchipowjedźi. Wobydleŕſtwo móżeſche ßo wukhowacź.

Załoßny podawk ßo ſ měſtaczka Fiumarella powjeda, kotrež je ßo teho runja ſe ſemjerżenjom ſniczíło. Tam bě jedyn muż ßwoju 19lětnu żonu wukhował, kotraż bě ßamodruha. Potom ßo wón k roſpadankam ßwojeho doma wróczi, ſo by pjenjeżny kaſchczík wurył, kotryż 10,000 lirow nalutowanych pjenjes wopſchijeſche. Njeſbożowny ßo pſchi tym ſ padazymi murjemi ſaßypa. Shoniwſchi, ſo je muż ſarażeny, żona ſ horjom wobkludni a chżyſche ſ najmjeńſcha jeho cźěło wuhrjebacź. Na hromadże roſpadankow pak ßo wona ſ porodom pſchekhwata. Sadwělowawſchi wona dźeczo ſhrabny a jo ſkónzowa. Nětko wona błudna ßo ßmějo ſe ßwojim dźeſczom na roſpadankach leži a ßo ani ſ dobrym ani ſ mozu wot tam wotwjeſcź njeda.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěće 1909 zaso nahromadźiło: 47 hr. 50 np.

Dale za njón darichu:

Oldra M. Hozr w Toužetinje . . . . . 1 hr. 60 np.

W 3. čisle „Katholskeho Posoła“ lěta 1909 hižo kwittowane:

C. Michałec . . . . . — hr. 50 np.

Hromadże: 49 hr. 60 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. 19lětneho cźeladnika Mikławſcha Hajnu w Kelnje winowachu, ſo je loni wieczor 26. nowembra ſ wobydlenja fabriſkeho dźěłacźerja Jakuba Rychtarja w Dalizach pjenjeżnu móſchniczku, 5 hriwnow wopſchijazu, kradnył. Njedoßahazych dopokaſmow dla wobſkorżeneho wuwinowachu.

✕ Żaneje dowolnoſcze k temu njemějo, bě hoſpodařſki pomoznik J. T. Rjeczka ſe Sdźara ſ Kupjanſkich wukojenych knježich hatow rybu dokojował a pſchi tym 14 puntow linow nakojił. Rjeczka pſched ßudom wudawaſche, ſo je ſa to měł, ſo je dokojenje rybow dowolene. Wußudźenje ßo teho dla wotſtorczi.

✕ Teho runja dla dokojenja rybow mějeſche ßo 35lětny tyſcheŕ Ernſt Nowak ſe Stróże pola Rakez ſamolwicź. Wón bě ras ſapoczatk nowembra w jenym Rakeczańſkim hacze rybu dokojował. Budyſke hamtſke hejtmanſtwo bě jemu teho dla khoſtanje napołożiło. Nowak wudawaſche, ſo hacź dotal njeje ſakaſane było, rybu ſ knježich hatow dokojowacź. Napſcheczo temu żandarm Büttner wobßwědczi, ſo je ßo wón pola kuježich ſaſtojnikow a hatarjow ſa tym wobhonjał, wſchitzy pak běchu rjekli, ſo je ſakaſane, rybu dokojecź. Ssud ßo roſßudźi, wußudźenje wotſtorczicź, doniż ßo wěż njeje wujaßnika. Statne rěcźniſtwo njech potom naſtork k temu da, ſo ßo njewěſtoſcź w naſtupanju dokojenja rybow wotſtroni.



Haj wschak, chzych ßebi tola nowe

wupyschenje

wukładnych woknow

:: :: krónskich :: ::

drogowych klamow

Arna Käppela

8 na seminarskej drósy 8

wobhladacź; pschetoż tam **wscho** dostanu, schtoż trjebam a spodźiwanja hódne je, **ſ lajkim dobytkom** ßo tam **wubjerne cźerstwe twory** kupuja. Njeskomdźu też, **krónske drogowe klamy** wschitkim ßwojim pscheceźelam a snatym jako dobru a sprawnu pschedawarnju poruczecź.

Trjebane meble

ßu na pschedań pola

swudowjeneje Schmolleroweje,

parna cźiscźetnja pjerjow,

na ßukelnskej haßy cźißko 3.



Franz Marschner

cźaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczasow** k dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.



Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacźisny.

Liebsch,

ßudnisli aktuar św. ßłużby

na ßukelnskej haßy 34

pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.

Rèczi ßerbski.

— Telefon cźißko 177. —

Pscheßadźowanje leżomnosczow.

Draždźanski

jědźny rajß

punt po 16 np.,

polcź punt po 70 np.,

hroch, lohko ßo warjazy,

ßoki, buny

porucza

Khorla Kahrowe

w Budyschinje pschi źitnych wikach.

Kosaze kože,

howjasu kožu,

wowcźu kožu,

wowcźu wolmu,

kaniklaze kože,

cźelaze kože,

kaž też wschě druhe kože po najwyschschich płacźisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi źitnych wikach 11,

ſ napschecźa „skoteje hwězdy".

Drjewowa awkzija.

Wutoru 26. januara 1909 ma ßo na **Drobjansko-Lomsczańskej** stronje

200 khójnowych dolhich hromadow

sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk 1/2 10 hodźin na Łupjansko-Drobjanskim puczu pola Drobow.

W Minakale, 20. januara 1909. **Mauko.**

Drjewowa awkzija.

Na tachantskim **Sderjanskim** hajniskim revěrje ma ßo **póndźelu 25. januara 1909** dopoldnja wot 9 hodźin scźěhowaze w 9. a 12. wotdźělenju składźene drjewo, jako:

100 mjehkich krutych żerdźow, 10/15 cm delnjeje tolstoscze,
83 rm twjerdych schcźěpow, kuluchow a repuchow,
170 = khójnowych teho runja a
130 = twjerdeje a mjehkeje walcźiny

sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna pschi żelesniznym pola Rösigera w Sderi.

W Sderi, 15. januara 1909.

Tachantske hajniske sarjadnistwo.

Drjewowa awkzija.

Sstrjedu 27. januara 1909 ma ßo na **Njeßwacźidliskim** majoratnym hajniskim revěrje scźěhowaze palne drjewo sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź:

31 rm schcźěpow,
105 = kuluchow,
49 = hakosow,
24 = walcźiny,
133 dolhich hromadow,
6 rm pjeńkow,

we wurubach 22. a 23. wotdźělenja pschi dolhim hacźe.

Shromadźisna dopoldnja w 9 hodźinach w 23. wotdźělenju na rózku schoßeja a stareje drohi.

Hrabinske hajniske sarjadnistwo w Njeßwacźidle.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 28. januara 1909 ma ßo dopoldnja wot 1/2 10 hodź.

w hoscźenzu w Hucźinje

scźěhowaze

na Maleschanskim hajniskim revěrje

w 20. wotdźělenju (w Stróżanskej holi), w 24. wotdźělenju (w Jankez holi), pschi hrodowskim hacźe pola Maleschez, pschi Albrechtskej rěczźy pola Hliny a pschi wulkim Dubinskim hacźe pola Hucźiny składźene drjewo na pscheßadźowanje pschedawacź, jako:

40 khójnowych żerdźow, 9/12 cm delnjeje tolstoscze,
10 metrow dolhich,
10 rm twjerdych schcźěpow,
24 = twjerdych palnych kuluchow,
164 = mjehkich palnych kuluchow,
97 = mjehkich repuchow,
21 stotnjow twjerdych walcźkow,
175 twjerdych dolhich hromadow.

Huscźanske hajnistwo, 18. januara 1909.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 7. februara 1909 ma ßo popoldnju wot 2 hodźin

w hoscźenzu w Hunczerizach

w 3. wotdźělenju (na winizy), w 18. wotdźělenju (w Huscźanskich kerkach), w 24. wotdźělenju (pschi hornczerskim hacźenju), w 27. wotdźělenju (w Zicźanskim haju), w parku a pschi pucźach wot Makeje Huski do Brěsynki a wot wowcźernje do Brěsynki składźene drjewo na pscheßadźowanje pschedawacź, jako:

500 schmrěkowych dolhich żerdźow, 8—12 cm tolstych,
675 schmrěkowych żerdkow, 5—7 = =
90 rm twjerdych kuluchow (brěsowych, klonowych, lipowych a wólschowych),
20 = repuchow teho runja,
200 = mjehkich kuluchow,
90 = mjehkich repuchow a
100 = mjehkeje walcźiny.

Huscźanske hajnistwo, 19. januara 1909.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 26. januara 1909 dopoldnja 1/2 10 hodźin ma ßo w **Jitru** **55 dolhich hromadow** na pscheßadźowanje pschedawacź.

Rumowanske wupschedawanje

po **inventurskich placźisnach**, 25—50 % **niże placźisny!**

wot ßoboty 20. januara.

Dźělba dźěźazych wobleczenjow, pacholazych a mužazych wobleczenjow, ßwjerschnikow, jupow, pelerinow do wjedra, kholowow, pótnikow, blußow,

ßa **konfirmandow** cźorne a pißane **wobleczenja.**

Holeźaze wobleczenja, mantle, ßakctty, kapeßy ßa kóźdu starobu.

Schórzuchi ßa ßónßte a dźěcźi. **khapy, kłobuki, mèzy, schaty, tkaniny k podschiczu** atd.

Zyle wurjadna tunjoscź teź hiźo nětkole ßaplacźi, potrjebu ßa naléczo, konfirmaziju, ßapoczatk schule nakupicź.

Pschi hłownym torhoschczu 9. **Ernst Jenke w Budyschinje.** **Pschi hłownym torhoschczu 9.**

Wšitkich **serbskich mužow** z Njeswačidła a wokolnosće

přeprošuje na **serbsku zhromadźiznu** **njedźelu 31. januara popołdnju w 4 hodźinach** do Weberec hosćenca w Njeswačidle

Jan Čech z Łomska, předsyda wubjerka.

Njedźelu 31. januara wječor ½8 hodźin wuhotuje so pola **Weberec w Njeswačidle**

serbski wječor.

Koncert wuwjedźe Khróśćanska »Jednota«, dźiwadło sobustawy Jaseńčanskeje »Bjesady«.

Čisty wunošk je za znjebożenych w Italskej postajeny.

Wšitkich lubych Serbow přeprošuje wutrobnje

Jan Čech, předsyda wubjerka.

Burske towarstwo w Rakezach

śmèje da-li Bóh **jutśe njedźelu 24. januara** t. l. ś dypkom 4 hodźin w Gäblerez hoscźenzu ßwoju hłownu ßhromadźiznu, w kotrejź ßo śliczbowanja pschedpołoża.

Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Hodowny dar za **fond** »**Raja**« złożichu, wukupiwši so z dobom wot nowolětnych zbożopřećow:

Kk.: K. Jaroměr Dolečal z Wina 2 hr., Mikławš Just z Jaseńcy 2 hr., tow. »Lipa« w Rakecach 2 hr., tow. »Włada« w Budyšinje 3 hr., z Wětrowa 50 pj.

Wutrobne »Zapłać Bóh«. **Redakcija »Raja«.**

Wšitkim lubym přećelam a znatym jenož z tutym najwutrobniše **zbożopřeća k nowemu lětu 1909** scźelu, złożiwši z dobom dar za „Serbski Dom“ w Budyšinje:

K.: farař Jakub w Budyšinje 4 hr., Jurij Cyž ze Žuric 2 hr.

Bruno Beutner

w Budyschinje pschi dwórnischczu, pißarnja ßa ßeßtajenje **kupjow, testamentow, liscźinow** wscheje druźiny, wobstaranje **hypothekow** po pomèrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje leżomnoscźow,** ßrjadowanje ßawostajenstwow a dźělenja herbstwow, na pschebadźowanje pschedawanje leżomnoscźow, ßwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelž ßym dołhe lěta ś réczńikowym sekretarom był, ßo najlěpsche wobstaranje ßarucza.

Pißarnja

ßa kupne, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a ßawostajenstwowe wèzy je wot nětka na

Moltkowej drósy cźo. 1

po 1 skhodźe, hoscźenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Wschě dźěła k schiczu ßo pschijimuja na schulskej drósy 6 po 3 skhodach.

Ptaczi kwaß

je dostacź we wudawarni Serbskich Nowin.

Khachlestajerskeho wuczobnika

k jutram pyta **O. Pätschka,** hornczerski mischtr w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschczu 9.

Wobdlenje

ś hródźu je na pschenajecźe hnydom abo posdźisco w Brěžnyzy cźißko 25 pola Delnjeje Hórki.

Młoda kruwa

ś cźeleczom je na pschedań w Płußnikezach cźißko 8.

Ssylna kruwa,

kotraż śmèje w měrzn cźelo, je na pschedań pola **J. Wawrika** w Lejnje p. Khróscźiz.

Kóń,

wóßomlětna kobła, dobry cźahacźel, je na pschedań, dokelž je wysche, w Błohaschezach cźißk ▫ 14.

Kóń,



dobry cźahacźer, 170 cm wyßoki, je na pschedań w Klukschu II 5.

Wuczobnik ßo pyta!

Sserbskeje rěcźe mózneho, derje wobdarjeneho hólza, ßyna sprawneju starscheju, k jutram ßa wuczobnika ßa ßwoju pschedawarnju kolonialnych tworow pytamoj.

Ginzel & Ritscher w Budyschinje.

Wuczobnik ßo pyta!

Sa ßwoju pschedawarnju kolonialnych tworow k jutram **wuczobnika** ś dobreje ßwójby pytam.

Rudolf Pötschke pschi mjaßowych jědkach 7.

Tyscherskeho wuczobnika

k jutram pyta **E. Nimczka** w Malescheząch.

Pjekarskeho wuczobnika

k jutram pyta **Jan Spank** na zerbskej haßy.

Krawskeno wuczobnika

k jutram pyta **August Horak,** krawski mischtr w Budyschinje na jerjowej haßy 21.

Kuchańki, ßtwinske a ßkłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkom, ßrěnkom, rólnych pohonczom, wolazych a dźěłacźerske ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cźrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Holzu,

kotraż jutry schulu wukhodźi, do ßłużby pyta friseur **Stütz** na Moltkowej drósy 1.

Dźěłacźersku ßwójbu

ś pschihódnymi wuměnjenjemi hacź do jutrow pyta **Skop** na wicźeżnym kuble w Kolwasy.

Sjawny dźak

knjejej fararjej Rädźe w Budyschinje ßa jeho hnujaze powuczaze prědowanje, druhu njedźelu po tśjoch kralach dźerżane, praji

wjele ßerbskich kemscherjow.

Sjawny dźak.

Njebocźiczka knjeni professorka **dr. Pfulowa** je towarstwu studowazych Serbow **300 hriwnow** wotkasała, kotreż ßu ßo pschedßydstwu mjenowaneho towarstwa wupłacźiłe.

Nadobnej daricźelzy ßo ßa wopokasmo luboscźe k naschemu Serbowstwu **wutrobny dźak** psches row praji.

Towarstwo studowazych Sserbow:

Farař **Räda,** pschedßyda.

Sa wschě wopokasma luboscźe a poczescźowanja, kotreż ßu ßo namaj pschi składnoscźi naju **słoteho kwaßa** dostałe, ßwój **najwutrobnischi dźak** prajimoj. Woßebje ßo dźakujemoj knjesej ryczerskublerjej Höcknerej a mandźelskej, knjesej fararjej Waktarjej, knjesej inspektorej Heinrichej a knjezim dźěłacźerjam w Mikezach.

W Mikezach, 18. januara 1909.

August Zawnik a mandźelska.

(K temu cźißku pschiłoha.)

Pschiloha k čžišku 4 Serbskich Nowin.

Ssobotu 23. januara 1909.

Placžisny rěsneho skotu na Draždjanskich skotnych wikach.

18. januara 1909.

Placžisny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosce hacž do 6 lět	39—42	75—78
awstriske	40—44	76—80
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35—38	71—74
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	30—34	63—70
4. žnadnje pizowane tóžbeje staroby	26—29	56—62
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosce	37—40	69—72
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnosce hacž do 7 lět	33—36	64—68
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	29—32	59—63
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	24—28	54—58
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosce	37—40	69—72
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	33—36	65—68
3. žnadnje pizowane	30—32	62—64
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	47—50	77—80
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—46	73—76
3. žnadnje wuwite wot zyza	38—42	68—72
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich slschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	53—55	68—70
2. mjaßne	51—52	66—67
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	47—50	62—65

Placžisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 16. januara 1909. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 21. januara 1909. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza	běła	—	—	—	—	9	60	10	—
"	žołta	—	—	—	—	9	—	9	60
" nowa		9	55	9	73				
Rožka		—	—	—	—	7	80	8	—
" nowa		8	—	8	13	—	—	—	—
Jeczmjeń		9	20	9	40	8	—	9	—
Wows nowy	50 kilogr.	7	80	8	—	7	—	7	60
Hróch		9	50	12	—	11	—	11	50
Woka		8	50	10	—	9	—	11	—
Jahły		14	—	14	50	14	—	15	—
Hejduschka		19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny		2	—	2	50	2	—	2	50
Butra	1 kilogr.	2	30	2	40	2	30	2	40
Pschenična muka	50 "	10	50	19	50	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	9	75	13	75	—	—	—	—
Sžyno	50 "	3	50	3	80	2	40	2	80
Ssloma	100 "	3	67	3	84	2	50	3	50
Prožata 726 schtuk, schtuka		9	—	24				—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	5	75	6	50
Rjane wotruby		—	—	6	50	6	50	7	—
Pschenični gris		—	—	6	75	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	7	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 65 np. hacž 10 hr. — np., rožka wot 8 hr. 05 np. hacž 8 hr. 20 np., jeczmjeń wot 9 hr. 25 np. hacž 9 hr. 55 np., wowš wot 7 hr. 90 np. hacž 8 hr. 10 np.

W Budyschinje placžesche: górz pschenizy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr. 24 np. hacž 16 hr. 54 np., górz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 12 hr. 80 np. hacž 12 hr. 91 np., górz jeczmjenja po 140 puntach 12 hr. 88 np. hacž 13 hr. 30 np.

Wiczne placžisny w Kamjenzu.

21. januara 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 70 np. hacž 8 hr. — np., pschenza wot 9 hr. 60 np. hacž 10 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. 50 np. hacž 9 hr. — np., wowš wot 7 hr. 50 np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 14 hr. — np. hacž 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., žyno 3 hr. 50 np., běrny 3 hr. — np., žłoma (100 kilogr.) 4 hr. 34 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hacž 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 22. januara: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje 3. njedželu po tsjoch kralach rano w 7 hodž. farat Räda žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodž. němske předowanje. — Tydženske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wórowani:

W Michałskej zyrkwi: Khorla August Wobst, želesniski dźěłaćer w Małym Wjelkowje, s Marthu Marju Henkez tam. — Jan Ernst Kapler, kamjenjećežak w Hornjej Kinje, s Johann Khrystianu Garbarez tam.

W katholskej zyrkwi: Michał Schuster, fabriski dźěłaćer w Budyschinje, s Marju Madlenu rodź. Wróblez, fabriskej dźěłaćerku na Zidowje.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Hana Dora, Jurja Alberta Hartmanna, dźěłaćerja na Židowje, dź. — Elsa Erna, Maxa Brühla, fabrikarja na Židowje, dź. — Bertha Emma, Khorle Augusta Butsjanki, pohonćža w Hněwžezach, dź.

W katholskej zyrkwi: Hildegard, Khorle Gorille, pschekupza w Budyschinje, dź.

Zemrjeli:

W Michałskej wožadze: 15. januara: Ernst Gustav Gucža, hospodarski pomozuik w Jenkezach, 17 l. 7 m. 16 d. — 19. Khrystiana Frenzelez, wobydlerka wokrjeżneje khorownje na Židowje, s Hrodźischća, 79 l. 3 m. 9 d.

W katholskej wožadze: 19. januara: Franz Mischok, želesolijer w Budyschinje, 23 l. 18 d.

Zyrkwinske powjesće z Hodźija.

3. njedželu po tsjoch kralach smeje rano ½8 hodźin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin farat Kschižan žerbske a w 10 hodźinach němske předowanje.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

3. njedželu po tsjoch kralach smeje farat Domaschka rano we 8 hodźinach žerbsku spowjedź, duchowny Bojž dopołdnja w 9 hodž. žerbske a ½11 hodźin němske předowanje.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na žukelnjskej haży 9.

Najtuńsche kupowanske žórło

za

njewjesćzinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßkuženje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowatnja.

Prohu, na mjenu a hßižne čo. ledźiwać.

1 běrnowy parjak,
2 běrnowaj rosmjeczakaj,
1 schěrokoßyjazu maschinu

ma na pschedaj

Münch na knježim dworje w Njeßwaczidle.

• Njebychmy za mózno měli, •

so mohłe žo schaty bjes rybowanja a bjes bělenja na žłónzu žněhběle wupłokacz. A tola je temu tak, hdyž žo wubjerne nowe

płokadło **„Dowěř žo mi"**

nakožuje. Pschi tym schaty njeczerpja a žo wjele dźěła salutuje.

Dostacz w pakzikach po 25 np. w najwjazy klamarnjach a pschedawarnjach.

Jeniczki fabrikant: **Eduard Stichel,** mydłar w Zschopawje w Sakskej.

Pěšnjerske albumy

najnowšich mustrow po wschěch płaczišnach
šu saßo **doschle.**

Dale poručam

sapißne albumy,
kwětki do sapißnych albumow
(Stammbuchblumen),
dnjowe knihi,
knihi warjenskich rezeptow.

Wulki wubjerk. — Snate tunje płaczišny.

A. & W. Neuhahn

Telefon 449. na ßerbskej haßy 4. Telefon 449.

Saßopschedawarjo rabatt dostawaju!

Najtuńsche | Sserbske a němske | płaczišny!

špěwarske knihi

w trajnych, jednorych a najwoßebnischich swjaskach,
nabožne wobrasy, hrónczka na sčěnu,
wopomnjeńske a natwarjaze knihi,
słotu dublowu pychu,
jako: **brosche, kischize, nawuschnizy** atd.,
konfirmaziske, spowjedne
a **jutrowne kharty**
porucža

E. A. Wetzke

(mějeczel **Fritz Richter**)
knihiwjasatnja
na bohatej haßy 17.

Najbohatschi | wubjerk!

Brodowska haptyka



na hoschiz haßy 21.

Kaschel,
katarrh,
dybawosčj
šo spěschnje połóžeja

ſ thymuſinom

Bleſcha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Kupne a druhe wuczinjenja,
liseziny wscheje druziny,
próſtwotne pißma
wo wobhnadzenje atd.,
formindske ſlicžbowanja,
dawkowe reklamazije,
testamenty,
ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow,
ſehnawanje žadankow atd.,
kupowanje a pschedawanje
leżomnoſczow,
ſaradzenje hypothekow.

J. & E. Koban, prawny burow
pschi žitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rěczimoj tež ßerbſki. —

Sa czaß naju

inventurſkeho wupſchedawanja

wot 1. hacž do 14. februara

ßmój płaczišny ſa najwjazy tworow ſ dźěla

hacž do połojzy ponižiłoj.

Poručamoj mjes druhim:

Dźělbu dźěczazych wobleczenjow,
prjedy hacž do 6 mk.,
nětkole po 1 mk. 25 np., 2.50, 3.00.

Dźělbu dźěczazych ſchórzuchow
hacž 90 cm dołhich
nětkole po 30, 60, 90 np.

Dźělbu dźěczazych ſchórzuchow,
czornych a běłych,
nětkole po 85 a 125 np.

Dźělbu woßebnych ſchórzuſchkow
nětkole po 20, 45, 95 np.

Dźělbu reformſkich ſchórzuchow ſa žónſke
nětkole po 1.25 a 2 mk.

Dźělbu ſchtaltow ſe ſpiralnymi pjerami
nětkole po 1 mk.

Dźělbu barchentowych ſzuknjow
a kholowow
nětkole po 125 hacž 175 np.

Dźělbu blidowych pſchikrywow,
barbunjepſchepuſchczatych,
nětkole po 1 mk. a 1 mk. 55 np.

Dźělbu zychow a wupjerkow, hotowych,
nětkole po 225 np. hacž 3 mk.

Dźělbu wutrěwazych rubiſchczow, wulkich,
$^1/_2$ duzenta po 90 a 175 np.

Dźělbu reformſkich ſpanſkich pſchikrywow
nětkole po 1 mk.

Dźělbu najlěpſchich barchentow k jakam,
prjedy po 80 np.,
nětkole meter po 50 np. atd.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Telefon 488.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěšiki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 5. | Sobotu 30. januara 1909. | Lětnik 68.

Swětne podawki.

Sakski nowy wodowy sakoń

je ßo hischcże poßlednje dny do skónczenja ßejma pschijak. Pschi jednanju ſ prěnjej komoru je ſ wjeticha druha komora ßwoje namjety w nostupanju w rjedźe dźerżenja wodow a w nastupanju wußwojenja żórkow pschecźiſchcźała. W pschichodźe budźa sakożomne dyrbjenske sjednoczeństwa we hamskohejtmanstich wokrjeßach běżaze wody, schkitanske haczenja psche wulku wodu w rjedźe dźerżecź, rěczniſchcża czjiſcźicź, leżomnoſcże psched wobschkodźenjom brjohow, powodźenjom, psched lodowymi schkrutami a sbahnjenjom wobarnowacź. We měschczańſtich wokrjeßach, kotreż hamtſkemu hejtmanſtwu njepodsteja, maja měschczańske gmejny winowatoſcź dyrbjenſkich ſjednoczeńſtwow dopjelnjecź. Hacź do 31. dezembra 1912 maja ßo dyrbjenske ſjednoczeńſtwa stworicź. W nastupanju wußwojenja żórkow je druha komora se ßwojim nahladom dobyła. Po § 149 noweho sakonja njeßmědźa ßo żórła a żórkowe leżomnoſcże dla saſtaranja wßow a měſtow ſ picźnej a wużiwanſkej wodu wußwojicź.

Sakſki ßejm

je kral Bjedrich August wutoru w trónſkej ſali kralowſkeho hroda w Drażdżanach ſ trónſkej rěczu skónczik. W njej ßo praji, so je nimo měry cźeżki nadawk był, ſa nowy wólbny ſakoń prawy pucź namakacź. Běh jednanjow je krala ſ khwilemi ſe ſtaroſcźemi napjelnjał, ſo tak ważny a kraj hłuboko hibazy ſakoń w ßejmowym poßydanju, k końzej ßo bliżazym, njewotbyty wostanje. Dokelż pak je ßo wſchoſtronſka pſchesłenoſcź dozpiła, ßo wón nadźija, ſo ßo jeho wotmyßlenja, pſchi wotewrjenju ßejma wuprajene, do ſkutka ſtaja a ſo ßejmowe wobſamknjenja w ludu polne ſrosymjenje a dowěrjenje namakaju.

Jako ſakonje, kotreż je ßejm wuradźił, trónſka rěcź ſakoń ſaſtaranſkeho wocźehnjenja mjenuje, dale nowe poſtajenja hajniſkeho a pólneho khoſtanſkeho ſakonja, pſchiſtawk k hórſkemu ſakonjej, nowe ſrjadowanje wodoweho ſakonja, reformu zyrkwinſkich a ſchulſkich dawkow, ſtajenje wyſchſchich realnych ſchulow mjes wyſchſche ſchule, a powyſchenje mſdy ſaſtojnikow, duchownych a wucźerjow. S tym ßu ßo wſchě ſdobne a woprawnjene żadanja dopjelnike, a knjeżeŕſtwo ßebi nětko pſcheje, ſo by żadanje ſa wjetſchej mſdu w pſchichodźe na dlějſchi cźaß pſchestało.

Srjadowanje finanzow němſkeho khěżorſtwa je ßo runjewon żiwjenjowe praſchenje ſa naſch zyły wótzny kraj ſcźiniło. Swjaſkowa rada a khěżorſtwowy ßejm ſtaj ſaßo pſchi khutnym dźěle, ſo by ſchtaj k ſkónczenemu ſrjadowanju dóſchłoj. Njeporadźenje reformſkeho dźěła by njeſbože njepſchewidneho doßaha było. Kral ßo ſe ßwojim knjeżeŕſtwom nadźija, ſo ßo njedźiwajzy pſchecźiwnoſcźow, kotreż ßo wotmyßlenemu ſaměrej napſchecźo ſtajeja, poradźi, k dorosumjenju dóńcź, ſ kotrymż budże móżno, potrěbnoſcże němſkeho khěżorſtwa ſpokojicź.

50. narodniny khěżora Wylema

ßu ßo po wſchej Němſkej a też we wjele krajach němſkeho khěżorſtwa, w kotrychż němſzy poddanjo bydla, ſ wulkej ſahorjenoſcźu ßwjecźiłe. Do Barlina bě na 60 němſkich wjeŕchow pſchijěło, kotſiż chzychu khěżorej rtnje ßwoje ſbożopſchecźa wuprajicź. W Barlinje je ßo ßwjedźeń khěżorowych narodninow po ſwucźenym waſchnju wotměł. 1/4 11 hodźin ßo ßwjedźeńſka Boża ßłużba w hrodowſkej kapali ſapocża. Na pucźu do kapały ſakſki kral khěżorku wjedźeſche. Po Bożej ßłużbje bě w běłej ſali wulke ſbożopſchecźe. Mjes tym bě Alexanderſki regiment k hrodej pſchicźahnył. Wón wot hroda hacź k brónjownji ſpalěr ſtejeſche, hdźež ßo pſchipoldnju pod hrimotom kanonow khorhoje pſchibichu a poßwjecźichu. Na to ßo khěżor do hroda wróćźi. Sakſki kral po Bożej ßłużbje khěżorſtwoweho kanzlera, ſakſkich khěżorſtwoßejmſkich ſapóßłanzow, tajneho radźicźela ſ Körnera ſe ſarjadniſtwa ſwonkownych należnoſcźow a ſakſkich połnomóznikow w ſwjaſkowej radźe w audijenzy pſchija.

Nětcźiſchi pruſki wólbny ſakoń

budże drje hiſchcże dlějſchi cźaß dale płacźicź. W pruſkim krajnym ßejmje ßu ſańdźeny tydźeń wo pſcheměnjenju wólbneho ſakonja jednali. Nationalliberalni pluralne wólbne prawo abo tola tajne a direktne wólbne prawo żadaju. Sswobodomyßlni hiſchcże dale dźěchu a ſa pruſki krajny ßejm tónßamy wólbny ſakoń namjetowachu, kotryż pſchi wólbach do khěżorſtwoweho ßejma płacźi. Konſerwatiwny ſapóßłanz ſ Richthofen w mjenje pruſkich konſerwatiwnych knjeżeŕſtwu pſchipowjedźi, ſo konſerwatiwny ſakożk nětcźiſcheho wupruhowaneho pruſkeho wólbneho ſakonja njeda ſtſchaſcź. Hdy by knjeżeŕſtwo pſchedkohu pſchinjeßło, kotraż by ſakożk nětcźiſcheho wólbneho ſakonja ſtſchaßła, bychu ßo poměry mjes knjeżeŕſtwom a konſerwatiwnymi pſcheměniłe. Semrjety profeßor Dernburg — żadyn ratař — w ßwojej poßlednjej rěcźi praji, ſo ßo wo pruſke wólbne prawo żołmy pſchewróta rosraża.

Pſchi wothłoßowanju ßo namjetowane pluralne a runje tak tajne a direktne wólbne prawo ſe 168 pſchecźiwo 165 hłoßom ſacźißny. Rosßudźenje po tajkim jenoż wot dweju hłoßow wotmißowaſche. Hdy budźiſche ſ liberalnych a zentrumſkich ſapóßłanzow khětra liczba ſ poßedźenja njewuwoſtała, budźiſche ßo namjet na pſcheměnjenje wólbneho ſakonja lohko pſchecźiſchcźecź mohł. Duż njeje wuſamknjene, ſo w pſchichodźe, hdyż budże ßo ſaßo ras wo wólbnym prawje jednacź, nětcźiſchi tſiſłaßny wólbny ſakoń padnje. Konſerwatiwni budźa ßo ſe wſchěmi mozami pſchecźiwo temu wobarocź; pſchetoż pod ſakonjom ſ tajnym a direktnym hłoßowanjom mohła ßo ſ cźeżka nětcźiſcha konſerwatiwna ſtrona w pruſkim krajnym ßejmje ſdźerżecź.

Swada mjes Němzami a Czechami.

W němſkich Czechach maja cźeſzy ſaſtojnizy nětkole cźeżke ſtejiſchcźo. Woni maja najwjetſchu nuſu, ſo w němſkich měſtach wobydlenje namakaju. Němſzy khěżerjo ßo boja, jich na podružniſtwo bracź, dokelż Wſchoněmzy tajkich khěżerjow nuſuja, Czecham bórſy ſaßo wobydlenja wupowjedźicź. Tajke wobſtejnoſcże ßu też w Chebje (Egru). Sa tamniſchich cźeſkich póſtſkich ſaſtojnikow bě ßo poradźiło, w domje Němſkeho dwora ſa trójnu płacźiſnu wobydlenja wotnajecź. To ſhoniwſchi Wſchoněmzy póndźelu pſched tutón dom pſchicźeżechu a w nim wſchě wokna ſwubichu. Wutoru wjecźor ßo njeměry wospjetowachu. Něhdże 2000 woßobow licźoza cźrjóda pſched Němſki dom pſchicźahny a jón ſ kamjenjemi bombardowaſche. Też do żandarmow, kotſiż ludowu cźrjódu wotcźiſchcźecź ſpytachu, kamjenje lětachu. Na to roskaſowař żandarmow pſchikaſa, ſ natyknjenym bajonetom pſchecźiwo ludej poſtupowacź. Někotrych herje-

karjow ſajachu, tola jich bórſy ſaßo puſchcźichu. Cźechojo w Chebje ßebi ßadaju, ſo by ßo tam nahły ßud wuwołał, dokelž ßu w ſtajnym ßmjertnym ſtraſche.

Też w Prahy je ſańdźenu njedźelu ſ nowa na Pſchikopje k njeměram dóſchło, hdyž ßo tam němſzy ſtudentojo w pißanych cźapkach a bantach ſhromadnje wukhodźowachu. Jenemu ſtudentej cźapku wſachu, tola do pukow ßo njedachu. Żandarmojo bórſy porjad poſtajichu.

Poßylnjenje jendźelſkeho łódźſtwa w połnóźnym morju.

Pſchi móżnych wójnſkich ſchmatanzach na Balkanje nochże Jendźelſka njepſchihotowana bycź. So mohła pſchi nich ßwoju wolu k płacźiwoſcźi pſchinjeſcź, wona ßwoje wójnſke łódźſtwo w połnóźnym morju móżnje poßylnja. Jendźelſke łódźſtwo budże tam w bliſzſchim cźaßu ſ 19 bitwiſkich a 12 panzerowanych łódźow wobſtejecź. Tele łódże ßu wſchě nowe a ßu ſ dwanacźezollowſkimi a dźewjecźzollowſkimi kanonami wobrónjene. Tak ſměja Jendźelcźenjo w połnóźnym morju najſpěſchniſche, najlěpje wobrónjene a najlěpje ſchkitane wójnſke łódźſtwo zyłeho ßwěta. Praſchenje je bliſke, pſchecźiwo komu Jendźelſka tak móżne łódźſtwo w połnóźnym morju ſhromadźuje. Na to ßo hodźi jenicźźy wotmolwicź: pſchecźiwo Němſkej. Němſka je jenicźki ſ połnóźnym morjom mjeſowazy ſtat, kotryż ma wulke łódźſtwo. Pſchecźiwo Danſkej, Norwegſkej, Belgiſkej a Hollandſkej bychu hižo někotre wulke jendźelſke bitwiſke łódże doßahale.

Awſtriſka wot Sſerbije a Cźorneje Hory rukowanje měra żada.

Awſtriſka je po ſdaczu ßwoje brónjenje ſkónczika. Duż ma ſa pſchiſprawne, ſe Sſerbiju a Cźornej Horu wótriſcho poreczecź. Wudawajo, ſo njemóże w Boßniji dlěje Sſerbije a Cźorneje Hory dla wulke wójſko dźerżecź, je wona wobaj ſtataj napominała, ſo byſchtaj wěſte rukowanje ſa ſdźerżenje měra dalej, dokelž by hewak k kritiſkim wobſtejnoſcźam dóſchło. Wotmolwjenje Sſerbije a Cźorneje Hory njemóże hinaſche bycź, hacź ſo hnydom wotbrónitej, jeli ſo jimaj Awſtriſka ſchlebjerdku kraja wotſtupi, ſo byſchtaj pucź k adriatiſkemu morju dóſtalej. Do tuteho żadanja Awſtriſka żenje njeſwoli, dokelž by jej pucź ſaracźeny był, hdy by ßo na dalſchi poſtup na Balkanje hacź k ägäiſkemu morju naſtajicź chzyła. S Boßniju a Herzegowinu móże ßo Awſtriſka jenoż na khwilu ſpokojicź, poſdźiſcho ma wona myßle, też Staru Sſerbiju, Albanſku a Mazedonſku wobßadźicź.

Wójna na Balkanje

njehodźi ßo po ſdaczu wotwobrocźicź. Turkowſka, Bołharſka, Sſerbija, Cźorna Hora a Awſtriſka ßo ſe wſchěmi mozami na wójnu hotuja.

Turkowſke, runje kaž bołharſke knjeżerſtwo drje wobkrucźa, ſo ßebi na wójnu njemyßli, ſ cźicha pak pſchi bołharſkich mjeſach wójſko a wójniſku potrjebu hromadźuje.

Bołharſka ßo ani njeprózuje, ßwoje wójnſke pſchihoty potajicź. Wona je hnydom dwě diwiſiji w rańſchej Rumeliſkej mobiliſowała. Kóżda ſ tuteju diwiſijow 21,000 muži liczi. Bołharſka wudawa, ſo ßo nawała turkowſkeho wójſka do Rumelſkeje boji. K ſakitanju mjeſow je wona k mobiliſaziji dweju diwiſijow nuſowana była.

Też Awſtriſka a Turkowſka njejſtej hiſchcźe Boßnije a Herzegowiny dla na cźiſte pſchiſchłoj. Młodoturkowſzy politikojo ßo wukładenjam jara dźiwaju, kotreż awſtriſke knjeżerſtwo ſ jich wucźinjenjom wo Boßniji a Herzegowinje cźini. Woni wucźinjenje poßłowanje tak roſumja, kaž wone rěka, to je, ſo je Turkowſka Awſtriſkej ſtatne lěßy w annektowanymaj krajomaj ſa 55 milijonow krónow pſchedała a ſo je ßebi ſa njej krajne ſarjadniſtwo a ſa tamniſche muhamedanſke wobydleŕſtwo ßamoſarjadniſtwo wěry wuměnika. So bychu ſ tym ſtatoprawne poměry Boßnije a Herzegowiny wotbyte byłe, to Młodoturkam ani wo ßnje njepſchipada; woni ßu pſcheßwědcźeni, ſo je jenoż europiſka konferenza k temu powołana, ſo by to rosrißała. Teho dla ßo Młodoturkojo njemóżachu dodźiwacź, ſhoniwſchi, ſo Sſerbija a Cźorna Hora, haj też muhamedanojo w Boßniji a Herzegowinje jim pſcheradu porokuja. Woni ßo hiſchcźe pſchezo wo ſwjaſk balkanſkich ſtatow prózuja.

W Ruſkej ßo ſa nowu wójnu tamniſcha ßłowjanſka ſtrona żiwje ſajimuje. Mnohe tyßazy ſtudentow a druhich młodych ludźi ßu ßo jako dobrowólniczy ſa wójnu pſchecźiwo Awſtriſkej ſapißacź dali. Pod wjedniſtwom ruſkeho generala Lipowaza ßo woni do Sſerbije dowjeſu.

Nowiny „Sswět“ k ſakitanju Cźorneje Hory pſchecźiwo Awſtriſkej pjenjeſy ſběraju. Rußojo ßo nadźijeja, ſo ſkónczńje prawa ßerbſka wěz na Balkanje dobudże. S wunoſchka ſběrki dyrbitaj ßo najprjódy dwaj Wrightowaj ſmijojtaj lětakaj ſa Cźornu Horu kupicź. S njeju dyrbja ßo na awſtriſkej ſtronje dynamitowe bomby dele mjetacź. Hnydom prěni dźeń, hdyž bě ßo ſběrka ſapoczała, bě ßo 4000 hriwnow nahromadźiło.

Brónjenje Sſerbije.

Do Salonikia je ßo ſańdźeny tydźeń wjele kanonow a munizije ſa Sſerbiju pſchiwjeſło. Turkowſzy wojazy zyły transport pod pſchewodom ßerbſkich offizěrow k ßerbſkim mjeſam dowjeſu. Wjele turkowſkich offizěrow je ßo ſe ßerbſkimi rjadami (ordenami) wuſnamjeniło. Turkojo brónje ſa Sſerbiju pſches ßwój kraj puſchczeja, dokelž móża Sſerbow, jeli ſo ßo njemohli ſ Awſtriſkej rosrunacź, we wójnje pſchecźiwo Awſtriſkej wużicź.

Wójnſke pſchihoty w Italſkej.

Italſka ßo na móżnoſcź pſchihotuje, ſo ßo dla poſtupanja Awſtriſkeje na Balkanje ſ tutej do wójny ſaplecze. Wona pſchi awſtriſkich mjeſach wobtwjerdźenja poßylnjuje a ſ měſtnami nowe wobtwjerdźenja twari. Do Albanſkeje je italſke knjeżerſtwo offizěrow póßłało, kotſiž dyrbja tam agitaziji awſtriſkich politiſkich agentow napſchecźo dźełacź.

Towarſchniza.

I.

„Różowy dwór“ bě rjane kubło a ßwoje mjeno mějeſche wot różowych pjeńkow, kotreż wokoło hrodu w parku roſcźechu a ßo ſe żadnej połnoſcźu a rjanoſcźu wuſnamjenjachu. Tute różowe pjeńki běchu mjes pſchecźelemi ſahrody ſchěroko a daloko ſnate, a jara cźaſto wot dwě hodźinje ſdalenecho żeleſniczueho ſaſtaniſchcźa zuſy pſchikhadźachu, wotnohi kupowacź. Njedźiwajo na woßobu buchu wſchitzy k ſahrodnikej póßłani, dokelž bě wikowanje ſ różowymi pjeńkami pódla wobſchěrneho hoſpodarſtwa na kuble jeno mało ważny. Też nahladny, jara woßebnje wuhotowany kujes, kiž bě runje ſ woſom ſ dwěmaj konjomaj pſchijěł, ſo by ßebi wjele wukhwalowane różowe pjeńki wobhladał a jich něſchto do ßwojeje ſahrody dał pſcheßadźicź, dyrbjeſche ßo njedźiwajo na ßwój woßebny ſwonkowny napohlad, tola też k temu podwolicź, ßwoje wikowanje ſ niſkej ſahrodnikowej woßobu wotbycź. So jeho w narańſchim kónzu ſahrody nańdże, jemu jedyn wotroczk rjekny, a do wotkaſaneje wobſoroſtrony ſcźěhujo zuſy po hakle wuplětej żołtopěſkowej ſcźcźży krocźeſche, kotraż pak pod khłódnymi ſchtomowymi alejemi, pak mjes młódnymi ſelenymi trawnikami wjedźeſche. Wón dyrbjeſche nimo hrodu, to bě po najſajimawſchim waſchnju wjeßnych hrodźikow (vilow) natwarjeny dom ſ terraßu, ſ kotrejcź ſchěroki kamjeńtny ſchód do parka wjedźeſche. Na terraßy ßo w hornzach na wopojaze waſchnje wonjaze roſtliny hordźachu, ke kotrymż ßo hiſchcźe druhe pſches wotewrjene ſchkleńczane wobłukowe durje do ſnutſkowneho pſchiſamkowachu. Zuſy na tute rjanoſcźe hladaſche kaž woßebny muż, kiž ma podobne wězy kóżdy dźeń pſched ßobu, a wón chzyſche hižo nimo hrodu hicź, tu knjeni we woßebnej rańſchej draſcźe ſe ſchkleńczanymi durjemi na terraßu wuſtupi. Kaž ſ nahłym kuſkom pſcheßłapieny zuſy ſtejo woſta. Wón bě hižo w tych lětach, w kotrychż maja ſwonkowne ſacźiſchcźe mało mozy, pſchetoż bě hižo bliſko pjecźdźeßacź lět. Też knjeni bě ſ najmjeńſcha ſchtyrzecźi lět ſtara a teho dla bě jeje wobliczo wuraz młodoſtneje rjanoſcźe ſhubiło. Knjeni da zuſemu mużikemu na ßebje wudźeracź, bjes teho, ſo by ßo jej też jeno trochu ſatorhło; to bě, jako budźiſche tu jeho ſa nju ſ zyła njebyło. Sdaſche ßo, ſo ma to zuſy ſa wěz, kiž ßo zyle ßama roſymi, pſchetoż wón ßebi ju tak njenucźenje pruhujo wobhladowaſche, jako budźiſche njeżiwu marmorowu poſtawu pſched ßobu měł. Skónczńje ßo wobroczi, ſo by dale ſchoł a nětkole hakle, hdyž pěſk pod jeho ſtopami wrěſchczeſche, knjeni ßłuchajo hłowu ſaſběże a na wobliczu ßo wěſty njeměr pokaſowaſche, jako by bliſkoſcź druheho cźłowjeka hakle ſ wuchom pytła. A tak to też woprawdże běſche, pſchetoż ta knjeni bě ßlepa.

Zuſy wopytowaŕ dale dźěſche a pytaneho ſahrodnika pſchi różowych pjeńkach nadeńdże, kotreż tak mnohe roſcźechu, ſo mały haj tworjachu. Wón ßebi wuběraſche, da ßebi płacźiſny prajicź a potom ſahrodnik jeho wróczo pſchewodźeſche.

So bě duzy po pucźu ßem ßlepu knjeni widźał, wón duzy pſchi hiczu naſpomni. „Sſkuſcha ta do kubła?“

„To je knjeni dwora ßama", wopraschany wotmolwi.

„Kak jej rěka!"

„Knjeżna Halakez."

„Knjeżna?" zusy wospjetowasche, na to ßkowo pschiswuk kładžo. „Duž po tajkim se ženitwu njeje tuto wobßedženstwo dozpěła?"

„Ně", sahrodnik wotmolwi. „To je ßo jara jednorje měko a po prawom tola też spodziwnje. Wschitzy na dworje tu wěz snaja, pschetož ta knjeżna ßo s tym njetaji, so bě prjedy khuda wuczerka, bjes starscheju, bjes pjenjes Jeno wo ßwojim woßlepjenju niczo. njepraji. Wona ßo mjenujzy s tymle brachom njeje narodźika, ale je hacz do ßwojeho dwazyteho lěta widżaka tak derje kaz widżu ja Ale s czim je widżenje shubika, to nichtó njewě. A schtóz ßo jeje na to prascha, je ßebi s njeju skasyk, pschetož je ßwojeje hkowy, hewak pak je jara dobrocziwa, sawěscze!"

„Kak je po tajkim k tutemu wulkemu kubkej dozpěka?" zusy ßo naprascHowasche.

„Nó, hdyž bě to njesboże měka, woßlepicz, bě dowuczene a wona njewjedzesche, s czim ßo pschichodnje dale żiwicz. Tu ßo dopomni, so ma pschiwusneho, kiž bě jara bohaty. Wón drje ßo wo nju a jeje semrjeteju starscheju ženje starak njebě, ale we ßwojim sadwělowanju pißasche list abo da jón pißacz a wo pomoz prosschesche. List pak pschińdże wróczo, dokelž bě pschiwusny mjes tym semrjek. To wěso mějesche sa wulke njesboże — a tola bu to jeje sboże. Wona mjenujzy na tu myßliczku pschińdże, hacz njemohka jako pschiwusna na herbstwo ßebi żane prawo czinicz, a byrnjez hischcze mjeńsche byko. Duž ßo na rěcznika wobroczi, tón wěz do rukow wsa a wußlědži, so ma khuda ßlepa knjeżna zyke herbstwo dostacz. Semrjety bě stary njeżenjenz byk, duž njebě herbow sawostajik a też niz testamenta. Druhich pschiwusnych dale njebě, wschitko bě wotemrjeko, nichtó wjazy mjes starym semrjetym knjesom a mjes khudej wuczerku njestejesche. Nó, a tak zyke rjane wobßedženstwo, „rózowy dwór", jej pschipadny. Njebudzische-li ßo na rěcznika wobroczika, njebě nichtó na nju dźiwak a zyke herbstwo budźische ßnadź krajej pschipadnyko. Rěcznizy ßu husto wubjerni, k temu je nascha knjeni żiwy pschikkad."

Tak ßebi powjedajo běschtaj wobaj hacz do sahrodnych lěßyzow dóschkoj, psched kotrymiž bě zusy knjes ßwój najaty wós stejo wostajik. Sa tón czaß bě ßo druhi wós pschidak, s kotrehoż bě tón, kiž bě w nim ßedżak, wuléšk a tón nětkole s pohonczom, teho, kotryž bě prjedy pschijěk, s wulkim roshorjenjom powjedasche.

„To dźé je dżenßa każ w parnym mkynje", sahrodnik naspomni. „Tu je saßo hżo knjes, tón je sawěscze też rózowych kerkow dla pschiischoł. Ssměm ßnadź nětkole wo wasche cześcene mjeno proßnycz, so bych wjedżak, hdże mam wotnohi póßkacz?"

Kotremuż sarěcz płaczesche, ßebi wokomik pschekkadże.

„Adreßujcze poßykku do hkowneho města, na firmu Jan Ploskowicz", wón wotmolwi.

„Knjes Schtomowski!" nadobo sawoka, pschikhadnika spósnawajo, kiž bě ßo mjes tym wot pohoncza wotwobroczik a spěschnje pschikhwata. „Czeho dla scze ßem pschischli, knjes Schtomowski? Je dha ßo domach schto stako?"

„Knjes pschekupski radźiczel", Schtomowski rjekny, s wurasom srudoby, kbubuk poniżnje sejmujo, „s wobżarowanjom dyrbju prajicz —"

Dohladawschi ßo pódla stejazeho sahrodnika bu k temu pohnuty, sapoczatu rěcz franzowski dale wjesez, dokelž ßo sdasche, so jeho sdżělenja wschědnym ludźom wużitne njejßu. Pschekupski radźiczel ßo wotměnjejo blědnjesche a saczerwjenjesche a ßo mjes rěczu druheho tam a ßem khwatuje wopraschowasche; sahrodnik pak pschi tym s nasdatnej njesajimawosczu na selene trawniki a kwětkowe rjadki shladowasche, hdys a hdys pak njemózesche wěste schibake saßwětlenje na ßwojim wobliczu potkóczicz. Sahrodnika wjele kedźbu njemějo pschekupski radźiczel s wulkimi krocželemi k ßwojemu wosej khwatasche, pschewodżany wot knjesa Schtomowskeho, kiž ßo pódla njeho ßydże, na czoż ßo wobaj wosaj sawróczischtaj a spěschnje saßo k żelesniczkemu sastanischczu jědżeschtaj, s kotrehoż běschtaj pschijěkoj. Sahrodnik sa wotjěsdżazymaj brjowki jara dźiwnje horje sczeże, pomaku ßebi tobak k schnupowanju bjerjesche a ßo do hospodarskich khěżow poda.

II.

Něhdże poł hodźiny posdźischo mkody rjany muzski, kotrehoż mózesche człowjek po wot ßkónza spalenym wobliczu a po wyßokich schkórnjach s wotrohomaj ßnadnje jako schoßarja spósnacz, po skhodże terraßy horje stupasche a se schkleńczanymi durjemi do snutskowneho salona sastupi, hdżeż ßlepa njewudata wobßedżerka kubka na khonopeju ßedżesche. Jeje towarschniza bě pschi njej, mkoda, brunotna knjeżna, kotraż bě runje, każ bě wschědne waschnje, s knihi pschedczitaka. Se ßwojim běkym batystowym rubjeschkom ßebi spěschnje někotre ßlědy ßylsow s czěmneju wocżow setrě a mkody muzski chzysche najprjódy ßebi wěz tak wukkasczi, so běchu hnujaze městna pschi czitanju ßylsy sawinyke, ale hdyž na poßkucharku, kiž bě hewak baßnistwu jara pschikhilena, pohlada, spósna, so je jara wobożna, haj roshněwana, a so je kniha na towarschniznych ßylsach zyle bjes winy.

„Wodaj, czeta, so mylu", schoßar na knjeni sarěcza — wón bě jeje pschiwusny — „njewjedżach, so masch hischcze s czitanjom czinicz."

„Nawopak, kniha bě prjedy doczitana, hacz bě ßo minyka hodźina, kiž je k czitanju postajena", czeta wotmolwi. „Knjeżna Schrodakez mějesche mi hischcze nješchto woßebite sdżělicz, wo czimž — tola schto je s póstom pschischko, luby Jurjo?" ßo wona pschetorże.

„Niczo dale, hacz so je raps skónczinje, każ ßebi pschejemy, pschedaty, a duž njeje dale sadżěwka, so bych na wustajeńzu puczowacz njemohł. Nadżijam ßo, so woßebje mjes hospodarskimi maschinami na něschtożkuli nowe trjechju, s czehoż mózemy wużitk měcz."

„Hdy masch myßle wotpucżowacz, Jurjo?"

„Dżenßa hischcze, czeta. Doniż tu njebudu, drje ßo lědma schto ważne stanje. Wschako je tu też Jakub, s kotrymż mózesch najważn.sche wězy rospowjedacz." (Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Se żelesniskeho czaha skoczik.) Póndżelu rano ßu na Budysko-Wjeleczanskej żelesniży blisko Budyskeho dwórnischcza pschi nowej maschinowni zuseho mużskeho, wésteho Ernsta Panascha s Ratzelsdorfa w Schlesyskej, czeżko sranjeneho namakali. Wón bě ßebi lěwe sczehnjo stamak, ßebi hkowu straschnje wobrasyk a ßebi moshy stschaßk. Jeho ßu do měschczanskeje hojernje dowjesli. Dokelž ßo jemu hischcze njeje wědomnje wróczilo, njeje ßo hischcze mohko shonicz, na kajke waschnje je do njesboża pschischok. Dokelž ßu pschi nim jedyn billet sa jězbu se Zitawy do Scheibe namakali, myßla ßebi, so je wón nowy billet ßebi njekupiwschi hacz do Budyschina jěk. Krótko pched Budyschinom je wón, so by ßo khostanja sminyk, je żelesniskeho wosa wotskoczik a je pschi tym do njesboża pschischok.

— Prosché ́stwo w nětczischim czaßu, hdżeż je w industriji a rjemjeßle mako dżěkacz, ßylnje pschiběra. Druhdy ßu mjes prosscherjemi dżiwnuschzy ludźo. Sandżenu njedżelu jedyn prosché ́ po bohatej haßy khodżesche, kotryž dostate dary daricżelam pched nosy mjetasche. S nékotrych městnow ßo wón nochzysche wotßalicz, duž poliziju wolachu, kotraż jeho saja. W polizajskim arrescze wón nadpadne waschnje pokasowasche a ßebi spyta żiwjenje wsacz. Dla wobkedżbowanja jeho woßoby ßu jeho do měschczanskeje hojernje dowjedli.

— (Podrożenje wuhla.) Delnjokužiske brikettowe fabriki ßu nowe płaczisny brikettow na nowe lěto postajike. Płaczisny sa salonske briketty prěnjeje druziny jenake wostanu, sa to pak ßo briketty druheje a tsecżeje druziny po 2 hacz 10 hriwnach powyscha.

Do Sserbow. »Serbski Hospodař« je ßo s zusby wróczik a khwata něko saßo k ßwojim. Kłapa ßo do ßerbskich statokow a dworow. Lédy puczuje někotre dny po Sserbach a hižo pschinjeße nam do Panczig a Radworja srudżaze powjescze. Wschelazy ßu jemu durje sawrjeli, pak jeho s krótka wotpokasali, dokelž jeho wjaz njesnaja abo snacz njechadża. Někotsi shladowachu czmowje na njeho, każ na proscherja, kotrehoż radscho hicz hacz pschińcz widżisch. Druzy żadaja ßebi sastaty dołh — 60 pjenjezkow — wot njeho, kotryż tola naprasyk njeje. Jeli ßo tón njesaruna, dha wo njón njerodża. Saßo druzy boja ßo wo jenu hriwnu, byrnjez hewak na toleř njehladali. Wěso, schtóz tu ßamo pschi dobrych wobstejnoscżach parowacz niecha abo „njemóże", tam kłapamy podarmo. Někotsi saßo ßebi myßla, so dyrbja hnydom rjemjeń czahacz, hdyž Hospodař proh jich domow pschekrocži. Ně! Prěnjej dwě czißle stej **darmo,** tak rjez na pokasku, so ßebi ludźo jón wobhladaja a s nim porěcza, kajki je a schto chze. Druzy njemóża ßo s nowym prawopißom spscheczelicz. To „na stary dżeń" nawuknycz je wobczeżne. Dwoji czischcz pak mnohe wudawki, kotrež ßu runje pschi sapoczatku jara wulke, hischcze powjetschi. Tak a hinak a hischcze wjaz nam skorži Hospodař, hdyž je po dlějschim pschetorhnjenju ßwoju nohu do kraja nastajik. To boli a woßebje wudawarjej, kotrajž staj psches burske towarstwo namokwjenaj jeho do Sserbow póßkakoj. K ßwojej sabawje a wużitka dla tola njepißataj a njedżěkataj. Chzetaj ßerbskemu ludej skużicz a teho dla woprujetaj ja njón ßwoje mozy. Byschtaj-li bohataj mużej bykoj, rad lubje byschtaj Hospodař po 6000 exemplarach darmo wudawakoj. Hdyž

pak njejstaj ſ cžaßnymi kubkami „wobcžeženaj“ a dyrbitaj ßwój wſchědny khléb ſ ruku a ſ hkowu ßebi ſaßkužicž, dha, lubi Sserbja, wobrocža ßo Hospodař ſ nowa na waß. Njedajcže jemu hlód cžerpjecž! Poſpytajcže tola jene lěto! Ta hriwna tola nikoho njevowali. A jeli trasch Hospodař to njedžerži, ſchtož je wam ßlubił, ßebžo pſchi khachlach, dha poręčcže krucžiſcho ßkowcžko ſ nim na nowe lěto. Wſchako rad lubje poßkucha. Woßebje na waß, lube ßobuſtawy Towařſtwa Sserbſkich Burow a nalutowařnjow, ſaleži, ſo ßo Hospodař po zyłkych Sserbach ſaßydli. Jenohlóßnje je ßo na jubilejnej ſhromadžiſnje w Małym Wjelkowje wobſamkło, ſo Hospodař ſaßo wuńdže. Pokaſajcže, ſo to njeběchu jenož hoke ßkowa. Starajcže ßo wo jeho rosſchěrjenje. Na waß potajkim je, ſo ſtaremu pſchecželej k cžeſcži a nahladnoſcži mjes Sserbami dopomhacže. Daj Bóh, ſo njeby naſche ßkowo wuſpěch wokazeho w puſcžinje měło, ale płody njeßło na dalſche cžaßy. S.

Se **Sahorja.** Sańdženu njedželu jedyn knjes ſ Budyſchina ſ Mniſchonſkeje hory na ßonkach do Sahorja dele pſchijědže. Na Sahořſkim nahłym pucžu pak wón móz nad ßankami ſhubi a do jeneho ſchtoma ſawadži. Pſchi tym ßebi nohu tak cžežko wobſchkodži, ſo ju njemóžeſche wjazy hibacž. Duž dyrbjachu jeho do Budeſtez k lěkarjej a potom do Budyſchina dowjeſcž. — Tón ßamy džeń je też džowka fabrikſkeho wobßedžerja Hünlicha we Wjeleczinje do njeſboža pſchiſchła. S Mniſchonſkeje hory ßo na ßankach wožo, je ßebi wona nohu ſtraſchnje wobſchkodžiła.

Do Sserbow. Hiſchcže raz Waß, lubi Sserbja, naležnje proßymy, ſo byſchcže jutſje njedželu popołdnju w 4 hodžinach w bohatej liczbje na ßerbſku ſhromadžiſnu w Njeßwacžidle pſchiſchli. A wjecžor ſaßo ½8 hodžin khwatajcže ßobu podpjeracž ſkutk ßerbſkeje luboſcže, ſo bychmy prawje nahladny cžiſty wunoſchk tym wbohim tam do Italſkeje póßlacž mohli. Khróſcžańſka „Jednota“ Wam rjane ßerbſke ſpěwy ſaſpěwa a ßobuſtawy Jaßeńcžańſkeje „Bjeßady“ hraja Wam jedyn ſ najrjeńſchich ßerbſkich dźiwadłowych pſchedſtajenjow. Tak chzemy ßebi tam w Njeßwacžidle evangelſzy a katholſzy Sserbja ruku podacž a w jenej luboſcži podpjeracž wokhudnjenych ßobucžłowjekow, podpjeracž też ßerbſke narodne žiwjenje! R.

S **Njeßwacžidła.** Sserbja naſcheje wßy a wokoliny hotuja ßo jutſje (njedželu) na woßebity ßwjedžeń. Dyrbi ßo tola ſa naſchu woßadu ſakožicž towařſtwo, kotreż chze nam ſchkitacž a džeržecž wótzow rěcž a waſchnja a Sserbow khwalbu a mjeno ſakhowacž hiſchcže na dalſche cžaßy. Kak kraßny a wulkotny tutón nadawk! Schtó mohł ßo teho dlicž, kiž ma hiſchcže ſchkriczku ßerbſkeho ducha a cžuca w ßebi. Tehodla, lubi Sserbja, pſchińdžcže prawje bohacže, wy mużzy doroſcženi hižo popołdnju na ſhromadžiſnu a wy žony a knjeżny wjecžor na bjeßadu a ſabawu. Njebudžecže ßo kacž. Jenož pſchińdžcže a byrnjež waß prěni raz wcžipnoſcž k temu wabiła, ta ma też ßwoje dobre a druhi raz póńdžecže ſe pſcheßwědczenjom. Chzemy ßebi naſchu narodnoſcž, naſche lube Sserbſtwo ſhromadnje a w luboſcži hajicž a ſpěchowacž. Wſchitzy maja pſchiſtup! Njewoſtańcže nichtó doma. Weberez hoſcženz je wulki, ſo ſměje kóždy měſtno. Tehodla pójcže wſchitzy, ßłyſchcže a hladajcže a potom ßudžcže!

S **Kolwaſy.** Sańdženu ßrjedu dopołdnja je něhdže jenolětny ßynk tudomneho ratařſkeho džěłacžerja Běłeho na ſaduſchenje wumrjeł. Mjes tym ſo bě ßo macž khwilku ſe jſtwy wotßalila, bě hólcžk, ßo ſ kanapeja dele ßuwajo, ſ hkowcžku mjes kanapejom a pſchißunjenym blidom tak wißajo woſtał, ſo bě ßo ſ wobliczom k kanapeji pſchipręł a ßo tak ſadußył.

S **Wokrancžiz.** Knjes kantor Mertens pſchi tudomnej ſtaroluthersſkej ſchuli ßo 1. haprleje do Branibora pſcheßydli. Gmejna jeho njerad hicž widži. Sa cžaß ßwojeho tſilětneho ſkutkowanja w tudomnej ſchuli je wón w naſchej wßy ratařſku wupožcženju a nalutowańju ſakožił. Sa jeho naßlědnika w kantorſtwje je nětcžiſchi druhi wucžeŕ Neumann poſtajeny.

S **Wósborka.** S woſa rubježnych ſwěrjatow Mainez zyrkußa, kotryž tu ſańdženy tydžeń pſchedſtajenja wotměwaſche, bě ßo wutoru pſchipołdnju jedyn mjedwjedź (bar) wudobył. Brunaczk bě tak dołho durje tſchaßł, hacž bě ſaßuha wuſkocžiła. Sswobodny mjedwjedź w runej měrje do mlokańnje cžampaſche. Tam wón nětkotre mlokowe karany powali a ßo potom pſcheczíwo jenemu młodemu mlokařſkemu pomoznikej wobrocži, kotryž jemu napſchecžo pſchińdže. Młody cžłowjek pak ſkoku cžekny. Mjedwjedź ßo ſawróciwſchi ßo na ſtronu k Kotezam ſaměri. Pſchede wßu ßo wón ſ dwěmaj žonomaj ſetka, nimo kotrejuž pak wón ſ měrom khelpaſche. W Kotezach bórczaka jedyn poß nadpadže, temu pak wón tak ßylnu pliſtu wotkoži, ſo pſches ßwoju khěžku ſlecža. Hdyž jedyn muž ſ kichudom brunemu cžeknjenzej napſchecžo ſtupi, ßo wón na ſadnjej noſy ſtaji a ſarejwa. Potom jeho do bróžnje hoſcženzarja Schwarza ſahnachu, hdžeż jeho poſdźiſcho zyrkußowi ludžo popadnychu a jeho do zyrkußa a do jeho hródže wróczo dowjedžechu. Naſajtra bórczak hižo ſaßo jako jěſdny kelleŕ wuſtupowaſche.

S **Kulowa.** Njedželu 24. t. m. ßwjecžeſche Kulowſke ßerbſke ſpěwařſke towařſtwo „Bratrowſtwo“ ßwój 11. ſakoženſki ßwjedžeń. Měſchany a mużſki khor pſchednjeßeſchtaj po ſnatym dobrym waſchnju někotre ßerbſke ſpěwy pod nawjedowanjom knjeſa kantora Tilcža — ßłyſchcže, Sserbja, to je Němz, tón knjes wucžeŕ, kotryž jich ßerbſki ſpěwacž wucži a w ryſy ßerbſkich konzertach ſ nimi wuſtupuje! A wſchelazy ſ naſchich „ßerbſkich“ wucžerjow wuwjeduja ſe ßwojimi ßerbſkimi ludžimi njeßerbſke konzerty, tam a ßem druhdy ßo dopomnja na jedyn ßerbſki ſpěwcžk. My Sserbja njeſazpiwamy njeßerbſki ſpěw, ale my tola nihdy powołani njeßmy, zuſy ludowy ſpěw wukhowacž a hajicž — to zuſy też bjeſ naß dokonjeju. Ale ßerbſki ſpěw džeržecž a hajicž, to je naſch nadawk, to je ßerbſkich wucžerjow nadawk. — W druhim džěle ßo wulka hra ſ burſkeho žiwjenja wot Rachlowza, „Burſka krew“ pſchedſtajeſche. Hra je ßo derje a wuſtojnje pſchedſtajała. Njech ßebi tón abo tamny to doma hiſchcže trochu rosmyßli, ſchtož je tam ſ jewiſchcža ßłychał. Srudny je dóńt tajkich, kotſiž ßo wotwlakuja wot wótzow ſtarych waſchnjow, poczinkow a wěry! — Knjes kapłan Micž wupraji ßwoje wjeßele nad tak bohatym wopytom. Namołwjeſche woßebje ßerbſke ßwójby, byczž dobre khieſcžijańſke ßwójby — kaž ßwjata ßwójba Nazarenſka. Knjes wucžeŕ Kral pokaſa na ſtrach, kotryž nam hroſy ſe ſtrony naſchich njepſchecželow: Sserbow-wotrodženzow. Niz Němzy njeißu naſchi njepſchecželjo, ale ſkaženi, pſcheradni Sserbja. Napominaſche pſchitomnych, ſo bychu byli dobri Sserbja ſ krutej wolu a ſ worzłowym rjapom. Ale niz jenož po ßkowje, ně, po ſkutku, žiwym ſkutku. Taſka pſchileżnoſcž je nam nětko runje data. „Sserbſki Hoſpodař ſaßo ſ nowa wukhadža. Rěcžnik namołwjeſche Kulowſtich Sserbow k pilnemu cžitanju. (Sa Kulowſku woßadu ßu dowěrnizy: knjeża Woko, Somak a Möller, wſchitzy w tow. „Bratrowſtwje“. Schtóž chze „Sserbſki Hoſpodař“ cžitacž, njech ßo na tych wobrocži.) Knjes Kral ſkónczi ßwoju rěcž ſ Cžiſchinſkeho baßnju: „Modlitwa ſtareho bura“. — Sswjedžeń bě jara rjany a nam je ßo tam derje ſpodobało. Do dalſcheho pſchichoda pak Wam, lubi Kulowſzy Sserbja, pſchejemy kraßny, bohaty wuſpěch! R.

S **Kaſa.** Žadna ſabawa ßo 17. januara Kaſowſkim Sserbam poſkicži. Nakecžańſke ßerbſke towařſtwo „Lipa“ bě tón džeń ßerbſki wjecžor w Schołcžiz hoſcženzu wuhotowało. To bě wurjadny podawk ſa naſchu wjeß. Wjecžor ½8 hodžin bě hižo Schołcžiz ſala tak polna, ſo poßledni pſchikhadnizy žaneho měſtna k ßedženju wjazy njedoſtachu. Sserbſke towařſtwa njeběchu drje wulkeje dalokoſcže dla žanych ſaſtupjerjow póßłali, tola běſchtaj dwaj telegramaj, jedyn ſ Khróſcžiz a druhi ſ Lipſka, dóſchłoj. Knjes pſchedßyda Micžka pſchitomnych powitawſchi ßwoju rěcž ſe ßkawu na khěžora Wylema ſkónczi. Program bě bohaty, wón 7 cžißłow wopſchijeſche. Prěnje bě ſolo ſ khorom „Wjecžor je bliſko“. K temu ßo pſchiſamkny žortna hra „Jurk a Marka“. K wopomnjenju na naſcheho njeſapomnitego ßerbſkeho pěßnjerja Handrija Sejlerja ßo „Hanka budž wjeßela“ ſpěwaſche.

Se žortnym ſpěwom „Naſcha pěkna žona“ ßo prěni dźeł ſkónczi. Potom ßo džiwadłowa hra „Na wumjeńku“ pſchedſtajeſche. Tale hra, kotraż je wſchudže w Sserbach, hdžeż ßu ju na jewiſchczo pſchinjeßli, ßkawu žnjała, je ßo też tu jara ſpodobała. Skónczńje ßłyſchachmy dwojoſpěw „Wótzny dom“. Dlěje ßo pak wuſkoczne nóżki njedachu džeržecž, herzy ſapiſkachu, a reje hacž do ranja trajachu. Wſchitkim wopytarjam ßerbſkeho wjecžora džak prajimy, „Lipje“ pak pſchiwołamy, ſo by bórzy ſaßo do Kaſa pſchiſchła.

S **Niſkeje.** Jedyn wulki automobil je ßo na pucžu ſ Niſkeje do Stanojſchcža ſnicził. Hižo w Niſkej automobilowy motor prawje njedžełaſche a poſdźiſcho kotoł rosbuchny. Sawrjeſkotawſchi na dobo automobil w pł. mjenjach ſtejeſche. Automobilowy wodžeŕ móżeſche ßo ſ cžaßom wukhowacž. Automobil bě ſ 3000 hriwnami pſche wohnjowu ſchkodu ſawěſczeny.

S **Radſchowa.** Sa ſuperintendenta prěnjeje Rósborſkeje diözeſy ßu tudomneho knjeſa ſararja Häſlera pomjenowali. Nowy diözeſyny eforus je ßo 1842 w Khocžebuſu narodźił.

S **Radſchowka** pola Klětneho. Sloty kwaß ſańdženy njedželu tudomnaj Krawzez mandželſkaj ßwjecžeſchtaj. Pſchi zyrkwinſkej ßwjatoczności, kotraż ßo njedželu popołdnju w Klětnom wotmě,

běchu skoro wschitzy wobydlerjo Radschowka a Klětneho pschitomni. Knjes farař Wanka měješe wutrobu hnujazu rěčź. Jubjelskaj mandźelskaj staj hischźe jara cźilkoj. Mandźelska je 75 lět, mandźelski 72 lět stary. Knjes Krawz je prjedy 25 lět s gmejnskim pschedsteicźerjom w Radschowku byl, teź je wón 18 lět zyrkwinskemu a 12 lět schulskemu pschedsteicźerstwu pschißluschał.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Zyhelnikaj Matěj Rojk a Seiffert s Michałkow běschtaj pohoncza Spreiza nabikoj, dokelź bě jeju tón pożčenych pjenjes dla pominał. Wonaj běschtaj se wschej mozu do pohoncza prakoj, a kawniski ßud bě jeju teho dla k jastwu po dwěmaj měßazomaj saßudźił. Rojk bě ßo pschecźiwo wußudej powołał, tola kawniski ßud prěni wußud wobkrucźi.

✕ Pschi želesnizy mjes Běłej Wodu a Sslepom bě jedyn želesniski wothladaŕ nalutowarnske knizki wo 50 hriwnach namakał. Każ ßo wukopa, běchu ßo knizki hoscźenzarjej Waschnikej w Mułkezach s jeneho kaschcźika wsake. Dwaj pachołaj, formy noschcer Hendrich Petrik a 18lětny dźěłaczeŕ Jan Jando s Trjebina, běschtaj pjecźa se želesniskim cźahom jědźo knizki s kupejowym wokaom won cźißkoj, sobinawschi, so jimaj bjes dowolnoscźe knizkoweho wobßedźerja niczo njewupłacźa. Petrika, hižo wospjet khostaneho cźłowjeka, běchu dla kradnjenja nalutowarnskich knizkow saßudźili. Na to bě wón ßwojeho wuja Janda winował, so je jemu knizki kradnycź pomhał. Duž dyrbjesche Jando po wußudźe kawniskeho ßuda měßaz jastwa wotßedźecź. Wón pak ßo pschecźiwo wußudej powoła a psched druhej instanzu rasnje prějesche, so je ßo pschi paduschstwje wobdźělił. Jeho sakitował na to pokasowasche, so ßo na wobßwědcźenja ßwědka, kajkiž je Petrik, Jando njeßmě saßudźicź. Ssudnizy hižo teho dla Janda wuwinowachu, dokelź ßo jemu žana wina njehodźesche dopokasacź.

S **Draždźan.** Sańdźenu ßobotu wjecźor ßo tu shromadźisna wotmě, na kotrejž dyrbjesche ßo pschecźiwo wobsamknjenjam Zwickawskeje wucźerskeje shromadźisny protestowacź. Po tychle wobsamknjenjach ma ßo se sakskich ludowych schulow Lutherowy katechismus wotstronicź. Hižo dołho do sapoczatka Draždźanskeje shromadźisny bě sala s wopytarjemi pschepjelnjena. Mjes nimi bě pak teź wjele pschecźiwnikow zyrkwinskeje strony. Wjele młódschich wucźerjow bě ßo se ßwojimi wjednikami seschło. Dwaj wucźerjej sa wotstronjenje Lutherowego katechisma rěcźeschtaj, a jedyn s njeju na Khrystußowym bójstwje dwělowasche. Pschitomni wucźerjo jim wótrje pschikłoßowachu. Wułkeje hary dla dyrbjesche ßo shromadźisna do cźaßa skónczicź.

Pśches lud mózne hibanje sa sdźerżenje Lutherowego katechisma w schulach dźe. Saksemu knjeżerstwu je ßo hižo wjazy dyżli 800 petizijow półłako, w kotrychž ßo knjeżerstwo napomina, so njeby po żadanju wucźerjow Lutherowy katechismus se schulow wucźiłło.

Přilopk.

* (Dla njedowoleneho łojenja rybow do jastwa.) 3. oktobra 1908 běchu pola Lubija wospjet paduschstwa, paduschneho hońtwarjenja a rybłojenja dla khostaneho 62lětneho lakěrarja Kobenza se Shorjelza pschi łojenju rybow lepili. Żandarmej, kotryž jeho saßłapi, ßo wón s wopacźnym mjenom mjenowasche. Dźiwajo na jeho prjedawsche khostanja jeho k jastwu na 5 měßazow saßudźichu.

* Najstarscha żónska w Saksej, swudowjena Geirrowa w Žitawje, je 28. januara ßwoje 103. lěto dokonjała. Hischcźo psched někotrymi lětmi bě wona cźiła a strowa a mózesche bjes bryle nowiny cźitacź. Wot teho cźaßa pak, so je 100 lěto pschekrocźiła, njeje jejne strowje wjazy tak dobre. Druhdy wona se ßwojich nawjedźenjow powjeda. Khěžora Napoleona je Geierowa widźała, hdyž wón w Žitawje ßwoje wójsko wobhladowasche. Teź na poßlednje sjawne wotprawjenje móże ßo wona dopomnicź. Cźeladnikej Helli, kotryž bě w meji 1825 w Großschönowje ßwoju njewjestu skónzował, 4. augusta 1826 na łapaczim kamjenju, wultim próstnym městnje pschi Mandawskej rězy, w pschitomnoscźi něhdźe 30,000 woßobow hłowu wotrubnychu. Žitawska měschcźańska rada je ßo sa to postarała, so stara Geirrowa bjesstarostny wjecźor žiwjenja wucźiwa.

* (Ssmjertne saßudźenje.) Draždźanski pschisßažny ßud je ßłużobnu holzu Fridu Marthu Helmez se Schönheide, kotraž je ßwoje dźěcźo skónzowała, k ßmjercźi a ßłużobnu holzu Almu Hanu Barthez s Lockwitz, kotraž bě pschi tym pomozna była, k jastwu na 8 lět saßudźił. Helmez a Barthez na poßled pola pjekarja Ehrlicha w Dippoldiswaldźe ßłużeschtej. W lěcźe 1907 w cźaßu Draždźanskeje ptacźeje łuki ßo Helmez s jenym serżantom sesna a ßo s nim wodźesche. Hdyž ßo scźěhwki s teho pokasachu, Helmez serżantej praji, kak s njej je, tola serżant ßo sarjekny, aliments płacźicź, dokelź dyrbjesche hižo měßacźnje 15 hriwnow sa njemandźelske dźěcźi dawacź. 6. haprleje Helmez w żonjazej klinizy w Draždźanach hólcźka porodźi. Jena w Klótschi bydlaza żona ßo poskicźi, hólcźka sa ßwojeho pschijecź, hdy by ßo jej 300 hriwnow sarunanja sapłacźiło. Sapoczatk septembra Helmez wot gmejnskeho pschedstejicźerja w Klótschi powjescź dosta, so je ßo dźěcźo do Schönborna wěstej Kiebackowej na wocźehnjenje dało, tola dyrbjesche Helmez měßacźnje 20 hriwnow sa wocźehnjenje dawacź. Barthez radźesche, dźěcźo wotstronicź. Wona namjetowasche, hólcźkej s hłowu na kamjenje padnycź dacź, tola Helmez temu njepschihłoßowasche, dokelź mohło tukanje nastacź, so je se samyßłom dźěscźu padnycź dała. Potom Barthez radźesche, dźěscźu s jědom sawdacź, tola wotmyßlenje pak ßo njehodźesche wuwjescź, dokelź njebě jěd dostacź. Skónczńje ßo stóstniskej holzy srěcźeschtej, hólzej ßo ßmjertnje nasymnicź dacź. 25. oktobra wobej do Schönborna jědźeschtej. Helmez bleschu mloka ßobu wsa, kotrež bě ßylnje se spiritußom smęschane. Pschi Schönbornskim pucźu holzy nimo rěcźki pschińdźeschtej. „Tu mohłej jeho do wody dźerżecź!" Helmez rjekny. „Bjerjecźe mi ßłowo s huby, to chzych teź runje rjez!" Barthez wotmolwi. Mjes tym so Helmez pola Kiebackowej na wopyćźe pschebywasche, Barthez hólza w dźěcźazym wosu k rěcźzy dowjese, da jemu spiritußowe mloko picź a potom nahe dźěcźo do symneje wody dźerżesche. Dokelź dźěcźo wołasche a ßo někotsi ludźo bliżachu, ßo Barthez ßwojeho stóstniskeho wotmyßlenja wostaji. Potom wona hólza Kiebackowej wrócźo pschiwjese. Sso ßwojeho njeskutka niz najmjenje njekajo, ßo holzy do Draždźan wrócźischtej a nasajtra na powjescź, so je hólcźk skhorił, cźakaschtej. Hdyž žadany list wuwosta, Barthez měnjesche: „Tón khadła dyrbi tola se żelesa bycź!" „Dha dyrbimy to bliżschi krócź hischcźe ras cźinicź!" Halmez pschistaji. 8. novembra ßo wonej s nowa srěcźeschtej, dźěcźo skónzowacź. Wudawajo, so chze Halmez macź dźěcźo widźecź, jo holzy s nowa k rěcźzy dowjeseschtej. Halmez dźěcźo wußłěka a jo do wody dźerżesche. Hdyž ßo hólcźk wobarasche, jeho Barthez pschimny a na njeho symnu wodu pluskasche. Njedźiwajcy tehdomnischeje ßuroweje symy hólcźka njewodźeteho we wosu leżazeho wostajischtej. Hdyž Halmez do Kiebackoweje bydła pschińdźe, bě hólcźk hižo morwy. „Hdyž to na ßwětło pschińdźe, mózemoj něschto krydnycź!" Barthez po dokonjanym njeskutku Halmez rjekny. Barthez, kotraž je trochu duchaßłaba, je s cźitanjom njeschwarnych knihow na mordarske myßle pschischła. Pschißažni jenohłóßnje wobsamknychu, sa Halmez próstwu wo wobhnadźenje podacź.

* (Njesbožowna luboscź.) Jedyn pißaŕ w Kötzschenbrodźe a dźowka jeneho tamnischeho měschcźana běschtaj ßo salubowałoj. Dokelź běschtaj starschej pschecźiwo jeju žeńtwje, ßo młodaj cźłowjekaj 18. januara s Kötzschenbrody shubischtaj. Tydźeń posdźischo starschej młodeho cźłowjeka s Barlina powjescź dostaschtaj, so ßu tam jeju ßyna morweho namakali. Holzu běchu cźežko sranjenu do Wirchowskeje hojeŕnje dowjesli, hdźež bjes nadźije na sahojenje leži.

* Cźežke njesboże je ßwójbu kublerja Naki w Ullersdorfje podeschło. Nakowa macź bě wumrjeła, a Naka bě pjatk popołdnju se ßotru k ßwojemu ßwakej do Kudracźiz po kaschcź wotjeł. Na domojpucźu ßo konjej jeho sapschaha po cźmje psched jenym kołoježdnym spłoschischtaj. Naka móz nad konjomaj shubi a ßo se ßotru s wosa cźißny. Wón tak njesbožownje padże, so bórsy po tym wumrje a ßo wjecźor w 9 hodźinach morwy do Ullersdorfa pschiwjese. Jeho ßotra je ßebi wjazy rjebkow słamała, teź wona je ßmjercźi bliska.

* Semjerżenje ßu ßrjedu saßo w Stollbergu w rudnych horach sacźuli. Wone bě poměrnje ßkabe.

* (Sakski kral w powětrowym ballonje.) Każ ßebi w Barlinje powjedaju, chze ßo sakski kral bliżsche dny pschi jězbje Großoweho wojeŕskeho ballona wobdźělicź.

* (Sa 20,000 hriwnow parlow kradnył.) Swažliwe paduschstwo je w jenych stótniskich klamach w Mnichowje jedyn młody cźłowjek skucźił. Do stótniskich klamow Rosenaua a Co. na Maximilianskej drósy ßo na dobo něhdźe 18lětny pachoł nawali, kotryž bě tam njedawno městno jako běhaŕ pytał. Prjedy hacź mózachu temu sadźewacź, wón s jeneho wukładneho kaschcźa schtyri parlowe rjecźasy, kotrež ßu 20,000 hriwnow hódne, rubi. Paduch ßo na ßwoje jězdne kołko schwihny, a prjedy hacź mózesche jeho něchtó pschimnycź, wón wotjědże.

* (Woheń w luxußowym želesniskim wosu.) Wułkemu strachej ßu ßo ßobotu w nozy pucźowarjo Kopenhagensko-Barlinskeho cźaha wukhowali. Hdyž cźah w nozy mjes Thureby a Haslew jědźesche, jedyn pucźowaŕ pytny, so ßo spanski wós pali. Spanzow njewobleczenych pośledni wokomik se spanskeho wosa wunjeßechu a do Haslewa

dowjesechu, ſ wotkal ßo, hdyž běchu ßo ſ drastu saſtarali, dale wjesechu. S ruczných brěmjenjow njeje ßo niczo wukhowało.

* (Kuſkańſki prozeß.) W jenej wßy pola Tonderna je jedyn wobydleŕ żonu jeneho kowarja wobſkorżił, dokelż je wona ſjawnje powjedała, ſo je wón kuſkař, to rěka, ſo ma wón móz, ludżom a ſkotej, kotrychż ſ ruku wobſchtrychuje, ſke naczinicz. Jej je wot teho wokomika ruka ſproſtka, hdyż je jej wón ſ ruku pſches ramjo ſjěł. Dokelż na to ſ nim nochżyſche nichtó wobkhadżecz, a jemu ludżo do hródże ſtupicz njedachu, je wón pſchißłodżerku wobſkorżicz dyrbjał.

* 58 ruſkich dżiwich ßwini je zar ſ Bialyſtokſkich lěżow khěżorej Wylemej do Halby w Braniborſkej jako dar póßłał. Mjes nimi ßu jara ßylne ſkoczata. Daloki pucz po żeleſniznu ßu wone derje pſchětrałe. Wone ßu ßo do fiſkalſkeho lěża wußadżike a ßo wobhrodżike. Dżiwje ßwinje wobhladacz, je krucze ſakaſane. Jara ſtraſchne by też było, ßo k nim pſchibliżicz, dokelż ßu wone ſke a worakawe.

* (Sſo ſaduß li.) W Peine w Hannoverſkej ßu ßo w hoſpodże domowiny ßedmjo hantwjerſzy sadußyli. Woni běchu ſymy dla w hródźi wuhlo ſ palili.

* (Semjerżenje w połodniſchej Italſkej.) 198,000 woporow je ßebi poßlednje ſemjerżenje w Italſkej żadało. Po ſapißach zivilnych regiſtrow je italſkim wyſchnoſczam móżno było, wußlědżicz, ſo je ßo něhdże 198,000 cżłowjekow na Siziliji a w Kalabriji ſhubiło. Liczba morwych, kotraż ßo ſ wopréďka na 200,000 woporow wobměrjeſche, njeje po tajkim pſchehnata była.

Pod roſpadankami hiſchcze pſchezo morwych wuhrjebuja. Wo jenym dżiwnje klinczazym wukhowanju ſ Meſſiny pißaju: Wczera rano żandarmoju pod roſpadankami jeneje khěże w Meſſinje ßłabje ſtonacz ßłyſchachu. Ryjachu ſa tym a po wulkich napinanjach jeneho 80lětneho ſchědżiwza na ßwětły dżeń pſchinjeßechu. Stary muż bě ßo 28 dnjow ſe ſelami żiwił a njebě ſa tón cżaß żaneje łapki pił.

Semja ßo hiſchcze pſchezo njeje ſměrowała. Podſemſke ſtorki, byrnjez ßłabe, wot Siziliſkeje hacz do Maleje Aſiiſkeje doßahaju. S nimi też nowe ßylne wupachanje woheńbluwazeje hory Ätny ſwißuje. S njeje ßo wot ßoboty żahła lava wumjetuje, kotraż hroſy wokolne wßy ſniczicz. Wobydlerjo wuſtróżeni ſe ßwojich domow cżěkaju. Pinijowe lěßy na połodniſchim brjoſy ßo pala. Woheń, kotryż je ſ města Katanije widżecz, hróſbnorjany napohlad dawa.

Mnoſy Sizilianſzy ſemjerżenje jako khoſtanje ſa njeſkutk někotrych wopiłych wobydlerjow Meſſiny wobhladuja. Boži wjeczor w měſtach połodniſcheje Italſkeje lud ſe ßwjedżeńſkim cżahom po dróhach cżehnje. Jeſußowe ßwjeczo ßo wokolo njeße a ßo ſ „mudrymi ſ rańſcheho kraja“ a ſ wulkej hromadu dżěczi w běłej draſcze pſchewodża, mjes tym ſo ßo ſe wſchěch wěżow ſwoni. Wjele mużow pſchi tutym wokolocżehnjenju w korczmje pſchi khartach ßedżi, ſo bychu tam połnóz woczakali. Tak bě też lětßa, a hdyż w Meſſinje w połnozy poſtawu Jeſußoweho dżěczatka nimo jeneje korczmy njeßechu, někotſi ſ winom a hraczom ſapyrjeni mużojo ſ njeje wubě żachu a Jeſußowe ßwjeczo na ſemju cżißnychu, na nim teptachu a do njeho kopachu a pluwachu. To bě 25. januara; wulka wjetſchina wobydleŕſtwa teho dla měni, ſo je ſemjerżenje khoſtanje wohanjenja Jeſußoweho ßwjeczecża.

Pſchi podſemſkich ſtorkach je ßo ßobotu wjeczor mjes San Giovani a Scillu tunnel ſaßypnył. Żeleſniſke cżahi njemóża teho dla wjazy jěżdżicz.

* (Wěſchczerka Meſſinaſkeho ſemjerżenja.) Romſka akademija wědomoſczow ßo po pohnuczu lěkarja dr. Santa ſ jenym duſchowědnje jara ſpodżiwnym padom ſaběra. Dr. Santi poßledni cżaß jenu knjenju ſ woßebueho romſkeho towaŕſtwa lěkowaſche. Wona wot někotrych měßozow na cżuwy (nervy) cżežko cżerpjeſche a ſ khwilemi błudżeſche. Wot 2. dezembra jejne khoroſtne myßlé wo ſniczenju města Meſſiny rěczachu, każ je ßo wone woprawdże ſtało. Po nozy hróſbnych widżenjow wona dr. Santia k ßebi ſawołacz da a jeho napominaſche, ſo by kralej Viktorej Emanuelej liſt napißał, ſo by wobydlerjow Meſſiny żałoßnemu woßudej wukhował. „Widżu, kak ßo morjo a ſemja wotewritej, ſo byſchtej rjane měſto pózrjekej. Njeſboże ßo pak 8., pak 18., pak najpoſdżiſcho 28. dezembra ſtanje.“ So by khoru ſměrował, lěkař po jejnych ßłowach kralej liſt napiża a jón do ßwojeje liſtownje tykny, każ ſo by jón chżył poſdżiſcho na póſtu dacz. Hdyż khora měnjeſche, ſo ßo liſt wotpóſczele, ßo wona tak daloko ſměrowa, ſo zyrobu a lěkaŕſtwo wużiwaſche. W nozach wot 7. hacz 8. dezembra, wot 17. hacz 18. a ſkónczńje wot 27. hacz 28. dezembra ßo nadpady na tajke waſchnje woſpjetowachu, a poßledni ras bě khorej tak cżěßno a ſtyſkno, ſo mějachu jejnu ßmjercz ſa bliſku. Po 28. dezembru pak, hdyż bě ßo njeſboże ſtało, wona twjerdże wußny. Dr. Santi je ſe ßolnoſczu nadpadow a ſ zylym waſchnjom khoroſcze krucze pſcheßwědczeny, ſo ma jeho patientka profeczinki dar. Wón wobſchěrny ſpiß pſchihotuje, kotryż chze akademiji wědomoſczow pſchepodacz; pódla teho je ßebi wón wotmyßlił, ßwoju patientku najſnamjenicżiſchim lěkarjam Italſkeje pſchedwjeſcz.

* Wulki ßněh je ßo w Italſkej naſchol. W Romje je wón dlejſchi cżaß leżo woſtał, ſchtož ßo tam jara porědko ſtawa. Też w połodniſchej Franzowſkej maja wulki ßněh. Sſněhowe mjecżele ßu dróhi a żeleſniznu ſawěle, też wobkhad ſ telefonom a telegrafom je ßo pſchetorhnył.

* Pſchi ſaßypnjenju zyrkwineho wjelba w Nazenje w Schwajzarſkej je ßo něhdże 30 cżłowjekow ſaraſyło. Tucżi ßu něhdże 50 ßyrotow po ßebi ſawoſtajili. Wjele woßobow je ßo cżežko ſranilo, ſo cżaß żiwjenja bědni woſtanu.

* Sſrjedu dyrbjeſche 16létny ßyn żimnoſczerja Jahna w Ludwigsdorfje w Schleſyſkej hońtwarſku tſělbu ßwojeho pana domoj donjeſcz. Měnjo, ſo je tſělba njenabita, ßo wón duzy po pucżu do pjecżlětneho ßynka zyhelnika Langera ſaměri a wottłóczi. Tſělba pak bě nabita, a wutſěl hólczka do hłowy trjechi, ſo ßo morwy na ſemju ſwjeſe.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěče 1909 zaso nahromadźiło: 49 hr. 60 np

Dale za njón dari:

Naša Syrotka . . . . . — hr. 50 np.

Hromadźe: 50 hr. 10 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wußudżenja.

Lawniſki ßud. Hońtwinſkeho pſcheſtupjenja dla bě pſchekupzej Kroekej ſ Budyſchina tudomne hamtſke hejtmanſtwo 15 hriwnow pjenjeżneho khoſtanja abo 3 dny arreſta napołożiło. Kroek pak ßebi ßndniſke reſrißanje żadaſche. Kroeka winowachu, ſo je 8. novembra, njedżelſki dżeń, hońtwu ſ honjerjemi wotměł. Sſobu wobſkorżenaj běſchtaj gmejniſki pſchedſtejicżeŕ Ernſt Auguſt Chriſtoph a żiwnoſczeŕ Jurij Mejn ſ Noweje Wßy pola Rakez. Cżi tſjo wobſkorżeni běchu ſ dwěmaj Drażdżańſkimaj knjeſomaj 8. novembra ſahe rano na Nowowjeßnjanſki revěr, wot Kroeka wotnajaty, ſchli a to na Njeßwaczidliſku ſtronu, kotraż bě ßo wjeczor prjedy (7. novembra) ſalapowała. Dżěłacżeŕ Nowak a pjekaŕ Jurij Mejn, ßyn wobſkorżeneho teho ßameho mjena, jich pſchewodżeſchtaj. Hdyż bě ſwěrina ſaběżała, ßu wobſkorżeni pjecża iſi honjenja wotměli. Pichi tym bě Kroek ßo pſchehladawſchi jene ßornjatko tſělił. Sa to ßu Kroekej 10 hriwnow khoſtanja napołożili, kotreż je wón hižo ſapłacżił. Wſchitzy tſjo wobſkorżeni prějachu, ſo ßu winowacżi, tola ſe ßwědkami ßo jich wina dopokaſa. Kroeka k 15 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k arreſtej na 3 dny, Chriſtopha a Mejna po 5 hr. abo k arreſtej po 1 dnju ſaßudżichu.

✕ Cżeladnik J. A. König ſ Běczig bě, hdyż jako wolazy na knjeżim dworje w Běczizach ßkużeſche, njedżiwajzy ſakaſnje tamniſcheho najenka Andrëa, pódla wotważeneje pizy ßwojim wołam hiſchcze parjene běrny, dżeczel a ßyno dawał. Tuteje njepoßkuſchnoſcze dla bě jemu hamtſke hejtmanſtwo 10 hriwnow khoſtanja napołożiło. Jeho powołanje pſchecżiwo temule *khoſtanju bjes wu*ſpěcha woſta.

Khoſtanſka komora. Hacz dotal njekhoſtana ſwudowjena Herzowa rodź. Janaſchez w Khwaczizach bě wobſkorżena, ſo je we ßwojim wobydlenju ßwojemu ßynej a jeho njewjeſcze Hanje Harkez je Suborniczki ſtajnje bydlicz a jimaj mjes ßobu wobkhadżecz dała. Wobſkorżena płaczizy wudawaſche, ſo je wona pſchecżiwo ßwojemu ßynej bjes mozy była. Wón je też hižo ſ holzynej maczerju wobkhadżał a ſ njej 2 dżěſczi měł. Wobſkorżenej połóżaze wobſtejnoſcze pſchizpiwſchi ju k jaſtwu na 3 dny ſaßudżichu.

✕ Cżeladnik Auguſt Schimank, 1882 w Komorowje pola Rakez narodżeny a hižo wjazy krócz khoſtany, kotryż nětkole wjazy njedżel w jaſtwje wotpokucża, mějeſche ßo wospjetneho jebanſtwa dla ſamolwicz. Wón bě ßo na ſchtyri měſtnach do ßłużby pſchiſtajił a ſawdawk brał, tola ßłużbu njenaſtupił. Wón ma ſa to 8 měßazow jaſtwa wotßedżecz a cżeßne prawa na 2 lěcże ſhubi.

Wupschedawanje.

Dokelž 18. měrza ßwoje **ßedlarſtwo** a **rjemjenjerſtwo** na ☛ **lawſke hrjebje 10** ☚ pſchepołožu, wſchě ßwoje

ßo kožane a pólſtrowane twory ßo

po khětro poniženych płaczišnach wupſchedawam.

T. Albert
na hornczerſkej haßy 13 a 7.

Wſchě wobſchkodženja na jěſdnych kolach

wuporjedžuje, jěſdne koła emailluje a je **fanilluje**
derje a trajnje

Jan Witek, na ſaſtaniſchczu w Ratarjezach,
wězywuſtojna wuporjedźerja.



Kóždy, ßtorry chze ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebjón **porjedzicź** dacź, njech dźe k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ßwonkownej lawſkej haßy 5

Jenez pſchedawa a porjedża ſo ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

Pjerje

drjene a njedrjene, ßo kupnja na Hoſchiz haßy cžo. 18 w cžrijowych klamach.

Bruno Beutner
w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu, pißarnja ſa ſeſtajenje **kupjow, teſtamentow, liſczinow** wſcheje druzˇiny, wobſtaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pſchedawanje leżomnoſczow,** ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow a dźělenja herbſtwow, na pſcheßadźowanje pſchedawanje leżomnoſczow, ßwědomite wukaſanje we wſchěch prawnych wězach. Dokelž ßym dołhe lěta ſ rěčnikowym ſekretarom był, ßo najlěpſche wobſtarauje ſarucza.

Drjewjane wobuče

póduſchuje

Otto Heber
na ßerbſkej haßy 9.

Drjewowa awkzija
na Kupjanſkim revěrje.

Póndźelu 1. februara 1909 ma ßo

24 rm **twjerdych ſchczěpow,**
30 = **dołhich hromadow,**
100 khójnowych hromadow,

} drjewo je pſchi Kobelnjanſkim puczu ſkładźene,

ſa hnydom hotowe pjenjeſy ſ wuměnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna: dopołdnja w 10 hodźinach pſchi Lichanjanſkim hoſczenzu.

Kupjanſke hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija.

W **Rakeczanſkim** hajniſkim revěrje, do Manjowſkeho wyſchſcheho hajniſtwa Wujeſdźanſko-Rakeczanſkeho knjejſtwa ßłuſchazym, ma ßo ſ lětuſcheho puſchczenja pſchi Gersdorfſkim hacze

póndźelu 1. februara t. l. dopołdnja wot 9 hodźin

ſczěhowaze drjewo ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

72 rm **brěſowych ſchczěpow,**
51 = **brěſowych łuluchow,**
119 dubowych, brěſowych a khójnowych hałoſowych hromadow.

Shromadźiſna pſchi hornim Gersdorfſkim hacze na Kamjenjanſko-Hermanczanſkej dróſe.

Na jara pſchihódne wotwoženje ßo woßebje kedźbliwe cžini.

Wyſchſcha kajnkownja w Manjowje
pola Delnjeho Wujeſda.

Drjewowa awkzija
na Lipiczanſkim revěrje.

Póndźelu 1. februara 1909 dopołdnja 1/2**10 hodźin** ma ßo tam

25 rm **twjerdych ſchczěpow,**
16 = **twjerdych łuluchow,**
129 twjerdych dołhich hromadow

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk pſchi Lipiczanſkim młynje.

Wotwoženje je dobre.

Hajniſtwo w Minakale, 27. januara 1909.

Mauke.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 2. februara 1909 dopołdnja wot 10 hodźin ma ßo na **Pſchiwczanſkim** wuſtawowym hajniſkim revěrje

28 rm **twjerdych ſchczěpow,**
166 twjerdych dołhich a hałoſowych hromadow

ſa hotowe pjenjeſy ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk w nowym hacze. **P. Toepfer.**

Awkzija dołhich hromadow.

Ssrjedu 3. februara 1909 dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo na **Strożanſtim** revěrje pſchi Mortkowſko-Kamjenjanſkej dróſy

130 tołſtych khójnowych dołhich hromadow

ſ wuměnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

We Łaſu, 25. januara 1909. **Wyſchſchi hajnik.**
Schittmer.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 4. februara 1909 ma ßo na **Nießwaczidliſkim majoratnym hajniſkim revěrje** ſczěhowaze

palne drjewo

w lěßu ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

21,5 rm ſchczěpow liſczoweho a jehlin. drjewa,
80,15 = = = = =
12,5 = hałoſow jehlinoweho drjewa,
195 dołhich hromadow liſcz. a jehlin. drjewa,
4 rm pieńkow,

} jenotlìwje w 35. wotdźělenju pſchi wětrnikowej horje Gt. (Wbohez mosty), G. 1c (Mały Holeſchow), potom pſchi Khaßowſkej mjeſy w 15. wotdźělenju (ſpitalſki hat).

Shromadźiſna dopołdnja w 9 hodźinach na wětrnikowej horje, popołdnju w 2 hodźinomaj na hacźenju pſchi Khaßowſkej mjeſy.

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo w Nießwaczidle.
W. Dreßler, wuſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 8. februara 1909 ma ßo popołdnju wot 2 hodźin
w hoſczenzu w Hunczerizach

w 3. wotdźělenju (na winizy), w 18. wotdźělenju (w Huſczanſkich kerkach), w 24. wotdźělenju (pſchi hornczerſkim hacźenju), w 27. wotdźělenju (w Zicžanſkim haju), w parku a pſchi puczach wot Makeje Huſki do Brěſynki a wot wowczeńje do Brěſynki ſkładźene drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź, jako:

500 ſchmrěkowych dołhich žerdźow, 8—12 cm tołſtych,
675 ſchmrěkowych žerdkow, 5—7 = =
90 rm twjerdych łuluchow (brěſowych, klonowych, lipowych a wólſchowych),
20 = repuchow teho runja,
200 = mjehkich łuluchow,
90 = mjehkich repuchow a
100 = mjehkeje walczˇiny.

Huſczanſke hajniſtwo, 19. januara 1909.

O. Mendte.

Pſches ßudniſtwo ma ßo k ſawoſtajenſtwu Madleny ſwud. Wjelineje na Ssokołzy ßłuſchaza khěžna leżomnoſcź ſ 230 □prutami pola, na 4800 hr. takſerowana, 12. februara popołdnju w 2 hodź. na měſtnje ßamym na Ssokołzy cžo. 5 na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Rumowanske wupschedawanje

po **inventurskich placźisnach**, 25—50 % **nize placźisny!**

wot ßoboty 20. januara.

Dźělba dźěźazych wobleczenjow, pacholazych a mužazych wobleczenjow, swjerschnikow, jupow, pelerinow do wjedra, kholowow, pótnikow, blusow,

ßa **konfirmandow** cźorne a pißane **wobleczenja.**

Holeźaze wobleczenja, mantle, żaketty, kapesy ßa kóżdu ßtarobu.

Schórzuchi ßa żónske a dźěcźi, **chapy, kłobuki, mézy, schaty, tkaniny k podschiczu** atd.

Zyle wurjadna tunjoscź tež hižo nětkole ßapłacźi, potrjebu ßa naléczo, konfirmaziju, ßapoczatk ßchule nakupicź.

Pschi hłownym torhoschczu 9. **Ernst Jenke w Budyschinje.** Pschi hłownym torhoschczu 9.

Wšitkich **serbskich mužow** z Njeswačidła a wokolnosće

přeprošuje na **serbsku zhromadźiznu**
njedźelu 31. januara popołdnju w 4 hodźinach
do Weberec hosćenca w Njeswačidle

Jan Čech z Łomska, předsyda wubjerka.

Njedźelu 31. januara wječor 1/2 8 hodźin wuhotuje so pola **Weberec** w Njeswačidle

serbski wječor.

Koncert wuwjedźe Khróśćanska »Jednota«,
dźiwadło sobustawy Jaseńčanskeje »Bjesady«.
Po dźiwadle budźa za wopytarjow serbskeho wječora

reje.

Čisty wunošk je za znjebožených w Italskej postajeny.

Wšitkich lubych Serbow přeprošuje wutrobnje

Jan Čech, předsyda wubjerka.

Ratarska schula w Budyschinje.

Bliżschi **lěcźny ßemeßter** ßo **wutoru 20. haprleje 1909** ßapocźnje. Samolwjenja nowych wucźomzow podpißany direktor pschijimuje, kotryż je tež rad hotowy, dalsche wukaßacź.

Prof. dr. Gräfe.

Wajsowe modleŕske knihi

ß nowa pschełożene

ßu po 80 np. dostacź

we wudawarni Serb. Nowin.

Bukecańske serb. tow. zmeje njedźelu **7. małoho róžka** wječor w 6 hodź. swjedźeńske posedźenje. Knjez duchowny Mjerwa je přednošk dobroćiwje přilubił.

Po přednošku zhromadny khofej a po tym zwjeselenje.

Wšě sobustawy z jich swójbnymi, kaž tež bratrowske serbske towarstwa wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Wobdlenje

ß hróźu je na pschenajecźe hnydom abo poźdźischo w Brěsynzy cźišło 25 pola Delnjeje Hórki.



3/4 **létny frěbz** (lischak) je na pschedań w Porschizach cźišło 58.

Kóń,

wóßomlětna kobła, dobry cźahacźel, je na pschedań, dokelž je wyßche, w Błohaschezach cźišło 14.

Kóń,

pjecźlětny, dobry cźahacźeŕ, 170 cm wyßoki, je na pschedań w Klukschu cźišło 5.



Kruwa,

wyßokoßucźelna cźehniwa, je na pschedań w Lubjenzu cźišło 3.

Liebsch,
ßudniski aktuar ßw. ßłużby
na ßukelnskej haßy 34
pißarnja ßa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a ßawoßtajeństwowe wězy atd.
Rěcźi ßerbski.
— Telefon cźišło 177. —
Pscheßadźowanje leżomnoscźow.

Pißarnja

ßa **kupne, hypothekske, dismembraziske, testamentske a ßawoßtajenßtwowe wězy** je wot nětka na **Moltkowej drósy cźo. 1** po 1 ßkhodźe, hoscźenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Draždźanski jědźny rajß

punt po 16 np.,
połcź punt po 70 np.,
hroch, lohko ßo warjazy,
ßoki, buny
porucźa
Khorla Kahrowe
w Budyschinje pschi żitnych wikach.

Wucźobnik ßo pyta!

Sserbskeje rěcźe mózneho, derje wobdarjeneho hólca, kyna sprawneju starscheju, k jutram ßa wucźobnika ßa ßwoju pschedawarnju kolonialnych tworow pytamoi.

Ginzel & Ritscher
w Budyschinje.

Tyscherskeho wucźobnika

k jutram pyta
E. Nimczka w Maleschezach.

Pjekarskeho wucźobnika

k jutram pyta **Jan Spank**
na zerbskej haßy.

Khachlestajerskeho wucźobnika

k jutram pyta **O. Pätschka,** hornczerski mischtr w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschczu 9.

Rěsnistkeho wucźobnika

jutry ß pschihódnymi wumělenjemi pyta rěsnistki mischtr **Curt Zieschang** na ßnutskownej lawskej haßy 6.

Kowarskeho wucźobnika

hnydom abo k jutram pyta
A. Bär, kowarski mischtr
w Njeßwacźidle.

Kuchařki, ßwinßke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rolnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerske ßwójby pyta hnydom abo k jutram pschez ßtajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na różku żitnych wikow w cźrijownj knjeza Heinr. Mohra.

Dźěłacźerßku ßwójbu

ß pschihódnymi wumělenjemi hacź do jutrow pyta **Skop** na wicźežnym kuble w Kolwasy.

Kscheßcźijanßzy ßmyßleny młody cźłowjek, 15- hacź 18létny, kotryż by jako pomocnik w jenej kscheßcźijanskej hospodźe domißny ßastupił, móże ßo pola ßarjadnistwa hospody domißny (Herberge zur Heimat) w **Freibergu** w SSakßkej, Wernerßtr. 3, ßamolwicź.

(K temu cźišłu pschiłoha.)

Pschiłoha k czišłu 5 Serbskich Nowin.

Ssobotu 30. januara 1909.

Placzišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

25. januara 1909.

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	40—42	76 78
awstriske	40—44	76—80
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35—39	71 75
3. ßrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	30—34	63—70
4. ßnadnje pizowane kózdeje starosty	26—29	56—62
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	38—40	70—72
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	34—37	65—69
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite mlódsche krowy a jałojzy	30—33	60—64
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	24—29	54—59
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	38—40	70—72
2. ßrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	34—37	66 69
3. ßnadnje pizowane	30—33	62—65
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	48—51	78—81
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	44—47	74—77
3. ßnadnje wuwite wot zyza	39—43	69—73
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sschižењow w starosty hacz do 1¼ léta	54—55	69—70
2. mjaßne	52 53	67—69
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	48—51	63—66

Placzišna zitow a produktow.

Zitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 23 januara 1909 wot hr.	wot np	hacz hr.	hacz np	W Lubiju. 28 januara 1909 wot hr	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza . . . . bela	—	—	—	—	9	60	10	—
" . . . . zołta	—	—	—	—	9	30	9	80
" nowa	9	55	9	73				
Rožka	—	—	—	—	7	80	8	—
" nowa	7	88	8	—	—	—	—	—
Jećmjeń . . . 50 kilogr.	9	20	9	40	8	—	9	—
Wows . nowy	8	—	8	10	7	30	7	80
Hróch	9	50	12	—	11	—	11	50
Woka	8	50	10	—	9	—	11	—
Jahły	14	—	14	50	14	—	15	—
Hejduschka . .	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	2	—	2	50	2	20	2	50
Butra . . . . 1 kilogr.	2	30	2	40	2	30	2	40
Pschenična muka 50 "	10	50	19	50	—	—	—	—
Ržana muka . . 50 "	9	75	13	75	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	3	50	3	90	2	40	2	80
Ssloma . . 100 "	3	67	3	84	2	50	3	50
Prožata 816 schtuk, schtuka	8	—	24					
Pschenične wotruby	—	—	6	25	5	75	6	50
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	50	6	50	7	—
Pschenični gris	—	—	6	75	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	7	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (bela) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (zołta) wot 9 hr. 70 np. hacz 10 hr 05 np., rožka wot 7 hr. 90 np hacz 8 hr. 20 np., jećmjeń wot 9 hr. 25 np. hacz 9 hr. 55 np, wowß wot 8 hr. 05 np. hacz 8 hr. 10 np.

W Budyschinje placzeschе: kórz pschenizy (bela) po 170 puntach — hr — np. hacz — hr. — np., zołta — hr. — np. hacz — hr. np., nowa: 16 hr. 24 np. hacz 16 hr. 54 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 12 hr. 60 np. hacz 12 hr. 80 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 12 hr. 88 np hacz 13 hr. 30 np.

Wiczne placzišny w Kamjenzu.

28. januara 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 70 np. hacz 8 hr. — np., pschenza wot 10 hr. — np. hacz 10 hr. 20 np., jećmjeń wot 8 hr. 50 np. hacz 9 hr. — np, wowß wot 7 hr. 70 np. hacz 8 hr. 10 np., jahły wot 14 hr. — np. hacz 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., ßyno 3 hr. 50 np., běrny 3 hr. — np., ßloma (100 kilogr.) 4 hr. 34 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hacz 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 29. januara: Mhła a syma.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje 4. njedželu po tsjoch kralach rano w 7 hodž. duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěcz, ½9 hodzin farat Räda ßerbske a w 10 hodž. němske prědowanje. — Tydzeńske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Wórowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Bjedrich Hermann Hohlfeld, knježi hejtman w Lichanju, s Hanu Khrystianu Pjechez w Zyzezach.

W **katholskej zyrkwi**: Mikławsch Zofka, dźěłaćer we Worklezach, s Hanu rodž. Hizkez w Budyschinje.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Selma Frieda, Khorle Augusta Gärtnera, dźěłaćerja we Wulkim Wjetkowje, dž. — Frieda Hedwig, Handrija Pawoła Nowotneho, dźěłaćerja na Zidowje, dž.

W **katholskej zyrkwi**: Khorla, Alfreda Böhmy, depotoweho vizefeldwebla w Riesy, ß., rodž. w Dźěžnikezach.

Zemrjeli:

W **Michałskej wołzadze**: 21. januara: Hermann Rudolf, Bohuwěra Hermanna Wudowenza, schewza na Zidowje, ß., 8 m. 91 d. — Oskar Max, njemandž. ß na Zidowje, 2 m. 14 d. — 25. Bohumił August Pětsch, bywschi mlynk we Wulkim Wołzyku pola Spytez, we wokrjeßnej khorowni na Zidowje, 73 l. 9 m. 6 d.

W **katholskej wołzadze**: 24. januara: Olga, Josefa Oty, schewza w Dobruschi, dž., 9 m. 21 d. — 26. Franz Krajewski, dźěłaćer w Budyschinje, 44 l. 3 m. 25 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

4. njedželu po tsjoch kralach smeje rano ½8 hodzin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodzin farat Kschižan ßerbske a w 10 hodzinach němske prědowanje.

Wutoru 2. februara jako na Marje wuczišćenje budże rano ½9 hodzin ßerbska spowjedź a ½10 hodzin ßerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

4. njedželu po tsjoch kralach smeje duchowny Bojz rano we 8 hodzinach němsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja w 9 hodž. němske a ½11 hodzin ßerbske prědowanje.

Rolowe separatory

tunje a **dobre** a s pschihódnymi płaczenskimi wuměnjenjemi porucza

Budyska zentrala rolowych separatorow

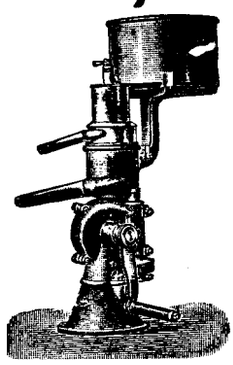
mějeczelej J. Pöthig a Ernst Falting.

Stare maschiny ßo do płaczenja hjeru.

Dołholětne rukowanje.

Kóżda maschina ßo wězywustojnje staji.

Ssobotu na kamjentnej haßy.



Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na ßukelnskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske žórło

sa

njewjesczinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßkuzenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowatnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Kupćan, na mjeno a khěžne čo. ledźiwaći!

Wulki wubjerk
ſzerbſkich a němſkich
ſpěwarſkich
we woſzebnych a jednorych ſwjaſkach porucza
J. Nowak
na ſnutskownej lawſkej haſzy 8.



Rowowe pomniki,
rowowe kamjenje a platy
kóždeje druziny, cžorne a piſzane,
ſ **granita, ſyenita, marmora, kalka** a **pěſkowza**
po modernſkim waſchnju trajne dźěłane po tunich płacžiſnach poruczataj
E. Hantusch & Co.
Kamjenjowy rěſak, toczerńja a polěrowarńja.
Wulki ſklad a pſchedawarńja
w Budyſchinje na Lubijſkej dróſy 10.
Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

• Njebychmy ſa mózno měli, •
ſo mohłe ſzo ſchaty bjes rybowanja a bjes bělenja na ſzłónzu ſnéhběle wupłokacź. A tola je temu tak, hdyž ſzo wubjerne nowe płokadło **„Dowěř ſzo mi“** nakožuje. Pſchi tym ſchaty njeczerpja a ſzo wjele dźěła ſalutuje.
Dóſtacź w pakczíkach po 25 np. w najwjazy klamarńjach a pſchedawarńjach.
Jeniczki fabrikant: **Eduard Stichel,** mydłar w Zſchopawje w Sakſkej.

Wſchě koprowe a blachowe wězy
nowe dźěłam a ſtare wuporjedźuju,
kaž tež
wodowody a druhe **wodźenja wuwjedu.**
E. Lehdrich w Ssmochczizach.

Woprawdźity Brockmannowy
pizowanſki kalk
ſnamjenjow A a B



kaž tež **ſzłoue kuluſchki** k liſanju po fabrikſkich płacžiſnach
Emil Dietrich w Lětonju.

Trjebane meble
ſzu na pſchedań pola
ſwudowjeneje **Schmolleroweje,**
parna cziſczerńja pjerjow,
na ſzukelnſkej haſzy czíſzło 3.

Sa czaſz naju
inventurſkeho wupſchedawanja
wot 1. hacž do 14. februara
ſzmój płacžiſny ſa najwjazy tworow ſ dźěła
hacž do połojzy ponižiloj.

Poruczamoj mjes druhim:

Dźělbu dźěczazych wobleczenjow,
prjedy hacž do 6 mk.,
nětkole po 1 mk. 25 np., 2.50, 3.00.

Dźělbu dźěczazych ſchórzuchow
hacž 90 cm dołhich
nětkole po 30, 60, 90 np.

Dźělbu dźěczazych ſchórzuchow,
czornych a bělych,
nětkole po 85 a 125 np.

Dźělbu woſzebnych ſchórzuſchkow
nětkole po 20, 45, 95 np.

Dźělbu reformſkich ſchórzuchow ſa žónſke
nětkole po 1.25 a 2 mk.

Dźělbu ſchtaltow ſe ſpiralnymi pjerami
nětkole po 1 mk.

Dźělbu barchentowych ſzuknjow a kholowow
nětkole po 125 hacž 175 np.

Dźělbu blidowych pſchikrywow,
barbunjepſchepuſchczatych,
nětkole po 1 mk. a 1 mk. 55 np.

Dźělbu zychow a wupjerkow, hotowych,
nětkole po 225 np. hacž 3 mk.

Dźělbu wutrěwazych rubiſchczow, wulkich,
1/2 duzenta po 90 a 175 np.

Dźělbu reformſkich ſpanſkich pſchikrywow
nětkole po 1 mk.

Dźělbu najlěpſchich barchentow k jakam,
prjedy po 80 np.,
nětkole meter po 50 np. atd.

Philippi & Co.
na bohatej haſzy 3.
Telefon 488.

Moje

inventurske

rumowanske wupředawanje

wot **wutory 2. februara**

hacž do **soboty 6. februara**

[tón krócž wurjadne składnostne kupje poskiczа.

1 dźělba cžistowolmjanych drastnych tkaninow, smuhatych a kaschczikatych, meter po 65 np.
1 dźělba jenotliwych wobleczenjow po 7½ mk., hódnosczž 40 mk.
1 dźělba židžanych tkaninow sa wobleczenja a blusy, meter po 75 np. hacž 150 np.
1 dźělba płóczliweho mušelina, nětkole meter po 65 hacž 100 np.
1 dźělba somotow sa blusy, nětkole meter po 75 hacž 125 np.
1 dźělba wotměrjenych bělych wobleczenjow, hewak 12—30 mk., nětkole po 5—10 mk.
1 dźělba bělych blusow hižo po 75 np. hacž 5 mk., hódnosczž 5 hacž 20 mk.

Žonjaca drasta

cžorne žaketty, pisane paletoty, kostümy, wjecžorne mantle, pscheprochowe mantle.

Lěcžne spódnje sukinje.

1 dźělba žonjazych paletotow wjele niže płacžisny.

Alphons Schauseil.

Wobhladanje na wupschedawanje stajenych tworow w interesy kóždeho leži.

Kosaze kože,

howjasu kožu, wowcžu kožu, wowcžu wolmu, kaniklaze kože, cželaze kože,

kaž tež wschě druhe kože po najwyschschich płacžisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi serbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach 11,

napschecža „słoteje hwězdy".

Spěwarske,

serbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a wosebnje do cželazeje kože swjasane hižo po 6 hacž do 10 hr. su na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Moje lětuſche

wulke

inventurſke rumowanſke wupſchedawanje

ſměje ßo wot

póndźele 8. februara t. l. hacž ßobu do ßoboty 13. februara t. l.

Wone wſchě wotdźělenja mojeje pſchedawarńje wopſchija a, kaž je **wſchoſtronſzy ſnate, pomyßlnje najwjetſchi dobytk poſkicza.**

Jan Jurij Pahn.

Stare knihi ßo derje a tunjo pſchewjazuja.

Sserbſke
a němſke

ſpěwarſke

w **trajnych,**
jednorych a tež najwoßebniſchich ſwjaſkach
na wulki wubjerk
tunjo porucza

E. A. Wetzke
(mějeczel **Fritz Richtér**)
— knihiwjazarnja —
na bohatej haßy 17.

Serbske blido
kóždu wutoru po 5 hodź.
w našej khoſejowni.
Wšitcy dobri Serbja su witani.

Pſchihódna ſkładnoſcz k kupowanju

ſelenoſchtwórtkowſkich darow.

Wot ßoboty 30. januara

ſkładnoſtnu kup

dźěczazych wobleczenjow, dźěczazych ſchórzuchow, dźěczazych mězow

na pſchedań pſchinjeßemy. Hewak tele wězy dwójzy telko płacza.

Leopold Posner

na bohatej haßy 4 **w Budyſchinje** **w ſtarej póſcze.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 6. | Sobotu 6. februara 1909. | Lětnik 68.

Swětne podawki.

Belgiszy so němskeho pschiwała boja.

Psched tydźenjom staj dwaj němskaj wojerskaj ballonaj blisko Antwerpena w Belgiskej k semi pschijěłoj. Jedyn s njeju s Kölna pschileczi a bě s pjeczomi offizěrami wobsadźeny. Kaž su belgiske nowiny shoniłe, su němszy offizěrojo s tamnischimi burami flamiszy rěczeli a so jich wuwopraschowali. Belgiszy su teho dla twjerdźe pscheswědczeni, so su němszy offizěrojo s ballonomaj s wotpohladom pschijěli, so bychu wobtwjerdźenja pschi delnjej Scheldeskej rězy wobhonili. Po belgiskich nowinach je twar tychle wobtwjerdźenjow hižo dokonjany, so so w bliższim czasu wójskej pschepodadza. Belgiske nowiny namjetuja, so dyrbi so hischcze wjazy wobtwjerdźenjow natwaricz a so wójsko polěpschicz, so mohło w pschichodnej wójnje pschiwał němskeho wójska do Belgiskeje wotrasyc.

So by Antwerpen na wschě możnosce pschi wudyrjenju wójny mjes Němskej a Franzowskej pschihotowany był, je belgiske knježerstwo wobsamkło, Antwerpenske wobtwjerdźenja posylnicz. Wot sejma so k temu 9 milijonow frankow żada.

Rěcżne sakonje sa Czechi

je awstriske knježerstwo sandźeny tydźeń khěžorstwowemu sejmej pschedpołożiło. Czechojo maja jednanje wo rěcżnych sakonjach sa Czechi we Winskej khěžorstwowej radze sa sranjenje statnych sakadnych sakonjow, dokelž ma wo tychle sakonjach po wustawje jenož czěski sejm wobsamknyc. Po knježerstwowej pschedłosy maja so Czechi do 139 czěskich, 95 němskich a 5 czěskoněmskich sudniskich wokrjesow dźelicz. Czechojo so tez teho dla nowym rěcżnym sakonjam pschecziwja, dokelž so pschi postajenju nowych sudniskich wokrjesow na geografiske a wobkhodne wobstejnosce njeje dźiwało a so s dobom nowe rěcżne sakonje tez sa Morawu a Schlesysku njesawjedu, hdyž su Czechojo w swojich rěcżnych prawach pschikrótscheni.

Knježerstwo so nadźija, so so s nowymi rěcżnymi sakonjemi napschecznosce mjes Czechami a Němzami pomjenscha. Kóždy Czech abo Němz budze w swojej rěczi se wschěmi wyschnosczemi ertnje a pisomnje wobkhadźecz móz.

Arnautojo pschecziwo Awstriskej.

Italiske nowiny „Tribune“ wobsah pomjatneho spisa podawaju, kotryž su Arnautojo (Albansy) turkowskemu knježerstwu, parlamentej a wulkomozam podali. W nim wobojenje wupraja, so budze so Awstriska dalschich balkanskich krajow mozowacz. Tole wotmysłenje so s tym pscheradza, so Awstriska, runjez je swojich wojakow s nowobasarskeho sandźaka wotwołała, tam politiskich agentow wudźerzuje, kotsiž so prózuja, hidu a njepschecželstwo mjes wěrywusnaczemi a narodnosczemi sbudźowacz. Arnautojo teho dla turkowske knježerstwo a parlament napominaju, so bychu so wschě możne naprawy k sakitanju zykosce turkowskeho knježerstwa cziniłe, a wulkomozy so napominaju, so bychu Awstrisku nusowałe, so by w mjesach wostała, kotrez su wuczinjenja Barlinskeho kongresa postajiłe.

Wójnske brónjenje w Serbiji

njepschestawajzy dale dźe. Podarmo su někotre wulkomozy serbske knježerstwo napominałe, so by wójnske pschihoty sastajiło.

Wójnski minister, general Živkowicz, je wot skupschtiny s nowa 33 milijonow frankow sa wójnske pschihoty żadał. Staroradikalni chzychu drje so tejle nowej żadanzy sapowjedźicz, tola skónczńje ju tola pschiswolichu, wopominajo, so by njerosumnje było, trěbne pjenjesy sa wójnu lutowacz, hdyž so Serbija tola njebudze wójny sminyc móz.

Serbske amazony.

2000 serbskich młodych żonow a holzow so hižo wot někotrych njedźel w trjebanju nowych tšelbow wuwuczuja, so by so Serbija w czasu stracha niz jenoż se swojimi synami, ale tez se swojimi dźowkami pschecziwo njepschecželej sakitała. W nowschich stawisnach je drje prěni krócz, so so żónske we wjetschej liczbje prawidłownje sa wójnsku służbu pschihotuja. To je s dopokasmom wótczinskeje sahorjenosce, kotraz je zyły serbski lud sapschimnyła. Sa swój pschichod, kotryž by so snicził, hdy by Awstriska Bosniju a Herzegowinu wobkhowała, je jedyn zyły lud hotowy, swoje żiwjenje woprowacz.

Ruske poszrědnistwo mjes Bołharskej a Turkowskej.

Wot pomérnje sméschnje małeje sumy 18 milijonow frankow wójna a mér mjes Bołharskej a Turkowskej wotwisujetaj. Tule sumu sebi Turkowska sa wotstupjenje Rumeliskeje wot Bołharskeje wysche teje sumy żada, kotruz je bołharske knježerstwo swólniwe, Turkowskej wupłaczicz. Turkowska bě s woprědka 150 milijonow frankow sarunanja żadała a je tule żadanku po sjednoczenym namołwjenju wulkomozow na 100 milijonow frankow poniżiła, Bołharska pak nochze se żanym wumënjenjom wjazy dyžli 82 milijonow dacz. So by tehole snadneho rosdźěła dla k wójnje njedóschło, je Ruska Turkowskej namjetowała, so chze sa Bołharsku 100 milijonow frankow sapłaczicz. Turkowska pak hotowe pjenjesy njedostanje, ale te 100 milijonow so wot wójnskeho dołha wotczahnu, kotryž wona hischcze njeje Ruskej wot poslednjeje rusko-turkowskeje wójny sapłacziła. Bołharska měła Ruskej nisku daň sa tule sumu dawacz, tola njetrjebała sa nju se żanymi krajnymi dołhodami rukowacz. Ruski namjet je w Bołharskej wjeselke pschihłosowanje nadeschoł, tola w Turkowskej so komdźa, jón pschijec. Turkowska je nětkole w tak wulkim pjenjeznym czěsnje, so njemóże statnym sastojnikam ani dźěl msdy wupłaczicz. Duż jej wo to dźe, so by hotowe pjenjesy do ruki dostała. S wotpłaczenjom dołha pola Ruskeje so jej njemóże pomhacz. Turkojo sebi tez na to njemysłe, tónle dołh w bliższim czasu wotpłaczicz. Radscho hacz s ruskim namjetom bychu so hischcze Turkojo snadz s mjeńschim sarunanjom spokojili, hdy by jo Bołharska hnydom wupłacziła.

Ssamosarjadnistwo sa rusku Pólsku.

Požadanje Polakow sa samosarjadnistwom ruskeje Pólskeje so pjecza bórzy dopjelni. Ruske ministerstwo snutskownych naležnosczow je sakonjowy naczisk na samosarjadnistwo pólskeho kralestwa — tak so ruska Pólska mjenuje — wudźěłało. Tele dny so wón ministerskej radze pschedpołoži, na czož so khěžorstwowej dumje pschepoda. Sskyschecz je, so so w pólskim kralestwje wólbne prawo wschěm měschczanam da, kotsiž su połnołětni a něłajku daň, runjez jenoż gmejnsku, płacza. Nadźijomnje so Polazy se samosarjadni-

ſtwom, kotrež jim knježerſtwo ſpožczi, ſpokoja. W ruſkej dumje je wulka wjetſchina ſapóßlanzow ſa wujednanje mjes Rußami a Polakami.

Napjatoſcz mjes Ameriku a Japanſkej

je po powjeſczach ſ Ameriki dżeń a ßylniſcha. Knježerſtwo ſjednoczenych ſtatow je hakle pſched krótkim ſ Japanſkej wuczinjenje dojednako, po kotrymž ßo ſdaſche, ſo je pſchiczina k wójnje mjes Ameriku a Japanſkej wotſtronjena. Tola Kaliforniſka ßo jako ſtaw ſjednoczenych ſtatow mako wo to ſtara, ſo ßo měr mjes Ameriku a Japanſkej ſakhowa, ſa nju je żiwjenjowe praſchenje, ſo ßo japanſkeho pſchiwala ſe ſakońſkimi ßrědkami wobróje. Kaliforniſzy ßo na to ßwobcżežuja, ſo Japanſzy wuczinjenja w naſtupanju pſchiczahanja Japanſkich do ſjednoczenych amerikanſkich ſtatow wobeńdu. W runej měrje ſ Japanſkeje drje wjazy Japanſkich, hacż je dowolene, do ſjednoczenych ſtatow njepſchikhadża, ſa to pak czim wjazy Japanſkich ſ jendżelſkeje poknózneje Ameriki (Kanady) do Kaliforniſkeje pſchiczahuje. So by ßo kraj ſ japanſkimi pſchiczahujemi njepóczrjek, ßo w kaliforniſkim ßejmje dwaj nowaj ſakonjej wuradżujetaj. Jedyn tejule ſakonjow rěka, ſo w Kaliforniſkej wukrajenjo njeßmědża direktorſke ſaſtojńſtwa w finanznych, wikowanſkich abo fabrikſkich pſchedewſaczach ſaſtawacz. Jeli ſo by tónle ſakoń do mozy ſtupił, dyrbjało wjele wikowaŕnjow w Kaliforniſkej ßwoje durje saczinicz. Druhi nowy ſakoń poſtaja, ſo wukrajenjo njeßmědża w Kaliforniſkej żanych leżomnoſczow wobßedżecz. S tym by ßo wobßedżeńſtwo wjele tyßaz japanſkich winizarjow wußwojiło. Mongolojo, to ßu Chineſojo, Japanſzy a Indiſzy ßu hižo po ſakonju wot ameriſkanſkeho měichczanſtwa wuſamknjeni, woni po tajkim po nowym kaliforniſkim ſakonju njeßměli żanych leżomnoſczow w Kaliforniſkej wobßedżecz. W Japanſkej ßu ßo ſe ſakonjomaj, kotrajż dyrbitaj ßo ſa Kaliforniſku wudacz, ßylnje roshorili. Japanſki póßlanz we Waſhingtonje je hižo pſchecziwo nimaj proteſtował. Kaliforniſzy pak ßo ſ tym njedadża wottraſchicz, ale na tym wobſteja, Japanſkich po ſakońſkim puczu ſ Kaliforniſkeje wucziſchczecz. Amerikanſke nowiny ßo teho dla wójny ſ Japanſkej boja; wone ßebi żadaju, ſo by amerikanſke wójnſke łódźſtwo, kotrež je na ßwojej jěſbje wokoło ßwěta do ßrjedżoſemſkeho morja pſchijěło, ßo rucże do czicheho morja wróczilo.

Towaŕſchniza.

(Pokraczowanje.)

Pſchi naſpomnjenju tuteho mjena ßo czecże czoło pokhmuri, towaŕſchniza pak ſ brunymaj wóczkomaj do ſemje ſhladowaſche.

„S jeje dowolenjom ßo ja nětkole wotßalu“, wona ke knjeni rjekny a, hdyż ta pſchikiwny, woſtaji czetu a wuja ßameju.

„Poßkuchaj, luby Jurjo“, ßlepa ſa khwilu rjekny, „hdyż na wuſtajeńzu do hłowneho měſta pojědżeſch, móżeſch ßo tam mi po nowej towaŕſchnizy wobhonicz. Wona dyrbi ſ dobreje ßwójby, hudżbnje ſdżěłana, wuſtojna na pſchedczitanje — nó, ty wěſch, ſchto trjebam a ſchto na to poſticżam.“

„Ssy ſ knježnu Schrodakez mjerſanje poměła?“ Jurij ßo dżiwajo woprascha.

„Ně“, wotmolwi czeta, pſchi czimž ßo ji czoło ſ nowa pokhmuri, „ale twój wuj Jakub mi mjerſanje czini. Też wón ßo wo moju towaŕſchnizu ſamołwja a ji ſ tym pſchebywanje w mojim domje njemóżne czini. Teho dla je ßo pola mje na njeho wobczežowało, dokelż je hižom ſ druhim po ßlubje. Duż ßym jeho krucże napominała, ale to njeje pomhało. To je knježna Schrodakez ßwojemu nawożeni napißała a tón pſchi tym woſtanje, ſo dyrbi wona hnydom ßłużbu wopuſchczicz a ßo na khwilu do domu ßwojeju ſtarſcheju wróczicz. Wona chże hiſchcże dżenża wotpucżowacz a dżiwajo na to nochżu a njemóżu jeje dlěje ſdżerżecz.

„Jakub drje ma hiſchcże ſtudentſke waſchnja“, Jurij wotmolwi, „nawuknje drje w bliſkoſczi ßwojeje czety ſ druhimi ludżimi lěpje wobkhadżecz. Twoje pſchikaſanje chżu we khłownym měſcże wobſtaracz.“

„Dobre“, luby Jurjo.

„Nětkole dyrbju tebi hiſchcże něſchto zyle dżiwne powjedacz“, młody ſchoßaŕ dale powjedaſche, „ſchtož je ßo dżenża na różowym dworje ſtało, hacżrunje naß to niczo njenaſtupa.“

„Tola żane njeſboże?“

„Sa tym każ ßo wukkaduje. Temu, kohož je podeſchło, je to njeſboże, kohož niczo njenaſtupa, jeno wucżba.

Jurij nětkole wo wopycże pſchekupſkeho radżiczela rosprawjeſche hacż do teho wokomika, w kotrymž bě druhi knjes pſchiſtupił a ſ nim rjenje franzowſki ßo rosmołwjał.

„Wobaj knjeſaj ani ſdacża wo tym měłoj njejſtaj“, Jurij pokracżowaſche, „ſo bě naſch jednory ſahrodnik prjedy dołho w Franzowſkej pſchebywał a ſo franzowſchczinu tak derje rosymi, każ ßwoju maczerńu rěcż. Wón wěſo ßebi niczo pytnycz njeda, ſo jemu ſ rosmołwy żane ßłowo wuſchko njebě. Po wſchěm ſdaczu bě druhi knjes wobkhodny ſaſtojnik pſchekupſkeho radżiczela. Wón bě ſa nim ſ hłowneho měſta pucżował, ſo by jemu jenu pſchecżiwnu powjeſcz pſchinjeßł.“

„Najſkerje tu, ſo bě jemu pokladnik twochnył?“ czeta měnjeſche.

„Ty ßy jo ſhudaka!“

„Aw, to je wjele!“ czeta ſawoka. „Njeje dha ſahrodnikej ßwoje mjeno prajił.“

„Jan Płoßkowicz jeho firma rěkaſche.“

„Jan Płoßkowicz, tón ßwat!“ czeta tak rosbudżenje ſawoka, każ człowjek na boloscziwu wěz ßo dopomni.

„Schto czi je, czeta?“ ßo Jurij ſtaroſcziwje woprascha, pſchetož wona bě na dobo na ßmjercz ſblědła.“

„Niczo, Jurjo, niczo“, wona wotmolwi, „to bě jeno wokomiknita ßłaboſcz.“

Woprawdże bě ßo Karolinje bórſy ſaßo naturſka barba do wobliczа wróczika a Jurij ſměrowany wot njeje woteńdże. Ale pſchi ßebi bě pſcheßwědczeny, ſo mějeſche mjeno Płoßkowicz w czeczinej ſańdżenoſczi, wo kotrejż tak mało powjedaſche, něſchto jara ważne ſnamjenjecz; jeno to bě jemu dżiwno, ſo bě to ſrudny poměr, w kotrymž ßo ji tamny muż jako ßwat pokaſowaſche, mjes tym ſo tola hewak ßłowo ßwat na kwaßne wyſkanje dopomina.

III.

Hdyż bě Karolina Halakez na tamne njenadżite waſchnje różowy dwór namrěła, da pſches ßwojeho rěcznika wußlědżowacz, hacż ßu hiſchcże khudźi pomozy potrěbni pſchiwuſni, ſ kotrymiż mohła ßo do ßwojeho ſboża dżělicz. Ale ßmjercz bě hižom telko ßobuſtawow tuteje ßwójby ßobu ſebraka, ſo mózachu jeno dweju woßyrocżeneju hólzow wußlědżicz, kotrajż ßmědżeſchtaj ßo ſa Karolinaj pſchiwuſnaj měcz, runjeż bě to khětro daloke pſchiwuſniſtwo. Wobaj běſchtaj wujej a to kuſinaj, a běſchtaj jara wot ßebje ſdalenaj żiwaj. Dwělětneho Jakuba da Karolina ſ Hamburga pſchińcz, hdżeż bě na gmejnſke wudawki we wuſtawje ſa dżěczi; ſchěſczělětneho Jurja ßebi ſ Wrótßławſkeje ßyrotownje wużada. Wobeju da ſtaroſcziwje wukubłacz a jeju ſa herbow poſtaji.

Jurij, ſtarſchi mjes hólzomaj, poſdżiſcho wulki lóſcht do ratarſtwa pokaſa, a ratarſku ſchulu wopytowaſche, na różowym dworje do praktiſkeje ßłużby ſaſtupi; po ßmjerczi ſtareho, wupruhowaneho ſchoßarja, kotrehož bě Karolina ſ namrětym kubłom pſchewſaka, hoſpodarjenje ßamoſtatnje dale wjedżeſche. Jan bě ßwoju wěz dokładnje nawuknył, bě pilny a dźěławy a zyle ſpuſchczomna a czeſtna powaha. Dowěry hódniſchimaj rukomaj ßlepa wobßedżerka njebudżiſche ßwoje ſaſtupjenje mohła dowěricz, hacż běſchtej ruzy tuteho ſchwarneho młodeho mużſkeho, kiż „czecże“, ßwojej dobroczerzy, njewobmjeſowanu dżakownoſcz wobkhowa. Mjenje wjeßela wona na ſchtyri lěta w młódſchim Jakubje dożiwi. Wón ſwchak bě mjes nimaj wobdarjeniſchi, ale wón tuteje wubjerneje ſtrony njewużiwaſche, ale daſche ßo ſ tym k lěnjoſczi a lohkomyßlnoſczi nawabicz. Wón bórſy pſchiwukny, ſo dyrbi czeczina ſtaroſcz wo njeho, prjedyſcheho khowanza Hamburgſkeho wuſtawa ſa dżěczi, něſchto bycz, ſchtož ßo zyle ßamo rosymi. Ssebicznoſcz a żadoſcz wużiwanja ßo w jeho powaſy jako najhórſchej ſtronje wutworiſchtej; ſo mohł ßwoje ſaměry dozpěcz, ßo też kſchiwych puczow njeſdalowaſche. Najwſchelakoriſche pſchihotoważe wuſtawy jedyn po druhim wopytowaſche: gymnaſium a konſervatorium (ſa hudżbu), kadetownju a moleŕſku ſchulu; ke wſchěm tutym powołanjam mějeſche jedyn dar ßobu, ale ſa żane ſ nich khutnoſcże a wutrajnoſcże njemějeſche a wſchudżom bu ſłych kuſkow dla wupokaſany. Skónczńje na polytechniku ſaſtupi a ßo ſdaſche, ſo tu wutraje, ale po prawom bě to jeno akademiſka ßwobodnoſcz, kotraż ßo jemu na polytechniziy lubjeſche, njewjaſane, ßamopaſchne ſtudentſke żiwjenje, ſwjaſkowa korczma a bjechtowaŕnja (Fechtboden), wujěſdżowanja, piwowe komerßy a hra ſ khartami. Hižom ſchěſcz ſemeſtrow bě „ſtudował“, a ſawěſcże chżyſche ßo jemu hiſchcże junu tak dołho ſtudowacz. Tu ßo daſche k temu ſawjeſcz, jednemu ßwojich profeßorow wokna rosbicz a nózneho ſtrażnika, kotryż bě jeho pſchi tym lepił, pſchebicz. Njewotwobroczomny ſczěhwk bě, ſo bu tu wupokaſany. W ßwojich tſjoch akademiſtich lětach bě tak ſ lohka żiwy był, ſo dyrbjeſche jeho czeta dżeßacz tyßaz toleŕ dołha ſa njeho ſaplacżicz. Nětkole chżyſche każ jeho wuj Jurij ratař bycz, a dokelż ßo jeho czeta dobreho wuſpěcha nadżijeſche, hdy by pod jeho dohladom bliſko

pschi njej ßamej a hdy by w ßamocże njesnateho žiwjenja sawjednemu wobkhadej hłowneho města sdaleny wostał, pschiwsa jeho na ßwoje kubło k ßebi. Cžłowjek by ßebi myßlił, so bě pschecžinjatosćž a njewobmjesowanu lohkomyßlnosćž nětkole jedyn a dwazyćži lět stareho wuja, kotrehož dotalne zyłe žiwjenje a cžinjenje bě ßamy njedžak pschecžiwo jeho dobrocželzy, napoßledku jeho sćerpnosćž tola dowuczerpała, jeje dowěru podrała, jeje luboscž shubiła. Ale temu nihdy tak njebě, pschetož cžeta Karolina bě ßlepa a Jakub pschehnaty lischcžeł. Wón móżesche niz jeno cžinicž, kaž by do ßo schoł, tak so ſ wutrobu hnujazym roskaczom polěpschenje lubjesche, ale wón mějesche też saßlepjeny dar, ßwoje tajene cžucža w rjanych schtucžkach wusnawacž. Baßnicž móżesche, kaž pjekał brazle pjez, a runjež żenje noweje myßliczki w nich njebě, na cžetu tola bjes wliwa żenje njebywachu, pschetož wona bywasche kóżdy krócž woßobinski pschedmjet, kotryż Jakubowe baßnje ßławjachu. A tak ßo stawasche, so dyrbjesche bjes mała kóżdy krócž Karolininy dobry ßłób podležecž a jeje pyschnosćž dobycž, kotrejż ßo Jakub lischcżesche. Wona ßebi myßlesche, so pscheklepane rymowanja jeje wuja ſ woprawdże dobreje wutroby wukhadżeja a teho dla mějesche wschitke ske kußy jeno sa sabłudżenja pschinarodżeneje lohkomyßlnosćże, kotrychž cžłowjek njedyrbjał pschejara krucże ßudžicž. Nimo teho młodeho nadžije połneho mużikeho hischcże też nimo měry swucżny bassistowy hłóß podpjerowasche, kotryż cžecże hudżbniske wucho roswjeßelowasche. A tak Jakub mohł rjez baßniszy pschetrjechjeny psched jeje duchownym wócžkom stejesche, pschetož jeho ſ dobrymi dnjemi wukormjena postawa, tołste wobliczo se „ßmykami“, kotreż běchu jemu ſ mnohich pukow nastałe, a ſ falschnymaj cžornymaj wocžomaj běchu ßlepej knjenje runje tak njesnate, kaž rjane sjawne a cžestne Jurjowe wobliczo, kotrehož twjerdże swucżeny hłóß bě drje wuchu pschecžiwny. Tak ßo sta, so Jakub, njedžiwajo wschěch wězow, kiž běchu ßo stałe, tola w cžecžinej wutrobje dobycžeŕ wosta, haj wón hischcże ßamo lěpsche městno wobkhowa dyžli Jurij, kotryż tak polěkowazych, swonkownje wobkedžbujomnych wubjernych stronow njemějesche. (Pokracžowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Woheń.) Sańdżenu ßobotu bě w Altmannez składowni woheń wudyrił. W tepjerni běchu ßo wołmjane łapy sapałiłe. Wohnjowa wobora sa krótki cžaß woheń podußy.

— W Budyško-Kamjeńskim khěžorstwoßejmskim wólbnym wokrjeßu sozialdemokratoju pschi pschichodnych wólbach dżěłacżerskeho sekretara měschczańskeho sastupjerja Wylema Buka w Draždżanach sa kandidatu postaja. Buk, kotryż je ßo 1869 w Budyschinje narodźił, je hižo wjazy krócž w Budyschinje w sozialdemokratiskich shromadźiznach rěcżał.

— Powodżenje. S nahłym rostacżom wulkeho ßněha, kotryż bě ßo njedżelu a póndżelu naschoł, a ſ deschczowazym wjedrom je njenadżijzy we wulkim dżělu Němskeje a Awstriskeje wulka woda nastała. Też w Hornjej Łužizy ßo schtwórtk rěcżnischcża bórsy ſ wodu napjelnichu a schucżaze żołmy niziny daloko pócżrjechu. Hižo schtwórtk dopołdnja se Sohlanda nad Spr. powjescž wo wulkej wodże do Budyschina dóńdże, kotraż ßo hnydom dale do Hródka a Khocżebusa póßła. Wjecżor w 9 hodžinach bě woda pschi moscże Draždżanskeje drohi meter wysche null stupiła. Psched tymle mostom a pod nowym mostom psches Sprejny doł bě ßo łód satykał, tak so dyrbjesche ßo wón rostsělecž. Wokoło 12 hodžin wschón łód bjes wobschkodżenja wotpłuwa, khiba so ßu ßo pschi mostowym twarje nětkotre koły wottorhnyłe.

W Sohlandże bě hižo ßrjedu w nozy Sprewja ſ rěcżnischcża stupiła a wjeßnu drohu ſ městnami ¼ metra wyßoko pócżrjeła. Nětkotre dwory běchu zyle ſ wodu wobdate. We Wjernarjezach bě ßo jena khěża tak podmlěwa, so hrożesche ßo saßypnyc. — Na Holbinsko-Dürrhennersdorfskej żelesniziy dyrbjesche ßo wobkhad sastajicž, dokelž bě wulka woda żelesnizu khětry kruch powodźiła.

W Sprembergu ßo pschi Sprewi natwarjene khěże ßrjedu w nozy pócżrjechu. Jich wobydlerjo běchu we wulkim strasche a dyrbjachu ſ domow cžeknycž, je dźiwje schucżazym żołmam pschewostajiwschi. Podobny strach ßu wobydlerjo Wopakeje a Fugawy pschětrali. Kak wulka je ßo schkoda naczinika, budże ßo hakle pschewidżicž hodżicž, hdyž budże woda wotběżana.

W Budesteżach bě woda schtwórtk popołdnju 3 metry 20 zentim. wysche null stupiła a wschě tamnische łuki powodźiła.

Runje kaž Sprewja bě też w Cžornizy woda psches brjohi stupiła a pucże pola Spytez, Přěcżez, Cžěschkez, Běcżiz a Haßlowa powodźiła. W Spytezach je ßo khěžeŕ J. E. Nowak tepił, hdyž łodowe schkruty wotstorkowasche.

Pola Kamjeńża bě ßo zyła nizina ſ wodu Cžorneho Halschtrowa pócżrjeła. K sahacżenju dyrbjachu ßo wojazy na pomoz sawołacž. S wjele khěžow dyrbjachu wobydlerjo psched wodu cžeknycž.

W Žicżenju bě we wulkej wodże schoßar tamnischeho knjeżeho dwora do ßmjertneho stracha pschischoł. Pohoncž tamnischeho młyna jeho se ßamßnym ßmjertnym strachom wukhowa. Też w Žicżenku mějachu wulku nusu powschitkowneho powodżenja dła. Stysknje tam na swucżenu zaktu cžakachu. Podarmo sa zaktowej żonu shładowachu. Tola ta njemóżesche do wßy dóńcž, dokelž bě nascha hewak ßnadna rěcżka na wjeßny pucž wustupiła. Skónczńje ßo tyscheŕ W. ßmili a khróble psches wodu pscheskakawschi zaktowu żonu ſ jejnym korbom na khribjet wsa a ju psches wodu do wßy donjeße.

We Wósborku ßo Lubata ſ rěcżnischcża wuliwasche, a woda do nětkotrych domow stupi. Młynkej Rudolfej, kotryż bě w najwjetschej nusy, wohnjowa wobora na pomoz khwatasche. Wot lěta 1897 njeje na Lubacże tajka wulka woda była. Łodowe schkruty ßu wjele schtomow wobschkodźiłe.

W Radebergu běchu ßo nisko leżaze městowe dżěle ſ Röderskej rěku pócżrjeke. Mittagez młyn a ßrjedżny młyn běschtaj koło wokoło ſ wodu wobdataj a wot wscheho wobkhada wotsamknjenaj.

Pod wulkej wodu je Oschatz cžežko cžerpił. Rěcżka Döllnitz ßo do torhazeje rěki pschetwori. W delnim měscże dyrbjachu ßo wobydlenja wopuschcżicž, dokelž woda w nich poł kohcża wyßoko stejesche. Najhórje je ßo Fischerez fabrika filzowych tworow potrjechiła. W jejnej maschinowni woda meter wyßoko stejesche. Murje jeneje kólnje ßo ſ wodu wutłóczichu a barbowe ßudy a druhi material po rězy dele wotpłuwachu. Pschipołdnju dyrbjesche ßo koutorowy personal ſ wosom ſ fabriki wuwjescž. Wojeńske konje, kotreż blisko rěki w měschczańskich hródżach steja, dyrbjachu ßo teho runja wotwjescž. Wobkhad po żelesnizy do Mügelna je ßo sastajił.

W Döbelnje bě Mulda tak wyßoko stupiła, kaž to dołho wjazy njepomnja. Město je bjes płuna (gasa) a picżneje wody. Po delnim torhoschcżu, Körnerskim naměscże a nětkotrych drohach woda żołmi.

Jara cžežko je ßo ſ powodżenjom Vogtlandska potrjechiła. W dokomaj Halschtrowa a Syry ßu daloke strony powodżene. W Untersachsenbergu, wßy pod Aichskej horu pschi cžeskej mjesy, je ſ powodżenjom cžežke njesboże nastało. Tři domy, dwě bróżni a jena kólnja ßu ßo wotpławiłe. W Bärenlochu żołmy jenu połnu bróżeń a jedyn dom wottorhnychu. Pschi tym je jena dżewjecżlětna holza żiwjenje shubiła a ßo jedyn 13lětny hólz cžežko sranił. Brunndöbra, Klingenthal a druhe wßy běchu teho runja we wulkej nusy. Se ßo ßuwazym ßněhom ßo dwaj domaj wottorhnyschtaj. Hdyž ßo roswalischtaj, 40lětny harmonikihkłoßowaŕ Vogel, jeho ßyn a schewz Vogel se ßwojej ßwójbu wó jstwje ßedżachu. Jedyn dżěl doma ßo hnydom w żołmach shubi. Pschi tym ßo Vogel mori. Jeho żona je ßo shubiła; wona je drje też ßmjercž pocżerpiła. W Nostwizach pola Elsterberga je ßo dżeßacżlětny hólz Rahmig ſ wyßokonapjatym Halschtrowom ßobu storhnył Cžełko njejßu hacž dotal namakali.

S Limbacha nad L. pißaju, so ßu ßo w Staffelskej porzlinańi tsjo dżełacżerjo tepili; ſ Bonna je powjescž pschischła, so je ßo pola Hennefa 6000 wowzow tepiło.

S zyłeje Thüringskeje powjescże wo wulkim powodżenju pschikhadżeja. W Sondershausenje je rěka Wipper wulki dżěl města pócżrjeła. Woda tak rucże pschiběża, so wobydlerjo njemóżachu ſ domow cžeknycž. Wojazy w Sondershausenje ßo do wokolnych wßow na pomoz wotpóßłachu. Wobydlerjo dyrbjachu ßo ſ cžołmami a pławami ſ domow wuwjescž. Wjeß Stockhausen, hdżež je ßo młynske hacżenje pschedrěło, ßo wulkemu jěsorej runasche. Pola Großfurra ßo żelesniznu naßyp pschedrě. W Mühlhausenje ßo wulki dżěl města powodźi. Wot Mechterstädta hacž do Hörschela je zyła krajina jena ßwětlina. Mjes Sonnenbergom, Koburgom a Lauschu je něhdże połstatyßaz kóßnych metrow powodżenych. W Grünthalu je ßo wjele skotu tepiło.

Też Hessenska pod powodżenjom cžežko cžerpi. W nižinach rěkow Fuldy, Werry a Egera je ßo ſ najmjeńscha 18 mostow wotpławiło. Wulki żelesny móst pola Hoheneicha je ßo saßypnył. Runje tak je ßo nowy żelesny móst pola Egerbrinka saßypnył. Woda je sa 6 hodžin 4½ metra wysche stupiła. We Warburgu dyrbjachu je 60 khěžow dła stracha, so ßo saßypnu, wobydlerjo wucżahnycž.

Wobkhad na żelesnizach je ßo w Thüringskej a Hessenskej swjetscheho dżěła sastajicž dyrbjał.

Rěki, kotreż ßo ſ ranja do Rheina wuliwaju, ßu teho runja

wšy a města powodźike. Burjo maja wulku nusu, so skót s hródźow wukhowaju.

S **Hodźija.** Pjatk tydźenja je so składownja tudomneho klamarja Ernsta Lobody wotpalika. Pschi tym je so něhdźe 150 zentnarjow wotrubow sniczko, kotrež njeběchu sawěsczene. Ssemichowska a Zicźenska wohnjowa wobora žebi hascherske myto dobuschtej.

S **Hodźija.** Sańdźenu sobotu bu nasch nowy 2. wucžer, knjes Gustav Böhmer s Dažina, dotal wucžer w Sohlandźe sa Lubijom, w Hodźiju powitany. Schulske dźěczi běchu jemu s woběmaj wucžerjomaj napscheczíwo pschischke. Psched domom postrowichu jeho knježa: rycžerkubleŕ Leuthold jako pschedsyda schulskeho pschedstejiczeŕstwa, gmejnski pschedstejiczeŕ Bräuer a farař Kschižan s Hodźija, na czoż wón wotmolwi. Pondźelu bu wón do swojeho sastojnstwa jako 2. wucžeŕ a kantorowy sastupjeŕ sapokasany. S wutrobu jemu wscho sboże do jeho sastojnstwa pschejemy.

— Dotalny vikař, k. Donat, poda so njedźelu do Wjasońzy, so by tam se schulskim vikarom byl.

Se **Spytez.** Žałosne njesboże je so tudy pschi wulkej wodze sańdźeny schtwórtk stako. Mlynski pschi tudomnym Radzez mlynje a wobsedžeŕ khèže, Jan Ernst Nowak, bě sobu s druhim napławjene schkruty pola Hermanez mlyna se žerdźu wotstorkowacź spytał, so mohła woda wotběžecź. Pschi tym bě jeho do schkrutow saschtapjena žerdź s brjoha do rěki storhnyła. Pschi swylnej, torhazej wodze bě pomoz njemózna. Hacź do schtwórtka wieczora hischcze jeho czěło namakali njeisu. Njesboże tuteho mkodeho, sprózniweho muža wschudźom wutrobne dźělbracze wubudźuje. Wón je hakle 30 lět stary, 3 léta ženjeny a sawostaji wudowu, rodźenu s Pschěsdrjena, a jene dźěczo.

S **Kubschiz.** Njedaloko nascheho sastanischcza mjes Kubschizami a Pomorzami je pondźelu rano jedyn pólski dźěłacźeŕ s wosa, kotrehoż durje běchu so same wot sebje wocźiniłe, wupadnył. Snjesboženy bě sebi hłowu czežko sranił a s krwju połaty na tudomne sastanischczo pschińdze. Wón je so pjecza na jene kubło w Njeswaczidliskich stronach pschistajił.

S **Pomorz.** Jedyn ludźozy wós 2. klasy czaha, kotryż wieczor wokoło 7 hodźin nimo Pomorz pschijědze, bě so pondźelu horzy sběžał a so sapalił. Woheń mózesche so podusyczź, prjedy hacź wjetscha schkoda nasta. Wós dyrbjesche so s czaha wuwsacź.

S **Njeswaczidła.** Kaž bychu so wětsikez hólzy na semju roshněwali, tak sathadźachu, howrjachu, mjetachu, sajachu a sakrywachu pucže a sczeżki s hłubokim sněhom. Bjes dźiwa teho dla, so kóždy staroscźiwje s woknom won pohlada, hacź by sańdźenu njedźelu na serbsku shromadźiznu a wieczor na konzert a dźiwadło sebi dóschoł. Najebacź hrosneho, haj wohidneho wjedra seńdze so tola czrjódka swěrnych Sserbow, so by so wo sakoženju serbskeho towaŕstwa wuradźowało. Knjes Czech s Lomska wotewri shromadźiznu, powita lubych Sserbow s bliska a daloka a wukoži samer sthadźowanki. S dobom też wobžarowasche, so je nam njepschihódne wjedro wjele seschkodźiło. Dale spominasche na to, so su Sserbjo spokojni a pschezo swěrni poddanjo swojich wjerchow, khèžora a krala byli a też wostanu. A hdyż runje w poslednich dnjach swieczesche nasch lubowany khèžor swoje 50. narodniny, dha też chzemy my swoju pschikhilnosćz a lubosćz s tym wopokasacź, so jemu tsikróczny sławu wunjesemy, kotrejž pschitomni móznje pschihłosowachu.

W dlejschej rěczi rosłoži nětko knjes wucžeŕ Kral, schto serbske towaŕstwo sa Njeswaczidlczansku wosadu chze. Hnydom pschi sapoczatku naspomni, so nima někajkeho njepscheczelskeho samera pschecźiwo naschim krajnym bratram druheho naroda. Wone chze jenoż w měrje a lubosczi hajicź serbsku rěcź a waschnja, narodne poczinki a nałożki, chze so wo to prózowacź, so by nascha maczerna rěcź dale so roswiwała a serbski spěw nam saklinczał na naschich serbskich sabawach a sawjeselenjach. To nam nichtó sa sko měcź njemóże a njesmě. My mamy wojowacź sa wobstacze a sdźerżenje nascheje narodnosćze, kotrejž se strony skażenych a wotrodźeńskich Sserbow wulki strach hrosy. Hdy bychu tuczi jenoż sa swoju wosobu shubjowali wschě nězniische czucza sa narodnosćz, dha jich so strachowacź njetrjebali. Woni pak spytaja też druhim rubicź maczernu rěcź a wótzow waschnja a wusměschuja je. Rěcźnik Sserbow do towaŕstwa wołasche, kiž so swojeje serbskeje krwě a pokhada njehańbuja. Schtóż sebi to waži, schtoż je nam wot Boha darjene, tón też dobru wutrobu wobkhowa sa lud a kraj. S njej rostu bohabojosćz, kraloswěrnosćz a lubosćz k bliżschemu. Duż njech swěczi tuto towaŕstwo kaž rańscha hwězda druhim wosadam, hdyż hischcze žane njeje, a kaž Jutniza njech wodźi lubych Sserbow Njeswaczidła a wokolnosćze na pucźu lubosćze k narodnosczi a wěrje. Tak sbu nowemu towaŕstwu kschczene mjeno a rěka „Jutniza“.

Knjes wucžeŕ Sskodeńk pschejesche nowemu towaŕstwu wjele sboża a napominasche, w skutku bycź Sserbja, serbske czažopisy a nowiny podpjeracź, też swoje nakożki, kaž dobry serbski postrow „Pomhaj Bóh“ wobkhowacź. Wón skónczi swoje słowa se serbskim pschisłowom: „Hdyż je Bóh sa naš, njech je swět na naš.“

Knjes Miczka s Rakez wopominasche s krótka běh Rakeczanskeje „Lipy“, kak je wona pschi swojim 29 létnym wobstaczu mnohe wichory pschetracź dyrbjała. Hižo doprědka wěschczesche so mkodemu towaŕstwu, so pschezo słóncźko swěczicź njebudźe. Pschi wschěm namakaju so njepscheczeljo, kotsiž podrywaju a schczuwaja. Ale tehdom rěka, krucze stacź, so niz bojecź, a to, schtoż je sprawne a dobre, dźerżecź.

Mjes tym dóńdźe też knjes farař Waktař. Wón porěcza k swojim Sserbam lube a jadriwe słowa, so skožujo na słowa swjateho pisma: „Bojcze so Boha, czeschczcze krala a lubujcze bratrow.“ Dopominasche na nětko we swěcze knježazu njewěru, hinaschi duch rosliwa swoje mozy a chze nam rubicź wěru naschich wótzow. Schtóż so hischcze teje dźerži, tón też sawěscze swětne knježeŕstwo czeschczuje. A dokelž su Sserbja s wjetscheho dźěła tajki pobožny a swěrny lud samo w struchłych czasach, dha naš też kral lubuje a rad wo swojich Sserbach rěczi. Hižo dźenźniscna shromadźizna swědczuje rěcźnikej, so towaŕstwo žaneho njepscheczelskeho smysłenja nima, ale jenoż to dźerżecź chze, schtoż ma. Se swědomjom a wutrobu chzemy to sapschimnycź, schtoż ma so nowe tworicź. Na tych wschak wjele njeje, kotsiž swoju narodnosćz wot so czisnu, njejsu Němzy a niz Serbja, kaž to na jenym dźěle pruskeje Łužizy widźimy. Haj, to je historiski dźiw, so so Sserbja jako mała kupa mjes móznym Němzowstwom su sdźerżeli. Narodnemu skutkej pscheje rěcźnik wjele sboża.

Pschedsyda dźakowasche so rěcźnikej sa wutrobite słowa a shromadźeni jemu k czesczi postanychu.

Někotre pokiwy k dalschemu wuwiczu sdźěli knjes wucžeŕ Kral na podłožku wustawkow druheho serbskeho towaŕstwa. Też jednasche so wo pschichodnej shromadźisnje, kiž so w Serbskich Nowinach wosjewi a s wjetscha kóždu schtwórtu njedźelu měsaza so wotměwa. Postrow a sbožepschecza póssłachu s Lipska „Sorabia“, kk. farař emer. Jakub s Budyschina, basnik Czischinski, pschekupz Bart s Brěsynki, Kruža s Rakez a knježna Hana Zyžez s Draždźan.

Po pschecźitanju protokolla słónczi pschedsyda shromadźisnu. — Do towaŕstwa da so 20 sobustawow sapisacź. Mała ale dobra czrjódka, kotrymž bórsy so mnosy pschidruża.

Po dlejschej pschestawzy wustupi Khrósczańska „Jednota“ a sanoscha lubosne ludowe khory, kaž też khory czežscheho wobsaha. Njeje drje saměr mojeje rosprawy, je jedyn po druhim mjenowacź. Lubiło so so wschě, kaž mózne plazanje to dopokasa. Knjes Kral rezitowasche něktore basnje Czischinskeho, a knjes kantor Hila rossasni s krótkimi słowami saměr serbskeho wieczora.

Ssobustawy Jasseńczańskeje „Jednoty“ pohrachu s wuspěchom zort „Jědźk a lénjoch“, kiž wschudźom pschihłosowanje sbudźi. Tak też tu.

Pschedsyda „Jednoty“ pschejesche nowemu towaŕstwu kcźěw a róst, dźakowasche so hoscźom, kotsiž běchu najebacź hrosneho wjedra samo s Pruskeje pschikhwatali a wunjesse słónczne tsikróczny sławu na Jeho Majestosćz krala Bjedricha Augusta.

K temu pschisamknychu so reje a sabawa. Spodobało je so wschěm a skoro nikomu so domoj njechasche, hdyż bě postajeny czas tu. Scherjepatka je drje sa snjesbožených w Italskej swostała a tak so dwoji skutk sjednoczik — narodny postup a podpjera bliżscheho. Bórsy na sasowidźenje pola naš.

S **Rakez.** Njedźelu 14. februara so sa Sserbow Rakeczanskeje wosady sasso serbski swjedźeń wuhotuje. Tutón dźeń serbske towaŕstwo „Lipa“ swój 29. saloženski swjedźeń se spěwnym konzertom, dźiwadłom a rejemi swjeczi. Kaž słyschimy, so pschedstaja: „Burska krej“, wulka hra s burskeho žiwjenja. Tak je so „Lipa“ sasso na nawuknjenje jeneje wulkeje hry smużika. Czisty wunoschk so sa postajenje diakoniszy nałoži, kotraž budże khorych a bědnych w Rakeczanskej wosadze wothladowacź. To je wulkeje khwalby hódne. Duż njech so Sserbjo s Rakez a wokolnosćze s wulkej sylu njedźelu 14. februara wieczor 1/2 8 hodźin do hoscźenza „sakskeho doma“ seńdu, so bychu dobry skutk podpjerali, kotryż jim samym k lepschemu słuži.

S **Lubija.** S „mjedoweje studnje“ domoj duzy je wutoru mandźelska stótneho wikowarja Pfuhla padnyła a sebi ruku stamała.

S Lubija. Wotwodnizy (pulsowe žily) žebi pscherěšnywschi je žebi 28lětna njewoženjena dźowka pschekupza Seyferta žiwjenje wsała. Dołholětna cžuwowa khoroscź je s pschiczinu njeskutka była. — Ssobotu je žo tudomny pschekupz Schotte njesnatych pschiczinow dla satšělił.

S Halschtrowa. 17lětny žyn žiwnoscźerja Berndta bě se skale, w kotrejž dźěła, dynamitowu patronu domoj pschinjesł. Tam wón s jehku do njeje kałasche. Pschi tym patrona rosbuchnywschi njewobhladniwemu pachołej tši porsty lěweje ruki wottorhny.

S Draždźan. Kral Bjedrich August žo kónz februara pschedwidomnje s Antwerpena na mórske puczowanje wokolo Franzowskeje a Portugalskeje do žrjedžoseńskeho morja poda. W Algieru, pschi sizilskej kupje atd. wón wospjet s łódže na kraj póńdže. Na domojpuczu, na kotryž žo kral s Neapla nastaji, chze wón žwoju w Genua bydlazu cžetu, Genuasku wójwodku, wopytacź. Hischcże do jutrow žo kral do Draždźan wróczi.

S Brěsyschcza. Schtwórtk tydźenja wjeczor pod tšěchu wuměńka khěžerja Preusche woheń wudyri, s kotrymž žo kósta slě wobschkodźichu. Wohnjowa wobora a wjeżnjenjo woheń podubychu.

S Brěsowki. Na khěžorowym narodnym dnju, dźeń 27. sańdźeneho měżaza, je nam nasche wojerske towarstwo rjany sabawny wjeczor wuhotowało. Sskawu na khěžora knjes pschedžyda Hanusch wunjeże. Hdyž běsche žo žiwy wobras „hołdowanje khěžorej" pokasał, holzy rjane žerbske spěwy saspěwachu, nawuczene wot knj. wuczerja Loza-Dźěwinskeho, kotryž je hižo wot Piznańskeho žerbskeho žwjedźenja khwalobnje znaty. Dale žo wot hrajerjow a hrajerkow wješelohra „Kermuschat a frijat" wubjerńje pschedstajesche a powschitkowne pschipósnacże namaka. Skónczńje žo wojerski kusk poda, kotryž žměch sbudźi. Wěscże je kóždy s tutym wjeczorom spokojom był a žo na nim swjeżelił. Pschejemy pak Brěsanskemu towarstwu, kiž je pod Hanuschowym pschedžydstwom k nowemu žiwjenju wotucźiło, so by dale tak kčeło, rosło a žo nanajrjeńscho roswiwało.

S Dubeho. S nahkej žmjerczu je žo žobotu tudomny hajnisky sarjadnik Bartskeho hrobinskeho Lippeskeho knjejstwa, Hendrich Kreczmar, pschekhwatał. Dokelž bě žwój sofa žedłarjej k wuporjedźenju dał, chzyschce wón žobotu pschipołdnju khwilku w trocźkawje pospacź. S jenym kónzom wón trocźkawu k wudwjernu a s druhim k wudebjenju dwojodźělateho želesneho khamora pschiwjasa. Hdyž pak žo hajnik do trocźkawy lehny, žo khamorowy horni dźěl na njeho wali a jemu hłowu žmjertnje srani. Sa krótki cžaż njesbožowny wudycha. Wo njeho mandźelska a dwě do schule khodźazej dźěśći žaruja.

S **Rowneho** pola Sslepeho. Po tsilětnym wobstaczu nascheje wješneje nalutowarnje a wupołczerńje s wješelom widźimy, so žo wona pomału, ale s wěsta roswiwa. W sańdźenym towarstwowym sliczbowanskim lěcże je jedyn žobustaw wustupił, tola žu město njeho 3 sastupiłe, tak so je towarstwo nětko na 70 žobustawow srosło. Wobstatk w pokładnizy wuczini 16 hr. 95 np., podźěl pola druhich towarstwow 1000 hr., běžne sliczbowanje 29 382 hr. 10 np., wschelczisny 666 hr. 10 np. Jako paziva bilansa wopschijesche jako dźěle žobustawow 110 hr., reserwny fond 103 hr. 97 np., wobkhodny pjenjes 58 hr. 47 np., na dań date pjenjesy 17888 hr. 88 np., běžne sliczbowanje 9208 hr. 88 np. Dołh pola provinzialneje towarstwoweje pokładnizy 2900 hr. 66 np. Wschě aktiva wuczinjachu 30870 hr. 6 np., tak 195 hr. 69 np. czisteho dobytka sawosta. Towarstwo je sa žwoje žobustawy sa 8434 hr. pschikupneho hnoja a pizy kupiło a je žebi k temu 2900 hr. pola provinzialneje pokładnizy požczikło. Wulki dźěł tychle tworow hischcze w towarstwowej składowni leži.

S Witoraša. Tši cžłowske žiwjenja běchu njedawno na tudomnym wulkim hacże w žmjertnym strasche. Tijo hólzy sahrodnika Wicźasa běchu žo na łodźe pschepadnyli. Woni wo pomoz kschicźachu, na cžoż někotsi žmykarjo na pomoz khwatachu a hižo sprostnjene dźěczi wukhowachu.

S Běłeje Wody. Tudomny 37lětny schkleńczeŕ Max Kaiser je žebi s jědom sawdał. Wón bě žebi fluorowu kišalinu se schkleńczerńje žobu domoj wsał. Tam je ju wón w drjewjeńzu wupił.

Se Chorjelza. (Khostanska komora.) Dźěłaczerjej Kanoschi w Rownom bě lońi 26. septembra wjeczor jedyn kołojěsdny s korczmy domoj duzy tak žylnu plistu wotkožił, so žo bitemu žrjedźne mucho sahori a so žo jemu žłyschenje poškabi. Sa bicźka Mateja Lenika s Mułkez wušlědźichu, do kotrehoż kola bě Kanoscha pjecza pó cźmje padnył. Mužakowski ławniski žud njemějesche na doźahaze waschnje sa dopokasane, so je Lenik Kanoscha plistował a jeho teho dla wuwinowa. W druhej instanzy žo se žwědkami dopokasa, so bě wobskorženy Kanoschi bjese wscheje pschicźiny mózny plistu wotsknył, so je jenoż tak kleżnyło. Dokelž bě Kanoscha na sczěhwkach plisty schtyri njedźele cźerpił, Lenika k pjenjeżnemu khostanju na 54 hriwnow abo k jastwu na 18 dnjow saždźichu.

⋋ Dźěłaczeŕ Petrik w Trjebinje žwojeho wuja Jana Pawla winowasche, so je wón s nim jene nalutowarnske knižki, jedyn cžažnik a latarnju jeneho jěsdneho kola kradnył. Mužakowski ławniski žud bě Petrikej wěrił a Pawla paduschstwa dla k jastwu na jedyn měżaz saždźił. Psched dwěmaj njedźelomaj bě hižo khostanska komora jedyn wuždud pschecźiwo Pawlej dla kradnjenja nalutowarnskich knižkow sniczika, dokelž paduchej a wobskórżbnikej njewěrjachu. Nětko druha instanza Pawla tež wot wobskórżby, so je cžažnik a latarnju kradnył, wuwinowa. Jenicźke winowanje wobskórżbnika, kotrehoż njeběchu pod pschiżahu wsali, dokelž bě paduschstwo žam skucźił, njemějachu sa žane dopokasmo winy.

⋋ Žiwnoscźerjej Jenschkej w Hermanezach bě nječtó žlaknjene prożo do pschikryteje studnje cźiżnył. Njedocźinstwa žo hakle dohladachu, hdyž bě Jenschkowa macź po wuživanju sanjeschwarnjeneje wody skhorika. Jako klubucźinjerja žiwnoscźerja Jana Schmana w Hermanezach wušlědźichu. Wón bě žo kublerjej Hobrakej žwojeho njekhmaniswa khwalił. Hdyž pak bě Hobrak wo tym psched Wojerowskim ławniskim žudom žwědcźił, Schiman składnoscź pytasche, so by žo na nim wjecził. Hdyž Hobrak ras s korczmy domoj dźěsche, žo Schiman do njeho da a jeho wuplistowa, potom Hobraka hischcże wo semju cźiżny, so žebi tón ruku stama a jeho s drjewjanzom pschemorska, so dwě njedźeli khory leżesche. Schimana, kotrehoż běchu hižo ras pukow dla se 100 hriwnami pjenjes khostali, tón krócź k jastwu na 2 měżazaj saždźichu. Jeho powołanje pschecźiwo tutemu wuždudej žo sacźiżny.

Přilopk.

* (Pžyczja skaženoscź.) W Hirschfeldże pola Žitawy je žobotu jedyn skaženy poż wjele ludźi skużał. Njedawno je tuteho pža jedyn zuby poż kużnył. Tež w Delnich Wódrizach a w Dietersbachu pola Bjarnacźiz žu skažene pžy morili. W tamnischich stronach dyrbja žo teho dla pžy hacź do 30. haprleje sawjeracź.

* (Dźěśći w koffrje žo sadużłej.) Cźeźke horjo je žwójbu dźěłacźerja Dietricha w Lipsku podeschło. Pjatk popołdnju běchu jeho dźěcźi žame we wobydlenju, mjes tym so bě macź schaty rólowacź schła. Dźěcźi žebi s jenym koffrom hrajkachu, pschi cźimž žo dźewjacźlětna Khatka a wóžomlětny Hansk do njeho lehnyschtaj. Na dobo wěko sapražny a samk salapny, tak so njesbožownymaj dźěśćomaj njebě móżno, žo wužwobodźicź. Wonej žo sadużyschtej, prjedy hacź pomoz pschińdże. Młódsche dźěcźo njemóżesche jimaj pomhacź.

* (Swoju žonu tepił.) Psched Lipscźanskim pschiżażnym žudom měješe žo 39lětny zyhelnik Rauschenbach samolwicź, kotrehoż winowachu, so je žwoju žonu se samyżkom do wody storcźił, tak so je žo w njej tepika. Rauschenbach bě žo druhi krócź woženił. Kaž wón wudawasche, žo wón se žwojej druhej žonu husto dla dźěcźi s prěnjeho mandźelstwa wadźesche. Hdyž je žo wón loni 15. novembra wjeczor se žwojej žonu wukhodźował, je žo wón s njej pjecza saždźi dla swadźił. Hdyž staj po mosczisku psches rěku schłoj, staj žo wożebje wótsje wadźikoj, a w roshorjenoscźi je wón žonu s lěwej ruku storcźił, so je s mosczika do wody padnyła, tola wón njeje w myżlach měł, so dyrbi žo wona tepicź. Wón je žo wjele bóle prózował, wo pomoz wołazu žonu wukhowacź, tola žo jemu to njeje poradźiło. — Sswědzy wuprajichu, so je tepjena žona pilna a porjadna směrniwa žónska była, kotraž je žo s dźěcźimi prěnjeho mandźelstwa žwojeho muża pschezo derje snjeżła. Pschiżażni wobskorženeho saražejna winowateho spósnachu. Ssudnizy jeho k khostarni na 12 lět saždźichu.

* Mnohe wěschczerki, kotrež we wulkich městach wjele pjenjes saškužeja, wjele njesboża nacźinjeja. Tak žo s Wina pische, so je jedyn knihiwjednik w Körtingowej maschinowni 63,000 krónow pschekschiwił. Wón wudawa, so je tele pjenjesy w lotteriji pschěhrał. Wón bě pilny a žwědomity, bě nješchto pjenjes namrěł, kotrež bě na dań dał a je žebi na złe cžaży khowasche, hdyž jeho ras njesbožowny pschipad k jenej wěschczerzy pschiwjedże. Wona jemu s khartow wěschczerche, so śmeje w lotteriji swoże a so dobudże. Wón drje wěschczerzy njewěrjesche, tola žo s jejnymi žłowami sawjesćź da, žwoje swoże w lotteriji spytacź. Wón žadźi a pschěhra. Wón saždźi a sažo pschěhra. Na to wón lottowemu cźertej niz jenoż žwoju mšdu a nalutowanki woprowasche, ale tež jemu dowěrjene pjenjesy pschekschiwi.

* Bohata khuda, kotruž dyrbjesche poßlednje lěta město Barlin žiwicź, je w tamnischej měschczańskej hojeŕni wumrjeła. Hdyž drastu semrjeteje pschepytachu, do spódnjeje ßuknje saschite 24,000 hriwnow hódne statne papjery namakachu. Tele pjenjesy městu Barlinej pschipadnu.

* Roshorjazy podawk je ßo w Barlinje wotměł. Jedyn paduch, kotrehož běchu pschi kradnjenju lepili, do polizista, sa nim běžazeho, ſ revolwra tšeli a potom ßam do ßebje kulku tšeli. Polizista cźežko sranjeneho do hojeŕnje pschiwjesechu, paduch po pucźu do jastwoweje hojeŕnje wudycha.

* (Drohi wutšěł.) Njekedźbliwosćź na hońtwje sa kurwotami dyrbi jedyn 18lětny hajniski wucźobnik w Gólinku se 40 hriwnami pjenježneho khostanja wotpokucźicź. Wón jenemu cźeladnikej na polu schrótowe sornjeschko do wóczka tšeli, tak so sranjeny na njo wjazy njewidźi. Cźeladnik ßebi 2000 hriwnow sarunanja żada.

* Satraschny wichor schtwórtk we Winje sakhadźesche. Pschi tym ßo njepscheſtawajcy deschcź dźěsche. Wjele twarjenjow je ßo wobschkodźiło. S dele padazymi zyhelemi a woknowymi schkleńzami je ßo wjele woßobow sraniło. — Dźeń prjedy ßo wschón wobkhad se ßylnym ßněhowym mjecźelom hacźesche. W hórskich stronach ßo żelesnizy se ßněhowymi lawinami salehnychu. Ssněh meter wyßoko leżesche.

* Semjerźenje je ßo ſ Messiny hacź do Schpaniskeje a Marokkowskeje wupscheſtrěło. W Marokkowskej je ßo wjeß Ramara ſ nim wupuscźila. Semjerźenje w nozy nasta a ßo ſ podseńskim bubotom pschipowjedźi. Potom běchu ßylne podseńske storki cźucź, semja ßo hibasche, kaž mórske żołmy. S dobom ßo hora, pod kotrejż je Ramara natwarjena, rosschcźěpi a hobrske wulke skały na wjeß a jejnych wobydlerjow wrjeskotachu. Wschitzy, kotsiž běchu w twarjenjach, ßo sarasychu. Jenoż nětkotsi ludźo, kotsiž nasdala stejachu, mózachu ßo wukhowacź.

* (Mordarstwo.) Ruskeho archimandrita w Jerusalemje, najwyschscheho tamnischeho duchowneho, ßu skónzowali. Jeho cźěło ſ wotrěsnjenej hłowu namakachu. Na to ßame waschnje běchu psched měßazom jeneho grichiskeho duchowneho skónzowali. Mordarjow njejßu hischcźe wuſlědźili.

* (Wudrěwarjo.) Tachant a konsistorialny radźicźel Kotezki w Pósnanju tele dny ſ cźeŕwjenej tintu napißany list dosta, w kotrymż jeho napominachu, so by pschi Schwersenzskim schoßeju pod wěscźe wosnamjenjenej telegrafowej żerdźu 600 hriwnow położił. Jeli so by wón po napominanju njecźinił abo list poliziji pschepodał, hrożachu jemu, so bychu jeho dom ſ dynamitowej bombu wupuscźili. Tachant Kotezki je wěz poliziji wosjewił, kotraż sa listowym pißarjom ſlědźi.

* (Straschni wudrěwarjo.) S Altony pola Hamburga ßo njedawno dwaj hólzaj bjes ſlěda shubischtaj. Nan jeneho teju hólzow póndźelu list dosta, w kotrymż jeho napominachu, hnydom 300 hriwnow na hłownej póscźe složicź. Poliziji powjescź dacź, je njetrěbne. Jeli so ßo pjenjesy njebychu složiłe, dyrbjał hólz hłodu wumrjecź. 14lětny hólz Straubichen je hižo sahłódnił, dokeż ßo żadane pjenjesy njejßu ſ cźaßom pschipóßłale.

* (Trónska sala jako schwalcźowarnja.) S Roma pißaja: Se stronow, se semjerźenjom potrjechenych, ßo domoj wrócźiwschi, kralowa Elena, dźowka cźornohórskeho wjerscha Nikity, ſ njewustawazymi mozami pomozne dźěła sa woporu semjerźenja w Sizilskej a Kalabriji dale wjedźe. Trónsku salu, najkroßnischu městnoscź kralowskeho hroda w Romje, je kralowa do schijerńnje pschetworicź dała, w kotrejż ßo pod jejnym ßamßnym nawjedowanjom a ßobuskutkowanjom drasta sa nusu cźerpjazych w połodnischej Italskej schije. Tu schijaze maschiny schwórcźa a nożizy schcźercźa a, pohonjeni ſ pschikkadom kraloweje, schwalcźe a woßebne knjenje pilnje schija. Kralowa skoro zyły dźeń w tejle dźěłarni pschebywa a wězywustojnje dźěło wodźi, roskasuje a radźi, tkaniny ßama pschirěsuje a ſ jehłu ſ wěstoscźu a wustojnoscźu dźěła, kotraż móże nětkotruźkuli dwórsku knjenju, pschi tymle dźěle ßo wobdźělazu, wohańbicź. Tež małej prynzeßy Jolanda a Mafelda horliwje pschi dźěle luboscźe ßobu pomhatej. Dźěłacźerki tejele kralowskeje schijerńnje ßu ßo ſ dwórskeho towarstwa wsałe, a jim k pomozy ßu ßo nětkotre romske schwalcźe pschijałe. Tola w trónskej sali njeje żaneho stawowskeho rosdźěła, a wschitkich żadanje sjednocźa, so by ßo njeßożownym w połodnischim kraju pomhało. S woprědka chżyscheje drje ßo sdacź, każ so by rosdźěł mjes semjanskimi dwórskimi knjenjemi a małymi Romskimi schwalcźemi jenoż khłódnu sdwórliwosćź pschipuschcźił, tola wutrobna jednorosćź a měrne ßamorosumjenje kraloweje bórsy wschěm malicźkostnym myßlam sańcź da, a shromadna myßl k pomhanju bórsy wschě stawowske rosdźěle wotstroni. Schijerńnja w trónskej sali budźe, każ je do prědka widźecź, hischcźe dołhi cźaß městno cźicheho, pilneho a żohnowanja połneho dźěła.

* (Njeßoże we wuheŕskich podkopkach.) W podkopkach „Aika“ je ßo ſe sapalenjom stych powětrow 55 hórnikow morikło. 190 je ßo wukhowało. Pschi rosbuchnjenju hórnizy k jěsdnemu stokej khwatachu, wo kotryż ſ njemdroscźu mjes ßobu wojowachu. Tsjo hórnizy ßo se stoła cźißnychu; woni ßo mjes stoł a scźěnu satkußnychu, tak so stoł njemóżesche horje jěcź. Hórnizy ßo bijachu a ßo dajachu a wukhód njenamakachu. — W jamje ßo woheń tak daloko rosscheri, so dyrbjesche ßo jama samknycź.

* (Njeßoże ſ powětrowym ballonom.) Na pola pola Priswitz w Schlesyskej njedźelu popołdnju w ßylnym ßněhowym mjecźelu powětrowy ballon pschilecźi, kotrehoż ßadźenje na semju bě jara wobcźeżne. Jedyn ſ tsjoch powětrojěsdnych ſ nohu sa korbom wißajo wosta a ßo wospjet wo semju morßny. Wón ßo ßmjercź straschnje srani, też jedyn druhi powětrojěsdny ßo cźežko wobschkodźi. Snjeßoženaj, kotrymaiż jedyn lěkaŕ ſ Goldberga prěnju pomoz pschinjeße, pola jeneho kublerja hospodu namakaschtaj. Ballon bě ßo dźeń prjedy w Pomorskej do powětra puschcźił.

* (Mordarstwo.) Se Straßburga pißaju: Wutoru popołdnju je ßo mjes Geudertheimom a Brumathom rubjeżne mordarstwo skucźiło. Jena burowka ſ Geudertheima bě jenemu rěsnikej w Brumathu jenu krutwu pschedała, a domoj ju rěsnik kruch pucźa pschewodźesche. Hdyž bě ßo rěsnik ſ njej rosżohnował, jej pucź jedyn cźeladnik ſ Geudertheima sastupi, kotryż bě shonił, so bě wona krutwu pschedała. Wón żonu na semju cźißny a jej krk pscheréſnywschi jej wón jejne pjenjesy rubi. Rěsnik bě hischcźe nasdala nadpad widźał. Wón żonje hnydom na pomoz khwatasche, tola hižo pschepoſdźe pschiúdźe. Jemu ßo poradźi, mordarja doscźěhnycź a jeho Brumathskej poliziji pschepodacź.

* (Njeßoże w podkopkach.) W Pittsburgskich wuhlowych podkopkach ßu ske powětry rosbuchłe. S wukhowanskich mużstwow, kotsiž spytachu snjeßoženych hórnikow wukhowacź, je 22 muži żiwjenje shubiło.

* (Hrosnoscźe pohanstwa.) Na Filipinskich kupach, kotreż ßu sjednocźene staty połnózneje Ameriki psched nětkotrymi lětami pod ßwoje knjeństwo stajili, hischcźe wulka wjetschina wobydlerstwa cźmowemu pohanstwu pschiwißuje. Dawnoski wokrjeßny gouverneur je powjescź dostał, so ßu w jeho wokrjeßu pschiboham wopor pschinjeßli. Woprowanje bě ßo wobhladniwje pschihotowało a dyrbjesche słych duchow směrowacź. Jeneho hólza k schtomej ſ rukomaj nad hłowu swjasachu. Potom hólzej hlebiju do boka mjes rjebła storcźichu. Dźěcźo sakschikny a hnydom wumrje. Potom hlebiju wucźahnychu, cźěło wot schtoma wotwjasachu a jo do dweju dźělow rosrubnychu. Wot cźěła ßo cźasće wotrubnychu a ßo pschitomnym k wopomnjenju na woprowanje pschepodachu.

* (Njeßożowny wutšěł.) Hdyž pschi sskadnoscźi khěžorowych narodninow w Cordelu pola Triera ſ mortirow tšełachu, jena mortira rosbuchny. Pschi tym ßo tsjo mużscy cźežko sranichu. Jenemu policistej ßo poł nopa wottorhny.

* (Pjecź cźłowjekow ßo spaliło. Na jenej Rheinskej kupje pola Mannheima běchu pjecźo dźěłacźerjo bjes dźěła w jenej kólni wukhow namakali. Wulkeje symy dla w kólni woheń sapalichu. Mjes tym so spachu, ßo kólnja sapali a wschitzy pjecźo ßo spalichu.

* Krótki prozeß ſ mordarjemi nětkole w Franzowskej cźinja. Jenemu po druhemu hłowu rubaju. W Carpentrasu ßu saßo jeneho rubjeżneho mordarja, Remy d'Anvers, wotprawili, kotryż bě loni w lěcźu ßwojeho hospodarja a jeho żonu skónzował a wurubił. Sa lud bě dźeń wotprawjenja wurjadny ßwjedźeń. Zyku nóż do wotprawjenja lud po dróhach w Carpentrasu spěwasche a herjekasche. Nětkotsi sababjeni mużscy psched jastwom pschi woknje zelle, w kotrejż rubjeżny mordaŕ ßedźesche, ßmjertny spěw sanjeßechu. Mordaŕ wotucźiwschi spósna, so je ßo jeho poßlednja hoożina pschibliżiła. Jastnik pak jeho směrowa, prajizy, so ßo ſ tajkim spěwanjom w połodnischej Franzowskej póstnizy sapocźinaju. Ssmjertny kandidat na to saßo wußny. Rano w 7 hodźinach d'Anversa wotprawichu. Wón bjes dźak k guillotinje dźěsche. Lud na njeho wołasche: „Porěcź tola nětkotre żortne ßłowa!“ Pschichodnje ßo sakoń wuda, po kotrymż ßo wotprawjenja w Franzowskej wjazy w sjawnoscźi njesměje, so njebychu na nich krejlacźni ludźo ßwoje wjeßele měli.

Wuſtudzenja.

Lawniſki ſtud. 31lětny džěłaćeŕ Bjedrich August Hämſch ſ Cžornjowa bě ſtebi loni 23. měrza wot kowarja Pětſcha w Maleſchezach 150 hriwnow hódne jěſdne koło požčžił, kotrež bě potom w Bukezach ſa 5 hriwnow ſaſtajił. Pſchekſchiwjenja dla Hämſch dwaj měſazaj jaſtwa doſta.

⨯ S njewěrnym wudawanjom bě 20lětna ſtužobna džowka Auguſta Wylemina Donatez ſ Pſchiwčžiz kublerjej Grünewaldej w Habrachčžizach 3 hriwny ſawdanka wuwěſchčžiła a ſtebi pola hoſčženzarja Grißlera w Budyſchinje pſchenozowanje wujebała. Ju k jaſtwu na 2 njedželi 3 dny ſaſtudžichu.

⨯ 42lětny čžěſliſki polěr Miklawſch Mičža ſ Khaſtowa měješche loni po poručnoſčži ſtwojeho džěłodawarja, twarza Jakuba Ryčžerja, ſa wobſtedžerja tonowych jamow Guſtava Ruhlanda jenu grotnizu natwaričž. Pſchi tym bě ſto wučiniło, ſo Ruhland čžěſlam pſches Mičžku ſtam wupłaćowaſche a Ryčžerjej ſa muža a hodžinu 4 np. miſchtrſkeje mſdy dawaſche. Mičžka bě ſtebi pak, łaž Ruhland ſhoni, 355 hr. 43 np. pſchewjele wupłaćičž dał. Mičžka ſto ſ tym ſamolwi, ſo je po poručnoſčži ſtwojeho džěłodawarja Ryčžerja Ruhlandej mſdu woblicził a ſo je naſtaty ſbytk dla poſdžichcheho rosliczenja ſ Ryčžerjom na Radwořiſku nalutowaŕnju donješł, ſo pak je po ſandarmowej radže tež pjenjeſy Ruhlandej wróčžił. Ryčžeŕ praji, ſo wón wo zylej wězy niczo njewě, a ſo je Mičžka na ſtwoje ſtamſtne ſamolwjenje wobliczał. Ryčžerja pod pſchiſtahu njewſachu, dokelž ſto na njeho hřěſchachu, ſo je ſtobu winowaty. Saſtupjeŕ ſtatneho rěčznińſtwa namjetowaſche, ſo by ſto Mičžka wuwinował, a praji, ſo ſtatne rěčznińſtwo Ryčžerja wobſkorži. Mičžku po krótkim wuradženju wuwinowachu.

⨯ 40lětneho pſchekupowarja K. H. L. Kaſpera a jeho žonu J. A. rodž. Waurichez w Droždžiju winowachu, ſo ſtaj loni wot 21. hač do 24. novembra na Hrodžiſchčžanſkich ležomnoſčžach ſ jeneje běrnazeje fajmy něhdže 30 zentnarjow běrnow, 70 hriwnow hódnych, kradnykoj. Kaſpera a jeho žonu k jaſtwu po jenym měſazu ſaſtudžichu.

Pißaŕnja

ſa kupne, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej dróſy čžo. 1

po 1 ſkhodže, hoſčženz Gambrinus.

Max Frenzel.



Draždžanſki

jědžny rajſt

punt po 16 np.,

połcž punt po 70 np.,

hroch, lohko ſto warjazy,

ſoki, buny

porucža

Khorla Kahrowe

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Liebſch,

ſtudniſki aktuar ſw. ſtłužby

na ſtukelnſkej haſty 34

pißaŕnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.

Rěčži ſterbſki.

— Telefon čžißko 177. —

Pſcheſtadžowanje ležomnoſčžow.

Franz Marschner

čžaſtnikaŕ w Budyſchinje

na bohatej haſty 9

ſtwój ſklad **čžaſtnikow** a **čžaſtnikowych rjeczaſow** k dobroczživemu wobkedžbowanju porucža.

Trjebane meble

ſtu na pſchedań pola

ſwudowjeneje Schmolleroweje,

parna čžiſčženja pjerjow,

na ſtukelnſkej haſty čžißko 3.

• Njebychmy ſa mózno měli, •

ſo mohłe ſto ſchaty bjes rybowanja a bjes bělenja na ſtłónzu ſtněhběłe wupłokacž. A tola je temu tak, hdyž ſto wubjerne nowe

płokadło **„Dowěř ſto mi“**

nałožuje. Pſchi tym ſchaty njeczerpja a ſto wjele džěła ſalutuje.

Dóſtacž w pakczikach po 25 np. w najwjazy klamaŕnjach a pſchedawaŕnjach.

Jeniczki fabrikant: **Eduard Stichel,** mydłaŕ w Zſchopawje w Sakſkej.

Kedžbu!

So by ſto měſtno dobyło, **120 jěſdnych łokow** nowych a trjebanych po wurjadnje tunich płaczišnach pſchedawam.

Runje tak **ſchijaze maſchiny, žimaze maſchiny, ruczne apparaty.**

Lutujecže pjenjeſy, hdyž nětkole kupujecže.

J. Schieback na Mužakowſkej dróſy 4.

Žane klamy. **Jěſdne łoła** ſto emailluja a ſto ſanikluja.

Drjewowa awkzija.

Pónđelu 8. februara 1909 ma ſto w **Dubjanſkim** hajniſkim revěrje

něhdže **250 mjehkich tołſtych a ſtłabych wurubanych dołhich hromadow**

ſ wuměnjenjemi na pſcheſtadžowanje pſchedawacž.

Shromadžiſna rano w 9 hodžinach pſchi Połpiczanſkim puczu w 18. wotdželenju.

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija.

Pónđelu 8. februara 1909 ma ſto popołdnju wot 2 hodžin

w hoſczenzu w Hunczerizach

w 3. wotdželenju (na winizy), w 18. wotdželenju (w Huſczanſkich kerkach), w 24. wotdželenju (pſchi hornczeŕſkim haczenju), w 27. wotdželenju (w Žiczanſkim haju), w parku a pſchi puczach wot Makeje Huſki do Brěſynki a wot wowczeŕnje do Brěſynki ſkładzene drjewo na pſcheſtadžowanje pſchedawacž, jako:

500 ſchmrěkowych dołhich žerdžow, 8—12 cm tołſtych,
675 ſchmrěkowych žerdkow, 5—7 = =
90 rm twjerdych kuluchow (brěſowych, klonowych, lipowych a wólſchowych),
20 = repuchow teho runja,
200 = mjehkich kuluchow,
90 = mjehkich repuchow a
100 = mjehkeje walczíny.

Huſczanſke hajniſtwo, 19. januara 1909.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu 10. februara 1909 ma ſto na **Njeßwaczidliſkim** majoratnym hajniſkim revěrje ſczěhowace **palne drjewo** w lěßu ſa hotowe pjenjeſy na pſcheſtadžowanje pſchedawacž:

3 rm **ſchczépow,**
393 = **kuluchow liſcz. a jehl. drewa,**
180 = **jehlinowych hakoſow,**
3 **ſtotnje walczkow,**
34 **dołhich hromadow,**
42 rm **pjenkow,**

} w 1.—11. wotdželenju.

Shromadžiſna popołdnja w 9 hodžinach w drjewiſchczu 2. wotdželenja ſady Holeſchowſkeje Dubrawy.

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo w Njeßwaczidle.

W. Dreßler, wyſchſchi hajnik.

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.

Bližſchi **lěczny ſemeſter** ſto **wutoru 20. haprleje 1909** ſapoczńje. Samolwjenja nowych wuczomzow podpißany direktor pſchijimuje, kotryž je tež rad hotowy, dalſche wukaſacž.

Prof. dr. Gräſe.

Spěwarske,

ßerbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cželazeje kože

swjasane hižo po 6 hacž do 10 hr. ßu na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Wuczobnizy

sa **zonjaze schwadlistwo** a sa **ßamßne** wobleczenja móża ßo samolwicz pola

M. swud. **Vogtoweje** rodź. Kleiberez

w Budyschinje

na kotolskej haßy 5 delka.

Khachlestajerskeho wuczobnika

k jutram pyta **O. Pätschla,** hornczerski mischtr w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschczu 9.

Rěsniskeho wuczobnika

jutry s pschihódnymi wuměnjenjemi pyta rěsnisti mischtr **Curt Zieschang** na snutskownej lawskej haßy 6.

Kowarskeho wuczobnika

hnydom abo k jutram pyta

A. Bär, kowarski mischtr

w Njeßwaczidle.

Czehniwa krowa

s druhim czeleczom blisko k wocelenju je na pschedań w Hermanezach czißko 30.

Zuse suby

plombowanje, wuczehnjenje subow, morjenje nerva, wotstronjenje subobolenja.

— Poměrne płaczisny. —

Dentist Max Flach

w Budyschinje

— na theaterskej haßy 6 II —

pschi zitnych wikach.

Rakeczanske ßerbske towarstwo „Lipa“

wuhotuje **njedzelu 14. februara 1909** w hosczenzu „Sakskeho Doma“ w Rakezach

sabawny wjeczor.

Sapoczatk 1/2 8 hodźin.

Po dźiwadle sa wopytowarjow **reje.**

Wschěch lubych Sserbow a wschě ßerbske towarstwa s bliska a s daloka jenoż s tutym pscheproschuje **pschedsydstwo.**

Polsta hriwnow myta

temu lubju, kotryż mi paduchow, kotsiż mi pizu, wuhlo a běrny kradnu, a jich wotebjerarjow tak mjenuje, so móżu jich ßudnischy khostacz dacz.

Fiedler nad Sarěczom.

Awkzija.

Pondzelu 8. februara 1909 maja ßo w **Hähnelez hosczenzu** w **Małym Wjelkowje** po pschedaczu leżomnosce sczěhowaze wězy, jako: **1 słoty mużazy czaßnik, 2 słotaj żonjazaj czaßnikaj, 1 słoty rjeczas, 1 granatowa debjeńka, 2 drastnaj khamoraj, jedyn ßanjazy pschikryw, 3 konjaze pschikrywy** (deki), **jena żimaza maschina, 12 porow nożow a widliczkow s alfenidowym pschimadłom atd.** na pscheßadźowanje pschedawacz.

Gustav Christoph,

konkursowy sarjadnik.

Tyscherskeho wuczobnika

k jutram pyta

E. Nimczka w Maleschezach.

Pjekarskeho wuczobnika

k jutram pyta **Jan Spank**

na ßerbskej haßy.

Tsihwěsdowske tsěschne

zyhele rjanych njesachodnych barbow, **plestrowe klinkarske zyhele** s 8 hkowczkami do pschejěsdow, hródźow, dworow atd., **żłobowe zyhele, porózne polne a dźerkate zyhele, schamottowe zyhele, murjerske zyhele** porucza:

Pawoł Arnold,

parna zyhelnicza w Tsjoch Hwězdach

(Dreistern) pola Budyschina.

Schczerkowe a pěskowe jamy. Telefon: Budyski hamt czo. 11.

Měschczanski kontor: w Budyschinje na Moltkowej drózy 31.

Mótaze dźaki

ßerbske a němske

ßu dostacz

we wudawarni

Serb. Nowin.

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu **7. małoho różka** wječor w 6 hodź. swjedźeńske posedźenje. Knjez duchowny Mjerwa je přednošk dobroćiwje přilubił.

Po přednošku zhromadny khofej a po tym zwjeselenje.

Wšě sobustawy z jich swójbnymi, kaž tež bratrowske serbske towarstwa wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Do Noweje Jaßońzy!

Jutsje njedźelu póńdźemy wschitzy do **Noweje Jaßońzy** na

reje.

Tam budże rjenje.

Pschecźelnje pscheproschuje

P. Hofmann.

Hólza, kotryż chze

pjekarstwo

nawuknycz, pyta a na tydźeń hriwnu do móschnje dawa

A. Biesold, na bohatej haßy.

Wuczobnik ßo pyta!

Hólz, kotryż chze pjekarstwo nawuknycz, wuczbu namaka pola pjekarskeho mischtra **Gustava Leinerta** we Worklezach.

Wuczobnik ßo pyta!

Sserbskeje rěcze mózneho, derje wobdarjeneho hólza, ßyna sprawneju starscheju, k jutram sa wuczobnika sa ßwoju pschedawarnju kolonialnych tworow pytamoj.

Ginzel & Ritscher

w Budyschinje.

Wuczobnika

k jutram s pschihódnymi wuměnjenjemi pytamoj.

Fr. Schneider & Schulze,

żelesowa wikowarnja,

s napschecza ßerbskeje kath. zyrkwje.

Wjele jutrownych holzow

do dobrych lohkich ßłużbow pyta **Hana Bayerowa** w Budyschinje pschi drjewowych wikach czißko 5 po 2 skhodomaj.

Kucharki, stwinske a ßłużbne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkom, ßrěnkom, rólnych pohonczow, wolazych a dźełaczerske ßwójby pyta hnydom abo k jutram pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na różku zitnych wikow w czrijowni knjeza Heinr. Mohra.

Sskużobnu holzu sa duchowneho, wjele kuchińskich holzow, dźowki, wotroczkow, pohonczow pyta pschistajerka **A. Holtschowa** w Albertskim dworje. Rěczu serbski.

Młodu ßylnu holzu

k 1. měrzej do ßłużby pyta duchownka Haaßowa w Budyschinje w farskim domje na Albertskim namjescze pschi zyrkwi Marje Marthy

(K temu czißłu pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 6 Serbskich Nowin.

Ssobotu 6. februara 1909.

Placišny rěsneho skotu na Drježdžanskich skótnych wikach.

1. februara 1909.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	40—42	76—78
awstriske	41—44	77—80
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35—39	71 75
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	30—34	63 70
4. žnadnje pizowane kóžbeje starochy	26—29	56—62
Jałojzy a krowy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	38—40	70—72
2. polnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	34—37	65—69
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	30—33	60—64
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	24—29	54—59
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48—53
Byli:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosće	37—40	69—72
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	33—36	65 68
3. žnadnje pizowane	29—32	60—64
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	47—50	77—80
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—46	73—76
3. žnadnje wuwite wot zyza	38—42	68—72
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich skschižnjow w starochy hač do 1¼ léta	54—55	69—70
2. mjaßne	51—53	66 68
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	48—50	63—65

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 30. januara 1909. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 4. februara 1909 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pschenża — běła	—	—	—	—	9	60	10	
" — žołta	—	—	—	—	9	30	9	80
" nowa	9	73	9	88				
Rožka	—	—	—	—	7	80	8	—
" nowa	7	88	8	—	—	—	—	—
Jeczmjeń	9	20	9	40	8	—	9	—
Wows nowy	8	—	8	10	7	50	7	90
Hróch	9	50	12	—	11	—	11	50
Woka	8	50	10	—	9	—	11	—
Jahły	14	—	14	50	14	—	15	—
Hejduschka	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	2	—	2	50	2	20	2	50
Butra 1 kilogr.	2	30	2	40	2	40	2	50
Pschenična muka 50 "	10	50	19	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	9	75	13	75	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	70	3	90	3	20	3	60
Ssloma 100 "	3	67	3	80	2	50	3	50
Proßata 558 schtuk, schtuka	9	—	22				—	—
Pschenične wotruby	—	—	6	25	5	75	6	50
Rjane wotruby	—	—	6	50	6	50	7	—
Pschenični gris	—	—	6	75	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	7	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pschenża (žołta) wot 9 hr. 70 np. hač 10 hr. 05 np., rožka wot 7 hr. 90 np. hač 8 hr. 20 np., jeczmjeń wot 9 hr. 25 np. hač 9 hr. 55 np., wowš wot 8 hr. 05 np. hač 8 hr. 10 np.

W Budyschinje płaćeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. np., nowa: 16 hr. 54 np. hač 16 hr. 70 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np. nowa: 12 hr. 60 np. hač 12 hr. 80 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 12 hr. 88 np. hač 13 hr. 16 np.

Wiežne placišny w Kamjenzu.

4. februara 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 70 np. hač 8 hr. — np., pschenża wot 9 hr. 80 np. hač 10 hr. 20 np., jeczmjeń wot 8 hr. 50 np. hač 9 hr. 30 np., wowš wot 7 hr. 70 np. hač 8 hr. 20 np., jahły wot 14 hr. — np. hač 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., žyno 3 hr. 50 np., běrny 3 hr. — np., žloma (100 kilogr.) 4 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hač 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 5. februara: Pomročene a mile.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje njedželu Septuagesimae rano w 7 hodžinach duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodžin žerbske a w 10 hodž. němske prědowanje. — Tydženske sastojnske dźěła smje duchowny Tischer.

Křćenl

W **Michalskej zyrkwi**: Hermann Marczin, Hermanna Wiczasa, fabrikarja w Tšelanach, ž. — Richard August Jana Augusta Scholty, dźěłaczerja w Libuchowje, ž. — Emma Augusta, Ernsta Gustawa Nutniczanskeho, želesnistkeho dźěłaczerja w Delnjej Kinje, dž. — Ella Frieda, Jana Augusta Weinerta, fabrikarja w Rachlowje, dž.

W **katholskej zyrkwi**: Pawol, Ottomara Azlera, žołtolijerja w Budyschinje, ž. — Hendrich, Leopolna Weningera, dirigenta hudžbneje kapale w Budyschinje, ž.

Zemrjeli:

W **Michalskej wosadze**: 31. januara: Khorla August Hansk, skótny wikowar na Zidowje, 38 l. 4 m. 6 d. 2. februara: Alma Theresa Senfez, Ernsta Emila Simona, dźěłaczerja w Sčijezach, mandželska, 62 l. 1 m. 19 d. — Handrij Ackermann, rentudostawar na Zidowje, 73 l. 7 m.

Zyrkwinske powjesće s Hodžija.

Njedželu Septuagesimae smje rano ½8 hodžin duchowny Voigt němsku spowjednu wuczbu, ½9 hodžin farar Kschižan němske a ¾10 hodžin žerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedželu Septuagesimae smje farar Domaschka rano we 8 hodžinach žerbsku spowjedź, duchowny Bojz dopołdnja w 9 hodž. žerbske a ½11 hodžin němske prědowanje.

Wajsowe modleńske knihi

s nowa pschełożene

žu po 80 np. dostacz

we wudawarni Serb. Nowin.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na žukelnskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske žórło

za

njewjesczinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłużenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowatnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Prošu, na mjeno a hišćinu čło. ledźiwacz!

Sa cžaß naju

inventurskeho a wupschedawanja

wot 1. hacž do 14. februara

ßmój płacžišny ša najwjazy tworow ſ dźěla

hacž do pokojzy ponižikoj.

Poručžamoj mjes druhim:

Dźělbu dźěcžazych wobleczenjow,
prjedy hacž do 6 mk.,
nětkole po 1 mk. 25 np., 2.50, 3.00.

Dźělbu dźěcžazych schórzuchow
hacž 90 cm dołhich
nětkole po 30, 60, 90 np.

Dźělbu dźěcžazych schórzuchow,
cžornych a běłych,
nětkole po 85 a 125 np.

Dźělbu woßebnych schórzuschkow
nětkole po 20, 45, 95 np.

Dźělbu reformskich schórzuchow ša žónske
nětkole po 1.25 a 2 mk.

Dźělbu schtaltow ſe ſpiralnymi pjerami
nětkole po 1 mk.

Dźělbu barchentowych ßuknjow a kholowow
nětkole po 125 hacž 175 np.

Dźělbu blidowych pschikrywow,
barbunjepschepuschcžatych,
nětkole po 1 mk. a 1 mk. 55 np.

Dźělbu zychow a wupjerkow, hotowych,
nětkole po 225 np. hacž 3 mk.

Dźělbu wutrěwazych rubischezow, wulkich,
1/2 duzenta po 90 a 175 np.

Dźělbu reformskich ſpanskich pschikrywow
nětkole po 1 mk.

Dźělbu najlěpschich barcheutow k jakam,
prjedy po 80 np.,
nětkole meter po 50 np. atd.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Telefon 488.

Pěßnjerske albumy

najnowschich mustrow po wschěch płacžišnach
ßu ſaßo **doſchle.**

Dale poručžam

ſapißne albumy,
kwětki do ſapißnych albumow
(Stammbuchblumen),
dnjowe knihi,
knihi warjenskich rezeptow.

Wulki wubjerk. — Snate tunje płacžišny.

A. & W. Neuhahn

Telefon 449. na ßerbskej haßy 4. Telefon 449.

Saßopschedawarjo rabatt dostawaju!

Rolowe separatory

tunje a **dobre** a ſ pschihódnymi płaczenſkimi wuměnjenjemi poručža

Budyska zentrala rolowych ſeparatorow

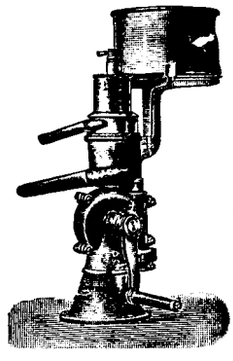
mějecželej J. Pöthig a Ernſt Falting.

Stare maſchiny ßo do płaczenja bjeru.

Dołholětne rukowanje.

Kóžda maſchina ßo wěžywuſtojnje ſtaji.

Ssobotu na kamjentnej haßy.



Najtuńſche | Sserbſke a němſke | **płacžišny!**

ſpěwarſke knihi

w trajnych, jednorych a najwoßebniſchich ſwjaſkach,
nabožne wobraſy, hrónczka na ſcžěnu,
wopomnjeńſke a natwarjaze knihi,
ſlotu dublowu pychu,
jako: **broſche, kſchiže, nawuſchnizy** atd.,
konfirmaziſke, ſpowjedne
a **jutrowne kharty**
porucža

E. A. Wetzke

(mějecžel **Fritz Richter**)
knihiwjaſatnja
na bohatej haßy 17.

Najbohatſchi wubjerk!

Wósk k krjepjenju rejwanskich kubjow
naj lěpscheje hódnosće
je dostacź pola
Arthura Grubanna
pschi drjewowych wikach 8.

Schparazy wolij,
pschihotowany sa schijaze maschiny
a jěsdne koła wot
H. Möbiusa a ßyna,
fabrika koscźoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacź
we wschěch lěpschich pschedawarńjach.

Tunje zigary!
100 schtuk
3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.
rosecźela
zigarowa pschedawarńja
Havanna
w Drażdźanach 6.

Kosaze kože,
howjasu kožu,
wowczu kožu,
wowczu wołmu,
kaniklaze kože,
czelaze kože,
kaž tež wschě druhe kože po najwyschschich płaczisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zorkwi
a pschi zitnych wikach 11,
nawschecźa „skoteje bwěsdy".

Drjewjane wobucże
póduschuje
Otto Heber
na ßerbskej haßy 9.

Bruno Beutner
w Budyschinje pschi dwórnischczu, pißarńja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liscźinow** wscheje druziny, wobstaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje leżomnoscźow,** srjadowanje sawostajenstwow a dźělenja herbstwow, na pscheßadźowanje pschedawanje leżomnoscźow, ßwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelž ßym dołhe lěta s rěčnikowym sekretarom był, ßo najlěpsche wobstaranje sarucza.

Pschihódna składnosćź k kupowanju
selenoschtwórtkowskich darow.
Wot ßoboty 30. januara
składnostnu kup
dźěcźazych wobleczenjow, dźěcźazych schórzuchow,
dźěcźazych mězow
na pschedań pschinjeßemy. Hewak tele wězy dwójzy telko płacźa.

Leopold Posner
na bohatej haßy 4 **w Budyschinje** **w starej póscze.**

Winowa pschedawarńja Pawoła Giebnera
w Budyschinje
na bohatej haßy cźißko 18 s nutskhódom na theatrowej haßy
porucźa ßwoje derje wothladane
běłe a cźerwjene wina, Portske wino, Malagaske, Tokayske, Madeiraske, Sherryske a druhe lěkarske wina atd.
Wot sapoczatka mojeho dwazyczilětneho wobstacźa ßym ßo pschezo prózował, **jenoż woprawne wino** pschedawacź, kotryż je strowosći spomóżne.
Dokelž w tsjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotolskej haßy** a na **bohatej haßy** sestajeny **jara wulki sklad** wudźerżuju kotrež ßo s wudawkami sa pucźowanje njepodroża, mózu **wino s wjetschimi hromadami**
k kwaßam a druhim **ßwjatocznosćam** ßo hodźaze, tuńicho pschedawacź, hacź hdyž ßebi jo direktnje wot Rheina, Mosela atd. póßłacź dadźa. Pospytanje tych pschetrjebarjow, kotsiž hischcze moje wina njesnaja, wo tym pscheßwědczi.



Rowowe pomniki, rowowe kamjenje a platy
kóždeje druziny, cźorne a pißane,
s **granita, syenita, marmora, kalka** a **pěskowza**
po modernskim waschnju trajne dźěłane po tunich płacźisnach porucźataj
E. Hantusch & Co.
Kamjenjowy rěsał, tocźerńja a polěrowarńja.
Wulki sklad a pschedawarńja
w Budyschinje na Lubijskej drózy 10.
Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Brodowska haptyka
na hoschiz haßy 21.


Kaschel, katarrh, dybawosćź
ßo spěschnje połóżeja
s thymusinom
Bleścha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Pjerje
drjene a njedrjene, ßo kupuja na Hoschiz haßy cźo. 18 w cźrijowych klamach.

Kupne a druhe **wucźinjenja, liscźiny wscheje druziny, próstwowne pißma wo wobhnadźenje** atd., **formindske sliczbowanja, dawkowe reklamazije, testamenty, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje żadankow** atd., **kupowanje a pschedawanje leżomnoscźow, saradźenje hypothekow.**
J. & E. Koban, prawny burow
pschi zitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rěcźimoj tež ßerbski. —

Moje lětusche

wulke

inventurske rumowanske wupschedawanje

ſměje ßo wot

póndźele 8. februara t. l. hacź ßobu do ßoboty, 13. februara t. l.

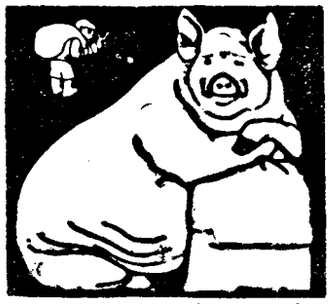
Wone wschě wotdźělenja mojeje pschedawarńje wopschija a, kaź je **wschoſtronſzy ſnate, pomyßlnje najwjetſchi dobytk poſkicźa.**

Jan Jurij Pahn.

Woprawdźity Brockmannowy

pizowanſki kalk

ſnamjenjow A a B



kaź tež **ßlone kuluſchki** k liſanju po fabrikſkich płaćźiſnach

Emil Dietrich w Lětonju.

Wupschedawanje.

Dokelž 18. měrza ßwoje **ßedlarſtwo** a **rjemjenjerſtwo** na **lawſke hrjebje 10** pſchepołožu, wschě ßwoje

kožane a pólſtrowane twory

po khětro poniženych płaćźiſnach wupſchedawam.

T. Albert

na hornčžerſkej haßy 13 a 7.

Wulki wubjerk

ßerbſkich a němſkich

ſpěwarſkich

we woßebnych a jednorych ſwjaſkach porucźa

J. Nowak

na ſnutskownej lawſkej haßy 8.

Wschě koprowe a blachowe wězy

nowe dźěłam a ſtare wuporjedźuju,

kaź tež

wodowody a druhe **wodźenja** wuwjedu.

E. Lehdrich w Smochćźizach.

Wſchě wobſchkodźenja na jěſdnych kołach

wuporjedźuje, jěſdne koła emailluje a je **ſanilluje**

derje a trajnje

Jan Witek, na ſaſtaniſchću w Ratarjezach,

wěźywuſtojna wuporjedźerja.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 7. | Sobotu 13. februara 1909. | Lětnik 68.

Swětne podawki.

Kral Bjedrich August sjesbožił.

Po zyłej Sakiskej powjesći wulke wobžarowanje sbudźuje, so je nasch lubowany kral Bjedrich August ßrjedu w ßwojim Draždźanskim hrodźe do njesboża pschischoł. Popołdnju wokoło 5 hodźin chzy sche kral s hrodu wuńć, so by ßo wonka wukhodźił. Wón k temu tak mjenowany honjeński skhód, pschese wschě poskhody wjedźazy, wuži. S khwatkom stupajo kral jedyn skhodźeńk mißny a někotre skhodźeńki dele na prawu ruku padźe. Hnydom sawołany lěkař spósna, so je ßo ruka skamała. Schtwórtk ßu ruku w garnisonskim lazarecźe s Röntgenowymi pruhami pscheßwětlili. Pschi tym je ßo pokasało, so stej ßo druha a tsecza kósć ßrjedźneje ruki skamałej. Kralowa strowosć je poßlednje dny spokojaza była.

Sakska duchowna synoda

je ßo sańdźeny tydźeń seschła. Prěnje dny je synoda wo sprawjenju pschikohow sa msdu duchownych jednała. Po knjeżerstwowym namjecźe ma najnišscha prěnja msda sa pomozneho duchowneho pódła darmotneho wobydlenja lětnje 2000 hriwnow wuczinicź. Po tsilětnej ßkužbje ßo wona na 2200 hriwnow powyschi. Najnišscha msda sa statneho duchowneho ma wot 1. januara 1909 2600 hr. pódła darmotneho wobydlenja wuczinicź a ßo s pschikohami sa kóžde tsi lěta po něczim sa 24 lět na 6000 hriwnow powyschi. Starobna pschikoha dwójzy 400, dwójzy 500 a schtyri krócź 400, wscho hromadźe 3400 hriwnow wuczinja. Pjenjesy sa powyschenje duchowneje msdy maja ßo se sawjedźenjom krajnozyrkwineho dawka nawdacź. So bychu ßo woßadam wschě starobne pschikohi wotewsake, ßo namjetuje, so by ßo po pschikładźe Pruskeje pokładniza sa starobne pschikohi sakoźika.

Druhe wuradźenje wo naboženskej wuczbje w ludowych schulach jednasche. Wobsamknjenje Zwikawskeje wuczerskeje konferenzy, po kotrejż ma ßo Lutherowy katechismuß s ludowych schulow wuczischcźecź, je zyrkwinszy smyßlene wobydlerstwo ßylnje roshoriko. Tajny zyrkwiny radźicźel Pauk s Lipska, nasch ßerbski krajan s Delnjeje Łužizy, bě teho dla synodźe namjet podał, so by ßo mały katechismuß dale w schuli wobkhował, dokelž ßo wón se žanej druhej knihu njehodźi narunacź. Młodźina dyrbi ßo w duchu a wěrywusnaczu evangelsko-lutherskeje wěry roswuczicź a to ßo hinak njehodźi, hacź s pomozu małeho katechisma. Dźěcźi dyrbja ßo k žiwym ßobustawam evangelsko-lutherskeje zyrkwje a runje s tym snjeßliwosći napschecźo druhim wěrjazym wocźahnycź. Temu ßo pschihłoßuje, so dyrbi naboženska wuczba hłownje roswuczenje w biblisich stawisnach a w stawisnach kschesćijanskeje zyrkwje bycź a so by Jesußowa woßoba ßrjedź roswuczenja staka. Nusne pak tež je, so bychu ßo w biblisim roswuczenju młode dusche k wěrnosćam kschesćijanskeho sboża a k woßobje Jesom Khrysta tak blisko pschiwjedle, so bychu jeho niz jenoż sa naboženski pschikład dobrych poczinkow, ale tež sa Sbóżnika a Wumożnika spósnake. Synoda ma tež na tym wobstacź, so ßo dohladowarstwo w naboženskim roswuczenju w schuli dale zyrkwinemu regimentej pschewostaji.

Pankowym namjetam wschě synodźine ßobustawy s wuwsaczom schulskeho direktora Philippa w Draždźanach pschihłoßowachu.

W mjenje evangelsko-lutherskeho krajneho konsistorstwa präsident s Zahn praji, so wono zyle na sakoźku Pankoweho namjeta steji. Wobžarowacź je, so ßo lud hižo měßazy dołho s tymile praschenjemi w njemērje dźerži. Zyrkwiny regiment cźuje ßo s jena se synodu we wědomju, so ma ßo młodźina we wěrje do bójskeje a wěcźneje wěrnosćze wocźahnycź.

Wopyt jendźelskeho krala Eduarda w Barlinje.

Wot wutory je jendźelski kral se ßwojej mandźelskej s hosćzom němskeho khěžora w Barlinje. Zyły Barlin je ßo s pschikhadom jendźelskeho krala do wjeßelkeho roshorjenja stajił. Na jeho prjedawsche pucźowanja po Europje, pschi kotrychž wón pjecza Němzam njepschecźelske swjaski pytasche, nichtó wjazy njespomina. Wschitko khwatasche jeho powitacź; s kasarmow wojazy piskajo pschicźahnychu, rjemjeßkniske jednoty a wojerske towarstwa se smahowazymi khorhojemi ßo pschi drósy sestupachu, po kotrejż ßo wón hromadźe s khěžorom s Lehrtskeho dwórnischcza do khěžorskeho hroda wjesesche. Khěžor w jendźelskej marschalskej uniformje se ßwojej mandźelskej a prynzami jendźelski wopyt na dwórnischczu wocźakowasche. Powitanje bě jara wutrobne. Knjeżerjej ßo koscheschtaj, runje tak němska khěžorka a jendźelska kralowa. Pschi Braniborskich wrotach Barlinski wyschschi měschczanosta a měschczanszy sastupjerjo kralowskeho hosćza powitachu. Na jěsbje k hrodej ßo někotre njehody stawachu. Hdyž w swjeßelenskej sahrodźe kanony hrimachu, někotre offizerske konje wuschi nastajachu a s prědkom stawachu. Jedyn kóń ßwojeho jěsdneho, jeneho hejtmana, khětro njekahodnje na semju ßadźi a potom po swjeßelenskej sahrodźe hanjesche, hacź jeho wojazy a zivilistojo njepopadźechu. Jedyn druhi hejtman ßo pada jenoż s tym sminy, so rucźe s konja skocźi. Swjeßelenska sahroda tež druhe konje spłoschiwjesche; pschetoż hdyž wós s kralowej a khěžorku k temu ßamemu městnu pschijědźe, ßo konje saßo splóschichu a ßamo padźechu. Kralowa a khěžorka dyrbjeschtaj teho dla kucźu wopuschcźicź a jenu scźěhowazu dwórsku kucźu k dalschej jěsbje k hrodej wuzicź.

Ssrjedu bě jendźelski kral s hosćzom města Barlina. Kral Eduard je prěni zusy knjeżer, kotryż je sa nusne měr, pschi wopycźe khěžorskeho dwora měschczanske sastupjerstwo poczescźicź. We hłownej sali Barlinskeje radnizy spěwarjo se spěwom: „Bóh witaj cźe“ postrowichu. Młódscha dźowka wyschscheho měschczanosty jemu s rjaneho ßrjedźowěkoweho karana, kotryż bě ßo s braniborskeho museja poczesił, wino porjedźi. S wjerchom Bülowom, kotryż bě pschi kralowym wopycźe na radnizy pschitomny, mějesche kral tam dlějsche rosrěcźenje.

W nowinach ßo hižo wocźakuje, so ßo pschi wopycźe jendźelskeho krala dotalne njedowěrjenje mjes Němskej a Jendźelskej wotstroni a so ßo wo politiskich praschenjach dojednanje dozpije, kotrychž dla ßo s khwilemi sdasche, so mjes Němskej a Jendźelskej k wójnje dójńdźe. Pschewyßoko njech ßo nadźije na jendźelsko-němske pschecźelstwo njenapinaju; pschetoż tak dołho hacź Němska ßwoje wójnske łódźstwo s nowymi hobrskimi łódźemi powjetscha, budźa Jendźelcźenjo Němsku sa ßwojeho pschecźiwnika wobhladowacź, kotryż chze jim knjejstwo nad morjom wutorhnycź.

Ropot dźełacźerjow bjes dźěła w Barlinje.

Tón ßamy dźeń, kotryż bě jendźelski kral do Barlina pschijěł, ßo w Barlinje dźěłacźerjo bjes dźěła do někotrych shromadźisnow seńdźechu. Potom ßo woni na Koppenskej drósy sjednocźichu a do

Oranienskeje dróhi cžehnjechu, wołajo: „Dźěło! Prjecž ſ Bülowom!“ „Sſława proletariarjam!“ W prynzowskej dróſy cžrjódźe, kotraž bě něhdźe 10,000 muži ßylna, poliziſtojo pucž ſaſtupichu. Na dobo ßo ſ ludoweje cžrjódy ſawoła: „Wſchě khorhoje dele!“ Na to ßo lud do konjazych a automobilnych omnibußow, k cžeſczi jendźelſkeho krala ſ khorhojemi wudebjenych, da, khorhojowe żerdźe rosſłama a khorhoje rostorhawſchi je na dróhu ſmjeta. Poliziſtojo a żandarmojo njemóżachu ludowe cžrjódy ſadżerżecž. Duż ßo wojazy pſcheczíwo njemérnikam póßłachu. Wotdźělenje wojakow, kotrež ſ Kochſkeje dróhi pſchińdźe, njemóżeſche tam dale poſtupowacž, dokelž ßo jemu ludowe cžrjódy każ twjerda murja napſcheczo ſtajichu a njepſcheſtawajcy wołachu: „Prjecž ſ Bülowom! Sſława proletariarjam!“ Na to nawjedowazy offizér wojakam pſchikaſa, ſ paradnym ſtupom poſtupowacž. Na to dyrbjachu cžrjódy pſched wojakami zoſacž. Pſchi żandarmſkich wikach bě herjekaniza najwjetſcha. Halekowarjo ſ privatnych domow wſchě khorhoje, kotrež běchu doßahnycž, dele ſtorhachu a żerdźe roſłamachu. Jeneho knihikupza, kotryž chzyſche ßwoju khorhoj wukhowacž, nabichu. Na druhich dróhach ropotarjo runje tak cžinjachu. Stónczńje pak ßo wojakam, żandarmam a poliziſtam poradźi, ludowe cžrjódy roſehnacž a roſpjerſchicž.

Dwórſki prědat Stöcker †.

Khěżorſtwoßejmſki ſapóßłanz a dwórſki prědat ſwonka ßłużby dr. Adolf Stöcker je 71 lět ſtary wumrjeł. S nim je ßo ßławny prědar, wuſpěſchny ludowy rěcžnik a wjele hidżeny ludowy ſaſtupjeŕ minył. Pſched 30 lětami wón kſcheſczijanſko-ſozialnu ſtronu ſakoži, ſ kotrejž wón pſcheczíwo żidowſkemu liberalißmej a ſozialdemokratiji wojowaſche. Wjerch Bismarck nowu politiſku ſtronu njeſpěchowaſche, dokelž wón měnjeſche, ſo chże Stöcker niz jenoż wěru, ale też duchownu móz w zyrkwi ßylnicž. W lěcze 1878 ßo Stöckerej ßamo ſakaſa, ßo pſchi politiſkej agitaziji wobdźělicž. S woprědka móżeſche wón khěżorku Auguſtu a wnuka khěżora Wylema, nětczíſcheho khěżora, do ßwojich pſchiwißowarjow liczicž, tola bórſy wón tule wyßoku podpjeru ſhubi. Stöcker, kotryž bě najbliżſchi cžakanz na wuprózdnjene prěnje dwórſkoprědarſke městno, ßo pſcheńdźe a teho dla ſaſtojńſtwo złoži. Wjele wuſpěſchniſche hacž Stöckerowe politiſke ſkutkowanje bě jeho dźěło ſa ſnutskowne miżionſtwo, ſa dobroczelſke ſkutki a wukhowanje cžłowjeſtwa ſ njeſboża, nuſy a hrěcha pſches ßłowo a pißmo. Schtož je wón pſchi tym pjenjes a próży woprował a kak ſpomożne je tole dźěło pſchi wſchěch pſcheczíwnoſczach a njeporadżenju było, wo tym mohle ßo tolſte knihi napißacž.

Woteběranje ratarſkeho wobhdlerſtwa w Němſkej.

S pokupowanjom żiwnoſczow a kublow ratarſke wobhdlerſtwo w Němſkej rucże woteběra. Mjes tym ſo w lěcze 1882 ratarſke wobhdlerſtwo hiſchcże 42½ prozenta wucžini, je w lěcze 1907 pſchi powołanjowym liczenju ratarſke wobhdlerſtwo jenoż hiſchcże 28½ prozenta wucžiniło. Sa to je wobhdlerſtwo, ſ induſtriju a wikowanjom ßo żiwjaze, wot 45½ prozenta w lěcze 1882 na 56 prozentow w lěcze 1907 ſroſtło. Żyłe wobhdlerſtwo Němſkeje w lěcze 1907 61,720,529 pornjo 51,770,283 duſchow w lěcze 1882 liczeſche.

Němſko-franzowſke wucžinjenje wo Marokkowſkej.

Němſka a Franzowſka ſtaj ßo ſkónczńje wo Marokkowſkej roſrunałej Franzowſka je ſ tymle wucžinjenjom pjecża wſcho to dozpika, ſchtož bě jej Jendźelſka w lěcze 1904 ßlubika, ſchtož pak bě jej tehdy Němſka ſapowjedźika Swonkownje a formalnje ßo nowe wucžinjenje na poſtajenja Algeciraſkeje konferenzy ſakożuje, wołebje tak daloko hacž ßo wo němſke intereßy jedna. Franzowſka Němſkej połnu hoſpodarſku runoprawoſcž ſarucża, mjes tym ſo Němſka Franzowſkej prawo da, w Marokkowſkej naprawy cžinicž, ſo by ßo tam měr a porjad ſdżerżał. Na tajke waſchnje ßo Marokkowſka do mozy Franzowſkeje wuda.

Awſtriſka khěżorſtwowa rada

je ßo ßobotu ſamka. Knjeżeŕſtwo njeje ßwój nowy rěcžny ſakoń ſa Czechi a dźělenje Czech po nowych ßudniſkich wokrjeßach dowuradżicž dało, dokelž ßo Czechojo nowemu rěcžnemu ſakonjej pſcheczíwjachu. Po ſamknjenju khěżorſtwoweje rady je ßo dotalne miniſterſtwo roſpuſchcżiło. Nowe miniſterſtwo je ßo ſ dżewjecz Němzow a tſjoch Sſkowjanow ſeſtajało. Sſkowjenjo k njemu żaneho dowěrjenja hižo teho dla nimaja, dokelž ßu w nim pſcheßłabje ſaſtupjeni.

Wo ſmyßlenju Sſkowjanſtwa.

Peterburgſki dopißowaŕ Parižſkich nowin „Journal de Debats“ piſche: Sſkowjanſtwo ßwoju móz cžucž poczina. Wono je ßylne dźěczo; dołho wot ſtarſcheho němſkeho bratra krjudowane, wone ßwoju hłowu poſběha. Każ wone w Bołharſkej Turkowſkej napſcheczo ſtejeſche, tak ßo wone Awſtriſkim w Sſerbiji, na Czornej Horje, w Boßniji, w Czechach, haj w Póſnańſkej Pruſkej pſcheczíwja. Njewobhładniwoſcž, ſ kotrejž ßo Sſkowjanſtwo wużaduje, móże kriſis jenoż pospěſchicž, kotraž budże 20 lětſtotetk wobknježicž. A teho dla dyrbimy my Rußojo pſchihotowani bycž; pſchetoż ßmy wulke bitwiſke wotdźělenje ßkowjanſkeho wójſka. Druhe ßkowjanſke ludy ßu jenoż naſche pſchedwójſko. Wot 10. lětſtotka ßmy doſcž zoſali. Sda ßo, ſo je wokomik pſchiſchoł, ſo bychmy ßwoje ſtejiſchczo ſakitali. Żyła Ruſka ma cžémne ſacżucże wo tym, ßamo njeſdźěłany lud na wßach. Nihiliſtiſka revoluzija je ßo jeho jenoż ſwjeŕſchnje podótka. Jenoż woprawdże narodna wójna by lud hacž do jeho hłubokoſcże ſahorika. A naſche położenje je tajke: Mamy wuſwolicž mjes dwěmaj roſpalitoſczomaj: mjes dźiwjej ſaniczazej revoluziju, abo mjes ſadwělowanſkim wojowanjom wo pſchichod ßwojeje raßy. S teju dweju ſkeju je druhe ßnadniſche.

Pſchi nětczíſchich njemérach na Balkanje ßo Rußojo na to dopominaju, ſo ßu Sſkowjenjo. Jeho ſaſtupjerjo w dumje ßu knjeżeŕſtwo woſpjet napominali, ſo dyrbi njewotwißnoſcž a ßwobodne roſchěrjenje balkanſkich Sſkowjanow ſchkitacž. Ruſke knjeżeŕſtwo drje ßo prózuje, ſ měrniwymi ßrědkami balkanſkich Sſkowjanow pſched Awſtriſkej ſakitacž, tola do wójny ßo jich dla nochze ſapleſcž dacž. Sa to je wone ſwólniwe, żadanja Polakow dopjelnicž, kotſiž dyrbja ſa prjedawſche pólſke kraleſtwo ßamoſarjadniſtwo doſtacž.

Wójnſki ſtrach na Balkanje.

Mjes tym ſo Ruſka ſ Turkowſkej dla ſapłaczenja ſarunanja jedna, kotrež ßebi Turkowſka wot Bołharſkeje ſa wotſtupjenje rańſcheje Rumelſkeje a tamniſche żeleſnizy żada, ßo Sſerbija dale na wójnu hotuje. Do Saloniki je ßo 975 kaſchczow ſ kanonami a muniziju ſa Sſerbiju pſchiwjeſko. Turkowſka je dowoliła, je pſches Mazedonſku do Sſerbije pſchewjeſcž. Też Turkowſka njeje ßwoje wójnſke pſchihoty ſkónczika. Sańdżeny tydżeń je ſa turkowſke wójſko ſ Ruſkeje 3000 koni pſches Bołharſku doſchło. So je bołharſke knjeżeŕſtwo konje ſa turkowſke wójſko pſches Bołharſku pſchepuſchczíło, ßo jako ſnamjo wobhładuje, ſo je wójnſki ſtrach mjes Bołharſkej a Turkowſkej wotſtronjeny.

Towaŕſchniza.

(Pokraczowanje.)

IV.

Doniż jeho wuj doma njebě, mějeſche Jakub wo pſchikhadżazych dopißach kóżdy dżeń roſprawu dawacž.

„Tu je też jedyn liſt pſchiſchoł, cžeta“, wón wotmolwi, naſtupiwſchi ßwoje nowe ſaſtojńſtwo, hdyż bě wobkhodne dopißy pſchedcžitał, „jeho ſwonkowne na to pokaſuje, ſo je to woßobinſki liſt. Adreßu je ſchikowana knjeniſka ruka pißała. Teho dla jón wotewrił njejßym.“

„Jara wobhładniwje a ßwědomicże wot tebje, luby Jakubje“, poßměwaſche ßo Karolina, „ale dokelž też ſa najnéżniſche woßobinſke ſdźělenja twojeju wocži trjebam, njemóże mi twoja wobhładniwoſcž niczo pomhacž. S wotkel je tón liſt pſchiſchoł?“

„Wón ma ſchtempel hłowneho městta.“

„Wotewŕ jón a pſchedcžitaj mi jón“, cžeta namołwjeſche.

Jakub cžinjeſche, każ bě pſchikaſane, a pocża: Moja nutrnje lubowana Karolina! — Jeno ſe —

„Cžakaj!“ cžeta jeho pſchetorże. „Najprjódzy na podpißmo pohladaj.“

Jakub liſtno wobroczi. „Pißarka ßo twoja ſtara pſcheczelniza Hana Kamjeńſka mjenuje.“

„Hana Kamjeńſka!“ cžeta hnuta woſpjetowaſche. „To je mi doſcž, Jakubje. Ani ßkowa dale ßłyſchecž nochzu. Cžißń liſt do něſcże a ſpal jón.“

Jakub ßo wotwlakowaſche. Mjeno Kamjeńſka też na njeho bjes ſacżiſchcża woſtał njebě a nimo teho bě cžeżine krute wotßudżenje wobßah liſta jeno hiſchcże ſajimawſchi ſcżiniło. Hdyż bě na rjadki ſ krótka ſpěſchnje pohladał, bywaſche hiſchcże wcżipniſchi.

„Sſy mi ty ſroſymił, Jakubje?“ Karolina ßo njeſcżerpnje wopraſcha, „liſt dyrbiſch ſpalicž.“

„To wſchak derje wěm, cžeta“, Jakub wułożowaſche, „ſo ty żenje bjes dobreje winy njejednaſch. Ale ſo mohła ty ſtaru pſcheczel-

nizu ſapřěčź, to ßo twojej wutrobje pſchejara pſcheczźiwja. Duž dowol, ſo tebi tón liſt pſchedczźitam, czźlowjek dźe njemóże wjedźecź, ſchto w nim ſteji." —

To ani ſakſchik, ani ſtonanje njebě, ale ſwuk, kotryž ßo ſ czeczźineho erta wudoby, bě na woboje podobny. Jeje wobliczo ſblědny, w kucźikomaj jeje erta czuwowe ſatorhowanje naſta a nimo teho ſ rukomaj a ſ dlónjomaj widliſchczźojcźe pohibowaſche, kaž by chzyła něſchto ſ mozu wotwobaracź, czemuž w ßwojej bjespomoznej ßleposczi wuczeknycź njemóżeſche.

„Tehole mjena ženje ſaßo pſchede mnu njewupraj, Jakubje!" ſ dakotazym kloßom ſawoła, „a liſt do plomjenjow czißú — hnydom!"

Wona bě poſtanyła a ſ ruku poruczejo do teho kónza pokaſowaſche, hdźež běchu khachle. Se žadoſcźiwej napjatoſczu na wobliczu ßluchaſche, hacź ßo jeje pſchikaſanje też wuwjedźe, ßluchaſche na wnjowe krocźele, kotreż k nęſczi dźěchu, na ſchudrowanje papjery a na ſapalenje ſapalka.

„Takle, luba czeta", Jakub rjekny, „liſt je ſpaleny."

Karolina bě nětkole ſpokojena, widźo bjes ſdacźa, ſo bě jeje wuj jeno zyle njeſajimawy kruch papjery ſpalił, ſo pak bě liſt ßam k ßebi tyknył, ſo by jón czitał. Liſt mějeſche ßo takle:

„Moja nutrnje lubowana Karolina!

Jeno ſ boloſczźiwym pſcheczźiwjenjom tele rjadki pißam, dokelž ty na moje prjedawſche liſty ženje wotmolwika njeßy. Ale woßud je czeźki a pruhowanemu ani to njedowoli, ſo mohł tych na pokoj woſtajicź, kotreż ßu ßo wot njeho ſ khribjetom wotwobroczili. Tak ßo też mi dźe, ſchtož tebje naſtupa, kiž ßy moja najdróżſcha pſcheczelniza ſ mkodych lět, tola ſda ßo, ſo je twoja wutroba nutrnym poczaham ſańdżenoſcze dawno wotemrjela. Ale dźenßa ßo k tebi jako njeſbożowna wo pomoz wołam, a to wołanje ſawęſcze k twojej wutrobje dozpęje. Dowol mi, ſo bjes wotwlakowanja wo wopraw-dźitych poměrach poręczu.

Hdyž bě ßo mój mandźelſki ſ mojim bratrom roskorił a ſ kczęjazeho ſhromadneho wobkhoda wuſtupił, je to ſ nim potom naſtajnoſczi do ſady ſchło. Sboże, kotreż bě wſchitke ſaběranja firmy podpjerało, bě jeno jeho bratrej płaczíło, niz pak mojemu mandźelſkemu. Runjež bě po prawom duſcha zyłeho wobkhoda był, njemóżeſche tola wuſpěcha dozpěcź, hdyž na ßwoju ruku ßamßnu wěz w tworni ſhotowjecź pocza. S mojich liſtow wěſch, kak je njeſboże wboheho muża pſcheſczěhowało a kak bě na poßledku nuſowany, měſtno knihiwjedníka pſchiwſacź. Hacź nanajbóle dyrbjachmy ßo wobmjeſowacź, dyrbjachmy tradacź — ale ſbożowni běchmy, pſchetož hiſchcźe najwjetſche kubło na ſemi wobßedżachmy, bjes kotrehoż je też ßamo bohatſchi hubjeny: běchmy ſtrowi. Ale też tute ſboże nam ßwěrne njeſwoſta. Muž mi na tyfuß ſkhori; ßmjercź drje, jeho pſchelutowawſchi, nimo dźěſche, ale ſ teho ſczěhowaza khoroſcź, kiž ani dźenßa hiſchcźe wotſtronjena njeje, ſczini jeho k dźěłu njekhmaneho. Tak ßwoju ßłużbu ſhubi a my nětkole khudźi a bjes pomozy na ßwěcźe ſtejimy. Hižom ßym po něczim wſchitko parujomne pſchedała. Jeno wot někotrych pſchedmjetow, ſ kotrymiž ßu drohe bopomnjeńki we wótznym domje ſjednoczźene, ßo dźělicź njemóżach; ale wěcźnje je na nje ekſekutor ſygl dyrił, pſchetož ſakoń jeno prawa wěricźelow, niz prawo wutroby, ſnaje. Ach, lubowana Karolina! Schtóż naſch cźaß jako lětſtotetk cźlowjeſkoſcźe mjenuje, tón njeje ženje nuſowany był, cźlowjeſkoſcźe potrjebowacź! To ßym ſpóſnała. Daj mi mjelczecź wo hórkich naſhonjenjach, kotreż ßym ſ pſcheczelemi a ſnatymi czinika. Towaŕſtwowne ſwjaſki, kotreż cźlowjekow mjes ßobu ſwjaſuja, ßu hróſbnje ſ lohka — kaž pawczíny ßo torhaja, hdyž ßy nuſowany, jich ßo pſchimnycź. Kak ßu wſchě te wobliczа wot naß wotwobroczíle, kiž ßo na naß prjedy tak wjele ßlubnje poßměwachu. Ja ſměju mozy, ſo bych ßwój woßud njeßka, chzu zuſym ludźom ſchicź, plotowacź a, jeli ſo dyrbi bycź, też płokacź, pſchetož na rjanu ſańdżenoſcź wróczo hladam a żiwjenje je mi ßwój dawk dako. Ale moja wboha Herta, moje wbohe, jeniczke dźěczo, ſa tule krutu ſchuln wukublana njeje a tola budże ju dyrbjecź ßobu cźinicź. Ta jeniczka wěz, kotruž je ſ njeſboża ßwojeju ſtarſcheju wukhowała, to je ſtaroſcźiwe ſdźěłanje ducha, kotreż je ßo ji w lěpſchich dnjach dostało. A runje tole mohło ji ßnadnje njeſboże pſchinjeſcź! Ssmy w cźaßu żiwi, w kotrymż ſdźěłani ludźo w dźěłaczeŕſkej drascźe khodźa, w kotrymż jeno hruba móz ßwoju mſdu doſtanje. A duž mohło ßo ſtacź, ſo by moja wboha holczka ſe wſchěmi ßwojimi wědomoſczemi a hotowoſczemi w někajkej niſkej ßłużbje dyrbjała ßwój wuczek pſched khodom pytacź. Wſchitka próża, ſo bychmy měſtno, kotreż by jeje ſdźěłanoſczi pſchiměrjene było, bě hacź dotal podarmo. Bjes mała wſchitke naſche poßlednje kroſchki buchu na naweſchtki w nowinach nałożene, ale ani jena cźlowjeſka duſcha ßo njeje namakała, ſo by na měſtno pytazu ſ najmjeńſcha pohladała. Nětkole ßym tebi, lubſcha Karolina, ßwoje wobſtejenja wopißała. Ty ßy mój poßledni wuczek. Ty ßy ßo wote mnje wotwobroczíła, hdyž běch ja ſbożowna; ßnadź mi njeſboże twoju wutrobu ſaßo dobudże. Wukhowaj mje a mojich lubych pſched ßurowymi wuſkoſczemi najbliżſcheho pſchichoda, doniż mojej a mojeho dźěſcza ruzy dźěło namakałoj njejſtej — wukhowaj mje pſched ſtraſchnym hiczom ke khudobnemu wodźiczelej!"

Twoja ſtara, ßwěrna pſcheczelniza
Nowa wuliza cźo. 50. Hana Kamjeńſka."
W dworje na lěwizu, 4 ſkhody.

V.

Luby Jurjo!

„Tónle wjeczor, na nowinach ßo wokſchewjejo, ßym pſchipadnje czitał, ſo pěkna holczeza, czeſczowneju ſtarſcheju dźěczo, woßebje ſdźěłana, ſchwarnje ſmyßlena, měſtna potrjebuje, kajkež je ßo pola czety wuprófſniko. Jeli ſo hiſchcźe knjeżny naſchoł njeißy, kajkaž ßo czecźe hodźi, khwataj bórſy a dóńdź na nowu drohu cźißko 50, w dworje na lěwizu, do ſchtwórteho poſkhoda. Tam jena bydli. Ssnadź tebi tute rjadki wjele próży a khodźenja ſalutuja. To mohło tebi pſchi tejle horzocźe jara lubo bycź. Twój Jakub."

To bě na dopißnizu napißane, kotruž Jurij prěni dźeń po ßwojim pſchikhadźe do khlowneho měſta wot ßwojeho wuja Jakuba doſta. Dokelž hiſchcźe praweje naßlédnizy ſa knjeżnu Schrodakez namakał njebě, ßebi wotmyßli, tejele adreßy powużicź a poda ßo do wopißaneho wobydlenja. Khudobny napohlad dwora a cźmowe drjewjane ſkhody, po kotrychž dyrbjeſche ßo horje kroßnowacź, njemóżachu wěſo jemu myßle jara roswjeßelicź a mnoho nadźije cźinicź, a bjes mała budźiſche ßo Jurij ſaßo wrócźił, ßebi myßlo, hacź ßměł mkodu holzu ſ tej ſdźěłanoſczu, kajkuž ßebi jeho cźeta żadaſche, w tak ſrudnej wokolinje ſ zyła pytacź. Dokelž pak bě jónu tak daloki pucź cźinił, dóńdże nětko doſpołnje hacź do ſchtwórteho poſkhoda a do jeniczkich duri ſakkapa, kotreż tu nańdże. Zane „dale" ßo njewotwoła, ale ſ cźicha ßo durje wot nutſka wotewrichu a pſched Jurjom ſtejeſche mkoda holza pſcheßkapjazeje rjanoſcźe. Żołte włoßy, kotreż w huſtych promjenjach po ramjenjomaj żołmjachu, we ßwětle pſchikhadźazych ßłóncznych pruhow kaž jaßne ſkoto frinkotachu ſ rjenje wobmjeſowaneho wobliczа wulkej njebjomódrej wocźi pod kraßnje wuſhibnjenymi brjowkami ßo ßwěcźeſchtej. Cźichi wuras ſrudoby na blědym wobliczu tute rjanoſcźe tak prawje hnujaze cźinjeſche. We ßwojim ſchwiżnym ſróſtu w niſkej ſtwicźży, do kotrejež Jurij ſaſtupi, cźinjeſche ſacźiſchcź, kaž nadobne widmo. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** K lěpſchemu rataŕſtwa ßu ßo we wſchelakich garniſonſkich měſtach němſkeho khěżorſtwa rataŕſke pſchednoſchkowe kurſy ſałożike. Tajki kurſus je ßo też w tudomnym 103. pěſchim regimencźe wotewrił. Direktor tudomneje rataŕſkeje ſchule, knjes profeßor dr. Gräſa, mějeſche póndźelu w jědźeŕni 3. bataillona pſchednoſchk wo „ſeżiwjenju rataŕſkich kulturnych roſtlinow ſ woßebitym dźiwanjom na hkowne hnojidła". Pſchi kurſu, kotryž 21 pſchednoſchkow po 2 hodźinomaj wopſchija, ßo 70 wojakow a 8 podwyſchkow wobdźěli.

S **Budyſchina.** Cźrjóda ludźi ßo ſańdżenu ßrjedu popołdnju na ſnutſkownej lawſkej haßy ſběża. Pſched wós ſapſchehnjeny kóń wikowarja Kaſpera bě ßo ſ widliſchczemi ſajak a ßo na pleſtrje waleſche. Skoczo dyrbjachu na měſcze ſakłócź.

— (Sajecźe.) Sańdżenu ßrjedu ßu jeneho fabrikanta jěſdnych kołow ſ Porſchiz pſchi jeho pſchitomnoſczi w Budyſchinje po poruczноſczi ſtatneho rěczniſtwa ſajeli.

— (Nakupowanje konjow ſa wójſko w Sakſkej.) Pſchewulkeje dalokoſcźe dla wot ſwuczenych remontſkich wikow njeje někotryżkuli plahowaŕ koni ßwoje naplahowane konje na tele wiki wodźił. Wójnſke miniſterſtwo je ßo teho dla rosßudźiło, niz jenoż na dotalnych, ale też na někotrych druhich měſtnach tajke wiki wotbywacź. So mohłe ßo k temu ßo pſchihodżaze měſtna poſtajicź, ßu ßo na kobłarnjach praſcheńſke liſtna wupołożike, na kotrychž móża plahowarjo na to ßo poczahowaze pſchecza hacź do 10. měrza wojſewicź.

S **Dobruſche.** Nětkole je něchtóżkuli bjes dźěła a teho dla w nuſy. W tajkich cźaßach je nuſno, ßo pſched paduchami hladacź. Sańdżenu njedżelu w nozy je jedyn paduch pola tudomneho broduŕuharja Wilhelma wokno wutłócźiwſchi do iſtwy ſaléł a tam ſ jeneho kaſcheźika 15 hriwnow wſał. Póbla leżazych ſłotych pjenjes ßo wón njeje dohladał. — Do Sahorja ſańdżenu póndźelu jedyn zuſy do tamniſcheje korczmy pſchińdże. Wón ßebi najprjódzy jedyn palenz kłaſa.

Saßkyschawschi, so korczmař njeje doma, ßebi wón hischcże twarożk a pomaski a potom hischcże kołbaßu ſ khlěbom pschinjeſcź da. K temu wón něktore karanczki piwa a schkleńczki palenza wupi. Mjes tym so sahłódnjeny hóſcź jědźeſche, korczmařka ßwoje domjaze dźěła hladaſche. Hdyž skónczńje sa hoſczom pohlada, hacž je dojědł, bě ßo wón shubił, ßo darmo do ßyteje wole napiwschi a najědschi.

S **Hornjeje Hórki.** Sańdźenu njedźelu popołdnju je njesnaty paduch ſ pschedawařnje portiera tudomneho papjernika zigarowy kaſchczik, w kotrymž 30 hriwnow leżeſche, kradnył. W tym ßamym cżaßu ßo portier w pódlanſkej stwje ſ jenym wopytarjom rosrěczowaſche.

Se **Sslónkez.** Wotroczk Hübner ſ Hornjeje Borschcże, pola tudomneho kublerja Ludwiga ßkužazy, je ßebi schtwórtk w nozy ſ wobwěßnjenjom żiwjenje wſał.

S **Radworja.** Hdyž je „Meja“ hacž dotal wschě wjetſche ßerbſke dźiwadłowe hry pschedstajała — jako: k. Wingerowe „Na wumjeńku“, Cźischinſkeho „Na hrodźischku“, Jiráſkowe „Gero“ (pschełożił M. Andrizki) — dha chze też skónczńje Gogoljowho „Reviſora“ jutſje, njedźelu 14. februara, pola Delanez ſehracź. Tutu hru niz jenoż Radworczenjo prěni ras na ßerbſkim jewischczu pokaſaja — ale też rodźeny Radworczan je ju do ßerbſkeje rěcże ßkawnje pschewjedł — mjenujzy wucżeř Nawka w Radworju. „Reviſor“ je jene ſ mnohich dźěłow Mikkawſcha Waßiljewicża Gogolja. Tónle Makoruß je towařſchne żiwjenje ßwojeho cżaßa w ſpißach ſwěczník. Wón je njedoſtatki ruſkich wobſtejnoſczow wußměſchał „ſe ßměchom pſches njewidźomne ßylſy“. Wón da ludej hladadło, w kotrymž widźeſche tón ßwoje wobliczo. Lěta **1835** ſła też tajku wotſchaßowazu ſchkleńzu: wjeßelohru „Reviſor“. Woßoby tu żiwje pschedſtajeju tehdyſchich (a też dźenßniſchich!) ſaſtojnikow a pſchekupzow. Měſchczanoſtezy, Dobczinſzy a Bobczinſzy, Semjanizezy, Łapkinezy-Cźapkinezy — roszołmja, ſwichorja ßo ſ jenym podawkom, jara ſtraſchnym ſa jebakow a ſchibakow: ſ pſchijeſdom reviſora. Tehole wopyta ßo njekraßnje bojachu, dokelž do teho cżaßa běchu měrnje żiwi byli, dary brali a dale ßo njeſtarali. Dmuchanowſki bjerjeſche draſty wot pſchekupzow. Łapkin-Cźapkin łojeſche ryby w mutnej wodże ßwojeho ßuda. Semjaniza żiwjeſche ßo k ſchkodźe khorownjow. Dobczinſki a Bobczinſki běhaſchtaj dom wot domu kleſki pſchedawacź. Woni wſchitzy żiwjachu ßo ſ „kſchiwym pucżom“. Teho dla ta helſka hroſa pſched tym „inkognitom“ (njeſpósnajomnym!) — Khleſtakow pak, hdyž je pytnył, ſo maja jeho ſa reviſora, ſchepjerja ßo ſ hordoſczu; w jeho bjes teho hłupej hłowje ßo wſcho wjerczi wot njenadźiteho pſchekhada ſ dołha, hłodu a ſkoro ſ khłódy k ßytnemu ßnědanju ſ winom, k pjenjeſam a żeńtwje! — Radoſcź ßo rosnjeße po měſcże — ale bórſy — Khleſtakow a Joſef ſtaj lědy wujěkoj — pſchijědźe reviſor tón prawy, niz tón inkognito! W tutej hrě ßměch ßměch honi — hacž na kónzu womjelkny wſcho a ſkamjenjena rěczi ſzena. — Hra budźe **jenoż junu** hrata — duż pſchiúdźcże wſchitzy 14. februara pohladacź — hewak wſcho ſkomdźicże! (Hladaj nawěſchtk!)

Se **Subornicżki.** Ssrjedu popołdnja je w maſchinowni tudomneje brunizoweje jamy maſchinſki wothladař Hólcź ßmjertnje do njeſboża pſchiſchoł. Jeho je palzate koło ſhrabko a jemu wutrobno ſatkóczko. Snjeſbożeny je hnydom wumrjeł. W cżaßu, w kotrymž je ßo njeſboże ſtało, njeje pódla Hólcża nichto w maſchinowni pſchitomny był.

Do **Sserbow.** Druhe cżißko Hoſpodarja je wuſchko. Hacž do kónza měßaza februara hischcże móżecże ßebi jón ſkaſacź w Pancżizach (adreſſa: S. Hoſpodař Panſchwitz i. Sa.), płacżi na lěto **1 hr.** Pſchinjeße wam wjele rjanych a ſchtoż je ważne: też wużitnych wężkow. Wſcho njejßmy dotal do 2. cżißka wſacź mohli, dokelž njebě měſtna. Ale hdyž budźe woteběrarjow doſcź, jón powjetſchimy. Smějecże radoſcź ſ nim! O hdy by tola Sserb — kóżdy Sserb — ſa Sserbſkim Hoſpodarjom pſchimał. Wjele ßo dźenßa pißa, pſchewjele ſa wſchědneho cżłowjeka, kiž ma ſtajnje ruzy połnej dźěła. Ale Hoſpodař wam to ſwuběra a w ſroſemliwej rěczi pſchinjeße.

S **Zokowa.** Pola tudomneho kublerja Holana ßkužazy 19-lětny wotroczk Rychtař ſe Stareho Lubija je ſchtwórtk popołdnju do njeſboża pſchiſchoł. Na njeho na jenym pólnym pucżu wós drjewa padże a jeho ſamjecże. Rychtař je ßo ſnutskownje wukrawił.

S **Lichanja.** Jutſje, njedźelu 14. februara, popołdnju 1/2 3 hodźin ſměje „ratařſke towařſtwo w Sprejinym dole“ poßedźenje, ſa kotrež je prěni pſchedßyda kalioweho ſyndikata ſa Sakſku a Thüringſku, ratařſki radźicźel Garcke ſ Zeitza pſchednoſchk pſchecźelnje pſchilubił. Na tónle pſchednoſchk ßu niz jenoż towařſtwowe ßobuſtawy, ale też wſchitzy ratarjo ſ wokolnoſcże pſcheproſcheni. Po pſchednoſchku budże knjes wucżeř Neumann ſ Noweje Wßy někotre němſke hornjołużiſke narěczne powjedańczka cżitacź.

Se **Stróże** pola Rakez. 27. januara je ßo tu pſchi ſkładnoſczi khěżorowych narodninow ratařſke towařſtwo ſałożiło, k kotremuž je 32 hoſpodarjow pſchiſtupiło. Wone chze pſchikupne hnoje a ßymjenja ſhromadnje kupowacź a ßwojim ßobuſtawam wſchě nowoſcże w ratařſtwje k wjedźenju dawacź.

S **Rakojd.** Sańdźenu njedźelu tudomna nalutowařnja a wupożczowařnja w tudomnym hoſczenzu ßwoju 6. porjadnu hłownu ſhromadźiſnu wotmě. Seſchło bě ßo 89 ßobuſtawow, někotſi hoſczo a tſjo knjeża ſ zentralneho ſjednoczeńſtwa ſ Draždźan, mjenujzy wyſchſchi reviſor knjes Fricka, prěni wobkhodowy wjednik zentralneho ſjednoczeńſtwa, knjes Weichert, a pſchedſtejicżeř żitopſchedawařſkeho wotdźělenja pola teho ßameho ſjednoczeńſtwa, knjes Traas. Shromadźiſnu wotewrischi, pſchedßyda Rakojdźanſkeho ſjednoczeńſtwa, knjes Domſch, wodźenje ſhromadźiſny pſchedßyndże dohladowanſkeje rady, knjeſej kantorej Wehſerej ſ Barta, pſchepoda. Potom wón rosprawu wo poßlednim wobkhodnym lěcże poda. S njeje njech ßo jenoż wuſběhnje, ſo je liczba ßobuſtawow w poßlednim lěcże wot 108 na 126 ſroſtka, hacž runje ßu ßo wobkhodowe podźěle powjetſchike Też lětne pſchedźěkanje je na ſwjeßelaze waſchnje pſchiběrako. Wupożcziło je ßo 51,025 hriwnow. Nalutowanki ßu na 44,145 hriwnow ſroſtke. Sa pſchikupne hnoje a wuhło je ßo něhdże 49,000 hriwnow wudako, a cżiſty wunoſchk poßlednjeho wobkhodoweho lěta 751 hr. 99 np. wucżinja. Hdyž bě ßo ſliczbowanje ſa prawe ſpósnało, ßo hischcże poſtaji, kak ma ßo cżiſty dobytk rosdźělicź. Dohladowanſka rada na to namjetowaſche, ſo bychu ßo wuſtawki tak pſcheměnike, ſo ßmělej pſchedßydſtwo a dohladowanſka rada na ſchtwórczlětne wupowjedźenje pjenjeſy na hypotheki wupożczicź. K temu ßo wyſchſchi reviſor, knjes Fricka, ßkowa jimaſche a roskładowaſche, ſo towařſtwowe wupożczeŕnje na hypotheki njewupożczuja, ale ſo dyrbja wone pſchede wſchěm perſonalny kredit ßylnicź, dokelž towařſtwowe wupożczeŕnje tola měſchczańſke gmejńſke nalutowařnje njejßu. Tola ßo hodźi, ſo ßo wupożczeńki, jeli nuſne, ſ tak mjenowanej ſawěſczażej hypotheku ſawěſcża. Skónczńje ßo wobſamknu, ſo ma ßo pſchedßydſtwu a dohladowařſkej radże pſchewoſtajicź, kak a w kajkej wyßokoſczi maja ßo pjenjeſy wupożczicź. Dale ßo roſßudźichu, wyßokoſcź towařſtwowych pożczonkow na 150,000 hriwnow ſamjeſowacź. Sajimawe běchu k temu pſchiſpomnjenja knjeſa wyſchſcheho reviſora, kak ßo ſ tajkim ſamjeſowanjom kóżde towařſtwo ſ njewobmjeſowanym rukowanjom we wěſtym ſmyßle do towařſtwa ſ wobmjeſowanym rukowanjom pſchemění, dokelž ßo ſ tym wyßokoſcź rukowanſkeje winowatoſcże ſa kóżdeho ßobuſtawa ſamjeſuje a tak traſchidło njewobmjeſowaneho rukowanja zyle druhe wobliczo doſtanje. — Potom ßo měſtna w pſchedßydſtwje a dohladowazej radże, kotrež ßo po wuſtawkach wuprósdnichu, ſ nowa wobßadźichu. Kk. Domſch a Schönfelder ſ pſchedßydſtwa a Ramſch a Zyż ſ dohladowazeje rady ßo jenohłóßnje ſaßo wuſwolichu. S tym bě ßo poßedźenjowy wobkhodowy dźěl wotbył.

Na to knjes Wichert ßkowo k pſchednoſchkej: „Rosprawa wo pizowych a hnojidkowych wikach, a kajki dobytk ma ratař ſe ſaſtupjenjom do jeneho ratařſkeho towařſtwa“ doſtanje. Wón praji:

Wo pizowych wikach njemóże ßo ratarjej wjele dobreho rjek. Płacżiſny ßu wyßoke, woßebje ſa lane woßuchi, lanu mucżku, pizowe trużki a majß. Majß njeje ßo po ſdacżu derje poradźił; tón, kotryż ſ wukraja doſtawamy, je mjenje abo bóle ſkaženy. Wulkowikowarjo teho dla majß mlěcź abo ſchrótowacź dawaju, dokelž je potom jeho hódnoſcź cżeżſcho ſpósnacź. Płacżiſny ſa mjenowane pizowadła pſchedwidźomnje wyßoke woſtanu. Hinak wěż pola bawłmoweje mucżki, ſeńſkoworjechoweje mucżki atd. leżi. Tele pizowadła budża pſchedwidźomnje tuńſche, hdyž łódźniſtwo na rěkach ſaßo połnje póńdże. Teho dla njeßmě nichtó tele pizowadła do prědka kupowacź.

Płacżiſny ſa żitne a pſcheńczne wotruby nětkole ſměrom leża, tola ßo wone drje powyſcha, dokelž budże ßyra piza żadna. Ssynowe żně ßu mały wunoſchk dake a wotawy je wſchudże hischcże mjenje było, jeli ſo njeje ſ zyła wupadnyła. Też naſymſka piza je ſe ſaźnymi ſmjerſkami ſchkodowała. Hdyž ßebi też ſe ßkomowej pizu pomhaju, budże poſdźiſcho tola ßyra piza pobrachowacź a wotrubowe płacżiſny budża horje ſtupacź. Teho dla ßo porucża, ßebi wotruby hižo nětkole do prědka nakupowacź.

Schtoż hnojidkowe wiki naſtupa, je nětkole chiliſki ſalpeter tuni. W prjedawſchich lětach je zentnař w nětcżiſchim cżaßu 12 hriwnow płacżił, nětkole pak je wón ſa 9 hr. 60 np. doſtacź. Chiliſkeho ſalpetra ßo nětkole wjazy nadźěkuje, hacž ßo pſchetrjebuje. So bychu ßo płacżiſny powyſchiłe, ßu ſpytali, nadźěkany ſalpeter w ſkładownjach

khowacź, so by ßo wón se žadnischim poskiczenjom podrožił, wuspěcha pak s tym njejßu měli. S wužitkom sda ßo bycź, ßebi hižo nětkole chilisti salpeter nakupicź, dokelž budże ßo w nalěczu pschezo wjazy chilisskeho salpetra trjebacź. Ssywy wschudże bóle abo mjenje ßkabe njepschihódneho wjedra dla psches symu pschiňdu, a budża ßo teho dla se salpetrom pohnojicź dyrbjecź.

Superfossfat je ßwoju stajnu płaczisnu wobkhował, dokelž ßu ßo hnojidkowe fabriki na schkodu ratarjow sjednoczike a bjes konkurrenzy płaczisny postajeja.

Domaschowa mucźka pobrachuje, dokelž żelesowa industrija klaza, kotraž ju, kaž je snate, wudżéluje. Wona je tak žadna, so fabriki skasanki wjazy polnje njepschijimaju a je jenož s dżéla wuwjeduja.

Koscźina ma twjerdsche a poměrnje tunje płaczisny. Kajke pak budża wone w pschichodże, njemóże nichtó rjez, dokelž nichtó njewě, schto ßo w Ruskej a Indiskej, s wotkal ju s najwjetscheho dżéla dostawamy, pschihotuje.

Rybjazy guano je ßo po płaczisnje ponižił. Kainit dla swjaska jeho podawarjow na ßwojej płaczisnje wobstawa. Nowe kainitowe słkady ßu drje ßo namakale, tola jich wobßedżerjo chzedża też do swjaska stupicź. Stare swjaskowe ßobustawy drje ßo wobaraju, nowych do swjaska pschijecź, tola skónczńje ßo jim njebudża dale pschecźiwjecź, dokelž je też jim s wužitkom, so ßo kainit njeby po tuńschich płaczisnach na wikach poskiczał.

Rěczńik na to na druhi dżél ßwojeho pschednoschka pscheńdże, kajki dobytk ma ratař jako ßobustaw jeneho towarstwa. Sa ratarstwo s tychle sjednoczeństwow bohate žohnowanje wukhadża. Hdyž ratař na ßwojim polu wulki kamjeń namaka, kotryž njemóże ßam wusběhnycź, wón ßwojeho ßußoda na pomoz sawoła, hdyž taj mużej njemóżetaj kamjeń sběhnycź, wonaj hischcże druhe mozy wužiwataj. Runje tak ma ßo s zykym ratarstwom. Schtož je jenemu ratarjej ßamemu njemóżne, ßo zykemu sjednoczeństwu poradźi. Też ratarske sjednoczeństwa ßo prózuja, mozy nahromadźicź a jenotliwemu ßobustawej dobytk poskiczicź a jeho interesy hladacź. Towarstwa ßo wo to staraju, so jich ßobustawy dobre twory dostawaju. Spósnacź, so ßu hnojidka makohódne, so ßu pizowadka njeskażene, to je jenotliwemu ratarjej njemóżne, to jenož spytowarnje se ßwojimi analysami samożeja. Mały ratař pak żenje pschepytacź njedawa, dokelž by pschi jeho ßnadnym trjebanju analysa płaczisnu njepoměrnje powyschika. Wschak dżé jena analysa pschezo hacź do 12 hriwnow płaczi. Pschi tajkich wobstejnoscźach móże ßo jenož wobßedżeć jeneho wulkeho kubła, kotryž hnydom polny wós kupi, psched makohódnej abo falschowanej tworu wobarnowacź; pschetož pschepytanske khósty tworu pschi wulkej hromadże jenož mało podroża a husto też hischcże wikowar khósty njeße, schtož wón pschi wotewsaczu małeje dżélby njeczini. Duż je mały ratař zyle ßamowólnoscźi wikowarjow podaty. S rukowanjom kupowacź, tola tworu niz pschepytacź dacź, njeje niczo hódne, dokelž ßo husto sa wscho móżne rukuje. Też ratař husto njewě, schto dyrbja dobre hnojidka wopschijecź. Tak ßo druhdy sa Domaschowu mucźku s wěstym wopschijecźom fosforoweje kißaliny rukuje, a woprawdże też dostata Domaschowa mucźka nusne prozenty fosfora wopschija, tola jenož w njeskutkowazej družinje. Pschi Domaschowej mucźzy dyrbi ßo pschezo jenož sa tym praschecź, kelko kißaliny wona wopschija, kotraž ßo w zitronowej kißalinje rospuschcża. Wschěch tychle njedostatkow ßo mały ratař sminje, hdyž towarstwu pschistupi. To wot zentralneho towarstwa kożde trěbne wukasanje dostawa a też dobre a płaczisny hódne twory.

(Skónczenje pschichodnje.)

S **Konjez.** Njedźiwajo na hrosne wjedro bě ßo wutoru 2. februara wulka mnohoscź ßobustawow „Towarstwa Sserbskich Burow sa Ralbiczansku wosadu“ na hłownu shromadźisnu seschła. Knjes pschedßyda Wicźas-Rózeczanski wotewrinschi skhadźowanku spominasche na minjenych 20 lět a na to, schto je towarstwo sa tón czaß spomóżneho skutkowało. S pschecźom, so by towarstwo dale rostło a kcźěło, a so by njebjeski Hospodar dale žohnował a schkitał nasche ßerbske hona a statoki, skónczi ßwoje jadriwe słowa.

Nětk poda pokładnik, knjes zyrkwiny wucźeŕ Schewczik, sliczbowanje wo minjenym lěcze. Tute pokasa:

17680 hr. 68 np. dokhodow,
16867 hr. 83 np. wudawkow,

potajkim 812 hr. 85 np. sbytka.

Knjeża Bräuer-Ralbiczanski a Handrik-Schunowski sliczbowanje pschehladataj.

Dokelž ßu też nětkotre ßobustawy w płaczenju trochu njeporjadne, ßo jenohłóßnje wobsamknu, so maja ßobustawy bycź kożde pół lěta pominane. Schtóż je lěto dołho winojty, njedostanje žanych tworow, doniž njeje stare sapłacził.

Ziwa rosmołwa dżerżesche ßobustawy hischcże dołho hromadże. Też wo nowej żelesnizy ßo wschelake pschecźa wuprajichu.

Skasanki na hnoje, ßymjenja a kalk dyrbja ßo hacź do 14. februara w Ralbizach wotedacź.

Duż w Bożim mjenje do 21. lěta!

S **Ralbiz.** Woßadne towarstwo k sawěscźenju skotu mějesche njedżelu 31. jan. ßwoju lětuschu shromadźisnu. Knjes pokładnik, zyrkw. wucź. Schewczik, pschednjeße sliczbowanje minjeneho lěta. Wone pokasa

587,68 hr. dokhodow a
485,19 hr. wudawkow; po tajkim
102,49 hr. w pokładnizy wosta.

Hdyž ßłyschimy, so je ßo sa kożdu sawěscźenu krowu jenož 1 hr. na lěto płaczika, dyrbimy pschipósnacź, so tute towarstwo spomożnje skutkuje. Schkoda jenož, so hischcże tak mnosy ßo towarstwa sdaluja! Cźehodla? — Dowěrnizy sa Nowoßlizy, Hrańzu, Ssernjany, Rózant, Pěskezy a Łask buchn wschitzy na dalsche 3 lěta s nowa stari saßo pomjenowani.

Sarunanja budża ßo lětßa saßo płaczicź, kaž hacź dotal (50 hr. abo 40 hr.) Premije pak maja ßo w měrzu sběracź po 1,20 hr. sa krowu.

S **Jenschez.** W jenej jara měrnej sakiskej wßy njedaloko Kulowa je sa młodych pachołkow żeńtwa sważliwa wěz. „Derje je, ßo woženicź, tola lěpje je, ßo njewoženicź“, ßebi tam nětkotryżkuli myßli, kotryż je ßo pschemaßnył. Jenemu młodemu mużej je żona cźekka a druhemu, kotryż je hakle ßo njedawno do mandżelstwa sapschahnycź dał, tu ßamu schtucźku skorži. Haj, dwaj twjerdaj kamjenjej hubjenje mlějetaj. Wón pak ßo nadźije, so ßo luba żónka saßo wrócźi, prjedy hacź baczon pschilecźi, ßebi na starej brózni hnězdo natwaricź.

S **Kamjenża.** Mjes tymi, kotsiž ßu ßo pschi semjerżenju w Messinje sranili, je też ßyn tkalza Hendricha Cotty w Kindischu, kotryż bě tam s pinczńikom. Pschi semjerżenju wón se strachom stwine durje s durjemi jeneho khamora saměni, s kotrehoż jeho sa połdra dnja wußwobodźichu. Wón ßo s tym woßudej ßwojich towarschow sminy, kotsiž ßu ßo wschitzy sarasyli. W Palermje jeho jena němska ßotra hlada, kotraž jeho, dokelž je drastu a pjenjesy shubił, s pjenjesami podpjeruje.

S **Kamjenża.** Wutoru w nozy staj ßo w Obersteina pschi jenym wohnju dwaj cźłowjekaj spalikoj. We wumjenku Haasez żiwnoscźe bě woheń wudyrił, pschi kotrymż staj ßo wumjenkař Haasa a jeho mandżelska shdußykoj. Dokelž żonine swuhlene cźěło we kożu leżaze, mużowe pak swonka njeho namakachu, měnja, so je 72-lětny poßledni cźaß khorowaty muż se saßwěcźenej petrolejowej lampu padnył, s cźimž je woheń nastał. Wumjenkowa stwa, w kotrejż wobstarnaj mandżelskaj spaschtaj, bě pod tšěchu, se ßkomu a ßynom satykanej a jenož s deskowej scźěnu wot stwy dżélenej.

S **Mużakowa.** Tudomni měschcźanszy sastupjerjo ßu wobsamkli, sjawnu nalutowarnju sałożicź.

S **Chußeja** pola Hródka. S wotwalenjom pěska je ßo w Chußejskej jamje dżélacźeŕ Wujk saßypnył. Po wjazyhodźinskim dżéle jeho s pěska wurychu.

S **Draždżan.** Pschi poßlednjej wulkej wodże bě nakhwilny móst, pódla ßo wottorhazeho Augustußoweho mosta natwarjeny, we wulkim strasche, so ßo s lodowymi schkrutami wottorha. Ssobotu dopołdnja s Czech lód pschipkuwa, kotryż ßo psched ßo twarjazym nowym mostom satyka. Na Łobju njebě wjazy żaneje wody widżecź, wot jeneho brjoha k druhemu ßo 30 zentimetrow tołste lodowe schkruty kopjachu, kotreż wschě roschty noweho mosta swottorhachu. Duż ßo bojachu, so mohł lód też stołpy nakhwilneho mosta spowalecź. To drje ßo njeje stało, tola bě nusne, móst sa wobkhad sawrjecź. Dokelž je móst s wulkej wodu khětro cźerpik, budże ßo hakle swuporjedżecź dyrbjecź; do 4—6 njedżel njebudże tole dżéło skónczene, a tak dołho móst sawrjeny wostanje. Łobjo bě nimale 4 metrow wysche null stupiło.

Přilopk.

* Poßlednje powodżenje w ßrjedżnej Europje je ßebi wjele cźłowiskich woporow żadało. W Sakskej ßamej je ßo 7 cźłowjekow tepiło. Wjele hórsche hacź w Sakskej je powodżenje w Bayerskej było. Wulki dżél mésta Nürnberga bě ßo póczrjeł. Po torhoschczu ßo żołmy każ w rězy smahowachu. Jedyn młody dżélacźeŕ je ßo tam tepił. Teho runja ßu w Bayerskej je-

dyn krawski wucžobnik w Treſſefeldže, jedyn 70lětny zyhelnzař w Niederlauerje a jedyn 60lětny bur, kotryž bě na kuzy, ßmjercź we wulkej wodže namakali. Direktor barboweje fabriki w Sinzingu pola Regensburga, kotryž wobarnowanſke dźěła w fabrizy pſchecźiwo powodźenju wodźeſche, do ſmahowazych žołmow padže a ßo ſ nimi do Dunaja donjeße. Tam drje jeho ſ wody wucźahnychu, tola wón někotre hodźiny posdźiſcho wumrje. W Vogtendorje je ßo młynk Buſchmann tepił, w Hummendorfje ßo dwě dźeſćźi tepiſchtej.

S Thüringſkeje ßu mjes tym nadrobniſche powjeſće dóſchle. W Berka pola Sondershauſena ßo móſt w tym wokomiku ſlama a ßo do žołmow ßypny, hdyž po nim jedyn ſapſchah jěžeſche a dźěćźo želeſniſkeho wothladarja Curta do ſchule dźeſche. Pohoncź a dźěćźo ßo tepiſchtaj. Wjele wožow je někotre dny wote wſcheho wobkhada ſ wodu wotſamknjenych było. Tež w Günſerodže bě nuſa wulka. Dwaj ratarjej, ſ kotrejuž bě jedyn zyku nóž we wodže hacž do ſchije ſtał, a druhi mokry na jenym ſchtomje ßedźał, ßo hiſchće ſkónczńje wukhowaſchtaj. Njeßměrna ſchkoda je ßo naczińika, a wulka nuſa je naſtała.

W Ssmilnej je wulka woda cźełko jeneho něhdźe ßydommeßaczneho dźeſćźa pſchipławika. W Greizu ßo woda pſches murju jeneje barbjerńje pſchedrě a ſ njeje ſa něhdźe 10,000 hriwnow draſtnych tkaninow wotwjedže. W Halſchtrowje běchu tu a tam kruchi tychle tkaninow ſa ſchtomami a kerkami wißajo widźecź, tola wone ßo wjazy trjebacź njehodźa.

W Heſſenſko-Kaſſelſkej ßu ßo we Wanfriedže nad Weru tſi dźěćźi tepike. W Gelſenkirchenje ßo ſ tym ßamym wožudom tſjo mužojo pſchi wukhowanſkim dźěle potrjechichu.

Pola Kölna w dole Wiedſkeje rěčźki dyrbjachu wobydlerjo někotrych wžow na tſěchi ßwojich ſtatokow cźeknycź, mjes tym ſo žołmy jich nadobu wotwjedźechu. Dwaj mandźelſkaj ßo na pucžu pſchi Wiedſkej rězy ſ wulkej wodu pſchekhwataſchtaj. Jedyn podmlěty brjoh ßo ſaßypny, a žona ßo w torhazej wodže tepi, mjes tym ſo ßo muž ſ pjerſchcźu ſaßypa. W někotrych wßach Weſterſkeho lěßa ßu mnohe ßwójby ßwoje zyke wobßedźeńſtwo ſhubiłe a ßu najwjetſchemu hubjenſtwu podate.

Zyły doł Ssolawy pola Weißenfelſa bě meter wyßoko póczrjety. Něhdźe 500 ßobuſtawow jeneho towaŕſtwa želeſniſkich ſaſtojnikow ßo, mjes tym ſo běchu w jenym hoſćenzu pſchi rejach, ſ wulkej wodu wobſamknychu a dyrbjachu ßo rano na rybaſkich cźołmach wukhowacź.

* (Roskuſkowana ßkužobna holza.) Loni 4. januara w jenej hrjebi w Lipſku roskuſkowane cźełko jeneje ßkužobneje holzy namakachu. S wopŕedka ßebi polizija myßleſche, ſo ßu holzu ſkónzowali. Polizija ſe wſchěmi ßrědkami ſa mordarjom pytaſche a pſchi tym tež jeneho polizajſkeho pßa wužiwaſche, kotryž wěſty ßlěd, do Lützowſkeje drohi wjedźazy, ſcźěhowaſche a tam pſched jenej khěžu ſaſta. W prěnim poſkhodže tejele khěže blidaŕ Lohmann ſe ßwojej žonu bydleſche, wo kotrymajž ßo hižo dołho wſchelake wězy powjedachu. Polizija ſhoni, ſo Lohmannowu huſto rjane holzy wopytowachu. Hdyž ßo wußlědźi, ſo je namakane cźełko ßkužobneje holzy Hajniz, kotruž běchu woſpjet w Lohmannez wobydlenju widźeli, ßo Lohmannowa wuſna, ſo je holzu, kotraž je ßamodruha była, lěkowała. Pſchi tym je ßo njeſbože ſtało, a holza je jej pod rukomaj wumrjeła. Lohmannowa njeje ßebi žaneje druheje rady wjedźała, hacž cźełko roskuſkowacź. Jejny muž je jej k temu piłu a ßekeru wobſtaraŕ. Lohmannez mandźelſkaj ſtaj cźełowe cźaſcźe do jeneho korba ſkładkoj, kotryž ſtaj do rěki cźišłoj. Pſchišłažny ßud, kotryž wěz wußudźi, ſchtyri dny ſ wuſamknjenjom ſjawnoſcźe jednaſche. Lohmannowu k khoſtaŕni na 6 lět, k arreſtej na 6 njedźel a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 8 lět ſaßudźichu. Jejny muž jaſtwo na 6 lět, arreſt na 6 njedźel doſta a cźeßne prawa na 3 lět ſhubi. Schtyri druhe ßobnwobſkorźene žónſke dla polěkowanja k arreſtej na 4 njedźele hacž k jaſtwu na 2 lěcźe ſaßudźichu.

* (80-lětnaj dwójnikaj.) Privatier Bjernat Zöbiſch w Plawnje w Vogtlandſkej a jeho dwójniſka ßotra, ſwudowjena pjekaŕka Berta Zenkowa rodź. Zöbiſchez w Lengefeldže njedźelu ßrjedź wjele ßwojich ßwójbnych ßwoje 80. narodneny ßwjecźeſchtaj. Staraj cźłowjekow ſtaj cźełne duchownje cźołoj a ſtrowaj.

* (Morduŕ ßwojeho ßyna.) Hróſbny njeſkutk je ßo w Pyſchcźu w Schleſyſkej ſtał. Khěžkaŕ Franz Janoſch pjany domoj pſchińdźe. Hdyž chzyſche jeho ßyn, kotryž bě ßo dźeń prjedy woženił, jeho ſměrowacź, nan tſělbu ſhrabny a do ßyna dwójcy tſěli. Tón ſa tſi hodźiny na ßwoje rany wumrje. Mordaŕ na to na kubju dźěſche a ßebi kulku do hłowy tſěli.

* (Wukhowanje ſ wulkeje wody.) Na ſpodźiwne waſchnje je ßo jedyn cźołmaŕ ſ Erllna ſe ſtracha wulkeje wody wukhował. Wón ſa ßwojim cźołmom, kotryž běchu žołmy wottorhnyłe, po Muldže dele płuwaſche, Dokelž žaneho wjeßła njemějeſche, njebě jemu móžno, k brjohej pſchijecź. Hdyž bě roshorjaza jěſba hižo hodźinu traka, wón pola Grimmy k brjohej po ſdacźu doſcź bliſko pſchijěžże ſo by powjas, kotryž bě ßebi wokoło žiwota ſwjaſał, někotrym pſchi brjoſy ſtejazym ludźom pſchicźišßnył. Bohužel pak bě powjas pſche krótki, tak ſo k ludźom njedoßahaſche. Jedyn ſ ludźi na brjoſy ſtejazych, mějeſche hontwinſkeho pßa pſchi ßebi. Temu wón pſchikaſa ſa powjaſom do wody ſkočźicź. Poß hnydom k powjaſej dopłuwa a ſ nim na brjoh wuléſy. Na to muža ſ jeho cźołmom ſe ſchucźazych wodow mumóz.

* (Khoroſcźe.) W Japanſkej ßo lepra (wußad) ßylnje rosſchěrja. Něhdźe 22,000 ßwójbow je žałoßna khoroſcź natykła. — W Kairo w Egiptowſkej ßu ßo cźorne jětra ſanjeßke.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěće 1909 zaso nahromadźiło: 50 hr. 10 np.

Dale za njón dari:

Naša Syrotka . . . . . — hr. 50 np.

W 6. čisle „Katholskeho Posoła“ lěta 1909 hižo kwittowane:

C. Michałec . . . . . — hr. 50 np.

Hromadźe: 51 hr. 10 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Hižo tſi krócź khoſtany pſchiſtajeŕ a žentwaŕ J. A. Lehmann w Biſkopizach, 1862 w Małej Borſchcźi narodźeny, bě ſ b,esmjenitym liſtom wachtmiſchtra Käſtnera w Biſkopizach winował, ſo je ßo ſ pjenjeſami pokupicź dał a ſa to pſched ßudom k lěpſchemu jeneho wobſkorźeneho Biſkopſkeho wobydlerja wopak ßwědcźił. Wopacźneho winowanja dla Lehmanna k jaſtwu na 10 měßazow ſaßudźichu.

Lawniſki ßud bě loni 8. novembra dla kranjenja wiſchnjow a dla lohkomyßlneho cźělneho ſranjenja cźeladnikow Mikł. Měſcherja ſ Kamjeneje a P. A. Parjenza ſ Wulkeje Dubrawy ſaßudźił, a to Měſcherja k jaſtwu na 5 dnjow a 25 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja, Parjenza pak k jaſtwu na 3 dny. Wonaj běſchtaj loni ßrjedź julija na Kſchiwoborſchcźańſkim pucźu na najenkowu ſchkodu na dźěło duzy ſ koßu wiſchnjate hałožki wotrubałoj, kotreż ßebi dźowki ſběrachu. Temu ſchulſki hólz Młynk pſchihladowaſche. Měſcherja to mjerſaſche a wón hólzej teho dla pliſtu wotłoži. Pſchi tym ßo jemu koßa ſ ramjenja ßuny, a jejny kónz ßo hólzej do pjaty ſakło, kotraž ßo ſ tym khětro ſrani. Powołanje wobſkorźeneju pſchecźiwo wußudej ßo ſacźißny.

⨯ Privatna ſtórźba póſtſkeho póßelnika Jakuba Winarja w Radworju pſchecźiwo Jakubej Kurjecźu tam ßo ſ wurumanjom ſaſtaji. Kurjo bě Winarjej pola wyſchnoſcźe ßamowólnoſcź, nahłoſcź a hruboſcź porokował a bě ßo teho dla wot lawniſkeho ßuda k pjenjeżnemu khoſtanju ſaßudźił. Wón ßo pſchecźiwo wußudej powoła a ßo pſched ßudom ſ Winarjom ſjedna.

⨯ Skótny wikowaŕ Ducźka w Kotezach bě dwójcy ſwucźowanje tamniſcheje wohnjoweje wobory ſakomdźił. Dokelž ßo wón njebě ſamolwił, bě jeho lawniſki ßud k 2 hriwnomaj pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźił. Pſched druhej inſtanzu Ducźka dopokaſa, ſo ßo pſchi ſwucźowanju njeje mohł wobdźělicź, dokelž je ßwojeho powołanja dla na prjecźkach był. Duž jeho wuwinowachu.

Lawniſki ßud. 29lětny fabrikaŕ Repeſchka w Adolfſkej Hěcźe bě ßo ſe ßwojim krajanom Koſtizinom ſwadźił a tuteho ſe želeſnej žerdźu nabił. Repeſchka ma ſa to měßaz jaſtwa wotßedźecź.

⨯ Blidaŕſkeho pomoznika O. A. Liebſchera ſ Wuriz k jaſtwu na 1 tydźeń ſaßudźichu, dokelž bě wón pſchekupzej Hajnje w Budyſchinje 1 piłu, 1 hěbl a 1 błózko wurěcźał, wudawajo, ſo jeho blidaŕſki miſchtr Webs w Budyſchinje po nje ſcźele.

⨯ Khryſta Marja Witekowa rodź. Wenzelez ſ Wownjowa bě w tudomnej hrodowſkej haptyzy wſchelake wězy febraka. Ju teho dla k jaſtwu na 2 měßazaj a 2 dnjej ſaßudźichu.

⨯ Młynowy najenk Rodig w Małßezach bě wo pſchekupzu W. Rudolfje w Budyſchinje wězy rěcźał, ſ kotrymiž ßo tón na cźeſcźi ſranjeny cźujeſche. Pſched ßudom móžeſche Rodig jenož w někotrych padach dopokaſacź, ſo je wěrnoſcź rěcźał. Jemu teho dla 50 hr. pjenjeżneho khoſtanja a ¾ khóſtow napokožichu, ¼ khóſtow ma Rudolf njeſcź.

Wajsowe modlerske knihi

ſ nowa pſchełożene

ſu po 80 np. dostacź

we wudawarni Serb. Nowin.

Franz Marschner

cżaſznikar w Budyſchinje
na bohatej haſy 9
ſwój ſkład **cżaſznikow** a **cżaſznikowych rjeſzazow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Liebſch,
ſuduiſki aktuar ſw. ſtuzby
na ſukelnſkej haſy 34
pisarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, testamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěczi ſerbſki.
— Telefon cżisło 177. —
Pſcheſadźowanje leżomnoſcżow.

Zuſe ſuby, & plombowanje

w khmanym wuwjedźenju.
Suby do ſłota ſadźene,
ſchtapacze na suby, króny.
Dentiſt Max Flach
w Budyſchinje pſchi żitnych wikach
na theaterſkej haſy 6 II.

Mótaze dźaki

ſerbſke a němſke
ſu dostacź
we wudawarni
Serb. Nowin.

Pisarnja

ſa kupne, hypothekſke, dismembraziſke, testamentſke a ſawoſtajeuſtwowe wězy je wot nětka na
Moltkowej drózy cżo. 1
po 1 ſchodźe, hoſcżenz Gambrinus.
Max Frenzel.

Drjewowa awkzija
na Hermanczanſkim revěrje.

Póndźeln 15. februara 1909 ma ſo
320 rm **khójnowych kuluchow,**
75 = **repuchow,**
89 = **pjeńkow,**
130 halosowych hromadow,
20 loſzow walczinu,
} w drjewiſchczach 29., 34., 35. wotdźělenju pola Njeradka.

ſa hotowe pjenjeſy ſjawnje na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk $^1/_2$10 hodźin dopołdnja pola lěſneje korczmy w Njeradku (w Nowych Pſowjach).

W Hermanezach, 10. februara 1909. **Pfefferkorn.**

Drjewowa awkzija.

Pjatk 19. februara 1909 dopołdnja wot **10** hodźin ma ſo na **Hrodźiſchczanſkim** revěrje w farſkej ſkale ſa hnydom hotowe pjenjeſy

10 twjerdych a 9 mjehkich kuluchow,
66 twjerdych a 10 mjehkich dołhich hromadow

na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Uhras,
hajnik.

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.

Bliżſchi **leczny ſemeſter** ſo **wutoru 20. haprleje 1909** ſapoczinje. Samolwjenja nowych wucżomzow podpiſany direktor pſchijimuje, kotryż je tež rad hotowy, dalſche wukaſacź.

Prof. dr. Gräſe.

Kedźbu!

So by ſo městno dobyło, **120 jěſdnych kołow** nowych a trjebanych po wurjadnje tunich płaczisnach pſchedawam.
Runje tak **ſchijaze maſchiny, zimaze maſchiny, ruczne apparaty.**
Lutujecże pjenjeſy, hdyż nětkole kupujecże.
J. Schieback na Mużakowſkej drózy 4.
Żane klamy. **Jěſdne kola** ſo emailluja a ſo ſanikluja.

Drjewowa awkzija.

Na knjeżim **Dobroſchczanſkim** hajniſkim revěrje pola Njeſwaczidła ma ſo
wutoru 16. februara 1909 dopołdnja wot $^1/_2$9 hodźin
43 rm **twjerdych kuluchow,**
51 = **khójnowych kuluchow,**
113 = **twjerdych halosowych hromadow,**
44 = **khójnowych dołhich hromadow**
ſe ſwucżenymi wuměnjenjemi ſa hotowe pjenjeſy na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna w korczmje. **Hajniſke ſarjadniſtwo.**

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu 17. februara 1909 ma ſo na **Jitkowſkim** revěrje pola Rakez ſcźěhowaze drjewo ſa hotowe pjenjeſy ſjawnje na pſcheſadźowanje pſchedawacź:
6 fm **dubowego wużitkowego drjewa,**
20 rm **dubowych ſchczěpow,**
200 = **dubowych kuluchow,**
30 = **wólſchowych kuluchow,**
40 walczinowych hromadow liſczowego drjewa.

Sapoczatk awkzije **dopołdnja w 10 hodźinach** w **Koſzlowje** pſchi wjeſnym hacże, potom pſchi kucżnym hacże a kamjeńtno-hacżenjowym hacże. **Popołdnju w 2 hodź.** ſo w Cżornych Wólſchach a pſchi Trupinjanſkim wulkim hacże dale pſchedawa.

W Manjowje pola Delnjeho Wujeſda, 11. febr. 1909.

Wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija.

W hajniſkim revěrje **Worzynſkeho** knjejſtwa ma ſo
ſtrjedu 17. februara t. l. dopołdnja wot $^1/_2$10 hodźin
123 twjerdych dołhich hrymadow,
10 twjerdych hromadow walczkow,
50 rm **dubowych, bukowych ſchczěpow a kuluchow,**
7 dubowych pjeńkow a
8 bukowych wużitkowych kruchow
ſ wuměnjenjemi, pſched awkziju woſjewjomnymi, na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk w Běłej Horje na ſuchej kuzy.

W Běłej Horje, 9. februara 1909. **R. Beſchow.**

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 18. februara 1909 ma ſo na **Njeſwaczidliſkim** majoratnym hajniſkim revěrje ſcźěhowaze **palne drjewo** ſa hotowe pjenjeſy na pſcheſadźowanje pſchedawacź:
15 rm **ſchczěpow,**
60 = **kuluchow,**
348 = **walczinu,**
10 dołhich hromadow,
} w drjewiſchczu 27. wotdźělenja w Roczizy.

Shromadźiſna dopołdnja w 9 hodźinach w drjewiſchczu 27. wotdźělenja w Roczizy.

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo w Njeſwaczidle.
W. Dreßler, wyſchſchi hajnik.

Spěwarske,

ßerbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cželazeje koże
ßwjasane hižo po 6 hacž do 10 hr. ßu na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Njewšědny podawk! Njewočakowana powjesć!

Po Ruskej revisor jězdźi, a

w Radworju pola Delanec so njedźelu 14. februara 1909

— započatk w 7 hodźinach wječor —

Revisor

hraje. (Spisał Gogol.)

To je **najwjeselša, najžortniša, najrjeńša** hra (w **5** jednanjach) **cyłeho swěta!** Wjele hrajerjow, wjele drastow! Štóž so za živo hišće smjał njeje, budźe so na »Revisora« smjeć **dyrbjeć.**

Wšěch najwutrobnišo z tutym přeprošuje **předsydstwo »Meje«.**

Dobru

pscheńčznu muku

pschedawa

Khorla Kahrowe

pschi žitnych wikach.

Kupne a druhe wučinjenja, liseziny wscheje druziny, próstwowne pizma wo wobhnadzenje atd., **formindske sliczbowanja, dawkowe reklamazije, testamenty, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje zadankow** atd., **knpowanje a pschedawanje lezomnoscow, saradzenje hypothekow.**

J. & E. Koban, prawny burow

pschi žitnych wikach 4 („Germania").

Telefon 217.

— Rěčzimoj tež ßerbski. —

Tyscherskeho wuczobnika

k jutram pyta

Jan Rachlitz w Hodźiju.

Kowarskeho wuczobnika

hnydom abo k jutram pyta

A. Bär, kowarski mischtr

w Njeßwaczidle.

Wuczobnik ßo pyta!

Hólz, kotryž chce pjekarstwo nawuknyć, wuczbu namaka pola pjekarskeho mischtra **Gustava Leinerta** we Worklezach.

Rakeczanske ßerbske towarstwo „Lipa"

wuhotuje **njedźeln 14. februara 1909** w hosćenzu „Sakskeho Doma" w Rakezach

sabawny wječor.

Sapočatk ½8 hodźin.

Po dźiwadle sa wopytowarjow **reje.**

Wschěch lubych Serbow a wschě ßerbske towarstwa s bliska a s daloka jenož s tutym pscheproschuje **pschedßydstwo.**

Khwaćanske serbske towarstwo

změje njedźelu 21. małeho rózka swoju **měsačnu zhromadźiznu.** — Jednać budźe so wo założeńskim swjedźenju a druhich towarstwowych należnosćach. Teho dla so wšě lube sobustawy najwutrobnišo přeprošuja. Započatk popołdnju w 4 hodźinach. — Hosćo su nam stajnje lubje witani.

Předsydstwo.

Ratarjo! Kedźbu!

Někotre nowe „Sswětowe" separatory

po tóždej ßo pschihodźazej płaczisnje pschedawa

Reinh. Hauschting w Rakezach.

Wupschedawanje.

Dokelž 18. měrza ßwoje **ßedlarstwo** a **rjemjenjerstwo** na **lawske hrjebje 10** pschepołožu, wschě ßwoje

kožane a pólstrowane twory

po khětro poniženych płaczisnach wupschedawam.

T. Albert

na hornczerskej haßy 13 a 7.

Do Noweje Jaßońzy!

Hejda! Hdźe dha pońdźemy?
Wot ßoboty hacž do wutory
khodźimy wschitzy do Noweje
Jaßońzy na

kóslopiwo

a **k rejam.**

Kóslopiwowe czapki a rjetkej darmo.
Tam budźe rjenje!
Pschecželnje pscheproschujetaj
P. Hofmann a mandźelska.

Wuczobnika

s dobreje ßwójby k jutram do ßwojeje pschedawarnje kolonialnych tworow pyta

Rudolf Pötschke

pschi mjaßowych jědkach 7.

Sa wuczobnika

jutry mlodeho czlowjeka s jara pschihodnymi wuměnjenjemi pschiwosmjemoj.

Schieschka a Rjeczka

w Budyschinje.

Pjekarskeho wuczobnika

pyta **J. Scholta** w Budyschinje na garbarskej haßy 10.

Mischtr rjemjeßlnisku schulu ßam płaczi a 2. a 3. lěto tež hižo mjeńschu msdu.

Hólz, kotryž chce khlěbowe, běke a zokrowe **pjeczenje** nawuknyć, jutry wuczbu namaka pola **Richarda Haase,** pjekarskeho mischtra na kamjeńtnej haßy.

Hólza, kotryž chce

pjekarstwo

nawuknyć, pyta a na tydźeń hriwnu do móschnje dawa

A. Biesold, na bohatej haßy.

Kowarskeho wuczobnika

k jutram pyta **Heinrich Bergt**

w Małej Huszy.

Kuchařki, stwinske a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom abo k jutram pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w czrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Sskužobne holzy, wjele kuchińskich holzow, dźowki, wotroczkow, pohonczow pyta pschistajerka **A. Holtschowa** w Albertskim dworje.

Rěczu ßerbski.

Sserbskeje rěcze mózne

pschedawarki

abo tajke holzy, kiž chcedźa jo nawuknyć, pyta k 1. měrzej abo 1. haprleji

Ernst Bart we Wulkej Dubrawje.

Wobdarjenu wuskoczny holzu sa lohke domjaze a kuchińske dźěło, pschi czimž ma s dobom składnosć, ßo pschi pschedawanju wudospołnicz, k 1. měrzej pyta

Ernst Bart we Wulkej Dubrawje.

(K temu czišku pschiloha.)

Pschiloha k czißlu 7 Serbskich Nowin.

Ssobotu 13. februara 1909.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach.

8. februara 1909.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. *połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět*	40—42	76—78
awstriske	41—45	77—81
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	35—39	71—75
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	30—34	63—70
4. žnadnje pizowane kóžđeje starosty	26—29	56—62
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	38—40	70—72
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	34—37	65—69
3. starše, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	30—33	60—64
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	24—29	54—59
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	38—40	70—72
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	33—37	65—69
3. žnadnje pizowane	29—32	60—64
Cźelata:		
1. najlěpše z mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	47—50	77—80
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—46	73—76
3. žnadnje wuwite wot zyza	38—42	68—72
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich křižiženjow w starosće hač do $1\frac{1}{4}$ léta	56—58	71—73
2. mjaßne	54—56	69—71
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	50—53	65—68

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšinje:	W Budyšinje. 6. februara 1909. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 11. februara 1909. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca . . . . . běła	—	—	—	—	9	60	10	20
" . . . . . žołta	—	—	—	—	9	40	10	—
" nowa	9	88	10	—				
Rožla	—	—	—	—	7	80	8	—
" nowa	7	75	7	90	—	—	—	—
Jećmjeń	9	20	9	50	8	—	9	—
Wows . nowy . . . . . 50 kilogr.	8	—	8	20	7	50	8	—
Hróch	9	50	12	—	11	—	11	50
Boka	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	14	—	14	50	14	—	15	—
Hejduschka	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	2	—	2	50	2	20	2	50
Butra . . . . 1 kilogr.	2	40	2	50	2	40	2	50
Pšeńčna muka 50 " . . .	10	50	19	50	—	—	—	—
Ržana muka . . 50 " . . .	9	75	13	75	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	75	4	—	3	20	3	60
Ssłoma . . 100 " . . .	3	67	3	84	2	50	3	50
Prožata 932 schtuk, schtuka . .	9	—	23	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	—	—	6	25	5	75	6	50
Ržane wotruby . . . . . 50 kilogr.	—	—	6	50	6	50	7	—
Pšeńčny gris	—	—	6	75	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	7	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyšinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 9 hr. 70 np. hač 10 hr. 05 np., rožla wot 7 hr. 90 np. hač 8 hr. 20 np., jećmjeń wot 9 hr. 25 np. hač 9 hr. 55 np., wowß wot 8 hr. 05 np. hač 8 hr. 10 np.

W Budyšinje płaćeše: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta 10 hr. — np. hač 10 hr. 15 np., nowa: 16 hr. 54 np. hač 16 hr. 70 np., kórz rožki po 160 puntach 7 hr. 75 np. hač 8 hr. — np., nowa: 12 hr. 60 np. hač 12 hr. 80 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 12 hr. 88 np. hač 13 hr. 16 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

11. februara 1909.

Po 50 kilogr.: Rožla wot 7 hr. 80 np. hač 8 hr. — np., pšeńca wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 30 np., jećmjeń wot 8 hr. 50 np. hač 9 hr. 50 np., wowß wot 8 hr. 20 np. hač 8 hr. 50 np., jahły wot 14 hr. — np. hač 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., žyna 3 hr. 50 np., běrny 3 hr. — np., žłoma (100 kilogr.) 4 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hač 2 hr. 50 np.

Wjedro w **Londonje** 12. februara: Njewobstajne.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smêje njedźelu Sexagesimae rano w 7 hodźinach duchowny Tischer němsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodźin němske a w 10 hodź. serbske prědowanje. Zyrkwiny khor spěwa: „Sswjate, knjes Zebaoth, je Twoje mjeno", wot Bortnjanskeho. — Ssrjedu $\frac{1}{2}$6 hodźin budźe pobožna nutrnosć w Sskonej Borschći. — Tydźeńske sastojnske dźěła smêje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Ernst Gustav Mětrach, dźěłaćer w Čźemjerzach, z Hanu Hańžu Glinez tam.

Křćeni

W **Michalskej zyrkwi**: Richard Marcźin, Juliusa Wylema Böhmera, fabrikskeho kowarja w Dobruschi, ž. — Khorla Helmut, Jana Khorle Augusta Kschižana, kublerja w Sskonej Borschći, ž. — Jan Ernst, Khorle Jurja Gruhla, khěžerja a murjerja w Delnjej Kinje, ž. — Gertrud Elsa, Richarda Khorle Mußbacha, wyschscheho schwajzarja w Dobruschi, dź. — Elsa Martha, Gustava Adolfa Langi, wyschscheho schwajzarja w Ratarjezach, dź. — Selma Margaretha, njemandź. dź. w Hrubjelčźizach. — Johana Ruth, njemandź. dź na Zidowje. — Fritz Hermann, njebo Bjedricha Hermanna Schertza, žukelnika na Zidowje, poßmjertny žyn.

Zemrjeli:

W **Michalskej wotdadze**: 5. februara: Emma Gertrud, Handrija Hermanna Mikle, khěžerja a murjerja w Dobruschi, dź., 1 m. 13 d. — Fritz Rudolf, Jana Augusta Franza, fabrikarja na Zidowje, ž., 5 m. 23 d. — Bjedrich Hermann Schertz, žukelnik na Zidowje, 34 l. 3 m. 12 d. — 7. Alfred Erich, Ernsta Kowarka, dźěłaćerja pod hrodom, ž., 1 m. 6 d. — 9. Emilia Ernestina Stworiz, njebo Khorle Hermanna Fahnauera, žiwnosćerja w Dobruschi, sawostajena wudowa tam, 68 l. 7 m. 6 d. — 9. Selma Erna, njemandź. dź. na Zidowje. — 10. Jan August Hapacz, khěžer a fabrikar pod hrodom, 50 l. 3 m.

Zyrkwinske powjesće z Hodźija.

Njedźelu Sexagesimae smêje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt serbsku spowjednu wucźbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin farar Kschižan serbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

Njedźelu Sexagesimae smêje duchowny Bojz rano we 8 hodźinach němsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja w 9 hodź. němske a $\frac{1}{2}$11 hodźin serbske prědowanje.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyšinje

9 na žukelnjskej haszy 9.

Najtuńše kupowanske žórło

za

njewjesćzinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłużenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowarnja.

Prošu, na mjeno a hyšinu čźo. kedźbować!



Rowowe pomniki, rowowe kamjenje a platy

kóžđeje družiny, čźorne a pißane,

z **granita, syenita, marmora, kalka** a **pěskowca**

po modernskim waschnju trajne dźěłane po tunich płaczišnach poručataj

E. Hantusch & Co.

Kamjenjowy rěsak, točerńja a polěrowarnja.

Wulki sklad a pschedawarnja

w Budyšinje na Lubijskej drózy 10.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Pěsnjerske albumy

najnowschich mustrow po wschěch płaczisnach
su saso **doschle.**

Dale poruczam

sapisne albumy,
kwětki do sapisnych albumow
(Stammbuchblumen),
dnjowe knihi,
knihi warjenskich rezeptow.

Wulki wubjerk. — Snate tunje płaczisny.

A. & W. Neuhahn

Telefon 449. na serbskej hasy 4. Telefon 449.

Sasopschedawarjo rabatt dostawaju!

• Njebychmy sa mózno měli, •

so mohle so schaty bjes rybowanja a bjes bělenja na słónzu sněhběle wuplokacz. A tola je temu tak, hdyz so wubjerne nowe

plokadło **„Dowěr so mi“**

nakozuje. Pschi tym schaty njeczerpja a so wjele dźěła salutuje.

Dostacz w pakczikach po 25 np. w najwjazy klamarnjach a pschedawarnjach.

Jeniczki fabrikant: **Eduard Stichel,** mydlar w Zschopawje w Sakskej.

Kosaze kože,

howjasu kožu,
wowczu kožu,
wowczu wolmu,
kaniklaze kože,
czelaze kože,

kaz tez wschě druhe kože po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi serbskej katholskej zyrkwi a pschi zitnych wikach 11,
napschecza „sloteje hwězdy“.

Drazdzanski
jědzny rajs
punt po 16 np.,
polcz punt po 70 np.,
hroch, lohko so warjazy,
soki, buny
porucza
Khorla Kahrowe
w Budyschinje pschi zitnych wikach.

Stare knihi so derje a tunjo pschewjazuja.

Sserbske
a němske
spěwarske
w **trajnych,**
jednorych a tez najwosebnischich swjazkach
na wulki wubjerk
tunjo porucza
E. A. Wetzke
(mějeczel **Fritz Richter**)
— **knihiwjazarnja** —
na bohatej hasy 17.

Drjewjane wobucze

poduschuje
Otto Heber
na serbskej hasy 9.

Sa czas naju
inwenturskeho a wupschedawanja
wot 1. hacz do 14. februara
smój płaczisny sa najwjazy tworow s dźěła
hacz do polojzy ponizitoj.

Poruczamoj mjes druhim:

Dźělbu dźěczazych wobleczenjow,
prjedy hacz do 6 mk.,
nětkole po 1 mk. 25 np., 2.50, 3.00.

Dźělbu dźěczazych schórzuchow
hacz 90 cm dołhich
nětkole po 30, 60, 90 np.

Dźělbu dźěczazych schórzuchow,
czornych a běłych,
nětkole po 85 a 125 np.

Dźělbu wosebnych schórzuschkow
nětkole po 20, 45, 95 np.

Dźělbu reformskich schórzuchow sa zónske
nětkole po 1.25 a 2 mk.

Dźělbu schtaltow se spiralnymi pjerami
nětkole po 1 mk.

Dźělbu barchentowych szukujow a kholowow
nětkole po 125 hacz 175 np.

Dźělbu blidowych pschikrywow,
barbunjepschepuschczatych,
nětkole po 1 mk. a 1 mk. 55 np.

Dźělbu zychow a wupjerkow, hotowych,
nětkole po 225 np. hacz 3 mk.

Dźělbu wutrěwazych rubischczow, wulkich,
$^1/_2$ duzenta po 90 a 175 np.

Dźělbu reformskich spanskich pschikrywow
nětkole po 1 mk.

Dźělbu najlěpschich barchentow k jakam,
prjedy po 80 np.,
nětkole meter po 50 np. atd.

Philippi & Co.

na bohatej hasy 3.

Telefon 488.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 8. **Sobotu 20. februara 1909.** **Lětnik 68.**

Swětne podawki.

Měrniwosćz němskeho kheżora

ßo ſ depeſchu wobßwědcza, kotruż je wón ſ pſchicżinu wucżinjenja ſ Franzowſkej wo Marokkowſkej němſkemu pósßłanzej wjerchej Radolinej w Pariſu pósßłał. Depeſcha rěka:

„Doſtańcże moje ſbożopſchecże a horzy dźak ſa to, ſo ſcże ſe ßwojim dźěłom pomhali wucżinjenje dojednacź. Tole wucżinjenje je hižo ßamón na ßebi poradźeny wopyt krala Eduarda hiſchcże wutrobniſchi ſcżinił. Jeho Majeſtoſcź je mi teho dla żiwje ſbożo pſchała. Ssym franzowſkemu pósßłanzej Cambionej wulkokſchiż cżeŕwjeneho worjoła ſpożcżił.“

Saſtupjerjej Parižſkich nowin „Matin“ je wjerch Radolin wo kheżorowej depeſchi hiſchcże prajił: „Wěſte je, ſo ßo kheżor nad dojednanjom wucżinjenja jara wjeßeli, kotreż jeho měroluboſcźi a měrniwej politizy wotpowjeda. Kheżor je woprawdże kóždu ſkładnoſcź wużił, ſo by ßo měrnoſcźow a wobcźeżnoſcźow ſminyło. Kheżorowa parſchonſka politika je dozpiła, ſo je napjatoſcź popuſchcźiła a to niz jenoż w nětcźiſchim wokomiku, ale też 1905 a pſchi wſchěch druhich ſwadach, woßebje pſchi deſerteurſkej naležnoſcźi w Caſablanzy, hdźež je kheżor po ßwojim ßamßnym prajenju ßwojim miniſtram porucził, ſa 48 hodźin hroſnoſcże wotſtronicź, ſchtoż je ßo potom też ſtało. 1905 je zyke němſke wójſko ſa wójnu było, wſchitzy kheżorowi radźicźeljo ßu Franzowſam wójnu nanuſowacź chzyli. Kheżor ßam je měr chzył, hacź runje ßu tehdy wójnſke wuhlady ſa Němſku pomyßlnje najlěpſche byke. So by ßo krejpſcheleczu dweju ludow ſadźěwało, je kheżor ßwoju wolu wſchitkim napokożił. Dotalne rybowanja ßu jenicźzy njeſcźerpliwoſcźi podſtajenych agentow a jich bjesměrnej cżeſcźelakomnoſcźi a adminiſtratiwnym ßamopaſchnoſcźam pſchipißacź. Kóždy krócź je kheżor cżeżkoſcź ßwojeje autority na wahu cżißnył, ſo by měr ſdźerżał.

Němſke nowiny dwěluja, ſo je němſki pósßłanz w Pariſu ſ jenym franzowſkim nowinarjom wo podobnych wěżach rěcżał. To drje je wěrno, ſo je ßo kheżor pſchezo wo ſdźerżenje měra prózował, ſchtoż pak nowiny „Matin“ wo njeſcźerpuoſcźi a cżeſcźelakomnoſcźi podſtajenych agentow pißaja, je ßama fantaſija, runje tak je bajka, ſo je kheżor ßwojim miniſtram pſchikaſał, ſa 48 hodźin ſ Franzowſkej měr cżinicź.

Kheżor Wylem w poßedźenju němſkeje ratarſtwoweje rady.

Kheżor Wylem je ßrjedu poßedźenje němſkeje ratarſtwoweje rady wopytał. W nim drje ßo wo cżerpjenja a ſtaroſcże domjazeho ratarſtwa njejednaſche, ale wo ſaſtaranju němſkeje krótkowjecżorneje Afriki ſ wodu. W rosprawje wo tym krajny radźicźel ſ Uſlar, kotryż je ßo hakle pſched krótkim ſ krótkowjecżorneje Afriki wrócźił, tola tam njeje ſe ßwojim wěſchcźazym prucźikom wjele wuſpěcha měł, wobkrucźi, ſo je tam wotewrjenje wody najważniſche praſchenje. Wot teho derjeměcże tamniſcheho ratarſtwa a ſkotarſtwa wotwißuje. Tejele pſchicżiny dla dyrbi ßo też wjazy ſa wotewrjenje wody ſtawacź. Krajny radźicźel ſ Uſlar ßo też wěſchcźazeho prucźika dótknywſchi rjekny: „Wjele ludźi ma dar, wodu namakacź, ßamo pod granitom. W němſkej krótkowjecżornej Afriży ßym młodeho cżornocha ſetkał, kotryż bě teho runja wußlědźeŕ żórkow a ßamo pod cżeżkimi kamjenjowymi hromadami wodu namaka. Też ßu druhe ſnamjenja ſa namakanje wody. Tak dołhi rjad ßuchich ſchtomow ſa to rěcźi, ſo ßu pod nimi wodowe żiły; pſchetoż hdyż ſchtomowy korjeń wodowu żiłu doßahnje, wón ſahinje. Też ja mam dar, wodu namakacź. Tu je wjele hanjeny wěſchcźazy prucźik (rěcżnik ſ nim macha, pſchi cżimż ßo poßkucharjo do ßmjecża dadża, kotreż też na kheżora pſcheńdże). Snate je, ſo wědomoſcź na pytanju wody ſ wěſchcźazym prucźikom, każ ja to cżinju, ßylnje dwěluje. Sa to hiſchcże żanych wukożenjow njeſnaja, a ja też żane njemóżu dacź. Měnju pak, ſo ßo wědomoſcźi ſależi, pſchicżinu a ſkutkowanje tehole ſjewjenja wukożicź, měſto ſo wěży, kotreż ßu ßo ſtake, wußměſchuje a prěje. Jedna ßo wo dar, kotryż je we wjetſchej abo mjeńſchej měrje wobmjeſowanej liczbje cżłowjekow daty. Ja ßam jón jako dar, wot Boha mi k lěpſchemu ßobucźłowjekow a wótzneho kraja daty, wobhladuju. Mi je ßo też poradźiło, wodu namakacź; njeſßym ſ tym niczo dale cżinił, hacź ſo ßym ſe ßwojim puntom dźěłał.“

Statny ſekretar Dernburg na to pokaſowaſche, ſo móża ßo dla njedoßahanja wody nětkole w krótkowjecżornej Afriży jenoż howjada a wowzy plahowacź, hdy by tam doſcź wody było, by móżno było, też konje, ßwinje a ſtruby plahowacź. Poßlednje woßebje bychu jara wunoſchne byke.

Kheżorſtwowy kanzler wjerch Bülow je ßo pſchi hoſcźinje němſkeje ratarſtwoweje rady wobdźělił. W rěcźi, kotruż pſchi tym měješe, wón na to ſpominaſche, ſo je pſched 8 lětami kheżor jeho ratarſkemu programej pſchihłoßował, po kotrymż dyrbjeſche ßo ratarſtwo ſ powyſchenjom żitoweho a ſłótneho zła pſched wukrajnej konkurrenzu ſchkitacź. Jako kheżorſtwowy kanzler je wón ſa ßwoju winowatoſcź měł, ßo ſa ratarſtwo ſtaracź, kotreż wulki dźěł naſcheho wobydleŕſtwa żiwi a kotreż ma żiwjeńſku ważnoſcź ſa jeho njewotwißnoſcź do wonka każ ſa jeho ſnutskowne derjeměcże. Wón pokhnje temu pſchihłoßuje, ſo je ratarſke powołanje wulzy ważne ſa naſchu brónitoſcź, ſa ſtejiſchczo naſcheje mozy do wonka.

Pruſki krajny ßejm

je ſakoń wo faraŕſkej a wucźeŕſkej mſdże pſchijał. Namjet ßwobodomyßlnych a ßwobodokonſervativnych ſapóßłanzow, ſo by ßo podpjeranſki fond ſa wußkużenych wucźerjow a wucźerki poczeżnje ſa jich wudowy a ßyroty powyſchił, ßo komißiji pſchipokaſa. So njebychu ſozialdemokratej Hoffmannej rěcźecź dali, ßo tſi krócź namjet na ſkónczenje debatty ſtaji.

Pruſke knjeżeŕſtwo nochze ßo dale palenju cźěłow ſpjecżowacź. Na woprašchenje, hacź ßo nětcźiſchemu ßejmej ſakonjowy naczisk wo palenju cźěłow pſchedpokoži, je miniſter wotmolwił, ſo ßo pruſke knjeżeŕſtwo, dźiwajo na ſtejiſchczo druhich ſwjaſkowych ſtatow, njemóże dleje ßwojeho wotpokaſowazeho ſtejiſchcża dźeržecź. Dokelż pak ßo naležnoſcź dla njepſchitomnoſcże kultußoweho miniſtra ſ kultußowym miniſterſtwom njeje mohła dowuradźicź, njemóże ßo ſakonjowa pſchedkloha ſa tole poßydanje pſchilubicź.

Wuhlady ſa němſku finanzu reformu

ßu hiſchcże jara cźemne. Nětkole ßo ſda, ſo ßo palenzej, piwu, tobakej a někotrym druhim konſumſkim wěżam nowe dawki napokoża, kotreż dyrbja 300 milijonow hriwnow wunjeſcź. Sbytkne 200 milijonow dyrbjake jenotliwe němſke ſtaty ſ matrikularnymi pſchinoſchkami

nawdacź. Liberalni ßebi žadaju, so by ßo pódla teho na wobßeđenstwo direktny dawk położił. Jenož ſ tutym wuměnjenjom chzeđža woni dawk na tobak, palenz a piwo pschiſwolicź. Dawk na płun, elektrizitetu, nawěſchtki a plakaty je ßo do zyła ſpuſchćił.

Bjesdźełoſcź w Barlinje.

Sozialdemokratiſka wotrjadowa organiſazija w Barlinje je njeđželu ludźi bjes đźěła liczicź đaka. Wunoſchk je woprawđźe hrózbny: w Barlinje a w pſchedměſtach je 101,000 woßobow bjes đźěła, a to w Barlinje ßamym 67,000 a w pſchedměſtach 34,000 woßobow.

Póndźelu je ßo ſa pſchitomnoſcź wyſchſcheho měſchćanoſty měſchana deputazija na radnizy roſßudźiła, měſchćanſke ſaſtupjeŕſtwo napominacź, ſo by 300,000 hriwnow k podpjeranju ludźi, kotſiž ßu bjes hoſpody, pſchiſwoliło. Jim mělo ßo wſchědnje 1 hriwna płaczicź. Doniž nimaju druheje podpjery, a ſo by ßo pißańnja ſa ſtajnu kontrollu ſrjadowała. Pódla teho měło ßo 100,000 hriwnow na czopke wobjedy ſa khude ſchulſke đźěczi nakoložicź.

Hđyž měſchćanſzy ſaſtupjerjo wo tymle žadanju jednachu, měſchćanſki ſaſtupjeŕ Rettig (wyſchſchi miſchtr moleŕſkeje jednoty) namjetowaſche, ſo by ßo tež 50,000 hriwnow ſa ſtarych a potrěbnych rjemješßknych miſchtrow pſchiſwoliło. Tole žadanje won na to ſakožowaſche, ſo pod hubjenym czaßom niz jenož đźěłacźerjo, ale tež miſchtrjo czeŕpja, a ſo je nuſa mjes tutymi runje tak wulka, kaž mjes đźěłacźerjemi. Schtož pak je jenemu prawe, to ßo tež druhemu ſaleži. Wyſchſchi miſchtrjo Barlinſkich jednotow maju najlěpje ſkładnoſcź, nuſu a ſtaroſcze wulkeje liczby miſchtrow ſeſnacź. Mnoſy miſchtrjo, kotſiž ßu tyßazy hriwnow ſa ſawěſczenje đźěłacźerjow pſche khoroſcź, ſnjeſboženje, ſtarobu, invalidnoſcź atd. płaczili, njeſamóża ßwoje ßamßne pſchinoſchki do pokładnizy rjemješßkniſkeje jednoty ſa pſchipad khoroſcze abo wumrjecza wotedacź a ßu w ſtraſche, ſo ßwoje prawa w njej ſhubja. Měſchćanſka wyſchnoſc', je tychle pſchiczinow dla đźěłacźerjam a miſchtram jenak darniwa.

Sſkowjanſka jednota w awſtriſkej khěžorſtwowej radźe.

Po pſchikładze Němzow ßu ßo Czechojo, Sſlowinzy, Khorwatojo a 5 ſtaroruſzy ſapółłanzy do kluba ſjednoczili, kotremuž ßu „ßkowjanſka jednota“ narjekli. W tu khwilu nowe ſjedoczeńſtwo 125 ßobuſtawow liczi, mjes tym ſo je němſki ſwjaſk 170 muži ßylny. Hđy bychu ßo tež hiſchcze pólſzy a mlodoruſzy ſapółłanzy k ßkowjanſkej jednocze pſchiſamkli, by wona na 225 ßobuſtawow ſrośtka. Wot Polakow a Mlodorußow budźe wotwißowacź, hacź Sſkowjenjo němſki ſwjaſk pſchemóża. Hacź dotal běchu ßkowjanſzy ſapółłanzy w khěžorſtwowej radźe w njepſcheſjenoſczi, a awſtriſkemu knjeżeŕſtwu njebě teho dla trjeba, na žadanja Sſkowjanow đźiwacź. Napſchecźo nim běchu němſzy ſapółłanzy ſ jena a móżachu Sſkowjanam wſchelake rěczne prawa, kotrež běchu prjedy měli, wudrěcź.

Wónſki ſtrach na Balkanje.

Awſtriſke nowiny tele dny powjeſcź pſchinjeßechu, ſo chze ßebi Awſtriſka dowolnoſcź žadacź, ſo ßměła na khwilu Sſerbiju wobßađźicź, dokelž je Sſerbija ſe ßwojim bronjenjom měrej ſtraſchna. Ruſke nowiny „Nowoja Wrjemja“ k tejle powjeſczi praja: Ruſke knjeżeŕſtwo njeje jenož ras Sſerbiji radźiło, ſo by ſczeŕpliwje czakała, hacź wulkomozy praſchenje wo ſranjenju Barlinſkeho wucźinjenja pſches Awſtriſku, a ſo by ßo k žanej njepſchemyßlenej krocźeli ſtorhnycź njedała. Njedowolejo Sſerbiji, ſo by ſ wójnu pſchecźiwo Awſtriſkej wuſtupika, by Ruſka cźim mjenje dowolika, ſo by Awſtriſka ſ wójnu pſchecźiwo Sſerbiji ſakrocźika. Ruſka njeby ženje Sſerbiju ßebi ßamej pſchewoſtajika. Sſamo wot ßebje ßo roſumi, ſo ßebi europiſka diplomatija ani ſ dala na to njepomyßli, ſo by Awſtriſkej poručnoſcź k wobßađźenju Sſerbije dała.

Sſerbſki krónprynz wo wjedniku ſtaroradikalneje ſtrony Paſchiczu.

Ruſki póßłanz Ssergějew je nadawk pſchewſał, ſ awſtriſkim knjeżeŕſtwom wo žadanjach Sſerbije w naſtupanju Boßnije a Herzegowiny jednacź. Pſched jeho wotjěſdom do Wina je jeho wjednik ſtaroradikalneje ſtrony wopytał a jemu prajił, ſo budźe ſtaroradikalna ſtrona ruſke prózowanja wo ſakhowanje měra podpjeracź a wſchěm wójnſkim prózowanjam napſchecźo ſtejecź. Sſerbſki krónprynz, kotryž ßo na ſtaroradikalnych ſkobi, dokelž nochđeđža pjenjeſy ſa wobrónjenje wójſka pſchiſwolicź, pſchipadnje w tym ßamym czaßu ruſkeho póßłanza wopyta a tam Paſchicza ſetka. Jeho wohladawſchi krónprynz ſ hněwom ßo pyrjo na Paſchicza pokaſujo wuraſy: „Ruſka njech tutemu knjeſej tu niczo njewěri! Rěczi ſtajnje hinak, hacź chze cźinicź. Nětkole ßo ſa politika měra wudawa, tola ſchto woprawđźe chze, nichtó njewě.“

Bołharſki kral Ferdinand

je ſchtwórtk we Winje pobył. Wón tam pjecza ſe žanej woßobu khěžorſkeho dwora njeje wobkhađźał. Samyßl jeho pucźowanja ßo tajny đźerži. Powjeſcźe ſ Bołharſkeje praja, ſo ßu tam njeſpokojom a njeſczeŕpni, dokelž jednanje wo bołharſko-turkowſkim wurunanju do přédka njeńđźe.

Pſchemènjenje w turkowſkim knjeżeŕſtwje.

Pſchedßyda turkowſkeho miniſterſtwa, wulkoweßir Kjamil Paſcha, je wotſtupicź dyrbjał. Na jeho měſtno je ſultan po žadanju młodoturkowſkeje ſtrony Hilmia paſchu pomjenował. Parlament bě Kjamilej paſchi njedowěrjenje wuprajił, dokelž bě wón parlamentej ſwólniwych miniſtrow ſ muženi ſaměnił, kotſiž ßo pſched parlamentom njeklonja. Kjamil paſcha bě ßo ſapowjeđźił, do ßejma pſchińcź, ſo by ßo tam ſakitał. Ssejmowy präſident, Achmed Riſa, ßo teho dla hiſchcze w nozy pola ſultana ſamolwi, woſjewi jemu, ſchto bě ßo w ßejmje ſtało, a namjetowaſche, ſo by ßo Hilmi paſcha ſa wulkoweßira pomjenował. Pſchi tejle ſkładnoſczi ßo pokaſa, ſo je tež ſultan w ruzy Młodoturkow, ſa kotrymiž zyłe wójſko a wójnſke łódźſtwo ſteji. Hđy budźiſche ſultan do wotſtronjenja Kjamile paſche njeſwolił, budźichu ſawěſcźe jeho ßameho wotßađźili.

Towaŕſchniza.

(Pokracźowanje.)

Młoda holza ſtrachocźiwje na ſpjazeho pohlada, kotryž w kucźe iſtwy, dokelž tu khanapeja njebě, w pornjo ßebi poſtajenymaj ſtólzomaj wotpocźowaſche, hłowu na ſahłwcźk ſepjerajo. Na ßmjercź blěde, ſmorſchcźene wobliczo na to pokaſowaſche, ſo bě dołho khory był. Njeđźiwajo teho bě tež nětkole hiſchcze póſnacź, ſo bě khory w cźaßu ßwojeje ſtrowoty a mozy ſajimawy cźłowjek był; ani wěſta podobnoſcź ſ rjanej holzu ßo ſapręcź njehodźeſche.

Jurij bě do teho pſchiſchoł, cźeho dla bě młoda knjeżna tak pſcheßłapjena na ſpjazeho pohladała. S cźicha ſcheptajo ji roſeſtaja, k cźemu bě pſchiſchoł. Pruha radoſcźe ßo ji po rjanym wobliczu ßuny, hđyž ji nadźiju na měſtno pſchiſjewi, hđyž ßebi hižom myßleſche, ſo ßu jeje wjazykrócźne nawěſchtki w nowinach podarmo byłe. Hđyž jej nětkole Jurij tež dokhody měſtna naſpomni, kiž běchu woprawđźe rjane, wobej ruzy njerěczo k wutrobje ſtłóczi, kaž by ji pſchewjele ſboża na dobo było. Wón nětkole młodej holzy, kiž ßo jemu jako Herta Kamjeńſka pomjenowa, radźeſche, ſo dyrbi ßo bjes komdźenja na róžowym dworje pſchedſtajecź a da ji jako pſchewodny liſt na cźetu Karolinu nětotre horzo powucźaze rjadki ßobu, kotrež ſpěſchnje na viſitnu khartku napiſa.

Herta zuſemu knjeſej ßwój najnutrniſchi đźak ſa dowěru wupraji, a jemu powjedaſche, kak bě jeje nana jene njeſboże po druhim potrjechiło. Najprjódźy ßo jemu nowoſałożena twornja ſpali, tak ſo dyrbjeſche đźěło měßazy dołho pſcheſtacź, potom wucźinjenje wo dodawanju njeſbożownje wupađźe, pſchi cźimž wyßoku kauziju ſhubi, a potom wjazy wulkich firmow ſahiny, wot kotrychž mějeſche ßebi wulke pjenjeſy žadacź. S nanowymi wulkimi pſchißađźenjemi ſatraſcheny jemu jeho bankownik jeho kredit w tym wokomiku wupowě, hđyž jeho najbóle potrjebowaſche. S tym bě jeho woßud roſrißnjeny, a bankrot ſaſtupi. Napoßledku cźeźkeje khoroſcźe dla jeho ßamo ſe ßłużby knihiwjednika wotßađźichu, ſ kotrejž bě ßo ßwójba lěta dołho żiwiła.

„To ßebi hnydom myßlach“, Jurij rjekny, „ſo wy w tychle wobſtejnoſcźach narośtka njejſcźe a ſo ſcźe pſches njeſawinjene njeſboże do tajkich wobſtejnoſczow pſchiſchli. Njeje žaneje nadźije, ſo by waſch knjes nan ſaßo wotkhorił?“

„Lěkaŕ wěſo najlěpſchu nadźiju cźini. Wón praji, ſo by nałożenje móŕſkeje kupjele mojeho nana ſaßo wuſtrowiło“, ale — —

S bołoſcziwym poßměwkom ßo Herta wotmjelkny.

„Wobžaruju, ſo moja macź runje doma njeje“, wona ſpěſchnje na druhe rěcźe pſchińđźe. „Hakle jutſje ßo ſ małeho pucźowanja wróczi. Hacź do teho cźaßa dyrbju ßwoje pucźowanje wotſtorczicź, dokelž đźě ßwojeho nana wopuſchczicź njemóżu.“

Jurij nětkole woteńđźe. Pſchiſchpotajo, kaž bě zyłe rosmołwjenje było, pſchi kotrymž bě khory bjes pſchetorhnjenja drěmał, ßo roſžohnowa prajo: „Na ſaßowidźenje na róžowym dworje!“ a po khudobnym drjewjanym ſkhodźe ßo dele wacźeſche, hacź ke kotremuž bě jeho Herta pſchewodźała.

Naſajtra dopołdnja ßo macź ſe ßwojeho pucźowanja wróczi.

Wona bě ßo w ßußodnym městaczku wo wuprósdnjene městno domownizy w holczazej schuli samolwika; ale prjedy njeju bě tam hižom tśi a dwazeczi samolwjerkow pobyło, mjes kotrymiž běchu ßebi jenu hižom wubrali. Srudne wobliczo ßo ji rosjaßni, hdyž shoni, kajke dobre wuhlady běchu ßo sa tón czaß Hercze wotewrike. Jurjowa khartka ſ tam napißanej adreßu ju samyßlenu sczini. Herta to pytny, tola pschipißowasche to nastawazemu dźělenju; też wjedźesche, so bě macz hischcze poßlednje sbywaze hotowe pjenjesy na ßwoje bjeswuspěschne puczowanje wudaka, a nětkole drje bě ji na staroscźi, ſ wotkel pjenjesy sa puczowanje na rózowy dwór dostacz. Nimo teho Hercze nětkotryżkuli kruch drasty hischcze pobrachowasche, so mohła ßo tam na pschihodne waschnje pschedstajicz. Tu po drjewjanym skhodże kroczele horje teptachu a listynoscheŕ ßo pokasa. Tón bě ſ rědka pschikhadżał, a hdyżkuli bě schto pschinjeßł, bě to wotpokasowaza wotmołwa na nękajke samolwjenje abo hewak sniczena nadźija była. Dźenßa sapißany tołsty list ſ měschczańskeho pósta pschinjeße, kotrehoż dostacze knjes Kamjeński kwitowacz dyrbjesche. Hdyż bě jeho żona list wotewrika, chzyschе lědma ßwojimaj woczomaj wěricz. Pjecz stow toleŕ w papjerje w nim leżesche. Myßlesche ßebi, so bě ßo listynoscheŕ mylił, ale adreßa bě prawa, ßamo hacz na poskhod, a to njedowolesche, ßebi hinak wo tym myßlicz. Knjeni Kamjeńska mało rjadkow, kotrež pschi tym běchu, wuczita, ji ßo psched woczomaj syboleschе. Herta ji list wotewsa a pschedczita tole:

„Czesczeny knjes Kamjeński!

Jedyn ſ waschich dołżnikow, kotryż je ßo saßo trochu shrabał, kotryż pak chze tu khwilu njemjenowany wostacz, wam tu, schtoż pódla leži, sczele a ßo wjeßeli, so możecze ſ tym dźěł ßwojeho dołha wotpłaczicz."

Wschitzy tśjo na ßo hladachu. Kamjeński bě se ßwojej khorosczu sajimowanje shubił. Jeno srudnje ßo poßměwajo ſ hłowu tschaßesche, każ by ßo na żaneho ſ prjedyschich wobkhodnych pscheczelow dopomnicz njewjedźał, kotremuż mohł tajku wulkomyßlnosczź dowěricz.

Herta pak sawoła: „Te pjenjesy wot nikoho druheho njeißu, khiba wot teho knjesa, kiž je tu wczera pobył! Ow, tón mějesche tak nadobny wuras, w kotrymż ßo najnutrnische ßobuczuczе pokasowasche. Jemu ßym powjedała, so je nan se ßpadnjenjom wjazy firmow do njesboża pschischoł, a to je wón wużił, ßo sa jednym ſ tutych dołżnikow skhowacz. Też jemu rjeknych, so ma nan nadźiju, ßo wustrowicz, hdy by mórske kupjele mohł trjebacz. A tu ßo mojemu pschipoßkucharjej we wczomaj tak jaßnje a tak pscheczelnje sablyskny. Wczera do teho njepschińdżech, kajka myßliczka bě jemu mohła pschińcz, nětkole to wěm. Ale ßměmy tak wulkeho dara wot zuseho pschijimacz?"

„To niz jeno ßměmy, to też dyrbimy", knjeni Kamjeńska rjekny.

Herta wjeßekosrudneho wurasa njepytny, kotryż bě ßo maczeri tak njejapzy na wobliczo dostał. Psched khorym ßo poklaknywschi jemu wuskhnjenej ruzy majkasche.

„Nětkole możesch do mórskich kupjelow puczowacz, nano! wona wokasche, a macz cze pschewodźi. Bóh je nam jandźela póßłał. Wón tebi też saßo wotkhorjecz da. Wón budże też wutrobu teje knjenje nawjedowacz, wot kotrejež moje pschedstajenje wotwißuje. Potom budu nas se ßwojich bohatych dokhodow móz dosc podpjerac, so maczeri trjeba njebudże, ßwoju nakaženu strowotu ſ czeżkim dźełom saßo sniczicz. A potom —

Dale rěczecz njemożesche, pschetoż wudobywaze ßylsy radosczе ji hłoß podußychu. Też starschimaj ßo po lizomaj jaßne kapy ronjachu.

Hdyż běchu ßo saßo trochu shrabali a ßebi najnusnische srěczeli, Herta wuńdże, so by nęschto nakupika a ßo wobhonjała sa hodźinu, w kotrymż żelesniczny czah wotjędże, ſ kotrymż dyrbjesche dźenßa puczowacz.

„Ja wěm, wot koho ta pomoz pschikhadża", po Herczinym wotenkdźenju knjeni Kamjeńska ßwojemu mużej rjekny. „Psched nękotrymi dnjemi ßym ßo na Karolinu Halakez ſ listom wobroczika, ale ani tebi ani Hercze niczo njerjeknych, so by wamaj mjersanje salutowane wostało, hdy by ßo też tuta nadźija njedopjelnika. Psches ßwojeho schoßarja naju dźěsczu sawěsczene městno poskicza we ßwojim domje a se ßwojim bohatym darom naß ſ naschich bjespomoznych wobstejenjow wutorhnje. Czuju wschak, so chze ſ tutym bjesmjenowym waschnjom mi dźakowanje salutowacz, so pak chze ſ tym też wschitke dowerne sbliżenje ßwojeje wokhudnjeneje pscheczelnizy ſ mkodych lět wot ßebje wotdźerżowacz. Tuta pomoz ma hórki pschißkód hordosczе, ale na druhich jeno ßamu hordosczź spósnachmy, bjes teho, so bychu nam pomhali.

„Hordosczź ßama to njeje", mandźelski, srudnje ßo poßměwajo, snapscheczźiwi, „to je jeje njesjednawe smyßlenje pscheczźiwo temu, so ßy ßo na mnje wudała. To ßym stajnje prajił."

„Nó, njech je każ je", Hana pokraczowasche. „Na sboże Herta njewě, kajke je to prjedy mjes jeje pschichodnej knjeni a mjese mnu było. To może ji na pschichodnym městnje jeno wużitne bycz, jeli so tam ſ zyła niczo njeshoni. Pschińdże-li Karolina ßama ſ rěczemi na to, budże rosymicz, czeho dla ßym jeje ßłużobnizu wo tym w njewědomosczi wostajiła."

Kamjeński pschihkoßujo ſ hłowu pschikkoni. Khorosczź a njesboże běschtej jeho stupikej. Też czujesche, so bě jeho pschedkhadżaze rosbudżenje pschenapinało. Wón wußny, a hdyż saßo wotucźi, Herta hižom na puczowanje hotowa psched nim stejesche a jemu ruku na roszohnowanje skiczesche.

Roszohnowanje bě bolostne, ale nadźija na lěpschi pschichod jo pschekraßnjesche.

„Njesabudź, schtoż ßym tebi hižom prjedy do wutroby prajika, knjeni Kamjeńska ßwojej dżowzy rjekny, hdyż ta hižom w durjach stejesche. „Sbożowna sańdżenosczź, do kotrejż wróczo hladasch, tebi prawa njedawa, so by psched ßwojej knjeni wjazy bycz chzyła, dyżli ßłużaża woßoba."

„Pruhowanemu ßłuscha ponižnosczź; ta człowjeka psched Bohom powysha, njech jeho też psched druhimi człowjekami poniża. Měj ßo psched knjeżnu Halakez w ponižnej sdżerżliwosczi a njedonuczej ji żanych sdżělenjow w naschich ßwójbnych wobstejenjach, njepraschа-li ßo ßama na to. Měj ßo rjenje, moje drohe, lubowane dźěczo!"

S tymi łkowami ßwoju dżowku wotpuschczi, kotraż horze ßylsy ronjo prěni ras ßwoje wótzne wobydlenje wopuschczi, so by ßebi mjes zusymi ludźimi ßwój khlěb pytała. (Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Ssebi ſ jědom sawdał.) W nozy k njedźeli je ßebi na rózowej haßy bydlazy Schulze, 1881 w Frankfurcze nad Wódru narodźeny, ſ jědom sawdał. Se schalku schokolady bě ßebi mkody człowjek, kotryż mějesche tu ßłużbu, jěd wupił. Wón je ßebi pjecza njesbożowneje lubosczе dla żiwjenje wsał. Rano jeho morweho w jeho jstwje namakachu.

— (Mytowanje.) Kralowske wokrjeßne hejtmanstwo je schulskemu hólzej Kurtej Oskarej Wünschi w Skanezach sa khróbkosczź a rosßudżenosczź, ſ kotrejż je jenu schulsku holzu ßmjercźi tepjenja wukhował, pjenjeżne myto pschiswoliło.

— W Annabergu wumrje na dnju 12. małeho rózka ßwěrny ßyn ßerbskeje semje, knjes wyschschi seminarski wucźeŕ Fryzo Ssuschka w 33. lěcze ßwojeho żiwjenja na tyfus. Wón běsche ßyn nascheho saßłużbneho wobstarneho knjesa wucźerja Ssuschki we Wujesdże pola Bukez. Woßud běsche jeho do zusby dowjedł, hdżeż pak běsche ßebi sakhował ßwěrnu ßerbsku wutrobu. Tuta ßmjertna powjesczź wosjewja ßo jeho snatym a pschecźelam, woßebje studowazym ſ lětow 1890—95. Njech ßo jemu sakhowa ßwěrne wopomnjecze! Requiescat in pace!

— Syma chze nakhwatacz, schtoż je do hód skomdźika. Haczrunje ßkónczko wyßoko khodźi, syma njepuschczi. Skoro wschědnje ßněh pada, a schtoż je Boże ßkónczko wotpaliło, bórsy saßo ßněhowe mróczele narunaju. We wyschschich hórskich stronach ßu zyke wßy sawěte. W bayerskim lěßu je wjeß Leopoldreut, na hkownej drósy do Czech leżaza, wscha do ßněha sawalena. Ssněh tam 5—10 metrow wyßoko leži. Nusny wobkhad ßo na khodach, psches ßněh wurytych, stawa. Też w Raimundsreutu dyrbja wobydlerjo njepschestawajzy dźělacz, so bychu ßo ßněha wobroli. Zyroba ßo po ßněhowych czrijach pschinoschuje.

Też w pokodnischej Ruskej je ßo wurjadnje wjele ßněha naschło. Se Sewastopola pißaju, so je tam wschón wobkhad w měsczе pschestał. Ssněh tam hacz do 6 metrow wyßoko leži. W nękotrych dróhach ßu ßo pod ßněhowej czeżu tśechi saßypke. Sewastopol je w tu khwilu wot swonkowneho ßwěta wotsamknjeny. Po żelesnizy a po dróhach ßo wulkeho ßněha dla njehodźi jědźicz, ani khodźicz. Woßebje wyßoko, hacz do 9 metrow, ßněh na Balaklawaskej żelesnizy leži. Tyßazy człowjekow dróhi a żelesnizu wußypuja.

Wurjadnje wulka syma w Apenninskich horach w Italskej knježi. S lěßow ßo wjelki se symu do wßow cźerja, hdżeż ßo do burskich dworow dobywaju. W Aquili, we hkownym měsczе abruzzowskeje provinzy, ßu 13, w Chieti pschi adriatiskim morju 12 gradow pod null měli. W Italskej wot 50 lět tajku symu njepomnja.

S Tšélan. Wobhladanje kobkow a sřebjatow směje ßo ſ mytowanjom jenolětnych a dwělětnych sřebjatow w Tšélanach 15. haprleje t. l. pschipołdnju ½1 hodźiny. Sa wschě kobły, do plahowanskeho registra njesapißane, ma ßo wo 3 hriwny powyscheny pschi-

puschczíny pjenjes — po tajkim 9 hriwnow — placzicz, teho runja sa kobły, jeli so ßo jich srěbjata ſ prěnjeho abo druheho lěta pschi wobhladanju srěbjatow njepschedstaja.

S **Radworja.** Radworska „Meja“ móże na nowy rjany wuspěch shladowacz. Sańdżenu njedżelu jejne ßobustawy prěnju wulku wjeßelohru w ßerbskej rěczi, „Revisora“ wot Gogolja, ſ Ruschczíny do Sserbschczíny wot knjesa wuczerja Nawki pschekoženu, w sali tudomneho Delanez hoscżenza pschedstajachu. „Meja“ ma dobre mozy sa dźiwadło, duż móże ßo bjes stracha na tajke wulke hry sważicz. Wo tym ßmy ßo saßo pschi pschedstajenju „Revisora“ pscheßwědczicz mohli. Cżißami hrajerjo a hrajerki, kotsiż běchu „Na Hrodżischku“ a „Gero“ tak wobdżiwanja hódno pschedstajeli, ßu ßebi też ſ „Revisorom“ wschu khwalbu dobyli. Kóżdy swuk, kóżde ßkowo a hibnjenje bě derje pschemyßlene. Haj, hdyż dyrbi tajka hra, kajkaż je „Revisor“, na poßkuchařstwo saczischcz cżinicz, hdyż dyrbi ßo wona srosymicz a sapschijecz, potom dyrbja ju hrajerjo najprjedy derje pschestudowacz a nawuknycz. Měßazy dołho ßu ßo ßobustawy „Meje“ se studowanjom „Revisora“ saběrali, a jich pilnosczá a sprózniwosczá je kraßne płody pschinjeßka. Njechamy tu wo dokonjenju kóżdeje jenotliweje woßoby ßudżicz; pschetoż wschitzy ßu ßwój nadawk derje wuwjedli. Wusběhnycz pak ßo tola dyrbi, so běchu ßo hkowne róle najkhmanschim a najwustojnischim hrajerjam a hrajerkam dowěrike. Drasta hrajerjow bě cżaßej pschiměrjena, w kotrejż kruch hraje, tola na jene bě ßo posabyło, na pschisprawne kuliß. Tež te budżichu ßo dyrbjake kruchej lěpje pschihodżicz. „Revisor“ njedostatki, ßłaboscże a hrěchi Ruskeje ſ lěta 1830 wußměschuje. Małoruß Gogol bě tule hru spißał, so by ſ kußatym żortom ludowu skażenosczá lěkował. Na tußamu skażenosczá bě prjedy nimale zyła Europa khorika. Wulka franzowska revoluzija a Napoleonske wójny běchu ſ wulkeho dźěła shnikym wobstejnosczam kónz cżinike a ſ pomozu konstituzije, kotraż ßo po něcżim w europiskich krajach sawjedże, ßo ßamowólnosczá knjeżerstwow a jich sastojnikow samjesowasche. Po poßlednjej njesbożownej wójnje a po revoluzionarnych njeměrach je ßo skónczńje też wulkemu ruskemu ludej konstituzija spożcżika. Njech ſ jejnej pomozu ßo ruski lud ßam wote wschěch njepěknosczow wucżiscżi, kotreż Gogol se ßwojim „Revisorom“ schwika. Ruska duma dyrbi nowy „Revisor“ bycz, psched kotrymż wschitzy njesprawnizy a njekhmanizy tschepjetaja a ßo k sprawnosczi, cżeßnosczi, bohabojosczi a k dobrym waschnjam w ßwojim powołanju a ßwójbnym żiwjenju wocżahnu.

S **Njeßwacżidła.** Njedżelu sa tydżeń smeje nasche nowosałożene ßerbske towarstwo ßwoju druhu shromadżisnu. Proßymy waß wschitkich, kotrychż je tehdy hrosne wjedro wotdżerżowało, nětko tola na shromadżisnu pschińcz a sastupicz do nascheho towarstwa. My Sserbja ßmy mały narod — a cżim bóle dyrbimy w hromadu dżerżecz a ßo sjednocżecz w towarstwach. Duż pschińdżcże k nam — budże ßo wam spodobacz! R.

S **Njeßwacżidła.** Psched tydżenjom tu Mainez zyrkuß ßwoje khumschty pokasowasche. Woßebita kedżbliwosczá ßo mjedwjedżej (barej) pschiwobrocżowasche, kotryż ßo swonka zyrkußa brucżesche. Też jedyn hólz, kotryż bě sa tudomneho hoscżenzarja po kołbaski k kósłopiwu pobył, ßo k koßmatemu bórcżakej tłócżesche. Mjedwjedże maja sa khłóschcżeńki dobru cżuchawu. Lubosna wóń, kotraż ſ korba, w kotrymż kołbaski leżachu, cżehnjesche, jemu hnydom do noßa dyri. Prjedy hacż ßo hólz dohlada, bě jemu mjedwjedź korb wutorhnył. Zyku horschcż kołbaskow ßebi brunacżk rucże do khlamy tykny, mjes tym so te druhe na semju padżechu. Zyrkußowi ludżo skoku pschiběżachu a khłóschcżaka wotehnachu. Hólz bě wjeßeły, so mjedwjedź njebě zyły korb schlapnył; pschetoż hoscżo hižo dawno njescżerpnje na kołbaski cżakachu.

S **Brěsynki.** Njedżelu 6. małeho rózka Schimanez dźěd ſ wowku ßwój słoty kwaß ßwjecżeschtaj. Schimanez dźěd je po wschej wokolnosczi snaty a rad widżany starz, a je był żiwy w khuduschkich wobstejnosczach, wocżahnywschi 8 dźěcżi, wot kotrychż ßu 4 pschi żiwjenju. Nasch kral Bjedrich August póßła 50 hr. a ſ bliska a daloka dostachu ßo jemu bohate dary. Popołdnju kwaßneho dnja wopyta jeho nasch knjes farař Mikla a domjazu nutrnosczá wotmě. Schimanez dźěd bě ßerbski herz, krawz, pczołař a sahrodnik. Jako bě nasch ßławny mischtr Kozor ſ wucżerjom w Malescheżach, ßo tam ßerbski spěwasche. S tych cżaßow snajesche Schimanez dźěd mnohe ßerbske spěwy, a je rad spěwasche.

Se Sdżara pola Klukscha. Żadny wopyt je tudomny knjes Melcher 1. dżeń małeho rózka dostał. Jedyn baczon, kotryż je drje khoroscże dla wucżehnjenje do cżopkeho połodnischeho kraja sakomdżił, do Melcherez dwora pschiběża. S hłodom bě wbohe skoczo zyle skludne. Melcherezy ßo nad dołhopyskatym proscherjom ßmilichu a jeho ſ rybami, howjasym mjaßom, knotami, wulkimi a domjazymi myschemi żiwja. Dołhonohaty hóscz je ßo bórsy domjazy scżinił a ßo na ludźi a skót swucżił. Ssamo hdyż zusy ludżo pschiúdu, ßo wón njenaboji, ale ſ horda pó jstwje stupajo mjes dźěcżimi, pßom a kócżku khodźi.

S **Pancżiz.** W tudomnym hoscżenzu ßwjecżesche sańdżenu njedżelu Kukowska kath. Bjeßada derje poradżeny ßwójbny wjecżor. Wopyt bě skoro pschejara bohaty. Wuwjedżenje sabawy bě młodu schka, tola ßławna »Lipa Serbska« na ßo wsała. A to, schtoż je ßwojim hoscżom tu saßo pokasała, je nowy dopokas sa jeje wustojnosczá. Pod dirigentstwom k. wucżerja Sskodeńka spěwachu ßo kraßne měschane khory, mjes nimi kraßny nowy: »Już kwětaschki ßej drěmnu«. Jara spodobało je ßo też duo knjenje Schwonoweje a knjesa kantora Hile »Pasthe a holicżo«. Hłowny dżěl wjecżora pjelnjesche wulka hra ſ burskeho żiwjenja »Burska krew«. Do dźiwadła postrowi pschedßyda Bjeßady, k. wucżer Sskodeńk, hoscżi a ßobustawow. Po tym wěnowasche k. kapłan Delan ſ Khróscżiż semrjetemu ßynej tuteje krajiny, naschemu lubemu Mikławschej Andrizkemu, wutrobne ßkowa wopomnjecża a cżeścżowanja. Spomnjena hra ßo jara derje pschedstajesche a jimasche wutroby pschitomnych. Ssmy něktrezkuli wócżko w ßylsach widżeli. To pak też je srudno, jara srudno, hdyż dyrbi tón widżecz, kak ſ jeho ßynom hinje jeho kubło, se ßynom, połnym hordeho ducha, nadutoscże, pschikhilenym zusemu waschnju a zusym — njepocżinkam. To dyrbi wutrobu jimacz. A hdyż tónle njeduschnik ßamo ßwojeho nana — tak=rjez mori! Ale srudny je dóńt teho wotrodżeńża: Kubło pscheńdże do zusych rukow — pschedołżene, sanjerodżene. Wobßedżeć je do ßwěta wuhnaty jako proscheć — a khudy, hubjeny sahinje tón burski ßyn, kotryż móżesche bycz prěni muż we woßadże! — Ach, tajkich wobrasow widżimy wschak wjazy hacż jedyn po naschej ßerbskej Łużizy. To nihdy k dobremu njewjedże, tele zusbarjenje a wopicżenje. „Sswój k ßwojemu“ to budź nasche heßło. — »Lipa Serbska« pak móże wróczo shladowacz na nowy kraßny wuspěch! Jej a Kukowskej Bjeßadże też dale wjele sboża!

S **Koporz.** Do tudomneho młyna je ßo jedyn paduch hižo druhi krócz ſ woknom nuts dobył a tola tam pjenjes njeje namakał. Poßledni krócz na ßněży stopy widżachu, kotreż do domu swudowjeneje Kunatoweje wjedżechu. Po jich wulkosczi běchu wone dźěcżaze. Żandarmej, kotremuż ßo wez wossjewi, ßo bórsy poradźi, sa paducha Kunatez hólza wußlědżicz. Młodostny paduch hakle jutry schulu wukhodźi a je hižo tu a tam pakosczik. Każ je ßo wusnał, je wón w nozy 1/2 1 hodźiny stanywschi do młyna kradnycz schoł. Wěży, kotreż je ßobu kasał, je dyrbjał gmejnskemu pschedstejicżerjej donjesczá. Na to je jeho żandarm do Lubijskeho jastwa wotwjedł.

S **Hrodżischcża.** W běhu tuteho tydżenja do póstneho cżaßa sastupimy. Schtóż je ßo hdy w duchu do stawisny cżerpjenja nascheho Sbóżnika hłubje pscheßadźik, je wot tajkeho duchowneho pschewodżenja cżerpjazeho Sbóżnika po jeho martrownych puczach hacż k cżichemu rowej bohate żohnowanje měł. Tehodła je lutherske knihowne towarstwo w ßwojim cżaßu knisy „Sswjaty póst“ a „Póstna harfa“ wot njebo fararja Domaschki w Noßacżizach a „Historia hórkeho cżerpjenja a wumrjecża nascheho Knjesa a Sbóżnika“ wot njebo fararja Eberta w Hrodżischczu wudało. Wobej stej pokupjenej. Loni je k. farař em. Urban w Budyschinje se ßwojim nakładom nowu knihu sa póstny a jutrowny cżaß posticzik: „Stawisna cżerpjenja a pschekraßnjenja nascheho Knjesa a Sbóżnika Jesom Khrysta po ßwjatych scżenikach w 35 spěwach. Hižo je nimale 500 rospschedatych, ale knicżka je hódna, so by do kóżdeho sprawneho a ßwěrneho khcheścżijanskeho doma pschischła. Spěwy ßo jara hładzy cżitaju a hodża ßo też spěwacz, a to spěwy stawisny cżerpjenja (Sapphiske hrono) po „Najlubschi Jesu, schto je twoja wina“, a spěwy, stawisnu pschekraßnjenja podawaze (Alkäiske hrono), po „Nětk khwal, o duscha“. Kniha 70 pjenjeżkow płacżi a je pola k. wudawarja (Taucherstr. 12), pola k. knihiwjasarja Schenki na Hawschtynskej haßy, pola k. Ssmolerja a kk. duchownych dostacz. Njech ßwjata stawisna ßo wschěm jeje cżitarjam a spěwarjam dale hłubje do wutroby sacżischcżuje a ju ſ bohatym żohnowanjom napjelnjuje. Mrosak, ſ.

S **Drażdżan.** Jeneho podoffizěra 2. grenaděrskeho regimenta cżo. 101 ßu pjecża loni 1. dezembra w nozy wokoło 1/2 11 hodźin ſ Karolineho mosta do Łobja cżißnycz spytali. Hakle nětko je wkz, kotraż je ßo hacż dotal tajna dżerżała, na sjawnosczá pschischła. Podoffizěr wudawa, so ßu jeho na mosce nětkotsi mużojo w dżełacżer=

ſkej draſcze bieſe wſcheje pſchiczinu nadpadnuli. Po horzym bědženju ßu jeho njekraßnizy k ſemi ſtłóczili a k moſtowemu wobkoženju ſczahnuli. wokajo: „Czißmy jeho do Łobja!“ Sběhoychu też jeho pſches wobkoženje. Podoffizěr budźiſche do wody padnył, njebudźiſche-li ßo wón moſtoweho wobkoženja dźerżał. Tola też nětko zwólba jeho na pokoj njewoſtaji, ale do jeho rukow pjarjeſche, ſo by wobkoženje puſchcził. Podoffizěr běſche ſ tym nuſowany, też jenn rnku puſchczicz, tola ßo poßledni wokomik delnjeho dźěła wobkoženja pſchimny. Hakle nětko ſtóſtnizy woteńdźechu, měnjo ſo je wón woprawdźe do wody padnył; pſchetoż woni wokachu: „Nětko je wón nutſka, tola nětkole dyrbimy czeknycz!“ Mjes tym ſo mużojo czěkachu, ßo podwyſchkej, kotryż bě wſchón wuſtał, poradźi, pſches wobkoženje na móſt ſaléſcz. W tym wokomiku pak nětdże 8 muż-ſkich na móſt pſchiběża wokajo: „Wón hižo ſaßo pſches wobkoženje léſy!“ Podoffizěr ßo na hładkim trottoirje wobßuny a na ſemju padże. Hdyż ßo mużojo ſaßo do njeho dachu, wón ßwój teßak wucżahny a wokoło ßebje bijeſche. Pſchi tym je drje wón jeneho ſ nadpadnikow rubnył; pſchetoż jedyn ſ nich ſakſchikny, też běchu na teßaku krwawe ßlědy widźecz. So by ßo dalſchich nadpadow ſminył, podoffizěr czekny. So by ßo ſ czaßom do kaſarmow wrócził, je wón do jeneho woſa elektriſkeje żeleſnizy czekuył. S rosbitymaj krwawymaj rnkomaj, wobodrjenymaj nohomaj a ſ maſanej uniformu wón do kaſarmow pſchiúdże. Hacz dotal njeje ßlědzenje kriminalneje polizije ſa nadpadnikami żaneho wnſpěcha měło, tak ſo podwyſchk lohko do podhlada pſchiúdże, ſo je njewěrnoſcz rěczał. Wójnſki ßud, kotryż ma wo należnoſlži jednacz, je wěz do ſjawnoſcze dał, ſo ßnadź by ßo na tajke waſchnje jedyn ßwědk namakał.

S **Draždżan.** Schkoda, do kotrejež je kral Bjedrich Auguſt ſe ſkhoda padnywſchi pſchiſchoł, derje żije. Duż ßo pſchihoty na wotmyßlenu jězbu po ßrjedżoſemſkim morjn ſtawaju. Nětko je poſtajene, ſo ßo kral 27. februara w Antwerpenje na jězbu puſchczi. Kral budże zyle inkogn.to pucżowacz. Rom a. italſkeju kralowſkeju mandżelſkeju wón njewopyta.

S **Draždżan.** Statny miniſter dr. hrabja Hohenthal je ßebi dyrbjał w klinizy dwórſkeho radźicżela dr. ſ Mangoldta jedyn bród (furunkel) wurěſacz dacz. Operazija je ßo derje poradźiła. Tak bórſy hacz budże ßo hodźicz, ßo hrabja Hohenthal, kotryż na wutrobine a jerchenjowe czerpjenje khori, do poldniſcheje Franzowſkeje k poßylnjenju ßwojeho ſtrowja poda.

S **Klětneho.** Sańdżenu ßobotu wjeczor wokoło 7 hodźin chżyſche ratař Krawz ſ Radſchowka żeleſniſki pſchekhód, mjes Klětnom a Delnjowujeſdżanſkim pſcheddwórniſchczom leżazy, pſchejěcz. Hdyż bě ſapſchah runje na kolijach, ßo ſawjera dele puſchczi. W tymle wokomiku ſ Kohlfurta khwatazy czah pſchipucha. Strach hnydom ſpóſnawſchi, mějeſche Krawz runje hiſchcze czaß, ſ woſa ſkoczicz a konjow wupſchahnycz. Bliżſchi wokomik lokomotiva wós ſhrabny a jón roszychnowa. Pohoncz a konjej na ſboże njeſranjenaj woſtaſchtaj. Czah kruch dale ſaſta a móżeſche hakle hodźinu poſdźiſcho dale jěcz. Naſtata ſchkoda na lokomotivje ßo ſ 200 hriwnami wobliczi. Pſchepytanje dopokaże, ſchtó je njeſboże ſawinował.

— (Mytowana czeledź.) Kommunalny ßejm pruſkeho hornjołużiſkeho markhrabinſtwa je ſa dołholětne ßwérne ßłużenje na tym ßamym měſtnje ſczěhowazym woßobam w Rósborſkim wokrjeßu myta wudźělił: ßłużobnikej Dietzy a Bohumilej Wiczaſej w Krjebi po 150 hriwnach; wotroczkej Auguſtej Sozy w Niſkej, ratařſkemu dźěłaczerjej Khryſtoſej Herzej w Rychwałdże, Guſtavej Nyczi w Kwětanezach, Auguſtej Tuſchi, Ernſtej Wojcze, Auguſtej Waltarjej a rybaſkemu miſchtrej Jurjei Schołcze w Krjebi po 75 hriwnach; hródźnej dźowzy Auguſcze Rakez w Niſkej, Auguſtej Lehmannej w Khołmje, Janej Scholcze w Hamorſchczach po 40 hr.; Henriecze Schröterez w Delnim Hbjelſku a Ernestinje Wiczaſez w Khołmje po 30 hr.

S **Jeńkez** pola Niſkeje. Na tudomnym knjeżim dworje ßu tſjo pólſzy dźěłaczerjo, kotſiż běchu ßo pola tudomneho knjeżeho najeńka pſchiſtajili, w nozy nahle wumrjeli. Pſchiczina jich ßmjercze njeje hiſchcze ſnata.

S **Blunja.** Tudomna nalutowańnja a wupożczeńnja ßo ßylnje roswiwa. Poßlednje lěto je wona 257,220 hr. 85 np. dokhodow a wudawkow měła. Jej na dań date pjenjeſy 77,118 hr. wuczinichu, wupożczilo je ßo 81,287 hr. Tworow je ßo hromadże ſa 7332 hr. kupiło. Na tudomnym ſaſtaniſchczu natwarjena kólnja k nakhwilnemu khowanju njewotbyteje pizy a hnojidłow ßłuži. W tu khwilu ma towaŕſtwo 84 ßobuſtawow.

S **Blunja.** Sańdżenu ßobotu nad naſchej wßu ballon „Berlin“ tak niſko leczeſche, ſo mózachu ßo tſjo w korbje ßedżazy offizěrojo ſa mjenom naſcheje wßy a ſa mjenom bliżſcheho měſta praſchecz. So by ßo ballon ſaßo do wyßokoſcze ſběhnył, ſ njeho pěſk ßypachu a pſchi tym łopatku ſhubichu, kotraż je ßo poſdźiſcho namakała. Offizěrojo ſ měſchkom pěſka kouvert ſ powjeſczemi dele czißnychu, kotrež dyrbjachu ßo do Barlina póßłacz. Potom ßo ballon na ſtronu do Sabroda ſhubi.

S **Horjelza.** (Khoſtanſka komora.) Mandżelſka piwarza Lehmanna w Sslepom bě czerpiła, ſo někotſi galiziſzy dźěłaczerjo w piwarni ſ bleſchow piwo pijachu. Na to Lehmannowu dla njedowoleneho korczmarjenja wobſkorżichu, tola ławniſki ßud ju wuwinowa, dokelż wona dopokaſa, ſo je ßo wupite piwo tym ludżom jako darmotne piwo pſched jich wotpucżowanjom dariło. Statny rěcznik ßo pſchecżiwo wußudej powoła a ßo pſched druhej inſtanzu na jedyn wußud khěżorſtwoweho ßuda poczahowaſche. Po nim ßo też darmotne porjedżenje piwa jako njedowolene korczmarſtwo khoſta, jeli ſo ßo wone ſ wotpohladom ſtanje, ſo by ßo woteběrarſtwo ſdżerżało. Wußud ławniſkeho ßuda ſniczíwſchi wobſkorżenu k 30 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudżichu.

Přilopk.

* Jedyn nadpad je njeſnaty nětdże 40létny człowjek pjatk wjeczor na Deubenſkej dróſy w Lipſku na mandżelſku gratmiſchtra Grunera ſczinił. Wón do żony, kotraż pſched fabriku na ßwojeho muża czakaſche, ſchtyri kulki ſ revolvra wutſěli. Dokelż kulki miß-nychu, wón żonu ſa wutrobno ſhrabny, ju na hromadu kamjenjow czißny a ju ſ nékajkej czężkej wężu do hłowy pjerjeſche. Hdyż żona bjes wědomnja na ſemi leżeſche, ßo njekraßnik wotßali.

* (Roſtorhnjenje haczenjow Łobja pola Hawelberga.) Pſchi wuliwje rěki Habole do Łobja je ßo ſ roſtorhnjenjom Łobjoweho haczenja kraj 30—40 kilometrow daloko powodźił. Wobhdlenja wjele wßow ßu ßo wopuſchczicz dyrbjake. Wot Sandawo hacz do Wittenberga je Łobjo horiſko lodowych ſchkrutow. Łód je ſ měſtnami poł metra tokſty. Wukhowanſke dźěło na haczenjach Haboły a Łobja ßu ßo ſaſtajicz dyrbjake, dokelż ßo dła njeßměrneho wodoweho czíſchcza jako njewuſpěſchne a ſtraſchne ſpóſnachu. Wſcho hromadże je ßo nětdże 50 wßow a měſtow póczrjeło. Pola Hawelberga je woda tak wyßoko ſtupiła, każ pſched 13 létami. Wjeß Jederitz je wot wſcheho wobkhada wotſamknjena. Pola Oſterholza je ßo też druhe haczenje pſchedrěło. Wodowa ſchkoda ßo hižo po milijonach woblicza. Wſchě naſymſke żywy ßu ßo wotpławike. Do někotrych lět njemóża ßebi na to myßlicz, rolu ſ nowa dźěłacz. Żyła „Wiſcha“ je wjele mil daloko powodżena. Wiſcha je najpłódniſchi kraj Braniborſkeje; w njej ßo w żyłej Němſkej ſnate ſtaromarkſke pſcheńzy a ſtaromarkſki jeczmeń plahujetaj. Semja je ßo ſ kużołami rosryła a ßo ſ pěſkom ſanjeßła. Wjeß Fiſchbeck bě ßo w lěcze 1854 ſ podobnym njeſbożom potrjechiła a hiſchcze dżeńßa njejßu ratarjo ſanjeßeny pěſk wotſtronicz mohli. Měſto Wjerbno je tſi metry wyßoko póczrjete. W Indnje je ßo wjele howjadow, wowzow a ßwini tepiło. We wßy Rohrbecku, kotraż bě wſcha póczrjena, njeje ßo niczo wukhowacz hodźiło. Tyßazy howjadow, konjow a ßwini je wulka woda ßobu ſtorhnyła. Żyłe bróżnje a ſajmy wotpłuwachu.

Niżiny ßu pjecz metrow wyßoko powodżene. Swěrina Kannenbergſkeho ryczeŕkubła, ſ 200 ßornow wobſtejaza, je ßo tepiła. Pola Kannenberga ßu ßo někotre dźěłaczeŕſke ßwójby tepiłe W Nowym Wjerbnje ßo roshorjazy podawk ſta. Stara burſka. żona, kotraż bě ßo na tſěchu ßwojeho ſtatoka wukhowała, njeda ßo wobrěczecz, ſo by do czołma ſtupiła a ßo k brjohej dowjeſcz daka. Wona wot nozy hacz do wjeczora na tſěſche ßedżeſche, hacz ju pionèrojo ſ mozu njepſchimnychu a na kraj dowjeſechu.

Sſrjedu je němſki kronprynz powodżeny kraj wopytał. Wulki żeleſniſki móſt ſady Seehauſena je w ſtraſche, ſo ßo ſ lodowymi ſchkrutami ſniczi. Żeleſniza mjes Seehauſenom a Oſterburgom je ßo, dokelż je ßo póczrjeła, ſa wobkhad ſawrjeła. Kronprynzowſki wożebity czah, bě poßledni, kotryż ßo ßrjedu do Wittenberga puſchczi. Na ßwojej jězbje ßo wón hižo żołmow dótkaſche. Do někotrych wßow, kotrež ßu jenoż meter wyßoko póczrjene, ßo wobkhad ſ rjeblowanymi woſami ſtawa, do kotrychż ßo ſchtyri konje pſchahaju.

S Oſterburga ßo piſche: K żeleſniſkemu naßypej je ßo w nozy dwazeczi morwych ßornow, ſ wjetſcha ſe ſlamanymi nohami, pſchiplawiło. Żołmy wſcho móżne pſchiplawjeja: dźěczaze woſy, kołcze, zyłe tſěſchne kóſła, pjeriſnu a wjele domjazeje nadoby. Wczera huſarojo jeneho pßa wukhowachu, kotryż na ßwojej khěżzy ſa rjeczas pſchiwjaſany ßedżo mjes lodowymi ſchkrutami płowaſche. Na dróſy ßo wjele howjadow, wowzow a ßwini bjes wobßedżerja nadeńdże. W bliſkim Arendſeeu je wczera hobrſki wichor wulku ſchkodu na-

cźinił. Pjatnacźe tšěchow je ſ wulkeho dźěła wotkrytych. Sso powaliwſchi wuhenje khěže rosraſychu.

Blisko pſchedrěwka Łobjoweho hacźenja jenotliwe dwory ſteja, kotrež ꝑu we wulkim ſtraſche. Pioněrojo wcźera ſ jeneho ꝑamotnje ſtejazeho dwora ſadwělowajo wo pomoz wołacź ꝑłyſchachu. Duž ſ cźołmom k dworej jědźechu a něktorych ludźi na tšěſche ꝑedźazych wuhładachu, kotſiž wo jědź proſchachu. Pioněrojo widźachu, ſo je ꝑo w hornim poſkhodźe do dweju ſtwow dźeꝑacź kruwow a ꝑydom konjow ſtajiło, kotrež hacź k brjuchej we wodźe ſtejachu. Skocźata ſ hłodom rujachu. Ludźo ꝑo wukhowachu, ſkót ma ꝑo, jeli ſo budźe móžno, dźenꝑa na pontonach wotwjeſcź.

Kaž-ꝑo hakle nětko ſhoni, je krónprynz wulkeje wody dła w ſtraſche był. Na domojjěſbje ꝑo wón mjes Kannenbergom a Seehauſenom ſ wulkej wodu pſchekhwata. Woda pſched krónprynzowym wojom pſches ſchoꝑej kaž pſches młynſki war ſchucźeſche. Duž dyrbjeſche ꝑo krónprynz do wꝑy wróccicź a tam cźakacź, hacź teleſoniſzy ſawołani pioněrojo po njeho ſ cźołmom pſchijědźechu. W tſjoch pontonach pioněrojo krónprynza a jeho pſchewod do Seehauſena dowjeſechu. Jěſba njebě bjes ſtracha, dokelž pontony do płotowych grotow a płotowych kołow, kotrež na ꝑměrkach njeběchu ſpósnacź, ſawadźachu. Do ꝑwojeho wotjěſda je krónprynz wyſchſchemu preſidentej pſche prěnju nuſu khětru pjenjeżnu ſumu, kotruž bě mjes ſamożitymi ſaſtojnikami nahromadźił, pſchepodał. Tale ſuma je ꝑo hiſchcźe ſ 10,000 hriwnami diſpoſizneho fonda powjeſchiła.

* (Ssmjertnje ꝑo wopalika.) W jenej Draždźanſkej hojeńni je jena pjecźlětna holza ſ Oberpeſterwitz wumrjeła, kotraž bě ꝑo njedźelu popołdnju w ſtarſchiſkim wobydlenju cźežko wopalika. Sa njepſchitomnoſcź ſtarſcheju běchu tſi dźěcźi ſe ſchwabliczkami hrajkałe, pſchi cźimž ꝑebi draſtu ſapalichu. Na wołanje dźěcźi jedyn muž na pomoz pſchiběža, kotryž ꝑo ſ kuchińſkim woknom do wobydlenja dobu. Wón pjecźlětnu holzu po zyłym cźěle ꝑo palazu nadeńdźe. Płomjenja haſchejo je ꝑebi wukhowaŕ ꝑam ruzy cźežko wopalił.

* (Swalenje lawinow w Tirolſkej.) W połodniſchej Tirolſkej ꝑu lawiny (ſ wyſokich horow padaze ꝑněhowe ꝑepje) wjele ſchkody naczińile. W Bolleutinje je ꝑo ſ nimi ſchěſcź twarjenjow ſaꝑypło. W Laimtalu jena ꝑněhowa lawina ſchulſki dom wobſchkodźi a jeneho dźěłacźerja ſaꝑypny. Jena wucźerka ſ cźaꝑom ſ woknom wuſkocźiwſchi ꝑo wukhowa.

* (Njeſboże na hońtwje.) Wójwodſki kumberlandſki hajnik Schönbacher w Gmundenje ꝑo pſcheladawſchi burſkeho ꝑyna Steinmaurera ſ Grünaua, kotrehož mějeſche ſa jelenja, ſatſěli. Steinmaurer bě hnydom morwy.

* (Pſchiběranje wobydleŕſtwa.) W lěcźe 1816 mějeſche nětcźiſcha Němſka 24,816,000, Sakſka ꝑama 1,178,000 wobydlerjow. Mjes tym je ꝑo wobydleŕſtwo Němſkeje na 60,650,000, a Sakſkeje ꝑo na 4,509,000 duſchow pſchiſporiło.

* (Żałoꝑne wohnjowe njeſboże.) W Duderſtadtu tſilětny hólz jeneho tamniſcheho żeleſniſkeho ſaſtojnika ſe ꝑwojej draſtu k khachlam pſchebliſko ſtupi. Draſta ꝑo ſapali, a ſa wokomik ꝑo hólz ſ płomjenjom paleſche. Do jſtwy ſtupiwſchi macź ꝑwoje dźěcźo we wulkich boloſcźach ꝑo wijo na ſemi leżaze namaka. Njebożatko na poczerpjene rany wumrje.

* (Burſka ſpjecźeńza pſchecźiwo wjerchej Łobkowizej.) We Wraſu pola Piſka w Czechach dyrbjachu ꝑo někotrym małym ratarjam leżomnoſcźe wſacź, kotrež bě ꝑud wjerchej Łobkowizej pſchiꝑudźił. Hdyž tele dny jedyn ꝑudniſti ſaſtojnik ſ pſchewodom żandarmow pſchińdźe, ſo by tele leżomnoſcźe, kotrež hiſchcźe ratarjo wuźiwachu, wjerchej Łobkowizej pſchidźělił, ꝑo ratarjo ſběżachu a wukonjenju wuꝑuda ſadźěwachu. So by k krejpſcheleczu njedóſchło, ꝑo wuprósdnjenje polow wotſtorcźi. Burjo praja, ſo ꝑu wjerchowi prjedownizy jim w 16. lětſtotku ſawadne pola ſ njeprawom wſali, a ſo maja piꝑma, ſ kotrychž je bjes dwěła widźecź, ſo tele leżomnoſcźe wjerchej Łobkowizej nješłuſcheja.

* (Njeſboże w jendźelſkich podkopkach.) We Wěſteſtanleyu ꝑu ſke powětry w podkopkach rosbuchłe, hdyž w nich 136 hórnikow dźěłaſche. Podkopki ꝑo ſ pjerſchcźu, kamjenjemi a wuhlom ſaꝑypnychu. Wukhowanſkim mużſtwam je ꝑo poradźiło, ꝑo pſches ſaracźenje pſchedobycź a tſjoch hórnikow wukhowacź. Posdźiſcho hiſchcźe 27 żiwych namakachu. Wo wołudźe pobrachowazych 110 hórnikow hiſchcźe niczo njewjedźa, tola ꝑo boja, ſo njeżu wjazy żiwi.

* (Tſojake mordaŕſtwo a ꝑamomordaŕſtwo.) W Johannisthalu pola Barlina je wutoru ſamkaŕ Mußlick ꝑwojej 30 lětnej żonje a ꝑwojimaj dźěſcźomaj, 3 a 8 lět ſtaraj ꝑynaj, krk pſcherěſnył a potom ꝑam ꝑebje ſatſělił. Khoroſcź a bjesdźěłoſcź ſtej jeho k hroſnemu njeſkutkej pohnułej. Wón a jeho żona běſchtaj na ſahorjenje płuzow ſkhorikoj, mjes tym ſo młódſche dźěcźo na wołupizy khore ježeſche.

* (Roſrażene łódźe.) Pola Therawhiti w Cookſkej dróſy je ꝑo parna łódź „Penguin“ ſ wětrom wo ſkały cźiꝑka. Na łódźi bě něhdźe 100 wołobow, kotrež ꝑo ſpytachu na cźołmach a pławach wukhowacź. 75 wołobow je ꝑo tepiło, jenož 26 ꝑo poradźi, ꝑo na brjoh wudobycź. Hacź dotal je ꝑo 25 cźołow k brjohej pſchiꝑławiło.

Belgiſka parna łódź „Auſtralia“ je ꝑo ſańdźeny pjatk bliſko Gibraltara ſ njeſnatej wulkej płachtatej łódźu pſchejeła a ꝑo potepiła. Njeſnata płachtata łódź je ꝑo teho runja potepiła. Pſchi ſrażenju je ꝑo pjecźa 30 muži tepiło. Dźeꝑacź muži ſ „Auſtralije“ je ꝑo na němſku łódź „Libreia“ pſchijało, kotraž jich na morju płowajo nadeńdźe.

* (Semjerżenje we Wuheŕſkej a Turkowſkej.) We wꝑach Kecźkemetu, Nagykörösu, Czegledu a Felegyhazy ꝑu póndźelu rano w 2 hodźinomaj ꝑylne ſemjerżenje ſacźuli. Wobydlerjo ſ domow pod hołe njebjo cźěkachu. Někotre murje ꝑo pukłychu. — We tym ꝑamym cźaꝑu ꝑu tež w Konſtantinoplu a wokolnoſcźi ſemjerżenje pytli.

Najꝑylniſche je ſemjerżenje w Perſiſkej było. We wokolnoſcźi Buruſchieda a Selahora w luriſtanſkej provinzy je ꝑo 60 wꝑow ſ dźěła do cźiſta wupuſcźiło; někotre wꝑy je ſemjerżenje póczrjeło. 5000 abo 6000 cźłowjekow je żiwjenje ſhubiło. Cźi, kotſiž ꝑu ꝑo wukhowali, ꝑu do Burudſchieda cźekli a, dokelž ani draſty ani jědźe nimaju, knjeżeŕſtwo wo pomoz proſcha.

Też na kupje Porto Rico ꝑu ꝑylne podſemſke ſtorki ſacźuli. Wobydlerjo ꝑu we wulkim roshorjenju.

W rańſchej Bołharſkej ꝑo wobydleŕſtwo teho runja ſe ſemjerżenjom traſchi. We wokolnoſcźi měſta Jamboli je ꝑo wjele twarſenjow ſaꝑypło. Wobydlerjo ꝑu bjes hoſpody.

W tym ꝑamym cźaꝑu je w Małej Aſiſkej we wokolnoſcźi měſta Smyrny ꝑylne ſemjerżenje było. Někotre khěże ꝑu ꝑo wupuſcźiłe.

* (Schtyrjo hólzy ꝑo tepili.) Na rěży Iſy w Oſterwiecku na ꝑmykacźach jěſdźo ꝑo dwaj hólzaj na lodże pſchepadnyſchtaj. Dwaj druhaj hólzaj ſnjeſbożenymaj na pomoz khwataſchtaj, ſo byſchtaj jeju wukhowałoj. Pſchi tym wſchitzy ſchtyrjo hólzy ꝑmjercź we wodźe namakachu.

* (Pjecź żeleſniſkich dźěłacźerjow ꝑo pſchejeło a moriło.) Na Peterburgſko-Gacźinſkej żeleſnizy je ꝑo wotdźělenje dźěłacźerjow, kotſiž koliju wuporjedźachu, ſ jenym cźaꝑom pſchejeło. Pjecźo dźěłacźerjo ꝑo morichu a někotſi ꝑo cźeżko ſranichu.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěće 1909 zaso nahromadźiło: 51 hr. 10 np.

Dale za njón dari:

Farař Kubica w Bukecach . . . . . 2 hr. — np.

Hromadźe: 53 hr. 10 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wußudźenja.

Pſchißażny ꝑud. 23 lětneho mechanika Möllera, kotryž je loni 9. dezembra w Lubiju ꝑydommeżacźne dźěcźo ꝑwojeje lubeje Elſy Bartſchez ſakłok a dźeſcźowu macź ſ nożom ſkakał a ju ſ revolwrowymi wutſělemi cźeżko ſranił, ꝑu k ꝑmjercźi, k 10 lětnej khoſtańni a k ſhubjenju cźeżnych prawow ſaꝑudźili.

⚔ S wuſamknjenjom ſjawnoſcźe ꝑo wo ꝑkużobnej dźowzy Marji Marcźe Laukez, 4. ſept. 1889 w Budeſtezach narodźenej a na poꝑled w Myſchezach ꝑkużazej, ꝑudźachu. Wona bě ꝑwoje nowonarodźene dźěcźo ſkónzowała. Jej położaze wobſtejnoſcźe pſchizpiwſchi ju k jaſtwu na dwě lěcźe a k ſhubjenju cźeżnych prawow na tſi lěta ſaꝑudźichu.

⚔ K temu ꝑamemu khoſtauju 27 lětnu fabrikatku Minnu Auguſtu Roſcherowu ſ Kamjenizy pola Bjarnacźiz ſaꝑudźichu, kotraž bě teho runja ꝑwoje dźěcźo hnydom po porodźe morika.

Ławniſki ꝑud. 36 lětny fabrikaŕ J. H. Wawrich ſ Dobruſche a twarſki dźěłacźeŕ Thomas ꝑo loni 17. oktobra w Leſkez korcźmje w Dobruſchi do pukow daſchtaj. Wawrich je pſchi tym pjecźa Thomaża k ſemi cźiżnył, jeho bił a jeho ſe ſchkórnjom do hłowy kopał. Wawricha k 20 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 4 dny ſaꝑudźichu.

Na swój wulki skład

tšěschneje papy, drjewoweho zementa, theera, asfalta, tšěschnych tschěskow, kaž tež **schlesk. tonowych tšěschnych zyhelow, bibrazych wopuschow a tšěschnych zyhelow se sashibkom** a ventilaziju s najlěpschich zyhelnčzow kedźbliwe čzinju a šo pschi potrjebje najnaležnischo poručzam

F. W. Menzel

w Budyschinje na hornčzerskej haßy.

Ratarjo! Kedźbu!

Někotre nowe „Sswětowe“ separatory

po kóždej šo pschihodźazej płačzisnje pschedawa

Reinh. Hauschting w Rakezach.

Schifrowa tšěcha

□m. po 1 mk. 80 np.,

s jendźelskeho Schifra, kotryž je hižo na tšěsche ležał, tunjo poručza

August Schumann,

kryjeŕ schifrowych tšěchow w Budyschinje.

Drjewowa awkzija.

Na **Sserjanskim** tachantskim hajnischim revěrje ma šo **póndźelu 22. februara 1909 dopołdnja wot 9 hodźin** we wotdźělenju pschi **Kupjanskim puču** a pola **Czelchowa** sčěhowaze składźene drjewo, jako

100 schmrěkowych žerdźow, 8/13 cm delka tołstych,
17 rm **twjerdych palnych kuluchow,**
170 = **khójnowych** teho runja,
60 brěsowych a khójnowych dołhich hromadow,
200 rm **khójnoweje biteje walczizny**

sa hnydom hotowe pjenjesy na pschešadźowanje pschedawacz.

Shromadźisna a pschešadźowanje w 16. wotdźělenju pola Czelchowa.

Hajnische sarjadnistwo.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 22. februara 1909 ma šo na **Njeßwaczidliskim** majoratnym hajnischim revěrje sčěhowaze **palne drjewo** w lěsu sa hnydom hotowe pjenjesy na pschešadźowanje pschedawacz:

2 rm **schczěpow,**
270 = **kuluchow,**
80 = **hakosow,**
300 = **walczizny,**
32 dołhich hromadow,
70 rm **pšenkow,**

} w 25. wotdźělenju a jenotliwje w 23., 25. a 26. wotdźělenju.

Shromadźisna dopołdnja w 9 hodź. w drjewischczu 25. wotdźělenja pschi Rakeczanskim schoßeju.

Wutoru 23. februara t. l.:

30 rm **liscz. a jehl. schczěpow,**
140 = = = **kuluchow,**
112 = **walczizny,**
91 liscz. a jehl. dołhich hromadow,

} we wurubach wotdźělenjow R 1, R 2, R 4, kaž tež na hačenjach a kromach.

Shromadźisna dopołdnja w 9 hodźinach w Rychtarjez hosczenzu w Milkezach.

Hrabinske hajnische sarjadnistwo w Njeßwaczidle.

W. Dreßler, wyschschi hajnik.

Wschě wobschkodźenja na jěsdnych kołach

wuporjedźuje, jěsdne koła emailluje a je **sanikluje** derje a trajnje

Jan Witek, na sastanischczu w Ratarjezach,

wězywustojna wuporjedźeruja.

Woprawdźity Brockmannowy

pizowanski kalk

snamjenjow A a B



kaž tež **šklone kuluschki** k lisanju po fabrikskich płačzisnach

Emil Dietrich w Lětonju.

Hižo wosjewjena

wulka skótna a inventarska awkzija

na knježim dworje w Ober-Kemnitz

pschi Lubijskej abo Bjarnaczanskej želesniskej staziji směje šo w sčěhowazym rjedźe:

Wutoru 2. měrza:

57 kruwow, s dźěla žuczelnych, na nowe dejazych, s czelatami abo k rěsu srakych, **8 žuczelnych jałojzow, 4 byki, 1 kosoł, 17 czehnitych a kornych wołow, 15 konjow, 6 kuczowych wosow, 2 žanje, 20 wschelakich 3 a 4 zolowskich želesnych dospołnych deskowanych, rjeblowanych a bronowych wosow.**

Sstrjedu 3. měrza:

11 jałojzow, 12—14 měšaczných, **35 wschelakich běhałow** (žwini), **20 kormych žwini,** hač do 2 zentnarjow czežkich, **13 porow dobrych rjeblisnow** se wschěm pschišłuschkom, **wschelake maschiny, konjazy a kuczowy grat, rólny grat** atd.

Schtwórtk 4. měrza:

Wschelaki rólny grat, kaž **dwórski, bróžny, hródźny, kubjowy a žnjowy inventar** wscheje druźiny.

Póndźelu 8. měrza:

Wjele dobreje **domjazeje nadoby, pošlefschcza, matrazy, gardiny** atd.

Awkzija šo wschědnje s **dyplom** $^1/_2$**10 hodźin** sapočznje. Do prědka šo niczo njepschedawa.

Skót móže po žadanju tydźeń stejo wostacz.

Zimy a morwy inventar je w dobrym rjedźe.

Sapišy wo žuczelnosczi howjadow šu do awkzije dostacz.

Awkzija šo we wulkej samknjenej městnosczi wotměwa.

Někotre omnibusy awkzijowe dny hač do $^1/_2$9 hodźin dopołdnja pschi Lubijskim dwórnischczu k wužiwanju steja.

Wscho dalsche po žadanju wukasuje

Curt Möschler

w Lubiju w Sakskej.

Serbske blido

kóždu wutoru po 5 hodź. w našej khofejowni. Wšitcy dobri Serbja su witani

---

1 plokaza maschina

Kraußoweho systema,

1 dezimalna waha

sa 4 zentnarje noschneje mozy stej tunjo na pschedań pola

Schischki a Rjeczki

na swonkownej lawskej haßy.

Mało samožiczi

s khorymi subami po poniženych płačzisnach

zuse suby, plomby

dostawaju. — Połožene płačzenje šo dowola.

Dentist Max Flach

w Budyschinje

— na theaterskej haßy 6 II — pschi žitnych wikach.

Spěwarske,

ßerbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cźelazeje kože ſwjaſane hižo po 6 hacź do 10 hr. ßu na pſchedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Za wucźobnika

jutry młodeho cźłowjeka ſ jara pſchihodnymi wuměnjenjemi pſchiwoſmjemoj.

Schieſchka a Rjeczka
w Budyſchinje.

Krawſkeho wucźobnika

k jutram abo poſdźiſcho pyta
Otto Günther, krawſki miſchtr
we Wósborku w Sakſkej.

Maßiwna khèża

ſ brózńju, kórzom pola a rjanej ſahrodu je na pſchedań w Nowej Wjeſzy cźo. 33 pola Worklez.

Żiwnoſcź

8 kórzow wulka je na pſchedań w Nowej Wjeſzy cźißko 20 pola Worklez.

Khèżkarſka żiwnoſcź

w Jenſchezach cźißko 14 pola Rakez je ſe żiwym a morwym inventarom na pſchedań. Twarjenja ßu maßiwne. Dalſche je pola wobßedżerja ſhonicź.

Wobydlenje

je na pſchenajecźe k 1. haprleji w Starych Porſchizach cźo. 74.

Dobru

pſcheńcźnu muku

pſchedawa

Khorla Kahrowe
pſchi żitnych wikach.

Dźeczelowe ßymjo

ma na pſchedań

Zyż w Stróżiſchcźu.

Ssnproſchnej ranzy

ſtej na pſchedań w Nowym Bronju cźißko 17.

Mótaze dźaki

ßerbſke a němſke

ßu doſtacź

we wudawarni
Serb. Nowin.

»Jutnica« serbske towarſtwo za Njeswačidło a wokolinu změje swoju měsačnu zhromadźiznu **njedźelu 28. februara 1909 popołdnju w 4 hodźinach** pola Weberec. (Přednošk, wuradźowanje wustawkow atd.)

Wutrobnje přeprošuje **nakhwilne předsydstwo.**

Khwaćanske serbske towarſtwo

změje njedźelu 21. małeho rózka swoju **měsačnu zhromadźiznu.** — Jednać budźe so wo założeńskim swjedźenju a druhich towarſtwowych należnoſćach. Teho dla so wſě lube sobustawy najwutrobniſo přeprošuja. Započatk popołdnju w 4 hodźinach. — Hoſćo su nam ſtajnje lubje witani.

Předsydstwo.

Kedźbu! **Kedźbu!**

Wulki

dekoraziſki ßwjedźeń.

Puczowanje do Japanſkeje
pſches ßněhowu a lodowatu Sibirſku.

Stupjenje na kraj w Tokio.

Konzert

ßobotu 20. a njedźelu 21. februara
popołdnju wot 4 hodźin hacź do 12 hodźin w nozy.

Kóżde 25 minutow **darmotna** jeſdna ſkładnoſcź ſe żitnych wikow pſchi drózkowym ſaſtaniſchcźu do mojeho hoſćenza a wróćo wot 7 hodźin wjecźor hacź do 12 hodźin w nozy.

Jenoż w drożdży (abo ßanjach) cźißko 4.

Pěkne poßłużenje. Bajkowſke wobßwětlenje.

Wo prawje bohaty wopyt proßytaj

Otto Hänsel a mandźelſka
w Budyſchinje, reſtaurant „Sachſentreue“.
Rózk Mużakowſkeje a wuſtawoweje drohi (Stiftsſtraße).

Awkzija.

Wutoru 23. februara 1909 dopołdnja w 10 hodźinach maja ßo w leżomnoſcźi cźißko 24 w **Rakojdach** ſcźěhowaze wěży, jako: **1 hoſpodarſki wós, 1 ßylanjowa maſchina, 1 extirpator, 2 wulkej bronje, 1 radło, 1 pluh, 1 hraanka, 1 draſtny khamor, 2 koži, wſchelaka draſta** atd. na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Wobßedźerka.

Lubej Bukecźanſkej woßadźe a wokolnoſcźi ßo jako **braſchka** pſchecźelnje porucźa w ßerbſkej a němſkej rěcźi a w draſcźe po żadanju

Hermann Kielmorgen w Bukezach.

Do Lejna

pola Khroſcźiz.

Njedźelu 21. a wutoru 23. februara ßo

kóſtopiwo

tocźi a ßo

:: **reje ſ balſkej hudźbu** ::

wotměja. — Wjecźor w 10 hodź.

kóſtowe cźapki a **polonaiſa.**

Pſchecźelnje pſcheproſchujetaj
Pětr Nowak a mandźelſka.

Do Radworja!

Hoſcźenz „tſjoch lilijow“.

Njedźelu 21. februara
wulke póſtniſke
balſke reje.

Sapoczatk popołdnju w 4 hodź.

Pſchecźelnje pſcheproſchuje
ſwudowjena **Delankowa.**

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, jutře **njedźelu 21. małeho rózka** popołdnju z dypkom 4 hodźin w Sockec hoſćencu swoje

měsačne posedźenje.

Ważnych wuradźenjow dla wſě lube sobustawy a hoſći w bohatej ličbje wocakuje

předsydstwo.

Tyſcherſkeho wucźobnika

k jutram pyta

Jan Rachlitz w Hodźiju.

Pjekarſkeho wucźobnika

pyta **J. Scholta** w Budyſchinje na garbarſkej haßy 10.

Miſchtr rjemjeßłniſku ſchulu ßam płacźi a 2. a 3. lěto też hižo mjeńſchu mſdu.

Hólza, kotryż chze

pjekarſtwo

nawuknycź, pyta a na tydźeń hriwnu do móſchnje dawa

A. Bieſold, na bohatej haßy.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotrocźkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo k jutram pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cźrijownı knjeſa Heinr. Mohra.

Sſłużobna holza

ßo hnydom abo poſdźiſcho pyta na bohatej haßy cźo. 5 po 2 ſkh.

Wutrobny nutrny dźak

wuprajamoj wſchěm lubym pſchecźelam a ſnatym ſa bohate dary ſ pſchileżnoſcźu naju ſkoteho kwaßa, woßebje pak k. fararjej Mikli w Maleſchezach ſa natwarjaze ßkowa. Sapłacź Bóh luby Knjes wſchěm ſchcźedriwje!

W Brěſynzy 12. februara.

Jan Schiman a mandźelſka.

(K temu cźißku pſchiloha.)

Pschiłoha k czišłu 8 Serbskich Nowin.

Ssobotu 20. februara 1909.

Placžišny rěsneho skotu na Trajdžanskich stěžnych wilach.

15. februara 1909.

Placžišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjašne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	40—42	76—78
awstriske	41—44	77—80
2. młode, mjašne, njewukormjene, — starše wukormjene	35—39	71—75
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	30—34	63—70
4. žnadnje pizowane kóžde staroby	26—29	56—62
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjašne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	38—40	70—72
2. połnomjašne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	34—37	65—69
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	30—33	60—64
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	24—29	54—59
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. połnomjašne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	38—40	70—72
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	33—37	65—69
3. žnadnje pizowane	29—32	60—64
Cželata:		
1. najlěpše z mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyzy	48—51	78—81
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyzy	44—47	74—77
3. žnadnje wuwite wot zyzy	38—43	68—73
Swinje:		
1. połnomjašne lěpšich rašow a jich stišiženjow w starobje hač do 1¼ léta	54—55	69—70
2. mjašne	52—53	67—69
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a tundroše	48—51	63—66

Placžišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšinje:	W Budyšinje. 13. februara 1909. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 18. februara 1909. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca běła	—	—	—	—	10	—	10	40
" žołta	—	—	—	—	9	60	10	20
" nowa	10	—	10	15				
Rožka	—	—	—	—	7	80	8	10
" nowa	7	88	8	—	—	—	—	—
Jačmjeń	9	20	9	50	8	—	9	—
Wows nowy	8	40	8	50	7	70	8	15
Hróch	9	50	12	—	11	—	11	50
Woka	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	14	—	14	50	14	—	15	—
Hejduschka	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	2	—	2	50	2	20	2	50
Butra 1 kilogr.	2	40	2	50	2	40	2	50
Pšeńčna muka 50 "	10	50	19	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	9	50	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	75	4	—	3	20	3	60
Ssłoma 100 "	3	67	3	84	2	50	3	50
Prožata 690 schtuk, schtuka	9	—	23	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby 50 kilogr.	—	—	6	25	5	75	6	50
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	50	6	50	7	—
Pšeńčny gris 50 kilogr.	—	—	6	75	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	7	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyšinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 9 hr. 70 np. hač 10 hr 05 np., rožka wot 7 hr. 90 np hač 8 hr. 20 np., jačmjeń wot 9 hr. 25 np. hač 9 hr. 55 np, wowš wot 8 hr. 05 np. hač 8 hr. 10 np.

W Budyšinje płaćeše: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta 10 hr. — np. hač 10 hr. 15 np., nowa: 17 hr. —np. hač 17 hr. 26 np., kórz rožki po 160 puntach 7 hr. 75 np. hač 8 hr. — np., nowa: 12 hr. 41 np. hač 12 hr. 80 np., kórz jačmjenja po 140 puntach 12 hr. 88 np hač 13 hr. 16 np.

Wiczne placžišny w Kamjenzu.

18. februara 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 90 np. hač 8 hr. 10 np., pšeńca wot 10 hr. 25 np. hač 10 hr. 60 np., jačmjeń wot 8 hr. 50 np. hač 9 hr. 50 np, wowš wot 8 hr. 20 np. hač 8 hr. 50 np., jahły wot 14 hr. — np. hač 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., žyns 3 hr. 50 np., běrny 3 hr. — np., ssłoma (100 kilogr.) 4 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hač 2 hr. 50 np.

Wjedro w **Londonje** 19. februara: Jašne.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** směje njedźelu Estomihi rano w 7 hodźinach farar Räda žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła směje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W **katholskej zyrkwi:** Jan Krüger, dźěłaćer w Budyšinje, s Marianu swud. Ksiažekowej rodź. Szalonez, dźěłaćerku w Budyšinje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Bjedrich Hermann, Bjedricha Augusta Brühla, khěžerja a schewza w Dobruschi, ž. — Kurt Erich, Jana Pawoła Socki, dźěłaćerja we Wulkim Wjelkowje, ž. — Hana Gertruda, Khorle Ernsta Pětscha, dźěłaćerja na Zidowje, dź. — Klara Selma, Ernsta Wojty, želesnistkeho dźěłaćerja we Wurizach, dź. — Johana Margaretha, Jana Augusta Melchera, pohonca na Zidowje, dź. — Irmgard Elsbeth, njemandź. dź. na Zidowje.— Max Richard, njemandź. ž. w Kelnje.

W **katholskej zyrkwi:** Josef, Jana Franki, schewza na Židowje, ž. — Juliana, Pawoła Adlera, tachantskeho wučerja a organisty w Budyschinje, dź. — Waaktat, Eduarda Sieronskebo, barbjerja w Budyschinje, ž.

Zemrjeli:

W **Michalskej wotzadze:** 17. februara: Fritz Hermann, njebo Bjedricha Hermanna Scherza, šukelnika na Zidowje, poßmjertny žyn., 9 dn.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Njedźelu Estomihi směje rano ½8 hodźin farar Kschižan žerbsku spowjednu wučbu, ½9 hodźin duchowny Voigt žerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Pjatk 26. februara budže rano ½9 hodźin němska spowjedź a ½10 hodź. němske póstne kemschenje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu Estomihi směje farar Domaschka rano ½8 hodźin žerbsku spowjedź, duchowny Bojz dopołdnja ½9 hodź. žerbske a w 10 hodź. němske předowanje.



Franz Marschner

cžaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

swój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczaßow** k dobrocžiwemu wobkedźbowanju porucža.



Winowa pschedawarnja

Pawoła Giebnera

w Budyschinje

na bohatej haßy cžišło 18 s nutskhódom na theatrowej haßy

porucža swoje derje wothladane

běke a cžerwjene wina, Portske wino, Malagaske, Tokayske, Madeiraske, Sherryske a druhe lěkarske wina atd.

Wot sapoczatka mojeho dwazyczilětneho wobstacza swym so pschezo prózowal, **jenoz woprawne wino** pschedawacz, kotryz je strowosczi spomóžne.

Dokelz w tsjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotolskej haßy** a na **bohatej haßy** sestajeny **jara wulki skład** wudžerzuju kotrez so s wudawkami sa pucžowanje njepodroža, mózu **wino s wjetschimi hromadami**

k kwaßam a druhim **swjatocznosczam** so hodźaze, tuńscho pschedawacz, hacz hdyz sebi jo direktnje wot Rheina, Mosela atd. póßlacz dadźa. Posspytanje tych pschetrjebarjow, kotsiz hischcze moje wina njesnaja, wo tym pschesswědczi.

Jěsdny plan železnizow

płaczazy **wot 1. oktobra 1908 hacž do 30. haprleje 1909.**

Wot 1. oktobra njedźelu a šwjate dny tež 4. wosowa klaša jěsdźi.

Se Ehorjelza do Draždżan.

Wosowa klaša	1-3.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Ehorjelza	2,00	—	—	8,56	7,50	11,17	2,11	2,21	4,25	6,58	8,57	9,07	11,20
Rychbacha	—	4,17	—		8,14	—	—	2,45	4,49	7,22	—	9,31	12,04
Lubija	2,25	4,40	—	9,20	8,36	11,45	2,36	3,07	5,09	7,43	9,21	9,51	12,48
Pomorz	—	4,59	6,32*		8,51	12,01	—	3,22	5,21	7,59	—	10,06	1,14
Budyschina	2,46	—	6,49*	9,41	9,17	12,23	2,57	3,45	5,43	8,22	9,42	10,26	1,36
Zigenja	—	5,14	—		9,29	12,35	—	3,57	5,55	8,34	—	10,38	—
Bistopiz	—	5,34	6,52		—	—	—	4,18	6,14	8,57	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,06	7,04		10,04	12,56	—	4,40	6,35	9,19	—	11,21	—
Radeberga	—	5,46	7,07*		10,25	1,17	—	—	6,43	9,27	—	11,29	—
Do Draždżan	3,39	6,58	—	10,34	10,33	1,25	—	5,04	7,01	9,45	10,31	11,53	—
	5,19	8,20			10,51	1,43	3,51						

* Jěsdźi jenož kóždu sobotu.

S Draždżan do Ehorjelza.

Wosowa klaša	1-4.	1-3.	2-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.
S Draždżan	12,20	1,15	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	5,09	5,33	8,10	9,45
Radeberga	12,52	—	—	—	7,43		—	—	—	—	—	—	8,37	—
Arnsdorfa	1,00	—	—	6,48	7,54	—	9,50	—	1,08	3,48	—	6,06	8,45	10,18
Bistopiz	1,25	—	—	7,14	8,18	—	10,15	—	1,34	4,11	—	6,30	9,09	10,48
Zigenja	1,40	—	—	7,30	8,34	—	10,31	—	1,50	4,27	—	6,46	9,25	11,04
Budyschina	1,49	2,07	4,20	7,46	8,43	9,46	10,45	11,27	2,05	4,41	6,05	7,01	9,40	11,18
Pomorz	—	—	4,48	8,04	—	10,08	11,03	—	2,23	4,59	—	7,19	9,58	11,36
Lubija	—	2,29	5,33	8,25	—	—	11,23	11,50	2,42	5,14	6,28	7,39	10,18	11,52
Rychbacha	—	—	6,04	8,41	—	—	11,38	—	2,58	5,30	—	7,55	10,34	12,08
Do Ehorjelza	2,52	6,43	9,03	—	10,31	12,00	12,14	—	3,20	5,51	6,52	8,17	10,55	12,29

S Arnsdorfa do Kamjenza.

S Arnsdorfa	Tu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaša jěsdźi.												
S Kamjenza	3,25	7,13	3,02	7,35	11,19	1,59	5,42	8,49					
Połčnizy	3,46	7,34	3,20	7,18	11,01	1,42	5,25	8,32					
Großröhrsdorfa	3,54	7,44	3,28	7,09	10,53	1,34	5,16	8,24					
Do Arnsdorfa	4,07	7,58	3,40	6,54	10,38	1,20	5,02	8,09					

S Kamjenza do Arnsdorfa. Tu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaša jěsdźi.

S Kamjenza	5,43	8,40	12,15	3,02	7,13	9,25							
Połčnizy	6,04	8,59	12,37	3,20	7,34	9,46							
Großröhrsdorfa	6,13	9,06	12,46	3,28	7,44	9,54							
Do Arnsdorfa	6,26	9,18	12,59	3,40	7,58	10,07	11,16. — S Arnsdorfa 9,24 a je w Kamjenzu 10,13.						

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,15
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,08
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,36

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaša	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	8,25	12,07	—	4,26	—	9,01	—	11,49*
Radworja fast.	—	8,32	12,14	—	4,35	—	9,08	—	11,56*
Lutobža	—	8,40	12,21	—	4,45	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	8,52	12,32	—	5,00	—	9,21	—	12,08*
Klukscha	—	9,04	12,43	—	5,10	—	9,31	—	12,18*
Hučziny	—	9,15	12,53	—	5,23	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	9,47	1,14	—	5,45	—	9,51	—	12,38*
Hrodźischcza	—	9,58	1,25	—	5,56	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	7,23	10,25	1,37	4,08	6,03	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczíz	7,30	10,32	1,44	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoczíz	7,39	10,39	1,51	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluschiny	7,47	10,47	1,59	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	7,53	10,52	2,04	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	8,06	11,03	2,15	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	8,18	11,15	2,27	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

† Jěsdźi jenož hacž do 1. novembra. — * Jěsdźi jenož 18. okt., 8. nov., 27. dezembra, 3. januara, 7. februara, 7. měrza a 12. haprleje.

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaša	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2. 3.
S Lubija	—	8,37	12,00	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,48	12,11	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,57	12,21	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluschiny	—	9,02	12,27	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwoczíz	—	9,10	12,35	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleczíz	—	9,17	12,42	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,00	9,28	12,55	4,56	6,15	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźischcza	4,08	9,36	1,03	—	6,23	—	8,40*	—
Barta	4,33	9,50	1,17	—	6,37	—	8,51*	—
Hučziny	4,43	10,01	1,28	—	6,48	—	9,01*	—
Klukscha	4,54	10,12	1,39	—	7,00	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,10	10,25	1,53	—	7,14	—	9,22*	—
Lutobža	5,17	10,32	2,00	—	7,22	—	9,28*	—
Radworja fast.	5,23	10,38	2,06	—	7,28	—	9,34*	—
do Radworja dwórn.	5,30	10,45	2,13	—	7,35	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenož 18. oktobra, 8. novembra, 27. dezembra, 3. januara, 7. februara, 7. měrza a 12. haprleje. — † Jěsdźi jenož hacž do 1. novembra.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,10	7,48	9,13	11,34	2,10	3,49	7,15	8,26	10,40	11,20
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,41	2,17	3,56	7,22	8,33	10,48	11,27
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,45	2,21	4,00	7,27	8,37	10,53	11,31
Mak. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	11,54	2,30	4,10	7,35	8,44	11,01	11,39
Radworja	5,40	8,28	9,43	12,07	2,40	4,26	7,46	9,01	11,17	11,49
Khažowa	5,46		9,49		2,46		7,53		11,23	
Njeßwaczidła	5,55		9,58		2,55		8,04		11,33	
Scheschowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,41	
Rakez	6,15		10,15		3,15		8,25		—	
Komorowa	6,22		10,22		3,22		8,32			
Sdźarow	6,29		10,29		3,29		8,39			
Hóska	6,36		10,36		3,36		8,46			
Kulowa	6,43		10,43		3,43		8,53			
Němzow	6,51		10,51		3,51		9,01			
o Wojerez	6,57		10,57		3,57		9,07			

Wot 1. oktobra 11,15. pjichi. do Zubija 2,37. pjichi. do Wósb. 6,03. pjichi. do Wósb. 10,09. pjichi. do Wósborka 12,56. O

O Jěsdźi jenož 18. oktobra, 8. novembra, 27. dezembra, 3. januara, 7. februara, 7. měrza a 12. haprleje.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez				7,04		1,05		2,31		7,41			
Němzow				7,11		1,12		2,38		7,48			
Kulowa				7,19		1,22		2,46		7,56			
Hóska				7,26		1,37		2,53		8,03			
Sdźarow				7,33		1,45		3,00		8,10			
Komorowa				7,40		1,53		3,07		8,17			
Rakez	5,07			7,57		1,12		3,24		8,25			
Scheschowa	5,15			7,55		1,19		3,31		8,33			
Njeßwaczidła	5,23			8,04		1,27		3,39		8,40			
Khažowa	5,33			8,11		1,35		3,48		8,49			
Radworja	5,44	7,05	8,21	10,51		1,41	2,17	3,55	7,44	8,55	9,42		
Mak. Wjelkowa	5,55	7,15	8,38	11,01		1,53	2,28	4,08	7,54	9,05	9,53		
Židowa	6,03	7,23	8,33	11,08		2,00	2,36	4,15	8,01	9,12	10,00		
Ratarjez	6,08	7,27	8,4	11,13		2,05	2,40	4,19	8,06	9,17	10,04		
do Budyschina	6,15	7,34	8,50	11,20		2,12	2,47	4,26	8,13	9,24	10,11		

8,37 wot Zubija. 12,00 wot Zubija. 5,18 wot Zubija. 7,44 wot Zubija.

O Jěsdźi jenož 18. oktobra, 8. novembra, 27. dezembra, 3. januara, 7. februara, 7. měrza a 12. haprleje.

Rolowe separatory

tunje a **dobre** a ſ pſchihódnymi płaczenſkimi wuměnjenjemi porucža

Budyska zentrala rolowych ſeparatorow

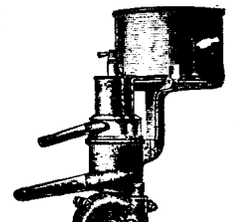
mějeczelej J. Pötzig a Ernſt Falting.

Stare maſchiny ſo do płaczenja bjeru.

Dołholětne rukowanje.

Kóžda maſchina ſo wěžywuſtojnje ſtaji.

Sſobotu na kamjeńtnej haſzy.



Rajtuńſche Serbſke a němſke **płaczińny!**

ſpěwarſke knihi

w trajnych, jednorych a najwoſebniſchich ſwjaſkach,

nabožne wobraſy, hrónczka na ſcžěnu,

wopomnjeńſke a natwarjaze knihi,

ſlotu dublowu pychu,

jako: **broſche, łſchize, nawuſchnizy** atd.

konfirmaziſke, ſpowjedne a **jutrowne łharty**

porucža

E. A. Wetzke

(mějeczel **Fritz Richter**)

knihiwjaſarnja na bohatej haſzy 17.

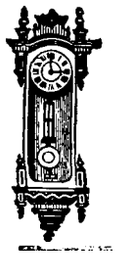
Najbohatſchi **wubjerk!**

Liebſch,
ſudniſki aktuar ſw. ſkužby
na ſukelnſkej haſy 34
pišarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy atd.
Rěčži ſerbſki.
— Telefon čišlo 177. —
Pſcheſadžowanje ležomnoſczow.

Brodowſka haptyka



na hoſchiz haſy 21.
Kaſchel, katarrh, dybawoſcz
ſo ſpěſchnje połóżeja
ſ thymuſinom
Bleſcha po 75 np.
1 hr. 40 np.



Kóždy, žkotry chze ſebi **dobry** a **tuni cžaſznik** kupicz, abo kotryž chze ſebi jón **porjedzicz** dacz, njech dže k cžaſznikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haſy 5 **Jencz** pſchedawa a porjedža ſa ſwoje dželo ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ſebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacz.**

Wósk k trjepjenju **rejwanſkich kubjow**
naj lěpſcheje hódnoſcze
je doſtacz pola
Arthura Grubanna
pſchi drjewowych wikach 8.

Drjewjane wobucze
póduſchuje
Otto Heber
na ſerbſkej haſy 9.

Bruno Beutner
w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu, pišarnja ſa ſeſtajenje **kupjow, teſtamentow, liſczinow** wſcheje družiny, wobſtaranje **hypothekow** po pomérnej dani, **nałożenje kapitalijow, pſchedawanje ležomnoſczow,** ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow a dželenja herbſtwow, na pſcheſadžowanje pſchedawanje ležomnoſczow, ſwědomite wukaſanje we wſchěch prawnych wězach. Dokelž ſym dołhe léta ſ ręcznikowym ſekretarom był, ſo najlěpſche wobſtaranje ſarucza.

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 ſa pjenjeſy, pola naſ na dań date:

bjes prjedawſcheho wupowjedženja	2%	na lěto.
ſ měſaczným wupowjedženjom	2½%	
ſ 3měſaczným =	3%	
ſe 6- a 12měſaczným wupowjedženjom	3½%	

Pjenjeſy, kotrež ſu bjes wupowjedženja podate, móža ſo tež ſa check wužicz. Checkowe knižki, kaž tež poſtajenja, checkowy wobkhad naſtupaze, ſu pſchi naſchich kaſach doſtacz.

Filiala Lubijſkeje banki
w ſerbſkim domje.

Kedžbu!
So by ſo měſtno dobyło, **120 jěſdnych kołow** nowych a trjebanych po wurjadnje tunich płaczišnach pſchedawam. Runje tak **ſchijaze maſchiny, zimaze maſchiny, ručzne apparaty.**
Lutujecze pjenjeſy, hdyž nětkole kupujecze.
J. Schieback na Mužakowſkej drózy 4.
Žane klamy. **Jěſdne koła** ſo emailluja a ſo ſanikluja.

Ad. Rämſch naſl. w Budyſchinje
(mějeczel **Max Kirſchner**)
pſchi butrowych wikach 1 **telefon čišło 415**
porucza ſwoje daloko a ſchěroko ſnate
palenzy a likeury.
Roſeſłanje w cžwizach a bleſchach.
Proſchu ſebi płaczišnowy ſapiš žadacz.



Rowowe pomniki, rowowe kamjenje a platy
kóždeje družiny, cžorne a pišane,
ſ granita, ſyenita, marmora, kalka a pěſkowza
po modernſkim waſchnju trajne dźěłane po tunich płaczišnach poruczataj
E. Hantusch & Co.
Kamjenjowy rězak, tocžernja a polěrowatnja.
Wulki ſkład a pſchedawarnja
w Budyſchinje na Lubijſkej drózy 10.
Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Pruhi ſ Božeho ſwětła,
ſchpruchi a khěrluſchowe ſchtucžki w pyſchnych kaſchcžikach, jako dar k ſelenemu ſchtwórtkej, ſu **we wudawatni Serbskich Nowin** doſtacz.

Koſaze kože,
howjaſu kožu, wowczu kožu, wowczu wołmu, kaniklaze kože, czelaze kože,
kaž tež wſchě druhe kože po najwyſchſchich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach 11,
napſchecža „ſkoteje hwězdy“.

Schparazy wolij,
pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot
H. Möbiuſa a ſyna,
fabrika koſczoweho wolija
w Hannoverje,
je doſtacz
we wſchěch lěpſchich pſchedawarnjach.

Tunje zigary!
100 ſchtuk
3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.
roſeczeła
zigarowa pſchedawarnja Havanna
w **Draždžanach 6.**

Rumowanske wupředawanje.

Ssrjedź měrza ßwoju pſchedawarńju do wjele wjetſchich klamow na

5 ſnutſkownej lawſkej haßy 5

pſchepołożu.

So bych ßo po móżnoſczi ſ małym ſkładom pſcheczahnył, wotměwam wot

1. hacž do 15. měrza

wulke rumowanſke wupſchedawanje ßwojeho zyłeho tworoweho ſkłada

po zyle wurjadnje tunich placžiſnach.

Na tule jara pſchihódnu ſkładnoſcž k ſaſtaranju nalětneje potrjeby ßebi dowolam, hižo nětkole kedźbliwe cžinicž.

Ludwig Kuhlmann

mějeczel: Erich Hecht.

Woßebita pſchedawarńja ſa teppichi, meblowe tkaniny, gardiny, linoleum.

Wajſowe modlerſke knihi

ſ nowa pſchełożene
ßu po 80 np. dostacž

we wudawarni Serb. Nowin.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyſchinje

9 na ßukelniſkej haßy 9.

Najtuńſche kupowanſke žórło
ſa
njewjeſczinſke wuhotowanje
a
jednotliwe meble
ſolidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłużenje.
Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.
Ssamßna pólſtrowarnja.

Prošchu, na mjenowanje tutoho ledźbowacž!

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěšťki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 9. | Sobotu 27. februara 1909. | Lětnik 68.

Swětne podawki.

Wo ɜwobodnoscźi kupowanja leżomnoscźow

khěżorstwowy ɜejm schtwórtk jednasche. S wuɯwojenskim sakonjom, pscheczźiwo Polakam loni w pruskim krajnym ɜejmje pschijatym, je ɜo Polakam prawo ɜwobodneho kupowanja leżomnoscźow wsako. Pólšzy sapóɯklanzy ɜu nětko khěżorstwowemu ɜejmej sakonjowy naczźisk podali, w kotrymž ɜo postaji:

Žanemu pschiɯluschnikej němskeho khěżorstwa njeɯmědźa ɜo wěrywusnacźa, politiskeho smyɯlenja, abo narodnoscźe dla něšajkeżkuli sadźěwki pschi kupowanju a pschedawanju leżomnoscźow abo pschi natwarjenju statokow czinicź. Wschě temu napscheczźo stejaze krajnosakońske postajenja ɜo wotstronja.

Konserwatiwny hrabja Westarp, nationalliberalny Heinz a dr. Böhma ſ hospodarskeho sjednoczeństwa pscheczźiwo pólskemu namjetej rěczźachu. Dr. Böhma pschi tym rjekny, so dyrbja ɜo Němzy pscheczźiwo niskostejazej raɯy, kajzyž ɜu Polazy, sakitacź.

Zentrumski sapóɯklanz hrabja Paaschen ɜo hrabju Westarpa praschesche, hacź wón njewě, so ɜo město katholskich Polakow jenož evangelšzy Němzy saɯydleja.

Polak Sryda dr. Böhmje dla jeho sschiwdźazeho wupada pscheczźiwo Polakam praji, so wón k ludźom ɜluscha, kotsiž njemóża Polakam kschiwdu czinicź.

Sozialdemokratiskaj sapóɯklanzaj Hué a Ledebour sa pólski namjet wustupowaschtaj. Ledebour praji, so njeje sa móżno měť, so mohł něchtó pornjo Němzam wo Polakach jako wo niskostejazej raɯy rěczźecź. Hdyž ɜo sa wurasnym mongolskim typuɯom pyta, dha njech ɜebi dr. Böhmu wobhladaju. (Howrjaze ɜmjecźe.)

Też ɜwobodomyɯlny Dove a Pauli ſ khěżorstwoweje strony pruski wuɯwojenski sakoń saɯudźischtaj.

Zentrumski sapóɯklanz Erzberger pruskich sastojnikow winowasche, so woni wuɯwojenski sakoń k potkóczźenju katholikow wuživaja.

16. hłowna schromadźizna swjazka ratarjow

je ɜo po swuczźenym waschnju w Buschowym zyrkuɯu w Barlinje wotměła. Pschi njej ɜo 8000 ratarjow se wschěch stron Němskeje wobdźěli. Swjazk ma nětkole 309000 ɜobustawow. Wschitzy rěczźnizy ɜo pscheczźiwo dawkej na sawostajenstwo wuprajichu. Město teho je swjazk ratarjow swólniwy, dawk na palenz, piwo, wino, wukrajny tobak a dawk na wuhlo, kotreż ɜo do wukraja wosy, pschiswolicź. Se schumjazym pschihłoɯowanjom ɜo rěcź komornika ſ Oldenburga pschewodźesche. Wón praji: Wojujemy wo tsi wulke praschenja, khěżorstwowu finanznu reformu, pscheměnjenje wólbneho sakonja w jenotliwych statach a wo parlamentske knjejstwo. Schtoż khěżorstwowu finanznu reformu nastupa, chzemy płaczźicź, ale chzemy, so bychu ɜo pjenjesy wot žiwych brake, niz pak wot morwych. Pjenjeżna móscheń wobɜedźazych njeɯmě ɜo khěżorstwowemu ɜejmej, na radikalnym sakoźku wuswolenemu, wudacź, kotryž ɜo ſ wyschschim ɜejmom njekontrolluje, ale se swjaskowej radu, kotraž je w tu khwilu na puczu do Damaskuɯa. Bebel je w Nürnbergu rjekł, so w Pruskej wo hłowu a wo schiju póńdźe. Němski ɜrěni staw hromadźe ſ němskimi monarchijemi hacźenje twori, wo kotreż ɜo revoluzionarne prózowanja rosraża. Hdyž ɜo tole hacźenje rostorhnje, potom, moji knjeża, sliwk ſ prěnjeje ruki dostanjecźe. Tutón sliwk měsniki krajow wotpkawi a tróny powali ... Hdyž wulke rjedźenje pschińdźe, potom na hunje pluwy polecźa, a ſ parlamentowym knjejstwom budźe kónz.

Prjedawschi minister ſ Podbielski měnjesche, so dawk na sawostajenstwo ɜekeru k korjenjam burstwa położi. Teho dla dyrbimy napscheczźo tutemu sakonjej stejecź. Pódla teho dyrbimy ɜebi na reformu zyłeho pjenjeżnistwa myɯlicź a ɜo pscheczźiwo trustam a swjaskam pjenjeżnikow hotowacź. W praschenju wólbneho prawa wón knjesej ſ Oldenburgej pschihłoɯowasche. S khěżorstwowym ɜejmom dale njepschińdźemy, dokelž jemu napscheczźna waha wyschscheho ɜejma pobrachuje. Doniž tónle porjad nimamy, njemóżemy ɜo na reformu pruskeho wólbneho prawa dacź. Statistika pjecźa praji, so rataŕstwo wotbywa. Ale spodźiwna wěz je se sestajenjom statistiki, a dokelž je něchtó khory, nochzedźa lěkarja sawołacź, ale kata, so by jeho skónzował. Njejɯym pessimist, wěrju do pschichoda rataŕstwa. Wy wschitzy dyrbicźe wjeɯeli do pschichoda hladacź.

Bjesdźěłoscź w Němskej

je ſ městnami woprawdźe wulka. W Emdenje w Pruskej je tamnischi dźěłacźerski swjask měschczźanskej radźe pisemo podał, w kotrymž ɜo praji, so je něhdźe 400 ɜwójbnych nanow w Emdenje, to je dźeɯaty dźěl wobydlerstwa, bjes dźěła. Na dnju, na kotrymž bě ɜo tónle sapiš sestajał, běchu tucźi ludźo hižo 28151 dnjow bjes dźěła byli. W něktorych ɜwójbach je ſ tym tak wulka nusa nastała, so móżachu starschi ɜwojim dźěcźom jenož hischcźe běrnaze bělisny, w ɜelenej wodźe swarjene, jěscź dawacź. Wo tychle wobstejnoscźach shoniwschi ɜu samożicźi měschczźenjo wudawarńju jědźe pschiprawili.

Wo pschicźinach hrožazeje awstrisko-ɜerbskeje wójny

derje wobhonjene jendźelske nowiny „Daily Telegraph“ pisaju: Awstriska ma Sserbiju sa wojowarja połodnischich Sskowjanow, a měni, so budźe jeho njespokojnoscź dla wobɜedźenja Boɯnije a Herzegowiny trajna. Byrnjež by ɜo nětczźischa swada na měrne waschnje samasała, ɜo Awstriska boji, so budźe Sserbija pod popjełom ɜo żehlazy woheń njespokojnoscźe mjese wschěmi Sskowjanami awstriskeje monarchije naduwacź a so budźe se ɜrědnizu mjes nimi a Ruskeje. Pscheczźiwo tajkej straschnej móżnoscźi, ɜebi w Awstriskej praja, je nusowana bjesmóżnoscź jenicźki ɜrědk. Hakle hdy by Sserbija ſ cźeżkim wójnskim dołhom a potom trajnje ſ hospodarskej wotwiɯnoscźu ɜo wot Awstriskeje poɯklabika, hakle potom by strach trajnje wotstronjeny był. Jeli so Ruska se ɜwojeje reserwy njewustupi, Awstriska Sserbiju politiszy a hospodarszy snicźi. W tym kluczź nětczźischich politiskich wobstejnoscźow leži. Na tele napraschenje njehodźi ɜo bjes dalscheho, też niz wot samolwitych ministrow wotmolwicź. Wschě wobstejnoscźe sa to rěcźa, so budźe Ruska wobhladniwje postupowacź. Saɯlepjene mozy, kotreż ɜo njehodźa wobliczźicź, mohłe pak k druhemu wukhodej dowjescź. Kažkuli ɜo ſ tym ma, Ruska je dźenża saɯo ſ politiskim cźeżischcźom.

Wójnski strach mjes Awstriskej a Sserbiju

je ɜo ſ nowa shórschił. Hroženje awstriskeho knjeżerstwa, so budźe ɜebi wot europiskich wulkomozow poknomóż k nakhwilnemu wobɜadźenju Sserbije žadacź, njeje ɜerbski lud satraschiło, ale wójnski sapal w nim ſ nowa sapkomjeniło. Knjeżerstwowe nowiny „Ssamo-

uprawa" wo hroženju Awstriskeje praja, so njeje wěrno, so Sserbija s wójnskim brónjenjom europiski měr do stracha staja.

Sserbske wójsko njeje pschećiwo Awstriskej shromadźene, ani njeje dźěl s njeho mobilisowany. Sserbske mjesy pschećiwo Awstriskej žu dospołnje w normalnym stawje, mjes tym so žu awstriske mjesy pschećiwo Sserbiji pódlu rěkow Driny, Ssawy a Dunaja s wójskom husto wobžadźene. W žerbskich kasarmach je lědma 10,000 wojakow wjazy, dyžli hewak w symskim cžasu, hdyž je wójsko pomjenschene.

Awstriska je napschećo temu žwoje wójsko, kotrež ma wójnu pschećiwo Sserbiji wjesć, wo wjazy dyžli 40,000 reservistow poždylnika a jo psched žerbskimi mjesami postajika.

Njepschestawaze hroženja a skschiwdźenja awstriskich nowin pschećiwo Sserbiji žu swučene bjesžwědomite manevry, s kotrymiž ma žo europiske sjawne měnjenje sabkudnicź. Jeli so žu tele wupady pschedběžaki diplomatiskeho postupa Awstriskeje, sjawnje prajimy, so je taiki postup sa žurowy na nicžo sakoženy wupad pschećiwo Sserbiji samolwka k doskutkastajenju druheje etappy w nadpadowarskim balkanskim programje Awstriskeje, po kotrymž je Sserbija hnydom po Božniji a Herzegowinje s pschedmjetom rubježnistwa.

Sserbija budźe žo psched tajkim pospytom se wschěmi mozami wobaracź. Hacž by wona wožamocźena wostała pschi tajkim nadpadźe, ma žo hakle pokasacź. Dwělujemy nad tym a to teho dla, dokelž s zyka njewěrimy, so žo nětkole w spoczatku 20. lětstotka w Europje pjastne prawo wobnowuje, ale tež teho dla, dokelž mamy sa to nětotre wěsćizne pschiczyny."

Poždledna žada njemóže žo hinak wukožicź, hacž so je Ruska Sserbiji pomoz pschilubiła sa pad, so by Awstriska Sserbiju nadpadła. Ruske knježerstwo je tež hižo wulkomozy napominało, so bychu pschećiwo Awstriskej sakroczite. Awstriska dyrbjała Sserbiji a Cžornej Horje schlebjerdu kraja wot Božnije a Herzegowiny wotstupicź, so měloj tajle krajej pucź k morju, bjes kotrehož njemohłej wobstacź. Jendźelska, Franzowska a Italska žu ruskemu namjetej pschihłožowale, tola Němska je žo jako žwěrna swjasakarka Awstriskeje sarjekła, awstriskej balkanskej politizy na nětajke waschnje sadźěwacź.

Wójnska hotowosćz Awstriskeje.

W Božniji a Herzegowinje nětkole 160000 muži steji. Tole wójsko je dospołnje s munizniju a wójnskej potrjebu sastarane. 5000 noschnych a jěsdnych pólnych kuchinjow, kotrychž wobstaranje je 16 milijonow krónow płaczyło, je žo mjes wójsko wudźělilo. Reservnym offizěram je žo pschikasało, žo hnydom po dostaczu wójnskeje ordry k žwojim regimentam podacź. Awstriska tež twjerdźisny pschi italskich mjesach poždylnja, dokelž wot Italskeje wocžakuje, so jej wójnu pschipowjedźi, jeli so by Ruska na stronu Sserbije stupiła.

Awstriski póžłanz w Belgradźe, hrabja Forgach, je do Wina pschijěł a je khěžorej rosprawu podał. Wón žo s cžežka sažo do Belgrada wróczi.

Wužnd awstriskich wobhonjerjow na Cžornej Horje.

Lasar Erzegowicź a hischcże jedyn cžłowjek s Goble w Bozy Kotorskej běschtaj žo na Cžornu Horu jako wojerskaj a politiskaj wobhonjerjej póžłakoj. Dopokasma wo tym dostawschi, jeju tak pschebichu, so na měscże morwaj leżo wostaschtaj; na to jeju jako wobhonjerjow posnamjenichu; jenemu wucho wotrubnychu, druhemu brodu. Potom jeju pschiwusnym pschikasachu, so bychu jeju domoj wotnjeßli.

Prajenje žerbskeho kronprynza.

Woßoba, na kralowskim dworje w Belgradźe wobkhadźaza, je kronprynza Jurja rjeknycź žłyschała: wokomik njeje wjazy daloki, hdyž Europa shoni, so žerbski kronprynz njeje podarmo w Peterburgu pobył. Zar njeje tak daloki, kaž chzedźa Sserbiji narecźecź. Ruska Sserbiju njewopuschcźi, tole pschežwědoženje žo nam s hołymi žłowami njewosmje.

Sserbjzy dobrowólnizy žo na wójnu hotuja.

Belgradski wubjerk sa krajne kitanje je sapitanym dobrowólnikam pißmo póžłak, w kotrymž žo pschipowjedźi, so wójna psched durjemi steji. Dobrowólnizy dyrbja hotowi bycź, kóždy wokomik do bitwy wucźahnycź. Cžaß je khutny, strach žo hotuje, nasch proh pschekroczicź. Spicże s wocžinjenymaj wocžomaj a s tšélbu w ruzy, so byschcże kóždy wokomik hotowi byli, wohroženemu wótznemu krajej na pomoz khwatacź.

Belgradske nowiny pißaju, so hižo blizjsche dny 10,000 ruskich dobrowólnikow do Belgrada pschijědże. Ruski general Lipowacź žo tele dny w Belgradźe wocžakuje, so by roskasowarstwo zusobniskeje legije pschewsał.

Italska kralowa dobra Sserbowka.

Mandźelska cžornohórskeho wjerćha Mikławscha Milana je njedawno wot žwojeje dźowki, italskeje kraloweje, list dostała, w kotrymž wona cžornohórskim Sserbam kóždu podpjeru Italskeje a žwojeje woßoby lubi. Na kónzu lista wona praji: „Wěrcże mi, so we wokomiku, w kotrymž bych sahubjenje žwojeho wótzneho kraja a žwojich rjekowskich bratrow widźała, njebych žaneho wokomika dlěje krónu Italskeje noßyła. Nadźějmy žo, so tak daloko njedóńdże.

Bołharski kral Ferdinand

je njedźelu k pohrjebej ruskeho wulkowjerćha Wladiměra do Peterburga pschijěł. Na Warschawskim dwórnischcźu, hdźež bě cžeßna kompagnija postajena, jeho s kralowskimi cžesćemi powitachu. Po zarowej poručnosći wulkowjerch Konstantin bołharskeho hosća powita, kotremuž žo woßebity dźěl symskeho hroda jako wobydlenje pschewostaji. Ruska je s Bołharskej saßo w poknej pschesjenosći. Pola europiskich wulkomozow je ruske knježerstwo namjetowało, so bychu njewotwißnosćz bołharskeho kralestwa pschipósnake. Turkowska žo nochze temu dale pschećiwjecź, tak bórsy hacž budźe jejna pjenježna należnosćz s Bołharskej srjadowana.

Shromadźenje ruskeho wójska pschi galiziskich mjesach.

Pólske nowiny žu powjesćz pschinjeßke, so žu žo stejischcźa ruskeho wójska pódlu galiziskich mjesow na nadobne waschnje pscheměniłe. Wyschschi offizěrojo žu stajnje po pucźu, so mohło žo wójsko, jeli trjeba, hnydom mobilisowacź. Wobydlerjo žo na žwoje winowatosće sa pad mobilisazije dopominaju. Nowopomjenowany generalny gubernator a wyschschi komandant w Kijewje, Iwanow, njepschestawajzy twjerdźisny a garnisony wobhladuje. S Kschemjeneza žo pische, so je generalny gubernator pschi wobhladanju wojakow offizěram tamnischeje garnisony rjekł: „Proschu Waß, so byschcże tak pschihotowani byli, kaž so byschcże kóždy wokomik do wójny cžahnycź dyrbjeli." Na jenym městnje blisko awstriskich mjesow ma žo garnisona hižo blizjsche dny wo 5000 muži poždylnicź.

Nowiny „Dźienik Polski" žu s Podwolozyska powjesćz dostake, so je žrjedu 5 ruskich stabowych offizěrow do namjesneho želesniskeho sastanischcża Proskurowa pschijěło a tam dom wot domu khodźiło, žo praschejo, kelko wojakow žo w kóždym domje hodźi hospodowacź. Do namjesneho sastanischcża Woloczyska je žrjedu w 40 waggonach 1600 kosakow pschijěło, kotsiž žu žo w tamnischich nowonatwarjenych kasarmach saměscźili.

S zarskim wukasom žo reservistojo lětnikow 1897 hacž 1905 k schěsćnjedźelskemu swučowanju w lěhwach swołaju. Swučowanje směje žo w lětuschim lěcźu.

Pucźowanje krala Eduarda VII.

Jendźelski kral 4. měrza do Parisa wotpucźuje, wot tam žo 8. měrza do Biarritz poda. Se žwojej kódźu žo wot tam na jěsbu do Genuy abo Venediga poda. Wot tam žo po žuchim pucźu do Jendźelskeje wróczi.

Napjatosćz mjes sjednoczenymi statami Ameriki a Japanskeje

dla pschećiwojapanskich sakonjow we wjeczornych statach njeje popuschcźiła, a baje žo, so mohło njenadźizy k pschekhwatazym podawkam dóńcź. President Roosevelt drje pschećiwojapanske hibanje potkóczicź pyta, tola w Kaliforniskej wone pschezo bóle a bóle roscże. Senator Perkins je prajił, so žo pschećiwojapanske sakonje dyrbja pschećiscźecź a hdy by tež sa płaczisnu wójny s Japanskej było. Wjeczorne staty žo njemoża na druhe waschnje pschepkawjenja s Japanskimi pschiczahowarjemi wobrócź.

Towarschniza.

(Pokraczowanje.)

VI.

Jakub bě runje pola cžety, tu žkužobnik pschikhad mkodeje knjenje pschisjewi a s dobom khartku, kotruž bě wot njeje dostał, pschepoda.

„Wot Jurja", Jakub rjekny, wotewriwschi kuvert. „Tebi nowu towarschnizu scżele."

„Daj mi žkyschecź, schto piża", Karolina proschesche; na to

Jakub krótke, ale jara horžo pišane rjadki pschedčžita, ſ kotrymiž Jurij ßwoju poručženzu cžecže pschedstajowasche.

„Herta Kamjeńſkez — saßo hižom Kamjeńſka“, Karolina wobožna rjekny. „Kak temu tak, ſo mje njejapzy tuto mjeno krjuduje, hdyž je lěta dołho moje wucho pschelutowako? Sawołaj tu knježnu nuts!“

Jakub do pschedstwy ſtupi, hdžež Herta ſ pukotozej wutrobu cžakasche. Najprjódzy chzyſche bjes maka saßo różowy dwór wopuschčžicž. Ale hdyž ßebi na ßwojej ſtarſchej a dobroczíwehо ſakitowarja, kiž bě ju k pucžowanju samohł, pomyßli, wſchitke dwěle pschewiny; wurjadna ſdwórliwoſcž, ſ kotrejž ju młody mužłki poſtrowi, jeje njedowěru ſměrowa. Na jeho namołwjenje ſcžěhujo ke knježnje Halakez do ſalona ſaſtupi.

Ta ju pschecželnje pſchijawſchi ſ młodej knjenju na njewſchědne, bórſy dowěru ſbudžaze waſchnje dlějſchu ſabawu ſapocža. Nježne cžucže ſa wobkhadžowanje a dokładne nawjedžitoſcže, kotrež młoda holza pſchi tym pokaſa, na knjeni dwora najlěpſchi ſacžiſchcž cžinjachu, a hdyž bě ßo Herta tež jako dokładna hrajerka na klawěrje wopokaſała, bě ji měſtno ſawěſcžene. Hnydom ßmědžiſche tu woſtacž a da ßebi ßwoje wězy ſ hłownehо měſta póßłacž. So bě Herta dźowka jeje něhduſcheje pſchecželniznу Hany Kamjeńſkeje ſ młodych lět, w tym ani Karolina ani Jurij ſdacža njemějeſche, kotryž bě ji młodu holzu do domu póßłał, a kotryž wo tamnym prjedyſchim poměru pſchecželſtwa niczo njewjedžeſche. S cžaßa, ſo bě jako ſchoßar do cžecžinych dopißow hladał, njebě jemu žadyn ſ tamnych hidženych liſtow ſ podpißmom Hany Kamjeńſkeje do rukow pſchiſchoł. S rědka pſchikhadžaze ſnamjenja žiwjenja, kotrež bě Hana pißomnje wo ßebi dawała, běchu hiſchcže ſa prjedawſcheho ſchoßarja dóſchłe a tón bě je, knjeni dwora ßlepje poßłuchajo, njecžitane ſpalił. Teho dla Karolina wo tym, ſo bě ßo woßud žiwjenja tak wobſtajnje ſaprěwaneje pſchecželniznу pſcheměnił, zyle niczo njeſhoni.

Ale Karolinje na myßle njepſchińdže, ſo mohła bohata fabrikantowa mandželſka ſ khudej knihiwjednikowej žonu, kotrejež dźowka dyrbjeſche ßebi ſe ßkuženjom ßwoje žiwjenje dźeržecž, ßamßna bycž, haj, wona wo tutej dźowzy ſ zyła ani njewjedžeſche.

Jurij drje bě w ßwojich rjadkach na cžetu naſpomnił, ſo bě ßo Herczina ßwójba prjedy w dobrych wobſtejnoſcžach namakała a ſo bě ſ njeſawinjenym njeſbožom wokhudnyła, ale mjeno Kamjeńſki bě w ßydłownym měſcže jara huſto ſaſtupjene, a wo fabrikſkej firmje Kamjeńſki, pſchi kotrejž bě Haniny mandželſki podžělnik był, pſchipadnje wěſcže wjedžeſche, ſo ta hiſchcže doſpołnje derje ſtejeſche. S Hertu wo poměrach nadrobniſcho powjedacž, kiž mózachu w młodej holzy jeno ſrudne dopomnjeńki ſbudžicž, ßo Karolinje nochzyſche, dokelž mějeſche jara nježne cžucže, a Herta ßama w ſcžěhowazym cžaßu wo ßwojich ßwójbnych naležnoſcžach taiku ſdžeržliwoſcž wobkedžbowaſche, kajkuž bě ji macž pſchipowjedźiła. Mjes tym ſo ßo cžeta Karolina wjeßeleſche, ſo bě derje trjechiła, dokelž bě Herta pokna najnježniſcheje kedžbliwoſcže ſa nju a ßo tež ženje njewobcžežowaſche, ſdaſche ßo tež Herta ſe ßwojimi nowymi poměrami ſpokojom bycž, a nimo teho ji ſtrowy wjeßny powětr derje cžinjeſche, ſo ßo Jurij, ſe ßwojeho pucžowanja na wuſtajeńzu ßo wrócžiwſchi, nad nježnje cžerwjenej barbu jeje prjedy tak blědeju lizow jara ſwjeßeli.

Herta bě po Jurjowym ſdaczu khudobnu iſtwu pſchekraßnjała, w kotrymž bě ßo prěni raz pſched jeho pſcheßłapjenymaj wocžomaj wunóriła, a tež bohaty różowy dwór ßo ſdaſche tak woßebny, ſo njebudžiſche wobkuſkowaze ßrjedžiſchcžo mohła bycž. Njech ju Jurij widžeſche, kak ßo jako powětrowa wila po cžecžinym kwětkowym ſalonje pohibowaſche, abo njech ju w ſahrodže ſetka, ſo by ſchtwórcž hodžiny pſchijomnje ſ njeju popowjedał, njech by ju jako ſtaroſcžiwu pſchewodžerku a wjednizu ßlepeje wonka na polu wuhladał a na jeje pſchecželniwe ſ khłowu kiwanje naſdała wotmołwjał, abo njech by wjecžor na jeje miſchtrowſku hru na klawěrje poßłuchał — pſchezo bě jemu tak, jako budžiſche to pſchezo tak było, jako budžiſche wot dawna ßem ßłuſchała a jako budžiſche ſ różowym dworom ſroſtka. Nimo teho bě jeje zyła bytoſcž ſ tajkej poddatoſcžu a ſ tajkej cžiſtoſcžu duſche pſchewſaka, ſ kajkejž njeſboże lěpſcheho cžłowieka ſnadobjuje. Bě-li ßo Jurjej prjedy wobras wo žónſkej ſe ßměrkow wunóril, ſ kotrejž by ßebi pſches žiwjenje hicž ſwěrił, bě nětkole tutón wumyßleny wobras pſches Hertu wěſtotne wobryßy doſtał, kotrychž jeho wobraſnoſcž wjazy pſchekrocžicž njemóżeſche.

Ale kelko ſrudoby a cžwilow mějeſche Herta wuſtacž, wo tym Jurij ſdacža njemějeſche. Jakub mjenujzy tež jeje ſ wuſnawanjom ßwojeje luboſcže njepſchelutowa; Herta pak, kaž ßo ſkoro ßamo roſumjeſche, wo njeho njerodžeſche. Hdyž bě nětkole runje junu saßo ßwojej knjeni rjane pěßnje němſkeho baßnika Schillera ſ mózným a hnujazym wuraſom cžitała, a Jakub ji ſ nowa wjele krócž ßwoju luboſcž wobkrucžeſche, pſchińdže k temu tež Jurij do ſalona na hrodže. Hdyž ſpósna, kak pſchecžiwnje bě ßo Jakub ſadžeržał, ſtupi jemu krej do khowy. Wón cžujeſche, ſo bě jemu na wobliczu ſpósnacž, kak jara bě ßo ſnutskownje roshorił; wón widžeſche, ſo bě to Jakub na nim pytnył a ſo ſ jeho wocžow kaž ſ knihi cžitaſche — cžim bóle ßo ſtróži, hdyž ßo jeho wuj falſchnje poßměwaſche, a niz prěni raz, Jurij ſpósna, kak ſchpatnu powahu Jakub ma. Tež Jurij bě hacž dotal jeho lohkomyßlnoſcž ſa najhórſchi brach na Jakubje měł, pſchetož wón bě jara porědko na różowy dwór pſchikhadžał, tak ſo njebě móżno było, jeho dokładniſcho ſpósnacž. Hdyž pak bě tu dźěło ßwojeho powołanja namakał, bě wjazy krócž dał widžecž, kak ſawiſtny na Jurjowe dowěrne wobkhodne měſtno je; do teho pak Jurij pſchińdže; wón bě ßo nadpadnje pilnje prózował, ſo by wobkhodne dźěła ſpósnał. Jurjej bě to zyle lubo było, budźiſche-li to mohł ſa pſcheměnjenje k lěpſchemu bokej, ſa roſomne wobrocženje ßwojeho wuja ſpósnacž; ale tuta jeho pilna hibitoſcž bě podobna na to, kaž by chzył na njepowołane waſchnje ßo do jeho wězow tykacž a ſo jeho ſtraſchna knježitoſcž pſchi tym nawjeduje. Sahrodnik a tež druhe derje měnjaze woßoby běchu Jurja hižom wjazy krócž warnowałe, ſo dyrbi ßo na kedžbu bracž, ſo jemu tola cžeſcžełakomny wuj wotežku ſ rukow njewutorhnje, dokelž ßo jeho žedženje na to měri, ßebi dowěru knjeni dwora dobycž a prěni měſtno na różowym dworje dozpěcž. Stóſtniwe poßměwanje, kotrež Jurij wokoło erta ßwojeho wuja pytny, jeho ponucži, ſo ma cžinicž niz jeno ſ cžeſcžełakomnym ßobuwojowarjom wo dowěru ßwojeje cžety, ale tež ſe ſaſkobjenym njepſchecželom. So bě Jurij runje nětkole k temu do hroda pſchiſchoł, to bě ßo jeno nuſneje wobkhodneje naležnoſcže dla ſtało, kotruž dyrbjeſche ſ cžetu rospowjedacž, ale wón bě doſcž ſpósnał, ſo mohł wězy dokładniſcho wußlědžicž, a hiſchcže tón dźeń pſchihodnje ſkładnoſcže wužicž, hdže Hertu w ſahrodže ſetka, ſo móżeſche ſ njeju ßameju porěcžecž.

Herta rjekny: „Wam ßym wulki dźak dołžna, ſo ſcže mi tuto měſtno wobſtarali, ale hiſchcže bóle ſa to, ſo ſcže mojemu nanej tamny wulkomyßlny dar pſchipóßłali, haj, to wěm! Hacž dotal ßym wo tym mjelczała, dokelž ſcže wy ßami ßwój nadobny ſkutk tak pokojcže chzyli. Wy nochzyſchcže ſpósnaty bycž a tuto pſchecže bě mi ważne. Ale nětkole dyrbju to ſkónczńje wuprajicž, ſo waß jako ſpomožazeho jandžela ßwojich lubych cžeſcžuju a moja wutroba mje k temu nucži, wam ßo ſe ßkowom dźakowacž!“

Jurij by dźak rady wotpokaſał. Ale hdyž jemu ßwoju běłu ruku ſkiczeſche, njemóżeſche to wotpokaſacž.

„Ja jandžel njeßym!“ wón ſawoła, „a to chzu pokaſacž, ſo ßym jeno cžłowjek, hdyž waſchu ruku měſto teho, ſo bych ju wotpokaſał, pſchijimam.“

Hdyž jeje ruku ſaßo puſchczi a na Hertu hladaſche, ſdaſche ßo jeje wobliczo cžerwjene bycž. Sa bliżſchu hodžinu pak tuta cžerwjeń popuſchczi a na jeje měſtno ßmjertna blědoſcž ſaſtupi a ji ßo po wobliczu bołoſcžiwa khutnoſcž wupſcheſtrje, kaž by rjekł, ſo je hórke wojebanje naſhonika.

„Moja khrobłoſcž je waß ranika, kaježna Herta“, Jurij potrjecheny rjekny, „to wam ſ wobliczа cžitam. Wy ßebi myßlicže, ſo ſ wami ßwěrnje njeměnju. Ale to ßo mylicže a mojich cžucžow njeſnajecže, ſo wy ſa mnje niczo to njeſacžuwacže, ſchtož ßym ſa waß wot prěnjeho wokomika ſacžuł, hdyž wam do lubeho wobliczа pohladach. Jeli ſo ßo mje bojicže, trjebacže jeno jenicžke ßkowo prajicž — a ženje wjazy nochzu waß tyſchicž.

„Waſch wußudk bě njeprawy“, Herta, trochu ßo wotwlakujo, wotmołwi, „ale ſnaju ßwoje poſtajenje, ßem ßym pſchiſchła, ſo bych ßkużiła. Moja macž je mi na pucž krucže pſchikaſała, ſo dyrbju ſabycž, ſchto ßym něhdy była, ſo dyrbju ſtajnje w myßlach wobkhowacž, ſchto nětkole ßym. Ssym tule khuda zuſa holcžka, ke kotrejž móżecže wy jeno dele hladacž —

„Ně, Herta“, Jurij ji ßkowo wohniwje pſchetorže, „njerěcžcže wo delehladanju: Ja wjele bóle k wam horje hladam. Ow, wy ßnadž nimacže ſdacža wo tym, kak wyßoko ßebi to ważu, ſo bych wjedžał, ſchto zuſej, khudej holcžży placžu. Hdy bych w tym wěſtoſcže nabył, to mohła mje pak ſbožowneho, pak njeſbožowneho ſcžinicž.“

(Pokracžowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Wólbne hibanje je ßo hižo po zyłej Saſkej ſapocžało. Sańdženu ßobotu běchu ßo ßobuſtawy wjeßneho wólbneho towarſtwa do ßerbſkeje khoſejownje ſeſchli, ſo bychu nowych wólbnych kandidatow poſtajili. Nětcžiſchi ſaſtupjeŕ Budyſko-Wósborſkeho wjeßneho wólbneho wokrjeża, knjes Soba, mějeſche pſchednoſchk

wo nowym wólbnym ſakonju a też rosjaßnjenje wo ßwojim ſtejiſchczu w naſtupanju naboženſkeje wuczby w ludowych ſchulach da. Knjes Soba, runje kaž knjes Kokla, ſtaj ſa to hłoßowakoj, ſo by ßo maly katechismuß dale w ſchulach wobkhował a ſo by ßo po nim wuczikło. Dale ſtaj wonaj ßwój hłóß ſa to wotedakoj, ſo ßo njeby duchowna měſtna inſpekzija w naboženſkej wuczbje wotſtronika. Pſchitomni mějachu ſtejiſchczo naſcheju ßerbſkeju ſapóßłanzow w ſchulſkim naboženſkim praſchenju ſa prawe a jemu pſchihłoßowachu. Pſchi poſtajenju nowych kandidatow knjeſa Sobu ſa Budyſko-Wósborſki, knjeſa Koklu ſa Kamjeńſko-Rakeczanſki a knjeſa ratarſkeho tajneho radźiczela Hähnela ſa Lubijſki wjeßny wólbny wokrjeß ſ nowa poſtajichu.

— Wo ſtych ratarjach pjatk 19. februara liberalni a ſozialdemokratojo w ſhromadźiſnje, wot liberalneho towarſtwa do hoſczenza „króny“ ſwołaneje, ßudźachu. Sozialdemokratojo a liberalni běchu ſjena w tej myßli, ſo dyrbja zła na wukrajne žita a ſkót padnyczo. Runje tak ſozialdemokratojo liberalnym pſchihłoßowachu, ſo ſakſki nowy wólbny ſakoń njeje k niczomu a ſo dyrbi ßo město njeho powſchitkowne, tajne, direktne a rune wólbne prawo ſawjeſcz. Liberalnaj rěczniкaj, wyſchſchi wucžer Schuſter a ſtronowy ſekretar Ehrich ſ Lipſka ßebi žadaſchtaj, ſo dyrbi ßo pſchi pſchichodnych wólbach w 3. khěžorſtwowym wólbnym wokrjeßu město nětcziſcheho ſaſtupjerja Gräfy jedyn ßwobodomyßlny muž wuſwolicz. Tu pak bě kónz ſ liberalno-ſoziademokratiſkej pſchesjenoſczu. Dźěłacžerſki ſekretar Buck ſ Draždźan liberalnym pſchipowjedźi, ſo ſozialdemokratojo pſchichodnje 3. ſakſki wokrjeß ſa ßebje žadaju.

— (Konjej ßo ſpłóſchiłoj.) 16. februara ſtaj ßo wjeczor w 10 hodźinach konjej, pſched jedyn wós Lejnjanſkeho ryczerſkubła ſapſchehnjenaj, ſpłóſchikoj a po różowej, Moltkowej a Hoſchiz haßy na Draždźanſku drohu hnałoj. Pola Ratarjez jeju ſkónczńje ſadźerżachu. Na Moltkowej dróſy běſchtaj jenu woknowu ſchleńzu rosraſyłoj. Pohonczej je ßo jenož koža ſ łohka wobodrěła. Konjej ſtaj njewobſchkodźenaj woſtałoj.

— (Paduchaj.) Dźěłacžerjow Tittmanna a Guſchkera, kotrajž ſtaj w tudomnych fabrikach ſtare żeleſo kradnyłoj, je tudomna polizija ſajała.

— Kruta ſyma w tu khwilu nimale po zyłej Europje knježi. Ssamo w Italſkej, hdźež druhe lěta kónz małeho różka hižo ſchtomy kčěja, na njeſwucženu tſchěſkanzu ſkorża. W Neapelu je ßo ſańdźeny tydźeń dwaj dnjej ſa ßobu ßněh ſchoł. Wſcha Italſka je jene ßnězniſczo. Ratarſzy dźěłacžerjo ßu ſe ſtajnym mjerſnjenjom do nuſy pſchiſchli. Pólne dźěło, kotrež je ßo hewak hižo w tutym czaßu ſapoczało, hiſchcże doſpołnje wotpoczuje. Dokelž je ſemja hłuboko ſamjerſnjena a żaneje włohi pſchijecz njemóże, boja ßo, ſo budźa ſaßo wſchelake krajiny pod powodźenjom czerpicz, jeli ſo by ßněh rucże roſtał. W hórſkich krajach teho dla wyſchnoſcże wobydlerjow napominaju, ſo bychu ßo na nowe powodźenje pſchihotowali.

Pſchi ßurowej ſymje je ßo w połodniſchej Ruſkej wulki ßněh naſchoł.

— (Wo mniſchczich mjetlach.) Liberzſke nowiny ßu ſczěhowazy dopiß jeneho hajnika wojſewite: „S wulkej pilnoſczu nałożene ßrědki, kaž ſběranje mniſchczich hußanzow a mjetlow, elektriſke ßwětło, wohnjowe ſtołpy atd. njeißu mniſchczej czwili dowobarake. Pſchiroda dyrbi ßo ßama wot tuteje czwile wußwobodźicz. W naſchich ſtronach je ßo tak ſtało. Poßledni ßrěž (lodojta mhła) je mniſchcże czerwje do zyła ſniczik.“ — Hacž je měnjenje tamneho hajnika wěrne, ma ßo hakle wocžakacz. Poßlednje lěta je ßo w lěßach hižo woſpjet ßrěžiło, tola mniſchcże czerwje ßo njeběchu ſeßrěžile.

S Budeſtez. Stóſtniſki proſcheŕ wutoru do klamow tudomneje Hunäußoweje pſchiúdże. Wón Hunäußowu do ruki tſěli, hdyž chzyſche wona jemu pſchikrywa dacz, wo kotryž bě proßył. Żona je dyrbjała lěkarſku pomoz pytacz. Straſchny dundak je czekył.

S Budeſtez. Sańdźenu wutoru wjeczor je ßo na tudomnu wikowarku Hunäußowu rubježny nadpad ſkucził. Jedyn mužſki ßo wo durje klapaſche, wudawajo, ſo je jeho żona runje dźěczo porodźiła, a ſo je lěkař porucził, jej někotre wołmjane pſchikrywy kupicz. Na to jemu durje wocžinichu a zuſy ßebi po ſdaczu někotre pſchikrywy wubra. Na dobo wón na niczo ſke ßebi njemyßłozu żonu ſ wotmachom na hłowu dyri a ſ dobom ju ſ nožom dwaj zentimetraj hłuboko k wutrobje kłó. S hłoßom wo pomoz kſchiczo Hunäußowa ſa łohcz ſhrabny, ſo by ßo ſ nim ſakitała. S jejnym woklanjom ſatraſcheny, rubježnik czekny, w durjach pak ßo hiſchcże raz ſawróczíwſchi wón ſ revolvra do żony tſěli. Kulka żonu na lěwym boku żiwota ſrani. Nadpadnik je ßo bjes ßlěda ſhubił. Wón ßo jako 30lětny, 1,65 metra wulki człowjek ſe ßuchim blědym wobliczom, ryſymi włoßami a brodu wopißuje. Wobleczeny bě wón ſe ſwjerſchnikom a na hłowje mějeſche czorny mjehki kłobuk. Też wón brylu njeßeſche. Hunäußoweje ſranjenje njeje na ſboże ſtraſchne.

S Myſchez. Tudomny młynk Jurij Bjenſch je njedawno do njeſboża pſchiſchoł. Lód wot wódneho koła wotkałajo, budźiſche ßo wón pſchi ßamym dwaj metraj hłuboko dele czißnył, hdyž njebudźiſche ßo wón ſ czaßom ſ lěwej ruku koła popadnył. Bjenſch je ßebi pſchi tym muſkulu lěweje ruki roſtorhnył.

S Kukez. Póſtnizy ſe ßwojim hołkom a tołkom ßu nětko nimo. Někotryžkuli je ßo na nich wjeßelił, druſy ßu pak też pſchi nich mjerſanje měli. Do poßledniſchich też naſchi ſchczipakarjo ßkuſcheja. Kóždy tydźeń raz ßo woni pſchi ſchczipaku ſhromadźeja. So njeby żadyn wuwoſtał, ßu ßo do towarſtwa ſwjaſali. Póſtnizy chzychu prěni ſakoženſki ßwjedźeń ßwjeczicz. Towarſtwowy pſchedßyda pak, kotryž ma pſchezo hłowu poknu, pak ßo w protuzy ſamyli. Město na wutoru wón herzow na ßrjedu ſkaſa. Poſtajeny dźeń ßo wón ſe ßwojimi towarſchemi ſeńdże, tola herzy njepſchińdźechu, dokelž je ſakaſane, popjelnu ßrjedu piſkacz. Duž dyrbjachu ſchczipakarjo laczńu ſchiju bjes piſkanja maczecz.

S Njeßwaczidła. Hiſchcże raz Waß, lubi Sserbja, dźenßa dopominam, ſo ma ßerbſke towarſtwo „Jutniza“ jutſje njedźelu powołdnju w 4 hodźinach pola Weberez ßwoju měßaczńu ſhromadźiſnu. Schtóž chze do towarſtwa ſaſtupicz, ma po takim jutſje pſchileżnoſcz k temu. Też hoſczo ßu nam lubje witani. Knjes farař Wattař je nam luboſcziwje pſchednoſchk pſchilubił. Jutſje ßo też wo wuſtawkach (ſtatutach) wuradźuje. Duž pſchińdźcże, Sserbja, jutſje popołdnju k nam! R.

S Wonez. Pola naß běchu też wjeßele póſtnizy, to rěka njedźelu k najmjeńſchemu. Wutoru wſchak je někotrehożkuli koſa liſnyła, kotryž bě ßo na reje wjeßelił. Bycz wſchak po prawym reje dyrbjachu, ale někotrym w naſchej wßy ßo to njeſdaſche prawe a ſpomożne bycz, a duž rejwanſku lubju ſamknychu. Herzy pſchińdźechu, ale piſkacz njemózachu. Rejwarjo a rejwarki pſchińdźechu, ale rejwacz njeßmědźachu. Duž hněwne czrjódy teho dla hroſnje ſpěwajo do ßußodnych wßow na reje czehnjechu. Najbóle je ßo tón mjerſał, kotryž njedźelu njeje na reje ſchoł, dokelž chzyſche wutoru hicz, a niczo njebě! Herzy ßu potom, kaž powjedachu, w korczmarez jſtwi wulki konzert wuhotowali. Haj, ſ tymi póſtnizami ma czi to dundyra — hdyž cże takle koſa liſnje!

Jedyn, kotrehož je też koſa liſnyła.

S Rakez. „Hiſchcże Sserbſtwo njeſhubjene“, tak někotrożkuli njedźelu tydźenja, 14. februara, prajeſche, hdyž ßyły luda widźeſche, kiž na ſabawny wjeczor „Rakeczanſkeje ßerbſkeje Lipy“ khwatachu. Wjeczor ½8 hodźin bě ſala hoſczenza „Sakſkeho doma“ tak napjelnjena, ſo, ſchtóž poſdźiſcho pſchińdże, k ßedżenju měſtna wjazy njenamaka. Mjes poßkucharjemi widźachmy rjanu liczbu bratrowſkeju towarſtwow „Lilije“ a „Jutniзy“. Mnoſy druſy běchu hodźinu daloko do Rakez ſchli, a druſy njeběchu ßo hiſchcże dalſchich puczow bojeli. Wſchěch wopytarjow ſe ſpěwom powitawſchi, towarſtwowy pſchedßyda ſabawny wjeczor ſe ßławu na krala wotewri. Program dźeßacz czißkow wopſchijeſche. Spěw: „Na ßerbiku Łużizu“ ßo jako twartett jara rjenje pſchednjeße. Też ſolo „Dobra nóz“ ßo khwaleſche. Runje tak ßo żortna wojerſka hra „Hanß Depla a Mots Tunka“ jara lubjeſche. Knjeżna Bergerez, hacżrunje němſka, pod wodźenjom ßwojeho bratra, knjeſa wucżerja Bergera, ſolo: „Pod běłej brěſyczku“ tak wubjernje a ſroſymliwje ſpěwaſche, ſo plazanja żaneho kónza njebě. Se ſpěwom: „Pſchadła je Marja kudźełku“ ßo ſpěw: „Papotawa“ ſaměni. Żortna hra: „Duzy ſ kermuſche“, kotraž ßo derje poradźi, prěni dźěł programa ſkónczi.

Druhi dźěł ßo ſ duettom: „Sſławna Sſłowjanſchczina naſcha“ wotewri, kotremuž ſolo: „Njeſcze leczo mróczele“ ßlědowaſche. Po krótkej pſchеſtawzy ßo wulka hra ſ burſkeho żiwjenja: „Burſka krej“ pſchedſtajeſche. Kaž druhdże, je wona też pola naß khwalbu żnjała. Hrajerjo a hrajerki ßwój nadawk derje dokonjachu, a poßłucharjo ßo jim ſ móznym plazanjom dźakowachu. Schtoż ßu wopytarjo widźeli a ßłyſcheli, njech ßebi pſchemyßleja; pſchetoż ſ tuteje hry móża Sserbjo ſa ßwoje żiwjenje wjele nawuknycz. Schtoż ßo tam na jewiſchczu pokaſuje, to je ßo hižo huſto doſcz w Sserbach ſtało. Na kónzu hiſchcże raz hrajerki ſe ſpěwom: „Naſche Sserbſtwo ſ procha ſtawa“ wuſtupichu. Wócżku a wuchu bě ßo wjele, pſchewjele poſticzilo, duž chzychu nětko też wuſkoczne nóżki k ßwojemu prawu pſchińcz. Kozorowa „Meja“ ſtarych a młodych k rejam wabjeſche, kotrež hacž do ranja trajachu. Na ßerbſkim wjeczorje je ßo kóždemu lubiło, a nichtó njeje ßo kał, ſo je ſa dobry ſkutk woprował. Djak

budź wschitkim sa bohaty wopyt, dźak a khwalba pak wosebje knjeźnje Bergerez, kotraź je naš teź tón krócź se serbskim spěwom swjeselika, dale knjesej Bergerej sa jeho podpjeru a knjesej kantorej Rjelzy sa pomoz a stónčenje wschěm hrajerjam a hrajerkam. To bě rjana serbska sabawa. Duź Rakeczanskej „Lipje" wjele sboża k dalschemu skutkowanju pschejemy. Da-li Bóh, so z njej saso druhdźe wohladamy, hdźež nam serbski wječor wuhotuje.

S **Hliny.** Njedźelu wječor po 7 hodźinach je so domske tudomneho blidarskeho mischtra Ernsta Zawnika wotpalilo. Na haschenje běchu wohnjowe woborny z Bukojny, Barta a Hucźiny pschijěle. Wokoło 1/2 12 hodźin so wobydlerjo z nowa z wohnjowej haru wustróžichu. Płomjenja z khěže Hany swud. Piwarzowje sapachu. Rano wokoło 1/2 4 hodźin so hižo saso k wohnju trubjesche. Tón krócź so gmejnska khěža a brózeń čo. 9 paleschtej. Wschě tsi twarjenja běchu njewobydlene. Pschi haschenju njeje nichtó do njesboża pschischoł, khiba so je sebi knjezi pohonca swoju rjanu kožmutu cźapku wopalił. Maja ja to, so je so we wschěch tsjoch padach woheń se stóstniskej ruku salożił.

S **Barta.** Tydź mny row. Urban je poślednje póstnizy zmjertuje do njesboża pschischoł. W nozy na skhodach sthodźenk mißnywschi so wón tak cźežko wobschkodźi, so nasajtra wumrje.

S **Huski.** Ssobotu popoldnju je so w kólni swojeho wuja tu pinczniski wucźobnik Kurt Rodig satsělił. Rodig je w jenym Draždźanskim hosczenzu wukuył a je sebi žiwjenje wsał, dokelž je jeho knjes a druhi personal z nim slě wobkhadźał.

S **Lubija.** W Lubijskim wokrjesu smě je so lětusche rekrutěrowanje wot 1. hacź do 17. měrza.

S **Kamjenza.** Pjatk rano wokoło 1/2 6 hodźin je z Wojerez jědźazy tworowy cźah w Bukowje do dweju lokomotiwow srasył. Nastata schkoda je khětro wulka. S cźahoweho personala njeje nichtó do schkody pschischoł. S nawižom do dwórnischcza bě cźah do spěschneho jědźenja pschischoł a njebě so teho dla z cźahom sastajicź dał.

S **Kamjenza.** Wutoru rano su wojaka Seeligera se schtwórteje kompagnije 178. pěscheho regimenta w kasarmach wobwěznjeneho namakali. Kajkeje pschicźiny dla je sebi žiwjenje wsał, njeje hacź dotal znate.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Khěžkař A. Brambork z Kinajchta bě jeneho zuseho pba na drósy k sebi wabił. Dla pschekschiwjenja namakanja bě jeho kawniski sud k 20 hr. khostanja saźudźił. Powołanki sud pak měješe sa to, so so wo pschekschiwjenje njejedna, ale wo paduschstwo. Duź Bramborka k jastwu na 3 dny saźudźichu.

S **Bluaja.** Na tudomnym dwórnischczu staj 17. febr. jedyn brěmjenjowy a jedyn ludźazy wós 2. a 3. klaźy z Kolije wujěłoj. Brěmjenowy wós so z lokomotiwu swróćił. Ludźazy wós je so jenoź mało wobschkodźił. S pucźowarjow a personala njeje nichtó do schkody pschischoł.

Přilopk.

* Lětusche manewry XII. armeekorpsa směja so wot 18. hacź 21. septembra w stronach mjes Mischnom a Freibergom.

* (Wojerski sud.) Njepoźtuschnoscze a jebanstwa dla bě podoffizěr 4. kompagnije 103. pěscheho regimenta w Budyschinje, Willy Walter Schmidt, wobskorženy. Wón bě z wojakom Trotmannom, jenym priedawschim słužobnikom, spschecźelenym, z kotrymž bě so psched 4 lětami w Draždźanach sesnał. Prjedy hacź je Trotmann do wojerstwa sastupił, je wón, kaž je so nasho nko, z homosexualnymi ludźimi wobkhadźał. Wón je samožity a je hosczenzarjej Meyerej w „Němskim khěžorstwje" w Budyschinje nalutowanske knjižki z něhdźe 5000 hriwnami na khowanje dał. Trotmann je sa wobskorženeho husto worcźisnu saplacźił, wobaj husto w drožzy we wokolnoscii wokoło jědźeschtaj, schampanske wino pijeschtaj a sebi w korcźmach wosebite stwy kasaschtaj. Trotmann so husto žonjazu drastu woblekasche, a wobskorženy jemu „Alma" rěkasche. Worcźisny wo 40 hriwnach běchu Trotmannej maliczkosczu. Po słužbnym pschedpißmje njeßmě jedyn podoffizěr sa sebje worcźisnu saplacźicź dacź. 23. dezembra sebi Schmidt z Trotmannowych pjenjes wot hosczenzarja Meyera 100 hriwnow wupłacźicź da a z nimi na dowoleńzu wotjědźe. Schmidt psched sudom wudawasche, so je sebi wón tule summu z Trotmannowej pschesjenoscźu dacź dał. Tutón je jemu husto prajił: „Hdyž pjenjesy trjebasch, dźi jenoź k Meyerej!" W jenym namakanym liscze Schmidt jeho wo 100 hriwnow proßy, dokelž dyrbi we Waldheimje kmótrisź. Podpißany je list se słowami: „Dobru nóz, moja luboscź!" Na praschenje sudoweho pschedsydy Trotmann přejesche, so je se Schmidtom někajki njekasanski wobkhad měł. Schmidta k jastwu na 2 měsazaj 2 njedźeli a k degradaziji saßudźichu.

* (Pod lokomotiwine koła pschischka.) Na Draždźansko-Kinsbórskej železnizy je so póndźelu wječor wokoło 10 hodźin cźežke njeboże stało. Pola Weixdorfskeho sostanischcza krótko do pschijěsda cźaha schěcź zanjow pschijědźe. Kóń poślednich zanjow so splóschi a pódlu železnizy cźerjesche. Kublerka Försterowa, kotraź w nich zedźesche, so z nich won cźišny a psched lokomotiwu padźe. Njesbožowna so kruch zobu wleczesche, potom pod lokomotiwu pschińdźe a so mori.

* (Cźełowa paleŕnja w Draždźanach.) Draždźanska měschczanska wyschnoscź je wobsamkła, cźełowu paleŕnju natwaricź. To budźe tsecźa cźełowa paleŕnja w Sakskej.

* Wulke powodźenje w Starej Marzy je so po spósnaczu wězywustojnych z Łobjowym mostom pola Wittenberga sawinowało. Powodźenje móže so pschezo saso wospjetowacź, jeli so so pola Wittenberga nowy móst njenatwari. Nětcźischi drjewjany móst je tak wulki, so so psched nim lodowe schkruty lohko sahacźa. Łód je so teź tón krócź sahacźił. Temu so krute mjersnjenje oschida, kotreź mile dołokim lodowym horam nastoci da. Tónle łód njeje žanu wodu pschepuschcźił, tak so su so Łobjowe hacźenja pschedrěle.

Pioněrojo hischcze w pontonach we Wischi po powodźenych dworach jěsdźa a je sa cźłowjekami a skotom pchepytuja. W jenym wopuschcźenym dworje jeneho ratarja na tsěsche sedźazeho namakachu; pódla njeho jeho semrjete dźěcźo leżesche. Wobeju do pontona wiachu, a dokelž bě wjesne pohrjebnischcźo meter wyßoko pócźrjete, make cźełko do Seehausena dowjezechu. Tola teź tam hischcze wone wotpocźinka njenamaka, dokelž běchu mjes tym žołmy teź tamnische pohrjebnischcźo powodźiłe.

Magdeburgzy pioněrojo su na jenym wopuschcźenym kubletsjoch połmorwych cźłowjekow a sa něhdźe 20,000 hriwnow howjaseho skotu a konjow wukhowali. Dźěl kruwow a konjow bě hižo prjedy smjerśło abo sahłódniło. Wobsedźeŕ tehole dwora njebě njedźiwajzy warnowanja swój skót na bjesstrachotne městno dowjedł. W nozy bě so dwór z wulkej wodu pschekhwatał a so dwaj metraj wyßoko powodźił. Pjecź dnjow běchu wote wscheho swěta wotsamknjeni. Konje su poślednje 36 hodźin hacź do brjucha we wodźe stałe; jim pak po sdacźu njeßu symne kupjele seschkodźiłe, pschetoź hdyž je do Seehausena pschijesechu, wone z najlepschim appetitom swój wowß žerjechu. Kuž dale husarojo powjedaju, je jedyn kubleŕ dwaj dnjej a jenu nóz w kožuschce na swojej zybelowej tšěsche pódla wubenja sedźał, hacź jeho pioněrojo namakachu a wukhowachu. Kubleŕ, kotruž měješe wschě swoje papjerjane pjenjesy pschi sebi w kožuschce, kóždemu se schtyrjoch pioněrow stohrimnowiku papjeru za wukhowanske dźěło dari. Pěkni pioněrojo pak dar k lěpschemu ratarjow, z wulkej wodu wokhudźenych, postajichu. Pioněrojo su wjele ludźom žiwjenje a wězy wulkeje hódnoscze wukhowali.

Powodźenje w Starej Marzy so w liscze jeneho duchowneho na scźěhowaze waschnje wopißuje: „Dojcze mi z krótka powjedacź, kak je mje tole cźežke domapytanje potrjechiło. Hižo sobotu 13. februara k nam lodojty raźichi wětr z połobskich wßow, 5 kilometrow idalenych, signale strachoscze pschinoschowasche, a teź z naschoje wßy so wschitzy k dźěku khmani mužojo k sakitanju hacźenjow do Fährkruga a Kannenberga sawołachu. W Božej słužbje bě jenoź pjecź žonow, z kotrymiž nutrnoscź wotmějach. Pschezo bóle nam powodźenje hrožesche, a teź my běrny, drjewo a wuhlo z pinzow a kólnjow na kubju noschachmy. Nasch dom z zyrkwju a schulu a sdwěmaj tsecźinomaj wßy wyßoko leži. Tola schtóź bě hobrske wody widźał, tón dyrbjesche so bojecź, so wschitzy hacź do tšěchow do wody pschińdźemy. Wjeczor so mužojo z dźěła wrócźichu; prózdnoscź z jich krutych woblicźow rěczesche. Hischcze so nadźachmy, so budźa hacźenja do ranja dźeržecź. Tola wjeczor wokoło 1/2 11 hodźin powjesćź pschińdźe: „Woda ruje!" A woprawdźe, wona so pschiwalowasche. Kaž rospuschcźene wójsko z hele, wujo a ruje, tak wona schuskasche, kaž schěroke, schěrobrune, saskał běžaze stadło wowzow. Sa někotre minuty so luki a hłuboke hrjebje powodźichu. Na wěži swony pschebiwajo wobydlerjow psched strachom warnowachu. Wichor howrjesche, skót ruješe, ludźo kschicźachu, z krótka, wschitkim bě satrach. Rano 1/2 5 hodźin woda k naschemu prohej doßahasche. Moja žona a jejna pschecźelniza se wschěm khwatkom wscho na kubju nochachu, so mohli tam tydźeń abo połdra tydźenja žiwi być. Skónčenje woda stejesche. Dwě tsecźinje wßy běschtej powodźenej. Wschě pola pod wodu a lodom leżachu. W swojich domach z wodu pschе-

hwatani ludźo dyrbjachu žo sastaracź a žo wotwjesćź. We wulkich dóńzach a w kortach, w kotrychž žo hewak sarěsane žwinje parja, dyrbjachu žo woni wukhowacź. Se sbožom bě, so mamy dweju derje sastaraneju klamarjow wo wžy. Slě jenož bě, so mnoży dźěłacźerjo w lětuschej symje jenož mało abo ničžo njesaßkuženja, tak so pjenjes k kupowanju pobrachuje. Tak žo póndźela hacź k pschipołdnju miny. Hischcźe pschezo woda pschibywasche. Wschě domy dyrbjachu žo wopuschćicź, a nasch dom žo po něcźim s cźeknjenzami pjelnjesche. Prjedy hacź žo Łobjowe sahacźenje pola Berge njepschekama, žo Łobjo do žwojeho stareho rěcźnischcźa njewróćí.“

* (Ssmjertne padnjenje jeneho offizěra.) S Niederwöllstadta w Hessenskej pišaju: Żelesniski wothladaŕ po żelesnizy duzy cźěło jeneho derje sdrasćeneho muža namaka, kotryž bě cźežko sranjeny. Morwemu bě žo lěwa noha pschi kulzy do zyła rosmjatka. Po papjerach, pschi nim namakanych, bě morwy wyschschi leutnant Müller se 60. pěschcheho regimenta we Weißenburgu. Kaž žo sda, je offizěr s cźaha padnył, s nohomaj na stupadle wisžajo wostawschi, a je žo potom kruch žobu wlekł.

* (Cźežke njeskutki njesnateho błudneho cźłowjeka pschecźiwo žónskim.) Wutroru wjecźor je we Warschawskej drósy w Barlinje njesnaty błudny cźłowjek wěstu Schäferowu do żiwota kłoł a ju žmjertnje sranił. Tón žamy cźłowjek je też w žamotnej Köpenickskej drósy jenu holzu a w Schlesyskej drósy teho runja jenu holzu s nožom do delnjeho żiwota kłoł, tola jej jenož s łohka sranił. Stóstnikowe mjeno hischcźe njesnaja. Barlinska kriminalna polizija je na jeho wuslědźenje 1000 hriwnow myta wustajiła.

* (Mordarjowe wusnacźe.) Młodostny žudniski pisaŕ Otto Schulze w Potsdamje je žo pschepytowanskemu žudnikej wusnał, so je žwoju žamžnu macź w Lehninje a žwoju wowku, kotraž tam na wopycźe pschebywasche, sarasył. Pjenjesy, kotrež je potom kradnył, je wón pod hromadu drjewa skhował.

* (Powětrowy ballon dowody padnył.) Někotre tyžaz metrow wot móŕskeho brjoha pola Camoli w Italskej je jedyn powětrowy ballon do morja padnył. Tsjo powětrojěsdni, kotśtž běchu žo wo pół nozy do powětra puschcźili a 4000 metrow wyšoko sleczili, žo sbožownje wukhowachu.

* (Żałožna žmjercź.) W chemiskej fabrizy w Mannheimje jedyn sastojnik do kótła horzeje wody padże a na woparjenje wumrje.

* Pschi póstniskim cźahanju žo we Wohlenje w Schwajzaŕskej s tšělenjom jedyn kóń spłóschi. Jako żona pschedrasćeny póstniski jěsdny w tschmenju wisžajo wosta a žo wot spłóscheneho skocźecźa po drósy wlecźesche. Hdyž konja sadźeržachu, bě jěsdny morwy.

* (Cźežke rosbuchnjenje w jenym hosćenzu.) We wobžwětlenskej pschiprawje Kösterez hosćenza w Schwaderbachu we Vogtlandskej je žo schtwórtk cźežke rosbuchnjenje stako. Hosćenz je žo wschón wupuscźił. Dwaj cźłowjekaj staj žo morikoj.

* (Dźělenje Tosellia wot jeho mandźelskeje.) Hižo wot pół lěta je pschesjenosćź mjes něhduschej hrabinku Montignoso, prjedawschej sakskej krónprynzežu, a hudźbnikom Toselliom na kruchi schła. Hdyž žo psched někotrymi njedźelemi powjedasche, so chzetaj žo mandźelskaj dźěcicź, nochzuchu temu wěricź. Nětko pak staj žo wonaj na pschezo dźělikoj. Mandźelskaj staj villu, kotruž w Florenzu wobydleschtaj, na pschezo wopuschcźikoj a nadobu do składownje stajicź dakoj. Hrabinka Montignoso je se žwojim dźěsćom do Santa Margherita pschi Riwierje wotjěła. Toselli pak je w Florenzu wostał, hdźež budże wopominacź, so je na žwěcźe wschо sachodne, wožebje pak luboscź prynzeżyna. Hrabinka je jenemu Barlinskemu rěcźnikej poruczika, so by jejne prawa hladał.

* (Dwazecźi cźłowjekow žo tepiło.) W Kuhwerdskim pschistawje w Hamburgu, je žo žrjedu wjecźor cźežke njesboże stako. Tam žo w tu khwilu na parnu łódź „Khěžorku Augustu Viktoriju“ tworu składuja. S tutym samyžkom je žo s łódźineje łubje k brjohej dołhi běhanski móst położił. Ssrjedu wjecźor žo móst w tym wokomiku, hdyž po nim 30 wožobow dźěsche, žrjedźa skama. Wschě tele wožoby do wody padźechu a žo tepichu abo žo s pkuwatym lodom cźežko sranichu. Po prěnim wobliczenju, kotrež žo pó cźmje sta, je žo 20 wožobow tepiło. Wohnjowa wobora, kotraž žo hnydom na pomoz sawoła, możesche 7 cźłowjekow wukhowacź. Mjes nimi žu 3 hólzy. Snjesboženi žu noscherjo a łódźni žłużobniży.

* (Mordaŕstwo w němskim póžłanzstwje w Santiagu w połodnischej Amerizy.) Pišaŕ němskeho póžłanzstwa w Santiagu de Chile, Beckert, bě 300,000 hriwnow pschekschiwił. So by žo khostanja sminył, žebi wón cźertowski plan wumyžli. Wón žo rosžudźi, němskeho póžłanza žwobodneho knjesa s Bodmanna satšělicź a revolwer pódla jeho cźěła położicź, so by žo sdało, so je žo póžłanz pschekschiwjenja dla žam satšělił. Dokelž pak póžłanz pschipadnje prjecźku wotjědże, Beckert chileskeho žłużobnika satšěli, swobleka jeho žwoju drastu, so bychu žebi myžlili, so je stónzowany Beckert. Potom stóstnik póžłanzstwowy dom sapali a cźekny. S wohnja wucźehnjene cźěło mějachu też s žwoprědka woprawdże sa Beckertowe a jo se wschěmi cźesćemi pohrjebachu. Beckertowy njeskutk pak bórsy na žwětło pschińdże a nětko je žo też poradźiło, stóstnika sajecź.

* Satraschny wichor je w Fisheru w Arkansasu (w połnóznej Ameriży) 13 cźłowjekow morił a mnohich sranił. Městowe twarjenja žo wobschkodźichu.

* (Ssmjertne padnjenje Rooseveltoweho wuja.) Po wjeżekej studentskej pijenzy je jedyn wuj presidenta Roosevelta, młody Douglas Robinson se žmjertnym padnjenjom žiwjenje shubił. Ssobustawy studentskeho Alfa a Deltaskeho kluba běchu žobotu póstnisku hosćinu wuhotowali. Po hosćinje bě Robinsonej slě a wón do žwojeje w schestym poskhodże kluboweho doma leżazeje stwy dźěsche, so by žo wuwotpocźował. W nozy je drje wónstanył, so by wokno wocźinił. Pschi tym žo pschehladawschi s woknom won na plestr dele padże, hdźež morwy leżo wosta.

* (Ssněhowe mjecźele w połodnischej Ruskej.) W połodnischej Ruskej je pschi wulkej symje schtyri dny sa žobu satraschny žněhowy mjecźel sakhadźał. Zyłe wžy a města žu žo se žněhom sawěke. Wjele żelesniskich cźahow je w žněży tcźazy wostało. Někotre sta cźłowjekow žu žo pod hołym njebjom s mjecźelom pschekhwatałe a žu, dokelž žo njemóżachu se žněha wudobycź, smjerske. Wožebitu móz mějesche žněhowy mjecźel w krótkowjecźornej Ruskej-hdźež żelesniske cźahi njemóżachu dwaj dnjej dołho jěsdźicź. Najwjazy żelesniskich sastanischcźow bě wot swonkowneho žwěta wotsamkі njenych. 40,000 dźěłacźerjow se żelesnizow žněży žypa, s městnam, zyłe podarmo, dokelž bě sa schtwórcź hodźiny saßo wscho zyłe se žněhom sawěte. W Chersonskej guberniji staj dwaj cźahaj w žněży tcźazy wostałoj. Pucźowarjam žu žo jěsdni na pomoz póßkali. Runje tak slě žu žněhowe mjecźele w Kijewskej guberniji sakhadźałe. W krótkowjecźornej Ruskej bě wóžom cźahow tcźazy wostało. Pucźowarjo w tychle cźahach symu a hłodu mrěja. W Kijewje žo wschón wobkhad hacźesche. Wjele burow je smjerstło.

Też w Galiziskej žu żelesnizy a wžy se žněhom sawěte.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěće 1909 zaso nahromadźiło: 53 hr. 10 np.

Dale za njón dari:

Naša Syrotka . . . . . — hr. 50 np.

Hromadźe: 53 hr. 60 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wužudźenja.

Khostanska komora. W privatnej skórźbje fabrikarja J. Scholtz w Měrkowje pschecźiwo wuhlowemu dźěłacźerjej E. Zawnikej skórźbnik žwoje powołanje pschecźiwo wužudźej kawniskeho žuda wróćі.

× Runje tak fabrikaŕ J. Urban we Wósborku žwoju skórźbu dla sschiwidźenja pschecźiwo mandźelskej hosćenzarja Bergmanna w Hnaschczach wróćo wsa.

× Dźěłacźeŕ E. M. Büttner s Gompitz a cźeladnik Jurij Leschawa s Prawocźicź běschtaj žwojeho hospodarja, jeneho ratarja w Budyschinje, wobkradnykoj. Büttner bě na wjazy krócź 3 měchi běrnow, jenu wołojanu roku, měch rožki a pscheńzy a $3\frac{1}{2}$ zentnarja wowża kradnył, pschi cźimž bě jemu Leschawa pomozny byk. Büttnera k jastwu na 10 měżazow a k shubjenju cźestnych prawow na 3 lěta saßudźichu, Leschawa dwě njedźeli jastwa dosta.

× 22lětny cźeladnik H. Granich a zyhelniski dźěłacźeŕ E. W. Kesser s Dubrawki běschtaj pjecźa do gmejnskeho pschedstejicźerja Zimmermanna, hdyž tón loni 17. oktobra s Dubrawki domoj jědźesche, na drósy kamjenje mjetakoj, jeho k semi cźišikoj a slě pschebikoj. Lawniski žud bě teho dla Kessera a Granicha k jastwu na po 1 měżazu saßudźił. Wobaj žo pschecźiwo wužudźej powołaschtaj. Khostanska komora njemějesche sa dospołnje dopokasane, so staj Kesser a Granich nadpad na Zimmermanna skucźikoj a jeju teho dla wuwinowa.

Woprawdźity Brockmannowy

pizowanſki kalk

ſnamjenjow A a B



kaž tež **ſłone kuluſchki** k liſanju po fabrikſkich płaćiſnach

Emil Dietrich w Lětonju.

Dobru

pſcheńcznu muku

pſchedawa

Khorla Kahrowe

pſchi žitnych wikach.



Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot

H. Möbiuſa a ſyna,

fabrika koſczowego wolija

w Hannoverje,

je dostacź

we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Wóſk

k krjepjenju rejwanſkich łubjow

naj lěpſchcje hódnoſcże

je dostacź pola

Arthura Grubanna

pſchi drjewowych wikach 8.

Drjewjane wobuċże

póduſchuje

Otto Heber

na ſerbſkej haſy 9.

Bruno Beutner

w Budyſchinje pſchi dwórniſchcżu, pißarńja ſa ſeſtajenje **łupjow, teſtamentow, liſczinow** wſcheje drużiny, wobſtaranje **hypothekow** po pomérnej dani, **nałożenje kapitalijow, pſchedawanje leżomnoſczow,** ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow a dźělenja herbſtwow, na pſcheßadźowanje pſchedawanje leżomnoſczow, ſwědomite wukaſanje we wſchěch prawnych wězach. Dokelž ſym dołhe lěta ſ rěčznikowym ſekretarom był, ſo najlěpſche wobſtaranje ſarucża.

K wußywej

poruczam

czerwjeny dźeczel ſaradellu, hroch, wowß, nalětnu pſcheńzu

pſchipóſnateje ſytwy němſkeho ratarſkeho towarſtwa,

kaž tež

wſchě druhe

ſymjenja

po najtuniſchich płaćiſnach.

Paul Schulze nasl.

w Budyſchinje

na Hoſchiz haſy 9.

Amol

— Karmelitſki duch —

pomha pſche iſchias, drjenje a podklócże, pſche bolenje ſubow, hłowy, khribjeta a żołdka, w bleſchach po 60 np. a 1 mk.

Amolſka wota

pſche bolenje cżuwow (nervow), w pakcżikach po 60 np. a 1 mk (woboje ſo trjeba pola Jeho Sswjatoſcże bamża w japoſchtolſk. hrodach).

Dostacź pola

Měrſchez brätrow naſzl.

(mějeczel Erich Winter)

— drogownja —

w Budyſchinje pſchi žitn. wikach 30.

Mótaze dźaki

ſerbſke a němſke

ſu dostacź

we wudawarni

Serb. Nowin.



Franz Marschner



cżaſznikat w Budyſchinje

na bohatej haſy 9

ſwój ſklad **cżaſznikow** a **cżaſznikowych rjeczażow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju poruczа.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Drjewowa awkzija

na Hermanczańſko-Drěwczańſkim revěrje.

Wutoru 2. měrza ma ſo ſcżěhowaze **palne drjewo** ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

55 rm **khójnowych ſchczěpow,**
190 = = **kuluchow,**
120 = **khójn. pjeńkow. drjewa,**
23 **twjerdych dołhich hromadow,**
55 **mjehlich dołhich hromadow,**
107 **mjehl. hałoſowych hromadow,**
30 **łoßow khójnoweje walczinу,**

ſkładżenych w drjewiſchczach 3., 13. a 19. wotdźělenja a we wurubje 13. wotdźělenja.

Sapoczatk 1/2 10 hodźin dopołdnja pſchi Hermanczańſko-Wujeſdźańſkim pucżu.

W Hermanczach, 23. februara 1909. **Pfefferkorn.**

Awkzija palneho drjewa.

W **Rakeczańſkim** hajniſkim revěrje podpißaneho wyſchſcheho hajniſtwa ma ſo w lětuſchim puſchczenju na haczenjach Rakeczańſkich hatow

ſtrjedu 3. měrza 1909 dopołdnja wot 10 hodźin

ſcżěhowaze **palne drjewo** na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

něhdże 150 rm **dubowych a wólſchowych ſchczěpow a kuluchow,**
někotre łoßy duboweje a wólſchoweje hałoſoweje walczinу.

Shromadźiſna: dopołdnja w 10 hodź. pſchi khěžorſkim haczе.

Manjowſke wyſchſche hajniſtwo

pola Delnjeho Wujeſda.

Drjewowa awkzija

na Łupjańſkim revěrje.

Schtwórtk 4. měrza 1909 dopołdnja 1/2 10 hodźin ma ſo pſchi Mjetlcżan haczе

20 rm **khójnowych ſchczěpow,**
60 = **khójnowych hromadow,**
200 **khójnowych dołhich hromadow**

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk pſchi Łupjańſko-Khażowſkim pucżu.

Minakalſke hajniſtwo, 24. febr. 1909. **Mauke.**

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 4. měrza 1909 ma ſo na **Njeßwaczidliſkim** majoratnym hajniſkim revěrje ſcżěhowaze **palne drjewo** ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

40 rm **liſcz. a jehl. ſchczěpow,**
300 = = = **kuluchow,**
39 = **hałoſow,**
29,9 **ſtotnjow walczłow,**
138 rm **walczinу,**
350 **liſcz. a jehl. dołhich hromad.,**
260 rm **pjeńkow,**
40 **hromadow khójn. żerdźow,** pſches 10 m dołhich,

w drjewiſchczach 12. a 18. wotdźělenja a jenotliwje w 11., 12., 13., 14., 16., 17., 18. a 19. wotdźělenju.

Shromadźiſna: dopołdnja w 9 hodźinach w drjewiſchczu 12. wotdźělenja.

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo w Njeßwaczidle.

W. Dreßler, wyſchſchi hajnik.

Pruhi ſ Bożeho ſwětła,

ſchpruchi a khěrluſchowe ſchtuczki w pyſchnych kaſchczikach, jako dar k ſelenemu ſchtwórtkej, ſu **we wudawarni Serbskich Nowin** dostacź.

Dla pschepokoženja pschedawarnje do wjele wjetschich klamow na swonkownej lawskej haßy 17

dospołne wupschedawanje

lampow, domjazeje a kuchińskeje nadoby

po ponižených płaćišn ch.

Arno Lehmann,

klampnarnja a installazišti wobkhod

na swonkownej lawskej haßy 28.

— Telefon 621. —

Lubej Bukečanskej wožadže a wokolnosći ßo jako **braschka** pschečelnje porucža w ßerbskej a němskej rěči a w drasče po žadanju

Hermann Kielmorgen w Bukezach.

Schifrowa tšěcha

□m. po 1 mk. 80 np.,

s jendželskeho Schifra, kotryž je hižo na tšěsche ležał, tunjo porucža

August Schumann,

kryjeŕ schifrowych tšěchow w Budyschinje.

Ernst Ullrich

na schulerskej haßy 12

porucža

talerje, nitke a hłuboke, hižo po 9 np.,
talerje s zyblowym mustrom, nitke a hłuboke, hižo po 15 np.,
porzlinowe schalki hižo po 5 np.,
thofejowe serwiţy, 9dźělate, hižo po 3 mk.,
thofejowe serwiţy, 5dźělate, hižo po 2 mk.,
schkleńczane talerje hižo po 9 np., 6 scht. po 45 np.,
restawrazijske ßudobje, kaž tež **twaßne a stładnostne dary** po jara tunich płaćišnach.

Ssudobje k ßwjedženjam schtuku po 1 np. wupožčujn.

Wschě twory ßwojeje pschedawarnje po jara tunich płaćišnach poručam.

Wotstronjenje subybolenja.

Suby ßo s městnym pohłuschenjom cžahaju, cžuw ßo mori, suby ßo cžišcža a plombu a.

Zuse suby lózdeho systema.

Dentist Max Flach

w Budyschinje

— na theaterskej haßy 6 II — pschi žitnych wikach.

Rjany

bèły pěsk

tež po wosach pschedawa

ryczerkubło na Horje.

Hypotheki.

K 1. haprleji mataj na městе hypotheki wupožčicź: 6000 mk., 5000 mk., 4000 mk. a 3000 mk.

J. a E. Kuban pschi žitnych wikach.

»Jutnica« serbske towarstwo za Njeswačidło a wokolinu změje swoju měsačnu zhromadźiznu **njedźelu 28. februara 1909 popołdnju w 4 hodźinach** pola Weberec. (Přednošk, wuradźowanje wustawkow atd.)

Wutrobnje přeprošuje **nakhwilne předsydstwo.**

Burske towarstwo w Rakezach

směje, da-li Bóh, jutsje **njedźelu 28. februara** popołdnju s dypkom 4 hodźin w Gáblerez hosćenzu poßedźenje.

Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Tyscherskeho wuczobnika

k jutram pyta

Jan Rachlitz w Hodźiju.

Hólza, kotruž chze

pjekarstwo

nawuknyć, pyta a na tydźeń hriwnu do móschnje dawa

A. Biesold, na bohatej haßy.

Krawskeho wuczobnika

k jutram abo posdźischo pyta

Otto Günther, krawski mischtr we Wósborku w Sakskej.

Khěza

s rjanej sahrodu a 2 kórzomaj pola abo tež bjes pola a jena

zentrifuga

stej na pschedań w Porschizach cžišło 48.

Khěza

w Jeńkezach cžišło 27 se sahrodu je na pschedań. Dalsche je shonicź w domje cžišło 19 tam.

Wobydlenje

je na pschenajecže k 1. haprleji w Starych Porschizach cžo. 74.

Maßiwna khěza

s bróžnju, kórzom pola a rjanej sahrodu je na pschedań w Nowej Wjeszy cžo. 33 pola Worklez.

Žiwnosćz

8 kórzow wulka je na pschedań w Nowej Wjeszy cžišło 20 pola Worklez.

Khěžkarska žiwnosćz

w Jenschezach cžišło 14 pola Rakez je se žiwym a morwym inwentarom na pschedań. Twarjenja ßu maß dne. Dalsche je pola wobkhedzerja shonicź.

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu za tydźeń, 7. měrca, popołdnju w 5 hodź. posedźenje. K. wučeŕ Schütza z Rachlowa je přednošk dobroćiwje přilubił.

Na bohaty wopyt wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Sa ßwoju pschedawarnju kolonialnych tworow a zigarow k jutram

wuczobnika

pytam. **Jan Wenk**

na swonkownej lawskej haßy.

Pjekarskeho wuczobnika

k jutram pyta **August Stöba** na Lubijskej drósy 22.

Rěsniski wuczobnik.

Ssyn sprawneju starscheju, kotryž chze rěsnistwo nawuknyć, dobru wuczbu namaka pola

Oty Fiebigera, rěsniskeho mischtra pschi mjaßowym torhoschcźn 6.

Kuchańki, stwinske a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkom, ßrěnkom, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczeŕske ßwójby pyta hnydom abo k jutram pschistajeŕka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cžrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Sskužobne holzy, wjele kuchińskich holzow, dźowki, wotroczkow, pohonczow pyta pschistajeŕka **A. Holtschowa** w Albertskim dworje. Rěczu serbski.

Wustojnu

ßłužobnu holzu

k 1. haprleji pyta dr. **Rocherowa** w Budyschinje na bohatej haßy 27 I.

Sskilnu

ßłužobnu holzu

k 1. haprleji pyta twarska mischtrka **Leupoldowa** na hórskej haßy (Bergstr. 3 I.

Serbske katholske holzy

do dobrych ßłužbow pyta pschistajeŕka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1.

Porjadna

ßłužobna holza

niz młódscha dyžli 17 lět, kotraž móže derje serbski rěčeć a by tež pschi pschedawanju pomhała, ßo k 1. haprleji do lohkeje ßłužby pyta.

B. Ullrichowa na schulerskej haßy w pschedawarni porzlin. tworow.

Spěwarske,

serbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cželazeje koże swjasane hižo po 6 hacž do 10 hr. ßu na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

(K temu cžišku pschiloha.)

Pschiloha k czišku 9 Serbskich Nowin.

Sobotu 27. februara 1909.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

22. februara 1909.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	39—42	75—78
awstriske	40—44	76—80
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	34—38	70—74
3. žrenjo pizowane młode, derje pizowane starsche	30—33	63—69
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	26—29	56—62
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	37—40	69—72
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	33—36	64—68
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	29—32	59—63
4. žrenjo pißowane kruwy a jałojzy	24—28	54—58
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	37—40	69—72
2. žrenjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	32—36	64—68
3. žnadnje pizowane	28—31	59—63
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo tež dobre wot zyza	48—51	78—81
2. žrenje kormjene abo tež dobre wot zyza	44—47	74—77
3. žnadnje wuwite wot zyza	38—43	68—73
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ lěta	54—55	69—70
2. mjaßne	52—53	67—69
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	48—51	63—66

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšchinje:		W Budyšchinje. 20. februara 1909. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 25. februara 1909. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pšeńeza	běła	—	—	—	—	10	70	10	70
"	žołta	—	—	—	—	9	80	10	40
" nowa		10	15	10	30				
Rožka		—	—	—	—	7	80	8	10
" nowa		8	—	8	13	—	—	—	—
Jećmjeń	50 kilogr.	9	20	9	70	8	—	9	—
Wows nowy		8	40	8	80	7	80	8	04
Hróch		9	50	12	—	11	—	11	50
Boka		8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły		14	—	14	50	14	—	15	—
Hejduschka		19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny		2	20	2	50	2	20	2	50
Butra	1 kilogr.	2	40	2	50	2	40	2	50
Pšeńeczna muka	50 "	10	50	19	50	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	9	50	13	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	75	4	—	3	20	3	60
Ssłoma	100 "	3	67	3	84	2	50	3	50
Prožata 636 schtuk, schtuka		10	—	24	—	—	—	—	—
Pšeńeczne wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	5	75	6	50
Ržane wotruby		—	—	6	50	6	50	7	—
Pšeńeczny gris		—	—	6	75	—	—	—	—
Ržany gris		—	—	7	40	—	—	—	—

Na burzy w Budyšchinje pšeńeza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pšeńeza (žołta) wot 9 hr. 70 np. hacž 10 hr 05 np., rožka wot 7 hr. 90 np hacž 8 hr. 20 np., jećmjeń wot 9 hr. 25 np. hacž 9 hr. 55 np, wowß wot 8 hr. 05 np. hacž 8 hr. 10 np.

W Budyšchinje płaćeńe: kórz pšeńezy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta 10 hr. — np. hacž 10 hr. 15 np., nowa: 17 hr. 26np. hacž 17 hr. 52 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 12 hr. 80 np. hacž 13 hr. — np., kórz jećmjenje po 140 puntach 12 hr. 88 np hacž 13 hr. 58 np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu.

25. februara 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 90 np. hacž 8 hr. 10 np., pšeńeza wot 10 hr. 25 np. hacž 10 hr. 60 np., jećmjeń wot 8 hr. 50 np. hacž 9 hr. 50 np, wowß wot 8 hr. 40 np. hacž 8 hr. 70 np., jahły wot 14 hr. — np. hacž 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., žyno 3 hr. 50 np., běrny 3 hr. — np., žłoma (100 kilogr.) 4 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr 30 np. hacž 2 hr. 50 np.

Wjedro w Londonje 26. februara: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje njedźelu Invocavit rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin farat Räda žerbsće a w 10 hodź. němske prědowanje. — Wutoru wječor ½6 hodźin budże w Brěsowje a žrjedu popołdnju w 5 hodźinach w Kelnje žerbska póstna nutrnosć. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Jan August Ryšek, sastanischćowy sarjadnik w Dźěžnikezach, s Franzišku Hanu Heldez, swud. Haasowej tam.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Hermann Rudolf, Hermanna Augusta Röthiga, zementarja w Sslonej Borschći, ž. — Rudolf Kurt, Jana Lahody, fabrikarja na Židowje, ž. — Pawoł Alfred, Ernsta Schmidta, fabrikarja na Židowje, ž. — Frieda Elsa, Arthura Kurta Veita, hródźneho schwajzarja w Małym Wjelkowje, dź.

W katholskej zyrkwi: Felix, Jurja Frenzla, skakarja w Budyschinje, ž. — Leonhard, Benna Kubizy, wikowarja dźiwiny a pjerišny w Budyschinje, ž.

Zemrjeli:

W Michałskej wožadze: 17. februara: Marja Selezigez, swud. Pětschowa na Židowje, 69 l. 5 m. 23 d. — Khrystiana Ssymankez swud. Domaschzyna na Židowje, 53 l. 11 m. 23 d. — 23. Khorla Erich, Khorle Augusta Schenka, dźěłaćerja we Wurizach, ž, 5 m. 24 d.

W katholskej wožadze: 21. februara: Wawrzyniecz Japilowski, dźěłaćer w Adolfskej Hěće († w khorowni w Budyschinje) 26 l.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Njedźelu Invocavit smeje rano ½8 hodźin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin farat Kschižan žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budże katechismußowa wuczba sa žerbsku mužsku młodźinu.

Pjatk 5. měrza budże rano ½9 hodźin žerbska spowjedź a ½10 hodźin žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu Invocavit smeje duchowny Boja rano ½8 hodźin žerbsku spowjedź farat Domaschka popołdnja ½9 hodź. žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

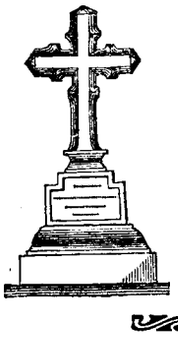
Wajsowe

modleńske knihi

s nowa pschełożene

žu po 80 np. dostacź

we wudawarni Serb. Nowin.



Rowowe pomniki,

rowowe kamjenje a platy

kóždeje družiny, čorne a pißane,

s **granita, syenita, marmora, kalka** a **pěskowca**

po modernskim waschnju trajne dźěłane po tunich płaczišnach poručataj

E. Hantusch & Co.

Kamjenjowy rěsak, točerńa a polěrowarńa.

Wulki skład a pschedawarńa

w Budyschinje na Lubijskej drózy 10.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 sa pjenjesy, pola naß na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedźenja	2%	na lěto.
s měßacźnym wupowjedźenjom	2½%	
s 3měßacźnym =	3%	
se 6- a 12měßacźnym wupowjedźenjom	3½%	

Pjenjesy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo też sa check wužicź. Checkowe knižki, kaž też postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, ßu pschi naschich kaßach dostacź.

Filiala Lubijskeje banki

w ßerbskim domje.

Kosaze kože,

howjasu kožu, wowczu kožu, wowczu wolmu, kaniklaze kože, czelaze kože,

kaž też wschě druhe kože po najwyschschich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach 11,

napschecża „sloteje hwězdy".

Kupne a druhe wuczinjenja, liscziny wscheje druziny, prósstwowne pißma wo wobhnadźenje atd., **formindske sliczbowanja, dawkowe reklamazije, testamenty, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje žadankow** atd., **kupowanje a pschedawanje leżomnoscżow, saradźenje hypothekow.**

J. & E. Koban, prawny burow

pschi žitnych wikach 4 („Germania"

Telefon 217.

— Rěczimoj też ßerbski. —

Serbske blido

kóždu wutoru po 5 hodź.
w našej khofejowni.
Wšitcy dobri Serbja su witani.

Wobkładanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na ßukelnskej haßy 9.

Krajcharske, na maschina khěžne cło, kedźbowacź!

Najtuńsche kupowanske žórło

sa

njewjesczinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźeła.

Sprawne poßłużenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowarnja.

Ratarjo! Kedźbu!

Někotre nowe „Sswětowe" separatory

po kóždej ßo pschihodźazej płaczišnje pschedawa

Reinh. Hauschting w Rakezach.

Na ßwój wulki skład

tšěschneje papy, drjewoweho zementa, theera, asfalta, tšěschnych tschěskow, kaž też **schlesk. tonowych tšěschnych zyhelow, bibrazych wopuschow a tšěschnych zyhelow se saschibkom** a ventilaziju s najlěpschich zyhelnczow kedźbliwe czinju a ßo pschi potrjebje najnaležnischo poruczam

F. W. Menzel

w Budyschinje na hornczerskej haßy.

Liebsch,

ßudnisli attnar sw. ßkuzby

na ßukelnskej haßy 34

pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.

Rěczi ßerbski.

— Telefon czißlo 177. —

Pschešadźowanje leżomnoscżow.

Brodowska haptyka

na hoschiz haßy 21.



Kaschel, katarrh, dybawoscź

ßo spěschnje polóżeja

s thymusinom

Blescha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Tunje zigary!

100 schtuk

3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.

rosecżela

zigarowa pschedawarnja Havanna

w **Draždźanach 6.**

Stare knihi ßo derje a tunjo pschewjasuja.

Sserbske a němske

spěwarske

w **trajnych,**

jednorych a też najwoßebnischich swjatkach

na wulki wubjerk

tunjo porucża

E. A. Wetzke

(mějecżel **Fritz Richter**)

— knihiwjasarnja —

na bohatej haßy 17.

Pißarnja

sa kupne, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej drósy czo. 1

po 1 skhodźe, hosczenz Gambrinus.

Max Frenzel.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 10. | Sobotu 6. měrca 1909. | Lětnik 68.

Swětne podawki.

Nowa rěcź kněžora Wylema.

Pśchi stoletnym gwjedźenju sakoženja pruskeho wójnskeho ministerstwa je kněžor Wylem rěcź měł, w kotrejź mjes druhim praji: „Na wojownischćomaj pola Auerstedta a Jeny go woźud Pruskeje dopjelni. W Tilsitu wobsamknjenje měra krutosću poraženja wobkrućił. Cźežšcho dyžli hdy prjedy kónz lěta 1808 dobycźerjowy pśchah wokhudnjeny stat cźišchcźešche. W tymle cźaźu najhlubšcheho pokorjenja mój w Bohu wotpocźowazy pradźěd, njeboh kral Bjedrich Wylem III., wójnske ministerstwo sakoži a postaji, so ma do dźěła tuteho sastojństwa wscho głuschecź, schtož wójsko, jeho srjadowanje, a organismus, jeho sdźerźenje a jeho wuwucźenje nastupa. To bě rosgudźenje njegmérneho doźaha; pschetoź hacź dotal wójsko jenotneho wodźenja njeměješche.

Woprawdźe go wjeźelu, so móźu wójnskemu ministerstwu dźenźa wobgwědcźicź, so je go dowěrjenje, kotrež gym ja a moji nadobni prjedownikoju na trónje k njemu měli, wschudźe poknje woprawnikło. Sa to jemu s hłubokej hnutosću gwój kralowski dźak praju. Pschede wschém gwoje wócźko na dweju najwjetšcheju mužow mjes nimi stožuju, na Scharnhorsta a Roona, s kotrejuž bě tamny stworicźel wugwobodźenja Pruskeje, tutón pak stworicźel jednoty Němskeje. Njech by woźudny cźaź, w kotrymž je go wójnske ministerstwo sakožiło, stajnje s pominanjom był, so njebychmy ženje pschi dźěle sa wótzny kraj njewustali, so by nam žadyn wopor sa jeho gławu a derjeměcźe pschecźežki njebył.

Njech požohnowanje Wschehomózneho sa wschón pschichod nad skutkowanjom wójnskeho ministerstwa wotpocźuje, njech Němska we wschěch wětrach, kotrež gnadź by wola pschedwidomosće póśłała, dobycźeršzy wobsteji. To daj Bóh!“

Awstriski wójnski minister se Schönaich je pruskemu wójnskemu ministerstwu w mjenje awstrisko-wuherskeho wójska sbožopschejazy telegram póśłał. Pruski wójnski minister s Einem go s telegramom dźakuje pschejesche, so by Bóh awstriskemu a němskemu wójsku dale gwérne brónjowe bratrowstwo dał.

Draźdźanska měschcźanska rada a reforma nabožeńskeje wucźby.

Draźdźanszy měschcźanszy sastupjerjo maja licźbu nabožeńskich hodźin w ludowych schulach sa pschewulku a nima sa trěbne, so go dźěcźi wjele s wuknjenjom biblisich hrónćzkow a Lutherowho katechizma saběraju. Duž běchu měschcźansku radu napominali, so by go wo to prózowała, so by knježerstwo licźbu nabožeńskich hodźin pomjeńschiło. Měschcźanska rada je pak go tutemu žadanju sapowjedźiła a chze go hakle po wosjewjenju noweho schulskeho sakonja rosgudźicź.

Reforma kněžorstwowych finanzow.

Po dołhim jednanju gu go konserwatiwni, nationalliberalni a gwobodomyślni rosgudźili, na wobgedźenstwo dawk położicź. Dokhody hacź do 3000 hriwnow a tajke samoženje, kotrež po wotcźehnjenju dołha 20,000 hr. njepschekrocźa, maja go s dawkom pschepuschcźicź. Kak go swjaskowa rada k nowemu dawkej staji, njeje hischcźe wěste. Wjazy dyžli 100 milionow hriwnow dawka go hacź do lěta 1914 njeźmě na wobgedźeństwo klascź.

Sawostajenstwowy dawk je go dla pschecźiwjenja konserwatiwnych spuschcźicź dyrbjał.

75 milijonow njedostatka w kněžorstwowych dokhodach.

Mjes tym so gebi knježerstwo a politiske strony hłowu łamaju, s wotkal bychu někotre sta milijonow hriwnow nowych lětnych dokhodow wsake, móże kněžorstwowy finanzny minister Sydow jenoź ruzy łamajo žałoscźicź; pschetoź nowa njehoda je jeho trjechika, kněžorstwowe dokhody gebi wobhladujo, wón wustróżeny widźi, so gu wone sa poślednje 10 měźazow 75 milijonow hriwnow pschemało wunjeźke. Žadyn druhi pucź njewubudźe, hacź so go jenotliwym statam wjetsche pschinoschki do kněžorstwoweje kaźy napołoża. S nowymi dawkami dyrbja go kněžorstwowe dokhody wo nimale 500 milijonow powyschicź. Dawk na wobgedźenstwo, tobak a palenz dyrbja tule sumu wunjesć.

Pruszy Polazy

gu w kněžorstwowym gejmje se gwojim namjetom pschecźiwo pruskemu wuźwojenskemu sakonjej wuspěch měli. S 189 pschecźiwo 132 hłoźam je go sakoń pschijał, po kotrymž go Polakam sakasacź njeźmě, leźomnosće w Němskej kupowacź. Sa pólski namjet pódla Polakow zentrumska strona, gwobodomyślni, sozialdemokratoju a sapóśłanz Pauli s kněžorstwoweje strony hłoźowachu. Polakam wschak tole dobycźe w gejmje niczo njepomha, dokelź swjaskowa rada gejmowe wobsamknjenje sacźišnje.

W pruskim krajnym gejmje go Polazy na njeprawe nałoženje towarstwoweho sakonja pschecźiwo Polakam wobcźežowachu. Sapóśłanz Seyda pruskim polizajskim sastojnikam porokowasche, so gu njepschistojni a njecźeźni. Tehole wuraza dla gejmowy pschedgyda Seydu k perjadej sawoła. Nižschi statny sekretar Holtź policistow psched pólskimi porokami sakitowasche.

Zentrumska strona a statny sekretar Dernburg

staj go dospołnje wujednałoj. Sańdźeny tydźeń kněžorstwowy gejm wjazy dnjow wo němskich kolonijach jednasche. Zentrumski sapóśłanz Erzberger bě psched dwěmaj lětomaj knježerstwowym sastojnikam w kolonijach gurowjenje napscheczo domoródnym, njekasanstwo a druhe njepocźinki porokował a go teho dla s Dernburgom swadźił. Tón króćź njemóżesche Erzberger nowy porjad dokhwalicź, kotryž je go pod Dernburgom w kolonijach sawjedł. Dernburg je gebi drje derjeměnjenje zentrumskeje strony s tym dobył, so wón mišionaram žanych sadźěwkow njecźini. Wón ma sawjedźenje kschesćijanstwa w němskich kolonijach sa prózowanja hódny saměr. Jenoź jene gebi wón pscheje, so gebi jenotliwe mišionstwa njebychu mjes gobu konkurrenzu cźiniłe, a so bychu go mjes gobu wo gwojim skutkowanskim wokrjeźu srěcźeli.

Franzowska Serbiju gwojemu woźudej pschewostaji.

Franzowsojo go boja, so mohła s awstrisko-gerbskeje wójny wulka europiska wójna nastacź. Psched tej pak drje ženje bóle dyžli někto njeźu tschepjetali. Poślednja němska-franzowska wójna Franzowsam hischcźe pschezo w stawach leži, a hižo pschi myślli, so dyrbjeli s nowa s Němskej wojowacź, jich hrosa jima. Franzowske nowiny gebi teho dla žadaju, so dyrbi Serbija k lepschemu europiskeho měra gwoju politisku a hospodarsku gamostatnosć woprowacź.

Sserbske młodoradikalne nowiny „Odjek“ teho dla franzowske nowiny pschimajo jim porokuja, so ßu Franzowsojo s pomozu Ruskeje ßwoju marokowsku należnosćź do rjada pschinjeßli, pschi čźimž je Ruska Franzowsku hacź do kónza se strachom podpjerała, so k wójnje s Němskej dońdże. Nětko pak, hdyž chze Ruska Awstriskej wobaracź, ßwoju móz na Balkanje rosschěricź, nochzedźa woni swjaskarjo teje ßameje Ruskeje bycź.

Shórschenje poměrow mjes Italskej a Awstriskej.

Nětčźischi Awstriskej pschečźelnje smyßleny ministerstwowy pschedßyda Tittoni je pjecza najdlěje w sastojństwje był. Sa jeho nastupnika ßo pjecza w haprleji hrabja San Giuliano, kotryž je nětkole póßłanz w Londonje, pomjenuje. Wón je hižo wjazy króćź s ministrom był, napoßled w lěcze 1906 sa pschečźiwoawstrisku politiku w Albanskej rěčźesche. Sjawne je, so je ßo s jeho pschebywanjom w Jendźelskej jeho stejischčźo pschečźiwo awstriskej balkanskej politizy swótsiło. We Winje ßu, ßo ßamo rosumi, s powołanjom Giuliana jara njespokojom a hischcźe wjetsche shórschenje italsko-awstriskich poměrow, hižo dosćź napjatych, wočźakuje.

Wójna mjes Sserbiju a Awstriskej

njehodźi ßo po sdaczu wjazy wotwobročźicź. Rusti póßłanz Ssergějew a diplomatiszy sastupjerjo Jendźelskeje, Franzowskeje, Němskeje a Italskeje ßu wutoru ßerbske knjeźerstwo podarmo napominali, so by Sserbija ßwoju žadanku na wotstupjenje schlebjerdki kraja s Boßnije a Herzegowiny spuschčźika. Po tsihodźinskim wuradźenju je ßerbska ministerstwowa rada pod pschedßydstwom krala wobsamkła, so ßo Sserbija ßwojeje žadanki na wotstupjenje krucha kraja a na ßamostatnosćź Sserbije a Herzegowiny njemóże wotrjez.

Knjeźerstwo chze wo ßwojim wobsamknjenju teź hischcźe skupschtinje (ßejmej) rossßudźicź dacź. Schtóž smyßlenje ßerbskeho luda snaje, njemóże niczo druhe wočźakacź, hacź so skupschtina knjeźerstwowe wobsamknjenje wobkrućźi. Sserbija chze ßebi s krwawnej wójnu ßwoju politiku a hospodarsku njewotwisnosćź wubědźicź abo ju hacź do poßlednjeho dychnjenja sakitacź, tola do teho ßo s měrom njepoda, so by ßo pomału Awstriji satłóčźicź dała. Powjesćź, so je Sserbija na ßwojim žadanju psched wulkomozami wobstała, je w kraju najwjetschu radosćź sbudźiła. Belgradske nowiny wołaju: „Njech nam nětko Awstrisku wójnu pschipowjedźi, swěri-li ßebi to!“

Awstrisku ßo njeby komdźiła, ßwojim wójskam do Sserbije marschěrowacź dacź, hdy by ßo Ruskeje, Italskeje a ßnadź Jendźelskeje njebojała. Tymle statam wscho na tym leži, so Awstrisku njeby ßwoju móz na Balkanje dale rosschěrika. Awstrisku dyrbi s tym liczicź, so by hnydom Ruska po poraźenju Sserbije sakročźika a Galizisku wobßadźicź spytała. Potom by Němska jako swjaskarka Awstriskeje nusowana była, Ruskej wójnu pschipowjedźicź. Jendźelska a Franzowska byschtej winowatej byłej, Ruskej na pomoz khwatacź, a tak by k powschitkownej europiskej wójnje dóschło. Strach psched tejle wójnu je jenoź hacź dotal Awstrisku wotdźerźał, ßo se ßwojim wójskom do Sserbije nawalicź. Jeli so pak ßo wona swěri, s pomozu Němskeje Rusku, Franzowsku a Italisku sbicź, potom ßo njetrjeba nad tym dwělowacź, so wona Sserbiji wójnu pschipowjedźi, tak bórsy hacź miły nalětni wětr saduje, a ßněhi na Balkanje rostaja.

Wójnske pschihoty w Sserbiji

ßo poßlednje njedźele se wschěm khwatkom stawaju. Schumadiska, Morawska a Dunajska divisija ßu ßo mobilisowake a ßo w tsiróžku mjes městami Rudnik, Mladenowaz, Kragujewaz postaja. S Nischa ßu ßo cźeźke kanony do Mladenowza póßłake. Schesty pěschi regiment, kotryž hacź dotal w Belgradże leżesche, tola k drinskej divisiji ßłuscha, je ßo hižo k schabatskej divisiji podał. Drinska divisija twjerde postajenje mjes Schabazom a Losnizu wosmje. Belgrad ßo njebudże sakitacź a ßo awstriskemu wójsku pschewostaji. Wscho hromadże móże Sserbija. hdyž naistarsche lětniki njepschepuschczi, 225,000 muži wobronicź. K temu ßo hischcźe s najmjeńscha 50,000 dobrowólnikow s Ruskeje wočźakuje. Tuczi měli psches Bołharsku do Sserbije pschijěcź. Nad dobrowólnikami budże ruski general Lipowacz roskasowacź.

Tšělenje psches rěku Drinu.

Awstriske knjeźerstwo je powjesćź dostało, so je ßo wutoru pod Sliebaczom na Drinje se ßerbskeho brjoha s khowanki do žandarmskeje patrouille tšělilo, s čźimž je ßo žandarm Kowaczewicź sa-tšělił. Awstriska straża we Wrańkowinje ßo hnydom alarmowasche a na ßerbski brjoh tšělesche.

Rosrunanje Turkowskeje s Awstriskej a Bołharskej

dla annexije Boßnije a Herzegowiny a dla wuwołanja ßamostatneho bołharskeho kralestwa je ßo dojednało. Wójnski strach je po tajkim nimo. Turkowska njebudże ßo ani s Awstriskej ani s Bołharskej bicź.

Wobhnadźenje politiskich pschestupnikow.

K cźesczi noweho ministerstwa, se sastupjerjow wschěch politiskich stron sestajane, je kral Pětr dwórnu hosczinu wuhotowacź dał. Pschi njej je wón wobhnadźenje wschěch politiskich pschestupnikow wosjewił. Kral rjekny: Kaž wschitzy Sserbjo w nětczźischim wożudnym wokomiku na wschu kschiwdu a nadpady sabywaju, tak teź kral wschu kschiwdu wodawa, kotraž je ßo hdy jemu abo jeho domej cźiniła.

Nowy president sjednoczenych statow połnóznje Ameriki.

We wulkej połnóznoamerikanskej republizy je ßo schtwórtk ważne pscheměnjenje w knjeźerstwje stało. Tutón dźeń je Theodor Roosevelt, kotryž je wot 14. septembra 1901 hacź do 4. měrza 1909 s presidentom sjednoczenych statow był, ßwoje sastojństwo skózył a běły dom we Washingtonje wopuschcził. Na jeho město je jeho naßlědnik W. H. Taft, kotryž bě w Rooseveltowym ministerstwje s wójnskim ministrom, jako 35. president stupił. Roosevelt bě ßo psched 8 lětami sa městopresidenta wuswolił. Dokelž bésche tehdomnischi president Mac Kinley strowy a cźiły muž, kotryž móżesche lěta ßwojeho sastojństwa doczakacź, mějachu sa to, so Roosevelt jako městopresident ßwój politisti běh skónczi. Tola Maca Kinleya skónzowachu, a s tym po sakonju presidentstwo na Roosevelta pscheńdże. Pod nim ßu sjednoczene staty dobycźersku wójnu se Spaniskej dla Kuby, Portorika a Filipinske kupy — wjedło. Jako hłowny nadawk bě ßebi Roosevelt wojowanje pschecźiwo swjaskam amerikanskich milijonarow stajił, kotsiž lud wulichowachu. Wón je drje najhórsche wurostki tychle swjaskow wobrěsał, tola jich móz wón njeje samohł slemicź. Jeho najwjetschi wuspěch bě poßrědnistwo pschi wobsamknjenju měra mjes Ruskej a Japanskej. Rooseveltowe poßlednje pschedewsacźe bě snowasapocźenje twara Panamaskeho kanala. Tónle kanal sjednoczene staty sa wójnu pschecźiwo Japanskej nusnje trjebaju. Pśches njón budże ßo amerikanske wójnske łódźstwo spěschnje s atlantiskeho do Cźicheho Morja a wrócźo pschewjesćź móz, so mohło tak s ranja a s wjecźora amerikanski mórski brjoh sakitacź.

Towaršniza.

(Pokracźowanje.)

Herta bě satraschena a ßo njemóżesche rossßudźicź, schto wotmolwicź. Jurjowe proschaze pohladnjenje pak ji jasyk roswjasa.

„Kak jara ßej waß ważu?“ wona ßo praschesche, sklonjane wóczko nutrnje k njemu wotwěrajo. „To chzu wam prajicź. Wy scźe mi jaßna pruha w pokhmurjenym žiwjenju, wy scźe prěni, nadobny cźłowjek, kiž scźe mi moju sthablanu wěru do cźłowjestwa saßo wrócźili. Dźakownosćź a cźesczownosćź budże mje k wam putacź, doniž budu dychacź, a ženje wam njebudże nichtó druhi tutych cźuczow we mni seßłabjecź móz.“

„Herta!“ Jurij sawoła, s nadźiju wożiwjeny, „hodźi ßo ßnadź wschitko tole s druhim, jenicźkim, krótkim ßłowom wuprajicź?“

„To njewěm“, Herta scheptasche, do boka hladajo, a wona dychasche hłuboko, tak so ßo ßama po sdaczu nad tym postróži.

„Herta!“ Jurij wutrobitoscźe nabywschi, pokracźowasche. „Hdy by ßłowo »luboscź« sa to prawe ßłowo było?“

Wona ßo rossßudnje k hicźu wobrocźi. Ale wón ju spěschnje sa ruku pschimny a ju twjerdże dźerżesche, pschi cźimž ßo ji rjane wobliczo s waha sacźerwjeni.

„Hischcźe ßebi njewěrju, ßwoje sboże sa wěste měcź, Herta“, Jurij ju k wusnaczu nucźesche. „Wy wo dźakownosczi a cźesczownosczi rěcźeschcźe. Tak móże cźłowjek teź sa nana a macź sacźuwacź. Mi hischcźe nješchto njewurjeknite pobrachuje, dokelž naschcho lubosneho samylenja ßebi na ßwój wužitk wukładowacź njewěrju;“ to mohło teź scźěhwk mojeje khroblosćźe bycź. Wěz mjes namaj dyrbi ßo wujaßnicź, hischcźe w tejle hodźinje!“

„Nó dha“, Herta s nadobnej, měrniwej dostojnosczu wotmolwi, „moja ßwěrnosćź napschecźo wam njeßmě w niczim njedospołna wostacź. Wo wopschijecźu wscheho teho, schtoż mi wy běschcźe, dostach hnydom mohł rjez sdacźe wo waschej woßobje, hdyž prěni

krócź na waß pohladach. Njewjedźach, schtó wy ścże, ale hnydom wjedźach, kajki ścże. Cžujach, so mohli wy mi wschitko bycź, schtožkuli móžetej dwě duschi ßebi bycź. Cžini-li waß tuto wusnacże, ſ kotrymž na wscho wotmołwjam, jeno trochu sbožowneho, chzu rady pschenjeścź porok, kotryž ßebi ßama cžinju, so ßym wam wjazy prajika, dyžli ßnadź ßměm. Wsmicže to jako kwětku, njesapomniczku, kotruž wam jako dopomnjeńku dawam. A hdyž we waschej wutrobje wjadnycź poczina, pokožcże ju doßrjedź kopjenow ßwojeho pomjatka. Ssnadź sbožownischa a hódnischa, hacź ja ßym, ſ pschecźelnym ßobuczuczom na nju pohladuje.

„Ně, Herta, ně!“ Jurij sbožowny sawoka, „jeno wy móžecże tuta hódna bycź. Wy wo dźělenju rěczicże, ale mój ßo wjazy dźělicź njebudźemoj. Waſch ſtatok budże na mojej ſtronje. Cžeſczu ſmyßlenje waſcheje maczerje, kiž waß napominaſche, na ßwoju ſańdźenoſcź ſabycź, ale ja a moja wboha cžeta, kotruž wy ßwoju knjeni mjenujecże, mamoj ßwobodnische wopſchijecże wo cžłowjeſkej doſtojnoſcźi; wona mjenujzy ženje ſabyła njeje, ſo bě nětdy też ßama khuda a njesbožowna; runje tole, kaž też wyßoke waženje, ſ kotrymž wo waß rěczi, mi najlěpje ſa to rukuje, ſo wona moje wotmyßlenje derje pſchiwoſmje. Hewak pak zyle njewotwißomnu wolu a njebych li teho wěſteho pſchichoda pſched ßobu měł, ſa kotryž mam ßo dobrocźiwoſcźi ßwojeje cžety dźakowacź, njebych ßo droho kamjenja, kotryž ßym we waß namakał, na žane waſchnje wſdał.“

Runjež bě ju jeje sboże ſamyliko a ju bjes rěcże ſcźiniko, ſyboleſche ßo tola jeho wotblyſchcź na jeje milym wobliczu.

„Hahaha! Potajkim też ty, wujo Jurjo?“ ſ wohidnym ßmjecźom na dobo hlóß ſawoka. Herta ßo wuſtróżena ſatorże. Jurij pak ju ſa ruku wſa a ſtłóczi ju ſ waha do prědka. Myleŕ bě Jakub, kotryž bě dawno wobeju pytnył a nětkole ſe ſady kerkow, w kotrychž bě ßo dotal khował, wuſtupił.

„Po tutej woßebnej ſtronje tebje hiſchcże ſnał njejßym“, Jakub pokracźowaſche, kotrehož kaž kryda blěde wobliczo jeho poßměwanje jako něichto druhe pſchewodźeſche. „Cžeta Karolina ma ſe ßwojimi towarſchnizomi njesboże. Napoßledku budu dyrbjecź do hłowneho měſta jěcź, ſo bych ji druhu młodu knjeni wobſtarał; by-li ßo knjeżna Herta ſaßo na tebje wobcźežowała.“

„Dwěluju, hacź budże ßo ta ßłużba ſ nowa wobßadźicź dyrbjecź“, Jurij ſ twjerdym pokojom wotmolwi, „pſchetož knjeżna Herta ßebi też jako moja pſchichodna mandźelſka tuto měſtno wſacź njeda, ſo by njesbožownej cžecże nężna towarſchniza njebyła. S tym budże tuto měſtno ſ dobom nanajlěpje pſched dalſchimi pſcheměnjenjemi ſchkitane.“

Jurij ßo ſe ßwojim wěſchcźenjom, ſo cžeta jeho wotmyßlenje ſa dobre ſpósnaje, njebě mylił. Hižom dawno bě ßebi pſchała, ſo by ßwojeho wuja a ſchoßarja sbožownje woženjeneho wědźała, a jeho wuſwolenju wona doſpołnje pſchihłoßowaſche, pſchetož, hacźrunje bě Herta hakle krótki cžaß na rózowym dworje pſchebywała, bě cžeta tola doſcź ſkładnoſcże měła, jeje wubjerne ßamownoſcże wobkedźbowacź. Kwaß mějeſche ſa něichto njedźel bycź, mjes tym mějeſche ßo jeho njewjeſta ſhromadnje ſ ryczerkubleŕſkej knjenju ſe ßußodſtwa, kotraž bě ſ cžetu ſpſchecźelena, na pucźowanje do Schwajzarſkeje podacź.

Jakub wjedźeſche tak dołho ßwoje ſnutskowne pohiby pod měrnjwym ſwjerchom ſkhowacź. Ale w nim ßo płody žarliwoſcże warjachu. Hiſchcże ženje ßo jemu njebě žana holza tak ſpodobała, kaž Herta. Tola ſo budźiſche ßo khutnje wo nju ſamołwjał, na to bě pſchejara mudry. Wón jenicźki wjedźeſche, ſchtó bě Hercźina macź; wón bě pſchitomny, a widźeſche, kak nimo měry rosbudźena cžeta bu, hdyž ßo jeno ßame mjeno Hany Kamjeńſkeje pſched njeju wupraji. Mjes woběmaj dyrbjeſche njeſahojomna roskora wobſtacź. Wón wjedźeſche, kak ßwojeje hłowy cžeta je a ſo by ſe ženitwu ſ dźowku ſaſtorczeneje Jurij ſ cžetu doſpołnje rospadnył a ſ tym wſchě ßwoje nadźije ſnicźił. Hdyž chzyſche Jakub wobhladniwje ſhonicź ſpytacź, cžeho dla bě pſchecźiwo ßwojej nětduſchej pſchecźelnizy tak njeſjednajomnje ſmyßlena, jemu hiſchcże wótriſcho ſakaſa, ſo mjeno Hany Kamjeńſkeje ženje ſaßo wupraji cź njeßmě.

Wótry poměr ßo potajkim niczo pſcheměnił njebě, a hdy by cžeta junu prjedy abo poſdźiſcho do teho pſchiſchła, do kajkeje pſchecźiwneje ženitwy je njewjedźo pſchiſwolika, dyrbjachu wſchě te ſcźěhwki, kotrychž bě ßo Jakub ſ tajkeho ſwjaſka ßwoje dla bojał, na Jakubowu hłowu padnycź. Njech bychu ſcźěhwki też mjenje bóle njesbožownje wupadnyke, wuwoſtacź tola njemóżeſche, ſo byſchtej ßo Jurij a cžeta dale ſmjeßkoj, a na to Jakub nadźiju twarjeſche. Wón jeno na to ßebi myßleſche a dźěłaſche, ßlepu wobßedźerku dwora do ßwojeje mozy doſtacź, ſo mohł na rózowym dworje ßwobodnje cžinicź a wobkhadźecź a ſo mohł ßo ßwojim njeſahuſdźenym nałhilnoſcźam k wojowanju žiwjenja po ßwojim ſpodobanju podawacź. To jeho hižom dawno mjelczo mjerſaſche, ſo bě ßo jeho pſchichodny namrěwk tak jara pomjeńſchił; cžim bóle witane bě tutemu cžłowjekej bjes wutroby a ßwědomnja njesboże było, kotrež by jeho wuja, kiž mějeſche ſ nim ßobu herbowacź, ſ jeho cžetu krucże rosdwojiko. Jakub widźeſche, ſo tajke ſaſchmjatanje pſchińdże a ſ dobom ßo wot teho nadźijeſche, ſo budże ßo na ßwojim sbožownjſchim ßobuwojowanju móz wjecźicź, kotrehož wot jeho ßluba runje tak kaž jeho njewjeſtu hidźeſche. Tu khwilu Jakub niczo ſprawniſcho cžinicź njemóżeſche, hacź wſchemu hicź dacź a pſchichodny wokomik k ſkutkowanju wocżakacź.

Hercźinej ſtarſchej w kupjelach Baltiſkeho Morja pſchebywaſchtaj, tu jeju Jurjowe pißomne ſamołwjenje wo ruku jeju dźowki pſcheſkapi. Hana drje ßo nad sbožom ßwojeje dźowki ſwjeßeli, ale ju boleſche, ſo w Jurjowym liſcże na nětduſche pſchecźelne poměry mjes jeho cžetu a mjes macźerje jeho njewjeſtu ani ſe ßłowczkom ſpomnjene njebě. Moja cžeta ßo wam a waſchemu knjeſej mandźelſkemu najſdwórliwiſcho porucza, Jurij pißaſche. S tuteje ſymneje formalnoſcże Hana ſ nowa ſpósna, ſo Karolina ßwojej pſchecźelniży jeje ženitwy dla wobacź nochże. Duž dyrbjeſche ßo Hana ſpokojicź, ſo wjedźeſche, ſo je jeje dźowka derje wobſtarana, a dyrbjeſche to ſa zyle woßebitu wěz ßama ſa ßo měcź, ſ kotrejž prjedyſche poměry niczo cžinicź njemójachu. Na tuto hórke waſchnje wěſo ſaßo wjazy naſhonjenja wo žiwjenju a wo cžłowjekach naby, ale wſchě jeje hanjenje ßo ſhubi a na te měſto cžucże wjeßekeje dźakownoſcże ſaſtupi, hdyž na ßwojeho mandźelſkeho pohlada, kiž hladajzy wotkhorjeſche. Nichtó njebudźiſche w nim blědeho, wuſthnjeneho, wobożneho khoreho ſpósnał, kajkiž bě prjedy był; tak ſpodźiwnje běchu jeho mórſke kupjele poßylnike. Wón bě ßwójbje a ßwojemu ſkutkowanju a powołanju ſaßo daty, a dokelž mějeſche ßamo ſa to, ſo ma ßo ſa tule ženje doſcź ważomnu dobrotu Karolinje dźakowacź, ji ſ wutroby wſchitko druhe woda.

W ßwojim wotmołwjazym pißmje Jurjej, w kotrymž ßwoje a nanowe pſchiſwolenje ſdźěli, ßo pſchipokaſanych mjeſow dźerżeſche a ſ niczim na ßwój prjedawſchi poměr k cžecże Karolinje njepokaſa, ſ kotrejž mějeſche pſchichodnje jeje dźěczo ſe ſwjaſkom pſchiwuſniſtwa ſjednocźene bycź. Něſchto njedźel poſdźiſcho ſtarſchej pſcheproſchenje na kwaß doſtaſchtaj. Hana mějeſche to jeno ſa formalnu wěz, kotrejž ßo ſminycź njemózachu, a budźiſche rada wotpowěła, ſo by Karolinje pſchecźiwnoſcże woßobinſkeho ſetkanja ſalutowała; ale Hercźinym hnujozym próſtwam, kiž bě liſt pſchipołożiła, ßwojeje macźerſkeje wutroby ſamknycź njemóżeſche. Nochzyſche na tutym ważnym dnju wotßalena woſtacź, chzyſche ßwojemu dźěſczu njewjeſcźinſki wěnz na hłowu położicź, a potom chzyſche ßo hnydom ſaßo poniżnje naſdala dźerżecź. Dokelž jeje mandźelſki hiſchcże dowupjelnjazu kuru cžinjeſche, kotruž pſchetorhnycź njemóżeſche, pucźowaſche ßama, pſchetož wón jeje wothladanja wjazy njetrjebaſche. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Pſchi 200lětnym jubileju pěſcheho regimenta cžiško 103, kotryž ßo lětża 19., 20. a 21. junija wotměje, ßo něhdże 5000 něhduſchich wojakow wobdźěli, kotſiž ßu w nim ßłużili.

— (Manevry.) Saſkſaj armeekorpſaj ſmějetaj 20. a 21. ſeptembra napſchecźo ßebi w Miſchnanſkich a Freibergſkich ſtronach manevry. Roskaſowarſtwo nad nimaj ſakſko-meiningſki herbſki prynz, generalny inſpektor 2. wójſkoweje inſpekzije pſchewoſmje.

— (Nowa měſtowa droha.) Sa drohu, kotraž ma ßo mjes žitnymi wikami a Hoſchiz haßu natwaricź, ßu měſchcźanſzy ſaſtupjerjo ſchtwórtk twarſki ſakoń, ſa nju namjetowany, pſchijeli.

— (Straſchne woparjenje.) Hižo wjele njesboża je ßo ſ tym ſtako, ſo njenaſhoniczi ludźo wodu w ſacźinjenych wohrjewanſkich bleſchach hrěja. S naſtatej paru tajke bleſche rosbuchnu a potom wſchelaku ſchkodu a njesboże nacźinjeja. Tak bě też tele dny dźowka tudomneho hoſcźenzarja Droſchütza, kotraž chzyſche ſe ßanjemi wotjěcź, ſamknjenu metallowu wohrjewanſku bleſchu na pjezak ſtajiła, ſo by ju potom do ßanjow donjeßła. Tu bleſcha rosbuchny a horza woda holzynej wobej noſy tak ſtraſchnje wopari, ſo dyrbjeſche ßo lěkaŕ na pomoz ſawołacź.

— Měrz je nowu ſymu a wulki ßněh pſchinjeßł. Ssněh, kotryž bě ßo póndźelu a wutoru naſchoł, bě ſ měſtnami pucże wyßoko ſawěł, ſo bě na khwilu wobkhad ſa woſy a ßanje na nich ſaſtajeny. Wobydlerjo wßow pſchi dróhach, kotſiž dyrbjachu ßněh wußypowacź, mějachu teho dla cžežke dźěło. Ani ſchěſcź koni njeſamochu ßněhowy pluh pſches ßepje pſchecźahnycź, ludźo dyrbjachu ſ łopaczemi na pomoz pſchińcź a płuhej dźěło połóżicź. Po bokomaj dróhi je tu a tam ßněh muż wyßoko wußypany. Dokelž ßmy blisko k naléczu, ßo

wulkeje wody boja, jeli so by ſnĕh nahle rostał. Wyſchnoſcź teho dla wobydlerjow pſchi wodach na ſtrach powodźenja kedźbliwych cźini.

Też ſ wjele druhich ſtronow Europy powjeſcźe wo njeſwucźenej ſymje a wulkim ſnĕſy pſchikhadźeja. S wyſokich horow ſu ſo ſnĕhowe lawiny walake a twarjenja a ludźi ſaſypke. Jene wotdźĕlenje awſtriſkich khĕžorſkich tſĕlzow, ſ 25 muži a 6 offizĕrow wobſtejaze, je ſo we Valſunganaſkim dole ſ jenej lawinu ſaſypko. Sa ſaſypnjenymi wojakami 400 muži ryjachu a wſchitkich žiwych wurychu.

Pola Lienza ſrjedu dopołdnja jena lawina jedyn dom wottorhny a jedyn druhi ſatłócźi. Tſi woſoby ſu pſchi tym ſaſypnychu. Dwĕ ſtej ſu morwej wurywej. Jedyn dźewjecźĺĕtny hólz je hiſchcźe ſaſypnjeny.

W Italſkej, hdźež je druhe lĕta ſapoczatk mĕrza cźopke nałĕcźo, a hižo wſcho kcźeje, je lĕtſa hiſchcźe nimale wſchón kraj ſe ſnĕhom pſchikrył. W Toſſei je jena lawina ſu ſ horow waliwſchi 2 khĕži a 13 cźłowjekow ſaſypła. Wojazy ſu ſu ſaſypnjenym na pomoz póſłali.

W horatych Cźechach, w Schumawje, ſu ſu nĕkotre wſy do zyła ſawĕle a wot wobkhoda zyła wotſamknjene. Wjeſ Kapellen je ſe ſnĕhom mohł rjez pohrjebana; ſamo tſĕchi pod ſnĕhowym pſchikrywom leża. Póſtſki wobkhad je ſu ſaſtajicź dyrbjał, ſchule ſu ſu ſamkle. Dokelž ſu rĕki ſ krutej ſymu tołſto ſamjerſle, je ſtrach, ſo ſ nowa powodźenjenje naſtanje.

Też w Portugalſkej a Schpaniſtej wobydleŕſtwo pod njewſchĕdnej ſymu a ſnĕhom cźežko cźerpi.

W połnóznej Italſkej ſu hižo ſobotu wſchĕ ſ Awſtriſkeje pſchijĕdźoze żeleſniſke cźahi w ſnĕſy tcźazy woſtałe. Dokelž je ſu też telegraf pſchetorhnył, ſu wſchĕ powjeſcźe wuwoſtałe.

— (Wo pſchichodnym wjedrje.) Na nowy tydźeń ſu, kaž wjedrowuſtojni wĕſchcźa, ſkónczńje ſcźopli. Ssrjedź mĕſaza ſu do ſnĕha a do deſchcźa da. Wokoło 19. mĕrza ſu ſymſke njewjedro wocźakuje. Potom drje ſu wjedro ſmĕrvuje, tola njewobſtajne woſtanje. Na kónzu mĕſaza ſu wuwjedri. Kaž w mĕrzu budźe ſu też w haprleji wjedro huſto pſchemĕnjecź. Meja budźe deſchcźowata a hakle na kónzu ſu wjedro ſtaji. Junij budźe ſ wopŕĕdka deſchcźikojtny, khłódny a wĕtſikojtny. W tſecźej tſecźinje mĕſaza ſu ſcźopli a ſtłónczńe wjedro dlĕjſchi cźaſ wutraje. Hakle na kónzu ſu ſaſo do deſchcźika da.

S **Njeſwacźidła.** Naſcha „Jutrnica“ ſańdźenu njedźelu ſwoju druhu — wulzy ſajimawu — ſhromadźiſnu wotmĕ. Knj. Kral cźitaſche wuſtawki paragraf po paragrafje a roſtołowaſche jednotliwe dypki, k cźemuž też druſy rĕcźachu. Tak ſu mjes druhim też do wuſtawkow pſchija, ſo ſu wob lĕto też dwĕ ſwójbnej ſhromadźiſnje wotmĕwatej (tu maja też żony a wotroſcźene dźĕcźi pſchiſtup) a ſo móża ſu mĕſacźne ſhromadźiſny po poſtajenju pſchedſtydy też druhdy we wokolnych wſach wotdźerżecź. Ssobuſtaw towarſtwa móże kóždy ſnajmjeńſcha 18 lĕt ſtary, wſchĕ zyrkwinſke a ſtatne prawa wużiwazy Sserb bycź. Potom ſu k. farař Waktar ſłowa jimaſche a rĕcźeſche wo ſchiżu a ſchiżach. Na Njeſwacźilſkim farſkim dworje je k. rĕcźnik jedyn biſkopſki ſchiż ſ pſchileżnoſcźu namakany wurycź dał. Kajke wuhlady do ſady, do ſtawiſnow tudyſcheho Sserbſtwa a jeho wojowanja huſto doſcź ſ pſcheradu (Gero) a falſchnoſcźu — nam poſkicźa tutón ſchiż! Knjes rĕcźnik wjedźeſche poſłuchardow w duchu pod ſchiż na rowje naſcheho pĕſnjerja Domaſchki, ſyna Njeſwadliſkeje woſady, dale pod ſchiżej nad rowomaj pĕſnjerki Mile Imiſchoweje rodź. Pſulez a naſcheho Imiſcha. Schiż pak njeje jenoż ſnamjo bĕdy, nĕ też dobycźa. Njech je też nam Sserbam ſwjaty ſchiż naſcheho Sbóżnika ſnamjo nadźije a dobycźa! Do ſwojeho pſchednoſchka bĕſche k. farař kraſne kwĕtki ſwojeje poeſije ſapletł. — Na to wotmĕwachu ſu wólby. Pſchedſtydſtwo a wubjerk ſu jednomyſlnje wuſwoli, a to tucźi knjeża: Pſchedſtyda: Cźech ſ Lomſka; mĕſtopſchedſtyda: Krawz ſ Lomſka; ſapiſowař: Skop ſ Njeſwacźidła; pokładnik: Piwarz ſ Wĕtrowa; knihownik: Helaſ ſ Njeſwacźidła; wubjerkownizy: Fähla ſ Noweho Luſchcźa, Lukaſch ſe Scheſchowa, Miſchnaŕ ſ Krónźy, Nowak ſ Hory, Bartko ſ Njeſwacźidła, Nowotny ſ Liſcheje Hory. — Knjeſej, kotryž je ſu prózował wo ſałoženje towarſtwa, ſu wunjeſy tſikrócźna ſława. Tow. „Cźornobóh“ ſ Drjeźdźan bĕ dlĕſchi liſt ſe wſchelakimi pokiwami póſłało, tehorunja k. prof. dr. Muka. Do noweje knihownje jedyn knjes ſbĕrku ſerbſkich ſpiſow dari. S hoſcźom bĕſchtaj tu knjeſaj wucźeŕ Nawka ſ Radworja a ſekrekar Delni ſ Draždźan. — Pſchichodna ſhromadźiſna budźe 28. mĕrza. R.

S **Hodźija.** Jedyn prjedawſchi wucźomz tudomneje wukhowaŕnje, Max König, kotryž je w tu khwilu ſ wyſchſchim młynkom w młynje w Lohmenje, bĕ loni 12. novembra jeneho 13lĕtneho hólza ſe ſamſnym ſmjertnym ſtrachom ſ Wjaſońzy wucźahnył. Saſſki kral je teho dla Königej ſlĕbornu wukhowanſku medaillu ſpożcźił. Tale powjeſcź je w tudomnej wukhowaŕni wulke wjeſele ſbudźiła.

S **Minakała.** Naſchi hewak mĕrniwi wobydlerjo ſu ſo do khĕtreho njemĕra dali, a kaž ſo ſda, budźe na dobo kónz dołholĕtneho mĕra. To by jara wobžarowacź było, dokelž to njebyło ſa derjemĕcźe wobydlerjow ſpomożne. Wĕž, wo kotruž ſo jedna, ſu mnoſy ludźo wopak ſroſymili. Wyſchnoſcź je w lĕcźe 1900 pſched pſchepodacźom noweho ſchulſkeho doma wodu jeho ſtudnje ſa njekhmanu ſpóſnała. Loni je w tejle naležnoſcźi tjecźa reviſija była, na cźož je kralowſki podkrjeſny lĕkaŕ namjetował, ſo by ſo ſchula k knjeżemu wodowodej, kotrehož woda je jara rjana, pſchiſamkła. Wyſchnoſcź je na to ſchulſkemu pſchedſtejicźerſtwu poruczíła, w tejle wĕzy krocźele cźinicź a potom rosprawu podacź, hacź mohła ſo ſchula k temule wodowodej pſchiſamknycź. Wodowód pak hižo piches 100 lĕt leži a ſ dźĕla wón pod khĕżemi dże. Njedźiwajcy najwjetſcheho prózowanja rołoweho miſchtra knjejſtwo, kaž też gmejna, kotraž ma dwĕ wocźinjenej wódnej korcźe, druhdy w lĕcźu a też w ſymje żaneje wody ſ wodowoda njedoſtawa, dokelž ſu drjewjane roły ſ dźĕla ſhnike a ſatykane. Wjele wody ſo ſ rołow piſchcźi, a dokelž je wodźenje niſko położene, też we wulkej ſymje ſamjerſuje. Woda a cźiſchcź żórkow ſtej doſahazej. Knjejſtwu nicźo druhdźe njewubudźe, dyžli horni poſtronk natwaricź. Wone by wodźenje tak położiło, ſo by ſo nĕtkole abo poſdźiſcho zyła wjeſ a ſ njej nowa ſchula ſ wodu ſaſtarała, wobydlerjo dyrbjeli pak dźĕl twarſkich khóſtow njeſcź. Jeli ſo gmejna do teho njeſwoli, knjejſtwo wodźenje tunjoſcźe dla ſ wuſkimi rołami natwari, a poſdźiſcho, hdy by knjejſtwo pſchedało, njeby pſchiſamknjenje wjazy móżne było.

W ſhromadnym gmejninym poſkedźenju ſańdźeny ſchtwórtk bĕchu wobydlerjo wĕž wopak ſroſymili; myſlachu ſebi, ſo dyrbja ſo nuſowacź, nowy wodowód natwaricź. Knjejſtwo bĕ jeneho wĕzywuſtojneho póſłało, kotryž dyrbjeſche wo pſchiprawje a wo khóſtach roſjaſnjenje podacź. Nĕkotſi mĕnjachu, ſo by runje nĕtkole ſa tajkich, kotſiž wodu potrjebaju, ſkładny cźaſ był, dokelž by ſo wona ſamo hacź do khĕże tunjo położiła. Pſchi rozrĕcźowanju pak ſo ſwadźichu a mnoſy prajichu, ſo knjeżu żórkowu wodu njetrjebaju, dokelž maja ſami dobru wodu. A tola kóżdy wĕ, ſo ſu woda ſ waſchich ſtudnjow k płokanju ſ zyła njehodźi a ſ dźĕła też niz k warjenju. Hdy by knjejſtwo nowy wodowód natwariło a ſtaru gmejnje pſchewoſtajiło, mĕła gmejna lĕtnje 250 hriwnow wudawkow, tola njeby wĕſte było, ſo ſmĕje w kóżdym cźaſu wodu. Sa nowy wodowod mĕła gmejna 4000 hriwnow płacźicź. K tejle ſumje by wona 1000 hriwnow podpjery doſtała, tak ſo mĕła pſchi 40lĕtnym wotpłacźenju dołha lĕtnje 150 hriwnow ſapłacźicź. Na jene hoſpodarſtwo by lĕtnje nimale jena hriwna pſchiſchła. Schtóž by hacź do domu twaricź dał, by ſa meter wodowoda $2\frac{1}{2}$ hriwny ſapłacźił. Strowa woda ſa ſchulu budźe ſu wobſtaracź dyrbjecź, na kajke waſchnje, to je wſcho jene. Wĕž dyrbjała ſu pſchemyſlicź, a wina njeſmĕła ſu na jenotliwe woſoby ſtorcźicź.

S **Klĕtneho.** Njedawno je ſu w bliſkej wſy jedyn nózny ſtražnik pſchi ſamym ſpalił. Hdyž w korcźmje pola korcźmarjowoje polzy ſtejeſche, ſu jeho kożuch na khribjecźe wo ſaſmĕcźenu ſwĕcźku ſapali. Korcźmaŕ drje hnydom na njeho ſawoła: „Wy ſu palicźe!“ tola ſtražnik ſebi myſleſche, ſo jemu klubu rĕcźi, a ſu ani njewohladny. Hakle hdyž po khĕži dźĕſche a ſu kożuch hižo ſ płomjenjom paleſche, jemu na khribjecźe poczа horzo bycź. S pomozu jeneho wohenhaſcherja wón woheńcźk ſhaſcha.

S **Rynaŕnje.** Cźežko do njeſboża je tu ſrjedu rano $\frac{1}{2}2$ hodźin jedyn Draždźanſki pſchekupz, wĕſty Ebert, pſchiſchoł, hdyž wón ſ jenymi wotnajatymi Biſkopſkimi ſanjemi ſ Rynaŕnje do Wjaſońzy jĕdźeſche. Sdrĕmnywſchi bĕ pohoncź konja ſebi ſamemu pſchewoſtajił. Blisko reſtawrazije „ſchmrĕka“ ſu kóń na dobo ſpłóſchi. Wo jedyn ſchtom ſu wrjeſnywſchi ſu ſanje ſwrócźichu, tak ſo ſu pohoncź a pſchekupz po khĕtro nahłym brjoſy dele waliſchtaj. Pſchekupz ſebi pſchi tym prawe ramjo ſwiny a ſebi hłubuku ranu do ruki wuraſy, mjes tym ſo pohoncź, kotryž bĕ do tołſteho kożucha ſawalený, ſe ſtróżelemi woteńdźe.

S **Groſzenhaina.** 1. ſaſki huſarſki regiment „Kral Albert“ cźiſło 18 w Groſzenhainje budźe lĕtſa 17. a 18. haprleje ſwoje 175lĕtne wobſtacźe ſwjecźicź.

Přilopk.

* (Symna jĕſba.) 18lĕtny dźĕlacźeŕ Franz Werner ſe Ži-

tawy bě w Brnje na Morawje na dwórnischću do jeneho tworoweho wosa, kotryž bě polny toboka, soljeł a žo sodu tobakowych wałkow skhował, so by žo darmo do Žitawy dowjeł. Prjedy hač wós wotjědže, jón twjerdže samknychu, tak so jón Werner njemóžesche wopuschčić. W Jihlawje pschipadnje wós wočinichu a darmačka poł smjersnjeneho w nim nadeńdžechu. Wernerej swobjenej nosy sawobalichu a jeho potom do krajneje hojerne dowjesechu.

* (Palenje čěłkow.) W čěłkowej palerni w Kamjenizy (Chemnitz) je žo w februarje 63 čěłkow spaliło, mjes nimi bě 33 mužskich a 31 žónskich.

* (Wudrěwarja w Lipsku sažłapili.) Džěło njemějazy pschekupski pomoznik Gutichner w Lipsku tamnischemu piwarnskemu direktorej Naumannej list napiša, w kotrymž jemu a jeho žwójbnym se žmjercu hrožesche, jeli so njeby hač do njedźele wječora pola jeneho pjekarja 300 hriwnow sapołožił. Hdyž Gutschner s jenym hólzom po wjenjesy póžła a do bliskosće pjekarnje pschiń dže, jeho sajachu. Wón žo hnydom wusna. Wón je pjecza s nusu a njepschemyślenjom njeskutk skucził.

* (Se želesniskim cłahom žo rostorhak.) Na želesnizy mjes Wittgensdorfom a Hartmannsdorfom njedźelu rano cźěło něhdże dwazećilětneho muzskeho namakachu, kotrehož mjeno hischće njeznaja. Mužła žebi, so je žo wón na želesnizy na Hartmannsdorfskim sastanischću jabłudźił, a so je jeho s Limbacha jědźazy ludźazy cłah pschejeł.

* W Sarbrückenje je žo jedyn konjenz tamnischeho ulanskeho regimenta do cźista wotpalił. S 18 koni, kotrež w nim stejachu, je žo 10 spaliło. Ordonanza, kotraž nad konjenzom spasche, je žmjercź w płomjenjach namakała.

* (Na žankach jědźo žo sarasyła.) W Kitzingenje je jena 19lětna holza na žankach jědźo po naždypje dele sjeła a žebi schiju swinyła.

* (Ssmjercź w žněsy.) S portheinskeho kraja pišaja: Jeneho blidarskeho mischtra s Lüdenscheida, kotryž bě žo w žněhowym mjeczelu jabłudźił, žu blisko pscheđ městom smjersnjeneho namakali. — Jedyn džełacźer s Woidnaua bě žo, so by žo shrěł, na horze truski Seghüttskeho rudnika lehnył. Jeho zyle swuhleneho namakachu.

* (Morđarstwo.) Na knježim dworje w Lutolu w Delnjej Łužizy žu 16lětnu hospodarsku wučzobnizu w mlokowej pinzy s rosresnjenym krkom morwu namakali. Mordarja hač dotal hischcze njeznaja.

* (Rubježnik w pučzowanskim korbje.) Pjatk w nozy njesnaty muž na dwórnischću w Kundczinje cźežki pučzowanski korb na khowanje woteda. Hdyž korb do składownje pschinjesechu, želesniski žłužobni w nim podhladne soschrótowanje sažłyschachu. Korbowe wěko wotwodźewschi muža w nim namakachu. Tutón žo jako cźłowjek wupokasa, kotryž bě žo hakle psched dwěmaj njedźelomaj s jastwa puschčił. Najskerje je wón w nozy b.lletowu kašu wurubić chcył. Też džełacźerja, kotryž je korb na khowanje pschepodał, žu poldźischo wušlědźili.

* (Rjekowska žmjercź pjatnacźelětneho hólza.) S Kölna pišaja: W žušodnym Longrichu žo na žmukačzach jeździ žo tijo holzy na cźeńkim lodze pschepodnycho. Hdyž běchu žmjercźi blisko, žo jich jedyn 15lětny wučzobnik dohlada. Wón sa nimi skoczi a samó dweju s wody wusběhnycź, tola hdyž chzyšche tsećzeho wukhowacź, wón wošłabnywschi žo žam we wodze podnuri a w njej žmjercź namaka.

* (Cźežke njesboże pschi woženju na žankach.) W Ludwigshöhe w Hessenskej žo po tamnischej žanczej cźeri žobotu schesćzo offizěrojo artilleriskeho regimenta cźišło 25 na Bobsleighskich žankach wjesechu. Tele žanki běchu žo pschi woženju džeń prjedy na wschelake waschnje wobschkodźike. Tak bě žo na boku jene lěhadło wotlemiło a druhe žo wotpuschčiło. Sadni džěl žanjow bě khětro rosbity. Na njekhmanosću žankow jedyn pódla stejazy knjes offizěrow wurasnje kedźbliwych cźinjesche. Tijo s offizěrow žo hakle prěni krócź na žankach wjesechu. Na městnje, hdźež cźěr koło cźini, wjednik móz nad žankami shubi. Duž wone s naždypa dele sajědźechu a do jeneho schtoma sawadźichu. Pschi tym dragonski leutnant s Trott s Darmstadta tak njesbožownje padže, so na mjescze wumrje. Druzy pjeczo offizěrojo žu žo mjenje abo bóle cźežko wobschkodźili a dyrbjachu žo do hojerne dowjesicź.

* (W žněsy žo sabłudźił a wumrjeł.) Wučzeŕ Wobus s Hirschberga w Schlesyskej je sańdźeny tydźeń na Kerkonoschach (bodrskich horach) žmjercź namakał. Wón bě chzył se Sněžki do Melzerskeho dola dele hicź. Po pučzu pak je jeho wětr shrabnył a po nahłej horje dele cźišnył. Dźewjecź muži s Hirschbergskeho tšělzskeho regimenta a jedyn offizěr žu sa nim pytali, tola jeho njejžu namakali. Ssnadź snjesboženeho cźěło pod žněhom sawěte leži.

* (Na žanjowej jězbje do njesboža pschischoł.) Fabrikant Lindner w Großolbersdorfie s jenym pschecźelom w žanjach do Heinzebanki jědźeschе. Psched Heinzebankskim hoscźenzom žo konjej na dobo spłóschischtaj. Pohoncź žo khwilu žobu wlecźeschе a žo pschi tym wo jedyn schtom morżny. Wón žebi nop rosbi a hnydom wumrje. Snjesboženy bě hakle 26 lět stary a nan dweju makeju dźěsźow. Konjej dale cźerjeschtaj a žo hakle w Leuta sadźerżeschtaj.

* (Cźežke njesboże w podkopkach.) W podkopkach „Rumboldt“ pola Essena žo, hdyž žo schtyrjo hórnizy w jěsdnym korbje do hłubiny wjesechu, powjas rostorhny. Dwaj hórnikaj žu sarasyschtaj, jedyn tsećzi bórzy wumrje, hdyž jeho do hojerne pschiwjesechu, a schtwórty bjes nadźije leži.

* (Jěd w spowjednym khelichu.) W Leyrandže w Franzowskej je žo njewschědny njeskutk pichecźiwo tamnischemu fararjej Soulierej skucził. Słóstniska ruka je do žwjecźeneho wina arsenik a strychnin smješchała. Hdyž měschnik Božu mschu cźitajo wino pijesche, žo wón s wultimi bolescźemi na semju swjese. Haptykał rucze žrědki pschе sajědowcźenje wobstara, tola je duchowny hischcze pschezo w žmjertnym strasche.

* (Spodźiwne herbstwo) W Thaonje w Franzowskej žo dokelž bě žo wotnajeński cźaž sa rowowe městno minył, sbytki jeneho džełacźerja wuhrjebachu. Hdyž bě wón pscheđ 12 létami wumrjeł, žo powjedasche, so je žo sadużył. Pschi wuhrjebanju cźěła nětko dwazyczi 20frankowskich złotych (Louisdorow) a 35 džesacź frankowskich złotych namakachu, kotrež bě tón muž póžrjeł, so by jeho žwójba pjenjesy njedostała, dokelž bě žo wón roskorił. Do tehole spodźiwneho herbstwa žo nětko žynaj jemrjeteho džělitaj

* Satraschny žněhowy mjeczel žrjedu we Washingtonje sakhadźesche. Wobkhad w mejcze bě žo do zyła sastajił. Wot swonkowneho žwěta je wono zyle wotsamknjene. Też wobkhad po telefonje a telegrafie je žo pschetorhnył.

* Schpanjski kral we wokolnosći Sevilla se žwojim automobilom do jeneho schtoma sawadźi, dokelž bě žo spinadło słamało. Kral žo s wosa cźišny, tola žo jenož s lohka wobschkodźi.

* (Kradnjeny zyrkwiny swón) W Southwarku w jenym Londonskim městowym džělu, je žo s wulkeje zyrkwje wjetschi zyrkwiny swón kradnył! Swón, kotryž žo hižo 20 lět njewužiwa, s drutimi swonami hromadże w zyrkwinym wěžinym wjerschku wišasche. Schtwórtk žo zyrkwiny słužobnik dohlada, so tam wjazy njebě, hdyž do tamneho wěžineho džěła pschińdże. Hdże je swón, kotryž je khětro cźežki, wostał, njewjedža.

* (Njesbožowny wutsěł.) Młodostnaj žynaj zarowego generalneho adjutanta, barona Mayendorfa, běschtaj žo na kubło hrabje Schuwalowa pscheproszyłoj. W žanjach žo wjeso chzyšche jedyn s bratrow tsělbu pschepołožicź. Pschi tym žo s tsělby wutsěli. Wutsěł bratrej psches wutrobu džěsche a jeho hnydom mori.

* (Symske hubjenstwo w Messinje.) Njepschestawaze deschcze w Messinje pod stanami bydlazym ludźom žiwjenje cźiwilu cźinja. Sbožowni žu jenož cźi, kotrizy žmědża w želesniskich wosach w nozy pschebywacź. Hischcze sbožownischi žu sastojnizy, wojerski komando, polizistoja a samóžrcźi pschekupzy, kotrizy w barakach spja a kónz deschczow wočzakuja. Druhe wobydlerstwo je wschěm hrosnosćam wjedra bjes pomozy wudate. Wone pod wjetschimi stanami na rosmokanej semi lěha. Sslubjene baraki žo dla njedostatnjazeho drjewa njetwarja. Wscho hubjenstwo bě widźecź hdyž pjatk wječor nowy žylny podsemski stork wjele tyšaz wustróżenych Messinaskich wobydlerjow pschi wětrje a deschczu se stanow pod hołe njebjo wuhna. Dokelž wyschnosć njepomha, wschitzy nětko sa kralom wołaju. S tyšaz listami jeho prosscha, so by hischcze ras do Messiny pschischoł.

* (Wjelki fararja sežrake.) S Bukaresta w Rumunskej žo pische: Farar Bulutschtenskeje wosady, Konstantin Felia, bě na žanjach, do kotrychž běschtej dwaj konjej sapschehnjenaj, do žušodneje wožy k woprawjenju wotjěł. Na pučzu, jeho w lěsu wjelki nadpadnychu. Konjej žo spłóschischtaj a džiwje cźěkajo se žanjemi cźeknychtaj, mjes tym so žo farar se žanjow wjerchny a žo podarmo prózowasche, so by žo krejacźnych swěrjskow wobrół. Sahłódnjene wjelki fararja sežrachu a jenož nětkotre krachi drasty sbytne wostajichu.

* (Kak ma žo to wukładźicź?) Scźěhowazy podawk jedyn awstriski wojak s Herzegowiny powjedasche: „Běsche w lěcze . . . ., hdyž ras s połodnischeho lěhwa do města Mostara džěch. Blisko pschede mnu dwaj staraj muhamedanaj do teje žameje

strony dźěschtaj. Duž mózach jaßnje ßkyschecź, kak jedyn ſ njeju, hdyž runje jedyn wyschschi leutnant nimo naß k pokodnischemu lěhwu jěchasche, druhemu praji: „Runjeż je tónle kóń jara rjany, nochzyk jeho tola darmo měcź.“ Mje ßkowa stareho Turki ſajimowachu. Duž ßo jeho wopraſchach, ſ kajkej pschiczinu je tak rěczak. Wón mi wotmolwi: „Tónle brunaczk ſ bělym blakom na czole je pod ſkej hwěſdu na ßwět pschiſchok.“ Sso ſpodźiwajo ßo jeho wopraſchach, hacź někajke ſnamjo na konju widźi, kotreż by jeho k tajkemu prajenju pohnuło. „Ně“, wón wotmolwi, „ale my ſtari Turkojo hnydom k njeſbožu postajeneho konja ſpósnawamy, runjeż njemohli rjez, ſ kajkej pschiczinu.“

Dalsche wukoženje nochzyſche Turka dacź a ja ſkoro zyle na tón podawk ſabuch.

Tola njejabzy ßo na ßkowa stareho Turki dopomnich, hdyž pschi manevrach w Nevežinju ſpomnjeny wyschschi leutnant na bělym dnju mohł rjez ſ jaßneho njebja ſ błyſkom hromadźe ſ konjom poraženy morwy k ſemi padźe. Tehdy je ßo w nowinach wjele wo tym pißało. Ja jako wocźity ßwědk chzu ſ krótka k temu pschiſpomnicź: Manever bě ßo wotpiſkał a wſchitzy offizěrojo ßo na kopje Bugowizy k rosręczenju ſhromadźichu, jako jedyn ſ poßlednich major X. ſe ßwojim adjutantom Y. pschijěcha. Njebjo bě nimale bjesmróczne, jenož ßwětłoſchěra mhła nad krajinu leżeſche. Na dobo ßo ſabłyſkny, mózny błyſk ſ njebja ßapny, a deſchcź ßo ſ tołſtymi krepjelemi dźěſche; tola hnydom po tym ßo ſaßo wujaßni a ßwětłe ßłónzo na žałoßny wobras cźłowiſkeje hubjenoſcze ßwěcźeſche. Něhdźe 30 woßobow, offizěrojo a podoffizěrojo, a někotre konje pohłuſchene na hórzy leżachu. Hnydom po lěkarjow a noßydła a wosy póßłachu. Pschi bliźſchim roshładanju ßo pokaſa, ſo bě błyſk mjenowaneho wyſchſcheho leutnanta do hłowy dyrił, ſo bě pruha zyłe hornje cźěło pschejěła a ſo bě potom po konjowym khribjecze na woteżku pscheſchła, ſ wotkal bě na wuſdu konja, na kotrymž bě major jěchał, pscheſkoczika. Konjomaj bě ßo grat w khlamje roſeſchkrěł — wonaj njeběſchtaj wjazy žiwaj. Se wſchěch pohłuſchenych ludźi ßo wſchitzy ſhrabachu, jenož wyſchſchi leutnant bě morwy.“

* (Dawk ſa njeżenjenzow w Bołharſkej.) Bołharſki ßejm je wobſamknył, njeżenjenzam, kotſiž ßu 30. lěto pschekrocźili, lětnje 10 frankow wucźinjazy dawk napołożicź. Se wſchelakimi gmejnſkimi pschiražkami ßo nowy dawk ſ městnami na 16 frankow powyſchi.

* (300 ludźi ßo ſpaliło.) W Dźiwadle w Flores Acapulco, w rjanym měſcze Guerrerowſkeje provinzy w Mexiku w dźiwadle woheń wudyri. K cześći gouverneura ßo ßwjedźeńſke pschedſtajenje wotbywaſche. Wokoło 9 hodźin ßo kinematografiſke wobrazy pokaſowachu. Pschi tym w drjewjanym twarjenju ſ elektriſkim krótkim ſamknjenjom woheń naſta. Płomjenja ßo ſatraſchnje ſkoku rosſchěrichu. Dźiwadło mějeſche tſi wuſke wnkhody, k kotrymž ßo wuſtróżeni pschihladowarjo cźiſchczachu. Wjele woßobow ßo ſatepta a ſamjecźe. Druſy ßo do wohnja ſtorczichu a w nim kónz wſachu. Hacź dotal ßu 283 cźełow namakali. Mjes morwymi je wjele ßwójbnych nanow, kotſiž ßwoju żonu a njeſaſtarane dźěcźi ſawoſtajeja.

* (Semjerżenje.) W Małej Aſiſkej ßu pola Phokaeo dwanacźe ßylnych podſeńſkich ſtorkow ſacźuli. Njedźiwajzy wulkeje ſymy wuſtróżeni ludźo ſ domow cźeknychu a pod hołym njebjom bydła. — W Maſramje pola Nazaretha ßu ßo po ſliwkowym deſchczu twarjenja ſaßypke. Něhdźe 150 wobydlerjow je ßo pod roſpadankami pohrjebało.

* (Wot hobrſkeho hada pożrjety.) Wurjadne njeſboże je ßo po powjeſcźi němſko-rańſchoafriſkich nowin pſched někotrymi njedźelemi w Mgata podał. Po tamniſchim waſchnju bě jedyn cźornoch na ßwojim polu ßwojim pschecźelam ujerjad wnpłecź dał. Tucźi ſa to pjenjeſy njedoſtachu, tola mózachu ßo město teho piwa napicź. Jedyn tychle pschecźelow na ßylnje ſaroſcźenym poln hobrſkeho hada wußłędźi, kotryż w lěnim měrje leżeſche. Wón, każ wſchitzy tamniſchi cźornoſchi hadźaze mjaßo jako khłóſchcźenku rad jě, ßwojim towarſchcham wo ßwojim wußłébźenju niczo njerjekny a też kruch pola, hdźež had leżeſche, njewuplětn woſtaji. Wokoło wjecźora ßo naptwſchi, ßo wón khětro na hada ſkhróbli. S kijom wón hada ſaraſycź ſpyta. Tutón pak muża wobwi a jeho ſpóżera.

* Rubjeżne mordarſtwo je jena 17lětna holza w Charlottenburgu ſpytała. Do ßadowych klamow wikowarki Jahnoweje ſchwalcża Margaretha Behnkez pschińdźe. Hdyž Jahnowa apfelſiny, kotreż holza żadaſche, wubèraſche, ju ta ſ hamorom do ſpanja dyri. Na kſchicżenje nadpadnjeneje żony ludźo pschiběżachu, kotſiž holzu ſaßłapichu, hdyž chzyſche wona runje klamowy pjenjeżny kaſchcź wurubicź. Rubjeżnizu ßu poliziji pschepodali.

Wußudźenja.

Ławniſki ßud. Dla pschestupjenja rejwanſkeho regulativa bě Budyſke hamtſke hejtmanſtwo pschedßydźe kołojěſdneho towarſtwa „Kondora“ w Margarecźinej Hěcźe, maſchinſkemu wjednikej Auguſtej Hermannej Wiſchi tam, 30 hriwnow khoſtanja abo 3 dny arresta napołożiło. Towarſtwo bě 31. dezembra 1908 wjecźor ſwjeßelenje we Wulkodubrawſkim hoſcźenzu wotmęło, kotreż bě hamtſke hejtmanſtwo jako njeſjawne hacź do 12 hodźin w nozu dowoliło. Na ſwjeßelenje běchu też hoſcźo pscheproſcheni, kotrymž ßo runje każ ßobuſtawam pißane papjerjane cźapki rosdawachu. Hoſcźo ßo ſ dobrowólnymi darami wotrunachu a wſcho hromadźe 14 hriwnow 80 np. ſkładowachu. Po měnjenju hamtſkeho hejtmanſtwa ſwjeßelenje ſ tym kharakter ſjawneho ſwjeßelenja doſta. Też ławniſki ßud, kotremuż bě Wicha wěz k rosßudźenju pschepodał, bě teho ßameho měnjenja a Wichu k 20 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k arreſtej na tſi dny ſaßudźi.

✕ Hižo khoſtany 25lětny dźěłacźeŕ Jan Moritz Lehmann w Małych Debßezach a 33lětny fabritſki dźěłacźeŕ Klammert w Lejnje měješchtaj ßo dla ſhromadneho paduſchſtwa, pocźeżnje pschekhowanja dla ſamolwicź. Loni 10. oktobra bě Lehmann ſ hata piwarza Rycźerja w Mniſchońzu někotre mjeńſche kharpy kradnył, kotreż wón Klammertej, pschi kradnjenju pschitomnemu, dari. Tón ßamy dźeń Lehmann hat żiwnoſcźerja Hofmanna w Sołóſku wotpuſchcźi a ſ njeho něhdźe 20 wjetſchich kharpow wſa, kotreż Klammert ſ dźěła na městnje ßamym ſareja. Lehmann ma 3 njedźele, Klammert dwě njedźeli 2 dnjej jaſtwa wotßudźecź.

✕ Hdyž ßo Weiſerez khěża na żitnej haßy w Budyſchinje paleſche, chzyſche ßo hižo khoſtany dźěłacźeŕ J. A. Heida ſe Židowa pisches ſtražniſki rjecźas njedźiwajzy ſakaſnje poliziſtow Simona a Junkera pschedrěcź. Hdyž dyrbjeſche jeho Junker dla ſeſnacźa jeho mjena na polizajiſku ſtražu dowjeſcź, ßo Heida ſpjecźowaſche. Pódla teho Heidu winowachu, ſo je loni 27. novembra w ſahrodźe Pětſchkez deſtillazije jedyn kožuch, kotryż bě cźěbła Riedel ßwojemu nanej bjes prawa wſak, ſa 3 hriwny kupił a ſ tym pschekhowanje ſkucźił. Heidu dla pschestupjenja woheńhaſcherſkeho porjada k arreſtej na 1 tydźeń a dla ſpjecźiwoſcźe a pschekhowanja k jaſtwu na 2 njedźele ſaßudźichu.

Khoſtanſka komora. Njekaſanſtwa dla běſchtaj 40lětny fabrikaŕ Jan Branźko, njedowoleneho honjenja dla ras khoſtany, a jeho 28lětna pschirodna dźowka, hoſpoſa Marja Natuſchkez, w tu khwilu we Łupoji bydlazaj, wobſkorżenaj. Jeju winowachu, ſo ſtaj ſe ßobu płażnje wobkhadźałoj. Branźkowa żona, kotraż je 24 lět ſtarſcha hacź jejny muż, bě Natuſchkez ßobu do mandźelſtwa pschinjeßka. Po něcźim Natuſchkez ſchtyri njemandźelſke dźěcźi porodźi. To ludźom nadpadowaſche, dokelż wona na reje njechodźeſche a ſ mużſkimi njewobkhadźeſche. Sa prěnje tſi dźěcźi njemóżeſche wona żaneho nana mjenowacź, ſa nana ſchtwórteho dźěſcźa wona ßwojeho pschirodneho nana wudawaſche. To bě wona najprjedy ßwojemu bratrej a poſdźiſcho też żandarmej prajika. Wone powjedaſche, ſo je jej pschirodny nan hroſył, ſo ju ſaraſy, jeli ſo by jeho pſcheradźiła. Branźkowa żona bě jenej ßwědkowej rjekła, ſo je ju jejny muż prjecź honił, ſo mohł ſ jejnej dźowku ßam hromadźe bycź. Branźka k jaſtwu na 6 měßazow, Natuſchkez na 2 měßazaj ſaßudźichu.

✕ Loni w lěcźu běchu tudomneho khěżerja a friſeura A. Strehlku dla jeneho paduſchſtwa, w hoſcźenzu „jandźela“ ſtucźeneho, k jaſtwu na jedyn tydźeń ſaßudźili. Tónle podawk tehdy w Budyſchinje wulkej wocźi cźinjeſche. Strehlka je ßo pschecźiwo wußudej ſe wſchěmi ßrědkami wobarał, tola njeje żaneho wuſpěcha dozpił. Duž je pjecźa nětko ßwoje khoſtanje naſtupił. Nětko maja ßo hiſchcźe někotre ſtórżby dla ſkſchiwdźenja, tamneho podawka dla pschecźiwo Strehlzy podate, wußudźicź.

✕ Cźěßlu Pawoła Hendricha Davida ſ Rakez, hižo 6 krócź khoſtaneho, a hoſpodarſkeho pomoznika Auguſta Němza ſ Noweje Wßy bě ławniſki ßud cźělneho ſranjenja dla k 30 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 6 dnjow ſaßudźił, pódla teho bě David měßaz jaſtwa doſtał. Wonaj běſchtaj ßo loni pschi Rakecźanſkim naſymſkim hermanku w korcźmje ſe ſtakarjom Lorenzom pscheręcźałoj, do njeho ſ pjaſcźu biłoj a jeho k ſemi cźißkoj. Lorenzowy nan k ßwojemu ßynej na pomoż pschińdźe a jeho wußwobodźi. Na to David ſ jenej łatu Lorenzez nana na ruku pjerjeſche, ſo krwawa rana naſta. Saßudźenaj ßo pschecźiwo wußudej powołaſchtaj, tola njemějeſchtaj ſ tym psched druhej inſtanzu żaneho wuſpěcha.

Ernst Ullrich

na ſchuleŕſkej haßy 12

porucza

talerje, nikke a hłuboke, hižo po 9 np.,
talerje ſ zyblowym muſtrom, nikke a hłuboke, hižo po 15 np.,
porzlinowe ſchalki hižo po 5 np.,
łhoſejowe ſerwißy, 9dźĕlate, hižo po 3 mk.,
łhoſejowe ſerwißy, 5dźĕlate, hižo po 2 mk.,
ſchkleńczane talerje hižo po 9 np., 6 ſcht. po 45 np.,
reſtawraziſke ßudobje, kaž tež **kwaßne a ſtładnoſtne dary**
po jara tunich płaczišnach.

Ssudobje k ßwjedźenjam ſchtuku po 1 np. wupożcżuju.

Wſchĕ twory ßwojeje pſchedawańnje po jara tunich płaczišnach poruczam.

Schifrowa tſĕcha

m. po 1 mk. 80 np.,

ſ jendźelſkeho Schifra, kotryž je hižo na tſĕſche leżał, tunjo porucza

Auguſt Schumann,

kryjeŕ ſchifrowych tſĕchow w Budyſchinje.



Rowowe pomniki,
rowowe kamjenje a płaty

kóždeje druźiny, cżorne a pißane,
ſ **granita, ſyenita, marmora, kalka** a **pĕſkowza**
po modernſtkim waſchnju trajne dźĕłane po tunich płaczišnach poruczataj

E. Hantusch & Co.

Kamjenjowy rĕſak, tocżeŕnja a polěrowańnja.

Wulki ſkład a pſchedawańnja
w Budyſchinje na Labiſkej drózy 10.
Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.



Dobru

pſcheńczniu muku

pſchedawa

Khorla Kahrowe

pſchi žitnych wikach.

Drjewjane wobucże

póduſchuje

Otto Heber

na ßerbſkej haßy 9.

Pißańnja

ſa kupne, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wĕzy je wot nĕtka na

Moltkowej drózy cżo. 1

po 1 ſkhodże, hoſcżenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Mótaze dźaki

ßerbſke a nĕmſke

ßu dostacź

we wudawańni
Serb. Nowin.

Amol

— Karmelitſki duch —

pomha pſche iſchias, drjenje a podklócże, pſche bolenje ſubow, hłowy, khribjeta a żołdka,
w bleſchach po 60 np. a 1 mk.

Amolſka wota

pſche bolenje cżuwow (nerwow),
w pakcżikach po 60 np. a 1 mk.
(woboje ßo trjeba pola Jeho Sswjatoſcże bamża w japoſchtolſk. hrodach).

Dostacź pola

Měrſchez bratrow naßl.
(mějeczel Erich Winter)
— drogownja —
w Budyſchinje pſchi žitn. wikach 30.

Rjany

bĕły pĕſk

tež po wołach pſchedawa

ryczerkubło na Horje.

Drjewowa awkzija

na Kupjanſkim revĕrje.

Pónđzelu 8. měrza 1909 ma ßo
30 rm **twjerdych a 24** rm **mjehkich ſchcżĕpow,**
20 = = **a 400** = = **kuluchow,**
10 łhójnowych dołhich hromadow,
130 łhójnowych hałoſowych hromadow,
120 rm **łhójnowych pjeńkow**

ſa hnyoom hotowe pjenjeſy ſ wumĕnjenjemi, do awkzije woſſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźišna 1/2 10 hodźin w Komorowje.

Schtwórtk 11. měrza 1909 ma ßo
160 łhójnowych dołhich hromadow

pſchi ſtarej wowczeŕni ſkładżenych, ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźišna 1/2 10 hodźin pola Cżabranez w Jatſjobju.

Kupjanſke hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 9. měrza 1909 dopołdnja wot 11 hodźin ma ßo w **Delnjowujeſdźanſkim hajniſkim revĕrje** ſcżĕhowaze palne drjewo ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

8 rm **dubowych ſchcżĕpow,**
75 = **brĕſowych ſchcżĕpow,**
30 = **wólſchowych, lipowych a woßyzowych ſchcżĕpow,**
70 = **brĕſowych a mjehkich kuluchow.**

Shromadźišna w domje knjeſa ſchewſkeho miſchtra Ssykory w Delnim Wujeſdże. Drjewo w najwjetſchej bliſkoſcźi Delnjeho Wujeſda leži. Woßebje ßo na dobre wotwoženje na żeleſnjiſke ſaſtaniſchcżo kedźbliwe cżini.

W Manjowje, 1. měrza 1909.

Wyſchſche hajniſtwo.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 9. měrza dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo na dwórniſchcżu **we Wulkej Dubrawje**

125 loßow ſtejazeho tolſteho łhójnoweho drjewa

ſa twarſke drjewo ßo hodźazeho, ſ wumĕnjenjemi, prjedy woſſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźišna pola Paizez hoſcżenza we Wulkej Dubrawje.

Khorla Bukan.

Rjedozpite po dobroſcżi a praktiſkim wužiwanju je

MAGGI owe korjenjenje.

Stajnje na ſkładże we wſchĕch bleſchowych wulkoſcżach.

C. F. Dietrich na jerjowej haßy 3.

Kupne a druhe wucżinjenja,

liſcżiny wſcheje druźiny, próſtwowne pißma wo wobhnadźenje atd., **formindſke ſliczbowanja, dawkowe reklamazije, teſtamenty, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, ſehnawanje żadankow** atd., **kupowanje a pſchedawanje leżomnoſcżow, ſaradźenje hypothekow.**

J. & E. Koban, prawny burow
pſchi žitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rĕcżimoj tež ßerbſki. —

2 żeleſne khachle

ma tunjo na pſchedań

Alfred Vogel rukajzaŕ
na ſkonkownej lawſkej haßy 4.

Zuſe ſuby, porjedźenje, pſchedźĕłanje

hnydom a tunjo, tež ſubow, kotrež njejßym dźĕłał.

Woßebitoſcź: Doſpołne ſuby.

Dentiſt Max Flach

w Budyſchinje na theaterſkej haßy 6
pſchi žitnych wikach.

Khěża

ſ rjanej ſahrodu a 2 kórzomaj pola abo tež bjes pola a jena

zentrifuga

ſtej na pſchedań w Porſchizach cżišło 48.

Khěża

w Jeńkezach cżišło 27 ſe ſahrodu je tunjo na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w domje cżišło 19 tam.

Spěwarske,

ßerbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cźelazeje kože swjasane hižo po 6 hacź do 10 hr. ßu na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Pytam:

12000 mk. jako 2. hypotheku sady 22700 mk. kaßyneje hypotheki na burske kubło we wokolnoscźi Budyschina, 122 kórzow wulke, wopalna kaßa maßiwnych twarjenjow 20410 mk.

Hdyż ßo 5000 mk. hischcźe hacź do 1. haprleje sapłacźi, mózu wupożcźerjej hischcźe 100 mk. saruna=nja dacź.

Dale pytam

6000 mk. jako 1. hypotheku na 9 kórzow wulku żiwnoscź, wopalna kaßa 6770 mk.,

6000 mk. jako 2. hypotheku sady 7500 mk. kaßyneje hypotheki na kheżu, wopalna kaßa 21160 mk.

Wo dobrocźiwe posticźenje proßy

Max Frenzel

na Moltkowej drózy 1 po 1 skh.

Wobydlenje

w Estonej Borschczi

se ßadowej a ßadźeńskej sahrodu, hródźu atd. je 1. haprleje abo posdźischo na pschenajecźe. Dalsche je shonicź w Bronju cźo. 3.

Rjana żiwnoscź

se 17 kórzami 49 □prutami pola a łukow w Jaßońzy pola Njeßwacźidła je na pschedań. Wscho dalsche je shonicź pola **G. Smija** w Kukowje pola Pancźiz.

Rjane burske kubło

se starym hońtwinskim prawom, maßiwnymi twarjenjemi njedaloko Budyschina, s nehdźe 80 kórzami dobrych polow, s 20010 mk. wopalneje koßy je se żiwym a morwym inventarom płacźisny hódno na pschedań. Dalsche darmo wukasuje **Max Frenzel** na Moltkowej drózy 1 po 1 skhodom.

Ssucźelna jałojza

je na pschedań

w Dźěchorjezach cźo. 5.

Rjana ßylna

ßucźelna jałojza

je na pschedań we Łahowje cźo. 17.

Khwaćanske serbske towarstwo

změje, da-li Bóh, njedźelu za tydźeń **14. nalětnika** popołdnju w 4 hodźinach swoje posedźenje. Ze strony předsydstwa je přednošk wo wšelćiznach postajeny. Teho dla so wšě lube sobustawy najwutrobnišo přeprošuja. Tež hosćo su nam stajnje witani. **Předsydstwo.**

Dla pschepołożenja pschedawarnje do wjele wjetschich klamow na swonkownej lawsce haßy 17

dospołne wupschedawanje

lampow, domjazeje a kuchińskeje nadoby

po poniženych płacźisnach.

Arno Lehmann,

klampnarnja a installazisti wobkhod

na swonkownej lawsce haßy 28.

— Telefon 621. —

Brěcźku

Thüringskich jakronzowych jahodkow

— (jechiběrnowu brěcźku) —

saruczenu cźistu

wubjerny domjazy ßrědk pschi żołdkowym cźerpjenju, drjenju, wicźi, hämorrhoidach, pucherjowym cźerpjenju, hacźenju krě, woßebje k cźisćzenju krě a nalětnim lěkowanju porucza

krónska drogerija Arna Käppela

Telefon 676. **na seminarskej haßy 8.**

Pruhi s Bożeho ßwětła,

schpruchi a khěrluschowe schtucźki w pyschnych kaschćikach, jako dar k seleneniu schtwórtkej, ßu **we wudawarni Serbskich Nowin** dostacź.

Tsihwěsdowske tsěschne

zyhele rjanych njesachodnych barbow, **plestrowe klinkarske zyhele** s 8 hłowcźkami do pschejěsdow, hródźow, dworow atd., **żłobowe zyhele, porózne polne** a **dźerkate zyhele, schamottowe zyhele, murjerske zyhele** porucza:

Pawoł Arnold,

parna zyhelnicza w Tsjoch Hwěsdach

(Dreistern) pola Budyschina.

Schcźerkowe a pěskowe jamy. Telefon: Budyski hamt cźo. 11.

Měschćański kontor: w Budyschinje na Moltkowej drózy 31.

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu 7. měrca popołd. w 5 hodź. posedźenje. K. wučeŕ Schütza z Rachlowa jepřednošk dobroćiwje přilubił.

Na bohaty wopyt wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Hypotheki.

K 1. haprleji mataj na wěste hypotheki wupożcźicź: 6000 mk., 5000 mk., 4000 mk. a 3000 mk.

J. a E. Koban pschi żitnych wikach.

Hólza, kotruż chże

pjekarstwo

nawuknycź, pyta a na tydźeń hriwnu do móschnje dawa

A. Biesold, na bohatej haßy.

Krawskeho wucźobnika

k jutram abo posdźischo pyta

Otto Günther, krawski mischtr we Wósborku w Sakskej.

Sa swoju pschedawarnju kolonialnych tworow a zigarow k jutram

wucźobnika

pytam. **Jan Wenk**

na swonkownej lawsce haßy.

Pjekarskeho wucźobnika

k jutram pyta **August Stöba** na Lubijskej drózy 22.

Kucharki, swinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotrocźkow, ßrěnkow, rolnuch pohonczow, wolazych a dźełacźerske ßwojby pyta hnydom abo k jutram pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cźrijowni knjeza Heinr. Mohra.

Wustojnu

ßłużobnu holzu

k 1. haprleji pyta dr. **Rocherowa** w Budyschinje na bohatej haßy 271.

Porjadna

ßłużobna holza

niz młódscha dyźli 17 lět, kotraż móże derje ßerbski rěcźeć a by tež pschi pschedawanju pomhała, ßo k 1. haprleji do lohkeje ßłużby pyta.

B. Ullrichowa na schuleńskej haßy w pschedawarni porzlin. tworow.

K 1. haprleji wustojnu starschu

ßłużobnu holzu

s wulkej msdu pyta

Helena Hübnerowa

na hornczerskej haßy 36.

Ssłużobnu holzu

niz młódschu dyźli 16lětnu pyta twarska mischtrka **Göringowa** na Pauliskej drózy 31 po 2 skhod.

Mlokowa holza

s dobrymi wopißmami ßo bórzy do ßłużby pyta

na knjezi dwór w Delnjej Kinje.

(K temu cźißku pschiłoha.)

Pschiloha k cźišku 10 Serbskich Nowin.

Sobotu 6. měrza 1909.

Placźišny rěsneho słotu na Draždźanskich słótnych wikach.

1. měrza 1909.

Placźišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacź do 6 lět	39—42	75—78
awstriske	40—44	76—80
2. młode, mjaßne, njewukormjene, = starsche wukormjene	34—38	70—74
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	30—33	63—69
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	26—29	56—62
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosćе	37—40	69—72
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnosćе hacź do 7 lět	33—36	64—68
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	29—32	59—63
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	24—28	54—58
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosćе	37—40	69—72
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	32—36	64—68
3. ßnadnje pizowane	28—31	59—63
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	49—52	79—82
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	45—48	75—78
3. ßnadnje wuwite wot zyza	40—44	70—74
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacź do 1¼ léta	54—56	69—71
2. mjaßne	52—53	67—69
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	48—51	63—66

Placźišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšchinje:		W Budyšchinje. 27. februara 1909. wot hr.	wot np	hacź hr.	hacź np	W Lubiju. 4. měrza 1909 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pšeńeza	běła	—	—	—	—	10	50	11	—
"	žołta	—	—	—	—	10	—	10	70
" nowa		10	30	10	60				
Rožka		—	—	—	—	7	80	8	15
" nowa		8	—	8	13	—	—	—	—
Jeczmjeń	50 kilogr.	9	30	9	70	8	—	9	—
Wows nowy		8	40	8	80	8	—	8	70
Hróch		9	50	12	—	11	—	11	50
Woka		8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły		14	—	14	50	14	—	15	—
Hejduschka		19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny		2	20	2	50	2	20	2	50
Butra 1 kilogr.		2	50	2	60	2	40	2	50
Pšeńeczna muka 50 "		10	50	19	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "		9	50	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "		3	75	4	—	3	20	3	60
Ssloma 100 "		3	67	3	84	2	50	3	50
Proßata 732 schtuk, schtuka		9	—	25		—		—	
Pšeńeczne wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	5	75	6	50
Rjane wotruby		—	—	6	50	6	50	7	—
Pšeńeczny gris		—	—	6	75	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	7	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyšchinje pšeńeza (běła) wot — hr. — np. hacź — hr. — np., pšeńeza (žołta) wot 9 hr. 70 np. hacź 10 hr 05 np., rožka wot 7 hr. 90 np hacź 8 hr. 20 np., jeczmjeń wot 9 hr. 25 np. hacź 9 hr. 55 np, wows wot 8 hr. 05 np. hacź 8 hr. 10 np.

W Budyšchinje placźeschе: kórz pšeńeźy (běła) po 170 puntach — hr. — np hacź — hr. — np., žołta 10 hr. — np. hacź 10 hr. 15 np., nowa: 17 hr. 52np. hacź 18 hr. 04 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacź — hr. — np., nowa: 12 hr. 80 np. hacź 13 hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 13 hr 02 np hacź 13 hr. 58 np.

Wjeczne placźišny w Kamjencu.

4. měrza 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 90 np. hacź 8 hr 20 np., pšeńeza wot 10 hr. 50 np. hacź 10 hr. 80 np., jeczmjeń wot 8 hr. 50 np. hacź 9 hr. 50 np, wowß wot 8 hr. 50 np. hacź 8 hr. 90 np., jahły wot 14 hr. — np. hacź 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., ßyns 3 hr. 50 np., běrny 3 hr. — np., ßloma (100 kilogr.) 4 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacź 2 hr. 50 np.

Wjedro w Londonje 5. měrza: Jaßne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smjeje njedźelu Reminiscere rano w 7 hodź. farar Răda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

1. pokutny dźeń smjeje rano w 7 hodź. duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farar Răda ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje; tutón dźeń budźe kollekta sa snutskowne mißionstwo. — Tydźeńske sastojnske dźěła smjeje duchowny Tischer.

Křćenі:

W Michalskej zyrkwi: Arthur Erhard, Emila Maxa Wernera, składowego vizefeldwebla w Dobruschi, ß. — Richard Arthur, Jana Kroschka, cźěßle we Wurizach, ß. — Jan Kurt, njemandź. ß. w Dobruschi.

W katholskej zyrkwi: Johanna, Miklawscha Schustera, trichinyhladarja w Budyschinje, dź. — Zaezilija, Jakuba Cźórlicha, strażnika w Budyschinje, dź. — Erich, Pawoła Kühna, fabrikskeho wjednika w Biskopizach, ß.

Zemrjeći:

W Michalskej wotdźe: 23. februara: Antonia Marianna, Ernsta Marcźina Kinda, pomozneho wucźerja we Wulkim Wjelkowje, dź., 3 m. 24 d. — Martha Frida, Jana Khorle Tindera, żelesniskeho dźěłacźerja na Židowje, dź., 10 m. 26 d. — 26. Max Richard, Jana Augusta Nowaka, khěžerja a kopornikarja w Sslonej Borschcźi, ß., 9 m. 4 d. — Marja Bohotez, njebo Jana Scholty, khěžerja a skakarja w Delnjej Kinje, sawostajena wudowa w Budyschinje, 63 l. 4 m. 24 d. (khowana na Michalskim pohrjebnischcźu). — 1. měrza: Handrij Žurk, rentudostawak w Brěsowje, 71 l. 6 m. 2 d. († w Budyschinje, khowany na Michalskim pohrjebnischcźu).

W katholskej wotdźe: 26. februara: Johanna, Miklawscha Schustera, trichinyhladarja w Budyschinje, dź., 2 dnjej.

Zyrkwinske powjesćе s Hodźija.

Njedźelu Reminiscere smjeje rano ½8 hodźin duchowny Voigt němsku spowjednu wucźbu, ½9 hodźin farar Kschižan němske a w 10 hodź. ßerbske prědowanje. — Popoldnju w 2 hodź. budźe katechismußowa wucźba sa ßerbsku žónsku młodźinu.

Pokutny dźeń smjeje rano ½8 hodźin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodźin farar Kschižan ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Pšched zyrkwinymi durjemi budźe ßo kollekta sa snutskowne mißionstwo sběracź. — Popoldnju w 4 hodźinach budźe němska spowjedź.

Zyrkwinske powjesćе s Budestez.

Njedźelu Reminiscere smjeje duchowny Bojz rano ½8 hodźin ßerbsku spowjedź, farar Domaschka dopoldnja ½9 hodźin ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Pokutny dźeń smjeje duchowny Bójz rano ½8 hodźin ßerbsku spowjedź, farar Domaschka dopoldnja ½9 hodźin ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. Pšched zyrkwinymi durjemi budźe ßo kollekta sa snutskowne mißionstwo sběra. — Popoldnju w 5 hodź. smjeje duchowny Bójz němsku spowjedź.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na ßukelnskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske žórło

sa

njewjesczinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłuženje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowatnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene. Proschu, na mjenow khěžine čo. kedźbowacź!

Franz Marschner

cźaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczazow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje placźišny.**

Najtuńſche | Serbſke a němſke | płaćiſny!

ſpěwarſke knihi

w trajnych, jednorych a najwoßebniſchich ſwjaſkach,
nabožne wobraſy, hrónčka na ſćěnu,
wopomnjeńſke a natwarjaze knihi,
ſlotu dublowu pychu,
jako: **broſche, kſchiże, nawuſchnizy** atd.
konfirmaziſke, ſpowjedne
a **jutrowne kharty**
porucža

E. A. Wetzke

(mějeczel **Fritz Richter**)
knihiwjaſarnja
na bohatej haßy 17.

Najbohatſchi | wubjerk!

Na ßwój wulki ſkład
tſěſchneje papy, drjewoweho zementa, theera, asfalta, tſěſchnych tſchěſkow, kaž tež **ſchleſ. tonowych tſěſchnych zyhelow, bibraznych wopuſchow a tſěſchnych zyhelow ſe ſaſhibkom** a ventilaziju ſ najlěpſchich zyhelnčzow kedźbliwe čzinju a ßo pſchi potrjebje najnaležniſcho poručzam

F. W. Menzel

w Budyſchinje na hornčzerſkej haßy.

Kosaze kože,

howjaſu kožu,
wowčzu kožu,
wowčzu wolmu,
kaniklaze kože,
čzelaze kože,
kaž tež wſchě druhe kože po najwyſchſchich płaćiſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
a **pſchi žitnych wikach 11,**
napſchećza „ſkoteje hwězdy".

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßtužby
na ßukelniſkej haßy 34
piſarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wěży atd.
Rěčzi ßerbſki.
— Telefon čzißło 177. —
Pſcheßadźowanje ležomnoſćzow.

K wußnywej

poručzam
čzerwjeny dźeczel
ſaradellu,
hroch,
wowß,
nalětnu pſcheńzu
pſchipóſnateje ßytwy němſkeho ratarſkeho towarſtwa,
kaž tež
wſchě druhe
ßymjenja
po najtuniſchich płaćiſnach.

Paul Schulze nasl.

w Budyſchinje
na Hoſchiz haßy 9.

Wajſowe
modleŕſke knihi

ſ nowa pſchełożene
ßu po 80 np. dostacź

we wudawarni Serb. Nowin.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Bawłma je ßo ſaßo po płaćiſnje poniżiła, duž je mi mózno,

mužaze barchentowe koſchle,

barbu njepuſchćzateje twory, ſaßo hižo po **1 mk.,**

žonjaze koſchle

hižo po **90 np.,**

dźěćzaze koſchle

wſchěch wulkoſćzow najtuńſcho pſchedawacź.

Mój wulki ſkład

poßleſchćzowych zychow a wupjerkow,

hładkich čzerwjenych, roſa ßmužkatych a módrych po wſchěch płaćiſnach tunjo poručzam.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Otto Preuß mějeczel Khorla König

na žitnej haßy 4. w Budyſchinje **na žitnej haßy 4.**

Konfirmaziſke a pruhowanſke wobleczenja

w hobrſkim wubjerku a po ſpodźiwnje tunich płaćiſnach.

Konfirmandſke wobleczenja wot 7½ hač 26 mk.,
pruhowanſke wobleczenja wot 7 mk. hač 25 mk.,
konfirmandſke žaketty wot 3½ mk. hač 15 mk.

Po měrje ßo draſta w bjeſporuczným wuwjedźenju a w najkrótſchim čzaßu ſchije.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěšćki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 11. | Sobotu 13. měrca 1909. | Lětnik 68.

Swětne podawki.

Winowy sakoń

je ßo w kněžorstwowym ßejmje w druhim jednanju dowuradźił a po wobsamknjenjach komißije pschijał. Na to je ßo wobsamknjenje pschijało, po kotrymž ma ßo dwójne nakładowanje dawkow w gmejnach wotstronicź. —

Finanzna komißija kněžorstwoweho ßejma je wo nowym dawku na tobak jednała. Jedyn sastupjeŕ hospodarskeho sjednoczeństwa radźesche, tobakowy monopol sawjesćź, pschi čimž měła ßo wobßedźerjam fabrikow schkoda sarunacź. Jedyn poknomócznik swjasköweje rady roskładowasche, so měło ßo po swjerschnym wobličenju pschiwožne zło sa njewobdźełany tobak po dwójnym zentnarju na 210 hriwnow powyschicź, jeli so měł tobakowy dawk 70 hacź 80 milijonow wunjesćź. Monopol sa wokomik žanych pjenjes njepschinjeße. Banderolny dawk je najprawischi a sa ßrěnju a mału industriju najmjenje tłóčzaze poczeženje tobaka. Komißija ßo skónčnje rossudźi, wuradźenje wo tobakowym dawku wotstorčicź a sakoń podkomißiji pschipokasacź. Namjet jeneho nationalliberalneho sapóßłanza, so by ßo banderolny dawk hižo nětkole sačißnył, ßo s hłoßami nationalliberalnych, hospodarskeho sjednoczeństwa, ßwobodomyßlnych a sozialdemokratow wotpokasa.

Njepschestawajcy nowe dawkowe namjety pschikhadźeja, mjes druhim ßo dawk na kóčki namjetuje. Tobakowi interesentojo, sastupjerjo tobakowych towarstwow atd. njepschestawajcy komißijinstwy wobłěhuja.

Město wotpokasanych dawkow na nawěschtki, elektrizitetu a wina dyrbja ßo druhe dawki wumyßlicź. W kněžorstwowym ßejmje měnjo, so by ßo hodźiło, zło na khosej powyschicź a dawk na wuhlo sawjesćź.

Dźełanski czaß w pißarnjach a składownjach.

Komißija kněžorstwoweho ßejma sa pschemyßlowy porjad je sczěhowazemu namjetej zentrumskeje strony pschihłoßowała: W pißarnjach, kontorach a składownjach, kotreż k wotewrjenym pschedawarnjam njeßłuscheja, ßmědźa pomozniźy a wučobniźy najdłěje 9 hodźin wschědnje dźełacź. Po skónčenju wschědneho dźěła dyrbi ßo jim 12 hodźin njepschetorhnjeneho wotpočinka dacź. W dźěłanskim czaßu dyrbja pomozniźy a wučobniźy $1^1/_2$ hodźiny wobjedowanskeho czaßa dostacź. Hdyž dnjowe dźěło mjenje dyźli 8 hodźin traje, móže ßo wobjedowanska pschestawka na pol hodźiny pschikrótčicź. Wobłěto ßmě ßo na najwyschsche 40 dnjow dłěje dźěłacź. Mjena wučobnikow a pomoznikow, kotsiž ßo k pschesczaßnemu dźěłu bjeru, a też dny, na kotrychž ßo pschesches czaß dźěła, dyrbja ßo hnydom do jeneho sapißa sapißacź, kotryž ma ßo polizajskej wyschnosći a pschemyßlowym dohladowarjam po žadanju pschedpokóžicź.

Pruski krajny ßejm

je sakonjowy nacźisk, nastupazy pschidawk k wobydlenskemu sakonjej sa njepoßrědnych sastojnikow, a dale sakoń wo wotstronjenju gmejnskeho dawkowcho pschedprawa sastojnikow, njepscheměnjeny pschijał. Runje tak je ßejm k pschistawkej dokhodnemu a wudospołnjazemu dawkej pschihłoßował, kotryž dyrbi pjenjesy k połěpschenju mšy sastojnikow wunjesćź.

Awstriska khěžorstwowa rada

je ßo ßrjedu saßo seschła. Cźěsźy radikalni sapóßłanzy nowe ministerstwo s herjekanjom powitachu na njo wołajo, ßo wotcźahnyćź. Pschi njepschestawajcej harje ministerstwowy pschedßyda s Bienerth poßedźenje wotewri. Nowemu ministerstwu budźa ßo s wuwsaczom Polakow ßłowjanscy sapóßłanzy pschecźiwjecź. Sslowjenjo nimaju k nowemu ministerstwu dowěrjenja, dokelž w nim, hacź runje njeněmske wobydlerstwo w Awstriskej dwě tsecźinje wučinja, jenož schtyrjo Sslowjenjo ßedźa. Pschede wschěm ßu Czechojo, s njespokojom, kotsiž maja w nim jenož jeniczkeho sastupjerja w njewažnym sastojństwje. Też ßlubjenje knježerstwa, so chze wone knježerstwo měra a ßylneho sarjadnistwa bycź, maja Czechojo hacź dotal sa njedopjelnjene.

Sakroczenje ßwětneje mozy pschi wuswolenju bamža.

Pschi wuswolenju nětczischeho bamža je pjecza awstriske knježerstwo ßwoje žadanje k płaczíwosczi pschinjesćź chzyło. W sastojńskich nowinach Swjateho stoła „Acta Pontificis Maximi“ ßo tajkemu měschenju ßwětnych mozow do bamžoweje wólby se wschej rasnosczu napschecźiwo stupa. Bamž pschikasuje: „Sakasujemy wschitkim kardinalam a wschitkim druhim, kotsiž ßo pschi konklavje wobdźěleja, pod něka jkej samkowku wot něka jkejeżkuli ßwětoweje mozy poručnosćź pschijecź, něczeju wolu płaczíwu czinicź a byrnjež było to pod formu jednoreho pschecza. Chzemy, so by ßo tale sakasnja na wschě sakroczenja a saradźenja kajkehožkuli waschnja wupschesczeraka, s czimž ßwětowe mozy ßo do bamžoweje wólby tykacź spytaju. Kardinalojo njeßmědźa na žane waschnje na tykanje ßwětowych mozow do bamžoweje wólby dźiwacź, ale jenož Božu ßławu a lépsche zyrkwje we wočomaj měcź a ßwoje hłoßy na teho sjednoczicź, kotrehož maja sa najkhmańscheho, so mohł zyrkej na wužitne a wuspěschne waschnje wodźicź.

Demonstrazije w Awstriskej pschecźiwo Sserbiji.

W Opawje w němskich Czechach ßu ßo 11. měrza wulke demonstrazije pschecźiwo Sserbiji wotměke. 2000 woßobow s herzami, kotsiž Radezkowy marsch a druhe popularne pschespola piskachu, po městowych drohach cźahasche, wołajo: „Prjecź se Sserbiju!“ Někotsi pschipadnje pschitomni prusźy wojazy ßo se ßława wołanjom powitachu.

Wójnski strach na Balkanje

sda ßo nakhwilnje sarocźeny bycź. Po napominanju ruskeho knježerstwa je ßerbske knježerstwo wulkomozam wokolnik póßłało, w kotrymž praji, so ßama wot Awstriskeje žaneho sarunanja, ani politiskeho ani hospodarskeho nježada. Sserbija też nima myßle, Boßnije a Herzegowiny dla s Awstriskej wójnu sbudźicź, wona ma sa to, so je praschenje wo Boßniji a Herzegowinje europiske praschenje, a Sserbija ßo teho dla rossudźenju pschichodneje konferenzy europiskich wulkomozow podcźißnje.

Sserbija ßnadź ßo potajnje hischcźe pschezo nadźija, so ßo psches konferenzu wulkomozow jejne žadanja dopjelnja. Na konferenzy budźe jeniczźy Němska na stronu Awstriskej dźerżecź, Ruska, Jendźelska, Franzowska a Italska pak budźa Sserbiju podpjeracź. To je też s pschicźinu, so Awstriska konferenzu wobeńcź pyta a so chze ßo

se Sserbiju direktnje rosrunacź. Wona je swólniwa, ßo jenoż s tym wuměnjenjom pschi konferenzy wobdźelicź, jeli so by ßo do prědka postajiło, so konferenza annexiju Boßnije a Herzegowiny wobkrucźi. Na to pak ßo Ruska s cźeźka swjasa, a teho dla je hischcźe jara njewěste, hacź ke konferenzy dońdźe. Cźorne mróczele, kotreż politiske njebjo pschikrywaju, njeßu ßo hischcźe rosczahnyłe. Ruska je Sserbiji ßlubjenje cźiniła, kotreż budźe s pomozu konferenzy dopjelnicź spytacź. Duż je mózno, so ßo wona s Awstriskej na konferenzy swadźi, a so potom tola hischcźe wójna wudyri.

Sserbija dale bróni.

Sserbske knjeżerstwo je drje Ruskej k woli nakhwilnje ßwoje żadanje spuschcźiło, so by jej Awstriska schlebjerdku kraja psches Boßniju a Herzegowinu k adriatiskemu morju wotstupiła. Na konferenzy pak wona najskerje saßo se ßwojim żadanjom s krajnym sarunanjom wustupi. Duż dyrbja w Sserbiji hischcźe pschezo s mózności licźicź, so budźa bórsy s Awstriskej na bitwischcźu wojowacź. Po namjecźe wójnskeho ministra je skupschtina s nowa 15 milijonow dinarow sa wójnske pschihoty pschiswolika. Na měrne smyßlenje tole wobsamknjenje sawěscźe njepokasuje. Pódla teho Sserbija ßwoje wójska pschi mjesach shromadźuje. Pschi boßniskich mjesach pjecża hižo 60000 muži steji. Po powjesczi s Belgrada ßu ßo sańdźenu ßrjedu wschě mużstwa tsecźeje rjadownje, wot 38. hacź do 45. lěta kontrolskim shromadźisnam shromadźiłe, hdźeż ßu ßo jim brónje wudźělike. Hacź dotal ßo tele mużstwa hischcźe żenje njeßu kontrolskim shromadźisnam żadałe, też niz we wójnje. Sserbija chze po tajkim poßlednjeho muża do bitwy póßlacź. Ssamo żónske chzedża s brónjemi ßobu wojowacź. Po zyłym kraju ßu ßo żónske s tšélbami wobróniłe, a podoffizěrojo je w tšélenju roswuczeja.

Woženje ßerbskeje wójnskeje potrjeby psches Turkowsku.

S Awstristej ßo rosrunawschi je turkowske knjeżerstwo sakasało, w pschichodźe se Salonikia wójnsku potrjebu do Sserbije wosycź. Protesty ßerbskeho knjeżerstwa pschecźiwo tejle sakasni njemějachu wuspěcha. Hakle po namołwjenju franzowskeho, ruskeho, jendźelskeho a franzowskeho póßlanza je turkowske knjeżerstwo dowoliło, so by ßo wójnska potrjeba, w Salonikiu leżaza a ßo s łódźemi s Franzowskeje a Belgiskeje pschiwjesaza, psches Turkowsku do Sserbije dowjeska. Po nowschich powjesczach pak chze turkowske knjeżerstwo po sakroczenju Awstriskeje ßwoju dowolnosćź saßo wróczicź.

Wokolnik ßerbskeho knjeżerstwa w ßerbskim wobßwětlenju.

Woßoba, kotraż ßerbskemu krónprynzej blisko steji, je dopißowarjej jenych wuheŕskich nowin rjekła, so je Sserbija famohła żadanje krajneho sarunanja spuschcźicź a tola s dobom na nim wobstacź. Wupucź je scźěhowozy: Turkowska budźe po ruskim namołwjenju swólniwa, schlebjerdku kraja w połnóznym dźělu Nowobasarskeho sandżaka Sserbiji pschedacź. Tale schlebjerdka je 20 hacź 130 kilometrow schěroka. To je rosrißanje, wokoło kotrehoż ßo jedna. Należnosćź ßo jeniczży mjes Sserbiju a Turkowskej wuczini. Turkowskej by Sserbija sa tule schlebjerdku kraja něhdźe 20 milijonow dinarow sapłacźiła. Wotstupjeny kraj by też wotwyßlenjam Awstriskeje na Saloniki sadźěwał.

Eslubjenje Ruskeje.

Sserbske nowiny „Swono“ pißaju, so je kronprynz Jurij ruskeho póßlanza Ssergějewa w Belgradźe wopytał. Ssergějew rjekny, so móże wón wobkrucźicź, so Ruska ßlubjenje, kotreż je zar Miklawsch kronprynzej Jurjej dał, dopjelni. Hdyż budźe trjeba, ßo Rusa na cźoło sakitarjow ßerbskich interesow staji, ßamo hdy by pschi tym dyrbjała k brónjam pschimnycź.

Wuradźenje pola ministra Stolypina.

Pola pschedßydy ruskeho ministerstwa Stolypina je dowěrne wuradźenje wjednikow politiskich stron khěżorstwoweje dumy w pschitomnosći ministra swonkownych należnosćow Iswolskeho a finanzneho ministra Kokowzewa było. Iswolski s podrobnym a dokhim wukładowanjom ludowym politikam diplomatiske jednanja w pschicźinje balkanskeje krisy rossßwětli a jim rjekny, so by ßo ruskej swonkownej politizy hacźiło, hdy by ßo wo njej sjawnje w knjeżerstwowej dumje rěcźało, a to cźim skerje, dokelż budźe sa dwě njedźeli wscho dospołnje jaßne. Ludowi politikojo ßo Iswolskeho wo poměrach k Awstriskej a Sserbiji praschachu a dospołnje spokojaze wotmołwjenje dostachu. Ludowi politikojo dale na pißanje wukrajnych nowin pokasachu, każ so by jedyn ßobustaw knjeżerstwu wuprajił, so je Ruska k wójnje tak njepschiprawjena, so njemohła do wójny ani dwě diwisiji póßlacź. Knjeżerstwowi sastupjerjo prajichu, so je to wumyßlenka a njerosum a ludowych sastupjerjow swěscźichu, so ßo ani wójnske ministerstwo, ani ministerstwo wójnskeho łódźstwa żanych porokow bojecź njetrjeba; ßlubichu ludowym sastupjerjam cźistu sprawnosćź a pschistup k kóżdemu sarjadnistkemu materialej, ale s wuměnjenjom kruteje mjelcźiwosće, kotrejeż skamanje mohło Rusku do cźeźkich sapletkow saschmatacź. Ludowi sastupjerjo mjelcźikosćź ßlubichu, wołajo: „Wschitzy ßmy Rußojo!“

Wójnske pschihoty w Ruskej.

Wyschschi roskasowarjo Odeßskeje, Warschawskeje, Kijewskeje a Wilenskeje gubernije a gubernatorjo gubernijow, s Němskej a Awstriskej mjesowozych, ßu telegrafiski tajny pschikas dostali, so dyrbja wojeŕske tajne papjery, statne archiwy a pjenjesy khěżorstwowych rentskich sarjadnistwow k wotpóßłanju hotowe sawalicź, so mohli je, mózny poruczność dostawschi, s cźaßom do bjesstraschnosće pschinjesćź. S dobom ßo mjes wójskom powjeda, so ßo ßylnosćź wójska w namjesnych stronach na njenadpadne waschnje pschisporja. Sastojnizy wójnskeho ministerstwa a intendanturu żiwu dźěławosćź pokasuja, każ so bychu ßo wójnske pschihoty cźiniłe. Mjes offizěrami pak je njespokojnosćź pytnycź, dokelż spósnawaju, so ßu tola wschě pschihoty njedoßahaze. Intendanturske składowanje ßu pjecża khětro prósdne.

Pschiswolenje sa ruske wójsko.

Khěżorstwowa duma je 40 milijonow rublow k wudospołnjenju wójnskich składow a munizije pschiswolika.

Sapółłanz Gucźkow w ßwojej rosprawje wo tejle żadanzy rosestajesche, so je ßo njewuspěch Ruskeje w rańschej Asiskej s njedostatkami wojeŕskeje organisazije sawinowak. Tši krócź je sa poßlednje połdra lěta wójnske njewjedro hrosyło, tola Ruska njeje hotowa była, so mohła ßo psched nim wobaracź, Ruska swonkowna politika swaha wustupuje, dokelż ßłabosćź kraja snaje. Hdy by Ruska ßwoju wójskowu móz njepoßylnika, by ßo ßußodam sechzyło, jej dźěle jejneho kraja wutorhnycź.

Wójnski minister Gucźkowa směrowa; ruske wójsko je ßo poßlednje lěta w mnohim nastupanju porjedźiło.

Bołharska w swjasku se Sserbiju a Cźornej Horu.

Ruske knjeżerstwo ßo prózuje, Bołharsku k Sserbiji a Cźornej Horje sbliżicź. Najprjedy dońdźe k hospodarskemu wujednanju a potom k swjasku, kotryż ma ßo pschecźiwo rosschěrjenju awstriskeje mozy na Balkanje měricź. Wobkrucźa ßo, so je ruski minister swonkownych należnosćow, Iswolski, bołharskemu kralej Ferdinandej pschi jeho pobycźu w Peterburgu jara ważne ßlobjenja cźinił.

Po poßlednich powjesczach Bołharska se wschěm khwatkom ßwoje wójsko mobilisuje.

Towarschniza.

(Pokracźowanje.)

Kwaßny dźeń rano Hana na różowy dwór dozpě, wot Herty wjeßele powitana, kotraż bě jej s Jurjom hacź na żelesnicźne sastanischcźo napschecźo dojěła. Se samyßkom bě ßwoje pschebywanje hacź nanajkrótscho pschiměriła, so by hospodliwosće różoweho dwora dlěje, dyźli bě runje zyle nusne, njewužiwała. Mnohotni kwaßni hosćo s wokolnych wßow běchu hižo dozpěli a psched sahrodnymi lěßyzami dołhi rjad wosow hotowych stejesche, so bychu ßo nawożenja a njewjesta a ßwatojo a ßtónki do małcho wyschnostneho města dowjesli, w kotrymż mějesche wěrowanje bycź. Dokelż bě tu telko hosći a dokelż dyrbjesche ßo mnoho wězow k ßwjedźenjej pschihotowacź, běsche tu wjele njeměra; nimo teho cźaß khwatasche, pschetoż sbywasche jeno runje telko khwile hischcźe, so mózesche ßo Herta ßwoju njewjesćźinsku debu shotowacź, mjes tym so ßo też macź pschewobleka. Skónczńje bě wschitko hotowe a wona macź sa ruku wsawschi ju k cźecźe Karolinje dowjedźe, so by jeju jenu druhej pschedstajiła. Karolina bě runje tak w połnej pysche, so by do wosa salěła. Jeje wujej běschtaj pola njeje a mjes tym so Jurij s cźichej radosću na Hertu shladowasche, kotraż we ßwojej rjanosći a w njewjesćźinskej debje wobras jimazeje lubosnosće poskicźesche, ßo Jakub jeje napohlada sdalowasche, hacźrunje jeje błyschcźata postawa jeho sawistne wócźko pschezo saßo k ßebi wabjesche. So by ju mohł měcź, na to jemu w tymle wokomiku żana próza cźeźka była njebudź sche.

Hana bě ßebi prjedy něschto jednorych, njenadpadnych ßłowow k powitanju w myßlach sestajała, hdyż pak nětkole ßwoju něhdyschu

pschecźelnizu prěni ras wot jeje wobłepjenja ſaßo wuhlada a wohnjowy pohlad wulkeju cźorneju wócźkow podarmo pytaſche, kotrejź běſchtej jeje ßamßny wobras něhdy, pruhi wußywajo, jej wrócźałej — hdyž pſched wobźarujomnej ßlepej ſtejeſche, kiž bolosćiwje parujo ßwětka a barby, njebja a ſemje, pſchecźelnje a lubje ſhladowazych wobliczow, wſchěch rjanych a wutrobu wokſchewjazych wězow, kotrež ßwět k hladanju poſticźa, do wěcźneje nozy wudźěraſche a ani ſdacźa njeměješche, ſo ßo jej derkotaza, dawno hižo njetkócźena dłóń napſchecźo wupſcheſtrjewaſche — tu Hanu bolosćź a ſrudoba pſchewſa.

„Karolina! Moja wboha, lubowana Karolina!“ wona ſawoła, wſchitko ſabywſchi, a ßo do płakanja a hikanja da.

Selepa, wuſtróźana, ßo wrócźo wuhibny a wobej ruzy, ßylnje derkotajo, kaž na wobaranje, wupſcheſtrje.

„Schtó tu je?“ wopraſcha ßo, pſchi cźimž ßo kóźda cźuwa w jeje wobliczu ſatorže a hubje ßo jej widliſchcźojcźe pohibowaſchtej. „Schto je to do hłoßa?“

„To je Herczina macź“, ßamßny hłóß wotmolwi, „twoja ſtara pſchecźelniza, Hana Kamjeńſka!“

Karolinje ßo mjes hubomaj wótry ſakſchik wudoby. Wona khabłaſche a ſa wokomik leżeſche w rukomaj ßwojeho mkódſcheho wuja, kiž bě ſpěſchnje pſchikhwataſ.

Hana bě runje tak ſaſtróżena kaž nawożenja a njewjeſta, kotrajź ßo nimo teho hiſchcźe na njenadźite poměry dźiwaſchtaj, kotrež bě Herczina macź ſe ßwojimi ßłowami a ſe ßwojim hłubokim pohnuczom jaßnje ſpósnacź dała. Macź a dźowka do womory padnjenej hnydom na pomoz pſchikhwataſchtej a ju ſe ßylnymi wonjadkami bórſy ſaßo do wědomja wrócźiſchtej. Hdyž móżeſche ſaßo runje ßedźecź a ßo pohibowacź, wſchitzy woloženi wodychnychu a nawożenja a njewjeſta, ßo praſchejo, na macź pohladnyſchtej, wot kotrejež po ſdaczu wujaßnjenje njeſapſchijomneho podawka wocźakowaſchtej. Hana wobeju na něſchto wokomikow na ſtronu wſa.

„Mój ſ Karolinu běchmoj njerosdźělomnej pſchecźelniźy w mkodych lětach“, wona ſ cźicha rjekny, „ſaßowidźenje mi myßle ſamyli. Ja ßo ßwojim ßylnym ſacźuczam pſchejara podach a budźich jeje ſacźucza bóle na kedźbu bracź dyrbjała, pſchetož mjes dźeńßniſchim a tamnymi dnjemi, hdyž ßo poßledni krócź widźachmoj, je jara mnoho, ſchtož dyrbi wbohu jara ſatorhnycź.“

Jakub tuteje ſkładnoſcźe njewoſtaji njewužiteje. „Lubſcha cźeta“, jej do wucha ſcheptaſche. „Ja ßym pſchi tebi, twój wuj Jakub. Do teho někajki njeſbožowny woßud pſchima. Dowěř ßo mi. Chzeſch ty ßama ſe mnu bycź?“

„Haj, Jakubje“, Karolina ſ napinanjom rjekny. „Ty ßy njewobdźěleny — ſ tobu móżu rěcźecź.“

Jakub druhich proſcheſche, ßo wotßalicź, dokelž ma cźeta jemu něſchto mjes ſchtyrjomi wocźemi ſdźělicź, a runje ßo wotwlakujo a njerady, tuto pſchecźe tola dopjelnichu.

„Ssmój ßamoj, cźeta“, Jakub rjekny.

Karolina dyrbjeſche ßebi rospomnicź, hacź ma ſ woprawdźitoſcźu abo ſe ſchibałym ßonom cźinicź. Wona ſ rukomaj wokoło machajo njeſwißomne ßłowa rěcźeſche, kotrychž dla ßo wuj bojeſche, ſo je na ducha ſkhorjeła. Wón dyrbjeſche zyły podawk jej hiſchcźe jónu wupowjedacź, Hanine ßłowa woſpjetowacź, jeje ſwonkowny napohlad dokładnje wopißacź.

„Herta — Hanina dźowka?“ Karolina ſ twjerdym hłoßom ſawoła. „Kak chzu ßebi wokhudnjenje tuteje ßwójby wujaßnicź? Njejßy dha mi hakle ſ nowinow cźitał, ſo je firma Kamjeńſki a towarſtwo na wuſtajeńzy prěnje myto doſtała?“

„Wěſo“, Jakub wotmolwi, „ale ta firma je ſtara a ſtanje ßo, ſo ßo jeje wobßedźeř pſchemjeni. Hdyž hiſchcźe w ßydkowym měſcźe ſtudowach“, pokracźowaſche, Haniny liſt cźecźe na myßlach mějo, „ſaßkyſchach wo tym, ſo bě jedyn ſ bratrow Kamjeńſkich, kotrajź běſchtaj firmu po ßwojim nanje namrjekoj, ſ njeje wuſtupił. Rěkaſche, ſo je potom ſ njeſbožownymi ſpekulazijemi ßwoje zyłe ſamoženje pſchißadźił a ſo je ſ tym wokhudnył.“

„Dha je ßwoje derje ſaßkużene khoſtanje doſtał“, Karolina rjekny, ſ knyſkami na blido klepajo, na cźoż ßo do pokhmurjenych myßli ponóri.

„Wołoż ßwoju wutrobu, cźeta“, Jakub cźiſchinu pſchetorże, kotruż jeno tſchěſkanje koleßow tam a ßem jěſdźatych wosow, teptanje njeſcźerpnych koni a měrnjowaze wołanje pohonczow myleſche. „Njech ßym tebi ſ lohkomyßlnoſcźu hiſchcźe wjazy ſtaroſcźe naczinił, na mojej wutrobje tola hiſchcźe ženje dwělowała njejßy. Też w tejle hodźinje ßo tebi wotewrja. Maſch mi něſchto dowěricź, cźeta?“

„Haj, Jakubje, najſrudniſchi kruch ſe ßwojeho zykeho żiwjenja dyrbju tebi wupowjedacź, trjebam k temu njeſtroniſkeho poßkucharja a tón ßy ty ßamlutki. Też chzu tebi wufnacź, ſo ßym też ja něhdy cźłowjeka lubowała a to ſe wſchej ßwěru, ke kajkežkuli je jeno żana wutroba khmana. Móz mojeho hidźenja, kotraż hiſchcźe nětkole pſcheſe mnje derkota, ßwědcźi żiwje wo tym, kak ßylna bě moja pſchikhilnoſcź, kotraż mje něhdy k njemu wjaſaſche. Handrija Kamjeńſkeho lubowach. Cźeho dla jeho lubowach? Dokelž bě rjany muźſki a dokelž po tutej ſwonkownej rjanoſcźi ßudźach, ſo je też jeho duſcha rjana. Też wón mje lubowaſche a tutu pſchikhilnoſcź mějach ſa wěrnu, pſchetož ſchto móżeſche mje na bohatym muźu ſajimowacź, njebě-li to jeho wutraka? Ja dźě běch jeno khuda wucźerka a ſo běch ja njewſchědna rjanoſcź, kaž to ludźo wobkrucźachu — ſo bych to wěrika, na to doſcź horda njeběch, k wobźarowanju ſda ßo, ſo ßu ludźo prawje měli.“

„Handrij Kamjeńſki bě ſe mnu po ßlubje a kwaßny dźeń bě ßo pſchibliżił. Duzy k wěrowanju ja, kaž bě waſchnje, ſe ßwatom w prěnim wosu ßedźach. To bě tamny wobźarowanja hódny Ploſkowicź. Kraßnej cźornej konjej, kotrajź mějeſchtej mje k zyrkwi dowjeſcź, běſchtaj Handrijowej. Duzy po pucźu ßo wohnjowej ſkocźecźi ſpłóſchiſchtej a cźeknyſchtej. S hróſbnym wotmachom bu ridrowazy wós wo rózk drohi wrjeßnjeny, pſchekipny ßo a roſkłama ßo na kruchi. Ploſkowicź trochu ſ lohka wobtuſkany woteńdże, pohoncź bě hnydom morwy. Ja běch ſe ßurowym praßnjenjom do ſadnjeje hłowy praßnjena a zyke hodźiny woſtach ſa morwu. Pſchińdźech ſaßo k ßebi, ale po mojim widźenju bě ßo ſtako. Dyrjenje do mojeje ſadnjeje hłowy je ſawinyło, ſa ßym njewuhojomnje woßlepiła. A ſchto nětkole Handrij Kamjeńſki ſe ßwojej woßlepjenej njewjeſtu ſcźini? Maſch traſch ty wo tym ſdacźe, Jakubje?“

„Dokelž ty jeho mandźelſka njebu“, wuj wotmolwi, „boju ßo, ſo je ßo jako njekhmanik ſadżeržał.“

„Wón je jako roſomny cźłowjek jednał, kiž ßebi wobcźežnoſcź ßlepeje mandźelſkeje napołożicź nochzyſche. Sslub roswjaſawſchi ßo wjazy wo mnje njeſtaraſche, hdyž běch widźenje ſhubiła. Wón móże prawje měcź, hdyž ſboże ßwojeho żiwjenja ßlepej njewopruje — ale moja wutroba ſe żeleſom wobbita njeje a tamne hanibne wotpadnjenje Handrija Kamjeńſkeho je we mni żahadło woſtajiło, kotrehož hewak wſchitko wurunowazy cźaß njewotupi. Rana, kotruż je luboſcź naraſyła, we wutrobje njepſcheſtanje krwawicź, ßamo hdyž njepſchewinite ſadźěwki ſwjaſk roswjaſaju — hdyž pak ſymne roſomowanje żónſkej wutrobu rani, krej do hidy ſeſtudnje.“

„Wboha cźeta“, Jakub ſtonaſche, „ſchto ßy ty cźerpjeła! Wopuſchcźena — ßlepa!“

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Wotkhadne pruhowanje na gymnaſiju.) Mjes wucźomzami Budyſkeho gymnaſija, kotſiž ßu lětża pruhowanje ſrałoſcźe wobſtali, ſtaj dwaj Sserbaj, knjes Kſchiżan ſ Hornjeje Hórki a knjes Ssuſchko ſ Budyſchina. Prěnſchi chze ratarſtwo, poßledniſchi mathematiku ſtudowacź.

— (Snjeſboženje.) Sańdźenu njedźelu je ßo w domje cźißko 13 na rěſniſkej haßy cźeźke njeſboże ſtako. Tam bydlazy 65 lětny dźěłacźeř Köhler wjecźor we 8 hodźinach domoj pſchiſchedſchi po ſkhodźe dele padny a ſ huby a noßa krwawjo bjes wědomja leżo woſta. Jedyn ßobuſtaw ſanitetneje kolony cźeřwjeneho kſchiża jeho do měſchcźańſkeje hojeřnje donjeße.

— (Njekaſanſtwo.) Cźeßlu Kriegela ſ Kumwałda ßu ſajeli a ßudniſkej wyſchnoſcźi pſchepodali. Wón je ſpytał dwanacźelětnu holzu jeneje tudomneje cźeßliſkeje ßwójby wumozowacź.

— (Wukhowańja ſa wopiłzow.) Wulke hubjenſtwo a njepſchewidźomna ſchkoda, kotrejź wopiłſtwo mjes naſchim ludom naczinja, ſtej provinzialne towarſtwo ſa ſnutſkowne mißionſtwo pohnukej, też ſe ßwojeje ſtrony hubjenſtwu napſchecźo ſtupicź a wukhowańju ſa wopiłzow w Bejerezach ſakożicź.

Leżomnoſcź ſa wuſtaw, domſke ſ nadobu, hródź a bróżeń, ſ kotrychž twarom ßo najpoſdźiſcho lětża w haprleji ſapocźnje, budże něhdże 70,000 hriwnow płacźicź. Lětne wudźerżenje pſchi pſchedběżnje 20 wobydlerjach, wſcho jene, hacź evangelſkich abo katholſkich, — pſchetož też katholikojo dyrbja ßo pſchijimowacź — je ßo na něhdże 13,000 hriwnow wobliczilo. Pſchi njeßměrnej cźeži, kotruż je provinzialne towarſtwo k lepſchemu Sakſkeje na ßo wſako, ßo pſcheje, ſo by ßo wono ſe wſchěch ſtron ſe ſkutkom podpjeralo. Duż njech je też domjaza kollekta, kotruż je jemu Budyſke wokrjeßne hejtmanſtwo w ßwojim knjeżerſtwowym wokrjeßu wot 1. měrza hacź do 31. oktobra 1909 pſchiſwoliło, najnaležniſcho poručena. Woßebite dary ßu też ſwólniwe pſchijimowacź knjeża ſ towarſtwoweho wubjerka: paſtor ſekundarius Häbler w Budyſchinje na Albert-

ſkim namješće 11; hamtſki hejtman dr. ſ Pflug w Lubiju; rychžetkubleŕ ſ Proſch nad Bejerezami; fabrikſki wobſtejeŕ Waltaŕ Reinhardt w Budyſchinje pſchi kralowym wallu 1; krajny ſudniſki radźiczel ſ Zezſchwitz w Budyſchinje na hrodowſkej haſy 2.

— Wólby do ſakſkeho ſejma w 2. měſchczańſkim wokrjeſu, měſta Budyſchin, Halſchtrow, Kamjeńz, Kinsbórk, Nowoſalz a Schěrachow wopſchijazym. Konſerwatiwni ſu w 2. měſchczańſkim wokrjeſu hamtſkeho drohoweho miſchtra Pjetaſcha ſa ſwojeho kandidata poſtajili. Sswobodnimyſlni nochzedźa tón króćz ſaſo ſ nationalliberalnymi hromadźe hicź, ale budźa ſa Maxa Schuſtera, wyſchſcheho wučerja pſchi Budyſkej pſchekupſkej ſchuli, hłoſowaćź. Hačź dotalny ſaſtupjeŕ, Richard Hartmann, ſ nowa kandidaturu nationalliberalneje ſtrony pſchiwoſmje, njeje hiſchće ſnate. Pſchi telko kandidaturach drje bjes wukakanſkej wólby njepóndźe.

— Pſchedwobhladanje (muſtrowanje) koni ſměje ſo w Budyſkim hamtſkim hejtmanſtwje wot 1. haprleje hačź do 28. meje.

— Straſchny ſkóſtnik, wěſty Adolf Bjarnat Fiege, je njedźelu wječor wokoło 7 hodźin ſ tudomneje měſchczańſkeje hojeŕnje cźeknył. Wón dyrbjeſche hiſchće tſi lěta w tudomnym jaſtwje ſwoje khoſtanje wotpokuczicź. Dokelź ſebi ſdacźe dawaſche, jako by duchakhory był, jeho k wobkedźbowanju do hojeŕnje dachu. Tam je wón niedźelu ſkładnoſcź namakał cźekaćź. Fiega je 22 lět ſtary, 1 meter 68 cm. wulki ramjenjaty ſylny cźłowjek, ma maku cźornu bródku, krótke cźémne włoſy a polne kulojte wobliczo. Swoblekany bě wón wotnoſcheny żaket, módre ſukњane khołowy a ſchěry laz.

S **Njeſwaczidła.** Na poſłednje ſkótne wiki bě ſo 30 wołow, 229 krowow, 33 běhakow a 80 proſatow na pſchedań pſchihnało. Kupowanje ſrěnjo dźéſche.

S **Lomſka.** Woprawdźe kraſnje to bě ſańdźenu póndźelu pola Cźechez nana. Běchmy ſo rjana liczba Serbow ſeſchli k ſwobodnej ſabawje. Ssamo ſ Delan běchu k nam pſchikhwatali. Wjeſele ſmy ſerbſki ſpěwali a bjeſadowali. Tajka pěkna narodna ſabawa je ſo nam wſchitkim tak derje ſpodobała, ſo ſmy ſebi ſlubili: Bórſy ſaſo chcemy ſo Sserbja ſeńcź k tajkej pěknej roſmołwje a wjeſelej bjeſadźe! R.

S **Hucźiny.** Poldralětneho ſynka tudomneho kowaŕſkeho miſchtra Pětſchki ſu na wjeſnej dróſy wutoru morweho namakali. Kaž ſo ſda, je ſo wón ſ drjewom nakładźenym woſom do ſpanja ſtorcźił a ſo pſchi tym ſaraſył.

S **Bréſynki** pola Huſki. Sańdźenu ſrjedu bě w domſkim tudomneho khěžkarja a fabrikſkeho dźěłaczerja Měrſcha woheń wudyrił. Na pomoz ſawołanym ſuſodam ſo poradźi, woheń ſalecź. Duž njebě wohnjowych ſykławow trjeba.

S **Wósborka.** Naſcha měſchczańſka gmejna je knjeſa tajneho radźiczela Hähnela nad Koporzami pſchi ſkładnoſczi jeho 70. narodninow ſa cźeſtneho měſchczana pomjenowała.

S **Kamjeńza.** Ssmjercź w plomjenjach je njedźelu rano 69lětny privatier Remus namakał. S kurom, kotryž ſ jeho wobydlenja ſtupaſche, kedźbliwi ſo ſcźiniwſchi, domowi wobydlerjo jeho bydło woczinichu. Tam Remuſa na ſo palazym ſchpundowanju hižo morweho namakachu. Najſkerje je ſtary wobſtarny muž chcył ſatepicź, pſchi cźimž je woheń naſtał, kotryž je ſo Remuſoweje draſty popadnył.

S **Lubija.** Mjes wučerſkimi kandidatami pſchi Lubijſkim ſeminarje, kotſiž ſu lětſa pruhowanje wobſtali, je jedyn Sserb, knjes Jan Birnich, ſyn knjeſa fararja Birnicha w Klukschu.

S **Biſkopiz.** S lokomotiwy je njedźelu dopołdnja na tudomnym dwórniſchczu lokomotiwny wothladowaŕ Neumann ſe Shorjelza padnył a ſo cźeźko wobſchkodźił. S bliżſchim cźahom jeho do Shorjelza dowjeſechu, hdźeź jeho lěkaŕ hoji.

Se **Zitawy.** Załoſne njeſboże, kotreź je ſebi jene cźłowſke ziwjenje ſa wopor żadało, je ſo ſobotu rano na tudomnym dwórniſchczu ſtało. Hdyż tu 1/2 7 hodźin cźah ſ Lubija pſchijeźdźe, rjadowaŕ Weidlich ſe ſłużbneho kupeja ſkocźi, ſo by hnydom, hdy by cźah ſaſtał, durje jenotliwych woſow ſwocźinjał. Pſchi tym ſo wón na wobmjerſnjenym ſtupadle wobſuny a pod cźahowe woſy padźe. Njeſbożownemu ſo hłowa, dźěl wutrobna a ruzy wotjědźechu; wón na měſcźe wumrje. Weidlich bě 45 lět ſtary a woženjeny; wón 5 njeſaſtaranych dźěcźi ſawoſtaji.

S **Wadeź.** Hdyż ſańdźenu njedźelu wječor wokoło 11 hodźin Wadecźanſzy holzy ſ Bukecźanſkeho ſerbſkeho towaŕſtwa domoj dźěchu, ſo wohnja dohladachu, kotryż ſ kólnje rěſnika Brody ſapaſche. Na jich wołanje ſo wjeſnjenjo ſběżachu a woheń ſalachu. Woheń budźiſche ſo ruczjiſcho roſſchěrił, hdy budźiſche ſkoma, w brózni leżaza, ſe ſněhom womaczana njebyła. Woheń je ſo ſkóſtniſkej ruku ſałożił. Teź loni je ſo hižo w naſchej wſy brózeń wotpaliła, kotrejeź wobſtedźeŕ pſche woheń ſawěſcźene njemějeſche. Sapalerja hiſchće dźenſa njejſu pokhoſtacź móhli.

S **Kóſkow.** Schtwórtk je w ſkale, wot Hermanna Dorniga wotnajatej, ſkaŕ Guſtav Lipka ſ Kumwałda ſmjertnje do njeſboża pſchiſchoł. Lipzy něhdźe ſ wyſokoſcźe 13 metrow jedyn kamjeń na noſy padźe a jej jemu ſkama. Lipka na khribjet padnywſchi ſebi kſchiż ſkama. Wón na měſcźe wumrje.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) Jeneho pucźa dla buſchtaj ſo kublerjej Jakub Pjaza a kubleŕ Michał Połk w Kulowzu roskorikloj. Poſłedniſchi Pjazy wobaraſche, po pucźu, mjes jeju leżomnoſcźemi wjedźazym, jěſdźicź. Njepſchecźelſtwo pſchibywaſche, hdyż ſo ſe ſudniſkej ſkórżbu wuſudźi, ſo pucź Połkej jako wobſtedźenſtwo pſchiſłuſcha. Hdyż Pjaza njedźiwajcy teho po pucźu jěſdźeſche, jemu pjenjeżne khoſtanje napołożichu. Lohko ſroſymicź je, ſo ſo ſ tym w nim hida pſchecźiwo ſuſodej njepomjeńſchi. Nimo Połka raz duzy, wón na njeho ſawoła: „Ty drje budźeſch ſaſo wopak pſchiſażahacź!“ a něſchto wo pſcheſtupniku bórbotaſche. Wojerowſki ławniſki ſud mějeſche ſkchiwdźenje, kotreź bě Pjaza ſkucźił, ſa jara cźeźke a jeho k jaſtwu na 4 měſazy ſaſudźi. Druha inſtanza wo wěży miliſcho ſudźeſche a po namjecźe Pjazoweho ſakitarja na 50 hriwnow pjenjeżneho khoſtanja poniżi.

⨯ Na Wojerowſkim pohrjebniſchczu bě dźěłacźeŕ Khorla Heinrich ſ Wojerez wěſtu Ballandowu ſlě pſchebił, dokelź bě ſo wona na jeho żonu pſchiſażkodźała. Heinrich bě pſchi tym Ballandowej hroſył, ſo chze jej brjuch roſpróćź. Po wuſudźe Wojerowſkeho pſchiſażneho ſuda mějeſche wón teho dla dwě njedźeli jaſtwa wotſedźecź. Jeho powołanje pſchecźiwo temu ſo ſacźiżny.

S **Wojerez.** Njedawno je tu 18lětna ſłużobna holza Auguſta Iſeltez, kotraż pola tudomneho pjekaŕſkeho miſchtra Rychtarja ſłużeſche, njenadźizy wumrjeła. Hdyż jejni pſchiwuſni do Wojerez na khowanje pſchijědźechu, ſo jim woſjewi, ſo dyrbi ſo pohrjeb wotſtorcźicź, dokelź dyrbi ſudniſki lěkaŕ cźěło najprjedy pſchepytacź. Holza bě na Influenzu ſkhorika, tola njedźiwajcy teho wona ſwoje ſwucźene dźěło dale cźinjeſche. Lěkaŕ bě jej kapki wukaſał, te pak, kaž wona ſtorżeſche, jejnu ſłabоſcź ſkerje powjetſchachu. Naſajtra rano wona w ſwucźenej hodźinje njeſtany, hacźrunje ju trójcy wołachu. Duž ſamknjene durje wocźinichu. Saſtupiwſchi widźachu, ſo holza, na kotreſeź hubomaj běły jeſchcź ſtejeſche, hižo mrějeſche. Sawołany lěkaŕ mějeſche ſa to, ſo je ſo holzy ſ jědom ſawdało, a poruczi, ſo ma ſo wona do hojeŕnje dowjeſcź. To ſo hnydom ſta, tola lěkaŕſka pomoz njemějeſche żaneho wuſpěcha, holza ſa něſkotre hodźiny wudycha. Po poruczenju ſudniſkeje wyſchnoſcźe dyrbjeſche ſo holzyne cźěło wotewricź. Lěkaŕ, kotryż bě holzu najprjedy lěkował, a haptykaŕ, kotryż bě lěkaŕſtwo pſchihotował, ſo ſudniży pſcheſłyſcheſchtaj. Lěkaŕſtwo, kotreż je ſo ſemrjetej dało, je pjecźa dźeſacź króćź ſylniſche było, hacź je ſměło bycź. Hdźe je ſo ſmylka ſtała, njeje hiſchće ſnate. Dźeń po ſudniſkim pſchepytanju je ſo holzyne cźěło ſ dowolnoſczu ſudniſkeje wyſchnoſcźe khowacź ſměło.

— W Delnjej Łużizy ſu ſaſo něſkotre ſerbſke fary njewobſadźene, hacźrunje ſu ſo ſerbſkeje rěcźe mózni duchowni ſamołwjeli. Popojzy a Deſchno ſtej wot oktobra m. l. próſdnej, Liſchkow ſo 1. haprleje t. l. wuprózdni. Je to ſpodźiwna wěz. Poſłedni „Woładnik“ piſche wo tym tak: Sa Popojſku woładu njeje hiſchcźe farař poſtajeny. Němſki je ſa nju wuhladany. Schtó pak chcył woładźe ſa ſło měcź, ſo tajkeho ſo wobara? Wona je poſłednje lěta němſkeho duchowneho měła a naſhonika, ſo jej wón to bycź njemóże, ſchtoż jej ſerbſki je. Haj, hdyż njemohli ſerbſkeho doſtacź, ale hdyż chze jedyn k njej pſchińcź, njedyrbjał tón, kotryż ma jeho poſtajicź, ſo wjeſelicź, ſo móże woładźine żadanje k jeje żohnowanju dopjelnicź! Hdyż pak nima prawe ſpóſnacźe, ſchtoż woładźe k lěpſchemu ſłużi, dha njedyrbjał też to prawo měcź, jej fararja poſtajicź. Bóh daj, ſo by woładźe ſo doſtało to, ſchtoż ma ſama ſa ſebje ſa dobre.

S Draždźan. Njedźelu Lätare, to je 21. měrza, ſo nam pokodnjo 1/2 12 hodź. kſchiżna zyrkej ſaſo ſa ſerbſke kemſche wotewri. Kóżdy Sserb je wutrobnje witany a chcyli wſchitcy, kiž maju ſnatych w Draždźanach a wokolinje, jich na te kemſchenje w macźerńej rěcźi pokaſacź a k wopytej napominacź. Spowjednu wucźbu ſměje k. farař Domaſchka ſ Budeſtez, prědowanje k. farař Handrik ſ Huſki.

Přilopk.

* Cźeźke konkurrenzne wojowanje maja wot někotrych njedźel rěſnizy w Radebergu wobſtacź. Woni běchu ſabyli, mjaſowe płacźiſny, w mjaſowej nuſy powyſchene, nětko ſaſo

ponižicz. Na dobo ſkótny wikowaŕ Schreier jene klamy wotewri, wſchě mjaßowe druzíny khětro tuńſcho poſkiczowaſche a mějeſche hnydom ßylny pſchiběh. W nowinſkich nawěſchtkach nětko też druſy rěſnizy woſjewjachu, ſo ßu płaczíſny poniželi. Jedyn po druhim płaczíſny ponižowaſche a mjaßo hiſchcże tuńſcho dyžli Schreier pſchedawaſche, na pſchikkad bě punt howjaſeho mjaßa hižo po 50 nowych pjenjezkach dostacz a pódla teho ßo hiſchcże rabattowe ſnamki dawachu. Schreier paŕ je wotebjerarjow na ßo ſtorhnył a je wobkhowa, haj, wón je, ſo by wulki pſchiběh ſpokojił, hiſchcże druhu pſchedawarńju wotewrił.

* (Jěſba Zeppelinoweho ballona.) Wutoru rano krótko po 9 hodźinach khěžorſtwowa powětrowa łódź Zeppelin I. ſ kólnje w Friedrichshafenje wujědże a pſchi dołhorańſchim wětrje ke kralowſkemu hrodej a wot tam pódla ſchwajzarſkeho brjoha do Immenſtaadta jědżeſche. Po derje poradżenym manewrje ßo Zeppelin I. krótko do 10 hodźin do kólnje wróczi. Wokoło ½12 hodźin ßo na druhu jěſbu podachu. Pſchi njej ßo wobdźělichu hrabja Zeppelin ſe ßwojim wujom, major Sperling, hejtman ſ Jena a někotſi monteurojo a ingeniurojo.

* (Dwójne morduŕſtwo a ßamomorduŕſtwo.) Sadwělowawſchi je jena žona žałoßnje krwawny njeſkutk ſkuczíła. Kaž ſ Hladika w Hornjej Schleſynſkej telegrafuja, je w namjeſnej wßy Böhmiſch Schada ſwudowjena Kneifelowa gmejnſkeho pißarja Johna, kotryž wupožczene pjenjeſy wot njeje wróczo žadaſche, ſe ßekeru ſaraſyła a potom ßwój dom ſapaliła. Potom mordaŕka do doma ſtónzowaneho běžeſche, ſakała jeho žonu a ſtónczńje ßama ßebje.

* (Pſchekſchiwjenje pſchi póſczże.) Nětydże 145,000 hriwnow pſchekſchiwiwſchi je póſtſki aſſiſtent Kühnemund w Ahlbecku czekny. Kühnemund bě pſched dwěmaj njedźelomaj na dowolenzu ſchoł a na wſchelakich měſtnach wulke ſummy, kotrež bě na ßwoju adreßu póßłał, ſběhnył. Póſtſka wyſchnoſcz je na ſaßłapjenje jebaweho czeknjenza 3000 hriwnow myta wuſtajiła.

* Wulki ßněh je ßo poßlednje dny ſ nowa we Franzowſkej, Galiziſkej a Rumunſkej naſchoł. W Rumunſkej ßu ßo ſe ßněhowym mjeczelom wſchě żeleſnizy ſawěże, wobkhad na nich je ßo ſaſtajicz dyrbjał.

* (Powodźenje w połodniſchej Ruſkej.) W Beßarebſkej prowinzy je pſchi roſtaczu ßněha njeßměrne powodźenje naſtało, kotrež je wſchón wobkhad mjes měſtami a wßami njemóżny ſcziniło. Też póſtſki wobkhad je ßo ſaſtajicz dyrbjał. Rěki ßu ſ rěczniſchczow ſtupiłe. Nězy Prut a Dunaj ſtej daloko kraj powodźiłej. Niſko leżazy dźěl města Kiſchenewa je ßo póczrjeł.

* (Ruſka lubowanſka podawiſna.) Ruſke nowiny wo romantiſkobyczu njewjeſty, kotrež je ßo w Moſkwje njedawno wotmělo, piſaju: Wot někotreho czaßa ßo Moſkowſka mużſka młodźina ſ luboſczu k rjanej bohatej baronzy Urußowej, wudowje jeneho generala, horjeſche, kotryž bě pſched lětom w Moſkwje wumrjeł. Baronka ßo wſchěm pſchibliżowazym poſpytam njepiſchiſtupna pokaſowaſche a ßo hromadże ſ jenej ſtarſchej pſchiwuſnej wote wſcheho wobkhada wotſamkowaſche. Wot někotreho czaßa do baronzyneho doma porjadnje jena młoda burowka pſchikhadźeſche, ſo by ßłużobnym wſchelake wězy ſa tuni pjenjes podtykowała. Raz wona też baronku proſcheſche, ſo by jej někotre ſtare porzlinowe żadnoſcże wotkupiła. Knjeni też někotre kruchi młodej wokolonoſcherzy wotkupi, kotraż prawje pěknje a pſchiſtojnje wuſtupowaſche. Dwě njedźeli poſdźiſcho ßo burowka ßwojej rjanej wotebjerarzy wuſna, ſo wona njeje burowka, ale młody knjes ſ najlěpſcheje ruſkeje ßwójby, kotryž bě ßwoje dołhe ryſy wložby a czerſtwe wobliczo k temu wużił, ſo by jako burowka pſchedraſczeny ßo pſches ſawjeru pſchedobył, ſ kotrejež ßo rjana žona wot ſwonkowneho ßwěta wotſamkowaſche. Wutrajnoſcz, kotruž bě jejny czeſczował wopokaſał, na baronku tajki ſaczíſchcz czinjeſche, ſo wona ſwažliweho młodźenza wußłyſcha a ſ nim w bliżſchim czaßu k woltarjej ſtupi.

* (Dźěczaze czełło w koffrje.) We wotdźělenju brěmjenjow na Lehrtſkim dwórniſchczu w Barlinje w ſkoro nowym koffrje hižo ßylnje tlajaze czełło maleho hólza wußłědźichu. Kaž ßo ſda, ßu dźěczo bórſy po narodźenju ſtónzowali. Mordaŕſtwo je ßo hižo pſched někotrymi njedźelemi ſtało.

* (Hroſny njeſkutk.) Żona dźěłaczerja Muſiała w Lipinach ßo ſe ßwojim mużom huſto wadźeſche. Mjes tym ſo wón ſpaſche, wona łožo ſ petrolejom pola a jo ſapali. Sſo żałoßnje wopaliwſchi muż ſa tydźeń wumrje. Pſchißażny ßud w Bytomje njekraßnizu k jaſtwu na 10 lět ſaßudźi.

* (Sſo ſateptał.) Pſched nanowymaj wocżomaj je ßo w Siebringenje ßyn jeneho bura wot jeneho czehnitcho woła ſateptał. Wón pſchi wupſchahanju pomhaſche. Pſchi tym jeho wół ſemi powali a jemu potom na ſpanje ſtupi, ſo ßo hłowa ſmjecże.

* (Wótry wutſěł.) Pſchi ſwuczowanju w ſamérjenju bu major Fauconier w Namurje ſatſělený. Rekrutojo dyrbjachu tam ſe ßlepej muniziju tſělecz. Sſo pſchehładawſchi paŕ jedyn rekrut wótru patronu do tſělby tykny a majora do hłowy trjechi. Tutón ſa někotre minuty wumrje.

* (Njeſbože ſ automobilom.) Njedźelu wjeczor je ßo w Draždżanach 21létna ßłużobna holza Seibtez ſ automobilom jeneho offizéra pſchejěła a ßo hnydom moriła.

* (Lawiny w alpach.) Hromady ßněha, kotrež ßu ßo létßa w alpach naſchle, ßu ßo jako lawiny do dołow ſwalake a wjele twarjenjow a ludźi ſaßypke. W Salzburgſkej je w anlaufiſkim dole pola tunela pſches Tauriſke alpy jena lawina tſi dźěłaczeriſke baraki a jenu kantinu ſaßypła. Pod ßněhom ßu 18 morwych a 12 ſranjenych wuryli. Wojazy, wohnjowe wobory a wobydlerjo ſ wokolnoſcże ßo na pomoz ſawołachu. Wukhowanſke dźěło móżeſche ßo, dokelż bě ſtrach, ſo ßo nowe lawiny pſchiwala, jenož ſ najwjetſchej wobhladniwoſczu ſtacz. Lawina, ſe ſchtomami a kamjenjemi ſměſchana, po puczu khěže dweju wßow ßobu ſtorhnywſchi, do dołа pſchihrima. Wſchě wězy, kótły, jědźne ßudobja, rosrażene hrjady a czěła běchu do ßebje ſměſchane.

Na Villachſko-Roſenbachſku żeleſnizu je ßo ßobotu ßněhowa lawina walika a je 10 dźěłaczerjow ſaßypła; jedyn bu morjeny, ſchtyrjo ßo ſranichu; druſy pjeczo ßo njewobſchkodźeni wurychu.

W Bleibergu ßo ſ jenej lawinu ſchtyri khěže wupuſczichu. Wobkhad ſ Villachom je ßo pſchetorhnył. W Eiſenkappelu ßo 4 drjewarjo ſaßypnychu. Tſjo ſ nich ßu morwi, ſchtwórty ßo ſa 72 hodźin wukhowa. W Jeſtrizach jena lawina ſchtyrjoch dźěłaczerjow mori. W Irſchenje w jenej lawinje, kotraż tſi khěže ſaßypny, dwoj człowjeku ßmjercz namakaſchtaj. Loibſka dróha je do zyła ſalehnjena, Loibſka rěczka je ßo ſaßypła.

Pola Kreutzena w hornjej Korutanſkej ßo jena lawina ſ hory wali, kotraż ſchtyrjoch ßněhßparjow ßobu ſtorhny. Tſjo ßo pod ßněhom pohrjebachu, ſchtwórty do Kreutzena po pomoz běžeſche. Hdyż ßo wón k měſtnu njeſboża wróczi, ßo też wón ſ jenej lawinu ſhrabny a ßo do rěki czißny, ſ kotrejež jeho ſa někotre hodźiny morweho wuczahnychu. Czěła druhich tjjoch dźěłaczerjow móżachu hakle dźeń poſdźiſcho namakacz.

W Lugawje w Leſſerſkim dole je jena lawina korczmu wottorhnyła. Korczmaŕ móżeſche ßo wukhowacz, jeho żona a tſi dźěczi ßu morwe. Pola Monte Brione pſchi Gardaſkim jězorje ßo ſkała wotwali, kotraż zyłu dróhu pola Tarbole ſalehny. Na Aßlinſkej alpje jena lawina jedyn ſtatok wupuſczi, w kotrymż jedyn bur ſe ßwojej ßwójbu też w ſymje bydleſche. Ludźo ßo kaž ſ dźiwom pſchepuſchczichu, hacż runje lawina domſke ßylnje wobſchkodźi a hródź ſe ſtotom do hłubiny ſtorhny.

W bliſkoſczi Wengena ßo dwaj pachołaj ſ jenej lawinu pſchekhwataſchtaj; jedyn ßo ſe ßněha wukhowacz ſamó, druhi je morwy. Pola Pettenbacha je 25 howjadow w jenej lawinje kónz wſako. — W Lienzu je jena lawina jeneho bura ſaraſyła a dwanacze krowow moriła.

Po zyłej Korutanſkej ßu wſchě pucze ſ wulkim ßněhom ſawěte a wſchón wobkhad po nich je ßo ſaſtajił. Na wjele měſtnach zyroba njedożaha. Wożebje ſte ßu wobſtejnoſcże w Kanalſkim dole. Nětydże 1000 wojakow je do wohroženych wßow wuczahnyło. — Pola Grubicza je jena lawina tſi burſke domy ſaßypła; jedyn ſtary muż a jene pieczlětne dźěczo ßo ſatłóczíſchtaj.

W połnóżnej Italſkej je Pieve di Codore ſe ßněhom ſawěte; ßněh dwaj metraj wyßoko leži. Njepſcheſtawajzy ßo lawiny do dołow waleja. W Cometizo a Auronzo wobydlerjo jědże tradaju. W Berenico je jena lawina ſ Monte Maggiore ßydom człowjekom ſaßypła. W Pradelu ßo tſi khěże, w kotrychż 15 człowjekom pſchebywaſche, ſ njeßměrnymi ßo wotwalazymi ßněhami ſahrjebachu.

S Fanana pola Modeny pißaja, ſo je ßo jedyn burſki dom ſe ßněhowej lawinu pohrjebał. Hacż dotal ßu tſi woßoby morwe wuhrjebali. Też we wokolnoſczi Bologny je ßebi ſwalenje lawinow wjele człowſkich woporow żadało. We wyßokich dołach Veneziſkeje dyrbja wobydlerjam wßow, ſ wyßokim ßněhom ſawětych, wojazy zyrobu pſchinoſchowacz, ſo njebychu hłoda wumrjeli. — Na Vincenzſkej wyßokej runinje ßněh 3 metry wyßoko leži. Gmejnſzy pſchedſtejiczerjo ßu poruczili, ſo ma ßo ßněh ſ tſěchow ßypacz, dokelż móhli ßo hewak ſłamacz. Njedźiwajzy teho ßu ßo nékotre domy ſaßypłe. — W Gallu 30 paſtyrjo pſched ßněhowym mjeczelom do jeneje hródże czeknychu. Pod ßněhowej czežu ßo hródźina tſecha

ſlama a cłowjekow a ſkót pohrjeba. Po njewuprajenym prózowanju ßo ßußodam poradźi, wſchitkich cłowjekow ſwucźahacź; dwejo móżeſchtaj ßo jenoż morwaj ſe ßnéha wuhrjebacź. Dwanacźo druſy ßu cźéżko ſranjeni. — W Modane w Savoyſkej je jena lawina ſchtyri kheże ſaßypka. S wobydlerjow je ßo 11 moriło a 22 ßo ſraniło.

* Se ſatraſchnym wichorom je ßo w Arkanſaſkej w ſjednoczenych ſtatach połnózneje Ameriki wjele cłowjekow moriło. Měſtaczko Brinkley je ßo wupuſcźiło.

* (Łódź ßo potepiła.) Schpaniſka parna łódź „Mauro“ ſ Bilbao je póndźelu pola Breſta (pichi franzowſkim połnóznym brjoſu) do jeneje ſkały ſawadźiła. Parny kotoł ßo pukny, a ſa nékotre wokomiki ßo łódź ponóri. S mużſtwa njeje ßo po ſdaczu nichtó wukhował.

* (7 dźéczi ßo ſaraſyle.) W Madeli pola Roma ßo 7 hrajkazych dźéczi ſ jenej murju ſaßypny. Wſchě pod roſpadankami morwe wucźahnychu. — Semjerźenje ßo w Italſkej pſchezo ſaßo woſpjetuje. W Jananje pola Modeny ßo dźeßacź cłowjekow ſ podſemſkim ſtorkom w twarjenju ſaßypny; dwaj ſtaj ßo ſaraſyłoj.

* (Cźwilował wojakow.) Wójnſki ßud w Gdanſku je podoffizéra Schampa wot 128. pěſcheho regimenta k jaſtwu na 3 měßazy ſaßudźił. Schamp je wojakow ſ pjaſcźu do woblicźa a do tyła bił a do khribjeta kopał. Někotſi wojazy běchu pſches tuto krjudowanje ſkhorili.

* Saßo njeſbože ſ automobilom.) S jenym automobilom je ßo njedźelu na kral. Janowej dróſy w Draždźanach jena ſtarſcha żona pſchejéła a ßo cźéżko ſranika. Sa morwu ju do hojeŕnje Bjedrichoweho měſta donjeßechu.

*. (W ßmjertnym ſtraſche.) Pſches kipry łód réki Muldy W Coldizu duzy ßo wothladarka khorych Albertiez na 5 metrow hłubokim měſtnje pſchepadny. Jenoż hłowa njeſbożowneje ſ loda tcźeſche. Na jejne wołanje porzlintocźeŕ Reichert pſchibéża a jemu ßo poradźi, ßo na lodże wupſcheſtrěwſchi ßo k ſnjeſbożenej pſchibliżicź a wjazy krócź ßo pſchełamawſchi ju ſ wody wucźahnycź. Porzlinoweho formarja Dorno, kotryż bě teho runja na pomoz pſchibéżał, rybakaj Muller a Lehmann wukhowaſchtaj.

* (Skónzowanje jeneho duchowneho.) S New-Yorka piſaju, ſo ßu 39létneho katholſkeho fararja w Newarku w New-Jerſeyſkim ſtacźe ßrjedu krótko po tym, hdyż bě wón Bożu mſchu cźitał, ſcheſcźo mużojo w farſkim domje ſkónzowali. Jeho hoſpoſu teho runja ſ revolworowej kulku cźéżko ſranichu.

* (Shromadne ſkhorjenje.) We Virchowſkej hojeŕni w Barlinje je něhdże 100 wothladarjow a wothladarkow na żołdkowe boloſcźe ſkhoriło. Khoroſcź je pſches ßuſchene ßmorże (hriby) naſtała a njeje ßmjertna.

* (Słóſtniſki lěkaŕ.) W Karlsruhe ßu lěkarja dr. Bloosa ſe Sakſkeje, kotryż je ßo tam pſched 4 létami ſaßydlił, ſajeli. Jeho winuja, ſo je wón někotre patientki pohłuſchił a w pohłuſchenju wumozował. Bloos je nan ſchtyrjoch dźéczi.

* (Hróſbne wólniczeŕſke mordaŕſtwo.) W lěßu pola Pilchowiz w Hornjej Schleſyſkej ßu 21létnu Juſkulez ſadajenu namakoli. Cźéło bě na hroſne waſchnje ſwohnożene. Prědkaj běchtaj wotrěſnjenaj, a cźéło bě ſ jenym kijom pichekałnjene. Mordaŕ je ſkónczńje cźéło ſ petrolejom polał a ſapalił. Prjedawſcheho lubeho ſkónzowaneje, hórnika Franza Paprotneho, ßu ſajeli, dokelż na njeho tukaju, ſo je mordaŕſtwo ſkucźił.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěće 1909 zaso nahromadźiło: 53 hr. 60 np.

Dale za njón dari:

Naša Syrotka . . . . . — hr. 50 np.

Hromadźe: 54 hr. 10 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Loni 18. a 19. dezembra ßo na Budyſkich wikach wjazorym woßobam pjenjesy ſe ſaka kradnychu. Wumjenkarjej Kichižankej ſ Jitka běchu móſcheń ſ 15 hriwnami, żonje rěſnika Dubielziga móſcheń ſ $10\frac{1}{2}$ hr., żonje hlidarja Dürlicha móſcheń ſ $5\frac{1}{2}$ hr., dźěłaczerjej Schneiderej ſ Pßowjow móſcheń ſe 7 hr., ſwud. Schneiderzy w Budyſchinje móſchniczku ſ $8\frac{1}{2}$ hr. atd. kradnuli. Jena żona bě ßo dohladała, ſo bě jedyn młody cłowjek na rózku hłowneho torhoſchcźa jenu pjenjeżnu móſchniczku do jeneje wónzuchoweje dźéry cźißnył. Jedyn poliziſt, kotremuż wona to rjekny, móſchniczku ſ wónzucha wucźahny. W niej ßo papjerka i wobßedźerzynym mjenom namaka. Wſchitkim poliziſtam ßo hnydom poruczi, ſa paduchom ßledźicź. Na dwórniſchcźu ßo jim poradźi, 19 létneho dźěłaczerja Pětra Kowalſkeho ſ Kolijcha w ruſkej Pólſkej a 17 létneho ßkużobnika Guſtava Kowilu ſ Bytoma w Schleſyſkej jako paduchow ſaßkapicź. Kowilu je ławniſki ßud 25. januara k jaſtwu na 3 njedźele ſaßudźił, Kowalſkeho dla njedoßahazych dowokaſmow wuwinowachu. Statny rěcźnik ßo pſchecźiwo temu powoła. Poliziji ßo bórſy poradźi, Kowalſkeho prowe mjeno naſhonicź a jemu dopokaſacź, ſo je wón hižo w Draždźanach dla kradnjenja ſe jakow w pſchepytanju był. Jeho k jaſtwu na 1 měßaz ſaßudźichu.

Ławniſki ßud. Schtwórtk dopołdnja 15. februara młynk Jan Horbank, w kheźi ſkótneho wikowarja Cźepiza na hornczeŕſkej haßy w Budyſchinje bydlazy, pſched ßwojim wobydlenjom na ßwoju żonu ßwarjo ſjawny měr każeſche. Poliziſtaj Ryczeŕ a Groß ßo podarmo prózowaſchtaj, jeho po dobrym ſměrowacź. Wón dale herjekaſche a hrożeſche, ſo po wotendźenju poliziſtow w ßwojim wobydlenju wſcho na kruchi rosbije. Na to Horbanka pſchimnychu a na ſtrażu dowjedźechu. Hrubeje njewuſchnoſcze dla ma wón tſi dny arreſta wotpokucźicź.

Hižo khoſtany 47létny dźěłaczeŕ J. A. Kruża ſ Wulkich Sdźar bě létża 1. februara w Budyſchinje po proſchenju khodźił. Jeho k arreſtej na 4 njedźele ſaßudźichu, też jeho krajnej poliziji pſchipokaſachu.

✕ Skſchiwdźenja dla bě prjedawſchi rybaſki miſchtr Rakeczańſkeho knjeſtwa, nětcźiſchi rybowy wikowaŕ Khryſtian Choba w Slym Komorowje, żiwnoſcźerja J. A. Hejtmana w Rakezach wobſkorżił. Hejtman bě loni 17. dezembra w jenej ßudniſkej termiji w roſhorjenju na Chobu ſawołał: „Wy ſcźe zyle wſchědny ſe.haŕmk!“ Choba je pjecźa Hejtmanej ras porokował, ſo je kradnył, a Hejtman bě teho dla Choba ſaßo wobſkorżił. Choba pak wuwinowachu, mjes tym ſo Hejtmana k 15 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k arreſtej na 3 dny ſaßudźichu. Chobje ßo pſchiſwoli, ſo ßmé wußud na ßudniſtwowej tafli w Budyſchinje wupowěßnycź.

✕ Hižo w dezembrje 1907 běchu 17létneho cźeladnika J. Schibſchika ſ Banez dla wobkradnjenja mlokoweho pohoncźa Horaka na Radworſkim knjeżim dworje k jaſtwu na 3 dny ſaßudźili, tola bě wón tehdy proßył, ſo by ßo khoſtanje na 2 lěcźe wotſtorcźiło. W dezembrje 1908 wón ſ Bronja, hdźež ßkużeſche, ſaßo cźeladnikow na Radworſkim knjeżim dworje wopyta a pſchi tym Horakej 15 hriwnow, jedyn dybßacźny cźoßnik a niklowy rjecźas kradny. Schiebſchika k jaſtwu na 1 měßaz ſaßudźichu a wotſtorcźene khoſtanje wrócźichu, tak ſo dyrbi jo někto wotpokucźicź.

✕ Toczeŕ porzlina Franz Hlavka we Wulkej Dubrawje bě mandźelſku toczerja porzlina Perſchki w Delnjej Hórzy dla ſkſchiwdźenja wobſkorżił. Perſchkowa bě ßo na Hlavku pſchißkodźała, ſo je wón naſběrane lotterijowe pjenjesy pſchelſchiwił, ſo ßwojemu dźéſcźu hłodu mrěcź dawa, a ſo tajka banda, każ je wón a jeho żona, do jaſtwa ßkuſcha. Perſchkowa bě ſaßo Hlavku wobſkorżiła dokelż bě jej wón maſanu ranzu a paduſchneho ſcź .... nadawał. Skórżbnik a ſkórżbniza pſched ßudom ſtſchiwdźenja wrócźiſchtaj a ßo roſrunaſchtaj. Kóżdy ma połojzu khoſtow ſapłacźicź.

✕ Herzaj Oskar a Bjedrich Rintſch, kotrajż běſchtaj prjedy k Ullrichez kapale w Budyſchinje pſchißkuſchałoj, mějeſchtaj ßo jebanſtwa dla ſamolwicź. Wonaj ſtaj pjecźa loni w dezembrje hoſcźenzarjej Huſcźe w Khwacźizach 3 hriwny wureczakoj. Dla ſkaſanja nowych ßwědokow ßo wußudźenje wotſtorcźi.

Cźeſcźeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotſiż chzedźa ſa nje na

2. ſchtwórtlěto 1909

do prědka płacźicź, njech nětko **80 np.** we wudawaŕni Serbskich Nowin wotedadźa.

Cźi, kotſiż ßebi **Serbske Nowiny** pſches **póſt** pſchinjeſcź dadźa, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam bórſy ſkaſacź. Na ſchtwórtlěto ſapłacźi ßo ſa **Serbske Nowiny** na ſakſkich a pruſkich póſtach, każ też w druhich krajach němſkeho khěżorſtwa **90 np.,** ſ pſchinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny ſ pſchiłohu „Pomhaj Bóh“ płacźa na póſcze **1 hr. 30 np.,** ſ pſchinjeßenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Redakcija Serbskich Nowin.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproscheńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czichsczi.

Chenillowe rubischcza

rjanych nowych mustrow paczisny hódno pschedawa

Otto Osswald

na kamjentnej haßy 7.

Jutrowne dźěty,

nowe mustry, wulki wubjerk, tunje płaczisny.

Saßopschedawarjo dostawaju wyßoki rabatt.

A. & W. Neuhahn

w Budyschinje

— na ßerbskej haßy 4. —

Telefon 449.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wilach 1 **telefon czißło 415**

porucza ßwoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Roseßkanje w czwizach a bleschach.

Proschu ßebi płaczisnowy sapiß zadacz.

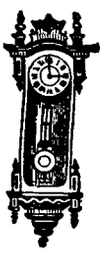
Pißarnja

sa kupne, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej drósy czo. 1

po 1 schodźe, hosczenz Gambrinus.

Max Frenzel.



Kóždy, zkotryž chze ßebi **dobry a tuni czaßnik** kupicz, abo kotryž chze ßebi **porjedźiez** dacz, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5

Jenczej pschedawa a porjedźa sa ßwoje dźěło sprawnje rukuje. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacz.**

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot

H. Möbiusa a ßyna,

fabrika koszowego wolija

w Hannoverje,

je dostacz

we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Tunje zigary!

100 schtuk

3	np. zigary	po	200, 220, 240 np.
4	= =	=	300, 320, 340 np.
5	= =	=	360, 380, 400 np.
6	= =	=	440, 460, 480 np.
8	= =	=	520, 560, 600 np.

roseczela

zigarowa pschedawarnja Havanna

w Drazdzanach 6.

Kosaze kože,

howjasu kožu, wowczu kožu, wowczu wołmu, kaniklaze kože, czelaze kože,

kaz tez wschě druhe kože po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zurkwi a pschi zitnych wilach 11,

napschecza „sloteje hwězdy".



Kupne a druhe wuczinjenja, liszciny wscheje druziny, prószwowne pißma wo wobhnadzenje atd., **formindske sliczbowanja, dawkowe reklamazije, testamenty, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje zadankow** atd., **kupowanje a pschedawanje lezomnoszow, saradzenje hypothekow.**

J. & E. Koban, prawny burow

pschi zitnych wilach 4 („Germania").

Telefon 217.

— Rěczimoj tez ßerbski. —

Drjewowa awkzija.

Pónjdzelu 15. měrza 1909 w 10 hodzinach ma ßo w **Konjezach** pola Kubschiz

něhdźe **30 tolstych twjerdych dołhich hromadow**

sa hotowe pjenjesy na pschedań pschedawacz.

Wone s dźěla hnydom pschi drósy leži.

W Konjezach, 19. měrza 1909. **A. Hering.**

Drjewowa awkzija.

Sstrjedu 24. měrza ma ßo **dopołdnja wot 10 hodzin w Huczinjanskim hosczenzu**

szěhowaze na **Maleschanskim revěrje** w 6. a 7. wotdźělenju (w Hlinjanskej holi), w 18.—21. wotdźělenju (w Stróżanskej holi), w 26. wotdźělenju (Fleißig) a pschi Huczinjanskim knjezim dworje składzene drjewo na pschedań pschedawacz:

jako: **200 khójnowych krutych zerdzow, 8—15 cm delu. tolstosze,**
4 rm. twjerdych paluych schczěpow,
10 = = = kuluchow,
160 = mjehkich = =
35 = = repuchow,
260 = mjehkeje walczíny,
700 twjerdych walczkow a
80 rm. khójnowych pjeńkow.

Huszańske hajnistwo, 4. měrza 1909. **O. Mendte.**

Drjewowa awkzija.

Pjatk 26. merza t. l. ma ßo **popołdnju wot 3 hodzin w hosczenzu w Hunczerizach**

szěhowaze na **Huszańskim hajnistim revěrje** w 1. wotdźělenju (we wowczerni), w 6. wotdźělenju (w Kozuczańskim haju), w 18., 19., 20., 21. a 22. wotdźělenju (w Huszańskich kěrkach) składzene drjewo na pschedań pschedawacz, jako:

300 krutych zerdzow, 8—15 cm delnjeje tolstosze,
600 = tyczow, 2—7 = = =
15 rm. twjerdych palnych kulnchow,
200 = mjehkich = =
25 = = repuchow a
600 = mjehkeje palneje walczíny.

Huszańske hajnistwo, 7. měrza 1909. **O. Mendte.**

Spěwarske,

ßerbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a wošebnje do cželazeje kože
ſwjaſane hižo po 6 hacž do 10 hr. ßu na pſchedań
we wudawarni Serb. Nowin.

Khwaćanske serbske towarſtwo

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu **14. nalětnika** popołdnju w 4 hodźinach swoje posedźenje. Ze strony předsydstwa je přednošk wo wšelćiznach postajeny. Teho dla so wšě lube sobustawy najwutrobnišo ~~přeprošuja~~. Też hosćo su nam stajnje witani. **Předsydstwo.**

Janſka kupjel w Ssmjeczkezach.

Wot póndźele 15. měrza ßu kupjele dźeń wote dnja wotewrjene a to wot 2 hodźin popołdnju.

Edwin Hager.

Awkzija.

Ssrjedu 17. měrza t. l. dopołdnja w 9 hodźinach maja ßo w **hoſczenzu w Haßlowje** wſchelaki **rjemjeßlniſki grat** ſe ſawostajenſtwa bětnarſkeho miſchtra J. Bermicha, něhdźe **50 ſtólzow** a wſchelaki **rólny grat,** kaž też někotre **jésdne koła** na pſcheßadźowanje pſchedawacź. **J. Měrczink.**

Awkzija.

Ssrjedu 24. měrza popołdnju wot 2 hodźin budże ßo w **Nowej Wßy** pola Worklez dla pſchedacza žiwnoſcże **hoſpodarſka nadoba** a to 2 krowje, 2 ßwinjeczi, 1 hoſpodarſki wós, 1 cžiſcżaza maſchina, 1 dezimalna waha, 1 juchowy ßud, 40 zentnarjow běrnow atd. na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Kóſlata

běleje bjesrohoweje raßy Samenſkeho dola
ma hacž do kónza haprleje płacżiſny hódno na pſchedań
koſy plahowaze towarſtwo w Droždźiju
pola Pomorz.
Dalſche wukaſuje **E. Keil,** pſchedßyda.

Ernst Ullrich

na ſchulerſkej haßy 12

porucza

talerje, nikke a hłuboke, hižo po 9 np.,
talerje ſ zyblowym muſtrom, nikke a hłuboke, hižo po 15 np.,
porzlinowe ſchalki hižo po 5 np.,
thofejowe ſerwißy, 9dźělate, hižo po 3 mk.,
thofejowe ſerwißy, 5dźělate, hižo po 2 mk.,
ſchkleńczane talerje hižo po 9 np., 6 ſcht. po 45 np.,
reſtawraziſke ßudobje, kaž też **kwaßne a ſtkadnoſtne dary**
po jara tunich płacżiſnach.
Ssudobje k ßwjedźenjam ſchtuku po 1 np. wupožczuju.
Wſchě twory ßwojeje pſchedawarnje po jara tunich płacżiſnach poruczam.

Khèžkarſka žiwnoſcź

w Jenſchezach cžißko 14 pola Rakez je ſe žiwym a morwym inventarom tunjo na pſchedań. Twarjenja ßu maßiwne. Dalſche je ſhonicź pola wobßedźerja tam.

Pſchecżehnjenja dla ma **2 łoži** ſ matrazomaj. **1 ſchkleńczany khamor, 1 draſtny khamor, 1 kuchińſke blido** a **kuchińſki khamor** tunjo na pſchedań. **F. Böhme** na hornczeŕſkej haßy cžißko 9 po 1 ſthodźe.

Dwělětny wulki
cżehnity poß
je na pſchedań pola
Ernſta Minarja w Hucżinje.

Ssucżelna jałojza
je na pſchedań
w Dźěchorjezach cżo. 5.

Płacżiſny hódno na pſchedań
ſtarſchi ßylny kóń
do dobrych rukow na wßy.
Parna zyhelnicza
w Tſjoch Hwězdach p. Budyſchina.

Rjany
bèły pèſk
też po wosach pſchedawa
ryczerkubło na Horje.

Mótaze dźaki
ßerbſke a němſke
ßu dostacź
we wudawarni
Serb. Nowin.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłużby,
na ßukelnſkej haßy 34
piſarnja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěczi ßerbſki.
— Telefon cżißko 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſczow.

Subjaza praxis
Maxa Flacha
może ßo najlěpje poruczicź.
W **Budyſchinje**
na theaterſkej haßy 6 po 2 ſkhodomaj,
— pſchi žitnych wikach. —

Schewſkeho wucżobnika
pyta **Jan Panach**
w Dornſchnablu 12.

Pjekarſkeho wucżobnika
k jutram pyta **Auguſt Stöba**
na Lubijſkej drósy 22.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo k jutram pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cżrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Porjadna
ßłużobna holza
niz młódſcha dyžli 17 lět, kotraž może derje ßerbſki rěczeć a by też pſchi pſchedawanju pomhała, ßo k 1. haprleji do lohkeje ßłużby pyta.
B. Ullrichowa na ſchulerſkej haßy w pſchedawarni porzlin. tworow.

Cżiſtu ßłużobnu holzu
pyta pjekarſki miſchtr **A. Bieſold**
na bohatej haßy.

Sſłużobna holza
ßo do lěpſcheho hoſpodarſtwa na wßy pyta. Pſchedſtajicź ßo ßobotu popołdnju wot 2 3 hodźin w hoſczenzu „króny“ w Budyſchinje.
Kleeowa w Lemiſchowje p. Hucżiny.

Dowěrny woženjeny
pohoncź
ßo k 1. haprleji pyta na knježi dwór w **Sarěcźu.**

Dźak.

Wutrobny dźak wſchěm kſcheſczijanſkim wutrobam prajimy, kiž nam dźělbracże pſchi wohnjowej nuſy wopokaſachu, naß ſ pſchiwoženjom twarſkeho materiala, ſ cżežkim ruczným dźělom a wſchelakimi darami ſ bliſka a ſ daloka podpjerachu.
Bóh luby Knjes chyl jich pſched ſtóſtniſkej ruku wobarnowacź!

Wudowa Weczelka we Wadezach,
ßynojo, dźowki a pſchichodnaj ßynaj.

(K temu cżißku pſchiloha.)

Pschiloha k czißku 11 Serbskich Nowin.

Ssobotu 13. měrza 1909.

Placźisny rěsneho slotu na Draždźanskich slótnych wikach.

8. měrza 1909.

Placźisny po zenmarju a hriwnach.

Slótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 6 lět	38—41	74—77
awstriske	40—44	76—80
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	34—37	70—73
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	29—33	63—69
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	26—28	56—62
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	37—40	69—72
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 7 lět	33—36	64—68
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	29—32	59—63
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	24—28	54—58
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	37—40	69—72
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	32—36	64—68
3. ßnadnje pizowane	28—31	59—63
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	50—54	80—84
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—49	76—79
3. ßnadnje wuwite wot zyza	40—45	70—75
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacź do 1¼ lěta	54—55	69—70
2. mjaßne	52—53	67—69
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	48—51	63—66

Placźisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 6. měrza 1909 wot hr.	wot np	hacź hr.	hacź np	W Lubiju. 11. měrza 1909 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenźza . . . . běła	—	—	—	—	10	50	11	—
" . . . . žołta	—	—	—	—	10	—	10	70
" nowa	10	30	10	60				
Rožła	—	—	—	—	7	80	8	15
" nowa	8	—	8	13	—	—	—	—
Jećmjeń . . . 50 kilogr.	9	30	9	70	8	—	9	—
Wows . nowy	9	—	9	30	8	—	8	70
Hróch	9	50	12	—	11	—	11	50
Woka	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	14	—	15	—	14	—	15	—
Hejduschka . .	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	2	10	2	50	2	20	2	50
Butra . . . . 1 kilogr.	2	40	2	60	2	40	2	50
Pschenična muka 50 "	10	75	19	75	—	—	—	—
Rjana muka . . 50 "	9	50	13	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	3	75	4	—	3	20	3	60
Ssloma . . 100 "	3	67	3	84	2	50	3	50
Proßata 738 schtuk, schtuka	10	—	25					
Pschenične wotruby . . . 50 kilogr.	—	—	6	25	5	75	6	50
Rjane wotruby . . . 50 kilogr.	—	—	6	50	6	50	7	—
Pschenični gris . . . 50 kilogr.	—	—	6	75	—	—	—	—
Rjany gris . . . . 50 kilogr.	—	—	7	40	—	—	—	—

Na burźy w Budyschinje pschenza (bela) wot — hr. — np. hacź — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 70 np. hacź 10 hr 05 np., rožke wot 7 hr. 90 np hacź 8 hr. 20 np., jećmjeń wot 9 hr. 25 np. hacź 9 hr. 55 np, wowz wot 8 hr. 05 np. hacź 8 hr. 10 np.

We Budyschinje placźesche: korz pschenzy (bela) po 170 puntach — hr — np hacź — hr. — np., žołta 10 hr. — np. hacź 10 hr. 15 np., nowa: 17 hr. 52np. hacź 18 hr. 04 np., korz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacź — hr. — np nowa: 12 hr. 80 np. hacź 13 hr. — np., korz jećmjenja po 140 puntach 13 hr 02 np hacź 13 hr. 58 np.

Wiczne placźisny w Kamjenzu.

11. měrza 1909.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 7 hr. 90 np. hacź 8 hr. 20 np., pschenza wot 10 hr. 80 np. hacź 11 hr. 80 np., jećmjeń wot 8 hr. 50 np. hacź 9 hr. 50 np, wowz wot 8 hr. 60 np. hacź 9 hr. — np., jahły wot 14 hr. — np. hacź 15 hr. — np. hroch 14 hr. 50 np., ßyno 3 hr. 50 np., běrny 3 hr. — np., ßloma (100 kilogr.) 4 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacź 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 12. měrza: Wlóžne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smje njedźelu Okuli rano w 7 hodź. farar Räda němsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin duchowny Tischer němske a w 10 hodź. ßerbske prědowanje. — Wutoru ½6 hodźin budźe ßerbska póstna nutrnosćź we Wulkim Wjelkowje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smje farar Räda.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Jan Jurij Stiller, bijeŕ na Židowje, s Marju Marthu Schöniz tam.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Hans Hermann a Bjedrich Willy, Ernsta Hermanna Neumanna, dźěłaćerja na Židowje, dwójnikaj. — Ernst Rudolf, Bjedricha Ernsta Roschera, wyschscheho schwajzarja w Nadźanezach, ß. — Oskar, Pawoła Pchaleka, dźěłaćerja na Židowje, ß. — Max Ota, Ernsta Hermanna Jakscha, fabrikarja na Židowje, ß. — Ella Helena, Aloisa Schlagera, kamjenjećeßarja w Dobruschi, dź.

W katholskej zyrkwi: Zaezilija, Dominika Buhla, rycźerkubłoweho inspektora w Cźichońzach, dź.

Zemrjeći:

W Michalskej wozadze: 25. februara: Martha Frida, Jana Khorle Tyscherja, dźěłaćerja na Židowje, dź., 10 m. 28 d. — 3. měrza: Johana Khrystiana Henkez, swudowjena Donathowa, dźěłaćerka se Sohlanda, we wokrjeßnej khorownji, 90 l. 1 m. 12 d. — 4. Hana Gertrud, Richarda Oty Wiczasa, żelesotočerja na Židowje, dź., 10 hodźin. — 5. Helena Doka, Josefa Lammicha, fabrikarja na Židowje, dź., 11 m. 11 d. — 8. Wylem Erich, Khorle Wylema Porczki, fabrikarja na Židowje, ß., 1 l. 6 m. 21 d.

W katholskej wozadze: 23. februara: Pawoł, Mikławscha Neka, dźěłaćerja w Budyschinje, ß., 15 l. 4 m. 24 d. — 3. měrza: Hańża swudowjena Hendrichowa rodź. Mužikez w Budyschinje (ev.-luth. na Mikławschk pohrjebana), 89 l. 7 m. — 6. Rosina Nawratilowa rodź. Eberrechtez, pschelcźa w Hajnizach († w Budyschinje w khorownji), 34 l. 11 m. 24 d. — 8. Pawoł Gustav Adolf, bětnaŕ we Wjeleczinje († w Budyschinje w khorownji), 32 l. 8 m. 11 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

Njedźelu Okuli smje rano ½8 hodźin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin farar Kschiżan ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budźe katechismußowa wuczba sa němsku mużsku młodźinu. Pjatk 19. měrza budźe rano ½9 hodźin ßerbska spowjedź a ½10 hodźin ßerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

Njedźelu Okuli smje farar Domaschka rano ½8 hodźin němsku spowjedź, duchowny Boja dopołdnja ½9 hodźin němske a w 10 hodź. ßerbske prědowanje. — Pjatk dopołdnja w 9 hodź. smje farar Domaschka ßerbske póstne prědowanje, — Kolletka sa znutskowne mišionstwo, na pokutnym dnju hromadźena, je 175 hr. wunjeßła.

Wajsowe modleŕske knihi

s nowa pschełożene

su po 80 np. dostacź

we wudawarni Serb. Nowin.

Franz Marschner

cźaßnikaŕ w Budyschinje

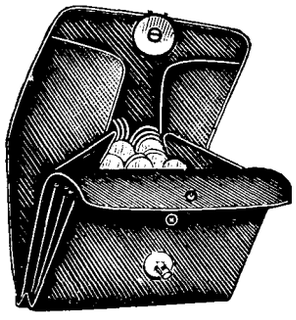
na bohatej haßy 9

swój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczazow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placźisny.

Ssedlańnja C. A. Pietsch

pschi žitnych wikach cžo. 8 (pódla Kellingez barbjerńnje)



porucža ßo **k dźĕlanju konjazeho grata** a **konjazych pschikrywow** (dekow,) **matrazow, kožow** a **sosow.**

S dobom poruczam ßwój wulki skład ßamodźĕlanych

schulskich tornistrow,



kaž tež **portemonaiow, paßow, toschow, nakhribjetnych měchow, kossrow, ßlow** atd. a pschi trjebanju wo dobroczźiwy pschikhad proschu.

Wósk k krjepjenju rejwanskich kubjow

naj lĕpscheje hódnoscże je dostacź pola

Arthura Grubanna

pschi drjewowych wikach 8.

Bruno Beutner

w Budyschinje pschi dwórnischczu, pißarńja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liscźinow** wscheje druźiny, wobstaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nakoženje kapitalijow, pschedawanje ležomnoscźow,** srjadowanje sawostajenstwow a dźĕlenja herbstwow, na pscheßadźowanje pschedawanje ležomnoscźow, ßwĕdomite wukasanje we wschĕch prawnych wĕzach. Dokelž ßym dołhe lĕta s rĕčznikowym sekretarom był, ßo najlĕpsche wobstaranje sarucža.

Otto Preuß mějeczel **Khorla König**

na žitnej haßy 4. w Budyschinje na žitnej haßy 4.

Konfirmaziske a pruhowanske wobleczenja

w hobrskim wubjerku a po spodźiwnje tunich płaczisnach.

Konfirmandske wobleczenja wot 7½ hacź 26 mk.,

pruhowanske wobleczenja wot 7 mk. hacź 25 mk.,

konfirmandske žaketty wot 3½ mk. hacź 15 mk.

Po měrje ßo drasta w bjesporuczným wuwjedźenju a w najkrótschim czaßu schije.

K wußywej

poruczam

czerwjeny dźeczel **saradellu,**

hroch,

wowß,

nalĕtnu pscheńzu

pschipósnateje ßytwy němskeho ratarskeho towarstwa,

kaž tež

wschĕ druhe

ßymjenja

po najtunischich płaczisnach.

Paul Schulze nasl.

w Budyschinje

na Hoschiz haßy 9.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 sa pjenjesy, pola naß na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedźenja	2%	na lĕto.
s mĕßacźnym wupowjedźenjom	2½%	
s 3mĕßacźnym =	3%	
se 6- a 12mĕßacźnym wupowjedźenjom	3½%	

Pjenjesy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo tež sa check wužicź. Checkowe knižki, kaž tež postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, ßu pschi naschich kaßach dostacź.

Filiala Lubijskeje banki

w ßerbskim domje.

Dobru

pscheńcznu muku

pschedawa

Khorla Kahrowe

pschi žitnych wikach.

Brodowska haptyka

na hoschiz haßy 21.



Kaschel, katarrh, dybawosć

ßo spĕschnje połožeja

s thymusinom.

Blescha po 75 np. 1 hr. 40 np.

Winowa pschedawarńja
Pawoła Giebnera
w Budyschinje

na bohatej haßy cźißko 18 ſ nutskhódom na theatrowej haßy poruczа ßwoje derje wothladane

běle a cźerwjene wina, Portſke wino, Malagaſke, Tokayſke, Madeiraſke, Sherryſke a druhe lěkarſke wina atd.

Wot ſapoczatka mojeho dwazyczílětneho wobſtacza ßym ßo pschezo prózowal, **jenoż woprawne wino** pschedawacź, kotryż je ſtrowoſczi ſpomóżne.

Dokelż w tſjoch pinzach: **w radnej kněži,** na **kotolſkej haßy** a na **bohatej haßy** ſeſtajeny **jara wulki ſklad** wudżeržuju kotrež ßo ſ wudawkami ſa pucźowanje njepodroża, mózu **wino ſ wjetſchimi hromadami**

k kwaßam a druhim **ßwjatocźnoſczam** ßo hodżaze, tuńſcho pschedawacź, hacź hdyż ßebi jo direktnje wot Rheina, Moſela atd. pósłacź dadża. Pospytanje tych pschetrjebarjow, kotſiż hiſchcźe moje wina njeſnaja, wo tym pscheßwědczi.

Th. A. Wällnitz naslědnik
w Budyschinje

9 na ſzukelnſkej haßy 9.

Najtuńſche kupowanſke žórło
ſa
njewjeſczinſke wuhotowanje
a
jednotliwe meble
ſolidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłużenje.
Pschi hotowych pjenjeſach rabatt.
Ssamßna pólſtrowarnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene. — Strona, na mjenu Gižine cźo. Tezßewacź.

Na ßwój wulki ſkład
tſěſchneje papy, drjewoweho zementa, theera, asfalta, tſěſchnych tſchěſkow, kaž tež ſchleſ. tonowych tſěſchnych zyhelow, bibraznych wopuſchow a tſěſchnych zyhelow ſe ſaſhibkom a ventilaziju ſ najlěpſchich zyhelnczow kedźbliwe cźinju a ßo pſchi potrjebje najnaležniſcho poruczam

F. W. Menzel
w Budyſchinje na hornczerſkej haßy.

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.

Bliżſchi **lěcźny ſemeſter** ßo **wutoru 20. haprleje 1909** ſapocźnje. Samolwjenja nowych wucźomzow podpißany direktor pſchijimuje, kotryż je tež rad hotowy, dalſche wukaſacź.

Prof. dr. Gräfe.

K konfirmaziji

poruczamoj

nowoſcźe debjenkow

ſ woprawneho ſłotoweho doubla, ſtareho ſłota, ſtareho ßlěbra, ßlěbra, ſimili atd., jako:
broſche, nawuſchnizy, pſchipowſchaki, rjeczaſojte, hadojte, wobruežojte a pjerate naruczniży, kolliery ſ pſchipowſchenkami, **medaillony, kſchiże, wutrobiczki, pjerſchczenje.**

Rjeczaſy ſ wóſkowych paczérkow
woprawnych a podražowanych.

Dolhe cźaßnikowe a debjenſke rjeczaſy
ſ woprawneho ßlěbra, ßlěbroweho oxyda, wóſkowych paczérkow, pißanych paczérkow, cźornych paczérkow atd.

Debjenki do włoßow jako: **pſchedtyknuſke cźeßaki, ſatyknuſke cźeßaki, pobocźne cźeßaki, włoßowe ſpinki, włoßowe widliczki, włoßowe ſchipy, włoßowe ſapinaki, doſpołne garnitury, jehły** a **włoßowe cźeßaki** ſe ßeklu a roſetkami wſchelakich barbow.

A. & W. Neuhahn
na ßerbſkej haßy 4. Telefon 449.

Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Bawlma je ßo ſaßo po płacźiſnje poniżiła, duż je mi mózno,

mużaze barchentowe koſchle,
barbu njepuſchczateje twory, ſaßo hižo po 1 mk.,

żonjaze koſchle
hižo po 90 np.,

dźěczaze koſchle
wſchěch wulkoſczow najtuńſcho pschedawacź.

Mój wulki ſklad
poßleſchczowych zychow a wupjerkow,
hładkich cźerwjenych, roſa ßmużkatych a módrych po wſchěch płacźiſnach tunjo poruczam.

Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Črije a schkórnje

k konfirmaziji

kaž tež wschě jenož pomyßlne družiny trajnje dźěłaneho

wobuća

ſa muźſkich, źónſkich, dźěćźi,

w hobrſkim wubjerku po njedozpitych tunich płaćźiſnach.

Pawoł Kristeller,

W Budyſchinje, na bohatej haßy čźo. 29.
Teleſon 168.

Schifrowa tſěcha

m. po 1 mk. 80 np.,
ſ jendźelſkeho Schifra, kotryž je hižo na tſěſche leżał, tunjo porucża

Auguſt Schumann,
kryjeŕ ſchifrowych tſěchow w Budyſchinje.



Rowowe pomniki, rowowe kamjenje a platy

kóždeje družiny, čźorne a pißane,
ſ **granita, ſyenita, marmora, kalka** a **pěſkowca**
po modernſkim waſchnju trajne dźěłane po tunich płaćźiſnach poruczataj

E. Hantusch & Co.
Kamjenjowy rěſak, toczeńja a polěrowańja.
Wulki ſkład a pſchedawańja
w Budyſchinje na Lubijſkej dróſy 10.
Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

K konfirmaziji

poruczam ßwój wulki ſkład
woprawnych ſlotych, woprawnych ßlěbornych a ujewoprawnych

broſchow,
kollierow,
wutrobiczkow,
pjerſchćenjow,
manſchettowych knefłow,
nawuſchnizow,
naruczńizow,
kſchižow,
czaßnikowych rjeczaſow,
krawattowych jehłow.

Najtuńſche płaćźiſny. **Woprawne poßkuźenje.**

Najwjetſchi wubjerk

poſkicza dobytkne kupowanje pola

Gustava Thuniga

Saloż. 1865. **w Budyſchinje** Saloż. 1865.
na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

Spore, teho dla tunje je

MAGGI owe korjenjenje. Njech ßo po ßkłodźe korjenja a hakle po ſwarjenju.

Najlěpſche porucza
Rudolf Pötſchke pſchi mjaßowych jědłach 7.

Pruhi ſ Božeho ßwětła,

ſchpruchi a khěrluſchowe ſchtuczki w pyſchnych kaſchćikach, jako dar k ſelenemu ſchtwórtkej, ßu **we wudawarni Serbskich Nowin** dóſtacź.

Stare knihi ßo derje a tunjo pſchewjaſańja.

Sserbſke
a němſke

ſpěwarſke

w **trajnych,**
jednorych a tež najwoßebniſchich ſwjaſkach
na wulki wubjerk
tunjo porucża

E. A. Wetzke
(mějeczel **Fritz Richter**)
— knihiwjaſarnja —
na bohatej haßy 17.

Wſchě 31. měrza a 1. haprleje 1909 ſapłaczomne

kupony

hižo wot 15. měrza bjes khoſtow po najwyſchſchim kurßu ſ hotowymi pjenjeſami ſaměnjamy.

Filiala Lubijſkeje banki
w Budyſchinje w ßerbſkim domje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěšiki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 12. Sobotu 20. měrca 1909. Lětnik 68.

Swětne podawki.

Němski kěžorstwowy ześm

je nowy winowy sakoń po tśeśim wuradźenju pśijaŕ a potom wo wudawkach sa němske wójska jednaŕ. Zentrumski sapósłanz Häusler ześo na to hórśeśe, so w němskim wójsku pśewidnośće a systema njeje. Służbne dźěła mohłe ześo jenoź sjednoricź a wójsko sastojnikow ześo pomjeńśiśicź, hdy by ześo systemej zentralisazije kónz cźiniło. Wojeŕske konjaze lěkarstwo dyrbjało ześo ſ nowa srjadowacź. Nětcźiśe waśnje, po kotrymž ześo offizěrojo na wotpocźink sćelu, njespokojnosć dawki dawazeho luda we wulkej měrje sbudźuje. Polěpśenje mohło ześo jenoź dozpicź ſ wotstronjenjom potajnych qualifikazijow. Podobnje kaž pola bayerskich sastojnikow dyrbjeli offizěrojo prawo na to měcź, so bychu ześo jim qualifikazije wosjewiłe. Naśe nětcźiśe cźeßnoßudniśe jednanje je reformy jara potrěbne. Luxus we wójsku je poßlenje lěta na wobźaromne waśnje pśiběraŕ. Woześebje dyrbjało ześo wotstronicź, so ześo wotßalazym pśedstajenym drohotne dary dawaju. Rěcźnik je sa krutu disziplinu, tola disziplina ześo ſ paradnymi marśemi a ſ tśělbowymi pśimkami njedozpiwa. Sa dwělětny służbny cźaß, kotryž dyrbjaŕ ześo teź pola kavallerije sawjesćź, wobstejnosć rěcźi, so ßu disziplinarne wobstejnośće pśi wojakach ſ dwělětnym służbnym cźaßom wjele lěpśe, dyžli pola wojakow ſ tśilětnym służbnym cźaßom. Wojeŕśe sarjadniśtwo dyrbjało wjazy kedźbliwośće na wojeŕśe wocźehnjenje młodźiny nałożicź. Němśka dyrbi saßo lud w brónjach bycź.

Sapósłanz ſ Liebert rjekny, so ßmy dwě njedźeli do hód blisko pśed wójnu stali. Wón ześebi pśeśeje, so bychu ześo w pruskim wójsku paradneho marśa dale dźerźeli. Nětcźiśe waśnje sastaranja wójska ſ drastu je wubjerne a dyrbjałe ześo dale roswicź. Rěcźnik, kotryž je ześebi jako prjedawśi sastojnik w němśkich kolonijach se ßwojim ßurowjenjom pśećźiwo cźornocham njedobre mjeno sćinił, ma sa njeßłyśanu wěź, so ßu w pruskim wójsku cźorni pśedstajeni. To by w kóždym druhim europiśkim wójsku njemóźne było.

Hrabja Oriole ześo nadźijeśe, so wójnśke sarjadniśtwo ſ pomjeńśenjom njetrěbnych měśtnow pśi krajnym sakitanju pjenjesy nalutuje. Pśi podoffizěrśkim korpsu je pśehede wśěm możne, so ześo kapitulantam pśichod śwěśći. Pomjeńśenje wojeŕśich kapałow rěcźnik njemějeśe sa dobre, dokelž ßu wone teź sa hajenje hudźbneje myßle mjes wobydleŕśtwom ważne. Finanzne wobstejnośće naß k wotcźahami nusuja, tola wśěhdy wotcźahi, kotrež mohłe kmanośći naśeho wójska śeśkodźicź, my ſ rosßudnośću wotpokasujemy. Tak dołho hač němśke wójsko wostawa, śtoź je, njetrjeba ześo Němska niczeho bojecź.

Bayerski wojeŕski połnomóźnik, generalny major ſ Gelbsattel, sapósłanzej Häuślerej snapśecźiwi, so bayerske wójskowe sarjadniśtwo sa dwělětny służbny cźaß kavallerije njeje.

Pśicheměnjenje khostańskeho sakonja.

Khěžorstwowemu ześejmej je ześo pśichistawk k khostańskemu sakonjej pśichepodaŕ. Po nim maja ześo khostanja pśi śkichiwdźenjach powyśicź a ześo dopokasanje wěrnośće pocźeźicź. Sa to dyrbja ześo khostanja sa kradnjenje a pśiekśchiwjenje połóźicź a ześo nowe namjety k śchlitowanju dźěcźi cźinicź. Dale ześo nowe postajenja wo kaźenju domjazeho měra, wo ſłamanju arresta, cźiwilowanju śkocźatow a wudrěwanju namjetuja.

Pocźeźenje khostanjow pśi śkichiwdźenjach ześo w ześejmje sacźiżny. Skoro ześo śda, so je tym, kotśiž ßu pśicheměnjenja wudźěłali, Moltkowy a Eulenburgowy prozeß pśied wocźomaj byk. Nowe pśichedpiśma wo śkichiwdźenjach maja ześo ſ dweju pśicźinowu wotpokasacź. Wone ſ prěnja wuwsacźny sakoń pśećźiwo nowinam sawjedu, na śkichiwdźenja, kotrež ßu ześo ſ piśmom abo wobrasom rossćěrike, ſ pjenjesami hač do 10.000 hriwnow abo ſ jastwom hač do dweju lět khostaja, mjes tym so bychu ześo hewak śkichiwdźenja ſ pjenjesami hač do 1000 hriwnow abo ſ jastwom hač do jeneho lěta khostake. Skichiwdźenja pśeś nowiny měłe ześo teź „njedźiwajo dopokasanliwośće wěźy“ khostacź, hdy by wona jenicźźy poměry privatneho źiwjenja nastupaka. Hiśchcźe bóle mělo ześo wobmyßlicź, so měło dopokasanje wot dowolnośće śkichiwdźeneho wotwißowacź. Wona by ześo, ześo rośumi, kóždy krócź sarjekka, hdy by ześo śkichiwdźeny winowaty cźuk. Skoro dyrbjaŕ ześebi cźłowjek myßlicź, so ßu nastork k nowemu sakonjowemu pśichistawkej ludźo kaź wjeŕch Eulenburg, hrabja Lynar atd., dali, kotśiž homośexualnemu njepocźinkej holduja. Hdy by ześo nowy sakonjowy pśichistawk w ześejmje pśichiaŕ, njetrjebali ześo wjazy bojecź, so by ześo jich lud kaźaze njekasanstwo w nowinach naßwariko a saßudźiko.

Dawk sa kódźnistwo

je ześo w pruskim ześejmje ſ wulkej wjetśchinu pśichijaŕ. Konserwatiwna strona je pśied nětkotrymi lětami do twarjenja kanalow jenoź ſ tym wuměnjenjom swolika, so ześo pśichodnje kódźnistwu dawk napołoži. Sakiśke a połodniśke němske staty ześo se wśěhej mozu kódźnistwowemu sakonjej pśećźiwjeja. Sakiśka woßebje interesßy ßwojeje industrije a wikowarstwa na Łobju sakituje. Hessenśkej, kotraž ześo teho runja pśied kódźnistwowym dawkom wobara, sapósłanz ſ Pappenheim hrożeśe, so jej Pruska żelesniśke wucźinjenje wupowjedźi, jeli so by ześo pśejara schepjerika. Wulkim interesßam Němśkeje dyrbja ześo interesßy jenotliwych statow podstajicź. — Sakśkej njemóźe ześo ſ wupowjedźenjom żelesniśkeho wucźinjenja hrośycź, dokelž ześo ta hač dotal na żane żelesniśke wucźinjenje ſ Pruskej njeje śwjasała.

Wójnski śtrach na Balkanje

je ześo saßo śhórśchik. Ruśka ześebi żada, so by konferenza wulkomozow wo annexiji Boßnije a Herzegowiny pśeś Awstrisku rosßudźiła. Na wosjewjenje awstriśkeho knjeźeŕśtwa, so je ześo protokol wo awstrisko-turkowskim wucźinjenju podpiśał, je ruśke knjeźeŕśtwo wotmolwiło, so direktne dorosumjenje mjes Awstriśkej a Turkowskej nusnosćź njewusamkuje, so měło ześo praśchenje wo annexiji Boßnije a Herzegowiny wulkomozam pśiedpołożicź, kotrež ßu Awstriśkej něhdy poruczność dałe, Boßniju a Herzegowinu nakhwilnje wobßadźicź. Awstriśka je drje śwólniwa, ześo pśi konferenzy wobdźělicź, tola jenoź ſ tym wuměnjenjom, so ześo wulkomozy do prědka na to śwjasaja, so annexiju wobkrucźa a so ześebi sa Sserbiju njebudźe żanych hospodaŕśkich lěpśchinow żadacź. Ruśka je ześo sarjekka, do tehole wuměnjenja śwolicź. Duż ßnadź ke konferenzy ſ zyka njedóńdźe a wójna mjes Sserbiju a Awstriju prjedy abo posdźiścho wudyri.

Se ßwojim żadanjom sa konferenzu wulkomozow je Ruśka śjawnje na stronu Sserbije stupiła a ześo pśećźiwo Awstriśkej stajiła. Jeli so by mała Sserbija w bědźenju

ſ móznej Awſtriju podležała, by Ruſka nuſowana była, jej ſe ſwojim wójſkom na pomoz pſchińcź. Potom by Němſka jako ſwjaſkańka Awſtriſkeje Ruſkej wójnu pſchipowjedźicź dyrbjała. To by ſnamjo k powſchitkownej europiſkej wójnje było. Jendźelſka a Franzowſka byſchej, dokelž ſtej ſ Ruſkej ſwjaſanej, na ſtronje Ruſkeje pſchećźiwo Němſkej wojowałoj. Tež Italſka by na wójnu pſchećźiwo Awſtriſkej cźahnyła. Wona hižo dawno na ſkładnoſcź łaka, ſo by Iſtriſku, kotruž Italſcy wobydla, wot Awſtriſkeje wottorhnyła a ju tež wot Albanſkeje wotcźiſchcźała. Zyła Europa by ſ jenym bitwiſchcźom była a njewuprajne hubjenſtwo, nuſa, hłód a wſchě ſtraſchnoſcźe wójny bychu ſo na ludy pſchinjeſłe. Knježerſtwa wulkomozow ſo hiſchcźe prózuja, wudyrjenju wójny ſadźěwacź, tola wuhlady na ſakhowanje měra ſu jara cźmowe.

Smyſlenje w Sſerbiji

je měrne. Lud bjes bojoſcźe wójnje napſchecźo hlada, kotrejež ſo ſminycź njeſmě, jeli ſo ſo nochze do politiſkeje a hoſpodarſkeje wotwißnoſcźe wot Awſtriſkeje podacź. Lud knježerſtwo k wójnje njehoni. Tola ſerbſki lud je wot małoſcźe ſtrachi a tradanje ſwuknył, duž ſo wón wójny a ſmjercźe njeſtróži. Tež nima Sſerbija pſches wójnu wjele ſhubicź; wona ſo njemohła w měrje dołho ſamoſtatna ſdźerżecź, dokelž by ju Awſtriſka hoſpodarſcy ſadajiła. Hižo jako hólz ſo kóždy Sſerb ſ tſělbu wuwucźuje, a teho dla je wón, dokelž lohko ſapſchija, wubjerny wojak. W tu khwilu ſo po zyłym kraju kontrole a krótke ſwucźowanja ſ brónjemi wotměwaju, tak ſo móża ſa dźeſacź dnjow wſchitcy ſkuženi wuwucźeni a k ſwojim regimentam pſchipokaſani bycź. Tež nowiny ſ wuwſacźom někotrych k wójnje njeſchcźuwaju. Sſerbſcy politikojo praja, ſo Awſtriſka ſa wójnu žada. Awſtriſka měni, ſo je Ruſka ſ japanſkej wójnu pſchejara woſkłabła, ſo mohła Sſerbiji ſ brónjemi pomhacź. Duž ſnadź ženje tajka ſkładnoſcź kaž nětcźiſcha ſaſo njepſchińdźe, Sſerbiju porażycź a zyły Balkan pod awſtriſke nadknjejſtwo ſtajicź.

Wſchě ſerbſke mużſtwa wot 18. hacź do 50 lět ſu ſo wobroniłe a ſo ſa krótki cźaſ na trjebanje brónjow wuwucźiłe. Dwanaty dźěl wſcheho wobydleŕſtwa Sſerbije, 324,000 muži, móże ſo do bitwy ſtajicź. Sſerbija ma ſa mały kraj a ſa ſwoje wójſko jara ſylnu artilleriju ſ 500 kanonami, mjes tym ſo zyłe awſtriſke wójſko 2000 kanonow liczi. W tu khwilu Awſtriſka ſydom armeekorpſow ſ nehdźe 250,000 mużemi a 600 kanonami pſchi rěży Drinje a Ssawje poſtaji. Hdy by k wójnje dóſchło, bychu drje Awſtriſzy ſ tſioch ſtron — ſ poknozy pſches Ssawu, ſ wjecźora a krótkeho wjecźora pſches boßniſke mjeſy — do Sſerbije poſtupali, ſo bychu ſerbſke wójſko ſ bokow pſchimnycź ſpytali. Hłowna móz Sſerbow je mjenujzy pſchi Drinje, namjeſnej rěży mjes Sſerbiju a Boßniju ſ khribjetom k lěżatym horam poſtajena.

Jedyn dopißowaŕ jenych Barliniſkich nowin piſche: Jedyn zuſy offizěr rjekny, ſo je ſo ſa poßlednje tſi měßazy w organiſaziji a wuwucźenju wójſka wurjadnje wjele dokonjało. Swonkownje ſo ſerbſke wójſko njemóże ſ awſtriſkim měricź, tola w tſělenju je wone, měnjeſche, lěpſche, ſnadź tež we wutrajnoſcźi a ſpokojnoſcźi.

Mobiliſazija awſtriſkeho wójſka.

Awſtriſka ſydom armeekorpſow mobiliſuje. Awſtriſzy reſerviſtojo, w Němſkej pſchebywazy, ſu pſchikas doſtali, ſo k ſwojim regimentam podacź. W awſtriſkim póßłanſtwje w Draždźanach w nozy a wo dnjo dźěłaju. Schtwórtk a pjatk je ſo wjele ſtow awſtriſkich reſerviſtow k ſwojim awſtriſkim wójſkowym dźělam póßłało. Tež ſe ſakſkeje Schwizy, Bayerſkeje, Barlina, Hamburga atd. je wjele awſtriſkich reſerviſtow do domiſny wotjěło. 15. armeekorps w Boßniji a Herzegowinje je hižo ſa wójnu hotowy. Runje tak je wójſko pſchi ruſkich a italſkich mjeſach poßylnjene. Sa někotre duy budźe w Galiziſkej 200000 awſtriſkich a wuherſkich wojakow wobrónjenych ſtejecź, ſo by ſo Ruſka wotdźerżała, ſo do awſtriſko-ſerbſkeje ſwady tykacź.

Po powjeſcźach ſ poknóznych Cźech, ſo w Cźechach dźeſacź lětniki reſervy mobiliſuja, tak ſo ſo tež mnoſy ſwójbni nanojo ſ mobiliſaziju potrjechja. Wſchě reſervy ſ Cźech ſo do Boßnije k rěży Drinje ſcźelu a ſa jedyn tydźeń budźe tam něhdźe 200000 awſtriſkich wojakow ſtejecź.

Awſtriſkim nowinam je ſo ſakaſało, powjeſcźe wo mobiliſaziji wocźiſchcźecź. Někotre nowiny, kotrež roſprawy wo ſwołanju reſerviſtow pſchinjeſechu, ſu ſo konfiſkowałe. Mobiliſaziju pak potajicź njeje móżno, dokelž njeawſtriſke nowiny nadrobne powjeſcźe wo njej wot ſwojich dopißarjow doſtawaju.

Winſki korpſki komando bě ſrjedu 5 ſtowóſkatych żeleſniſkich woſow ſa ſchtwórtk hotowych ſtajicź dał, kotrež maja k wotwjeſenju Winſkeho korpſa do Boßnije ſłużicź. Schtwórtk je 40 maſchinſkich tſělbow a někotre telegrafowe ſtazije do Boßnije póßłało.

Tež we Wuherſkej ſo mobiliſazija ſe wſchěm spěchom pſchewjeduje. Wojeŕſzy ſaſtojnizy w měſtach a wßach dom wot domu chodźa a reſerviſtam wójnſku ordru dawaju, ſo dyrbja ſo hnydom pod khorhoj podacź. Na wſchěch ſarjadniſtwach a żeleſnizach ſo ſ wulkej ſpěſchnoſcźu wſchě pſchihoty ſa wudyrjenje wójny cźinja. Ludźazy wobkhad po żeleſnizy ſ Budapeſta do Semuna ſo bliżiche dny zyle ſaſtaji. Awſtriſki póßłanz w Belgradźe, hrabja Forgach, je ſrjedu ſwoju ſwójbu ſ Belgrada do Semuna dowjeſcź a w jenym tamniſchim hoſcźenzu ſameſcźicź dał. Hrabja Forgach ſam jenoż ſwoje ſaſtojńſke hodźiny w Belgradźe pſchebywa.

Nadběh na nalutowańje w Cźechach.

Swißuje ſ mobiliſaziju ſu ſo w Cźechach, Galiziſkej atd. powjeſcźe roſſchěriłe, ſo budźe awſtriſke knježerſtwo pjenjeſy nalutowańjow k wjedźenju wójny trjebacź. Lud ſo teho dla naboja ſo mohł we wójnſkich njeměrach ſwoje pjenjeſy ſhubicź. S hromadami ludźo do nalutowańjow khwatachu, ſo bychu ſebi ſwoje na dań date pjenjeſy wrócźicź dali a ſ wjetſcha ſebi klinczaże pjenjeſy żadachu a papjerjane pjenjeſy wotpokaſowachu, dokelž mènjachu, ſo mohł ſtat ſwrěſchcźecź.

Němſka budźe po boku Awſtriſkeje wojowacź.

Pruſke knježerſtwowe nowiny „Norddeutſche Allgemeine Zeitung" we ſwadźe ſ někotrymi němſkimi nowinami dla wójnſkeho ſobuſkutkowanja Němſkeje ſ Awſtriſkej. Hdy by — ſchtoż njewoczakamy — w dalſchim běhu ſerbſko-awſtriſkeje ſwady k wójnſkemu ſraženju dóſchło, nam niz awſtriſke, ale naſche ſamżne intereży měſto po boku Awſtriſkeje pſchikaſuje.

Bołharſka a Sſerbija

ſtej ſo lěta dołho dla pſchichodneho wobżadźenja Mazedonſkeje wadźiłej. Nětko je ſo Ruſkej poradźiło, wobej krajej k ſebi ſbliżicź. Dokelž ſo Turkowſka, ſ Awſtriſkej nuſowana, pſchećźiwja, wójnſki material ſe Salonika pſches Mazedonſku do Sſerbije woſyć, je Ruſka Bołharſku namołwjała, ſo by wona wójnſku potrjebu ſ Warny pſches Bołharſku do Sſerbije woſyć dała. Bołharſka je ſo żadanju Ruſkeje podwoliła a tež ſlubiła, ſo njebudźe w awſtriſko-ſerbſkej wójnje pſchećźiwo Sſerbiji żanych njepſchećelſkich krocźelow cźinicź. Duž móże Sſerbija ſwoje zyłe wójſko Awſtriſkej napſchećźiwo ſtajicź.

Sſerbſki krónprynz pſchipowjeda, ſo ſo wójna bórſy ſapoczńje.

Ssrjedu popołdnju je ſerbſki krónprynz Jurij do wubjerka ſa ludowu woboru pſchiſchoł a ſdźělił, ſo je ſo poradźiło, krala Jurja, kotryż je hacź dotal na měr myßlił, wobrocźicź. Ruſki póßłanz je krónprynzej rjekł, ſo ſo Sſerbija njeßmě wójny bojecź, Ruſka drje ju njebudźe ſławnje podpjeracź, tola kóżdy ruſki wojak a offizěr, kotryż ſebi żada, ſo by jako dobrowólnik do Sſerbije ſchoł, k temu hnydom dawolnoſcź doſtanje, tež potom, hdy by 100,000 dobrowólnikow było. Krónprynz ſo potom na ſwucźowaniſchcźo w Panizi poda, hdźež ſo dobrowólnizy wuwucźowachu. Wón jim rjekny, ſo móże wójna hižo ſa někotre hodźiny wudyricź. Duž dyrbjeli ſo hnydom do kaſarmow podacź a ſo tam jako dobrowólnizy ſapiſacź dacź.

Mobiliſazija na Cźornej Horje.

Cźornohórſki wjeŕch ſo prózuje, ſo by Cźornohórzow w měrje ſdźerżał. Tola prózowanje je jara pocźeżene ſ ludowym wójnſkim roſhorjenjom a wójnſkimi pſchihotami Awſtriſkeje, kotraż w najwjetſchej bliſkoſcźi mjeſow wójſko ſhromadźuje a wójnſku potrjebu nakopja. Póndźelu awſtriſke wójnſke łódźſtwo manevry ſa wußadźenje wójſka wotbywaſche. Wobydleŕſtwo w Autiwariſkim wokrjeżu ſo ſ tym do wulkeho njeměra da. Roſhorjenoſcź bě tak wulka, ſo wyſchnoſcź njemóżeſche wjazy ſa ſadźěwanje njepſchećelſtwow pſchećźiwo Awſtriſkim rukowacź; teho dla je ſo w Antiwariſkim wokrjeżu jena brigada mobiliſowała. W kraju ſu pſcheżwědcźeni, ſo ſ nětcźiſcheje kriſy bjes wójny żaneho wupucźa njeje. Wobydleŕſtwo je po annexiji Boßnije a Herzegowiny pſcheſtało dźěłacź a ſo jenoż wo wójnſke pſchihoty ſtara. Wójna ſnutſka Sſerbije a Cźorneje Hory budźe ſ najmjeńſcha poł lěta tracź a dyrbi ſa někotre měßazy k europiſkej wójnje dowjeſcź. Schtoż Cźornu Horu naſtupa, ſo

wona Awstriſkich runje tak mako kaž Turkow boji, kotſiž ßu ßo do Czorneje Hory nawalili, ale hiſchcże dżenßa na to ſpominaju.

Madżarozo po wójnje pſcheczíwo Ruſkej a Sserbiji wołaju.

W ßrjeduſchim poßedżenju wuherſkich ſapóßłanzow je póßłanz Szemer k wójnje pſcheczíwo Ruſkej a Sserbiji napominał. Wón rjekny: Trojoſwjaſk njeje żenje tak kruty kaž dżenßa był. Italſke ßejmſke wólby błyſchczaże dobycże trojoſwjaſka pokaſuja.

Naſch druhi ſwjaſkał, Němſka, na naſchej ſtronje kaž ſkała ſteji, a naſch mózny pſcheczel khěżor Wylem ſ germanſkej ßwěrnoſczu pſchi naß ſteji.

S napſchecża teho wulke ruſke khěżorſtwo pſcheczíwo nam agituje. Ruſke knjeżerſtwo je hiſchcże ßłabe a njeje nětkole k wójnje khmane.

Naſche miniſterſtwo ſwonkownych naležnoſczow tola ſa naß nimo měry pſchihódne europiſke ſeſtajenje njewuwużije a dlijazu politiku wjedże. Po zyłych dżeßacz lětach wulke woporý ſa ßwoje wubjerne wójſko pſchinoſchamy.

Hdyž wſchak nuſnoſcz k ſkutkej naſtanje, ßmy paßiwni. Politika móże měr lubowaza bycź, tola ßo njeßmě wójnje wotwlakowacź, jeli je nuſna a prawa. Wójna dyrbi ßo jenoż tehdy ſapoczecź, když ßu politiſke wobſtejnoſcże pſchihódne a hdyž ßmy ßylniſchi, abo chzemy cźakacź, hacź naſchi pcheczíwnizy ſeßylnja? Chzemy ßnadź cźakacź, hacź ßo Ruſka ſhraba a ßo dopołnje pſchiprawi, ſo mohła naß porasyecź? Awſtriſka dyrbi Belgrad a te krajiny Sserbije wobßadźicź, kotreż ßu ſ Bołharami wobydlene, ſo bychu ßo ſ Bołharſkej ſjednocźiłe.

Turkowſka a Bołharſka

ſtej ßo dla ſarunanja ſchkody, kotruž je Turkowſka ſ wuwołanjom Bołharikeje jako njewotwißneho kraleſtwa poczerpiła, dojednałoj. Ruſka Turkowſkej 125 miliżonow frankow wójnſkeho dołha ſpuſchcza, kotreż měła Turkowſka hewak biſiſche lěta Ruſkej wupłacźicź. Tule ſumm poſdźiſcho Bołharſka Ruſkej ſapłacźi. Turkowſka drje hotowe pjenjeſy njedoſtanje, tola wona budże ßebi móz nětkole 125 miliżonow frankow we wukraju poczicź. Jako rukowanje ſkicźi wona dokhody ſe ſchtyrjoch aſiſkich provinzow, kotreż ßo hacź dotal k wotpłacźenju ruſkeho wójnſkeho dołha wużiwachu.

Spjecźenza franzowiſkich póſtſkich ſaſtojnikow.

Wjetſchi dźěł póſtſtich a telegrafowych ſaſtojnikow w Pariſu je ßo ſpjecźiło. Woni ßu apparaty rosbili a dźěle ſ nich wotnjeßli a ßwojich pchedſtajenych wohanili. Póſtizy ſaſtojnizy ßo na to wobcźežuja, ſo je ßo jich tſilětna avancementowa perioda wo ſchěſcź měßazow podlěſchika. Paris je nětkole wot druheho ßwěta nimale wotſamknjeny. Wjele poſtow je ſamknjenych. Jenoż mały dźěl liſtow ßo do wukraja ſcźele. Też teleſoniſtſki ſtrajkuja. Strajk ßo też na provinzu rosſchěrja.

Sjednocźene ſtaty połnózneje Ameriki zło powyſcha.

Sa němſtu induſtriju ſ Ameriki ſta powjeſcź pſchińdże. W ßwojim tarifowym poßołſtwie nowy preſident Taft wumjeduje, ſo ßu ßo ſa poßlednje 12 lět hoſpodarſke wobſtejnoſcże pſcheměnike, tak ſo je nuſne, złowny tarif pſcheměnicź. Nětczíſchi złowny ſakoń też doßahaze dokhody k ſarunanju wudawkow njewunoſcha. Hacź do 1. julija ßu wudawki wo ſto milijonow dollarow wjetſche dyžli dokhody byłe. S dźiwanjom na wobkhod a pſchemyßło dyrbjał ßo nowy złowny ſakoń ſkerje lěpje w ludowym ſaſtupjerſtwje pſchijecź a do mozy ſtupicź.

Towarſchniza.

(Pokracźowanje.)

„S tutym pak njeſboże hiſchcże ke kónzej njebě“, Karolina ſ dale wjetſchej hórkoſczu pokracźowaſche, „buch też na pſcheradne waſchnje wojebana. Też mějach hiſchcże pſchecźelnizu, běchmoj ßußodnej dźěſcźi a ſchulſkej towarſchzy bylej; běchmoj pruhowanje wucźerkow ſhromadnje wobſtałoj; dżerżachmoj twjerdże hromadu. Nicźo njebudźiſche tak cźežke było, ſo to ſa — Hanu njebudźich cźiniła a teho ßo też wot njeje nadźijach. S woßudom ßo roſeńdżechmoj a ſa lěta nicźo wo ßwojej pſchecźelnizy, kiž ßo pißomnje jara wotwlakowaſche, nicźo njeſhonich, wona bě do jendżelſkeje ßwójby ſa kubłarku ſaſtupiła a ſe ßwojim knjejſtwom mnoho pucźowaſche. Bórſy po tamnym njeſbożu wot njeje liſt doſtach, w kotrymž mi ſdźěli, ſo běchu ji jeje khowanzy wotroſtli, a w kotrymž mi pſchecźe wupraji, ſo chże ßo ſaßo do Němſkeje wrócźicź. Skoro w ßamßnym cźaßu mje Karl Kamjeńſti, bratr a ßobupodźělnik mojeho nětdyſcheho nowożenje, wopyta, ſo by ßo po mojich wobſtejenjach wobhonił. Wón bě runje nawopak ßwojeho bjeswutrobneho bratra, mi měſtno w ßwojim domje poſkicźicź, ſo bych jeho żonu pſchi wukubłowanju ſchtyrilétneho hólcźka podpjerowała. Jeho nadobne wotpohładanje ſpóſnach. Schtoż wón trjebaſche, to budźich ja, jako ßlepa, jemu lědma po połojzy mohła dokonjecź. Dokelž bě mi namrěwk różoweho dwora tehdy hižo wěſty, jeho wulkomyßlne poſkicźenje ſ dźakom wotpokaſach, poruczich pak jemu ßwoju pſcheczelnizu Hanu, kotraž to měſtno też doſta. Mjes tym běch ßydłowne měſto hižo wopuſchczíła a różowy dwór hižo pſchewſała. Tu ſkónczńje ſaßo ihonich, ſo je Hana hiſchcże żiwa. Wona mi pißaſche, ſo bě ſ Handrijom Kamjeńſkim po ßlubje. Wón bě ju pola ßwojeho bratra ſpóſnał a bě-li jemu hižo pola mje rjanoſcź najważniſcha wěz była, ßmědżach ßo hiſchcże mjenje dźiwacź, ſo bě ßebi Hanu ſhladał, pſchetoż wona bě jara rjana, ſo móżeſche ßo jeho wócźko ſradowacź. S jeje liſta bě ſpóſnacź, ſo niczo njewjedżeſche, kajki bě prjedy poměr mjes Handrijom Kamjeńſkim a mjeſe mnu był. Ja běch wo ßwojim ſrudnym podawku mjelczała, dokelž to zuſemu pjeru nochzyych dowěricź, a w ßwójbje Karla Kamjeńſkeho drje runje tak wo Handrijowym njeczeſtnym ſadżerżenju njerěcźachu.

Nětkole pak běch to ßebi a ßwojej pſchecźelnizy dołżna, ſ woprawdźitoſcźemi wuſtupicź a w ßwojej wotmołwje, kotruž ßwojemu prjedawſchemu ſchoßarjej do pjera powjedach, ji wocźi w naſtupanju muża wotewrich, na kotrehoż chzyſche ßo wudacź, a ji wobſchěrnje ſrudnu ſtawiznu ßwojeje jěſby k wěrowanju a jeje ſrudny kónz wopißach.

Ja wěſo nicźo njeroskaſowach; ani ſe ßłowom na to njedźiwach, kak ma ßo ſadżerżecź. Wona móżeſche ßebi wolicź, kaž ju luboſcź abo pſcheczelſtwo, wutroba abo cześcź pohnuwaſche. Na to dołho bjes wotmołwy wot njeje woſtach. Tuto wopacźne mjelczenje ßebi wukożicź wjedżach, to bě zyle jednora wěz: Hana bě ßo wſcheho dźiwanja na pſchecźelnizu wſdała a ßo ſa wudacźe ſ bohatym rjanym muźikim rosßudźika. Wona budźiſche nětkole mjelczecź a naju pſchecźelſtwa ßo widacź měła. To budźich ſ najmjeńſcha ßebi myßlika. Teho dla nochzyſche ßo mi ani ßwojimaj wuſchomaj wěricź, hdyž mi pſched połdra lětomaj mój prjedawſchi ſchoßaŕ mjes druhimi póſtowymi poßyłkami też Haniny liſt pſchedcźitacź poczał. So je mi hiſchcże na mój poßledni liſt wotmolwjenje dołżna, rěkaſche ſapoczatk, a ſo ßo dale ke kónzej wuſprawni, ſo mi tule powjeſcź hakle dźenßa ſdźěluje. So też mi ſymneho, niczo njeprojazeho woſjewjenja ßwojeho ſwěrowanja podała njebě, kotreż budźiſche mi tola jeno hudanczko woſtało. Sa to chże mi nětkole wobſchěrnje wukożicź, kak bě tola k mjenej pſchiſchła, kotreż je mi tak pſchecźiwne. Pſchetorżech pſchedcźitowazeho, ſo by ſa podpißmom pohładał. Hana Kamjeńſka to rěkaſche, kaž běch ßebi myßlika. Mózach ßebi myßlicź, ſo je Handrijowa żelnoſcź w tym liſcże hłowne worſchijecże, a ſo chże mi pſches Hanu wotproſchowacź. Ale temu njeběch pſchiſtupna. To bě tola jemu ſapłacźenje ſa to, ſo ßmědźiſche nětkole moju pſcheczelnizu měcź, kotraž drje bě jara radу wěrika, ſo je tale żelnoſcź prawa, dokelž bě ji tak najbóle powolne. Sswojemu ſchoßarjej pſchikaſach, pißmo hnydom ſpalicź, a jemu krucże poruczich, ſo dyrbi to ſe wſchěmi liſtami tak ſcźinicź, kotreż bychu pſchichodnje wot Hany Kamjeńſkeje dóńcź mohłe. — To, luby Jakubje, je ſtawiſna, kak je twoju ßlepu cźetu jeje nawożenja wopuſchczíł a potom hiſchcże pſcheczelnizu pſcheradźika.“

„Po mojim cźuczu je pſchi tym pſcherada najhórſche“, Jakub pokakowaſche, „Hana je ßo pſchecźiwo tebi hiſchcże najkhmańſcho ſadżerżała, dyžli Handrij Kamjeńſki.“

„So je Hanina jenicźka dźowka do mojeho domu pſchiſchła“, cźeta pokracźowaſche, „ſo je Jurij, kiž ma pódla tebje hiſchcże dźěl na herbſtwje po mni, ßwoju wutcobu tutej holzy pſchiwobrocźił, to dyrbju ßebi ſa woßebite dopuſchczenje wukładowacź.“

„So ßo Herta pſchi rěcźach wo ßwojimaj ſtarſchimaj tak kedżbnje ſdżerżowaſche a ſo Hana ßwoje prjedawſche poměry ke mni tak mudrje potajowaſche — to njebě pſchipad, to bě pſchekładżene. Ale woni ßu ßebi to do cźaßa wulicźili! Chzu wſchěm cźłowjekam, kotſiž ßu ßo hdy na mni pſcheſchli, wodacź, ale ſabycź njemóżu, ſo ſtej Kamjeńſkez cźłowjekaj moju luboſcź a pſcheczelſtwo ſ nohomaj teptałoj. Kaž je mje nětdy Hercźiny nan duzy k wěrowanju wopuſchczíł, tak chzu dźenßa jeho a Hanine dźěcźo ſ herbſtwa ſ dźěła wuſamknycź, hdyž je runje na tym, ßamßny pucź naſtupicź. Ja chzu bjes ßłaboſcże ſprawnoſcźi pucź woſtajicź. To chzu tola widźecź, hacź mam jeno ja napſchecźo druhim winowatoſcże, a hacź ßmědża druſy na ßwoje winowatoſcże napſchecźo mi ſabywacź.“

„Pokaſacź ßo dyrbi, hacź też Jurij wopuſchczenu ßlepu pſcheradźi!

Ty, Jakubje, budźesch mój poßoł. Praj jemu, cźeje dźěćźo chze wón runje k wěrowanju wjesć. Wupowjedaj jemu ßłowo wot ßłowa, kak staj jeje starschej mi luboscź a pschecźelstwo saprěkoj. A praj jemu, so ßebi ja sarunanje žadam!"

Sslepa poßlednje ßłowa s hłoßom dorěcźa, kotryž bě wot nahleje požadosce pohibowany. Wona se ßwojeho stólza stanywschi ßebi dłóni widlischcźojcźe sapschimowasche.

Jakub chzyssche woteńcź. W durjach ßo hischcźe junu wobrocźi. „A jeli so by ßo Jurij k tutemu sarunanju njerosßudźił, cźeta?" wón ßo wopraschа.

„Potom ßmój s nim hotowaj!" Karolina sawoła. „Potom ženje wjazy ßem pschińcź njeßmě, potom mi wjazy psches proh stupicź njeßmě. Jeli so ßebi dźowku Handrija Kamjeńskeho sa žonu wosmje, nima wote mnje wiele wjazy wocźakowacź."

Jakub dźěsche. Rosßudźenje, kajkeż bě ßebi dawno pschał, tu bě. A tola to hischcźe wot Jurja wotwißowasche, kiž móżesche jako ßwěrny wuj jednacź. Doniż swjask mjes Jurjom a Hertu hischcźe wobsamknjeny njebě, wosta cźeta hischcźe posnytej wujednanja pschistupna a schtó wě, hacź pschecźiwo shromadnemu nadběhej ßlubjeneju a pschichodneje maczerje dołho kruta wostanje, hacź ważnoscź njecźitanych listow też nětko hischcźe jako sańdźeny dodawk ßwoju móz njewopokaże, hdy by Hana hischcźe junu pucź k ßwojej ßlepej pscheczelniży namakała, so by ßwoje winy s pschecźiwnymi ßłowami pschedneßła a cźeźke pruhowanje wopißała, s kotrymž běschtaj wona a jeje mandźelski ßwoju winu wotpokucźiłoj. Potom by hischcźe dosć ßrědkow było, so by ßo cźecźine wotmyßlenje saßo pscheměnike. Tutón wupucź dyrbjesche ßo saracźicź.

Dołho Jakub wonka na schłodźeńkach terraßy stejo ßo ßam se ßobu bědźesche, hacź by khrobku krocźel ßebi swěrił, hacź by wulke samołwjenje, kotreż mějesche wo woßudźe dweju cźłowjekow rosrißowacź, na ßwojej ramjeni brał. Ale ßebicźnoscź a wjecźiwoscź wschitke dwěle pschewinyschtej. Hdy by Herta njewjesćźinskeje drasby njewotpokożiła — by wón na różowym dworje s knjesom był!

S roshorjenym rosbudźenjom Karolina na wróćźenje ßwojeho wuja cźakasche. Tu jeje ßłuchaze wucho njejapzy pytny, kak ßo tschěšćanje koleßow pscheměni, kotreż bě wot sahrodnych wrotow ßem hacź dotal bjes pschetorhnjenja ßłyschecź było. Prózdneho tam a ßem jěidźenja ßo njemóżesche wjazy wobkedźbowacź. Praskanje s kschudami, sapraskowanje wosnych durcźkow, mózne wotridrowanje na to pokasowasche, so bu jedyn wós po druhim wobßadźeny. Běchu ßo kwaßni hosćźo na dompucź nastajili abo —

Karolina, dych sadźerżujo, ßłuchasche, hacź ßo wosy do wschelakich kónzow rosjědu, s kotrychž běchu pschijěłe. Ale wone ßo njerosjědźechu, wschitke do jeneho kónza kaž sa magnetowej jehłu scźěhowachu a bórsy bě ßo błuke ridrowanje, jaßny ropot koni po pucźu do wyschnostneho městačka shubił.

Hdyž Jakub saßo sastupi, hłuboka srudoba cźecźe wobliczo pschikrywasche.

„Też w Jurjowej wutrobje", Jakub rjekny, „je hłóß luboscźe ßylnischi był hacź hłóß winowatoscźe."

„To je mi jěsba wosow hižo pschisjewika", Karolina se srudnym hłoßom wotmolwi, a mjes tym so Jakub troschtujo ju sa ruku wsa, ßo wona sjawnje s hłubokim hnucźom bědźesche, kotreż pak bórsy saßo potłóczi.

„Jakubje", wona s hnutym hłoßom rjekny, „mamy hischcźe žadyn wós k trjebanju?"

„Ně, wschitke tsi ßu hižo pschetrjebane."

„Dha daj ßebi konja seßedlacź", cźeta pschikasa, „a k notarej doječhaj. Hischcźe dźenßa dyrbi nowe wotkasanje sestajecź a trěbnych ßwědkow hnydom ßobu pschiwjesć." (Stónczenje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Nowi ßerbsky wucźerjo.) Tsjo Sserbja lětża jako wucźerjo s Budyskeho krajnostawskeho seminara wuńdu, ßu to: knjes Schütza s Rachlowa a knjesaj Junker a Panach s Budyschina. Duż budźa ßerbske wucźerske městna, kotreż ßo prjedy dla njedoßahanja ßerbskich wucźerjow njemóżachu se ßerbskim wucźerjom wobßadźicź, tajkich dostacź móz. Schulske pschedstejicźerstwa dyrbjale ßo w tejle należnoscźi s cźaßom na wokrjeßnu schulsku inspekziju wobrocźicź.

— (Telefonowe pschisamknjenje redakzije Serb. Nowin) Redakzija Serbskich Nowin je pschisamknjenje k telefonej pod cźißkom 687 dostała. Cźesćźeni dopißowarjo chzyli, hdyž njeje k pißomnemu powjedźenju wjazy khwile, na sliczbowanje redakzije telefon wužicź.

— (Wojeński wopyt.) Na praktiskim swucźowanskim jěchanju wutoru 1 major, 4 hejtmanojo, 4 wyschschi leutnantojo a leutnantojo, 1 vizefeldwebel, 2 wyschschej honjerjej a 12 honjerjow s Bramborskeho honjeńskeho bataillona cźißło 3, w Lubinje w delnjej Kužizy stejazeho, do Budyschina pschijěchachu a w hosćźenzu „winoweje kicźe" twartěr wsachu. Ssrjedu rano ßu wojeńszy hosćźo saßo wotjěchali. Woni budźa najprjódzy w Nowym Měsćze a potom w Schandawje pschenozowacź. Wot tam ßo saßo do ßwojeje garnisony wrócźa.

— (Jěsdne koło ßo kradnyło.) Sańdźenu ßobotu je ßo jěsdne koło snamjenja „Dürrkopp", kowańskemu mischtrej Bjedrichej Schusterej w Bórku ßłuschaze, kradnyło. — Dźeń prjedy je ßo jěsdne koło snamjenja „Germania" kradnyło.

— **3. cźißło „Sserbskeho Hospodarja"** je wuschło. Po wobßahu tuto cźißło 1. a 2. pschetrjechuje. Kelko masch tu powucźenja a radow! Sskyschi jeno napißu jenotliwych nastawkow: Ssadańtwo pschichoda; wschelake dawki; schto dźeźi wulkich městow wo Bożej pschirodźe wjedźa (kak mało!); hódnota skótneho hnoja (nowe pschepytowanja!); Simmentalski howjasy skót (s kraßnym wobrazom); kotre druźiny běrnow mohł ßadźecź (rjany wubjerk woprawdźe wupruhowanych druźinow!); njedaj ßo narěcźecź (komu? to tam shonisch); kak ßwinjo na ßwinjo, hdyž stej zusej, swucźischi; ßolnita piza sa sdrjene konje; ratańske podawki w poßlednim cźoßu; kak ßebi najlěpje kuchinsku sahrodku saßadźesch. W „bjeßadźe" błyschisch wo drohim pokładźe. Sa nasche hosposy je tam: cźeho dla kury mało njeßu; dźěłane jeja; wudejuj dospoknje a cźeho dla! S pscheklepanym Boscźijom ßo też setkasch. Hlej, njeje to dosć w jenym jenicźkim cźißle? A sa 12 cźißłow jenoż 1 hriwnu placźicź! Duż ßebi kóżdy skasaj, schtóż dotal njeje, pola naschich kk. dowěrnikow sa 1 hriwnu abo direktnje w Pancźizach (adreßa: Sserbski Hospodař, Panschwitz i. Sa.) sa 1,40 hr.

— (Sapschah ßo swróćźił.) Hdyž sańdźenu ßobotu kubleŕ Sommer s Porschiž se ßwojim sapschahom s Budyschina domoj jědźesche, kóń na Mużakowskej drósy njedaloko městna, hdźež ßo pucź do Delnjeje Kiny wotwinje, po wyßokim brjosy do hłubokeho dołožka sajědźe. S móznym storkom ßo wós rosłama, a kóń ßo khětro wobodrje. Sommer a jeho ßwójbni pak na wulke sboże njeſramjeni wostachu.

— Sajazy budźa lětża žadne. We wulkej ymje a ßněży je prěnja ßadźba sajazow smjerska.

— Wulka ßwjedźeńska hra ßo w bliżschim cźaßu w Budyschinje pschedwjedźe. Żiwjenje naschеho sbóżnika ßo s 19 żiwymi wobrasami pschedstaji, a kóżdy wobras ßo s khorowym a solo-spěwami pschewodźi. Pschedstajenja směja ßo 1., 2., 4., 6. a 7. haprleje w sali hosćźenza „króny". To drje by dostojne pschihotowanje na cźichi tydźeń było, tele pschedstajenja wopytacź a Jesußowe żiwjenje a cźerpjenje nimo ßebje cźahnucź widźecź. S nawěschtkom ßo w bliżschim cźißle hischcźe dalsche wosiewi.

— (Krajnoßejmske wólby w Kamjeńsko-Rakeczanskim wjeßnym wokrjeßu.) Pscheds tsjomi njedźelemi je wjeßne wólbne towarstwo knjesa kublerja Michała Koklu w Khróscźizach s nowa sa kandidata pschi nowowólbach w Kamjeńsko-Rakeczanskim wokrjeßu postajiło. Mjes něktrymi ryczerskublerjemi a ryczerskublowymi najeńkami tale kandidatura njeje pschihłoßowanje namakała. Ssrjedu tydźenja je ßo tehodla shromadźisna wuswolerjow w Kamjeńzu wotmeła. Tam je ßo kandidatura knjesa Kokle wobkrucźiła, dokelž ßerbscy wuswolerjo na njej wobstachu. Duż njech ßo wuswolerjo w Sserbach s namjetowanjom druhich kandidatow njedadźa samylicź. W tu khwilu ma knjes Kokla najwjazy wuhladow na dobycźe we wólbach. Se ßwojej dołholětnej dźěławoscźu w ßejmje je wón nawjedźitoscźe nabył, so móże interesßy ßwojich wuswolerjow s wuspěchom na ßejmje nanajlěpje sastupowacź. Sserbscy wuswolerjo, hladajcźe ßo rosdwojenja, so njebyschcźe s tym w sastupjeńskim ßwojich należnoscźow na ßejmje schkodowali! — Sańdźeny schtwórtk je też swjask ratarjow w Kamjenzu wólbnu shromadźisnu wotměł. W njej je wulka wjetschina sa to hłoßowała, so by ßo knjes Kokla s nowa jako wólbny kandidat postajił.

S Porschiž. Tsecźi krócź sa tsi lěta móżesche sańdźenu njedźelu ratarske wokrjeßne towarstwo ßwěrnych cźeladnikow pocźeżnje dźěłacźerjow, ßobustawow tudomneho ratarskeho towarstwa, wusnamjenicź. Tón krócź bě direktorij wokrjeßneho towarstwa knjesej profesorej dr. Gräfje porucził, knjeżemu pohonczej Juliußej Mandelej sa jědnacźelětnu a dźěłacźerży Amaliji Ryczerży sa dźewjecźlětnu ßwěrnu służbu pola knjesa tajneho ratarskeho radźicźela Steigera nad Budyschinkom wotpowjedaze wusnamjenjenje — cźeßne wob-

ſwědčenje a cžeſny diplom — pſchepodacź. Wón tónle nadawk ſ wutrobnej rěcžu dopjelni, w kotrejž wón ſwěrnoſcź ſłužazeju a ſwěrnoſcź a ſtaroſcźiwoſcź jeju knjejſtwa pſchedpſchikładne mjenowaſche. Knjes tajny radźicźel Steiger ſo potom hłuboko hnuty wuſnamjenymaj ſa jeju ſwěrnoſcź a podatoſcź dźakowaſche a kóždemu wjetſchi pjenjeźny dar pſchepoda. — Na to mějeſche knjes profeſſor dr. Gräfa pſchednoſchk wo „nowych naſhonjenjach pſchi hnojenju łukow“. Koź pſchezo, wón teź tón króćź poſłucharjow ſe ſwojim powſchitkownje ſrosumliwym roskładowanjom druhdy jara cžeźkeje macźiſny ſajimowacź wjedźeſche a jich kedźbliwoſcź pſches hodźinu ſwojemu pſchednoſchkej ſakhowacź. Wſchitzy poſłuchariо běchu jemu ſa powucźenje nutrobnje dźakowni a nětkotryžkuli budźe w pſchichodźe ſwoje łuki ſ wjetſchej ſtaroſcźiwoſcźu hladacź.

S **Porſchiz.** Tudomnemu zyrkwinſkemu wucźerjej knjeſej Hancźźy je knjeźerſtwo kantorſki titul ſpožcźiło.

S **Porſchiz.** Sa póſtkeho agenta w Porſchizach ſu tudomneho hoſcźenzarja Handrika pomjenowali.

S **Delnjeje Hórki.** Pjatk tydźenja wjecźor bórſy po 11 hodźinach je ſo próſdne ſtejaze domſke cźiſło 44, bětnarjej Auguſtej Lehmannej w Pſchiwcźizach ſłuſchaze, wotpaliło. Khwacźanſka a Maleſchanſka wohnjowa wobora ſebi haſcherſkn myto dobyſchtej.

S **Njeſdaſchcz.** Ssobotu popołonju bě ſ dźěłacźerſkeho doma tudomnemu knjeźemu dworej ſłuſchazeho, woheń wudyrił, kotryž pak Hodźijſka a Ssemichowſka ſykawa ſhaſcheſchtaj.

S **Bóſchiz.** Dokelž ſu nětkotre dźěcźi naſcheje ſchule na ſcharlach ſkhorite a w ſchulſkim domje ſamym jene dźěcźo na tule ſtraſchnu natykowazu khoroſcź khore leži, je ſo wucźenje w ſchulſkim domje ſaſtajicź dyrbjało. Po wobſamknjenju ſchulſkeho pſchedſtejicźerſtwa ſměje ſo jutrowne pruhowanje ſ dźěcźimi Bóſchicźanſkeje ſchulſkeje gmejny w Njeſwacźidlſkej wucźerni.

S **Koźlowa.** Sańdźenu njedźelu chźyſche žiwnoſcźeŕ Domaſchka ſe ſwojim nowym konjom wujěchacź. Wólniwe ſkocźo pak ſo ſpjecźowaſche a jěſdneho wotcźiſnywſchi cźekny. Džiwje wokoło hanjejo ſpłóſchene ſkocźo podźe a ſebi kožu wot nohow wotraſy, kotruž je ſtótny lěkaŕ ſaſo pſchiſchił.

S **Worzena.** Po wſach nětkole wokolonoſcherjo khodźa, kotſiž ludźi ſ hrožazymi rěcźemi ſatraſcheja, ſo jim ſ bojoſcźu twory wotkupuja. Njedawno jedyn tajki wokolonoſcheŕ k jenej ſamoſtejazej žónſkej pſchińdźe a jej pomjedaſche, ſo ma doma wulku nuſu a ſo chźe teho dla ſwoje dźěcźi ſkónzowacź. Hdyž jeho žónſka na wobras pokaſa ſe ſłowami: „Wołoj ſo ke mni w cźaſu nuſy“, wón Boha hanjaze ſłowa rěcźeſche. Jej knefle, kotreż mějeſche na pſchedań, ſa drohi pjenjes napiſwſnywſchi, ju wón nuſowaſche, ſo jemu wona hichcźe nětchto pjenjes pſchida. — Wokoło hód jedyn fotograf po wſach cźahaſche, kotryž jenotliwe domy fotografowaſche. Wobydźerjow wón namołwjeſche, ſo bychu ſo pſched khěžu ſeſtupali a ſo ſobu fotografowacź dali. Sa pół ouzenta fotografijow ſebi wón $2\frac{1}{2}$ hriwny žadaſche. Nětkotryžkuli ſo narěcźecź da, ſebi fotografije ſkaſacź a je do prědka ſapłacźicź. Hacź dotal pak ſkaſowarjo podarmo na ſwoje fotografije cźakaju. Fotograf, kotryž je ſchwarny pjenjes wotnjeßł, ſo wjazy njepokaſa.

S **Khróſcźiz.** W naſchej wſy ſtaj ſo dwaj cźłowjekaj prawje wo njeměr lubych ſobucźłowjekow poſtarałoj. Prěni piſa liſt bjes mjena, zyle ſprawneho cźłowjeka na njeknicźomne waſchnje wobſkoržuje — a tón tamón? Tón (a jeho kompliźojo?) pak ſańdźeny tudźeń w nozy wurumowa jenemu wobſedźerjej ſynowu łubju. Žuże ſyno bu w měchach ſwotnoſchene. Žaneho ſ pakoſcźakow pak bohužeł hiſchcźe nimaju.

S **Ralecźanſkich ſtronow.** Naſchemu ratarſtwu je wjedro ſańdźeneje naſymy jara njepſchihódne było. W naſymſkej ſuchocźe njeje wuſyw ſ wulkeho dźěła ſeſkhadźecź mohł, a to, ſchtož je ſeſkhadźało, je poſdźiſcho ſ dźěła wumjerſko. Wulki dźěł naſymſkich rožkow budźe ſo teho dla horje woracź dyrbjecź. Duž nětkotryžkuli ratař ſe ſtaroſcźu do pſchichoda hlada.

S **Łuha.** Tudomne ſadarſke towarſtwo 14. měrza popołdnju ſwoje měſacźne poſedźenje w knježim hoſcźenzu w Njeſwacźidle wotbywaſche. Na nju bě ſo nědźe 40 ſobuſtawow ſeſchło. Knjes dr. Brugger ſ Budyſchina wo amerikanſkim ſadarſtwje pſchednoſchowaſche. Amerikanſcy ſo ſ maliczkoſcźemi njenakładuja, ale wſcho, ſchtož ſapoczinaju, ſo po wulkich měrach cźini. Tajke je teź ſadarſtwo w Amerizy. W prěnim rjedźe w Amerizy jabłuka, potom brěcźki, ſłomki a truſkalzy plahuja. Najwjazy tuteho ſada ſo do Europy roſpſchedawa. Hižo w lěcźe 1741 je ſo ſ Ameriki ſad do Europy ſłał. Na kónzu knjes dr. Brugger wſchelake praktiſke ſudobja k ſchcźipanju a k transportej ſada pokaſowaſche. Rěcźnik pſchede wſchěm na to kedźbliwe cźinjeſche, kak daloko Němcy ſady wukrajneho ſadarſtwa a wikowanja ſteja. Po pſchednoſchku ſo wot towarſtwa knjeſej Ssykorje we Łuſy a knjeſej Polanej w Krónzy ſa dobre wothladanje ſadowych ſchromow wuſnamjenje wudźěli, ſa cźož ſo wobaj towarſtwu podźakowaſchtaj. Skónczńje běchu nowomólby, pſchi kotrychž knjeſa wucźerja Domaſchku we Łuſy ſa 1. pſchedsydu a knjeſa gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Błažija we Łuſy ſa 2. pſchedsydu a ſ dobom ſa pokładnika jenohłósnje wuſwolichu. — Biſiſche poſedźenje budźe 11. haprleje.

S **Biſkopiz** Žiwnoſcźerja a ſabrikſkeho ſtražnika Ernſta Groſa ſ Goldbacha, kotryž bě ſo pokutny dźeń ſhubił, ſu póndźelu rano morweho w hrjebi pſchi ſchoſeju namakali. Groſ, kotryž je hižo wjele njedźeł ſamuſleny był, bě ſebi ſkł pſcherěſnył.

S **Rynarnje.** Njedawno je ſo měcźelomaj tudomneje wulkeje tkajerńje Holtſcha a Riethmüllera wudrěwarſki liſt pósłał. Wonaj ſo w nim napomnaſchtaj, ſo byſchtaj na dodrobna wopiſanym měſtnje Biſkopſko-Žitawſkeje żeleſnizy we wěſtej hłubokoſcźi ſemje 30,000 hriwnow ſapokožiłoj. Jeli ſo byſchtaj mjenowanaj po tymle žadanju njecźiniłoj, by ſo jeju fabrikſke twarjenje wotpaliło a wonaj a mnoſy druſy wobydlerjo Rynarnje bychu cźeźko ſchkodowali. Liſtowy piſař je pſchiſpomnił, ſo by podarmo było, wěz poliziji pſchepodacź, dokelž ſo jej njeby poradźiło, jeho ſaſłapicź.

S **Wochos.** Njedźelu dopołdnja jedyn powětrowy ballon ſ Draždźan tak niſko nad naſchej wſu leceźeſche, ſo ſo powjas po ſemi wleczeiche. W nim ſchtyrjo muži ſedźachu. Sſo wobhoniwſchi, nad kajkej krajinu lecźa, woni pěſk wuſypachu. Na to ſo ballon ſaſo wyſchſche ſběhny a ſo na ſtronu k Běłej Wodźe ſhubi. — Njedźelu wjecźor knjes farař Schwjela w naſchej zyrkwi ſwětkowe wobraſy, Jeſuſowe cźerpjenje, wumrjecźe a ſtanjenje ſ morwych pſcheditajaze, ſ dobrym poradźenjom pſchedwjedźe.

S **Krjebje.** W tudomnych kajeźich hatach, kotreż wodu ſe Ssepſcha dоſtawaju, ryby, a to woſebje karpy ſłakaju. Móžno, ſo ſo woda ſ wopłokami papoweje fabriki w Nowej Wſy ſajědojcźa, a ſo ſu woſebje drjewowe nitki rybam ſchkódne. Njedawno je jedyn chemik wodu na měſtnje ſamym pſchepytał, ſo mohłe ſo na ſałožku pſchepytanja ſrědki k wotpomhanju njedoſtatka namakacź. S rybaſtwa, kotreż lětnje nědźe 1400 zentnarjow rybow wunoſcha, pódła hajniſtwa, knjeſſtwowe hłowne dokhody wobſteja.

S **Krjebje.** Hižo dlějſchi cźaſ paduſchni hońtwarjo w tudomnej holi na hońtwu khodźachu. S krwawym ſłědom jeneho ſornika je ſo wachtmiſchtrej Balzerej w Rychwałdźe poradźiło, nětkotrych paduſchnych hońtwarjow wuſłědźicź a jich k wuſnacźu dohnacź. Jeneho ſ nich ſu hižo ras paduſchneho hońtwarſtwa dla khoſtali. W jeho wobydlenju ſu jenu natykanu tělbu namakali. Na wuſłědźenje paduſchnych hońtwarjow bě ſo 100 hriwnow wuſtajiło. Tule ſummu drje wachtmiſchtr doſtanje.

S **Radſchowa.** W pruſtej hornjej Łužizy ſu hiſchcźe pſchezo wucźerjo žadni. Tudomne druhe wucźerſke měſtno je ſaſo njewobſadzene. Njedźiwajcy woſpjetneho napraſchowanja pola knjeźerſtwa njeje hacź dotal mózno było, jeneho druheho wucźerja doſtacź. — Sa naſłědnika ſemrjeteho hajnika Krecźmarja je ſo hajnik Hain ſ kolonje Bartſkeje Hory pola Mikowa pomjenował.

S **Draždźan.** Tudomna policija je tajnu revoluzionarnu organiſaziju ruſkich ſtudentow wuſłědźiła, kotraž je po zyłej wjecźornej Europje wupſcheſtrjena. Nětkotrych ruſkich ſtudentow ſu ſajeli. Teź w druhich měſtach ſwonka Sakſkeje ſu ruſkich ſtudentow do pſchepytanja wjali.

S **Draždźan.** Kral Bjedrich Auguſt je na ſwojej jěſbje po ſrjedźoſeńſkim morju pjatk tydźenja do Neapla pſchijěł. Ssobotu rano ſo kral ſe ſwojimi pſchewodnikami po měſcźe wukhodźowaſche. Po wobjedźe ſebi wón ſ nowa měſto wobhładowaſche. Pſchi tym wón kaž wſchědny cźłowjek we wosu elektriſkeje dróhowoje żeleſnizy jědźeſche; wón do měſtoweho dźěła Vomero dźěſche a klóſchtr San Martino wopyta, na cźož panorama Neapelſkeho móŕſkeho ſaliwa wobdźiwaſche. — Kaž ſo powjeda, je kralowa prjedawſcha mandźelika, nětcźiſcha Toſelliowa, ſpytała, ſo ſ kralom ſetkacź, italſzy ſaſtoznizy pak ſu jej wobarali, ſo jemu pſchibliżicź.

S **Lipſka.** S bohoſłowzow tudomneje univerſity je pſched tydźenjom knjes Wyrgacź ſ Wunjowa pruhowanje khwalobnje wobſtał. Kaž je ſtyſchecź, chźe wón wucźerſke měſtno po možnoſcźi w Sſerbach ſaſtawacź, doniž ſo jemu duchownſke měſto w Sſerbach njewotewri.

Přilopk.

* (Ssamomordaŕstwo jeneho Žitawskeho wyschscheho wuczerja.) Pšched něhdže tšjomi měßazami bě ßo khoroicže dla nakhwilnje se ßłużby puschczeny wyschichi wuczeŕ Löwe shubił, kotryż bě se Žitawy do Draždżan wotjěł, so by ßwoju tamnischu ßotru wopytał. Pjatk ßu w Lösnigu pola Tšèlan jene muzske cžěło s Kobja wuczahnyli, kotreż ßu jako Löwowe cžěło spósnali. Cžežke shkorjenje na cžuwy je njeßbożowneho do ßmjercže sahnało.

* (Pschi schatowej róli žiwjenje shubił.) W Draždżanach je ßo na Borsbergskej dróhy ßydomlětny hólz samkarja Kindela se żelesnej wolzu schatoweje róle saraßył. Hólz bě ßo s rólu někak parał a pschi tym bě walza se stejaka wupadła.

* Wulki ßněh je ßo sońdżenu ßobotu s nowa w ßrjedźnej Schlesyskej naschoł. We Wróißławju dyrbjesche ßo teho dla wobkhad dróhowoje żelesnizy sastajicź. — W alpach ßo hischcže pschezo ßněhowe lawiny s horow waleja. Pola Ampezza je jena lawina jedyn mlyn a hródże saßypła. Pschi tym je wjele skotu kónz wsako. Dwaj saßypnjenaj cžłowjekaj móżeschtaj ßo hischcže żiwaj wukhowacź.

* (Mordaŕstwo dla sazpiteje luboscže.) Hdyż ßo ßobotu w Straßburgu 17lětna Madlena Bernhardez s dźěła domoj wróccži, ju w jenym pschedměscže dźełaczeŕ Ernst Rudloff na drohy sakło. Tutón bě sa holzu hižo dawno khodźił, tola wona jeho njebě rodźika. Hižo pšched někotrymi njedźelemi bě wón powjedał, so holzu pschi wkładnoscži skónzuje. Hdyż k skónzowanej jeneho nana pschiwjedźechu, tutón sadwělowawschi ßo ßam skónzowacź spyta.

* S lětuschej symu je na wjele městnach pczołaŕstwo cžežko schkodowało. Tež dobre a ßylne ludstwa ßu jara wosłable.

* Spodźiwne njeßboże je jeneho piekaŕskeho wuczobnika pola Lubanja podeschło. Wón bě sapalenu schwabliczku do nusmkoweje jamy cžißnył. Hacž běchu ßo s tym w nusniku nahromadżene plunu sapalile, abo hacž bě tam jena palaza wěz była, njeje hischcže dopokasane, tola na dobo wokoło hólza płomjenja ßapachu, kotreż jemu hłowu a ruzy cžežko wopalichu. Snjeßboženeho dyrbjachu do hojeŕnje dowjesćź.

* (Hońtwinski poß jako wumożeŕ). Pschi hońtwje na Rheinskich horach ßo wěsty Frisch s Langendorfa s Božej ruczku saja. W ßněży leżo budźische wón smjerzył, njebudżesche jeho poß ludźi k njemu pschiwjedł, tak so móżesche ßo cžežko kyory s wosom domoj dowjesćź.

* (Wopory horow.) Jedyn němski leutnant a student Matter s Kölna ßu w franzowskich alpach na Fetaslu horu duzy do jeneho bjesdna padnykoj. Matter je morwy. Leutnant samó ßo jeneje schtomoweje hakosy pschimnycź a ßo tak wukhowa.

* (Łódź ßo potepiła.) Pschi hollandskim brjosy je němska płachtata łódź „Margaretha" do norwegskeje parneje łódże „Maskot" sawadźiła a ßo potepiła. S mużstwa je ßo jenoż dźewjecź muży wukhowało.

* (Swjask ludźi-žracźkow.) Pšched němskim ßudom stazije Iringa w rańschej Afrizy je ßo pšched krótkim wobschěrny mordaŕski prozeß wotměł. Zwólba mużskich a żónskich ßwojich ßamßnych pschiwusnych, pschede wschém ßwoje dźěcži morjeche, so bychu ßo sežrałe. Po „němskich kolonialnych nowinach" je wußudźenje scžěhowaze podako: Jedyn kusłaŕ, Melukanski rěkazy, jeho żona a dwaj ßynaj hižo dołho ludźaze mjaßo żerichu. So by ludźaze mjaßo dostał, wón żony k ßebi wabjesche, jim lubjo, so je kusłacź nawucži, jeli su bychu jemu cžłowjeske wopory pschinjeßłe. Żony jeneho se ßwojich pschiwusnych, s wjetscha ßwoje ßamßne dźecži morichu. Cžěła ßo rostorhachu a mjaßo ßo na mescže ßyre sežra. Wschitzy ßo pschi żracźu wobdźělichu, njedźiwajzy na to, hacž bě wopor ßamßne dźěcźo, wnuk, bratr, druhi pschiwusny abo někotryżkuli. Hłowu mordaŕ dosta, so by w nopje jěd sa pschichodne wopory pschihotował. Najradscho mjaßo małych dźěcži żerichu, mjes tym so mjaßo doroscženych mało ßkodźesche. Tutej zwólbje ludźiżracźkow pódla kusłarja Malunkansia a jeho ßwójbnych 8 żónskich pschißłuschesche. Tež někotre 8 hacž 12 lětne dźěcži, kotreż pschi morjenju woporow pomhachu, ßo sa to s ludźazym mjaßom mytowachu. Dźeßacź ßobustawow stóstnischeje zwólby je ßo k ßmjerczi saßudźiło; gouverneur je wußud wobkrucźił. Ludźiżracźkow ßu na schibjenzu powěßli. S dalschich ßobu stawow zwólby je jena żona w pschepytowanskim jastwje wumrjeła a jena druha je cžekła.

* (Khrobolak.) Jedyn 12lětny hólz s Kalowzy, kotryż je hižo husto někotre dny po ßwěcže wokoło cžahał, je spodźiwny podawk nawjedźał. Njedźiwajzy symy bě hižo wón saßo na prjeczkach. Wón wjeczor po żelesnizy do Stareje Darbnje dźěsche. S běżenjom wustawschi ßo wón, dokelż bě wscho se ßněhom pschikryte, do dólczka mjes kolijomaj żelesnizy lehny, ßebi pjesł pšches wuschi scžahny a wußny. Wón hakle wotucźi, hdyż bě lokomotiwa jeneho cžaha nad nim pschejeła. S měrom wón leżo wosta, doniż ßo zyły cžah nad nim pschekulał njebě. Njeplech, kotryż je ßwojim wuczerjam hižo wjele mjerjanja naczinił, dyrbi ßo jenej wukhowaŕni pschepodacź.

* (W lawowych paßorach.) S pschewulkej wólnoscžu je ßo schtwórtk w Charlottenburgu cžežke njeßboże stało. Na jenym tamnischim namescže je wobßedźeŕ jeneje menażerije ßwoje wosy sestajał. Dźěkacźeŕ Raphael s Lichtenberga, kotryż hladanske budy twarjesche, ßo skhrobli, ßo s lawami schcžěka ź a jim klubu cžinicź. Ssswoju prawu ruku pšches pizowansku dźěru tyknywschi wón sweriško zybasche. Na dobo jedyn żylny abeßynski law sa nim hrabny a ruku młodeho cžłowjeka lapny. Swerjo ruku do klětki scžahny a ju wot łohcža hacž do dłonje rostorha. Hdyż na dźěłacźerjowe tschiki druhy dźěłacźerjo na pomoz pschiběżachu a se żelesnymi żerdźemi sweriško wróczo ibichu, Raphaela womora wobja. Mjaßo bě ßo wot rukі żyle wotorěło. Hdyż bě rucže sawołany lěkaŕ ruku swobalił, snjeßboženeho do hojeŕnje dowjesćechu. Jeho prawa ruka budże drje ßo hacž do łohcža motewsacź dyrbjecź.

* (Żelesniske njeßboże w Kanadże.) W kanadskim hłownym měscže Montrealu je ßo wutoru cžežke żelesniske njeßboże stało. Kanadski pazifiski spěschny cžah na sastanischczu na Windsorskej dróhy ntejo njewosta a do sastanischczowcho twarjenja sajědże. Lokomotiwa pšches tnarjenjowu murju do dweju cžakaŕnjow sajědże. Pschi tym ßo 5 wożobow morі a 20 ßo srani. Wschě tele wożoby bechu w cžakaŕni. Puczowarjo w cžahu ßo njeranichu. Kuż je ßo nasłonilo, je lokomotiviny kotoł dwě mili pšched sastanischczom rosbuchnył, pschi cžimż je ßo lokomotivnik morił a tepjeŕ ßo sranił.

* (Jendżelski kral pola Wilbura Wrighta.) Jendżelski kral w tu chwilu w franzowskim pyreneiskim měscže Pau pschebywa. I ho experimenty żiwje sajimuja, kotreż tam mały powětrojesony Wilbur Wright w tu chwilu cžini. Ssrjedu bě wón pschi jenym lěcže pschitomny, na kotryż bě ßo Wilbur Wright hromadże se ßwojej ßotru puschcził. Powětrojesdny druhdy blisko nad semju leczi, potom saßo do wyßokoscže ßo sběhajo wokoło kiała jěsdżesche.

* Bolostnu ßmjercź je jedyn starschi dźełacźeŕ Nürnbergskeho maschinytwarjazeho towaŕstwa poczerpił. Jemu żahke běżite żeleso pšched tšjomi njedźelemi do wócžka płużny. Se satraschnymi bolosczemi wón wowrótni a je nětko wumrjeł.

* (Se ßněhom ßo saraßył.) Hdyż dźěkacźeŕ Stenzel w Michelsdorfje w Schlesyskej ßněży pšched wrotami jeneje brózne wußypowasche, ßo s brózninеje tšechi mózna hromada ßněha ßypny a wona na Stenzela tak njeßbożownje paże, so ßo wón saraßył.

* (Mytowanje.) Druhi dźeń hodow bě ßo w hródźi kublerja Kühne w Raschawje w Vogtlandskej jedyn byk wottorhnył. 16lětny Kühnowy ßyn dyrbjesche snjemdrjene skoczo pschipowßnycź. To pak ßo njeporadźi. Byk pachoła k semi cžißny a do njeho bodżesche. Wulki strach spósnawschi ßo 14lětny schulski hólz Müller s hnojowymi widłami do dźiwjeho skoczecża da. Jemu ßo też poradźi, byka wot jeho wopora wotehnacź. Kral je khroblemu wumożerjej złebornu medaillu sa wukhowanje żiwjenja spożcżił. Ssobotu je ßo hólzej medailla na ßwjedźeńske waschnje pschepodała.

* Powětrowy ballon „Zeppelin I" je ßo póndżelu dopołdnja s nowa do powětra puschcził a wjazy krócź pódlu Bodamskeho jesora prěki nad nim leczał. Pschedposledni krocź je wón 1720 metrow wyßoko lecżił. Wyschschi ingemeur Dürr s majorom Sperlingom jěbu wodźesche. Po prěnim lěcže do wyßokoscze „Zeppelin I" we wyßokoscži 700—900 metrow dlějschi cžaß dospołnje bjes hibanja na jenym městnje stejesche.

Wußudzenja.

Lawniski ßud. Pschecźiwo njewużitnemu wużiwanju alkohola bě Budyske hamtske hejtmanstwo hižo w lěcže 1901 wojewito, so je w skłakach sakasane, dźełacźerjam palenz na pożczonku dawacź, a sa pjenjesy niż wjazy hacž 1/10 litra po wożobje. Njedźiwajzy tejele sakasnje palenzpicže w skłakach njewotebjerasche. Dla pschestupjenja wukasa hamtskeho hejtmanstwa bě ßo skłarjej Emilej Bietzy se Schönberga 7 hriwnow, polérej E. Hermannej w Roswodezach 30 hriwnow, kamjenjecźeßarjej O. Lipzy se Schönberga 4 hriwny, kamjenjecźeßaŕskemu mischtrej Wujanzej s Wuriz 30 hriwnow a kamjenjecźeßaŕskemu mischtrej G. Wagnerej se Schönberga 30 hr. hostanja napołożiło. Mjenowani ßebi ßudniske wußudżenje żadachu. Lawniski ßud Bietzu k 6 hr., Wagnera k 3 hr., Wujanza a Hermanna k 10 hr. saßudźi. Lipku wuwinowachu.

Awkzija žerdžow

na Wujezkowskim revěrje.

Pónd̄zelu 22. měrza t. l. popołdnju wot 1 hodźiny ma ßo w **hoscženzu we Wujezku** na pschesßadźowanje pschedawacź:

995 schmrěkowych krutych žerdžow, 8—9 cm delnjeje tołstoscże,
808 „ „ „ 10—12 = = =
14 „ „ „ 13—14 = = =
240 schmrěkowych žerdkow, 3—5 cm delnjeje tołstoscże.

Na kupjenje smyßleni chzyli ßo dla pokasanja žerdžow rano w 11 hodź. pschi Wujezkowskej hajnkowni seńcź.

We Wuježku, 12. měrza 1909.

Měschczańske hajnistwo.

Drjewowa awkzija

na Wujezkowskim revěrje.

Sstiedu 24. měrza t. l. popołdnju w 1 hodźinje ma ßo w **Heimrichez hoscženzu w Bukezach**

353 rm **bukowych, 114** rm **mjehkich palnych schczěpow,**
134 = „ **105** = „ „ **klumpachow,**
1,5 = **mjehkeje rubaneje palneje walczíny** (halosowe hromady)

składźenych w drjewischczach 25., 31., 32. a 35. wotdźělenja w puczowym wurubje 31. wotdźělenja a jenotliwje w 24., 30., 36. a 37. wotdźělenju, na pschesßadźowanje pschedawacź.

Drjewo ßo wot Wujezkowskeje hajkownje pschesßadźowanski dźeń popołdnja wot 10 hodźin pokasuje.

We Wuježku, 15. měrza 1909.

Měschczańske hajnistwo.

Drjewowa awkzija

na Hermanczańskim revěrje.

Pónd̄zelu 22. měrza budźe ßo scžěhowaze drjewo ßa hotowe pjenjesy na pschesßadźowanje pschedawacź:

100 rm **twjerdych schczěpow,**
34 = **mjehkich kuluchow,**
72 = **twjerdych dołhich hromadow,**
25 schmrěkowych hromadow,

} składźenych w Strowjenzu a pschi Sprejskich kukach.

Sapoczatk 1/2 10 hodźin popołdnja pschi ryczerkuble.

Hajniske sarjadnistwo w Hermanczach.
Pfefferkorn.

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanskim hajnikim revěrje** ma ßo **pónd̄zeln 22. měrza 1909** popołdnja wot 9 hodźin

10 rm **twjerdych, 150** rm **chójnowych palnych kuluchow,**
9 = **twjerdych, 20** = **chójnowych dołhich hromadow,**
150 = **chójnoweje rubaneje walczíny** a
15 = **chójnowych pjeńkow,**

pola Brěmjenja a z schi starej hajnkowni składźenych, s wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pschesßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna w drjewischczu pola Brěmjenja.

Hajniske sarjadnistwo.
F. Kunze.

Drjewowa awkzija.

Sstjedu 24. měrza ma ßo **popołdnja wot 10 hodźin**

w Huczinjanskim hoscženzu

scžěhowaze na **Maleschanskim revěrje** w 6. a 7. wotdźělenju (w Hlinjanskej holi), w 18.—21. wotdźělenju (w Stróżanskej holi), w 26. wotdźělenju (Fleißig) a pschi Huczinjanskim knježim dworje składźene drjewo na pschesßadźowanje pschedawacź:

jako: **200 chójnowych krutych žerdžow, 8—15 cm deln. tołstoscże,**
4 rm. twjerdych palnych schczěpow,
10 = = = **kuluchow,**
160 = **mjehkich** = =
35 = = **repuchow,**
260 = **mjehkeje walczíny,**
700 twjerdych walczkow a
80 rm. chójnowych pjeńkow.

Huscżanske hajnistwo, 4. měrza 1909. **O. Mendte.**

Drjewowa awkzija.

W **Mieschizach** ma ßo na Worzynskim hórskim sahonje, Worzynskemu ry žerkubkowemu knjejstwu ßłuschazym,

pónd̄zelu 22. měrza dopołdnja wot 10 hodzin

scžěhowaze drjewo sa hotowe pjenjesy sjawnje na pschesßadźowanje pschedawacź:

2035 schmrěkowych krutych žerdžow, 8—15 cm delnjeje tołstoscże,
1401 „ **žerdkow,** 4—7 cm delnjeje tołstoscże,
128 „ **a chojnowych dołhich hromadow.**

Shromadźisna w drjewischczu.

Pschedawanske wuměnjenja ßo do awkzije wosjewja.

W Běłej Horje, 15. měrza 1909. **R. Beschow.**

Drjewowa awkzija.

Pjatk 26. merza t. l. ma ßo **popołdnju wot 3 hodźin**

w hoscženzu w Hunczerizach

scžěhowaze na **Huscżanskim hajnistim revěrje** w 1. wotdźělenju (we wowczerni), w 6. wotdźělenju (w Kocźiczańskim haju), w 18., 19., 20., 21. a 22. wotdźělenju (w Huscżanskich kerkach) składźene drjewo na pschesßadźowanje pschedawacź, jako:

300 krutych žerdžow, 8—15 cm delnjeje tołstoscże,
600 = **tyczow, 2—7** = = =
15 rm. twjerdych palnych kuluchow,
200 = **mjehkich** = =
25 = = **repuchow** a
600 = **mjehkeje palneje walczíny.**

Huscżanske hajnistwo, 7. měrza 1909. **O. Mendte.**

Awkzija.

Sstjedu 24. měrza popołdnju wot 2 hodźin budźe ßo w **Nowej Wěsy** pola Worklez dla pschedacża żiwnoscże **hospodarska nadoba** a to 2 krowje, 2 ßwinjeczi, 1 hospodarski wós, 1 czischczaza maschina, 1 dezimalna waha, 1 juchowy ßud, 40 zentnarjow běrnow atd. na pschesßadźowanje pschedawacź.

Do Rakez!

Najtèpsche a najtuńsche

konfirmandske stupnje

ßu dostacź pola

H. Zawnika w Rakezach.

Chenillowe rubischczża

rjanych nowych mustrow paczisny hódno pschedawa

Otto Osswald

na kamjeńtnej haßy 7.

Mótaze dźaki

ßerbske a němske

ßu dostacź

we wudawarni

Serb. Nowin.

Liebsch,

ßudniski attnar sw. ßłużby

na ßukelnskej haßy 34

pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.

Rěczi ßerbski.

— Telefon czißko 177. —

Pschesßadźowanje leżomnoscżow.

Rjany

bèły pěsk

też po wosach pschedawa

ryczerkubko na Horje.

Zuse suby

plombowanje, wuczehnjenje subow, morjenje nerva, wotstronjenje subobolenja.

— Pomerne płaczisny. —

Dentist Max Flach

w Budyschinje

— na theaterskej haßy 6 II —

pschi żitnych wikach.

Khèżkarska żiwnoscź

w Jenschezach czißko 14 pola Rakez je se żiwym a morwym inventarom tunjo na pschedań. Twarjenja ßu maßiwne. Dalsche je shonicź pola wobßedźerja tam.

Pschepoloženje ßedlarſtwa.

Cżeſcżenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſcżi dowolam ßebi najpodwolniſcho k wjedżenju dacż, ſo ßym 18. měrza ßwoju

ßedlarńnju a dżěłarńnju pólſtrowanych tworow

ſ hornczeŕſkeje haßy 13 a 7 na

lawſke hrjebje cżißko 10 (njedaloko theatra)

pſchepołożił. Sa dowěrjenje, mi ſa 32 lět ſpożcżene, ßo wutrobnje dżakuju a proſchu mi jo tež w mojim nowym ſtatoku ſakhowacż.

S poczeſcżowanjom

T. Albert.

Žiwnoſcż
ſ maßiwnymi twarjenjemi a 47 kórzami pola je na pſchedań. Dalſche wukaſuje
E. Michel w Pſchiwcżizach.

Wobydlenje
je na pſchenajecże w Kamjenej cżißko 8 pola Měrkowa.

Pſchipuſchcżny byk
rańſcho-friſiſkeje raßy je na pſchedań w Barcże cżißko 10.

Ssuczelna jałojza
je na pſchedań
w Dżěchorjezach cżo. 5.

Pjekarſkeho wuczobnika
k jutram pyta **Auguſt Stöba** na Lubijſkej dróſy 22.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dżowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dżěłacżerſke ßwójby pyta hnydom abo k jutram pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cżrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

K telefonej
pod cżißłom 687
je ßo pſchiſamkła
redakzija Serb. Nowin.

Janſka kupjel w Ssmjeczkezach.

Wot póndżele 15. měrza ßu kupjele dżeń wote dnja wotewrjene a to wot 2 hodżin popołdnju.
Edwin Hager.

Sa tudomne ſtrony
jako najlěpſche wupruhowane druzhiny poßlednich żnjow:
warjenjowe ßymjenja,
kwětkowe ßymjenja,
trawowe ßymjenja,
zyblu k ßadżenju
w najwjetſchim wubjerku a w derje ſkhadżazej tworje kóżdu dżělbu po najtuńſchej płacżiſnje porucża
Khorla Preißer jun.
pſchi żitnych wikach.

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.
změje, da-li Bóh, jutře njedźelu 21. nalětnika popołdnju z dypkom 4 hodźin w Sockec hoſćencu swoje
měſačne posedźenje.
Knjez wučeŕ Nawka z Radworja je přednošk dobroćiwje přilubił. Sobustawow a hoſći w bohatej ličbje wočakuje
předsydstwo.

Jutrnica,
serbske tow. za Njeswačidło a wokolinu,
ma swoju měſačnu zhromadźiznu **njedź. 28. měrca** pola Weberec w Njeswačidle. Hoſćo su nam lubje witani.
Wo bohaty wopyt prosy
předsydstwo.

Khěża
je w Klukſchu ſ wulkej ſahrodu a górzom pola na pſchedań. Dalſche je ſhonicż pola pſchekupza **Bukana** tam.

Hólz, kotryż jutry ſchuln wukhodźi, na wjetſchim burſkim kuble měſtno jako
ſcholar
pyta. Poſticzenja chżyłe ßo **Kutſchkowej** w Biſkopizach, Molttestraße 1 II póßłacż.

Porjadnu a ſwólnimu
ßłużobnu holzu
16—18letnu pſchi dobrej mſdże pyta ſekretarowa **Clauſowa** w Biſkopizach.

Napominanje.
Schtóż je wolikarjej **M. Schmiedlej** ſ Baczonja ſa wolij abo muczku něſchto winojty chżył ßwój dołh hacż do 1. haprleje ſapłacżicż.
Hana Schmiedlowa.

(K temu cżißłu pſchił oba.)

Spěwarſke,

ßerbſke a němſke,
jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cżelazeje kože
ſwjaſane hižo po 6 hacż do 10 hr. ßu na pſchedań
we wudawarni Serb. Nowin.

Pschiloha k czißku 12 Serbskich Nowin.

Sobotu 20. měrza 1909.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

15. měrza 1909.

Płaczišny po zenimarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	38—41	74—77
awstriske	40—43	76—79
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	34—37	70 73
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	29—33	63 69
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	26—28	56—62
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	36—39	68—71
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	32—35	63 67
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	28—31	58—62
4. žrěnjo pißowane krowy a jałojzy	23—27	53 57
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48—52
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	36—40	68—72
2 žrěrjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	32—35	64 67
3. žnadnje pizowane	28—31	59—63
Čželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	48—52	78—82
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	44—47	74—77
3. žnadnje wuwite wot zyza	39—42	69—73
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	53—55	68—70
2. mjaßne	51—53	66 68
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošty	47—50	62—65

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 13 měrza 1909 wot hr.	wot np	hacž hr.	hacž np	W Lubiju. 18. měrza 1909 wot hr	wot np	hacž hr.	hacž np.
Pschenża — běła	—	—	—	—	10	50	11	—
" — žołta	—	—	—	—	10	—	10	70
" nowa	10	30	10	60				
Rožla	—	—	—	—	7	80	8	15
" nowa	8	—	8	13	—	—	—	—
Jećmjeń	9	30	9	87	8	—	9	—
Wows nowy	8	70	9	10	8	20	8	80
Hroch	9	50	2	—	11	—	11	50
Boka	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	14	—	15	—	14	—	15	—
Hejduschka	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	2	40	2	75	2	20	2	50
Butra 1 kilogr.	2	50	2	60	2	40	2	50
Pschenična muka 50 "	10	75	19	75	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	9	50	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	75	4	—	3	20	3	60
Ssłoma 100 "	3	67	3	84	2	50	3	50
Proßata 882 schtuk, schtuka	10		26					—
Pschenične wotruby — 50 kilogr.	—	—	6	25	5	75	6	50
Ržane wotruby — 50 kilogr.	—	—	6	50	6	50	7	—
Pschenični gris —	—	—	6	75	—	—	—	—
Ržany gris —	—	—	7	40	—	—	—	—

Na burzy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 10 hr. 35 np. hacž 10 hr 85 np., rožka wot 8 hr. 10 np hacž 8 hr 25 np., jećmjeń wot 9 hr. 25 np. hacž 9 hr. 55 np., wowß wot 8 hr. 05 np. hacž 8 hr. 10 np.

W Budyschinje płaćeiche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr — np hacž — hr — np., žołta 10 hr. — np hacž 10 hr. 15 np., nowa: 17 hr. 52np. hacž 18 hr. 04 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 12 hr. 80 np. hacž 13 hr. — np., kórz jećmjenja po 140 puntach 13 hr 02 np hacž 13 hr. 58 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

18. měrza 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 30 np., pschenża wot 10 hr. 90 np. hacž 11 hr. 30 np jećmjeń wot 8 hr. 50 np hacž 9 hr. 50 np, wowß wot 8 hr. 80 np. hacž 9 hr. 10 np., jahły wot 14 hr. — np. hacž 15 hr. — np. hroch 14 hr 50 np., žyne 3 hr. 50 np., běrny 3 hr. — np., žłoma (100 kilogr.) 4 hr. 66 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacž 2 hr. 50 np.

Wjedro w Londonje 19. měrza: Jaßne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smě̋je njedźelu Laetare rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin farat Räda žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju ½2 hodźin budze duchowny Tischer němske paćerske dźěćźi pruhowaćź. — Schtwórtk dopołdnja w 9 hodźinach budźe žerbska a ½11 hodźin němska spowjedź, pschi čimž smě̋je farat Räda spowjednu rěč.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Max Pawoł, Augusta Hermanna Lelanza, kamjenjećeßarja we Wurizach, ž. — Ernst Willy, Ernsta Pawoła Locha, kamjenjećeßarja na Zidowje, ž. — Helena Madlena, Jana Ludwiga Glauscha, dźěłaćerja we Wulkim Wjelkowje, dź. — Marianna Emilia, Pawoła Hermanna Mjerwy, žukelnika na Zidowje, dź. — Marta Margareta, njemandź. dź. w Jeńkezach.

W katholskej zyrkwi: Hilźbjeta, Jurja Teichgrebera, hejtmana w 4. pěschim regimenće čźo. 103 w Budyschinje, dź. — Marianna Hermanna Kreczmera, wučerja tach. schule w Budyschinje, dź.

Zemrjeći:

W Michałskej wožadze: 9. měrza: Hana Dora, Jurja Alberta Hartmanna dźěłaćerja na Zidowje, dź., 3 m. 14 d. — 12. Jan Khorla Langa, kubłek w Hrubocźizach, 62 l. 2 m. 16 d. — 16. Madlena Woitez, Jana Kreczmarja, twarskeho dźěłaćerja tu, mandźelska, 42 l. 8 m. 11 d. († w měschćańskej hojerni, khowona na Michałskim prhrjebnischću). — 18. Hana Schlachćiz, njebo Jana Michałka, rentu dostawarja na Zidowje, sawostajena wudowa, 74 l. 2 m. 6 d.

W katholskej wožadze: 13. měrza: Mikławsch Pastnoh, dźěłaćer w Khrósće († w khorowni w Budyschinje), 33 l. — 14. Rudolf, Gustava Paula, samkarja w Budyschinje, ž., 10 m. 25 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Njedźelu Laetare smě̋je rano ½8 hodźin farat Kschižan žerbsku spowjednu wučźbu, ½9 hodźin duchowny Voigt žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budźe katechismušowa wučźba sa němsku žónsku młodźinu. — Popołdnju w 4 hodźinach budźe w Bolborzach w schuli žerbska spowjedź a kemschenje.

Schtwórtk 25. měrza jako na Marje pschipowjedanje budźe rano ½9 hodź. žerbska spowjedź a ½10 hodźin žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu Laetare smě̋je duchowny Bojz rano ½8 hodźin žerbsku spowjedź, dopołdnja ½9 hodźin žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Pjatk dopołdnja w 9 hodź. smě̋je duchowny Bojz němske póstne kemschenje s wudźělowanjom Bożeho wotkasanja. — Schtwórtk budźa schulske pruhowanja w Hornjej Hórzy.

Otto Preuß mějeczel **Khorla König**

na žitnej haßy 4. w Budyschinje na žitnej haßy 4.

Konfirmaziske a pruhowanske wobleczenja

w hobrskim wubjerku a po spodźiwnje tunich płaczišnach.

Konfirmandske wobleczenja wot 7½ hacž 26 mk.,

pruhowanske wobleczenja wot 7 mk. hacž 25 mk.,

konfirmandske žaketty wot 3½ mk. hacž 15 mk.

Po měrje šo drasta w bjesporuczným wuwjedźenju a w najkrótschim czaßu schije.

Dobre žylne derjeßłodźenje dostanu poliwli a jedźe s

MAGGI owym korjenjenjom. 88

Njech šo pschezo hakle korjenja, prjedy hacž šo na blido njeße, niz zodu waricź! Najlěpsche porucza

Ernst Lehmann na kamjentnej haßy 45.

Najtuńſche | Serbſke a němſke | płaczišny!

ſpěwarſke knihi

w trajnych, jednorych a najwoßebniſchich ſwjaſkach,
nabožne wobraſy, hrónczka na ſcžénu,
wopomnjeńſke a natwarjaze knihi,
ſlotu dublowu pychu,
jako: **broſche, kſchiže, nawuſchnizy** atd.
konfirmaziſke, ſpowjedne
a **jutrowne kharty**
porucža

E. A. Wetzke

(mějeczel **Fritz Richter**)
knihiwjaſatnja
na bohatej haßy 17.

Najbohatſchi | wubjerk!

K nalětnemu

wuſßywej

poruczam w dobrej, derje ſkhadžazej tworje:

runklizowe ßymjo,
Eckendorfſke, žolte a czerwjene hobrſkowalzowe,
punt po 50 np., pſchi 10 puntach po 45 np.,
Oberndorfſke kopjenokulojte, žołte, Lutyjeczanſke žołte, kulojte;
Erfurtſku modellſku a pizowanſku rěpu;

czerwjenokalowe ßymjo,
Erfurtſkeho krej=czerwjeneho, ſaßneho, twjerdeho, hollandſkeho, krej=czerwjeneho, póſdnjeho, wulkeho, Zitawſkeho hobrſkeho, czěmnoczerwjeneho kala a czornoſchazu hłowu;

bělokalowe ßymjo,
braunſchweigſkeho, wubjerneho, twjerdeho, wulkeho kala;
woprawne **Erfurtſke warjenjowe ßymjo,**
wulki wubjerk bunow, hrochu atd.,
woßebitoſcže woprawnych Erfurtſkich kwětkowych ßymjenjow
w 10 np. tyſkach a ſ plahowanſkim wukaſanjom.
Wulki wubjerk
Draždžanſkich ßadženſkich zyblow.

Jan Bjedrich w Kolwaſy

pola Pomorz.

Kóždy wiczny dżeń w Budyſchinje a Lubiju.

Wobhładanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naſlědnik

w Budyſchinje
9 na ſzukelnſkej haßy 9.

Najtuńſche kupowanſke žórło
ſa
njewjeſczinſke wuhotowanje
a
jednotliwe meble
ſolidneho a modneho dżěła.

Sprawne poßkuženje.
Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.
Ssamßna pólſtrowatnja.

Wróćtam, na mjenna khižne cza, rezbowanej!

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Bawlma je ßo ſaßo po płaczišnje ponižiła, duž je mi mózno,

mužaze barchentowe koſchle,

barbu njepuſchczateje twory, ſaßo hižo po 1 mk.,

žonjaze koſchle

hižo po **90** np.,

dźěczaze koſchle

wſchěch wulkoſczow najtuńſcho pſchedawacz.

Mój wulki ſkład

poßleſchczowych zychow a wupjerkow,

hladkich czerwjenych, roſa ßmužkatych a módrych po wſchěch płaczišnach tunjo poruczam.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

K konfirmaziji

poruczamoj

nowoſcže debjenkow

ſ woprawneho ſłotoweho doubla, ſtareho ſłota, ſtareho ßlěbra, ßlěbra, ſimili atd., jako:
broſche, nawuſchnizy, pſchipowſchaki, rjeczaſojte, hadojte, wobruczojte a pjerate naruczniży, kolliery ſ pſchipowſchenkami, **medaillony, kſchiže, wutrobiczki, pjerſchczenje.**

Rjeczaſy ſ wóſkowych paczerkow
woprawnych a podražowanych.

Dolhe czaßnikowe a debjenſke rjeczaſy
ſ woprawneho ßlěbra, ßlěbroweho oxyda, wóſkowych paczerkow, pißanych paczerkow, czornych paczerkow atd.

Debjenki do wloßow { jako: **pſchedtykanſke czeßaki, ſatykanſke czeßaki, poboczne czeßaki, wloßowe ſpinki, wloßowe widliczki, wloßowe ſchipy, wloßowe ſapinaki, doſpołne garnitury, jehły** a **wloßowe czeßaki** ſe ßeklu a roſetkami wſchelakich barbow.

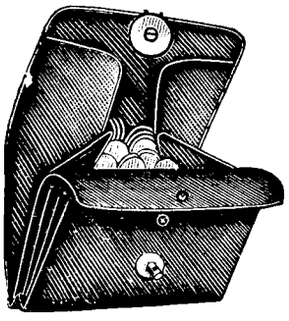
A. & W. Neuhahn

na ßerbſkej haßy 4. Telefon 449.

Ssedlańja C. A. Pietsch

pschi žitnych wikach čžo. 8 (pódla Kellingez barbjerńje)

porucža ßo **k dźełanju konjazeho grata** a **konjazych pschikrywow** (dekow,) **matrazow, ložow** a **sofow.**



S dobom poručam ßwój wulki sklad ßamodźełanych

schulskich tornistrow,



kaž tež **portemonaiow, paßow, toschow, nakhribjetnych měchow, koffrow, ßlow** atd. a pschi trjebanju wo dobroćiwy pschikhad proschu.

Kosaze kože,

howjasu kožu, wowčžu kožu, wowčžu wolmu, kaniklaze kože, čželaze kože,

kaž tež wschě druhe kože po najwyschschich płaćišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a **pschi žitnych wikach 11,** napschećo „skoteje hwězdy".

Brodowska haptyka



na hoschiz haßy 21.

Kaschel, katarrh, dybawosći ßo spěschnje polóžeja

s thymusinom

Blescha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Kupne a druhe wučinjenja, **liščiny wscheje družiny, próstwowne pißma wo wobhnadźenje** atd., **formindske sličbowanja, dawkowe reklamazije, testamenty, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje zadankow** atd., **kupowanje a pschedawanje ležomnosčow, saradźenje hypothekow.**

J. & E. Koban, prawny burow

pschi žitnych wikach 4 („Germania").

Telefon 217.

— Rěčžimoj tež ßerbski. —



Nalětnje nowosće.



Wobuće

elegantneje faßony w njedozpitym wubjerku ša mužskich, žónske a dźěći po wschěch płaćišnach.

Wobhladajće ßebi moje 7 wukładnych woknow.

Konfirmandske wobuće

porucža

Heinrich Mohr.

čžijownja

Telefon 384. w Budyschinje pschi žitnych wikach. **Telefon 384.**

Konfirmandske kłobuki

lětša woßebje płaćišny hodne, porucža

Hugo Lehmann

woßebita pschedawarńja kłobukow a mězow

w Budyschinje na bohatej haßy 22.

Jutrowne dúty,

nowe mustry, wulki wubjerk, tunje płaczišny.

Saßopschedawarjo dostawaju wyßoki rabatt.

A. & W. Neuhahn

w Budyschinje
— na ßerbskej haßy 4. —
Telefon 449.



Pißarnja

ßa kupne, hypothekske, dismembraziške, testamentske a ßawostajenstwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej drósy cžo. 1

po 1 skhodže, hosćenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Konfirmandske žaketty

hižo po 4 mk.

Najwjetschi wubjerk.

Najnowšche faßony. :: Najtunšche płaczišny.

Jan Jurij Pahn.

Wósk

k krjepjenju rejwanskich kubjow

naj lěpscheje hódnosćze je dostacź pola

Arthura Grubanna

pschi drjewowych wikach 8.

Čzrije a schkórnje

k konfirmaziji

kaž tež wschě jenož pomyßlne druźiny trajnje dźełaneho

wobuća

ßa muźskich, žónskich, dźěczi,

w hobrskim wubjerku po njedozpitych tunich płaczišnach.

Pawoł Kristeller,

W Budyschinje, na bohatej haßy cžo. 29.
Telefon 168.

K konfirmaziji

poručam ßwój wulki sklad

woprawnych słotych, woprawnych ßlěbornych a njewoprawnych

broschow,
kollierow,
wutrobiczkow,
pjerschczenjow,
manschettowych kueflow,

nawuschnizow,
narucznizow,
kschižow,
czaßnikowych rjeczasow,
krawattowych jehłow.

Najtunšche płaczišny. **Woprawne poßłuženje.**

Najwjetschi wubjerk

posticza dobytkne kupowanje pola

Gustava Thuniga

Sakoź. 1865. **w Budyschinje** Sakoź. 1865.

na snutskownej lawskej haßy 6.

Kłobuki ~ mězy ~ kłobuki,

konfirmandske kłobuki,

kaž tež

wschě nowosćze ßa muźskich a hólzow,

dźělbu ☛ **nasadstajenych klobukow** ☚

najtunscho porucza

C. E. Rinke

kóžkarski mischtr na bohatej haßy 5
ſ napschecza Lieberez mydłarnje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Čisło 13. Sobotu 27. měrca 1909. Lětnik 68.

Čjesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa sa nje na

2. schtwórtlěto 1909

do prědka płaćićź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotśiž ßebi Serbske Nowiny psches **pósł** pschinjesćź dadźa, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórśy skasać. Na schtwórtlěto sapłaćźi ßo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž teź w druhich krajach němskeho kněžorstwa **90 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Pomhaj Bóh" płacźa na pósće **1 hr. 30 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Redakźija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Kónz bloka.

Swjask mjes konserwatiwnymi a liberalnymi, kotryž bě wjerch Bülow pschi poßlednich wólbach do kněžorstwoweho ßejma pscheczíwo zentrumskej stronje splet, ßo po něczim roswjasuje. Dołhe tracze njeißu wschak tutemu swjaskej, kotremuž blok rěkaju, ženje wěschczili; pschetoż kaž woda a woheń, tak ßo teź konserwatiwni a liberalni snjeśćź njemóża. Wjele bliźscha, hacź liberalni, je konserwatiwnym zentrumska strona. Zentrum a konserwatiwni ßu ßo poßledni czaß saßo widźomnje sbliźili.

Blok ßo dla nowych dawkow rosrasy, kotreź ma kněžorstwowy ßejm pschiswolicź. W dawkowej komißiji kněžorstwoweho ßejma ßu konserwatiwni ßwobodomyßlnym hrosyli, so budźa ßebi dyrbjecź druhu wjetschinu pytacź, jeli so budźa ßo ßwobodomyßlni naczińskej noweho palenzoweho sakonja pscheczíwjecź. Sapóßlanz s Normann, wjednik konserwatiwnych, je hižo nationalliberalnym a ßwobodomyßlnym pschipowjedźił, so konserwatiwni reformu kněžorstwowych finanzow bjes ßwobodomyßlnych a nationalliberalnych pschewjedu. Město nich ßo kněžorstwowe finanzy s pomozu hospodarskeho sjednoczeństwo, kněžorstwoweje a zentrumskeje strony srjaduja. Nowy konserwatiwno-zentrumski swjask chze pjecza 400 milijonow hriwnow indirektnych dawkow pschiswolicź.

Dawk na sawostajeństwa, kotryž ßu hižo konserwatiwni wotpokasali, nochze kněžorstwowe knjeżeństwo hischcze pschezo puschczicź, hacźrunje je mało nadźije, so mohła ßo sa tónle dawk wjetschina namakacź.

Dawkowa komißija je dawk na nawěschtki a na płun a elektrizitetu wotpokasała, tola piwowy dawk pschiswolika. Teź sda ßo wěste bycź, so ßo nowy winowy a tobakowy dawk pschiwosmje.

Kněžor Wylem ßo nětkole skoro wschědnje s kněžorstwowym kanzlerom rosrěczuje. Tele czaßotne kněžorowe wopyty pola kanzlera doscź jaßnje rěcza, so je wójnski strach sa Europu wulki.

Puczowanje kněžora Wylema po ßrjedźoseńskim morju

njeje ßo hischcze spuschczíło. Jeli so ßo swada mjes Awstriskej a Sserbiju na měrne waschnje wuruna, kněžor se ßwojej mandźelskej 13. haprleje do Venediga pschijědże a tam na ßwoju łódź „Hohenzollern" stupi.

Wutoru bě ßo „Hohenzollern" s Kiela hižo na jěsbu do ßrjedźoseńskeho morja nastajiła. Pola kupy Norderneya pak wona w hustej kurjawje do schwedskeje parneje łódże „Porsa" srasy, kotraž ßo hnydom potepi. Porsowe muźstwo je ßo wukhowało. Hohenzollern je ßo pschi prědku wobschkodźiła a je schtwórtk rano k wuporjedźenju do Wilhelmshavena pschijěła. Wuporjedźenje ma ßo pospěschicź, so mohła ßo „Hohenzollern" sa 30 hodźin na dalschi puczź do ßrjedźoseńskeho morja podacź.

Dokhody pruskich żelesnizow

ßu lětßa w februarje nimale $7\frac{1}{2}$ milijona hriwnow mjenje wunjeßke, dyžli loni w februarje. Finanzny minister bě w krajnym ßejmje hižo pschipowjedźił, so żelesnizy tón krócź něhdże 130 milijonow hriwnow mjenje wotcźißnu. Sa poßlednje 11 měßazow je hakle 1738 milijonow hr. dóschło, mjes tym so bě finanzny minister lětne dokhody na 2045 milijonow hr. woblicził. Duź by runje 307 milijonow hr. pobrachowało. Po pscherěsku poßlednich tśjoch lět měło ßo w měrzu hischcze 155 milijonow hr. dokhodow woczakacź. Jeli so, schtoż je jara dwělne, teź w lětuschim měßazu tale summa dóńdże, bychu lětne dokhody pschezo hischcze wo 142 milijonow hr. mjeńsche dyžli te prjedawscheho lěta byłe. — Teź w Sakskej ßu dokhody se żelesnizow ßylnje wotebjerake. W februarje je woženje tworow něhdże poldra milijona hriwnow mjenje wunjeßło. Se sawjedźenjom schtwórteje klaßy njedźelu ßu drje ßo dokhody s woženja woßobow wo něhdże 600,000 hr. powyschike, tola ßu wone hischcze pschezo wo milijon nižsche hacź w lońschim februarje. Hubjeny khód industrije w prěnim rjedźe żelesnizy sacźuwaju. Hdyž industrija dźěłacź nima, je na żelesnizach mało tworow wosycź. S woženja tworow pak industrija najwjazy dokhodow bjerje. Duź budźe wunoscht żelesnizow njespokojazy, doniž ßo wobstejnosćze w industriji njepołěpscha. W tu khwilu ßu sa to wobstejnosćze doscź hubjene. Dawki budźa ßo we wschěch němskich krajach w pschichodnym lěcźe powyschicź dyrbjecź, so by ßo wupad dokhodow sarunał.

Njewoczakany wobwrót w awstrisko-ßerbskej swadźe.

Ruska je ßwoje pscheczíwjenje pscheczíwo annexiji Boßnije a Herzegowiny psches Awstrisku spuschczíła. K pscheměnjenju ßwojeho dotalneho stejischcźa k awstrisko-ßerbskej swadźe je ßo wona pjecza psches Němsku ponucźiła. Němski khěžor je, kaž chzedźa franzowske nowiny wjedźecź, zarej list póßłał. W nim zarej sdźěli, so je wón awstriskemu trónskemu naßlědnikej Ferdinandej pomoz Němskeje we wójnje pscheczíwo Sserbiji ßlubił. Hdy by Ruska žadanje Sserbije podpjerała a jej ßnadź se ßwojim wójskom pomhała, by Němska nusowana była, Ruskej wójnu pschipowjedźicź. Na wójnu niz jenoż s Awstriskej, ale teź s Němskej njeje pak Ruska po sdaczu pschihotowana. Duź je ßo zar njedźiwajzy ßwojich ßlubjenjow, kotreź je Sserbiji cźinił, rosßudźił, annexiju Boßnije a Herzegowiny pschipósnaeź. W bliźschich dnjach budźa nětko wulkomozy na Sserbiju cźischczecź, so by ßo żadanjam Awstriskeje podcźißła.

Sserbski krónprynz Jurij je ßo prawa na trón wotrjekł.

S pscheměnjenjom ruskeje balkanskeje politiki je ßo ßerbski krón-

prynz Jurij nusował, ßo ßwojich prawow na trón wotrjez. Sso spuschczejo na ßluby ruskeho khěžora bě krónprynz Jurij se wschej mozu agitaziju sa wójnu pschecźiwo Awstriskej wjedł. Zar pak, dokelž jemu wójna ſ Němskej hrosy, nětkole ßwoje ßluby njemóže dopjelnicź. Po depeschach ruskeho ministra ſwonkownych należnoscźow Iswolskeho, kotrež je ßrjedu wjecźor ruski póßłanz Ssergujiw ßerbskemu knježeŕstwu wotedał, njeje wjazy nad tym dwělowacź, so by, hdy by k wójnje dóschło, Sserbija woßamocźena była.

W ministerskej radże, kotraž ßo hnydom ſwoła, wójnski minister Žiwkowicź rosprawu wo ſtawje awstriskich wójnskich pschihotow a ſ nimi wójnske pschihoty Sserbije pschiruna. Wón dopokasa, so by ßo Sserbiska, hdy by ßama wostała, ſ wójnu psches dźeßacź krócź móznischu Awstrisku sniczika. W tejle ministerskej radże ßo krónprynzej wótre poroki cźinjachu, so je se ßwojej agitaziju kraj do tajkich wobstejnoscźow dowjedł, so je móżnoscź cźeßneho wrócźoſtupjenja pocźeżena. S jeho agitazijemi je kraj do stracha domjazych njemerow pschischoł.

Ministerska rada bě jara njemërna. Wobſamkny ßo, krala należnje napominacź, so by ſe wschěm dorasom na krónprynza ſkutkował, so by ßo do politiskich należnoscźow njetykał. W tymle poßedźenju ßo tež na powjescź, kotruž běchu nowiny „Swonö“ wo ßmjerczi krónprynzoweho ßłużobnika Kolakowicza pschinjeßke. Krónprynz je ßo na ßłużobnika roshněwawschi jemu pjecza plistu wotłożił. Khorowaty ßłużobnik je padnył a ßo pschi tym tak ſranił, so je nětko wumrjeł. Ministerjo na njeßmërne roshorjenje mjes wobydleŕſtwom a na ſtrach sběžka pschecźiwo kralowskemu domej pokasachu, hdy by tamna powjescź wërna była.

Kral Pětr hischcże wjecźor krónprynza k ßebi powoła a ßebi w ſmyßłu wobſamknjenja ministrow żadasche, so by ßo tróna wotrjekł. Krónprynz ßo pschecźiwjesche a rjekny, so ma ßluby Iswolskeho a zara. Tu pak kral prynzej Peterburgske powjescźe pokasa, po kotrychž je ßo Ruska rosßudźiła, annexiju Boßnije a Herzegowiny psches Awstrisku pschipósnacź, a hdyž jemu wón roſestaja, so je ſe ßwojim wuſtupanjom kraj na kromu ſahuby dowjedł, krónprynz ministrej Nowakowiczej list napiża, w kotrymž wosjewi, so ßo tróna wotrjeknje.

Po krónprynzowym wotrjeknjenju tróna maja w Awstriskej ſa njemóżne, so mohła ßebi hischcże Sserbija na wójnu myßlicź. Wójnski ſtrach ſda ßo ſarocźeny bycź. Sserbija ßo njebudże komdźicź, wotbrónicź, dokelž ſe żaneje ſtrony żaneje pomozy pschecźiwo móznej Awſtriji wocźakacź nima.

Powjescź krónprynzoweho wotrjeknjenja tróna

je na wobydleŕſtwo poražazy ſacźischcź cźimka. Wobydlerjo ßu pschesßwědczeni, so ßo wón njeje plisty dla, kotruž je ßwojemu komornikej dał, tróna wotrjekł, ale so ßu jeho jenicźzy politiske pschicźiny k temu pokucźiłe. Bratr prynza Jurja, prynz Alexander, je ßo ſarjekł, pod nětcźischimi wobſtejnoscźemi prawo trónskeho naßlědniſtwa pschijecź. W Belgradże ßo njemëry wocźakuja. Wójnſka ſtrona ßo wótrje pschecźiwo tym ministram a offizëram wobrocźa, kotsiž ßu prynza Jurja k wotrjeknjenju nusowali.

Ruska pschecźiwo wójnje.

W Zarskim Sselu je ßo psched tydźenjom w pschitomnoscźi zara a nękotrych wulkowjeŕchow ministerska rada wotmëwa. W njej ßu ßo pjecza jenomyßlnje pschecźiwo wójnje wuprajili. Wójnski minister Roediger je pjecza rjekł, so ruske wójſko njeje zyle k wójnje hotowe.

Němske a jendźelske wójnske łódźſtwo.

Jendźelcźenjo ßu loni, kaž je ſtatny ſekretar ſe Schön w budgetowej komißiji khěžorſtwoweho ßejma prajił, ſpytali, ſ Němskej wo ſamjesowanju twarjenja wójnſkich łódźow jednacź. Měru dawazy jendźelſzy a němſzy knježa ßu tole praſchenje rospominali, tola ſ jendźeliskeje ſtrony njeje ßo niczo namjetowało. Jendźelcźenjo běchu ßo pschesßwědczili, so by Němska tajſi namjet wotpokasała. Sakońſzy poſtajene twarjenje němſkich wójnſkich łódźow ßo po ſakicźe, kotryž Němska potrjebuje, ſkłoźuje, a żanemu ludej na żane waſchnje ſe ſtrachom njehrosy.

Móżne roswicźe němſkeho wójnſkeho łódźſtwa Jendźelcźanow nuſuje, ſ Němskej na pschemo po móżnoscźi rucźe hobrſke łódże „Dreadnoughtſkeje“ drużiny twaricź. Nětcźiſche liberalne knježeŕſtwo ßo ſ najmjeńſcha po ſdaczu komdźi, ſ twarjenjom wójnſkich łódźow ſtatne kaßy pschesßylnje poßłabicź. Sa to konſerwatiwni cźim wjetſchu agitaziju w kraju ſa ſpěſchne pschiſporjenje wulkich wójnſkich łódźow wjedu a pschi tym liberalnych winuja, ſo ſe ßwojej ſlutniwoſcźu kraj Němskej pscheradża. Ssamo w jendźelſkich kolonijach ßo hibanje pokasuje, kotrež ßo na to měri, ſo by ßo Jendźelſkej ſ poßylnjenjom wójnſkeho łódźſtwa knjejſtwo na morju ſakhowało. Tak ßu jene awſtralſke nowiny namjetowake, ſo by Awſtralſka ſa ßwoje pjenjesy Jendźelſkej jenu wulku wójnſku łódź natwariła. Pschedßyda jendźelſkeho miniſterſtwa, Asquith, ßo podarmo prózuje, bojoscź jendźelſkeho luda pſched němſkim wójnſkim łódźſtwom roſehnacź. Wón je w parlamencźe Jendźelcźanow na to kedźbliwych ſcźinił, ſo ma jendźelſke łódźſtwo w tu khwilu 4 „Dreadnoughty“ a ſo budże kónz tuteho měßaza ßamo ßydom „Dreadnoughtow“ w jendźelſkim łódźſtwje. Napſchecźo temu ſměje Němſka hakle kónz lěta 1909 dwaj „Dreadnoughtaj“. Njedźiwajcy teho ßebi konſerwatiwni żadaju, ſo dyrbi ßo ſa jendźelſke łódźſtwo wóßom Dreadnoughtow“ natwaricź.

Awſtriſke Dunajſke wójnſke łódże.

Mjes Pancźowu a Semunjom bliſko Belgrada dźewjecź awſtriſkich wójnſkich łódźow, monitorow rěkazych, ſteji. Kóżdy monitor ma 2 kanonje 12zentimeterſkeho kalibra, potom nękotre ßamotsělaze maſchinſke tſělby, kotrež móża ſa minutu 600 wutſělow wotedacź. Łódże móża hromadże 12,000 wutſělow wotedacź. Dalſcha munizija w twjerdźiſnje Petrowaradinje leži. Material k kładźenju minow łódże ßobu wjedu. Monitory maju nadawk, Belgrad bombardowacź a pionërow pſchi twarjenju moſtow psches rěku Ssawu ſchkitacź. Bliſko Semunja móża pionërojo dwaj kilometraj dołhi wojeŕſki móſt ſa 45 minutow natwaricź.

Wojoſcź pſched wójnu w Czechach a Schleſyſkej.

W cźeſkoněmſkich namjeſnych měſtach je ßo lud ſ wójnſkej bojoſcźu ſajał, kotraž ßo na ſpodźiwne waſchnje pokasuje. Nalutowańje ßo wo pjenjesy nadběhuja. S wjetſcha wjeßni ludźo ſe ßuſodnych bayerſkich a ſakſkich wßow do cźeſkich pſchimjeſnych měſtow po ßwoje na dań date pjenjesy běhaju. Ludźo ßo njedadźa ſměrowacź a njewěrja, ſo ßu pjenjesy w měſchczańſkich nalutowańnjach wěſte. Tež ßebi ludźo hromady muki a běrnow nakupuja, dokelž ßo boja, ſo ßo po wudyrjenju wójny zyroba podróżi.

Pſcheßuwanje ruſkich wojakow.

Lwowſke „Sſkowo Polſkie“ je ſ Warſchawy powjescź dostało, ſo je wojeŕſka wyſchnoſcź direkziji Warſchawſko-Winſkeje żeleſnizy poruczika, ſo dyrbi wěſtu liczbu wosow k pſchewjeſenju jěſdnych k galiziſkim mjeſam hotowu dźerżecź. Połkodniſchi dźěl Lublinſkeje gubernije je pjecza ſ wojakami pſchepjelnjeny a na nękotrych měſtnach ßu wojazy w tajkej ßylnoſcźi nahromadźeni, kaž żenje prjedy.

Wuſtojny general Iwanow, kotryž je ſa pſchipad wójny pſchecźiwo Awſtriſkej ſa wyſchſcheho roskaſowarja poſtajeny, wſchě garniſony ßwojeho wokrjeża pſchehladuje a chże jenoż widźecź, ſchto móża wojazy w pólnej ßłużbje dokonjecź. Paradnemu marſchej wón zyle wupadnycź dawa. Wón offizërow wokoło ßebje ſhromadźuje a jich pruhuje. W ßwojich rěcźach wón khutnoſcź wobſtejnoſcźow a wojeŕſkich nadawkow wuſběhuje. Ruske wójſko pjecza njeje ſa wójnu hotowe; wone nima nowych kanonow, tſělbow, uniformow, konjow a nadoby wſchelakeje drużiny. Dotalny wójnski minister Rödiger je teho dla ßwoje ſaſtojńſtwo ſkłoźicź dyrbjał. Na jeho měſto je ßo general Schuchomlinow pomjenował.

K wójnje pſchecźiwo Němſkej

jendźelſke nowiny „Obſerver“ ſchcźuwaju. Wone Němſku winuja, ſo je wona potajnje twarjenje wulkich łódźow podwojiła. S tym je wona Jendźelſku, pſchecźiwo kotrejež wobſtacźu ßo wona měri, wo ſchěſcź měßazow pſcheßahnyła. Do moſhow kóżdeho Jendźelcźana dyrbjało ßo dopóſnacże dobycź, ſo dyrbi Jendźelſka hischcże do lěta 1910 ſ Němſkej wojowacź, tak dołho hacź je Jendźelſka hischcże ßylniſcha na morju dyżli Němſka. Jeli ſo ßo Němſka njemóże k wójnje rosßudźicź, dyrbi wona hnydom 8 wójnſkich łódźow Dreadnoughtoweje drużiny natwaricź. Druheho wupucźa njeje. Němſka nima nětkole hischcże żadyn „Dreadnought“ na morju, a je hakle na wjele měßazow dotwari. Jendźelſka ſměje pak kónz měrza pjecź Dreadnoughtow w ßłużbje a dwaj wjazy do kónza lěcźa. Nětkole a hischcże jene lěto budźemy poknózne morjo wobknjeżecź . . .“ —

Żidowſzy wojeŕſzy cźeknjeńzy ſ Ruſkeje w Awſtriſkej.

Bukowinſke krajne knježeŕſtwo je wokrjeżnym hejtmanſtwam wukaz pósłało, kotryž pſchikaſuje, pſchecźiwo ruſkim wojeŕſkim cźek-

njenzam se wschej krutoſczu poſtupowacź a jich, jeli trjeba, ſ kraja wupokaſacź. 99 tychle cźeknjeńzow ßu ździża, kotſiź nochzedźa w ruſkim wójſku ßłużicź. Na ſałożku tuteho wukaſa je ßo poßledni cźaß wjele ruſkich źidow ſ Bukowiny wupokaſało. Pſchiſpomnicź mjeło ßo, ſo ßu ruſzy cźeknjeńzy pſchiſtojnym źidowſkim ßwójbam, w Bukowinje ſaßydlenym, ſ wulkej wobcźeżnoſcźu.

Scherjenje němſkeho nadknjejſtwa.

W Jendźelſkej maja wójnſki ſtrach mjes Awſtriſkej a Sſerbiju hiſchcźe ſa jara wulki. Wſchón hněw ßo na politiku Němſkeje wutſchaßuje. Wo njej jendźelſke nowiny pißaju: „Jeli ſo by ßo wobkrucźiło, ſo ßo ſe ſprawnymi prózowanjemi mozow, kotreź chzedźa měr ſakhowacź, ſ tajkej njeſnjeßnej naſdatoſcźu wobkhadźa, budźemy ßebi khutnje roſuwßlicź dyrbjecź, hacź ßmětej Awſtriſka a jejna połnózna ſwjaſkarka ſ nimi tak bjeſwohladnje wobkhadźecź. Njeje jeniczźy poniżenje Sſerbije ßame, wo kotreź ßo jedna, ale poſpyt, ſ Wina němſke nadknjejſtwo k płacźiwoſczi pſchinjeſcź, kotreź je Barlin pſched nětkotrymi lětami w Tangeru a Algeciraſu ſpytało wulkomozam nacźiſchcźecź. Tomu dyrbi ßo nětkole a pſchez pſchecźiwjecź, hižo teho dla, ſo njeby appetit ſa jědźu pſchiſchoł. Baron Aehrenthal by derje cźinił, hdy by wopomnił, ſo wokomik łódźſtwoweje kriſy w Jendźelſkej njeje runje derje wuſwoleny, ſo by ſcźerpliwoſcź franzowſko-jendźelſko-ruſkeho ſwjaſka na pruhu ſtajał. Wón je ſ bjeſpomoznoſczu Ruſkeje hypnotyſowany, tola wón ſabywa, ſo ßu druhe mozy w Europje, kotrymż je pſchihrożene němſke nadknjejſtwo runje tak pſchecźiwne a ſtraſchne, a kotreź ßo radſcho ſ nim nětkole wotnamakaju, dyžli na pſchikład w lěcźe 1912.“ — Tu Jendźelcźenje ſjawnje Němſkej ſ wójnu hroża, prjedy hacź ßebi wona ßwoje nowe wójnſke łódźſtwo natwari.

Strajk franzowſkich póſtſkich ſaſtojnikow

je ßo ſkóncził. Knjeżeŕſtwo je ßlubiło, ſo budźe jich wobcźeżowanje pruhowacź. Cźaß, kotryż póſtſzy ſaſtojnizy njeißu w ßłużbje byli, ßo jim wot mſdy wotcźehnje. Knjeżeŕſtwo njemóżeſche pſchecźiwo ſtrajkowazym póſtſkim ſaſtojnikam doſcź krucźe wuſtupowacź. Wojazy, kotſiź mějachu jich dźěło dokonjecź, ßo mało na to wuſtejachu. Roſeßłanje liſtow a druhich póſtſkich poßyłkow ßo jara hacźeſche.

Towaŕſchniza.

(Skónczenje.)

Něſchto hodźinow poſdźiſcho ßo Karolina ſ notarom rosmołwjeſche, kotryż bě na ſawołanje ßwojeje klijentki pſchikhwatał. S njekhabłazej wěznoſczu prawego prawiſnika ßłyſcheſche, ſo ma knjeżny Halakez ſtarſchi wuj a wupruhowany ſarjadnik kubła, kotrehoż wěrowanje bě zyłe wjeßnoſtne měſtaczko runje na noſy ſtajiło, ſ wěſtej liczbu pjenjes wotpuſchcźeny a ſ herbſtwa wuſtorcźeny bycź. Hiſchcźe mjes jednanjom Karolina ßłyſchcheſche, kak ßo wrócźaze woſy pſched ſahrodne wrota dojěždźowachu. Nětkole ju to niczo wjazy njejimaſche. Wona wjazy na to njepoßłuchaſche, ſchto ßo wonka pohibowaſche.

Jakubej bu poruczene, ßwojemu wujej pſchiſjewicź, ſo je mjes nim a mjes Karolinu Halakez kóżdy ſwjaſk pſchißłuſchnoſcźe bjes wotwołanja roſwjaſany; ſ dobom też krucźe pſchikaſa, nikoho njepſchedpuſchcźicź, ſo wona ani Jurjej ani żanemu druhemu pſchiwuſnemu k rěcźam njeje.

Jakub dlěje wuwoſta, dyžli mohł ßo cźłowjek dźiwajo na jeho krótki nadawk nadźecź. Hdyž ſa dołhu chwilu wrócźo pſchińdźe, Karolina ßłyſcheſche, kak ßo jeho hłoß ſ hłoßom Hany Kamjeńſkeje měſcheſche. Wón ji wobaraſche pſchiſtupicź, wona twjerdźe na tym wobſtejeſche, ſ cźetu rěcźecź.

Prjecź! Karolina ſawoła, pſchi cźimż ju ſaßo tamne cźuwowe dyrkotanje pſchewja, kotreź bě ji ſwuk tuteho hłoßa dźeńßa hižo junu ſawinył. „Knjes notar, ſakitujcźe mje pſched pſchecźiwnymi wopytami, hdyž to mój wuj njedokonja.“

„Dyrbju waß proßycź, luba knjeni —

„Jeno jene ßłowo, Karolina, jeniczke ßłowo“, Hana notarowe ſarěcźowanje wotrěſny. „Ja mandźelſka Handrija Kamjeńſkeho njeißym — njeißym to też żenje była!“

„Njemóżno!“ chzyſche Karolina ſnapſchecźiwicź. Ale rěcź ßo ji ſapowě, na tak ſniczaze waſchnje ju tuto ßłowo trjechi; budźiſche-li to jeno ſekhaŕny ßrědk wucźeknjenja było, budźiſche wono hižo ßamo wot ßo hinite było. Ale też na Jakuba tuto krótke, wjeleprajaze wujaßnjenje na poražaze waſchnje ſkutkowaſche. Każ ſ błyſkom trjecheny wón naſad ſkhabłowa; kipjazu żehliwu horzotu jeho pótneho woblicza bě, każ ßo ſdaſche, dych ßmjercźe wotdunył. Bjes ſadźěwka Jurij ſe ßwojej młodej żonu ſaſtupi; wobaj běſchtaj hiſchcźe wot pohłuſchazeho ſacźiſchcźa pſchewſataj, kotryż bě runje pſches Jakuba doſtata powjeſcź na njeju ſcźiniła, ſo ſtaj wot cźety ſaſtorcźenaj.

„Hana“, ßo ſkónczńje Karolinje ſe rta wudoby, pſchi cźimż ßo ſe ſtoła, do kotrehoż bě ßo ſwjeſła, pomału poſběhowaſche, „Hana — ty — njejßy Handrijowa mandźelſka?“

„Ně, Karolina“, Hana wotmolwi, „jeli ſo ßy ty to wěrika, ßu moje liſty byłe potajene — Dach je njewohladane ſpalicź —

„Dha ßy ty“, knjeni Kamjeńſka jeje rěcź dowupjelni, „ßwoju Hanu wopak ßudźika a móż pſchecźelſtwa pſche niſko ważika.“

„Cźeho dla pak!“ Karolina ſawoła, na kotrejż wobliczu ßo wulke ſahańbjenje pokaſowaſche, „cźeho dla ßy tola mi njeſbożowny błud dale podlějſchika, Hana? Cźeho dla tole ranje njejßy hnydom ke mni pſchiſchła, ſo by mje ſe ſwjaſkom mojeho hłubokeho błuda wußwobodźika, hdyž Jurja na krutu pruhu ſtajich, ſo dyrbi wot wěrowanja ſ Hertu wotſtupicź abo —

„Wot wěrowanja wotſtupicź?“ Jurij, dźiwajo ßo, rěcźazu pſchetorże, „wo tym niczo njewěm.“

„Jakubej ßym pſchikaſała, to tebi woſjewicź“, Karolina rjekny. „Do wěrowanja?“ Jurij woſpjetowaſche, „wuja podarmo ſ wóczkom pytajo. Pſched wěrowanjom Jakub ke mni pſchiſchedſchi rjekny, ſo drje ßo ty khmańſcha cźujeſch, ale ſo měra trjebaſch. So dyrbimy potajkim bjes tebje jěcź, cźeta. To běchu doſpołnje jeho ßłowa. Nětkole hakle, po naſchim wrócźenju, mi wotkry, ſo ßym wot tebje ſaſtorcźeny a ſo ty wuja, kiż je ßebi dźowku Handrija Kamjeńſkeho ſa żonu wſał, dale wjazy ſa ßwojeho wuja pſchipósnacź njemóżeſch. So ßy ty na to ßo ſarocźika. So je teho dla też hižo notar pola tebje —

„Myßlu ßebi, ſo moje ßłużby dale trěbne njejßu“, da ßo notar ßłyſchecź, „a też nochzu dlěje mylicź.“

„Proſchu, knjes notar, woſtańcźe hiſchcźe“, Karolina rjekny, „dźeńßniſchi dźeń ſda ßo k temu poſtajeny bycź, mi cźeźke błudy roſjaßnicź. Hdźe je Jakub?“

„Wón je ßo wotßalił, cźeta“, Jurij naſpomni.

Karolina ßebi hubje ſakußny. „Dam pak waß potom ſaßo k ßebi proßycź“, na notara ßo wobrocźi, na cźoż tón, hłuboko ßo pokloniwſchi, iſtwu wopuſchcźi.

„A nětkole, Hana“, ßlepa rjekny, ruzy wupſcheſtrjewajo, „pój ke mni a mój błud wukorjeń.“

Wona pſchecźelnizu, kotroż Karolininej poſkicźenej ruzy pſchimny a nutrnje ſtłóczi, pódła ßebje na ſtółz pokaſa a Hana ßwoju pſchetorhnjenu rěcź dale powjedaſche.

„Hdyž tamny liſcźik wot tebje doſtach, kotryż mi powahu mojeho nawożenje Handrija Kamjeńſkeho tak hłuboko roſjaßni, mějach ſe ßobu cźeźke bědźenje pſchětracź. Dyrbjach ßo ſ mozu pſchewinycź, ſo bych mużſkeho, kotrehoż lubowach, ſe ßwojeje wutroby wuſtorcźika — ale cźujach, kak wulku ſłóſcź bě pſchecźiwo tebi wobeſchoł, tak, każ budźich ßama ſaſtorcźena njewjeſta była, a duż jemu ſawdate ßłowo wrócźo dach. So běch tak njejapzy jeho powahu ſpósnała, bě mje każ ſlemjenje trjechiło — moje ſboże bě ſniczene — a dla cźeźkeho ſkhorjenja na cźuwy dyrbjach ßo lehnycź; hakle ſa lěto a dźeń ßo ſaßo ſhrabach. Teho dla tebi njepißach, a hdyž běch wotkhorika, pſchihotowaſche ßo w mojim woßudźe nowe pſcheměnjenje, kotreź chzych wocźakacź, prjedy hacź bych tebi powjeſcź daka. Handrijowy bratr, Karl Kamjeńſki, mějeſche to njeſboże, ſo ſ krótka ſa ßobu dźěcźo a żonu ſhubi. Hólcźez na woßypizy ſemrje a macź, kiż bě jeho hladaka, na ßamßnu khoroſcź ßmjercź namaka. Wudowz ßebi na druhu żeńtwu pomyßlił njebudźeſche, ale mějeſche mje ſańcź a chzyſche mi pſchichod poſkicźicź. To bě hłuboko nutrna ßamownoſcź jeho powahi, kiż jeho ke mni wjaſaſche, pſchetoż běch jeno hiſchcźe ſcźin teho, ſchtoż běch była, tak bě cźeźka khoroſcź mój napohlad ſwohidźika. Nochzu to ſamjelcźecź, ſchtoż mi luboſcź a ważenje Karla Kamjeńſkeho doby, to bě, każ mi ßam rjekny, luboſcźiwe pomyßlenje, ſ kotrymż běch ßo pſchecźelniziy ſ młodych lět k woli mużſkeho a kraßneho ſboża wotrjekła. To wopominam, Karolina, ſo ty njeby dwělowała, kak nadobne pſchicźiny k tutemu mandźelſtwu wjedźechu, dokelż je ßebi Karl pſchezo myßlił, ſo bě mój ſwiſk ſ mjenom Kamjeńſki, kotreź bě tebi tak pſchecźiwne, ſ zyła wina twojeho ranjazeho mjelcźenja.

Handrij to ßwojemu bratrej jara ſa ſło wſa, ſo ßebi tón holzu, kotraż jeho njerodźeſche, ſa mandźelſku wſa. Teho dla ßo wobaj roſeńdźeſchtaj. Mój muż ſ wobkhoda wuſtupi a pſches mnohe njeſboże, kotreź ßym tebi w liſtach nadrobnje wopißała, każ też pſches cźeźke ſkhorjenje mojeho muża bjes maka zyle wokhudnychmy, tak

so mi na poßledku niczo druhe njesby, khiba tebje wo pomoz proßycź, njech bě mi to hischcże cźežšche."

Nanajhlubscho hnuta Karolina jara pschepósnatu pscheczelnizu wobja a da ßo wótsje do hikanja. Dołho trajesche, prjedy hacź mózesche saßo rěczeć.

„Duź ßy ty potajkim", skónczńje sawoła, „zyłe ßwoje żiwjenje, ßwoju strowotu, ßwoju kcźejazu młodoscź winowatoscźi pscheczelstwa woprowała, mjes tym so ßebi ja myßlach, so ßy mje sapręła! Wot khudoby chzu tebje wußwobodźicź, Hana, ale psched wulkoscźu twojeje dusche ßo do procha klonju, so bych ßo tebi dźakowała, na to rěcź ßłowow nima. Mózu tebje jeno wo wodacźe proßycź, a hdyż ßo sbożownemu, kotryż s widźazym wóczkom ßo myli, wodawa, kelko bóle ßmě ßlepa ßo ßmilnoscźe nadźijecź? Moje cźerpjenje je mje roshoriło. Se shubjenjom mojeho widźenja też najhórsche nashonjenje mojeho żiwjenja swißuje. Sslepa, kajkaż běch, też ßlepje saczißnych, bjes pruhowanja. Wodaj mi, Hana, a nětkole chzu ßwoje cźerpjenje jako saßkużenu pokutu sa kschiwdu, kotruż ßym tebi cźiniła, s ponižnoscźu a s podaczom njescź. Wodaj też ty mi, Jurjo, a też ty, Herta, kotruż nětkole jako dźowku ßwojeje Hany dwójzy nutrnje k wutrobje pschitlóczuju. A nětkole, dokelż ßym ja wodacźa druhich tak potrěbna, chzu też ja wodacź. Haj chzu też Handrijej Kamjeńskemu s zyłeje wutroby wodacź, schtoż je na mni sawinył, a każ jemu wodawam, tak njech Bóh też jemu woda!

Bóh je sprawny, s cźimż cźłowjek hrěschi, s tym bywa też khostany. Handrij Kamjeński sbożowny njeje. Swonkowneho błyschcźa, kotryż sboże mjenuje, wón njepomnja. Jeho bohatstwo stajnje pschibywa, a też jeho cźescźelakomnoscź bě spokojena, hdyż je titul komerzneho radźicźela dostał. Ale w ßwójbnym żiwjenju njeje sbożowny."

„A nětkole", po krótkim mjelczenju Karolina rjekny, „sawołaj mi, Jurjo, notara. Chzu tebje wot tajnych pschescźěhanjow twojeho wuja Jakuba na pschezo wußwobodźicź. Wón je ßo mi wotkrył jako straschny wuwěschcźeć herbstwa a duź njech ßo jemu dostanje woßud, kotryż chzyshe tebi pschizpicź."

„Njesastorcź jeho, cźeta", Jurij proschesche, a Herta tutu próstwu ßwojeho mandźelskeho podpjerowasche. Ale cźeta ßo njehnu.

„Ty ßy ßo dźenßa, Karolina, hižo junu pschewinyła", rěczesche ji Hana, „duź budź nětkole też ßmilna a dobrocźiwa napscheczo młodemu lohkomyßlnemu cźłowjekej!"

„Lohkomyßlny?" Karolina s hłoßom khutneho dwěła wospjetowasche. „Wot dźenßnischeho dnja ßebi myßlu, so w nim něschto hórsche hacź lohkomyßlnoscź tczi. Ale schtoż ßebi ty, Hana, proßysch, to nochzu zyle sapowěscź. Ale jeho żadanja cźinju wot teho wuměnjenja wotwißne, so mi pschesßwědczaze wopokasy polěpschenja da. Tak dołho njech mi s domu wostanje. Ty pak, luby Jurjo, budźesch pschichodnje psched ßwojim wujom a psched njewobstajnoscźu ßwojeje ßlepeje cźety schkitany. Teho dla ty dźenßnischeho dnja ßwój namrěwk zyle a dospołnje pschewosmjesch a budźesch ßobuwobßedźeć różoweho dwora, kotremuż ßy hacź dotal tak wubjerny schoßař był. Hdyż ßym tule wěz s notarom srjadowała, móże ßo kwaßna hoscźina sapoczeć."

(Kónz.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Nahła ßmjercź.) Pschi rólowanju schatow je ßo sańdźenu ßrjedu swudowjena Rupprechtowa w leżomnoscźi swudowjeneje Fornerowje s Bożej ruczku sajała. Rupprechtowu w rólowańni na stole ßedźazu morwu nadeńdźechu. Sawołany polizajski lěkař dwórski radźicźel dr. Reinhardt spósna, so je Rupprechtowa wumrjeła.

— Generalna shromadźisna Lubijskeje banki, lětßa 25. měrza wotměta, w kotrejż bě 20 akzionarow s 2335 hłoßami sastupjenych, je wobsamkła 6% dividendy wupłacźicź.

— (Jubilej.) Komandant měschcźanskeje dobrowólneje wohnjoweje wobory, měschcźanski sastupjeć słótnik Boëtius, pjatk ßwój 25lětny wohnjowoborniski jubilej ßwjecźesche. Dobrowólna wohnjowa wobora jeho schtwórtk wjeczor s fakłowym cźahom poczeschi.

— (Spuschcźenje dźěłacźerjow.) W tudomnej waggonowej fabriży ßu 56 wojnarjam dźěło wupowjedźili, dokelż ßo sapowjedźichu, sa tydźeń na schtyrjoch dnjach po dwěmaj hodźinomaj psches dźěłanski cźaß dźěłacź.

— Prěnje nałętnje njewjedra ßrjedu popołdnju psches ßrjedźnu Sakssku a też psches Łużizu cźehnjechu. Wjedro, kotreż bě ßo pón-dźelu wjecźor rjenje scźopliło, je po hrimanju saßo wustudło. Po starym prajidmje ßo syma wróczi, hdyż ßo w nałęczu na nahe drjewo hrima. Duź drje smějemy hischcże **někotre khłódne dny.**

Pschi njewjedrowym deschczu ßo mjes **Möhrsdorfom** a Obersteina pola Kamjeńza **wodowa trubjel**, s njebjeß k semi dele doßahaza, stwori. Na rosmokanych polach a łukach je wona khětru schkodu nacźiniła.

— **S rostacźom ßněha** bě wutoru wulka woda nastała. Pschirěcźne łuki a pucźe ßu ßo tu a tam powodźiłe. Najbóle ßu saßo nižiny w połnóznej Łużizy cźerpiłe. — W Dornhennersdorfje pola Zitawy ßo wjeßna rěcźka do torhazeje rěki pschetwori. W někotrych khěžach woda hacź do bydleńskich stwow stupi. W krumwańni knjeżeho dwora krumwy hacź do koleń we wodźe stejachu. Na polach je ßo s wotpławjenjom pjerschcźe wjele schkody nacźiniło. Wulka woda je ßebi też cźłowjekow sa wopor żadała. Pola Zwikowa ßo jedyn schěscźlětny hólz w Muldźe tepi, kotrehoż bě wulka woda ßobu storhnyła. — S Plawna w Vogtlandskej ßo pische, so ßu żołmy Golczskeje rěki tsinacźelětneho hólza pokładnika Merkela w Mylawje ßobu storhnyłe. Hólz je ßo tepił.

S wulkim powodźenjom je ßo krótkowjecźorna Ruska podeschła. Wjele wßow je ßo tak wyßoko póczrjeło, so jenoż hischcże wuhenje khěžow s wody tcźa. Po wodźe hrjady a zyłe ßłomjane tšěchi s cźłowjekami a domjazej nadobu płuwaju. Wschón skót je ßo buram tepił, runje tak stej ßo żito a piza wotpławilej. Wjele němskich kolonijow je ßo powodźiło. Wjazy dyżli sto kolonijow a wßow pod wodu steji. Schkoda ßo na někotre milijony rublow wobliczi.

Sa někotre dny ßo też powodźenje w ßrjedźnej Ruskej wocźakuje, hdźeż je ßo nahle do tacźa dało.

— **Sserbja, kedźbujcze!** We 8. wólbnym wokrjeßu ßo mucźi. Schto s mucźenja nastanje, njeje hacź dotal dowidźecź. Wěste pak je, so ßo **swjask ratarjow**, kiž hewak njeje do naschich wólbnych należnoscźow pschimał, s wotmachom prózuje, Sserbam jeneho kandidatu nanusowacź. W Kamjeńzu a Njeßwacźidle je ßo hižo snaty najenk namołwjak, kandidaturu pschijecź, schtoż je też cźinił. S dobom je też ßwoju Sserbam pschikhilenu (!) wutrobu wotewrił a ßo pokhwalił, so ßu Sserbja Njeßwacźilskeje wokoliny s wjetscha sa njeho. K Sserbam falschni profetojo pschikhadźeja a spytaja jich błepicź a narěczeć. Jim w prawym cźaßu masku s wobliczа storhamy a ßerbskemu ludej pokasamy, kajzy woprawdźe ßu.

Na naschcho dotalneho wjelesaßkużbneho sapółłanza knjesa **Kokllu** mjenowany swjask wjazy njedźiwa. Njeje ßo s zyła dopraschował, hacź chze saßo wólbu pschijecź abo niz. Sa swjaskarjow je wón doßkużił a — njech ßo poda na wumjeńk. Nětk postaja ßebi jeneho se ßwojeho łěhwa. Basta! A psched nim dyrbjeli ßo Sserbja kónicź? Nihdy niz! Pokasajmy swjaskej, hdźeż s wjetscha ryczeńkublerjo a najenzy knjeża, so tu hischcże ßmy a so chzemy krute ßłowo do wólbow rěczeć, byrnjež „**Wjeßne wólbne towaŕstwo**" a jeho wobsamknjenja sa nich wulkeje ważnoscźe njemełko.

Jeli trasch knjes Kokla staroby a małeho łłyschenja dla pschijatu kandidaturu skoži, potom ßo mjes evangelskimi abo katholskimi Sserbami sawěscźe muż namaka, kiž naß s wutrobu a pscheßwědczenjom w Draždźanach sastupuje.

Sserbja! Lětdźeßatki dołho ßmy ßebi ßwěrnje ruzy sawdali a ßo podpjerali. Dyrbjeli nětko swjaskej k woli ßo drjebicź a rosschcźepicź? Wěmy, so budźe ßo se wschěmi mozami prózowacź, klin do naß sehnacź, naß dźělicź a jeneho na druheho naschcźuwacź. Porażmy pscheß jednotu tajke njepscheczelske smyßlenje. Woßebje na Waß, Sserbja **Minakałskeje, Rakeczanskeje a Njeßwacźilskeje** woßady ßo wobroczamy. Dźerżcźe nam ßwěru też w pschichodźe.

Dokelż knjes Kokla s wěstoscźu kandidaturu spuschcźi, dha mamy ßo wo naßlědnika postaracź. Teho dla wotměwa ßo **njedźelu 4. haprleje** (bokmońcźku) **popołdnju w 4 hodźinach** w **Khróscźizach wulka wólbna shromadźisna,** na kotrejż ßo ßerbski kandidat sa ßejm postaji. Pschińdźcźe teho dla w bohatej liczbje, woßebje też s naspomnjenych woßadow. X.

Se Scheschowa. Tudomneho korczmarja Hejdana je srudźazy podawk podeschoł. Jeho něhdźe pjecźlětny ßyn je w njewobkedźbowanym wokomiku do Cźorniży padnył a ßo w njej tepił. Ssobotu pschipołdnju ßu dźěczo pschi młynje s wody wucźahnyli.

S Barta. Na tudomnym knjeżim dworje schtwórtk tydźenja s parnej maschinu żito młócźachu. Wołazaj Kerczk a Młynk pschi tym ßkomu wutykaschtaj. Młynkowa macź ßwojemu ßynej łohke widła pschinjeße, so by jemu dźěło połóżiła. Se żortom chzyshe Kerczk **Młynkej widły wutorhnycź.** Tamón pak je nochzyshe puschczicź a

je krucze ſa brjenkł dżerżeſche. Wobaj hólzaj ßo ſ widłami tam a jow cżahaſchtaj. Pſchi tym Młynk Kerczkej widły wutorhny. To ßo ſ tajkim wotmachom ſta, ſo ßebi Młynk jedyn widłowy brjenk hłuboko do wóczka ſakló a bjes wědomnja k ſemi padże. Dżełaczeŕ Hencz ßo jeho dohladawſchi ſpyta jemu widły ſ hłowy wuczahnycz, tola wone tak twjerdże tczachu, ſo wón to njeſamó. Duż wón ſchoßarja na pomoz ſawoła, a hakle tutemu ßo poradźi, widły ſ wóczka wutorhnycz. Młynk je hiſchcze żiwy, a lěkaŕ ßo nadźija, ſo ßo jemu żiwjenje ſdżerży.

S **Hrodźiſchcża.** Dokelż ßo nowa „Spěwna radoſcz“ nětko hiſchcze cżiſchczecz njemóże, je k. ſchulſki radźicżel Bach dowolił, ſo ßmě ßo nětcżiſchi wudawk w naſchich ſchulach dale trjebacz, doniż pokupjeny njebudże. Mróſak, ſ.

S **Wjeleczina.** Ssobotu wjeczor je ßebi w G. H. Thomaßez fabrizy tepjeŕ Hölzel ſ wuběżenjom horzeje wody ſ parneho kótła noſy, ruzy a wobliczo ſtraſchnje wopalił.

S **Kumwałda.** Póndżelu popołdnju ſchtyrilětna dżowczicżka pohoncża Wagnera do wyßokonapjateje wjeßneje rěczki padny a ßo ſ wodu něhdże 200 metrow ßobu ſtorhny. S wokanjom dżěczi 13lětny Tromplerez hólz pſchiběża a ſe ßamßnym ßmjertnym ſtrachom holczku wukhowa.

S **Noweje Wßy** pola Rakez. Njedżelu rano 3/4 6 hodźin ßu ßo domſke, bróżeń a kólnja tudomneje ſwudowjeneje Schimanoweje wotpaliłe. Jena ßuproſchna ranza, dwaj bèhakaj a wſchón rólny grat ßu ßo ſpaliłe. Schimanowa nima niczo pſche wohnjowu ſchkodu ſawěſczene. Přěnja na pomoz Rakeczanſka ßykawa pſchijěżże a maßivne pódlanſke twarjenje płomjenjam wobró. Scheſchowſka gmejnſka ßykawa přěnje myto doſta.

S **Rakez.** Jedyn tudomny wobydleŕ měnjeſche, ſo jeho koſa liſa, hdyż bě ſańdżenu póndżelu khětru liczbu karanczkow kóſkopiwa wupił. Měſto koſy pak bě ßo k njemu worakawy koſoł pſchidał, kotrehoż wón wo połnozy cżumpajo domoj njeßeſche. Sſo pod cżežu motajo, wón po ſkhodże k ßwojemu wobydlenju doczampa. Tam jeho worakawy koſoł po ſkhodże dele ſtorczi. Wbohemu bě, każ ſo bychu byrgle w jeho moſhach ſchumiłe, tak jemu hłowa bunczeſche, hdyż bě po ſkhodże dele ſridrował. Naſajtra dyrbjeſche lěkaŕ krwawe hłuboke rany ſaſchicź.

S **Wochos.** Tudomne tſělećiſke towaŕſtwo chze w naléczu nowy tſělnik natwaricź, kotryż polizajſke żadanja dopjelni.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) W Mużakowſkim papjerniku hrabje Arnima běchu ßo wulkich pſchekſchiwjenjow dohladali. Tam poſtajeny 24lětny knihiwjednik Wilhelm Buder ſ Liegnizy je pjecza ſa dwě lécze něhdże 7000 hriwnow pſchekſchiwił. Wón mějeſche mſdowe ſapißy wjeſcź a dżełaczerjam mſdu wupłaczowacź. Wón je na to waſchnje jebał, ſo je pſchi dwěnjedżelſkim wupłaczenju mſdy do knihow wjetſche ſummy ſapißował, hacź běchu wupłaczicź, a je ſbytk do ßwojeho ſaka tyknył. Wobſkorżeny ßo ſamolwjeſche, ſo jemu jeho 70 hriwnow wuczinjaza mſda njeje doßahała, ſo je bědny a ſo je ßebi dyrbjał wumjelſku (thumſchtnu) nohu wudżełacź dacź. Jeho jebanſtwa dla k jaſtwu na 9 měßazow ſaßudźichu.

— **Kontrolſke ſhromadźiſny we Wojerowſtim wokrjeßu** ſměja ßo w **Delnim Wujeſdze** ſchtwórtk, 1. haprleje, dop. we 8 hodźinach ſa Bjerwałd, Tranje, Lěſku, Lipiny, Łuczo, Manjow, Sſepſchezy, Delni Wujeſd; we **Łaſu** ſchtwórtk, 1. haprleje, pop. w 1 hodźinje ſa Tſi Żony, Drěwzy, Bjedrichezy, Hermanezy, Kobliży, Słyczin, Łas, Mortkow, Nydu, Radſku, Kolpin, Kißyłk, Schczeńzu, Wyßoku, Bély Khołmz a Tyhelki; w **Kulowje** pjatk, 2. haprleje, dop. we 8 hodźinach ſa Brěżki, Bukojnu, Němzy, Dubjenk, Hóſk, Kulowz, Kocżinu, Lubhoſcź, Mucżow, Nowu Wjeß klóſchtr., Rachlow, Sſalow, Wułke Sdżary, Spale, Sſulſchezy, Stróżu a Kulow; w **Njedżichowje** wutoru, 6. haprleje, popołd. 1/2 2 hodźin ſa Njedżichow, Wětrnizu, Czißowu; w Burkersdorfje ßobotu, 3. haprleje, dopołdnja w 9 hodż.; w Ruhlandże ßobotu, 3. haprleje, pop. w 2 hodźinomaj; w Hóſni póndżelu, 5. haprleje, dopołdnja w 9 hodż.; w **Bluńju** póndżelu, 5. haprleje, dop. 1/2 12 hodźin ſa Bluń, Lejno, Parzow, Bjesdoły a Sabrod; w **Bórkamorje** wutoru, 6. haprleje, dopołdnja w 9 hodż. ſa Bórk, Bórkamor, Nowu Wjeß kral., Nowe Měſto a Daſchki ſ hajnkownju w Kißyłku, Roholń, Schiboju, Sprejzy a Drětwju; we **Wojerezach** wutoru, 6. haprleje, pop. w 3 hodż. ſa Hory, Brětnju, Kinajcht, Lubuſch, Michałki, Narcź, Wułku a Mału Nydu, Nowu Łuku, Czorny Khołmz a Nowy Khołmz, Zidźino, Ptaczezy, Wułki a Mały Cziſk; we Wojerezach ßrjedu, 7. haprleje, dopołdnja w 10 hodźinach ſa měſto.

Se Sſeho Komorowa. Schtwórtk je ßo tu ſapſchah jeneho wóſnika ſe żeleſnikim cżahom pſchejeł. Lokomotiva jeneho konja mori, druheho dyrbjachu poſdźiſcho, dokelż bě cżežko do ſchkody pſchiſchoł, dokhócź. Pohoncź njeſranjeny woſta. Njeſboże je ßo ſ tym ſtało, ſo konjej, kotraiż cżežki wós ſchczerka wjeſeſchtaj, runje w tym wokomiku na pſchejeżdże ſtejo woſtaſchtaj, hdyż cżah pſchijèdże.

S **Delnjeho Wujeſda.** Na tudomnym dwórniſchczu je ßo pjatk tydżenja jena lokomotiva ſwróczika. Naſtata ſchkoda njeje wulka. Wobkhodej njeje ßo ſ tym ſadżěwało.

— **Kontrolſke ſhromadźiſny w Rósborſkim wokrjeßu** ſměja ßo w **Bèłej Wodże** wutoru 20. haprleje popołdnju 1/2 3 hodźin, a ßrjedu, 21. haprleje, dopołdnja w 9 hodźinach a popołdnju 1/2 3 hodźin, we **Wuſkidźu** ſchtwórtk, 22. haprleje, dopołdnja 1/2 9 hodźin, w **Niſkej** póndżelu, 26. haprleje, dop. w 10 hodż. ſa Wuhelz, Wódrizy, Hóſnizu, Sprojz. Horſchow a Jěſor, pop. w 3 hodż. ſa Niſku, Nowy Dwór, Nowe Sdżary, ſchtwórtk, 27. haprl., dop. wot 1/2 10 hodźin w **Dżěżach** ſa Dżěże, Kanjow, Bartezy, Seifertezy, Khołm, Radſchow, Drěnow, Jerchezy, Horni a Delni Hbjelſk, Oczizy, Němſke Jenkezy, Kwětanezy, we **Wokrancżizach** 28. haprl., dopołd. 1/2 9 hodźin ſa Dubo ſ Bartſkej Horu, Borſchcź, Lipinki, Kamjeńtnu Wólſchinku, Hornju a Delnju Wólſchinu, Hornje Brußy, Borſchczku, Turjo, Wokrancżizy, Zympl a Subornizu, w **Rychwałdże** ßrjedu, 28. haprl., pſchipołdnju w 12 hodż. ſa Stary Lubolń ſ Napadżom, Nowy Lubolń, Publik ſe Samoſtami, Woleſchnizu, Rychwałd, Pakoſtnizu, Schtyri Duby, Wunſchow, Wylemojzy, Czernſk, Jamno, Nowu Wjeß, Krjebju, Dyrbach, Wóßliczu Horu, Koſchlu, Klětno, Krynpelezy, Mocholz, Mikow, Radſchowk, Domswałd; we **Wochoſach** ſchtwórtk, 29. haprl., dop. w 10 hodż.; w **Sſlepom** ſchtwórtk, 29. haprl., pop. 3/4 3 hodźin.

S **Rychwałda.** Sswój pokſtałětny miſchtrſki jubilej je tudomny bětnaŕſki miſchtr F. Barthel ßwjeczik. Miſchtrſke pruhowanje je wón w Rósborku czinił. Sswoje bětnaŕſtwo je wón ßwojemu ßynej pſchepodał.

S **Khoczebuża.** Tudomna khoſtanſka komora je 17lětneho hoſpodaŕſkeho wuczobnika Adama Merkela na knjeżim dworje w Lutolu mordaŕſtwa dla k khoſtaŕni na 12 lět ſaßudźika. Merkel bě lětża 21. januara 15 1/2 lětnu hoſpodaŕſku pomoznizu Koberez ſe żarliwoſczu ſakoł.

S **Draždżan.** Podobnje, każ njedżelu 2. adventa ſańdżeneho lěta, na kotrejż 60lětny jubilej naſchich ßerbſkich evangelſkich Bożich ßłużbow tu ßwjeczachmy, bě tez njedżelu Lätare kemſchenje ſaßo tak derje wopytane, ſo ßo wſchitke 500 cżiſchczanych khěrluſchow rosdawachu, haj ßamo nětkotſi bjes khěrluſchow woſtachu. Přědowanje bě k. faraŕ Handrik ſ Huſti, ſpowjednu wuczbu pak k. faraŕ Domaſchka ſ Budeſtez na ßo wſak a bu ſpowjednych 160 liczenych. Swjeßelaze je, ſo tez „Mißionſki poßoł“ ßo w zuſbje mjes nami cżitacź póczinje. Kemſchenje ſańdżenu njedżelu bě ſaßo rjane ßwědczenje, ſo ßebi Draždżanſzy Sſerbjo jim přědowane Boże ßłowo waża a je woßebje rad ßłyſcha, hdyż ßo jim w maczeŕnej rěczi poſkicżuje. Zohnuj Bóh dale ßwój ßwjaty ſkutk mjes nami!

S **Draždżan.** Na Łobju je ſaßo wulka woda. W Draždżanach Łobjo ſchtwórtk 170 zentimetrow wyſche null ſtupi. Po nowſchich powěſczach ſ Prahi měko ßo ßobotu rano w Draždżanach 235 zentimetrow nad null wocżakacź.

Přilopk.

* (Woheń.) We Wołbramozach ßu ßo domſke, hródź a bróżeń żiwnoſczerja Eiſerta wotpaliłe.

* (Law je twochnył.) W Draždżanach je pſchi pſchedſtajenju w zyrkußu Saraſani jedyn wulki law ſ klětki cżeknył a do jeneje loże pſchihładowarjow ſkocżił. Ludźo ßo ßmjercź wuſtróżichu, a nekotre knjenje ßo ſ womoru wobjachu. Wohnjowu woboru na pomoz ſawołachu, tola wona njetrjebaſche niczo cżinicź, dokelż bě ßo law ßam do ßwojeje klětki wrócził.

* (Njekniczomniſtwo.) Pſched krótkim ßu w Hamburgu matroſu Nobela ſajeli, kotryż je na dalokim morju ſpytał, płachtatu łódź „Komerziſki radźicżel Burjam“ potepicź, jeje ventile woczinjiwſchi. Jenoż ſ kedźbliwoſczu jeneho druheho matroſy ßo ſłóſtniſkemu wotmyßlenju ſadżěwa. Poſdźiſcho je ßo ſ pſchepytanjom wukopało, ſo je Nobel ſ pomozu jeneho maſchiniſta a ſ wědomoſczu łódźineho wobſedżerja Ahrendſa, kotremuż wo doſtacże wyßokeho ſaweſczenja dżěſche, hižo tſi płachtate łódże potepił. Maſchiniſta a Ahrendſa ßu ſajeli.

* (Muż ſe 4 żonami.) Knihiwjaſaŕ Franz Kuch dyrbjeſche ßo tele dny pſched khoſtanſkej komoru w Altonje ſamolwicź. Wobſkorżeny je ßo, ſe ßwojej żonu ßo njeroſwěrowawſchi, w Mindenje ſ jenej druhej żonu woženił. Druhu żonu wón bórſy wopuſchczi a

ßo w Meldorfje ſ tſeczej a posdźiſcho w Albrechtshauſenje ſ jenej wudowu jako ſe ſchtwórtej žonu ſwěrowacź da. Ssudnizy jeho k khostańi na 1 lěto ſaßudźichu a jemu czeßne prawa na dwě lěcze wotrjeknychu. Pſchi wußudźenju bě ſjawnosćź wuſamknjena.

* (Slohkomyßlnym wutſělom macź morik.) Ssyn ratarja Pierchaldy w Schwintochlowizach ßo ſ jenym natykanym teſchingom paraſche, ſ kotrehoż ßo runje w tym wokomiku wutſěli, hdyž chzyſche jemu jeho macź tſělbu wſacź. Kulka maczeri do żiwota ſajędże, tak ſo wona hnydom wumrje.

* (Kak ßo żiwy ſa ßwój pohrjebny pſchewod dźakuje.) Frankfurtſke nowiny piſaju: Sskużbak czißko 1, Liſka, bě na khripu ſkorik a ßo do hojeńnje podak. Woſtudy dla jenemu ſnatemu rjekny, ſo by powjeſcź rosſcherik, ſo je wumrjek a ſ dobom dźeń a hodźinu khowanja naſpomnik. 12. měrza ßo pſched hojeńnju ßyła pſchewodźerjow ſeńdźe, ſo bychu lubemu Liſzy poßlednju czeſcź wopokaſali. Schtó pak ſtrózele pſchewodźerjow wopißa, hdyž „morwy“ na dobo k woknu ſtupi a ßo wótſje ſa wopokaſanu czeſcź luboſcze dźakowaſche. Někotſi měſchczenjo wuſtróżeni czeknychu. Zortniwy Liſka ßo pak tuteho pſchipada dla tak ſtrowy naßmja, ſo bórſy po tym zyle czerſtwy na paradnu hudźbu pſchińdże.

* (Paduch na póſcźe.) Póſtſkeho rjadowarja Iglera w Landshutu ßu wospjetneho wurubjenja póſtſkich paketow ſajeli. Jeho dom pſchepytujo ßu pola njeho a pola jeho lubeje wulku hromadu tworow, ſ wjetſcha zigarow a tkaninow, namakali.

* (Rosbuchnjenje bomby.) We Schwarzerdenje pola Kreuznacha je ßo khěża nózneho ſtrażnika Horbacha ſ dynamitowej bombu wupuſczika, kotruż bě nękajki ſtóſtnik do khachloweje roły położił. Horbach bě minutu prjedy teho na ſboże ſ domu ſchoł.

* (Khód w Schpaniſkej.) W ſchpaniſkej provinzy Andaluſiſkej żałoßne hubjeńſtwo knjeżi. Krala, kotryż w tu khwilu w Sevilli pſchebywa, tyßazy próſtwarjow nadběhuja. S powodźenjom je zyła provinza wot wobkhoda wotſamknjena. Njepſchestawazeho deſchcża dla ßu pólni dźěłacźerjo bjes dźěła a khodu mrěja. Lud ßo do pjekarſkich a rěſniſkich klamow dobywa. Měſchczanoſtojo a gmejnſzy pſchedſtejiczerjo ßu knjeżerſtwu ſdźělili, ſo njeſamóża lud w ßwojej mozy ſdźerżecź. Khlěba tradazy do ſahrodow khodźa a ßyre korjenje jědźa. Wuſchnoſcź je khlěb mjes khódnych 2500 rybakow pſchiſtawa San Lucara rosdźěliła, tola njeje móżno, wſchitkim pomhacź.

* Hdyž chzyſche ßwojeho pßa wukhowacź, je ßo w Drotzigu 28lětny ßyn gmejnſkeho pſchedſtejiczerja Schrödera tepił. Poß bě ßo na czeńkim lodże pſchekamał. Hdyž chzyſche jeho Schröder ſ wody wucźahnycź, ßo wón ßam pſchepadże a pod lodom ßmjercź namaka.

* (Rosbuchnjenje kótła na łódźi.) Na wleczazej parnej łódźi „Eduard“ ßo póndźelu na Lobju pola Hamburga parny kotoł pukny; łódź ßo hnydom podnuri. S mużſtwa, ſ 3 woßobow wobſtejazeho, ßo kapitan hnydom mori, maſchiniſt ßo czeżko wopali a na łódźi pſchebywazy dohladowaŕ na poczerpjene rany wumrje; jenoż łubjowy muż każ ſ dźiwom njewobſchkodźeny woſta. Wſchitzy na łódźi pſchebywazy ludźo ßo ſ mozu rosbuchnjenja do Lobja czißnychu, wulke kruchi żeleſa a drjewa daloko pſches powětr leczachu.

* Rubjeżny nadpad je ßo ßobotu na pucźu ſ Dahlena do Buchy na jeneho rěſniſkeho pomoznika ſczinił. Na woſu ßedźazeho pomoznika, kotryż mějeſche 800 hriwnow pſchi ßebi, wot ſady pſches hłowu dyrichu, wón pak hiſchcże ſamó, do konja ſchwiknycź, ſo nadpadnizy wróczo woſtachu, a ſo ßo jim nadpad njeporadźi.

* Dynamitowy nadpad je ßo w Czeladźu pſchi němſko-ruſkej mjeſy ſkucźił. Dwaj hórnikaj běſchtaj dlěiſchi czaß w ſwadźe. So by ßo wjecził, jedyn ſ njeju druhemu dynamitowu patronu ſe ſapalenym ſapalakom pſched wokno położi. Zyła hórnikowa ßwójba bě doma, hdyž ßo na dobo ſatraſchne rosbuchnjenje ſta. Mandźelſka a dwě dźěſczi ßo czeżko ſranichu. Khěża ßo ßylnje wobſchkodźi.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Dla pſcheſtupjenja dźěczi ſakitazeho ſakonja mějeſche ßo 49lětny hoſczenzaŕ Bommersheim w Budyſchinje ſamolwicź. Wón bě w ßwojim hoſczenzu „króny“ ſchulſkim hólzam wjeczor wot 7—12 hodźin kehele naſtajecź dał. Bommersheima k 30 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k arreſtej na 6 dnjow ſaßudźichu.

✕ Hoſczenzarjej Büttnerej w Budyſchinje bě 45lětny w Budyſchinje bydlazy dźěłacźeŕ a pohonca Jan Ducźman ſ Łaſa 13. febr. 50 np. hódny uóż kradnył. Wobſkorżeny ma 5 dnjow jaſtwa wotßedźecź.

✕ K roshorjazej ſwadźe 13. febr. w reſtawraziji „Romſkeho“ pſchi drjewowych wikach w Budyſchinje mjes tamniſchej pincźnizu Janu Böhmiz a młynowym najeńkom Jurjom Schmidtom w Delnjej Hórzy dóńdże. Schmidt bě ſe ßwojim ßotrowzom Khryſtianom Schmidtom do „Romjkeho“ ſaſtupił. Khryſtian Schmidt pincźnizy likěr porjedźowaſche a ßebi wot ßwojeho wuja 20 hr. wnproßy. Hdyž wuj reſtawraziju na khwilu wopuſchczi, Khryſtian Schmidt ſa pincźnizu do pódlanſkeje ſtwy dźěſche, hdźeż ſ njej likěr a dwě bleſchi wina wupi. Hdyž ßo wuj Jurij Schmidt wróczi, Khryſtian pytny, ſo bě ßo dwazyczihriwnowſka papjera ſhubiła. Każ wězy leżachu, móżeſche ßebi Jurij Schmidt myßlicź, ſo je ßebi ßnadź pincźniza papjerjany pjenjes pſchiſßwojiła. Tole měnjenje wón też mějeczelej reſtawrazije a wokhodowemu wjednikej njeſamjelcża. Na to ßo pincźniza ſ Jurjom Schmidtom wuréczowaſche, pſchi czimż tón ßwojej pſcheczíwnizy rjekny: „Byſchcże hódna ßyła, ſo bych Wam nękotre pliſty wotkłożił.“ Pincźniza Schmidta ſſchiwdźenja dla wobſkorżi. Schmidta wuwinowachu. Dwazyczihriwnowſka papjera ßo poſdźiſcho w łazowym ſaku Khryſtiana Schmidta namaka.

✕ Na ßwobodnym kuble w Jaßenzy pola Budyſchina ßo 13. februara dźěłacźerjo P. Koſſig, ſchwajzaŕ Sieber a ſchwajzaŕ Gocht do pukow dachu. Sieber a Gocht běſchtaj Koſſiga ſ jenym ſchrubom abo druhim żeleſom a ſ jenym kſchudom nabiłoj. Koſſig pak bě do Siebera ſ jenej bleſchu prał. Koſſig bě też 26. februara dźěłacźerjej J. Khójczży hroſył, ſo jeho ſakałnje. Wſchitkich tſjoch wobſkorżenych ſtraſchneho czělneho ſranjenja dla ſaßudźichu, a to Koſſiga a Gochta k jaſtwu po jenym tydźenju a Siebera k jaſtwu na 2 njedźeli.

Khoſtanſka komora. Hdyž hižo 7 krócź khoſtany czeladnik J. H. Schołta ſ Jatſobja w Kamjenej ßkużeſche, wón 8. februara w Nowoßlizach k Nowakej hoſczenzej pſchińdże. Tam wón jene koło kradny a ßo ſ nim do Rakez a Jatſobja ſhubi. Tu ßo wón ſ wěſtej Hobrakowej ſeſna a jej narěcza, ſo by ßo ſ njej woženił. Wona jemu 12 hriwnow da, ſo by jej czrije kupił, też jedyn ſacźny czaßnik, 6 hriwnow hódny, jemu wona da, kotryż chzyſche jej wón poſdźiſcho ſapkaczicź, dokelż wón wudawaſche, ſo ma khětru ſumu na nalutowańi. Njeßwérny nawożenja pak ßo ſaßo njepokaſa. Wón wjele bóle do Budyſchina dojędże, ſo by ßebi jěſdne koło, kotreż ßo jemu pſchehubjene bycź ſdaſche, ſ lěpſchim ſaměnił. Wikowaŕ ſ jěſdnymi kołami A. Schołta, kotremuż wopacźne mjeno wudawaſche, jemu na wotpłaczenje jene koło pſcheda a ſtare jako napłaczenje pſchija. Tola też tu ßo wobſkorżeny wjazy njepokaſa. Wón ma 1 lěto jaſtwa wotßedźecź a czeßne prawa na 3 lěta ſhubi.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěče 1909 zaso nahromadźiło: 54 hr. 10 np.

Dale za njón dari:

Naša Syrotka . . . . . — hr. 50 np.

W 12. čisle „Katholskeho Posoła“ lěta 1909 hižo kwittowane:

C. Michałec . . . . . — hr. 50 np.

Hromadźe: 55 hr. 10 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Hdźe kupujecze **holczaze, hólczaze** a **mużaze wobleczenja?** Scze hižo ras teho dla woßebitu pſchedawańnju **Ernsta Jenki w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu czißło 9** wopytali? Tale firma je nanajlěpje poruczicź. Wam njeje trjeba na żadane płaczińny pokojzu a mjenje ßadźicź, hdźeż po dołhim wikowanju tola njejſcze pſcheßwědczeni, ſo ſcze woprawdźe tunje a khmane kupili. Tu je kóżdy kruch ſpósnajomnje ſ prawej tunjej płaczińnu wuſnamjenjeny. Wubjerk je tak bohaty, każ hewak jenoż we wulkich městach a ſa najkhudſcheho a ſa najbohatſcheho po żadanju. **Prěni wopyt k trajnemu wotebjeranju wjedże.** Hołczaze wobleczenja, żaketty, kapy, wobleczenja ſa dźěczi a doroſczenych hólzow, kholowy, bluſy, paletoty, pelleriny do deſchcża, mězy, kłobuki, **konfirmandſke wobleczenja** a pacholaze wobleczenja wurjadnje tunje. Schaty, krawaty, tkaniny k podſchicźu atd. Wſcho jenoż hódna tworа, wubjernje ßedźaze a ſeſchite, dokelż ſ fabrikow a krawzowańnjow, kotreż najwjazy dokonjeju, podate. Njebudźecze wobżarowacź, ſo ſcze na tole poruczenje poßłuchali.

Pschepołożenje ßedlaŕßtwa.

Cżeßcżenym Sserbam w Budyßchinje a wokolnoßcżi dowolam ßebi najpodwolnißcho k wjedżenju dacż, ßo ßym 18. měrza ßwoju

ßedlaŕnju a dżěłaŕnju pólßtrowanych tworow

ſ hornczeŕſkeje haßy 13 a 7 na

lawſke hrjebje cżißko 10 (njedaloko theatra)

pſchepołożił. Sa dowěrjenje, mi ſa 32 lět ſpożczene, ßo wutrobnje dżakuju a proſchu mi jo też w mojim nowym ſtatoku ſakhowacż.

S poczeſczowanjom

T. Albert.



Rowowe pomniki, rowowe kamjenje a platy

kóżdeje drużiny, cżorne a pißane,
ſ **granita, ſyenita, marmora, kalka** a **pěſkowza**
po modernſkim waſchnju trajne dżěłane po tunich płaczíſnach poruczataj

E. Hantusch & Co.

Kamjenjowy rězak, toczeŕnja a polěrowaŕnja.
Wulki ſkład a pſchedawaŕnja
w Budyſchinje na Lubijſkej dróſy 10.
Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Njedozpite po korjenjeńſkej mozy a aromje je

MAGGI owe korjenjenje.

Najlěpſche poruczа
Hermann Kuschke
na ſchuleŕſkej haßy 5.

Kóſlata

běleje bjesrohoweje raßy Samenſkeho dola
ma hacż do kónza haprleje płaczíſny hódno na pſchedań
koſy plahowaze towaŕſtwo w Drożdżiju
pola Pomorz.
Dalſche wukaſuje **E. Keil,** pſchedßyda.

Awkzija palneho drjewa.

Na hrabinſkim Lippeſkim **Bartſko-Nowowjeſczanſkim** hajniſkim revěrje ma ßo
póndżelu 29. měrza t. l. dopołdnja wot 9 hodżin
ſcżěhowaze palne drjewo na měſtnje ßamym ſ wuměnjenjemi na pſcheßadżowanje pſchedawacż:

nějdże **20 twjerdych dołhich hromadow,**
133 mjeńſich dołhich hromadow,
55 mjeńſich hałoſowych hromadow,
7 rm **twjerdych kuluchow.**

Drjewo je ſkładżene w drjewiſchczach 10. a 13. wotdżělenja a we wurubach 2., 3., 6. a 7. wotdżělenja.
Shromadżíſna w drjewiſchczu 13. wotdżělenja (w Cżichołzu).
W Barcże, 23. měrza 1909.

Hajniſke revěrſke ſarjadniſtwo.
Auſt.

K wußywej

poruczam
czerwjeny dżeczel ſaradellu, hroch, wowß, nalětnu pſchenżu
pſchipóſnateje ßytwy němſkeho ratařſkeho towaŕſtwa,
każ też
wſchě druhe
ßymjenja
po najtunſchich płaczíſnach.

Paul Schulze nasl.
w Budyſchinje
na Hoſchiz haßy 9.

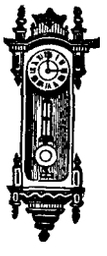
Zuſe ſuby, plombowanje

w khmanym wuwjedżenju.
Suby do ſkota ßadżene, ſchtapacże na ſuby, króny.

Dentiſt Max Flach
w Budyſchinje
— na theaterſkej haßy 6 II —
pſchi żitnych wikach.

Dobru
pſcheńcżnu muku
pſchedawa
Khorla Kahrowe
pſchi żitnych wikach.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłużby
na ßukelnſkej haßy 34
pißaŕnja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wěży atd.
Rěczi ßerbſki.
— Telefon cżißko 177. —
Pſcheßadżowanje leżomnoſcżow.



Kóżdy, ktoryż chże ßebi **dobry a tuni cżaßnik** kupicż, abo kotryż chże ßebi jón **porjedżicż** dacż, njech dże k cżaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5
Jencz pſchedawa a porjedża ſa ſwoje dżěło ſprawnje rukujo. — **Broſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczíſnami wupołożene, wobhladacż.**

Młode
ßadowe ſchtomiki

ßo tunjo pſchedawaju na
knjeżim dworje w Bóſchizach
pola Njeßwacżidła.

Ssadowe ſchtomiki

k nalětnjemu ßadżenju ßu doſtacż w ſchtomowni w **Komorowje**
pola Rakeż.

Rjanu khěžu
na Židowje, kraßnje leżazu, ma dla dżělenja herbſtwa poruczноſcż tunjo pſchedacż
Raue w póſtſkej kowaŕni.

Murjerjow

pyta **A. Philipp**
w Bronju.

W Budyschinje w hosćenzu „króny“.

Nabožeńska ßwjedźeńska hra
Nascheho sbóžnika khodźenje po semi

w 19 žiwych wobrasach s pschewodźazymi khorskimi a solo-spěwami

120 wožobow ßylneho zyrkwineho spěwarskeho khora ßwj. Pětra.

Dekorazija a drasta je ßo wožebje sa tule ßwjedźeńsku hru shotowiła.

Wudawki hromadże 1200 hriwnow wuczinja.

Program:

1. dźěl.

1. **Pastyrjo na polu.**
2. **Jandźelowy postrow.**
3. **Mudri s rańscheho kraja.**
4. **Jesuß mjes pißmawuczenymi w templu.**
5. **A woni sa nim dźěchu.**
6. **Rosrěčenje se Samaritskej.**

2. dźěl.

7. **Přědowanje na horje.**
8. **Bohaty młodzenc.**
9. **Marja a Martha.**
10. **Dajcze dźěćatkam ke mni pschińć.**
11. **Pschikład do Jerusalema.**

3. dźěl.

12. **Sswjata wjeczer.**
13. **Gethsemane.**
14. **Pscherada a jimanje.**
15. **Saßudźenje.**
16. **Puć na Golgatha.**
17. **Jesuß ßo Marji Madlenje sjewi.**
18. **Jesuß na puću do Emauża.**
19. **Zohnowazy sbóžnik.**

Pschedstajenja:

Schtwórtk, pjatk, wutoru, ßrjedu, 1., 2., 6., 7. haprleje, wječor wot 8 hodźin.
Njedźelu Palmarum, 4. haprleje, wječor 1/2 6 hodźin. Traje něhdźe 2 hodźinje.

Placźišny městnow:

1. městno cźišłowane: 2 mk., 2. městno reservowane w hlownej sali: 1 mk.,
3. městno, na estradze a w sadnjej sali: 50 np.

Billety ßo do přědka pschedawaju wot **ßoboty 27. měrza** sa 1. městno jenoż w **Rühlez** knihańi pschi lawskich hrjebjach, sa druhe městna pola **Rühla** a kk. pschekupzow **Kulischa** na Hoschiz haßy, **Halki** na lawskej haßy, **Sachsy** na bohatej haßy a ßedlańskeho mischtra **Pietscha** na žitnych wikach. — Na pißomne skasanje s pschipóßłanjom płacźišny pola towarstwoweho doma na hornczerskej haßy 23 ßo billety ßwobodnje pschipósćelu.

Wubjerk sa ßwjedźeńske hry:

Wokrjeßny hejtman s **Craushaar.** Krajny starschi hrabja s **Lippe.**
Tajny zyrkwiny radźicźel **Meier.** Pastor primarius **Wjazka.**

Hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

budźe **jutrownu srjedu 14. haprleje 1909** popołdnju w **2** hodź. w »Serbskim Domje«. — Porjad: 1. Rozprawy. 2. Nekrolog. 3. Wólba. 4. Namjety. — Wječor w **7** hodź. **poswjećenje sale:** spěwy, přednošk a dźiwadło.

Sobustawow a přećelow wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Burske towarstwo w Rakezach

smeje da-li Bóh **jutsje njedźelu 28. měrza** s dypkom 4 hodźin w Gäblerez hosćenzu **poßedźenje** a **sabawny wječor.**

Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Khěžkarska žiwnosć

w Jenschcach cźišło 14 pola Rakez se 6 hórzami pola a 3300 mk. wopaleneje kaßy, sa rjemjeßlnika ßo hodźaza, je se žiwym a morwym inventarom tunjo na pschedań. Twarjenja ßu maßiwne. Dalsche je shonicź pola wobkedźerja tam.

Kedźbu!

Sa wuczitanje kharaktera a wukoženje ruczných cźarow ßym **ßobotu 3., njedźelu 4. a pondźelu 5. haprl.** rano wot 9 hacź wječor do 10 k rěcźam w hosćenzu „skoteho ßlonza“ w stwje cźišło 1.

Kylingowa.

Khěža

s produktowej, wuhlowej a drjewowej wikowańnju w Budyschinje je hnydom dla wobßedźerjoweje khorosće na pschedań. Na kupjenje smyßlenym, kotsiž móża 5000 mk. napłacźicź, dalsche darmo wukasuje

K. Raue
w Budyschinje w póstskej kowańni.

Khěža

je w Klukschu s wulkej sahrodu a hórzom pola na pschedań. Dalsche je shonicź pola pschekupza **Bnlana** tam.

Starscha **ßłužobna holza,** kotraż móże hižo trochu waricź, ßo k 1. junijej abo 1. julijej t. l. pyta na Michalskej farje w Budyschinje na jerjowej haßy 15.

Jutrnica,

serbske tow. za Njeswačidło a wokolinu,
ma swoju měsačnu zhromadźiznu njedź. 28. měrca popołdnju w 4 hodźinach pola Weberec w Njeswačidle.
Hosćo su nam lubje witani.
Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Wobydlenje

je na pschenajecze w Kamjenej cźišło 8 pola Měrkowa.

Napominanje.

Schtóž je wolikarjej **M. Schmiedlej** s Baczonja sa wolij abo muczku něschto winojty, chzył ßwój dołh hacź do 1. haprleje sapłacźicź.

Hana Schmiedlowa.

Ssłužobna holza,

14—16lětna, ßo w Budyschinje do ßłužby pyta. Dalsche je shonicź we wudawańni Serb. Nowin.

Kuchańki, stwinske a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom abo k jutram pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Hólz, kotryż jutry schuli wukhodźi, na wjetschim burskim kuble městno jako

scholar

pyta. Poskicźenja chzyłe ßo **Kutschkowej** w Biskopizach, Moltkestraße 1II półłacź.

Wuczobnik ßo pyta!

Sserbskeje rěcze móznejo, derje wobdarjeneho hólza, ßyna sprawneju starscheju, k jutram sa wuczobnika a ßwoju pschedawańnju koloniailnych tworow pytamoj.

Ginzel & Ritscher w Budyschinje.

Sa pschesměrn wjele lubosćze a cześćazeho wopomnjenja, naschemu drohemu njebocźicźkemu, ratarskemu schoßarjej

Janej Herrmannej

wopokasaneho, każ też sa lubosćiwe dźěłbracze w naschej wulkej bolosći wschitkim pschiwusnym, snatym a pschecźelam ßwój

najwutrobnischi dźak

wuprajamy. Woßebje ßo dźakujemy knjesej fararjej Waltarjej sa troschtowaze słowa pschi khorokoložu a pschi rowje; runje tak prajimy dźak zyłej młodźinje sa wschu wopokasanu lubosć a sa cześćaze pschewodźenje k poßlednjemu wotpočinkej.

W Nowej Wßy pola Njeßwačidła,
20. měrza 1909.

Hlubokosrudźeni sawostajeni.

(K temu cźišłu pschiloha.)

Pschiłoha k czišłu 13 Serbskich Nowin.

Sobotu 27. měrza 1909.

Płaczišny rěsneho słotu na Drażdżanskich słótnych wikach.

22. měrza 1909.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	38—41	74—77
awstriske	40—43	76—79
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	34—37	70—73
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	29—33	63—69
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	25—28	55—62
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	36—39	68—71
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	32—35	63 67
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	28—31	58—62
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	23—27	53—57
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—52
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	36—39	68—71
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	32—35	64 67
3. ßnadnje pizowane	28—31	59—63
Cźelęta:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	48—52	78—82
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	44—47	74—77
3. ßnadnje wuwite wot zyza	40—43	70—73
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich słschiženjow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ lěta	52—54	67—69
2. mjaßne	50 52	65—67
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	46—49	61—64

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 20. měrza 1909 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 25. měrza 1909 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza . . . . . běła	—	—	—	—	10	75	11	25
" . . . . . žołta	—	—	—	—	10	50	11	—
" nowa	10	75	11	10				
Rožka	—	—	—	—	7	80	8	20
" nowa	8	13	8	25	—	—	—	—
Jeczmjeń	9	40	9	90	8	75	9	50
Wows . nowy . . . . . 50 kilogr.	8	80	9	10	8	50	8	90
Hróch	9	50	12	—	11	—	11	50
Wota	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	14	—	14	50	14	—	15	—
Hejduschka	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	2	50	2	80	2	20	2	50
Butra . . . . 1 kilogr. . .	2	50	2	60	2	40	2	50
Pschenična muka 50 " . . .	10	—	20	—	—	—	—	—
Ržana muka . . 50 " . . .	9	50	13	70	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	75	4	—	3	20	3	60
Ssłoma . . 100 " . . .	4	—	4	20	3	50	4	—
Prožata 960 schtuk, schtuka . .	10	—	26		—		—	—
Pschenične wotruby	—	—	6	25	5	75	6	50
Ržane wotruby 50 kilogr. .	—	—	6	50	6	50	7	—
Pschenični gris	—	—	6	75	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	7	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 10 hr. 35 np. hacž 10 hr. 85 np., rožka wot 8 hr. 10 np. hacž 8 hr. 25 np., jeczmjeń wot 9 hr. 25 np. hacž 9 hr. 55 np., wowß wot 8 hr. 05 np. hacž 8 hr. 10 np.

W Budyschinje płaczesche: korz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta 10 hr. — np. hacž 10 hr. 15 np., nowa: 18 hr. 27 np. hacž 18 hr. 87 np., korz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 13 hr. — np. hacž 13 hr. 26 np., korz jeczmjenja po 140 puntach 13 hr. 16 np. hacž 13 hr. 86 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

25. měrza 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 30 np., pschenza wot 10 hr. 90 np. hacž 11 hr. 30 np., jeczmjeń wot 8 hr. 50 np. hacž 9 hr. 50 np, wowß wot 8 hr. 80 np. hacž 9 hr. 10 np., jahły wot 14 hr. 50 np. hacž 16 hr. — np. hróch 15 hr — np., ßyno 3 hr. 50 np., běrny 3 hr. — np., ßłoma (100 kilogr.) 3 hr. 75 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hacž 2 hr. 60 np.

Wjedro w Londonje 26. měrza: Jaßne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smje njedźelu Judika rano w 7 hodź. farat Răda ßerbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer ßerbsce a w 10 hodźinach němske předowanje. — Popołdnju $\frac{1}{2}$2 hodźin budże farat Răda ßerbske paćerske dźěći pruhowacź. — Tydźeńske sastojnske dźěła smje farat Răda.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Khrystof Zyž, žiwnoscźer w Nowych Cźichońzach, s Hanu Bubnarjez s Komorowa pola Rakez.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Herbert Ferdinand Rudolf, Ferdinanda Scholty, pjekarja w Delnjej Kinje, ß. — Erna Irmgard, Gustava Hermanna Stoppry, klampnarja w Dobruschi, dź. — Martha Frida, Jana Ernsta Budarja, žiwnoscźerja w Małym Wjelkowje, dź. — Marja Martha, Jana Ernsta Mersiowskeho, pohonca w Ratarjezach, dź.

W katholskej zyrkwi: Rosa, Jana Kanscha, hrabinskeho hajnika w Huszy, dź. — Alois, Richarda Rosnera, schćétkidźěłarja w Budyschinje, ß. — Jan, Mikławscha Scholty, khěžerja w Budyschinje, ß. — Jakub, Jakuba Delana, kublerja w Hornim Wunjowje, ß.

Zemrjeći:

W Michalskej wotdadze: 18. měrza: Selma Margaretha, njemandź. dź. w Hrubjelcźizach, 1 m. 22 d. — Morwa narodź. dźowka Khorle Hermanna Fahra, fabrikarja na Zidowje, a jeho mandźelska Johanna Augusta Fiedlerez, 42 l. 11 m. 10 d. († w měschćańskej hojenju).

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

Njedźelu Judika smje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wucźbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Kschižan ßerbsce a w 10 hodź. němske předowanje. — — Popołdnju w 4 hodźinach budże w Cźerwjenych Noßlizach w schuli němske předowanje a němska a ßerbska spowjedź.

Pjatk 2. haprleje budże rano $\frac{1}{2}$9 hodźin ßerbska spowjedź a $\frac{1}{2}$10 hodźin ßerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

Njedźelu Judika smje duchowny Bojž rano $\frac{1}{2}$8 hodźin ßerbsku spowjedź, farat Domaschka popołdnja $\frac{1}{2}$9 hodźin ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Popołdnju w 2 hodź. smje farat Domaschka pruhowanje ßerbskich paćerskich dźěći. — Pjatk popołdnja w 9 hodź smje duchowny Bójž pruhowanje němskich paćerskich dźěći. — Póndźelu a wutoru budźa schulske pruhowanja w Budesćańskej a schtwórtk w Roswodźezańskej schuli. Sapoczatk w Budestezach rano w 7, w Roswodezach $\frac{1}{2}$8 hodźin.

K pschedstejazemu **twarskemu cžaßej** ßwój sklad

deskow, łatow a tramow

poručam, teho runja **hranite drjewo** wscheje družiny, **sćinowe pleczenja k wjerćham a sćinowe hosdźiki.**

Twarski mischtr Aug. Zimmermann naßł.

Max Hentschke, twarski mischtr

na Moltkowej drósy 25,

cžéßlownja.

Mantle a schlawchi

sa jěsdne koła

we wulkim wubjerku s rukowanjom a bjes njeho, kaž tež **wschě druhe wězy sa jěsdne koła** porucza tunjo

Otto Büttner,

pschedawatuja koże, cžerjatych rjemjenjow a techniskich wězow w Budyschinje pschi hłownym torhoscheżu.



Franz Marschner

cžaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

ßwój sklad **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczasow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju poručza.

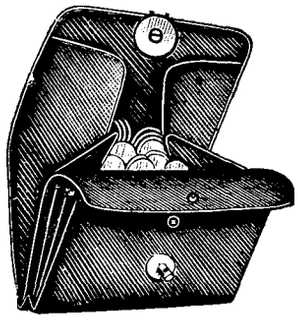


Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Ssedlańnja C. A. Pietsch

pschi žitnych wikach čžo. 8 (pódla Kellingez barbjeŕnje)

porucža ßo **k dźĕlanju konjazeho grata** a **konjazych pschikrywow** (dekow,) **matrazow, ložow** a **sofow.**



S dobom poručam ßwój wulki skład ßamodźĕłanych

schulskich tornistrow,



kaž tež **portemonaiow, paßow, toschow, nakhribjetnych měchow, koffrow, ßlow** atd. a pschi trjebanju wo dobroćiwy pschikhad proschu.

K nalětnemu

wußywej

poručam w dobrej, derje skhadźazej tworje:

runklizowe ßymjo,
Eckendorfske, žołte a čerwjene hobrskowalzowe,
punt po 50 np., pschi 10 puntach po 45 np.,
Oberndorfske kopjenokulojte, žołte, Lutyjeczanske žołte, kulojte;
Erfurtsku modellsku a pizowansku rěpu;

čerwjenokalowe ßymjo,
Erfurtskeho krej=čerwjeneho, sažneho, twjerdeho, hollandskeho, krej=čerwjeneho, pósdnjeho, wulkeho, Zitawskeho hobrskeho, čěmnočerwjeneho kaka a čornoschazu hkowu;

bělokalowe ßymjo,
braunschweigskeho, wubjerneho, twjerdeho, wulkeho kaka;

woprawne **Erfurtske warjenjowe ßymjo,**
wulki wubjerk bunow, hrochu atd.,

woßebitosće woprawnych Erfurtskich kwětkowych ßymjenjow
w 10 np. tyskach a s plahowanskim wukasanjom.

Wulki wubjerk
Draždźanskich ßadźeńskich zyblow.

Jan Bjedrich w Kolwasy
pola Pomorz.

Kóždy wiczny dźeń w Budyschinje a Lubiju.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na ßukelnskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske žórło
sa
njewjesćzinske wuhotowanje
a
jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłuženje.
Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowatnja.

Wobkładanje hjes kupjenja dowolene. Krosna, na mjezach hižinje čo. lehkowazy.

Pruhi s Božeho ßwětła,

schpruchi a khěrluschowe schtuczki w pyschnych kaschczikach, jako dar k selenemu schtwórtkej, ßu **we wudawatni Serbskich Nowin** dostacz.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Bawlma je ßo saßo po płaczisnje ponižiła, duž je mi mózno,

mužaze barchentowe koschle,

barbu njepuschczateje twory, saßo hižo po 1 mk.,

žonjaze koschle

hižo po 90 np.,

dźĕczaze koschle

wschĕch wulkosczow najtuńscho pschedawacz.

Mój wulki skład
poßleschczowych zychow a wupjerkow,
hładkich čerwjenych, rosa ßmužkatych a módrych po wschĕch płaczisnach tunjo poručam.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Klobuki ~ mězy ~ klobuki, konfirmandske kłobuki,

kaž tež
wschĕ nowosće sa mužskich a hólzow,
dźĕlbu **nasadstajenych klobukow**
najtuńscho porucža

C. E. Rinke

kózłarski mischtr na bohatej haßy 5
s napschecza Lieberez mydłarnje.



Nalětnje nowoscze.



Wobuczе

elegantneje faßony w njedozpitym wubjerku ſa muzſkich, zónſke a dźěczi po wſchěch płaczisnach.

Wobhladajczе ſzebi moje 7 wukładnych woknow.

Konfirmandſke wobuczе

porucza

Heinrich Mohr.

czrijownja

Telefon 384. **w Budyſchinje pſchi zitnych wikach.** Telefon 384.

Jutromne dźuty,

nowe mnſtry, wulki wubjerk, tunje płaczisny.

Sazopſchedawarjo dóſtawaju wyſzoki rabatt.

A. & W. Neuhahn

w Budyſchinje

— na ſzerbſkej haßy 4. —

Telefon 449.

Venzkowe kultivatory, hnójßypaki, drillowaze maſchiny, dźeczelowe kary, rólne a kuczne bróny, běrnywuběraki „Saxonia“, juchowe plumpy „Nilſki kóń“

a wſchě druhe ratarſke maſchiny a nadobu porucza

Jana Manjokowy naßlědnik

Jurij Hänſel

w Budyſchinje pſchi zitnych wikach.

Wſchě nalětnje nowoscze

twjerdych a mjehkich klobukow, mužazych a holczazych mězow

wſchěch pomyßlnych formow, barbow a hódnoſczow

ßu hižo doſchle a je po ſpodźiwnje tunich płaczisnach poruczam.

Konfirmandſke klobuki

lětßa woßebje płaczisny hódno.

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22.

Proſchu ſzebi mojej wukładnej woknje wobhladacz.

Kołojězdni

njekupujcze, prjedy hacz njejſcze mój hobrſki ſkład a moje k ſpodźiwanju tunje płaczisny widźeli. Po wulkich wotſamknjenjach mózu 10—15% tuńſcho dyzli loni pſchedawacz.

Mantle

po 2, 2½, 3½ a 4½ mk.,

hórſke pſchikrywy

po 5½ mk.

Kedźbujcze na hódnoſcz.

Najwjetſcha pſchedawarnja tuteje druzſiny w Budyſchinje.

100 jězdnych kołow na ſkładze.

Porjedźerinja

ſa jězdne koła a motorſke wosy.

Zane klamy.

J. Schieback

na Mnžakowſkej drózy 4.

Chenillowe rubiſchcza

rjanych nowych mnſtrow

paczisny hódno pſchedawa

Otto Osswald

na kamjeńtnej haßy 7.



Wumělſki měd

jara tyjazy a dobry

punt po 28 np.

porucza

Hermann Kuschka

na ſchuleriſkej haßy 5.

Kózlace kože

kaz tez wſchě druhe druzſiny kožow

po najwyſchſchich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ſzerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi zitnych wikach 11,

ſ napſchecza „ſkoteje hwězdy“.

Stare knihi ho derje a tunjo pschewsatuja.

Sserbske
a němske
ſpěwarſke
w **trajnych,**
jednorych a tež najwoßebniſchich ſwjaſkach
na wulki wubjerk
tunjo porucža
E. A. Wetzke
(mějeczel **Fritz Richter**)
— **knihiwjaſarnja** —
na bohatej haßy 17.

Rjany
bèły pěſk
tež po wosach pschedawa
ryczerkubko na Horje.

Lubijſka banka
w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.
Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 ſa pjenjeſy, pola naß na daň date:

bjes prjedawſcheho wupowjedźenja	2%	na lěto.
ſ měßaczným wupowjedźenjom	2½%	
ſ 3měßaczným =	3%	
ſe 6- a 12měßaczným wupowjedźenjom	3½%	

Pjenjeſy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo tež ſa check wužicź. Checkowe knižki, kaž tež poſtajenja, checkowy wobkhad naſtupaze, ßu pſchi naſchich kaßach doſtacź.

Filiala Lubijſkeje banki
w ſerbſkim domje.

Čžrije a ſchkórnje
k konfirmaziji
kaž tež wſchě jenož pomyßlne druźiny trajnje dźełaneho
wobuća
ſa muźſkich, žónſkich, dźěczi,
w hobrſkim wubjerku po njedozpitych tunich płaczíſnach.
Pawoł Kristeller,
W Budyſchinje, na bohatej haßy cžo. 29.
Telefon 168.

Na ßwój wulki ſkład
tſěſchneje papy, drjewoweho zementa, theera, asfalta, tſěſchnych tſchěſkow, kaž tež ſchleſ. **tonowych tſěſchnych zyhelow, bibraznych wopuſchow a tſěſchnych zyhelow ſe ſaſhibkom** a ventilaziju ſ najlěpſchich zyhelnczow kedźbliwe cžinju a ßo pſchi potrjebje najnaležniſcho poruczam
F. W. Menzel
w Budyſchinje na hornczerſkej haßy.

Heinrich Uhlemann
w Khróſcžizach
woſjewja, ſo ßu wſchě **nowoſcze**
tkaninow a ßuknjow
doſchle a poruča ßo **k ſeſchiežu wobleczenjow** po najtuńſchich płaczíſnach, **hotowych wobleczenjow ſa muźſkich, pacholow a hólzow, jenotliwe kholowy** we wulkim wubjerku, kaž tež
wulki ſkład **klobukow** a **mězow**
po jara tunich płaczíſnach.

Schulſke toruiſtry
ſa hólzow a holzy
wot najjednoriſcheho hacž do najwoßebniſcheho wuwjedźenja
po wſchěch płaczíſnach,
knihowe noſchaki,
ßnědanjowe toſche,
ſchifrowe tafle a ſchifrowe pißaki
w najwjetſchim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach
poruča
Gustav Thunig
w Budyſchinje
Salož. 1865. **na ſnutſkownej lawſkej haßy 6.** Telefon 648.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 14. | Sobotu 3. haprleje 1909. | Lětnik 68.

Swětne podawki.

Němska finanzna reforma

je nětkole najwažnische praschenje němskeje snutskowneje politiki. Khěžor Wylem je pječa 11. měrza wo nusnoscźi khěžorstwoweje finanzneje reformy khěžorstwowemu kanzlerej rjekł: „Hač ſ blokom (liberalno-konservativnym swjaskom) abo bjes njeho, to je mi wscho jene; hłowna wěz je, so ßo wona scźini.“ Nětkole wscho na to pokasuje, so ßo wona bjes bloka pschewjedźe. Wutoru je ßo khěžorstwowy ßejm ſ nowa ſ finanznej reformu saběrak. Liberalnoj wjednikaj blokowych stronow, Bassermann a Wiener, ßo prózowaschtaj dopokasacź, so finanzna reforma njeje bjes sawjedźenja sawostajenstwoweho sakonja móžna a so ßo bjes pomozy bloka cźinicź njehodźi. Konservativny sapóßłanz ſ Richtofen jimaj snapscheczźiwi, so ßo konservativni pschi finanznej reformje žaneje strony njedźerža, woni ßo ſ kóždej sjednoczo, ſ kotrejež pomozu by móžno było, finanznu reformu pschewjesćź. Sapóßłanz Hausmann ſ pokodnjoněmskeje ludoweje strony měješche blokej cźelnu rěcź a sozialdemokrat David ſ blokom ßwoje ßměchi. Sapóßłanz welfskeje strony Götz ſ Olenhusen khěžorstwowemu kanzlerej w praschenju naßlědnistwa braunschweigskeho tróna srosymjenje sa prawu kraloßwěrnosćź wotrjekny. Khěžorstwowy kanzler połny roshorjenja ßo do welfskeho rěčnika da a potom na finanznu reformu pscheńdźe a spyta skónčnje mrějazemu blokej nowe žiwjenje sadunyć. Pschichod pokaže, hač ßo jemu to poradźi. S zentrumskeje a pólskeje strony ßo žadyn rěčnik pschi debacźe njewobdźěli.

Pruski krajny ßejm

je ßobotu rukowansku winowatosćź stata w tsećim wuradźenju ſ namjetom pschijak, ſ kotrymž ßo gmejnam a schulskim swjaskam sawěsćenje rukowanskeje winowatosćźe położi. Potom ßo po wótrym wurěčzowanju do powyschenja sakładneho kapitala pruskeje zentralneje towarstwoweje kaßy wot 50 na 75 milijonow hriwnow swoli. Pruska zentralna towarstwowa kaßa ma tež swisk ſ naschimi ßerbskimi nalutowarnjemi a wupožčerńjemi. Po powyschenju ßwojeho sakładneho kapitala budźe wona hischcźe bóle dyžli dotal ratarske interesy spěchowacź móz.

Wo němskej swonkownej politizy

wjerch Bülow póndźelu w khěžorstwowym ßejmje rěčesche. Němske a franzowske wucźinjenja wo Marokkowskej naspomniwschi wón na wopyt jendźelskeho krala w Barlinje pscheńdźe. Wón wulke shromadne hospodarske interesy Němskeje a Jendźelskeje wusběhowasche a ßwoje pscheßwědczenje wupraji, so móže mjes Němskej a Jendźelskej najlěpscha pschesjenosćź k lěpschemu wobeju krajow wobstacź. Pschi rospominanju balkanskeho praschenja wón praji, so je Němskej ßamej najbóle na tym ležało, so ßo njeby Awstriska pschi annexiji Boßnije a Herzegowiny wopuschcźika. Město Awstriskeje njeby Němska ženje žaneho druheho pschecźela dobyła, hdy by Němska pruhu na ßwěrnosćź njewobstała. Němska je drje ßylnosćź, so by ßo ßwojich njepschecźelow wobroła. To pak njemóže ſ pschicźinu bycź, so bychmy towarscha, kotryž je móžny faktor w europiskej politizy, ßebi ßamemu pschewostajili. Diplomatiske poraženje Awstriskeje by tež internazionalnemu stejischcźu Němskeje seschkodźiło. Ruskemu khěžorej a ruskemu knježerstwu wón pschipósnacźe a džak wschitkich pschecźelow měra wupraji, so by Ruskej hórku pillu diplomatiskeho poraženja poßłódczik. Posdźischo wjerch Bülow w běhu debatty hischcźe ras wo praschenju němsko-jendźelskeho dorosymjenja rěčesche. Wschě powjesćźe ßu njewěrne, kotrež wudawaju, so ßo twar němskich wójnskich łódźow pschecźiwo Jendźelskej měri a so ßo wón pśches měru łódźstwoweho sakonja pospěscha. We woběmaj rěčzomaj njeje wjerch Bülow niczo nowe prajił. Wscho to ßu knježerstwowe nowiny w poßlednim czaßu husto doscź wospjetowake.

Jendźelczanow bojosćź pśched němskim wójnskim łódźstwom

ſ kóždym dnjom pschibywa. Jendźelski statny sekretar Gey je w parlamencźe powjetschenje němskeho wójnskeho łódźstwa rospominajo na to pokasał, so směje Němska po wuwjedźenju ßwojeho łódźstwoweho programa w pschichodźe 33 „Dreadnoughtow“ (najwjetschich wójnskich łódźow). Němske łódźstwo budźe potom najmóžnische, kotrež je hdy ßwět widźał. S tym ßo Jendźelska nusuje, teho runja spěschnje ßwoje wójnske łódźstwo powjetschicź, so ßo njeby ſ němskim pschescźehnyła. Jendźelski lud je ßo ſ Geyowej rěču hłuboko roshorił. Wón ßo boji, so Jendźelska ßwoje nadknjejstwo nad morjom shubi a so budźe potom Jendźelska nawalej niepscheczźelskich wójskow wotewrjena. Jendźelczenjo ßu pscheßwědczeni, so němske wójnske łódźstwo žadyn druhi nadawk nima, hač pschecźiwo Jendźelskej wojowacź. Jendźelske knježerstwo chze nětkole rad wschě wotmyßlene sozialne reformy spuschcźicź, jenož so by móžno było, so by Jendźelska ßwoje nadknjejstwo nad morjom wobkhowała, bjes kotrehož by jeje existenza wohrožena była. Jendźelske nadknjejstwo, pišaju nowiny „Times“, njeje Němskej straschne, tola němske nadknjejstwo je Jendźelskej straschne.

Měr mjes Sserbiju a Awstriskej

je ßo dojednał. Po radźe wulkomozow je Sserbija annexiju Boßnije a Herzegowiny pschipósnała a ßlubiła, so ßwoje wójsko pomjeńschi, so budźe tak wulke, kajkež je do wójny było. Skupschtina (ßejm) je hakle do tychle wumënjenjow swoliła, hdyž by minister Milowanowicź wosjewił, so Jendźelska, Franzowska, Italska a Rusła sa njewotwißnosćź a njesranliwosćź Sserbije rukuja. Wón ßo tež swjerschnje myßle dótkny, so nětczische wucźinjenja njetrjebaju wěcźnje płaczicź. Ruska je, kaž minister rjekny, ßerbskemu knježerstwu twjerdźe ßlubiła, so pschi pschihodnej pschileżnosćźi a lěpschim politiskim sestajenju w Europje sakitanje interesow ßerbskeho luda ßama do rukow wosmje. To réka: so ma Ruska wotmyßlenje, Awstrisku pschi ſkładnosćźi ſ Balkana saßo wuhnacź.

Mjes ludom je powjesćź wo ßerbsko-awstriskim wujednanju njedobry sacźischcź cźinika. Njewjeßele myßle ßerbskeho luda kóždy widźi. Belgradske nowiny pišaju, so budźe ßerbski lud na Boßniju a Herzegowinu tež dale na krajej shladowacź, kotrajž Sserbiji pschißłuschatej. Najnjespokojnische je wójsko se shniwym měrom. Pjecź a dwadzesći offizěrow jěsdneje poßadki w Kragujewzu je žadało, so bychu ßo se ßłužby puschcźili. Sa pschicźinu wudawaju njeporadźenje ßerbskeje politiki bjes wójny a potom wotrjeknjenje trónskeho naßlědnika.

Knježerstwo je pjecźa wjele listow dostało, w kotrychž ßo jemu, dokelž je psched Awstriskej zofało, ſ bombowymi nadpadami hrosy. Ministrojo ßo ſ bjesmjenitymi komitejemi napominaju, so bychu

Sserbiju wot Awstriskeje wußwobodźili. Drusy ßebi žadaju, so dyrbja ministrjo městno wopuschćićź, na kotrymž ßu hanibne poraženje poczerpili, hewak jich ſ mozu wucźerja. Polizija hižo nětkotre dny ministerske pißarnje a jich wobydlenja wo dnjo a w nozy hlada. Wójnski minister je pschipowjedźił, so ma ßwój nadawk nětko sa wotbyty a so wotstupi.

Njespokojnosćź ßerbskeho wójska.

Awstriske nowiny powjescź wo wulkej njespokojnosći w ßerbskim wójsku podawaju. Mnohe garnisony ßu pschećiwo pschipósnaczu annexije Boßnije a Herzegowiny protestowale, a offizěrojo ßo w tajnych shromadźisnach skhadźeja, pschi cźimž prjedawschi krónprynz Jurij ßobu skutkuje. Boja ßo, so psches nóz wojerski regiment knjezerstwowu móz na ßo storhnje. W Nischu, Kraschujewzu a Kragujewzu je ßo pjecźa pschißahanstwo k wotehnaczu kralowskeje ßwójby wußlědźiło. W Nischu ßu 11, w Kragujewzu 8 offizirow sajeli. Jich winuja, so ßu ßo pschi pschißahanstwje pschećiwo kralowskemu domej wobdźelili. Jěsdni offizěrojo w Kraljewu ßu ßo sapowjedźili, ßo pschi pschißahanstwje wobdźělicź, dokelž ßebi pscheja so by ßo krónprynz Alexander sa krala wuwołał.

Awstriska je Boßnizn a Herzegowinu drohu sapłaćiła.

Sa ßwojej nowej provinzy Boßniju a Herzegowinu dyrbi Awstrija hluboko do kapßy pschimacź. Turkowskej je wona dyrbjała jako wotrunanje 55 milijonow krónow sapłaćicź a ſ boykottom awstriskich tworow w Turkowskej je awstriska industrija wo wjele milijonow schkodowała. Najcźeżsche wopory pak je Awstriska ſ mobilisaziju ßwojeho wójska pschećiwo Sserbiji pschinjesć dyrbjała. Tele wudawki nětdźe 500 milijonow krónow wucźinjeja, kotrež móże ßebi do wuhenja sapißacź; pschetoż Sserbija niczo njepłaćzi.

Hischcźe cźežo pak sa Awstrisku to do wahi pada, so ßebi Awstriska njeje w Sserbiji trěbnu ważnosćź jako wojerska wulkomóz dobyła. W Belgradźe zyle derje wjedźa, so je Awstriska wójnje ſ pucźa schła, a ſ tejle wobstejnosćze móża ßo njeměrnizy w Sserbiji kóždy wokomik pohnucź, ßo saßo ſ Awstriskej do swady dacź. Sserbske knjezerstwo je drje poruczyło, so maja ßo reserwistojo domoj puschcźicź. Hacź pak ßo woprawdźe wotbrónjenje zyle pschewjedźe, je druhe praschenje. Tež móże ßo w Sserbiji nětkole mobilisazija rucźe wospjetowacź; dokelž maja doßahaze brónje a muniziju w kraju. Awstriska poczina tež wotbronicź, tola jenoż jara pomałku. Njemdra wołanza franzowskich, jendźelskich a ruskich nowin sa wjecźerskej wójnu ju nusuje, na pschekhwatanje pschihotowana bycź. Awstriske knjezerstwowe nowiny ßu hižo pschipowjedźile, so Awstriska njebudźe móz rucźe wotbrónicź, ale so budźe ßo na stajnosći wójnskich mucźenjow hladacź dyrbjecź.

Franzowske, jendźelske a ruske nowiny wo awstrisko-němskim wuspěchu na Ballanje.

Franzowske, jendźelske a ruske nowiny ßu połne hórkosćze, so je Awstriska nad Sserbiju w njekrwawnej bědźenzy dobyła. Parizźke nowiny „Temps“ pißaju: „Awstriski wuspěch je tež němski wuspěch, kotryž je ßo se sakroczenjom němskeho knjezerstwa hischcźe w Peterburgu seßylnił. Njech saßłužba teho němskemu khěžorej, wjerschej Bülowej, abo woběmaj hromadźe pschißłuscha, wulicźenje je prawe a wobhladanje wobstejnosćzow wo jaßnym wußudku ßudźi. Awstrisko-němski ſwjazk nětkole Europu ſ zyłeje wyßokosćze ßwojeho triumfa wobknjeżi. Tola tónle triumf njeje ani wěsty, ani trajny. Awstriska drje dwě provinzy dostanje, pschećiwo temu pak ßłowjanski ßwět steji a ßebi na pschichodne wotpłaćzenje myßli. Ruska, kotrejż ßo njeje niczo wsało, kotraż pak je ßo hluboko pokorika, njemóże ani doscź smylki ministrow poßudźicź, kotsiż njewědźachu njeßměrne pomozne zórka Ruskeje wuwużicź. Franzowska a Jendźelska, hacź runje njejstej potrjechenej, ſ ruskeje porożki pósnatej, kak njeßbytnje je nowych rukowanjow sa europisku runowahu trjeba. Njech Ruska, jejni ſwjaskarjo a pschecźelio ßo ſ wěrnosću powucza, so ßo ßwět jenoż psched prawom kłoni, jeli so ma prawo mjecź w ruzy.

Parizźki „Journal“ pischc: Runje sawrjena episoda balkanskeje krisy po ßebi sarodki hidy sawostawa, kotrejež płody bórsy wohladamy. Mjes Barlinom a Peterburgom ßu mosty na dołhi cźaß potorhane. Móże-li ßo Ruska dopominacź, potom Franzowska njeſměje pschicźiny k ßwaram.

Jendźelske nowiny „Times“ pischu: S rědka hdy ßu ßo europiske wobstejnosćze tak nahle pscheměniłe a ßo tak jaßnje wobßwětlike, kaž ſ diplomatiskim sakroczenjom, kotrež je Němska w Peterburgu pschewjedła. W nětcźischich wobstejnosćzach dźe wo wjazy, dyżli wo woßud Sserbije. Wobstejnosćze pokasuja, so, je-li poßunjenje runowahi mjes wulkomozami trajne, Němska zykemu ßwětej, woßebje Ruskej dopokaże, so móża ßo ſ Němskeje pschihłoßowanjom bjes khostanja wucźinjenja łamacź a make staty ßo potłóczicź, a so je bjes jejneho pschihłoßowanja a podpjery měrlubowaza politika druhich statow k njepłódnosći saßudźena. Tónle faměr Němskeje njemóże k trajnemu měrej dowjesć. Ruska a ßłowjanski ßwět lohko njesabudu a lohko njewobadźa nacźischcź, kajkiż je Němska cźiniła, a ani wulkomozy, kotrež ßu mjenje direktnje interesowane, njemóża na tole sakroczenje njedźiwacź. „Times“ skónczi: Powucźenje, kotrež ſ zyłeje tejele wěży sa Jendźelsku wuńdźe, je bjeswumjenite sdźerżenje jejneje pschewahi na morju.

Ruske nowiny zosanje Ruskeje w praschenju Boßnije a Herzegowiny Port-Artur ruskeje diplomatije mjenuja. Wone ßo praschcja: Cźeho dla je ßo tak stało. Kak je ßo kraj tak hluboko poniżicź mohł, kotryż ma wjazy wójska dyżli pschećiwne lěhno do hromady też ſ pschidawkom, a kotryż ma pódla teho na ßwojej stronje Jendźelsku a Franzowsku?

Njepschecźelstwo pschećiwo Němskej w ruskej dumje.

Ruska duma je wczera wo pjenjeżnych żadankach za wójsko jednała. Debatta bě, dokelž wschelazy rěcźnizy też wo swonkownej politizy rěcźachu, jara roshorjaza. Němskej ßo dla jejneho stejischcźa w balkanskim praschenju se wschelakich stron wótre poroki cźinjachu, a też pruska politika pschećiwo Polakam ßo do debatty scźahny.

Rosprawnik budgetowcje komißije Gucźkow namjetowasche, so by ßo zyła suma wojerskeho sarjadnistwa, 512½ milijona rublow wucźinjaza, pschiswolika. W ßwojej rěcźi wón spomni, so Ruska nětkole dny narodneje srudnosćze pschećimja a żadasche ßebi, so bychu ßo wschě narodne mozy napinałe.

General Bobjanski pjenjeżne żadanki němskeho wójska ſ ruskimi pschirunowasche a praji, so rusti poddan sa wójsko 2½ telko płacźi, każ němski. Ruske wójsko je po liczbje ßylnische, němske pak je lěpje wobrónjene. Sa sarjadniski apparat ruskeho wójska dyrbi ßo wjazy płacźicź, hacź sa zyke japanske wójsko. Rěcźnik potom rusti ſ pruskim generalnym stabom pschirunowasche, wón porokowasche, so je rusti generalny stab pschepjelnjeny, so je wón schtyri krócź tak ßylny każ němski, so pak dotho telko njedokonja.

Purischkewicź ſ prawizy praji, so Němzy w ruskich wjecźornych provinzach wojerstu kolonisaziju haja. W Pólskej nětkole psches pół milijona Němzow bydli, wokoło twjerdźiny Dubna 30000, wokoło Kowna 15000. Skoro wschón kraj mjes fortami a twjerdźinu tu Němzam ßłuscha. Łodź w wschoněmskim pißmowstwje hłowne město Nowoněmskeje rěka. Tam ßu ruske wyschnosćze němske schule dowolike, tola cźěske sakasake. Jedyn němski duchowny w Lodźi sa Němsku agituje; němski generalny konsul we Warschawje němske spěwarske towarstwa spěchuje. We wschelakich městach Pólskeje ßu němske tšelerske towarstwa, kotrež ßu kommanda sa avantgardy němskeho nacźischcza do ranja. Dale Purischkewicź na pruſku politiku pschećiwo Polakam spomni a ßwarjesche na to, so ruske wyschnosćze Němzow pschećiwo pólskim prózowanjam wužija. Skónczjnje wón rjekny, so njeje na cźaßu, dla balkanskich podawkow w Ruskej skorżicź a żarowacź, ale dyrbi ßo ſubami tschipicź a dźełacź; to je najlěpsche wotmolwjenje Ruskeje pschecźelam a njepschecźelam. Cźaß pschińdźe, hdyż Ruska hromadźe ſ druhimi Sskowjanami wotliczenje sczini.

Mankow wo franzowskich wójskowych wobstejnosćach, wo demokratisowanju franzowskeho offizěrskeho korpsa a sahnědźenju żidow w nim rěcźesche, ſ cźimž je ßo nětdy dobycźerske Napoleonowe wójsko do faktora pschetworiło, ſ kotrymž nichtó wjazy njeliczi. Po tychle ßłowach pohłuschaza hara nasta, a president Chomjakow ſ howrjazym wołanjom dumy Mankowa k porjadej sawoła, dokelž bě franzowske wójsko skschiwdźił.

Sa zyle prßedźenje bě duma jara ßylnje wobßadźena, a też tribuny běchu pschepjelnjene. We dwórskej loži wulkowjerch Nikolaj Nikolajewicź a Ssergěj Michajlowicź rěcźam pschipoßłuchaschtaj.

Strajki w Franzowskej.

W Monry a we wokolnych wßach 10,000 kneflikarjow strajkuje, dokelž ßu ßo wobßedźerjo fabrikow sapowjedźili, mjdu powyschicź. Strajkowarjo ßu ßo se żandarmami do pukow dali. Strajkowarjo ßo do domu jeneho fabriskeho wobßedźerja dobuchu a jeho nadobu sapalichu. Knjezerstwo je 10,000 dragunarjow a żandarmow k potłóczenju njemérow wotpósłało.

Też w Bagueries w departemencze Pyrenées je k strajkowym

njemĕram bóschko. 250 dźĕkačerjow tamnischeje aluminiowoje jamy strajkuja, dokelž žu žo wobžedźerjo sapowjedźili, do jich žadanja wo powyschenje mizy swolicź. Strajkowarjo žu maschiny skónzowali a spytali pólvrowu skladownju rostsĕlicź. 50 žandarmow žo prózuje, porjad sdźerżecź.

Revoluzionarne hibanje w Ruskej

po sdaczu s nowa woživja. W Peterburgu žu revoluzionarnu organisaziju wuslĕdźili, kotraž brónje do Kawkasa scźelesche, hdźež dyrbjesche žo sbĕžk sbudźicź. 70 wušobow je žo sajako, 10,000 patronow a wiele tsĕlbow je žo sebrako, kotrež dyrbjachu žo po Moskowskej želesniźy do Kawkasa dowjescź.

Madlena.

Wuj Pawak bu wudowz, a wĕso žkužobna dźowka Madlena domjaze hospodarstwo na jeho kuble do rukow wsa. — Wona bĕ žylna holza, kožu jeje woblicza bĕchu pruhi lĕcźneho žkónza do czaža rostorhale a skasyle. Wona móżesche skerje czerwjena hacź žołta, skerje schikowana hacź hrosna rĕkacź; wona mĕjesche nĕkotre rjane žamownosćze a žebi niczo sa prawo njeczinjesche. Wona žo njeby ani žmjała ani žortowała. Teź ani khwile njemĕjesche, žiwjenje s druheho stejischcza žebi wobhladowacź, dyžli se stejischcza njepschetorhnjeneho, hubjazeho dźĕka. Tu male dźĕczi najnĕžnischeje staroby wothladowacź, skotej pizu pschiprawjecź, ludźom jĕscź waricź, tu s khoschcźom, tam s hadrjeschcźom rjedźicź, płatowe wĕzy a žudobje czischcźicź, huby na polo a dźĕczi do schule žkacź — sawĕrno, jej budźische czežko bylo, žebi žamej jenu mjenischinu wusbytkowacź.

Na wudacze žebi najskerje ženje pomyšlika njebĕ, hižo žo bliżesche dwajatsizetemu lĕtu, tu ji listownoscheŕ jene rano w mĕžazu oktobrje list pschinježe. Runjež bĕ holza schwarna a mudra — czitacź njemózesche. Teho dla wuja Pawaka proschesche, so by list pschedczitał: „Czesczena knjeżna!

Mĕjach wulke njesboże, psched nĕkotrymi lĕtami žwoju žonu shubicź. Nimo bolosce psche tutu schkodu, mĕjesche to teź schpatne scźĕhwki sa moje hospodarstwo. Wy wĕsce, schto ma na žebi, na burskim kuble hospodaricź: hdyž je muž na polu, dyrbi žona w domje bycź, hewak to njeńdże.

Duž žym nusowany, žo žaže woženicź, a dokelž žym wo waž jeno dobre žkyschał, proschu najsdwórliwischo wo waž sa mandźelsku. Wuj Pawak mje snaje, myšlu žebi, so wam wo mni skeje rosprawy njeda. Budźcze žebi wĕsta, so chzu wschitko czinicź, so byschcze sbožowna była. Jeno jenu wĕz žebi žadam: so byschcze mojimaj malymaj hólczkomaj macź była, s kotrejuž budże starschi bórzy schĕscź lĕt.

Prosscho wo nadźijomnje dobru wotmołwu, mam czescź, waž postrowicź

Karl Brunal, najeńk pola Wonez."

Madlenje žo liży saczerwjenischtej. Nowy wuhlad do pschichoda žo ji tu wotewri. Sahlada žo do semje, to na to pokasowasche, so žo dźiwa a so je potrjechena. Ssnadź mĕjesche podhlad, so ma nĕchtó s njej žwoje žorty, dokelž žo woprascha:

„Wujo, snajecze woprawdże teho muża?"

„Kak chżył jeho njesnacź! Widźu jeho tola doscź husto na wikach. Schwarny muž!"

„Scże žnadź wy s nim wo mni rĕczeli?"

„Nè! Woprawdże niž, Madlena! Ty pak masch teź žwobodnu wolu, czinicź, schtož žo tebi dobre sda."

„To žo wè."

„Potajkim, schto mam jemu wotmolwicź? Chzu žebi to pschekłasćź."

* * *

Madlena žebi potajkim pschekładowasche. Nowa nadźija ji tu skhadźesche. Dwazecźi lĕt nĕtko jeje drjewjanzy po burskim dworje klepotachu, pschezo žmĕdźachu ji drusy poruczecź, ruzy bĕschtej stajnje k dźĕłu hotowej. Duž sawĕscze žo wješelesche, so ji lĕpschi pschichod kiwa! Jeno žłowo trjebasche prajicź, jeno pschiswolicź, so by wotroczstwo na pschezo wotbyła! Sa jenu nóz by žłużobna dźowka na najeńczkom žo požunyła. Wona by jako kujeni hospodarika, njemĕjo stajneje staroscze, so by najmjeńscheje wĕzki dla žwarjena była. S jednym žłowom, wona by jeno była . . .

Madlena žebi tole wschitko pschekładowasche, ale wobliczo žo ji teź s tym tola njewujażnjesche. Nè! Nawopak — wutroba žo ji spinasche, hdyž žebi pomyšli, so by Pawakez dwór wopuschczicź. A potom — bĕ to teź jeno dwór, kotryž wopuschczicź žo wotwlakowasche? Njebĕchu to wjele bóle tsjo pachołkojo, kotrež žo wot ranja hacź do wjeczora jeje žukmje dźerżachu — wbohe male kurjatka, kotrež bĕ njebocźiczka hischcze na žmjertnym kožu tak nutrnje jeje staroscźi poruczała:

„Staraj žo wo to, Madlena, so na mnje zyle njesabudu; daj jim nĕschto se žebje žameje . . . ." — Mĕsto maleho kuża bĕ ji Madlena radscho wschitko daka. Sswoju pschinarodźenu dobrocźiwosćź, žwoju poddatosćź, žwoju njewustawazu dźĕławosćź bĕsche, njelicžo, na nje nałożiła. Sswoju zyku wutrobu bĕ jim darika. Dokelž schule njemĕjesche, njerosumjesche žebi pschekładowacź, kak daloko jeje prawa a winowatoscze dożahachu.

Wona bóle s pschinarodźenym czucźom dyžli s pschekładźenjom sapschijesche, kak wulki je nadawk, kotryž mĕjesche dopjelnicź. Bĕsche-li žo junu wo žwojej winowatoscźi krucze pschedžwĕdcźika, mózachu na jeje wožobu žo spuschczecź, doniž, mozy wucźerpawschi, njepadże.

Dyž a dyž Madlena list se salazka skradźu wucźahowasche, wotwalesche jón a s wczipnym a s dobom teź s wjeżełym wurasom ichmóranje žebi wobhladowasche, kotrež zyku wulku stronu kaschczikowaneje papjery wupjelnjesche. W tajkich wokomikach žwoju njewĕdomosćź wobžarowasche. Rady budźische list hischcze junu sažo czitała, a pomału sažo pschestała, mohł rjez synkowała, prajenja a jich samyšł s hłowy wukła. Se wscheho, schtož bĕ ji Pawak pschedczitał, bĕ žebi lĕdma to jene spomjatkowała: jeje nawożenja mĕjesche dweju hólczkow a wobkrucźesche ji, so ju sbožownu sczini.

Sbožowna! Bĕ to hacź dotal była? Bĕ dha teź jeno jedyn wokomik praweho sboża spósnała? Sbožowna! Po tym žłowje, teho žebi njewĕdoma, sadyrkotowasche, rosbudźowasche žo, skožowasche žwoje myšle a wobrasnosćź na nowy žwĕt! Potom czujesche na dnje žwojeje dusche, so bĕ žo ji khwalby dostało. Nĕchtó bĕ ju wusnamjenił, nĕchtó bĕ ji wĕste žamownosćze pschizpĕwał . . . We žwojim niskim potajenju bĕ wona tajkemu polĕkowanju nĕtk jara pschistupna; wona bĕ pschi žebi na to horda, a w duchu hižo wo kuchinym pschichodże žonjesche — doniž ju mały Pawak, kiž žo jeje sale dźerżesche, s myšli njewutorże.

* * *

Junu wjeczor, bĕ to nasymu, žo najeńk, kiž bĕ pschi wohnischczowym wohnju drĕmnył, jeje w runym mĕrje wopraścha: „Nó, Madlena, žy žo nĕtkole rosžudźika?"

Wona kotoł horzeje wody s hoki wusbĕże, staji jón na plestr a bórbotasche sahrudźena:

„Hischcze niczo žo njeižym rosžudźika."

„Ale ty budżesch žo rosžudźicź dyrbjecź", Pawak s nowa dale rĕczesche. „Nĕtkole žo advent bliži, a chzesch li ty hicź, dyrbju žo po druhej dźowzy wobhladowacź . . . Nimo teho žym njedawno na wikach Karla Brunala widźał; s njedocźakliwosću twoju wotmołwu wocźakuje. Nimo teho žo tale wĕz tola žama wot žo rosymi . . . Schtó dha mohł czi sadźĕwacź, namołwjenje pschijecź? Ssnadź tej dźĕsczi? . . ."

Mjelczesche. Schwjercź w popjelkowym kaschczíku sazyrka. Dźĕsczi bjes sajimanja wokoło wohnischcza hrajkaschtej.

Tu žo Madlena njejapzy jeju dohlada:

„Haj, wujo! S tsjoch lĕt žem na tych zyle wiżam: myšlu žebi, so druhim wjazy njepschiwuknu."

Najeńk bĕ kaž slemjeny; płomjo, s wohnischcza žo sablyschczaze, jeho wobliczo kaž do serjow ponórjene pokasowasche a jeho wócźko, kaž se žwĕtkom trjechene, mikotasche. Njelepje žo se žydka posbĕże, wsa ju njewobrostnje sa ruku a hnuty rjekny:

„Poškuchaj, holza, chzu czi wĕrnosćź bjes tajenja prajicź. Karla Brunala njeje na žwĕcze . . . Ja žam chzu žebi tebje bracź . . . Jeno dźĕsczi dla žo wotwlakowach. Tule lescź žebi wumyšlich, so bych tebje na pruhu stajił . . . Ale dokelž twoja nĕžnosćź tebje k nimaj czehnje, njebudżesch drje, žo nadźijam, žebi wjele rosmyšlecź, žwój dónt s mojim sjednoczicź."

Na Madleninym wobliczu žo sadźiwanje pokasowasche — njeżmĕrne spodźiwanje, kotrež bĕ na pohłuschenje podobne. Njewĕdomje ruku wušwobodźi a samylena a samyšlena wocźi do semje skoži. Najstarsche s małych Pawakez dźĕczi — schikowana, žołtowłóskata blĕda holczka styskniwje žo praschejo na nju hladasche, kaž by rjekł, so žo wotpokasowazeje wotmołwy boji.

„Nó, chzesch ty?„ najeńk žo wopraścha.

Khwatnje žo Madlena pokhili, dźĕczo sasbĕże, wobja jo s rukomaj, budźische jo bjes maka s njewuprajenej nĕžnosću sadużyła — pschiswolenje žónskeje bĕ na czíste a hnujaze waschnje s luboscźiwym maczeŕskim wokoschenjom wuprajene.

Ze Serbow.

S Budyschina. (Nowe towarstwo.) Wutoru je ßo w Budyschinje „powschitkowne sastojnske towarstwo“ salożiło, k kotremuż je hižo 450 ßobustawow pschistupiło. Nowe towarstwo chze interesy sastojnikow hladacz a spěchowacz a pschi gmejnskich a zyrkwinskich wólbach namjety cżinicz. Sa pschedßudu realneho wyschscheho wucżerja prof. Naumanna a sa jeho naměstnika póstkeho direktora Jacobia wuswolichu.

— Młodżinsku ložu dobrotemplarskeje ložе je sandżenu njedżelu dr. Neubert s Draždżan w Budyschinje salożił. K njej je hnydom 15 dżěczi a 18 dorosczenych pschistupiło. Młodżinskej loži je ßo mjeno „Dorothejiny hród“ narjekanł. Jejne ßobustawy ßu ßo salubiłe, so budża ßo alkoholiskich napojow wostajecz.

— K salożenju a wutwarjenju wojerskich tżelnikow pola Delnjeje Kiny a Bjerwalda maja ßo loßy ßrjedu, 7. haprleje, dopołdnja w 10 hodżinach w kavalleriskich kasarmach sjawnje wudżělicz. Posticzenja maja ßo sasyglowane hacz do mjenowaneho cżaßa wotedacz.

— Budyszy męschczanszy sastupjerjo ßu wobsamkli, Budyshu realku do wyschscheje realki wutwaricz. — Dale wobsamknychu hnadne mšdy po sakonju 24. dezembra 1908 powyschicz. — K saniczenju mnischczich mjetlow w męschczanskich lěßach ßo 10000 hr. pschiswoli.

— (Do njesboża pschischoł.) Na tudomnym tworowym dwórnischczu ßrjedu s wjetscheje wyßokosczе dele padnywschi je ßebi 38-lětny dżěłacżeŕ Franz Bukal moshy sischaßł, nohu ßebi ras a ruzy dwójzy słamał. Ssmjercz straschnje snjesboženeho ßu do męschczanskeje hojernje dowjesli.

— Sa noweho kommandeura tudomneho pěscheho regimenta je ßo wyschk se Schmieden pomjenował.

— K saniczenju mnischczich jejkow a k klijenju schtomow wyschnosczе s nowa wobßedżerjow lěßow napomina. Schtomy dyrbja ßo sa jejkami pschepytacz, kotreż sa skoru ßedża. — Na Hromadniku mjes Khójnzu a Schönbergom ßu mnischczе hußanzy wulku schkodu nacżiniłe. Nimale wschón lěß dyrbi ßo popuschczecz, dokelż schtomy, s kotrychż je jehlina wotżrata, wuskhnu. Tež w njedorosczenym lěßu ßu hußanzy slě sakhadżake.

— (Knihiwjedniski kursus sa ratarjow.) Każ hižo wjazy lět, dyrbi ßo tež lětża w ratarskej schuli w Budyschinje knihiwjedniski kursus sa praktiskich ßamostatnje hospodarjazych ratarjow wot 5. hacz do 15. meje wotmětwacz. Pódla ßamostatnje hospodarjazych ratarjow ßo po wobstejnosczach do njeho tež mkódschi njeßamostatni ratarjo pschijimaju, jeli so móża dopokasacz, so ßo najposdżischo sa poł lěta ßamostatni sczinja, abo jeli so móża ßo s pißomnym wobßwědczenjom nana abo macżerje wupokasacz, so dyrbja knihiwjedżenje na starschiskim kuble wobstaracz.

Pódla teho dyrbja ßo kursowi wopytowarjo na to swjasacz, so budża s najmjenscha dwě lěcże knihi w ßwojim hospodarstwje wjesczе Wucżba je sa wobdżělnikow darmo, teho runja k temu trěbne knihi. Kóżdemu wobdżělnikej ßo jěsba po żelesniży w 3. klaßy do Budyschina a domoj saruna. Schtóż je jene lěto knihi porjadnje wjedł, 15 hr., druhe lěto 20 hr. myta dostanje. Schtóż móże 3 lětne pschiklądne wjedżenje knihi pschedpokożicz, móże ßo se statnej prämiju, 30—40 hriwnow wucżinjazej, wusnamjenicz. S kursom ßu pschednoschki wo wjedżenju hospodarstwa, wo rólnistwje, hnojenju a pizowanju sjednocżene. Schtóż chze ßo pschi kursu wobdżělicz, ma to hacz do 25. haprleje pola profeßora Gräßy samolwicz.

— (Ratarska wucżba we wójsku.) Prěnje rosprawy wo wobdżělenju mużstwow w garnisonach pschi ratarskim roswucżenju praja, so je wobdżělenje pschi pschednoschkach zyle njewoczakane żiwe byko. Ratarska wucżba je ßo nětkole we wschěch garnisonach, hdżež je to móżno byko, sawjedła. S nětkotrych městnow je ßo wosjewiko, so ßo poßkucharjo „s bataillonami“ seńdżechu, tak so městnosczе, sa pschednoschki pschiprawjene, njedoßahachu. Wucżerjo s ratarskich schulow a praktiży ratarjo ßu wucżbu pschewsali.

— (Wo ßywach.) Měrzske wjedro je, każ je nětko widżecz, ßywam hojiło. Se ßněhowej wodu je ßo rola napicz mohła, a sorno, kotreż njebě nasymu mohło ßuchoty dla sesthadżecz, je namokało a sesthadżało. Nětkotryżkuli ratar ßo, hdyż w symje ßwoje schěre pola widżesche, bojesche, so budże ßywy w nalěcżu horje woracz dyrbjecz. Nětko pak s wjeßelosczu pósnawa, so je ßo mylił a ßebi njetrjebawschi starosczе cżinił. Rożkowe ßywy w tu thwilu nanajrjenscheje steja. Sorno je w ßuchej pjerschczi psches zyku symu ßwoju polnu sthadżazu móz wobkhowało, tak so ßywy nětkole dobre żně lubja. Pschißkowo, so je měrzski ßněh ßywam schkódny, njeje ßo lětża jako wěrne wopokasało, runje na wopak, měrzski ßněh je w sornje drěmaze żiwjenje sbudżił a jemu móz k rosczenju dał. Mjenje rjane hacz rożkowe ßu pscheńczne żywy. W bjesßněhowej krutej symje ßu wone s dżěła smjerske a budża ßo teho dla horje woracz dyrbjecz.

S Hnaschez. Dżěłaczerjej Mětej w tudomnym kralowskim pólverniku je ministerstwo snutskownych naležnosczow czeßne snamjo sa ßwěrnoscz w dżěle spożczіło.

S Maleschez. Schtwórtk rano 1/2 2 hodżin bě ßo na sahrodże tudomneho blidarskeho mischtra Schustera hromada ßkanja sapaliła, s kotrejež ßo woheń na bróżeń, hród a dwě kólni wupscheſtrě a je do procha a popjela pschewobroczi. Schuster bróżeń jako składownju hotowych meblow wużiwasche. Nětkotre s nich a jedyn nimale hotowy cżełkowy wós ßu ßo spaliłe. Wohnjowe wobory samóchu domske a blidarnju płomjenjam wobróczi. S lětazymi schkrami běchu blisке rycżerskubkowe bróżnje w strasche. Schuster ma sawěsczene. Delnjohórczanska a Klutschanska ßykawa stej ßebi hascherske myto dobyłej.

S Wulkeje Dubrawy. Sandżeny pjatk popołdnju na żelesniskej koliji Margareczineje Hěty lokomotiva jeneho tworoweho cżaha s kolije wujędże. S Budyschina je ßo hnydom pomozna maschina wotpóßkała.

S Njeßwacżidła. Sandżenu njedżelu 28. měrza mějesche nascha „Jutrniza“ derje wopytanu shromadżisnu. Knjes wucżeŕ Kral-Khróscżiczanski rěcżesche wo nowinarstwje a jeho mozy. Pokasa woßebje na wuwicze ßerbskeho nowinarstwa. Psched 100 lětami, w lěcże 1808, poczina jena s prěnich ßerbskich nowin wukhadżecz, „Sserbski powjedaŕ a kurěr“, wudawany wot cżěßle Jana Dejki. Napoleonska móz pak tón cżaßopiß saßo sahna. Knjes wucżeŕ Sskodeńk ßo wjeßelesche nad cżerstwym rosróstom „Jutrniży“ a proschesche wo podpjeru „Serbskeho Hospodarja“. Spomni hischcze na wschelake hubjeństwa pola naß Sserbow. — Hoscżi witachmy s radoscżu s Panczіż, Mikoczіż, Wudworja, Radworja a Khróscżіż. Pschichodna shromadżisna budże njedżelu 18. haprleje.

S Njeßwacżidła. W naschej wßy je „Serbski Hospodaŕ“ pola knjesa pjekarja Bartka dostacz. Schtóż chze jón cżitacz, njech k spomnjenemu knjesej dóńdże a jemu to wosjewi.

Naschim starschim! Lědma ßkónczko ßwoje mike pruhi scżele na semju a wohrěwa Bożu stwórbu, a hižo ßo sjewja prěni boßakojo. Ale to drje hischcze pschesahe! Sskónczko drje derje mèni, ale semja je hischcze symna. A ßamo do symneje wody boßy nětkle hižo, to tola rěka ßmjerczi a khoroscżi kiwacz. Derje wěm, so dżěcżom cżasto doscz njeje doręczecz. Jeneho hólczka ßo wóndano praschach, cżeho dla hižo boßy běha, a wón mi praji: „Nasch nan je praji, so tak wobucże schonuju!“ Ale pomyßlicże ßebi, lubi ßerbscy starschi, to ßo tola jenoż wo pjenjeżki jedna, schtoż trasch ßo tu wobucża wulutuje. Ale hdyż pschińdże straschna khoroscz, potom oże wo tolorje. Lutowacz cżlowjek dyrbi, ale w prawym cżaßu. Nětkle je tola hischcze pschesahe sa boßy běhanje. R.

S Maleczіz. Njedżelu w nozy ßu ßo tu twarjenja Ducżkez żiwnosczе wotpalike. Wobydlerjo ßo s wohnjom w twjerdym spanju pschekhwatachu. Skót móżesche ßo wukhowacz, tola domjaza nadoba je ßo s wjetscha sniczіka. Wósborska ßykawa prěnja k wohnju pschijędże.

S Wósborka. Na poßlednje skótne wiki bě ßo 248 howjadow a 28 ßwini na pschedań pschiwjedło.

S Biskopiz. K nowotwarej wucżerskeho seminara w Biskopizach ßo ryerske, murjerske a cżeßliske dżěła rosdżěla.

S Komorowa pola Rakez. Schtwórtk rano je ßebi tudomny żiwnosczeŕ Elias s wobwěßnjenjom żiwjenje wsak. W poßlednim cżaßu je wón trochu duchaßkaby byk. — W naschej wßy ßo powjeda, so je swudowjena Ramschowa, w Komorowje narodżena, w Draždżanach do njesboża pschischła. Wona je ßo pjecża s petrolejom polała, pschi cżimż je ßo jejna drasta sapaliła. Wona pjecża w Budyskej hojerni bjes myßlow leżi.

S Kamjenża. Na Kamjeńsko-Biskopizskej żelesniży je ßrjedu dopołdnja w 11 hodżinach lokomotiva ludżazeho cżaha pola Protez s kolije wujęła, dokelż bě ßo na tamnym městnje jena schěna słamała. Cżah ßo hnydom sastaji. Pucżowarjo s dżěła pěschi woteńdżechu, s dżěła sa hodżinu, hdyż bě schkoda wuporjedżena, dale jędżechu.

Se Żitawy. Twar tudomneje cżěłoweje palerńje je tak daloko hotowy, so budża ßo sa nětkotre njedżele prěnje cżěła palicz móz. Poßwjecżenje budże hakle njedżelu, 15. meje.

S Łasa. Na leżomnosczach nascheje wßy je ßo mjes schulu

a dwórniſchczom fabrika ſa ſhotowjenje pletwow ſa ßlomjane kobuki natwarika. Wjele holzow ſ naſcheje wßy a we wokolnoſczi ßu ßo jako dźełaczerki w nowej fabrizy hižo ſamolwike. Tudomnym ratarjam je teho dla cżežko, żónſku cżeledź w naſchich ſtronach namakacź. Holzy ßebi myßla, ſo w nowej fabrizy wjazy ſaßkuża, dyžli pola ratarjow, bórſy pak drje ſa tym pſchińdu, ſo móża ßebi w ratarſkej ßkužbje wjazy ſaßkužicź, dyžli w fabrikiſkim dźele. So je ratarſke dźełko najſtrowiſche, na to ßebi też njepomyßla. Jedyn ratař.

S Wulkeho Lubuſcha. Sańdżenu póndżelu popołdnju je ßo pſched tudomnej ſchulu wobżaromne njeſboże ſtako. Schula bliſko pſchi dróſy ſteji a nima woßebiteho hrajniſchcża ſa dźěcźi. Hdyž póndżelu wucźeŕ dźěcźi w pſchestawzy ſe ſchulſkeho doma puſchcźi, a ßo holzy k hram ſtupachu, 16.ětny ßyn ſwudowjeneje Jankoweje ſe ſapſchahom tak ſkoku pſchihna, ſo mózachu dźěcźi ľedma ſ pucża ſkoczicź. Pſchi tym wóßomlětna dźowka hoſcźenzarja Stojnza pod woſowe koła pſchińdże a ßo ſnutſka tak ſtraſchnje wobſchkodźi, ſo ſa poldra hodźiny wumrje.

S Trěbulow. Na poßlednich ſkótnych a konjazych wikach bě wjele ſkotu na pſchedań. Howjadow bě ßo pſches 600 a koni něhdże 200 pſchihnało.

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) Cźeladnik Guſtav Adolf Fleiſcher ſ Běłeho Khołmza bě na tamniſchim knježim dworje ſ zuim kluczom koffer jeneho ßobucźeladnika wocźinił a 25 hriwnow ſ njeho kradnył. Na Fleiſchera, kotryž bě pſchi wudyrjenju wohnja ßam w ßwojej komorje był, tukachu, ſo je paduſchſtwo ſtucźił. Fleiſcher prějeſche, ſo je winowaty. Ssudnizy pak běchu wo jeho winje pſcheßwědczeni a jeho k jaſtwu na jene lěto ſaßudźichu a jemu cźeßne prawa na 5 lět wotrjeknychu.

⨯ Dokelž bě formař Khryſtian Schneider w Bórkamorje w tamniſchim Erdmannez hoſcźenzu loni 24. nov. herjekał, bě jemu hoſcźenzař ſe jſtwy kaſał. Schneider pak wó jſtwje dale harowaſche. Hdyž chżyſche jeho na to ſawołany żandarm ſajecź, ſpyta pjekařſki miſchtr Hausdorf Schneidera żandarmej wutorhnycź, tak ſo chżyſche tutón też pjekařſkeho miſchtra do paſtyrnje tuknycź. Hausdorf ßo ſpjecźowaſche a ßo ſa wudwjernja dźerżeſche. Schneider a Hausdorf mějeſchtaj ßo teho dla ſpjecźowanja a dla kaźenja domjazeho měra pſched Wojerowſkim kawniſkim ßudom ſamolwicź. Tón jeju dla ſpjecźowenja wuwinowa, dokelž je żandarm jeju ſnaŕ a teho dla njeje żane prawo měł, jeju ſajecź. Żandarm bě po tajkim ſ njeprawom ßwoje ſaſtojńſtwo wukonjał. Jenoż Schneiderej dla kaźenja domjazeho měra 15 hriwnow khoſtanja napołożichu. Powołanje ſtatneho rěcźnika pſchecźiwo wußudej ßo ſacźißny.

⨯ Wuhlowy dźełacźeŕ Adolf Nowak ſ Cźißowy bě loni 1. novembra ßwoju żonu ſ dubowym kijom tak pſchebił, ſo krjudowana żona ſ hłowy a rukow krwawjeſche a někotre njedźele khora leżeſche. Hdyž żandarmeriſki wachtmiſchtr Brumberg dla napißanja podawka k Nowakej pſchińdże, tón rjekny: „Cźińcźe, ſo won pſchińdźecźe, abo ja Waß won cźißnu!“ Dla krjudowanja żony a dla ſchchiwdźenja ſaſtojnika bě kawniſki ßud Nowaka k jaſtwu na tſt měßazy dwě njedźeli ſaßudźił. Khoſtanſka komora wußud prěnjeje inſtanzy wobkrucźi.

S Draždżan. Kral Bjedrich Auguſt je ßo ßrjedu ſe ßwojeho pucźowanja po ßrjedźoſeńſkim morju do Draždżan wrócźił. Na domojſéſbje je wón w Karlsruhe badenſkeho wulkowójwodu wopytał, ſ kotrymž hromadźe je wón loni naſymu Budyſchin wopytał. Pſchi ßwjedźeńſkej hoſcźinje knježerjej pſchipitki wunjeßeſchtaj. Kral w ßwojim pſchipitku mjes druhim rjekny: W naſchim ſhromadnym wulkim němſkim kraju je jara waźne, ſo ſwjaſkowi wjerchojo ßwěrnje hromadźe ſteja k derjeměcźu khěžorſtwa a ßwojich krajow. Runje někotre ßo prózowanja pokaſuja, kotreż ßu na to ſłożene, ſo mohłe naſche ſtejiſchcźo w khěžorſtwje na njepſchihódne waſchnje poßłabicź. Dyrbimy ßo khutnje wo to prózowacź, tele prózowanje jako njemóżne wotpokaſacź, ſo by nam móżno byko, pſchi pſchezo zyle njeſwucźenych ſwonkowunych wobſtejnoſcźach ßwoju zyłu móz wótznemu krajej poßwjecźicź. (Kral pod ſchkódnymi prózowanjemi ſawjedźenje khěžorſtwoweho dokhodneho a wobßedźeńſtwoweho dawka měni, ſ cźimž by ßo do prawow němſtich ſwjaſkowych wjerchow pſchimało.

Přilopk.

* (Ssamomordařſtwo.) W Porchowje je ßebi 69lětny Bjedrich Auguſt Franke w cźežkich myßlach ſ wobwěßnjenjom żiwjenje wſał.

* Hroſny njeſkutk je póndżelu rano cźeladnik Vetter ſ Biſchheima ſkucźił. S wobkhada ſ dźowku ſkakarja G. w Eberlichtenawje pola Kamjeńża je dwělětne dźěcźo żiwe, ſa kotreż dyrbjeſche Vetter alimenty płacźicź. Po dlějſchim cźaßu Vetter ßwoju prjedawſchu lubu wopyta. Rano wokolo 9 hodźin chżyſche ßo wón na ßwoje dźěła do Röhrsdorfa pola Połcźnizy wrócźicź. Prjedy hacź wón woteńdże, wón dźěcźo ſe ſpanja ſbudźi a jemu ſe ßobupſchinjeßeneje tity ſchokoladowu bunu, ſe ßylnym jědom pjelnjenu, da. Hdyž bě lědma ſ wobydlenja wuſchoł, ßo dźěcźo ſ widliſchcźemi ſaja a wumrje. Vettera ßu ſajeli, wón je ßo njeſkutka wuſnał.

* Wudrěwařſke liſty běchu wjazori wobydlerjo w Plawnje w Vogtlandſkej doſtali. Bjesmjenity pißař ßebi żadaſche, ſo bychu na wěſtych měſtnach pjenjeſy położiłe, a hrożeſche, ſo wſchelaku ſchkodu nacźini, jeli ſo pjenjeſy njenamaka. Na jenym měſtnje ßo wudrěwał w powleczenych paßlach popadże. Wón bě — 13lětny hólz, kotryž ßo wuſna, ſo je wóßom tajkich wudrěwanſkich liſtow napißał. S cźitanjom 10-nowařſkich romanow je pacholk na myßl pſchiſchoł, ßebi na tajke waſchnje pjenjeſy wobſtaracź.

* (Powjeſcźe wo wulkej wodźe.) Skoro we wſchěch ſtronach wulkich rěkow w Němſkej je ßo ſ powodźenjom khětra ſchkoda nacźiniła. Woßebje ſtej ßo Rheinſka krajina a Schleſyſka cźežko potrjechiłej. Pola Brabacha ßu torhaze żołmy jeneho ſchtyrilětneho hólza ſhrabłe, kotryž je ßo tepił. Se Schleſyſkeje pißaja, ſo je ßo pola Kleinweigelsdorfa jene hacźenje rósdrjeło. S tym ßu ßo někotre wßy powodźiłe. W Boleßławju (Bunzlawje) ßu ßo niſko leżaze twarjenja pódrjeke.

* Sahorjenje ßlepeho cźrjewa je poßlednje lěta na naſtróżaze waſchnje pſchiběrało. W ſławnych hojeńnjach je ßo 1903 8412, 1904 10,793, 1905 13,724, 1906 16,781 woßobow na ſahorjenje cźrjewa lěkowało. Połozja ſ nich je ßo operěrowała. Někotſi měnja, ſo je nětcźiſcha muka na ſahorjenju ßlepeho cźrjewa wina. Nětkole ßo żito w młynach ſ pomozu żeleſnych walzow mjele. S tychle walzow ßo małe żeleſne kuſki wotdrjebja, kotreż ſ khlěbom do cźrjewow pſchindu a w ßlepym cźrjewje leżo woſtanu. Druſy měnja, ſo je emailla, kotraż je ßo ſ emaillowanych ßudobjow puſchcźika, ſ pſchicźinu ſahorjenja w ßlepym cźrjewje.

* (Mordařſki pospyt.) S Halle piſaju: Domjazy ßkužobnik Wilhelm Krämer bě ßobotu kaſchcź jejow k jenemu woteběrarjej ßwojeho prinzipala, pſchekupza Ettingera, donjeßł, a pjenjeſy ſa nje ßebi wupłacźicź dał. Wón pjenjeſy njebě wotedał, ale pſchecźinił. Hacź runje wón wudawaſche, ſo je te pjenjeſy ſhubił, mózachu jemu jeho njeßwěrnoſcź dopokaſacź. Po jeho nutrnych próſtwach jeho knjes jeho niz jenoż pſcheradźi, ale jeho też dale w ßkužbje wobkhowa, ſ wuměnjenjom, ſo ßo pſchekſchiwjene pjenjeſy ſ tydźeńſkim wotcźahanjom wot mſdy ſarunaju. W njepſchitomnoſcźi pſchekupza Ettingera Krämer ßobotu wjecźor wokolo 8 hodźin k Ettingerowej żonje pſchińdże a ßebi wot njeje ßwoje wobßwědcźenje żadaſche, tola Ettingerowa ßo jeho żadanju ſapowjedźi. Na to Krämer revolver wucźahny a do Ettingeroweje tſi kulki wutſěli, kotreż pak mißnychu, dokelž mózeſche Ettingerowa ſ cźaßom ſa klamowe durje ſtupicź a je ſamknycź. Durje ßu tſi krócź pſchetjělene. Krämer cźekny, tola mózachu jeho bórſy ſajecź.

* (Tſi měßazy jaſtwa ſa jeneho leutnanta.) Dla njepoßkuſchnoſcźe a dla njewěrneho ßkužbneho woſjewjenja je wyſchſchi wójnſki ßud w Allenſteinje leutnanta Albertia k jaſtwu na 3 měßazy a k puſchcźenju ſe ßkužby ſaßudźił. Alberti bě jeneho ſ Ruſkeje pſchiwjedźeneho konja kupił, ſchtož je offizěram ſakaſane. Kóń na wóſhrimoſcź ſhori. Hdyž ßebi poſdźiſcho regimentowy komandant roſprawu wo pſchikhadże konja żadaſche, Alberti njewěrne wudawanja cźinjeſche.

* (41 khěžow ßo wotpaliło.) Měſtacźko Hirſchau w Bayerſkej je ßo ſ wulkim wohnjom podeſchło. Póndżelu pſchipołdnju ſ jeneje kowarnje woheń wudyri, kotryž ßu najſkerje hrajkaze dźěcźi ſaparałe. Woheń ßo ſa krótki cźaß na 41 domow wupſcheſtrě.

* (Powodźenje w Póſnańſkej.) Rěka Warta je w Póſnanju 5½ metra wyſche null ſtupiła. W nižſchim měſcźe ßu ßo wojazy dyrbjeli na pomoz póßłacź.

Też w Schleſyſkej je wulka woda wjele ſchkody nacźiniła. W Oſtrowje ßo jene hacźenje roſtorhny. Mandźelſka měſchcźanoſty w Neuſtädtlu, kotraż we Hłowowje (Głogawje) pſchebywaſche, pſchi jenym wuthodże do torhazych żołmow Wódry padże a ßo tepi. Pola Bytoma je wjele tyßaz jutrow pócźrjenych.

W ruſkej Pólſkej je ßo ſ wulkej wodu 16 wßow pócźrjeło. Wjele cźłowjekow je ßo tepiło.

* (Zeppelin ſe ßwojim ballonom w Mnichowje.) Hrabja Zeppelin a major Sperling ſtaj ßo 1. haprleje ſ ballonom ſ Friedrichshafena do Mnichowa puſchcźiłoj. Rano w 4 hodźinach wotjědżeſchtaj a dopołdnja w 10 hodźinach k Mnichowej pſchileczíſchtaj.

Hrabja Zeppelin spyta, žo wokoło 10 hodźin w Oberwiesenfeldźe na semju puschczićź. Ssylny krótkowjeczorny wětr pak ballon k Oberfröhringej cźerjesche. Wotdźělenje wojeŕskich powětrojěsdnych žo po želesnizy na pomoz pósła. Cźežźy jěsdni sa nim jěchachu.

Ballon žo ſ wětrom hacź do Niederviehbach cźerjesche, hdźež žo skónczńje w 3 hodźinach porodźi k semi dele sjěcź.

36 minutow po 3 hodźinach žo ſ ballonom na domojjěsbu puschczichu a žo 1/28 hodźin sbožownje do Friedrichshafena wróćichu.

* (Nowy prozeß hrabje Moltki pschecźiwo Hardenej.) Nowa termija w skórźbje Moltki pschecźiwo Hardenej je žo na 20. dźeń haprleje postajiła. Ssamo žudnizy mėnja, so žo prozeß njehodźi skónczićź, jeli so hlowny wobcźežowazy žwědk, wjerch Philipp Eulenburg, k jednanju njepschińdźe. Maximilian Harden na tym wobsteji, so wjerch Eulenburg na žudniske měsino pschińdźe a psched nim žwědcźi. K tajkemu žwědcźenju pak njedóńdźe; pschetoż tak dołho hacź njeje pschecźiwo wjerchej Eulenburgej prozeß dla wopacźneje pschiżahi skónczeny, njemóże wón psched žudom jako khmany žwědk płacźićź.

* (Pišana biblija žo kradnyła.) Jena ſ ruku pišana biblija ſ 13. lětstotka, 500 stronow tołsta, 30 zentimetrow dołha a 25 zentimetrow schěroka, 15—16 puntow cźežka a 10000 hriwnow hódna je žo w Mnichowje kradnyła.

* (Palenje cźěłow w Schpaniſkej.) Po powodźenju w Andaluſiſkej je tam hłód nastał. Mrěcźe je tak wulke, so cźěła njemóża dohrjebacź, ale je pod hołym njebjom pala. Pohrjebniſchcźa njedožahaju, a rowarjow njeje telko, so mohłe žo dosćź rowow wurycź. Duchowni, kotſiž žu hewak pschecźiwo palenju cźěłow byli, je nětko cźerpja.

* (Sso ſaſchtapił.) W Rosrirthu w Bayerſkej jedyn 15 létny burſki pachoł se žynoweje łubje dele skocziwſchi na drjewjane widło padźe, kotrehož jedyn brjenk žo jemu pſches wóczko do moſhow ſaſchtapi. Pachoł hnydom wumrje.

* Wopacźne stohriwnowſke papjery žu žo w Erfurcźe wudawali. Wopacźne pjenježne papjery žo tak hrubje njepschimaju, kaž woprawne, a jich spódnja barba njeje běła, ale namódra.

* (Rubjeżnizy pola mudreho muža.) Do domu mudreho muža Aſta w Radbruchu žu žo žrjedu w nozy paduſchi dobyli. Woni žu pjecź zentnarjow cźežkich Aſtowy pjenježny khamor wotnjeßki, jón rospacźili a ſ njeho nėhdźe 20000 hriwnow kradnyli Aſt, kotryž je prjedy ſ wowcźerjom był, je ſe žwojim hojenjom telko pjenjes saßkužił, so je žebi mohł wulke knjeże kubło kupicź Paduſchi žu ſe žwojim rubjenſtwom cźekli, tola polizajiſke pžy sa nimi žlėdźa.

* (Nadpad na jeneho pjenježneho liſtynoſcherja.) Pjatk dopoldnja w 9 hodźinach žu 58 létneho pjenježneho liſtynoſcherja Eulenburga w ſkhodach jeneje Baſſelſkeje drohi ſ dwėmaj ranomaj na hlowje w kri pkuwcźeho namakali. Jeho žu do hojernje donjeßli. Dwėlnja, hacź žo jemu žiwjenje sdźerži. Hacź žu žo pjenjesy rubiłe, njeje hiſchcźe ſnate.

* Žałožne dwójne mordarſtwo je žo w Ludwigshafenje nad Rheinom ſkucźiło. Wot dźěła žo wotwlakowazy blidaŕ Schlidherwein, kotryž žo ſ jenej dźowku widźaneje Niedermeyerez žwójby wodźeſche, do domu jejneju ſtarſcheju pschińdźe a nėkotre žłowa ſ holzu porėcźawſchi ju ſ kałacźom ſałkó. Macź, kotraž khora we łożu leżeſche, a kotraž chzyſche žwojej dźowzy na pomoz khwatacź, njekraßnik ſ łoża wucźahny a jej ſe žekeru, kotraž pschipadnje wó iſtwje leżeſche, nop rosraſy. Mordarja žu ſajeli.

* (Semjerżenje w Perſiſkej.) Hakle nėtko žu do Europy powjeſcźe dóſchłe, ſo je bórſy po Meſſinaſkim ſemjerżenju žylne ſemjerżenje dźěł Perſiſkeje ſapuſcźiło. Ruſki póßłanz Nikolſki je ſ Teherana prėnju powjeſcź wo nim do Europy póßłał. 128 wßow mjes Burudſhirom a Iphenanom je zyle wupuſcźenych. Semjerżenje je ſ njepscheſtowanjom wot 23. januara hacź do 13. februara trało. We wupuſcźenych wßach njeje żadyn cźłowjek žiwy wostał. W 57 wßach je 1703 cźłowjekow žmjercź poczerpiło. Licźba morwych žónſkich a dźěcźi je njeſnata. Se ſaraženych njeje žo nichtó pohrjebał. Wokołoležaze cźěła, kotrež pod rospadankami a pod żahłymi žłónczńymi pruhami hnija, w dałokim wokrjeżu powětr ſaßmjerdźeja. Ruſzy koſakoju žu prėni Europjenjo, kotſiž žu ſapuſcźenje w Luriſtanje wohładali. Semjerżenje je po prajenju Perſiſkich nėhdźe 10000 cźłowjekow ſa wopor żadało. Konſul Nikolſki žo boji, ſo móża ſe ſhniczom cźěłow khorosćze nastacź.

* (Sso morił ſ bojoſcźu pſched wojeŕſtwom.) Dokelž bėchu jeho k wojakam wubrali, je njedźelu w nozy w Radebergu jedyn młody cźłowjek ſpytał, žebi žiwjenje wſacź. Wón do Röderſkeje rėki skoczi. S wulkej prózu jeho ſe ſymneje wody wucźahnychu a po dołhim prózowanju žo tež porodźi, jemu žiwjenje wróćićź.

* (Luboſcźe njeſboże jeneho milionara.) S woprawnym italſkim podawkom roszahłoſcźe budże žo tele dny pschißażny žud w Bari ſaběracź. Wjazykrócźny milionar Guardata ſ Palmi bė młodu holzu ſawjedł a doſchoł. Hdyž žo milionar hotowaſche, žo ſ wožebnej młodej wudowu w Romje wożenicź, milionarowa prjedawſcha luba, Mariannina Carioli, do Roma pschijėdźe. Wona žwojemu prjedawſchemu lubemu žrjedź naměſta Spagna žwoje dźěcźo napſchecźo tykny, a hdyž jej wón thribjct pſchiwobrocźi, wona do njeho ſ revolwra wjazy krócź tſėli. Cźežkoſranjeneho Guardatu do hojeŕnje donjeßechu, holzu pak ſajachu. Hdyž bė Guardata wotthorił a žo do domiſny wróćił, jeho mjes tym puſchcźena Mariannina tež tam wopyta. Nėtko pak ſawjednik k bróni pschimny a žwój wopor ſ tſjomi revolrowymi wutſėlemi mori. Wußud pschißażnych žo ſ wulkej napjatoſcźu wocźakuje.

* (Politiſke mordarſtwo.) W jenej podtſėſchnej ſtwje žu w Romje tłajaze cźěło jeneho nėhdźe 30létneho wožownje draſcźeneho mužſkeho do jeneho koffra ſamknjene namakali. Khėžeŕka poliziji wojſjewi, ſo je jedyn nėhdźe 45létny muž, kotryž je žo Romanow mjenował, 25. februara wobydlenje wotnajał. Naſajtra je žebi wón koffer kupił, w kotrymž cźěło leżeſche. 27. februara je wón wopyt dweju pſchecźelow wocźakał, kotrajž ſtaj jedyn po druhim žam pſchiſchłoj. Wokoło wjecźora je Romanow ſ tym jenym woteſchoł a njeje žo ſaßo wróćił. Na cźěle njeje žaneho ſranjenja widźecź. Duž žebi myßło, ſo žu wboheho cźłowjeka ſ nėkajkim jėdom morili. Polizija žo ſ woprėdka bojeſche, koffer wocźinicź, dokelž žebi myßleſche, ſo žu do njeho bomby ſamknjene. Hakle hdyž cźěło žylnje žmjerdźecź počźo, žebi ſwažichu, koffer rospacźicź. Wobydlenje morjeneho žu wußlėdźili. W nim žu wſchelake pólſke a franzowſke ſozialiſtiſke pißma namakali. Po wſchėm ſdacźu žo wo politiſke mordarſtwo jedna.

* (Nowa kanona.) W Toulonje w Franzowſkej ſ 240-milimetrnej kanonu, wot artilleriſkeho majora Tourniera wunamakanej, cźinja. S tejle kanonu žo ſa minutu ſchėſcź krócź wutſėlicź hodźi.

* (Rubjeżny nadpad.) Njedaloko Warſchawy je žo ſańdźeny tydźeń rubjeżny nadpad na jene knjeże kubło wuwjedł. Němſki koloniſt Zeiler žo ſ Gorki, hdźež bė tamniſche kubło pſchedał, domoj wróćiwſchi, žwój dom ſ dźewjecź rubjeżnikami wobžadźeny namaka, woni bėchu wſchitkich wobydlerjow wuputali a Zeilera wumjaſachu. Na to jemu 40.000 rublow rubichu, kotrež bė ſa pſchedate kubło doſtał. Jeneho ſ Zeilerowych žynow, kotrehož bėchu teho runja wumjaſali, na wóſ wſachu a ſ nim wotjėdźechu. Sa rubjeżnikami a wotwjedźenym młodym Zeilerom nimaju žaneho žlėda.

Poßlednje powjeſcźe.

Jendźelſki kral, kotryž w tu chwilu w Biarritzkich kupjelach pſchebywa, hdźež je žo ſe ſchpaniſkim kralom ſetkał, je žo tam lohko ſ Bożej ruczku ſajał.

Prjedawſchi žerbſki kronprynz Jurij po žadanju offizėrow žerbſkeho wójſka w Sserbiji wostanje. Wón w Niſchu do jeneho tamniſcheho regimenta ſaſtupi.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Straſchna paduſchna zwólba loni naſymu po žerbiſkich wßach cźahaſche. Hižo tſi krócź khoſtany 18létny žłužobnik F. Dröſchel ſ Brucha we Weſtfaliſkej, wóßom krócź khoſtany dwazyncźilétny P. H. Heckel ſ Zwikowa a draſchleŕ J. Hanka ſ Liberz po proſchenju khodźo žo 7. oktobra pola žiwnoſcźerja Hubacźa w Nowej Wßy nad Spr. bjes wuſpėcha do domu dobycź ſpytachu. Dwaj dnjej posdźiſcho pak žo jim w Mėrkowje wėz ſchlachcźi, hdźež žiwnoſcźerjej Mėſcherjej ſe ſamknjeneho ſcźėnſkeho khamora 30 hrimnow kradnychu. 8. oktobra bė Dröſchel žam w Hucźinje do jeneho doma ſolėł a ſ jeneje tuſy nėſchto pjenjes kradnył. Dröſchela k jaſtwu na 1¾ léta a k arreſtej na 2 njedźeli. Heckela k jaſtwu na 1 léto 5 mėßazow a k arreſtej na 2 njedźeli ſaßudźichu. Pódla teho jimaj cźežne prawa po 3 létach wotrjeknychu. J. Hanku budźa w Liberzu w Cźechach žudźicź.

✕ 35létneho H. G. Kriegela ſ Kumwalda, kotryž je 8. měrza ſ 12létnej dźowku cźėßle Kucźki w Budyſchinje na njepózcźiwe waſchnje wobkhadźał, k khoſtarni na 1¼ léta a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 3 léta ſaßudźichu.

✕ 19létny pohoncź Ernſt Budaŕ ſ Lahowſkich ſtron bė žwojemu hoſpodarjej, kublerjej Hennersdorfej w Hodźiju, njeſprawny

cželadnik. W haprleji 1908 jeho do Žičženja po 30 zentnarjow wuhla pózłachu, kotrež dyrbjesche hnydom sapłaczicź. Wón pak žebi jenoż 24 zentnarjow žadasche a žebi 4 hriwny 80 np. wobkhowa. 16. dezembra jeho Hennersdorf ſ pjenjesami po 10 zentnarjow brikettow pózłka. Budaŕ pak jenoż 1 zentnaŕ wſa a dostatu kwitowanku falschowa. Wón ma 3 njedźele 2 dnjej jastwa wotbedźecź.

Lawniski žud. Hoscźenzaŕ a prjedawschi pschedawaŕ jěsdnych kołow a postski agent J. T. Cžabran w Porschizach bě žo psched nękotrymi lětami ſ wudowu njebo hoscźenzarja Lehmanna w Porschizach woženił. Wot teho cžaża bě wón korcžmarił a piwo, palenz atd. porjedźał, hacž runje ſa žwoju woždobu žaneje konzeźije njemějesche. Dla pschestupjenja pschemyźłoweho porjada Cžabranej 20 hriwnow pjenježneho khostanja abo 5 dnjow arresta napołożichu.

✕ W Jitkowskej korcžmje běchu žo 5. februara hosczo swadźili. Pschi tym je pjecza 23lětny skakaŕ J. M. Lorenz ſ Jitka ratarja K. A. Pawlika ſ drjewjanzom mjes wocži bił a jeho krawnje skranił. Lorenza straschneho cžělneho skranjenja dla wobskoržichu, tola žud jeho wuwinowa, dokelž njemějachu ſa dopokasane, so je winowaty.

✕ 23lětny sahrodnik Jodeit w Huszy bě 2. februara k žwojemu dokholětnemu pschecželej schewzej Hohnej tam pschischoł a jemu porokowaŕ, so je jemu por schkórnjow pschewuskej seschik. Hohn žo ſ Jodeitom swadźi a jemu se jstwy kasasche. Dokelž Jodeit hischcże nękotre minuty wó jstwje pschebywasche, jeho Hohn dla kaženja domjazeho měra wobskorži. Jodeit dla koženja měra 3 hriwny pjenježneho khostanja abo 1 dźeń jastwa dosta.

Jutrowne dźiwy

hobrizy wulki wubjerk
po wschěch płaczisnach porucza
Aumannowy schokoladowy dom
na **žukelnjskej haži 1a.**

Nationalna registerkassa
skoro nowa, je tam dla kupjenja wjetscheje na pschedań.

Rjany
bèły pěsk
tež po wosach pschedawa
ryczerkubło na Hornje.

Pczołazy wósk
po najwyschichich płaczisnach kupuje
hrodowska hapiyka w Budyschinje.

Pschepołożenje pschedawarnje.

Cžescźenym Serbam w Budyschinje a wokolnoscźi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so žym dźenża žwoju

pschedawarnju jěsdnych kołow a schijazych maschinow

ſ firmu **„Richard Weiß w Budyschinje, pschedawarnja maschinow“**, se schuleŕskeje haži 9 na

snutskownu lawsku haži 9 (ſ napschecźa drogownje O. Engerta)

pschepołożił. Sa dowěrjenje, mi wot 8 lět spožczene, žo wutrobnje džakuju a proschu, so by žo mi wono tež w nowym domje sdźerżało.

S poczescźowanjom
Richard Weiss.

Poruczam žwoju žamžnu
wuporjedźernju ſ motorskim cžerjenjom
ſa jěsdne koła a schijaze maschiny, kaž tež ſa mschě druhe maschiny, tajkeježkuli druzyny a systema, teho runja žwoju žamžnu **faniklowarnju a emaillowarnju,** kotruž žym žebi pschiprawił.

Žerdźowa awkzija.

Sstrj du 14. haprleje t. l. maja žo **popołdnju wot 3 hodźin** w **dwórnischczowej restawraziji**
w Delnjej Wjasońzy
scźěhowaze na
Pózkowskim revěrje
w 20., 21., 23. a 29. wotdźělenju składżene **krute žerdże a žerdli** na pschežadźowanje pschedawacź, a to:

1800	schmrěkowych tyczow,	2 a 3 cm tołstych,	
6400	=	= 4—7 cm tołstych,	
1800	=	krutych žerdźow, 8—9 cm tołstych,	
1500	=	= 10—12 cm	=
230	=	= 13—15 cm	=

Hajnistwo w Huszy, 29. měrza 1909. **O. Mendte.**

Dyrbjenske pschežadźowanje.

Na dyrbjenske waschnje ma žo ležomnoscź w **Delnim Wujesdźe** we Wojerowskim wokrježu ležoza, w Delnjowujesdźanskich ležomnostnych knihach w III. swjasku, na kopjenje cžisło 110, w cžażu sapisanja pschežadźowanskeho pschispomnjenja na mjeno Jana Konża (Konza) sapisana, wobstejaza: ſ domskeho ſ dworom a domowej sahrodu, 13,30 ara wulka ſ 19 mk. twarjenjoweje wužiwanskeje hódnoscże, w twarjenjowym sapisu cžisło 85, ležomnostny dawkowy sapisstaw 87

19. haprleje t. l. dopołdnja 1/4 11 hodźin

psches podpisane žudnistwo — na žudnym městnje — wo jstwje cžisło 7 — na pschežadźowanje pschedawacź.

Pschežadźowanske pschipomnjenje je žo 19. februara 1909 do ležomnostnych knihow sapisało.

Kralowske hamtske žudnistwo we Wojerezach.

Wisitne khartki

cžischcźi spěschnje **Ssmolerjez knihicźischczetnja.**

Wosjewjenje.

Sswojim lubym Ssobužerbam k wjedźenju dawam, so žym **na žukelnjskej haži cžisło 21**
(pódla piwneho hroda)

wobuczowu pschedawarnju

wotewrił.

Poruczam **wobuże** po wschěch płaczisnach ſa **mužskich, žónske a dźěczi.**

August Wehla,

schewski mischtr.

W mojej pschedawarnja žo žerbski rěcźi.

Kursus ſa knihiwjedźenje.

Ssobotu 8. hacž žobu do **15. meje 1909** budże žo pschi ratarskej schuli w Budyschinje **knihiwjedniski kursus** ſa praktiſtich ratarjow **darmo** wotbywacź.

Schtóž chze žo pschi nim wobdźělicź, ma žo hacž na najposdźischo wutoru 20. haprleje t. l. pola direkzije ratarskeje schule samolwicź, kotraž tež wo wschěch wuměnjenjach ſa wobdźělenje rad dalsche wukasuje.

W Budyschinje, 3. haprleje 1909.

Direkzija ratarskeje schule.
Prof. **dr. Gräfe.**

Dawkowe reklamazije

derje a mjelczizy wudźěłuje
Raue w Budyschinje w pósłskej kowarni.

W Budyschinje w hosćenzu „króny“.

Nabožeńska ſwjedźeńska hra
Naſcheho ſbóžnika khodźenje po ſemi

w 19 žiwych wobraſach ſ pſchewodźazymi khorſkimi a ſolo-ſpěwami

120 woſzobow ſwjatneho zyrkwineho ſpěwarſkeho khora ſwj. Pětra.

Dekorazija a draſta je ſo woſzebje ſa tule ſwjedźeńſku hru ſhotowiła.

Wudawki hromadźe 1200 hriwnow wuczinja.

Program:

1. dźěl.

1. **Paſtyrjo na polu.**
2. **Jandźelowy poſtrow.**
3. **Mudri ſ rańſcheho kraja.**
4. **Jeſuſ mjes pißmawuczenymi w templu.**
5. **A woni ſa nim dźěchu.**
6. **Rosrěczenje ſe Samaritiſkej.**

2. dźěl.

7. **Prědowanje na horje.**
8. **Bohaty młodźenz.**
9. **Marja a Martha.**
10. **Dajcze dźěczatkam ke mni pſchińcz.**
11. **Pſchikład do Jeruſalema.**

3. dźěl.

12. **Sſwjata wjeczeř.**
13. **Gethſemane.**
14. **Pſcherada a jimanje.**
15. **Saßndźenje.**
16. **Pucz na Golgatha.**
17. **Jeſuſ ſo Marji Madlenje ſjewi.**
18. **Jeſuſ na puczu do Emauža.**
19. **Zohnowazy ſbóžnik.**

Pſchedſtajenja:

Schtwórtk, pjatk, wutoru, ſrjedu, 1., 2., 6., 7. haprleje, wjeczor wot 8 hodźin.
Njedźeln Palmarum, 4. haprleje, wjeczor 1/2 6 hodźin. Traje něhdźe 2 hodźinje.

Płaczíſny měſtnow:

1. měſtno cźißkowane: 2 mk., 2. měſtno reſerwowane w hłownej ſali: 1 mk.,
3. měſtno, na eſtradźe a w ſadnjej ſali: 50 np.

Billety ſo do prědka pſchedawaju wot **ſoboty 27. měrza** ſa 1. měſtno jenoż w **Rühlez** knihańi pſchi lawſkich hrjebjach, ſa druhe měſtna pola **Rühla** a kk. pſchekupzow **Kuliſcha** na Hoſchiz haßy, **Halki** na lawſkej haßy, **Sachſy** na bohatej haßy a ſjedlařſkeho miſchtra **Pietſcha** na žitnych wikach. — Na pißomne ſkasanje ſ pſchipóſłanjom płaczíſny pola towařſtwoweho doma na hornczeřſkej haßy 23 ſo billety ſwobodnje pſchipóſćelu.

Wubjerk ſa ſwjedźeńſke hry:

Wokrjeßny hejtman ſ **Cranshaar.** Krajny ſtarſchi hrabja ſ **Lippe.**
Tajny zyrkwiny radźićel **Meier.** Poſtor primarius **Wjazka.**

Zjawna wólbna zhromadźizna
w Khróſćicach

jutře njedźelu 4. haprleje 1909 popołdnju w 4 hodźinach.

Wjesne wólbne towařſtwo.

Pißařnja

ſa kupne, hypotheklſke, dismembrazińſke, teſtamentiſke a ſawoſtajenſtwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej dróſy cźo. 1

po 1 ſkhodźe, hoſćenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Poß,

cźorny ſchpiz, jara dobry ſtražnik, je na pſchedań w Dźěžnikezach cźo. 5.

Kedźbu!

Sa wuczitanje tharaktera a wukoženje ruczných cźarow ſwym **ſobotu 3., njedźelu 4.** a **póndźelu 5. haprl.** rano wot 9 hacź wjeczor do 10 k rěczam w hoſćenzu „ſkoteho ßłónza“ w ſtwje cźißko 1.

Khlingowa.

Hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

budźe **jutrownu ſrjedu 14. haprleje 1909** popołdnju w **2** hodź. w »Serbskim Domje«. — Porjad: 1. Rozprawy. 2. Nekrolog. 3. Wólba. 4. Namjety. — Wječor w **7** hodź. **poswjećenje ſale:** spěwy, přednošk a dźiwadło.

Sobuſtawow a přećelow wutrobnje přeproſuje

předſydſtwo.

XXXV. nalětna ſkhadźowanka ſerb. ſtud. młodź.

změje ſwoje poſedźenje **ſrjedu 14. haprleje 1909** dop. w **10** hodź. w Serbskim Domje w **Budyšinje.**

Studowacych a přećelow ſerbskeje ſtudowaceje młodźiny wutrobnje přeproſuje

Jakub Wjacſławk, ſtud. theol.,
t. č. hłowny ſtarſi.

Za fond »Raja« darichu: Jan Rychtař z Pančic 4 hr., Jakub Cyž z Prawoćic 4 hr., Jurij Glawš z Róžanta 2 hr., N. N. z Měrkowa 1 hr. — Za khude ſerbſke dźěći, kotrež »Raj« ſame dźeržeć njemóža, dari knjez kapłan Fencl z Wodnjan jako wunoſk ſerbſkoho wječora a dobytk z łužiſkich pohladnicow 42 hr. 54 pj. (50 K.).

Zapłać Bóh wſitkim dobroćerjam! Redakcija »Raja«.

Rjanu khěžu

na Židowje, kraßnje leżazu, ma dla dźělenja herbſtwa poruczność tunjo pſchedacź

Raue w póſtſkej kowařni.

Khěža

ſ něhdźe 4 kórzami pola, łuki a łęßa njedaloko Rakez je hnydom płaczíſny hódno na pſchedań.

Dalſche je ſhonicź pola **Kellera** w Rakezach.

Khěža

ſ produktowej, wuhlowej a drjewowej wikowařnju w Budyſchinje je hnydom dla wobßedźerſtwoweje khoroſcźe na pſchedań. Na kupjenje ſmußlenym, kotſiž móża 5000 mk. napłaczicź, dalſche darmo wukaſuje

K. Raue

w Budyſchinje w póſtſkej kowařni.

Khěža

je w Klukſchu ſ wulkej ſahrodu a kórzom pola na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola pſchekupza **Bukana** tam.

Kowařſkeho wuczobnika

hnydom pyta **P. Freund**
w Roswodezach.

Schewſkeho wuczobnika

pyta **Jan Panach**
w Dornſchnablu 12.

Wuczobnik ßo pyta!

Sſerbſkeje rěcze móznego, derje wobdarjeneho hólza, ßyna ſprawneju ſtarſcheju, k jutram ſa wuczobnika a ßwoju pſchedawařnju koloniailnych tworow pytamoj.

Ginzel & Ritſcher w Budyſchinje.

Kuchařki, ſwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczeřſke ßwójby pyta hnydom abo k jutram pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźišowni knjeza Heinr. Mohra.

Sſłużobna holza,

14—16 lětna, ßo w Budyſchinje do ßłużby pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawařni Serb. Nowin.

Dla woženjenja nětcźiſcheje ßo dowěrna

dźowka,

kotraž ma 8 krumow ſaſtaracź, k 1. meji pyta na kuble cźißko 5 w Tſělanach.

Dowěrny, ſtróſby

ratařſki wotroczk

ßo bórſy abo poſdźiſcho pyta.

Dalſche je ſhonicź pola domownika „ſłoteho lawa“ w Budyſchinje na kamjeńtnej haßy.

Rólny pohonicź

ſtróſby a dowěrny, ßo pyta na wicźeżnym kuble w **Jeſchizach** pola Wulkeje Dubrawy.

(K temu cźißku dwě pſchiłoſy.)

Prěnja pschiloha k cźišku 14 Serbskich Nowin.

Ssobotu 3. haprleje 1909.

Placźišny rěsneho slotu na Draždźanskich slótnych wikach.

29 měrza 1909.

Placźišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Wóły:		
1. poknomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 6 lět	38—41	74—77
awstriske	40—43	76—79
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	34—37	70—73
3. ßrenjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	29—33	63—69
4. ßnadnje pizowane lóźeje staroby	25—28	55—62
Jałojzy a krowy:		
1. poknomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	36—39	68—71
2. poknomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 7 lět	32—35	63—67
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite mlódsche krowy a jałojzy	28—31	58—62
4. ßrěnjo pißowane krowy a jałojzy	23—27	53—57
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48—52
Byki:		
1. poknomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	36—39	68—71
2. ßrěrjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	32—35	64—67
3. ßnadnje pizowane	28—31	59—63
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	50—53	80—83
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—49	76—79
3. ßnadnje wuwite wot zyza	42—45	72—75
Swinje:		
1. poknomjaßne lěpschich raßow a jich slschiženjow w starobje hacź do $1\frac{1}{4}$ lěta	52—53	67—68
2. mjaßne	50 51	65—66
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	46—49	61—64

Placźišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 27. měrza 1909 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju. 1. haprleje 1909 wot hr	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenża	běła	—	—	—	—	10	75	11	25
"	žołta	—	—	—	—	10	50	11	—
" nowa		10	60	11	75				
Rožla		—	—	—	—	7	80	8	20
" nowa		8	13	8	25	—	—	—	—
Jećmjeń	50 kilogr.	9	40	10	—	8	75	9	50
Wows nowy	50 kilogr.	9	—	9	20	8	20	8	80
Hroch	50 kilogr.	9	50	12	—	11	—	11	50
Boka	50 kilogr.	8	50	10	—	9	—	11	—
Jahły	50 kilogr.	14	—	14	50	14	—	15	—
Hejduschka	50 kilogr.	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	50 kilogr.	2	50	2	80	2	20	2	50
Butra 1 kilogr.		2	50	2	60	2	40	2	50
Pschenična muka 50 "		11	—	20	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "		9	—	13	75	—	—	—	—
Ssyno 50 "		3	75	4	—	3	20	3	60
Ssłoma 100 "		4	—	4	20	3	50	4	—
Proßata 1014 schtuk, schtuka		10		27					—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—		6	25	5	75	6	50
Ržane wotruby	50 kilogr.	—		6	50	6	50	7	—
Pschenčny gris	50 kilogr.	—		6	75	—	—	—	—
Ržany gris	50 kilogr.	—		7	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacź — hr. — np. pschenża (žołta) wot 10 hr 35 np. hacź 10 hr 85 np, rožła wot 8 hr. 10 np hacź 8 hr 25 np., jećmjeń wot 9 hr. 25 np. hacź 9 hr. 55 np, wowß wot 8 hr. 05 np. hacź 8 hr. 10 np.

W Budyschinje płaćeńe: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr — np hacź — hr — np., žołta 10 hr. — np hacź 10 hr 15 np., nowa: 18 hr. — np. hacź 18 hr. 27 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacź — hr. — np. nowa: 13 hr. — np. hacź 13 hr. 26 np., kórz jećmjenje po 140 puntach 13 hr. 16 np hacź 13 hr. 86 np.

Wiežne płaćišny w Kamjenzu.

25. měrza 1909.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 8 hr. — np hacź 8 hr. 30 np., pschenża wot 10 hr. 90 np. hacź 11 hr. 30 np jećmjeń wot 8 hr. 50 np hacź 9 hr 50 np, wowß wot 8 hr 80 np. hacź 9 hr. — np. jahły wot 14 hr. 50 np. hacź 16 hr. — np. hroch 15 hr — np., ßyno 3 hr. 50 np., běrny 3 hr. — np., ßłoma (100 kilogr.) 3 hr. 75 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr 40 np. hacź 2 hr. 60 np.

Wjedro w Londonje 2. haprleje: Pomročene, symnischo.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi śmeje bokmožu rano w 7 hodź. duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodźin budże farat Räda ßerbske a $\frac{1}{2}$11 hodźin duchowny Tischer němske paćerske dźěćźi konfirměrowacź. — Tydźenske sastojnske dźěła śmeje duchowny Tischer.

Seleny schtwórtk śmeje dopołdnja we 8 hodźinach farat Räda ßerbsku spowjednu rěcź.

Cźichi pjatk śmeje rano w 7 hodź. duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Räda ßerbske a w 10 hodźinach němske předowanje. Psched zyrkwinymi durjemi budże kollekta sa khudych.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Arthur Kurt, Jana Augusta Khěžnika, skakarja w Hornjej Kinje, ß.

W katholskej zyrkwi: Jan, Jurja Gudy, kublerja w Dalizach, ß. — Pawoł, Jakuba Hasy, kowarja w Budyschinje, ß. — Madlena, Handrija Mlynka, kublerja w Dalizach, dź.

Zemrjeli:

W Michalskej wotdadze: 24. měrza: Jan Bohuwěr Krawz, zyhelnisky dźěłaćeŕ na Židowje, 72 l. — 27. Johana Margareta, Jana Augusta Melchera, ratarja w Ssmolizach, dź, 1 m. 25 d. — 29. Lina Hana, Hendricha Wylema Dorna, dźěłaćerja na Židowje, dź., 5 l 7 m. 9 d. — 30. Pawlina Ernestina Schnicbsez, Khorle Ernsta Ducźmana, krawza na Židowje, mandzelska, 54 l. 26 d.

W katholskej wotdadze: 25. měrza: Marja Madlena Majez, schwalcźa w Budyschinje, 73 l. 4 m. 20 d. — 28. Theresia swud. Domaschzyna rodź. Mužikez w Budyschinje, 81 l. 1 m. 17 d. — 30. Josef, Jana Franki, schewza na Židowje, ß., 2 m. 18 dn.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

Bokmońcźku budże rano we 8 hodź. konfirmazija ßerbskich a w 10 hodź. němskich paćerskich dźěćźi.

Seleny schtwórtk śmeje farat Kschižan rano $\frac{1}{2}$9 hodź. ßerbsku spowjednu wucźbu, $\frac{1}{2}$10 hodźin duchowny Voigt ßerbske předowanje.

Cźichi pjatk śmeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt němsku spowjednu wucźbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Kschižan němske a $\frac{3}{4}$10 hodźin ßerbske předowanje. — Popołdnju w 3 hodźinach budże ßerbska liturgiska Boża ßłužba.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

Bokmońcźku śmeje duchowny Boja rano 7 hodźin ßerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja 9 hodźin konfirmatiju ßerbskich a w $\frac{3}{4}$10 hodź. konfirmatiju němskich paćerskich dźěćźi. — Psched zyrkwinymi durjemi ßo kollekta sa ludowu knihownju sběra.

Seleny schtwórtk śmeje farat Domaschka rano 8 hodźin ßerbsku a $\frac{1}{2}$10 hodźin němsku spowjedź.

Cźichi pjatk śmeje farat Domaschka rano 7 hodźin ßerbsku spowjedź, duchowny Bójz dopołdnja w 8 hodź ßerbske a $\frac{1}{2}$10 hodź. němske předowanje. — Popołdnju w 2 hodź. śmeje farat Domaschka ßerbsku liturgisku Bożu ßłužbu.

Wobhladanje bjez kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na ßukelnskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske žórło

sa

njewjesćzinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłuzenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Esamßzna pólstrowatnja.

Pruschu, na mjenowe Wóßine cźp. ledźbowacź!

Franz Marschner

cźaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

swój sklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczasow** k dobroćźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaćišny.

Hermank

po wurjadnje tunich płaćišnach:

1 dźĕlba dźĕćźazych wobleczenjow
po 3.50, 2.50 a 1.50 mk.

1 dźĕlba žonjazych schtrympow
po 75, 50, 35, 25 np.

1 dźĕlba mužazych sokow
po 50, 40, 25 np.

1 dźĕlba dźĕćźazych schtrympow
po 60, 40, 25 np.

1 dźĕlba **schórzuchow** wschĕch rĕšow
w hobrskim wubjerku.

1 dźĕlba **žonjazych sportiskich klobukow**
po 4, 3, 2, 1 mk., 50 np., 25 np.

Žonjaze wudebjene klobuki
w hobrskim wubjerku po tunich płaćišnach.

K pschećźahowanju:

gardiny, bĕle a na žołćź
po 25, 35, 45, 60 np. atd.,
vitražowe tkaniny,
wotmĕrjene vitraže,
vitražowe kromy,
woknowe gardiny,
gardinowe dźeržaki,
vitražowe schnóry.

Schwalcže a pycharńicže 10%,
privatni 4% rabatta.



Khorjelska pschedawarńja Jana Schaafa

w Budyschinje na bohatej haźy.

Ssylne derje źłodźenje dawa

MAGGI

owe korjenjenje źłabym poliwkam, juschkam, warjenjam atd. **Jara spore.**
Najnaležnischo porucza

J. E. Rabovsky na hrodowskej haźy 2.



Rowowe pomniki, rowowe kamjenje a platy

kóždeje druźiny, cžorne a pišane,
s **granita, syenita, marmora, kalka** a **pěskowca**
po modernskim waschnju trajne dźĕłane po tunich płaćišnach poruczataj

E. Hantusch & Co.

Kamjenjowy rĕsak, tocžerńja a polěrowarńja.
Wulki skład a pschedawarńja
w Budyschinje na Lubijskej drózy 10.
Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Wajsowe modlerske knihi

s nowa pschełożene
za po 80 np. dostacź

we wudawarni **Serb. Nowin.**

Moschene klobuki ko tunjo po modźe pschedźĕłam.

Poruczam swój bohaty skład

wuprschenych žonjazych a dźĕćźazych klobukow

po **wurjadnje tunich płaćišnach.**
Wulki wubjerk **sportskich klobukow.**

Hana Rockschowa
na garbarskej haźy 7.

Garowanske klobuki schcze na sładźe.

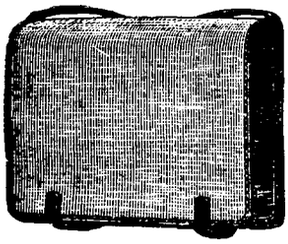
Za schulu!

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbskej haßy 4

porucza ßwój wulki skład
derje wudźełanych

schulskich tornistrow



ſ kožaneho płata dźełanych, hładkich a napodobnjenej cźulenjazym pschikrywom
po 1½ mk. hacž 2¾ mk.

Schulske tornistry

ſ kože abo **kožoweho płata**
ſ woprawnej cźulenjozej (Seehund) kožu, po 3¾ mk. hacž 6 mk.

Schulske tornistry

ſe **žrojiteje howjaseje kože,**
cźorne abo brune,
po 6½ mk. hacž 8 mk.

Schulske tornistry

ſ wumělſkej kožu poczehnjene,
cźorne abo brune,
po 2¾ mk. hacž 3½ mk.

Nowoscź!

Schulske tornistry

ſa **hólzow** ſ filzowym khribjetom
k **wobarnowanju drasty.**

Czrije a schkórnje

kaž tež wschě jenož pomyßlne druźiny trajnje dźełaneho

wobuća

ſa muźſkich, žónſkich, dźěczi,
w hobrſkim wubjerku po njedozpitych tunich płacźiſnach.

Pawoł Kristeller,

W Budyſchinje, na bohatej haßy cźo. 29.
Telefon 168.

Ventzkowe kultivatory, hnójßypaki,
drillowaze maſchiny, dźecźelowe kary,
rólne a kuczne bróny,
běrnywuběraki „Saxonia“,
juchowe plumpy „Milſki kóń“
a **wſchě druhe ratatiſke maſchiny** a **nadobu** porucza

Jana Manjokowy naßlědnik

Jurij Hänſel
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Heinrich Uhlemann

w Khróſcźizach

wosjewja, ſo ßu wſchě **nowoſcze**
tkaninow a ßuknjow
doſchłe a porucza ßo **k ſeſchiczu wobleczenjow** po najtuńſchich płacźiſnach, **hotowych wobleczenjow ſa muźſkich, pacholow a hólzow, jenotliwe tholowy** we wulkim wubjerku, kaž tež wulki skład **klobukow** a **mězow**
po jara tunich płacźiſnach.

Na ßwój wulki ſkład
tſěſchneje papy, drjewoweho zementa, theera, asfalta, tſěſchnych tſchěſkow, kaž tež ſchleſ. **tonowych tſěſchnych zyhelow, bibraznch wopuſchow a tſěſchnych zyhelow ſe ſaſhibkom** a ventilaziju ſ najlěpſchich zyhelnczow kedźbliwe cźinju a ßo pſchi potrjebje najnaležniſcho poruczam

F. W. Menzel
w Budyſchinje na hornczerſkej haßy.

Holczaze mapy



w ruzy a na khribjecźe ßo noſchaze, ſ kožaneho ßukna abo ſ koże, ſe ſawjertakom abo ſ cźahatym ſamkom
po 1½ hacž 9 mk.

Holczaze mapy
ſ **howjaſeje koże** po 5 mk. hacž 9 mk.

Holczaze mapy
ſ **wumělſkej kožu** poczehnjene, brune, cźerwjene a cźorne,
po 2 mk. 90 np. hacž 3 mk.

Nowoscź!

Holczaze mapy
w ruzy a na khribjecźe ßo noſchaze, ſ **filzowym khribjetom** k wobarnowanju drasty.

Knihowe mapy
ſ **wóſłoweho płata** abo ſ **wumělſkeje koże,** ſe ſamkazym tłóczným kneflom, tež ſ kožanym wuſchkom,
po 50 np. hacž 2 mk. 75 np.

Knihowe noſchaki
ſa hólzow a holzy ſ **kožaneho płata** ſ klapomaj,
po 1 mk. 25 np. hacž 2 mk.

Knihowe noſchaki
we wſchelakich wuwjedźenjach,
po 45 np. hacž 1 mk.

Hudźbne a notowe mapy
ſ **koże,** ſ **wumělſkeje koże** abo **kalika,** cźorne, brune, cźerwjene, ſ metallom pokładźene, ſe ſamkazym tłóczným kneflom, po 1 mk. hacž 5 mk.

Srjadowaze mapy, taflowe mapy, knihowe mapy, zensurowe mapy, ßnědanjowe toſche
ſ **howjaſeje koże, kožaneho płata,** ſ **witkow pleczene** a ſ **blacha** lakowane, ſ noſchazym rjemjenjom a bjes njeho,
po 10 np. hacž 1 mk. 35 np.

Dale poruczam wſchu druhu
ſchulſku potrjebu
po pſchedpißmje.

en gros. en détail.

A. & W. Neuhahn.

Tśihwěśdowśke tśěśchne

zyhele rjanych njesachodnych barbow, **plestrowe klinkarśke zyhele** ś 8 hłowčźkami do pśchejěśdow, hródźow, dworow atd., **žłobowe zyhele, porösne połne** a **dźěrkate zyhele, schamottowe zyhele, murjerśke zyhele** porucźa:

Pawoł Arnold,
parna zyhelnca w Tśjoch Hwěśdach
(Dreistern) pola Budyschina.

Schcźerkowe a pěskowe jamy. Telefon: Budyśki hamt cźo. 11.
Měschcźańśki kontor: w Budyschinje na Molikowej dróży 31.

Bruno Beutner

w Budyschinje pśchi dwórnischcźu, pišaŕnja sa śeśtajenje **kupjow, testamentow, liśćinow** wscheje druźiny, wobśtaranje **hypothekow** po pomĕrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pśchedawanje leżomnośćow,** śrjadowanje sawośtajenśtwow a dźĕlenja herbśtwow, na pścheßadžowanje pśchedawanje leżomnośćow, ßwĕdomite wukasanje we wśchĕch prawnych wĕzach. Dokelž ßym dołhe lĕta ś rĕcźnikowym sekretarom byk, ßo najlĕpśche wobśtaranje sarucźa.

Mało samożiczi

ś khorymi ßubami
po poniżenych płaćiśnach
zuśe ßuby, plomby
dostawaju — Połožene płaćenje ßo dowola.

Dentist Max Flach
w Budyschinje
— na theaterśkej haßy 6 II —
pśchi žitnych wikach.

Młode

ßadowe schtomiki

ßo tunjo pśchedawaju na
Injeźim dworje w Bóschizach
pola Njeßwaczidła.

Ssadowe schtomiki

k nałĕtnjemu ßadźenju ßu dostacź w schtomowni w **Komorowje** pola Rakez.

Liebsch,
ßudniśki aktuar św. ßłužby
na ßukelnśkej haßy 34
pišaŕnja sa kupowanśke, hypothekśke, dismembraziśke, testamentśke a sawośtajeńśtwowe wĕzy atd.
Rĕczi ßerbśki.
— Telefon cźišło 177. —
Pścheßadžowanje leżomnośćow

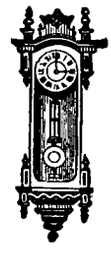
Murjerjow

pyta **A. Philipp**
w Bronju.

K wußywej

poručam
czerwjeny dźeczel
ßaradellu,
hroch,
wowß,
nałĕtnu pśchenźu
pśchipósnateje ßytwy němśkeho rataŕśkeho towaŕśtwa,
kaž tež
wśchĕ druhe
ßymjenja
po najtunschich płaćiśnach.

Paul Schulze nasl.
w Budyschinje
na Hoschiz haßy 9.



Kóždy, žkotry chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ßwonkownej lawśkej haßy 5 **Jenczej** pśchedawa a porjedźa ßa zwoje dźĕło ßprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, ś płaćiśnami wupołożene, wobhladacź.**

Wumĕłśki mĕd

jara tyjazy a dobry
punt po 28 np.
porucźa
Hermann Kuschka
na schulerśkej haßy 5.

Budyśki hermank

je moja tak rad ßo trjebaza a praktiśka, wjele krócź prämiirowana, wote mnje ßameho dźĕkana



Oty Klaußowa płokaza maschina

ś Kamjenza

na kamjeńtnej haßy

na pśchedań a na dobrocźiwe wobhładanje wuśtajena.

Schtož dyrbi ßo ś ruku zyły dźeń płokacź, ßo se židkim mydkom ś mojej maschinu ßa tśt hodźiny wupłoka, a to tak, ßo žadyn kruch njetrjeba wjazy dopłokacź.

Cźeśćene hośposy móža ßo tu wo płokańskim prozeßu ßame pścheßwĕdcźicź. Na dźerźenje rjapikow 20lĕtne rukowanje dawam. Žadyn riśiko, dokelž ßo na 2 lĕcźe rukuje, a hdyž temu tak njeje, kaž ßym prajił, kóždu maschinu wrócźo bjeru.

Prośpekt a ßapiß płaćiśnow darmo.

Ota Klauß w Kamjeńcu.

Ad. Rämśch naßl. w Budyschinje
(mějeczel **Max Kirschner**)
pśchi butrowych wikach 1 **telefon cźišło 415**
porucźa ßwoje daloko a śchĕroko ßnate

palenzy a likeury.

Roseßkanje w cźwizach a bleśchach.
Proschu ßebi płaćiśnowy ßapiß žadacź.

Schifrowa tśĕcha

m. po 1 mk. 80 np.,
ś jendźelśkeho Schifra, kotryž je hižo na tśĕśche leżał, tunjo porucźa

August Schumann,
kryjeŕ schifrowych tśĕchow w Budyschinje.

K telefonej

pod cźišłom 687

je ßo pśchiśamkła

redakzija Serb. Nowin.

Brodowska haptyka
na hoschiz haßy 21.
Kaschel, katarrh, dybawoscz
ßo spěschnje polóżeja
s thymusinom



Blescha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Kózlace kože
pschihotuja ßo wschě druhe druziny
kožow
po najwyschschich płaczißnach
kupuje
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zurkwi
a **pschi zitnych wikach 11,**
s napschecża „sloteje hwězdy".



Wósk k krjepjenju
rejwanskich łubjow
naj lěpscheje hódnoscze
je dostacz pola
Arthura Grubanna
pschi drjewowych wikach 8.

Kupne a druhe
wuczinjenja,
liscziny wscheje druziny,
prószwowne pißma
wo wobhnadzenje atd.,
formindske sliczbowanja,
dawkowe reklamazije,
testamenty,
srjadowanje sawostajenstwow,
sehnawanje zadankow atd.,
kupowanje a pschedawanje
lezomnoscznow,
saradzenje hypothekow.
J. & E. Koban, prawny burow
pschi zitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rěczimoj ßerbski. —



Phönixowe, Grützerowe a Viktoria-
schijaze maschiny
sa domjazu potrjebu a rjemjeßko.
Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.
Ssamßna wuporjedzerńja.
Clemens Jäckel,
mějeczel Gustav Kloeppel.
Telefon 435. Na seminarskej drósy 5. Telefon 435.

Jutrowne dúty,
nowe mustry, wulki wubjerk,
tunje płaczißny.
Saßopschedawarjo dostawaju
wyßoki rabatt.
A. & W. Neuhahn
w Budyschinje
— na ßerbskej haßy 4. —
Telefon 449.

Schparazy wolij,
pschihotowany sa schijaze maschiny
a jězdne koła wot
H. Möbiusa a ßyna,
fabrika koscżoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacz
we wschěch lěpschich
pschedawarńjach.

Tunje zigary!
100 schtuk
3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.
roscżela
zigarowa pschedawarńja
Havanna
w **Draždzanach 6.**



Nalětnje nowoscze.

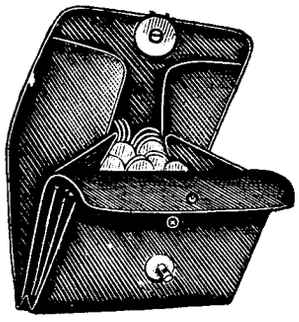


Wobuczе
elegantneje faßony w njedozpitym wubjerku sa mużskich, żónske a dżěczi
po wschěch płaczißnach.
Wobhladajcze ßebi moje 7 wukładnych woknow.
Heinrich Mohr,
czrijownja
Telefon 384. w Budyschinje pschi żitnych wikach. **Telefon 384.**

Ssedlańnja C. A. Pietsch

pschi žitnych wikach čo. 8 (pódla Kellingez barbjerńnje)

porucža ßo **k dźĕłanju konjazeho grata** a **konjazych pschikrywow** (dekow,) **matrazow, ložow** a **sosow.**



S dobom poručam ßwój wulki skład ßamodźĕłanych

schulskich tornistrow,



kaž tež **portemonaiow, paßow, toschow, nakhribjetnych měchow, kossrow, ßlow** atd. a pschi trjebanju wo dobroćiwy pschikhad proschu.

K nalětnemu

wußywej

poručam w dobrej, derje skhadźazej tworje:

runklizowe ßymjo,
Eckendorfske, žolte a čerwjene hobrslowalzowe,
punt po 50 np., pschi 10 puntach po 45 np.,
Oberndorfske kopjenokulojte, žołte, Lutyječanske žołte, kulojte;
Erfurtsku modellsku a pizowansku rĕpu;

čerwjenokalowe ßymjo,
Erfurtskeho krej=čerwjeneho, sažneho, twjerdeho, hollandskeho, krej=čerwjeneho, pósdnjeho, wulkeho, Zitawskeho hobrskeho, čĕmnočerwjeneho kała a čornoschazu hłowu;

bĕłokalowe ßymjo,
braunschweigskeho, wubjerneho, twjerdeho, wulkeho kała;

woprawne **Erfurtske warjenjowe ßymjo,**
wulki wubjerk bunow, hrochu atd.,

woßebitosće woprawnych Erfurtskich kwĕtkowych ßymjenjow
w 10 np. tyskach a s plahowanskim wukasanjom.

Wulki wubjerk
Draždźanskich ßadźeńskich zyblow.

Jan Bjedrich w Kolwasy
pola Pomorz.

Kóždy wjezny dźeń w Budyschinje a Lubiju.

K pschedstejazemu **twarskemu** čaßej ßwój skład

deskow, łatow a tramow

poručam, teho runja **hranite drjewo** wscheje družiny, sćinowe plećenja k wjerćam a sćinowe hosdźiki.

Twarski mischtr Aug. Zimmermann naßl.
Max Hentschke, twarski mischtr
na Moltkowej drósy 25,
čĕßłownja.

Mantle a schlawchi
sa jĕsdne koła

we wulkim wubjerku s rukowanjom a bjes njeho, kaž tež **wschĕ druhe wězy sa jĕsdne koła** porucža tunjo

Otto Büttner,
pschedawarnja koże, čĕrjatych rjemjenjow a techniskich wězow w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu.

Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Bawłma je ßo saßo po płaćišnje ponižiła, duž je mi mózno,

mužaze barchentowe koschle,

barbu njepuschćateje twory, saßo hižo po 1 mk.,

žonjaze koschle

hižo po 90 np.,

dźĕćźaze koschle

wschĕch wulkosćow najtuńscho pschedawacź.

Mój wulki skład

poßleschćowych zychow a wupjerkow,

hładkich čerwjenych, rosa ßmužkatych a módrych po wschĕch płaćišnach tunjo poručam.

Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Kłobuki ~ mĕzy ~ kłobuki,
konfirmandske kłobuki,

kaž tež
wschĕ nowosće sa mužskich a hólzow,
dźĕłbu **nasadstajenych klobukow**
najtuńscho porucža

C. E. Rinke

kózkarski mischtr na bohatej haßy 5
s napschećza Lieberez mydłarńnje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 15. | Sobotu 10. haprleje 1909. | Lětnik 68.

Jutry.

Wyskaj zyrkej Khrystušowa!
Twój Knjes je dźenża stanył ſ rowa
Psches Božu wulku kraßnu móz.
Podarmo njej' wascha wěra,
Hdyž dobył nětk je ſerſchta měra
A sahnata je wěczna nóz.
Duž khwalcże Khrystußa,
So je, Haleluja,
S wulkej mozu
Ssmjercź roskłamał, naß wujednał
A wěczną sbóžnosć shotował!

Njepscheczeljo hordźi rźicże,
Kiž wy ßo Khrystej pscheczźiwicże!
Wón njepscheczelow pobił je.
A wón pschińdże nětko ßudźicź
A naß też ſ naschich rowow sbudźicź,
Sso sjewicź połny kraßnosćże.
Wón ma nětk kraleſtwo,
Duž jeho bójcże ßo
Połni stracha!
Wón żiwy je a ſ rowa dże,
Psched jeho mozu cźěkajcże!

K wojowanju waß pak woła
Ta wulka ßylnosć Khrystušowa,
Kiž jeho wojazy wy scże.
Njekiwa waß tuto ranje
Na dobre wěry wojowanje?
S nim dobywacź też budźecże.
Sso ßwěru wobrońcże,
Hdyž na waß hižom dże
Cźert, ßwět a hrěch!
Tón dobywa, schtóž jeho ma;
Duž hladajcże na Khrystuša!

Cźerpcże pak też w jeho mjeni,
Doňž njebudźecże pschewjedźeni
Psches stysknosć a psches bolosćże.
Na kschižu je Khrystuß wißał,
Wam psches to wulki troscht je pißał,
Hdyž na ßwěcże wam stysknо je.
Wón woła: ſa mnu pój!
Kschiž njeßcże ſa nim ßwój
We cźichosćźi!
Psches cźerpjenje ßo ſa nim dże
Do wěczneje tam kraßnosćże.

Stroschtnje nětk do ßmjercże dźicże!
Wschak wjaz' ßo jeje njebojicże,
Hdyž Khrystuß ßmjercźi móz je wſał,
Njesachodnosćź we nim macże
A wulku kraßnosćź doczakacże,
Kaž wón je hižom doczakał.
Schtóž wěri, żiwy je
A sbóżny psches ßmjercź dże
K jeho trónej.
Tam njebudże do wěczнosćże
Ssmjercź, srudoba, niz wołanje.

Swětne podawki.

Sakſzy konſervatiwni ſa khěžorſtwowy herbſki dawk.

Konſervatiwni a zentrumſka ſtrona ßu ßo w khěžorſtwowym ßejmje ſapowjedźili, do wupſcheſtrjenja khěžorſtwoweho herbſkeho ſakonja na mandźelſkich a potomnikow ſwolicź. Kaž je nětko jaßne, njeje móżno, bjes herbſtwoweho ſakonja finanznu reformu němſkeho khěžorſtwoweho ßejma pſchewjeſcź. To ſpóſnawſchi, ßu mnoſy konſervatiwni ßwoje pſcheczźiwjenje pſcheczźiwo herbſkemu dawkej ſpuſchczźili a ßo ſa njón wuprajili.

Sakſke krajne konſervatiwne towarſtwo je ßrjedu w krajnej ßejmowni ſhromadźiſnu wotmělo, w kotrejż mějeſche ßo wo nowych dawkach, k khěžorſtwowej finanznej reformje trěbnych, jednacź. Shromadźeni wobſamknjenje pſchijachu, ſo ma ßo khěžorſtwowy herbſki dawk ſa bjesdźěcźne mandźelſke a potomnikow ſawjeſcź. Pſchi tym ma ßo wo to poſtaracź, ſo ßo pjenjeżne ſamoženje runje tak dawkej wotwlakowacź njemóże, kaž pſchede wſchěmi wocźemi leżaze njehibicźiwe wobßedźeńſtwo. Tola dyrbi ßo ſ wuměnjenjemi poſtajicź, ſo khěžorſtwo njeßmě bjes pſchihłoßowanja jenotliwych ſtatow a jich ſaſtupjerjow herbſtwowy dawk ßamowólnje powyſchicź. Wupſcheſtrjenje herbſtwoweho dawka ſa potomnikow a bjesdźěcźne mandźelſke ma ßo jenoż naſad ſtajicź, hdyž ßo khěžorſtwowa pjenjeżna potrjeba ſ dawkami na parujomne wěży hromadneho pſchetrjebanja ſpokojicź hodźi. Shromadźiſnine wobſamknjenja ßo pſcheczźiwo ſapſchimanju do finanzneje wyßokosćże jenotliwych ſtatow a pſcheczźiwo pſcheměnjenju matrikularnych pſchinoſchkow wupraja. We wſchěch ſtronach khěžorſtwa dyrbi ßo lutowacź. Dale ßo praji, ſo ma ßo temu ſadźěwacź, ſo by zentrumſka ſtrona ſaßo nadknjejſtwo w khěžorſtwowym ßejmje doſtała. Konſervatiwni chzedża potajkim dale ſe ßwobodomyßlnymi a nationalliberalnymi hicź.

Reforma nabożenſkeje wuczby w Draždźanſkich evangelſkich ludowych ſchulach.

Draždźanſzy měſchczźanſzy ſaſtupjerjo běchu loni wobſamkli, kultußowe miniſterſtwo napominacź, ſo by nabożenſke wuknjenja w evangelſkich ludowych ſchulach pſchikrótſchiło a liczbu nabożeńſkich hodźin pomjeńſchiło. Draždźanſka měſchczźanſka rada dyrbjeſche ßo napominacź, ſo by ßo k wobſamknjenju měſchczźanſkich ſaſtupjerjow pſchiſamkła. S namjetomaj měſchczźanſkich ſaſtupjerjow ßo najprjódzy ſchulſki wubjerk ſaběraſche. Wón ßo rosßudźi, najprjedy měnjenje konferenzy direktorow ßłyſchecź. Ta ßo ſ 28 pſcheczźiwo 27 hłoßam ſa to wupraji, ſo ßo liczba nabożeńſkich hodźinow njeßměła pomjeńſchicź, tola měże ßo katechismußowe hodźiny ſa paczeřiſku wuczbu ſpuſchczźicź. Wyſchſchi konſiſtorialny radźiczeł dr. Dibelius njemějeſche w ſchulſkim wubjerku ſa dobre, ſ dźiwanjom na wobſtejnosćże nětczźiſcheho cźaßa liczbu nabożeńſkich hodźinow pomjeńſchicź.

Schulski wubjerk na to wobsamknu, so ßo měschczańskej radźe petizija wo poniženje liczby nabožeńskich hodźin njeměła poruczicź.

Sozialdemokratiska agitazija w kasarmach.

Loni w auguscze komandeur 12. sakskeho pěscheho regimenta w Metzu bjesmjenity list dosta, w kotrymž hejtmana 1. kompagnije winowachu, so je wojakow cźwilowak a wschelake druhe wězy skucził. Někotry czaß posdźischo w tšélbnischczach skschiwdźaze nadpady na teho ßameho offizéra a sozialdemokratiske napominanja namakachu. Pschepytanje dopokasa, so běchu wobskórżby pschecźiwo offizérej wumyßlene. Sa pißarja skschiwdźazych listow wojaka Kalischa wußlědźichu. Wojeński ßud jeho k jastwu na 15 měßazow saßudźi.

Tracze runje wobsamknjeneho měra mjes Awstriskej a Sserbiju

ßo na dołhe czaßy njewocźakuje. Połodnjoßłowjanske czaßopißy njewěrja, so měr dołho wudźerżi. Każ ßo sda, też w awstriskim wójsku měrej njewěrja. Khorwatskim nowinam „Pokretej“ ßo se Sserajewa pische: „My wojazy budźichmy ßebi pscheli, so by ßo tole praschenje s brónjemi rosrißało; niz ßnadź s wójnskej požadliwosczu, ale teho dla, dokelž ßmy pscheßwědczeni, so móże skónczne rosrißanje jenož wójna pschinjesczi. Sserbija njebudźe wotpocźowacź a njebudźe směrom, a sa dwě abo tši lěta njebudźemy ßo wójny sminycź móz. Wo tym ßmy wschitzy pscheßwědczeni a teho dla budźemy hischcze dołho w njemérje żiwi. Měr, kotryž ßo nětkole sczini, njebudźe skónczne rosrißanje.“

Też w Sserbiji s tym licza, so prjedy abo posdźischo k wójnje dóńdźe. Jendźelske nowiny „Daily Mail“ ßu rosrěczenje s prjedawschim ßerbskim krónprynzom wosjewili, kotryž wěschczi, so balkanske praschenje bórzy saßo woźiwi. Potom pak ßo njebudźe jenož wo Sserbiju ßamu jednacź, ale wo sdźerżenje zykeje europiskeje runowahi. Do teho czaßa ßo 3 abo 4 lěta minu, a Sserbija a Cźorna Hora smějetej mjes tym 300,000 derje wuwuczenych wojakow. „Wo ßwojim wotrjeknjenju tróna nochzu rěczecź“, prynz pschispomni, „to hižo Winske nowiny wobstaraju, kotrychž hanjenje ßym hižo pomaku swuknył. Mam smylki wjele młodych ludźi, ßym horzokrejny, rěczu wjele, njemóżu też ßwoju rospalitosczu studźicź. Se ßudniskim pschepytanjom ßo wujaßni, so żaneje winy na ßmjerczi ßwojeho ßłużobnika nimam, a w czaßu, w kotrymž ßerbski lud ßwoje mozy nanajbóle napinasche, ßym ßebi myßlił, so njeßmě na pschichodneho ßerbskeho krala ani sczěn někajkeho tukanja padnycź. Teho dla ßym wotstupił. Po jutrach ßo na pucźowanje podam. Najprjedy do Parisa pojědu, potom do Jendźelskeje, hdźež chzu dléje pschebywacź.“

Jednanje wo nowym awstrisko-ßerbskim wikowanskim wucźinjenju

je ßo sańdźeny tydźeń w Belgradźe sapocźało. Wobydlerjo Sserbije trjebaju jara pschihódne wikowanske wucźinjenje, jeli so rataŕstwo a skotaŕstwo njeßmě hischcze do wjetscheje nusy pschińcź. Pucź k adriatiskemu morju Awstriska Sserbiji njeda, pucź psches Turkowsku do Salonikia je pschedrohi a wjesba po Dunaju ßo dla pschewyßokich bjerńjow pschi żelesnych wrotach njesapłacźi. Duż jako wotběranischczo ßerbskeho skota a żita jenož Awstriska wostawa. Ta pak se skym wotmyßlenjom ßerbski wuwos niz jenož s wulkimi zkami a s pocźežowanjom sawosa a pschewosa, ale też se wschelakim klubucźinjenjom a pißanskimi maliczkosczemi satkóczuje. To njemóże tak dale hicź. Wjele stow ležomnosczerjow, kotsiž psched pjatnacze lětami 1000 hacź 3000 ßwini lětnje wuwożachu, ßu dźenßa na prosscherski kij pschischli. Zyke waggony połne sarěsaneho skota a pjerisny, cźerstwych jejow a płodow ßu ßo w Semunje na awstriskej mjesy dny, haj tydźenje dołho sadźerżake, dokelž bě ßo pjecza po formje někajka smylka staka. Hdyž ßerbske knjeżerstwo njemóże lěpsche wikowanske wucźinjenje hacź dotalne a wotstronjenje wscheho pocźeżenja a klubucźinjenja dozpicź, potom je po měnjenju ßerbskeho luda lěpje, so ßo s zyła żane wikowanske wucźinjenje njesczini. Sjawna złowna wójna je lěpscha. Hórje njemóże bycź, hacź je było.

Sserbiske nowinarstwo sa krala Pětra wustupuje.

Sserbiske nowinarstwo wschěch politiskich stron ßo na njepschecźelske nadpady Winskich nowin na Sserbiju wobcźežuje. „Odjek“ a druhe nowiny praja, so ßo s Wina pschecźiwo kralej Pětrej schcźuwa. Każ je ßo něhdy ßwérne smyßlenje Sserbow k kralej Milanej a k dynastiji Obrenowiczow podrykło, tak ßo nětko na to měrja, so bychu też nowu dynastiju Karadźordźewiczow powrócźili. S tutymi pospytami pak njesměja żaneho wuspěcha.

Hněw ruskich nowin dla pschipósnacza annexije Boßnije a Herzegowiny

njeje ßo hischcze stużił. Sa diplomatiske poraźenje Ruskeje wone Němsku samolwitu cźinja. Tak nowina „Sswět“ pischu: Nětko ßo waźna róla wujaßnjuje, kotruż je Němska w awstrisko-ßerbskej swadźe hrała. Pod njepoßrědnym nacźischczom s Barlina je ruska diplomatija zofała a ßo Němskej k woli ßwojeho stawisniskeho nadawka na Balkanje wotrjekła, haj wona je tule krocźel tak rucźe cźinika, so wo tym ani ßwojimaj swjaskarkomaj, Franzowskej a Jendźelskej, niczo k wjedźenju njeda. S tym je ruska diplomatija Rusku pod wliw Němskeje stajika.

Barlinski traktat je dobycźe ruskich brónjow derje wurěsał, a po tsizecźoch lětach je ßo ruski dobytk wotcźinił, jako by jeho nihdy njebyło. Dyrbimy na to pschiprawjeni bycź, so naß nětko do zyła s Balkana wutlócźa. Annexija Boßnije a Herzegowiny je k temu jenicźzy prěnja krocźel.

Němska k ranju dźe. Wona ßo Balkana, Makeje Asiskeje a Persiskeje smozuje.

Ruska njemóże dale zosacź, ruski lud njemóże dowolicź, so bychu jemu s Barlina pschikasowali, so by Němcz ßwoju ruku na ßwobodne ßłowo ruskeho luda położił. Hdy by dotalny poměr Němskeje a Ruskeje k Ruskej wostał, njeby nascha krej, sa balkanskich Sslowjanow pschelata, se żohnowanjom, ale s njesbożom była.

Hižo Němcz wo tym rěcza, so na ßerbski trón němskeho prynza ßadźa, a s tutym wotmyßlenjom do dynastije Karadźordźewiczow njemdrje bija. Cźakaju jenož, so by ßo ßerbski lud ßam smużił a pschecźiwo kralowskemu domej postanył. Potom měł ßebi zusokrejnu dynastiju pschiwjesci, kotraż by jón ßłużobnika Němskeje sczinika ...“

Wschoßłowjenska konferenza wo Balkanje.

Po powjesczi, kotruż ßu nowiny „Pester Lloyd“ s Peterburga dostake, je psched někotrymi dnjemi Peterburgske wschoßłowjanske towarstwo konferenzu wotměło. W njej je ßo na jara roshorjaze waschnje wo wurunanju swady mjes Awstriskej a Sserbiju rěcźało, ßo stejischczo ruskeho knjeżerstwa na najwótrischo saßudźiło, kotrež je Sserbiju bjes sakita němzowstwu wudało a nahladnosczu ßłowjanstwa a wliw Ruskeje na Balkanje podryło. Wobsamknychu s wulka sakożene postupjenje sczinicź, so by ßo nahladnosczu ßłowjanstwa saßo postajika a ßo jeho nadknjejstwo na Balkanje dozpiło. S tutym wotpohladom dyrbi ßo najprjódzy shromadźisna ßłowjanskich towarstwow Ruskeje do Moskwy swołacź, w kotrejż ma ßo sałożkny kamjeń sa shromadne postupjenje położicź. Na to dyrbi ßo wschoßłowjanski kongreß swołacź.

Sslubjenje ßerbskeje prynzeßny Heleny.

Pschi kralowskim dworje w Belgradźe ßo powjeda, so ßnadź ßo prynzeßa Helena s jenym ruskim wulkowjerchom ßlubi, schtoż ßebi zar pscheje. Ruski pósłanz Ssergějew w Belgradźe je knjeżerstwu powjesczi wo zarowym wotmyßlenju dał. Zar chze na tajke waschnje kralej Pětrej a zykemu domej Karadźordźiwiczow ßwoje derjeměnjenje spósnacź dacź a w Sserbiji stejischczo dynastije, s poßlednimi podawkami potschaßene, wobtwjerdźicź.

Pschecźiwowojerske hibanje w Franzowskej

njeje knjeżerstwo hacź dotal samohło potłóczicź. Pschecźiwowojerszy słóstnizy ßwoje ske wotmyßlenja pschede wschěm we wójnskim łódźstwje skucźuja. Tak ßu spytali maschinu podmórskeho cźołma „Circe“ skónzowacź, do maschininych kołow kruchi żelesa położiwschi. Pschepytanje wupokasa, so by łódź pschi prěnim nórjerskim pospycze shubjena była, a so by ßo jejne s 25 muži wobstejaze mużstwo tepiło. Tónle worakawy njeskutk je mjes wobydlerstwom a morjakami wulke roshorjenje sbudźiło. Każ ßo sda, ßu ßo njesboża, kotrež ßu poßlednje lěta franzowske wójnske łódźstwo podeschke, s dźela se słóstniskej ruku nacźiniłe.

W deputěrtskej komorje ßu ßo dla njeporjada a sanjechanja, w franzowskim wójnskim łódźstwje knjeżazeho, poßlednje lěta wospjet najcźeżsche wobskórżby cźiniłe. Mużstwa a offizérojo nimaju jedyn k druhemu dowěrjenje. Sańdźeny tydźeń ßo tsjo matrosojo nórjazeho cźołma „Cicogne“ sapowjedźichu, ßo pschi nórjenskich swucźowanjach wobdźělicź, dokelž k ßwojemu komandantej żaneho dowěrjenja njemějachu.

Jendźelczanam wuspěch Zeppelinoweho ballona

měra njewostaja. Jendźelske nowiny knježerstwo ſ nowa napominaju, so by na powětrojězdnistwo ſa wójnſke ſaměry ſwoju kedźbliwosć skožowało. Wone dopokasuja, so Jendźelska njeßmě ſ twarjenjom wodźliwych ballonow a lětazych maſchinow ſady druhich ſtatow wostacź. W delnim ſejmje wójniki miniſter Haldane praji, ſo Franzowika, tak wjele hacź je jemu ſnate, pjecź kólnjow ſa wodźliwe ballony twari. W Němſkej je ſo pjecza 6 wodźliwych ballonow natwariło a 6 druhich ſo hiſchcźe twari. Wójnſki miniſter tutemu ſdźělenju pſchiſtaji, ſo ſebi jendźelske knježerſtwo wo twarje druheje kólnje ſa ballony w Alderſhottu rosmyßluje.

W jutrownej nozy.

Žort ſ ruſkeho žiwjenja.

Hrjewaŕ Iwanowicź Korabajnikow bě pjekarſki miſchtr w małym ruſkim měſcze Malgoradźe a — ſchtoź jeho woßobinſke poměry naſtupa — runje tak ſamožity kaž tołſty muž, jeho dźowka Khatrźinka ſchikowana dwazecźilětna holcźka a jeho žona Hilža Filipowna ſchwarna hoſpoſa, kotraž bě jemu pſchi pjecźenju paſtetow jara k ruzy.

Woprawdźe, ſławne běchu, niz jeno w Malgoradźe, ale też po žyłej wokolinje, rybjaze paſtety Hrewarja Iwanowicźa. Jenoź jena wěz bě, kiž móżeſche ſo ſ nimi měricź; to běchu wuhlowe paſtety Fejodora Pawlowicźa Sponkowa; haj, běchu też ludźo, kiž mějachu tute ſa hiſchcźe lěpſche.

Fejodor Pawlowicź bě, kaž drje je hižo jaßne, runje tak pjekaŕ. też ſamožity, ale runje nawopak kaž Hrewaŕ Iwanowicź, dołhi a ßuchi a wudowz. Wón mějeſche jenoź pſchiwuſneho w domje, ßwojeho wuja Mikkawſcha Nikoforowicźa, młodeho muźſkeho niz hroſneho napohlada, kiž bě pola njeho na poł jako ßyn, na poł jako pſchiſtajeny wotroczźk.

Doniž Fejodor Pawlowicź na druhim kónzu měſta bydleſche, jemu Hrewaŕ Iwanowicź jeho ßławu popſchewaſche, kotruž jeho wuhlowe paſtety mějachu, runjeź drje ßo mjelczo na to trochu mjerſaſche. Ale tu bě temu Fejodorej Pawlowicźej njejapzy na myßli pſchiſchło, ßwoju khěžu pſchedacź a na ßamßnu dróhu ßo ſcźahnyncź, w kotrejž běſche wobkhod Hrewarja Iwanowicźa a hdźež bě hižo ſ cźaßow jeho dźěda a pradźěda byŕ.

Pjekarjej a wuběhowarjej wo ßławu, ſchtó lěpſche paſtety pjecźe. nětkole ßebi ſ napſchecźa bydleſchtaj, tak ſo móżeſchtaj ßebi bjes mała jedyn druhemu do woknow hladacź. To bě jaßne, ſo bě Fejodor Pawlowicź jenoź k temu, ſo by Hrewarjej Iwanowicźej ſchkodźił a jeho mjerſał, do teje dróhi cźahnyŕ. Hrewaŕ Iwanowicź roczeſche ßo, ſo to tak hicź njeda. Najprjedy wot Fejodora Pawlowicźa žadaſche, ſo dyrbi wucźahnyncź, a hdyž ßo tón ſapowě, wěz ßudniſtwje pſchepoda. Hižo jara mnoho cźornidła bě ßo pſchepißało a wjele rublow bě Hrewaŕ Iwanowicź dyrbjał płacźicź. Ale hiſchcźe njebě nadźije, ſo Fejodor Pawlowicź popuſchcźi, dokelž mějeſche też doſcź wjele rublow w ſamoženju.

Kaž hižo prajene, Hrewaŕ Iwanowicź mějeſche dźowku a Fejodor Pawlowicź wuja. Nan a wuj běſchtaj pſcheßwědczenaj, ſo też tutaj młodaj cźłowjekaj jedyn na druheho njepſchecźelſzy hladataj. Ale ani Khatka ani Mikkawſch Nikoforowicź do teho njepſchiňdźeſchtaj, ſo by k temu jeno najmjeńſcheje pſchicźiny było. Wonaj ßo nawopak pſchezo jara pſchecźelnje ſtrowjeſchtaj, hdyžkuli ßo we woknje abo na dróży widźeſchtaj, bórſy pſchi ſetkanju do rěcźi pſchiňdźeſchtaj, kotrež bywachu dale dlějſche, napoßledku ßo Mikkawſch Nikoforowicź huſcźiſcho wjecźor w ſahrodnych durjach abo też we dwórnych wrotach njepſchecźelſkeho ßußodneho dwora pokaſowaſche. Khatrźinka a Mikkawſch pak běſchtaj ſa tón cźaß ßo pſcheßwědczikoj, ſo mataj wěrnu luboſcź k ßebi, a ſo je ta tak ßylna, ſo też wſchě ſadźěwki pſchewinje. Ale dokelž naſymu ſyma dźeń a bóle pſchiběraſche, njemóżeſchtaj ßo w ſahrodnych durjach abo we dwórſkich wrotach dlěje wjazy wopytowacź. Tola pomhacź ßebi wjedźeſchtaj. Hrjewaŕ Iwanowicź bě ſwucźeny jara ſahe lehnyncź khodźicź a ßo potom po połnozy dacź wokacź, ſo by ßo potom do pjekarnje naſtajił. Tutych hodźin nětkole, w kotrychž nan ſpaſche, Khata wužiwaſche, ſo by dys a dys ſ Mikkawſchom ßo mohła widźecź. Macź bě, kaž je to w tajkich padach ſ wjetſcha, ſa dźowku a duž ßo ta wěz ßnadnje wuwjeſcź hodźeſche. Duž macź, kiž dołho we jſtwje woſtawaſche a hiſchcźe ſ dźowku žonjaze dźěło ßebi hladaſche, do teho ſwoli, ſo ßo Mikkawſchej da klucź do domu a tak móżeſche wón, bjes teho, ſo by kedźbnoſcź na ßo ſcźahnył, do domu a też dom ſaßo wopuſchcźicź.

Wěſo ßebi cźi tſjo huſcźiſcho wuradźowachu, kak by móżno było, pſchiſwolenje Hrjewarja Iwanowicźa ke Khatrźinzynej žeńtwje ſ Mikkawſchom doſtacź. To bě jaßne, ſo to ßnadna wěz njebudźe a ani macź ani Khata ani Mikkawſch ßebi rady njewjedźachu.

So by Fejodor Pawlowicź pſchecźiwo temu był, teho ßo bojecź dale trjeba njebě, wón bě měr lubowazy muž, a jeno w naſtupanju prawa, bydlicź ßměcź hdźež wón chžyſche, njezoſaſche pſched pſchecźiwnikom. Hacź tak daloko bě wſchitko hižom do rjadu. — Tak ßo ſyma bjes woßebitych podawkow miny a jutry ßo bliżachu.

Wjecźor do jutrow Mikkawſch też na wopyt pſchiňdźe a to prjedy hacź bě hewak jeho waſchnje. Jeho wuj bě jemu ſdźělił, ſo jemu to lěto pjekarnju pſchepoda a ſo chze ßo ßam do měra ßydnycź a njedocźakliwy, ſo mohł Khacźe tule wěz wupowjedacź, běſche Mikkawſch prjedy wot domu woteſchoł. Nětkole bě drje tola wěſte, ſo też Hrjewaŕ Iwanowicź niczo pſchecźiwo tej žeńtwje prajicź njeſměje; jeho hida dźě ßo woßebje pſchecźiwo Fejodorej Pawlowicźej měrjeſche.

Dokelž bě hacź dotal wſchitko derje woteſchło, běſchtaj młodaj cźłowjekaj mjenje ſtaroſcźiwaj poczakoj bycź, a we ßwojej wjeßełoſcźi ßebi Mikkawſch na ſtrach ani njepomyßli. — Wo jſtwje bě hiſchcźe cźma, hdyž ſaſtupi, dokelž pak dokładnje wjedźeſche, hdźe žadyn kruch nadoby ſteji, dźěſche, ßebi zyle wěſty, dale. Na njeſboże pak ſtejeſche runje tón krócź pſchi ßamych durjach wulka ſchkla cźěſta k jutrownym pjecźinam, ſa kotruž w pjekarni wjazy ruma było njebě. Mikkawſch do ławki ſtorcźi, na kotruž běchu ju ſtajili, a woboje, ławka ſe ſchklu, ſ wulkim praſkotom na ſemju padźe.

Nětkole bě Hrjewaŕ Iwanowicź też tón ras runje prjedy hacź hewak ſtanył, dokelž bě pſched ßwjatym dnjom woßebje mnoho dźěłacź a dokelž mějeſche też myßle, połnózne Boże ßłużby wopytacź. Runje chzyſche do pjekarnje ſaſtupicź, tu haru wo jſtwje ſaßłyſcha. Njekomdźiwſchi ßo durje wotewri a ßo wopraſcha, ſchtó tu je. Mikkawſch ßebi njeſwěri wotmolwicź ani ßo hibnycź. Hrjewaŕ Iwanowicź pak, wjedźo, ſo hara, kotruž bě ſaßłyſchał, ßama njebě mohła naſtacź, dobywaſche ßo khroble dale do jſtwy nuts a hnydom do Mikkawſcha ſtorcźi. Tón ſpyta cźeknycź, ale Hrjewaŕ Iwanowicź jeho ſa rukawom popadźe a jeho ſe wſchěmi mozami dźerźeſche. Pſchi tym pak ßo wobaj wobßunyſchtaj a ßo nětkle na cźěſtu waleſchtaj, kotrež podłohu pſchikrywaſche.

Tołſty hoſpodaŕ, měnjo, ſo je paducha lepiŕ, ſchtoź móżeſche na pomoz a wo ßwězu wołaſche. Mikkawſch, kotremuž bě ßo radźiło, ßo wutorhnycź, ſpyta do khěže cźeknycź, ale ſamyleny prawych duri njenamaka a do kuchinje trjechi, kotraž bě pódła jſtwy a też cźmowa. Tam pſches druhu ſchklu cźěſta padźe, cźißny nimo teho hiſchcźe něſchto tykanzowych blachow dele a ſkóncźnje k wulkemu wuhenjej dozpě. Jeno ßo prózujo, ßo ſkhowacź, ßo bjes rosmyßlenja horje ſchwikny a ßedźeſche nětkole na róženju, na kotrymž hewak kołbaßy a ſchinki wißachu, kotrež Hrjewaŕ Iwanowicź do domu trjebaſche.

Na haru a wulke na pomoz wołanje běchu ßo ſa tón cźaß wſchitzy domjazy ſběżeli, a wſchitzy ßo, ſe wſchelkim gratom wobronjeni, do kuchinje tłóczachu. Cźeknjenzowa cźěŕ bě bórſy wußlědzena: zyłe wohniſchcźo bě połne cźěſta a pſchezo hiſchcźe wulke kruchi cźěſta ſ wuhenja pomału padachu. Hrjewaŕ Iwanowicź, kotryž bě ßam zyły a wſchón ſ cźěſtom ſalěpjeny, ſ delka do wuhenja ßwěcźeſche a wołaſche:

„Chzeſch ty dele hicź?“

Mikkawſch radſcho mjelczeſche. Hrjewaŕ Iwanowicź hiſchcźe junu ſawoła a nimo teho, ſo by ßwojim ßłowam wjazy mozy dodał, ſ khoſchcźowym toporom do wuhenja kałaſche. Jeniczki wuſpěch pak bě, ſo jemu wulki kruch cźěſta, ſe ßaſami naměſchany, do woczow plazny. To jeho hacź nanajbóle roshori. „Cźakaj, teho 'žno lepimy!“ wołaſche a ßwojemu wotroczźkej poruczi, po ßkomu doúcź a pod wuhenjom ſapalicź. Kur Mikkawſchej do ſchije ſtupaſche a jeho ke kaſchelej donucźi. Ale bóle hacź hdy bě ſmyßleny, dele njeſaléſcź. A duž pocźa tak, kaž mjecźerjo wuhenjom, horje lěſcź, a bě też bórſy na domowej tſchěſche.

Delka cźrjóda ludźi ſtejeſche, kotrychž wſchěch bě wulka hara pſchiwabiła. Nětkotſi ßebi myßlachu, ſo ßo pali, druſy ſaßo, ſo ßu puſi. Mikkawſch ßo ſa wuhenjom tuleſche; pſchetoź, dokelž měßaczk ßwěcźeſche a khěža bě niſka, móżachu jeho wot delka ßnadź widźecź. Wón ßebi pſchekładźe, ſchto nětko cźinicź. Tſchěſchne wokno na ßußodnej khěži ſdaſche ßo jemu jeniczki wucźek. Ale hižo Hrjewarja Iwanowicźa ßłyſcheſche: „Na tſchěchu dyrbi ßo ſaléſcź! Poſkhaj mje, Iwanje, na twoju hornu lubju dóńdźemy, ſo nam tam njetwochnje!“

Nětkole bě poßledni wupucź ſalehnjeny. Ale runje nětkole Mikkawſchej khrobłoſcź pſchiňdźe. Se ſymnej krwju ſaßo ſ wuhenjom wróczo ſléſy, pſchiňdźe pſches kuchinju a do jſtwy ſaſtupi. Tam Katka ßedźeſche, kotraž bě ßebi ſwiſk zyłeho hróſbneho podawka mohła myßlicź, a płakaſche hórke ßylſy. Macź pódła ßedźeſche a

prózowasche ju troschtowacź. Ale hdyž Mikławsch tak njejabzy sastupi, wobej s wustróženjom sakschiknuschtej.

Wbohi nawoženja, telko strachow pschetrawschi, bě pak tež k bojenju spodobny. Cźěsto, ßasy a tschěschna barba jeho runje porjeńschike njeběchu. „Ssy dha to tež woprawdźe, Mikławscho?" ßo strachocźiwje Khata woprascha, mjes tym so jeje macź wótsje ßwarjecź počza na wulku schkodu, kiž bě ßo naczinika, a na ske rěcze, do kotrychž bě jeje dźowka pschischka. Ale Mikławsch dowěrnje rjekny: „Směrujcze ßo jeno, to wschak budźe wschitko dobre!"

Zónskej na njeho hladaschtej, kaž byschtej jeho sa zyle praweho njeměłej. Prjedy pak hacź móżesche schto prawje wujaßnicź, dachu ßo Hrjewarjowe cźeźke krocźele w khěži ßłyschecź. „Sthowaj ßo!" Khata se ßmjertnym strachom sawoła, a tež macź strachocźiwje pschihladowasche. Ale Mikławsch wosta kruty, a hdyž bě Hrjewaŕ sastupił, w runym měrje k njemu dóńdźe, wsa jeho sa ruki a rjekny: „Hrjewarjo, poskhajcźe jeno najprjedy ras na macź. Jelisto to njeschinicźe, budźecźe ßo teho kacź!"

Hrjewaŕ s pschekhwatanjom hnydom njewjedźesche, schto prajicź abo cźinicź, a tak dosta tamón cźaßa wupowjedacź, so ma Khatu hižo dawno lubo, so je jemu njepschecźelstwo mjes wujom a Khacźinym nanom pschezo jara njelube bylo a so je jemu Fejodor Pawlowicź bórsy ßwój wobkhod wotstupi. Hdy by jemu Hrewaŕ nětkole ßwoju dźowku k temu pschidał, byschtaj wón a Khata sbožownaj byłoj, a nimo teho by to najsprawnische wschěm wobdźělenym było; pschetož hewak by po zyłym měscze wulke ßmjecze było.

Hrjewaŕ spodźiwnje s měrom pschipoßłuchasche a dyrbjesche mjelczo pschidacź, so mějesche Mikławsch prawje, a so by wěz rosmyßlenja hódna była. A hdy by wobkhod s napschecźa jeho pschichodny ßyn měł, mohło jemu to zyle prawje bycź. Niz najmjenje tež na mnoho rublow spominasche, kotrež bě na stórżbu wudawał. Njedźiwajo teho napoßledku ßo do ßwarjenja da. Hdyž pak Khatka płakasche a jeho żona jemu s wulkotnej srěcźnjowosczu rosestaji, so je se ßwojej ßwojohłownosczu poprawom na wschěm wina a so ma nětkole winowatosczź, na dobre mjeno ßwojeje dźowki dźiwacź, podda ßo. —

Nasajtra — jutrownicźku — mnosy mjes pschecźelemi a snatymi Hrjewarja Iwanowicza wulkej wocźi wuwalachu a ßo dźiwachu, hdyž běchu pschischli, kaž to w Ruskej waschnje je, jutrowny postrow wumjenjowacź. Sa dołhim krytym blidom s jutrownymi jědźemi, kotrež kóždemu sastupowazemu poskicźeja, mjenujzy Fejodor Pawlowicź ßedźesche. Wón mějesche schklu poknu cźerwjenych jeje, bleschu palenza a tunku psched ßobu a wjeßely pschihladowasche. Pódła Khata a Mikławsch ßedźeschtaj, bě widźecź, so staj sbożownaj, ale we wuskosczach. Na hornim kónzu blida pak wulka wuhlowa pasteta a mjehka pasteta w pschesjenosczi pódła ßebje steješchtej. A Hrjewaŕ Iwanowicź kóżdeho s tajkim hłoßom nusowasche, kiž, kaž pola wschěch Rußow pschi ßwjatocźnych składnosczach, s hnucźom dyrkotasche, s dźěła pak tež, dokelž bě ßam hižo khětro wjele picź dyrbjał. „Wujko schkleńczku — hischcze schkleńczku — na sboże ßlubjeneju — — a hischcze jenu. Tsi wězy ßu psche wscho dobre. A potom woptajcze tola tež tejele wuhłoweje pastety — to ßu najlěpsche, kotrež ßu, wuhlowe pastety mojeho pschecźela Fejdora Pawlowicza!"

A potom ßo něhdyschej wuběhowarjej wobjimaschtaj, a Hrjewaŕ Iwanowicź ßo ßmějesche: „Haj, njech ßo jeno dźiwaju! Nikomu to njepowěmoj, kak je ßo wschitko měko, bratsje!"

— Kónz. —

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Wyßoki wopyt witasche sańdźenu ßrjedu popołdnju nascha „ßerbska khosejownja". Pschebywasche tu Jeho Wyßokosczź pruski prynz Waldemar, ßyn prynza Hendricha, se ßwojim pschewodnikom, knjesom profeßorom Dr. Bairo. Dale jeho pschewodźesche wobßedźerka sanatoria „Weißer Hirsch" se ßwojimaj ßynomaj, hdźež wyßoki knjes pschebywa. S Budyschina podachu ßo knjeża do Kamjeńza. R.

S Budyschina. (Krajnoßejmske wólby.) Mjes tym so ßu nationalliberalni ßwojeho dotalneho sastupjerja, pschekupza Richarda Hartmanna, s nowa sa wólbneho kandidata postajili, ßu ßwobodomyßlni s kandidaturu měschcźanskeho sastupjerja wyschscheho wucźerja Schustera wustupili. Konserwatiwni ßu hižo psched dlějschim cźaßom hamtskeho dróhoweho mischtra Pjetaicha sa ßwojeho kandidata postajili. Sozialdemokratoju njejßu hischcze żaneho kandidata wubrali, tola je wěste, so budźa ßo tež woni wo dobycze prózowacź.

— (Woheń.) W Schneiderez porzlinowej pschedawaŕni na snutskownej lawskej haßy bě w pißaŕni w prěnim poskhodźe sańdźenu pónd źelu, mjes tym so tam nichtó pschitomny njebě, woheń nastał. Dokelž bě stwa, w kotrejž ßo palesche, s duschatym kurom napjelnjena, dyrbjachu sawołani hascherjo rěbl k khěži pschistajicź a stwine wokna rosbicź. Potom ßo sa krótki cźaß poradźi, plomjenja salecź. Schtož je ßłyschecź, ßu ßo s wohnjom nětkotre sapißanske knihi spalike. — Dźeń posdźischo, wutoru, ßo na bohatej haßy w khěži, w kotrejž je Mitaschez pschedawaŕnja kolonialnych tworow, na łubi próśdne kaschcźe a druhi cźapor palachu. Sawołani hascherjo wohnjowoje wobory samochu woheń bórsy poddußycź. Kak je woheń nastał, njeje znate.

— (Kradnjene koła.) W běhu sańdźeneho tydźenja ßu ßo w Budyschinje schtyri jěsdne koła znamjenjow „Rapid", „Reform" a „Wanderer" na schtyrjoch wschelakich městnach kradnyłe.

— Remontske wiki budźa 26. haprleje dopołdnja ½9 hodźin w Lubiju, wutoru 27. haprleje dopołdnja w 8 hodźinach w Budyschinje na tšélniku a pjatk 7 meje dopołdnja w 8 hodźinach w Kamjeńzu.

— (Wo wotstronjenju mnischcźeje cźwile.) Sakske knjeżerstwo chze se wschej rasnosczu wobßedźerjow lěßow k wutupjenju mnischkow nusowacź. Do Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa knjeżerstwo k dohładowanju sanicźazeho dźěła pschecźiwo mnischkam kralowskeho wyschscheho hajnika Rudolfa Melzera s Rautenkranza póscźele. Jeli so ßo njeporadźi, mnischki sanicźicź, je strach, so mnischcze hußanzy wschě nasche jehlinowe lěßy sežeru. Nětkole ßu ßo mnischki skoro psche wschě lěßy we Wrótßławskich stronach pódłu Hobrskich a Iserskich horow psches zyku Kużizu hacź do Rudnych horow wupscheßtrěle.

Wyschschi hajnik Goldberg w Żitawje měni, so sanicźaze dźěło, kajkeż je ßo hacź dotal pschecźiwo mnischkam cźiniło, njemóże wjele wuspěcha měcź. Wón radźi, wschě wużijomne schtomy, kotrež ßu ßo s mnischkn napadle, popuschcźecź, a njewużijomnu młodźinu spalicź. Na tajke waschnje njebudźe schkoda pschewulko, a rosschěrjenju mnischkow ßo sadźěwa. Nětcźische klijenje schtomow ma wón sa zyle newuspěschne. Dyrbi ßo pomyßlicź, so ßo niże klijowych koleskow, s wjetscha jeuoż 1½ metra wysche semje scźinjenych, na najwyschsche 5 hacź 8 prozentow, tola wysche nich 95 hacź 92 prozentow wschěch jejkow napuschcźa. Jeli so dyrbi ßo mnischcźim hußanzam dowobaracź, dyrbja ßo schtomy pod krónu, s najmjeńscha pak hakle na hładkej skorje klijicź. Tajke dźěło mějachu hacź dotal sa njemóżne, a tola je wone móżno, hdyž ßo wone s natorhakom żiwizowych koleskow cźini. S tutym instrumentom móża ßo hacź něhdźe 12 metrow nad semju żiwizowe koleska na schtomach tworicź, kotrež mnischcźe hußanzy njemóża pschelěscź, runje kaž klijowe koleska niz.

— Żitne płacźišny saßo do wyßoka du. Po powjescźach połnóznoamerikanskeho ratarskeho bürowa ßywy w połnóznej Amerizy hubjeńsche dyżli w prjedawschich lětach steja. Mjes tym so je ßo pscheńzy loni 437,908,000 bušhelow wumłócźiło, pschichodny wunoschk pjecza jenoż 373,550,000 bušhelow wucźini. Tole wobliczenje měło ßo s khětrym njedowěrjenjom pschijecź; pschetož amerikanskim wikowarjam, spekulantam a farmeram wo to dźe, so bychu ßo płacźišny nětkole do wyßoka sehnałe. Lonsche pscheńcźne żně dyrbjachu po prěnich powjescźach tež jenoż 409,442,000 bušhelow wunjescź, wone pak ßu woprawdźe něhdźe 440 millijonow bušhelow wunjeßłe. W Chicagu je ßredu pscheńcźna płacźišna najwyschschi skhodźenk wot lěta 1888 dozpiła. Kak dołho budźa hischcze płacźišny horje stupacź, njeje do prědka widźecź. Ssywy po sdacźu tak hubjene njejßu, kaž ratarski bürow wudawa. W nowinach „Cincinati Price Current" je ßo hacź dotal pschezo se spokojenjom wo ßywach ßudźiło. Po wyßokich żitowych płacźišnach ßu ßo rucze khlěbowe płacźišny w Amerizy słożike. Dźěłacźerjam ßo nětkole w Amerizy njepschestawajzy msda pschikrótscha, a na druhej stronje ßo żiwjenje podróża. Hacź ßo cźrjódy, kotrež ßu w poßlednich měßazach do Ameriki wucźahnyłe, w ßwojich wocźakanjach a nadźijach njesjebaju?

— Nałětnje kontrolske shromadźišny w Budyskim hamtskim hejtmanstwje směja ßo w **Budyschinje** ßrjedu 14. haprleje dopołdnja we 8 hodź. sa mużstwa lětnikow 1896 a 1897, ßrjedu 14. haprleje dopołdnja ½10 hodźin sa mużstwa lětnikow 1898 a 1899; schtwórtk 15. haprleje dopołdnja we 8 hodźinach sa mużstwa lětnikow 1900 a 1901; schtwórtk 15. haprleje dopołdnja ½10 hodźin sa mużstwa lětnika 1902; schtwórtk 15. haprleje dop. ½11 hodźin sa mużstwa lětnika 1903; pjatk 16. haprleje dopołdnja we 8 hodźinach sa mużstwa lětnika 1904; pjatk dop. ¼10 hodźin sa mużstwa lětnika 1905; pjatk 16. haprleje dop. ¾11 hodźin sa mużstwa lětnikow 1906—1908; ßobotu 17. haprleje dop. we 8 a

1/2 10 hodźin; w **Hodźiju** póndźelu 19. haprleje we 8 a 9 hodźin; w **Drožďžiju** wutoru 20. haprleje dopołdnja 40 min. po 8 hod.; w **Kluſchu** ſrjedu 21. haprleje dopołdnja 1/2 10 a 1/2 11 hodźin; w **Njeßwaczidle** ſchtwórtk 22. haprleje dop. w 10 a 3/4 11 hodźin; w **Budeſtezach** pjatk 23. haprleje 3/4 8 a 3/4 9 hodźin; w Sohlandźe ßobotu 24. haprleje 3/4 9 a 3/4 10 hodźin; w **Schérachowje** póndźelu 26. haprleje dop. 1/4 9, 1/4 10 a w 10 hodźinrch; w Hornjej Wjaſoňzy wutoru 27. haprleje dop. 3/4 9 a w 10 hodź.; ſrjedu 28. haprl. dop. 1/4 11, 1/4 12 a 1/2 1 hodź. w Biſkopizach; ſchtwórtk 29. haprleje dopołdnja 1/4 11, 1/4 12 a 1/2 1 hodźin w Biſkopizach.

Farař Ducźman †.

Jedyn ſ najßwěrniſchich ßynow ßerbſkeho luda, knjes farař Handrij Ducźman, je ſańdźenu ſrjedu w khorowni w Draždźanach ßwój ſemſki běh dokonjał. Njeboczički bě horliwy Sserb a pilny ßerbſki ſpißaczel. Mjes druhim je wón wobſchěrnu knihu „Žiwjenja ßwjatych“ a někotre modleńſke a druhe nabožeńſke knihi ſpißał. Na kónzu ßwojeho žiwjenja ßo wón ſ wotmyßlenjom ſaběraſche, ßerbſki dźełaczeńſki ſwjaſk ſałožicź a ſa njón woßebity cźaßopiß wudawacź. Wjetſchi dźěl rukopißa ſa njón bě wón hižo ſhotowił. Pichi tymle dźěle wón pſched tydźenjom njejabzy cźežko na cźeńpjenje ſkhori, kotrehož dla bě pſched wjazorymi lětami ßwoje ſaſtojnſtwo ſłožicź dyrbjał. Poßledni cźaß wón w Dubinje pola Draždźan na wotpočinku bydleſche. Tola jeho duch wotpočinka njeſnajeſche. Tak bórſy hacź jemu cźělne mozy dowolichu, wón ſa ßerbſke pißmowſtwo pſchezo ſ nowa dźěłaſche. Bóh luby Knjes chzył jemu jeho ßwěrnu njewuſtawazu dźěławoſcź ſa ßerbſki lud w njebjeſkim raju mytowacź.

Se Židowa. Wulkich pjenjeżnych wudawkow ſa twar wodowoda ſe Scźijez na Židow ßo naſcha gmejna ſminje. Budyſka měſchcźańſka ruda je ſwólniwa, Židow ſ picźnej wodu ſaſtaracź, jeli ſo Židow Budyſchinej Scźijeczańſke žórka, kotrež je kupił, wotſtupi. Sa kubikny meter wody měli Židowczenjo Budyſchinej 24 nowych pjenjeżkow ſapłacźicź.

S Hornjeje Hórki. S cźežkim njeſbožom je ßo hólz tudomneho krawza Raba podeſchoł. Jeho nan bě ſe ſchijazeje maſchiny, ſo by na njej něſchto wuporjedźił, někotre ſchruby ſwucźahał. Hólz chzyſche nanej ſchruby ſawjercźicź pomhacź. Pſchi tym ßo nóż, ſ kotrymž wón ſchrub ſawjertowaſche, wobßuny a ßo jemu do wócźka ſaſchtapi. Sranjene wócźko hnydom wuběża. Wocźny lěkař w Budyſchinje ßo prózuje, ſo by wobžaromnemu hólzej widźenje druheho wócźka ſdźerżał.

S katholſkich Sserbow. Mjes katholſkimi Sserbami naſtawa wěſty njeměr, wěſta njeſpokojnoſcź, dokelž ßo jim ßerbſzy duchowni ſ mozu bjeru. Hiſchcźe njeßu ſażite rany, kotrež je knjes biſkop Schäfer Sserbam ſbił ſ pſcheßadźenjom wjelelubowaneho knjeſa fararja Schewczika do Němzow, tehole powołaneho wjednika Sserbow, muża ſ krutym rjapom a bjes bojoſcźe, a hižo ſaßo druſy du! Młody wußwjeczeny měſchnik knj. Zyž dyrbi do Žitawy do ſaſtojńſtwa. Wěricź pak ßo nam ſkoro njechaiche, hdyž ßłyſchachmy, ſo ma ßo knj. kaplan Njeda ſ Njebjelcźiz k 15. haprleji pſcheßydlicź do Seitendorfa pola Žitawy, knjes, kotryž ma wo narodne žiwjenje w ßwojej woßadźe wulke ſaßłužby. A do Budyſchina pichihadźa jedyn němſki duchowny po druhim! My naſchich duchownych tu w Sserbach ßami trjebamy. (W Ralbizach njeje kaplan, nětko też w Njebjelcźizach niz, w Khróſcźizach je khorowaty ſtaruſchki knjes farař — a w ßerbſkim Budyſchinje telko němſkich duchownych.) Sserbja tola ßwojich ßynow njeſcźelu do Prohi na drohe ſtudije, ſo bychu Němzam duchownych dźerżeli. Sa naſche ßerbſke pjenjeze ſchtuduja naſchi hólzy, woni maja też najprjedy naſchemu ludej ßłużicź. Rad widźimy, ſo němſzy ſtudowacźi w ßerbſkim ſeminaru w Praſy pſchebywaju, ſałożenym wot dweju ßerbſkeju bratrow ſa ßerbſkich ſtudowazych, ſa to pak duchowna wyſchnoſcź njeßměła Sserbam duchownje tradacź dacź. Tajkele počinanje njemóże a njebudże nihdy luboſcź ſbudźecź! To też njeje poßledne ßłowo, kotrež ßo w telej naležnoſcźi piża a rěcźi.

S Hory. W ßußodnych Prawocźizach je pjecża ſańdźenu njedźelu jedyn hólz ſ teſchingom hrajkajo do ßwojeje ßotry ſ njekedźbliwoſcźu tſélił.

— **Naletnje kontrolſke ſhromadźiſny** w Kamjeńſkim hamtſkim hejtmanſtwje ſmeja ßo w **Kamjeńzu** pjatk, 16. haprl., dopołdnja 3/4 9 hodźin, 3/4 11 hodźin, popołdnju 1/4 3 hodźin, a ßobotu, 17. haprleje, dopołd. 3/4 9 hodźin; w **Jitru** ßobotu, 17. haprl., popołdnju 3/4 3 hodźin; w **Halſchtrowje** póndźelu, 19. haprl., dop. 1/4 11 hodź.; w **Khróſcźizach** póndźelu, 19. haprl., popołdnju 3/4 2 a 3/4 6 hodź.; w Großröhrsdorfje wutoru, 20. haprleje, dop. 1/2 10 a 1/2 12 hodźin; w Połcźnizy ſrjedu, 21. haprleje, dop. w 9, 1/2 11 a pſchipołdnju w 12 hodź.; w Kinsdórku ſchtwórtk, 22. haprleje, dopołdnja 3/4 9 a 1/4 11 hodźin; w Ssepizach ſchtwórtk, 22. haprleje, pop. 1/4 2 hodźin; w Krakowje pjatk, 23. haprl., dop. 3/4 11 hodźin.

S Khróſcźiz. „Wjeßne wólbne towaŕſtwo“ a ſ nim ſjednocźene „Towaŕſtwo ßerbſkich burow“ njedźelu 4. haprl. do tudomneho Wjeńkez hoſcźenza ſjawnu wólbnu ſhromadźiſnu powoła. Knjes kubleŕ Schołta ſ Khróſcźiz ju wokoło 1/4 5 hodźin wotewri. Sa wodźerja ßo jenohłóßnje knjes wucźeŕ Sſkodeńk wuſwoli, kiž wólbu pſchija a ſ krótka pſchicźiny tuteje ſhromadźiſny roſeſtaji. Na to dotalny ſapóßłanz knjes kubleŕ Kokla ßłowo doſta. Rěcźnik płacźaze wólbne prawo roſpominaſche. Pſchi wuradźowanju wo nim kóžda ſtrona ßwojeho wužitka pytaſche a hladaſche. Wot knjeżeŕſtwa namjetowane pſcheměnjenje wólbnych wokrjeßow ßo teho dla njepſchija. Jich liczba je ßo wo 9 powjetſchika. Nětko je jich 91. Dale knjes Kokla roſkładźeſche waſchnje wolenja, kelko hłoßow kóždy po dokhodach a wobßeżeńſtwje a ſtarobje doſtanje, a ſo zedulka w módrej wobalzy 4, w ſelenej 3, w žoltej 2 a w běłej 1 hłóß płacźi. Też nowy wodowy ſakoń naſpomni, pſches kotryž ßo priwatne prawo na wodach ſ nowa wobkrucźi. Dale rěcźeſche wo ſ wucźeŕſkich ſtron namołwjanej ſchulſkej reformje a wo żeleſnizach, kiž ßo twaricź budźa, woßebje wo naſchej, kiž ma ßo wot Radworja do Kamjeńza natwaricź. Lětża ſa lěto pak budże wotměrjena. Dha drje ju ſkóncźnje po 20 lětach doſtanjemy. Pſchitomni ßo ſ poſtanjenjom ſa pſchednoſchk dźakowachu.

Pſchedßyda namołwjeſche potom knjeſa Koklu, ßo wuprajicź, kajke ſtejmſchcźo ma nětko dla pſchiwſacźa kandidatury. Na to tón wotmołwi: „24 lět ßym Wam ßłużił a nětko ßo ſeſtarił. Wſchelake wěży ßym naſhonił a na ſtary dźeń ßo bědźicź, ſa kóžděho njeje. Młodźi chzedźa dźěłacź, ſtari wotpočnycź. 24 lět ßym luboſcź w Sserbach namakał a żnjał. Chzu radſcho pſcheſtacź. Mamy muži, kiž móża a chzedźa do mojich ſtopow ſtupacź. Ale hladajmy ſa mużom, ſ kotrymž też dobudźemy. Njejßmy ßami knjeża we wokrjeßu. Dyrbimy też na druhich dźiwacź. A teho dla namjetuju Wam knjeſa kubleŕa Żura ſ Njebjelcźiz ſa mojeho naßłědnika.“ Shromadźiſna pak ßo ſ wopŕědka ſ tym njeſpokoji a jenohłóßnje ſaßo knjeſa Koklu ſa kandidatu poſtaji. Hladajzy pſcheßłapnjeny ſ tutej luboſczu a dowěru tola kandidaturu ſłoži, byrnjež mnoſy rěcźniziy bóle jeho nuſowali.

Duż dyrbjeſche ßo ſhromadźiſna ſ wólbu druheho kandidatu ſaběracź. Prjedy hacź ßo to ſta, dźakowaſche ßo knjes kubleŕ Pjech ſ Miłocźiz knjeſej Kokli w mjenje ßerbſkich wolerjow ſa dokholětne njeſpróżniwe a ßwěrne ſkutkowanje w ſakſkim ßejmje a ſpominaſche, kak je naß ſaſtupował jako dobry khſeſcźijan, ßwěrny Sserb a roſhladniwy ratař a wunjeße ßo jemu tſikrócźna hrimotaza ßława.

Raſnje ßo na to pokaſa, ſo bychu katholſzy Sserbja ſe ßamßnej ßwěru jeneho evangelſkeho Sserba podjerali, by-li ßo ſ jich ſtrony jedyn pſchihódny muż namjetował. Dokelž pak ßo to njeſta, dha ßo knjes kubleŕ **Żur = Njebjelcźanſki** ſa kandidatu do pſchichodneho ßejma poſtaji, ſchtož ßo ſe ſtrony evangelſkich wolerjow, kiž běchu ßamo ſ Minakała k nam pſchiſchli, jenohłóßnje pſchija. S dobom pak ßo też na to pokaſa, ſo wěſo njepſcheczeljo, bjes kotrychž drje żadyn cźłowjek njeje, ſpytaja, jeho po możnoſcźi pomjeńſchicź. Kóždy drje wě, ſchto ma wo tajkich pſchißłodźenjach a ßukanjach dźerżecź. Wjeßne wólbne towaŕſtwo budże ßo dyrbjecź ſ cźaßom hibacź a trěb gitaziju ſrjadowacź. Potom pak też p ſ ch e d frontu ſ naſchimi jožékanymi Sserbami. Niz każ knoty ſ bojoſcźu tocźicź w cźěmnoſcźi a tajnoſcźi. Sprawneje wěży ßo nichtó bojecź njetrjeba. Nětko bórſy do dźěła! To bě pſcheßwědczenje zyleje ſhromadźiſny. Woſtajmy woßobinſke wěży a parſchonſku pſchekoru na bok, hdyž ßo wo zyłk jedna. Telko kharaktera a diſzipliny ßebi tola wot kóžděho Sserba nadźijemy, ſo njebudże napŕěki dźěłacź, byrnjež jemu nowy kandidat we wſchěm prawy njebył. Żadyn cźłowjek njeje a njebudże wſchitkim prawy. Knjes Kokla je też pſchilubił, dale ßo woteżki pſchimacź a hdyž budże nuſne, wólbne hibanje podpjeracź. To je wulka pomoz.

Shromadźiſna, kiž bě wot 120 muži wopytana a w pſchesjenoſcźi ßo dowuradźi, ſkóncźi ßo ſ tſikrócźnej hrimotazej ßławu na naſcheho lubowaneho krala Bjedricha Auguſta.

Naſch kandidat je a woſtanje potajkim knjes kubleŕ

Mikławſch Żur w Njebjelcźizach,

kiž je też kandidaturu pſchijał. Nětko wěmy, na cźim ßmy. Teho pak ßo też dźerżmy.

— . —

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) Skałarja K. Schimlu ſ Kinajchta bě Wojerowſki kawniſki ßud dla ſkſchiwdźenja Kinajchtſteho gmejnſkeho pſchedſtejicźerja k 40 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja

ſaßudźił. Schimla bě dla wuſchparanja ſ gmejnſkim pſchedſtejicźerjom do jeho wobydlenja pſchiſchił, njebě, hdyž jemu tón ſe jſtwy kaſaſche, ſ njeje wuſchoł, ale bě gmejnſkeho pſchedſtejicźerja ſa wutrobno ſhrabnył. Pſched druhej inſtanzu Schimla prějeſche, ſo je winowaty, tola jemu njewěrjachu a prěni wußud wobkruczichu.

⨯ 25lětny ſchleńczeŕ Eduard Jurz w Běłej Wodźe, jedyn ſ najpſcheklepaniſchich jebakow, ſ kotrymiž ma žo žud ſaběracź, bě jako pſchedžyda młodźenſkeho towaŕſtwa w Běłej Wodźe 69 hr. 70 np. pſchekſchiwił; jenemu agentej jeneho wohenſawěcźazeho towaŕſtwa bě wón ſpytał 70 hr. wuměſchcźicź, jemu nahławſchi, ſo je žo jemu jeho nowe cźorne wobleczenje ſpaliło. Prjedy teho bě jemu Jurz hižo 12 hriwnow ſa płaſchcź wurěcźał, kotryž bě žo pjecźa teho runja ſpalił. Pola jeneho rěmika, kotrehož dźowku bě wón ſ klamow do pinzy pózłał, wón ſ pjenjeżneho kaſchcźika 10 hr. kradny. Swoje hłowne jebanſtwo wón w Trjebinje pola połlenkoweje Jandoweje ſkucźi, kotrejež muża je poſdźiſcho Shorjelſki pſchiſežny žud wopacźneje pſchiſežahi dla ke khoſtarni na 1 łěto ſaſudźił. Jurz žonje powjedaſche, ſo je ſe žudniſkim ſekretarom. Jejneho muża w bliźſchim cźaſu puſchcźa, dokelž je žo jeho njewinowatoſcź wupokaſała. Wěž pak je 80 hriwnow wudawkow ſcźiniła, kotrež dyrbjeſche wón ſehnacź. Žona bě hnydom ſwólniwa, knjeſej ſekretarej te 80 hriwnow a hiſchcźe 6 hriwnow pucźowanſkeho pjenjeſa wupkacźicź. Hdyž Jurz naſajtra ſ nowa k Jandowej pſchiñdźe a žebi hiſchcźe 47 hr. žadaſche, jemu durje pokaſachu. Jandowy žyn bě mjenujzy w Shorjelzu ſhonił, ſo je wěž jebanka, a ſo nana njepuſchcźa. Pſchipadnje Jandowy žyn wobſchudźaka na Shorjelſkim dwórniſchcźu ſaßłapi a žo ſa to poſtara, ſo jeho jedyn poliziſt ſaja. Jurz bě ſ wotſihanjom włožow a wottruhanjom brody žwój napohlad pſcheměnicź ſpytał, tola ſjebani jeho ſe wſchej wěſtoſcźu ſpóſnachu. 25 žwědkow bě žo ſkaſało, dokelž wobſkorženy wſcho prějeſche. Dokelž wón njeje prjedy khoſtany, jeho jenož k jaſtwu na dwě lěcźe ſaßudźichu a jemu cźeſtne prawa na 3 łěta wotrjeknychu.

S **Niſkeje.** Wot někotrych dnjow paduſchi w Niſkej po nozach na kradnjenje khodźa. Pjatk w nozy žu žo do Langnereż klamow dobyli a ſ njeſaežinjeneho pjenjeżneho kaſchcźika 10 hriwnow pſcheměnjeŕſkich pjenjes wſali a dwěmaj bleſchomaj winoweho kißaka žobu kaſali. Njedźelu w nozy po ſdacźu cźi žami paduſchi do pißaŕnje tudomneje knihicźiſchcźeŕnje ſaléſechu, tola tam njeißu niczo žobuwſacźa hódneho namakali. Póndźelu w nozy žo woni do wobydlenja rentierki Neumanoweje nutsłamachu, tola tež tam žo jim jich próza njeje ſapłacźiła.

S **Kulowa.** Horncźeŕſkemu pomocznikej Pawołej Leibnerej w Kulowje, kotryž je lětža 12. februara dźeßacźlětneho ſchulkeho hólza Jurja Kahlu ſ Draždźan ſe žamßnym žmjertnym ſtrachom žmjercźi tepjenja wukhował, je knjeżeŕſtwo 20 hriwnow myta pſchipóſnało.

S **Kulowa.** Na poßlednich ſkótnych wikach 92 koni, 182 cźehnitych wołow, 364 kruwow, 11 jałojzow, 230 proßatow a 120 běhakow na pſchedań ſtejeſche. Skót žo po khětro wyßokich placźiſnach žiwje pſchedawaſche.

S **Wochos.** Straſchnu domojjéſbu mějachu Wochoženſzy hólzy, kotſiž běchu wóndanjo w Běłej Wodźe na měrje pobyli. Na domojpucźu do nich wójnſki duch ſajédźe. Bijachu žo mjes žobu ſo budźe nékotryżkuliž ſ nich dołho na to ſpominacź. Najhórje žo pohoncźej ſeńdźe. Hdyž jich k měrej napominaſche, jeho jedyn ſ hólzow do nohi kußny. Pſchi wojakach drje žo wólniwoſcź a rospuſchcźenoſcź naſchich hólzow trochu ſtuži.

S **Krjebje.** Schtwórtk popołdnju 1/2 4 hodźin žo tudomna dobrowólna wohnjowa wobora alarmowaſche. Sa žußodnym Cźernſkom hobrſke cźorne mróczele k njebju ſtupachu. Bórſy žo ſpóſna, ſo žo hola pali. Sa krótki cźaß žobuſtawy Krjebjanſkeje wohnjoweje wobory a druſy wobydlerjo naſcheje wßy a žußodnych wßow k wopalniſchczu pſchibéżachu. Se ſpéſchnym mjetanjom péſka a puſchcźenjom ſchtomow žo poradźi, dalſchemu wupſcheſtrénju wohnja dowobaracź. Woheń je žo pjecźa ſe ſapaleneje hromady pyra do hole pſchenjeßł. Jedyn pachoł ſ Cźernſka bě néhdźe 200 metrow dale hole hromadu pyra ſapalił, a ſe žylnym wětrom žu žo pjecźa ſchtrě do łéża ſduke. Myßla žebi, ſo je ſ tym woheń naſtał. Sawjedźene pſchepytanje drje dalſche dopokaże. Néhdźe 25 jutrow 20lětneje hole, hrabi Einſiedelej žłuſchazeje, je žo wotpaliło. Knjes hrabja Einſiedel pſchedžyhdźe Krjebjanſkeje dobrowólneje wohnjoweje wobory pſchi wopalniſchczu 30 hriwnow ſa ſpéſchne derje ſawjedźene haſcheŕſke dźéło pſchepoda.

S **Krjebje.** Kaž je žo hižo njedawno pißało, je w dwěmaj tudomnymaj knježimaj hatomaj poßlednju ſymu wjele rybow kónz wſało. Naſtata ſchkoda néhdźe 30,000 hriwnow wucźinja. Schto je na žłokanju rybow wina, njeje hiſchcźe wujeßnjene. Jeni měnja ſo je žo woda ſ wopłokami Nowowjeßnjanſkeje papoweje fabriki ſajédojcźiło, druſy ſaßo wěrja, ſo žu žo w krutej ſymje ryby pod lodom ſadußuje.

S **Khoczebuſa.** Sſrjedu dopołdnja dwanocźełětny žyn pſchekupza Zeycha, kotryž bě žo ſ jéſdnym kołom do Pizna naſtajił, na domojpucźu pola Piznanſkich hatow do jeneho cźežiteho woſa ſawadźi. Wón pod koła pſchiñdźe a žo na měſcźe mori.

Přilopk.

* (Njeſbože ſ automobilom.) W Lipſku žo žrjedu popołdnju na Frankfurtſkej dróży jedyn wobſtarny muž ſ jenym automobilom potorhny a žo něhdźe 10 metrow dale wleczeſche. Wón žo cźežko ſrani.

* (Scźekkoſcź abo ſkaženoſcź mjes konjemi.) Pſched nékotrymi dnjemi kublerje Budarjej w Altbernsdorfje jenołětny ſrébz kónz wſa. Skótny lékaŕ Tempel w Bjarnocźizach a wokrjeſny ſkótny lékaŕ Bucher w Lubiju ſrébzowu khoroſcź jako ſkaženoſcź ſpóſnoſchtaj. Budarjej ſtaj ſapocźatk tuteho łéta hižo jena kobła a jedyn dwélětny ſrébz kónz wſałoj. Loni w dezembru je jedyn zuſy poß w Budarjez konjemzu pohanjał. Myßla žebi, ſo je wón ſkaženy był a konje ſkußał.

* (Wußadźenje dwójnikow.) W Rybniku w Schleſyſkej žo pjatk rano dwaj młodaj mandźelikaj ſ wurjadnym darom pſchekhwataſchtaj. Hdyž chżyſche muž na žwoje dźéło hicź, wón pſched ſalnymi durjemi w poßleſchcźu tcźazy dwójnikow nadeńdźe. Jene ſ dźéſcźow hiſchcźe ſpaſche, druhe jemu małej rucźzy napſcheczo tykaſche. Runje tak žo też młoda mandźelſka pſchekhwata, w kotrejž bnydom podhlady na mužowej ſańdźenoſczi naſtachu. W ſahłwcźku liſt namakaſchtaj, kotryž wſcho rosłaßni. W tym žo praji: Knjeſej a knjeni .... Wodajcźe njeſbožownej macźeri, kotraż žo na tajke waſchnje žwojeju lubuſchkow wotrjeknje, kotrejuž njemóżu dléje ſežiwicź. Dźéſczi ſtej 1/4 łéta ſtarej. Proſchu Waju, ſo byſchtaj žo wo dźéſczi ſtarakoj. Hdy by žo mi lépje ſchło, buch žo ſpóſnacź daka a po žwojej dźéſczi pſchiſchła." Młodaj mandźelſkaj ſtaj dźéſczi pſchijakoj.

* (Strajk hórnikow w Cźechach.) W podkopkach Pražſkeho żeleſoweho pſchemyßkloweho towaŕſtwa 5000 hórnikow ſtrajkuje, dokelž jim mſdu nochzedźa pſchiſwolicź, kotruž žebi żadaju. K ſchkitanju podkopkow je knjeżeŕſtwo 300 wojakow wotpóßłało. Hacź dotal njeje žo měr kaſył.

* (Cźéżke wohnjowe njeſboże.) W Seehauſenje pola Bloensdorfa je pſchi wulkim wohnju jena murja padnywſchi kowarja Brechwitza ſaraſyła a dweju haſcherjow cźéżko ſraniła.

* (Sso ſpalił.) W Hagenowje pola Kolberga žo gmejnſka khéża wotpali. Tam bydlazeho 45lětneho žlepeho thudaka Butenhoſa ſabychu wukhowacź. Duž žo wón ſpali, dokelž žam njemóżeſche wukhod namakacź.

* (Sso ſparika.) We Weichſu pola Mnichowa dyrbjeſche kłużobna holza w tamniſchej piwaŕni pjezakowu roku wurjedźicź. Pſchi tym wona na wéko jeneho ſatepjeneho kótka ſtupi a žo pſchełama. Do kropa padnywſchi žo wona morwa ſpari.

* (Bombowy nadpad.) W Barcelonje w Schpaniſkej je žrjedu pſched jenej khéżu bomba rosbuchła, kotraż je khétru ſchkodu naczíniła. Tſjo pincznízy žo ſranichu.

* (Pſchi pohrjebnej hoſczinje žo ſajédojcźili.) W jenej wßy pola Wulkobecskereka we Wuheŕſkej žo tele dny pſchi khowanju jeneho ſomożiteho bura hoſczina wotmě, pſchi kotrejž žo néhdźe 50 żarowanſkich hoſczi wobdźéli. S palenzom, kotryž žo porjedźowaſche, žo 40 wożobow ſajédojcźi; 13 wożobow, mjes nimi też ſawoſtajena wudowa, ſa nékotre hodźiny wumrje. Néhdźe 20 wożobow hiſchcźe cźéżko khorych leži. Na tajke waſchnje je žo palenz ſajédojcźił, njeje hiſchcźe wujaßnjene.

* (Wudyrjenje vulkana.) Sańdźenu njedźelu je ſ wulkim ropotom woheńbluwaza hora pola Colimy w Mexiku wupraßka. S hromadami horzeje pary, kotraż žo ſ hory wuſtorkaſche, žu žo we wokolnoſczi wſchě roſtliny ſniczíłe.

* (Ssamomordaŕſtwo miljardaŕki.) Lorillardowa, żona jeneho amerikanſkeho miljardara, je žwoje zyłe żiwjenje woßrjedźa błyſchcźateho New-Yorkſkeho towaŕſtwoweho żiwjenja pſchebyła. 49 lět ſtara žo wona ſtrachow ſtaroby naboja. Tuteje pſchiczíny dla žebi wona żiwjenje wſa. S woßebneje hoſczíny žo domoj wróczíwſchi žo wona do žwojeje ſpanſkeje iſtwy ſamkny, wſchě płunowe honacźe wocźini a žo tak ſadußy. Pódla cźéła papjerka leżeſche, na kotruž bě próſtwu napißała, ſo bychu jejne drohotnoſcźe ſ njej hromadźe pohrjebałe. Jeli ſo by žo tale próſtwa dopjelnika, Lorillardoweje kaſchcź

kaschcź najmjeńscha 5 milijonow hriwnow ßobu do semje wosmje. Ssamomordarzyny pschichodny nan bě jedyn ſ najbohatschich mužow połnózneje Ameriki. Wón ras rjekny, so dyrbi jedyn pschistojny cźłowjek, jeli so chze po ßwojim stawje žiwy bycź, ſ najmjeńscha schtyri tyßaz hriwnow sa dźeń wudacź.

* (Morda ŕ stwo w němſkim póßłanzwje w Santiagu.) Druhi sekretar Santiagowskeho němskeho póßłanzstwa, Wylem Beckert, je, kaž ßo psched dwěmaj njedźelomaj pißasche, tamnischeho ßłužobnika ſtónzował a potom póßłanzstwo wurubił a sapalił, so by ßwoje pschekschiwjenje na tajke waschnje samasał. Wo nadrobnoscźach njeſkutka ßo pische: Beckert ßłužobnika ſ něſkajkej ſamkowku do pißarnje sawoła, jeho se sabijakom saraſy a jeho wěſtoſcźe dla też hischcźe k wutrobje kló. Potom wón na ßłužobnikowe cźěło papjeru, ſ wolijom namaczenu, nakopi, a póßłanzſtwowu kaßu wurubiwschi cźěło a dom sapali, kotrehož archiw ßo nimale wschón wupali. Po wohnju ſwuhlene njeſpósnajomne cźěło namakachu, kotrež mějachu sa Beckertowe. Beckert bě hižo dawno powjedał, so jemu sa žiwjenjom ſteja a hižo w oktobrje bě wón hnujazy liſt napißał ſa pad, so bychu jeho ſtónzowali, pschi cźimž bě ßwoju hoſpoſu miniſtrowej ſtaroſcźi porucził. S tuteje pschicźiny mějachu bjes dalſcheho pschepytanja namakane cźěło ſa Beckertowe, a dokelž bě ßo ßłužobnik ſhubił, měnjachu, so je tutón Beckerta ſtónzował. Sſłužobnika jako Beckerta ſ diplomatiſkimi cźeſcźemi ſ pschewodom chileſkeho miniſtra ſwonkownych naležnoſcźow pohrjebachu. Mjes tym bě polizija wußlědźiła, so bě ßebi Beckert pſched něſkotrym cźaßom něſkotre ſuby wutorhnycź dał, mjes tym ſo bě namakane cźěło wſchě ſuby měło, a ßłužobnikowa žona wohßwědcźi, ſo je jejny muž wſchě ſuby měł. Stónczńje powjeſcźe pschińdźechu, ſo ßu Beckerta po wohnju widźeli a po dołhej honjenzy Beckerta w połodniſchej Chileſkej ſajachu, hdyž chzyſche wón runje pisches tamniſche hórſke pſchekhody do Argentiniſkeje wupjerchnycź. Jako podhladneho běchu jeho tam hižo dźeń prjedy pschimnyli, tola żandarm, kotremuž Beckert diplomatiſki paß, wot miniſtra ſwonkownych naležnoſcźow na jene chileſke mjeno wuſtajeny, pokaſa, jeho saßo puſchcźi. Shoniwſchi, ſo je ßebi Beckert něſkotre dny do mordarſtwa tutón paß w miniſterſtwje ſa jeneho chileſkeho poddana żadał, ßo ſ nowa ſa nim puſchcźichu a jeho ſajachu. Pschi nim wulku ſummu pjenjes namakachu, něhdźe 17,000 dollarow bě wón na wßach pola jeneho ſnateho na khowanje dał.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěče 1909 zaso nahromadźiło: 55 hr. 10 np.

Dale za njón darichu:

Naša Syrotka . . . . . — hr. 50 np.

W 15. čisle „Katholskeho Posoła“ lěta 1909 hižo kwittowane:

C. Michałec . . . . . — hr. 50 np.

Hromadźe: 56 hr. 10 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. 31lětny monteur A. W. G. A. Müller ſ Barlina, kotryž w Budyſkej měſchczańſkej dźěłarni elektrizitety dźěłasche, mějesche ßo pſchekſchiwjenja dla ſamolwicź. Wón bě pſchi pſchedawanju ſawěſcźeńſkich patronow 9 hriwnow 10 np. pſchekſchiwił. Jeho k jaſtwu na 1 tydźeń ſaßudźichu.

⨯ Hacźrunje bě pſchikasane, pßy ſawjeracź, bě wikowar E. Wünſcha ſ Hainewaldy, w Skanezach bydlozy, ßwojeho kußateho pßa bjes pranza loni 10. nowembra do Rakoſdźańſkeho hoſcźenza ßobu wſał. Poß tam nózneho ſtrażnika do ruki kußny. Wünſcha ma 10 hriwnow pjenjeżneho khoſtanja ſapłacźicź abo dwaj dnjej arreſta woißedźecź.

Teho runja ſakoń wo ſawjeranju pßow bě 37lětny ryćzerkublowy najeńk G. H. Rychtař w Zyżezach lětża 9. a 20. januara pſchestupił. Jemu 15 hriwnow pjenjeżneho khoſtanja abo arreſt na 2 dnjej napołożichu.

⨯ Žiwnoſcźerka M. H. Lehmannowa w Kubſchizach bě pjecża kublerja T. Pietſchmanna w Kubſchizach winowała, ſo je jej wón tſi kury kradnył, dale je wona pjecża ßłužobnej dźowzy Schołcźiz rjekła, ſo je jej Pietſchmannowa holza Helena jeja kradnycź chzyła. Lehmannowu, kotraž prějesche, ſo je tajke rěcźe měła, wuwinowachu.

⨯ Rěſniſki pomoznik A. M. Kreczel ſ Kamjeneje bě 14. februara ſ klamow ßwojeho miſchtra Kmocha w Budyſchinje jenu ßerve-latowu kołbaßu wſał a ju hromadźe ſe ßwojim ßobupomoznikom Cźornakom pſchi ßnědanju ſjědł. Kreczelej běchu teho dla 10 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo arreſt na 2 dnjej napołożili. Wón ßebi ßudniſke rosrißanje żadasche a ßo pſched ßudom wuwinowa.

Khoſtanſka komora. 27lětneho hižo njekaſanſtwa dla khoſtaneho pjekarja E. Fr. Recka ſe Schönbacha w Neuſalzu noweho njekaſanſtwa dla k khoſtarni na 1½ lěta ſaßudźichu.

⨯ Dźěłaczeŕ J. P. Pětſchka w Budyſchinje bě žitowemu wikowarjej Marcinkowſkemu tu wotruby, gris, jeczmjenjowy ſchrót a wowß a ſ klamow pſchekupza Wölffle něhdźe 30 zigarow kradnył. Lawniſki ßud bě Pětſchku k jaſtwu na dwaj měßazaj a k arreſtej na dwě njedźeli ſoßudźił. Wobſkorżeneho powołanje pſchecźiwo tutemu wußudej ßo ſacźißny.

Dyrbjenſke pſcheßadźowanje.

Na dyrbjenſke waſchnje ma ßo leżomnoſcź w **Delnim Wujeſdźe** we Wojerowſkim wokrjeßu leżaza, w Delnjowujeſdźańſkich leżomnoſtnych knihach w III. ſwjaſku, na kopjenje cźißko 110, w cźaßu ſapißanja pſcheßadźowańſkeho pſchiſpomnjenja na mjeno Jana Konßa (Konza) ſapißana, wobſtejaza: ſ domſkeho ſ dworom a domowej ſahrodu, 13,30 ara wulka ſ 19 mk. twarjenjoweje wužiwańſkeje hódnoſcźe, w twarjenjowym ſapißu cźißko 85, leżomnoſtny dawkowy ſapiß ſtaw 87

☛ 19. haprleje t. l. dopołdnja ¼11 hodźin ☚

pſches podpißane ßudniſtwo — na ßudniſkim měſtnje — wo jſtwje cźißko 7 — na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Pſcheßadźowańſke pſchiſpomnjenje je ßo 19. februara 1909 do leżomnoſtnych knihow ſapißało.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo we Wojerezach.

Awkzija palneho drjewa.

W hrabinſkim Lippeſkim Bartſko-Nowowjeßnjańſkim rewěrje ma ßo

wutoru 13. haprleje

dopołdnja wot 9 hodźin ſcźěhowaze palne drjewo na měſtnje ßamym ſ wuměnjenjemi na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

něhdźe **112 mjehlich hałoſowych hromadow,**
45 mjehlich dołhich hromadow,
134½ rm **mjehlich pjeńkow,**
1 rm **twjerdych kuluchow,**
15 = **mjehlich kuluchow.**

Drjewo je w drjewiſchcźu 17. wotdźělenja a we wurubach 13. hacź 15. a 17. wotdźělenja ſkładźene. Shromadźiſna w drjewiſchcźu 17. wotdźělenja (pſchi Wulko-Suborniczańſkej mjeſy).

W Barcźe, 6. haprleje 1909.

Hajniſke ſarjadniſtwo.
Auſt.

Žerdźowa awkzija.

Ssrj du 14. haprleje t. l. maja ßo **popołdnju wot 3 hodźin** w **dwórniſchczowej reſtawraziji**

w Delnjej Wjaſońzy

ſcźěhowaze na

Pózkowſkim rewěrje

w 20., 21., 23. a 29. wotdźělenju ſkładźene **krute żerdźe a żerdki** na pſcheßadźowanje pſchedawacź, a to:

1800 ſchmrěkowych tyczow, 2 a 3 cm tołſtych,
6400 = = 4—7 cm tołſtych,
1800 = krutych żerdźow, 8—9 cm tołſtych,
1500 = = = 10—12 cm =
230 = = = 13—15 cm =

Hajniſtwo w Huſzy, 29. měrza 1909. **O. Mendte.**

Pißarnja

ſa kupne, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentiſke a ſawoſtajenſtwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej dróſy cźo. 1

po 1 ſkhodźe, hoſcźenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Drjewowa awkzija

na Budeſcźanſkim rewěrje.

Wutoru 13. haprleje pop. wot 3 hodźin budźe ßo w hoſcźenzu w Raſchowje **palne drjewo,** na Zmórzu a Lubinje leżaze, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Po pschedpißmje wustawkow w cžißle 79 w kralowskim sakskim sakonjowym a wukasowym kopjenje s lěta 1906, na stronje 249 wocžischcžanych, žo po bjeswuspěschnym wosjewjenju k wjedženju dawa, so žu krajnostawske nalutowarske knižki cžißko 78502, 81645, 87130 a 88930 bjesmózne.

W Budyschinje, 6. haprleje 1909.

Krajnostawski bank
kral. sakск. hornjolužiskeho markhrabinstwa.

K telefonej

pod cžißłom 687

je žo pschisamkła

redakzija Serb. Nowin.

Liebsch,
žudniski aktuar sw. žłužby
na žukelnskej haßy 34
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi žerbski.
— Telefon cžißko 177. —
Pschežadžowanje ležomnoscžow.

Wotstronjenje subybolenja.

Suby žo s městnym pohłuschenjom cžahaju, cžuw žo mori, suby žo cžischza a plombu a.
Žuse suby kóždeho systema.

Dentist Max Flach

w Budyschinje
— na theaterskej haßy 6 II —
pschi žitnych wikach.

Jutrowne dźiwy

hobrizy wulki wubjerk
po wschěch płacžisnach porucža
Aumannowy schokoladowy dom
na **žukelnskej haßy 1a.**

Nationalna registerkassa
skoro nowa, je tam dla kupjenja wjetscheje na pschedań.

Młode

žadowe schtomiki

žo tunjo pschedawaju na
Inježim dworje w Bóschizach
pola Njeßwacžidła.

Ssadowe schtomiki

k nalětnjemu žadženju žu dostacž w schtomowni w **Komorowje** pola Rakez.

Kubło cžo. 23 w Nowej Wßy pola Huski, 10 hektarow 49 arow wulke, je hnydom na pschedań. Dalsche shonicž w cžißle 23 a 51 tam.

Rjane kubło
85 akrow wulke, blisko Budyschina je na pschedań psches **Bruna Bentnera** w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Rjana žiwnosčz
s maßiwnymi twarjenjemi, rjanej sahrodu a 16 kórzami pola a łuki je k 1. oktobrej w **Radworju** na pschedań. Wscho dalsche je cžißko 89 tam shonicž.

Khěža

s makymi wobydlenjemi, kotraž 573 wotnajenskeho pjenjesa wunoscha, je sa 9600 mk. na pschedań psches **J. a E. Kobana** pschi žitnych wikach 4, I.

Mała khěža

cžißko 7 na rěsniskej haßy se sahrodu, sa wjeßnjanow, kotsiž chzedża do města cžahnycž, žo hodżaza, je tunjo na pschedań.

Khěža

s něhdže 4 kórzami pola, łuki a lěža njedaloko Rakez je hnydom płacžisny hódno na pschedań.
Dalsche je shonicž pola **Kellera** w Rakezach.

Rjane wobydlenje
s komoru je we Worklezach cžo. 54 na pschenajecže.

Kosa

je na pschedań w Libuchowje cžißko 5.

Kosa

s kósłatami abo bjes nich je na pschedań we Wulkim Wjelkowje cžißko 38 na běleńi (blejsche).

Pistne khartki

cžischczi spěschnje **Ssmolerjez Knihicžischczetnja.**

Hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

budże **jutrownu srjedu 14. hapryla 1909** popołdnju w **2** hodź. w »Serbskim Domje«. — Porjad: 1. Rozprawy. 2. Nekrolog. 3. Wólba. 4. Namjety. — Wječor w **7** hodź. **poswjećenjo sale:** spěwy, přednošk a dźiwadło.

Sobustawow a přećelow wutrobnje přeprošuje
předsydstwo.

XXXV. nalětna skhadźowanka serb. stud. młodź.

změje swoje posedźenje **srjedu 14. hapryla 1909** dop. w **10** hodź. w Serbskim Domje w **Budyšinje.**

Studowacych a přećelow serbskeje studowaceje młodźiny wutrobnje přeprošuje

Jakub Wjacsławk, stud. theol.,
t. č. hłowny starši.

Wjeßne wólbne towarstwo.

Ssobotu 17. haprleje dopołdnja $^1/_2$**10 hodźin** je w sali „Sserbskeje khojejownje" w Budyschinje **poßedźenje.**

Dnjowy porjad: Wólby do sakskeho žejma; pscheměnjenje we 8. (Kamjeńsko-Rakeczanskim) wólbnym wokrjeßu; wschelcžišny.

Teho dla žo wschě žobustawy woßebje s 8. wólbneho wokrieža naležnje pscheproschuja. **Pschedßydstwo.**

Generalna shromadźisna

Hodźijskeje nalutowarnje a wupožcžerńje

smeje žo **młode jutry 18. haprleje** popołdnju w 4 hodźinach pola Mrosez.

Kuchařki, swinske a žłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k žwinjom, wotroczkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a džełaczerske žwójby pyto hnydom abo k jutram pschistajerka **Görlichowa** na žukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cžrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Holzy, kotrež chzedża

bźle schicž

nawukнycž, móża žo samolwicž na snutskownej lawskej haßy 3 po pol shodże.

Trjebany dźěczazy wós

je tunjo na pschedań pod bórklinom cžo. 1 delka na lěwizu.

Landawski wós

a **koń,** žo na wßy pschihodżazy, staj tunjo na pschedań pola Scholtry na nowej haßy cžißko 7.

Pczoły na pschedań.

Wutoru 13. haprleje popołdnju w 2 hodź. budże žo w Něcžnje pola Pomorz 21 kołczow s pczołami a wschelaki pczołarski grat njebo listynoscherja Weikerta na pscheßadžowanje pschedawacž.

Kowarnja

w Budyschinje na hornczerskej haßy 39 se schtyrjomi wohnjemi s napłacženjom 10000 mk. na pschedań psches kowarskeho mischtra **Tietza** w Minakale.

Murjerjow

pyta **A. Philipp**
w Bronju.

Bukečanske serb. tow.
změje **njedźelu 18. haprleje** (młode jutry) pop. w 5 hodź. posedźenje. Přednošk je dobroćiwje přilubjeny. Dla wobzamknjenja lětušeho wuléta wo bohate wobdźělenje wutrobnje přeprošuje
předsydstwo.

Jutrnica,

serbske tow. za Njeswačidło a wokolinu,
změje **młode jutry,** 18. t. m., popołdnju w **4** hodźinach pola Weberec swoju měsačnu zhromadźiznu. Sobustawow a hosći wutrobnje přeprošuje
předsydstwo.

Starschu doměrnu **holzu** jako žłužobnu džowku pschi dobrej mšdże po możnosći bórzy pyta **Jan Czepiz** na hornczerskej haßy.

Pjekarski wuczobnik

może hischcze město dostacž pola **O. Hoyera** na rózowej haßy 2.

Kowarskeho wuczobnika
hnydom pyta **P. Freund**
w Roswodezach.

Swědomity

pohoncž,

kiž žo tež na rólnistwo wusteji, žo hnydom pyta w hoscženzu w **Panczizach.**

Młódschehoródneho

pohoncža,

kotryž konje derje wothladuje a žo na jěsdženje wusteji, pyta
Dr. Langer w Rakezach.

(K temu cžißłu pschiłoha a pschiłoha „Sahrodka".)

Pschiłoha k cžišku 15 Serbskich Nowin.

Ssobotu 10. haprleje 1909.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

5. haprleje 1909.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscže hacž do 6 lět	38—41	74—77
awstriske	40—43	76—79
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	34—37	70 73
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	29—33	63 69
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	25—28	55—62
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscže	36—39	68—71
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscže hacž do 7 lět	32—35	63 - 67
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	28—31	58—62
4. žrěnjo pißowane krowy a jałojzy	23—27	53 -57
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48—52
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscže	36—39	68—71
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	32—35	64 67
3. žnadnje pizowane	28—31	59—63
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	53—56	83—86
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	49—52	79 82
3. žnadnje wuwite wot zyza	44—48	74—78
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ lěta	53—55	68—70
2. mjaßne	50 52	65 67
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	47—49	62—64

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 3. haprleje 1909 wot hr.	np	hacž hr.	np	W Lubiju. 7. haprleje 1909 wot hr	np.	hacž hr.	np.
Pschenza	běła	—	—	—	—	10	75	11	25
"	žołta	—	—	—	—	10	50	11	—
" nowa		10	75	11	—				
Rožka		—	—	—	—	7	80	8	20
" nowa		8	13	8	25	—	—	—	—
Jećmjeń		9	40	10	—	8	75	9	50
Wows nowy	50 kilogr.	9	—	9	20	8	20	8	80
Hróch		9	50	12	—	11	—	12	—
Boka		8	50	10	—	9	—	11	—
Jahły		14	—	14	50	14	—	15	—
Hejduschka		19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny		2	50	2	80	2	20	2	50
Butra	1 kilogr.	2	60	2	70	2	40	2	60
Pschenična muka	50 "	11	25	20	25	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	9	—	13	75	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	50	3	80	3	20	3	60
Ssłoma	100 "	4	—	4	20	3	50	4	—
Prošata 1068 schtuk,	schtuka	14	—	30				—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	5	75	6	50
Ržane wotruby		—	—	6	50	6	50	7	—
Pschenični gris		—	—	6	75	—	—	—	—
Ržany gris		—	—	7	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 11 hr. — np. hacž 11 hr. 50 np., rožka wot 8 hr. 20 np hacž 8 hr. 50 np., jećmjeń wot 9 hr. 45 np. hacž 10 hr. 5 np, wowß wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 10 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr — np hacž — hr. — np., žołta 10 hr. — np. hacž 10 hr. 15 np., nowa: 18 hr. 27np. hacž 18 hr. 70 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np nowa: 13 hr. — np. hacž 13 hr. 26 np., kórz jećmjenje po 140 puntach 13 hr. 16 np hacž 13 hr. 86 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

7. haprleje 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 30 np., pschenża wot 10 hr. 90 np. hacž 11 hr. 30 np. jećmjeń wot 8 hr. 50 np hacž 9 hr. 50 np, wowß wot 8 hr. 80 np. hacž 9 hr. — np., jahły wot 14 hr. 50 np. hacž 16 hr. — np. hróch 15 hr — np., žyno 3 hr. 50 np., běrny 3 hr. — np., ssłoma (100 kilogr.) 3 hr. 75 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr 40 np. hacž 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 9. haprleje: Deschczikojte.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje jutrowniczku rano w 7 hodž. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Räda žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. Zyrkwiny chor spěwa: „Tón Knjes je s rowa stanył" wot Kaplerja a „Te wrota prawdoscže wocžińcže" wot Kleina.

Druhi dźeń jutrow smeje farat Räda němsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer němske a w 10 hodźinach žerbske prědowanje. Tsečzi dźeń jutrow smeje dopołdnja we 9 hodźinach duchowny Tischer žerbske prědowanje. — Tydźenske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Zemrjeći:

W Michałskej wožadze: 27 dźeń měrza. Handrij Henczel, knjezi strażnik w Dobruschi, 59 l. 3 m. 5 d. — 1. haprleje: Marja Martha, Khorle Richarda Franza, zigarnika w Budyschinje, dź., 8 m. 19 d., † w Sczijezach.

Zyrkwinske powjesczе s Hodźija.

Jutrowniczku smeje rano we $\frac{1}{2}$8 hodž. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucžbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Kschijan žerbske a w 10 hodž. němske prědowanje.

Druhi dźeń jutr. smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin farat Kschijan němsku spowjednu wucžbu, $\frac{1}{2}$9 hodž. duchowny Voigt němske a $\frac{3}{4}$10 hodźin žerbske prědowanje. — Pšched zyrkwinymi durjemi budże žo kollekta sa sakske hłowne bibliske towarstwo składowacz.

Tsečzi dźeń smeje farat Kschijžon rano w 9 hodźinach žerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesczе s Budestez.

Jutrowniczku smeje duchowny Bojz rano 7 hodźin němsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja 8 hodźin němske a w $\frac{1}{2}$10 hodž. žerbske prědowanje. Chor spěwa: „Jutry, jutry nalětnjenjo." — Pšched zyrkwinymi durjemi žo 1. a 2. dźeń kollekta hromadźi sa hłowne, bibliske sakske towarstwo.

Druhi dźeń jutrow smeje farat Domaschka rano 7 hodźin žerbsku spowjedź duchowny Bójz dopołdnja w 8 hodź žerbske a $\frac{1}{2}$10 hodž. němske prědowanje.

K nalětnemu

wußywej

poručam w dobrej, derje skhadźazej tworje:

runklizowe žymjo,

Eckendorfske, žołte a czerwjene hobrslowalzowe,

punt po 50 np., pschi 10 puntach po 45 np.,

Oberndorfske kopjenokulojte, žołte, Lutyjeczanske žołte, kulojte;

Erfurtsku modellsku a pizowansku rěpu;

czerwjenokalowe žymjo,

Erfurtskeho krej=czerwjeneho, sažneho, twjerdeho, hollandskeho, krej=czerwjeneho, póldnjeho, wulkeho, Zitawskeho hobrskeho, czěmnoczerwjeneho kała a czornoschazu hłowu;

běłokalowe žymjo,

braunschweigskeho, wubjerneho, twjerdeho, wulkeho kała;

woprawne **Erfurtske warjenjowe žymjo,**

wulki wubjerk bunow, hrochu atd.,

wołebitosczе woprawnych Erfurtskich kwětkowych žymjenjow

w 10 np. tyskach a s plahowanskim wukasanjom.

Wulki wubjerk

Draždžanskich žadženskich zyblow.

Jan Bjedrich w Kolwasy

pola Pomorz.

Kóždy wiczny dźeń w Budyschinje a Lubiju.



Franz Marschner

czažnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

wój skład **czažnikow** a **czažnikowych rjeczasow** k dobroczinemu wobkedźbowanju poručza.



Hódna tworja. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

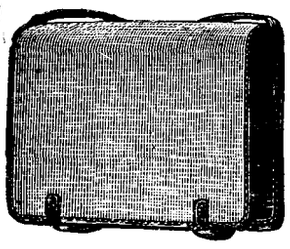
Za schulu!

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbſkej haßy 4

porucza ßwój wulki ſklad
derje wudżełanych

ſchulſkich tornistrow



ſ **kožaneho płata** dżełanych, hładkich a napodobnjenej cżulenjazym pſchikrywom
po 1½ mk. hacž 2¾ mk.

Schulſke tornistry

ſ **kože** abo **kožoweho płata**
ſ woprawnej cżulenjazej (Seehund) kožu, po 3¾ mk. hacž 6 mk.

Schulſke tornistry

ſe **žrojiteje howjaſeje kože,**
cżorne abo brune,
po 6½ mk. hacž 8 mk.

Schulſke tornistry

ſ **wumětſkej kožu** poczehnjene,
cżorne abo brune,
po 2¾ mk. hacž 3½ mk.

Nowoſcz!

Schulſke tornistry

ſa **hólzow** ſ filzowym khribjetom
k **wobarnowanju drasty.**



Phönixowe, Grützнerowe a Viktoria-

ſchijaze maſchiny

ſa domjazu potrjebu a rjemjeßko.

Dokładne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.

Ssamßna wuporjedżerńja.

Clemens Jäckel,

mějeczel **Gustav Kloeppel.**

Telefon 435. Na ſeminarſkej dróſy 5. Telefon 435.

Czrije a ſchkórnje

kaž tež wſchě jenož pomyßlne drużiny trajnje dżełaneho

wobuća

ſa mużſkich, żónſkich, dżeczi,
w hobrſkim wubjerku po njedozpitych tunich płaczišnach.

Pawoł Kristeller,

W Budyſchinje, na bohatej haßy cżo. 29.
Telefon 168.

Pczołazy wósk

po najwyſchſchich płaczišnach kupuje
hrodowſka haptyka w Budyſchinje.

Wósk

k krjepjenju rejwanſkich kubjow
najlěpſcheje hódnoſcze je dostacz pola
Arthura Grubanna
pſchi drjewowych wikach 8.

Holczaze mapy



w ruzy a na khribjecze ßo noſchaze, ſ kožaneho ßukna abo ſ kože, ſe ſawjertakom abo ſ cżahatym ſamkom
po 1½ hacž 9 mk.

Holczaze mapy
ſ **howjaſeje kože** po 5 mk. hacž 9 mk.

Holczaze mapy
ſ **wumětſkej kožu** poczehnjene, brune, cżerwjene a cżorne,
po 2 mk. 90 np. hacž 3 mk.

Nowoſcz!

Holczaze mapy
w ruzy a na khribjecze ßo noſchaze, ſ **filzowym khribjetom** k wobarnowanju drasty.

Knihowe mapy
ſ **wóſkowego płata** abo ſ **wumětſkeje kože,** ſe ſamkazym tłóczným kneflom, tež ſ kožanym wuſchkom,
po 50 np. hacž 2 mk. 75 np.

Knihowe noſchaki
ſa hólzow a holzy ſ **kožaneho płata** ſ klapomaj,
po 1 mk. 25 np. hacž 2 mk.

Knihowe noſchaki
we wſchelakich wuwjedżenjach,
po 45 np. hacž 1 mk.

Hudźbne a notowe mapy
ſ **kože,** ſ **wumětſkeje kože** abo **kalika,** cżorne, brune, cżerwjene, ſ metallom pokładżene, ſe ſamkazym tłóczným kneflom, po 1 mk. hacž 5 mk.

Srjadowaze mapy,
taflowe mapy,
knihowe mapy,
zensurowe mapy,
ßnědanjowe toſche
ſ **howjaſeje kože, kožaneho płata,** ſ **witkow pleczene** a ſ **blacha** lakowane, ſ noſchazym rjemjenjom a bjes njeho,
po 10 np. hacž 1 mk. 35 np.

Dale poruczam wſchu druhu
ſchulſku potrjebu
po pſchedpißmje.

en gros. en détail.

A.&W.Neuhahn.

Jutrowne dźiwy,

nowe mustry, wulki wubjerk, tunje płaczišny.

Saßopschedawarjo dostawaju wyßoki rabatt.

A. & W. Neuhahn

w Budyschinje

— na ßerbskej haßy 4. —

Telefon 449.

Kózlace kože

kaž tež wschě druhe druziny

kožow

po najwyschschich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach 11,

ſ napschecza „skoteje hwězdy“.



Kjutram



poručam ßwoje runje doschłe

nalětnje a lěčne nowoscze.

Wubjerk :: hódnoscz :: formy :: praczišny

bjes runjecza!

Mužaze a žonjaze schkórniczki

czorne a pißane,

po $9\frac{1}{2}$, $10\frac{1}{2}$, $12\frac{1}{2}$, $13\frac{1}{2}$, $16\frac{1}{2}$, 18 mk.

Wulki wubjerk

dźěczazych schkórnjow, žonjaze niske czrije, czrije ſa tennisowu hru a turnowanje.

Heinrich Mohr,

Telefon 384. **w Budyschinje pschi žitnych wikach.** **Telefon 384.**

Wobhladajcze ßebi moje 7 wukładnych woknow.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na ßukelnskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske žórło

ſa

njewjesczinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłużenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowatnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Stejčim, na mjenowane Ryßine cha. zeßwamy!

Na ßwój wulki ſkład

tšěſchneje papy, drjewoweho zementa, theera, asfalta, tšěſchnych tschěſkow, kaž tež ſchleſ. **tonowych tšěſchnych zyhelow, bibraznych wopuschow a tšěſchnych zyhelow ſe ſaſhibkom** a ventilaziju ſ najlěpſchich zyhelnczow kedźbliwe czinju a ßo pschi potrjebje najnalężnischo poručam

F. W. Menzel

w Budyschinje na hornczerſkej haßy.

Dawkowe reklamazije

derje a mjelczizy wudźěłuje

Raue w Budyschinje w póſtſkej kowarni.

Ventzkowe kultivatory, hnójßypaki, drillowaze maſchiny, dźěczelowe kary, rólne a łuczne bróny, běrnywuběraki „Saxonia“, juchowe plumpy „Nilſki kóń“

a wſchě druhe ratatſke maſchiny a nadobu poručа

Jana Manjokowy naßlědnik

Jurij Hänſel

w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Mantle a ſchlawchi

ſa jěſdne koła

we wulkim wubjerku ſ rukowanjom a bjes njeho, kaž tež **wſchě druhe wězy ſa jěſdne koła** poručа tunjo

Otto Büttner,

pſchedawatnja kože, czerjatych rjemjenjow a techniſkich wězow w Budyschinje pſchi hlownym torhoſchczu.

Kwaßne dary, ßwjedźeńſke dary

ſa kóždu ſkładnoſcz ßo pſchihodźaze, najjednoriſcheho hacz do najwoßebniſcheho wuwjedźenja w najwjetſchim wubjerku poručа

Gustav Thunig

Saloż. 1865. **w Budyschinje** Telefon 648.

na ſuntskownej lawſkej haßy 6.

Jan Jurij Pahn

w Budyschinje.

Wotdźělenje ſa

žonjacu drastu.

Woßebite ſkładnoſtne ßupowanje ſa jutrowny cżaß:

jendźelſke paletoty	ſe ßwětłych kaſchcżikatych tkaninow	mk. 5.75
jendźelſke paletoty	ſe ßwětłych ßmuhatych tkaninow .	mk. 6.75
cżorne żakety	horje wot	mk. 4.—
cżorne żonjaze mantle	horje wot	mk. 16.75
pſcheprochowe mantle	(pſcheproſchniki) ſ modnych tkaninow horje wot	mk. 5.90
wobleczenja	kraßnych faßonow horje wot	mk. 12.15
zankate bluſy „Elly“	ſe židźanym a zankatym wupyſchenjom	mk. 3.90
cżiſtowolmjane bluſy	ſe ßwětłych tkaninow . . .	mk. 5.50
cżiſtowolmjane flanellowe bluſy	. . . . .	mk. 3.90

We wſchěch wotdźělenjach najwjetſchi wubjerk po najtuniſchich płaczińnach, bjesporoczne ßedźenje a najlěpſche wudźěłanje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjaeh čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 16. | Sobotu 17. haprleje 1909. | Lětnik 68.

Swětne podawki.

Pscheměnjenje w sakskim knježerstwje.

Minister swonkownych należnosćow hrabja ſ Hohenthal ßwojeje wutrobineje a jěrchenjoweje khorosće dla ßwoje sastojństwo 1. julija złoži. Sa jeho naßlědnika je kral nětčišćeho sakskeho póßłanza w Barlinje, hrabju Vitzthuma ſ Eckstädta pomjenowak. Tuteho je druhi dźeń jutrow kral w audijenzy pschijak. Hrabja Vitzthum ſ Eckstädt je 45 lět stary a je pschirodny bratr nětčišćeho präsidenta prěnjeje komory a ßwak hrabje Hohenthala. W statnej ßłużbje wón najprjódy jako legazijski sekretar w ministerstwje swonkownych należnosćow dźěłasche, potom bě ſ knježerstwowym assessorom pola Draždźanskeho hamtskeho hejtmanstwa, posdźišćo bě wón ſ knježerstwowym radźićelom pschi Kamjeniczanskim wokrjeßnym hejtmanstwje a 1901 wodźenje Annabergskeho hamtskeho hejtmanstwa pschewsa. Wot lěta 1906 je wón se sakskim póßłanzom w Barlinje.

Puczowanje němskeju khěžorskeju mandźelskeju k ßrjedźosemskemu morju.

Khěžor Wylem je schtwórtk pschipoldnju se ßwojej mandźelskej a prynzom Oskarom do Venediga pschijěł. Na dwórnischczo běchu k powitanju němski khěžorstwowy kanzler wjerch Bülo, Venedigski měschczanosta a druhi wyßozy knježa pschischli. Khěžor ßo wjeßeleje myßle ſ nimi rozmołwjasche. Wjerchej Bülowej wón wutrobnje ruku tschaßesche, měschczanosće hrabi Grimani khěžor praji, so je wjeßely, so je skónczinje czopke ßkónczne pruhi namakał, po puczu je wón hischće wjele ßněha widźał. Na to ßo khěžor, jeho mandźelska a prynz Oskar ſ czołmom k łódźi „Hohenzollern“ dowjesć dachu.

Poßylnjenje awstriskeho wójnskeho łódźstwa

ſ někotrymi wulkimi panzerowanymi łódźemi Dreadnoughtskeje druźiny ßo w Jendźelskej jako nowe hroźenje psches Němsku wobhladuje, dokelž budźe awstriske wójnske łódźstwo k poßylnjenju Němskeho ßłużicz. Jendźelske nowiny měnja, so je ßebi Němska jako płaczinu sa ßwoju pomoz pschi balkanskich schmatanzach natwarjenje někotrych awstriskich „Dreadnoughtow“ wuměnika. Italszy ßu runje tak wobojeni kaž Jendźelczenjo. Nowiny „Tribüna“ ßu ßo do njeměra dla natwarjenja nowych awstriskich łódźow dale. Wikowanske a wójnske łódźstwo Awstriskeje a Italskeje pschirunujo, wone k wußudej dóńdu, so Awstriska ani dla ßwojeho wikowanja ani dla sakitanja ßwojich brjohow ßwoje wójnske łódźstwo w tajkej měrje powjetschicz njetrjeba. Tole powjetschenje je se strachom sa Italsku. Pschi němsko-jendźelskim na pschemo bědźenju dyrbi Jendźelska dźiwajo na mózne awstriske ßrjedźosemske wójnske łódźstwo ßwoje ßamßne ßrjedźosemske wójnske łódźstwo poßylnicz. Potrjeba ludźi a pjenjes budźe drje Jendźelsku nusowacz, ßo sa jenym swjaskarjom roshladowacz, pschi czimž nastawkowy spißaczel na Italsku myßli.

Awstrisko-ßerbska złowna wójna.

Jednanja mjes Sserbiju a Awstriskej wo nowym wikowanskim wucźinjenju ßu bjes wuspěcha wostałe a ßu ßo teho dla sastajile. Awstriska je ßo sarjekła, do teho swolicz, so by Sserbija skót abo mjaßo psches Awstrisku do Němskeje wosyła. Po tymle sapowjedźenju Awstriskeje nima Sserbija sa hódne, ſ Awstriskej dale jednacz. Wobydlerjo Sserbije ßu ſ najwjetscheho dźěła ratarjo a skotarjo. Do wukraja maja woni woßebje skót a mjaßo pschedawacz. Industrija je hischće mało roswita. Hdyž pak Awstriska ßerbskemu ziwemu a sarěsanemu skotej mjesy dale sawjera, njetrjeba Sserbija żaneho wikowanskeho wucźinjenja ſ Awstriskej.

Sběžk w Albanskej.

Po powjesćach, kotrež je awstriske knježerstwo dostało, ßu w Albanskej njeměry wudyrike. Albanszy chzedźa pod ßwojim wjednikom Bohitinazom w Starej Sserbiji města Pritschinu, Prisrend, Ipek a Mitrowizu nadpadnycz. Sserbske knježerstwo je sastupjerjam wulkomozow w Belgradźe sdźěliło, so je wone dźiwajo na njeměry pschi ßwojich pokodnischich mjesach nusowane było, garnisonu ſ Nischa do Wranje pschepołożicz a pschi Drinje postajenych wojakow k sandźakskim mjesam póßłacz. S dobom ßo ßerbske knježerstwo prózuje, ßebi w Parisu a Londonje 150 milijonow frankow pożczicz. Sa sadanjenje a wotpłaczenje tejele pożczonki ma ßo ſ dochodami noweho spiritußoweho monopola a ſ wusbytkami druhich monopolow rukowacz.

Revoluzionarne hibanje w Franzowskej.

Sozialistojo, ſ kotrymiż je ßo franzowske knježerstwo lěta dołho helcziło, ßu knježerstwu k hłowje frostli. Psched strajkowazymi póstikimi sastojnikami je knježerstwo kapitulěrowacz dyrbjało, a jeli so wschě jich żadanja njedopjelni, bórzy nowy póstski strajk wudyri. Kaž mjes póstskimi sastojnikami, ma tež mjes franzowskim wójskom sozialdemokratija wjele pschiwißowarjow. Hdy by k revoluziji dóschło, njemohło ßnadź ßo knježerstwo na regimenty twjerdźe spuschczecz, kotrež ßo ſ wulkich městow rekrutěruja. Kak bychu sozialistojo sakhadźeli, hdy bychu nakhwilnje knjejstwo dostali, wo tym ßu wobydlerjo města Méru tele dny małe pschedßłód měli. W Méru a wokolnosczi něhdźe 10000 kneflikarjow strajkuje. Strajkowarjo fabriki sapuscżachu a dźěłodawarjam sa żiwjenjom stejachu. Knježerstwo hnydom wojakow do tamnych stron póßła. Njeměry hnydom pschestachu. Tola knježerstwo ßo da ſ tym sjebacz a wojakow wróczi, hacz runje strajk dale trajesche. W nozy wot ßoboty k njedźeli ßo strajkowarjo sběżachu a tsi fabriki nadpadżechu, hdźež kaž dźiwi sakhadżachu. Woni niz jenoż na maschinach wulku schkodu naczinichu, ale tež fabriki do czista wurubichu. Knefle ßo na dróhi smjetachu, zyle sklady, hacz do 30000 frankow hódne, ßo na drósy roscżiskachu. Strajkowarjo běchu prjedy teho telefonowe a telegrafowe żerdźe rozrěsli, tak so knježerstwo hakle powjesć wo naßylnosczach w jutrownej nozy ſ póßłami dósta, kotrychż běchu strachowani měschczenjo skradźu wotpóßkali. Na to ßo skoku saßo wjetsche wotdźělenja wojakow do Méru póßłachu. Jutry tam 1000 jězdnych pschijěcha, a scżěhowaze dny pěschzy pschijědźechu. Jězdni ßu hižo pólny telegraf pschiprawili. Polizija je 29 sozialistiskich wjednikow sajała, kotsiż ßu jutrownu nóz pschikasali, fabriki wurubicz. W blischich dnjach ßo hischće wjetsche njeměry wocżakuja. Wobßedźerjo fabrikow chzedźa ſ pomozu k dźěłu swólniwych dźěłaczerjow spytacz ſ nowa dźěłacz. Temu budźa strajkowarjo sadźěwacz spytacz. Dokelž ßu ßo woni ſ brónjemi a dynamitom sastarali, ßo wulke naßylnosće wocżakuja.

Wěrnoſcże wo ruſkej balkanſkej politizy.

Pſchedßyda ruſkeje dumy, Chomjakow, je ſ dopißowarjom „Rheiniſch-weſtfäliſche Zeitung“ rosrěčenje wo ruſkej politizy měł. Wone bě krótke, dokelž bě hewak doſcź ſwólniwy Chomjakow mjelčity a ſamknjeny. „Lohkowěriwi ßu czi“, wón rjekny, „kotſiž měnja, ſo Němſka njeje na Ruſku ſkutkowała. Ruſko-awſtriſka ſwada móżeſche ßo jenož ſ wójnu ſkónczicź. Zoſanje pſched Němſkej bě ſa Ruſku wulka hańba, na czož ßo njeßmě ženje ſabycź. Poměr mjes Němſkej a Ruſkej je ßo jara ſakhablał. Němſka njemóżeſche niczo druhe czinicź, ſo by kónz dobremu woboſtronſkemu poměrej czinił. Ruſka je ſ nowa ßwoju měrniwoſcź wobßwědczika; tu nochżeſche nichtó wójnu. Hańba pak ßo njehodźi ſapřěcź, tola tež niz hida, kotraž je ßo w ruſtich wutrobach ſakorjenika.“

Revoluzija pſchecźiwo młodoturkowſkemu knjeżerſtwu.

Młodoturkowſke knjeżerſtwo je ßo ſ revoluzija wójſka njejabzy powrócźiło. Tak rucże kaž ßu Młodoturkoju k mozy pſchiſchli, tak rucże je ßo jich móz ſlemika. Kaž ßo ſda, je ſultan revoluzionarne hibanje pſchecźiwo Młodoturkam potajnje podpjerał. Młodoturkoju běchu jemu jeho zivilnu liſtu ßylnje wobrěſali a jemu wſchu knjeżerſtwowu móz wſali. So bychu ſultana zyle w ßwojej mozy měli, běchu Młodoturkoju khěżorowu gardu a ſuavſki regiment, kotrajž ſ Albanſtich, ſultanej ßwěrnje poddatych, wobſteji, ſe ſultanoweho hroda wſali a jej do druhich garniſonow położili. Albanſzy wojazy teho dla młodoturkowſke knjeżerſtwo hidźachu, runje kaž krucźi muhamedanoju, kotrymž je ſ pohórſchkom, ſo Młodoturkoju kſcheſcźijanam rune politiſke prawa dawaju, kaž muhamedanam. Woßebje bě jim ſ pohórſchkom, ſo móża po nowym prawje tež kſcheſcźijenjo w turkowſkim wójſku ßłużicź. To bě ſ hłownej pſchicźinu revoluzije. Muhamedanſzy wojazy ßebi żadachu, ſo by ßo ſcheriatſke prawo ſaßo ſawjedło, po kotrymž ßo kſcheſcźijenjo wot wojeŕſkeje ßłużby wuſamknu.

Wo wudyrjenju revoluzije ßu ſcźěhowaze powjeſcże ſ Konſtantinopla dóſchłe: Rano 13. haprleje, ßo někotre bataillony, mjes nimi Saloniſkiſzy honferjo, ſpjeczowachu. Woni ßwoſich offiżerow, kotſiž ßu pſchiwißowarjo młodoturkowſkeho knjeżerſtwa, wuwjaſachu a potom ſ brónjemi do Stambula (jeneho měſtoweho dźěła Konſtantinopla) cźahnychu. Hodźojo (niſzy muhamedanſzy duchowni), kotſiž běchu revoluzionarne hibanje naduwali, ßo ſe ſběżkarſkimi wojakami ſbratrowachu. S woprědka běchu ſběżkarjo něhdże 1000 muži ßylni, po něczim pak jich liczba 5000 wucźini, woßebje, hdyž wojazy ſ wójnſkich łódźow k nim pſcheńdźechu. K nim ßo pſched ſeraskieratom, moſcheju Hagiu Sofiu a parlamentom ſhromadźene ludowe cźrjódy pſchidachu, tak ſo hromada wojakow a luda něhdże 50,000 hłowow liczeſche. Na moſcże jeneho offiżěra, kotryž chżyſche k wojakam rěcźecź, ſatſělichu. S dobom wutſěle w Stambule wrjeſkachu. Wokoło 1/2 12 hodźin běchu ſběżkarjo, kotſiž maſchinſke kanony ßobu wjedźechu, móſt k Galacże nakhwilnje wobßadźili, ſ dobom woni wucźomzow wojeŕſkich ſchulow wobrónichu a ſ nimi do Stambula cźahnychu. Mjes tym běchu jeneho druheho offiżěra pſched ſeraskieratom porażyli a ſateptali. W tym ßamym cźaßu bě komandant gardoweho korpſa, Mahmud Mukthar paſcha, ſ 5000 mużemi, kotſiž běchu młodoturkowſkemu knjeżerſtwu ßwěrni wostali, wójnſke miniſterſtwo wobßadźił. W nozy 1/2 12 hodźin wón ſběżkarjow roſehnacź ſpyta. Po połhodźinſkim wojowanju pak Mukthharowi wojazy k ſběżkarjam pſcheńdźechu, a na to wojazy wot jeneho kónza Konſtantinopla k druhemu, w Galacże, Top-Hanje a Perje ſ radoſcźu tſělachu. Mahmuda Mukthara wotßadźichu a na jeho měſto Jevera paſchu poſtajichu.

Sběżkarjo ßu juſtizneho miniſtra, ſapóßłanza Mohameda Arslana a někotrych offiżerow, kotſiž ßo ſběżkarjom napſcheczo ſtajichu, morili. Wójnſki miniſter a łódźſtwowy miniſter ßu pjecża cźeżko ſranjeni. Sběżkarjo dróhi k parlamentej ſawrjechu, barrikady natwarichu a ßo pſchihotowachu, tam pſchenozowacź.

Wjedniży młodoturkowſkeho komiteja ßu roſcźěkali. Huſſein Dźahid bey a Dźawid bey ſtaj ßo na ruſke póßłanzſtwo wukhowałoj a wot tam na jenu ruſku parnu łódź cźekkoſ. Komoriny pſchedßyda Achmed Riſa ßo pjecża w franzowſkim póßłanzſtwje khowa. Sběżkarſzy wojazy ßebi hłowy 110 offiżerow żadaju, kotrychż mjena ßu w jenym ſapißu ſeſtajeli. Ssu to wſcho offiżeroſo, kotſiž ßu we wukraju pſchebywali a k najſdźěłaniſchim turkowſkeho wójſka ßłuſcheja.

Scźěhwki revoluzije w Konſtantinopln,

kotrejež pſchicźiny njejßu hiſchcże doſcź wujaßnjene, njeißu do prědka widźecź. So je prěnja młodoturkowſka revoluzija a nětko tež revoluzija pſchecźiwo Młodoturkam ſ wójſka wuſchła, maja ſnajerjo turkowſkich wobſtejnoſcźow ſa pomyßlne. Wojeŕſke knjejſtwo by hórſche hacź kóżde druhe było. We Winje ßu ſ nowym porjadom wężow w Konſtantinoplu njeſpokojom, dokelž nowy wulkoveſir Tewfik paſcha zyle pod jendźelſkim wliwom ſteji, runjež wón njeje Awſtriſkej tak njepſcheczelſzy ſmyßleny, kaž komoriny pſchedßyda Ismail Kemail a Kiamil paſcha, kotrajž ſtaj w komorje ſe wſchej mozu pſcheczźiwo annexiji Boßnije a Herzegowiny rěcźałoj. We Winje ßo na Jendźeliku hrěſcha, ſo je wona revoluziju naſchkaraka. Hdyž je ßo jej w Sſerbiji njeſchlachcźiło, wona ſaßo Turkowſku k ßwojim ſaměram wużije.

Młodoturkowſke pſchecźiwjenje w Saloniſiju.

Mjes tym ſo je ßo w Konſtantinoplu měr ſaßo poſtajił, kotryż ßo jenož druhdy hiſchcże ſ jenej wojeŕſkej naßylnoſcźu pſchetorhnje, ßo w Saloniſiju młodoturkowſke pſchecźiwjenje pſchihotuje. Wojazy w Mazedonſkej, a to w Saloniſiju, Monaſtyrje a Jeninje ßu hacź dotal młodoturkowſkemu komitejej ßwěrni woſtali. Jedyn do Konſtantinopla póßłany telegram, wot walija, komandeura tſecźeho armeekorpſa, metropolita a druhich wyßokich ſaſtojnikow w Saloniſiju podpißany, ßebi żada, ſo by ßo młodoturkowſke miniſterſtwo ſaßo poſtajiło. Hroża, ſo hewak hnydom tſecźi armeekorps pſchecźiwo Konſtantinoplej poczehnje. W Saloniſiju ßu ßo pjecża tyßazy jako dobrowólniży ſa wójſko ſapißacź dale. Organiſazija młodoturkowſkeho komiteja je ßo ſ Konſtantinopla do Saloniſija pſchepołożiła. Młodoturkowſti komitej ſadwělowaze pſchecźiwjenje pſchecźiwo nowemu knjeżerſtwu rjaduje. Wulka ſjawna ſhromadźiſna ßo ſa komitejowe poſtupowanje wupraji.

Kaž pak ßo ſda, maja mnoſy Młodoturkoju ßwoju wěż ſa ſhubjenu. Do pokodniſcheje Bołharſkeje je wjele młodoturkowſkich cźeknjenzow pſchiſchło. Tež do Sofije ßu někotſi młodoturkowſzy offiżerojo cźekli.

Słónzowanje jeneho offiżěra pſched ſultanowymaj woczomaj.

Matroſojo turkowſkeje wójnſkeje łódże „Aſſar-i-Tewfit“ ßu jeneho ſe ßwojich offiżerow na hroſne waſchnje ſkónzowali. Wón bě matroſam pſcikaſał, ſo bychu jenu kanonu na ſultanowy hród a druhu na miniſterſtwowe twarjenje, hdźež bě hižo nowe knjeżerſtwo poſtajene, namerili. Wón je pjecża dał kule do kanonow tyknycź a pſchikaſał, ſo by ßo tſeliło. Poßlednjej pſchikaſni ßu pak ßo matroſojo ſarjekli. Woni offiżěra wumjaſachu a jeho k ſultanowemu hrodej dowjedźechu. Tam ſultana k woknu ſawołachu a jemu powjedachu, ſchtož bě ßo ſtało. Hdyž ßo ſultan ſa wobſkorżenym offiżěrom praſcheſche, jeho matroſojo ſa ſchtomom, 100 metrow pſched hrodom ſtejazym, wucźahnychu. Wuwjaſaneho offiżěra ßo njewopraſchawſchi ſultan poruczi, jeho do hrodoweje ſtrażowarnje dowjeſcź, hdźež dyrbjeſche ßo wón po ſcheriatſkim prawje k ßmjercźi ſaßudźicź a ßo na moſcże wobwěßnycź. S dobom wón ruzy ſběhnywſchi ſnamjo wobżarowanja ſcźini. Temu pak wojazy wopak ſroſymichu. Offiżěra k ſemi poraſychu, ſakałachu jeho ſ bajonnetom a potom cźěło na jedyn ſchtom pſchi ſultanowym hrodże powěßnychu.

Sultan je ſběżkarjam k woli.

Po żadanju ſběżkarjow je ſultan młodoturkowſke miniſterſtwo roſpuſchcźił a ſběżkarſkim wojakam ßlubił, ſo ßo njepokhoſtaju. Sa noweho miniſtra ſwonkownych należnoſcźow je ſultan Tewfika paſchu pomjenował.

Wupowjedźenje jendźelſko-japanſkeho ſwjaſka.

Awſtriſke nowiny ßu powjeſcź pſchinjeßle, ſo je ßebi japanſke knjeżerſtwo wopraudże wotmyßliło, ſwjaſk ſ Jendźelſkej wupowjedźicź. Jako pſchicźinu tehole wobrocźenja japanſkeje politiki ßo ſ jeneje ſtrony wótre hoſpodarſke konkurrenzne bědźenje mjes Jendźelſkej a Japanſkej w Chinje wudawa a ſ druheje ſtrony njeſpokojnoſcź a njedowěra, kotruż je ruſko-jendźelſki ſwjaſk w Japanſkej ſbudźił. Napſcheczo teile powjeſcźi japanſki póßłanz w Barlinje wobkrucźa, ſo jemu njeje niczo wo wupowjedźenju jendźelſko-japanſkeho ſwjaſka ſnate. Wupowjedźenje ſwjaſka njeby tež po woli japanſkeho luda było, kotryż ma ſa Jendźelſku najwjetſche ſympathije. Dopokaſmo ſa to je ßo w nowſchim cźaßu na pſchiklad ſ tym pſchinjeßło, ſo je japanſki parlament njedźiwajzy próſdnoſcże ſtatneje kaßy pjenjeſy ſa

wobdźělenje pschi wustajeńzy pschiswolił, kotraž so pschichodne lěto w Londonje směje.

Sjednoczene staty połnócneje Ameriki a Jendźelska.

Jendźelska je sebi sa pad wójny s Němskej pječa neutralnosć sjednoczenych statow swěsćiła. Městno w jenym dopisu jendźelskeho wikowanskeho ministra Churchila, so na poměry sjednoczenych statow a Jendźelskeje poćahowaze, je w Londonje wulke wocy činiło. Widźi so w tym wobkrućenje powjesće wo wućinjenju mjes Jendźelskej a sjednoczenymi statami. Sda so wěste być, so móže so w pschipadźe wójnskich sapletkow na połnu neutralnosć sjednoczenych statow ličić. Jendźelćenjo maja sa wusamknjene, so by we wójnje mjes Jendźelskej a Němskej amerikanske wójnske łódźstwo pschećiwo jendźelskemu wustupiło, a so so sjednoczene staty skerje wo to sajimuja, so bychu seßłabjenje jendźelskeje mórskeje mozy s němskim wójnskim łódźstwom njepschipuschćiłe.

Nowy amerikanski złowny tarif

je so w ludowym sastupjerstwje we Washingtonje pschijał. S nowym tarifom so zła na rukajzy, schtrympy a želesne twory powyscha, na worzlowe twory pak so poniża. Klanki a hrajki 35-prozentow swojeje płaćizny płaća. Kaž je widźeć, so s nowym amerikanskim tarifom woßebje sakska industrija ćežko potrjechi.

Miloscziwi miłosć dostanu.

Jara daloko w nawjeczornym kraju, w Ssewjernej Amerizy, na najswonkownischej kromje kćějazeho sabydlenja, bě psched mnohimi létami mała, schikowana khěžćiczka, kotraž pilnemu sabydlerjej łuschesche. Hischće zyle młody bě swoju wótczinu, Jendźelsku, wopuschćił a mjes swojimi ameriskimi bratrami nowu domisnu pytał, nadźijejo so, so tam swoje sboże namaka. To bě lubosna krajina; w dolinje swětlaza so rěčka wulki rěsakowy młyn čěrjesche; sahroda sa seleniny a sad, kaž tež pola, běchu hižo jara wobdźěłane a bohacze płody njesechu, schěroke jědlowe léźy wobydlenja schkitachu, a sady nich běchu rjane hońtwischća; tam bydlerjo žně domoj khowawschi často we wulkich čerjódach pschikhadźachu, so bychu mnohotnu swěrinu porumowali a sebi nadobo suscheneje dźiwiny k symje wobstarali. Sa tamny čas poměr mjes běłymi a čerwjenokoßmikami, kaž domarodźenym sabydlerjo rěkachu, dołho tak pschecźelne njeběchu kaž nětkole, a dokelž bě jich tehdom jara wjele wjazy dyźli dźenßnischi dźeń, bojachu so jich tež bóle. Nimo teho husto do bliskosće tamneje khěžćiczki njepschikhadźachu; někotsi drje běchu so pschi kromje jědloweho léża pokasali, ale njeběchu niczo wobschkodźili, pschetož tu bydlazy splah měješe s běłymi pschecźelstwo.

Na mikym lubosnym wjecźoru junija po khowanju słónza, hdyž měšaczk we wjecźornych směrkach swoje słěborne swětko kołowokoło rosßywasche, sabydleŕ Wilijam Suliwan na prosu swojich duri sedźesche, so wo to prózuje, swoje koßy na bliżaze so synowe žně klepacź. Wón bě wyßoko srosćeny, sabadźity, pscherjany młody muž s wotewrjenym, se słónzom spalenym wobliczom; ale runjeż bě tola hewak dobrocźiwy, bě tola s Jendźelskeje sem hischće połny pschedsudkow pschecźiwo Americźanam a mnoho pschecźiwo Indijanam. Tutych jako pohanow hidźesche a sazpiwasche jako pohanow, pschi tym pak saby, so ma so jenicźzy miłosći Božej sa swoje lěpsche wukubłanje dźakowacź. Do swojeho dźěła bě tak ponórjeny, so bliženje wyßoko sróstneho Indijana w hońtwjerskej drasće njepytny, doniž so jemu te słowa: „Njechacże njesbožownemu hońtwjerjej niczo k jědźi a nózne lěhwo posćiczicź?“ se žałosćazym hłoßom wuprajene, do wucha njedobywachu.

Młody sabydleŕ hłowu sasběže a hrubje wotmolwi: „Niczo! Indijanske pßyczisko, ty niczo njedostanjesch! Měj so s procha!“ — Indijan so wotwobrocźi, młodemu Ssuliwanej pak potom hischće junu do wocźow pohlada a s cźichim melodiskim hłoßom rjekny: „Ja pak sym jara hłódny, dokelž je pschejara dołho, so sym něschto pojědł; daj mi jenoż kreńczičku khleba s koscźu, so móžu so na sbytk swojeho pucźa poßylnicź.“ — „Měj so s procha, pohanje, sa tebje niczo nimam!“ — Běsche, kaž by snutskowne bědźenje Indianej wutrobno rosbuchnyć chcyło, kaž byschtej prawdosć a nusa w nim wo knjejstwo bědźiłoj; ale nusa doby a wón se słabym a měrnym hłoßom rjekny: „Jeno kheluschk symneje wody! Ssym tak mucźny!“ — Ssuliwan se sazpěwazym hladanjom jemu kasasche, s rěki picź.

S hordym, ale saßudźenym wurasom wobliczа so Indijan sawróći a pomału k rězy dźěsche. Jeho khabłowaze krocźele jaßnje pokasowachu, so bě jara zyroby potrěbny, a woprawdźe, nusa dyrbjesche hižo na najwjetscha być, hdyž dyrbjesche hordy Indijan wo něczo wjazy króć prosyć, schtož běchu jemu sapowěli. Na sboże bě jeho žałosćazе prósstwy Marja, saßydlowarjowa žona, kiž runje swoje małe dźěćzatko do spanja kolebasche, saßłyschała; wona s wocźomaj wboheho cźerwjeneho s wotewrjenym wokном sćěhowasche, doniž so njedohlada, kak so, s mozow wuńdźeny, njedaloko jeje khěže swjesy. Jeje muž bě sa tón cźaß swoje dźěło dodźěłał a wocźi do semje složiwschi — jemu mjenujzy njebě zyle derje — k hródźi krocźesche. Tu wona dom wopuschćі a bě bórsy pschi Indijanu, mějo w ruzy hornz mloka a brěmjeschko pokne khleba a kosazeje pjeczenje, a tež něschto paleneho italskeho žita.

„Chze so mojemu cźerwjenemu bratrej mloka?“ Marja rjekny, nad sprózneho hońtwjerja so nakhilejo, a hdyž bě so wón k mlokowemu hornzej srunał, wona rubischko roswjasa a jeho namołwi, jěsć. Hdyž bě Indijan hotowy, wón s dźakabłyschcźatymaj wocźomaj rjekny: „Karkuczi běku hołbizu psched worjołynymi pasorami sakita; jeje dla dyrbi młode hischće njelětaze ptaćatko we swojim hnězdźe wěste być, a jeje cźerwjeny bratr njebudźe wjecźenje pytacź.“ S tymile słowami horstku cźapjazych pjerjow se salazka wucźeże, wumsa najdlěsche s nich a jo žonje se słowami dari: „Hdyž towarsch běleje hołbizy psches hońtwischća poleczi, dyrbi wón tole na hłowje měcź.“ Na to so wotwobrocźi, sunу so do lěża a bě so bórsy shubił.

Lěcźo so miny; žně běchu nimo, płody běchu do bróžnje; na hońtwiski wulět so hotowachu, a Ssuliwan měješe s druhimi na hońtwischcźach s tamneho boka rěki a jědłowych lěsow swoje sboże spytacź. Wón bě smužity, hibity a tsélbu a hońtwjersku sekeru trjebacź bě derje nawuknył. Hacź dotal bě so na tutón létny poczaß stajnje woßebje wjeselił a njebě so s bojosczu žaneho móżneho nadpada Indijanow satraschicź dał; ale tón ras praweje kuraże njemějesche; postawa Indijana, kotrehoż bě w lěcźe tak hrubje wotbył, jemu stajnje na myßle lěsesche. Hdyž so dźeń wotkhada na hońtwu bliżesche, swojej žonje swój strach wusna a wotkry, so bě jemu mjes tym swědomje porokowało. So je s tamneho cźaßa jemu saßo wschitko, schtož bě wot swojeje macźerje nawuknył wo winowatosczach napschecźo bliżschemu, we wutrobje wozucźiło a jemu pokasało, so bě so pschecźiwo Bohu a pschecźiwo swojemu cźerpjazemu bratrej s tutej surowosczu pschehrěschił. Marja s cźicha na njeho poßłuchasche, jeho potom sa ruku wsa, jemu so poßměwajo do wocźi pohlada a jemu powjedasche, schto bě tehdom mjelczo njeho cźiniła. Na to s khamora rjane cźerwjene pjerjo pschinjeße a jemu rjekny, schtož bě Indijan k temu prajił a so so bojecź njetrjeba. „Ně“, Ssuliwan rjekny, „Indijanoju ranjenje ženje njesabudu.“ — „Ale tež dobroty ženje njesabudu“, Marja praji, „tuto pjerjo tebi na twoju hońtwisku cźapku pschischiju, a potom możesch so na pomoz Bożu swěru spuschczecź; pschetož dopomnju so, so by nasch nan projił, so njeßmémy ženje sakomdźicź, dowolenych sredkow k swojej wěstosczi nałożecź. Jeho heßło bě: Dowěrjejcźe so kaž dźěczo (Bohu), ale wojuj kaž muž! Ach, luby Jakubje, nětkole, hdyž je nasch nan wumrjeł, sebi wjele bóle na to myßlu, schtož je nan prajił. Boju so, so wobaj na prawym pucźu njejßmoj, a hdy by so namaj staro, schtož ßmój sebi sabłużiłoj, by Bóh na naju sabycź a naju sebi samymaj pschewostajicź dyrbjał, dokelž ßmój na njeho tak sabykoj.“

Hdyž Marja takle rěcźesche, stupichu jej sylsy do wocźi. Wona bě jenicźka dźowka pobożneho jendźelskeho namórnika a w prěnjej dźěsćowskej młodosczi smědźeschtaj so jeje starschej wjele wot njeje nadźijecź. Ale jeje pobożnosć bě tehdy bóle we hłowje dyźli we wutrobje. W posdźischich létach bywasche swětnje smyßlena a wo Bójskej wěcy wjazy njerodźesche. Swonkownje bě jeno sbožowna; ale we wschěch jeje wjeselach. Kakacź tcźesche, mjenujzy tajna myßliczka, so bě so s wotpadom wot žiweho Boha pschehrěschika. Po něczim so tute sacźischcźe hłubscho a hłubscho ji do wutroby a dusche dobywachu, duch hnady w njej skutkowasche a wěrnosće, kotrež bě w dźěsćowskich létach słyschała, ji w pomjatku s nowa skhadźachu a wozucźachu. Dołha rosmołwa mjes młodymaj mandźelskimaj so s teho poca wuwiwacź, a tón króć młodaj mandźelskaj prěni króć k shromadnej modlitwje psched Bohom so poklaknyschtaj.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Hłowna shromadźizna Maczizy Serbskeje bésche tu jutrownu srjedu, 14. haprleje, saßo w sali „Sserbskeho Domu“, a to 62. hižo. Rjane drje wjedro njebě, ale cźim rjeńschi bě tón króć sjěd nascheje Maczizy. Wopyt bě spokojazy, 69 sobustawow a hosczi bě so seschło. Pschedßyda knjes farar Kschižan powitawschi shromadźenych, woßebje też rjanu cźrjódku sobustawow s Delnjeje Łužizy, a pokasa na hłowny na-

dawk naſcheje Maczizy, ſdżerżenje naſcheje lubeje Sserbſchczinu, naſchehy ludu a jeho rěcze. Na to poda ſekretař towarſtwa knjes farař Żur hłownu rosprawu wo dźěławoſczi Maczizy Sserbſkeje w ſańdżenym lěcze, ſpominajo na to, kak je tu Maczica ſtražowała a dźěłała po żwojich mozach a żo prózowała, ſrudne podawki po mózhnoſczi wotſtronicz, hdyż żo wbohim żerbſkim dźěczom w nětkotrych ſchulach wſa żerbſka „Czitanka“ a wotſtroni „Spěwna radoſcz“. „Czitanka“ żo nětk pſchihotuje w nowym nakładze a „Spěwna radoſcz“ po potrěbnoſczi w pſcheměnjenym abo porjedżenym wudawku. Wjazyhłóżne ſpěwy tež nadżijomnje bórſy ſ nakładom Maczizy Sserbſkeje póńdża do naſchich żerbſkich ſpěwarſkich towarſtwow.

Teho runja bě Maczica pódla, hdyż żo pſchi wopycze Jeho Majeſtoſcze naſcheho lubowaneho krala ſ jeho wyżokim wopytom w oktobru lońſcheho lěta wo to jednaſche, tež porjeńſchi tón żamy ſ hołdowanjom żwerneho żerbſkeho ludu w narodnych draſtach, wożebje naſchich żónſkich, knjeżnow (družkow) a dźěczi. Knjes Monſignore ſenior Skala, měſtopſchedżyda, pſchedżyda knjes farař Kſchižan a ſekretař knjes kanonik farař Żur mějachu ſkaſanje wożebje na ſtaroſczi. Kajka bě radoſcz wyżokich knjeżich tehdom, wohladacz tu na Budyſkim hrodze tamnu rjanu pižanu cźrjódu Sserbowkow we żwojich narodnych draſtach! A hłowna rosprawa naſpomni: „Spodżiwne to wězy, kralojo a wjerchojo żo raduja, hdyż Sserbow w jich narodnych draſtach wohladaja, a mali duchojo a żynojo żerbſkeje maczerje pak rěcz a narodnoſcz podtłóczeja a ſniczeja.“

Knjes farař Kubiza, pſchedżyda wubjerka, rosprawjeſche wo dźěłach a reviſiji wubjerka, kotraż żo kóždołětnje po zyłym domje wotměwa, każ tež w naſtupanju pokładnizow a ſliczbowanjow; wſcho bě w najlěpſchim rjedźe. Wulkeje khwalby dóſtanje teho dla ſarjadnik domu knjes notar Zyż a teho runja tež knjes pokładnik Czecź. — Sarjadnik knjes notar Zyż poda nětko żam powſchitkowny pſchehlad dokhodow a wudawkow. Dokhodow mějeſche dom wſchěch hromadże 14675 hr. 15 np., mjes nimi bě dobrowólnych darow 921 hr. 33 np. a 216 hr. 63 np., a wſchěch wudawkow 11208 hr. 3 np.; tak woſta cziſteho wunoſchka 3467 hr. 14 np. S tuteho żo nałoži k wotpłaczenju dołha 3000 hr., ſa żeleſny fond 300 hr., tak ſo bu ſbytka w pokładnizy 167 hr. 14 np. Sarjadnik ſpomni tež na wudawki wuhotowanja ſale, każ ſa żwěczniki 900 hr., ſa tepjenje 1000 hr. a ſa jewiſchczo a druhe wězy, wſcho płaczi pjenjeſy, tak ſo bě wudawkow ſa ſalu na 3000 hr. Najwjetſchi dźěl pjenjes ſa wuhotowanje ſale pak je nahromadźił knjes prof. Dr. Muka. Tež na ſhromadźiſnje wotmě żo ſběrka, wożebje ſa tepjenje, a żo nawda na 52 hr. Sarjadnik ſpomni tež na wſchelake njedoſtatki, kotrež żo w tak wulkej khěži tam a żem pokaſuja, wożebje czini ſtaroſcz hiſchcze dwór a konjenzy, tola po něczim pſchińdże wſcho do rjadu, a potom budża tu konjenzy żo móz jeno k wupſchahowanju na żobotach trjebacz.

Pokładnik k. Czecz poda pſchehlad wo knižnej pokładnizy; dokładne ſliczbowanje je tež wotczíſchczane w „Časopisu Maćicy Serbskeje“ lěta 1909 II. ſtr. 164. Dokhodow bě wſchěch hromadże 3747 hr. 42 np., wudawkow 3658 hr. 60 np. Wobaj, ſarjadnik a pokładnik, dóſtaſchtaj ſjawny dźak.

Knihownik knjes wyſchſchi wucżeŕ Fiedler rosprawjeſche wo knihowni a ſpomni, ſo je żo tażama ſażo rosmnożiła wo 120 knihi a cżażopiżow, a knihiſtładnik knjes kantor Kapler poda krótki pſchehlad wo knihach a knižkach, kotrež bě wudał ſe żwojeho ſkłada, bě wſchěch hromadże 7491 exemplarow. Dokładnej rosprawje wo knihowni a knihiſtładże ſtej w „Časopisu M. S.“ 1909 II. ſtr. 157 wotczíſchczanej. Tež tutymaj knjeſomaj żo ſjawne dźakne pſchipóſnacze ſa jeje njewſchědnu prózu wupraji.

Muſejownik knjes tachantſki wucżeŕ Wjerab rěczeſche wo muſeju, jeho radoſczach a ſtaroſczach, a dźakowaſche żo wożebje knjeſej Schwjeli ſa krażne dary, napominaſche k pilniſchemu wopytej, wożebje tež wucżerjow ſe żwojimi ſchulemi. Dokładna rosprawa je teho runja wotczíſchczana w „Časopisu M. S.“ Pſchedżyda żo jemu dźakowaſche, a napominaſche, na muſej a jeho ſaměry niz ſabycz.

Knjes farař Rieſa powjedaſche wutrobne żłowa rosprawy wo Delnjołużiſkich Sserbach, wo jich luboſczi k hornjołużiſkim Sserbam, każ tež wo literarnej dźěławoſczi w Delnjej Łużizy a mjenowaſche cźrjódu knihi, kotrež buchu tam wudate. Pſchedżyda dźakowaſche żo jemu ſ wutrobnymi żłowami. — Se wſchelkich wotrjadow żłyſchachmy ſajimawu rosprawu, wo ſtarożitniſkim-hiſtoriſtim a jeho dźěłach wot knjeſa dr. Renczа, a wo hudżbnym wot knjeſa zyrkwineho wucżerja Rjeczki, kotryż je hacz do 19 żobuſtawow nabył. Wulka próza żada żo tu wot pſchedżydow tajkich wotrjadow, teho dla tež wonaj wulki dźak doſtaſchtaj.

Ssmjercz bě tež w ſańdżenym lěcze khětro żwoje prawa pokaſowała mjes żobuſtawami. Podachu żo pjecz nekrologow wot ſczěhowazych knježich: farař Winger wo nam tak ſahe ſemrjetym horliwym a dźěławym żobuſtawu kapłanu Andrizkim; farař Kral ſ Dubina wo pſched krótkim wużnjenym far. em. Ducżmanu; pſchedżyda farař Kſchižan wo kantoru Kozoru-Hodżijſkim a wo prjedawſchim ſapóżłanzu Ssmołu-Spyteczanſkim; a Monſignore ſenior Skala wo wojerſkim fararju Rjenczu.

Jako nowaj żobuſtawaj buſchtaj jenohłóżnje pſchijataj knjes duchowny Mjerwa ſ Bukez a knjes kubler Mikławſch Żur ſ Njebjelczicz, a ſa cżeſtneho żobuſtawa tež jenohłóżnje wuſwoleny wjerch Anatol Evgenevicz Gagarin w Oknje.

Tak bu w krótkim cżażu mnohe wukonjane na Maczicznej hłownej ſhromadźiſnje. Wſchitkich pſchitomnych pſcheproży pſchedżyda na żwjedżeńſke wotewrjenje ſale wjeczor w 7 hodżinach. Mnohe naſtorki doſtachmy ſażo k dalſchemu prózowanju a dźěłu na narodnym polu. S dźakom ſkónczi pſchedżyda ſhromadźiſnu po pſchecz'tanju protokola, a pſchitomni ſanjeżechu narodny ſpěw: „Hiſchcze Sserbſtwo njeſhubjene!“

Wjeczor po hłownej ſhromadźiſnje Maczizy Sserbſkeje żo nětko hakle doſpołnje wuhotowana ſala w żerbſkim domje na pſchiſprawne waſchnje ſ konzertom, pſchednoſchkom a dźiwadłom pożwjeczi Knjes organiſt Rjeczka bě cżeżki nadawk pſchewſak, ſpěwarjow pytacz a jich wuwuczicz. Program 8 ſpěwow wot Kozora, Sſkodenka, Krawza, dr. Pilka, Jordana a Freyſchlaga wopſchijeſche. Wożebite pſchipóſnacze a khwalbu ſtaj żebi knjeżna F. Templez ſ Porſchiz a knjes kantor Kerk ſ Bukez ſażłužiłoj. Wulki dźak jimaj ſo ſtaj ſe żwojimi krażnymi ſpěwnymi darami k dobremu a rjanemu poradżenju a poſběhnjenju konzerta dopomhałoj. Prawu żwjeczíſnu wjeczor ſ rěczu knjeſa fararja Domaſchki doſta. Na potłóczenje Sserbow w ludowych ſchulach ſpomniwſchi a liwkoſcz mnohich żerbſkich wucżerjow a ſtarſchich napſcheczo żerbſkej rěczi ſchwikawſchi, wón wótczinſke ſmyżlenje Sserbow khwaleſche, kotſiż żo w żerbſkich towarſtwach ſkhadżuja a żerbſki ſpěw a żerbſku ſabawu haja. Knjeſa Domaſchkowe żłowa pożłucharjow hłuboko ſapſchimnychu. S wjele ſtron bě pſchecze żłyſchecz, ſo by wón żwoju rěcz w „Serbskich Nowinach“ wocźiſchczecz dał, ſo mohli ju czi czitacz, kotſiż njejżu ſkładnoſcz měli, ju żłyſchecz.

Do ſahorjeneho ſmyżlenja, kotrež bě rěcz knjeſa fararja Domaſchki ſbudźiła, żo jara derje dźiwadłowa hra „Burſka krej“ pſchihodżeſche. Ssobuſtawy tudomneho towarſtwa „Jednoty“ ju na woprawdże dokonjane waſchnje pſchedſtajachu. Hłownu rólu bě ſpiżaczel hry, knjes Rachlowz, żam pſchewſak a tež hrajerjow a hrajerki wuwuczik. S poknym wohnjom a ſapalom bě żo wón do żwojeho nadawka dał, tola tež ſ najrjeńſchim wuſpěchom je żo jeho próza mytowała. Da-li Bóh, budża żo pſchichodnje huſczíſcho tajke żwjedżenje w ſali naſcheho żerbſkeho doma żwjeczicz móz.

S Budyſchina. Akzionaram ſjednoczenych Budyſkich papjernikow żo létża 5 prozentow dividendy (6 prozentow loni) wupłaczi. Wotpalene twarjenja Budyſkeho papjernika żo ſe wſchěmi techniſkimi nowoſczemi ſ nowa natwarja. Pjenjeżne ſarunanje, kotrež towarſtwo wot krajneje wopalneje każy a pjecz woheń ſawěſczażych towarſtwow doſtanje, pak k pſchewjedżenju nowotwara njedożahaja, teho dla budża żo na wurjadnej ſhromadźiſnje akzionarow namjetu k wobſtaranju nuſnych żrědkow czinicz, tak bórſy hacz budże żo pjenjeżna potrjeba po liczbach ſ wěſtoſczu poſtajicz móz.

— Pſchi ſkładnoſczi nałětneje kontrolſkeje ſhromadźiſny żu wuſnamjenjenje krajnowoborneje żłużby druheje klaży doſtali kk. Rudolf, Belger, prokuriſt R. Schmidt, pſchekupz Kahrowe, friſeur Stütz, hudźbny wucżeŕ Küchler, koporniſki dźěłaczeŕ Mět, dźěłaczerjo Kudżela, Glawſch, Ducżman a kowař Weſer.

— Po deſchczowazym wjedrje ſańdżeneho tydżenja wjedrowuſtejni ſa pſchichodne dny ſtajne rjane tola trochu khłódne wjedro wěſchcza. Ratarjam by lubo byko, hdy by żo tole do prědka prajenje jako wěrne wupokaſako. Pola a łuki żu żo ſ Bożim deſchczikom napiłe a khwilu bjes njeho wutraja. Sa to pak maja żo nałětne dźěła na role wobſtaracz, a k temu je něſchto żucheho wjedra trěbneho.

S Hirſchberga w Schleſyſkej piżaju, ſo je żo w dołach hobrſkich horow wulki żněh naſchoł. Na horach żu pożłedne dny hacz do 6 gradow zymy měli.

— Ssylny wětr, kotryż ſrjedu w nozy też we Łužizy ſakhadżeſche, je w Barlinje wjele wuhenjow ſpowalał, wokna wutłóčił a ſchifrowe platy ſ tšěchow ſtorhał. Jedyn wulki wuheń Siemenſkeje fabriki je ſo powaliwſchi faßadu jeneho twarjenja rosbił.

— (Powjeſćże ſe ſerbſkich ſchulow.) Se ſerbſkich wučerſkich kandidatow, kotſiž ſu jutry pruhowanje wobſtali, je ſo knjes Schütza ſa Maleſchanſku a knjes Junker ſa Hrodźiſchćanſku ſchulu poſtajił. Dwaj ſerbſkaj wučerſkaj kandidataj njejſtaj hiſchće město doſtałoj. Sa to ſu do Kluſcha jeneho němſkeho kandidata pósłkali. Też druhe wučerſke městna ſu ſ wučerjemi, ſerbſkeje rěcže njemóznymi, wobſadźene. Schulſke pſchedſtejiſćerſtwa ſebi směrom lubicź dadźa, ſo do ſerbſkich ſchulow němſkich wučerjow ſćelu, mjes tym ſo dyrbja ſerbſcy wučerſcy kandidatojo doma próſdni ſedźeć. Čžeho dla tu naſchi knježa duchowni njeſakrocža? Jako pſchedſtejiſćerſtwow maja woni tola winowatoſć, ſo ſa to poſtaracź, ſo ſo ſerbſke wučerſke městna ſe ſerbſkimi wučerjemi wobſadźa, hdyż ſerbſkich wučerjow mamy. Bohu budź ſkorjene, ſo je nam naſch Imiſch wumrjeł!

— Lipſčanſka univerſita lětſa w juliju 500 lětny jubilej ſwojeho ſakoženja na wurjadne waſchnje ſwjeći. S wſchelakich ſtronow ſo tehodla tutej wyſokej ſchuli jubilejſke dary pſchinjeſu. Też kk. duchowni ſu wobſamkli, ſwoju džakownoſć pſches woſebity ſhromadny wopor wobſwědčić. Dary k temu pſchilubjene maju ſo hač do kónca tuteho měſaca na wokrejſne hetmanſtwo jako konſiſtorialnu wyſchnoſć póſłać. M., k. w H.

— We 8. wjeſnym (Kamjeńſko-Rakečanſkim) wólbnym wokrjeſu je horze wólbne bědźenje wočakać. Tutón wokrjeſ je ſa poſlednje 24 lět knjes kubleŕ Michał Kotła ſ wulkim wuſpěchom w krajnym ſejmje ſaſtupował. Wyſokeje ſtaroby a khorowatoſće dla je ſo wón ſarjekł, ſ nowa ſejmiſki mandat pſchijeć. Na tónle wokomik ſu wſchelazy ludźo hižo dawno čakali, ſo bychu ſaſtupjerſtwo 8. wólbneho wokrjeſa do rukow jeneho Njeſerba ſunyli. W Kamjeńzu ſtaj konſervatiwne towaŕſtwo a ſwjaſk rotarjow w notwſchim čaſu ryčerſkubłokoweho najeńka Brühla we Łuſy ſa ſwojeho kandidata poſtajiłoj. Praja, ſo dyrbi nětko ſaſo jedyn Němz tónle wokrjeſ ſaſtupować. Na to ſebi njepomyſła, ſo je do Kotłoweho čaſa jenoż pſchezo 8. wokrjeſ němſkeho ſaſtupjerja měł a ſo tehdy ženje naſchim němſkim pſchećelam njeje do myſłow pſchiſchło, ſo bychu ſo jenemu Sſerbej dali ſaſtupować. Skónčnje ſu ſebi Sſerbjo ſerbſkeho ſaſtupjerja w horzym wojowanju wubědźili. Němzy nimaju ſaneje pſchičziny, ſo na knjeſa Kotłu hórſchicź, wón je jich naležnoſće w ſejmje runje tak ſwěrnje a wuſpěſchnje ſaſtupował, kaž te ſwojich ſerbſkich wuſwolerjow. Tole ſadanje ſa němſkim kandidatom ſda wſchak ſo też jenoż wurěčź ludźi bycź, kotrymž je ſ pohórſchkom, ſo 8. wjeſny wólbny wokrjeſ jeneho wſchědneho burſkeho čłowjeka hižo dołhe lěta do ſejma ſćele. Schtó pak chžył Sſerbam ſa ſło měćź, ſo ſebi ſerbſkeho bura wuſwola, hdyż maja Sſerbja w 8. wjeſnym wólbnym wokrjeſu wjetſchinu, a hdyż ſu mjes nimi mužojo, kotſiž maja duchowne dary, ſo mohli mandat ſ čzeſću a wuſpěchom ſaſtawać? Tehodla ſu ſerbſcy wuſwolerjo kubleŕja **Žura** w Njebjelčzicach ſa kandidata k krajnoſejmſkim wólbam w 8. wjeſnym wólbnym wokrjeſu poſtajili. Evangeliſcy, kaž katholſcy wuſwolerjo ſu jeho ſa muža ſpóſnali, kotremuž móža ſaſtupjenje ſwojich naležnoſćow ſ połnej dowěru pſchepodać. Tola knjes Žur ma niz jenoż pola Sſerbow, ale też pola Němzow dobre mjeno. Schtož je ſłyſchećź, jemu też mnoſy Němzy ſa Kamjeńzom pſchi wólbach ſwój hłóſ dadźa. Jeli ſo kóždy Sſerb ſwoju winowatoſć pſchi wólbje dopjelni, potom móžemy ſ dobrej nadźiju do pſchichoda hladać.

S **Tšelan.** Wobhladanje ſrěbjatow, kotreż 15. haprleje Moritzburgſke kralowſke konjeŕſtwo we wobſahu Hornjołužiſkeho wokrjeſneho towaŕſtwa w tudomnej konjeŕni wotbywaſche, bě njedźiwajcy njerjaneho wjedra derje wopytane. Něhdźe 50 ratarjow naſcheje hornjeje Łužizy bě ſe ſwojimi konjemi pſchiſchło, ſo bychu je wuſwolenej komiſije pſched wočzi pſchedwjedli. Komiſiji pſchiſłuſchachu jeho excellenza generalny leutnant remontſki inſpektor ſ Hönnings ſ Draždźan, krajny konjeŕnik hrabja Münſter ſ Moritzburga, ryčerſkubleŕ tajny rataŕſki radźićzel Steiger ſ Budyſchinka, ryčerſkubleŕſki najenk rataŕſki radźićzel Böhme ſ Debrkez a wokrjeſny ſkótny lěkaŕ Steffani ſ Budyſchina. Kralowſke hamtſke hejtmanſtwo bě knjeſerſtwoweho radźićzela ſ Polenza, rataŕſke wokrjeſne towaŕſtwo tajneho radźićzela Steigera ſ Budyſchinka a konjewobhladowaza komiſija ſwojeho pſchedſydu, wyſchkoweho leutnanta Kalicha k wobhladanju ſrěbjatow póſłała. Pſchiwoldnju ½1 hodźiny ſo pſchedwjedźenje a wobhladanje kobłow ſapočza, k kotremuž ſo wobhladanje jenolětnych a dwajlětnych ſrěbzow pſchiſamkny. Wokoło ½3 hodźin kralowſki krajny konjeŕnik w pſchitomnoſći ſobuſtawow komiſije ratarjow, kotſiž běchu na wobhladanje ſrěbjatow pſchiſchli, a kotrymž běchu ſo myta pſchipóſnałe, wokoło ſebje ſhromadźi. Hiſchće njech ſo pſchiſpomni, ſo běſchtaj tajny radźićzeł Steiger a jedyn ratař, kotryż nochze mjenowany bycź, na džakahódne waſchnje kóždy jedyn kraßny ſłěborny bjechaŕ wuſtajiłoj, ſ kotrejuž jedyn kubleŕ Albert w Jeſchizach ſa jenotlětne ſrěbjo a druhi kubleŕ gmejnſki pſchedſtejiſćeŕ Scholta ſ Wětrowa ſa jene dwělětne ſrěbjo jako prěnje myto doſtałoj. Wſcho hromadźe bě 31 jenolětnych a 23 dwělětnych ſrěbjatow wuſtajenych, někotre ſrěbzy běchu dla nuſneho rólneho džěła wuwoſtałe. Hrabja Münſter na ſemrjeteho konjerja Libſchu-Hornjohunjowſkeho ſ čzeſćzazymi ſłowami ſpominaſche, a pſchitomni k čzeſćzazemu wopomnjenju ſe ſwojich ſtołow ſtanychu.

Powſchitkownje běchu, kaž hrabja Münſter wuſběhowaſche, ſrěbjata w ſwojim roswiću pornjo lonſchemu lětu trochu wróćzo woſtałe. Też khodźenje njebě zyle ſpokojaze, dokelž njeběchu najſkerje doſcź na paſtwje byli. Wjele hibanja ſa ſrěbjata wot ſrjedź meje hač do kónz ſeptembra ſo teho dla ſ nowa porucza; k temu ſo pſchihódna ſkładnoſcź na wulkich paſtwiſchćach we Wjelkowach, w Ottenheinje (priwatna paſtwa), Schönbrunnje a w Dittersbachu pſchihodźi. Loni ſu jenotliwe konje po wſoſy hač do 4 zentnerjow pſchibywałe. Pódla teho móža ſo ſ pomozu miniſterſtwa ſnutſkownych naležnoſćow a towaŕſtwa ſa konjaze honjenzy paſtwowowe pomozne pjenjeſy hač do 50 hriwnow pſchiſwolicź. Na to ſo počzahowaze namjety maja ſo najpoſdźiſcho hač do kónza ſeptembra do Moritzburga na tamniſche krajne konjeŕſtwo póſłać. Na to ſo pſchipóſnate myta woſjewichu a wudźělichu. Nadobnymaj dariczelomaj mytow, woſebje tajnemu radźićzelej Steigerej nad Małym Budyſchinkom ſo hrabja Münſter ſa wopokuſanu woporniwoſcź ſ wutrobnymi ſłowami džakowaſche.

S **Njeßwačzidła.** Tule njedźelu ſo naſchi Sſerbja ſaſo ſeńdu w ſwojej „Jutrnizy“. Rosdźěla ſo čziſchćzane wuſtawki a towaŕſtwowe ſnamjeſchka. Shromadźizna budźe ſaſo ſajimawa! Pſchińdźće w prawje bohatej liczbje, lubi Sſerbja! R.

S **Wjeleczina.** W naſchej woſadźe je kicheſćijanſka ſekta adventiſtow pſchiwiſowarjow namakała. W poſłednim čaſu ſu ſe Žitawy do Wjeleczina adventiſtojo pſchiſchli, ſo bychu ſwoju wěru rosſchěrili. Čzichi pjatk ſu jedyn mužſki a tſi žónſke ſ kſchćzenizu k adventiſkej ſekće pſchiſtupili. Kſchćzeniza ſo w tachantſkim hacze pſchi rybowej khěži wotmě. Kſchćzeńzu běchu do běleje płachty ſawalene a hač do žiwota w ſymnej wodźe ſtejachu. Jedyn adventiſtſki měſchnik jich wukſchćzi.

S **Brěſnje.** Druhi dźeń jutrow je tu ſ bróžnje kublerja M. Schäfera woheń wuſchoł. S lětazymi ſchkrjemi ſo ſnapſchećza ſtejazy ſe ſłomu kryty ſtary domczk ſkakarja Menſchnera ſapali. Skoro w tym ſamym čaſu ſo w hoſćeuzu w hródźi pod rejwanſkej kubju wohnja dohladachu. Hromada ſłomjanych wobałkow ſo tam paleſche. Woheń móžachu hiſchće ſ čzaſom ſalecź. Kaž ſo ſda, je ſo woheń ſe ſłóſtniſkej ruku ſałožił. Pola Schäfera ſu pkomjenja ſa 5000 hriwnow ſchkody naczinike, tola Schäfer ma ſawěſćzene, mjes tym ſo to Menſchner nima.

S **Riſleje.** Podrožowane dwěhriwnowſke pjenjeſy běchu ſo poſłedni čaſ w Riſkej roſſchěrike. Tudomnej poliziji je ſo poradźiło, dźěkarnju wopačznych pjenjes wuſlědźicź a falſchowarjow ſajecź.

S **Hranzy.** Njedźelu w nozy wokoło 11 hodźin ſ bróžnje Mikławſcha Žyžika woheń wudyri, kotryż Žyžikej w ſpanju pſchekhwata. Płomjenja ſo ſkoku na domſke, hródź a kólnju wupſcheſtrěchu. Twarjenja, kotreż běchu khětro dodźerżane, ſo do čziſta, hač do jeneho noweho pſchitwarjeneho twarjenczka ſpalichu. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate. Žyžik nima ſawěſćzene. Ralbičzańſka žykawa prěnja na pomoz pſchijeđže.

S **Dubrjeńka** pola Kulowa. Pſchi puczu mjes Dubrjeńkom a jamu Saxonia je ſo w lěſu wjele hałoſowych a kuluchowych hromadow ſpalilo. Džěłaczerjam ſ Wóſłinczańſkeje ſkały a haſcherjam Kulowſkeje wohnjomeje wobory ſo poradźi, woheń podušycź. Płomjenja běchu ſo na něhdźe 20 jutrow lěża wupſcheſtrěłe.

S **Wochoſ.** Schtóž je dženża tydźenja powjeſcź ſ naſcheje wſy čzitał wo hólzach, liž ſu wot měry pſchiſchli, tón je wěſcze ſ jutrownym ſłowom prajił: Waſcha khwalba njeje rjana. Wobžarujemy, ſo někotry čzłowjek njemóže ſwoju patriotiſku myſl hinak wobſwědčicź hač ſ palenzom a ſ picźom. Čzeſcź to njeje nikomu. Tola móžemy też něſchto ſwježelazeho woſjewicź. Po někotrelětnym pſcheſtaczu ſu naſche čzeſtne holzy ſaſo ſapočzeli na póſtnych njedźelach a w jutrownej nozy na wſy ſpěwacź, ſchtož je wſchitkim ſo

jara lubiło. Sserbska wutroba wiża na luboſnych ſtarych waſchnjach, kotrež ßu ßo ſ hłubiny burſkeho naboženeho cžuca wuwijake, tajke waſchnje chcemy ßebi ſdžeržeć a wyßoko ważicź, a žadyn cžłowjek njedyrbi je nam wſacź.

S Wojerez. W jenym tudomnym hoſcźenzu je ßo tole dny jedyn puczowaŕ, wěſty Tugemann ſ Lodže, wobwěßnyk. Pſchi nim hiſchcże lhětru ſummu pjenjes namakachu. Po liſtach, kotrež bě pſched někotrymi dnjemi napiſał, ſda ßo, ſo je ßebi wón žiwjenje wſak, dokelž bě wón ßwoje ſamoženje ſhubił.

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora. Džěłacžerja Auguſta Brüdermanna bě Wojerowſki ławniſki ßud k 30 hriwnam khoſtanja ſaßudźił, dokelž bé w Kobliczańſkim knježim hacże ryby dokojował. Brüdermann ßo na druhu inſtanzu wobroczi a pſched njej wón dopokaſacź ſpyta, ſo je dowolene, w Rakeczańſkich knježich hatach ryby dokojowacź. Někotſi ßwědzy, kotrychž bě wón ßobu pſchiwjedł, jeho měnjenju pſchihłoßowachu. Ssudnizy pak mějachu ſa to, ſo ßnadź je jenoż knježim džěłacžerjam dowolene, ryby dokojowacź, niż pak kóždej woßobje, kotraž je rybbykojenju pſchihładowała. Duž ßo powołanje hižo khoſtaneho wobſkorženeho ſacźißny.

S Draždžan. (Saſki prynz Max ſkhorił.) Saſki prynz Max, profeſſor ſa kanoniſke prawo a liturgiju pſchi Freiburgſkej univerſicźe w Schwizy, je w Draždžanach, hdyž bě póndželu na wopyt pſchijeł, cžeżko na płuzowy katarrh abo ſahorjenje płuzow ſkhorił. Lěkarjo ßu jemu krute leżenje we łožu a ſtaroſcźiwe hładanje poruczili.

S Draždžan. (Pohrjeb knjeſa fararja Duczmana.) Hdyž po ßerbſkim kraju ſaklinczowachu radoſtne jutrowne khěrluſche, hdyž k njebju ſtupachu ſe ßerbſkich honow naſchich kſchižerjow khwalobne halleluja — w tym ßamym cžaßu jutrowniczku popołdnju w 5 hodžinach naſcheho wótcźinza Handrija Duczmana w Draždžanach khowachmy. So bě njebohi woprawdże lubowany, dopokaſa wulkotna ßyła ludu, kotraž jemu poßlednju cześcź wopokaſowaſche. S Radworja bě „Katholſka Bjeßada“ ſ khorhowju pſchikhwatała — je dźě Handrij Duczman tuto towaŕſtwo ſałożił. Bohocże wobdźěli ßo też Draždžanſka „Jednota“, kotraž je nětko wopraudże woßyrocźena. Runje ſa tole towaŕſtwo je njebohi knjes tak jara wjele ſkutkował. Jemu mamy ßo džakowacź, ſo je „Jednota“ ſaßo ryſin ßerbſke towaŕſtwo. — Dopomnjeńku rěcź mějeſche njeboheho wrjedawſchi faraŕ mons. sup. Schmittmann. Wón jeho ryßowaſche jako muża kruteho kharaktera a njepowalneje wěry. — Jako ſaſtupjerjo Macźizy Sserbſkeje běſchtaj tam knjeſaj mons. senior Skala a kanonikus faraŕ Żur ſ Budyſchina. — S Duczmanom ßmy ſaßo ſhubili jeneho ſ najpilniſchich a najpłódniſchich ßerbſtich ſpißacźelow. Ssmjercź je nam w poßlednim cžaßu telko jich rubiła. — Bóh póſcźel nam ſaßo druhich, nowych džěłacžerjow na naſchim narodnym polu!

S Draždžan. W Němſkej budżetaj lětßa najſkerje dwaj khěžorſtwowaj manevraj, jedyn w Bayerſkej a druhi w Saſkej. 20. a 21. ſeptembra budżetaj wobaj ſaſkaj armeekorpſaj we wokolinje Frankenberga mjes ßobu manevrowacź. K tutemu manevrej ßo khěžor wocźakuje, kotryž budże tydžeń prjedy pſchi manevrach w Bayerſkej pſchitomny. Manevry w Saſkej budże generalny inſpektor 2. wójſkoweje inſpekzije ſakſko-meiningſki herbſki prynz Bjarnat wodźicź, kotryž je ßo ſ jenej khěžorowej ßotru woženił.

Poßlednje powjeſcźe ſ Konſtantinopla.

W Konſtantinoplu ßu pſchi wojeŕſkej revoluziji 30 offizěrow morili. — W Mazedoniji młodoturkowſki komitej leczaze liſty roſſchěrja, w kotrychž ßo wotßadźenje ſultana a wuwołanje republiki żada. — W Ipeku a w Ochridże ßu ſultanej ßwěrni Albanſzy wojakow ſbili. — Wulkomozy chzedźa wójnſke łódże pſched Konſtantinopel póßłacź.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěće 1909 zaso nahromadźiło: 56 hr. 10 np.

Dale za njón darichu:

Zběrka na hłownej zhromadźiznje Maćicy Serbskeje 14. haprleje 1909 . . . . 54 hr. 40 np.

Knjez faraŕ Riese w Jenšojcach . . . . 2 hr. — np.

Hromadże: 112 hr. 50 np.

Z džakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Přilopk.

* (105lětna žona w Jendźelſkej.) W Skillingtonje Hana Burſnallowa ßwoje 105. narodniny ßwjeczeſche. Schědźiwzowa je ſ jenym wowczerjom woženjena była, ſ kotrymż je dejmantowy kwaß ßwjeczika. Wona je hiſchcże po cźele a duchu cźika a cźerſtwa. Wona mějeſche 14 dźěcźi a móże na wjazy dyžli 100 wnuczkow ſ hladowacź.

* (Njeroſumne wjetowanje.) W Fernsdorfje ßo hórnik Barczak w korczmje ſe ßwojimi towaŕichemi wjetowaſche, ſo 10 ſchklenczkow palenza ſa ßobu wupije. Dźewjatu ſchkleńczku wupiwſchi wón bjes myßlow k ſemi padże a hiſchcże wieczor na ſcźěhwki cźežkeho alkoholoweho ſajědojcźenja wumrje.

* Pſchi njewjedrje 2. dźeń jutrow je ſymny błyſk do kruwarnje Grohmannez kubła w Reinhardtsgrünje a do evangelſkeje zyrkwje w Kruſchwizach dyrił. W zyrkwi khachle a ławki rosbiwſchi wón ſ wežu ſaßo wujědże. — Druhi błyſk do katholſkeje zyrkwje w Markowizach dyri. Pruha pſches wežu do zyrkwje ſajědże a wobras ſ woltarja torhny, kotryż ßo na někotrych městnach wobßmudźi.

* (Krjudowanje wojaka.) Jedyn ſerżant w Mainzu ſa jenym wojakom jene widliczki cźißny. Wone ßo wojakej do khribjeta ſachtopichu a jemu khribjet lohko ſranichu. Wohladawſchi, ſo widliczki we wojakowym khribjecźe tcźa, ſerżant ſawoła: „Stej, ty bieſto!“, pſchiſkoczi a widliczki wucźahny. Wojaka lěkaŕ hojeſche a ſerżant dla krjudowanja jeneho podſtajeneho pſched wójnſki ßud pſchińdże. Tón jeho k ßrěnjemu arreſtej na 12 dnjow ſaßudźi. Serżantej bě to pſchewjele, wón praji, ſo ßu jemu widliczki ſ ruki wulecźake, a „bieſt“ tola njeje ſkſchiwdźenje; pſchetoż tajke wuraſy ßu w pruſkim wójſku na dnjownym rjedże. Wyſchſchi wójnſki ßud bě winaſcheho měnjenja a powołanje ſacźißny. — Sozialdemokratiſkeho redaktora Nettebohma w Dortmundże je khoſtanſka komora dla ſkſchiwdźenja offizěrow a podoffizěrow němſkeho wójſka ſ jenym napißmo „Schinderknechte“ mějazym naſtawkom k jaſtwu na jedyn měßaz ſaßudźiła.

Wójnſki ßud w Torunje wo leutnantu Gerberje ſe 4. ulańſkeho regimenta dla krjudowanja podſtajenych wojakow w 106 padach ßudźeſche. Wobſkorżeny jenoż ſtwinſki arreſt na 4 njedżele doſta.

* (Wojeŕſki ßud.) Reſerviſt Albert Knietſch w Barlinje jenemu podkrejßnemu feldweblej 20 hriwnow podtykowaſche, hdy by jeho wot jeneho reſervneho ſwuczowanja wußwobodźił. Feldwebel poſticźeńku wotpokaſa a wěz woſjewi, na cžoż Knietſcha dla ſpytaneho pſchekłócźa a ſkſchiwdźenja jeneho pſchedſtajeneho wobſkorżichu. Knietſch 5 dnjow jaſtwa doſta.

* (Hroſne mordaŕſtwo.) 16lětnu platowarku Minnu Zinnez ſe Schnellena pola Hamburga, kotraž bě ßo ßrjedu tydżenja ſhubiła, ßu njedżelu w hnojowej jamje na leżomnoſczi jejneho hoſpodarja ſadajenu namakali.

* (Se żarliwoſczu ßo mordaŕ ſcźinił.) Džěłacžeŕ Vereiemer w Barlinje džěłacžerja Wenzela, kotryż pola njeho ſpaſche, ſ hamorom ſaraſy a ßo poliziji ſtaji. Wón ßo na Wenzela hrěſchesche, ſo ſ jeho żonu dżerżi.

* (Pjenjeżny khamor ßo wotwjedł.) Do żeleſniſkeho ſaſtaniſchcźoweho twarjenja we Warthauſenje w Bayerſkej ßo paduſchi dobuchu a 6 zentnarjow cźežki khamor na jenej karje wotwjeſechu. Khamor, kotryż wjetſchu ſummu hotowych pjenjes wopſchijeſche, pak paduſchi njeſamochu roſpaczicź. Naſajtra jón na jenym polu namakachu. Pódla njeho cźeżki hamor a dwě błózzy leżeſchtej. Hacź dotal njeſnaczi paduſchi běchu jenoż 10 hriwnow w dnjowej kaßy namakali a ßobu wſali.

* (Holzyne wjecźenje.) Rěcźnik dr. Kadarin w Lugoſu ßo dlějſchi cźaß ſ rjanej pſchiſtojnej holzu wodźeſche. Tele dny wón holzy woſjewi, ſo dyrbi ßo wot njeje dźělicź, dokelž je ßo ßlubił a ßo ſa krótki cźaß woženi. Holza ſadwělowawſchi wieczor na njeßwěrneho lubeho cźakaſche a jeho ſ pjecź wutſělemi ſ revolwra mori. Holzu ßu ſajeli.

* Wo pſchiměrje, kajkaż njeje w cźmowym ßrjedźnym wěku mohła hórſcha bycź, ßo ſ madźarſkeje wßy Satoralje-Ujhely piſche: Tam bě jedyn młodźenz, Jurij Szeraſi, wobłudnik. Jeho nan ßo na někotre żónſke wo wßy wobroczi, kotſiż thorych lěkowachu. Njeſbożownemu nanej prajichu, ſo je jeho ßyn ſ cźertom wobßydlený, kotryż ßo jenoż ſe żahłym żeleſom wuhnacź hodźi. S pſchiwěru iaßlepjany nan ßyna ſe żahłym żeleſom ßmudźeſche. Khoroſcź drje ßo wuhna, tola ſ dobom młodźenzowe żiwjenje, kotryż na żałoſtne wopalne rany w njewuprajnych boicźach wudychu.

* Cžežke njesboże na twarje je ßo pondželu w Bingenje stako. Snutska twara dwbjesche ßo ßydom metrow wyßoko jedyn nëhdże ßydom zentnarje cžežki woknowy kamjeń pokožicž. Hdyž bë ßo kamjeń na roschty sczahnuł, ßo te na dobo powalichu. Kamjeń psches roschty do hłubiny padże. Ssydom murjerjow, kotsiž na twarje dżëłachu, ßo pod rospadankami pohrjebachu. Dwaj murjerjej bëschtaj hnydom morwaj; jedyn ſ njeju ßo ſ cžežkim kamjenjom rosmjecże. Cžežko je ßo polër wobschkodżił, kotremuž je ßo rjap słamał. Ssudnska komißija je na mëstnje ßamym pschepytała, ſ cžim je ßo njesboże sawinowacž mohło.

* (Poklad w schatach.) Sawostajeni jeneho privatiera we Viechtachu w Bayerskej pod jeho schatami k wschemu bohatstwu 2000 hriwnow dwazecžihriwnowskich słotych skhowanych namakachu.

Wußudżenja.

Lawniski ßud. 27. dezembra 1908 bë hacž dotal njekhostany cželadnik Pawoł Hermann Hamsch ſ Drożdżija cželadnikej Petrikej ſ ujesamknjeneje stwy por schlórnjow kradnył. Wón sa to tsi dny jastwa dosta. Ssud wobsamknu, wotstorcženje khostanja poručžicž.

✕ Dla pschekschiwjenja mëjesche ßo 40lëtny krawz J. H. Richter w Budyschinje samolwicž, kotryž w tu khwilu w jenej Drożdżanskej hojerni khory leži. Richter bë lëtża w januarje wot dżëłacżerja Pëtschki w Budyschinje 28 hriwnow hódne ßukno k seschiczu jeneho wobleczenja dostał, ßukno pak na mëschczanskej sastajerni sastajił a sastawnu papjeru hoscženzarjej Büttnerej sa 3 hriwny pschewostajił. Richter ma sa to 3 njedżele jastwa wotbedżecž.

✕ Dżëłacżerjej Hillmannej w Delnjej Kinje bë 18lëtny cželadnik E. G. Pëtsch ſ Manjowa pschi składnoscži wopyta saczny cżaßnik se scžëny kradnył. Pëtscha k jastwu na 10 dnjow saßudżichu.

✕ Po jenej ßanjazej jëßbje 16. februara wjecžor 31lëtny blidaŕ J. H. Hamsch ſ Jatsjobja we Wjeßlu do Köhlerez hoscženza sastupi. Tam wón herjekasche a se stokom wjazy krócž k schpundowanju dyri, tak so ßo stoł roskama. Hacž runje jemu se jstwy kasachu, wón w njej wosta. Dla kaženja domjazeho měra a wëzywobschkodżenja jeho k 20 hriwnam pokuty abo k jastwu na 4 dny sasadżichu.

✕ 21lëtneho fabrikarja F. A. Frödu winowachu, so je ſ pschedstwy ludoweje cžitarnje 21. februara jedyn cžorny kłobuk kradnył. Dokelž Fröda prëjesche, ßo jednanje wotstorcži.

Khostanska komora. Pohoncž J. A. Klimant w Budyschinje, 1881 w Rakezach narodżeny a hižo ras- khostany, ßo wusna, so je lëtża 8. februara se samknjeneje składownje Jenkecžanskeje hnojoweje fabriki jenu howjasu kożu, 20 hriwnow hódnu, a jedyn mëch ſ maschinownje kradnył. Klimant ma tele paduschstwo ſ dwëmaj njedżelomaj jastwa wotpokucžicž.

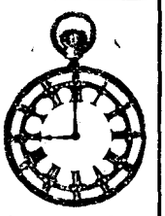


Franz Marschner

cżaßnikaŕ w Budyschinje

na bohatej haßy 9

zwój skład **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczasow** k dobrocžiwemu wobkedżbowanju poručża.



Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacžisny.

Wajsowe modleŕske knihi

ſ nowa pschełożene

ßu po 80 np. dostacž

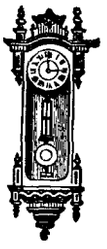
we wudawaŕni Serb. Nowin.

Njedoßohnjene po dobroscži a praktiſkim nałożenju je MAGGI owe korjenjenje. Stajnje na składże we wschëch bleichowych wulkoscżach pola **Arthura Wendlera na Bismarckſkej drózy 10.**

Bruno Beutner

w Budyschinje pschi dwórnischczu, pißaŕnja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liscžinow** wscheje drużiny, wobstaranje **hypothekow** po pomërnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje leżomnoscżow,** ſrjadowanje sawostajenstwow a dżëlenja herbstwow, na pscheßadżowanje pschedawanje leżomnoscżow, ßwëdomite wukasanje we wschëch prawnych wëzach. Dokelž ßym dołhe lëta ſ rëcžnikowym sekretarom był, ßo najlëpsche wobstaranje sarucża.





Kóżdy, ſkotryž chze ßebi **dobry a tuni cżaßnik** kupicž, abo kotryž chze ßebi jón **porjedżicž**, dacž, njech dż k cżaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkowne lawskej haßy 5

Jencz pschedawa a porjedża so ßwoje dżëło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne okno, ſ płacžisnami wupołożene, wobhladacž.**

Zuse suby, porjedżenje, pschedżëłanje hnydom a tunjo, tež ſubow, kotrež njejßym dżëłał.

Woßebitosc̈: Dospołne suby.

Dentist Max Flach

w Budyschinje na theaterskej haßy 6 pschi żitnych wikach.

Pißomne wuczinjenja,

liscžiny, testamenty, próſtwowne pißma atd. nastajeja, **hypothekske pjenjezy a kupowanje a pschedawanje leżomnoscżow** saradżuje etaj

J. a E. Koban pschi żitnych wikach cżo. 4, telefon 675.

— Rëcžimoj tež ſerbſki. —

Sahrodniska żiwnosc̈

we Wulkich Debßezach cżißko 33 je se żiwym a morwym inventarom na pschedań.

Liebsch,

ßudniſki aktuar ſw. ßłużby

na ßukelnſkej haßy 34

pißaŕnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, testamentſke a ſawostajeńſtwowe wëzy atd.

Rëczi ßerbſki.

— Telefon cżißko 177. —

Pscheßadżowanje leżomnoscżow.

Jutrowne dżity

hobrizy wulki wubjerk

po wschëch płacžisnach poručża

Aumannowy schokoladowy dom

na **ßukelnſkej haßy 1a.**

Nationalna registerkassa

ſkoro nowa, je tam dla kupjenja wjetscheje na pschedań.

Wósk k krjepjenju **rejwanſkich kubjow**

najlëpscheje hódnoscże

je dostacž pola

Arthura Grubanna

pschi drjewowych wikach 8..

Pczołazy wósk

po najwyschschich płacžisnach kupuje

hrodowska haptyka w Budyschinje.

Żiwnosc̈

41 kórzow wulka, se 27 kórzow pola a łuki a 18 kórzow wyßokeho lëża a kerkow, je se żiwym a morwym inventarom w Rachlowje cżißko 19 na pschedań.

Khëża

cżißko 3 psched garbaŕskimi wrotami je dla dżëlenja herbstwa tunjo na pschedań.

Khëża

w Radworju cżißko 89 se ßadowej a ßadżenſkej sahrodu a $^3/_4$ kórzom pola je na pschedań.

Sskomu kpizowanju a saßłanju, ßymjentne bërny

pschedawa

Hunnius

na ßwobodnym kuble w Jeschizach.

Ssucželna kruwa

je na pschedań w Cžemjerzach na kuble cżißko 6.

Wosjewjenje.

Wójnske ministerstwo je ßebi wotmyßliło, też lětßa konje w Sakskej jako remonty kupowacź dacź.

Remontske wiki śmeja ßo:

póndźelu 26. haprleje dopołdnja 1/2 9 hodźin w **Lubiju** na skótnych wikach,
wutoru 27. haprleje dopołdnja we 8 hodźinach w **Budyschinje** na městnje psched tśělerńju,
pjatk 7. meje dopołdnja we 8 hodźinach w **Kamjenzu** na Albertskim naměstnje.

Kupowanske wuměnjenja:

1. Konje dyrbja 3—4 lět stare bycź. Wone ßo hnydom wotwosmu a ßo po kwitowanju s hotowymi pjenjesami saplacźa. Srěbzy (hengsty), pschisrěbne kobły a konje s pschirubnjenej wopnschu ßo njekupuja.
2. Konje s njedostatkami, kotrež po sakonju kup wróćeja, dyrbi pschedawaŕ po sarunanju kupneje płacźisny a khostow wróćo wsacź, teho runja konje, kotrež ßu ßo sa 28 dnjow, wot dnja pschimjedźenja do depota jako klepzy wupokasake. Sakoństi rukowanski cźaß ßo sa periodiske sahorjenje woćow (snutskowne sahorjenje woćow, měßacźkowu ßleposcź) na 28 dnjow po dnju pschimjedźenja do depota podlějschi, sa hikanje ßo rukowanski cźaß wo 10 dnjow wot mjenowaneho cźaßa pschikrótschi
3. Pschedawarjo, kotsiź konje pschedwjedu, kotrež jim njeßkuscheja, dyrbja ßo na doßahaze waschnje wupokasacź móz.
4. Pschedawaŕ dyrbi kóždemu pschedatemu konjej nowu tokstu wusdu s howjaseje koże s hładkim ßylnym rysadłom (ßanu sacźahowansku wusdu) a nowu koźanu abo konopjanu hłowojzu s dwěmaj s najmjeńscha 2 metraj dołhimaj powjasomaj darmo ßobu dacź.
5. K spósnacźu wotkhada konja ßu pschipuschćne a srěbcźe wopißma ßobu pschinjesćź. Też ßo pschedawarjo napominaju, so njebychu wopusche konjow pschejara pschitsihali.
6. Pschedstejaze kupowanske wuměnjenja też sa sjawne wiki płacźa.

Wójnske ministerstwo.

Ralbičanske spěw. tow. „Lilija“

wuhotuje

njedźelu 25. haprl. w **herbskej grychće** w **Ralbicach**

spěwny wjećor

po znatym wašnju. Započatk wjećor w 7 hodźinach.

Přećelnje přeprošuje **předsydstwo.**

Khwaćanske serbske towaŕstwo

změje, da-li Bóh, młode jutry, 18. haprleje pop. w 5 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Hustec hosćencu. Pokračowanje wo wšelćiznach so přednošuje. Wšě lube sobustawy so najwutrobnišo přeprošuja. Hosćo su nam lubje witani.

Předsydstwo.

Generalna shromadźisna
Hodźiskeje nalutowarnje a wupožćerńje

śmeje ßo **njedźelu 25. haprleje** (niz młode jutry 18. haprleje) popołdnju w 4 hodźinach pola Mrosez.

Nataŕske wohenśawěśćaze towaŕstwo
w sakskim kraleśtwje w Draždźanach.

Wobstatk sawěśćenjow 1. januara 1909 . . .	935 715 545.—
Sarunanje schkody wot wobstacza	13 656 731.59
Darmotne lěta a dividenda sa sawěśćenych . .	3 395 466.10

Wot generalneje shromadźisny wobsamknjena **15 %** wucźinjaza **dividenda** na premiju, na podźěl prawo mějazu, ßo wot 1. junija t. l. na lětne premijowe płacźenja wotlicźa, mjes tym so ma ßo dividenda na do prědka saplacźene premije pola direktorija abo agentow s hotowymi pjenjesami wupłacźicź.

K pschijimanju sawěśćenjow pschi wohnjowu schkodu wscheje družiny na wßach kaž też w městach, a też sawěśćenjow pschi nutsdobywaŕske paduschstwo ßo s pschihódnymi wuměnjenjemi poruczeja:

C. Meisel w Budyschinje, **E. Locka** w Błóžanach,
Czech we Lomsku.

Na dyrbjenske waschnje pśches ßudnistwo ma ßo **28. meje** dopołdnja 1/2 10 hodźin na ßudnistwje w Budyschinje **Preußez młyn w Maleschezach,** 5 hektarow 56,4 ara wopschijazy a na 31.475 mk. takśěrowany, na pschedawanje pschedawacź.

Na dyrbjenske waschnje pśches ßudnistwo ma ßo na ßudnistwje w Budyschinje **28. meje** dopołdnja w 10 hodźinach na pschedawanje pschedawacź **korczmarska zjwnosćz s korczmarskimi prawisnami w Koßlowje,** pschekupzej G. G. Echsle w Nürnbergu ßkuschaza a na 6000 mk. takśěrowana. K temu pschińdźe 4708 mk. sarunanja sa wohnjownu schkodu. K temu ßkuschaze 5 hektarow 6,4 ara wopschijaze leżomnosćze ßu na 6000 mk. takśěrowane.

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu 18. haprleje popołdnju z dypkom 5 hodźin w Sockec hosćencu swoje

měsačne posedźenje.

Nuznych a ważnych wuradźenjow dla wšě lube sobustawy a hosći w bohatej ličbje wočakuje **předsydstwo.**

Bukećanske serb. tow.

změje **njedźelu 18. haprleje** (młode jutry) pop. w 5 hodź. posedźenje. Přednošk je dobroćiwje přilubjeny. Dla wobzamknjenja lětušeho wulěta wo bohate wobdźělenje wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Jutrnica,

serbske tow. za Njeswačidło a wokolinu,

změje **młode jutry,** 18. t. m., popołdnju w **4** hodźinach pola Weberec swoju měsačnu zhromadźiznu. Sobustawow a hosći wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Pjenjesy

na wěstu (prěnju) hypoth. wupožcźa Wochožanska zyrkwina wosada.

Adressa: Pfarramt Nochten bei Boxberg O. L.

Motorske koło

snamjenja „Phänomen“, dwajzylindrate 3 1/2 konjazeje mozy ßylne, derje sdźerżane, na horu stupak, je khorowatosćze dla tunjo na pschedań. Dalsche je shonicź na Tśělanskej dróhi 26.

Landawski wós

a **kóń,** ßo na wßy pschihodźazy, staj tunjo na pschedań pola Scholtyn na nowej haßy cźißko 7.

Kuchaŕki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotrocźkom, ßrěnkom, rólnych pohonczom, wolazych a dźěłacźeŕske ßwójbu pyta hnydom pschistajeŕka **Görlichowa** na ßukelnistej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Starschu dowěrnu **holzu** jako ßłużobnu dźowku pschi dobrej msdźe po móżnosći bórsy pyta **Jan Czepiz** na hornjcźerskej haßy.

K 1. meji ßo sprawna

ßłużobna holza,

kotraż je hižo ßłużiła, do lohkeje ßłużby pyta na snutskownej lawskej haßy 8 w pychaŕnischich klamach.

Sswědomity

pohonc̆,

kiž ßo też na rólnistwo wusteji, ßo hnydom pyta w hosćencu w **Pancźizach.**

Strówbeho dowěrneho

pohonca

a

někotrych dźěłacźerjow

hnydom pyta

Budyska meblowa fabrika

na běleŕskej dróhi (Bleichenstr.) 7.

Murjerjow

pyta **A. Philipp**
w Bronju.

Wustojni cźeßłojo

ßo sa nowotwary w Hucźinje a Bukojnje do trajneho dźěła pytaju. Samolwicź ßo na knježim dworje w Hucźinje pola polěra.

(K temu cźißku pschiloha.)

Pschiłoha k czišku 16 Serbskich Nowin.

Ssobotu 17. haprleje 1909.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

13 haprleje 1909.

Placišny po zentnarje e hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosce hacž do 6 lět	39–42	75–78
awstriske	41–44	77–80
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35–38	71–74
3. šrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	30–34	64–70
4. šnadnje pizowane kóždeje staroby	26–29	56–63
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosce	37–40	69–72
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnosce hacž do 7 lět	33–36	64–68
3. starsche, wukormjene krowy a šnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	29–32	59–63
4. šrěnjo pißowane krowy a jałojzy	24–28	54–58
5. šnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48–53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosce	37–40	69–72
2 šrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	33–36	65–68
3. šnadnje pizowane	28–32	60–64
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	53–55	83–85
2. šrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	49–52	79–82
3. šnadnje wuwite wot zyza	44–48	74–78
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich slschiženjow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ léta	53–55	68–70
2. mjaßne	51–53	65–68
3. šnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	47–50	62–65

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje 10 haprleje 1909 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 15. haprleje 1909 wot hr	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża — běła	—	—	—	—	11	—	11	40
" — žołta	—	—	—	—	10	75	11	20
" nowa	10	75	11	18				
Rožka	—	—	—	—	8	—	8	30
" nowa	8	25	8	35	—	—	—	—
Jeczmjeń } 50 kilogr.	9	50	10	10	9	—	9	75
Wows . nowy	9	—	9	40	8	30	8	90
Hroch	9	50	12	—	11	—	12	—
Woka	8	50	10	-	9	—	11	—
Jahły	14	—	14	50	14	—	15	—
Hejduschka	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	2	50	2	80	2	20	2	50
Butra 1 kilogr.	2	70	3	—	2	40	2	60
Pschenična muka 50 "	11	50	20	25	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	9	25	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	50	3	80	3	20	3	60
Ssłoma 100 "	4	—	4	20	3	50	4	—
Proßata ł04 schtuk, schtuka	14		30				—	—
Pschenične wotruby } 50 kilogr.	—		6	25	5	75	6	50
Rżane wotruby } 50 kilogr.	—		6	50	6	50	7	—
Pschenična gris } 50 kilogr.	—		6	75	-	-	—	—
Rżany gris } 50 kilogr.	—	—	7	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 11 hr. — np. hacž 11 hr. 50 np., rožka wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 50 np., jeczmjeń wot 9 hr. 45 np. hacž 10 hr. 5 np., wowß wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 10 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 175 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta 10 hr. — np. hacž 10 hr. 15 np., nowa: 18 hr. 27np. hacž 18 hr. 90 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 13 hr. 20 np. hacž 13 hr. 86 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 13 hr 60 np hacž 14 hr. 40 np.

Wiczne placišnow w Kamjenzy.

15. haprleje 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 30 np. hacž 8 hr. 50 np., pschenża wot 11 hr. 50 np. hacž 11 hr. 80 np jeczmjeń wot 8 hr. 50 np hacž 10 hr. — np, wowß wot 8 hr. 80 np. hacž 9 hr. 10 np. jahły wot 14 hr. 50 np. hacž 16 hr. — np. hroch 15 hr — np., žyno 3 hr. 50 np., běrny 3 hr. — np., žłoma (100 kilogr.) 3 hr. 75 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr 40 np. hacž 2 hr. 60 np.

Wjedro w Londonje 16. haprleje: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje Quasimodogeniti rano w 7 hodž. farat Răda žerbsku spowjednu rěcž, $\frac{1}{2}$9 hodžin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodž. němske předowanje. — Popołdnju $\frac{1}{2}$2 hodžin smeje farat Răda katechismusowe rosrěčenje se žerbskej młodžinu. — Tydženske sastojnske dźěła smeje duch. Tischer.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Bjedrich Khorla Kuba, měschčanski powołanski wohnjowy wobornik w Draždžanach, s Hanu Marju Gudžiž w Delnjej Kinje. — Ernst Bjenada, dźěłaćer w płunarni na Židowje, s Hanu Hilžbjetu Stillerez pod hrodom. — Khorla Bjedrich Kießlich, fabrikat w Dobruschi, s Fanny Liebethu Neumannez tam. — Jan Feister, žiwnoscer w Khaßowje, s Emmu Ernstinu Engemannez w Sslonej Borschcji. — Rudolf Bjedrich Albert Jarmuzenski, twarski dźěłaćer we Wurizach, s Helenu Theresiu Wjeliz tam. — Hermann Franz Pětsch, dźěłaćer na Židowje, s Marju Marthu Kozorez tam.

W katholskej zyrkwi: Michał Kóniór šukelnik w Budyschinje s Antoniju Baumkeierez w Budyschinje.

Křćeni

W Michałskje zyrkwi: Bjedrich Rudolf, Floriana Hubjeneho, samkarja w Dobruschi, š. — Khorla Alwin, Khorle Matyja, wojnarja w Dobruschi, š. — Kurt Erich, Ernsta Hermanna Löfflera, fabrikarja w Hrubjelčizach, š. — Richard Kurt, Božidara Richarda Zura, formarja na Židowje š. — Ernst Gerhard, Jana Ernsta Bergmanna, žiwnoscerja w Jenkezach, š. — Edwin Jan Marcźin, Khorle Waltarja Gierscha, kublerja w Bórku, š. — Max Alfred, Oskara Hermanna Hausy, fabrikarja na Židowje, š. — Ernst Max, njemandž. š. pod hrodom. — Kurt Erich, Gustava Adolfa Weißbacha, fabrikarja w Małym Wjelkowje, š. — Max Gerhard, Khorle Augusta Hrjehorka, dźěłaćerja na Židowje, š — Richard Hermann, Hermanna Oty Schletticha, fabrikarja na Židowje, š. — Augusta Margaretha, Jana Maxa Gärtnera, murjerja na Židowje, dź. — Martha Johana, Ernsta Bjedricha Wylema Glawscha, wjeßneho listynoscherja w Małym Wjelkowje, dź. — Hilzbjeta Margareta, Bjedricha Oty Ryčerja, dźěłaćerja w Ratarjezach, dź. — Waltar Kurt, Khorle Hermanna Gnawka, khěžarja a kamjenjećeßarja na Ssokołzy, š.

W katholskej zyrkwi: Karl, Pawoła Lehmanna, murjerja w Budyschinje, š. — Jan, Ernsta Kaspera, dźěłaćerja w Budyschinje, š.

Zemrjeći:

W Michałskej wožadze 7. haprleje: Morwy narodž. žynk Jana Köhlera, samkarja pod hrodom, — 11. Johana Helena Klinez, dźěłena Gotschowa, khěžerka na Židowje, 52 l. 9 m. 25 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodžija.

Njedźelu Quasimodogeniti smeje rano we $\frac{1}{2}$7 hodž. farat Kschižan němsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$8 hodžin duchowny Voigt němske a w 9 hodž. žerbske předowanje. — Popołdnju 2 hodzin budże katechismußowa wuczba sa žerbsku mużsku młodžinu.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu Quasimodogeniti smeje duchowny Bojž rano w 7 hodžin žerbsku spowjedź, dopołdnja 8 hodžin farat Domaschka žerbske a w $\frac{1}{2}$10 hodž. němske předowanje. — Kollekta psched zyrkwinymi durjemi sa fakske khowne, bibliske towarstwo składowana je 157 hr. 49 np. wunjeßła.

Na swój wulki skład

tšěschneje papy, drjewoweho zementa, theera, asfalta, tšěschnych tschěskow, kaž tež **schlesk. tonowych tšěschnych zyhelow, bibraznych wopuschow a tšěschnych zyhelow se saschibkom** a ventilaziju s najlěpschich zyhelnczow kedźbliwe čžinju a šo pschi potrjebje najnaležnischo poručam

F. W. Menzel

w Budyschinje na hornczerskej haßy.

Wizitne khartki

czschczi spěschnje **Ssmolerjez knihiczischczerstwo.**

K nalětnemu

wuſzywej

poručam w dobrej, derje ſkhadźazej tworje:

runklizowe ſzymjo,
Eckendorfſke, žołte a čerwjene hobrſkowalzowe,
punt po 50 np.,
Oberndorfſke kopjenokulojte, žołte, Lutyječanſke žołte, kulojte;
Erfurtſku modellſku a pizowanſku rěpu;

čerwjenokalowe ſzymjo,
Erfurtſkeho krej=čerwjeneho, ſaźneho, twjerdeho, hollandſkeho, krej=čerwjeneho, póſdnjeho, wulkeho, Zitawſkeho hobrſkeho, čěmnočerwjeneho kała a čornoſchazu hłowu;

bělokalowe ſzymjo,
braunſchweigſkeho, wubjerneho, twjerdeho, wulkeho kała;

woprawne **Erfurtſke warjenjowe ſzymjo,**
wulki wubjerk bunow, hrochu atd.,

woſzebitoſcze woprawnych Erfurtſkich kwětkowych ſzymjenjow
w 10 np. tyſkach a ſ plahowanſkim wukaſanjom.
Wulki wubjerk
Draždźanſkich ſzadźeńſkich zyblow.

Jan Bjedrich w Kolwaſy
pola Pomorz.
Kóždy wiečny dźeń w Budyſchinje a Lubiju.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyſchinje
9 na ſzukelnſkej haſzy 9.

Najtuńſche kupowanſke žórło
ſa
njewjeſczinſke wuhotowanje
a
jednotliwe meble
ſolidneho a modneho dźěła.

Sprawne poſzłuženje.
Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.
Ssamſzna pólſtrowarnja.

Kupćo, na mjenu hladajće, tehdyž kupowaće!

Schifrowa tſěcha

□m. po 1 mk. 80 np.,
ſ jendźelſkeho Schifra, kotryž je hižo na tſěſche ležał,
tunjo porucza

Auguſt Schumann,
kryjeŕ ſchifrowych tſěchow w Budyſchinje.



Rowowe pomniki,
rowowe kamjenje a platy

kóždeje druźiny, čorne a pišane,
ſ granita, ſyenita, marmora, kalka a pěſkowza
po modernſkim waſchnju trajne dźěłane po tunich płaćiſnach poručataj

E. Hantusch & Co.
Kamjenjowy rězak, toczeńja a polěrowarnja.
Wulki ſklad a pſchedawarnja
w Budyſchinje na Lubijſkej dróſy 10.
Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.



Phönixowe, Grützнerowe a Viktoria-

ſchijaze maſchiny

ſa domjazu potrjebu a rjemjeſzko.

Dokładne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.

Ssamſzna wuporjedźerńja.

Clemens Jäckel,

mějeczel **Gustav Kloeppel.**

Telefon 435. Na ſeminarſkej dróſy 5. **Telefon 435.**

Emil Wehrle

na jerjowej haſzy 7.

Bawłma je ſo ſaſo po płaćiſnje poniźiła, duž je mi móžno,

muźaze barchentowe koſchle,
barbu njepuſchczateje twory, ſaſo hižo po 1 mk.,

žonjaze koſchle
hižo po 90 np.,

dźěčźaze koſchle
wſchěch wulkoſczow najtuńſcho pſchedawacz.

Mój wulki ſklad
poſzleſchczowych zychow
a wupjerkow,
hładkich čerwjenych, roſa ſmuźkatych a módrych,
po wſchěch płaćiſnach tunjo poručam.

Emil Wehrle

na jerjowej haſzy 7.

Hrodowska haptyka

na hoschiz haßy 21.



Kaschel, katarrh, dybawoscź

ßo ſpěſchnje polóžeja

ſ thymuſinom

Bleſcha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Tunje zigary!

100 ſchtuk

3	np. zigary	po	200, 220, 240 np.
4	=	=	300, 320, 340 np.
5	=	=	360, 380, 400 np.
6	=	=	440, 460, 480 np.
8	=	=	520, 560, 600 np.

roſeczeła

zigarowa pſchedawarńja Havanna

w **Draždžanach 6.**

Kózlace kože

kaž tež wſchě druhe druźiny

kožow

po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach 11,

ſ napſchecźa „ſkoteje hwězdy".

K wußywej

poruczam

czerwjeny dźeczel faradellu, hroch, wowß,

nalětnu pſchenźu

pſchipóſnateje ßytwy němſkeho ratarſkeho towarſtwa,

kaž tež

wſchě druhe

ßymjenja

po uajtunſchich płaczíſnach.

Paul Schulze nasl.

w Budyſchinje

na Hoſchiz haßy 9.



K naleczu



poruczam ßwoje runje doſchłe

nalětnje a lěczne nowoſcze.

Wubjerk :: hódnoſcź :: formy :: praczíſny

bjes runjecźa!

Mužaze a žonjaze ſchkórniczki

czorne a piſzane,

po $9\frac{1}{2}$, $10\frac{1}{2}$, $12\frac{1}{2}$, $13\frac{1}{2}$, $16\frac{1}{2}$, 18 mk.

Wulki wubjerk

dźěczazych ſchkórnjow, žonjaze niſke czrije, czrije ſa tenniſowu hru a turnowanje.

Heinrich Mohr,

Telefon 384. **w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.** **Telefon 384.**

Wobhladajcze ßebi moje 7 wukładnych woknow.

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 ſa pjenjeſy, pola naß na dań date:

bjes prjedawſcheho wupowjedźenja	2%.	
ſ měßacžnym wupowjedźenjom	$2\frac{1}{2}\%$	na
ſ 3měßacžnym =	3%	lěto.
ſe 6= a 12měßacžnym wupowjedźenjom	$3\frac{1}{2}\%$	

Pjenjeſy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo tež ſa check wužicź. Checkowe knižki, kaž tež poſtajenja, checkowy wobkhad naſtupaze, ßu pſchi naſchich kaßach doſtacź.

Filiala Lubijſkeje banki

w ſerbſkim domje.

Mantle a ſchlawchi

ſa jěſdne koła

we wulkim wubjerku ſ rukowanjom a bjes njeho, kaž tež **wſchě druhe wězy ſa jěſdne koła** poruča tunjo

Otto Büttner,

pſchedawatnja kože, czerjatych rjemjenjow a techniſkich wězow w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu.

Pißarńja

ſa kupne, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej dróży czo. 1

po 1 ſchodźe, hoſcźenz Gambrinus.

Meß Frenzel.

Jan Jurij Pahn

w Budyschinje.

Wotdźelenje ſa

žonjacu drastu.

Woßebite ſkładnoſtne kupowanje ſa jutrowny czaß:

jendźelſke paletoty ſe ßwětłych kaſchczikatych tkaninow	mk.	**5.75**
jendźelſke paletoty ſe ßwětłych ßmuhatych tkaninow .	mk.	**6.75**
czorne žakety horje wot	mk.	**4.—**
czorne žonjaze mantle horje wot	mk.	**16.75**
pſcheprochowe mantle (pſcheproſchniki) ſ modnych tkaninow horje wot	mk.	**5.90**
wobleczenja kraßnych faßonow horje wot	mk.	**12.15**
zankate bluſy „Elly“ ſe židźanym a zankatym wupyſchenjom	mk.	**3.90**
cziſtowolmjane bluſy ſe ßwětłych tkaninow . . .	mk.	**5.50**
cziſtowolmjane flanellowe bluſy	mk.	**3.90**

We wſchěch wotdźelenjach najwjetſchi wubjerk po najtuniſchich placziſnach, bjesporoczne ßedźenje a najlěpſche wudźěłanje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 17. Sobotu 24. haprleje 1909. Lětnik 68.

Swětne podawki.

Słužobni sakskich statnych żelesnizow ujeżmědża sozialdemokratiskim sjednoczeństwam pschiłuschecz.

Generalna direkzija sakskich statnych żelesnizow je wschitkim słužobnym statneho żelesniskeho sarjadnistwa sakasała, k sjednoczeństwam pschiłuschecz, kotrež se sozialdemokratiskim němskim swjaskom transportskich dźěłaćerjow wobkhadźeja. Schtóž so pschećźiwo tejle sakasni pscheńdże, so se statneje słužby puschći.

Khěžor Wylem

je njedźelu se swojej mandźelskej a prynzom Oskarom s Venediga k kupje Korfu pschijěł, so by tam dlějschi cžaś w swojim wobsedźenstwje Achilleionje pschebywał. Prjedy hač khěžor na kraj stupi, jeho na ładźi „Hohenzollern“ grichiski kral, grichiska kronprynzeża a mandźelska ruskeho wulkowjećcha Jurja Michajlowicża wopytachu. Město Korfu bě so k powitanju khěžora s khorhojemi wupyschiło.

Němski khěžorstwowy sejm

je so sańdźeny tydźeń k dalschim wuradźenjam s nowa seschoł. Po wobsanknjenju wo někotrych petizijach je so namjet pólskich sapósłanzow, so by kupowanje leżomnoscżow w Němskej swobodne było, w tsećim wuradźenju bjes debatty pschijał. S pólskim namjetom dyrbi so nowy pruski sakoń powróćicź, po kotrymž smě pruske knježerstwo wobsedźe stwa Polakow wuswojicź a jim sakasacź, w Pósnańskej a wjeczornejúpruskej provinzy leżomnoscże kupowacź.

Pólscy sapósłanzy su drje se swojim namjetom w khěžorstwowym sejmje wuspěch měli, tola praktiscy njejsu s tym niczo dobyli. Ani swjaskowa rada, ani pruske knježerstwo njebudże na wobsamknjenje khěžorstwoweho sejma dźiwacź. Pruske knježerstwo swoju pscheněmzowazu politiku w pólskich provinzach njepscheměni.

Wjerch Bülow wo finanznej reformje.

Jenej deputaziji pschećelow finanzneje reformy, pschi kotrejž so też Budyschski wyschschi měschćanosta dr. Käubler wobdźěli, je wjerch Bülow rjekł, so je wopak było, so je khěžorstwowy sejm palenzowy monopol sacźišnył. W cžasu pjenjeżnischich swjaskow, trustow a kartellow njedyrbi parola rěkacź: „Sa pschemysłowu swobodnoscź a pschećiwo monopolam“, ale wona dyrbi rěkacź: „Sa statny monopol město privatneho monopola, kotryž móże 100 milijonow hriwnow, kotrež jako dawkowy wunoschk wot palenza wocżakujemy, na najmilische waschnje wunjesćź a wschě interesy jenak prawje spokojicź. — Wjerch Bülow so potom nadźijesche, so so też ratarstwo s wupschestrjenjom herbstwoweho dawka spokoji. Dokelž njemóże druhi prawy a pschisprawny wobsedźeństwowy dawk (kotryž dyrbi 100 milijonow hriwnow wunjesćź) na pschijecże w khěžorstwowym sejmje liczicź, dyrbi so knježerstwo teho dźerżećź, so so herbstwowy dawk na bliższich pschiwusnych wupschestrje. Dwě tsećinje němskich ratarjow so s herbstwowym dawkom njepotrjechitej. Tak dołho hač sozialdemokratija njebudże w swjaskowej radże a w khěžorstwowym sejmje knježicź (a to wona njebudże po kanzlerowym měnjenju w pschichodnym lětstotku), tak dołho njebudże stracha, so by so s herbstwowym dawkom samoženje konfiskowało. S palenzowym a herbstwowym dawkom pak hischcże wěz njeje dokonjana. Piwo dyrbi khěžorstwu 100 milijonow wjazy wunjesćź, a też tobak dyrbi so klukacź a 75 hač 80 milijonow wunoschka podawacź. Wjerch Bülow temu pschihłoßuje, so bychu so dawki khěžorstwa a swjaskowych statow dźělike.

Prozeß hrabje Moltki pschećiwo spisaćelej Hardenej

je so srjedu w Barlinje psched khostanskej komoru wuswudźił. Hardenej, kotrehoż běchu loni dla skschiwdźenja hrabje Moltki k jastwu na 4 měsazy sasudźili, tónkróć jenoż 600 hriwnow pjenjeżneje pokuty napołożichu. Ssudnizy dyrbjachu wo wězy milischo swudźicź, dokelž je so wěz wjercha Eulenburga mjes tym w hinaschim swětle dyźli prjedy pokasała. W jenym prjedawschim prozeßu su swědzy wustupili, kotsiž su wobswědczili, so je wjerch Eulenburg s nimi homoseksualnje wobkhadźał. Ssudnizy su pscheswědczeni, so Harden njeje žanych njeczistych pschicżinow měł. Pódla teho je so hrabja Moltke s Hardenom rosrunał, a wón by namjetował, prozeß sastajicź, hdy by to móżno było.

Harden so s wuswudom njespokoji. Wón a jeho sakitowar justizny radźicźel Bernstein staj so rosswudźikoj, pschećiwo wuswudej revisiju sapołożicź.

Podpjeranje dźěłaćerjow bjes dźěła w Barlinje.

W Barlinskim měschćańskim sastupjerstwje su sozialdemokratojo namjetowali, so by so bjes komdźenja 300000 hriwnow k podpjeranju dźěłaćerjow bjes dźěła pschiswoliło. Rosdźělenje dyrbjało so s pomozu dźěłaćerskich organisazijow a zentralneho towarstwa sa wukasanje dźěła stacź. Měschćańsci sastupjeŕ Glocke pschicżiny sa sozialdemokratiski namjet rosestajesche a pschi tym praji: „Barlinske měschćańske sastupjerstwo je stajnje swólniwe było, wobhdlerjam zusnych krajow, kotsiž su pschi njesbožach do nusy pschischli, pomhacź. Tu, hdźež je 100000 naschich samžnych měschćanow w nusy a hubjenstwje, dyrbjało so pschede wschěm pomhacź.“ — Sswobodomyślni sastupjerjo na hobrske summy pokasowachu, kotrež su so w minjenej symje sa dźěłaćerjow bjes dźěła wudałe. Měschćańsci sastupjeŕ Thieme praji: „Ssmy pschećiwnizy kóždeho nakhwilneho podpjeranja dźěłaćerjow bjes dźěła, dokelž so bojimy, so so s tym wobstejnoscże na dźěłanskich wikach hischcże bóle pohubjeńscha.“ Skónczńje so sozialdemokratiski namjet sacźišny.

Sozialdemokratiski mejski swjedźeń.

Magdeburgska polizija je wokołocźah po měscże, 1. meje wot sozialdemokratiskeje strony wotmyśleny, sakasała, dokelž mohł s nim strach sa powschitkownu bjesstraschnoscź nastacź.

Němszy a jendźelszy dźěłaćerjo.

Loni kónz novembra je wotdźělenje jendźelskich dźěłaćerjow s pschadownjow a sukelnjow w Yorkshirje Němsku wopytało, so by hospodarske wobstejnoscże němskich textilnych dźěłaćerjow studowało. Schtoż su jendźelszy wotpósłanzy w fabrikach w Niederschöneweide, Borschczi, Khocżebusu a Krimitschawje nawjedźili, su w rosprawje napisali. Woni su spóznali, so hospodarske wobstejnoscże dźěłaćerjow w Němskej, schtoż wyschokoscź msdy, dźěłanske wuměnjenja a wudawki sa sežiwjenje, bydlenje a dawki nastupa, njejsu hubjeńsche, haj wone su s dźěła lěpsche, dyźli hospodarske wobstejnoscże jendźel-

ſkich dźěłaćerjow. Jedyn jendźelſki dźěłaćer woßebje na dobroty pokaſuje, kotrež němſzy dźěłaćerjo w ſozialno-politiſkim ſakonjedawarſtwje wužiwaju. Wón liberalne naloženje ſakonjow khwali, mjes druhim prajizy: „Někotſi hižo k lěkarjej běža, hdyž jich jenož palz boli.“ Dźěłaćerſka žona, kotraž do njedźel pſchińdże, móże ßo ſchěſćź njedźel lěkarjej lěkowacź dacź. Wſchě tele dobroty ßu jara pſchijomne ſa dźěłaćerjow. — Sozialdemokratiſke nowiny ßu ſ rosprawu jendźelſkich dźěłaćerjow mako ſwjeßelene.

Pućowanje ruſkeho zara do Franzowſkeje.

S Pariſa je ßo powjeſćź wudała, ſo zar w meji k ſpuſchćeńju panzerowaneje łódże „Danton“ na wodu do Breſta pſchijědże. Nowiny „Gaulois“ ſ dobreho žórła ſhonja, ſo je zarowe pućowanje ſaßadnje wobſamknjene. Zar jendźelſkeho krala Eduarda, franzowſkeho preſidenta Falieresa a italſkeho krala wopyta. Tola wo zarowym wopyće w Breſtu njeje hacź dotal niczo ſnate.

Pſcheproſchenje ßerbſkeho prynza Jurja do Ruſkeje.

Prjedawſcheho ßerbſkeho krónprynza Jurja, kotryž je ßo ßwojich prawow na ßerbſki trón wotrjekł, dokelž k wójnje mjes Sserbiju a Awſtriſkej njedóńdże, je zar k ßebi pſcheproßył. Wón je jeho, kaž Belgradſke nowiny pißaju, napominał, ſo by pſchi ruſkim dworje woſtał. Ruſka chze ßebi ſaßo ſympathije dobycź, kotrež je pſchi awſtriſko-ßerbſkej ſwadźe ſhubiła.

Romunſki kral Khorla

je ſańdźeny tydźeń ßwoje 70. narodniny ßwjecził. Sbožopſchećze němſkeho khěžora němſki krónprynz pſchinjeße. W Bukareſchtſkej hłownej zyrkwi ßo ßwjedźeńſka Boża ßłužba wotbywaſche. Po njej bě wulke wobhładanje wójſka. Němſki krónprynz pſchi tym kralej woſjewi, ſo je jeho khěžor ſa marſchalła pruſkeho generalneho ſtaba pomjenował a jemu ſ dobom marſchallſki kij pſchepoda. Po tym ßebi němſki krónprynz, ſ wobydlerſtwom powitany, měſtowe pomniki wobhładowaſche.

Sultana ßu wotßadźili.

Młodoturkowſkej ſtronje ßwěrni ſapółłanzy parlamenta ßu ßo w San Stefanje pſched Konſtantinoplom ſeſchli. Tam ßu ſchtwórtk w nóznym poßedźenju ſ 150 hłoßami wobſamkli, ſultana wotßadźicź. Sultan je hižo nětkole jaty w Konſtantinoplu. Na kraju je Konſtantinopel ſ młodoturkowſkim wójſkom, w kotrymž je 10,000 kſcheſćijanſkich dobrowólnikow, wobſtupjeny. Na morju pſched Konſtantinoplom pak wójnſke łódźſtwo ſteji. kotrež je zyłe k młodoturkowſkej ſtronje pſcheſchło. Panzerowana łódź „Aſſari Tewfik“ a jedyn torpedowy ſaniczaḱ mataj ſtajnje paru, ſo byſchtaj ſultana ſadźerżałoj, hdy by chzył po morju cźeknyćź.

Wſchitzy prynzojo a prynzeßy ßu ſkradźu ſe ſultanoweho hroda cźekli. Prynz Burhan eddin, ſultanowy lubuſchk, kotryž je pjecża wojeŕſki ſběžk naſchkarał, je pjecża po morju cźeknył.

Dobycze Młodoturkow.

Wojeŕſki ſběžk w Konſtantinoplu njeje ſamohł młodoturkowſke knjejſtwo w Turkowſkej powróćicź. Wójſko ſ wonka Konſtantinopla je młodoturkowſkim offiźeram ßwěrne woſtało. Sa někotre dny ßu młodoturkowſzy offiźerojo ßylne wójſko pſched Konſtantinopel pſchiwjedli. W Konſtantinoplu ſtejaze ſultanej ßwěrne wójſko je pſcheßłabe, ſo mohło młodoturkowſkemu wójſku napſcheczo ſtejecź. Prjedy hacź ke krejpſchelecźu dóńdże, ßu Młodoturkojo wot nětcźiſcheho knjeżerſtwa w Konſtantinoplu żadali, ſo by ſcźěhowaze żadanja dopjelniło:

1. Wſchitzy na Konſtantinopelſkim wojeŕſkim ſběžku winowacźi ßo pokhoſtaju.

2 Konſtantinopelſka garniſona ßo ſ wjetſcheho dźěła wotſtroni.

3. Tſjom Saloniſkiſkim hońtwjeŕſkim bataillonam ßo dla jich pſcheradniſkeho ſadźerżenja brónje ſebjeru, jich muźſtwa maja w Mazedoniſkej pſchi twarjenju ſchoßejow dźěłacź.

4. W Konſtantinoplu ßo woblehnjenſtwo ſawjedże.

5. Sultanowa cźelna garda a hrodowa garniſona ßo ſ druhimi wojakami ſaměni.

6. Miniſterſtwo, parlamentej ßo ſpodobaze, ßo pomjenuje.

Jeli ſo ßo tele żadanja dopjelnja, njedyrbi wójſko do Koſtantinopla ſacźahnyćź, tola k marſchej hotowe woſtanje.

Naſchkararjo Konſtantinopelſkeho wojeŕſkeho ſběžka ßu ßo ſkhowali. Sultanowe wójſko, kotrež je ßwojich offiźerow, jeli ſo njeißu ſ cźaßom cźekli, ſkónzowało, je bjes wjednikow, je bojaſneho ducha a ſ muhamedanſkim fanatißmom dóńt wocźakuje, kotryž ßu jemu dobycźerſzy Młodoturkojo poſtajili. Jeli ſo ßo ſultanowi wojazy njejabzy ſ nabożinſkim fanatißmom njeſahorja, njebudźa Młodoturkojo ſ mjeczom machnycź trjebacź, ſo bychu ſultanowe knjejſtwo powróćili.

Nadpadne je, ſo w młodoturkowſkich żadanjach ßo wo ſultanje njenaſpomni. Prjedy ßebi Młodoturkojo ſultanowu hłowu żadachu, ſda ßo, ſo je miliſcha ſtrona mjes nimi pſchewahu doſtała a ßo ſ tym ſpokoja, ſo ſultana do jeneho Konſtantinopelſkeho hroda ſamknu. Jedyn ſ wjednikow młodoturkowſkeje ſtrony, Enwer bei, kotryž je jako żona ſababjeny pſchi wojeŕſkim ſběžku ſ Konſtantinopla cźeknył, żada ßebi, ſo ſultan njeßmě dale knjeżicź. Hdy by wón na trónje woſtał, by ßo zyła Turkowſka ſkaſyła.

Hacź dotal njeběchu Młodoturkojo łódźſtwa weſćźi, tola nětko ßu ßo na nim njedowěrni offiźerojo ſ dowěrnymi ſaměnili, tak ſo Młodoturkam ſ łódźſtwa żaneho ſtracha wjazy njehroſy. Sultana maja hižo ſa wotßadźeneho, w Moneſtyrje, Saloniku a druhdźe ßu hižo jeho ßyna Reſchada ſa Sultana wuwołali.

262 młodoturkowſkich offiźerow ſkónzowanych.

Pſchi poßlednim wojeŕſkim ſběžku w Konſtantinoplu ßu 262 młodoturkowſkich offiźerow ſkónzowali. Woßmjoch ſ nich ßu pſched ſultanowym Yildizſkim hrodom morili. W kavalleriſkich kaſarmach pſched Konſtantinoplom ßu wojazy wſchitkich ßwojich offiźerow ſkónzowali. Jedyn hodźa (muhamedanſki duchowny), kotryž wojakow wjedźeſche, wſchitkich offiźerow do wulkeje kaſarmſkeje ſale dowjeſćź da a wot nich żadaſche, ſo bychu na ſcheriatſke prawo pſchißahali. Dokelž offiźerojo pſchißahu ſapowjedźichu, dokelž k temu żaneje pſchikaſnje njemějachu, jich wuwjaſachu a potom jich pak ſatſělichu, pak ſaraſychu.

Pſchipóſnacze njewotwißnoſcze Bołharſkeje pſches Turkowſku.

Nětcźiſche ſchmatańzy w Turkowſkej je bołharſke knjeżerſtwo mudrje ſa ßwoje intereßy wuwużiło. Wone je Turkowſkej ſ wójnu hroſyło, jeli ſo by ßo dale dlijiła, njewotwißnoſcź Bołharſkeje pſchipóſnacź. S nuſu hnate je turkowſke knjeżerſtwo hnydom Bołharſkej k woli było. Ruſki zar je prěni bołharſkemu kralej k jeho wuſpěchej ßoże pſchał. Bołharſkemu knjeżerſtwu je ruſki ſaſtupjeŕ w Sofiji woſjewił, ſo Ruſka njewotwißnoſcź Bołharſkeje formalnje pſchipóſnawa.

Sahnacze wſchěch ruſkich twjerdźiſnow w pólſkim kraleſtwje.

Pólſke nowiny pißaju, ſo je ruſke wójnſke miniſterſtwo wſchě twarſke dźěła na twjerdźiſnach w pólſkim kraleſtwje ſaſtajicź dało. To je ßo pjecża teho dla ſtało, dokelž je Pólſka ßwój kharakter jako ſtrategiſka krajina ſhubiła. Duž ßo wobtwjerdźenja twjerdźiſnow Warſchawy, Nowogeorgiewſka, Iwangoroda a Sgieresa potorhaja, abo ßo jako kaſarmy a ſtkadownje pſchetwarja. Jenož dwě twjerdźiſnje ßo woſtajitej, Breſt, Litewſk a Oßowiez. Nowa twjerdźiſna ßo w Kowelu natwari. Sa twar twjerdźiſnow w pólſkim kraleſtwje je ruſke knjeżerſtwo wot łěta 1878 poł milijardy rublow wudało. Wobydlerjo Warſchawy ßo wjeßela, ſo měſto pſcheſtanje twjerdźiſna bycź, dokelž budźe ßo nětko měſto pſches nětcźiſche naßypy roſſchěricź móz.

Ruſka ſa ſpěchowanje pólſkeho pſchemyßła.

Do Warſchawy je ſaſtupjeŕ ruſkeho knjeżerſtwa, Litwinow Falinſki, ſ pſchewodom pólſkeho ſapółłanza Żukowſkeho pſchijeł. Wón je tam ſe ſaſtupjerjemi pſchemyßła pólſkeho kraleſtwa radu ſkładował. Pólſzy pſchemyßłnizy na to pokaſachu, ſo w Pólſkej nimaju żanych powołanjowych ſchulow, ſo ßu kreditne wuſtawy mało roswite, ſo je woßebiteje wikowanſko-pſchemyßłoweje komory, fabriſkich inſpektorow atd. trjeba. Knjeżerſtwowy ſaſtupjeŕ jara kedźbliwje poßłuchaſche a ßebi ſapißowaſche, pódla teho rěcźnikow proſcheſche, ſo by kóżdy piſomnje ßwoje namjety podał. Litwinow Falinſki rjekny, ſo chze knjeżerſtwo w Pólſkej hoſpodarſke reformy ſawjeſćź, ſo by ßo derjebycze pólſkeho luda ſběhnyło a ſo chze ßo pſchi tym po żadanjach ſjawneho měnjenja ſkłożowacź. Wikowanſke miniſterſtwo bórſy dumje ſakonjowe namjety wo ſakłoženju powołanjowych ſchulow a wo ſawěſcźenju dźěłaćerjow poda. Połozy, kotſiž ßo pſchi wuradźenjach wobdźělichu, ßu pſcheßwědcźenje nabyli, ſo je do ſkutka ſtajenje hoſpodarſkich reformow bliſke. S Warſchawy Litwinow Falinſki do Łodźe pojědże.

Organisazija Polakow w ruskej Pólskej.

W pólskim kraleſtwje, hdźež bě w poßlednim cźaßu pólski lud bjes wjednikow, jc ßo poßlednje měßazy nowa politiska organisazija wutworika. Wona je ßebi mjeno „Towarſtwo podpjeranja ludoweho dźěła“ narjekka. Wjedniſtwo w nim maja pſchecźeljo pólsko-ruſkeho wujednanja. S „Pólſkim kokom“, ſwjaſkom pólſkich ſapóßłanzow w ruſkej dumje, chze nowe towarſtwo pſchezo pſchecźelnje wobkhadźecź.

Ruſke knjeźerſtwo je pſchikaſako, ſo ßo njeßmědźa wjazy pſchi privatnych ſchulach wucźerjo a wucźerki poſtajicź, kotſiž njejßu prjedy teho ſtatne pruhowanje w ruſkej rěcźi wobſtali. Kaž ßo ſda, chze ruſke knjeźerſtwo po rěcźi hrabje Bobrinſkeho w dumje wo němſkim naczińſchcźu w ruſkej Pólſkej pſchiczahanje Němzow do nawjeczornych ruſkich provinzow poczeźicź.

Sjěſd wſchoßłowjanſkich wotpóßłanzow w Peterburgu.

Wutoru je ßo w Peterburgu ſjěſd wſchoßłowjanſkich wotpóßłanzow wotewrił. Pſchedßyda ßłowjanſkeho towarſtwa, ßobuſtaw khěźorſtwoweje rady, Naryſchkin, mějeſche wotewrjazu rěcź. Wón na nuſnoſcź pokaſa, ſo by ßo w nětcźiſchim kritiſkim wokomiku ſtejiſchcźo Ruſkeje k naſtawazemu wojowanju ßłowjanſkich ludow wujaßniko. Na to ßo pjecź wotrjadow wuſwoli. Sa cźeßneho pſchedßydu prěnjeho wotrjada proſeßora Lamanſkeho wuſwolichu. Lamanſki w ßwojej rěcźi rjekny, ſo dyrbja nětkole pſchedwojowarjo ßłowjanſtwa ßwoje politiſke ſwady w ſtronu cźißnycź a ßo do jeneho zyłka wojowarjow ſa ßłowjanſku myßl ſjednocźicź. Wuradźowanja budźa ſ wjetſcha w ſawrjenych ſhromadźiſnach.

Po namjecźe dumineho ßobuſtawa Miljukowa ßo ſjěſd ſa franzowſko-jendźelſko-ruſke ſbliżenje wupraji, kotrež je najlěpſchi ßrědk pſchecźiwo němſkemu nadknjeſſtwu. Poßylnjenje ßłowjanſkeho žiwjoła w Awſtriſkej dyrbi Ruſku teho runja k ßylniſchej ßłowjanſkej politizy pohnucź. Prěnja krocźel k temu by wujednanje mjes Rußami a Polakami była. Pólſkej dyrbjało ßo ßamoſarjadniſtwo a Polakam polna runoprawoſcź ſ Rußami dacź.

Italſka a trojoſwjaſk.

Italſki miniſter ſwonkownych naležnoſcźow, Tittoni, ßwěrny pſchiwißowaŕ ſwjaſka ſ Němſkej a Awſtriſkej, bórſy dominiſtruje. Wón bórſy hromadźe ſ miniſterſtwowym pſchedßydu Giolittiom wotſtupi. S tym trojoſwjaſk poßlednju, tola wſchak doſcź prochnawu ſepjeru w Italſkej ſhubi. Tittoniowy naßlědnik dyrbi hrabja di San Guiliano, ſahorjeny pſchecźel Jendźelſkeje a krala Eduarda, bycź. W tu khwilu je wón ſ póßłanzom w Londonje.

Sbóžnoprajenje Jeanny d' Arc.

Bamž je Jeannu d' Arc, burſku holzu, kotraž je w ßrjedźnym wěku Franzowſku ſ ruki Jendźelcźanow wumohła, ſbóžnu prajik. Franzowſkich putnikow, kotſiž běchu k ßwjatocźnoſcźi do Roma pſchiſchli, bamž napominaſche, ſo bychu zyrkwi ßwěrni woſtali, kotraž budźe jich we wojowanju ßylnicź. Wón porok wotpokaſa, ſo ßu katholikojo njepſchecźeljo ßwojeje wótcźiny, nawopak, wótcźina je wukhowarka a ſakitarka mjes dźěcźimi zyrkwje namakała. Zyrkej wěrnoſcź ſakituje. Schtóž ßo pſchecźiwo zyrkwi ſběha, ßo też pſchecźiwo wěrnoſcźi ſběha. Wot nětcźiſcheho franzowſkeho knjeźerſtwa, kotrež najßwjecźiſche wohanja, ſchtož cźlowjek ma, njemóże ßo cźeſcźowanje a luboſcź žadacź. Hdyž bamž ſ zyrkwje ßo wrócźejo franzowſku khorhoj wohlada, ju wón dwójzy wokoſcha. Putniży pſchi tym bamźej ſ khoßom pſchiwyſkachu

---

Kónzowanje 15 000 Armenow w Małej Aſiſkej.

W Adanje w Małej Aſiſkej bě jedyn Armenſki pſchi pukach dweju muhamedanow morik. To je ſa muhamedanow ſe ſnamjenjom k powſchitkownemu kónzowanju kſcheſcźijanow byko. W Adańaſkim wokrjeßu ßu něhdźe 15 000 Armenow ſkónzowali. Zyłe wßy ßu wupuſcźene. Turkowſke wyſchnoſcźe wudawaju, ſo je armenſke revoluzionarne hibanje na rubańzy wina. W Adanje ßu muhamedanoju też jendźelſkeho měſtokonſula franili. Jendźelſka, Němſka, Ruſka, Franzowſka a Italſka ßu k ſakitanju kſcheſcźanow wójnſke kódźe k małoaſiſkim brjoham póßłake.

Miloſcźiwi miloſcź doſtanu.

(Skónczenje.)

Ranje, na kotrymž ßo hońtwjerjo na hońtwu naſtajichu, bě nimo měry rjane. Też Ssuliwanowe cźoło bě zyle rosjaßnjene. Bojoſcź bě ßo wſcha ſhubika, ßamo pjerjo budźiſche ßebi ſ cźapki wſak, njebudźiſche-li jo Marja tak twjerdźe pſchiſchika. Mnoho ſwěrinu tón dźeń ſaßkapichu, a w nozy hońtwjerjo ßwój ſkhow w jamje mjedwjedźa namakachu, kotrehoż běchu prjedy ſatſělili. S prěnimi rańſchimi ßměrkami hońtwu ſ nowa ſapoczachu. Ssuliwan, kotryž ßornu pſchejara horliwje ſcźěhowaſche, ßo wot ßwojich towarſchow ſhubi, a prózujo ßo jich namakacź, ßo ſabkudźi. Podarmo ßo napinaſche, wukhod ſ huſteho lěßa, pſches kotryž móżeſche ßo lědma ßlónczna pruha pſchedobycź, ſaßo wußlědźicź, a doſcź huſto tſělbu wyßoko poſběhowaſche, hdyž ßebi myßleſche, ſo ßwětkej wocźi kakzeho Indijana widźi, ſo by ßwoje žiwjenje cźim drózſcho cźim lěpje pſchedał. Hdyž ßo ßlónzo khowaſche, bywaſche lěß rědſchi a bórſy bě na kromje njepſchehladneho ßwětkeho krucha, kotryž bě ſ wyßokej trawu, tu a tam też ſ niſkimi ſchtomami a ſ kerkami poroſcźeny. Něka pſches tule runinu běżeſche a na tu nětkole Ssuliwan dźeſche; wón bě mucźny a na pok ſawutleny, pſchetoż wot ßnědanja njebě niczo wjazy jědł.

Na brjohu rěki mnoho kerczźiny ſtejeſche. Wón ßo teho dla wobhladniwje bliżeſche a honacź ßwojeje tſělby naczehnjeny dźerżeſche, ſo by na kóżdy ſtrach pſchihotowany byk. Jenoż něſchto kohczi bě hiſchcźe wot kerkow ſdaleny, tu wón ſchudrowanja liſcźa dla ſaſta, a ſa wokomik mózny dźiwi byk (Büffel) wulecźa, kiž na wokomik ſměrom ſtejo woſta, potom pak, hłowu ſkloniwſchi, ßo na hońtwjerja ſahna. Ssuliwan ßo měrjeſche, ale dźiwje ſwěriſko bě tak bliſko, ſo to ſaměrowanje a ſ wěſtoſcźu ſcźinicź njemóżeſche, a runjeż ſ lohka ranjene, jeno cźim bóle rosnjemdrjene na njeho pſchihna. Wón bě drje jara ßylny muż, ale ſ poſcźenjom a ſ dołhim bludźenjom bě ſ mozow pſchiſchoł, tola ſadwělowanje jemu ſmużitoſcź doda a jeho ruku ſeßylni. S wulkej duchapſchitomnoſcźu ſwěrjo ſa dołhe kołmy na cźole hrabny a ſ lěwej ruku nóż wucźeże, ſo by jón jemu do wutrobna ſakkoł. Ale wojowanje bě pſchejara njerune; dźiwi byk jeho na bok ßmykny a jeho k ſemi poraſy, ſo by jeho ſ nohami rosteptał. W tym wokomiku Ssuliwan ſady ßebje wótry wutſěł ſ tſělby ſaßłyſcha; w bliżſchim wokomiku ßo ſwěriſko ſwjeſe a cźeżko k ſemi padże, ſ dźěła na powaleneho hońtwjerja. Cźěmna poſtawa w indijanſkim ſdraſcźenju ßo ſpěſchnje nimo mikny a dźiwjemu bykej hońtwjeŕſki nóż hłuboko do ſchije ſtorcźi.

Na to ßo Indijan k Ssuliwanej pſchiwobrocźi, kiž bě ßo ſa tón cźaß ſpody dźiwjeho byka wudrapał a ſ dźěła ſ nadźiju a ſ dźěła ſ bojoſcźu, dokelž njewjedźeſche, hacź dźiwi do njepſcheczeľſkeho rodu njeßłuſcha, proſcheſche jeho, ſo by jemu pucź k bliżſchemu ßydleſchcźu běłych cźłowjekow pokaſał. „Chze-li ſprózny hońtwjeŕ cźakacź hacź do ranja“, Indijan wotmolwi, „chze jemu worjoł pucź k běłej hołbizy pokaſacź.“ S tymi ßłowami jeho ſa ruku wſa a jeho pſched ſpěſchnje pſchikhadźazu nóż k makemu indijanſkemu lěhwu blisko rěki dowjedźe. Tam hońtwjerjej mnoho zyroby poſkicźi a na to něſchto ſwěrjazych kożow k nóznemu lěhwu wupſcheſtrje.

Prěnje cźeŕwjene ſerja k ranju hiſchcźe njeběchu ſeſkhadźake, tu hońtwjeŕ hižo Ssuliwana wubudźi, a njemako poßněbawſchi, ßo na pucź do ßydleſchcźa naſtajiſchtaj. Indijan do prědka dźěſche a cźěŕ pſches lěß, kotryž bě hiſchcźe pſchezo cźmowy, ſ tajkej wěſtoſcźu a ſpěſchnoſcźu dźěłaſche, kajkejež móżeſch ßo jenoż wot jeneho ſ jeho rodu nadźijecź, a prjedy hacź bě ßo ſłote ßlónzo hiſchcźe ſa dalokimi ſkalnymi horami ponóriko, Ssuliwan ſaßo bliſko ßwojeje lubowaneje domiſny ſtejeſche. Tam w cźichim pokoju leżeſche, a pſchi tutym luboſnym napohladże ßo njemóżeſche ſdźerżecź, ſ wjeßeloſcźu ſakſchikнycź, potom ßo k Indijanej wobrocźiwſchi jemu ßwój wutrobny dźak ſa wopokaſanu ßłużbu luboſcźe ſ mnohimi horzymi ßłowami wupraji.

Cźeŕwjenokożny muż, kotryž hacź dotal hońtwjerjej hiſchcźe ßwoje wobliczo njebě pokaſał, khiba jeno pſchi njedoßahazym ßwětle w jeho khěżzy, daſche ßebi nětko ßlónczným pruham do ßwojeho wobliczа ßwěcźicź a ßo dźiwazemu Ssuliwanej wuras wobliczа tehoßameho Indijana pokaſowaſche, kotrehoż bě w lěcźu tak hroſnje a njeßmilnje ſaſtorcźik. Wuras hordeho a tola mileho poroka bě na jeho mjeſwocźu widźecź, kotryž k njemu rjekny: „Pſched pjecźimi měßazami, hdyž běch ja mucźny a ſawutleny, ty mi pßow dawaſche a mje wot ßwojich duri wotehna. W tejle nozy budźich ßo ja mohł wjecźicź; ale běła hołbiza je mi jěſcź dała a jeje dla ßym jeje towarſcha pſchelutował. Karkucźi tebi nětkole kaſa domoj hicź a budźeſch-li pſchichodnje junu cźeŕwjeneho muża w nuſy widźecź, cźiń jemu, kaž ßym tebi cźinik. Měj ßo derje!“

Wón ſ ruku kiwny a chżyſche woteńcź; ale Ssuliwan ſkocźi k njemu a jeho najnutrniſcho proſcheſche, ſo by ſ nim ſchoł a tak pokaſał, ſo je jemu jeho hrube ſadżerżenje woprawdźe wodał, a

Indijan ßo da naproßycź. Kak ßo Marja dźiwaſche a wjeßeleſche, hdyž cźerwjeneho ſaßo wuhlada a wot ßwojeho muža ßłyſchesche, kak derje bě jemu poßłužił — to móże ßebi cźłowjek myßlicź. S Karkuczi-jom ßo niz jeno jako ſ cźeſcźenym hoſcźom, ale kaž ſ bratrom wobkhadźesche, a to wón jimaj tež po něcźim bu. Wón mnoho krócź wobydlenje běkeho wopyta, na kotrehoż pſchikład dźiwjeho Indijana bjes wuſpěcha woſtał njebě To k temu dopomha, jeho k ſpósnaczu hrěſchniwoſcźe dowjeſcź. Wón cźinjesche pokutu a Jeſußa pytasche. Wón a jeho mandźelſka ßo wěrnje k Bohu wobrocźiſchtaj.

Karkuczijej bu jeho dobrocźiwoſcź ſto krócź mytowana. Bóle dźaka dołżnaj ßo Jakub a Marja jemu cźujeſchtaj a bóle bě jimaj na ſtaroſcźi, ſo by ßo jeju pſchecźelej tež wulke ſboże ſjednocźenja ſ Khryſtußom doſtake. Wonaj jemu tak derje, kaž móżeſchtaj, evangelium pſchipowjedowaſchtaj. Dołho trajesche, prjedy hacź ßo woprawdźite pſcheměnjenje jeho wutroby pokaſa; na poßledku pak ßo Bohu ſpodobaſche, njewuſtawazu prózu pſchecźelow żohnowacź a jeju modlitwu wußłyſchecź.

Dwě lěcźe poſdźiſcho amerikanſki mißionar do bliſkoſcźe tamneho ßydliſchcźa pſchińdźe. Karkuczij bě prěni domorodźeny, kotrehoż tam ſchcźijesche. Ale pſchi tym to njewoſta; Karkuczij bu ßam mißionar mjes ßwojimi pohanſkimi krajanami a mjes nimi hacź do ßwojeje wulkeje ſtaroby dźěłaſche. Hdyž běchu jeho mozy dopſchetrjebane, ßo k ßwojim běłym pſchecźelam poda, a hiſchcźe khwilu pola nich żiwy woſta, doniż Bóh ßwojeho ßwěrneho ßłużobnika do ßwojeho pokoja k ßebi njewotwoła.

Mnoho lět je ßo ſ teho cźaßa pominyło. Po Ssuliwanowym bydłu njeje ani cźerje wjazy ſbyło; wobaj na ßamßnym pohrjebniſchcźu wotpocźujetaj, hdyž Karkuczijowe ſtawy leża; ale jich potomnizy hiſchcźe pſchezo w tym měſcźe bydła, kotrež bu na tymle měſtnje natwarjene. (Kónz.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Spytane ßamomordarſtwo.) Jedyn podoffizěr 6. kompagnije tudomneho pěſcheho regimenta je ßo w ſtarych kaſarmach ſatſělicź ſpytał. Wón je ßo cźeżko ſranił. Kaž ßo powjeda, je wón ruku na ßebje ſkożił, dokelż mějesche jeneho pſcheſtupjenja dla khoſtanje wożakacź.

— (Srażenje ſ automobilom.) Sańdźeny ſchtwórtk popołdnju na lawſkich hrjebjach jedyn automobil wot ſady do jeneho rjeblowaneho woſa, do kotrehoż běſchtaj dwaj konjej ſapſchehnjenaj, ſawadźi. Na ſboże ßo wós a konjej na bok ſtorcźichu, tak ſo móżesche automobil bjes ſadźěwka dale jěcź. Ani wós ani konje njejßu ßo wobſchkodźiłe, tež automobilej njeje ſtork po ſdaczu niczo ſwadźił.

— (Jubilej ſtareje rěſniſkeje khorhoje.) Lětßa ßo 500 lět minje, ſo je cźěſti kral Wjazßław Budyſkej rěſniſkej jednocźe drohotnu khorhoj ſpożcźił, ſo bě wona pſchi ſběżku měſchcźanow pſchecźiwo měſchcźanſkej radże tutej ßwěrna woſtała. Pſchedßydſtwo a wubjerk rěſniſkeje jednoty hotujetaj ßo, 500lětny wopomnjeńſki dźeń na pſchiſprawne waſchnje ßwjecźicź.

— Pſchißażny ßud budże wutoru 27. haprleje dopołdnja 1/4 10 hodźin domjazeho rěſnika Bjedricha Auguſta Brodu ſ Wadez dla ſapalenja a pſchipołdnju w 12 hodźinach prjedawſcheho póſtſkeho agenta J. T. Cźabrona ſ Porſchiz dla pſchekſchiwjenja w ſaſtojńſtwje a dla falſchowanja liſcźinow ßudźicź.

— (Paduſchi.) Do wobydlenja ſwudowjeneje Willkommoweje na różowej haßy je ßo tele dny jedyn paduch dobył a jenu 20 hriwnow hódnu konzertnu zithru a jedyn pſchedeſchcźnik kradnył.

— (Do njeſboża pſchiſchoł.) Hdyž 58lětny murjer Reſchka ſańdźenu wutoru po ſwonkownej lawſkej haßy dźěſche, jeho wot ſady něchtó ſtorcźi. Reſchka padnywſchi ßebi ſcźehno nohi ſłama.

— (Kóń padnył.) Hdyž ſańdźeny pjatk dopołdnja ſapſchah kublerja Khorle Schwidta ſe Schekez hródźny hnój wotwjeſe, ßo na dobo jedyn kóń na ſemju wali a kaž ßo ſda, na ſajecźe wutroby kónz wſa.

— (Sſo ſaraſył.) W Lenkerez ſkale pſchi Tuchorju ßo ſańdźenu ßrjedu jedyn 10puntowſki kamjeń wotwali a na jedyn ſkalny wuſtup dyri. Tam ßo wotraſywſchi wón ſ boka do hłubiny ſleczi a na njeſboże tam dźěłazeho 25lětneho dźěłacźerja Wicźaſa ſ tajkim wotmachom do hłowy trjechi, ſo Wicźas někotre hodźiny poſdźiſcho ßwoje żiwjenje wudycha. Njeſboże njeje pjecźa nichtó ſawinował.

— (Pſchepołożenje Sprejineho rěcźniſchcźa.) Tudomna waggonowa fabrika chze twarjenja, kotrež ßu ßo pſched někotrymi měßazami wotpaliłe, ſ nowa tola wjetſche dyżli prjedy natwaricź. Tutemu wotpohładej pak ßo Sprejine rěcźniſchcźo napſcheczo ſtaja, kotrež w pokkole fabriku wobmjeſuje. So by ßo tutón ſadźěwk wotſtronił, chzedźa Sprejine rěcźniſchcźo pſchepokożicź. Wone dyrbjako ßo w runej měrje pſches leżomnoſcź wurycź, kotraż ßo nětko jako drjewiſchcźo wużiwa. Na tajke waſchnje by fabrika doſcź leżomnoſcźe dobyła, na kotrejż mohła ßo roſſchěricź. S dobom bychu wobcźeżnoſcźe, po kóżdym powodźenju w fabriży naſtawaze, ßo woſtronike.

— Nowy żeleſniſki jěſdny plan, wot 1. meje hacź do 30. ſeptembra płacźazy, je w pſchiłoſy dźeńßniſcheho cźißka wocźiſchcźany.

— (Nalětne ßywy.) Po roſprawje, kotruż je „Statiſtiſka korreſpondenza“ ßrjedź haprleje wo ſtejenju ßywow w Pruſkej wojſjewiła, ßu ßywy we wulkim dźělu Pruſkeje ſ poßlednimi nóznymi ſmjerſkami cźeżko cźerpike. Hdyž liczba 2 dobre, 3 ßrěnje ſtejenje woſnamjenja, měła pſcheńża liczbu 3,2 (loni w haprleji 2,7), rożka 3,1 (loni 2,7), ripik 3,5 (2,7), dźecźel 2,9 (2,7), luzerna 2,9 (2,6), powodźliwe łuki 3,2 (2,7), druhe łuki 3,3 (3,1). Tak hubjenych ßywow njeje ſa poßlednje 10 lět w Pruſkej było. Wulki dźěl ſ nich budże ßo horje woracź dyrbjecź. Nalětnje żito je ßo ſymneho njepſchihódneho wjedra dla jenoż w krótkowjecźornych ſtronach Pruſkeje wußycź mohło.

Mjes tym ſo ßu powjeſcźe wo nalětnich ßywach w Pruſkej jara njeſpokojaze, ßu wone ſ Bayerſkeje lěpſche. Tam ſahe woßyta pſcheńża rjana, poſdźiſcho woßyta mjenje rjana ſteji. Rożka ma hiſchcźe rjeńſchi napohlad dyżli pſcheńża.

Tež w Cźechach ſtej rożka a pſcheńża dołhu, ſ dźěła ßuchu, ſ dźěła ßněhatu ſymu derje doſcź pſchětrakej. Jenoż poſdźe woßyte żito je khětro rědke, jemu budże ßo ſ chiliſkim ſalpetrom dopomhacź dyrbjecź. Symſki raps je nimale wſchón kónz wſak a ßo hižo horje wora. Nalětni wußyw je ßo jara ſaposdźił a ßo ſ rańſchimi mróſami khětro ſadżeržuje.

Dla hubjeneho ſtejenja ßywow ßu w Europje na wſchěch burſach żitne płacźiſny do wyßokoſcźe ſtupake. Sa to ßu wone w Amerizy wo maliczkoſcź ſpadnyke. Móżnoſcź njeje wuſamknjena, ſo ßo europiſke pſcheńcźne płacźiſny bórſy po Amerikanſkich ſłoża.

— (Wo wólbach w Kamjeńſko-Rakecźanſkim wólbnym wokrjeßu.) Pſched tydźenjom někotre nowiny powjeſcź ſ Kinsbórka pſchinjeßechu, ſo ſtaj ſwjaſk ratarjow a konſervatiwne towarſtwo ryczerſtubkoweho najeńka Brühla we Kuſy ſa ßwojeho kandidata pſchi wólbach do ſakſkeho ßejma poſtajili. Tale powjeſcź njeje zyle po wěrnoſcźi była. Wſchelazy konſervatiwni a ratarſzy ſwjaſkarjo ſa Kamjeńzom a pola Kinsbórka drje ßebi jeneho němſkeho kandidata żadaju a teho dla kandidaturu ryczerſtubkoweho najeńka Brühla namjetuja. Konſervatiwne towarſtwo pak njeje najeńka Brühla poſtajiło. Tež ſańdźenu njedźelu njeje ßo hiſchcźe konſervatiwne towarſtwo w Kamjeńzu w ßwojej ſhromadźiſnje ſa najeńka Brühla roſßudźiło. Měſchcźanſki kubleŕ Gräfa ſ Budyſchina woſjewi, ſo budże Budyſke konſervatiwne towarſtwo kandidaturu kublerja Mikkawſcha Zura w Njebjelcźizach podpjeracź. Tež ſhromadźiſna wjeßneho wólbneho towarſtwa, kotraż ßo ſańdźenu ßobotu w ßerbſkim domje wotmě, je kandidaturje kublerja Zura pſchihłoßowała. Tutón je kandiaturu twjerdże pſchijał.

S Wowjnjowa. Sańdźenu njedźelu dopołdnja bě ßo na ſwißu Sprewineho brjoha ſnapſchecźa Budyſkeho półvernika ßucha trawa najſkerje ſ prjecź cźißnjenej ſapalnej ſchwabliczku ſapalika. Na pomoz ſawokanje Budyſkeje wohnjoweje wobory njebě trjeba, dokelż běchu wobydlerjo półvernika a ſchlajfmłyna woheń bórſy ſabili. — W tym ßamym cźaßu bě ßo tež trawa pſchi żeleſniſtim naßypje pola Schěrachowa ſ njeſnatej pſchicźinu ſapalika. Schěrachowſkim dźěcźom ßo poradźi, pkomjenja ſhaſchecź.

S Njeßwacźidła. W poßlednjej derje wopytanej ſhromadźiſnje naſcheje „Jutrnizy“ pſchednoſchowaſche knjes wucźeŕ Kral wo njeboh ſpißowacźelu Handriju Ducźmanu, pſched krótkim ſemrjetym wótcźinzu. Ryßowaſche jeho jako muża kruteje wole, muża njewſchědneje pilnoſcźe, muża horzeje luboſcźe ſa ßerbſki lud a kraj. Kujes farař Waklař nam — ſpominajo na njelubosnu wěz — jako heßko do pſchichoda dawaſche ßkowo: „Jedyn ſa wſchitkich, wſchitzy ſa jedneho!“ Runjeż my Sſerbja we wěrje krocźimy dwoji pucź, wobſteji ſa naſche narodne ſkutkowanje tola jenoż jedyn ſhromadny pucź. Pokaſawſchi na pſchikładne pſchecźelſtwa dweju ſ naſchich najwjetſchich mużow, kotraj běſchtaj tež w ßwojej wěrje woprawdźe wulkaj — na Hórnika a Imiſcha — podawaſche ſe ßwojeho naſhonjenja pſchikłady tajkeho kraßneho ſhromadneho ſkutkowanja. Se ßerbſkej ßwěru a luboſcźu njech ßo dale ſkutkuje w „Jutrnizy“, ſo bychmy tež byli pobożni, kralożwěrni Sſerbja. Hdyž dyrbimy, hladajo wrócźo do ſańdźeneho lěta, ſe ſrudnej wutrobu tež prajicź,

„Muž pada ſa mužom . . . “, dha njech płaczi ſa wſchitkón pſchichod: „Muž ſteji ſa muža!“ Knjes dopißowaŕ Helaß roſeſtaja ßobuſtawam ßerbſke barby (módra — czeŕwjena — běła), podawſchi Sejlerjowu baßeń wo nich. Do towaŕſtwa ſaſtupichu tſjo nowi ßobuſtawy. Pſchichodna ſhromadźiſna budże 16. meje najſkerje we Wětrowje. R.

Se Stróžiſchcza. Pjatk tydźenja je ßebi dźěłaczeŕ P. Meier ſe Schillersdorfa w Schleſyſkej, kotryž pola tudomneho kublerja Hrehorka dźěłaſche, ſ wobwěßnjenjom žiwjenje wſał.

S Kaſchez. Schtwórtk tydźenja ßwjeczeſche nowoßwjeczeny měſchnik knjes Jan Zyž ßwoju primizu we Wotrowſkim Božim domje. „Kwaßna hoſczina“ běſche w Kaſchezach. Knjes kaplan Zyž dyrbi bohužel w Němzach ßwoje ſaſtojnſtwo naſtupicz. My ßo krucze nadźijamy, ſo nam wón też w zuſbje ßwěrny woſtanje a ſo ßo prawje bórſy wróczi k nam do Sſerbow. Wjele ſboża do pſchichoda! R.

S **Khróſcziz.** Sańdźenu ßrjedu wjeczor bě pola Wjeńkez ſjawna ſhromadźizna. Knjes kantor Hila pokaſa na to, kak ßo hižo wot někotreho cžaßa ßem prózujemy, elektriſku móz a ßwětliu do naſcheje wokoliny doſtacz. S Budyſchina to móžno njeje. Teho dla ßmy ßo dale wobhonjeli, hacz mohli jo ſ Połcznizy doſtacz. Knjes inżeneŕ Siegmann ſ Draždżan wužitk elektriſkeje mozy a ßwětliny ſa ratarſtwo roſeſtaja. Něczeſche też wo płaczišnach. Na wſchelake praſchenja pſchitomnych wón a knjes Grothe ſ Halſchtrowa wotmołwjeſchtaj. Tak je ßo k najmjeńſchemu prěnja krocżel ſtaka. Nadźijomnje ßo wſchitko derje cžini, ſo ßo naſche Khróſcziz bórſy błyſchcza w kraßnym ßwětle miliny. —

S **Njebjelczańſkeje woßady.** Njeje k wěrje, do cžehoż ßo cži druhdy wyſchnoſcz ſakopnje. Tak je tudy ſchulſki wubjerk poſtajił, ſo ma na nowu wucżeŕnju napiß ßo ſczinicz: „Jeſuß pak pſchiběraſche atd.“ To ſchulſkej wyſchnoſczi ßo njeſpodoba, a pſchińdże dopiß po druhim na wubjerk, w kotrymž ſamolwjenje ßo żada, cżeho dla ma tutón napiß w ßerbſkej rěczi bycz. Myßlimy, ſo je ſchula ſa ſchulſke dźěczi a niz ſa ßwětne wyſchnoſcze twarjena. Cžitacz dha budża napiß dźěczi, a to w maczeŕnej rěczi. Hdy by ßerbſka rěcz w kraju ſakaſana była, dha ßo dźiwali njebychmy, ſo polizija ßo naſtaja. Tak daloko pak tola hiſchcze njeßmy; nawopak żada ſchulſki ſakoń: ſo maja dźěczi w ßerbſkich woßadach ßo też we ßwojej rěczi roswucżowacz (§ 12, al. 4). Sakoń dha ſtaja po ſprawnoſczi ßerbſku rěcz pornjo němſkej. Hdyż temu tak je, njeroſymi ßo, kak ßo ſchulſki wubjerk k rěczam ſtaja w poſtajenju, ſ kotrymž nikomu bliſko ßo njeſtupi, ani ſakoń ßo njerani. Mamy po kraju doſcz napißmow we łaczańſkej a franzowſkej rěczi: ſchtó ßo na tym ſtorczi? A doſcz takich w němſkich podrěczach, kaž w Bayerſkej a nad Pokobjom. A to wſcho wyſchnoſcze cżerpja a ßwět ſ teho ani do kruchow njeńdże. Tak měnimy: ſchulſki wubjerk w Njebjelczizach njech ſ niczim ßo njepſchekhwata, ani rjany powucżazy napiß na ſchuli njewutorha. Mamy w tudomnej zyrkwi zyku ßyku rjanych napißmow, ßerbſkich a łaczańſkich. Ponowjenu zyrkej je ßebi wjele ludźi wobhladało: Sſerbja, Němzy, ſe wßow, ſ měſtow, katholſzy a evangelſzy; ale ani jedyn poſtorka wſał njeje, a dźiwnje — ßwětna wyſchnoſcz teho dla ßkowa pikła njeje! K cżemu dha wucżeŕnje dla tajka hara?

S Klóſchtra Marijineje Hwězdy. Wutoru 20. haprleje je tudomny probſt Leopold Schneider nahle wumrjeł. Njebohi je rodżeny ſ Czech. Zyły cżaß ßwojeho duchownſtwa ſkutkowaſche wón w Sſerbach, a to w Różeńcze a w klóſchtrje Mar. Hwězdy. Sſerbſku rěcz bě wón jara dokładnje nawuknył. Sa ßerbſki narod mějeſche njebohi cżopku wutrobu a podpſeraſche też cżaſcziſcho ßerbſke naležnoſcze. Wot lěta 1901 bě wón probſt ſpomnjeneho klóſchtra. Jako tajki je ßebi wón ßwojeje dobrocziwoſcze a miłoſcze dla wjele pſcheczelow dobył.

S Biſkopiz. Murjerjo a dźěłaczerjo tudomneho murjeŕſkeho miſchtra Schuberta ſtrajkuja. Woni ßebi wjetſchu mſdu a krótſchi dźěłanſki cżaß żadaju. Jeli ſo by ſtrajk dlěje trał, chzedża druſy Biſkopizy miſchtrjo ßwojim dźěłaczerjam dźěło wupowjedzicz.

S **Lubija.** Sapoczatk tuteho měßaza bě ßo ſ Lubija pſcheкupſki pomoznik Hoffmann ſhubił. Nětko ßu jeho w lěßu pola Strahwalde wobwěßnjeneho namakali. Hoffmann, kotryž bě poßledni cżaß bjes měſtna, bě teho dla cżežkomyßlny.

Se **Zitawy.** Sańdźenu póndźelu je kral Bjedrich Auguſt w lěßach Zitawſkeho revěra ſa wuſchakami (lěßnymi kurami) honił. Jemu ßo poradźi, dweju ßylneju wuſchakow tſělicz. Pſchipołdnju ßo kral w Zitawſkej radnej pinzy pſchi hońtwinſkim ßnědanju, jemu wuhotowanym, wobdźěli. Wutoru rano wón ſ nowa na Dybinſkim revěrje wuſchaki honjeſche. Kral bě ſchěrn zivilnu draſtu wobkleczeny a mějeſche cžiły a czerſtwy napohlad. Knježi, kotſiž jeho na Zitawſkim dwórniſchczu wocżakowachu, wón najpſchecżelniſcho powita.

S **Kinsbórka.** Nowe wójſkowe ſwuczowaniſchżo, ſ połnocy Kinsbórka ſa 12. armeekorps pſchiprawjene, budże ßo lětża wot 20. haprleje wužicz a to wot Zitawſkeho 102. pěſcheho regimenta hacz do 10. meje a wot Budyſchſkeho 103. pěſcheho regimenta wot 30. haprleje hacz do 10. meje. Wobaj regimentaj ſmějetaj tam wot 11. hacz do 15. meje regimentſke a wot 17. hacz do 20. meje brigadne ſwuczowanja. W cżaßu wot 11. hacz do 28. meje budża tam Kamjeńſki 178. pěſchi regiment a Draždżanſki tſělerſki regiment cżißło 108, Freibergſki a Draždżanſki honjeŕſki bataillon cżißło 12, Draždżanſki honjeŕſki bataillon cżißło 13 a maſchinſko-tſělbne wotdźělenje cżißło 12 tjelecz.

S **Kſchiſchowa.** Sańdźenu njedźelu ßu ßo ſwony, wot ſwudowjeneje ryczeŕkublerki Tillgneroweje, patronki Kſchiſchowſkeho farſtwa, naſchej zyrkwi darjene, poßwjeczike. Po nje ſe ßwjedżeńſkim cżahom do Malecżiz, do kotrehoż měſtna běchu ßo wone po żeleſniznu pſchiwjeſke, pſchicżahnychu a je k zyrkwi dowjeſechu. Tam je naſch knjes faraŕ Räda poßwjeczi.

S **Hbjelſka.** Sańdźenu wutoru je ßo w lěßu ryczeŕkublerja Reddlina wulki kruch mkodźiny wotpalił. Naſtata ſchkoda je khětro wulka. Woheń je ßo ſ njekedźbliwoſczu ſaparał.

Se Sslepeho. Twar druheje kolije na Shorjelſko-Khocżebuſkej żeleſniſkej cżarje ßo tele dny mjes Sslepom a Khocżebuſom ſapocżnje a ma ßo hacz do naſymy ſkónczicz. Wulke żeleſniſke njeſboże, kotreż je ßo pſched dwěmaj lětomaj mjes Sslepom a Hródkom ſtało, je naſtork k twarej druheje kolije dało.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) Khěžkarja Ernſta Bartka ſ Wokrancziz běchu dla ſbytka jeneho ſliczbowanja wobſkorżili. Wón wudawaſche, ſo je ſbytkne 128 hr. 37 np. mjes tym ſemrjetemu wěriczelej, tſěchikrjeŕkemu miſchtrej Wagnerej, ſapłaczik a w ßudniſkej termiji na to ßo poczahowazu kwitowanku pſchedpokłoži. Tola kwitowanka je pjecża falſchowana. Wobſkorżeny, nan 8 dźěczi, praji, ſo je te 128 hr. 37 np. 12. februara 1907 Wagnerej ſapłaczik. Wagner je tamny dźeń pſchi nim byl a je pjenjeſy doſtawſchi kwitował. Napſcheczo temu pak jedyn ßwědk wobßwědczi, ſo je jemu Wagner w měrzu 1907 powjedał, ſo je pola wobkorżeneho dla ſbytka byl, ſo pak tón njeje płaczik. Ssudnizy měnjachu, ſo je Bartko kwitowanku, jeli ſo ju ßam njeje napißał, někomu druhemu napißacz dał a jeho jebanſtwa dla k jaſtwu na 9 měßazow ſaßudźichu a jemu cżeſtne prawa na 2 lěcże wotrjetnychu.

✕ Dokelż we Wochoſach żaneje baby njeje, běchu tamniſche njedżelniczе pomoz tamniſcheje wumjenkarki Laduſchoweje wužike. Wona drje żaneho pruhowanſkeho wopißma wo babinſtwje nima, tola je wona ßwoje dźěło pſchezo k ſpokojnoſczi dokonjała. Wokrjeßny lěkaŕ dr. Meyer w Mużakowje pak měni, ſo je wona na tym wina, ſo ßu někotre njedżelniczе ſkhorike. W lěcże 1908 njeje żana pruhowana baba do Wochos pſchiſchła, pſchi wſchěch porodach je ſtara Laduſchowa pomozna była. Mużakowſki kawniſki ßud bě Laduſchowu wuwinował, dokelż bě wona ßwoje dźěło bóle ſ luboſczu k cżłowjekam hacz dla ſaßkłużby cżinika a jako ſarunanje jenoż to brała, ſchtoż běchu jej dobrowólnje darili, 1 abo hriwnje abo żyrobu. Pſchecżiwo wuwinowazemu wußudej bě ßo ſtatny rěcznik powołał. Wón mějeſche ſa to, ſo je Laduſchowa ſakoń ſ tym pſchеſtupika, ſo je ßo ſ dokhadami ſ babinſtwa żiwika, a ſo hewak druhich dokhodow nima. Ssud druheje inſtanzy wußud kawniſkeho ßuda powaliwſchi wobſkorżenu k 30 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 6 dnjow ſaßudźi. Wobſkorżena je ſa pjenjeſy babinſku ßkłużbu cżinika, tajke ſpocżinanje je pak ßo jako powſchitkownje ſtraſchne ſpóſnało.

S Draždżan. Hdyż w induſtriji dźěło hubjenje dże, to najbóle żeleſnizy ſaczuwaju. Saſkſke żeleſnizy ßu lětża wot januara hacz do kónz měrza 32,549,200 hriwnow dokhodow měle, to je 907,900 milijonow mjenje dyžli loni.

Přilopk.

* (Pßyczа ſkażenoſcz.) W Dittersbachu w Hornjej Łużizy ßu zuſeho tſiłetneho pßa morili, kotrehoż ßu ſa ſkażeneho ſpóſnali. Pßy w tamniſchich ſtronach maja ßo hacz do 15. julija ſawjeracz.

* (S bojoſczu pſched operaziju ßebi żiwjenje wſał.) Njedżelu je ßebi w Khocżebuſu 70lětny rěſniſki miſchtr Piſchotta na pohrjebniſchczu ſe ßamomordarſkim wotpohladom kułku ſ revolvra do ſpanja tſělił. Jeho hiſchcze żiweho do kliniki donjeßechu, hdżeż je póndżelu wumrjeł. Wón je ruku na ßo ſkożił, dokelż ßo jeneje operazije bojeſche.

* 13000 milijonarow je ßo w Němſkej naliczíko. Woni hromadźe maja 36 milijardow samoženja.

* (Sajědojczenje ſ anilinowym pißakom.) W Dammje pola Aſchaffenburga je jedyn blidař na ſajědojczenje krwě wumrjeł. Wón bě ſ anilinowym pißakom pißajo jeho kónczk w hubje maczał. S małej ranku na hubomaj bě anilinowy jěd do cźěła ſaſchoł. Wobliczo bórſy ſaczěkaſche, a lěkařſka pomoz pſchepoſdźe pſchińdźe. Muž we wulkich boloſczach wumrje.

* (Wuhlo ßo potuńſchi.) Delnjoſchleſyſki wuhlowy ſyndikat wot 1. haprleje płaczíſnu ſa koks wo 1 hriwnu po tunje a wuhlo wo 50 np. poniži. Płaczíſna ſa kowařſke wuhlo jenaka woſtanje.

* (Sso ſabodł.) W Allirathu ßo jedyn njemdry byk do jeneho ratarja da a jeho ſ rohomaj tak ſbodźe a ſ nohami potepta, ſo ratař wumrje.

* Wójnſki ßud w Mühlhauſenje ßrjedu wo rytmiſchtrje hrabi Gersdorfje ßudźeſche. Rytmiſchtr bě ſ hrubym wobkhadźenjom a njepſcheſtawazym ſkſchiwdźenjom jenolětneho dobrowólnika Blocka k ßamomordařſtwu pohnuł. Wobſkorżeny bě na poßled 8 njedźel ſe ßłużby wuſamknjeny. Hrabju Gersdorfa k ſtwinſtwu arreſtej na 2 dnjej ſaßudźichu.

* (Rubjeżny nadpad w Ruſkej.) S Roſtowa ßo piſche: Pokładnika Wolczſkokamſkeje banki na běkym dnju ßrjedź města banda rubjeżnikow nadpadźe, hdyż 215000 rublow do ſtatneje banki njeßeſche. Jeho potſělichu a wurubichu. Ludźo, kotſiż to widźachu, na rubjeżnikow běżachu; cźi k ßwojemu ſakitanju dwě bombje cźißnychu, kotrejż ſ njeßmérnej mozu rosbuchnyſchtej. Polizija pſchihna. S wobeju ſtron ßo tſélеſche. Rubjeżnizy mjes tym cźěkachu, a hdyż widźachu, ſo ßo doſcźěhnu, měchi pjenjes prjecź mjetachu. Ludźo ßo wo nje pjerjechu a ßo ſ tym ſadlichu. Njedźiwajzy teho ßo tſjo rubjeżnizy ſajachu, jedyn ſ nich ßo cźeżko ſrani, druſy wupjerčhnychu.

* (Puczowanſki waczok ſ poł milijona frankami.) Jenemu bohatemu Jendźelczanej ſ Edinburga ßu na żeleſnizy mjes Piacenzu a Parmu w Italſkej ruczny waczok kradnyli, w kotrymż ßo něhdże poł milijona frankow khowaſche. Waczok bě ßo ſhubił, hdyż bě Jendźelczan na khwilu ſ kupeja wuſchoł.

* (Powětrowy ballon do morja padnył.) Dwaj Parižſkaj rěcźnikaj, Paſſion a Watteau, běſchtaj ßo njedźelu dopołdnja hromadźe ſ knjeżnu Maſſonez, ſaſtojnizu Parižſkeho powětrojěſdneho kluba, ſ ballonom na jěſbu w powětſje puſchczíkoj. Ballon pſchi khětro ßylnym rańſchim wětru ſpěſchnje leczeſche. Popołdnju wokoło 3 hodźin powětrojěſdni w dalokoſczi 12 kilometrow morjo wuhladachu a rucźe ventile wocźinichu, ſo by ßo ballon wuprózdnił a ßo pomału na ſemju puſchcził. Ssylny wětr pak ballon rucźe k morju cźěrjeſche, ke kotremuż we wyßokoſczi 10 metrow pſchileczichu. Na dobo jedyn wětrowy ſtork ballon na morjo ſehna. Rybazy, kotſiż běchu to widźeli, hnydom jedyn wulki cźołm wotwjaſachu, ſo bychu powětrojěſdnym na pomoz khwatali. Cźołmik, w kotrymż powětrojěſdni ßedźachu, ßo hižo wody dótkaſche. Knjeżna Maſſonez kſchicźeſche a ßo jara ſtrachocźiwa pokaſowaſche. Na dobo ßo jena żołma pſches cźołmik pſchewali a wſchitzy tſjo do wody padnychu. Rěcźnikaj, kotrajż móżeſchtaj płuwacź, ſpytaſchtaj knjeżnu Maſſonez wukhowacź, tola wona bě ßo hnydom w żołmach ſhubiła. Mjes tym cźołm pſchijědźe a rěcźnikow na ßo wſa, też mjes tym do zyła wuprózdnjeny ballon móżeſche ßo ſthowacź. Wſcho ßlédźenje ſa cźěłom knjeżny Maſſonez pak bjes wuſpěcha woſta. Hakle w nozy wokoło 1 hodźiny morjo na brjoh cźěło knjeżny Maſſonez wucźißny, kotraż chzyſche ßo w bliżſchim cźaßu woženicź a kotraż bě jěſbu ſ cźeſcźelakomnoſczu ßobu cźiniła. Młodej knjeżnje běchu jeje towařſchnizy klubu rěcźake, ſo je wona pſchebojaſna, ſo by ſ ballonom w powětſje jěſdźiła. Teho dla bě ßo na jěſbu puſchczíła, kotruż dyrbjeſche ſe ßwojim żiwjenjom ſapłacźicź.

* (Wulki woheń w Pariſu.) Pſchi poknózaym dwórniſchczu pola St. Deniſa běchu ßo ßrjedu wolijowe ſtkładownje ſapaliłe. Něhdże 9000 tunow petrolija, wolija a benzina bě tam w pinzach a magazinach ſtkładżenych. Huſte hromady luda ßo wokoło wopalniſchcza cźiſchczachu, ſ kotrehoż bě njepſcheſtawajzy wrjeſkanje rosbuchazych petrolejowych a benzinowych ßudow ßłyſchecź. Se ſtkładownjow njeje ßo niczo hodźiło wukhowacź. Naſdala běchu żahłe żeleſne roſchty widźecź, kotreż ßo wot cźorneho wotſnamjenjowachu. Każ ſ Bożim dźiwom njeje żadyn cźłowjek pſchi hobrſkim wohnju żiwjenje woſtajił. Jenoż jedyn dźěłaczeŕ, kotryż ſ jeneje tſěchi ſkoczi, je ßebi ruku ſłamał.

* (Wulki lěßowy woheń.) W horach pola Wareſe w Italſkej wot někotrych dnjow ſatraſchny lěßny woheń ſakhadża. Hdyż bě ßo wón hižo na dolokoſcź 6 kilometrow rosſchěrił, ßebi hakle wobydlerjo na haſchenje pomyßlichu, kotreż ßo ſdaſche ſ wopřědka wuſpěſchne bycź. Tola wokoło ranja ßo woheń ſ nowa ſapkomjeni a hrożeſche wjeß Montegrino wobdacź. Płomjenja wokoło zyrkwje San Martino ſchwihachu a někotrym dworam pucź ſalehnychu, kotrychż wobydlerjo ſkoku cźeknychu. Domy ßo ſ wohnjom ſniczichu, pſchi cźimż ſtót ſ wjetſcheho dźěła kónz wſa. Woheń je wokoło 20.000 ſpuſchczenych ſchtomow ſeżrał a je ßo najſkerje ſe ſtóſtniſkej ruku ſakożił.

* (W powětrowym ballonje ßo dźěcźo narodźiło.) Alfonſo Marca ſ Barcelony w Schpaniſkej chzyſche ßo pſched někotrymi dnjemi ſ ballonom do powětra puſchczicź. Tola wětr bě tak mało pſchihódny, ſo ßo jeho żona jěſbje pſheczinjeſche, khiba ſo by ju wón ßobuwſał. To też Marca cźinjeſche. Njewſchědna jěſba pak na Marcowu żonu tak ſkutkowaſche, ſo wona do cźaßa pſchi jěſbje hólczka porodźi. Każ ßo ßłuſcha, powětrojěſdny pſched ſtawnikom rjekny, ſo je ßo jeho ßyn w powětſje bliſko franzowſkich mjeſow narodźił. Dokelż bě żona do njedźel pſchiſchła, móżeſche ballon jenoż ſ wulkej wobhladniwoſczu bliſko franzowſkich mjeſow k ſemi ſajěcź.

Wußudźenja.

Ławniſki ßud. 27lětny krawz Pawoł Richard Hänſel w Barcze bě 18. januara w tamniſchim Dietrichez hoſczenzu ſkradżu tſélbu tam pſchitomneho żandarmſkeho brigadiera Bergera wſał a ßo na nju ßydnył. Wón ju njewuda, hacź runje jeho brigadier woſpjet k temu napominaſche. Hdyż chzyſche jemu brigadier ßam tſélbu wſacź, jeho Hänſel ſ tajkim wotmachom do hłowy dyri, ſo żandarm bjes wědomnja k ſemi padźe. Lěwe wucho dyrjeneho bě dwaj zentimetraj daloko wottorhnjene. Berger dyrbjeſche ßo lěkarjej hojicź dacź a njemóżeſche tſi njedźele ßwoju ßłużbu ſaſtawacź. Prjedy teho bě Hänſel pſched ſamkarjem Neumannom w Bukojnje hroſnł, ſo ras Bergerej něſchto ſejhraje. Hänſela k jaſtwu na 3 měßazy 1 tydźeń ſaßudźichu.

✕ Njedźelu 28. februara dyrbjeſche wójnik Arnold w Budyſchinje 5 muži do Zicźenja k ſwjeßelenju tamniſcheje wohnjowoje wobory dowjeſcź. W hoſcźenzu „tſjoch lipow“ hiſchcźe ras ſaſtupichu, ſapſchah ßo mjes tym pſched domom ßam woſtaji. W hoſcźowſkej ſtwje bě też pohoncź J. A. Biela ſ bliſteho Frankenſteinez młyna pſchitomny. Tón bě ras ſe jſtwy na khwilu woteſchoł. Hdyż chzyſche Arnold dale jěcź, wón pytny, ſo bě ßo jeho kſchud ſhubił. Někotre dny poſdźiſcho Arnold Bielu ſ jeho ſapſchahom ſetka, Biela Arnoldowy kſchud w ruzy dźerżeſche. Pſched ßudom Biela wudawaſche, ſo je wón kſchud namakał. Tejle wurěcźi pak njewěrjachu a jeho k jaſtwu na 3 dny ſaßudźichu.

Khoſtanſka komora. Maſchinſki wjednik H. Wicha we Wulkej Dubrawje bě jako pſchedßyda kokojěſdneho towařſtwa „Kondor“ w jenym njeſjawnym ſwjeßelenju njeßobuſtawam papjerjane cźapki pſchedawał. Dla pſcheſtupjenja rejwanſkeho regulativa bě ławniſki ßud Wichu k 30 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźił. Jeho powołanje pſchecźiwo tutemu wußudej ßo ſacźißny.

✕ Privatna ſkórżba dla ſkſchiwdy kublerja Schibaka w Komorowje pſchecźiwo tamniſchej kublerjowej mandźelſkej Hanje Krużinje rodź. Goſchikez, ßo wotſtorczi. Schibaka běchu pſched dlějſchim cźaßom jako ßwědka pſched pſchiſßażnym ßudom pſchecźiwo Krużinineho ßyna pſcheßłyſcheli. Wobſkorżena je w hněwje na Schibaka tſi krócź nawołała, ſo je wopak pſchiſßahał. Wußudźenje prozeßa w Komorowje ſ napjatoſczu wocźakuja.

✕ Mandźelſka dźěłaczerja Wagnera na Židowje bě tamniſcheho ſkładarja H. Schiernecka wobſkorżiła. Schierneck bě měſchczańſkemu ſkładownikej Zedwitza w Budyſchinje, wo kotrymż ßo powjedaſche, ſo ma ſ Wagnerowej karu, rjekł, ſo je Wagnerowa falſchna, njeknicźomna, worakawa żónſka, ſo je wona w zyłym domje wokoło kaſyła a na kóżdeho ßwarika. Zedwitzowe powjedowanje, ſo je Schierneck na Wagnerowu ſrěcźak, ſo je wona, hdyż je pucźował Dunkel k njej pſchiſchoł, ßo ſ nim nakkadowała a ßwoje dźěcźi prjecź póßłała, ſo je wona k inżenieurej Hübnerej do wobydlenja khodźiła, ſo je ßo wona ſ nawożenju ßwojeje dźowki bóle plenczíła, hacź dźowka ßama, njemějeſche ßud ſa dopokaſane.

✕ Kamjenjecźeßař Emil Alwin Heinze ſ Delnjeho Kumwałda bě pſchekupza a ſměrża Lorenza kharja mjenował a jemu rjekł: „Wy chzecźe ſměrż bycź? Wy ſcźe mi rjany ſměrż!“ Pódla teho je wón pjecża Lorenzej porokował, ſo je ſpytał, dr. med. Bauera w Hajnizach pokupicź. Wußudźenje ßo wotſtorczi.



Phönixowe, Grüßnerowe a Viktoria-

schijaze maschiny

sa domjazu potrjebu a rjemjeßko.

Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.

Ssamßna wuporjedżerńja.

Clemens Jäckel,

mějeczel **Gustav Kloeppel.**

Telefon 435. Na seminarskej dróży 5. Telefon 435.

Bruno Beutner

w Budyschinje pschi dwórnischczu, pißarńja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liscznow** wscheje druzyny, wobstaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje leżomnoscznow,** srjadowanje sawostajenstwow a dżělenja herbstwow, na pscheßadżowanje pschedawanje leżomnoscznow, ßwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelż ßym dołhe lěta s rěcznikowym sekretarom był, ßo najlěpsche wobstaranje sarucza.

Liebsch,

ßudnisti aktuar św. ßłużby

na ßukelnskej haßy 34

pißarńja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazisske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.

Rěczi ßerbski.

— Telefon czißko 177. —

Pscheßadżowanje leżomnoscznow.



K wußywej

poruczam

czerwjeny dżeczel

saradellu,

hroch,

wowß,

nalětnu pscheńzu

pschipósnateje ßytwy němskeho ratarskeho towarstwa,

każ tež

wschě druhe

ßymjenja

po najtunschich płaczisnach.

Paul Schulze nasl.

w Budyschinje

na Hoschiz haßy 9.

Wósk

k krjepjenju rejwanskich łubjow

najlěpscheje hódnoscze je dostacz pola

Arthura Grubanna

pschi drjewowych wikach 8.

Kózlace kože

każ tež wschě druhe druzyny

kožow

po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zurkwi a pschi zitnych wikach 11,

s napschecza „skoteje hwězdy".

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na ßukelnskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske żórło

sa

njewjesczinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dżěła.

Sprawne poßłuzenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowarnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Kupjam, mjenja abo wuměnjam cyle jednotliwe meble!

Tunje zigary!

100 schtuk

3	np. zigary po	200, 220, 240	np.
4	= = =	300, 320, 340	np.
5	= = =	360, 380, 400	np.
6	= = =	440, 460, 480	np.
8	= = =	520, 560, 600	np.

rosecżela

zigarowa pschedawarńja Havanna

w Draždżanach 6.

Phänomenske a Dürkoppske

jězdne koła

najlěpsche druzyny pschitomnoscze, lohko běżaze, dale

mlokowe zentrifugi,

schijaze maschiny

a wschě **narunanske dżěle** poruczа a w swojej dżěłarni wuporjedża

Gustav Lindner

w Porschizach.

Mantle a schlawchi

sa jězdne koła

we wulkim wubjerku s rukowanjom a bjes njeho, każ tež **wschě druhe wězy sa jězdne koła** poruczа tunjo

Otto Büttner,

pschedawarnja koże, czerjatych rjemjenjow a techniskich wězow w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu.

Pißomne wuczinjenja,

liscziny, testamenty, próstwowne pißma atd. nastajeja, **hypothekske pjenjesy a kupowanje a pschedawanje leżomnoscznow** saradżujetaj

J. a E. Koban pschi zitnych wikach cżo. 4, telefon 675.

— Rěczimoj tež ßerbski. —

Zuse suby, plombowanje

w khmanym wuwjedżenju.

Suby do skota ßadżene, schtapacze na suby, króny.

Dentist Max Flach

w Budyschinje na theaterskej haßy 6 pschi zitnych wikach.

Pistne khartki

czischczi spěschnje **Ssmolerjez knihicziischczerńja.**

Psches ßudnistwo na dyrbjenske waschnje maja ßo wutoru 1. junija dopołdnja w 10 hodżinach na Budyskim ßudnistwje pschedawacz: leżomnoscze murjerja K. O. Bära w Huszy, 18,8 ara wulke a na 15275 mk. takserowane.

Pschewsacze porzlinoweje pschedawarńje.

S tutym najpodwolnischo k wjedženju dawam, so ßym

pschedawarńju schkleńczanych, porzlinowych, kamjeninowych a emaillowanych tworow

pod firmu **Ernsta Ullricha** tu na **schulerskej haßy 12** wjedženu, dženża knjesej **Maxej Pfuhlej** pschedaka.

Sso sa dowěrjenje, mojemu semrjetemu mandželskemu a mi w tak bohatej měrje spožčene, najwutrobnischo dźakujo, proschu, so by ßo wone dobroćiwje na mojeho naßlědnika pschenjeßło.

S pocześcowanjom

Berta zwud. Ullrichowa.

W Budyschinje, 25. haprleje 1909.

Na hornje wosjewjenje ßo poczahujo, pschedawarńju pod starej firmu a po wupruhowanych saßadach ßwojeje pschedkhadnizy dale powjedu a proschu, moje pschedewsacze dobroćiwje podpjerać.

S pocześcowanjom

W Budyschinje, 25. haprleje 1909.

Max Pfuhl.

Ralbičanske spěw. tow. „Lilija“

wuhotuje

njedźelu 25. haprl. w herbskej grychće w Ralbicach

spěwny wječor

po znatym wašnju. Započatk wječor w 7 hodźinach.

Přećelnje přeprošuje **předsydstwo.**

Burske towarstwo w Rakezach

směje **jutrje njedźelu 25. haprleje** popołdnju s dypkom 4 hodźin w Gäblerez hosćenzu **poßedźenje.**

Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Składownja drainěrowanskich rolow w Lětownju

porucza

drainěrowanske roły

wschěch wulkosćow,

wodowodowe roły, konjaze korta, kruwjaze korta, ßwinjaze korta, proßaze korta

s prěkuschom a bjes njeho,

sćinowe plećenje, tšěschnu papu

wschelakeje tolstosće,

teer, kaž tež

teerowe kótły

k wupožčenju

po fabrikskich płaćišnach.

Emil Dietrich.

Pißarńja

sa kupne, hypothekike, dismembrazike, testamentike a sawostajenstwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej drósy čo. 1

po 1 skhodźe, hosćenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Jeja k naßadźenju

a to hußaze, kače a italske kurjaze kurwotazeje barby ßu na pschedań na knježim dworje w **Jaßeńzy** pola Budyschina.

Słomu

k pizowanju a saßłanju, ßymjeńtne bèrny

pschedawa

Hunnius

na ßwobodnym kuble w Jeschizach.

Do Lasa!

Njedźelu 25. haprleje budźa

reje.

Pschećelnje pscheproschuje

Khorla Scholta.

Pjenjesy

na wěstu (prěnju) hypoth. wupožča Wochožanska zyrkwina wosada.

Adressa: Pfarramt Nochten bei Boxberg O. L.

Derje sdźerżany

sofa

je tunjo na pschedań na lazaretskej drósy čišło 6.

Žiwnosć

čišło 8 w **Klětnom,** 70 jutrow wulka, bjes wumjenka, je se žiwym a morwym inventarom na pschedań.

Žiwnosć

41 kórzow wulka, se 27 kórzow pola a kuki a 14 kórzow wyßokeho lěßa a kerkow wobstejaza, je se žiwym a morwym inventarom w Rachlowje čišło 19 pod Čornym Bohom na pschedań.

Tyscherskeho pomoznika

pyta **Jan Rachlitz** w Hodźiju.

Kuchańki, swinske a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hróbźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w črijowni knjesa Heinr. Mohra.

Hnydom do ßłužby

ßłužobnu holzu a pěstonču

pytam. Proschu mi s póstskej khartu powjesć dać a niz hakle hać k bližschemu khodej do Budyschina čakać.

Dr. Roeberowa

na bohatej haßy 27.

Strózbeho dowěrneho

pohonča

a

někotrych dźěłaczerjow

hnydom pyta

Budyska meblowa fabrika

na běleńskej drósy (Bleichenstr.) 7.

Murjerjow

pyta **A. Philipp** w Bronju.

Wustojni cźěßłojo

ßo sa nowotwary w Hucźinje a Bukojnje do trajneho dźěła pytaju. Samolwicź ßo na knježim dworje w Hucźinje pola polěra.

(K temu čišłu pschiloha.)

Pschiloha k czišku 17 Serbskich Nowin.

Ssobotu 24. haprleje 1909.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

19. haprleje 1909.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	38—41	74—77
awstriske	40—43	76—79
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	34—37	70—73
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	30—33	64—69
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	26—29	56—63
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosćе	37—40	69—72
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnosćе hacž do 7 lět	33—36	64—68
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	29—32	59—63
4. žrěnjo pišowane krowy a jałojzy	24—28	54—58
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosćе	37—40	69—72
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	33—36	65—68
3. žnadnje pizowane	28—32	60—64
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	51—54	81—84
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	47—50	77—80
3. žnadnje wuwite wot zyza	43—46	73—76
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ léta	50—52	65—67
2. mjaßne	48—50	63—65
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	45—47	58—62

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 17. haprleje 1909. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 22. haprleje 1909. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenža — běła	—	—	—	—	11	50	12	—
" — žołta	—	—	—	—	10	85	11	60
" nowa	11	18	11	33				
Rožka	—	—	—	—	8	—	8	40
" nowa	8	25	8	35	—	—	—	—
Jeczmjeń	9	50	10	10	9	—	9	75
Wows nowy	9	10	9	30	8	30	8	90
Hróch	9	50	12	—	11	—	12	—
Woka	8	50	10	—	10	—	11	—
Jahły	14	—	14	50	14	—	15	—
Hejduschka	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	2	50	2	80	2	20	2	50
Butra 1 kilogr.	2	50	2	80	2	40	2	60
Pschenična muka 50 "	11	50	20	25	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	9	25	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	50	3	80	3	20	3	60
Ssloma 100 "	4	—	4	20	3	50	4	—
Prožata 1230 schtuk, schtuka	15	—	33	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby — 50 kilogr.	—	—	6	25	5	75	6	50
Ržane wotruby — 50 kilogr.	—	—	6	50	6	50	7	—
Pschenični gris — 50 kilogr.	—	—	6	75	—	—	—	—
Ržany gris — 50 kilogr.	—	—	7	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 11 hr. — np. hacž 11 hr. 50 np., rožka wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 50 np., jeczmjeń wot 9 hr. 45 np. hacž 10 hr. 5 np., wowš wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 10 np.

W Budyschinje placjesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta 10 hr. — np. hacž 10 hr. 15 np., nowa: 18 hr. 90 np. hacž 19 hr. 26 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 13 hr. 20 np. hacž 13 hr. 86 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 13 hr 60 np hacž 14 hr. 40 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu.

22. haprleje 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 30 np. hacž 8 hr. 50 np., pschenża wot 11 hr. 50 np. hacž 12 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. 50 np. hacž 10 hr. — np., wowš wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 20 np., jahły wot 14 hr. 50 np. hacž 16 hr. — np. hróch 15 hr. — np., žyno 3 hr. 50 np., běrny 3 hr. — np., žtoma (100 kilogr.) 3 hr. 75 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr 50 np. hacž 2 hr. 60 np.

Wjedro w Londonje 23. haprleje: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smje njedželu Mis. Dom. rano w 7 hodž. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin farar Räda žerbske a w 10 hodž. němske předowanje. — Tydženske sastojnske dźěła smje farar Räda.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Matej Schenk, khěžeŕ a rowaŕ na Židowje, s Hanu Amaliu Balzarez, bywschej swudowjenej Donzynej w Delnjej Kinje.

W katholskej zyrkwi: Rudolf Schmidt, stólzypleczeŕ w Budyschinje, s Helenu rodž. Hajniz w Budyschinje.

Křćeni

W Michalskje zyrkwi: Willy Alfred, Josefa Franza Rothera, modelskeho blidarja na Židowje, ž. — Maŕ Willy, Ernsta Maza Wiczasa, skakarja na Židowje, ž. — Ernst Ewald Jurij, Ernsta Emila Bara, lublerja w Bobolzach, ž. — Sidonie Elly, Augusta Pawola Graffa, twarskeho wjednika w Delnjej Kinje, dź. — Hana Elsa, Jana Jurja Maza Scholty, dźěłaczerja w Czichońzach, dź. — Kurt Hermann, njemandź. ž. w Kelnje.

W katholskej zyrkwi: Antonia, Miklawscha Czórlicha, dźěłaczerja na żelesniźy w Budyschinje, dź. — Gerhard, Franza Ssobotty krowskeho mischtra w Budyschinje, ž. — Rudolf, Bruno Winklera, wojnarja w Budyschinje, ž.

Zemrjeći:

W Michalskej wozadze 17. haprleje: Jan Nikusch, khěžeŕ a murjeŕ na Židowje, 63 l. 1 m. 26 d. — Ida Selma Klugez s Huski, wobydlerka wokrjeżneje khorownje na Židowje, 35 l. 1 m. 6 d. — 18. Hana Elsa, Jana Jurja Maza Scholty, dźěłaczerja w Czichońzach, dź. 6 d. — 20. Hana Martha Kuttnerez, fabrikarka w Dobruschi, 23 l. 8 m. 3 d. — Pawoł, ujemandź. ž. w Tšelanach, 2 m. 24 d.

W katholskej wožadze: 14. haperleje. Florian Krause, dźěłaczeŕ w Budyschinje († w khorowni) 68 l. 9. m. 21 d. — 16. Michał Klingl, žłužobny w Jeschizach († w khorowni) 32 l. 5 m. 15 d. — 18. Karolina swudo. Panznerowa rodž. Riemerez w Budyschinje, 76 l. 3 m. 17 d. — 20. Anton Maas, cżaßnikaŕ wobydleŕ wokre. wustawa na Židowje, 70 l. 9 m. 12 d. — 21. Jurij Jakubasch, żiwnosćeŕ w Bělschezach, 64 l. 5 m. 12 d.

Zyrkwinske powjesćе s Hodźija.

Njedželu Mis. Dom. smje rano $\frac{1}{2}$7 hodž. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucžbu, $\frac{1}{2}$8 hodźin farar Kschižan žerbske a w 9 hodž. němske předowanje. — Popołdnju 2 hodźin budźe katechismußowa wucžba sa žerbsku žónsku młodźinu.

Zyrkwinske powjesćе s Budestez.

Njedželu Mis. Dom. smje farar Domaschka rano w 7 hodźin žerbsku spowjedź, dopołdnja we 8 hodž. duchowny Bojz žerbske a $\frac{1}{2}$10 hodž. němske předowanje — Popołdnju w 2 hodž. smje farar Domaschka katechismußowu wucžbu je žerbskej muskej młodźinu. — Wutoru połonjo $\frac{1}{2}$12 hodž. smje knjes farar Dr. Ryncž s Wjeleczina němsku spowjedź.

Winowa pschedawarńja
Pawoła Giebnera
w Budyschinje

na bohatej haßy cišßko 18 s nutskhódom na theatrowej haßy porucża swoje derje wothladane

běłe a cžerwjene wina, Portske wino, Malagaske, Tokayske, Madeiraske, Sherryske a druhe lěkarske wina atd.

Wot sapoczatka mojeho dwazhczilětneho wobstacża žym žo pschezo prózowaŕ, **jenoż woprawne wino** pschedawacż, kotryż je strowosczi spomóżne.

Dokelż w tsjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **katolskej haßy** a na **bohatej haßy** sestajeny **jara wulki sklad** wudżeržuju kotrež žo s wudawkami sa pucżowanje njepodroża, móżu **wino s wjetschimi hromadami**

k kwaßam a druhim **žwjatocżnosczam** žo hodżaze, tuńscho pschedawacż, hacž hdyż žebi jo direktnje wot Rheina, Mosela atd. póßlacż dadża. Posphytanje tych pschetrjebarjow, kotsiż hischcże moje wina njesnaja, wo tym pscheßwědczi.

Jěsdny plan železnizow

płaczazy **wot 1. meje hacž do 30. septembra 1909.**

Njedźelu a ßwjate dny tež 4. wosowa klaßa jěsdźi.

Se Chorjelza do Draždżan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Chorjelza	2,00	—	4,17	—	—	8,55	7,50	11,17	2,11	2,21	4,25	6,58	8,52	9,07	11,20
Rychbacha		—	4,40	—	—		8,14	—	—	2,45	4,49	7,22	—	9,31	12,04
Lubija	2,25	—	4,59	—	6,32*	9,20	8,36	11,45	2,36	3,07	5,08	7,43	9,15	9,51	12,48
Pomorz		—	5,14	—	6,49*	—	8,51	12,01	—	3,22	5,23	7,59	—	10,06	1,14
Budyschina	2,46	3,54	5,34	6,52	7,07*	9,41	9,17	12,23	2,57	3,44	5,44	8,21	9,36	10,26	1,36
Zizenja		4,05	5,46	7,04			9,29	12,35	—	3,56	5,56	8,33	—	10,38	—
Biskopiz	—	4,25	6,10	7,23			10,04	12,56	—	4,17	6,15	8,56	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,48	6,30	7,47			10,25	1,17	—	4,39	6,35	9,19	—	11,21	—
Radeberga	—	4,55	6,38	7,56			10,33	1,25	—	—	6,43	9,27	—	11,29	—
Do Draždżan	3,39	5,17	6,55	8,20		10,34	10,51	1,43	3,51	5,03	7,01	9,45	10,24	11,53	—

* Jěsdźi jenož kóždu ßobotu.

S Draždżan do Chorjelza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	2. 3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
S Draždżan	12,30	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	5,09	5,33	8,10	9,45	—
Radeberga	1,02	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	—	8,37	—	—
Arnsdorfa	1,10	—	—	6,48	7,54	—	9,50	—	1,08	3,47	—	6,06	8,45	10,18	—
Biskopiz	1,35	—	—	7,14	8,18	—	10,15	—	1,33	4,10	—	6,30	9,09	10,43	—
Zizenja	1,50	—	—	7,30	8,34	—	10,31	—	1,49	4,25	—	6,46	9,25	10,59	—
Budyschina	1,59	2,36	4,15	7,46	8,43	9,46	10,45	11,27	2,04	4,39	6,05	7,01	9,40	11,16	—
Pomorz	—	—	4,43	8,04	—	10,08	11,03	—	2,22	4,57	—	7,19	9,58	11,35	—
Lubija	—	2,56	5,28	8,25	—	—	11,23	11,50	2,41	5,15	6,28	7,39	10,18	11,51	—
Rychbacha	—	—	5,59	8,41	—	—	11,38	—	2,57	5,30	—	7,55	10,34	12,07	—
Do Chorjelza	—	3,17	6,38	9,03	—	10,31	12,00	12,14	3,19	5,51	6,52	8,17	10,55	12,28	—

S Kamjenza do Arnsdorfa. Tu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaßa jěsdźi.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	2. 3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
S Kamjenza	7,15	9,25	⟶	S Kamjenza							7,35	11,19	1,59	5,42	8,49	12,31	—
Radeberga	7,34	9,46	⟶	Wobcžnizy							7,18	11,01	1,42	5,25	8,32	12,04	—
Arnsdorfa	7,44	9,54	⟶	Großröhrsdorfa							7,09	10,53	1,34	5,16	8,24	11,56	—
Biskopiz	7,58	10,07	⟶	Do Arnsdorfa							6,54	10,38	1,20	5,02	8,09	11,44	—
Zizenja	8,12	—	—														
Budyschina	8,26	10,21	—														
Pomorz	8,40	—	—														
Lubija	8,55	—	—														
Rychbacha	9,09	—	—														
Do Chorjelza	9,23	10,45	—														

S Kamjenza 9,23 a je w Arnsdorfu 11,16. — S Arnsdorfa 10,28, a je w Kamjenzu 10,12.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,07	—	4,26	—	9,01	—	11,49*
Radworja fast.	—	—	8,32	12,14	—	4,35	—	9,08	—	11,56*
Lutobcža	—	—	8,40	12,21	—	4,45	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,52	12,32	—	5,00	—	9,21	—	12,08*
Klukscha	—	—	9,04	12,43	—	5,10	—	9,31	—	12,18*
Huczíny	—	—	9,15	12,53	—	5,23	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,47	1,14	—	5,45	—	9,51	—	12,38*
Hrodźischcža	O	—	9,58	1,25	—	5,56	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	5,35	7,23	10,25	1,37	4,08	6,03	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczíz	5,42	7,30	10,32	1,44	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoczíz	5,49	7,39	10,39	1,51	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluschiny	5,57	7,47	10,47	1,59	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	6,02	7,53	10,52	2,04	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	6,13	8,06	11,03	2,15	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	6,25	8,18	11,15	2,27	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

O Jěsdźi kóždy schiwórtk, hdyž je tutón ßwjaty dźeń, dźeń prjedy. † Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny. * Jěsdźi jenož 2. meje, 31. meje, 4. julija, 1. augusta a 6. septembra.

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2. 3.
S Lubija	—	8,37	11,58	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,48	12,09	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,57	12,19	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluschiny	—	9,02	12,25	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwoczíz	—	9,10	12,33	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleczíz	—	9,17	12,40	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,00	9,28	12,53	3,56	6,15	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźischcža	4,08	9,36	1,01	—	6,23	—	8,40*	—
Barta	4,33	9,50	1,17	—	6,37	—	8,51*	—
Huczíny	4,43	10,01	1,28	—	6,48	—	9,01*	—
Klukscha	4,54	10,12	1,39	—	7,00	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,10	10,25	1,53	—	7,14	—	9,22*	—
Lutobcža	5,17	10,32	2,00	—	7,22	—	9,28*	—
Radworja fast.	5,23	10,38	2,06	—	7,28	—	9,34*	—
do Radworja dwórn.	5,30	10,45	2,13	—	7,35	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenož 2. a 31. meje, 4. julija, 1. augusta a 5. septembra.
† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,10	7,48	9,13	11,34	2,10	3,49	7,15	8,26	10,45	11,24	
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,41	2,17	3,56	7,22	8,33	10,53	—	
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,45	2,21	4,00	7,27	8,37	10,58	—	
Mal. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	11,54	2,30	4,10	7,35	8,44	11,06	11,39	
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,07	2,40	4,26	7,46	9,01	11,22	11,49	
Khaßowa	5,46		9,49		2,46		7,53		11,28		
Njeßwaczidła	5,55		9,58		2,55		8,04		11,38		
Scheschowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,46		
Rakez	6,15		10,15		3,15		8,25		12,09†		
Komorowa	6,22		10,22		3,22		8,32		12,16†		
Sdźarow	6,29		10,29		3,29		8,39		12,23†		
Hóska	6,36		10,36		3,36		8,46		12,30†		
Kulowa	6,43		10,43		3,43		8,53		12,37†		
Němzow	6,51		10,51		3,51		9,01		12,45†		
do Wojerez	6,57		10,57		3,57		9,07		12,51†		

hdyž je ßwjaty dźeń, wutoru.

O Jěsdźi kóždy pjatk do Zubija 11,15. 2,27. 6,03 ptschi. do Wósb. 9,03 ptschi. do Wósb. 10,09 ptschi. do Wósb. 12,56. O do Wósborka 12,56. O

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	†4,10		7,04		10,05		2,31		7,41
Němzow	†4,17		7,11		10,13		2,38		7,48
Kulowa	†4,25		7,19		10,23		2,46		7,56
Hóska	†4,32		7,26		10,37		2,53		8,03
Sdźarow	†4,39		7,33		10,45		3,00		8,10
Komorowa	†4,46		7,40		10,53		3,07		8,17
Rakez	5,07		7,50		11,12		3,24		8,25
Scheschowa	5,15		7,57		11,19		3,31		8,33
Njeßwaczidła	5,23		8,05		11,27		3,39		8,40
Khaßowa	5,33		8,14		11,35		3,48		8,49
Radworja	5,44	7,05	8,21	10,51	11,41	2 17	3,55	7,44	8,55	9,42
Mal. Wjelkowa	5,55	7,15	8,31	11,01	11,53	2,28	4,08	7,54	9,05	9,53
Židowa	6,03	7,23	8,38	11,08	12,00	2,36	4,15	8,01	9,12	—
Ratarjez	6,08	7,27	8,43	11,13	12,05	2,40	4,19	8,06	9,17	—
do Budyschina	6,15	7,34	8,50	11,20	12,12	2,47	4,26	8,13	9,24	10,07

8,37 wot Zubija. 11,58 wot Zubija. 5,18 wot Zubija. — 7,44 wot Zubija

† Jěsdźi jenož ßobotu. O Jěsdźi jenož 2. a 31. meje, 4. julija, 1. augusta a 5. septembra.

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.
S Budyschina	4,55†	5,56*	7,12	10,47	1,18†*	2,06	4,39	7,25	9,28
Dźěžnikez	5,03†	6,08*	7,24	10,55	1,30†*	2,14	4,47	7,34	9,36
Budestez	5,11†	6,17*	7,35	11,01	1,39†*	2,21	4,53	7,41	9,42
Roswodez	5,15†	—	7,41	11,06	—	2,26	4,58	—	9,47
Do Wjeleczina	5,22†	—	7,50	11,13	—	2,34	5,05	—	9,54

† Jěsdźi jenož ßobotu a póndźelu kaž tež ßwjate dny wot 30. meje hacž do 29. augusta.

* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

†* Jěsdźi jenož ßobotu, kaž tež njedźelu a ßwjate dny.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2.—4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	—	6,05†	8,25	12,06	—	2,59	5,25	—	10,15
Roswodez	—	6,12†	8,33	12,12	—	3,09	5,35	—	10,21
Budestez	5,09*	6,18†	8,41	12,17	12,42†*	3,17	5,42	7,50	10,26
Dźěžnikez	5,18*	6,24†	8,47	12,23	12,52†*	3,28	5,51	7,56	10,32
Do Budyschina	5,29*	6,31†	8,54	12,30	1,04†*	3,38	6,01	8,03	10,39

* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

† Jěsdźi jenož ßobotu a póndźelu kaž tež ßwjate dny wot 30. meje hacž do 29. augusta.

†* Jěsdźi jenož ßobotu, kaž tež njedźelu a ßwjate dny.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 **telefon cžißko 415**

porucza ßwoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Roseßkanje w cžwizach a bleschach.

Proschu ßebi placžišnowy japiß žadacž.

Franz Marschner

cžaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

ßwój sklad **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczasow** k dobroczíwemu wobkedžbowanju porucža.

Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje placžišnje.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóšćki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 18. | Sobotu 1. meje 1909. | Lětnik 68.

Swětne podawki.

Reforma khěžorstwowych finanzow

je blok, kaž ꝑo konservativny a liberalny swjask, pschi poßlednich wólbach do khěžorstwoweho ꝑejma splečeny, mjenuje, nimale k rospadnjenju pschinjeßka. Konservativni nochzedźa ꝑo ſ rosschěrjenjom herbstwoweho dawka na mandźelskich a dźěćźi ſpschečelicź. Hačrunje je wjerch Bülow hakle psched tydźenjom jenej deputaziji pschečelow finanzneje reformy rjekł, ſo ꝑo bjes herbstwoweho dawka reforma njehodźi pschewjesćź, ꝑo jej konservativni dale pschečźiwja. Woni město njeje dawk na pschibywk samóženja namjetuja. Tónle dawk dyrbi ꝑo na ſtatne papjery a leżomnoſće połožicź. Zentrumſka ſtrona a hoſpodarſke ſjednoczeństwo tutemu dawkej pschihłoßujetaj. Tele ſtrony maja, byrnjež ꝑo jim Welſojo, Polazy a Elſaſzy njepschiſamkli, wjetſchinu w khěžorſtwowym ꝑejmje. Jeli ſo konſervativni na ꝑwojim namjećże wobſteja, ꝑo blok rosraſy.

Roſczazy dołh němſkeho khěžorſtwa.

Němſke khěžorſtwo a Pruſka dyrbitej ꝑebi dla wuwoſtacźa wočakanych dołhodow 80 milijonow hriwnow połožicź, ſ kotrychž ꝑo połoja po $3^1/_2$ a druha połoja po 4 prozent. ſadani. Pódla tuteje hobrſkeje ſummy budźe němſke khěžorſtwo bórſy ſaßo. k nowej połožonzy nuſowane, jeli ſo ꝑo finanzna reforma njeporadźi. W lěcźe 1908 ꝑu dołhody ſ nowa wo něhdźe 100 milijonow wróćo woſtałe.

Powjetſchenje awſtriſkeho wójnſkeho łódźſtwa.

Awſtriſke knježeŕſtwo chze ꝑebi wot delegazijow, wotpóßłanzow wuheŕſkeho a awſtriſkeho ꝑejma, 400 milijonow krónow k twarej wulkich wójnſkich łódźow žadacź. S tejle ſummu mohłe ꝑo 7 najwjetſchich panzerowanych wójnſkich łódźow Dreadnoughtſkeje druźiny natwaricź. Jendźelčenjo ꝑu ꝑo dla wotmyßleneho powjetſchenja awſtriſkeho wójnſkeho łódźſtwa do hroſy dali. We wójnje ſ Němſkej bychu woni, hdy by ꝑo awſtriſke łódźſtwo ſ wulkimi łódźemi poßłnilo, dźěł ꝑwojeho łódźſtwa do ꝑrjedźoſeńſkeho morja póßłacź dyrbjeli. S tym by ꝑo jendźelſke łódźſtwo tak poßłabiło, ſo njeby ꝑłniſche dyžli němſke było. Jendźelčenjo chzedźa nětko ſe wſchěm khwatkom nowe wulke wójnſke łódźe twaricź.

Njedoſtatki frauzowſkeho wójnſkeho łódźſtwa

ꝑu ꝑo tak dołho w ſjawnoſći roſpominałe, hačje ſkónčnje deputěrtſka komora komißiju dla jich pschepytanja wuſwolika. Ssobuſtawy komißije ꝑu wězy wjele hórſche namakałe, hačje ꝑo we wobſkórźbach prajiło. We wójnſkim łódźſtwje najwjetſcha njeroda knježi. Pschi pschepytanju ꝑu ꝑo ſhniłe wobſtejnoſće wukopałe, ſ kotrymiž ꝑo wójnſke łódźſtwo kaſy a ſahubja. Admiral Clarke je komißiji rjekł, ſo w Toulonje 1500 torpedow leži, tola wone ꝑu tak mało hódne, ſo ꝑo ſ zyła njehodźa wužicź. Wjele ſtow milijonow je ꝑo ſa łódźſtwo rosbrojiło. Lětßa budźiſche ꝑo 600,000 frankow hižo na wuhln ſalutowało, hdy by ꝑo wone po normalnej płaćźiſnje ſapłaćźiło. Kaž ꝑo ſda, podawarjo potrjeby ſa łódźſtwo ſaſtojnikam wulke ſummy ſa pschiwobroćźenje ſkaſankow płacźa a ſa to potom cźim hubjeńſchi material podawaju. Tak ꝑu kanonſke wěże, wot creuſotſkeho towaŕſtwa podate, jara hubjenje dźěłane. Juſtiznemu miniſterſtwu je ꝑo teho dla poručiło, pschečźiwo tutemu towaŕſtwu pola khoſtanſkeho ꝑuda ſakročicź. Też na wſchelakim gracźe a na podmórſkich cźołmach, kotrež je Creuſotowe towaŕſtwo podało, je ꝑo wjele njedoſtatkow wukopało. Franzowſke wójnſke łódźſtwo je nětkole pjecźa k wojowanju do zyła njekhmane.

Bamž wo nadawkach žonow.

Jenej deputaziji katholſkich žónſkich towaŕſtwow je bamž wo nadawkach a pschißłuſchnoſćach žonow ſcźěhowaze prajił: „W bibliſkim wopißanju ſtworjenja ꝑwěta rěka, ſo je Bóh chzył, ſo by žona ſ mužowej pomoznizu była. To ꝑo nima tak roſymicź, ſo dyrbi žona mužowa ßłužobniza abo ſchklovina bycź; wona je jeho towaŕſchniza, jeho pomoz, tola ani jeho ßłužobniza, ani ſchklovina. Mužowe a žonine nadawki ꝑu wſchelake, tola jenak nadobne, a jenož ſaměrej ßłuža: ꝑwójbu tworicź a potomniſtwo wocźahnycź. Mužowa winowatoſcź je, ſe ꝑwojim dźěłom ßrědki ſa wudźerženje ꝑwójby wobſtaracź, žona ma ꝑo wo hoſpodarſtwo ſtaracź a dźěćźi wocźahnycź. Praji ꝑo, ſo je nabožina jenož ſa žónſke dobra. S tym dyrbitej ꝑo wobej, nabožina a žona, ponižicź. Tola wopomnicźe, ſo je jenož naboženſke ſacźuwanje to, ſchtož waß woprawnu mužowu ſepjeru cźini, ſchtož we waß ꝑwědomje waſcheje žónſkeje pschißłuſchnoſcźe ſdźerżuje a waß wukhmanja, do duſche ꝑwojich dźěćźi ꝑymjo dobreho wußycź, ſchtož waß we waſchich dźěćźoch wulke cźini. Wopomńcźe, kak wulki je waſch wliw na mužowu duſchu. Pißmo praji: Dobra žona — ſbožowny muž.“

Wotßadźenje ſultana Abdula Hamida.

Konſtantinopel w krwawnym wojowanju dobywſchi ꝑu Młodoturkojo knjejſtwo ſultana Abdula Hamida powróćźili. Turkowſki parlament je jeho ſ tróna wotßadźił a na jeho město jeho młódſcheho bratra Reſcheda ſa ſultana wuwołał. So bychu Abdula Hamida njeſchkódneho ſcźinili, ꝑu jeho ſ jeho 11 žonami a 2 prynzomaj po żeleſnizy do Salonikia dowjeſli. Wón bě jara poraženy a wotpjaty a po ſdacźu pod ſacźiſchcźom poßlednich podawkow cźeŕpjeſche. Na jěſbje wón ſamyßleny ꝑedźeſche, ſ khwilemi drěmajo. Wón ꝑebi ani jěſcź, ani picź nježadaſche, jenož ras ſchkleńzu wody. Spróżny wón w Saloniku ſe żeleſniſkeho woſa ſtupi. Jeho k woſej dowjedźechu, do kotrehož ꝑo ſ prynzomaj ꝑydny. Pod ꝑłnym pſchewodom jěſdnych wón do města jědźeſche. Jeho žony běchu ſchlewjeŕ ſ woblicźa wotwodźike a wcźipne ſ woſoweju woknow hladachu. Jenož mało woßobow bě wo pschikhadźe wotßadźeneho ſultana ſhoniło. Na dróhach běchu wſchudźe wotdźělenja wojakow poſtajene. Měſchcźańſke twarjenja běchu k cźeſći noweho ſultana ſ wjeßelokoſcźu nad dobycźom Młodoturkow ſ khorhojemi wupyſcheli; wjecźor bě město wobßwětlene. Sultanej je ꝑo villa Allatini jako bydło pschipokaſała, w kotrejž je hacź dotal Robilant paſcha bydlił. Wona bě ꝑo w nozy ſe wſchěm khwatkom ſa wotßadźeneho knježerja pschiprawika, koża a jědź ſ jeneho ßußodneho hoſcźenza wobſtarachu Villa je na hórzy natwarjena a rjany roshlad na morjo, město a hory dawa. Abdul Hamid bě ſchtwórtk rano ſahe ſtanył a ꝑebi rjanu wokolinu wobhladowaſche. Wón je wote wſcheho wobkhada wotſamknjeny, jenož woßoby, kotrež maja jeho ſtražowacź, ßmědźa ſ nim wobkhadźecź.

Abdula Hamida je tónßamy woßud podeſchoł, kaž jeho dweju pschedkhadnikow na turkowſkim tróne: ſultana Abdula Aziza a Marada V. Přěńſcheho ꝑu pjecźa ſkónzowali, a praſcha ꝑo, hacź ꝑo teź

žiwjenje Abdula Hamida njepschikrótschi. Jeho winuja, so je wón wojerski sbožk pschečživo mkodoturkowskemu knjejstwu naschkarak a so je žo po jeho poručnosczi pschi pschikhadže mkodoturkowskeho wójska do Konstantinopla powschitkowna rubańza mjes kschesczijanskim zwobydleŕstwom stacź dyrbjała. Kurdojo, hodźojo a sultanej žwěrni wojazy dyrbjachu žo na kschesczijanow puschczicź. Sultan chzyschе s tutej rubańzu wulkomozy k sakroczenju pohnucź a žebi s jich pomozu trón sakhowacź. Dokelž žo na sultana hrěscha, so je wón s pjenjesami Konstantinopelske wójsko k skónzowanju mkodoturkowskich offizěrow nadpjerał, žebi mnosy žadaju, so by žo sultan k žmjerczi sažudźił, runje kaž sbožkarjo, kotsiž žu žo wot njeho sawjesczź dali.

Dobycze Konstantinopla psches mkodoturkowske wójsko

njeje bjes krejpschelecza móžne byko. Sultanej žwěrni wojazy s kasarmow do mkodoturkowskeho wójska tschelachu. Doňdže k njemdremu wojowanju. Mkodoturkowske wójsko s kanonami do kasarmow tschelesche a na tajke waschnje wojakow s nich wuhna. Taximske kasarmy žu žo satraschnje rostschelałe. S Taschkischlaskich kasarmow kanonske kule wulke kruchi murje wudrěchu, a pěsk a próch kohcź wyžoko semju w kasarmach pokrywasche. Mkodoturkowska artillerija žo tak derje wodźesche, so jenož jenicźki sabkudźeny schrapnell njedaloko awstriskeho póžkanzstwa dyri, tola žaneje schkody njenaczini. Artillerija jenož na 600 metrow dalokosczе tschelasche a kóžda kula žedźesche. Sakitowaze schkity pschi kanonach žu žo jako wubjerne wopokasałe; pschetož jedyn jenicźki podoffizěr, kotryž bě s njewobhladniwosczu s boka schita wustupił, je žo s njepschecźelskej kulku sranił. Sjenocźeny woheń artillerije, maschinskich kanonow a tschelbow wobžadki kasarmow bórsy satraschi, so s cźrjódami cźekachu. Na dróży žo dźěl s nich s mkodoturkowskimi wojakami setka. Tam žylne wojowanje nasta, pschi cźimž žo někotre kněže, mjes nimi wobydlenje němskeho generalneho konsula, cźežko wobschkodźichu. Wokoło 11 hodźin wobžadka Taximskich kasarmow běku khorhoj wutykny. Mkodoturkowszy wojazy hnydom tschelecź pschestachu a žo k kasormam bližachu. Na dobo žo do nich wot tam na pscheradniske waschnje salva woteda, kotraž wjazy dyžli 50 wojakow mori. Tež major Mukthar bej, kotryž nadběh na kasarmy wodźesche, je padnył. S ziwilistow žu dopižowarja jendźelskich nowin „Times“ satschelili a dweju amerikanskeju nowinarjow sranili. Wobžadka Jildiskeho hroda, w kotrymž sultan bydlesche, je žo bórsy podała. Kasarmy w Skutari snapschecza Konstantinopla na małoasiskim brjosy mkodoturkowszy wojazy po krótkim wojowanju dobuchu.

Wotprawjenje sbožkarjow.

Dobyczeŕszy Mkodoturkojo se wschej krutosczu s jatymi sbožkarjemi wobkhadźeja. Poslednje dny žu 200 offizěrow, 200 podoffizěrow, 50 wojakow, 70 hodźow a 40 schpionow satschelili. Na wjele stow druhich jatych tón žamy wužud cźaka. Pola jatych, kotrychž je něhdže 5000, žu wjele pjenjes a sultana wobcźežowaze pisma namakali. Mjes 780 polizistami, kotrychž sajachu, njebě žadyn, kotryž by mjenje dyžli 15000 hriwnow w saku měł. Pola jeneho sultanoweho adjutanta 20000 hriwnow nadeńdźechu. Jatym wojakam žu žobotu 80000 hriwnow wotewsali. Jedyn sajaty hodźa mějesche 240000 hriwnow pschi žebi.

Nowy sultan Reschad

je žo 3. novembra 1844 w Konstantinoplu narodźił a je potajkim w 65. lěcze. Sultan Abdul Hamid je jeho w jenym hrodže wote wscheho žwěta wotsamknjeneho džeržał. Sultan Mohamed Reschad je pjecza žkabeho ducha. Duž budže wón najskerje zyle pod wliwom mkodoturkowskich ministrow stejecź a budže bjeswólny grat w jich ruzy

Narodźenje hollandskeje prynzežny.

Hollandska kralowa Wylemina je schtwórtk po dokholětnym mandźelstwje jako prěnje dźěcźo jenu dźowku porodźiła. Hollandska je nětko se stracha, so jejna króna na jedyn wukrajny wjerchowski dom pscheńdže.

Rusko-bolharske tajne wuczinjenje.

Sa to, so je Ruska pschi turkowsko-bolharskim jednanju pjenježnu naležnosczź sa Bolharsku srjadowała, je žo Bolharska pjecza na to swjasacź dyrbjała, so budže rusku politiku na Balkanje podpjerowacź. S dobom je Bolharska žlubika, so žo se Sserbiju wujedna.

Sskowjanski sjězd w Peterburgu

je wobsamknył na to dźěkacź, so bychu žo Polazy s Ruskej wujednali. Pólskemu kraleſtwu dyrbi žo teho dla žamosarjadnistwo a Polakam w Pólskej runoprawosczź s Rušami dacź. Pschecźiwo wotmyšlenju ruskeho knježeŕstwa, Chołmski wokrjež wot Pólskeje wotdźělicź a jón žamostatnu guberniju sczinicź, je žo wjetschina žobustawow sjězda wuprajika. Tež Moskowske towaŕstwo žkowjanskeje kultury je pscheczźiwo tutemu planej. W towaŕstwowej shromadźisnje sapóžkanz khěžorstwoweje dumy N. N. Lwow dopokasa, so by po do skutka stajenju knježeŕstwoweho wotpohlada njemóžno było, Polakow s Rušami sjednacź.

300 milijonow njedostatka w jendźelskej statnej kaži.

So wikowanje a industrija hubjenje dže, tež jendźelska statna kaža njelubje sacźuwa. Pódla teho žebi powjetschenje wójnskeho kódźstwa a sastaranje wobstarnych dźěkacźerjow wulke sumy žadatej. Njedostatk w statnej kažy žo teho dla na tole lěto na 300 milijonow hriwnow woblicza. Jendźelczenjo budźa dyrbjecź nowe dawki sawjesczź.

Pschesczěhanje kschesczijanow w Małej Asiskej.

Morjenje kschesczijanow w małoasiskej Turkowskej dale dže. Niz jenož w Adanje, ale tež w druhich městach a wšach Małeje Asiskeje žu tyžazy kschesczijanow morili. W jenej zyrkwi w bliskosczi Adany žu pjecza něhdže 100 evangelskich mišionarow morili. Tež w Kassadu žu sańdźeny tydźeń schtyri dny sa žobu kschesczijanow pschesczěhali a jich domy sapaleli. Katholszy mišionarojo w Palästinje prosscha wo to, so by žo jena italska wójnska kódź do Ladikije póžkała, so bychu žo franziskanske a druhe mišionstwa schkitowałe. Wot turkowskich wyschnosczow njeje žaneje pomozy dostacź. Konsulojo žu žo podarmo na nich wobroczili.

Jendźelske nowiny žu s Mersiny w Małej Asiskej powjesczź dostałe, so žu žo turkowszy wojazy pschi skónzowanju kschesczijanow wobdźělili. Dwaj regimentaj turkowskich wojakow staj s Mersiny do Adany pschicźahnyłoj a staj tam rěsanzu mjes Armenskimi sczinikoj. Wojazy Armenskim domy sapalichu. Něhdže tyžaz Armenskich je žo žiwych spaliko. Cźěkazych Armenskich žu wojazy saraŕyli. W Adanaskej provinzy je žo pschi poslednim pschesczěhanju něhdže 30,000 kschesczijanow moriko. Europjenjo žu po žwojim samoženju njeżměrnje schkodowali.

Skradźu wunuſowany ſoloſpěw.

Ranje bě, skotojaže a mózna roża semju wokschewjesche. Josef Hajden, posdźischo wulki hudźbnik, tehdom pjatnacźelětny mkodźenz, se spěschnej krocželu khwatasche, so by hischcze w prawym cźażu do zyrkwje dozpěł. Jenož bojasnje shladowasche na błyschcźate běle murje s mnohimi wyžokimi woknami. Najbóle pak jemu na myšle lěsesche, kajki je dirigent, wjednik spěwaŕskeho khora. W tutych myšlach wschón wurudźeny na wulku papjerowu rólu hladasche, kiž jemu s kapby jeho žuknje kukasche. Dlěschi cźaž bjes pohibnjenja stejesche; potom žo sebra a sastupi do schulskeho dwora. Sskužowna dźowka, kiž wotewri, dwělujo s ramjenjomaj scźeže a rjekny: „Knjes rektor ma dženža poknej ruzy dźěła; cźežko budže, k njemu dozpěcź.“

Hajdenowe wócźko bě najskerje wulku bolosczź pschisjewiło, pschetož dźowka na njeho žobuželnje hladasche. „Ssnadź tola póňdže!“

Mkodźenz bu nuts puschczeny a do wulkeje jstwy dowjedźeny, hdźež pschi scźěnach wokoło khamory, polne notow, stejachu; blisko k woknu storczena stejesche schinja, po stólzach hušle, pischcźałki a druhe hudźbne nastroje leżachu. Rektor khora, s khribjetom do duri wobroczeny, sa žwojim dźěłaŕskim blidom žedźesche a po snamjenjach partitury (notach) sa wschě hłoby) s porstami sejhrawasche, zyle wěscze do jich najhłubscheho studija ponórjeny.

„Nó, schto chzecźe?“, njewobroczejo žo na mkodeho Hajdena sawoła.

Mkodźenz s hłuboka wodychny.

„Rěkam Jósef Hajden a žym kapelny hólczez w zyrkwi žwjateho Schczěpana we Winje byk. Mi žu prajili, so mózu derje spěwacź a so tež hewak něschto do hudźby rosymju.“

Rektor žo tak spěschnje wobroczi, so žo mkodźenzej rěcź haczesche.

„A schto dale?“

Tute žłowa bě rektor rěczał ani twjerdže ani mjehzy; a wócźzy, kotrejž jemu se žucheho plěchateho cźoła hladaschtej, nětkole w zusbniku wjele dowěry sbudźicź njemóżeschtej.

„We Winje ßym hižo dwanaczehkóßny thérluſch ſeſtajak. Mylicz ßo njeißym dak a —“

Rektor bě ſtanyk a ßo pſched Hajdena ſtupik.

„Nó, dale?

Hajden papjerowu rólu ſ kapßy wucźeże.

„A ßym pſchezo ſaßo komponowak (do hudźby ſtajak)“, wón pokraczowaſche.

„Schtoż tule mam, je moje najlépſche dźéło.“

„To drje dyrbju jo wotkupicź?“ ſe ßlédźazym wóczkom rektor praji.

„Ně!“ tak bě kruta, bjes maka ranjaza wotmolwa. „Wikowacź nochzu; po pjenjeſy njeißym pſchiſchok, ale jenoż wo tu mikoſcź proſchu, ſo bychu ßo moje hudźbne kruchi tu w zyrkwi dowuwjedle.“

Rektor ßo njemóżeſche dodźiwacź.

„Nè!“

„A hdy bych ja hiſchcźe nutrniſcho proßyk?“

„Nè! Woſtańcźe tu, chzu waß derje hoſpodowacź a wam dar daricź; ale to, ſchtoż wy ßwoje kompoſizije mjenujecźe, to jenoż ſaßo ßobu wſmicźe!“

Hajden ßo bolоſtnje ſatorże.

„Woſpjetuju, ſo bèch ſpěwarſki hólz we Winje a ſo —.“

„S Wina ßem“, jemu rektor ſmérniwje ale krucźe ſnapſchecźiwi, „telko dundazych ludźi pſchikhadźa, kotſiż ßo ſa wuſtupjenych ſpěwarſkich hólzow wudawaju, a hdyż k wězy pſchińdźe, ani jeneje noty ſpěwacź njemóża.“

To doprajiwſchi ßo wotwobroczi a ßo ſaßo ſa ßwoje dźékarſke blido ßydźe. Hajden rólu notow widliſchczojcźe ſ prawej ruku tłóczeſche, wokomik ßo hiſchcźe komdźeſche, potom krucźe ſtupajo ſe jſtwy wuſtupi.

Wón njewědźeſche, kak bě ſ domu pſchiſchok. Khódby, pſches kotreż dźéſche, ſdachu ßo jemu pod nohomaj khabkowacź; ſkhodźeńki kamjeńtneho ſkhodu jemu pſched ſamiholenym wóczkom tak do hromady běžachu, ſo budźiſche bjes maka padnyk; hakle hdyż ſaßo delka pſched khéżnymi durjemi ſtejeſche, a mike, cźopke ßlónczne ßwětko a mjehki rańſchi powětr jemu cźoko koſchesche, wón ſaßo k ßebi pſchińdźe. Wón ſ dwora wuńdźe a wonka na ſwiſku ſtwjelzo ſela pytaſche. Pod tute ßo lehnywſchi ſ wozucźenymi ſmyßkami ßonjeſche. Najprjódzy bě wuras jeho wobliczа hórki; ale po něczim ßo ſměrowaſche. A hdyż ſwony ſ poknymi hłubokimi ſwukami k Bożim ßłużbam ſwonjachu, ßo Hajden radoſtnje ſaßmja. „A ani noty ſpěwacź njemóża, tak je prajik! Nó, dobre! Chzu pokaſacź, ſo móżu ſpěwacź.“

Hajden ßo na hudźbny (ſpěwarſki) chór dokaczi. Najprjódzy wſchón bojaſny pſchi rózku piſchczeli ſtojeſche, a ſchtóż budźiſche jenoż ſwjerſchnje na njeho pohladak, móżeſche ßebi myßlicź, ſo je ßebi tutón pachok jenoż pſchipadnje ßem ſaběżak a ſo ßo mjes tajkej cźrjódu mużſkich żónſkich a hólczatow boji; ale ſchtóż jemu hłubſcho do wóczka hladaſche, teho ßo njemóżeſche żehliwa ſchkra ſminycź, kotraż ßo ſ njeho ßwěcźeſche. Notowe kopjena běchu ſpěwarjam a herzam rosdawane. Hajden k ſoloſpěwazemu hólzej pſchiſtupi, ſ nim něſchto popowěda, jemu něſchto wo ſpěwarſkim domje we Winje popowěda, a ſo je tež dobry ſpěwak byk; potom njejabzy, tola po ſdacźu bjes ſajimanja hólza poproßy, ſo by jemu ßwoje noty pokaſak. Hólz bě jemu k woli, a Hajden bě ſ wuwucźenym wóczkom ſpěſchnje hłoßy pſchewidźak a ſapſchijak.

„Daj mi měſto ßebje ſpěwacź!“ Hajden ſcheptaſche.

Hólz dźiwajo ßo na njeho hladaſche.

„To njeßměm!“

„Tola, tola, ja chzu ßwoju wěz derje ſcźinicź!“

„Nè, knjes rektor khóra je jara kruty; to mohło ſlě wupadnycź.“

Hajden w kapßy ßwojeho laza ſ porſtami pytaſche. Sswój poßledni pjenjes, ßlěborny gróſch, hólzej proſcho a ſpytujo do wocźow tykaſche. Tón na pjenjes ſrudny hladaſche; khwilu mjes dobytkom a winowatoſcźu wojowaſche, to bě jara jaßnje na jeho wobliczu widźecź — tu hiſchcźe w prawym cźaßu ſwóncźk ſaſwoni, kotryż ſpocźatk Bożich ßłużbow pſchiſſjewi; piſchczele po wulkej zyrkwi ſchumjachu, rektor khóra ſ krutym pohladom, każ wójſkowy wjednik, ßwojich hudźbnikow pſchehlada, dyri takt na pult — a Hajden bě hólzej notowe kopjeno wutorhnyk a pocźa ſe ſwonojaßnym hłoßom ſpěwacź. Pſchekwapjeny ſpěwarſki hólz ſ wotewrjenym ertom na rektora wudźeraſche, tón ſpokojnje na Hajdena hladaſche.

„Sdźerżcźe notowe kopjeno!“ rektor Hajdenej nětkole ſpěſchnje, ale poruczejo rjekny.

Hajden bě wſchón ſbożowny, a jeho hłóß klinczeſche tak poknje a jaßnje, tak wyſkajo a ßo radujo, tak poniżnje żałoſcźo, tak poknу modleŕſkeho cźucźa, ſo bu jeho ſpěw mohł rjez duſcha zykeje hudźby.

Boże ßłużby běchu nimo. Hajden ßwoje notowe kopjeno wotpokoži, k rektorej pſchiſtupi a ſ hłoßom, kiż bě na poł poniżny, na poł żortny, ßo wopraſcha: „Njemóżu ja ani noty ſpěwacź?“

Rektor khutnje na njeho pohlada; ale ſ krutеho pohlada ßo cźiſte wjeßele błyſchcźeſche. Wón Hajdena ſa ruku wſa.

„Pójcźe ſo mnu!“

„Schtó je waß ſpěwacź wucźił?“

„Rajter, kapelnik we Winje.“

„Tutón twjerdy muż? Nó haj, noty ßnadź je waß nawucźił, ale ducha, duſche ſpěwanja, ſawěſcźe wot njeho nimacźe.“

Hajden njewědźeſche, ſchto wotmolwicź. Wón ßebi njeſwěri rjez, ſo teho dla tak rjenje ſpěwa, dokelż je jeho duſcha ßama zyle hudźba.

„Wěſcźe wy, kak ſcźe wy ſpěwali?“

„Nè“, bojaſnje ßo wotmolwi.

„Dobre, duż chzu wam to ja prajicź. Wy ſcźe tak ſpěwali, jako budźiſchcźe tón kruch ßam do hudźby ſeſtajeli. Wjetſcheje khwalby wam dacź njemóżu; pſchetoż baßnik we ßłowje a hudźbje ßebje ßam wukkaduje. Ja ßam ßym to ſeſtajak a dźenża hakle je mje to ſ nutrnej radoſcźu a ſ dźakom napſchecźo Bohu napjelnikо. Wy njejſcźe herz, wy ſcźe wucźomnik hudźby w najlépſchim ſmyßku.“

Józef Hajden bě wſchón ſbożowny. Tajkeje khwalby hiſchcźe żenje doſtak njebě. Woßołkow a druhich mjenow běchu jemu bjes maka wſchědnje nadawali, ſa dobre wukonjenja njebě ßo żenje ßłowo pſchipóſnacźa prajiko, ſa najmjeńſche ſmylki jenoż najwótriſche poroki, a nětkole ſ tajkeho erta tajkale khwalba! Wón ſemje pod nohomaj njecźujeſche, jemu bě, każ by w njebjeßach byk.

„Nó, a ſchto macźe nětkole myßle ſapocźecź?“

Tuto praſchenje naſcheho Hajdena ſaßo ſ njebjeß na ſemju ſtaji. Wón ßwój gróſch ſ kapßy wucźeże.

„Tole je moje zyke ſamożenje. S tym a ſ darom, kotryż je Bóh dak, dyrbju ſkutkowacź!“

Hdyż to rjekny, klinczeſche to każ żort a boloſcź.

Rektor ßobużelnje na njeho pohlada.

„Wy ſcźe khudy na ſeńſkich kubkach, ale bohaty na talentach. Nětkole mi prajcźe: ſcźe wy tež ſchwarny cźłowjek?“

Hajden hkowu k wutrobje ſkoni. Wóczko do ſemje hladaſche.

„Schto chzu wotmolwicź?“ wón ſ wotwlakowazym hłoßom rjekny. „Wy ani mojeho nana ani mojeje macźerje njeſnajecźe. Taj ſtaj wobaj tak pobożnaj, ſo ßebi to jedyn katechismus wot njeju lépje żadacź njemóże. Hdyż běch hiſchcźe dźéczo, kiż niczo druhe njeroſymjeſche, khiba ſo mějach ßwoju macź ſa hladadko, do kotrehoż dyrbjach na ſtajnoſcźi hladacź, dha mi w duſchi tež ſ dobom pobożne lubowanje a modlenje wotroſcźe, kotrehoż pſchi pſchibywazych lětach mjenje njebywaſche. S wěru a luboſcźu pak ßo nichtó khwalicź njeßmě. Ssměm-li pak wěrnoſcź wuſnacź, móżu jenoż to jene prajicź: Bóh dźe mi nade wſchitko, a wſchitko chzu ja bycź, jenoż niż ſchpatny cźłowjek!“

Rektor Hajdena ſa ruku wſa, ale niczo njepraji.

Tak dźéſchtaj dołho njeręczo pornjo ßebi po ſahrodźe. Rektor bě młodźenzowu ruku dawno puſchcźik. Jeho wóczko bě khutne a mike. Hajden ßam ſ wjeßelym wóczkom na pißane kwětki ſhladowaſche, kiż pſched nim ſtejachu, a ſdaſche ßo, ſo ſ kóżdeho kwětkoweho kheluſchka jena nota (ſynczazy ſwuk) k njemu poſtupuje, a napoßledku ßo wſchitko do luboſneho hłoßa ſjednoczeſche . . . .

To bě ſbożowny tydźeń, kotryż Hajden jako lubowany hóſcź pola rektora pſchežiwi. A cźeho dla njemohł dobry pachok ſbożowny bycź? Wſchako ßmědźeſche na wulkich piſchczelach hracź a morjo jich hłoßow knježſtwu ßwojich myßli ßebi podrjadowacź. Tež ßmědźeſche pola rektora we wulkim ſkładze hudźbnych pokkadow rycź a ßo wokſchewjecź. A wón — khudy herz — móżeſche ßo tydźeń dołho darmo najéſcź.

Poßledni dźeń pſchińdźe. Hajden ßo wotßali. Jeho dźak bě krótkich ßłowow.

„To bě kraßny cźaß“, rektorej ruku ſkiczo rjekny, „kotryż ßym tu ßměł pſchebycź. To bjes wuſpěcha njebě, pſchetoż ſ kopizu myßli wotßal du. Te dyrbja roſcź a ßo do ſpěwow wutworicź!“

Rektor rjekny: „Bóh tebje pſchewodźej! Ty budźeſch wulki, hdyż budu ja dawno w rowje.“

Na to wón młodźenzej něſchto do dłónje ſtłóczi a ßo domoj wróczi. Hajden pak pokny myßli dale dźéſche. Skónczńje ßebi na to pomyßli, ſchto bě jemu rektor do dłónje ſtłóczik; wón papjeru wotwali. Błyſchcźate ßlěbro — ſchěßnacźe ſchěßnakow, k temu bě

hrónczko napißane: „Jedyn kamjeń k waschemu sbožownemu pschichodej!“ Hajden da horzu hkowu do rukow spadnyczy. Potom žo modlesche. Na dobo pak žo posběže. „Nó, nětkole do prědka, ſ Bohom, ſ talentom a se schěßnacże schěßnakami!“

— Kónz. —

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Pschichodnu wutoru wudowa Khrystiana Brylowa rodżena Hejdźicz na Rybowej haßy w Droschütez domje, hdżež pola Mortakoweje, žwojeje najmłódscheje dźowki bydli, žwój stoty narodny dźeń žwjeczi, po duchu hischcże cżika, ale na khribjet a na jenu nohu khětro braschna. Tola hischcże bjes kija pó jstwje khodźi, zyle derje žłyschi a pched něschto lětami hischcże bjes bryle cżitasche. Schtóż jejne wobliczo widźi, na kotrymž je mjenje smorskow, hacz pola někotreje schěscźdźeßacźlětnjeje, tón njewěri, so ma stolětnu pched žobu. Wona je žo w Nowych Druzkezach narodźika, hdżež mějeschtaj starschej khěžku a někotre pola. Nan běsche hußleŕ ſ Pózkowow, macz ſ Trjechowa. Khrysta běsche scheste dźěczo mjes dźeßacźimi. Runjež starschej žerbski njemóżeschtaj a runjež tež wona žama hacz do dźenßnischeho dnja někotru němsku schtuczku spěwa, je tola se žwojej žwójbu zyle žerbska, dokelž je žerbskeho muża měła. Tón bě khěžkaŕ w Hußzy, Jan Bryl, ſ kotrymž je 12 dźěczi měła a 31 lět dołho na knježi dwór na dźěło khodźika. Wocźahnyła je 10 dźěczi, ale jenož 2 dźowzy stej hischcże žiwej. Dźěczidźěczi a dalschich potomnikow je mnohosczy. Jutsje chzedźa žwoju prawowku wopytacz a cżesczicz. Pschejemy jej wjele mozy, so mohła wobcżežnosczе tajkeho poczeschczowanja derje pschětracz a tež w druhim stotku žwojeho žiwjenja žo dale tak Bohu dowěrjecz, kaž w prěnim, hacz skónczinje pożledni pschecżel pschińdże, po kotrymž ma hižo dawno žadanje!

Někotre podawki ſ tuteho dołheho žiwjenja njech žo na sjawne dadża, wožebje ſ wójnskeho cżaża. Ruszy abo franzowszy wojazy žu w lěcże 1813 nana ſ teżakom bili, dokelž wón njeprajesche, hdże ma žwoju žonu; macz běsche žo pola žußoda ſ druhimi žonami w pinzy pod hródźu skhowała. Druhi krócz mějachu Hej dźiż dweju wojakow w kwartérje. Jedyn žadasche, so by nan na hußlach piskał, druhi pak chzyschе na žkomje, wó jstwje póžkanej, spacz. Hdyż wón žwarjesche a selesche, žo mała Khrysta na klinje tamneho wojaka žedżo jara pched nim bojesche, ale tón dobry wojak ju směrowasche. Tež žu Hejdźiz do lěža cżękali, mjes tym so žu wojazy w jich pjezy khléb pjekli a wrota, durje, kschinje a wscho palomne do pjezy smjetali. Hdyż žu na Drježdżanskej drosy wojazy cżahnyli, a to ſ Drježdżan do Budyschina, je Khrysta ſ maczerju pschi khěżzy stejo bojasna na nimo cżehnjaze regimenty hladała a žo praschała: „Macże, hacz woni saßo pschińdu?“, a macz je prajika: „Ně, moje dźěczo“, a woprawdże njejßu wjazy pschischli. Do schule dźěczi jenož někotre dny khodżachu, a to jeno w symje. Wuczeŕ w Hußzy bě tehdy wěsty Tiza. Jeno 12 dźěczi tež pißacz nawuknychu, a to dźěczi bohatych; khudych dźěczi bě jara wjele. Kóždu žobotu mějachu po pjenjezku na dźeń schulski pjenjes na wuczerja płaczicz. Hdyż mějachu Brylezy hižo czrjódu, dyrbjesche tež Brylowa žobu na dźěło khodźibź, a hdy by wona na sleńk khora leżała, by stary kuchaŕ Marczin w hrodże Brylez dźěczom něschto k jědźi dał kaž mnohim khudym, kiž žmědżachu porjadnje wutoru a pjatk se žwojimi hornzami do hroda khodźicz. Mjedy bě na knježim dworje ša mużskóh 10 np. na hodźinu ša žony 4 np. Ale Brylowa je se žwojimi dźěczimi wjele pschadła, husto po dołhich nozach, so by žwoje stadło dźěczi sežiwika. Dwaj žynaj staj 1866 a 1870 žobu na wójnu cżakanyłoj, jedyn je žo khorowaty domoj wróczik. Jena dźowka je žo w pěskowej jamje saßypka a 3 žyrotki sawostajika. Jenej druhej dźowzy je pched 8 lětami muż na puczu na pohrjeb we wyßokim žněsy smjersnyk. Brylowa žama je žo w lěcże 1888 podhrodom, hdżež bě na stare dźeń k žwojej dźowzy Mortakowej cżahnyła, ſ cżežkim wosom pschejěła, ale wyßoki nowy žněły je jejnu nohu pod kołom tak schkitował, so bě jeno wobodrjena. Pched dwěmaj lětomaj je wona po skhodże, padnywschi žebi ruku slě swinyła a sraniła, a w małym różku 1908 ju Boża ruczka saja, so bě na zyły lěwy bok khětro wokhromika a tež na rěcz běsche jej padnyło; ale, ša něschto dnjow saßo rěczesche a khodżesche. Tak dźiwnje móże Bóh tón Knjes cżłowjeka ſ dżerżecz hacz do stoteho lět.

S **Budyschina.** (Wusnamjenjenje.) Ministerstwo snutskownych należnosczow je monteurej Micżzy na Židowje, kotryż je 33 lět w Budyskej żelesolijerni a maschinskej fabrizy dźěłał, czeßne snamjo ša žwěrnosczy w dźěle spożczika.

— Żałostne njeszoże je žo žrjedu w nozy na Moltkowej drósy stało. 17lětny wuczobnik brodutruharja Pulta, Max Rasch, bě po saczinjenju wobkhoda bjes mischtroweje dowolnosczе wuschoł, khěżny klucz žobu wsawschi, tola klucz žwojeje komory sabywschi. Wokoło 11 hodźin žo wón wróczi, tola dokelž komoriny klucz njemějesche, njemóżesche wón do žwojeje komory, pod tšechu w schtwórtym poskhodże žo namakazeje. Pódla tejele komory je nusnik. S jeho woknom won na syms wustupiwschi, chzyschе wuczobnik k woknu žwojeje komory dóńcz. Pschi tym pak wón ſ wulkeje wyßokosczе do dwora padże. Padajży wón najprjódży na dwě wocżinjenej woknowej kschidle tseczeho poskhoda srasy. Khěżni wobydlerjo ſ womoru wobjateho hólza namakachu a po poruczności sawołaneje polizije do hojerńje dowjesechu. Tam lěkaŕ spósna, so bě žebi khribolak prawu ruku, dwě rjeble a bjedro dwójzy słamak. Rano wokoło 3 hodźin žmjercz wobžaromneho hólza se wschěch bolosczow wumó.

— (Remontske wiki.) Na remontske wiki, kotrež žo tu 27. haprleje wotměchu, bě žo 16 koni na pschedań pschiwjedło. S nich je žo 5 koni kupiło, a to 2 wot kublerja Bara w Bobolzach, 1 wot ryczerskubloweho najeńka Schöny we Wbohowje, 1 wot ryczerskublerja Sahra w Debischkowje a 1 wot kublerja Bara w Dżenikezach.

— (Jěsdne koło žo kradnyło.) Rěsnikej Mehnertej je žo ſ khěże Albertskeho dwora wutoru jěsdne koło se snamjenjom „Opel“, 120 hriwnow hódne, kradnyło.

— (Paduschstwo.) Różowe pjeńki běchu žo w pożlednim cżaßu ſ někotrych měschczańskich sahrodow kradnyłe. Jako paducha žu někto sahrodniskeho dźěłaczerja Philippa sajeli. Někotre ſ kradnjenych pjeńkow žu žo w jeho sahrodże namakałe.

— Nowy jěsdny plan želesniskich cżahow sa saksku a prusku Hornju Łužizu je w dżenßnischim cżißle wocżischczany.

Nałětnja skhadżowanka žerbskeje studowazeje młodosczе w Budyschinje. Ssrjedu po jutrach dopołdnja 1/2 11 hodźin wotmě žerbska studowaza młodosczy žwoju nałětnu skhadżowanku w nowym wudebjenym salu „Sserbskeho Doma“ w Budyschiuje. Hłowny starschi, stud. theol. Wjazßławk, wotewri shromadżisnu se spěwom: „Hischcże Sserbstwo njeshubjene“, a postrowi na to studowazych a cżesczenych hosczi. S rosprawow, kotrež žkyschachmy, bě widżecz, so žu wschitke towarstwa po mozach derje dźełałe. „Włada“ a Delnja Łužiza tu njeběschtej. Sa hłowneho starscheho ša lěto 1910 namjetowasche žo, dokelž Delnjołużiczenjo tute pschijecz njechadża, stud. theol. Kapleŕ (Sorabicum), ša I. podstarscheho abiturient Schołta (Sserbowka) a ša II. podstarscheho stud. mat. Schołta (Delnjołużiczan). Sa městno hłowneje skhadżowanki (1910) namjetowasche žo Minakaŕ a Haßlow. Najważnischi namjet poda k. cand. theol. Wyrgacz, mjenujzy towarstwo starych knjesow studowazeje młodosczе sałożicz, kotrež měło žo wo to staracz, so bychu žo nam Sserbja na wyschschich schulach sdżerżeli, so by jim był se strony tuteho towarstwa schkit, pomoz a pohanjowanje k dźełu ša Sserbow. Ssmy dyrbjeli cżasto doscz nashonicz, so Sserb na wyschschu schulu pschischedschi na Sserbstwo sabu, so zyłe towarstwa sandżechu, a so tak Sserbja, kotsiż bychu w nich podpjery a pohonjenja namakali, ſ wulkeho dźěła Sserbstwo Sserbstwo bycz dachu abo, hdyż je zyle njesacźißnychu, tola potom posdźischo ſ dźiwnej žerbschczinu wustupowachu. Tola kak ma žo tajke towarstwo wutwonicz? Mamy drje „Towarstwo pomozy ša studowazych“ a ša to žmy my studowazy wulzy dźakowni. Tola koho budże cżesczene towarstwo podpjerowacz, hdyż na schulach a universitach žanych Sserbow wjazy njebudże, abo ſ najmjensча tajkich niz, kotsiż woprawdże tež Sserbja žu? Njeby tu „Towarstwo pomozy“, kotrež žo ša to stara, so žerbske towarstwa na schulach dale wobsteja a dźełaja, kotrež žo tež ša tych Sserbow stara, kotsiż na jenotliwych druhich schulach studuja, runje tak nusne było, kaž towarstwo, kotrež ſ pjenjesami podpjera? Cżesczene „Towarstwo pomozy ša studowazych Sserbow“ žo proßy, žebi nadawk, kotryż by tajke towarstwo starych knjesow žerbskeje studowazeje młodosczе měło, pschißwojicz a tak studowazym Sserbam k pomozy bycz ſ radu a se žrědkom. — Knjes farař Schwela, kotryż tajke towarstwo ša jara nusne pschipósna, pscheproßy studowazych, saßo ras do Pruskeje pschińcz a tam žerbski wjecżor ſ konzertom wuhotowacz. Na to referowasche hłowny starschi wo stejischczu Sejlerjowych spißow, schtoż dołh nastupa. W rosprawach wo hłownej skhadżowanzy w Porschizach buchu dołżnizy napominani, žwój dołh po móżnosczi bórsy wotpłaczicz. Tola ani pjenjeżka njedóńdże. Runje tak bjes wuspěcha wosta listne napominanje hłowneho starscheho. Teho dla hłowny starschi namjetowasche, so by žo tutym „wbohim dołżnikam“, kotsiż najskerje telko nimaja, so bychu wscho wurunali, dołh spuschczik a kwitował. — S dżakom pschispomnicz dyrbi žo, so

kotrež móža towarstwa k swojemu wužitku trjebacź. Sa to cźesćźenemu knjesej sjawny, wutrobny dźak! Se spěwom: „Nasche Sserbstwo s procha stawa“ skónczi hłowny starschi skhadźowanku. Wj—k.

— **Se strony katholskich Sserbow.** Skónczichmy wóndy swój dopiš se słubjenjom: To njeje poźledńje słowo. Kath. protyka „Krajan“ wupokasuje, so je 28 katholskich duchownych w słužbje, 2 na wumjeńku. Wjazy jako 4. dźěl kath. duchownych w Sakskej su Sserbja. W serbskich wožadach skutkuja: W Ralbizach, Njebjelczizach, Wotrowje, Baczonju a Budyschinje po 1, w Khróscźizach 3, w Radworju 2, w Kulowje žadyn, s zyka 10. Je potajkim 18 Sserbow do němskich wožadow tyknjenych. Rěka: Ssu w tych wožadach trěbni, dokelž je tam wjele Polakow a Czechow. Je to dźiwne: Sserb so tola s pólskej abo czěskej rěczu w saku njenarodźi, ale dyrbi ju nawuknyć. Czeho dla to němszy duchowni njeczinja a czeho dla njeje duchowna wyschnosć, kotraž wobstejenja w kraju snaje, dawno hižom na tym wobstała, so Němz te rěcze nawuknje, kotrež su k sastawanju duchowneje słužby trěbne. Někotsi němszy biskopja myšla tu hinak a czischcźa na to, so so w seminarach pólszy wucźi. A w Prasy je to rjana składnosć, hrajizy słowjanske rěcze nawuknyć; w Saksk pak so wo to nichtó njestara, so by to so stało. Je dźěn wjele lozíche, hdyž je nusa, do serbskeje wožady hrabnyć, tu duchowneho swjesć — njech serbske wožady bóle žałosćeja: wschak je Bóh tak wyšoko a zar tak daloko! Praschamy pak so: czeho dla drje da klóschtyr swojim duchownym serbski nawuknyć a mjese tymi, kotsiž běchu w klóschtrje a Rózeńcze, běchu czisći Němzy. Tych to hańba njebě, s luboscu k duschам swój jasyk poserbscźicź. Tak wyschnosć njemóże psched ludom samkowjenja měcź, hdyž praji: Trjebamy Sserbow w němskich wožadach. A tež to czežko njeje, mały lud, kotryž k sakitej nima, khiba-li swojich duchownych (a tu a tam horliweho pomoznika pódla mnohich najatych a pscheradnikow), dokónzowacź, město, so zylny, kaž Němzy to su, po móznosczi sami zebi pomhaja. Po stach czerja němszy duchowni so do mišijonow, lěto kaž druhe; njebychu mnosy radscho doma wostali, hdy bychu duchowne wyschnosće to sapschimnyć wědźake? Schtóž chze do mišijonow, dycbi zuse rěcze wuknyć a njeje tam mědlikanje. A hdyž tola du, njeje to sa mnohich němskich „pastyrjow“ czežki porok, jako bychu tamni w mišijonach wjazy luboscze se strony pohanow nadeschli, jako doma namakaja? Njech budź nusa druhdźe wjetscha, telko je wěste, s tym, so so Sserbam kschiwda stawa, so Boże žohnowanje nihdy njedobywa; a wyschnosć, kotraž swoje 3 łopatki pjerschcze na lud czišnje, měnjo, so je hižom njebohi a so so njemóże wobaracź, njech so njedźiwa, hdyž tón samy rosnjemdrjeny na pucze słoži, kotrež so duchownej wyschnosći runjeż tak mało spodobaja, jako khowanje tuteje pschecźiwo katholskim wožadam w Sserbach. Tež to hischcze poźledńje słowo njebudźe!

— (Wjedro w meji.) Po wucźbje semrjeteho Prazskeho profesora Zengera budźe lětuscha meja khětro deschczikojta. Po njej so 1., 2., 5., 6., 7., 11., 15., 27., 29. a 30. meje deschczik pónđźe. Prěnjej dwaj dnjej budźe wjedro tužne a czopke, wot 5. hacź do 7. meje budźa njewjedra s wjele deschczom. Potom so wjedro po něczim směruje a s wuwsaczom 11. meje, hdźež maja so tu a tam njewjedra wocźakowacź, stajne wostanje, hacź wone wokoło 15. meje do deschczow a njewjedrow pscheńdźe. Wot 17. meje wjedro wustudnje a so wujaźni pschi dołhowjeczornych a posdźischo dołhorańschich wětsikach. Hakle wokoło 27. meje so saso sczopli a so pschi krótkowjeczornym wětsiku do deschcza da. Tajke wjedro hacź do kónza měźaza wostanje.

Po doprědkaprajenju Bürgela, kotryž so po Falbowej methodźe složuje, budźa prěnje mejske dny tužne a mohłozte a s městnami směja lohke njewjedra. 5. meje je złabschi kritiski dźeń, kotryž wjele njewustupi. Czíche wjedro so po 5. meji pschemèni, wone dołhotrajaze, tola złabe deschcze pschinješe. Wokoło 12. meje so wjedro nakhwilnje wuwjedri. Sczopli so, barometer horje stupa a dla zylneho wudymanja je powětr czežki a czežny. 17. meje so wliw kritiskeho dnja wyschscheje rjadownje 19. meje pytnje. Ssylne a dołhotrajaze njewjedra pschicźahnu, kotrež so se zylnymi deschczemi pschewodźeja. Wjedro je jara njewobstajne, tak so je na haprlejske jara podobne. Tole wjedro hacź do 22. meje wutraje. Potom wětry wocźichnu a wjedro so sczopli a wujaźni. Rjane nalětnje wjedro hacź do kónza měźaza wutraje.

S Nowych Małżez. Schtwórtk w nozy je so tu se złomu kryta gmejnska khěża do czista wotpalika. Woheń je so sakožił, tola hischcze sapalerja njesnaja. K haschenju běschtaj zykawje s Bórka a Khwaczíz pschijěkej.

S Małeho Wjelkowa. Tudomna nalutowańja a wupožczeńja mějesche sańdźenu njedźelu pod nawjedowanjom swojeho pschedsydy kublerja Mlynka-Czjemjerczanskeho shromadźisnu. Towarstwo je 137664 hr. 51 np. dokhodow a 130304 hr. 29 np. wudawkow měko, duž 7360 hr. 29 np. sbytka w pokkadnizy wosta. Po bilanzy je aktivow 157524 hr. 47 np., paźivow 150414 hr. 31 np. bylo, dobytk potajkim 1110 hr. 16 np. wucźini. S njeho je so 471 hr. 39 np. woźebitemu reservnemu fondej pschipokasało, s kotrehoż ssměde towarstwo pjenjesy po potrěbnosczi bracź. Po skónczenju wuradźenja mějesche knjes měschczanski wucźer Sommer pschednoschk wo bitwje pola Budyschina, kotremuž s wulkim sajimanjom pschipoźkuchachu.

S **Bukez.** Njedźelu 2. meje budźe w Heinrichez hosczenzu pucźowanska shromadźisna a swobodneho sjednoczeństwa honjerjow a tšélzow s Lubijskeho wokrjeża. Po skónczenym wuradźenju směje knjes farar Kubiza pschednoschk wo Bukeczanskich stawisniskich podawkach. K temu so wobhladanje zyrkwje a pohrjebnischcza pschisamknje.

S **Hornjeho Wjeleczina.** Tudomna fabrikarka Hana Greuerowa je trójnikow, dwě holzy a jeneho hólza, porodźika. Jena holza je morwa, druha holza a hólz staj, runje kaž macź, czilaj a czerstwaj.

S **Kobliz** pola Kumwałda. W tudomnej Kalauchez pschadowni zebi tkalzy a tkalcze wjetschu msdu žadaju. Dokelž so wona njeje pschiswolika, je 82 tkalzow dźěko wupowjedźiko.

S **Ralbiz.** Sswobodne sjednoczeństwo katholskich wucźerjow serbskeje Hornjeje Łužizy shromadźi so sańdźenu srjedu tu k swojemu nalětnjemu posedźenju, a to na schuli, kotrež městno bu s dobom hospodliwy dom. Bě dźě so 25 lět minyło, so knjes zyrkwinski wucźer Schewczik do swojeho sastojnstwa stupi. Sjednoczeństwo bě jubilara hižo prjedy s kraznym darom poczesczilo. Hdyž pschi posedźenju sam najprjedy pokasa, schto dźěcźi w spěwanju sobu do schule pschinješe, rosjasni a rozłoži potom knjes wucźer Rjeczka s Budyschina snatu methodu Rajmunda Heulerja we Würzburgu pschi spěwanju s prěnim lětnikom. Wulki dźěl cźasa wupjelnichu interne wuradźowanja. Potom pscheproźy knjes jubilar sobustawy, kotrychž bě so 17 seschło, a tež jich mandźelske k hosczinje, pschi kotrejž knjes senior Skala jubilarej dźak sa płódne dźěło w schuli a zyrkwi wupraji a jeho zławjesche, a pschitomni jemu tsikróczny wjazhłósny zławu wunjesechu. W pschecźelstwje a s nowa wobnowjenej luboscźi minychu so pschekhětsje krazne hodźinki, doniž hosczom, kiž běchu samo s Kamjenizy pschikhwatali, tež bijesche hodźinka k rozsohnowanju. Knjesej jubilarej hischcze na tutym městnje wutrobny dźak. Na mnohe lěta!

S **Ralbiz.** Hdyž „Lilija“ konzertuje a hraje a hdyž je wjedro tróschku pschihodne, dha je „herbska grychta“ s hosczemi s wjetscha pschepjelnjena. Tak tež sańdźenu njedźelu na spěwnym wjecźoru. Se wschěch stron serbskeho krajika khwatachu ludźo do Delan, so bychu so po dołhich khutnych njedźelach saso ras po serbsku sabawili a sawjeselili. „Sswjaty wjecźor“ bě hižo wotswonił a złónczko so sa Laskowskim lěskom skhowało, hdyž so do konzertnej sale podach. W stwórbje wobkuskaza cźischina, swjaty měr, kaž jón jenoż w holi nadeńdźesch, na sali pak, hdźež so s wopytowarjemi hižo mjerwjesche, ziwa rosmołwa, wutrobite witanje a wjeselo, hdyž hosczo s „horinow“ na wopyt pschijědu.

Programy w dwojej barbje — czerwjenej a běłej — tłóczachu so do ruki, — pódla módrej — barby „róże lilije“, kotruž w narodnym spěwje tak lubje sebi wukhwalimy. Wobschěrny, bohaty program! Nichtó njeby morkotał, by-li so wo něschto pschitsihał a tak dirigentej a spěwarjam so dźěło wolóžiło, s zyła hdyž po dlějschej pschestawzy s napjatymi mozami so sapschehnje. Liczba spěwarjow je hladajzy narostła. To je wěso swjeselaze. Ale khwalobnische je a wodźerjej so dźěło wolóžuje, hdyž sobustawy wutraja.

Sslyschachmy 9 khorow, dosć wotměnjazych, pjecź- a schtyrihłósnych, měschanych a muzlskich. „Moja njesapomniczka“ wot Jadrowskeho a „Moja luba lubka najlubscha“ wot Krasinskeho su khory, derje pschiprawjene sa serbski konzert. Pódla nich podachu so parle naschich komponistow Pilka, Krawza a Kozora, s dźěla originale, s dźěla po narodnych hłosach sestajane. Duett „Ach spominaj na mnje“ so wurjadnje derje poradźi a dyrbjesche so na žadanje pschipoźkucharjow wospjetowacź. Nežny, hnujazy to narodny spěw, kiž k wutrobje dźe a rěcźi.

Zortna hra: „Boscźij Klibora, skotar s Mexika“ wot nascheho njesapomniteho M. Andrizkeho, tam a sem tróschku złabnjesche na shromadnym hraczu. Naźmjecź móże so pschipoźkuchać pschi njej

je knjes dr. Muka studowazym wulku ßyku wschelakich knihow darił, pak nadoscź. Lěpje drje je, tajke hry pschi ßwjedźenjach, kiž maja woßebity spěwny ras, po móżnoscźi parowacź a je bóle ßwójbnym wjeczoram pschipokasacź. To je moje měnjenje. Jaßny a lyriski tenor knjesa Cžornaka, kiž ßo wubjernje na solistu wusteji a s cžistym hłoßom pschednoschuje, hdyż njeje pschepinany — schtoż tón ras rjez njemóżu — skutkuje na poßłucharstwo. Tajkich spěwarjow se wschědneho stawa nam pobrachuje.

Do zyła! Wumjekske wudźěłki a pschednoschki ßebi wot naschich wjeßnych spěwanskich towarstwow żadacź njemóżemy a njechamy. Ważne je, so ßo nam Sserbstwo a narodnoscź psches spěw sdźerży, kiž ßo k temu najlěpje hodźi. „Schkoda, so pola naß tak njespěwamy", skorżesche mi hóscź s jeneje evangelskeje woßady. Tajka skórżba boli. Tola wschědny lud to njesawinuje, ale — druhi. „Cžaßo pschichodny, sakcźějesch tam ty!" —

Na kónzu konzerta ßkawjesche k. wucźeŕ Sskodeńk „Liliju" a jeho wodźerja a wupraji jimaj dźak sa narodne skutkowanje.

Młode towarstwo „Jutrniza" z Njeßwacźidła, „Lipa Sserbska" z Rakez a jeje ßotra z Pancźiz běchu derje sastupjene, mjes nimi wschitzy pschedßydojo towarstwow.

Po konzercźe rejwachu wjeßele a ludźo sabawjachu ßo kóżdy po ßwojim waschniczku. Tola dopißowar nastaji ßo s cžaßom na pucź a hdyż runje w Różencźe dwanacźe bijesche, ßuny ßo nimo „kamjentneho hata", hdyż podarmo sa „schěrym mnichom" ßlědźesche. A druhich drje też „scheriko" njeje, byrnjeż ßo kusk saposdźili. — „Lilija" njech dale roscźe, kcźěje a ßo roswiwa. —e—.

S **Bjarnacźiz.** (Na pßyczu skaženoscź wumrjek.) Wutoru w nozy je żona ratarja Budarja na pßyczu skaženoscź wumrjela. Budarjowa bě w Barlinje w Pasteurskim wustawje pobyła, so by ßo pschе pßyczu skaženoscź schcźěpicź dała a bě ßo njedźelu domoj wrócźiła. Każ je ßo wóndano wosjewiło, ßu pola ratarja Ernsta Budarja tsi konje na pßyczu skaženoscź kónz wsałe. Jedyn zusy poß, kotryż bě ßo hody w nozy na hischcźe njewujaßnjene waschnje do Budarjez konjenza saběżał, bě konje skußał. Pschi lěkowanju na poßledk ßwiknjeneho konja staj ßo Budař a jeho żona z jědom skaženoscźe natykłoj. Wonaj běschtaj hnydom, hdyż bě lěkař pola konja skaženoscź spóznał, do Barlina wotjěkoj. Pola Budarjoweje, kotruż bě na poßled ßwiknjeny kóń do porsta kußnył, hdyż bě jemu kusk zokora dała, je ßo jěd skaženoscźe rucźe rosschěrił. Schcźěpjenje njeje teho dla pola njeje żaneho wuspěcha měło.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Prjedawscho hajniskeho sarjadnika Koniza, kotryż je prjedy w Krjebi ßłużbu měł, běchu dla pschekschiwjenja jeneje dwójneje flinty k jastwu na dwě njedźeli saßudźili. Wón bě ßebi wot jeneje firmy w Königsbergu tsělbu na wotpłacźenje póßłacź dał, tola njebě ßwoje płacźenske pschißłuschnoscźe dopjelnił. Sswoje městno w Krjebi shubiwschi, bě wón tsělbu, kotraż dyrbjesche hacź do sapłacźenja ßwójstwo Königsbergskeje firmy wostacź, sa 40 hriwnow w Shorjelzu sastajił. Psched powołanski ßud njebě wón ßam pschischoł, sa to bě list póßłał, w kotrymż ßudnikow proschesche, so bychu jeho, dokelż je mjes tym městno jako cźelny honjeŕ namakał, pak wuwinowali, pak jeho jastwowe khostanje do pjenjeżneho pscheměnili. Wobikorżeneho powołanje ßo sacźißny. Hakle po wobskorżenju bě wón Königsberskej firmje 25 hriwnow na tsělbu wotpłacźił.

S **Mużałowa.** S rosbuchanskej patronu bě ßo tudomny dźěłacźeŕ Hiller, kotryż w Sollmannez schkleńczeŕni dźěła, do huby tsělił. Wón ßebi njebjeska a jasyk wopali, tola ßmjercź straschnych scźěhwkow njeje tsělenje měło.

Přilopk.

* (Skhorjenje sakskich wojakow.) S mużstwow 12. sakskeho artilleriskeho regimenta je na wużiwanje skaženeje kołbaßy 169 muži skhorikło.

* Njebojasny muż je 89lětny wowcźeŕ Wünscha w Kunnerwizach. Wón je ßo sańdźenu njedźelu saßo wożenił, a to se ßwojej něhdźe 60lětnej hospoju, kotraż jemu wot 20 lět hospodarstwo wjedźe.

* (Morda ŕ stwo.) W Frankenbergu běchu psched tydźenjom pincźnizu Elfriedu Menzelez, w Humboldtez khosejowni ßłużazu, w jejnej komorje skónzowanu namakali. Jako mordarku ßu nětko 17lětnu, w tej ßamej khosejowni ßłużazu Marthu Kromposez wußlědźili. Młodostna mordarka bě ßo, każ je ßo wusnała, s jenym Döbelnskim wojakom wodźiła, kotryż je ßebi wot njeje pjenjesy proßył. Dokelż ßama njeje pjenjes měła, je ßo wona rosßudźiła, Elfriedu Menzelez skónzowacź. Ta bě ßebi něhdźe 200 hriwnow nalutowała, s kotrymiż chżyschе wona k ßwojimaj starschimaj do Schlesyskeje jěcź. Krompose bě ßebi wjecźor prjedy teho ßekeru k mordarstwu pschihotowała. Sswój wopor wurubiwschi bě mordarka pjenjesy skhowała.

* (Njewjedro w Schlesyskej.) S Hirschberga ßo pische, so je w Rohrbachu wutoru wjecźor do Weißez kubła dyriko. Wschě twarjenja ßu ßo s płomjenjemi sniczile. Howjasy skót je ßo wukhował, tola jene ßwinjo je ßo spaliko a druhe ßo wopaliko. Sliwkojty deschcź krupy pschinjeßy. — W Rasenawje je ßo domske kublerja Pätzolda s błyskom spaliko, runje tak w Nimmersattu twarjenja żiwnoscźerja Richtera. — W Seifersdorfje je slimkojty deschcź wjele schkody naczinił. S runje dźěłaneje role je ßo pjerschcź s wußytym sornom wotpławika. We Wulkim Welkowje krupy każ lěßne worjechi padachu a woknowe schkleńzy rosbichu.

* (Saßypnjenje zyrkwje.) W Inowratßławju w pruskej Pólskej je ßo tamnischa katholska zyrkej, nad ßelowymi podkopkami natwarjena, saßypła. Mjes tym so běchu ludźo w kemschach, polnózna murja wjasny. Też nětkotre stołpy wjasnychu, a s hłubokoscźe meter wyßoko woda mjetasche. Kemscherjo rucźe s zyrkwje wuběżachu. Też murje bliskeje fary a khěżow dwórnischcźoweje dróhi ßo pukachu. Zyrkej mjes tym dale wjasowasche a ßo skónczńnje we wodźe shubi. S pschiczinu zyrkwinineho saßypnjenja je nawalenje wody do kronprynzowskeje jamy.

* (Falschowany měd.) Pschekupza Wichmanna w Hamburgu ßu do ßudniskeho pschepytanja wsali, dokelż je wón lěta dołho falschowany měd pschedawał. Jeho winuja, so je wón dołhe lěta do mjedu hacź do dweju tsecźinow zokora měschał a tutón měd do wschěch krajow Němskeje roseßłał. Poßlednje lěta njeje wón ani punta cźisteho mjeda pschedał. Wichmann je ßydomkróczny milijonar.

* Skandalosne wěży ßu ßo pschi prozeßu w Mnichowje wotkryłe, kotryż je ßo mjes jenym tamnischim kołbaßarjom a jenym rěsniskim pomoznikom wjedł. Pomozniży, kotsiż běchu ßo jako ßwědży skasali, psched ßudom wobkrucźichu, so kołbaßarjo w Mnichowje najgrawocźiwische mjaßo a mjaßowe dźěle, kotreż do hnoja ßłuscheja, do kołbaßy pschedźěłaju. Wot teho cźaßa nochzedźa wobydlerjo Mnichowa wjazy kołbaßu jěscź. Kołbaßowe pschedawarnje ßu próżdne, a też na skótnych wikach ßu prozeßowe scźěhwki sacźucź. Wikowarjo móża byki, kotreż ßo hewak k dźěłanju kołbaßow kupowachu, jenuż se schkodu pschedacź.

* (Wulki woheń) Wjeß Garsbed pola Kölna je ßo zyła wotpalika. Też wjele skotu je ßo spaliko. — W Kornenburgu w Awstriskej je ßo składownja s 38 dospołknymi pschiprawjenjemi pólneho telegrafa spalika. Woheń je ßo pjecza założił.

* (Duell) We Weimarje běschtaj ßo w jenym tamnischim hoscźenzu referendar Kühn, jenicźki ßyn tajneho finanzneho radźicźela Dr. Kühne, a sawěscźenski agent Stief, jedyn něhduschi offizěr, pschi khartach swadźiłoj a ßo do pukow dałoj. Wobaj ßo na duell s pistolijemi żadaschtaj. Kühn hnydom pschi prěnim wutsělu kulku dosta a morwy k semi padźe.

* (Ssowjaze hněźdo w hołbjenzu.) W Pracźizach pola Hale jedyn ratař w ßwojim hołbjenzu pódla lehnjazeje hołbizy hněźdo jeneje ßowy s dwěmaj ßowjecźomaj namaka. Stara ßowa hnydom wostajiwschi ßowjecźi wulecźa. Jako pizu bě jimaj wona 5 wroblow, jeneho schkórza, jeneho żurka, jeneho knota a dwě wulkej myschi nanoßyła. S teho widźimy, so ßu ßowy wużitne ptaki. Hołbizu bě ßowa na pokoj wostajiła.

* (Franzowska pschecźiwo zusym powětrojěźdnym. Dokelż ßu poßlednje lěta husto powětrowe ballony w Franzowskej k semi pschilecźiłe, je ßo knjeżerstwo s tejle noleżnoscźu saběrało. Wone je wobsamkło, so dyrbja tele ballony zło sopłacźicź. Ballon ma ßo tak dołho sadźerżecź, doniż ßo njeje zło sapłacźiło. Dale dyrbja ßo powětrojěźdni sa mjenom, powołanjom a bydlischcźom wuwoprascheczź. Dale dyrbitaj ßo měschczańosta a polizija pschesßwědczicź, so ballonowa jězba wukrajnej spionaži njeßłuży.

* (Ssmjercź w dźěży.) Na spodźiwne waschnje je jedyn pjekarski pomoznik w Peterburgu żiwjenje shubił. Hdyż chżychu pomozniży ras rano w pjekarni dźěłacź sapoczecź, ßo dohladachu, so jedyn s nich njebě k dźěłu pschischoł. K wulkej dźěży stupiwschi woni nosy wohladachu, kotrejż s cźěsta tcźeschtej. Wustróżeni ßo wschitzy do teho dachu, so bychu cźěło s cźěsta wucźahnyli, a pschi tym ßo wupokasa, so bě to cźěło shubjeneho pomozника. Wón bě wjecźor prjedy teho pjany domoj pschischoł, bě ßo na desku psches dźěżu położenu, spacź lehnył a bě w nozy do cźěsta padnył. Dokelż jemu njebě mózno było, ßo s husteho cźěsta wudobycź, bě ßo wón sadußył.

juska. Hdyž njemóžeſche ßwoje jebanſtwo dale potajicź, wón k revolvrej pſchimny.

* (S błyſkom ſaraženej.) Ssobotu je w Hórzy na Morawje pſchi njewjedrje błyſk jenu na polu dźěłazu holzu ſaraſył. Dale ßo pola Hruſchowana Budejez ßwójba ſ njewjedrom pſchekhwata. Błyſk muża a dźěćźo, kotrež wón njeßeſche, trjechi. Dźěćźo bě hnydom morwe, muż ßo ſ dyrjenjom wſchón pohkuſchi.

* (Cźeźke ſranjenje pſchi ſjědźenju powětroweho ballona k ſemi.) S Düſſeldorfa běchu ßo ßobotu ſchtyrjo powětrojěſdni ſ ballonom do powětra puſchcźili. Wětr jich na ſtronu k Barlinej njeßeſche. Sady Rixdorfa na łukach dyrbjachu ßo k ſemi puſchcźicź. Pſchi tym ßo dwejo ſ nich cźeźko ſranichu. Jeneho ſ njeju, jeneho offizěra, dyrbjachu do hojeńnje donjeſcź.

* (Semjerźenje w połodniſchej Europje.) Schpaniſka a Portugalſka ſtej ßo njedźelu ſ cźeźkim ſemjerźenjom podeſchkej. Popołdnju w 5 hodźinach ßo w Liſſabonje ſemja njejabzy ßylnje ſatſchaßy. Wuſtróżeni wobydlerjo ſ domow na dróhu cźeknychu. Saßłyſchachu podſeńſki hrimot, na cźoż ßo ſemja koż żołma ſahiba. W Madridże wokoło 6 hodźin dwaj ßylnaj podſeńſkaj ſtorkaj ſacźuchu. Někotre khěże ßo ßylnje wobſchkodźichu a też murje kralowſkeho hroda ßo roſpukachu. W Portugalſkej je najbóle měſtacźko Benaventa ſe ſemjerźenjom cźerpiło; żadyn dom ßo tam wjazy wobydlicź njehodźi. Zyrkej, woßobny twar ſ drohotnymi wobraſami, je ßo ſaßypka. Wobydleŕſtwo pod hołym njebjom w ſtanach (zeltach) pſchebywa. Něhdźe 4000 cźłowjekow ßu bjes wobydlenja. S roſpadankow ßu něhdźe 40 ſaraženych wucźahnyli. W zyłej wokolnoſcźi tołſty vulkanſki proch leźi, kotryż ßylnje ſa ſchwablom wonja. Podobnje ßu ßo wßy Azamanja, Salmatire a Mugem wupuſcźiłe. Dźěł khěźow je ßo dyrbjał podpŕěcź, druhi ßo podtorhacź. Wobydleŕſtwo khlěba trada. Wjele cźłowjekow je pod roſpadankami pohrjebanych. Semjerźenje bě vulkanſke.

* (Semjerźenje w Kamerunje.) W tym ßamym cźaßu, w kotrymž ßu w Schpaniſkej a Portugalſkej ſemjerźenje měli, je też w němſkej koloniji Kamerunje w Afriży ßylne ſemjerźenje *było*. Němſki gouverneur je njepſchеſtawazeho ſemjerźenja dla ßwoje ßydło ſ Buea do Duala pſchepołożicź dyrbjał. Buea pod wulkej Kamerunſkej horu leźi, kotraż je hiſchcźe pſched ſto lětami woheń bluwała. Też pſched někotrymi lětami ßu w Buea ſ khwilemi podſeńſke ſtorki ſacźuli.

* Se ſatraſchnym wichorom je ßo měſto Cleveland w ſjednoczenych ſtatach połnóżneje Ameriki wupuſcźiło. Sa pjecź minutow ßo ßydom cźłowjekow mori a ßydomdźeßacź ßo ſrani. Schkoda, na twarjenjach naczinjena, ßo na 40 milijonow hriwnow woblicza. Wßy, pſches kotrež je wichor ſchoł, ßu hiſchcźe hórje cźerpiłe.

Wußudźenja.

Pſchißażuy ßud. Hdyž 7. měrza wjeczor hoſpodarſzy pomożniży Scholta, Pětſch a Lelanz ſ Bukez do Wadez domoj dźěchu, ßo dohladachu, ſo ßo w bróżni żiwnoſcźerki Marje Brodźineje we Wadezach pali. Młodźenzojo Brodźineho muża ſe ſpanja wubudźichu, kotryż ſ pomozu hoſpodarſkeho pomożnika Sodana hakle naſtawazy woheń podußy. W bróżni něhdźe 4½ kopy woklepow ßkomy, żiwnoſcźerjej Kroſchkej ßkuſchazeje a 23 zentnarjow ßyna, drohowemu wothladarjej Kopaczej ßkuſchazeho, leżeſche. Brodźiua mějeſche w bróżni jenoż poł kopy woklepow ßkomy. Na hunje jedyn hoſpodarſki wós a jedyn juchowy ßud ſtejeſchtaj. Tale nadoba bě po wuprajenju żandarma Horlizy ſtara, dodźerżana. Bróżeń, kotraż bě ſe ßkomu kryta, mějeſche dźěratu tſěchu a też lěpjenzowe murje běchu dźěrate. Po wobßwědcźenju gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Scholty bě wona tak roſpadana, ſo dyrbjeſche ßo pſchichodne lěto pſchetwaricź. K wuporjedźenju tſěchi bě hižo Broda ßkomu nakupił. Na Brodu ßo hrěſchachu, ſo je wón woheń ßam ſakożił, dokelž mějeſche wyßoko ſawěſcźene. Też bě wón pjecża żiwnoſcźerjej Kroſchkej rjekł, ſo ßo wón njeby hněwał, hdy budźiſche ßo bróżeń wotpalika. Gmejnſki pſchedſtejicźer Scholta Brodu jako porjadneho ßwědomiteho cźłowjeka ſ dobrym mjenom wopißowaſche. We Wadezach je ßo loni wolpjet paliko a to pola ſwudowjeneje Wicźeloweje, pola Brodźineje a pola kublerja Kloßa. Pichi poßlednim wohnju je Broda hižo w pſchepytowanſkim jaſtwje ßedźał. Broda wſchu winu prěješche. Stopow, kotrež bychu ſ bróżnje do domſkeho wjedle, ßo w ßněży żanych njenamaka. Njedźiwajzy teho mějeſche ſtatny rěcźnik Brodu ſa winowateho a khoſtanje ſa njeho żadaſche. Brodowy ſakitowaŕ pak wobſtórżby ſtatneho rěcźnika ſa wopaczne dopokaſacź pytaſche a ßebi żadaſche, ſo bychu Brodu wuwinowali. Pſchißażni prajachu, ſo je Broda njewinowaty a na to jeho ßudnizy wuwinowachu.

⨯ Dla pſchekſchiwjenja w ſaſtojnſtwje a dla cźeźkeho falſchowanja liſcźiny mějeſche ßo 27 lětny hiſchcźe njekhoſtany prjedawſchi póſtſki agent J. T. Czabran ſ Porſchiz ſamolwicź. 4. novembra 1881 w Lěſkej pola Wojerez narodźeny wobſkorżeny bě prjedy ſ póſtſkim poßelnikom. Lědma 22 lět ſtary bě ßo wón 1904 ſ hoſcźenzarku ſwudowjenej Wicźaſowej w Porſchizach woženił, kotraż jemu dwě dźěſcźi do mandźelſtwa pſchinjeße. Wot njeje wón póſtſku agenturu pſchewſa a pódla teho hoſcźenzarjeſche, klamarjeſche a ſ jěſdnymi kołami wikowaſche. W bliżſchich lětach jeho żona jeho ſ dwěmaj dźěſcźomaj wobdariwſchi cźeźko ſkhori. Wón ßam do njeſboża pſchińdźe a po něcźim dołh napraſka. W pjenjeżnej nuſy wón póſtſku kaßu pſchimaſche a ſ njeje něhdźe 1000 hriwnow ſa ßwój wużitk pſchetrjeba. Pſchi pruhowanju póſtſkich knihow ßo wukopa, ſo bě wón něhdźe 77 pſchekſchiwjenjow ſkucźił, woſpjet kwitowanja doſtawarjow ßam podpißał. Wſcho hromadźe wón něhdźe 1000 hr. pſchekſchiwi. So by ßo jeho jebanſtwo potajiło, wón póſtſke knihi falſchowaſche. Pjenjeſy póſtſkeje kaßy jemu hiſchcźe njedoßahachu, duż wón ſmėnki (wechſle) falſchowaſche. Wón ſmėnku wo 252 hr. 70 np. na mjeno gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Holana w Budyſchinku a druhu ſmėnku wo 185 hriwnach na mjeno żiwnoſcźerja A. Scholty w Krakezach falſchowaſche. Prěnju ſmėnku wón prokuriſtej Litterej w Budyſchinje ſa dołh pſchepoda. Pódla teho wón ſapißanſku knihu liſtynoſcherja Wagnera na to waſchnje falſchowaſche, ſo ßkowo „póſtiſku pſchipokaſanku“ do „póſtiſki paket“ pſcheměni. Hacź do něhdźe 500 hriwnow je wón ßwoje pſchekſchiwjenja ſarunał. Cźabran ßo wſcheho, ſchtoż bě ſkucźił, wuſna. Cźabrana k jaſtwu na 1. lěto 5 měßazow ſaßudźichu a jemu ſ khoſtanja 2 měßazaj pſchepytowanſkeho jaſtwa wotliczichu. Po namjecźe jeho ſakitowarja jemu cźeſtne prawa njewotrjeknychu.

Lawniſki ßud. 24 lětny rěſniſki pomoznik Max Ernſt Kalauch, nětko w Budyſchinje bydlazy, bě loni w dezembrje, hdyž pola rěſniſkeho miſchtra Kſchiżana dźěłaſche, rěſniſkeho wucźobnika ſ kopaczowym toporom pſches hłowu a pſches khribjet dyrił a jemu druhi krócź pópjeŕ a ßel do wocźow cźißnył. Kalaucha k 40 hr. pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 8 dnjow ſaßudźichu.

⨯ W ſhromadźiſnje ſpomożeŕſkeje armeje běſchtaj lětßa 24. jan. 22 lětny cźěßla R. W. Klingſt a 19 lětny cźěßla J. Měŕſch ſe Židowa ſ rěcźenjom porjad kaſyłoj. Offizěrka Kämpfowa bě jimaj teho dla ſe ſhromadźiſny kaſaka. Dokelž njeběſchtaj po tymle napominanju hnydom woteſchkoj, mataj dla kaźenja domjazeho měŕa 10 hriwnow pjenjeżneho khoſtanja ſapkacźicź abo 2 dnjej jaſtwa wotßedźecź.

⨯ Lěßnik Stoſchik w Demjanach, w ßłużbje hrabje Schall-Riaucoura ſtejazy, bě loni 21. dezembra jeneho ßorniki honjazeho pßa ſatſělił. So mohł ßo dla doſtacźa tſěleŕſkeho myta wupokaſacź, bě wón pßej kónczk wopuſche wotrěſnył. Pßowy wobßedźeŕ, hoſcźenzaŕ Kruſchwiza we Warnocźizach, bě na to Stoſchika dla wężywobſchkodźenja wobſkorżił. Ssud pak k pſcheßwědcźenju dóńdźe, ſo Stoſchik njebě ſ wotrěſnjenjom kónczka wopuſche khoſtanliwy ſkutk ſkucźił a jeho wuwinowa.

⨯ 21 lětny dźěłacźeŕ E. Ullrich, 38 lětny dźěłacźeŕ J. Doleżak a 21 lětny dźěłacźeŕ J. Keilhofer běchu we Wulkich Debßezach lětßa 19. měrza murjerja S. a jeho dźowku Friedu nabili, a Ullrich bě ßo też żandarmej ſpjecźował. Ullricha k jaſtwu na 3 njedźele 4 dny, Doleżaka k jaſtwu na 2 njedźeli a k 10 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja a Keilhofera k 10 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 2 dnjej ſaßudźichu.

Khoſtanſka komora. 21 lětny dźěłacźeŕ K. W. Kubiza ſ Lětonja bě ßo lětßa 28. januara ſ jaſtwa ßo puſchcźiwſchi na knjeżim dworje w Rodezach pola Pomorez jako hródźny ſchwajzarſki wucźobnik pſchiſtajił. Tam wón ſaßo po pucźach njeſprawnoſcźe khodźeſche a ſchwajzarſkemu wucźobnikej Veſperej 18 hriwnow ſ koffera kradny. Woſpjetneho paduſchſtwa dla Kubizu k jaſtwu na 4 měßazy ſaßudźichu a jemu cźeſtne prawa na 2 lěcźe wotrjeknychu.

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu 5. meje t. l. popołdnju wot 3 hodźin ma ßo
w Herzogez reſtawraziji w Zokowje
na Mjedźojſkim revěrje
ſkładźene drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź, jako:
20 rm. twjerdych palnych kuluchow,
180 = mjehkich = = a
240 = mjehkeje walcźiny.
Huſcźanſke hajniſtwo, 27. haprleje 1909.
O. Mendte.

Železniski jězdny plan
za Bělu Wodu,
płaczazy wot 1. meje 1909.

S Barlina-Khoczebusa do Běleje Wody
1156, 731, 1036, **1123**, **113**, 417, **557**, 707, 1114, 517, 238.

S Běleje Wody do Khoczebusa-Barlina
1206, 732, 1038, **1124**, **114**, 420, 558, 712, 1116, 522, 239.

Se Shorjelza do Běleje Wody
1235, 513, 847, **1205**, 220, **454**, **628**, 711, 1023, 204.

S Běleje Wody do Shorjelza
1236, 518, 848, **1206**, 221, **455**, **629**, 716, 1026, 205.

Se Sslepeho do Hródka
1246, 527, 857, 230, 726, 1035.

Se Sslepeho do Běleje Wody
1145, 722, 1027, 407, 658, 1105, 508.

S Czorneje Wody do Wrótzławja.

S Czorneje Wody		6,29	9,3		4,24	7,23	10,8
Bukowa		6,38	9,19	10,17	4,33	7,43	10,17
Czorny Khołmz		6,50	9,34		4,45	7,58	10,29
Wojerezy	4,55	7,02	9,55	10,36	4,58	8,8	10,41
Las	5,10	7,16	10,12		5,13		10,56
Delni Wujesd	5,22	7,26	10,23		5,24		11,6
do Hórki	6,05	8,06	11,9	11,19	6,7		11,51
wot Hórki	6,11	8,16	11,24		6,26 7,52		11,59
do Shorjelza	6,44	8,48	11,56		6,49 8,21		12,27
wot Hórki	6,15	8,18	11,32	11,20	6,9		12,1
Kohlfurt	6,49	8,53	12,06	11,43	6,50		12,33
do Wrótzławja	10,30	1,00	3,14	1,48	9,41		6,00

S Wrótzławja do Czorneje Wody.

S Wrótzławja	11,8		—		10,50	3,38	3,38	6,10
Kohlfurta	4,00		7,30		1,12	6,07	7,5	11,25
do Hórki	4,32		8,03		1,40	6,30	7,41	11,53
Se Shorjelza	4,10		7,47		1,10	5,58	7,03	9,20
do Hórki	4,34		8,11		1,38	6,23	7,42	9,45
wot Hórki	4,40		8,20		1,53	6,31	7,53	11,58
Delni Wujesd	5,21		9,00		2,43	—	8,42	12,34
Las	5,31		9,10		2,57	—	8,53	12,44
Wojerezy	5,49	7,6	9,23	12,20	3,30	7,18	9,14	1,00
Czorny Khołmz	5,58	7,16		12,29	3,40	—	9,24	1,08
Bukow	6,09	7,30		12,42	3,53	7,34	9,38	1,18
do Czorneje Wody	6,16	7,38		12,49	4,00	—	9,46	1,25

Sserbske a němske
spěwarske,
jara kraßnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene,
w czelazej koži hižo po **6** hr. **50** np.,
najjednorische = = **2** = — np.
ßu dostacz **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Wósk
k krjepjenju rejwanskich lubjow
najlěpschoje hódnosczе
je dostacz pola
Arthura Grubanna
pschi drjewowych wilach 8.

Běla kosa
bjes rohow je na pschedań
w **Porschizach** czo. 51.

Czorny schpiz,
dobry strażnik, je na pschedań
w **Dźěžnikezach** czo. 5.

Pißomne wuczinjenja,
liszciny, testamenty, próstwowne pißma atd. nastajeja, **hypothekske pjenjesy a kupowanje a pschedawanje leżomnosczow**
saradźujetaj
J. a E. Koban pschi žitnych wikach czo. 4, telefon 675.
— Rěczimoj tež ßerbski. —

Kubło
sa wurjadnu tunju płaczišnu
30000 hriwnow
w Budyschim wokrjeßu leżaze,
82 korzow
wulke, mam woßebitych wobstejnosczow se wschěm inventarom pschedacz. Wone ma ßo hnydom pschewsacz.
Bruno Beutner
w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Žiwnosczˊ
w **Hermanezach** nad Sprewju se 6 jutrami sahrody a s něhdže 35 jutrami pola a łuki a hole pola statoka je na pschedań.
Dalsche je shonicz pola **Khorle Khěžnika** w Slyczinje.

Do Noweje Jaßońzy!
Hejda, hdże jutsje póńdźemy?
K rejam
do **Noweje Jaßońzy.** Tam budże rjenje. Pschecźeinje pscheproschuje
P. Hofmann.

Pjenjesy
na wěstu (prěnju) hypoth. wupožcza Wochożanska zyrkwina woßada.
Adressa: Pfarramt Nochten bei Boxberg O. L.

Jeja k naßadźenju
a to hußaze, kacze a italske kurjaze kurwotazeje barby ßu na pschedań na knježim dworje w **Jaßeńzy** pola Budyschina.

Kuchańki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerske ßwójby pyta hnydom pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w czrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Hnydom do ßłużby
ßłużobnu holzu
a
pěstończu
pytam. Proschu mi s póstskej khartu powjesczˊ dacz a niz hakle hacz k bližschemu khodej do Budyschina czakacz.
Dr. Roeberowa
na bohatej haßy 27.

Žonu k hußam
abo holzu, kotraž je jutry schuln wulhodźiła, pyta
knježi dwór w Lichanju.

Murjerjow
pyta **A. Philipp** w Bronju.

Temu, kotrehoż nastupa.
Sso dźakujemy s wutrobu
Wam sa tu kraßnu dobrotu,
So wosjewili sjawnje scze
We lubej Serbskej Nowinje,
So mamy nětko we Łasu
Fabriku wulku ßłómjowu,
Hdźež dźěłaju ßo kłobuczki
Sa knjesow a sa knježniczki.
Nětk se wschěch rózkow pschińdźeja
A kłobuczki ßej skasuja
Tak prawje wulke kschidkate
So ßłónczko k czołu njemóże.
Tež sa waß, luby pschecźelko,
Tak wulki kaž ta schwinda jo,
Sso kłobuczk bórzy wudźěła
A banty pak wot powrjestka.
Sso njehněwajcze nasche dla,
Hdyž je tu tajka saßłużba,
Tak wjele msdy nam saweścze
Zadyn ratař dawacz njemóże.
A njech ßo wonkach deschczik dże,
Tež ßłónczko ßmudźi załoßnje,
My dźěłamy wschak we khłódku,
Ow, kajku mamy dobrotu!
Tež njejßmy my czaß žiwjenja
Wschak ßłużili p'la ratarja,
A ßwět je pschezo dźěłał ßo
Bjes tajkoh' dźěła nascheho.
Tak chzemy dale wjeßeli
My dźěłacz nasche kłobuczki,
Wy dźěłacze pak na polu
We ßłónzu a we deschczіku.
Wy lubi cźeßni czitarjo,
Wam dyrbi pak tu prajicz ßo,
Te kłobuczki ßu pschihódne
Wschak 'noż na blesche schkleńczane.
Łasowske kłobuczkipleczerki.
H. B.

Wustojna
dźowka k ßwinjom
a
rólny pohonczˊ
ßo hnydom pytataj. Sso samolwicz na rycźerkuble w Lejnje pola Khróścźiz abo w Budyschinje pschi nowych hrjebjach 16.

Wustojni czěßłojo
ßo sa nowotwary w Hucźinje a Bukojnje do trajneho dźěła pytaju. Samolwicz ßo na knježim dworje w Hucźinje pola poléra.

S tym budź wschěm lubym pschecźelam a ßußodam sa tak mnohe wopokasma dźělbracza pschi cźežkim domapytanju, hdyž nam Bóh luby Knjes nascheho lubeho mandźelskeho a nana

Jurja Jakubascha s Běłczez

psches nahłu ßmjercz wotewsa, kaž sa rjanu pychu wěnzow a bohate k rowu pschewodźenje, woßebje tež lubym noscherjam sa poßłednu cześcz wopokasanu,

najwutrobnischi dźak

prajeny.

Srudni sawostajeni.

(K temu cźißłu pschiłoha.)

Pschiloha k czißku 18 Serbskich Nowin.

Sobotu 1. meje 1909.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

26. haprleje 1909.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	38—41	74—77
awstriske	40—43	76—79
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	34—37	70—73
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	30—33	64—69
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosby	26—29	56—63
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	37—40	69—72
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	33—36	64—68
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	29—32	59—63
4. žrěnjo pißowane krowy a jałojzy	24—28	54—58
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	37—40	69—72
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	33—36	65—68
3. ßnadnje pizowane	28—32	60—64
Cželata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	50—53	80—83
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—49	76—79
3. ßnadnje wuwite wot zyza	42—45	72—75
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich slschiženjow w starobje hacz do 1¼ léta	51—53	66—68
2. mjaßne	49—50	64—65
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	45—48	59—63

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 24. haprleje 1909 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 29. haprleje 1909. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenża — běła	—	—	—	—	11	50	12	—
" — žołta	—	—	—	—	10	75	11	50
" nowa	11	33	11	50				
Rožka	—	—	—	—	8	—	8	30
" nowa	8	25	8	35	—	—	—	—
Jeczmjeń	9	50	10	10	9	—	9	75
Wows nowy (50 kilogr.)	9	30	9	60	8	30	8	90
Hróch	9	50	12	—	11	—	12	—
Woka	8	50	10	—	10	—	11	—
Jahły	14	—	14	50	14	—	15	—
Hejduschka	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	2	50	2	70	2	20	2	50
Butra 1 kilogr.	2	50	2	70	2	40	2	60
Pschenična muka 50 "	11	50	20	25	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	9	25	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	50	3	80	3	20	3	60
Ssloma 100 "	4	—	4	20	3	50	4	—
Prožata 1320 schtuk, schtuka	15	—	31		—		—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	6	25	5	75	6	50
Rżane wotruby (50 kilogr.)	—	—	6	50	6	50	7	—
Pschenični gris (50 kilogr.)	—	—	6	75	—	—	—	—
Rżany gris (50 kilogr.)	—	—	7	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenża (žołta) wot 11 hr. 80 np. hacz 12 hr. — np., rsyže wot 8 hr. 40 np. hacz 8 hr. 60 np., jeczmjeń wot 9 hr. 50 np. hacz 10 hr. 50 np., wowß wot 9 hr. 30 np. hacz 9 hr. 60 np.

W Budyschinje płaczesche: korz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., žołta 10 hr. — np. hacz 10 hr. 15 np., nowa: 19 hr. 26 np. hacz 19 hr. 55 np., korz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 13 hr. 20 np. hacz 13 hr. 86 np., korz jeczmjenja po 140 puntach 13 hr. 60 np. hacz 14 hr. 40 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

29. haprleje 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 30 np., pschenża wot 11 hr. 50 np. hacz 11 hr. 75 np., jeczmjeń wot 8 hr. 50 np. hacz 10 hr. — np., wowß wot 9 hr. — np. hacz 9 hr. 20 np., jahły wot 14 hr. 50 np. hacz 16 hr. — np. hróch 15 hr — np., žyno 3 hr. 50 np., běrny 3 hr. — np., ßloma (100 kilogr.) 4 hr. 34 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacz 2 hr. 60 np.

Wjedro w Londonje 30. haprleje: Rjane a cžopke.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smje njedželu Jubilate rano w 7 hodž. farat Rěda žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodźin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodž. němske předowanje. — Tydženske sastojnske dźěła smje duchowny Tischer.

Křćenj

W Michałskej zyrkwi: Erna Ella, Maxa Tittmanna, dźěłacžerja na Židowje, dź. — Marja, Handrija Bohuwěra Hajny, skałarja w Makym Wjelkowje. dź.

W katholskej zyrkwi: D. Rudolf, Emila H. Scholty, majora w Budyschinje, ß.

Zemrjeli:

W Michałskej wotzadze: 21. haperleje: Kurt Erich, Jana Emila Adolfa Prenzela, blidarja na Židowje, ß., 7 m. 28 d. — 22. Hana, Khorle Augusta Hrjehorka, fabrikarja na Židowje dź., 7 hodźin. — 24. Khorla August, Ernsta Bohuwěra Schkleničžerja, kamjenjeczeßarja w Delnjej Kinje, ß., 8 m. 23 d. — Ernst Max, njemandž. ß. pod hrodom, 36 d. — Dora Gertrud, Gustava Sebestina, rěsberja pod hrodom, dž. 1 l. 4 m. 8 d. — 25. Hana Marja Wünschowa, Bjedricha Ernsta Wünsche, khěžkarja a cžěßle w Kelnje, mandželska, 52 l. 6 m. 17 d. — Hana Marja Khrystiana Wicżasej, Khorle Adolfa Hendricha Hartwiga, bywscheho kowarskeho mischtra, nětk khěžerja w Delnjej Kinje, mandželska, 60 l. 1 m. 12 d. — Hana Błažijej, Jana Muzka, dźěłacžerja w Ratarjezach, mandželska 61 l. 8 m. 1 d.

Zyrkwinske powjesčze ſ Hodźija.

Njedželu Jubilate smje rano ½7 hodž. duchowny Voigt němsku spowjednu wuczbu, ½8 hodźin farat Kschižan němske a w 9 hodž. žerbske předowanje. — Popołdnju 2 hodźin budže katechismußowa wuczba ża němsku mużsku młodźinu.

Zyrkwinske powjesčze ſ Budestez.

Njedželu Jubilate smje duchowny Bojž rano w 7 hodźin žerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja we 8 hodž. žerbske a ½10 hodž. němske předowanje. — Popołdnju w 2 hodž. smje duchowny Bojž katechismußowu wuczbu se žerbskej žónskej młodźinu.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Bawłma je ßo saßo po płaczišnje ponižiła, duž je mi móžno,

mużaze barchentowe koschle,

barbu njepuschczateje twory, saßo hižo po 1 mk.,

žonjaze koschle

hižo po 90 np.,

dźěczaze koschle

wschěch wulkosczow najtuńscho pschedawacž.

Mój wulki skład

poßleschczowych zychow a wupjerkow,

hładkich cžerwjenych, rosa ßmużkatych a módrych po wschěch płaczišnach tunjo poruczam.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Pistne khartki

cžischczi spěschnje **Ssmolerjez knihicžischczerstwo.**

Na swój wulki skład
tšěschneje papy, drjewoweho zementa, theera, asfalta, tšěschnych tschěskow, kaž tež **schlesk. tonowych tšěschnych zyhelow, bibraznych wopuschow a tšěschnych zyhelow se saschibkom** a ventilaziju s najlěpschich zyhelnczow kedźbliwe cźinju a so pschi potrjebje najnaležnischo poruczam

F. W. Menzel
w Budyschinje na hornczerskej haźy.

Wajsowe modleŕske knihi

s nowa pscheložene
su po 80 np. dostacź

we wudawarni Serb. Nowin.

Skladownja drainěrowanskich rolow w Lětownju
porucza
drainěrowanske roły
wschěch wulkosczow,
wodowodowe roły, konjaze korta, kruwjaze korta, swinjaze korta, proźaze korta
s prěkuschom a bjes njeho,
sczinowe pleczenje, tšěschnu papu
wschelakeje tolstosce,
teer, kaž tež
teerowe kótły
k wupožczenju
po fabrikskich placźisnach.
Emil Dietrich.

Liebsch,
sudnistki aktuar sw. sluźby
na sukelnskej haźy 34
pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazistke, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi serbsti.
— Telefon cźišło 177. —
Pscheźadźowanje ležomnosczow.

Bruno Beutner
w Budyschinje pschi dwórnischczu, pisarnja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liscźinow** wscheje druźiny, wobstaranje **hypothekow** po pomérnej dani, **nakoženje kapitalijow, pschedawanje ležomnosczow,** srjadowanje sawostajenstwow a dźělenja herbstwow, na pscheźadźowanje pschedawanje ležomnosczow, swědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelž sym dołhe lěta s rěcznikowym sekretarom był, so najlěpsche wobstaranje sarucza.

Zuse suby

plombowanje, wucźehnjenje subow, morjenje nerva, wotstronjenje subobolenja.
— Pomérne placźisny. —
Dentist Max Flach
w Budyschinje na theaterskej haźy 6
pschi žitnych wikach.

Sstomu

k pizowanju a saźłanju, symjentne běrny
pschedawa
Hunnius
na swobodnym kuble w Jeschizach.

Winowa pschedawarnja Pawoła Giebnera

w Budyschinje

na bohatej haźy cźišło 18 s nutskhódom na theatrowej haźy
porucza swoje derje wothladane
běłe a cźerwjene wina, Portske wino, Malagaske, Tokayske, Madeiraske, Sherryske a druhe lěkarske wina atd.

Wot sapoczatka mojeho dwazyczílětneho wobstacza sym so pschezo prózował, **jenož woprawne wino** pschedawacź, kotryž je strowosczi spomóžne.

Dokelž w tsjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotolskej haźy** a na **bohatej haźy** sestajeny **jara wulki sklad** wudźeržuju kotrež so s wudawkami sa pucźowanje njepodroža, mózu **wino s wjetschimi hromadami**
k kwaźam a druhim **swjatocznosczam** so hodźaze, tuńscho pschedawacź, hacź hdyž sebi jo direktnje wot Rheina, Mosela atd. póslacź dadźa. Posspytanje tych pschetrjebarjow, kotsiž hischcze moje wina njesnaja, wo tym pschesswědczi.

Trawu syczaze maschiny, žito syczaze maschiny,
synowe wobroczaki, tigrowe hrabje, drillowaze maschiny, pluhi, bróny,
mlokowe separatory wschěch systemow,
wosebje
Isola a Domo
hižo po 50 mk.
a wschě druhe **ratarske maschiny** a **grat**
porucza
Jan Manjok naslědnik
Jurij Hänsel
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Mantle a schlawchi

sa jěsdne koła
we wulkim wubjerku s rukowanjom a bjes njeho, kaž tež **wschě druhe wězy sa jěsdne koła** porucza tunjo
Otto Büttner,
pschedawaknja koże, cźerjatych rjemjenjow a techniskich wězow w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu.

Tunje zigary!

100 schtuk

3	np. zigary	po	200, 220, 240 np.
4	=	=	300, 320, 340 np.
5	=	=	360, 380, 400 np.
6	=	=	440, 460, 480 np.
8	=	=	520, 560, 600 np.

rosecźela
zigarowa pschedawarnja Havanna
w **Draždźanach 6.**

Kózlace koże

kaž tež wschě druhe druźiny kožow
po najwyschschich placźisnach
kupuje
Heinrich Lange
pschi serbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach 11,
s napschecza „sloteje hwězdy".

Wopraudzity nowy

Virginia wuſzywny majſz

ma hiſchcze na pſchedań

Paul Schulze naſlědnik

w Budyſchinje na Hoſchiz haſzy.

Franz Marschner

cžaſznikar w Budyſchinje

na bohatej haſzy 9

ſwój ſklad **cžaſznikow** a **cžaſznikowych rjeczaſow** k dobroczinemu wobkedžbowanju porucža.

Hódna twora. Pilžomne rukowanje. Tunje płaczišna.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyſchinje

9 na ſzukelnſkej haſzy 9.

Najtuńſche kupowanſke žórło

ſa

njewjeſczinſke wuhotowanje

a

jednotliwe meble

ſolidneho a modneho dźěła.

Sprawne poſzłužnje.

Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.

Ssamſzna pólſtrowarnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Stražnu na mjeno Thiſine cžo. teſzkowarſ!



Phönixowe, Grützнerowe a Viktoria-

ſchijaze maſchiny

ſa domjazu potrjebu a rjemjeſzło.

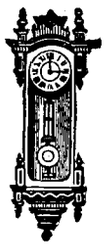
Dokładne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.

Ssamſzna wuporjedžerńja.

Clemens Jäckel,

mějeczel Gustav Kloeppel.

Telefon 435. Na ſeminarſkej dróſy 5. Telefon 435.



Kóždy, žkotry chze ſzebi **dobry** a **tuni cžaſznik** kupicź, abo kotryž chze ſzebi jón **porjedźicz** dacź, njech dźe k cžaſznikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haſzy 5

Jencz pſchedawa a porjedźa ſa ſzwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ſzebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacz.**



Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 ſa pjenjeſy, pola naſz na dań date:

bjes prjedawſcheho wupowjedźenja	2%	na lěto.
ſ měſzacznym wupowjedźenjom	2½%	
ſ 3měſzacznym =	3%	
ſe 6= a 12měſzacznym wupowjedźenjom	3½%	

Pjenjeſy, kotrež ſu bjes wupowjedźenja podate, móża ſo tež ſa check wužicź. Checkowe knižki, kaž tež poſtajenja, checkowy wobkhad naſtupaze, ſu pſchi naſchich kaſzach doſtacź.

Filiala Lubijſkeje banki

w ſerbſkim domje.

Jěsdny plan železnizow

placžazy **wot 1. meje hacž do 30. septembra 1909.**

Njedźelu a ßwjate dny też 4. wosowa klaßa jěsdźi.

Z Chorjelza do Draždżan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Z Chorjelza	2,00	—	4,17	—	8,55	7,50	11,17	2,11	2,21	4,25	6,58	8,52	9,07	11,20
Mychbacha	—	—	4,40	—		8,14	—	—	2,45	4,49	7,22	—	9,31	12,04
Lubija	2,25	—	4,59	6,32*	9,20	8,36	11,45	2,36	3,07	5,08	7,43	9,15	9,51	12,48
Pomorz	—	—	5,14	6,49*	—	8,51	12,01	—	3,22	5,23	7,59	—	10,06	1,14
Budyschina	2,46	3,54	5,34	6,52	7,07*	9,17	12,23	2,57	3,44	5,44	8,21	9,36	10,26	1,36
Bjeleczina	—	4,05	5,46	7,04	—	9,29	12,35	—	3,56	5,56	8,33	—	10,38	—
Bistopiz	—	4,25	6,10	7,23	—	10,04	12,56	—	4,17	6,15	8,56	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,48	6,30	7,47	—	10,25	1,17	—	4,39	6,35	9,19	—	11,21	—
Radeberga	—	4,55	6,38	7,56	—	10,33	1,25	—	—	6,43	9,27	—	11,29	—
Do Draždżan	3,39	5,17	6,55	8,20	—	10,51	1,43	3,51	5,03	7,01	9,45	10,24	11,53	—

* Jěsdźi jenož kóždu ßobotu.

Z Draždżan do Chorjelza.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Z Draždżan	12,30	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,36	3,14	5,33	8,10	9,45	—
Radeberga	1,02	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	8,37	—	—
Arnsdorfa	1,10	—	—	6,48	7,54	—	9,50	—	1,08	3,47	—	8,45	10,18	—
Bistopiz	1,35	—	—	7,14	8,18	—	10,15	—	1,33	4,10	—	9,09	10,43	—
Bjeleczina	1,50	—	—	7,30	8,34	—	10,31	—	1,49	4,25	—	9,25	10,59	—
Budyschina	1,59	2,36	4,15	7,46	8,43	9,46	10,45	11,27	2,04	4,39	6,05	7,01	9,40	11,16
Pomorz	—	—	4,43	8,04	—	10,08	11,03	—	2,22	4,57	—	7,19	9,58	11,35
Lubija	—	2,56	5,28	8,25	—	—	11,23	11,50	2,41	5,15	6,28	7,39	10,18	11,51
Mychbacha	—	—	5,59	8,41	—	—	11,38	—	2,57	5,30	—	7,55	10,34	12,07
Do Chorjelza	3,17	6,38	9,03	—	10,31	12,00	12,14	—	3,19	5,51	6,52	8,17	10,55	12,28

Z Arnsdorfa do Kamjenza.

Z Arnsdorfa	7,35	11,19	1,59	5,42	8,49	12,11
Großröhrsdorf	7,18	11,01	1,42	5,25	8,32	12,04
Pulsnitz	7,09	10,53	1,34	5,16	8,24	11,56
Bischofswerda	6,54	10,38	1,20	5,02	8,09	11,44
Do Kamjenza	6,42	10,28, a je w Kamjenzu 10,12.				

Tu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaßa jěsdźi.

Z Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.
Z Kamjenza	3,02	7,15	9,26									
Bolczicy	3,20	7,34	9,46									
Großröhrsdorf	3,28	7,44	9,54									
Do Arnsdorfa	3,40	7,58	10,07									
Z Kamjenza	5,42	8,40	12,15									
Bolczicy	6,03	9,00	12,37									
Großröhrsdorf	6,12	9,08	12,46									
Do Arnsdorfa	6,25	9,20	12,59									

Z Kamjenza 10,28, a je w Arnsdorfje 11,16. — Z Arnsdorfa 9,23 a je w Kamjenzu 10,12.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

Z Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

Z Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

Z Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
Z Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,07	—	4,26	—	9,01	—	11,49*
Radworja fast.	—	—	8,32	12,14	—	4,35	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza	—	—	8,40	12,21	—	4,45	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,52	12,32	—	5,00	—	9,21	—	12,08*
Klukscha	—	—	9,04	12,43	—	5,10	—	9,31	—	12,18*
Hucžiny	—	—	9,15	12,53	—	5,23	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,47	1,14	—	5,45	—	9,51	—	12,38*
Hrodźischcza	O	—	9,58	1,25	—	5,56	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	5,35	7,23	10,25	1,37	4,08	6,03	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczíz	5,42	7,30	10,32	1,44	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoczíz	5,49	7,39	10,39	1,51	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluschiny	5,57	7,47	10,47	1,59	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	6,02	7,53	10,52	2,04	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	6,13	8,06	11,03	2,15	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	6,25	8,18	11,15	2,27	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

O Jěsdźi kóždy schtwórtk, hdyž je tutón ßwjaty dźeń, dźeń pjedy. † Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny. * Jěsdźi jenož 2. meje, 31. meje, 4. julija, 1. augusta a 6. septembra.

Z Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2. 3.
Z Lubija	—	8,37	11,58	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,48	12,09	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,57	12,19	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluschiny	—	9,02	12,25	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwoczíz	—	9,10	12,33	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleczíz	—	9,17	12,40	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,00	9,28	12,53	3,56	6,15	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźischcza	4,08	9,36	1,01	—	6,23	—	8,40*	—
Barta	4,33	9,50	1,17	—	6,37	—	8,51*	—
Hucžiny	4,43	10,01	1,28	—	6,48	—	9,01*	—
Klukscha	4,54	10,12	1,39	—	7,00	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,10	10,25	1,53	—	7,14	—	9,22*	—
Lutobcza	5,17	10,32	2,00	—	7,22	—	9,28*	—
Radworja fast.	5,23	10,38	2,06	—	7,28	—	9,34*	—
do Radworja dwórn.	5,30	10,45	2,13	—	7,35	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenož 2. a 31. meje, 4. julija, 1. augusta a 5. septembra.
† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

Z Budyschina do Rakez — Wojerez.

Z Budyschina	5,10	7,48	9,13	11,34	2,10	3,49	7,15	8,26	10,45	11,24
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,41	2,17	3,56	7,22	8,33	10,53	—
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,45	2,21	4,00	7,27	8,37	10,58	—
Mak. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	11,54	2,30	4,10	7,35	8,44	11,06	11,39
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,07	2,40	4,26	7,46	9,01	11,22	11,49
Khažowa	5,46		9,49		2,46		7,53		11,28	
Njeßwaczidła	5,55		9,58		2,55		8,04		11,38	
Scheschowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,46	
Rakez	6,15		10,15		3,15		8,25		12,09†	
Komorowa	6,22		10,22		3,22		8,32		12,16†	
Sdžarow	6,29		10,29		3,29		8,39		12,23†	
Hóska	6,36		10,36		3,36		8,46		12,30†	
Kulowa	6,43		10,43		3,43		8,53		12,37†	
Němzow	6,51		10,51		3,51		9,01		12,45†	
do Wojerez	6,57		10,57		3,57		9,07		12,51†	

fjšli do Zhrla 11,15. fjšli do Wósb. 9,03. fjšli do Wósb. 10,09. fjšli do Wósborka 12,56. O

O Jěsdźi jenož 2. a 31. meje, 4. julija, 1. augusta a 5. septembra.
† Jěsdźi jenož w nozy wot pjatka do ßoboty.

Z Wojerez — Rakez do Budyschina.

Z Wojerez	†4,10		7,04		10,05		2,31		7,41	O 7,44 wot Lubija
Němzow	†4,17		7,11		10,13		2,38		7,48	
Kulowa	†4,25		7,19		10,23		2,46		7,56	
Hóska	†4,32		7,26		10,37		2,53		8,03	
Sdžarow	†4,39		7,33		10,45		3,00		8,10	
Komorowa	†4,46		7,40		10,53		3,07		8,17	
Rakez	5,07		7,50		11,12		3,24		8,25	
Scheschowa	5,15		7,57		11,19		3,31		8,33	
Njeßwaczidła	5,23		8,05		11,27		3,39		8,40	
Khažowa	5,33		8,14		11,35		3,48		8,49	
Radworja	5,44	7,05	8,21	10,51	11,41	2 17	3,55	7,44	8,55	9,42
Mak. Wjelkowa	5,55	7,15	8,31	11,01	11 53	2,28	4,08	7,54	9,05	9,53
Židowa	6,03	7,23	8,38	11,08	12,00	2,36	4,15	8,01	9,12	—
Ratarjez	6,08	7,27	8,43	11,13	12,05	2,40	4,19	8,06	9,17	—
do Budyschina	6,15	7,34	8,50	11,20	12,12	2,47	4,26	8,13	9,24	10,07

8,37 wot Zhrla. 11,58 wot Lubija. 5,18 wot Lubija.

† Jěsdźi jenož ßobotu. O Jěsdźi jenož 2. a 31. meje, 4. julija, 1. augusta a 5. septembra.

Z Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.
Z Budyschina	4,55†	5,56*	7,12	10,47	1,18†*	2,06	4,39	7,25	9,28
Dźežnikez	5,03†	6,08*	7,24	10,55	1,30†*	2,14	4,47	7,34	9,36
Budestez	5,11†	6,17*	7,35	11,01	1,39†*	2,21	4,53	7,41	9,42
Roswodez	5,15†	—	7,41	11,06	—	2,26	4,58	—	9,47
Do Wjeleczina	5,22†	—	7,50	11,13	—	2,34	5,05	—	9,54

† Jěsdźi jenož ßobotu a póndźelu kaž też ßwjate dny wot 30. meje hacž do 29. augusta.
* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.
†* Jěsdźi jenož ßobotu, kaž też njedźelu a ßwjate dny.

Z Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2.—4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
Z Wjeleczina	—	6,05†	8,25	12,06	—	2,59	5,25	—	10,15
Roswodez	—	6,12†	8,33	12,12	—	3,09	5,35	—	10,21
Budestez	5,09*	6,18†	8,41	12,17	12,42†*	3,17	5,42	7,50	10,26
Dźežnikez	5,18*	6,24†	8,47	12,23	12,52†*	3,28	5,51	7,56	10,32
Do Budyschina	5,29*	6,31†	8,54	12,30	1,04†*	3,38	6,01	8,03	10,39

* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.
† Jěsdźi jenož ßobotu a póndźelu kaž też ßwjate dny wot 30. meje hacž do 29. augusta.
†* Jěsdźi jenož ßobotu, kaž też njedźelu a ßwjate dny.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, fliczbowanja, visitne a

pscheprosceńske khartki, sastojnske

formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czichsczi.

Dalokorěczak czißło 687.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 19. | Sobotu 8. meje 1909. | Lětnik 68.

Swětne podawki.

Stejišćo sakskich konserwatiwnych k finanznej reformje.

W kněžorstwowym ßejmje ßo sastupjerjo swjaska ratarjow a wulki dźěl konserwatiwnych pschećiwo rosschěrjenju herbstwoweho dawka na dźěćźi a mandźelskich s wutrajnosću pschećiwjeja. Napschećo nim ßu ßo konserwatiwni w Sakskej rosßudźili, do wupschestrjenja herbstwoweho dawka na dźěćźi a mandźelskich swolicź, jeli so ßo bjes tuteho dawka němska finanzna reforma pschewjesć njehodźi. Też shromadźisna Draždźanskeho konserwatiwneho towaŕstwa je ßo na tole stejišćo stajiła. Pschedßyda druheje komory sakskeho ßejma, tajny radźićel dr. Mehnert, pschipowjedźi, so ßo w kněžorstwowym ßejmje najskerje pódla herbstwoweho dawka też hischće dawk na samoženjowy pschibywk położi. Jeli so pak dawk na samoženjowy pschibywk padnje, potom konserwatiwni po namjeće Draždźanskeho wyschscheho měschćanosty dawk na pscheměnjenje wobßedźeństwa a na wikowanje s hódnostnymi papjerami pschiwosmu. Bliźsche njedźele dyrbi ßo na kóždy pad praschenje finanzneje reformy rosrißać.

W shromadźisnje ßo s wótrymi ßkowami dobre wuczby wotpokasachu, kotrež „Deutsche Tageszeitung“ sakskim konserwatiwnym wo finanznej reformje dawa. Saksy konserwatiwni chzedźa ßo pjecźa wot pruskich konserwatiwnych dźělicź, jeli so cźi na ßwojim pschećiwjenju pschećiwo herbstwowemu dawkej wobsteja.

Kněžor Wylem

9. meje s kupy Korfu do Malty wotjědźe. 12. meje chze ßo wón w Brindisi s italskim kralom setkać. Na domojjěsbje wón we Winje kněžora Franza Josefa wopyta. Winska gmejnska rada je wobsamkła, němskeho kněžora k wopytej Winskeje radnizy pscheproßyć, so měła Winska gmejnska rada składnosć, psches ert měschćanosty dr. Luegira kněžorej jako sastupjerjej němskeho kněžorstwa sa wopokasanu swjaskarsku ßwěrnosć pschi schmatanzach na Balkanje dźak a hołdowanje Winskeho wobydlerstwa wobßwědčić. Kněžor Wylem by prěni wukrajny monarch był, kotryž by ßwoju nohu do Winskeje radnizy stajił. Wón pscheproschenje pschiwosmje.

60. narodniny wjerćha Bülowa.

K ßwojim 60. narodninam je wjerch Bülow wulku liczbu sbožopschećzow dostał. Kněžor Wylem jemu s kupy Korfu depeschu s jara wutrobnym wopschijećzom póßła a jemu ßwój molowany wobras dari. Diplomatisty sastupjerjo, kotsiž s wjerchom Bülowom wobkhadźeja, ßami pschińdźechu a ßwoje khartki wotedachu. Najwjazy wopytarjow wjerchowka Bülowowa pschija, mjes tym so kanzler kaž druhe dny w ßwojej pisarni wosta.

Sozialdemokratiski mejski ßwjedźeń

je lětßa jara ßkabuschke wobdźělenje namakał. Njedźiwajzy wscheho napominanja w sozialdemokratiskich nowinach dźěłacźerjo s meje ßwoje swuczene dźěło cźinjachu. Też w Barlinje a w druhich wulkich městach bě lědma něschto wo mejskim ßwjedźenju pytnyć. W shromadźisnach, kotrež běchu ßo w Barlinje sa ßwjedźeń skasałe, bě wopyt jara rědki, haj někotre shromadźisny njemóžachu ßo szyła wotměć. Kaž ßo sda, chzedźa dźěłacźerjo mejski ßwjedźeń do stareho cźapora cźißnyć, kotryž njeje k niczemu wuschny. Psched někotrymi lětami bě sa njón hischće wulke sahorjenje. Tak ßo cźaßy a měnjenja pscheměnjeja.

Pruski krajny ßejm

ßo sańdźeny tydźeń s wudawkami sa schule a universitety saběrasche. Pschi tym zentrumski sapóßłanz Heß sajimawu wěź wo gymnasiju w Essenje powjedasche. Pschi tymle gymnasiju ßu, kaž tu a tam pschi druhich gymnasijach, parallelne klaßy. Do A-klaßow jenoż tajzy wucźomzy pschińdu, kotrychž starschi maja s najmjeńscha pół milijona hriwnow dokhodow. Do B-klaßow pschińdu hólzy mjenje samożitych starschich. Wucźomzam A-klaßow ßo pschi pscheßadźenju porno wucźomzam B-klaßow lěpschina dawa.

Dawk sa wulke młyny.

W kněžorstwowym ßejmje je zentrumski sapóßłanz Speck namjetował, so by ßo k schkitanju małych a ßrěnich młynow kněžorstwowy dawk sawjedł. Na hromadu lětneho namlěwka dyrbjał ßo rosćazy dawk położić. Na to ßo počahowazu sakonjowu pschedłohu dyrbjało knježerstwo wudźěłać dać. Speck ßwój namjet na to sałożowasche, so ßu tyßozy młynow w poßlednim lětdźeßatku dla konkurrenzy wulkich młynow saschłe. Też małe a najmjeńsche młyny ßu ważne stawy w naschim hospodarstwje, teho dla dyrbjałe je wschě stat sdźerżaze žiwjoły podpjerać. Praji drje ßo, so je s-pschićzinu wotebjeranja małych młynow jich techniske nasadwostaće. W tajkej powschitkownosći pak to njemóże płaćić. Na kóždy pad dyrbi ßo spytać, mjeńsche młyny pschećiwo wulkim schkitać. Běđźenje wo wotebjeraŕstwo wulke khosty cźini, a to móża, ßo wě, wulke młyny se ßwojim wulkim kapitalom skerje njesć dyźli małe młyny. Tola wulkim młynam je też stat lěpschinu dał, tak s tym, so sa woženje po wulkich rěkach njetrjebaju žaneho dawka dać, a se sozialnymi sakonjemi, kotrež małe młyny poměrnje wjele cźeźischo počeźeja dyźli wulke. Tutemu běđźenju wo bycze dyrbi ßo kónz cźinić, tola shubjowanje małych młynow je se strachom sa sežiwjenje luda, dokelž móża ßo wulke młyny mjes ßobu lohko sjednoćić a potom mukowe płaćišny po ßwojej woli wostajeć.

Konserwatiwny sapóßłanz dr. Roesicke a nationalliberalny Steuner ßo teho runja sa namjetowany młynski dawk wuprajischtaj. Bayerska je ßebi hižo na tunu žita 6 hać horje stupajo do 60 np. dawka położiła, wočakujo, so budźa ju druhe staty sćěhować.

Direktor kněžorstwoweho pokłada dr. Kühn na wopraschenje pschedrěčnika wotmołwi, so ßu małe młyny s pschemělćom hać do 500 tunow wot 1885 hać do 1895 wo něhdźe 12 prozentow woteběrake, wjetsche młyny hać s pschedźełanjom hać do 30,000 tunow pak ßu wo 51 prozentow pschiběrake, a młyny s wjazy dyźli 90,000 tunami pschemělća ßu ßamo wo 71 prozentow pschiběrake. Po tajkim ßu jenoż małe młyny woteběrake.

800 milijonow hriwnow wulka němska kněžorstwowa a pruska požčzonka

njeje tak wulku liczbu wotebjerarjow namakała, kaž w prjedawschich lětach. Na nju bě ßo něhdźe 1500 milijonow hriwnow podpißało, mjes tym so je ßo hewak summa požčzonkow dwazyći a wjazy króć

pschepißaka. Sda ßo, so ßu pjenjesy nětkole tola žadnische, dyžli prjedy.

Italska a trojoswjask.

Snaty italski sapóßklanz Cirmeni je s jenym wukrajnym diplomatom wo tym rěčzał, so němszy a awstriszy statnizy, wjerch Bülow, pschedßyda wuherskeho ministerstwa Weckerle a pschedßyda awstriskeho ministerstwa Bienerth w ßwojich poßlednich rěčzach wo awstrisko-ßerbskej swadze psched ßejmom na Italsku ani spomnili njeißu, Diplomat na sakładny rosdźěl italskich a awstriskich interesow na Balkanje pokasa, kotrez móza Italsku wjele dale k Ruskej dyžli k Awstriskej sbliżicz. Italska je wo praschenje annexije Boßnije a Herzegowiny s Franzowskej, Jendźelskej a Ruskej hkoßowaka. Zyle druhe je stejischczo Němskeje kyko, kotraz žanych żiwotnych interesow na Balkanje nima a kotraz bě teho dla zyła Awstriskej k ßłużbam. Duż je bjes dźiwa, so Weckerle a Bienerth Němskej dźakownosczź Awstriskeje wobkruczeschtaj. Italska ßebi żada, so měła pschi trojoswjasku poknu wolu hibanja. Italska je też njewotwißna na Algeciraskej konferenzy postupowała. S zyła je němsko-awstriski swjask niz jenoż starschi, ale też twjerdschi dyžli trojoswjask. W Italskej je njesaprějne hibanje pschecziwo trojoswjaskej, a njeje wusamknjene, so by wone wliw na italsku wukrajnu politiku měło.

Powjetschenje italskeho wójska a łódźstwa.

Italski wójnski minister general Spingardi ßebi wot ßejma sa pschichodne 5 lět 1665 milijonow lirow sa wojerske brónjenje a létnje 150 milijonow lirow sa powjetschenje wójnskeho łódźstwa żada. Jeli so ßejm tele summy pschiswoli, budże italske wójsko sa pjecz lět nimale tak ßylne każ awstriske. W Awstriskej na brónjenje Italskeje kedźbuja, kotrez ßo pschecziwo nikomu druhemu měricz njemóże, khiba pschecziwo Awstriskej.

Pluwaze łaschcze

Franzowsojo ßwojim wójnskim łódźam rěkaju. Ani łódże, ani kanony na nich njeißu niczo hódne. Pschi swuczowanskim tselenju, kotrez je ßo pola Toulona wotměło, ßu ßo łódże żałoßnje storhale. Dla hubjeneje konstrukzije łódźow, sda ßo stschaßenje, kotremuż je łódźne częło pschi wutselenju wótrych wutsełow wustajene, ßamßnym łódźam straschnische bycz, dyžli wutsełane granaty a schrapnelle njepscheczela. Tak ßo na bitwiskej łódźi „Liberte" se storkami czężkich kanonow wschě offizerske kajęty wupuszczichu, a pódla teho ßo łódźiny sadk na wobmyßlene waschnje dele da. Skoro wschě druhe wójnske łódże ßrjedźa mórskeho wójnskeho łódźstwa ßu ßo na podobne waschnje wobschkudźile.

Franzowske knjeżerstwo a póstszy sastojnizy.

Spjeczliwosczź póstskich sastojnikow franzowskemu knjeżerstwu wulke staroscze czini. W nozy do 1. meje je ßo w Parisu sjawna shromadźisna póstskich sastojnikow wotměła. W njej je ßo wobsamkło, ministerstwowemu pschedßydże Clemenceauej deputaziju póßlacz a jemu pod nóß pikacz, ßo ßo knjeżerstwo njeje datych ßlubow dżerżało. S dobom ßo pschecziwo khostanskemu sakroczenju pschecziwo ßydom póstskim sastojnikam protestowasche, kotsiż běchu w sjawnych shromadźisnach pschecziwo knjeżerstwu rěczeli.

Póstszy sastojnizy nochzedża w tu khwilu s nowa strajkowacz, tola k knjeżerstwu a k ßejmej nimaju żaneho dowěrjenja, dokelż jedyn dżeń wyßokeho póstskeho sastojnika Simyona, kotrehoż chzedża póstszy sastojnizy dla jeho krutosczę wotstronicz, ßwari a tydźeń posdźischo jemu saßo dowěrjenje wobßwědcza. Njedźiwajzy wscheho hroženja je ßo knjeżerstwo rossßudźiło, pschecziwo spjeczliwym sastojnikam krucze wustupowacz.

W ministerstwowej radże je ßo wobsamkło, ßydom póstskich sastojnikow psched disziplinarny ßud stajicz. Jeli so ßo winowaczi spósnaju, ßo se ßłużby puschcza.

Narodźenje hollandskeje prynzeßy,

kotraz je w kschczenizy mjeno Juliana dostała, je mjes monarchiszy smyßlenym wobydleństwom wulke wjeßele sbudźiło. Republikanskej a sozialdemokratiskej stronje je ludowa sahorjenosczź sa·kralowski dom s pohórschenjom. Sozialdemokratoju ßu w sjawnych shromadźisnach pschecziwo njej protestowali. Polizija je wobdźělnikow někotrych protestnych shromadźisnow s mozu rosehnała a pschi tym ßylne spjeczowanje nadeschła. Jenemu husarej, kotryż bě na spjeczowarjow mjecz wuholił, jón wutorhnychu a jeho s nim sakłochu.

Po rosprawach hollandskich nowin ßo kralowej a nowonarodźenej prynzeßy wubjernje wiedże. Sa dźěczatko njeje ßo dójka najała, wone ßo s mlokom s blesche żiwi; pschetoż kralowa, kotraz je ßo na schěsczź měßazow do hroda Leo podała, jo njeczěschi.

Njewěste wobstejnosczę w Turkowskej.

W Turkowskej ßo we wschěch kutach a kónzach njeměr hiba. Młodoturkam njeje ßo hischcze poradźiło, porjad saßo postajicz. W Syriskej dale kscheschzijanske wobydleństwo pscheschzěhuja, a w Anatolskej je wobydleństwo, wot muhamedanskich měschnikow naschczuwane, sa Abdula Hamida postanyło. Też stejischczo Albanskich je jara njewěste. Haj, ßamo w Konstantinoplu sda ßo młodoturkowske knjejstwo niedźiwajzy jeho kruteho sakhadźenja se sběżkarjemi khablacz. W Perje ßu ßo ßamo mużstwa wójnskeho łódźstwa spjeczowale. Wo wróczenju porjadnych wobstejnosczow njemóże ßo hischcze rěczecz. Ssamo wotprawjenje hromadow sběżkarjow po sdaczu pschiwißowarjow wotehnateho sultana Abdula Hamida njesatrascha; tutón ßo pola wěriwych Staroturkow dale jako sultan wobhladuje.

Wotprawjenja w Konstantinoplu.

Młodoturkowske knjeżerstwo mordarjow młodoturkowskich offizerow satsělecz njedawa, ale jich wobwěscha. Póndźelu rano ßu dwanacze s tychle mordarjow·wobwěßli. Pschi kónzu wulkeho mosta w Stambulu tsioch, psched parlamentom pjeczoch a psched Bajasidskej moscheju schtyrjoch na schibjeńzu powěßnychu. Wobwěschenzy, kotrychż uniforma pod schěrej hrěschniskej drastu won kukasche, mějachu na wutrobnu wulku papjeru, na kotreiż bě wußud napißany. Psched mostom mordarjo tam skónzowanych offizerow wißachu, psched parlamentom dwaj tsělbunaczahowarjej sultana Abdula Hamida a major Taschkischlaskich kasarmow, kotryż je jedyn s hkownych wjednikow wojerskeho sběżka byk. Schibjeńzy s tsioch pyramidojcze sestajenych hrjadow wobstejachu a mějachu skerje napohlad jeneho krahna. Wobwěschenzy běchu jenoż pok metra wyßoko sczehnjeni. Hakle popoldnju jich se schibjeńzow wsachu. Lud ßo wokoko czěkow wotprawjenych, we wětsje ßo bimbazuch, s hustymi czrjódami czischczesche. Módre woblicza běchu s dźěla hrosnje sczehnjene, s dźěla běchu zyle měrne. Wojerizy straznizy dyrbjachu njepschestawajzy ludzi wróczo honicz, kotsiż chzychu czitacz, schtoż bě na wulkich papjerach na wutrobnu wobwěschenzow napißane. Na dróhach bě żiwe hibanje każ ludowe ßwjedźeńske dny. Ssamo europiske żony ßebi wobwěschenzow wobhladowachu. Wjetscha czrjóda jatych sběżkarjow ßo mjes wojakami s natyknjenym bajonnetom psched schibjeńzy dowjedźechu, so bychu wotprawjenju pschihladowali. Na to jatych saßo do jastwow dowjedźechu. Wutoru ßo dalschi jeczi sběżkarjo na schibjeńzy wotprawichu.

Jimanje wojerskich sběżkarjow.

W Konstantinoplu a s wonka njeho dale wojakow a ludzi jimaju, kotsiż ßu pschi wojerskim sběżku pschecziwo młodoturkowskemu knjeżerstwu postanyli. Jastwa ßu pschepjelnjene. Wjetschi dźěl mordarjow młodoturkowskich offizerow je sjaty. Dokelż wschitkich mordarjow na schibjeńzu powěßnu, smeja hischcze katojo wjele dźěkacz. K wotßudźenju jatych je ßo hischcze druhi wójnski ßud postajił, dokelż jedyn ßam njemóże dźěło dokonjecz.

Młodoturkojo chzedża sultanej Abdulej Hamidej jeho samoženje wsacz.

Wotßadźeny sultan Abdul Hamid je sa 30 lět ßwojeho knjeżerstwa wulke samoženje nahromadźik. Do jendźelskeje banki ßameje je wón pjecza 500 milijonow frankow na dań dak, też druhe banki samoženje wot njeho khowaju. Turkowski parlament je wobsamknył, tole samoženje konfiskowacz. Każ pschezo, je też nětkole turkowska statna kaßa próżdna a dyrbi ßo s milijonami prjedawscheho sultana na khwilu pjelnicz. Dale chze stat sultanej też jeho kubka sebracz. Młodoturkojo nochzedża hižo teho dla Abdulej Hamidej jeho samoženje wostajicz, dokelż ßo boja, so mohł je wón k naschkaranju revoluzije pschecziwo młodoturkowskemu knjeżerstwu wużicz.

Pschi pschepytanju Yildiskeho hroda, w kotrymż je sultan Abdul Hamid stajnje bydlił, ßu drohotne kamjenje a debjeńki, něhdże 50 milijonow hriwnow hódne, skote blida a drohotnu nadobu a něhdże sa pok milijona skotych a popjerjanych pjenjes namakali. Wscho to k temu pomjenowani sastojnizy we wójnskim ministerstwje khowaju; jenoż pjenjesy ßu ßo do statnych kaßow wsake. Wulku hromadu ważnych tajnych papjerow ßu s pomozu eunucha Nadiryagi namakali, s dźěła běchu wone w stokach skowane.

Młodoturkowske knježerstwo s khětrej krutosczu se žłužobnikami a žłužobnizami Abdula Hamida wobkhadza. Ssrjedu je wone odalischam a žłužobnizam, kotrež žu w sultanowym hrodze sawostałe, wosjewiło, so dyrbja sa krótki czaš hród wopuschczicz a žo do žwojeje domisny wróczicz. Holzy žmědza žwoju drastu žobu wsacz, tola puczowanskeho pjenjesa njedostanu. Holzy, kotrež žu s wjetscha jara młode do sultanoweho hroda pschischłe a žo tam na prósdne khodzenje swuczile, žu nětko se žwojej drohotnej drastu bjes pomozy na dróhu czišnjene; turkowskemu knježerstwu žo teho dla s prawom poroki czinja.

Pschesczěhanje kschesczijanow w Adanje

je žo pjecza wot tamnischich Armenskich sawinowało. Armenojo pjecza sběžk pschecziwo turkowskemu knjejstwu pschihotuja a žu žo k temu s brónjemi sastarali. Woni wo sakoženju armenskeho kralestwa w Małej Asiskej žonja. W turkowskim žemje žu žo njeměry w Adanje k rěczam pschinjesbke. Někotsi armenszy sapósbkanzy priedawsche turkowske knježerstwo pschimachu, dokelž je k rubańzy Armenskich nadpjeralo. Mordarjo žu: „Sskawa sultanej Abdulej Hamidej!“ wołajo Armenskich nadpadowali. Turkowski minister snutskownych naležnosczow prějesche, so žu Turkojo njepschecželnosczje sapoczeli. Wón listy wyschnosczje s Adany czitasche, w kotrychž žo Armenojo winuja, so žu Turkow roshněwali a so žu žo s brónjemi do Turkow dali.

Po powjesczach jendželskeho konsula w Adanje žu tam něhdze 1000 kschesczijanow morili. Walia (wokrjesneho hejtmana), kotryž je pjecza po poruczności se sultanoweho hroda nastork k rubańzy dał, žu sajeli a pscheđ wójnski žud staja. Chzedza jeho w Adanje wotprawicz dacz.

Druha powjesc praji: W Adanje žu Turkojo jesuitsku zyrkej, do kotrejež bě 1100 Armenow czekło, sapalili a něhdze 1000 Armenow skónzowali. W Mersinje žu pjecza němski, jendželski a italski konsulat nadpadli, dokelž běchu tamnischi kschesczijenjo w tutych konsulatach wuczek pytali.

Manevry ruskeho wójska w Pólskej a w rańschej Asiskej.

Nowy ruski wójnski minister Ssuchomlinow je wyschschim roskasowarjam Warschawskeho, Wilenskeho, Moskowskeho a Amurskeho wokrjesa porucził, so maja žo wjetsche pólne swuczowanja w lěczu a wulke manevry se wschěmi wójskowymi dželemi wotbywacz, a jeli trjeba, dyrbja žo k nasymskim manevram tež wojazy se žušodnych wokrjesow žadacz. Dla dolheje polizajskeje žłužby ja czaš revoluzije žo wojazy pjecza na manevry wjazy njewusteja a dyrbja žo na nje sašo swuczicz. To drje temu tak budze, pschede wschěm pak drje chze Ruska na pschiwal njepschecželskeho wójska s wjeczora a s ranja pschihotowana bycz.

Brónjenje Japanskeje.

Wojerske nowiny „La France militaire“ hladaju kedžbliwje a niz bjes staroscżow na pscheměnjenja w japanskim wójsku — na pschikrótschenje žłužbneho czaža w aktiwnym wójsku a podlěschenje žłužbneho czaža w reserwje —, s czimž žo japanska wojerska móz wjele posylni. Tele nowotnosczje, žo se wschej rasnosczu pschewjeduja. Dokelž tež Chinesojo žwoje wójsko lěpje wuwuczeja a wuhotuja, móže žo sa to měcz, so smeje prjedy abo posdžischo žołta raža czaž sa pschihódny, knjejstwu běłych ludow w rańschej Asiskej kónz žinicz a Rušow, Franzowsow, Němzow, Jendželczanow a Amerikanskich s kraja wuhnacz.

Amerika a Japanska.

Prjedawschi amerikanski president Roosevelt w jenym nastawku czažopiža „Lookrut“ praji, so dyrbi Amerika wočakacz, hacž Japanska s wuspěchom wucžahanju japanskich dželacžerjow do Ameriki sadžewuje. Jeli so njebudze žanych wuspěchow widžecz, budze žo Amerika se sakonjemi pschecziwo nawalej Japanskich schkitacz dyrbjecz. Amerika pak nima mozy, žwoje prawa k płacziwosczi pschinjesecz, jeli so žwoje wójnske łódzstwo njepowjetschi. Derje mènjazy ale njerosumni japoschtoljo měra, kotsiž žu pscheczíwo powjetscheuju wójska jenož s tym sa to dželaju, so by Amerika nad Japanskimi njedobyła.

Marhata.

Na blidze běchu tolerje naždžane, a najeńk, wulku bleschu wina wotwěrajo, rjekny:

„Tule je twoja mšda, mój pachole; stykaj žebi ju nuts a pola wojakow žo džerž derje. Hdyž smějesch jónu něschto dujow dowola, njekomdž žo — mój dom je tebi pschezo wotewrjeny. So budžemy žo kóždy ras wjeselicz, hdyž budžemy wo tebi žłyschecz, njetrjebam drje halle prajicz. — — A nětkole — wotpij, na twoju strowosczi!“

Se schkleńzomaj bu sastorczene a wino na jedyn ras wupite. Potom najeńk žwojemu wotroczkej hischcze ruku stschaže a na to žo na wós, kiž bě s měchami nakładzeny, spěschnje schwiknu.

„Na, to tola na wiki do Wonez pschińdu, hdyž budze rospschedate! . . . Hischcze skotej daj, prjedy hacž žwój waczok swjeżesch — a bjes roszohnowanja, Pětrje!“.

Wós žo w schěrych žměrkach měžaza novembra shubi, a Pětr Manik žo k hródžam nastaji. Marhata, stara hródžna džowka, tam runje wustupi. Srudnje so wopraschа:

„Potajkim dženža rano woteńdżesch?“

„Sso wě, Marhata“, wón wjeżeły wotmolwi. „K scheśtym jěsdnym!“

Hdyž bě pizu po kortach rosdowal, roshladny žo, kedžbnje žlědžo, po dworje a spěschnje male durje, zyle sady w hródži, wotstorczi . . . Tam Marhata w hubjenej kólniczzy lěhasche. Tam jeje kožo stejesche. Wón žlomu pscherywschi maku móscheń s něhdže dwazeczi słotymi wucżeże; potom płachty a pschikrywy derje fruna a žo w měrje do komorki poda, kotruž běchu jemu s tšioch abo schtyrjoch hrjadow a něschto zyheli, ruma lutujo, w kucże na wulkej łubi pschiprawili, kotraž žo pisches zyle hłowne twarjenje czehnjesche.

Pětr Manik bě tuto kradnjenje džeń prjedy staroscżiwje pschihotował. Dwazeczi słotych s tolerjemi, kotrež bě jemu najeńk wupłacził, a jeho prjedyschе nalutowane pjenjesy wuczinjachu rjanu liczbu; pjenjes k wjeżelu pola wojakow jemu njeby pobrachowało. Sswědomje jemu ani najmjeńschich porokow njeczinjesche. Tež możesche Marhata shubjenje pjenjes sabycz.

Marhata bě stara holza a bě skoro pjeczdžeżacz lět; jeje napohlad bě na to sapodobny, kaž by rjekł, so je w duschatym wložnym powětru skótnych hródži a kurjenza zyle barbu shubiła. Wona bě trochu krótkeho pomjatka. Jeje włosy běchu stajnje schpatnje hładžene; te běchu njeporjadnje do žuka swjasane a běchu sapodobne na schnaku, kiž na kitowej hłojczzy žedži. Wona bě njesprózniwa džěłaczerka. Sa nimale pjeczadwazeczi lět — tak dołho hižom po najeńkowym dworje w Něhdżezach běhasche — njebě ženje ani jedneho dnja žwjatoka měła. Jeje nalutowanych pjenjes bě tójschto. Trochu horda na to by prajiła, hdyž žo trochu na to dopomnische:

„Haj, jeli so pschecziwo temu niczo nimacze — kraj je mój dołžnik . . .“

Schtož njedowěrjesche statej, we žwojim žlomniku khowasche. Pětr Manik bě njedawno do teho pschischoł, hdyž bě to jónu rano pisches klucżikowu džerku mohł wobkedžbowacz; s teho czaža měješche sa jeje pokładom taiku žadosczi, so ani wo žnje měra njemějesche.

Nětkole bě hotowe. Tak wuschikuje kradnjenych dwazeczi słotych jeho hotowe pjenjesy khětro pschisłpori. Zyle wěscze — Marhata by paduschstwo tola jónu pytka Ale hdy? Hdy by wona žłomu do loža pscheżłała? A hdy by žnano nasajtra to pytka, na njeho tola njeby tukała. Běsć taj stajnje w najlěpschej pschesjednosczi hromadże žiwaj byłoj. Hródžna džowka žo wo młodeho człowjeka skoro kaž macz staraschе, schtož žo na wschelake waschnje pokasowasche.

„Njesabudź žebi rubischka! — Wobuj žo žuche czrije — pój tola ke khachlam, žym tebi satepika — —.“

Druhdy by tež khanu khoseja a něschto kuskow wot wjeczerje džeń prjedy pschinjeżła: „Tule, to budze tebi žłodžicz.“ —

A Marhata chzyła Pětra Manka sa paducha wudawacz? I hdże tež to! —

Wón bě runje žwojich něschto mało wężkow do stareje toschе stykał, kotraž žo wjazy njetrjebasche, tu jeho ichudrowanje do duri satorże. Khwatajo žo wobroczíwschi Marhatu wuhlada, kotraž wocži do semje složujo, wscha s woprawdżitej srudobu, k njemu pschińdże.

„Tule, Pětrje, wołmjanu koschlu a twoje nohajzy, w tejle symje budze czi to derje czinicz. Ssym je žama schtrykowała a tebi hacž do twojeho wotpuczowanja khowała.“

„Měj džak“, Pětr s poduschenym hłožom rjekny.

„Tebi žo we wojakach stystacz njetrjeba, so žy žyrota, so teho dla žnadž žo se žwojimi towarschemi njemohł wjeżelicz . . . . . Ty žy młody — wjeżel žo rjenje młodosczе, ale po czeszi . . . Kóždy wěžaz tebi po džeżacz frankach póscżelu . . . . Budze to dožahacz?“

Njewopisajomny njeměr jeho pschewsa. Krej jemu do hłowy stupi — hacž do schtórni. Wón dyrkotasche a hłóž žo jemu sa-

cźěmnjowaſche a jenoż ſ wulkim napinanjom, ſarjekujo ßo, wotmołwi:

„Haj — ſawěſcźe — to budźe doßahacź!“

„Dha mi ruku ſawdaj a na ſtaru wbohu Marhatu njeſabudź. Staram ßo wo tebje każ wo ßwojeho bratra, roſymiſch? Naſymu bě to pjecź lět, ſo ßy ty ßem pſchicźahnył. Ty bě tak blědy a ſeſkhnjeny. Sswoju polimku by ty ſ wocźomaj ſpóźeral, prjedy hacź bu tebi na blido ſtajena. Nó, nadźijam ßo, ſo cźi ßłużba polo wojakow cźeźka njebudźe. Hdyż ſmějeſch mjerſanje, ßebi na to pomyßl, kak ßym wo tebje ſtaroſcźiwa, a to ßo wſchitko da.“ — —

Marhata pachołej ßwoju hrubu ruku ſawda.

„Ach, kak je mi cźeźko, wot tebje ßo dźělicź! — Wowzy na ſchcźerniſchcźo poczěrju; móżeſch=li tam pucź dale wokoło ſcźinicź, poſtrowju tebje hiſchcźe jónu!“ — — —

Shibnjeny, potuleny, tupy wot boloſcźe, bjes maka hikajo Pětr pſchihladowaſche, kak wona ſ lubje dźěſche. A njejapzy cźujeſche, kak ßo pocźa kacź a kak jeho pſchimaſche. Bjes dźak wón ſapſchijeſche, kak jara bě jemu wona pſchikhilena, kak cźiſcźe, kak bjes wſchitkich pódlanſkich wotpohladow jeho tuta ßwěrna duſcha lubowaſche, kotraż druheho żórka njemějeſche, dyžli wulku pſchinarodźenu dobrocźiwoſcź. Njelepje wudźěraſche na wokmjanu koſchlu a nohajzy, kotreż běchu zyle ſławnje k temu khmane, jemu ſtrowotu ſchkitacź, jemu żiwjenje ſdźerżecź a pſchijomne cźinicź. Ow — Marhata bě mało khwile měła! Kak pilnje běchu jeje porſty dyrbjałe dźěłacź! Sawěſcźe bě wot nalécźa hižo na tym dźěłaka, wot nalécźa hižo wo njeho ßo ſtaraka!

A wón, Pětr Manik, bě ji runje dwazecźi ſkotych pokradnył, ſaßłużbu jeje dźěła ſa jedne zyłe lěto. A ſa dźak ſa telko dobrocźiwoſcźe, kotruż bě jemu dawała a ſa njeho měła, bě mjelczo ßkomnik jeje koża pſcherył a ſlutnjwje nahromadźene pjenjeſy khudeje żónſkeje pokradnył! Bjes maka tupy, ſ wuhaſchazym wóczkom, mucźny, bjes mozy a tſchepjetajo pſched ßeble wudźěraſche.

Jemu ßo cźoło, też ſkróni a lizy każ purpur ſaczerwjeniſchtej. Ně! Woprawdźe, hdyż ßebi cźłowjek to rosmyßleſche, to ßo ſamołwicź njehodźeſche, to bě woprawdźe wohidne!

Khwatnje koſchlu a nohajzy do bruneho płatoweho waczoka tykaſche a ſpěſchnje podtſěſchnu komoru wopuſchcźi. Najeńkowa żona hiſchcźe ſtanyła njebě.

Wón dwór a hródź pſchekrocźiwſchi, do kólnje ßo dobywaſche. Dwazecźi ſkotych ßo ſaßo na ßwoje měſtno wrócźi. Potom rekruta, waczok pſches ramjo mějo wißajo, na ſchěrych ßmerkach dale dźěſche, pſches kotreż ßo runje ſkote ßlónczne ßwětko pſchedobywaſche.

Bjes maka na dobo ſ Marhatu na ſchcźerniſchcźo dóńdźe.

„Marhata“, wón rjekny, „dokelż chzeſch ßo nětkole wo mnje ſtaracź, a dokelż mam k tebi telko dowěry, każ k nikomu druhemu na ſchěrokim ßwěcźe — tule maſch moje małe nalutowanki ... Jenoż telko ßym ßobu brał, kelkoż na pucźowanje a na powitanſke pſchipicźe ſ towarſchemi trjebam. Khowaj mi te pjenjeſy, doniż ßo njewrócźu. A by=li to njeſboże ßo mělo ſtacź, ſo ßo ja wjazy njewrócźu, dyrbiſch ty po mni namrěcź.“

Starej Marhacźe ßo wocźi jaßnje ſaßwěcźiſchtej.

Potom ßo ji ßyłły po ſmorſchcźenymaj lizomaj wuronichu, khłóß ßo ji ſ hnucźom pſcheměni:

„Mój luby młody pſchecźelo, ty khudej holzy, kajkaż ja ßym, wulke wjeßele cźiniſch! Dźi bjes ſtaroſcźe! Hdyż ty poſdźiſcho ſaßo pſchińdźeſch, budźeſch ty ſ knjeſom nade wſchitkim, ſchtoż mój wobaj mamoj, to tebi lubju!“

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyſchina. Żadny ßwjedźeń w małej jſtwicźzy běchu ſtote narodniny, kotreż Khryſtiana ſwudowjena Brylowa ſońdźenu wutoru na rybowej haßy ßwjecźeſche. „Hdy bychu wſchě moje dźěcźidźěcźi hromadu pſchiſchkle, dyrbjałe do zyrkwje hicź, hewak njeby ruma było“, tak wona ßrjedu rano rjekny, hdyż na njedźelu a na wutoru wrócźo hladaſche. Na tutymaj dnjomaj běchu dźěcźidźěcźi a wjele dalſchich potomnikow ßo wokoło ßwojeje prawowki ſeſchkle, ſo bychu jej ßwoje pſchecźa a dary pſchinjeßle. S Rakez, ſ Wołbramoz, ſ Radeberka, ſ Biſkopſkich ſtron atd. běchu pſchikhadźałe. Zyłe blido bě połne wſchelakich rózowych hornczkow. Cźißko 100 bě na wſchě móżne waſchnje wudźěłane, ßamo w kołbaßach. Najbóle pak ßo wſchitzy dźiwachu, ſo je Brylowa hižo w 102. lěcźe żiwjenja, każ je ßo ſ Huſcźanſkich zyrkwinych knihow połnje a wěſcźe dopokaſało. Też Brylowa ßama to nětko wěri. Hdyż ßu w lěcźe 1813 wojazy w Hejdźiż pjezy w Nowych Drużkezach khlěb pjekli, ßu też wſchě papiery ßobu ſpalili, a ſtarſchej njejſtaj potom wſchěm ßwojim dźěcźom prajicź mohłoj, kotry dźeń a lěto je ßo kóżde narodźiło. Tak je pſchiſchło, ſo je Khryſta Brylowa cźaß żiwjenja 4. meju 1809 ſa ßwój narodny dźeń měła, a tola je ßo 25. auguſta 1807 narodźiła a 26. auguſta ßo wukſchcźiła. Wutoru rano jej jedyn potomnik, kotryż je herz, ſe ßwojimi towarſchemi pſched jſtwinnymi durjemi piſkaſche. Dopołdnja wot Budyſkeje měſchcźańſkeje rady darjeny wotpocźowańſki ſtółz pſchinjeßechu, w kotrymż ßo jej něſko prawje rjenje ßedźi. Sſerbſki a němſki duchowny jej poſběhowaze ßłowa prajeſchtaj. Popołdnju knjes měſchcźanoſta dr. Zahn ſaſtupi, ſo by kralowe ſbożopſchecźe a 100 hriwnow hnadnchy dara pſchepodał. Jejny duchowny běſche jej něſchto dnjow prjedy hižo tehorunja 100 hriwnow pſchinjeßł, kotreż běſche jemu wołobny knjes póßłał, kiż pak chze njemjenowany woſtacź. Też Drużkecźenjo ßu ßo na Hejdźiż Khryſtu dopomnili a jej ſ 10 hriwnami wulke wjeßele cźinili, dokelż je ßo w Drużkezach narodźiła. Wyſche teho je ßo hichcźe nětkotryżkuli dobrocźel k njej namakał. Ale najwjetſchi dźak, wot Boha wothładane, w jejnej wutrobje Mortakezom ßłuſcha, kiż ßu ju lětdźeßatki dołho ſ luboſcźu wobdawali, bjes kotrejeż ſ cźeźka ſchtó tajke wyßoke lěta dozpije.

S Budyſchina. Sańdźenu ßobotu wjeleczeſcźeny a wſchudźe lubowany knjes kantor Kopleŕ pſchi tudomnej Michałſkej zyrkwi ßwój 25lětny měſtny jubilej ßwjecźeſche. S tejle pſchicźinu ßo jemu wot Michałſkeho ſchulſkeho zyrkwineho pſchedſtejicźeŕſtwa a wot zyrkwinſkeho choro, kotryż je wón ſakożił a wodźił wſchelake poczeſcźowanja dostachu.

— 5. cźißko Serbskeho Hospodarja je wuſchło. Je po wobßahu bohate a ſajimawe. Na pſch.: Hdy ſe ßynowymi żnjemi ſapocźnjeſch? atd. Cźeſcźenych knjeźich woteběrarjow w Budyſchinje a wokolinje proßymy, ſo bychu pola Ssmolerjez ßwoje cźißko żadali. To je jednora wěż.

— Budyſko=Lubijſka krajna droha ßo w Budyſkich ſahonach dla wuporjedźenja wot 10. hacź 15. meje ſa jěſdźenje ſawrje. Jěſdny wobkhad ßo mjes tym na Delnju Kinu pokaſuje.

— (Symne wjedro.) Nalécźo ßo lětßa dołho ſe ſymu wo knjeiſtwo bědźi. Po mikych dnjach ßo pſchezo ſaßo ſyma wrócźa. Njedźelu w nozy je w nižinach pſchi wodźe mróß padnył. W hórſkich ſtronach, w ſchmrěkowych horach, Speßarcźe, w Bayerſkej a Tyrolu je ßo poßledne dny wjele ßněha naſchło. S měſtnami ßněh 30 zentimetrow wyßoko leži. W Pfalzy ßu njedźelu w nozy 2 gradaj ſymy měli. Winizy a ßadowe kźenje ßu cźeźko ſchkodowałe. W Schleswigu a Holſteinſkej je wulki ßněh padnył. W dole Fuldaſkeje rěki ßo njewjedra, krupy a ßněh wotměnjeia. Pſchi ßylnym njewjedrje błyſk do zyrkwineje wěże w Fliedenje dyri. Zyrkej ßo ſapali a ßo ſ wohnjom wſcha wupuſcźi. Też do zyrkwje w Berſchu błyſk ſajędźe. Dźěcźi, kotreż běchu w zyrkwi k ſpěwanju ſhromadźene, ßo ßmjercź ſtróżichu, tola wſchě njeſranjene woſtachu. Na ßněhowej horje pola Wina je jedyn ſtudent ſmjerſnył. też druſy pucźowarjo běchu we wulkim ſtraſche. — W narańſchej Franzowſkej ßo wot nětkotrych dnjow ßněh dźe, pſchi tym je ßurowje ſyma. Hory ßu ſ wyßokim ßněhom pſchikryte. W Chalonſu je w nozy thermometer 5 gradow pod null padnył. Lodojty wětr po kraju ducha; ßněh tam 6 zentimetrow wyßoko leži. Też w Vogéſach ſdaſche ßo, jako by ßrjedź ſymy było. Sſněh ßo nětkotre dny njepſcheſtawajzy dźěſche. Ratarjo ßo boja, ſo ßu wußymy pod ßněhom a mjerſnjenjom cźerpiłe.

— (Sſywy w němſkim khěżorſtwje.) Po rosprawje němſkeje ratařſkeje rady je haprlejſke ſymne wjedro póſdnym naſymſkim ßywam, woßebje pſcheńzy, ſeſchkodźiło. Sſywy njeßu ßo roswicź mohłe, tak ſo dyrbi ßo w połnóżnej Němſkej wjele ſ nich horje woracź, mjes tym ſo ßu ßywy w Bayerſkej, Württembergſkej, Badenſkej a Heſſenſkej pod njehowjazym haprlejſkim wjedrom=mjenje cźerpiłe. Pſcheńcźne pola ßu ßo we wjetſchim wobßahu w Pomorſkej, Póſnańſkej, Schleſyſkej, Saſkej, Hannoverſkej, Heſſenſko=Naßawſkej a w rheinſkej prowinzy horje woracź dyrbjałe. Hdyż to druhich naléтnich dźěłow dla njeje móżno było, ßo hiſchcźe to poſdźiſcho ſtanje. Huſto je ßkyſchecź, ſo je lěpje, horje woracź, hacź khude żně domoj khowacź. S měſtnami ßu ßywy jenoż na nětkotrych polach cźerpiłe, kotreż ßo cźeźko horje woracź dadźa. Hiſchcźe bóle hacź pſcheńza, ſtaj wowß a naſymſki jecźmjeń pſches ßuchotu a ſymu cźerpiłoj a ßo nimale ſniczikoj. Hakle w poßlednim tydźenju haprleje je ßo wjedro k lěpſchemu wobrocźiło. Cźopłota a miły deſchcź ſtaj na dobo każ ſ dźiwom wſchě roſtliny do prědka ſehnałoj. Saźna naſymſka rożka ſ měſtnami tak huſta ſteji, ſo ßo boja, ſo ßo lehnje. Naléтni wußywy je ßo powſchitkownje wo dwě njedźeli ſapoſdźił,

w poknóznej Němskej njeje žo wón wožebje na cježkich polach w haprleji wuwjesć hodźił a budže žo hakle w meji skónczicź hodźicź.

— (Sa wobžedźerjow lěžow.) Krajny hajniski wězywustojny wyschschi hajnik Melzer budže dla saniczenja schkódnikow w lěžach hacź na dalsche kóždu žobotu wot 9 hacź 12 hodźin w žwojim wobydlenju na Paulískej drósy 5 w Budyschinje k rěčam. — Ssuche drjewo ma žo hacź do 1. junija s lěžow wotnjesć a žo skora s njeho wotbicź, kotraž ma žo spalicź.

S **Dźěžnikez.** Ssrjedu pschipołdnju bě w Dźěžnikezach w lěsku snapschecza pěskoweje jamy woheń nastał, kotryž žo na 3000 rmetr. rosschěri. Wulkeho kura dla žebi we wokolnosczi mužlachu, so žo papjernik pali. Duž bě 6 žykawow k haschenju pschijěło. Sjednoczenym mozam žo bórsy porodźi, pkomjenja shaschecź.

S **Hornjeje Hórki.** Tudomny něhdže 60lětny dźěłaczer Rafa bě wutoru rano k Ruczerizom drjewo rubacź schoł. Pschi dźěle žo wón na dobo motacź poczža a žo pschi rubanskim pjeńku na semju swjese. Sa krótki czaž wón wudycha.

S **Radworja.** Nascha nalutowańja wotmě sańdźenu njedźelu w Domaniz hosczenzu žwoju lětuschu hkownu shromadźisnu. Pschedžyda Ssmoła-Bronjanski wotewri ju s powitanjom shromadźenych žobustawow, kotrychž bě žo na 80 sechko. Na to poda sliczbować wuczeŕ Schołta-Sdźerjanski rosprawu wo revisiji a pokładnizy. Dokhodow mějesche nalutowańja 160175 hr. 18 np. a wudawkow 155884 hr. 50 np., tak wosta shytka w pokładnizy 4290 hr. 68 np. Bilanza sańdźenoho lěta běsche 166765 hr. 33 np. aktiwow a 165877 hr. 30 np. paszivow. Dohyka běsche potajkim 888 hr. 85 np., rjany to wunoschk njedźiwajzy dla wulkeje danje, kotruž nalutowańja dawa. $^2/_3$ dohyka pschińdźeschtej k sakožnemu fondej a 20 % reservnemu fondej po žadanju statutow. Wot shytka 237 hr. 03 np. ma žo kalkowa žykawa sa bělenje hródźow sa towarstwo kupicź, a dalsche pschipokasa žo pohrjebnej pokładnizy sa wotemrjete žobustawy. Dań sa wupožczene pjenjezy wuczinja 4 %, dawa pak žo wěriczelam 3 $^3/_4$ %. Dale žo wobsamknu, so maju žo kóžde $^1/_4$ lěta sabawne wjeczory sa žobustawy a jich žwójbnych wotměwacź, hdźeż žo powuczowaze pschednoschi a spěwy poskicza. Na tute wjeczory směja tež žony a knjezny pschistup. Sawěsczе bywa to rjana myžl k ipěchowanju narodnosczе a towarschnosczе, a hižo s wježelosczu wočakujemy prěni tajki wjeczor. Nowych žobustawow je 15 pschistupiło. S teho wscheho je widźecź, kak towarstwo spomožnje sa naschu wožadu a wokolinu skutkuje.

S **Njeżwaczidła.** Poželednje słótne wiki bě žo 443 howjadow, 55 běhatow a 380 prożatow na pschedań pschihnako. Kupowanje žrěnjo dźěsche.

S **Hory.** W tudomnej wuhlowej jamje je žo nětko dźěłanje wuhlowych wožuchow (bozenow) sapočało. 20-konjaza lokomobila wožuchowu prażu a sběhadło czěri, s kotrymž žo wot horka drobne wuhlo do proży mjeta. Sa dźeń móže tale praża 20,000 wožuchow nadźělacź. W bližschim czażu budža žo prěnje žuche wožuchi pschedawacź.

S **Hrodźischcza.** Pschichodnu žrjedu 12. meje žwjeczi Budyske poboczne Gustav-Adolfske towarstwo žwój lětny žwjedźeń w naschim Božim domje. Na žerbskej Božej žłužbje popołdnju w 2 hodź. je žwjedźeński prědar k. farar Mrósak s Budyschinka, na němskej pop. w $^3/_4$4 hodźin knjes tajny zyrkwiny radźicźel Meier s Budyschina. Nadźijamy žo bohateho wopyta pschecželow Gustav-Adolfskeho towarstwa s bliska a s daloka.

S **Panczig.** Kaž žo sda, budže wo tafli na schuli w Njebjelczizach hischcze wjele rěczi. Postajenje schulskeho wubjerka wukkaduje žo jako „oppositija“ (pschecźiwo komu to?), a hrosy žo hižo, jeli napiž žerbski wostanje, so lubjena pjenježna pomoz s ministerija žo njewupkaczi. Tuta pomoz pak je pižomnje lubjena a nima s napižom niczo czinicź. Běch to njedawno w Barlinje a pschińdźech njedaloko kralowskeho hrodu k spodźiwnemu twarjenju: bě to židowska synagoga. Na njej bě na 20 kohczi dołhi napiž w židowskej rěczi (runje tak se žwj. pižma, kaž w Njebjelczizach). A kaž na synagosy, sczinja židža tež na žwoje schule napiży w židowskej rěczi. Tu praschamy žo: Schtó ma wjazy prawa w kraju, žid abo kschescźijan? Mužlu žebi, jedyn telko, jako druhi. Derje, hdyž temu tak je, radźu, njech tež Njebjelczenjo na tym wobsteja: Jeli židowske napiży w Barlinje njewotstronjeja, dha tež žerbske nježmědža. Waži-li žo žid žrjedź Němzow jako wožebity lud a czerpi-li Pruska napiży s hebrejskim rasom, czeho dla tuta njedótkliwosczź w — Sakskej?

S **Minakała.** Tudomny kubleŕ G. A. Zyž, kotžyž bě žrjedu tydźenja po zyhele sa pschetwar w žwojim dworje jěł, je po puczu do njesboża pschischok. Pschi jěczu bě žo worczik skamak, kotryž chzysche Zyž sažo pschiczinicź. Pschi tym konjej na dobo saczehnieschtaj a Zyža potorhnyschtaj, tak so wón pod koła pschińdże a žo žmjertnje snutska czěła srani. 29lětny muž sa krótki czaž wumrje.

S **Rakez.** Kónz haprleje žo schewžzy mischtrjo Budyschskeje jednoty we hlownej shromadźisnje w hosczenzu „Germania“ seńdźechu. Pschi tym žo tež wuczobnizy pschijachu a žo s wuczby puschczichu. Sa tych, kotsiž běchu najlěpische wuczbne dźěło dokonjeli, běchu schtyri myta postajene. Jene s nich, a to najprěńsche, wuczobnik Pjeczel dosta, kotryž je pola jeneho tudomneho schewskeho mischtra schewstwo nawuknył. W jeho wukładnym woknje je myto, kotreż je dotalny wuczobnik a nětko pomoznik dostał, wustajene. Sserbio žo nad tym wježelа, dokelž je wón Sserb s Njeżwaczidła, a je saž widźecź, so žo Sserbjo w rjemjeżle wusnamjenjeja. Da-li Bóh, budže nětczischi wuczobnik něhdy žerbski schewski mischtr.

S **Rakez.** Nad samoženjom tudomneho pschekupza E. M. Grimma je žo konkurž wotewrił.

S **Kamjenza.** Tudomni murjerjo strajkuja. Ssrjedu wjeczor žu murjerjo se 86 pschecźiwo 1 hkožej wobsamkli, dźěłacź pschestacź, dokelž žu žo mischtrjo sapowjedźili, msdu na hodźinu wot 36 na 40 np. powyschicź a wschědny dźěłanski czaž s 11 na 10 hodźin ponižicź. Wot schtwórtka na wschěch twarach dźěło wotpoczuje. Jedna žo wo 5 mischtrow, 1 twarza a něhdže 200 dźěłaczerjow. Mischtrjo běchu 10 hodźinski dźěłanski czaž pschiswolili, tola powyschenje msdy sapowjedźili.

S **Wurbisa.** Mordarski nadpad je žobotu dopołdnja kubkowy najeńt Jakub na žwoju prjedawschu hosposu, kotraž nětko pola pjekarja Rychtorja bydli, spytał. Hdyž wona s zaktami do Wopakeje dźěsche, wón sa njej po drósy pschiběża a hrožeische jej, so ju s nožom sakole. Na žonine kschiczenje hnydom ludźo pschiběžachu, kotsiž Jakoba sajachu, so bychu jeho do Wurbisa dowjedli. Pjekarjej Richterej wón tu bleschku schwabloweje kišaliny do woblicza liny. Jenož je spěschnej pomozu hnydom sawołaneho lěkarja žo wocži pscheda woželevenjem wobarnowaschtej. Jakoba žu hnydom do Schěrachowskeho žudnistwa dowjedli.

S **Nowcje Wży** pola Schěrachowa. Tele dny jena nježenjena fabriska dźěłaczerka do Schěrachowa na dźěło dźěsche. W lěsku pschede wžu ju na dobo porodne hrona pschekhwatachu. Holza dźěczo porodźiwschi jo do schórzucha połoži a jo domoj donjeże. Macź a dźěczo stej strowej a czerstwej.

S **Lubija.** Kral je mechanika Möllera, kotrehoż běchu k žmjerczi sażudźili, dokelž bě loni 7. dezembra žwoje njemandźelske dźěczo sfónzował a žwoju lubu a jejnu macź s wutsělemi sranik, k khostarni na czaž žiwjenja wobhnadźił.

S **Wochos.** Wutoru popołdnju w hrabinskim Arnimskim drjewnischczu pola Publika woheń nasta, kotryž žo rucže rosschěri. Kolonistam s Wunschowa žo skóncznje poradźi, woheń samjesowacź a potkóczicź. Něhdže sto metrow drjewa je žo spaliko.

Se **Steho Komorowa.** Hrósbnu namakanku je jedyn tudomny khěžeŕ na žwojej hródźnej lubi sczinił. Wón po žyno dźěiche a pschi tym žylnje tkajaze czěło nadeńdże, kotreż žo jaka czěło 64lětneho dźěłaczerja Falkenhahna spósna. Tutón bě hacź do kónza januara tam bydlił, a dokelž bě dźěło shubił, bě bjes wobydlenja. Mužlachu žebi, so je, kaž hižo husto prjedy, do druhich stron wuczahnył. Najskerje pak je Falkenhahn do žyna na lubi salěsł a tam smjersnył.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Dla kaženja domjazeho měra a stschiwdźenja běchu zyhelnika K. Wernera s Němzow w prěnjej instanzy k 30 hriwnam pjenježneho khostanja sażudźili. Wón bě pscheda knihiwjednikom Grafom, sastupjerjom Weißez zyhelncze w Sěmzach, k kotremuž Werner dźěło wopuschczźiwschi po žwoje popjery pschińdże, njepschistome rěcze wěł. Graf bě jemu teho dla s zyhelncze won kasał, tola Werner njebě schoł. Tež žudnizy druheje instanzy mějachu jeho rěcze sa skschiwdźaze a teho dla jeho powołanje sczižnychu.

S **Hródka.** Mjes tym so bě wobžedźeŕ restawrazije „Schwajzarskeje sahrody“ na někotre dny sapuczował, bě jeho žona wschu nadobu s wobydlenja wunjeschła daka. Hdyž muž žo domoj wróczźiwschi wo tym shoni, žo wón satseli.

S **Hródka.** Póndźelu rano tu powětrowy ballon k semi pschijědże, w kotrymž schtyrjo mužojo žedźachu. Wón bě žo njedźelu wjeczor w Barlinje do powětra puschcził, njepschihódneho wětrika dla pak wón pomaku leczesche, tak so w nim žedźoze wožoby wotmyžlenje spuschczichu, dale jěcź a žo tu k semi dele puschczichu.

Přilopk.

* Njehrajkajcże ſ tſělbu! 17lětna dźowka Lina walzowarja Knota w Schmollenje pola Wurzena ßo njedźelu w nozy ſe ßwojim lubym, 19lětnym dźěłaćerjom Reinhardtom ſ Wurzena, do ſtarſchiſkeho wobydlenja wróćźi. Se žortom je Reinhardt jenu tam wißazu hońtwarſku tſělbu do ruki wſał a ßo do holzy ſaměrił, měnjo, ſo tſělba natykana njeje. Wutſěł ſawrjeßny a ſchróty holzu do hłowy trjechichu, jej dwaj porſtaj ſ ruki wottorhnywſchi, kotruž bě ſchkitajo pſched wobliczo dźeržała. Lohkomyßlny luby cźekny, tola jeho naſajtra w ſtarſchiſkim wobydlenju ſajachu a do Wurzenſkeho jaſtwa wotwjedźechu. Njeſbožowna mkoda holza bjes wědomnja we Wurzenſkej měſchćanſkej hojeńni leži.

* (Njeczłowſka macź.) W Draždźanach w Strieſenſkim pſchedměſcże bě 28lětna Margareta Spechtez ßwoje pjeczměßacźne dźěćźo jenej ſnatej na wocźehnjenje dała. Wutoru popołdnju ßebi wona dźěćźo pſchepodacź da, ſo by jo, kaž wudawaſche, w cźerſtwym powětſje wokoło woſyła. Wona ſ nim do lěża pola Tolkewitz jědźeſche, hdźež wona dźěſcźu nóß a hubu tak dołho ſadźerżeſche, hacź ßo ſadußy. Spechtez ßu ſajeli; wona je ßo ßwojeho njeſkutka hižo wuſnała.

* (Njeſbožowna luboſcź 13lětneje holzy.) Wutoru rano ludźo pſches Konjeczanſke kerki pola Lipſka duzy pſchi jenej ławzy mkodu holzu a jeneho pachoła, ſ womoru wobjateju, namakachu. Pódla njeju papjera ſe ſcźěhowazymi ßkowami leżeſche: „Ssmoj dobrowólnje ſe žiwjenja ſchtoj, dokelž ßo lubujemoj.“ Pachoł je 16lětny pſchekupſki wucźobnik, kotryž bě hižo morwy. Holza, 13lětna ſchulerka, bjes nadźije w hojeńni leži.

* (Njeſboże ſ automobilom.) Tſeczi ßyn hrabje Balleſtrema, prjedawſcheho preſidenta khěžorſtwoweho ßejma, je ßo na jěſbje ſ automobilom ſaraſył. Pola Noweho Reptena ßo automobilowe wodźidło na dobo ſapowjedźi. Automobil do jeneho ſchtoma ſraſy. We woſu ßedźaze woßoby ßo wucźißnychu. Hrabja Balleſtrem ßo ſaraſy, wſchitzy druſy njeſranjeni woſtachu.

* (Straſchny elefant.) W khěžorſkej menažeriji w Schönbrunnje pola Wina ßu dyrbjeli wulkeho elefanta moricź, dokelž bě ſa ßwojich wothladarjow ſtraſchny. Wón někotre ſ zyankalijom ſajědojczene pokruty khléba doſta a bě ſa dwě hodźinje morwy.

* (Morduráſtwo.) W Barlinje ßo kóždy tydźeń někotre morduráſtwa ſkucza. Ssobotu je rendant měſtneje khorobneje kaßy König najprjedy ßwoju žonu a 16lětnu dźowku a potom ßam ßebje ſ revolwrom ſatſělik. König je ſ najmjeńſcha 60,000 hriwnow pſcheſchichiwił. Mjes tym ſo jeho žona wokhromjena doma leżeſche, wón ſ njerodnymi žónſkimi lubkowaſche a ſ nimi kradnjene pjenjeſy pſche-

* (Rosbuchnjenje w pólverniku.) W Schönebecku pola Magdeburga je ßrjedu w tamniſchim pólverniku alkoholowa měſcheŕnja do powětra ſleczika. Zyke twarjenje hnydom w płomjenjach ſtejeſche. Hacź do wjeczora ßu pjecź morwych a jeneho cźežkoſranjeneho ſ roſpadankow wucźahnyli. Rosbuchnjenje, kotrehož pſchiczinu hiſchcże njeſnaju, budźiſche hiſchcże wjazy woporow žadało, hdy budźiſche wjeſchi dźěł dźěłaćerjow njewobjedował. Powětrowy cźiſchcź pſchi rosbuchnjenju bě tak ßylny, ſo ßo wjele woknowych ſchkleńzow pukny.

* (Sła mandźelſka.) Se ßwojim mužom ßo ſwadźiwſchi, žona dźěłaćerja Beuſta w Heidelbergu do muža ſaßwěcźenu petrolejowu lampu cźißny. Muž hnydom w płomjenjach ſtejeſche a prjedy hacź móžachu ßußodźa na pomoz khwatacź, ßo ſ wulkimi boloſcźemi ſpali. Žonu ßu ſajeli.

* (20 ßwini a 100 wowzow ßo ſpaliło.) W Riedhofje w Hornjej Pfalzy je ßo pſchi wohnju na jenym kuble 20 ßwini a 100 wowzow ſpaliło. Jedyn haſcheŕ je ßo cźežko ſranił. Słóſtniſkeho ſapalerja, jeneho hantwjerſkeho, ßu ſajeli.

* (Pjane wulke myſche.) We wulkej palenzowej paleŕni Maxa Cremella w Belfaſtu w Jendźelſkej bě woheń naſtał, kotryž bě ja ſchtyri milliony ſchkody naczinił. Něhdże 500,000 gallonow palenza ßo ſapali a jako płomjenjata rěka po dróſy do kanalow běžeſche. Naſajtra ſ cźrjódami pjane wulke myſche po drohach a po wopalniſchczowych roſpadankach bjes bojoſcże ßo motacź widźachu. Poliziſtojo a haſcherjo ßu wjele ſtow wopojenych wulkich myſchi ſabili.

* (Sa nawoženju do rowa ſkocźika.) W Litoměrizach w Czechach je njewjeſta jeneho ſemrjeteho finanzneho ſaſtojnika po zyrkwinſkich zeremonijach ſa ßwojim nawoženju do rowa ſkocźika, tak ſo ßo kaſchczowe wěko pſchekama. S wulkej prózu hakle ßo poradźi, holzu ſ rowa wucźahnycź.

* (Myſche ſamoženje ſežrałe.) Jedyn ratař w Devilenje bě ßwoje leżomnoſcże pſchedał a kupny pjenjes, 28,000 hriwnow wucźinjazy, w ßwojim wobydlenju ſkował. Hdyž chžyſche wón tele dny ßwoje ſamoženje pſcheliczicź, ßo wón wuſtróżiwſchi jenož hromadku roſrymſanych papjerkow jako woſtatk ſachodneho pokłada namaka; myſche běchu papjerjane pjenjeſy roſkußake. Hódnoſcź němſkich bankowkow, 20,000 hiwnow wucźinjazych, je khěžorſtwowa banka w Barlinje ſarunała, dokelž mózachu ßo hiſchcże cźißka roſeżranych papjerow ſpóſnacź. Sbytkne 8000 hriwnow, kotreż ſ ruſkich papjerjanych pjenjes wobſtejachu, ßu ſhubjene.

* Nadpad na jeneho pokładnika (kaßěrarja). W Kownom w ruſkej Pólſkej ſańdźenu ßobotu ſchtyrjo wobronjeni rubježnizy pokładnika firmy Schmidtez bratrow, kotryž 4000 rublow pſchi ßebi njeßeſche, nadpadźechu. Pokładnik a wojak, jeho pſchewodźazy, ßo ſ revolwerſkimi kulkami cźežko ſraniſchtaj, a jedyn druhi ſaſtojnik, kotryž pokładnika teho runja pſchewodźeſche, bu ſatſělený. S wutſělemi kedźbliwa ſcźinjena, poliźija nadpadnjenym na pomoz pſchiběża a rubježnikow w jenej ſahrodźe wobſtupi, do kotrejež běchu cźekli. Rubježnizy a poliziſtojo do ßo tſělachu, pſchi cźimž dweju rubježnikow ſatjělichu. Hdyž taj dwaj druhaj rubježnikaj ſpóſnaſchtaj, ſo ßo njemóżetaj wukhowacź, ßo ßamaj ſ revolwrowej kulku moriſchtaj.

* (Morduŕka dźěcźi.) 23lětna ßkužobna holza Cäcilia Buchbergerez w Untergarchingenje w Bayerſkej je tſi krocź porodźiła a kóżdy krócź dźěcźo wotſtronika.

* (Wulki woheń.) W Stinokſu pſchi ſchtyrſko-wuheŕſkich mjeſach je ßo 80 khěžow wotpaliło; něhdże 600 cźłowjekow je teho dla bjes wobydlenja. Zyrkej je ßo płomjenjam wobróła, tola je ßo pjecź kórzow lěża ſpaliło.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěće 1909 zaso nahromadźiło: 112 hr. 50 np.

Dale za njón dari:

Serbske blido w Lipsku město wěnca na row knjeza fararja Handrija Dučmana . . 10 hr. — np.

Hromadźe: 122 hr. 50 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. 22lětny cźeladnik E. H. Kaſper ſ Delnjeje Hórki, nětkole pola kublerja Rabowſkeho w Pomorzach ßkužazy, bě 9. měrza jenej holzy w Kolwaſy liſt ſ póſtom póßłał, na kotryž bě hižo wotſchtemplowana pjecźpjenjeżkowſka ſnamka (marka) ſlěpjena. Kaſpera na to dla pſcheńdźenja pſchecźiwo póſtſkemu ſakonjej wobſkorżichu. Pſched ßudom Kaſper wudawaſche, ſo je ſnamku hromadźe ſ papjeru a kouvertami pola hoſcźenzarki Taffeltoweje w Pomorzach kupił. Wón ßo njeje dohladał, ſo je ſnamka hižo trjebana była. Hoſcźenzarka pak pod pſchiſżahu wobkrucźi, ſo Kaſper 9. měrza njeje pola njeje był a tutón dźeń pola njeje ani papjeru ani ſnamku kupił. Kaſpera k 3 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja a k 1 dnjej arreſta ſaßudźichu.

× Wotſtorcźene wußudźenje priwatneje ſkórżby dla kichiwdy ſmérza Lorenza w Budeſtezach pſchecźiwo kamjenjecźeßarjej Alwinej Heinzy, wo kotrejž je ßo hižo roſprawiło, ßo na to waſchnje ſkónczi, ſo Heinzu k 30 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźichu. Khóſtu ßo na wobej ſtronje roſdźělichu.

× 26. februara pola ryczeŕkubkoweho najeńka Leupolda w Holeſchowje pſchemyßłowa inſpekzija parny kotoł wobhladowaſche, pſchi cźimž ßo wußlědźi, ſo bě ſwěſcźazy ventil ſ maſchinſkim kluczom poczeżeny, tak ſo monometer $^2/_{10}$ atmoſfary wyſche najwyſchſcheho dypka pokaſowaſche. Hamtſke hejtmanſtwo teho dla Leupoldej 20 hriwnow khoſtanja napokoži. Tutón ßebi ßudniſke wußudźenje żadaſche a pſched ßudom wudawaſche, ſo je tamny cźaß khory był, a ſo je jeho paleŕ Howſchka jenož pſchipadnje a nakhwilnje klucz na ventil pokożił. Leupolda wuwinowachu.

× 37lětny dźěłaćeŕ a invalid Ludwig we Wurizach njebě ßo ſa ſežiwjenje ßwojeje žony a dźěcźi ſtarał. Jemu ßo teho dla 20 hriwnow pjenjeżneho khoſtanja abo arreſt na jedyn tydźeń napokoži.

Khoſtanſka komora. Skałarjej Wicźaſej ſ Jitojz bě ßo 23. febr. ſ Dunkelez korczmy w Rabozach jědne koło, 70 hr. hódne, kradnyło. Żandarm Horliż jako paducha cźeladnika Müllera ſ Borſchcźki, pola kublerja Pětſchki w Torońzy ßkużazeho, wußlědźi. Müller bě tam kradnjene koło pod ßkomu ſkował. Hižo woſpjet paduſchſtwa dla khoſtaneho Müllera k jaſtwu na 6 měßazow ſaßudźichu a jemu cźeßne prawa na 2 lěcźe wotrjeknychu.

Privatni 4 %. | Khapki. | Čapki. | Krawcy 10 %.

Dźěćace suknički. | Šlipsy.

Shorjelska pschedawarńja
Jana Schaafa
w Budyschinje na bohatej dróšy 29.

Fale. | Slě.

Prěnja wošebita pschedawarńja
ſherbſkeje draſty.

Wolmjane czorne poſamenty
ſa jaki, (thuty)
35 np., 50 np., 1 mk., 1.50 hacz do 2.75 mk.

Herkuleßowe porty (czorne)
5 kajkoſczow a 10 ſchěrjow,

zanki (czorne).

Banty a ßekle
ſ piſzanych poſamentow.

Běte ſchpachtlowe zanki
we wulkim wubjerku
po ſnatych tunich płaczišnach.

Franzy, wolmjane a židzane.

Selene židzane rubiſchka
kraßnych nowych muſtrow.

Czorne židzane banty
wošebje ſchěroke a czežke k ßeklam.

Knefle, lazki, zanki, ſchnóry
a wſchitko ſchtož ßo we ſchwalczišćwje trjeba.

Korsetowe štałty. | Šemisety.

Nohajcy. | Khornarje.

Košle. | Gardiny.

Kholowy. | Zawěški.

Schwalcze dóſtawaju 10%, **privatni** 4% rabatta.

Krajna wołma. | Sylna wołma. | Wutrobołopješkata wołma.

Rěczi ßo ßerbſki. — Rěczi ßo ßerbſki.

Pišarńja
ſa kupne, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy je wot nětka na
Moltkowej dróšy czo. 1
po 1 ſchodže, hoſczenz Gambrinus.
Max Frenzel.

Mało ſamoziczi
ſ khorymi ſubami
po poniženych płaczišnach
zuſe ſuby, plomby
dostawaju — Połóżene płaczenje ßo dowola.
Dentiſt Max Flach
w Budyschinje
— na theaterſkej haßy 6 II —
pſchi žitnych wikach.

Kózlace kože
kaž tež wſchě druhe druziny
kožow
po najwyſchſchich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zurkwi
a **pſchi žitnych wikach 11,**
ſ napſchecža „ſkoteje hwězdy".

Brodowſka haptyka
na hoſchiz haßy 21.



Kaſchel, katarrh, dybawoſcj
ßo ſpěſchnje połóžeja
ſ thymuſinom
Bleſcha po 75 np.
1 hr. 40 np.



Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłužby
na ßukelnſkej haßy 34
pišarńja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy atd.
Rěczi ßerbſki.
— Telefon czišło 177. —
Pſcheßadžowanje leżomnoſczow.

Wósk k krjepjenju rejwanſkich łubjow
najlěpſcheje hódnoſcze
je dostacz pola
Arthura Grubanna
pſchi drjewowych wikach 8.

Žiwnoſcz
w Drjeczinje czišło 32 ſ 12 kórzami pola a łuki je na pſchedań.

Wopraſchenje nowy
Virginia wuſzywny majß
ma hiſchcze na pſchedań
Paul Schulze naſlědnik
w Budyschinje na Hoſchiz haßy.

Hoscženz k herbskej grychcze w Radworju.

Njedželu 9. a póndželu 10. meje 1909

wulki

pschikhadny zwjedžeń.

Njedželu popołdnju wot 5 hodžin

balska hudźba.

Sa dobre jědže a picže je zo najlěpje postarało.
Pěkne kedźbliwe poslužnje.

Najpodwolnischo pscheproschuje

Amalia Schmidtowa.

„Jutniza“,

zerbske towarstwo sa Njeßwaczidło a wokolnosć

smeje **njedželu 16. meje** pola Weberez w Njeßwaczidle

zwójbny zwjedžeń.

Sapočatk popołdnju w 4 hodžinach.

Porjad: **Pschednoschk, spěwy, hra a zabawa.**

Bukečanske towarstwo nasz pschečelnje wopyta. Proßymy, so bychu zo zobustawy w prawje bohatej liczbje sešchli. Hoscžo, knjenje mandželske a doroscžene džěczi zu na zwjedžeń najwutrobnischo pscheproscheni a njech zo zobupschiwjedu.

Pschedsydstwo.

Khwaćanske serbske towarstwo

změje, da-li Bóh, **njedźelu 16. meje** pop. w 5 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu. Jednać budže so wo zhromadnym wuběče z Bukečanskim serbskim towarstwom. Teho dla so wšě sobustawy našeho towarstwa na najnaležnišo přeprošeja, tež njech sobustawy hosći sobu přiwjedu, kiž su nam stajnje lubje witani.

Předsydstwo.

Lahowska nalutowarnja a wupožčerńja,

tow. s njewobmjes. rukowanjom,

smeje **njedželu 16. meje** popołdnju w 4 hodź. w Nowakez hoscženzu we Lahowje zwoju prěnju

hlownu shromadźisnu.

Dnjowy porjad: 1. Lětna rosprawa, sliczbowanje a bilansa. 2. Namjety. 3. Wosjewjenja.

Sliczbowanje zo wot 10. hacz do 16. meje kóždemu zobustawej na požadanje pola sliczbowarja pokaže.

Wo bohaty wopyt proßy **pschedzydstwo.**

Kubło na pschedań.

K sawostajenstwu kublerja **Khorle Augusta Brody** w **Starych Bohaschezach** zluschaze kubło, 20 akrow 17 □ prutow pola, luki a sahrody wopschijaze. dyrbi zo se žiwym inventarom (3 konjemi a 3 krowami) a hospodarskim gratom psches mje se zwobodncje ruki pschedacz.

Wobhladanje je kóždy czaz dowolene. Dalsche zo rad wukasuje. Ssadženja chzyke zo hacz do 15. meje pola mje wotedacz.

W Budyschinje, 4. meje 1909.

Gustav Christoph, konkurßowy sarjadnik.

Gustav-Adolfski zwjedžeń w Hrodźischczu.

Letny zwjedžeń Budyskeho poboczneho towarstwa Gustav-Adolfskeho wustawa zo

z jedu 12. meje t. l.

popołdnju w **Hrodźischczu** wotměje; w zerbskej Božej sluzbje w **2** hodź. směje knjes farar Mrosak s Budyschinka a w němskej Božej sluzbje ¾**4** hodźin knjes tajny zyrkwinski radźiczel Meier s Budyschina zwjedźeńske předowanje.

S pschisamknjenjom k zyrkwinskemu zwjedženjej budže zo lětuscha

hlowna shromadźisna

w konfirmandskej sali wotbywacz.

Dnjowy porjad: Lětna rosprawa; lětne sliczbowanje; wólby.

Ssobustawy a wschitzy pschečeljo s Boha zohnowaneho džěla lubosče na evangelikich wěrybratrach w rosproschenju zo s tutym wutrobnje pscheproscheja.

Zyrkw. pschedstejiczerstwo w Hrodźischczu. **Gustav-Adolfske poboczne tow. w Budyschinje a wokolu.**

Sserbske a němske

spěwarske sa njewjesty,

jara krazne swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene, **w czelazej kozi** hižo po **6** hr. **50** np., **najjednorische** = = **2** = — np. zu dostacz **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Pizomne wuczinjenja,

liscziny, testamenty, prózstwowne pizma atd. nastajeja, **hypothekske zjenjesy a kupowanje a pschedawanje lezomnosczow** saradźuje etaj

J. a E. Koban pschi zitnych wikach czo. 4, telefon 675.

— Rěczimoj tez serbsku. —

Mazivna khěža

czo. 2 w Brěsynzy pola Plußnikez je na pschedań.

Zimnosć

w **Hermanezach** nad Sprewju se 6 jutrami sahrody a s něhdže 35 jutrami pola a luki a hole pola statoka je na pschedań.

Dalsche je shonicz pola **Khorle Khěznika** w Styczinje.

Zimnosć

czisko 22 w Brěsowje pola Budyschina se 7 górzami je na pschedań. Twarjenja zu mazivne. Dalsche je tam shonicz.

Běla kosa

bjes rohow je na pschedań w **Porschizach** czo. 51.

Do Noweje Jazońzy!

Hejda! Hdže jutsje njedželu póndźemy?

Wschitzy pójmy do Noweje Jazońzy

na reje.

Tam budže rjenje!

Pschečelnje pscheproschuje

P. Hofmann.

Kuchařki, stwinske a zlužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k zwinjom, wotroczkow, zrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske zwójby pyta hnydom pschistajerka **Görlichowa** na zukelnskej haźy 1 na rózku zitnych wikow w czrijownı knjesa Heinr. Mohra.

Služobna holza

zo do jeneho duchownego doma w Budyschinje k 1. junijej pyta. Dalsche je shonicz we wudawarni Serbs. Nowin.

Wustojna

dźowka k zwinjom a rólny pohonc

zo hnydom pytataj. Sso samolwicz na ryczerkuble w Lejnje pola Khrósczig abo w Budyschinje pschi nowych hrjebjach 16.

Dźěłaczerka zwójba

a jedyn **wotroczk** s dobrymi wopißmami zo pytataj. Sso samolwicz w **zerbskej khojezowni** w Sserbskim Domje pschi lawskich hrjebjach 2.

Wulka schatowa róla

k wjercženju na pschedań. Dalsche je shonicz pschi drjewowych wikach czo. 4 po 2 skhod.

Triebany želeiny

plokanski kotoł

67 cm w pscherěju scheroki, je tunjo na pschedań pola **Meistera** na seminarskej haźy 6.

(K temu czišu pschiloha.)

Pschiloha k czišłu 19 Serbskich Nowin.

Ssobotu 8. meje 1909.

Placžišny rěsneho flotu na Draždžanskich flótnych wikach.

3. meje 1909.

Placžišny po zentnarju a hriwnach.

Flótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	39—42	75—78
awstriske	40—44	76—80
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	34—37	70—74
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	30—33	64—69
4. žnadnje pizowane kóžbeje starochy	26—29	56—63
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	37—40	69—72
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	33—36	64—68
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	29—32	59—63
4. žrěnjo pißowane krowy a jałojzy	24—28	54—58
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	37—40	69—72
2 žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	33—36	65—68
3. žnadnje pizowane	28—32	60—64
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	48—51	78—81
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	44—47	74—77
3. žnadnje wuwite wot zyza	40—43	70—73
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ léta	50—51	66—68
2. mjaßne	48—49	63—64
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	44—47	58—62

Placžišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 1. meje 1909. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 6. meje 1909. wot hr	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża . . . . . běła	—	—	—	—	11	50	12	—
" . . . . . žołta	—	—	—	—	10	75	11	50
" nowa	11	33	11	50				
Rožła	—	—	—	—	8	—	8	30
" nowa	8	25	8	35	—	—	—	—
Jeczmjeń	9	50	10	10	9	—	9	75
Wows . nowy 50 kilogr.	9	30	9	50	8	30	8	90
Hroch	9	50	12	—	11	—	12	—
Woka	8	50	10	—	10	—	11	—
Jahły	14	—	14	50	14	—	15	—
Hejduschka	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	2	50	2	70	2	50	2	60
Butra . . . . 1 kilogr.	2	60	2	80	2	40	2	60
Pschenična muka 50 "	11	50	20	50	—	—	—	—
Ržana muka . . 50 "	9	25	14	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	3	50	3	70	3	20	3	60
Ssloma . . 100 "	4	16	4	30	3	50	4	—
Prošata 1032 schtuk, schtuka . .	12	—	30		—		—	—
Pschenične wotruby	—	—	6	25	5	75	6	50
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	50	6	50	7	—
Pschenični gris	—	—	6	75	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	7	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 11 hr. 80 np. hacž 12 hr. — np., rožła wot 8 hr. 40 np. hacž 8 hr. 60 np., jeczmjeń wot 9 hr. 50 np. hacž 10 hr. 50 np., wowß wot 9 hr. 30 np. hacž 9 hr. 60 np.

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta 10 hr. — np. hacž 10 hr. 15 np., nowa: 19 hr. 26 np. hacž 19 hr. 55 np., kórz rožži po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 13 hr. 20 np. hacž 13 hr. 86 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 13 hr. 60 np. hacž 14 hr. 40 np.

Wiczne placžišny w Kamjenzu.

6. meje 1909.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 8 hr. 30 np. hacž 8 hr. 50 np., pschenża wot 11 hr. 80 np. hacž 12 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. 50 np. hacž 10 hr. 10 np, wowß wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 30 np., jahły wot 14 hr. 50 np. hacž 16 hr. — np. hroch 15 hr. — np., žyns 3 hr. 50 np., běrny 3 hr. — np., žłoma (100 kilogr.) 4 hr. 34 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacž 2 hr. 70 np.

Wjedro w Londonje 7. meje: Kraßne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje njedželu Cantate rano w 7 hodž. duchowny Tischer němsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodžin farar Räda němske a w 10 hodž. žerbske prědowanje. — Popołdnju $\frac{1}{2}$2 hodžin smeje duchowny Tischer katechismußowe rosrěčenje s konfirměrowanej žerbskej młodžinu. — Tydženske sastojnske džěła smeje farar Räda.

W Hrodžišču smeje žrjedu 12. meje popołdnju w 2 hodž. k lětnemu žwjedženjej Gustav-Adolfskeho pobočneho towarstwa duchowny Mrosak s Budyschinka žerbske, $\frac{3}{4}$4 hodžin tajny zyrkwiny radžičel Meier s Budyschina němske žwjedženske prědowanje.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Ernst Hermann Unger, cžěßla na Židowje, s Friedu Hanu Mönickej s Lipska.

W katholskej zyrkwi: Otto Mautke, krawz w Budyschinje, s Liddi rodž. Müllerez w Budyschinje.

Křćeni

W Michałskej zyrkwi: Felix Helmut Kurt, Ernsta Augusta Wicžasa, kublerja w Jenkezach, ž. — Max Willy Alexander, Jana Petrika, knjeżeho hejtmanna w Hněwžezach, ž. — Martha Elsa, Khorle Augusta Melchera, džełaczerja w Czichońzach, dž. — Johana Hilžbjeta, Ernsta Hermanna Sachsy, żelesniskeho džełaczerja w Scžijezach, dž.

W katholskej zyrkwi: Hana, Josefa Kirscha, krawza w Budyschinje, dž. — Martha, Mateja Hupki, hejtmanna w Krakezach, dž.

Zemrjeći:

W Michałskej wotzadze: 1. meje: Martha Hilžbjeta, njemandž. dž. pod hrodom, 5 m. 21 d. — 2. Bohuwěr Ernst Mittasch, skałat w Jenkezach, 60 l. 2 m. 23 d.

Zyrkwinske powjesče s Hodžija.

Njedželu Cantate smeje rano $\frac{1}{2}$7 hodž. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucžbu, $\frac{1}{2}$8 hodžin farar Kschižan žerbske a w 9 hodž. němske prědowanje. — Popołdnju 2 hodžin budże katechismußowa wucžba sa němsku žónsku młodžinu.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

Njedželu Cantate smeje farar Domaschka rano w 7 hodžin němsku spowjedź, duchowny Bojz dopołdnja we 8 hodž. němske a $\frac{1}{2}$10 hodž. žerbske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodž. smeje farar Domaschka katechismußowu wucžbu s němskej muzskej młodžinu.

Trawu žyczaze maschiny, žito žyczaze maschiny,
žynowe wobroczaki, tigrowe hrabje,
drillowaze maschiny, pluhi, bróny,
mlokowe separatory wschěch systemow,
wožebje
Isola a Domo
hižo po 50 mk.
a wschě druhe **ratarske maschiny** a **grat**
porucža
Jan Manjok naßlědnik
Jurij Hänsel
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Jara spore, teho dla tunje je
MAGGI owe korjenjenje. Njech žo korjenja po žłodže a hakle po swarjenju.
Najlěpsche porucža
Ernst Lehmann na kamjentnej haßy 45.

Benzinowe motory
sa pschemyßło a ratarstwo
twari a s rukowanjom poskicza
Ernst Raußendorf w Korsymju.

Bruno Beutner
w Budyschinje pschi dwórnischczu, pißarnja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liscznow** wscheje druzziny, wobstaranje **hypothekow** po pomérnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje leżomnoscznow,** srjadowanje sawostajenstwow a dźélenja herbstwow, na pscheßadżowanje pschedawanje leżomnoscznow, ßwĕdomite wukasanje we wschĕch prawnych wĕzach. Dokelż ßym dołhe léta s rĕcznikowym sekretarom był, ßo najlĕpsche wobstaranje sarucza.

Phänomenske a Dürkoppske
jĕsdne kola
najlĕpsche druzziny pschitomnoscze, lohko bĕżaze, dale
mlokowe zentrifugi,
schijaze maschiny
a wschĕ **narunanske dźĕle** porucza a w ßwojej dźĕlarni wuporjedża
Gustav Lindner
w Porschizach.



Woprawdźita kraßnoscz



je nalĕtnja sbĕrka pißanych a czornych
mużazych a żonjazych schkórniczkow
wschĕch płaczisnow
po 10½, 12½, 13½, 15, 16½ a 18 mk.
Pscheßwĕdczcze ßo!
Turnowanske czrije a sandale,
domjaze stupnje a tofle,
woßebne dźĕczaze schkórniczki.
Wobhladajcze ßebi moje 7 wukładnych woknow a kedźbujcze na formy a płaczisny.

Heinrich Mohr,
Telefon 384. w Budyschinje pschi żitnych wikach. Telefon 384.

Módroczischcz
we wulkim wubjerku, s nowymi mustrami,
po najtunischich płaczisnach;
poßleschczowy kattun,
meblowy kattun, meblowy krep
po wschĕch płaczisnach;
pißane zychi, wupjerki
czerwjene, rózojteje barby, módre ßmuhate,
seschite wschĕch schĕrjow
porucza
Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Brĕczka
Thüringskich jakronzowych jahodkow
(jĕchibĕrnaza brĕczka)
sarucżena czista
wubjerny domjazy ßrĕdk: porucza ßo k położenju żołdkowych khorosczow, wicze, drjenja, hämorrhoidow, pucherjowych khorosczow, psche haczenje krĕ, woßebje k czisczenju krĕ a k nalĕtnjemu lĕkowanju.
Krósnka drogownja Arna Käppela
Telefon 676. **na seminarskej haßy 8.**



Phönixowe, Grüßnerowe a Viktoria-
schijaze maschiny
sa domjazu potrjebu a rjemjeßko.
Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.
Ssamßna wuporjedżerja.

Clemens Jäckel,
mĕjeczel Gustav Kloeppel.
Telefon 435. Na seminarskej dróży 5. Telefon 435.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerˇ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 20. | Sobotu 15. meje 1909. | Lětnik 68.

Swětne podawki.

Salšzy duchowni pšecežiwo Zwikowšlim theſam ſalſkeho wuczerſkeho towarſtwa.

Na Mischnjanſkej konferenzy, kotraž je ßo ſańdżeny tydzeń ſhromadźiła, je tajny zyrkwinſki radźicźel Dr. Rietſchel ſ Lipſka wo pſchemēnjenju naboženſtwa w ludowych ſchulach po theſach Zwickowſkeje wuczerſkeje konferenzy rěczał. Wón dopokaſacź ſpyta, ſo tele theſy mjes ßobu ßebi napſcheczo rěcźa. Prajenje, ſo je naboženſka wuczba ßamoſtatna naležnoſcź ludoweje ſchule, prawo kſchesćijanſkeho doma a kſchesćijanſkeje gmejny pſchepóſnawa a k do zyła njeevangelſkemu knjejſtwu wuczerjow wjedże. Rěczník dźělej wuczerjow njewěru porokowaſche a praji, ſo ßo Zwickowſke theſy ſa reformu naboženſkeje wuczby njepſchihodża. Wone ßo tak daloko wot kóždeho wuſnacźa ke kſchesćijanſkim ſakkadnym wěrnoſcźam wotßaleja, ſo móża też njewěriwzy bjes ſaprěcźa ßwojich nahladow naboženſtwo wudźělecź. Skónczńje ßo nadźija wupraji, ſo ßo zyrkej a ſchula wuwſajomnym dowěrjenju k ſhromadnemu dźěłu reformy naboženſtwa ſetkatej.

Khěžor Wylem

je, w Brindiſi ßo ſ italſkim kralom ſetkawſchi, ßo na domojjězbu pſches Awſtriſku do Němſkeje naſtajił. S hrimotom kanonow awſtriſkich wójnſkich łódźow powitany, je khěžor na ßwojej łódźi „Hohenzollern“ ſchtwórtk pſchipołdnju do awſtriſkeho wójnſkeho pſchiſtawa Pola pſchijeł. Arzywójwodka Marja Joſefa k poſtrowjenju na khěžorowu łódź pſchińdże. Na to khěžor łódźſtwoweho komandanta hrabju Montecucculi a khěžorſkeho naměſtnika prynza Hohenlohe pſchija.

Sa powitanje khěžora Wylema we Winje ßo wulkotne pſchihoty cźinja. Wſcho, ſchtoż ſamóża, ßo ſtawa, ſo bychu jeho ſwjeßelili a cześćili. Wón budże w dwórſkim hrodże we Winje bydlicź. Sa cźaß jeho tamniſcheho pſchebytka je ßo w ſtwach, w kotrychž budże bydlicź, direktne telefoniſke ſwjaſanje mjes Winom a Barlinom pſchiprawiło.

Na jěibje do Brindiſi je 10 mil pſched tutym měſtom khěžorowa łódź „Hohenzollern“ dla wopacźneho manevra do italſkeho torpedowſkeho honjaka „Nimbo“ ſawadźiła a do njeho dźěru wuraſała. S muźſtwa njeje pſchi tym nichtó do ſchkody pſchiſchoł. Khěžor Wylem italſkemu kralej dla tuteho podawka ßwoje wobžarowanje wupraji. „Nimbo“ ßo ſ dwěmaj druhimaj torpedowymaj cźołmomaj do Brindiſi dowjeſe.

Blok ßo rosbił.

Konſerwatiwno-liberalny ſwjaſk, blok mjenowany, kotryž bě wjerch Bülow pſchi poßlednich wólbach do khěžorſtwoweho ßejma ſakožił, je pſchi reformje němſkich khěžorſtwowych finanzow rospadnył. Blok njeje ženje twjerdeho wobſtacźa měł, wón ſtajnje khabłaſche, dokelž ßo konſerwatiwne nahlady a intereßy njemóża ſ liberalnymi ſnjeſcź. Pſchecźiwnoſcź tychle intereßow a měnjenjow njeje ßo pſchi finanznej reformje podtłóczicź hodźiła. W finanznej komiſiji ßu konſerwatiwni ſ zentrumſkej ſtronu ſtary něhduſchi ſwjaſk wobnowili. Pſchi wuradźenju tobakoweho dawka ßu ßo nationalliberalni a ßwobodomyßlni ſe ſjednocźenymi konſerwatiwnymi a zentrumſkimi roskorili. Dokelž tucźi jich namjety ſacźißnychu, je pſchedßyła komißije, nationalliberalny Paaſcha, ßwoje ſaſtojńſtwo ſkožił. National-liberalni a ßwobodomyßlni ßu na to poßedźenje wopuſchcźili, pſchipowjedźiwſchi, ſo ßo pſchi poßedźenjach finanzneje komißije dale njewobdźěła. Schto wjerch Bülow k tutemu politiſkemu pſchewrótej měni? Hacź dotal wón hiſchcźe mjelcźi. Cźi pak drje ßo myla, kotſiž ßebi myßla, ſo wón wot kanzlerſtwa wotſtupi, dokelž je blok rospadnył. Jeli ſo konſerwatiwni a zentrumſzy roſymja, po druhim puczu khěžorſtwowe finanzy ſrjadowacź, hacź je knjeżerſtwo namjetowało, njebudże drje ßo wón temu pſchecźiwjecź. Jemu tola jenoż wo to dże, ſo bychu khěžorſtwowe finanzy wotkhoriłe. Wjerch Bülow chze ſ kanzlerom bycź, a hdyž ſe ſtarym blokom njeńdżeſche, wón wěz ſ nowym konſerwatiwno-zentrumſkim ſpyta.

Strajk póſtſkich ſaſtojnikow w Franzowſkej.

Franzowſke knjeżerſtwo je ſe ſpjecźiwymi póſtſkimi ſaſtojnikami krótki prozeß cźiniło. Wone je jich, hdyž ßo ſapowjedźichu, pſched diſziplinarny ßud pſchińcź, hnydom wotßadźiło. So by wone njeſpokojnym póſtſkim ſaſtojnikam k woli generalneho póſtſkeho miſchtra Symiana ſe ßłużby puſchcźiło, na to njeje žaneje myßle. Knjeżerſtwo prěje, ſo je pſchi prěnim póſtſkim ſtrajku ſaſtojnikam ßłubiło, ſo Symian ſe ßłużby póńdże. Wone je ßo też ſapowjedźiło, wotßadźenych ſaſtojnikow ſ nowa do ſaſtojńſtwa pſchijecź. Wjedniży póſtſkich ſaſtojnikow ßu na to powſchitkowny ſtrajk wobſamkli. Po powjeſcźach ſ Pariſa ſměje pak ſtrajk runje tak mało wuſpěcha, kaž tón pſched měßazom. Jenoż mały dźěł ſaſtojnikow je ßo k ſtrajkej pſchiſamknył. Wulka wjetſchina ßwoju ßłużbu ßwěru dale ſaſtawa. Dźěło na póſtach njedźiwajo ſtrajka porjadnje dale dże a ßo nimale nihdże njehacźi. S 12,000 ſaſtojnikow jenoż 465 ſtrajkuje. Knjeżerſtwo je ſtrajkowazych hnydom ſe ßłużby puſchcźiło.

Strajkowarjo ßo nadźachu, ſo ßo żeleſniſzy ſaſtojniży k ſtrajkej pſchiſamknu. S tym ßu ßo ßylnje ſjebali. Kaž ßo ſda, ßu ßo żeleſniſzy ſ knjeżerſtwowym krutym ſapſchimanjom ſatraſchicź dali. Saſtojniży też derje wjedża, ſo je knjeżerſtwo tyßazy wojakow ſa póſtſku a żeleſniſku ßłużbu wuwuczіło. S nimi bychu ßo hnydom próſdne měſtna wupjelniłe. Tón krócź je knjeżerſtwo derje na ſtrajk pſchihotowane a ßo jeho njeboji.

Italſka ßwoje wójſko a łódźſtwo powjetſcha.

Pſchi poßlednich ſchmatanzach na Balkanje je Italſka ſměrom pſchihładowacź dyrbjała, kak ßo Awſtriſka Boßnije a Herzegowiny ſmozowa. Italſka njemóżeſche Awſtriſkej wobaracź, dokelž je jeje wojeſka móz pſcheßłaba. Sa pſchichodny krócź chze wona lěpje pſchihotowana bycź. Nětkole móże wona pſchi mobiliſaziji lědma 750,000 muži na nohi ſtajicź, w pſchichodże budże Italſka $1^1/_2$ milijona wojakow njepſchecźelej napſcheczo ſtajicź móz. Też na morju ßo Italſka broni. Wona ßo ſpěchuje, ſo by 7 abo 10 „Dreadnoughtow“, najwjetſchich panzerowanych łódźow, natwariła. Pſchecźiwo komu pak ßo tole brónjenje měri? Pſchecźiwo Franzowſkej a Jendżelſkej ſawěſcźe niz, duž jenoż Awſtriſka woſtawa, pſchecźiwo kotrejž ßo Italſka ſ wójnu hotuje.

Italſka ßo tón krócź ſe ßwojimi nadźijemi na Franzowſku, Jendżelſku a Ruſku ſepjera. Też Jendżelſka a Ruſka ßo bronitej. Ruſka duma je hakle pſched něktorymi dnjemi 80 milijonow rublow ſa wurjadne wojerſke wudawki pſchiſwoliła a Warſchawſki generalny

gubernator runje w ſarjadniſkich nowinach „Warſchawſkim Dnjowniku“ wukas woſjewi, ſ kotrymž ßo nowinam ſakaſuje, powjeſcże wo pſchepokoženju wojakow, twjerdžiſniſkich dźěłach a druhich wojeńſkich należnoſczach woſjewicź. Pſcheſtupjenje tehole wukaſa ßo ſ 3 měßazami jaſtwa abo 500 rublemi khoſta.

Sbliženje Rußow a Polakow.

Hacź dotal ßo w khěžorſtwowej dumje prawiza ruſkich ſapóßłanzow wujednanju mjes Rußami a Polakami pſchecźiwjeſche, woßebje nochzyſche wona Pólſkej ßamoſarjadniſtwo pſchiſwolicź. Nětko pak je ßo pſcheměnjenje w nahladach prawizy wo Polakach ſtako. Wjednikaj prawizy, ſapóßłanzaj Samyſchlowſki a Markow, ſtaj pólſkemu ſapóßłanzej Dymſchi prajiłoj, ſo ſtaj po rěczi ſapóßłanza Charußiewicza wo ßwěrnoſczi Polakow pſcheßwědčenaj, a ſo njeje žaneje pſchicźiny, ſo dyrbjała ßo Pólſka nětko hiſchcże pſcheruſcźicź. Pólſka dyrbi pokne ßamoſarjadniſtwo doſtacź, jeli ſo ßo Polazy wſchěch požadanjow na ruſke dołhowjeczorne provinzy woſtaja.

Prjedawſchi ßerbſki krónprynz Jurij

njeje hiſchcże ßwoju politiſku rólu dohrał. Kral Pětr a nětcźiſchi krónprynz Alexander ſpójnawataj, ſo dynaſtija Karadźordźewicźow ſ tym ſchkoduje, ſo je ßo prynz Jurij, ſ politiſkimi podawkami ßo roshoriwſchi, ßwojich prawow na trón wotrjekł. Też ßu ßo wobſtórźby nowin, ſo je prynz Jurij ßmjercź ßwojeho ßłužobnika ſawinował, jako njeprawa wupokaſała. Kral je ßo pſchekhwatał, hdyž je do wotrjeknjenja prynza Jurja ſwolił. Duž je mózno, ſo ßo prynzej Jurjej jeho prawa na trón ſaßo wrócźa.

Sebracze ſamoženja wotßadženeho ſultana Abdula Hamida.

Młodoturkowſke knježeŕſtwo je ßo rosßudźiło, ſultanej Abdulej Hamidej zyłe jeho ſamoženje ſebracź. W Yildiſkim hrodże ßu pjecza ſa něhdże 15 milijonow hriwnow hotowych pjenjes namakali. Wjele druhich milijonow je pjecza něhdże do ſemje ſahrjebanych, a wulki dźěł je ßo w jenym hacze ſkhował. Namakane drohotnoſcże, ſtarožitnoſcże a druhe hódne wězy ßo w ludowym muſeju ſjednoczża, a park Yildiſkeho hroda ludej k wuživanju pſchepoda.

Najwjetſchi dźěł ßwojeho ſamoženja je Abdul Hamid do europiſkich bankow ſłožił. Młodoturkowſke knježeŕſtwo je tele banki napominało, ſo bychu ſultanowe pjenjeſy wupłaczile, tola runje kaž jendźelſka banka, ßu ßo też franzowſke, němſke a italſke banki ſapowjedźile, młodoturkowſkemu knježeŕſtwu k woli bycź. K tutemu ſapowjedźenju ßu je pjecza nětkoſi europiſzy monarchojo pohnuli, kotſiž ßo boja, ſo mohł jich podobny woßud kaž Abdula Hamida podeńcź. Młodoturkowſke knježeŕſtwo chze wotßadženeho ſultana tak dołho wobdźěłacź, hacź wón dobrowólnje dowolnoſcź k temu da, ſo banki jeho pjenjeſy knježeŕſtwu wupłacźa. Pſched wójnſki ßud nochzedźa Młodoturkojo Abdula Hamida ſtajicź. Woni nochzedźa ſ tym Albanſkich roshněwacź, mjes kotrymiž ma Abdul Hamid ßylniſchi pſchiwiß. Albanizy ßu hižo hroſyli, ſo do Salonikia poczahnu a jateho ſultana wußwobodźa.

Turkowſke hroſnoſcze w Adanje.

Pſcheſcźěhanje armenſkich kſcheſcźijanow w Adanje a we wokolnej krajinje k najkrwawniſchim žadławoſcźam ßłuſcha, kotrež ßu ßo hdy w Małej Aſiſkej ſtałe. Jendźelizy offizěrojo, kotſiž ſ Merſiny do Adany pucźowachu, po pucźu w tamniſchim płódnym kraju wſchě armenſke farmy ſpalene widźachu. W kóždej tychle farmow ßu Armenſkich hacź do poßledneho muża ſarubali abo ſpalili. Tutym njeſbožownym je njemózno było, ßo wobaracź. W ſatraſchnych cźwilach ßu ßebi žadali wumrjecź, woßebje młode holzy.

Wſchě Armenſke klamy w Adanje ßu ßo wurubiłe a wupuſcźile, w nich njeje ßo nicźo woſtajiło, khiba rospaczeny pjenjeżny khamor. Rubježnizy njeißu tu woheń ſałožili, dokelž tu Turkojo a Armenojo pódla ßebje bydła. Wupuſczene klamy ßo ſ njewobſchkodźenymi turkowſkimi wotměnjeja, kotrychž wobßedźerjo ßo po dróſy wukhodźuja ſe ſpokojnym wobliczom ludźi, kotrymž je ßo ſtaroſcź dła konkurrenzy wſała.

Cźrjódy Kurdow, kotrychž ßu Turkojo na Armenſkich naſchcźuwali, k najdźiwiſchemu woſwěrjecźenemu prakej ßłuſcheja. Kurdojo ßu najžadławiſche, njecźłowiſke hroſnoſcże ſkucźili, kotrež móża ßebi cźłowiſke moſhy wumyßlicź. Zónſkim ßu prědki wotrěſali, mužow na kolenomaj jich žonow ſarubali, holzy běchu bjes wumſacża požadliwoſcźam teje zwólby wudate. W evangeliſkich a katholſkich ſchulach armenſzy cźeknjeńzy pódla ßebje ſtłóczeni ſtejachu; njemózachu ani ſtejecź, ani leżecź, a tak někotre dny dołho ſkoro bjes zyroby ſtejachu. Njeſnjeßne ßmjerdy nad teźle ludowej tłóczeńzu leżachu, dźěczi ßo tam porodźachu.

Turkojo ßu też dweju Amerikanſkeju a jeneho katholſkeho mißionara ſatšělili a jeneho mißionara ſranili. Mordowanje tſi dny ſa ßobu trajeſche. Wjazy dyžli 5000 Armenſkich je ßo w Adanje ßamej moriło. Armenſke cźěła ßu Turkojo do rěki ſmjetali. Něhdże 3000 cźěłow po rězy do morja płuwaſche. Jedyn jendźelſki offizěr mjes cźěłami ſchtyrilětnu holczku widźeſche. Jenemu mužej bě žiwot wot delka hacź horje roſpróty.

Žałoßne podawki ßu němſzy inżenieurojo, kotſiž anatolſku żeleſnizu twarja, w Bakſche widźeli. Tole městno, tſi dnjowe pucźowanja wot Adany ſdalene, pódla Turkow 240 Armenow wobydleſche. Hdyž tamniſchi muffi (wyſchſchi muhamedanſki měſchnik) ludźi pſchecźiwo Armenſkim ſchcźuwaſche, jich kaimakan (krajny radźicźel) ſměrowacź ſpyta. Tola wón njemóżeſche niczo wucźinicź, muhamedanojo jeho ſajachu. Němſzy inżenieurojo dyrbjachu pſchihladowacź, tak ſwonka jich doma wſchitkich kſcheſcźijanow morichu; wjele dnjow dołho cźěła ſabitych wokoło němſkeho doma leżo woſtachu. Potom muffi Němzam ſe ßmjercźu hrožo ßebi žadaſche, ſo bychu Armenſkich wudali, kotſiž běchu ßo w němſkim domje wukhowali. Němzy dyrbjachu to cźinicź, ſo bychu ßo ßami wukhowali. Hacźrunje muffi Armenſkim ßlubi, ſo jim żiwjenje woſtaji, jeli ſo k iſlamej (muhamedanſkej wěrie) pſcheſtupja, je jich wón njedźiwajzy ßwojeho ßluba pſched němſkim domom ſe ßekerami, klumpachami a kamjenjemi kaž pßy ſabicź dał. Po ſtyſknych dnjach wojeńſke wotdźělenje pſchińdże, jo by Němzow wußwobodźiło. Wobßedźeńſtwo, plany a inſtrumenty ßo w Bakſche ſawoſtajichu. Muffi inżenieuram ßlubjenje wunuſowa, jo jemu ſa ſtrožowanje ßwojich inſtrumentow wſchědnje 54 hriwnow ſapłacźa. Potom wohroženi Němzy ſ dwěmaj kujenjomaj pſches Osmanié a Honridié do Adany jěchachu. Po pucźu ſ hromadami ſwohidźene ſapukle cźěła ſkónzowanych kſcheſcźijanow ležachu, ſ wjetſcha běchu nahe. Major w Osmanie ßo khwaleſche, ſo je wſchitkich kſcheſcźijanow ſkónzowacź dał. S turkowſkimi a němſkimi khorhojemi ſady a prědku němzy inżenieurojo do Adany ſacźahnychu.

W Adanje bě provinzialny wubjerk wobſamknył, wſchitkich Armenſkich wutupicź a ſkónzowacź. Pſchecźiwo temu je jenoż kadi (ßudnik) khłoßował. Na jenym wulkim wobßedźeńſtwje pola Adany, kotrež je wěſty Stöſſel ſ Würtembergſkeje kupił, ßu 80 kſcheſcźijanſkich dźěłacźerjow morili, 120 płahowanſkich howjadłow a wjele koni rubili, wſchě ßwy a maſchiny ſniczili, twarjenja ſpalili a wſcho wupuſcźili. Němſke exiſtenzy a wjele němſkich ſamoženjow ßu ſniczene, ſchkoda je njeßmérnje wulka.

Powjeſcże ſ Konſtantinopla ßu klucź k tutym hroſnoſczam podake, kotrež běchu pſchecźiwo pſchiwißowarjam Młodoturkow ſamérjene. Staroturkowſka ſtrona njeje ßo najwjetſchich žadławoſcźow ſtróżiła. Po pſchikaſni ſultana Abdula Hamida ßu njeßkyſchanu rěſańzu nacźinili. Mjes tym je powjeſcź dóſchła, ſo ßu też w Antiochiji nad Oronteſom wſchitkich kſcheſcźijanow, Armenow a Grichow, ſkónzowali, też we wjele druhich městnach ßu tyßazy kſcheſcźijanow ſarubali. Powjeſcź ßo jako wěrna wobkrucźi, ſo ßu holzam prědki wotrěſali. Jenu tajku njeſbožownu w Jendźelſkim konſulatcze hladaju, jejnych ßwójbnych pſched njej ſkónzowachu. Turkojo żónſke nuſowachu wołacź: „Sſławа ſultanej!“ a pſchi tym jich ßynam na jich kolenomaj krk pſcherěſnychu.

Tajny njeſkutk.

To bě wjecźor w měßazu juliju. Te wjecźory ßu cźopke a měrne a ßo ſda, ſo nóz nochze pſchińcź, hdyž ſpěſchne kaſtojcźki pod módrym njebjom bjespróżnje ſlětuja. Pachař, ſtary tobakowy wikowař we Wonezach, pſched ßwojimi khlamami na drjewjanej kawzy ßedźo ßwoju dymku w měrje pachaſche.

Po prawom to njeißym doſcź prawje wopißał, hdyž ßym prajił, ſo ßwoju dymku pachaſche. Wjele bóle dyrbjach prajicź, ſo ßo wona jemu kuricź daſche; pſchetoż w hewak zyle pokojnej domjaznoſcźi, kotruž Pacharjcz wuj a jeho dymka tworjeſchtej, bě zyle wěcźe dymka khowna wěz a wjedźeſche knježſtwo.

Pacharjez wuj, kotremuž wſchitzy wjeßnjenjo ſtajneho pachanja dła tak rěkachu, bě doſpołnje poßłuſchny ßłužobnik ßwojeje dymki. Na ſtajnoſcźi jej hołdowaſche, wotprochowaſche, rybowaſche ju ſ rukawom, ſoßo ßwěcźeſche, rołku ſ cźeńkim grotom huſto wucźiſczowaſche, a hdyžkuli jeje w ercźe njemějeſche, wotpocźowaſche na jeho wutrobnju, ſa lazkom jeho fale, do woßebneho kožaneho ſuteŕała tyknjena. Skoro

mohło ßo prajicź, so ßebi wón myßlesche, so bě wona ſ rosomom a ſ wolu wobdarjena bytoscź!

Kóždy krócź hdyžkuli by Pachar ju ſ nowym kanastrom natykał, a hdyž by sapalku chzył saßwěcźicź, by dyrbjał nežnje a cźesćźownje na nju pohladacź, jako by ju najprjódzy wo dowolenje proßycź chzył; sawěscźe jemu k temu też něme, jeno jemu ßamemu srosymliwe snamjo dawasche, so je to po jeje myßli; pschetoż po prěnim pachnjenju ßo staremu wobliczo pschezo tak rosjaßnjowasche, so bě na nim spokojnosćź a dźakownosćź spósnacź. To bjes dwěla wo tym ßwědcźesche, so ßo tu wo jednoru pschikhilnosćź jedna a so ßo tuta dymka njeby kóždemu daka kuricź!

Hižo pscheđ dźeßacź lětami bě ßo cźucźiwy kurjer we Wonezach saßydlił, so by tam wjedźenje tobakowcho składu pschijał. Wobßedźerka teho ßameho, wudowa po prefekcźe (wyschschi sastojnik), bydlesche w Parisu.

S tymle małym pódlanskim dobytkom a se ßwojim wojerskim wumjenkom bě Pacharjez wuj, kiž bě prjedy podwyschk był a po prawom hinak rěkasche, zyle bjes staroscźe żiwy a jeho mnohe prósdne hodźiny jemu to móžne cźinjachu, pilnje ßwoju dymku kuricź.

Wschitzy, kotsiž w małych khlamach ßebi tobak knpowachu abo ßo se schkleńcźku wina wokschewjachu, mějachu stareho schwarneho wojaka lubo.

Też bywasche tam druhdy bjeßada, kaž ßo to runje trjechowasche: mkodym ludźom, kotsiž rady na podwurki ſ wójny poskachu, Pacharjez wuj wo wójnach, kotrež bě ßobu cźinił — Solferino, Mexiko, bitwy pscheđ Parisom — powjedasche; žonam by wjedźał nješchto rjeńsche a spodobnische prajicź, a te ßebi jeho woßebje teho dla ważachu, dokelž we ßwojej khěžzy wopikzow njecźerpjesche; wón ßo njebojesche ßwojich wotcběrarjow, kotsiž ßo pschi picźu pschejara sabywachu, na dobroměnjaze waschnje napominacź:

„Njech je wam, towarschojo, na dźenßnischi wjecźor doscź! Kak dha, hdy bychmy nětkole lehnycź schli . . .

Po tajkim tónle rjany měrny létni wjecźor Pachar pscheđ ßwojimi khlamami ßedźo ßebi ßwoju dymku derje ßkodźecź dasche, tu nadobo ßo dohlada, so ßo k njemu wulka ßylna postawa bliži. To bě jeho stary ßwěrny pschecźel a towarsch ſ wójnikich cźaßow, Handrij, kiž bě też pschi ßamßnym pokku jako wyschk ßkužik. Tón rady schnupowasche a ßwój tobak wot nascheho Pacharja bjerjesche.

Hižo dawno běschtaj ßo saßkužbny kurjer a jara horliwy schnupowar nanajbóle spscheczelikoj; wobaj dźě běschtaj tak dobraj a schwarnaj cźlowjekaj. Hdyž bě ßebi nětkole Handrij tutón wjecźor se ßwojcje runje naßypancje tyski khětru schcź·pku (prisu) wsak, ßo pódla Pacharjez wuja na ławku ßydźe, so by wokschewjazeho wjecźornego powětra hischcźe khwilu wužiwał a też, so by kuß popowjedał.

Tola kurjer dźenßa spodźiwnje mjelcźaty wosta a dobry pschecźel Handrij ßo podarmo prózowasche, rěcźe na wischnje dowjescź, kotrež běchu ßo to léto radźiłe a derje ßkodźachu, też na žně, kotrež ßo rjane pschihotowachu. Pachar wosta mało rěcźaty; jeho myßl sdasche ßo zyle pokhmurjena bycź.

Bě ßnadź ßo jemu nješchto wopacźne stako abo mějesche nješchto druhe na staroscźi? Skóncźnje ßwoju dymku ſ erta wsawschi wokomik na nju hladasche a, hdyž bě jeje něme pschihłoßowanje najskerje dostał, ßo spěschnje na Handrija ſ praschenjom wobrocźi:

„Knjes major, wěm, so móžecźe wy derje njelcźecź kaž saßypany row. Teho dla swěrju ßebi wam nješchto sdźělicź, schtoż hischcźe nikomu powjedał njeißym. To je podawcźk ſ mojcho żiwjenja, wo kotrymž ja dwěluju, hdyžkuli ßebi na to pomyßlu, a cźini mi mnohu staroscź, tak so běch hižo wjazy krócź spytowany a wabjeny, wam to wupowjedacź."

„To je zyle ßnadna wěz, mjelcźecź ßym dyrbjał wot małoscźe wuknycź; hdy bychu wschitzy niz jeno smužitoscź, ale też mjelcźitoscź stajnje jenak derje wukli, by ßo ſ mnohej wězu wjele lépje mélo."

Ale tobakowy wikowar do rěcźe sajě: „Aha, tak wy to měnicźe? Ale wo to ßo njejedna . . . to njebě we wójnje ani we wojerskej ßkužbje . . . To je mnoho bóle saschmjatana wěz dyžli ßebi wy to myßlicźe . . . Druhdy mam wokomiki, w kotrychž ßo prascham, hacź je tamny skutk najbóle khostajomny abo najnadobnischi, kotryž ßym hdy sa żiwjenje dokonjał. Poßkuchajcźe na mnje, knjes major! Wěm, so dźě we ßwojim powokanju scźe nawukli mjelcźecź . . . Hdy bych wam tu wěz dowěrił, nětkole, tule, kaž muž mužej, pschecźel pschecźelej. zyle jednorje, so bych wußudk wo wězy dostał, byscheźe wy tu tajnu wěz ßobu do rowa wsał?"

„Tule moje ßkowo na to", wyschk rjekny, „hdy by wam tuto wusnacźe wołoženje pschinjeßko . . ."

„Dźakuju ßo wam, knjes major! To mi wulku dobrotu wopokasacźe!"

Potom ſ pohkuschenym hkoßom pokracźowasche: „Ach, ta wěz je hrósbna! Ale nětkole je mi wschitko wscho jene; chzu dowěrny bycź a mi ßo tak trochu sda, so budźecźe mje mike ßudźicź. S krótka ta wěz je tale: cźlowjeka ßym morił a pschi jebanju ßym pomhał . . . a tola ßebi myßlu, so ßym prawje jednak. Poßkuchajcźe jeno dale."

Bjeedźak ßo poßunywschi bě wyschk na druhim kónzu ławki. Pacharjez wuj to njepytny. Wón ßwoju dymku wuklepa, ju kedźbnje ſ nowa natyka, pomału a wobhladniwje sažehlesche; potom trochu ßebi rosmyßlujo k cźémnemu wjecźornemu njebju pohlada, hdźež nětkole łastojcźki wjazy njeslětowachu, ale prěnje hwězdy skhadźachu, a ßwoje powjedańcźko takle sapocźa:

„Najprjódzy dyrbju wam prajicź, so běch léta 1868 pscheđ wójnu hižo stary dospołny wojak. Schtyrnacźe lět wußkužiwschi ßo ſ nowa samolwich a ßwoje myto běch dostał, běch serżant, schtoż wěso pschezo wostach, dokelž prawje pißacź njemózach. Mój wojerski běh bě po tajkim do cźaßa srjadowany. Hischcźe jedyn dowol, na to wumjeńk a medalija. Tak je też woprawdźe wschitko pschischko.

Něhdy bě we wójsku wjele mojeho runjecźa, kotrymž sdźěkanoscźe, druhdy też srosymjenja pobrachowasche. Ale hdyž by do wohnja schło, njecźěkachmy . . . Nochzu dźě połkow, kajkež dźenßnischi dźeń mamy, pomjeńschecź; ale cźlowjek by dyrbjał tehdomnischich a nětcźischich wojakow pschi dźěle widźecź. so mohł to pschirunowacź! . . .

Tehdom .bu do nascheje kompagnije — do tseczeje prěnjeho połka — dobrowólnik sarjadowany, mkody mužski ſ nahladneje ßwójby, kotryž ßrědkow njemějesche, so mohł pschebytk na wójnskej schuli sapłacźicź; dokelž pak na kóžde waschnje wojak bycź chzysche, dyrbjesche ßebi po wobcźcźnischim pucźu, po něcźim wysche a wysche postupujo a ßkužo, wyschkowsku hódnosćź dobycź.

Nowy ßo mi hnydom salubi, to bě schikowany mkody mužski, kotremuž ßo ſ módreju wocźow wutrobitne błyschcźesche. Runjecź bě pscheczelny a dobrocźiwy napscheczo kóždemu, bě tola jeho zyła wożoba połna khutnoscźe a dostojnoscźe, tak so ßebi, jeho sawohladawschi, hnydom kóždy pomyßli: Tón je ßo k roskasowanju narodźił!

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Nahła ßmjercź.) Wěsty Hencź ſ Hinterhermsdorfa pola Sebnizy bě sańdźeny pjatk do Budyschina pschischoł, so by ßobotu proßata kupował. Hdyž ßobotu rano ſ hoscźenza „Sakskeho doma", w kotrymž bě pschenozował, na proßaze wiki dźěsche, na njeho ßkabosćź pschińdźe a wón ßo teho dla do hoscźenza saßo wrócźi, so by ßo do ßwojeje stwy podał. Po skhodźe duzy pak ßo wón swjese a wudycha. Wón bě na wutrobine sajecźe wumrjeł. Jeho cźěło je ßo do Hinterhermsdorfa dowjesło.

— Jubilej. Kaž ßmy hižo naspomnili, je dźeń 1. meje knjes kantor Kapler pschi Michalskej zyrkwi w Budyschinje ßwój 25. létny městny jubilej ßwjecźił. Seminar w Budyschinje pschekhodźiwschi běsche najprjedy 3 léta ſ wucźerjom w Rachlowje a na to 9 lět pschi Prenzelowej schuli w Budyschinje. Ale hižo sa tele 9 lět w Michalskej schuli pokracźowansku schulu dźerżesche. W lécźe 1884 jeho potom sa zyrkwineho a schulskeho wucźerja pschi Michalskej zyrkwi a schuli wuswolichu. Wón je ßwoje dwojake, w tajkej wulkej wożadźe wjele mozow żadaze sastojństwo stajnje ſ najwjetschej ßwěru sastawał a ßebi pschipósnacźe a luboscź dobywał, kaž na jubileisskim onju też do wocźow stupasche. Rano schulske dźěcźi, wot druheho wucźerja knjesa Studeneho wjedźene, ßwojemu lubowanemu wucźerjej a kantorej pscheđ pyschnje wudebjenym pultom spěwy a sbożopschecźa pschednjeßechu. Dopoldnja knjes farař Räda ſ zyrkwinskimi a schulskimi pschedstejicźerjemi sastupi, so by ſ pschepodacźom cźeßnych darow ßwěrneho kantora Michalskeje wożady a wucźerja Michalskeje schule w mjenje zyłeje wożady postrowił a cźesćźił; też pschipósnawaze pißmo wokrjeßneho hejtmanstwa wucźita a pschepoda. Wjecźor zyrkwiny chor, wot knjesa jubilara sałożeny a jara spěchowany, ßwojemu dirigentej pod wodźenjom knjesa schulskeho direktora Scholty-Zidowskeho ßwoje spěwy sanjeße, najprjedy „Khwalba a modlenje", a jemu ſ dźakowanjom a sbożopschecźom dźakny dar poßwjecźi. Też njedźelu w Bożim domje knjesa kantora pschekhwatachu: zyły chor běsche ſ mejemi wupyscheny, a też na prědowanju ßo na knjesa jubilara spomni. Bóh luby Knjes sdźerż jeho nam hischcźe na dołhe léta k dalschemu żohnowanemu skutkowanju!

— (Paduschstwo.) Do wobydlenja pschekupskeho dźěłacźerja Serba pschi żitnych wikach ßu ßo ßobotu paduschi dobyli.

Stwine durje rospaczíwschi, ßu dwě wobleczeni, por ſ nowa pódu-schowaneju schkórnickow, 2 saczнaj czaßnikaj a něhdże 55 hriwnow pjenjes kradnyli. Sa paduchami nimaju hischcże żaneho ßlěda.

— (Kradnjenje jěſdnych kołow.) Rěſnikej Mischnarjej ſ Czelchowa ßu ſ khěże radneje pinzy 10. meje jěſdne koło ſe ſnamjenjom „Excelſior“ czißko 57161 a kontoriſtej Schlemmerej ſe Żidowa jěſdne koło ſe ſnamjenjom „Neumannez Germania“ czißko 378819 kradnyli.

— (Do njeſboża pſchiſchoł.) Dżěkacżeŕ Jan Fietza ſ Czěſchkez, 60lětny jara cżeżko ßłyſchazy muż, póndżelu popołdnju wocżinjeny pſchedeſchcżnik prjedy ßebje dżerżo po Drażdżanſkej dróſy domoj dżěiche. Hdyż chżyſche wón runje pola Ratarowſkeho ſaſtaniſchcża żeleſniſki pſchejěſd pſchekrocżicż, tworowy cżah pſchijědże. Na ſboże njebě Fietza hiſchcże koliju pſchekrocżik, tak ſo jeho lokomotiva njepſchejědże, ale jeho jenoż na bok ſtorcżi. Pſchi tym ßo jemu jenoż koża lohko wobodrě.

— Schtóż ma móz w ruzy. ßmě ßwět na hłowu ſtajicż. Doniż katholſtich duchownych po kraju rostykaju a Sserbow do němſkeho dżěła Łużizy a herbſtich krajow ſcżelu, pocżinaju ßerbſke woßady duchownu nuſu cżerpjecż. W Lubiju, Hajnizach, Żitawje, Königshajnje, Reichenawje a Seitendorfie: to maſch 7 młodych mużow w najlěpſchich lětach, w někotrej němſkej wßy wjazy Sserbow, jako w konſiſtoriju ßyda. Njeje to ßwět na hłowu ſtajeny? Schtó chże ludej ſa ſło wſacż, ſo wo to ßo ſtara, hdże jeho duchowni pſchebywaju? Wſchak ßu dżěcżi tuteho ludu, naſchi bratſja. A tu niemóże nam wſcho jene bycż, hacż ßo naſchim duchownym doma cżeżke brěmjo na ramjeni kładże, doniż moja druhdże dobre dny. Njech tola něchtó pohlada na kath. ſararja pſchi ßerbſkej zyrkwi w Budyſchinje: je muż w najlěpſchich lětach, pohlad na njeho pak hnydom pſcheradżi, ſo je pſchedżěłany. A to je bjes dżiwa: Po 20 lětach hižo dżěła ſa dweju, rano wot 4 hacż do polnozy — dżeń wote dnja. Telko je wěſte, by-li hdże němſki duchowny tak ſapſchehnjeny był, hnydom by dweju kaplanow k pomozy doſtał; hdyż w Němzach, wěſo Sserbow. A druhdże ma ßo podobnje. Lud praji ßebi dale: Dawamy, ſo ßo druhdże po kraju zyrkwje natwarja a to dżě je prawje. Ssu-li pak zyrkwje natwarjene, rěka: Duchowneho tam ſtajicż; Němza nimamy, pónđżemy do Sserbow. Tam ma lud dwoji dżak ſa dobru wolu: pjenjeſy je wotbył a ßwojich duchownych też. Hdyż tak, je tola mudriſcho, ſtaroſcż wo zyrkwje Němzam woſtajicż a pjenjeſy radſcho do miſſijonow dacż, hdżeż nam Sserbam do ſchkody njeje.

Pobych tute dny w Żitawſkej krajinje. Saßłyſchach tam, ſo ßerbſzy duchowni do bliſkich cżeſkich farow khodża a tam cżeſke dżěcżi ſpowjedaju. Pſcheju Cżecham wſcho dobre; myßlach pak: nimamy duchownych, ſo we wukraju robotu cżinja a Kulow je nam wěſcże bliżſchi, jako Cżechi, njedżiwajcy na naſche woßady, kotrymż drje kaplanow lubja, ale njeſcżelu. Sda ßo nam, jako by ſ njeboh biſkopom Kuſcżanſkim luboſcż a ſtaroſcżiwoſcż wo ßerbſke woßady ßobu do rowa ſchła a jako by ßo ſa nadawk mělo, ßuchej krowje (t. r. herbſtim krajam) tucżnu (t. r. Łużizu) do huby ſtykacż. Njeje tak?!

— Mejſka ſyma je poßlednje dny troſchku popuſchcżiła. Cżaß lodowych mużow je ßo dżě hižo minył, duż ßmémy drje ßo nětko miliſcheho wjedra nadżecż. Na lětuſchu khłódnu meju budże ßo dołho ſ njeſpodobanjom ſpominacż. Hiſchcże ſymniſcho hacż w naſchich ſtronach je w polnóznej Wuherſkej a Galiziſkej było. Tam je ßo njedżelu hiſchcże wyßoki ßněh naſchoł. W Karpatſkich horach mějachu 7 gradow ſymy. Też ſ Bukowiny je powjeſcż wo ßněhu a padnjenju temperatury dóſchła. Ssywy ßu ſniczene. Runje tak ßu ßadowe ſchtomy cżerpike. W polnóznej Wuherſkej je ßo też ſcżěhowaze dny ßněh ſchoł. W połodniſchich ſtronach a w rańſchej Sserbiji ßu krupy padali, kotrež ßu żywy ſniczike. Mjerinjeuje a mróſy ßu majßej a rěpje wjele ſeſchkodżike. — Pola Jägerndorfa je pjatk tydżenja jedyn tworowy cżah, do kotrehoż běſchtaj dwě lokomotiwje ſapſchehnjenej, w połdra metra wyßokim ßuěſy tcżazy woſtał. Hakle ſa dlějſchi cżaß bě mózno, jón wußypacż.

— Naſymſke ßywy ßu w Lubijſkim a Kamjeńſkim hamtſkim hejtmanſtwje w ſymje cżeżko cżerpike. S najmjeńſcha połoja pſcheńzy je ßo horje woracż dyrbjała, a ſchtoż je ßo ſtejo woſtajiło, je tak rědke, ſo budże ßo jenoż połoja ſ hewaſchich żnjow domoj khowacż. Też rożka je rědka a ſ měſtnami wuſthła. Dżecżel je jara hubjeny a je ßo ſ dżěła dyrbjał horje woracż. Duż maja ßo khude żně wocżakacż. — Saprěcż pak ßo njeßmě, ſo ſ měſtnami ſahe woßyte naſymſke żita jara rjane ſteja.

We wukraju, woßebje w Ruſkej a w Ameriży ßu ßo wuhłady na żně połěpſchike. S Ruſkeje ßo teho dla pſchenża a rożka a ſ Ameriki pſcheńza wo 1 hacż 2 hriwnje po tunje tuńicha poſticża. Duż ßnadż żitne placżiſny w Němſkej ſaßo něſchto ſpadnu.

S Horujeho Hunjowa. Po nèhdże 50 lět běchu hólzy ſ Hornjeho a Delnjeho Hunjowa a Ssmochcżiz tu ſaßo ras meju ſtajili. Njedżele dołho je ßo ſ tutym podawkom młodżina wſchědnje ſe ſahorjenjom ſaběraka. Naſchi hólzy, kotſiż mějachu meju poßlednje 10 dnjow w nozy a wodnjo pſched njepſcheczełſkimi nadpadami ſchkitowacż, ßu ju kóżdu nóz po dwěmaj mużomaj ſtrażowali. Meja hordoſna na ſahrodże hoſcżenzarja Krawza ſtejeſche a bě ſ 31 rubiſchkami popwſchana. Koło wokoło njeje bě rejwaniſchczo pſchiprawjene, kotrež bě ſ brěſami wobſtajane. Njedżelu popołdnju pacholjo a holzy w pyſchnej draſcże ſ Delnjeho Hunjowa w ßwjedżeńſkim cżahu do Hornjeho Hunjowa k meji cżehnjechu. Seſtupachu ßo k rejam a wokoło njeje porejwachu; knjes Kochta ſ Hornjeho Hunjowa na to żortnu pěßeń cżitaſche, kotruż běchu pacholjo ſa ßwjedżeń woßebje wudżěkali. Dwaj mużej meju teho runja ſe żortnymi rěcżemi podkopowachu a ſemju wokoło njeje rosrywachu. Pſchi tym ßo wſchelake ſtarożitnoſcże, jako palenzowa bleicha, khléb, korjenje atd. wukopachu. Hdyż ßo meja khileſche, wſchitzy pacholjo ſ wotmachom ſa jejnym wjerſchkom leczachu. Knjes Jan Krawczik ſ Delnjeho Hunjowa bě ſbożowny, kotryż mejiny wjerſchk doßahny. Jako meja krala jeho jedyn ßylny muż na ßwojej ſchěrokej ramjeni wſa a ßo ſ nim na cżoło młodżiny ſtaji. Pyſchny cżah, pſched kotrymż Łuhowſzy herzy wjeßle piſkachu, ſ pſchewodom wjele pſchihladarjow do Ssmochcżiz do Blankez hoſcżenza cżehnjeſche. Pólſku reju tu rejwawſchi ßo pacholjo a holicża k khoſejej a k tykanzej jeßydachu. Potom ßo ſ nowa wuſkocżne nóżli po ſunkach hußłow a pſchicżelow wjercżachu. Żadny ßwjedżeń, kotremuż ßłóncżne wjedro hojeſche, w najlěpſchim wopomnjenju woſtanje.

S **Njeßwaczidła.** Naſcha „Jutrniza“ ſměje jutſje, njedżelu, popołdnju w 4 hodż. pola Weberez ßwoju prěnju ßwójbnu ſhromadżiſnu. Tajkele ſhromadżiſny ßu teho dla ſrjadowane, ſo bychu też naſche ßerbſke żony pſchileżnoſcż měłe, ßo ſahoricż ſa naſch luby narod. Duż pſchiwjedżcże, lubi Sserbja, ßwoje mandżelſke a ßwoju młodoſcż w bohatej liczbje ßobu. Spodobacż ßo wam budże, Wyſche pſchednoſchka poſticża ßo wam wjazyhłóßne ſpěwy a dżiwadłowa hra. Ssamo „jenu rejku ſchmórnycż“ ßebi móżeće. Woßebje ſajimawa pak budże tuta ſhromadżiſna pſches wopyt Bukecżanſkeho a Khwacżanſkeho ßerbſkeho towarſtwa. Też Sserbja ſ druhich wokolin naß wopytaja. Tak budżemy w ßerbſkej luboſcżi hromadże bjeßadowacż, Sserbja ſ tych a tamnych ſtron. Duż pſchińdżcże, Sserbja Njeßwaczidłecżanſkeje woßady, njedżelu — a ſchtóż ßo hewak ſajimuje za naſchu „Jutrnizu“! Wſchitzy ſcże nam horzo witani. R.

S **Njeßwaczidła.** Wóndano ßu tu jeneho paducha lepili, kotryż je pola kowarja Bara khoſej kradnył. Jedyn tudomny wobydleŕ bě rano wokoło 4 hodżin pſches kowarnju do Barez klamow ſaleſł a něhdże 8 puntow khoſeja ßobu kaſał. Jena w Barez domje bydlaza podružniza, kotraż rano ſahe ſtawa, bě ſażneho wopytarja ſ kowarnje wuńcż widżała. Wona Bara na wěz kedżbliweho ſcżini, a hdyż tón ßwoju ſtkadownju pſchehlada, ßo dołhado, ſo bě ßo jemu wotważeny khoſej ſhubił. Wo paduſchſtwje powjeſcż doſtawſchi, żandarm k pakoſtnikej dżěſche, ſo by jeho do pſcheßłyſchenja wſał. Tón hnydom błědnjeſche, hdyż żandarm ſ durjemi nuts ſtupi. Wón ßo ſarocżowaſche, ſo njeje niczo kradnył, tola żandarm ßo njeda wotdżerżecż, w domje ſa kradnjenym khoſejom błędżicż. Po dołhim pytanju jón ſkónczńje we łużu ſthowany namaka. Schalka dobreho khoſeja je drje dobry napitk, tola wón druhdy hórko ſaßłodżuje, hdyż je ßo ſa pjecż porſtow kupił.

S **Wětrowa.** Grotniza, ſ tudomnych tonowych jamow do Njeßwaczidła natwarjena, je ßo wobkhadej pſchepodała. Sańdżene dny prěnje lowrije pod njej jěſdżachu.

S Kluſcha. Tu je ßo pjatk tydżenja domſke żiwnoſcżerja Hartſteina wotpaliło. Woheń je ßo ſałożił.

S Hrodżiſchcża. Póndżelu w nozy je jedyn bundak, kotrehoż ßu ſajeli, ſe ßłomu krytu wulku farſku bróżeń ſapalił. Dokelż ßo wohnja ſ cżaßom dohladachu, móżachu jón potłócżicż, prjedy hacż bě ßo pſches twarjenja roſſchěrił.

S **Konjez.** Sańdżenu njedżelu na wjeczor běſche ßebi połdralětna dżowczińcżka żiwnoſcżerja Jakuba Brěſana wubějała a do rěki padnyła. Breſanez ſtatok ſteji zyle pſchi rězy. Spodżiwna to wěz, dokelż dżěcżo njeje żenje bliſko k wodże ſchło, a lědom běſche na tutym dnju ſe jſtwy, ſa nim pytachu w zyłej wokolinje, też rěku najprjedy pſchehladachu, ale ſa poł hodżiny hakle namakachu

dźěczo morwe pschi mkynskim cźeßaku. Na puczu mjes mkynom a Brěsanezami je na wjeczor, woßebje ßwjaty dźeń, dosć wobkhada, ale runje w tych wokomikach tam nichtó byl nje je. Poroka ßebi starschej cźinicź njetrjebataj, dokelź staj sa ßwojim dźěsćom stajnje dosć kedźbliwje hladakoj. Ludźazym poßudźowanjam pak ßo njehodźi wucźeknycź, a to runje tajzy maja najnuinischo se ßwojej spěschnej hubu, kotsiź cźasto dosć dokhi cźaß sa ßwojimi dźěcźimi njepohladaja a jim dawaja wokoło běhacź. — Bóh je dak a Bóh je wsak!

S **Rózanta.** Dotalneho Rózenczanskeho administratora knjesa P. Schczěpana Kocian ßu sa noweho propsta klóschtra Marijneje Hnězdy pomjenowali. Sa noweho administratora do Rózanta je ßo klóschtrski knjes P. Romuald Domaschka powolał, kotryź je ßo 28. julija 1869 w Koßlowje narodźik.

S **Ralbiz.** Póndźelu, 3. meje popołdnju, pschiiědże „Jednota", spěw. tow. s Khróscźiz, na naschu foru, so by wopytoła knjesa fararja Justa, kotryź nětko hižom psches lěto w Delanach pschebywa. A schto běiche samyšł wopyta? Knj. farar Just, prjedy jako kapłan w Khróscźzach, běiche dr khołětny pschedßyda „Jednoty" a jako luboważ a spěchowaŕ ßerbskeho spěwa skutkowasche wón pilnje w towarstwje a wustupowasche pschezy ßobu jako spěwaŕ. Psches ßwoju stajnje jenatu pschecźelniwosć a towarschniwosć, njetajenu wotewrjenosć a ßwěru běsche ßebi wschitkich luboscź a pschikhilnosć dobył. „Jednota" pomjenowa jeho tehodła sa cźestneho ßobustawa a pschepoda jemu spomnjeny dźeń po schtyrihkóßnym sastaniczku cźestny diplom. Na to pschebywaische „Jednota" hischcźe nękotre hodźinki pola knj. fararja, derje hospodowana, a mnohi spěw hischcźe saklincia ßudźujo mnohu rjanu hodźinku saßo w pomjatku. Wusběhnycź tež chzu, so běchu pschikhwatali ßobu 5 wucźerjow; sawěscźe, to swjeßelazy dopokas, so w naschim cźaßu, hdźež ßo na wschěch stronach wucźerjo a duchowni rosschcźěpja, je tola hischcźe nękotrym mózno, dźerżecź ßwérne pschecźelstwo.

S **Ralbiz.** Po dlějschej pschestawzy ßu ßebi naschi hólzy lětßa saßo meju stajili. Ssobotu w nozy pak pschiwaczichu ßo nękotsi khadlejo se ßußodneje wßy a porěsachu kraßny sdonk. Sswoje wjeßelo pak ßebi skasycź njedawschi, hólzy meju njedźelu saßo postajichu.

S **Kamjeńza.** Na remontske wiki je ßo tu 14 kon pschiwjedło. S nich je ßo 7 kupiło. Płacźisny wot 900 hacź 1000 hriwnow dźěchu.

S **Kamjeńza.** Sańdźenu njedźelu ßu w Kamjeńzu jeneho pßa morili, kotrehoż ßu sa skaźeneho spóznali. W Kamjeńzu a wokolnych wßach, mjes druhim też w Jěźowje, Bambruchu, Běłej, Cźornowje, Němskich Paslizach a Njebjelcźizach maja ßo teho dla pßy hacź do 9. augusta t. l. sawjeracź, tola ßmědźa ßo wone s pschicźinjenym pranzom s wonka domow sa powjasom wodźicź.

S **Kamjeńza.** Ssrjedu ßo w sali hoscźenza lawa wjele wopytana sjawna shromadźisna wotbywasche, kotraż ßo s tudomnym murjerskim strajkom saběrasche. Dźełacźerski sekretaŕ Menke s Draždźan bě sawodnu rosprawu pschewsak. Rěcźnik hospodarske wobstejnosće w Kamjeńzu rosestaji a na sakładze statistiskeho materiala dopokasowasche, so ßo w Kamjeńzu w twarskim dźěle najnižscha msda płacźi. We wokolnych městach a wßach, kaž w Kamjeńzu, Njedźichowje, Kinsbórku atd. ßu dźěłanske wuměnjenja lěpsche a msda wjetscha. Stónczńje shromadźeni žadanju Kamjeńskich murjerjow pschihłoßowasche, po kotrymž ma ßo dźěłanski cź ß na 10 hodźin pschikrótschicź a ßo hodźinska msda na 40 np. powyschicź.

S **Wojerez.** W N... pola Wojerez njedźelu tydźenja wjeßele kwaßowachu. Nawoźenja, kotryź bě ßebi papjery na mjeno Jana Žiłaka se Spal wobstaraŕ, bě ßo hižo wjeczor do kwaßa s kwaßarjemi derje sabawił. Hdyž dyrbjesche ßo nasajtra wěrowacź, ßo wón s wurěczu wotßali, so ma hischcźe maliczkosć wobstaracź hicź. Wot tehole wukhoda ßo wón saßo njewróczi. Kwaßarjo pak ßo s tym njedachu wotdźerżecź, ßebi sa kwaßnym blidom jěsć a picźe derje ßłodźicź dacź a posdźischo też hischcźe na skakańzy polětachu. Hdyž pak ßo też hischcźe nasajtra nawoźenja njepokasa, ßo wopuschczena njewjesta sa nim puschczi. Młodźenza s mjenom Jana Žiłaka drje nadeńdźe, tola tón njebě jejny nawoźenja. Kaž ßo skónczńje wukopa, bě jedyn woženjeny muž, kotryź ma cźrjódku dźěczi, pod mjenom Jana Žiłaka k njej na żeńtwu khodźik.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Dźełacźerja P. Weißbacha s Borschcźe, dla kradnjenja drjewa hižo khostaneho, běchu k jastwu na 5 dnjow saßudźili, dokelź bě s nowa drjewo kradnyk. W jeho domje běchu to drjewo hnydom spóinali, też bě s městna, na kotrymž bě drjewo leżało, kolina a cźěr schtomowych wjetschkow, po puczu mleczenych, hacź do Weisbachoweho dwora spósnacź. Wobskorżeneho powołanje pschecźiwo wußudej ßo sacźißny.

+ 40létneho dźěłacźerja Khorlu Domelu s Wusticźa k khostarni na poldra léta saßudźichu. Se ßwědkami ßo jemu dopokasa, so je wón se ßwojej nětko 21létnej pschirodnej dźowku ßo na njekasanske waschnje nakładował.

S **Krjebje.** Wukhowansku medaillu je Bjedrich Paul s Krjebje dostał, kotryź je loni k polizajskemu muństwu do němskeje krótkowjecźorneje Afrikl schoł. S nahłym pschibywanjom wody w Rybowej rězy ßo jedyn muž se žołmami shrabny a wotnjeße, tola móżesche ßo jeneho schtoma pschimnycź. Jedyn druhi, kotryź sa nim płuwasche, móżesche drje jeho doßahnucź, tola niz wukhowacź. Paulej ßo poradźi, wobeju k brjohej pschinjesćź.

Se **Sslepjanskich stron.** Puschczenje schtomow, s mnischczimi hußanzami snicźenych, je hižo dlějschi cźaß stónczene. Tole drjewo ßo s dźěła jako palne drjewo pschetrjebuje, s wjetscheho dźěła pak ßo wone k palenju wuhla wužije. Tole palenje je ßo hižo sapocźało a budźe drje dwě lěcźe tracź. Na prójdnych pschestrjenjach hromady hałosow leża, kotrež dyrbja ßo teho runja rucźe spalicź, dokelź by ßo w nich hewak wschelaka njerodź lahnyła. Wokolne wobydlerstwo ßmě je darmo domoj wosyc, tola sa krótki k temu postajeny cźaß je njemóża dowosyc a pschetrjebacź. Dwazecźi dźełacźerjow je hižo dwě njedźeli dołho pala a tole dźěło hakle sa tydźeń dokonjeja. Kelko pjenjes by ßo salutowało, hdy by ßo ludźom wjazy cźaßa k wotwoženju hałosow wostajiło.

S **Lěska** pola Sslepeho. Wutoru tydźenja popołdnju wokoło 3 hodźin s domu murjerja Langi woheń wudyri. Wón ßo na Langez pódlanske twarjenje a na maßinu hródź a bróżeń ßußoda Maluschki wupschestrje. Wschě tele twarjenja ßo do próchа a popjela pschewobrocźichu. Langezom ßu ßo jena kosa a nękotre kury ßobu spalite.

S **Dźěwina** pola Sslepeho. Sańdźeny pjatk tydźenja běsche w naschej wjeźy termija dla schulskich należnosćow, k kotrejž běchu ßo seichli komißarojo kralowstwa knjeżerstwow s Lěhnizy a Frankfurta nad Wódru, krajnej radźicźelej Hródkowskeho a Rósborskeho wokrjeża a zyłe schulske pschedstejicźerstwo. Jednasche ßo wo rosestajenje dla schulskeho samoženja bjes Dźěwinom a Lěskom na jenej a bjes Dźěwinom a Brěsowku na druhej stronje. Dokelź chzetaj Lěsk a Brěsowka ßamej nowej schuli twaricź a ßo s Dźěwina wuschulowacź, dha běsche tajke rosestajenje nusne. Wobsamknu ßo, so ßo Lěsk wuschuluje, dokelź w druhim wokrjeżu a druhej provinzy leži, a ßam sa ßo schulski swjask twori a teho dla budźe wupłacźeny. Dźěwin a Brěsowka dyrbitaj pak jako jedyn schulski swjask dale wobstacź s tym wuměnjenjom, so Dźěwin po ßwojim žadanju ßwoju staru schulu wobkhowa a w Brěsowzy nowu schulu natwari, tak so ma tutón swjask dwě schuli a dweju wucźerjow, s kotrejuž jedyn je w Dźěwinje a druhi w Brěsowzy. Dźěcźi budźe w Lěskowskej schuli na 70, w Dźěwinje 47 a w Brěsowzy na 80.

S **Brěsowki.** Wulke wjeßele je do nascheje wßy sacźahnyło; dołholětne žadanje, so bychmy ßami ßwoju schulu měli, je ßo skónczńje dopjelniło. Dowolnosć wot knjeżerstwa je pschischła, so móżemy ßebi ßwoju schulu natwaricź, rjany leßny hrodźik, kotryź budźe w bychu nascheje wßy. Leżownosć je hižo kupjena; wschitke dźěła ßo spěchuja, so by, jeli trochu mózno, hacź do nasymy wscho hotowe było a nasche wbohe dźěcźi njetrjebake wjazy we wschelakim wjedrje, pschi wschěm wěczu a duczu tón daloki a s dźěła mokry pucź do Dźěwina w bliżschej symje hanjecź.

S **Trětwje** pola Hródka. Schtoż hußanzy njejßu sežrake, to nam woheń spózera. Schtwórtk tydźenja je ßo w tudomnej holi nětkdże 60 jutrow ßrěnich khójnow, burej Baltinkej ßkuschazych, spaliło. Też na wjele druhich městnach je ßo tu a tam wjele khójnow spaliło.

Přilopk.

* (Cźwilowaŕ wojakow.) Na njecźlowiske waschnje je serżant Niehmke s gardoweho regimenta khežora Franza w Barlinje se ßwojimi wojakami podstajenymi sakhadźak. Wón je jich wschědnje bił a jim kschiwdu cźinił. Wojazy, kotrychż wón najhuscźischo krjudowasche, běchu grenaděrojo Schwedeshagen, Mußmann a Meier. Schwedeshagen tuteho krjudowanja dla wot khorhoje cźekny a s tym krjudowanja na ßwětło pschińdźechu. Schwedeshagena bě serżant

wob tydźeń schtyri abo pjećź ras nabik. Prajiwschi: „Ty krydnjesch nješcho do khlamy!“ jeho serźant stajnje s pjasćźu do huby dyri abo jemu plistu wotkoži. Teź je wón do njeho kopak abo s tsélbinym toporom do njeho storkak. Druhdy je jeho wón s teßakom bik. Na praschenje, cźeho dla ßo Schwedeshagen njeje wobcźeżowak, tón wotmolwi, so je ßo wón bojak, so mohło ßo jemu potom hischcźe hubjeńscho seńcź. Podobnje teź druhy ßwędzy wuprajichu. Někotrym grenaděram bě serźant ras 8 minutow na kónczkach porstow stejecź dak, tak so woni tschepotacź poczachu. Mjes nimi teź grenadèr Aßmussen do kabłanja pschińdźe. To wohladawschi jeho serźant s pjasćźu do wobliczа dyri, so krej s noßa wulecźa. Serźant teź stoły do ßwojich podstajennych mjetasche. Do grenadèra Deicha wobskorźeny serźant s teßakom storczi. Druhi krócź jeho wón s pjasćźu do wobliczа dyri, so jemu hubje krwawjeschtej. Teź s drjewjanzom wón do njeho pjerjesche. Jeneho druheho grenadèra serźant psches stok sczahny a jeho se ßwětłym teßakom do wobliczа dyri. Hdyż grenadèr Schwedeshagen ras jenemu towarschej rjekny, so budźe ßo wobcźeżowacź, jemu serźant plistu wotkoži. Grenadèra Dockn je wón na stok pokoźicź dał a jemu s teßakom sadk pschebik. S najmjeńscha 427 krócź je ßo wón pschecźiwo podstajenym pscheschol, tola hdy bychu ßo wschitzy ßwędzy pschełkyscheli, by ßo tale liczba wo někotre sta powjetschika. Wobskorźeneho k jastwu na 1 lěto 3 měßazy a k degradaziji saßudźichu; jeho hnydom sajachu.

* (Njeporadźeny nadpad na pjenjeżneho listynoscherja.) W Barlinje je pjatk tydźenja cźłowjek, kotryż ßo Winkler mjenowasche, hospoju, pola kotrejež bydlesche, s hamorom sarasycź spytak. Pschipadej, so ßo hamorowe toporo pschi bicźu roskłama, ma ßo żona dźakowacź, so ßo njeje dosarasyła. Mordarstwo pschepytajo je polizija sa tym pschischła, so je Winkler hospoju jenoż wotstronicź chcył, so mohł pjenjeżneho listynoscherja w jejnym wobydlenju moricź a wurubicź. Winkler bě na ßwoju hospoju sa ßobu schtyri pjenjeżne pschipokasanki na póscźe wotedał, so měł składnosć, pjenjeżneho listynoscherja moricź a wurubicź. Dokelž ßo hamorowe toporo roskłama, njemejesche wón żaneje brónje wjazy, ßwoje wotmyßlenje pschecźiwo listynoscherjej do skutka stajicź. Ssnadź je Winkler tón samy słóstnik, kotryż je w Lipsku podobne mordarstwo skutźił. Mordar je ßo w ludowej mjerwjeńzy w Barlinje bjes złeda shubił.

* (Wjecźenje sazpiteje.) Hdyż tele dny w staro-bambergskim městaczku Teuschnizach dwaj nowowěrowanaj mandźelskaj s zyrkwje stupischtaj, jena holza k nawożeni stupi a jemu myrtowy bukecźik se ßuknje wottorhny, prajizy: „Ty masch dźecźo doma! Ty njetrjebasch bukecźika! Roshorjeny nawożenja pak holzy plistu wotkoži.

* (Ssmjetne kłócźe s hlebiju.) We wojerskim wustawje w Hannoverje leutnant s Thermann s konja paoże. Pschi tym ßo jemu hlebija jeneho podoffizèra do żiwota sakó. Po operaziji sranjeny dla shubjenja pschewjele krwě wumrje.

* (Wulke żelesniske njeszboże.) Schtwórtk w nozy 1/2 10 hodźin je ßo blisko Herdesheima njedaloko Kölna nad Rheinom Baselsko-Kölnski spěschny cźah swrócźik. Póstyti a prěni spanski wós ßo hnydom palejschtaj. W poßlednischim ßo dwaj pucźowarjej spalischtaj. Pucźowarjo druheho spanskeho wosa samochu ßo s woknami won wukhowacź. Wscho hromadźe je ßo 15 cźłowjekow morilo a 14 ßo sranko, mjes nimi wjele cźeżko. Njeszboże je ßo s tym stało, so je blisko sastanischcźa na Mühlhausenskej koliji lokomotiwa jeneho tworoweho cźaha rosbuchła, s cźimž ßo schtyri tworowe wosy na pódlanscu koliju wjerhnychu. W tym samym wokomiku spěschny cźah pschihna a do tych schtyrjoch tworowych wosow sajěźe. Tepjer tworoweho cźaha a lokomotiwnikaj wobeju cźahow ßu morwi. Městno njeszboża wobras najhrósbnischeho sapuscźenja pokasuje. Wobkhad je ßo pschetorhnył. Spěschny cźah je ßo nimale wschón wupalił, s tworoweho cźaha je ßo pjaty dźěl spalił.

* (Nowe kompozizije khěżora Wylema.) S Korfu ßo pische: Khěżor Wylem je grichiskemu kralej Jurjej text tsjoch nowych marschow pschepodał, kotrež je wón sam komponował. Kral je direktorej filharmonije porucził, kompozizije nawucźicź, kotrež budźa ßo w bliżschim cźaßu piskacź. Każ je snate, je khěżor hižo w prjedawschich létach komponował, tak psched něhdźe 16 létami „Spěw k Aegirej“. Sle huby ßu tehdy rosschěrike, so je wjerch Filipp Eulenburg kotryż bě do Hardenoweho prozeßa loni sapleczeny, tón spěw pěßnił a komponował.

* (Woheń.) Na knježim dworje w Ramschizach pola Altenburga ßu ßo ßrjedu tydźenja w nozy wschě hródźe a twarjenje, w kotrymż hródźny schwajzar bydlesche, wotpalike. W płomjenjach je 9 koni a wjele ßwini kónz wsako. Też wjele kur a hołbjow je ßo spaliło. Kak je woheń nastał, njeje niczo snate.

* (Ssmjercź pod lokomotiwu.) Jeneho pschedeschcźnika dla je 21 létny murjeŕ Nickel w Brunowje ßwoje żiwjenje shubił. Wón psches żelesniżu krocźesche, hdyż ßo runje jedyn tworowy cźah bliżesche. W khwatku Nickelej jeho pschedeschcźnik na koliju wupadźe. We wokomiku, hdyż ßo młody cźłowjek sa pschedeschcźnikom skuli, jeho lokomotiwa shrabny. Njesbożownemu ßo wobej nohy pschejèdźeschtej. Wón sa krótki cźaß wumrje.

* (Njeszboże s automobilom.) Automobil, w kotrymż ßynaj wobßedźerja Königsmühlskeho papjernika ßedźeschtaj, na dróhy do Merseburga do żelesniskeje sawjery sawadźi. Na wosu ßedźazej ßo won cźißnyschtaj a ßo cźeżko sranischtaj.

* (Strajk.) W Meerane wot pjatka wschitzy murjerjo, cźeßlojo a twarszy dźěłacźerjo dla swady wo msdu ßwjecźa. Twarszy mischirjo ßu wobsamkli, w zyłym Meeranskim wokrjeßu wschitkich twarskich dźěłacźerjow s dźěła puschcźicź, jeli so ßo strajk hnydom njeskónczi.

* (Pucź bacźonow.) Nowiny „Paster Lloyd“ pißaju: Direktor němskeho katholskeho hospiza w Jerusalemje, pater Ernst Schmitz, je wuheŕskej ornithologiskej (ptakospytnej) zentrali wosjewił, so je 9. haprleje něhdźe 2000 bacźonow pschi jenym jèsorje pola Jerusalema wotpocźowało. Pjecź bacźonow ßu żiwych popadli. Jedyn z tychle bacźonow mějesche pschi nohy koleńko se scźěhowazym napißmom: „Ornith kózpont, Budapest Hungaria 293“. Po sapißu ornithologiskeje zentrale ßu tutemu bacźonej 8. julija 1908 koleńko pschicźinili. Pola Jerusalema ßu bacźony do Europy leczo wotpocźowake. Najskeje ßu wone we symskim cźaßu w Afriży pschebywake, hdyż ßu létßa hižo jeneho wuheŕskeho bacźona popadnyli. Powjescź s Jerusalema naschu wědomnosć wo leczenju ptakow w nasymje a w nalěcźu s ważnym nawjedźenjom wobhacźa, wona dopokasuje, so bacźony w nalěcźu w runej měrje nad morjom do Europy njelecźa, ale so ßebi dlejschi ale wěscźischi pucź nad krajom wuswoleja.

* (Wulki woheń pola Konstantinopla.) W Haskbi pola Konstantinopla wulki woheń wutoru wudyri. Tak daloko hacź ßo nětkole pschewidźecź hodźi, je ßo 150 khěżow wotpaliło. Wjazy dyżli 500 żidowskich ßwójbow je bjes wobydlenja.

* (Żadne ßwjate scźenje.) Khěżorska knihownja w Peterburgu je żadne ßwjate scźenje sa 13000 rublow kupiła, kotrež je na cźeŕwjenu żidu se złębornymi pißmikami w grichiskej rěcźi napißane. Po měnjenju wucźenych je ßo tole scźenje w 7. lětstotku napißało. Wone je ßo w Małej Asiskej namakało. Drohotny rukopiß budźe ßo w 100 exemplarach cźischcźecź a ßo po 800 rublach pschedawacź.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěće 1909 zaso nahromadźiło: 122 hr. 50 np.

Dale za njón darichu:

Naša Syrotka . . . . . — hr. 50 np.

W 19. čisle „Katholskeho Posoła“ léta 1909 hižo kwittowane:

C. Michałec . . . . . — hr. 50 np.

Hromadźe: 123 hr. 50 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Cźeßliski mischtr Mikławsch Micźka w Radworju a cźeßliski mischtr Jakub Rycźeŕ s Khaßowa běschtaj loni sa wobßedźerja tonowych jamow we Wětrowje, Ruhlanda, grotnizu twariłoj. Micźka bě dźěłacźerjam msdu wupłacźował a ju Ruhlandej wo něhdźe 355 hriwnow pschewyßoko woblicził. Ruhland bě sa tym pschischol a bě teho dla Rycźerja a Micźku jebanstwa dla wobskorźił. Sawniski ßud bě wobskorźeneju wuwinował, tola statny rěcźnik bě ßo pschecźiwo wußudej powołał. Druha instanza Micźku sa winowateho spójna a jeho k jastwu na 3 měßazy saßudźi. Rycźerja dla njedoßahazych dopokasmow wuwinowachu.

× Tudomny wikowar se schleńcźanymi a porzlinowymi tworami, Benno Schneider, bě Mischnjanski běły porzlin kupował, jón ßam pomolował a jón jako Mischnjanski s woprawnym Mischnjanskim molowanjom pschedawał. Mjes druhim bě wón tudomnemu pschekupzej Mießnerej sa 1400 hriwnow tajkeho porzlina a ßudniskemu chemikej dr. Hauptej Mischnjanske talerje jako woprawne stare

ſ japanſkim woponom, kajkeż ßu ßo ſa krala Augusta Ssylneho ſa dwórſku kuchinju we Warſchawje dźĕłake, pſchedał. Molowanje na tymle porzlinje je ßo jako falſchowane wupokaſało. Schneidera jebanſtwa dla k jaſtwu na 5 mĕßazow ſaßudźichu a jemu cżeßne prawa na 3 lĕta wotrjeknychu.

Lawniſti ßud. Pſchekſchiwjenja dla mĕjeſche ßo 23lĕtny cżeladnik Adolf Liſchka ſ Pßowjow ſamolwicź. Wikowarjej Horſchcźzy ſ Rudeje, kotryż kóżdu ßobotu do Budyſchina ſ khoſchcźemi jĕſdźi, bĕ ßo Liſchka k pſchedawanju khoſchcźow podtykował. 13. mĕrza wón ſa Horſchcźku 15 khoſchcźow ſa 3 hriwny pſcheda, doſtate pjenjeſy pak wón Horſchcźzy njewoteda, ale je pſcheczini. Wón ma ſa to tydźeń jaſtwa wotßedźecź.

Żeleſniſki jĕſdny plan
ſa Bĕłu Wodu,

płaczazy wot 1. meje 1909.

S Barlina=Khoczebuſa do Bĕłeje Wody

1156, 731, 1036, **1123**, **113**, 417, **557**, 707, 1114, 517, 238.

S Bĕłeje Wody do Khoczebuſa=Barlina

1203, 732, 1038, **1124**, **114**, 420, 558, 712, 1116, 522, 239.

Se Shorjelza do Bĕłeje Wody

1235, 513, 847, **1205**, 220, **454**, **628**, 711, 1023, 204.

S Bĕłeje Wody do Shorjelza

1236, 518, 848, **1206**, 221, **455**, **629**, 716, 1026, 205.

Se Sslepeho do Hródka

1246, 527, 857, 230, 726, 1035.

Se Sslepeho do Bĕłeje Wody

1145, 722, 1027, 407, 658, 1105, 508.

S Cżorneje Wody do Wrótßławja.

S Cżorneje Wody		6,29	9,3			4,24	7,23	10,8
Bukowa		6,38	9,19	10,17		4,33	7,43	10,17
Cżorny Khołmz		6,50	9,34			4,45	7,58	10,29
Wojerezy	4,55	7,02	9,55	10,36		4,58	8,8	10,41
Las	5,10	7,16	10,12			5,13		10,56
Delni Wujeſd	5,22	7,26	10,23			5,24		11,6
do Hórki	6,05	8,06	11,9	11,19		6,7		11,51
wot Hórki	6,11	8,16	11,24			6,26 7,52		11,59
do Shorjelza	6,44	8,48	11,56			6,49 8,21		12,27
wot Hórki	6,15	8,18	11,32	11,20		6,9		12,1
Kohlfurt	6,49	8,53	12,06	11,43		6,50		12,33
do Wrótßławja	10,30	1,00	3,14	1,48		9,41		6,00

S Wrótßławja do Cżorneje Wody.

S Wrótßławja	11,8		—		10,50	3,38	3,38	6,10
Kohlfurta	4,00		7,30		1,12	6,07	7,5	11,25
do Hórki	4,32		8,03		1,40	6,30	7,41	11,53
Se Shorjelza	4,10		7,47		1,10	5,58	7,03	9,20
do Hórki	4,34		8,11		1,38	6,23	7,42	9,45
wot Hórki	4,40		8,20		1,53	6,31	7,53	11,58
Delni Wujeſd	5,21		9,00		2,43	—	8,42	12,34
Las	5,31		9,10		2,57	—	8,53	12,44
Wojerezy	5,39	7,6	9,23	12,20	3,30	7,18	9,14	1,00
Cżorny Khołmz	5,58	7,16		12,29	3,40	—	9,24	1,08
Bukow	6,09	7,30		12,42	3,53	7,34	9,38	1,18
do Cżorneje Wody	6,16	7,38		12,49	4,00	—	9,46	1,25

Na ßwój wulki ſkład

tſĕſchneje papy, drjewoweho zementa, theera, asfalta, tſĕſchnych tſchĕſkow, każ też **ſchleſ. tonowych tſĕſchnych zyhelow, bibraznych wopuſchow a tſĕſchnych zyhelow ſe ſaſhibkom** a ventilaziju ſ najlĕpſchich zyhelnczow kedźbliwe cżinju a ßo pſchi potrjebje najnaležniſcho poruczam

F. W. Menzel

w Budyſchinje na hornczerſkej haßy.

Otto Preuß
mějeczel
Khorla König

na zitnej haßy 4 w Budyſchinje na zitnej haßy 4

poruczą ßwój wulki ſkład

woßebnych wot njeho ßameho dźĕłanych

mużazych, pacholazych a holczazych wobleczenjow.

Moja wote mnje ßameho dźĕłana draſta ßo ſ **woßebnym ßedźenjom, najlĕpſchim ſeſchiczom a wurjadnym dźerżenjom** wuſnamjenja.

Lĕczne paletoty, **apartne kholowy, bĕle, pißane a źidźane** lazy na hobrſki wubjerk. **Koßmikate ſportſke wobleczenja, kotojeſone kholowy, luſtrowe, koßmikate a płatowe jopy, pelerinu do wjedra, płótniki, ſamkatſke wobleczenja a wſcha dźĕłaczerſka draſta** zyle wurjadnje tunjo.

Dźĕczaze wobleczenja **ſchulſkeje, pjeſloweje a bluſoweje faßony** mam wurjadnje wulki ſkład po bajkowſzy tunich płacziſnach.

Mój ſkład żonjazeje draſty

je najbohatſcho ſrjadowany a poruczam **jara woßebne żonjaze żakety,** krótke a dołhe, hižo po **4½** mk., **dothe jendzelſke paletoty,** apartnych deſſinow, hižo po **6** mk., **pſcheprochowe mantle,** rjanych muſtrow, hacź do najwoßebniſcheho, hižo po **4½** mk.

Pſchedawanſka faßada:
Krucże ſprawne poßkuženje, żane wobſchudźenje, wulke roſpſchedacże, mały wużitk.

:: :: **Mużaza draſta ßo po mĕrje ſchije** :: ::
a ßo ſa bjeſporoczne ßedźenje a najlĕpſche dźĕło rukuje

Módroczíſchcź

we wulkim wubjerku, ſ nowymi muſtrami, po najtuniſchich płaczíſnach;

poßleſchczowy kattun, meblowy kattun, meblowy krep

po wſchĕch płaczíſnach;

pißane zychi, wupjerki

czerwjene, rózojteje barby, módre ßmuhate, ſeſchite wſchĕch ſchĕrjow

poruczа

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Benzinowe motory

ſa pſchemyßło a rataŕſtwo

twari a ſ rukowanjom poſlicza

Ernſt Raußendorf w Korſymju.

Łahowska nalutowańja a wupożčeńja,

tow. ſ njewobmjeſ rukowanjom,

ſmĕje **njedźelu 16. meje** popołdnju w 4 hodź. w Nowakez hoſćenzu we Łahowje ßwoju prĕnju

hlownu ſhromadźiſnu.

Dnjowy porjad: 1. Lĕtna rosprawa, ſliczbowanje a bilanſa. 2. Namjety. 3. Woſjewjenja.

Sliczbowanje ßo wot 10. hacź do 16. meje kóždemu ßobuſtawej na požadanje pola ſliczbowarja pokaže.

Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Trawn ßyczaze maſchiny, žito ßyczaze maſchiny, ßynowe wobroczaki, tigrowe hrabje, drillowaze maſchiny, pluhi, bróny, mlokowe ſeparatory wſchĕch ſyſtemow,

woßebje

Isola a Domo

hižo po 50 mk.

a wſchĕ druhe **ratarſke maſchiny** a **grat**

poruča

Jan Manjok naßlĕdnik

Jurij Hänſel

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Hermann Gläsel

w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebjach 4

— w ßerbſkim domje —

poruča najwjetſchi wubjerk

porzlinowych a kamjeninowych tworow

najjednoriſcheho hacź do najwoßebniſcheho wuwjedźenja,

majolikowe a nippeſowe wĕzy, ſchkleńcjane twory, praßowane a toczene.

Najbohatſchi wubjerk wĕzow k darjenju

pſchi kwaßach a ßlĕbornych kwaßach.

Dospołne njewjeſtne wuhotowanja.

Tſihwĕſdowſke tſĕſchne

zwhele rjanych njeſachodnych barbow, **plestrowe klinkarſke zwhele** ſ 8 hlowčkami do wſchejĕſdow, hródźow, dworow atd., **ßkobowe zwhele, porośne polne** a **dźĕrkate zwhele, ſchamottowe zwhele, murjerſke zwhele** poruča:

Pawoł Arnold,

parna zwhelneča w Tſjoch Hwĕſdach

(Dreiſtern) pola Budyſchina.

Schczerkowe a pĕſkowe jamy. Telefon: Budyſki hamt čźo. 11.

Měſchczańſki kontor: w Budyſchinje na Moltkowej drózy 31.

„Jutrniza“,

ßerbſke towarſtwo ſa Njeßwaczidło a wokolnoſcź

ſmĕje **njedźelu 16. meje** pola Weberez w Njeßwaczidle

ßwójbny ßwjedźeń.

Sapočatk popołdnju w 4 hodźinach.

Porjad: **Pſchednoſchk, ſpĕwy, hra a ſabawa.**

Bukečańſke a Khwaczańſke towarſtwo naß pſcheczelnje wopyta. Proßymy, ſo bychu ßo ßobuſtawy w prawje bohatej liczbje ſeſchli. Hoſczo, knjenje mandźelſke a doroſcźene dźĕcźi ßu na ßwjedźeń najwutrobniſcho pſcheproſcheni a njech ßo ßobupſchinjedu.

Pſchedßydſtwo.

Pjenjeſy

na wĕſtu (prĕnju) hypoth. wupožcża Wochožańſka zyrkwina woßada.

Adreſſa: Pfarramt Nochten bei Bezberg O. L.

Žiwnoſcź

w **Hermanezach** nad Sprewju ſe 6 jutrami ſahrody a ſ nĕhdźe 35 jutrami pola a łuki a hole pola ſtatoka je na pſchedań.

Dalſche je ſhonicź pola **Khorle Khĕžnika** w Styczinje.

Žiwnoſcź

cźißko 22 w Brĕſowje pola Budyſchina ſe 7 kórzami je na pſchedań. Twarjenja ßu maßiwne. Dalſche je tam ſhonicź.

Khĕža ſ polom, łuku a ſahrodu je płaczitny hódno na pſchedań w Bolborzach cźißko 10.

Dobru

pſcheńczu muku

po ſtarych płaczisnach pſchedawa

Khorla Kahrowe

pſchi žitnych wikach.

Derje ſdźerżana

mužaza ſchijaza maſchina

je tunjo na pſchedań na Wettinſkej drózy 19 po 1 ſthodźe.

Wulka ſchatowa róla

k wjerczenju na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pſchi drjewowych wikach čźo. 4 po 2 ſthod.

Czerſtwe jeja

ſtajnje po najwyſchſchej płaczisnje kupuje

Lehmannez (prjedy Nawkez) konditornja na ßerbſkej haßy.

Hermann Heide,

khachleſtajeŕ

na Karlſkej drózy 10 po 1 ſth. a na nowej haßy 3 po 2 ſthod. poruča ßo **k ſtajenju nowych khachlow, pſchеſtajenju, wuporjczenju, wumjeczenju khachlow.** Tež dźĕła na wßach ßo derje a tunjo wobſtaruja.

— Rĕczi tež ßerbſki! —

Bukečanske serb. tow.

zmĕje swój lĕtuſi **wulĕt njedźelu 16. meje 1909** do **Radworja a Njeswačidła.** Wotjězd z Pomorc 8^{51} dop.

Wſĕ sobustawy ze swójbnymi na tutón wulĕt wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Do Mĕrkowa!

Njedźelu 16. meje budźe

jĕdźenje

pjeczenych kolbaßow

a **reje.**

Pſchecźelnje pſcheproſchujetaj

Oskar Raussendorf

a mandźelſta.

Do Noweje Jaßońzy!

Hejda! Hdźe njedźelu pójdźemy? Wichitzy pójmy do Noweje Jaßońzy

na reje.

Tam budźe rjenje!

Pſchecźelnje pſcheproſchuje

P. Hofmann.

Do Laſa!

Njedźelu 16. meje budźa

reje.

Pſchecźelnje pſcheproſchuje

Khorla Scholia.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrĕnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźĕlaczerſke ßwójby pyta hnydom pichiſtajeŕka **Görlichowa** na ßukelniſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownj knjeſa Heinr. Mohra.

Stwinſka holza

ßo hnydom abo poſdźiſcho na jene ryczeŕſtwo bl ſko Budyſchina pyta.

Dalſche je ſhonicź na Moltkowej drózy 31 w druhim poſkhodźe pola Arnoldez.

Wuſtojna

dźĕlaczerſka ßwójba

ſ darmotnym wobydlenjom ßo pyta. Dźĕło w lĕcźu a ſywje.

Parna zwhelneča w Tſjoch Hwĕſdach.

Měſchczańſki kontor w Budyſchinje na Moltkowej drózy 31.

(K temu cźißku pſchiłoha.)

Pschiłoha k czišłu 20 Serbskich Nowin.

Ssobotu 15. meje 1909.

Placžišny rèsnego slotu na Draždžanskich slótnych wikach.

10 meje 1909.

Placžišny po zentnarju w hriwnach.

Slótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rèsna waha hr.
Woły:		
1. poknomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rèsneje hódnoscže hacž do 6 lět	39—42	75—78
awstriske	40—44	76— 80
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	34— 38	70 74
3. žrènjo pizowane młode, derje pizowane starsche	30 33	64 69
4. žnadnje pizowane łóždeje staroby	26— 29	56—63
Jałojzy a kruwy:		
1. poknomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rèsneje hódnoscže	38— 41	70—73
2. poknomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rèsneje hódnoscže hacž do 7 lět	34—37	65— 69
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	30—33	60—64
4. žrènjo pißowane kruwy a jałojzy	24—29	54—69
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. poknomjaßne, najwjetscheje rèsneje hódnoscže	38- 41	70 —73
2 žrèrjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	34—37	66 69
3. žnadnje pizowane	29—33	61—65
Cželata:		
1. najlèpsche s młokom wukormjene abo najlèpsche wot zyza	49—52	79—82
2. žrènje kormjene abo tež dobre wot zyza	45— 48	75—78
3. žnadnje wuwite wot zyza	40—44	70—74
Swinje:		
1. poknomjaßne lèpschich raßow a jich slschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	50— 53	66—68
2. mjaßne	49 50	64 65
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	45— 48	59—63

Placžišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 8. meje 1909. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 13. meje 1909. wot hr	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża	bèła	—	—	—	—	11	80	12	30
"	žołta	—	—	—	—	11	50	12	—
" nowa		11	50	11	75				
Rožka		—	—	—	—	8	10	8	40
" nowa		8	25	8	35	—	—	—	—
Jeczmjeń	50 kilogr.	9	50	10	10	9	—	9	75
Wows nowy		9	30	9	60	8	50	9	—
Hroch		9	50	12	—	11	—	12	—
Woka		8	50	10	—	10	—	11	—
Jahły		14	—	14	50	14	—	15	—
Hejduschka		19	—	19	50	20	—	22	—
Bèrny		2	50	2	70	2	50	2	60
Butra	1 kilogr.	2	70	2	90	2	50	2	70
Pschenczna muka	50 "	11	75	20	75	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	9	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	50	3	70	3	20	3	60
Ssloma	100 "	4	16	4	30	3	50	4	—
Proßata 1260 schtuk,	schtuka	13	—	30				—	—
Pschenczne wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	5	75	6	50
Rjane wotruby		—	—	6	50	6	50	7	—
Pschenczny gris		—	—	6	75	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	7	40	—	—	—	—

Na burhy w Budyschinje pschenża (bèła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 12 hr. — np. hacž 12 hr 15 np., rožka wot 8 hr. 40 np hacž 8 hr. 75 np., jeczmjeń wot 9 hr. 50 np. hacž 10 hr. 10 np, wowß wot 9 hr. 35 np. hacž 9 hr. 65 np.

W Budyschinje placžeschе: kórz pschenży (bèła) po 170 puntach — hr — np hacž — hr. — np., žołta 10 hr. — np. hacž 10 hr. 15 np., nowa: 19 hr. 55np. hacž 19 hr. 98 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 13 hr. 20 np. hacž 13 hr. 36 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 13 hr. 60 np hacž 14 hr. 40 np.

Wiczne placžišny w Kamjenzu.

13. meje 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 40 np. hacž 8 hr. 60 np., pschenża wot 12 hr. — np. hacž 12 hr. 30 np., jeczmjen wot 8 hr. — np hacž 10 hr. — np, wowß wot 9 hr. 30 np. hacž 9 hr. 50 np., jahły wot 15 hr. — np. hacž 17 hr. — np. hroch 15 hr — np., žyno 3 hr. 60 np., bèrny 4 hr. — np., žloma (100 kilogr.) 4 hr. 34 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacž 2 hr. 70 np.

Wjedro w Londonje 14. meje: Khłódne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smèje njedželu Rogate rano w 7 hodž. farar Răda žerbsku spowjednu rèč, ½9 hodžin duchowny Tischer žerbsce a w 10 hodž. němske prědowanje. — Popołdnju ½2 hodžin budże katechismußowe rosrèčenje s konfirmèrowanej němskej młodžinu. — Tydženske sastojnske dźěła smèje duchowny Tischer.

Boże stpicże smèje rano w 7 hodž. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rèč, ½9 hodžin farar Răda žerbsce a w 10 hodž. němske prědowanje. Zyr'winy chor spèwa: „Knježe, ty žy nasch Bóh" wot Alberta Beckera. Pšched zyrkwinymi durjemi budże kollekta sa woßadžinych khudych.

Wòrowani:

W katholskej zyrkwi: Jurij Dučžmann, žłužobny se Ssmjerdžazeje, s Marju rodž. Rychtarjez s Wownjowa.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Helena Johana, Bohumiła Pawoła Andričžka, pjekarja w Dobruschi, dž. — Erna Elsa, Bjedricha Ernsta Kóčžki, pomozneho želesniskeho wothladarja w Jenkezach, dž. — Max Pawoł, Jana Scholty, dźěłaczerja pod hrodom, ž. — Gustav Helmut, Gustava Hermanna Raka, korczmarja pod hrodom, ž.

Zemrjeći:

W Michałskej woßadze: 6. meje: Hana Augusta Siegertez, Huga Arna Hoyera, kubłoweho hejtmana w Bórku, mandželska, 26 l. 8 m. 20 d. — 7. Richard Jurij, Jana Bohuwèra Dučžmana, kublerja w Jenkezach, ž. 5 l. 2 m. — Marja Brühlez, njebo Jana Barta, khěžerja a dźěłaczerja w Nowej Wěži nad Spr., sawostajena wudowa na Zidowje, 81 l. 9 m. 5 d. — Michał Juranz, wumjenkar we Wulkim Wjelkowje, 87 l. 10 m. 22 d. — 10. Richard Hermann, Hermanna Oty Schlettiga, fabrikarja na Zidowje, ž. 1 m. 6 d. — Johana Naczlez, njebo Hendricha Kiliana, dźěłaczerja w Delnjej Kinje, sawostajena wudowa tam, 65 l. 8 d.

W katholskej woßadze: 10. Marja Madlena, swudowjena Domschzyna rodž. Nowotnez w Budyschinje, 78 l. 4 m. 14 d. — Josef Keilhofer, fabrikski dźěłaczek w Hainizach, († w khorowni w Budyschinje) 49 l.

Zyrkwinske powjesče s Hodžija.

Njedželu Rogate smèje rano ½7 hodž. farar Kschižan žerbsku spowjednu wucžbu, ½8 hodžin duchowny Voigt žerbsce a w 9 hodž. němske prědowanje. — Popołdnju wot 2 hodžin budże katechismußowa wucžba sa žerbsku muzku młodžinu.

Boże stpicże smèje rano ½7 hodž. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucžbu, ½8 hodžin farar Kschižan žerbsce a w 9 hodž. němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodžin budże žerbska mißionska hodžina.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

Njedželu Rogate smèje duchowny Bojz rano w 7 hodžin žerbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja we 8 hodž. žerbsce a ½10 hodž. němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodž. smèje duchowny Bojz katechismußowu wucžbu s němskej žónjskej młodžinu.

Boże stpicże smèje farar Domaschka rano w 7 hodž. žerbsku spowjedź, duchowny Bojz dop. we 8 hodž. žerbsce a ½10 hodžin němske prědowanje.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na žukelnskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske žórło

sa

njewjesczinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłużenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowatnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene. Prosymy, na mjenowanu hólzinu zło. kedźbowacź!



Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

swój skład czaßnikow a czaßnikowych rjeczazow k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placžišny.



Bruno Beutner
w Budyschinje pschi dwórnischczu, pisarnja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liseznow** wscheje druziny, wobstaranje **hypothekow** po pomérnej dani, **nakozenje kapitalijow, pschedawanje lezomnoscznow,** srjadowanje sawostajenstwow a dzélenja herbstwow, na pscheszadzowanje pschedawanje lezomnoscznow, swědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelz sym dołhe léta s réčnikowym sekretarom był, so najlépsche wobstaranje sarucza.

Phänomenske
a Dürkoppske
jésdne kola
najlépsche druziny pschitomnoscze, lohko běžaze, dale
mlokowe zentrifugi,
schijaze maschiny
a wschě **narunanske dzéle** porucza a w swojej dzélarni wuporjedza
Gustav Lindner
w Porschizach.

Składownja
drainérowanskich rolow
w Lětownju
porucza
drainérowanske roly
wschěch wulkoscznow,
wodowodowe rolы,
konjoze korta,
kruwjaze korta,
swinjaze korta,
proszaze korta
s prétkuschom a bjes njeho,
scznowe plecenje,
tséschnu papu
wschelakeje tolstoscze,
teer, kaž tež
teerowe kótły
k wupozczenju
po fabrikach placzisnach.
Emil Dietrich.



Pisarnja
sa kupne, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy je wot nětka na
Moltkowej drósy czo. 1
po 1 schodze, hosczenz Gambrinus.
Max Frenzel.



Woprawdzita
kraznosć



je nalétnja sběrka pisanych a czornych
mužazych a žonjazych schkórniczkow
wschěch placzisnow
po 10½, 12½, 13½, 15, 16½ a 18 mk.
Pschesswědczcze so!
Turnowanske czrije a sandale,
domjaze stupnje a tosle,
wosebne dźěczaze schkórniczki.
Wobhladajcze sebi moje 7 wuhladnych woknow a ledzbujcze na formy a placzisny.

Heinrich Mohr,
Telefon 384. w Budyschinje pschi žitnych wikach. **Telefon 384.**

Lubijska banka
w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.
Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 sa pjenjesy, pola naš na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedzenja	2%	na lěto.
s měsaczným wupowjedzenjom	2½%	
s 3měsaczným "	3%	
se 6- a 12měsaczným wupowjedzenjom	3½%	

Pjenjesy, kotrež su bjes wupowjedzenja podate, móža so tež sa check wužicz. Checkowe knižki, kaž tež postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, su pschi naschich kasach dostacz.

Filiala Lubijskeje banki
w serbskim domje.

Mantle a schlawchi
sa jésdne kola
we wulkim wubjerku s rukowonjom a bjes njeho, kaž tež
wschě druhe wězy sa jésdne kola porucza tunjo
Otto Büttner,
pschedawarnja koze, czerjatych rjemjenjow a techniskich wězow
w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu.

Wotstronjenje
subybolenja.
Subysso s městnym pohtuschenjom czahaju, czuw so mori, subы so czischcza a plombu a.
Zuse subы kózdeho systema.
Dentist Max Flach
w Budyschinje
— na theaterskej hasy 6 II —
pschi žitnych wikach.

Ia. cžiſczeny
praec. baſiſki
fosforokiſzały kalk
k pizowanju ſkota
we originalnych walach a po waſy
porucža jara tunjo
Otto Engert
en gros **drogownja.** én detail
Telefon 33.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje
(mějeczel **Max Kirschner**)
pſchi butrowych wilach 1 **telefon cžiſzło 415**
porucža ßwoje daloko a ſchěroko ſnate
palenzy a likeury.
Roſeßkanje w cžwizach a bleſchach.
Proſchu ßebi płacžiſnowy ſapiß žadacž.

Jatrowy tuk
(Lebertran)
ßwětku cžerſtwu tworu
k pizowanju ſkota
porucža
Otto Engert
en gros **drogownja.** en détail
Telefon 33.



Phönixowe, Grützнerowe a Viktoria-
ſchijaze maſchiny
ſa domjazu potrjebu a rjemjeſzko.
Dokładne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.
Ssamßzna wuporjedzernja.
Clemens Jäckel,
mějeczel **Gustav Kloeppel.**
Telefon 435. Na ſeminarſkej dróſy 5. Telefon 435.

Paul Kristeller
Telefon 168. na bohatej haßy 29 Telefon 168.
ßwój hobrſki ſkład wſchěch jenož pomyßlnych družinow
wobuća
ſa žónſke, mužſkich a dźěczi
po woßebje tunich płacžiſnach dobroczinwemu wobkedźbowanju porucža.
Jako woßebje tunjo wón porucža:
mužaze ſchkórnje ſ boxoweje kože
hižo po $7\frac{1}{2}$ mk.,
žonjaze ſchkórniczli ſ boxoweje kože
hižo po $6\frac{3}{4}$ mk.,
dolhe ſchkórnje ſe želeſom a bjeſ njeho
hižo po 8 mk.,
mužaze ſchkórnje k ſapinanju, ſchnórowanju
abo **cžehnite ſchkórnje** k wußwětlenju
hižo po 5 mk.
Wuporjedzenje ßo bórſy wobſtara,
wobucže ßo po měrje dźěła.
Proſchu ßebi wupołożene wobucže ſ płacžiſnami w mojich wołnach wobhladacž.

Piſtne khartki
cžſchczi ſpěſchnje **Ssmolerjez knihicžiſchczernja.**

Wſchě
wobaleńſke tkaniny
a **potrjebu**
k wothladanju khorych
jenož najlěpſcheje hódnoſcže porucža
Otto Engert
en gros **drogownja.** en détail
Telefon 33.

Tunje zigary!
100 ſchtuk
3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.
roſeczela
zigarowa pſchedawarnja Havanna
w **Draždźanach 6.**

Kózlace kože
kaž tež wſchě druhe družiny kožow
po najwyſchſchich płacžiſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ſzerbſkej katholſkej zorkwi
a pſchi žitnych wilach 11,
ſ napſchecža „ſłoteje hwězdy".

Doſpołne
wutupjaze ßrědki
pſche
wulke myſche a myſche,
njeſchkódne ſa domjazy ſłót
ßu dóſtacž pola
Oty Engerta
en gros **drogownja** en détail
na ſnutſkownej lawſkej haßy.

Klij

pſche hußanzy

tunjo poruča

Otto Engert

en gros **drogowanja.** en détail

Sſlomu

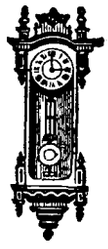
k pizowanju a ſaßlanju,

ßymjeńtne bèrny

pſchedawa

Hunnius

na ßwobodnym kuble w Jeſchizach



Kóždy, ſkotry chze ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicz** dacź, njech dźe k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5

Jencz pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wołno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

Brodowſka haptyka



na hoſchiz haßy 21.

Kaſchel, katarrh, dyhawoſcź ßo ſpěſchnje połóžeja

ſ thymuſtnom

Bleſcha po 75 np. 1 hr. 40 np.

Wóſk

k krjepjenju krejwanſkich łubjow

najlěpſcheje hódnoſcže je dóſtacź pola

Arthura Grubanna

pſchi drjewowych wikach 8.

Piſomne wuczinjenja,

liſcziny, teſtamenty, próſtwowne piſma atd. naſtajeja, **hypotheliſke pjenjeſy a kupowanje a pſchedawanje leżomnoſczow** ſaradžujetaj

J.a E. Koban pſchi zimnych wikach čo. 4, telefon 675.

— Rěčzimoj tež ſerbſki. —

Privatni 4 %. | Khapki. | Čapki. | Krawcy 10 %.

Dźěčace suknički. | Šlipsy.

Shorjelſka pſchedawańja Jana Schaafa

w Budyſchinje na bohatej dróſy 29.

Fale. | Slě.

Prěnja woßebita pſchedawańja ſerbſkeje draſty.

Korsetowe štalty. | Šemisety.

Wolmjane cžorne poſamenty
ſa jaki, (chuty)
35 np., 50 np., 1 mk., 1.50 hacž do 2.75 mk.

Herkuleßowe porty (cžorne)
5 kajkoſczow a 10 ſchěrjow,

zanki (cžorne).

Banty a ßekle
ſ piſanych poſamentow.

Běle ſchpachtlowe zanki
we wulkim wubjerku
po ſnatych tunich płaczišnach.

Franzy, wolmjane a židźane.

Selene židźane rubiſchka
kraßnych nowych muſtrow.

Cžorne židźane banty
woßebje ſchěroke a cžežke k ßeklam.

Kneſle, lazki, zanki, ſchnóry

a wſchitko ſchtož ßo we

ſchwalcžiſtwje

trjeba.

Nohajcy. | Khornarje.

Košle. | Gardiny.

Kholowy. | Zawěški.

Schwalcže dóſtawaju 10%, **privatni** 4% rabatta.

Rěcži ßo ßerbſki. Rěcži ßo ßerbſki.

Krajna wołma. | Sylna wołma. | Wutrobołopješkata wołma.

Wajſowe modleŕſke knihi

ſ nowa pſchełożene

ßu po 80 np. dóſtacź

we wudawańi Serb. Nowin.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłužby
na ßukelniſkej haßy 34
piſańja ſa kupowanſke, hypotheliſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěcži ßerbſki.
— Telefon cžißło 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſczow.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 60 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleń.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 21. | Sobotu 22. meje 1909. | Lětnik 68.

Swětne podawki.

Khěžor Wylem

wutoru we Wiesbadenje pschebywasche. Wot tam ßo wón k napschemospěwanju do Frankfurta nad Mainom poda a budże potom pschi nalětnjej paradże w Potsdamje pschitomny. W juniju budże khěžor na wschelakich hońtwach, pschi paradże kavalleriskich regimentow na Dobriczańskim wojerskim swuczowanischczu a w Kielu pschi manevrach wójnskeho łódźstwa. K temu ßo jěsba do połnóżneho morja pschisamknje. S njeje ßo wróczíwschi khěžor Wilhelmshöhe pola Kassela wopyta, budże paradże pola Mainza pschihladowacź a ßo potom k nasymskemu manevrej gardoweho korpsa w Barlinje, dale k khěžorskim manevram w połodnischej Němskej poda a budże wot 6. do 8. septembra w Stuttgarczе a wot 10. do 12. septembra w Karlsruhe pschebywacź. Duž budże khěžor wjele na puczowanju.

Němski khěžorstwowy ßejm

je wutoru do prósdninow schoł. Do 15. junija ßo wón saßo njeschońdże. Někotre dny prjedy teho ßo ßejmej město wotpokasanych nowych dawkow druhe dawkowe pschedłohi pschepodadża, a to najprjódzy pschedłoha sa wyschsche khosejowe zło a pschedłoha sa dawk na sapalki.

Finanzna komißija je ßebi konserwatiwneho sapóßłanza s Richtofena sa noweho pschedßydu wuswolika. Dotalny pschedßyda, nationalliberalny dr. Paasche, je wot pschedßydstwa wotstupił a ßo hromadże s liberalnymi a ßwobodomyßlnymi pschi wuradźenjach finanzneje komißije wjazy njewobdźěli, dokelž ßo konserwatiwni a zentrumszy jeho namjetam pschecźiwjachu.

Pschi wuradźenju wo tobakowym sakonju je finanzna komißija s 13 pschecźiwo 12 hłoßam banderolny dawk sa tobak, kotryž knjeżerstwo namjetowasche, sacźißka. Sa to ma ßo na tobak dawk po wasy położicź. Potom ßo wo knjeżerstwowym namjecźe, nowy dawk na żelesniske jěsdne khartki nastupazym, jednasche. Po nim je sa wschě wosowe klaßy $3^1/_2$ prozentowski pschirażk wotmyßleny. Ssobustawy hospodarskeho sjednoczeństwa ßu s zyka pschecźiwo kóždemu dawkej na jěsdne khartki, nationalliberalni, ßwobodomyßlni, Polazy a sozialdemokratojo pak ßo pschecźiwo sćehnjenju 4. klaßy k dawkej na jěsdne khartki wuprajichu, mjes tym so khěžorstwowa strona namjetowasche, so by ßo dawk na jěsdne khartki po jěsdnej płacźisnje skožił. Pschecźiwo tutemu namjetej ßo hnydom knjeżerstwowy komißar wobrocźi.

Nowy s konserwatiwneje strony ßo namjetowazy wobßedźeństwowy dawk woßebity dawk na hódnostne papjery, na samoženjowy pschibywk a stemplowy dawk wopschija.

Dawk na sapalki.

Mjes nowymi dawkami, kotrež dyrbja pjenježnej nusy w němskim khěžorstwje wotpomhacź, je tež dawk na sapalki. W někotrych europskich krajach tónle dawk hižo dawno wobsteji. Ruska bě prěni kraj, kotryž je hižo w lěcze 1848 dawk na sapalki sawjedł. Wón hacź do lěta 1859 wobstejesche a ßo w lěcze 1888 s nowa sawjedże. W Franzowskej ßo dawk na sapalki w lěcze 1871 położi a ßo lěto posdźischo do sapalkoweho monopola pschetwori. Fabrikantojo sapalkow tehdy 30 milijonow frankow jako sarunanje sa ßwoje fabriki dostachu, kotrež stat pschewsa. Wón je nětko lětnje sa 16 milijonow hriwnow pschenaja. Tež grichiska statna kaßa se sapalkow schwarny pjenjes dostawa. Wona sapalki we wukraju, woßebje w Augsburgu, dźěłacź dawa a je potom pschekupzam s dobytkom pschedawa. Schpanska ma wot lěta 1892 monopol na dźěłanje a pschedawanje sapalkow, runje tak Portugalska. Italska je w lěcze 1895 dawk na sapalki sawjedła. Skónczńje matej Sserbija a Rumunska monopol na sapalki.

Swjask němskich póstskich a telegrafowych nižschich sastojnikow

nětkole 85000 ßobustawow liczi. W ßwojej swjaskowej sthadźowanzy ßu woni sćěhowaze żadanki wobsamkli: reforma msdy, powyschenje pschidawka k wobydleńskemu pjenjesej, pschetworjenje wjeßnych póstskich poßelnikow do listynoscherjow, pschiliczenje wojerskeho a pruhowanskeho czaßa, spožczenje titula „wyschschi“ po 15 lětnym ßłużbnym czaßu rjadowarjam, listynoscherjam a wothładarjam wodźenjow. Pschi dopokasanej woßebitej khmanosczi dyrbi sastupjenje do wyschscheje rjadownje mózne bycź. — Němszy póstszy nižschi sastojnizy drje njebudża hnydom strajkowacź, kaž nětkole jich franzowszy kollegojo, hdyž knjeżerstwo jich żadanja hnydom njedopjelni.

Schtyri sozialdemokratiske mandaty

w pruskim krajnym ßejmje ßu ßo jako njepłacżaze spósnałe. Pschi wólbach ßu ßo pjecza wschelake njesakonosće stałe. Sapißy wuswolerjow ßu wopak sestajene byłe, a wuswolerjow ßu sozialdemokratojo pjecza s hroženjom nusowali, ßwój hłóß sozialdemokratiskemu kandidatej dacź.

Sbliżenje Franzowskeje k Němskej.

Dla pschednoschka franzowskeho senatora barona d'Estournelles w Barlinje w franzowsko-němskim sbliżenju ßu ßo w Ruskej do stracha dali. Ruske nowiny „Nowoje Wremja“ maja rusko-franzowski swjask sa stschaßeny a praja, so móże Ruska tež bjes Franzowskeje wutracź, hdyž chze ta se ßłużobnizu Němskeje bycź a to se ßłużobnizu bjes msdy. Franzowsojo ßu ßo hacź dotal Němskej jenoż s ruskej pomozu a jendźelskej sympathiju wulkhowacź mohli, ßu pak ßo tola němskej woli spjecżowacź mohli. Temu chze baron d'Estournelles kónz cźinicź, wón chze Franzowsku Němskej podcźißnycź. Tež ruskim diplomatam „Nowoj-Wrjemja“ hórke wěrnosće praji: Woni maja tsi ßamownosće, s kotrymiż ßo psched druhimi diplomatami wusnamjenjeja a na kotrychż ßu woni spósnacź. Najprjódzy ßu ßo woni ßwojej wótcźinje dospołnje wozusobnili, potom ßo pola nich hołe pucherjenje a dospołna njewědomosćź pokasuje.

Jendźelski kral Eduard

hewak kóžde lěto poßledni czaß w lěcze do Marijinych kupjelow w Czechach pschikhadźesche. Tón krócź tam wón njepschińdże. Jendźelske nowiny pißaju, so je kral Eduard na krk khory a so dyrbi teho dla powětr ßrjedźoseńskeho morja wuźiwacź. Jendźelczenjo drje nochzedźa rjez, so ßo jich kral nochze s awstriskim khěžorom setkacź a so teho dla do czěskich kupjelow njepschińdże. Po schmatanzach na Balkanje, pschi kotrychż Jendźelska na stronje pschecźiwnikow Awstriskeje stejesche, je bjes dźiwa, so awstriski khěžor njeżada, jendźelskeho krala w ßwojim kraju jako hosća powitacź.

Wojoscz Jendżelczanow psched němskim nawalom.

Jendżelczenjo žo dżeń wote dnja bóle nawala němskeho wójska do Jendżelskeje boja. Mnosy Jendżelczenjo žo sarocżeja, so žu w nozy němske wodżliwe ballony nad jendżelskim mórskim brjohom lětacz widżeli. Němzy žo hižo pjecża nětkole na to wuwuczuja, kak jendżelske wójnske łódże s dynamitowymi bombami snicża, kotrez budża s ballonow do nich dele mjetacz. Po měnjenju Jendżelczanow žo pschi jendżelskich brjohach s němskimi spionami mjerwi. W Portsmouthu je žo teho dla brjohi sakitaze towarstwo sałożiło, kotrez chze privatne strożowanje pschecziwo němskim spionam a spionskim parnym łódżam pschewsacz.

Strajk franzowskich póstskich sastojnikow

njeje žo schlachczik. Schtoż žu wjednizy dżełaczerskich swjaskow póstskim sastojnikam žlubili, je žo jako dym wupokasak. W Parisu drje žu generalny strajk wuwołali, tola dżełaczerjo žo wo generalny strajk njestaraju, ale směrom dale dżełaju. Póstszy sastojnizy wokaju, so žu pscheradżeni a wopuschczeni. Wulki dżel s nich je w sjawnej shromadżisnje pschipowjedżik, so s nowa do žkužby stupi. Strajkowarjo žu poraženi a w žwojich nadżijach sjebani. Wulki dżel s nich je žo se žkužby puschczik a dyrbi nětko druhdże dżełko a sažkužbu hladacz.

Strajkowazy póstszy sastojnizy žu na wjele městnach telefonowe a telegrafowe żerdże rosrěsli. Żelesnizy žo teho dla s wojakami strażuja, so by žo dalschemu kónzowanju telegrafa sadżěwako.

Justizny a wojerski skandal w Frauzowskej.

Franzowske židam njepschecżelne nowiny k žwojej agitaziji pschecżiwo. židam w franzowskim wójsku prozeż wužija, s kotrymż je židowski artillerisk hejtman Marix nanajczežscho wobczeżeny. Marix bě hacz dotal s knježerstwowym komižarom pschi komornym žudże a tole sastojnstwo k temu snjewužiwasche, so ludzi, kotsiż běchu k jastwu sažudżeni, po sapłaczenju 5000 frankow wužwobodzi. Runje tak wón młodych ludzi, kotsiż dyrbjachu do měry hicz, po sapłaczenju s najmjenscha 10000 frankow wot wojerskeje žkužby wužwobodzi. Wón wudawasche, so pola wyschnoscże wjele samóże, schtoż pak njebě wěrno. Tola wón derje wjedżesche, mjes sastojnikami justizneho ministerstwa ludzi namakacz, kotsiż běchu jemu pschi jeho jebankach sa pjenjesy pomozni, najwjazy pjenjes pak wón do žwojeho saka tykny. Prjedy bě Marix s wójnskim komižarom pschi Amienskim wójnskim žudże, dyrbjesche pak žo wot tuteho sastojnstwa pod wójnskim ministrom Andreom pscheżadzicz, dokelż bě žo na wschelakich offizerow pschižkodżak. Kriminalny komižar Tissier, kotrehoż mjeno bě wón pschi jenej jebanzy snjewužił, jeho sajecz da. Tónle schwarny hejtman bě s rycżerjom czežneje legije. Pschi pschepytanju jeho doma czežko wobczeżowaze pižma namakachu. S nim hromadże žu tez jeneho pižarja, wěsteho Seresa, teho runja żida, sajeli. Tutón Marixej ludzi pschiwjedowasche. Dalschi winowaczi budża žo hischcże jimacz.

Wobhnadżenje generala Stößela a admirala Njebogatowa.

Wójnski žud bě loni generala Stößela dla pschepodacża Port-Artura a admirala Njebogatowa dla pschepodacża jeneje wójnskeje łódże w mórskej bitwje pola Czuschimy k žmjercži sažudżił. Zar bě wobeju k jastwu na czaž żiwjenja wobhnadżił a je jimaj nětkole tez tole khostanje spuschcził.

Pschižahanje nowcho sultana na wustawu.

Sultan Mahomed je w turkowskim žejmje schtwórtk na wustawu pschižahak. Na to žu jemu ministerjo a sapóžkanzy žwěrnoscz pschižahali. Jako prěni senatowy pschedžyda Said se žkowami pschižahasche: „Pschižaham, so budu sultanej žwěrny, tak dołho hacz budże žo wón wustawy dżerżecz.“ S wjazy stron žejma žo pschecżiwo tejle pschižahanskej formuli rěczesche, skónczże žo tale formula postaji: „Pschižaham, so budu sultanej, wótczinje, wustawje a mi napołożenym pschižkuschnoscżam žwěrny.“ Sapóžkanzy na to jedyn po druhim pschižahachu.

Armenojo chzedża pod ruski schkit.

W Małej Asiskej je młodoturkowske knježerstwo hrosnoscżam turkowskeho wobydlerstwa pschecżiwo Armenam kónz czinisko. Armenojo pak žo bojo, so mohli žo Turkojo s nowa do nich dacz, a so k nowym rubjeżam dóńdże. Armenski patriarch žo teho dla wo to prózuje, so by Ruska Armenow w Turkowskej pod žwój schkit wsaka. Każ žo sda, by Ruska k temu swólniwa była.

Morjenje Armenow w Małej Asiskej je žo tez w franzowskej deputertskej komorje k rěczam pschinjeżko. Sapóžkanz Denys Cochin žo knježerstwo sa turkowskimi hrosnoscżemi w Adanje wopraschа. Wón sa to wustupowasche, so by Franzowska s rasnoscżu sa Armenow sakrocżika, haj so by tak daloko hicz dyrbjała, so by wojakow na małoasiski brjoh wužadżika. Sozialdemokrat Jaurès praji, so drje dyrbi Franzowska Armenskich schkitacz, so pak wón měni, so by žo s wužadżenjom franzowskich wojakow Turkowska roshorika. Denys Cochin wotmolwi, so dyrbja Turkojo wjedżecz, so chze Franzowska Armenow schkitacz.

Po poślednich rosprawach žu Turkojo w Adanje 4000 a we wokolnoscżi 20,000 Armenow skónzowali. Zyke krajiny žu wupuscżene. Němske towarstwo sa plahowanje bawłny a firma Christmann stej wo sto tyżazy hriwnow schkodowałej.

Nowy amerkanski złowny tarif

žo wożebje pschecżiwo němskej industriji měri. Senat je póndżelu namjety, poniżenje zła na britwje żadazy, sacżižnył. W debacże senator Hale praji, so němska industrija amerikanskej wschudże straschnu konkurrenzu czini; wón žo boji, so němska industrija na amerikanskich wikach tak daloko postupi, so žo amerikanska britwowa industrija njebudże wjazy shrabacz móz.

Tajny njeskutk.

(Pokracżowanje.)

Ja běch jeho prěni wuwuczowak, wucżach jeho „Wobrocz žo!“ a jemu prěnju tšělbu do rukow dach. Ale hižo sa krótki czaż budżich mohł ja wot njeho wuknycz.

Wón bě žo sa wojaka narodżił, wam praju; to hižo w nim tczesche!

Bórsy žo sa młodeho Ludwika Paskala — to bě jeho mjeno — wschón sajimowach. Sbożowny běch, so mózach jemu nětkotre wużitne pokiwy dacz, kotrez mózachu jemu s prěnich wuskoscżow, kotrez žo kóżdemu sapoczerjej na prěki stajeja, wupomhacz.

Sa pok lěta bě wón korporal; bórsy mějesche tez žwoje skote treży, a mój běchmoj pschecżelaj, pschetoż tez wón žo ke mni pohnuwany czujesche, najskerje dokelż běch mjes starymi wojakami jedyn s mjenje njeczucziwych a dokelż žo s njepoměrnym picżom żenje njeponiżich.

Runje běchmoj nětkole wobaj jenak wyżokaj, wjedżach, so je wón w kóżdym nastupanju pschese mnje. Ale wón bě doscz wulkomożlny, a njeda mi to czucz, nawopak mějesche starscheho towarscha s najwjetschej kedżbnoscżu sańcz a małych žłużbow żenje njesaby, kotrez běch jemu se sapoczatka wopokasak.

Ow, tónle smużity młodżenz! Spomjatkuje žebi derje, so bě wón žyroto, bjese wscheho samoženja. Studowasche jako njepłaczaży schuler na gymnasiju. Jenicżka podpjera, kotruż wot dalokeje pschiwusneje dostawasche, wucżinjesche na měżaz dwazeczi frankow. Tola na to sdasche žo mało dżiwacz. Wón bě najrěsnischi podwyschk zykeje kompagnije. Pschi tom ani stamaneho pjenjeżka dołha njemějesche a stajnje mějesche žłěborny pjenjes k ruzy, so by potrěbnemu towarschej wupomhał. To bě parła, to mózecże mi wěricz! Schto budżich ja stary hłupak sprawnische czinicz mohł, hacz žo tajkemu pschecżelej s czełom a s duschu poddacz?

Swjask žo hischcże krucżischo swjasowasche. Jónu mějesche młody Paskal duell a pschi tym druhemu młodemu žerżantej naschеje kompagnije jenu khětru s mjeczom wotykny. Hdyż žo jeho sa winu wopraschach, mi wotmolwi: Ach schto, hłuposcz! Nasajtra pak sažkyschach, so bě młody žerżant moje waschnje komandowacz wužměschał a so bě žo Paskal teho dla s nim bił.

Wy drje rosumicże, knjes majoro, so budżich žo nětkole sa njeho na kruchi dał rostorhacz!

Sa tón czaż wójna wudyri, a my běchmy pschi prěnim nadběhu pódla, pola Weißenburka. Tam Paskala we wohnju widżach. Uw, kražnje! Symna smużitoscz, kotraż je najlěpscha. Jenoż hłuboku faldu każ pižmik V mějesche mjes brjowkami, se žwojej tšělbu każ pschi paradże wobkhadżesche. Na tajkich dnjach cżłowjeka spósnajesch! A hakle pschi zofanju! Ow, to mój sawěscże do tych njeżkuschachmoj, kotsiż najprěni czękaju! Paskal bě żadny pschikład njestróżitoscże, pschikładny wojak, każ běch to hižo do prědka widżał.

Hdyż pola Chalona sažo sbytki wójska shromadżicz pytachu, jeho sa offizera pomjenowachu, a njebě to wjazy hacz prawje a sprawnje.

Ja běch wješeły, hdyž jemu wjozy „ty“ rěkacz njeßmědźach, ale ßmědźach prajicź: Mój knjes leutnant!

Sa něschto dnjom posdźischo buchmy pola Sedana saßo sbicźi; mój pak běchmoj pschi Vinoyßowym wójsku, kiž ßo Prußam wutorže a ßo do Parisa wróćźi. Tam tehdom pschewjele wojakow njebě; my to běchmy, kotrychž pschi wschitkich cźežkich padach do prědka ßuwachu.

Pola Champignyja kulku do praweje nohi dostach a budźich Prußam do rukow padnyk, njebudźische-li mje smužity Paskal, kotryž měješche ßam dwě krwawnej ranje, pod pažu wsal a psches kulowy deschcź do wěsteho skhowa wotnjeßk.

Móžecze nětkole dwělowacź, so tehole muža hacź nanajbóle cźeschcźowach?

Hdyž mje leutnant Paskal potom po pschepodacźu we Val de Grôice wopyta, w cźaßu, hdyž runje poczach, na kij ßo sepjerajo, wokolo schtypacź, a hdyž jeho dwaj rjadaj a cźestny kschiž wnhladach, to ßym woprawdże wschitkón podrjad na bok ßunyk a jemu płakajo wokolo schije padnyk.

S pjeczadwazyczi létami hižo leutnant a wusnamjenjeny! Nětkole bě jemu polkownik, general a schtó wě schto hižo wěste.

Jenu srudobu wschak nětkole mějachmoj, tu, so ßo naju pucze nětkole dźělichu. Jeho do Bordeaux-a póßkachu; ja pak hischcze tu léto w polku wostach, na cźož mějach na wumjeńk woteńcź.

Ale leutnant Paskal njebě na to sapodobny, so mohł stareho wójnskeho towarscha sabycź. Něhdże kóždy druhi měßaz wot njeho liscźik a mały pjenježny dar na mój tobak a na moje wješela dostawach. Wotmołwjach tak derje, kaž mózach, a sdasche ßo, so ma wulke wješele, hdyžkuli jemu moje njelepe pißmiki saßo na woczi pschińdźechu.

Tak ßo wjazy lět miny a wjazy, buch na pension daty. Dokelž někotre małe sta frankow k mojemu sežiwjenju lědma doßahachu, pytach ßebi dohladowarsku ßkužbu na składnischcźu njedaloko dwórnischcźa w Něhdźezach.

Jónu popołdnju, hdyž runje w ßwojej nowej ßkužbje stare żeleso pschewubjerowach a rjadowach, ßwoje mjeno mjenowacź saßkyschach.

Hdyž ßo wobroczich, wuhladach ßwojeho leutnanta we wschědnej drascze, w zylindriju na hłowje; cźorna ßuknja s cźerwjenym banczikom w kneflowej dźerży jemu wubjernje pschistejesche.

A tež shordnył njebě. Wutrobnje mje postrowiwschi ßo sa mojej strowotu woprascha.

„Wěscze wy, knjes leutnant“, ja rjeknych, „so waß dźenßa prěni krócź we wschědnej drascze widźu?“

„Nó, mój luby Pětrje“, wón wotmołwi, „wot nětka mje żenje wjazy hinascheho njebudźesch widźecź.“

„Schto, ßkyschu ja prawje? Schto ma to rěkacź?“

„So wjazy wojak njeßym, ale so ßym ßkužbu wopuschcził.“

Mi ßo krej w žilach hacżesche. Schto, tak wubjerny, błyschczaty wojak chzył s wójska wustupicź, wěsteho powyschenja, błyschczateho pschichoda ßo wotrjeż! To je sawěscze druhe winy měcź dyrbjał. A tole bě mi woprawdże na staroscźi!

Mjes tym so nětkole po polkadnischcźu mjes starymi wězami tam a ßem khodźachmoj, wupowjeda mi ßwoje stawiny ... Żona! To budźich mohł sbódacź; żónskeje dla wopuschczi ßkužbu!

W Tulusu, hdźež bě mój pschecźel najpoßledy stał, bě ßebi dźowku lyzejalskeho profeßora shladał, kotraż s nim we ßamßnym dźěle tczesche. Nětkole pak njeßmědźesche ßo żadyn offizěr żenicź bjes pschedpißaneho ßobudara a ani dobry Paskal, ani pschichodny nan, kiž měješche jeho scźěhowacź, njemóżesche k żadanym tsizeczi tyßazam frankam pschidacź.

S tym ßo Paskal k pschekhwatanej wězy da storhnycź: wón s wójska wustupi!

Na sboże bě hnydom dobru ßkužbu w Parižskej bankowni dostał. Wón mi wobkrucżesche, so ßo kacź njetrjeba, ale so je jara sbożowny se ßwojej lubowanej żonu.

Wón bě po prawom pschischoł, mje na bližschu njedźelu na hoscźinu pscheproßycź; potom mějach ßebi ßam wobhladacź, kajke pschijomne wobydlenje bě ßebi w tsezim poskhodże na drósy des Batignoles pschiprawił.

Na tutu njedźelsku pjeczeń dźěch w cźornej ßukni, wucżeßany a wubłyschczeny kaž na reviju.

Hdyž běch nětkole młodu knjeni Paskalowu wuhladał, móżach srosymicź, cźeho dla bě mój młody pschecźel to sczinił. Wona mějesche żołtobrune włoßy, bě tak wješela, luboscźiwa, s módrymaj wocżomaj a polna wutrobneje dobrocziwosce. A wón ßo k njej tak derje hodżesche; to cźłowjek cźujesche, so ma ju nimo měry lubo jako ßwoju mandźelsku a kaž by jeho ßamßne dźěczo była.

A woßebne ßnědanje! — — A hdyž młoda knjeni se mnu zyle kaž so starym pschecźelom wobkhadżesche a hdyž do teho pschińdźech, so bě jeje muż jej tak husto wo starym wójnskim towarschu powědał, mi wutroba dospołnje dorosta.

Hoscźina ßo bohacze se ßławnym Burgundskim winom saliwasche, psched kotrymż budźich wěso wěstu njedowěru dyrbjał měcź. Ale na strowje młodeju mandźelskeju schkleńzu sa schkleńzu wupiwach, a tak ßo sta, so duzy domoj do ßwojeho pschedměsta wjazy zyle wěscze na nohomaj njestejach a zyle s cźicha wojerske pěßnje spěwach. Ale njedźiwajzy tehole ßnadneho pokhmurjenja ßo mi schikowanaj młodaj cźłowjekaj, mój leutnant a jeho żołtowłóßna mandźelska, s myßli njeshubischtaj, a jimaj wschě najrjeńsche sboże pschejach.

Sboże, teho měješchtaj tež najprjódzy hacź nanajnadobnischo!

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Straik twarskich dźěłacźerjow.) Twarszy dźěłacźerjo ßo saßo wo wyschschu msdu prózuja. Sandźenu pón-dźelu ßu na shromadźisnje w restawraziji „Albertskim dworje“ wobsamkli, so ma ßo hodźinska msda sa murjerjow a cźeßłow a noscherjow zyhelow a wapna na 46, sa twarskich pomoznych dźěłacźerjow na 38 np. powyschicź. Sa pschesczaßne hodźiny ma ßo 10 np. a sa njedźelske a nózne dźěło 20 np. na hodźinu wjazy płacźicź. Nózne dźěło ßo wieczor we 8 hodźinach sapocźnje a hacź do 5 hodźin rano traje. Wschědny dźěłanski cźaß 10 hodźin, rano wot 6 hacź wieczor do 6 hodźin, traje. Ssnědanje a ßwacźina ma pok hodźiny, pschipoldnischa pschestawka 1 hodźinu tracź. Sa pomoznikow w prěnim pomozniskim lěcze, sa invalidow a wobstarnych, niz wjazy połne dźěło dokonjazych dźěłacźerjow ma ßo msda po ßwobodnym wucźinjenju postajicź. Msda ma ßo tydźeńszy na dźěłanischcźu do ßwjatoka wupłacźicź. Tarif létza 24. meje do mozy stupi a hacź do 1. meje 1910 traje.

Tež tšěchikryjerjo ßebi wjetschu msdu żadaju. Létza wot 1. junija chzedża na hodźinu 46 a wot 1. meje 1910 48 np. msdy měcź. Schiferkryjerjo hischcze wjetschu msdu, mjenujzy létza 50 np. a k létu 55 np. na hodźinu żadaju. Tšěchikryjerjo, sa kotrychž je mało dźěła, ßu swólniwi strajkowacź, schiferkryjerjo pak chzedża s mischtrami jednacź.

— Wjeßne wólbne towarstwo směje ßobotu 5. junija dopołdnja 1/2 10 hodźin w sali ßerbskeho doma shromadźisnu.

— (Sso shubił.) Khětry dołh napraskawschi je ßo tudomny tyscherski mischtr Kurt Ohma shubił. Wón bě w Budyschinje jako pilny a ródny muż snaty. Kaž ßo sda, je wón něhdże wjele pjenjes pschißadźił a ßwoje samoženje pschi tym shubił. Myßla ßebi, so je ßo Ohma do wukraja podał.

— (Srażenje awtomobila do wosa.) Sandźenu ßobotu wieczor pschi swonkownych lawskich wrotach jedyn automobil s Draždźanskeje drohi do Nowosalzskeje drohi ßo sawiwawschi do sapschaha tudomneje ßadarskeje a sahrodniskeje schule sawadźi. Sapschahowy kón ßo spóschi a wojo skama Automobil, kotryž ßo k piwarni cźischcźesche, ßo ßylnje wobschkodźi. Jeho wjednik se ßamym strachom woteńdże.

— Sandźenu ßobotu ßo hascherjo, k wohnjowemu pschipowjedakej pschisamknjeni, sawołachu. W prěcźnej haßy pschi żitnych wikach ßo prósdna stejaza khěża, kotruż je měschczanska rada k wottorhanju kupika, palesche. Woheń ßo hnydom potlóczi. Na kajke waschnje je wón nastał, njeje hischcze wujaßnjene.

— Naschim lubym towarstwam! W nakładże k. M. Ssmolerja je jako 3. cźišło dźiwadłoweje sběrki wuschła nowa knižka sa waß: „Tsi ßměschki sa ßerbske dźiwadło.“ Knižku je sa cźischcź pschihotowak knjes kandidat K. Wyrgacź. Tu nasche towarstwa skóncźnje tsi krótke żortne hry dostanu, te nam dotal pobrachowachu. Wobßah knižki je: „Hwisdaj, ale na bubońcźk kedźbuj!“ (Wot njeboh M. Andrizkeho.) „Dundak.“ „Na kwaßnym pucźowanju.“ Wschitke tsi jara żortne a lohke hry. Knižka płacźi 30 pjenjezkow. Poruczujemy ju naschim towarstwam. R.

— Pßyczа skażenosćź ßo s nowa s jeneje strony do druheje rosschérja. Do połodnischeje Hornjeje Łužizy, do Bjarnacźiz, je ßo w symje żałoßna khorosćź s zusym pßom pschinjeßka, kotryž bě tam niz jenoż pßy, ale tež konje tamnischeho kublerja Budarja skußak. Jedyn s tychle konjow je tež kublerja Budarja kußnył, kotryž je posdźischo na skażenosćź wumrjeł. Wot tam ßu skażene pßy

do druhich wokrjeßow a na poßled do Wjasońzy a do Bobolz pschibèžake. Póndźelu ßu w Bobolzach 10lètneho pßa ſ dawkſim ſnamjenjom cźißko 768 Lubijſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa morili, kotryž bè ſ winczatym schczowkanjom a walbatym bèženjom podhlad ſbudźił. Skótuy lèkaŕ je też poſdźiſcho pßa ſa ſkaženeho ſpósnak. Po poruczności hamtſkeho hejtmanſtwa maja ßo teho dla w Bolborzach, Hornjej Kinje, Tſèlanach, Wurizach, Nadźanezach, Rabozach, Hruboczizach, Ssokolzy a Jaßeńzy, Torońzy, Srèſchinje, Bónezach, Lubjenzu, Małej Khójnzy, Bèlſchezach, Dźenikezach, Raſchowje, Kóſłach, Hajnizach, Budeſtezach, Wulkich a Małych Debßezach, Lejnje, Sahorju, Roswodezach, Sombarku, Mniſchońzu, Małych Bobolzach, Hornjej Hórzy, Cźornych Noßlizach, Dźèźnikezach, Sſtónkezach, Hnaſchezach, Dobruſchi, Dźèchorezach, Hrubjelczizach, Sczijezach a na Zidowje pßy hacź do 17. auguſta ſawjeracź. S wonka domow maja ßo woni ſ pſchityknjenym pranzom ſa powjaſom wodźicź.

— (Skaženoſcź.) Też w Budyſchinje maja ßo po woſſewjenju mèſchczańſkeje rady pßy hacź do 17. auguſta ſawrjecź.

— Lètuſcha meja je jara ßucha a teho dla njepłódna. W prènjej tſeczinje meje je ßo jenoż tſeczina telko deſchcze naſchko, kaž w pſcherèſku w druhich lètach. Wodnjo ßłónzo ßmudźi, ſo wſcha ſelenina hinje, mjes tym ſo ßu nozy ſymne kaž w ſymje. Ratarjo njewjedźa njazy, hdźe dyrbja pizu ſa ſkót dobracź. Duż budźe nèkotryżkuliż bórſy nuſowany, ſkót rèſnikej pſchedacź. Jeli ſo wutrajny deſchcź njepſchińdźe, budźe lètßa nuſa wjetſcha dyźli w ßuchim lècze 1892. Bóh chzył ßo nad naſchim ratarſtwom ßmilicź a płódne deſchcze pósłacź!

S **Radźanez.** Wulke njeſboże je ßo pjatk wjeczor 3/4 7 hodźin w tudomnej Kunatez ſkale ſtako. S pſchedczaßnym wubuchnjenjom jeneho wutſèla ßu ßo tſjo ſkałarjo cźeźko franili. Skałarjej Herzogej ſ Wjelcczina ßo wóczko wuraſy, kotreż hnydom wubèża. Skałarjej Kſchižanej ſ Budyſchina a hiſchcze jenemu druhemu ſkałarjej ßo porſty wobeju rukow wottorhnychu a wobliczo a hornje cźęło ßo wobèmaj na żałoßne waſchnje wopali a rosbi, ſo njebèſchtaj wjazy ſpósnacź. Ssobudźèłaczerjo franjenych do ßnèdańnje donjeßechu a potom ſ hoſczenza „Karolineje ſahrody“ ſ telefonom Budyſkich lèkarjow na pomoz wołachu. Sa njedołhi cźaß knjes dr. Pfuhl ſ dwèmaj ſapſchahomaj ſ pſchewodom dweju ſanitetneju pomoznikow pſchijèdźe. Sranjenym prènju pomoz podawſchi jich wón do Budyſkeje mèſchczańſkeje hojerńnje dowjeſe. Wſchitzy tſjo ßu woženjeni.

S **Cźornych Noßliz.** Tudomny cźèßla Eichhorn ſańdźenu wutoru ſ jèſdnym kołom domoj jèdźo na pucźu pſched Dźèźnikezami w lèſku do dźèłaczerja Prycze ſ Budyſchina, kotryż jemu ſ jèſdnym kołom napſchecźo pſchijèdźe, ſawadźi. Kołojèſdnaj ſ tajkim wotmachom do ßo ſraſyſchtaj, ſo ßo ſ koła cźißnyſchtaj. Eichhorn ßebi pſchi tym lèwu ruku ſłama, Prycza pak ßebi hłuboku dźèru do hłowy wuraſy.

S **Hajniz.** Tudomny lèkaŕ dr. Bauer je tele dny w Budeſtezach do njeſboża pſchiſchoł. Hdyż wón po pucźu k ſchuli ſ automobilom jèdźeſche, wón do rózka jeneje khèże ſawadźi. Automobil ßo powrócźi a dr. Bauer ßo pod njón cźißny. Padnjenje bè tak cźeźke, ſo ßo lèkarjej hnydom wèdomje ſhubi, na ſboże pak bè ßebi wón jenoż hłowu a wobliczo ſtraſchnje wobraſył. Hdyż bèchu jeho do jeho wobydlenja dowjeſli, ßo jemu wèdomjo ſaßo wrócźi. To je hižo tſeczi krócź, ſo je jeho njeſboże ſ automobilom podeſchło.

S **Khaßowa.** Sańdźenu póndźelu popołdnju tu błyſk do nèkotrych telefonowych żerdźow dyri a je roſtſchèſka. Bliſko tudomneho knjeżeho hejtmana błyſk do jeneho pola dyri.

S **Bronja.** Sańdźenu póndźelu pſchi njewjedrje ßyn kublerja Jurka w Bronju ſ konjomaj domoj jèdźeſche. Njedaloko wßy błyſk do wiſchnje, na ſtronje pucźa ſtejazeje, dyri, hdyż bèſchtaj też konjej runje pornjo wiſchni pſchijèłoj. Po ſchtomje dele ſjèwſchi pſchelecźa błyſk do konjow a ſaraſy wobeju, mjes tym ſo pohoncź ſe ſtróżelemi wotceńdźe a ßo jemu niczo njeſta. Sawèſcze njeſboże to ſa bura, na dobo dweju konjow pſchißadźicź, ale wjetſche njeſboże bu tola hiſchcze wotwobrocźene, ſo cźłowjek njebu ſarażeny.

S **Krónzy.** Sańdźenu póndźelu pſchi Bożim njewjedrje błyſk do ſtatoka tudomneho żiwnoſczerja Auguſta Thrány dyri a w domſkim a konjenzu wſchelaku ſchkodu naczini.

S **Njeßwaczidła.** To bè ſaßo ras tajki jaßny, ßwètły dźeń w naſchim narodnym bèdźenju, ſańdźena njedźela. Bukecźanſke ßerbſke a Khwaczańſke ßerbſke tow. bèſchtej ßwój wulèt do Njeßwaczidła ſłożiłej, ſo bychtej ſ dobom wopytałej młodu „Jutrnizu“. Teho dla naſche towarſtwo na tutón dźeń ßwójbnu ſhromadźiſnu poſtaji. Ale ſ njeje wutwori ßo wjazy — to bè wulkotna narodna ſhromadźiſna zyłeho Sſerbowſtwa. Bèchu tu pſchikhwatali Sſerbja ſ Lubijſkich a Bukecźanſkich, ſ Khwaczanſkich a Radwoŕſkich, ſ Rakecźanſkich a Kulowſkich, ſ Ralbiczanſtich a Khróſczanſkich, ſ Panczicźanſkich a Wotrowſkich, ſ Njebjelczanſkich ſtron, haj ßamo ſ Draždźan — „kraj Budyſki a niżiny“.

Bukecźanow hižo pſchipołdnju do Njeßwaczidła witachu. Popołdnju wobhladachu ßebi hoſczo wjeß, woßebje Boži dom a kraßny park. Knjeſej komornikej baronej Vietinghof-Rieſchej ſaſpèwachu ſpèwarjo ſaſtaniczko, po cźimż ßo knjes wucźeŕ Sſkodeńk knjeſej baronej dźakowaſche ſa dowolnoſcź, ſo ßmèdźachmy ßebi park wobhladacź, a ſa jeho ßerbſkemu ludej ſtajnje wopokaſanu pſchikhilnoſcź. Knjes baron na to ſpominaſche, kak je ſe Sſerbami ſtajnje w pſchesjednoſczi pſchebywał a nadźijeſche ßo teho też do dalſcheho pſchichoda. Woßebje wuſbèhowaſche a khwaleſche ßerbſki ſpèw.

Weberez ſala bèſche bórſy pſchepjelnjena. Na połtſecźa ſta ludźi tam ſawèſcze bè. Sswójbna ſhromadźiſna ßo ſe ſhromadnym ſpèwom „Hiſchcze Sſerbſtwo“ wotewri. Knjes pſchedßyda Czech witaſche najwutrobniſcho hoſcźi a towarſtwa. S tych tu bèchu, ſ dźèła jara ßylnje ſaſtupjene: Bukecźanſke ßerbſke towarſtwo, Khwaczańſke ßerbſke towarſtwo, Radwoŕſka „Meja“, Rakecźanſka „Lipa“, Ralbiczanſka „Lilija“, Panczicźanſka „Lipa“ a Khróſcźiczanſka „Jednota“. Potajkim mały ſjèſd ßerbſkich towarſtwow. Nowych ßobuſtawow ſaſtupi 9. Na to ßo jimaſche ßłowa woßadny farař, knjes Waklař. My jeho jako ſahorjeneho a ſahorjazeho rècznika ſnajemy. Wón poda najprjedy k cźeſcźi Bukecźanow nſchelake dopomnjeńki na Bukezy. Raſnje pokaſa, kak ßerbſki lud tſi rjane poczinki cźeſcźuje: wèru, nadźiju a luboſcź. A doniż wón tele tſi poczinki cźeſcźuje a po nich ſkutkuje, budźe też Boża ruka ßerbſki narod ſchkitowacź. Knjes kubleŕ Króna ſ Bukez ſtrowjeſche młodu „Jutrnizu“ a pſchejeſche ji krutoſcź a ßylnoſcź do pſchichoda. Njech wona ſtražuje drohe pokłady narodne, kaž to cźini Bukecźanſke ßerb. tow. w rańſchich ſtronach. Knjes wucźeŕ Kral pokaſowaſche na naſchich najwjetſchich njepſcheczelow, na ßerbſkich renegatow a wotrodźenzow, kotſiż ßo dźiwje ſahanjeja a ſpytaju ſahubicź a pſcheradźicź lud a kraj. Wſchudźom woni ryja a podrywaju, wucźeni a njewucźeni. Lud njeßmè tajkim falſchnym profetam wèricź, ale jich ſazpiwacź, kaž ßebi woni to ſaßłużeja. Hdyż pak budźe lud na tych poßłuchacź, kotſiż chzedźa ſboże ßerbſkeho naroda, *potom budźe* lèpje ſ nami Sserbami. Knjes wucźeŕ Sſkodeńk wuſbèhowaſche ważnoſcź naſchich ßerbſkich towarſtwow, kotreż ſteja jako krute ſtołpy w horzym bèdźenju. Knjes ßejmſki ſapółłanz Soba ßłanjeſche tych mużow, kotſiż kaž njekhabłaze ſtołpy ſteja ſa naſch narod. Lud pak dyrbi ßo ſa to ſtaracź, ſo tajkich muży ßebi wocźehnje a wobkhowa. Knjes pſchekupz Bart ſ Brèſynki namołwjeſche ßerbſke towarſtwa, hajicź luboſcź ſa ßerbſku domiſnu a wojowacź napſchecźiwo tym, kotſiż chzedźa nam wobradźicź dźiwju modernu kulturu, podrywajo zyłe kſchesczijanſke żiwjenje. Knjes braſchka Henka ſ Wulkeje Dubrawy pſchirunowaſche „Jutrnizu“ ſe rjanej ſahrodu, w kotrejż ßu naßadźane młoduſchke ſchtomy. Starſchich napominaſche, ſo bychu doma tola ſe ßwojimi dźecźimi ßerbſki rècźeli. Kóżde ptacźatko ſiſoli tón ſpèwcźk, kotryż je jemu Bóh luby Knjes do rta dał, duż njech też ſpèwa ßerbſke dźècźo ßerbſki ſpèw, kotryż je jemu droha macźerka pſchi kolebzy ſanoſchowała. Knjes Micźka ſ Rakez ßo nadźija, ſo nam Bóh ſpożczi muži, hódnych wècźnoh' wopomnika. Knjes kubleŕ Żur ſ Njebjelczizy „Jutrnizu“ ſtrowjeſche a jej wunjeßy „Sſkawu“. Shromadny ſpèw „Rjana Łużiza“ ſkónczi prèni dźèł.

Bórſy ſcźèhowaſche ſabawny dźèł. Mużiki khor, tworjeny ſe ßobuſtawow „Lilije“, „Meje“, „Jednoty“ a Panczicźanſkej „Lipy“ a nawjedowany wot knjeſa wucźerja Sſkodeńka, wuſtupi ſ pjecźimi rjanymi ſpèwami. Jara ßo ipodobaſchtej dwojoſpèwaj „Kurjerjej“ a „Wowczerjowy ſpèw“. Mózne pſchihłoßowanje pak żnèjeſche knjes kantor Hila ſ wobkuſłazym pſchednoſchkom luboſneho ſpèwa „S dychom ßwjatoh' Jana“. Żortna hra „Hwiſdoj, ale na buboncźk kedźbuj“ ßo teho runja lubjeſche. „Hwiſdałoj“ ſtaj tej bratroj runje doſcź. Jara derje też ſkutkowaſche baßowe ſolo ſ khorom „Wjeczor je bliſko“. Knjes kantor Hila wunjeßy hiſchcze „Sſkawu“ naſchemu lubowanemu kralej Bjedrichej Auguſtej III. Knjes Czech wènowaſche ßłowa dźaka hoſczom ſa bohaty wopyt a wſchitkim, kotſiż bèchu ßobu pomhali, ßwjedźeń porjeńſchicź, ſa prózu a luboſcź.

Dołho a wjeßele hiſchcze bjeßadowachmy w pèknej pſchesjednoſczi. Tajkele ßwójbne ſhromadźiſny dyrbjeli ßebi też w druhich ſtronach naſcheje Łużizy ſrjadowacź. Lud je ſ dźaknej wutrobu wita. R.

S **Brèſynki** pola Huſki. Póndźelu popołdnju bè w błyſkim lèßu Huſczańſkeho knjejſtwa w 2 metraj wyßokich ſchmrèkach woheń wudyrił. Tołſte mróczele kura wokolne wobydleŕſtwo na woheń

kedźbliwe sćini. Hacźrunje se wschěch stron ludźo a někotre wohnjowe woborу se žykawami na haschenje khwatachu a žo prózowachu, woheń salecź, žo tola schmrěki na 5 kórzach spalichu. Na kajke waschnje je wobeń nastał, njeje žo hischće wußlědźiło.

S Jaženźy. Pschichodnu njedźelu smějemy tu pćokarsku shromadźisnu. Sserbja žu starodawni pćokarjo; hižo naschi prawótzojo pćokki plahowachu. Khróśćanska „Pćolniza“ chże psches tajke shromadźisny w druhich wšach wjetschu sajimawosću sa pćokarjenje sbudźićź. Duž njech pschińdźe prawje wjele jutsje njedźelu!

—a.

S Wjelećźina. Wutoru rano je jedyn tudomny želesnisti sastojnik pschekupskeho pomozника K. G. Knoblocha w žuchim dróhowym pschirowje pschi tudomnej dwórnischćowej dróšy morweho nadeschoł. Hnydom sawołany lěkaŕ dr. Heyde spóšna, so bě žo Knobloch sadušył. S dwórnischća domoj duzy je wón pó cźmje tak njesbožownje do pschirowa na wobliczo padnył, so je, dokelž njeje hłowu sběhnyć mohł, žo sadušył.

S Hrodźischća. 20 lět je žo minyło, so je žo Gustav-Adolfski žwjedźeń w naschej wošadze žwjećił. Hischće mamy w džakownym wopomnjeću móznej prědowani, kotrejž stej tehdomnischaj žwjedźeńskaj prědarjej, k. farař Kubiza-Bukećanski a k. tajny zyrkwinski radźićel Kuller s Budyschina, nam dźeržałoj. Duž bu zyła wošada s radoscźu napjelnjena, jako k nam powjesćź dóńdże, so chże Budyske poboćne Gustav-Adolfske towaŕstwo žwój lětny žwjedźeń w naschej rjanej zyrkwi dźeržećź. Runjeż běchu lětša nalětne dźěła na polach khětro sapósdźene, zyrkwine pschedstejićeŕstwo tola jako žwjedźeński dźeń niz njedźelu, ale dźeławy dźeń postaji. Pobožne smyślenje naschich serbskich wošadow žo tu kraśnje sjewi. Wulke žyły kemscherjow, też se žušodnych wošadow, nasch Boži dom pjelnjachu. Sswjedźeński prědaŕ na serbskej Božej słužbje bě žyn naschoje wošady, k. farař Mrósak s Budyschinka, kotryž wešadze słowo se sjewjenja žwj. Jana 3, 2 rozestaji: Budź sbudliwy a posylń to sbutkne, kotreż chże wumrjećź! 1. Ty to mózesch. 2. Ty to dyrbisch; 3. Chzesch to też? — na němskej k. tajny zyrkwinski radźićel Meier s Budyschina, kotryž poslucharjam po Gal. 6, 10 — heslu Gustav Adolfskeho towaŕstwa — 3 pruhowanske praschenja pschedpołoži: Mamy my cźaš sa wěcźnosću? Ssmy dobrotu cźinili na wschitkich ludźoch? Ssmy najwjazy luboscźe wopokasali tym, liž žu naschoje wěry? Na woběmaj kemschenjomaj nasch zyrkwinski chor pod wustojnym wodźenjom zyrkwinskeho wučerja k. Petrika schtyrihłósny duchowny spěw jara rjenje spěwasche. 15 duchownych a wjele wučerjow žo na žwjedźenju wobdźěli. So bě sacźischći Božeju słužbow hłuboki a mózny, kollekta wobžwědźi, sa kotruž žo po serbskej 221 hr., po němskej 160 hr., hromadźe 381 hriwnow, nawda. Bóh daj, so by žo plomjo evangelskeje luboscźe k wěrybratram w rosprószchenju dale žiwje mjes nami horiło!

S Kotecź. Sońdźenu njedźelu, Rogate, wotmě žo tudy zyrkwina visitazija psches knjesa tajneho zyrkwinecho radźićela Meiera s Budyschina. Na serbskim kemschenju jeho knjes farař Mrósak-Hrodźischćanski sastupowasche. Popołdnju běsche katechismußowe roswučowanje sa młodoscź a pónđźelu rano knjes tajny radźićel nabožensku wučbu w schuli wopyta.

S Žytowa pola Wósborka. Pusorny podawk je žo tu njedźelu w nozy stał. Do domskeho tudomneho kublerja bě muž salěsł, kotryž bě tam něhdy słužił. Wó jstwje bě wón, hacź runje ma jenoż jenu ruku, khamor rospacził, a s njeho 150 hriwnow kradnył. Potom bě do jědźeneho khamora sacźahnył a žo hódnje naždnědał. Napołsled žo wulkeje blesche stareho žitneho paleńza dohlada. Jón woptawschi jón wón s jenym sastajenjom wutrubi. Paleńz bjes skutkowanja njewosta; paduch žo tak cźežko wopoji, so k semi padźe a tam leżo wosta. Domjozy ludźo jeho rano pschi blidźe leżazeho a wótsje žmorcźazeho namakachu. Wón tak twjerdźe spaiche, so bě hakle sa někotre hodźiny mózno, jeho wubudźićź. Na ruczny wosu paducha do Kichischowskeje bertliny dowjesechu.

S Khróśćiz. Nasche młode towaŕstwo „Sserbošław“ žwjećeńsche na Boże spěcźe žwoju 1. žwójbnu shromadźisnu. Wjeńkez sola bě pschepjelnjena. Bohaty wopyt dopokasuje, so nasch lud s radoscźu wita tute nowe sarjadowanje. Nascha stajnje swólniwa „Jednota“ shromadźisnu wotewri s rasnym muzsikim khorom „My žwěrni Sserbja chzemy wostaćź“. Knjes pschedsyda sapósłanz Kokla witasche žobustawow a hoscźi a pokasa na wulku waznoscź tajkich shromadźisnow sa naschu narodnoscź. Po shromadnym wuspěwanju naschoje hymny rěcźesche žwjedźeński rěcźnik, knjes farař Winger s Lubija. Poswjećowasche žwoje słowa naschim serbskim macźerjam, kotreż nam sakhowaju nasche Sserbstwo. Najdrohotnischi jich pokład žu pak dźěcźatka. A tele dźěcźi wukubłaćź jako dobrych ischesćijanow a dobrych Sserbow, to je naschich macźerjow najwažnischi nadawk. Knjes rěcźnik podawasche jim wschelake praktiske pokiwy. Na knjesa fararja Wingera stajnje wschitzy rady pozłuchaja — wón žwoje rěcźe wě s rjanymi žorcźikami wudebicź a porjeńschicź. Shromadźisna jemu też móznje pschihłosowasche. Po tym žo pschednješe Cźischinskeho baśeń „Sserbskim žonam“. „Jednota“ hischće žyku cźrjódku khorow wuspěwa. Wschelazy knjeza porěcźachu hischće k shromadźenym, pak na to abo tamne waschnje namołwjejo k pilnemu skutkowanju sa žerbsti narod. Woždebje wusběhnyć pak chzu hischće žłowa, kotreż porěcźa knjes kubler Pjech s Mikoćźiz. Wón se jahorjenymi žłowami žławjesche muża, kotryž steji na cźole tehole towaŕstwa, kotremuž žmy my Sserbja telko, telko dźaka dołžni, naschego knjesa Koklu-Ličaka. Jeho žława namaka mózne pschihłosowanje a žylny wothłós. To je sa knjesa sapósłanza Koklu nowy dopokas, kak je žebi wón wschudźom luboscź a pschipójnacźe w bohatej měrje dobył. Knjesa Pjechowe žłowa pak žo nam jara derje spodobachu, dokelž žmy w nim wobrotneho rěcźnika spóznali. — Hischće mnohi wjeselý spěw salu pscheklincźa, prjedy hacź žo wschitzy na dompucź podachmy. W naschim narodnym žiwjenju poczina nowy, cźerstwy duch knjeźicź. Bóh dał, so by njeźł najbohatsche płody!

R.

S Biskopiz. Do Biskopiz bě žo póndźelu na słótne wiki 456 howjadow, 97 cźelatow, 86 proźatow, 42 běhakow a 18 koni na pschedań pschimjesko. Skót žo cźežko pschedawasche, dokelž bě dla njedoźahanja pizy mało kupzow. Sa jene proźo žo 20 hacź 23 hrinow płacźesche.

S Wjasońzy. W Hornjej Wjasońzy žu 11. meje jeneho skaźencho pźa morili, kotryž je někotre dźěcźi a pźy skušał. We Wjasońzy a wokolnych wšach, mjes druhim w Pózkowach Nowej Ssmilnej, Tucźizach, Wjelećźinje, Trjechowje, Nowej Wšy, Koźarni, Huszy, Hunćźerizach, Holzy, Demjanach, Drjećźinje. Warnocźizach, Běłych Noźlizach, na Sdźaru, Wostaschezach, Motydle a Rynarni maja žo pźy hacź do 11. augusta t. l. sawěracź, Swonka domow maja žo wone s pschitykнjenym pranzom sa powjasom wodźicź.

S Bjarnacźiz. Wot sańdźeneje póndźele murjerjo we wokolnosći straśkuja. Wokoło 9 hodźin žo murjerjo na tudomnym torhoschću shromadźichu, so bychu hischće dźěłazych murjerjow s twarow wołali.

— Wusběhanje rekrutow smeje žo w Lubijskim hamtskim hejtmanstwje 26. meje w Niederstrachwaldźe, 27., 28. a 29. meje rano wot $^3/_4$8 hodźin w Lubiju, 2., 3. a 4. junija w Habrachcźizach.

Se Žitawy. Tudomna paleŕnja cźěkow je žo njedźelu w pschitomnosći sastupjerjow měschcźanskeje wyschnosće a knježeŕstwa poswjećiła. Towaŕstwa sa palenje cźěkow w žušodnych Cźechach a w Schlesyskej běchu k poswježenju sastupjerjow późłake. Jich žobustawy žwojich semrjetnych pschichodnje w Žitawje spalicź dadźa.

Se Žitawy. Zakožne njesboże s automobilom je žo njedźelu popołdnju na Rychnowskim schoseju stako. Automobil Žitawskeho fabrikskeho wobsedźerja Zuckera krótko psched Rychnowom 17lětnu dźowku pohonca Biberneza w Žitawje tak njesbožownje pschejědźe, so wobźaromna holza někotre hodźiny po tym w Rychnowskej hojeńni na žwoje cźežke sranjenje wumrje. Holza, kotraž w Žitawje pola žwojeju starscheju bydlesche, bě žo s dwěmaj pschećelnizomaj na wulět do Rychnowa nastajiła. Hdyž automobil žwoje bliženje s trubjenjom wosjewi, chzyschе holza, so by žo procha, s automobilom žo smucźazeho, sminyła, na druhu stronu dróhi pscheběžećź. Dokelž bě automobil hižo jara blisko, holzynej towaŕschzy strach spósnawschi spytaschtej pschećelnizu nasad sćahnyć. Też automobilowy wjednik strach widźesche a warnowaze snamjenja dawasche. Bohu žel pak žo njesbožu njehodźesche wjazy sadźěwacź. Holza kotraž krótko psched automobilom psches dróhu pscheběžećź spyta, žo s nim k semi storhny a žo žmjertnje srani.

Se Žitawy. Póndźelu je žo w žwojim wobydlenju na Wettinskej dróhi 25lětny wučomz tkajeŕskeje schule Alex Schaweschnikow s Ruskeje satźělił. Cźeho dla je žebi žiwjenje wsał, njeje znate.

S Wochos. Njedźelu Kantate knjes superintendent Froböß s Běłeje Wody tudy zyrkwinu visitaziju wotmě. Zyrkej běsche młodźina rjenje wudebiła. Wošadny farař prědowasche serbski a němsli wo słowje Jana 6, 60—67, na cźož knjes superintendent wo słowje Jak. 1, 17 s hnujazymi słowami starschich a dźěcźi k pobožnosći napominasche.

Wulku schkodu ßu loni hußańzy naschim lěßam nacźinike a najebacź wscheho masanja schtomow widźimy, so tu tute schkódniki hižo saßo ßu. Dotalna kruta syma pak je jim wjele sescheschkodźika a po tyßazach ßu sprosćene se schtomow dele spadake a hinu.

S **Rychwalda.** Wutoru rano ßu žonn dźěłacźerja Pulpitza w jeje wobydlenju satsělenu namakali. Po sdacźu je ßebi wona hižo dźeń prjedy teho s 9 millimetriskim teschingom kulku do huby tsěliła, kotraž je jej nop rosrasyła. Žonu běchu wobskorźili, so je hižo dlěisschi cźaß wo wßy pakosćźika. Sso termije, na pschichodnu ßobotu postajeneje, bojo, je ßebi wona žiwjenje wsaka.

S **Běteje Wody.** Sańdźenu póndźelu je ßo wotkładźischćźo tudomnych brunizowych jamow wotpalilo. Suche, s wuhlowym prochom pokryte drjewo wohnjej wjele zyroby dawasche, a sa krótki cźaß bě drjewjane sabicźe wotkładźischćźa hacź do městna spalene, hdźež wuhlo leži. Jenož prósdne żelesne roschty ßu stejo wostake. Dokelž běchu na městnosćźi, nad kotrejž ßu elektriske groty sćźehnjene, ludźo w strasche, muźstwa tule městnosćź samjesowachu. Hdyž ßo jěsdny powjas rostorhny, wón elektriske groty rosrasy. Bórsy po tym ßo druhi powjas rosescheschkrě a s tajkim wotmachom dele padźe, so ßo někotre 20 zentimetrow tolste hrjady grotnizyneho noscherja rosrasychu. Wohnjowa wobora wokolny wuhlowy proch powodźi a s tym hromadu wuhloweho procha wohnjej wobró. Nastata schkoda ßo na 10,000 hriwnow wobliczа. Najwjetscha schkoda s tym nastanje, so budźe dźěło tsi njedźele wotpocźowacź dyrbjecź.

Wobžaromne njesboże je ßobotu popołdnju jeneho 25lětneho samkarja w Rolkez maschinskej fabrizy podeschło. Hdyž běły metall lijesche, jemu běžita macźisna do wobliczа klußny. Jemu ßo wobliczo, wutrobno a ruzy žałoßnje wopalichu. Widźenje jeneho wócźka je sniczene, a sa druhe je teho runja strach. Snjesboženeho ßu do Shorjelza do kliniki dowjesli.

S **Draždźan.** Póndźelu ßo tu 19. swjatkowa shromadźizna sakskich ratarskich sjednoczenstwow wotbywasche. Lětnu rosprawu direktor dwórski radźicźel Bach poda. Wón na to pokasowasche, so je sańdźene lěto sa ratarske sjednoczenstwo wuspěschne było. Swjask je wscho hromadźe saßo 38 nowych towarstwow dobył, mjes tym so je jenož 5 wustupiło. S nowymi sjednoczenstwami je swjask wo 1100 nowych ßobustawow nabył. Wscho hromadźe swjatkej 22 000 ratarjow pschißkusscha. Wo lětnym sliczbowanju ryczerkubleŕ Dr. Günther se Schieritz rosprawjesche. Swjask je dokhodow a wudawkow 40 000 hriwnow měł. Mjes dokhodami ßo 12 000 hriwnow podpjeranskeho pjenjesa ministerstwa snutskownych należnosćźow a 1000 hriwnow pschinoschka hornjołużiskeje krajnostawskeje banki namaka. Zyły wobrot swjatkowych sjednoczenstwow je 303 milijonow hr., wschón dobytk 360 000 hriwnow wucźinił. Wubjerkowaj ßobustawaj, kubleŕ Bar s Wulkeho Woßyka a ratarski radźicźel Dr. Petermann s Kamjenizy, kotrejž mějeschtaj po wustawkach wustupicź, ßo s nowa wuswolischtaj.

Přilopk.

* (111-lětna žona.) Psched dwěmaj njedźelomaj ßo wjele wo 102-lětnej Brylowej w Budyschinje pißasche. W Schpaniskej ma Brylowa towarschku, Theresu Pierred de Gregorian, kotraž je runje swój 111. narodny dźeń swjecźika. Stara knjeni je po duchu a cźěle dospołnje strowa a ežerstwa a móże swoje małe hospodarstwo zyle ßama wobstaracź. Wona je ßotra generala Pierreda, kotryž schpaniskemu kralej Ferdinandej XII. służesche. S tamneho cźaßa wona rad małe podawki powjeda; pschetož jejny pomjatk njeje njedźiwajzy jejneje wulkeje staroby cźerpik.

* (Mormonojo psched ßudom) W Draždźanach je ßo zyrkwinska sekta mormonow rosschěrika. Na jejnym cźole jako wyschschi japoschtoł pianist Schade steji. S wopręddka polizija mormonske shromadźisny, kotrež ßo swjetscha w nowym měsćе wotbywachu, cźerpjesche, tola w novembrje 1907 ßo jena shromadźizna polizajszy rospuschcźi. Posdźischo ßo shromadźisny saßo dowolichu. Marmonojo ßebi swojich starschich, wucźerjow, japoschtołow, diakonow atd. wuswolachu a też wjelezónstwu hołdowachu. Shromadźisnam, kotrež ßo tydźeńszy wjazy krócź wotbywachu, polizija njesadźewa kultußowe shromadźisny po mormonskim wobrjedźe pak wona sakasa. Dokelž běchu ßo njedźiwajzy polizajskeje sakasnje tajke shromadźisny wotměte, ßo 13 holzow a žonow a 7 muźkich dla pscheńdźenja pschecźiwo sakskemu towarstwowemu sakonjej wobskorźi. Lawniski ßud mormonskeho japoschtoła Schadu k 20 hriwnam a druchich wobskorźenych mormonow po 3 hriwnach pjenjeżneho khostanja saßudźi.

* Worakawy cźehnity woł póndźelu w Oberpesterwizach pola Draždźan kubłoweho najenka Liebezeita nadpadże, kotremuż tsi rjetka slama a jeho cźežko srani. Liebezeita ßu do Karolineje hojeŕnje w Draždźanach dowjesecź dyrbjeli.

* (Koń pohoncźa sarasył.) Hdyž 32 lětny njewoženjeny ßyn kublerja Möckela s Erly w Rudnych Horach drjewo domoj wjesesche, kóń wukopny a Möckela tak do hłowy dyri, so tón hnydom morwy k semi padże.

* (Jedyn profeßor bjes rukow.) W Königsbergu je 15. meje universitny profeßor Dr. Lohmeyer 76 lět stary wumrjeł. Schtož jeho studentam mohł rjez widźenjahódnosćź cźinjesche, bě nadpadny cźělny brach, s kotrymž bě wón hižo na ßwět pschischoł; wón njemějesche žaneju rukow. Njedźiwajzy teho wón ßwoju wucźerisku służbu prawje sastawasche. Na drósy, w universicźe a w knihownjach by jeho jedyn hólz pschewodźał, kotryž by jemu durje wocźinjał a samkał a kotryž bě jemu pschi błękanju a woblekanju pomozny był. Wobrocźenje kopjenow pschi cźitanju by profeßor ßam s hubomaj wobstaral a też pisał by wón s hubu; na pschikład by wón kollegske knihi studentow na tajke waschnje podpißał, so by pjero se subami twjerdźe pschimnył a twjerdźe a wěsće ßwoje mjeno podstajił.

* (Wotprawjenje.) W Nordhausenje ßu dwójneho mordarja dźěłacźerja Heimbrodta s Rengelrode se ßekeru wotprawili. Wón bě dźěsćźi ßwojeho hospodarja na njecźłowiske waschnje morił.

* (Wjecźenje nad lichowarjom.) W Tysmanizy w Galizijskej rjemjeślnik Kusnjeß židowskeho wikowarja Pinkela Semlera, kotryž bě jeho dla požcźenych 80 krónow se skórźbami na prosćerisli kij pschinjeßł, do ßwojeho wobydlenja swabi a jeho s pomozu ßwojeho ßyna sadaji. Hakle nasajtra židowe cźěło w Kusnjeßowym kožu namakachu. Kusnjeßa a jeho ßyna ßu sajeli.

* (Sajecźe a ßamomordastwo.) Winoweho wikowarja Freimutha s Menza pola Triera běchu sajeli, dokelž bě w jenym prozeßu dla falschowanja wina jeneho ßwědka k wopacźnej pschißasy sawjesćź spytał. Hdyž Freimutha do jastwa wjedźechu, ßo wón polizistej wutorhny a do Moselskeje réki skocźi, w kotrejž so tepi.

* (Nadpad.) Do wobydlenja rewěrskeho hajnika Pascharnika w Zangtalu bombu cźißnychu. Stwa ßo zyła wopuscźi, hajnik ßo cźežko srani. Myßla ßebi, so ßu rubjeżni hońtwjerjo njeskutk skucźili.

* (Woheń.) W Rheiniskej fabrizy metallowych tworow a maschinow schtwórtk se ßamosapalenjom w pjelnjeŕni kanonskich kulow woheń wudyri. 20,000 schrapnellow schkodu njenacźiniwschi roßbuchny.

* Pschi semjerżenju w Kamerunje w Afrizy je tamnischi vulkan po stolětnym wotpocźnenju s nowa woheń bluwacź sapocźał. Ssylna lavaska réka je ßo s kamerunskeje hory na plantaże krótkowjecźorneho plantażoweho towarstwa wulała. Nastata schkoda je khětro wulka.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěće 1909 zaso nahromadźiło: 123 hr. 50 np.

Dale za njón dari:

A. Ryćeŕ w Šěrkej w Smólnych horach . . 3 hr. — np.

Hromadźe: 126 hr. 50 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Fabrikskeho direktora Williama Buscha w Budyschinje běchu wobskarżili, so bě s jenym dwanacźe konjazych mozow ßylnym parnym wosom jěsdźił, sa kotryž njebě prjedy teho 100 hriwnow wucźinjazy schtemplowy dawk saplacźił. Busch bě ßo sapowjedźił, 800 hriwnow khostanja, wot kralowskeho hłownego złonistwa napołożene, saplacźicź. Duž wěz psched ßud pschińdźe. Tam Busch wudawasche, so je lětża 28. a 29. januara s parnym wosom jenož na pruhu jěsdźił. Tole wudawanje pak ßo jako njewěrne spósna a Buscha teho dla k 800 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudźichu.

Lawniski ßud. Dla pschemyßłowcho njekasanstwa bě Budyske hamske hejtmanstwo 30lětnej pincźnizy W. J. D. dźělenej Roscherowej rodź. Hemmerez se Zitawy 5 dnjow arresta napołożiło. Ju winowachu, so je ßo 12. měrza w hosćenzu „Jelenja" na Židowje, hdźež wona poßłużowasche, s porzlintocźerjom Nowakom, s kotrymž bě někotre blesche wina wupiła, nałkadowała. Pincźniza ßebi ßudnike wußudźenje žadasche. Jednanje bě njesjawne. Dokelž bě pincźniza na kóždej blesschi 50 np. dobytka měła, ju k arrestej na 5 dnjow saßudźichu.

✕ W pjanoſczi bě w nozy 5. haprleje 42lětny murjeŕ J. T. Frenzel ſ Hornjeje Hórki, nětko na Židowje bydlazy, w Budyſchinje pſched hoſczenzom „honjerſkeho dwora“ herjekał. Na poliziſta, kotryž jemu měr kaſaſche, wón ſawoła: „Ty ſakl . . . pucherjako, maſch mi h . . roskaſacź.“ Na puczu k ſtraži ßo wón ſpjeczowaſche a dweju poliziſtow ſkſchiwdźi. Frenzla k jaſtwu na 5 njedźel a k arreſtej na 1 tydźeń ſaßudźichu.

✕ Na Scheſchowſkim knjeźim dworje bě 20lětny pohoncź Ernſt Domſch ſ Běkeho Khołmza něktrym ſe ßwojich ßobuczeladnikow czrije kradnył. Wón ma ſa to 5 dnjow w jaſtwje wotßeoźecź.

✕ 40lětneho dźěłaczerja Khorlu Kumpana ſ Radſteje běchu woſpjet widźeli, ſo ßo w domje kowarſkeho miſchtra Bara w Njeßwaczidle na podhladne waſchnje bruczeſche. 22. haprleje bě wón Barej 15 puntow khofeja kradnył. 5½ punta khofeja je żandarm Büttner w Kumpanowym wobydlenju we łożu a khamorje ſkhowane namakał. Kumpan dyrbi nětko dwě njedźeli w jaſtwje khofeja tradacź.

✕ W ſali hoſczenza „běkeho konja“ bě alpſke towarſtwo lětża w januarje ßwjedźeń wotměło, ſa kotryž bě ßo też ßmykarnja natwarika, kotrož bě na najwyſchſchim měſtnje 3 metry wyßoka. Woknowe niże ſ boka njeje běchu ſ pomolowanym płatom pſchikryte. Někotre dny poſdźiſcho pſchekupz Bombach ſ Drażdżan ſ pinczniżu, kotrož jemu poßkużowaſche, po ßmykarni dele jědźeſche. Sſo lědma na filzowe ßydło ſady pinczniży ßydnywſchi, wón do pomolowaneho pſchikryczа pſchimny. Dokelż bě tam runje woknowa niża (kuczik), Bombach runowahu ſhubi a pinczniżu ßobu ſtorhny. Wobaj ſe ßmykarnje padnywſchi ßo na ſboże jenoż njeſtraſchnje ſraniſchtaj. Bombach, kotryž wndawaſche, ſo je ßebi jenu muſkulu wotraſył, hoſczenzarja Feiſta wobſkorži, ſo je ſ njewobhladniwoſczu njeſboże ſawinował. Feiſt ßo pſched ßudom ſamolwjeſche, ſo ſtaj dwoj měſchczanſkaj ſaſtojnikaj ſwjeßelenſke pſchiprawjenje pruhowałoj a ſo njejſtoj na ßmykarni niczo wuſtajicź měkoj. Feiſta wuwinowachu.



Phönixowe, Grützerowe a Viktoria-

ſchijaze maſchiny

ſa domjazu potrjebu a rjemjeßko.

Dokładne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.

Ssamßna wuporjedźerja.

Clemens Jäckel,

mějeczel Gustav Kloeppel.

Telefon 435. Na ſeminarſkej dróſy 5. Telefon 435.

Módroczíſchcź

we wulkim wubjerku, ſ nowymi muſtrami, po najtuniſchich płaczíſnach;

poßleſchczowy kattun, meblowy kattun, meblowy krep

po wſchěch płaczíſnach;

piſane zychi, wupjerki

czerwjene, rózojteje barby, módre ßmuhate, ſeſchite wſchěch ſchěrjow

porucza

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Piſomne wuczinjenja,

liſczíny, teſtamenty, prózſtwowne piſma atd. naſtajeja, hypotheſke pjenjeſy a kupowanje a pſchedawanje leżomnoſczow ſaradźujetaj

J. a E. Koban pſchi żitnych wikach czo. 4, telefon 675.

— Rěczimoj też ßerbſki. —

Brodowſka haptyka

na hoſchiz haßy 21.



Kaſchel, katarrh, dybawoſcź ßo ſpěſchnje połóżeja ſ thymuſinom

Bleſcha po 75 np. 1 hr. 40 np.

Tunje zigary!

100 ſchtuk

3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.

roſeczela

zigarowa pſchedawarnja Havanna w Drażdżanach 6.

Najlěpſche

Kaliforn. aprikoſy,
„ kruſchwy,
„ brěſchki,
„ ßlowki,

najlěpſche franzowſke

Katharin. ßlowki, boßniſke ßlowki, amerik. koleſkojte a krane jabłuka, italſke ßlódke wiſchnje, Górzſke prünelle,

najlěpſche

Smyrnaſke taflojte a wěnzojte figi, marokkanſke datle.

Wſchě tele druźiny ſměſchane dawaju wote mnje hižo lěta dołhe wjedźeny

měſchany ſ ßad ſ

najlěpſcheje hódnoſcze.

Otto Sachse.

Sswoje dawno wupruhowane a derje wußuschene lětusche

praßowane wuhlo

1000 schtuk po 7 mk. s jamy

porucza

knježi dwór w Bóschizach p. Njeßwaczidła.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 26. meje 1909 popoldnju wot 3 hodźin ma ßo **w hosćenzu w Hunczerizach** sćěhowaze na

Husćanskim reviěrje

w 1. wotdźělenju (we wowczeŕni), w 2. wotdźělenju (w cžornym drjewje), w 3. wotdźělenju (na Winizy), w 4. wotdźělenju (wola Nowych Druźkez), w 5. a 6. wotdźělenju (w Kocžiczanskim haju), w 25.—27. wotdźělenju (w Žiczanskim haju) składźene drjewo na pschedawacź, jako:

450 mjehkich krutych žerdźow, 5—15 cm delnjeje tołstosće,
1800 = = **žerdkow,** 2—7 cm delnjeje tołstosće,
300 rm **mjehkich kuluchow,**
20 = = **repuchow,**
pjeńkowe drjewo po loßach w 16. wotdźělenju (w skale) a w 18. wotdźělenju (w Husćanskim lěßu).

Husćanske hajnistwo, 18. meje 1909.

O. Mendte.

Klij

psche hußanzy

tunjo porucza

Otto Engert

en gros **drogownja.** en détail

Liebsch,
ßudnisti aktuar św. ßłużby
na ßukelnskej haßy 34
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon czišło 177. —
Pschehußowanje leżomnosćow

Zuse suby,

porjedzenje, pschedźělanje hnydom a tunjo, też subom, kotrež njeßym dźěłał.
Woßebitosć: Dospołne suby.

Dentist Max Flach
w Budyschinje
— na theaterskej haßy 6 II —
pschi žitnych wikach.

Dobru

pscheńczhu muku

po starych płaczišnach pschedawa
Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Jědźne běrny

pschedawa
knježi dwór w Sarčcu.

Do Jaßeńzy!

Njedźelu 23. meje 1909 popoldnju $^1/_2$5 hodźin wotměwa **Khróścźanske pczołarske towarstwo „Pczólniza“** pola Hendrikez shromadźisnu. Porjad: Pschednoschk, rosmołwa.

Ssobustawow a wschitkich pczołarjow pscheproschuje wutrobnje
pschedsydstwo.

Burske towarstwo w Rakezach

směje **jutrje njedźelu 23. meje** popołdnju s dypkom 5 hodźin w Gäblerez hosćenzu ßwoje měßacźne poßedźenje.

Wo bohaty wopyt proßy **pschedsydstwo.**

Czerstwe jeja

stajnje po najwyschichej płaczišnje kupuje
Lehmannez (prjedy Nawkez)
konditornja na ßerbskej haßy.

Derje sdźerżana
mužaza schijaza maschina
je tunjo na pschedeń na Wettinskej drósy 19 po 1 skhodźe.

Hermann Heide,

khachlestajeŕ
na Karlskej drósy 10 po 1 sth. a na nowej haßy 3 po 2 skhod. porucza ßo **k stajenju nowych khachlow, pschestajenju, wuporjedzenju, wumjecźenju khachlow.** Też dźěła na wßach ßo derje a tunjo wobstaruja.
— Rěczi też ßerbski! —

Sserbske a němske

spěwarske sa njewjesty,

jara kraßnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene,
w czelazej loži hižo po **6** hr. **50** np.,
najjednorische = = **2** = — np.
ßu dostacź **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Wupschedawanje

dla pschepodacźa pschedawarnje

pola

na bohatej haßy 3 C. G. Stangi. na bohatej haßy 3

Sćěhowaze **nafadstajene twory:**

Puczowanske wězy:	Mužaze schaty:	Holczaze wězy:
Koffry.	Swjerschne koschle.	Trikotowe wobleczenja.
Ruczne tosche.	Pschedkoschliczki.	Turnarske a sportske koschle.
Necessaiery.	Khornarje.	Gamasche.
Portmoneje.	Manschetty.	Rukajzy.
Zigarowe etwije.	Dźěłaczerske kholowy.	Pschikrywanske krawatty.
Listownje.	Żakety.	Schtalty.

Tele twory ßo po kóždej ßo pschihodźazej płaczišnje pschedawaju.

Pißarnja

sa kupne, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy je wot nětka na
Moltkowej drósy cžo. 1
po 1 skhodźe, hosćenz Gambrinus.
Max Frenzel.

Mloko.

Pytam wschědnje 50 hacź 100 litrow mloka też s dalschich stron. Posliczenje chzyko ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Rjana khěkarska žiwnosć

s něhdźe 4 kórzami pola, kuli a sahrody je s napłaczenjom 1000 mk. hnydom na pschedań. Dalsche je shonicź pola wobkhodneho agenta
G. Smija w Kukowje pola Panczicź.

Žiwnosć

cžišło 22 w Brěsowje pola Budyschina se 7 kórzami je na pschedań. Twarjenja ßu maßiwne. Dalsche je tam shonicź.

Khěża

cžišło 24b w Njesdaschczach se 5 kórzami pola je na pschedań.

Rjane wobydlenje

je k 1. julijej na pschenacze w Dobruschi cžišło 35a.

Kuchařki, stwinske a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkom, ßrěnkom, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cžrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Stwinska holza

ßo hnydom abo posdźischo na jene ryczerstwo blisko Budyschina pyta.
Dalsche je shonicź na Moltkowej drósy 31 w druhim poskhodźe pola Arnoldez.

Holza, kiž móże schicź,

ßo do jenych klamow na wßach pyta. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Pschedeschczenik

je ßo w ßerbskej shromadźisnje w Njeßwaczidle saměnik. Proßy ßo, so by ßo we wudawarni Serbskich Nowin saßo saměnik.

(K temu cžišłu pschiloha.)

Pschiloha k czißku 21 Serbskich Nowin.

Sobotu 22. meje 1909.

Placzißny rěsnycho skotu na Draždzanskich skótnych wikach.

17. meje 1909.

Placzißny po zentnarjach a hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	38—41	74—77
awstrijske	40—43	76—79
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	34—37	70—73
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	29—33	64—69
4. ßnadnje pizowane lózdeje starohy	26—28	56—63
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	37—40	69—72
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	33—36	64—68
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite mlódsche kruwy a jałojzy	29—32	59—63
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	24—28	54—58
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	37—40	69—72
2 žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	33—36	65—68
3. ßnadnje pizowane	28—32	60—64
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	50—53	80—83
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—49	76—79
3. ßnadnje wuwite wot zyza	40—45	70—75
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacz do 1¼ léta	51—53	66—68
2. mjaßne	49—50	64—65
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	45—48	59—63

Placzißna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 8. meje 1909. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 19. meje 1909. wot hr	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza	běła	—	—	—	—	11	80	12	30
"	žołta	—	—	—	—	11	50	12	—
" nowa		12	—	12	20				
Rožka		—	—	—	—	8	10	8	40
" nowa		8	35	8	50	—	—	—	—
Jećmjeń	50 kilogr.	9	50	10	10	9	—	9	75
Wows nowy	50 kilogr.	9	30	9	50	8	50	9	—
Hróch	50 kilogr.	9	50	12	—	11	—	12	—
Woka	50 kilogr.	8	50	10	—	10	—	11	—
Jahły	50 kilogr.	14	—	14	50	14	—	15	—
Hejduschka	50 kilogr.	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	50 kilogr.	2	90	3	—	2	50	2	60
Butra 1 kilogr.		2	90	3	—	2	50	2	70
Pschenična muka 50 "		12	—	21	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "		10	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "		3	40	3	90	3	20	3	60
Ssłoma 100 "		4	16	4	30	3	50	4	—
Prožata 1260 schtuk, schtuka		13	—	30	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	5	75	6	50
Ržane wotruby	50 kilogr.	—	—	6	50	6	50	7	—
Pschenični gris	50 kilogr.	—	—	6	75	—	—	—	—
Ržany gris	50 kilogr.	—	—	7	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (žołta) wot 12 hr. — np. hacz 12 hr. 15 np., rožka wot 8 hr. 40 np. hacz 8 hr. 75 np., jećmjeń wot 9 hr. 50 np. hacz 10 hr. 10 np., wowß wot 9 hr. 35 np. hacz 9 hr. 65 np.

W Budyschinje płaćeiche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., žołta 10 hr. — np. hacz 10 hr. 15 np., nowa: 20 hr. 40 np. hacz 20 hr. 74 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 13 hr. 29 np. hacz 13 hr. 60 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 13 hr. 60 np. hacz 14 hr. 40 np.

Wiczne płaćisny w Kamjenzu.

19. meje 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 50 np. hacz 8 hr. 75 np., pschenza wot 12 hr. 40 np. hacz 12 hr. 75 np., jećmjeń wot 8 hr. — np. hacz 10 hr. — np., wowß wot 9 hr. 40 np. hacz 9 hr. 60 np., jahły wot 15 hr. — np. hacz 17 hr. — np. hróch 15 hr — np., ßyno 3 hr. 80 np., běrny 4 hr. — np., ßłoma (100 kilogr.) 4 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 70 np. hacz 2 hr. 80 np.

Wjedro w Londonje 21. meje: Kraßne.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smjeje njedźelu Exaudi rano w 7 hodź. farat Răda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smjeje farat Răda.

Křćeni

W **Michalskej zyrkwi**: Wylem Richard, Emila Richarda Hausy, fabrikarja na Židowje, ß. — Johana Erika, Khorle Rudolfa Bernsteina, samkarja w Dobruschi, dź. — Johana Margaretha, Roberta Barnata Förstera, fabrikarja na Židowje, dź. — Hana Helena, Jana Ernsta Kißala, fabrikarja na Židowje, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Marja Josefa Junga wyschschcho póstskeho assistenty w Budyschinje, dź. — Eva, Khorle Bokscha, kózkarskeho mischtra w Budyschinje, dź.

Zemrjeći:

W **Michalskej wozadze**: 16. meje: Jan Koch, wumjenkař w Brěsowje, 64 l. 24 d. — Richard Willy, Khorle Augusta Schokty, fabrikarja w Dobruschi, ß., 1 l. 26 d.

W **katholskej wozadze**: 13. Josefa Juda, dźěłaczerka w Adolfowej Hěcze († w khorownі w Budyschinje) 20 l.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

Njedźelu Exaudi smjeje rano ½7 hodź. duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wuczbu, ½8 hodźin farat Kschiżan ßerbske a w 9 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju wot 2 hodźin budźe katechismußowa wuczba sa ßerbsku žónsku młodźinu.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

Njedźelu Exaudi smjeje duchowny Bojz rano w 7 hodźin ßerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja we 8 hodź. ßerbske a ½10 hodź. němske prědowanje.

Trawu ßyczaze maschiny, žito ßyczaze maschiny,
ßynowe wobroczaki, tigrowe hrabje,
drillowaze maschiny, pluhi, brony,
mlokowe separatory wschěch systemow,
wožzbje
Isola a Domo
hižo po 50 mk.
a wschě druhe **ratarske maschiny** a **grat**
porucza
Jan Manjok naßlědnik
Jurij Hänsel
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Hermann Gläsel
w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach 4
— **w ßerbskim domje** —
porucza najwjetschi wubjerk
porzlinowych a kamjeninowych tworow
najjednoriscehcho hacz do najwożebnischeho wuwjedźenja,
majolikowe a nippesowe wězy,
schkleńczane tworY, praßowane a toczene.
Najbohatschi wubjerk wězow k darjenju
pschi kwaßach a ßlěbornych kwaßach.
Dospołne njewjesłne wuhotowanja.

Jatrowy tuk
(Lebertran)
ßwětku cžerſtwu tworu
k pizowanju ſkota
porucža
Otto Engert
en gros **drogownja.** en détail
Telefon 33.

Wajſowe
modleŕſke knihi
ſ nowa pſchełożene
ßu po 80 np. dostacź
we wudawarni Serb. Nowin.

Ia. cžiſcženy
praec. baſiſki
fosforokiſzały kalk
k pizowanju ſkota
we originalnych wakach a po wasy
porucža jara tunjo
Otto Engert
en gros **drogownja.** én detail
Telefon 33.

Paul Kristeller
Telefon 168. **na bohatej haßy 29** Telefon 168.
ßwój hobrſki ſkład wſchěch jenoż pomyßlnych druźinow
wobuća
ſa žónſke, muźſkich a dźěcźi
po woßebje tunich płacźiſuach dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucža.
Jako woßebje tunjo wón porucža:
muźaze ſchkórnje ſ boxoweje koże
hiżo po 7½ mk.,
żonjaze ſchkórniczźli ſ boxoweje koże
hiżo po 6¾ mk.,
dolhe ſchkórnje ſe żelesom a bjes njeho
hiżo po 8 mk.,
muźaze ſchkórnje k ſapinanju, ſchnórowanju
abo **cžehnite ſchkórnje** k wußwětlenju
hiżo po 5 mk.
Wuporjedzenje ßo bórſy wobſtara,
wobuće ßo po měrje dźěła.
Proſchu ſtěži wupołożene wobuće ſ płacźiſnami w mojich woknach wobhladacź.

Otto Preuß mějecźel **Khorla König**
na žitnej haßy 4 **w Budyſchinje** na žitnej haßy 4
porucža ßwój wulki ſkład
woßebnych wot njeho ßameho dźěłanych
muźazych, pacholazych a holcźazych wobleczenjow.
Moja wote mnje ßameho dźěłana drasta ßo ſ **woßebnym ßedźenjom, najlěpſchim ſeſchicźom a wurjadnym dźerżenjom** wusnamjenja.
Lěcźne paletoty, **apartne lholowy, běłe, pißane a źidźane lazy** na hobrſki wubjerk. **Koßmikate ſportſke wobleczenja, kołoſędne lholowy, lůſtrowe, koßmikate a płatowe jopy, peleriny do wjedra, płótnili, ſamkarſke wobleczenja a wſcha dźěłacźerſka drasta** zyle wurjadnje tunjo.
Dźěcźaze wobleczenja **ſchulſkeje, pjeſlowеje a bluſowеje faßony** mam wurjadnje wulki ſkład po bajkowſzy tunich płacźiſnach.
Mój ſkład żonjazeje drasty
je najbohatſcho ſrjadowany a porucźam
jara woßebne żonjaze żalety, krótke a dołhe, hiżo po 4½ mk.,
dołhe jendźelſke paletoty, apartnych deſſinow, hiżo po 6 mk.,
pſcheprochowe mantle, rjanych muſtrow, hacź do najwoßebniſcheho, hiżo po 4½ mk.
Pſchedawanſka faßada:
Krucźe ſprawne poßłużenje, żane wobſchudźenje,
wulke rospſchedacźe, mały wużitk.
:: :: **Mużaza drasta ßo po měrje ſchije** :: ::
a ßo ſa bjesporoczne ßedźenje a najlěpſche dźěło rukuje

Franz Marſchner
cźaßnikat w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſkład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczźaſow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucža.
Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płacźiſny.**

Praktiſke, tunje, pſchihódne je
MAGGI owe korjenjenje w originalnych bleſchach
a ſ nowa pjelnjene nanajlěpſche porucža
Jurij Wölfle
pſchi drjewowych wikach na rózku zyhelnſkeje haßy.

Doſpołne
wutupjaze ßrědki
pſche
wulke myſche
a myſche,
njeſchłódne ſa domjazy ſłót
ßu dostacź pola
Oty Engerta
en gros **drogownja** en détail
na ſnutſkownej lawſkej haßy.

Roſchene kłobuki ßo tunjo ponowjeja.

Porucźam ßwój bohaty ſkład
wudebjenych żonjazych a dźěcźazych kłobukow
po ſnatych tunich płacźiſnach.
Sportſke kłobuki na wulki wubjerk.
Anna Rocksch
na garbarſkej haßy 7.

Karowanje kłobukow kajnje na hłowje.

Wſchě
wobaleńſke tkaniny
a **potrjebu**
k wothładanju khorych
jenoż najlěpſcheje hódnoſcże porucža
Otto Engert
en gros **drogownja.** en détail
Telefon 33.

Pschedawanje po wurjadnje tunich płaczišnach:

Trikotažowe schaty, schtrympy, soki, žonjaze a mužaze kłobuki

porucža

Shorjelska pschedawarńja. Jan Schaaf

na bohatej haßy.

Gardiny, vitraže.

Bruno Beutner

w Budyschinje pschi dwórnischczu, pißarńja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liščinow** wscheje družiny, wobstaranje **hypothekow** po pomérnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje ležomnoščow,** srjadowanje sawostajenstwow a dźělenja herbstwow, na pscheßadžowanje pschedawanje ležomnoščow, ßwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelž ßym dołhe lěta s réčznikowym sekretarom był, ßo najlépsche wobstaranje sarucža.

Skladownja drainérowanskich rolow w Lětownju

porucža

drainérowanske roły

wschěch wulkoščow,

wodowodowe roły, konjaze korta, kruwjaze korta, ßwinjaze korta, proßaze korta

s prétuschom a bjes njeho,

ščinowe plečenje, tšéschnu papu

wschelakeje tołstoščе,

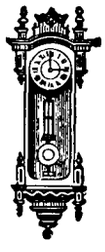
teer, kaž tež

teerowe kótły

k wupožčenju

po fabrikiskich płaczišnach.

Emil Dietrich.



Kóždy, žkotry chze ßebi **dobry a tuni cžaßnik** kupicz, abo kotryž chze ßebi jón **porjedzicz** dacz, njech dźe k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5 **Jencz** pschedawa a porjedža so ßwoje dźělo sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczišnami wupołożene, wobhladacz.**



K ßwjatkam



je sklad **pißanych stupnjow a schkórniczkow**

bohacze wuhotowany. Wubjerk w nich a we wschěch druhich cžrijach je tak wulki, so kóždy kupz něschto ßo pschihodžaze namaka.

mužaze a žonjaze schkórnje

cžorne a pißane po 10½, 12½, 13½, 15, 16½ mk.

Žonjaze niske stupnje, woßebne dźěczaze schkórniczki.

Wobhladajcze ßebi moje 7 wukładnych woknow a ledžbujcze na formy a płaczišny.

Cžrijowja **Heinricha Mohra** w Budyschinje

Telefon 384. pschi žitnych wikach. **Telefon 384.**

Słomjane kłobuki

sa mužskich a hólzow

na ßnaty wulki wubjerk po spodźiwnje tunich płaczišnach

porucža

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22.

Wobhladajcze ßebi moje wukładne wokna!

Pistne khartki

cžschczi spěschnje **Smolerjez knihicžischczerja.**

Wotewrjenje noweje wobuczoweje pschedawarnje

ßobotu 22. meje dopoldnja w 10 hodź.

Trajne schkórnje
ßa muźskich a żónske
wschěch faßonow, wschěch wulkoscżow.
Kóżdy por bjes wuwßacża
7 50 mk.

Herkulesowe schkórnje
ßa muźskich a żónske
wschěch faßonow, wschěch wulkoscżow.
Kóżdy por bjes wuwßacża
9 50 mk.

Luxusowe schkórnje
ßa muźskich a żónske
wschěch wulkoscżow, wschěch faßonow.
Kóżdy por bjes wuwßacża
12 50 mk.

Sarunanje ßa měru
ßa muźskich a żónske
wschěch wulkoscżow, wschěch faßonow.
Kóżdy por bjes wuwßacża
15 50 mk.

238

Dźěcźaze kożane schnórowanske schkórniczki . . hiżo po 1 mk. 60 np.
Krute schulske schkórnje hiżo po 3 mk. 50 np.
Żonjaze kożane domjaze stupnje . . . . hiżo po 2 mk. 90 np.
Kożane żonjaze stupnje se spinami . . hiżo po 2 mk. 90 np.
Dźěcźaze tofle . . . hiżo po 25 np.
Żonjaze tofle . . . hiżo po 30 np.
Krute ßandale ß howjaßeje kože ßa muźskich a żónske, holzy a dźěczi jara placźißny hódne.

Prěnje 3 wotewrjeńske dny
dostanje kóżdy kupz
hódny dar.

Moje wobucże je :: najwubjernischi wudźělk :: němskeje schewskeje industrije a ßo ß woßebitym dźerżenjom, woßebitej woßobnoscżu a ß woßebitej derjeßedźazej formu wußnamjenja! Sa tele ßamownoscże na najdale rukuju.

w Budyschinje na bohatej haßy 7.

Shorjelska cźrijownja

w Budyschinje na bohatej haßy 7.

∴ Twjerde placźißny! ∴ ∴ Pschijimanje wuworjedżenja. ∴ ∴ Twjerde placźißny! ∴

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 22. | Sobotu 29. meje 1909. | Lětnik 68.

Swjatki.

Dżenż' čakamy na twoje sboże,
O kralo powyscheny nasch.
Na twoje dobre dary Boże,
Wschak wěmy, so je sa naż masch.
Duż wóčko k njebjeżam nam hlada,
Hacž hołb nam Boži pschileći,
Hacž pschikhadża k nam nowa hnada,
Hacž żlub żo Boži dopjelni.

Sso żwjatočniczka pschibliżiła
Je Knjesowemu stadleschku,
So ſ nowa by jo swjeżeliła
Se żwojej żadnej krażnoscżu.
Budź witany, dnjo żohnowany,
Kiž kscheścżijanstwo wobnowjesch,
A wot Boha żem pschipóżkany
Naż khudych, żłabych troschtujesch.

Schto schumi ſ wyżokoscże dele?
Schto shoni Boże stadleschko?
Knjes Ducha żwojeho żem scżele,
Kiž twari jeho kraleſtwo.
Haj njebjeża żu wotewrjene
A żohnowanje żypaja,
A stadleschko je shromadżene
A hnadu wulku wużiwa.

To wutrobu nam posběhuje
A napjelnja naż ſ nadźiju,
So Knjes też naż żej wnhotuje
A wupyschi naż ſ krażnoscżu;
So żwjećimy też Boże żwjatki
We kscheścżijanskej jednocże
A żnjemy Ducha scherjepatki
We Božim domje hromadże.

Ty, Knjeże, snajesch stadko żwoje,
Ty wěsch, schto wone potrjeba;
Też w żłaboscżi je wone twoje,
Też w njej ma twoje żlubjenja.
Haj runje w żłabych żu ty mózny
A sběhasch sażo ſ mozu jich,
Hdyż duch jich k semi pada sprózny,
Dha hischcże cżinisch nowe ſ nich.

Bjes tebje, Knjeże, njemóżemy
Na żwěcże niczo sapoczecż;
Hdyż twoju wolu cżinicż chżemy,
To njemóżemy dokonjecż.
Ssmy do prócha też poniżeni,
Sso spuschcżamy wschak na tebje,
A prożymy cże sjednocżeni
W najnuterniſchej modlitwje:

Hlaj, rola Boża ſteji żucha
A nima wkóhi żaneje,
Scżel na nju żlubjeneho Ducha,
Kiž wobnowicż ju samóże!
Twař winizu a płodź ju ſ nowa,
So by żo tebi radźiła
A płody krażne njeżka strowa,
Pſches Ducha k tomu hotowa!

Swětne podawki.

Narodniny krala Bjedricha Augusta

żu żo po zykym kraju ſe sahorjenjom żwjećili. W Draždżanach żo pódla wulkeje sbożopschejazeje koury w kralowſkim dworje kralowſka parada na alaunſkim měſtnje wotbywasche. Każ hižo prjedawſche lěta je kral ſ pschicżinu żwojich narodninow sażo żwoje wobhnadżenske prawo wużiwał. Tón krócż je wón 31 khoſtanſkim jatym żwobodu dał.

Prozeż pschecżiwo krajnym pscheradnikam psched khěżorſtwowym żudom w Lipsku.

Wěſtaj Schweng a Bohn ſtaj ſpytakoj, jenemu agentej franzowſkeho knjeżerſtwa plany Isteinſkeje twjerdźiſny, patrony tſělbow němſkeje infanterije, ſchrapnelle a druhe kule němſkeje pólneje kanony wobſtaracż. Schweng żo wusna, so je wot franzowſkeho knjeżerſtwa ſa żwoju prózu 800 hriwnow dostał. Wón bě żo na jeneho vizewachtmiſchtra wobrocził a tuteho ſpytał namołwicż, so by jemu patrony a kanonſke kule wobſtaral. Vizewachtmiſchtr na ſdacże żlubi, jemu k woli bycż, tola wěż żwojemu wyſchkej woſjewi. Na to Schwenga a poſdźiſcho Bohna, kotryż bě jemu pomozny był, ſajachu. Schwenga k khoſtarni na 4 lěta a Bohna na $2^1/_2$ lěta ſażudźichu. Schwengowa macż a jeho mandżelſka běſchtaj jeho liſtowanje ſaradżałej. Prěnſchu k jaſtwu na 6, pożledniſchu na 3 měżazy ſażudźichu.

Nowy konſervativno-zentrumſki żwjaſk

w finanznej komiżiji khěżorſtwoweho żejma pilnje nowe dawki k pſchewjedżenju finanzneje reformy wuradżuje. Wo tobakowym dawku je żo pſchecżiwo konſervativnym wobſamkło, banderolny dawk ſacżiżnycż. Na to konſervativni żobu ſa to hłożowachu, ſo by żo zło na hódnoſcż tobaka wo 40 prozentow powyſchiło. Jako pſchiražk k złu ſa zigary ſ wukraja żo ſa dwójny zentnar 1000 hriwnow poſtaji. Też ſa zigarety ma żo dawk powyſchicż a to ſa 100 ſchtuk $1^1/_2$-pjenjeżkowſkich na $1^1/_2$ hriwny, ſa $1^1/_2$- hacż $2^1/_2$-pjenjeżkowſke na 3 hriwny, ſa ſa $2^1/_2$- hacż $3^1/_2$-pjenjeżkowſke na $4^1/_2$ hriwny, ſa $3^1/_2$- hacż 5-pjenjeżkowſke na $6^1/_2$ hriwny a ſa 5- hacż 7-pjenjeżkowſke na 10 hr. Sa to żo dawk na zigaretowe dutki ſa 1000 ſchtuk wot 2 hriwnow na 1 hriwnu poniżi. Namjet Webera-Lubijſkeho, ſo by żo ſa zigaret-

towy tobak pschirażk k zku na hódnoscże spuschczil, ßo pschija. Zigaretowe zko ßo na 1200 hriwnow sa dwójny zentnar postaji.

Nowy tobakowy sakoń ma hižo lětßa 1. oktobra do mozy stupicz.

Rosschěrjenje herbstwoweho dawka na mandzelskich a dzěczi ßu konservativni a zentrum wotpokasali. Khěžorstwowy finanzny sekretar je na to pschipowjedžik, so ßo ßobustawam finanzneje komißije po ßwjatkach nowy naczisk sa pscheměnjenje herbstwoweho dawka pschepoda.

Komißija, kotraż wo powyschenju palenzoweho dawka wuradzuje, je wobsamkka, małym ßadowym palerjam s napalenjom hacz do 30 litrow pschetrjebanski dawk wo 2 dzeßatkaj ponižicz.

Knjeżerstwo je ßebi wotmyßliło, khofejowe zko po žadanju konservativnych na scžěhowaze waschnje postajicz: ßyry khofej měl sa dwójny zentnar město 40 pschichodnje 60, paleny mlěty khofej město 60 pschichodnje 80 hriwnow, czaj (thej) město 25 pschichodnje 50 hriwnow zła placzicz.

Wjetschi dawk dyrbi ßo bursy napokožicz. Hacz ßo na dividendy, kupony, abo na hódnostne papjery dawk położi, ßo hischcże w komißiji tajne dzerži. Bursowe nowiny ßu dla noweho bursoweho dawka we wulkim roshorjenju. Ssobotu 12. junija budże w Barlinje wulka shromadžisna sastupjerjow bankow, w kotrejž budże ßo wo tym wuradżecz, kak měl ßo nowy bursowy dawk wotwobroczicz.

Skónczńje konservativni hischcże namjetuja, na elektriske żehlaze lampy a palaki, dale na płunowe, spiritußowe, petrolejowe a podobne palaki dawk pokožicz. Dawk měl dżełać tychle wobßwětladkow s nakoženjom dawkowych snamjenjow na wobalkach wotedacz.

Powjetschenje franzowskeho wójnskeho łódźstwa.

Franzowska wyschscha rada wójnskeho łódźstwa je wobsamkka, so ma ßo wot 1910 hacz 1920 33 nowych panzerowanych łódźow 22,500 tunow wulkosczże natwaricz, a so ma ßo 6 panzerowanych łódźow typa „Dantona" dokonjecz. K tomu hischcże schěsc druhich łódźow typa „Patrie" pschińdże, tak so směje Franzowska w lěcże 1920 45 panzerowanych łódźow. Wudawki sa tele łódże $1^1/_2$ milijardy frankow wuczinja.

Wuhotowanje s ruczńymi granatami

ßo w franzowskim wójsku sa někotre njedżele dokonja. Pěschzy ßo na jich mjetanje s wulkej pilnosczu wuwuczeju. Kóżda kompagnija k temu schěsc próżdnych ruczńych granatow dostanje. Nowa granata s próżdneje kule wobsteji, kotraż dwaj puntaj waži a móże něhdże 200 gramow nabicza wopschijecz. Woßebje sajimawa je methoda mjetanja, kotraż ßo pola żenijowych wojakow wucži. Po njej je wojakam mózno, we wójnje ruczne granaty dżěłacz. Wone móża ßo se wschelakeje munizije shotowicz, kotraż ßo na bitwischczu nadżeńdże.

Strajk franzowskich póstskich sastojnikow.

Strajkowazy póstszy sastojnizy ßu do zyła podleżeli. Njetrjebawschi ßu ßo Franzowsojo bojeli, so budże ßo pschi strajku wobkhod na franzowskich póstach sacżucz. Napschecżo wschemu woczakanju je ßo pak jenoż mały dżěl sastojnikow pschi strajku wobdżělił, wulka wjetschina ßwoju ßkužbu porjadnje dale sastawasche. Wjetschi dżěl strajkowarjow je ßo samolwił, so chze s nowa w póstskej ßkužbje dżěłacz. Prascha pak ßo, hacz budże knjeżerstwo jich saßo do ßkužby wsacz. Poßlednje dny je ßo něhdże 100 póstskich sastojnikow, kotsiž ßu strajkowali, se ßkužby puschczilo. Roshorjenje mjes strajkowarjemi je teho dla jara wulke. W nozy ßu plakaty wupowěßli. W nich knjeżerstwo winuja, so njeje ßwoje ßlubjenje dżerżało s wotmyßlenjom, so by ßo s tym nowy strajk sbudżił. Strajkowarjo dale praja: Ssmy sbiczi se ßobuwinu tych, kotsiž njejßu ßwoju winowatosczż dopjelnili, ale dale ßkužbu czinili. 600 s naschich je ßo wotßadżiło, a něhdże 2000 człowjekow je ßo do hubjenstwa storczilo. Swjask póstskich sastojnikow sa wotßadżenych sastojnikow dary sběra. S tym budże ßo jim s czężka wjele pomhacz móz.

Wójnske bronjenje Italskeje.

Łódźstwowy minister je ßejmej žadanku wo 440 milijonow lirow (frankow) pschedpokožił, kotreż ßo na 6 lět rosdżěła. Pjenjesy ßo woßebje k natwarjenju 4 wulkich panzerowanych łódźi Dreadnoughtskeje drużiny a někotrych mjeńschich wójnskich łódźow żadaja. Dokelż Awstriska wulke wójnske łódże twari, ma Italska teho runja sa nusne, ßwoje wójnske łódźstwo poßylnicz. Tele dny spiß jeneho prjedawscheho ministra wunđże s titulom: „1912." W nim ßo italski lud napomina, so by do lěta 1912 ßo na kraju a na morju na wójnu pschihotował, dokelż ßo w lěcże 1912 najskerje pschißłuschenje Italskeje k trojoswjaskej wupowjedži.

Jendżelczynow bojosczż psched Němskej

njeda ßo se żanym powuczenjom směrowacz. Łódźstwowe ministerstwo je wobsamkko, dżewjecz wikowanskich pschistawow pschi rańschim brjosy Jendżelskeje wobtwjerdżicz, so mohł ßo mózny nadpad němskeho wójnskeho łódźstwa wotrasycz. Parlament budże tutemu wotmyßlenju sawěscże pschihłoßowacz. Wójnske satraschenje je zyłu Jendżelsku sajako. Pschecżiwo němskim wodżliwym powětrowym ballonam ßo 14 jendżelskich powětrowych ballonow natwari. Sa wójnske powětrowe jěsdżenje ma ßo pjecża 400 milijonow hriwnow nakožicz.

Anarchistiski swjask w Schpaniskej.

Każ prjedy w andalusiskej provinzy, tak je ßo nětko w galiziskej provinzy w dołhowjeczornej Schpaniskej, anarchistiski swjask „czorna ruka" rosschěrika. Pola Betanzosa ßu anarchistojo lěßy do czista spalili a żně wupuscżili. Haczrunje ßu żandarmow na słótnikow póßłali, tucżi kraj dale sapuscżeja. Wschitkim buram, kotsiž chzedża ßo anarchistam pschecżiwjecz, hroża, so jich swobwěscheja.

Bywschi sultan Abdul Hamid je ßwoje samoženje wudał.

Młodoturkojo ßu tak dołho na jateho sultana Abdula Hamida czischczeli, hacz je wón do teho swolił, so wukrajne banki jeho samoženje, kotreż je jim dowěrił, młodoturkowskemu knjeżerstwu wupłacza. Wón je porucził, so matej němska khežorstwowa banka a němska banka 21 milijonow a Parižska banka Credit Lyonnais 3 milijony wudacz. Młodoturkojo měnja, so ma Abdul Hamid dalsche milijony w druhich wukrajnych bankach leżo.

27,000 njewuschnych turkowskich sastojnikow a offizěrow

maja ßo bjes pensije se ßkužby puschczicz, so mohłe ßo finanzy do rjada stajicz a ßo sarjadnistwo a wójsko wuczischczicz. Turkowski parlament směje na někotre měßazy ßwoje wuradżenje wotstorczicz, dokelż ßo w nim najwótrische poroki knjeżerstwu czinja. Nowemu knjeżerstwu dyrbi ßo khwile wostajicz, so by ßo do knjeżerstwowych dżěłow sadżěłało. Wulke reformy ßo s nětczischim turkowskim parlamentom njehodża pschewjesczż.

Khostanje winowatych pschi turkowskim wojerskim sběżku.

Schtwórtk rano ßu w Konstantinoplu saßo 13 pschecżiwnikow młodoturkowskeho knjeżerstwa wobwěßli. Mjes nimi běchu někotsi dowěrnizy wotßadżeneho sultana Hamida, kotsiž ßu pjecża wojerscli sběżk pschecżiwo Młodoturkam naschkarali. S wobwěschenzow ßebi lud woßebje czěło Dżewera aghy, prénjeho dowěrnika Abdula Hamida a statneho radżiczela Tajara beja wobhladowasche. Poßledniscjeho bě loni Abdul Hamid jako spiona do Saloniki póßłał, hdżež wón młodoturkowski komitej wobhonjowasche. Sa to ßo wón wot jednoreho pißarja na statneho radżiczela powyschi. Said pascha, ßyn prjedawscheho wulkowesira Kiamila, kotrehoż ßu teho runja k ßmjercżi saßudżili, je ßo do wukraja wukhował. Mjes wobwěschenzami běchu dale redaktoraj Lutfi a Feisil, Mustafa, prjedawschi krajeŕ tobaka pola sultana a wyschk prokarjow Halil. Eunucha Nadira Imana Sedka, sultanoweho lěkarja Narridiha paschu, 63 offizěrow, 37 zivilnych sastojnikow a 9 hodżow je wójnski ßud wuwinował. Dżewjecz wyßokich sastojnikow, mjes nimi schtyrjoch ministrow, ßu degradowali a jim samoženje sebrali. Woni ßo na czaß żiwjenja do jeneje twjerdżisny sawru.

S dnjowym wukasom wójnskeho ministra ßo wosjewi, so wojazy dweju lětnikow, kotsiž ßu ßo pschi wojerskim sběżku wobdżělili, byrnjež jón njejßu nadpjerali, njejßu dale hódni, uniformu noßycz. Woni budża tsi lěta dołho khostanske dżěło czinicz dyrbjecz.

Nowy ruski a franzowski póßłanz w Konstantinoplu.

Ruski póßłanz Ssinowjew w Konstantinoplu je ßo telegrafiszy wotwołał. Wón je 12 lět Rusku pola sultana sastupował. W Rutej ßu s jeho dżěłom mało spokojom. Sa jeho naßlědnika ßu Czarykowa, dotalneho pomoznika w ministerstwje swonkownych należnosczow, pomjenowali. Czarykow jako pschecżiwnik Awstriskeje płacżi. Skoro w tym ßamym czaßu ßu franzowskeho póßłanza Constansa wotwołali. Tež wón njeje pjecża ßwojemu nadawkej pschi poßlednich schmatańzach na Balkanje sroscżeny był. Nowe wobßadżenje ruskeho a franzow.

ſkeho póßlanzſtwa je ßo po ſdaczu po woboſtronſkim ſrěčenju ruſkeho a franzowſkeho knježerſtwa ſtako. Jeho pſchiczina a ſaměr drje ßo bórſy pokaže.

Sſłowjanſki ſjězd w Peterburgu.

Njedźiwajcy Sſłowjanſtwu njepſchihódneho roswicza na Balkanje a njedźiwajcy nětcziſcheho pſchecźiwneho ſtejiſchcza ruſkeho knježerſtwa pſchecźiwo Polakam a druhim ßłowjanſkim ludam ßu ßo ſańdźeny tydźeń ſaſtupjerjo nowoßłowjanſtwa ſ nowa w Peterburgu ſhromadźili. Na ſhromadźiſnje ßo tež Polazy ſ ruſkeje Pólſkeje wobdźělichu, mjes tym ſo běchu awſtriſcy Polazy wuwoſtali. Peterburgſke wobydleŕſtwo ßłowjanſkich hoſczow ſ wulkim ſahorjenjom witaſche. Pſchedßyda ßłowjanſkeho dobrocželſkeho towaŕſtwa, ſenator Naryſchkin, poßedźenje ſ powitazymi ßłowami wotewri. Profeßoraj Ssokolowſki a Kulakowſki wo ſtawiſnach ßłowjanſkeho hibanja rěčeſchtaj. Polak Dudykiewicz mějeſche rěč wo waźnoſczi ßylneje Ruſkeje ſa ßłowjanſke ludy. W ſhromadźiſnje ßo woßebje wo wujednanju Polakow ſ Rußami a wo ſałożenju ßłowjanſkeje banki jednaſche. S nowa ßo na to pokaſowaſche, ſo dyrbi ßo Polakam polne runoprawo w Pólſkej ſ Rußami dacź.

Sswobodnoſcź wěry w Ruſkej.

Ruſka duma wo ſakonjowym naczińku, ßwobodnoſcź wěry w Ruſkej naſtupazym, jedna. Starowěrzam (roskolnikam) dyrbi ßo prawo k roſchěrjenju a ſhromadźeńſke prawo dacź. Duchowni ſtarowěrzow prawo doſtanu, ßo duchowni mjenowacź. Hdźež ßo woßady ſtarowěrzow ſałoża, trjeba ßo to jeniczźy knježerſtwu woſjewicź, dowolenje njeje k temu trjeba. Knježerſtwo a ſapóßłanzy na prawizy pſchecźiwo nowemu ſakonjej rěczachu, tola ſapóßłanzy oktobriſtſkeje a kadettſkeje ſtrony jemu pſchihłoßowachu.

Panamaſki kanal.

ßo ſa něſkotre lěta dotwari. Wón ſměje ſa ßwětne wikowanje a wobkhad wulku waźnoſcź, tola waźniſchi budźe wón w wójnſkim naſtupanju. Ssylne ḱóźſtwo, kotrež ſměje jón w ßwojej mozy, cźiche a atlantſke morjo wobkněži. Sjednoczene ſtaty połnózneje Ameriki, kotrež kanal twarja, maja teho dla wotmyßlenje, ſa jeho wobtwjerdźenje 30 milijonow hriwnow wudacź. Na woběmaj ḱónzomaj kanala maja ßo batterije ſ 12 abo 16 zollowſkimi kanonami natwaricź. Na ſtronje Cźicheho morja dyrbja ßo ſchtyri kupy, pſched wuliwom kanala leżaze, teho runja wobtwjerdźicź. Na wſchelakich měſtnach ßo ſtražowaŕnje pſchiprawja. Woßebje ßylne wobtwjerdźenja ßu pſchi atlantiſkim morju wotmyßlene. Wſcho hromadźe budźe drje 60 cźeźkich kanonow k ſakitanju kanala trjeba. S 45000 muźemi ßo wobtwjerdźenja wobßadźa.

Tajny njeſkutk.

(Pokračowanje.)

Sda ßo, ſo bě ßo Paſkal we ßwojim nowym powołanju hnydom jara derje roſpóſnał; pſchetoż hižom ſa tſi lěta direktor jeho ſa towaŕſcha pſchija; nětkole wſchědnje na burſu khodźeſche a mnoho pjenjes dobywaſche.

W mandźelſtwje ſakcźěchu jemu tſi luboſne dźěcźi! Jandźelam pſchirunajomne!

Wucźinjene bu, ſo mam ja kóždu prěnju njedźelu měßaza na hoſcźinu proſcheny byc. S bohatſtwom ßo nadobnej wutrobje pſcheměnitej njeběſchtej, a ani knjes ani knjeni ßo niſkeho pſcheczela njehańbowaſchtaj.

Měſto małeho wobydlenja běſchtaj ßebi nětkole pyſchny pſchebytk na dróſy Hauſmannowej wotnajałoj. Sſkużownik w běłej krawacźe durje wotwěraſche a ſa blidom talerje wuměnjeſche.

So tam tež ja w pſchezo w najlěpſchej draſcźe pſchikhadźach, móże ßebi kóždy myßlicź; ale njedźiwajo teho woſtach jeno wſchědny cźłowjek, khudźinka.

„Ale, to móżecźe mi wěricź, knjes major, ſo mje Paſkalezy ſtajnje jenak wutrobnje pſchijimachu; tež dźěcźi bychu kóżdy ras pſchiběžałe a mje wokoſchałe.

Mjenujcźe mi mnoho tajkich bohatych!

Wſchitko hacź do ſymy 1880 derje dźěſche, a hdyžkuli naſcheho Paſkala we woßebnej korejcźe ßo wujeſdźowacź widźach, ßebi myßlach, ſo je tola prawje ſcźinił, ſo je wojeŕſku ßłużbu wopuſchcźił.

Hdyž pak běch junu w měßazu dezembru pola njeho ſaßo ſ hoſcźom, pytnych, ſo bě wón jara roſpjerſcheny, pſcheßłapjeny, a dyß a dyß by, kaž prjedy, hdyžkuli by ſtaroſcźe měł, ßwoju brodu do ſubow brał, ſo by ju roskußował.

Schto tež to je ßo tola ſtało, ßo duzy domoj praſchach. Jeho dźěcźi jara derje pſchiběraju; jeho żona je ſtrowa a jeju luboſcź je hiſchcźe zyle jenak njemylena ... Jeno ſo jeho wobkhod do boka njeńdźe! Na jebawe pjenjeſy ßo ženje ſpuſchczecź njemóżeſch!

A tule zyku nóż jara hubjenje ſpach. Prawe pſchecźelſtwo je wam, to widźicźe, kaž barometer.

Naſajtra běch zyły dźeń njeměrny a mi bě, kaž by ßo dyrbjało njeſboże ſtacź.

Wjecźor wokoło dźeßacźich chżych, kaž pſchezo, ſkładniſchcźo wobkhodźicź, ſo bych widźał, hacź je wſchitko w rjedźe. Saßwěcźich potajkim ßwoju latańnju. Wjedro bě wkóżne a panzate.

Ani jeneje hwězdy na njebju!

Tu nadobo ßo pſchi torhoſchcźu ſaſwoni. Njemako běch pſcheßłapjeny. Schtó mohł tak poſdźe hiſchcźe pſchińcź? Wotamknych a pſchi ßwětle ßwojeje latańnje ſpósnach .... ßwojeho leutnanta, do ßwojeho kożuchoweho płaſchcza twjerdźe ſawaleneho. Ach, nětko bě mi wěſte, ſo ßo tu wo khutne wězy jedna!

Wón bě jara blědy, mjes jeho brjowkami ſaßo kaž něhdy prjedy, hdy na bitwiſchcźu do wohenja dźěſche, tamnu hłuboku ſakdku wuhladach. Wón jara khwatnje rěčeſche: „Pſcheczelo, ja tebje trjebam, chżeſch mje pſchewodźecź? Ale hnydom!“

„Sawěſcźe, tule ßym!“ bjes komdźenja wotmolwich.

„A praj mi, móżeſch ßo wot ßwojeho ſkładniſchcźa ſdalicź a dwě hodźinje dołho ſdaleny woſtacź, bjes teho, ſo by to ſchtó pytnył?“

„Niczo ßnadniſche hacź to. Wſchako tu ßamlutki bydlu; a ſchtó ma mje kedźbu? Nimo teho tak wopuſchcźeny dźěl měſta, hdźež pſchi naſtawazej nozy cźłowjek lědma żaneje kóczki wiazy na haßy ſawohlada!“

„Duż pój!“ mój leutnant ſe ßuchojaßnym hłoßom rjekny, ſchtoż na niczo dobre njepokaſowaſche. „Samkń tež wrota, tykń klucz do kapßy, a ſcźěhuj mje!“

Wěſo poßłuchach. Na wuńdźenje dźě běch hižo tak cźapku a ſ wobwěſchkom pſchiprawjeny. Nětkole potajkim to dźěſche precź! Wón tak jara khwataſche, ſo móżach lědma ſa nim dokhwatacź. Hacź k moſtej „Sſławkowſkemu“ (Pont d' Auſterlitz) na brjoſy rěki woſtachmoj.

Ani ßłowa ßo njerjekny. Druhdy na njeho bojaſnje pohladach. Jeho na pok ſ kożuchowym khornarjom pſchikryte wobliczo ſdaſche ßo zyle hromadu ſcźehnjene a hroſnje pſcheměnjene bycź; jeho wuraſa dła do najwjetſcheje ſtaroſcźe pſchińdźech. Kóżdy wokomik ſ nerwoſnym cźinkom brodu do erta ßuwaſche, ſo by ju kußał.

Pſchezo chżych jeho ſadźerżecź a ßo woprašchecź, hdźe dha ſ tajkim khwatkom tola dźe; ale to ßebi njeſwěrich.

Hdyž nimo winańnje dóńdźechmoj, něſchto ßłowom mjes ſubami wuſtorczi: „Njejßy ty mucźny? Budźeſch hacź na naměſto invalidow móż hicź?“

Tam potajkim dyrbjachmoj něſchto cźinicź měcź!

„Tak daloko, kaž wy chżecźe, knjes leutnant.“

Ow, na tuto nózne pucźowanje żenje njeſabudu! Jedyn, dwaj, jedyn dwaj ... ſ wojeŕſkim ſtupom. Jedyn brjoh rěki po druhim nimo ſ wotblyſchcźom płunowych latańnjow w cźornej rěcźnej wodźe.

Lědma ſchtó bě wonka pſchi tymle ſchpatnym wjedrje. Njemnoſy khodźerjo khwatachu ... Jeno tu a tam fiaker (wós) jědźeſche; druhdy tež omnibus, kotryž cźeźko nimo khelpaſche.

To dyrbju woſpjetowacź: hdyž ßo ſa woßobu, kotruž cźłowjek něźnje lubuje, kaž ja Paſkala lubowach, něſchto njewjeßele pſchihotuje, maſch pſchedcźucźe, wěſte ſtyſknitwe ſdacźe ... We wutrobnu mi wutroba pukotaſche, ſo mohła ßo roſpuknycź.

Skóncźnje tam dozpěchmoj. Runina bě zyle wopuſchcźena a woßamocźena. Jeno cźaßnik na ſdalenej zyrkwi bicź ßłyſchach .... Tſi ſchtwórcźe na jědnacźe.

Leutnant w promenadach do kerkow ſaſtupi. Runjeż bě liſcźe hižom dowotpadałe, bě tam tołſta cźma, tak ſo do kawki ſtorczichmoj. Na to wón padźe, ſ mucźnoſczu wſchón pſchewſatý, a mi ſ wuſtróżazym hłoßom poruczi: „Ssydń ßo!“

Hdyž nětkole pódła njeho ßedźach a wón mje ſa ruku wſa, cźujach, kak ßo jemu ruka ſe ſahorjenjom pyri, ſo mohło ßo w njej jejo ſwaricź.

„Ty maſch mje lubo, niźwěrno?“ potom ßo wopraſcha.

„Ale, knjes leutnant, ſchto dha ßebi myßlicźe, ßo mje hakle wo to praſchecź!“

„Dokelž trjebam tebje w jara khutnej wězy.“

„Pſchezo dale!“

„Nó, tak poſkhaj, ßym ſhubjeny cźłowjek!“

Ach, knjes majoro, hdyž na tón hłóß spominam, ſ kotrymž ture ßłowa praji, mje syma wobĕhuje!

„Haj, ſhubjeny! Bjes ſpomoženja! Ach, pſcheczelo, cžeho dla khudy wyſchk kaž prjedy njewostach, kiž kónz mĕßaza, hdyž ßwoju ſtwu ſapkaczi, hdyž bĕ ſchewzej, krawzej a wſchĕm druhim nĕſchto wotpkacził, ani dwazeczi frankow wjazy w kapßy njemĕjeſche? Nĕtkole pak je poſdże. Pomyßl ßebi, ſtary pſcheczelo, Krylop, mój towaŕſtwownik, je njekniczomny jebak, kotryž je moje podpißmo k wſchelakim njeſprawnym wĕzam njewužitnje trjebał, — ſa lĕdma dwaj mĕßazaj ßo wſchitko wukopa: to budże moje ſahubjenje, bankrot, a po mojej cžeſczi je ßo ſtało, a też po jeho cžeſczi!“

Myßlach ßebi, ſo mje po tutym ſdžĕlenju ſlemjenje trjechi.

Pſchi pſcheſtawzy, kotraž nĕtkole naſta, mi ſtary podawk ſ mojich wojeŕſkich lĕt na myßle pſchińdże, wo polkowym płaczeŕſkim miſchtru, kiž bĕ pjenjeſy podrasył. Widžach, kak bu ſchĕrobrodaty muž pſched zykym polkom poniżeny (degradowany), a kak jemu najſtarſchi ßeržant epauletty wottorhny.

„Ty mi ſawĕſcże wĕriſch“, nĕtkole mój njeſbožowny pſcheczel pokraczowaſche, „ſo ja wĕdomnje winowaty njeßym, ale ja bĕch jenož ßłaby, ßlepy! Dokelž pak nĕtkole moje mjeno na njeſbožownych papjerach ſteji, ßym ja ſamolwity. Njeßmĕrnje wjele pjenjes budże pobrachowacz. Ale ſmĕruj ßo, mój ſtary zuabuße! Twój leutnant teho njedoczaka, ſo bychu jeho ſa jebaka wuwołali. Hdyž bĕ mi tónle wieczor njekniczomny Krylop ſadwĕlowanu wĕz roſeſtajał, ßym domoj ſchoł a ßwój ßłužbny revolver nabił.“

S pſcheßłapjenjom a ſ boloſczu wſchón pſchewſaty, ſawołach ja: „Ale božedla! Wy chzecże ßo potajkim ſatſĕlicz?“

„By ßnadž tebi lubſcho było, ſo mje widżał, kak ßym ſajaty, wotßadżeny a ſe ſapiba cžeſtneje legije wuſchmórnjeny? Pſchetož tak to je; mi wohańbjenje, jaſtwo hroſy! Potajkim mi jeno dži precz ſ cžuczliwoſczu! Wĕm, ſo ſ mužom rĕczu! Roſymiſch ty, ſo mi nĕtkole druheho wupucża njebywa, khiba tón, ſo ßo ſatſĕlu?“

(Skónczenje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Ssrjedu po ßwjatkach, 2. junija, ſmĕje hłowna ßerbſka prĕdarſka konferenza ßwoje nalĕtne poßedżenje, a to pop. w 2 hodż. w ſali ßerbſkeho doma.

S **Budyſchina.** Ssrjedu po ßwjatkach, 2. junija, popołdnju w 4 hodżinach ſmĕje, kaž porjadnje, „Towaŕſtwo Pomozy ſa ſtudowazu młodoſcz“ tudy ßwoju hłownu ſhromadżiſnu w Sserbſkim Domje. (Hladaj nawĕſchtk.)

Na ßamßnym dnju ſeńdże ßo też popołdnju wokoło 1/2 5 hodż. hudżbny wotrjad Macżizy Sserbſkeje w khofejowni Sserbſkeho Domu delka. Schtóż ßo ſa ßłowjanſku hudżbu ſajimuje, je tam ſtajnje witany.

— (Wuſnamjenjenja.) S pſchicżinu kralowych narodninow je ßo hoſpodarſkemu inſpektorej na Pomorſkim knjeżim dworje titul a rjad rataŕſkeho radżicżela, gmejnſkemu pſchedſtejicżerjej Rychtarjej w Hornjej Kinje, Strjeli w Dobruſchi, Redże na Horje, Łyzy (Luży) w Barcże, Schołcże w Minakale, Kaſperej w Hajnizach a Säuberlichej w Khaßowje cžeßne ſnamjo a ſekretarej Schĕrakej pſchi Budyſkim hamtſkim hejtmanſtwje ſaßłużbny kſchiż ſpożcził.

Komthurſki kſchiż II. rjadownje ßu doſtaki: rataŕſki tajny radżicżel Hähnel nad Koporzami, tajny zyrkwiny radżicżel Meyer w Budyſchinje a hrabja ſ Lippe-Biesterfeld-Weißenfeld nad Deberkezami. Seminarſkemu wyſchſchemu wucżerjej Mariſchej je ßo profeßorſki titul ſpożcził.

— (Pjenjeżne mytowanje w żeleſniſkej ßłużbje.) Po 30lĕtnej khwalbnej ßłużbje pſchi Budyſkim dwórniſchczu ſtaj pjenjeżne myto doſtałoj żeleſniſki pomoznik Strauß a dżĕłacżeŕ na tworowej łubi lambora E. Schubert. Dżĕłacżeŕ na tworowej łubi a lambora Handrij Fahland 21. meje ßwój 25lĕtny ßłużbny cžaß w żeleſniſkej ßłużbje dopjelni. Pſchi tejle ſkładnoſczi jemu wyſchſchi dwórniſchczowy pſchedſtejicżeŕ Seiler ſboże pſchejeſche a jemu pódla pjenjeżneho dara generalneje direkzije jako jubilejſki dar ſaſtojnikow a ßobudżĕłacżerjow ſczĕnſki cžaßnik a wißazu lampu pſchepoda.

— S podhladom rubjeżneho mordarſtwa ßu pucżowarja Ranffta ſ Budyſchina w Kemptenje w Schwajzarſkej ſajeli. Ranfft je pieczą w lĕßu pola Lindawa jeneho cžłowjeka ſtónzował a wurubił.

— (Sso tepiła.) Do młynſkeje hrjebje pſched Frankenſteinez młynom je 74lĕtna ſwudowjena Lengefeldowa, hdyž pjatk tydżenja po wodu dżĕſche, padnyła a ßo tepiła.

— (Strajk twarſkich dżĕłacżerjow.) Murjerjo a cżĕßlojo ßu w Budyſchinje hacż dotal 42 pjenjeżkow a twarſzy dżĕłacżerjo 32 pjenjeżkow hodżinſkeje mſdy doſtawali. Pſched tydżenjom ßu ßebi murjerjo a cżĕßlojo 45 pjenjeżkow a twarſzy dżĕłacżerjo 37 pjenjeżkow na hodżinu żadali a ſe ſtrajkom hroſyli, jeli ſo by ßo jim mſda njepowyſchiła. S 30 Budyſtich twarzow je 12 do powyſchenja mſdy ſwoliło, druſy pak ßu ßo ſarjekli. Dżĕło na twarach pak ßo njeje teho dla ſaſtajiło, dokelž k organiſaziji njeßłuſchazy murjerjo a cżĕßlojo a dżĕłacżerjo dale dżĕłachu. Skónczuje ßu wſchitzy miſchtrjo do żadaneho powyſchenja mſdy ſwolili, tak ſo nĕtko też wſchitzy organiſowani ſaßo dżĕłaju.

— Wulki franzowſki zyrkus Angelo na ßwojim pucżu wokoło ßwĕta wutoru do Budyſchina pſchińdże. Wſchelake ważniſche nĕmſke nowiny ßu ſe ßłowom a wobraſom naſtawki a wopißanja pſchinjeßke. Zyrkus Angelo ßo jenoż we wjetſchich mĕſtach njedżĕleny pokaſuje. Też w Budyſchinje ßo wón njedżĕleny poſtaji. 300 woßobow k jeho ſtabej ßłuſcha. Hobrſke woßebite cżahi zirgonſke pſchedewſacże po kraßnoſczi a woßebnym wuhotowanju drje runjecża njemĕjaze, pſchiwjeſu. W 10 hobrſkich ſtanach ßo najſajimawſche a najbohatſche khowa, ſchtož je ßo w zyrkußach hacż dotal widżako: elefanty, kraßne mytowane Lizpizanſke, Trakehnſke, ruſke, irſke, jendżelſke, ſ krótka konje wſchĕch raßow drohotny konjenz wopſchija. Arabojo pod wjedżenjom jeneho ſcheika, Meckaſzy putnizy, Marokkowſzy, Beduinojo na konjach, Rußojo, wobydlerjo pokodniſcheje Ameriki, Italſzy ſ krótka internationalna ſbĕrka zyrkuſkich wumjelzow ßo pſchi pſchedſtajenjach pokaſuja. Gigantiſki zyrkus, kotrehož kabel elektriſkeho ßwĕtła ma ßamón nĕhdże 10 kilometrow dołhoſcże, wutoru 1. junija do Budyſchina pſchijedże a tón ßamy dżeń prĕni krócz ſ hobrſkim programom 25 cżißkow wuſtupi.

— (Sahubjenje lĕßow ſ mniſchcżimi hußańzami.) Nĕhduſche egiptowſke cżwile njejßu hórſche bycz mohłe, dyžli cżwila mniſchcżich hußańzow. Milijony, haj móże ßo rjez milijardy mniſchcżich hußańzow nĕtkole naſche lĕßy ſapuſcżuja. Na Mniſchońſkej horje a na ßußodnych horach ßo ſańdżenu njedżelu ſchmrĕki a jĕdle ſ mniſchcżimi hußańzami mjerwjachu. Na wjetſchich ſchtomach wone po ſtatyßazach ßedżachu. Wĕtſik je ſ hromadami ſe ſchtomow tſchaßeſche, tak ſo ßo ſdaſche, kaž ſo bychu wone w powĕtſje leczałe. Mĕſchcżańſke holczki, kotrež w bĕłej njedżelſkej draſcże pod ſchtomami dżĕchu, ßo ſ hußańzami zyle poßypachu a cżornych koßmatych waczkow ßo nabojawſchi, ſ hłoßom po pomoz kſchicżachu. Starſchi mĕjachu wjele prózy, ſo hußańzy, kotrež bĕtu draſtu hnydom ſanjeſchwarnichu, wottſchaßechu. Hajniży ßo boja, ſo ßo ſahubjenju naſchich lĕßow ſ mniſchcżimi hußańzami njehodżi wjazy dowobaracz. K lĕtu budże ßnadž ßo wjetſchi dżĕl ſchtomow, kotrychż jehlinu hußańzy wotżeru, ſpuſchcżecz dyrbjecz. Wot lońſcheho lĕta hiſchcże wjele ſchtomow w lĕßu ſteji, kotrež ßu wuſkhłe, dokelž bĕ ßo jim jehlina ſeżraka, lĕtßa budże ſ mĕſtnami zyły lĕß pokny ßuſchizow, jeli ſo ßo ſapuſcżene ſchtomy ſ cżaßom njeſpuſchcżeja.

S **Nadżanez.** K rosprawje wo njeſbožu w tudomnej Kunatez ſkale, tydżenja podatej, ma ßo dodacz, ſo je najcżeżſcho ſranjeny 57lĕtny ſkałaŕ Jan Kſchiżan ſe Żidowa, nan tſjoch dżĕcżi, hižo pjatk wieczor w mĕſchcżańſkej hojeŕni wumrjeł. 24lĕtnemu Janej Schĕrej ſ Krakez je ßo wutrobno a wobliczo żałoßnje ſraniło, ruzy pak ßo jemu njejſtej wobſchkodżiłoj. 51lĕtny woženjeny Handrij Herzog ſ Wjeleczina je jene wócżko pſchißadżił.

S **Porſchiz.** Lĕtuſchi ßwjedżeń ßerbſkeho miſſionſkeho towaŕſtwa ſmĕje ßo wutoru 8. junija popołdnju w Porſchizach. Na ßerbſkim kemſchenju w 2 hodżinomaj budże knjes ſarał Waklaŕ ſ Njeßwaczidła, na nĕmſkim w 4 hodżinach knjes ſarał Mann ſ Kumwałda prĕdowacz.

S **Barta.** Ssobotu w nozy wokoło 12 hodżin ſ bróżnje tudomneje khĕżerki ſwudowjeneje Mjertenkoweje woheń wudyri, kotryž ßo na Mjertnikez domſke a dale też na domſke khĕżerja Auguſta Rothy wupſcheſtrĕ. Wſchĕ tele twarjenja bĕchu ſe ßłomu kryte. Dwĕ koſy, kury a hußy ßu ßo ſpaliłe. Pſche wohnjowu ſchkodu nima nichtó ſ mjenowanych niczo ſawĕſcżene.

Se **Suborniczki.** Njedżelu popołdnju ſtaj ßo nĕhdże dwaj kórzaj khójnow, kubleŕzy Patokowej ßłuſchazych, wotpaliłej.

S **Njebjelczicz.** Tu bĕ ſańdżenu wutoru kwaß. Kaž je to waſchnje, ßo też wjele tſĕlesche. Bohużel ſta ßo pſchi tym cżeżke njeſboże. Pohonczej Markej ſe Ssernjan, tudy ßłużazemu, wutĕł piſtole palz lĕweje ruki doſpołnje wotorże a dwaj porſtaj khĕtro wobſchkodżi. Snjeſbożeny je najſkerje do piſtole ſchkarał, hdyž hnydom njewutſĕli. To pſchezo rĕka: Dżĕcżom njedawajcże tſĕlby do rukow! Tola też nĕkotremużkuli doroſczenemu njejßu tajke naſtroje niczo wuſchne!

S **Baczonja.** Konje tudomneho kublerja a gmejnskeho pschedstejiczerja Jakuba Delana žu na influenzu skhorike.

S **Jaßońzy.** Khróscżanske pczołarske towarstwo „Sserbska Pczólniza" wotmě tu sańdżenu njedżelu derje wopytanu shromadżisnu. Pschedżyda, knjes kantor Hila, hoscżi a žobustawow powitawschi pschedpoda žkowo knjesej žiwnoscżerjej Kmjeczej s Khróscżiz. Tón wukožowasche, kak ma pczołar pczołki wjeżela a wužitka dla. Kusto, kotrež pak kóždeho pczołarja wobsboža, to je mkoda matka. Knjes rěcznik njeradżi kupowanje matkow, ale namołwja k plahowanju matkow. Hdy a kak ma žo to cžinicz, to nam knjes Kmjecz jaßnje a dokładnje rozestaja. Sa sajimawy, powuczazy pschednoschk žnějesche pschednoscheŕ powschitkownje dżak a pschipósnacże. Na to žo roswi žiwa rosmołwa wo tej a tamnej pczołarskej należnoscżi. Knjes kantor Hila namołwjesche k sastupej do „Sserbskeje Pczólnizy." Tute towarstwo chże žerbskich pczołarjow se wschěch stron, evangelskich kaž katholskich, shromadżecz do sjednoczeństwa. Sastup płacżi 50 np., lětny pschinoschk 1 hr. Nowych žobustawow 10. Mjes druhimi dżakowasche žo hischcże knjes gmejnski pschedstejiczeŕ Jakub Just w mjenje Jascżanow sa wopyt „Sserbskeje Pczólnizy." Tajke pucżowanske shromadżisny chże nasche towarstwo nětko husczischco srjadowacz, so by wjetschu sajimawoscz sa tute sdobne waschnje naschich wótzow sbudżike. Pschichodnje puschcżimy žo do Delan, do hospodliwych Ralbiz. — Tež to je krocżel do prědka w narodnym žiwjenju! Dale tak, lubi Sserbja, nam hischcże pschichod kcżéje, hdyž žo wschudżom takle hibacz pocżina! R.

S **Rakez.** Kaž kóžde lěto, tak žo tež lětża žerb. tow. „Lipa" njedżelu 8. meje k shromadnej wjeczeri w tudomnym Rakez hoscżeńzu seńdże. Sala běsche hacz nanajrjeńscho s pletwami a s brěsowymi mejkami wupyschena. ½9 hodżin knjes pschedżyda Micżka po shromadnym spěwanju „My žydamy žo k blidu" pschitomnych powita, a dopiß, wopschijazy pscheproschenje na žwójbny žwjedżeń „Jutnizy", wot knjesa wuczerja Krala pscheczita. Jenohłóßnje žo postaji, so tež „Lipa" žwjedżeń wopyta. Na to žo k wjeczeri hotowachmy. Běsche radoscz wohladacz, mjes 60 pschitomnymi tež czesczenych hoscżi mjes nimi knjesa kantora Rjelku s mandżelskej, kaž tež knjesa wuczerja Bergera se žotru. Schkoda jenož, so žobustawy wschitzy pschitomni njeběchu. Jědż běsche wubjerna, kaž tež picże, kotrež běsche knjes hoscżenzar darił. Jemu žo wutrobny dżak praji sa tutu luboscz, kaž tež jeho mandżelskej sa wubjerne pschihotowanje wjeczerje a skónczńje woběmaj sa luboscżiwu hospodliwoscz a poßkuženje. Po pschednoschku knjenje Wolmumki „kosa = kosoł" žo pschitomni hischcże dołho sabawjachu a hižo žo žwitasche, hdyž žo domoj podachmy. Schkoda, wjazy tajkich wjeczorow.

— Sańdżenu njedżelu žo s pschicżinu kralowych narodninow zyrkwina parada wotbywasche. Tola bohužel, jenož kaž kóždy krócz, na němskim kemschenju. To je tola sawěsczе k wobżarowanju. Njejßu dha Sserbjo Rakecżanskeje woßady kralej też žwěrni a njeßkuża žerbzy žynojo s luboscżu žwojemu kralej we wójsku? Skorżi žo na to, so na žerbskej Bożej ßkużbje njeje městna sa wojakow pschi paradże. Ach temu wschak by městna doscz byko, jenož hdy by tu wola byka. Sserbjo bychu žo s wutrobu wjeżelili, też wojerske khorhoje Rakecżanskeho a Schczenczanskeho woj erskeho towarstwa na žerbskej Bożej ßkużbje wohladacz. We woběmaj towarstwomaj je drje wjazy Sserbow hacz Němzow a sawěsczе, žerbski dżak njeby wuwostał sa taku luboscz. K nimaj žo hischcże pschisamknje Komorowske wojerske towarstwo, a kak wjele je tam Sserbow pódla? Pschisporomnicz žo niczo wjaz njetjreba, srudny fakt žam žwědczi doscz.

S **Pěskez.** W holi mjes Rózantom a Pěskezami žu žo žobotu kublerjomaj M. Wowczerjej a J. Czornakej 3 kórzy tsiczilětneje hole wotpalike. Nastata schkoda žo na 300 hriwnow wobliczа.

S **Nowoßliz.** Njedżelu dopołdnja je žo něhdże kórz pjatnaczelětnych khójnow, w Nowoßliczanskich sahonach leżazych a žiwnoscżerjej Handrikej w Ssernjanach žłuschazych, spaliko. Nastata schkoda žo na 50 hriwnow wobliczi.

S **Ketliz.** Tudomne rycżerkubło je rytmischtr swonka ßkużby se Salza a Lichtenau knjesej Wiedej wotkupił.

S **Kamjenza.** Sańdżenu žobotu pschipołdnju je žo w Tonowej Horje jena nowa bróżeń akzijoweje tonoweje dżełarnje wotpalika. Pschi tym žu žo nětotre wosy a wjele žłomy a žyna žobu spalike.

S **Draždżan.** Nowowólby do sakskeho krajneho žejma smeja žo w czażu wokoło 16.—18. oktobra. Dokelž ma žo wjele wukalanskich wólbow wocżakacz, njebudże žo nowy žejm do 10. abo 12. novembra seńcz móz.

S **Klětneho.** Tudomna Raiffeisenska nalutowarnja a wupożczernja je loni 64,430 hr. 27 np. dokhodow a 63,660 hr. 76 np. wudawkow měła, tak so 761 hr. 51 np. czisteho sbytka wosta. Towarstwo je sa 2125 hr. 2150 zentnarjow pschikupnych hnojow kupiło. Wobsamknu žo, drillowansku maschinu k wužiwanju sa towarstwowe žobustawy kupicz. K swjaskowej skhadżowanzy, kotraž žo 22. a 24. junija we Wrótkawju směje, žo dwaj žobustawaj na towarstwowe khósty póscżeletaj.

S **Wochos.** Sańdżenu žobotu psched wjeczorom ludżo na polach powětrowy ballon wohladachu, kotryż tak nisko leczesche, so žo jeho powjas po semi wleczesche. Dokelž žebi myßlachu, so žo ballon na semju puschczi, nimale zyke wobydleństwo nascheje wßy sa nim běżesche. Někotsi běchu hižo powjas doßahnyli a chżychu ballon dele sczahnycz. Wot horka pak žo sawoła: „Puschczicz!" Duž dyrbjachu ballonej dale leczecz dacz, kotryż žo bórsy w žmerkach na stronu k Hródkej shubi.

S **Krjebje.** S cżeżkim njesbożom je žo pjatk tydżenja tudomna Kónzanez žwójba podeschka. Kónzanez dżeßaczlětny hólczk žwojemu nanej do Nowowjeßnjanskeho papjernika wobjed njeßesche. Tam chżysche wón na bělnischczo drjewo bělicz hicz. Dokelž runje po koliji wós pschijědże, s kotrymž žo drjewo do papjernika wosy, žo wón sa wós powßny, kaž bě wón to druhe dżěczi cżinicz widżał. Pschi tym žo jemu na někajke waschnje sczehnje wobeju nohow skamaschtej. Wosowy wjednik njeje pjecża hólzowe kschiki saßkyschał. Drusy, kotsiž je žkyschachu, na to njekedżbowachu, dokelž žebi pschi tym na niczo njemyßlachu. Tak wobżaromny hólz ¾ hodżiny bjes pomozy leżo wosta. Najskerje je wón bórsy po tym wědomnje shubił. Tajkeho žu jeho namakali a hnydom do Niscżanskeje hojernje dowjesli. Po lěkarjowym wuprajenju je hischcże derje, so njejßu žane swonkowne rany nastałe, dokelž wobżaromny hewak njemohł bolosczе pschětracz.

S **Klětneho.** Ssobotu wjeczor wokoło 7 hodżin je ballon „Zeppelin" sakskeho powětrojěsdneho towarstwa, kotryż bě žobotu dopołdnja w Reicku pola Draždżan s 5 wożobami wotjěł, pschi żelesnizy njedaloko nascheje wßy k semi pschijěł a tu dwě wożobje njesnateje pschicżiny dla wußadżił. Potom žo wón sażo do powětra puschczi a je njedżelu dopołdnja 40 min. po 8 hodżin pschi ruskej mjesy pola Krotoschina w Pósnańskej druhi krócz sbożownje k semi sjěł a žwoju jěsbu skóncził.

S **Běleje Wody.** 35 lětny żelesniski spinar Schulz je žo na Mużakowskim dwórnischczu, hdyž psches kolije dżěsche, s někotrymi wosami pschejěł, kotrež žo ranżěrowachu.

S **Běleje Wody.** Pruski krajny žejm je žobotu sakoń pschijak, po kotrymž žo w Běłej Wodże žudnistwo sałoži, a žo w Mużakowskim a Trěbulanskim wokrjeżu pscheměnjenja stanu.

Se **Sabrada.** Tudomnemu gmejnskemu pschedstejiczerjej Jurjej Hadnakej je žo powschitkowne czeżne snamjo spożczikło.

Se **Židżineho.** Powětrowy ballon „Hewald" Barlinskeho powětrojěsdneho towarstwa je schtwórtk tydżenja na Kowarkez kuzy mjes Židżinom a Horami k semi sleczał. Wón bě žo dopołdnja w Barlinje do powětra puschcził a bě na pschemo s jenym automobilom jěł, pschi cżimž automobil dobu. Sjědżenje na semju žo bjese wscheho stracha sta. W jeho korbje dwaj mużskaj, jena żona a jene dżeczo žedżachu. Ballon na wós składżechu a po żelesnizy domoj póßkachu. Powětrojěsdni žo potom s automobilom do Barlina wróczichu.

S **Trjebina.** Dokelž liczba dżěczi w Sslepjanskej schuli lěto wot lěta pschibywa a je jich w tu khwilu 267 sa 2 wucżerjow, dyrbi žo sa Trjebin a Trjebink w Trjebinje nowa schula natwaricz. Leżomnoscz je žo hižo kupiła a ryßowanja sa nju žu hotowe. Tehodla je nadżija, so budże žo w symskim czażu wschitko sa nowotwar pschihotowacz móz a w sażnym należcżu žo s nim sapocżnje. Do Trjebinskeje schule hnydom na 97 dżěczi sastupi, sa něhdże 4 lěta budże jich, tak daloko kaž žo hodżi do prědka pschewidżecz, psches 130. Teho dla dyrbitej žo hnydom w Trjebinje 2 wucżerskej městnje sałożicz, s kotrejuž žo s woprědka jenož to jene wobßadżi a hdyž budże trěbne, też to druhe. — S Trjebinskej schulu žo we wożadże ta dżewjata schula staji, tak so ma nětko kóžda wjeß žama žwoju schulu.

Přilopk.

* (Mordarstwo.) Pjatk dopołdnja žo w Draždżanach murjeŕ Schulz se žwojej 66 lětnej żonu swadżi. Pschi tym ju wón tsi krócz s wotmachom na hłowu dyri, tak so žo wona bjes wědomja na semju swjesy. Cżeżko sranjenu do hojernje dowjesechu. Nimaju nadżiju, so žo jej żiwjenje sdżerżi. Schulza žu sajeli.

* Rubjeżny mordarski nadpad je žo w Ssmólnych

Horach na jeneho puczowarja, direktora Friedricha se Stegliz pola Barlina, na puczu na Breckenſku horu ſczinił. Friedricha ßu k semi porasyli a jemu 1300 hriwnow rubili. Na wjesbje do Ilsenburgſkeje hojeńnje je wón na cżeżke ſranjenje wumrjeł. Jeneho mużſkeho, na kotrehoż tukaja, ſo je nadpad ſkucził, ßu ſajeli.

* (Cżeżke ſnjesbożenje.) Na artilleriſkim ſwuczowaniſchczu pola Goeſa njedaloko Pirny je ßo pondżelu cżeżke njesboże ſtako. Jedyn artilleriſt pſchi ſwuczowanju ſe ßydła padże a pod koła pſchińdże. Wobżaromnemu ßo hwiſdżel jeneje nohi ſłama, dale ßo jemu nekotre rjebła roſłamachu a pódła teho ßo wón ſnutſka cżeżko ſrani. Njedżelu je wón na ßwoje ſranjenje wumrjeł. Młody cżłowjek, kotryż bě tak nahle żiwjenje ſhubił, bě ßyn gmejnſkeho pſchedſtejiczerja w Goeſu. Tutón pſchipadnje wojeriſkemu ſwuczowanju pſchihladowaſche, hdyż jeho ßyn do njesboża pſchińdże.

* (Njesboże ſ automobilom.) Sanitetneho radżiczela dr. Wiedemanna ſ Wrótßławja je w Grotkowje jeho automobil pſchejeł. Wón je ßo tak cżeżko ſranił, ſo dwełuja, ſo ßo jemu żiwjenje ſdżerży.

* (S błyſkom ſaraženi.) W ſchtomowni w Proſkowje w Schleſyſkej błyſk do jeneho ſchtoma dyri, pod kotrymż běchu pólne dżełaczerki wukhow pſched deſchczom pytałe. Jena holza ßo ſaraſy, dwě żonje ßo wopaliſchtej. — W Mochowje w Schleſyſkej błyſk do tſjoch na polu dżełażych żonow dyri, ſ kotrychż ßo jena ſaraſy; dwě druhej ßo jenoż pohłuſchiſchtej. — Dale je we Wilkowje błyſk jeneho dżełaczerja a we Wymißkowje jeneho 16létneho pachoła ſaraſył.

* (Wulki woheń.) Město Nowo-Nikolajewſk we wjeczornej Sibiriſkej je ßo 28. meje wotpaliło. Wjazy dyżli 700 khěżow je ßo ſnicziło, mjes nimi telefonſtwo, nekotre měſchczańſke twarjenja a pjenjeżne banki. Schkoda wjele milijonow rublow wucżinja.

* (Wichor w Schpaniſkej.) Ssylny wichor pſchi ſchpaniſkim mórſkim brjoſy je mjes rybaſkimi cżołmami njesboże naczinił. Wjele cżołmow je ßo powrócziło; wjazy dyżli 50 rybakow je ßo tepiło.

* (Wjeß w płomjenjach.) Wjeß Wengern w Hornjej Schleſyſkej je ßo ſe ſatraſchnym wohnjowym njesbożom domapytała. Se ßylnym wětrom ßo rosduwajo ßo woheń ſa krótki cżaß na 26 dworow rosſchěri. — Dale je ßo w Hornim Radechowje pola Nachoda 29 ſtatokow wotpaliło.

* (Morduřſtwo a ßamomorduřſtwo.) W Lengefeldże w Rudnych horach je żiwnoſcer Morgenſtern ßwoju żonu ſ rěſniſkim nożom ſakłok a ßebi potom krk pſcherěſnył. Morgenſtern bě wopiłż.

* (Nadpad na żeleſniſki cżah.) Na unionſkej pazifiſkej żeleſniży w połnóżnej Ameriży ſchtyrjo rubjeżniży jedyn cżah ſadżerżachu. Woni ßo ßydom póſtſkich pjenjeżnych měchow smozowachu a ſ nimi cżeknychu. Sa njeſnatymi rubjeżnikami nimaju żaneho ßlěda.

* (Njeczłowſki nan.) Freibergſki pſchißażny ßud je 72létneho kubkoweho wumjeńkarja Kemptera ſ Kleinhartmannsdorfa k khoſtarni na 10 lět ſaßudźił. Kempter bě ßwojeho 37létneho duchaßkabeho ßyna wjele lět w cżmowej komorje ſawrjeneho měł a jemu ſtónczńje hłodu wumrjecz dał, ſo jeho njetrjebał żiwicz.

* (Njesboże pſchi kwaßnym tſělenju.) W Njebjelczicżach je ſańdżeny tydżeń pſchi kwaßnym tſělenju jedyn młody cżłowjek ſ njewobhladniwoſczu jedyn palz pſchißadźił. Hórje je ßo jenemu dżełaczerjej we Windiſch-Eſchenbachu (w Pfalzy) pſchi kwaßnym tſělenju ſeſchło. Tam ſ małeje kanony tſělachu. Hdyż ßo ras njewutſěli a dżełaczer ſa pſchiczinu hladaſche, wutſěł wuwrjeßny a njewobhladniwemu hłowu wottorhny.

* (Pózrjetej ſtohriwnowſkej papjerje.) Sadwělne bědżenje ſe ßudniſkim wukonjerjom (ekſekutorom) je jedyn pſchekupz we Wättrichu pola Němjeſchka měł. Pſchekupz dyrbjeſche ßo cżaſacz; ßudniſki wukonjeŕ w tym wokomiku ſaſtupi, hdyż pſchekupzej runje dwě ſtohriwnowſkej papjerje wupłaczichu. Hdyż chzyſche tej ſaſtojnik konfiſkowacz, jej pſchekupz rucże do rta ßuny a jej — pózrje, hdyż chzyſche jemu jej ſaſtojnik ſ mozu ſ huby wutorhnycz. Pſchi bědżenzy běchu ßo ßudniſkemu wukonjerjej porſty ſkußake.

* (Darniwy hóſcz.) Do Kunnersdorfa tele dny ſ drożku jedyn puczowaŕ pſchijědże, kajkehoż tam hiſchcże njejßu wohladali. Najprjódzy wón běrkej moſtoweho zła pſchi Zackenſkim moſcże město 20 np. zła hnydom pjecźhriwnowſku papjeru da. S tym pak hiſchcże njebě jeho darniwoſcz ſpokojena; na wopak, nětko hakle ßo wona ſapocża. Kóżdemu, kotryż nimo pſchińdże, wón dżeßacz abo dwazeczi hriwnow da, haj wón ßamo ßwój ſłoty cżaßnik a wſchě ßwoje bebjenki rosdawa. Najdarniwiſchi běſche wón k drożkarjej; jemu wón ſa jěſbu 100 hriwnow ſaplaczi. W Gotſchdorfje ßebi wón ſtónczńje wobydlenje wotnaja. — Każ ßo poſdżiſcho wnpokaſa, bě ſ pſchicżinu zuſeho darniwoſcz ſrudny podawk. Zuſy bě bohaty Barliński pſchekupz, kotryż bě pſchemyßleny, dokelż bě jemu mandżelſka wumrjeła, kotruż bě jara lubował. So bychu ßo jeho cżeżke myßle rospróſchiłe, běchu jemu lěkarjo radżili, do Hobriſkich hór puczowacz. Tu chzyſche wón, każ praji, khudym wjeßele cżinicz. Duż wón też poſdżiſcho, hdyż bě ßo jeho roshorjenoſcz ſtużiła, pola gmejnſkeho pſchedſtejiczerja proji, ſo dyrbja dostawarjo pjenjes, kotſiż wſchak też běchu khudzi, je wobkhowacz, jenoż wo to wón proſcheſche, ſo bychu jemu jeho cżaßnik a debjenki wrócżili, ſa to pak ßo wón ſ pjenjeſami wotruna. Wſcho hromadże je drje zuſy knjes wjazy dyżli 3000 hr. rosdawał.

* (S apfelſinowymi bělińami ßo ſajědojcżiła.) Kwětkarka Eichmannowa w Bytoneje w Schleſyſkej bě apfelſinowe bělińy jědła a na to ſkhorika. Njedżiwajzy lěkarſkeje pomozy wona póndżelu wumrje.

* (Sso ſamjatł.) Pſched nekotrymi dnjemi pjecża 11létny ßynk póſtownika w Hohen indenje na jenej łuzy ſpaſche. Nekotſi ſchulſzy hólzy deſku pſches njeho pokożichu, ßo na nju ſtajichu a ßo tak cżumpachu. Potom hólczkej wodu do wucha linychu. Naſajtra dżeczo wumrje.

* (Njesbożowna luboſcz.) W Póſnanju je wucżeŕ Brei w jenej reſtawraziji do pinczniży Marthy ſ Puttkamerez tſělił, na cżoż ßam ßebje ſatſěli. Pinczniza je ßo cżeżko ſraniła. Wona je pjecża Breiej luboſcz ßlubiła, tola jemu njeje ßwěrna była.

* Pod cżwilu ſkopczkow ma Goriſka krajina w połodniſchej Awſtriſkej wot lońſcheho lěta ſ nowa cżerpicz. Jako najlěpſchi ßrědk p'che ſkopczki ßu ßo truty wupokaſałe. Wone ßo ſ wulkej pożadliwoſczu do ſkopczkow a jich młodych dawaju a je jako hłóſchczenku ſeżeru, pſchi tym ßo truty ſa krótki cżaß wukormja.

* (Morduŕſtwo.) Hróſbne morduŕſtwo je ßo w Selchowje pola Barlina ſtuczito. Tam dżełaczeŕ Naurock ßwojim dżeczom a ßwojej żonje, dokelż wona jemu poroki cżinjeſche, ſ jědom ſawda, potom wón dom ſapaliwſchi cżekny. Morduarja ßu ſajeli.

* (Saßudżena morduŕka.) 17létnu ßłużobnu holzu Martu Krompoſez, kotraż je 20. haprleje w Humboldtez khoſejowni w Frantenbergu pinczniżu Menzelez ſe ßekeru ſaraſyła a wurubiła, ſo mohła ßwojemu lubemu, jenemu wojakej, nęſchto pjenjes póßłacz, je ßud ſa młodżinu w Kamjeniży k jaſtwu na 12 lět ſaßudźił.

* Spodżiwny podawk je jendżelſki kral Eduard pſchi wulěcże nawjedźił, na kotryż bě ßo wón tele dny ſ franzowſkeho pichimorſkeho městacżka Biarritz do ßußodneje Schpaniſkeje naſtajił. Kral ſe ßwojim pſchewodom w automobilach do bliſkejo ſchpaniſkeho města Zaraucża jědżeſche, hdżeż bě w jenicżkim hoſcżenzu wobjed ſa krala ſkaſany. Hdyż knjeża do Zaraucża pſchijědżechu, ßo wupokaſa, ſo bě hoſcżenz ſamknjeny. Duż chzychu dale jěcz, tola to bě njemóżne, dokelż bě ßo droha ſe ßypnjenjom ſemje ſ jeneje hory ſaracżiła. Kralowi pſchewodniży na to, tak derje hacz ßo hodżeſche, żyrobu po měſcże nakupichu, a kral dyrbjeſche ſe ßwojim pſchewodom pod hołym njebjom wobjedowacz.

* (Hromadne morduŕſtwo.) W Cavarje w Sizilſkej ßu njeſnaczi mordarjo ßwójbu bohateho kublerja Puggea ſtónzowali. 72létny Puggeo ßo ſe ßwojej 25létnej rjanej mandżelſkej, wobſtarnej ßotru a ſe błużobnikami ſe ßwojeho kubła do města wrócżi. Na dobo ßo ſ nekotrych tſělbow wutſěli, a zyła ßwójba ßo ſ kulkami k semi poraſy. Młodu żonu, kotraż ſranjena kleczo wo ßwoje żiwjenje proſcheſche, ſ revolvrom doſatſělichu. Sługobniży cżekny chu. Tez dweju bratrow ſtónzowaneho Puggea ßu pſched dwěmaj lětomaj ſ łakańzy ſatſělili.

* Najwjetſchi kruch ßlěbora na ßwěcże, kotryż je ßo hacz dotal w ſemi namakał, je ßo w Ontariu w połnóżnej Ameriży wußlědźił. Wón je 66 zolow dołhi, 29 zolow ſchěroki a 16 zolow tołſty a 3000 jendżelſkich puntow waży. Jeho hódnoſcz ßo na 16,000 dollarow wobliczа.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěće 1909 zaso nahromadźiło: 126 hr. 50 np.

Dale za njón dari:

Knjez Dr. Gintla w Kralowskich Vinohradách 4 hr. 50 np.

Hromadże: 131 hr. — np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

* (Hońtwa ſa amerikanſkimi milijonami.) 55létna wudowa dźiwarza Schmidta w New-Yorku, kotraž ma 15 milijonow dollarow, je žo ſ italſkim prynzom Giovanniom del Drago woženika. 49létny je młódſchi žyn wjerćha Filippa del Drago.

Wuſudženja.

Khoſtanſka komora. Dla jebanſtwa a dla falſchowanja liſćžinow mějachu žo ſamolwicź 1874 w Schěrachowje narodźeny ſawěſćažy agent M. Kappler w Budyſchinje, agent M. F. Förſter we Wulkich Debžezach, agent M. K. Rychtař w Budeſtezach, kwětkař A. J. Hartmann w Budyſchinje, agent M. Hermann w Budyſchinje, murjeŕ M. F. Senſenſchmied w Hornjej Wjaſońžy, agent J. Schwan w Radworju, agent Ranhnt a agent Zacher w Nowym Měſće, pjekař Gräntzel a džěłaćeŕ Roſel w Sebniży, agent P. Marſchner na Židowje, agent Neumann w Sebniży, pohonc Pilz w Hertigswalde, džěłaćeŕ Levyuiſek a cžažnikař Heſſe w Sebniży. Kappler bě jako ſawěſćažy agent ſawěſćenſke žadanja žamowólnje powyſchił a falſchował abo tež wožoby podpiſował, kotrež nochžychu ſawěſćicź, ſkónčnje tež podpiſma ſ falſchnym wudawanjom wuwěſchćił. Wobſkóržba 700 padow wopſchijeſche. Kappler bě žebi tež murjerja Bělka ſa pokładnika poſtajił, kotremuž po něčžim 1500 hriwnow kawzije wuliſchći. Dale žo jedyn inſpektor poſtaji, kotryž nalutowańſke knižki ſ 325 hriwnami ſapokoži. Tele knihi Kappler ſa 300 hriwnow ſaſtaji. 100 hriwnow ſ nich wón Marſchnerej pſchewoſtaji, 200 wón wobkhowa. Kapplera k khoſtańi na 2¼ léta a k ſhubjenju cžežnych prawow na 3 léta, Marſchnera, kotryž ma hižo 10 měžazow jaſtwa wotpokućicź, k dalſchim 6 měžazam, Neumanna k 6 měžazam a k ſhubjenju cžežnych prawow na 3 léta, Förſtera, Richtera, Hartmanna, Senſenſchmidta, Ranhuta, Zachera, Gräntzela, Levyuiſeka, Röžela k jaſtwu po 2 měžazomaj, Pilza na 1 měžaz a Schwana na 1 tydźeń ſažudźichu.

✕ Cžažnikař Friedebert Scholze w Budyſchinje bě wobſkorženy, ſo je dwě 15létnej holzy ſawjedł a jenej ſ njeju ſ pliſtami hroſnk, jeli ſo by pſchećžiwo njemu žwědčiła. Wobſkorženy, kotryž je woženjeny, a něktoſi Budyſzy nježenjenzy běchu ſ młodymi holzami na njekaſanſke waſchnje wobkhadźeli. Ssudnizy jenož Scholze ſa khoſtajomneho ſpósnachu a jeho k jaſtwu na 6 měžazow ſažudźichu.

Lawniſki žud. Skſchiwdźenja dla bě žiwnoſćeŕ Jurij Schibak w Komorowje tamniſchu žiwnoſćerku Hanu Kružinu rodź. Geſchikez wobſkorźił. Kružina je pjecža lětža w januarje wospjet na njeho nawołała: „Ty ſtary wopak pſchižahazy hrěichniko, chžeſch drje ſažo po nowych žwědkow běžecź, chžeſch drje ſažo wopak pſchižahacź? Ty ſtary wopak pſchižahazy hrěſchniko, hdźe jědźeſch? Hdźe dźeſch?" Kružina pſched žudom njeprěječeſche, ſo je tak rěčžała, wona pak praji, ſo wona njeje ſkórźbnika, ale jeho žyna, hoſpodarſkeho pomoznika Jana Schibaka, měniła. Wona je twjerdźe pſcheſžwědčena, ſo je Jan Schibak w februarje 1908 w jenym žudniſkim jednanju pſchećžiwo jejnemu žynej, hoſpodarſkemu pomoznikej Geſchikej, pſchećžiwo cželadnikej Krećžmarjej a pſchećžiwo ſkužobnej dźowzy Kralez pſched pſchižaźnym žudom w Budyſchinje wopak pſchižahak. Wona je tež Jana Schibaka pola ſtatneho rěčniſtwa w Budyſchinje dla wopacźneje pſchižahi wobſkorźika, pſchepytanje pak hiſchcže njeje ſkónčene. Kružinu mějachu ſa winowatu, ſo je Jurja Schibaka ſkſchiwdźika a ju teho dla k 100 hr. pjenježneho khoſtanja abo k jaſtwu na 20 dniow ſažudźichu.

Pólſtrowane meble

wſcheje družiny,

ſofy, matrazy ſ ložom a bjes njeho, ſtoły, gardinowe žerdźe, rolowowe žerdźe atd.

we wulkim wubjerku po tunich płaćiſnach porucža

T. Albert

pſchi lawſkich hrjebjach 10.

Dźěłarńja praženeho wuhla

na Horje pola Njeſwaćidła

porucža žwoje derje wuſuſchene ☛ **praženе wuhlo,** ☚ **1000 ſchtuk woſuchow** po **7 mk.** ſ jamy.

Też žo ſkaſanja ſ pſchiwjeſenjom pſchijimaju a žo po žadanju wobſtaraju.

Awkzija.

W ležomnoſći pſchedawarja wurěźnych tworow

Emila Grimma w Rakezach

ma žo **wutoru 1. junija t. l. popołdnju w 4 hodźinach jedyn kóń,** ſa cžežke cžehnjenje žo pſchihodźazy, ſa hotowe pjenježy na pſcheždźowanje pſchedawacź.

Guſtav Chriſtof, konkurſowy ſarjadnik.

Palne drjewo

tolſte a ſłabe kuluchi, dubowe, brěſowe a khójnowe dołhe hromady płaćiſny hódno ſe žwobodneje ruki ſa hotowe pjenježy pſchedawa

hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo w Njeſwaćidle.

Drjewowa awkzija

na Kupjanſkim revěrje.

Wutoru 1. junija 1909 ma žo

50 rm. brěſowych ſchćěpow,
15 " brěſowych a 180 rm. khójnowych kuluchow
120 khójnowych dołhich hromadow

ſa **huydom hotowe pjenježy** ſ wuměnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, na pſcheždźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna ½10 hodźin w hoſćenzu w Komorowje.

Kupjanſke hajniſke ſarjadniſtwo.

Strowu

ržanu ſłomu

ma na pſchedań **knježi dwór we Łupoj** pola Radworja.

Jara dobru

ržanu ſłomu

pſchedawa **knježi dwór w Hućžinje.**

Serbſke a němſke

ſpěwarſke ſa njewjeſty,

jara kražnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene,

w cželazej loži hižo po **6 hr. 50** np.,
najjednoriſche " " **2** " — np.

žu dostacź **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

Pišarńja

ſa kupne, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wěży je wot nětka na

Moltkowej drózy cžo. 1

po 1 ſkhodźe, hoſćenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Łubſch,

žudniſki aktuar ſw. ſłužby

na žukelnſkej haży 34

piſarńja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wěży atd.

Rěčži žerbſki.

— Telefon cžišło 177. —

Pſcheždźowanje ležomnoſćow.

Kedźbu!

wobžedźerjo konjow!

Pſchi khromoſći wſchelakeho waſchnja, ſahorjenju žuchich žilow a ſhibadłow, ſwinjenju a drjenjowym wokhromjenju je wot wjele lět

Schuſterowe : : : : ſarybowanje

wupruhowane.

Bleſcha po 1 mk. a 2 mk. Dostacź pola knjeſa kowarſkeho miſchtra **Peſchki** pſchi drjewowych wikach 10.

☛ Rólnaj konjej, ☚

kotražž ſtaj wyſche, ſtaj na pſchedań

na knježim dworje w Hućžinje.

Wotewrjenje moleŕstwa.

Cześćenym Serbam **w Budyschinje a wokolnosći** najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so sym so

w Budyschinje na wyšokej haśy 12

jako

dekoraziski a meblowy moleŕ

saśydlik.

Wo to proscho, so by so moje mlode pschedewsacze dobrocźiwje podpjeralo, lubju, so budu so prózowacź, so bych wschě do mojeho rjemjeśka śkuschaze dźěła na trajne a hódne waschnje po pschimĕrjenych płaćišnach wuwjedował a so dowĕrjenja, kotrež so mi spožći, hódny wopokasał.

W Budyschinje, 29. meje 1909.

S počesćowanjom

Julius Helbig,
dekoraziski a meblowy moleŕ.

Srjedu po swjatkach, 2. junija
w Serbskim Domje

popołdnju w 2 hodź. **hłowna serbska prědarska konferenca,** popołdnju w 4 hodź. **towarstwo pomocy za stud. Serbow.**

Předsydstwo.

Towarstwo pomocy za studowacu młodosć.

Hłowna zhromadźizna budźe **srjedu 2. junija 1909** popołdnju w 4 hodź. w Serbskim Domje w Budyšinje.

Dnjowy porjad: 1. Rozprawa. 2. Wólby. 3. Namjety.

Předsyda.

Swjedźeń swonkowneho mišionstwa w Porschizach.

Lětuschi **swjedźeń serbskeho mišionskeho towarstwa** směje so, da-li Bóh, **wutoru 8. junija t. l. popołdnju w Porschizach.**

Na serbskim kemschenju w 2 hodź. budźe knjes farar Waktar s Njeśwačidła, na němskim w 4 hodźinach knjes farar Mann s Kumwałda prědowacź.

Wschitzy pschećeljo swj. mišionskeho dźěła mjes pohanami so na tutón swjedźeń wutrobnje pscheproscheja.

Zyrkwine pschedstejićerstwo.

Czerstwe jeja

stajnje po najwyschschej płaćišnje kupuje

Lehmannez (prjedy Rawlez)
konditornja na serbskej haśy.

8500 mk.

tež dźělene, ma wupožćicź na dobre hypotheki **Raue** w Budyschinje pschi serbskich hrjebjach 21.

Hermann Heide,

khachlestajeŕ

na Karlskej drósy 10 po 1 skh. a na nowej haśy 3 po 2 skhod. porucza so **k stajenju nowych khachlow, pschestajenju, wuporjedzenju, wumjećenju khachlow.** Tež dźěła na wšach so derje a tunjo wobstaruja.

— Rěeźi tež serbsći! —

Do Noweje Jaśońzy!

Hejda, hdźe pójdźemy?
Swjatki póndzelu pójdźemy wschitzy do **Noweje Jaśońzy**

k rejam!

Tam budźe duschnje.
Pschećelnje pscheproschuje
P. Hofmann.

Do Lejna
pola Khrósćiz!

Druhi dźeń swjatkow
sylnje wobsadźena hudźba
k rejam.

Sapoćatk popołdnju w 4 hodźinach.
Pschećelnje pscheproschujetaj
Jan Noack a mandźelska.

Želesny kotoł

mało trjebany, je na pschedań na rózowej haśy cźišło 1.

Žiwnosć

cźo. 19 w Rachlowje s 41 kórzami je na pschedań.

Žiwnosć

cźišło 22 w Brĕsowje pola Budyschina se 7 kórzami je na pschedań. Twarjenja so maśivne. Dalsche je tam shonicź.

Rjana khěkarska žiwnosć

s něhdźe 4 kórzami pola, kuki a sahrody je s napłaćenjom 1000 mk. hnydom na pschedań. Dalsche je shonicź pola wobkhodneho agenta **G. Smija** w Kukowje pola Pancźiz.

Kubło

cźišło 21 w Sskonej Borschćźi s 82 kórzami pola je na pschedań.

Maśivna khěža

cźišło 2 w Brĕsynzy p. Plußnikez je na pschedań.

Khěža

cźišło 17 w Demjanach je na pschedań. Dalsche je pola wobsedźerja shonicź.

Dwaj konjej

staj na pschedań pola Brody we Wettinskim dworje w Budyschinje.

Mloko.

Pytam wschědnje 50 hacź 100 litrow mloka tež s dalschich stron. Posćiźenje chzyło so we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Trjebany

Landawski wós

je na pschedań w hosćenzu „běłeho konja“ w Budyschinje.

Sahrodniska žiwnosć

w Brĕsowje cźišło 7, 35 kórzow wulka s 365 dawskimi jenoscźemi, mlócźazej maschinu, praśu a cźĕrjazej maschinu, je se žiwym a morwym inventarom na pschedań. Dalsche je tam abo w Bóscherizach cźišło 1 pola Hodźija shonicź.

Maśivna khěža s kruchom pola cźišło 9 w Hornjej Borschćźi je na pschedań.

Kuchańki, stwinske a śkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k swinjom, wotroczkom, śrěnkom, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaceŕske swójby pyta hnydom pschistajeŕka **Görlichowa** na śukelnskej haśy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Sslužobna holza,

starscha, sprawna, cźista a jara dowĕrna, kotraž móže waricź, so s wulkej msdu k 15. junijej abo k 1. julijej t. l. pyta. Posćiźenja chzyle so we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Hejtman,

wustojny, rasny, dowĕrny muž, kotryž móže s khwilemi sam wukasowacź, a kotrehož žona so na stótne hospodarstwo wusteji, so hnydom abo k 1. julijej s wulkej msdu na jedyn knježi dwór na jene ryczeŕkubło w Budyskim wokrjesu pyta.

Łužiszy Serbjo so radscho wosmu. Jenož tajzy s dobrymi wopišmami chzyli so samolwicź pola knjesa kublerja Rebischa w Haślowje pola Budyschina.

Nózny straznik (wajchtaŕ)

stróžby a ródny, so na knježi dwór w Jaśeńzy p. Njeśwačidła pyta.

(K temu cźišlu pschiłoha kaž tež pschiłoha „Sahrodka“.)

Pschiloha k czißku 22 Serbskich Nowin.

Ssobotu 29. meje 1909.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich stótnych wikach.

24. meje 1909.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	38—41	74—77
awstriske	40—43	76—79
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	34—37	70—73
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	29—33	64—69
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	26—28	56—63
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	37—40	69—72
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	33—36	64—68
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	29—32	59—63
4. žrěnjo pißowane krowy a jałojzy	24—28	54—58
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	37—40	69—72
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	33—36	65 68
3. žnadnje pizowane	28—32	60—64
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	50—53	80—83
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—49	76—79
3. žnadnje wuwite wot zyza	40—45	70—75
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich słschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	50 - 52	65—67
2. mjaßne	48 50	63—65
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	44—47	58—62

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 22. meje 1909. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 27. meje 1909. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza	běła	—	—	—	—	11	80	12	30
"	žołta	—	—	—	—	11	50	12	—
" nowa		12	20	12	50				
Rožka		—	—	—	—	8	10	8	40
" nowa		8	50	8	75	—	—	—	—
Jećmjeń	50 kilogr.	9	70	10	30	9	—	9	75
Wows nowy		9	50	9	80	8	50	9	—
Hróch		9	50	12	—	11	—	12	—
Woka		8	50	10	—	10	—	11	—
Jahły		14	—	14	50	14	—	15	—
Hejduschka		19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny		2	50	2	80	2	50	2	60
Butra 1 kilogr.		2	80	2	90	2	50	2	70
Pschenična muka 50 "		12	25	21	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "		10	50	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "		3	80	4	—	3	20	3	60
Ssłoma 100 "		4	16	4	30	3	50	4	—
Proßata 1278 schtuk, schtuka		13	—	28		—		—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	5	75	6	50
Rjane wotruby		—	—	6	50	6	50	7	—
Pschenični gris		—	—	6	75	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	7	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 12 hr. — np. hacž 12 hr 15 np., rožka wot 8 hr. 40 np hacž 8 hr. 75 np., jećmjeń wot 9 hr. 50 np. hacž 10 hr. 10 np, wowš wot 9 hr. 35 np. hacž 9 hr. 65 np.

W Budyschinje płaczeschе: tórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np hacž — hr. — np., žołta 10 hr. — np. hacž 10 hr. 15 np., nowa: 20 hr. 74 np. hacž 21 hr. 25 np., tórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 13 hr. 60 np. hacž 14 hr. — np., tórz jećmjenje po 140 puntach 13 hr 58 np hacž 14 hr. 42 np.

Wiejne płaczišny w Kamjenzu.

27. meje 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 40 np., pschenza wot 12 hr. 80 np. hacž 13 hr. — np., jećmjeń wot 8 hr. — np. hacž 10 hr. — np, wowš wot 9 hr. 75 np. hacž 10 hr. — np., jahły wot 15 hr. — np. hacž 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., žyno 3 hr. 80 np., běrny 4 hr. — np., žłoma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 80 np. hacž 2 hr. 90 np.

Wjedro w Londonje 28. meje: Deschczíki.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje žwjatkowniczku rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farar Räda žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. Zyrkwiny chor spěwa: „Pschińdź, žwjaty Ducho, s njebjeß k nam" wot Frosta.

Druhi dźeń žwjatkow smeje rano w 7 hodź. farar Räda němsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin duchowny Tischer němske a w 10 hodźinach žerbske prědowanje. — Wabaj žwjatej dnjej budże kollekta sa powschitkowny sakski zyrkwiny fond.

3. dźeń žwjatkow dopołdnja w 9 hodźinach smeje farar Räda žerbske prědowanje sa dźěći. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Křćenl

W **Michalskej zyrkwi**: Ernst Richard, Pawoła Běłeho, pohonca w Ratarjezach, ž. — Ernst Richard, Augusta Łahody, kopornisteho dźěłacźerja na Zidowje, ž. — Ernst August, Handrija Ernsta Pětschti, žiwnoscźerja we Wulkim Wjelkowje, ž. — Jan Erich, Jana Hanuscha, hródźneho schwajzarja w Bobolzach, ž. — Hedwig a Martha, Ferdinanda Fischera, dźěłacźerja w Ratarjezach, dwójnikaj. — Helena Martha, Jana Augusta Pampela, žiwnoscźerja w Nowych Cźichońzach, dź. — Hana Gertrud, Jana Augusta Zyža, murjerja a khěžerja pod hrodom, dź. — Jenny Margaretha, Oswina Arthura Bodena, kublerja we Wurizach, dź. — Hermann Bjedrich, njemandź. ž. w Dobruschi.

W **katholskej zyrkwi**: Helena, Adama Krsemienja skakarja w Nowych Spytezach, dź. — Pawoł, Jana Rjeczki, žiwnoscźerja w Dźěchorjezach, ž.

Zemrjeći:

W **Michalskej wotzadze**: 20. meje: Erhard, Ernsta Hermsa, knjeżeho sahrodnika we Wulkim Wjelkowje, ž. 2 l. 1 m. 13. d. — Erna Ella, Maxa Tittmanna, dźěłacźerja na Zidowje dź. 1 m. 17 d. — 22. Johana Khrystiana Lejnertez, Wylema Prawjeżimja Fischera, kublerja w Sklonej Borschczi, mandźelska, 68 l. 8 m. 6 d. — Jan Hejna mjenowany Kschižank, skakał na Zidowje, 56 l. 10 m. 8 d. († w měschczańskej hojeńni.) — 23. Arthur Erhard, Emila Maxa Wernera, depotoweho městofeldwebla w Dobruschi, ž. 3 m. 21 d. — Njekschczena dź. Wylema Sterna, hródźneho schwajzarja w Dobruschi, 7 hodźin. — 24. Jenny Margaretha, Oswina Arthura Bodena, kublerja we Wurizach, dźi 28 d.

W **katholskej wotzadze**: 20. Luzia swudow. Mischokowa rodź. Gruschkez w Budyschinje 49 l. 5 m. 9 d. — Karl Grosa, pschekupz žitow w Budyschinje 54 l. 6 m.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Sswjatkowniczku smeje rano ½7 hodź. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wuczbu, ½8 hodźin farar Kschižan žerbske a w 9 hodź. němske prědowanje.

Druhi dźeń smeje rano ½7 hodź. farar Kschižan němsku spowjednu wuczbu, ½8 hodźin duchowny Voigt němske a ¾9 hodźin žerbske prědowanje. — 1. a 2. dźeń budże kollekta sa sakski zyrkwiny poklad.

3. dźeń smeje rano we 8 hodź. farar Kschižan žerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Sswjatkowniczku smeje duchowny Bojz rano w 7 hodźin němsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja we 8 hodź. němske a ½10 hodź. žerbske prědowanje.

Druhi dźeń žwjatkow smeje farar Domaschka rano w 7 hodź. žerbsku spowjedź, duchowny Bojz dopołdnja we 8 hodźinach žerbske sa ½10 hodźin němske prědowanje. — Sswjatki budże kollekta sa sakski zyrkwinski poklad.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na žukelnjskej haży 9.

Najtuńsche kupowanske žórło

sa

njewjesćzinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßkuzenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowatnja.

Proschu, na mjenowańe khěžine cźo. ledźiwacź!

Pistne khartki

ezíschczi spěschnje **Ssmolerjez kuhiczíschczerńja.**

Jěsdny plan železnizow

płaczazy **wot 1. meje hacz do 30. septembra 1909.**

Njedźelu a ßwjate dny tez 4. wosowa klaßa jěsdźi.

Se Ghorjelza do Draždżan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Ghorjelza	2,00	—	4,17	—	—	8,56	7,30	11,17	2,11	2,21	4,25	6,58	8,52	9,07	11 20
Rychbacha		—	4,40	—	—		8,14	—		2,45	4,49	7,22	—	9,31	12,04
Lubija	2,25	—	4,59	—	6,32*	9,20	8,36	11,45	2,36	3,07	5,08	7,43	9,15	9,51	12,48
Pomorz	—	—	5,14	—	6,49*	—	8,51	12,01	—	3,22	5,23	7,59	—	10,06	1,14
Budyschina	2,46	3,54	5,34	6,52	7,07*	9,41	9,17	12,23	2,57	3,44	5,44	8,21	9,36	10,26	1,36
Žičenja	—	4,05	5,46	7,04	—	—	9,29	12,35	—	3,56	5,56	8,33	—	10,38	—
Biskopiz	—	4,25	6,10	7,23	—	—	10,04	12,56	—	4,17	6,15	8,56	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,48	6,30	7,47	—	—	10,25	1,17	—	4,39	6,35	9,19	—	11,21	—
Radeberga	—	4,55	6,38	7,56	—	—	10,33	1,25	—	—	6,43	9,27	—	11,29	—
Do Draždżan	3,39	5,17	6,55	8,20	—	10,34	10,51	1,43	3,51	5,03	7,01	9,45	10,24	11,53	—

* Jěsdźi jenož kóždu sobotu.

G Draždżan do Ghorjelza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2. 3.
G Draždżan	12,30	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	6,09	6,33	8,10	9,45
Radeberga	1,02	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	—	8,37	—
Arnsdorfa	1,10	—	—	6,48	7,54	—	9,50	—	1,08	3,47	—	6,06	8,45	10,18
Biskopiz	1,35	—	—	7,14	8,18	—	10,15	—	1,33	4,10	—	6,30	9,09	10,43
Žičenja	1,50	—	—	7,30	8,34	—	10,31	—	1,49	4,25	—	6,46	9,25	10,59
Budyschina	1,59	2,36	4,15	7,46	8,43	9,46	10,45	11,27	2,04	4,39	6,05	7,01	9,40	11,16
Pomorz	—	—	4,43	8,04	—	10,08	11,03	—	2,22	4,57	—	7,19	9,58	11,35
Lubija	—	2,56	5,28	8,25	—	—	11,23	11,50	2,41	5,15	6,28	7,39	10,18	11,51
Rychbacha	—	—	5,59	8,41	—	—	11,38	—	2,57	5,30	—	7,55	10,34	12,07
Do Ghorjelza	3,17	6,38	9,03	—	10,31	12,00	12,14	3,19	5,51	6,52	8,17	10,55	12,28	

G Kamjenza do Arnsdorfa. Tu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaßa jěsdźi.

G Kamjenza	7,15	9,26		7,35
Palczinzy	7,34	9,46		7,18
Großhühndorfa	7,44	9,54		7,09
Do Arnsdorfa	7,58	10,07		6,54

G Arnsdorfa do Kamjenza.

G Arnsdorfa	3,02	5,42	8,40	12,15
Großhühndorfa	3,20	6,03	9,00	12,37
Palczinzy	3,28	6,12	9,08	12,46
G Kamjenza	3,40	6,25	9,20	12,59

G Kamjenza 10,28, a je w Arnsdorfje 11,16. — G Arnsdorfa 9,23 a je w Kamjenzu 10,12.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

G Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

G Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

G Budyschina do Rakez — Wojerez.

G Budyschina	5,10	7,48	9,13	11,34	2,10	3,49	7,15	8,26	10,45	11,24
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,41	2,17	3,56	7,22	8,33	10,53	—
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,45	2,21	4,00	7,27	8,37	10,58	—
Mak. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	11,54	2,30	4,10	7,35	8,44	11,06	11,39
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,07	2,40	4,26	7,46	9,01	11,22	11,49
Khaßowa	5,46		9,49		2,46		7,53		11,28	
Njeßwačidła	5,55		9,58		2,55		8,04		11,38	
Scheschowa	6,03		10 06		3,03		8,12		11,46	
Rakez	6,15		10,15		3,15		8,25		12,09†	
Komorowa	6,22		10 22		3,22		8,33		12,16†	
Sdźarow	6,29		0,29		3,29		8,39		12,23†	
Hóska	6,36		10,36		3,36		8 46		12,30†	
Kulowa	6 43		10,43		3,43		8,53		12,37†	
Nèmzow	6,51		10,51		3,51		9,01		12,45†	
do Wojerez	6,57		10,57		3,57		9,07		12,51†	

bo Kulowa 11,15. — bo Židźi 2,27. — bo Kulowa 6,03. — bo Wjelk. 10,09. — bo Radworja 12,56. O

O Jěsdźi jenož 2. a 31. meje, 4. julija, 1. augusta a 5. septembra.
† Jěsdźi jenož w nozy wot pjatka do sobotu.

G Wojerez — Rakez do Budyschina.

G Wojerez	†4,10		7,04		10,05		2,31		7,41	
Nèmzow	†4,17		7,11		10,13		2 38		7,48	
Kulowa	†4,25		7,19		10,23		2,46		7,56	
Hóska	†4,32		7,26		10,37		2,53		8,03	
Sdźarow	†4,39		7,33		10,45		3,00		8,10	
Komorowa	†4,46		7,40		10,53		3,07		8,17	
Rakez	5,07		7 50		11,12		3,24		8,25	
Scheschowa	5,15		7,57		11,19		3,31		8,33	
Njeßwačidła	5,23		8,05		11,27		3,39		8,40	
Khaßowa	5,33		8,14		11 35		3,48		8,49	
Radworja	5,44	7,05	8 21	10,51	11,41	2 17	3,55	7,44	8,55	9,42
Mak. Wjelkowa	5,55	7,15	8,31	11,01	11 53	2,28	4,08	7,54	9,05	9,53
Židowa	6,03	7,23	8,38	11,08	12,00	2,36	4,15	8,01	9,12	—
Ratarjez	6,08	7,27	8,43	11,13	12,05	2,40	4,19	8,06	9,17	—
do Budyschina	6,15	7,34	8,50	11,20	12,12	2,47	4,26	8,13	9,24	10,07

8,37 wot Židźa. — 11,58 wot Židźa. — 5,18 wot Židźa. — O 7,44 wot Židźa.

† Jěsdźi jenož sobotu. O Jěsdźi jenož 2. a 31. meje, 4. julija, 1. augusta a 5. septembra.

Paul Kristeller

Telefon 168. **na bohatej haßy 29** **Telefon 168.**

ßwój hobrski skład wschěch jenož pomyßlnych družinow

wobuća

ßa žónske, mužskich a dźěczi

po woßebje tunich płaczisuach dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Jako woßebje tunjo wón porucza:

mužaze schkórnje s borowoje kože
hižo po $7\frac{1}{2}$ mk.,

žonjaze schkórniczki s borowoje kože
hižo po $6\frac{3}{4}$ mk.,

dołhe schkórnje se želesom a bjes njeho
hižo po 8 mk.,

mužaze schkórnje k sapinanju, schnórowanju
abo **cźehnite schkórnje** k wußwětlenju
hižo po 5 mk.

Wuporjedźenje ßo bórsy wobstara,
wobucźe ßo po měrje dźěła.

Proßchu ßebi wupokoßene wobucźe s płaczisnami w mojich wołnach wobhladać.

Otto Preuß

měječźel

Khorla König

na žitnej haßy 4 **w Budyschinje** **na žitnej haßy 4**

porucza ßwój wulki skład

woßebnych wot njeho ßameho dźěłanych

mužazych, pacholazych a holczazych wobleczenjow.

Moja wote mnje ßameho dźěłana drasta ßo s **woßebnym ßedźenjom, najlěpschim ßeschiczom a wurjadnym dźerżenjom** wusnamjenja.

Lěczne paletoty, **apartne kholowy, běłe, pißane a židźane lazy** na hobrski wubjerk. **Koßmilate sportske wobleczenja, kołojěsdne kholowy, lustrowe, koßmilate a płatowe jopy, peleriny do wjedra, płótniki, samkarske wobleczenja a wscha dźěłaczerska drasta** zyle wurjadnje tunjo.

Dźěczaze wobleczenja **schulsleje, pjesłowoje a bluſowoje ſaßony** mam wurjadnje wulki skład po bajkowßzy tunich płaczisnach.

Mój skład žonjazeje drasty

je najbohatscho srjadowany a poruczam
jara woßebne žonjaze żakety, krótke a dołhe, hižo po $4\frac{1}{2}$ mk.,
dołhe jendźelske paletoty, apartnych dessinow, hižo po **6** mk.,
pscheprochowe mantle, rjanych mustrow, hacz do najwoßebnischeho, hižo po $4\frac{1}{2}$ mk.

Pschedawanska ßaßada:
Krucźe sprawne poßkuženje, žane wobschudźenje,
wulke rospschedacźe, mały wužitk.

:: :: **Mužaza drasta ßo po měrje schije** :: ::
a ßo ßa bjesporocźne ßedźenje a najlěpsche dźěło rukuje

Bruno Beutner
w Budyschinje pschi dwórnischczu, pißarnja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liscžinow** wscheje druzžiny, wobstaranje **hypothekow** po pomĕrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje leżomnoscžow,** srjadowanje sawostajenstwow a dželenja herbstwow, na pscheßadżowanje pschedawanje leżomnoscžow, zwĕdomite wukasanje we wschĕch prawnych wĕzach. Dokelž zym dołhe lĕta s rĕcžnikowym sekretarom był, zo najlĕpsche wobstaranje sarucža.

Składownja drainĕrowanskich rołow w Lĕtownju
porucža
drainĕrowanske roły
wschĕch wulkoscžow,
wodowodowe roły, konjaze korta, kruwjaze korta, zwinjaze korta, proßaze korta
s prĕkuschom a bjes njeho,
scžinowe plecženje, tschschnu papu
wschelakeje tołstoscže,
teer, kaž tež
teerowe kótły
k wupożczenju
po fabrikskich placžisnach.
Emil Dietrich.

Brodowska haptyka


na hoschiz haßy 21.
Kaschel, katarrh, dybawosež
zo spĕschnje połóżeja
s thymusinom
Blescha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Zuse suby, plombowanje
w khmanym wuwjedżenju.
Suby do słota zadżene, schtapacže na suby, króny
Dentist Max Flach
w Budyschinje
— na theaterskej haßy 6 II —
pschi žitnych wikach.

Dobru pschenčznu muku
po starych placžisnach pschedawa
Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.



K zwjatkam



je sklad pißanych stupnjow a schkórniczkow
bohacze wuhotowany. Wubjerk w nich a we wschĕch druhich czrijach je tak wulki, so kóżdy kupz nĕschto zo pschihodżaze namaka.

mužaze a žonjaze schkórnje

czorne a pißane po $10^1/_2$, $12^1/_2$, $13^1/_2$, 15, $16^1/_2$ mk.

Žonjaze niske stupnje, woßebne dżĕczaze schkórniczki.

Wobhladajcze zebi moje 7 wukładnych woknow a kedżbnjcze na formy a płaczisny.

Czrijowja Heinricha Mohra w Budyschinje

Telefon 384. pschi žitnych wikach. **Telefon 384.**



Phönixowe, Grüßnerowe a Viktoria-

schijaze maschiny

sa domjazu potrjebu a rjemjeßko.

Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.

Ssamßna wuporjedżerinja.

Clemens Jäckel,

mĕjeczel Gustav Kloeppel.

Telefon 435. Na seminarskej drósy 5. Telefon 435.

Najlĕpsche Kaliforn. aprikosy,
„ kruschwy,
„ brĕschki,
„ ßlowki,
najlĕpsche franzowske Katharin. ßlowki, boßniske ßlowki, amerik. koleskojte a krane jabłuka, italske ßlódke wischnje, Görzske prünelle,
najlĕpsche Smyrnaske taflojte a wĕnzojte figi, marokkanske datle.
Wschĕ tele druzžiny smĕschane dawaju wote mnje hižo lĕta dołhe wjedżeny

mĕschany ßad

najlĕpscheje hódnoscže.

Otto Sachse.

☛ Jenož něktore dny! ☚

Wulki franzowski

Circus Angelo

Direktrißa a wobßedźerka
kujezna Solange d'Atalide.

Chinesojo jako wumělzy na wopuschach.
Arabßzy jako pschełłapjazy skakarjo.
Beduionojo jako wulkotni pyramidistojo.
Pokodnischi Amerikanojo jako khrobolazy jěsdni.
Rußojo jako swažliwi jěsdni w stepi.
Jěsdne wumětki wschěch ludow.
Danojo jako khětrowazy wumělzy na wißazym reku.
Norwegowki jako wuschikne wumjetki na grocźanym powjasu.
Indißzy jako skludźerjo elefantow.
Turkojo jako wupschimarjo a gladiatorjo.
Franzowsojo jako woßebni jokeyojo.
Italjenjo jako žortni klownojo.
Spanißzy jako akrobatojo.
Jendźelcźenjo a Němzy jako pusorni trykarjo.
Awstrißzy jako schulßzy jěcharjo.
Wuherjo jako błyski jěsdni wumělzy.

300 woßobow ☛ jenož prěnjoklaßne ☚ wumělske mozy ☛ **300**

Wulki konjemz najwoßebnischich mytowanych raßow koni indiskich a afrikauskich elefantow a druhich exotiskich swěrjatow.

10 hobrskich stanow 10
ſ hlownym wobhladowarskim stanom sa 6500 wopytowarjow.

w Budyschinje na žitnych wikach.

Wotewrjenje tehole hobrskeho
swjeßelenskeho
etablissementa
wutoru
1. junija
☛ wječor 1/4 9 hodźin.

Ssněhběle Lippizanske konje jako schulske konje.
Raßowe wuherske jako stawarjo.
Wohniwe Trakehnske jako lanßedeurojo.
Woprawne perscherony jako tonnelierojo bjes konkurrenzy.
Wohnjowe a kanonske konje ſ koblatnje wjetcha Orlowa.
Jendźelske połnokrejne skakate konje.
Schottiske malke ponnyje, najmjenjsche koniki swěta.
Arabske běłusche jako kolebaze konje.
Isabelske rěbzy jako sběhaze konje.
Hanoveranske jako bozowaze konje.
Kawkaske konje na wobrucze.
Hollandske jako cźekaze konje.
Amerikanske jako maneverske konje.
Dancjo jako voltižerske a jokeyske konje.
Mexikanske jako peneau a konje bjes ßedła.

Kóždy program tuteho hobrskeho swjeßelenskeho etablissementa 25 najlěpschich reportoirskich cźißkow wopschija, potajkim dwójzy telko, kaž kóždy druhi zyrkus poskicza.

Płaczišny městnow: Ložowe ßydło sa zusych (cźißkowane) **4** mk., ložowe ßydło (cźißkowane) **3** mk., sawrjene ßydło (cźißkowane) **2** mk., 1. městno **1 1/2** mk., 2. městno **80** np., 3. městno **60** np., městno na galeriji **40** np.

Billetowe pschedawanje: w zigarowej pschedawarni Hentschela na seminarskej drózy pschi dźiwadle. Telefon 444.

Ssrjedu 2. junija: **Dopołdnja wot 10—12 hodźin ☛ sjawna pruha ☚ sa 25 np. sastupa, sa dźěcźi 10 np.**
Dwě elitnej pschedstajeni: popołdnju w 4 hodź. a wječor 1/4 9 hodźin.
ſ dospołnje nowym jara sajimawym programom. — W popołdnischim pschedstajenju dźěcźi połojzu placźa.

Dwě gala-pschedstajeni

Popołdnju a wječor 25 najlěpschich wječornych cźißkow repertoira.
☛ Popołdnische pschedstajenja ßu woßebje sa wobydlerjow wokolnosćze srjadowane. ☚

Wschědnje wot 10—12 sjawna pruha abo wobhladanje konjenza. Sastup 25 np., sa dźěcźi 10 np.

☛ Wschědnje wječor 1/4 9 hodźin: **elite pschedstajenje.** ☚

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 23. **Sobotu 5. junija 1909.** **Lětnik 68.**

Swětne podawki.

Konserwatiwny a zentrumšći swjasł

w finanznej komišiji khěžorstwoweho šejma je zyku kopizu nowych dawkow pschewuradźił, ſ kotrymiž ma šo němskej finanznej nuſy kónz činiċ. Finanzna komišija je khłoſowała ſa dawk na pschirostk hódnoſcże leżomnoſcżow, ſa dawk na hódnoſtne papjery, ſa powyſchenu khoſejowu a čajowu dawk, ſa dawk na wonidła a porjeńſchadła, ſa dawk na ſapałki (ſchtrychwančźki), ſa dawk na wobšwětlidła (žehlidła), ſa dawk na mlěkny wobrot a ſa wuwožne zło na wuhło a koks. Pódła teho šo dawk na tobak, palenz a pěnjaze wina powyſchi. Liberalne nowiny ſe žałoſcżazymi naſtawkami wobradu nowych dawkow roſpominaju a šo ſ nadźiju troſchtuja, ſo šo wone w poknym khěžorſtwowym šejmje ſaċišnu. Po wobliċenju liberalnych nowin też nowe dawki telko milijonow njewunješu, kelkoż šebi knježeŕſtwo žada. Konſerwatiwni pak wuliċuja, ſo wone knježeŕſtwowu žadanku wo 2 milijonje pſchekrocża. Po měnjenju konſerwatiwnych njeje nad tym dwělowacż, ſo šo w khěžorſtwowym šejmje wjetſchina ſa nowe dawki nomaka. Tale wjetſchina wobſteji ſ němſkich konſerwatiwnych, zentrumſkich, khěžorſtwoweje ſtrony, hoſpodarſkeho ſjednoċeńſtwa a ſ němſkeje reformarſkeje ſtrony. Wſchě tele ſtrony hromadże 216 khłoſow liċa, potajkim 17 pſches abſolutnu wjetſchinu.

Saſtupjerjo ſakſkeho, bayerſkeho a pruſkeho knježeŕſtwa šo pſchecżiwo dawkej na mlěkny wobrot a pſchecżiwo wuwožnemu zku na wuhło a koks wuprajichu, ſa to šo woni dale wupſchešerjenja herbſtwoweho dawka na mandźelſkich a dźěċi krucże džerża. Konſerwatiwni a zentrumſzy pak měnja, ſo khěžorſtwo dawki woſmje, kotreż budże doſtacż móż, a ſo budże jemu ſkónċnje wſcho jene, hacż je konſerwatiwni a zentrum, abo hacż je liberalni pſchiſwoła. Khěžorſtwowy kanzler chze pjecża hiſchcże raſ ſpytacż, roſpadnjeny konſerwatiwno-liberalny blok hromadu ſklijecż. Ta próża drje budże podarmo.

Hrabje Zeppelinowa šwjatkowna jěſba.

Na baloku pruhowanſku jěſbu bě šo ſańdźenu šobotu wjeċżor w 10 hodźinach hrabja Zeppelin ſ powětronjom „Zeppelin II.“ ſ Friedrichshafena do Barlina puſchċżił. Pſches Ulm a Nürnberg dźěſche jěſba na Erlangen, Beyreuth, Hof, Plawna, Zwikow, Gera na Lipſk, kotryż šo njedźelu popołdnju 1/4 6 hodźin pſcheleċżi. Napſcheċżo wſchemu wočakanju hrabja Zeppelin njedźiwajcy wulkeho pſchetrjebanja benzina w Lipſku nowy benzin njepſchija, ale dale na Bitterfeld a Barlin leċżeſche. Tola Zeppelinowa nadźija, ſo njedźelu wjeċżor wokoło 8 hodźin do Barlina pſchijěde, njeje šo dopjelniła. Hdyż bě powětroń ſ Lipſka pſches Delitzſch hacż do Bitterfelda pſcheleċżał, šo wón ſ pſchecżiwnym wětrom wotehna a we wulkim kole pſches Halle, Eisleben, Kreutzenthal leċżeſche, ſo by šnadź ſ pſchihódniſchim wětrom do Barlina doleċżał. To pak šo njeporadźi, a ſkoro pſched Barlinſkimi wrotami po něhdże 24hodźinſkej jěſbje powětroń pſches Ssmólne Hory k Thüringſkemu lěšej leċżeſche.

Barlinſke wobhdleŕſtwo bě powjeſcż wo Zeppelinowym pſchijěſdże doſtawſchi we wulkim roſhorjenju. Statyšazy na Tempelhoſſke polo cżerjachu, ſo bychu pſchijěſd šlawneho Zeppelina widźeli. Někotre hodźiny bě w Barlinje njedźiwajcy šwjatkow ludowy wobkhad nimale wotemrěł. Wſchitkón lud běſche Zeppelin ſ wulkeho města wuwabił. Poſdźiſcho, šo wě, šo w šwojich nadźijach jara ſjebani cżujachu. Też khěžor ſ zykym dworom bě pſchiſchoł. Gardowy pionerſki bataillon k pomozy hotowy ſtejeſche. Hakle wokoło 11 hodźin wjeċżor, po ſchěſcżhodźinſkim cżakanju šo khěžor ſ Tempelhoſſkeho pola wotšali.

S Eisłebena šo powětroń w runej měrje k pokodnju ſaměri a pſches Weimar, Erfurt, Meiningen, Kißingen k Stuttgartej jědże-ſche. Wokoło 9 hodźin póndźelu wón nad městom leċżeſche, jědżeſche wokoło hoſpitalſkeje zyrkwje a ſady krónprynzowſkeho hroda cżahnyſche, na kotrehoż tšeſche bě šo šwójba wójwody Albrechta ſhromadźiła a hrabi ſe ſahorjenjom pſchiwyſkowaſche. Dale leċżo šo hrabja Zeppelin pola městaċżka Göppingena po 36hodźinſkej njepſchestawajcy jěſbje roſšudźi, šo k ſemi dele puſchċżicż, dokelž bě jemu benzin wuſchoł. Hdyż dyrbjeſche ballon k ſemi ſleċżicż, šo jeho wodźeŕ jeneje kruſchenje, na kuzy ſtejazeje, njedohlada. Ballonowy prědk šo do kruſchenjowych hakoſow ſaſchmjata; aluminium šo na něhdże 30 metrow doſpołnje roſtkóċżi a też prědkne wješko šo ſkónzowa. Sa 24 hodźin bě ſchkoda tak daloko wuporjedźena, ſo móżeſche šo ballon ſ wuporjedźenym kónzom ſaſo do powětra puſchċżicż. Wón pak jenoż pomałku ſ mało płunom leċżeſche. Pola městaċżka Schemmerberga dyrbjeſche šo ballon ſ nowa k ſemi puſchċżicż, dokelž bě we wulkej horzocże pſchewjele płuna ſhubił.

Shoniwſchi, ſo je šo hrabja Zeppelin pola Bitterfelda ſ ballonom k pokodnju ſawróċżił, je khěžor hrabi Zeppelinej depeſchu póſłał, w kotrejž praji, ſo je šo šam, runje kaž khěžorſka šwójba a Barlinſke wobhdleŕſtwo, w šwojich wočakanjach ſjebał. Wón šo nadźija, ſo šo hrabja Barlinej ſa tole ſjebanje wotruna. Depeſcha šo ſe šłowami ſkónċzi: „Běch šo nadźał, ſo budu Waš jako hoſcża w šwojim hrodże widźecż, hdźež bě bydlenje ſa Waš pſchihotowane. Wjeċżeŕ ſ bowlu, kotruž šo nadźachmy ſ Wami wužicż, na Waš w kaſinje cżakaſche. Na bórſomne ſašowidźenje w Barlinje.“

Hrabja Zeppelin šo ſ telegramom ſ tym ſamolwi, ſo je šo ſawróċżił, dokelž bě šo jěſba ſ wětrom a deſchċżom ſapoſdźiła, a dokelž bě šo wjele benzina ſhubiło. Někotre ſabłudźenja w cżmowej nozy běchu ſ pſchiċżinu, ſo šo wjele wjazy benzina ſhubi. Samylenje we wodźenju ballon na jedyn ſchtom ſwjedże. Nadźiju šo, ſo budu šo ſa ſchěſcż njedźel ſ wuporjedźenym ballonom pola Waſcheje Majeſtoſcże ſamolwicż móż.“

W Franzowſkej a Jendźelſkej nowiny šwjatkownu jěſbu hrabje Zeppelina jako wulki podawk wopišuja. Wone jeho wuſpěch pſchipóſnawaju, jeho wutrajnoſcż šławja a praja, ſo je hrabja Zeppelin najwjetſchi njebjeſki jěſdny. Jendźelſkim nowinam „Morningpoſt“ je ſtrach do ſtawow dyrił. Wone hižo Zeppelinowe ballony nad Jendźelſkej lětacż widźa a šebi wot knježeŕſtwa doſahaze pjenjeſy k twarej wodźliwych ballonow žadaju. Parižſke nowiny „Matin“ ſ mjenje khwalbu pišaju a na to pokaſuja, ſo šu druhe ballony hižo dleje dyžli Zeppelinowy w powětſje byle. Ballon hrabje de la Vaux ſa 36 hodźin 1900 kilometrow pſchejědże; Schultowy je 52 hodźin dołho, Alfreda Lebandiowy ballon 44 hodźin, a ballon ſchwajcarja Beauclaira je šamo 56 hodźin w powětſje woſtał.

Setkanje němſkeho khěžora ſ ruſkim carom.

W bliżſchich dnjach šo pjecża khěžor Wylem ſ ruſkim carom ſetka. 11. junija khěžor na łódź „Hohenzollern ſ pſchewodom ſchi-

žaka „Hamburg“ a depeschoweho cžołma „Sleipner“ ſ Kiela wujèdże, ſo by ßo ſ zarom na rańſchim morju ſetkał. Jako měſtno ſetkanja ßo Revalſki pſchiſtaw mjenuje. Na dowolenzu puſchczene muzſtwa ßu hižo telegrafiſki pſchikas dostake, ſo dyrbja 9. junija do Kiela pſchińcz.

Pſchi ſkhadzowanzy knjeżerjow budża ruſkej miniſtraj Iſwolſki a Stolypin a nèmſki khèżorſtwowy kanzler wjerch Bülow pſchitomne. Teho dla ßo ſetkanju wulka politiſka ważnoſcz pſchipißuje. Wona ßo jako ſawod k nowej nèmſkopſchecżelnej ruſkej politizy wobhladuje. Franzowſke nowiny Liberté“ chzedża wjedżecz, ſo budże khèżor Wylem ſ zarom wo Polakach a wo naležnoſczach w Perſiji, hdżež hiſchcże pſchezo njeje porjad poſtajeny, jednacz.

Evangelſko-ſocialny kongreß

ßo ſańdżeny tydżeń w Heilbronnje wotbywaſche. Kongreß ßo ſ praſchenjemi ſozialneje ſtaroſczíwoſcże ſaběraſche. Profeßor Dr. Hernak ſ Barlina wo nowym ſrjadowanju khèżorſtwoweho ſawěſczenja rěczeſche. Strachi a ſchkodowanja, kotrež ſawěſczenſke ſakonje pſchinjeßu — ſchtó ſ naß njeby wjedżał, ſo kóżda pomoz, kotraż ßo cżlowjekej wot wonka pſchinjeße, tež cżeżke strachi ſa njeho pſchinjeße, a ſchtó mohł ßo ſacżiſchcżej wotſamknycz, ſo móża tele ſakonje tež lěnjoſczi polékowacz, ßamoſtatnoſcz delka dżerżecz a ßwobodnemu roswiczu wołoby ſadżěwacz? Tele ſakonje njemóżemy parowacz. S nimi ßo jich wjele ſe ſtaroſczow a nuſy wußwobodża a ßo ſahubjenju wukhowaja. Tola kak ßo wot ſchkódneho ſkutkowanja wußwobodżazeho ſminjemy? To je prěnje praſchenje, kotrež nam bliſko leži, to je tež jene ſozialne praſchenje, haj jene ſ najważniſchich. Ale potom je hiſchcże něſchto druhe nuſne. Naſch kongreß je wot ßwojeho ſakoženja ſa jedyn ßwojich hkownych nadawkow měł, wſchelake ludowe klaßy k ßebi ſbliżicz a jich wobkhad na ſnutskowne a ſwonkowne waženje ſakożicz, a njeje w tym wuſtał. Pſchecżiwo khabłatoſczi a lěnjoſczi w dobrych waſchnjach, a runje tak pſchecżiwo wotſamknjenju wyſchſchich klaßow a jich naſdatoſczi je wón wojował, kotrež ßo jemu ſtraſchniſche bycz ſdachu, hacż hida mjes jenotliwymi klaßami.

Württembergſki miniſter ſ Piſcheck praji, ſo budże württembergſke knjeżerſtwo w bèdżenju politiſkeho żiwjenja wo finanznu reformu ſe wſchej mozu dawkowe poczeżenje ſamożitych ſtawow ſ herbſtwowym a ſawoſtajenſtwowym dawkom ſpěchowacz.

Prjedawſchi ſtatny miniſter hrabja Poſadowſki ßo jako pſcheßwědżeny ſozialny politik wuſna. Po jeho měnjenju ßo pſchecżiwniży ſozialneje politiki niz jenoż napſcheczo ſakładam kſcheſcżijanſtwa, ale tež napſcheczo wucżbam dobrych waſchnjow wſchěch ludow ſtajeja. Tak dołho hacż ßu cżłowjekojo w ßußodnym ſwjaſku żiwi, by dobrowólne dobroczelſtwo doßahało, ſo bychu nuſu khudych a ßłabych położili. Rěcżnik potom na luxuß a ſlutniwoſcz a finanznu reformu pſcheńdże. Finanznej reformje měko ßo porokowacz, ſo wona pſchemało żada. Měſto 500 milijonow dyrbjał khèżorſtwowy ßejm 700 milijonow nowych dawkow pſchiſwolicz. Měſto teho ßo kóżdy wotwlakuje, płacżicz a ßo ſa druhimi roshladuje, kotrymż mohłe ßo dawki napokożicz. Semjenjo, kotſiż chzedża lud wjeſcz, dyrbjeli to ſ wyſchſchim ſacżucżom winowatoſczow a ſ wurjadnej woporniwoſczu dopokaſacz.

Lic. Traub wo nèmſkich dżèłacżerſkich ſwjaſkach rěczeſche. Wón ßebi pſchejeſche, ſo ßo dżèłacżerſke ſwjaſki njebychu po wěrywuſnaczu dżěliłe.

Profeßor D. Drews mějeſche rosprawu wo żyrkwi a dżèłacżerſtwje. Evangelſka żyrkej ma nětkole cżeżki nadawk pſched dżèłacżerſtwom dopjelnicz. Dżěl dżèłacżerjow ſ dala żyrkwje ſteji, druhi dżěl hroſy, ßo jej żyle wozuſobnicz. Agitazija ſa wuſtupjenje ſ krajneje żyrkwje je ſa agitatorow ßamych pſcheſkwatazy wuſpěch měła. W Barlinje ßamym je ſa poßlednje 3 lěta wjazy dyżli 17000 dżèłacżerjow ſ evangelſkeje żyrkwje wuſtupiło, ſ nich 10000 w poßlednim lěcże. Njech ßo ſ krótka roſeſtaja, kak je njepſchecżelſtwo mjes dżèłacżerſkim hibanjom a żyrkwju naſtało. Schtwórty ſtaw ſe ßamßnym ßwětowym wobhladanjom je hakle ſe ſozialdemokratiju naſtał. Żyrkej ßo, hdyż ſ naſtacżom induſtrialiſma wulka hromada ludu do hubjenſtwa a khudoby padże, wo ſozialdemokratiju njeſtaraſche. Měſchczańſtwo bě ßo po porażenju revoluzije ſ dżèłacżerſtwom ſjednocżiło a ßwoje njepſchecżelſtwo pſchecżiwo żyrkwi też mjes dżèłacżerjemi roſſchěri. S měſchczańſkich politiſkich towaŕſtwow wjednizy němſkeje ſozialdemokratije wuńdżechu a jako herbſtwo njepſchecżelſtwo pſchecżiwo żyrkwi ßobu pſchinjeßechu. to je cżim bóle ſroſumicz, dokelż żyrkej tehdy na ſtronje knjeżerſtwa ſtejeſche.

Jendżelcżanow bojoſcz pſched Němſkej

je ßo ſe ßwjatkownej jěſbu hrabje Zeppelina ſ nowa powjetſchika. W duchu hižo widża, ſo budża němſke ballony, hdy by k wójnje doſchło, nad Jendżelſkej lětacz a na nju dele dynamitowe bomby mjetacz. Lord Eſher, Windſorſki gouverneur, kotryż je ſ woßebitym pſchecżelſtwom jendżelſkeho krala wuſnamjenjeny, w Calenderje w ſjawnej rěcżi ſtrachi ſa Jendżelſku wopißowaſche. Wón mjes druhim rjekny: „Njejßym pſchecżel naſtróżenja, njepſchißkuſcham k żanej politiſkej ſtronje, tola ſchtóżkuliż kedżbliwje roswicże podawkow w Europje a Aſiſkej wobhladuje, dyrbi ſpósnacz, ſo je jendżelſke khèżorſtwo nětkole w ſtraſchnych wobſtejnoſczach. Ssym pſcheßwědżeny, ſo budża, jeli ſo knjeżerſtwo a kolonije k energiſkim ßrědkam bórſy njepſchimnu, ſa njewotwißnoſcz wótcżiny wojowacz dyrbjecz. Dyrbimy kóżdy krócz dwě łódżi natwaricz, hdyż Němſka ſapocżnje nowu wójnſku łódż twaricz. Trjebamy ßylne łódżſtwo, ſepjeraze ßo na ßylne reſervy a ßylne krajne wójſko, kotrež ßo teho runja ſ reſervami podpjeruje.

Jendżelſke kolonije dyrbja macżerſki kraj w jeho wojowanju wo pſchewahu na morju niz jenoż ſe ßkowami, ale tež ſe ßrědkami podpjeracz. Powſchitkowna winowatoſcz, we wójſku ßkużicz, dyrbi ßo ſawjeſcz; pſchetoż dżeń pſchińdże, ſo kóżdy mkody a ſtatny muż nuſnoſcz ſpósnaje, wótznemu krajej ßkużicz a ßo wojerſkej ßkużbje podcżißnycz.“

Spjeczeńza w franzowſkim wójſku.

Diſziplina w franzowſkim wójſku ſda ßo khètro podryta bycz. W Averdże pola Bourgeſa ßu ßo reſerviſtojo we wojerſkim lěhwje ſpjecżili. Woni běchu njeſpokojom, dokelż bě wyſchſchi komandant wokolonoſcherjam ſakaſał, do lěhwa pſchikhadżecz. Każ ßo ſda, bě ßo tónle wukas wudał, ſo by ßo pſchecżiwowojerſkej agitaziji ſadżěwako, kotruż anarchiſtojo a ſozialdemokratojo jako wokolonoſcherjo pſchedraſcżeni we wójſku wjedu. Reſerviſtojo wospjet ßwoju njeſpokojnoſcz wuraſychu, a ras rano regimentowu khorhoj, kotraż bě w lěhwje na wyßokim ſcżeżorje wißała, rostorhanu a womaſanu na ſemi leżazu namakachu. Knjeżerſtwo wſchak nima podawk ſa ſtraſchny. Ale to tola maliczkoſcz njeje, ſo je ßo khorhoj do bkóta ſteptała!

Wjecżenje franzowſkich anarchiſtow.

Sa njeporadżenje póſiſkeho ſtrajka ßo anarchiſtojo wjecża. We wokolnoſczi Pariſa a druhdże ßu woni telefonowe groty pſcherèſli. Telefoniſki wobkhad ſ Pariſom je ßo tak na nětkotre dny pſchetorhnył. Knjeżerſtwo ma dopokaſy, ſo ßu anarchiſtojo wěż ſkucżili.

Franzowſka khorhoj na hnojowej hromadże.

Hdyż njedawno jena kompagnija 132. pěſcheho regimenta w Reimſu po měſcże cżehnjeſche, měſchczan Grimbert franzowſku khorhoj do hnojoweje hromady na dworje ßwojeho doma tykny. Kompagnijiny wjednik, leutnant Paſſion, poruczi, khorhoj wotſtronicz, na cżoż Grimpert offizérej ſſchiwdżaze wudma nawda. Grimperta teho dla na ßudniſtwje wobſkorżichu. Ssud pak je jeho wuwinował, dokelż offizér njeje żaneje polizajſkeje mozy měł a ſo ßo wón po tajkim njeje jako ſaſtupjeŕ knjeżerſtwa ſkſchiwdżił.

Konferenzy ſaſtupjerjow ßkowjanſkich ludow w Peterburgu

ßu tón wunoſchk měle, ſo je ßo wobſamkko, ßkowjanſku banku ſakożicz a trěbne pſchihoty k wſchoßkowjanſkej wuſtajeńzy cżinicz. Dale je ßo wobſamkko ſwjaſk ruſkich ßokołſkich (turnaŕſkich) towaŕſtwow ſakożicz, kotrež dyrbja ßkowjanſku myßl mjes zyłym ruſkim ludom roſſchěricz. Na konferenzach je ßo ſ nowa wo wujednanju Rußow ſ Polakami jednako. Czech dr. Kramaŕ ruſkemu knjeżerſtwu ſchpihel pſched wocżi dżerżeſche, ſo by ſchkódnoſcz a wopacżnoſcz ßwojeje nětcżiſcheje Polakam njepſchecżelſkeje politiki ſpósnako. Czechojo a pokodniſchi Sskowjenjo ſa Polakow w něhduſchim pólſkim kraleſtwje poknu runoprawoſcz ſ Rußami żadachu. Jenoż na tutym ſakożku móże ßo wjele ſtow lětne pſchecżiwniſtwo mjes Polakami a Rußami do ſnjeßliwoſcże a pſchecżelſtwa mjes woběmaj ludomaj pſcheměnicz. Wjedniſtwo pſchi konferenzach mějachu Czechojo.

Wobtwjerdżenja w ruſkej Pólſkej

ßo hiſchcże dale ſdżerża. Warſchawſki generalny gubernator Skalon je ſe wſchěmi ßrědkami pſchecżiwo wotmyßlenemu ſahnaczu tychle twjerdżiſnow dżěłał. Knjeżerſtwo bě namjetej wójnſkeho miniſterſtwa pſchihkoßowało, ſo bychu ßo twjerdżiſny w Pólſkej ſahnale, a

so bychu ßo nowe sa rěku Bugom natwarikę. Skalon we wopomnjeńskim spißu, zarej podatym, stawisny tychle twjerdźisnow poda a pokasa na to, so ßu ßo sa nje sa zara Alexandra III. sta milijonow wudaje, a so je ßo zyła ßycź żelesnizow dla wobtwjerdźenjow w Pólskej natwarika, tak so by ßo po sahnaczu wobtwjerdźenjow teź tale ßycź żelesnizow pschetwaricź dyrbjała. To wscho by ßebi s nowa hobrske summy żadało. Po Skalonowym měnjenju by ßo se sahnaczom twjerdźisnow wscho to sniczko, schtoż je ßo sa sakitanje Pólskeje stało a so by ßo tónle kraj njepschecźelej w bliżschej wójnje pschepodał. W ruskej Pólskej, kotraż ma klima ßrjedźneje Europy, mohł ßo njepschecźel w symje na dalschu wójnu pschecźiwo snutskownej Ruskej pschihotowacź. Zar je rossßudźił, so ma ßo praschenje wo wobtwjerdźenjach w Pólskej s nowa srjadowacź.

Nowe ruske wójnske łódże.

Ruske łódźstwowe ministerstwo je tele dny s twarom schtyrjoch panzerowanych łódźow Dreadnouhtskeho typa sapoczecź dało. Łódże ßo we ruskich łódźerńjach pod dohladowarstwom inżenieurow jendźelskeje łódźerńje John-Browna twarja.

Sserbsko-bołharska złowna unija.

Sserbija a Bołharska wo wotsamknjenju złowneje unije mjes ßobu jednatej. Bołharski minister Liapczew je ßo wuprajił, so by złowna unija sa wobaj krajej jara wużitna była. W Bołharskej je lud sa nju. Wona by k wuskemu politiskemu ßerbsko-bołharskemu swjaskej dowjedła.

Potajnosce turkowskeje politiki

ßu ßo s listami a sapiskami wotkryłe, kotreż ßu Młodoturkam w hrodże wotßadźeneho sultana Abdula Hamida do ruki padnyłe. Mjes druhim ßu pjecża kwitowanki namakali, s kotrychż je spósnacź, so staj franzowski pósłanz Constans měßaczńje 40 000 frankow a ruski pósłanz Ssinowjew 20 000 frankow wot sultana dostawałoj. Hdyż běchu jene Barlinske nowiny powjesćź wo tym wocźischczałe, młodoturkowske knjeżerstwo hnydom wosjewi, so ßo ani wot franzowskeho, ani wot ruskeho pósłanza żanych kwitowankow njeje namakałe. Hacź temu tak je abo njeje, pschezo pak je wěrno, so je ruske knjeżerstwo Ssinowjewa a franzowske Constansa s Konstantinopla wotwołałoj a jeju na wotpoczink dałoj.

Wotßadźeny sultan Abdul Hamid je skónczńje do teho swolił, so wukrajne banki, k kotrymż je Abdul Hamid nětdże 20 milijonow frankow na dań dał, tule summu młodoturkowskemu knjeżerstwu wupłacza. Sa to ßu ßo młodoturkojo na to swjasali, so sultanej měßaczńje 20 000 frankow appanaże wupłacza. Po jich żadanju je Abdul Hamid teź postajił, so ßo jeho ßynojo na sjawnych wyschschich schulach hromadże s druhimi wuczomzami roswuczeja.

S winowatymi pschi armenskich hrosnosczach w Małej Asiskej

młodoturkowske knjeżerstwo krótki prozeß czini. Wójnski ßud w Adanje je dźewjecź Muhamedanow a schésćź Armenow jako naschkarakow poßlednjeje krwawneje rubańzy winowatych spósnał a jich k ßmjerczi na schibjeńzy saßudźił. Wußud je ßo hnydom wukonjał. Schesczoch druhich Muhamedanow ßu k khostanskemu dźěku na czaß żiwjenja saßudźili.

Krwawne strajkowe njeměry w Philadelphiji.

W Philadelphiji w połnóznej Amerizy hižo wjazy dnjow personal dróhowych żelesnizow strajkuje. Hacź dotal ßo njebě měr kasył. Ssrjedu towarstwo dróhowych żelesnizow prěni krócź spyta, někotrym wosam w nozy saßo jěsdźicź dacź. Wo tym shoniwschi ßo strajkowarjo s hromadami na wosy walichu. Pjecź wosow spalichu a pjatnacze druhich do zyła wupuscźichu. Ssylne wotdźělenje polizistow, kotreż bě ßo s 2000 woßebitymi schkitowarjemi poßylniło, pschecźiwo njeměrnikam postupowasche. Dóndże k pukam, pschi kotrychż ßo nětdże 200 woßobow srani. Wjazy dyżli 100 sranjenych do hojerńjow donjeßechu. Pschi pukach ßo teź żony strajkowarjow s njembrosczu wobdźělichu, s kotrychż je ßo teź wjele sraniło. Skónczńje ßo poradźi, porjad saßo postajicź, tola ßo wocżakuje, so ßo ropot bórsy saßo wospjetuje. Towarstwo dróhowych żelesnizow ßo sapowjeduje, żadanja strajkowarjow, kotsiż chzedża msdu powyschenu a dźěłanski czaß pschikrótscheny měcź, dopjelnicź.

Amerikanske powětrowe łódźstwo.

Wójnski Departement we Waschingtonje je pschedßydże wójskoweho signalneho korpsa porucził, so by plany k wutwarjenju flotty wojerskich ballonow sestajał. Te dyrbja, jeli so by dla krajneho sakitanja trěbne było, atlantiski brjoh wobkedźbowacź. W někotrych pschimórskich městach dyrbja ßo sastanischcża sa powětronje (ballony) natwaricź. Wójnski departement je po nowschim wulkim dokonjenju hrabje Zeppelina pscheßwědcźeny, so je czaß pschischoł, w kotrymż budża wodźliwe powětronje we wójnje wulku rólu hracź. Wón chze s wjetschej pjenjeżnej żadanku k natwarjenju wodźliwych powětronjow k parlamentej stupicź a njedwělujo nad tym, so budża ludowi sastupjerjo temu pschihłoßowacź.

Tajny njeskutk.

(Skónczenje.)

Ach, knjes majoro! Każ ßwojeho ßamßneho ßyna, każ ßwojeho ßamßneho bratra ßwojeho leutnanta lubowach! Ale czesćź nade wschitko! Dokelż mějachu ßo wězy tak, njemóżach niczo druhe czinicź, khiba jemu prawje bycź dacź — to rěka mjelczecź.

— Po tajkim w tej wězy bychmoj psches jene bykoj. Jeli so mi ty nětkole to sapowěsch, wo czoż budu tebje proßycź, póńdu ja domoj a — woheń! ... do praweje skrónje. Ja wumru se ßurowej myßliczku, so ßym ßwoju żonu, ßwojej dźěsczi bjes samożenja, w najhłubschim hubjenstwje sawostajił ... Nó, tuteje bolosce, mój stary pschecźelo, mohł mi ty salutowacź.

Nětkole ßebi pomyßlich, so wón rosom shubi, a ßo bjesdźak wopraschach: Ale kak to? Ale mój leutnant bě pschi jaßnym rosomje; wón mějesche ßwoju ideju, hrósbnu ideju, każ budźecże to hnydom ßkyschecź.

— Każ ty wěsch, wón scheptasche, ke mnje ßo nakhilejo, psches moje porsty je w poßlednich lětach jara mnoho pjenjes schło. Ale nalutował niczo njejßym; pschetoż ßebi myßlach, so to pschezo tak dale póńdże, so budże to hischcże pschezo doscź czaßa lutowacź. Potom bě mi to teź tak jara wulke wokschewjenje a wjeßele, so mózach tu, kotruż lubowach, s woßebnej nadobu a s dobromělczom wobdacź.

Jeno jedyn ßrědk wěstosce ßym nałożił; hnydom po naju kwaßu ßym ßo na żiwjenje dał sawěsczicź. Hdyż wumru, na naturske waschnje wumru — wo ßamomordarstwje tu rěcże bycź njemóże —, mojej żonje sto tyßaz frankow wupłacza.

Nětkole na mnje derje poßkuchaj: tule je nóż ... dale chzu tebi ßwój czaßnik a ßwoju móscheń dacź ... Do ßameje wutroby dyrbisch mje trjechicź, mje s jenym jenicźkim storkom moricź ... Potom moju drastu rosebjerjesch, jako budźische mje pschepytał. Potom wróczisch ßo do ßwojeho bydła; ale wsmi tola zyle wěsce tón nóż ßobu! ... Tak nichtó żaneho sdacza njesměje ... Jutsje tule czěło morjeneho muża nańdu ... Towarstwo pjenjesy wupłaczi a moja ßwójba smeje ßwój khlěb! ...

To derje wěm, so sawěsczaze towarstwo wobkradnu; ale to je bohate a potom je to wěz mojeho ßwědomja. To směju ja samolwjecź, niz pak ty.

Wot tebje ßebi jeno żadam, so mi tule poßlednju pschecźelsku ßkużbu wopokażesch, mi, ßwojemu ßwěrnemu wojerskemu towarschej ... Po tajkim, mój stary towarscho, ßy mi ty srosymjał?

Hacź běch jemu srosymjał? Haj, sawěsczе; ale krej ßo mi w żikach ßydowasche ... Ja dyrbjach jeho se ßwojej ßamßnej ruku moricź, jeho, ßwojeho leutnanta, ßwojeho jenicźkeho pschecźela! ... Ně, ně, nihdy na nihdy k temu kuraże njesměju! ...

Tu mje sa wobej ruzy pschimny a mje płakajo wopschißahowasche, so bych jemu poßkuschny był ...

Njesbożowny, kiż derje wjedźesche, so mje pscherěczi, bě po wjeczeri ßwojej żonje prajił, so dyrbi ßo hischcże czerstweho powětra naßrěbacź, dokelż jeho hłowa boli ...

Schto mózesche ßo tu bóle ßamo wot ßo rosymicź hacź nózny nadpad, samordowanje woßamocżeneho wukhodnika? ...

Ow, hdy bych teź tyßaz lět na semi żiwy był, njeby mi tola tamna hrósbna hodźina na woßamocżenej kawzy, hdźeż ßkyschach, kak mój Paskal hikasche a ßebi wote mnje wuproschowasche, so dyrbju jeho moricź! ...

Wón ßo do mnje tak dołho dobywasche a wjedźesche we mni tak jara ßobużelnosćź sa ßwojich lubych wubudźecź, tak so ja — haj, knjes majoro, njech wscho hrósbne pschede mnu woběhuje abo njewoběhuje — ja ßo jemu napoßledku podwolich. Ja dźě jemu dyrbjach poßkuschny bycź!

Na poßlednje rosżohnowanje jeho k ßwojej wutrobje pschitkoczich a jeho na ert wokoschich ... Potom jemu nóż do ßrjedź wutroby sastorczich ... a czeknych, jako budźich woheń pod stopomaj měł.

Na rózku mosta de la Concorde (pschesjenosce) krwawy nóż a czaßnik a móscheń do rěki Seine czißnych.

Skerje morwy hacź żiwy do ßwojeho wobydlenja wróczo pschińdżech, hdyż sbytk nozy na kromje koża ßedżo pschepłakach ...

Wschitko ßo dopjelni, każ bě to wón pschedwidźał: myßlachu ßebi, so bě njekhmany dundak jeho morił a wurubiczź chżył. Sawěsczaze towarstwo pjenjesy wupłaczi a knjeni Paskalowa mějesche nusne ßrědki k ßwojemu seżiwjenju a na wukubłanje ßwojich dźěczi.

Mi pak bywasche jejny napohlad, hdyż ju dyrbjach setkacź, po tajkim podawku jeno czwila ... Kak budźich też ja, mordar, wudowje, kiż ßo nochzysche troschtowacź, mohł symny na wocźi stupicź, też wbohim ßyrotam, kotrež bychu mi kóżdy krócź hnydom napscheczo pschiběżake, so bychu ßo dake wot njesbożowneje ruki majkacź, kotraż bě jim nana morika? ...

Ně, to bě wjazy dyżli mózachu moje mozy snjesćź!

Teho dla tehdom wo to proschach, so bychu mi tule tobakowu pschedawarnju pschepodali, so bych s Parisa woteschoł a so njebych trjebał dleje se setkowanjom s njesbożownej żónskej czerpjecź. Druhdy jim hischcze list pißam, a wěm, so ßo jim hubjenje njewjedże.

Tak je mój skutk s najmjeńscha ßwój samer dozpěł. Ale njedźiwajo teho mje pschezo njewurjeknita srudoba jima, hdyż ßebi na to myßlu, woßebje w njesparnych nozach. Ale hdyż ßebi potom saßo wschitko pschemyßlu, je mi trochu lózscho a ßebi myßlo, so ßym prawje czinił.

A nětkole waß proschu, knjes major, so byschcze mi ßwěru wusnali, schto ßebi wy wo tej wězy myßlicze."

Hłubokohnuty a kedźbny bě major na Pacharjowe powjedanje poßłuchał. Potom khwilu samyßleny wosta. Stónczńje ßo sdasche, so je ßo rosßudźił a rjekny s njekhabłazym hłoßom:

„Mój luby pschecźelo: Jebanstwo je jebanstwo, ßamomordarstwo je ßamomordarstwo, morjenje je morjenje. „Ty njedyrbisch mordowacź", „Ty njedyrbisch kradnycź" to je kasnja Boża, kóżdemu pschinarodżeny sakoń, do wutroby sapißany. Prawy wojak psched njepscheczelom njeczeka, prawy wojak też psched njesbożom njederkota, to je też njepscheczel. Wojak ma ßwoju smużitosćź a wutrajnosćź niz jeno w bitwje, ale też we wojowanju s pschecziwnosczemi żiwjenja wopokasacź. Tak ßym ja wucźeny wot makosćze, ale posdźischo je druhi duch nad wojakom knjeżicź poczał, niz pak lěpschi a wużitnischi duch. Tak ßebi ja myßlu, to je moje pscheßwědczenje."

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Sańdźenu ßrjedu popołdnju wotmě ßo nalětna hłowna shromadźisna konferenzy evangelskich ßerbskich duchownych, pschi kotrejż bésche ßo 23 knjesow seschło. Pokasawschi na to, so ßo konferenza prěni krócź w sali Sserbskeho Doma wotměwa, pschejesche knjes pschedßyda stare żohnowanje na nowym městnje. Schtoż dypki wuradźowanja nastupa, dha je jako ßobu najważnischi naspomnicź, so ma ßerbska konferenza a s njej też zyke Sserbowstwo pschi 500 lětnym jubileju Lipsczanskeje universitty w juliju t. l. ßo wobdźělicź a s votivnej (pschejazej) drohotnej taflu wustupicź. Knjes farar em. Jakub w Budyschinje, cźeßny pschedßyda ßerbskeje prědarskeje konferenzy, kiż bésche k wjeßelu wschitkich saßo pschitomny, je krocźele k temu na wyßokim městnje cźinił a ßo, da-li Bóh, k pschepodaczu tafle na ßwjedżenju do Lipska poda. Konferenza jemu sa sastupowanje cźesćze Sserbowstwa jenohłóßnje ßwój dźak wupraji.

Wuradźowake ßu ßo dale wschelake należnosćze k sbożu nascheho luda. Wo towarstwje sa wobkedźbowanje s jastwa puschczenych mkodych ludźi, kiż smeja do żiwjenja stupicź, wo towarstwje k sdźerżenju evangelskeje schule ßo jednasche a konferenza ßo napominasche, jako powołana pastyrka, na duschach ßobu pomhacź strażowacź. Swonkowne mißionstwo, pschede wschém towarstwo sa lěkarske mißionstwo, ke kotremuż měli prawje wjele ßobustawow też s nascheho luda pschistupicź, bu rospominane, snutskowne mißionstwo a Gustav-Adolfska wěz, kiż ßo běżnje haji psches leczaze kopjeno Gustav-Adolfskeho towarstwa — kopjeno, wob lěto jeno 10 np. płaczaze, kiż wot knjesow duchownych ßo wudźěluje, měło ßo ßwěru dżerżecź a cźitacź. Stónczńje bu saßo na wbohich Armenskich a jich ßyroty spomnjene, sa kotrež je też nasch ßerbski lud sładował a chżył dale woporv pschinjesćź. Nusa je wschak psched krótkim psches nowe krejpschelecze a kónzowanje w Makoasiskej (Turkowskej) saßo pschibyła. Tón Knjes pożohnuj konferenzu, a swarnuj nasch lud dale miłosćziwje.

S **Budyschina.** Towarstwo Pomozy sa studowazych Sserbow ßwjatkownu ßrjedu ßwoju lětnu hłownu shromadźisnu wotmě. Po rosprawje knjesa pokładnika wucźerja Polana je ßo towarstwowe samoženje loni na 24,363 hriwnow 20 np. pschisporiło. Mjes studowazych Sserbow je ßo 835 hriwnow wudźěliło. Sa naměstneho sapißarja ßo knjes farar kanonikus Zur w Budyschinje wuswoli. — Po shromadźisnje mějesche hudźbny wotrjad Maczizy Sserbskeje poßedżenje. W nim ßo najprjódzy wo nowym wudawku „Spěwneje Radosćze" jednasche. Potom knjes wucźeŕ organist Rjeczka s Budyschina se sajimawym pschednoschkom woßebitosćze ßłowjanskeho spěwa a hudźby roskładowasche. Wón pschitomnych, a woßebje knjeżich duchownych, napominasche, so bychu w zyrkwjach a archivach sa starymi spißanymi hłoßami ßlědźili a hdy bychu tajke namakali, je pschednoscherjej k pschehladanju póßłali.

S **Budyschina.** Swój połstalětny wobkhodny jubilej 31. meje cźeßny męschczan Budyschina, komerzisti radźicźel firmy Weigangez bratrow, Otto Weigang, ßwjecźesche. Saložeŕ Weigangez firmy je lithograf Wylem Adolf Weigang był, kotryż 6. augusta 1835 s graveurom Waldu na kotolskej haßy (nětko cźißko 30) firmu W. A. Weigang & Co. saloži. Sa krótki cżaß ßo hižo saloženej dźělischtaj. Walde ßo na swonkownej lawskej haßy ßamostatny sczini, a Weigang ßwoju lithografowarnju na ßerbsku haßu 4 pschepoloži. Tu wona hacź do lěta 1860 wosta, na czoż jeho ßyn Otto, kotryż bě po semrjeczu ßwojeho nana w lěcze 1856 wobkhod sa ßwoju macź hacź do lěta 1859 wjedł, ju do ßwojeho ßamßneho doma psched schuleńskimi wrotami cźißko 1 pschepoloži. W lěcze 1867 jeho bratr Eduard Weigang jako wobdźělnik do fabriki sastupi a w lěcze 1871 wona do s napschecza leżazeho nowonatwarjeneho fabrikskeho twarjenja pschecźahny, w kotrymż je nětko Lehmannez mkyn. Wot lěta 1883 ßo wona we wulkim nowym fabrikskim twarjenju pschi Lubijskej drósy namaka, hdyż je ßo Weigangez firma do nětczischeje ßwětoßławneje wulkosćze rosschěrika. Jubilar je sańdźenu ßobotu fabrikskemu personalej 10,000 hriwnow pschipokasacź dał, s kotrychż je ßo 5000 hriwnow hnydom rosdźěliło, so ßu wschě w fabriży dźěłazy ludźo ßwjatkowny dar po 5 hriwnach dostali, kotraż summa je ßo pola woženjenych po liczbje jich dźěczi powyschika. Personal jubilara, dla jeho pscheczelnosćze powschitkownje lubowaneho, s kraßnym cżeßnym darom, s wumělszy se ßłonowiny wurěsanym pißadkom, swjeßeli.

— (Wopyt w ßerbskim museju.) Ssyła ßerbskich schulskich holzow s Blunjanskeje woßady sańdźenu ßrjedu musej w Sserbskim Domje wopyta. Małe Blunjanki běchu wschě rjanu pyschnu ßerbsku drastu wobleczene, kajkaż ßo w stronach s połnozy Wojerez noßy. S wulkim spodobanjom męschczenjo na holczata se ßerbskich niżinow hladachu a ßo njemóżachu pschipósnacza sdźerżecź, so je ßerbska ludowa drasta tamnych stron jara nężneho ßkoda.

— (Schczěpjenje jětrow.) Wyschnosćź na to kedźbliwe cźini, so dyrbja ßo wukrajnym dźěłaczerjam w běhu ßydom dnjow po jich pschikhadze jětra schczěpicź. Njedopjelnjenje tejele pschikasnje ßo s pjenjesami hacź do 150 hriwnow abo s arrestom hacź do 14 dnjow khosta.

— (Młodostny wukhowaŕ żiwjenja.) Kral je schulskemu hólzej Martinej Tromplerej w Kumwałdze, kotryż je lětża 22. měrza t. l. s khrobłosczu a rosßudźenosczu se ßamßnym ßmjertnym strachom jene dźěczo w Kumwałdze ßmjerczi tepjenja wukhował, bronsowu wukhowansku medaillu spożcził. Tole wusnamjenjenje je jemu hamtski hejtman s Pflugk s Lubija 25. meje psched shromadżenej schulskej rjadownju na ßwjatoczne waschnje pschepodał.

— (Sjěsdnym kołom do njesboża pschischoł.) Druhi dźeń ßwjatkow je dźěłaczeŕ Herzog s Budyschina, s kołom s Porschiz domoj jědżo, swrócźił a s koła padnywschi ßebi lěwu ruku słamał.

S **Dźěžnikez.** W tudomnym papjerniku je sańdźenu ßrjedu dźěłaczeŕ Nostitz do njesboża pschischoł. Walzy kalandra, pschi kotrymż wón dźěłasche, jeho prawu ruku shrabnychu. Nostitzej ßo palz wottorhny a druhe porsty ßo jemu żałoßnje smjeczichu.

S **Kamjeneje** pola Radworja. Tudomny wobßedźeŕ parneho rěsaka Wicźas je ßo tele dny s njesbożom podeschoł. Hdyż wón s domjazeje pjezy, na kotrejż bě nješchto wuporjedźił, dele skocźi, wón se schkórnjom wißajo wostawschi tak njesbożownje padże, so ßebi nohu wysche kulki słama.

S **Ramnowa.** Ssobotu w nozy je ßo ßkomu kryta brózeń żiwnosczerja A. Steglicha wotpalika.

S **Wostrowza** pola Zitawy. Ssylne njewjedra s krupobiczom ßo ßrjedu wjecźor wokoło 7 hodźin w tudomnych stronach rospuschczichu. W klóschtrskej sahrodze w Marijinym Dole błysk do sahrodneje murje dyri. Wón też někotre schtomy wobschkodźi. Dale błysk do klóschtrowych elektriskich grotow dyri. W Schönfeldze symny błysk do bróżnje sahrodnika Lorenza sjedże a tśechu wob-

schkodźi. Hórsche bě hischcźe njewjedro w Engelsdorfje. Krupy we wulkosczi hołbjazych jejow na polach a sahrodach czežku schkodu naczinichu. Wokna wjele khěžow žu žo rosbiłe. Nadźija na dobre žně je žo sa schtwórcź hodźiny sniczika. — W Eibawje je žo s Božim njewjedrom brózeń hosczenza „Worjowskeje korczmy“ sapalika a sniczika. Też w Georgswalde je žo s błyskom jene twarjenje sapaliko a žo wotpaliko.

S Draždžan. Kral Bjedrich August je schtwórtk se žwojimi dźeczimi do Sigmaringena aa wopyt Hohenzollernskeho dwora pschijeł.

S Kulowa. Ssrjedu w nozy wokoło 1 hodźiny na hacź dotal njewujažnjene waschnje pola twarskeho mischtra Micźa tu woheń wudyri. Brózeń, něktore składownje s deskami, teerom, tšěschnej papu a druhej twarskej potrjebu a kóska jeneje wjetscheje hródže žo do czista spalichu. S wulkej prózu žo wóhnjowym woboram poradźi, žužodne twarjenja wohnjej wobrócź. Nastata schkoda žo se sawěsczenjom saruna.

S Kulowa. Na poźlednich wikach bě tu 98 koni, 283 krutwow, 9 wołow, 11 bykow, 24 jałojzow, 210 proźatow a 167 běhakow na pschedań sestajanych. Mjes tym so płaczišny žwini horje stupachu, bě mało praschenja sa howjasym skotom. Sa konje žo saźo dobre płaczišny dawachu.

S Krjebje. S jěsdnym kołom je póndźelu tudomny hrodowski sahrodnik Pierskalla do njesboża pschischoł. Na starej dróhy mjes Nowej Wžu a Krjebju jemu muž s motorskim kołom na pschecźo pschijěźe. Sahrodnik žo na prawizu winy. Muž s motorom, kotryž jara rucze jědźesche a žaneho signala njeda, na lěwizu sjěźe. Pschi tym wón sahrodnikej do prědkneho koleża sajěźe, kotrež žo zyle seshibowa; pódla teho žo wodźidko wotkama. Sahrodnik žo s koła cźižny a se wschěm wotmachom na hkowu padźe. Město so by žo wo njesbožowneho postarał, kotremuž krej s huby a noža běžesche, wón na njeho žwarjesche a hawtowasche a potom dale jědźesche. Snjesbožencmu hnydom zyła hkowa saczekasche. Po lěkarjowym spósnaczu je žo jemu koscżoła koża s hornjeho cźeleżna puschcźika a cźeleżno žo nalemiko. Njesnaty motorski jěsdny bě se žwojim dźiwim jědźenjom hižo někotre dźěczi a jeneho doroscźeneho do stracha pschinjeźł.

— Lětusche wusběhanje rekrutow w pruskej Hornjej Łužizy směje žo 8. junija w Niskej, 9. junija w Rósborku a 11. junija w Mužakowje.

Se Sslepjanskich stron. Hdyž wóndano w Běkej Wodźe a we wokolnosczi strajk brodutruharjow hrožesche, w naschej wokolinje njemała staroscź mjes mužemi nasta, kak budźa pschichodnje žwoju brodu wotbycź móz, to rěka, schtó budźe jim brodu truhacź. Też wjele žonow žebi staroscże cźinjesche, so budźa jich mužojo s polnej brodu khodźicź dyrbjecź, schtož by sa nich wožebje pschi dźěle s wobusu było. Tola pschi wschěch tychle staroscźach někotre dobre žónki wupucź namakachu. Wone žo rosžudźichu, brodutruharjam strajk tak prawje skižalicź. Wone žo žamo na wumětkstwo brodutruhanja a wložytsihanja spytachu a hlej, jich wuschiknymaj rukomaj žo tole dźěło bórsy poradźi. Wot teho cźaża wone se wschej wustojnosczu na hkowje žwojich mužow dźěłaju. Brodutruharjo pak nětko wulkej wocźi cźinja, so pschinoschki jich dotalnych patientow wuwostawaju. Kaž žo powjeda, je jena tychle brodutruhaŕkow s mischtrku; wona žo hižo wo to prózuje, so by žo jej sa jejne schwarne dźěło diplom pschipósnał. Jejny pschikład też druhe žónki pohonja. Někotre s nich žu žebi hižo wotmyžlike, mužam sa pjenjesy brodu truhacź a tak brodutruharjam konkurrenzu cźinicź.

Přilopk.

* (Skónzowanje nowonarodźeneho dźěsczeża.) Kónz sańdźeneho tydźenja žu w jenej nusnikowej jamje w Bjedrichowym měsczże w Draždźanach rosrubane cźasczże jeneho dźěczażeho cźěła namakali. Dźěsczowa macź, jena dźěłaczerka s Ruskeje, kotraž na Wostrowskim fórbarku žłužesche, je na porodowe sczěhwki wumrjeła. Jejnu žotru, kotraž teho runja we Wostrowskim fórbarku žłuži, žu sajeli, dokelž žo na nju hrěscha, so je pschi njeskutku pomozna była.

* (Draždźanski dołh.) Wscho hromadźe žu žebi nětkole Draždźany 149½ milijona hriwnow napožcźiże. K sadanjenju a wotplaczenju tejele hobrskeje sumy je létnje nimale 8 milijonow hriwnow trjeba.

* (Snjemdrjeny byk.) Pschi pschecźelskej žłužbje je twarski mischtr Fritsch w Liebtenje do cźežkeho njesboża pschischoł. Po próstwje tamnischeho knjeżeho schwajzarja bě wón jeneho 18 zentnarjow cźežkeho byka wotważicź pomhał. Hdyž ważene skoczo do hródże wróczo wjedźechu, žo wono na dobo roscźerczi a žo do niczo sle wocźakowazeho Fritscha da. Wono jeho na rohaj wsa, cźižny jeho k semi a jeho straschnje srani. Schwajzar a jedyn schoźaŕ drje Fritschej na pomoz khwataschtaj, tola dyrbjeschtaj psched dźiwim bykom skoku cźeknycź. Byk žo sa schwajzarjom puschczi a jeho na pschimjesowazym polu doscźěhnywschi jeho k semi sbodźe, tola jeho na sboże straschnje njesrani. Pólskim knjeźim dźěłaczerjam, kotsiž na pomoz khwatachu, žo poradźi, rosnjemdrjeneho byka popadnycź a wuwjasacź.

* (30 dworow žo spaliło.) W Junferje we wjeczornej pruskej provinzy woheń wudyri, kotryž žo na 30 statokow rosscheri a je do procha a popjeła pschewobroczi. Jenož zyrkej, schula a někotre rybaske khěže žo s wohnjom pschepuschczichu.

* (Cźežke njesboże s automobilom.) Zusy automobil w Pósnańskej na pucźu do Schneidemühla jenu žonu s dźěsczom pschejěźe. Wobej stej žmjertnje sranjenej.

* (Rubjeżne mordaŕstwo w Ssmólnych Horach.) Wo rubjeżnym mordaŕstwje w Ssmólnych Horach, psched tydźenjom s krótka rosprawjenym, je wot tam nadrobnischa powjesczi dóschła. Direktor Friedrich se Steglitz pola Barlina bě hromadźe se žwojej njewjestu na Brockensku horu pschischoł a tam pschenozowak, so by žebi tam skhadźenje žłónza wobhladak. Hdyž žo wón schtwórtk pschipołdnju hotowasche, s hory hicź a chzyische žwoju worczišnu najprjedy saplaczicź, žo wón dohlada, so njemějesche drobnych pjenjes. Duž žebi pola wyschscheho pinczinika tyžaz-hriwnowsku papjeru pscheměnicź da. To jedyn pucźowaŕ widźesche, kotryž bě cźemny pjesł wobleczeny a na khribjecże wotnoscheny seleny měch njeżesche. Prjedy hacź žo pinczinik s pjenjesami wróczi, bě žo zusy shubił. Wón bě po nahkym pucźu k žněhowym dźeram dele schoł. Krótki cźaž po tym žo direktor Friedrich se žwojej njewjestu po tym žamym pucźu dele s hory nastaji. Friedrichowa njewjesta nětkore krocźele sa nim dźěsche, hdyž žo na dobo s jenych kerkow tsi krócź na direktora Friedricha tšěli. Schtwórty wutšěl, kiž bě na njewjestu wotměrjeny, mižny. Friedrich cźežko sranjeny k semi padźe, mjes tym so wustróżena njewjesta do lěża cźekny, hdyž jeneho pucźowarja setka, s kotrymž žo wona na město nadpada wróczi. Friedricha w krwi pluwazeho a cźežko kropjazeho nadeńdźeschtaj. Rubjeżnik, kotryž bě mjes tym cźeknył, bě žwojemu woporej listownju s 1300 hriwnami wsak. Pucźowaŕ do Brockenskeho hosczenza po lěkarja a pomoz běžesche. Njewjesta pola Friedricha wosta, kotremuž žo žiwjenje wróczi, so móżesche rubjeżnika wopišacź. Tutón je něhdże 28lětny cźłowjek, kotryž mějesche na žołcź brodu a na khribjecże nakhribjetny měch njeżesche. Jeho pjesł bě schěry a khołowy žmuhate. Lěkaŕ cźežkosranjeneho swobala, na cźož jeho do bliskeje Scharfensteinskeje hajńkownje donjeżechu, so by žo wot tam posdźischo do Ilsenburgskeje hojeńnje dowjesł. Po pucźu do hajńkownje Friedrich na wukrwawjenje pluzow, kotrež běchu žo s jenej kulku sranike, wumrje. Po nadpadże je wón hischcźe telko mozy měł, so je do rubjeżnika s kijom bicź mohł. Kij pak žo roskama, a nadpadnjeny žo s womoru wobja. Mordaŕ je wěsty Engelhardt, kotryž je žo hakle psched krótkim s jastwa puschcźił. Hacź dotal jeho hischcźe njejžu saplapicź mohli.

* (Sežarliwosczu sakłok.) Cźeladnik Greva s Borgstedta pola Hamburga je jeneho druheho cźeladnika se žarliwosczu sakłok.

* (Woheń w kasarmach.) Druhi dźeń žwjatkow w pionerskich kasarmach w Magdeburgu woheń wudyri. Sa někotre minuty zyła tšecha w pkomjenjach stejesche. Woheń žo też na munizisku komoru wupschestrě. Wrjeskotajo tam ležaze patrony rospraskowachu. Na sboże běchu jenož žlepe patrony na składże. Dokelž bě też žrjedźne twarjenje w straschc, dyrbjachu wojazy se jstwow wucźahnycź. Woheń žo na 50 metrow dołhosczże rosscheri. Skónczinje žo wohnjowej woborje, kotraž se schěsczź žykawow žykasche, poradźi, woheń samjesowacź. Nastata schkoda je khětro wulka. Bataillonowe akty žu žo žobu spalike.

* (Sslužobna holza jako sajědojczetka.) W Tangermünde bě wóndano na dobo piwarz Saalfeld wjeczor s konzerta domoj pschischedschi wumrjeł. Jeho njejabkej žmjercźi žo ludźo jara dźiwachu. Nětko je žo prjedawscha Saalfeldez žłužobna holza žwojemu knjejstwu wusnała, so je Saalfeldej s jědom sawdała.

* (Rubjeżny nadpad w żelesniskim wosu.) Na jenu offizěrsku žonu a jejnu dźowku je žo žobotu wjeczor w Kólnsko-Barlinskim spěschnym cźahu njehańbicźiwy rubjeżny nadpad sczinił. Krótko psched Nordbögge žo jedyn sababjeny muž do kupeja, w kotrymž běschtej žónskej žamej, dobu a starschu knjeni sa schiju dajesche.

Dźowka hnydom ſa wukhowanſki powjas ſcźahny. Prjedy pak hacź cźah ſaſta, bě rubjeźnik ſ njeho ſkocźił a cźeknył. Myßla ßebi, ſo je ßo wón ſ cźahom ſ Dortmunda w jenej ſpinaŕſkej khěźy ßobu wjeſk. Żeleſniſki miniſter je na popadnjenje rubjeźnika 1000 hriwnow myta wuſtajił.

* (Wopor alkohola.) W Lauenburgu hermank jenemu hewak ſtróſbemu ratarjej jeho pſchiwuſni telko palenza pſchinuſowachu, ſo wón po pucźu wuſtawſchi wußny. Jeho pſchiwuſni jeho jeho dóńtej pſchewoſtajichu. Naſajtra rano jeho ſmjerſnjeneho namakachu.

* Hrajkanje ſe ſchwabliczkami je w Cźeplowje w Schleſynſkej dwěmaj dźeſcźomaj ßmjercź pſchinjeßko. Mjes tym ſo bě tſěchikryjeŕ Wilde na wſchědnym dźěle, bě wokolo pſchipołdnja jeho żona na khwilu ſ wobydlenja wuſchka, ßydomlětnu holcźku a jenolětneho hólcźka ßameju doma woſtajiwſchi. Kaž ßo ſda, je holcźka ſe ſchwabliczkami hrajkała, pſchi cźimż ßu ßo wó jſtwje wſchelake wěźy ſapalike. Woheń ßo tak rucźe roſcheŕi, ſo ßo, hdyż ßo Wildowa żona domoj wrócźi, kuchinja a póblanſka ſtwa ſ plomjenjemi paleſchtej. Woheń podußywſchi, ßydomlětnu holcźku ſe ſkoro zyle ſwuhlenym cźełom w kuchini leżazu namakachu, mjes tym ſo bě ßo hólcźk ſ kurom ſacźknył.

* (Pjecź holzow ßo ſ płunom ſajědojcźiło.) Cźeźke njeſboże je ßo w Lichengrabenje pola Halberſtadta ſtało. Tam je ſe ſajědojcźenjom płuna (gaſa) 5 ßkużobnych holzow, 18—21-lětnych, wumrjelo. Kaž je ßo ſ pſchepytanjom wupokaſało, ßu holzy njeſboże ſe ßamßnej njekedźbliwoſcźu ſawinowałe.

* (Nadpad rubjeźnikow na omnibus.) Bliſko měſta Kijewa w połodniſchej Ruſkej pjecźo rubjeźniźy jedyn omnibus nadpadnychu. Hdyż ßo ſa rubjeźnikami puſchcźichu, pſchi cźimż ßo też pólni dźěłacźerjo wobdźělichu, ßo ſchěſcź woßobow, mjes nimi dwaj rubjeźnikaj, mori a ſchtyrjo druſy ludźo ßo ſranichu.

* (Ssebi ſchiju ſwinył.) 54lětny ſamkaŕ Eduard Große w Großkamsdorfje chżyſche w nozy, dokelż bě ßebi khěźny klucz ſabył, po rěble ſ wocźinjenym woknom do ßwojeho wobydlenja ſaleſcź. Pſchi tym pak ßo rěbl powali, a Groß padnywſchi ßebi ſchiju ſwiny, tak ſo hnydom wumrje.

* (Njeſboże pſches motorſke koło.) Hdyż wikowaŕka Mertenowa ſ Gottſtedta do Erfurta jědźeſche, ßo w bliſkoſcźi zyrkwje jejny kóń ſ jenym motorſkim kołom ſpłóſchi. Pſchi tym ßo żona ſ woſa cźißny a ßo tak cźeźko ſrani, ſo hiſchcźe tu ßamu nóz w Erfurtſkej hojeŕni wumrje.

* (Njeſkutk jeneho grichiſkeho offizěra.) Leutnant Tryſer, pſchi kotrehoż kwaßu ſ dźowku amerikańſkeho konſula Grigſona bě jedyn kralowſki prynz ſ wěrowanſkim ßwědkom, je ßwoju ßwakowu Kaliope ſkónzowacź ſpytał. Wón ßwakowu, kotraż bě wulke ſamóżenje namrěła, do ßwojeho woſa wabjeſche a ju potom hromadźe ſe ßwojim pohonczom pſched Athenſkimi wrotami do jeneje ſtudnje cźißny, ſo by jeho żona zyłe ßwakoweje ſamóżenje namrěła. Tſjo pólni ſtrażniży běchu podawk naſdała widźeli a tſěleli, tola kulki mißnychu. Leutnant Tryſer a pohoncź cźeknyſchtaj. Cźeźko ſranjenu młodu żonu ſe ſtudnje wucźahnychu. Ludowe cźrjódy pſched polizajſtwom herjekachu, dokelż njebě polizija ſ cźaßom ſa ſtóſtnikomaj ßlědźiła, a jimaj tak móżnoſcź dała, cźeknycź.

* (Njewuſchne hrajkanje ſ tſělbu.) W Croglio w połodniſchej Schwajzarſkej je ßydomnaczełětny ßyn ſchulſkeho inſpektora Lafranchi ßo pſchehladawſchi ßwojeho ſchulſkeho pſchecźela pſches krk tſělił. Młody Lafranchi je ſadwělowawſchi wobkłudnił.

* (Tajnoſtna ßmjercź wojeŕſkeho ſtrażnika.) Bliſko Altenbergſkeho tſělnika pola Königsberga ßu pioněra Grodowſkeho, kotryż bě ſ pjecźimi druhimi pioněrami na ſtrażu wucźahnył, ſ roſkałanej hłowu w jenej łuźi namakali. Pſchi cźěle papjerka leżeſche, na kotrejż běchu ßłowa napißane: „To je ßo ſ pſchehladanjom ſtało.“ Pſchepytanje je podało, ſo je jena zuſa woßoba wojaka ſ jeho ßamßnym teßakom moriła.

* (Jedyn ſkażeny poß je w Koposwarje we Wuherſkej 32 ludźi a wjele ſkocźatow ſkußał. Hdyż chżychu pßa ſatſělicź, jeneho ſtudenta ſ kulku cźeźko ſranichu.

* (5000 wowzow kónz wſało.) Na kupje Pago w Dalmatiſkej je 5000 wowzow, dokelż pizy njemějachu, ſahłódniło. Tamniſche wobydleŕſtwo ßo ſ nimi jenicźzy żiwjeſche.

* (Nadpad wojaka na hejtmana.) Jedyn kononeŕ 31. pólneho artilleriſkeho regimenta w Hagenawje na dobo wowrótniwſchi ßo bjeſe wſcheje pſchicźiny ſe ßynowymi widłami do hejtmana Beinera da, ſo by jeho ſakłoł. Scheſcźo towaŕſchojo błudneho wuwjaſachu a do lazareta dowjedźechu.

* (Paduſchſtwo.) Do offizěrſkeho kaſina 2. gardoweho pólneho artelleriſkeho regimenta w Barlinje ßu ßo paduſchi dobyli. Mjes druhim ßu ßo pjenjeźneho kaſchcźika, něhdźe 2000 hriwnow wopſchijazeho, ſmozowali.

* Njewjedra a krupobicźe ßu po horzych ßwjatkach w Rheinſkim kraju wjele ſchkody naczińike. Satraſchne ujewjedro je ßo nad Emskirchenom a wokolnoſcźu roſpuſchcźiło. Ssywy ßu ßo ſ krupami do cźiſta roſbike. Woßebje cźeźko ßu ßo wßy Lechenich, Erz, Freisheim, Herrig a Conradsheim potrjechike.

W Buisdorfje powodźenje naſta. Wulka woda něſtotre khěźe wottorha. Krupy we wulkoſcźi hołbjazych jejow wſchě woknowe ſchkleńzy roſbichu. We Weidenje ßu ßo wſchě khěźe pócźrjele.

* (Cźeźke wichory w połnóznej Amerizy.) W ßrjedźnych krajach ſjednoczenych amerikańſkich ſtatow ßu cźeźke wichory wulku ſchkodu naczińike. W Oklahamaſkim ſtacźe je ßo ſ wichorom 21 cźłowjekow moriło a něhdźe 50 ßo ſraniło.

Měſto Zephyr w Texaßu je ßo ſ wichorom wupuſcźiło a 30 cźłowjekow je ßo moriło. Naſtaty woheń wupuſcźaze dźěło doczini.

Na Santa-Freſkej żeleſniży je ßo jedyn dźěłacźeŕſki cźah ſ wichorom ſ kolijow ſběhnył a ßo do pſchěrowa cźißnył. Lokomotiwnik a tepjeŕ ßo na měſcźe moriſchtaj. S pucźowarjow ßo 9 cźeźko ſrani; něſtotſi dźěłacźerjo, kotſiż ſ cźaha padnychu, ßo ſ wichorom ſhrabnychu a ßo něſtotre ſta kroczełow daloko wotnjeßechu.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěće 1909 zaso nahromadźiło: 131 hr. — np.

Dale za njón darichu:

H. L. w K. . . . . 10 hr. — np.

W 22. čisle „Katholskeho Posoła“ lěta 1909 hižo kwittowane:

C. Michałec . . . . . — hr. 50 np.

Hromadźe: 141 hr. 50 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Dla ſpytaneho pſcheńdźenja pſchecźiwo § 210 khoſtanſkeho ſakonja w tajnym poßedźenju 27 lětneho S. ſ Lubuſcha k jaſtwu na 4 měßazy a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 3 lěta ſaßudźichu. Hoſpodaŕſka pomozniża M. P. ſ Delnjeje Hórki teho ßameho pſcheńdźenja dla jaſtwo na 2 měßazaj doſta.

⚔ 47 lětny ſtary rybak J. T. Preuß a jeho mandźelſka Helena rodź. Lehmannez ſ Delnjeje Hórki, kuplowanja dla wobſtorżenaj, ßo w tajnym poßedźenju wuwinowaſchtaj.

⚔ 1. haprleje 1909 bě 47 lět ſtary agent Fr. E. Brückner w Połcźniży mandźelſkej korbarja Kunzy tam bjesmjenity liſt napißał, w kotrymż ju wón, jej ſe ſkónzowanjom jejneho ßyna hrożo, napominaſche, ſo dyrbi na wěſte měſtno 500 hriwnow położicź. Brücknera, kotryż po wobßwědcźenju wokrjeßneho lěkarja dr. med. Hertſcha na duchowne wohłupjenje cźerpi, dyrbjachu teho dla wuwinowacź.

⚔ Lohkomyßlny kuß je 19 lětny hródźny ſchwajzaŕ Starke ſ Moyſa pola Shorjelza ſkucźił. Wón bě ßebi jene jěſdne koło pożcźił, ſo by ſ nim do Jeńkez dojěł. Po pucźu je ßo wón, kaž wudawa, ſ jenym kołojěſdnym ſpſcheczełił, kotryż je jeho wopojił. Wonaj ſtaj potom do Draźdźan jěłoj. Dokelż Starke pjenjes njemějeſche, je wón jěſdne koło ſa 20 hriwnow pſchedaŕ, tola jenoż 2 hriwnje doſtaŕ, doniż njeby dopokaſaŕ, ſo koło jemu ßłuſcha. W Draźdźanach pſchenozowawſchi ßo wón na domojpucź naſtaji. W Biſkopizach ßo wón poliziji ſtaji. Pſchekſchiwjenja dla jeho k jaſtwu na 6 njedźel ſaßudźichu.

Lawniſki ßud. W nozy 28. měrza bě 58 lět ſtary korbaŕ G. Hempel ſe Żidowa na Tſělanſkej dróſy ßwojeho pßa na hrube waſchnje bił a do njeho ſ nohomaj ſtorkał. S tym bě wón pohórſchk ludźi ſbudźił. Měſchcźańſka rada bě jemu teho dla 20 hriwnow pjenjeźneho khoſtanja abo 2 dnjej arreſta napołożiła. Hempel njebě ßo tutemu khoſtanju podcźißnycź chżył, ale ßebi ßudniſke wußudźenje żadał. S tym pak njemějeſche żaneho wuſpěcha; lawniſki ßud khoſtanje wobkrucźi.

⚔ Na hermanku w Barcźe bě 57 lětny wikowaŕ B. W. Schadenſack ſ Komorowa pola Klukſcha ßadowu wikowaŕku Hajninu w Budyſchinje na cźeſcźe ſranił, jej njepózcźiwe żiwjenje wumjetujo. Hajnina Schadenſacka wobſtorżi, kotrehoż dźenßa k jaſtwu na dwě njedźeli ſaßudźichu.

Holan a mór.

Wožrjedź tśizytlětnej wójny
Salhadźeśche w Sserbach mór:
Tolśte mhły žo śmahowachu,
Powětro bě jako śmór.
Někotre wžy śwotemrěchu
Hacź do duśche poźlednjej;
Zyły kraj bě wulki kerchow
Wot Wojerjez k Shorjelzej.
Sso ta wulka mrětwa dóńdźe
Teź na město Mužakow:
Semrě tu wob něśchto njedźel
Ludźi pśchemo śceśćoch stow.
Jenož pśchepuśchćena wośta
Jena wjeź we žužodstwje;
Kaž to praja, dźiwny podawk
K temu ś pśchićinu byk je.
Stara powjeśćź wukhowaka
Je žo wo tym podawku;
Powjedacź ju na kermuśchi
Sśkyśchak žym we Sagorju. —
Mužik w Mužakowśkej holi
Wodnjo drjewo puśchćak bě;
Hdyž žo wjećor žmerkowaśche,
Wón žo na domhićze mě.
A hdyž ś lěža do poliny
Dźěka śprózny wukrocźi,
Wokol' njeho se wśchěch bokow
S kurjawu žo sakhmuri.
Mahachu žo ś khójnow sa nim
Wulke běke śchlebjerdy,
Jako chzyke jeho sajecź,
Sa khribjetom lecźizy.
Sesda žo jom', so ta jena
Hlowu ma a hrabaki,
A do śtwory hoberśkeje
Na dobo žo śeśchtalcźi.
Jemu śtawy sarźiwachu,
Wutroba žo tśchaźeśche,
A wón wobojany pocźa
Ssahacź rychle krocźele.
Spěśchnisćho hacź jeho nosy
Bě ta mhkowa njeśtwora,
Sso kaž cźežke brěmjo wali
Na ramjeni twocharja.
Jako pśches tśi kórzy žita
Wobcźežne to cźežmo bě;
S tajkej wobcźežu tón wbohi
Jachlo pocźeśche žo ślě.
Hłóž kaž ś dybaweho kyrka
Do wuśchow jom' žycześche:
„Ja žym mór, a k žebi do wžy
K žmjercźenju ty njeżeśch mje."
Horzy strach to wbohoh' pśchewśa;
Krej žo w žikach śawari;
Poklakowaśchtej žo rźizy
Dyrkotatej koleni.
Setśchaśćź se žebje to traśchmo
Wón žo w śtyśkach wijeśche;
Podarmo pak se wśchej próźu
Pót žo jemu lijeśche.
Daloko wjaz njemějeśche
K žwojej wžy tam sa hórku;
Hipajo žo běśche doprak
Jachlo ś doka na hórku.
Dwanacźe na wěźi wotbi,
Hdyž tu stejo wodychny;
Dawno běchu wo wžach k měru
Ludźo pokoj mějizy.

Delka pśched žobu wón žwoju
Domowinu mějeśche,
Nět po wobśamknjenych dźěłach
Leżatu we cźiśchinje.
Spaśche tam w niśkim domcźku
Jeho duśchna mandźelśka;
Spachu ś njej we Božim měrje
Lube tśi też dźěcźata.
Běchu Bohu poruczili
W nutrnej žo modlitwi,
Strowi, cźerśtwi k dobrej nozy
Do koża žo podawśchi.
Spjuzy wo tym njewjedźachu,
Kak chze śtónzowacź jich mór,
A žo na śkaženje měri
S bliśkej hórki na jich dwór.
„A ja dyrbjak k žwojim lubśchim
Njeścź to žmjertne śkaženje,
A teź žužodam do domow
Pśchinjeścź nahle śemrěcźe?"
„Nihdy! — Radścho žamylutki
Sa jich wśchitkich wumrjecź chzu,
Skocźo do hłubokej rěki
Traśchmo tepju se žobu!"
Hnydom wón ś tej hrósbnej cźežu
Na bok duž žo wobrocźi,
Hipaśche tam k bliśkej rězy
S poźlednimi mozami.
A hdźež mužakowśka rěka,
Niža, proste brjohi ma,
A hdźež hłubina je wulka,
Tam wón dośpě bjes dycha.
„Božo, wodaj, so žo tepju,
Sa wśchitkich žo woprujo,
So śły mór jich njeśkónzuje,
Ale so mnu tepi žo!"
„Božemje, wy lubśchi moji,
Mandźelśka a dźěcźata!
Budźcźe Bohu poruczeni,
So waš mrětwa njeśhraba!"
Lědy wón se žłabym hłožom
Do nozy to wuhroni,
Sacžu ś dobom połóženje,
Cźežmo jeho wopuśchcźi.
Njech też nikoh' njewidźeśche,
Tola syncźecź žłyśchećśe:
„Luboścźe tak woporneje
Nam'kak njeżbym na žwěcźe."
„Ta je tu mje pśchewinyka;
Mozy ślamane mi žu;
Moje knjejśtwo kónz je wśako:
Dale moricź njemóžu."
Na njebju žo śchěricź pocźa,
A na jutru saźwita,
A po śemi waleśche žo
Mhkowośchěra śchlobanza.
Njedaloko rěcźnoh' brjoha
Maky thołm je pěźacźny,
Temu bok žo wotewriwśchi
Bu kaž durje k prósnjenzy.
A ta śchlobanza žo duzy
Pścheměni do mrócźakki,
Sso do hórki wotewrjenej
Pśched wocźomaj sanóri.
A tón holank jaźnu radoścź
Njeżeśche we wutrobje,
A pśchi śeśthadźazym žłónzu
Swojich w strowju nadeńdźe. —

Mór we kole Mužakowa
Njeje žo wjaz pokasak;
Je pśchi mrětwach druhich krajin
Tule stronu pśchepuśchćak.

Radyserb.

Tśihwěśdowśke tśěśchne

zyhele rjanych njesachodnych barbow, **plestrowe klinkarśke zyhele** ś 8 hłowcźkami do pśchejěśdow, hródźow, dworow atd., **žłobowe zyhele, porösne polne** a **dźěrkate zyhele, schamottowe zyhele, murjerśke zyhele** poruča:

Pawoł Arnold,

parna zyhelnicźa w Tśjoch Hwěśdach

(Dreistern) pola Budyśchina.

Schcźerkowe a pěśkowe jamy. Telefon: Budyśki hamt cźo. 11.

Měśchcźański kontor: w Budyśchinje na Moltkowej dróży 31.

Th. A. Wällnitz naślědnik

w Budyśchinje

9 na žukelnśkej haźy 9.

Najtuńśche kupowanśke źórło

za

njewjeścźinśke wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poźkuźenje.

Pśchi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamžna pólstrowatnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene. Krośchu, na mjenowa hěśtne cźo. kedźbowaś!



Kóždy, ktoryž chze žebi **dobry** a **tuni cźaźnik** kupicź, abo ktoryž chze žebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaźnikarjej **Curtej Jenczej** na śwonkownej lawśkej haźy 5 **Jenczej** pśchedawa a porjedźa za žwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, žebi moje wukładne wokno, ś płaczišnami wupołožene, wobhladacź.**

Sserbśke a němśke

śpěwarśke

śa njewjesty,

jara kraźnje śwjasane a se wśchelakim wudebjenjom wupyśchene, **w cźelazej kóži** hižo po **6** hr. **50** np., **najjednoriśche** = = **2** = — np. žu dostacź **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

Palne drjewo

tolśte a žłabe **kuluchi, dubowe, brěśowe** a **khójnowe dołhe hromady** płaczišny hódno se žwobodneje ruki śa hotowe pjenjesy pśchedawa

hrabinśke hajniśke sarjadnistwo

w Njeźwacźidle.

Strowu

rźanu śłomu

ma na pśchedań **knježi dwór we Łupoj** pola Radworja.

Awkzija dejneho a plahowanskeho skota.

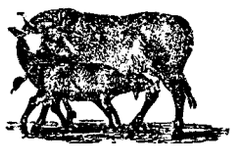


Dla pscheměnjenja w hospodarstwje ma so wschón **howjasy skót** (s wjetscha rańscho-friesiskeje rasy)

knjeżeho dwora w Njesdaschezach

w Hodźijskej wosadze něhdże 1 hodźinu wot sastanischcża w Žiczenju pschi Shorjelsko-Draždźanskej żelesniży sdaleneho

wutoru 8. junija 1909



s wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheżadźowanje pschedawacz. — K awkziji pschińdu: **1 kormy wół; 5 bykow,** 3/4- hacz 2 1/4-létnych; **51 kruwow a jałojzow** — mjes nimi 9 tucznych; dale **9 młodych howjadow.** Doprědka so niczo njepschedawa.

Sapoczatk awkzije **dopołdnja w 10 hodźinach.**

Dalsche wukasujetaj knjes **Khorla Meisel** w Budyschinje a podpisany wobsedźer.

H. Bendler.

Na knježim dworje w Njesdaschezach, póst Hodźij pola Budyschina.

Herbska grychta

w **Konjezach** p. Rózanta, 82 akrow wulka, z mazivnymi twarjenjemi, rejwanskej salu a korzmarskimi prawisnami je na pschedań abo na 6 lět na pschenajecze.

Kruwa,

pod kotrejž czelo steji, je na pschedań w Ssmochczizach czisło 10.

Ssuproschna ranza

je na pschedań w Scheschowje czisło 28.

Czerstwe jeja

stajnje po najwyschschej placzisnje kupuje

Lehmannez (prjedy Nawkez)
konditornja na serbskej hasy.

Mloko.

Pytam wschědnje 50 hacz 100 litrow mloka tez z dalschich stron. Poskiczenje chzyko so we wudawarni Serb. Nowin wotedacz.

85000 mk.

tez dźělene, ma wupożczicz na dobre hypotheki **Raue** w Budyschinje pschi serbskich hrjebjach 21.

Hermann Heide,

khachlestajeŕ

na Karlskej drósy 10 po 1 skh. a na nowej hasy 3 po 2 skhod. porucza so **k stajenju nowych khachlow, pschestajenju, wuporjedzenju, wumjeczenju khachlow.** Tez dźěła na wsach so derje a tunjo wobstaruja.

— Rěczi tez serbski! —

Liebsch,

sudniski aktuar sw. skuzby

na sukelnskej hasy 34

pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazniske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.

Rěczi serbski.

— Telefon czisło 177. —

Pschesadźowanje ležomnosczow.

Rólnaj konjej,

kotrajž staj wysche, staj na pschedań

na knježim dworje w Huczinje.

Jara dobru

rżanu słomu

pschedawa **knježi dwór w Huczinje.**

Kedźbu!

Derje praßowane wuhlo

njepscheměnjeneje wulkosce, czistosce a hódnosce,

1000 schtuk z jamy jenoz po 7 mk.

porucza

knježi dwór w Bóschizach p. Njeßwaczidła.

Swjedzeń swonkowneho misionstwa w Porschizach.

Letuschi **zwjedzeń serbskeho misionskeho towarstwa** smeje so, da-li Bóh, **wutoru 8. junija t. l. popołdnju w Porschizach.**

Na serbskim kemschenju w **2** hodź. budze knjes farar Waktar z Njeßwaczidła, na němskim w **4** hodźinach knjes farar Mann z Kumwałda předowacz.

Wschitzy pschecelejo zwj. misionskeho dźěła mjes pohanami so na tutón zwjedzeń wutrobnje pscheproscheja.

Zyrkwine pschedstejicerstwo.

Korczmarska ziwnosc.

Korczmarsku ziwnosc z 13 korzami lezomnoschow mam wobsedzerjoweje wyßokeje staroby dla hnydom pschedacz. Korczma pschi schoßeju blisko Budyschina leži.

Bruno Beutner
w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Ziwnosc

czisło 22 w Brésowje pola Budyschina se 7 korzami je na pschedań. Twarjenja su maßivne. Dalsche je tam shonicz.

Kublo.

Mam 82 korzow wulke kublo w Budyskim wokrjesu z dospołnym inventarom sa 28500 mk. pschedacz.

Bruno Beutner
w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Jena **ziwnosc** w Ssulschezach je na pschedań. Shonicz w Ssulschezach czisło 4 a na Sprejskej hasy czisło 11 w Budyschinje.

Kuchafki, stwinske a skużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k swinjom, wotroczkow, skrénkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske zwójby pyta hnydom pschistajerka **Görlichowa** na sukelnskej hasy 1 na rózku zitnych wikow w czrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Sshlna skużobna holza,

niz młódscha dyzli 17 lět, kotraž dyrbi tez w hródźi wupomhacz, so hnydom z wulkej msdu pyta.

Pawoł Müller, w hosczenzu winoweje kicze w Scherachowje.

Starscha skużobna holza

so k 1. julijej pyta na Hoschiz hasy czisło 31 delka.

Sskużobna holza,

17—18 létna, so pyta. Sserbsko-katholskej so lepschina dawa. Dalsche je shonicz pola krawskeho mischtra Gustava Mudry pschi mjasnych jědkach czisło 7.

Lubym přećelam a znatym mamoj česć wozjewić, zo je so z našej dźowku **Losku** knjez komtur a rycer Dr. phil. **Ernst Muka,** professor gymnasija Albertina w Freiberku w Sa. slubił.

Praha, Kral. Winohrody,
Kubkowa h. 17.

Swjatki 1909.

Aut. hórniski a hutniski ingenieur

K. A. Irmler

a mandźelska **Hilža** rodź. **Zoufalý.**

Dawam sebi česć wozjewić, zo sym so z knježnu **Losku Irmlerec,** dźowku knjeza aut. hórniskeho a hutniskeho ingenieura **K. A. Irmlera,** bywšeho hórniskeho a hutniskeho direktora, redaktora „Hórniskich a Hutniskich Listow", a jeho mandźelskeje knjenje **Hilže** rodź. **Zoufałych** w Prazy na Kralowskich Winohrodach slubił.

Freiberg w Sa., Wosyčanska h. 6.

Swjatki 1909.

Prof. Dr. Ernst Muka.

(K temu czisłu pschiloha.)

Pschikoha k czißku 23 Serbskich Nowin.

Ssobotu 5. junija 1909.

Placzißny rěsneho slotu na Draždzanskich slótnych wikach.

1. junija 1909.

Placzißny po zentnarju a hriwnach.

Slótne druzíny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosćze hacz do 6 lět	37—40	73—76
awstriske	39—42	75—78
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	33—36	69—72
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—32	63—68
4. ßnadnje pizowane łóždeje staroby	25—26	55—62
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosćze	36—39	68—72
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnosćze hacz do 7 lět	32—35	63—67
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	28—31	58—62
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	23—27	53—57
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—52
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosćze	36—39	68—71
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	32—35	64—67
3. ßnadnje pizowane	27—32	59—63
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	48—52	78—82
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	44—47	74—77
3. ßnadnje wuwite wot zyza	38—43	68—73
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhiženjow w starobje hacz do 1¼ léta	50—51	65—66
2. mjaßne	48—49	63—64
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	44—47	58—62

Placzißna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 29. meje 1909. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 3. junija 1909. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza — běła	—	—	—	—	13	—	13	50
" — žołta	—	—	—	—	12	75	13	—
" nowa	12	50	13	—				
Rožka	—	—	—	—	8	75	9	—
" nowa	8	75	9	—	—	—	—	—
Jeczmjeń	9	50	10	30	9	—	9	75
Wows nowy	9	80	10	20	9	25	9	70
Hróch	9	50	12	—	11	—	12	—
Woka	8	50	10	—	10	—	11	—
Jahły	14	—	14	50	14	—	15	—
Hejduschka	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	2	50	2	80	2	50	2	60
Butra — 1 kilogr.	2	70	2	90	2	50	2	70
Pschenična muka 50 "	12	25	21	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	10	50	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	80	4	—	3	50	3	80
Ssłoma 100 "	4	16	4	30	3	50	4	—
Proßata 1164 schtuk, schtuka	12	—	27	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby — 50 kilogr.	—	—	6	25	6	—	6	50
Rjane wotruby — 50 kilogr.	—	—	6	50	6	50	7	—
Pschenični gris — 50 kilogr.	—	—	6	75	—	—	—	—
Rjany gris — 50 kilogr.	—	—	7	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (žołta) wot 13 hr. 25 np. hacz 13 hr. 60 np., rožka wot 9 hr. 20 np. hacz 9 hr. 60 np., jeczmjeń wot 9 hr. 75 np. hacz 10 hr. 30 np., wowß wot 9 hr. 80 np. hacz 10 hr. 20 np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., žołta 10 hr. — np. hacz 10 hr. 15 np., nowa: 21 hr. 25 np. hacz 22 hr. 10 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 14 hr. — np. hacz 14 hr. 40 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 13 hr. 30 np. hacz 14 hr. 42 np.

Wiežne placzißny w Kamjenzu.

3. junija 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. — np. hacz 9 hr. 40 np., pschenza wot 12 hr. 80 np. hacz 13 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. — np. hacz 10 hr. — np., wowß wot 9 hr. 75 np. hacz 10 hr. — np., jahły wot 15 hr. — np. hacz 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., ßyno 4 hr. 50 np., běrny 4 hr. — np., ßłoma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 70 np. hacz 2 hr. 80 np.

Wjedro w Londonje 4. junija: Khłódne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje njedźelu ßwjateje Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin farat Răda ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. Popołdnju ½2 hodźin budze katechismußowe rosrěčenje se ßerbskej konfirmérowanej młodźinu. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje farat Răda.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Jan Ernst Kolpa, dźěłaćer w Nadźanezach, s Hanu Nedźiz s Njechornja. — Jan Alfred Čornak, rěsnik w Hněwßezach, s Pawlinu Melaniu Schmidtez s Lipska. — Ernst Hermann Kócźka, murjer tu, s Marju Augustu Hennigez w Nowych Čichońzach. — Jan David, pohonč tu, s Marju Augustu Hohlfeldez w Delnjej Kinje.

W katholskej zyrkwi: Alfred Braun, samkar w Budyschinje, s Amaliju rodź. Lupaczecź tu.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Bruno Waktar, Gustava Sebaßiana, kamjenjećeßarja na Židowje, ß. — Pawoł Kurt, Pawoła Syndy, skałarja w Ratarjezach, ß. — Ernst Waktar, Jana Bohuwěra Brycze, pohonca na Židowje, ß. — Jan Alfred, Jana Augusta Kobanje, žiwnosćerja w Sskonej Borschczi, ß. — Rudolf Herrmann, Hermanna Gustava Roberta Arndta, młynka a najenka w Jenkezach, ß. — Pawoł Alfred, Pawoła Augusta Pjecha, khježerja a blidarskeho mischtra w Bórku, ß. — Hana Dora, Augusta Pawoła Libsche, dźěłaćerja w Hornjej Kinje, dź. — Frieda Elsa, Kurta Augusta Greulicha, kowarskeho mischtra w Čichońzach, dź. — Martha Lisbeth, Jana Augusta Měta, zyhelniskeho mischtra na Židowje, dź. — Frieda Elsa, njemandź. dź. we Wulkim Wjelkowje.

W **katholskej zyrkwi**: Hańża, Josefa Bräuera, dźěłaćerja na Židowje, dź. — Martha, Pawoła Schibschika, litografa w Budyschinje, dź. — Erna, Julija Schkleniczki, żelesowjerćerja w Budyschinje, dź.

Zemrjeli:

W **Michałskej wotdadze**: 27. meje: Lucia Hilžbjeta Jutta, Pawoła Maza Miczki, maschinskeho samkarja na Židowje, dź. 5 m. 21 d. — 28. Frieda Liddy, njemandź. dź. w Kelnje, 1 l. 9 m. 20 d. — Pawoł Alfred, Pawoła Augusta Pjecha, khježerja a blidarskeho mischtra w Bórku, ß. 1 d. — 30. Jan August Fahlandt, khježek a cźeßla w Čichońzach, 47 l. 6 m. 28 d. — 1. junija: Bjedrich Wylem Pietschmann, khježer a cźeßla na Židowje, 70 l. 4 d.

W **katholskej wotdadze**: 2. junija: Hańża, swudow. Schubertowa rodź. Handrikez w Budyschinje, 64 l. 2 m. 13 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

Sswjatu Trojizu smeje rano ½7 duchowny Voigt němsku spowjednu wuczbu, ½8 hodźin farat Kschižan němske a w 9 hodź. ßerbske prědowanje. Popołdnju 2 hodź. budze katechismußowa wuczba sa němsku žónsku młodźinu.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

Sswjatu Trojizu smeje duchowny Bojz rano w 7 hodźin ßerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja we 8 hodź. ßerbske a ½10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju 2 hodź. smeje duchowny Bojz wuczbu se ßerbskej muskej młodosczu.



Franz Marschner

cźaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9



ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaßow** k dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódne twora. Pißomne rukowanje. Tunje placzißny.

Trawu ßyczaze maschiny, žito ßyczaze maschiny, ßynowe wobroczaki, tigrowe hrabje, drillowaze maschiny, pluhi, bróny, mlokowe separatory wschěch systemow,

wožebje

Isola a Domo

hižo po 50 mk.

a wschě druhe **ratarske maschiny** a **grat**

porucza

Jan Manjok naßlědnik

Jurij Hänsel

w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Jatrowy tuk

(Lebertran)

ßwětku cžerſtwu tworu

k pizowanju ſkota

porucža

Otto Engert

en gros **drogownja**. en détail

Telefon 33.

Pólſtrowane meble

wſcheje družiny,

ſofy, matrazy ſ ložom a bjes njeho, ſtoły, gardinowe žerdže, rolowowe žerdže atd.

we wulkim wubjerku po tunich płacžiſnach porucža

T. Albert

pſchi lawſkich hrjebjach 10.

Ia. cžiſcženy

praec. baſiſki

fosforokiſzały kalk

k pizowanju ſkota

we originalnych walach a po waſy

porucža jara tunjo

Otto Engert

en gros **drogownja.** én detail

Telefon 33.

Otto Preuß

mějeczel

Khorla König

na žitnej haßy 4 w Budyſchinje na žitnej haßy 4

porucža ßwój wulki ſklad

woßebnych wot njeho ßameho dželanych

mužazych, pacholazych a holcžazych wobleczenjow.

Moja wote mnje ßameho dželana draſta ßo ſ **woßebnym ßedženjom, najlěpſchim ſeſchiczom a wurjadnym dżerženjom** wuſnamjenja.

Lěcžne paletoty, **apartne kholowy, běle, pißane a židžane** lazy na hobrſki wubjerk. **Koßmikate ſportſke wobleczenja, kołojeſdne kholowy, luſtrowe, koßmikate a płatowe jopy, peleriny do wjedra, płótniki, ſamkatſke wobleczenja a wſcha dželaczerſka draſta** zyle wurjadnje tunjo.

Dżecžaze wobleczenja **ſchulſkeje, pjeſlowеje a bluſoweje faßony** mam wurjadnje wulki ſklad po bajkowſzy tunich płacžiſnach.

Mój ſklad žonjazeje draſty

je najbohatſcho ſrjadowany a poručžam

jara woßebne žonjaze žakety, krótke a dołhe, hižo po 4½ mk.,

dołhe jendželſke paletoty, apartnych deſſinow, hižo po 6 mk.,

pſcheprochowe mantle, rjanych muſtrow, hacž do najwoßebniſcheho, hižo po 4½ mk.

Pſchedawanſka faßada:

Krucže ſprawne poßkuženje, žane wobſchudženje, wulke roſpſchedacže, mały wužitk.

:: :: **Mužaza draſta ßo po měrje ſchije** :: ::

a ßo ſa bjeſporočžne ßedženje a najlěpſche dželo rukuje

Wjele prózy ßebi hoſpoſa ſalutuje

MAGGI **owym korjenjenjom.**

Jara ſpore a teho dla tunje.

Najlěpſche poručataj

Ginzel & Ritscher, mějeczel **Aug. Ritscher**

na wulkej bratrowſkej haßy.

Módroczíſchcž

we wulkim wubjerku, ſ nowymi muſtrami, po najtuniſchich płacžiſnach;

poßleſchczowy kattun, meblowy kattun, meblowy krep

po wſchěch płacžiſnach;

pißane zychi, wupjerki

cžerwjene, rózojteje barby, módre ßmuhate, ſeſchite wſchěch ſchěrjow

porucža

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.



Tunje zigary!

100 ſchtuk

3	np. zigary	po	200, 220, 240 np.
4	=	=	300, 320, 340 np.
5	=	=	360, 380, 400 np.
6	=	=	440, 460, 480 np.
8	=	=	520, 560, 600 np.

roſpeczeła

zigarowa pſchedawarnja Havanna

w **Draždžanach 6.**

Doſpołne

wutupjaze ßrědki

pſche

wulke myſche a myſche,

njeſchkódne ſa domjazy ſkót

ßu doſtacž pola

Oty Engerta

en gros **drogownja** en détail

na ſnutſkownej lawſkej haßy.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje

(mějeczel **Max Kirſchner**)

pſchi butrowych wikach 1 **telefon cžißko 415**

porucža ßwoje daloko a ſchěroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeßłanje w cžwizach a bleſchach.

Proſchu ßebi płacžiſnowy ſapiß žadacž.

Wſchě

wobaleńſke tkaniny

a **potrjebu**

k wothladanju khorych

jenož najlěpſcheje hódnoſcže porucža

Otto Engert

en gros **drogownja.** en détail

Telefon 33.

Bruno Beutner

w Budyschinje pschi dwórnischczu, pißarnja sa sestajenje **kupjow, testamentow, lischinow** wscheje druzhiny, wobstaranje **hypothekow** po pomérnej dani, **nalozenje kapitalijow, pschedawanje lezomnoschzow,** srjadowanje sawostajenstwow a dzélenja herbstwow, na pscheßadzowanje pschedawanje lezomnoschzow, swédomite wukasanje we wschéch prawnych wézach. Dokelz sym dokhe léta s réchznikowym sekretarom byl, so najlépsche wobstaranje sarucza.

Skladownja drainérowanskich rolow w Létownju

porucza

drainérowanske roly

wschéch wulkoschzow,

wodowodowe roly, konjaze korta, kruwjaze korta, swinjaze korta, proßaze korta

s prékuschom a bjes njeho,

schinowe plechenje, tschschnu papu

wschelakeje tolstoschze,

teer, kaz tez

teerowe kótly

k wupozchenju

po fabrikskich placzisnach.

Emil Dietrich.

Brodowska haptyka



na hoschiz haßy 21.

Kaschel, katarrh, dybawoschcz

so spéschnje polózeja

s thymusinom

Blescha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Zuse suby

plombowanje, wuczehnjenje subow, morjenje nerva, wotstronjenje subobolenja.

— Pomérne placzisny. —

Dentist Max Flach

w Budyschinje na theaterskej haßy 6 pschi zitnych wikach.

Dobru

pschenczinu muku

po starych placzisnach pschedawa

Khorla Kahrowe

pschi zitnych wikach.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Zitawje a Seifhennersdorfje.

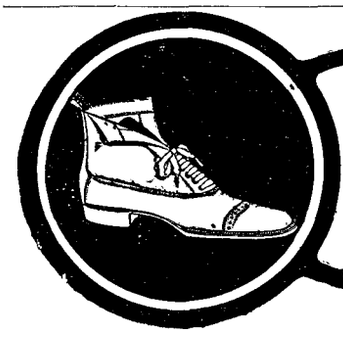
Dawamy wot 16. febr. 1909 sa pjenjesy, pola naß na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedzenja	2%	na leto.
s mésßacznym wupowjedzenjom	2½%	
s 3mésßacznym =	3%	
se 6= a 12mésßacznym wupowjedzenjom	3½%	

Pjenjesy, kotrez ßu bjes wupowjedzenja podate, móza ßo tez sa check wuzicz. Checkowe knizki, kaz tez postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, ßu pschi naschich kaßach dostacz.

Fikiala Lubijskeje banki

w ßerbskim domje.



Pohladanje do mojich wukladnych woknow dawa Wam widzecz bohatoscz mojeho sklada



modnych czrijow.

Jeli so byschcze do mojeje wokolnoschze pschischli, wobhladajcze ßebi rjane formy a tunje placzisny

mußazych a zonjazych schkórniczkow

czorne a pißane po 9½, 10½, 12½, 13½, 15, 16½ a 18 mk.

Woßebne dzéczaze schkórnje, zonjaze czrije.

Heinrich Mohr, schewski mischtr

Telefon 384. w Budyschinje pschi zitnych wikach. **Telefon 384.**

Wolijowe barby

wschéch snatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdze schnyjaze,

molerske a murjerske barby, terpentinowy wolij (némski a franzowski), **lanowolijowy firniß,** jara derje a twjerdze schnyjate, **jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, zelesowe laki, Kölnski klij** kaz tez **murjerski klij, drobnu krydu, gyps, portlandski zement, najlépschi karbolineum, barbicze** wscheje druzhiny, **schablony** sa **molerjow** a **murjerjow**

porucza a ma pschezo na skladze po najtunischich placzisnach

Emil Mérsch, drogowe klamy

24 na kamjentnej haßy 24.

Pißomne wuczinjenja,

lischiny, testamenty, prósstwowne pißma atd. nastajeja **hypothelske pjenjesy a kupowanje a pschedawanje lezomnoschzow** saradzujetaj

J.a E. Koban pschi zitnych wikach czo. 4, telefon 675

— Réczimoj tez ßerbski. —

Wósk

k krjepjenju rejwanskich łubjow

najlépscheje hódnoschze je dostacz pola

Arthura Grubanna

pschi drjewowych wikach 8.

Kwaßne dary,
ßwjedźenske dary

ſa kóždu ſkładnoſcź ßo pſchihodźaze,

wopomnjeńki na Budyſchin,
:: wězy k wuloßowanju, ::
puczowanske toſche,
žonjaze toſchki,
:: portmoneje ::
zigarowe etwije,
nakhribjetne měchi

w najwjetſchim wubjerku po ſprawnje tunich płaczisnach.

Gustav Thunig

Sakoženе 1865. **w Budyſchinje** Telefon 648.

na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

Na ßwój wulki ſkład

tſěſchneje papy, drjewoweho zementa, theera, asfalta, tſěſchnych tſchěſkow, kaž tež ſchleſ. **tonowych tſěſchnych zhželow, bibraznych wopuſchow a tſěſchnych zhželow ſe ſaſhibkom** a ventilaziju ſ najlěpſchich zhželnczow kedźbliwe cźinju a ßo pſchi potrjebje najnaležniſcho poruczam

F. W. Menzel

w Budyſchinje na hornczeŕſkej haßy.



Phönixowe, Grützнerowe a Viktoria-

ſchijaze maſchiny

ſa domjazu potrjebu a rjemjeßko.

Dokładne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.

Ssamßna wuporjedźerńja.

Clemens Jäckel,

mějeczel **Gustav Kloeppel.**

Telefon 435. Na ſeminarſkej dróſy 5. Telefon 435.

Hermann Gläsel

w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebjach 4
— w ßerbſkim domje —

porucza najwjetſchi wubjerk

porzlinowych a kamjeninowych tworow

najjednoriſcheho hacź do najwoßebniſcheho wuwjedźenja,

majolikowe a nippeſowe wězy,
ſchkleńczane twory, praßowane a toczene.

Najbohatſchi wubjerk wězow k darjenju
pſchi kwaßach a ßlěbornych kwaßach.

Doſpołne njewjeſtne wuhotowanja.

Wajſowe
modleŕſke knihi

ſ nowa pſchełożene
ßu po 80 np. dostacź
we wudawarni Serb. Nowin.

Dźěłarńja praßowaneho wuhla

na Horje pola Njeßwaczidła

porucza ßwoje derje wußuſchene **praßowane wuhlo, 1000 ſchtuk woßuchow** po 7 mk. ſ jamy.

Tež ßo ſkaſanja ſ pſchiwjeſenjom pſchijimaju a ßo po žadanju wobſtaraju.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihličišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 24. | Sobotu 12. junija 1909. | Lětnik 68.

K czeßnemu dopomnjeczu

na njeſapomniteho wulkeho wótczinza,
wubudźerja a wodźerja ßerbſkeho luda

Jana Ernſta Ssmolerja,

dołholětneho redaktora Serbskich Nowinow w Budyſchinje,
komthura khěžorſkeho ruſkeho rjada Sswjateje Hany,
ſnamjeniteho ßerbſkeho ſpißaczela,
ßobuſtawa mnohich wuczenych towarſtwow,
ſałožerja a czeßneho pſchedźydy Maćicy Serbskeje,
prěnjeho ſakładnika Sserbſkeho Domu,

na 25. lětnym dnju Jeho wotßalhicza

njedźelu 13. junija

ſ dźakownym wyßokowaženjom Jeho wulkotnych ſaßłužbow
w ßerbſkej luboſczi a ßwěrje poßwjecził

K. A. Fledleř.

Schtwórtſtotetk je, ſo dóńdże k wótzow ſpanju,
Běh ſkónczi wótczinſki, Ty nadobny!
Po ſpróznym dźěle, tyſchnym bědowanju
Sso ſemſki proch a popjeł wußlekł Ssy.
Nětk ßwjatok maſch, měr Boži kryje Cźe,
Twój wulki nadawk dokonjany je.

Ssy ſachodnoſcze draſtu wotpołożił
Pod cźiſchczom pſchepósnacza, ſtaroſcze;
Twój duch pak je ßo k wyſchſchim ſfäram ſłożił,
Ma ſtatok ßwój nětk w rjeńſchej wótczinje,
Hdźež ſbóžnych ßyła hymny ſanoſcha
A njeßmjertnoſcze palmy kiwaja.

Tam ſ naſchimi ßo wótczinzami wodźiſch,
Kiž ſ Tobu ſa ßwój narod dźěłachu;
Ty ſ nimi tam po jaßnych honach khodźiſch,
Hdźež ſbóžnoſcź kcze pſches Khryſta ſaßłužbu,
So duſcha pſchezo ſ nowa wuwoła:
O kajka je to ſbóžna wótczina!

Naſch ßerbſki lud pak żelne ßylſy płaka,
So jeho ßławny wodźeŕ wjazy njej;
Wón wije wěnzy luboſcze a dźaka
A wě, ſchto dołži ßwojom' Ssmolerjej,
Kiž narod Sserbow ſ procha ſběhaſche,
Jich rěcź, czeſcź, mjeno ßmjerczi wutorže.

Duž dźenża na row dźakne palmy ſczele
Cźi ßerbſki narod, drohi wótczinzo!
Cźaß żadyn wopomnik Twój njerosmjele,
Kiž ſtaji Tebi naſche Sserbowſtwo;
Haj, Twoje mjeno, dźěło wótczinſke
We Sserbach ſtajnje w czeſczi woſtanje!

Swětne podawki.

Sakſkim klajerjam ſchtrympowych tworow

je ßo wulka ſtaroſcź wotewſaka. Nowy zkowny tarif wuradźejo je ſenat ſjednoczenych ſtatow połnózneje Ameriki wobſamknył, zko ſa ſchtrympowe twory niz powyſchicź, ale je wo 20 prozentow ponižicź.

Pruſki krajny ßejm.

Sa bliſche poßydanje pruſkeho krajneho ßejma ßo hižo nětkole nękotre wożne ſakonjowe nacźiſki pſchihotuja. W prěnim rjedźe ßo wo tſi wjetſche ſakonje jedna: wo powſchitkowny wodowy ſakoń, kotryż dyrbi prawa a pſchiſłuſchnoſcźe pſchileżerjow pſchi wodach ſprawicź, powſchitkowny wobydleńſki ſakoń, kotryż dyrbi w ſtrowotnym polizajſkim naſtupanju wjele njedoſtatkow wotſtrnnicź a wo nacźiſk wo reorganiſaziji ſarjadniſtwa. Pódla teho ßo nowy rybaſki ſakoń wudźěłuje. S mjeńſchich ſakonjow ßo pſchihotuja: Nacźiſk wo ſawjedźenju fakultatiwneho palenja cźěłow w Pruſkej, nacźiſk wo ſchkitanju pomnikow a naturſkich pomnikow, ſchkitanju wuhrjebankow pſchedſtawiſniſkich ſtarożitnoſcźow a druhe.

Skhadźowanka němſkich finanznych miniſtrow.

Tele dny ßo w Barlinje finanzni miniſtrojo wſchitkich wjetſchich němſkich ſwjaſkowych ſtatow ſkhadźowachu. Woni wo nowych dawkach wuradźowachu, kotrež je finanzna komiſija khěżorſtwoweho ßejma wuradźiła. Knjeżerſtwa jenotliwych ſtatow pjecźa na tym wobſteja, ſo by ßo herbſtwowy dawk ſa dźěcźi a mandźelſkich hiſchcźe raz khěżorſtwowemu ßejmej pſchedpołożił. Finanzna komiſija je jón wotpokaſała a ſa to wobſamkła, dawk na pſchiroſtk hódnoſcźe leżomnoſcźow ſawjeſcź.

Awſtriſke miniſterſtwo ßo cźumpa.

Nětcźiſche awſtriſke miniſterſtwo ßo najbóle němſke mjenuje. Wone Němzow w Awſtriſkej po móżnoſcźi ßylni a jich we wojowanju pſchecźiwo Sſkowjanam podpjeruje. Sſkowjenjo ßo teho dla prózuja, nětcźiſche miniſterſtwo wotſtronicź. Składnoſcź ßo k temu pſchi wothkłoßowanju wo ſakoženju boßniſkeje agrarneje banki poſkicźi. Wobydlerjo Boßnije a Herzegowiny ßu pſches annexiju ſ deſchcźa do błóta pſchiſchli. Prjedy ßu jich Turkojo pſchieſcźěhali a nětko ßo do ßurowych rukow Madźarow dadźa. S pomozu agrarneje banki budźa Madźarojo wobydleŕſtwo Boßniſkeje a Herzegowiny wukutlicź móz. Sſkowjenjo a ſozialdemokratojo chżychu, dokelż je awſtriſke knjeżerſtwo boßniſku agrarnu banku Madźaram pſchilubiło, pſchi wothkłoßowanju wo njej miniſterſtwo powrócźicź. Sſkowjenſki ſapółłanz Schuſterſchicź bě namjetował, ſo by ßejm miniſterſtwu ßwoje njedowěrjenje wuprajił. Pſchi wothkłoßowanju 237 ſapółłanzow pſchecźiwo miniſterſtwu a 230 ſapółłanzow, a to Němzy, Polazy a Italſzy, ſa miniſterſtwo hkłoßowachu. So bychu ßo poraźenja ſminyli, tež wſchitzy 6 miniſtrojo pſchecźiwo Schuſterěſchicźowemu namjetej hkłoßowachu a ßebi ßami dowěrjenje wuprajichu. To drje je njeſakońſke, tola na tajke waſchnje ßo Schuſterſchieżowy namjet ſ 5 hkłoßami wjetſchiny wotraſy. Sapółłanzy pólſkeje ludoweje ſtrony ßo wothkłoßowanja woſtajichu, mjes tym ſo „pólſke koło“ ſa knjeżerſtwo hkłoßowaſche. Tež cźěſki miniſter Zaczek ſ knjeżerſtwom dźěſche. Cźěſzy ſapółłanzy ßu jeho teho dla napominali, ſo by ßwoje miniſterſke ſaſtojnſtwo ſkożił, dokelż k njemu wjazy dowěrjenja nimaju.

Napjatoſcź mjes Ruſkej a Awſtriſkej.

Dla annexije Boßnije a Herzegowiny ßu mjes Ruſkej a Awſtriſkej poměry pomyßlnje najhubjeńſche. Awſtriſki półłanz w Peterburgu, hrabja Berchthold, kotryż pſched krótkim cźaßom we Winje pſchebywaſche, je w tutym ſmyßle awſtriſkemu khěżorej roſprawił. Khěżor Wylem, kotryż ßo bliżſche dny ſ zarom ſetka, ma pjecźa nadawk, zarowy hněw napſcheczo Awſtriſkej ſtużicź.

Powjetſchenje jendźelſkeho wójnſkeho łódźſtwa.

Jendźelcźenjo ßu nadźiju ſpuſchcźili, ſo ßo hiſchcźe dlějſchi cźaß europiſki měr ſakhowa. Niz jenoż w Jendźelſkej ßamej, tež w jendźelſkich kolonijach, woßebje w Awſtralſkej a w Kanadźe ßo němſkeho nadpada na Jendźelſku boja. Jendźelcźenjo njedadźa ßo ſ niczim powuczicź a ſměrowacź, woni ßu pſcheßwědcźeni, ſo Němſka ßwoje wójnſke łódźſtwo ſ tym wotmyßlenjom powjetſcha, ſo by jendźelſke nadknjeſtwo nad morjom ſniczika. Jedyn ſ prěnich wjednikow konſerwatiwneje ſtrony, lord Roſebery, je na kongreßu britiſkeho nowinarſtwa powſchitkowne dźiwanje ſbudźazu rěcź wo wohroženym měrje ßwěta měł. Wón rjekny: „Roshladajcźe ßo! W Europje ßo wſchudźe na wójnu hotuja, bronja ßo a bronja ßo, a tola njeje ženje mjenje pſchicźinow k ſwadam mjes ludami byko dyżli dźenßa. Tónle měr pſched wětrom ma něſchto naſtróżaze na ßebi; żadyn lud njemóże ßo tehole na-pſchemo-bronjenja woſtajicź. Kaźkuli wulke bychu wudawki a wopory byłe, Jendźelſka móże a budźe wójnſke łódźe twaricź, tak dołho hacź ſměje hiſchcźe jedyn ſchilling a jeneho namorjaka.“ Lord Roſebery pſchitomnych ſaſtupjerjow jendźelſkich nowin napominaſche, ſo bychu Jendźelcźanam w ßwojej wużſchej domiſnje roſjaßnili, ſo tež ßu woni winowacźi a ſamolwicźi ſa narodne ſakitanje.

Jendźelſke kolonije ßu rad ſwólniwe, wopory k poßylnjenju wójnſkeho łódźſtwa pſchinjeſcź. Nowy miniſterſtwowy pſchedßyda auſtralſkeho knjeżerſtwa je hižo jendźelſkemu knjeżerſtwu k wjedźenju dał, ſo chże Auſtralſka nowu wójnſku łódź Dreadnoughtſkeho typa pak ſa ßwoje ßamßne, pak ſa jendźelſke wójnſke łódźſtwo natwaricź dacź.

Tehorunja je ßo Kanada roſßudźiła, k podpjerje jendźelſkeho łódźſtwa wóßom prěnjoklaßnych khcźižakow a flotillu torpedowych cźołmow natwaricź a ſa tutón wotpohlad lětnje 20 milijonow hriwnow wudawacź.

Měnjenje Ruſßow wo pſchichodnej wójnje ſ Němſkej.

Mjes ruſkim ludom a wójſkom je ßo měnjenje ſakorjeniło, ſo Němſka na to dźe, Ruſku nadpadnycź a jej ſ najmjeńſcha Pólſku wutorhnycź. Nowiny ruſkeho wójnſkeho miniſterſtwa „Ruſki Inwalid“ ßu naſtawk wocźiſchcźake, kotryż móżnoſcź nadpada Němſkeje na Ruſku a ſacźiſchcź roſpomina, kotryż by wuhlad na wójnu mjes Ruſkej a Němſkej na ruſke wobydleŕſtwo cźinił. Niz jenoż offiźerojo, ßo w naſtawku praji, tež wojazy poczinaju ßo ſ tajkej móżnoſcźu ſaběracź. Japanſkich je ruſki lud, Bóh wě cźeho dla, wobżarował, tola Němza mjes ludom njelubuja. Wójna ſ Němſkej by ßo jako ludowa wójna wobhladowała. Jeli ſo bychu Němzy Narwu nadpadli a ßo na Peterburg naſtajili, by ruſkim wojakam ſ wużitkom byłe, tam wojowacź, hdźež woni wot lětdźeßatkow manevruja, hdźež kóżdy pucź a ſchcźeżku ſnaja. Tole ſnacźe měſtnoſcźow ſje ważniſche, hacź ßamo ßylne twjerdźiſny. Praji ßo, ſo je němſke wójſko nanajkedźbliwiſcho poßlednju wójnu Ruſkeje ſtudowało a wſchě jeho nowſche wojeŕſke wukaſy ßo po tym ſkładuja, ruſke wójſko pak je ſady woſtało. Pſchi tym pak ßo njeßmě ſapomnicź, ſo Němzy wójnu jenoż ſ knihow ſnaja, ruſzy offiźerojo a reſerwiſtojo pak tule wójnu we wutrobje noſcha, a ßu jón pod ſchrapnellemi a kanonſkimi kulemi ſpósnali. Ruſke wójſko, tak naſtawk praji, je ſ pólvrowym kurom ſcźinjene a je krej widźało. Němſke wójſko pak, kotrež pſchi brjohach baltiſkeho morja w garniſonach leži, je 39 lět dołho ßamoſpokojny měr wużiwało a lohke kolonialne dobycźe ſcźiniło.

Pſched bliſkim ſetkanjom němſkeho khěżora ſ zarom tónle naſtawk mjes němſkim wójſkom ſpodźiwny ſacźiſchcź cźini.

Ruſßojo w Perſiſkej.

Dla poſtajenja měra a porjada w ſtronach Perſiſkeje, kotrež ſ Ruſkej mjeſuja, je ruſke wotdźělenje pod generalom Snarſkim perſiſke měſto Täbris wobßadźiło. Ruſßojo ßu wobydleŕſtwo ſ zyrobu ſaſtarali a wojowanju mjes revoluzionarami a pſchiwißworjemi perſiſkeho ſchaha kónz cźinili. Wjednik revoluzionarow, Sattarkhan, je ßo do turkowſkeho konſulatſtwa wukhował. Wot tam je wón Parižſkim nowinam „Matin“ telegram póßłał, ſ kotrymż pſchecźiwo wobßadźenju Täbriſa pſches ruſke wójſko proteſtuje. Wón Ruſkich winuje, ſo woni ſtronu perſiſkeho ſchaha dźerża a pſchecźiwo revoluzionaram njepſcheczelſzy wuſtupuja.

Młodoturkojo nimaja hiſchcźe ßwoje knjeżſtwo ſa wobkruczene.

W Albanſkej, Małej Aſiſkej a Arabſkej maja Staroturkojo hiſchcźe ßylny pſchiwiß. W Albanſkej ßu roſſchěrjene pſchißahanſtwo pſchecźiwo młodoturkowſkemu knjeżſtwu wußlědźili. Knjeżerſtwo je teho dla wjele wjednikow albanſkeho luda ſajecź dało a pyta Albanſkim brónje ſebracź. Sſylny lud Maliſorow je ßo ſarjekł, brónje wotedacź.

K potłóczenju ſpjecźowarjow w Arabſkej je knjeżerſtwo nękotre łódźe ſ wojakami wotpółłało. Łódź „Müſchteri“ je ßo 50 mil dale Dźedda potepiła. Jedyn kanonſki cźołm je ßo na pomoz wotpółłał. 400 wojakow je ßo pjecźa tepiło. Jedyn arabſki ſcheich, kotryż ßo ßobu wjeſeſche, je łódź pjecźa ſe ſamyßłom tak wobſchkodźił, ſo je ßo podnórika. Wón je chżył ſadźewacź, ſo bychu ßo turkowſke garniſony w Arabſkej poßylnike.

Wójna dla Krety?

Grichojo na Kretiſkej kupje, kotraž hiſchcźe pod turkowſkim nadknjejſtwom ſteji, maja wulke požadanje ſa ſjednoczenjom ſ Grichiſkej. Młodoturkowſke knjeżerſtwo pak ſe žanym wuměnjenjom nochze Kretu puſchczicź. Wone je hotowe, ſ Grichiſkej wojowacź, jeli ſo by žo ta chzyła Krety ſmozowacź. Turkowſke wójnſke łódźe žu hižo pſchikas dostałe, k Krecźe dojěcź. Marſchal Mahmud Schewket je pjecźa tele dny rjekł, ſo je wón hotowy, ſ 200,000 muženi k Athenej wucźahnycź, jeli ſo by Kreta turkowſke knjejſtwo wottſchaſcź ſpytała. Sa pjenježne ſarunanje Młodoturkojo Kretu njewoſtaja.

Dobyczerſka luboſcź.

Mjes lěžatymi hórkami, kotrež tu a tam nahły, wótrje ſpadowazy ſwiſk pſcherěſuje, ſ dołha roſpſcheſtrjena wjeſ po woběmaj brjohomaj rěki leži. Czerwjene zyhelowe tſěchi mjes žadowymi ſchtomami, kotrež dwory wobrubuja, žo wupinaju. Tych je tójſchto, pſchetoż Hronow je ſchěroko a daloko we wokrjeżu najwjetſcha woſadna wjeſ.

Kaž na žołmach, pódźe doliny wot powjedujo, tež kněże leża, jena wyſche, druha niże; jeno malo ſ nich hacź do ſwiſkow horow doſtorkuje. Mjes nimi tež zyrkej, kotraž je ſe žwojej mózńje natwarjenej, krucźe ſhladowazej wěžu daloko widźomne ſnamjo Hronowa.

Mjes burſkimi dworami žo woźebje jedyn, kotryž pſchi žamej rěży ſteji, ſ wubjernymi wobſtejenjemi, w kotrychž žo wſchitko namaka, wuſnamjenja. Bróžnje a hródźe žu, kaž je ſjawnje widźecź, ſawěſcźe hakle njedawno natwarjene, pſchetoż wſchě žu ſe žamych krutych zyheli, niż kaž pola žuźodnych twarjeni kołwokoło ſ murjowanych rózknych ſtołpow, kotrež žu jenoż ſ drjewjanymi hrjadami ſwjaſane.

Jenoż domſke hiſchcźe ſtaru twórbu ſ drjewjanymi wyšoko pſchikónczenymi žwiźlemi pokaſuje, ma durje ſ jedneho krucha a małe woknjeſchka; na jich daloko wuſtorczenych deſcźiczkach wſchelakore kwětki w ſchikowanych hornczkach ſteja; ale njedźiwajo žwojeje ſtaroby pſchijomny napohlad poſkicźa. Jaſne žołte wobrubjenje murjow nanajpſcheczelniſcho wot cźěmneje, bruneje barby drjewjaneho wobliczа woteſtawa a dźiwi brěczkon (efeu), kiž žo na mnohich měſtnach po cźeńkich žerdkach horje plecźe, ſeleny žak wokoło twarjenja twori. „Hornakez“ kubło tón dwór rěka, dokelž jara wyšoko na hórzy leži.

Stary wobžedźeŕ — Jan Kamik bě jeho mjeno — je nětkole wumrjeł; jeho jenicźki žyn Michał je kubło na žo wſak.

Tež tón je ſeſtarił; hižo žo jeho jara polne brune włoſy ſchěricź póczńu; tola wón pſchezo hiſchcźe ſtary bycź nochze a to tež njeje. Krucźe ſ najmłódſchimi wot ſaźneho ranja, hdyž žłónzo do žwiźli ſaźwěczi, hacź do póſdnjeho wjeczora dźěła, hdyž žu žo wotroczźy a dźowki dawno hižo do měra lehnyli. Wěſo hdyž na žwojej dwě dźowzy, kotrejž ſtej jemu po dawno ſemrjetej žonje žiwej ſbykej, na Hańžu a na Hanu, ſhladuje, kak ſtej do wyšokoſcźe, ſchwižnej a žylnej wotroſtkej, jena wóžomnacźe, druha dwazeczi lět, do teho pſchińdźe, ſo je ſeſtarił, abo ſo po něczim ſtarnje.

Wón ma wulku radoſcź nad tutymaj dźěſcźomaj, runjež žebi to ani ſ najmjeńſcha pytnycź njeda. A hdyž njedźelu wobej do zyrkwje dźetej — w rjanej ſaſtarſkej žerbſkej draſcźe, jena cźornowłóžna, druha žołtowłóžna, wobej pak ſ połnymaj hubomaj a ſ cźerwjenymaj lizomaj a ſe žwěczatymaj woczomaj — potom žo ſ cźichej nanowſkej hordoſcźu praſcha, komu jej we žwojim cźažu wuda . . .

Wobej ſtej žo derje poradźiłej, ſpěſchnej, dźěławej a wjeżełej; ženje ſ nimaj ſtaroſcźe poměł njebě, ani na žołtowłóžnej Hańži, kiž je trochu žłabſcha a nježniſcha twarjena, ani na jeje cźornowłóžnej žotſje, kotraž ſe žwojimaj cźěmnymaj woczomaj, ſ łahodnym na bruń ſcźinom na cźerwjenymaj lizomaj ſ połnoſcźu žwojeje poſtawy wuras połodniſchich krajow pokaſuje.

Wobej holzy běſchtej nětkole hižo trochu do lět wudacźa ſaſtupiłoj. Někotryžkuli niż njelepy namołwjeŕ bě richel krejcźerwjenych rózi, ſe židźanym bantom wobwity, jimaj na woknjazu deſcźiczku położił, ale žane ſ tutych namołwjenjow njebu wužłyſchane a kóždo ranje ſwjadke kwětki w prósche delka leżachu.

Stary bur by kóždy krócź ſ hłowu ſatſchażł, wuhladawſchi rosteptane kwětki, a by kur ſe žwojeje dymki ſe žlěbornym wobbicźom něſchto raſow ſpěſchniſcho wudunył; potom pak by žo po jeho na wjedrje ſkrutnjenym, ſe žłónzom nabrunjenym wobliczu ſ krótka ſabłyſkło.

Hdy byſchtej žaneho njerodźałej, byſchtej pſchi nim woſtałej a ſ jeju woteńdźenjom by dźě pſchewjele žłónza ſ jeho dwora žo ſhubiło.

* * *

Tu žo něſchto ſta, ſchtoż jeho ſ pſchijomneho měra wutorže a jeho móznje roſhněwa.

Junu rano Hana ſ płaczitymaj woczomaj k njemu do iſtwy pſchiběża, hdyž chzyſche runje wulkemu młynkej w měſcźe ſdźělicź, kelko rožki a pſcheńzy budźe jemu po žnjach, kotrež žo runje domoj khowachu, pſchewoſtajicź móz.

Hanine rjane wobliczo bě ſ boloſczu a ſ rjanoſczu mohł rjez ſwohidźene. Błyſchczate ſuby žo do cźerwjeneju ſatorhowazeju žo hubow hłuboko ſarywachu. Bjes maka ſ wotmachom da na wulke dubowe blido, ſa kotrymž bur pišoſche, brěmjeſchko, do móbreho rubjeſchka ſawalene, padnycź. S lohka ſwjaſane rózki žo roſwjaſachu a někotre ſeſthnjene ſbytki tykanza, na kotrychž běchu ſacźiſchcźe ſubow jaſnje ſpóſnacź, žo na blido wukulichu.

„Schto ma to rěkacź?“ ſtary Kamik njembdry wujědźe, kiž njerad widźeſche, hdyž jeho ſchtó pſchi pišanju myleſche, ſchtoż mějeſche ſ zyła ſa najbóle napinaze dźěło, kotrež mohł žebi cźłowjek jenoż wumyślicź.

„To je dar!“ Hana wotmołwi a pſchi tym hikaſche.

„Dar? Haj, wot koho dha?“ bur ſawoła a hněw žo jemu na cźole pokaſowaſche.

„Wot twojeho wotroczka Jurja.“

Bur pjero na bok cźišny. „Schto dha ty powjedaſch? Wot Jurja?!“

Ssylne brjowki žo jemu hromadu ſcźahnychu a wón cźmowje hladaſche.

„Wot Jurja Hinkez, ſ poſtrowjenjom a hacź ja njewěm, ſo je na Selenej Horje kokula?“ —

Stary poſkoczi. Noźowej ſcźěnje jemu derkotaſchtej a ſchěroke wutrobno žo jemu ſe ſpěſchnym dychanjom sběhaſche.

„Je to tež wěrno?“ wón žo njembdrje wopraſcha, a wón ſe ſeſthnjeneho tykanza woczi na žwoju dźowku ſkoži, kotraž ſ horzymaj lizomaj pſched nim ſtejeſche.

„Zaktowa žona je mi to pſched lědma pół hodźiny pſchinjeſła a mi jaſnje prajiła, ſo je to wot Jurja. Wczera w nozy, hdyž bě wona hižo dawno lehnyła dóſchła, je žo pola njeje do wokna kłapało, tak dołho, doniż njeje je napoſledku wocźiniła. „To žo bojecź njetrjebaſch“, tak je klepaŕ wotmołwił, „ja žym Jurij, Hornakez wotroczk. Tule maſch! Hdyž jutſje do měſta póńdźeſch a nimo Hornakez pſchińdźeſch, daj to Hanje, žłyſchiſch, tej Hanje! To je něſchto wot kermuſche, Wonecźanſkeje kermuſche; daj jej to jenoż zyle mjelczo, ſo to nichtó njepytnje, a tež wjele dobreho praj. A praj jej, ſo nětkole na Selenej Horje mkody kokula tak rjenje woła.“ — S tymi žłowami je zaktowej žonje brymjeſchko tykanza nuts cźišnył a jej žłěborny kroſch ſa prózu na wokno położił.“

Bur, ruzy na khribjet ſkožujo, pó iſtwje ſ cźežkimi kroczelemi tam a žem khodźeſche.

„A ty žebi myślíſch, ſo je to wěrno; ſo žebi ſe ſtarej žonu nichtó wjeżele ſcźinił njeje?“

„Ně, nano, to je zyle wěſcźe tak, židźane rubiſchko ja ſnaju, to je Jurjowe.“

„A wczera je wón tež we Wonezach był“, ſtary bórbotaſche a wón dale a cźěmniſcho hladaſche.

„Wón je mi po wobjedźe žam prajił, ſo chze tam na kermuſchu hicź.“

Něſchto mjeńſchinow žo mjelczeſche, doniż Hornak na rubiſchko a kuſki tykanza pokaſujo njerjekny: „To ty woſtaj tule, ſ tym khadlu žam poręczu a ſawěſcźe druhi krócź to wěſcźe wjazy njeſpyta. Njehněwaj žo, Hanka. A nětko dźi na žwoje dźěło!“

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** S njeluboſnym ſamylenjom je žo ſtało, ſo rosprawa, ſa lětuſchu hłownu ſhromadźiſnu „Towarſtwa Pomozy ſa ſtudowazych Sserbow“ ſpiżana, žo w prawym cźažu njeje wotedała, a teho dla we hłownej ſhromadźiſnje žo cźitacź njemóżeſche. Sa žobuſtawy ſpomnjeneho towarſtwa a tež ſa druhich, kotrychž bychmy rady ſa njo dobyli, ju tudy woſjewjamy:

Wjeleczeſcźeni pſchitomni!

Cźiſche a ſpomožnje ſa zyłe Sserbſtwo ſkutkowaze „Towarſtwo Pomozy ſa ſtudowazych Sserbow“ je lětża 29. lěto žwojeho wobſtacźa dokonjało.

Wot ſahorjenych naſchich wótzow, kotrymž běſche powſchitkowne ſpomoženje naſcheho naroda naležane, w dowěrje na pomoz Božu a narodnu myšl naſcheho luda ſakożene, je w tych lětach žwěrnje

a doßlĕdnje ßo ſa tym prózowako, ſdźĕłanoſcź a duchowne poſbĕhnjenje naroda ſ tym ſpĕchowacź, ſo pomoz a ſrĕdki k wukubłanju a ſdźĕłanju młodych Sserbow poſkiczeſche, ſo bychu cźi, ßwoje pſchihotowanje a ſdźĕłanje dokonjawſchi, naſchemu ludej k pomozy bycź móhli.

Kaž pola wſchitkich tajkich ſakoženjow bywa, ßo pódla wuſpĕchow tež njeporadźenja a njedoſtatki pokaſuja. Tež Towarſtwo Pomozy je podpjeru poſkiczako, hdźežkuli móżeſche a ſa radźomne a pſchißłuſchne ſpóſna. Tež wono je wobžarowacź mĕło a ma wobžarowacź tajkich, kotſiž, požadawſchi a doſtawſchi pomoz wot Towarſtwa, powołanje — ſ dźĕła tež wunoſchne — dozpĕchu, a potom na Towarſtwo, haj zyłe Sserbowſtwo ſabychu, dokelž jim druhdźe wjetſchi wužitk kiwaſche.

Njelube naſhonjenja pak njemóža Towarſtwu ſadźĕwacź a tež njeßmĕdźa, ſo ßwojim ſamĕram ßwĕrne tež dale pomoz poſkicza, hdźež to po najlĕpſchim ſpóſnaczu ſa nuſne ma. Njelube naſhonjenja ani pſchedßydſtwo pohnucź njeßmĕdźa, ſo ſ reſerwy wuſtupi a diskretne jednanje, kajkež je dotal wobkedźbowako, wopuſchcźi. Pokładnik Towarſtwa je — ſchtož ßo ſ džakom wopomina — ßo prózowak, podpjeranym, kotſiž ßwojich winowatoſcźow napſcheczo Towarſtwu ſabuchu, ßwĕdomje wótſicź, a je tež dozpĕk, ſo wſchelazy kotſiž prjedy pomoz doſtawachu, tola nĕtko ſ najmjeńſcha jako ßobuſtawy ßwoje winowatoſcźe dopjelnjeja. Tež na to pſchedßydſtwo džiwa, ſo pſchi wudźĕlenju podpjery ßo wobhonja, hacź próſtwarjo ßerbſzy džĕłaja a ßo w ßerbſchcźinje wudokonjecź pytaja a hacź ßu ßobuſtawy ßerbſkich ſjednoczenjow. Tute a podobne pſchecźa, woßebje w poßlednjej hłownej ſhromadźiſnje wuprajene, je pſchedßydſtwo we woczomaj mĕko pſchi wudźĕlenju podpjerow.

W minjenym lĕcźe je ßo 23 ſtudowažych wo pomoz ſamołwjako. Mjes nimi bĕchu 7 ſtudencźi na univerſitach, 4 gymnaſiaſcźi a 10 wucźeŕſzy ſeminariſcźi. — Rosdźĕlicź mózachmy 870 hriwnow.

Dźiwajzy na wobſtejenja a pomĕry jenotliwych ßmy pſchidźĕlili: tſjom ſtudentam po 70 hr., tſjom po 50 hr. a jenemu 40 hr.; dale dwĕmaj gymnaſiaſtomaj po 40 hr. a dwĕmaj po 30 hr., ſkónczńje dwĕmaj ſeminariſtomaj po 40 hr., tſjom po 30 hr. a pjecźom po 25 hr. Sbytka ſa njewoczakane potrjebnoſcźe ſdźerżachmy 35 hriwnow.

Dwĕmaj präparandomaj pomozy ſwolicź njemózachmy, dokelž by to pſchecźiwo ſarjadowanſkemu porjadej byko.

Pſchi roſßudźenju w naſtupanju požadanych požczeńkow ma ßo pſchedßydſtwo ſ wubjerkom po ſaßadach, kotrež wo wĕſtoſcźi wupožczenjow płacza.

Pſchedßydſtwo Towarſtwa Pomozy je w tu khwilu:

pſchedßyda: farař Räda
mĕſtopſchedßyda: direktor Nowak
pokładnik: wucźeŕ Polan
pißmawjedźeŕ: ſenior Skała
} w Budyſchinje.

Do wubjerka ßłuſcheja: kk. kanonik farař Žur a redaktor Ssmoleŕ w Budyſchinje, farař lic. theol. Rencź w Ketlizach a farař Nowak w Radworju.

Dokelž 6lĕtny turnus ſa kk. pſchedßydu fararja Rädu a pokładnika wucźerja Polana, kotryž je w ßwojim cźaßu, 3. julija 1905, po § 9. wuſtawkow ſ kooptaziju pſchedßydſtwa a wubjerka wuſwoleny był, dale ſa kk. redaktora Ssmolerja a fararja Nowaka-Radworſkeho hakle k lĕtu wuběhnje, lĕtßa nowych wólbow trĕbnych nimamy.

Bóh žohnuj mikoſcźiwje dźĕło a ſkutkowanje Towarſtwa Pomozy! Jakub Skała, pißmawjedźeŕ.

S Budyſchina. Póndźelu wjeczor wokoło 1/2 11 hodźin ſwony na mĕſchcźanſkich wĕžach na woheń pſchebiwachu. Na prĕdarſkej haßy ßo tſi poſkhody wyßoka khĕża radźineho dźĕlacźerja Jana Hólnika paleſche. S tſĕchi wyßoko płomjo ßapaſche a wokolne domy a Pĕtrowſku wĕžu kaž ſ wohnjoſtrojom hróſbnje wobßwĕtleſche. Ssydom ßykawam mĕſchcźanſkeje dobrowólneje a powinoſtneje wohnjoweje wobory ßo bórſy poradźi, płomjo ſ wulkimi hromadami wody ſalecź a tak ßußodne twarjenja, kotrež bĕchu we wulkim ſtraſche, wohnjej wobrócź. Hólnikez khĕża je ſ wodu, kotraž je ßo do njeje ſlała, do zyła wupuſcźena. S 5 podružnikow ſtaj jenož 2 ßwoju domjazu nadobu pſche wohnjowu ſchkodu ſawĕſcźiłoj.

S Budyſchina. (Pſchipóßłane.) W koſſervatiwnej wólbnej ſhromadźiſnje, njedźelu w Njeßwacźidle wotmĕtej, **njeje** ßo knjes ratarſki radźicźeŕ Brühl we Łuſy ſ wulkej wjetſchinu jako wólbny kandidat poſtajił, kaž ßo w cźißle 128 „Budyſkich nowin“ pißaſche. Wo poſtajenju njebĕ ſ zyła žaneje rĕcźe. Knjeſa Brühla ßu w jenym poßedźenju ſwjaſka ratarjow w Kamjeńzu ſa wólbneho kandidata namjetowali. Shromadźiſna w Njeßwacźidle dyrbjeſche knjeſej Brühlej jenož wĕſtoſcź dacź, hacź bychu **Sserbjo** Njeßwacźidliſkeje, Rakeczańſkeje a Minakałſkeje woßady jeho kandidaturu ſaſtupili. Jenož ſ tutym wumĕnjenjom by wón ſwólniwy był, kandidaturu pſchijecź, ſchtož je wón ſjawnje wuprajił. Tole wumĕnjenje pak ßo njeje dopjelniło, dokelž ßo ujeje w tutym naſtupanju wothłoßowało. Knjes Brühl je ßo ſkónczńje wothłoßowanja wſdał.

Offizialne poſtajenje knjeſa Brühla njeje ßo hacź dotal ſtało. Wón je ßo ßamo pſchecźiwo jenej prjedawſchej notizy w „Budyſkich nowinach“ ſakitał.“

B. Hantſch w Protezach.
Mikławſch Pjech w Mikoczizach.

— Wuſběhanje rekrutow ſmĕje ßo ſa Budyſke hamtſke hejtmanſtwo wot 17. hacź do 24. junija dopołdnja wot 1/2 8 hodźin w Budyſchinje w tſĕleŕni a w Schĕrachowje w hoſcźenzu winoweje kicźe.

— Sswjedźeńſki porjad ſa 200lĕtny jubilejſki ßwjedźeń tudomneho pĕſcheho regimenta je ſcźĕhowazy: Ssobotu 19. junija wjeczor we 8 hodźinach powitanje nĕhduſchich regimentowych pſchißłuſchnikow w ßwjedźeńſzy wupyſchenej wojeŕſkej ſwuczowarni nowych kaſarmow. Njedźelu dopołdnja we 8 hodźinach: Położenje wĕnzow pſches wotpóßłanzſtwa na Tuchorju, Mikławſchu a pſchi wojeŕſkim pomniku; w 9 hodźinach: ſeſtupanje k paradźe; w 11 hodźinach: pólna Boża ßłužba a parada wſchĕch ßwjedźenjowych wobdźĕlerjow pſched kralom Bjedrichom Auguſtom a regimentowym ſchefom badenſkim wulkowójwodu Bjedrichom II. na dworje nowych kaſarmow. K temu ßo 1/2 1 hodźiny ßwjedźeńſki cźah prjedawſchich regimentowych pſchißłuſchnikow po Walſkej dróſy, Hoſchiz haßy, lawſkej haßy, bohatej haßy na žitne wiki pſchiſamknje. W 4 hodźinach popołdnju: ßwjedźeńſka hoſcźina regimentowych prjedawſchich a nĕtcźiſchich aktiwnych a reſerwnych offizĕrow w ſozietecźe; wot 4—6 hodźin dwójny konzert na tſĕlniku, k kotremuž ſmĕje tež kóždy ſ luda darmotny pſchiſtup. Wjeczor wot 8 hodźin budźa kompagnijowe ßwjedźenje we wſchelakich mĕſchcźańſkich ſalach. Póndźelu dopołdnja w 10 hodźinach rańſchi konzert na tſĕlniku. W 1 hodźinje wobjed regimentowych nĕtcźiſchich a prjedawſchich offizĕrow w offizĕrſkim kaſinje.

— (Njeſbožo pſchi twarjenju.) Hdyž ſańdźenu póndźelu na ſwonkownej lawſkej haßy pſchi jenym roſſchĕrjenſkim twarje jedyn T-noſcheŕ horje cźahnychu, ßo powjas roſtorhny. Noſcheŕ dele padnywſchi murjerja Scholtu ſ Wuriz do ramjenja trjechi. Schokcźe ßo jene ramjo ſrani a ßo jene rjebko ſłama.

— (Hladańnja dźĕcźi.) Na dwórniſchcźowej dróſy je ßo póndźelu hladańnja katholſkich dźĕcźi wotewrika. W njej budźa dźĕcźi, kotrychž ſtarſchi na dźĕło khodźa, pod dohladowanjom pſchebywacź. Katholſzy dźĕłacźerjo ßu w Budyſchinje ſ wjetſcheho dźĕła Sserbjo. Duž dyrbjało ßo wo to prózowacź, ſo bychu ßo takſe wothladańki poſtajiłe, kotrež ßerbſki roſumja. Hewak budźa ßo tam ßerbſke dźĕcźi, dokelž tam njebudźe ani ßerbſkeho ßłowcźka ßłyſchecź, pſcheněmcźecź.

(Skónzowanje dźĕſcźa.) Pſchi wuwoženju jamoweje juchi ßu w Budyſkim rańſchim pſchedmĕſcźe dźĕcźaze cźĕko žónſkeho ſplaha namakali. Po ßudniſko-lĕkarſkim pſchepytanju je dźĕcźo žiwe byko. Polizija ßo ſa wĕzu wobhonja.

— (Pſchekſchiwjenje.) Tudomneho pißarja Focku je polizija ſajała, dokelž je ßwojemu dźĕłodawarjej, fabrikantej jĕſdnych kokow Schibakej, nĕhdźe 300 hriwnow, kotrež bĕ dyrbjał na póſcźe wotedacź, pſchekſchiwił. Nĕhdźe 80 hriwnow hiſchcźe pſchi nim namakachu, pobrachowaze pjenjeſy bĕ wón pſchecźinił.

— Hłowne wubĕranje plahowanſkich bykow ſmĕje ßo w Lubijſkim hamtſkim hejtmanſtwje wot 21. junija hacź do 24. julija.

— (Poßwjecźenje khorhoje.) Wojeŕſke towarſtwo „4. pĕſchi regiment 103“ ſańdźenu njedźelu w „mĕſchcźanſkej ſahrodźe“ ßwoju khorhoj poßwjecźi. Mnohe wokolne wojeŕſke towarſtwa a hižo wobſtejaze towarſtwa 103. regimenta w Draždźanach, Biſkopizach a Kamjeńzu ßo ſ wotpóßłanzami wobdźĕlichu. Kralej Bjedrichej Auguſtej ßo holdowazy telegram póßła. Na khorhoj je kralowſki ſakſki, Budyſki mĕſchcźanſki, Biſkopſki, Kamjeńſki, Wulkohajnſki a Ansbachſki wopon naſchity. W tychle mĕſtach je 103. regiment ſ khwilemi w garniſonje leżał.

— (Pſchipóßłane.) Knjes ratarſki radźicźeŕ Brühl w Łuſy je 6. junija pſchi wólbnym roſrĕcźenju w knjeźim hoſcźenzu w Njeßwacźidle rjekł, ſo je ßerbſke towarſtwo ſa Njeßwacźidło a wokolnoſcź jenož pſchecźiwo jeho kandidaturje ſa krajnoßejmſke wólby ſałożene. Tole wuprajenje je zyle njewĕrne, dokelž

1, ßo mjenowane towarſtwo ſaßadnje ſ politiku njenakładuje,

2. dokelž je žo załožiło prjedy hač je žadyn cłowjek wo kandidaturje ratarskeho radźićela Brühla nješto wjedźał.

Pschedžydstwo

žerbskeho towarstwa sa Njeżwačidło a wokolnosć.

S Hrubjelcłiz. Na tudomnym tachantskim kuble je žo žrjedu w nozy jedyn kurjeńz, w kotrymž žo kurjatka khowaja, wupalił. Woheń je s rosbuchnjenjom jeneje petrolejoweje lampy nastał. Hdyž žo jeho dohladachu, bě hižo pschepośdźe. Něhdźe 50 kurjatkow je žo sadużko a spaliko.

S Hornjeje Hórki. Hdyž sańdźenu wutoru pohoncź tudomneho młynka Mäßlinga běrny włóčesche, žo na dobo kóń splóschi. Dokelž mějesche pohoncź wotežku wokoło ruki switu, žo wón k semi storhny a žebi pschi tym ruku złama.

S Hornjeje Hórki. Hornjohórčanske podpjeranske towarstwo njedźelu žwoju khorhoj poświeczi.

S Porschiz. Sańdźenu wutoru, 8. junija, žerbske mišionske towarstwo w naschej woßadźe žwój lětny žwjedźeń wotmě. Pod lubym mikym žłónčkom wulke žły s woßady a se žuždobnych stron khwatachu psches bohacźe žohnowane hona w kraßnych hodźinach na duchowne požohnowanje spominacź a wo nim žłyschecź, kiž je Bóh nam dał a wbohim pohanam pschidźělił w evangelijn. Wschědny dźeń běsche, na kotrymž wscho wotpočowasche wot seńskeho dźěła, žwoje myßle do wyßokosćze posběhnycź. Haj, kraßna myßl sa wschěch, kiž žwjecźachu a poßłuchachu nutrnje, so je woßrjedź seńskeho dźěła, pohanskeho hubjeństwa a skaženja nam poručeny wulki skutk mišionstwa, pohanske ludy k wjeßelu, k žwětłu a k nowemu žiwjenju wodźicź pomhacź.

Wo tutym nadawku w žerbskej Božej žłužbje, kiž běsche hač nanajbohatscho wopytana, k. farar Waltar s Njeżwačidła na załožku texta Jesaj. 60, 1 jako žwjedźeńsku prědar k nutrnej woßadźe rěčesche a jej pschiwołaše: Kralowske heßło žwjateho mišionstwa: Stawaj a rosžwětluj žo! 1. Sskysch jo s njebjeskeje wyßokosćze s wěrjazej duschu! 2. Njeż jo psches semju se žwěrnej wutrobu! Boże žłowo, na kscheseźijanske žiwjenje nałożene a kaž žwětło s wjele, wjele pruhami k nam žo cźischcźaze, w rcźe sahorjeneho ducha mózneho prědarja wutroby žwjatocźnje posběhowasche a k dźělbracźu na Božej žwjatej wěźy sbudźowasche. Hłuboko žo do wutroby sacźischcźi, kak mělo sboże naschich dźěcźi, młodych, starych w hětach kscheseźijanskeho žiwjenja k dźělbracźu s pohanami, wot teho wusamknjenymi, nucźicź, a njebudźe bórsy wuklincźecź napominanje, też cźitacź wo mišionstwje (w Mißionskim póßle) a sa nje dale wjazy woporow pschinjesć.

Po žerbskej Božej žłužbje, kiž běsche žo w 2 hodź. sapočała, w 4 hodź. němska žłědowasche. W tutej, kiž běsche też hischcźe wot lubych Serbow žobu rjenje wopytana, k. farar Mann s Kumwałda po Jan. 35 namołwjesche: Scźińmy žo pscheceźeljo a žobudźěłacźerjo pschi skutku mišionstwa, kiž pohanam nowe žiwjenje Božeho kraleństwa pschinjeße. Prědar, poßłucharjow w duchu won wodźo, pokasowasche, kak je tónle skutk nusny, mózny a kraßny.

To běschtej s Boha wulzy požohnowanej Božej žłužbje, porjeńschenej też s khorskim spěwom, kiž woßadna młodźina pod wustojnym wodźenjom k. kantora Hauczki k natwarjenju pschednoschowasche. Wot pschitomnych knjesow duchownych, w hromadźe na 15, schtyrjo, mjenujzy k. farar Handrik-Huscźanski a Matek-Bartski na žerbskim a farar Mrósak-Hrodźischcźanski a Mikela-Maleschanski na němskim kemschenju woltarnu Božu žłužbu sastarachu.

Sswjedźeńska kollekta na žerbskim 440 hr. 89 np., na němskim 159 hr. 90 np., w hromadźe po tajkim 600 hr. 79 np., wunjeße. To běsche sa mišionsku myßl Porschischkeje woßady jara khwalobne snamjo — a s nowa spósnacź, hdyž na wjele stronach kscheseźijanska myßl a woporniwosć sa žwjate wěźy spaduje, kak hischcźe w naschich lubych žerbskich woßadach pod hajenjom kscheseźanskeho žiwjenja a mišionstwa žwěrnych duschowpastyrjow wona pschiběra. — Sswjedźeń, prěni w rjenje wobnowjenym Božim domje, bě też wusběhnjeny s tym, so běschtaj dwaj nowaj žwěczńikaj, žwjecźene nowe žudobje sa Boże wotkasanje a tepich pschi woltarju, kiž běsche woßadna luboscź darika, prěni krócź widźecź. Kaž khorhoje s wěże a khěrluschе a modlitwy žwjedźeńskeho dnja shromadźišnje hižom pschipowjedachu, tak dźe pschi kónzu tehole dnja psches wutroby: Wschitko, schtož wodych ma, khwal teho Knjesa.

S Bremjenja. Pschi žylnym njewjedrje žobotu rano wokoło 1 hodźiny błysk do domskeho swudowjeneje Helaßowoje s wuhenjom nuts dyri a s khachlemi won dó jstwy sajędźe, kotraž w bližšim wokomiku w płomjenjach stejesche. Schtwórcź hodźiny posdźischo žo też twarjenja žiwnosćerja Helaßa sapalichu. Hač je też do nich błysk sajeł abo hač je žo woheń se schkrjemi s Helaßez khěže pschenjeßł, njeje hischcźe wujaßnjene. Helaßez a Klimantez twarjenja běchu se žłomu kryte a žare.

S Roswodez. Ssrjedu w nozy 1/2 2 hodźin s twarjenjow žiwnosćze cźišło 39 woheń wudyri, kotryž žo na se žłomu kryte domske, hródź a bróžeń rucźe rosscheri, kotrež žo do cźista spalichu. Žiwnosćź je hakle psched krótkim Gustav Hermann Gruhl Krecźmarjej wotkupił, kotryž hischcźe njebě wucźahnył. Jemu je žo nimale wscha domjaza nadoba sniczika.

S Bóßżwez. Tudomny żelesniski wothladar na wotpocźinku Zakta je sańdźenu wutoru s Božej rucźku sajaty wumrjeł. Wón bě dopoldnja se žwojim tśilětnym dźěśćom na polo wuschoł. Ludźo jeho tam na semju padnycź widźachu a teho dla jemu na pomoz pschiběžachu. Hdyž jeho sběhnychu, bě hischcźe wón žiwy, tola prjedy hač jeho domoj donjeżechu, wón wudycha.

S Njeżwačidła. W 8. wjeżnym wólbnym wokrjeżu žo najeńzy knježich dworow hižo dawno hotuja, sastupjerstwo tuteho wokrjeża buram wudrěcź. Pólsta lět žu 8. wjeżny wólbny wokrjeż na sakskim žejmje burja sastupowali a poßlednje 24 lět mandat w rukomaj knjesa kublerja Kokle leżesche. Po měnjenju najenkow knježich dworow njeje žadyn bur, ani žerbski ani němski, tak sdźěłany, so by hódny był, w žejmje žydacź. Temule nadawkej móże jenoż jedyn rycźerkublerski najenk sroscźeny bycź. Wot Kinsbórka hač do Minakała žebi teho dla najenzy horzo pscheja, so by žo pschi pschichodnych wólbach jedyn s jich žrjedźišny do žejma póßłał. Najbóle mjes nimi knjes ratarski radźicźel Brühl we Łusy sa tejle cźesću steji. Poßlednje lěta je žo wón teho dla pschi kóždej składnosći prózował, žebi pscheceźelstwo a pschikhilnosć ludźi žwojeje wokolnosćze dobycź. A wón je pscheżwědčeny, so je wón tutón samer dozpił. We wólbnym rosrěcźenju, kotrež bě konserwatiwne towarstwo sańdźenu njedźelu we Weberez hoscźenzu skasało; knjes Brühl dopowjedacź njemóżesche, kak jeho ludźo lubuja, khwala a cźesćza. Też knjes Krawz, jako žykałowy mischtr Łuhowskeje žykały, kotryž pod rěsnym komandom knjesa Brühla steji, khwalbny spěw wo knjesu Brühlu sanjeże. Najenzy s Kinsbórkskich stron jemu s zykej wutrobu pschihłoßowachu. Na dotalneho sastupjerja knjesa Koklu k. Brühl njemdre nadpady cźinjesche. Njeje trjeba, so tu knjesa Koklu sakitujemy, wón budźe to žam w bližšej shromadźišnje w Njeżwačidle cźinicź a cźorne na běło dopokaże, so je, tak wjele hač cźłowjek samoże, też interesży žwojich wusłolerjow w Minakałskich stronach hladał. Hdyž ludźo poknu wěrnosć shonja, drje žo pschiłkodźenja, kotrež žu žo pscheceźiwo knjesej Kokli lěta dołho s wěstym wotmyßlenjom cźinike, wot žamo wotmjelknu. Debatta bě s dźěła khětro horza. Knjes kantor Hila s Khróscźiz a knjes wucźeŕ Sskodeńk s Panczig žo prózowaschtaj, knjesa Brühlowe nadpady na knjesa Koklu wotrasycź, a knjes Hantsch s Protez a knjes Kelling s Kamjeńza najenkam knježich dworow njesprawnosćź pschi wólbnym hibanju napscheczo buram porokowaschtaj. Knjes Hantsch jim pod nóß pikasche, so jim jedyn bur pschi wólbach hódź njeje. Sajimawe bě, so žmědźachu w shromadźišnje Koklu a jeho pschiwißowarjow na najwótrischo pschimacź, so pak, hdyž žo cźi zyle wězownje a směrom wobarachu, jim hnydom porokowachu, so pscheceźiwo wyschschim worschtam schcźuwaju.

W běhu debatty knjes Brühl pschezo s nowa žwoju luboscź k Sserbam wusběhowasche. Spodźiwne jenoż je, so žu jemu žerbske towarstwa s pohórschkom. Wón drje žo boji, so móhli cźi jeho kandidaturje seschkodźicź? Teho dla žo wón też na Njeżwačidlisku „Jutrmzu“ hněwa. Kaž wón w shromadźišnje rjekny, je „Jutrniza“ sababjene wólbne towarstwo. Schtó jenoż je jemu tole měnjenje sascheźěpił? „Jutrnizy“ žo nichtó njetrjeba bajecź; s jejnych žobustawow by žo, hdy by žo jim troschku lischcźiło, žnadź hischcźe někotryżkuli namydlicź dał.

Po něcźim bě žo Weberez sala, kotraż bě pschi spočatku shromadźišny khětro prósdna, napjelnika. Knjes Brühl žebi teho dla njebě wěsty, hač by wjetschina pschitomnych jeho kandidaturje pschihłoßowała. Duż wón namjetowasche, so bychu jenoż pschitomni s Njeżwačidliskeje, Rakeczanskeje a Minakałskeje woßady wothłoßowali. Temu pak žo žobustawy pschedžydstwa konserwatiwneho towarstwa pschecźiwjachu. Duż žo do zyła njewothłoßowasche.

Wólbne bědźenje budźe žnadź tón krócź we 8. wjeżnym wólbnym wokrjeżu hischcźe horzysche, hač tehdy, hdyž chzysche rycźerkubleŕ Hustig Kokli žejmski mandat wotehnacź. By móżno było, so bychu žebi burjo tón krócź sastupjerstwo tehole wokrjeża s ruki wudrěcź dali?

Se Steho Komorowa. Pjatk wjecźor wokoło 7 hodźin žu schkleńzutoczerja Halu s Awstriskeje w jeho spanskej stwje satšéleneho

namakali. S Halu hromadźe schkleńzutoczeŕ Adolf Kreiner bydlesche, kotryż je pschi satšélenju pschitomny byk. Domowi wobydlerjo, kotšiž po wutšélenju pschiběžachu, widźachu, kak Kreiner s revolvrom w ruzy s woknom won skoczi. Duž žebi myßla, so je Kreiner Halu satšélił. Tutón pak pšched poliziju wudawa, so je žebi Hala žam žiwjenje wsak. Hacž žo wo mordarstwo abo žamomordarstwo jedna, drje žo s bližšim pschepytanjom wukopa.

— Wusbèhanje rekrutow w Kamjeńskim hamtskim hejtmanstwje směje žo 1., 2. a 3. julija w Kamjeńzu w tšéleńi, 5. a 6. julija w Polcznizy a 7. julija w Kinsbórku.

Se Zitawy. Njedźelu je žo tu pomnik krala Alberta žwjedźeńšzy poßwjecził. Pomnik w parku blisko měschczańskeho sahrodnistwa steji.

Se Zitawy. (Dźěczo žo saßypko.) W bliskich Ssrjedźnych Wódrizach je žo 11lětny žyn wojnarja Krokarja s pěskowej sčěnu saßypnył. Haczrunje hnydom sa dźěsčom ryjachu, žo wone saduby, prjedy hacž mózachu je wurycz.

S Wojerez. Tu je žo s pschisamknjenjom k hłownej želesniskej dźěkarni schula sa lokomotivnikow naprawika. W tu khwilu wuežbu 50 wuczomzow wopytuje. Wona něhdże 1 lěto traje. We wokrjeßu Halleskeje direkzije stej jenoż dwě tajkej schuli, mjenujzy w Halli a tu.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Dla skschiwdźenja duchowneho Wanki a wuczerja Marka bě Mużakowski kawniski žud pjekarskeho mischtra Josefa Gottschlicha k jastwu na dwaj měßazaj saßudźił. W Rychwałdze je Raiffeisenska nalutowarnja a wupożczerńa, no kotrejež czole duchowny a wuczeŕ stejitaj. Dokelž žobustawy tuteho towarstwa wotruby shromadnje kupuja, widźesche žo Gottschlich w žwojej saßkužbje pschikrótscheneho. Sso roshněwawschi wón lětża 10. januara knježerstwu w Liegnizy wobczežowanske pißmo póßła, w kotrymž wón na duchowneho a wuczerja žwarjesche. Tychle žwarow dla jeho wobskorżichu, dokelž bě duchowneho a wuczerja skschiwdźił. Pschecźiwo khostanju, k kotremuž bě jeho prěnja instanza saßudźiła, bě žo wón na druhu instanzu wobrocził. Wón žo sarěczowasche, so njeje chzył wuczerjej a duchownemu kschiwdu czinicz; wón žo tak na pißanje njewusteji, so mohł žo skschiwdźenjow sminycz. Wón je žebi se žwojim pißmom jenoż wotmyßlił, so by žo duchownemu a wuczerjej, kotraj běschtaj powjedałoj, so dyrbi wón — wobskorżeny — nětko też 50 np. tuńscho pschedawacz, sadźěwało, so byschtaj jemu dale w žwojej saßkužbje schkodźiłoj. Statny rěczník namjetowasche, so by žo hacž dotal njekhostanemu wobskorżenemu jenoż 100 hriwnow khostanja napołożiło. Ssudnizy měnjachu, so je wobskorżeny s wodajliwym roshorjenjom dla konkurrenzy, jemu žo wot nalutowarnje czinjazeje, a to hladajzy woprawnjene interežy, formalnje duchowneho a wuczerja na cześcźi sranił. Duž prěni wužud postorczíwschi Gottschlicha dla jednoreho skschiwdźenja k 30 hriwnam pjenježneho khostanja saßudźichu. Khósty žo statnej kaßy napołożichu.

S Běleje Wody. Na tudomnym dwórnischczu wutoru dwě lokomotivje do žo srasyschtej, s kotrejuž jena ranžèrowasche, mjes tym so druha s kólnje jèdźesche. Wobej lokomotivje žo žylnje wobschkodźischtej.

Se Sslepeho. Pschi lětuschim mytowanju wjeßneho pjerisnistwa, wot schlesyskeje ratarskeje komory wotbywanym, je s dowolnosczu ratarskeho ministra tudomny knjes farař Handrik 200 hriwnow myta se statnych žrědkow dostał.

S Draždżan. Sserbska Boża žkužba w kschižnej zyrkwi žo saßo bliži. Da-li Bóh, chzemy žo do njeje poßlednu njedźelu měßaza, to je 27. junija, seńcz. Wschitzy, kiž maju dźěczi abo žerbskich snatych tu mjes nami w zusbje, žu wutrobnje a naležnje proscheni, so chzyli jim hnydom powjesć wo naschich kemschach dacz. My Sserbjo bydlimy tu rosprósčeni a pschezo saßo žo stawa, so něktoryžkuli, kiž wo naschej Bożej žkužbje w lubej macźerńej rěczi niczo njeshoni. Teho dla je zyle nusne, so Łužiza nam pomha a so žo s domisny do zusby snatym powjesć dawa. Woßebje nusne pak je to tutón krócz. My běchmy hacž dotal swuczeni, žo hižom tydźeń prjedy seńcz. Se wschelakich stron, woßebje wot Sserbow we wokolinje Draždżan, bě pak žo hižom dawno prósstwa wuprajiła, so bychu žo, kaž do jutrow a w advencze, też tute kemschenje s měschczańskimi wikami, kotrež Sserbjo rad wopytuja, sjednoczíke a žo tak na poßlednju njedźelu w juniju położike. To žo nětko stanje. Nadźijomnje žo wopyt Božeje žkužby, kiž bě w juniju pschezo najžnadnischi, psches to sběhnje. Duž, lubi Sserbjo s bliska a s daloka, na saßowidźenje w kschižnej zyrkwi niz 20., ale hakle **27. junija.**

S Draždżan. Tudomny krajny žud je někotrych ruskich studentow dla tajneho politiskeho swjaskarstwa žudźił. Ruszy studentojo, s wulkeho dźěła židźi, też w Němskej sa politiski pschewrót w Ruskej dźěłaju. Pódla teho žo woni, kaž pschi poßlednich wólbach do němskeho khèžorstwoweho žejma, do žkužby němskeje socialdemokratije jako wodżerjo wolerjow stajeja. Studentow Geinblatta a Peskina k jastwu po 2 měßazomaj, Ugolzowa k jastwu na 1 měßaz, a Ssobolewa a Krugelowa k jastwu po 6 njedźelach saßudźichu. Drusy pjeczo wobskorżeni žo wuwinowachu.

Přilopk.

* Jeneho czežkosranjeneho kolojèsdneho s Kottmarsdorfa žu sańdźenu njedźelu do Wurbisa pschinjeßli. Na warnowaze tafle njekedźbujo, njebě wón s nusnej wobhladniwosczu po nahlej horje dele jèk. Pschi kole wón do kamjeńtneho stolpa sawadźi, wón žebi hłowu czežko srani a žebi prawe ramjo roskama. Koko bě žo do czista skónzowako.

* (Sakski prynz Max jako rektor Animy.) Kaž „Khèžorstwowa póšta“ s Roma pische, žo w bližšim czasu rektorske městno němskeho wustajenja Santa Maria del l' Anima s powołanjom nětczischeho rektora msgr. prälata Bohningera ua biskopske žydko wuprósdni. Sa jeho naßlědnika žu sakskeho prynza Maxa pomjenowali, kiž je w tu khwilu s profesorom Freiburgskeje universitty w Schwizy.

* (Salamiowa kołbaßa s konjazeho mjaßa.) We Wilhelmsruhe pola Barlina rěsnik Frischka salamiowu kołbaßu po nadpadnje tunjej placźisnje pschedawasche. Sa krótki czaß mějesche wón wjele wotebjerarjow. Drusy rěsnizy jeho wobskorżichu, a polizija něktore kołbaßowe pruhi pola njeho wotewsa. Wupokasa žo, so bě kołbaßa s konjazeho mjaßa dźěłana. Kawniski žud tunjeho kołbaßnika k jastwu na dwaj měßazaj saßudźi.

* (Czežke njesboże s czołmom na Woltawje.) Wysche Prahi blisko Branika žo jedyn czołm s dwěmaj knježnomaj a s jenym knjesom s Prahi wobžadjeny, powróczi, hdyž bě runje jena parna łódź nimo jèła. Wschě tři woßoby do rěki padnychu. Mużstwu na łódźi, kotraž žo hnydom sastaji, žo poradźi, jenu knježnu na łódź wukhowacz, hdźež žo jej wědomnje wróczi. Tón knjes a druha knježna žo tepischtaj. Muża posdźischo morweho wucźahnychu. Njesboże je žo s tym sawinowako, so jena s knježnow runa w czołmje stejesche a s mjetanjom żołmow, pschi nimojědźenju parneje łódże nastatych, žo samota a padże. Pschi tym žo czołm powróczi. Ani muż, ani knježnje njemóżachu płuwacz.

* (Spytane mordarstwo w želesniskim wosu.) Nürnbergski wojerski žud je wojaka Schoberta spytaneho mordarstwa dla k khostarni na 10¼ lěta a k wotstronjenju s wójska saßudźił. Schobert bě dowolenzu pschekroczíwschi w nozy 2. februara w jenym želesniskim czahu blisko Nürnberga do monteura Voigta s Markredwitza, s kotrymž wón žam w jenym wosu jèdźesche, dwójzy s revolvra tšélił a jeho czežko sranił. Schobert a Voigt žo na žiwjenje a žmjercz bèdźeschtaj. Voigt sa wukhowanskim powjasom skzahny, a czah hnydom stejo wosta. Czahowy personal hnydom pschibèża, nadpadnika pschemó a jemu revolver wutorhny. Schobert na to kondukteura, kotryž jeho dźerżesche, do wutrobna storczi a czekny. Żandarmam w Pegnitzy, kotrymž žo hnydom powjesć da, žo poradźi, njekrańnika sajecz. Wón žo wusna, so je Voigta chzył moricz a wurubicz, so by pjenjesy do ruki dostał, s kotrymiž mohł do Schwizy czeknycz.

* (Sso žama sapalika.) Na pohrjebnischczu w Heringsdorfje žu czěło jeneje žónskeje nadeschli, kotrež bě po zyłym czěle wopalene. Njesbožowna bě žwoju drastu se spiritußom woblała a ju potom sapalika. Ssamomordarzyne mjeno njeje hischcze wußlědźene.

* (Dróhowi rubježnizy.) Blisko Herstela pola Bonna žu rubježnizy dweju kolojèsdneju, jeneho Kölnskeho pschekupza a jeneho 65lětneho fabriskeho inspektora, kotrajž 10 minutow wot žebje sdalenaj po drósy jèdźeschtaj, nadpadli a wurubili. Nadpadnizy žwojej woporaj wuwjasachu, pschiwjasachu jeju k schtomej a s rubjenymaj kołomaj czeknychu. Hdyž žo wjeßnjenjo sa nimaj puschczíchu, do nich s revolvrow tšélachu.

* (Njesbožownа luboscz.) Želesniski assistent Binder w Innsbrucku najprjedy pinczniżu Gretu Tötschez, nadpadnje rjanu holzu, a potom žam žebje satšéli. Dokelž bě jemu njemóżno, žo s holzu woženicz, je žo wón k njeskutkej pohnuł.

* (Njeſbože ſ automobilom.) Na Laxenburgſkej alleji žo wutoru wječor dla wobſchkodženja pneumatiſkeje wobrucže jedyn automobil ſwróćži, w kotrymž dwaj mužej a jena žona žedžachu. Woni žo, runje kaž automobilowy wjednik, ſ wosa cžišnychu. Žona žo ſaraſy, dwaj mužej žo cžežko ſraniſchtaj.

* (Wjerch Eulenburg.) W němſkim khoſtanſkim ſakonju žo wopacžne pſchiſžahanje cžežko khoſta. S wjetſcha ludži, na kotrychž tukaja, ſo žu wopak pſchiſžahali, hnydom do pſchepytowanſkeho jaſtwa žadža. Ludžo pak žo myla, hdyž mënja, ſo žo tónle ſakonjowy paragraf napſcheczo wſchitkim wobſkorženym jenak nakožuje. Tak je pſchi khežorſkim dworje wjerch Eulenburg pſchebywał, na kotrehož žo hrěſcha, ſo je wopak pſchiſžahał. Dwaj mužej ſtaj w Barlinje pſched žudom hinak žwědczikoj, dyžli hrabja Eulenburg. Jeli ſo pak je Eulenburg njewinowaty, cžeho dla potom tamneju žwědkow do pſchepytanja njewoſmu? Je-li pak Eulenburg winowaty, cžeho dla jeho potom ſa khornał njewoſmu? Na Eulenburga žo žylnje hrěſcha, ſo je wopak pſchiſžahał. Jeho teho dla wobſkorženichu. Sſrjedž prozeſa wón ſkhori. Wo nim w hojeńni dale žudžachu. Tola napinanja prozeſa Eulenburga tak pſchimachu, ſo wón w hojeńni wjazy njewutraje, a ſa 100,000 hriwnow kawzije jeho puſchczichu, ſo by žo w žwojim hrodže wothladował. Na to njebě dołhi cžaſ, wo Eulenburgu niczo wjazy žłyſchecź. Na dobo powjeſcź pſchiňdže, ſo je wón tak cžežko ſkhorił, ſo dyrbi w Gaſteinſkich kupjelach pomoz pytacź. Wón do nich wotjědže, a potom hakle ſtatnemu rěcžniſtwu wo tym powjeſcź da. We wjele nowinach žo nětko praſchachu, hacž bychu też ſ druhimi wobſkorženymi tak ſ waha wobkhadželi, kaž ſ Eulenburgom. Kóždeho druheho wobſkorženeho do jaſtwa tyknu, njedžiwajcy na to, hacž je khory a jeho ſaſžudža, hdyž je winowaty. To drje je ſ pſchicžinu było, ſo je knježerſtwo wjercha Eulenburga ſ Gaſteina ſaſžo domoj do Liebenbergſkeho hroda dowjeſcź dała. Hacž žo wjerch Eulenburg ſaſžo pſched žud ſtajł, ma žo hakle wocžakacź.

* S wulkim wohenjom žu žo lěžy mjes Hithornom a Iſenhogenom wupuſcźiże. Wjazy dyžli 8000 jutrow ſ dźěła fiſkaliſkeho lěża žu pkomjenja ſežrałe. Schkoda něhdže dwajmillijonaj hriwnow wucžinja.

* (Automobil žo ſpalił.) Na drózy pola Burkhardtsgrüna njedaloko Draždžan žo póndželu jedyn automobil, w kotrymž dwaj mužſkaj žedžeſchtaj, ſapali. Mužſkaj móžeſchtaj žo lědma ſ automobila wukhowacź a dyrbjeſchtaj pſchihladowacź, kak žo wón hacž do žwojich želeſnych dźělow ſpali.

* (Sso ſaraſył.) Leutnant ſ Klahrheima, ſarjadnik majoratneho kubła w Klahrheimje w Póſnańſkej, tele dny po žwojich polach jěchaſche. Na dobo žo kóń ſpłóſchi a žwojeho jěſdneho wotcźižny, kotryž tak njeſbožownje padže, ſo žebi ſchiju ſwiny a na měſcże wumrje.

* Cžežke njeſboże ſ automobilom je žo póndželu pola Münchenberga ſtało. Automobil prjedawſcheho perſiſkeho generalneho konſula ſ Greve do jeneho ſchtoma ſraſy, dokelž bě žo ſpinadko ſarjekło. Greve ſ hłowu wo ſchtom wrježny a bě hnydom morwy. Grevowy inſpektor, we woſu žobu jědžazy, žo pjatnacże metrow daloko na polo cžižny a žo jenož lohko ſrani. Automobilowy wjednik ſe ſtróželemi woteńdže.

* (Dźěczo w žudže žo tepiło.) W Godesbergu jene połdralětne dźěczo ſ wocžinjenym woknom delnjeje jſtwy do jeneho ſ deſchczowej wodu pjelnjeneho žuda padže. Prjedy hacž pomoz pſchiňdže, bě žo dźěczo tepiło.

* Jena ſpłóſchena kruwa je w Gochu pola delnjeho Rheina tſilětnu džowcžiczku jeneho ratarja morika, kotraž bě žobu ſe žłužobnej džowku na paſtwu wuſchła. Też džomku, koiraž chzyſche kruwje wobaracź, ſnjembrjene ſkoczo cžežko ſrani.

* (Kholera w Ruſkej.) W Peterburgu, hdžež bě loni kholera woželebje mjes khudſchim wobydlerſtwom ſakhadžaka, je wot žoboty ſaža 9 woželobow na kholeru ſkhoriło.

* (Milijonar hłodu wumrjeł.) W Antwerpenje je ſańdżeny tydżeń jedyn milijonar wumrjeł, kotryž je tak ſkupy był, ſo žo njeje najědł. Wbohi milijonar je bohaty kubler Rump był. Hacž runje mějeſche wulke ležomnoſcże, kotrež jemu hobrſke dokhody wunoſchachu, jemu jeho ſkupoſcź tola njedowoli, ſo mohł žo najěſcź. Wón w jenej podtſěſchnej komorje bydleſche a na žłomowym borle lěhaſche. W komorje bě najwjetſchi njeporjad. Jenož jeniczki luxus žebi nahrabnik popſcha. Wón mějeſche drohotnu wurěſanu kſchinju, w kotrejž liſcźiny khowaſche, kotrež jemu jeho ſamoženje wobžwědczachu. Nětko je wón wumrjeł, dokelž bě jeho cžełko ſ dołholětnym tradanjom do cžaža woželabło.

* (Semjerženje.) W rańſchej Indiſkej je na hollandſkich kupach w nozy 4. junija žylne ſemjerženje było. 230 cžłowjekow je pſchi nim žiwjenje ſhubiło. — Też w Chileſkej žu ſažo žylne ſemjerženje měli. W pſchiſtawnym měſcże Capiazo je žo wjele khěžow ſaždypło. Wobydlerjo žu we wulkej hroſy.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěće 1909 zaso nahromadźiło: 141 hr. 50 np.

Dale za njón dari:

Naša Syrotka . . . . . — hr. 50 np.

Hromadźe: 142 hr. — np.

Z džakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wuſžudženja.

Khoſtanſka komora. 25lětny ſkładnoſtny dźěłacźeŕ Jan Moritz Lehmann ſ Małych Debžez a 34lětny fabrikaŕ L. Klamert ſ Lejna žo loni 15. oktobra wukhodźejo k hatej fabrikſkeho wobžedźerja Thomaža we Wjelecźinje pſchińdźeſchtaj. Tam jimaj do myſlow pſchińdže, ryby kradnycź. Wonaj ſpuſchczadko a rěbl roſpaczišchtaj, tak ſo woda ſ hata běžeſche. Hacž runje něhdže 100 wulkich a někotrych ſtow małych pſtruhow pſches puſchczadko wupkuwa, žo Lehmannej tola njeporadźi, jenu rybu popadnycź. Pſched žudom wobaj prějeſchtaj, ſo ſtaj chzyłoj ryby kradnycź. Wonaj ſtaj jenož jedyn grat, kotryž bě jimaj do wody padnył, ſ njeje wucžahnycź chzyłoj, a teho dla ſtaj wodu wotpuſchczikoj. Ssudniży tejle wurěcźi njewěrjachu a Lehmanna dla wěžywobſchkodženja a ſpytaneho paduſchſtwa k jaſtwu na 8 njedźel, Klamerta pak dla wěžywobſchkodženja a ſpytaneho paduſchſtwa k jaſtwu na ſcheſcź njedźel ſaſžudźichu.

✕ 22lětny rěſakowy dźěłacźeŕ A. König ſ Bjedruſka je pjecža 18. februara do gratoweje komory hoſcźenzarja Schuby w Korſymju ſaléſcź ſpytał, ſo by tam kradnył. Jeho k jaſtwu na 2 měžazaj ſaſžudźichu.

✕ Straſchneho cžělneho ſranjenja dla mějeſche žo 30lětny w Kluſchu narodźeny kowarſki miſchtr Khorla Bjedrich Schuſter w Bórku ſamolwicź. Wón bě 4. haprleje w hoſcźenzu w Bórku cželadnika Schlozu, kotryž bě jeho pjecža ſ pohladowanjom rosnéwał, ſa ſchiju dajił, na kamjeńtne dno wo khěži cžišnył a jeho tak bił, ſo Schloza ſ huby a noža krwawjeſche. Poſdźiſcho je Schuſter Schlozy 15 hriwnow dał. Schuſtera k 25 hriwnam pjenježneho khoſtanja abo k jaſtwu na 5 dnjow ſaſžudźichu.

✕ S jeneho hata, kotryž po pokojzy kublerjej Gjerſchej w Bórku a ryczerſkublerjej Matcże w Matžezach žłuſcha, je 6. haprleje pjecža 34lětny blidaŕ Pawoł Auguſt Pjech ſ Bórka jenu ſchcźuku kradnył. Jednanje žo dla pſchežłyſchenja nowych žwědkow wotſtorcži.

✕ Pſchekupowaŕ K. H. Pachaly w Budyſchinje bě wot januara hacž do haprleje reklamne papiery rosdźělał, na kotrychž jenej ſtronje bě derje napodobnjena ſtohriwnowſka papjera wocźiſchcźana, druha ſtrona poruczenje Pachalyjoweje pſchedawarnje wopſchijeſche. Pachalyjej teho dla 30 hriwnow pjenježneho khoſtanja abo 10 dnjow arreſta napokožichu. Druha inſtanza jeho khoſtanje na 10 hriwnow abo jaſtwo na 2 dnjej poniži.

✕ Hoſcźenzarjej Hajnje we Wownjowje bě 23lětny hižo khoſtany cželadnik K. A. R. Hilſcher něktore zigarrety a ſtražnikej Hermannej po něcžim 13 hriwnow kradnył. Hilſcher ma hiſchcże 1 měžaz jaſtwa wotpokucźicź. Jeho khoſtanju žo hiſchcże jaſtwo na 2 měžazaj 3 dny pſchida.

Sawniſki žud. Spytaneho jebanſtwa dla běchu 47lětneho w Bobolzach narodźeneho kublerja Jana Auguſta Pětſcha w Bórku wobſkorżili. Kóždolětnje žo w ratarſtwje dla wobliczenja ſkótneho ſawěſcźenja a dla ſarunanja ſchkodowanja pſches ſkótne khoroſcże ſkót liczi. Kóždy ratař ma ſ wěſta prajicź, kelko ſkotu je ſa wěſty cžaž měł a tabellu, wot knježerſtwa k temu wudatu, žwědomicże wupjelnicź. Pětſch bě 1 konja a 8 howjadow pſchemało ſapiłał, wón by potom město ſa 35 howjadow jenož ſa 27 a město ſa 7 koni jenož ſa 6 konjow dawk płacźicź trjebał. Ssud mějeſche Pětſcha ſa winowateho a jeho k 60 hr. pjenježneho khoſtanja abo k jaſtwu na 12 dnjow ſaſžudźi.

✕ W hoſcźenzu w Dobruſchi bě 7. februara hižo dwójzy khoſtany 34lětny cželadnik Miſcha ſ Palowa barbjerſkeho miſchtra Findeiſena ſ pſchedeſchcźnikom pſches hłowu bił. Sa to ma wobſkorżeny 10 hriwnow pjenježneho khoſtanja ſapłacźicź abo dwaj dnjej jaſtwa wotžedźecź.

Schmidt & Gottschalk

pjenjezna banka w Budyschinje

na theaterskej haßy 6 **na rózku schulskeje drohi.**

Kupony

na 1. julija 1909 hižo 15. junija bjes khostow po najwyschschim kursu ſ pjenjesami samĕnjamoj.

Dobre twjerdże ßo sadanjaze hódnostne papjery stajnje na skladże.

K salskej 3½% 1852/68 pożczonzy ßo nětkole nowe kuponowe listna wudawaju. Dawamoj k wjedżenju, so je bjes khostow wobstaramoj.

Sakske wojerske žiwjenje sawĕsczaze towarstwo

w Draždżanach.

Protektor: Jeho Majestosczˊ kral.

Saložene 1875 a. G.

Sawĕsczenje žiwjenja. ⊘ Sawĕsczenje wuhotowanja.

Zentralna pohrjebna kaßa.

Najnižsche prämije! Najpschihódnische wumĕnjenja! Rosczaze dividendy!

Wukasanja a prospekty njech ßo žadaju pola sastupjerjow abo ſ póstnej khartu pola

direkzije w Draždżanach-A., Schulgutstr. 7.

Wot 14. junija ßym sapuczowak.

Dr. Neumann,

wocžny lĕkat, na walskej drósy 18.

Dżĕlarnja praßowaneho wuhla

na Horje pola Njeßwaczidła

porucża ßwoje derje wußuschene **praßowane wuhlo, 1000 schtuk woßuchow po 7 mk.** ſ jamy.

Tež ßo skasanja ſ pschiwjesenjom pschijimaju a ßo po žadanju wobstaraju.

Kedżbu!

Derje praßowane wuhlo

njepschemĕnjeneje wulkosczˊe, czistosczˊe a hódnosczˊe,

1000 schtuk ſ jamy jenoż po 7 mk.

porucża

knježi dwór w Bóschizach p. Njeßwaczidła.

Na ßudnistwje we Wojerezach wo stwje czišćko 7 ma ßo **12. julija** dopołdnja w 10 hodžinach ležomnosczˊ Marje Wĕrikoweje w Makym Czisku na pscheßadżowanje pschedawacz.



Czerstwe jeja

stajnje po najwyschschej placžisnje kupuje

Lehmannez (prjedy Rawlez)

konditornja na ßerbskej haßy.

Mloko.

Pytam wschĕdnje 50 hacž 100 litrow mloka tež ſ dalschich stron. Posczˊenje chžyko ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedacz.

Liebsch,

ßuduiski aktuar sw. ßłużby

na ßukelnskej haßy 34

pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wĕzy atd.

Rĕczˊi ßerbski.

— Telefon czišćko 177. —

Pscheßadżowanje ležomnosczˊow.

85000 mk.

tež dżĕlene, ma wupożczˊicž na dobre hypotheki **Raue** w Budyschinje pschi ßerbskich hrjebjach 21.

Žiwnosczˊ

ſ 32 kórzami pola, łuki a lĕża je se žiwym a morwym inventarom na pschedań. Shonicž w Hnaschezach czišćko 15.

Khĕża

w Radworju czišćko 89b ſ ¾ kórzom pola a ßadoweje a ßadżenskeje sahrody je na pschedań.

Khĕża

w Brĕsynzy czišćko 2 pola Plußnikez je na pschedań.

Khĕża na pschedań.

W Banezach pola Njeßwaczidła je khĕża ſ ½ kórzom sahrody a łuki na pschedań. Dalsche je pola gmejnskeho pschedstejicžerja shonicž.

Derje sdżerżane

kschidło

sa schulerjow abo tež sa rejwansku salu ßo pschihodżazy, je tunjo na pschedań. Dalsche je shonicž we wudawarni Serb. Nowin.

Kucharki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródżne dżowki, holzy k ßwinjom, wotroczˊkow, ßrĕnkow, rólnych pohonczˊow, wolazych a dżĕlacžerske ßwójby pyta hnydom pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w czrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Ssylna ßłużobna holza,

niz młódscha dyžli 17 lĕt, kotraž dyrbi tež w hródži wupomhacž, ßo hnydom ſ wulkej msdu pyta.

Pawoł Müller, w hoscżenzu winoweje kicže w Schĕrachowje.

Sslużobna holza

ßo k 1. julijej do Herrnhuta pyta. Dalsche wukasuje **E. Bechler** w Herrnhucže czišćko 5.

Sslużobna holza

młódscha ßo do kscheścžijanskeho doma k 15. auguſtej pyta. Samolwicž pak ma ßo hacž do 15. junija pola wyschscheho wuczerja **Wolfa** na hornczˊerskej haßy 23 po 2 khod.

Njewożenjeneho porjadneho

pohonczˊa

hnydom abo k 1. julijej pyta **Gräfa** Scharfenweg 6 w Budyschinje.

Dżak.

Sa wschu luboscž a dżĕlbracže, pschi wumrjeczu nascheho lubeho ßyna a bratra

Jana Wjenki

w tak bohatej mĕrje nam dopokasane, **najwutrobnischi dżak** prajimy. Wożebje wutrobnje ßo dżakujemy knjesej duchownemu Waktarjej sa wopyty a wulzy troschtapolne prĕdowanje, runje tak cžeßnej młodżinje sa nimo mĕry wjele kwĕtkoweje pychi, sapkacženje cžeßneho pohrjeba a pschewod k rowu.

We Wbohowje, 6. junija 1909.

Hluboko srudżena Wjenkez ßwójba.

(K temu czišćlu pschiloha.)

Pschiloha k czißku 24 Serbskich Nowin.

Sobotu 12. junija 1909.

Placzißny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach.

7. junija 1909.

Placzißny po zentnarju z hriwnach.

Slótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. poknomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	39—41	75—77
awstriske	40—43	76—79
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	34—37	70—73
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	30—33	65—69
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	26—29	56—64
Jałojzy a kruwy:		
1. poknomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	36—39	68—72
2. poknomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	33—35	64—67
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	29—32	59—63
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	24—28	54—58
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—52
Byki:		
1. poknomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	38—40	69—72
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	34—36	66—68
3. žnadnje pizowane	28—32	60—64
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	50—53	88—83
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—48	76—78
3. žnadnje wuwite wot zyza	42—44	72—74
Swinje:		
1. poknomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ léta	51—52	66—67
2. mjaßne	48—50	63—65
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	44—47	58—62

Placzißna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 5. junija 1909 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 10. junija 1909. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza . . . . . běła	—	—	—	—	13	—	13	50
" . . . . . žołta	—	—	—	—	12	75	13	—
" nowa	12	50	13	—				
Rožła	—	—	—	—	8	90	9	12
" nowa	8	90	9	—	—	—	—	—
Jeczmjeń . . . 50 kilogr.	9	50	10	30	9	80	10	—
Wows . nowy	10	30	10	50	9	80	10	—
Hróch	9	50	12	—	11	—	12	—
Wola	8	50	10	—	10	—	11	—
Jahły	14	—	14	50	14	—	15	—
Hejduschka	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	2	50	2	80	2	50	2	60
Butra . . . . 1 kilogr. . .	2	50	2	80	2	50	2	70
Pschenczna muka 50 " . . .	12	75	22	—	—	—	—	—
Ržana muka . . 50 " . . .	11	—	15	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	80	4	—	3	50	3	80
Ssloma . . 100 " . . .	4	50	4	80	3	50	4	—
Prožata 1026 schtuk, schtuka . .	14	—	29		—	—	—	—
Pschenczne wotruby	—	—	6	25	6	—	6	50
Ržane wotruby . . 50 kilogr. .	—	—	6	50	6	50	7	—
Pschenczny gris	—	—	6	75	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	7	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 13 hr. 50 np. hacž 13 hr 80 np., rožła wot 9 hr. 20 np hacž 9 hr. 60 np., jeczmjeń wot 9 hr. 75 np. hacž 10 hr. 30 np., wowß wot 9 hr. 80 np hacž 10 hr. 20 np

W Budyschinje placzeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np hacž — hr. — np., žołta 10 hr. — np. hacž 10 hr 15 np., nowa: 21 hr. 25 np. hacž 22 hr. 10 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 14 hr. 24 np. hacž 14 hr. 61 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 13 hr. 30 np. hacž 14 hr. 42 np.

Wiczne placzißny w Kamjenzu.

10. junija 1909.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 40 np., pschenza wot 13 hr. — np. hacž 13 hr. 50 np., jeczmjeń wot 8 hr. — np. hacž 10 hr. — np, wowß wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 50 np., jahły wot 15 hr. — np. hacž 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., žyno 5 hr. — np., běrny 4 hr. — np., žloma (100 kilogr.) 5 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacž 2 hr. 70 np.

Wjedro w Londonje 11. junija: Mhła.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smjeje 1. njedźelu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farar Răda němsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer měnske a 10 hodź. žerbske prědowanje. Popołdnju $\frac{1}{2}$2 hodźin budże katechismußowe rosrěczenje s němskej konfirmérowanej młodźinu. — Tydźeńske sastojnske dźěła smjeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Ernst August Wittenberg, žiwnoscźeŕ w Brěsowje, s Johanu Augustu Kubaschez s Wyßokeje.

Křćeni

W Michałskej zyrkwi: Jan Ernst, Augusta Jana Holbjana, murjerja na Židowje, ž. — Jan Rudolf, Rudolfa Emila Matthienza, zigarnika na Židowje, ž. — Max Willy, Gustava Maxa Stibiza, fabrikarja na Židowje, ž. — Jan Marczin, Hermanna Bohuwěra Albinusa, wulkeho sahrodnika w Jenikezach, ž. — Khorla Bjedrich, Khorle Bjedricha Schustera, kowarskeho mischtra w Bórku, ž. — Hana Marja, Ernsta Luxa, konjazeho wothladarja w Scźijezach, dź.

W katholskej zyrkwi: Erich, Roberta Justa, schczétkarja w Budyschinje, ž.

Zemrjeli:

W Michałskej wotzadze: 1. junija: Kurt Hermann. njemandź. ž. w Kelnje, 1 m. 19 d. — 4. Jan Khorla Ernst Pjekař, thežer a rěsnik we Wurizach, 57 l. 2 m. 27 d. — Johana Khrystiana Wjenkez, njebo Mikawscha Zimmera, slótneho honjerja na Židowje, sawostajena wudowa tam, 61 l. 3 m. 1 d.

W katholskej wotzadze: 2. junija: Franz Jänichen, prjedawschi swójnik w Budyschinje, 76 l. 6 m. 24 d. — 4. Hana, swudowjena Rěsakowa rodź. Wenzlez w Bělczežezach, 69 l. 5 m. 3 d. — 6. Franz Laneer na Židowje (we wustawje) 48 l. 2 m. — 7. Jurij, Jurja Gudy, kublerja w Dalizach 2 m. 22 d. ž.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

1. njedźelu po žwjatej Trojizy smjeje rano $\frac{1}{2}$7 farař Kschižan žerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt žerbske a w 9 hodź. němske prědowanje. Popołdnju 2 hodź. budże katechismußowa wuczba sa němsku žónsku młodźinu.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

1. njedźelu po žwjatej Trojizu smjeje duchowny Bojz rano w 7 hodźin němsku spowjedź, farař Domaschka dopołdnja we 8 hodź. němske a $\frac{1}{2}$10 hodź. žerbske prědowanje. — Popołdnju 2 hodź. smjeje farař Domaschka wuczbu se žerbskej žónskej młodoscźu.

Wajsowe modleŕske knihi

s nowa pschełożene

žu po 80 np. dostacź

we wudawarni Serb. Nowin.

Wolijowe barby

wschěch snatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże schnyjaze,

moleŕske a murjeŕske barby, terpentinowy wolij (němski a franzowski), **lanowolijowy firniß,** jara derje a twjerdże schnyjate, **jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żelesowe laki, Kölnski klij** kaž tež **murjeŕski klij, drobnu krydu, gyps, portlandski zement, najlěpschi karbolineum, barbicże** wscheje družiny, **schablony** sa **molerjow** a **murjerjow** poruczа a ma pschezo na składze po najtunischich placzißnach

Emil Měrsch, drogowe klamy

24 na kamjentnej haßy 24.



Phönixowe, Grützerowe a Viktoria-

schijaze maschiny

ſa domjazu potrjebu a rjemjeſzko.

Dokładne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.

Ssamßna wuporjedzerńja.

Clemens Jäckel,

mějeczel **Gustav Kloeppel.**

Telefon 435. Na ſeminarſkej dróſy 5. Telefon 435.

Koßy

koßyſchcza, koßaze rynki, brußy, ßynowe widła

ſ rukowanjom a bjes njeho,

kupujecze najlěpje a najtuńſcho

pola

Augusta Heyny

w pſchedawarni żeleſnych tworow

12 na kamjeńtnej haßy 12.

— Rěczu ßerbſki. —

Trawu ßyczaze maſchiny, żito ßyczaze maſchiny,

ßynowe wobroczaki, tigrowe hrabje,

drillowaze maſchiny, pluhi, bróny,

mlokowe ſeparatory wſchěch ſyſtemow,

woßebje

Isola a Domo

hižo po 50 mk.

a wſchě druhe **ratarſke maſchiny** a **grat**

poruczа

Jan Manjok naßlědnik

Jurij Hänſel

w Budyſchinje pſchi żitnych wikach.

Jěſdne kola,

Phänomenſke, Dürkoppſke a wſchelakich druhich ſnamjenjow ſ torpedowym ßwobodnym běhom

hižo po 100 mk.

Nowe latarńje ſ torpedowſkim ßamoſapalakom,

każ tež wſchě **narunanſke dźěle** poruczа tunjo

Gustav Lindner w Porſchizach (we Łužizy).

Ssamßna porjedzerńja.

Jiſtne khartki

cźſchczi ſpěſchnje **Ssmolerjez knihicźiſchczerńja.**

Hermann Gläsel

w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebjach 4

— w ßerbſkim domje —

poruczа najwjetſchi wubjerk

porzlinowych a kamjeninowych tworow

najjednoriſcheho hacž do najwoßebniſcheho wuwjedźenja,

majolikowe a nippeſowe wězy,

ſchkleńczane twory, praßowane a toczene.

Najbohatſchi wubjerk wězow k darjenju

pſchi kwaßach a ßlěbornych kwaßach.

Doſpołne njewjeſtne wuhotowanja.

Pólſtrowane meble

wſcheje druźiny,

ſofy, matrazy ſ ložom a bjes njeho,

ſtoły, gardinowe żerdźe,

rolowowe żerdźe atd.

we wulkim wubjerku po tunich płaczińnach poruczа

T. Albert

pſchi lawſkich hrjebjach 10.

Wobkładanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyſchinje

9 na ßukelnſkej haßy 9.

Najtuńſche kupowanſke źórło

ſa

njewjeſczinſke wuhotowanje

a

jednotliwe meble

ſolidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłużenje.

Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.

Ssamßna pólſtrowarńja.

Kroſchu, na mjezach ßtežiſne atd. ſadźowanje!

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 sa pjenjesy, pola naß na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedźenja	2%	na léto.
s měßacznym wupowjedźenjom	2½%	
s 3měßacznym =	3%	
se 6= a 12měßacznym wupowjedźenjom	3½%	

Pjenjesy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo tež sa check wužicź. Checkowe knižki, kaž tež postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, ßu pschi naschich kaßach dostacź.

Filiala Lubijskeje banki
w ßerbskim domje.

Pißomne wuczinjenja,

liscziny, testamenty, prósstwowne pißma atd. nastajeja **hypothekske pjenjesy a kupowanje a pschedawanje lezomnoscżow** saradźujetaj

J.a E. Koban pschi žitnych wikach czo. 4, telefon 675

— Rěčzimoj tež ßerbsti. —

Sserbske a němske

spěwarske sa njewjesty,

jara kraßnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene, **w czelazej loži** hižo po **6** hr. **50** np., **najjednorische = = 2 =** — np. ßu dostacź **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Brodowska haptyka



na hoschiz haßy 21.

Kaschel, katarrh, dybawoscź

ßo spěschnje połóżeja

s thymusinom

Blescha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Otto Preuß mějeczel Khorla König

na žitnej haßy 4 w Budyschinje na žitnej haßy 4

porucza ßwój wulki sklad

woßebnych wot njeho ßameho dźěłanych

muzazych, pacholazych a holczazych wobleczenjow.

Moja wote mnje ßameho dźěłana drasta ßo s **woßebnym ßedźenjom, najlěpschim jeschiczom a wurjadnym dzerżenjom** wusnamjenja.

Lěczne paletoty, apartne lholowy, běle, pißane a židźane lazy na hobrski wubjerk. **Koßmikate sportske wobleczenja, kotojésdne lholowy, lustrowe, koßmikate a płatowe jopy, peleriny do wjedra, płótniki, samkarske wobleczenja a wscha dźěłaczerska drasta** zyle wurjadnje tunjo.

Dźěczaze wobleczenja schulske, pjesłoweje a blusoweje faßony mam wurjadnje wulki sklad po bajkowszy tunich płaczišnach.

Mój sklad žonjazeje drasty

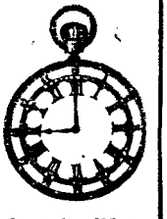
je najbohatscho srjadowany a poruczam **jara woßebne žonjaze żakety,** krótke a dołhe, hižo po 4½ mk., **dołhe jendzelske paletoty,** apartnych dessinow, hižo po **6** mk., **pscheprochowe mantle,** rjanych mustrow, hacź do najwoßebnischeho, hižo po 4½ mk.

Pschedawanska faßada:
Krucze sprawne poßkuženje, žane wobschudźenje, wulke rospschedacże, maky wužitk.

:: :: **Mužaza drasta ßo po měrje schije** :: ::
a ßo sa bjesporoczne ßedźenje a najlěpsche dźěło rukuje

Franz Marschner





czaßnikat w Budyschinje
na bohatej haßy 9

ßwój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaßow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Bruno Beutner

w Budyschinje pschi dwórnischczu, pißarnja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liscziznow** wscheje druzźiny, wobstaranje **hypothekow** po pomérnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje lezomnoscżow,** srjadowanje sawostajenstwow a dźělenja herbstwow, na pscheßadźowanje pschedawanje lezomnoscżow, ßwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelž ßym dołhe léta s ręczníkowym sekretarom byk, ßo najlěpsche wobstaranje sarucza.

Skladownja drainérowanskich rolow w Lětownju

porucza

drainérowanske roły

wschěch wulkoscżow,

wodowodowe roły, konjaze korta, kruwjaze korta, ßwinjaze korta, proßaze korta

s prékuschom a bjes njeho,

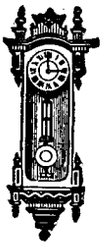
scżinowe pleczenje, tšéschnu papu

wschelakeje tolstoscże,

teer, kaž tež **teerowe kótły**

k wupożczenju po fabrikskich płaczišnach.

Emil Dietrich.



Kóżdy, žkotry chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedźiez** dacź, njech dże k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5

Jenczej pschedawa a porjedźa sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

Mało samożiczi

s khorymi subami
po poniżenych płaczišnach

zuse suby, plomby

dostawaju — Połóżene płaczenje ßo dowola.

Dentist Max Flach
w Budyschinje
— na theaterskej haßy 6 II —
pschi žitnych wikach.

Dobru

pschenicznu muku

po starych płaczišnach pschedawa

Khorla Kahrowe

pschi žitnych wikach.

Jěsdny plan železnizow

płaćazy **wot 1. meje hać do 30. septembra 1909.**

Njedźelu a ßwjate dny też 4. wosowa klaßa jěsdźi.

Se Shorjelza do Draždjan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Shorjelza	2,00	—	4,17	—	8,55	7,50	11,17	2,11	2,21	4,25	6,58	8,52	9,07	11,30
Ruchbacha	—	—	4,40	—		8,14	—		2,45	4,49	7,22		9,31	12,04
Lubija	2,25	—	4,59	6,32*	9,20	8,36	11,45	2,36	3,07	5,08	7,43	9,15	9,51	12,48
Romorz	—	—	5,14	6,49*	—	8,51	12,01	—	3,22	5,23	7,59	—	10,06	1,14
Budyschina	2,46	3,54	5,34	6,52	9,41	9,17	12,23	2,57	3,44	5,44	8,21	9,36	10,26	1,36
Žičenja	—	4,05	5,46	7,04	—	9,29	12,35	—	3,56	5,56	8,33	—	10,38	—
Biskopiz	—	4,25	6,10	7,23	—	10,04	12,56	—	4,17	6,15	8,56	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,48	6,30	7,47	—	10,25	1,17	—	4,39	6,35	9,19	—	11,21	—
Radeberga	—	4,55	6,38	7,56	—	10,33	1,25	—	—	6,43	9,27	—	11,29	—
Do Draždjan	3,39	5,17	6,55	8,20	10,34	10,51	1,43	3,51	5,03	7,01	9,45	10,24	11,53	—

* Jěsdźi jenož kóždu ßobotu.

S Draždjan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.
S Draždjan	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	5,09	6,33	8,10	9,45	
Radeberga	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	—	8,37	—	
Arnsdorfa	—	—	6,48	7,54	—	9,50	—	1,08	3,47	—	6,06	8,45	10,18	
Biskopiz	—	—	7,14	8,18	—	10,15	—	1,33	4,10	—	6,30	9,09	10,43	
Žičenja	—	—	7,30	8,34	—	10,31	—	1,49	4,25	—	6,46	9,25	10,59	
Budyschina	1,59	2,36	4,15	7,46	8,43	9,46	10,45	11,27	2,04	4,39	6,05	7,01	9,40	11,16
Romorz	—	—	4,43	8,04	—	10,08	11,03	—	2,22	4,57	—	7,19	9,58	11,35
Lubija	—	—	5,28	8,25	—	—	11,23	11,50	2,41	5,15	6,28	7,39	10,18	11,51
Ruchbacha	—	—	5,59	8,41	—	—	11,38	—	2,57	5,30	—	7,55	10,34	12,07
Do Shorjelza	3,17	6,38	9,03	—	—	10,31	12,00	12,14	3,19	5,51	6,52	8,17	10,55	12,28

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Tu jenož 2, 3. a 4. wosowa klaßa jěsdźi.			
S Kamjenza	7,35	11,19	1,59	5,42	8,49	12,21
Potčnitzy	7,18	11,01	1,42	5,25	8,32	12,04
Großröhrsdorfa	7,09	10,53	1,34	5,16	8,24	11,56
Do Arnsdorfa	6,54	10,38	1,20	5,02	8,09	11,44

S Kamjenza do Arnsdorfa. Tu jenož 2, 3. a 4. wosowa klaßa jěsdźi.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.
S Kamjenza	12,30	1,45	—	6,14	7,13	9,25								
Potčnitzy	1,02	—	—	—	7,43	9,46								
Großröhrsdorfa	1,10	—	—	—	7,54	9,54								
Do Arnsdorfa	1,35	—	—	—	8,18	10,07								
Arnsdorfa	1,50	—	—	—	8,34									
Budyschina	1,59	2,36	4,15	7,46	8,43	9,46	10,45	11,27	2,04	4,39	6,05	7,01	9,40	11,16
Romorz	—	—	4,43	8,04	—	10,08	11,03	—	2,22	4,57	—	7,19	9,58	11,35
Lubija	—	2,56	5,28	8,25	—	—	11,23	11,50	2,41	5,15	6,28	7,39	10,18	11,51
Ruchbacha	—	—	5,59	8,41	—	—	11,38	—	2,57	5,30	—	7,55	10,34	12,07
Do Shorjelza	3,17	6,38	9,03	—	—	10,31	12,00	12,14	3,19	5,51	6,52	8,17	10,55	12,28

S Kamjenza do Arnsdorfa. Tu jenož 2, 3. a 4. wosowa klaßa jěsdźi.

S Draždjan	5,42	8,40	12,15	3,02	7,13	9,25								
Radeberga	6,03	9,00	12,37	3,20	7,34	9,46								
Arnsdorfa	6,12	9,08	12,46	3,28	7,44	9,54								
Biskopiz	6,25	9,20	12,59	3,40	7,58	10,07								
S Kamjenza	10,28, a je w Arnsdorfu 11,16. — S Arnsdorfa 9,23 a je w Kamjenzu 10,12.													

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,37	11,58	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,48	12,09	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,57	12,19	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluschiny	—	9,02	12,25	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwoczíz	—	9,10	12,33	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleczíz	—	9,17	12,40	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,00	9,28	12,53	3,56	6,15	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźischcza	4,08	9,36	1,01	—	6,23	—	8,40*	—
Barta	4,33	9,50	1,17	—	6,37	—	8,51*	—
Hučíny	4,43	10,01	1,28	—	6,48	—	9,01*	—
Klukscha	4,54	10,12	1,39	—	7,00	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,10	10,25	1,53	—	7,14	—	9,22*	—
Lutobcza	5,17	10,32	2,00	—	7,22	—	9,28*	—
Radworja fast.	5,23	10,38	2,06	—	7,28	—	9,34*	—
do Radworja dwórn.	5,30	10,45	2,13	—	7,35	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenož 2. a 31. meje, 4. julija, 1. augusta a 5. septembra.
† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,07	—	4,26	—	9,01	—	11,49*
Radworja fast.	—	—	8,32	12,14	—	4,35	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza	—	—	8,40	12,21	—	4,45	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,52	12,32	—	5,00	—	9,21	—	12,08*
Klukscha	—	—	9,04	12,43	—	5,10	—	9,31	—	12,18*
Hučíny	—	—	9,15	12,53	—	5,23	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,47	1,14	—	5,45	—	9,51	—	12,38*
Hrodźischcza	O	—	9,58	1,25	—	5,56	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	5,35	7,23	10,25	1,37	4,08	6,03	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczíz	5,42	7,30	10,32	1,44	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoczíz	5,49	7,39	10,39	1,51	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluschiny	5,57	7,47	10,47	1,59	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	6,02	7,53	10,52	2,04	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	6,13	8,06	11,03	2,15	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	6,25	8,18	11,15	2,27	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

O Jěsdźi kóždy schtwórtk, hdyž je tutón ßwjaty dźeń, dźeń prjedy. † Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny. * Jěsdźi jenož 2. meje, 31. meje, 4. julija, 1. augusta a 6. septembra.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,10	7,48	9,13	11,34	2,10	3,49	7,15	8,26	10,45	11,24
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,41	2,17	3,56	7,22	8,33	10,53	—
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,45	2,21	4,00	7,27	8,37	10,58	—
Mak. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	11,54	2,30	4,10	7,35	8,44	11,06	11,39
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,07	2,40	4,26	7,46	9,01	11,22	11,49
Khaßowa	5,46		9,49		2,46		7,53		11,28	
Njeßwačzidla	5,55		9,58		2,55		8,04		11,38	
Scheschowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,46	
Rakez	6,15		10,15		3,15		8,25		12,09†	
Komorowa	6,22		10,22		3,22		8,32		12,16†	
Sdźarow	6,29		10,29		3,29		8,39		12,23†	
Hóska	6,36		10,36		3,36		8,46		12,30†	
Kulowa	6,43		10,43		3,43		8,53		12,37†	
Němzow	6,51		10,51		3,51		9,01		12,45†	
do Wojerez	6,57		10,57		3,57		9,07		12,51†	

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 25. **Sobotu 19. junija 1909.** **Lětnik 68.**

Čežćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotfiž chzedźa sa nje na

3. schtwórtlěto 1909

do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotfiž ßebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesćź dadźa, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto saplaćźi ßo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž teź w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Pomhaj Bóh" płaćza na póśćze **1 hr. 30 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Nowe dawki

nětkole na dnjowym rjedźe w khěžorstwowym ßejmje steja. W bliżschich dnjach ßo wo nich rossßudźi. Město dawkow, kotreż konserwatiwni a zentrumsźy w finanznej komißiji khěžorstwu poskićźeja, je knjeżerstwo druhe dawki namjetowało. Wono je khěžorstwowemu ßejmej tst sakonjowe naćźiski, nastupaze herbstwowy dawk, khěžorstwowy stemplowy dawk a stemplowy dawk sa směnki pschedpołożiło. Sjednoćźene knjeżerstwa ßo saßady dźerża, so maja s nowonawdajomnych dawkow s najmjeńscha 100 milijonow jenićźy samożićźi njesćź. Sjednoćźene němske knjeżerstwa chzedźa herbstwowemu dawkej formu dacź, kotraž na napschećźiwjenja, jemu ßo ćinjaze, a na pschednjeßene pschećźa dźiwa. Knjeżerstwa dale dawk na woheńsawěićźaze kwitowanki namjetuja, kotryž by teho runja samożitych trjechił.

Ssrjedu je khěžorstwowy kanzleŕ wjerch Bülow nowe dawki, kotreż knjeżerstwa namjetuja, w khěžorstwowym ßejmje sakitował. Swoje stejischćźo k wulkim politiskim stronam rospominajo, wón měnjenju napschećźo stupi, so dyrbi zentrum s finanzneje reformy wusamknjeny bycź. Wón žanej stronje njesadźéwa, wěźownje ßobudźéłacź. S parschonskimi nadpadami zentrumskeje strony, kotraž je jeho pola khěžora sćźornicź chzyła, njeje ßo wón wěźownje samylicź dał. Wobdźélenje liberalnych pschi dawanju sakonjow ßo dla měrneho roswicźa pscheje. Někotryźkuli martraŕ sa němsku myßl je s liberalneho lěhwa wuschoł. Liberalnych wusamknycź, by historiśźy s njeprawdu, politiśźy se smylkom było. Tola ßłabosćź liberalisma, doktrinarny cźah, je pschi finanznej reformje pschewótrje wustupił. Liberalismus je rataŕstwu pschejara njepschećźelny był. Pschi rosrěćźenjach, kotreż je wjerch Bülow s liberalnymi měŕ, ßu woni rjekli: „Wy macźe wschak prawo, tola nasch program."

S zentrumskej stronu je ßo wón roskorił, dokelž je wona knjeżicź chzyła. Też konserwatiwnym ßo wón njemóże podwolicź. Žadyn minister ważnosćź konserwatiwnych wysche njewaži hač wón. Napjatosćź mjes krónu a konserwatiwnymi, psches kanalsku pschedłohu nastatu, je wón wotstronił. Pschezo je wón pschećźa a prawa rataŕstwa sastupował. Też ßo wón wot cźary, kotruž statny rosum pschikasuje, s konserwatiwnymi njeda wothněwacź. Konserwatiwni bychu ßwój ßamßny row ryli, hdy bychu s cźaßom se stejischćźow, kotreż ßo njehodźa dźerżećź, njewotstupili. Woni bychu sa wschě cźaßy ważny faktor politiskeho žiwjenja wostali, hdy bychu ßo s nadawkami cźaßa napjelnicź dali. Jich pschećźiwjenja dla móże nětkole herbstwowy dawk padnycź, tola sa pschichod ßo wón njewotstroni. Jeho wotpokasanje mohło straschne pschećźiwjenje pschećźiwo konserwatiwnym sbudźicź a radikalismus poßylnicź.

Roskładowawschi, so je blokowa politika politiśźy prawa była, wjerch Bülow praji, so maja wón a sjednoćźene knjeżerstwa politiśźy sa prawe a sozialnopolitiśźy sa nusne, so wobßedźazy ludźo khětry dźěł nowych dawkow njeßu. Wón twjerdźe na herbstwowym dawku wobstawa. Wón ßo sarjeknje, w swjatskowej radźe dawki sastupowacź, kotreż wikowanju a wobkhodej cźežko schkodźa, industriju njesnjeßliwje pocźežuja a nasche zyke hospodarske stejischćźo ßkłabja. Wón ßo hischćźe nadźije dźerži, so shromadna myßl, narodne a sozialne sacźucźe nad maliczkoscźemi a swadami politiskich stronow dobudźe. W tejle nadźiji ßo wón se smyßlenjom w kraju poßylnja, kotryž ßebi wulkosćź narodnych nadawkow waži a prjedy abo posdźischo se stronami, kotreż narodnemu skutkej schkodźa, krucźe do ßuda póńdu. Wón w sastojńśtwje wostanje, tak dołho hacź khěžor měni, so je jeho ßobudźéłanje w khěžorstwowej snutskownej a swonkownej politizy wužitne, a tak dołho, hacź wón ßam měni, so móże wužitnje dźéłacź. Jeli so by ßo wón pscheßwědcził, so jeho wołboba finanznej reformje napschećźo steji, so by jedyn druhi skerje k wottyknjenemu kónzej dóschł, abo hdy by k roswiczu pschischło, kotreż wón nochzył abo njemohł ßobu cźinicź, by jemu też móżno było, khěžora wo wužitnosći ßwojeho wotstupjenja pscheßwědczicź, a potom by ßebi wón pschał, so by ßo jeho naßlědnikej połny wuspěch dostał.

Statny sekretar Sydow praji, so ßo wunoschk wuradźowanjow komißije wo konsumskich dawkach wjele njepschemèni. Konsumske dawki 360 milionow hriwnow wunoschka lubja. Wo wobßedźenstwowym dawku ßada płaćźi: Wscho njeje skoto, schtoż ßo błyschćźi. Namjetowany dawk na hódnostne papjery by wikowanju wjele schkodźił, němski kapital by do wukraja schoł. Runje tak ßo njehodźi dawk na papjery k termijowemu wikowanju pschipuschćźene, pschijecź. Pschi palenzowym a herbstwowym dawku je ßo, kaž ßo saleži, na rataŕstwo dźiwako. Po wuwostajenju dawka na hódnostne papjery, wuhloweho wuwożneho zła a dawka na žitowy pschimlěwk w młynach by 140 milijonow w khěžorstwowej kaßy pobrachowało. Žadyn druhi dawk pak wscho wobßedźenstwo s tajkej wěstoscźu njetrjechi kaž herbstwowy dawk; dawk na woheńsawěśćaze poliźy s bèrtlikom na tyßaz ujeje s pschewulkim pocźežnjom. S dawkom ua pschedawanje leżomnoscźow by ßo měschćźanske wobßedźeństwo s $^2/_3$ a wjeßue s $^1/_3$ wobćźeżiło. Se schtemplom na směnki (wechsle) ßo wikowanje njedótkliwje njetrjechi. Se schekowym schtemplom ßo sakońskemn schekowemu wobkhodej njeseschkodźi.

Nationalliberalny Bassermann pschećźiwo powyschenju schtempla na směnki a pschećźiwo dawkej na hódnostne papjery rěćźesche a pschipowjedźi, so budźa nationalliberalni sa wobßedźenstwowy a herbstwowy dawk hłosowacź.

Němski khěžor a ruski car

staj ßo schtwórtk na ßwojimaj kóńźomaj pola Björkö w rańschim morju setkałoj. Wopyt němskeho khěžora pola zara ßo jako snamjo sa to wobhladuje, so ßu napschećźnoscźe dla balkanskich podawkow ßwoju

wótrosćz shubike a so je prjedawscha napjatosćz popuschćzika. Njedźiwajcy ßwojeho pschißkuschenja k jendźelsko-franzowskemu swjaskej chze Ruska s Němskej pschecźelny wobkhad pěstowacź. Setkanje monarchow ßo po wójnskim ropocźe w naléczu jako wobtwjerdźenje měra sacźuwa a ßo teho dla jako ważny a swjeßelazy podawk wita.

Jebanstwa w němskim wójnskim łódźstwje.

Łódźstwowy wójnski ßud w Kielu je někotrych maschinistow a inźenieurow s kschižaka „Danzig“ dla kradnjenja łódźineho a łódźerninego materiala wotßudźik. Jeneho wyschscheho inźenieura k jastwu na 4 měßazy a k puschćenju se ßłużby, jeneho maschinista k jastwu na 4 měßazy a k degradaziji saßudźichu. Drusy wobsrorźeni, jedyn kapitanleutnant, jedyn wyschschi inźeneur, jedyn inźeneur, ßedmjo maschinistojo a jedyn wjednik dla pscheńdźenjow w ßłużbje arrest wot 4 dnjow hacź do 6 njedźel dostachu.

Dobycze konservativnych w Hollandskej.

Pschi ßejmskich nowowólbach w Hollandskej ßu konservativni liberalnym knjejstwo wuwinyli. Se 100 ßydłow ßu konservativni 55 dobyli a pschi wukakanskich wólbach ßnadź hischcźe w tsjoch dalschich wokrjeßach liberalnych sbija.

Manevry jendźelskeho wójnskeho łódźstwa.

Jendźelske wójnske łódźstwo je ßo w hacź dotal njewschědnej ßylnosćzi pola Spitheada shromadźiko. 150 wójnskich łódźow se 40,000 muźstwami w schtyrjoch rjadach stejesche, kotrež běchu hromadźe 20 mórskich mil daloke. Mjes łódźemi běchu wschě nowe łódźne typy; wone mějachu ßo do wulkich manevrow do nadrobneho pschepytanja wsacź, kotrež ßu ßo ßrjedu w poknóznym morju sapoczake. K tymle manevram we wójnskim stylu hischcźe pódla hižo shromadźenych łódźow hobrska liczba łódźow se ßrjedźoseńskeho morja pschijědźe, tak so budźe zyke maneverske łódźstwo s 350 łódźow pod 16 admiralemi wobstacź. Mjes nimi ßu 7 łódźow najnowscheho Dreadnoughtskeho typa. So by ßo wobßadka łódźow na polnu wójnsku ßylnosćz pschinjeßła, dyrbjachu ßo reserwy a dobrowólnizy k ßłużbje swołacź. Pódlu zykeho rańscheho mórskeho brjoha ßu ßo stazije sa bjesgrotowu telegrafiju pschiprawike.

Kaź ßo sda, je wscho tak složene, so bychu ßo nowe łódźe Dreadnoughtskeho typa po spěschnosćzi a wojowanskej khmanosćzi wupruhowale.

Skoro runje tak wulkotne kaź łódźstwo bitwiskich łódźow je reserwne łódźstwo, kotrež ma bitwiske łódźstwo s wuhlom sastaracź. Pódla teho ßu njeßměrne hromady wuhla a petroleja we wschelakich pschistawach składźene.

Jendźelczanam je hischcźe pschezo satrach dla powjetschenja němskeho wójnskeho łódźstwa. S nětczischimi wulkimi manevrami jendźelskeho wójnskeho łódźstwa dyrbi drje ßo jendźelskemu ludej pokasacź, so je jendźelske łódźstwo dosćz ßylne, so mohło nadpad němskeho łódźstwa wotrasyćz. W parlamencźe pak ßo s tym hischcźe njedadźa směrowacź. Někotsi sapóßłanzy ßo s nowa knjeźerstwo sa twarskim programom němskeho łódźstwa praschachu. Teź němske wodźliwe powětrowe ballony, kajkeź hrabja Zeppelin, major Parseval a Groß twarja, w Jendźelskej staroscźe sbudźuja. Sapóßłanz Wedgwood ßo w parlamencźe praschesche, hacź ßu ßo wójnske łódźe s kanonami wuhotowale, s kotrymiž móże ßo do powětrowych ballonow tšelecź. Prěni lord admiralitety Mac Kenna wotmolwi, so ßu ßo hižo plany sa s naschika tšelaze kanony wudźěłake a so ßo tajke kanony bórsy na łódźach saměscźa.

Wójnske brónjenje Italskeje.

Nowy wójnski general Spinyardi, kotryž je prěni krócź pscheđ ßejm stupik, je s rosestajenjom ßwojeho programa wójskoweje reformy ßylne pschihłoßowanje namakał. Jeho wjetsche pjenjeźne żadanki, woßebje te sa wobtwjerdźenje pschi awstriskej mjesy, ßo w ßejmje s wulkej wjetschinu pschiswola. Pschicźiny ßwojich żadankow rosestajejo wójnski minister na khmanosćz italskeho wójska pokasowasche, ke kotremuž ßmě italski lud połne dowěrjenje měcź a kotrež je kóźdeho wopora hódne. Dźeń rosrißanja wójsko pokaże, so wono hromadźe s łódźstwom njewotwißnosćz Italskeje sakitacź wě. Njeskónczne pschihłoßowanje generalowe ßkowa scźěhowachu. Brónjenje Italskeje njeměri ßo pschecźiwo nikomu druhemu dyźli pschecźiwo Awstriskej.

Młodoturkowske knjeźerstwo pschecźiwo winikam w Adanje

krucźe a twjerdźe sakroczuje. Něhdźe sto woßobow, kotrež ßu ßo pschi schcźuwanjach a rubańzach w Adanje a wokolnosćzi wobdźělili, ßu ßo spopadowake a ßu ßo k wotßudźenju do Konstantinopla dowjeske. W Adanje ßamej ßo wyschnosćz dosćz ßylna njecźuje, so by mohła winikow krucźe khostacź.

Dla kupy Krety, kotrejeź grichiske wobydlerstwo sa tym żada, so by ßo Kreta s Grichiskej sjednoczika, wójnska myßl w Turkowskej pschiběra. Jeli so bychu europiske knjeźerstwa, kotrež maja dla sdźerźenja měra mjes Grichami a Turkami na Krecźe tam ßłabe wotdźělenje wojakow stejo, tele wotdźělenje wróczo wsacź, chze turkowske knjeźerstwo kupu hnydom s turkowskimi wojakami wobßadźicź. Młodoturkowske knjeźerstwo nochze sa żanu płaczisnu Kretu Grichiskej pschedacź. Wone je k wójnje hotowe, jeli so by jemu Grichiska wobcźeżnosćze cźiniła. Turkojo ßu ßebi dobycźa we wójnje wěscźi, dokelž je po jich měnjenju jich wójsko dźeßacź krócź khmańsche dyźli grichiske.

Nowe ruske wójnske łódźstwo.

Na baltiskej łódźerni a na nowej admiralitetnej łódźerni je ruske knjeźerstwo twar schtyrjoch panzerowanych bitwiskich łódźow Dreadnougskeho typa sapoczecź dako. Wone śmeja mjena Petropawlowsk, Ssewastopol, Hangö-Udo a Poltawa. Kóżda tychle łódźow budźe 23000 tunow wulka, 180 metrow dołha a 27 metrow schěroka. Pschi sapoczatku twara bě präsident franzowskeho łódźstwoweho swjaska pschitomny.

Potepjenje jeneho ruskeho podmórskeho cźołma.

Pschi manevrach ruskeho łódźstwa w Ssewastopolskim pschistawje je ßo cźeźke njesboże stako. Podmórski cźołm „Kambala“ pschi nadpadowanskim manevrje do panzerowaneje łódźe „Rostißław“ sawadźi a ßo hnydom podnóri. Cźołmowy komandant, kotryž bě na łubi, ßo wukhowa, wscha druha wobßadka, schef podmórskocźołmoweho wotdźělenja kapitan Bělikow, dwaj offizěraj a 17 matrosow je ßo tepiło. „Kambala“ 28 ßaźenjow hłuboko w morju leźi; cźinja ßo pschiprawy, so by ßo sběhnyła.

Sswobodnosćz wěry w Ruskej.

Khěźorstowa duma je sakoń wo ßwobodnosćzi wěry pschijała. Po tymle sakonju budźe w Ruskej kóżdyźkuli ßwoje wěrywusnacźe po ßwojim spodobanju pscheměnicź móz. Sa snutskownu Rusku ma nowy sakoń mjenje ważnosćze dyźli sa rusku Pólsku. Tam katholska s prawoßławnej (grichisko-katholskej) zyrkwju wo knjejstwo wojuje, a tole wojowanje ma niz jenoź zyrkwinski, ale teź narodny kharakter. W ruskej Pólskej je katholske wěrywusnacźe symbol pólskeje narodnosćze a pólskeje statneje myßle, prawoßławne wěrywusnacźe pak symbol ruskeje narodnosćze a ruskeje statneje myßle. Wěrywusnacźe a narodnosćz rosdźělicź a rosmjesowacź njeje mózno.

Japanske pschißahanstwo k słónzowanju Amerikanskich.

Na kupje Honolulu w Cźichim Morju je ßo pschißahanstwo Japanskich wotkryło, kotrež chze knjejstwo na kupje Amerikanskim wutorhnycź. 17. wjednikow pschißahanstwa ßu na sakożku pißmow, pschi pschepytanju redakzije japanskich nowin namakanych, sajeli. Woni chzychu 8000 japanskich dźěłacźerjow na zokornizowych plantażach namołwicź, so bychu wschitkich Amerikanskich słónzowali. 12 Japanskich pscheđ ßud dla nadpjeranja k sběžkej a druhich dla nadpjeranja k mordarstwu staja.

Dobycźerska luboscź.

(Pokracźowanje.)

S něżnosćzu wschědneho cźłowjeka ju po cźornych włoßach a potom po rukomaj majkasche. „Dźi, Hanß hnydom s jednym wosom do hornjeje bróżnje pojědźe!“

Hdyż bě holza woteschła, ßo wón saßo k ßwojemu blidej ßydźe, so by list dopißał.

Njech teź hischcźe cźasczischo do cźornidła tunkasche, wón niczo njepißasche; a hdyż bě na poßledku wulki kleks sczinił, cźißny pjero a papjeru do blidoweho kaschcźika a wuńdźe do dwora.

Hańża prěki k bróżnjam dźěsche; wona ßo burej tak blěda sesda, so na nju sawoła: „Je dha tebi schto, Hańża? Ty dźě ßy blěda każ scźěna!“

„Ja njebych wjedźała, schto by mi było, nano“, wona wotmolwi, pschi cźimž ßo jej lizy s waha sacźerwjenischtej.

„To by mi woprawdźe najrjeńscho było, hdy by mi nětko jena

ſ holzow ſkhorjeka", bur pſchi ßebi bórbotaſche a ſtaroſczíwy ſa njeju hladaſche. Sdaſche ßo, ſo bě ßebi Hańża wěz hinak pſchekładka, pſchetož runje, hdyž ßo ſ pucza wyßoko nakładżeny wós do dwora wobroczi, ßo wona wotwobroczi a do hródże dżěſche.

Hornak ſaſta. Czmowje jeho wocži na mkodeho ſaßadżiteho pohonczża hladaſchtej, kotryž jaßnje wokajo a ßylnje praſkajo konjej pohonjeſche, ſo byſchtej make powyſchenje k bróżni ſ khwatkom dobyloj. Konjej ßo do poſtronkow móznje lehnyſchtaj a bórſy po drjewjanym hunje w bróżni ſtupaſchtaj.

Mkody pohonczˇ jimaj polěkujo ſchiju majkaſche: „Takle je prawje, czorny a bruny!" Potom wahi wotpowßny, wupowßny wójnikaj ſ woja a konjej ke konjeńzej dowjedże, hdżež jej wotgratowa, dokelž bě połodnje. Runje bě na tym, ſo by jimaj wowßa do korta naßypak, tu ßo bur pódla njeho wunóri.

„Jurjo, hdyž budżeſch hotowy, pſchińdżeſch ke mni do jſtwy", wón tak ſ krótka a hrubje rjekny, ſo jemu Jurij bjesdżak do wobliczˇa pohladny a te bě tola jara njelubosne.

„Haj, dobre, hnydom budu hotowy."

Pohonczˇ ßo pjeſl woblecze, kotryž mějeſche na wosu wißajo, pſchetož na ßmudżatym ßkónzu bě jemu kóżdy kruch draſty pſchewjele; potom ßebi seleny kłobuk trochu ſ czoła ßuny, ſ kotrehož ßo kapki potu na czeŕwjenej ſtrowej lizy ronjachu, něſchto kłóſkow ſ rukawow wutrěhnywſchi do domſkeho dżěſche.

Hornak hiſchcze něſchto krócz, krucze ſtupajo, pó jſtwje tam a ßem khodżeſche, tu bě wotroczˇk hižo ſaſtupił.

„Hdże ßy wczera był?" bur ßo wopraſcha, njenadżizy ſtejo woſtawſchi.

„Ja? We Wonezach."

„Na kermuſchi?"

„Haj, tež; pſchetož najprjódzy ßym pola maczerneho bratra, Pětra, tón kuß rożki poßykł. Wón je ßo ſ koßu do ruki ſrěſał a njeje tón kuß, ſchtož ma, poßyz mohł. Dale běch na kermuſchi, to rěka na rejach", czeladnik wotmolwi, trochu ßo dżiwajo na praſchenja.

„A wjeßele je tam ſawěſcze było, njejwěrno?" bur ſ nowa rjekny, wocži na pol ſandżelejo.

„To ßo wě, kaž ßo to pſchi kermuſchi ßłuſcha!"

„A ty drje też?"

„To ßebi myßlu!"

Maka wuſkoſcz bě na pachołowym rjanym wobliczu ſpósnacz.

„Tak, tak. — A ſchto dha je potom było?"

Pohonczˇ nětkole nimo ßwojeho knjeſa, kiž bliſko pſched nim ſtejeſche, hladaſche.

„Potom —, potom ßym domoj ſchoł."

„Tak! Czehodla dha ßebi njeſwěriſch, na mnje hladacz?"

Bur blidowy kaſchczˇik ſ wotmachom wucżeże a módre żidżane rubjeſchko wumſa.

„Snajeſch ty tole? Czeje to je?"

Pohonczˇ ßo ſatorże, wón bě we wuſkoſczach."

„To je moje."

„Po tajkim tola!"

Staremu mużej wobliczˇo ſtwjerdny a wocži jemu ßapaſchtej, hdyž nětkole hłowu ſnak czißny a pſched ßobu ſtejazeho wot hłowy hacz do pjaty měrjeſche.

„Ty to njeprějeſch? A tole?" Wón nakußane kuſki tykanza ſebra a je jemu pſched wocži dżerżeſche. Pohonczˇ je wuhladawſchi ſ hłowu tſchaßeſche.

„Ty ßy ßebi ſwěrił, tajkile proſcheŕiſki dar mojej Hanzy póßlacz, ſ khroblym poſtrowom, ſ pſcheproſchenjom, ſa kotrež bych czi najradſcho hłowu rosbił. Ty wohidny njekhmaniko a piczko!" — Won ſ tobu! Njepſchińdż mi ženje ſaßo na wocži! Dżenża, hnydom, na hłowu ſ mojeho dwora, hewak cże ſ kſchudom wucżerju!"

Wſchitkón hněw hordeho bura bě ßo rospkomjenił, roshorił, ſo bě ßo jeho wotroczˇk ſkhroblił, jeho dżowku wohanicz; wón bě jeho něhdy ſ mikoſczu na ßwoje kubło pſchijał, ſo njeby ſe ßurowymi pukami ßwojeho nana zyle ſahinył, kotryž bě wopił był. — Ruku ſaſběhujo nětkole pſched czeladnikom ſtejeſche, lizy ßo jemu ſ hněwom pyrjeſchtej a dych jemu czeżzy dżěſche.

„Won", na woblědnjeneho pachoła rejeſche, „precz ſ tobu!"

Koſczita ruka ſtareho muża ſ nahłym hněwom ſa jeho ramjenjom ßahaſche a jeho ſ durjemi won ſtorkaſche.

Tam pak ßo jemu wotroczˇk wutorże; też wón bě ßo jara roshněwał.

„Ja du, Hornako, mje nichtó ſ kſchudom wuhonjecz njetrjeba; ja wſchak ßam póńdu. Ale ženje ſaßo do waſcheho domu njeſtupju, kłiba ſo by Wam wo żiwjenje ſchło."

Wón módre rubjeſchko ſběże, kotrež bě bur ſa nim czißnył, prjedy hacz bě ſ wotmachom durje ſapraßnył, potom dżěſche. Wón pomału a czeżzy krocżeſche. Hdyž ßo duzy po dworje ke konjenzej wobroczi, nad kotrymż bě wotroczˇkowa komora, Hańża ſ hornjeje bróżnje pſchińdże. Wón chżyſche poſaſtacz a jej ruku dacz a ßo roſſżohnowacz, ale wona hłowu ſnak czißnywſchi nimo dżěſche, jeho ruki ßo njedótkajo.

Hdyž w komorje ßwoje ßnadne wężki do ßwojeje kſchiny kładżeſche, prěni wotroczˇk k njemu pſchińdże.

„Schto dha ty tu czinisch, Jurjo? Mi ßo ſda, ſo ty rumujeſch!"

„Haj, rumuju, pſchetož czahnu prjecz", mkody pohonczˇ rjekny a kſchinju ſapraßny.

Wulki wotroczˇk, kiž bě pola Hornakcz ſeſtarik, wocži wudżěraſche. „Njebledż hłupoſcze, Jurjo. Nětkole czahanje, hdyž ßmy woßrjedż żnjow."

„Ale hinak njeje", bě wotmołwa. „Runje nětkole je mi bur wupowěł, a na hłowu dyrbju won, na hłowu!"

„Bur je błaseń, woprawdżity błaseń, to pſchezo praju", ſchědżiwy wotroczˇk ſkorżeſche. „Ale ſchto dha ßy ty ſworak, Jurjo, praj mi tola!"

„Niczo, ſo bych to wjedżak. Bur je na mnje wo daru rejił, kotryż je Hana pjecza doſtała, roſymiſch, tajke nětajke namokwjenje, a to dyrbju ja bycz."

„Hana?" ſtary ßo krucze wopraſcha.

„Hana!"

„To ſawěſcze ty był njeißy, to chżu ſchtó wě ſchto na to ßadżicz", wulki wotroczˇk rjekny, pſchi czimż ßo jemu hubje, kiž běſchtej ſ wulkimi brodowymi włóſkami poroſczenej, dżiwnje ſatorhowaſchtej.

„Ale k wobjedu budżeſch ty hiſchcze tola ſ nami jeſcz?" wón ßo wopraſcha, hdyž Jurij „dobry kſchud", kiž bě jeho ßamßny, do jedneje ruki bjerjeſche a jemu druhu dawaſche, ſo by jemu bożemje prajił.

„Ja njebych ani dórtka mohł pózrjecz, tak mje to hrjeba. — Duż mi daj ruku, ja du. A wjele krócz ßo czi dżakuju ſa dobre, ſchtož ßy mi czinił. Budż tu ſ Bohom!"

„Njeczˇiń tak jara dżiwnje", ſtary rjekny, kiž chżyſche ſażortowacz, runjeż ßo jemu něſchto ßylſow ſ wocżow wuroni. „To wſchak na dołhi czoß njebudże, a ßebi myßlu, ſo ßo bórſy ſaßo k Hornakczom wrócżiſch. Wěſo ſ holzomaj namokwjenja — to bur njeczˇerpi. Potakim dżi w Bożim mjenje, a twoju kſchinju czi wjeczˇor domoj dowjeſemy."

Jurij dżěſche. Hdyż bě ſ wrotami wuſchedſchi wonka na wjeßnym pucżu poſaſtał, ßebi kłobuk ſnak ßuny, a potom ſ kſchudom pſches powětr ſ wotmachom ſaczeże, ſo to jenoż tak ſapráßny. Bjes maka pſches zuku wjeß dyrbjeſche hicz, prjedy hacz k móliczˇkej wumjeńkaŕſkej khěżzy dóńdże, w kotrejż jeho macz bydleſche. Jeho nan něhdy njebě najmjeńſchi bur we wßy był; ale do hracża a do picża ßo dawſchi bě ſa krótke lěta wſchitko pſcheczˇinił. Polo po polu bu jemu ſ mozu pſchedate — napoßledku dwór. Bórſy na to bur, kiž bě na ßwoju ſtrowotu na khrobłe waſchnje ſhrěſchił, na ſlemjenje ſemrje. Żona a dżěczo běſchtej ſ tym wot czwile wußwobodżenej; pſchetož wopilz wobeju bijeſche, doniż móżeſche ſ ruku hibacz.

(Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Pſched krótkim je naſcha Macżiza Sſerbſka něſchto wudała, ſchtož budże naſchim ſpěwarſkim towarſtwam ſawěſcze witana wěz. Stej to pjecżhłóßny měſchany khor „Sa Kamjeńzom ſa górami" a ſchtyrihłóßny měſchany khor „Schaparik wójzki paßeſcho pód gajkom". Kóżdy ſpěw ſteji na woßebitej dobrej papjerzy a poſkicżuje na ßamßnej ſtronje delnjokaż też hornjokużiſki text. Hudżba bu wot naſcheho ßławneho B. Krawza ſeſtajana. Text je knjes prof. Muka wobſtarał. Wot tuteju kraßnje wuhotowaneju ſpěwczˇkow płacżi ſa naſche towarſtwa kóżde kopjeno jenoż 5 pjenjeżkow. Dyrbimy je pak nětko też kupowacz. Czim khętſiſcho zyły ſkkad ſrumujemy, czim prjedy nam Macżiza Sſerbſka ſawěſcze něſchto nowe po ßamßnym tunim waſchnju poda. Doſtacz móżeſch noty w Ssmolerjez knihowni. K dalſchim ſdżělenjam wo tutej naležnoſczi je rad zyrkwiny wucżeŕ Rjeczˇka tudy ſwólniwy.

S Budyſchina. Knjeſa kantora Kaplerja, kotryż 1. meje ßwój měſtny jubilej jako zyrkwiny wucżeŕ a organiſt ßwjeczˇeſche, je miniſter dla jeho ßwěrneho a wuſpěſchneho dżěła w zyrkwi a ſchuli ſa **wyſchſcheho wucżerja pomjenował. Na to ßo poczˇaho-**

wazu liſćinu ßu jemu njedźelu dopołdnja wokrjeßny ſchulſki inſpektor a radźićel Bach a někotſi wotpóßłanzy Michalſkeho zyrkwineho pſchedſtejićerſtwa na ßwjedźeńſke waſchnje pſchepodali.

— Biſkop dr. Schäfer je 17. junija we Wrótßkawju ſa ſkhorjeneho kardinala wjerchbiſkopa dr. Koppa 62 diakonow wußwjecził. 18. junija je wón wyſchſcheho měſchnika ermlandſkeje diözeſy, Auguſtina Blulana ſa biſkopa wußwjecził.

— Sswjedźeńſki porjad ſa 200létny jubilejſki ßwjedźeń tudomneho pěſcheho regimenta je ſćěhowazy: Ssobotu 19. junija wjeczor we 8 hodźinach powitanje něhduſchich regimentowych pſchißłuſchnikow w ßwjedźeńſzy wupyſchenej wojeŕſkej ſwuczowańi nowych kaſarmow. Njedźelu dopołdnja we 8 hodźinach: Połoženje wěnzow pſches wotpóßłanzſtwa na Tuchorju, Miklawſchu a pſchi wojeŕſkim pomniku; w 9 hodźinach: ſeſtupanje k paradźe; 1/2 11 hodźin pſchikhad krala Bjedricha Auguſta do Budyſchina; w 11 hodźinach: pólna Boża ßłužba a parada wſchěch ßwjedźenjowych wobdźelerjow pſched kralom Bjedrichom Auguſtom a regimentowym ſcheſom, badenſkim wulkowójwodu Bjedrichom II. na dworje nowych kaſarmow. K temu ßo 1/2 1 hodźiny ßwjedźeńſki cźah prjedawſchich regimentowych pſchißłuſchnikow po Walſkej dróſy, Hoſchiz haßy, lawſkej haßy, bohatej haßy na žitne wiki pſchiſamknje. Wotjěſd krala ſ nowych kaſarmow w 1 hodźinje po Lubijſkej, Tuchoŕiſkej, Karolinej dróſy do Gudźiz hotela. 1/4 hodźin Jeho Majeſtoſcź po Bismarckſkej dróſy, Hoſchiz haßy a ſwonkownej lawſkej haßy do ſozietety pojědże. W 4 hodź. popołdnju: ßwjedźeńſka hoſcźina regimentowych prjedawſchich a nětcźiſchich aktivnych a reſervnych offizěrow w ſozietecźe; wot 4—6 hodźin dwójny konzert na tſělniku, k kotremuž ſměje tež kóždy ſ luda darmotny pſchiſtup. 1/2 7 hodźin wjeczor kral k dwórniſchcźu wotjědże Wjeczor wot 8 hodźin budźa kompagnijowe ßwjedźenje we wſchelakich měſchcźańſkich ſalach. Pónd̄źelu dopołdnja w 10 hodźinach rańſchi konzert na tſělniku. W 1 hodźinje wobjed regimentowych nětcźiſchich a prjedawſchich offizěrow w offizěrſkim kaſtnje.

— Njedźelu wjeczor wokoło 3/4 9 hodźin w dworje nowych kavalleriſkich kaſarmow ſ twarſkeje kólnje Draždźańſkeho twarza Seiferta woheń wudyri. Drjewjane, 40 metrow ſchěroke, 4 metry hłuboke a 4 metry wyßoke twarjenje ßo ſa 3/4 hodźiny do cźiſta ſpali. S deſkowymi ſcźěnami bě wone do 7 wotdźělenjow dźělene a bě ßo ſ khwilemi ſ dźěła tež jako konjenz wužiwało. Poßledni cźaß ßo w nim jenož wſchelaki grat, ryßowanki atd. khowachu. Te ßu ßo nimale wſchě ſpaliłe. Naſtata ſchkoda něhdźe 2000 hriwnow wucźinja. Wobßedźeŕ nima ſawěſćene. Pódla měſchcźańſkich ßykawow Běłſchanſka a Židowſka k haſchenju pſchijědźeſchtej, hdyž bě ßo twarjenje hižo do procha a popjeła pſchewobrocźiło.

— **Sakſke wojerſke žiwjenje ſawěſćaze towarſtwo w Draždźanach** je runje ſe ßwojej ſliczbowanſkej rosprawu pſched ſjawnoſcź ſtupiło. S teho je ſpóſnacź, ſo 31. januara 1908 ſkónczene 33. towarſtwowe lěto jene ſ najbóle wopomnjenja hódnych w towarſtwowych ſtawiſnach wostanje; pſchetož 20. novembra 1908 je Jeho Majeſtoſcź kral protektorat nad towarſtwom pſchiwſał.

Tola tež w naſtupanju wuſpěchow wobkhodne lěto 1908 w tu khwilu na prěnim měſtnje ſteji. 7249 ſawěſćenjow ſ 2,673,580 hr. kapitala pornjo 6352 ſawěſćenjam ſ 2,221,160 hr. kapitala w prjedawſchim lěcźe je ßo wotſamkło. Wotkhadźenje ßo, dokelž tež mrěcźe ſady doprědka wobliczeneho khětro naſad woſta, w zyle normalnych mjeſach dźerżeſche a wſcho hromadźe 2788 polizow ſ 754,405 hriwn. 35 np. ſawěſćenſkeje ſummy wucźini. Cźiſty pſchiroſtk 4461 ſawěſćenjow ſ 1,919,174 hr. 65 np. kapitala wucźini; wón je wo 367 ſawěſćenjow ſ 287,545 hr. kapitala wjetſchi, dyžli w lěcźe 1907 a 68,881 polizow a 17,721,626 hr. 59 np. kapitala na 73,342 ſawěſćenjow a 19,640,801 hr. 24 np. ſawěſćenſkeje ſummy pſchinjeße. Dokhody ſ prämijow (hromadźe ſ polizowymi dawkami) 740,692 hr. 16 np. a ſ danje 175,462 hr. 90 np. wucźinichu. Tamne ßu wo 75,868 hr. 76 np. a te wo 28,540 hr. 46 np. pſchibyłe. Shromadne dokhody poßledńeho lěta 936,049 hr. 35 np. pornjo 823,598 hr. 76 np. w lěcźe 1907 wucźinichu. Ssobuſtawam abo jich ſawoſtajenym je ßo po wotběženju ſawěſćenjow abo po wumrjeczu ſawěſćenych 321,075 hr. 78 np. wupłaczilo, mjes tym ſo ßu wupłaczenja wot towarſtwoweho wobſtacźa nahladnu ſummu 3 milijonow hriwnow dozpiłe. Premijowej reſervje je ßo 313,997 hr. 28 np. pſchipokaſako; wona je ßo ſ tym na 3,822,880 hr. 97 np. pſchinjeßła. Na dań date kapitalije ßu w rosprawnym lěcźe wo 360,730 hr. 11 np. na 4,443,222 hr. 98 np. ſroſtłe; po bilanſy je zyłe ſamoženje 31. januara 1909 4,532,862 hr. 91 np. wucźiniło. Mjes tym je ßo wono na 4,8 milijona pſchiſporiło. W pſcherěſku ßu pjenjeſy po 4 % wupožczene. Jako podźěl na dobytku ßo najſtarſchim ßobuſtawam po ſyſtemje roſcźazeje dividendy w žiwjenjeſawěſćazym wotdźělenju wot 1. februara 1910 **30** % a w zentralnej pohrjebnej kaßy **20,8** % połneho tariſoweho pſchinoſchka wotliczi.

— (Woheń.) S rosbuchnjenjom petrolejoweje lampy bě njedźelu popołdnju na Flinzſkej dróſy w jenym wobydlenju khěže cźißko 4 woheń naſtał. Prjedy hacź na pomoz ſawołana wohnjowa wobora pſchikhwata, běchu domowi wobydlerjo płomjenja ſhaſcheli.

— (Jebanſtwo.) Dla jebanſtwa a ſpytaneho jebanſtwa w Lětonju ßu ßobotu dźěłacźerja Richtera ſ Lětonja ſajeli a ßudniſkej wyſchnoſcźi pſchepodali.

— (Wowjedrje.) W juniju ßmy hacź dotal mało cźopłych dnjow měli. Nozy běchu khětro ſymne a ſ měſtnami je thermometer jenož 5 gradow cźopłoty pokaſał. Mjes tym ſo we Łužizy hiſchcźe ßważa, Sserbja bycź a ßerbſzy myßlicź. To widźimy ſ zyłeho wojowanja napſcheczźiwo Njeßwacźidlſkej „Jutrnizy“. Hižo wot wſcheho ſapocźatka je ßo towarſtwo wot wſchelakich knježich haniło a pſchimało. Najhórje pak nětkle! Schtóž njewěri, ſo „Jutrniza“ njeje politiſke towarſtwo, tón njech tola ras ſtuduje wuſtawki a protokole towarſtwa. Tež poßlednja ſhromadźiſna njebě politiſka, ale **ßwójbna**. S teho, ſo běchu tam tež někotſi ſaſtupjerjo naſcheje politiki, tola njeſćěhuje, ſo je ſhromadźiſna politiſka. Knjes kubleŕ Zur tež njeje wo žanym programje rěcźał. Něchtó dozyła roſumicź njemóže, cźeho dla je ßo ßerbſke towarſtwo ſakožiło, hdyž niz ſa wólbne wojowanje. Tón knjes najſkerje měni, ſo ßu wſchě ßerbſke towarſtwa ſa wólby. Wo naſchich narodnych naležnoſcźach wón nicźo njewě. So dyrbimy ßebi naſchu narodnoſcź w towarſtwach ſchkitacź a džerżecź, to wón ſa trěbne nima. Njech wſchitko běži, kaž běži — to ßo Sserbja ſkerje lěpje pominu. A Bohu dźak potom — to ßu takle myßliczki a ßony někotrych! Wſchitko, ſchtož ßo k ſdźerżenju Sserbowſtwa ſtawa, njech je to tež po ſakonju doſpołnje dowolene, je ſchcźuwanje a ſchkodowanje druhich. Spodźiwne nahlady! Wony knjes ma nětko ſa jara nuſne, nětko hnydom jene němſke towarſtwo napſcheczźiwo ßerbſkemu ſakožicź. (Tule myßliczku je dozyła jedyn ſ Njeßwacźidlſkich Němzow hižo něſchto ras wuprajił.) Prajcźe, lubi Sserbja, na kotrej ſtronje je nětko narodne ſchcźuwanje? Ssu Njeßwacźidlſzy Sserbja Němzam ſchto cźinili? Je „Jutrniza“ hdy Němzow pſchimała? Njeje ßo tam pſchi ſakoženju a huſto doſcź prajiło, ſo Němzy njejßu naſchi njepſcheczźeljo, ale jenož ſkażeni Sserbjo? „Jutrniczenjo“ móża wo tym ßwědcźicź! — So ßo wony knjes boji Prażſkich wobſtejnoſcźow, to wěſo ßměſchnje ſkutkuje. Sserbja Němzam nicźo njecźinja, ale dyrbja ßebi huſto doſcź wjele lubicź dacź — kaž pokaſuja Njeßwacźidlſke wobſtejnoſcźe. — Sserbja, chcźemy tola ſkónczńje wukńycź ſ naſchich ſrudnych ſtawiſnow ſa pſchichod. Roskora a pſcherada ſtej naß ſtajnje wjedkoj do njeſboža. Budźmy jedni, hdyž pſchińdźe ważny dźeń ßerbſkeje cźeſcźe!

Jedyn Jutrniczan.

Wólbne wojowanje w Kamjenſko-Rakeczańſkim wólbnym wokrjeßu je ßo ſapocźało. Sserbſzy burjo ßu ßo, lubeho měra dla, dlili, dawnych njepſcheczźelow pſchimacź, ßo nadźejo, ſo ſkónczńje hiſchcźe roſuma wužija. Sdaſche ßo, ſo burjo ſpja. Njeſpachu, ale hotowachu ßo na cźeżke bědźenje; pſchetož mějachu dawno powjeſcźe, kak ſtari njepſcheczźeljo burſkeho luda ßo hotuja, jón wobleſćź. Burjo pak takle ßudźachu: Cźłowjek, kiž njeje zyle ſparjenych moſhow, dyrbi ßebi prajicź, ſo hižo tola wótcźińſka myßl każe, Sserbam woſtajicź, ſchtož Sserbam ßłuſcha, a buram, ſchtož je burow. Ale ſchto je naſchim njepſcheczźelam wótcźina, hdyž rěka, małych a ßrědnich burow podtłóczowacź a jim wudrěcź jich burſke ßydło w ſakſkim ßejmje. K temu hiſchcźe naſdatoſcź, cźeſcźelakomnoſcź a chcźiwoſcź na njepſcheczźelſkej ſtronje, ſaprěje radſcho lěpſche wótcźiny dla ſpokojenja ßwojeje parſchonſkeje žadoſcźiwoſcźe. Tajkeho ptacźka ſtari njepſcheczźeljo burſkeho luda trjebachu, tajkeho ßu nětko lohzy nadeſchli. Wſchako ßo jim ßam wſchudźom potykuje.

Wojowanje pak měri ßo pſchede wſchěm **pſcheczźiwo Sserbam** woßebje a pſcheczźiwo burſkemu ludej powſchitkownje. Tak ßu ßebi tu a tam hižo wubali. Po tajkim wójnu chzedźa naſchi pſcheczźiwnizy. Njech je wójna! Měr we Łužizy je nakażeny. Sser-

bam a burſkemu ludej chzedźa mytowacź ſwěru a wopornjwoſcź, w cźeźkich cźaßach ſe ſkutkom wopokaſanu. Tola tónle dźak je cźorny njedźak, je hroſne myto. Teho dla njech naſchi pſchecźiwnizy njewocźakuja, ſo jich ſ glaßejkami pſchimamy! Se rtom a ſ pjerom ponjeßemy rosjaßnjenje a wubudźenje do luda. Na dnju wólby dyrbi ßo woleŕſtwo kaž jedyn muž poſběhnycź a kóždy Sserb, njech je evangelſki abo katholſki, njebudźe hinak wolicź móz, hacž Sserba, a žadyn bur, njech je Němz abo Sserb, hacž bura.

Dokelž ſtari njepſchecźeljo Sserbow a burſkeho luda dobrych ſwětłych mjecźow nimaju, pſchimaju ßo tupych ale ſcźerbych brónjow. Kak chze hinak bycź? Kóždy wojuje ſ tej brónju, kiž jemu najbliže leži. Schtóž w njerjedźe leži, ſ njerjadom mjeta! Niſkich ſrědkow ßo njegrawuja! Spytaja Sserbow rosſchcźěpicź!

Schcźuwaju evangelſkich pſchecźiwo katholſkim a nawopak, po tajkim bratra pſchecźiwo bratrej. Ludaju! Burſkemu ludej tłócźa ßo do domow, ßo ſa blido ßydajo a ſ burſkich ſchalkow cźeńku jecźnu juſchku zydźa! Kak ponižni ßu na dobo tajzy ſchlachotni knjeſykojo. Kak naſchim ſwěrnym, duſchnym, dobrym ſerbſkim burikam ruku tłócźa, tu wſchědnu burowſku. Kak ſprawnje tola ſ wami měnja. Njeprajcźe kaž liſchka ſ kokoſchku. Sa ſerbſkimi hłoßami ßlipaja, prajo: „Wy dobri Sserbjo.“ Na narodne ſerbſke towarſtwa pak ßo pſchißłodźeja, je hanja a ſpytuja jich dobre ſaměry ſa lěpſche ſerbſkeho luda pſchekaſycź.

Kak ßo ludej liſchcźa! Kak wſchědny lud do ſhromadźiſnow, na ſwjedźenje woža, ſe ſamymi ſwojimi woſami a konjemi. Waß dla, wy lubi, wſchědni, ſerbſzy ludźo. Scźe woprawdźe tak cźěmni, ſo byſchcźe to wěrili! Schtó dha je tón, kiž w kucźe ſtejo ßebi ruzy rybuje a ßo wam woſchcźerja, hdyž darmotneho piwa pokni ßo wadźicźe a ßo ſe wſchelakimi wudmami poczeſcźujecźe? Wy wboſy ludźo! Wěſcźe, ſchto ßo wot waß wocźakuje. „Ssamo ßebje dyrbicźe ſaprěcź! ßwojich bratrow, ßwoje dźěcźi, ßwoju róbnu ſemju. Burſki cźlowjek dyrbi ßo ſe ßejma wucźiſchcźecź a najeńk ſacźiſchcźecź.“ Sslepy lud! Wudawaju, ſo je naſch kandidat knjes Kokla ſtary a ſo mało ßłyſchi. Stary dźě je po lětach, ſa to pak naſhonity a wobhonity, a mkodźenz hiſchcźe na duchu a ſrěcźniwoſcźi. Schtož ßłyſchenje naſtupa! Naſch kandidat knjes Kokla hiſchcźe derje ßłyſchi, woßebje jara derje to, ſchtož chze a ſchtož je ſa naſch burſki wokrjeß k ſpomoženju. Dźak jemu ßłuſcha, ſo bjerje wobcźežnoſcź na ßo, ſaſtupowacź ſerbſki, burſki lud na najwyſchſchim měſtnje. Sserbſzy burja pak pſched zykym ſwětom pokaža, ſo w jich žiłach cźecźe ſerbſka burſka krej, ſo wjedźa wojowacź a dobywacź! R.

S Radworja. Tu běſchtej ßobotu do ßwjatkow dwě žonje ſ jeneje ſahrody wjele bosu wotorhałoj a do Budyſchina na pſchedań njeßkoj. Schtomik běſchtej pſchi tym dozyła ſniczźkej. Polizija je žónſkej, kotreż ſtej ſ hole, wußlědźiła. Wobßedźeŕ ſahrody žonje njeda khoſtacź, nadźija ßo, ſo ßebi to druhi ras wjazy njeſwěritej. — To njeje runje dopokas dobreho ſmyßlenja, hdyž ludźo kraßnu Bożu ſtwórbu takle kónzuja a ſniczźuja, jenoż ſo bychu pjenjeſy ſaßkužili.

S Kamjeneje pola Radworja. S nahkej ßmjercźu je ßo něhdźe 40létny wotrocźk Kuliſch ſ Bukojny pola Wulkich Sdźar, pola tudomneho kublerja Jakuba Domanja ßkužazy, pſchekhwatał. Hdyž chzyſche wón wutoru dopoldnja jene hrabje w dworje ſe ſcźěny wſacź, wón k ſemi padnywſchi ſa něktore mjeńſchiny wumrje. Sawołany lěkaŕ je ſpóſnał, ſo je ßo Kuliſch ſ Bożej ruczku ſajał.

Se Suborniczki. Tudomna mkodźina bě ßebi meju ſtajiła. Naſchi hólzy měnjachu, ſo jim jich wjeßele nichtó njeſawidźi a teho dla meju po nozach njeſtražowachu. Tola kóžda wěz ma ßwojeho pſchecźiwnika, ſ teho njebě tež meja wumſata. Sańdźenu njedźelu chzychu meju na ßwjedźeńſke waſchnje rejwajo a ſpěwajo puſchcźicź. Tole wjeßele něchtó mkodźinje njepopſcha. Ssobotu rano horda meja pſcheréźinjena na ſemi leżeſche. Sa naſchich mkodych hólzow bě hórke a kißake dźěło, meju ſ nowa ſběhacź a ſtajicź.

S Njeßwacźidła. Pſchiwißowarjo ratarſkeho radźicźela Brühla ßo po ſdacźu kajeja, ſo ßu ßwoje njepſchecźelſke ſmyßlenje pſchecźiwo ſerbſkemu towarſtwu „Jutrnizy“ do cźaßa wuplapli. Schtóž ma hiſchcźe ſchkriczku luboſcźe k ßwojej ſerbſkej macźerńej rěcźi we wutrobje, tón njemóže ſ tajkimi njepſchecźelemi ſerbſkeho luda pſchecźelſtwo měcź. Brühlowy pſchiwiß je teho dla ſa nuſne měł, w němſkich nowinach ſ nowa „Jutrnizu“ cźornicź. Zyły naſtawk ßo ſ njewěrnoſcźemi hromadu dźerži, kaž ſtara khěża ſ hoſdźemi. W poczе ßwojeho woblicza ßo próżuje dopokaſacź, ſo je ßo „Jutrniza“ jenoż ßeimſkich wólbow dla ſałożiła. Na tejle njewěrnoſcźi woni wobſteja, hacž runje je ßo jim hižo w ſjawnej ſhromadźiſnje a tež ſ nawěſchtkom „Jutrnizy“ rjekło, ſo ßo „Jutrniza“ njeje hacž dotal ſ wólbami ſaběraka. Na poßlednje ſwjeßelenje „Jutrnizy“ běchu ßo jejni pſchecźeljo a wſchě ßerbſke njepolitiſke towarſtwa pſcheproßyle. Knjes Soba bě jako ßobuſtaw Bukecźanſkeho ßerbſkeho towarſtwa a knjes Zur jako ßobuſtaw ßerbſkeho burſkeho towarſtwa pſchitomny. So je ßo na ſhromadźiſnje wo wólbach a wo kandidaturje knjeſa Kokle jednako, njeje wěrno. Knjeſa Zura ßu tam runje jako druhich hoſcźi powitali, a wón je ſa pſchiſtojne měł, ßo ſa poſtrow podźakowacź. Žadyn jenicźki ßobuſtaw „Jutrnizy“ njeje po tym wo wólbach rěcźał. Hacž ßu to druſy ludźo, Brühlowi pſchecźeljo abo tež pſchecźiwnizy po ſhromadźiſnje cźinili, wo tym njeje ßobuſtawam „Jutrnizy“ niczo ſnate, to jich tež niczo njeſtara. Brühlowy pſchiwiß ßo ſkónczńje praſcha, cźeho dla je ßo „Jutrniza“ ſałożiła, jeli ſo niz ſa wólby. Dźiwnuſchzy ludźo, kotrymž je Jutrniza ſ pohórſchkom, njech ßebi tola jejne wuſtawki pſchecźitaja. W nich budźa widźecź, ſo je wona k pěſtowanju ßerbſkeje rěcźe, k ſbudźowanju luboſcźe k domowinje a k ſdźerżenju kraloßwěrneje kſcheſcźijanſkeje myßle ſałożena. Najhkupiſche pak je praſchenje, hacž dyrbi ßo nětko tež jene němſke towarſtwo w Njeßwacźidle ſałożicź. Njeißu dha ſ wuwſacźom „Jutrnizy“ wſchě tamniſche towarſtwa němſke? We wojeŕſkim, ratarſkim, turnarſkim, bjechtowarſkim a ſchtó wě kajkim hinajſchim towarſtwje ßo jenoż němſki rěcźi. Hacž dotal ßo žadyn Sserb njeje hórſchił, ſo je jednanſka rěcź w tych towarſtwach němſka, a ßebi teho dla tež w pſchichodźe ženje žadyn Sserb njebudźe hubu drěcź. Sserbjo ßu ſnjeßliwi a njepytaju ſwadu. Woni pak ßmědźa ßebi žadacź, ſo tež jich na pokoj woſtaja, hdyž w „Jutrnizy“ ßerbſki rěcźa, ſpěwaja a ßerbſke dźiwadło hraja. Njech jenoż ßo ßerbſzy wotpadnizy a wotrodźenzy wo ßwoje ßamßne towarſtwowe naležnoſcźe ſtaraja. —k.

Se Splóſka. Schtwórtk tydźenja wjecźor 1/2 10 hodźin ſ kólnje tudomneho murjerja K. A. Kloßa woheń wunđźe, kotryž ßo ſkoku na domſke a hródź wupſcheſtrje. Se ßkomu kryte twarjenja na dobo w płomjenjach ſtejachu. Wobydlerjo móżachu ßo lědma wukhowacź a dyrbjachu wſchu ßwoju nadobu wohnjej pſchewoſtajicź. Ssußodam ßo poradźi, dwě koſy płomjenjam wutorhnycź, tola jena koſa, pierſina a kanikle ßo njemóżachu wukhowacź a ßu we wohnju kónz wſake. Mużſtwa nowoſałożeneje wjeßneje ßykawy ßo ſe ßwojim wobhladnym dźěkanjom khwalobnje wuſnamjenichu, runje kaž mużſtwa nowoſałożeneje Rachlowſkeje wohnjoweje wobory, kotraż ßebi prěnje myto dobu. Druhe myto je ßo Bělſchanſkej ßykawje pſchipóſnało. Jako tſecźa ßykawa bě Schumbórſka na pomoz pſchijěła.

S **Khróſcźiz.** Sańdźenu njedźelu popołdnju mějeſche naſcha nalutowarńja ßwoju 34. hkownu ſhromadźiſnu. Pſchitomnych bě na 150 ßobuſtawow. Sliczbowanje a bilanza lońſcheho lěta ßo pſchipóſna, kaž ßo pſchedneje. S cźiſteho wunoſchka rosdźěli naſcha nalutowarńja: 30 hr. a 10 hr. wotpalenymaj w Kukowje, 150 hr. ſa wólbnu agitaziju, 100 hr. Workleczańſkej khorowni ſa khudych khorych, 100 hr. ſa fond njewotwißneho, ßamoſtatneho redaktora „Kath. Poßoła“. Sa wſchě ßobuſtawy ßo pſchiliczi 4% dividendy, a ſa pſchitomnych wyſche teho hiſchcźe 2 hr. — Khróſcźańſka nalutowarńja je ſ tutym rosdźělenjom pſchikład daka, kak móża naſche kaßy tež na naſche narodne žiwjenje ſkutkowacź. Njech ſcźěhuja druhe!

S **Wonez.** Milinu drje wſchudźom khwala, ale něktoryżkuli je ßebi ju tež hižo daloko wot naß pſchak. To pak tež je mjerſaze, ſchtoż móże cźi elektriſka ßwěza nacźinicź. To ſtej tudy wóndano dwaj potomnikaj Hadama a Jěvy ſhoniłoj. Wjecźor bě a rjenje cźma tež. To ßo tak kraßnje bjeßadowaſche. Tu nadobo ßo rosßwětli zyła wokolina. Někajki njedocźink jimaj ſboże popſchak njebě a wbohej roſehna, ßwěcźo jimaj na dompucź ſ elektriſkej lampu.

S **Minakała.** W lěßu pola Minakała ßu dwaj rowaj ſ pohanſkich cźaßow wotkryli. W kóždym rowje ßo dwanacźe ſ wjetſcha derje ſdźerżanych ßudobjow namaka.

S **Njebjelczиz.** Naſcha rjana nowa ſchula bu ſchtwórtk 3. junija poßwjecźena. Naſch horzo-lubowany knjes kapłan Rjeda, kotryž bu ſ naſcheje ßrjedźiſny wutorhnjeny a pſche niczo a wo niczo do zuſby póßłany, rěcźeſche w ſtarej ſchuli hnujaze ßkowa a dawaſche jej wutrobne bożemje. Po ßwjatocźnych kemſchach ßwjecźeſche knjes farař Kubaſch nowu ſchulu. Na to porěcźa k dźěcźom ſ cźopkej wutrobu wo ßkowach, kotreż ſteja wyſchſche duri: „Wón pſchibjeraſche na mudroſcźi a hnadźe pola Boha a cźłowjekow.“ Sswjedźeńſku rěcź mějeſche knjes zyrkwinſki wucźeŕ Brauner. — Sserbſke napißmo, na kotreż bě ßo wyſchnoſcź tak jara roshorika, tam hiſchcźe ſteji. S boka ſteji nětko, najſkerje po pſchecźu wyſchnoſcźe: „Kath. Volksſchule zu Nebelſchütz. Erbaut im Jahre 1909.“ Na potajkim, nětk móże kóždy ſpokojom bycź!

S **Ruschiz** pola Kamjenza. Schtwórtk 17. junija wjeczor ßo tu derje wopytana wólbna shromadźisna wotmě. Sa pschedßydu knjesa Sommera ſ Ruschiz (Rauschwitz), ſa městopschedßydu knjesa Schmidta ſ Kindiscka wuſwolichu. Shromadźisna ßo se ßkawu na nascheho lubowaneho krala Bjedricha Augusta wotewri. Potom knjes kubleŕ Hancza ſ Protez ßkowo dosta. Wón wo dotalnej wólbnej agitaziji rěczo praji, so ßo se snapschecźneje strony hischcźe žadyn kandidat njeje postajił, tež rataŕski radźicźel Brühl niz. Teho ßu jenoz někotsi ryczeŕkubleŕszy najenzy postajili. Tucźi knjeza chzedza nasch wokrjeß ſ burskeje ruki wutorhnycź. Nasch wokrjeß, w kotrymž najwjazy burow, sastojnikow, rjemjeßknikow a dźěłacźerjow bydli, móże jenoz muż se ßrěnjeho stawa sastupowacź. Knjes Hancza tež na wschelake njeprawdy, kotreż ßu ßo w poßlednim cźaßu se strony Kamjeńskeho konserwatiwneho towaŕstwa a někotrych najeńkow knjezich dworow stake, spominasche. Potom knjes Hancza ſ wutrobnymi ßkowami sa nascheho dotalneho sapóßklanza, knjesa kublerja Michała Koklu, rěczesche a napominasche pschitomnych, so bychu wschitzy muż pschi mużu pschi wólbje ßwój hłóß sa njeho wotedali. Pschi scźěhowazej rosmołwje wobdźělichu ßo kk. sapóßklanz Soba ſ Cźornjowa, Schpitank se Syjiz, Hila ſ Khróscźiz, Kelling ſ Kamjenza, Sskodenk ſ Pancźiz, Pjech ſ Mikocźiz, Ducźman ſ Khróscźiz, Kmjecź ſ Khróscźiz a ryczeŕkublowy najeńk Oppitz ſ Němskich Paſliz. S wuwsaczom najeńka Oppitza ßo wschitzy pschitomni sa saßowuſwolenje knjesa kublerja Kokle wuprojichu. S rasnoscźu ßo tež nadpady wěsteho M. w „B. T.“ jako njewěrne wotpokasachu. Wschitkim bě ſ wulkim pohórschkom, so napschecźna strona ſ nowa pyta, konfessionalne rosdźěle k naschcźuwanju wuſwolerjow wužicź.

Po horzym rosrěczenju knjes Kokla ßkowo dosta. Žiwje a sajimawje wón wo dźěłach a nadawkach poßlednjeho ßejma pschednoschesche. So je derje a ſ wuspěchom rěczał, mózne pschihłoßowanje dopokasa. Potom hischcźe knjes Schmidt ſ Kindischa pschitomnych napominasche, so bychu knjesej Kokli ſ nowa krajnoßejmski mandat dowěrili. S tym ßo shromadźisna skónczi. Schtoż ßmy wot tamnischich wobydlerjow ßkyscheli, njemyßla ßebi woni do zyka na wuſwolenje rataŕskeho radźicźela, ale wschitzy ßu sa muża, kotryž je dopokasał, so jich interesßy ßwěru sastupuje, a to je knjes kubleŕ Michał Kokla w Khróscźizach.

Se Žitawy. Pschi 200 létnym ßwjedźenju wobstacźa tudomneho pěscheho regimenta cźißko 102 je ßo 7000 něhduschich wojakow wobdźěliło. Po pólnej Božej ßkužbje bě parada psched kralom Bjedrichom Augustom. W kralowym pschewodze běchu sakski kronprynz, prynz Bjedrich Khrystian a bayerski prynz Ludwig jako sastupjeŕ bayerskeho regenta Luitpolda, schefa Žitawskeho regimenta.

S **Lipska.** Schtwórtk dopołdnja je ßo w pschitomnoscźi sakskeho krala a saksko-weimarskeho wulkowójwody 23. pucźowanska wustajeńza němskeho rataŕskeho towaŕstwa psches towaŕstwoweho presidenta, sakskeho prynza Jana Jurja, ßwjedźeńszy wotewrika. Wustajeńza po wulkoscźi wschě prjedawsche pschetrjechi. Hižo prěni dźeń bě wona ßylnje wopytana.

S **Kulowa.** Sańdźenu njedźelu w nozy wokoło 12 hodźin ſ dźěłaŕnje krawskeho mischtra Hanschki płomjenja ßapachu. Woheń bě w prěnim poskhodze nastał. S klamow bě mózno, jenoz drastu wunjescź, nadoba ßo ſ dźěła spali. Woheń ßo tež na khěžu ratarja Welsa wupschestrje, kotrejež kóska ßo wotpalichu. Hdyž bě ßo woheń lědma shaschał, ßo na nowy woheń piskasche. Bróžeń skótneho wikowarja Topolinskeho bě ßo sapalika. Dokelž ßo wohnja ſ cźaßom dohladachu, samóchu jón tu potłóczicź.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Wotpalenje ßwojeho doma w Delnim Wujesdźe běschtaj 45létny wikowaŕ August Frobel a jeho mandźelska, nětkole we Lucźu bydlazaj, na ßwój dobytk wuwužicź chzykoj. Sswoje wotpalene wězy wo něhdźe 1000 hriwnow pschewyßoko wobliczichu, běschtaj połnózno-němske sawěscźaze towaŕstwo w Hamburgu sjebacź spytałoj. Létßa 1. februara w nozy ßo we Wujesdźe khěża wotpali, ſ kotrejež běchu Frobelezy schtyri dny prjedy do Lucźa pschecźahnyli. Jich nadoba, kotruž njeběschtaj do Lucźa ßobu wsałoj, dokelž maczerinu nadobu trjebachu, ßo ßobu spali. To ßo ludźom cźim nadpadnischo bycź sdasche, dokelž bě ßo pola Frobelez prjedy teho hižo dwójzy palikło. Sawěscźazemu towaŕstwu bě Frobel 2311 hriwnow 70 np. wopalenskeho schkodowanja woblicził, towaŕstwowy inspektor pak bě jenoz sa 860 hriwnow schkody namakał. Tak ßebi Frobel sa jedyn spaleny sofa 120 hriwnow sarunanja žadasche, kotryž bě wón jenoz sa 46 hriwnow kupił. Po jeho wudawanju bě ßo jemu 20 zentnarjow ßyna spalikło, mjes tym so bě wón na najwjazy 3 abo 4 zentnarje doma měł. Tež bě Frobel prajił, so je ßo jemu ſ wohnjom 500 hriwnow hotowych pjenjes spalikło. Na sawěscźenskim pschipowjedźenju bě Frobel sapreł, so je ßo pola njeho hižo dwójzy palikło, jeho njebudźichu hewak do sawěscźenja pschijeli. Frobelowa žona bě podhlad sbudźaze rěcze psched ludźimi měła, so móże ßwojeho muża do khostarnje pschinjescź. Dale bě wona prajiła: „Pola naß móże ßo palicź; mamy wscho sawěscźene. Hdy by ßo palikło, bych hischcźe ßwój schórzuch do wohnja cźißła.“ Wobskorženaj prějeschtoj. so staj woheń sałożikoj a so staj chzykoj woheń sawěscźaze towaŕstwo wujebacź. Ssudnizy pak mějachu jebawy wotpohlad sa dopokasany, dopokasy sa sałożenje wohnja pak sa njedoßahaze. Po namjecźe statneho rěcźnika wobskorženeju k jastwu po 3 měßazach saßudźichu.

✕ Dźěłacźeŕ K. Schimmla ſ Kinajchta je plistu droho sapłacźicź dyrbjał, kotruž je wón Bramborkowej tam wotkłożił, dokelž bě wona psches leżomnoscź jeho bratra ſ dźěcźazym wosom jěła. Plista bě tak ßylna była, so bě Bramborkowej hkowa dwě njedźeli dołho bunczała. Lawniski ßud bě Schimmlu k 3 hriwnam khostanja saßudźił, a pódla teho bě Schimmla w jenej prjedawschej termiji tſt dny jastwa njepschistojnoscźe dla dostał, dokelž bě psched ßudom Bramborkowu na njehorne waschnje sskhiwdźił. Schimmla bě ßo na druhu instanzu powołał, so by ßo jemu pjenjeżne khostanje spuscźiło, dokelž bě jeho Bramborkowa „sapalerja“ mjenowała. Khostanska komora pak pjenjeżne khostanje wobkrucźi a jemu wschě khósty tsjoch termijow napołoži.

✕ Khěžkaŕka Marja Wěrikowa w Małym Cźisku bě ßo na ßudniskeho eksekutora rosnjemdrika, hdyž dyrbjesche ßo wona dla 200 hriwnow dołha cźasacź. Wona ßo k durjam hródże sejeraſche, do kotrejež chzysche exekutor dla cźasanja jeneho cźelecźa sastupicź. Wona sastojnikej najhórsche wudma nawda, do njeho ſ pjascźemi pjerjesche a ßo skónczńje ſ hnójnymi widłami do njeho sahanjesche. Hdyž bě ßo sastojnikej poradźiło, cźelecźu a druhim cźasanym wězam cźasanske snamki nalépicź, rospyrjena žona snamki swottorha a je sastojnikej psched nosy cźißny. Lawniski ßud bě Wěrikowu, kotraž je ßo hižo dla cźělneho ranjenja, skschiwdźenja a dla sawjedźenja k wopacźnej pschißasy khostała, k jastwu na 8 měßazow saßudźił. Jejne powołanje powołanska komora sacźißny.

S **Wojerez.** Blisto Wikow (Petershayn) je ßo na 1800 jutrach bruniza namakała, kotraž 10 hacź 14 metrow tołsto leži. Wotkrycze je jara pschihódne. Wo sałożenju brikettoweje fabriki ßo hižo jedna.

S **Khocźebuza.** Delnjołużiska Macźiza Sserbska je sańdźeny tydźeń ßwoju hłownu shromadźisnu měła. Pschi njej ßo 13 ßobustawow wobdźěli. Knjes farar Kruschwiza pschi jednanju na sadźěwki pokasowasche, kotreż ßo Sserbowstwu w Delnjej Łużizy wschudze cźinja, wołebje pschi nowowobßadźenju duchownych městnow, a kak nasch probst sa Sserbow wojuje a ßo wo jich dusche stara.

Přilopk.

* (Wjeŕch Eulenburg w Liebenbergu.) Wjeŕch Eulenburg je ßo ſ Gasteina po poruczńoscźi ßudniskeje wyschnoscźe do Liebenberga wrócźił. So by wón ſ nowa do wukraja njewujeł, je statne rěcźnistwo wobsamkko, jeho kawziju sa to, so njetrjeba w jastwowej hojeŕni pschebywacź, wot 100,000 hriwnow na 500,000 hriwnow powyschicź. Wjeŕch Eulenburg je pschecźiwo temu protestował, runje kaž pschecźiwo temu, so jeho w Liebenbergu policistojo strażuja. Jednanje pschißażneho ßuda pschecźiwo wjeŕchej Eulenburgej, wopacźneje pschißahi dla wobskorženemu, je ßo po nowschich powjescźach na 7. dźeń julija postajiło.

* (Semjerżenje w połodnischej Franzowskej.) Provenza, ſ połnozy Marseilla, je ßo psched tydźenjom se semjerżenjom cźeżko domapytała. Wßy Rogues, Bambesc, Saint Canat, Pelissane a Laroque d'Antheron w rospadankach leża. Něhdźe 40 cźłowjekow je ßo sarasyło a něhdźe 200 ßo sraniło. W Saint Cannatu zyrkej wjazy njesteji. Tež pschimjesowaze twarjenja w rospadankach leża. Njesbożowni ludźo mjes roswalinami ßwojich morwych pytaju abo wbohich troschtuja, kotsiž ßu saßypnjeni a wołaju, so bychu jich wukhowali. W Rogueßu je njesboże hischcźe wjetsche. Tu ßu woprawdźe jenoz hischcźe roswaliny, hdźež hischcźe psched někotrymi dnjemi kcźějaza gmejna wobstejesche. Wojazy ſ Aixa rospadanki wotnoschuja a na stołach a matrazach morwych a sranjenych do stanow noscha. Wokolnoscź wßy Rogues je wulkanska krajina. W bliskoscźi leži haßnjeny wulkan Beaulieu. W Rogues ßo Raynandez ßwójba pod rospadankami ßwojeho doma pohrjeba. Starscha dźowka ßo ſ rospadankami tak satłußny, so mějesche jenoz ruzy ßwobodnej. Wóßomnacze hodźin dołho mějesche wona cźęło maczerje wopschimnjene, tola ßo njemóżesche wußwobodźicź. Nan,

kotryž pod rospadankami lężeſche wowrótni, hdyž jeho wurychu. W Lambeſku wobydlerjo plakajo žrjedź torhoſchcza ſteja. Koło wokoło wſcho w puſtej měſcheńzy leži, rospadanki, domjaza nadoba, winowe žudy, cžrjopy atd. Někotſi cžlowjekojo žo pſchi ſwježelenjach abo pſchi domjazym dźěle ſ njeſbožom pſchekhwatachu. W Saint Cannatu jedyn pſchekupz na billardźe hrajo wumrje. Cžěko mějeſche hiſchcže kij w ſproſtnjenej ruzy. Jeneho mlokoweho pohoncza w hródźi morweho pódla ſaraženeho konja namakachu, kotremuž runje pizu dawaſche. W Eguilleſu žu žo někotre khěže ſažypke, druhe žu žo roſpukake a žo na bok nakhilike. Semja je žo roſpukka, ſo žo ſda, kaž ſo by hobrſki pluh pſches nju jěł.

W Toulonje, Marſeilu a Avignonje žu žo ludźo jenož ſranili, w Avignonje jena žona ſe ſtróželemi wumrje.

W Saint Cannatu, kotryž 1200 wobydlerjow liczeſche, žu žo wſchě twarjenja ſažypke. Sa tſi minuty bě žo njeſboże ſtake. Schtyrnacže cžlowjekow žu tam pod roſpadankami wuryli. Woženbje ſrudny je dóńt dwanacželětneho hólza Alexandra Roumiena. Wón bě ſa žwoju macź do hoptyki po lěkarſtwo běžał a pſchi prěnim podſeńſtim ſtorku domoj khwatał. Hdyž wón pſches proh ſtupi, žo khěža ſažypny. Macź, kotraž bě hižo w ſahrodźe, hólza „macźi“ wokacź ſažłyſcha, potom wona widźeſche, kak žo wón pod roſpadankami ſaraſy. — W Rogueſu je njeſboże hiſchcže wjetſche. Tu žo wulke kruchi ſkałow do wžy ſwalichu. Ludźo plakajo po polach błudźa a ſamoža lědma na praſchenje wotmołwjecź. Tſinacže morwych a wjele ſranjenych žu ſ roſpadankow ſwucžahali.

* (Deſchcžowa ſchkoda w Schleſyſkej.) Pſched tydźenjom žu deſchcže we wokolnoſcźi Sſtódnizy wulku ſchkodu nacźiniłe. W Sſtódnizy žamej žo wjele dróhow pócźrje. Na Bolkowſkej haży žo dróhowy pleſtr podmlě a žo meter hłuboko ſažypny. Jara wulku ſchkodu je rataŕſtwo poczerpiko. Žně žu ſ wulkeho dźěła ſniczene. Schtož njeje wulka woda žobuwſała, je krupobicže wupuſcźiło. Byſtriza ſchucźaze a howrjaze wody ſ hór pſchinjeże. Tež w Freiburgſkich a Waldenburgſkich ſtronach je woda ſlě ſakhadźała.

* Dla njekaſanſtwa ſe ſchulſkimi dźěcźimi je khoſtanſka komora w Zwikowje wucźerja Schuberta w Laubnitzach pola Werdawy k khoſtańi na połdra lěta ſaſudźika.

Wuſudźenja.

Khoſtanſka komora. Žiwnoſcźerka Marja Erneſtina ſwudowjena Domſchzyna rodźena Pittlingez ſ Bukez, nětkole w Kumwałdźe bydlaza, bě dla cźežkeho falſchowanja liſcźiny wobſkorženа. Wona je pjecźa jene dołżne pißmo žwojeho lětża 1. februara ſemrjeteho muża, žiwnoſcźerja K. A. Domſchki w jenej pożczonzy wo 4000 hriwnach, wot jeho pſchichodneje maczerje doſtatych a wo doſtaczu nałutowańſkich knižkow wo 1800 hriwnach falſchowała, ſo by dźěcźi ſ Domaſchzyneho prěnjeho mandźelſtwa wo jich herbſtwo ſjebała. Pſched žudom wobſkorženа wudawaſche, ſo móże wona wot někotrych lět jenož hiſchcže ſ lěwej ruku pißacź, tola žo jej dopokaſa, ſo je wona lětża w haprleji hiſchcže derje ſ prawej ruku pißacź mohła. Domſchzynu k jaſtwu na 5 měžazow a k ſhubjenju cžežnych prawow na 3 lěta ſaſudźichu.

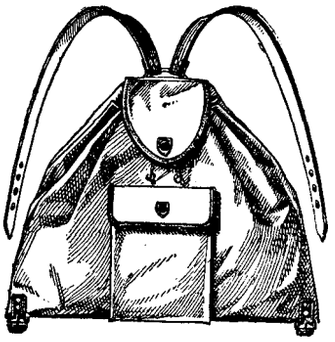


Liebſch,
žudniſki altnar ſw. žłužby
na žukelnſkej haży 34
piſarńja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wěży atd.
Rěcźi žerbſki.
— Teleſon cźišło 177. —
Pſcheżadźowanje ležomnoſcźow.

Kedźbu!

Derje praßowane wuhlo

njepſcheměnjeneje wulkoſcże, cźiſtoſcże a hódnoſcże,
1000 ſchtuk ſ jamy jenož po 6 mk.
porucża
knježi dwór w Bóſchizach p. Njeßwacźidła.



Matrazy,
loża, ſofy,
puczowanſke toſche,
nakhribjetne měchi,
portmoneje,
koffry, ßlě atd.
porucża
C. A. Pietsch, ßedlaŕſki miſchtr
pſchi žitnych wikach 8,
pódla Kellingez barbjerńje.

Dźěłarńja praßowaneho wuhła
na Horje pola Njeßwacźidła
porucża žwoje derje wußuſchene **praßowane wuhło,** **1000 ſchtuk woßuchow** po **7 mk.** ſ jamy.
Tež žo ſkaſanja ſ pſchiwjeſenjom pſchijimaju a žo po žadanju wobſtaraju.

Ssynowa a woławowa awkzija.
Pónđelu 28. junija dopołdnja w 10 hodźinach ma žo w **Schenkez kuble** w **Jatſobju** nětdźe **18 kórzow łukow** po ſahonach ſa hotowe pjenjeſy na pſcheżadźowanje pſchenajecź.
Shromadźiſna w hoſcźenzu w Jatſobju dopołdnja w 10 hodź.
Auguſt Schenk.

Awkzija.
Schtwórtk 24. junija 1909 pſchipołdnju wot 1 hodźiny maja žo dla ſpuſchcźenja
Jurja Žyžoweje pſchedawarńje jěſdnych kołow
w Kukowje
ſcźěhowaze tworowe wobſtatki ſe žwobodneje ruki na pſcheżadźowanje pſchedawacź:
3 motorſke koła, 3-, 2½- a 1½ konjazeje mozy ſ magnetowym ſapalakom, **12 mużazych** a **5 žonjazych nowych jěſdnych kołow, 12 trjebanych mużazych** a **3 žonjaze jěſdne koła, 1 trjebana zentrifuga** na 100 litrow, **2 trjebanej** a **3 nowe ſchijaze maſchiny, 1 žimaza maſchina, 1 tocźaza maſchina, 1 reparaturſki ſtejak** ſ zentrirowanſkim apparatom, kaž tež **mantle, ſchlawchi, pſchimadła, ſwony, rjeczaſy, nakhribjetne měchi, wſchelaki grat** atd. atd.
Wobhladanje wot 11—1 hodźiny pſchipołdnju.
Pawoł Haak,
do pſchiſłahi wſaty pſcheżadźowaŕ a taxator.

Awkzija.
Wutoru 22. junija popołdnju w 4 hodźinach maja žo na wotnajatych polach **Brodźiz** ſawoſtajenſtwoweho konkurſa w **Starych Błohaſchezach** ſtejaza **rožła** a **běrny,** teho runja jedyn **kuczowy wós** ſa hotowe pjenjeſy na pſcheżadźowanje pſchedawacź.
Shromadźiſna na ſahonje „pſchi brěſach“ na puczu do Tſjoch Hwěſdow.
Guſtav Chriſtof, konkurßowy ſarjadnik.

Dobru
pſcheńczinu muku
po ſtarych płacźiſnach pſchedawa
Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

Wobydlenje
je w Kamjenej cźišło 3 pola Radworja 1. julija abo poſdźiſcho na pſchenajecże.

Schmidt & Gottschalk

pjenjezna banka w Budyschinje

na theaterskej haßy 6 **na rózku schulskeje drohi.**

Kupony

na 1. julija 1909 hižo 15. junija bjes khostow po najwyschschim kursu ſ pjenjesami samènjamoj.

Dobre twjerdże ßo sadanjaze hódnostne papjery stajnje na skladże.

K sakskej 3½% 1852/68 pozčonzy ßo nètkole nowe kuponowe listna wudawaju. Dawamoj k wjedżenju, so je bjes khostow wobstaramoj.

Wólbna shromadźisna w Njeßwaczidle.

Njedżelu 27. junija popołdnju w 4 hodź.

we Weberez hoscźenzu w Njeßwaczidle dotalny sastupjeŕ 8. wjeßneho wólbneho wokrjeßa,

knjes kubleŕ Michał Kokla ſ Khróscźiz,

wolerjam rosprawu wo ßwojim skutkowanju w ßejmje poda.

Wschitzy wolerjo ßo na shromadźisnu pscheproscheja.

Wjeßne wólbne towarstwo.

Rjanu žiwnoscź,

hodźinu wot Budyschina, nèhdże 20 kórzow wulku, mataj placźisny hódno pschedacź **J.** a **E. Koban** pschi žitnych wikach 4 po 1 skhodże.

Khèża

w Minakale cźižko 25, ſ zyhelom kryta, ſ dwèmaj kórzomaj pola je hnydom na pschedań. Dalsche wukasujetaj Schawa w Sdżaru a Lipiczu.

K lètnemu dnjej semrjecźa

kschescźijanskeje mandżelskeje a macźerje

Hany Wiczasoweje rodżeneje **Budźiz** ſ Radskeje pola Łasa,

50 lèt stareje semrjeteje.

O kajka styskna srudoba
Je Wiczasez dom podeschła,
Hdyž loni wumrje na ßynach
Jich luba macź tam na łukach.
Bè dwazyteho junija,
Hdyž cźorne straschne njewjedra
Nam wot wschèch bokow hrożachu,
A wichory ßo sbèhachu.
Ted' wjele ßyna leżesche
Na łukach rjenje sesłhnjete,
Duž chzychu ſ wulkim khwatanjom
Jo dowjesćź rady ßuche dom.
Tež Wiczasezy ſ konjomaj
A teho runja wosomaj
Sso nastajichu na łuku
Se ßwojej lubej macźerku.
Tam ßyno ſ wulkej spèschnoscźu
Na wosaj nakładkali ßu,
Pschi powjasanju macź praji:
„Ach, scźinćze powjas krucźischi!"
Duž jeje wolu scźinichu,
Tón powjas twjerdscho scźahnychu,
S tym wulke njesboże ßo sta,
Sso łuczny powjas roskama.
Wón praßny do njej' žałoßnje,
Ju ſ wosa dele potorże,
Hdżeż wona hnydom na semi
We ßmjercźi wocźi sańdżeli.

Nètk na tón bleczk je ßadżeny
Tam mały schtomik ßadowy,
Kiž dżèczi-dżèczom ßwèdczicź ma,
So je tam wowka wumrjeła.
Ach kajki bè to srudny cźah
A wschudżom styſk a srudoba,
Hdyž mèsto ßyna wjesechu
Na wosu morwu macźerku.
Bóh troschtuj pak waß ſ njebjeßow
A wopomnicź daj kóždom' jow,
So ßmjercź tež tehdom pschistupi,
Hdyž nichtó na nju njemyßli.
Tež wona njeje myßlika,
Hdyž na tón wós je horje schła,
So steji hižo nasdala
Tam ßmjertny jandżel sblèdnjenja.
Nètk ſ njebjeß wona pschiwoła:
Ach njepłaczcze wschak moje dla,
Mi ßo tu jara derje dże,
Tu luta kraßna radoscź je.
We lubej Serbskej Nowinje
Rad cźitasche te khèrlusche,
Duž wosjewimy ſ luboscźu
Jej' ßmjertny pad psches Nowinu.
Spi derje ßotra, mandżelska,
Tež wowka, droha macźerka,
Nètk na kerchowje we Łasu,
My pschińdżemy tež sa tobu.

Hluboko srudzeni sawostajeni
psches Hańžu Budarku.

Kublo

cźižko 8 w Kóſkach pola Budestez ſ 65 kórzami je na pschedań.

Khèża

w Raschowje cźižko 28b, nowa, hódnje twarjena, 1 hodźinu wot Budyschina ſdalena, 10 min. wot Budestez, je ſ ¼ kórzom pola wobstejnoscźow dla na pschedań.

Khèża

w Radworju cźižko 89b ſ ¾ kórzom pola a ßadoweje a ßadżenskeje sahrody je na pschedań.

Khèża na pschedań.

W Banezach pola Njeßwaczidła je khèża ſ ½ kórzom sahrody a łuki na pschedań. Dalsche je pola gmejnskeho pschedstejicźerja shonicź.

Pjecźlètneho ßylneho

wallacha,

sa ratarjow ßo pschihodżazeho, ma na pschedań

Dr. Langer w Rakezach.

Dwè ßwinjecźi k kormjenju

stej na pschedań w Sderi cźo. 13.

Derje sdżerżane

kschidło

sa schulerjow abo tež sa rejwanjku salu ßo pschihodżazy, je tunjo na pschedań. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Serb. tow. „Lipa" za Rakecy a wokoln.

zmèje, da-li Bóh, jutře njedżelu 20. smažnika popołdnju z dypkom 5 hodźin w Sockec hosćencu swoje

mèsačne posedżenje.

Nuznych a ważnych wuradżenjow dla wšè lube sobustawy a hosći w bohatej ličbje wočakuje **předsydstwo.**

Kuchařki, stwinske a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrènkow, rólnych pohonczow, wolazych a dżèlaczerske ßwójby pyta hnydom pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Sa mkodu holzu, kotraž je hižo ßkužika a je w domjazym dżèle snata, ßo w dobrej ßwójbje ßkužba pyta. Adreßy chzyke ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Holza,

kotraž ma jenu krowu wobstaracź, ßo do hospodarstwa a hoscźenza „winoweje kicze" w Schèrachowje ſ wulkej msdu hnydom pyta. Samolwjenja tež redakzija Serb. Nowin pschijimuje.

Rólneho pohonczja a wotroczka

hnydom pyta

knježi dwór w Sarèczu.

Njewoženjeneho porjadneho

pohonczja

hnydom abo k 1. julijej pyta **Gräsa** Scharfenweg 6 w Budyschinje.

Wróczenje czesczże.

Kschiwdu cźinjaze ßkowa, kotreż ßym na Augustu Ssymankez w Maleschezach srèczała, ſ tutym wróczo bjeru.

Hańža Schneiderka
w Maleschezach.

Sa wjele dopokasmow wutrobneje luboscźe a dżèlbracźa pschi wotßalhiczu nascheho droheho wußnjeneho, pschekupskeho wucźobnika

Pawoła Richarda Petrika

wschitkim lubym pschiwusnym a snatym ßwój **najwutrobnischi dźak** prajimy. Woßebje ßo dżakujemy knjesej fararjej Ssykorje sa troschtowaze ßkowa pschi kascheźu, teho runja direktorej, sastojnikam a personalej kapillarneje tocźerńje w Khróscźe-Lomsku, Minakalskej mkodźinje, wotdżèlenju wucźobnikow ßwjaska nèmskich pschekupskich pomoznikow sa kwètkowu pychu a cźesćźazy pschewod k poßlednjemu wotpocźinkej.

W Minakale, 16. junija 1909.

Żarowaza Petrikez ßwójba.

(K temu cźißku pschiłoha.)

Pschiloha k cźišłu 25 Serbskich Nowin.

Sobotu 19. junija 1909.

Płaćišny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach.

14. junija 1909.

Płaćišny po zentnerach k hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. poknomjaśne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	39—41	75—77
awstriske	41—44	77—80
2. młode, mjaśne, njewukormjene, — starše wukormjene	35—38	71—74
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	30—34	65—70
4. śnadnje pizowane kóždeje starosty	26—29	56—64
Jałojzy a kruwy:		
1. poknomjaśne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	36—39	68—72
2. poknomjaśne, wukormjene kruwy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	33—35	64—67
3. starše, wukormjene kruwy a śnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	29—32	59—63
4. žrěnjo pišowane kruwy a jałojzy	25—28	54—58
5. śnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—52
Byki:		
1. poknomjaśne, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	38—40	69—71
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	34—36	66—68
3. śnadnje pizowane	29—32	61—64
Cźelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	47—49	77—79
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—45	73—75
3. śnadnje wuwite wot zyza	35—40	65—70
Swinje:		
1. poknomjaśne lěpšich raśow a jich schižењow w starobje hač do 1¼ lěta	51—52	66—67
2. mjaśne	48—50	63—65
3. śnadnje wuwite, tež ranzy a kundroźy	44—47	58—62

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 12. junija 1909 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 17. junija 1909. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca běła	—	—	—	—	13	—	13	50
" žołta	—	—	—	—	12	75	13	—
" nowa	12	75	13	25				
Rožka	—	—	—	—	8	90	9	12
" nowa	9	13	9	25	—	—	—	—
Jačmjeń	9	50	10	30	9	80	10	—
Wows nowy	10	10	10	50	9	80	10	—
Hróch	9	50	12	—	11	—	12	—
Boka	8	50	10	—	10	—	11	—
Jahły	14	—	14	50	14	—	15	—
Hejduschka	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	2	50	2	80	2	50	2	80
Butra 1 kilogr.	2	60	2	70	2	40	2	60
Pšeńcžna muka 50 "	12	75	22	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	11	—	15	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	4	—	4	30	3	60	3	80
Ssłoma 100 "	5	—	4	33	3	50	4	—
Proźata 972 schtuk, schtuka	14	—	29	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby 50 kilogr.	—	—	6	25	6	—	6	50
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	50	6	50	7	—
Pšeńcžny gris 50 kilogr.	—	—	6	75	—	—	—	—
Ržany gris 50 kilogr.	—	—	7	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 13 hr. 50 np. hač 13 hr 80 np, rožka wot 9 hr. 20 np hač 9 hr. 60 np., jačmjeń wot 9 hr. 75 np. hač 10 hr. 30 np, wowš wot 9 hr. 80 np hač 10 hr. 20 np

W Budyschinje płaćeńe: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np hač — hr. — np., žołta 10 hr. — np. hač 10 hr 15 np., nowa: 21 hr. 68 np. hač 22 hr. 53 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np. nowa: 14 hr. 61 np. hač 14 hr. 80 np., kórz jačmjenja po 140 puntach 13 hr. 30 np hač 14 hr. 42 np.

Wićzne płaćišny w Kamjenzu.

17. junija 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 40 np., pšeńca wot 13 hr. — np. hač 13 hr. 50 np., jačmjeń wot 8 hr. — np. hač 10 hr. — np, wowš wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 50 np., jahły wot 15 hr. — np. hač 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., žyno 5 hr. — np., běrny 4 hr. — np., ssłoma (100 kilogr.) 5 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hač 2 hr. 60 np.

Wjedro w Londonje 18. junija: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smjeje 2. njedźelu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farar Răda žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. Popołdnju ½2 hodźin budźe katechismušowe rosrěcźenje s konfirmérowanej žerbskej młodźinu. — Tydźeńske sastojnske dźěła smjeje farar Răda.

Wěrowanl:

W katholskej zyrkwi: Pawoł Jan Klimant, wosowy lakěrar w Budyschinje s Friedn Selmu rodź. Nahlerez, dźěłaćerku w Budyschinje.

Křćenl

W Michalskej zyrkwi: Emma Elsa, Jana Augusta Wićzasa, dźěłaćerja na Židowje, dź. — Minna Hedwig, Augusta Rožki, fabrikarja w Jeńkezach, dź. — Pawoł Hermann, njemandź. ž. w Delnjej Kinje.

W katholskej zyrkwi: Rudolf, Jana Lehmanna, mulerja w Budyschinje, ž. — Erwin, Ferdinanda Handbichlerja, wyschscheho młyńka w Budyschinje, ž. — Pawoł, Jurja Ducźmana, dźěłaćerja na Židowje, ž.

Zemrjeći:

W Michalskej wozadze: 11. junija: Khorla Ernst, Khorle Hermanna Schöny, blidarja w Hrubjelcźizach, ž. 7 m 23 d. — 12. Maximilian Božidar Răda, invalid na Ssokolzy, 89 l. 7 m. 16 d. — 13 Khorla Gustav Reinhold Ludwig, schewšti mischtr w Makym Wjelkowje, 44 l. 6 m. 15 d. — 14. Emma Marja Holankez, Juliusa Emila Klugi, fabrikarja w Dobruschi, dź. 31 l. 2 m. 19 d. — 15. Marja Trodlerez, njebo Jana Runarja, dźěłaćerja w Nowych Małšezach, sawostajena wudowa tam, 74 l. 2. m. 19 d. — Hermann Marcźin, Hermanna Wićzasa, fabrikarja w Tšélanach, ž. 5 m. 17 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

2. njedźelu po žwjatej Trojizy smjeje rano ½7 duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucźbu, ½8 hodźin farar Kschižan žerbske a w 9 hodź. němske prědowanje. — Schtwórtk 24. junija jako na Jana kschcźenika budźe rano ½7 hodź. němska, ½8 hodź. žerbska spowjedź a ½9 žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

2. njedźelu po žwjatej Trojizu smjeje farar Domaschka rano w 7 hodźin žerbsku spowjedź, duchowny Bojz dopołdnja we 8 hodź. žerbske a ½10 hodź. němske prědowanje.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w žerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproscheńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěcźach derje a tunjo cźichscheji.

Dalokorěcźak cźišćko 687.

Pólstrowane meble

wscheje družiny,

sofy, matrazy s ložom a bjes njeho, stoły, gardinowe žerdźe, rolowowe žerdźe atd.

we wulkim wubjerku po tunich płaćišnach porucza

T. Albert

pschi lawskich hrjebjach 10.

Koßy

koßyschcza,
koßaze rynki,
brußy,
ßynowe widla

ſ rukowanjom a bjes njeho,
kupujecze najlěpje a najtuńſcho
pola

Augusta Heyny
w pſchedawarni żeleſnych tworow
12 na kamjentnej haßy 12.
— Rěczu ßerbſki. —

Trawu ßyczaze maſchiny, żito ßyczaze maſchiny,
ßynowe wobroczaki, tigrowe hrabje,
drillowaze maſchiny, pluhi, bróny,
mlokowe ſeparatory wſchěch ſyſtemow,
woßebje
Isola a Domo
hižo po 50 mk.
a wſchě druhe **ratarſke maſchiny** a **grat**
poruczа
Jan Manjok naßlědnik
Jurij Hänſel
w Budyſchinje pſchi żitnych wikach.

Wobkładanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik
w Budyſchinje
9 na ßukelnſkej haßy 9.
Najtuńſche kupowanſke żórło
ſa
njewjeſczinſke wuhotowanje
a
jednotliwe meble
ſolidneho a modneho dźěła.
Sprawne poßłużenje.
Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.
Ssamßna pólſtrowatnja.

Broſchury na mjenowanje chěžow kostnjowcz!

Na ßwój wulki ſkład
tſěſchneje papy, drjewoweho zementa, theera, asfalta, tſěſchnych tſchěſkow, kaž też ſchleſ. **tonowych tſěſchnych zyhelow, bibraznych wopuſchow a tſěſchnych zyhelow ſe ſaſhibkom** a ventilaziju ſ najlěpſchich zyhelnczow kedźbliwe cžinju a ßo pſchi potrjebje najnaležniſcho poruczam

F. W. Menzel
w Budyſchinje na hornczerſkej haßy.



Phönixowe, Grützнerowe a Viktoria-
ſchijaze maſchiny
ſa domjazu potrjebu a rjemjeßko.
Dokładne roswuczenje w ſchicžu a wuſchiwanju.
Ssamßna wuporjedźernja.

Clemens Jäckel,
mějeczel **Gustav Kloeppel.**
Telefon 435. Na ſeminarſkej dróſy 5. Telefon 435.

Wulke
inventurſke wupſchedawanje.

So bych ßwojim wotebjerarjam ras wurjadnje dobytknu kupowanſku ſkładnoſcz poſkicžił, wulku dźělbu
żonjazeje a mużazeje draſty
po kóždej někak ßo hodżazej płacžiſnje na pſchedań ſtaju.
Dźěcžazych wobleczenjow,
ßukњanych a płatowych,
hobrſki wubjerk, teho runja wjele niže płacžiſny.
Njech nichtó njeſkomdźi, wurjadnje pſchihodnu
wuwſaczну poſkicženku
po móżnoſczi wjele wuwużicz.

Otto Preuß mějeczel **Khorla König**
na żitnej haßy 4 w Budyſchinje. na żitnej haßy 4

Dobre ßylne derjeßłodźenje dostanu poliwki a jědże
ſ **MAGGI** **owym korjenjenjom.**
Njech ßo korjeni hakle ſwarjena jědź, niż ßobu waricz dacz.
Najlěpſche poruczа **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa**
pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Wschě
wobaleńske
tkaniny
a **potrjebu**
k wothladanju khorych
jenož najlěpscheje hódnoscże porucża
Otto Engert
en gros **drogownja.** en détail
Telefon 33.

Składownja
drainěrowanskich rolow
w Lětownju
porucża
drainěrowanske roly
wschěch wulkoscżow,
wodowodowe roly,
konjaze korta,
kruwjaze korta,
ßwinjaze korta,
proßaze korta
s prěkuschom a bjes njeho,
scżinowe plecżenje,
tsěschnu papu
wschelakeje tolstoscże,
teer, kaž tež
teerowe kótły
k wupožcżenju
po fabrikskich placżisnach.
Emil Dietrich.

Pißomne wuczinjenja,
liscziny, testamenty,
próstwowne pißma atd. nastajeja
hypothekske pjenjesy a kupowanje
a pschedawanje leżomnoscżow
saradžujetaj
J.a E. Koban pschi žitnych wikach
čžo. 4, telefon 675
— Rěčzimoj tež serbski. —

Wotstronjenje
subybolenja.
Suby ßo s městnym pohluschenjom
czahaju, czuw ßo mori, suby ßo
czischcza a plombu a.
Zuse suby kóždeho systema.
Dentist Max Flach
w Budyschinje
— na theaterskej haßy 6 II —
pschi žitnych wikach.

Dospołne
wutupjaze ßrědki
psche
wulke mysche
a mysche,
njeschkódne sa domjazy slót
ßu dostacź pola
Oty Engerta
en gros **drogownja** en détail
na snutskownej lawskej haßy.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje
(mějeczel **Max Kirschner**)
pschi butrowych wikach 1 **telefon czißko 415**
porucża ßwoje daloko a schěroko znate
palenzy a likeury.
Roseßklanje w czwizach a bleschach.
Proschu ßebi placżisnowy sapiß žadacź.

Ia. czischczeny
praec. basilli
fosforokißalny
kalk
k pizowanju skota
we originalnych wakach a po wasy
porucża jara tunjo
Otto Engert
en gros **drogownja.** én detail
Telefon 33.

Lubijska banka
w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.
Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 sa pjenjesy, pola naß na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedźenja	2%	na lěto.
s měßacznym wupowjedźenjom	2½%	
s 3měßacznym "	3%	
se 6- a 12měßacznym wupowjedźenjom	3½%	

Pjenjesy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móža ßo tež sa check wužicź. Checkowe knižki, kaž tež postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, ßu pschi naschich kaßach dostacź.

Filiala Lubijskeje banki
w serbskim domje.

Módroczischcź
we wulkim wubjerku, s nowymi mustrami,
po najtunischich placżisnach;
poßleschczowy kattun,
meblowy kattun, meblowy krep
po wschěch placżisnach;
pißane zychi, wupjerki
czerwjene, rózojteje barby, módre ßmuhate,
seschite wschěch schěrjow
porucża
Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Bruno Beutner
w Budyschinje pschi dwórnischczu, pißarnja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liscziznow** wscheje druzziny, wobstaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nakoženje kapitalijow, pschedawanje leżomnoscżow,** srjadowanje sawostajenstwow a dźělenja herbstwow, na pscheßadźowanje pschedawanje leżomnoscżow, ßwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelž ßym dołhe lěta s rěcznikowym sekretarom był, ßo najlěpsche wobstaranje sarucża.

Jatrowy tuk
(Lebertran)
ßwětku czerstwu tworu
k pizowanju skota
porucża
Otto Engert
en gros **drogownja.** en détail
Telefon 33.

Dla

powjetschenja a dospołneho pschetwarjenja

wschěch

mojich pschedawarskich lokalitetow

wulke

rumowanske wupředawanje

a to nětkole

wołmjanych drastnych tkaninow,
wołmjanych mußelinow,
płoczliwych tkaninow,
bawłmjanych tworow,
bělych tworow,

wot schtwórtka 24. junija t. l.

žonjazeje drasty,
židžanych tkaninow,
połhotoweje drasty,
połhotowych błusow,
spódnich ßuknjow.

Dokelž ßym **nusowany,** sa czaß **pschetwarjenja** ßwój skład **tak wjele hacž możno pomjeńschicź,** ßu płaczišny **tak tunje** stajene, so je kóžda kup dobytkna.

Jan Jurij Pahn

w Budyschinje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 26. | Sobotu 26. junija 1909. | Lětnik 68.

Čežćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa sa nje na

3. schtwórtlěto 1909

do prědka płaćićź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotśiž žebi Serbske Nowiny psches **pósť** pschinjesćź dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto saplaćźi žo sa Serbske Nowiny na sakšich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Pomhaj Bóh" płacza na pósće **1 hr. 30 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Ręcź khěžora Wylema w Cuxhavenje.

Khěžor Wylem je po dlějschim cźaśu saźo ras psched sjawnosćźu ręcźał. Wutoru je wón w Cuxhavenje pola Hamburga regacźe (na pschemo jězdźenju) cźołmow pschihladował a dobycźerjam myta wudźělił. Pschi posdźischej hosćinje je khěžor měschcźanosćźe dr. Burchardej na powitansku ręcź, w kotrejž bě žo na khěžorstwowu finanznu reformu spomnilo, se scźěhowazymi žłowami wotmolwił: „Hajimy tu sport, niz politiku. Běschcźe pak žo dypkow dótkli, kotrež wutrobu wschěch Němzow nětkole jimaju. Nadźijam žo pschezo hischcźe, so žo shromadna myšl w naschim ludowym sastupjerstwje psches myšl politiskich stronow pschedobudźe. Wocźakuju, so nichtó mjes nimi samolwjenje sa to na žwojej ramjeni njewosmje, so by žo reforma finanzow, sa nasch wótzny kraj njewobeńdźliwje trěbna, rosrasyła.

Scźe wschitzy se sajimanjom moje pucźowanje do finiskich scherow scźěhowali, hdyž žym tak cźopke a hospodliwe powitanje pola ruskeho zara a jeho žwójby namakał. Wježelu žo, so mózu Wam, jako sastupjerjam wikowanja a wobkhoda, kotśiž žo wo měrniwe roswicźe pschichoda sajimujecźe, wo ważnosćźi tehole wopyta sdźělicź: Khěžor Mikławsch a ja žmoj žo doręcźałoj, so ma žo naju setkanje jako rasne wobkrucźenje měra wobhladacź. Cźujachmoj jako monarchaj, so žmój žwojemu Bohu sa dobre a ske žwojich ludow samolwitaj, kotrež chzemoj tak daloko hacź mózno po měrnym pucźu do prědka pschinjesćź a k sakcźěcźu dowjesćź. Wschě ludy měra trjebaju, so bychu pod jeho schkitom wulke kulturne nadawki žwojeho hospodarskeho roswicźa bjes sadźěwka dopjelnikle. Duž budźemoj žo stajnje wo to prózowacź, so bychmoj, tak daloko hacź budźe w naschich mozach leżecź, s Božej pomozu sa spěchowanje a sakhowanje měra skutkowałoj. Pod tymle měrom móže žo wěso też sport pokńje roswicź." Khěžor žwoju ręcź s „hurra" na město Hamburg a Hamburgsko-amerikansku łódźnu cźaru skónczi.

Porazka wjerćha Bülowa w khěžorstwowym žejmje.

Konservativno-zentrumski swjask w khěžorstwowym žejmje wschědnje nowe dobycźa cźini. Khěžorstwowy žejm je pschecźiwo knježerstwowej woli dawk na pschipuschcźenje hódnostnych papjerow k bursy (kotěrowanski dawk) s 203 pschecźiwo 155 hłožam pschijał. Teho runja pschecźiwo knježerstwu je žo sa dawk na pschibywk hódnosćźe leżomnosćźow wjetschina namakała. Najwjetsche poraženje pak je knježerstwo pschi wothłožowanju wo herbstwowym dawku poczerpiło. Wjerch Bülow je hischcźe psched tydźenjom w khěžorstwowym žejmje wobkrucźał, so knježerstwo do dawka na hódnostne papjery njeswoli a so dyrbi na herbstwowym dawku wobstacź. Wón hrožesche, so wotstupi, jeli so žo herbstwowy dawk wotpokaže. A nětko je žo stako, so je žo konservativno-zentrumska wjetschina sapowjedźiła, tutón dawk pschiswolicź. S 194 pschecźiwo 186 hłožam je žo wón sacźišnył.

Schto budźe nětk knježerstwo cźinicź? Sda žo, so stej jenož dwě móžnosćźi. Prěnja je, so wjerch Bülow po druhim wuradźenju finanzneje reformy khěžorstwowy žejm rospuschcźi. K tejle kroczeli pak žo kuježerstwo s cźežka rossudźi. Nowe dawki bychu hubjene heško sa nowowólby byke. Strach jara blisko leži, so by žo wjazy sozialdemokratow dyžli hdy prjedy pschi nowowólbach wuswoliło. Druha móžnosćź je ta, so žo wuradźenja khěžorstwoweho stejma do nasymy wotstorcźa. Mjes tym žnadź žo konservativno-zentrumska wjetschina podwoli, dawk na hódnostne papjery pomjeńschicź a žnadź też do herbstwoweho dawka s wuměnjenjom swoli, so žo mandźelszy a dźěcźi s nim njepotrjecha, a so žo wón jenož na mobilny kapital samjesuje. Tsecźa móžnosćź była ta, so by swjaskowa rada, dawki, kotrež konservativni a zentrumszy wobsamknu — bjes Bülowa pschiwsała. Potom wschak dyrbjał wjerch Bülow wotstupicź.

Pschecźiwo herbstwowemu dawkej žu wschitzy konfervativni s wuwsacźom scheseźoch, mjes nimi konservativni sapóšłanzy se Sakseje, dale zentrumszy a Polazy hłožowali. Sa zentrumsku stronu je sacźišnjenje herbstwoweho dawka dobycźe w dołhim wojowanju mjes njej a wjerchom Bülowom. Konservativno-liberalny swjask, kotryž bě wjerch Bülow pschecźiwo zentrumskej stronje spletł, je žo jako njenaturske stworjenje wupokasał. Wote wscheho sapocźatka njemóžachu žo konservativni s liberalnymi snjesćź, jich swjask bě w stajnym strasche, so rospadnje. Pschi wuradźenju nowych dawkow napschecźne interesy konservativnych a liberalnych do žo srasychu a konservativno-liberalny swjask rospacźichu. Wscha próza wjercha Bülowa, jón hromadu sdźerżecź, bě podarmo.

Jako pschicźina k nětcźischej finanznej nusy

němskeho khěžorstwa žo w liberalnych nowinach zła na wukrajne žita a skót mjenuje. Temule wudawanju je w khěžorstwowym žejmje konservativny sapóšłanz Rösicke napscheczo stupił, prajo: Nježměrnje wulke wudawki, kotrež žu k finanznej nusy dowjedle, žu woženbje psches nasche wójnske łódźstwo a potom psches sozialne sastaranje nastałe. Hdy bychu žo tele wudawki s khěžorstwowych wudawkow shubiłe, potom njetrjebali sumy nawdawacź, kotrychž nětkole potrjebamy. Kajki kapital pak to je, kotryž žo wo wudawki sa wójnske łódźstwo a sozialne sastaranje nojbóle interesuje? To je mobilny kapital, kotryž žo w bursowym a bankowym wobkhadźe trjeba. To je kapital, kotryž ma s wukrajom wikowanski wobkhad a teho dla naprawy k žwojemu sakitanju žada. Sawěsćźe dyrbjesche žo khěžorstwu w narodnych interesach móžnosćź dacź, sa nusne žrědki žwoje mozy roswicź. Na druhej stronje pak bě też nusne, tymle pschedewsacźam trěbne sakitanje poskicźicź, tak so je wukrajna

konkurrenza njemohła wumozowacź. Teho ßameho mobilneho kapitala dla je pak nusne byko, sozialne sastaranje w khěžorstwje wutwaricź. Też wobßadźenje kolonijow bě podobnych pschiczinow dla trěbne. Tele wobstejnosćze dopokasuja, so tónle kapital na jenej stronje khěžorstwowe mozy sa ßebje žada, a na druhej stronje jemu nadawki nakkaduje. Tónle mobilny kapital, kotryž ma telko dobytka s nascheje dokonjazeje mozy, ßo potajkim derje k temu pschihodźi, so ßo jemu jedyn dawk napokoži. Myßl blisko leži so ma ßo na bjesspróżny dobytk, mózny pschibywk hódnosćze, kotryž je kapital s roswiczom němskeho khěžorstwa dostał, dawk pokoźicź. Tónle njesaßkuženy dobytk dyrbi ßo pschimnycź, pschetož wón ma ßo jenož wulkosczi khěžorstwa dźakowacź. Jedyn dawk, kotryž w Franzowskej hižo 50 lět wobsteji, móže ßo też pola naß pschewjesćź. To njeje wěrno, so je dawk na nowe na bursy wudate hódnostne papjery wukrajny kapital s Franzowskeje wuhnał. Niz dawk na hódnostne papjery (kotěrowanski dawk) kapital s Franzowskeje njehoni, ale druhe pschiczizny; wyßoki herbstwowy dawk, sozialistiske roswicźe, póstski strajk, sebracźe zyrkwineho samoženja. Nasch ßrěni staw dyrbjał sa dawk na nowe hódnostne papjery a p s c h e c z i w o h e r b s t w o w e m u d a w k e j b y ć. Poßlednischi dawk dźěłozy ßrěni staw runje w tym wokomiku pschimnje, hdyž je wón najbóle pomozy potrěbny, hdyž sawostajena wudowa a sawostajene dźěczi psched praschenjom steja, hacź dyrbja nanowe pschemyßko dale wjescź, abo niz. Hdyž s herbstwowym dawkom saßo krocźel do prědka stupimy, potom se spěschnosczu khwatazeho cźaha dale pónźe. We rosschěrjenju herbstwoweho dawka, kajkeż je wone nětkole wotmyßlene a ßo sa pschichod dale wotmyßluje, strach sa němske khěžorstwo tczi.

Powětrowy ballon hrabje Zeppelina,

kotryž bě na ßwjatkownej jěsbje pola Göppingena do jeneho schtoma sawadźił a ßo pschi tym khětro wobschkodźił, je saßo swuporjedźany. Khěžor je hrabi Zeppelinej wosjewił, so ßebi pscheje, so by wón 28. augusta do Barlina pschilecził a ßo na Tempelhoffskim polu se ßwojm ballonom na kraj puschcził.

Poraženje turkowskich wojakow w Albanskej.

Albanszy ßu s nowym knjeżerstwom w Turkowskej jara njespokojom. Pod wotehnatym sultanom Abdulom Hamidom woni w Konstantinoplu wulku rólu hrajachu. Sswoju cźelnu straźu wón s Albanskich bjerjesche a jich derje płaczesche. Też mnosy offizěrojo w sultanowym hrodźe běchu Albanszy. Na jich ßwěrnosćź a pschiwißnosćź móżesche ßo wón spuschczecź a teho dla ßebi wón jich jara ważesche a jim wschudźe lěpschinu dawasche. Hdyž běchu ßo Młodoturkojo knjeżerstwa smozowali, woni, so bychu sultanowu móz poßkabili, albanskich wojakow a offizěrow se sultanoweje wokolnosćze wotstronichu. Albanszy wojazy spytachu ßo spjeczowacź, tola Młodoturkojo pschecźiwo nim s wótrej brónju sakroczichu a jich bórzy skudźichu. Wotstronjenje albanskich wojakow a offizěrow se sultanowych hrodow je w Albanskej wulku njespokojnosćź sbudźiło. Pschi poßlednim sběžku, kotryž bě sultan Abdul Hamid pschecźiwo młodoturkowskemu knjejstwu naschkarał, dyrbjachu ßo też Albanszy wobdźelicź. Temu, so ßo sběžk w Albanskej njebě s cźaßom pschihotował, maja ßo Młodoturkojo dźakowacź, so ßu jón w Konstantinoplu móhli rucze porasycź. Albanszy njeběchu pak ßo njedźiwajcy spěschneho dobycźa Młodoturkow w Konstantinoplu młodoturkowskemu knjejstwu podczißli, ale ßo jeho wukasam spjeczowachu. Dla jich pokorjenja bě młodoturkowske knjeżerstwo psched něktorymi njedźelemi generala Dźewada paschu s tsjomi regimentami pěschkow a něktorymi batterijemi do Albanskeje wotpóßłało. Po powjesćzach s Mazedonskeje ßu Albanszy tole wójsko pola hórskeho pschekhoda Patona sbili. Turkowszy wojazy ßu 17 offizěrow a 350 muži shubili. Mjes padnjenymi je pjecza też snaty młodoturkowski wjednik Kiamil bey, major turkowskeho generalneho staba. Sběžkarszy Albanesojo ßu pjecza 14,000 muži zylni. Generalej Dźewadej paschi ßu woni wosjewili, so prjedy brónje njeskoża, doniż ßo jim dospołne ßamosarjadnistwo w Albanskej, postajenje jeneho albanskeho gouverneura a puschczenje wschěch jatych Albanskich njepschiswoli. Dźewad pascha ßebi s Konstantinopla poßylnjenje žada.

Dobyczerska luboscź.

(Pokraczowanje.)

Woběmaj Hornak nusu wolóżesche s tym, so ßebi hólza najprjódzy sa kruwarja k ßebi wsa, mjes tym so Jurjowa macź ßobu cźeladniske dźěła dźěłacź pomhasche; ale jeje kipre cźěło to dołho wutracź njemóżesche; wona khorowasche, a to bě jeje ßoże, so daloki pschiwusny jej khuduschkej žónskej něschto stow wotkasa. Sa te pjenjesy ßebi maku wumjeńkarsku khěžku, kaž tam snaja, kupi a plecźesche s wokmy nohajzy a burskim žonam schijesche, kiž dźě na tajke dźěła s wjetscha khwile nimaju. Tak ßo khudobnje žiwjesche, a mała saßkužba budźische lědma doßahała, njebudźische-li jeje ßyn Jurij ßwoju msdu s wjetscheho dźěła maczeri dawał. —

Hdyž Jurij cźerstwje kroczo po puczu khwatasche, s jeneho dwora rěblowany wós wujědże. Konjej ßo tak nahle na pucź sawinyschtaj, so budźischtaj Jurja bjes maka pschejěkoj. Hdyž wróczo skoczi a horje pohladny, dohlada ßo na wobliczo, kotrež mějesche jětrate dźěrki a ßo hanjo poßměwasche.

„Na, ty drje njeßkyschisch?“ něhdże tsizecźilětny pohoncź sawoło, kotryž mějesche cźorne wloßy tak krótke swottsihane, so jemu klobuk hłuboko do cźoła lěsesche.

„Ja wschak ßkyschu, Baldrianje. Ale sda ßo, so ty njewidźisch, hewak njeby w runym měrje se ßwojimaj konjomaj do ludźi jěł.“

Baldrijan dale schcźipasche: „Haj, to ßej myßlik njeßym, so ßo ty w tym cźaßu pschekhodźujesch; pschetož hewak schěroko a daloko nikoho widźecź njeje.

Jurij bě pschi hanjazym poßměwanju trochu we wuskosczi. „Ja ßměm ßo pschekhodźowacź, hdyž ßo mi lubi, rosymisch!“ — S tymi ßkowami wós wobeńdże a dźesche dale.

„To wschak wěrju“, ßo sa nim wołasche, „woßebje, hdyž cźłowjeka nihdże na dźěło njerodźa.“

Jurij s ramjenjomaj sczahny a mjelczesche; ale po hubomaj jemu hórki poßměw sejhrawasche. Baldrijan a wón běschtaj njepschecźelaj. Hižo jako schulskaj hólzaj ßo snjesecź njemóżeschtaj a ßo pjerjeschtaj. Tak to też posdźischo wosta. Sjawne njepschecźelstwo to njebě, něschto mało ßkowow hromadże porěczowaschtaj, ale to bywasche s wjetscha schcźipanje. Ale Jurjowa wotkhilnosćź hischcze pschibywasche, hdyž do teho pschińdże, so ßo Baldrijan sa Hańžu trochu sajimuje, a so wobaj nanaj w korczmje cźasto hromadże ßydaschtaj, ßo horliwje rosmołwjejo. Nětkole wosta Jurjej Hornakez dwór samknjeny a młody burski ßyn mějesche stajnje pschistup.

Wón ßebi klobuk tak daloko do sady storczi, so ßo jemu po khribjecze ßuwasche. Jemu bě horzo, ach, tak jara horzo.

* * *

Jurij bě w ßußodnej wßy w skale dźěło namakał. W narodnej wßy ßo wjazy sa cźeladnika nochzysche pschistajicź, dokelž ludźaze blady jeho mjersachu. Do druheje wßy pak sa wotroczka hicź ßo jemu też njechasche, dokelž budźische potom jenož jara s rědka mohł wróczo pschikhadźecź. Duž radscho cźežke a straschne dźěło we skale pschiwsa, dokelž bě jemu tak móżno, wschědnje domoj khodźicź. Wón mějesche też dobru msdu, pschetož bě wustojny, pschi tom njebojasny a ßebi na najstraschnische městna wěrjesche, so by kamjenje swottšělał. Stary mischtr, kotryž nad dźěłami we skale dohladowasche, husto tschaßesche, měnjo, so drje ma pachoł ßwojeho žiwjenja mało sancź, dokelž ßo pschejara khroble strachej wustaja. —

Tak mějesche ßo jónu saßo wulke wottšělenje wukonjecź. Jurij bě s trěbnej kedźbnosczu, nawjedowany wot mischtra, kiž stajnje w prawej bliskosczi pschebywasche, dźěry pschiprawił, s pólvrom natykał a napoßledku ßo žehlazu schnóru sapalił. Potdm też khwatasche, ßebje ßameho ßo wukhowacź. Dokelž bě hižo popołdnju posdźe a dokelž niczo dale wjazy sapoczinacź nochzychu, ßo drusy dźěłacźerjo wotßalichu, jenož Jurij ßam swosta, so by skału straźował, so tam nichtó njewobarany njeby sastupił a do njesboża pschischoł. Pucź, kotryž nimo skały dźěsche, běchu na wotpowědnych roskhodnych městnach se žerdźemi wotschlahali.

Jurij trochu na hórki salěse, woßrjedź kotrychž běsche skała, a ßo we khłódku kerka skowa. Sswoju dymku pachajo, kotruž bě ßej sażehlił, ßo trochu samyßli. Ssnadź, so ßebi pschewjele na Hornakez dwór myßlesche a teho dla něschto wokomikow na wusku dróhu mjenje kedźbowasche, — na dobo ßo se strachom dohlada, kak po sakasanym puczu sapschah s njemdrym skokom k njemu cźerjesche. Pohoncź do konjow hischcze pschezo pjerjesche, kotrajž s cźežkimi khwatnymi skokami ßem lecźeschtaj. Jurij na ßmjercź woblědny, dymku wotcźißnywschi s wotmachom poskoczi a po hórzy dele khwatasche, s zylym dychom wołajo:

„Sastacź! Wróczo! Skała!“

Podarmo. Wós dale ridrowasche a nětkole — ßmjertny strach młodeho cźłowjeka pschewsa — konjej wojo na pok wokoło storhnyschtaj a wós do skały nuts cźerjesche.

Na wokomik Jurij posasta, po wobliczu ßo satorhujo, s wustróżenjom jachło; ale jenož wokomik ßo dlijesche, potom sa wosom

skoczi, kotryż mjes dwěmaj skałomaj sawrjeny pod skałowej sćěnu stejesche, kotraż możesche žo kóždy wokomik s wutsełom puknyć a žo dele swalić; krej jemu hacz na swarjenje horza do hłowy stupasche; jemu běsche, jako by hižo kahodne pikotanje a praskotanje w hoborskich kamjeninach sažkyschał.

Nětkole bě hacz k wosej dozpěł. Hdyž konjej jeho pornjo žebje wuhladaschtaj, žo s prědkom snjeżeschtaj, satorhnyschtaj, a s prědkownej pokojzu wosa žo wottorhnyschtaj. S dyrkotazymaj rukomaj Jurij sa Baldrijanom žahasche, kotryż žo napinasche, pod wosom wuleśćz. Wón bě na spodźiwne waschnje hacz na make wobodrjenje rukow njesranjeny wostał. Horze palenzowe dychanja Jurjej do woczow žapasche, hdyž tamny stonotajo a s wuskoscźu žo poßměwajo rjekny: „To bě do boka, Jurjo, žałoßnje do boka!“

Młody cźłowjek na to niczo njewotmołwi, hacz te žłowa: „Pój, Jesu, ty!“

Hdyž žo tamny motasche, jeho Jurij s krutej ruku sa khornał pschimny a jeho sa žobu wleczesche.

„O Bożo, pomhaj!“ Jurij pschi tym scheptasche a s njeczłowskim napinanjom skakasche a pótkowasche žo po kamjenjach hacz do wukhoda skały.

Tu žo khornał žuknje rósdrje a Baldrijan žo do pěska kuli. — Něschto cźaża žo shubi. Jurij kaž sćěna sblědny. Nětkole jeho sa ruzy shrabnywschi něschto krocźeli dale sćeże, — tu, na dobo satraschnje sapraßny, pěsk žo žaje, kamjenje padaja a kuleja žo do skały dele — — —. Jurij a Baldrijan krucze jedyn pschi druhim pschi wukhodże se skały leżeschtaj a zyle blisko pschi nimaj wjele zentnarjow cźeżki kruch skały dopadże, so jeju spjerchnjeny pěsk woprawdże pschikrywasche.

Něschto mjeń chinow trajesche, doniž žej Jurij pěsk s woczow strěł njebě a doniž jemu nosy tschepotacź njepschestaschtej, tak so możesche saßo stanyć. Tež Baldrijanej na nosy dopomha, kotryż wokoło žebje wudźerasche a kotryż hakle pomaku do teho pschińdże, s kajkeho stracha bě jeho Jurij wutorhnył.

„To zyle žnadna wěz njebě“, wón rjekny a žebi pěsk s kłobuka tschaßesche. „Tebi žo dźakuju, Jurjo, tule masch!“ —

Wón do kapßy w lazu žahny a žwojemu wukhowarjej dwazecźihriwnowski słoty posticzi.

„To njerodźu“, tón hrubje wotrasy, „schtoż trjebam, to žebi saßkużu, a wjazy nochzu měcź.“

„Nó, hdyž to njerodźisch, dyrbisch to wostajicź“, młody bur wotmołwi a pjenjesy hnydom saßo do kapßy tykny. „Ale ruku mi s najmjeńscha daj, so žo cźi dźakuju.“

„To wschak.“ — Khwatnje Jurij žwoju ruku tamnemu do posticźeneje położi. Hórzy žo jemu pschi tom hubje sćahnyschtej. Na pół pjany Baldrijan žebi myßlesche, so móże sa dźeßacź schéßnakow jemu žwój dźak wotkłoźicź sa to, so bě jemu žiwjenje wukhował. Ważesche žebi wón Jurjowe abo žwoje žiwjenje tak nisko?

„Ale nětkole dyrbju sa žwojimaj brunakomaj hladacź, schto je žo s tymaj stało“, Baldrijan trochu staroscźiwje pocza.

Taj běschtaj se skały saßo won hnakoj a běschtaj žo w bliskoscźi mjes dwěmaj schtomomaj tak do postronkow saschmjatakoj, so dale njemóżeschtaj. Jurij pomhasche skocźeczi, kotrejż běschtej hischcże pschezo trochu rosbudźenej, wußwobodźicź, s kotrymajż potom Baldrijan domoj dźesche, dokelż bě wós dospołnje na kruchi rosbity.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. 200létny jubilejny žwjedźeń pěscheho regimenta cźiżko 103, kotremuż rjane žłóncźne wjedro howjesche, je najlěpschi pscheběh měł. Město bě s khorhojemi a pletwami jara rjenje wupyschene. Mjes wudebjenymi domami też Sserbski dom kedźbliwoscź sbudźowasche. Ssrjedź doma na wutwarje s khorhojemi sakskeje, badenskeje a Budyskeje barby, s pletwami a s wulkim naramkom s cźiżkom 103 wobdata kralowa büsta žrjedź kawrjenzowych schtomow stejesche.

Sswjedźeń žo njedźelu s „budźenjom“ regimentskeje hudźby a se složenjom wěnzow pschi wojerskim pomniku a pschi wojerskich rowach na pohrjebnischcźach sapocza. W 11 hodźinach žo regiment k pólnej Bożej žłużbje a k paradże na žwjedźeńszy wupyschenym dworje nowych kasarmow sestupa. Wołtař bě psched sakhodom do offizěrskeho kasina natwarjeny. S dołhimi rjadami s dobom stari wojazy, kotriż běchu žo po bataillonach na wschelakich dróhach shromadźili, pschicźahnychu a žo snapschecźa regimenta sestupachu, mjes tym so stari wojowarjo we wulkim wożebitym wotdźělenju na prawym kschidle stejachu, a deputazije na lěwym kschidle schtyrikróć samknychu.

S wożebitym cźahom ½11 hodźin kral Bjedrich August s krónprynzom, prynzom Bjedrichom Khrystianom a s badenskim wulkowójwodom pschijědże. W kralowym pschewodże běchu badenski póßłanz hrabja Berkheim, wójnski minister s Hausen, generalny adjutant wyschk s Criegern, žwobodny knjes s Könneriz, generalny major Bacmeister a hejtman s Einsiedeln.

Wokrjeßny hejtman s Craushaar, wyschschi měschczanosta dr. Käubler, krajnoßudniski president dr. Hagemann, wyschschi statny rěcźnik dr. Böhme a wyschkowski leutnant Graul wyßokich knježi na dwórnischcźu powitachu, kotsiž žo w dwórskich wosach do nowych kasarmow dowjesechu. Hdyž bě žo kral psched regimentowu frontu podał, žo pólna Boża žłużba sapocza. Duchowny Häbler měješe prědowanje na załožku psalma 103, 2. Sso staremu žłowu pschisamknywschi: „Saxones sunt saxa“ (Sakojo žu skały) wón k žłubej napominasche: Duž chzemy bycź skały na załožku bohabojosćze a kraloßwěrnosćze, luboscze k wótcźinje a k bliżschemu, a byrniež bychu žołmy bjesbóžnosćze a bjeswótcźinstwa, sběžka a spjecźiwosćze schumike, my chzemy skały bycź a wostacź, twjerdźi a krucźi hacz do žmjercze.

Hdyž bě regimentski komandeur regimentej präsentěrowacź dał, kral a wójwoda s pschewodom generalow po frontach najprjódy aktivneho regimenta a potom po frontach starych wojakow dźěschtaj, pschi cźimž žo mnosy stari wojazy s narěcźu wusnamjenichu. Mjes tym běchu žo regimentowe khorhoje psched frontu sćahnyke. Kral psched khorhoje stupi a k regimentej rěcźesche:

„Wojazy! Dźenža žadny a rjany žwjedźeń žwjecźimy, 200létne wrócźenje dnja, na kotrymž je žo regiment sałożił. Mnosy něhduschi regimentowi pschißłuschnizy žu žo tu s daloka a s blíska seschli, so bychu s nětcźischimi aktivnymi towarschemi hromadże žwjedźeń žwjecźili. Wjele krwawnych bitwow je regiment w běhu létstotkow bił. Wopokasma hnady, kotreż chzu nětkole regimentej spožcźicź, žu s jeneje strony pschipósnacźa sa regimentowu wustojnosćź w sańdźenosćźi, na druhej stronje pak dyrbja wone s pohonjenjom sa to bycź, so by regiment žebi staru hódnosćź, žwěrnosćź, pschiwißnosćź a khróbłosćź sa wschón pschichod njepomjenschene sakhował.“

Jedyn kschidłowy adjutant na to kralowe ruczne pißmo cźitasche, s kotrymž kral regimentej sa khorhoje jeho bataillonow khorhojne banty spožcźi. Kral khorhojne banty bataillonowym komandeurom pschepoda, kotsiž je k khorhojam pschiwjasachu.

Regimentski komandeur regimentowy dźak sa wopokasanu miłosćź wupraji a s tsikrócźnym hura na krala słónczi, pschi cźimž regiment pod synkami narodneje hymny präsentěrowasche.

Na to kral, wójwoda a prynzoja na stejischczo sa paradny marsch dźěchu. Aktivny regiment po kompagnijach nimo cźehnjesche; wójwoda regiment kralej pschedwjedże. Wobdźělnizy pschi wójnach a druhy prjedawschi regimentowi pschißłuschnizy w cźahowych kolonnach scźěhowachu. Po skónczenju paradneho marscha žo najwyschschi a wyschschi knjeża k žnědanju do offizěrskeho kasina podachu a w 1 hodź. do Budźiz hosćenza wotjědźechu.

Na to žo regimentej w offizěrskim kasinje dary pschepodachu. Offizěrojo darichu 5500 hr. k lěpschemu aktivnych offizěrow, dale offizěrojo 7200 hr. k podpjerje potrěbnych regimentowych podwyschkow pschepodachu. Město Budyschin bě 2500 hr., něhduschi regimentowi podoffizěrojo 1000 hr. sa tón žamy saměr dachu. Wojerske towarstwa běchu 1000 hr. k pomozy pschi dowolenskich pucźowanjach potrěbnych wojakow shromadźiłe.

Popołdnju w 4 hodźinach žo kral a wójwoda se žwojim pschewodom pschi hosćinje offizěrskeho korpsa w sozietecze wobdźělestaj. Tam kral prěni pschipitk němskemu khěžorej wunjeße. Regimentowy komandeur žławjesche krala a kral saßo badenskeho wójwodu. Tutón saskemu wójsku žławu wunjeße. ½7 hodźin žo kral a wójwoda s dwórskim cźahom do Drazdźan wrócźischtaj.

S Budyschina. (Snjesboženje.) Pjatk dopołdnja je žo pschi mosćze psches Sprejiny dok wobžaromne njesboże stało. Dwazecźiletny dźěłaczeŕ Krause, kotryż pódla mosta na muri měschczańskeho radźicźela Littera dźěłasche, bě žo sa žnědansku pschestawku na mostowe roschty lehnył a wußnył. Spizy žo wón s widlischcźemi saja a 6 metrow hłuboko dele padże. Krausa žebi dwě rjeble, sćehno jeneje nohi a jenu ruku wysche łohcźa słama. Dr. med. Kral, wot kotrehoż žo jemu prěnja pomoz w twarskej pißarni firmy Liebolda a Co. dosta, jeho do měschczańskeje hojerne dowjesć da.

— Budyska měschczańska rada je pschi składnosczi 200létneho jubileja regimenta cźiżko 103 kasernskej dróhy mjeno Nouartska dróha

narjekła. Tole pomjenjenje dyrbi na jedyn ſ najwažniſchich dnjow regimentowych ſtawiſnow dopominacź. Pola Nouarta mějeſche w poßlednjej němſko-franzowſkej wójnje 103. regiment 28. auguſta 1870 krawne dobyćerſke wojowanje.

— Stadłowa kniha hornjołužiſkeho ratarſkeho wokrjeßneho towarſtwa je ßebi na lětuſchej wuſtajeńzy němſkeho ratarſtwoweho towarſtwa w Lipſku wjazore myta a wuſnamjenjenja dobyła. Wona mjes 4000 wuſtajenymi ſkoćzatami jene 2. myto doſta. Pódla temu ßu jemu na 26 plahowanſkich howjadow myta a pſchipóſnacźa pſchißudźake. Pſchi bykach doſta jene myto IIa hrabja Schall-Riaucour nad Huſku, jene myto IIIa ryćerkubler Crome w Niederottenhainje pola Lipſka, 2 pſchipóſnacźi hrabja Jurij ſ Lippe-Bieſterfeld-Weißenfeld nad Bartom, 1 pſchipóſnacźe kubler Fabian we Wittgendorfje pola Žitawy, na ćehnite byki jene myto IIa ryćerkubler Crome w Niederottenhainje, na krowy jene myto Ia a dobyćerſke ćeſtne myto hornjołužiſkich ſtawow hrabja ſ Lippe-Bieſterfeld-Weißenfeld nad Bartom, 1 pſchipóſnacźe hrabja Schall-Riaucour nad Huſku, na ćelata jene myto Ia a dobyćerſke myto Oldenburgſko-Weſermarſchſkeho towarſtwa ſtadłowych knihow w Großenmoorje hrabja ſ Lippe-Bieſterfeld-Weißenfeld nad Bartom atd.

— (Nahła ßmjercź.) Żeleſniſki wothladar ſ druheje khěžki pſchi ſtarej winizy, K. G. Hejna, ßo póndźelu popołdnju, hdyž ßwoju pſcheſtrjeń wobhladowaſche, ſ womoru wobja a pſchi tym mjes ſchěny padźe. Do Radworja jědźazy cźah pſches njeho ſjědźe, tola jeho njeſrani. Bórſy po tym Hejna na pſcheraźenje krwe wumrje.

— S płódnym cźopłym deſchćźom ßu ßo ſańdźenu ßrjedu naſche lacźne hona wokſchewike. Na ßynach drje hewak njejßu ßylne deſchćźe witane, tola tón króćź je po dołhej ßuchocźe kóždy ratar ſa deſchćź, ſ kotrymž je zyła pſchiroda ßo napojiła a wocźerſtwika, jara dźakowny.

Hižo dźeń prjedy ßu w Draždźanſkich ſtronach hrimanja a ßylne deſchćźe měli. W Draždźanach běchu někotre dróhi ſ khwilemi powodźene. W 20 padach wohnjowu woboru na pomoz ſawołachu, ſo by póćźrjete pinzy wuprózdnika. W Loſchwizach je powodźenje wulku ſchkodu naćiniło. Woda ßo ſ horow tak ßylnje waleſche, ſo je wónzuchi njemóžachu wopſchijećź a ſo ßo cźežke żelesne wěka na bok ſeſtorkachu. Pućźe ßu ßo ßylnje wudrěte. W Niederzwönizach je błyſk do domſkeho kablerja Witzela dyril. Twarjenje ßo do cźiſta wotpali. Druhe kubłowe twarjenja móžachu ßo płomjenjam wukhowacź.

We wokolnoſći Kamjenizy (Chemnitz) je wutoru cźežke njewjedro ſakhadźało. W Einſiedelu, Dittersdorfje a Berbisdorfje hacź do 70 gramow cźežke krupy padachu, kotrež ßu wſchón ßad a wjele woknowych ſchkleńzow rosbike. We Wittgensdorfje ßo bróžeń kublerja Körnera a w Meinsbergu pola Döbelna ßo domſke Fritzez kubła ſ błyſkom ſapaliſchtej a ßo ſpaliſchtej.

W hornjej Bayerſkej je ſ wjećźornymi a nóznymi njewjedrami wjedro tak wuſtudko, ſo je ßo tam wutoru w nozy a ßrjedu rano ßněh naſchoł.

— (Pßyćza ſkaźenoſćź.) 9. junija ßu w Hornim Kumwałdźe a 18. junija w Róžeńcze pola Ralbiz jeneho pßa morili, wobeju je ſkótny jěkař ſa ſkaźeneju ſpósnał. Duž maja ßo w Hornim Kumwałdźe, Karlsbergu, Ssupowje, Wbohowje a Wurbißu hacź do 9. ſeptembra 1909 a w Róžeńcze, Jitru, Koßlowje, Dobroſchezach a w Njeßwacźidle hacź do 18. ſeptembra 1909 pßy ſawjeracź abo ßo ſwonka domow ſ pſchityknjenym pranzom ſa powjas wokoło wodźicź. — Teź w Eibawje ßu 11. junija jeneho ſkaźeneho pßa ſaraſyli. Duž maja ßo teź w tamnych ſtronach pßy hacź do 11. ſeptembra ſawjeracź.

— (Saſtajenje dźěła we łužiſkich ſchkleńcźerńjach ſa woknjazu ſchkleńzu.) Swjaſk ſchleſyſko-łužiſkich fabrikow woknjazeje ſchkleńzy, kotremuž ſ wuwſacźom tſjoch wſchě tajke ſchkleńcźerńje Hornjeje a Delnjeje Łužizy pſchißłuſcheja, je w ßwojej poßlednjej ſhromadźiſnje ſcźěhowaze wobſamknył: Hacź runje je ßo hižo w někotrych ſchkleńcźerńjach dźěło ſaſtajiło, je ßo wupokaſało, ſo je wotběranje woknjazeje ſchkleńzy dla njepſchihódneho roswicźa twarjenja tak ßnadne woſtało, ſo ßo ßamo po powyſchenju płacźiſnow dźěło njeje ſapłacźiło. Duž ßo pſchedßydſtwu polnomóz dawa, ſo by nuſne pſchihotowanje k dlejſchemu ſaſtajenju dźěła cźiniło. Swjaſk k temu hiſchcźe woſjewja, ſo ßo pſchedběžne dźěło pſchi wſchěch pjezach na cźaß ſchtyrjoch njedźel ſaſtaji.

Se Zidowa. Tudomna gmejnſka rada je wobſamkła, Židow ſ wodu ſ Budyſkeho wodowoda ſaſtaracź. Wſcho hromadźe ma ßo dwanacźe cźiſchcźnych ſchtandow a pjatnacźe hornich hydrantow poſtajicź. Po pſchedběžnym wobliczenju budźe ſa natwarjenje wodowoda 28000 hriwnow trěbnych. Duž smeje kóžda ßwójba 12 hr. 73 np, kóžda khěžna leżomnoſcź 38 hr. 80 np. pſchi wſchědnym pſchetrjebanju 50 litrow po hłowje płacźicź. Měſto chze pod hrodom wodowód na gmejnine khoſty twaricź, mjes tym ſo dyrbi gmejna druhe dźěle pod nadkedźbu měſta twaricź.

S **Hnaſchez.** Kral Bjedrich Auguſt a badenſki wulkowójwoda ſańdźenu njedźelu 1/4 3 hodźin ſ automobilom k wobhładanju tudomneho pólvernika pſchijědźeſchtaj. Na jěſbje do pólvernika jeju Hnaſchcźanſke a Dobruſchanſke wojerſke towarſtwo a wobydleŕſtwo wutrobnje powita.

S **Delnjeje Hórki.** W tudomnej ſkali, žiwnoſcźerjej Měrcźinkej w Dobroſchezach ßłuſchazej, je ßo ſańdźenu póndźelu cźežke njeſboże ſtało. Měrcźink a ſkałař Garbař ſ Maleſchez běſchtaj wuwjercźanu dźěru w ſkale ſ wutjělom nabiłoj. Prjedy hacź ßo wocźaka, wutſěl wupraßny. Měrcźinkej ßo wobliczo a wutrobno cźežko ſrani a wopali, Garbarjej ßo wobliczo ſtraſchnje wobſchkodźi. Sawołany lěkař je hnydom wobeju do Budyſkeje hojerńje dowjeſcź dał. Lěkarjo ßo boja, ſo ßo Měrcźinkej njebudźe widźenje ſdźerźecź móz. Garbař je pjecźa widźenje jeneho wócźka ſhubił.

S **Khwacźiz.** Tudomny dźěłacźer Krawſa je ßrjedu rano do Adolfſkeje Hěty na dźěło ſ jěſdnym kołom jědźo padnył a ßebi pſchi tym ruku ſłamał. Jeho ßu do Budyſkeje hojerńje dowjeſli.

S **Brěſy.** Póndźelu 21. junija pſchipołdnju wokoło 1 hodźiny njenadźizy pſches naſchu wjeß hrimanje cźehnjeſche. Pſchi tym krupy, kaž lěßne worjechi wulke, padachu, ſo bě ſa krótki cźaß zyła ſemja běła. Dokelž bě cźicho, njeje ßo ſ nimi wjele ſchkody naćiniło. Spodźiwne je, ſo ßo w bliſkich Biſkopizach, hdźež běchu runje ſkótne wiki, njeje ani kapki deſchćźika padnyło.

S **Noweje Wßy** pola Njeßwacźidła. Póndźelu dopołdnja wokoło 11 hodźin ſ maßiwneje bróžnje žiwnoſcźerki Kloßoweje woheń wuńdźe. Twarjenje ßo do cźiſta ſpali. W płomjenjach je jene ßwinjo kónz wſako. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S **Huſki.** Pßyćza ſkaźenoſcź ßo pſchezo dale rosſchěrja. Tu ßu pßa khěžerja Depaulia, kotryž wot někotrych dnjow pſchemeńenje waſchnje pokaſowaſche, ſ podhladom ſkaźenoſcźe ſatſělili. Dokelž poß njeje hižo wjele njedźel ſ rjecźaſa pſchiſchoł a ſ druhimi pßami njeje žaneho wobkhada měł, ßo pjecźa ſawěranje pßow njepſchikaźe. Wobßedźerjo pßow bychu to ſ wjeßełoſcźu powitali.

S **Huſki.** Pſchi ßrjedźinym ßylnym njewjedrje dopołdnja wokoło 10 hodźin błyſk do domſkeho dźěłacźerja Kabelta w Małej Huſzy dyri, tola na ſboże njeſapali. Tſěcha a khěžne durje ßu ßo wobſchkodźiłe, też je ßo ſnutſka khěže wſchelaka ſchkoda naćiniła.

S **Hornjeho Wujeſda.** S Hłupońcźanſkeje rěcźki běchu ßo poßledni cźaß woſpjet ryby kradnyłe. Sańdźenu njedźelu rano żandarmaj ſ Porchowa a Halſchtrowa a Hłupońcźanſki gmejnſki pſchedſtejićer pſchi rězy na rybowych paduchow łakachu. Sa krótki cźaß ßo poradźi, ſchtyrjoch rybakow pſchekhwatacź, kotſiž běchu ſe ßwojimi ßakami wjele rybow nałojili.

S **Noweje Wßy** pola Rakez. Sańdźenu póndźelu dopołdnja wokoło 10 hodźin ſe ſtatoka žiwnoſcźerja Muchi woheń wudyri. Se ßłomu kryte domſke, hródź a bróžeń ßo do cźiſta wotpalichu. Mucha bě w tym cźaßu na polu, jeho żona pak na kſchećźiſnach. Duž je ßo zyła nadoba ſpaliła, a też ſkót budźiſche kónz wſak, jeli ſo budźichu murjerjo, na Schimanez wopalniſchcźu dźěłazy, rucźe jón ſ hródźe njewucźahali. Mucha nima niczo ſawěſcźene, wón tehodla ſ wohnjowym njeſbožom cźežko ſchkoduje. Nadźijomnje budźa jeho ßmilni ludźo pſchi nowotwarje podpjeracź. Njeßwacźidliſka wohnjowa wobora ſe ſwonkownych prěnja k haſchenju pſchijědźe a je ßebi tehodla prěnje myto dobyła.

S **Jitra.** Ssobotu wjecźor je ßo w knjeźim hajku jedyn kórz 30lětnych khójnow wotpalił. W ßußodſtwje bydlazy ludźo woheń bórſy podußychu.

S **Hornjeje Wjaſońza.** Pſchi ßrjedźiſchim njewjedrje je ſymny błyſk do domſkeho tſechikryjerja Guſtava Müllera ſajěł. Druhi błyſk je elektriſke groty pſchedawarńje Auguſta Augſta a palenzpalerńje F. A. Günthera ſkónzował.

S **Biſkopiz.** Tudomny wyſchſchi duchowny dr. Weţel je ßo ſ Božej rucźku ſajał.

S **Kamjeńza.** Lětuſche wuſběhanje rekrutow ſměje ßo 1., 2. a 3. julija rano wot 8 hodźin na tſělerni w Kamjeńzu, 5. a 6. jul. w Połcźnizy a 7. julija w Kinsbórku.

S **Běłeje** pola Kamjeńza. Tudomny ryćerkubler hejtman Reich je njedźelu żadneho ptaka tſělił. Jemu ßo poradźi, jeneho wołateho jěſorſkeho worjoła ſ kulku moricź, kotryž ſ wupſcheſtrje-

nymaj kschidkomaj $2\frac{1}{2}$ metra měri. Dokelž tutón se žwojej rjanoscžu a s wótrym kłožom žo wusnamjenjazy ptak hewak jenož pschi wulkich rěkach afriskich pralěžow nadeńdže, tónle podawk mjes hońtwarjemi wulke sajimanje sbudžuje.

Se **Schunowa** pola Bjarnaczizy. 19lětna žkužobna holza Elsa Andersez s Kamjenizy bě wutoru s dźěczimi žwojeho hospodarja do rěki kumpacz schła. Tam wona do hłubiny pschińdže a žo tepi, hacz runje dźěczi hnydom ludźi na pomoz sawołachu. Hakle po dołhim pytanju jejne cźěło namakachu.

S **Draždžan.** Kral Bjedrich August 14. julija se žwojimi dźěczimi na lěčny pschebytk do Seisa w Tyrolskej pojedže.

S **Wojerez.** Psched tydženjom je žo želesniski dźěłacžer Hoffmann, nan 9 dźěczi, s tworowym cźahom pschejěł a žo na měsće morił.

S **Wojerez.** Ssrjedu wjecžor wokoło 9 hodźin je póstskeho rjadowarja Schwarzbacha, hdyž wón žwoju žkužbu cźinjesche, jena ranžěrowanska lokomotiwa shrabła a jeho kruch žobu wlekła. Jemu žo wobej nosy a jena ruka wotjědźechu. Snjesboženy někotre hodźiny posdźischo wumrje.

Se **Shorjelza.** (Pschiležny žud.) 21lětny fabrikar Otto Büttner, hižo dwójizy dla paduschstwa a po proschenju khodźenja dla khostany, bě lětža 6. junija rano połžlepeho dźěłacžerja Gorlta, hdyž s nóžneho dźěła s Kobelinskeho papjernika domoj dźěsche, nadpadnył a jemu jeho tydźeńsku msdu, s 10 hriwnow wobstejazu, rubił. Büttner bě s Gorltom w papjerniku hromadže dźěłał, tola dokelž rad lěnjeho paženesche, běchu jeho s dźěła puschcźili. Hdyž jemu pjenjesy wuńdźechu, žebi wón wotmyžli, někoho wurubicz. Wón žo na pucžu do Cžomowa do kerkow sthowa a połžlepeho towarscha wot sady nadpadže, cźižny jeho k semi a žo na njeho klaknywschi, jemu wón pjenježnu mósceń wutorhny, na njeho wołajo: „Daj pjenjesy, abo ja cźe saražu!“ Rubježnikowe wobliczo njemóžesche nadpadnjeny spósnocz, dokelž bě wone s cźerwjenym rubischkom wobwjasane, tola na hłožu bě Gorlt hnydom žwojeho prjedawscheho towarscha w dźěle spósnał. Hdyž rubježnika nasajtra sajachu, pschi nim s rubjenych pjenjes jenož hischcže $3\frac{1}{2}$ hriwny namakachu. W sapižanskich knižkach, kotrež Büttnerej wotewsachu, na prěnjej stronje napižane namakachu: „Ssym wuwołany rubježny mordar Sternickel, žym hižo sažo jeneho cžłowjeka skónzowacz spytał, dalsche žo wupokaže.“ Na jenym druhim kopjenje bě wón nacźisk sa list na hrabju Arnima spižał, po kotrymž dyrbjesche jemu hrabja Arnim 30 hriwnow požcźicz. Büttnera k jastwu na 5 lět saždźichu a jemu cźežne prawa na 5 lět wotrjeknychu.

S **Delnjeje Łužizy.** Delnjołužiski wotrjad „Macźizy Sserbskeje“ wotdźerža w sańdźenych dnjach žwoju hłownu shromadźisnu w Khocźebusu. Knjes farar Kruschwiza žo hórscheshe na wschelake kschiwdy, kotrež žo Delnim Sserbam stawaju, wožebje pschi wobžadźenju farow. Knježa wucžerjo Jordan, Laske a Schwjela rosprawjachu wo pschedawanju knihow. Knjes kantor Riese se Žylowa skorženesche mjes druhim na němzowanje w schulach. — Też my Horni Serbja móžemy žobustawy tuteho wotrjada bycz. Lětny pschinoschk płacźi jenož 1 hr. Sastupmy a podpjerajmy naschich Delnich bratrow, kotsiž maja žo hischcže wjele bóle bědźicz, jako my. — „Bramborski Zaženik“ wopižuje w 25. cźižle, kak žu Sserbowki w žerbskej drascže hłownu shromadźisnu žónskeho pomozneho towarstwa w Barlinje wopytake. Tutu shromadźisnu wopyta też kóždy ras němska khěžorka. Sskyschawschi wo Sserbowkach, da jim k žebi pschińcz. Swježeli žo jara nad nimi a rjekny jim, zo dyrbja Sserbowki wostacź! To wschak je jara rjenje, tajke napominanje! Ale schto to wschitko pomha, hdyž žo w zyrkwi a schuli Sserbstwo wutupja a snicža, kaž žo to bohužel dźeń a bóle stawa w Delnjej Łužizy. (Tam a žem też hižo pola naž!) —

S **Krjebje.** Sańdźenu wutoru mějachmy žylne njewjedro. Błysk do telefonowych grotow do Cžernska dyri. Deschcź žo też khwilu s wulkimi krupami pschewodźesche. S cžurami žo lijazy deschcź je wjele ludźi, kotsiž běchu duzy domoj s Rychbachskeho hermanka, pschekhlatak.

S **Jabłońza** pola Mužakowa. W tudomnym jěsorje žo kumpajo je žo knježi wyschschi hródźny schwajzar Gnož tepił. Pśches jěsor pluwajo je žo wón žrjedža njeho po sdacžu s Božej rucźku sajał. Ani žłowcźka njesyknywschi žo wón podnuri. Hródźny schwajzar Klopsch, kotryž žo žobu kumpasche, chzyshe jeho wukhowacz, tola to bě jemu njemóžno, dokelž žo tepjazy jeho twjerdže pschimny. Wón budźische žo žobu tepił, njebudźeshe-li jeho Gnož w poždlednim wokomiku puschcźił.

S **Lipska.** W Lipsku pschewodźachmy njedźelu 20. junija knjesa J. A. Pohoncža k poždlednjemu wotpocźinkej. Njebocźicźki běsche žwěrny Sserb hacž do žmjercže. Hacž runjež běsche wón psches 30 lět s wonka Łužizy, dha wón tola s horzej luboscžu k žwojej domisnje pschiwižowasche, rasnje a rysy žerbski rěcžeshe. Kak husto žmy žo my mkódschi spodźiwali, kelko Sejlerjowych schtucźkow móžeshe knjes Pohoncž s hłowy, s kajkej jažnoscžu wón najwschelakische podeńdženja se Sserbow žwojich mkodych lět powjedasche.

Narodźił běsche žo njebo w Nowej Wžy nad Sprewju 13. junija 1841. Jutry 1864 bu wón s wucžerjom pózłkany do róndeje wjesti a sastara tam — jeli žo prawje dopomnimy — na 5 lět schulu też žobu w Kißliży. Potom skutkowasche wón w Liberzu, a lědma 30 lět stary bu wón schulski direktor w Tharancze. Dołho tam njewosta, ale pscheżydli žo jako hłowny agent Gothaskeho žiwjenje sawěscžazeho towarstwa do Lipska. Huscžischo je nam njebo knjes Pohoncž pschi naschim „Sserbskim blidže“ powjedał, so je wón žam psches 10 milijonow hriwnow nowych polizow pschijał — kajke bohate skutkowanje, kajka želesna pilnoscz też w druhej połožy žwojeho žiwjenja!

Knjesa direktora prěnja mandźelska běsche Sserbowka Pfanhauerez. Najmkódscha jeho dźowka je žo — kaž to też „Serbske Nowiny“ pižachu — na ruskeho wjerscha do dalokeho Tiflisa wudała.

„Sserbske blido w Lipsku“ žaruje w tutym schtwórcźlěcze wo žwojeju dweju najžwěrnischeju wopytowarjow: Ducźmana a Pohoncža. Bóh luby Knjes mytuj woběmaj bohacze jeju njekhabłazu luboscz a sjawnje s wonka Sserbow Sserbowstwo sastupowazu žwěru a cźescź!

Přilopk.

* (W popjele žo sadużył.) W jenej popjelowej jamje na Mnichowskej drósy w Dražďanach je žo póndźelu jedyn składnostny dźěłacžer saduży. Wón bě žo jenej žkužobnej holzy, kotrejž bě klucz do jamy padnył, podtyknył, so chze jón jej s s jamy pschiwjesecz. Hdyž žo muž s popjela njewróczi, po pomoz póžłachu; wona pak pschepośdže pschińdže, muž bě žo saduży.

* S wulkim wohnjom je žo wjeż Hrodźischczo we wjeczornej Sakskej podeschła. Tam s brózńje kublerja Webera woheń wuńdže. Płomjenja žo na 5 druhich brózńjow a na domske kublerja Eulitza wupschestrjechu. Bohužel je pschi wohnju jedyn cźłowjek žiwjenje shubił. S wukopnjenjom jeneho konja je žo kubler Thürmer tak cźežko sranił, so na sczěhwki wumrje.

* Žałożne njesboże je žo na želesnizy pola Säbischdorfa w Schlesyskej stało. Na pucžu pschi želesnizy žo pschi pschibliženju jeneho cźaha konjej jeneho sapschaha nabojischtaj. So by konjow sa wusdu pschimnył, na druhej stronje želesnizy stejazy pohoncz Tautz se Sswódnizy w poždlednim wokomiku psches koliju cźerjesche. Lokomotiwa jeho shrabny a do kruchow rostorha.

* (Dwaj offizěraj žo satšělikoj.) W Hórnje pola Frankfurta nad Mainom žu wyschscheho leutnanta Stolla w jeho wobydlenju morweho namakali. Wón bě žebi kulku do wutroby tšělił. — W Eichstädtu w Bayerskej je žo leutnant Heinlein satšělił. Wo pschicžinach, kotrychž dla staj žebi offizěraj žiwjenje wsałoj, njeje niczo snate.

* (Hrabja Zeppelin je žo Jendźelczanam sapowjedźił.) Jendźelske powětrojesdne towarstwo bě žebi wotmyžliło, jedyn Zeppelinowy ballon kupicz. Zeppelin je na wopraschenje wotmołwił, so žebi wón na to njemyžli, žwoje powětronje do wukraja pschedawacz, dokelž žo wone s pjenjesami němskeho luda twarja.

* (Law mjedwjedźa sakużnył.) W Barnumowej menažeriji, kotraž je w tu khwilu w Mittweidże sestajena, je žo njedźelu roshorjeny podawk wotměł. Hdyž bě skludźerka Cora pschedstajenje s lawami skónczika, skludźer William s brunym mjedwjedźom do žrjedźneje klětki stupi. Na dobo žo do žrjedźneje klětki wulki law „Pascha“ wróczi. Sabywschi, njeběchu durje, s lawjazeje klětki do žrjedźneje klětki wjedźaze, samkli. „Pascha“ žo hnydom na mjedwjedźa wali, dyri jeho s pazu a jemu schiju pschekużny. Potom wón žwój wopor do žwojeje klětki donjeże. Menažerijiny žkužobnizy na to lawa do žużodneje klětki sczischczachu a potom sakużnjeneho mjedwjedźa wucźahnychu. S kajkim wotmachom bě law s pazu do mjedwjedźa dyrił, je s teho spósnacz, so bě jemu wón s tym tši rjebła stamał.

* W zyrkwi klóschtra del Gil w Portugalskej pschi Božej žkužbje jena lubja dele padže, na kotrejž bě 200 wožobow. 7 wožobow je žo sarasyło a 30 žo franiło.

* (Pjećlětne džěćžo žo ſ alkoholom ſajědojćžiło.) Pjećlětny žyn džěłaćerja Finklera we Westerborſtelu, kotrehož bě jeho džěd k pſchekupzej po khorwejdowy palenz póßłał, duzy po puću zyku bleſchu wupi. Hólčk ſa něktore hodźiny na alkoholowe ſajědojćenje wumrje.

* (Wot wojeŕſkeho ſtražnika žo ſatſělił.) W Starych Drjewizach pola Küſtrina njeſnaty człowjek wojeŕſku pólvrowu ſkładownju ſapalicź ſpyta. Strażowazy wojak žo jeho dohlada, na čžož wón čźekny. Dokelž wón po tſikróćnym ſawołanju njeſaſta, wojak jeho ſatſěli. W jeho toſchi ſapalak a revolver namakachu.

* (Wołk w nuſnym ſpinadle.) Ssměſchny podawk je žo wóndano na želeſniźy pola Etgerslebena ſtał. W čźahu žo na dobo nuſne ſpinadło ſćźahny, čźehož dla dyrbjeſche čźah ſaſtacź. Hnydom ſawjedźene pſchepytanje wujaßni, ſo bě žo w jenym ſkótnym wołu, ſ čźahom žobu jědźazym, wołk ſ rohomaj do khwótki nuſneho ſpinadła ſaſchmatał, ſ čźimž bě žo čźahowa jěſba ſaſtajiła.

W Kleve dwaj hólzaj jeneje džěłaćerſkeje žwójby, 16 a 9 lět ſtaraj, chzyſchtaj w khachlach ſatepicź a na hiſchće žo žehlaze wuhło petrolej linyſchtaj. Bleſcha rosbuchny a džěſćźi žo w tym žamym wokomiku ſ płomjenjom paleſchtej a pſchi tym žałoßnje boloſtnu žmjercź namakaſchtej.

* (Organiſazija žłużobnych holzow.) Prózowanja ſozialdemokratiſkeje organiſazije žłużobnych holzow žu we wulkich měſtach wuſpěch měłe. Sa němſke žłużobne holzy je žo ſwjaſk ſakožił. Jeho žydło je w Barlinje, tu žo też ſwjaſkowe nowiny cźiſchćźa. W prěnim naſtawku tychle nowin žo praji, ſo žo ſwjaſk prózuje, ſo by žwojim žobuſtawam prawa pola knjejſtwow wudobycź mohł. Duž žo hoſpoſy njebudźa trjebacź dźiwacź, hdyž ras njejabzy deputazija do kuchinje ſtupi a prawa žłużobneje holzy ſakituje.

* (Sniczene žywy.) W Tiſchnowizach a we wokolnoſcźi na Morawje žu žo ſe ſliwkojtym deſchćźom žywy doſpołnje ſnicziłe. Schkoda žo na němkotre millijony krónow woblicźa. —

* (Wulki woheń.) Pſchadownja w Offenburgu je žo ſe wſchěmi maſchinami doſpołnje wotpaliła. Schkoda žo na němkotre millijony hriwnow woblicźa. — W Aſchaffenburgu je žo wulka tworowa ſkładownja ſe žłużbnymi wobydlenjemi wotpaliła. Woheń też twarjenje jeneje žußodneje fabriki ſniczi. Elektriſka žwětkowa pſchiprawa je žo ſ wohnjom pſchetorhnyła.

* Knjeni Toſelli, prjedawſcha hrabinka Montignoſo, je žwojeho mandźelſkeho wopuſchćźiła a chze žo wot njeho džěłicź dacź. W tu khwilu wona w połnóznej Italſkej w ſtronach hory Monte Roſa bydli. Wona žo prózuje, ſo by žo jej dowoliło, ſo žměła w Awſtriſkej ſaßo pſchebywacź.

* (Sajědojćenje.) W Bielu w Schwajzarſkej chzyſche pjekarſki miſchtr Neukomm, kotryž je ſe žwojej žonu w njejednocze žiwy, žwojej zykej žwójbje ſ jědom ſawdacź a teho dla zyankali do mloka a wina liny. Pjekarſki pomoznik Fritz Wildi, kotryž wino pijeſche, hnydom wumrje. Neukommowa žona a džěćźi ſ tym warnowane žo tak žmjercze ſminychu. Sajědojćerja žu tón žamy wjecźor ſajeli.

* (Wopor hracźkowſkeho cźerta.) Ssyn Peterburgſkeho generalneho majora Ssomlowſkeho bě pſchi khartach wſchě žwoje pjenjeſy pſchěhrał a hiſchće potom na dołhy hrał. So mohł tón ſapłacźicź, žebi wón wot žwojeje macźerje pjenjeſy žadaſche. Hdyž jemu ta je ſapowjedźi, bjesbóžny młody człowjek, prajiwſchi: „Ty abo ja, jedyn dyrbi wumrjecź!“ ſ revolvra do žwojeje macźerje tſěli, tola ju jenož na ruzy lohko ſrani. Potom wón cźekny a do pſches jeneho žłużbaka žwojej macźeri rjez, ſo dyrbi jemu te pjenjeſy do zyrkwje póßłacź. Strachowana žona žynowu próſtwu dopjelni. Dokelž pak poželnik na wopacźnu ſtronu džěſche, myßleſche žebi młody Ssomlowſki, ſo jemu macź pjenjeſy njeda, a žo ſatſěli.

* (Saßypnjenje tunela.) W Schwajzarſkej je žo Bruggwaldſki tunel mjes Bodamſkim jězorom a Toggenburgom ſaßypnył. Něhdźe 10 džěłaćerjow je pſchi tym žiwjenje ſhubiło.

* (Semjerženje.) W Meſſinje na Sizilſkej a ſ dobom też w Kaliforniſkej žu 24. junija žylne podſemſke ſtorki ſacźuli.

* (Stara luboſcź njeſerſawi.) S Londona žo piſche: Tele dny Francis Goß, 78 lět ſtary wojak ſ Krimſkeje wójny invalidſki dom w Chelſenje wopuſchćźi, ſo by žo woženił. Jeho njewjeſta je 74lětna Grahamowa, ſ kotrejž bě žo pſched 50 lětami ſeſnał a žo do njeje ſalubował, ſa 50 lět pak ju njebě wjazy widźał. Luba ſ młodych lět pak bě žo mjes tym dwójzy ſwoženiła a žo ſwudowiła.

* (Njeſbože w amerikanſkich podkopkach.) S Pittsburga je powjeſcź pſchiſchła, ſo žu we wuhlowych podkopkach Lackwamaſkeho towaŕſtwa ſke powětry rosbuchłe. S tym je žo něhdźe 150 hórnikow wot ſwonkowneho žwěta wotſamkło. Němkotre žałoßnje wopalene cźěła žu žo ſ jamy pſchinjeßłe.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěće 1909 zaso nahromadźiło: 142 hr. — np.

Dale za njón dari:

W 25. čisle „Katholskeho Posoła“ lěta 1909 hižo kwittowane:

C. Michałec . . . . . — hr. 50 np.

Hromadźe: 142 hr. 50 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wußudźenja.

Lawniſki žud. Dla lohkomyßlneho cźělneho ſranjenja mějeſche žo 24lětny pohoncź Handrij Micźka ſ Wulkeho Woßyka ſamolwicź. Micźka bě 3. měrza žwojeho hoſpodarja, kublerja Bara, do Budyſchina ſe žanjemi dowjeſł. Popołdnju wón 18lětneho žyna, Marcźina Bara, w Budyſchinje ſ różoweje haßy po Móltkowej dróſy wjeſeſche. Wón dyrbjeſche konjow ſ kóſka wodźicź a, dokelž bě cźěł ſ wulkimi žněhowymi žepjemi ſwuſcźena, na lěwej dróhowej ſtronje jědźeſche. Blisko klamow knihiwjaſarja Bernharda žanje žonu měſchcźańſkeho poliziſta Elſchnera do žněha podtorhnychu, kotraž w rucźnych žankach žwojeho 3lětneho a pjecźlětneho žynka wjeſeſche. Dźěſcźi žo ſe žankow cźißnychu a žo ſranichu. Micźku k 20 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja, abo k jaſtwu na 5 dnjow ſaßudźichu.

✕ Po ſakonju žmědża kołojeſni jenož po pucźach jěſdźicź, kotrež žu ſopſchaham wotewrjene, po ſcźeżkach, woženje wo wžach, jěſdźicź, pak je ſakaſane. 15. meje 55lětny blidaŕſki miſchtr O. R. Hajna ſ Pſchiwcźiz ſe žwojim jěſdnym kołom w Porſchizach po powyſchenej ſcźeży, pódlu jěſdneje dróhi wjedźazej, jědźeſche a ſ njeje njedźiwajzy napominanja dele njeſjědźe. Gmejniſki pſchedſtejicźeŕ Hajnje 3 hriwny khoſtanja napokłoži. Hajna žo ſarjekny, žo tutemu khoſtanju podcźißnycź a žebi žudniſke rosrißanje žadaſche. Lawniſki žud napokłożene khoſtanje wobkrucźi.

✕ 4. meje bě rěſniſki miſchtr Bjedrich Albert Krjenz ſ Hornjeje Hórki ſe žwojim ſkótnym woſom po dróſy ſ Dobruſche do Pſchichez, poßypanja dla wobkhadej ſawrjenej, jěł. Gmejniſki pſchedſtejicźeŕ Schibak w Pſchiſchezach bě jemu teho dla ſ khoſtanſkim wukaſom 10 hriwnow pjenjeżneho khoſtanja napokłożił. Krjenz žebi žudniſke rosrißanje žadaſche. Wußud žo do 26. junija wotſtorcźi.

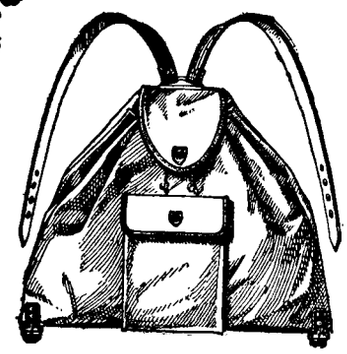
✕ Džěłaćeŕ J. Schuſter ſ Kobelnja, žiwnoſcźeŕ J. Mjedak ſ Lichaanja, kublowy ſarjadnik R. Fröhlich ſ Kobelnja, kowaŕſki miſchtr R. Pallas ſ Lichanja a hoſpodaŕſki pomoznik J. Rjeczka ſe Sdźara běchu wobſkorżeni, ſo běchu na hońtwu khodźili, k temu prawo njemějo. Schuſter, Mjedak, Fröhlich a Pallas žu žobuſtawy Kobelnjanſkeho hońtwaŕſkeho ſjednocźenſtwa. Woni ſu pjecźa bjes prawa hižo dołhi cźaż na Kobelnjanſkim hońtwinſkim rewěrje t fretkami a žakami džiwje kanikle kojili. Woni wſchitzy praja, ſo žu po žwojim měnjenju prawo k temu měli. Wußudźenje žo wotſtorcźi.

✕ Hižo 43 krócź khoſtany krajnokhudy džěłaćeŕ F. A. Freund ſ Dažina, jedyn 63lětny muž, bě w Budyſchinje po proſchenju khodźił. Wón 3 njedźele arreſta doſta a žo po wotpokucźenju khoſtanja krajnej poliziji pſchipokaże.

✕ 40lětna džěłaćerka A. S. Käpplerez bě 10. meje 13lětneho hólza Otu Khěžnika ſ drjewjanzom na hłowu dulu nadyrika, tak ſo hólz njemóżeſche ž dny do ſchule khodźicź. Käpplerez k 5 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 1 dźeń ſaßudźichu.

✕ 19lětna žłużobna holza Hana Päžoldez we Wurizach bě žonu tepjerja Laraža tam ſkſchiwdźenja dla wobſkorżika. Laraßowa bě pjecźa wo njej rěcźała, ſo je žwojemu hoſpodarjej běrny kradnyła. Pſched žudom žo Laraßowej njehodźeſche žana wina dopokaſacź. Duž žo wona wuwinowa, a žudniſke khóſty žo Päžoldez napokłożichu.

Khoſtauſka komora. Rěſnik E. O. Lehmann w Budyſchinje, 1870 w Jikozach narodźeny a dwójzy khoſtany, bě lětża 6. haprl. rano na Tſělanſkej dróſy ſe žwojim ſapſchahom ſkoku jědźo jenu džěłaćeŕſku žonu k ſemi potorhnył. Ta bě žebi pſchi tym lhětro hłowu ſraniła. Lehmann ma teho dla 75 hriwnow khoſtanja ſapłacźicź.



Matrazy, loža, sofy, puczowanske tosche, nakhribjetne měchi, portmoneje, koffry, ßlě atd.

porucza

C. A. Pietsch, ßedlarski mischtr

pschi zitnych wikach 8,

pódla Kellingez barbjerńje.

Na ßwój wulki skład

tsěschneje papy, drjewoweho zementa, theera, asfalta, tsěschnych tschěskow, kaž tež **schles. tonowych tsěschnych zyhelow, bibraznych wopuschow a tsěschnych zyhelow se saschibkom** a ventilaziju s najlěpschich zyhelnczow kedźbliwe cźinju a ßo pschi potrjebje najnalężnischo poruczam

F. W. Menzel

w Budyschinje na hornczerskej haßy.

Pißomne wuczinjenja,

liscziny, testamenty, próstwowne pißma atd. nastajeja **hypothekske pjenjesy a kupowanje a pschedawanje lężomnoscżow**

saradźujetaj

J. a E. Koban pschi zitnych wikach czo. 4, telefon 675

— Rěczimoj tež serbski. —

Zuse suby, porjedżenje, **pschedżěłanje** hnydom a tunjo, tež subow, kotrež njejßym dźěłał.

Woßebitoscź: Dospołne suby.

Dentist Max Flach

w Budyschinje

— na theaterskej haßy 6 II —

pschi zitnych wikach.

Dobru

pschenczinu muku

po starych płaczisnach pschedawa

Khorla Kahrowe

pschi zitnych wikach.

Wósk k **krjepjenju rejwanskich kubjow**

najlěpscheje hódnoscże je dostacź pola

Arthura Grubanna

pschi drjewowych wikach 8.

Brodowska haptyka



na hoschiz haßy 21.

Kaschel, katarrh, dybawoscź

ßo spěschnje połožeja

s thymusinom

Blescha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Składownja drainěrowanskich rolow w Lětonju

porucza

drainěrowanske roły

wschěch wulkoscżow,

wodowodowe roły, konjaze korta, kruwjaze korta, ßwinjaze korta, proßaze korta

s prětuschom a bjes njeho,

scżinowe pleczenje, tsěschnu papu

wschelakeje tołstoscże,

teer, kaž tež

teerowe kótły

k wupożczenju

po fabrikskich płaczisnach.

Emil Dietrich.

Tunje zigary!

100 schtuk

3 np. zigary	po	200, 220,	240 np.
4 =	=	300, 320,	340 np.
5 =	=	360, 380,	400 np.
6 =	=	440, 460,	480 np.
8 =	=	520, 560,	600 np.

rosecźela

zigarowa pschedawarnja Havanna

w **Draždźanach 6.**

Bruno Beutner

w Budyschinje pschi dwórnischczu, pißarnja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liscżinow** wscheje druźiny, wobstaranje **hypothekow** po pomérnej dani, **natożenje kapitalijow, pschedawanje lężomnoscżow,** srjadowanje sawostajenstwow a dźělenja herbstwow, na pschesadźowanje pschedawanje lężomnoscżow, swědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelž ßym dołhe léta s rěcznikowym sekretarom był, ßo najlěpsche wobstaranje sarucza.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na ßukelnskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske žórło

sa

njewjesczinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłużenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowarnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene. Krotchu, na mjenja hlžiśe cha. kedźbować.

Kedźbu kołojěsdni!

Dla rumowanja mojeho hobrskeho składa wjele ponižene płaczisny

mantle po 1 mk. 85 np. hacź 5 1/2 mk.,
ßylne hórske pschikrywy po 5 1/2 mk.,
ßedła po 1 mk. 85 np., **wodźidła** po 2 mk.,
nohate plumpy po 80 np., **pedale** po 1 mk. 25 np.,
karbidowe latarnje po 1 mk. 65 np.,
ßylne mužaze koła po 65 mk., 1 léto rukowanje,
żonjaze koła po 75 np., 1 léto rukowanje.

Wopomńcże! To ßu fabrikske płaczisny.

Bjerjemy kóždu tworu wróczo a wróczamy pjenjesy, hdyž kupzy njejßu spokojom.

Žadajcże ßebi mustry na tydźeń k wobhladanju.

Schijaze a žimaze maschiny.

Industrija Jankowych jěsdnych kolow a maschinow

na Mužakowskej dróßy 4,

najwjetscha pschedawarnja tejele druźiny w Budyschinje.

Wuporjedżerja, emaillowarnja a saniklowarnja.

Trjebane koła ßo do płaczenja bjeru.

Trjebane mužaze a żonjaze koła ßu stajnje na składże.

Konkursowe wupschedawanje.

W **Rakezach** budźa ßo **njedźelu 27. junija** we swuczenych wobkhodnych hodźinach a **póndźelu 28. junija** k konkursej pschedawarja wurěsnych tworow **Emila Grimma** ßłuschaze twory, jako

poßleschczowe tkaniny, płat, barchent, mußelin, drastne tkaniny, żonjaze ßuknje, dźěczaze wobleczenja, schórzuchi, wołma, tośle atd. wupschedawacź.

G. Christoph, konkurßowy sarjadnik.

Schmidt & Gottschalk

pjenjezna banka w Budyschinje

na theaterskej haßy 6 **na rózku schulskeje drohi.**

Kupony

na 1. julija 1909 hižo 15. junija bjes khostow po najwyschschim kursu ſ pjenjesami saměnjamoj.

Dobre twjerdże ßo sadanjaze hódnostne papjery stajnje na skladże.

K saskej 3½% 1852/68 pozczonzy ßo nětkole nowe kuponowe listna wudawaju. Dawamoj k wjedzenju, so je bjes khostow wobstaramoj.

Khěża

w Radworju cžišćo 89b ſ ¾ kórzom pola a ßadoweje a ßadzenskeje sahrody je na pschedań.

Khěża

w Minakale cžišćo 25, ſ zyhelom kryta, ſ dwěmaj kórzomaj pola je hnydom na pschedań. Dalsche wukasujetaj Schawa w Sdžaru a Lipiczu.

Žiwnosćz

cžišćo 14 w Nowych Bóschizach pola Njeßwaczidła je se stejazymi žnjemi a inventarom tunjo na pschedań. S dworom mjesowaze pola ßu drainěrowane a ſ jeneho krucha wobsteja.

Žiwnosćz

ſ 22 kórzami a maßiwnymi twarjenjemi je se žiwym a morwym inventarom semrjecża dla na pschedań. Dalsche je shonicz w Hornjej Borschczi 13b.

Khežkarska žiwnosćz

cžišćo 7b w Koßlowje pola Njeßwaczidła je na pschedań. Dalsche je pola wobßedżerja shonicz.

Kóń,

schtyrilětny, wallach, bjes smylkow, ßrěnjeje wulkosćze, je, dokelž je wysche, płaczišny hódno na pschedań pola **Emila Pötschki a Co.** w Budyschinje na Moltkowej drósy 1a.

Trawowa awkzija.

Trawjenje na **Hněwßeczanskich** gmejnskich łukach budże ßo **njedzelu 27. junija** popołdnju w 5 hodź. po sohonach sa hotowe pjenjesy pschedawacz.

Gmejnski pschedstejiczeł.

Liebsch,
ßudniski attnar św. ßłużby
na ßukelnskej haßy 34
pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wěży atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon cžišćo 177. —
Pscheßadzowanje leżomnosczow.

Provinzialne towarstwo
sa snutskowne mißionstwo.

Ssobustawy provinzialneho towarstwa sa snutskowne mißionstwo ßo na

ßobustawsku shromadzisnu

provinzialneho towarstwa sa snutskowne mißionstwo w Budyskim knjeżerstwowym wokrjeßu, kotraż ßo **wutoru 6. julija popołdnju w 4 hodzinach w Marczinym wustawje w Budyschinje** směje, ſ tutym podwólnje pscheproscheja.

Dnjowy porjad: 1. Lětna rosprawa.
2. Rosprawa wo pokładnizy.
3. Pschiswolenje podpjerow.

W Budyschinje, 18. junija 1909.

Pschedßyda.
Clemens hrabja ſ Lippe.

Burske towarstwo w Rakezach

směje da-li Bóh **jutsje njedzelu 27. junija** ſ dypkom 5 hodźin w Gäblerez hosczenzu **poßedzenje.**

Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Wólbna shromadźisna
w Njeßwaczidle.

Njedzelu 27. junija popołdnju w 4 hodź.

we Weberez hosczenzu w Njeßwaczidle dotalny sastupjeŕ 8. wjeßneho wólbneho wokrjeża,

knjes kubleŕ Michał Kokla ſ Khróscžiz,

wolerjam rosprawu wo ßwojim skutkowanju w ßejmje poda.

Wschitzy wolerjo ßo na shromadźisnu pscheproscheja.

Wjeßne wólbne towarstwo.

Pscheßadźowanje.

Schtwórtk 1. julija t. l. popołdnja wot 9 hodźin a sczěhowaze dny budża ßo

pschi hlownym torhoschczu cžišćo 7 w klamach

dla dospołneho rospuschczenja tworoweho składa wulke dźělby **schtrykowanskeje wołmy, heklowanskeho a bawłmjaneho pschedżena, vigogna, żida, zwjern, schtrympy, soki a dźeczaze schtrympy, mużaze schaty a trikotaże, hontwarske lazy a wschelake wołmjane twory, chenillowe rubischcża** atd., pódla teho jene **Junkerske a Ruhske khachle, 3 regale, 1 ßudobjowy khamor, wschelake stejaki** atd. psches mje dobrowólnje na pscheßadźowanje pschedawacz.

Wobhladanje rano wot ½8 hodźin.

Kurt Wällnitz, pscheßadźowaŕ.

Psches ßudnistwo ma ßo na dyrbjenske waschnje 3. augusta 1909 dopołdnja ½10 hodźin pschedawacz: 1) pollenske kublo Gust. Herm. Schmidta w Subornicžzy, 20 hekt. 24,6 ara wulke a na 19 000 mk. takšérowane, 2) zyhelnicża, 1 hektar 82,5 ara wulka a na 21 500 mk. takšérowana.

Jutrnica,

serbske tow. za Njeswačidło a wokolinu,

změje **njedźelu 4.** julija pop. w 4 hodźinach pola Weberec swoje měsačne posedźenje. Jednać budże so wo wuléče do Bukec.

Hosći a sobustawy wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Do Měrkowa!

Njedźelu 27. junija

truskalzowa bowla se sahrodnym konzertom,

sapoczatk popołdnju w 4 hodź.,

dobry khosej a tykanz.

Sastup darmo.

Wjeczor **balska hudźba.**

Pscheczelnje pscheproschujetaj

Oskar Rausendorf
a mandźelska.

Do Lasa!

Njedźelu 27. junija budża

reje,

na kotrež pscheczelnje pscheproschuje

Khorla Scholta.

Derje sdźerżane

kschidło

sa schulerjow abo też sa rejwanisku salu ßo pschihodźazy, je tunjo na pschedań. Dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Kuchańki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródżne dżowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cžrijownji knjesa Heinr. Mohra.

Sa młodu holzu, kotraż je hižo ßłużiła a je w domjazym dźěle snata, ßo w dobrej ßwójbje ßłużba pyta. Adreßy chżyke ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedacz.

Holza,

kotraż ma jenu krowu wobstaracz, ßo do hospodarstwa a hosczenza „winoweje kicze“ w Schěrachowje ſ wulkej msdu hnydom pyta. Samolwjenja też redakzija Serb. Nowin pschijimuje.

Holzu,

kotraż móże schicz, do klamow pyta **Ernst Bart** w Brěsynzy.

Murjerjow

do dźěła pyta

Polak
w Hodźiju.

(K temu cžišću pschiłoha.)

Pschiłoha k cźišku 26 Serbskich Nowin.

Ssobotu 26. junija 1909.

Płaćišny rěsnego słotu na Draždźanskich słótnych wikach.

21. junija 1909.

Płaćišny po zeńnarym a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacź do 6 lět	39—42	75—78
awstriske	41—44	77—80
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35—38	71—74
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	30—34	65 70
4. ßnadnje pizowane łóždeje starohy	26—29	56—64
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	37—40	69—73
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacź do 7 lět	33—33	64—68
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	29—32	59—63
4. žrěnjo pißowane krowy a jałojzy	25—28	54—58
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48—52
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosće	38—40	69—72
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	34—37	66 68
3. ßnadnje pizowane	29—33	61—65
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	47—50	77—80
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—46	73—76
3. ßnadnje wuwite wot zyza	38—42	68—72
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich słschižењow w starobje hacź do $1\frac{1}{4}$ léta	52—54	67—69
2. mjaßne	50 51	65—66
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	47—49	62—64

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 19. junija 1909 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju. 24. junija 1909. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenża	běła	—	—	—	—	13	—	13	50
"	žołta	—	—	—	—	12	75	13	—
" nowa		13	50	13	75				
Rožka		—	—	—	—	8	90	9	12
" nowa		9	25	9	38	—	—	—	—
Jećmjeń	50 kilogr.	9	50	10	30	9	80	10	—
Wows nowy		10	30	10	50	9	80	10	—
Hróch		9	50	12	—	11	—	12	—
Boka		8	50	10	—	10	—	11	—
Jahły		14	—	14	50	14	—	15	—
Hejduschka		19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny		2	50	2	80	2	50	2	80
Butra	1 kilogr.	2	50	2	70	2	40	2	50
Pschenična muka	50 "	12	75	22	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	11	—	15	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	4	30	4	50	3	60	3	80
Ssłoma	100 "	5	—	4	33	3	50	4	50
Prožata 930 schtuk, schtuka		14	—	29		—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	6	50	6	70
Rżane wotruby	50 kilogr.	—	—	6	50	6	60	7	10
Pschenčny gris	50 kilogr.	—	—	6	75	—	—	—	—
Rżany gris	50 kilogr.	—	—	7	40	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacź — hr. — np., pschenża (žołta) wot 13 hr. 70 np. hacź 14 hr — np., rožka wot 9 hr. 25 np hacź 9 hr. 50 np., jećmjeń wot 9 hr. 50 np. hacź 10 hr. 30 np, wowß wot 10 hr. 20 np hacź 10 hr. 50 np

W Budyschinje płaćeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np hacź — hr. — np., žołta 10 hr. — np hacź 10 hr 15 np., nowa: 22 hr. 95 np. hacź 23 hr. 27 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacź — hr. — np., nowa: 14 hr. 80 np. hacź 15 hr. — np., kórz jećmjenja po 140 puntach 13 hr. 30 np. hacź 14 hr. 42 np.

Wiczne płaćišny we Kamjencu.

24. junija 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 80 np. hacź 9 hr. 30 np., pschenża wot 18 hr. — np. hacź 13 hr. 50 np., jećmjeń wot 8 hr. — np. hacź 10 hr. — np, wowß wot 10 hr. — np. hacź 10 hr. 50 np., jahły wot 15 hr. — np. hacź 17 hr. — np. hróch 15 hr — np., ßyno 5 hr. — np., běrny 4 hr. — np., ßłoma (100 kilogr.) 5 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacź 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 25. junija: Deschćiki.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje 3. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farat Răda ßerbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje. Popołdnju $\frac{1}{2}$2 hodźin budże katechismußowe rosrěčenje s němskej konfirměrowanej młodźinu. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W katholskej zyrkwi: Josef Hänsel, skałak w Semizach, s Mariannu Krafzikez, hosposu w Semizach.

Křćeni

W Michałskej zyrkwi: Pawoł Hermann, Bjedricha Wylema Nowaka, fabrikarja na Židowje, ß. — Kurt Waktak, Hermanna Juliusa Kuwizkeho, pohončza na Židowje, ß. — Helena Martha, Ernsta Jana Augusta Měrscha, žiwnoscźerja w Cźemjerizach, dź. — Emma Luisa, Jana Khorle Wylema Mankusa, dźěłacźerja na Ssokołzy, dź. — Klara Margaretha, Gustava Theobalda Hilbenza, kublerja w Hněwßezach, dź.

W katholskej zyrkwi: Hańža, Mikławscha Krawcźika, pohončza w Budyschinje, dź. — Marja, Jurja Bräuera, dźěłacźerja w Budyschinje, dź. — Hańža, Handrija Bramla, skałarja w Ssmilnej, dź.

Zemrjeći:

W Michałskej wotdadze: 17. junija: Frieda Hedwiga, Jana Ernsta Mikanje, khěžerja a tepjerja na Židowje, dź. 8 m. 11 d. — Margaretha Hedwig, Otty Bomhajboha Alfred Manna, dźěłacźerja na Židowje, dź. 1 l. — 20. Pawoł Max, Jana Ernsta Kunatha, dźěłacźerja we Wurizach, ß. 2 l. 10 m. 17 d. — 21. August Wirsig, bywschi słótny honjeŕ, † we wokrjeßnej khorowni na Židowje, 81 l. 7 m. 18 d.

W katholskej wotdadze: 20. junija Rudolf Rychtaŕ, kowaŕ w kopornika w Budyschinje, 61 l. 10 m. 16 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

3. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano $\frac{1}{2}$7 duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wucźbu, $\frac{1}{2}$8 hodźin ßerbske a w 9 hodź. němske předowanje. — Pjatk 2. julija jako na Marje domapytanja budże rano $\frac{1}{2}$8 hodź. ßerbska spowjedź a $\frac{1}{2}$9 ßerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

3. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje duchowny Bojz rano w 7 hodźin ßerbsku spowjedź, dopołdnja we 8 hodź. ßerbske a $\frac{1}{2}$10 hodź. němske předowanje.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo cźichsczi.

Dalokorěczak cźišćko 687.

Franz Marschner

cźaßnikaŕ w Budyschinje

na bohatej haßy 9

ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczasow** k dobroćiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaćišny.

Jěsdny plan železnizow

płaczazy **wot 1. meje hacž do 30. septembra 1909.**

Njedźelu a ſwjate dny tež 4. wosowa klaſa jěsdźi.

Se Chorjelza do Draždżan.

Wosowa klaſa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Chorjelza	2,00	—	4,17	—	—	8,55	7,00	11,17	4,11	2,21	4,25	6,28	8,52	9,07	11 20
Rychbacha	—	—	4,40	—	—		8,14	—	—	2,45	4,49	7,22	—	9,31	12 04
Lubija	2,25	—	4,59	—	6,32*	9,20	8,36	11,45	2,36	3,07	5,08	7,43	9,15	9,51	12,48
Pomorz	—	—	5,14	—	6,49*		8,51	12,01	—	3,22	5,23	7,59	—	10,06	1,14
Budyschina	2,46	3,54	5,34	6,52	7,07*	9,41	9,17	12,23	2,57	3,44	5,44	8,21	9,36	10,26	1,36
Bičenja		4,05	5,46	7,04			9,29	12,35	—	3,56	5,56	8,33	—	10,38	—
Biskopiz	—	4,25	6,10	7,23			10,04	12,56	—	4,17	6,15	8,56	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,48	6,30	7,47			10,26	1,17	—	4,39	6,35	9,19	—	11,21	—
Radeberga	—	4,55	6,38	7,56			10,33	1,25	—	—	6,43	9,27	—	11,29	—
Do Draždżan	3,39	5,17	6,55	8,20		10,34	10,51	1,43	3,51	5,03	7,01	9,45	10,24	11,53	—

* Jěsdźi jenož kóždu sobotu.

S Draždżan do Chorjelza.

Wosowa klaſa	1-3.	1-4.	2. 3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.
S Draždżan	1,45	12,30	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	5,09	8,10	9,45
Radeberga		1,02	—	—	7,43		9,41	—	—	—	—	—	—
Arnsdorfa		1,10	—	6,48	7,54		9,50	—	1,08	3,47	—	6,06	10,18
Biskopiz		1,35	—	7,14	8,18	—	10,15	—	1,33	4,10	—	6,30	10,43
Bičenja		1,50	—	7,30	8,34	—	10,31	—	1,49	4,25	—	6,46	10,59
Budyschina	2,36	4,15	4,43	7,46	8,43	9,46	10,45	11,27	2,04	4,39	6,05	7,01	11,16
Pomorz		—	5,28	8,04	—	10,08	11,03	—	2,22	4,57	—	7,19	11,35
Lubija	2,56	5,28	5,59	8,25	—		11,23	11,50	2,41	5,15	6,28	7,39	11,51
Rychbacha		—	6,38	8,41	—		11,38	—	2,57	5,30	—	7,55	12,07
Do Chorjelza	3,17	6,38	9,03	—	—	10,31	12,00	12,14	3,19	5,51	6,52	8,17	12,28

S Kamjenza do Arnsdorfa. Tu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaſa jěsdźi.

S Kamjenza	5,42	8,40	12,15	3,02	7,15	9,25					7,35	11,19	1,59	5,42	8,49	12,-1
Hałschtrowa	6,03	9,00	12,37	3,20	7,34	9,46					7,18	11,01	1,42	5,25	8,32	12,04
Do Biskopiz	6,12	9,08	12,46	3,28	7,44	9,54					7,09	10,53	1,34	5,16	8,24	11,56
S Kamjenza	6,25	9,20	12,59	3,40	7,58	10,07					6,54	10,38	1,20	5,02	8,09	11,44

S Kamjenza 10,28, a je w Arnsdorfje 11,16. — S Arnsdorfa 9,23 a je w Kamjenzu 10,12.

Kamjenz-Hałschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Hałschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Hałschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Hałschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaſa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,37	11,58	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,48	12,09	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,57	12,19	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hłuschiny	—	9,02	12,25	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwočiz	—	9,10	12,33	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleczíz	—	9,17	12,40	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,00	9,28	12,53	3,56	6,15	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźischcza	4,08	9,36	1,01	—	6,23	—	8,40*	—
Barta	4,33	9,50	1,17	—	6,37	—	8,51*	—
Hučziny	4,43	10,01	1,28	—	6,48	—	9,01*	—
Klukscha	4,54	10,12	1,39	—	7,00	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,10	10,25	1,53	—	7,14	—	9,22*	—
Lutobcza	5,17	10,32	2,00	—	7,22	—	9,28*	—
Radworja sast.	5,23	10,38	2,06	—	7,28	—	9,34*	—
do Radworja dwórn.	5,30	10,45	2,13	—	7,35	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenož 2. a 31. meje, 4. julija, 1. auguſta a 5. septembra.
† Jěsdźi jenož njedźelu a ſwjate dny.

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaſa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,07	—	4,26	—	9,01	—	11,49*
Radworja sast.	—	—	8,32	12,14	—	4,35	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza	—	—	8,40	12,21	—	4,45	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,52	12,32	—	5,00	—	9,21	—	12,08*
Klukscha	—	—	9,04	12,43	—	5,10	—	9,31	—	12,18*
Hučziny	—	—	9,15	12,53	—	5,23	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,47	1,14	—	5,45	—	9,51	—	12,38*
Hrodźischcza	O	—	9,58	1,25	—	5,56	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	5,35	7,23	10,25	1,37	4,08	6,03	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczíz	5,42	7,30	10,32	1,44	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwočiz	5,49	7,39	10,39	1,51	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hłuschiny	5,57	7,47	10,47	1,59	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	6,02	7,53	10,52	2,04	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	6,13	8,06	11,03	2,15	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	6,25	8,18	11,15	2,27	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

O Jěsdźi kóždy ſchtwórtk, hdyž je tutón ſwjaty dźeń, dźeń prjedy. † Jěsdźi jenož njedźelu a ſwjate dny. * Jěsdźi jenož 2. meje, 31. meje, 4. julija, 1. auguſta a 6. septembra.



Phönixowe, Grützнerowe a Viktoria-

ſchijaze maſchiny

ſa domjazu potrjebu a rjemjeſzko.

Dokładne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.

Ssamſzna wuporjedzernja.

Clemens Jäckel,

mějeczel Gustav Kloeppel.

Telefon 435. Na ſeminarſkej dróſy 5. Telefon 435

Hermann Gläsel

w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebjach 4

— w ſzerbſkim domje —

porucza najwjetſchi wubjerk

porzlinowych a kamjeninowych tworow

najjednoriſcheho hacž do najwoſzebniſcheho wuwjedźenja,

majolikowe a nippeſowe wězy,

ſchkleńczane twory, praßowane a toczene.

Najbohatſchi wubjerk wězow k darjenju

pſchi kwaßach a ſzlěbornych kwaßach.

Doſpołne njewjeſtne wuhotowanja.

Kedźbu!

Derje praßowane wuhlo

njepſcheměnjeneje wulkoſcze, čiſtoſcze a hódnoſcze,

1000 ſchtuk ſ jamy jenož po 6 mk.

porucza

knježi dwór w Bóſchizach p. Njeßwaczidła.

Wschě
wobaleńske tkaniny
a **potrjebu**
k wothladanju khorych
jenož najlěpscheje hódnosćże porucza
Otto Engert
en gros **drogownja.** en détail
Telefon 33.

Jěsdne kola,
Phänomenske, Dürkoppske a wschelakich druhich znamjenjow s torpedowym zwobodnym běhom
hižo po 100 mk.
Nowe latatnje s torpedowskim zamosapalakom,
kaž tež wschě **narunanske dźěle** porucza tunjo
Gustav Lindner w Porschizach (we Lužizy).
Ssamžna porjedžerznja.

Ia. cžisćeny
praec. basisli
fosforokisały kalk
k pizowanju skota
we originalnych walach a po wasy
porucza jara tunjo
Otto Engert
en gros **drogownja.** én detail
Telefon 33.

Módroczischcz
we wulkim wubjerku, s nowymi mustrami,
po najtunischich placzisnach;
poßleschczowy kattun,
meblowy kattun, meblowy krep
po wschěch placzisnach;
pißane zychi, wupjerki
czerwjene, rózojteje barby, módre zmuhate,
seschite wschěch schěrjow
porucza
Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Wulke
inventurske wupschedawanje.
So bych swojim wotebjerarjam ras wurjadnje dobytknu kupowansku skladnosćz poskicžił, wulku dźělbu
žonjazeje a mužazeje drasty
po kóždej někak zo hodźazej placzisnje na pschedań staju.
Dźěczazych wobleczenjow,
znuknjanych a platowych,
hobrski wubjerk, teho runja wjele niže placzisny.
Njech nichtó njeskomdźi, wurjadnje pschihodnu
wuwsaczku poskiczenku
po móżnosćzi wjele wuwužicz.
Otto Preuß mějeczel **Khorla König**
na žitnej haßy 4 w Budyschinje. na žitnej haßy 4

Pólstrowane meble
wscheje druziny,
sofy, matrazy s ložom a bjes njeho,
stoły, gardinowe žerdže,
rolowowe žerdže atd.
we wulkim wubjerku po tunich placzisnach porucza
T. Albert
pschi lawskich hrjebjach 10.

Koßy
koßyschcza, koßaze rynki, brußy, ßynowe widła
s rukowanjom a bjes njeho,
kupujecze najlěpje a najtuńscho
pola
Augusta Heyny
w pschedawarni želesnych tworow
12 na kamjentnej haßy 12.
— Rěcžu serbski. —

Dospołne
wutupjaze srědki
psche
wulke mysche
a mysche,
njeschkódne sa domjazy słót
su dostacz pola
Oty Engerta
en gros **drogownja** en détail
na snutskownej lawskej haßy.

Wajsowe modlerske knihi
s nowa pschelożene
su po 80 np. dostacz
we wudawarni Serb. Nowin.

Jatrowy tuk
(Lebertran)
zwětku czerstwu tworu
k pizowanju skota
porucza
Otto Engert
en gros **drogownja.** en détail
Telefon 33.

Dla

powjetschenja a dospołneho pschetwarjenja

wschěch

mojich pschedawarskich lokalitetow

wulke

rumowanske wupředawanje

wot schtwórtka 24. junija t. l.

wołmjanych drastnych tkaninow,
wołmjanych mußelinow,
płoczliwych tkaninow,
bawłmjanych tworow,
bělych tworow,

žonjazeje drasty,
židžanych tkaninow,
połhotoweje drasty,
połhotowych blusow,
spódnich ßuknjow.

Dokelž ßym **nusowany,** sa czaß **pschetwarjenja** ßwój sklad **tak wjele hacž móžno pomjeńschicź,** ßu płaczisny **tak tunje** stajene, so je kóžda kuh dobytkna.

Jan Jurij Pahn

w Budyschinje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 27. | Sobotu 3. julija 1909. | Lětnik 68.

Swětne podawki.

Wjetch Bülow wot kanzleŕstwa wotstupi,

po khěžorowym pschecžu wón jenož hischcže tak dołho w saštojnstwje wostanje, hacž budže reforma khěžorstwowych finanzow do rjada stajena. Wjeŕch Bülow woteńdže, dokelž je wón se swojim blokom, konservativno-liberalnym swjaskom, cžežke poraženje poczeŕpił. Po nowowólbach w januarje 1907 wón liberalnych a konservativnych pschecžiwo zentrumskej stronje hromadu swjasa. Hižo tehdy snajerjo politiki tutemu swjaskej dołhe žiwjenje njewěschcžachu. Mjes konservativnymi a liberalnymi też ženje žaneje jednoty było njeje. Napschecžne interesy wobeju stronow pschi finanznej reformje s tajkim wotmachom do sa srasychu, so blok do kruchow rosleczi. Konservativni a zentrumszy, kotreż sebi se swojimi nahladami a interesami blisko steja, so saso stowaŕschichu a nowe dawki sa finanznu reformu bjes liberalnych wuradźichu. Nowy herbstwowy dawk, bjes kotrehoż wjeŕch Bülow nochzysche dlěje s kanzlerom bycź, konservativni sacžišnychu, a zentrumszy so jim pschisamknychu, so bychu Bülowa se saštojnstwa wucžischczili. Duž wjeŕchej Bülowej niczo druhe njewubu, hacž wotstupicź. Jako jenicžki wupucź rospuschczenje sejma wosta. Khěžor so njeje k tutej krocželi rossudźicź chcył. Nowe dawki bychu njedobre heslo pschi nowowólbach byłe, a sozialdemokratojo měli lohke dobycže. Khěžor drje njeje do teho swolił, so by wjeŕch Bülow hnydom swoje saštojnstwo wopuschcził, tola wón chze jeho jenož tak dołho hischcže dźeržeć, hacž budźa khěžorstwowe finanzy srjadowane.

Pola swjaskoweje rady njeje wjeŕch Bülow žaneje sepjery namakał. Sjednoczene knježeŕstwa su pjecža swólniwe, khěžorstwowu finanznu reformu też bjes noweho herbstwoweho dawka pschijeczź. Někotsi sastupjerjo w swjaskowej radże sa to rěczachu, so by so finanzna reforma bjes herbstwoweho dawka wotpokasała. Jim pak so napschecžo dźeržesche, so dźě je so też wjeŕch Bülow po khěžorowym pschecžu podwolił, a so finanznu reformu bjes herbstwoweho dawka hischcže pod swojim kanzlerstwom pschewjedże. Wot rospuschczenja khěžorstwoweho sejma sjednoczene knježeŕstwa wothladaja, džiwajo na to, so ma zentrumska strona w pokodnischich Němzach na tamnische knježeŕstwa wulki wliw. W Sakskej bychu snadź sa to byli, so bychu so dawki, wot konservativnych a zentrumskich wobsamknjene, wotpokasałe a so bychu so wuradźenja khěžorstwoweho sejma hacž do nasymy wotstorczile. Potom dyrbjałe so sejmej nowe dawki namjetowacź. Wjetschina w swjaskowej radże pak je pschecžiwo temu, a chze s konservativno-zentrumskej wjetschinu pschecželnje wo nowych dawkach jednacź. Wona je pjecža hižo swólniwa, dawk na hódnostne papjery pschijeczź. Dawk na pschemlěwk mlynow a wuhlowe wuwožne zło snadź konservativni a zentrumszy wrócża.

Nakhwilne wotstronjenje žitneho zła

sebi sozialdemokrat Molkenbuhr w khěžorstwowym sejmje žadasche. Dźěło hubjenje dże, někotryžkuliž nima žaneje msdy, a pschi tym su khlěbowe a žitowe płacžišny njesměrnje wyšoke. Rěcžnik wosebje winu podroženja žita w sawožnych wopišmach widźesche. Khěžorstwowa kasa s nimi lětnje něhdże 90 milijonow hriwnow shubjuje, a wulkolezomnoscżerjo s nimi lud wuklukaju.

Statny sekretar s Bethmann-Hollweg njemóżesche wo wobkhowanju abo puschczenju sakožnych wopišmow wotmolwjenje dacź. Budgetowa komišija khěžorstwoweho sejma je hižo wo nich wuradżowała a wobsamkła, so maja so sjednoczene knježeŕstwa prošyczź, so by so wopomnjenske wopišmo wo tym pschedpołożiło. Žadanje sa wotstronjenjom žitnych złow so w cžasach wyšokich žitnych płacžišnow pschezo saso wrócża. Wón k temu njemóże niczo druhe rjez, hacž so sjednoczene knježeŕstwa njemóża hospodarsku politiku, wot wjetschiny khěžorstwoweho sejma wobsamknjenu, puschczicź. S nascheje złowneje politiki njemóże so jedyn kruch wukamacź, bjes teho, so so zyke twarjenje do stracha njestaji. Też njeje wěste, hacž by so s nakhwilnym wotstronjenjom zła płacžišna poniżiła. Konsumentojo njebychu dobytka měli, tola wutrajne sastaranje Němskeje se žitom by so pschetorhnyło. Pschi tym ma so wopomnicź, so je wunoschk němskich žitowych žnjow stajnje rostł, a so je podźěl wukrajneho žita, kiž prjedy něhdże 10 % wucžinjesche, na něhdże 2 % w lěcże 1907 spadnył. Też hódnoscź němskeho žita je so polěpschiła. Na pschenczżnych wikach psched wschoswětowym powyschenjom płacžišnow stejimy, kotreż so s tym wujasnja, so su swětowe pschenczżne žně wo 6 milijonow tunow sady žnjow prjedawschich lět nasad wostałe. Hakle hdyž wobej, rožka a pschenża, wurjadnu wyšokoscź dozpitej, móże so wo nusy rěcžecź. Pschi tym skótne płacžišny posledńje měsazy spadowachu, wosebje płacžišny sa howjada a swinje su wróczo schłe. W Awstriskej so wo tym powjeda, so su dźěłacżerjo tam dla podroženja zyroby nusowani, so w Němzach sasydlicź. Wěrno je, so industrija pod cžežkim cžischczom steji, tola njedźiwajcy teho so sjednoczene knježeŕstwa s tym njemóża namołwicź dacź, w naschej hospodarskej politizy pospyty cžinicź, kotreż maja wone sa njekhmane. S tym by so jenož dalscha njewěstoscź do hospodarskich wobstejnoscżow pschinjesła.

Zentrumski sapósłanz dr. Pieper měnjesche, so by nakhwilne sběhnjenje zła jenož spekulaziji pomhało. Hakle hdy bychu po nowych žnjach płacžišny wyšoke wostałe, dyrbjałe so sredki pytacź, s kotrymiž mohło so njedostatkej wotpomhacź. Arendt s khěžorstwoweje strony pschipósnawasche, so mohło nakhwilne sběhnjenje zła pschisprawne bycź, tola bjes wulkeje nusy so to stacź njeszmě. Ssamo swobodomyšlny Kämpf bě pschecžiwo dospołnemu sběhnjenju złow a też sapósłanz Paasche w mjenje nationalliberalnych so sa to wupraji, so sběhnjenje žitnych złow njeby s wužitkom było.

Hrabja se Schwerin-Löwitz žitowych wikowarjow winowasche, so su płacžišny powyschili.

Polak Kulerski měješe sa nusne, so by so nakhwilnje žitowe zło poniżiło, dokelž žitowe płacžišny w žanym pomerje k dźěłacżerskej msdze njesteja. Sozialdemokrat Südekum na ratarjow, khěžorstwoweho kanzlera a zyke knježeŕstwo swarjesche. Skónczże so dr. Heim pschecžiwo sběhnjenju žitnych złow wupraji, s cžimž so tola njebychu płacžišny poniżiłe.

Wopyt ruskich studentow w Prahy.

Wutoru do Prahi pod wjedźenjom profesora Pogodina ruszy studentojo a studentki pschijědźechu, kotsiž po zykej srjedźnej Europje pucżuja, so bychu tam słowjanske ludy sesnali. K nim běchu so też wobdźělniczy pucżowanja ruskich wucżerjow pschisamkli. Měschczanosta dr. Grosch ruskich hosczi w sali staroměschczańskeje radnicy powita. Wón rjekny, so cžeski lud, kotryž je stajnje myšl słowjanskeje wsajomnosce hajił, w kotrehoż hłownym měsce je so psched 61 lětami prěni słowjanski sjězd wotměł a kotryž je loni w swojej srjedźisnje

poradźene ßkowjanske konferenzy wotměwak, też ruske studentstwo najwutrobnischo wita. Tajke wsajomne pucźowanja, pschi kotrychž ßkowjanske ludy wuknu ßo mjes ßobu sesnawacź, budźa sa wjetsche skrucźenje swjaska wsajomneje luboscźe mjes Sskowjanstwom spomožne. Se spósnacźom narodneho žiwjenja ßo wyßokowažanja dostawa, kotrež budźe se sakožkom sa roswicźe wobkhada kaž na polu kulturnym, tak też na hospodarskim a politiskim. W mjenje ruskeho studentstwa profeßor Pogodin wotmolwi. Ruszy studentojo běchu ßo też do shromadźisny cźěsko-ßkowjanskeho studentstwa pscheproßyli, tola polizija tule shromadźisnu sakasa. Duž ßo s nimi ßrjedu wjecźor k pscheceźelskej bjeßadźe na Zofinje seńdźechu, kotraž bě cźim wutrobnischa. Pschi hoscźinje póßkanz dr. Kramař cźěski a ruski rěcźesche, na cźož ßo profeßor Pogodin sa wutrobne powitanje dźakowasche a myßl wukožowasche, s kotrejž ßo pucźowanje stawa.

Spjecźenza w franzowskim wójnskim kódźstwje.

Na dwěmaj franzowskimaj wójnskimaj kódźomaj, pola Lorienta stejazymaj, je ßo mužstwo njekhmaneje jěde dla spjecźowało. Wone bě s hubjenym mjaßom, kotrež ßo jemu dawasche, njespokojom a ßwój hněw s hkoßom herjekajo wutschaßy. Na jenej wójnskej kódźi 160 puntow shnikeho mjaßa do morja cźißnychu. Na panzerowanej kódźi „Marsaillaise“ běchu w kuchini kruch howjada, w kotrymž ßo cźerwje mjerwjachu, wurubli a do morja cźißli, sbytk pak spjekli a matrosam pschedstajili. Tucźi pak wjedźachu, kak njeappetitne bě mjaßo do kuchinje pschischło, a ßo sapowjedźichu, jo jesć. Też hischcźe na dwěmaj druhimaj wójnskimaj kódźomaj ßo mužstwo jěde dla spjecźowasche.

Skludźenje a wotbronjenje Albanskich

njeje ßo generalej Mahmudej Schefketej paschi, wyschschemu roskasowarjej turkowskeho wójska, poradźiło. Wón je ßo jenož spokojił, někotre sta albanskich wobtwjerdźenych stražowarnjow rostsělicź, do albanskich horow pak ßo wón njeje swěrił, dokelž ßo bojesche, tam ßwoje zyke wójsko shubicź.

Turkowske knjeżerstwo je ßo mjes tym rosßudźiło, s lescźu Albanskich, spjecźiwych pscheceźiwo mkodoturkowskemu knjejstwu pschewinycź. Schtož ßo s mozu njemóże dozpicź, to pjenjesy samóża. Brónje chże knjeżerstwo Albanskim hacź na dalsche wostajicź, dokelž budźe jich w móżnej wójnje s Grichiskej Krety dla nusnje trjebacź. Albanszy ßu najskhroblischi wojazy turkowskeho wójska a njemóża docźakacź, so bychu grichiske mjesy pschekrocźili. Turkowska jenož na składnoscź ńaka, so mohła Grichiskej wójnu pschipowjedźicź.

Jendźelske žony chzedźa do parlamenta.

W Jendźelskej žónske sa tymi ßamymi politiskimi prawami žadaju, kajkež maja mužszy. S tymile žadanjemi pak žónske pola jendźelskich ministrow a sapóßkanzow swólniwe wucho njenamakaju. Ministerjo žónske deputazije do zyła njepschijimaju. K tajkemu sadźerżenju ßu nusowani, dokelž žónske wotpóßkanzy s nimi khětro njezunjo wobkhadźachu. Wutoru wjecźor chzyschze ßebi deputazija politiskich žónskich pschistup k ministrej Asquithej wunusowacź. So by ßo jim pucź sastupił, bě knjeżerstwo 3000 polizajskich straźnikow wokoło parlamenta sestajało. Dioha, w kotrejž minister Asquith bydli, bě sa wobkhad zyle sawrjena. We 8 hodźinach ßo deputazija 145 žónskich k parlamentej s pschewodom wulkeje cźrjódy žonow hibasche. Běchu ßebi wotmyßliłe, 8 žónskich, s knjenju Pankhurstowej wjedźenych, s měrom do parlamenta póßkacź. Hdyž jim tam wobarachu, chzychu žónske spytacź, ßo s mozu do parlamenta dobycź. Žónske hacź k parlamentej pschińdźechu, cźrjóda něhdże 50000 ludźi je s wulkim hołkom pschewodźesche. Prjedy hacź móżesche deputazija do parlamenta sastupicź, polizija cźrjódu rosehna. Schtyri woßoby ßo sajachu. Prjedy hacź móżesche deputazija do parlamentoweho twarjenja sastupicź, dohladowaŕ tajneje polizije knjeni Pankhurstowej list pschepoda, w kotrymž minister Asquith pschijecźe deputazije, politiske prawa sa žónske žadazeje, rasnje wotpokasa. Knjeni Pankhurstowa list rostorhny a s hkoßom wokasche, so móża s teho wobmyßlne scźěhwki nastacź. Hdyž pak chzyschze ju polizija wrócźo scźischcźecź, knjeni Pankhurstowa dohladowarja tajneje polizije do wobliczа bijesche, so jemu klobuk s hkowy sleczi. Hakle po druhim dyrjenju ju sajachu a po njej druhe žónske. Straźnikojo wschitkich na poliziju póßkachu. Tam ßo wjele ludu sběża, kotryž w tajkej měrje pschiběrasche, so dyrbjachu poliziſtojo wschě do polizajstwa wjedźaze pucźe wobßadźicź. — To bě 13. ras, so chzychu ßo žónske do jendźelskeho parlamenta dobycź. Někotři póßkanzy na knjeżerstwowe sadźerżenje ßwarjachu. Njemóżachu wopschijecź, cźeho dla ßo minister Asquith sarjekny, deputaziju 8 žónskich pschijecź. Wscho hromadźe ßo 108 woßobow saja. Tři s nich ßo sranichu.

Dobyczérska luboscź.

(Skónczenje.)

Jurij bě mucźny a ßo na mjesu pschi skale ßydźe. Ale dołho njetrajesche, tu pschińdźe mischtr, wschón rosbudźeny. Wón bě Baldrijana setkał a tón bě jemu wěz trochu wupowjedał. Jenož njerady Jurij zyły podawk wobschěrnje rospowjeda. Mischtr, kaž ßo ßłuscha, skutk ßwojeho mkodeho dźěłacźerja po saßłużbje khwalesche a napoßledku pschistaji: „Sda ßo, so je ßebi Baldijan dźenßa s wjeßekoscźu jedyn kupił, dokelž budźe jusje, kaž ßo powjeda, jeho ßlub s Hornakez Hańžu.“

Jurij wuje: „Schto, ßlub budźe?“

„Haj. Poßlednju njedźelu ßu w měscźe we starym póscźe wo tym powjedali.“

„Tak, tak, haj, to wěrju, to ßym też hižo ßłyschał“, bórbotasche Jurij, do dalokoscźe hladajo. Wokoło hubow pak ßo jemu hórko satorże.

„Dźi domoj, Jurjo. Mi ßo sda, tebi zyle prawje njeje“, mischtr rjekny, kotremuž ßo blěde wobliczo dźiwne sesda.

„To ßebi też myßlu, to budźe to najlěpsche. Dobru nóz, mischtrje!“

S cźežkimi krocźelemi ßo Jurij wotßali. Wón do wßy njeńdźesche, ale na horu dźěsche a do lěßa sastupi; hižo bě nóz daloko pokrocźiła, tu ßo skónczńje pod schtom ßydźe, hłowu do rukow sepjerajo, do cźěmnych myßli ponórjeny.

* * *

Nalěcźe bě ßo sahe spocźało. Něschto njedźel ßłónzo cźopke s njebja ßwěcźesche; potom pak ßo pospochi deschcźowasche, kaž bychu ßo mróczele rostorhke, łuki pocźachu tonidkate bycź a schěre rěcźki wschudźom se swiskow pluskotachu.

Burjo skoro sadwělowachu — tu ßo hischcźe jónu sdasche, jako by ßo wschitko na lěpschi bok wobrocźicź chzyło. Deschcźik ßo pschesta hicź a dwě njedźeli ßłónzo ßwoje ßmažaze pruhi na semju scźeleschе. S tym zyle woßebity, s cźežkimi parami napjelnjeny powětr nasta. Tužne a włóżne to nad horami leżesche, mróczele ßo dale bóle cźornjachu, doniž wschě cźorne nad wjerschkami njewißachu a wyßoko ßo wupinazych wjerschkow schmrěkowych lěßow ßo njelěpjachu. Se strachom ludźo hladachu, kak ßo mróczele dale dele ßydowachu a ßo do dołow poßukowachu.

Wjeßna rěka w Hronowje pschibywasche, jeje jaßna woda dale mutnischa bywasche . . .

Stary Hornak sa ßwojimi bróżnjemi stejesche, kotrež bjes mała hacź do rěcźneho brjoha doßahachu. Wón sa kamjenjom hladasche, kotrehoż swjerschk hischcźe trochu se smohow hladasche.

„Woda pschibywa“, Hornak pschi ßebi rjekny. „Hischcźe pschipołdnju bě kamjeń ßuchi!“, a někotre rědke deschcźowe kapki jemu na ruku padnychu.

Kaž njeßměrnje wyßoka, s dźiwnymi rospuklisnami a swiskami pscheceźehnjena skalna scźěna ßo mróczele k horam kopjachu. To njebě wjazy rospósnacź, hdźe ßo hory sapoczinaju.

„Handrijo“, bur do dwora ßo wrócźejo, na prěnjeho wotroczka sawoła, sebjeŕ ßebi ßłużowne hołzy a wurumuj s hornjeje bróżnje rożku s huna a s delnjeje komory na hornju łubju w domskim, kotraž je hischcźe próżdna. — Cźłowjek njewě, schto ßo stanje. — Hańža“, ßo dale na ßwoju dźowku wobrocźi, kotraž ßo w khěżnych durjach pokasa, „ty hdyß a hdyß pohladaj, hacź woda pschibywa, chzu ke gmejńskemu pschedstajenemu dóńcź, hacź ßebi njemyßli, so bychmy dźenßa na nóz tak trochu wodowu straź wustajili.“

To bě na wjecźor, hdyž ßo bur saßo wrócźi. Wón wobużnje shladowasche. „Gmejński pschedstajeny měni, so to trjeba njeje, so je rěka hižo husczińscho tajka pobyła. — To je wěrno. Ale schtó dha wě, kak wyßoko budźe tón ras stupacź?“

Deschcź bě ßo pschestał, a s tym ßo wulki dźěł staroscźe shubi. Hornak bě ßo do měra podał, hdyž bě hischcźe jónu k rězy pohladał a dalscheho pschibywanja pytnył njebě.

To bě cźmowa nóz, puste a bjeshwěsdne njebjo. Jenož nasdala k ranju mili ßłabje sejhrawasche. Wětr dale a bóle ßylny bywasche. Schumjo psches liscźe jědźesche, potom s hakłami tschatschaßesche, a napoßledku ßwoju móz na sdonkach pospytowasche, kotrež tam a ßem shibowasche, so tak pikotachu. Dołho roscźehnjeny hwisdazy swuk hdyß a hdyß schumjenje wětrika pschetorhowasche. — W tajkich wokomikach bě cźežke, stajne schudrowanje słyschecź, kaž by wójsko, w marschu krocźo, cźahnyło, pschezo bliże a bliże.

S klukim rjenjom žo bliježesche, ſ kóždym wokomikom dale žylnische; druhdy bě praskanje žłyschecź, kaž hdyž wojazy na dobo wutšěla. Po něczim schěre ſmohi psches brjóh žo pscheliwachu, posběhowachu žo a žo do damſkich, bróžnjow a hródźi dobywachu, w kotrychž ſkót pocża njemérny bycź, konje wuſtróżane wokoło žebje kopachu a kruwy ſaruwachu.

Pschepocźeuy Hornak ſ koża wuſkocźi. Jemu bě žo dźako, ſo je we wšy woheń. S hłuboka dychajo bě žo na druhi bok pschelehnycź chźył, — tu njemérne rucże ſkotu ſaśłyſcha, do kotrehoż žo błuke praskanje měſchesche. S woběmaj nohomaj ſ koża poſkocźi. S dyrkotazymaj rukomaj žwězu ſaśwěcźi, potom wokno wocźini a won pohlada. Niczo njewidźesche, ale wodu ſłyſchesche psches dwór, nimo domſkeho, na pucź ſchumicź. Khwatnje durje do komory žwojeju dźowkow wotewri.

„Hańża, Hana, boźedla, ſtańtej! — Wulka woda! Shotujtej žo!“ na holzy ſawoka; potom žwězu do latarnje ſtaji, hrabny žuknju, a, ſchtoż móżeſchtej jeho noſy njeſcź, won khwatasche. Hdyž khěžne durje wottorże, jemu ſchěry ſpław napſchecźiwo žo wali a pluſkotajo ſa wokomik khěžu napjelni. Duž dźésche Hornak wróczo dó jſtwy, wſa trompejtu, kotruž žebi hiſchcże ſ wojeŕſkeho cźaża khowasche, a hłowu ſ woknom wutykujo ſnamjo „woheń“ ſapiſka. Nźizy trompejta ſwucźeſche a wotroczkow wubudźi. Bórſy na to žo do khěžnych durjow buchasche.

„Scże to wy, hólzy?“

Wotroczkaj wobkrucźiſchtaj.

„Bjettaj kruwy a konje won, wodźtaj je na hórku ſ tamneho boka; ale khětſje, khětſje!“

Nětkole žebi Hornak won ſwěri; ale pſchi žamym domſkim dyrbjesche žo dźerżecź, hewak budźichu jeho żołmy, ſdonki a ſchtomy žobu bjerjo, žobu ſtorhnyke.

We wotroczkazej komorje žo něktore ſtare fakle khowachu; wón maśasche, doniż je ſkónczńje njenamaka. Wón jenu ſaśwěcźi, pſchetoż wichor bě latarnju haśnył. A to bě hrúſbno w ſakhadźazym wichorje, w tołſtej cźmje. Ale lědma bě ſ nowa wuſtupił, ſo by ſtrach pſchewidźał, tu ſaśłyſcha ſchudrowanje, kaž ſahrimanje, na to dołhe roscźehnjene pikotanje a praskotanje. Hornja bróżeń ſe ſadnimi murjemi žo ſběhasche, wokomik žo do prědka nakkonjesche, potom ſchumjaze ſmohi zyhelowe ſpinanki pſchekłamachu — tſchěſkajo murje a hrjady ſpadowachu.

Se žnopami a hrjadami woda we warju žo wjercźo po dworje ſchucźeſche; jena hrjada do njeſbožownehо bura ſakoźi, kiž runje hiſchcże pytny, kak bě žo jedyn ſ koni, ſe ſtrachom porſkajo, ſtarſchemu wotroczkej wutorhnył a žo nětko ſe ſadwělowanjom wody wobarasche, kotroż jeho dale a dale prjecź njeżesche — potom pod nohomaj dno ſhubi.

Wrěſchcźazy ſakſchik ſe ſtrachom, fakla žyczo we wodźe wuhaśny, — tu Hornaka žylna ruka pſchimny a horje wutorże.

Mjes tym woda dale a bóle pſchibywasche, tak ſo Hornakej bjes maka hacź do ramjeni doźahasche, a jeho wukhowaŕ dyrbjeſche ſe wſchěm napinanjom dźékacź, doniż žo jemu njeporadźi, ſ torhazeho toka žo wudobycź, kiž jeho wot domſkeho, ke kotremuż dozpěcź žo prózowasche, wothonjesche, a doniż na hórzy na krutu ſemju njepſchińdże.

Tam běchu mnoſy wjeżnjenjo wucźek namakali; woni běchu lědma wjazy hacź żame żiwjenje wukhowali. Nětkotre fakle ſ wótrym cźerwjenym żwětkom żurowy wobras roſżwětlachu.

Daloko wokoło bě wſchitko powodźene, a woda na żwojim khribjecże płoty, woſy, tſěchi, ſ korjenjemi wutorhane ſchtomy, hrjady, domjazu nadobu a morwe ſkocźata njeżesche; tu a tam žo też błěde cźłowjecże wobliczo, ſ wot żmjercże ſproſtnjenymaj, ſchěroko wotewrjenymaj wocźomaj wunóri.

Njepſchestawajzy nětkole psches dol ſnamjo trompejty klinczesche, ale warnowanje poſdźe pſchińdźe, — njeſboże bě žo hižo ſtako, rostorhnjenje mróczeli žebi żwoje woporу żadasche.

Wukhowaŕ ſtareho bura hacź na drjewjanu ławku donjeże, kotruż bě nječhtó jako żwoje najlěpſche wobżedźenſtwo ſe ſtrachom žobu wſak, a jeho tam żadźi. Nětkole hakle Hornak ſe żłónzom ſbrunjeneho młodeho cźłowjeka ſpóſna, kotremuż žo cźémne włoży cźoła a woblicża lěpjachu, mjes tym ſo žo jemu po ſchiji pod wotpinjenej koſchlu dołha hłuboka wobodrjeńza cźehnjeſche . . . . . to bě Jurij.

Płakajo Hanka ſtareho nana powita, tón pak žo ſatorże: „Hdźe je Hańża?“

Hana na żmjercź ſblědny a też pacholej žo wſcha barba ſ woblicża ſhubi.

„Haj, hdźe je Hańża?“ też Balbrijan žo praſcheſche, kiž bě, dyrkotajo ſe ſtrachom, we cźrjódźe.

„Hańża je hiſchcże tam“, Hana hikasche. „wona chżyſche tebje pytacź; myślesche žebi, ſo je žo tebi něſchto ſtało.“

Stary žo ſproſtnjeny ſruna. „Póńdu po nju.“ Wón něſchto krocżeli k wodźe ſpěſchnje poſtupi, ale mozy jeho wopuſchczichu a wón žo ſwjeſe.

„Dźi ty po njo“, Hornak na Baldrijana, żwojeho nadźijomneho pſchichodneho żyna ſawoka, kiž jemu na noſy pomhasche. „To dźé je twoja njewjeſta!“ Wón hłupje pſchihladowazeho ſa ruku tſchaśesche. „Sſłyſchiſch?“

Tón žo wróczo wuhibny. „Ssnadź — je žo tola — wukhowała“, wón mjakotasche.

W tym wokomiku widźachu, kak žo w jednym hiſchcże rosżwětlenych woknow Hornakez dwora poſtawa młodeje holzy pokaſa.

Dźiwje ſtary ſakſchikny.

„Budźcże ſuěrom, wujo, dóńdu po nju“, Jurij jemu rjekny. Wón żebi dołhi powjas pod pažomaj ſwjaſa, jeho kónz poda ludźom k dźerżenju. Potom kruch horje dźésche a napoślédku do dźiwjeje ſchumjazeje wody. Wona jemu hacź do noża doźahasche a něſchto trócź žo Jurij żyle we wodźe ſhubi, tak ſo ludźo ſ hłożom ſakſchiknychu. Ale pſchezo ſaśo žo jeho błěde wobliczo ſ wody wunórjowasche. Hižo žo domſkemu bliżesche, tu žo hródźe żypnychu, ſe ſtorkami woda krucże ſwjaſane kóſky rostorhowasche, doniż napoślédku cźeża tſěchi żłabe podpjery njeroſła. Rospadanki, kiž ſe wſchěm wotmochom k domſkemu cźérjachu, tuto do wulkeho ſtracha pſchinjeżechu.

Ale domſke dodźerża, runjeż žo ſatſchaśowasche. Jurij žo prózowasche, płowazemu drjewej, kotreż žo k njemu dobywasche, wucźeknycź.

Ruzy jemu pſchi tym wot wobodrjenja krwawjeſchtej a też cźoło žo jemu cźerwjene barbjesche, ale ſkónczńje tola k domſkemu dozpě; wón ſ niſkim woknom nuts ſalése, na poł njewědomu holzu k powjaſej pſchiwjaſa a na ludźi na brjohu ſawoka, ſo dyrbja cźahnycź.

Jurij Hańżu ſe wſchej mozu nad wodu dźerżesche a pſchi tym hrjadam wobarasche, kotreż bychu po wodźe pſchihnałe.

Sbożownje wobaj na brjóh dozpěſchtaj, hdźeż ſtary Hornak pak żwoju dźowku, pak Jurja k żebi tłóczeſche, kiž ua dobo padże, ſ cźeżkej womoru pſchejaty.

* * *

Lěto je žo wot tamneje njeſbożowneje nozy minyło.

Rěka w měrje mjes żwojimaj brjohomaj pluſkota, jako njebudźiſche żenje żmjercże a ſtracha do doka pſchinjeżła. Sſłědy powodźenja drje żu hiſchcże pſchezo widźecź, pſchetoż ſchěroke pola a łuki żu hiſchcże ſ pěſkom a ſ kamjenjemi ſanjeżene a pſchikryte, ale pilnje žo dźéła, ſo by wſchitko ſaśo do rjada pſchiſchło.

A runjeż je Hornak měſto prjedyſcheju dweju jenoż jenu bróżeń mohł natwaricź, runjeż je hródź mjeńſcha a runjeż je jenoż prěni wotroczk na łuble woſtał, je tola jara ſbożowny duch w domſkim, kotreż tu tak wudebjene ſteji, kaž hdy prjedy.

Staremu burej, kiž ſ běłymi włożami a trochu pokhileny khodźi, dźékawy pſchichodny żyn Jurij krucże pomha.

Hana ma żwaka prawje rady, hdyž je žo ſhoniło, ſo bě tehdomniſchi dar jej młody Baldrijan póśłał, kotryż chżyſche ſ tym Jurja ſ dwora wukałacź. Jurij a Hańża pak ſtaj mandźelſkaj, kotrajž mataj žo ſa najſbożownischeju na żyłym żwěcże. Runje njeſboże dźé bě jimaj ſboże pſchinjeżło.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyſchina. „Deſchcź a pſchezo ſaśo deſchcź!“ ra tarjo żałoſcźeja. W meji, hdyž bě deſchcź trěbny, bě żucho, a nětko na żynoch, hdyž je dyrbjało żucho bycź, žo dźeń wote dnja deſchcźik dźe. Hdyž žo ſańdźenu njedźelu na żedmjoch ſpanzow deſchcźik miholeſche, a nětotſi na to dopominachu, ſo budże žo nětko żydom njedźel ſa żobu kóżdy dźeń deſchcźowacź, žo troſchtowachmy, ſo tole prajdmo njetrjechi. Nětkole pak žo ſkoro ſda, ſo w nim ſchkriczka wěrnoſcże tcźi. Telko deſchcźa, kaž tutón tydźeń, njejżmy ſa dołhe cźaży měli.

S wjazydnjownym deſchcźam żu žo rěki a rěcźki wyżoko ſ wodu napjake. W Budyſchinje Sprewja wcźera na pſchirěcźne ſahrody a pucże wuſtupowasche. W niżinach ſ połnozy Budyſchina żu žo pſchi rěkach łuki pócźrjele. Wobżedźerjo, kotſiž mějachu na łukach pożyczenu trawu leżo, abo kotſiž ju hiſchcże njejżu pożykli,

ßu cžežko ſchkodowali. Wulka woda je wſcho ßyno wotplawiła a trawu na łukach womaſała. Trawy je lětßa doſcž mało naroſtko, a nětko je ßo tež to hiſchcže ſkaſyło.

— Cžaß wiſchnjeſchcžipanja je ßo pſchibliżił. Tež w naſchich ſtronach ßu prjedawſche lěta ludźi pſchi ſchcžipanju wiſchnjow do njeſboża pſchiſchli. Po poſtajenjach ratarſkich powołanſkich ſjednoczenſtwow ßmědża ßo pſchi ſchcžipanju wiſchnjow jenoż khmane rěble, delka ſe żeleſnymaj kónzomaj wobbite, trjebacž; tež maja ßo k kóżdemu rěblej po pſchiſtajenju k ſchtomej podpjery, ſe żeleſnymi kónzami delka wobbite, pſchipręcž. Wobßedżerjo a najeńzy ßadowych ſchtomow ßu ſa to ſamolwiczi, ſo ßo po tychle poſtajenjach pſchi ſchcžipanju wiſchnjow a druheho ßada ſkożuje.

— (Pßyczа ſkażenoſcž.) Skażeny poß, kotrehoż ßu 18. junija w Rożeńcže morili, je tam, każ je ßo naſhoniło, ſ Wopakeje pſchibężał. W zykej Łużizy ſ Wopakeje hacž do Rożanta dele maja ßo nětko po ſakonjowych poſtajenjach pßy ſawjeracž abo ßo ſwonka domow ſ pſchitykњenym pranzom ſa powjaſom wodźicž.

— (Paßenje dejneho ſkotu w Sakſkej.) Paßenje ſkotu je ßo poßlednje lěta w Sakſkej nadpadnje rucže roſſchěriło. To je jara ſwjeßelaze, dokelż ßo ſ tym prózowanja wo plahowanje ſkota ſwěſcža a ßo ſaſtaranje ſakſkeho wobhdleŕſtwa ſ tukrajnym mjaßom połóżi, teho runja budże ßo wulki dżěl ſkotu w Sakſkej naplahowacž móz, tak ſo ßo njebudże trjebacž ſ druhich ſtron nakupicž.

Wunoſchk mloka je pſchi doßahazej paſtwowej pizy runje tak wulki, każ pſchi hródżnym pizowanju, haj w prěnich měßazach paßenja je wón hiſchcže wjetſchi, dyżli pſchi hródżnym pizowanju. Pódla teho ßo pſchi paßenju wopſchijecže mloka wo nimale poł prozenta powjetſchа. So paſtwa tež ſtrowoſczi dejnych krumow howi, to ßo ſ tym dopokaſuje, ſo wſchě na paſtwje narodżene cželata bjes wuwſacża pſchi kóżdym wjedrje, njech je cžopko, ſyma, deſchcžikojte abo wětſikojte, ſtrowe woſtawaju a tež pſchi najhroſniſchim wjedrje njeſpodobanje njepokaſuja.

Sa jenu dejnu krumu ßo w pſcherěſku 3/4 ſakſkeho akra łuki trjeba, na tymle kruſche móże ßo ſkocžo derje a bohacže ſeżiwicž. Tale měra pak po prawym njeje zyle prawa. Pſchi ſapocžatku paßenja hiżo 1/2 akra doßaha, mjes tym ſo ßo wot ßrjedż julija jedyn aker trjeba.

Mnoſy ſchwajzarjo krumy pod hołym njebjom deja. Tola ßo tež hodźi, ßrjedż paſtwiſchcža kólnju k dejenju natwaricž, kotraż betonowe dno doſtanje. Tam móża ßo krumy pſchi kóżdym wjedrje dejicž, a ßo na cžiſtoſcž w połnej měrje hladacž. Hnydom pſchi dejerni ma ßo ſa ſtudżenje mloka ſtaracž. Schwajzarjo maja ßebi huſto ruzy mycž; pſchepytanje je dopokaſało, ſo mloko ſ paſtwow mjenje bakterijow wopſchija, dyżli mloko ſ hródżow.

S **Bórka.** Ssmjercži tepjenja je pjatk tydżenja ſkałarnik Starka dwě ſchulſkej holzy ſ naſcheje wßy wukhował. Holzy běſchtej ßo do ſkały kumpacž ſchkej a tam do hłubokeje wody pſchiſchkej. Jedyn ſkałař, kotryż na jeju wołanje ſa nimaj do wody ſkoczi, budżiſche ßo pſchi ßamym ßam tepił, hdy budżiſche Starka ßam k ſkale njepſchiſchoł. Sſo rucže roſßudżiwſchi, wón do tſi metry hłubokeje łuże ſkoczi a tſjoch cžłowjekow wukhowa.

S **Khwacžicž.** Tudomny khěżeŕ a fabrikſki dżěłacžeŕ Ernſt Khorluß je wutoru popołdnju w Margarecžinej hěcže ßmjertnje ſnjeſbożik. Chżyſche ſapſchah koni ſawrócžicž. Konjej ſacžahnyſchtaj. S wojom ſawodżiſchtaj Khorlußej do delnjeho żiwota a dolcžka a jeho hiſchcže k ſcžěnje pſchipręſchtaj. Tak je ßo jemu ſnutskownje żiwot ſtraſchnje ſranił. Schtwórtk rano je wón po żałoſtnych boloſcžach wudychał. Khorluß bě kraloßwěrny ßerbſki dżěłacžeŕ a dobry, pękny a ſnjeßliwy cžłowjek.

Se Suborniczki. W tudomnej brikettowej fabrizy je ßo wobżaromne njeſboże ſtało. Dżěłacžeŕ Rohleder ſ Hornich Brußow, kotryż mějeſche w maſchinowni pſchi transmißiji dżěłacž, na motor padże. Wón tak cžežko do ſchkody pſchińdże, ſo lěkarjo dwěluja, hacž budże ßo jemu żiwjenje ſdżerżecž móz.

S **Njeßwacžidła.** Jutſje njedżelu popołdnju w 4 hodżinach dżerżi naſcha „Jutrniza“ pola Weberez ßwoju měßacžnu ſhromadżiſnu. Hdyż ßo naſche towaŕſtwo ſakożeſche, nam knjes Micžka ſ Rakez wěſchcžeſche, ſo tež na naß pſchińdże cžaß běđżenja a wojowanja — każ to bě pola Rakecžanſkeje „Lipy“. A bórſy je ßo dopjelniło jeho ßłowo. Tutón cžaß tu je. Cžrjódka ſchpatnych Sserbow ſ pomozu někotrych Němzow ßo ſahanja na młode towaŕſtwo a ſpytuje, ſ njewěrnoſcžemi a podobnymi ßrědkami, towaŕſtwo ſahnacž. Runje nětkle je ważne, ſo ßo wſchitke ßwěrne ßobuſtawy krucže k towaŕſtwu dżerża. Duż pſchińdżcže bohacže! Budżemy jednacž wo wulěcže do Bukez a wo wopycže bratrowſkeho ßerbſkeho towaŕſtwa. Knjes gymnaſialny wucžeŕ Bryl, kotryż je nětkle dwě lěcže w Moſkwje pſchebywał, budże nam něſchto pſchednoſchowacž wo ßwojich naſhonjenjach. Tak na ſaßowidżenje jutſje. —

Sserbam! (Sapóßkane.) Schtóż hiſchcže dotal wěrił njeje, ſo ökon. radżicžeł Bryl we Łuſy naſch pſchecžeł njeje, tón njech nětko wěri. Sańdżenu njedżelu je wón to w Njeßwacžidle dopokaſał. Jeho zyke wuſtupowanje pokaſowaſche, kak wón Sserbow hidźi. Cžeho dla pſchima dha tón knjes na ſtajnoſczi ßerbſke towaŕſtwo w Njeßwacžidle? Zyle jaßnje a raſnje je ßo tola dopokaſało, ſo towaŕſtwo njeje wina na tym, ſo ßo na ßwójbnej ſhromadżiſnje knjes Żur ſjewi. (To je mjenujży ta ſtraſchna politika, ſ kotrejż ßo towaŕſtwo po jich měnjenju ſabjera!) Wſchak je jedyn knjes, kotryż w towaŕſtwje njeje, wuſnał, ſo je wón ßam wina. Ale to knjeſej Brylej njedoßaha. Tutón ßrědk ßebi wón njeda wſacž — kak dha by potom napſchecžiwo ßerbſkemu towaŕſtwu dżěłacž mohł? — Tajki muż, kotryż ma tajke cžucża ſa naß, dyrbjał naſch ßerbſki narod ſaſtupowacž móz? Lubi Sserbja, to tola niz! Dżerżcže ßo ßerbſkeje khorhoje! a.

Sserbjo ſtejcže na ſtraże! Sa Kamjeńzom w Němzach, w Ruſchizach to bě, tam wuprajichu mali a ßrěni němſzy burjo ßwoju ſolidarnoſcž (pſchesjenoſcž) ſe ßerbſkim burſkim wolerſtwom. Rěcžnikow wjeßneho wólbneho towaŕſtwa witachu tam runje won ſ howrjazym pſchiwyſkom.

Poßlednja wólbna ſhromadżiſna w Njeßwacžidle je ſ nowym wuraſom ludoweho měnjenja, ſo wo kandidaturje jeneho zuſeho najeńka niczo wjedżecž nochże. Runje w tejle ſhromadżiſnje ßo tež ßlepemu wocži wotewriſchtej. Na jenej ſtronje zuſy najeńk, jeho najeczi a paßmo naſchich wotrodżenzow, na druhej ſtronje make a ßrěnje burſtwo a jadro naſcheho luda. Dotalny ſapóßkanz knjes Kokla roſprawjeſche ſ měrnej a ſ hładkej ſrěcžniwoſczu wo ſańdżenych a pſchichodnych dżěłach ſakſkeho ßejma, żnějo żiwe pſchihłoßowanje pſchitomnych. Debata, kiż dyrbjeſche ßo nětko, każ kóżdy wocžakowaſche, wo ßłyſchanym pſchednoſchku měcž, ſtorczi ßo na zyle hinaſchu dżiwiſchu koliju. Do ſhromadżiſny kraloßwěrnych wolerjow bě tež ökonomiſki radżicžel Brühl ſ Łuha pſchiſchoł. S wulkim wocžakowanjom ſa ßebje drje bě tam ſaměrił. Powěſchiwſchi hłowu ßahaſche pak wotßal. Niz wo ßwojim politiſkim ſtejiſchczu, ani wo politiſkich dżěłach rěcžeſche, zyke jeho rěcženje wjercžeſche ßo wokoło jeho droheje woßoby, ßwoje ſaßłużby hacž do njebieß wuſběhowaſche. Wo Brühlowu woßobu ſ zyła njerodżimy. Wo njej naß po ſkónczenju ſhromadżiſny ſe wſchěch ſtron roswucžowachu a nam wjazy napowjedachu, hacž chżychmy wjedżecž. Wo tym pak Brühl we ßwojej ßamokhwalbje ani piknył njebě. Najbóle ſajimuja naß jeho politiſke ſaměry. Te pak ßu ſchkódne małym a ßrěnim ratarjam, Sserbow wohańbjaze a wótczinje ſe ſahubu. Saßłużba nowin, woßebje Serbskich Nowin, pak je, ſo je tónle ſamyßł pſchekaſyła. Teho dla ßo każ njembry na nje ſatorhowaſche. Cžě druhim wumjetowaſche, ſkónczњje pak jeho ßameho wſchudżom na njewěrnoſczach popadowachu. Njewěrnoſcž dale je, ſo hakle je Brühl poczał poßledni cžaß na kandidaturu myßlicž. Wjeßne wólbne towaŕſtwo ma dawno hiżo dokładnych powjeſczow, kak ßo Brühl próżuje, buram mandat wudrěcž, haj prjedy hacž je ßebi ſchtó na wólby pomyßlił. Gmejnſke, ſchulſke a zyrkwinſke dawki ſběranje ma ßo w Sakſkej ſ nowa ſrjadowacž. Wſchelazy ßo próżuja, ale niz knjes Kokla a jemu bliſko ſtejazy, ſo by ßo zyrkwinſki dawk wot leżownoſczow do teje zyrkwje płacžił, kotrehoż wěruwuſnacża wobßedżeŕ je. Brühl měnjeſche, ſo ſ tym hłowny trumf pſchecžiwo knjeſej Kokli w horſchczi dżerżi, dokelż by runje Njeßwacžidſka woßada ſ tajkim ſakonjom pjenjeżnje jara ſchkodowała. Knjes Kokla ſnapſchecžiwi, ſo żenje ſa tajke ſakonje njebudże, ſ kotrymiż mohła hdy żana evangelſka woßada ſchkodowacž.

Runje tak njelepe ßu blady wo twarje Lubiſko-Kinsbórſkeje żeleſnizy. Byrnjeż by w ſakſkim ßejmje 10 wulkohubatych politikow ßydało a ßo wſchitzy ſa twar żeleſnizy bóle k połnozy ſapſchahnyli, njeby ßo wona ani kilometer hinak położiła, pſchetoż żeleſniza je hoſpodarſke pſchedewſacże. Kóżdemu pſched poßleńzu ßo twaricž njemóże. Knjeżerſtwo dyrbi na to dżerżecž, ſo ßo wona derje ſadanja. Tale cžara bóle k połnozy położena by woßobowy wobkhad ſa rańſche ſtrony do Budyſchina hiſchcže bóle pocżeżiła a podrożiła hacž nětko. Saſtaniſchcża dla pak by Brühl rady knjeſej Kokli podßunył, ſo je bóle ſa Radwoŕ dyżli ſa Njeßwacžidło był. Tajke wudawanja ßu runje tak ßměſchne każ njewěrne. Hiżo pſchi twarjenju Budyſko-Rakecžanſkeje żeleſnizy je Radwoŕ wo to proßył, ſo

by saſtaniſchczo tak daloko hacz mózno wote wßy pſchiſchko. To je prawda, kiž ßo hodźi dokumentariſzy dopokaſacź. Potom dyrbjak knjes Kokla, kiž Radwoŕ ani njeſaſtupuje, pſchecźiwo woli Radwoŕczanow ſa to bycź, ſo bychu dwórniſchczo bliſko doſtali?! Njewěŕcźe tola tajkim wudawanjam, woßebje hdyž pſchińdu ſe rta politiſkich ſchkarakow. Hacz pak je položenje Radwoŕſkeho dwórniſchcźa ſa dalewjedźenje cźary pſchihódne, ſa to ani ßejm, ani ſopóßkanz njemjemóže. Sa to ßu inźeněrojo, kotſiž ßu twar wuwjedli, ſamolwicźi.

S knjeſa Kokloweho pſchednoſchka dale ſhonichmy, ſo ßo knjeźeŕſtwo na to měri, nam tſilětnu holcźazu pokracźowanſku ſchulu wobradźicź. Knjes Kokla ženje ſa tajkele wobcźeźowanje njebudźe. Pſchi ſchulſkim praſchenju jedyn wucźeŕ jara ſa wotſtronjenje lokalneho dohladowanja, kiž w Sakſkej fararju wukonjeja, rěcźeſche. S najlěpſcheho źórka wěmy, ſo ſakſke knjeźeŕſtwo ženje do teho njeſwoli. S polnym prawom! Nochźemy naſchim dobrym ßwěrnym wucźerjam, kotrymž je jich wyßoke powołanje ßwjate, ſ niczim bliſko ſtupicź. To pak dyrbicźe pſchidacź: Wucźeŕ ſtupi poměrnje jara młody do źiwjenja a ßamoſtatneho ſaſtojnſtwa, runje w tych lětach, hdyž cźłowjek we wſchěch naſtupanjach njeje hiſchcźe ſkrucźeny. Mjes wucźerjemi pak ßu tež wſchelazy, kiž ßwojeho wyßokeho powołanja njeißu ßebi pſchezo a wſchudźom doſcź wědomni. W tymle naſtupanju je jena wěſta dohladowanſka inſtanza na wßach jara trěbna. Schtó dha dyrbjak ju wukonjecź, ßnano wajchtak? Wucźerjo w měſtach, woßebje we wulkich zentralnych ſchulach ſteja kóždy dźeń pod cźěßnjazej nadkedźbu. Jeho dalſche ßkowa pak, kak mamy my Sſerbja ßo politiſzy ſadźerźecź, dyrbimy krucźe wotpokaſacź. My wotrodźenzy bycź njechamy. My Sſerbjo ßmy pſchede wſchěm Sſerbjo. Jako Sſerbjo ßmy my ßwěrni kſcheſcźenju, jako Sſerbjo ßmy my ßwěrni ßwojemu kralej, jako Sſerbjo ßmy my ßwěrni ßynoju ßwojeje domiſny a wótcźiny. We wſchěch cźaßach a wſchěch ludach ßu na wotrodźeńza ſhladowali jako na wupluſk cźłowjeſtwa, jako na pſcheradnika. Pſcheradnika ſazpiwa też pſchecźiwnik. Brühl we ßwojej rěcźi Sſerbow kſchiwdźeſche, ale wótroſcź jeho ßkowow dźěſche tola pſchecźiwo naſchim wotrodźenzam, bjes teho, ſo wón a woni to ſacźuchu. Ruku, kiž jich ſchwiha, tu hiſchcźe koſcha. Hlajcźe, tak daloko je naſche wotrodźenſtwo hižo ſapadnyło. Mam pſchipadnje podawk ſe ſtawiſnow. Ruka Napoleona I. leźeſche cźeźko na ludach. Tehdom běſche w němſkim ludu też mnoho pſcheradnikow. Napoleonej bě k dozpěcźu jeho ſaměrow kóždy ßrědk prawy. Duž ßo jemu radźeſche, jeneho pſcheradnika, kiž bě jemu woßebitu ßłužbu wopokaſał, mytowacź. „Schto“, Napoleon ſe ſazpěcźom wotmolwi, „pſcheradnika drje trjebaſch ale ſazpiwaſch jeho“! Jedyn ſ naſchich najkharakterniſchich wótcźinzow ſ prěnich cźaßow wubudźenja Sſerbowſtwa praji w jednym ßwojich kraßnych ſpěwow:

Sſerb a tola njeßwěrny,
Teź Bohu njeje ßwěrny,
Pſcheradnik wón rěka wěrny,
Kiž ma jaſyk hadźazy.

Wjeßne wólbne towaŕſtwo ma dawno wobkrucźenych powjeſcźow, ſo chzedźa ſtari pſchecźiwnizy małych a ßrjedźnich ratarjow wojowanje pſchecźiwo nim wjeſcź, ſo evangelſkich a katholſkich Sſerbow pſchecźiwo ßebi ſeſchcźuwaja. Schtóž wuwiwanju wojowanja pſchihladuje, to bórſy ſpóſnaje. W poßlednjej wólbnej ſhromadźiſnje w Njeßwacźidle najecźi rěcźnizy we ßwojej njeleposcźi to wuraſychu. Naſtawk w cźo. 148 „Budyſkich Nowin“ tole też woßebje podſchmórkuje. Sſerbja, Bożedla njedajcźe ßo ſ tym roſſchcźěpicź, to by była waſcha a waſcheho dobreho mjena ſahuba. Brühlowa kandidatura khětro khromi, to ßlepy widźi. Nětko bychu rady teho abo tamneho cźeſcźehódneho evangelſkeho Sſerba narěcźeli kanditěrowacź. S tym bychu ßo Sſerbja, tak měnja, wěſcźe roſſchěpili. Poßlednje dny bychu naſchi pſchecźiwnizy ſ nowa ſe ßwojej najeńſkej kandidaturu pſchicźahnyli, a měnja, ju ſ tym tola do wukakanſkeje wólby pſchinjeſcź. Mjes tym pak by roſſchcźěpjenje Sſerbow tak wulke było, ſo ßo we wukakanſkej wólbje njebychu wjazy ſjednocźili a by najeńk dobył. Tehodla ſtejcźe krucźe na ſtraži! .... šć ..

— (Wěra pſchi wólbach.) Pſchiwißowarjam ratarſkeho radźicźela Brühla ßu wſchě ßrědki prawe. Woni też wěru k wólbnej agitaziji wuźiwaju. Potajnje drje ßu to hižo dawno cźinili, nětko pak ſ tym w ſjawnoſcźi wuſtupuja. W jenej zyle ſtroniſkej roſprawje, kotruž ßu Brühlowi trabantojo w „Bautz. Nachr.“ wocźiſchcźecź dali, ßo proteſtantojo pſchecźiwo katholikam ſchcźuwaju. Wěra drje je pola najwjazy Brühlowych pſchiwißowarjow najßłabſchi bok a ſa nju bychu drje woni hewak ſ cźeźka do wójny cźahnyli. Tola pſchecźiwo knjeſej Kokli ßo jim wěra runje pſchihodźi a teho dla ju jako bróń pſchecźiwo njemu trjebaju. S tym chzedźa evangelſkim Sſerbam pěſk do wocźow namjetacź a jich ſa nóß powodźicź. Brühlowi ludźo derje wjedźa, ſo knjes Kokla jako jenicźki katholik mjes 91 ßobuſtawami ſakſkeho ßejma niczo evangelſkej wěźy ſeſchkodźicź njemóže. 24 lět je wón 8. wjeßny wokrjeß w ßejmje ſaſtupował a ženje njeje ſa tutón dołhi cźaß žane njepſchecźelſke ßłowo wot njeho pſchecźiwo evangelſkej wěrje padnyło. Niz jako katholik, ale jako wěriwy kſcheſcźijan je knjes Kokla evangelſkich a katholikow jenak ßwěru ſaſtupował. W poßlednim lěcźe pak je wón woßebje dyrbjał evangelſku zyrkej pſched nadpadami njewěrjazych liberalnych ſakitowacź. Wón je pſchecźiwo namjetej liberalnych błoßował, ſo by ßo duchowna inſpekzija ſ ludowych ſchulow wotſtronika. Knjes Kokla je teho dla tak błoßował, dokelž ßo wón boji, ſo by evangelſka zyrkej ſchkodowała, hdy by ßo evangelſkim duchownym dohladowaŕſtwo w ſchuli wſako. Runje kaž mjes druhimi ludowymi worſchtami ßu też Bohu žel mjes wucźerjemi nětkole tajzy, kotſiž ani do Boha a hiſchcźe wjele mjenje, do ßwjateje Trojizy njewěrja. Tymle wucźerjam je woßebje dla wucźby wo ßwjatej Trojizy Lutherowy katechismus ſ pohórſchkom. Tutón chzedźa woni ſe ſchule wucźißnycź, a liberalni běchu teho dla w ßejmje namjet ſtajili, ſo by ßo Lutherowy katechismus w ludowych ſchulach wjazy njewucźił. Na to ßo poczahowazy namjet je ßo ſ jenož tſi błoßami wjetſchiny ſacźißnył. Mjes tymi, kotſiž ßu ſa wobkhowanje Lutherowego katechiſma w ſchulach błoßowali, bě pódla knjeſa Soby też knjes Kokla. Duž dyrbja runje kaž knjeſej Sobi evangelſzy Sſerbjo też knjeſej Kokli ſa ſakitanje kſcheſcźijanſkeje wěry w evangelſkich ſchulach dźakowni bycź. Knjes Kokla je, runjeż je katholik, nadpady njewěrjazych evangelſkich pſchecźiwo evangelſkej zyrkwi wotraſycź pomhał. Wón je ßo polnje dowěrjenja hódneho wopokaſał, kotrež ßu evangelſzy Sſerbjo pſchi wólbach jemu wobßwědcźili. Wón teho dla ſaßłuži, ſo jemu wſchitzy wěriwi evangelſzy Sſerbjo pſchi wólbje ſ nowa ßwój błóß dadźa. Njedaj ßo žadyn roſumny Sſerb ſe ſchcźuwańzu Brühlowych pſchiwißowarjow ſaßlepicź!

(Pſchipóßłane!) S zyłej wutrobu dyrbi ßo wobžarowacź, ſo ßo ſe ſtrony pſchiwißnikow k. Brühla pſchezo ſaßo ſpyta, naß Sſerbow konfeſſionalnje na ßo ſchcźuwacź. Hłowny wokaŕ je tu k. Mucźink ſ Holeſchowa. Na niz runje jara pſchiſtojne waſchnje wón to woßebje ſańdźenu njedźelu w Njeßwacźidle ſpyta. Wón tam mjes druhim praji: „24 lět ßmy po jich (katholikow) piſchcźałzy rejwali.“ Tajke wuprajenje wěſo ſa zyle niſke ſtejniſchczo teho knjeſa doſcź jaßnje rěcźi. Tajke něſchto wuprajicź, to rěka: ſaßłużby k. ſapóßłanza Kokle ponižowacź, kotryž je ßo ſtajnje ſa ßwojich evangelſkich wolerjow runje tak ſtarał kaž ſa katholſkich, to rěka dozyła, k. Koklu hanicź. Knjes Mucźink njech ßebi tola ras wot k. Ssmolerja wudate rěcźe k. Kokle pſcheſtuduje aſ potom hakle ßudźi. Hižo na prěnjej wólbnej ſhromadźiſnje dowoli ßebi tutón k. Mucźink podobne wuprajenja, kaž: „Knjes Kokla je 24 lět jenož ſmyłki cźinił“, abo „naß ſa nóß wodźił“. Hižo to waſchnje, kak k. Mucźink to wſchitko do ßwěta reji, ßwědcźi doſcź ſa jeho ſdźěłanoſcź. Nětk pak to praſchenje: Njeje k. Kokla ſtajnje na pſchecźa ßwojich evangelſkich wolerjow dźiwał? Njeje wón też ſańdźenu njedźelu ſjawnje wuprajił, ſo wón ženje ſa ſchkodowanje ßwojich evangelſkich wolerjow njebudźe błoßowacź? Wſchak tola katholſzy wolerjo ſa wólbu k. Soby w tamnym wokrjeßu ßwěru wuſtupja! A dopomńcźe ßo na poßlednje wólby do němſkeho ßejma! Njeißu tehdy kath. Sſerbja krucźe wotpokaſali wſchitke liſchcźenja ſ zentrumſkeje (Draźdźanſkeje) ſtrony? Njeje kath. duchowny, k. farař Schewcźik, energiſzy wuſtupował ſa wólbu Gräfowu. Kath. Sſerbja ßo tehdy njeißu dali narěcźecź wot tajkich „pſchecźelow“ a ßu ſ evangelſkimi ßerbſkimi bratrami ſchli muž pſchi mužu. Cźi, kotſiž naß nětkle ſpytaja roſſchcźěpicź, ßu runje ſaßo tajzy „dobri pſchecźeljo“, kotſiž chzedźa ſ tym jenož błabicź ßerbſki narod. Njedajcźe ßo jim, lubi Sſerbja! Jenož jedni ßmy mózni. Njedajcźe ßo naſchcźuwacź, lubi evangelſzy Sſerbja; wotpokaſujcźe raſnje tajke poſpyty! A wěrcźe: knjes Kokla budźe waſche evangelſke pſchecźa ßwěru ſaſtupowacź, kaž je wón to też dotal cźinił!

×

Se **Ssmjecźkez.** Tu wotpali ßo pjatk tydźenja wjecźor w 10 hodź. domſke źiwnoſcźerja Hanſkeho. Macź ſ dźecźimi runje wjecźorne paczerje ſpěwaſche, hdyž woheń wudyri. Domjaza nadoba je ßo ſkoro zyła ſpalika. S woborow bě Wudworjanſka prěnja, Worklecźanſka druha. Hanſki ma ſawěſcźene.

S **Lejna.** Njedźelu wjecźor wokoło 11 hodź. wupraßnychu ſ bróźnje Jeſchkez ryczerkubka płomjenja a ſniczichu twarjenje do zyła. Wulki ſtrach hrożeſche też tamnym twarjenjam a ßußodnemu ryczerkubku rěcźnika Weſſera. Pónd̄źelu dopołdnja wokoło 9 hodź.

wudyri woheń w hródžach. Tam drje bě žo njedźelu wječor salak. ale najskerje je žo w hrjadach dale žehliko. Rano běchu žebi cźeladni žwoje smachi do komorow, kotrež běchu wysche hródžow, sažo nuts snožyli. Nětk je žo jim wschitko spaliko. Kak je woheń nastał, njeje snate.

S **Małeje Prahi.** Konje na tudomnym Kschižanej kuble žu po wosjewjenju hamtskeho hejtmanstwa na influenzu skhoriłe.

S **Bukez.** Sańdźenu pondźelu cźehnjesche cźežke njewjedro psches naschu wjeż. Błysk prażny do khěžow Mrósa a Leberta; tola na sboże nihdże njesapali. Pola Leberta rosrasy khachle a pola Mrósa naczini žnadnu schkodu w někotrych stwach.

S **Lubija.** Tudomni brodutruharjo žebi wjetsche płaczisny žadaju. Sa žobotu, njedźelu a žwjate dny žu płaczisny wo polożu powyschili.

S **Draždźan.** Sańdźenu njedźelu žo evangelszy Sserbja tu w zusbje sažo do žerbskeje Božeje žłužby w kschižnej zyrkwi shromadźichu. Prědowanje bě k. farař Kschižan s Hodźija, spowjednu wuczbu k. farař Domaschka s Budestez na žo wsak. Hacź dotal běchmy swuczeni, žo niz hakle 4., ale hižom 3. njedźelu w juniju hromadu sećź. S wokoliny Draždźan pak bě žo dawno hižom proženo, so bychu žo podobnje kaž w adventskim a póstnym cźażu tež tute kemschenja na njedźelu położike, na kotrejž hermank wobydlerstwo s kraja do města cźehnje. To je žo nětk na pruhu stało a wscho na to pokasuje, so je žo pruha derje radźiła. Spowjednych bě 135 a to 53 muzskich a 82 žónskich, to pak je liczba, kaž žo w poždlednich pjecź létach w juniju, hdźež je spowjednych s wjetscha najmjenje, wjazy dozpiła njeběsche. S zyła je swježelaze, so je žo liczba spowjednych, kiž w naschim wěrylivkim cźażu we wjele wožadach wotebjera, mjes nami w poždlednich létach pschezo po něcźim pschisporjała. Tež wopyt kemschenjow bě spokojazy. Wěso je, kaž domach we Łužizy, tež tu mjes nami někotry Sserb, kiž wo Boże žłowo wjazy njerodźi a sa prědowanjom w macźerinej rěcźi žo njeprascha; ale hdże to w naschim spytowanjowpołnym cźażu było njeby! Pschezo pak hischcźe žmy nahladna cźrjóda, hdyž žo seńdźemy, a někotryžkuliž mjes nami s hnujazej luboscźu na žwojich žerbskich kemschach wiży. Kaž shonichmy, je žo psched 40 létami 450 khěrluschowych kopjeńkow sa naž kemscherjow cźischcźało. Nětko cźischcźi žo jich dleje hižo stajnje 500, a wjazy krócź je žo stało, so buchu wschitke rosdawane. Tak je Boże žohnowanje pschezo hischcźe s nami. Wón twař žwoje kraleswo tež dale mjes nami Sserbami w zusbje!

S **Kulowa.** Sańdźenu pondźelu rano wokoło 3 hodźin s domskeho kowarskeho mischtra Josefa Klimanka woheń wudyri. Mużstwam dobrowólneje wohnjoweje wobory žo poradźi, žužodne twarjenja wohnjej wobrócź.

S **Kulowa.** Dla njekasanskeho pschepschimanja na jenej 9 létnej holzy, kotraž hużby pażesche, žu jeneho tudomneho woženjeneho dźěłacźerja, nana schtyrjoch dźěcźi, sajeli. Dwě druhej schulskej holzy móżeschtej njekražnikej cźeknycź.

S **Kamjentneje Wólschinki.** Dźěcźo tudomneho dźěłacźerja Aberta je žo tele dny se sapschahom piwarskeho mischtra Micźki s Kholma pschejeło. Sranjenje bě tak cźežke, so dźěcźo sa hodźinu wumrje.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Palenza žo napiwschi běschtaj žo dźěłacźer August Baltink a pokleń Wěrik w Drětwje pola Hródka do pukow dali. Pschi tym je pjecźa Baltink Wěrika s płotowej łatu na hłowu bił. So bě žo njembrje bědźiło, wo tym rany na Wěrikowym wobliczu žwědcźachu. Wojerowski kawniski žud bě pak měnił, so bě žo Baltink jenož s nusu wobarał a bě jeho teho dla wuwinował, jenož Baltinkowemu nanej, Khrystianej Baltinkej, bě žo dwazycźi hriwnow pjenježneho khostanja napokożiło. Pschecźiwo wuwinowanju Augusta Baltinka žo statne rěcźnistwo pola druheje instanzy powoła. Khostanska komora mějesche tež Augusta Baltinka sa winowateho. Wón ma teho runja, kaž jeho nan, 20 hriwnow pjenježneho khostanja sapłacźicź abo 4 dny w jastwje wotžedźecź.

S **Rychwałda.** So njepschihódneho nalětneho wjedra dla nětko piza sa skót njedožaha, bě tež na naschich poždlednich skótnych wikach saczucź. Wjele skotu bě žo na pschedań pschihnało, tola kupzow bě jara mało.

Přilopk.

* Njesbožowneje luboscźe dla w Sohlandźe nad Sprewju 22létna fabrikarka Berta Döringez do Sprewje skoczi. Jedyn piwarski wuczobnik sa holzu skoczi a ju na brjóh wuczahny.

* (Hródźny wjelb žo saždypnył.) W Doberschwizach pola Leisniga běchu hródź kublerja Däweritza s nowa wjelbowali. Na dobo žo wjelb saždypny a na 7 dźěłacźerjow padźe. Wschitzy žo cźežko sranichu. Jenemu murjerjej žo wobej nosy złamaschtej. Wobždedźeł žo kaž s Božim dźiwom njesboża sminy.

* (Spytane mordarstwo a žamomordarstwo.) W Großtzschepa pola Wurzena je žobotu telegrafist Büttenhausen žwoju lubu, hosposu Huldu Döhlerez, na tamnischim ryćerskuble w jejnej stwje moricź spytał, jej do hłowy dwě kulzy s revolwra tšelíwschi. Na to je žo Büttenhausen žam s wutšelom do spanja morił. Döhlerez je žo dwójzy na sadnjej hłowje cźežko sranika a je žo hischcźe żiwa do Wurzenskeje měschczańskeje hojećnje dowjesła.

* Cźežke njesboże s automobilom je žo wutoru w nozy w Grunewaldźe pola Barlina stało. Lěkař dr. Aronssohn se žwojej njewjestu, žwojej macźerju a knježnu Löwensteinez w automobilu po Grunewaldźe jědźesche. Pschi kole, kotrež „Wulka hwězda“ rěka, wón do jeneho schtoma sawadźi. Aronssohnowa macź a knježna Löwensteinez žo na měscze sarasyschtej, mjes tym so žebi Aronssohnowa njewjesta nohu pschi kulzy złama. Dr. Aronssohn žebi cźełko straschnje wobodrje. Saraženej žónskej běschtej žo s tajkim wotmachom wo schtomy wrjeżkej, so běchu žo moshy, dźěle nopa a wložby k schtomowej skorje pschilěpike. Automobil bě žo dospołnje powrócził a žo do kruchow rosbił. Kaž žo sda, je dr. Aronssohn po runym puczu jara spěschnje jěł a žo dróhoweho koła pscheposdźe dohladał.

* Wodźliwy powětrowy ballon Zeppelin I. mějesche wutoru s Friedrichshavena do Metza leczecź, hdźež dyrbi sa wójnske saměry wostacź. Wutoru rano 1/2 1 hodźiny ballon wotjědże. 55 kilometrow s połnozy Friedrichshafena pak dyrbjesche ballon k semi sajećź. Lěhwa jeneho motora, s kotrymiž žo ballon cźěri, běchu žo rozeschkrěke. S Daimlerowych maschinskich dźěłarnjow w Cannstadtu, hdźež hrabja Zeppelin motory sa žwoje ballony twaricź dawa, žu žo hnydom monteurojo skasali, kotsiž narunanske dźěle sa motor žobu pschinjeżu.

* (Mordarstwo.) W Treffurcze w Thüringskej žu dele dny w kerkach jeneho skónzowaneho wukrajneho dźěłacźerja namakali. Skónzowany bě w prjedawschej nozy s někotrymi druhimi wukrajanami khartu hrał a pschi tym nehdże 40 hriwnow dobył. Tule sumu njejžu pak pola njeho namakali, tak so žo wo rubježne mordarstwo jedna.

* Wodźliwy powětrowy ballon „Parseval III.“ je wutoru na daloku jesbu s Bitterfelda pola Barlina do Lipska puschcźił. Wjecźor 1/2 7 hodźin w Lipsku „Parseval“ nad městom wohladachu. Wón wjazy krócź koło wokoło lecźesche a žo potom saždo na stronu k Bitterfeldej sawróczi. Jeho slět bě jara wěsty, a jeho maschiny tak wótsje njeschwórczachu kaž Zeppelinowe.

* Prozeż pschecźiwo wjećhej Eulenburgej, wopacźneje pschižahi dla wobskorżenemu, žo sa samknjenymi durjemi powjedże. S wěstoscźu drje móże žo wocźakacź, so wjećh Eulenburg pschi žudniskim jednanju do wużudźenja cźežko skhori, tak so budże žo wużudźenje s nowa wotstorcźicź dyrbjecź.

* Na tyfus je w Starej Wodże w Sthlesyskej nehdże 300 wožobow skhoriło. Se schulskich dźěcźi tsi schtwórcźiny khore leża. Khoroscź je s wużiwanjom skaženeje wody se Steinertskich podkopkow nastała.

* (Ssamomordarstwo.) W Delitzschu je žo hamtski žudnik dr. Liebener s Halle želesniskemu cźahej pschejeżecź dał. Wón hnydom wumrje. Dr. Liebener bě 32 lět stary. Pschicźina k žamomordarstwu ma žo w jeho cźuwowej khoroscźi pytacź.

* Hrósbnu podawisnu wo mordarskej pinzy wotžadeneho sultana Abdula Hamida jendźelske nowiny powjedaju. Blisko sultanoweho Yildiskeho hroda w njenahladnym domje pinzu namakachu, kotraž bě s koscźowzami napjelnjena. Do tejele pinzy je Abdul Hamid pjecźa „politiskich pschecźiwnikow“, kotsiž žo bjes žłeda shubichu, cźižnycź dał. W jenym rózku pinzy tysu namakachu, kotraž hłowu wulkoweżěra Midhata pasche wopschijesche, tamneho statnika, kotryž bě prěni turkowski parlament stworił.

* (Dźěcźi žo satłoczili.) Hdyž chzysche tele dny jedyn meblowy wós psches Neubreisachske wobtwjerdźenjowe wrota pschejeżecź, s druheje strony k wrotam hólzy pschińdźechu, kotsiž běchu se žwojim wuczerjom na schulskim wulěcze. Pjecź hólzow spyta žo mjes wosom a wrotami pscheżmykacź. Dwěmaj s nich žo poradźi, hischcźe s cźażom na bok skoczicź, tsjo drusy pak žo psched wuczerjowymaj wocźomaj satłoczichu.

* Maly ſchpak móże druhdy ſ pſchiczinu ßmjercże byczʼ. Blisko Langenaua bě ßebi jena 14lětna holza jedyn ſchpak do ſadka ſakkoła. S wopaczhej hańbiczíwoſczu wona niczo wo tym njerjekny; hakle hdyž bě ßo ſchpak ſtraſchnje ſajětſił a jej wulke boloſcże czinjeſche, wona ſtarſchimaj wěz wuſkorži. S domjazymi ßrědkami ßo jětſjenje ſapſchedże a po ſdaczu też ſaži. Sa někotry czaß pak holza pocza nadpadnje woßuchnyczʼ, wona woßkabny a na ſymizu ſkhori. Na to ßo lěkarja wo radu praſchachu. Tón měnjeſche, ſo ßo drjewjenjenje (ſproſtnjenje) pſchihotuje. Wboha holza w boloſtnych widliſchczach wumrje.

* (Rubježne mordarſtwo.) W Toznje pola Modrana w Czechach ßu 70lětneho piſkarja na wjerczitych byrglach Janouſchka w jeho ßamotnje leżazej khěżży ſkónzowaneho a wurubjeneho namakali. Dokelž Janouſchek na klapanje ßußodow njewoczini, na ſte tukachu a po żandarma póßłachu, kotryž durje roſpaczi. Mordar bě ſchědżiwzej hubu ſatykał a jeho potom ſadajił. Na dweju mkodeju człowjekow ßo hrěſcha, ſo ſtaj njeſkutk ſkuczikoj. S nimaj je ßo Janouſchek ſeſnał, hdyž je w Prahy ßwój inſtrument porjedżicz dał. Jedyn hólz, kotrehož ſtaj ßo tón wjeczor, na kotrymž je ßo mordarſtwo ſtało, je wobßwědcził, ſo ſtaj jeho tehdy wopytałej a pola njeho pſches nóz woſtałoj. Stary muž rad wo ßwojich nalutowanych pjenjeſach rěczeſche a bě jara powjedaty. Se jenych nalutowanſkich knižkow wo 1200 krónach, kotrež ſtaj mordarjej rubikoj, ſtaj ßebi ſ Prażſkeje nalutowańnje 1000 krónow wupłaczicz dałoj. Sa mordarjomaj nimaju hiſchcże żaneho ßłeda.

* Jara ſymne wjedro poßledne dny w Jendżelſkej knježeſche. Pſchi tym ßo ſ czurami deſchcz lijeſche.

* (Bomba w jědżeńi.) W bliſkoſczi Navia w Schpaniſkej je ßo żałoßny nadpad ſ bombu ſkucził. Wulkoležomnoſczeŕ Morgado bě njedżelu w ßwojim hrodże ßwojim hoſczam hoſczinu wuhotował. Na dobo ßo bomba ſ woknom nuts czißny, kotraż na blido jědżeŕnje padże a tam rosbuchny. Wjeŕch ßo ſaßypny, Morgado, jeho żona, jeho dżowka a tſjo hoſczo ßo morichu. Schtyrjo druſy hoſczo ßo tak czežko ſranichu, ſo ſ czežka żiwi woſtanu. Myßła ßebi, ſo ßo wo politiſki njeſkutk jedna.

* Satraſchna horzota w rańſchich ſtatach połnózneje amerikanſkeje republiki knježi. W New-Yorku a Filadelfiji je ßo wjele ludżi ſe ßłónzom ſežahało.

* (Woheń w Meſſinje.) We Meſſinje, kotraż je ßo pſched ſchěſcz měßazami ſe ſemjerżenjom wupuſczika, je woheń wudyrił. Haſchenje je jara wobczežne, dokelž ßo w roſpadankach jenoż ſ jenej ßykawu ßykacz hodži. Poßlednje dny bě ßo woheń na poßypany wuhlowy ſklad wnpſcheſtrěł, ſ czimž ßu płomjenja nowu żyrobu doſtałe. Nadżijomnje ßo ſ najmjeńſcha poradži, měſto deſkowanych twarjenjow, w kotrychž wukhowani wobydlerjo nětko bydla, wohnjej wobróczʼ.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěće 1909 zaso nahromadźiło: 142 hr. 50 np.

Dale za njón dari:

Naša Syrotka . . . . . — hr. 50 np.

Hromadże: 143 hr. — np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wußudżenja.

Khoſtanſka komora. 27lětneho zyhelniſkeho dżěłaczerja Joſefa Doleczeka a 21lětneho fabrikarja Jana Keilhofera bě ławniſki ßud ſaßudżił a to Doleczka k jaſtwu na 2 njedżeli a k 10 hriwnam pjenjeżſteho khoſtanja, Keilhofera pak k 10 hriwaam pjenjeżneho khoſtanja, dokelž běſchtaj murjerja Adolfa Schneidera we Wulkich Debßezach a jeho dżowku na czěle ſranikoj. Wobſkorżenaj a runje tak ſtatne rěczniſtwo běchu ßo pſcheczíwo wußudej powołali. Khoſtanſka komora Doleczkowe khoſtanje na 5njedżelſke a Keilhoferowe na dwěnjedżelſke jaſtwo powyſchi.

× Murjerſki miſchtr G. A. Rentſch w Korſymju bě wobſkorżeny, ſo njeje 8 hr. 30 np., kotrež bě murjerjej Wendlerej w Korſymju wot mſdy wotczahnył, Korſymſkej invalidnej kaſy wotedał. Rentſcha teho dla k 100 hriwnam khoſtanja abo k jaſtwu na 3 njedżele ſaßudżichu.

Ławniſki ßud. Hižo 6 króczʼ khoſtany 27-lětny pohonczʼ H. Petaſch ſ Roswodez mějeſche ßo jebanſtwa a paduſchſtwa dla ſamolwiczʼ. Jeho winowachn, ſo je 3. haprleje w Budyſchinje w hoſczenzu „ſkoteho lawa“ tamniſchu pinczniżu Freudenburgez wo 4 hriwuy 55 np. worczíſny ſjebał a tón ßamy dżeń konjazemu wikowarjej Richtarjej ſ Wósborka ſ jeho ſapſchaha 2 konjazaj pſchikrywaj kradnył. Pjetaſcha njedżiwajży jeho prěcża pſchepokaſachu a jeho k jaſtwu na 10 njedżel ſaßudżichu. Konjazy wikowaŕ Lelanz, kotryž njedżiwajży ſkaſanja njebě jako ßwědk k ßudniſkemu jednanju pſchiſchoł, 10 hriwnow pjenjeżneho khoſtanja abo arreſt na dwaj dnjej doſta.

× 39lětny ratař Jurij Schramm ſ Radworja bě 24. měrza dokhe drjewo ſ Rakez ſ dwěmaj konjomaj wjeſł, tola bě ſabył, k ſapſchahej ßwoju firmu pſchipowßnyczʼ. Na ſadnim kole jenoż jena deſka wißaſche, na kotrejż pak njebě ani pißmika żaneho mjena napißaneho. Rakeczański gmejnſki pſchedſtejicżeŕ teho dla Schrammej khoſtanſki wukas wo 3 hriwnach póßka. Schramm pak ßebi ßudniſke rosrißanje żadaſche. Ławniſki ßud wußudži, ſo ma 3 hr. khoſtanja ſapłaczicz abo 1 dżeń arreſta wotpokucżicz.

× Hižo trójży khoſtany 37lětny konjazy rěſnik Otto Reime ſe Schěrachowa bě w putniſkej korczmje w Hajnizach pſchi ſapłaczenju worczíſny tamniſchu ßłużobnu holzu Lindu Nitſchez na to waſchnje ſjebacz ſpytał, ſo bě jej awſtriſki pjeczkrónſki pjenjes jako pjeczhriwnak ſaměnicz dał. Holza pak tón pjenjes wotpokaſa. Na to Reima do Raſchowa dżěſche a tam do Wyrgacz z hoſczenza ſaſtupi. Tam wón ſ nowa ſ pjeczkrónſkim pjenjeſom ſapłaczi a wot korczmarki, kotraż pjenjes jako pjeczhriwnak pſchija, po wotczehnjenju 8 np. ſa worczíſnu 4 hriwny 92 np. wróczo doſta. Dla ſpytaneho a dokonjaneho jebanſtwa Reimu k jaſtwu na 2 njedżeli 4 dny ſaßudżichu.

× So ßo woczinjenje zuſnych liſtow khoſta, je powſchitkownje ſnate. Njedżiwajży teho bě 24lětny dżěłaczeŕ P. Wjenk ſ Lichanja jedyn liſt woczinił, kotryž bě jemu zyhelńzaŕ P. Arnold w Draždżanach dał, ſo by jón ryczeŕkubłowemu najeńkej Nizy w Hucżinje wotedał. Wenzy 20 hriwnow khoſtanja napokożichu.

× Naſymu 1908 hižo khoſtany 37lětny dżěłaczeŕ J. Doleczek we Wulkich Debßezach pola murjerja a khěżerja Schlenkera bydleſche. Wotnajenſke wucżinjenje běſchtaj Doleczek a jeho mandżelſka podpißałoj. Hdyž Doleczek 1. měrza 1909 podružniſki pjenjes winojty woſta, Schlenker ßwoje prawo na domjazu nadobu pſchipowjedži, Doleczek a jeho żona pak domjazu nadobu po něczim wotnjeßeſchtaj a roſpſchedaſchtaj. Dla wotwjaſanja czaſow ma Doleczek tydżeń jaſtwa wotßedżecz, jeho żonu wuwinowachu.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyſchinje

9 na ßukelniſkej haßy 9.

Najtuńſche kupowanſke żórło

ſa

njewjeſczinſke wuhotowanje

a

jednotliwe meble

ſolidneho a modneho dżěła.

Sprawne poßłużenje.

Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.

Ssamßna pólſtrowarnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene. Strohły, nu mjeno Hażiwe cz. teſtowane.

Liebſch,

ßudniſki aktuar ſw. ßłużby

na ßukelniſkej haßy 34

piſarńja ſa kupowanſke, hypotheklſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wěży atd.

Rěczi ßerbſki.

— Teleſon czißło 177. —

Pſcheßadżowanje leżomnoſczow.

Dobru

pſcheńczinu muku

po ſtarych płaczińſnach pſchedawa

Khorla Kahrowe

pſchi żitnych wikach.

Sserbſke a němſke

ſpěwarſke

ſa njewjeſty,

jara kraßnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene,

w czelazej koži hižo po **6** hr. **50** np.,

najjednoriſche = = **2** = — np.

ßu doſtacz **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

Cześcźenym Sserbam w Njeßwaczidliskich a Rakeczanskich stronach k wjedźenju dawam, so ßym

motorsku młóczazu maschinu

kupił, a so budu s njej ratarjam w domach a na polach derje a tunjo młóczicź.

S prósstwu, so by ßo moje pschedewsacźe dobroczźiwje podpjerało, poruczam ßo

s pocześcźowanjom

Ernst Pětschka
w Jenschezach pola Rakez.

Pscheßadźowanje rěsnistwa a hoscźenza.

Na kopjenomaj 6 a 16 ležomnostnych knihow sa Błózany pola Pomorz, krajnoßudn. podźěla sapißane, něhdźe 29 kórzow areala wopschijaze, s 265,58 dawskimi jenoscźemi wobcźeżene a s 12 970 mk. k krajnej wopalnej kaßy taksěrowane, knjesej rěsniskemu mischtrej **Alfredej Hauerej** w Błózanach ßluschaze ležomnoscźe dyrbja ßo

póndźelu 12. julija 1909, dopoldnja w 10 hodźinach

na **městnje ßamym w Błózanach** se żiwym a morwym inventarom psches mje se ßwobodneje ruki na pscheßadźowanje pschedawacź.

Ležomnoscźe wobsteja s maßiwneho hoscźenza s korczmarskimi prawisnami, s rěsnistwa, lodoweje pinzy, benzinoweho motora, rěsarnje, klamarnje a kołbaßarnje, wjelbowaneho hródźneho twarjenja, bróżnje a wosoweje kólnje, s jara dobreho pola, s kotrehoż je něhdźe 20 kórzow po 27 mk. pschenajatych, s łuki a se ßadoweje sahrody.

Hoscźenz pschi Budysko-Lubijskim schoßeju leži a je pěschi něhdźe 30 minutow wot sastanischcźa w Pomorzach a něhdźe 20 minutow wot sastanischcźa we Wujesdźe sdaleny.

W ležomnoscźi ßo korczmarstwo a rěsnistwo se żiwym wobkhadom wjedźe.

Knjes Hauer jenoż dla cźeżkeho skhorjenja ßwojeje żony pscheda. Wobhladanje je kóżdy cźaß dowolene.

Wscho dalsche podpißany wukasuje.

Otto Wesser, w Budyschinje w Sakskej,
rěcźnik a kralowski sakski notar.

Kedźbu!

Derje praßowane wuhlo

njepscheměnjeneje wulkoscźe, cźistoscźe a hódnoscźe,

1000 schtuk s jamy jenoż po 6 mk.

porucza

knježi dwór w Bóschizach p. Njeßwaczidła.

Pistne khartki

cźischcźi spěschnje **Ssmolerjez knihicźischczetnja.**

Pißomne wuczinjenja,

lisćiny, testamenty, próstwowne pißma atd. nastajeja **hypothekske pjenjesy a kupowanje a pschedawanje ležomnoscźow** saradźujetaj

J. a E. Koban pschi żitnych wikach cźo. 4, telefon 675

— Rěcźimoj tež serbski. —

Wósk k trjepjenju **rejwanskich łubjow**

najlěpscheje hódnoscźe je dostacź pola

Arthura Grubanna
pschi drjewowych wikach 8.

Kruwa

blisko k cźelenju je na pschedań w Porschizach cźißko 51.

Ssuproschna ranza

je na pschedań we Wucźkezach cźißko 7.

Rjana ßuproschna ranza

blisko k proßatam je na pschedań w Koßlowje cźißko 15.

Proßata

ßu hnydom na pschedań na **knjeżim dworje w Ssmochcźizach.**

Jutrnica,

serbske tow. za Njeswačidło a wokolinu,

změje **njedźelu 4. julija** pop. w **4** hodźinach pola **Weberec** swoje **měsačne posedźenje.** Jednać budźe so wo **wuléće do Bukec.**

Hosći a sobustawy wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Kubło

cźo. 5 w Ssmjeczkezach, 50—70 kórzow wulke, pola a łuki na dwěmaj kruchomaj, 34 kórzow jara blisko pschi wßy, je se ßwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je shonicź pola wobßedźerja.

Żenje ßo wospjetowaza składnoscź!

Ratarjam poskicźa ßo jara pschihódna składnoscź, **kubło** w najlěpschim rjedźe kupicź, dokelż tam żanych potomnikow njeje. 75 jutrow pola, wjazy dyżli 60 jutrow łuki a psches zyło dźecźeloweho pola. Pola hnydom sa dworom. Wjeß 40 minutow wot dwórnischcźa w pruskej hornjej Łużizy. Żně kóżde léto psches 100 kórzow rożki wunoscheja. Domske, bróżeń a hródźe ßu maßiwne. Dalsche je shonicź we wudawarni Serbskich Nowin.

Żiwnoscź

cźißko 14 w Nowych Bóschizach pola Njeßwaczidła je se stejazymi żnjemi a inventarom tunjo na pschedań. S dworom mjesowaze pola ßu drainěrowane a s jeneho krucha wobsteja.

Khěżkarska żiwnoscź

cźißko 7b w Koßlowje pola Njeßwaczidła je na pschedań. Dalsche je pola wobßedźerja shonicź.

Khěża

s někotrymi jutrami pola njedaloko żelesniży pola Klětneho je na pschedań. Napraschenja chżyke ßo do wudawarnje Serb. Nowin póßłacź.

Pißarnja

sa łupne, hypothekske, dismembrazijske, testamentiske a sawostajenstwowe wěży je wot nětka na

Moltkowej drósy cźo. 1

po 1 skhodźe, hoscźenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Żeńtwa.

Jedyn rjemjeślnik, evangelski, wokoło 40 lět stary, nan někotrych dźěcźi, s kotrychż hischcźe dwě do schule khodźitej, w dobrych samożenjowych wobstejnoscźach, pyta na tutym pucźu żónsku sa mandźelsku, kotraż ma luboscź k dźěcźom. Dobroczźiwe poskicźenja chżyke ßo we wudawarni Serbskich Nowin w liscźe pod napißmom O. M. 16 wotedacź.

Kuchařki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerske ßwójby pyta hnydom pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rożku żitnych wikow w cźrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Na jene ryczeŕkubło blisko Budyschina ßo hnydom do ßłużby niz pschemkoda **mlokowa holza** a niz pschestara **domjaza dźowka** pytatej. Poskicźenja chżyke ßo pod **A. J. 392** we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Holza,

kotraż ma jenu krowu wobstaracź, ßo do hospodarstwa a hoscźenza „winoweje kicźe" w Schěrachowje s wulkej mšdu hnydom pyta. Samolwjenja tež redakzija Serb. Nowin pschijimuje.

Dźowku

na jene kubło pola Budyschina s 80 tolerjemi mšdy pyta

Khorla Bergan
pod hrodom cźißko 36.

Wustojnu plokarnczu

pyta „hoscźenz běłeho konja" na swonkownej lawskej haßy.

Pjenjezna móscheń

je ßo na pucźu se Ssłoneje Borschcźe do Budyschina namakała. Saßo dostacź w Hornim Hunjowje cźo. 14.

Wróczenje cześcźe.

Hanjaze skschiwdźenja, kotreż ßym na wumjenkarja Jana Kopjenacza w Lipinjanskej korczmje sřeczał, s tutym pola směrza ßo rosrunawschi, wróczam, warnujo, jo dale rosschěrjecź a wosjewjam, so je Kopjenacź cźeßny muż.

W Lipinach, 28. junija 1909.

Jan Lißna.

Sjawny dźak.

Wschitkim wohnjowym woboram, a wschitkim jich scharschěrowanym a mużstwam, kotreż ßu 28. junija pschi wohnjowym njeßožu, kotreż je knjesa ryczeŕkublerja Jeschku w Lejnje potrjechiło, se ßwojim pschese wscho spěschnym a skutknitym sapschimanjom moje ßylnje wohrożene kubło wohnjej wobroli, s tutym **najwutrobnischi dźak** praju.

Wesser
na knjeżim dworje I. w Lejnje.

(K temu cźißku pschiłoha.)

Pschiloha k czißku 27 Serbskich Nowin.

Ssobotu 3. julija 1909.

Placzißny rěsneho ſkotu na Draždżanſkich ſkótnych wikach.

28 junija 1909.

Placzißny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzíny a wosnamjenjenje.	Žiwa hr.	Rěsna waha hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcze hacz do 6 lět	40—42	76—78
awſtriſke	42—44	78—80
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	36—39	72—75
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	30—35	65—71
4. ßnadnje pizowane łóžedeje ſtaroby	26—29	58—64
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcze	38—41	70—74
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcze hacz do 7 lět	34—37	65—69
3. ſtarſche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódſche kruwy a jałojzy	29—33	59—64
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	25—28	54—58
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—52
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcze	38—41	69—73
2. ßrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	34—37	66—68
3. ßnadnje pizowane	29—33	61—65
Cźelata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	45—48	75—78
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—44	70—74
3. ßnadnje wuwite wot zyza	35—39	65—69
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſkſchiżenjow w ſtarobje hacz do 1¼ léta	52—53	67—68
2. mjaßne	50—51	65—66
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	47—49	62—64

Placzißna żitow a produktow.

Żitowy bowos w Budyſchinje:		W Budyſchinje. 26. junija 1909 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 1. julija 1909. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pſchenza	bela	—	—	—	—	13	—	13	50
"	żołta	—	—	—	—	12	75	13	—
" nowa		13	50	13	75				
Rožka		—	—	—	—	9	—	9	25
" nowa		9	13	9	25	—	—	—	—
Jeczmjeń	50 kilogr.	9	50	10	30	9	80	10	—
Wows nowy		10	50	10	60	10	—	10	20
Hróch		9	50	12	—	11	—	12	—
Woka		8	50	10	—	10	—	11	—
Jahły		14	—	14	50	14	—	15	—
Hejduſchka		19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny		2	50	2	80	2	60	2	80
Butra 1 kilogr.		2	50	2	70	2	40	2	50
Pſchenična muka 50	"	12	75	22	—	—	—	—	—
Rjana muka 50	"	11	—	15	—	—	—	—	—
Ssyno 50	"	4	50	4	80	3	60	3	80
Ssłoma 100	"	5	—	5	50	3	67	5	—
Prožata 1170 ſchtuk, ſchtuka		13	—	27	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	75	6	50	6	70
Rjane wotruby		—	—	7	—	6	60	7	10
Pſchenični gris		—	—	7	—	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	7	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenza (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pſchenza (żołta) wot 13 hr. 70 np. hacz 14 hr. — np., rožka wot 9 hr. 5 np hacz 9 hr 45 np., jeczmjeń wot 9 hr. 50 np. hacz 10 hr. 30 np., wowß wot 10 hr. 50 np hacz 10 hr. 60 np.

W Budyſchinje placzeſche: kórz pſchenizy (běła) po 170 puntach — hr. — np hacz — hr. — np., żołta 10 hr. — np. hacz 10 hr 15 np., nowa: 22 hr. 95 np. hacz 23 hr. 27 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 14 hr. 50 np. hacz 14 hr. 80 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 13 hr. 30 np. hacz 14 hr. 42 np.

Wiczne placzißny w Kamjenzu.

1. julija 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. 20 np. hacz 9 hr. 40 np., pſchenza wot 13 hr. — np. hacz 13 hr. 50 np., jeczmjeń wot 8 hr. — np. hacz 10 hr. — np., wowß wot 10 hr. 25 np. hacz 10 hr. 50 np., jahły wot 15 hr. — np. hacz 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., ßyno 5 hr. — np., běrny 4 hr. — np., ßłoma (100 kilogr.) 5 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hacz 2 hr. 60 np.

Wjedro w Londonje 2. julija: Rjane.

Cyrkwinske powjeſće.

W **Michalſkej zyrkwi** ſmeje 4. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tiſcher ßerbſku ſpowjednu rěcź, ½9 hodźin farat Răda ßerbſke a w 10 hodź. němſke prědowanje. — Tydźenſke ſaſtojnſke dźěła ſmeje farat Răda.

Wěrowani:

W **Michalſkej zyrkwi**: Rudolf Oswald Gründer, żeleſniſki dźěłaczer w Hermanezach pola Shorjelza, ſ Bertu Marthu Krečzmarez na Ssokolzy.

Křćeni

W **Michalſkej zyrkwi**: Rudolf Willy Erich, Jana Khorle Hajnika, knjeżeho hejtmana we Wownjowje, ß. — Hermann Bohuwěr, njemandź. ß., w Małym Wjelkowje. — Emma Alma, Ernſta Pawoła Wünſche, cźěßle we Wurizach, dź. — Frieda Elſa, Ernſta Auguſta Kalaucha, khěžerja a kamjenjecźeßarja w Hněwßezach, dź. — Kurt Wylem, Khorle Wylema Dürlicha, khěžerja a fabrikarja na Ssokolzy, ß.

W **katholſkej zyrkwi**: Pawoł, Jana Majewſkeho, tyſcherja w Budyſchinje, ß.

Zemrjeći:

W **Michalſkej wotzadze**: 24. junija: Dora Melania, Jana Pawoła Raußendorfa, formarja w Hrubjelcźizach, 9 m. 2 d. dź. — Johana Emma, njebo Pomhajboha Guſtava Hermanna, fabrikarja na Židowje, poßmjertna dź. 1 l. 9 m. 1 d.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodźija.

4. njedźelu po ßwjatej Trojizy ſmeje rano ½7 duchowny Voigt němſku ſpowjednu wucźbu, ½8 hodźin němſke a w 9 hodź. ßerbſke prědowanje.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

4. njedźelu po ßwjatej Trojizy ſmeje duchowny Bojz rano w 7 hodźin ßerbſku ſpowjedź, farat Domaſchka dopołdnja we 8 hodź. ßerbſke a ½10 hodź. němſke prědowanje.

Módroczíſchcź

w jara wulkim wubjerku,
dospołnje barbu njepuſchczaty, woprawny indigo,
meter po 35, 40, 50, 55 a 60 np.,

wulki ſklad

hotowych koſchlow

— bělych a pißanych — ſa lěczo a ſymu —
mużaze koſchle hižo po 1 mk., **żonjaze koſchle** hižo po 90 np., **dźěczaze koſchle** hižo po 30 np., **wojeriſke koſchle** porucza

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Franz Marſchner

cżaßnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſklad **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczażow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placzißny.



Phönixowe, Grützнerowe a Viktoria-

schijaze maschiny

ja domjazu potrjebu a rjemjeßko.

Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.

Ssamßna wuporjedzerńja.

Clemens Jäckel,

mějeczel **Gustav Kloeppel.**

Telefon 435. Na seminarskej drósy 5. Telefon 435

Kedźbu kołojěsdni!

Dla rumowanja mojeho hobrskeho składa wjele ponižene płaczisny

mantle po 1 mk. 85 np. hacž $5\frac{1}{2}$ mk.,
ßylne hórske pschikrywy po $5\frac{1}{2}$ mk.,
ßedła po 1 mk. 85 np., **wodźidła** po 2 mk.,
nohate plumpy po 80 np., **pedale** po 1 mk. 25 np.,
karbidowe latarnje po 1 mk. 65 np.,
ßylne mužaze koła po 65 mk., 1 lěto rukowanje,
žonjaze koła po 75 np., 1 lěto rukowanje.

Wopomńcze! To ßu fabrikske płaczisny.
Bjerjemy kóždu tworu wróćo a wróćamy pjenjesy,
hdyž kupzy njejßu spokojom.
Žadajcze ßebi mustry na tydźeń k wobhladanju.

Schijaze a zimaze maschiny.

Industrija Jankowych jěsdnych kołow a maschinow

na Mužakowskej drósy 4,

najwjetscha pschedawarńja tejele družiny w Budyschinje.

Wuporjedzerńja, emaillowarńja a ßanikłowarńja.

Trjebane koła ßo do płaczenja bjeru.
Trjebane mužaze a žonjaze koła ßu stajnje na składze.

Prjedy kóždeho korjenjenja ma ßo wužicz a je wjele krócz wupruhowane

MAGGIowe korjenjenje. Nanajlěpsche porucza

Rudolf Pötschke
pschi mjaßowych jědkach.

Jěsdny plan żelesnizow

płaczazy **wot 1. meje hacz do 30. septembra 1909.**

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,10	7,48	9,13	11,34	2,10	3,49	7,15	8,26	10,45	11,24	
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,41	2,17	3,56	7,22	8,33	10,53	—	
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,45	2,21	4,00	7,27	8,37	10,58	—	
Mak. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	11,54	2,30	4,10	7,35	8,44	11,06	11,39	
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,07	2,40	4,26	7,46	9,01	11,22	11,49	
Khażowa	5,46	pschij. do Lubija 11,15.	9,49	pschij. do Lubija 2,27.	2,46	pschij. do Wóss. 6,03.	7,53	pschij. do Wóss. 10,09.	11,28	do Wóssorka 12,56. O	
Nježwaczidła	5,55		9,58		2,55		8,04		11,38		
Scheschowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,46		
Rakez	6,15		10,15		3,15		8,25		12,09†		
Komorowa	6,22		10,22		3,22		8,32		12,16†		
Sdżarow	6,29		10,29		3,29		8,39		12,23†		
Hóska	6,36		10,36		3,36		8,46		12,30†		
Kulowa	6,43		10,43		3,43		8,53		12,37†		
Němzow	6,51		10,51		3,51		9,01		12,45†		
do Wojerez	6,57		10,57		3,57		9,07		12,51†		

O Jěsdźi jenož 2. a 31. meje, 4. julija, 1. augusta a 5. septembra.
† Jěsdźi jenož w nozy wot pjatka do ßoboty.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	†4,10		7,04		10,05		2,31		7,41		
Němzow	†4,17		7,11		10,13		2,38		7,48		
Kulowa	†4,25		7,19		10,23		2,46		7,56		
Hóska	†4,32		7,26		10,37		2,53		8,03		
Sdżarow	†4,39		7,33		10,45		3,00		8,10		
Komorowa	†4,46		7,40		10,53		3,07		8,17		
Rakez	5,07		7,50		11,12		3,24		8,25		
Scheschowa	5,15		7,57		11,19		3,31		8,33		
Nježwaczidła	5,23		8,05		11,27		3,39		8,40		
Khażowa	5,33		8,14		11,35		3,48		8,49		
Radworja	5,44	7,05	8,21	10,51	11,41	2,17	3,55	7,44	8,55	9,42	
Mak. Wjelkowa	5,55	7,15	8,31	11,01	11,53	2,28	4,08	7,54	9,05	9,53	
Židowa	6,03	7,23	8,38	11,08	12,00	2,36	4,15	8,01	9,12	—	
Ratarjez	6,08	7,27	8,43	11,13	12,05	2,40	4,19	8,06	9,17	—	
do Budyschina	6,15	7,34	8,50	11,20	12,12	2,47	4,26	8,13	9,24	10,07	

			8,37 wot Lubija.			11,58 wot Lubija.		5,18 wot Lubija.		O 7,44 wot Lubija	

† Jěsdźi jenož ßoboty. O Jěsdźi jenož 2. a 31. meje, 4. julija, 1. augusta a 5. septembra.

Żelesnifki jěsdny plan

ja Běłu Wodu,

płaczazy wot 1. meje 1909.

S Barlina-Khoczebnja do Běłeje Wody

1156, 731, 1036, **11**23, **1**13, 417, 557, 707, 1114, 517, 238.

S Běłeje Wody do Khoczebnja-Barlina

1206, 732, 1038, **11**24, **1**14, 420, 558, 712, 1116, 522, 239.

Se Shorjelza do Běłeje Wody

1235, 513, 847, **12**05, 220, **4**54, **6**28, 711, 1023, 204.

S Běłeje Wody do Shorjelza

1236, 518, 848, **12**06, 221, **4**55, **6**29, 716, 1026, 205.

Se Sslepeho do Hródka

1246, 527, 857, 230, 726, 1035.

Se Sslepeho do Běłeje Wody

1145, 722, 1027, 407, 658, 1105, 508.

S Czorneje Wody do Wrótßławja.

S Czorneje Wody		6,29	9,3			4,24	7,23	10,8
Bukowa		6,38	9,19	10,17		4,33	7,43	10,17
Czorny Khołmz		6,50	9,34			4,45	7,58	10,29
Wojerezy	4,55	7,02	9,55	10,36		4,58	8,8	10,41
Las	5,10	7,16	10,12			5,13		10,56
Delni Wujesd	5,22	7,26	10,23			5,24		11,6
do Hórki	6,05	8,06	11,9	11,19		6,7		11,51
wot Hórki	6,11	8,16	11,24		6,26	7,52		11,59
do Shorjelza	6,44	8,48	11,56		6,49	8,21		12,27
wot Hórki	6,15	8,18	11,32	11,20		6,9		12,1
Kohlfurt	6,49	8,53	12,06	11,43		6,50		12,33
do Wrótßławja	10,30	1,00	3,14	1,48		9,41		6,00

S Wrótßławja do Czorneje Wody.

S Wrótßławja	11,8		—		10,50	3,38	3,38	6,10
Kohlfurta	4,00		7,30		1,12	6,07	7,5	11,25
do Hórki	4,32		8,03		1,40	6,30	7,41	11,53
Se Shorjelza	4,10		7,47		1,10	5,58	7,03	9,20
do Hórki	4,34		8,11		1,38	6,23	7,42	9,45
wot Hórki	4,40		8,20		1,53	6,31	7,53	11,58
Delni Wujesd	5,21		9,00		2,43	—	8,42	12,34
Las	5,31		9,10		2,57	—	8,53	12,44
Wojerezy	5,49	7,6	9,23	12,20	3,30	7,18	9,14	1,00
Czorny Khołmz	5,58	7,16		12,29	3,40	—	9,24	1,08
Bukow	6,09	7,30		12,42	3,53	7,34	9,38	1,18
do Czorneje Wody	6,16	7,38		12,49	4,00	—	9,46	1,25

Wschě
wobaleńske tkaniny
a **potrjebu**
k wothladanju khorych
jenož najlěpscheje hódnosće porucza
Otto Engert
en gros **drogownja.** en détail
Telefon 33.

Jězdne kola,
Phänomenske, Dürkoppske a wschelakich druhich znamjenjow z torpedowym zwobodnym běhom
hižo po 100 mk.
Nowe latarnje z torpedowskim zamozapalakom,
kaž tež wschě **narunanske dźěle** porucza tunjo
Gustav Lindner w Porschizach (we Łužizy).
Ssamzna porjedźerinja.

Ia. czisczeny
praec. basiski
fosforokisały kalk
k pizowanju skota
we originalnych wałach a po wasy
porucza jara tunjo
Otto Engert
en gros **drogownja.** en détail
Telefon 33.

Zuse suby,
plombowanje
w khmanym wuwjedźenju.
Suby do skota zadźene,
schtapacze na suby, króny
Dentist Max Flach
w Budyschinje
— na theaterskej haźy 6 II —
pschi žitnych wikach.

Lubijska banka
w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.
Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 za pjenjezy, pola naš na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedźenja	2%	na lěto.
z měźaczným wupowjedźenjom	2½%	
z 3měźaczným =	3%	
se 6- a 12měźaczným wupowjedźenjom	3½%	

Pjenjezy, kotrež su bjes wupowjedźenja podate, móža so tež za check wužiwać. Checkowe knižki, kaž tež postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, su pschi naschich kasach dostacz.

Filiala Lubijskeje banki
w serbskim domje.



Brodowska haptyka
na hoschiz haźy 21.
Kaschel, katarrh, dybawosez
so spěschnje połožeja
z thymusinom
Blescha po 75 np.
1 hr. 40 np.



Dospołne
wutupjaze srědki
psche
wulke mysche a mysche,
njeschkódne za domjazy skót
su dostacz pola
Oty Engerta
en gros **drogownja** en détail
na znutskownej lawskej haźy.

Koźy
kożyschcza, koźaze rynki, bruźy, zynowe widła
z rukowanjom a bjes njeho,
kupujecze najlěpje a najtuńscho
pola
Augusta Heyny
w pschedawarni železnych tworow
12 na kamjentnej haźy 12.
— Rěcu serbski. —

Tunje zigary!
100 schtuk

3 np. zigary	po	200, 220, 240 np.
4 = =	=	300, 320, 340 np.
5 = =	=	360, 380, 400 np.
6 = =	=	440, 460, 480 np.
8 = =	=	520, 560, 600 np.

rosecżela
zigarowa pschedawarnja Havanna
w **Draždźanach 6.**

Pólstrowane meble
wscheje druzyny,
sofy, matrazy z ložom a bjes njeho,
stoły, gardinowe žerdže,
rolowowe žerdže atd.
we wulkim wubjerku po tunich placzisnach porucza
T. Albert
pschi lawskich hrjebjach 10.

Jatrowy tuk
(Lebertran)
zwětku czerstwu tworu
k pizowanju skota
porucza
Otto Engert
en gros **drogownja.** en détail
Telefon 33.

Dalewjedźenje mojeho wulkeho rumowanskeho wupředawanja

dla

powjetschenja a dospołneho pschetwarjenja

mojich

wschěch pschedawanskich městnosczow.

Wołmjane drastne tkaniny, ~ židźane tkaniny, ~ wołmjany muselin, ~ płočliwe tkaniny, ~ běłe tkaniny, ~ žonjaca drasta.

Woßebita składnosćz sa **pucźowanski czaß:**

Wobleczenja, pscheprochowe mantle, blusy, wobleczenjowe ßuknje, wodunjepschepuschczate bayerske koßmikate kapesy a mantle do wjedra.

Na wschě we wupschedawanju ßo njenamakaze tworby dawam

15% rabatta.

Jan Jurij Pahn

w Budyschinje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 28. | Sobotu 10. julija 1909. | Lětnik 68.

Swětne podawki.

Nowy sakski minister znutskownych należnosćow hrabja Vitzthum ſ Eckstädt

je pschi hosćinje skhadźowanki sakskich gmejnskich sastupjerjow w Annabergu swój politiski program roswił. Wón chze napschećznosće mjes konservativnymi a liberalnymi, kotrež su w poślednim sejmje ſ wulkej wótrosću wustupiłe, po możnosći poślabić. Njech sastupjerjo tuteho abo tamneho prinzipa smylki činja — a ſ wobeju stronow su so w poślednim czasu smylki činiłe — dha so tola wscho w žiwjenju, wschón strowy postup na napjatosći mjes wobstawazymi a do prědka honjazymi mozami a na njepschestawazym prózowanju jich wurunanja sakožuje. Niczo njeby wopaczniſche było, dyžli tón abo tamny prinzip bjes džiwanja na druhi pschewjesć. Nowy minister měni, so stajnosć statneho žiwjenja sebi žada, so ſ dobom konservativne a liberalne mozy na njo skutkuja.

Nowe dawki

konservativna a zentrumska wjetschina ſ wulkej spěschnosću wuradźuje. Hacž dotal su so dawki na pschedawanje leżomnosćow, na pschirosłk płaćizny pschi pschedawanju leżomnosćow, na kwitowanki w schekowym wobkhodźe, na pschedawanje hódnostnych papjerow (talonowy dawk), na směnki (wechsle), na želesniſke jězdne khartki, na schampanſke wino, na piwo, na palenz, na tobak, na khojej, na czaj, na żehlaze swěczadła a na sapalki pschijate. Dawki na nawěschtki, na wino a na pschemlěwk mlynow su so sacźišće.

Knježerstwo je so rossudźiło, dawki, wot konservativno-zentrumskeje wjetschiny wobsamknjene, pschijeć. Wjerch Bülow, kotryž dyrbjesche khěžorstwowe finanzy do rjada stajić, prjedy hacž wot kanzlerstwa wotstupi, tole dźěło swojim dotalnym ministerskim kollegam pschewostaji.

Wjerch Bülow so na wotsalenje hotuje.

Khěžorstwowy kanzleŕ wjerch Bülow njeje pjecza swólniwy był, wot swojeho sastojnstwa wotstupić. Wón so nadźijesche, so khěžora a swjatkowu radu sa rospuschćenje khěžorstwoweho sejma dobudże. W swjatkowej radże pak wón sylne pschećiwjenje nadeńdże. Wjetschina sobustawow swjatkoweje rady pod nawjedowanjom Bayerskeje so pschećiwo wjerchej Bülowej staji. Wone mějachu sa pschihodniſche, radscho ſ konservativno-zentrumskej stronu wo finanznej reformje jednać. Duž njemóžesche khěžor Bülowa dleje džerżeć a dyrbjesche jemu hić dać.

Sańdżeny tydźeń je wjerch Bülow ſ wodźazymi ministrami jenotliwych statow, kotrež běchu runje w Barlinje pschitomni, rosrěčenje wo khěžorstwowej finanznej reformje měł. Wón bě jich wschitkich k hosćinje k sebi pscheprosył a so pschi tejle składnosći ſ nimi rossohnował. Barlinſke nowiny chzedźa wjedźeć, so je jeho knihownja hižo sawalena, so by so do Norderneya wotwjesła. Wón pjecza jenož hischcze někotre dny swoje sastojnstwo powjedże. Khěžor Wylem je swoje pucźowanje do polnózneho morja po sdaću teho dla wotstorcźił, dokelž chze prjedy njeho noweho kanzlera pomjenować. Kotru wossobu je sebi khěžor k temu shladał, je hischcze potajnstwo.

Bórsy po wjerchu Bülowje pjecza też nětczischi statny sekretar khěžorstwowych finanzow dr. Sydow swoje sastojnstwo složi. Jako jeho nassledźnika statneho sekretara khěžorstwoweho kolonialstwa Dernburga mjenuja. Tutón je pjecza swólniwy, sastojnstwo khěžorstwowych finanzow nadewsać.

Nowy němski burski swjatk.

W Gnězdnje su wutoru němszy kolonistojo pruskeje Pólskeje němski burski swjatk sakožili. Tamnischi burjo měnja, so swjatk ratarjow burske należnosće w pruskim krajnym a runje tak w němskim khěžorstwowym sejmje pschemało sastupuje. Wossebje su woni pjecza swjatkej ratarjow sa sło wsali, so je wón w khěžorstwowym sejmje pschećiwo nowemu herbstwowemu sakonjej khłossował. Burjo sebi myssla, so jich tónle dawk njeby cźežko potrjechił, a so bychu jón jenož samożiće ludźo sapłacźić dyrbjeli.

Holdowanje welfiskich spěwarjow psched Cumberlandskim wójwodu.

43 lět je so minyło, so je Pruska hannoverskeho krala Jurja ſ tróna wotehnała. Sa tutón dołhi czas je so w Hannoverskej politiska strona sdźerżała, kotraž pschećiwo pruskemu knjejstwu protestuje a so wo to prózuje, so by so potomnikam Welfiskeho doma sasso hannoverska kralowska króna wróciła. Ssyn wotehnateho krala Jurja je so pod mjenom Cumberlandskeho wójwody w Gmundenje w Awstriskej sassydlił. 8. julija něhdże 100 spěwarjow ſ Hannovera do Gmundena pschijědże, kotriž Cumberlandskemu wójwodże se spěwom holdowachu. Wón swojich politiskich pschiwisowarjow do swojeho hroda pschija a mějesche tam psched nimi rěcź.

Němski khěžor a ruski car wo Polakach.

Krakowske pólske nowiny „Czas“ su sajimawu rosprawu wo setkanju khěžora Wylema ſ carom Mikławschom w finskim morju wocźischczake. Dleje dyžli hodźinu so ſ ruskim ministerstwowym pschedsydu Stolypinom rosrěcźujo, khěžor Wylem wospjet praschenje rospominasche, kaku politiku matej Ruska a Němska napschećo Polakam nałożić. Schtoż móże so ſ jenotliwych rosprawow wossobow, kotrež su pschi setkanju pschitomne byłe, a ſ posdźischich sdźělenjow a pokasankow knjesa Stolypina sudźić, je khěžor Wylem Stolypinowu politiku khwalo něhdże rjekł: „Khwalu teho runja Waschu politiku napschećo Polakam, ſ kotrymiž dyrbi so jara krucze wobkhadźeć; czim krucźischo knjeżerstwo ſ Polakami wobkhadźa, czim měrnischi su woni.“ — Tole rosrěčenje mějesche so w salonje w pschitomnosći zara Mikławscha a někotrych wossobow. Etiketta sebi wěso žadasche, so Stolypin khěžorowym skowam pschihłossowasche, tola njewotwisne wot etiketty jeho skowa na tucźne padnychu. Na zarowej kódźi „Standart“ je pak hischcze jene druhe rosrěčenje wo Polakach było. Zar Mikławsch wot swojeho dwórskeho mischtra poddanostnu adresu pólskich sobustawow khěžorstwoweje rady dosta. Wón telegrafisły na nju wotmolwicź da, so wón zenje njeje na swěrnych poddanskich sacźuczach dwělował. Napschećo skowam němskeho khěžora ma to sawěsće swoju ważnosć. To běsche zyle druhi ton. Byrnjež pak so na wschelakosć tona (synka) pokasało, je tola nusne, ſ teho so nadźeć, so budże ruske knjeżerstwo pschichodnje ſ Polakami pschećelniſcho wobkhadźeć. W tu khwilu na politiskim podnjebju Ruskeje sa Polakow njewjedro knježi — nihdże milina njehraje, kotraž by na pscheměnjenje k rjanemu wjedru pokasała.

Hrožaza wójna mjes Grichiskej a Turkowskej.

Napjatosć mjes Grichiskej a Turkowskej Krety dla žo dźeń a bóle pohórschuje. Turkowski general Mahmud Schefket pascha, kotryž je wojerski sbžk w Konstantinoplu porasyk, wójsko pschi grichiskich mjesach hromadźuje. Hdy by Grichiska chzyła, wobydlerjam kupy Krety, kotsiž chzedźa turkowske nadknjejsstwo wottschasć a žo s Grichiskej sjednoczicć, pomoz skiczicć, by žo turkowske wójsko hnydom do Grichiskeje walilo. Albanszy a pódla nich Bolharjo w Mazedonskej turkowske wójsko s dobrowólniskimi cžrjódami podpjerać lubja. Bolharjo žu njepschecželjo Grichow, dokelž žu tuczi prjedy bolharski lud s cžežkimi zyrkwinskimi dawkami tłoczili a žo s nimi hischže dźenža wo zyrkwje w Mazedonskej wadźa.

Mlodoturkowske knjeżerstwo sa wójnu s Grichiskej žada, dokelž ma sa wěste, so Grichisku s lohkej prózu sbije. S dobycżerskej wójnu by pak młodoturkowske knjeżerstwo žwoje stejischczo a móz mjes turkowskim ludom jara wobtwjerdźiło. Młodoturkojo pak njepomnja, so europiske wulkomozy njebudża s měrom pschihladowacć, hdy bychu Grichojo podleželi. Wone bychu sakroczile, Awstriska by žnadź hacž k Salonikijej postupika, Italska by Tripolis a Albansku wobžadźika, a też Jendźelska by žwój dobytk hladała. Duž žnadź by dobycżerska turkowska wójna pschecżiwo Grichiskej se snamjenjom sa rosrubanje Turkowskeje była.

Pucżowanje žobustawow ruskeje dumy do Jendźelskeje.

Někotsi žobustawy khěžorstwoweje dumy oktobristiskeje a kadetskeje strony žu do Jendźelskeje pucżowali, so bychu politiske swjaski mjes Ruskej a Jendźelskej wuzscho swjasali. Jendźelczenjo, kotsiž bychu we wójnje s Němskej Rusku jako swjaskarku nusnje trjebali, ruskich hosczi s wulkej wutrobnosczu a czesczowanjom witachu. W Oxfordu tamnischa universita ruskim sapóžłanzam hosczinu wuhotowa. Jendźelski městokanzleř tam praji: „Rad bych zara Miklawscha II. w najstarschej jendźelskej universicze wohladał, kaž je něhdy mój pschedkhadnik tu zara Alexandra II. powitał.“ Dale praji: „Oxfordska universita je horda na to, so ma mjes žwojimi žobustawami na wěczne czažy tajkeho muża, kajkiž bě profežor Mendelejew, kotrehož sažkužby czažy pschětraju. Pschecż by byko, so by mjes ruskimi a jendźelskimi universitami žiwischi wobkhad nastał. Tónle wobkhad mohł s wobostronskimi wopytami ruskich a jendźelskich studentow wudźerżowacć. Pschichodne lěto žo Oxfordszy studentojo na tajki wopyt do Ruskeje nastaja.

Ssobustawy oktobristiskeje a kadetskeje strony njejžu Němskej pschecżelnje smyžleni. Jenemu dopižowarjej franzowskich nowin „Temps“ w Londonje, kotryž je žo sa jich politiskimi nahladami wopraschał, wschitzy rjeknychu, so je sakroczenje Němskeje we swadźe wo Bosniju a Herzegowinu na smyžlenje w Ruskej pschecżiwo Němskej njepschihódnje skutkowało. S dobom žo wjeżelachu, so žo setkanju němskeho khěžora s zarom w Franzowskej pschewulka važnosc njepschipižuje. Jenož sapóžłanzy najswonkownischeje prawizy dumy žu sa sbliženje Němskeje k Ruskej. Wschě druhe strony žu, kaž wobydlerstwo, Němskej wotkhilene, a tale wotkhilnosc hlubscho dże, hacž je snate. Rusti lud žebi pscheje, so by žo Ruska pschezo wužscho k Franzowskej a Jendźelskej pschisamkla — tak ruszy sapóžłanzy wobkrucżachu. Ruske knjeżerstwo pak po sdaczu na ludowe pschecża malo dźiwa; w poslednim czažu je wone sažo nadpadnje pschecżelstwo s Němskej hajiło.

Jendźelski finanzny minister pschecżiwo lordej Nathanielej Rotschildej.

S wótrymi žlowami je sańdźeny tydźeń jendźelski finanzny minister Lloyd Georges pschi jenej hosczinje, kotruž běchu jemu liberalni wuhotowali, lorda Nathaniela Rotschilda pschimał. Jendźelska k pschewjedźenju žwojeje sozialneje reformy, k sawěsczenju dźěłacżerjow psche starobu, invalidnosc a khorosc nětkole wjele pjenjes trjeba, pódla teho žebi powjetschenje wójnskeho łódźstwa njeżmérne summy żada. Teho dla dyrbi Jendźelska nowe dawki sawjesc, pschecżiwo kotrymž žo woženbje bohaty Rotschild wobara. Finanzny minister na Rotschilda dla jeho stejischcża k knjeżerstwowym finanznym projektam žwarjesche. Wón rjekny: „Nimamy žanych dawkow na wobžedźeństwo w Jendźelskej. Cżeho dla? Dokelž je Rotschild s jenym wokolnikom žobustawy hornjeho žejma napominał, so dyrbja pschecżiwo nim hłožowacć. Nimamy žaneho dawka na herbstwa. Cżeho dla? Dokelž je lord Rotschild jako pschedžyda jeneho sawěsczazeho towarstwa prajił, so je njepschepuschczi. Njeżmémy žanych dawkow wot njewobdźélaneho kraja bracć. Cżeho dla? Dokelž je lord Rotschild pschedžyda jeneho industrijoweho towarstwa. Dżenża njeje w Jendźelskej žana finanzna a sozialna reforma móżno, dokelž ju Nathaniel Rotschild njedowoli.“

Lloyd Georges skónczenje na pschikład druhich krajow pokasujo rjekny, so žo politika njehodźi wot wulkich pjenježnikow wotwižna cżinicć, a so dyrbi też Jendźelska po tutym pschikładże cżinicć. Skónczenje mějesche finanzny minister sa trěbne, na to pokasacć, so žu Rotschildowi prjedownizy židźi byli. Tajke wótre nadpady njejžu žo hischcże w Jendźelskej na Rotschilda cżinike.

Manöwry jendźelskeho wójnskeho łódźstwa

žo bórsy skónczа. Na jich konzu mějesche žo krajne wójsko s mużstwom łódźow sjenoczicć. We hłownych pschistawach bě mustwo mobilisowane; wschě wobtwjerdźenja běchu wo dnjo a w nozy kaž w czažu wójny wobžadźene. Dale žo w pschistawach manevry pschecżiwo nahłym nadpadam cżinjachu. Wobhonjerska žkužba w Portsmouthu knjeżerstwowe łódże wupóžła, kotrež jako wikowanske łódże wupkuwachu a kotrež dyrbjachu žo kaž w wójnje pschi jajesdże a wujesdże s pschistawa dokładnemu pschehladanju podcżižnycć.

Pschi manevrach je žo wjednikej njepschecżelskeho łódźstwa, admiralej Jerremej poradźiło, psches kanal, s jendźelskimi podmórskimi cżołmami, saniczakami a kschižakami wobžadźeny, w hustej kurjawje pschejěcć a žo w atlantskim morju s druhim łódźstwom pschecżiwo jendźelskemu sjednoczicć. Njedźelu rano zyke njepschecżelske łódźstwo pschi iriskim brjosy psched jendźelskim łódźstwom stejesche. Bitwa žo hnydom sapocża. Hrimot kanonow 126 łójnskich łódźow žo ua žužodnym iriskim brjosy kaž sjemjerżenje saczuwasche. To je pjecża hrósbnorjany napohlad byk. Schtó je s dobycżerjom byk, hakle admiralstwo rosžudźi.

W delnim žejmje je knjeżerstwo na praschenje wo pschichodnej łódźstwowej politizy wotmolwiło, so smeje Němska w lecże 1914 16 wulkich panzerowanych łódźow Dreadnoughtskeje a 5 Invincibleskeje druzyny. So by jendźelske łódźstwo w tym žamym czažu 26 tajkich łódźow měło, dyrbjało žo pódla schtyrjoch hižo pschiswolenych łódźow hischcże 10 natwaricć.

Judiske spschižahanstwo.

Londonska polizija je žlědy spschižahanstwa indiskich anarchistow namakała, kotrež ma wosnamjaze mjeno „Ssynojo Siwy“ (boha sapuscżerja). Polizija je sapiž wschěch w Londonje bydlazych žobustawow tuteho swjaska do ruki dostała. „Ssynojo Siwy“ žwój nadawk w tym widźa, so młodych Indiskich, jim prědujo, kajku njeprawdu Jendźelska Indiskej cżini a so dyrbi Indiska indiskim ludam žkuschecć. Wjele jendźelsko-indiskich sastojnikow je poźledni czaž hrožaze listy dostako, w kotrychž jim „jendźelske žwinje“ rěkaju. Zona jeneho indiskeho mižionara pjecża agitaziju pschecżiwo jendźelskemu knjejstwu w Indiskej wjedże.

Psched tydźenjom žu indiscy anarchistojo prěni krócć žwoje wotmyžlenje do skutka stajili. Na wyschka Curzona Wyllia, pobocżnika lorda Morleya, ministra sa Indisku, je žo w Londonje mordarski nadpad sczinił. Indiski student Dhingro je na žwjedźenju indiskeje sekzije w khěžorskim wustawje do wyschka Curzona Wyllia tšelił a jeho pschewodnika dr. Laicacu žmjertnje sranił.

Nutsdobywarjo.

To bě s kónz měžaza julija. — Běch žej wotmyžlił, so chzu létnischi dowol, kotryž mi pschedstajena wyschnosc pschiswoli, niz, kaž prjedysche léta, na kóždodźeńske wulěty s bydlischcża nakożecć, ale so chzu jón prěni krócć se žwojej žonu, daloko wot hary wulkeho města, w cżichej wjesy w Pomorskej pscheżiwicć.

Wschitko bě hižo na pucżowanje pschihotowane. Hdyž běchu też poslednje naležnosce wobstarane, hdże bychu žo mjenujizy twětki a aquarium (schkleńczany pschebytk sa swěrjata we wodże) khowale, njebě sadźěwka, so mohło žo naju wotpucżowanje dlicć.

Hdyž wot Lěmakez, s kotrymiž mamoj pschecżelstwo a kotrež pod namaj bydlachu, žo rosžohnowachmoj, njesabychmoj jim žwoju adrežu wostajicć, hdy bychu nusne podawki, kaž woheń abo něschto druhe napadne, žej žadale, so bychmoj žo spěschnje wrócżikoj.

Moja žona hischcże woženbje na to spomni, so bychu tola na wschitke podhladne schudrowanja w naschim wobydlenju kedźbowali, dokelž žu nětkole w czažu pucżowanja nutsdobywarjo sažo tak prawje na žwojim dźěle.

Lěmakezy rady doma žydachu a běchu wot małosce trochu strachocżiwi, duž žej myžlach, so budża wuschi nastajecć, teho dla mějach jich sa najwěsczischi schkit pschecżiwo paducham a nutsdobywarjam.

Bjes teho potajkim, so budźichmoj ßo pola ſawěſćzazeho towarſtwa pſchećźiwo temu ſaſtarakoj, w kóždym naſtupanju ſměrowanaj ßo wotßalichmoj.

Dowol dźěſche ke kónzej. Tſi dny hiſchćze a běchmoj ſaßo we ßwojim wobydlenju. So pak bychmoj Lěmakezom ßwój pſchikhad woſjewikoj, hiſchćze jenu wobraſkowu dopißnizu wotpóßłachmoj. Tam napißachmoj, ſo ßobotu wjećźor w 9. hodźinje pſchińdźemoj.

Hodźinu po wotpóßłanju tuteje dopißnizy ßo w naſchej wjeſy mróćźicź pocźa. Huſty deſchćźik ßo pocźa ßacź, duž ßej myßlachu, ſo budźe po rjanych dnjach nětkole dlěiſchi cźaß deſchćźikojte wjedro. S krótka ßo rosßudźiwſchi ßwój wotpohlad pſcheměnjachmoj, ſpakowachmoj wězy a hiſchćze ßamßny dźeń domoj cźehnjechmoj, nadźijejo ßo, ſo traſch ſa ſbytne tu dny hiſchćze domach rjeńſche wjedro nańdźemoj.

Duž ſchěßnacźe hodźinow po żeleſniznj jědſchi hižo ſchtwórtk po dźewjećźich hodźin wjećźor derje do ßwojeho wobydlenja doźpěchmoj.

Na ſkhodach ßo lampy ßwěćźachu a na khódbach bě nadpadnje jara cźicho.

Sdaſche ßo, ſo njebě nichtó naju pſchikhad pytnył, runjeż ßo ſ noſcherjom wězow a wacźokow do wobydlenja, kiž bě w tſecźim poſkhodźe, pſchezo trochu hary cźinjeſche.

W ſaſtupje ßo najprjedy na to dach, ſo bych wſchě durje do jenotliwych ſtwow ſwotamkał a wokna ſwotewrjał, ſo bych cźerſtwy powětr nuts puſchćźił. So njebychmoj Lěmakez dźěćźi ſe ſpanja wubudźikoj, ßo prózowachmoj, prawje ſ waha ſtupacź, po móżnoſćźi tepichi wużiwajo, tola ßo někotrych wótriſchich poſtupjenjow dowobaracź njemóżachmoj.

Pſchi wotamkanju poßlednjeje prědkowneje ſtwy, do kotrejež pak ßo klucź prawje njepſchihodźeſche, ßo pſchi wjetſchim napinanju ſchnóra roſtorże, kotraż klucźe hromadu dźerżeſche, a te na ſchpundowanje padźechu.

Tola najprjódzy dyrbjeſche ßo ſaßwěćźicź!

Hdyż běch do płunoweho (gaſoweho) automata trěbny niklowy pjenjes cźißnył, pſchi cźimż pſches nacźahowazu ſpinku rźijaze ſchudrowanje naſta, a hdyż bě nětkole wobydlenje roſßwětlene, ßej po woli pokoj popſchachmoj.

Mjes tym ſo ßo nětkole moja żona na to da, ſchalku khoſeja pſchihotowacź, pocźach koffry wuprójſdnjowacź.

Jeli ſo běchmoj ßebi myßlikoj, ſo naju pſchikhad nichtó pytnył bjebě, běchmoj ßo to jara mylikoj.

Hiſchćze běchu tu Lěmakezy!

Tſi njedźele dołho bě Lěmakowa ſpochi ßluchaka do hornjeho kónza, ſa ſchudrowanjom nutskamarjow ßlědźo, a duž bě jeje wucho wěſo tajkeje wótroſcźe nabyło, ſo bě też pytka, hdyż ſ waha po tepichach ſtupachmoj, a ſaſtróżena bě do ßwojeho muża ſtorcźika, ſ wocźomaj a ſ palzom do wjerćha pokaſujo.

„Pola Kunakez ßo nuts dobywaju!“ knjeni Lěmakowa dyrkotajo ſawoła.

„Sſkyſchiſch, kak horka mjelcźo wokoło każa?“

„Ssy ßłyſchaka! Zyły dwanatk ditrichow (wotewrjakow) runje na ſchpundowanje padny!“

„Ow, pomhajcźe! . . . . . Nětkole płunowy automat roſlemjuja!“

„Handrijo! Schto ſapoczećź?“

Knjeni Lěmakowa, wot wuſtróżenja wſcha blěda, na wſchěch ſtawach dyrkotajo, bě na ßamu żałoſćź ſapodobna, Lěmak pak, ſtary wojak, bě ßo ſa tón cźaß ſ najmjeńſcha tak daloko ſhrabak, ſo móżeſche ßej pſchihotowacź, nęſchto, ſ cźimż by nutsdobywarjow mohł pſchimacź.

Sswój ſ woješkeho cźaßa hiſchćze pokhadźazy woßebity ßwójſki teßak ſe ſcźěny, kotruż nad pißanſkim blidom debjeſche, ſtorhnywſchi a ßwoju żonu k ſkutkam ſahorjejo ſe ſapalom ſawoła:

„Marta! Kunakezom jich ßwójſtwo ſakitamoj! Wſmi ty kuchinſku ßekeru a potom ſa mnu!“

„Handrijo, njeſabudź na mnje a na ßwoje njeſbożowne dźěćźi!“ knjeni Lěmakowa płacźo wotmolwi a ßo ßwojemu mużej tſchepotajo do rukow ſwjeſe.

„Handrijo, chżeſch dha ßo ty tymle rubjeżnikam dacź njeßmilnje ſatſělicź, prjedy dyžli móżeſch jim hacź na dyrjenje ſ teßakom bliſko pſchińcź?“

A Lěmakowej runje nęſchto na myßle pſchińdźe, a wona rjekny, ſo po wobſtejazej poliźajſkej ſaßadźe nichtó nutsdobywarjow njeßmě mylicź, ale ſo je to pſchiſprawne, w tajkich padach po poliźajſku pomoz póßłacź.

Lěmak ſpóſna, ſo jeho żona ma niż jenoż prawje, ale ſo je tuto waſchnje jednacź też mjenje ſtraſchne.

„Cźeho dla po tajkim dźěło na ßo bracź, kotreż po prawom poliźajſtwu ßłuſcha! Doſcź hižo, hdyż cźłowjek ſłóſtnikow poliźiji mohł rjez do rukow poda.“

Tak Lěmak ßwojej żonje pſchihłoßowaſche. A dale ßej pſcheklądowaſche, hacź njeby pſchihodniſcho było, zyku wěz wobßedźerjej domu pſchepodacź. S prěnja, ſo ma tón wjetſche prawa a dale dyrbi tola też jemu bóle na ſtaroſcźi bycź, ſo bychu ßo paduſchi ſajeli a to ſ teje pſchicźiny, dokelż mějeſche tola też ßwoje ßwójſtwo, woßebje durje a ſamki w Kunakez wobydlenju, pſched dalſchim ſahubjenjom ſakitowacź.

Tak bě knjeni Lěmakowa po ßwojim pſcheměnjenym planje njepoßrědne ſapſchimowanje a ſ tym też wſchitkón ſtrach wot ßebje a też wot ßwojeho mandźelſkeho wotwobroczika a njemóżeſche ßo teho ſminyćź, ſo njeby jemu ſa wopokaſane wojerſke wědomoſcźe nęſchto pſcheczelnych ßłowow pſchipóſnacźa prajika.

Lěmakez cźłowjekaj, ſ wosboženjom wotdychujo, durje na khódbu ſa ßobu ſ waha do ſamka ſtłóczjſchtaj a też ſchudrowanja po ſkhodach tak wjele hacź móżno ßo ſminyćź pytajo dele khwataſchtaj do pſchiſeńſkeho poſkhoda, ſo byſchtaj wobßedźerja domu, Schewza, kedźbneho ſcźinikoj.

Knjeni Schewzowa wotewri. Hižo hdyż Lěmakez cźłowjekow ſawohlada, ßo niczeho dobreho njenadźijeſche.

„Schto dha je ßo ſtało, knjeni Lěmakowa? . . . . . Wy dźě ſcźe . . . . . .“

„Nutsdobywarjo, paduſchi ßu w domje, knjeni Schewzowa! Horkach pola Kunakez! Spěſchnje dyrbimy po poliźajow khwatacź, pſchetoż nutskamarjow njeßměmy pſchi dźěle mylicź, hewak jich wotcźěrimy!“

Knjeni Lěmakowa, kotraż bě poßlednje mozy ſhubiła, ßo na ſkhodźeńki ſkhodu ßydźe.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Wuſtup ſe ſwjaſka ratarjow.) W „Budyſkich nowinach“ je ßo jako nawěſchtk ſcźěhowaze wocźiſchcźało:

Měſtne wotdźělenje H ſ tutym woſjewja, ſo je ſe ſwjaſka ratarjow wuſtupiło, dokelż ßo ſe ſwjaſkowym wodźenjom ſ jena njecźuje, kotreż ſ wotpokaſanjom herbſtwoweho dawka jenoż móſcheń wulkoležomnoſcźerjow ſchkita, njeząźiwajzy na to, ſo ßo ſ tym wótcźina ſahubjenju napſchecźo cźěri. Wotwalenje wſchěch khěżorſtwowych cźežow na pſchetrjebanjowe dawki dyrbi ſa Němſku ſe ſahubjenjom ſkutkowacź. Dawk na hódnoſtne papjery atd. móże drje pódła herbſtwoweho dawka, tola niz jako ſarunanje ſa njón płacźicź. J. S.

S Budyſchina. Naſch ſnaty ßerbſki wótcźinz, kn. prof. dr. Mucka, w ſłotej Praſy pſchichodny ſchtwórtk, 15. julija, ßwój kwaß ßwjeczi. Druhi krócź wón po dołhim ßamobycźu do ßwjateho mandźelſtwa ſtupi. Na wjazykrócźne praſchenje damy na ſjawne, ſo je wěrowanje dopołdnja w 11 hodź. w zyrkwi St. Salvator, kwaß pak w hotelu Graf. Wutrobne ſbożopſchecźa wſchitkich tych, kiž kn. prof. dr. Mucku na ważnym pucźu pſchewodźeja, kiž jeho khwalbne mjeno derje ſnaja a jeho jako jeneho najźiwiſchich ſpěchowarjow wótcźinſkich intereſſow lubuja.

— (Jěſdne koło ßo kradnyło.) Póndźelu je ßo ſ khěże měſchcźańſkeje pinzy jěſdne koło ſe ſnamjenjom „National“ a ſ napißmom Robert Berndt Söhne Nr. 7 kradnyło.

— (Samomordarſtwo.) Tudomny dźěłacźer Winkler je ßebi khoroſcźe dla ſ wobwěßnjenjom żiwjenje wſak.

— (Wulka woda.) S njepſchestawazymi deſchcźemi woda na Spreji poßlednje dny njepſchestawajzy pſchibywaſche. Wutoru dopołdnja wona 51 cm nad null ſtupi, tola ßrjedu dopołdnja bě ßaso na 25 cm nad null ſpadnyła. Deſchcźa je ßo nětko doſcź naſchło. Ratarjo ßebi pſcheja, ſo by ßo ſkónczńje ſaßo wuwjedriło a ſcźopliło.

— Serbſke rataŕſtwo je ßo na wulkej rataŕſkej wuſtajeńzy w Lipſku khwalobnje wuſnamjeniło. Knjes kubler Michał Hórnik ſ Hornjeje Kiny, bě tam jeneho oldenburgſkeho konja wuſtajił, kotrehoż bě wón wot naroda wukubkał. Temule konjej je ßo druha premija pſchipóſnała. To je niz jenoż cźeſcź ſa knjeſa Hórnika, ale ſa wſchitkich ßerbſkich ratarjow. W Lipſku je ßo wobßwědcźiło, ſo ßo woni runje każ na wobdźěłanje role, tak też na plahowanje ſkotu wuſteja.

— (Khěžorstwoßejmski ſapóßłanz Gräfa ßo pſcheczíwo njewěrnoſczam wobara.) W liberalnej ſhromadźiſnje, kotraž je ßo 29. junija w hoſczenzu króny wotmĕła, je pjecza wyſchſchi wučeŕ Schuſter rjekł, ſo je knjes Heinrich Gräfa w khěžorſtwowym ßejmje k lĕpſchemu wulkoležomnoſczerjow pſcheczíwo nowemu herbſtwowemu dawkej hłoßował. Napſcheczo temu knjes Gräfa woſjewja, ſo je wón ſe ßwojimi pſcheczelemi ſ reformſkeje ſtrony ſa herbſtwowy dawk hłoßował.

— Poßlednje dny ßu nadpadnje khłódne byłe. Kaž ßo ſda, we wulkim dźĕlu Europy na bliſke pßowje dny jara njepodobne wjedro knježi. Tak ſe Schwizy pißaju, ſo ßu tam poßlednje ſchtyri dny cżeżke njewjedra a wětry ſakhadźake. Njepſchestawajzy ßo ßněh dźe. Ssněh, kotryž hacž do 1500 metrow wyßokoſcże nad morjom doßaha, je horje Pilatus a Rigi a druhe pſchedalpy tołſto pſchikryk. Wobkhad zuſych je tak ßnadny, ſo móże ſchwizarſke wobydlerſtwo, kotreż je ſ wulkeho dźĕła na njón pokaſany, do pjenjeżneje nuſy pſchińcż.

— (Rosprawa wo ßywach a žnjach.) W Budyſkim hamtſkim hejtmanſtwje ßu naſymſke ſażne ßywy dobre, póſdne pak ßrĕnje. Naletnje ßywy ßu ßo połĕpſchike, tola ßu krótke po ſtwjelzu woſtake. Bĕrny a rĕpy wſchudże rjane ſteja. Ssyna ſtej ßo lĕdma dwě tſeczinje telko kaž hewak domoj khowakej. Czeŕwjeny dźeczel je lĕdma ßrĕni, ſ dźĕła je ßo wón po prĕnim wotžnjeczu horje ſworał. W Kamjeńſkim a Lubijſkim wokrjeßu jenož połojzu ßyna normalnych lĕt wobliczeja.

S **Myſchez.** Tudomneho kublerja Kſchižana je cżeżke njeſboże potrjechiło. Dwělětne dźĕczo je ſ jenej blachowej trubku, kajkeż na dźĕczazych tſélbiczkach ßu, hrajkajo, po ſkhodże dele padnywſchi ßebi ju do wóczka ſaſchtapiło. Lĕkarjo ßu wbohemu dźĕſczu ſranjene wóczko wotſtronicż dyrbjeli.

S **Njeßwaczidła.** Naſcha „Jutrniza“ mějeſche ſańdźenu njedźelu měßaczńu ſhromadźiſnu. Wopyt bĕ ſpokojazy, tola niz tak bohaty kaž poßledni ras. Teßame popołdnjo mějeſchtej tež dwě druhej woßadnej towarſtwje poßedźenja. Jednachmy wo wulĕcże. Ssmy ßebi wotmyßlili, ßo Kukowſkej Bjeßadże pſchiſamknycż, kotraž 11. julija do Bukez a na Cžornobóh ßebi wuleczi. Rakeczańſka „Lipa“ pak tón ßamy dźeń pojĕdże k ßerbſkim bratram do Delnjeje Łužizy a naß teho runja pſchiproßy. Duž pojĕdu někotſi do hór, druſy do nižiny. Schtóž by ſ naſchich Sſerbow rady ßobu na Cžornobóh dojĕł a chžył Bukeczańſke ßerbſke towarſtwo ßobu wopytacż, tón njech je njedźelu pſchipołdnju $^1/_2$11 hodźin w Budyſchinje na dwórniſchczu — wotjĕdźemy $^3/_4$11 hodźin do Pomorz. — Knjes gymnaſialny wučeŕ Bryl ſ Moſkwy, naſch luby krajan, wupraji ßwoje wutrobne wjeßele nad „Jutrnizu“. Potom powjedaſche to a tamne ſe ßwojich ruſkich naſhonjenjow. Woßebje ryßowaſche nam jenotliwe ludy, kotreż móznu Ruſku wobydla. Też wo hłownym měſcże Moſkwje nam něſchto ſajimawkow ſdźĕli. S kónz ßwojeho ſajimaweho pſchednoſchka poſkicźi nam ruſku baßeń. — Raſnje ßo hiſchcże wſchelake nadpady naſchich njepſcheczelow wotpokaſachu. A ßlubichmy ßebi: „Njech dha nad nami, o bratſja, hróſbny wichor duje, dub ßo łamje, ſkała puka, ſemja ſatſchaßuje: Stejimy tak njepowalnje jako murja, ſkała!“

Niz ßłowa, ale ſkutki! To nětkle na wſchelakich ſhromadźiſnach wot wſchelakich ßkyſchiſch, kak dobri ßu woni Sserbja, kak ßwój ßerbſki lud lubuja. Haj, ßamo w nowinach móżeſch cżitacż wo jich ßerbſkej pſcheßwĕdżenoſczi. Haj, hdy by jeno temu tak było! Moji knježa, runje ſcże to wuprajili, hižo waß lepimy na pſcheradźe. W ſkutkach zuſy, w ßłowach Sserbja! To wam lud njewĕri! Tón derje widźi, kak wy doma a wonkach, w ſchuli a w zyrkwi, w ßwójbje a towarſchnoſczi, kak wy wſchudźom ſe ßerbſkim ludom njeńdźecże. Schtóž chze ßo potajkim Sserb mjenowacż, dyrbi ßo też wſchudźom ſa tym ſadźerżecż. Hewak jeho liczimy do rjadu wotrodźenzow, ludźi ſazpĕcża hódnych.

— Knjeſej wučerjej, kotryž je we wólbnej ſhromadźiſnje w Njeßwaczidle rĕczał, je poßledni naſtawk dopißowarja .... šć .. khĕtro do ſtawow ſajeł. Wukkaduje ßwój hněw we dwojich Budyſkich nowinach. Wopomnicż dyrbjał, ſo je ßo ſ tym do kopſchiwoł ßydnył. Naſtawk doſtawa ſ tym prawe wujaßnjenje. Nĕtkole jemu po wſchĕch Sſerbach a ſwonka Sſerbow hakle doroſumja.

Poroki njewĕrnoſcże, njewĕzowoſcże a ſwróczenjow njech pſchedewſchĕm dopokaże. W Njeßwaczidliſkej ſhromadźiſnje wón rjekny: Hdyž ßo wo narodnoſcż a němſke měſchczańſtwo jedna, dyrbi narodnoſcż wróczo ſtupicż. S tym chžyſche wón rjez: hdyž ßo ryczeŕkubłowy najeńk Brühl pſchi wólbach jako kandidat poſtaji, ma ßerbſki burſki kandidat do myſchazeje dźerki ſaléſcż. Tajku ßamokaſtraziju w narodnym naſtupanju nochżemy knjeſej wučerjej wobaracż, tola my pſcheczíwo temu proteſtujemy, ſo ßo nam tajka hanibna rada dawa.

Kajka logika! Narodnoſcż niz runja wótczinſtwu ſtajecż. Wótczinſtwo je tola wupkod narodneho ſaczucża. Shubimy narodnoſcż, ſhubimy luboſcż k domiſnje, luboſcż k wótczinje. Khiba-li ſo płaczi ſa wulke ludy hinajſcha logika, hacž ſa mały. Najſkerje ta ſaßada: móż dże pſched prawom. Nam pak ßo ſda, ſo to, ſchtož ſa wulke ludy płaczi, tež małym pſchißkuſcha. Najßylniſcha ludowa worſchta w naſchim ſchĕrſchim wótznym kraju nima we ßwojej pſcheważazej wjetſchinje wótczinſtwa, dokelž žaneje domiſny nima, kaž my Sserbja, w kotrejż naß naſcha narodnoſcż ſ tyßazorymi nitkami k ródnej ſemi pſchiwjaſuje. Teho dla je gławtne wutupjenje narodnoſcże ſchkódne wótczinſkej ſmyßlenoſczi. Teho dla pſcheczíwo njemu wojujemy. Teho dla trjebamy w ßejmje ſaſtupjerjow, kiž ßu ſ naſcheho luda wuſchli, kiž ſ nami myßla a czuja a ſnaja naſche narodne potrjebnoſcże. .... šć ..

Podawk k ſhromadźiſnje w Njeßwaczidle. Na mnje a wſchelakich druhich Sserbow je ſpodźiwny ſaczíſchcż cżiniło, ſo jedyn ßerbſki wučeŕ ßo wuſna: „Wyſche narodnoſcże ſteji **němſke měſchczańſtwo** (Bürgertum).“ To rĕta ſ druhimi ßłowami, hdyž ßo pſchi wólbach němſki kandidat poſtaji, dyrbi ßerbſki wróczo ſtupicż. Tak te ßłowa njebĕchu, kaž je nětko ſnaty wučeŕ w němſkich nowinach wudawa. A cżeho dla wobroczi ßo na němſke nowiny? Jeli ßu Serbske Nowiny něſchto wopaczne a ranjaze pißake, ſawĕſcże też rad wróczа. Pſchi tym wuſnaje, ſo ßwój ßerbſki lud lubuje. To ßo mi tola wĕrje podobne bycż njeſda. Byrnjež proſty żiwnoſczeŕ był, to tola mój ßłaby roſomczk ſapſchimnje, ſo tón ßwój lud njelubuje, kiž takke ßłowa w ſjawnoſczi trjeba. S tym tola dopokaſuje, ſo ßo bóle k druhej ſtronje khila. To pak jemu ſe ſchkodu njeje. „Horjeka“ ßo to najſkerje rad widźi, ſawĕſcże radſcho, hacž hdyž ßerbſki wučeŕ ſa Sserbowſtwo wuſtupuje. Němſkemu měſchczańſtwu tola niczo njeſchkodźi, byrnjež ja ßwój narod bóle lubował. Teho dla ßym a woſtanu dobry ſakſki a němſki krajan, ßnadź lĕpſchi, hacž tajzy, kotſiż pſchileżnje ßo ßwojeje narodnoſcże hańbuja, dokelž ßu Sserbja mały lud, ßerbſzy rad njerĕcża a ſwulkeho dźĕła ßu ßwoju macżeŕnu rĕcż wotwukli, dokelž ju ſ rĕdka trjebaja a we ßwójbje ſ zyła niz, kiž ßo wo ſdżerżenje a poſtup ßerbſkeho luda njeſtarajo, radſcho we wſchĕch druhich towarſtwach ſkutkuja, jenož niz w ßerbſkich. Hacž dotal je tak było, ſo cżłowjeka na jeho ſkutkach ſpóſnajeſch. A to też dale tak woſtanje. Tajkich nahladow kaž tamny wučeŕ, nadeńdżeſch mjes wjazorymi ßerbſkimi wučerjemi. Bohużel! Nětko móże ßebi też wuliczicż, cżeho dla ſe Sserbſtwom bóle a bóle klaza. Mnohe ßerbſke dźĕczi wjaz ßerbſki cżitacż njenawuknu, byrnjež ßebi to ſakoń żadak. Starſchi maja te prawo, ßebi żadacż, ſo ßwoje dźĕczi ßerbſki cżitacż nawuknu. Wo dopjelnjenje ſchulſkeho ſakonja ma ßo tola wyſchnoſcż ſtaracż. A je-li ßo to njeſtanje, dha ßo dże na druhu inſtanzu. Tu je też polo ſa naſchich ſapóßłanzow. Schto jenemu němſkemu naſeńkej wo to, ſa kotrehož tamny wučeŕ jara wuſtupowaſche. Żyła cżrjóda ßerbſkich wučerjow bĕ tam pſchitomnych a jenož jedyn rĕcżeſche ſa wotſtronjenje ſchulſkeho dohladowarſtwa. To je mi jara napadnyło. Je-li je tutón dohlad tajka cżeża, dha drje bychu ßo druſy też pſcheczíwo njemu ſpjeczowali.

Haj, něſchto hiſchcże. Skoro ſabych. Tamny wučeŕ też praji, ſo traſch Sserbja jeho jako wotrodźenza ßudża. To ma zyle prawje. Ale niz haklr wot 27. junija, hdyž tajke raſne ßłowo „ßwojemu ludej“ dorĕcża. My ßebi naſchich wučerjow ważimy, kotſiż derje a ſprawnje ſ ludom mĕnja a cżinja, kotrymż ßo njeſda, jena woßebniſcha worſchta ludu bycż a kiž ßo njehańbuja, ſe ßwojim ludom, a byrnjež jednory był, wobkhadżowacż a ßerbſki rĕczecż. To je mĕnjenje jeneho cżłowjeka, kiž ßwój lud ſ wutrobu a ſ duſchu lubuje, a teho dla je ßwĕrny poddan krala a khĕżora. B.

S **Njeßwaczidła.** Na poßlednje ſtótne wiki bĕ ßo 25 wołow, 390 krowow, 57 bĕhakow a 220 proßatow na pſchedań pſchiwjedło. Pola howjadow kupowanje ßrĕnjo dźĕſche, ßwinje pak rucże wotebjerarjow namakachu.

S **nižin.** Wulka woda Sprewje je pola naß wjetſchu ſchkodu naczińiła, hacž ßebi myßlachmy. Wokoło Klukſcha ſteja hiſchcże dżenßa kopjena we wodże. Woda bĕ nimo měry mutna a je wſcho ſamaſaka. Mnoſy dyrbja ßyno do hnoja cżißnycż. Mnoſy je płokaja. Jenemu kublerjej w Delnjej Hórzy je woda tſi kórzy łuki tak ſamaſaka, ſo dyrbi wſchĕ ßyno do hnoja cżißnycż, ßyno pak na łuzy wo dwaj kórzaj bĕ poßyczene. Te je woda wotpławika.

S **Noweje Wßy** nad Sprewju. Składownikej w tudomnej

Schlerathez papowej fabrizy, Janej Khorli Auguſtej Iſraelej, je miniſterſtwo ſnutskownych naležnoſczow czežne ſnamjo ſa žwěrnoſcź w dźěle ſpožczilo. Iſrael je w Schlerathez papowej fabrizy 31 lět ſa žobu žwěru dźěłał.

S Lahowa. Pſchi ſchczipanju wiſchnjow je něhdže 50 lět ſtary dźěłaczeŕ Wolf ſ Wjaſońzy ſe ſchtoma padnył. Wolf je žebi pſchi tym nop puknył. S womoru ſajateho jeho do Budyſkeje hojeŕnje dowjeſechu.

S **Worklez.** Tu žo njedźelu popołdnju wokoło 1/4 hodźin wotpali ſtatok Kindermanez, wobſtejazy ſ domſkeho, bróžnje a hródže — wſchitko ſe žłomu kryte. Woheń bě twarjenja ſa krótki czaž ſnicził. Saparak je njeſboże 7lětny žynk Kindermana, hrajkajo ſe ſapałkami. Kinderman ſawěſczene nima. — Starſchi, khowajcze ſapałki pſched dźěczimi!

S Rałez. Sańdźenu wutoru je jedyn tudomny ſtary hoſpodaŕ ſ proštatomaj, kotrejž bě žebi nakupił, wjele hary měł. Domoj pſchijěwſchi wón žonje kaſaſche, ſo by kwiczakow do khlěwa ſawrjeka. Ta bě k temu rad ſwólniwa, tola k korbej ſtupiwſchi, jón próſdny namaka. Muž nochzyſche žonje wěricź, tola temu bě woprawdže tak. Na domojwjeſbje běſchtaj korczakaj korb woczinikoj a wupjeŕchkoj. Wuſtróżeny hoſpodaŕ ſe žwaremi žwojeje mandźelſkeje ſkoku ſaško karu ſhrabny a žo na hońtwu ſa czeknjenzomaj naſtaji. Jachliży po pucźu běžo wón ſkónczńje proštatzy na jenym ſelenym brjózku wohlada. Wonej žo tam měrnje paštſchtej. Tola jeju popadnycź a do korba ſaško tyknycź, njebě žnadna próza. Skotu žwobodu žebi wažicź wjedźeſchtej a burikej pſchezo ſaško twochnyſchtej, hdyž chzyſche jej ſaškapicź. Hakle ſ pomozu druhich ludźi mózeſchtej žo wuſkoczńaj žerſchczakaj dohnacź a žo do korboweho jaſtwa ſawrjecź. Wješeky žo hoſpodaŕ ſe žwojimaj jatymaj domoj žnowaſche; pſchetož nětko žo njetrjebaſche wjazy žwarow žwojeje lubeje mandźelſkeje bojecź.

S Rałez. Hdyž ſańdźenu wutoru mandźelſka tudomneho cźěžliſkeho miſchtra Guſty Nowotnika ſe žwojej dźowku na kuzy žyno na wós nakładowaſche, kruwje njejabzy ſacźehnjeſchtej. Żona, kotraž na wosu ſtejeſche, ſ njeho dele padny a to tak njeſbožownje, ſo žebi wobžaromna nohu w kolenje wuwiny a žebi ju niže kolena ſłama. Tutón ſrudźazy podawk budź druhim ſ warnowanjom na nětcziſichich žynowych žnjach. Prjedy hacź žo ſ wosom dale ſjědže, dyrbi žo to kóždy krócź na wosu ſtejazemu rjez.

S Rałez. Dla pſchibywanja ſchulſkich dźěczi žo tu jutry 1910 ſchtwórte wuczeŕſke měſtno ſakoži. Naſche ſchulſke pſchedſtejicźeŕſtwo žo nadźijomnje wo to poſtara, ſo žo tole měſtno ſe žerbſkeje rěcze mózným wuczerjom wobžadźi, kaž žebi to ſakoń žada.

S Lipicza. Sańdźenu póndźelu je pſchi žylnym njewjedrje błyſk do domſkeho E. Rynarja dyrił a na twarjenju wſchelaku ſchkodu naczinił, tola njeje na ſboże ſapalił.

Se Steho Komorowa. Wobžaromne njeſboże je žo póndźelu w jenej tudomnej kowaŕni ſtało. Jedyn kóń kowaŕſkeho wuczobnika ſ tajkim wotmachom do hłowy kopny, ſo hólz ſ rosražanej hłowu a ſ krwju polaty na ſemju padže. Hiſchcze žiweho jeho do hojeŕnje dowjeſechu.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) 39lětnemu doſtawarjej renty, Wylemej Freundej ſ Hornich Bružow, žu, dokelž je žebi krej ſajědojcził, prawu ruku wotrěſali. Njedźiwajzy teho žo wón na to wuſteji, ſ pſchewinjenjom najwjetſchich czežkoſczow žo do domow kamacź. W Zytowje wón w nozy 16. meje ſ woknom do domſkeho kublerja Nycze ſaléſe a tam dwě pjenježnej móſchni, kotrejž hromadže 157 hriwnow wopſchijeſchtej, kradny. Dale wón tſi nalutowaŕſke knižki, Nyczowym dźěczom žłuſchaze, žobu wſa. W jenym kamorje kotrehož durje bě roſpacził, wón bleſchu palenza nadeńdže. To běſche ſa njeho ſ njeſbožom. Wón žo njemózeſche ſdźerżecź, palenz wužicź. Czežko pjaneho jeho naſajtra rano wó jſtwje leżazeho namakachu. Jeho k jaſtwu na jene lěto ſaždźichu.

S **Běłeho Khołmza.** Tudomnemu ryczeŕkublerjej Schulzej je žo ſemjanſtwo ſpožczilo a ſ dobom je žo jeho mjeno do „ſe Steynitz“ pſchemeniło. Běłokholmczańſke knjeże kubło je žo fideikomiſke kubło ſczinilo.

S Khołma. Tudomny duchowny Schulze je ſa nuſne měł, žwoje ſaſtojńſtwo ſkožicź a žebi jene druhe powołanje wuſwolicź. Wón je žo pjecza do Halle nad Ssoławu pſcheżydlił. Saſtawanje tudomneho wuprófdnjeneho faŕſtwa je Dźěżowſki duchowny, a ſaſtawanje měſtneje ſchulſkeje inſpekzije Jenkeczański duchowny nadewſał.

S Daſchkow. Sańdźenu wutoru błyſk do domſkeho tudomneho bura Wylema Neua dyri a ſapali. Woheń mózachu bórſy podušycź.

S Draždźan. Saſki prynz Max, profeſor bohawuczenoſcze pſchi Freiburgſkej univerſicze w Schwizy, je ſ jěſdnym kołom po nahłej dróſy jědžo do njeſboża pſchiſchoł. S koła padnywſchi je žebi wón lěwu ramjenjowu kopatku ſłamał.

S **Draždźan.** Po poſledních wulkich deſchczach bě na Łobju wulka woda. Wutoru woua 220 zentimetrow nad null ſtupi.

Přilopk.

* (Mordaŕſtwo w połodniſchej Łužizy.) Pola Großſchönaua pſchi czěſkich mjeſach njedźelu rano 1/4 6 hodźin jedyn tkalz ſ napſchecza Neuſchönauſkeho rěſaka w Lauſurſkej rěży ſa kerkami czěło jeneho něhdže 30lětneho mužſkeho nadeńdže. Ruzy zyle noheho czěła běſchtej ſ tołſtej bórnizu na khribjecze twjerdże ſwjaſanej, noſy běſchtej ſhibnjenej a teho runja ſ bórnizu ſwjaſanej. Skónzowaneho wobliczo bě módre podběžane, ſchtož na to pokaſaſche, ſo bě žo wón ſadużył. Na khribjecze a na ramjenjomaj běchu rany widźecź, kotrež běchu ſ czežkej wěžu nadyrjene. K wužłědźenju mordarjow Großſchönauſka žudniſka wyſchnoſcź njedźelu popołdnju po kriminalneho żandarma Müllera ſ Radebeula a po jeho polizajſkeho pža telegrafowaſche. Póndźelu rano Müller ſe žwojim pžom do Großſchönawy pſchijědže. Pódla teho bě žo czrjóda ſaſkich a czěſkich polizajſkich ſaſtojnikow ſeſchła. Czěło, kotrež bě žo njedźelu do Großſchönauſkeje czěłownje donjeżło, žo ſažo na měſtno donjeże, hdźež bě žo namakało. Polizajſki poš žo k njemu dowjedže, a hnydom ſa žłědom do ſkałow bliſko Häblerez kubła w Großſchönawje běżeſche. Tam běchu hižo prjedy teho krwawnu łapu, po ſdaczu wottorhnjeny kruch koſchle ſkónzowaneho, namakali. Bjes dwěła je ſkała měſtno, na kotrymž je njeſbožownu žwoje žiwjenje wudychał. Skónzowaneho je żeleſniſki wuhibaŕ Pliczka ſa žwojeho pſchirodneho žyna Pawoła Anderſa ſpóſnał. Młody cźłowjek bě 29 lět ſtary, njewożenjeny a blidaŕ. Wón w Förſterez pianofortſkej fabrizy w Georgswalde dźěłaſche. Ssobotu by wón do Großſchönawy k ſtarſchimaj pſchiſchoł, ſo by njedźelu pola njeju žiwy był. Dokelž wón ſańdźenu žobotu wuwoſta a tež njedźelu njepſchińdže, žebi nan myżleſche, ſo je žyn na Zitawſke tſělenje ſchoł. Hakle njedźelu popołdnju Plitczka wo hróſbnej namakańzy w Lauſurſkej rěży ſhoni. Kaž žo ſda, žu Anderſa ſkónzowali a wurubili. Strażnik Großſchönauſkeho dwórniſchcza je w nozy w Häblerez ſkale wo pomoz wołacź żłyſchał. Najſterje žu bliſko ſkały Anderſa nadpadli a potom ſadajili. Mordarjo žu potom žwój wopor wurubili, wužłěkali, cźěło ſ bórnizu wuwjaſali a do rěki cźiżli. Sa mordarjemi nimaju hiſchcze żaneho żłěda.

* (Rubjeżny nadpad.) W Draždźanſkej holi je tele dny mjes Kloſzſche a Weixdorfom jena żónſka jenu pinczniżu nadpadła a ſpytała, jej ruczny toſchu wutorhnycź. Pinczniża žo ſe wſchěmi mozami wobaraſche. Rubjeżniża pak žwój wopor hnydom njepuſchczi, ale pinczniżu ſkuża a rosdrapa. Ludźo w lěžu wo pomoz wołanje młodeje holzy ſażłyſchachu, a hakle hdyž rubjeżniza ludźi žo bliżicź żłyſcheſche, wona nadpadnjenu puſchczi. Wona žo w lěžu ſhubi a njeje žo hacź dotal mohła njeſchkódna ſczinicź.

* (Ssamomordaŕſtwo.) W jenym kupeju prěnjeje klaży ſpěſchneho żeleſniſkeho cźaha, kotryž žrjedu w nozy 1/2 1 hodźiny ſ Draždźan do Lipſka pſchijědže, žu ryczeŕkublerja Klugu ſe Steinbacha a jeho żonu ſatſěleneju namakali. Wobaj ſtaj žo žamaj ſatſělikoj. Kajkeje pſchicźiny dla ſtaj žebi žiwjenje wſakoj, njeje ſnate.

Po poſledních powjeſczach je ryczeŕkubleŕ Kluga hižo dlějſchi czaž w pjenježnych wuſkoſczach był. Wón chzyſche hiſchcze ras žwojeho pſchichodneho nana, 75 lět ſtareho dr. med. Haaku, wo pomoz proſycź, tola je wón na jěſbje po ſdaczu nadźiju ſpuſchcził a žo ſe žwojej mandźelſkej roſžudźił, žebi žiwjenje wſacź.

* (Kołojěſdny do automobila ſajěł.) Ssobotu popołdnju pola Freiberga 35lětny cźěżliſki połer Bartſch ſkoku po nahłej dróſy ſ jěſdnym kołom dele jědżeſche. Pſchi jenym kole wón na dobo jedyn automobil pſched žobu widźeſche, kotryž dyrbjeſche žo jenemu wojej wuwinycź. Dokelž wón njeſamó na bok ſjěcź, wón w runej měrje do automobila ſjědže. Wón bjes wědomnja na dróſy leżo woſta a je tón žamy dźeń w Freibergſkej hojeŕni wumrje.

* Czapki ſ aluminija aluminijowa fabrika w Thale nětkole dźěła. Czapki, kotrež žu ſe ſchpotku ſ jeneho krucha ſtanzowane, derje draſcza, žu lohke, pſchezo cziſte woſtawaju a żenje formu njeſhubja.

* (Se ſtróżelemi wumrjeła.) W lěžu pola Rumannsfeldena w Bayerſkej jedyn dundak jenu wuczeŕku nadpadże. Sso žmjercź wuſtróżiwſchi wona na ſemju padže a žo ſ womoru wobje. Hdyž běchu ju ludźo namakali, wona bórſy po tym wumrje.

* Wo cžežkim njeſbožu na hońtwje žo ſ Annaburga piſche: W Gröbernje je na hońtwje jedyn rěčnik ſe Schönebecka hamtſkeho žudniſkeho radźiczela Barecka ſ Gräfenhainichena ſatſelik.

* (Lawiza cžekła.) S jeneje menažerije we Weipertu w połnóžnych Cžechach je jena lawiza wupjerchła a do lěža cžekła. Wobydlerſtwo je jara roshorjene. Wyſchnoſcže žu ſakaſake, do lěžow khodźicz.

* (Njewjeſta a nawoženja žo tepiłoj.) Pſchekupz Stoer ſ Halle žo pjatk ſe žwojej njewjeſtu po dźiwjej Ssolawje w cžołmje wjeſeſche. Pſchi tym ſtaj žo młodaj cžłowjekaj, kaž je žo hakle nětko ſhoniło, tepiłoj. Holza je žwoje žydło w cžołmiku pſcheměnicz chzyła, pſchi cžimž je žo cžołmik tak ſacžumpał, ſo je holza do wody padła. Nawoženja hnydom ſa njej ſkocži, tola žo jemu njeporadźi, lubu wukhowacz, ale wobaj ſtaj w žołmach žmjercz namakałoj. Cžěle njejžu žo hiſchcže namakałej.

* (Nadpad na Prażſkeho wjerch-biſkopa Skrbenſkeho.) W Niederhannsdorfje pola Kładſka je ſchkleńczer Nemez wjerch-biſkopa Skrbenſkeho, kotryž dla firmowanja po Kładſkim wokrježu pucžuje, nadpadnył. Nemez jeho wopſchimny a ſpyta jeho k ſemi cžižnycz, tola nětkoſi ludźo jeho wróczo ſtorhnychu. Nadpadnika žu ſajeli.

* Wußudźenje pſchecžiwo wjerchej Eulenburgej je žo na njewěſty cžaž wotſtorcžiło. Pſchi wußudźenju, kotrež bě žo wutoru ſažo ſapocžało, wjerch Eulenburg ſ nowa cžežko ſkhori. Lěkarjo ſpósnachu, ſo wón njeje k žudniſkemu jednanju khmany. Wjerch Eulenburg na cžežke ſakałkowanje žiłow a na khorostne pruſkelojte pſcheměnjenje wutrobineho mjaža cžerpi. Tychle pſchicžinow dla žo tež njehodźi, wjercha Eulenburga w jaſtwje dźerżecz. Duž móže žo wón dale w žwojim Liebenbergſkim hrodže wothladacz dacz.

* Njekaſanſtwa po waſchnju wjercha Eulenburga žu žo ſažo w Barlinſkim gardowym kěražnyrſkim regimencže wotkryke. Po pſchikaſni regimentoweho komandeura žu 28 lětneho ſeržanta G. ſ 5. ſchwadrony do pſchepytanja wſali.

* (Sajědojcženje ſ cžerczizu.) Pſchi brjoſy Plötzenſkeho jězora pola Barlina běchu ſańdźeny tydźeń ſchtyrjo hólzy cžerczizyne (roſpukowe) korjenje jědli. Jedyn wojak jich žałoſtnje ſtonajo na ſemi leżazych namaka. Wojak hnydom druhich wojakow a jeneho wojeńſkeho lěkarja ſ bliſkeje wojeńſkeje kumpaŕnje na pomoz ſawoła. Lěkaŕ žo hodźiny dołho prózowaſche, hólzam žiwjenje wukhowacz. Žołdk žo jim wuklumpa, a kišlik žo pſche ſajědojcženje nałoži. Pola jeneho hólza mějeſche kěkarjowe prózowanje bórſy wuſpěch. Wón powjedaſche, ſo je ſ tſjomi druhimi hólzami ſ Barlina k jězorej běžał. Druſy hólzy běchu jim powjedali, ſo tam žłódke rěpy roſtu, kotrež jara derje žłodža. Woni žu tež tajke rěpy pod wulkokopjenatym ſelom namakali a je jědli. Potom je jim počžało ſlě bycz, a wědomje je žo ſhubiło. Dwěmaj hólzomaj njeje móžno było, žiwjenje ſdźerżecz; wonaj ſtaj wumrjełoj. Tſeczi cžežko khory leži a lědma ſe žiwjenjom woteńdže.

* (Rubježny nadpad.) W Plänterſkim lěžu w Bramborſkej wutoru jedyn cžłowjek dźiwjeho napohlada jeneho młodeho cžłowjeka nadpadny, jeho k ſemi poraſy a jemu pjenježnu móſcheń rubi. Sa rubježnikom žlědžo jeho w jenej wódnej dźerje namakachu a jeho ſajachu.

* (Njeſbože ſ powětrowym ballonom.) Njedźelu dopołdnja wokoło 10 hodźin pola Neapla wulki powětrowy ballon leczecz widźachu, w kotrymž dwě wožobje žeđżeſchtej. Na dobo ballon, něhdže 6 mil wot móřſkeho brjoha ſdaleny, dele padže a žo w dźiwje žołmjazym morju ſhubi. Hnydom na pomoz wotpóžłane torpedoſke cžołmy žaneho žlěda ani ſa ballonom, ani ſa wožobomaj, kotrejž běſchtej w nim žeđżałej, njenamakachu.

* (Wulke powodźenje w połnóžnej Amerizy.) W Coloradoſkim, Ohioſkim a Miſſouriſkim ſtatu a w Mexiku žu powodźenja wulku ſchkodu nacžiniłe. Schkoda milliony dollarow wucžinja. Pattensburg w Miſſouriſkim ſtatu a Hidalgo w Mexiku ſtej žo wupuſcžiłej. Wjele ſtow ludźi je bjes bydła.

* (Semjerżenje.) Njedźelu wjecžor je w połnóžnej Afriziy pſchi móřſkim brjoſy ſ napſchecža Schpaniſkeje ſemjerżenje było. Někotre wžy domoródnych žu žo zyle wupuſcžiłe. Tſjo domoródni žu žo morili, dwajeczo žo ſranili. So liczba morwych a ſranjenych njeje wjetſcha, ma žo temu pſchipiſacz, ſo domoródni dla wulkeje horzoty w nozy pod hołym njebjom pſchebywachu. — Tež pola Marſeilla w połodniſchej Franzowſkej, hdźež hakle je pſched nětkotrymi njedźelemi ſemjerżenje wjele ſtow domow wupuſcžiło, žylne podſemſke ſtorki ſacžuchu. Schkody pak žo tón krócz njeje nacžiniło.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěće 1909 zaso nahromadźiło: 143 hr. — np.

Dale za njón dari:

W 27. čisle „Katholskeho Posoła“ lěta 1909 hižo kwittowane:

C. Michałec . . . . . — hr. 50 np.

Hromadźe: 143 hr. 50 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wußudźenja.

Pſchiſłażny žud. Hižo prjedy cžežko khoſtaneho dźełacžerja K. A. Brindta ſ Woleſchniziy njekaſanſtwa dla k jaſtwu na 10 měžazow a k ſhubjenju cžežnych prawow na 3 lěta ſaždźichu.

Lawniſki žud. Dla kaženja domjazeho měra mějeſchtaj žo 18lětny cželadnik K. N. Melzer ſe Židowa a 19lětny cželadnik Tempel ſ Boranez, wobaj pola kublerja Wirtha w Raſchowje žłużazaj, ſamolwicz. So byſchtaj bratrej wobſkorženeho Melzera, kotryž chzyſche žłużbu pola kublerja Gruhla we Wulkich Debžezach bjes prawa wopuſchcžicz, kſchinju wotnjeſcz pomhałoj, Melzer a Tempel 3. meje wjecžor do wobhrodźeneho Gruhlez dwora pſchińdźeſchtaj, harowaſchtaj tam a žo njewotžaliſchtaj, hacžrunje jimaj kubleŕ woſpjet prjecz kaſaſche. Kóždy ſ njeju ma 10 dnjow jaſtwa wotžedźecz.

⚔ Swěrinaŕ Benno Kubiz w Budyſchinje bě mandźelſku hornczerja Manža dla ſkſchiwdźenja wobſkorżił. Manžowa bě pjecža 17. meje w nozy w naſtupanju na to, ſo bě Kubiz jenu zuſu žónſku do žwojeho doma na wyſokej haży nuts wſak, ſ woknom won žłużobnej holzy ſ Büttnerez rjekła: „Scže hižo tajke něſchto widźeli? Tajke njeje hiſchcže w tutym cžežnym domje było.“ Pſchi tym je Manžowa pjecža wuplunyła. Tuta njeprějeſche, ſo je tak rěczała, tola wona njeje wuplunyła. Kubiz wěz tak wopižowaſche: Popołdnju 17. meje je jena wotebjeraćka ſ Lubija k njemu pſchiſchła, je khaponki kupiła a prajiła, ſo po nje wjecžor wokoło 10 hodźin póſcžele. Wón je potom knjeni, kotruž po mjenje njeſnaje, wokoło 10 hodźin wjecžor pſchipadnje na mjažowym torhoſchczu ſetkał, žobu domoj wſak a khaponki po jejnym žadanju k pjeczenju pſchihotował. Wokoło $^3/_4$11 hodźin je wot njeho k dwórniſchczu ſchła. Jeho žona je tehdy jeneho ſwadźenja dla dźeń prjedy woteſchła a je žo hakle 18. meje wróczika. — Sswědkowa ſ Büttnerez pod pſchiſłażahu wobkruczi, ſo je ſ tapezérarjom Kubaſchom tamny wjecžor ſ napſchecža Kubizez doma ſtała a ſcžěhowaze wobkedźbowała: $^1/_4$11 hodźin je Kubiz ſ jenej žónſkej pſchiſchoł, kotraž je napohlad pinczniziy měła. Kubiz je do žwojeho doma ſtupił a žwězu wo khěži haženył. Žónſka je nimo bliżſcheje khěže dale ſchła a je potom ſtejo woſtała. Potom je ſ Kubizez doma „pſt“ žłyſchecz było, na cžoż je zuſa žónſka na porſtach pſchi muri k khěžnym durjam ſchła a žo w nich ſhubiła. Khěžne durje žu žo ſamkke. W klamach njeje žo žwěcžiło. Manžowa je ſ woknom won hladała a ſpomnjene žłowa rjeknywſchi pſchiſpomniła: „Phi a hańba!“, wuplunyła pak wona njeje. Sswědkowa je potom hiſchcže ſ Kubaſchom pſched Kubizez domom hacž do $^1/_2$12 hodźin ſtała, tola do teho cžaža žónſka njeje dom wopuſchcžiła. Sswědk Kubaſch to žame wobžwědczi. Ssud njemějeſche pak ſkorżbnikowe wudawanje ſa wróczene a Manžowu k 10 hriwnam pjenježneho khoſtanja abo k arreſtej na 2 dnjej ſaždźi.

⚔ 25 lětna žłużobna dźowka Marja Madlena Günzelez ſ Mikowa bě bjeſe wſcheje pſchicžiny žłużbu pola kublerja K. A. Wirtha w Cžornych Noßlizach wopuſchcžiła. Ju polizajſzy do žłużby dowjedźechu, tola wona hnydom ſažo ſ njeje cžekny. Budyſke hamtſke hejtmanſtwo teho dla Günzelez arreſt na 2 dnjej napokoži. Lawniſki žud tole khoſtanje wobkruczi.

⚔ S khětrym njepſchemyžlenjom bě žiwnoſcžeŕ Heinrich w Małžezach žwojeho žužoda, 43 lětneho hoſcženzarja J. R. Pjetaſcha, pola wyſchnoſcže wobſkorżił, ſo tón bjes prawa po jenej pſches jeho leżomnoſcz wjedźazej ſchcžeżzy khodźi. Gmejnſki pſchedſtejicžeŕ bě Pjetaſchej khoſtanſki wukas wo 2 hriwnomaj póžłał, tola tón žebi žudniſke rosrižanje žadaſche. Pſched žudom dyrbjeſche Heinrich pod pſchiżahu wuſnacz, ſo je wón hakle pſched krótkim cžažom Pjetaſchej dowolił, po tamniſchej ſchcžeżzy khodźicz. Duž mějeſche Pjetaſch prawo k temu a bu wuwinowany.

Doprědnje wosjewjenje.

Dla postupjeneho czaßa budza ßo w běhu blišscheho tydzenja wulke skladnostne dźělby wschelakeho

wobuća

po njeßměrnje tunich płaczišnach pschedawacz.

Shorjelska pschedawarnja czrijow.

Arno Jacobsohn

w Budyschinje na bohatej haßy 7.

Rapsowe plany

wschelakich wulkosczow poruczа

Heinrich Lange

pschi zitnych wikach, s napschecza słoteje hwězdy.

Serbske a němske

spěwarske sa njewjesty,

jara krasnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene, **w czelazej koži** hižo po **6** hr. **50** np., **najjednorische** = = **2** = — np. ßu dostacz **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Tunje zigary!

100 schtuk

3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.

rosczela

zigarowa pschedawarnja Havanna

w **Drazdzanach 6.**

Kalowy hěbl

a

kalowa praßa

wobaj derje sdźerżanaj, stej semrjecza dla płaczišny hódno na pschedań.

Meta swudowjena **Preißerowa** w Budyschinje.

Liebsch,

ßudniski aktuar św. ßłużby

na ßukelnskej haßy 34

pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.

Rěczi ßerbski.

— Telefon czišlo 177. —

Pschesadzowanje lezomnosczow.

Běrny

a

ßłomu

ma tunjo na pschedań

Hunnius

na ßwobodnym kuble w Jeschizach.

Wós na dwěmaj kołomaj (gig) kaž nowy swuporjedzany, je płaczišny hódno na pschedań w Hoschiz haßy czišlo 16 delka.

Žiwnosć

czišlo 2 w Nowej Wsy pola Njeßwaczidła s 19 kórzami pola a łuki a maßiwnymi twarjenjemi je na pschedań.

Mała **chěža** w Budyschinje je tunjo hnydom na pschedań. Wona ßo jara derje po rjanych płaczišnach pschenaja a poskicza móznosć, ßebi mały statok tunjo kupicz. Dalsche je shonicz we wudawarni Serbskich Nowin.

Kruwa

blisko k czelenju je na pschedań w Porschizach czišlo 61.

Pschesadzowanje rěsnistwa a hosczenza.

Na kopjenomaj 6 a 16 lezomnostnych knihow sa Błózany pola Pomorz, krajnoßudn. podźěła sapisane, něhdże 29 kórzow areala wopschijaze, s 265,58 dawskimi jenosczemi wobczežene a s 12 970 mk. k krajnej wopalnej kaßy takšerowane, knjesej rěsniskemu mischtrej **Alfredej Hauerej** w Błózanach ßkuschaze lezomnoscze dyrbja ßo

póndzelu 12. julija 1909, dopołdnja w 10 hodzinach

na **městnje ßamym w Błózanach** se žiwym a morwym inventarom psches mje se ßwobodneje ruki na pschesadzowanje pschedawacz.

Lezomnoscze wobsteja s maßiwneho hosczenza s korczmarskimi prawisnami, s rěsnistwa, lodoweje pinzy, benzinoweho motora, rěsarnje, klamarnje a kołbaßarnje, wjelbowaneho hródzneho twarjenja, bróžnje a wosoweje kólnje, s jara dobreho pola, s kotrehož je něhdże 20 kórzow po 27 mk. pschenajatych, s łuki a se ßadoweje sahrody.

Hosczenz pschi Budyško-Lubijskim schoßeju leži a je pěschi něhdże 30 minutow wot sastanischcza w Pomorzach a něhdże 20 minutow wot sastanischcza we Wujesdże sdaleny.

W lezomnosczi ßo korczmarstwo a rěsnistwo se žiwym wobkhadom wjedże.

Knjes Hauer jenož dla czežkeho skhorjenja ßwojeje žony pscheda. Wobhladanje je kóždy czaß dowolene.

Wscho dalsche podpisany wukasuje.

Otto Wesser, w Budyschinje w Sakskej,

rěcznik a kralowski sakski notar.

Czesczenym Serbam w Njeßwaczidliskich a Rakeczanskich stronach k wjedzenju dawam, so ßym

motorsku mlóczazu maschinu

kupił, a so budu s njej ratarjam w domach a na polach derje a tunjo mlóczicz.

S prósstwu, so by ßo moje pschedewsacze dobroczinje podpjeralo, poruczam ßo

s poczesczowanjom

Ernst Pětschka

w Jenschezach pola Rakez.

Słomu k pizowanju a k saßłanju

pschedawa a po žadanju kupzej hacz do dwora pschiwjese

knježi dwór w Malßezach pola Budyschina.

K cżeßnemu wopomnjenju

na lětny ßmjertny dżeń

njebo **Jana Khorle Wirtha,** żiwnoscżerja w Scheschowje,

wumrje 10. dżeń julija 1908, ßwojeje staroby 55 lět 5 měßazow.

O rospomń, cżłowcże, ßmjercż cże
Ssy kóżdy dżeń jej sraky doscż. [żada,
Hlaj, stary, młody pśches nju pada,
Że na semi tu wschědny hóscż,
Duż wopomń wschědnje ſ wutrobu:
Haj, tu ja wostacż njemóżu.

Někotry nahle wotßal wuńdże,
Někotry dołho cżakacż ma
A ſe srudnoscżu domoj dóńdże
Pśches khoroscż, dołhe hubjenstwa,
Hdżeż płacż a skórżba womjelknje
A Bóh wschě ßyłsy setrěje.

Tak je Bóh, luby nano, tebje
We spoczatku żnjow wotwołak,
Do ßwojich njebjeß skhowak tebje
A ſ khoroscże cże k ßebi wsak
Tu ſ teho ßwětnoh' hubjenstwa
Do njebjeskeho wjeßela.

Sso narodźik we Stróży běsche
A we Rakezach wukschcżeny,
We Stróży schulu wopyt'wasche
A we wschěm dobrym wucżeny,
Sswój kschcżeński ßlub też wobnowi
We Rakezach saß' we zyrkwi.

Hdyż něschto lět na ßłużbje běsche,
Sso poda saß' do domiſny,
Hdżeż spěschnje do dżěła wón dżěsche,
Bě sprawny ßyn a pobożny,
Hdyż bě pak lětow tsizecżi,
Sso poda k ßwjatom' mandżelstwi.

Wot pschichodneho nana pschewsa
Nětk żiwnoscż tam we Scheschowi
A jeho dżowzy ruku sawda,
Tej cżeßnej knjeżnje w luboscżi,
So chzetaj hicż pśches żiwjenje
We ßwěrnoscżi a jednocże.

Tu wjele lět we měrje běschtaj
We mandżelstwje a jednocżi,
Pśches wjeßele a srudżbu dżěschtaj
We sprawnej ßwěrnej luboscżi,
Se ßużodami, bliżschimi
Bě stajnje pschezo w jednocżi.

Duż nětko we sańdżenym lěcże
Bóh póßła jim tu srudobu,
So sachodne je wschitko w ßwěcże,
To mamy też tu k spósnacżu,
Pśches dołhu cżeżku khoroscż tu
Nan woteńdże jim se ßmjercżu.

Po ßebi wón tu sawostaji
Tu nětko srudnu wudowu,
A do wulkeje srudżby staji
Też wóßom dżowkow, ßyna tu,
Też lubu staru macżerku,
Tsjoch bratrow a dwě ßotsje tu.

Tu staru macż pak lětßa w meji
Bóh pśches ßmjercż nětk też wotwoła,
Ju do njebjeskoh' herbstwa staji
A se ßynom saß' sjednocżi,
Hdżeż wużiwataj wěcżny měr,
Hdyż pschescłkoj staj tu semsku cżěř.

My dżenß' saß' w duchu pschewo-
Cże, luby nano, mandżelski, [dżamy
We luboscżi cże wopłakamy
Pschi hórzy, twojim pschikrywi,
Hdyż dżenßa runje lěto je,
So ßmjercż cże wot naß dżělesche.

Twój row nam, nano, ßwjaty budże,
Jón chzemy husto wopytacż,
Nad twojej hórzy, każ też druhdże
Cżi „Wótcże nasch" też wuspěwacż,
Hacż sa tobu też junu my
O, luby nano, pschińdżemy.

Tam, tam hdżeż nětko sjednocżeni
Ssyn ſ nanom, macżerku nětk je,
Tak też wot ßmjercże poßyczeni
Naß Bóh też k tebi pschiwjesc̀ chze,
Hdżeż njej' wjaz' żane dżělenje,
Ale to wěcżne żiwjenje.

My dobru nóz nětk pschiwołamy
Cżi, luby nano, mandżelski,
My do rowa cżi dżak 'schcże damy,
So ßy ßo sa naß starawschi,
Sso prózowak też ſ luboscżu
Pschez' sa naß w twojim żiwjenju.

Dha spi nětk derje w khłódnym rowje
Hacż na dżeń ſ morwych stawanjo,
Tam w Njeßwacżidle na kerchowje,
Hacż Bóh naß saßo sjednocża,
Hdżeż pschekraßnjeni wschitzy ßmy
Pśched Boży trón ßo stupimy.

W mjenje srudnych sawostajenych **Ernst Helaß.**

Konkursowa awkzija.

Schtwórtk 15. julija dopołdnja w 10 hodżinach maja ßo **w Rakezach** do **Grimmez** konkursoweje maßy ßłuschaze **wurěsne twory,** dale **1 klamowe blido, 1 regal, 1 wukładny kaschcż, 1 plachtaty wós, 1 hontwinski wós, 1 hospodarski wós, 1 rěsniski wós, 1 ßanje, 1 wiczna buda, 1 kuczowy** a **dżěłanski konjazy grat, 1 ßylanje rěsaza maschina, 1 jěsdne koło, 1 hromada palneho drjewa, 1 teschin** a **rěsniſtwowy naporjad,** wobstejazy **ſ klamoweho blida ſ marmorowej platu, 2 taflateju wahow, 1 kołbaßowoje ßykawy, 1 pjeńka ſ nożom, 1 małeho lodowcho kamora, 1 korjenjoweho młyna, 1 pschenoschneho kołbaßowcho kótła, 1 decimalneje wahi ſ puntami, 1 mjaßowcho pjeńka,** wschelakich **nożow** a **piłow, 1 naßelenskeho ßuda, 1 ßuda cżrjewow** atd. sa hotowe pjenjesy na pschedaßadżowanje pschedawacż.

Gustav Christoph, konkursowy sarjadnik.

Wotewrjenje pißarńje.

Cżesćżenym Sserbam w **Kamjenzu a wokolnoscżi** najpodwolnischo k wjedżenju dawam, so

15. julija t. l.

w Kamjenzu na kralowskej dróży 14

pißarńju

ſa kupne, hypothelske, testamentske, sawostajenstwowe wězy, kupowanje a pschedawanje leżomnoscżow, wudżełanje próstwowych pißmow, skórżbow, liscżinow wscheje drużiny wotewrju.

Wo dobrocżiwe pschikhadżenje proßy

Richard Kutschke,

prjedy dołholětny expedient a pißarńiny pschedstejeŕ knjesa wobkhodneho agenta aktuara św. ßł. Liebscha w Budyschinje.

Rěcżu serbski.

Rěcżu serbski. Rěcżu serbski.

Żeńtwa.

Jedyn rjemjeßłnik, evangelski, wokoło 40 lět stary, nan někotrych dżěcżi, ſ kotrychż hischcże dwě do schule khodżitej, w dobrych samożenjowych wobstejnoscżach, pyta na tntym pucżu żónſku sa mandżelſku, kotraż ma luboscż k dżěcżom. Dobrocżiwe poſticżenja chzyke ßo we wudawarni Serbskich Nowin w liscże pod napißmom O. M. 16 wotedacż.

Swoju żiwnoscż

w Koblizach pola Wulkich Sdżarow chzu wobstejnoscżow dla hnydom płacżisny hódno pschedacż. Wona ſ maßiwneho domskeho, bróżnje, nowych hródżow, sahrody a se sahona, pśches 6 kórzow pola a łuki wopschijazeho, a podżěla na torfowej jamje w Koblizach wobsteji.

Jan Howak
we Wulkich Sdżarach.

Kubło

cżo. 5 w Ssmjecżkezach, 50—70 kórzow wulke, pola a łuki na dwěmaj kruchomaj, 34 kórzow jara blisko pschi wßy, je se ßwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je shonicż pola wobßedżerja.

Żiwnoscż

cżißko 14 w Nowych Bóschizach pola Njeßwacżidła je se stejazymi żnjemi a inventarom tunjo na pschedań. S dworom mjesowaze pola ßu drainěrowane a ſ jeneho krucha wobsteja.

10000 mk. a 5000 mk.

mataj na dobru hypotheku wupożcżicż **J. a E. Koban**
pschi żitnych wikach 4.

40000 mk.

mataj na wěstu hypotheku wupożcżicż
rěcżnikaj **Wesser & Lehmann**
w Budyschinje.

Bukečanske serb. tow.

změje **njedźelu 18. julija** při wopyće Njeswačidliskeho a druhich bratrowskich towaſstwow

swjedźeńske posedźenje.

Knjez duchowny Mjerwa je přednošk dobroćiwje přilubił.

Wo bohate wobdźělenje wutrobnje prosy

předsydstwo.

Kuchaŕki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródżne dżowki, holzy k ßwinjom, wotrocżkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolażych a dżěłaczeŕske ßwójby pyta hnydom pschistajeŕka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rógu żitnych wikow w cżrijownı knjesa Heinr. Mohra.

Na jene ryczeŕkubło blisko Budyschina ßo hnydom do ßłużby niz pschemkoda **mlokowa holza** a niz pschestara **domjaza dżowka** pytatej. Poſticżenja chzyke ßo pod **A. J. 392** we wudawarni Serb. Nowin wotedacż.

Pilna, sprawna a domjaza

ßłużobna holza

ßo k starschimaj mandżelskomaj bjes dżěcżi k 1. abo 15. augustej pyta. Dobry a luboscżiwy wobkhad ßo pschilubja.

Pschekupz **Joseph Löbmann** jun.
w Schěrachowje, Kirchgasse.

Sslużobna holza

niz młódscha dyżli 17 lět, kotraż je spěschna, pilna a sprawna, ßo pyta. Poſticżenja chzyke ßo pod **H. K. 100** we wudawarni Serb. Nowin wotedacż.

Wuſtojni murjerjo a 1 dżěłaczeŕ

ßo ſ wulkej msdu do trajneho dżěła pytaju. Sso sawolwicż pola

Bernh. Foche, twarza
w Panezach pola Prěcżez.

(K temu cżißku pschiloha.)

Pschiloha k czišku 28 Serbskich Nowin.

Ssobotu 10. julija 1909.

Placzišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach.

5. julija 1909.

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Wóły:		
1. poknomjašne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 6 lět	39—42	75—78
awstriske	42—44	78—80
2. mlode, mjašne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35—38	71—74
3. šrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	30—34	65—70
4. šnadnje pizowane lóždeje staroby	26—29	58—64
Jałowizy a krowy:		
1. poknomjašne, wukormjene jałowizy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	38—41	70—74
2. poknomjašne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 7 lět	34—37	65—69
3. starsche, wukormjene krowy a šnadnje wuwite mlódsche krowy a jałowizy	29—33	59—64
4. šrěnjo pišowane krowy a jałowizy	25—28	54—58
5. šnadnje pizowane krowy a jałowizy	—	48—52
Byki:		
1. poknomjašne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	38—41	69—73
2. šrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	34—37	66—68
3. šnadnje pizowane	29—33	61—65
Čelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	47—50	77—80
2. šrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—46	73—76
3. šnadnje wuwite wot zyza	38—42	68—72
Swinje:		
1. poknomjašne lěpschich rašow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	53—55	68—70
2. mjašne	52—53	67—68
3. šnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	48—50	63—65

Placzišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 3. julija 1909 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 8. julija 1909. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza . . . . . běla	—	—	—	—	13	—	13	50
„ . . . . . žołta	—	—	—	—	12	75	13	—
„ nowa	13	50	13	75				
Rožla	—	—	—	—	9	—	9	25
„ nowa	9	25	9	38	—	—	—	—
Ječmjeń . . .	9	50	10	30	9	80	10	—
Wows . nowy } 50 kilogr.	10	50	11	—	10	—	10	20
Hróch	9	50	12	—	11	—	12	—
Woka	8	50	10	—	10	—	11	—
Jahły	14	—	14	50	15	—	16	—
Hejduschka	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	2	50	2	80	2	60	2	80
Butra . . . . 1 kilogr. . .	2	40	2	60	2	40	2	50
Pšeńczna muka 50 „ . . .	12	75	22	—	—	—	—	—
Ržana muka . . 50 „ . . .	11	—	15	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 „ . . .	4	50	4	80	3	60	3	80
Ssloma . . 100 „ . . .	5	50	5	83	3	67	5	—
Prošata 888 schtuk, schtuka . .	13	—	27	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby }	—	—	6	75	6	50	6	70
Ržane wotruby } 50 kilogr. .	—	—	7	—	6	60	7	10
Pšeńczny gris }	—	—	7	—	—	—	—	—
Ržany gris }	—	—	7	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běla) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 13 hr. 70 np. hacž 14 hr — np., rožka wot 9 hr. 5 np hacž 9 hr. 45 np., ječmjeń wot 9 hr. 50 np. hacž 10 hr 30 np, wowš wot 10 hr. 50 np hacž 10 hr. 60 np

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běla) po 170 puntach — hr. — np hacž — hr. — np., žołta 10 hr. — np hacž 10 hr 15 np., nowa: 22 hr. 95 np. hacž 23 hr. 27 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 14 hr. 80 np. hacž 15 hr. 10 np., kórz ječmjenja po 140 puntach 13 hr. 30 np hacž 14 hr. 42 np.

Wiczne placzišny w Kamjenzu.

8. julija 1909.

Po 50 kilogr.: Rožla wot 9 hr. 20 np. hacž 9 hr. 40 np., pschenza wot 13 hr. — np. hacž 13 hr. 50 np., ječmjeń wot 8 hr. — np. hacž — hr. — np, wowš wot 10 hr. 25 np. hacž 10 hr. 50 np., jahły wot 15 hr. — np. hacž 17 hr. — np. hróch 15 hr — np., žyns 5 hr. — np., běrny 4 hr. — np., šloma (100 kilogr.) 5 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hacž 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 9. julija: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje 5. njedželu po šwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer němsku spowjednu rěč, ½9 hodźin němske a w 10 hodź. šerbske předowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wórowani:

W Michałskej zyrkwi: Hugo Robert Kurt Hasler, rěsniski mischtr w Rychbachu, s Elsu Idu Donnerez w Ratarjezach.

Křćeni

W Michałskej zyrkwi: Willy Gerhard Ewald, Augusta Barscha, dźěłaćerja na Židowje, š. — Richard, Jana Khěžnika, twarskeho dźěłaćerja w Nadźanezach, š. — Herbert Bruno, Eduarda Pawoła Jurja Kelma, samkarja w Dobruschi, š. — Kurt Herbert, njemandź. š, na Židowje. — Reinhold Jan, Jana Augusta Probsta, kublerja w Hrubocźizach š.

W katholskej zyrkwi: Marianna, Maxa Domschki, klampnarja w Budyschinje, dź. — Max, Josefa Kuby, pschekupza na Židowje š.

Zemrjeli:

W Michałskej wozadze: 31. junija: Johana Henrietta Titzowa rodź. Zistelez s Wernarjez, † we wokrjesnej khorownі na Židowje, 79 l. 13 d. — 1. julija: Jan Ernst, Augusta Jana Holbjana murjerja na Židowje, š. 1 m.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

5. njedželu po šwjatej Trojizy smeje rano ½7 duchowny Voigt šerbsku spowjednu wucžbu, ½8 hodźin šerbske a w 9 hodź. němske předowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

5. njedželu po šwjatej Trojizy smeje duchowny Bojz rano w 7 hodźin němsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja we 8 hodź. němske a ½10 hodź. šerbske předowanje.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w šerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo cžischczi.

Dalokorěczak cžišło 687.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na šukelnskej haży 9.

Najtuńsche kupowanske žórło

sa

njewjesczinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poslužnjenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamšna pólstrowarnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Prošu, na mjenu hlejšće cžo. ledźbowacz

Tšihwěsdowske tšěšchne

zyhele rjanych njesachodnych barbow, **plešrowe klinkarske zyhele** ſ 8 hłowčzkami do pschejěsdow, hródžow, dworow atd., **žłobowe zyhele, porösne polne** a **dźěrkate zyhele, schamottowe zyhele, murjerske zyhele** porucža:

Pawoł Arnold,

parna zyhelnčza w Tšjoch Hwěsdach

(Dreistern) pola Budyschina.

Schczerkowe a pěskowe jamy. Telefon: Budyski hamt czo. 11.

Měschczański kontor: w Budyschinje na Moltkowej drózy 31.

Brodowska haptyka



na hoschiz haßy 21.

Kaschel, katarrh, dybawosej

žo spěschnje polóžeja

ſ thymuſinom

Blescha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Zuse suby

plombowanje, wuczehnjenje ſubow, morjenje nerva, wotſtronjenje ſubobolenja.

— Poměrne płaczišny. —

Dentiſt Max Flach

w Budyschinje na theaterſkej haßy 6 pschi žitnych wikach.



Skladownja drainěrowanſkich rolow w Lětonju

porucža

drainěrowanske roły

wſchěch wulkoſczow,

wodowodowe roły, konjaze korta, kruwjaze korta, ßwinjaze korta, proßaze korta

ſ prěkuſchom a bjes njeho,

ſczinowe pleczenje, tšěſchnu papu

wſchelakeje tołſtoſcze,

teer, kaž tež

teerowe kótły

k wupožczenju

po fabrikſkich płaczišnach.

Emil Dietrich.

Wóſk k krjepjenju rejwanſkich kubjow

najlěpſcheje hódnoſcze je dostacz pola

Arthura Grubanna

pschi drjewowych wikach 8.

Pißomne wuczinjenja,

liſczíny, teſtamenty, próſtwowne pißma atd. naſtajeja **hypothekſke pjenjezy a kupowanje a pſchedawanje leżomnoſczow** ſaradźujetaj

J.a E. Koban pschi žitnych wikach czo. 4, telefon 675

— Rěczimoj tež ßerbſki. —

Wajſowe modleŕſke knihi

ſ nowa pschełożene

ßu po 80 np. dostacz

we wudawarni Serb. Nowin.

Kedźbu kołojěſdni!

Dla rumowanja mojeho hobrſkeho ſkłada wjele poniżene płaczišny

mantle po 1 mk. 85 np. hacž 5 1/2 mk.,
ßylne hórſke pſchikrywy po 5 1/2 mk.,
ßedła po 1 mk. 85 np., **wodźidła** po 2 mk.,
nohate plumpy po 80 np., **pedale** po 1 mk. 25 np.,
karbidowe latarnje po 1 mk. 65 np.,
ßylne mužaze koła po 65 mk., 1 lěto rukowanje,
žonjaze koła po 75 np., 1 lěto rukowanje.

Wopomńcze! To ßu fabrikſke płaczišny.

Bjerjemy kóždu tworu wróczo a wróczamy pjenjezy, hdyž kupzy njeßu spokojom.

Žadajcze ßebi muſtry na tydžeń k wobhładanju.

Schijaze a **žimaze maſchiny.**

Induſtrija Jankowych jěſdnych kołow a maſchinow

na Mnjakowſkej drózy 4,

najwjetſcha pſchedawarnja tejele družiny w Budyschinje.

Wuporjedźerńja, emaillowarńja a ſaniklowarńja.

Trjebane koła ßo do płaczenja bjeru.

Trjebane mužaze a žonjaze koła ßu ſtajnje na ſkładze.

Pólſtrowane meble

wſcheje družiny,

ſofy, matrazy ſ ložom a bjes njeho, ſtoły, gardinowe žerdźe, rolowowe žerdźe atd.

we wulkim wubjerku po tunich płaczišnach porucža

T. Albert

pschi lawſkich hrjebjach 10.

Kedźbu!

Derje praßowane wuhlo

njepſcheměnjeneje wulkoſcze, czištoſcze a hódnoſcze,

1000 ſchtuk ſ jamy jenoż po 6 mk.

porucža

knježi dwór w Bóſchizach p. Njeßwaczidła.

Franz Marſchner



czaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** k dobroczišwemu wobkedźbowanju porucža.



Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje

(mějeczel **Max Kirſchner**)

pschi butrowych wikach 1 **telefon czišło 415**

porucža ßwoje daloko a ſchěroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeßłanje w czwizach a bleſchach.

Proſchu ßebi płaczišnowy ſapiß žadacz.



Phönixowe, Grützнerowe a Viktoria-

ſchijaze maſchiny

ſa domjazu potrjebu a rjemjeßko.

Dokładne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.

Ssamßna wuporjedzernja.

Clemens Jäckel,

mějeczel **Gustav Kloeppel.**

Telefon 435. Na ſeminarſkej dróſy 5. Telefon 435

Jěſdne kola,

Phänomenſke. Dürkoppſke a wſchelakich druhich ſnamjenjow ſ torpedowym ßwobodnym běhom

hižo po 70 mk.

Nowe latarnje ſ torpedowſkim ßamoſapalakom, kaž tež wſchě **narunanſke dźěle** porucza tunjo

Guſtav Lindner w Porſchizach (we Łužizy).

Ssamßna porjedzernja.

Pſchijomne wotpłaczenje. — Trjebane kola hižo po 10 mk.

Na ßwój wulki ſkład

tſěſchneje papy, drjewoweho zementa, theera, asfalta, tſěſchnych tſchěſkow, kaž tež **ſchleſ. tonowych tſěſchnych zyhelow, bibrazych wopuſchow a tſěſchnych zyhelow ſe ſaſhibkom** a ventilaziju ſ najlěpſchich zyhelnczow kedźbliwe cžinju a ßo pſchi potrjebje najnaležniſcho poruczam

F. W. Menzel

w Budyſchinje na hornczerſkej haßy.

Módroczíſchcz

w jara wulkim wubjerku,
doſpołnje barbu njepuſchczaty, woprawny indigo,
meter po 35, 40, 50, 55 a 60 np.,

wulki ſklad

hotowych koſchlow

— běłych a pißanych — ſa lěczo a ſymu —
mužaze koſchle hižo po 1 mk., **žonjaze koſchle** hižo po 90 np., **dźěczaze koſchle** hižo po 30 np., **wojerſke koſchle** porucza

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Wolijowe barby

wſchěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſkhnyjaze,

molerſke a murjerſke barby, terpentinowy wolij (němſki a franzowſki), **lanowolijowy firniß,** jara derje a twjerdźe ſkhnyjate, **jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żeleſowe laki, Kölnſki klij** kaž tež **murjerſki klij, drobnu krydu, gyps, portlandſki zement, najlěpſchi karbolineum, barbicže** wſcheje družiny, **ſchablony** ſa **molerjow** a **murjerjow** porucza a ma pſchezo na ſkładze po najtuniſchich płaczišnach

Emil Nërſch, drogowe klamy

24 na kamjentnej haßy 24.

Hermann Gläſel

w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebjach 4
— w ſzerbſkim domje —

porucza najwjetſchi wubjerk

porzlinowych a kamjeninowych tworow

najjednoriſcheho hacž do najwoßebniſcheho wuwjedźenja,

majolikowe a nippeſowe wěžy, ſchkleńczane twory, praßowane a toczene.

Najbohatſchi wubjerk wěžow k darjenju pſchi kwaßach a ſzlěbornych kwaßach.

Doſpołne njewjeſtne wuhotowanja.

Dalewjedźenje mojeho wulkeho rumowanskeho wupředawanja

dla

powjetschenja a dospołneho pschetwarjenja

mojich

wschěch pschedawanskich městnosczow.

Wołmjane drastne tkaniny, ~ židźane tkaniny, ~ wołmjany muselin, ~ płočliwe tkaniny, ~ běłe tkaniny, ~ žonjaca drasta.

Wosebita składnosć sa **puczowanski czaß:**

Wobleczenja, pscheprochowe mantle, blusy, wobleczenjowe szuknje, wodunjepschepuschczate bayerske koßmikate kapesy a mantle do wjedra.

Na wschě we wupschedawanju ßo njenamakaze tworby dawam

15% rabatta.

Jan Jurij Pahn

w Budyschinje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 29. | Sobotu 17. julija 1909. | Lětnik 68.

Swětne podawki.

Nowy khěžorstwowy kanzlet ſ Bethmann-Hollweg.

Wjerch Bülow je wot kanzleŕstwa wotstupił. Niz spokojom, ale połny hórkosćze je wón kanzleŕstwo skožił, kotrež je runje 12 lět sastawał. Kaž něhdy wjerch Bismarck, bě žo wón do wójny ſ zentrumskej stronu dał, a kaž tutón je wón w tymle wojowanju podležał. Hdyž žo kónz lěta 1907 khěžorstwowy žejm rospuschći, dyrbjesche žo móz zentrumskeje strony ſ nowowólbami slemicz. Tutón wotpohlad žo njedozpi. Jenož sozialdemokratojo žo poškabichu, tola zentrumsžy žo hischćze žylnischi dyžli prjedy do khěžorstwoweho žejma wróćichu. Konservativno-liberalny swjask, kotryž bě wjerch Bülow pscheczíwo zentrumskej stronje spletł, žo bórsy jako njekhmane stworjenje spósna. Konservativni a liberalni žo njemóžachu snjesć a pschi wuradženju wo finanznej reformje napscheczńosćze ſ tajkej mozu do žo srasychu, so žo konservativno-liberalny swjask rosrasy. Konservativni žo ſ zentrumskimi sjednoćichu a finanznu reformu pscheczíwo wjerchej Bülowej a liberalnym po žwojich saždach pschewjedžechu. To bě wulke poražene politiki wjercha Bülowa, kotraž jemu njemóžne sčini, dale w sastojństwje wostacz.

Sa naślědnika wjercha Bülowa je khěžor statneho sekretara snutskownych naležnosćzow statneho ministra dr. ſ Bethmann-Hollwega pomjenował. Khěžor je tón króćz muža wuswolił, kotryž bě najbližschi na rjedže. Knjes ſ Bethmann-Hollweg k mužam žkuscha, kotsiž maja wottyknjeny kónz stajnje we wočomaj a žo ſ niczim njedadža wotdžerżecz, žo k njemu pschedžěkacz. Tak je jeho žiwjenjowy běh jena runa czara była. Wón je wnuk jeneho pruskeho ministra, a tola we wěstym smyžle nawalnik do pruskeho semjanstwa. Kolebka jeho prjedownikow njestejesche w Pruskej, ale w Hollandskej. Jeho prjedownizy běchu židźi, kotsiž pschi jenym pschescźěhanju židow do Našawa pola Frankfurta czeknychu. Posdźischo woni w Frankfurcze wobohatnychu a k wulkim czesćam pschińdźechu, kotrež žo jenož se skhadženjom Rothschildow něschto sacźemnjachu.

Džěd nětczischeho kanzlera, Moritz August Bethmann, bě žo hischćze w Frankfurcze nad Mainom narodźił, tola bórsy žo wón do pruskeho poddanskeho swjaska pschijecz da a bě ſ profesorom prawisnow w Barlinje a Bonnje. Kral Bjedrich Wylem IV. jemu semjanstwo spožči, a hdyž bě žo ministerstwo Oty ſ Manteuffela swróćiło, žo Moritz August Bethmann sa žobustawa noweho liberalneho ministerstwa pomjenowa. Nan nětczischeho khěžorstwoweho kanzlera bě jako wulkoležomnosćer hižo pschisamknjenje k pruskej aristokratiji namakał, a jeho žyn džědowy pschiklad sčěhowasche. Wón je žo 26. novembra 1856 narodźił, potajkim jenož dwě lěcze starschi dyžli khěžor, ſ kotrymž žo wón w Bonnje w studentskim korpsu Borussow parschonsžy sesna. Něschto ſ tuteho studentskeho pscheczelstwa je wisajo wostało a je drje k temu pomhało, so je žo wón nětko na najwyschsche sastojństwo w Němskej posběhnył. Swoju spěschnu karrieru pak je wón niz jenož na sakožku žwojeho znajomstwa ſ khěžorom, ale najprjódzy psches žwoju hłuboku sdźěłanosćz a pilnosćz činił. Wot spočatka žwojeho sastojńskeho běha je žebi wón psched wočomaj džeržał, so jeho skónczńje jenož njewustawaze džěło k prěnim statnym sastojństwam wukhmanja.

Dalsche pscheměnjenje w knjeżerstwje.

S wjerchom Bülowom žo nimale wschitzy ſ khěžorstwoweho knjeżerstwa shubja, kotsiž jeho politiku, finanznu a schulsku, sastupowachu. Statny finanzny sekretar Sydow žo do pruskeho wikowanskeho ministerstwa pscheżadźi. Na jeho městno dotalny podsekretar Wermuth stupi. Minister wuwuczowanja Holle, kotryž je žo sa wyschscheho presidenta bramborskeje provinzy pomjenował, je žwoje městno dotalnemu wyschschemu presidentej bramborskeje provinzy ſ Trottej zu Solz pschewostajicz dyrbjał. Sa statneho sekretara snutskownych naležnosćzow je khěžor dotalneho pruskeho wikowanskeho ministra Delbrücka pomjenował a tutemu powschitkowne sastupjerstwo khěžorstwoweho kanzlera porucził.

Nowe dawki,

kotrež žu konservativni a zentrumsžy w khěžorstwowym žejmje pschiswolili, žu žo w swjaskowej radže pschijake. Dokelž khěžor žaneho prawa nima, wobsamknjenje swjaskoweje rady powalicz, ma je wón jenož wuwjesćz. Duž žo reforma khěžorstwowych finanzow njehodźi wjazy sadźerżecz. Wobličzeny wunoschk nowych dawkow je sčěhowazy: Piwowy dawk 100 milijonow hriwnow, palenzowy dawk 80, tobakowy dawk 43, złó na khofej a czaj 37, dawk na sapalki 25, dawk na žehliwe žwěcźadła 20, dawk na pěnjaze wino 5, dawk na pschedawanje ležomnosćzow 40, talonski dawk 27½, powyschenje schtempla na směnki 5, scheckowy dawk 20, powyschony stempel na effekty 25½, powyschenje matrikularnych pschinoschkow 25, hromadže 453 milijonow hriwnow. Pódla teho wobkhowanje dawka na jěsdne khartki 20 milijonow a zokroweho dawka 35 milijonow hriwnow pschinjeże.

S nowymi dawkami žo płaczisna sapalkow wo něhdže 100 proz., piwa wo 40 proz., tobaka wo 20 proz., palenza, spirituża, khofeja a czaja wo 20 proz. powyschi. Žiwjenje budże w pschichodže po tajkim khětro dróžische. Schtóž njebudże wjazy pjenjes wudawacz chcyć hacž dotal, budże žo w žwojich potrěbnosćzach samjesowacz dyrbjecz.

Termije, na kotrychž nowe dawki do mozy stupja, žu jara wschelake. Nowy piwowy dawk lětża wot 1. augusta płaczi, tobakowy dawk wot 15. augusta, powyschony zigaretowy dawk 1. septembra, palenzowy dawk wot 1. oktobra, schtemplowy dawk wot 1. augusta, scheckowy schtempel wot 1. oktobra, powyschene khofejowe a czajowe złó wot 1. augusta, dawk na sapalki a žehliwe žwěcźadła wot 1. oktobra a tehorunja wot 1. oktobra dawk na pěnjaze wina. Do teho czaża žo ludźo, kotsiž to samoža, na dlějschi czaż ſ tworami sastaraja, na kotrež žo nowy dawk położi. Sa sapalkami je hižo nětkole tajke wulke praschenje, so je fabriki njemóža dodźěłacz.

Powyschenje mzdy khěžorstwowych sastojnikow

je khěžorstwowy žejm hischćze dowuradźił, prjedy hacž je žwoje poražedženja skóncził.

Liberalnym, kotsiž chzychu sa sastojnikow wjetschu mzdu, hacž knjeżerstwo sa nich žadasche, namjetowacz, sapóžłanz Lattmann ſ hospodarskeho sjednoćeństwa porokowasche, so chzedža žo woni sastojnikam lischćicz. Tež finanzny minister ſ Rheinbaben žo pscheczíwo porokam liberalnych sakitowasche, so knjeżerstwo se sastojnikami dosćz derje njeměni. Polěpschenje sastojnikow němskeho khěžorstwa a Pruskeje žebi w pschichodže lětnje wjazy dyžli schtwórcz milijardy hriwnow žada. Pschi polěpschenju mzdy khěžorstwowych sastojnikow dyrbi žo tola tež na jenotliwe staty a gmejny dźiwacz. Wschо

dyrbi ßwoje mjesy měcź. „Schtó nawdawa wschak" — minister praji — wschě ßrědki sa khěžorstwo, sa jenotliwe staty, sa gmejny? To ßu scheroke kruhi wobydlerstwa. Haj, hdy byschcźe něhdźe někajki wulki měch měli, s kotrehoż mohłe ßo pjenjesy bracź! Tola měch ßo jenoż s dawkami pjelni, kotreż dyrbi lud nawdawacź. Teho dla dyrbi ßo měra dźerżecź. Wopak je też, hdyż ßo měni, so wonka w kraju jenoż myßl knježi, so dyrbi ßo sastojnikam msda powyschicź. Wschěhnje dostawam listy s rjadow ßrěnjeho stawa, wot pjekarjow, rjemjeßlnikow, pschekupzow atd., so tola njebychmy pschi polěpschenju msdy pschedaloko schli. Se wschěch listow te ßame ßkowa klincza: sastojnik ma wěste dokhody, mjes tym so dyrbimy my ßebi je sprózninje dobywacź; sastojnik ma pschimerjeny dźěłanski cźaß, mjes tym so dyrbimy my zyły dźeń a też hischcźe w nozy dźěłacź; sa sastojnikow starobu a sa jeho żonu a dźěcźi je ßo postarało, schtó ßo sa naß stara? (żiwe pschihłoßowanje). Tajke ßu myßle w kraju. Tak jara hacź ßebi po tajkim pschejemy, sastojnikam msdu powyschicź, njeßměmy ßo teho wostajicź, so na daloke kruhi nascheho wobydlerstwa dźiwamy. Wulke ßu też nasche cźeże dla sozialnych sakonjow. To ßebi wscho żada, so ßo na dokonjawoscź wobydlerstwa dźiwa. Wospjetuju, so chzemy wschitzy sastojnikam msdu na to waschnje powyschicź, kaž to powyschene płacźisny zyłeho sežiwjenja nusne cźinja. Dyrbimy pak pucź namakacź pytacź, kotryż dalokim dźěłazym kruham wobydlerstwa njesnjeßliwe woporу njenakładuje."

Khěžorstwowy ßejm je skónczńje wot pschepjatych żadanjow prěnjeho wuradźenja woteschoł a sastojnikam msdu po knjeżerstwowych namjetach polěpschił.

Setkanje monarchow w Czechach.

Pschi lětuschich manevrach awstriskeho wójska na Morawje ßo pódła němskeho khěžora pjecza też ruski zar, jendźelski kral a rumunski kral wobdźěła. Hród hrabje Harracha we Wulkim Mjesyrěczu ßo k hospodowanju knjeżerjow pschiprawja. Se schtyrzecźimi speditеurskimi wosami je ßo hižo domjaza nadoba pschiwjeska, a sa saměscźenje automobilow ßo woßebita kólnja natwari. W privatnych domach s wonka hroda budża minister baron Ährenthal, ministerstwowy pschedßyda baron Bienerth a morawski krajny hejtman hrabja Serneyi bydlicź.

Samkujenje awstriskeho khěžorstwoweho ßejma.

Nětczische awstriske ministerstwo pod baronom Bienerthom je wot dołheho cźaßa najbóle němske ministerstwo. Wone je, tak daloko hacź je to po sakonju móżno było, s pomozu Polakow požadanki Němzow dopjelnicź pytało. To ßo njeje hinak hacź na schkodu Sskowjanow stacź mohło. Sskowjanske strony ßu ßo teho dla pschecźiwo Bienerthowemu ministerstwu do ßkowjanskeje jednoty sjednocźike. Se stajenjom nusnych namjetow ßu ßkowjanszy sapóßkanzy wuradźenje tak pocźeżili, so njebě móżno, dale wo knjeżerstwowych pschedłohach jednacź. Poßledni cźaß ßu ßo k ßkowjanskej jednocźe hischcźe małoruszy sapóßkanzy pschidali, a w pschichodźe ßnadź też hischcźe ßobustawy pólskeje ludoweje strony k njej pschistupja. Jednota ßkowjanskich sapóßkanzow by, hdy bychu s nimi też dale sozialdemokratozy w ßejmje pschecźiwo knjeżerstwu hłoßowali, ministerstwo w bliżschim cźaßu powróczika. So by ßo tehole stracha sminyło, je knjeżerstwo ßejmowe wuradźenja njejabzy skóncziło.

Rjehoda franzowskeho wójskeho ministerstwa.

Pschi wobhladanju wójska je ßrjedu wójnski minister Piquart njesboże mět, so je s konja padnył. Wón wojakow nimo presidentoweje tribuny wjedźesche, strowjesche s mjeczom a chzyschе ßo runje sawinycź, so by wojakam nimo cźahnycź dał. Tu ßo jeho kóń do njeměra da, ßwojeho jěsdneho wotcźißny a prjecź cźerjesche. Někotsi ordonanzni offizerojo ßo sa cźeknjenzom puschcźichu a ministrej konja wróczo pschiwjedźechu, na cźoż ßo Piquart s nowa na konja ßydny. Do schkody njeje minister pschischoł, tola ßo podawk na tribunach se ßmjeczom powita a wjeczorne nowiny ßo ßmješchnych pschispomnjeńkow njewostajichu. Nad wojerskim swuczowanischcźom sa cźaß wobhladanja wójska wodźliwaj powětrowaj ballonaj „Ville de Nancy" a „Lebaudy" někotre poradźene manevry wuwjedźeschtaj.

Sbratrowanje Rumunow a Sserbow.

Awstriski arzywójwoda Franz Ferdinand je tele dny rumunskeho krala wopytał. Kaž jako demonstrazija ßu w tym ßamym cźaßu 300 Rumunow s pschewodom wojerskich herzow do Belgrada pschijeli. Huste ludowe cźrjódy a sastupjerjo politiskich stronow běchu ßo se ßerbskimi wojerskimi herzami k powitanju Rumunow seschli. Hdyż łódź s Rumunami pschijědźe, ßerbszy wojerszy herzy rumunsku narodnu hymnu piskachu, rumunszy hosczo na tole powitanje se ßerbskej hymnu wotmolwichu. Potom Belgradski bankijej Rumunow s krótkej rěczu postrowi. Senator Tito Fromcianu s Bukuresta s wohniwymi ßkowami w rumunskej rěczi wotmolwi, w kotrejż wusběhowasche, so ßu Rumunojo niz jako wotpóßkanzy ßwojeho knjeżerstwa, ale jako ludowi sastupjerjo pschischli, so bychu ßwoju luboscź k ßerbskemu ludej wobßwědczili. Rumunski lud chze pschecźelstwo se ßerbskimi bratrami hajicź a je hotowy, s nimi sjednocźeny hacź do poßlednjeje kapki krwě pschecźiwo shromadnemu njepschecźelej (Awstriskej) wojowacź. Sserbjo ßu ßebi se ßwojim njebojasnym wustupjenjom pschecźiwo Awstriskej sympathije wschěch Rumunow a zyłeho kultiwěrowaneho ßwěta dobyli. Skónczńje Fromcianu ßerbsko-rumunskemu pschecźelstwu a swjatej balkanskich ludow ßławu wunjeße.

Wopyt bołharskich ßokołow w Ruskej.

Tele dny 2000 ßobustawow bołharskich ßokołskich (turnarskich) towarstwow do Odeßy pschijědźe, so bychu tam sjawne turnowanje wotměli. S tymle hromadnym wulětom bołharskich ßokołow dyrbja ßo bratrowske sacźucźa mjes ruskim a bołharskim ludom poßylnicź a ßo s dobom wuspěch pokasacź, kotryż je młoda, psches Rusku wußwobodźena Bołharska we wězach cźělneho wocźehnjenja a wudospołnjenja wotroscźazeje młodźiny dozpika. Ssokołojo budża tsi dny w Odeßy pschebywacź a sa tón cźaß w tamnischich kasarnach bydlicź. Někotre wotdźělenja s nich też Kijew a Moskwu wopytaja.

Dźěło ruskeje dumy.

Někotre ßobustawy ruskeje dumy a rady, kotreż ßu Jendźelsku wopytałe, ßu s Londona do Parisa pschijěłe, so bychu też s franzowskimi politikami swjatsi nawjasałe. Mjes nimi bě też wjednik ruskich oktobristow Gucźkow. Po żadanju franzowskich nowinarjow wón we hłownych ryßach program a skutkowanje tejele strony rosßwětli, kotraż ma rosßudźaze ßkowo w nětczischej dumje. „Polěpschili ßmy hižo" — praji — „postajenje naschich ratarjow. Ssmy jich s putow „gmejny" wußwobodźili a jim móżnoscź dali, so móża ßo ßamostatni jako wobßedżerjo leżomnoscźow cźinicź, nad kotrymiż ßmědża ßamostatnje roskasowacź. Ssmy ßo postarali, wo sawěscźenje dźěłacźerjow psche khoroscź, wudokonjamy ßamosarjadnistwo na wßach a prózujemy ßo, so bychmy lud sa městne ßamosarjadnistwo sajimali. Skónczńje ßo wo reformu ludowych schulow prózujemy. Sa schtyri abo pjecź lět budże Ruska se ßyczu schulow pokryta, kotreż budża nowu wědomoscź mjes wjeßnym najbóle sanjechanym ludom rosschěrjecź. Wschě tele reformy móża ßo jenoż po něcźim, krocźałku sa krocźałku pschewjescź."

Dwěscźilětne ßwjecźenje wopomnjenja bitwy pola Poltawy.

Sa dołhi cźaß je ßo zar Mikławsch II. saßo ßrjedź ßwojeho luda pokasał. 9. julija je wón do Poltawy pucźował, so by wopomnjeński dźeń bitwy ßwjecźił, w kotrejż Pětr Wulki psched 200 lětami schwedskeho krala Khorlu XII. a kosakskeho hejtmana Mazepu sbi. W rěczi k kadettskemu korpsej zar praji: Bohu je ßo spodobało, so ženij Pětra Wulkeho a wutrajnoscź ruskeho luda pola Poltawy dobycźe wubědźischtaj, kotreż je Rusku wulku scźiniło. Taßama Ruska je runje hakle cźeżke cźaßy pschětrała, tola ja ßo nadźijam, so wona nětko na pucź roswiwanja a derjemęcza stupi, a so budże pschichodnym narodam lózo, sa domisnu dźěłacź a ßłużicź. K temu je ßwěrna pomoz wschitkich mojich poddanow a wěra do mozy wótcźiny trěbna.

Nowe njeměry w Marokkowskej.

Marokkowski sultan Mulay Hafid ma ßo runje tak se sběżkarjemi bědźicź, kaž jeho prjedownik na trónje. Jeho pjenjeżne żórka ßu saprahnyłe, liczba jeho pschiwißowarjow hladajzy wotběra, a jeho nahladnoscź mjes ludom je zyle saschła. Wón nima żaneje mozy, ludy ßwojeho kraja na wusdźe sdźerżecź. Kaž ßu Marokkowszy něhdy pola Casablanki franzowskich żelesniskich dźěłacźerjow nadpadli a skónzowali, tak ßu Kabylojo nětkole pola Melilly tsinacźe schpaniskich żelesniskich dźěłacźerjow morili. Pschecźiwo Kabylam je ßo hnydom wotdźělenje schpaniskich wojakow póßłało, kotreż je Kabylow sbiło a jich khostało. Na schpaniskej stronje je pschi wojowanju pjecź wojakow padło a ßo 26 sraniło, mjes nimi 4 offizerojo. Kabylojo ßu wjele ludźi shubili, tola njeje niczo wěste wo tym snate. Schpanska je tychle podawkow dla ßwoje wójsko w Marokkowskej poßylnika.

Revoluzija w Perſiſkej.

Perſiſzy ſbĕžkarjo, kotſiž hižo pſches lĕto ſe ſchahom (kralom) wo konſtituziju wojuja, ßu do hkowneho mĕſta Teherana pſchicžahnyli a ßo jeho ſmozowali. Schahowe wójſko pod roskaſowarſtwom ruſkeho wyſchka Ljachowa ſtejaze, je pſched pſchemozu zofacž dyrbjako. Wone ſ wjetſcheho džĕla ſ Tatarow wobſteji. Schah je ßo do ßylnje wobtwjerdženeho Sultanabada wukhowal. Sakitanje Sultanabada ruſki artilleriſki wyſchk Perebinoßow wodži. Sbĕžkarjo ßu w Teheranje hižo ßwoje ſarjadniſtwo ſawjedli. Ruſke knjeżerſtwo ſchahej radži, ſo by ßo knjeżerſtwa ſdał a jemu pſchebytk w Ruſkej poſkicža.

Nutsdobywarjo.

(Skónczenje.)

Schewz, wó jſtwje runje ßo hotujo, lehnycž hicž, hdyž ßkowo „nutskamarjo“ ſaßkyſcha, ßwoje kožane cžrije ßo ſpĕſchnje ſaßo wobu a na khódbu wuſtupi.

„Dobry wjeczor, moje knjejſtwa ....., ſchto, nutskamarjo? Tule pola naß w domje?“

Njeje móżno!

„Njemohli ßnadž Kunakezy tola hižo domoj bycž?“ ſwĕri ßebi knjeni Schewzowa bojaſnje ſnapſchecžiwicž. „Sßnadž ...“

„Nĕ!“ Nihdy! Tule je wot Kunakez dopißniza, po kotrejž ßo wĕſcže hakle ßobotu domoj wrócža“, knjeni Lĕmakowa ju khwatnje pſchetorže.

„Nutsdobywarjo to ßu, a to zyła cžrjóda, to ßym po mnohich ſtupach jaßnje ßkyſchaka!“

Sdaſche ßo, ſo bĕ Schewz khwilu na ßelowy ſtolp ſproſtnył, najſkerje, dokelž w myßlach widżeſche, kelko ſmĕje ſamkarjej a blidarjej ſa dżeła płacžicž, kotrež bĕ ſ nutsdobywanjom pola Kunakez nĕtkole naſtało.

Ale jeho poſtawa na dobo woživi.

„Hana!“ Schewz na ßwoju żonu ſawoła, „khwataj, ſchtož móżeſch, na polizajſku ſtražu ..., ſ najmjeńſcha tſjo polizajowje dyrbja hnydom pſchińcž ..., cžrjóda nutsdobywarjow, ſ najmjeńſcha pjeczo, ßo runje nutskamaju!“

„Ow! Ow! Na tychle nutsdobywarjow!“ knjeni Schewzowa ſtonaſche.

„Kolenje mi ſ roshorjenjom dyrkotatej! Njewĕrju, ſo hacž na polizajſku ſtražu dozpĕju!“

„Nó, dha pónđu ja ſ wami ßobu!“ knjeni Lĕmakowa troſchtowacž pomhaſche.

„Pójcže a khwatajcže!“

„Pokaſajmoj ßwojimaj mużomaj a nutsdobywarjam, ſo tež mój na ſkutki ßo wuſtejimoj!“

Bĕżo ſaſtróżanej żonje wotßal khwataſchtej.

Schewz a Lĕmak hiſchcže nĕſchto wokomikow radu na wójnu ſkkadowaſchtaj. Wuradżiſchtaj, ſo ma ßo hnydom hiſchcže wjazy mozow wobſtaracž, pſchetož tu bĕ wo to cžinicž, zykej cžrjódże ſadwĕlowazych nutsdobywarjow wahu dżerżecž.

Schewz ßo hnydom do ßußodneho twarjenja naſtaji, do hiſchcže wotewrjenych klamow krawza Schijaka, ſo by jeho a jeho wobeju pomoznikow na wójnu ſawokał, Lĕmak pak khwataſche do rózka haßy, ſo by ßamotneho ſtražnika pytał.

„Hdyž jich cžłowjek trjeba, tu wĕſo żenje njejßu!“ Lĕmak wobużny bórbotaſche. „Tola cžakaj!“ W ſcžinje bliżſcheje lataŕnje ßo runje dwaj kanonĕraj wujewiſchtaj. „Taj dyrbitaj nam tež pomhacž.“

„Mojej knjeſaj! Proſchu waju, ſo chzyłoj mje hnydom do tamle pſchespréki ſtejazeje khĕże ſcžĕhowacž! Dyrbi ßo polizija pſchi ſajeczu cžrjódy nutskamarjow podpjerowacž!“ Lĕmak kanonĕromaj napſcheczo wołaſche a ſ ruku jimaj kiwaſche, ſo byſchtaj jeho ſcžĕhowałoj.

Kanonĕraj, jara ſwjeßelenaj, ſo móżetaj na wotmĕnjenjo tež jónu do wójńſkeho dżĕła ßo dacž, ſa ßwojim wjednikom bjes pſchecžiwjenja na pomoz hotowaj khwataſchtaj.

W khĕżnych durjach tutón wotdżĕl wojakow k Schewzej a jeho k wójnje hotowymaj pomoznikomaj ßo pſchitowarſchi.

Schijak, wopominajo ßwoje wojerſke ſkutkowanje pſchi draſtowej wyſchnoſcži a armejowy khór, we ßwojej prawizy ſ móznej praßu machaſche, kotruž pſchi najmjeńſchich monturach nakłożowaſche a ſe ſalazka jemu nĕkotre ßylne nożizy jako mjecže kukachu.

Jeho pomoznikaj, kotrajž mĕjeſchtaj ſtóſtnikow woßebje ſwjaſacž a wotwjeſcž, bĕſchtaj ſ nĕkotrymi powjaſami a rjemjenjemi wuhotowanaj. Tutón nahladny dżĕl wójſka ßo nĕtkole w delnjej pſchedkhĕži ſeſtupa, ſo by wot Schewza hiſchcže nĕkotre poßlednje roswucženja doſtał.

So dyrbja doſpołnje bjes kóżdeho ſchudrowanja horje hicž, to ßwojim ludżom woßebje pſchiporucžowaſche.

Poſtupowachu horje. — — — —

Schewz, jako wjednik, do prĕdka, bĕ ßo ßwoje połwyßoke kożane cžrije wuſuł a je ſa kónczki widliſchcžojcže krucže do rukow wſał, ſo mohł, by-li trjeba było, ſ klozkomaj do njehańbicžiwych nutsdobywarjow bicž.

Hnydom ſa nim ſa pjatu porno ßebi kanonĕraj ſcžĕhowaſchtaj, kotrajž bĕſchtaj ßwój teßak hižo bóle do prĕdka ſcžahnyłoj a we ßwojich nóżnjach ſpohibowałoj.

Na tón pſchipad, ſo móhło ßo nutskamarjam poradżicž, tute hkowne wójſko pſchewinycž, ſcžĕhowaſche nĕtkole jako reſerva abo jako ſaſtupne wójſko, jedyn ſkhód dale ſdalene, Schijak ſe ßwojimi wuwjaſowarſkimi mużſtwami.

So pak by cžeknjenje zyle njemóżne było, mĕjeſche Schijak khĕżne durje tak dołho wobßadżene dżerżecž, doniž njebychu wużadani ſtražnizy dóſchli, a potom mĕjeſche ſbitym wobſamkowazym wójſkam nanajſpĕſchniſcho na pomoz khwatacž.

Sa tón cžaß bĕch pucžowanſke koffry wuprósdnił a tež moja żona bĕ cžaj (thej) dopſchihotowała, tu ßo wukopa, ſo bĕchmoj wſchitke pjekarſke wĕży dojĕdkoj.

Dokelž ßo namaj cžaj ßamy jara wutky ſdaſche, hotowaſche ßo moja żona, k Lĕmakezom dele dóńcž, ſo by wo nĕſchto pomaſkow khlĕba proßyła, kotrež chzychmoj ßej ſe ßobupſchinjeßenym mjedom potom ſeßkłódnicž.

Hiſchcže bĕchu wſchĕ ſkhody rosßwĕtlene. Moja żona, dnrje na khódbu wotewriwſchi, po khódbje hacž k ſkhodej dóńđże.

Pſchi tym trochu pſches wobkłożenje pohladnywſchi, tamny ſpodżiwny cžah pod nawjedowanjom domjazeho knjeſa Schewza na ſkhodże wuhlada.

Hdyž ßo ſ wotewrjenjom duri trochu ſaropota, ßo cžrjóda kuß ſatorże, myßlo ßej, ſo je nĕtkole wulki wokomik pſchiſchoł, nutsdobywarjow pſchimacž.

Moja żona, kotraž mĕjeſche cžĕmne ſdacže wo tym, ſchto ma tutón pokhod na ßebi, nĕtkole khĕtſje ſe ßwojeho ſchkitazeho ruma wuſtupi.

„Dobry wjeczor, knjes Schewzo! Schto dha ma to bycž? Wy ßo ßem horje po nohajzach wacžicže!“

„Duž tola rĕcžcže, knjes Schewzo! Macže dha ſchto ſkeho w myßlach?“

„Wy ßo tola nihdże nutsdobywacž nochzecže?“

„Dobry wjeczor, knjeni Kunakowa!“ ſkónczńje domjazy knjes wſchón pſcheßłapjeny wupraßny.

„Myßlach ßej, ſo ßu pola waß nutskamarjo pſchi dżĕle! Knjeni Lĕmakowa je nam to prajiła a je ſ mojej żonu hižo duzy po pucžu po poliziju!“

Nĕtkole moja żona ßo tež ani ſ napinanjom wjazy dodżerżecž njemóżeſche, ſo by khutna woſtała.

Najprjódzy ſepjeru na wobkłożenju pytajo ßo ſawjeßelenju pſchewoſtaji, kotrež bĕ ju pſchemohło. Wona ßo ſ zykej ſchiju ßmĕjeſche. —

Schewz ſaßo cžrije na noſy tykny a kanonĕraj pſchekhwatanaj po rjadu pak na moju żonu, pak na Schewza hladaſchtaj, miſchtr Schijak pak bĕ zyku wĕż trochu ſpĕſchniſcho ſroſymił.

S poßmĕwanjom a ſroſymliwje horje pohladnywſchi k wrócženju trubjeſche a tſoje klepotate kożane ſtupnje pytachu hacž nanajſpĕſchniſcho ſ domu pſchińcž.

Lĕmak bĕ khĕżne durje wonka wobßadżił a wuſchi naſtajejo do khĕże ßłuchaſche, njenadżizy ſaßkyſcha, kak rjemjeßlniſke wotdżĕlenje wójſka, kaž młyn klepotajo, wotcžehnje.

„Ha! Woni du! Pſchimarjo ßu pſchekamani a cžĕkaju!“

„Chzu wam wukhod ſaſchlahacž!“ Lĕmak ßycžeſche.

Kaž ſ błyſkom khĕżne durje do ſamka ſapraßny, ſ wobĕmaj rukomaj klinku hrabnywſchi wot delka ju, ſ pomozu lĕweho ramjenja, wſchĕ mozy ſebrawſchi horje cžiſchcžeſche. To pak bĕ tež najwjetſchi cžaß, pſchetož hižo Schijak a jeho kompanija ſ durjemi tſchaßechu, ſo bychu won pſchiſchli, ale podarmo.

Lĕmak ſ zykej mozu do klinki tłócžeſche, ſo jemu wocži ſ hkowy wuſtupowaſchtej. Pſchi tym na ſtajnoſcži ſa blíſkim rózkom haßy ſchĕlhawjeſche, wo pomoz żedżo, kaž nĕhdy general Wellington w bitwje pola Waterloo-a pſchecžiwo Napoleonej, pſchi tym ßławne ßkowa bórbotaſche: „Pſcheju ßej: hdy by tola cžma było abo ſtražnizy pſchiſchli!“

Hižo jeho mozy wopuschćićź hrožachu, a lědma móżesche žo pschećźiwo nadpadowanjam tsioch krawzow dodźerźećź, tu žylne, běžo žo bližaze krocźele pytny. Hischćże jónu na prawizu pohladnywschi a po wunórjenju błyskotatych nahłownikow wěsće spósna, so běschtej wot Schewza wupóßłanej žonje žwoju wěz wobstarakej.

„Hurra! Pomoz w nuzy!“ Lěmak wołasche. „Njeplechojo žu hižo pschi durjach! Njedajće rubježnikam cźeknyć!“

Sa wokomik klinku spuschćźi. Pschikhwatowazy strażnizy žo sahnachu, so bychu žo do posdatnych rubježnikow dali.

Schijak a jeho kumpanojo, kotsiž běchu tež hnydom nowe wobstajenje spósnali, něschto krocźeli do sady stupiwschi žmějo žo wobhrodu tworjachu.

„Knjes strażniski mischtro!“ Schijak wołasche, „wostajće nutsdobywarjow na pokoj, cźi, kotsiž žu žo tam horka nuts dobywali, cźi tam tež nuts žłuscheja!“

Dokelž bě tež nětko Schewzowy pomozny khor se žwojeho njewuspěschneho wuputanja dele dozpěł, móżesche jeho wjednik hnydom zyku wěz wujaßnicź.

* * *

S wulkim wjeżelom žo na to bórsy kolona, kiž mějesche nutsdobywarjow s wotmachom pschimacź, roseńdże, kiž bě po žwojej wopokasanej smużitoscźi hódna była, do najlěpschich wójskow liczena bycź.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Na pschetwarjenje w Pětrowskej zyrkwi dyrbja žo wjetsche summy nałożicź. Parne tepjenje je žebi 41,000 hriwnow žadało. Zyrkwinske pschedstejicźerstwo je teho dla sa nusne měło, 105,000 hriwnow pola krajnostawskeje banki po 3½ % požcźicź. Tónle dołh ma žo sa 29½ lěta wotpłacźicź.

— 500lětny khorhojny jubilej tudomneje rěsniskeje jednoty budże žo wot 21.—23. augusta žwjecźicź. Khorhoj je cźěski kral Wjazßław rěsniskej jednocźe sa to dał, so je wona pschi sběžku měschcźanow pschecźiwo měschcźanskej radże tutej žwěrna wostała.

— (Postajenje noweje měry Nowosalzskeje dróhi w Budyschinje.) Dla rosschérjenja želesniskeho mosta pola piwarnje ma žo Nowosalzska dróha snapschecźa piwarnje rosschericź. Sa leżomnoscź, kotraž ma žo teho dla městu wotstupicź, žebi stokar Bjar sa kóžny meter po 20 hriwnach, Engert a Hołbjan pak po 50 hriwnach sarunanja žadaju. Měschcźanske sastupjerstwo njeje swólniwe, tak wyšoki sarunanski pjenjes pschiswolicź, a je žo rosžudźiło, trěbnu leżomnoscź na rańschej stronje Nowosalzskeje dróhi wuzwojicź dacź.

— Sjednocźene Budyske papjerniki k nowotwarej wotpaleneho Budyskeho papjernika wulke summy pjenjes trjebaju. We wurjadnej hłownej shromadźisnje akzionarow je žo teho dla wobsamkło, towarstwowy sakładny kapital wo 1,350,000 hriwnow powyschicź.

— (Kórki budża drohe.) Symne a bjesßkónczne wjedro je roswiwanju kórkow schkódne było. Druhe lěta mózachu žo žrjedź julija kórki sběracź, lětża pak wone hakle kcźećź sapoczinaju, a w Liegnitzskich stronach, s wotkal žo k nam hewak kórki s hromadami pschiwożuja, je kórkowe selo s khětreho dźěła skhoriło a hinje. Duž drje budża kórki lětża žadne a drohe.

Tež wischnjam a jahodkam deschcźikojte wjedro njehowi. Wischnje žo rospukaju a rucże hnija, a jahodki maja wodżany žłód.

— Desch cźe nochzedża po sdaczu hischće pschezo pschestacź. Direktor wobkedźbowarnje wjedra w Parisu je wuzłędźił, so we wobkedźbowarni sa poslednje sto lět njeje sapißane, so je w tymle cźażu telko deschcźowych dnjow było, a so je temperatura trajnje tak niska była. W juniju je 19 deschcźowych dnjow było. Julij je poměrnje hacź dotal hischće wjazy deschcża hacź junij pschinjeßł. Mnohim ratarjam njeje mózno, žyno domoj khowacź. Boja žo, so budża, jeli so žo bórsy njewuwjedri, běrny cźornicź, a so budże tež žito schkodowacź.

W Schwajzarskej a Tyrólskej dźeń wote dnja na wyšokich horach žněh pada a w dołach žo deschcźik dże. Někotre wzy w Vorarlbergu žu žo powodźiłe. Někotre želesniske naßypy žu žo rosmokałe a žo žypłe. Pola Madonna di Campiglio je automobil jeneho Němza w žněsy tcźazy wostał. W Zillertalu je wulka woda wjele schkody naczinika. Mosty žu žo wottorhałe, hacźenja žo rósdrełe a pola a łuki žo powodźiłe.

W Schwajzarskej je Rheinska réka pśches brjohi stupiła a daloke strony powodźiła. W pschedalpskich horach žo njepschestawajzy žněh dże a hacź do 1300 metrow nad morjom leżo wostawa. Na horje Säntis žněh 2 metraj wyšoko leži. Tak dołho hacź ludźo pomnja, njeje w lěcźu telko žněha naschło. W Davosu, Andermattu a w druhich symskich lěkowanischcźach žo po žanjach a žněhowych cźrijach woża. Ssněha dla žu žo s wysche leżazych pastwow stadła do dołow hnacź dyrbjałe. Hdźež žu žo s tym komdźili, je skót w žněsy kónz wsał.

We Württembergskej je woda njejabzy pśches brjohi stupiwschi wjele žyna wotwjedła, s městnami je žo žyno s njepschestawazej mokrotu skasyło. Wulka schkoda žitu a hischće wjetscha winizam hrosy. Lěkowanischcźa we Württembergskej žu s njepschihódnym wjedrom cźežko schkodowałe. Hoscźo a khori žu wutwostali, a cźi, kotsiž běchu pschischli, žu saßo roscźékali. A schto je na hubjenym wjedrje wina? To stej w Künzelsau dwě žonje wumudrowałej, kotrejž měnischtej: „To je bjes dźiwa, so žo wschědnje deschcź dże. Dokelž Zeppelin se žwojim wulkim kaschcźom pśches žwět honi, žo s wjedrom wjazy njeczini.“

W Franzowskej je w stronach wokoło města Toulousa a we wokrjeżach pschi hornim běhu Geronneskeje réki symske wjedro knjeżiło. Wutoru žo žněh dźésche, kotryž na semi njerosta. Wobydlerstwo na wżach, kotrež se symnym wjedrom cźežko schkoduje, mějesche hodźiny dołho bjestroschtny napohlad symskeje krajiny w juliju.

S **Měrkowa.** K łojenju mnischich mjetlow je tudomny dohladowar brunizowych jamow, knjes Piwarz, jara praktiski apparat wunamakał, kotryž je žo jemu patentował. Apparat s dwanacźe lampkow wobsteji, w kotrychž žo nékajki płun žwěcźi. Mnischcźe mjetle s hromadami do tychle žwětleschkow lětaju a žebi kschidleschka wopaliwschi do žudobja wody, pod lampu pschicźinjeneho, padaju, hdźež žo tepja. Apparat knjesa Piwarza je žo sa wjele pschisprawnischi dyžli wschě hacź dotal snate apparaty k saniczenju mnischcźich mjetlow spósnał. Dokelž je apparat poměrnje tuni, móże žebi kóždy léżowy wobžedźer hnydom někotre nakupicź.

S **Hliny.** S rědka drje žo stawa, so žo sa žiweho cźłowjeka hižo row ryje. W naschej wży je waschnje, so hospodarjo po rjadu row sa semrjetych ryja. Tele dny jena žónska k jenemu hospodarjej s prósstwu pschińdże, so by sa jenje dźěcźo row wuryk. Hospodar bě k temu rad swólniwy. Tola hdyž nasajtra rano na pohrjebnischcźu row ryjesche, pschińdźechu jemu rjez, so žo njetrjeba napinacź, dokelž bě dźěcźo, sa kotrež bě row skasany, mjes tym saßo wotkhoriło.

— **(Wo wólbach w Kamjenśko-Rakeczanskim wjeżnym wokrjeżu.)** Běda, běda Njeżwaczidliskej woßadże! pschiwißowarjo kandidatury ryczerkubłoweho najeńka Brühla tydżenja w Budyskich nowinach żałoscźachu. S płaczitym hłożom woni skorża, so by Njeżwaczidliska zyrkej dawki s něhdże 50,000 dawkskich jenoscźow shubiła, hdy by nowy sakoń wo zyrkwinskich dawkach do mozy stupił. S tajkim skiwlenjom chżedża ludźom nabarbicź, so by Njeżwaczidliskej woßadże wulke pjenjeżne schkodowanje hrosyło, hdy by žo s nowa knjes Kokla do žejma wuswolił. Ssami woni to njewěrja, wschak žu žami se rta knjesa Kokle w Njeżwaczidliskej wólbnej shromadźisnje žłyscheli, so budże wón jenoż sa tajki sakoń hłożowacź, s kotrymž njebychu evangelske woßady schkodowałe. To je tola jaßnje doscź rěczane. Mohł žnadź jedyn druhi wólbny kandidat wjazy žlubicź?

Hdy by žo knjes Kokla s nowa wuswolił, by wón w nowym žejmje mjes 91 sapóßłanzami jenicźki katholik był, a tón by dyrbjał napscheczo 90 druhim sapóßłanzam jedyn sakoń wobsamknycź, kotryž by na schkodu Njeżwaczidliskeje woßady był? A dyrbjało nasche sakske ministerstwo, kotrehoż žobustawy žu wschitzy sahorjeni evangelszy, tajki sakoń wudźełacź dacź? Do teho cźłowjek stroweho rosoma njewěri, to tež spißaczel tamneho nastawka w Budyskich nowinach sa móżne nima. Pschiwißowarjam Brühloweje kandidatury jenoż wo to dże, s tajkimi scherjenjemi Sserbow wot knjesa Kokle wottraschecź. Léta dołho žu žo na to hnéwali, so jedyn žerbski bur 8. wjeżny wokrjeż sastupuje, jedyn burski cźłowjek, kotryž po jich měnjenju s zyka telko rosoma měcź njemóże, so mohł w žejmje žobu wuradźecź. Hakle tón, kiž žebi jene ryczerkubło wotnaja, ma po jich měnjenju potom doscź rosßwětlenu hłowu, so by sa krajnožejmski mandat khmany był. Tajkeho měnjenja sdadża žo tež někotsi burikojo s Njeżwaczidła a Scheschowa bycź, kotsiž žu nastawk podpißali. Woni drje njewjedża, kak jara žu žo se žwojim podpißmom žami a burstwo w sjawnoscźi ponižili. S nastawkom žu w Njeżwaczidle a Scheschowje khežu wot khéże khodźili, tola jenoż dżeżacź podpißmow nażebrjeli. Wschitzy drusy burszy wuswolerjo žu žwoje podpißmo sapowjedźili, woni žo sa cźeścź podżakowachu, žo do kary ryczerkubleriskeho najeńkow sapschahnycź dacź.

Kandidatura ryczerkubleriskeho najeńka Brühla dyrbi khětro

schpatne wuhlady měcź, hewak jeho pschiwißowarjo njebychu schcźuwańzu mjes wěrywusnaczemi wužili a s njewěrnoscźemi wuswolerjow ßlepicź spytali. W spomnjenym nastawku ßo zyle pschecźiwo wěrnoscźi praji, so knjes Kokla njeje w tamnej shromadźisnje na wschě praschenja wotmolwił, dokelž je njeje srosymił. To je njewěrnoscź. Knjesa Koklu staj ßo jenoż knjes ryczerkubleŕski najeńk Brühl a knjes prjedawschi ryczerkubleŕ Voigt praschałoj, jimaj je knjes Kokla wospjet wotmolwił. Wón na žane praschenje njeje wotmolwjenje winojty wostał. Sswoje skutkowanje w ßejmje wschak wón njeje wukhwalował a ßo s nim wupjerał, to jemu jeho kharakter njedowola. Jeho ponižne a sdźerźliwe waschnje na rosomnych poßkucharjow najlěpschi sacźischcź cźinjesche, s tym je wón wjazy dozpił, hacź se ßamokhwalbu, kotraž, kaž pschißkowo praji, najlěpje njewonja. R.

(Pschipóßłane). Nowy ßejm, ke kotremuž ma ßo w bliščim cźaßu wolicź, smjeje też wo nowym schulskim sakonju wuradźowacź. So mjes druhimi też wucźerjo ßo sa to sajimuja, kajki budźe, je bjes dźiwa. Teho dla je jim też waźne shonicź, kak kandidatojo wo tym a druhim, schtož ma ßo psches sakoń sarjadowacź, ßebi myßla. Knjes wucźeŕ Domaschka ßebi w Njeßwacźidle něschto praschenjow dowoli a něschto pschecźow wupraji. To je ßo jemu sa sko měko — zyle s njeprawom. Pschecźa wucźerjow ßo druhim runje tak dźiwne sdadźa, kaž žadanja druhich powołanjow wucźerjam. Dokelž je ßo ßkyschecź dało, so drusy wucźerjo stejnischcźo k. Domaschki saßudźa, s tuthym wosjewjam, so „Sswobodne sjenoczeństwo ßerbskich wucźerjow pschi ßerbskich schulach", tak daloko hacź ßo wo schulskich praschenjach jedna, sady k. Domaschki steji.

Kantor E. Hanczka,
pschedßyda „Sswobodneho sjenoczeństwa ßerbskich wucźerjow pschi ßerbskich schulach".

Pschispomnjenje redakzije: Knjes wucźeŕ Domaschka njeje we wólbnej shromadźisnje w Njeßwacźidle žanych praschenjow stajał. Wón je ßebi wjele bóle žadał, so dyrbi ßo duchowna inspekzija se schulow wotstronicź. To jemu njeje nichtó sa sko wsał. S wulkim pohorschkom pak je było, so je wón k. Kokli radźił, so by wón k woli ryczerkubleŕskeho najeńka Brühla wot ßwojeje kandidatury wotstupił. Knjes Domaschka praji: „Psched němskim měschczaństwom dyrbi ßerbska narodna wěz wróczo stupicź", to rěka: „Hdyž jedyn němski najeńk pschecźiwo Sserbej wustupi, dyrbi Sserb psched nim zofacź a na bok hicź". Tale hanibna rada je s poknym prawom po wschěch Sserbach pohorschk sbudźiła. K tajkemu pßyczemu ßamosaprěwanju a ßamoponiženju ßo Sserbjo njepodwola, tak dołho hacź smjeja schkriczki narodneho sacźucźa. Tak wyßoko ßebi Sserbjo wjetschinu wucźerjow waźa, so wot nich njewoczakaja, so ßo ßwoju narodnoscź kaž masanu koschlu ßleku.

— (Dopiß.) K ropotej a hołkej Njeßwacźidliskeje wólbneje shromadźisny chcemy my s Minakalskeje wosady też ßłowczko pschidacź. Hdyž Brühlowi pschiwißowarjo, s kotrymiž knjes Brühl wschědnje wobkhadźa, se ßwojimi podpißmami w Budyskich nowinach cźo. 157 wusnawaju, so ma wón sa nich cźopku wutrobu a so budźa jemu stajnje dźakowni, pschiwołamy jim, so prawje na tym cźinja. Stare pschißłowo praji: „To je hrosny ptacźk, kotryž do ßwojeho ßamßneho hnězda njerjedźi. Dokelž ßmy my burjo, ßo nam nichtó dźiwacź njemóże, hdyž ßebi knjesa Koklu w cźeścźi dźeržimy. My ßmy 24 lět k njemu dźerželi, kaž wón k nam a my budźemy tuteho ßerbski a němski rěcźazeho bura, kotrehož lubujemy, po ßwojich mozach pschi wólbje podpjeracź, runjeż ßo jemu porokuje, so wón cźežko ßłyschi. Schtóž knjesa Koklu snaje, jara derje wě, so wón njeje žadyn bachtak a hubak, ale so wón měrnje a sdźerźliwje wustupuje, kaž ßo to jenemu parlamentariarjej saleži.

Zyle s njeprawdu ßo jemu porokuje, so je ßo wón pschemało wo nasche żelesniske należnoscźe starał, a so je sawinował, so ßo żeleśniza njeje s Wósborka psches Minakał do Njeßwacźidła natwarika. My w Minakale a wokolnoscźi bychmy nětkole też wschu pschicźinu měli, ßo pusolicź a kóślika wjasacź, tola schtóž knjeżerstwowe nahłady do drobna rospomina, budźe pschidacź dyrbjecź, so by njemóżno było, żeleśnizu s Wósborka do Njeßwacźidła psches Adolfsku a Margarecźinu hětu natwaricź. Też bychu wobydlerjo s rańschich stron njemało ßantorili, hdy bychu dyrbjeli psches Njeßwacźidło do Budyschina jěsdźicź. Schtož je knjes Brühl w Njeßwacźidle wo Radworśkim dwórnischcźu powjedał, njesda ßo nam zyle wěrnoscźi podobne bycź. Abo dyrbjało knjeżerstwo tak ßlepje dźěłacź, kaž to Brühl měni a na wulki swón powěscha? Pschi żeleśniskim twarje mějesche knjes Kokla tśi wulke faktory pschecźiwo ßebi, kotreż wón ßam njeje mohł pschewinycź. Tola njedźiwajcy teho dyrbimy my jeho ßwěrne prózowanje pschipósnacź. So wón ßrjedź wólbneho wokrjeßa bydli, to jeho runje najlěpje k sastupowanju wokrjeßa khmaneho cźini. Dyrbimy na tym wobstacź, so naß dale jedyn ßerbski a němski rěcźazy bur w ßejmje sastupuje, też my nochcemy, so dyrbja ßo naschi katholscy ßobuwobydlerjo na to wobcźežowacź, so ßo jich interesßy w Sakskej njesastupuja. Katholikojo w Budyskim wokrjeßu ßu muž pschi mužu evangelskeho bura wuswolili. Duž ßo někotśi Holeschowscy a Njeßwacźidliscy njetrjebaja hórschicź, so evangelscy Sserbjo we 8. wjeßnym wólbnym wokrjeßu jeneho katholskeho Serba wuswoleja. Nasch knjes Kokla je se ßwojim sarěcźenjom a wustupowanjom dozpił, so je ßo jim żeleśniza psched khěžu natwarika. Wón je ßo sa powschitkownoscź woprował a teho dla ßmy jemu wulki dźak winowacźi. Duž wschitcy ßerbscy myßlazy wuswolerjo, stupcźe na naschu stronu! Jeli so budźe Boża wola, dobudźemy.

Handrij Nowak, gmejnski starschi w Khróscźe.

S Bukez. Shromadny wulět sańdźenu njedźelu ßerbskich towarśtwow: Kukowskeje Katholskeje Bjeßady, Pancźicźanskeje „Lipy" a Njeßwacźidlskeje „Jutrnizy" je ßo kraßnje poradźił. Runjeż ßmy tam a ßem trochu smokli, je ßo nam tola wschěm wulzy spodobało. ¾11 hodźin wotjědźechmy s Budyschina. W Pomorzach witachu naß ßobustawy Bukecźanskeho ßerbskeho towarśtwa. W Bukezach ßo poßylniwschi, ßo podachmy na Sserbow ßławnu horu, na nasch Cźornobóh. Někotryžkuli s nižin drje ßebi horu tak wyßoku pschedstajał njebě. Dójschli pak tam wschitcy ßmy, runjeż ßo někotrym też we Wuježku pod horu spodobasche. Kraßny wuhlad s wěże do kraja łužiskeho njemóżachmy bohużel wužicź, dokelž bě wschitko mhkowe. Deleka w Bukezach na naß hižo dobry wobjed cźakasche — a duž horu saßo wopuschcźichmy. Wobjed ßo wutwori k ßwjedźeńskej hoscźinje s narodnymi rěcźemi a spěwami. Knjes kantor Hila s Khróscźiz swjeßeli naß s telegramom, sanoschujo s nami „Rjanu Łužizu". Knjes Króna s Bukez witasche s wutrobnymi ßłowami bratrowske ßerbske towarśtwo do staroßerbskich Bukez. Knjes wucźeŕ Sskodeńk s Pancźiz woßebje na to pokasa, so ßu katholscy Sserbja pschischli k evangelskim k żelesnemu wobkruczenju nascheho shromadneho skutkowanja. Na njehańbicźiwe waschnje drje spytuja skaženi Sserbja naß rosschcźěpicź, ale kaž se żelesa chcemy jim napscheczo stupicź. Knjes ßejmski sapóßłanz Soba Sserbow tehorunja witasche a roskoži, kak bratr sa bratra wschitko njeßy, kak jenicźay jednota naß schkita psched wěcźnym rowom. Sa to my nichtó njemóżemy, so ßmy wschelakeje wěry. Ale Sserbja ßmy wschitcy, a jako Sserbja ßmy jedni. Knjes wucźeŕ Bryl s Moskwy nam poda tu a druhu sajimawku wo naschim Cźornobohu. Kaž je wón był naschim wótzam ßwjaty, tak njech je wón też nam ßwjaty jako njekhabłaza straża ßerbskich mjesow. Kaž ßu ßo naschi prjedowniży bojeli Cźornoboha, tak ßo też my strachujemy skeho ducha wotpadnistwa a skaženstwa, kotryž je bohużel też do Sserbow sacźahnył. Knjes kubleŕ Pjech s Mikocźiz ßławjesche wulkotne skutki a saßłużby nascheho Soby a pschejesche jemu Boże żohnowanje do dalscheho pschichoda. Tak bě ßo nam cźaß wobjeda bórsy pominył. Podachmy ßo do wßy a wobhładachmy ßebi rjany Boži dom a pomniki na kerchowje. Wokoło 6 hodźin ßo saßo pola Heimrichez seńdźechmy. Bukecźanske ßerbske towarśtwo bě woßebitu ßwjedźeńsku shromadźisnu sarjadowało. Büsta nascheho lubowaneho krala běsche wobdata a pyschena se ßerbskimi khorhojemi, s dobom wosnamjenjejo, kak je ßerbska khorhoj stajnje schkitała kralowski dom. Sswjedźeństi pschednoschk bě woßadny farař knjes Kubiza na ßo wsał. Pokasawschi na ßławneho Handrija Hofera, kotryž je w Tirolskej sa ßwobodu ßwojeho luda wojował, pschirunasche jeho s Bukecźanskim rjekom majorom s Langen, kotryž je pschi snatym nadpadże pola Bukez na tamnischim kerchowje tak smużicźe wojował a wutrał. Na kónzu jara sajimaweho pschednoschka nam knjes rěcźnik pschiwoła, so bychmy też byli tajzy Hoferojo a Langojo na naschim narodnym bitwischcźu. — Knjes Króna pokasa nam ßwědki tamneho wojowanja — mózne kanonowe kule. Knjes Soba, dźiwajo na tele kule rěcźesche wo njepschecźelskich kulkach, kotreż do nascheho ludu ßo wutśeleju. A tola lud hischcźe steji, Bukezy hischcźe steja ßerbske. Nadpady ßo dźenża hischcźe stawaju, roskoži knjes Sskodeńk, ale bohużel se strony bratrow husto doscź. Cźi ßo nam lischcźa a rjenje cźinja, a tola je wschitko kża a jebanstwo. Budźmy Sserbja w skutku, niz w ßłowach! Postrow knjesa fararja Waltarja-Njeßwacźidlskeho tołmacźesche pschedßyda „Jutrnizy" knjes Cźech s Łomska. Pancźicźanska „Lipa" porjeńschi shromadźisnu psches někotre kraßne khory. S lubosnym hłoßom spěwasche Bukecźan knjes kantor Kerk kraßnu pěßeń: „Schto radoscź rjeńschu dawa". Knjes wucźeŕ Kral pschednjeßy něschto Cźischinskeho wótcźinskich baßni. Shromadźisna

ßo skónczi se ßkawu na nascheho lubowaneho krala. — Nětko ßo sabawjachmy hischcże dołho pschi piwje, spěwje a rejach. Tež na „Sserbski Dom“ ßo njesabu. — Tele shromadne wuléty a wopyty bratrowskich towarstwow ßu sa nasche narodne żiwjenje nimo měry ważne a wużitne. Schtóż je ßo wobdżělił 16. meje w Njeßwaczidle a sandżenu njedżelu w Bukezach, tón je to spósnał. Bratsja, krocżmy horliwje dale w naschim narodnym prózowanju!

Schtó je Sserb? Tele praschenje dyrbimy ßebi stajicz, hdyż ßo ludżo hischcże Sserbja mjenuja, kotsiż ßu hańba ßerbskeho naroda. W naschim cżaßu ßo tajke kreatury sjewjeja. Hdyż stej nan a macz ßerbskaj a dżěcżi wucżitaj jenoż němski, haj, je ßamo khostataj, hdyż ßebi njebożatka swěrja, ßkowa ßerbski schepnycz — prajcże, Sserbja, staj to hischcże ßerbskaj starschej? Ssmě ßo tajki nan hischcże mjenowacz Sserb? Ně, nihdy niz! Haj, wón a drusy wschak ßo tež Sserbja teho dla njemjenuja, so bychu ßo pokasali jako ßwěrni ßynojo ßerbskeho ludu, ně, jenoż k temu — so bychu pomhali rycz row Sserbowstwa. Hlejcże, naschi lubi Sserbja, to ßu cżi najhórschi wotrodżeńzojo, kotsiż takle lischcża. My dobri Sserbjo pak dyrbimy na kóżde waschnje napscheczo temu protestowacz, so ßo tajzy ludżo w sjawnych nowinach Sserbjo mjenuja! Njech ßo pschichodnje s prawym mjenom podpißaju: Wotrodżeńzy, renegatojo!

a.

S Kortnizy. Tu ßu jeneho skażeneho pßa morili. Wyschnoscz je teho dla poruczika, so maja ßo pßy sawjeracz.

S Kortnizy. Psched tydżenjom běchu tu pßa kublerja Jana Scholty s podhladom satsélili, so je wón skażeny. Pschi lékarskim pschepytanju pak je ßo wupokasało, so poß njeje skażeny był, ale so je jenoż na cżrjewowy katarrh khory był. Duż wyschnoscz njeje trjebała sawjeranje pßow poruczicz.

S Rakeczanskich stron. Sandżenu njedżelu 11. julija běchmy ßo něhdże 160 woßobow ßylni na wulét do Błótow nastajili. S zykeje wokolnoscże běchmy ßo seschli, se Stróże ßameje 12, s wjetscheho dżěla Sserbja. S woßebitym cżahom rano w 4 hodżinach s Rakez wotjědżechmy. Herzy nam wjeßele sapiskachu. W Komorowje posastachmy a tam cżakazych pschijachmy. Tež we Wulkich Sdżarach hischcże dwaj wobdżělnikaj do cżaha sastupischtaj. Potom lokomotiva runu ßmuhu do Wikow (Petershayn) a wot tam pśches Khocżebus do Bórkowow puchotasche. We 8 hodżinach cżah wopuschczíwschi ßo najprjódzy se schalku khoseja poßylnichmy. W tamnischim kraßnym Bożim domje raúschu nutrnoscz wopytachmy. Mjes tym swony k kemschenju wokachu. S cżrjódami kemscherjo a kemscherki do zyrkwje khwatachu, a my mějachmy składnoscz, rjanu njedżelsku narodnu drastu Błótowskich Sserbowkow wobdżiwacz. Po Bożej ßlużbje ßo w pschistawje do cżołmow seßydachmy. Dokelż bě ßo k nam towarstwo 40 wulétnikow pschidało, ßo 37 cżołmow wobßadźi. Kajka bě to radoscz, hdyż w 10 hodżinach wotjědżechmy! Herzy dyß a dyß wjeßele hrónczko sapiskachu, a pschi brjosy stejaze dżěcżi nam wonjeschka pschimjetowachu; my ßo jim sa tole pěkne powitanje s drobnymi pjenjezkami wotrunachmy. Se ßwojimi cżołmarjemi ßo na wjesbje sesnawschi, s nimi powjedachmy a ßo jich sa tym a tamnym praschachmy. Woni nam „gronjo“ wotmolwjachu a nam wo ßwojich wobstejnoscżach rosprawjachu. Tak naß pschi wjeßelej sabawje cżołmy nimo łukow a polow njeßechu, a prjedy hacz wocżakachmy, psched hoscżenzom „Duba“ sastachu, so bychmy tam powobjedowali. Sa hodżinu s cżołmami dale płuwachmy. Pschijědżechmy do rjaneho lěża. Brjohaj běschtaj s rjanymi dołhimi wólschemi, po wulkoscżi doroscżenym schmrěkam ßo runazym, wobrubjenaj. Tak dwě hodżinje pod halosatymi liscżowymi schtomami jědżechmy, prjedy hacz ßo saßo ßwětlesche. Sastachmy psched hoscżenzom „Wojowskim“, pschetoż mějachmy požadanje sa schalku khoseja. Bórsy naß saßo napominachu, so bychmy ßo do cżołmow seßydali. Naschi cżołmarjo ßo do Lěd saměrichu; cżim dale a cżim rjeńschi bywasche tu ßwět. Wulkotny sacżischcż wjeß Lědy na naß cżinjesche. Tak ßo nam dwě hodżinje s tajkej spěschnoscżu minyschtej, so njeběchmy pytli, so cżaßnik hižo na $^1/_2$5 hodżin pokasowasche, hdyż w Lubnjowje do pschistawa sajědżechmy. Sso se ßwojimi delnjołużiskimi ßerbskimi pscheczelemi roszohnowawschi, ßebi małku dopomnjeńku na Błóta kupichmy a potom na dwórnischczo khwatachmy. Wjedro bě hacz dotal rjane ßłóncżne a cżopke było. Hakle hdyż ßo cżah s města hibasche, ßo do deschcża da, a dale a ßylnischo ßo s njebeß krjepjesche. Wjecżor we 8 hodżinach bě naß parnik saßo domoj dowjesł. Derje poradżeny wulét do Błótow nam njesapomnity wostanje.

S Ralbiz. Każ je s nawěschtka widżecz, pschińdże pschichodny schtwórtk Khróscżiczańska „Sserbska pczólniza“ k nam. S pczołarjenjom ßu ßo hižo naschi ßerbszy prawótzojo saběrali. Duż my jich wopomnjecże cżesczimy, hdyż stare sdobne waschnje pilnje hajimy. Njech schtwórtk popołdnju w 3 hodżinach kóżdy, kotryż ma pczołki abo ßo tola sa nje sajimuje, do shromadżisny pschińdże. Wutrobnje je tam kóżdy witany.

S Lubija. Dwě ßamomordarstwje stej ßo njedżelu w tudomnych stronach stałej. 67létny cżěßla Funka ßo satsěli, dokelż ßo bojesche, so jeho dla skschiwdżenja sastojnikow a majestoscże wobskorża. Dale je ßo w bliskej Woleschnizy kubleŕ a wuhlowy wikowaŕ Hübner satsélił. Ssobotu dyrbjesche jeho dżowka kwaß mécz. Wobżaromny je po sdaczu wobkudniwschi ruku na ßebje skożił.

S Jamneho. Pjatk tydżenja w nozy wokoło $^1/_2$1 hodżiny se statoka khěżkarja Wagnera woheń wudyri. Domske ßo wotpali. S domjazeje nadoby móżesche ßo jenoż dżěl wukhowacz; dwě ßwinjeczi w płomjenjach kónz wsaschtej. Woheń je ßo se stóstniskej ruku sałożił.

S Hródka. Na żelesnizy mjes 6. a 7. khěżku je ßo njedżelu wjecżor 29létny dżěłacżeŕ Wylem Nowak se Ssomjenja se ßamomordarskim wotmyßlenjom psched żelesniski cżah cżißnył, kotryż je jemu hłowu a něktore porsty wotjěł. Njesbożowneho, kotryż żonu a 2 dżěsczi sawostaji, je pjecża dołha khorosczi k ßamomordarstwu pohnuła.

Se **Zidżineho.** Najeńk tudomneje honitwy, Matěj Bether, je póndżelu wjecżor żadne sboże měł, so je 110 puntow cżeßkeho kundroßa tsélił. Na tudomnych běrnazych polach je kundroß dlějschi cżaß khětru schkodu cżinił.

Přilopk.

* (Njesboże na żelesnizy.) Pola Landawy w Delnjej Bayerskej ßo s jeneho tworoweho cżaha schtyri wosy, s kamjenjemi nakładżene, wottorhnychu a se satraschnej mozu po nahłej pschestrjeni dele jědżechu. Spinaŕ Hauschmidt ßo wotskocżiwschi ßmjertnje srani. Wosy s kolije wuskocżiwschi w Simbachu do ßrjedża sastanischczowego twarjenja sawadżichu a khěżu do dweju pokojzow rosdrěchu. Ludżo, kotsiż běchu w sastanischczowym twarjenju a w restawraziji pschitomni a ßo s ropotom dele cżérjazych wosow kedżbliwi sczinichu, móżachu ßo s cżaßom wukhowacz.

* (Samomordarstwo jeneho Rothschilda.) We Winje je ßo 21létny baron Oskar Rothschild, młódschi ßyn Alberta Rothschilda, satsélił. Wón bě ßo hakle psched krótkim s pucżowanja wokoło ßwěta wrócżił. Starschi ßyn Alberta Rothschilda, Jurij, je hižo léta dołho błudny a teho dla w błudnizy żiwy, jeho jeniczka dżowka Naemi je njesahojnje hłucha.

* (Pólvernik do powětra slecził.) W Torre del Grece pola Roma je pólvernik rosbuchnył. Jedyn dżěłacżeŕ je ßo morił, a dwaj druhaj staj ßo franikoj.

* (Semjerżenje.) Pjatk rano w 2 hodżinomaj je w Grichiskej ßylne semjerżenje było. Wjele khěżow je ßo saßypko. W provinzy Elis ßu ßo něktore wßy wupuscżiłe. Něhdże 10 woßobow je żiwjenje shubiło. Nastata schkoda je jara wulka. Po druhej powjescżi je ßo wjeß Amalias nimale zyła wupuscżiła. Skoro wschitzy wobydlerjo, kotsiż spachu, ßu ßo pod rospadankami pohrjebali. S druhich wßow ßu wobydlerjo pod hoke njebjo cżekli. Wobydlerstwo je wscho wobojane.

* Sapuscżazy sliwk je w Orizabje (w Mexiku) padnył, pschi cżimż je 100 cżłowjekow żiwjenje shubiło.

* (Łódżi do ßo srasykej.) Pschi poknózno-amerikanskim brjosy je w hustej mhłe parna łódź „Cowle“, kotraż 8000 tunow rudy wjesesche, do njenakładżeneje parneje łódże „Scott“ sawadżiła. Łódź „Cowle“ ßo sa 3 minuty podnóri; zyłe mużstwo, se 40 muży wobstejaze, je ßo tepiło.

Wußudżenja.

Lawniski ßud. Khostanski wukas na 5 hriwnow pjenjeżneho khostanja abo 1 dżeń arresta bě ratař Jakub Żur w Ssernjanach dostał, dokelż bě 20. haprleje popołdnju konja ratarja Klina, hdyż tón nimo jeho dwora jědżesche, s wodu polak, tak so bě splóschene skocżo nimale cżekko. Żur bě ßo s Klinom mjesow dla swadżił a bě jemu hižo wospjet ßwoje njepscheczelske smyßlenje saczucz dał. Żur ßebi ßudniske rosrißanje żadasche, njemějesche pak żaneho wuspěcha; khostanje ßo wobkruczi.

× 38létny dżěłacżeŕ E. J. Lorenz s Dubrawki, 30létny dżěłacżeŕ J. E. Scholta s Klukscha a 28létny dżěłacżeŕ K. M. Andreck s Hirschberga běchu 8. junija wjecżor w Budyschinje na Lubijskej bróży a pschi zyhelnskim walu herjekali a sjawny měr kasyli. Poli-

zistam, kotryż jim měr kasachu, ßo woni spjeczowachu. Jeneho wojaka, kotryż policistam pomhasche, Andreck do woblicza a jeneho policista na ruku dyri a jemu s hrabjemi hrozesche. Dalsche jednanje ßo wotstorczi, dokelż maja ßo nowi ßwědzy zkyschecz.

× Blidarski mischtr E. Lehmann w Klukschu bě 18lětnu buffetnu poßkužobnizu E. B. Němzez w Adolfskej Hěcze skschiwdzenja dla wobstorżik. Lehmann ma jeneho ßyna, kotryż bě 15. měrza ßwojemu nanej czeknyk a ßebi druhdże dżěko pytak. Skónczńje bě Lehmann ßyna s policiju domoj dowjescz dak. Němzez, kotraż je s młodym Lehmannom spschecżelena, bě tuteho warnowała, domoj pschińcz, dokelż by ßo jemu tam hubjenje schlo. Też żadyn pomoznik pola jeho nana njewutraje. Ssud wobstorżenu holzu wuwinowa, měnjo, so je wona jenoż interesby Kurta Lehmanna se ßwojim pißanjom hladała.

× W hosczenzu w Ssowrjezach bě ßo 3. meje 63lětny żiwno- A. Pobig se Ssowrjez s dżěłaczerjom Kubjenzom swadżił. Pschi tym Pobig stólz shrabny a s nim Kubjenza do hlowy dyri, so tón krwawjesche. Pobiga czělneho ranjenja dla k 40 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k jastwu na 1 tydżeń saßudżichu. Pódla teho ma wón Kubjenzej 60 hriwnow pokuty saplaczicz.

× Teho runja czělneho ranjenja dla porzlintoczerja Khr. Suffu s 10 hriwnami pokhostachu, dokelż bě w Braunlichez hosczenzu we Wulkej Dubrawje porzlintoczerja Illa s billardowym kijom do hlowy storcził.

× 23lětny dżěłaczeŕ M. J. Kral s Czemjerz bě 25. meje njedaloko mosta psches Sprejiny dol 17lětneho dżěłaczerja Scholtu k semi czißnył a jeho dajił, so wědomnje shubi. Pschi bědżenzy bě ßo Scholta na khribjecże a wutrobnju sranił. Kral ma sa to tydżeń jastwa wotßedżecz.

Ruski

wuszywny hroch

— zentnar po 10 mk. 60 np. —

porucża

Pawol Schulze naßlědnik

na Hoschiz haßy.

Mało samoziczi

s khorymi subami

po poniżenych placżisnach

zuse suby, plomby

dostawaju — Położene placżenje ßo dowola.

Dentist Max Flach

w Budyschinje na theaterskej haßy 6

pschi żitnych wikach.

Jězdne kola

kupujecże najlěpje a najtuńscho pola

Wilh. Fuchsa

na Draždżanskej drózy.

Tunje zigary!

100 schtuk

5 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.

rosecżela

zigarowa pschedawarnja Havanna

w **Draždżanach 6.**

Pißomne wuczinjenja,

liscziny, testamenty, próstwowne pißma atd. nastajeja **hypotheksle pjenjesy a kupowanje a pschedawanje leżomnosczow** saradżujetaj

J.a E. Koban pschi żitnych wikach czo. 4, telefon 675

— Rěczimoj też serbski. —

Liebsch,

ßudnisli aktuar sw. ßluzby

na ßukelnskej haßy 34

pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazisle, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.

Rěczi serbski.

— Telefon czißło 177. —

Pschesßadżowanje leżomnosczow.

Skladownja drainěrowanskich rolow w Lětonju

porucża

drainěrowanske roły

wschěch wulkosczow,

wodowodowe roły, konjaze korta, kruwjaze korta, ßwinjaze korta, proßaze korta

s prěkuschom a bjes njeho,

sczinowe pleczenje, tšěschnu papu

wschelakeje tolstosczе,

teer, każ też

teerowe kótły

k wupożczenju

po fabrikskich placżisnach.

Emil Dietrich.

Hroch, woku, lupiny, pelufchki, měscheńzu, hejduſch, hobrski kolij, ßrěni kolij, żonop

derje skhadżazeje twory

porucża

Khorla Preisser jun.

w Budyschinje pschi żitnych wikach.

Běrny

a

ßlomu

ma tunjo na pschedań

Hunnius

na ßwobodnym kuble w Jeschizach.

Wósk k krjejenju **krejwanskich kubjow**

najlěpscheje hódnosczе

je dostacz pola

Arthura Grubanna

pschi drjewowych wikach 8.

Pißarnja

sa kupne, hypothekske, dismembrazisle, testamentske a sawostajenstwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej drózy czo. 1

po 1 skhodże, hosczenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 sa pjenjesy, pola naß na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedżenja	2%	na lěto.
s měßacznym wupowjedżenjom	2½%	
s 3měßacznym =	3%	
se 6- a 12měßacznym wupowjedżenjom	3½%	

Pjenjesy, kotrež ßu bjes wupowjedżenja podate, móża ßo też sa check wużicz. Checkowe knizki, każ też postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, ßu pschi naschich kaßach dostacz.

Filiala Lubijskeje banki

w serbskim domje.

Wjazyßadźenska termija.

Na knjesej rěsniskemu mischtrej **Alfredej Hauerej** w Błózanach ßkuschazu, na kopjenje 6 a 16 ležomnostnych knihow sa Błózany, krajnoßudniskeho podźěla sapißanu hoscenzowu ležomnosć s korczmarskimi prawisnami a rěsnistwom s benzinowym motorom, lodowej pinzu, rěsarnju, kolbaßarnju, klamami, s něhdże 29 kórzami jara dobreho pola a łuki, s jara dobrymi na njepschenajatych polach stejatymi žnjemi a s korczmarskim a rataiskim inventarom je ßo hacz dotal jako kupna płaczisna 29 000 hriwnow ßadźiło.

Dla dostacza wyschscheho ßadźenja je ßo termija

schtwórtk 29. julija 1909 popołdnju w 3 hodź.

w mojej kanzliji w **Budyschinje pschi nowych hrjebjach 16** postajiła, k czemuž ßo na kupjenje smyßleni pscheproscheja.

Błózany leža pschi Budysko-Lubijskej statnej drósy, něhdże 2 abo 3 kilometry wot Wujesdźanskeho abo Pomorskeho sastanischcza sdalene, ležomnosć je s 12 970 mk. k krajnej wopalnej kaßy taksérowana a s 265,58 dawskimi jenosczemi poczežena.

W ležomnosczi ßo derje korczmari a rěsa, něhdże 20 kórzow pola je sa 27 mk. po kórzu pschenajatych.

K dalschemu darmotnemu wukasanju, woßebje tež k sdźělenju wo kupowanskich wuměnjenjach ßym rad swólniwy.

Rěcznik a notar Wesser
w Budyschinje pschi nowych hrjebjach 16.

Pawoł Richter w Kamjenzu

51 na Budyskej drósy 51

woßebita pschedawarnja

K jěsdnych kołow K
a schijazych maschinow,
płokanskich a žimazych maschinow

najlěpscheho wudźěłka.

Ssamßna porjedźernja s mozowym czerjenjom.

Wulki sklad wschěch narunanskich dźělow.

Wschě wuporjedźenja na wschěch systemach ßo s rukowanjom wuwjeduja.

Kóždn schijazu maschinu kóždehožkuli systema s rukowanjom **wuporjedźam.**

Wolij sa zentrifugi po najtuńschich płaczisnach.

Měrkowsku brunizu,

ßuchu a dobru, wschěch druzinow, po snatych tunich płaczisnach

poruczeja **Měrkowske podkopki.**

Rapsowe plany

wschelakich wulkosczow porucza

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach, s napschecza słoteje hwězdy.

Słomu k pizowanju
a k saßlanju

pschedawa a po žadanju kupzej hacz do dwora pschiwjese

knježi dwór w Małßezach
pola Budyschina.

Khěža w Minakale

czißło 25 s 25 kórzami pola a stejatymi žnjemi ma ßo

wutoru 20. julija 1909 dopołdnja w 10 hodźinach

dla dźělenja herbstwa na pscheßadźowanje pschedawacz. Wuměnjenja ßo pscheßadźowanski dźeń wupokoża.

Khěža

blisko Kubschiz se ßadowej a ßadźenskej sahrodu a dwěmaj kórzomaj pola je na pschedań. Dalsche je shonicz we wudawarni Serbskich Nowin.

Nowa khěža

s polom je sa 1750 mk. na pschedań. Dalsche je shonicz pola Runarja w Hlinje pola Hucžiny.

Khěža

s rjanej sahrodu a 1 kórzom pola je na pschedań. Dalsche je shonicz pola wobßedźerja we Wuježku czißko 9 pola Hrodźischcza.

Dańska khěža

se sahrodu, w blischosczi nowehо katholskeho seminara stejaza, je płaczisny hódno na pschedań. Ssamokupzy chzyli ßwoju adreßu we wudawarni Serb. Nowin wotedacz.

Mała **khěža** w Budyschinje je tunjo hnydom na pschedań. Wona ßo jara derje po rjanych płaczisnach pschenaja a poskicza móżnosć, ßebi mały statok tunjo kupicz. Dalsche je shonicz we wudawarni Serbskich Nowin.

Swoju žiwnosć

w Koblizach pola Wulkich Sdźarow chzu wobstejnosczow dla hnydom płaczisny hódno pschedacz. Wona s maßiwneho domskeho, bróżnje, nowych hródźow, sahrody a se sahona, psches 6 kórzow pola a łuki wopschijazeho, a podźěla na torfowej jamje w Koblizach wobsteji.

Jan Nowak
we Wulkich Sdźarach.

40000 mk.

mataj na wěstu hypotheku wupožczicz

rěcznikaj **Wesser & Lehmann**
w Budyschinje.

Plüschowy sofa

je na pschedań w Wbohowje czißło 6 pola Budestez.

Wós **na dwěmaj kołomaj (gig)** kaž nowy swuporjedźany, je płaczisny hódno na pschedań w Hoschiz haßy czißło 16 delka.

Hroch, woku, kolij, ßymjenja

czisteje twory porucza

Khorla Bulan w Hucžinje.

Richard Kutschke

w Kamjenzu na knjeżej drósy 4
(Herrenstraße).

Pißarnja

sa kupne, hypothekske, testamentske a sawostajenstwowe wězy, sehnawanje žadankow atd.

— Rěczi ßerbski. —

Serb. tow. „Lipa" za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, jutře **njedźelu 18. prażnika** popołdnju z dypkom 5 hodźin w Sockec hosćencu swoje

měsačne posedźenje.

Knjez Kruża je přednošk „Wumjeńkař" dobroćiwje přilubił. Wšě lube sobustawy a hosći w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Pczołarjo!

Schtwórtk 22. julija (na ßwj. Marju Madlenu) pop. w 3 hodź. ma Khróscziczanska „Sserbska Pczołniza" **shromadźisnu** w **Ralbizach** pola Brěsanez.

Wschitkich pczołarjow a pschecželow pczołarstwa wutrobnje pscheproschuje **pschedßydstwo.**

Kuchańki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom pschistajeńka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w czrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Pilna, sprawna a domjaza

= ßłużobna holza =

ßo k starschimaj mandźelskomaj bjes dźěczi k 1. abo 15. -auguste pyta. Dobry a luboscziwy wobkhad ßo pschilubja.

Pschekupz **Joseph Löbmann** jun. w Schěrachowje, Kirchgasse.

Hospoza,

ßamostatna, nashonita, 38 lět stara, hnydom ßłużbu na małym kuble pyta. Poskiczenja chzyle ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedacz.

Knježi pohoncz ßo pyta.

Dokelž dyrbi nětczischi knježi pohoncz do wojeńskeje ßłużby, ßo k oktobrej dowěrny młody njewoženjeny muzski, kotryž ßnadź je pola wojakow wußłużił, jako knježi pohoncz pyta. S wobßwědczenjemi ßo samolwicz na

knjeżim dworje w Lutobežu.

Hejtman ßo pyta.

Dokelž je ßebi nětczischi hejtman žiwnosć kupił, k 1. oktobrej dowěrneho woženjeneho hejtmana pytam. **B. Lippert,** najeńk

na knjeżim dworje w Darinje pola Žiczenja.

Swnd. Schützowa,

runaza žona a masseusa,

bydli nětkole na kotołskej haßy 18 po 1 skhodże.

Jedyn **pjenjes** je ßo ßobotu w khofejowni namakał.

Jan Spank,
pjekar na ßerbskej haßy 20.

(K temu czißłu pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 29 Serbskich Nowin.

Sobotu 17. julija 1909.

Placišny rěsneho slotu na Draždžanskich słótnych wikach.

12. julija 1909.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjašne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	39—42	75—78
awstriske	42—44	78—80
2. młode, mjašne, njewukormjene, — starše wukormjene	35—38	71—74
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	32—34	68—70
4. šnadnje pizowane kóždeje starosty	27—30	59—65
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjašne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	38—41	70—74
2. połnomjašne, wukormjene krowy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	34—37	65—69
3. starše, wukormjene krowy a šnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	30—33	60—64
4. žrěnjo pišowane krowy a jałojzy	26—28	55—58
5. šnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48—52
Byki:		
1. połnomjašne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	39—41	70—73
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	34—37	66—68
3. šnadnje pizowane	30—32	62—64
Čelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	45—48	75—78
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	42—44	72—74
3. šnadnje wuwite wot zyza	36—40	66—70
Swinje:		
1. połnomjašne lěpšich rašow a jich skišiženjow w starobje hač do $1\frac{1}{4}$ léta	56—57	71—72
2. mjašne	53—55	68—70
3. šnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	50—52	65—67

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšinje:	W Budyšinje. 10. julija 1909. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 15. julija 1909. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca . . . . . bela	—	—	—	—	13	—	13	50
" . . . . . žołta	—	—	—	—	12	75	13	—
" nowa	13	50	13	75				
Rožka	—	—	—	—	9	—	9	25
" nowa	9	13	9	25	—	—	—	—
Jećmjeń . . . . 50 kilogr.	9	50	10	—	9	80	10	—
Wows . nowy	10	50	10	90	10	—	10	20
Hróch	9	50	12	—	11	—	12	—
Woka	8	50	10	—	10	—	11	—
Jahły	14	—	14	50	15	—	16	—
Hejduschka	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	2	60	2	90	2	60	2	80
Butra . . . . 1 kilogr.	2	40	2	60	2	40	2	50
Pšeńčna muka 50 "	12	—	22	—	—	—	—	—
Ržana muka . . 50 "	11	—	15	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	4	50	4	80	3	60	3	80
Skloma . . 100 "	5	50	5	83	3	67	5	—
Prošata 1020 schtuk, schtuka	14	—	30	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	—	—	6	75	6	50	6	70
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	7	—	6	60	7	10
Pšeńčny gris	—	—	7	—	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	7	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyšinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 13 hr. 70 np. hač 14 hr. — np., rožka wot 9 hr. 5 np hač 9 hr. 45 np., jećmjeń wot 9 hr. 50 np. hač 10 hr. 30 np. wowš wot 10 hr. 50 np hač 10 hr. 60 np

W Budyšinje płaćeše: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach — hr. — np hač — hr. — np., žołta 10 hr. — np. hač 10 hr 15 np., nowa: 22 hr. 95 np. hač 23 hr. 27 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 14 hr. 50 np. hač 14 hr. 80 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 13 hr. 30 np hač 14 hr. — np.

Wićzne płaćišny w Kamjenzu.

15. julija 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. 30 np. hač 9 hr. 50 np., pšeńca wot 12 hr. 50 np. hač 13 hr. — np., jećmjeń wot 8 hr. — np. hač — hr. — np, wowš wot 10 hr. 25 np. hač 10 hr. 50 np., jahły wot 15 hr. — np. hač 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., žyno 5 hr. — np., běrny 5 hr. — np., žłoma (100 kilogr.) 5 hr. 82 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hač 2 hr. 60 np.

Wjedro w Londonje 16. julija: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smje 6. njedželu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin žerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W **katholskej zyrkwi:** Jan Förmann, dźěłaćer s Lutowcza, s Klaru Schützez s Hornjoho Wunjowa.

Křćeni

W **Michałskej zyrkwi:** Martha Frieda, Bjedricha Wylema Jeremiasa, twarskeho dźěłaćerja na Židowje, dź. — Rudolf Kurt, Ernsta Hermanna Keila, dźěłaćerja w Dobruschi, ž. — Pawoł Richard, Khorle Augusta Schołty, dźěłaćerja w Brěsowje, ž. — Hana Emma, Khorle Kurta Urbana, želesotočerja na Židowje dź. — Oskar Alfred, njemandź. ž. we Wurizach. — Emma, Ernsta Fietzy, šadoweho wotnajerja na Židowje, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Lejna, Hermanna Schwarza, schewza w Budyšinje, dź.

Zemrjeli:

W **Michałskej wozadze:** 10. julija: Adolf Ota Fritz, Pawoła Oty Leßki, feldwebla w Budyšinje, ž., 8 m 3 d., khowany na Hrodźišku. — 11. Hańža Hoffmannez, njebo Khorle Augusta Rądy, khěžerja a drohoweho wothładarja na Židowje, sawostajena wudowa tam, 73 l. 5 m. 5 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

6. njedželu po žwjatej Trojizy smje rano $\frac{1}{2}$7 duchowny Voigt žerbsku spowjednu wučbu, $\frac{1}{2}$8 hodźin žerbske a w 9 hodź. němske předowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

6. njedželu po žwjatej Trojizy smje farat Domascha krano w 7 hodźin žerbsku spowjedź, duchowny Bojž dopołdnja we 8 hodź. žerbske a $\frac{1}{2}$10 hodź. němske předowanje.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyšinje w žerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheprošceńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěčach derje a tunjo čischeži.

Dalokorěčak čišćo 687.

Na žwój wulki skład

tšěschneje papy, drjewowoweho zementa, theera, asfalta, tšěschnych tschěškow, kaž tež schlej. **tonowych tšěschnych zyhelow, bibrazych wopuschow a tšěschnych zyhelow se sašibkom** a ventilaziju s najlěpschich zyhelnčzow kedźbliwe čzinju a žo pschi potrjebje najnaležnischo poručam

F. W. Menzel

w Budyšinje na hornčzerskej haßy.



Phönixowe, Grützнerowe a Viktoria-

ſchijaze maſchiny

ſa domjazu potrjebu a rjemjeßko.

Dokładne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.

Ssamßna wuporjedźerńja.

Clemens Jäckel,

mějeczel Gustav Kloeppel.

Telefon 435. Na ſeminarſkej drósy 5. Telefon 435.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyſchinje

9 na ßukelnſkej haßy 9.

Najtuńſche kupowanſke źórło

ſa

njewjeſczinſke wuhotowanje

a

jednotliwe meble

ſolidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßkuźenje.

Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.

Ssamßna pólſtrowarńja.

Kupcy, na mjenu hižom 25 lět eksistowacy.

Jěſdne kola,

Phänomenſke, Dürkoppſke a wſchelakich druhich ſnamjenjow ſ torpedowym ßwobodnym běhom

hižo po 70 mk.

Nowe latarńje ſ torpedowſkim ßamoſapalakom,

kaž tež wſchě **narunanſke dźěle** porucza tunjo

Gustav Lindner w Porſchizach (we Łužizy).

Ssamßna porjedźerńja.

Pſchijomne wotpłaczenje. — Trjebane kola hižo po 10 mk.

Kedźbu kołojěſdni!

Dla rumowanja mojeho hobrſkeho ſklada wjele poniżene płaczińny

mantle po 1 mk. 85 np. hač 5½ mk.,
ßylne hórſke pſchikrywy po 5½ mk.,
ßedła po 1 mk. 85 np., **wodźidła** po 2 mk.,
nohate plumpy po 80 np., **pedale** po 1 mk. 25 np.,
karbidowe latarńje po 1 mk. 65 np.,
ßylne mužaze kola po 65 mk., 1 lěto rukowanje,
žonjaze kola po 75 np., 1 lěto rukowanje.

Wopomńcze! To ßu fabrikſke płaczińny.

Bjerjemy kóždu tworu wróczo a wróczamy pjenjeſy, hdyž kupzy njeißu ſpokojom.

Žadajcze ßebi muſtry na tydźeń k wobhladanju.

Schijaze a žimaze maſchiny.

Induſtrija Jankowych jěſdnych kołow a maſchinow

na Mužakowſkej drósy 4,

najwjetſcha pſchedawarńja tejele druźiny w Budyſchinje.

Wuporjedźerńja, emaillowarńja a ſaniklowarńja.

Trjebane kola ßo do płaczenja bjeru.

Trjebane mužaze a žonjaze kola ßu ſtajnje na ſkładze.

Wolijowe barby

wſchěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże ſchnyjaze,

moleŕſke a murjeŕſke barby,
terpentinowy wolij (němſki a franzowſki),
lanowolijowy firniß, jara derje a twjerdże ſchnyjate,
jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki,
żeleſowe laki, Kölnſki klij kaž tež **murjeŕſki klij,**
drobnu krydu, gyps, portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum, barbicze wſcheje druźiny,
ſchablony ſa **molerjow** a **murjerjow**

porucza a ma pſchezo na ſkładze po najtuniſchich płaczińnach

Emil Nĕrſch, drogowe klamy

24 na kamjentnej haßy 24.

Módroczińſchcź

w jara wulkim wubjerku,

doſpołnje barbu njepuſchczaty, woprawny indigo,

meter po 35, 40, 50, 55 a 60 np.,

wulki ſklad

hotowych koſchlow

— bělych a pißanych — ſa lěczo a ſymu —

mužaze koſchle hižo po 1 mk., **žonjaze koſchle** hižo po 90 np., **dźěczaze koſchle** hižo po 30 np., **wojeŕſke koſchle** porucza

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 30. | Sobotu 24. julija 1909. | Lětnik 68.

Swětne podawki.

Khěžor Wylem

je noweho khěžorstwoweho kanzlera pomjenowawschi a nowe dawkowe sakonje podpißawschi, ßo na ßwoju swucženu jěßbu do poknóžneho morja nastajił. Po najnowschich powjesćach je wón Aalesund wopytał a pjatk do Molda pojědże. Na nowy tydźeń wón pjecża norwegske wyßoke hory wopyta.

Nowy khěžorstwowy kanzleŕ s Bethmann Hollweg

je ßo jako pschecźel rataŕstwa wusnał. Hrabi Schwerin a Löwitzej, kotryž jeho w mjenje němskeje rataŕskeje rady jako ßwěrneho wupruhowaneho pschecźela powita, nowy khěžorstwowy kanzler wotmolwi:

„Ssym na bramborskej semi wotrostł a njejßym swiß s rataŕstwom ženje shubił. Mam sa jedyn ßwojich najwažnischich nadawkow sastojnstwa, mi wot mojeho khěžorskeho knjesa dowěrjeneho, so bych dokonjawosćz rataŕstwa, runje kaž druhich wulkich pschemyßlkow sdźerżał a spěchował."

W bližschim cżaßu ßo nowy khěžorstwowy kanzleŕ awstriskemu khěžorej a italskemu kralej pschedstaji.

Do mozy stupjenje nowych dawkow.

Nowy palenzowy dawkowy sakoń 1. oktobra 1909 do mozy stupi. Wot palenza, wot 15. hacž do 30. septembra paleneho, budże ßo woßebity 6 hriwnow sa hektoliter alkohola wucžinjazy dawk bracź. Złoto na wukrajny palenz, äther, porjeńschidła, kißakowu kißalinu atd. hižo wot 10. julija 1909 płacźi. Nowy tobakowy dawk 15. augusta 1909 a powyschenj zigaretowy dawk 1. septembra do mozy stupi. Dawk na ßwěcźadła 1. septembra 1909 płacźiwosćz dostanje. Powyschenje zła na wukrajne sapałki a sapałne kijeschki s papy 1. augusta 1909 a dawk na tukrajne sapałki s dodawkom 1. oktobra 1909 do mozy stupi.

Powyschenje płacźisnow dla nowych dawkow.

Wschelake nowiny běchu psched tydźenjom sćěhwki nowych dawkow khětro pschěhnałe. Tak jara ßo Bohu dźakowano twory, na kotrež ßu ßo dawki położiłe, njepowyscha, kaž bě ßo tam wudawało. Tuńsche zigary ßo wo 1 pjenjezk po płacźisnje powyscha, hałe 10-pjenjezkowske zigary budźa 12 np., dotalne 15-pjenjezkowske 18 pjenjezkow płacźicź.

Najbóle ßo sapałki podroża. Hacž dotal jedyn kaschcźik sapałkow 10 np. a we wschelakich pschedawarńjach hischcże mjenje płacźesche. Pschichodnje njebudże ßo kaschcźik niże 18 abo 20 pjenjezkow pschedawacź.

Punt khofeja, kotryž hacž dotal 1 hriwnu płacźesche, budże pschichodnje 1 hriwnu 10 np. płacźicź. Pola lěpschich druźinow ßo punt wo 15 hacž 20 np. powyschi. Khětro bóle ßo płacźisna cżaja (theja) podroži, jeho płacźisna ßo po puncże wo 40 pjenjezkow powyschi. Pola pół litra piwa powyschenje płacźisny jenož 1 pjenjezk wucźini. Wjele cżežscho je ßo palenz potrjechił. Liter budże 35 hacž 40 pjenjezkow pschichodnje wjazy płacźicź.

Pósnańszy Polazy wo nowym khěžorstwowym kanzlerju.

Wjerch Bülow je też s pomozu pólskich póßkanzow w khěžorstwowym ßejmje padnył, tola pósnańszy Polazy njewocżakuja, so by nowy khěžorstwowy kanzleŕ politizy napscheczo Polakam druhi saměr dał. Nowiny „Kurier Póznański" pschipuschczi, so je s Bethmann-Hollweg hinascheho kharaktera, dyžli bě Bülow, so ßo porno njemu s filosofiskim hłubschim ßwětowym nahladom wusnamjenja, tola njedźiwajzy teho pak Polazy na njeho žaneje nadźije njekładu a nicžo wot njeho njewocżakuja. W tu khwilu njeje žanych snamjenjow, so by ßo dotalny kurs pólskeje politiki w Pruskej pscheměnił.

Mandźelska wjerćha Bülowa ßo jako Němka cżuje.

Pschi wotjěždże wjerćha Bülowa s Barlina mnosy Barlinjenjo jemu „na saßowidźenje" pschiwołachu. Někotsi knjeża chzychu też mandźelskej bywscheho kanzlerja cżesćowanja a kedźbliwosćz wopokasacź a teho dla „Eiviva Italia!" wołachu. Wjerchowka na to s hłoßom sawoła: „Ssym Němka", schtož pschitomni s wulkim pokhwalenjom pschijachu. Kaž je snate, je mandźelska wjerćha Bülowa po rodże Italska.

Pad Clemenceauoweho ministerstwa w Franzowskej.

W Franzowskej je njenadźizy ministerstwowy pschedßyda Clemenceau wotstupicź dyrbjał. S pschicžinu jeho pada je njeporjad a sanjechanje w franzowskim wójnskim łódźstwje. Mjes Clemenceauom a mjes prjedawschim ministrom swonkownych naležnosćzow Delcasséom, kotryž pschepytanje njedostatkow we wójnskim łódźstwje nawjeduje, w debacże w ßejmje wo tym k wótremu wuręczowanju dóńdże. Na to Jourde dnjowy porjad namjetowasche, po kotrymž dyrbjesche ßejm knjeżerstwu dowěrjenje wuprajicź. Ssejm pak s 212 pschecźiwo 176 hłoßam knjeżerstwu dowěrjenje sapowjedźi. S tym bě ßo Clemenceauowe ministerstwo powrócźiło, Clemenceau je njedostatki we wójnskim łódźstwje po móžnosći pschikrywał, a to niz bjes pschicžiny. Wón dyrbjesche ßo wotkrywanja skandalosnych wězow bojecź. Pschi nich by jeho bratr, kotryž je ßobustaw dohladowaŕskeje rady swjaska podawarjow sa wójnske łódźstwo, njekhwalobnu rolu hrał. S teho ßo też Clemenceauowe njembre nadpady na Delcasséa wukožicź hodźa. Wón Delcasséa hidźesche, dokelž tón njewusprózniwje w sanjerodźenym sarjadnistwje wójnskeho łódźstwa błędźesche. Njembry nadpad na njeho, s kotrymž chzyshe jeho porasycź, bě ßebi Clemenceau hižo dawno wotmyßlił. Wón drje ßebi njebě pomyßlił, so ßejm na Delcasséowu stronu stupi. Presídent Fallières ma nětko muži sa nowe ministerstwo pytacź. Wone budże, kaž dotalne, najskerje s pschiwißowarjow radikalneje a sozialistiskeje strony wobstejecź.

Hibanje mjes offizěrami grichiskeho wójska.

Pod roskasowaŕstwom kralowskich prynzow je ßo grichiske wójsko runje tak sanjechało, kaž prjedy ruske wójsko pod ruskimi wulkowjerchami. K wójnje s Turkowskej njeje wone na žane waschnje khmane. Tele dny je ßo w Athenje w domje wyschscheho leutnanta Chazimichalisa w nozy 473 offizěrow seschło, so bychu pjecża wo wojeŕskich a politiskich wobstejnosćzach radu składowali. Wo tym shoniwschi, měschczanski komandant wyschk Schines offizěrow napominasche, so bychu ßo rozeschli, tola hospodaŕ pschecźiwo sranjenju domjazeho prawa protestowasche. Nasajtra krónprynz Kon-

ſtantin korpſowych komandantow k ßebi ſawoła, ſo bychu woni na offizěrow ſkutkowali. Tola też to wuſpěcha njemějeſche; pſchetoż w nowej ſhromadźiſnje ßo nawjedowazy komitej ſ 15 offizěrow wuſwoli. Offizěrojo ßebi žadaju, ſo by ßo krónprynzowa generalna komandantura wotſtronika, ſo bychu ßo organiſatorojo ſ wukraja ſa wójſko a wójnſke ľódźſtwo ſwokali a ſo bychu kralowſzy prynzojo ßwoje ſaſtojńſtwa we wójſku a ľódźſtwje ſkožili. K polěpſchenju ſnutskopolitiſkich wobſtejnoſczow ßebi žadaju, ſo by ßo knježeŕſtwo nowym mužom pſchepodało, pſchi. czimž ßo njemělo na nětcziſche parlamentariſke ſtrony dźiwacź. Parlament dyrbjał ßo rospuſchczicź, dokelž ſapóßłanzy wobſtejazy njeporjad a jebanſtwo powjetſcheja. Offizěrojo pŕeja, ſo maja njepſchecźelſke wotmyßlenje pſchecźiwo kralowſkemu domej. Po tym ſda ßo w grichiſkim wójſku, ľódźſtwje a zyłym knježeŕſtwje wjele ſhniłoſcże bycź.

Bołharſzy ßokoljo w Ruſkej.

Do Odeßy je pſched tydźenjom 1000 bołharſkich ßokołow (turnarjow) pſchijěło, ſo bychu bratrſki wobkhad ſ Rußami nawjaſali. Njedźelu ßo woni ſaſtupjerjam ruſkeho knježeŕſtwa w Odeßy pſchedſtajichu. Na wobſchěrnym měſtnje pſched hłownej zyrkwju ßo ßokoljo pſched ſaſtupjerjemi woješkich a měſchczańſkich wyſchnoſczow a njeßmérnej hromadźe ludu w rjadach pſchedſtajichu. Komandowazy general ßokołow witajo praji, ſo pſchijěſd tak nahladneje deputazije bołharſkeho luda do Odeßy jako ſnamjo prózowanjow wubhladuje, kotreż ßu na ſjednoczenje wſcheho Sſłowjańſtwa ſkožene. Wón pſchejeſche, ſo by bołharſki lud dale ſakczěwał a ßo roswiwał, na to wón ruſkemu zarej a bołharſkemu kralej Ferdinandej ßławu wunjeße.

Popołdnju ßokoljo na Kulikowym polu pſched wjazy dyžli 30,000 pſchihładowarjemi ßokolſke ſwuczowanje pſchedwjedźechu, kotreż ßo ſe ſchumjazym pokhwalenjom pſchewodźeſche. Po ſwuczowanju bołharſki konſul wuſtupi a ßokołam w mjenje Odeßſkeje bołharſkeje kolonije ßłěborny wěnz pſchepoda. Ruſkemu zarej ßokoljo wutrobny poſtrow ßokolſkeho ſwjaſka bołharſkeho luda, pſches Ruſku wußwobodźeneho, póßłachu.

Nowe wojowanje Schpaniſkich ſ Kabylemi.

Na połnóznym móŕſkim brjoſy Afriki w Marokkowſkej Schpaniſka něktore pſchimóŕſke měſta wobßedźi. Tamniſche hórſke ludy, Kabylojo a Maurojo, ßu, ſ muhamedańſkimi fanatiſkimi duchownymi naſchczuwani, ßebi wotmyßlili, Schpaniſkich ſ tutych měſtow wuhnacź. Hižo pſched dwěmaj njedźelomaj woni ſpytachu, Schpaniſkich nadpadnycź, tola czi ßo nadpada dowobarachu. Na to ßu Kabylojo a Maurojo 6000 muži ßylni njedźelu nowy nadpad na ſchpaniſke wójſko, w Melilli a wokolnoſczi ſtejaze, ſczinili. Tón krócź bě nadpad derje pſchihotowany a woprawdże ſatraſchny. Maurojo a Kabylojo ßmjercź ſazpiwajo wojowachu a wjele ludźi ſhubichu. Woni pſches grotowe ſadźěwki hacź k ſchpaniſkim kanonam pſchihnachu, mjes tym ſo te hiſchcże tſělachu. Pſchi něktorych kanonach k wótrej rubańzy dóńdże. Hdyž ßo Maurojo kanonow hižo mozowachu, jena kompagnija ſchpaniſkeho afrikanſkeho regimenta ſ naßypow wujěcha a Maurow ſ bajonnetom wotehna. Wojowanje na wſchěch měſtnach, ſe ſchpaniſkimi wojakami wobßadźenych, hacź do ßwitanja trajeſche. Na jenym měſtnje dyrbjeſche ſchwadrona jěſdnych ſ konjow ſlěſcź a ßo pſchi tſělenju wobdźělicź. Na jenym druhim měſtnje ſchpaniſki khoſtanſki bataillon nadběh Marokkowſkich wotraſy. Schpaniſzy pſchi tymle wojowanju wyſchkowſkeho leutnanta Ceballoſa, artilleriſkeho majora Roya a artilleriſkeho hejtmana Guilocha ſhubichu.

Wutoru ßu Maurojo a Kabylojo ſ nowa ſchpaniſke ſtejiſchcża nadběhowali. Pſchi wojowanju ßo tež ſchpaniſka kanonſka ľódź „Pinzon“ wobdźěli, kotraž hacź do khowanja ßkónza do Marokkowſkich tſělеſche. Na to bě nózne wojowanje. Pſchi nim Schpaniſzy drje khětru liczbu wojakow ſhubichu, tola ßwoje ſtejiſchczo wobdźerżachu. Po njepſcheſtawazych dźiwich nadpadach Maurojo wjeczor w 6 hodźinach ſpytachu, ßo hłownego ſtejiſchcża generala Marinу ſmozowacź. Jim ßo tež poradźi, ßo hacź k żeleſnizy, kotraž hłowne ſtejiſchczo ſ lěhwom ſjednocża, pſchedrěcź, tola Schpaniſzy jich ſkónczńje, runjeż ſ wulkim ſchkodowanjom, wotraſychu.

Schpaniſke knježeŕſtwo je ßo roſßudźiło, hnydom wjetſche wójſko do Melille na pomoz póßłacź. Madridſka brigada pod generalom Pintoſom, 6000 muži ßylna, ßo pſches Malagu do Melille powjeſe. Też w Sevilli ßo jena brigada mobiliſuje.

Kral je wohniwu rěcź k wojakam měł, ſo bychu ßo na ßwoje winowatoſcże dopomnili. Hórſki artilleriſki regiment ſ garniſony Vittoria je pſchikas doſtał, ſo by hnydom do Melille wotjěł.

Pſchecźiwjenje ſchpaniſkeho luda pſchecźiwo wójnje w Marokkowſkej.

Pſches ſchpaniſki lud ßylne hibanje pſchecźiwo wójnje w Marokkowſkej dże. W Madridże wulke roshorjenje knježi. Powſchitkowne mĕnjenje je pſchecźiwo wójnje w Afriży. Lud pſched miniſterſtwo pſchicźahny a herjekaſche. Zony ßo do pokodniſcheho dwórniſchcża dobuchu, ſo bychu cźahej ſadźěwake, ſ wojakami wotjěcź. Na něktrych měſtnach lud do żandarmow ſrały. Też w Malagje ßu pſchiwuſni wojakow ſpytali, wotjěſdej cźaha ſadźěwacź. Lud chzyſche ßo pſches żandarmow pſchedobycź, pſchi czimž ßo 10 woßobow ſrani. Po powjeſcźach ſ Barcelony ßu ßo wojazy, kotſiž dyrbjachu do Melille wotjěcź, ſpjecźowali. Jedyn bataillon jenemu wyſchkej a wſchelakim druhim offizěram ¶ bajonetom hrożeſche, a hakle ſakrocżenju w bliſkoſczi ßo namakazych podoffizěrow ßo poradźi, porjad ſaßo poſtajicź. Na to ßu ßo wſchitkim mużſtwam patrony ſebrake.

Revoluzija w Perſiſkej dobyła.

Revoluzionarojo ßu hłowneho měſta Teherana ßo ſmozowawſchi ſchaha Mahomeda Alia wotßadźili a jeho hakle jědnacźeľětneho ßyna ſultana Achmeda Mirzu ſa jeho naßľědnika wuwokali. Nowy khěżor njebudże wjazy ſchah ale ſultan rěkacź. Ruſki wyſchk Ljachow, kotryž bě hacź do poßledka ſchaha Mahomeda Alia ſakitał, je ſe ßwojimi koſakami do ßłużby noweho knježerja pſcheſchoł. Duż ßo ſda w Perſiji wſcho w najľěpſchim rjedże bycź.

Wuwokanje ſultana njeje ßo bjes wobcźeżnoſczow ſtało. Dotalny ſchah nochzyſche ßo wot ßwojeho lubuſchka dźěľicź. Namjetowaſche też ſ jeho macźerju, ſo by ßo jeho druhi ßyn ſa ſultana wuwokał, hdyž pak ruſki póßłanz praji, ſo je to njemóżne, nan, macź a ßyn ſ hłoßom płakachu. Skónczńje pak ßo woßudej podwolichu. Młody ſultan hiſchcże płakaſche, hdyž jeho deputazija revoluzionarow poſtrowicź pſchińdże. Hdyž jemu prajichu, ſo ßo nadźijeja, ſo budże wón dobry ſultan, wón ſ twjerdym hłoßom wotmołwi: „Haj, to budu“. — Sa cźaß ſultanoweje małoľětnoſcże regentojo ſa njeho knježeŕſtwo powjedu.

Hacź ßo nětko porjad w Perſiſkej poſtaji, je jara dwěłne. Dobyczeŕſzy revoluzionarojo ßu ßo roskorili. Jeni chzedźa wotßadźenemu ſchahej do Ruſkeje wucźahnycź dacź, hdźež je ßo jemu pſchebytk poſkicźił, druſy ßebi žadaju, ſo dyrbi ßo ſchah dla ſranjenja wuſtawy pſched ßud ſtajicź, a ßo też jeho pſchiwißowarjo khoſtacź. S dobom je do Teherana powjeſcź pſchiſchła, ſo je w dwěmaj měſtomaj wójſko nowemu knježeŕſtwu poßłuſchnoſcź ſapowjedźiło.

Franzowſki bur.

To bě w lěczńym cźaßu ľěta 1809, tu ſawoła pola Domakez w Hrjebjezach jónu rano podružnik Roßow ſ woknom nuts: „Won, ludźo, na Franzowſow tſělecź dyrbimy!“

Hižom dawno běchu wo tym powědali, pſched zyrkwju, w korczmje, a też rosnoſchowarjo běchu to prajili, kotſiž jako nowiny na dwěmaj nohomaj wokoło khodźachu: „Franzowſa ſaßo bliże cźehnje!“ Farař na klětzy bě wo tym rěczał a też wjeßny ßudnik na gmejnſkej ſhromadźiſnje, ſchto ma ßo cźinicź, hdyž tu „módri“ ſaßo budźa. Kóždy ma najprjódzy ſkhowacź, ſchtożkuli móże: żonu, dźěcźi a ſkót do hór horje. Mużſzy, ſo maja pſchi domje woſtacź, njepſcheczelej dawacź, ſchtož ßej żada, ßo njepſchecźiwjecź. So dźě je tola ſ knjeſom w kraju, ſo ßo to niczo cźinicź njehodźi. So maja ßo ſ nim ſnjeſcź, tak derje hacź móżno. So dźě dyrbi jónu ſaßo lěpje bycź.

To běchu dobre a nowe wukaſanja, ale drjewarjo w lěßach a paſtyrjo na horach, hońtwjerjo a rubjeżni tſělzy, haj ßamo wojerſzy cźěkanzy, liž běchu ßo wojerſkeje ßłużby ſ cźeknjenjom ſminyli a po puſcźinach dundachu, běchu hinak ſmyßleni, hacź ßudnik a farař, cźi mějachu ſa to: ſo dyrbi cźłowjek wjelki a Franzowſow ſabiwacź, ſo je to jeniczki ßrědk; pſchetoż ſo bychu tute rubjeżniſke ſwěrjata we kraju ſ knjeſom byle, k temu bychu też lěßnizy dyrbjeli ßwoje „haj“ prajicź.

A tuczi lěßnizy ßwoju woßebitu wójnu pſchecźiwo Franzowſam wjedźechu. Runjeż ßo ſ nimi na ſjawnym bitwiſchczu bicź njemóżachu, wuſtejachu ßo tola na to, njepſcheczelow jara mjerſacź ſ tym, ſo moſty a ławki wottorhowachu, napinane hórſke wody ſpuſchczowachu, ſkalne roſpadanki dele walachu, ſe ſkhowow ſ tſělbami tſělachu atd. Wěßo ſ tym wěz njeporjedźachu, a mnohi twjerdźe ſaßydleny bur lěßnikow roczo ßo proſcheſche:

„Proßymy waß ſtyknywſchi ruzy! Njebudźcże **wy** nam najwjetſchi njepſcheczeł! Schtoż wy na nich ſkucźicźe, to dyrbimy **my** ſarunacź! Wy ßo w puſcźinje ſkhowacże a nimacże niczo ſhubicź;

ale nam dom ſapala a naß wobwěſcheja. Budźećze-li tak dale cźinićź, dyrbimy my wſchitzy pſcheczíwo wam poſtanyćź! To wam prajimy!"

Zyle pſchi ßamym budźiſche bědźenje mjes měr lubowazymi burami a mjes wojowanja żadoſćźiwymi lěßnikami wudyrike. A gmejnſki pſchedſtajeny drje by na taflu pſchibił:

Wójſka franzowſkeho kněźora naſchi njepſcheczeljo njeißu. Njebudźćze pſcheczíwo nim njepſcheczelſzy ſmyßleni. Rakuſki kněźor chze tak měćź!

Ale Roßow w lěßu rěczeſche: „Schto kněźor! Franzowſojo do Schtyrſkeje njeßkuſcheja. Cźi maju ßwój ßamßny kraj, a my jim ßwojeho njedamy! To ßu mi ſchwarne wězy, hdyž ßej ani domiſna wjazy wěſta njeje!"

Tak rěczachu ludźo, kotſiž niczo ßwojeho njemějachu, kotrymž domiſna niczo, khiba ſeleny lěß a módre njebjo nad nim dawa njebě. A tola ju lubowachu.

Roßow měješe pſcheczíwo Franzowſam też hiſchcźe ßwoje woßebite winy; jemu běchu pſchi jenym pryedawſchim nadpadźe bratra ſaraſyli, kotryž chzyſche ßo pſched nimi ſakitowaćź.

Potajkim Roßow burej Domakej ſ wokuom nuts wokaſche: „Ludźo, pſchimajcźe ßo gratu, na Franzowſow! Hižo ßu w dole Murſkeje rěki."

„Měj ßo ſ procha, wěſchcźerjo njeſboża!" bur Domak mórcźeſche, ßwoje cźrije ßej ſ rjemjenjemi ſwjaſujo.

„Dźi, buro!" Roßow rjekny; „ſawołaj ßwojich wotroczkow, wſmicźe koßy a ßekery a hnójne widły a pójcźe wſchitzy ßobu. Saczěrimy jich!"

„Khwile nimamy, dźenßa budźe rjany dźeń. Dyrbimy ßyno dźěłaćź."

„Dha jo też żeŕcźe!" Roßow bórcźeſche a woteńdźe.

Haj ſawěſcźe, bur Domak měješe też nuſne. Zyła łuka bě poßyczena.

„Nimo měry rjane ßyno, jeno ſo je domoj doſtanjemy. Dźeßaćź hromadow a wjazy, jeli je docźinimy. To je dźecźelowe ßyno, wonja każ cźaj, jeli ſo je ßuche dom khowamy a deſchcźika na nje njepſchińdźe. Potajkim, pſchimajcźe ßo gratu, ludźo, ſ widłami, ſ hrabjemi a ſe żerdźemi na ßyno!"

„Skót wuhnajcźe do lěßa a jón tam derje ſkhowajcźe. Ssuſchene mjaßo a polcźe do kałowych jamow ſtykajcźe a ſ walcźkami pſchikrywjcźe. Dom derje ſeſamkajcźe. W dole Murſkeje rěki deleka pjecźa hižo ßu. Schtó wě, hacź je wěrno; tak ſlě drje to njebudźe. Na ßyno!"

„Hdyž je kněźorej prawje, nam móże to wſcho jene bycź. Franzowſojo Turkojo njejßu; cźi naß njeſeżeru. Pjenjeſy do kraja pſchinjeßu. A nětkole khwatajcźe na ßyno, wy ludźo!"

Tak roſpominaſche a roskaſowaſche bur Domak w Hrjebjezach.

Paſtyŕſka dźowka Reſa a domjaza dźowka Hańża do prědka dźěſchtej, kóżda ſ hrabjemi na ramjenju a paſtyŕka hiſchcźe ſ wulkim karanom k picźu na ruzy. Łuka bě daloko kluboko we wuſkim dole, kołwokoło ſ lěßom wobdata a po kromach worjeſchinowe a malenowe keŕki roſcźechu, a ßlědna Hańża po keŕkach teptaſche, hladajo, hacź hižom też cźernjowe jahodki ſraße njejßu. Haj, tu hnydom jenu brjuchatu ſ brunymi żikami a polnu kahodnych koßmikow nańdźe. Wona pleſchk wotkußny, ſ dwěmaj porſtomaj jahodu ſtkóczi a ju wuzyża.

W ßamßnym wokomiku paſtyŕka pſches huſcźinu Hańži pſchiſcheptny:

„Ty, hladaj! Tamle na łuzy je muż!"

Wonej pſches liſcźe won kukaſchtej.

„Snajeſch jeho?"

„Teho njeſnaju. S naſchich cźeladnych to nichtó njeje. Naſchi muźiźy tak wulzy njejßu. Też ſe ßußodſtwa to nichtó njeje; ſ nich żadyn tak runje njeſteji. A kajku ma wón draſtu! Takle wuſke kholowy nětkole w tejle horzocźe! Cźrije żanych nima; ſtopje ma ſ łapami ſawjaſanej. A jeho rukawaj, taj ſtaj ſchwarnaj! Kohoćź hižom dawno ſa ſapłatu won hlada. A hladaj jeno do woczow! Na, tajkeho bruneho brodateho kłokpza nochzyła měćź. Ssadźećź na to niczo njecham, to je Khrowata! A kak ßo wuſteji na tykanje ßyna! Widłatu ſchtomowu hałoſu ma k temu. Schto to jeno do cźłowjeka je?"

Wobej holzy khwataſchtej wróczo, doniž ſa nimaj dokhadźazych ludźi njeſetkaſchtej. Hnydom burej powědaſchtej, ſo na łuzy zuſy muźiſki ßyno dźěła.

„To je ſawěſcźe paduſchny wuhlikaŕ", bur měnjeſche.

„Na to wón ſapodobny njeje!" jeho dźowka rjekny.

Hdyž běchu tam dóſchli, zuſeho ßami widźachu. Pilnje ßyno nabjeraſche, a runjeż bě hiſchcźe bóle na zuſeho ſapodobny, dźěło jemu wot rukow dźěſche. Bur Domak khwilu na njeho hladaſche, ale niczo njerjekny. To bě zyle prawje. Njech bě, ſchtóżkuli a njech bě póßłany wot kohożkuli, pſchewjele ludźi na ßynje njeje khmane. Zuſy ßam też niczo njerjekny. Wón ani prawje do boka njepohlada, ale ſpěſchnje dole dźěłaſche, a bórſy bě woßrjedź wotroczkow a holzow a dźěłaſche każ woni.

Ssłónczko jara hřejeſche, wot ßyna ſa korjeninu wonjeſche. Hdyž bě na zyłej łuzy dowobroczane, poczachu jo wot kromy łuki, hdźeż bě hiſchcźe pſchezo trochu ſa khłódkom, wothrabowaćź a na ßłónczne ßuche měſtno roſeſcźełaćź.

Zuſy każ wſchitzy druſy cźinjeſche, ale njerěczeſche, a też woni jemu niczo njeprajichu. Hižo jemu pót ſ kapami na cźole, ſpalenym wot ßłónza, ſtjeſche. Wón ßwoju brunu cźapku ſejmowaſche a ßej pót ſ rukawom trějeſche, hewak ſe ßwojej widłatej hałſu khwatnje dale dźěłaſche do prědka, doniž jemu bur derje tworjene rjane ßynowe widły njepſchicźißny; to je ſchkoda tajkeho ßylneho pachoła, hdyž praweho gratu w rukomaj nima. Zuſy ßwoju hałſu wotcźißny, porjadne widły wſa a każ druſy dźěłaſche, wokoło njehladajo a njerěczo.

Hdyž ßo nětkole ßyno na ßłónzu tak prawje ßuſcheſche, bur Domak ludźi k wobjedu wokaſche. Tón bě burowka wot domu ßobu pſchinjeßła a we khłódku ſtareho buka pſchihotowała. Wotroczży a holzy pſchińdźechu, zuſy ſ nimi. Wón ßej pſchezo hiſchcźe pót trějeſche, ſ porſtami ßej roszuchanu poknu brodu pſchicźybuje, ſo by k nuſy ert ßwobodny był a ßo ſ druhimi do rjadu ke ſchkli na trawu ßydźe.

Bur łżizy wudźělješe, też zuſemu jenu. Jedyn po druhim wo horzocźe, wo rjanym ßynje, też wo ßynowym ſkóczku, kiż bě do ſchklě ſkocził, ſarěcźa.

„Hdy by ty radſcho płowaćź hacź ſkakaćź mohł, nětkole by to lěpje było", jedyn wotroczk rjekny a bjeſpomozne ſwěrjatko ſe łżicźnym toporom wucźahny.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Stara Brylowa je ßrjedu 102 lěcźe ſtara wumrjeła. Wona chzyſche po prawom jenoż „hakle" 100 lět ſtara bycź. S zyrkwinſkich knihow pak je ßo dopokaſało, ſo je ßo wona hižo 25. auguſta 1807 narodźiła. Wſchě ßwoje 12 dźěcźi je wona pſcheżiwiła; jejny muż, kotryż w Huſzy na knjeżi dwór na dźěło khodźeſche, je hižo w lěcźe 1865, potajkim pſched 44 lětami, pſched njej ßwój ſeńſki běh ſkóncził. — Semrjeła je pod wſchitkimi ſakſkimi kralemi żiwa była. Każ je ſnate, bu w lěcźe 1806 kurwjeŕſki Bjedrich Auguſt III., prawy, prěni ſakſki kral. Nětcźiſchi kral bě Brylowu pſchi ſkładnoſcźi jejneho poßlednjeho narodneho dnja ſ darjenjom 100 hriwnow wulzy ſwjeßelił. Sa ßwoje żiwjenje je wjele ſtaroſcźe a nuſy pſchětraćź dyrbjała. Ssmjercź, kotraż je ßo jeje dołho ſdalowała, je ju nětko ſkónczńje ſe wſcheho horja a wobcźeżnoſcźow żiwjenja wupſchahnyła. Njech ſpŕózna dróhaŕka w měrje wotpocźuje!

S Budyſchina. (Ssamomordaŕſtwo.) Żeleſotocźeŕ Bartho je ßebi w cźeżkich myßlach żiwjenje wſał. Wón żonu a 4 dźěcźi po ßebi ſawoſtaji.

— (Sprawny namakaŕ.) Pónđźelu je jedyn tudomny żeleſniſki ſaſtojnik pjenjeżnu móſcheń ſ wjele pjenjeſami namakał a ju poliziji pſchepodał. — Jena wóßomlětna ſchulſka holza je ſměnku (wechſel) wo 400 hriwnach namakała, kotruż bě jedyn Wojerowſki pſchekupz ſhubił.

— (Sso ſajał.) Schewza K. Nowotneho ſ Radſkeje je tudomna polizija ſajała, dokelż jena ſwonkowna wyſchnoſcź ſa nim ſ kojeŕſkim liſtom ßlědźeſche. Jeho ßu ßudniſkej wyſchnoſcźi pſchepodali.

— (Nowe dawki.) W liberalnych nowinach bě pſched tydźenjom ßo wuliczilo, ſo ßo ſ nowym dawkom piwowa płacźiſna podwoji. Tak ſka ta wěz hiſchcźe njeje. S nowym dawkom měł ßo 1 liter piwa wo $1^3/_4$ pjenjeżka powyſchicź. Po tajkim njeßměł ßo karanczk piwa wo wjazy dyžli 1 pjenjeżk podrożicź. Khoſejowa a cźajowa płacźiſna ßo něhdźe wo 10 prozentow powyſchi. Punt khoſeja, kotrehoż płacźiſna je poßlednje lěta wo něhdźe 100 prozentow ſpadnyła, ßo po tajkim wo něhdźe 10 pjenjeżkow podroži.

— Pßyczża ſkażenoſcź je lětża w Hornjej Łużizy cźwila ſa ſkót a ludźi. W Budyſchinje a wokolnoſcźi budźe ßo cźaß ſawěranja pßow ſ nowa podlejſchicź dyrbjećź. Njedźelu wjecźor je

w Krantzez pólverniku jedyn ßydomlětny wósny pßyczk, pohonczej Augustej Mjerwi ßkuschazy, tuteho do lěweho sczehna kußnyk. Pódla teho je poß też jenu kóczku skußak. Pßa ßu hnydom morili a jeho wokrjeßnemu lěkarjej pschepytacz dali. Tutón je spósnał, so je poß sczekły był. Mjerwa je ßo po lěkarjowej radże do Barlina podał a ßo w tamnischim Pasteurskim wustawje hojicz da. Skußanu kóczku ßu popadli a hnydom morili.

— Wutrobnowa khorosczz je mjes konjemi druheje schwadrony 18. husarskeho regimenta we Wulkim Hajnje wudyrika. Tejele pschiczíny dla ßo mjenowana schwadrona pschi swuczowanjach w Zeithainje njewobdźěli.

— (Khěžor Wylem pschi sakskich korpsowych manevrach.) Kaž je nětko s wěstoszu postajene, khěžor Wylem ßrjedz septembra k Hainichenskemu dwórnischczu pschijědże a wot tam s pschewodom krala Bjedricha Augusta a prynza Jana Jurja s automobilom do manevrěrnischcza sakskeju armeekorpsow pola Kamjenizy pojědże.

— Rožkowe žně ßu ßo hižo sapoczałe. Sorno drje hischcze njeje dosrawiko, tola wschelazy ratarjo njemóża doczakacz, so bychu rożku poßykli. So maja s teho schkodu, na to ßebi njepomyßla. Njesrałe sorno ßo sczehnje a sesthnje, a mlynk, kotryż jo rad njekupuje, sa njo najnižschu płaczisnu dawa. S muki tajkeho njedosrawjeneho sorna njehodźi ßo khmany khleb napjez. To dyrbjeli naschi ratarjo wopomnicz.

— „Wo wumjekskim ßuschenju ratarskich wupkodow a jeho do skutka stajenju po towarstwowym puczu“ je Dr. Bruhns s Uerdingena w poßlednim wubjerkowym poßedźenju sakskeho hornjołużiskeho ratarskeho towarstwa pschednoschował. Dla pschiběranja wobydlerstwa je nusne, so ßo w ratarstwje pschezo intensiwnischo hospodari. Pschezo bóle ßo pokasuje, so dyrbja ßo wschě wupkody tak wjele kaž móżno wuwużicz. Tola jara wobczeżne je, ratarske wupkody k pizowanju khmane sdżerżecz. Firma Büttner a Mayer w Uerdingenje je prěnja byka, kotraż je spytała, ratarske wupkody s wohnjowymi płunami (gasami) ßuschicz. Pschednoschcer na ryßowankach a modellach dobytki wschelakich ßuschazych systemow roskładowasche. Walzowy ßuschak ßo jenoż sa běżite a żidke maczisny, każ sa běrny, mloko, twaroh atd. hodźi, na rěblikach ßo wěsty dźěl maczisny rosrybuje a ßo shubi. Bubonowy ßuschak najnowschcheje konstrukzije wscho ßuschi a s najwjetschej wěstoszu dźěła. Ssuschenje w bubonowym ßuschaku je najtuńsche. Wone hromadże se sadanjenjom a wotpłaczenjom sałożeńskeho kapitala jenoż 20 nowych pjenjezkow sa zentnar běrnow wuczinja. Hižo nětkle je móżno, s tutym apparatom, 40000 hriwnow płaczazym, sa 22 hodźinow 800 zentnarjow rěpowych kopjenow wußuschicz. Ssuschenje něhdże 25 np. sa zentnar selenych kopjenow płaczi. Pschiprawa ßo pak twjerdże stejo, pak jěsdna twari, tak so móże ßo wona wschudże wużicz. Techniske czežkoty sa pschiprawjenje tajkich ßuschakow ßu potajkim zyle pschewinjene. Wone ßu ßo też wschudże, njech je pola jenotliwych ratarjow, njech je w towarstwowym wużiwanju byko, wschudże jako khmane wupruhowake.

W sczěhowazej debacze professor Dr. Gräfa woßebje na to pokasowasche, so je s tajkimi ßuschakami móżno, so ßebi ratarjo strowu, pożitnu pizu s wulkimi hromadami ßami pschihotuja. Ratar ßo tak w nastupanju ßylnych pizowadkow wot wukraja njewotwißny a wot pizowadkoweho wikowanja mjenje wotwißny czini. Skotarstwo ßo s tym na zyle wěsty njekhablazy sakożk staji. Dostata ßuschena piza ma we wschěm kharakter ßylneho pizowadka. Ssuschene rěpowe kopjena na pschiklad 9—10 prozentow proteina, 1,5—2 proz. tuka a 40—46 prozentow bjesdußykowych extraktowych maczisnow wopschijeja. Pizowanska hódnosczz $3^1/_2$ hriwny wuczinja. Ssuschene běrnjaze selo je po proteinowym wopschijeczu runje telko hódne, 8—9 prozentow, mjes tym so wone něschto mjenje tuka wopschija. Wone je zyle njeschkódne pizowadko, kotrež ma ßo woßebje pschi kormjenju wużicz. Ssuscheny hroch, woka, buny a dżeczel po ßwojim proteinowym wopschijeczu hacz do 19 prozentow du a s tym wjele hódne pizowadło dawaju. Też ßuschene běruy a rěpy w formje truzkow a kuskow maja ßo se ßwojimi 12—17 proz. proteinom a 5—6 proz. tuka jako runje mnohim ßylnym pizowadkam ważicz, po pożitnosczi pak je husto pschetrjecha. Jedyn zentnar ßuscheneje pizy ßo se $4^1/_2$ zentnarjow rěpow abo běrnow, s 5—6 zentnarjow rěpowych kopjenow, se 4—5 zentnarjow běrnazeho sela, s 5—6 zentnarjow hrocha, woki bunow abo seleneho dżeczela dobywa. Khosty sa ßuscheneje po wopschijeczje wkohi seleneje maczisny mjes 20 a 40 pjenjezkami sa zentnar ßyreje maczisny wuczinjeja. Sa Hornju Łużizu budża ßo po roskładowanju professora Dr. Gräfy pschede wschěm wo to prózowacz dyrbjecz, so po towarstwowym puczu k pschiprawjenjam ßuschakow dóńdu.

Se Sczijez. Sańdżenu ßrjedu ßu na jenej łuzy pódla jeneho khopjena mkodeho człowjeka namakali, kotryż bě ßo tšélik, tola hischcze ßkabje dychasche. Revolver pschi nim leżesche. Mjeno zuseho człowjeka hischcze njesnaja, dokelż pschi nim żanych legitimazijskich papjerow njenamakachu. Jeho ßu hnydom do Budyscheje měschczańskeje hojerńje dowjesli.

Hdyż ßu ßamomordarja namakali, je wón pjecza bórbotał: „Hermann Fink w Shorjelzu na Lipsczańskej dróży“. Wón je ßrěnjowulki, w tsizeczoch létach, bě brune wobleczenje swoblekany a schnórowanske stupnje wobuty. Do jeho koschle bě mjeno H. F. wuschite. Na porst mějesche wěrowanski pjerschczeń tyknjeny, do kotrehoż bě sapißane: 5. 10. 1907. M. Sch. W Shorjelzu pak na Lipsczańskej dróży njejßu ßamomordarjowe wobydlenje namakali. Tamnischa polizija teho dla tych, kotsiż móża wo nim něschto wuprajicz, napomina, so bychu ßo na tamnischim kriminalnym kommißariacze samolwili.

S Běleczez. Tudomna baba je tele dny na wobżaromne waschnje do njesboża pschischka. Hdyż wona s jěsdnym kołom po dróży s Raschowa do Budestez jědżesche, ßo psched jenym sapschahom na Hajniczański pucz sawiny. Babje njebě móżno, ßo s kołom wuwinycz, tak so wona do sapschaha sajědże a na semju padnywschi ßebi nohu skama.

S Holeschowa. (Rubjeżny nadpad.) Hdyż sańdżenu njedżelu w nozy tudomny studnjeř Schołta s jěsdnym kołom s Njeßwaczidła po haczenjach domoj jědżesche, jeho na dobo jedyn mużski sa wutrobno shrabny. S druhej ruku s wocżinjenym nożom machajo wón na njeho sawoła: „Pjenjesy abo żiwjenje!“ Schołta, kotryż do bojasnikow njeßkuscha, nadpadnika sa kabat shrabny a jeho s wuskeje sczežki do hata czißny. Tola w tym ßamym wokomiku jeho jedyn druhi rubjeżnik pschimny. Tón bě ßylnischi dyżli prěni a Schołcze njebě móżno, jeho wottschascz. Wobaj ßo na żiwjenje a na ßmjercz bědżeschtaj a dokelż běchu mozy nimale jenake, bě njewěste, schtó by dobył. W tychle minutach sadwělneho bědżenja na sboże jedyn pohonczż s Holeschowskeho knjeżeho dwora s Njeßwaczidła po haczenju s jěsdnym kołom pschijědże. Jeho Schołta w ßmjertnym strasche na pomoz sawoła. Pohonczż ßo hnydom do rubjeżnika da a jeho bórsy hromadże se Schołtu wupschimny. Mjes tym bě hischcze jedyn tsczi Holeschowski muż s Njeßwaczidła po haczenju pschischoł. Duż bě móżno, też nadpadnika, kotrehoż bě Schołta do hata czißnył, s wody wuczahnycz a wuputacz. Skóstnikow do Holeschowa czerjachu a jeju w tamnischej korczmje do hródże sawrjechu. Nasajtra jeju do Njeßwaczidła k żandarmej dowjedżechu. Tón rubjeżnikow pscheßkyscha a s nimaj potom do Budyschina dojědże, hdżez jeju ßudniskej wyschnosczi pschepoda. Wonaj staj dwaj zusaj hańtwjerskaj.

S Njeßwaczidła. Na tudomnym knjeżim dworje je wóndano skażeny poß, kotrehoż ßu posdżischo w Nowoßlizach sarasyli, czeladnika Herza, ßyna tudomneho dżełaczerja Herza, skußał. Herz njebě na podawk wulku ważnosczz kładł, dokelż straschnosczz kußnjenja skażeneho pßa njesnajesche. Hakle po radże ludźi je wón k lěkarjej schoł, kotryż je poruczik, so dyrbi hnydom do Barlina do tamnischeho Pasteurskeho wustawa jěcz a ßebi tam pßche skażenosczz napscheczny jěd saschczěpicz dacz. Nadżijomnje wobżaromny człowjek hischcze sahe doscz k lěkowanju pschińdże.

S Njesdaschez. Póndżelu wjeczor wokolo 7 hodźin s hródżow tudomneho knjeżeho dwora woheń wudyri, mjes tym so bě wobßedżer Bendler na prjeczkach, a czeledź a dżełaczerjo na ßynach. Kak je woheń nastał, njeje hischcze dżenża snate. Móżno je, so je, dokelż w tym ßamym czażu njewjedro pßches tudomne strony czehnjesche, błyst do hródżow, do kotrychż běschtej dwě pohonczowskej wobydleni satwarjenej, dyrik a na łubi leżazy dżeczel sapalił. Hacz runje ma wobßedżer sawěsczene, wón njedżiwajzy teho khětru schkodu poczerpi. Twarjenje je ßo do czista wupaliko. Se ßykawow, kotrež běchu na haschenje pschijěke, ßebi Czěschkeczańska prěnja a Hodżijska druhe myto dobu. Pschi haschenskim dżěle ßo dale dwě Njesdaschowskej ßykawje, Prěczańska, Brěsowska, Wulkowoßyczańska, Ssemichowska a Hornjowujesdżańska wobdżělichu.

S Bjedruska. Sańdżenu ßobotu ßu tu se Sprewje czěko rěsnika Khorle Ssworu s Budestez wuczahnyli. Dżewjecz dnjow prjedy bě ßo Sswora shubił. Kaž ßo sda, je wón w nozy s mosta w Korsymju do Sprewje padnył a ßo tepił. Padnywschi je ßebi wón někotre rany do schije nadyril. So je ßo pschecziwo Ssworje někajka naßylnosczz skuczika, sda ßo wusamknjene byczz.

S Komorowa pola Rakez. Pjatk tydżenja w nozy wokolo

11 hodźin ſ bróžnje kublerja Lipicza woheń wudyri, kotryž ßo na ßußodne domſke khěžkarki Nakónzoweje wupſcheſtrě a wobej twarjeni do procha a popjeła pſchewobrocźi. Hiſchcźe dźenßa njeje wußlědźene, kak je woheń naſtał.

S **Roßaczíz.** Wutoru w nozy je ßo na tudomnym knjeźim dworje ſtara wowczerńja wotpalika. K wohnju bě 7 ßykawow pſchiježko, ſ kotrychž pak ßo jenoż 3 pſchi haſchenju wobdźělichu. Luwoczańſka ßykawa je ßebi prěnje myto dobyła. Wobßedźeŕ khětro ſchkoduje, dokelž ßo w twarjenju rataŕſke maſchiny a ßyna khowachu.

S **Kamjenza.** Pruſki prynz Eitel Friedrich je ßrjedu naſche město wopytał. Schtwórtk rano wón ſe ßwojim generalnym ſtabom dale do Wojerez puczowaſche.

S **Hornjeho Hbjelſka.** Tudomne wojeŕſke towaŕſtwo je ſańdźenu njedźelu ßwoju khorhoj poßwjeczíko. Pſchi ßwjedźenju ßo ſaſtupjerjo něhdźe 30 towaŕſtwow wobdźělichu.

S **Biſkopiz.** Na poßlednje ſkótne wiki bě ßo jenoż 278 howjadow, 68 czelatow, 96 proßatow a 37 běhakow na pſchedań ſtajiło. Por proßatow 40—45 hr. płaczeſche.

S **Delnjeho Wujeſda.** Naſch wjeleczeſczeny a wo Delnjowujeſdźanſku woßadu jara ſaßkužbny knjes farař Ryczeŕ je ſańdźenu njedźelu ßwojej woßadźe woſſewił, ſo chże 1. novembra ßwoje faŕſke ſaſtojńſtwo ſkožicź. Mało ßerbſkich woßadow je, kotreż ßu tak dołho ſaſtaranje jeneho a teho ßameho duſchowpaſtyrja wužiwałe. Knjes farař Ryczeŕ je w haprleji lěta 1861 ßwoje ſaſtojńſtwo w naſchej woßadźe naſtupił a jo po tajkim 51 lět ſ wulkej ßwěrnoſczu ſaſtawał. Sswoje wobydlenje a wotpoczink je ßebi wón we Wernigerodźe w bliſkoſczi ßwojich dźěczi wuſwolił.

Se Sprejow. Roshorjazy podawk je ßo tu ſtał. Dźěłaczeŕ K. měnjeſche, ſo jemu jeho žona njeje ßwěrna a bě jej teho dla hižo woſpjet hroſył, ſo ju ſkónzuje. Sańdźeny pjatk chzyſche wón ßwoje hroženje do ſkutka ſtajicź. Hdyž bě žona do hole ſ někotrymi rubiſchczemi a ſchandu do hribow ſchła, muž ſa njej dźěſche. Wón žonu wot ſady nadpadźe a ſpyta ju ſe ſchandu ſadajicź, kotruž mějeſche žona k ſwjaſanju rubiſchczow pſchi ßebi. Jenoż temu, ſo wona ruczе ruku mjes ſchiju a ſchandu tykny, ma ßo wona dźakowacź, ſo ßo nadpad njeporadźi. Na to njekraßnik žonu k ſemi czißny, jej ſ rubiſchczom hubu ſatyka a chzyſche ju ſ rukomaj ſadajicź. Pſchipadnje tudomny khěžkaŕ Pětſchka po holi duzy k temu pſchińdźe a žonu ſ mordaŕſkeju rukow wußwobodźi. Zarliweho muža ßu ſajeli a ßudniſkej wyſchnoſczi pſchepodali.

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) Skoro njewěrjomny tryſk je ſchkleńzutoczeŕ Jan Zikak ſ Wojerez ſworał. Wón bě ßebi, hczrunje je hižo woženjeny, ſwěrił, ſe kſchczeńſkim wopißmom ßwojeho dźěłoweho towaŕſcha Matěja Zyža ſtawnika w Nowej Wßy namołwicź, ſo jeho wón ſ jenej holzu, ſ wěſtej Pinkez, pſchipowjedaſch:, też zyrkwinſke pſchipowjedanje wobſtara a ßamo dźeń wěrowanja poſtaji. Pſchichodny nan bě hižo kwaßnych hoſczi pſcheproßył a wſcho trěbne ſa kwaßnu hoſczinu ſkaſał. Tola hdyž ßo kwaßny dźeń pſchibliži, pyſchna njewjeſta a ſhromadźeni kwaßarjo podarmo na nawoženju czakachu. Wón njepſchińdźe. — Tſizeczílětny wobſkorżeny Zikak, kotryž bě wſchitkich ſa nóß powodźił, mějeſche ßo teho dla pſched ßudom ſamolwicź. Jeho běchu wobſkorżili, ſo bě wón ſtawnika pohnuł, njewěrnu wěz do ſtawniſkich liſczinow ſapißacź. Wón bě ßo ſ holzu, dźěłaczeŕku Pinkez, na rejach we Wojerezach ſeſnał. Holza wěſo njewědźeſche, ſo bě wón woženjeny a nan ſchtyrjoch dźěczi. Na nuczenje holzyneju ſtarſcheju bě wón potom ſ papjerami Mateja Zyža, kotrehoż mjeno bě ßebi narjekнył, pola ſtawnika pſchipowjedanje ſkaſał a zyłu rólu jako ženich tak dołho hrał, hacź bě jemu to jako woženjenemu mużej móżno. Ssudowy pſchedßyda jemu porokowaſche, ſo je wón jara ſły pryſł ſkucził a wjele hněwanja a mjerſanja wo wßy naczinił, też ſ měrom pſchihladował, hdyž holzynej ſtarſchej wulke pſchihoty ſa kwaß czinjeſchtaj. Wobſkorżeny ßo ſ tym ſamolwjeſche, ſo ma ſku žonu a ſo je holzy rjekł, ſo chże ßo wot njeje dźělicź dacź. Kaž ßo ſda, njeje Zikak zyle jaßneho roſuma. — Statny rěczník měnjeſche, ſo drje ßebi wobſkorżeny njeje myßlicź mohł, do kajkich wobſtejnoſczow wón Pinkez ßwójbu ſe ßwojim ſadżerżenjom pſchiwjedźe, ke kotremuż drje wſchak je ßo wón ponucził; wón drje ßebi njeje ſczěhwki ßwojeho ſadżerżenja pſchemyßlił. Duż mohłe ßo jemu, dokelž hiſchcźe wón njeje khoſtany, połóżaze wobſtejnoſcze pſchizpicź. Po namjecźe ſtatneho rěczníka Zikaka k 50 hriwnam pjenježneho khoſtanja abo k jaſtwu na dźeßacź dnjow ſaßudźichu.

Přilopk.

* (Offizěr jako jebak.) Draždźanſki wyſchſchi wójnſki ßud je wyſchſcheho leutnanta Wagnera ſ wokrjeßneho komanda w Flöha dla czeżkeho falſchowanja liſczinow, wudrěcźa a jebanſtwa k jaſtwu na 2 lecźe, k ſhubjenju czeßnych prawow na 2 lěcźe a k wotſtronjenju ſ wójſka ſaßudźił. Pſchi ßudniſkim jednanju bě ſjawnoſcź wuſamknjena.

* (Njewobhladniwoſcź hońtwarjow.) Do żeleſniſkeho czaha, ſ Draždźan do Döbelna jědźazeho, pondźelu ſchtyrjo hońtwarjo ſe ßwojimi tſělbami ſaſtupichu. Hdyž woni pola Döbelna czah wopuſchczichu, ßo ſ tſělby jeneho hońtwarja wutſěli. Wutſěl pſches woſowy wjerch pſchelecźa a khětru dźěru w nim wutorhny, zyle bliſko nimo hłowy jeneho puczowarja ſleczíwſchi.

* (Sajecźe jeneho wuczerja.) W Neuſalzu ßu kantora Schneidera ſajeli, kotryž je hižo 35 lět w ſaſtojnſtwje. Wón je pjecźa ſe ßwojimi ſchuleŕkami njekaſanſki wobkhad měł.

* (Frontczinjenje wojakow ßo wotſtroni.) W bliżſchim czaßu ßo wukas wuda, po kotrymž njebudźa podwyſchzy a mużſtwa wjazy pſched direktnym pſchedſtajenym front czinicź. Jenoż khěžorej a knjeſam jenotliwych wójſkow budźe ßo tale czeſcź dale wopokaſacź. S tym ßo někotryżkuli wojak khoſtanja ſminje. Dale budźe kóżdy podoffizěr hacź do 12 hodźin w nozy a kóżdy ſerżant zyłu nóz bjes dowolenzy wuwoſtacź ßměcź.

* (Nan do ßyna tſělił.) Wutoru je w Schlaußigu pola Lipſka jedyn pſchekupz do ßwojeho pola njeho bydlazeho ßyna ſ revolwra tſělił. Kulka pak ßo wot khołoweho knefla wotraſy, a ßyn njeſranjeny woſta. Někajka domjaza ſwada je nana k pſchekhwatanemu ſkutkej pohnuła.

* (Morduŕſtwo 14lětneho hólza.) Hróſbny njeſkutk jeneho 14lětneho wucżobnika je w Johannsdorfje pſchi ſakſko-czeſkich mjeſach tamniſchich wobydlerjow hłuboko roshorił. Njedźelu wjeczor wokoło 10 hodźin ßo powjeſcź rosnjeße, ſo je 14lětny moleŕſki wucżobnik Lenka 56lětnu klamaŕku Pihanowu w jejnej pſchedawaŕni ſkónzował a wurubił. Wucżobnik bě wudowje ſe ßekeru hłowu do czíſta rosbił. Hdyž hnydom po njeſkutku dwanaczelětna ſchulſka holza Knautez do pſchedawaŕnje ſaſtupi, ju Lenka ſhrabny a ju teho runja żakoßnje ſruba. Dźěczo bjes wědomnja w pſchedawaŕni leżo woſta. Mordaŕ 22 krónow 58 halerjow rubi, a ßekeru ſ jenym ſchórzuchom wot krwě wucżiſczíwſchi, wón do Haidy dźěſche, hdźež bě pſchi ryßowanſkej wucżbje w powołanſkej ſchuli pſchitomny. Khwilu po jeho woteńdźenju jena žona do Pihanez klamow pſchińdźe a ßo wuſtróżiwſchi wobaj żakoßnje ſrubanaj woporaj w krwi leżo wuhlada. Wona herjekajo ßußodow ſawoła. Czi po lěkarja do Bürgſteina běżachu, kotryž ſpyta, hiſchcźe pſchezo we womorje leżazu holzu ſaßo do żiwjenja ſbudźicź. Jeho prózowanje mějeſche wuſpěch. Holza móżeſche, hdyž ßo jej na wokomik wědomnje wróczi, Lenka jako mordarja mjenowacź. Wucżobnika na to hiſchcźe njedźelu ſajachu, wón je ßo pjecźa k żakoßnemu mordaŕſtwu ſ czítanjom hubjenych romanow nawabił, ſ kotrychž zyłu hromadu w jeho wobydlenju namakachu. Lenka ßo wuſna, ſo je ßebi mordaŕſtwo pſchemyßlił a ſo je jo chzył hiżo pſched dwěmaj njedźelomaj wuwjeſcź. Na ſdźerżenje żiwjenja czężkoſranjeneje ſchulſkeje holzy Knautez je mało nadźije.

* (Dźěczo ſaraſyka.) W Thalheimje w Rudnych Horach chzyſche jena žona do ßwojeho ßydomlětneho hólza, kotryž ju hněwaſche, ſchczěpku drjewa czížnycź. Na njeſbože wona město hólza jene $^1/_4$ lětne dźěczo tak do hłowy trjechi, ſo wono ſa dwě hodźinje wumrje, hacź runje bě ßo hnydom lěkaŕ na pomoz ſawołał.

* (Spytane rubjeżniſtwo w żeleſniſkim woſu.) Mjes Regensburgom a Hofom pondźelu popołdnju w ſpěſchnym czahu młody człowjek do żonjazeho kupeja 3. klaßy ſtupi a wo pjenjeſy proſcheſche, wudawajo, ſo żaneho dźěła nima. Hdyž jeho wotpokaſachu, wón puczowaŕkam ſ revolwrom hrożeſche. Te ſa ſtrachowym powjaſom ſczahnychu, na czož czah ſaſta. Straſchneho człowjeka móżachu jenoż ſ wulkej prózu pſchewinycź a w jenym tworowym woſu ſawrjecź. Wón ſpyta ſ njeho czeknycź, tola to ßo jemu njeporadźi. W Hofu jeho ſ czaha wſachu a dwěmaj poliziſtomaj pſchepodachu.

* (Njeſbože w podkopkach.) S rosbuchnjenjom ſłych powětrow je ßo w Eſſenje w podkopkach Mansfeld 16 dźěłaczerjow ſaßypko. Hacź dotal wuczehnjene 6 czěła ßu tak wopalene, ſo njejßu wjazy ſpóſnacź.

* (Njeſbože ſ automobilom w Barlinje.) So by ßo ſawadźenja do jeneho druheho automobila ſminył, wjednik jeneho automobila na kurwjerchſkej dróſy w Barlinje wodźidko njejabzy wokoło ſtorhny. Automobil ſe wſchej mozu do jeneho ſchtoma ſraſy. Pſchekupz Kranz a jeho žona, kotrajž w automobilu ßedźeſchtaj, ßo ſe ßwojeho ßydła czížnyſchtaj. Prěnjſchi ßo pſches ſakitanſke wokno

wjerhny a ßebi zyke wobliczo rosrěsa. Wyschе praweho wóczka mějesche wón hluboku ranu. Nóß bě zyky wottruhnjeny a jenoż hischcże sa kruchom koże wißasche. Automobil je ßo wschón rosbił.

* (Wulke njesboże pschi honjenzy s jěsdnymi kołami.) W Barlinje je ßo na honischczu w starej botaniskej sahrodże sańdżenu njedżelu popołdnju wulke njesboże stało. Jene jěsdne koło ßo dla puknjenja wobrucże swróczi a scżěhowazeho kolojěsdneho do ßrjedż honischcża storhny. S tym ßo motorske koło, na kotrymż kroczele cżinjerjej Porta a Borchert ßedżeschtaj, w ßwojim běhu satorże a do tribuny sawadżi a to s tajkej mozu, so ßo motorske koło w powětsje wobroczi a se sadnim kołom do pschihladowarjow prażny. Prědnje koło sa sawjeru wißajo wosta. Kolojěsdny Ryser ßo s meter wyßokim wobłukom do pschihladowarjow cżißny a padnywschi někotrych ludżi k semi storhny. S dobom benzinowe ßudobje motorskeho koła rosbuchny a w bliżschim wokomiku płomjo wyßoko ßapasche. Palazy benzin ßo na pschihladowarjow ßykny. S hłoßom łschiczo po zykłym cżele ßo palazy ludżo wokoło běhachu a ßo na semi walachu, mjes tym so najwjazy pschihladowarjow wustróżanych roscżeka. Bórsy ßo też tribuna palicz pocża, a ludżo, kotsiż na deskowanych skhodach stejachu, ßo motachu a padachu na khopizu. Tak ßo sta, so je ßo wjele ludżi wobschkodżiło. Wody k haschenju na městnje njebě. Dwaj wojakaj ßo na palazych ludżi mjetachu a w najwjazy padach płomjenja podußychu. Jedyn wojak ßo ßam po zykłym cżele palesche, tola wón w ßwojim wukhowanskim dżele njepschesta, doniż ßo jemu njebě poradżiło, kroczelecżinjerjow Borcherta a Portea pod rospadankami ßo palazeho motora wucżahnycż. Potom ßo khrobły wukhowaŕ skoro ßam s womoru wobja, tola ßo posdżischo wotßali, ßwoje mjeno nikomu njemjenowawschi. Po poßlednich powjesczach je pschi njesbożu 6 cżłowjekow żiwjenje shubiło a 26 ßo sraniło.

* (Semjerżenje w Grichiskej.) Po poßlednich powjesczach s Grichiskeje semjerżenje w Elisu dale traje. We wschěch wßach ßu wobydlerjo polni hrosy a bojosczе. Se wßy Bujotisu ßo pische, so ßo se semskich dżěrow lava (żahke błóto) wuliwuje. Wschě twarjenja w Bujotisu ßu wupuscżene, a něhdże 50 cżłowjekow je ßo pschi semjerżenju sraniło. Dwejo s nich staj hižo wumrjekoj, dżeßaczo drusy ßu ßmjertnje sranjeni. Wjeß Bozaiti wscha w rospadankach leży. Tam ßu ßo schtyrjo cżłowjekojo sarasyli a 27 ßo sranili. Wjeß Damiza je ßo teho runja wscha wupuscżiła. Wßy Muzoki, Liopesi a Maringki ßu ßo se semjerżenjom cżężko wobschkodżiłe a wjele ludżi je ßo sarasyło. Tsi schtwórcżiny wßy Amalinda njehodża ßo wjazy wobydlicż. Wobydlerjo se sniczenych wßow pod hołym njebjom spja.

* (Kholera w Ruskej.) W Ruskej ßo s cżoplenjom wjedra kholera rosschěra. Wot ßoboty je w Peterburgu 81 woßobow na nju skhoriło. Wscho hromadże 868 na kholeru lhorych w Peterburgu leży. Wot sapoczatka junija je w Peterburgskej, Archangelskej a Wologdaskej guberniji 1253 cżłowjekow na kholeru wumrjeło.

* (Wichor w Mexikanskim mórskim saliwje.) W městcże Galvestonje w Texaßu je ßrjedu rano satraschny wichor sakhadżał, najßylnischi wot mórskeho pschiwala lěta 1900. Wichor, kotryż s karaibiskeho morja se ßylnoscżu 60 mil pscheś město Galveston, na dołhewupscheśtrjenej kupje natwarjene, howrjesche, haczenje, s kotrymż je město pschecżiwo morju wobdate, rostorhny, tak so ßo woda do města walesche a jo $3^1/_2$ łohcża wyßoko póczrje. We wjeczornym měj scże je ßo wjele khěżow wupuscżiło. Jena rybaska łódź, kotraż bě ßo s wětrom shrabła, ßo wo móst, město s twjerdym krajom sjednocżazy, rosbi. Wobydlerjo Galvestona ßu se wschěch bokow s wodu wotsamknjeni. Telegrafiski swjask je ßo pschetorhnył, a żelesniske cżahi njemóża sajěcż. Ssrjedu popołdnju je ßo wětr k połodnju wobrocził, s cżimż ßo woda saßo wróczo cżischczi. Nadżijeja ßo, so ßo město nětko wukhowa.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěće 1909 zaso nahromadźiło: 143 hr. 50 np.

Dale za njón dari:

Naša Syrotka . . . . . — hr. 50 np.

Hromadźe: 144 hr. — np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wußudżenja.

Khostańska komora. Twarski dżěkacżeŕ H. Hebel s Borschczki bě ßynej twarskeho mischtra Wendta w Kamjenzu 2. meje s pißańnje jěsdne koło kradnył. Hebela, kotryż je hižo prjedy paduschstwa dla khostany, k jastwu na 8 měßazow a k shubjenju cżeßnych prawow na 3 lěta saßudżichu.

× Hižo wospjet khostany 42lětny kamjenjetocżeŕ J. E. Pětschka s Wulkeho Woßyka bě lětża w januarje kóżkarja Kunzu w Schěrachowje wo jenu bou sjebał, hoscżenzarjej Purschi we Wopakej 35 hriwnow wulischcżił, murjerja Herbriga w Holbinje a fabrikarja Rudolfa w Neusalzu wo saplacżenje hospody wobschudżił. Pódla teho bě wón Herbrigej jedyn karan a 1 hriwnu a Rudolfej jedyn karan a móschniczku s 5 hriwnami 15 np. kradnył. Dale je wón w Sebnizy jedyn cżaßnik s rjecżasom, w Lobendawje jeneho pßa a we Wolbramezach pjenjeżnu móscheń s 12 hriwnami kradnył. Pětschzy, kotryż ma hižo jastwo na 6 měßazow wotpokucżicż, k tutemu khostanju dwě lěcże jastwa a shubjenje cżeßnych prawow na pjecż lět pschidachu.

Lawniski ßud. Wobej teho ßameho młodżenza lubowaschtej, 19lětna módrowóczkata dżěkacżeŕka Anastasija Bugjez a 19lětna cżornowóczkata Marja Wryglokez, wobej s Galizijskej. Marja bě Anastasiji lubeho wotschtapika. 1. junija ßo wobej w Adolfskej Hěcże swadżischtej a ßo do pukow daschtej. Anastasija ßwoju pschecżiwnizu s motyku na hłowu dyri, ta ßo s jenej kopaczu sakitowasche a Marju do hłowy a khribjeta trjechi. Wobej mějeschtej ßo dla cżeżkeho cżělneho sranjenja samolwicż. Bugjez jastwo na 1 tydżeń dosta, Wryglokez, kotraż bě ßo jenoż wobaraka, ßo wuwinowa.

× 24lětny twarsli dżěkacżeŕ H. Max Langa s Njeßwoczidła bě 12. julija w Budyschinje po proschenju khodżił a pschi tym 1 schórzuch a kruch kattuna kradnył. Jeho k jastwu na 1 tydżeń a k arrestej na 1 tydżeń saßudżichu.

× Każ dżiwi 22. junija hižo trójży khostany 47lětny dżěkacżeŕ J. E. Pampel w Lemischowje sakhadżesche. Sso se ßwojej ßotru, pola kotrejeż wón bydlesche, swadżiwschi, ßo wón se starej serßakej koßu do ßwojeho ßwaka, 43lětneho dżěkacżerja Scholtty, da a jeho na hłowje a na rukomaj hacż do koscżow sruba. Scholka bě 3 njedżele k dżěku njekhmany a jedyn porst prosty wobkhowa. Też do ßwojeje ßotry bě Pampel bił a ju do ramjenja kußnył. Njekraßnika k jastwu na 6 měßazow saßudżichu.

× Hłuboke njepschecżelstwo mjes Schibakej a Krużiż ßwójbu w Komorowje pola Rakez saßo ras s privatnej stórżbu kublerja Jurja Schibaka pschecżiwo kubleŕzy Hanje Krużinje wurasy. Krużineje ßyn, hospodaŕski pomoznik Geschik, bě ßo hromadże s cżeladnikom Krecżmarjom a ßłużobnej dżowku Kralez 24. februara 1908 dla wopacżneje pschißahi w jenej alimentaziskej stórżbje k khostańi saßudżił a to po hłownej wěży na sałożku wobßwědczenja Jurja Schibaka a jeho ßyna Jana Schibaka. Krużina a jejni ßwójbni ßu nětko krucże pscheßwědczeni, so je Jan Schibak w tym nastupanju wopak pschißahał, wón je pod pschißahu rjekł, so je wón jenoż hacż do 16. jul. s Kralez wusko wobkhadżał, posdżischo niż wjazy. Po wobsamknjenju Draždżanskeho wyschscheho krajneho ßuda je ßo 5. julija 1909 doprědnje pschepytanje pschecżiwo Janej Schibakej dla wopacżneje pschißahi sawjedło. Krużina je nětko na młodeho Schibaka wudmo „wopacżny pschißahaŕ“ a podobne wurasy nawołała, a drje też s njewobhladniwoscżu Schibakowemu nanej tajke wudma nawdawała. Jan Schibak pak żenje njeje Krużinu wobskorżił, sa to pak jeho nan. Lawniski ßud teho dla Krużinu 28. meje k 100 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudżi. Krużina pak ßo pscheczżiwo wußudej powoła. Termija bě psched khostanskej komoru na 28. dżeń meje postajena. Hižo 28. meje bě dróhowy wothladaŕ Hetman jako ßwědk pschecżiwo Krużinej wustupił a bě pschißahał, so bě wona s wurasom „wopacżny pschißahaŕ“ Schibakej kschiwdu cżiniła. Też dżenża wón saßo wobßwědczi, so je Krużina tak rěcżała. Sswědk żiwnoscżeŕ Běłusch pak pod pschißahu wupraji, so je jemu Hetman někotre dny do 28. meje rjekł, so wón wo zykłej wěży niczo njewě a so jemu jeho żona poroki cżini, so je ßo se Schibakom nakładował. Schibak je k njemu póßła póßłał, so chże s nim rěcżeć; wón pak njeje schoł, dokelż hižo wě, schto chże. Teho runja w tym cżaßu bě Hetman ratarjej Kloßej rjekł: „Ja wo niczim njewěm, njemóżu wo Schibaku, tola też wo Krużinje niczo rjez.“ Hetmnn psched ßudom prějesche, so je s Běłuschom abo s Kloßom tajke nęschto rěcżał, skónczńje pak wón ßwoje wuprajenje tak pscheměni, so ßo njemóże na niczo wjazy dopomnicż. Njedżiwajzy teho Krużinu k 50 hriwnom pjenjeżneho khostanja abo k jastwu na 10 dnjow saßudżichu.

Porjedżenje: Psched tydżenjom bě ßo mylnje pißało, so je blidaŕski mischtr E. Lehmann w Klukschu ßwojeho ßyna polizajsży domoj dowjescż dał. Ta ßada ma ßo na to waschnje porjedżicż, so je Lehmann ßwojemu ßynej hrosył, so jeho polizajsży domoj dowjescż da. Ssyn je potom ßam domoj pschischoł.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheprosceńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo cżischczi.

Dalokorěczak cżißło 687.

Na ßwój wulki skład

tšěschneje papy, drjewoweho zementa, theera, asfalta, tšěschnych tschěskow, kaž tež schleś. **tonowych tšěschnych zyhelow, bibrazych wopuschow a tšěschnych zyhelow se sashibkom** a ventilaziju s najlěpschich zyhelnczow kedźbliwe cżinju a ßo pschi potrjebje najnaležnischo poruczam

F. W. Menzel

w Budyschinje na hornczerskej haßy.

Hroch, woku, lupiny, peluschki, měscheńzu, hejdusch, hobrski kolij, ßrěni kolij, ßonop

derje skhadźazeje twory poruczа

Khorla Preisser jun.

w Budyschinje pschi żitnych wikach.

Zuse suby, plombowanje

w khmanym wuwjedźenju.

Suby do skota ßadźene, schtapacze na suby, króny

Dentist Max Flach

w Budyschinje

— na theaterskej haßy 6 II —

pschi żitnych wikach.

Składownja drainěrowanskich rolow w Lětonju

poruczа

drainěrowanske roły

wschěch wulkosczow,

wodowodowe roły, konjaze korta, kruwjaze korta, ßwinjaze korta, proßaze korta

s prěkuschom a bjes njeho,

sczinowe pleczenje, tšěschnu papu

wschelakeje tolstosczе,

teer, kaž tež **teerowe kótły**

k wupożczenju

po fabrikskich płaczisnach.

Emil Dietrich.

Pißomne wuczinjenja,

liseziny, testamenty, próstwowne pißma atd. nastajeja **hypothekske pjenjesy a kupowanje a pschedawanje leżomnosczow**

saradźujetaj

J.a E. Koban pschi żitnych wikach cżo. 4, telefon 675

Bito ßyczaze maschiny,

tigrowe hrabje, ruczne mlócżaze maschiny, pluhi s jenej a wjazy radlizami, **bróny** prěnich druzinow

pola

Jana Manjoka naßlědnika

Jurja Hänsela

w Budyschinje

pschi żitnych wikach 6 a na ßukelnskej haßy 34.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na ßukelnskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske żórło

sa

njewjesczinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłuzenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowatnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Wosebje, na mjenowe khěžne čo. ledźbowacz.

Schklenzy k kladzenju

kóżdeje wulkosczе po najtunischich płaczisnach poruczа

Ernst Ullrich naßlědnik

na schulerskej haßy 12.

Hrodowska haptyka

na hoschiz haßy 21.



Kaschel, katarrh, dybawosczе

ßo spěschnje położeja

s thymusinom

Blescha po 75 np.

1 hr. 40 np.

Liebsch,

ßudniski aktuar sw. ßłużby

na ßukelnskej haßy 34

pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.

Rěczi ßerbski.

— Telefon cżißło 177. —

Pschesedźowanje leżomnosczow.

Syry khofej

punt po **80—160 np.,**

paleny khofej

punt po **100—200 np.**

hacz k 1. auguste hischcze płaczisny hódno, teho dla je něschto khoseja na sklad jara poruczicz.

Rudolf Pötschke

pschi mjaßowych jědłach 7.

Poskiczenje zigarow.

Hacz na dalsche

wschě 4 np. zigary
10 scht. po 38 np.,
100 scht. 3 mk. 60 np.

wschě 5 np. zigary
10 scht. po 45 np.,
100 scht. po 4 mk. 30 np.,

wschě 6 np. zigary
10 scht. po 55 np.,
100 scht. po 5 mk. 40 np.

Rudolf Pötschke

pschi mjaßowych jědłach 7.

Wot ſakonje dawazych korporazijow němſkeho khěžorſtwa wobſamknjeny

talonſki dawk

niz mějeczeljo naſchich ſaſtawnych kreditnych liſtow,

ale my ſami njeßemy.

Herbſkokrajne ryczerſke kreditne towarſtwo w ſakſkim kraleſtwje.
Krajnoſtawſki bank kral. ſakſkeho hornjoluzijſkeho markhrabinſtwa.
Ratarſke kreditne towarſtwo w ſakſkim kraleſtwje.

Wjazyßadzenſka termija.

Na knjeſej rěſniſkemu miſchtrej **Alfredej Hauerej** w Błózanach ßkuſchazu, na kopjenje 6 a 16 leżomnoſtnych knihow ſa Błózany, krajnoßudniſkeho podzěla ſapißanu hoſczenzowu leżomnoſcz ſ korczmarſkimi prawiſnami a rěſniſtwom ſ benzinowym motorom, lodowej pinzu, rěſarńu, kolbaßarńu, klamami, ſ něhdże 29 kórzami jara dobreho pola a łuki, ſ jara dobrymi na njepſchenajatych polach ſtejatymi žnjemi a ſ korczmarſkim a ratarſkim inventarom je ßo hacz dotal jako kupna płaczišna 29 000 hriwnow ßadźiło.

Dla dostacza wyſchſcheho ßadzenja je ßo termija

ſchtwórtk 29. julija 1909 popołdnju w 3 hodź.

w mojej kanzliji w **Budyſchinje pſchi nowych hrjebjach 16** poſtajiła k czemuż ßo na kupjenje ſmyßleni pſcheproſcheja.

Błózany leża pſchi Budyſko-Lubijſkej ſtatnej dróſy, něhdże 2 abo 3 kilometry wot Wujeſdżanſkeho abo Pomorſkeho ſaſtaniſchcza ſdalene, leżomnoſcz je ſ 12 970 mk. k krajnej wopalnej kaßy takſěrowana a ſ 265,58 dawſkimi jenoſczemi poczežena.

W leżomnoſczi ßo derje korczmari a rěſa, něhdże 20 kórzow pola je ſa 27 mk. po kórzu pſchenajatych.

K dalſchemu darmotnemu wukaſanju, woßebje też k ſdźělenju wo kupowanſkich wuměnjenjach ßym rad ſwólniwy.

Rěczník a notar Wesser
w Budyſchinje pſchi nowych hrjebjach 16.

Sſlomu k pizowanju
a k ſaßłanju

pſchedawa po najwyſchſchej Budyſkej płaczišnje ſ maſchinu młóczeneje ßłomy a po žadanju kupzej hacz do dwora pſchiwjeſe

knježi dwór w Małßezach
pola Budyſchina.

Richard Kutſchke
w Kamjenzu na knjeżej dróſy 4
(Herrenſtraße).

Piſarńja

ſa kupne, hypothekſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy, ſehnawanje žadankow atd.

— Rěczi ßerbſki. —

Czerſtwe tſělene

ßorniki

kóždu dźělbu ſa hotowe pjenjeſy po najwyſchſchich dnjowych płaczišnach kupuju. Płaczu nětkole ſa kilo 62 np. a akziſu.

B. Kubitz
pſchedawarńja ſwěriny
w Budyſchinje.

Hroch, woku, kolij, ßymjenja

czišteje twory porucza
Khorla Bukan w Huczinje.

Wopomnjeńka

na moju horzolubowanu mandżelſku
Marju rodż. **Schmißez**
ſ Hajniz pola Budeſtez.

Ty narodźi ßo julija
A w juliju ßy wotßał ſchła,
Po ßmjerczi mje 'ſchcże wopyta,
Mje na Boha pſchez' pokaſa,
Sſo k njemu dźerżecz pſchikaſa.
Dha ſpi nětk w Twojim rowje tu
Hacz pſchińdu ja też ſa Tobu,
Tam horka Tebje nadeńdu.

Jan Broda ſ Lejna.

Burſke towarſtwo w Rakezach

ſměje da-li Bóh **jutſje njedżelu 25. julija** ſ dypkom 5 hodźin w Gäblerez hoſczenzu **poßedżenje.**

Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Do Laſa!

Njedżelu **25. julija** budża

reje,

k czemuż pſcheczelnje pſcheproſchuje
K. Scholta.

Dańſka khěża

ſe ſahrodu, w bliſkoſczi noweho katholſkeho ſeminara ſtejaza, je płaczišny hódno na pſchedań. Ssamokupzy chzyli ßwoju adreßu we wudawarni Serb. Nowin wotedacz.

Mała **khěża** w Budyſchinje je tunjo hnydom na pſchedań. Wona ßo jara derje po rjanych płaczišnach pſchenaja a poſkicza móżnoſcz, ßebi mały ſtatok tunjo kupicz. Dalſche je ſhonicz we wudawarni Serbskich Nowin.

Kruwa

bliſko k czeleczu je na pſchedań w Krakezach czißło 31.

Hroch, woku, kolij, rěpowe ßymjo

porucza **Khorla Kahrowe**
pſchi žitnych wikach.

Kuchańki, ſtwinſke a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródżne dżowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w czrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

Młódſcha holza

ßo k 15. auguſtej abo 1. ſeptembrej do Budyſchina pſchi wulkej mſdże do lohkeho dźěła pyta na Schäfferſkej droſy 3 w klamach.

Knježi pohoncz ßo pyta.

Dokelż dyrbi nětcziſchi knježi pohoncz do wojerſkeje ßłużby, ßo k oktobrej dowěrny młody njewoženjeny mużſki, kotryż ßnadź je pola wojakow wußłużił, jako knježi pohoncz pyta. S wobßwědczenjemi ßo ſamolwicz na

knjezim dworje w Lutobczu.

Słota broſcha

je ßo 14. julija w Khwaczizach ſhubiła. Njech ßo ſa myto w farſkim domje woteda.

Sa mnohe dopokaſma wutrobneho a ſprawneho dźělbacza a ſa bohatu kwětkowu pychu, kotrež ßu ßo nam pſchi wotßalhiczu mojeje njeſapomniteje mandżelſkeje, naſcheje wutrobnje dobreje maczerje

Luiſu Marje Wjelineje

rodż. Ssmoliz

w tak bohatej měrje doſtałe, ſ tutym ßwój **najwutrobniſchi dżak** prajimy.

Woßebje ßo dżakujemy knjeſej dr. Pětranzej, teho runja knjeſej farařej Mikli ſa troſchtowaze ßłowa pſchi rowje a wſchěm pſcheczelam a ſnatym.

W Maleſchezach, 21. julija 1909.

Hłubokožarowazy ſawoſtajeni.

(K temu czißłu pſchiłoha.)

Pschiłoha k czišłu 30 Serbskich Nowin.

Ssobotu 24. julija 1909.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

19. julija 1909.

Płaczišny po zentnarju z hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	39—43	75—79
awstriske	42—45	78—81
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	36—39	72—75
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	32—34	68—70
4. ßnadnje pizowane łóždeje staroby	27—30	59—65
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	38—41	70—74
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	34—37	65—69
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	30—33	60—64
4. ßrěnjo pißowane krowy a jałojzy	26—28	55—58
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48—52
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	38—40	69—71
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	34—36	65—67
3. ßnadnje pizowane	29—31	61—63
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	44—46	74—76
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—42	70—72
3. ßnadnje wuwite wot zyza	33—36	63—66
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ léta	55—56	70—71
2. mjaßne	52—54	67—69
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	48—51	63—66

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 17. julija 1909 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 22. julija 1909. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	—	—	—	—	13	—	13	50
" žołta	—	—	—	—	12	75	13	—
" nowa	13	50	13	75				
Rožka	—	—	—	—	9	—	9	25
" nowa	9	13	9	25	—	—	—	—
Jeczmjeń	9	50	10	20	9	80	10	—
Wows nowy (50 kilogr.)	10	50	10	80	10	—	10	20
Hróch	9	50	12	—	11	—	12	—
Woka	8	50	10	—	10	—	11	—
Jahły	14	—	14	50	15	—	16	—
Hejduschka	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	2	60	2	90	2	60	3	—
Butra 1 kilogr.	2	30	2	60	2	40	2	50
Pschenična muka 50 "	12	—	22	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	11	—	15	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	4	50	4	80	3	40	4	—
Ssłoma 100 "	5	50	5	83	3	67	5	—
Prožata 1284 schtuk, schtuka	12	—	28	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	6	75	6	50	6	70
Ržane wotruby (50 kilogr.)	—	—	7	—	6	60	7	10
Pschenični gris (50 kilogr.)	—	—	7	—	—	—	—	—
Ržany gris (50 kilogr.)	—	—	7	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 13 hr. 70 np. hacž 14 hr. — np., rožka wot 9 hr. 5 np. hacž 9 hr. 45 np., jeczmjeń wot 9 hr. 50 np. hacž 10 hr. 30 np., wowš wot 10 hr. 50 np. hacž 10 hr. 60 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta 10 hr. — np. hacž 10 hr. 15 np., nowa: 22 hr. 95 np. hacž 23 hr. 27 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 14 hr. 50 np. hacž 14 hr. 80 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 13 hr. 30 np. hacž 14 hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

22. julija 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. 30 np. hacž 9 hr. 50 np., pschenża wot 12 hr. 50 np. hacž 13 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. — np. hacž — hr. — np., wowš wot 10 hr. 25 np. hacž 10 hr. 50 np., jahły wot 15 hr. — np. hacž 17 hr. — np. hroch 15 hr — np., ßyno 5 hr. — np., běrny 5 hr. — np., ßłoma (100 kilogr.) 5 hr. 82 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hacž 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 23. julija: Cźopłe, ſ dźěła pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje 7. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farař Räda ßerbsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje farař Räda.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Bruno Pawoł Jan Vogt, zyhelniski dźěłaczer w Kosymju, ſ Marju Theresiu Wicźasez, hospodarskej pomoznizu we Wulkim Wjelkowje. — August Ernst Berger, serjant w Pirnje, ſ Marju Emmu Strehliz w Dobruschi.

W **katholskej zyrkwi**: Jan Strauß, pohonc w Radebeulu rodź. w Sdźeri, ſ Marju Schäferez, domjazej w Budyschinje, rodź. w Sdźeri. — Alois Stirner, skakař w Budyschinje, ſ Klaru Merbethez, dźěłaczerku w Budyschinje.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Jan Waltař, Jana Augusta Sendy, maschinista w Ssmolizach, ß. — Hana Gertrud, Khorle Oskara Barna, kowarskeho mischtra w Dobruschi, dź. — Gertrud Madlena, Maxa Oty, Eduarda Jäkiki, wyschscheho wuczerja pschi pschekupskej schuli w Tšélanach, dź. — Margaretha Elfrieda, Hedricha Augusta Alberta Wernera, pohonca na Židowje, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Herta, Benedikta Pospiešzyka, domownika w Budyschinje, dź. — Benno Jurij, Michała Rjedy, dźěłaczerja w Budyschinje, ß. — Marianna, Richarda Libscha, rěsnika w Budyschinje, dź. — Martha, Michała Měrcźinka, wobßedzerja hoscźenza w Bělschezach, dź.

Zemrjeći:

W **Michałskej wozadze**: 18. julija: Ida Margaretha Mathilda, Rychtarjez, Jakuba Neka, murjerja w Sklonej Borschcźi, mandźelska, 39 l. 9 m. 29 d.

W **katholskej wozadze**: Jan, Jakuba Müllera, dźěłaczerja w Budyschinje, ß. 2 l. 1 m. 22 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

7. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano $\frac{1}{2}$7 hodźin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wuczbu, a na to cand. theol. Wyrgacz ſ Hornjeho Hunjowa $\frac{1}{2}$8 hodź. ßerbske a w 9 hodź. němske předowanje.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

7. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje duchowny Bojz rano w 7 hodźin ßerbsku spowjedź, farař Domaschka dopołdnja we 8 hodź. ßerbske a $\frac{1}{2}$10 hodź. němske předowanje.

Pawoł Richter w Kamjenzu

51 na Budyskej drózy 51

wožebita pschedawarnja

ß jěsdnych kołow ß
a schijazych maschinow,
płokanskich a zimazych maschinow

najlěpscheho wudźěłka,

Ssamßna porjedźernja ſ mozowym cźerjenjom.

Wulki skład wschěch narunanskich dźělow.

Wschě wuporjedzenja na wschěch systemach ßo ſ rukowanjom wuwjeduja.

Kóždu schijazu maschinu kóždehožkuli systema ſ rukowanjom **wuporjedźam.**

Wolij sa zentrifugi po najtuńschich płaczišnach.

Pólstrowane meble

wscheje druziny,

sofy, matrazy ſ ložom a bjes njeho, stoły, gardinowe žerdže, rolowowe žerdže atd.

we wulkim wubjerku po tunich płaczišnach porucza

T. Albert

pschi lawskich hrjebjach 10.

Jěsdny plan železnizow

płaczazy **wot 1. meje hacž do 30. septembra 1909.**

Njedźelu a ſwjate dny też 4. wosowa klaſa jěsdźi.

Se Chorjelza do Drażdżan.

Wosowa klaſa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Chorjelza	2,00	—	4,17	—	—	8,55	7,50	11,17	2,11	2,21	4,25	6,58	8,52	9,07	11,20
Rychbacha	—	—	4,40	—	—	—	8,14	—	—	2,45	4,49	7,22	—	9,31	12,04
Lubija	2,25	—	4,59	—	6,32*	9,20	8,36	11,45	2,36	3,07	5,08	7,43	9,15	9,51	12,48
Pomorz	—	—	5,14	—	6,49*	—	8,51	12,01	—	3,22	5,23	7,59	—	10,06	1,14
Budyschina	2,46	3,54	5,34	6,52	7,07*	9,41	9,17	12,23	2,57	3,44	5,44	8,21	9,36	10,26	1,36
Žičenja	—	4,05	5,46	7,04	—	—	9,29	12,35	—	3,56	5,56	8,33	—	10,38	—
Bistopiz	—	4,25	6,10	7,23	—	—	10,04	12,56	—	4,17	6,15	8,56	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,48	6,30	7,47	—	—	10,25	1,17	—	4,39	6,35	9,19	—	11,21	—
Radeberga	—	4,55	6,38	7,56	—	—	10,33	1,25	—	—	6,43	9,27	—	11,29	—
Do Drażdżan	3,39	5,17	6,55	8,20	—	10,34	10,51	1,43	3,51	5,03	7,01	9,45	10,24	11,53	—

* Jěsdźi jenož kóždu ſobotu.

S Drażdżan do Chorjelza.

Wosowa klaſa	1-3.	2-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.
S Drażdżan	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	5,09	5,33	8,10	9,45	
Radeberga	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	—	8,37	—	
Arnsdorfa	—	—	6,48	7,54	—	9,50	—	1,08	3,47	—	6,06	8,45	10,18	
Bistopiz	—	—	7,14	8,18	—	10,15	—	1,33	4,10	—	6,30	9,09	10,43	
Žičenja	—	—	7,30	8,34	—	10,31	—	1,49	4,25	—	6,46	9,25	10,59	
Budyschina	1,59	2,36	7,46	8,43	9,46	10,45	11,27	2,04	4,39	6,05	7,01	9,40	11,16	
Pomorz	—	—	—	8,04	—	10,08	11,03	—	4,57	—	7,19	9,58	11,35	
Lubija	—	2,56	8,28	8,25	—	—	11,23	11,50	5,15	6,28	7,39	10,18	11,51	
Rychbacha	—	—	8,41	—	—	—	11,38	—	5,30	—	7,55	10,34	12,07	
Do Chorjelza	—	3,17	9,03	—	—	10,31	12,00	12,14	5,51	6,52	8,17	10,55	12,28	

S Arnsdorfa do Kamjenza. Za jenož 2., 3. a 4. wosowa klaſa jěsdźi.

S Arnsdorfa	12,30	1,02	1,10	1,35	1,50	1,59	—	—	2,56	3,17	7,35	11,19	1,59	5,42	8,49	12, 1
Kamjenza Połčnitzy											7,18	11,01	1,42	5,25	8,32	12,04
Großpröhsdorfa											7,09	10,53	1,34	5,16	8,24	11,56
Do Arnsdorfa	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	5,09	6,54	10,38	1,20	5,02	8,09	11,44
S Kamjenza	2,25	—	6,32	7,28	8,41	9,25	10,46	12,50	3,29	5,24	7,09	10,53	1,35	5,17	8,24	11,59
Do Kamjenza	2,42	—	6,49	7,45	8,58	9,42	11,03	1, 7	3,46	5,41	7,26	11,10	1,52	5,34	8,41	12,16

Wosowa klaſa	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.
S Arnsdorfa	3,02	7,13	9,25											
Kamjenza Połčnitzy	3,20	7,34	9,46											
Großpröhsdorfa	3,28	7,44	9,54											
Do Arnsdorfa	3,40	7,58	10,07	10,28, a je w Arnsdorfje 11,16. — S Arnsdorfa 9,23 a je w Kamjenzu 10,12.										
S Kamjenza	3,42	8,40	12,15											
Połčnitzy	3,57	9,00	12,37											
Großpröhsdorfa	4,05	9,08	12,46											
Do Chorjelza	4,20	9,20	12,59	10,28, a je w Kamjenzu 10,12.										

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaſa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,37	11,58	3,09	5,18	7,44	—		11,15†
Ketliz	—	8,48	12,09	3,20	5,29	7,55	—		11,26†
Radměriz	—	8,57	12,19	3,29	5,38	8,04	—		11,35†
Hluschiny	—	9,02	12,25	3,35	5,44	8,09	—		11,41†
Luwoczíz	—	9,10	12,33	3,43	5,53	8,17	—		11,49†
Maleczíz	—	9,17	12,40	3,50	6,00	8,24	—		11,56†
Wósborka	4,00	9,28	12,53	3,56	6,15	8,30	8,33*		12,02†
Hrodźischcza	4,08	9,36	1,01	—	6,23	—	8,40*		—
Barta	4,33	9,50	1,17	—	6,37	—	8,51*		—
Huczíny	4,43	10,01	1,28	—	6,48	—	9,01*		—
Klukscha	4,54	10,12	1,39	—	7,00	—	9,11*		—
Wulk. Dubrawy	5,10	10,25	1,53	—	7,14	—	9,22*		—
Lutobcza	5,17	10,32	2,00	—	7,22	—	9,28*		—
Radworja sast.	5,23	10,38	2,06	—	7,28	—	9,34*		—
do Radworja dwórn.	5,30	10,45	2,13	—	7,35	—	9,41*		—

* Jěsdźi jenož 2. a 31. meje, 4. julija, 1. augusta a 5. septembra.
† Jěsdźi jenož njedźelu a ſwjate dny.

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaſa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,07	—	4,26	—	9,01	—	11,49*
Radworja sast.	—	—	8,32	12,14	—	4,35	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza	—	—	8,40	12,21	—	4,45	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,52	12,32	—	5,00	—	9,21	—	12,08*
Klukscha	—	—	9,04	12,43	—	5,10	—	9,31	—	12,18*
Huczíny	—	—	9,15	12,53	—	5,23	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,47	1,14	—	5,45	—	9,51	—	12,38*
Hrodźischcza	O	—	9,58	1,25	—	5,56	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	5,35	7,23	10,25	1,37	4,08	6,03	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczíz	5,42	7,30	10,32	1,44	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoczíz	5,49	7,39	10,39	1,51	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluschiny	5,57	7,47	10,47	1,59	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	6,02	7,53	10,52	2,04	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	6,13	8,06	11,03	2,15	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	6,25	8,18	11,15	2,27	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

O Jěsdźi kóždy ſchtwórtk, hdyž je tutón ſwjaty dźeń, dźeń przedy. † Jěsdźi jenož njedźelu a ſwjate dny. * Jěsdźi jenož 2. meje, 31. meje, 4. julija, 1. augusta a 6. septembra.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,10	7,48	9,13	11,34	2,10	3,49	7,15	8,26	10,45	11,24
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,41	2,17	3,56	7,22	8,33	10,53	—
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,45	2,21	4,00	7,27	8,37	10,58	—
Mak. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	11,54	2,30	4,10	7,35	8,44	11,06	11,39
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,07	2,40	4,26	7,46	9,01	11,22	11,49
Khažowa	5,46		9,49		2,46		7,53		11,28	
Njeßwaczidła	5,55		9,58		2,55		8,04		11,38	
Scheschowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,46	
Rakez	6,15		10,15		3,15		8,25		12,09†	
Komorowa	6,22		10,22		3,22		8,32		12,16†	
Sdźarow	6,29		10,29		3,29		8,39		12,23†	
Hóska	6,36		10,36		3,36		8,46		12,30†	
Kulowa	6,43		10,43		3,43		8,53		12,37†	
Němzow	6,51		10,51		3,51		9,01		12,45†	
do Wojerez	6,57		10,57		3,57		9,07		12,51†	

Dla skónčeneho nalětnjeho čaßa a dla **pschetwarjenja a khětreho powjetschenja naju pschedawarnje** wot 23. julija

wulke rumowanske wupschedawanje

wotmějemoj, kotrež po tunjoschči wscho dotalne pschetrjechi. Bjespschikladne poniženje płaćišnow je widźeć, hdyž ßo prjedawsche płaćišny s nětčišchimi pschirunaju. Mały dźěl njedoscźehnjenych tunich płaćišnow tu wosjewjamoj:

1 dźělba žonjazych rukajzow, hódnych hač 50 np., **nětkole 25 a 10 np.**

1 dźělba sokow a schtrympow, hódnych por hač 75 np., **nětkole 3 pory 1 mk.**

1 dźělba dźěćazych schtrympow, wulkosće 1—9, **nětkole 20 np., 15 np., 10 np.**

1 dźělba žonjazych schatow, hódnych hač do 3 mk., **1 mk. 90 np., 1 mk. 25 np., 95 np.**

1 dźělba schórzuchow, hódnych hač 2 mk. 50 np., **nětkole 1 mk. 25 np., 90 np., 50 np., 20 np.**

1 dźělba spódnich ßuknjow, hódnych hač 4 mk. 50 np., **nětkole 2 mk. 90 np., 1 mk. 90 np., 95 np.**

1 dźělba lěčnych blusow, hódnych hač 7 mk. 25 np., **4 m. 75 np., 3 mk., 1 mk. 80 np.**

1 dźělba gumijowych paßow, hódnych hač 1 mk. 50 np., **nětkole 90 np., 60 np., 30 np.**

1 dźělba sosowych teppichow, hódnych hač 40 mk., **nětkole 27 mk., 18 mk., 9 mk.**

1 dźělba pscheschiwanych pschikrywow (stepowanych dekow), hódnych hač 5 mk. 50 np., **nětkole 3 mk. 75 np., 3 mk., 2 mk. 40 np.**

1 dźělba hotowych wupjerkow a zychow, hódnych hač 6 mk. 75 np., **nětkole 4 mk. 50 np., 3 mk. 50 np., 2 mk. 25 np.**

1 dźělba wutrěwanskich rubischczow a twjelkow, hódnych hač 4 mk. 50 np., **nětkole** $^1/_2$ duz. **po 3 mk., 1 mk. 90 np., 90 np.**

Sbytki gardinow, běhanskich tkaninow, vitražow, kattuna, mußelina, barchenta, bantow, wuschiwanjow, płoczliweho barchenta atd.

spodźiwnje tunjo.

Philippi & Co.,

na bohatej haßy 3.

Telefon 488.



Phönixowe, Grützнerowe a Viktoria-

schijaze maschiny

sa domjazu potrjebu a rjemjeßko.

Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.

Ssamßna wuporjedźerja.

Clemens Jäckel,

mějeczel **Gustav Kloeppel.**

Telefon 435. Na seminarskej drósy 5. Telefon 435.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 **telefon czißło 415**

porucza ßwoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Roseßlanje w czwizach a bleschach.

Proschu ßebi płaćišnowy sapiß žadacz.

Ruski

wußzywny hroch

zentnar po 10 mk. 60 np.

porucza

Pawol Schulze naßlědnik

na Hoschiz haßy.

Dalewjedźenje mojeho

rumowanskeho wupředawanja

hacž do 31. julija t. l.

Na wschě we wupschedawanju ßo njenamakaze twory
hacž do tuteho dnja

15% rabatta

dawam.

Jan Jurij Pahn

w Budyschinje.

Kedźbu kolojěsdni!

Dla rumowanja mojeho hobrskeho sklada wjele ponižene płaćizny
mantle po 1 mk. 85 np. hacž 5½ mk.,
ßylne hórske pschikrywy po 5½ mk.,
ßedła po 1 mk. 85 np., **wodźidła** po 2 mk.,
nohate plumpy po 80 np., **pedale** po 1 mk. 25 np.,
karbidowe latarnje po 1 mk. 65 np.,
ßylne mužaze koła po 65 mk., 1 lěto rukowanje,
žonjaze koła po 75 np., 1 lěto rukowanje.

Wopomńcźe! To ßu fabrikske płaćizny.
Bjerjemy kóždu tworu wróćzo a wróćamy pjenjesy,
hdyž kupzy njejßu spokojom.
Žadajcźe ßebi mustry na tydźeń k wobhladanju.

Schijaze a **žimaze maschiny.**

Industrija Jankowych jěsdnych kołow a maschinow
na Mužakowskej drósy 4,
najwjetscha pschedawarnja tejele družiny w Budyschinje.
Wuporjedźerńja, emaillowarńja a saniklowarńja.
Trjebane koła ßo do płaćenja bjeru.
Trjebane mužaze a žonjaze koła ßu stajnje na składźe.

Měrkowsku brunizu,

ßuchu a dobru, wschěch družinow, po snatych tunich płaćizsnach
poručeja **Měrkowske podkopki.**

Rapsowe plany

wschelakich wulkosćzow poruczа
Heinrich Lange
pschi zitnych wikach, ſ napschecza słoteje hwězdy.

Módrocźischcź

w jara wulkim wubjerku,
dospołnje barbu njepuschćzaty, woprawny indigo,
meter po 35, 40, 50, 55 a 60 np.,
wulki sklad
hotowych koschlow
— běłych a pißanych — sa lěćzo a symu —
mužaze koschle hižo po 1 mk., **žonjaze koschle** hižo po 90 np., **dźěćzaze koschle** hižo po 30 np.,
wojerske koschle poruczа

Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Wósk k krjepjenju rejwanskich łubjow
najlěpschcje hódnosćze
je dostacź pola
Arthura Grubanna
pschi drjewowych wikach 8.

Pißarnja
ßa kupne, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a ßawostajenstwowe wězy je wot nětka na
Moltkowej drósy čo. 1
po 1 skhodźe, hosćenz Gambrinus.
Max Frenzel.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 31. | Sobotu 31. julija 1909. | Lětnik 68.

Swětne podawki.

Pjećštowlětny jubilej Lipšćanskeje university.

Poslednje dny Lipšćanska universita pjećštowlětny jubilej swojeho wobstaća swjećešche. Sswjedźeń je so schtwórtk w pschitomnosći krala Bjedricha Augusto, jeho dweju starscheju synow, krónprynza Jurja a prynza Bjedricha Khrystiana, badenskeho wulkowójwody, hessenskeho wulkowójwody, rumunskeho krónprynza a altenburgskeho wójwody wotewrił. W nowoměstowym dźiwadle bě swjedźeński aktus. Kral Bjedrich August měješe tam rěć, w kotrejž universiće swoje sbožopschećze wupraji. Lipšćanska universita njech je s hajenju wědomosćow, s wukhowanischćom a schkitom sa naschu swjatu kschesćijanisku wěru, s pěstowanischćom dobreho smyslenja k kralej a wótčinje, k khěžorej a khěžorstwu. Pschi swjedźenju so sastupjerjo universitow a akademijow wschěch ludow wobdźělichu. Woni swoje sbožopschećze wuprajichu. Mjes nimi bě tež sastupjeŕ Pekingskeje university Yen Čzeng. Němskeho khěžora pschi swjedźenju pruski prynz August Wylem sastupowasche.

Sakšzy konservativni a nowe dawki.

W poswědźenju wubjerka sakskeje konservativneje strony, kotrež je so póndźelu w Draždźanach wotměło, je so wo nowych dawkach jednało. W poswědźenju so wobžarowasche, so je so herbstwowy dawk w khěžorstwowym swejmje sacźišnył. Wón budźische na ratarstwo mjenje cźischcźak hač dawki, kotrež su so k jeho narunanju pschiswolike. Njedźiwajcy teho pak sakšzy konservativni pschipósnawaju, so tež po pschijeću herbstwoweho dawka njeby s pomozu liberalnych móžno było, finanznu reformu pschewjesć, dokelž so liberalni sapowjedźichu, druhe nusne dawki pschiswolić. Liberalni su sebi pola luda chcyli dobre mjeno sćinić a su teho dla nimale pschećiwo wschěm dawkam hłosowali, tež pschećiwo tajkim, kotrež maju jenoż pjenježnizy njesć, kaž na pschikład talonski dawk.

Dawanje dodawka na khosej, cźaj, pěnźaze wino, žehlaze swěcźadła a talony.

Schtóž je měnił, so móže so dlějschi cźaš nowych dawkow sminyć s nakupjenjom tworow, na kotrež su so wone położike, tón je slićbowanje bjes swjatkoweje rady cźinił. Na wjazy dyžli 20 puntow dyrbi so na kóždy pad dodawk dać. Schtóž ma wjazy dyžli 20 puntow, wot teho budże so dodawk sa zyke jeho wobsedźenstwo w hospodarstwje žadać. Konsumske towarstwa, kasina a loże a podobne sjednoćenstwa njeskluscheja k hospodarstwam, kotrež njetrjebaju dodawk płacźić. Wjazore hospodarstwa, kotrež cźaj a khosej hromadźe khowaju, dyrbja teho runja na kóždy pad dodawk płacźić. Schtóž 1. augusta w swobodnym wobkhadźe so namakazy khosej abo cźaj wobsedźi, abo khowa, dyrbi tele twory najposdźischo hač do 5. augusta 1909 pola zkonistwa swojeho wokrjesa wosjewić a naspomnić, kelko jich ma a hdźe je khowa. Hdyž je dodawk wobličeny, dyrbi so wón sa tydźeń saplacźić.

Pola pěnjazeho wina ma kóždy wjazy dyžli 10 bleschow wucźinjazy sklad, byrnjež w privatnej ruzy byk, dodawk płacźić. Dodawk sa bleschu 6 pjenježkow hač do 1 hriwny wucźini.

Khěžor Wylem pschi awstriskich manevrach.

Němski khěžor so se wschej wěstosću pschi manevrach awstriskeho wójska na Morawje wobdźěli. Wón po želesniznj do Jihlawy pojědże a wot tam s automobilom do Mjesyrěcza. Tam so wón s khěžorom Franzom Josefom a s awstriskim trónskim naslědnikom setka.

Pódla němskeho khěžora so k manevram tež ruski zar Mikławsch II., jendźelski kral Eduard a romunski kral wocźakachu. Sa nich je pjecza hižo wobydlenje pschiprawjene było. Tale skhadźowanka europiskich móznarjow pak so cźim dale jako hola fantasija wupokasuje. Wo jendźelskim kralu drje wjedźa, so kaž kóžde lěto k lěkowanju do Marijnych kupjelow w Cźechach pschijědże, tola so by pschi tej skladnosći chcył k wopytej awstriskeho khěžora do Ischla pschińć, abo so pschi awstriskich manevrach na Morawje wobdźělić, na tym w Londonje sylnje dwěluja. Kral Eduard pjecza nocze wotpocźink a měr khěžora Franza Josefa w Ischlu kasyć. Runje tak mało wuhladow je na pschijěsd ruskeho zara. Wón je kaž jendźelski kral hischće pschezo na awstriskeho khěžora dla annexije Bosnije a Herzegowiny hněwny.

Nowy Bamžowy wukas.

Bamž je duchownym sakasał, s jěsdnym kokom jěsdźicź a kynematografiske dźiwadła wopytacź. Pschestupjerjam tejele sakasnje so s najcźežschim khostanjom hrosy.

Nowe franzowske ministerstwo

kaž prjedawsche s pschiwišowarjow radikalneje strony a sozialdemokratow wobsteji. S jeho pschedsydu je sozialdemokrat Briand. Wón wschak njeje žadyn powroćeŕ wscheho wobstejazeho porjada a měnjenju njepschihłosuje, so žadyn sozialdemokrat njeswě w knježerstwje wobstejazeho porjada sobu dźěłacź. Teho dla tež němszy sozialdemokratojo na njeho swarja, so wón se soziališmom njeje sjena; wón k žanej stronje njepschišłuscha a jenoż swojej cźeśćelakomnosći a swojej požadliwosći sa parschonskej mozu słuži. Franzowszy sozialdemokratojo měli wschu pschicźinu, tutemu ministrej njewěricź. Temu napschećiwo Briand praji, so je wón tež jako minister sozialist wostał, a so njeje niczo se swojich myslow spuschcźił. Tak wschak móže jedyn sozialist derje rěcźeć; pschetoż khutnje sebi wot njeho nichtó njeżada, so wón politisku móz mějo hnydom wulki rjany, tola njesnaty sozialdemokratiski program do skutka staji. Cźežschе stejischcźo maja ministrojo s druhich stron, woni dyrbja so prózowacź, so bychu swoje slubjenja dopjelnili. — Ssejm je Briandej s 306 pschećiwo 46 hłosam swoje dowěrjenje wuprajił.

Nowe knježerstwo w Grichiskej.

Dla njespokojnosće offizěrow grichiskeho wójska je dotalne ministerstwo wotstupicź dyrbjało. Po poslednjej njesbožownej wójnje s Turkowskej njeje wone niczo cźiniło, so by so wójsko sa wójnu wukhmaniło. Wot noweho ministerstwa offizěrojo wotcźakuja, so budże njewusprózniwje reorganisaziju wójska spěchowacź.

Turkowska a Grichiska

njejstej wo pschichodźe Kretiskeje kupy hischće dojednakej. Jendźelszy, franzowszy a italszy wojazy, kotsiž poslednje lěta dla sdźerżenja měra mjes kretiskimi kschesćijanami a muhamedanami na kupje pschebywachu, su ju póndźelu wopuschcźili. Po wucźehnjenju zusych wojakow su na Krecźe pjecza hnydom grichisku khorhoj horje sćahnyli. S tym chcychu Grichojo na Krecźe sa sjednoćenje Krety s Grichiskej

wustupicz. Turkowske knjeżerstwo pschecziwo temu hnydom protestowasche. S tym wone dozpi, so žo s kupy město grichiskeje, khorhoj s běłym kschižom na módrym polu smahowasche. Grichiska wójnska khorhoj je na nju zyle podobna; jenicžki rosdźěl w tym wobsteji, so ma grichiska khorhoj žrjedźa kschiža hischcze krónu. Turkowske knjeżerstwo by Kretu rad sažo pod žwoje knjejstwo stajiko a njeby žo komdźiko, wójsko na kupu wužadźicz. Turkojo žebi to jenož teho dla njeswěrja, dokelž wjedźa, so bychu wójnske łódże europiskich wulkomozow hnydom pschecziwo Turkowskej sakrocziše.

Nowy sakoń wo duchownej žwobodze w Ruskej

je swjaskej woprawnych ruskich ludźi s wulkim pohorschkom. Swjask pschecziwo njemu žiwu agitaziju wjedźe, kotraž žo s dobom pschecziwo dumje měri. Sa petiziju žo podpišma sběraju, so by zar sakoń njewobkrucził. Hacž runje duchowni tele prózowanje podpjeraju, nimaju wone wschudźe wuspěch. W Charkowskim wokrjeżu pschestupowanske hibanje s prawožławneje (grichisko-katholskeje) zyrkwje k katholskej a hischcze bóle k evangelskej zyrkwi pschiběra. Prawožławna zyrkej je wulkich reformow potrěbna, bjes nich wona dźeń a wjazy wusnawarjow shubi.

Wuczahanje ruskich ratarjow do Ssibirskeje.

Ruske knjeżerstwo saždlenje ruskich ratarjow w Ssibirskej po móžnosczi spěchuje. Kóždy ratař, kotryž do Ssibirskeje wucżehnje, tam kraj darmo a pjenjesy k nakupjenju nusneje nadoby dostanje. Po rusko-japanskej wójnje je w lěcze 1907 něhdže 40,000 woženbow do Ssibirskeje wucżahnyło, loni je žo žamo 600,000 woženbow tam saždliło, a lětža je liczba wucżaharjow wot 1. januara hacž do 15. junija na 563,000 hłowow frostka. S tychle wucżaharjow knjeżerstwo rucże wójsko stwori, hdy by Japanska s nowa chzyła Ruskej wójnu pschipowjedźicz.

Jedyn czakanz mjenje na portugalski trón.

Don Miguel de Braganza, žyn prynza de Braganza, kotryž žebi prawo na portugalski trón žada, je žo tychle žadanjow wotrjekł, so mohł žo s knjeżnu Anitu Stewartez woženicz. Prynz hnydom po kwažu pjecz milijonow hriwnow dostanje. Knjeżna Stewartez je rjanka, kotraž, je žo hižo dlějschi czaž na europiske waschnja swucżika. Jejna macz, něhdy žwojeje rjanoscze dla wuwołana, se žo po roswěrowanju se žwojim mandźelskim Stewartom s milijonarom Ssmithom woženiła, kotryž pak je bórsy w Japanskej wumrjeł a žwojej pschirodnej dźowzy, knjeżnje Stewartez, 20 milwotkasał. Prynz Miguel žo s tej knjeżnu w Parisu sesna a žo hnydom do jejnych milijonow salubowa. Sswoje prawa na portugalski trón je wón žwojemu młódschemu bratrej pschewostajił. Tak žo dżenża sa někotre milijony tróny wotstupuja.

Sbežk w Schpaniskej.

Anarchistojo, sozialdemokratojo a pschiwižowarjo republikauskeje strony w Schpaniskej žu wójnu w Marokkowskej sa žwoje politiske wotpohlady wužili. Po zyłej pokodnischej Schpaniskej, wožebje w Katalonskej a w industrialnym měsczе Barcelonje je k krwawnym njeměram dóschło. Tam žu revoluzionarojo barrikady natwarili. Generalneho gouverneura na drósy sadžerżachu a do njeho tšělachu. Wón a jeho pschewodżerjo dyrbjachu žo s mjeczom sakitacz. Pjecz klóschtrow a někotre privatne domy sbežkarjo sapalichu. Do barrikadow a sbežkarjow žo s kanonami tšěla. Wjele sbežkarjow je padnyło. Tsizeczi žu jich hižo pschi barrikadże na drósy del Pinor naliczili. Pěschzy žu žo sapowjedźili. do luda tšelecz.

Wobkhad mjes Schpaniskej a Franzowskej je po želesnizy wot Perpignana pscheš Port Bon do Barcelony pschetorhnjeny. Franzowske czahi pscheš sajěsdom do Porte Bonskeho tunela sastawaju. Schpaniczenjo, kotsiž k franzowskim mjesam pschikhadżeja, powjedaju, so žu burjo želesniski móst pola Figueresa spalili, schěny storhali a telegrafowe groty rosrěsli. Figueraski honjerski bataillon je pscheš Melillu woženbje wjele wojakow shubił. Duž někto reservistow tuteho bataillona pod khorhoj wokaju, tola burjo, s wjetscha młodźi woženjeni ludźo s małymi dźěczimi, spjecżuja žo a nochzedża pschikasni poškuchacz, prajtzy: „Bohaczi njech do Marokkowskeje du, hdyž chzedża wójnu wjesc!“

S hłownej winu sbežka burow je w Schpaniskej wobstejazy system woježskeho sastupjerstwa, kotreż jenož khudych nusuje, so dyrbja žami we wójsku žłužicz. Bohaty móże žo wukupicz. W Figueresu, w Barcelonje a w Madrtdże žnadź žo jenož pschecziwo tutemu pschedprawu bohatych sběhaju. Lud žebi powschitkownu a jenaku winowatosez k woježskej žłužbje žada. Pódla teho žebi lud žada, so žo njebychu woženjeni reservistojo bjes wuwsacża pscheš njepschecżela žłali. Burjo praja: „Nochzemy, so bychu naschich hólzow kaž pžy sabiwali, so by žo bankieram wjeżele cżiniło.“ Nekotsi pjenježnizy žu mjenujzy pola Melille podkopki sakożili a želesnizu k nim natwarili. Tejele želesnizy dla, kotraž bě Marokkowskim s pohórschkom, je k nětczischej wójnje dóschło.

W fabrikskej wžy Rioji je žo runje, kaž w Barcelonje, generalny strajk wuwołał. W městaczku Alcoy je teho runja strajk wudyrił. Polizistojo do strajkowarjow tšělachu, kotsiž telegrafowe groty rosrěsachu. Někotsi strajkowarjo žo sranichu. W Calohorrje spyta lud woježske želesniske czahi sadżerżecz. Wuhibadła na dwórnischczach žo skónzowachu a jedyn woježski czah žo sastaji. Wojazy tšělachu, wjele sbežkarjow žo satšěli a srani. Na wschelakich druhich městnach žo podobne podawki stawachu. Tak we Vidrellu, hdżež teho runja schěny storhachu, so by žo pschejeżdżenju woježskich czahow sadżěwało.

K podtłóczenju revoluzionarneho hibanja je žo na zyku Schpanisku woblehnjenstwo położiło a žo nahły žud wuwołał. Woježske žudy budża nětko pschestupnikow žudźicz, a schtóž žo k žmjerczi wotžudźi, žo sa tsi dny wotprawi. Wótczinszy smužlene wobydlerstwo sawjedźenju nahłeho žuda pschihłožuje. Tak žu žo w Seragossy, hdżež wótczinski kastilianski duch knježi, wojazy, kotsiž do Barcelony czehnjechu, se sahorjenjom witali. Knjeżerstwo žo nadźija, so žo Marokkowszy sbija, tak bórsy hacž budże schpaniske wójsko w Melilli doscz žylne. Schpanisti prynz Don Carlos, kotryž w Frnzowskej pschebywasche, je žo do Madrida wrócził. Wón roskasowarstwo nad brigadu pschewosmje, kotraž do Melille wotjedże.

Wojowanja pscheš Melillu.

Marokkowszy pjecża 20,000 muži žylni pscheš pschimórskim městom Melillu, pod schpanskim knjejstwom stejazym, leża. Wschědnje woni w nozy a wodnjo nadpady na schpaniske stejischcża pscheš městom czinja. Khrobłosez a swažliwosez Marokkowskich spodźiwanje sbudźuje. Jara wobczežne je, pschedžunjenych schpanskich wojakow s zyrobu sastaracz. Marokkowszy njepschestawajzy proviantske czahi nadpaduja.

Po powjesczi schpaniskeho knjeżerstwa žu Marokkowszy schěny poknóznoafriskeje želesnizy wotstronili a s tym wobkhadej po želesnizy sadżewali. Dwě wotdżeleni schpanskich wojakow stej Marokkowskich wotehnakej a wobkhad na želesnizy saždo srjadowakej. Wojowanje pschi želesnizy je zyku žrjedu trako. Wotdżelenje, kotreż general Pintos nawjedowasche, woženbje na njepschecżela, na wobtwjerdżenej horje Gurugu stejazeho, tšelesche. Marokkowszy njeżiwajzy mordarskeho artilleriskeho wohnja žwoje nadběhi njepschestawajzy wospjetowachu a jara wjele ludźi shubichu. Na schpanskej stronje je 200 muži padnyło abo žo sraniło. Mjes padnjenymi žu general Pintos a bataillonskaj komandeuraj Navas a Aropilis.

Kaž pak žo sda, je tale rosprawa trochu barbjena, a je stejischczo Schpanskich jara ske.

Sadwělne stejischczo Schpanskich

je jaždnje s powjesczе spósnacz, kotraž je žo 28. julija s Melille do Parisa póžłała. W njej rěka:

Wot wojowanja 27. julija je poknóznomarokkowska želesniza s njepschecżelom salehnjena. Pschedžunjene schpaniske wotdżelenja njehodża žo wjazy s zyrobu sastaracz. Jich stejischcża budża žo najskerje njepschecżelej pschewostajicz dyrbjecz. Wobstejnosczе w Melilli žu jara khutne. Pod městowymi murjemi žo wojuje. Pódla generala Pintosa žu jedyn wyschk, dwaj wyschkowaj leutnantaj a jedyn major, pjecz hejtmanow, wjele podoffizerow a něhdże 1000 wojakow padnyli. Sranjenych, mjes kotrymiž je wjele offizerow, je 1500 abo 2000. Hippodrom je s czełami napjelnjeny. Po jenej powjesczi staj žo dwaj generalaj czežko sranikoj. Městna prěnich wojowanjow žu s rowami pokryte.

Spjecżowanski duch mjes mužstwom

spaniskeho wójska w Melli po sdoczu jeno s dżěła knježi. Jena kompagnija, kotrejž žo pschikasa, pschecżiwo njepschecżelej postupowacz, je žo sjawnje sapowjedźiła, poškuchacz. Hacž runje ma schpanski roskasowar, general Marina, hižo khětro žylne wójsko, žu žo Schpanischy s tym spokojicz dyrbjeli, so žu bližschu wokolnosez Melille we wokrjeżu pol hodżiny sakitali. Pschecżiwo Marokkowskim dale postupowacz, na to njeje žanych myšlow. Marokkowszy žu s najnowschimi brónjemi s Europy wobrónjeni a žo wubjerуje na tšelenje wusteja.

Franzowski bur.

(Pokračowanje.)

Zusy mjelčeše a druhy čijachu, kaž by tu jeho njebyło, runjež žónske dosć wjele tajnje dźiwneho człowjeka wobkedźbować njemóžachu. Hdyž kał a kulki pschińdźechu, wón se kžizu a s widliczkami zyle tak njewobkhadźeše, kaž bě to w kraju waschnje, runje kaž prjedy se ßynowymi widłami, ale njedźiwajcy teho wobkhadźeše s nimi derje. Hewak njebě hrosneho napohlada. Człowjek by khacź dyrbjał, chcyk-li nrajicź, so je wón hrosny, to ßej pastyrka pschi sebi myßleše. Kudźerjawe leschkobrune włoßy — schtóż je jim pschiwuknył, — njejßu hrosne, to ßej Hańža tak pschekładowaše. Wótrej serniczcy a mnoho běleho we woczomaj, druhy wotroczcy to tak nimaju. Nóß je wschak ßurowje dołhi a shibnjeny kaž wjelbłudowy khribjet; ale hdyž je nóß pschejara mały, to je hischće hrosnische. A juby! Hdy by mój jónu tajkele juby měł! Kaž porzlin tak běłe a ani jenicźkeho njepobrachuje. Ja žaneho njewidźu, kiž by pobrachował! Na rukomaj widźecź njeje, so runje wjele dźełatej; tak woßebne schwižne porsty! Pjerschćenja na nimaj nima. Hewak ma wschelakore srinkotate wężki na ßebi: knefle, spinki a dźiwnje błyschćaty wobluk na cźornym kožanym paßu. Sa paßom tcźa żeleśne cźronka. Ow, to dźě je wulki nóż! —

S wustróżenjom bě Hańža kžizu wopołożiła, hdyž bě ßo pschi małym wotewrjenju jeho jaki dohladała, so ßo spody njeje tónle nóż srinkoli. Ale niczo wona njerjekny. Jeli so ßkowo praju, wona ßej pomyßli, mje prěnju sakole.

Hdyž po jědźi blidne modlitwy ßo modlachu, też wón nad kolenomaj ruzy stykny kaž druhy. To Hańžu khětro směrowa. Nětkole saßo na ßyno! Bur Domak dołhe żerdźe pschinoschowaše a je na wschelakich městnach łuki do semje runje tykaše. Wokoło tutych żerdźi nětkole ludźo ßyno hromadu kopjachu, jeni s widłami, druhy s hrabjemi a hdźež běchu wjetsche lěžki ßyna, tam po jednym abo też po wjazorych topora widłow abo hrabi sestajowachu a je k żerdźi pschiwjasowachu. Zusy dźěłacźeŕ wschitko kaž druhy cźinjesche, a hdyž też Hańža jónu tajku lěžku ßyna psched ßobu ßuwaše a to jenoż hubjenje dale dźěše, na ßwojim boku njejapzy pomožnika pytny — a to bě zusy. Wona na to njedźiwaše, wobaj ßuwaschtaj, a hromada ßyna psched nimaj spěschnje ßnowaše. Dale na ßo njehladajo, jedyn ßem, druhi tam woteńdźe a w ßynje dźěłaše a ßuwaše a hrabaše, a to derje wot rukow dźěše. Bur Domak se ßwojimi widłami ßyno wokoło żerdźe smjetowaše, hólczez wokoło njeje běhaše a jo krucźe teptaše, a na wschitko błyskotate ßknnzo s wyßokeho njebja palesche. Hdyž bě jedna hromada ßyna hotowa, dźěše na druhu, a pschezo saßo s nowa lěžki ßyna po hładzy wotßycźenej łuzy ßnowachu; tu a tam wótre pschikasanje, krute ßkowo, wjeßeke saßmjecźe, pschetož to je wjeßeke dźěło, dźěło na ßynje.

Druhdy by žaba psches nohi skoczyła, žónske bychu sakschiczake; hdyß a hdyß by jim skóczk na nóß slecźał, to bychu s nowa sakschikke a potom na ßebje ßame ßo ßmjake. A hdyž to tak wjeßele wot rukow dźěše, w bliskim lěßu ßo satjěli — se stonazym swukom mjes dźěłacźerjemi zusy ßo sakhabła a k semi padźe.

Ludźo tu stejachu, kaž sprostnjeni a bur Domak rjekny:

„Schto ma tola tole rěkacź?“ Potom k zusemu pschistupi a wuhlada, kak ßo mjes saldami jeho bruneho wobleka na lěwej stronje wutrobna krej žórlesche. Zónske, ßej najprjedy njewěste, hacź bychu cźekke, nětkole s cźerstwej wodu a se kcźeželowymi kopjenami pschińdźechu, so bychu krej stajiłe, a Hańža ßej schórzuch wottorże, so by ranu sawjasała.

Rana bě pod paźuu a hdyž běchu drastu wottorhli, wołachu, so stej dwě dźerje! Wutsél bě prědku nuts a sady pod kopatku won wuschoł. Mużskemu bě wobliczo kaž hlina sblědnyło, a hdyž jemu nětkole Hańža cźoło a hubje s wodu macźesche, zusy ßwoju ruku trochu sasběže a sa jeje ruku ßlědźesche a sdychny: „Bien merci!“ (Sara ßo dźakuju.)

„Ow, ludźi!“ burowka sawoła, „to dźě je Franzowsa!“

„Dha njech tola je“, bur Domak rjekny.

„Jeno hnydom domoricź, to je najspomožnische“, jedyn s wotroczkow sawoła a ßo hižo na to hotowaše.

Bur jeho wotstorczi. „Schto dha dyrbi ßo to telko wołacź? Cźłowjek to tola je, hewak njebudźische mohł tak derje ßyno dźěłacź. Cźińcźe, donjesćże jeho tamle do khłódka, něchtó dyrbi pschi ujom wostacź a kedźbu měcź, so s nowa krej njepoběhnje. Druhy pak njech khwataju, so saßo na ßyno pschińdźemy!“

To bě hacź nanajbóle njelube satorhnjenje a woßebje potom, hdyž burowka chzyschе, so dyrbja wboheho natsélenеho do domu donjesćź a lěkarja sawołacź. Njech by to byk schtóżkuli, so jemu njemóża dacź sahinycź.

Bur ßo roshněwa: „To je mi schwarny pomoznik na ßynje, kiž hischcźe druhich wot dźěła wotdźerżuje. To drje wjedro dołho wjazy rjane njewostanje a potom to kißake ßyno w symje, to ßo njech słót potom khmany sdźerži!“

Bórsy ßo po Hrebjezach rosnjeße: Franzowsu ßu satsélili! Bura Domakowi wotroczcy běchu do lěßa schli, ßlědźicź, schtó je tsélak. S wjeczora, hdyž běchu zuseho skóncźnje do Domakez dwora donjeßli, Roßow s lěßa wukdźe, tsélbu w ruzy a porst na honacź dźerżo, tak k burej Domakej stupi.

„Podaj ßo!“ na bura sawoła.

„Schto dha to do hłuposczi cźinisch?“ bur sawoła, „dźěłacź je mudrischo.“

„Domako“, Roßow snapschecźiwi a ßwoju tsélbu sabéże, „ty ßy ßo nasch sjawny njepschecźel sczinik. Franzowsow, kotsiż nam domisnu sahubjeja, ßy na dźěłanje ßyna pschiwsał, ty njekniczomny lichownika, a jemu pschebytk dawasch!“

„Ssy ßnadź ty do njeho tsélak?“ bur ßo woprascha.

„Ale tebje lěpje trjechju, mój luby Domako. Njehibaj ßo! Tajzy njepschecźeljo, kajkiż ßy ty, ßu hischcźe hórschi hacź zusy. To je bjes dźiwa, so Franzowsow njewotbndźemy, hdyž ßo jim tak derje wjedźe. Pschihotuj ßo na ßmjercź, franzowski buro!“

Schtó wě, kak budźische ßo burej psched njembrym Roßowom seschło, njebudźische-li ßo lěß njejapzy na dźiwne waschnje woživik. To ßo běhasche a brinczesche a błyskotasche mjes schtomami; wótre kschiczenje, konjaze rjehotanje — módri tu běchu.

Roßow mějesche ßo s procha; bur Domak ßo nadźijesche, so so pola njepschecźela pomoz pschecźiwo ßwojim ßamßnym krajanam namaka. Ale to hrosnje trjechi! Něschto ßylnych Franzowsow na njeho pschilecźa, jeho sa ruzy hrabnychu, a schpatnje němski rěczo dachu jemu srosymicź, so dyrbi jim dobroczciwje tón schtom pokasacź, na kotrymż chze wißacź.

„Ale bożedla, sa cźo dha to! Runje je mje chzył jedyn satsélicź, dokelż ja s Franzowsami dźerżu!“

To je jim wscho jene, rjeknychu, sn chzedźa ßo jenoż sa ßwojeho towarscha wjecźicź, kotryż ßo je byk tón dźeń tu satsélany. Prjedy pak hacź Domaka wobwěßnu, chzedźa wjedźecź, hdźe ßu morjeneho donjeßli.

Duż bur Domak na ßwoje ßyno saby a wschě ßwoje duchowne mozy napinasche, so by Franzowsam srosymliwe sczinił, so bě tón człowjek ßobu na łuzy dźěłał, s eim ßobu wobjedował, so bu potom njejapzy s lěßa ßem natsélany, so to ßam njewě, wot koho, so to na ßwoju duschu pschißaha, so ßo to wot njeho abo wot ßwojich ludźi stało njeje. So pak wón morwy njeje, jich knjes towarscha, so tón leži w jeho domje a so jeho hladaja kaž domjazeho ßyna. So dźě móża ßo cźi knjeża wo tym pschesßwědczicź.

Woni dźěchu a jěchachu s nim a wón bě jich jaty. Duzy po pucźu do ßwojeho dwora jemu derje njebě. Wón hižom do prědka widźesche, kak ranjeneho Franzowsu nańdu: na rěsańzy abo w hródźi na ßynje, bjes sahłowka a pschikrywa, ßameho a wopuschcźeneho leżo, se sahorjenjom hinjo, bjes wokschewjenja a troschta. Ani cźeladni dźě to też lěpje njemějachu, hdyž skhorjechu, kak chzyli to Franzowsej lěpje sczinicź! A hdy bychu nětkole cźi „knjeża“, kaž bur ßwojich pschewodnikow mjenowasche, kotrychż bě něhdźe pok sta, ßwojeho towarscha naschli, bychu ßej samołwjeuje žadali. A kajki kajki kóuz to ma, to je snate.

Do domu sastupiwschi bur pschikasa so ma ßo hnydom dobra jědź pschihotowacź, so njeßmě ßo najlěpsche a najpoßlednje sa „knjesow hosczi“ lutowacź. Wěso chzyschе ßo jemu wutoba puknycź, hdyž ßebi pomyßli, so budźe dźenßa wschitke jeho tucźno, mjaßo a ßadło pschetrjebane; ale hischcźe bě jemu tuto puknjenje wutroby lubsche, dyżli druhe ....

Bur wodychny, ranjeneho Franzowsu w dobrej jstwě nańdźechu, w derje pschihotowanym łożu, na ßněhbělej zyże a s jaßnje cźerwjenej pschikrywu staroscźiwje wodźeteho. Ani sdacźa njemějo, so mohło krute dohładowarstwo pschińcź, běchu žónske wboheho człowjeka tam pschinjesćź dake. Hdyž je człowjek tak zusy a tak lubosny, tak cźeżko franjeny a tak bjes pomozy — kotra žónska wutroba nochzyła tajkemule człowjekej najlěpsche łożo w domje popschecź? (Pokračowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Poßwjećenje noweje schule.) Sańdźenu njedźelu bě ſa Michalſku ſchulſku gmejnu ßwjedźeńſki a wjeßely dźeń. Sswjedźeńſki dźeń běſche, dokelž ßo na nim nowa natwarjena wučerńja poßwjeći, a wjeßely dźeń, dokelž ßo k poßwjećenju ſchulſki ßwjedźeń pſchiſamkny, kotremuž najrjeńſche wjedro howjeſche. We 2 hodźinomaj bě ßo ſchulſka mkodźina pſched ſtarej ſchulu na ßerbſkim kerchowje po rjadach ſeſtupała. Pſched nimi běchu ßo knjeſaj duchownaj, ſaſtupjerjo kralowſkeje ſchulſkeje inſpekzije, ſchulſke pſchedſtejićerſtwo a nekotſi zyrkwinſzy pſchedſtejićerjo ſtupili. Po wuſpěwanju dweju kherluſchoweju ſchtućkow knjes kantor a wyſchſchi wučer Kapler nekotre wotßalne ßkowa praji, ſ kotrymiž wón na to pokaſa, ſo je ſtara wučerńja 150 lět ßwojemu poſtajenju ßkužiła, a ſo nowa wučerńja, hačrunje po měſtnje daloko dźelena, tola ſ luboſću ſ njej wuſko ſjednoćena woſtanje. Po wuſpěwanju kherluſchoweje ſchtućki ßo ßwjedźeńſki cłah pſchi ſynkach kherluſcha „Khwalće toh' Knjeſa" pomału k mlynſkim wrotam hibaſche. K nowej wučerni pſchi Draždźanſkej dróſy pſchićahnywſchi, po wuſpěwanju kherluſcha knjes wokrjeßny ſchulſki inſpektor, ſchulſki radźićel Bach, nowu wučerńju poßwjeći. Na to ßo knjes farař a měſtny ſchulſki inſpektor Räda ſe ßerbſkej rěću na ſhromadźenych wobrocźi, jim pſchiwołajo: Stare je ſaſchło, hlej, wſcho je ßo ponowiło! Niz ſwonkownoſć doma, ale w nim knježaza dobra wola k dźěku je hłowna wěz. Njech ponowjenje pſchezo ponowjejo ſkutkuje w naſtupanju luboſće a ßwěry w roswučenju, we wuknjenju a w prawje domjazym wočehnjenju. Rěcź ßo ſ modlitwu ſkónći. Po wuſpěwanju kherluſcha: „Njech ſtajnje ſawoſtanu" ßo klućze pſchepodachu a ßo wočerńja wotewri.

K poßwjećenju wučerńje ßo ſa ſchulſku mkodźinu ßwjedźeń ſe wſchelakorymi wjeßelymi hrami wotměwaſche, kotryž hač do wječora trajeſche. Na kónzu ßo dźěći a pſchitomni roſćeni hiſchće ras ſeſtupachu, ſo bychu ſchulſkemu pſchedſtejićerſtwu ßkawu wunjeßli. Po druhej ßkawje na krala a ſe ſpěwom: „Krala Bóh požohnuj" ßo dźěći roſpuſchćichu.

— Po ſchtyrzećilětnym ßkužbnym cźaßu tajny zyrkwinſki radźićel Meier 1. oktobra na wotpočink póndźe. Sa jeho naßlědnika je ßo duchowny měſtoweho towarſtwa ſa ſuutſkowne miſionſtwo a pomozny dwórſki prědař pſchi evangelſkej dwórſkej zyrkwi w Draždźanach, duchowny Hugo Bjedrich Roſenkranz, pomjenował. Wón je ßo 10. januara 1860 w Freibergu narodźił, je ßo 1884 ſa druheho a 1885 ſa prěnjeho diakona w Glauchawje wuſwolił a ßwoje nětćźiſche ſaſtojnſtwo w Draždźanach wot lěta 1899 ſaſtawa.

— Sa pſchichodny a poſdźiſche hermanki ßu ßo pſchedawarjam nowe měſtna pſchipokaſake. Sahrodniſke wupłody ßu ßo ſ Hoſchiz haßy na mjaßowe torhoſchćo pokaſake. Pſchedawarjo bantow, gurtow, zwjerna, płata a bawłmjanych tworow, kožkarjo a póprjanzarjo, kotſiž mějachu ßwoje ſtejiſchćo hač dotal na mjaßowym torhoſchću, ßo na hłowne torhoſchćo pſchećahnu. Schewzy a pſchedawarjo ßuknjanych a filzowych tworow ßu měſtno na lawſkich hrjebjach doſtake. Pſchedawarjo porzlinowych a emaillowanych tworow, żeleſnych ßudobjow a bětnarjo budźa pſchichodnje na wječornej Hoſchiz haßy ſtejećź. Kaž ßo ſda, je ßo tónle pſchewrót wſchěch pſchedawanſkich ſtejiſchćow ſahrodnikam k woli cźinił.

— (Nowe piwowe płaćiſny.) Dla wyſchſcheho piwoweho dawka ſtej Budyſkej piwarni wobſamkkej, cźěſke piwo a leżak wo 2 hriwnje a jednore piwo wo 1 hriwnu ſa hektoliter powyſchićź. Korćźmarjo měli po tajkim karanćźk cźěſkeho piwa abo leżaka wo 1 pjenjeźk, a karanćźk bruneho piwa jenož wo pół pjenjeźka powyſchićź. Pſchi tym bychu pſchezo hiſchće nješchto dobytka měli, dokelž ma karanćźk nětkole město pół litra jenož hiſchće 4 dźeßatki litra. Mějećeljo rejwanſkich ſalow Budyſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa pak ßu wobſamkli, ſo budźa ßebi wot nětka ſa jedyn dźeßatk piwa 5 pjenjeźkow žadaćź; potajkim budźe ßo ſa 2 dźeßatkaj 10 pjenjeźkow a ſa 3 dźeßatki 15 pjenjeźkow płaćićź dyrbjećź.

Budyſke hoſćenzarſke towarſtwo je ſćěhowaze płaćiſny poſtajiło: 2/10 litra 10 np., 1/4 litra 11 np., 4/10 litra 16 np.

Pornjo Budyſkim płaćiſnam w Plawnje w Vogtlondſkej wjele tuńſche piwo pija. Tamniſchi hoſćenzarjo ßu ſćěhowaze płaćiſny poſtajili: Domjaze piwa: leżak 5 dźeßatkow 15 np. (prjedy 12 np.), zuſe piwa 5 dźeßatkow 20 np. (prjedy 15 np.), Pilſenſke piwo 5 dźeßatkow 20 np. (prjedy 17 np.) Wukrajne piwa: Bayerſke 4 dźeßatki 23 np. (prjedy 20 np.), Pilſenſke 4 dźeßatki 25 np (prjedy 22 np.)

— (Klubu-narěćźenje.) Pola fabrikanta motorow Brücknera na Nowoſalzſkej dróſy bě wutoru jedyn ratař, kotryž ßo Schmidt ſ Niederhelmsdorfa mjenowaſche, ſa ryćźerkublerja Schmidchena w Niederhelmsdorfje motor ſa 2700 hriwnow ſkaſak. Naſajtra ßo tale ſkaſanka jako ſekhańa wupokaſa. Tež fabrikantow maſchinow Hołbjana a Frauenbergera a wodowodykładźerja Eckhardta ßu ſ wumyßlenymi ſkaſankami ſa nóß powodźili. Pola prěnſcheju bě zuſy jenu płójazu maſchinu a pola poßledniſcheho dwaj piwowaj apparataj ſkaſak. Budyſka polizija ſa jebakom ßlědźi.

— (Woheń.) Wutoru pſchipołdnju běchu w domje cźißko 37 na Pauliſkej dróſy w jenym wobydlenju jene petrolejowe khachle rosbuchłe a ſtwu ſapaliłe. Prjedy hač na pomoz ſawołana wohnjowa wobora pſchijědźe bě ßo domowym wobydlerjam poradźiło, woheń podußyćź.

— (Paduſchſtwo.) Do Möhlez reſtawrazije na Sprejſkej terraßy ßu ßo ſchtwórtk w nozy paduſchi dobyli. Wokno wotewriwſchi ßu woni do korćźmy ſaléſli, njejßu pak niczo dale ßobuwſacźahódne namakali dyžli dwě hriwnje pjenjes.

— Sſylne wětry ſańdźeue dny pſches kraj howrjachu. Na ßadowych ſchtomach ßu wone jara wjele ſchkody naczinike. Płody, ſ kotrymiž běchu ſchtomy bohacźe popoweſchane, ßu ßo ſ wjetſcheho dźěła dele ſtſchaßke a tu a tam ßu wětry ßamo ſchtomy ſłamake abo wuwalike.

Hiſchcźe ſ wjetſchej mozu ßu wětry na połnóznym a rańſchim morju a pſchi móřſkim brjoſy ſakhadźake. Wjele łódźow je ßo na brjoh cźißko a ßo rosbiko.

We wſchěch měſtach a wßach ßu ßo ſchtomy ſwuwalake. W Utrechtu je jedyn ſchtom padnywſchi jeneho hólza ſaraſył.

Pola Altenburga wichor 50 wiſchenjow pak ſwuwala, pak ſlemi. Jedyn na rěblu ſtejazy wiſchnjeſcheźipać ßo hromadźe ſ rěblom daloko do polow cźißny, tola ßo na ſboże jenož lokko ſrani.

— (Saniczenje mniſchczich hußanzow.) Wulka ſchkoda, kotruž mniſchcźe hußanzy w jehlinowych lěßach naczinjeja, ßo dźeń a bóle pokaſuje. Na naſchich rjanych łużiſkich horach po tyßazach ſchtomy ſteja, kotrychž ſelena jehlina je wožołtka. Wſchě tele ſchtomy budźa ßo ſkerje lěpje ſpuſchćećź dyrbjećź, prjedy hač zyle wuſkhnu. Jenož na wjerſchku Makeho Pichowa, Hromadnika a Cźornoboha ßu ßo ſchmrěki a jědle ſ mniſchcźimi ſchkódnikami pſchepuſchcźiłe, dokelž mniſchcźe mjetle tak wyßoko njelétaju.

K ſaniczenju mniſchkow je Zitawſke hamtſke hejtmanſtwo ſcźěhowaze poruczyło: 1. Hußanzy pod klijowymi koleſkami maja ßo ſe ſchcźěćźemi abo tupymi khoſchcźemi ſamjaſcź. 2. Na to ßame waſchnje ßu hußancźe pópy moricź. Poſdźiſcho maja ßo pópy ſběracź a ßo ſpalicź abo ßo ſahrjebacź. 3. Mjetele, kotrež drje ßo ſa dwě abo tſi njedźele roswija, maja ßo teho runja ſběracź a ßo ſniczicź. Wſchitzy wobßedźerjo lěßow ßo ſ pſchihroženjom 150 hr. khoſtanja napominaju, ſo bychu hnydom hußanzy morili a mjetle ſběrali. Schtóž po tymle wukaſu njeczini, w teho lěßu maja ßo na jeho khoſty hußanzy a mjetle ſniczicź. Gmejnſkim pſchedſtejićerjam ßo porucźa, ſo bychu ſaniczerſke dźěło dohladowali a tych, kotſiž ßo jeho woſtajeja, wyſchnoſcźi woſjewili.

S Luſcźa. Żałoßne njeſboże je ßwójbu tudomneho żiwnoſcźerja Leſchawy podeſchło. Leſchawizy dodźerżane ſtare domſke torhachu, ſo bychu ßebi nowe natwarili. Hdyž Leſchawiz 13lětny hólz jedyn kanapej pomhaſche ſe jſtwy wunjeſcź, ßo njejabzy wuheń powali a na hólza padźe Wobżaromnemu pachołej ßo do hłowy wulka dźěra wuraſy, wobej noſy ßo jemu ſłamaſchtej a po żyłym cźěle ßo wón ſrani. Najcźeżſche ſranjenje ßo ſ tym ſta, ſo ßo hólzej kroma kanapejoweho drjewjaneho ſtejadła tak k żiwotej pſchiprě, ſo ßo jemu brjuch rosrěſny. Wboheho hólza ßu do Budyſkeje měſchcźanſteje hojerńje dowjeſli.

S Minakała. Njedźelu 1. auguſta popołdnju w 4 hodźinach w tudomnym Krügerez hoſcźenzu dotalny krajnoßejmſki ſaſtupjer 8. wjeßneho wólbneho wokrjeßa, knjes kubler Michał Kokla ſ Khróſcźiz, rosprawu wo ſkutkowanju poßledniejho ßejma poda. Wſchitzy wuſwolerjo ßu do tejele ſhromadźiſny pſcheproſcheni.

S Wósborka. Tudomna kermuſcha njebudźe ßo wjazy hromadźe ſ hermankom w auguſcźe wotbywacź, ale budźe ßo pſchichodnje prěnju njedźelu ſeptembra ßwjećicź. Mnohim wobydlerjam ßo njehodźeſche, kermuſchu ſ hermankom ßwjećicź, a teho dla je ßo kermuſcha do ſeptembra pſchepołożika. Schtóž do Wósborka na kermuſchu khodźi, njech ßebi nowe poſtajenje ſpomjatkuje.

S Wotrowa. Sa dołholětne ſpomożne ſkutkowanje w ſchuli a zyrkwi je miniſterſtwo kulta a roswučenja naſchemu zyrkwinſkemu wučerjej knjeſej Janej Rěſakej titul kantor ſpożćźiło. Knjes kanonikus farař Herrmann je dźeń ßwjateje Hany w pſchitomnoſcźi ſchulſkeho pſchedſtejićerſtwa knjeſej Rěſakej wyßoke wuſnamjenjenje ßwjedźeńſzy pſchepodak. Pſchejemy knjeſej kantorej mnohe lěta!

S **Khójnizy.** Wutoru popołdnju ſtej ßo tu domſke a bróżeń cźißko 2 wotpalikej. Wobej twarjeni bęſchtej ſtarej a dodżeržanej a dyrbjeſchtej ßo w bliżſchim cźaßu podtorhacź.

S **Khróſcźiz.** Naſche narodne towaŕſtwo „Sſerboßław“ ßo pęknje roswiwa. Ssobuſtawow je nętkle runje 100 — ſa krótki cźaß rjana liczba. W ſhromadźiſnach knježi żiwy narodny duch. To pokaſa też poßlednja ſańdżenu njedżelu. Wopyt bę dobry, a nichtó ßo kak njeje, ſo tam bę. Pſchednoſchkaj poſkicźeſchtaj knjeſaj wucźerjej Bryl (wo agraŕſkim praſchenju w Ruſkej) a Kral (wo bohatſtwje narodnych pęßni). Politiſki a kritiſki roshlad poda knjes kapłan Delan. Pſchi rosmołwje ßo wo wſchelakich narodnych naležnoſcźach porěcźa. A ſtónczńje ſaklinczachu mnohe narodne ſpěwy. — Tak je prawje, a tak dyrbjako to po żyłych Sserbach bycź! Hdy ſtónczńje ſcźěhuja wulke evangelſke wożady? (Budeſtezy, Hodżij, Maleſchezy a wſchě druhe.) Hdże ßu cźi wjedniży? Tajke narodne towaŕſtwa ßu nuſne, ſo by ßo nam Sserbſtwo ſakhowało. Żyrkej a ſchula ßamej to njemóżetej. (Hdyż je tola huſto runje pola tych tak mało dorozymjenja ſa narodne naležnoſcźe!) Do dźeka, bratſja ßerbſzy, pſchimajcźe ßo gratu!

S Ralbiz. Na ſhromadźiſnje „Sſerbſkeje pczólniży“ ſchtwórtk tydżenja bě pſches 30 wopytowarjow. Towaŕſtwowy pſchedßyda, knjes kantor Hila ſ Khróſcźiz, towaŕſtwowe mjeno roskożiwſchi pokaſa na pczołarjenje naſchich prjedownikow. „Sſerbſka pczólniza“ chze po żyłym ßerbſkim kraju ſbudźicź ſajimanje ſa pczołki, a to chze dozpicź pſches powucźenja, rady a pomoz w ſkutku. Knjes żiwnoſcźeŕ Kmjecź ſ Khróſcźiz pſchednoſchowaſche wo rosmnożenju pczołkow pſches róje. Knjes rěcźnik nam rosjaßni tute praſchenja: 1. Kak naſtanje roj? 2. Kak ßo ſadżerżiſch pſchi rojenju? 3. Kak ßo rojenju ſadźěwa? Knjes wucźeŕ Sſkodeńk pſchinjeßy poſtrowy wot knjeſow fararja Kubaſcha a P. Romualda Domaſchki. W rosmołwje ßo hiſchcźe to a druhe naſpomni. Woßebje ßo napominaſche, ſo bychmy wobkhowali naſchu ſtaru krajnu cźornu pczołu. Wjele ßo też rěcźeſche wo ßerbſkej knižży, kiž mohła ßo wo pczołarjenju wudacź. „Pczólniza“ ßo teje wěży dla na »Maćicu Serbsku« wobroczi, ſo by nakład na ßo wſaka. Knjes wucźeŕ Kral pſchejeſche „Pczólniży“, ſo by wona każ dobra matka wſchitkich ßerbſkich pczołarjow ſhromadźiła pod ßwój ſkhow. Też tu — każ w kóżdym narodnym praſchenju — dyrbimy hicź muż pſchi mużu. Pſchichodna ſhromadźiſna budźe po żnjach w Ssernjanach. Pſchednoſchk je knjes wucźeŕ Hajna-Konjecźanſki pſchilubił.

S **Drjowka.** Wutoru w nozy ßu ſaſtaniſchcźowu kaßu na naſchim dwórniſchcźu wobkradnyli. Mjes tym ſo dyrbjachu ſaſtojniży ſ pißaŕnje dla wobſtaranja tworoweho cźaha wuńcź, je paduch ſ blidoweho kaſchcźika jeſdnokhartkoweho khamora 114 hriwnow kradnył. Wobſtejnoſcźe na to pokaſuja, ſo je paduch w pißaŕni ßwědoma woßoba.

— (Manevry w pruſkej hornjej Łużiży.) W Rósborſkim wokrjeßu ßo lětßa ſapoczatk ſeptembra brigadne a diviſionſke manevry wotměja. W Niſkej ßo proviantny magazin pſchiprawi. Wyſchnoſcź je poruczika, ſo maja ßo wſchě na manevrěrniſchcźu leżaze ſtraſchne měſtna, jako ſchcźerkowe, pěſkowe, kalkowe jamy, ſkały, nahłe ſpady, bahniſchcźa atd., kotrež njejßu wot naſdala ſpóſnacź a kotrež ßu woßebje ſa jeſdnych ſtraſchne, ſ poſtajenjom żerdźow ſ cźornymi khorhojcźkami, wěhcźemi atd. na kromach woſnamjenicź. Też drainěrowane leżomnoſcźe njech ßo wuſnamjenja. Ratarjo ßo napominaju, ſo njebychu ſa cźaß manevrow na polach koßy, hrabje, bróny a druhi rólny grat leżo měli, dokelž mohli pſches njón wojazy do njeſboża pſchińcź. Skót na paſtwach dyrbi ßo derje hladacź. Wot wojakow poſtajene telegrafowe żerdźe njech ßo pſched wobſchkodźenjom wobarnuja. Nacźinjena ſchkoda na polach ma ßo hnydom po manevrach ſ dopokaſmami woſjewicź.

Se **Eslepeho.** Sańdżeny pjatk je wudowa Balowa ſ Jabłońza ſ wobwěßnjenjom ßwojemu żiwjenju kónz ſcźiniła. Balowa bě we wulkich pjenježnych wuſkoſcźach a je ſadwělowawſchi ruku na ßebje ſkożiła.

Přilopk.

* (Na polizajſtwje ßo ſatſělił.) W Draždźanach je ßo tele dny na polizajſtwje w ſymſkoſahrodnej drósy pſchekupſki pucźowaŕ Gerlach ſatſělił. Wón bě zyle bjes pjenjes ſ Halle do Draždźan pſchijeł. Wón hnydom ſ drożku na polizajſtwo jědźeſche a ßo tam pſched ſaſtojnikom ſatſěli.

* (Wojak ſe żeleſniſkim cźahom ßo pſchejeł.) Póndżelu rano ßu artilleriſta Dittricha ſ Pirnaſkeho artilleriſkeho regimenta bliſko Königſteina na żeleſniſkej koliji morweho namakali. Dittrich bě njedżelu ßwojeju ſtarſcheju wopytał a bě ßo wjecźor wjeßełeje myßle wot njeje dźělił. Najſkerje wón njeje njedżelu poßledni ludźazy cźah doſcźahnył a je potom po żeleſnizy ſchoł, hdżeż je jeho jedyn cźah pſchekhwatał a pſchejeł.

* (Scźěhwki hrěſchneje luboſcźe.) Jedyn woženjeny dźěłacźeŕ ſ Wilowa w Delnjej Łużiży mějeſche ſ jenej wudowej w Borſchcźi karu. Wonaj chzyſchtaj ßo woženicź, tola mużowa żona nochzyſche wo roswěrowanju niczo wjedźicź. Duż ßo ſalubowanaj rosßudźiſchtaj, ßebi żiwjenje wſacź, ſo byſchtaj hromadźe pohrjebanaj byłoj. Wudowa po ßwoje pjenjeſy do nalutowaŕnje dźěſche, chzyſche ßebi a ßwojemu lubemu kaſchcź kupicź a potom wſchěm ſnatym bożmje prajicź. Pyſchnaj ſwoblekanaj po ßwěcźe wokoło jěſdźeſchtaj, hacź běchu pjenjeſy pſcheczinjene. Potom ßo do lubeho doma k wodychnjenju wrócźiſchtaj. Na dobo ſawrjeßny, ſo khěża ſarża. Schto to bě? Wona bě ßo tſěliła a wón po pomoz cźěrjeſche. Kulka bě jej ſ praweje ruki do lěweje ſchła a ju cźeżko ſranika. Krej wohladawſchi, ßo luby tak naboja, ſo wo ſatſělenju niczo wjazy wjedźicź nochzyſche. Ssnadź bě ßo luboſcź ßobu ſatſěliła.

* (Sadwělowanſki ſkutk jeneje macźerje.) 32lětna wudowa Marja Haardſowa w Frankfurcźe nad Meinom wutoru dopołdnja ßwoje tſi dźěcźi, woßomlětnu holzy, pjecźlětneho hólza a połdralětne dźěcźo, do Maina cźißny a potom ſa nimi ſkocźi. Staroſcźe dla ſeżiwjenja ßu jej ſadwělowacź dałe. Rybakam ßo poradźi, macź a dźěcźi ſ wody żiwe wucźahnycź. Njeſbożowna bě ßebi to ßame měſtno pſchi rězy wuſwoliła, hdżeż je jejny muż pſched połdra tětom ßmjercź pytał a namakał.

* Se ſapałkami, kotreż ßo ſ dawkom po płacźiſnje podroża, budża ludźo pſchichodnje po móżnoſcźi lutowacź. So mohłe ßo ſapołki lěpje wuwużicź, ßu ßo ſapałkowe fabriki rosßudźiłe, pſchichodnje ſapałki dźěłacź, kotreż ſměja na kóżdym boku hłowcźku. Wjetſchi dawk ßo na dwěhłowcźkate ſapałki njehodźi położicź, dokelž je dawk po liczbje ſapałkow, w pakcźikach ßo wopſchijazych, wobliczeny, niż pak po liczbje ſapalnych hłowcźkow. Wobßedżerjo ſapałkowych fabrikow ßu ßo pola knjeżerſtwa wobhonili, kak by ßo wone ſ nowym dawkom k temu ſtajiło, hdy bychu fabriki w pſchichodże na woběmaj kónzomaj ßo ſapałaze ſapałki dźěłałe. Fabrikantam je ßo na to wotmołwiło, ſo je to jich priwatna wěz, kotraż ſ dawkom nima niczo cźiniccź. —. Nadźijomnje budża ßo ſapałki trochu dlějſche dźěłacź, hewak mohł ßebi cźłowjek porſty wopalicź, hdy by chzył ſapałki ſ wobeju kónzow trjebacź.

* Kumpanje w jěſorach we wokolnoſcźi Barlina je ßebi ſchěſcź cźłowjeſkich żiwjenjow ſa wopor żadało. Młodaj mużej ßo w Tegelſkim jěſorje tepiſchtaj. We Wannſkim jěſorje ßu ßo ſchtyrjo cźłowjekojo tepili, jena dwanaczełětna holza, kotraż bě pſchedaloko płuwała, jedyn 18lětny ſamkaŕ a jedyn 21lětny dźěłacźeŕ. Jedyn cźołmaŕ ßo w ßwojim cźołmje ſ jenym motorſkim cźołmom pſchěhna a ßo tepi, prjedy hacź pomoz pſchińdże.

* (Kholera na němſkej łódźi.) Na němſkej parnej łódźi „Elberfeld“, kotraż je ſańdżeny tydżen ſ Peterburga k hollandſkemu brjohej pſchijeła, ßu nękotſi pucźowarjo ſe ſnamjenjemi kholery ſkhorili. Duż ßu łódź w Masluiſu do wobkedźbowanja wſali.

* (Njeſboże w podkopkach.) W Rudoffkich podkopkach pola Jaworſna w Schleſyſkej je ßo ſ jědojtym powětrom ſchěſcź hewjerjow ſadußko. Wjele ſ womoru wobjatych je ßo wukhowało.

* S Zeppelinowym wodźliwym powětrowym ballonom I, kotryż je ßo w Metzu ſaměſcźił, njejßu tam zyle ſpokojom. Jeho motory ßu ßo jako pſcheßłabe wupokaſałe, a teho dla hacź na dalſche ſ nim njebudża po powětſje lětacź. Jeho płun je ßo pſchetrjebał a njedyrbi ßo ponowicź. Sa Zeppelinowy ballon I chzedża ballon II měcź, dźiwajo na to, ſo w Metzu, we ważnej namjeſnej twjerdźiſnje bjeſporoczny ballon trjebaju.

* (Hrabja Zeppelin jako wobſkorżeny.) Njeſboże Zeppelinoweho powětroweho ballona loni 5. auguſta ſměje hiſchcźe ßudniſku dohru. Hdyż ßo ballon wottorhny a nad pſchihladowarjemi leczeſche, ßo jedyn mechanik ſ ballonowej rjeczaſowej kótwizu (Anker) ſhrabny. Kótwiza jeho tak cźeżko ſrani, ſo ßu jemu dyrbjeli nohu wotrěſacź, a ſo njeſbożowny njeje wjazy k dźěłu khmany. Wón je nętkole hrabju Zeppelina pola Stuttgartſkeho krajneho ßuda dla ſarunanja ſchkody wobſkorżił, dokelž je ßo njeſboże ſ hrabjowej njewobhladniwoſcźu ſtało.

* Cźeżke njewjedra ßu w Franzowſkej, Bayerſkej, Heſſenſkej hacź do Ssmolanych horow njedżelu w nozy ſakhadźałe. Njedżelu popołdnju w Vichy w Franzowſkej w zyrkuſu, w kotrymż dyrbjachu ßo powětrowe ballony a lětaki do powětra puſchcźicź, lud pſched lijazym deſchcźom roscźěka. Błyſk metallowu tſěchu jeneje

kólnje a jedyn stokwowy twar powróćži. Jedyn lětak žo sniczi a druhe žo žylnje wobschkodźichu. W Bambergu žo wjele tšěchow wotkry. Jedyn zyły fotografiski atelier žo wotsběhny a žo na dróhu cžišny. Roschty pschi zyrkwi žo powalichu. Želesniski cžah pola Kassela psches morjo błyskow jědžesche. S powodženjom je žo wjele schkody stało. — W Klezku w Pósnańskej błysk na poln jeneho ratarja a jeho dweju konjow sarasy.

* (Sso sažypnyk.) W hlinowej jamje Feistelez zyhelncže w Zeulenrodže je žo jena hlinowa scžéna na zyhelnskeho džélacžerja Lesku s Budyschina žypka a jeho morika.

* (Zarliwosćž, abo staroba psched hluposću njewobarnuje.) W Mnichowje jena 52lětna wudowa sa žwojim 29lětnym lubym se žarliwosću palazu petrolejowu lampu cžišny. Tutón móžesche žo wuwinycž, a lampa do scžény slecži a rosbuchny. Stwa žo sapali, tola móžesche žo woheń bórsy poddušycž.

* Wróble honjo w Bytomje w Schlesyskej 30lětny maschinist Nitz s tšěchi žwojeje kněže padže a se swinjenej schiju morwy na dróšy ležo wosta.

* (Swažliwe paduschstwo.) Jako tajnej polizistaj pschedrascženaj njedželu do jeneho Winskeho hotela dwaj mužej pschińdžeschtaj, něhdže dwazecži wožobow sajeschtaj, jim wschě pjenježne a druhe papjery sebraschtaj a žo potom shubischtaj. Sa nimaj žaneho žlěba nimaju.

* (Automobilne njeschoże w Elberfeldže.) Pola Elberfelda na dróšy jedyn automobil, w kotrymž schtyri wožoby žedžachu, s kokom jědžo do jeneje telegrafoweje žerdže sawadži. Fabrikant Brunöhler s Belberta a automobilowy wjednik běschtaj hnydom morwaj, korczmarjowy žyn Langes s Belberta žebi nohu slama a fabrikant Hasenkleber žo jenož lohko srani.

* (Njekasanstwo.) Wyschk a regimentowy komandeur pěscheho regimenta cžiško 155, kotrehož žu dla pschenďženja pschecžiwo §175 sajeli, žo 5. oktobra psched wójnski žud staji. Jako wyschkowy leutnant w Kolbergu je žo wón pjecža se schulskimi holzami nakładował.

* Pschi kupanju je žo farař Albrecht w Laubenje w Bayerskej tepił. — Njedželu žo w Chiemskim jězoru dwě knježnje kumpaschtej. Pschi tym jena s njeju do hłubokeho městna pschińdže a žo hnydom tepi. Jejna pschewodžerka chzyschce jej na pomoz khwatacž, tola žo teho runja na dobo pod wodu shubi a žo tepi. Hakle sa někotre hodziny cžěle namakachu.

* (Spalene dźěcži.) W žamotnje ležazym burskim statoku pola Bocholta woheń wudyri. Dwě žamej doma pschebywazej dźěsczi, 3 a 5 lět starej, žo spalischtej.

* (Pschi pohrjebje žo sranił.) W Schwaderbachu žo pschi khowanju jeneho veterana s mórserow tšělesche. Pschi poślednim wutšělu žo živnosczerjej Weißej hłowa cžežko srani.

* Dla krjudowanja wojakow w něhdže 200 padach je wójnski žud žeržanta Riehmku s gardoweho regimenta khěžora Franza k jastwu na 1 lěto a k degradaziji saždził. Sserżant bě s wjetscha bjese wscheje pschicžiny wojakow bił. Cžwilowani wojazy žebi njeswěrichu, žo wobcžežowacž, žo bojo, so by žo jim potom hischcže hórje schło.

* (Kanal mjes Franzowskej a Jendželskej pscheleczak.) Franzowsky Bleriotej je žo poradziło, se žwojim lětakom morjo mjes Franzowskej a Jendželskej pscheleczicž. Njedželu rano 1/2 5 hodžin wón w Calaisu na franzowskim brjoshy do powětra salecža a 7 minutow do 5 hodžin bě žo wón hižo w Jendželskej pola Doverskeho hrodu na semju puschcził. Wón bě k žwojemu slětej psches kanal potajkim jenož 23 minutow trjebał. Mjes tym so jeho lětak pschi sjědženju na semju zyle njewobschkodženy wosta, je žebi Bleriot nohu sranił. Franzowska torpedowa łódź „Escozette“ s Bleriotowej mandželskej hakle 1/2 7 hodžin k jendželskemu brjohej pschijědže. Bleriot je žwojej žonje, kotraž žo wo jeho živjenje boji, žlubił, so s nowa se žwojim lětakom njepoleczi.

Franzowsojo žo wjele na to wjedža, so je žo jenemu Franzowsy skónczńje poradziło, kanał s lětakom pscheleczicž. Knježerstwo je Bleriota sa ryczerja czežneje legije pomjenowało.

Jendželczan Latham je podarmo spytał, psches kanal s wodźliwym lětakom pscheleczicž. Psched tydženjom je wón se žwojim lětakom do morja padnył a sańdženu wutoru měješe wón sažo njesboże, so njedaloko jendželskeho brjoha do morja padže. Na sboże jeho kaž hižo prěni krócž, s morja wucžahnychu. Motor jeho lětaka njesda žo tak thmany bycž, kaž Bleriotowy.

* Satrasche krupobicže je Hornju Schtyrsku (w pokodnischej Awstriskej) wupuscziło. Wschě płody na polach, winizach a sahrodach žu rosbite. Tšěchi wjele khěžow žu rosražene. Schkoda někotre milijony krónow wucžinja. Nusa je jara wulka.

Nadrobnische powjesče praja: Ssobocžine popołdnje je na rańschu Schtyrsku satrasche krupobicže pschinjeżko. Krupy we wulkosczi kurjazych jejow padachu a běchu cžežsche dyžli punt. S naturskim njeschożom žo jena s najpłódnischich krajinow po dołhosczi 40 kilometrow a po schěrokosczi 15 kilometrow sa někotre minuty do pusczinу pschetwori. Najcžežo je žo Friedawski wokrjeż potrjechił. W zyłym kraju, kotryž je žo s krupobiczom podeschoł, njeje žaneho twarjenja, kotrehož tšecha njeby rosbita była, žane wokno, w kotrymž by hischcže jena woknowa schkleńza zyła była. Psches rosražene tšěchi žo deschcž lijesche a khěže suutska pschemoka. Na Friedau žo hlada kaž na we wójnje bombardowane město. Wschě płody na sahrodach žu do zyła sniczene. Se žadowych schtomow žu łopjeua a płody dele sbite, a też w lěžach njeje žaneho łopjeschka na schtomach, krupy zyłe hakoshy se schtomow sbichu. Městowa wokolina wobras najwjetscheho hubjenstwa pokasuje. Pólne płody žu žo po sdaczu do semje shubike, wscho je rosžykane a rostorhane. Mjeńsche swěrjata žu žo do cžista shubike; morwe sajazy a žorny s hromadami na polach a lěžach leža; spěw ptaczkow njeje wjazy žłyschecž; pschetoż wone žu žo wschě sarasyłe. Nastata schkoda njehodži žo wobliczicž, tola drje wjele milijonow wucžini. Pschi krupobiczu želesniski cžah s Budapešta nimo Fridaua jědžesche. Sa někotre wokomiki běchu žo wschě jeho wokna rosbike; pucžowarjo dyrbjachu žo pod kawki wukhowacž, so bychu žo s krupami njesranili, kotrež žamo wot waggonow zyłe kruchi drjewa wotbiwachu. Mnoshy ludžo, kotsiž žo pod holym njebjom s krupobiczom pschekhwatachu, žu žo s džela cžežko sranili; jedyn kołojěsdny žo s cžežkimi krupami tak do hłowy sbi, so s womoru wobjaty na semju padže. Jedyn pohoncž je žo s wosom a konjomaj shubił a njeje žo hacž dotal namakacž mohł. Nastajnosczi nowe Hiobske powjesče pschikhadžeja.

* Na japanskej wójnskej łódži „Asahi“ je póndželu jena dwanaczezolowska kanona rosbuchła. Schtyrjo matrosojo žo morichu, pjecžo žo sranichu.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěče 1909 zaso nahromadźiło: 144 hr. — np.

Dale za njón dari:

J. Broda z Lejna . . . . . 1 hr. — np.

Hromadže: 145 hr. — np.

Z džakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wušudženja.

Lawniski žud. K krwawnemu wustupej žarliwosče dla bě w nozy wot 25. k 26. meji na Židowje mjes tehdomnischim korczmarjom a nětczischim žadowym wikowarjom G. Br. Frenzelom a hornczerjom Schlechtu doschło. Frenzel bě 25. meje w Rumburgu po jenu pinczniju pobył. W nozy wokoło 12 hodžin wón domoj pschińdže a s poślednizu do domu stupi. Schlechte bě tón wjeczor w hosczowskej stwje był a bě žo s Frenzelowej žonu schczěkał. Žona bě jeho hłowu majkała a k temu „rjany czornak“ rjekła. Schlechte bě jej sa to k woli po někotre kaschcže piwa do pinzy schoł. Hdyž žo Schlechte pschi khěžnych dnrjach s Frenzelowej rožohnowasche, žebi wón sa piwonoschenje hubku žadasche, kotruž wón też dosta. Frenzloweje muž, kotryž bě žo mjes tym domoj wrócžił, to widżesche a wołajo: „Ty sa . . . . scž . . ., to Tebi hižo namasam!“ wón rossaphrjeny s pjascžu Schlechtu na nóž dyri a do njeho storczi, so žo wón po durinych skhodżeńkach dele cžišny. Schlechte žylnje krwawjesche a dyrbjesche pomoz dr. med. Rohra a wyschscheho medizinalneho radžicžela dr. med. Menschela trjebacž. Frenzela s pschizpiczom połožazych wobstejnosczow straschneho cžělneho sranjenja dla k 20 hriwnam pjenježneho khostanja abo k jastwu na 4 dny saždżichu.

⚔ Knihiczischczer Woldemar Müller w Budyschinje bě wobskorżeny, so bě 6. junija njedžiwajzy pschikasaneho sawěranja pžow žwojeho bruneho hońtwinskeho pža do Luha žobu wsak a jemu tam wokoło běhacž dał. Müllera k 20 hriwnam pjenježneho khostanja abo k arrestej na 2 dnjej saždżichu.

⚔ Hižo 45 krócž khostany 50lětny schewz Jan Josef Adolf Otto s Hermersdorfa w Schlesyskej bě 18. julija wjeczor na hacženjach mjes Njeżwaczidłom a Holeschowom rubježny nadpad na studnjerja Schołtu s Holeschowa sczinił. Otto Scholczi do pucža

stupi a ßo jeho wopraſcha, hacź ma pjenjeſy. Hdyž Scholta wotmolwi, ſo njeje bjes pjenjes, Otto ßwój nóž wucźeże a ßo ſ jenym druhim mužſkim, ſ kotrymž bě pſchi ſchcźežży ležak, do Scholty da. Scholta ßebi kij ſ jeneje wólſche wotlemi a ßo ſ nim wobaraſche. Tu dwaj kolojěſdnaj, Pawlik ſ Holeſchowa a wěſty Kalawch ſ Leſchawy pſchijědžeſchtaj. Taj ſe Scholtu hromadže do Otty pjerjeſchtaj, kotryž na to ſe ßwojim kumpanom cźeknycź ſpyta. Tola jeju ſajachu a naſajtra žandarmej pſchepodachu. Ottu dla wohroženja k jaſtwu na 6 njedźel ſaßudźichu. To je poměrnje niſke khoſtanje.

⚔ 18lětna ßłužobna džowka L. ſ Br. bě pjecża bjes pſchiczinu ßwoju ßłužbu pola kublerja Scholty w Bórku wopuſchcźiła. Budyſke hamtſke hejtmanſtwo bě jej teho dla 10 hriwnow pjenjeżneho khoſtanja abo arreſt na 2 dnjej napoložiło. Wona ßebi ßudniſke rosrißanje žadaſche. Jejne khoſtanje ßo wobkrucźi.

⚔ Sa cźaß wot februara hacź do auguſta 1908 bě pjecża kamjenjecźeßar a ſkakarſki miſchtr Wylem Körnig ſ Delnjeje Hórki firmje Holzhammer, Brauer a Co. tam 155 hriwnow pſchekſchiwił. Pſched ßudom to Körnig ſe wſchej raſnoſcźu prějeſche, wudawajo, ſo ßo njedoſtatk ſ njeprawoſcźemi w mſdowych ſapißach a doplacźenjom mſdy atd. wupokaže. Jednanje ßo wotſtorcźi.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłužby
na ßukelnſkej haßy 34
pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wěży atd.
Rěcźi ßerbſki.
— Telefon cźißło 177. —
Pſcheßadźowanje ležomnoſcźow.

Jězdne kola
kupujecże najlěpje a najtuńſcho pola
Wilh. Fuchsa
na Draždźanſkej dróſy.

Składownja drainěrowanſkich rolow w Lětonju
porucża
drainěrowanſke roły
wſchěch wulkoſcźow,
wodowodowe roły,
konjaze korta,
kruwjaze korta,
ßwinjaze korta,
proßaze korta
ſ prěkuſchom a bjes njeho,
ſcźinowe plecźenje,
tſěſchnu papu
wſchelakeje tołſtoſcże,
teer, kaž tež
teerowe kótły
k wupožcźenju
po fabrikiſkich płacźiſnach.
Emil Dietrich.

Módroczíſchcź

w jara wulkim wubjerku,
doſpołnje barbu njepuſchcźaty, woprawny indigo,
meter po 35, 40, 50, 55 a 60 np.,
wulki ſklad
hotowych koſchlow
— běłych a pißanych — ſa lěcźo a ſymu —
mužaze koſchle hižo po 1 mk., **žonjaze koſchle** hižo po 90 np., **dźěcźaze koſchle** hižo po 30 np., **wojeńſke koſchle** porucża
Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Wolijowe barby

wſchěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże ſkhnyjaze,
moleŕſke a murjeŕſke barby,
terpentinowy wolij (němſki a franzowſki),
lanowolijowy firniß, jara derje a twjerdże ſkhnyjate,
jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki,
żeleſowe laki, Kölnſki klij kaž tež **murjeŕſki klij,**
drobnu krydu, gyps, portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum, barbicże wſcheje druźiny,
ſchablony ſa **molerjow** a **murjerjow**
porucża a ma pſchezo na ſkładże po najtuniſchich płacźiſnach
Emil Měrſch, drogowe klamy
24 na kamjentnej haßy 24.

Měrkowſku brunizu,

ßuchu a dobru, wſchěch druźinow, po ſnatych tunich płacźiſnach
poručeja **Měrkowſke podkopki.**

Słomu k pizowanju a k ſaßłanju

pſchedawa po najwyſchſchej Budyſkej płacźiſnje ſ maſchinu młócźeneje ßłomy a po žadanju kupzej hacź do dwora pſchiwjeſe
knježi dwór w Małßezach
pola Budyſchina.

Palma měra

na row
Jana Nowaka, žiwnoſcźerja a dźěłacźerja w Hucźinje,
wumrje 2. auguſta 1908.

Hłóß: Kſcheſcźijenjo, ach, tu njej'.

Wjele cźłowſkoh' žiwjenja
Wſchak ßo minje w jenym lěcże,
Hdyž ßo ſa tym pohlada,
Dha jich wjele na tym ßwěcże
Sejmſki běh ßu ſkónczili,
Njejßu wjazy mjes nami.

Wot nich drje tak někotry,
Kaž je to ßej ßwěru žadał,
Do tej wěcźnej' domiſny,
Sa kotrejž je tudy hladał,
Pſches tu ßmjercź tam pſchiſchoł je,
Wrócźicź ßo wjaz njeſechze.

Tak Waſch nan a mandźelſki
Pſched lětom je pſches ßmjercź wu-
A k tej wěcźnej' domiſni ſchoł,
Je pſches Bożu hnadu dóſchoł
A tam hižo wužiwa,
Schtož je wěrił do kónza.

Dźewjecź a pjecźdźeßacź lět
Pſchekrocźił pſched krótkim běſche,
Myßlili ßej njejſcże lěd',
So ſ nim hižo k ßmjercźi dźěſche,
Hdyž tež tak pſchi ſkładnoſcźi
Row a ßmjercź rad naſpomni.

Khory dale njeběſche,
Kaž tak někotry na ßwěcże,
Cźerpjazy pak tola bě
Druhdy huſto w jenym lěcże,
Scźěhwkow wójny poßlednjej'
Sminycź ßo wón ſamohł njej'.

Kaž ſa kóždoh' kſcheſcźana
Pſchißłuſchnoſcź to dyrbi rěkacź,
So wón njedź'lu dopołdnja
Natwarjenje dyrbi pytacź,
Tak wón pſchezo ſ wjeßelom
Wopytał bě Boži dom.

Bě to ſa Waß ſrudoba,
Hdyž dom pſchińdże, nahle ſkhori,
A tak wok'ko połodnja
Hižo jeho ßmjercź tež mori.
Jeho khoroſcź traka je
Jenož krótke hodźiny.

Starak je ßo ſ mozu wſchej
Sa ßwój dom a ßwoje dźěcźi,
Jich ſe ßwojej mandźelſkej,
Běſche džowkow pjecź na ßwěcźi,
A tež ßotra jeniczka
Je nětk bratra ſhubiła.

Boże pucże dźiwne ßu,
Dopóſnacź ßo njemóžeja,
Huſto w naſchim žiwjenju
Nam te myßle hinak dźeja,
Tola pſchi tym woſtanje,
Schtož Bóh cźini, dobre je.

A Wam, jeho pſchecźelſtwo,
Wot njeho 'ſchcźe k dobrej nozy,
Wopomńcże wſchak ßwěru to,
So po wſchitkej ſeńſkej próży
Sswěrnym kiwa wěcźna mſda,
To budź naß wſchěch nadźija!

Pſches H. F., gmejnſk. pſchedſt.

Wólbna shromadźizna

w Minakale.

Njedźelu 1. auguſtu popołdnju w 4 hodźinach budźe w **Krügerez** hoſćenzu w **Minakale** wólbna ſhromadźiſna, w kotrejž dotalny krajnoßejmſki ſaſtupjeŕ 8. wjeßneho wólbneho wokrjeßa

knjes kubleŕ Michał Kokla ſ Khróſcźiz

rosprawu wo dźeławoſcźi poßlednjeho krajneho ßejma poda.

Wſchitzy wuſwolerjo ßo naležnje na tule ſhromadźiſnu pſcheproſcheja.

Wjeßne wólbne towaŕſtwo.

Czerſtwe tſělene

ßorniki

kóždu dźělbu ſa hotowe pjenjeſy po najwyſchſchich dnjowych płacźiſnach kupuju. Płaczu nětkole ſa kilo 62 np. a akziſu.

B. Kubitz
pſchedawaŕnja ſwěriny
w Budyſchinje.

Hroch, woku, kolij, rěpowe ßymjo
porucza **Khorla Kahrowe**
pſchi žitnych wikach.

Hroch, woku, kolij, ßymjenja
cziſteje twory porucza
Khorla Bukan w Hucźinje.

Zuſe ſuby, porjedźenje, pſchedźełanje
hnydom a tunjo, też ſubow, kotrež njejßym dźěłak.
Woßebitoſcź: Doſpołne ſuby.

Dentiſt Max Flach
w Budyſchinje
— na theaterſkej haßy 6 II —
pſchi žitnych wikach.

XXXV. hłowna skhadźowanka

serbskeje studowaceje młodźiny

wotměwa so **7., 8.** a **9. augusta 1909** w herbskej grychće

w Ralbicach.

Sobotu 7. augusta: w 3 hodź. **posedźenje wubjerka** (wšě towaŕſtwa maja zastupjene, wšě namjety wozjewjene być).

Njedźelu 8. augusta: w ½4 hodź. **hłowna zhromadźizna** (powitanje, rozprawy, wólby atd.) — ½7 hodź. koncert — dźiwadło* — bal**.

Póndźelu 9. augusta: wulět.

Na wšě wuhotowanja přeprošuje swojich lubych sobustudowacych Serbow, česćenych přećelow studowaceje młodźiny, serbske towaŕſtwa, cyły serbski lud wutrobnje

W Hórkach, w juliju 1909.

Jakub Wjacsławk, stud. theol.,
142] t. č. hłowny starši.

* Čisłowane městna za koncert z dźiwadłom, prěnje po 1 hr., druhe po 50 pj., móža so kupić pola podpisaneho, kaž też pola knj. překupca Brězana w Ralbicach.

** Bal je jenož za wopytowarjow koncerta a dźiwadła.

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.

Bliſchi **ſymſki ſemeſter** ßo **wutoru 19. oktobra 1909** ſapoczńje. Samolwjenja nowych wuczomzow podpißany direktor pſchijimuje, kotryž je też rad ſwólniwy, wſcho dalſche wukaſacź.

Prof. dr. Gräfe.

Kóń,
pjeczlětny ßylny wallach, ſa ratarjow ßo hodźazy, je na pſchedań pola **dr. Langera** w Rakezach.

Kruwa,
wyßokoßuczelna, młoda a ßylna, je na pſchedań w Dźěchorjezach czißło 12.

Warnowanje.

Do revěrow, Minakalſkemu knjejſtwu ßluſchazych, mjenujzy Minakalſkeho, Hatkowſkeho, Drobjanſkeho, Bukowſkeho, Lomſczańſkeho a Lupjanſkeho revěra khodźicź a w nich bjes dowolenſkeje khartki jahodki ſchczipacź a hriby pytacź je ſakaſane a ßo po ſakonju khoſta. Schtóž ßo pſchecźiwo tutej ſakaſni pſcheńdźe, ßo wobſkorži.

Minakalſke hajniſtwo.

Do Lejna

pola Khróſcźiz!

Njedźelu 1. auguſta pop. w 3 hodź.

wulke tſělenje do ptaka

ſe ſahrodnym konzertom a balſkej hudźbu.

Pſchecźelnje pſcheproſchujetaj
Pětr Nowak a mandźelſka.

Kubło

ſ 35 kórzami pola a łuki, nimale w jenym kruſche ležaze, je ſe wſchěm žiwym a morwym inwentarom hnydom na pſchedań. Dalſche je w Huſzy cźo. 20 pola Zicźenja ſhonicź.

Khěža

ſ rjanej ſahrodu a 1 kórzom pola je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola wobßedźerja we Wujeźtu cźißło 9 pola Hrodźiſchcźa.

Wobydlenje

w Sſtonej Borſchcźi je ſe ſahrodu 1. oktobra abo prjedy na pſchenajecźe. Dalſche je ſhonicź w Bronju cźißło 3.

Wobydlenje ſa wojnarja

ßo pſchihodźaze je ſ dźěłaŕnju nětko abo k 1. oktobrej w Sſlepjanſko-Mużakowſkich ſtronach na pſchenajecźe. Wojnaŕ tam wjele dźěła namaka, dokelž w dalokej wokolinje žaneho njeje. Dalſche je ſhonicź we wudawaŕni Serb. Nowin.

5500 hriwnow

ßo na hypotheku ſa jenu ležomnoſcź pod wopalnej kaßu a pod połojzu hódnoſcźe ležomnoſcźe po 4¼—4½ % hnydom pyta. Poſkicźenja njech ßo pod **M. R. 15** we wudawaŕni Serbskich Nowin wotedadźa.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hrodźne dźowki, holzy kßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczeŕſke ßwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownı knjeſa Heinr. Mohra.

Knježi pohoncz ßo pyta.

Dokelž dyrbi nětcźiſchi knježi pohoncz do wojeŕſkeje ßkužby, ßo k oktobrej dowěrny młody njewoženjeny mużſki, kotryž ßnadź je pola wojakow wuſkužił, jako knježi pohoncz pyta. S wobßwědczenjemi ßo ſamolwicź na

knjezim dworje w Lutobczu.

Richard Kutſchke

w Kamjeńzu na knjezej dróſy 4
(Herrenſtraße).

Piſaŕnja

ſa kupne, hypothekſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy, ſchnawanje žadankow atd.

— Rěczi ßerbſki. —

(K temu cźißłu pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 31 Serbskich Nowin.

Sobotu 31. julija 1909.

Płaczišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach.

26. julija 1909.

Płaczišny po zentnarju w hriwnach.

Slótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjašne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	39—43	75—79
awstriske	42—45	78—81
2. młode, mjašne, njewukormjene, — staršche wukormjene	36—39	72—75
3. šrěnjo pizowane młode, derje pizowane staršche	32—34	68—70
4. šnadnje pizowane kóždeje starosty	27—30	59—65
Jałowizy a kruwy:		
1. połnomjašne, wukormjene jałowizy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	38—41	70—74
2. połnomjašne, wukormjene kruwy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	34—36	65—68
3. staršche, wukormjene kruwy a šnadnje wuwite młódšche kruwy a jałowizy	30—32	60—63
4. šrěnjo pišowane kruwy a jałowizy	26—28	55—58
5. šnadnje pizowane kruwy a jałowizy	—	48—52
Byki:		
1. połnomjašne, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	38—40	69—71
2. šrěnjo pizowane, młódšche a derje pizowane staršche	34—36	65 67
3. šnadnje pizowane	29—31	61—63
Cželata:		
1. najlěpšche s mlokom wukormjene abo najlěpšche wot zyza	44—47	74—77
2. šrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—42	70—72
3. šnadnje wuwite wot zyza	35—37	65—67
Swinje:		
1. połnomjašne lěpšich rašow a jich skhišenjow w starosty hač do 1¼ léta	56—57	72—73
2. mjašne	54—55	70—71
3. šnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	50—52	66—68

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšchinje:	W Budyšchinje. 24. julija 1909 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 29. julija 1909. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca . . . . . běła	—	—	—	—	13	—	13	50
" . . . . . žołta	—	—	—	—	12	75	13	—
" nowa	13	50	13	75				
Rožka	—	—	—	—	9	—	9	25
" nowa	9	13	9	25	—	—	—	—
Jačmjeń	9	50	10	20	9	80	10	—
Wows . nowy . . . . . 50 kilogr.	10	50	10	70	10	—	10	20
Hróch	9	50	12	—	11	—	12	—
Woka	8	50	10	—	10	—	11	—
Jahły	14	—	14	50	15	—	16	—
Hejduschka	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	2	60	2	90	—	—	3	—
Butra . . . . 1 kilogr. . .	2	50	2	70	2	40	2	60
Pšeńčna muka 50 " . . .	12	—	22	—	—	—	—	—
Ržana muka . . 50 " . . .	11	—	15	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	4	50	4	80	3	40	4	—
Ssłoma . . 100 " . . .	5	50	5	83	3	67	5	—
Prošata 888 schtuk, schtuka . .	14	—	28	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	—	—	6	75	6	50	6	70
Ržane wotruby . . . . . 50 kilogr. .	—	—	7	—	6	60	7	10
Pšeńčny gris	—	—	7	—	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	7	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyšchinje pšenza (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšenza (žołta) wot 13 hr. 70 np. hač 14 hr. — np., rožke wot 9 hr. 5 np hač 9 hr. 45 np., jačmjeń wot 9 hr. 50 np. hač 10 hr. 30 np, wowš wot 10 hr. 50 np hač 10 hr. 60 np.

W Budyšchinje płaćeše: kórz pšenicy (běłe) po 170 puntach — hr. — np hač — hr. — np., žołta 10 hr. — np hač 10 hr 15 np., nowa: 22 hr. 95 np. hač 23 hr. 27 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 14 hr. 50 np. hač 14 hr. 80 np., kórz jačmjenja po 140 puntach 13 hr. 30 np hač 14 hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

29. julija 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. 30 np. hač 9 hr. 50 np., pšenza wot 12 hr. 50 np. hač 13 hr. — np., jačmjeń wot 8 hr. — np. hač — hr. — np, wowš wot 10 hr. 25 np. hač 10 hr. 50 np., jahły wot 15 hr. — np. hač 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., šyno 4 hr. 20 np., běrny 4 hr. — np., šloma (100 kilogr.) 5 hr. 82 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hač 2 hr. 70 np.

Wjedro w Londonje 30. julija: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smjeje 8. njedželu po šwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer šerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin farar Räda šerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Tydźenske sastojnske dźěła smjeje farar Räda.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Theodor Alfred Kratzsch, lithograf we Wownjowje, se Sidoniu Elsu Hajniz tam.

Křćeni

W **Michalskej zyrkwi**: Margaretha Elfrieda, Hendricha Augusta Alberta Wernera, pohonca na Zidowje, dź. — Hana Gertrud, Ernsta Bjenady, dźěłaćerja na Zidowje, dź. — Johana Marjana, Jana Augusta Panascha, cźešle na Zidowje, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Pawoł, Pětra Žura, pohonca w Budyschinje, š. — Pawoł, Jurja Hajny, fabrikskeho dźěłaćerja w Budyschinje, š. —

Zemrjeli:

W **Michalskej wozadze**: 22. julija. Hendrich Wirth, želesniski dźěłaćer w Cźichonzach, 59 l. 8 m. 4 d. — 27. Jan Alfred, Jana Augusta Kobanje, hospodarskeho pomoznika w Sskonej Barschći, š. 2 m. 7 d.

W **katholskej wozadze**: 23. julija: Fedko Cźuoha, dźěłaćer w Adolfskej hěcze († w měschćanskej khorowni) 27 l. — 26. Khorla Lehnert, wobydlerja a kowar w Dźěžnikezach, 62 l. 8 m. 8 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

8. njedželu po šwjatej Trojizy smjeje rano ½7 hodźin duchowny Voigt němsku spowjednu wuczbu, ½8 hodź. farar Kschižan němske a w 9 hodź. šerbske předowanje.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

8. njedželu po šwjatej Trojizy smjeje farar Domaschka rano w 7 hodźin šerbsku spowjedź, połdnja we 8 hodź. šerbske a ½10 hodź. němske předowanje.

Kedźbu kołojěsdni!

Dla rumowanja mojeho hobrskeho sklada wjele poniżene płaczišny

mantle po 1 mk. 85 np. hač 5½ mk.,
šylne hórske pschikrywy po 5½ mk.,
šedła po 1 mk. 85 np., **wodźidła** po 2 mk.,
nohate plumpy po 80 np., **pedale** po 1 mk. 25 np.,
karbidowe latarnje po 1 mk. 65 np.,
šylne mužaze koła po 65 mk., 1 léto rukowanje,
žonjaze koła po 75 np., 1 léto rukowanje.

Wopomnicze! To šu fabrikske płaczišny.

Bjerjemy kóždu tworu wróčo a wróčamy pjenjesy, hdyž kupzy njejšu spokojom.

Žadajcze šebi mustry na tydźeń k wobhladanju.

Schijaze a žimaze maschiny.

Industrija Jankowych jěsdnych kołow a maschinow

na Mužakowskej drósy 4,

najwjetscha pschedawarnja tejele druziny w Budyschinje.

Wuporjedźerja, emaillowarnja a saniklowarnja.

Trjebane koła šo do płaczenja bjeru.

Trjebane mužaze a žonjaze koła šu stajnje na składze.

Pólstrowane meble

wscheje druziny,

sofy, matrazy s ložom a bjes njeho, stoły, gardinowe žerdźe, rolowowe žerdźe atd.

we wulkim wubjerku po tunich płaczišnach porucza

T. Albert

pschi lawskich hrjebjach 10.

Jěſdny plan żelesnizow

płaczazy **wot 1. meje hacz do 30. septembra 1909.**

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,10	7,48	9,13	11,34	2,10	3,49	7,15	8,26	10,45	11,24
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,41	2,17	3,56	7,22	8,33	10,53	—
Zidowa	5,21	8,00	9,24	11,45	2,21	4,00	7,27	8,37	10,58	—
Mak. Wjelkowa	5,29	8,08	9,33	11,54	2,30	4,10	7,35	8,44	11,06	11,39
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,07	2,40	4,26	7,46	9,01	11,22	11,49
Khażowa	5,46	pschij. do Lubija 11,15.	9,49	pschij. do Lubija 2,27.	2,46	pschij. do Wośb. 6,03.	7,53	pschij. do Wośb. 10,09.	11,28	do Wośborka 12,56.
Njeżwaczidła	5,55		9,58		2,55		8,04		11,38	
Scheschowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,46	
Rakez	6,15		10,15		3,15		8,25		12,09†	
Komorowa	6,22		10,22		3,22		8,32		12,16†	
Sdżarow	6,29		10,29		3,29		8,39		12,23†	
Hóska	6,36		10,36		3,36		8,46		12,30†	
Kulowa	6,43		10,43		3,43		8,53		12,37†	
Němzow	6,51		10,51		3,51		9,01		12,45†	
do Wojerez	6,57		10,57		3,57		9,07		12,51†	

O Jěsdźi jenoż 2. a 31. meje, 4. julija, 1. augusta a 5. septembra.
† Jěsdźi jenoż w nozy wot pjatka do sobóty.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	†4,10		7,04		10,05		2,31		7,41	
Němzow	†4,17		7,11		10,13		2,38		7,48	
Kulowa	†4,25		7,19		10,23		2,46		7,56	
Hóska	†4,32		7,26		10,37		2,53		8,03	
Sdżarow	†4,39		7,33		10,45		3,00		8,10	
Komorowa	†4,46		7,40		10,53		3,07		8,17	
Rakez	5,07		7,50		11,12		3,24		8,25	
Scheschowa	5,15		7,57		11,19		3,31		8,33	
Njeżwaczidła	5,23		8,05		11,27		3,39		8,40	
Khażowa	5,33		8,14		11,35		3,48		8,49	
Radworja	5,44	7,05	8,21	10,51	11,41	2,17	3,55	7,44	8,55	9,42
Mak. Wjelkowa	5,55	7,15	8,31	11,01	11,53	2,28	4,08	7,54	9,05	9,53
Zidowa	6,03	7,23	8,38	11,08	12,00	2,36	4,15	8,01	9,12	—
Ratarjez	6,08	7,27	8,43	11,13	12,05	2,40	4,19	8,06	9,17	—
do Budyschina	6,15	7,34	8,50	11,20	12,12	2,47	4,26	8,13	9,24	10,07

	8,37 wot Lubija.	11,58 wot Lubija.	5,18 wot Lubija.
	—	—	—
	O 7,44 wot Lubija		

† Jěsdźi jenoż sobotu. O Jěsdźi jenoż 2. a 31. meje, 4. julija, 1. augusta a 5. septembra.

Żelesniski jěsdny plan

sa Běłu Wodu,

płaczazy wot 1. meje 1909.

S Barlina-Khoczebuza do Běłeje Wody

11$\underline{56}$, 731, 1036, **11**$\underline{23}$, **1**$\underline{13}$, 417, **5**$\underline{57}$, 707, 1114, 517, **2**$\underline{38}$.

S Běłeje Wody do Khoczebuza-Barlina

1206, 732, 1038, **11**$\underline{24}$, **1**$\underline{14}$, 420, 558, 712, 1116, 522, **2**$\underline{39}$.

Se Shorjelza do Běłeje Wody

1235, 513, 847, **12**$\underline{05}$, 220, **4**$\underline{54}$, **6**$\underline{28}$, 711, 1023, **2**$\underline{04}$.

S Běłeje Wody do Shorjelza

1236, 518, 848, **12**$\underline{06}$, 221, **4**$\underline{55}$, **6**$\underline{29}$, 716, 1026, **2**$\underline{05}$.

Se Sslepeho do Hródka

1246, 527, 857, 230, 726, 1035.

Se Sslepeho do Běłeje Wody

1145, 722, 1027, 407, 658, 1105, 508.

S Czorneje Wody do Wrótżławja.

S Czorneje Wody		6,29	9,3			4,24	7,23	10,8
Bukowa		6,38	9,19	10,17		4,33	7,43	10,17
Czorny Khołmz		6,50	9,34			4,45	7,58	10,29
Wojerezy	4,55	7,02	9,55	10,36		4,58	8,8	10,41
Las	5,10	7,16	10,12			5,13		10,56
Delni Wujesd	5,22	7,26	10,23			5,24		11,6
do Hórki	6,05	8,06	11,9	11,19		6,7		11,51
wot Hórki	6,11	8,16	11,24			6,26	7,52	11,59
do Shorjelza	6,44	8,48	11,56			6,49	8,21	12,27
wot Hórki	6,15	8,18	11,32	11,20		6,9		12,1
Kohlfurt	6,49	8,53	12,06	11,43		6,50		12,33
do Wrótżławja	10,30	1,00	3,14	1,48		9,41		6,00

S Wrótżławja do Czorneje Wody.

S Wrótżławja	11,8		—		10,50	3,38	3,38	6,10
Kohlfurta	4,00		7,30		1,12	6,07	7,5	11,25
do Hórki	4,32		8,03		1,40	6,30	7,41	11,53
Se Shorjelza	4,10		7,47		1,10	5,58	7,03	9,20
do Hórki	4,34		8,11		1,38	6,23	7,42	9,45
wot Hórki	4,40		8,20		1,53	6,31	7,53	11,58
Delni Wujesd	5,21		9,00		2,43	—	8,42	12,34
Las	5,31		9,10		2,57	—	8,53	12,44
Wojerezy	5,49	7,6	9,23	12,20	3,30	7,18	9,14	1,00
Czorny Khołmz	5,58	7,16		12,29	3,40	—	9,24	1,08
Bukow	6,09	7,30		12,42	3,53	7,34	9,38	1,18
do Czorneje Wody	6,16	7,38		12,49	4,00	—	9,46	1,25



Phönixowe, Grützнerowe a Viktoria-

schijaze maschiny

sa domjazu potrjebu a rjemjeßko.

Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.

Ssamßna wuporjedżerńja.

Clemens Jäckel,

mějeczel Gustav Kloeppel.

Telefon 435. Na seminarskej drósy 5. Telefon 435

Żito ßyczaze maschiny,

tigrowe hrabje,

ruczne mlóczaze maschiny,

pluhi s jenej a wjazy radlizami,

bróny prěnich druzinow

pola

Jana Manjoka naßlědnika

Jurja Hänsela

w Budyschinje

pschi zitnych wikach 6 a na ßukeluskej haßy 34.

Jěsdne koła,

Phänomenske, Dürkoppske a wschelakich druhich snamjenjow s torpedowym ßwobodnym běhom

hizo po 70 mk.

Nowe latarnje s torpedowskim ßamosapalakom,

kaz tez wschě narunanske dźele porucza tunjo

Gustav Lindner w Porschizach (we Luzizy).

Ssamßna porjedżerńja.

Pschijomne wotpłaczenje. — Trjebane koła hizo po 10 mk.

Dla skónčeneho nalětnjeho čaßa a dla **pschetwarjenja a khětreho powjetschenja najn pschedawarńje** wot 23. julija

wulke rumowanske wupschedawanje

wotmějemoj, kotrež po tunjoschi wscho dotalne pschetrjechi. Bjespschikladne poniženje płaćišnow je widźeć, hdyž ßo prjedawsche płaćišny ſ nětćišchimi pschirunaju. Mały dźěl njedoscźehnjenych tunich płaćišnow tu wosjewjamoj:

1 dźělba žonjazych rukajzow, hódnych hač 50 np., **nětkole 25 a 10 np.**

1 dźělba sokow a schtrumpow, hódnych por hač 75 np., **nětkole 3 pory 1 mk.**

1 dźělba dźěćazych schtrumpow, wulkoscźe 1—9, **nětkole 20 np., 15 np., 10 np.**

1 dźělba žonjazych schatow, hódnych hač do 3 mk., **1 mk. 90 np., 1 mk. 25 np., 95 np.**

1 dźělba schórzuchow, hódnych hač 2 mk. 50 np., **nětkole 1 mk. 25 np., 90 np., 50 np., 20 np.**

1 dźělba spódnich ßuknjow, hódnych hač 4 mk. 50 np., **nětkole 2 mk. 90 np., 1 mk. 90 np., 95 np.**

1 dźělba lěćnych blusow, hódnych hač 7 mk. 25 np., **4 m. 75 np., 3 mk., 1 mk. 80 np.**

1 dźělba gumijowych paßow, hódnych hač 1 mk. 50 np., **nětkole 90 np., 60 np., 30 np.**

1 dźělba sosowych teppichow, hódnych hač 40 mk., **nětkole 27 mk., 18 mk., 9 mk.**

1 dźělba pscheschiwanych pschikrywow (stepowanych dekow), hódnych hač 5 mk. 50 np., **nětkole 3 mk. 75 np., 3 mk., 2 mk. 40 np.**

1 dźělba hotowych wupjerkow a zychow, hódnych hač 6 mk. 75 np., **nětkole 4 mk. 50 np., 3 mk. 50 np., 2 mk. 25 np.**

1 dźělba wutrěwanskich rubischezow a twjelkow, hódnych hač 4 mk. 50 np., **nětkole** $^1/_2$ **duz. po 3 mk., 1 mk. 90 np., 90 np.**

Sbytki gardinow, běhanskich tkaninow, vitrażow, kattuna, mußelina, barchenta, bantow, wuschiwanjow, płoczliweho barchenta atd.

spodźiwnje tunjo.

Philippi & Co.,

na bohatej haßy 3.

Telefon 488.

Na ßwój wulki skład

tšěschneje papy, drjewoweho zementa, theera, asfalta, tšěschnych tschěskow, kaž tež schleſ. **tonowych tšěschnych zyhelow, bibrazych wopuschow a tšěschnych zyhelow se saschibkom** a ventilaziju ſ najlěpschich zyhelnczow kedźbliwe cźinju a ßo pschi potrjebje najnaležnischo poruczam

F. W. Menzel

w Budyschinje na hornczerskej haßy.

Wohladanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na ßukelnskej haßy 9.

Strohły na mjenowe hódźiny cyła, teßowarjow.

Najtuńsche kupowanske žórło

za

njewjesczinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßkuzenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowatnja.

Pawoł Richter w Kamjenicu

51 na Budyskej drósy 51

woßebita pschedawarńja

jěſdnych kolow

a schijazych maschinow,

plokanskich a žimazych maschinow

najlěpscheho wudźěłka.

Ssamßna porjedźerńja ſ mozowym cźerjenjom.

Wulki sklad wschěch narunanskich dźělow.

Wschě wuporjedźenja na wschěch systemach ßo ſ rukowanjom wuwjeduja.

Kóždu schijazu maschinu kóždehožkuli systema ſ rukowanjom **wuporjedźam.**

Wolij sa zentrifugi po najtuńschich płaćišnach.

Ruski

wußzywny hroch

zentnar po 10 mk. 60 np.

poruča

Pawoł Schulze naßlědnik

na Hoschiz haßy.

Mužaze krawatty

we wulkim wubjerku

porucza

A. Tschentscher

na bohatej haßy cžißło 18 na rózku theaterskeje haßy.

Maschinski wolij

ſa wſchě ratarſke a druhe maſchiny jenož w najlěpſchich družinach po najtuniſchich płaczišnach porucza

Arthur Grubann

pſchi drjewowych wikach 8.

Poſkiczenje zigarow.

Hacž na dalſche

wſchě 4 np. zigary
10 ſcht. po 38 np.,
100 ſcht. 3 mk. 60 np.

wſchě 5 np. zigary
10 ſcht. po 45 np.,
100 ſcht. po 4 mk. 30 np.,

wſchě 6 np. zigary
10 ſcht. po 55 np.,
100 ſcht. po 5 mk. 40 np.

Rudolf Pötschke
pſchi mjaßowych jědkach 7.

Brodowſka haptyka



na hoſchiz haßy 21.

Kaſchel, katarrh, dybawoſcz

ßo ſpěſchnje połožeja

ſ thymuſinom

Bleſcha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Tunje zigary!

100 ſchtuk

3 np. zigary	po	200, 220, 240 np.
4 = =	=	300, 320, 340 np.
5 = =	=	360, 380, 400 np.
6 = =	=	440, 460, 480 np.
8 = =	=	520, 560, 600 np.

roſeczela

zigarowa pſchedawarnja Havanna

w **Drazdzanach 6.**

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 ſa pjenjeſy, pola naß na dań date:

bjes prjedawſcheho wupowjedženja	2%	na lěto.
ſ měßacžnym wupowjedženjom	2½%	
ſ 3měßacžnym =	3%	
ſe 6= a 12měßacžnym wupowjedženjom	3½%	

Pjenjeſy, kotrež ßu bjes wupowjedženja podate, móža ßo tež ſa check wužicž. Checkowe knižki, kaž tež poſtajenja, checkowy wobkhad naſtupaze, ßu pſchi naſchich kaßach doſtacž.

Filiala Lubijſkeje banki
w ſerbſkim domje.

Najwjetſchi wubjerk
wſcheho

wobuća a črijow

po ſnatych jara tunich płaczišnach namakacže jenož

w prěnjej a najwjetſchej

czrijowej pſchedawarni

Pawoła Kristellera

na bohatej haßy 25.



Franz Marſchner

czaßnikat w Budyſchinje
na bohatej haßy 9



ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** k dobroczživemu wobkedžbowanju porucza.

Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płaczišny.**

Žitowe měchi,

mukowe měchi,

ßkomniki wſchěch ſchěrjow,

pizowanſke měſchki
ſa konje,

woſowe płachty
(plany),

ſchěry płat
k ložowym płachtam,

najlěpſche hadreſcheža,
trawne płachty,
kožu k cziſczenju woknow
a woſow atd.

tunjo porucza

Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach
ſnapſchecža ſkoteje hwězdy.

Pißarnja

ſa kupne, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej drózy cžo. 1

po 1 ſkhodže, hoſczenz Gambrinus.

Max Frenzel.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 32. | Sobotu 7. augusta 1909. | Lětnik 68.

Swětne podawki.

Khěžor Wylem

je žo žrjedu se žwojeje jěsby po połnóznym morju do domišny wróćił. Dla pscheměnjenja w kanzleŕstwje je žo puczowanje, kotrež hewak schtyri njedźele trajesche, na dwě njedźeli pschikrótschiło.

Poražene liberalnych w Landawje.

W Landawskim wokrjeżu w bayerskej Pfalzy je žo pschi wukałanskej wólbje sozialdemokrat Häber s 1219 hłoßami nad shromadnym kandidatom liberalnych stron, nationalliberalnym kandidatom dr. Oehlertom, kiž 1768 hłoßow dosta, dobył. 312 wólbnych papjerkow bě njepłaczazych. Liberalni konservativnym a zentrumskim wuswolerjam winu dawaju, so je dr. Oehlert podležał. Konservativni a zentrumszy žu pjecża žwój hłóß sozialdemokratej dali. Hacž dotal je Landau 41 lět sa žobu nationalliberalnych sastupjerjow měł.

Wulki strajk w Schwedskej.

Powschitkowny dźěłaczerski strajk je w Schwejdskej wudyrił. Hižo loni strajk hrożesche, tola tehdy žo dźěłodawarjo s dźěłaczerjemi dojednachu. Tehdy žo niske mšdy powyschichu, tola žo tež wyšoka mšda tu a tam poniži. S tymle poniženjom nětko dźěłaczerjo njejžu spokojom. Dźěłodawarjo nochzychu uěkotre wyšoke mšdy powyschicź, hdyž dyrbjachu prjedawsche niske mšdy powyschene wostacź. Nětczischi czaž žo k powyschenju mšdy njehodźi, dokelž je w fabrikach mało dźěła. Tak je k wulkemu strajkej doschło; něhdże 250,000 dźěłaczerjow w tu khwilu žwjeczi. We hłownym měsce Stockholmje drožkarjo, wjedniży automobilow a drohowneje želesnizy, dźěłaczerjo měschczańskeho wotwoženja a poßwěczenja strajkuje. Duž je w měsce tež wschědny dźeń njedźelski měr. We wschěch fabrikach dźěło wotpoczuje. Tež we najwjazy pschistawach žu žo dźěłaczerjo k strajkej pschisamkli. Wukładowanje a nakładowanje łódźow žo teho dla wschudże stacź njemóże. Strajkowarjo chzedża tež ratarskich dźěłaczerjow nusowacź, dźěło wopuschczicź. S Veßerasa schtwórtk 50 strajkowarjow na wßy wuczahny a napominasche dźěłaczerjow něktorych kubkow, so bychu dźěłacź pschestali. Sawołani wojazy 30 s tychle strajkowarjow sajachu. Czrjóda ludu pak žo wojakam napschecžo staji, a pschi tym žo 26 jatym strajkowarjam poradźi, czeknycź. Wobžedźerjo fabrikow s dźěła strajk njerad njewidźa, dokelž žo na khwilu njetrjebaja wo dźěło sa žwojich ludźi staracź. Wuhlady sa strajkowarjow njejžu jara dobre. Strajkowanska kaßa budże s czežka sa 250,000 wožobow dlějschi czaž doßahazy podpjeranski pjenjes płaczicź móz.

Hrożazy wójnski strach mjes Turkowskej a Grichiskej.

Młodoturkowske knježerstwo je žo krucze rosßudźiło, kupu Kretu pschi Turkowskej sdźerżecź, a hdy by teho dla k wójnje mjes Turkowskej a Grichiskej dóńcź dyrbjało. Wono je grichiskemu knježerstwu wosjewiło, so grichisku khorhoj na Krecze njeczerpi a so žebi žada, so bychu žo grichiszy offizěrojo s Krety wróćili. Grichiska njeßměła žo pschichodnje do zyła wjazy do kretiskich naležnosczow tykacź. Tutym žadanjam chze Turkowska s wójnskim bronjenjom doras dacź. W Małej Asiskej je žo w Smyrnaskim wokrjeżu 40,000 reserwistow pod khorhoj swołało. Turkowske knježerstwo je s tsjomi parołódźnymi towarstwami wuczinjenja dla pschewjesenja wójska s Asiskeje do Europy wobsamkło. Ke grichiskim mjesam žo mjes tym njepschestawajzy kanony, munizija a wschelaka wójnska potrjeba woża. Wójna móże kóždy dźeń wudyricź.

Mórske puczowanje ruskeho khěžora.

Zar Mikławsch II. je žobotu franzowskeho presidenta Fallieresa w Cherbourgskim wójnskim pschistawje a póndźelu jendźelskeho krala w Cowesu wopytał. Na kraj njeje zar schoł; wón žo s franzowskim presidentom a kralom Eduardom na łódźi setka. W Franzowskej kaž w Jendźelskej je zar wobkrucźał, so žo franzowsko-jendźelsko-ruski swjask prózuje, žwětowy měr sdźerżecź. S jendźelskim kralom žo rosrěczujo zar na wuradźenja khěžorstwoweje dumy spominasche. Wulke jendźelske wójnske łódźstwo, s 180 łódźi wobstejaze, na zara mózny saczischcź czinjesche. Wutrobne pschijecże, kotrež staj wón a zarowa w jendźelskej kralowskej žwójbje namałakoj, powitanje psches kraßne łódźstwo, kotrež jeho w Cowesu postrowi, sadźerżenje jendźelskich ministrow, wobydlerstwa a nowin, to wscho zar jako sbožowne pschedsnamjenje sa pschichod wobhladuje.

Na domojjěsbje žo zar 8. augusta s nowa s němskim khěžorom w Kielu setka. Ruska chze, kaž ruski minister swonkownych naležnosczow Iswolski jenemu franzowskemu nowinarjej praji, s Němskej w dobrym wobkhadźe bycź. Swjask Ruskeje s Franzowskej a Jendźelskej, kotryž ma jenož měrne samery, žo zyle s pschecźelnymi pomérami k Němskej snjeße.

Potłóczenje revoluzije w Schpaniskej.

Wot czaża Parižskeje komuny njejžu žo tajke hrosnosczе pschi jenym sběžku w Europje podake, kaž psched tydźenjom w Barcelonje. Schesczь dnjow dołho žu žo w tymle 700,000 wobydlerjow liczazym mesce kaž njemdri bili a na wschěch dróhach a torhoschczach do žo tšeleli. Wjazy dyžli 40 klóschtrow je žo spalilo, dróhi žu s barrikadami sawrjeli a je žo wschón wobkhad po kraju a po morju sastajił. Ani elektrizitety, ani pluna njebě k žwěczenju. Tež žaneje zyroby njebě wjazy dostacź. Měrni wobydlerjo běchu žo do žwojich khěžow sawrjeli. Wyschnosczь bě sakasaka, žo pschi woknje abo na tšechach pokasacź. Wojakam bě žo pschikasało, kóždeho satšelicź. Revoluzionarojo, kotsiž žu kaž dźiwje swěrjata sakhadźeli, dyrbjachu žo se wschej žurowosczu porasycź. Pschi spalenju zyrkwjow a klóschtrow je 120 mnichow a mnischkow kónz wsako a něhdże 600 je žo sraniko. Duchownych a mnischki bjes žmilnosczе sabiwachu, něktorych pschi woltarju, Bożu martru wobjimazych, druhich khroble žwoje žwjatocznosczе pschecźiwo revoluzionaram sakitazych, kotsiž wschudże woheń sakožowachu. Njeczłowszy sběžkarjo mnischki, kotrež žo k woknam sapalenych klóschtrow czischczachu, do pkomjenjow wróczo storkachu, tak so dyrbjachu žo žiwe spalicź. Nichtó jim njepomhasche; wone žo žwojemu wožudej pschewostajichu.

Město Barcelona žo pkomjenjazemu morju runasche. 10,000 revoluzionarow w dołhim czahu se swuhlenymi powostankami žwojich woporow, s czełami, jenotliwymi czełowymi stawami a hłowami na dołhich žerdźach vivat wołajo a marseillaisu rejo po dróhach czahachu, a to psched wocžomaj generalneho kapitana, kotryž žebi njeswěri, do žadławzow tšelecź dacź.

29. julija skónczńje wojazy nad revoluzionarami dobuchu. Tónle dźeń žo wjele barrikadow s kanonami rostšelachu, na czož žo wojazy

na nje nadběhachu a je ſ wulkim krejpſcheleczom dobuchu. We wjele drohach njeje doma, kotryż njebě ſlědy rosnjemdrjeneho wojowanja mjes wojakami a revoluzionarami pokaſowako. Sběžkarjow je pjecza wjazy dyžli 2000 padnyko. Něhdže tſi ſta ſběžkarjow, kotrychž ſu ſ brónju w ruzy ſajeli, ſu pſched nahły ſud ſtajili a k ſmjerczi ſaſudžili. Woni ſu pjecza hižo wotprawjeni. 150 revoluzionarow hiſchcze na wuſudženje czaka. Wjele revoluzionarow je do Franzowſkeje czekko. Sběžk ſu anarchiſtojo naſchkarali, kotſiž maja w Barcelonje ſwoje hlowne ſydko.

W tu khwilu je ſo w Barcelonje porjad ſaſo poſtajił. Měſto ma ſaſo ſwój prjedawſchi napohlad. Kóždy ſaſo po ſwuczenym waſchnju ſwoje dźěło hlada. Storhany pleſtr ſo wuporjedża. Latarnje, ſ kotrychž ſu tyſazy rosbili, ſo ſaſo do rjada ſtajeja. Měſto Salldell, kotrež bě w mozy revoluzionarow, je ſo wutoru wojakam podało.

Wſchě powjeſcze ſ Barcelony ſu w tym pſches jene, ſo ſběžkarſzy dźěłaczerjo žaneho plaua a žaneho politiſkeho ſaměra njemějachu. Woni ſe ſchkarankami naſchczuwani ſ njemdroſczu wojowachu, kotraž ſo w prěnim rjedže pſcheczíwo mnicham a mniſchkam wobroczi. Pódla klóſchtrow ſu woni 35 zyrkwjow ſpalili abo tola ſapalili.

W Jendželſkej ſo bojachu, ſo mohła revoluzija dobycz. Kral Eduard bě teho dla ſpaniſkej kralowej Ernje, kotraž je jeho czetka, radźił, ſo by ſo do jendželſkeje pſchewjeſcz dała. Jena jendželſka wójnſka łódź budże teho dla pſched San Sebaſtiomom jěſdźicz. Kralowa Erna je pak ſo ſapowjedźiła, ſwojeho muža wopuſchczicz, tak dołho hacž jemu ſtrach hroſy.

Schpaniſka wójſkowa reforma.

W Schpaniſkej ſmědźachu ſo, kaž je to něhdy też w Saksſkej było, ſamóżiczi wot wojeriſkeje ſłużby wukupicz, hdyž ſ dobom jeneho ſarunanſkeho muža ſtajichu. Pſchi nětczíſchej wójnje ſ Marokkowſkimi pſched Melillu ſo w katalonſkej provinzy reſerviſtojo, kotſiž běchu jako ſarunanſzy mužojo ſa pjenjeſy we wójſku ſłużili, ſapowjedźichu, na wójnu czahnycz. Hórſchachu ſo na to, ſo móża ſo ſamóżiczi wójnſkich ſtrachow a wobczežnoſczow ſminycz. So by ſo tajkim wobczežowanjam kónz czíniło, je knjeżerſtwo wukas wudało, ſ kotrymž ſo wukupjenje wot wojeriſkeje ſłużby wotſtroni.

Wójna mjes Marokkowſkimi a Schpaniſkej w połnózuej Marokkowſkej.

We woſpjetnym krwawnym wojuwanju pſched połdra tydženjom ſu Marokkowſzy po ſdaczu wjele ludźi ſhubili. Saſtóżeny tydżeń ſu ſo woni nadběhow na ſchpaniſke ſtejiſchcza pſched Melillu do zyła woſtajili. Jenož na nadpady ſ mjeńſchimi czrjódami ſu ſo woni ſwěrili. Wutoru ſu woni nadpad na jedyn ſchpaniſki proviantſki żeleſniſki czah ſczinili a jón nuſowali, ſo ſawróczicz. Schpaniſke wotdželenje, kotrež ſo czahej na pomoz póſła, Marokkowſkich ſbi. — Dale ſu Marokkowſzy też ſtrjedu ſchpaniſke regimentſke woſy ſ zyrobu a muniziju nadpadli. Pſchi tym ſu někotſi ſchpaniſzy wojazy padnyli.

Franzowſki bur.

(Pokraczowanje.)

Hrubi brodacźi hólzy, kotſiž běchu ſ burom Domakom pſchiſchli, nětkole ranjeneho pſchepytowachu, ſ nim po franzowſku popowědachu, woſtajichu jeho leżo a dele do wulkeje czeladniſkeje ſtwy dóńdźechu, ſo bychu ſjědli, ſchtož tu k jědži běſche.

Bur na blido noſcheſche, wotroczży poſłużowachu, jědźny grat rjedźo, pokruty khléba roskrawajo, karany k piczu naliwajo. Wino běchu czi knježa ſej żadali; duż bě bur próſdny ſud pod domjazu klumpu ſtajił, bě kißako do teho pſchilak. Wojakam „na jich ſtrowotu“ pſchipiwajo, jim praji, ſo lěpſcheho wina nima. Potom wotroczży też konje, kotrež běchu wonka pſchiwjaſane, ſ pizu wobſtarachu; tute ſo doſcz wowża a ſyna nażracz njemóżachu. Telkole dobreho ſyna! A na tónle hubjeny ſkót! Burej bě ſlě a mjehko.

Żónſke běchu roſczěkałe. Domjaza dźowka Hańża płakaſche. So ſ bojoſczu pſched Franzowſami płaka, ſej macz myſlesche. Wěmy to lěpje a ſměmy to prajicz: wona płakaſche, dokelž ſo wo Franzowſu bojeſche. Tam nětkole ſam leži. Wotroczży dyrbja poſłużowacz, żónſke k njemu njemóża. Laſeńk tu hiſchcze njeje dóſchoł. Sranjeny móże ſo wukrawicz a wumrjecz. A jeli njewumrje, woſmu jeho Franzowſojo ſobu a budża ſo ſ nim wokolo czahacz a czile rubjeżni njeplechojo, czi na wothladowarjow khorych ſapodobni njeſu. Pólny wós ſa khorych, to je człowjekej, kiž ma tajku ranu, abo woſtaja jeho na horzej dróſy leżo. Kak dyrbi tola někotry człowjek telkole na tutym lubym ſwěcze wuſtacz!

Hdyž běchu ſo zuſy wojazy najědli, jedyn ſ nich bura Domaka na ramjo plazny a da ſo pſchi tym ſ hłoſom do ſmjecza. To měješche ſapłaczenje a dźak woſnamjenicz. Potom woteńdźechu dale, a jěſdnizy na ſwoje konje ſaléſechu. Ranjeneho woſtajichu tu, hdźež běſche. So jich tón niczo njeſtara, to bě jich měnjenje. Wotroczży ſo na łakańzu podachu, ſo bychu widźeli, hacž ſo ta czrjóda też woprawdże po runym puczu wotſali. Hdyž bě ſkónczńje w lěſach rejenje wuklinczało a ta czrjóda wójſka daloko wonka w dole bjes porjada a ſměſchana dale czehnjeſche, ludźo na Domakez dworje hakle ſaſo wodychnychu.

„To ſo roſymi!“ bur ſawoła, „mrějazeho nam tu woſtaja!“

„Tón móże ſaſo wotkhorjecz“, łaſeńk rjekny. „Rana drje je czežka, kulka je zyle a doſpołnje pſches njeho pſcheſchła. Ale wothladanja a měra trjeba, transporta nětkole njemohł ſnjeſcz. Budu kóždy dźeń pſchikhadźecz.“

„Ale ſo wy to wěſcze“, bur wołaſche, „ja ſłamaneho pjenježka njeſapłaczu. Budu ſej hiſchcze ſarunanje žadacz.“

„Schto ſej to tehole Franzowſy dla harу a ſtaroſcze czinja!“ ſej wotroczży mjes ſobu powědachu. „Kłupy Roſſow, ſo ſo njeje palz kłubſcho do njeho ſaměrił.“

Wſchitke ſłużowne dźowki chżychu ſchcheſczańſku winowatoſcz na ſo wſacz a khoreho wothladowacz, ale domjaza dźowka Hańża měnjeſche, ſo ſo tak czežka a ſamołwjenja pokna ſłużba, kotraž ani w nozy ani wodnjo měra a pokoja njewoſtaji, ſchwarnym ſłużobnym holzam napokłoźicz njeſmě; ſo ſu ſa wſchědne burſke dźěło pſchiſtajene a ſo dyrbja w nozy ſwoje ſpanje měcz. So pak dyrbi tola jena tuto dźěło na ſo wſacz a duż chże wona ſama ſ Božej pomozu toſame ſpytacz.

„Ow ty dobre dźěczo!“ jeje macz, burowka, hnuta rjekny, k wothladanju khorych ſłuſcha naſhonita woſoba. Na koho ſo dóńdże, khiba na mnje. W Božim mjenje!“

Ale dobra holza ſej to wſacz njedaſche, ſo by maczeri pſchi tutej ſłużbje ſchcheſczijanſkeje luboſcze ſ najmjeńſcha pomozna njebyła. Sa dwaj dnjej bě ſtrach ſahorjenja wotſtronjeny, a jónu, hdyž Hańża khoremu ſchkleńzu mloka dawaſche, poczа wón rěczeczi. To drje njebě runje w kraju ſnata narěcz, ale tola bě ſroſymliwa, a to bě bóle njeleposcz myſlenja, dyžli ſłowow, hdyž mjakotaſche, hdyž bě widźecz, ſo je we wuſkoſczach a ſo prawje dale njemóżeſche. To běchu ſłowa dźaka, kotrež najprjódzy wupraji, potom ſłowa próſtwy, ſo bychu ſ nim tola hiſchcze něſchto dnjow ſczerpnoſcze měli, ſo budże ſej patom ſwój pucz móz dale pytacz.

Bjes maka roskaſuje holza jemu praji, ſo na to nětkole ani myſli njeje, najprjódzy dyrbi wón wotkhorjecz.

Wotkhorjecz, wěſo to by ſej wón dał rady lubicz, ale jónu wón rjekny, ſo by jemu lěpje było, hdy by hiſchcze dołho invalida był, hdy by hiſchcze dołho mohł w tymle domje woſtacz. Hdźežkuli by ſo też chżył wobroczicz, tak derje ſo njemohł nihdże měcz kaž tu. S czaſa, ſo je jemu jeho macz ſemrjeła, ſo wjazy tak dobro njeje měł, kaž tu. A hdyž ſej pomyſli, ſo ſo jemu wſchitko to w njepſcheczelſkim kraju doſtawa, njemóże to wopſchijecz a ſroſymicz, czeho dla dyrbja krwawe wójny mjes człowjekami bycz, hdyž ſu tola na jednej a też na druhej ſtronje tak dobri.

Dokelž ſej Hańża ſaſo jónu rady njewědźeſche, kak na njeho ſarěczecz, zuſy rjekny:

„Jaque, Jaque (Żak = Jakub) rěkacz.“

Duż jemu Jakub rěkachu. A tak ſydaſchtej — deſchczikowy czaſ bě pſchiſchoł a dźěło w ſynje bě ſaſtało — macz a dźowka huſczíſcho pſchi kožu pomaku wotkhorjazeho a ſ nim powjedaſchtej. To bě tola dobroczíwe wobliczo, kotrež jimaj ſ dźiwjeje brody napſcheczo hladaſche. Hdyž khutnje hladaſche, bě rjana měrna muzkoſcz w nim; ale hdyž ſo poſměwaſche, bě to tak ſtyſknjwe, tak ſrudne poſměwanje, ſo to Hańži pſches myſle a wutrobu dźěſche.

A nětkole ſo něſchto ſta, ſchtož budźiſche ſo hižo prěni dźeń měko ſtacz, njebudźiſche-li to łaſeńk tak krucze ſakaſał. To bě żónſkim tak hižo doſcz wjele ſpanja brało. ſo njewjedźachu, kajke to po prawym ſ tym zuſym je. Na Roſſowa bě Hańża, hdyž wón po puczu nimo dźěſche, jónu ſawołała:

„Mordarjo! Do kotrehoż ſy tſělił, to ani Franzowſa njeje był!“

„Błaſnje, mały!“ bě Roſſow ſaſo wróczo wołał, „hdyž to njeje żadyn Němz, dyrbi to tola drje Franzowſa bycz. Druhich ludźi wjazy ua ſwěcze njeje dźeńſnischi dźeń!“

A nětkole, hdyž jónu rano Jakub na ſwojim kožu ſedźeſche, a hdyž bě rana derje wothladana — Hańża to hižo nětkole tak derje kaž łaſeńk dokonjeſche — a hdyž bě zuſy czopku winowu juſchku wupił,

— wón ju mjelczo dostawasche, bur Domak wo tym niczo njewjedżesche — wopraſcha ßo jeho burowka, kajke to tola po prawom ſ nim je?

„Haj, ja hižom pójdu. Ja chzu hnydom woteńcź!“ zuſy wotmolwi.

„Niz tak“, burowka praji a jeho na kožu wróczo dżeržesche, „wo woteńdżenju ßo tu njerěczi, ale kajke to ſ wami wot małoſcze je a kak ſcze wy ßem na naſche łuki pſchiſchli, to bychmy jara rady wjedżeli. Ludżo na ßwěcze niczo dale wjazy nimaju, khiba ßebje ßamych, dyrbja ßo jedyn k druhemu měcź, a dyrbja pomoz dawacź a bracź, hdyž je to nuſne. Chzecze-li k nam dowěru měcź, my to ſ wami derje měnimy, wy ſcze też cźlowjek a teho dla wy zuſy pola naß njejſcze.“

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

Sserbſka hłowna prědarſka konferenza hołduje univerſicze w Lipſku; 29. julija 1909. Wot 29. hacź do 31. julija tuteho léta Lipſczanſka univerſita 500létny ßwjedżeń ßwojeho wobſtacza ßwjeczeſche. W zykej Sakſkej bě doprědka, woßebje pola wſchitkich wucźenych, mózne hibanje na ſjawne ſtupiko k temu: krajnej najwyſchſchej wucźerni ſbožo pſchecź. Bórſy ßo pokaſa, ſo ßo to we wſchěch jaſykach a rěcźach ſtanje. Ssměł pſchi tym naſch ßerbſki jaſyk mjelczecź? Naſcha luba ßerbſka rěcź, kotraž pſchi ſałożenju univerſity léta 1409, po wjetſchej pokojzy tehdy hiſchcze njedżéleneje Sakſkej knježeſche? Ssměł woněmicź pſchi ßwjedżenju Lipſczanſkich ſtudentow, kotſiž buchu w tutych dnjach nawjedowani wot ſtaroßławneho „Kužiſkeho prědarſkeho towarſtwa“ ßerbſkeho, jako wot najſtarſcheho wſchěch Lipſczanſkich ſtudowazych towarſtwow, ßerbſka rěcź, kotraž ßo hiſchcze ßłyſchecź dawa w naſchich zyrkwjach a ſchulach a domach? Ně, Sserbjo mějachu ſjawnje pokaſacź, ſo je Bóh jich hiſchcze pſchi žiwjenju ſdżeržak.

Duž ßo ßerbſka prědarſka konferenza pſches podpißaneho na rektora univerſity ſ tym praſchenjom wobroczi, hacź ßměła konferenza, to je ßerbſke duchownſtwo w Sakſkej, na dnju wulkeho hołdowanja też ſbožo pſchecź a ſbožopſchejazu taflu pſchepodacź. To ßo jej pſchiſwoli a po namjecze knjeſa konferenzyneho pſchedßydy ßo jejny cźeßny pſchedßyda farař Jakub k temu wuſwoli, dalſche wobſtaracź a wuwjeſcź.

29. julija t. l. mějeſche ßo pſchihotowane hołdowanje jubjelſkeje univerſity ſtacź.

W delka trochu pſchetwarjenym dźiwadle, jako w najwjetſchim krytym twarjenju města, bě ßwjedżeńſke městno naprawjene a ſ pychu kraßnych płachtow a różowych ſchtomow a ſ najbohatſchim elektriſkim roſßwětlenjom wudebjene. A w nim ßyła pyſchnych knjeſow. Naſpomńmy jenož wucźerjow (profeßorow) ſe wſchěch univerſitow zyłeho ßwěta w židżanej, ßomoczanej a hermelinowej draſcze, a wucźomzow (ſtudentow), kcźějatu młodżinu pod rjanymi khorhojemi a ßwětku bróń noſchazu.

S dypkom 11 hodźin dopołdnja naſch lubowany kral ſaſtupi a hnydom ßo ſanoſchowaſche tamna jubjelſka hymna, kotraž ßo ſe ſpěwom: „Krala Bóh požohnuj“ ſkónczi, pſchi cźimž zyła wulkotna ſhromadźiſna ſtany.

Na to ſcźěhowachu rěcze a narěcze knjeſa wyſchſcheho rektora univerſity Bindinga a knjeſa miniſtera Becka.

Majeſtoſcź naſcheho krala bě mjes woběmaj ſe ßwobodnej rjanej rěczu wuſtupika. Kralowe ßłowa jaßnje pſches wulku ſhromadźiſnu a kóždemu do wutroby klinczachu.

Hdyž bě na to město Lipſk ſ wulkotnym pjenježnym darom ßwoje poſtrowjenje wuprajiło, hołdowachu univerſity. Najprjedy wſchě wyſchſche wucźerńje němſkeho khěžorſtwa; potom wſchě rakuſke, mjes nimi też tſi wuherſke; potom wſchě ſchwajzarſke; wjetſchi dźěl belgiſkich, hollandſkich, franzowſkich, ſchpaniſkich, italſkich. Wſchudżom rěcźeſche jedyn profeßor w mjenje wſchěch univerſitow jednotliwych krajow a cźi druſy cźehnjechu, pſched kralom ßo pokłonjejo, nimo. Tak wotpóßłanzy dalſchich ſchtyrnacze wyſchſchich wucźerńjow Danſkeje, Norwegſkeje, Schwedſkeje, Ruſkeje, Rumunſkeje, Bołharſkeje, Griechiſkeje; potom wotpóßłanzy wóßomnacze jendżelſkich univerſitow, mjes nimi też po jenym: ſ Auſtraliſkeje, ſ južneje Afriki a ſ Indiſkeje. Hdyž běchu hiſchcze ßydomnaczo ſaſtupjerjo amerikanſkich univerſitow nimo ſchli (ſ dźěła w jara drohej a napadowazej draſcze), wobſamknychu tutón dźěl hołdowanja jedyn ſ južneje Ameriki a tſjo ſ Aſiſkeje, mjenujzy dwaj ſ Japanſkeje a jedyn ſ Chineſiſkeje.

Potom ſaſtupichu deputazije ſ naſcheho wótzneho kraja, jako ſaſtupjerjo ſchulow a ſjednoczeńſtwow wědomoſczow, najbóle jenož po jenym. Deputazije ßo wuwołachu. Duž rěkaſche po khwili: „Sserbſke duchownſtwo!“ a podpißany mějeſche wuſtupicź a mějeſche pſched ßobu rektora a k lěwizy Majeſtoſcź krala. Sskowa do pſchepodacza tafle (kotruž jedyn ſtudent ſa nim njeßeſche) mějachu zyle krótke bycź. Podpißany dźeſche [prěńſche ßłowa němſki, poßlednje ßerbſki]:

„W Lipſku, w měſcze ßerbſkeho mjena a němſkeje wutroby, ßwjeczi tuteje ßwojeje wutroby wjeßele a radoſcź: univerſita, pjeczſtowlětny jubilejſki ßwjedżeń. Niz ßama, ně, zyły ßwět poſtrowi ju jako jenu ſ najſtarſchich a najßławniſchich wyſchſchich wucźerńjow. Też mały ßerbſki lud chze rad ßwoju němſku alma mater (ßwěrnu macźer) poſtrowicź a pſcheje jej: Traj pod worjołowymaj kſchidłomaj ducha, a pod ſchkitom krala, to je: pod worjołom nad tobu ſejhrawazym a pod krónu młódnej ruczanej.“

A tak dźěſche podpißany, pſched kralom ßo pokłonjejo, k rektorej a pſchepoda temu naſchu ßerbſku ſbožopſchejazu taflu, kotraž ßo tak ma:

Najwyšša wučeŕnja wědomoſcow w Lipsku
kčěje přez Božu hnadu
1409—1909
a swjeći pjećſtowlětny jubilejski swjedźeń.
Też Serbjo buchu wot njeje
jako wot swěrneje maćerje
z duchownymi darami rjenje wukubłani
a přeja dźensa nutrnje:
Tón Knjez požohnuj tebje a zwarnuj tebje!
Serbske evangelske duchownſtwo w Sakskej.
29. julija 1909.

Tafla je ßo w Draždżanach ſ poſłoczanymi pißmikami jara rjenje napißała a ßo w rjanym ßo pſchihodżazym wobłuku pſchepodała.

Pſchidał je ßo wulki liſt ſ němſkim pſchełożkom a ſ mjenami nětcziſchich 33 ßerbſkich evangelſkich duchownych w Sakſkej. —

Hiſchcze nękotre ſcźěhowachu ßerbſke hołdowanje, hacź ſkónczńje, po narěczi rektora, ſe ſpěwanjom zyła ßwjatoczńoſcź k kónzej pſchindże.

Saczińſchcź teho wſcheho bě na ſhromadżenych powſchitkownje tón: ßmy dżenßa nęſchto wohladali, ſchtož ßo nam a naſchim potomnikam njewoſpjetuje, a ßmy ßłyſcheli rěcze móhł rjez zyłeho ßwěta, ale naſchu macźerńu też. Jako podpißany na wulke torhoſchczo, ſe ſkotym ßłónzom wobßwětlene, ſtupi, pſchipadnje tſjo ßobuſtawy kužiſkeho towarſtwa w módrych ßomoczanych czapkach ſe ßwojej khorhoju nimo dźěchu. Mózach runje hiſchcze kiwacź, dha mi jedyn ſ nich pſchiwoła: „Pomhaj Bóh!“ Kak je to moju wutrobu ſwjeßeliło! Haj, Bóh je pomhał nam Sserbam; wón pomhaj dale!

Jurij Jakub, ſ.

S Budyſchina. (Pſcheměnjenje w hamtſkim hejtmanſtwje.) Tudomny k. hamtſki hejtman ſ Carlowitz létża 1. okt. khorowatoſcze dla na wotpoczink póńdże. Sa jeho naßlědnika je ßo knjes hamtſki hejtman ſ Pflugk w Lubiju pomjenował. Hacź do ſ nowawobßadżenja pſchedßydoweho městna Lubijſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa budże tole ſaſtojńſtwo hacź na dalſche knjes knježerſtwowy radźiczel ſ Polenz ſaſtawacź.

— Móſt pſches Sprejiny dok ßo kónz auguſta dotwari. W tu khwilu wjetſcha liczba dźěłacźerjow na nim dźěła, duž ßo twar hladajzy k kónzej bliži. — Też nakhwilny móſt pſchi Nowoſalzſkej drósy ßo bórſy wobkhadej pſchepoda. Potom ßo ſchěrſchi kamjeńtny móſt město nětcziſcheho pſchewuſkeho, kotryž ſa wobkhad wjazy njedoßaha, natwari.

— (Wjedro w auguſcze.) Sa prěnje dny auguſta bě Bruno Bürgel, Falbowy naßlědnik, deſchczowe a wětſikowe wjedro wěſchczik. S tym wón njeje wopak hudał. Nadźijomnje budże jeho doprědkaprajenje też ſa dny wot 5. hacź do 16. auguſta prawe, ſa kotreż wón jaßne a rjane wjedro woczakuje. Potom pak budże pjecza ſaßo njewobſtajne, khłódne a wětſikojte wjedro hacź do kónza měßaza knježicź. 31. auguſta ßnadź budże jara kritiſki dźeń, kotryž ßuadź ſemjerženje a wudyrjenje woheńbluwazych horow ßobu pſchiwjedże.

Nadźijomnje ßo nětko niz jenož wuwjedri, ale ßo też ſcźopli. Sſad a wſchě druhe płody na ſahrodach a polach niz jenož ßłónzo, ale też wjele cźopłoty trjebaju. Sſnadź ßo horzota, kotraž poßlednje dny w połnóznej Amerizy knježeſche, bórſy k nam pſchedobudże. Horzota w ſjednoczenych ſtatach połnózneje Ameriki je tak wulka, ſo

dyrbja ludźo pod holym njebjom pschenozowacź. Wjele ludźi je ßo se ßlónzom sežahako.

Teź na Balkanje a pschede wschěm na Cźornej Horje cźłowjekojo pod satraschnej horzotu cźerpja. W Podgorizy je 5 woßobow na ßlónczne sežahanje wumrjeło.

— (Znjowe wuhlady we wukraju.) W Amerizy pscheńczne płacźisny spaduja, dokelź ßu ßo tam źně wjele lěpje roswiłe, hacź je ßo psched nětkotrymi měßazami wocźakało. W Kanadze je ßo wjele wjazy kraja wobßyło, dyźli loni, a źně tam bohaty wunoschk lubja. Teź s Ruskeje s wjetscheho dźěła dobre źnjowe powjesće pschikhadźeja. W Franzowskej ßu ßo teho runja źita poßledni cźaß khětro poleěpschiłe; źně s najmjeńscha telko kaź loni wunjeßu. W Schpaniskej ßu źně jara póśdne, tola ßu spokojaze. W Rumunskej budźa źně, dokelź je jim wjedro hojiło, lěpsche hacź ßu ßebi prjedy myßlili.

Skhadźowanka. Tute ßłowo skhadźowanka ßo kóźde lěto saßo cźita, a dźenßnischi dźeń drje źaneho Sserba wjazy njebudźe, kiź njeby wjedźał, schto wona je. Wustawki praja: „Skhadźowanki dyrbja ßerbskich studowazych jednoczećź k sahorjenju sa ßwoju narodnoscź, k shromadnemu dźěłu sa Sserbstwo ... a dyrbja mjes ßerbskim ludom narodnu myßl sbudźećź a jón sa powschitkowne interessy dobyćź pytacź.“ To je saměr tutych kóźdoletnych skhadźowankow. Sserbja ßo stajnje wjeßelachu, hdyž pak tu, pak tam pschińdźechu wjeßeli studenczi, stajnje jich lubje witachu a hospodowachu.

Lětźa dóńdźemy ßebi někto do staroßławnych Ralbiz. Tam budźe rjenje. Ralbiczenjo ßo hižo dawno wjeßela a cźinja najrjeńsche pschihoty, so by ßo tam nam lubiło. Duź tam pschińdźcźe wschitzy jutsje njedźelu 8. awgusta a wohlejcźe, kak wasch mkody studentski lud myßli a cźuje, a pschińdźcźe niz jenoź na konzert a reje, ale hižo na nasche wuradźowanja. Saßkyschicźe tam rjane ßłowa a spěwy, sesnajecźe tam ßwojich studentow a sahoricźe ßo sa ßwoju ßerbsku narodnoscź. Hłowna shromadźisna sapocźnje ßo popołdnju 1/2 4 hodź. Schtóź chze wužicź żelesnizu do Rakez, dyrbi s Budyschina wotjěcź 2.10 hodź. a je w Rakezach 3.13 hodź. S Rakez do Ralbiz pěschi je hischcźe hodźinu. Wjecźor 1/2 7 hodź. je potom konzert s dźiwadłom. Konzert wuwjedźe „Ralbiczanska Lilija“ s móznym khorom (psches 50 spěwarkow a spěwarjow), kaź teź Budyschszy krajnostawszy seminaristojo. Městna budźa cźißkowane a móża ßo po hižo snatej płacźisnje teź popołdnju na shromadźisnje kupicź. Potajkim hischcźe junu, pschińdźcźe tam wschitzy a budźecźe nam horzo a wutrobnje witani. Na saßowidźenje w Ralbizach! Wj..... k.

S Njeßwacźidła. Na poßlednje skótne wiki bě ßo 460 howjadow, 53 běhakow a 350 proßatow na pschedań pschiwjedło. Pschedawanje wschěch skótnych druźinow ßrěnjo dźěsche.

S Minakała. Na pschednoschk dotalneho sastupjerja 8. wjeßneho wólbneho wokrjeßa w sakskim krajnym ßejmje, knjesa kublerja Kokle, wo dźěławoscźi poßlednjeho ßejma, bě ßo sańdźenu njedźenu do tudomneho Krügerez hoscźenza wulka liczba wuswolerjow seschła. Po wotewrjenju shromadźisny se ßławu na nascheho lubowaneho krala Bjedricha Augusta knjes Kokla wo nowym wólbnym sakonju, wo wodowym sakonju, wo pschichodnym nowym schulskim a gmejnsko-dawkowym sakonju, wo sakskich finanzach, żelesnizach atd. rosprawjesche. Pschi debacźe knjes Hancźa s Protez ßo dla noweho lěßoweho sakonja, wo s nowaajchowanju wahow a puntow a wo wusběhanju konjow praschesche. Knjes Kokla jemu na dokładne a spokojaze waschnje wotmolwi. W mjenje sozialdemokratow dźěławcźerski sekretar knjes Menk s Draźdźan s dołhej rěcźu konservatiwnu stronu pschimasche a wólbu jeneho sozialdemokrata namjetowasche. Wón a jeho pschiwißowarjo ßo jako antimonarchistojo a pscheczimnizy kschescźijanstwa wusnachu, kotrež maja woni sa „błudnoscź“. Knjes Kokla porokam sozialdemokratiskeho rěcźnika napschecźo stupi, teź knjes kantor Hila a knjes wucźeŕ Sskodeńk jeho wuwjedźenja na pschikład w nastupanju cźeladniskeho sakonja jako wopacźne wotpokasaschtaj. S Minakałskich stron ßo nichtó pschi debacźe njewobdźeli. To ma ßo jara wobźarowacź. Hacź runje bě s pschitomnych 9 dźeßatkow Sserbow, ßo tola żadyn s tudomnych Sserbow k ßłowu njesamolwi, so by ßerbski poręcźał. Samjelcźecź njeßměmy, so ßo nětkotsi Němzy hórschachu, hdyž ßo wosjewi, so ßmě ßo w shromadźisnje ßerbski rěcźecź, a ßo Sserbjo napominachu, so bychu ßwoje prawo wužili. Sozialdemokratiski rěcźnik Menk běsche w tymle praschenju rosomnischeho nahlada. Wón ßo dźiwasche, so ßo w shromadźisnje ludźo namakachu, kotsiź chzychu Sserbam wobaracź, tam ßerbski rěcźecź. Knjesa Koklowa rosprawa a jeho wotmolwjenja w debacźe ßu po sdaczu kraloßwérnych wuswolerjow spokojiłe; pschetoż wospjet tucźi knjesej Kokli wótsje pschihłoßowachu. Sdasche ßo, so ßu ßo wobydlerjo Minakałskich stron rosßudźili, knjesej Kokli s nowa sastupjerstwo 8. wjeßneho wólbneho wokrjesa dowěricź.

S Wotrowa. W nozy wot 29.—30. julija s Rózanta poß wotběża, kotryž bě skażeny. Pjatk běhasche w naschej wßy wokoło; prjedy bě hižo w Nowym Dworje pobył a tam jene dźěcźo skußał. Pola naß pak skuża dwě dźěsćźi, nimo kotrejuž běżesche, a to jeneho hólza khětro jara. Teź do jeneho dwora bě ßo dobył a tam rjecźasnika krwaweho skußał. Hdyž běsche spytał teź hischcźe jenu ßłużobnu holzu kußnycź, kotraž pak ßo jeho se ßerpom dowobara, cźerjesche skocźo dale k Halschtrowej. Wokoło Połcźnizy poß hischcźe někotrych ludźi skuża, prjedy hacź jeho morichu. — Schěsćź dźěcźi a tsjo doroscźeni dyrbjachu ßo nasajtra do Barlina do Pasteurowho wustawa podacź, mjes tym so bu skußany poß satsěleny. — Sawěranje pßow traje w naschej wßy a wokolinje hacź do 1. novembra — jeli so mjes tym saßo jedyn skażeny poß nikoho njeskuża. W nětcźischim cźaßu dyrbjeli ludźo ßwoje pßy stajnje wobkedźbowacź a, jeli so na nich snamjenja skażenoscźe pytnyli, dyrbjeli to hnydom hamtskemu hejtmanstwu k wjedźenju dacź. Hewak budźemy pßy hacź do wěcźnoscźe sawěracź dyrbjecź.

Se Žitawy. W tudomnej cźěkowej paleŕni je ßo w juliju 15 cźěkow spaliło, a to 10 muźskich a 5 żónskich woßobow. Wot wotewrjenja cźěkoweje paleŕnje (6. haprleje 1009) je ßo 43 cźěkow spaliło. — W bliźschim cźaßu ßo teź w Draźdźanach paleŕnja cźěkow natwari. Knjeżerstwo je k temu ßwoju dowolnoscź dało.

S Kulowa. Poßlednje skótne wiki běchu ßłabje wopytane. Na pschedań bě ßo 30 koni (hewak 150 hacź 200), 77 wołow, 9 bykow, 18 jałojzow, 260 krowow, 270 proßatow a 180 běhakow stajiło.

S Wokrancźiz. Wobßedźeŕ tudomneho 800 jutrow wulkeho ryczeŕkubła, knjes Nätzer, je jo 27. julija leutnantej Wernerej Wulfej w Kroßynje sa 270000 hriwnow pschedał. Psched 9 měßazami bě jo wón hakle kupił.

S Krjebje. Do cźeźkeho njesboża je dźewjecźlětny ßyn tudomneho żelesniskeho dźěławcźerja Waltera pschischoł. Hólz bě s jeneje wischenje na jedyn płót padnył a ßo pschi tym do lěweje ruki kłoł. Město so byschtaj hnydom po lěkarja schloj, starschej najprjódzy k runarjej dźěschtaj. Tón jeju pak na lěkarja pokasa. Tón pak njemóżesche wjazy pomhacź a poruczi, so ma ßo hólz do jeneje Shorjelskeje kliniki dowjesćź. Kaź ßo sda, je do ruki, kotraž je ßylnje sacźekła a wobruniła, ßo po sdaczu woheń dał.

S Běłeje Wody. S tudomneho polizajskeho jastwa je ßrjedu jedyn jaty cźeknył, kotryž je pjecźa w Pósnanskej pjecź cźłowjekow s wólnoscźu skónzował. Cźeknjenz je, hdyž ßu jeho w Běłej Wodze sajeli, rjekł, so Schulz réka. Jeho signalement ßo dospołnje temu runa, kotryž je Pósnanski polizajski president wo nim podał. Pola jateho ßu iuwalidnu khartu s jenym pólskim mjenom namakali. Wón je ßebi ju najskerje pschi jenym nutsdobywanju w Zahanje pschißwojił. — Bjes ßłěda je ßo tudomny 27 lětny technik König shubił. Połkadnizu ßwojeho knjesa, twarza R. wo 300 hriwnow wołóżiwschi je ßo wón pschipołdnju se ßwojeho dźěłanischcźa wotßalił, do kotreho ßo njeje wjazy wrócźił.

S Jabłońza pola Mużakowa. Tudomny dźěłacźeŕ Bahlo je se ßwojej 36 lětnej duchaßłabej ßotru na njecźłowjeske waschnje wobkhadźał. Pjecź lět dołho je wón wobźaromnu żónsku w hródźi sawrjenu měł. Bahlowy statok s boka wßy na pucźu k Jabłońskemu jěsorej steji. Nimo duzy drje ßu ludźo husto wo pomoz wołacź ßłyscheli, tola njejßu na to dale kedźbowali. Hakle hdyž bě ßo s bjesmjenitym pißmom wyschnoscźi powjescź dała, je ßo cźwili a hubjenstwu wboheje żónskeje kónz cźiniło. Wachtmischtr Haase, kotryž hromadźe s gmejnskim pschedstejicźerjom Najorkom twarjenje pschepyta, w hródźi hacź na koscźe woßuchnjenu żónsku se żałoßnje hrosbnym napohladom namaka.

Se Sslepeho. Njedźelu, 11. julija, tudomne Raiffeisenske towarstwo ßwoju lětuschu generalnu shromadźisnu wotmě. W njej pschedßyda dohladowarstwa, knjes farař Handrik, dokładnu rosprawu wo towarstwowej dźěławoscźi poda. Woßebje sajimawe běsche, wobkedźbowacź, kak je ßo towarstwowy wobkhad lěto wot lěta sběhał a dowěra k sjednoczeństwu ßo pschisporjała. W 4 lětach ßwojeho wobstacźa běsche towarstwo w 1. lećze 130,000 hriwnow, w 2. lećze 177,000 hr., w 3. lećze 208,000 hr. a w 4. lećze 215,000 hriwnow pschedźěłało. Runje tak swjeßelaze je pschibjeranje nalutowanskich pjenjes; na kónzu prěnjeho lěta běsche na dani pjenjes: 25,000 hr., druheho lěta 52,000 hr., tsećeho lěta 64,000 hr. a schtwórteho lěta

97,000 hr. Tež shromadne kupowauje tworow je wot 1800 hr. w 1. lěcze, na 6000 hr. w 2., na 13,000 hr. w 3. a hacž na 14,000 hr. w 4. lěcze pokracžowako. Kaž we wschěm, tak tež je na polu cžisteho wunoschka do prědka schko. Hdyž je prěnje lěto jenož 79 hr. 89 np. hubjenuschkeho sbytka pschinjeßko, běsche hižo w druhim lěcze lěpje, mjenujzy wono wunjeße 341 hr. 24 np., w tsecžim lěcze 391 hr. 59 np. a skónczńje 4. lěto pschinjeße 516 hr. 22 np., hacž runjež je ßo w sańdzenym lěcze sa ßobustawy wjazy hacž 100 hr. na ßadowe schtomy wudako. Reserwny fonds nětko 1349 hr. wuczinja. We wschěm je potajkim snamjo stroweho a stajneho roswicza, kotrež nam pscheð woczi stupi. Towarstwo ßmě ßo nadzijecz, so ßo, hdyž je czežkoty prěnich lět sbožownje pschewinyło, dale roswiwa a roscze. S wobsamknjenjow generalneje shromadzišny njech ßo jenož tejle naspomnitej, so ßo wot towarstwa na kóždy měch Domaschoweje rudy 16 np. a kainita 5 np. rabatta dawa, a so ßo mjesa, hacž do kotrejež móżeja ßo pjenjesy na dań bracz, na 200,000 hriwnow powyschi, hdyž je ßo prěnje 100,000 hr. hižo dozpiko. Towarstwo na dań date pjenjesy hacž nanajlěpje sawěsża a je s $3\frac{1}{2}$ prozentami sadanja. Towarstwowe naležnosce sarjaduje polbur Schimko jako pschedßyda, a pokladnizu wjedże schewski mischtr Mudra jako rendanta, wobaj w Sslepom.

S Draždżan. (Woheń na ptaczej łuży.) Satraschny woheń je póndzelu wjeczor nimale pokojzu ptaczeje łuki (Vogelwiese) sniczik. Woheń je w Langez stanje „Nürnbergskeho kołbaßoweho swónczka“ wuschoł. Hdyž ßo tam snaty hudzbny kuß piskasche, pschi kotrymž powětrowa łódź „Zeppelin“ nad hłowu hosczow s tšělenjom prěki psches stan jědże, na dobo jena wohnjostrostrojowa wěz jenu gardinu na galleriji sapali a ßo se spěschnosczu błyska po papjerjanych guirlandach, psches zyły stan pschecžehnjenych, rosschěri. Runje tak rucže ßo tež tšecha palesche. Sa wokomik stan (zelt) w płomjenjach stejesche, a njewuprajnje skoku ßo woheń na ßußodne stany wupschestrje, kotrež ßo teho runja sa wokomik s płomjenjom palachu. Ssylny połodnischi wětsik woheń mózne rosduwasche. Kruchi płata, s kotrymiž běchu stany kryte, wyßoko do powětra leczachu a ßo palo na wokolne stany padachu, s kotrychž hnydom płomjenja ßapachu. Lědma pół hodžiny bě ßo minyło, a něhdże połojza wobschěrneje ptaczeje łuki bě jene dźiwje smahowaze płomjenjaze morjo, kotrehož žahła horzota wscho sniczi, schtož bě w jeho wobßahu. Langez stan bě pschi nastaczu wohnja s ludźimi cžischczany połny, w nim něhdże 5000 woßobow pschebywasche. Na ßože pinczńizy a poßłużobnizy symnokrejnosc wobkhowachu a s tym dźiwjej cžékańzy sadźewachu, pschi kotrejž budźichu ßo mnosy satłóczicz mohli. S piwnymi blidami ßo stanowe scženy wustorczichu, tak so móżachu hosczo rucže se stana cžeknycz. Mjes poßlednimi, kotsiž ßo krótko do saßypnjenja se stana wukhowachu, běschtaj kralowski komornik hrabja Rex nad Zehistu a kralowski dodawar měschczański radźiczel Weigandt. Mjes tym woheń njepschestawajzy k Łobju howrjesche, wscho do krejczeŕwjenych płomjenjow a kura sawalejo.

Hróßbny bě wokomik, hdyž jedyn parny kotoł a jene ßudobje karbidoweho płuna skoro w jenym a tymßamym wokomiku rosbuchnyschtaj. Cžłowjekow satrasche stróżele wobjachu. Wschitzy w dźiwjej mjeŕwjeńzy k wukhodam cžérjachu, pschi kotrychž ßo njeßměrne hromady luda hacžachu. Ludźaze murje na ßože płót ptaczeje łuki powalichu. Wjele stow cžłowjekow ßo s womoru wobja, a cžékazy ludźo jich pschi ßamym sateptachu. To bě hróßbna hodźina. Ludźo se sadwělowanjom wo pomoz wokachu, płomjenja we wschěch kutach a bokach praskotachu, nastróżane lawy a tigry a druhe dźiwje swěrjata w Hagenbeckez menażeriji se strachom rujachu a ßmudźaza żahłosc a tołsty kur njedaschtej ludźom dychacz. Tak daloko hacž wóczko widźesche, bě jene płomjenjate morjo, kotrež wjeczorne njebjo krejczeŕwjene barbjesche.

Do praskotanja płomjenjow a wrjeskotanja padazych hrjadow ßo parne pischczele a sireny parnych maschinow měschachu, kotrež schkrěczo a kschiczo wo pomoz pscheczíwo po sdaczu njepschemóżnemu wohnjej wokachu. Dołho njetrajesche, a prěnje ßykawy pschihnachu, a s kasarmow pschi sakskim městnje někotre kompagnije honjerjow skoku pschiběżachu, kotrež ßo hnydom na haschenje dachu. Tola schto wschě te ßykawy pscheczíwo dźiwjemu płomjenjatemn morju samochu! Na njesboże njebě s wopředka cžischcz hydrantow ßylny doscz, so by ßo woda s trěbnej mozu do wohnja ßykała. Pschezo dalsche ßykawy pschijěżdżechu, a se wschěch stron wojazy Draždżanskeje garnisony, kotraž bě ßo alarmowała, k wohnjej khwatachu. Bórsy woda do wohnja ßyczesche, tola njebě niczo pytnycz, so by ßo woheń podußył, pschetož wětr jón pschezo s nowa rosduwasche.

Wulkim napinanjam wojakow ßo skónczńje poradźi, woheń samjesowacz. Hacž do 7 hodźin bě ßo něhdże 60 wulkich korczmarskich stanow, něhdże 40 karußelow a cžumpjelow a 60 abo 80 pschedawanskich budow, w kotrychž ßo wschelake twory pschedawachu, spaliko. Wobßedźerjo budow a stanow njejßu pschewoheń sawěsczeni, dokelž woheńsawěsczaze towarstwa pschewulke premije žadachu.

Na ßože njeje žadyn cžłowjek pschi wohnju abo w cžischczeńzy žiwjenje shubił, tola je ßo 10 woßobow cžežko a něhdże 60 lohko sraniło. Wojazy najprjódzy cžežkosranjenych s cžischczeńzy wunjeßechu, potom wosy hladanskich budow .wotwjesechu a zychnowaze ludowe cžrjódy wróczo honjachu, kotrež wo pschiwusnych ßo bojo a ßo strachujo, do palazych stanowych haßow ßo dobycz spytachu.

Nasajtra rano pioněrojo wopalnischczo s deskowym płotom wobdachu, so by ßo ludej srudźazy napohlad na wupuscžinu salutowak. Żandarmojo běchu městno wobstupili, dokelž wjele pjenjes pod hromadami spalenych hrjadow, blidow, stołow, deskow a woknowych kschižow leži. Wschudże ßo sa pjenjesami ryjesche. Pinczńizy w tyrolskej drascze na semi skhilene s blachowymi kžizami pjerschcz a popjek pscherywaju, a próza ßo płaczi; pschetož někotry dźeßaczńowar a někotra hriwna ßo wuryje. Druzy saßo sa ßwojej drastu a nadobu pytaju. Mjes wopalenymi hrjadami a deskami hromady piwowych ßudow leża, kotrychž deski ßu tak krjehke, kaž ßuche liscže. Piwowe wosy wokoło jězdża, so bychu ßudy hromadźike. Piwowa wóń nad wopalnischczom leži, na kotrymž wjeczorny wětsik s popjekom, prochom a kruchami papjery hraje.

S wohnjom nastata schkoda ßo na 2 milijonje hriwnow wobliczа. Sa woporу wohnjoweho njesboża ßo pjenjesy sběraju.

Přilopk.

* (Ssamomordarstwo.) We wjeßnym haczе w Bertsdorfjc pola Žitawy je ßo 69 lětny invalida Israel tepił. Njesbožownemu běchu pscheð někotrymi lětami jenu nohu wotrěsli. Nětko ßo tež na druhej nosy woheń pokasowasche. K operaziji ßo wbohi cžłowjek njemóżesche smużicz. Duż wón radscho ßwojemu žiwjenju kónz sczini.

* (Protest Draždżanskich korczmarjow pscheczíwo powyschenju piwowych płaczisnow se strony piwarńjow.) W Draždżanach je něhdże 1000 korczmarjow 30. julija pscheczíwo powyschenju piwowych płaczisnow, kajkež ßu piwarńje wobsamkke, protestowako. Korczmarjo ßebi žadaja, so bychu ßo płaczisny jenož wo telko powyschiłe, kelkož nowy dawk wucžinja. S zyła woni menja, so mohłe piwarńje, dźiwajo na wulku dividendu, s najmjeńscha dźěl dawka ßame njesez. Dale ßo wobsamkny, so dyrbi kóżde s korczmarskich towarstwow w Draždżanach a wokolnosczi dweju sastupjerjow wuswolicz, so by ßo s piwarńjemi dla płaczisny jednako. K tutemu jednanju dyrbja ßo tež sastupjerjo dźěłaczerjow pscheproßyczz.

* (Hrabje Zeppelinowy nowy slět.) Hrabja Zeppelin bě ßebi wotmyßlił, s Friedrichshafena do Frankfurta nad Mainom a wot tam do Kólna nad Rheinom s powětrowym ballonom, Zeppelin II rěkazym, leczecz. Hacž do Frankfurta jěsba spěschnje dźěsche, dokelž ßo ballon s dźěła s wětsikom honjesche. W Frankfurcze ballon na městnje, hdyž ßo runje wustajeńza sa powětrowe ballony wotměwa, k semi dele pschileczi. Po zyłym puczu s Friedrichshafena hacž do Frankfurta tyßazy ludźi Zeppelinowy ballon woczakowachu a jón se sahorjenjom witachu. Na wschelakich městnach jón s tšělenjom s mörserow witachu.

W Frankfurcze ßo ballon s wodźiczitym płunom s nowa pjelnjesche. Na městnje běchu mjes druhimi pschitomni pruski prynz Oskar, statny minister s Moltke a hessenski prynz Khorla s dwěmaj ßynomaj.

Dopołdnja wokoło 10 hodźin ßo s ballonom na slět do Kólna puschczichu. 10 minutow posdźischo dyrbjesche ßo ballon saßo do Frankfurta wróczicz. Hdyž wón runje nad jenym lěskom leczesche, ßo prawe sadne wokschidła (propeller) skamachu a do lěża dele padnychu. Najprjedy widźachu jene wokschidło padnycz, potom wjetschi dźěl wokschidłow s druhimaj kschidłomaj wotpadny. Ballon s jenym motorom dale jědżesche, ßo s wulkim dalokim kołom sawiny a bě sa dźeßacz minutow saßo k semi dele sjěł. Krótko po tym dele padnjene wokschidła pschinjeßechu, kotrež běchu w lěżu namakali. Kschidła běchu ßylnje seshibnjene a rostorhnjene, wósła bě ßo srjedża skamała. Tež żelesne żerdże, s kotrymiž ßu wokschidła k ballonej pschicžinjene, běchu seshibnjene a rospukane. Pschi pschijěżdżenju k semi bě ßo tež jena płunowa panka wobschkodźika. Wona dyrbjesche ßo wuprósdnicz a ßo s nowa s płunom napjelnicz. Zeppelin s Friedrichshafena hnydom nowe wokschidła telegrafiszy skasa.

Schtwórtk rano bě schkoda saßo tak daloko wuporjedźena, so móžachu ßo na nowy slět do Kölna puschcźicź. 1/2 5 hodźin ballon wotjědźe a 35 minutow po 10 hodźinach dopołdnja do Kölna pschijědźe. Krótko psched Kölnskim domom (zyrkwju) ßo ballon s wyßokoscźe dele puschcźi a dom wobjědźe. Na tšěchach a dróhach cźakazy lud Zeppelinowy ballon s wykanjom powita.

* (Spaleny automobil.) Pola Bernecka w Schmrěkowych Horach ßo na jěsbje jedyn wulki puczowanski automobil, sa 35,000 hriwnow kupjeny, sapali a ßo s hotowymi pjenjesami, debjeńkami a drastu jeho wobstedźerki, wudowy jeneho fabrikskeho direktora, spali. Wobßedźerka a wjednik móżeschtaj ßo jenoż s kym wukhowacź, so rucze s automobila skoczischtaj.

* (Njekasanstwo.) Wójnsti ßud w Pósnanju je wyschka Geyera k jastwu na 9 měßazow saßudźił, dokelž je se 13 a 14lětnymi schulskimi holzami njekasanski wobkhad měł.

* (Njewjedra w Hannoverskej.) Sliwkojte deschcźe a njewjedra ßu w pokodnischej Hannoverskej njeßmérne sapuscźenje naczinike. Réki Ihme, Leine, Werra, Fulda a réki se Ssmolnych hór ßu psches brjohi stupike a wokolny kraj powodźike.

* (Njehrajkajcźe s tšélbu.) W Bóschewizach w Pósnańskej 14lětny hólz, kotryž bě na próschninach s hoscźom tamnischeho kublerja Scholty, s jenej tšélbu ßo pokazo dwanacźelětnu dźowku kublerja Grüninga satšéli.

* (Wopacźne stohriwnowske papjery.) W Mühlheimje nad Ruhrskej réku ßu muża sajeli, hdyž spyta sa 25 000 hriwnowskich wopacźnych stohriwnowskich papjerow do wobkhoda pschinjescź.

* (Swinjo dźěscźi nažrało.) W Arancy, w jenej wßy pschi franzowsko-belgiskej mjesy ßo w jenym domskim jene ßwinjo do jstwy dobu, w kotrejž dwě dźěscźi, schtyri a pjecź lět starej, pod hladanjom 82 létneho wokhromjeneho dźěda hrajkaschtej. Swěrisko dźěscźi powali a jimaj mjaßo s cźéka wotžra. Hdyž ßußodźa kschiki dźěscźow saßkyschawschi na pomoz pschiběžachu, běschtej hižo wobej ßmjertnje sranjenej. Jenemu dźěscźu bě jena noha pod kolenom hacź do koscźe wotžrana. Druhemu dźěscźu kruchi mjaßa s rukow a nohow wißachu.

* (Cźwilowar wojakow.) Podoffizěr Käse w Neiße mějesche ßo dla krjudowanja wojakow we wjazy dyžli 100 padach psched tamnischim wójnskim ßudom samolwicź. Pschi ßudźenju bě sjawnoscź wusamknjena. Wobskorżeneho k jastwu na 5 měßazow a k degradaziji saßudźichu.

* (S jastwa cźekli.) W Krakowje w Galizijskej ßu schtyrjo jecźi, s kotrychž bě jedyn hižo k ßmjercźi saßudźeny, s jastwa cźekli. Woni ßu s grocźanymi pikkami kanalowe léßyzy pscheréšali a potom s wónzuchom won cźekli. Wschitzy rjedźerjo kanalow ßu bajonnety dostali, so bychu hromadźe s polizistami kanale sa cźeknjenzami pschepytali.

* (Schěßnacźelětny hólz ßo k jastwu na 15 lět saßudźił.) Psched ßudom sa mlodźinu w Bambergu ßu ßo njeskutki mlodostneho pschestupnika cźežko khostake. Schěßnacźelětneho pjekarskeho wucźobnika Gleicha s Kronacha, kotryž je 27. meje ßwoju mischtrku w pinzy skónzował, schěscźlětnej mischtrzynej dźowzy, kotraž bě mordarstwu pschihladowała, hlowu rosrasył a potom pjenjeżny khamor wurubił, je ßo k sakońšzy najwyschschemu khostanju, k jastwu na 15 lět, saßudźił.

* (Njesbožowne mandźelstwo.) W Romje žona póstskeho direktora Martorellia, macź 6 dźěcźi, do studnje skoczi, dokelž měnjesche, so je jej jejny muž njeßwérny. Jejny 16lětny ßyn Giovanni ßebi powjas wokolo žiwota swjasa a do studnje saléše, so by macź wukhował. Powjas pak ßo rostorhny a ßyn do hlubiny padny. Wohnjowa wobora, kotruž ßußodźa na pomoz sawolachu, móżesche jenoż dwě cźéle wucźahnycź.

* (Morderstwo.) W jastwje w Wilnje schtyrjo khostanzy jeneho jastnika skónzowachu a potom ßedmjoch druhich jatych wußwobodźichu. W jastwowym dworje k wojowanju dońdźe, pschi kotrymž ßo tsjo jastnizy a ßedmjo khostanzy morichu, schtyrjo jecźi, jedyn policist a jedyn jastnik ßo sranichu.

* (Ziwjenja ßyty milijonar.) Winowy wulkowikowar Ignaz Weikl, kotrehož samoženje ßo po milijonach wobliczа, je ßo w Mnichowje se ßamomordarskim wotpohladom s druhehо poskhoda ßwojeho wobydlenja na dróhu dele cźißnył. Wón s rosraženej hlowu leżo wosta.

* (Njekasanstwo.) Wyschka a komandeura 155. pěscheho regimenta w Pósnanju ßu na wojerskim swucźowanischcźu sajeli. Wón je pjecźa s dwěmaj makolětnymaj holzomaj njekasanski wobkhad měł.

* (Mordarstwo se sawiscźu.) W San Daniele w Italskej je njedźelu w nozy pjekarski mischtr Pietro Braida pjekarja Zoratta, kotryž bě ßo tam hakle psched někotrymi dnjemi saßydlił, psched jeho pjekarnju nadpadnył a sakkol. Zoratto sa někotre minuty wumrje. Mordar, kotryž bě mordarstwo dla njepopschecźa skucził, je ßo wot teho cźaßa shubił. Myßla ßebi, so je ßebi žiwjenje wsak.

* (Kamjenjowali a žiwu spalili.) Zakostny podawk je ßo we wßy Wolezkach we Wolynskej stak. Wjeßne žony ßo hižo dlějschi cźaß na jenu rjanu žónsku hněwachu, kotraž wschitkich nużow do ßwojich žycźow wabjesche. Hdyž wóndano shonichu, so je ßo jedyn mkody mandźelski s njej saparak, ßo žony roscźerczichu. Hdyž rjana žónska po wßy dźěsche, ßo žony, stare a mkody, do njeje dachu, jej drastu s cźéła storhachu a ju sa wkoßami psches wjeß wleczechu. Njepschestawajzy ßo kamjenje do njesbožowneje mjetachu. Někotrych mužow, kotsiž chzychu holzy pomhacź, njembre žony skußachu, tak so dyrbjachu cźeknycź. Pschede wßy žony njesbožownu, kotrejež cźéło bě jena wulka rana, k jenemu schtomej swjasachu, składzechu wokolo njeho drjewo a jo sapalichu. Hdyž žandarmojo pschiběžachu, jenoż hischcze swuhlene cźéło namakachu.

* (Ssmjertne padnjenje jeneho Jendźelcźana.) Njedźelu je w Bernskich horach w Schwajzarskej Jendźelcźan Percy Shannow s Londona, kotryž ßo tam lékowasche, s jeneje skały do hkubiny padnył. Pomoz dla husteje mhły, noweho ßněha a lawinoweho stracha pscheposdźe pschińdźe. Shannonowy bratr pschi morwym 14 hodźin dołho, njedźiwajzy satraschneho wjedra, stejo strażowasche. Dokelž móżesche sa njeho kóżde hibanje se strachom bycź, njeßmědźesche ßo wón ßydnycź. Cźéło hakle wutoru do Adelhodena pschinjeßechu.

* (Wohenbluwaza hora ßo do morja swjeska.) Vulkan, kotryž bě psched někotrymi létami na jenej aleutskej kupje s poknozy Ameriki nastał, je pschi nowym mórskim rżenju pod morjowy swjerch sajék. Na tym městnje, hdźež je wón prjedy stał, ßo nětko morjo wari. Amerikanska kódź „Perry", kotraž je ßo někole do San Franzisko wróczika, je wußlédźika, so vulkanowy wjerschk nimale hacź k morjowemu swjerchej doßaha. W jeho bliskoscźi ßo woda s kužokom warjesche. Kódź ßo tak daloko pschibliži, hacź horzota dowoli.

* (Semjerżenje w Mexiku.) Daloke strony Mexika (w poknóznej Amerizy) ßu ßo psched tydźenjom se ßylnym semjerżenjom podeschke. Skoro wschě města w statach Guerrero, Oaxaca, Puebla a Michoacan ßu ßo wupnscźike. Wjele ludźi je ßo se saßypnjenjom murjow moriko. Města Chilpanango, Acapulco a Agnila ßu wożebje cźežko cźerpike. Prěni dźeń semjerżenja je něhdźe 500 cźłowjekow žiwjenje shubiko. Tež we hlownym měscze Mexiku je nastata schkoda jara wulka. Sskawna kathedrala (zyrkej) je ßo tak wobschkodźika, so budźe ßo podtorhacź dyrbjecź. Pschimórske město Acapulco je ßo do zyka wupuscźiko. Tyßazy ludźi ßu bjes wobydlenja a na drósy pod hołym njebjom pschebywaja. Mórski pschiwał nisko leżazy městowy dźél wschón potepi; rospadanki ßo s dynamitom rostšéleja. — W bliskoscźi vulkana Popocatepetola bydlazy pschiwěriwi domoródni wěschcza, so ßo hkowne město Mexico wutupi, dokelž je ßněh na vulkanowym wjerschku wóndano rostał. Po starej powjedańzy ßo hkowne město sahubi, jeli so ßněh na horje rostaje.

* (Wulki woheń w Japanskej.) Město Osaka je ßo se satraschnym wohnjom wupuscźiko. Wjazy dyžli 1000 khěžow je ßo sniczіko, mjes nimi kraßny Buddhowy templ. Wjele cźłowjekow je ßo spaliko. — Osaka je se ßwojimi 900,000 wobydlerjemi druhe najwjetsche japanske město.

* Satraschne powodźenje je Mandźursku potrjechiko. Něhdźe 1000 cźłowjekow je ßo tepiko. W měscze Kirinje je ßo 7000 khěžow powodźiko.

* (Ssmjercź pschinoschazy schlewjeŕ.) S Kopenhagena pišaju: S woporom njewschědneho sajědojcźenja je ßo mkoda knjeżna Hastrupez scźinika. Psched někotrymi dnjemi bě ßebi wona módry schlewjeŕ kupika. Hdyž bě ßebi jón wona pschi dlějschim puczowanju wokolo woblicža swjasaka a ßo wona s deschcźom a wětrom pschekhwata, ßo wona schlewjera s hubu a wocźomaj dótkasche. Bórsy po wulécźe wona wulke bolosćze we wobliczu saczuwasche; zyke wobliczo saczékasche a wocźi ßo sahorjeschtej. Lékar spósna, so bě ßo knjeżna s barbu, wot schlewjera s deschcźom wotmaczanej, sajědojcźika. Někotre dny posdźischo knjeżna Hastrupez na scźéhwkach sahorjenja wocźow woßlepi; nětko je wona na scźéhwkach powschitkowneho sajědojcźenja wumrjeka.

K ßejmskim wólbam we woßmym wólbnym wokrjeßu.

Hacź ja runje njebydlu
W woßmym wólbnym wokrjeßu,
Hdźeź teź wolicź budźeja
W tutym lěcźe do ßejma.

Dha mi tola naleži,
So by Sserbam we ßejmi
Město njeschło shubjene,
Ssnadź psches wólby wschelake.

Duź chzyk kóždy spěschnje hicź
S nowa Sserba wuswolicź,
Kotryź hižo dołhi cźaß
Sastupik je ßwěru Waß.

Wěsće, so wón snaje doscź
Naschoh' cźaßa potrěbnoscź,
A so Waß po móżnoscźi
Hischcźe dale sastupi.

Duź ßo Sserbjo sjednocźcźe,
Koklu saßo wuswolcźe.
So tam s nowa Sserbaj dwaj
S naschim Sobu w ßejmje staj.

Wonaj potom w hromadźe,
Hdyź te thesy Zwikowske
K wuradźenju pschińdźeja,
Sacźißnjetaj Boże dla.

Lubi Sserbja, wopomńcźe,
Schto ßu thesy Zwikowske,
Kiž wot cźrjódy wucźerjow
Pschiwsate ßu s wjeßelom.

Katechismuß w pschichodźe
Wucźißnje ßo se schule,
Duchownego nadkedźba
Wotstronicź ßo s njeje ma.

Wucźerjow jich wjele je
Kotsiž maja žadanje,
So jim wjazy duchowny
Njeby hladak do wucźby.

Schtóž te thesy cźitak je,
Temu tola sawěsćce
Wložy wschě, kiž hischcźe ma,
Na hłowje ßo schepjerja.

Po tych thesach žana rěcź
Wo wěrje wjaz njeßmě bycź,
Katechismuß, biblija
Do schule wjaz' njeßkuscha.

Naboźina teho dla
Wjaz zensurow njetrjeba,
Wucźbu tu najwažnischu
Sa nusnu, hlej, nimaju.

Lubi Sserbjo, mi ßo sda,
To ßo dźe do pohanstwa,
Schtóž ßo wěry wotrjeknje,
Hórschi wschak hacź pohan je.

S teho wscheho widźicźe,
So te thesy Zwikowske
Sestajene wschitke ßu
Drje sa demokratiju.

So by tola we Sserbach
Sswitało w wschěch hembjerkach,
A so bychu do ßo schli,
Starych saßo wolili.

Hdyź tam saßo budźetaj
W ßejmje ßedźecź Sserbaj dwaj,
Dha sa wěru wustuptaj
A ju khroble schkitajtaj.

Njech, kaž dotal było je,
S naboźinu wostanje,
Komuź ßo to njelubi,
Njech dźe klepacź kamuschki.

Je-li twjerdej ruzy ma
A ßo k dźěłu pschihodźa,
Sapomni na tajki błud,
Prjed' hacź pschińdźe Boži ßud.

Falka, gmejnski pschedstejicźer.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěće 1909 zaso nahromadźiło: 145 hr. — np.

Dale za njón darichu:

Naša Syrotka . . . . . — hr. 50 np.

W 31. čisle „Katholskeho Posoła“ lěta 1909 hižo kwittowane:

Farař Rěžo w Jańšojcach (D. Ł.) 1 hr., St. Mikławš w Zhorjelcu 2 hr. =. . . . 3 hr. — np.

Hromadźe: 148 hr. 50 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. Dla skschiwdźenja sastojnika a spjecźowanja dla běchu 39lětnu žiwnoscźerku mandźelsku Hann Sidoniu Wicźasowu rodź. Mlynkez s Daliz, w Boranezach bydlazu, wobskorżili. Wona bě pjecźa loni w novembrje měschcźanskemu běrzy Schöbelej s pschebeschcźnikom hrosyła, jemu tłócźnikowu schnóru rostorhnyła a jeho lětża 6. měrza na wikach s wurasom „zyle njehańbicźiwy kharla“ na cźescźi franika. Ssud njemějesche prěni podawk so dopokasany a Wicźasowu w tym nastupanju wuwinowa, skschiwdźenju dla pak ju k 5 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k jastwu na 1 dźeń saßudźichu.

× 25lětny blidarski pomoznik K. A. Wappler s Delnjeje Hórki a 18lětny blidarski pomoznik K. F. Wicźas s Klukscha běschtaj 1. julija khostanski wukas po 6 hriwnach abo dwaj dnjej arresta dostałoj, dokelž běschtaj pjecźa w jenym pschirowje Lichanjanskeho knjejstwa ryby kojiłoj. Wobaj žebi ßudniske rosrißanje žadaschtaj. Ssud jeju khostanje wobkrucźi.

× „Wasch ßyn, tón twarski mischtr, je lapak“, tak bě 30. junija 43lětny dźěłacźer J. A. Mikla s Minakała w Huscźiz hoscźenzu w Khwacźizach nanej twarskeho mischtra Maxa Wolfa w Małym Wjelkowje wospjet wótsje pschiwołał. Mikla ma teho dla 20 hr. khostanja sapłacźicź abo 4 dny arresta wotßedźecź.

× Prawje njelube a cźežke scźěhwki móže drje privatna skórżba dla kschiwdy Michała Lipicza jako pschedporucźnika małoletneje nětkole 20 lět stareje ßłużobneje dźowki Hany Kralez w Cźemjerzach pscheczźiwo mandźelskej zyhelniskeho dźěłacźerja Elly tam sa ßobu měcź. Ellina bě ßrjedź haprleje pschi jenej swadźe wospjet pschirodnej macźeri Hany Kralez rjekła, so je ßo Kralez s hospodarskim pomoznikom Jurjom Ducźmanom s Hněwßez zyłe nozy dołho walała. Ducźman bě w lěcźe 1905 s Kralez, kotraž bě tehdy 15 lět stara, hromadźe pola ßwojeho ßwaka, kublerja Rěsaka w Wělcźezach, ßłużił. Kralez wudawasche a Ducźman pschißahasche, so ujejstaj ßo lubowałoj a so ßo njejstaj wodźiłoj, woßebje niz po nozach. Napschecźo temu ßłużobna dźowka Mětrachez pod pschißahu wobßwědcźi, so je tehdy teho runją pola Rěsaka ßłużiła a s Kralez w jenym łožu spała. Ducźman je w nozy wospjet do jejneho łoża pschischoł a je mjes njej a Kralez, kotrejž stej swoblekanej byłej, leżał. Teź jeoyn wojak, kotryź je pola Rěsakez w kwartěrje był, je ras mjes njej a Kralez leżał. Hacź je Ducźman s Kralez wužschi wobkhad měł, wona njewě, Ducźman pak je husto puł hacź zyłu hodźinu pola Kralez leżał. Teź s druhimi pachołami je ßo Kralez wodźiła. Dokelž Kralez runje kaž Ducźman s pschißahu wobßwědcźischtaj, so ßu wuprajenja Mětrachez njewěrne, jeju Ellineje sakitać wopacźneje pschißahi dla wobskorži.

Na ßwój wulki skład

tšěschneje papy, drjewowego zementa, theera, asfalta, tšěschnych tschěskow, kaž teź schlesk. **tonowych tšěschnych zyhelow, bibrazych wopuschow a tšěschnych zyhelow se sashibkom** a ventilaziju s najlěpschich zyhelnczow kedźbliwe cźinju a ßo pschi potrjebje najnaležniscźo poručam

F. W. Menzel

w Budyschinje na hornczerskej haßy.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějecźel Max Kirschner)

pschi butrowych wikach 1 **telefon cźißło 415**

porucźa ßwoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Roseßłanje w cźwizach a bleschach.

Proschu ßebi płacźišnowy sapiß žadacź.

Liebsch,

ßudniski aktuar sw. ßłużby

na ßukelnskej haßy 34

pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.

Rěcźi ßerbski.

— Telefon cźißło 177. —

Pscheßadźowanje leżomnoscźow.

Wotstronjenje subybolenja.

Suby ßo s městnym pohłuschenjom cźahaju, cźuw ßo mori, suby ßo cźišcźa a plombuja.

Zuse suby kóždeho systema.

Dentist Max Flach

w Budyschinje na theaterskej haßy 6 pschi žitnych wikach.

Tšihwěsdowske tšěšchne

zyhele rjanych njesachodnych barbow, **plestrowe klinkarske zyhele** s 8 hłowčžkami do pschejěsdow, hródžow, dworow atd., **žłobowe zyhele, porösne połne** a **dźěrkate zyhele, schamottowe zyhele, murjerske zyhele** poruča:

Pawoł Arnold,
parna zyhelnča w Tšjoch Hwěsdach
(Dreistern) pola Budyschina.

Schčerkowe a pěskowe jamy. Telefon: Budyski hamt čžo. 11.
Měschčanski kontor: w Budyschinje na Moltkowej drózy 31.

Ruski
wušywny hroch
— zentnar po 10 mk. 60 np. —
poruča
Pawoł Schulze naßlědnik
na Hoschiz haßy.

Brodowska haptyka


na hoschiz haßy 21.
Kaschel, katarrh, dybawosć
žo spěšchnje połóžeja
s thymusinom
Blescha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Richard Kutschke
w Kamjenzu na knježej drózy 4
(Herrenstraße).
Pißarnja
sa kupne, hypothekske, testamentske a sawostajenstwowe wězy, schnawanje žadankow atd.
— Rěčži žerbski. —

Pißomne wuczinjenja,
liseziny, testamenty, próstwowne pißma atd. nastajeja **hypothekske pjenjezy a kupowanje a pschedawanje leżomnoscžow**
saradžujetaj
J.a E. Koban pschi žitnych wikach. čžo. 4, telefon 675
— Rěčzimoj tež žerbski. —

Wósk
k krjepjenju rejwanskich kubjow
najlěpscheje hódnoscže
je dostacž pola
Arthura Grubanna
pschi drjewowych wikach 8.

Poskiczenje zigarow.
Hacž na dalsche
wschě 4 np. zigary
10 scht. po 38 np.,
100 scht. 3 mk. 60 np.
wschě 5 np. zigary
10 scht. po 45 np.,
100 scht. po 4 mk. 30 np.,
wschě 6 np. zigary
10 scht. po 55 np.,
100 scht. po 5 mk. 40 np.
Rudolf Pötschke
pschi mjaßowych jědkach 7.

Kedźbu!
Na hermank pschinjeßu saßo wulki wubjerk **drjewjanych** a **emaillowanych wězow,** schtuku po **35** np., 3 schtuki po **1 mk.,** deski sa rukawy, nožowe korbiki, konsole, nudlowe kuleczki, žižizowe džeržaki, schatowe lajny, nadtrjenja atd.
Ernst Lehmann na Hoschiz haßy.

XXXV. hłowna skhadźowanka
serbskeje studowaceje młodosće
wotměwa so **7., 8.** a **9. augusta 1909** w herbskej grychće
w Ralbicach.

Sobotu 7. augusta: w 3 hodź. **posedźenje wubjerka** (wšě towarstwa maja zastupjene, wšě namjety wozjewjene być).

Njedźelu 8. augusta: w 1/4 hodź. **hłowna zhromadźizna** (powitanje, rozprawy, wólby atd.) — 1/2 7 hodź. koncert — dźiwadło* — bal**.

Póndźelu 9. augusta: wulět.

Na wšě wuhotowanja přeprošuje swojich lubych sobustudowacych Serbow, česćenych přećelow studowaceje młodosće, serbske towarstwa, cyły serbski lud wutrobnje

W Hórkach, w juliju 1909.

Jakub Wjacsławk, stud. theol.,
t. č. hłowny starši.

* Čisłowane městna za koncert z dźiwadłom, prěnje po 1 hr., druhe po 50 pj., móža so kupić pola podpisanoho, kaž tež pola knj. překupca Brězana w Ralbicach.

** Bal je jenož za wopytowarjow koncerta a dźiwadła.

Kubło
s 35 kórzami pola a łuki, nimale w jenym krusche ležaze, je se wschěm žiwym a morwym inwentarom hnydom na pschedań. Dalsche je w Huszy čžo. 20 pola Zičženja shonicž.

Wobydlenje
w Sklonej Borschczi je se sahrodu 1. oktobra abo prjedy na pschenajecže. Dalsche je shonicž w Bronju czišlo 3.

Wobydlenje sa wojnarja
žo pschihodźaze je s dźěłarnju nětko abo k 1. oktobrej w Sslepjansko-Mužakowskich stronach na pschenajecže. Wojnar tam wjele dźěła namaka, dokelž w dalokej wokolinje žaneho njeje. Dalsche je shonicž we wudawarni Serb. Nowin.

Sshlnaj konjej do dźěła,
danskaj lischakaj w žrěnich lětach, staj na pschedań abo sa mkodeju žylneju dźěłanskeju wokow saměnicž.
F. Sachse
w Hlinje pola Huczíny.

Dobra jendźelska
wjerczita rola
je na pschedań na farje w Delnim Wujesdže.

A. Lorenz, žudniski sastojnik sw. žk.
— w Budyschinje —
8 na rěsniskej haßy 8
pißarnja sa próstwy, kupje, wuczinjenja, schnawanje pjenjes, sa kupowanje a pschedawanje leżomnoscžow, saradženje hypothekow, tarazija a pschešadźowanje leżomnoscžow.

Hroch, woku, kolij, rěpowe žymjo
poruča **Khorla Kahrowe**
pschi žitnych wikach.

Do Noweje Jaßonizy!
Hejda, hdže póńdźemy?
Jutsje njedźelu póńdźemy wschitzy do **Noweje Jaßonizy**
k rejam a pampuchom.
Tam budže rjenje.
Pschečželnje pscheproschuje
P. Hofmann.

Khěža
s 5 kórzami pola je na pschedań. Dalsche je shonicž w Hermanezach czišlo 16.

Kucharki, stwinske a žłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k žwinjom, wotročzkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske žwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na žukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w czrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Sslužobna holza
s najmjenscha 16 lět stara, žo hnydom abo posdźischo pyta na hornczerskej haßy czo. 47 po 1 skhodže na lěwizy.

Młoda pilna holza
kotraž je hižo žłužiła, žo k 1. septembrej pyta.
A. Khěžorka
pschi lawskich hrjebjach 18.

Knježi pohonc žo pyta.
Dokelž dyrbi nětczischi knježi pohonc do wojerskeje žłužby, žo k oktobrej dowěrny młody njewoženjeny mužski, kotryž žnadź je pola wojakow wušłužił, jako knježi pohonc pyta. S wobžwědčenjemi žo samolwicž na
knjezim dworje w Lutobczu.

Wróczenje czesczе.
Dla pscherěczenja se žwojim žužodom Jurjom Domaschku w Bronju žmój žo rosžudźiłoj, so žo sreczane wróczi a so žo sjednamoj.
Jakub Pjech.

(K temu czišlu pschiloha.)

Pschiłoha k czišku 32 Serbskich Nowin.

Ssobotu 7. auguſta 1909.

Płaczišny rěsneho ſkotu na Draždžanſkich ſkótnych wikach.

2. auguſta 1909.

Płaczišny po zentnarju z hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcze hacž do 6 lět	39—43	75—79
awſtriſke	42—45	78—81
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	36—39	72—75
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	32—35	68—71
4. ßnadnje pizowane kóždeje ſtaroby	27—31	59—65
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcze	38—41	70—74
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcze hacž do 7 lět	34—37	65—69
3. ſtarſche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódſche kruwy a jałojzy	30—33	60—64
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	26—29	55—59
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—52
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcze	38—40	69—71
2. ßrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	34—37	65—68
3. ßnadnje pizowane	29—32	61—64
Cželata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	45—48	75—78
2. ßrěnje kormjene abo też dobre wot zyza	41—44	71—74
3. ßnadnje wuwite wot zyza	36—40	66—70
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſkſchiženjow w ſtarobje hacž do 1¼ léta	56—57	72—73
2. mjaßne	54—55	70—71
3. ßnadnje wuwite, też ranzy a kundroßy	50—53	66—69

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje:	W Budyſchinje. 31. julija 1909 wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju. 5. auguſta 1909. wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pſchenza . . . . . běła	—	—	—	—	13	—	13	50
" . . . . . žołta	—	—	—	—	12	75	13	—
" nowa	13	50	13	75				
Rožka	—	—	—	—	9	—	9	25
" nowa	9	13	9	25	—	—	—	—
Jeczmjeń	9	50	10	20	9	80	10	—
Wows . nowy	10	30	10	70	10	—	10	20
Hróch	9	50	12	—	11	—	12	—
Woka	10	—	11	—	10	—	11	—
Jahły	14	—	14	50	15	—	16	—
Hejduſchka	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	2	75	3	—	—	—	3	—
Butra . . . . 1 kilogr. . .	2	60	2	80	2	40	2	60
Pſchenična muka 50 " . . .	12	75	22	—	—	—	—	—
Ržana muka . . 50 " . . .	11	—	15	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	4	50	5	—	3	40	4	—
Ssłoma . . 100 " . . .	5	50	5	83	3	67	5	40
Proßata 696 ſchtuk, ſchtuka . .	14	—	28	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby	—	—	6	75	6	50	6	70
Ržane wotruby	—	—	7	—	6	60	7	10
Pſchenični gris	—	—	7	—	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	7	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pſchenza (žołta) wot 13 hr. 70 np. hacž 14 hr. — np., rožka wot 9 hr. 25 np. hacž 9 hr. 60 np., jeczmjeń wot 9 hr. 50 np. hacž 10 hr. 30 np., wowß wot 10 hr. 30 np. hacž 10 hr. 70 np.

W Budyſchinje płaczeſche: hórz pſchenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta 10 hr. — np. hacž 10 hr 15 np., nowa: 22 hr. 95 np. hacž 23 hr. 27 np., hórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 14 hr. 50 np. hacž 14 hr. 80 np., hórz jeczmjenja po 140 puntach 13 hr. 30 np. hacž 14 hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

5. auguſta 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. 30 np. hacž 9 hr. 50 np., pſchenza wot 12 hr. 50 np. hacž 13 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. — np. hacž — hr. — np, wowß wot 10 hr. 25 np. hacž 10 hr. 50 np., jahły wot 15 hr. — np. hacž 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., ßyno 4 hr. 20 np., běrny 4 hr. — np., ßłoma (100 kilogr.) 5 hr. 82 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacž 2 hr. 80 np.

Wjedro w Londonje 6. auguſta: Rjane.

Cyrkwinske powjeſće.

W Michalſkej zyrkwi ſměje 9. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farař Räda němſku ſpowjednu rěcz, ½9 hodźin němſke a w 10 hodź. ßerbſke prědowanje. — Tydźeńſke ſaſtojnſke dźěła ſměje farař Räda.

Wěrowani:

W Michalſkej zyrkwi: Auguſt Hermann Belanz, kamjenjeczeßar we Wurizach, ſ Hanu Marju Zidez tam. — Ernſt Hermann Rožk, pohonc w Sſkonej Worſchczi, ſ Marthu Lenu Lorenzez w Delnjej Kinje. — Ernſt Eduart Iltſche, żeleſniſki dźěłaczer w Draždžanach, ſe Selmu Pawlinu Mühlerez ſ Dobruſche.

[Křćeni

W Michalſkej zyrkwi: Ernſt Jan, Jana Davida, dźěłaczerja w Delnej Kinje, ß. — Rudy Ehrig, Richarda Pawoka Bergera, fabrikarja w Dobruſchi, ß. — Jurij Pawoł, Jana Ernſta Michalka, khěžerja a ſkakarja w Delnjej Kinje, ß. — Elſrieda Elſa, Hermanna Richarda Burkhardta, khěžerja a rěſniſkeho miſchtra w Dobruſchi, dź. — Johana Erna, Ernſta Nedowa, pohonca w Nadźanezach, dź. — Martha Olga, Ernſta Wylema Hohlfelda, khěžerja a ſkakarja w Jenkezach, dź. — Emma Margareta, Jana Klimenta, dźěłaczerja na Zidowje, dź. — Gertrud, Jana Auguſta Scholtz, dźěłaczerja na Zidowje dź. — Ernſt Richard, Jana Ernſta Freunda, ſkakarja we Wurizach, ß.

W katholſkej zyrkwi: Sidonia, Ernſta Raue, agenty w Budyſchinje, dź. — Martha, Jana Barcza, wobkhodnika w Budyſchinje, dź. —

Zemrjeći:

W Michalſkej wozadze: 29. julija. Johana Ida Cäcilia Kottnerez, khorle Auguſta Keilinga, krawſkeho miſchtra a khěžerja tu, mandźelſka, 44 l. 6 m. 18 d. (na Hrodźiſchču ßo khowaka.) — 31. Khorle Pomhajboh Kaulfuß, rentudoſtawar ſ Karlsberga, we wokrjeßnej khorowni w Sſmolizach, 73 l. 7 m. 14 d.

W katholſkej wozadze: 3. auguſta: Hana Handrikez, pſchedawarka w Budyſchinje, 30 l. 2 m. 14 d.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodźija.

9. njedźelu po ßwjatej Trojizy ſměje rano ½7 hodźin duchowny Voigt ßerbſku ſpowjednu wuczbu, ½8 hodź. farař Kſchižan ßerbſke a w 9 hodź. němſke prědowanje.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſez.

9. njedźelu po ßwjatej Trojizy ſměje farař Domaſchka rano w 7 hodźin němſku ſpowjedź, duchowny Bójtz dopołdnja we 8 hodź. němſke a ½10 hodź. ßerbſke prědowanje.

Budyſki hermank

je moja tak lubowana a jako praktiſka wospjet prämiirowana, wote mnje ßameho ßo dźěłaza

Otty Claußowa plokaza maſchina



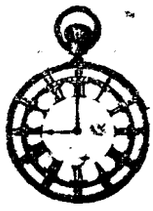
w Budſchinje na kamjentnej haßy na pſchedań a na dobroczinwe wobhladanje wuſtajena.

Schtož ſ ruku płokanje jedyn dźeń žada, wona ſa tſi hodźiny cziſte jenož ſe židkim mydłom wupłoka, bjes teho ſo by ßo dyrbjał jedyn kruch dopłokacz. Czeſczene hoſpoſy móża ßo tu wo płokanju ßame pſcheßwědczicz.

Žadyn riſiko, dokelž je dwělětne rukowanje, a hdyž maſchina to njedokonja, ſchtož je ßo horka lubiko, ßo wona wróczo bjerje.

Proſpekty a płaczišnowe ſapißy darmo.

Otto Clauss ſ Kamjenza.



Franz Marſchner

czaßnikar w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.



Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Jěsdny plan železnizow

płaćazy **wot 1. meje hacž do 30. septembra 1909.**

Njedźelu a ßwjate dny tež 4. wosowa klaßa jěsdźi.

Se Chorjelza do Draždżan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Chorjelza	2,00	—	4,17	—	—	8,55	7,50	11,17	2,11	2,21	4,25	6,58	8,52	9,07	11,20
Mychbacha	—	—	4,40	—	—	—	8,14	—	—	2,45	4,49	7,22	—	9,31	12,04
Lubija	2,25	—	4,59	—	6,32*	9,20	8,36	11,45	2,36	3,07	5,08	7,43	9,15	9,51	12,48
Pomorz	—	—	5,14	—	6,49*	—	8,51	12,01	—	3,22	5,23	7,59	—	10,06	1,14
Budyschina	2,46	3,54	5,34	6,52	7,07*	9,41	9,17	12,23	2,57	3,44	5,44	8,21	9,36	10,26	1,36
Žičenja	—	4,05	5,46	7,04	—	—	9,29	12,35	—	3,56	5,56	8,33	—	10,38	—
Biskopiz	—	4,25	6,10	7,23	—	—	10,04	12,56	—	4,17	6,15	8,56	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,48	6,30	7,47	—	—	10,25	1,17	—	4,39	6,35	9,19	—	11,21	—
Radeberga	—	4,55	6,38	7,56	—	—	10,33	1,25	—	—	6,43	9,27	—	11,29	—
Do Draždżan	3,39	5,17	6,55	8,20	—	10,34	10,51	1,43	3,51	5,03	7,01	9,45	10,24	11,53	—

* Jěsdźi jenož kóždu ßobotu.

S Draždżan do Chorjelza.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.
S Draždżan	1,45	12,30	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	5,09	5,33	8,10	9,45	—
Radeberga	—	1,02	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	—	8,37	—	—
Arnsdorfa	—	1,10	—	6,48	7,54	—	9,50	—	1,08	3,47	—	—	6,06	8,45	10,18
Biskopiz	—	1,35	—	7,14	8,18	—	10,15	—	1,33	4,10	—	—	6,30	9,39	10,43
Žičenja	—	1,50	—	—	7,30	8,34	—	10,31	—	1,49	4,25	—	6,46	9,25	10,59
Budyschina	1,59	2,36	4,15	7,46	8,43	9,46	10,45	11,27	2,04	4,39	6,05	7,01	9,40	11,16	—
Pomorz	—	—	4,43	8,04	—	—	11,03	—	2,22	4,57	—	7,19	9,58	11,35	—
Lubija	—	2,56	5,28	8,25	—	10,08	11,23	11,50	2,41	5,15	6,28	7,39	10,18	11,51	—
Mychbacha	—	—	5,59	8,41	—	—	11,38	—	2,57	5,30	—	7,55	10,34	12,07	—
Do Chorjelza	—	3,17	6,38	9,03	—	10,31	12,00	12,14	3,19	5,51	6,52	8,17	10,55	12,28	—

S Kamjenza do Arnsdorfa. Tu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaßa jěsdźi.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.
S Kamjenza	12,15	3,02	7,13	9,25	7,35	11,19	1,59	5,42	8,49	12, 1
Bolcznizy	12,37	3,20	7,34	9,46	7,18	11,01	1,42	5,25	8,32	12,04
Großrühesdorfa	12,46	3,28	7,44	9,54	7,09	10,53	1,34	5,16	8,24	11,56
Do Arnsdorfa	12,59	3,40	7,58	10,07	6,54	10,38	1,20	5,02	8,09	11,44

S Arnsdorfa do Kamjenza.

S Arnsdorfa	8,40	12,40	3,02	7,13	9,25	7,35	11,19	1,59	5,42	8,49	12, 1
Großrühesdorfa	9,00	12,37	3,20	7,34	9,46	7,18	11,01	1,42	5,25	8,32	12,04
Bolcznizy	9,08	12,46	3,28	7,44	9,54	7,09	10,53	1,34	5,16	8,24	11,56
Do Kamjenza	9,20	12,59	3,40	7,58	10,07	6,54	10,38	1,20	5,02	8,09	11,44

S Kamjenza 10,28, a je w Arnsdorfje 11,16. — S Arnsdorfa 9,23 a je w Kamjenzu 10,12.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2. 3.
S Lubija	—	8,37	11,58	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,48	12,09	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,57	12,19	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluschiny	—	9,02	12,25	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwoczíz	—	9,10	12,33	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleczíz	—	9,17	12,40	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,00	9,28	12,53	3,56	6,15	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźischcza	4,08	9,36	1,01	—	6,23	—	8,40*	—
Barta	4,33	9,50	1,17	—	6,37	—	8,51*	—
Huczíny	4,43	10,01	1,28	—	6,48	—	9,01*	—
Klukscha	4,54	10,12	1,39	—	7,00	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,10	10,25	1,53	—	7,14	—	9,22*	—
Lutobcza	5,17	10,32	2,00	—	7,22	—	9,28*	—
Radworja sast.	5,23	10,38	2,06	—	7,28	—	9,34*	—
do Radworja dwórn.	5,30	10,45	2,13	—	7,35	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenož 2. a 31. meje, 4. julija, 1. augusta a 5. septembra.
† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,07	—	4,26	—	9,01	—	11,49*
Radworja sast.	—	—	8,32	12,14	—	4,35	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza	—	—	8,40	12,21	—	4,45	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,52	12,32	—	5,00	—	9,21	—	12,08*
Klukscha	—	—	9,04	12,43	—	5,10	—	9,31	—	12,18*
Huczíny	—	—	9,15	12,53	—	5,23	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,47	1,14	—	5,45	—	9,51	—	12,38*
Hrodźischcza	O	—	9,58	1,25	—	5,56	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	5,35	7,23	10,25	1,37	4,08	6,03	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczíz	5,42	7,30	10,32	1,44	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoczíz	5,49	7,39	10,39	1,51	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluschiny	5,57	7,47	10,47	1,59	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	6,02	7,53	10,52	2,04	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	6,13	8,06	11,03	2,15	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	6,25	8,18	11,15	2,27	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

O Jěsdźi kóžde schtwórtk, hdyž je tutón ßwjaty dźeń, dźeń prjedy. † Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny. * Jěsdźi jenož 2. meje, 31. meje, 4. julija 1. augusta a 6. septembra.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

někotre dźělby

módroczíschczowych ßbytkow,

a dźělbu **nasadstajeneho**

módroczíschcza

ſ truby, wjele niže płaćizny.

Pollama

najnowßchich muſtrow we wulkim wubjerku

po poměrnych płaćizſnach.

Najwjetschi wubjerk

wscheho

wobuća a črijow

po ſnatych jara tunich płaćizſnach namakacže jenož

w prěnjej a najwjetschej

čzrijowej pschedawarni

Pawoła Kristellera

na bohatej haßy 25.

Pawoł Richter w Kamjenzu

51 na Budyſkej dróſy 51

woßebita pschedawarnja

jěsdnych kolow

a schijazych maschinow,

plokanſkich a žimazych maschinow

najlěpſcheho wudźěłka.

Ssamßna porjedźerńja ſ mozowym czěrjenjom.

Wulki ſklad wſchěch narunanſkich dźělow.

Wſchě wuporjedźenja na wſchěch ſyſtemach ßo ſ rukowanjom wuwjeduja.

Kóždu ſchijazu maſchinu kóždehožkuli ſyſtema ſ rukowanjom **wuporjedźam.**

Wolij ſa zentrifugi po najtuńſchich płaćizſnach.

Njedozpite po korjenjeńſkej mozy a wóni je

MAGGI owe korjenjenje.

Najlěpſche porucza

Franz Wölfle, prjedy **Moritz Mjerwa**

pſchi mjaßowym torhoſchczu.



Phönixowe, Grützнerowe a Viktoria-

schijaze maschiny

ſa domjazu potrjebu a rjemjeßko.

Dokładne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.

Ssamßna wuporjedzerja.

Clemens Jäckel,

mějeczel **Gustav Kloeppel.**

Telefon 435. Na ſeminarſkej dróſy 5. Telefon 435

Žito ßyczaze maſchiny,

tigrowe hrabje,

ruczne mlóczaze maſchiny,

pluhi ſ jenej a wjazy radlizami,

bróny prěnich druzinow

pola

Jana Manjoka naßlědnika

Jurja Hänſela

w Budyſchinje

pſchi zitnych wikach 6 a na ßukelnſkej haßy 34.

Jěſdne koła,

Phänomenſke, Dürkoppſke a wſchelakich druhich ſnamjenjow ſ torpedowym ßwobodnym běhom

hizo po 70 mk.

Nowe latarnje ſ torpedowſkim ßamoſapalakom,

kaž tež wſchě **narunanſke dźěle** porucza tunjo

Guſtav Lindner w Porſchizach (we Luzizy).

Ssamßna porjedzerja.

Pſchijomne wotpłaczenje. — Trjebane koła hizo po 10 mk.

Dla ſkónczeneho nalětnjeho czaßa a dla **pſchetwarjenja a khětreho powjetſchenja naju pſchedawarnje** wot 23. julija

wulke rumowanſke wupſchedawanje

wotmějemoj, kotrez po tunjoſczi wſcho dotalne pſchetrjechi. Bjespſchikładne poniżenje płaczisnow je widźecz, hdyż ßo prjedawſche płaczisny ſ nětcziſchimi pſchirunaju. Mały dźěl njedoſczehnjenych tunich płaczisnow tu woſſewjamoj:

1 dźělba ßonjazych rukajzow, hódnych hacz 50 np., **nětkole 25 a 10 np.**

1 dźělba ſokow a ſchtrympow, hódnych por hacz 75 np., **nětkole 3 pory 1 mk.**

1 dźělba dźěczazych ſchtrympow, wulkoſcze 1—9, **nětkole 20 np., 15 np., 10 np.**

1 dźělba ßonjazych ſchatow, hódnych hacz do 3 mk., **1 mk. 90 np., 1 mk. 25 np., 95 np.**

1 dźělba ſchórzuchow, hódnych hacz 2 mk. 50 np., **nětkole 1 mk. 25 np., 90 np., 50 np., 20 np.**

1 dźělba ſpódnich ßuknjow, hódnych hacz 4 mk. 50 np., **nětkole 2 mk. 90 np., 1 mk. 90 np., 95 np.**

1 dźělba lěczuych blnſow, hódnych hacz 7 mk. 25 np., **4 m. 75 np., 3 mk., 1 mk. 80 np.**

1 dźělba gumijowych paßow, hódnych hacz 1 mk. 50 np., **nětkole 90 np., 60 np., 30 np.**

1 dźělba ſoſowych teppichow, hódnych hacz 40 mk., **nětkole 27 mk., 18 mk., 9 mk.**

1 dźělba pſcheſchiwanych pſchikrywow (ſtepowanych dekow), hódnych hacz 5 mk. 50 np., **nětkole 3 mk. 75 np., 3 mk., 2 mk. 40 np.**

1 dźělba hotowych wupjerkow a zychow, hódnych hacz 6 mk. 75 np., **nětkole 4 mk. 50 np., 3 mk. 50 np., 2 mk. 25 np.**

1 dźělba wutrěwanſkich rubiſchczow a twjelkow, hódnych hacz 4 mk. 50 np., **nětkole** $^1/_2$ duz. **po 3 mk., 1 mk. 90 np., 90 np.**

Sbytki gardinow, běhanſkich tkaninow, vitrażow, kattuna, muſelina, barchenta, bantow, wuſchiwanjow, płoczliweho barchenta atd.

ſpodziwnje tunjo.

Philippi & Co.,

na bohatej haßy 3.

Telefon 488.

Mužace krawatty we wulkim wubjerku porucza **A. Tschentscher** na bohatej haßy cźißło 18 na rózku theaterskeje haßy.

En gros. En détail.

A. & W. Neuhahn

w Budyschinje

4 na ßerbskej haßy 4.

Telefon 449. Sałożene 1891.

Najwjetscha tajka pschedawarnja w Budyschinje!

Papjerjane a pißanske twory, kožane a galantrijowe twory, **krótke twory a debjeńki,** pucźowanske a pucźowarske wězy, pucźowanske :: :: wopomnjeńki.

Hrajki sa tózdy cźaß lěta, wotpocźowanske pschestajliwe stoły, dźěcźaze pschestajliwe stoły.

Luxusowe meble, kwaßne dary, ßwjedźeńske a cźeßne dary, majolikowe twory.

Dopißnizy a wobrasate póstne kharty w njepschetrjechenym wubjerku.

Japanske twory, stejaze, pschestajliwe a scźěnske schpihele, domjaze žohnowanja, scźěnske schpruchi, domjaza a kuchinska nadoba.

Ptaki a hwězdy k wotsělenju. — Tsělanske tarcźele. — Tsělby. Eureka- a fidelio-tsělanski sport. Dźěcźaze khorhoje. — Dźěcźaze twjele (scherpy). Papjerjane latarnje. — Powětrowe ballony.

Wězy k dobyczu sa towarstwowe swjeßelenja a schulske ßwjedźenje.

Proki, tsělby, ptaki a sbožokoła ßo wupožcźuja.

Žitowe měchi,

mukowe měchi, **ßkomniki** wschěch schěrjow, **pizowanske měschki** sa konje, wosowe plachty (plany), schěry plat k ložowym plachtam, **najlěpsche hadreschcźa, trawne plachty, kožu k cźisćenju woknow a wosow** atd.

tunjo porucza

Heinrich Lange

pschi žitnych wilach

snapschecźa skoteje hwězdy.

Tunje zigary!

100 schtuk

3 np. zigary	po	200, 220, 240 np.
4 =	=	=	300, 320, 340 np.
5 =	=	=	360, 380, 400 np.
6 =	=	=	440, 460, 480 np.
8 =	=	=	520, 560, 600 np.

rosecźela

zigarowa pschedawarnja Havanna

w **Dražďanach 6.**

Dopißowar L. N., kotryž s Delnjeho Wujesda husćišcho něschto sdźěluje, ßo wopraschenja dla proßby, ßwoju adreßu pod R. na póst we Worklezach w Sakskej póßlacź. Porto ßo saruna.

Kedźbu kolojěsdni!

Dla rumowanja mojeho hobrskeho sklada wjele ponižene płacźišny

mantle po 1 mk. 85 np. hacź 5½ mk.,
ßylne hórske pschikrywy po 5½ mk.,
ßedła po 1 mk. 85 np., **wodźidła** po 2 mk.,
nohate plumpy po 80 np., **pedale** po 1 mk. 25 np.,
karbidowe latatnje po 1 mk. 65 np.,
ßylne mužaze koła po 65 mk., 1 lěto rukowanje,
žonjaze koła po 75 np., 1 lěto rukowanje.

Wopomńcźe! To ßu fabrikske płacźišny.

Bjerjemy kóždu tworu wróćo a wróćamy pjenjesy, hdyž kupzy njejßu spokojom.

Žadajcźe ßebi mustry na tydźeń k wobhladanju.

Schijaze a žimaze maschiny.

Industrija Jankowych jěsdnych kołow a maschinow

na Mužakowskej drósy 4,

najwjetscha pschedawarnja tejele družiny w Budyschinje.

Wuporjedźerńja, emaillowarnja a saniklowarnja.

Trjebane koła ßo do płacźenja bjeru.

Trjebane mužaze a žonjaze koła ßu stajnje na składze.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na ßukelnskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske žórło sa **njewjescźinske wuhotowanje** a **jednotliwe meble**

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłuzenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowatnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Proschu, na mjenowanu khěžku kedźbować.

Maschinski wolij

sa wschě ratarske a druhe maschiny jenož w najlěpschich družinach po najtuńischich płacźišnach

porucza

Arthur Grubann

pschi drjewowych wilach 8.

Pißarnja

sa kupne, hypothelske, dismembrazilske, testamentske a sawostajenstwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej drósy cźo. 1

po 1 skhodźe, hosćenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Skladownja drainěrowanskich rołow w Lětonju

porucza

drainěrowanske roły wschěch wulkosćow, **wodowodowe roły, konjaze korta, kruwjaze korta, ßwinjaze korta, proßaze korta** s prěkuschom a bjes njeho, **sćinowe pleczenje, tšěschnu papu** wschelakeje tolstosće, **teer,** kaž tež **teerowe kótły**

k wupožcźenju

po fabrikskich płacźišnach.

Emil Dietrich.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleń.

Čišć Smolerjec knihlóišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 33. | Sobotu 14. augusta 1909. | Lětnik 68.

Swětne podawki.

Pščeměnjenje w pruskim wójnskim ministerstwje.

Pruski minister ſ Einem je wotstupił. Kajke pščičiny žu jeho k temu pohnuke, njeje hischcze wujaßnjene. Khorowatoſcze dla wón njeje žwoje ſastojństwo złożił; pščetož hewak jemu njeby khežor ſastupjenje na dowoleńzy pščebywazeho komandowazeho generala 7. armeekorpſa, ſ Bernhardia, poručił. Kaž žo ſda, je žo ſ Einem politiſkich bědźenjow nabył, kotrež žu jemu na poßled khětro wjele hněwanja naczinike. Cžežke ſtejiſchczo mějeſche ſ Einem ſa cžaß ſběžka w krótkowjeczornej Afriży. Tehdy mějeſche wón wulku nuſu, ſo jemu khežorſtwowy žejm trěbne pjenjeſy k wójnje pščecžiwo ſběžkaŕſkim Hereram pſchiſwoli. Najwjetſche mjerſanje pak je poßlednjemu wójnſkemu miniſtrej prozeß wjerćha Eulenburga pſchinjeßł. Tutón prozeß njeſchwarnoſcze wotkry, do kotrychž běchu tež nětkotſi wyßozy offizěrojo ſ khežoroweje wokolnoſcze ſaſchmatani. Wójnſki miniſter jich pſched khežorſtwowym žejmom ſakitacz ſpyta, a dyrbjeſche žebi w tym žamym poßedźenju rjez dacz, ſo žu žo wobſkorženi offizěrojo jako winowaczi wuſnali. Sa cžaß žwojeho miniſterſkeho ſaſtojńſtwa je wón němſke wójſko pomaku powjetſchał a wſchelake njedoſtatki wojeńſkeho khoſtanſkeho prozeża wotſtronił.

Sa naßlědnika dotalneho wójnſkeho miniſtra je khežor komandowazeho generala druheho (pomorſkeho) armeekorpſa ſ Herringen pomjenował. Wón je žo w lěcze 1850 w Kaſſelu narodźił. W němſko-franzowſkej wójnje žo wón jako leutnant pěſcheho regimenta cžißko 80 wobdźěli. Pola Wörtha žo wón cžežko ſrani a žo ſe želeſnym kſchižom wuſnamjeni.

Wotſtorcženje khežorſkich manevrow.

Dokelž žu žo žně lětuſcheho khłódneho wjedra dla wo tſi njedźele ſakomdźike, žu w druhej komorje württembergſkeho žejma naležnje namjetowali, ſo bychu žo khežorſke manevry wo někotre njedźele wotſtorcžike, hacž je žo poſtajiło.

Wuwužiwanje nowych dawkow k wulichowanju luda.

Piwarzy, fabrikantojo zigarow a ſ dźěła tež korczmarjo a khoſejowniży nowe dawki k wulichowanju luda wužija. W połnóznej Němſkej žu piwarzy a korczmarjo wobſamkli, płacžiſnu hektolitra piwa hacž wo 14 hriwnow powyſchicz. Pſchi tym žo woni na nowy piwowy dawk počzahuja, hacž runje tutón ſa hektoliter jenož 1 hriwnu 38 pjenježkow wucžinja. Skoro w zyłej Němſkej žu płacžiſnu ſa ſchalku khoſeja wo 5 pjenježkow powyſchili, žo na to počzahujo, ſo je dla powyſchenja khoſejoweho zła tajke powyſchenje nuſne. Woprawdże powyſchenje zła ſa punt khoſeja jenož 13 pjenježkow wucžinja, ſ kotrehož móże žo něhdże 50 ſchalkow doſcz žylneho khoſeja nawaricz. Płacžiſna ſchalki khoſeja žměła žo potajkim jenož wo ¼ pjenježka powyſchicz, a tež wo tule maliczkoſcz niz, hdy by po prawdże ſchło. Pornjo prjedawſchim płacžiſnam bě khoſejowa płacžiſna w pſcherěſku wo 50 % ſpadnyła. Tehdy pak korczmarjo a khoſejowniży njejžu žaneje pſchičziny měli, płacžiſny ponižicz, kaž budźiſche žo to po prawdże ſaležało. Tež po ſawjedźenju noweho zła je khoſej hiſchcze pſchezo wjele tuńſchi, dyžli je wón pſched tſjomi lětami był. Korczmarjo a khoſejowniży nimaja potajkim žaneho prawa, žo na powyſchene zło powołacz, hdyž žwojich hoſczi klukaja. Tež nětko by zyle pſchiſprawne było, ſo by žo płacžiſna ſa ſchalku khoſeja ponižika.

Runje kaž ſ piwom a khoſejom je tež ſ tobakom. Fabrikantam zigarow je powyſchenje tobakoweho zła witany žrědk, žo na ludowe khoſty wobohacžicz. Fabrikantojo žu płacžiſny lěpſchich zigarow ſa 100 ſchtuk w tajkej měrje powyſchili, ſo na kaſchczíku 1 hriwnu wjazy dyžli prjedy ſaßkužeja.

Kónz Drſymalowego wosa.

K wutupjenju pólſkeho luda w Pósnańſkej je pruſke knježeſtwo ſakoń wudało, po kotrymž žebi žadyn Polak na žwojich ležomnoſczach njeßmě žane nowe twarjenje natwaricz. Ratař Drſymal chžyſche žebi na žwojich ležomnoſczach pola wßy Podgradowiz khežu natwaricz. Pruſke knježerſtwo pak dowolnoſcz k twarjenju njeda, hacž runje k temu žanych pſchicžinow njeměješe, khiba ſo bě Drſymal Polak. Hdyž běchu wſchě próſtwy a khody podarmo byłe, žebi Drſymal wós kupi, w kotrymž wokołoczahazy kekłerjo bydła, dowjeſe žebi jón na žwoju ležomnoſcz a w nim ſe žwojej žwójbu bydleſche. Pruſke wyſchnoſcze nětko wſcho móżne cžinjachu, ſo by Drſymal ſe žwojeho wosa wucžahnył. Sslubichu jemu, ſo jemu wobydlenje wo wßy wotnaja, tola Drſymal nochžyſche žwoju ležomnoſcz wopuſchcžicz. Wſachu jemu želeſne khachle ſ wosa, khoſtachu jeho ſ pjenjeſami a ſ jaſtwom ſa wſchelake polizajſke pſcheſtupjenja, kotrež bě pjecza ſawinował, tola wſcho podarmo. Skónczńje pſcheſtachu ſ nim jednacz. Tele dny do wosa žandarmojo pſchińdźechu, ſhrabnychu Drſymalu a jeho žwójbnych a dowjedźechu jich do jeneje komorki, kotruž bě jim wyſchnoſcz hižo prjedy w Podgradowizach wotnajała, a Drſymalowy wobydlenſki wós ſaſtojniſzy ſaſyglowachu. Ssnadź žebi Drſymal nětko wós k bydlenju kupi.

Jendźelſki kral Eduard w Czechach.

Kaž kóžde lěto w poßlednim cžaßu, je tež lětßa jendźelſki kral do Marijinych kupjelow w Czechach pſchijěł, ſo by tam duchownje a cžělnje woczerſtwił. Nadpadne je, ſo wón lětßa awſtriſkeho khežora w jeho lěcznym žydle w Iſchlu njewopta, kaž je to hewak cžinił. To wſchak je žo dawno pſchedwidźako. Jendźelſke nowinywudawachu, ſo wón nochze lětßa měr wobſtarnemu khežorej kaſycz, ſ druheje ſtrony pak tutemu wukoženju wěricz nochžychu, ale měnjachu, ſo žo jendźelſki kral ſ awſtriſkim khežorom ſ druhich pſchicžinow dla ſetkacz nochze. Loni je kral Eduard pjecza podarmo awſtriſkeho khežora proßył, ſo by pola němſkeho khežora na to ſtutkował, ſo by Němſka powjetſchenje žwojeho wójnſkeho łódźſtwa ſpomałſchika. Awſtriſkemu khežorej je drje žo tale nadobna myßliczka lubika, mjenje wſchak jeho miniſtrej, baronej Ährenthalej, kotryž je wot teho wotradźował, dokelž by žo němſki khežor Wylem ſ tym njelubje podótknył. Ale hiſchcze niz doſcz na tym, baron Ährenthal namjet jendźelſkeho krala runjewon ſa ſko wſa, jako leſcz, ſ kotrejž chžyſche Awſtriſku wot Němſkeje wotwjeſcz. Wo tym ſaßo jendźelſki kral ſhoni, a tak wón myßliczku wo wotbrónjenju wójnſkeho łódźſtwa ſpuſchczi, a mjes winom a Londonom rosmjerſanje a ſymnoſcz naſta.

Czechojo we Winje

maja nětkole cžežke cžaßy pſchětracz. Win nětkole 1 900 000 wobydlerjow liczi, ſ nich je něhdże ſchtwórty dźěł cžeſki. Němzy žo

boja, so by, jeli so by cžěſke wobydleŕſtwo dale tak roſtko, ßo Winborſy poczěſczik. So by ßo cžěſczina po mózˇnoſczi potkóczała, njeje Winſka gmejna ſa cžěſke dźěczi žanu jeniczku ſchulu hacˇ dotal ſakoźika. Czechojo ßu teho dla nuſowani, ßami ſchule pſchiprawjecˇ a wucžerjow ſe ßwojeje ßamßneje móſchnje ſapkacžicˇ. Towaŕſtwo „Komenſki“, kotreˇ ßo ſa cžěſke ſchule ſtara, mějeſche pſched tydźenjom ßwjedźeńſku ſhromadźiſnu w jenym hoſczenzu we Winje. Wo tym ſhoniwſchi bě ßo na 8000 Němžow w druhim ſnapſchecža leˇazym hoſczenzu ſběˇžało, ſo bychu ßo do cžěſkeje ſhromadźiſny dali a ju roſehnali. Knjeˇzeŕſtwo bě powjeſcˇ wo wotmyßlenju Němzow doſtało a bě teho dla něſkotre kompagnije wojakow pſched cžěſkim hoſczenzom poſtajiło. Na tajke waſchnje bě móžno, nadpadej Němzow na hoſczenz ſadźěwacˇ. Rosnjemdrjeni Němzy drje do wojakow piwowe karanczki, kamjenje, kije atd. mjetachu, tola ßo jim njeporadźi, ßo pſches wojakow pſchedobycˇ. Mjes tym ßo Němzy do woſow dróhoweje żeleſnizy dobywachu, a ßo do kóždeje cžěſki rěczazeje woßoby ſ pukami dawachu.

Sańdźeny ſchtwórtk ßo njeměry pſhecžiwo Czechам woſpjetowachu. Němzy ſ kijemi a ſabijakami wobrónjeni firmu jeneje cžěſkeje pjenjeżneje banki dele ſtorhnychu a wokna wubichu. Na jenej druhej dróſy teho runja wokna jeneho cžěſkeho hoſczenza roſraſychu a ſkóncžnje pſched dom towaŕſtwa „Konenſkeho“ pſchicžahnychu. Tu ſe ſcžěnow wſchě nowiny, napißy a wobraſy ſmjetachu a je roſtorhachu. Konenſkeho büſtu ſ ßiwom polachu, ju popluwachu a roſteptachu. Měſchczańſka polizija pſhecžiwo njeměrnikam njeſakroczi.

Reformy w franzowſkim wójnſkim kódźſtwje.

Nowy franzowſki kódźſtwowy miniſter po ſdaczu ſ raſnoſczu pſhecžiwo njerodźe a ſanjechanju w franzowſkim wójnſkim kódźſtwje ſakroczuje. Pſchi tſělenſkich poſpytach w Toulonje pſhecžiwo ſtaremu kſchižakej „Jena“, pſchi kotrychž bě wón pſchitomny, je wón kódźſtwo do drobna dohladował a ſpósnał, ſo ßu wulke pſcheměnjenja nuſne. Wobßadki a kódźe maja ßo poknje wuwužicˇ, kóžda kódź ma ßo poknje ſ muniziju ſaſtaracˇ a arſenale dyrbja ßo polěpſchicˇ Trěbne pjenjeſy budźe kódźſtwowy miniſter wot parlamenta žadacˇ.

Wojerſzy czeknjenzy w Franzowſkej.

Liczba mkodych ludźi, kotſiž ßo wot wojeŕſkeje ßkużby wotwlakuja, je poßlednje lěta w Franzowſkej njeßměrnje pſchiběraka. Mjes tym ſo w lěcže 1907 liczba tych, kotſiž běchu wojeŕſtwa dla do wukraja cžekli, něhdźe 5000 wucžini, je ßo w lěcže 1908 tale liczba na 11 782 muži powſchika. Pódla teho běchu 10 304 k wojeŕſtwu powinowacži hižo cžežko khoſtani, po tajkim ßo ſa wójſko w Franzowſkej njehodźachu trjebacˇ. S nich je ßo 1084 khoſtanſkemu bataillonej w Afriży pſchipokaſało.

Generalny ſtrajk w Schwedſkej.

Strajk je ßo po zyłkym kraju roſchěrił. Teˇz pißmikiſtajerjo a cžiſchcžerjo ßu ßo jemu pſchiſamkli. Duž jenoż hiſchcže někotre ſchwedſke nowiny wukhadźeja. Wobkhad je hacˇ dotal jenoż mało pod ſtrajkom cžeŕpił. Żeleſniſke cžahi porjadnje jěſdża, dokelž żeleſniſzy dźěłacžerjo a ſaſtojniſzy hacˇ dotal ßobu njeſtrajkuja. Wot 16. auguſta dyrbja teˇz ratarſzy dźěłacžerjo ſtrajkowacˇ, tola je jara dwělne, hacˇ ßo cži wukaſam ſtrajkowych wjednikow podcžißnu.

Hacˇ dotal njeje ßo powſchitkownje porjad kaſył, jenoż ſ jenotliwymi měſtnami je k naßylnoſczam dóſchło. W Lukowje ßu ſtrajkowarjo jeneho bura, kotryž ßo ſapowjedźi, jim mloko dacˇ, ſatſělili. Cžim dlěje ſtrajk traje, cžim ſtraſchniſcho ßo wobſtejnoſcže roſwiwaju. Strajkowarjo ßu ßo po ſdaczu krucže roſßudźili, tak dołho hacˇ móžno, w ſtrajku wutracˇ. Hacˇ bychu woni hiſchcže teˇz potom měrni woſtali, jeli ſo bychu ßo ſ hłodom bědźicˇ dyrbjeli? Dźěl ſozialdemokratiſkich nowin dźeń wote dnja ſtrajkowarjow k naßylnoſczam ſchcžuwa. W nuſy móhli ßnadź ßo hłódni dźěłacžerjo ſkym ſchcžuwarjam ſawjeſcˇ dacˇ. A hłód a nuſa hižo wo durje ſtrajkowarjow kłapataj. Tak ſ Norrlanda pißaju, ſo tam naleˇžnje wo pjenjeżnu podpjeru proſcha, dokelž hižo hłodu mrěja. W Stockholmje je lud ſpytał, wobkhad dróhoweje żeleſnizy ſaſtajicˇ. Na ſboże ßo roſhorjene cžrjódy ſe ßylnym njewjedrom roſehnachu. Knjeżeŕſtwo je w Stockholmje na wudyrjenje njeměrow pſchihotowane. Wójſko je ßo poßylniło a někotre wotdźělenja ßu pſchezo w ſtajnej hotowoſczi.

Ssamoſarjadniſtwo we wjeczornej Ruſkej a Pólſkej.

Po ßlubjenju, kotreˇ je miniſterſtwowy pſchedßyda Stolypin ruſkej dumje dał, ruſke knjeżeŕſtwo pſchihoty k ſawjedźenju krajneho ßamoſarjadowanja w dźewjecžich wjecžornych małoruſkich a běloruſkich gubernijach a ſ dobom k ſawjedźenju gmejnſkeho ßamoſarjadowanja w měſtach ruſkeje Pólſkeje. Pſchihotowanſke dźěła we wjecžornych gubernijach wſchak ßo jara dlija, dokelž dyrbja ßo ſ nowa licžba wobydleŕſtwa, narodnoſcže a naboženſke wobſtejnoſcže, wobßedźeńſtwo a dawki kóždeho luda nawjedźicˇ.

Sa Pólſku ßu ßo hižo hłowne ſaßady ßamoſarjadowanja wulkeju měſtow Warſchawy a Lodże, kaž teˇz druhich gubernſkich a wokrjeßnych měſtow wudźěłake. Dokelž je w pólſkich měſtach żidowſke wobydleŕſtwo jara ßylne, a dokelž je ſtrach, ſo mohło ſarjadniſtwo do zyła do żidowſkich rukow pſcheńcž, ßo woßebite pſchiprawjenje poſtaji, ſ kotrymž ßo żidam paßivne wólbne prawo ſamjeſuje. Teˇz w Pólſkej ſměja ßo wólby do měſchczańſkich radow po narodnoſczi, pſchi kotrymž ſměja Polazy pſchewahu.

Wójnſki ſtrach mjes Grichiſkej a Turkowſkej.

Turkowſki lud ßebi wójnu ſ Grichiſkej żada. Mlodoturkowſkemu knjeżeŕſtwu by ßo tale wójna pſchihodźiła, dokelž by wono ſ nim ßwoje ſtejiſchcža wobkrucžiło. Turkojo ßu ßebi wěſczi, ſo bychu ſe ßwojim derjewuwucženym wójſkom Grichiſku ſbili. Turkowſke knjeżeŕſtwo bě hižo pſched tydźenjom wot Grichiſkeje ßlubjenje żadało, ſo wona niz jenoż nětkole, ale teˇz w pſchichodźe żenje żanych wotmyßlenjow na to njeſměje, ſo by ßo kupa Kreta ſ Grichiſkej ſjednocžiła. Hdy by Grichiſka doſcˇ ßylne wójſko měła, by wona na tajke żadanje ſ pſchipowjedźenjom wójny wotmolwiła. Dokelž pak Grichiſka njeje na wójnu pſchihotowana, dyrbi ßo wona pokorjecˇ. Wona je Turkowſkej wojſewika, ſo wona tajkich wotpohladow, kajkeż ßo jej Kretu dla podßuwaju, nima, a ſo je wona wſcho cžiuika, ſo by ßo wobydleŕſto na Krecže ſměrowało. Dokelž ſ zyła Kreta někołe w rukomaj wulkomozow leži, móże Grichiſka jenoż tuthym nadawk pſchwoſtajicˇ, tam porjad poſtajicˇ.

Turkowſkemu knjeżeŕſtwu njeje tole wotmolwjenje doßahaze bylo. Wone je Grichiſke knjeżeŕſtwo napominało, ſo dyrbi ßo ſa to poſtaracˇ, ſo ßo grichiſka khorhoj ſ kretiſkeje twjerdźiſny wotſtroni, a ſo grichiſzy offizěrojo grichiſke ſběˇžkarſke cžrjódy dale njenawjeduja. Mjes tym je ßo turkowſke wójnſke kódźſtwo na to pſchihotowało, pſched Kretu doječˇ, a ſ dobom ßo ſ Małeje Aſiſkeje něhdźe 40,000 muži na Kretu pſchiwjeſe. S dobom je wſcho na to pſchihotowane, ſo ßo turkowſke wójſko pſches grichiſke mjesy wali.

Turkojo ßebi wójnu ſ Grichiſkej a Kretu jako dźěcžazu hru myßla. W Grichiſkej ßnadź ſměja ſ wopŕedka łohke dobycže, tola na Krecže budże wěż hižo wobcžeżniſcha. Kretiſke wobydleŕſtwo je derje wobronjene a khrobłe, kraj pak je horaty, ſ dźěła kaž Czornohórſka. Wona ßo teho dla łohko ſakitacˇ hodźi. Jeli ſo by ßebi Turkowſka Kretu podcžißnycˇ chzyła, by k temu ſ najmjeńſcha 100,000 muži trjebała.

Wójna Schpaniſkeje w połnóznej Marokkowſkej.

Mjes tym ſo je wojowanje pſched Melillu wocžichło, ßu Marokkowſzy ſpytali ſchpaniſku twjerdźiſnu Penon, 130 kilometrow wot Melille ſdalenu, dobycˇ. Marokkowſzy ſa hórkami ßo ſkhowawſchi do ſchpaniſkich wojakow tſělachu, tola jich tſělenje njemějeſche żaneho wuſpěcha. Pſchi wojowanju wužiwachu teˇz jenu kanonu, kotrejeˇ kule pak nad měſtom pſcheleczachu.

W Melilli Schpaniſzy wokolny kraj nětkole ſ pomozu pſchiwjaſaneho ballona wobhonjeja. Poßlednje dny ßo ballon 900 metrow wyßoko puſchczi. S tejele wyßokoſcže Schpaniſzy někotre njepſchecželſke łěhwa wußlědźichu, kotreˇ ßo potom ſ artilleriju wobtſělachu.

Franzowſki bur.

(Skóncženje.)

Ta rěcˇ ſchpatnje ſeſtajana njebě, a tak derje to Jakub njemóżeſche. Kóžby ras, hdyž powjedaſche, němſki ſapocža, a kóžby ras by do franzowſchcžiny pſchiſchoł, tak ſo żónſke jeno tak jena na druhu hladachu. Ale hłownu wěż ßu po něcžim tola ſhoniłe.

Jakub bě ßo wokoło lěta 1780 w jenej wßy w Elſaßu narodźił. Jeho ſtarſchej běſchtaj ſahrodniſkaj cžłowjekaj pſchi jenym hrodże byłoj. Wonaj běſchtaj dwaj bratraj, Jakub a Khorla. Khorla bě młódſchi, lubośny, nježny a blědy hólczez. Hdyž nětkole Napoleon Buonaparte pſchezo ſaßo a ſaßo cžerſtwych wojakow trjebaſche, kaž by jich ſemja póżeraka, trjechi ßo, ſo ßo pſchi kóſtkowanju na Khorlu dóńdże.

To bě wulka ſrudoba. Khorla bě łahodny a lubuſchk ſtarſcheju

a po zykych dnjach na trawniku leżo płakasche, a nětkole dyrbjesche prjecź do horzeje Schpaniskeje. Tu ßo Jakub rosßudźi.

„Bratsje, hdyž ßy khorowaty a mjehkeje wutroby, wostań ty doma, ja sa tebje pójdu.“

To wěso s radoscźu wótsje sakschiknychu, a starschej schwarneho Jakuba khwaleschtaj a ßlubischtaj, sa njeho prawje ßo modlicź, so by ßo strowy saßo domoj wrócźił.

Ale — so by ßo zyła wěrnoscź prajila — něchtó druhi we wßy bydlesche, a tej bě to jara do boka, so Jakub woteńdźe. Hana ji rěkachu. Jeje starschej běschtaj tkalskaj cźlowjekaj, kotrajź běschtaj se Schwabskeje pschicźahnyłoj.

To bě hnujazy napohlad, kak wboha holza płakasche a żałoscźesche, hdyž wón s torniskrom na thribjecźe poßledni ras nimo jeje woknow pschicźeże. Wěcźnu ßwěru wón, wěcźnu ßwěru wona pschilubi — a „bożemje, Jakubje“, „bożemje, Hana“, hewak niczo dale wjazy prajicź njemóżeschtaj.

Potom to dźěsche dale prjecźku do dźiwjeje Schpaniskeje a do dalokeje Portugalskeje, hdźež je kónz ßwěta. Wojeńske żiwjenje! Dale ßo niczo prajicź njetrjeba. Ale sa dwě lěcźe jeho połk wrócźo cźehnjesche a wón ßmědźische domoj hicź.

„Ow schkoda!“ wjeßni ludźo na njeho wołachu, „Jakubje, hdy budźische dwaj dnjej prjedy pschischoł, ty budźische mohł na ßwojeho bratrowym kwaßu ßobu rejwacź!“

Nětkole bě ßo Khorla s Hanu woženił.

Wón ßej njeje wjele staroscźe teho dla cźinił — Jakub dale powjedasche — a so ßo we wßy tež pokasał njeje, cźim mjenje, dokelź bě tež jeho macź hižo pokhowana, so je ßo saßo do wojakow wrócźił, dokelź mějesche tam hischcźe najlěpscheho ßo nadeńcź. So je jich potom Napoleon do Němskeje sahnał, a so je w tutych staznych wójnach tak mnoheho satsělił.

Po něcźim pak je jemu tamna wulka kschiwda dale bóle s myßli pschischła, so je ßo wón dźeń a bóle směrował; so dźě hida skerje wuhaßnje hacź luboscź.

Skónczńje bě jemu do khowy pschischło a pschezo bóle żiwischo we khowje wokoło khodźiło: Schto dha po prawym zyle tsělenje tola chze? To dźě ßu lucźi Hanini krajenjo, do kotrychźe tsělesch! Nětkotryźkuli s nich ma doma też ßwoju njewjestu. Tu je jemu ruka dyrkotała, hdyž je k tsělenju pschischło.

Jakub dale powjedasche, so je dobreho towarscha měł, s Piemontskeje, so je tón wot jeho strony prjecź hacź na wyschscheho leutnanta postupił, wón ßam pak je spody decka mjes niskej kanonowej zyrobu wostał. To je jeho rosmjersako. A hdyž je tu do rjaneje Schtyrskeje pschischoł — bě hižo prjedy wo tutym kraju ßkyschał — a hdyž bě te młódne łuki a te schikowane wjeßne kubła wuhladał, je jemu saßo jeho Elsaß na myßle pschischoł a wón je ßebi myßlił, so, hdyž bě do wojakow dobrowólnje schoł, ßmě też saßo dobrowólnje wot nich woteńcź. So je to tola ßurowe rjemjeßko, hdyž dyrbi njepschecźel ludźi bycź, kotsiž jemu tola niczo cźinili njeju. A hdyž bě widźał, kak na polach a łukach a w sahrodach dźěłachu, ruzy połnej pjerschcźe a żaneje krwě na nimaj njemějo a pschi tym ßo wjeßelo — je jeho to potom tak pschewsako, so je ßwoje brónje a snamjenja wot ßo cźißnył. Ale pschißaha, kotruż bě Napoleonej pschißahał! Wěso to drje jemu trochu wědomnje hrjebasche, ale wón ßo prózowasche jo směrowacź. So dźě wón wo ßławje niczo njerosymi a so chze radscho měr měcź a ßej po cźesczi ßwój khlěb saßłużicź.

Tak je w horach dale cźahnył, a hdźež je ludźi pschi dźěle naschoł, je ßo jim pschidał a s nimi ßobu dźěłał a ßobu jědł, doniż dźěło njeje dobźěłał a ßam dale woteschoł. A tak je też na łuku dóschoł, kotraż tam woßrjedź lěßa leźi — dalsche ßu ßami widźeli. So je to franzowskim wojakam, kotsiž běchu ßo do domu nawalili, potajił a so ßu jeho tak na pokoj wostajili. So je nětkole strowy, so nětkole tón dom wopuschcźi, w kotrymž je tak dobrych ludźi naschoł, na kotrychź drje cźaß żiwjenja njebudźe móz sabycź.

Hdźe dha wón chze hicź, ßo na to domjaza dźowka Hańża wopraschа.

So wón to njewě.

Do Elsaßa wrócźo?

So tam niczo pytacź nima. —

Nětko nasymski cźaß pschińdźe a też cźaß wotawy.

„Precź chze, tón lěnich!“ bur Domak sawoła.

„To bych też ja dyrbjał dowolicź. Wón wostanje tu a najprjódzy dyrbi ßwój dołh wotßłużicź. Łożo, jstwu, wothladanje, jědź a picźe, schtoż je pola mje měł! Płat k wobalenjam, ßwěcźenje ßwěcźkow w nozy! A schtoż ßym s nim hewak hischcźe staroscźow měł. Po nim budźische było, hdy budźische mojeho domu njebyło! Sswoje żiwjenje, chzu-li kruty bycź, je mi dołżny! Pschimjeno: „franzowski bur“, schtó mi teho saßo wotmyje? Cźaß żiwjenja mózu ßo s nim noßycź. A tón pachoł chze to wschitko darmo měcź a wotběżecź! Tak dołho wón wostanje, doniż ßyno domoj njesmějemy, potom budźemy dale rěcźecź!“

Domjaza dźowka Hańża ßej myßlesche: nasch nan ma zyle prawje, Jakub dyrbi wostacź, doniż ßyno domoj njesmějemy.

A hdyž mějachu ßyno domoj, bě Jakub woczerstwił a hižo ßo jemu lěpje němski rěcźesche, teho dla bě ßnadna wěz, s burom Domakom dale rěcźecź. Jakub na kuble sa wotroczka na scźěhowaze lěto wosta. Wón schwarnje dźěłasche a msdy ßej njeżadasche.

„To je rjenje“, bur Domak, nad tunim wotroczkom ßo wjeßelo, rjekny, „ty dyrbisch ßo każ domjaze dźěcźo měcź.“

To bě njepschekładźene a też wěschcźerske ßłowo. Jakub na burskim dworje wosta a wo woteńdźenju wjazy rěcźi njebě.

Runje w tym lěcźe, hdyž Napoleon pola Lipska ßwoje wotpłacźenje dosta, też jeho něhduschi wojak, Jakub, ßwoje saplacźenje dosta: domjazu dźowku Hańżu. Na rowje bura Domaka tehdom hižo trawa roscźesche.

Hdyž młodaj mandźelskaj mjes wjeßelymi kwaßnymi hoscźemi s zyrkwje po łuzy dźěschtaj, wutkěli ßo. Jakub ßo satorże. Stary Roßow bě tsělił, ale to wěso jenoż do powětra, młodymaj mandźelskimaj k cźesczi.

Hischcźe dźenßa rěka tamne kubło woßrjedź lěßa: „pola franzowskeho bura!“ To je nahladny statok a to ßu strowi ludźo. Hdyž psched nětkotrymi lětami naschemu wótznemu krajej njepschecźel hrożesche, wschitzy muższy s teho kubła, stari a młodźi, dobrowólnje do wójska sastupichu.

„Sapocźecź“, woni prajichu, „sapocźecź, to my cźinicź njechamy. Ale wobaracź, hdyž njepschecźel naschu domisnu pschima, wobaracź ßo ßměmy. Do prědka!“

To je jara rjenje. Ale ßwójbna woßebitoscź ßo też w Jakubowych potomnikach pokasuje; wjazy hacź we wójnje w měrnym cźaßu dokonjeja.

— Kónz. —

Ze Serbow.

35. hłowna skhadźowanka ßerbskeje studowazeje młodoscźe 7., 8. a 9. żnjeńza w Ralbizach.

Pschezo tu a tam nětotsi naß spytaju schericź s wěschcźenjom: Narod ßerbski mrěje! To nihdy njeje wěrno. Njeprajimy wschak, so je nasch cźaß a pschichod runje słoczany, ale stajne postupy naß tola wucźa, so je nasch lud hischcźe żiwy a żiwjenja hódny. Wobhladajcźe ßebi hłowne skhadźowanki ßerb. stud. młodoscźe! Kóżde lěto wulkotnische manifestazije ßerbskeho żiwjenja! Lud bě pschikhwatał se wschěch kónczin ßerbskeho kraja, se sakskeje a pruskeje Łużizy! Njedźelu wjecźor na 700 ßwěrnych Sserbow ßłuchasche na kraßne spěwy Delanskich ßołobikow.

Ssobotu popołdnju wotměwasche ßo — każ kóżde lěto — poßedźenje wubjerka — woßebje se strony studentstwa hižo jara ßylnje wopytane. Postaji ßo program sa njedźelu, namjety a wólby ßo hižo wuradźowachu. To a druhe ßo też wo naležnoscźach finanzneje komišije rěcźesche.

Hłowny dźeń w błyschcźu Bożeho ßłóncźka saßwita. Schołcźiż pěknje wupyschena sala ßo popołdnju bórsy napjelni. Hłowny starschi, k. stud. theol. Wjazßławk (Serbowčan) wukoži w powitanskej rěcźi, kak ßebi Ralbizy jako njekhabłaza twjerdźisna Sserbowstwa saßłuża cźesczź skhadźowanki. Dźakowasche ßo woßadnym sa wulkotne pschijecźe studentow, wupyschenje sale a spěw. tow. »Liliji« sa wopórniwu luboscź. — Scźěhowachu rosprawy jenotliwych towarstwow. »Sorabicum« w Lipsku nětkle runje ßylne njeje. Skhadźowali pak ßu ßo porjadnje. »Serbowka« w Prasy je po ßwojich saßadach dale pilnje dźěłała. Ssobustawy woßebje wjele do ßerbskich cźaßopißow dopißowachu. »Societas« w Budyschinje ma jenoż 4 ßobustawy, ma pak lěpsche wuhlady sa pschichod. Maka cźrjódka pak je ßo ßwěru skhadźowała. »Swoboda« w Budyschinje kraßnje sakcźěwa. »Serbowka« a »Swoboda« stej najßylnischej a najżiwischej stud. towarstwje. »Swoboda« ma 22 ßobustawow. Hody wuhotowachu pěkni seminaristojo w Budestezach derje radźeny ßerbski wjecźor; w Budyschinje skutkowachu pilnje ßobu pschi poßwjecźenju ßerbskeje sale. Sskawa woßebje Wam, evangelscy seminaristojo — Wy nam dawacźe nadźiju sa dobre ßerbske wucźerstwo. Dopjelúcźe ju nam a njebjerćze ßebi wotstorkowazy pschikład na tak mnohich wotrodźencach! »Włada« w Budyschinje ßo pilnje prózuje. Tajku liczbu

ßobustawow wěso nima kaž ßotra »Swoboda«. Cžaßy ßu ßo měniłe na kath. a krajnostawskim seminarje. Hłowny starschi w ßwojej rosprawje woßebje spomni na dołh tych knježi »wótcžinzow«, kotsiž ßu ßebi w ßwojim cžaßu Sejlerjowe spiße bjes pjenjes kupili. Telko cžesče wěso nimaju, so bychu ßwój dołh sapłacžili. Wschak tón abo tamny hižo rěka »wopornikowy ßerbski wótcžinz«. Cžeho dla potajkim hischcže wjazy woprowacž? Finanzna komißija chze hischcže ras spytacž. Ale pomhacž njebudže! Sa »Łužisko-serbske towarstwo Adolf Černý w Prazy« poda k. gymn. wucžer Bryl s Moskwy rosprawu. Towarstwo chze Sserbstwo spěchowacž s wudawanjom knihow sa naschu młodosčž. W bliščschich dnjach wunđže w jeho nakładže kraßna knižka „Sswjatojanske muschki". S radosču to witamy a dozyła njerosumimy tajku wěstu spodžiwnu apatiju někotrych naschich ludži napscheczo towarstwu. Njech ßo towarstwo »Adolf Černý« njeda samylicž a njech s nami, kotsiž my jemu podamy ruku, njech s nami w hromadže skutkuje! — Jako lońschi hłowny starschi protestowasche k. cand. theol. Wyrgacž napscheczźiwo notizomaj we »Łužicy« a w »Kath. Posole«. Přenja nastupa Sejlerjowe spiße. Dawasche ßo studowazym wina, so wěz ke kónzej pschińcž njemóže. To pak njeje wina studowazych, ale starych knježi, kotsiž ßu wěz w ßwojim cžaßu sanjerodžili. »Kath. Posoł« bě w rosprawje wo Porschicžanskej skhadžowanzy pißak, so ßo hra »W paßlach« pola naß nihdy a pod žanymi wobstejnosčemi wuwjesčž njehodži. A tola je ßo kraßnje a s wuspěchom wuwjedła w Porschizach a w Radworju. Dale měnjesche dopißowar, so ma dživadło nadawk, poßkucharjow posběhowacž a polěpschecž. To też njeje wěrno. Dživadło ma też sawjeßelecž a sabawjecž — a to je hra „W paßlach" dospołnje dozpiła. Knjes Wyrgacž wo to prosche sche, so byschtej ßo tutej porjedženzy do rosprawow w cžaßopißach pschijimałoj. To ßo s tutym stawa. — Sa »Delnju Łužizu« rosprawjesche k. cand. theol. Jordan s Popojz. Tam delka ßo pěknje ßerbski spěwa. K lětu trasch ßebi ßami maku skhadžowanku sarjaduja. Pscheproschowasche naß Hornich Sserbow. — Wólby: Sa pschichodneho hłownego starscheho bu wuswoleny k. stud. phil. Jähla s Noweho Łuscža (Sorabicum), sa 1. podstarscheho k. stud. Schołta s Wotrowa (Serbowka), sa 2. podstarscheho k. stud. math. Schołta s Delnjeje Łužizy. Pschichodna skhadžowanka budže pak w Minakale abo we Łomsku.

Po wobsamknjenju lońscheje skhadžowanki ma kóžde lěto jedyn studowazy s krótkim pschednoschkom wustupicž. Lětża ßo s tym sapocža. Pschednoschk měješche knjes stud. theol. Just se »Serbowki« a to wo horliwym dželе tak mnohich Sserbow w pißmowstwje. Pschednoschk, sajimawy a powucžazy, njech »Serbske Nowiny« ßwojim cžitarjam zyły pschinjeßu! — Namjet finanzneje komißije, so bychu ßo pjenjeżne knižki s Ralbiz do Budyschina wsake, ßo jenohłóßnje pschija. Dla namjeta knjesa Wyrgacža, so by »Towarstwo Pomocy za stud. Serbow« wutworiło wubjerk, kiž měł bycž młodym Sserbam na schulach s pomozu a radu, budža starschi towarstwow hischcže jednacž a wo nim wobsamknu. — Sbožopschejazych dopißow bě jara wjele dóschło. Knjes farar em. Urban bě skhadžowanzy woßebitu baßeń poßwjecžił. (Serbske Nowiny ju wocžischcža!) S hosczi rěcžesche prěni knjes wucžer Sskodeńk s Pancžiz a to w mjenje „Kukowskeje Bjeßady" a „Ralbicžanskeje Lipy". Knjes ßejmski sapóßłanz Soba žadasche ßebi wot sdžełanych Sserbow idealne wopory. Někotryżkuli je jako studenta wot Towarstwa Pomocy bohatu podpjeru dostał a potom je wot ßo cžißnył ßwoju narodnosčž a je schoł do zusby. Knjes senior Skala s Budyschina wukoži s wutrobnymi ßłowami, kak ma ßwěrny Sserb skutkowacž sa Sserbstwo se Sserbstwom psched Sserbstwom. Knjes ßejmski sapóßłanz Kokla teho runja skorżesche na tych sdžełanych, kotsiž ßerbski khlěb sazpiwawschi du do Němzow. Tym pak, kotsiž ßu nam ßwěrni wostali a sa naß ßwěru skutkuja, tym ßłuscha ßława! So bychu nam tola naschi wostali, napominasche knjes kubleŕ Pjech s Mikoczis naschich studentow. Lud pak njech poßkucha tym, kotsiž sa njon ßo wopruja. Dale spomni knjes Pjech na narodne hubjenstwo na mjesach ßerbskeho kraja, woßebje w Hornjowujesdžanskej, Wóßlinczanskej a Ketliczanskej woßadže. Tam ßo straschnje hrěschi napscheczźiwo narodej. — Knjes kubleŕ Króna s Bukez tamasche tych, kotsiž ßo hańbuja sa rěcž naschich wótzow. Njech naschi studencža to ženje njeczinja! (Bohužel ßu mjes nimi też někotsi tajzy, kotsiž to cžinja. Mějach ßam składnosčž ßłyschecž, kak ßo někotsi ßami mjes ßobu stajnje jenož němski rosrěcžowachu. To ßu płody naměschanych ßwójbow. Němska macž džěcžom ženje prawu luboscž sa ßerbschczinu njesaschczěpi. To wschelazy pschezo hischcže njewěrja a byrnjež wótcžinzojo bycž chzyli. Knjes wucžeŕ Skodeńk sakitowasche trochu tych, kotsiž do zusby du. Doma w Sserbach woprawdže njeje pschezo městna sa wschěch. Njech nasche schulske pschedstejicžerstwa teho dla wjazy wucžerskich městnow statne cžinja; potom tu też wjazy Sserbow wostanje. Knjes kantor Hila s Khróscžiz wupraji podobne myßlicžki. Knjes gymnasialny wucžeŕ Bryl s Moskwy pokasa, kak w zusbje ßebi někotryżkuli hakle waži wótzow rěcž a waschnja. Studowazych napominasche k pilnemu dželu. Knjes wucžeŕ Kral s Khróscžiz proschesche ßerbski lud, so by pschi wobßadženju městnow, tych abo tamnych, stajnje na narodne smyßlenje jednotliwych kedžbował. Wotrodženzam njech ßo pucž se Sserbow pokaże! Knjes kaplan Micž s Radworja tołmacžesche postrowy Radworcžanow, woßebje „Katholskeje Bjeßady". — Sa Sserbski Dom je ßo nahromadžiło 33 hr. 43 np. Hłowny starschi w ßwojim skónczným ßłowje knjesej profesorej dr. Muzy hischcže woßebity dżak wěnowasche sa darjene knihi a wobrasy. Po tym ßo shromadžisna, sajimawa a powucžaza sa wschitkich, skónczi s narodnej hymnu „Nasche Sserbstwo s procha stawa". (Skónczenje pschichodnje.)

S Budyschina. (Wusnamjenjenje.) Badenski wulkowójwoda je tudomnemu měschczańskemu radžiczelej Möbiusej ryczerski kschiž, polizajskemu inspektorej Fischerej saßłużbny kschiž a polizistej Lehmannej saßłużbnu medaillu spožčił.

— (Ssmjercž psches wopalenje.) Mandželska tudomneho pschekupza Millera, na rěsarniskej drósy bydlazeho, je ßo póndželu s rosbuchnjenjom spiritußoweje blesche ßmjertnje wopalika a nasajtra na ßwoje rany w žałoßnych bolosczach wumrjeła. Njesboże je ßo pschi doliwanju spiritußa do spiritußoweho warjaka stako. Millerowa se ßwojim jenolětnym dżěsczom na klinje blisko spiritußoweho warjaka ßedżesche. Dokelž woheń haschowasche, wona ßkužobnej holzy pschikasa, nowy spirituß do warjaka linycž. Město so by płomjo we warjaku najprjedy haßko, holza hnydom do płomjenja spirituß s blesche liny. Kaž hinak bycž njemóżesche, ßo spirituß w blesch sapali a rosbuchny. Palazy spirituß ßo na Millerowu a jejne dżěczo klußny. Wobej ßo hnydom s płomjenjom paleschtej. Žona dżěczo k semi cžißnywschi kschiczo do hornjeho wobydlenja cžěrjesche, hdżež jedyn wobydleŕ jenu ložowu płachtu na nju cžißny a tak płomjenja podußy. Małe dżěczo bě ßo teho runja cžežko wopaliło, tola je wone hischcže žiwe. Sskużobna holza njeje do schkody pschischka. Milleroweje mandželskemu, kotryż ma w Draždżanach městno, ßo srudny podawk hnydom s telegramom sdżěli. Ssußodża jeho wutrobnje wobžaruja a na jeho njesbožu, kotrež je jeho młode mandželstwo sniczilo, dżěl bjeru. — Tónle wobžaromny podawk njech je s nowym warnowanjom a powucženjom, so ßo petrolej, spirituß a benzin ženje njeßmě s blesche do płomjenja, też niz do ballona saßwěcženeje lampy lecž. Ludżo dyrbja ßo pschezo s nowa na to pokasacž, so ßo petrolej, spirituß a benzin w bleschi sapali, tak bórsy hacž wón bežo k płomjenju pschińdże.

— (Woheń na hermanku.) Sańdženu ßobotu popołdnju wokoło $1/2$7 hodżin je ßo na rózku žitnych wikow a kamjeńtneje haßy poprjanzowa buda invalida a wikowarja Handrika wot sady najskerje s prjeczcžißnjenej schwabliczku sapaliła. Buda nadobo w płomjenjach stejesche a ßo s dżěla spali. Rosßudni mužojo budu hnydom se ßußodstwa druhich wotstorczichu a ju potorhachu, tak so ßo woheń njemóżesche dale rosschěricž. Nastata schkoda ßo na 75 hriwnow wobliczi.

— (Paduschniza na hermanku.) Poßledni hermank je w jenych klamach na bohatej haßy jena njesnata žónska jenej druhej móschniczku s 20 hriwnami kradnyła. Wobkradnjena hakle to pytny, hdyż bě ßo paduschniza s klamow ßunyła a ßo mjes ludżimi shubiła. Jenej druhej žonje s Rakeczanskich stronow ßu na hermanku wschě pjenjesy kradnyli, kotrež bě ßebi wona poßlednje njedżele se schczipanjom jahodkow nasběraka.

Hermank ßu jeneho dżěkacżerja, wěsteho Gorka s Hermanez, sajeli. Wón bě wěstej Weserzy se Sahkowa dżěczazy rjeblowany wós wsak, kotryż chzysche wón pschedacž.

— „Horzota je wulka a płaczisna sa piwo hischcže mała", tak skorża mnohy korczmarjo. „Nětko by runje pschihódny czaß był, ludżi na wysche płaczisny pschiwucžicž. Pschi tajkej horzocže a tajkej laczności kóżdy piczk ßylne powyschenje bjes morkotanja snjeße." Jenoż pomaku! Też piczk ßo pschewinje, byrnjež lohko njebyło. Piwne płaczisny tu a tam ßo pschirunaja. Schkleńczerńje cžinja pschi tym najlěpschi „geschäft" s tworjenjom „nopaschkow", kiž na ras wupijesch. Rad ßo korczmař piwnych płaczisnow dla do rěcži njeda. Khiba na piwařnje poßwari a na tych, kiž ßu dawk na piwo cžißli. A wěrno je, so piwařzy pschi tym s módrym wokom

woteńdu. Korczmař njemóże pschi tajkej měrje stare płaczišny njesćz. To pschińdże na wóßmużowu horu. Hdyž maly karanczk (srěšk) ßo po 12 pj. a wulki po 18 pj. pschedawa, dha psches to saßo seńk k czeßczi pschińdże.

Pschi prjedawschej runej płaczišnje t. r. pola czěßkeho piwa, ßo na „seńk" njedźiwasche. Nětko pak dyrbimy „kopr" dopłaczicz, hdyž ßmy worczišnu napraskali. Hacz budźeja nětko płaczišny wschudże zyle jenajke, kaž uniforma, ßo jara prascha. „Seńk" dobudże saßo ważnosćz. Nětko może ßo ſ dobrym prawom rjez:

Schtóž „seńczatk" ßebi njewaži,
Tón hódny njeje toleri.

— Žitne płaczišny ßu poßledni tydźeń saßo khětro spadłe. W połnóznej Ameriży a w Ruskej ßu ßo pjecża žně wjele rjeńsche poradźiłe, hacz je ßo hacz dotal wocżakało. Tale powjesćz na płaczišny tłóczi, a pódla teho žně w Europje wjazy wunjeßu, hacz je ßo prjedy wobliczilo. Też je wobstajne ßuche wjedro poßlednjeju dweju njedźel, kotreż je žnjam jara hojiło a žnjowe dźěło pospěschiło, strach wotstroniło, so mohło ßo žito na polach skasnyć. Wikowarjo a ratarjo teho dla žito, kotreż mějachu hischcże na składże, rucże na pschedań poskiczichu. S teho scżěhowasche, so ßo płaczišny ponižichu.

— (Wulke płaczišny sa knjeże kubła.) Druhdy pjenjeżnizy knjeże kubła sa njerosumnje wulke płaczišny kupja. Wo tym scżěhowazy pschikład ſ pruskeje hornjeje Łužizy: Knjeże kubło w Chołmje bě psched někotrymi lětami ßwobodny knjes ſ Eckartstein sa 300000 hriwnow kupił. Njedawno je ßo tole kubło ryczerkublerjej ſ Rüxlebenej sa 800000 hriwnow pschedało; kubłowa płaczišna je ßo potajkim wo 166% powyschika. Podobnje je ßo ſ knjeżim dworom we Wokrancżizach měło, kotryż je sa krótki czaß dwójzy ßwojeho wobßedźerja saměnił. Poßlednje dny je też knjeże kubło w Ssrjedźnej Hórzy do druheje ruki pschescheło. Krajna banka bě jo psched 4 lětami ryczerkublerjej Harnischej sa 320000 hriwnow pschedała; tutón je sa njo nětko 500000 hriwnow dostał. — Kupzy drje ßebi druhdy njewoblicża, kak wyßoko może ßo jene kubło sadanicz.

— **Dopomnjeńka na skhadźowanku w Ralbizach.** So ßu ßo skhadźowanki studowazeje młodźiny bóle a bóle k ludowym ßwjedźenjam wuwike, to spósnachmy saßo sańdźenu njedźelu w Ralbizach, hdźeż bě ßo pisches 600 ludźi naschło. Młodźi a stari shromadźichu ßo k „dobremu skutkej we Łužizach". Sawěscże sraduje a wjeßeli ßo kóżdy ßwěrny Sserb, hdyž widźi a ßłyschi, kak ſ wótczinskej luboscżu a horliwej pilnoscżu nascha studowaza młodosćz dźěła a spěwa. Jeje prózowanje namaka też pschipósnacże a dźakny wothłóß w ludu. S kedźbnoscżu scżěhowachu rosprawy jenotliwych towarstwow, ßwjedźeńsku rěcz a rěcże starschich skhadźowankarjow. S horzymi ßłowami napominachu ßo naschi sdźěłani Sserbja, ſ wutrajnoscżu a bjes bojosćze skutkowacz psched a mjes ludom, sa nasch drohi narod a wótzow herbstwo. S dorasom ßo pokasa, so dyrbimy měcz „ideale", hdyž ſ wutrobu a ſ duschu chcemy žiwi bycz sa namrětu rěcz, poczinki a waschnja. Ideal scżěhuje woprawdźiteho Sserba też do zusby, jeli je nusowany, wotßal czahnycz. Mnosy pak du do Němzow wjetschich dokhodow, nahladnoscże a czesćze dla. Mamy wjazore srudne pschikkady, so ßerbšzy wucżomzy, hdyž ßu ßwój nadawk ſ pomozu ßerbskich pjenjes dozpěli, niz jenož ßo Sserbowstwa hańbuja a na njo sabudu, ale spytaja hischcże naschemu narodej na wschelke waschnje schkodźecz. To je dźak wotrodźenzow a renegatow. Phi a hańba jim! Nahladny bur ſ klóschtrskich stron pokasa na wożady, kiž ßu ßo w běhu krótkich lět skoro do czista pschenemczike, ßu to Ketlizy, Horni Wujèšd, Wóßlink a druhe. Bjes dwěla stej ſ chula a dom wina na tutym njedostatku. Psched někotrymi lětami khodźesche wucżeŕ w jenej ſ mjenowanych wożadow khěžku wot khěžki a hromadźesche podpißma, hacz chzedźa starschi ßwoje dźěczi też **ßerbski** wucżene měcz. Hdyž je hižo tuto waschnje zyle **njesakońske** a ßo ſ powołanjom ßerbskeho wucżerja ſ zyka njesnjeße, dha je skónczinje wotpohlad tajkeho dopraschowanja jaßnje pschewidźecz. Schto praji wyschnosćz k temu? Mnosy starschi dachu ßo saßlepicz a pißachu — ſ wjetscha wucżerjej k woli — wěso jenož nemski, schtoż bě też jeho wotpohlad. Tak je dozpěł, so ßo w schuli niczo wjaz ßerbski njewucżi. A nihdże njenamaka ßo ßudnik. Starschi, kiž ßo saßudźa, radscho mjelcża ſ bojosczu, so mohł wucżeŕ na jich dźěczoch ßo wjecżicz. A nasch Imisch tu wjazy njeje. A tamny wucżeŕ bě wunoschne ßerbske sastojństwo dostał. Nětk jemu wjazy trjeba njeje, se ßerbskej rěczu a wo jeje prawo w schuli ßebi jasyk a hłowu łamacz. Tajke „wołożenje dźěła" je njesakońske. Wucżeŕ steji pod sakonjoma ma ßo po nim měcz. A je-li ßam ßerbski wucżeŕ jón — nastupajo ßerbsku rěcz — wukonjecz njemóże abo njecha, dha njech pschewostaja tajke sastojństwa tola druhim, kiž to chzedźa a mózeja. Hdyž nowiny wo njeprawdże a kschiwdże, kiž ßo ßerbskemu ludej stawa, wěrnosćz wotkrywaju, dha wone po měnjenju wěsteje strony „schczuwaja". Haj, prawda wocżi kole. Sserbšzy starschi! Wuczczże ßami ßwoje dźěczi ßerbski czitacz, **hdyž** to schula wjazy njecha abo njemóże. Starajcże pak ßo też wo to, so ßerbskich wucżerjow dostanjecże.

Sjawne shromadźišny ßu k temu, so ßo wo tajkich ważnych, zyle Sserbstwo jimazych należnoscżach wuradźuje a jedna a potom bjes dźiwanja na nahladnosćz wożoby a stawa ßo ßrědki a pucże pytaju, wopaczności̇am a njesprawnoscżam, kiž ßerbski lud hižo lěta dołho scżerpnje njeße, w pschichodże sadźěwacz. Temu ßo ruzy ſtyknywschi pschihladowacz njeßmě. Hewak dóńdźemy bórsy na narodny kerchow, hdyž tajkich ßrědkow njetrjebamy. Po Sserbach budże psches winu Sserbow!

S Hornjeje Hórki. W tudomnym papjerniku je ßo tele dny 18 lětny dźěłaczeŕ Stanga ſ njesbożownym pschipadom ſ jenej ruku w kalandrowych walzach popadnył. Dłóń ruki bě hižo psches połowju mjes walzomaj. Na sbožo mějesche Stanga hischcże telko ducha pschitomnoscże a mozy, so ruku ſ walzow wutorhny. Porsty a dłóń ßu ßo jemu rosmjatle a mjaßo ßo ſ nich wotdrěło.

S Wulkich Debßez. Tudomny papjernisti dźěłaczeŕ Simon bě ßo poßledni czaß do picża dał a njebě skónczinje wjazy na dźěło pschischoł. Póndźelu běchu jeho pola „tykanzoweje khěžki" poßledni krócz widźeli. Sa nim pytajo, ßu jeho czěło ßrjedu blisko czěskeho mosta se Sprewje wucżahnyli. Kaž ßo sda, je ßo wón pjany pschi rězynym brjosy lehnył a ßo spizy do wody walił, w kotrejż je ßo wón tepił.

S Noweje Wßy pola Njeßwaczidła. Ssrjedu w nozy je ßo tu Ahlemannez korczma, ſ domskeho a hródże wobstejaza, do czista wotpaliła. Twarjeni běschtej se ßkomu krytej. Scheschowskej ßykawje je ßo prěnje, Wětrowskej druhe myto pschipósnało.

S Jikojz. Do żałoßnjeho njesboża je monteur Böttcher ſ Lejna pschischoł, hdyž sańdźenu póndźelu w Jikozach elektriske wodźenje kładźesche. S rěbla ßo czißnywschi wón na jedyn płót padże, pschi czimż jemu jena wata psches nohu pscheschtapny. Na jeho żałoscżenje hnydom ludźo pschiběżachu, kotsiż jeho ſ czwilneho położenja wußwobodźichu. Snjesboženeho potom hnydom do Lejna domoj dowjesechu.

S Panczíz. Sańdźenu njedźelu ßwjeczesche nasche wojerske towarstwo 25 lětny jubilej poßwjeczenja khorhoje, ſ dobom też ßwjedźeń 40 lětneho wobstacża. Wjeßne a woßadne towarstwa bjerjechu żiwy podźěl na nim a se ßwojej pschitomnoscżu tutón dźeń porjenschichu. Jenoż ßerbske spěwarske towarstwo „Lipa" bě wusanknjene. Spěwny dźěl wuwjedże wony „Quartettverein". Psched 25 lětami czinjesche to staroßławna „Jednota" w Khróscżizach, tehdy jenicżke spěwarske towarstwo w zyłej woßadże. Ta pak hischcże wobsteji, jeli trasch tón abo tamny to wjazy njewě.

Dopiß. We ßwojim wólbnym spěwje ßo knjes gmejnski pschedstejicżeŕ Falka też se Zwikowskimi thesami saběra. S teho, schtoż pische, je sjawnje widźecz, so je wón do zyła srosymił njeje, schtoż ßebi wot wschědneho muża też żadacz njemóżemy. Teho dla też jemu wucżerjo sranjaze ßkowa rad wodadża. Teho pak może ßo kóżdy Sserb troschtowacz, so by nabożinska wucżba ßamo też tehdy, hdy bychu ßo Zwikowske thesy wot ßejma pschijake, w kschescżijanskim duchu ßo sdźěłowała. Powschitkowne pschipósnate kschescżijanske smyßlenje ßerbskich wucżerjow ßo też w pschichodże powróczicz njeda. So dyrbi ßo w pschichodże wjetscha ważnosćz na wożiwjenje smyßlenja nascheho Sbóżnika w kschescżijanskich wutrobach klasćz, njeje żadyn njedostatk. Ssnano też knjes Falka tak wótrje ßudźił njeby, hdy by pschi ßwojim pěßnjenju taj schpruchaj: „Kóżdy mjes wami budź teje myßle, jako Khrystuß Jesuß też běsche" a „Ja ßym wam heksempel dał, so byschcże cżinili, każ ja wam cżinił ßym", psched wocżomaj a we wutrobje měł.

Kantor E. Hanczka w Porschizach.

S **Kotez.** Do żałoßneho ßmjertneho stracha je wyschschi hródżny schwajzał na tudomnym knjeżim dworje pschischoł. Hdyž wón hródź cżiscżesche, jeho byk ke kortej pschitłóczi a jemu ſ rohomaj brjuch rospró, tak so cżrjewa wustupichu. Cżeżkosranjeny je drje hischcże w ßmjertnym strasche, tola ßo lěkaŕ nadżija, so ßo jemu żiwjenje sdźerżi.

S **Minakała.** Psched tydźenjom ſ Wjeßela powjesćz pschińdże, so je tam jedyn njesnaty cżłowjek 500 hriwnow kradnył. Njesnaty bě pjecża ſ jesdnym kołom k Minakałej wotjeł. W Budyschinje

ßu na to jeneho ſamkarja, wěſteho Lehmanna, ſajeli, kotryž bě pjecza paduſchſtwo we Wjeßelu ſkucził. Tón pak bě tam niz 500 hriwnow, ale jenoż 1 hriwnu ſpakoſcził.

S Kamjeńza. W pluwarni tudomnych kupjelow je ßo póndżelu wojak 3. kompagnije 178. pěſcheho regimenta Klöden ſ Weinböhla tepił. Dokelž ßo wón na pluwanje wuſtejeſche, je jeho po ſdaczu we wodże Boża ruczka ſajaka.

— Scżěhwki ßłabeje dżěławoſcże w twarſtwje ßo njelubje w ſkałach pokaſowacz poczinaju. W něktorych ſkałach w Kamjeńſkich ſtronach ßu dla njedoßahazeho dżěła dżěłaczerjow ſpuſchczicz dyrbjeli. Tak ßu w jenej wjetſchej ſkale 60 mużam dżěło wupowjedżili, a w bliżſchim czaßu hiſchcże na 140 druhich tón ßamy dóńt czaka. Najprjódzy ßo njewoženjeni wukrajni dżěłaczerjo ſ wupowjedżenjom potrjecha.

S Wjeßela. Ssobotu wjeczor wokoło 10 hodżin ßu ßo twarjenja tudomneje ſahrodniſkeje żiwnoſcżerki Marje ſwudowjeneje Rymarjoweje hacz do ßwinjazych khlěwow wotpaliłe. W lěcże 1843 natwarjene twarjenja běchu ſe ßkomu kryte a hižo khětry czaß próſdne ſtejachu. Ssykawy běchu ſ Lipicza, Pßowjow, Minakała a Adolfſkeje Hěty na haſchenje pſchiješe; Lipiczańſka ßebi prěnje a Pßowjańſka druhe myto dobu.

Se Żitawy. Wojak Pawoł Neugebauer ſ 8. kompagnije tudomneho 102. pěſcheho regimenta je ßo pſched někotrymi dnjemi na pólnym ſwuczowanju we Woſtrowczańſkich ſtronach ſe ßkónzom ſeżahał a je na domojpuczu pſched Żitawu ſ rjada ſtupicz dyrbjał. Hejtman jeho najprjódzy do kaſarmow a potom do lazaretha dowjeſcz da, hdżež je Neugebauer dżeń poſdżiſcho wumrjeł. Wo njeho w Draždżanach bydlaza macz a někotſi bratſja a ßotry żaruja.

S **Draždżan.** Napadowaze a wſchudże pſchihłoßowanje namakazy wojeriſki wukas je kral Bjedrich Auguſt wudał. Dokelž ßu ßo lětßa ſ mokrym a khłódnym wjedrom żně wo něktore njedżele ſakomdżiłe, je wón ſwuczowanja kavalleriſkeje diviſije na Zeithajnſkim ſwuczowaniſchczu ſaſtajicz dał, ſo bychu pólne płody njeſchkodowałe. Wſchě kavalleriſke regimenty ßu ßo do ßwojich garniſonow wróczile.

S **Lipſka.** Pſchi poßlednich pruhowanjach kandidatow bohawucżenoſcże je ßo jedyn Sserb, knjes Jan Rjencz, wobdżělił. Wón je pruhowanje ſ dobrej khwalbu wobſtał.

S pruſkeje hornjeje Łużizy. Pſched dlějſchim czaßom je ßo hižo farſke měſtno w Sprejizach ſ pſcheßydlenjom knjeſa fararja Wenzki do Delnjeje Łużizy wuprósdniło. Wone ßo pjecza bórſy saßo ſ jenym młodym knjeſom duchownym ſ Delnjeje Łużizy wobßadzi. Naſymu ßo tež Delnjowujeſdżańſka a Hóſdniczańſka fara wuprósdnitej. Na prěńſche ſ tuteju farſkeju měſtnow chze ßo pjecza jedyn młody knjes duchowny ſe ſakſkeje hornjeje Łużizy ſamolwicz.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) Pſchekupz J. Neumann, nětkole w Metzu, mějeſche w lěcże 1905 w Czornym Khołmzu wulku bażantownju a pódla teho ſe ſwěrinu wikowaſche. Hacz runje mějeſche wón hacz do 1000 bażantow a wob lěto hacz 60000 hr. pſchedżěła, wón tola ſe 70000 hriwnami dołha ſwěſchcża. Wěriczeljo lědma 4 % ßwojich żadankow doſtanu. Dokelž Neumann njebě porjadne knihi wjedł, dyrbjeſche ßo wón dla pſcheſtupjenja konkurſoweho porjada ſamolwicz. Statny rěcznik namjetowaſche, wobſkorżeneho, na kotrehoż tež tukaja, ſo je dżěle ſamoženja wotnjeßł, k 300 hriwnam pjenjeżneje pokuty ſaßudzicz. Ssud jemu 30 hriwnow khoſtanja abo 10 dnjow jaſtwa napokoži.

S **Lipin.** Tudomny hajnik mějeſche pſched 7 njedżelemi kwaß. Na njón bě tež jeho 73lětna wowka Henrietta Pfeifferowa w Eſtherwaldże wotpuczowała. Wot tuteho czaßa je ßo żona ſhubiła. Hakle nětko je ßo ſ liſtowanjom wukopało, ſo Pfeifferowa njeje na kwaß ßwojeho wnuka ſ zyła pſchiſchła. Wona je kwaßne dary, ſchaty a draſtu na czaß ſchěſcz njedżel, (mjes druhim ſchěſcz nowych koſchlow) a něhdże 30 hriwnow hotowych pjenjes pſchi ßebi měła. Myßła ßebi, ſo ßu ſtaru żonu nadpadli a ſkónzowali, dokelž mějeſche wona ſe żeleſniſkeho ſaſtaniſchcża pſches lěß hicz.

Přilopk.

* (Woßudna jěſba ſtarych wojakow.) S 200 wobdżělnikow pſchi jěſbje wojakow do Metza je něhdże 40 na tyfus ſkhoriło. Khori w Döbelnje, Tharandtu, Thalheimje atd. bydła. S 25 wobdżělnikow ſ Budyſkich ſtron ßu ßo wſchitzy ſ khoroſczu pſchepuſchczile.

* (Cżežki dóńt jeneje ßwójby.) Załoßny woßud je ßwójbu fabrikanta Löhnera w Draždżanach podeſchoł. 18lětny ßyn, kotryž jenemu tamniſchemu wjeßkowaſkemu towarſtwu pſchißłuſcheſche, ſandżenu njedżelu wjeczor ſ něktorymi towarſchemi Kadiz Łobjo pſchepluwacz ſpyta. Na dobo jeho mozy wopuſchczichu a wón ßo tepi. Nan powjeſcz wo ßmjerczi ßwojeho jeniczkeho ßyna pſchewinycz njemóżeſche. Wón naſajtra ßwojemu żiwjenju ſ wobwěßnjenjom kónz ſczini.

* (Sawjedżenje elektrizitety na żeleſnizach.) Na żeleſnizach ſ Lubanja do Shorjelza a ſe Shorjelza do Kohlfurta—Lubanja a ſ Lubanja do Markliſſy ßo wot 1. meje 1910 woženje ſ elektriſkej mozn ſawjedże. Na wſchěch czarach budże 71 woſow po 130 woßobach jěſdżicz.

* (Wuczeknjenje do ſjawnoſcże.) Wo ſpodżiwnej wěży ßo nowinam „Vogtländiſcher Anzeiger“ ſ Bärenſteina piſche: W pſchedawarni tamniſcheho konſumſkeho towarſtwa bě ßo tele dny punt zokora kupił. Pſchi wuprósdnjenju ſ wobwalki kupz k njej ſ lohka pſchilěpjenu zedlu namaka, na kotrejž bě ſ wokojnikom ſczěhowaze napißane: „We Waldheimſkej błudniży, 3. 7. 1909. Podpißany proßy, ſcżěhowaze do ſjawnoſcże dacz a ſtatnemu rěcznistwu woſjewicz. Mje je tu lěkaŕ Nehrlig do zyła bědneho ſbił a mje ſkopał, ſo njemóżu wjazy khodżicz. W najwjetſchej ſymje ßym dyrbjał w nozy a wodnjo cżělnahi pſchi woczinjenym woknje leżecz, dołhi czaß ßym jenoż wodu a khlěb doſtawał. Wſchě moje pißma na wyſchnoſcże ßo wróczo dżerża. Tež druhim khorym ßu ßo ruzy a rjebka ſlamałe, dżěry do hłowy ßo nadyriłe a ſlemki ſkopałe. Hiſchcże wjele, wjele druheho. Proſchu hiſchcże ras naležnje wo woſjewjenje. Richard Heilmann.“ — Wěrno je, ſo je ßo, tak mjenowane nowiny pſchiſpomnjeju, tüta we Waldheimje, a to najſkerje we wotdżělenju błudnych dżěłała. Runjeż ßmě ßo błudnym khoſtanzam mało wěricz, je tola nuſne, ſo ßo wěż ßudniſzy pſchepytа.

* Cżežke njeſbože je ßo na żeleſniſkim pſchekhodże w Hórzy na Shorjelſko-Khocżebuſkej żeleſnizy pjatk tydżenja wjeczor ſtało. Hdyż ſapſchah ryczerkublerja Tilgnera ſ Bremenhaina pſches pſchekhód jědżeſche, ßo wón ſ ranżerowazym czahom ſhrabny a ßo do cziſta roſraſy. Jedyn kóń ßo ſamjecże, mjes tym ſo druhi pod waggon padże. Na woſu ßedżazy ryczerkubler Tilgner, jeho dwě ßotſje a pohoncz ßo w balokim wobkuku k ſemi wjerhnychu. Tilgner ßebi hłowu cżežko ſrani, mjes tym ſo ßotſje a pohoncz ſe ſtróżelemi woteńdżechu. Kóń, kotryž pod waggonom leżeſche, dyrbjeſche ßo wucżahnycz. Wón bě ßo tak cżežko wobſchkodził, ſo dyrbjachu jeho naſajtra ſakłócz. Schkodu budże żeleſniſki fiſkus ſarunacz dyrbjecz. Pſchekhód njebě ſe ſawjeru ſamknjeny, tež njebě móżno, cżahowe woſy widżecz, dokelž ßo wone wot ſady wotſtorczichu a dokelž je tamne měſtno ſa kerkami ſkhowane.

* (Njeßboże Parſevalloweho ballona.) Parſevallowy ballon III dyrbjeſche ßo njepſchihódneho powětra dla, kotryž ballon k ſemi cżiſchcżeſche, do czaßa na ſemju puſchczicz. Pſchi tym ßo ballonowy kryw ſe ßwißlemi jeneho twarjenja róſdrě, mjes tym ſo ßo czołmik pomału na drohu puſchczi.

* (Krwawny kwaß.) W jenym hoſczenzu w Achenje ßo ſańdżeny tydżeń kwaßowaſche, mjes tym ſo něhdże 30 podoffizěrow w tym ßamym hoſczenzu powyſchenje ßwojich towarſchow ßwjeczachu. Hdyż po poknozy jedyn feldwebel do kwaßneje ſale pſchińdże, ſo by hoſczenzarzy bożemje prajił, ßo nawoženja a jedyn kwaßaŕ ſ nim pſcherěczeſchtaj. Pſchi pukach, kotrež ſ teho naſtachu, njewjeſczinina ßotra feldweblej ſ jenym ſtołom hłowu rosbi. Na to ßo druſy podoffizěrojo, wot korczmarja ſawołani, do ſala dobuchu, tola dyrbjachu, dokelž żaneje brónje njemějachu, pſched pſchemozu zofacz. Do nich piwowe karanczki, talerje, ſtoły atd. mjetachu, hdyż ſtražowazy wojazy ſe ßuſodneje kaßarmy ſ natyknjenym teßakom do ſale vſchihnachu a wſchitkich kwaßarjow wuhnachu. Kwaßna ſala ßo krwawnemu bitwiſchczu runaſche. Jedyn lěkaŕ cżežko ſranjeneho feldwebla ſwobala. Wojeriſka wyſchnoſcz wěż pſchepytuje.

* (Rubjeżnizy pſchi ruſkich mjeſach.) W jenej ruſkej wßy pſchi pruſkich mjeſach ßo ſababjeni rubjeżnizy do fary dobuchu a ßebi żadachu, ſo bychu ßo jim pjenjeſy wudałe. Hdyż ßo jim to ſapowjedżi, woni fararja ſatſělichu a dom wurubichu. Druhi duchowny jeneho rubjeżnika ſrani. So by ßo kóżdy ßlěd ſamaſał, ßo rubjeżnizy do fary wróczichu a tež druheho duchowneho ſatſělichu.

* S wjeßeloſcżu nad dobytej wjetu w Gliwizach w Schleſyſkej jedyn dżěłaczeŕ litr ſpirituża ſ malenowej brěczku wupi. Bórſy po tym wón ſ Bożej ruczku ßo ſajawſchi wumrje. Dżiwnuſchki cżłowjek bě ßo pſched něktorymi lětami wjetował, ſo ßebi 5 lět dołho włoßy tſihacz njeda. Hacz do bjedrow włoßy doßahachu a běchu ßwojemu noſcherjej ſ wulkej cżwilnej cżežu. Sso wjeßelo, ſo bě włoßy ſkónczńje wotbył, muż dżeń, hdyż wjetu dobu, k palenzowej bleſchi pſchimny a ſ njeßměrnym wużiwanjom alkohola ßwoju ßmjercz ſawinowa.

* (Sćžekka kóčžka ſchěſćž cžlowjekow ſkußaka.) W Baſadže we Wuheiſkej je jena ſkaženа kóčžka pjecž žónſkich a jeneho mužſkeho ſkußaka. Jenož ſ wulkej próżu ßo poradźi, njembre ſkoczo moricź. Skußane woßoby ßo do Paſteurſkeho wuſtawa do Budapeſta dowjeſechu, tola je mało nadźije, ſo ßo ſkaženoſcźi wukhowaju, dokelž je kóčžka nětkotrych ſ nich woprawdże roskußaka.

* (Saßypnjenje tunela we Württembergſkej.) Póndźelu wjeczor je ßo w Württembergſkej jedyn ßo twarjazy żeleſniſti tunel ſaßypnył. Njeſboże je ßo ſ powalenjom roſchtow ſawinowało. Kelko ludźi je do njeſboża pſchiſchło, njeje hiſchcże ſnate, dokelž ſ wopřědka njewjedźachu, kelko ludźi je w tunelu runje w tym cžaßu dźěłało.

* (Ruſzy židowſzy wurubjerjo bankow.) Do ludoweje banki w Fiumje ßrjedu dopołdnja tſjo mużſzy pſchińdźechu, kotſiž durje ſady ßebje ſeſamkachu a wjetſchu ſummu ſ kaßy kradnychu. Pſchi tym pokładnika ſ wutſělom ſ Browningſkeje piſtolije ßmjertnje ſranichu. Jenemu ßłužobnikej Fiumſkeje powſchitkowneje kreditneje banki, kotremuž runje kaž ßłužobnikam Fiumſkeje banki ſ pſcheddźerżanym revolvrom hrożachu, rubjeżuizy ſ pjenjeżneje toſche 3600 krónow rubichu. Potom ßo rubjeżuizy do cžěkanja dachu, pſchi cžimž woni do tych, kotſiž jich ſcžěhowachu, wjele krócź wutſělichu, tola nikoho njetrjechichu. Skónczńje jedyn poliziſt jeneho ſ nich, Salomona Kiſchenéwſkeho ſ Odeßy rěkazeho, ſaßkapi, mjes tym ſo jeho kumpanaj cžeknyſchtaj. Pokładnika do hojcźnje donjeßechu, hdźež je wumrjeł. Rubjene pjenjeſy pola Kiſchinéwſkeho namakachu.

* (Miljony wucźinjaza namakanka.) W Benevencže w| Italſkej je jedyn dźěłacźeŕ w jenym tworowym wosu, kotryž bě ßo ſ Kalabriſkeje pſchiwjeſł, kaſchcź pokny ſkotych a papjerjanych pjenjes namakał. Pſchi pſcheliczenju ßo pokaſa, ſo wón 1 miljon 800,000 frankow wopſchijeſche. Nichtó njewě, ſ wotkal je bohatſtwo pſchiſchło, hacź je wone njeprawe kubło, abo hacź je we wosu ſtejo woſtało, dokelž je jeho wobßedźeŕ wumrjeł. Dwórniſchcźowy pſchedßyda w Benevencže je bajkowſku namakanku ſ pſchewodom żandarmow do Neapla dowjeſcź dał.

* (Wopory mórſkeho wichora.) Pſchi Toſaſkich kupach pola Japanſkeje je ßo zyłe kódźſtwo korallowych kojerjow ſ mórſkim wichorom ſniczíło. 450 cžłowjekow je ßo tepiło. Japanſke wójnſke kódże ßu ßo na pomoz na měſtno njeſboża póßłałe.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Pſchekſchiwjenja dla mějeſche ßo woſpjet a cžežko prjedy khoſtany ſkakaŕ Khorla Michalz ſ Łupoje pſched ßudom ſamolwicź. Michalza winowachu, ſo je jenu karu, kublerjej Janej Rjecżzy ßłuſchazu, kotruž bě jeho mały hólz domoj pſchiwjeſł, dlěji ſchi cžaß wobkhował a wużiwał. Michalz to přejeſche a ßo teho dla wuwinowa.

⚔ Njedźiwajzy pſchikaſaneho ſawjeranja pßow a njedźiwajzy ſakaſnje, pßy ſ khoroſtneje krajiny wuwjeſcź, bě 1. junija 33lětny kubleŕ Max Richard Kſchižan we Wurizach ßwojeho pßa ßußodowemu wikowarjej Schmidtej w Dobroſchezach pſchedał a 2. junija tam póßłał a to dowolnoſcź hamtſkeho hejtmanſtwa k temu njedoſtawſchi. Hamtſke hejtmanſtwo teho dla Kſchižanej khoſtanſki wukas wo 10 hriwnach, abo wo arreſcże na 2 dnjej póßła. Wón ßebi ßudniſke roſrißanje żadaſche, tola njemějeſche ſ tym wuſpěcha; ßud khoſtanſki wukas hamtſkeho hejtmanſtwa wobkrucźi.

⚔ Khěżeŕ a fabrikaŕ G. B. Schneider na Židowje bě pjecża pſched někotrym cžaßom ßwojeho podrużnika „howjado“ mjenował a jenej żónſkej w naſtupanju jeho ßwójby rjekł, ſo je wón wjeßely, ſo lapakſki pak wucźehnje. Wón ma ſa to 10 hriwnow pokuty ſapkacźicź abo dwaj dnjej arreſta wotßedźicź.

Khoſtanſka komora. Dwanacże lětnaj hólzaj R. M. Pilak M. H. Pětſchka a 13lětny Alfred Mielſch, wſchitzy tſjo w Budyſchinje bydlazy, běchu wobſkorżeni, ſo ßu lohke a cžežke paduſchſtwo ſkucźili. Woni běchu w měrzu hromadże Pětſchkowej macżeri dźeßacź hriwnowſki ſkoty kradnyli, Pilak a Pětſchka 8. haprleje Pilakowej macżeri pjecźhriwnowſki pjenjes wſaſchtaj a Pilak ßam 21. meje dźěłacżerjej Kaubje w Budyſchinje ßłěborny cžaßnik kradny, mjes tym ſo wón po Kauboweho ßyna pſchińdże, ſo by ſ nim do ſchule ſchoł. Prěnjeho paduſchſtwa njemożachu ßo wobſkorżeni khoſtacź, dokelž Pětſchkowa macź wobßwědczi, ſo je wjetſchi dźěł kradnjenych pjenjes jejnemu ßynej ßłuſchał, ſo ßo tu po tajkim wo paduſchſtwo njejedna. Pilakowa macź njebě ßebi dla paduſchſtwa, pola njeje ſkucźeneho, żadała, ſo by ßo khoſtało. Duż Pětſchku jenoż k jaſtwu na dwě njedźeli, a Pilaka na 10 dnjow ſaßudźichu, mjes tym ſo ßo Mielſch wuwinowa.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěće 1909 zaso nahromadźiło: 148 hr. 50 np.

Dale za njón dari:

Dr. Bjedrich Pacak we Winje . . . . . 20 hr. — np.

W 32. čisle „Katholskeho Posoła“ lěta 1909 hižo kwittowane:

C. Michałec . . . . . — hr. 50 np.

Hromadźe: 169 hr. — np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Mužace krawatty we wulkim wubjerku porucza **A. Tschentscher** na bohatej haßy cžißło 18 na rózku theaterſkeje haßy.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

něktore dźělby

módrocźiſchcźowych ſbytkow,

a dźělbu **naſadſtajeneho**

módrocźiſchcźa

ſ truby, wjele niże płacźiſny.

Pollama

najnowſchich muſtrow we wulkim wubjerku po poměrnych płacźiſnach.

Najwjetſchi wubjerk

wſcheho

wobuća a črijow

po ſnatych jara tunich płacźiſnach namakacże jenoż

w prěnjej a najwjetſchej

cžrijowej pſchedawarni

Pawoła Kriſtellera

na bohatej haßy 25.

Ratarska schula w Budyschinje.

Bliżschi **symski semester** žo **wutoru 19. oktobra 1909** sapočnje. Samolwjenja nowych wuczomzow podpisany direktor pschijimuje, kotryž je tež rad swólniwy, wscho dalsche wukasacz.

Prof. dr. Gräfe.

Wosjewjenje.

Ratarske wokrjesne towarstwo sa kralowske sakske hornjołužiske markhrabinstwo wotměje

póndželu 27. septembra 1909 dopołdnja wot 8 hodźin

w Bjarnaczizach

wiki plahowanskeho skota

s mytowanjom se statnych žrědłow.

Schtóž chze plahowanski skót na tele wiki pschiwjesez, njech žo hacz do 29. augusta t. l. pola podpisaneho direktorija samolwi.

W Budyschinje, 9. augusta 1909.

Direktorium ratarskeho wokrjesneho towarstwa sa kral. sakske hornjołužiske markhrabinstwo.

Tajny ratarski radziczel dr. Hähnel. **Prof. dr. Gräfe.**

Zuse suby, plomby, wuczahanje subow

w Rakezach (w hosczenzu sakskeho doma)

kóždu žrjedu dopołdnja.

F. Bienertowy naslědnik,

P. Marschner, dentist.

Jězdne kola,

Phänomenske, Dürkoppske a wschelakich druhich znamjenjow s torpedowym žwobodnym běhom

hižo po 70 mk.

Nowe latarnje s torpedowskim žamosapalakom,

kaž tež wschě **narunanske dźěle** porucza tunjo

Gustav Lindner w Porschizach (we Łužizy).

Ssamžna porjedźerinja.

Pschijomne wotpłaczenje. — Trjebane kola hižo po 10 mk.

Hroch, woku, kolij, rěpowe žymjo

porucza Khorla Kahrowe

pschi žitnych wikach.

Zuse suby

plombowanje, wuczehnjenje subow, morjenje nerva, wotstronjenje subobolenja.

— Pomérne placzišny. —

Dentist Max Flach

w Budyschinje na theaterskej haži 6 pschi žitnych wikach.

Pisarnja

sa kupne, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej drózy czo. 1

po 1 schodźe, hosczenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Žitowe měchi,

mukowe měchi, žłomniki wschěch schěrjow, pizowanske měschki sa konje,

wosowe płachty (plany),

schěry płat k ložowym płachtam, najlěpsche hadreschcza, trawne płachty, kožu k czischczenju woknow a wosow atd.

tunjo porucza

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach

snapschecza skoteje hwězdy.

Kubło

s 35 kórzami pola a łuki, nimale w jenym kruschе leżaze, je se wschěm žiwym a morwym inventarom hnydom na pschedań. Dalsche je w Huszy czo. 20 pola Žiczenja shonicz.

Pytam hnydom abo posdźischo jenu **žiwnosez** kupicz.

A. Lorenz w Budyschinje na rěsniskej haži 8.

Twarske městno

katastr. czišło 15 w Hněwžezach je tunjo na pschedan. Dowolnosez k twarjenju a sarunanje wopalneje kaži stej wobstaranej. Dalsche wukasuje gmejnski pschedstejiczeł.

Khěža

s něhdže 4 kórzami pola je na pschedań w Huszy czišło 20.

Hypotheki.

12 000 mk., **6000** mk., **5000** mk. a **3500** mk. žu hnydom abo k 1. oktobrej **wupožczicz** psches **J. a E. Kobana** w Budyschinje pschi žitnych wikach 4.

Kruwa

s czeleczom je na pschedań w Jeńkezach czišło 1.

Maschinski wolij

sa wschě ratarske a druhe maschiny jenož w najlěpschich druzinach po najtunischich płaczisnach

porucza

Arthur Grubann

pschi drjewowych wikach 8.

Liebsch,

žudniski aktuar sw. žłužby

na žukelnskej haži 34

pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.

Rěczi žerbski.

— Telefon czišło 177. —

Pscheždžowanje leżomnosczow.

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, **jutře njedźelu 15. žnjeńca** popołdnju z dypkom 5 hodźin w Sockec hosczencu swoje

měsačne posedźenje.

Přednošk je knjez wučeř Bryl dobroćiwje přilubił. Wšě lube sobustawy a hosći w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Khěža s polom

(s 1 kórzom) je w jenej wži pola Barta na pschedań. Khěža je maživna a ma twjerdy kryw. Dalsche je shonicz psches **J. a E. Kobana** pschi žitnych wikach 4.

Khěža

s 5 kórzami pola je na pschedań. Dalsche je shonicz w Hermanezach czišło 16.

Wobydlenje sa wojnarja žo pschihodźaze je s džełarnju nětko abo k 1. oktobrej w Sslepjansko-Mužakowskich stronach na pschenajecze. Wojnar tam wjele dźěła namaka, dokelž w dalokej wokolinje žaneho njeje. Dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Kucharki, stwinske a žkužobne holzy, mlokowe holzy, hródžne džowki, holzy k žwinjom, wotroczkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a džełaczerske žwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na žukelnskej haži 1 na rózku žitnych wikow w czrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Sslužobna holza,

sprawna a czista, niz młódscha dyžli 17 lět, žo do jeneho duchownskeho doma do města pyta. Dalsche je shonicz we wudawarni Serbskich Nowin.

Žnjowych džełaczerjow a pohonczа

hnydom pyta

knjezi dwór w Sarečzu.

Knjesej nad žiwjenjom a žmjerczu je žo spodobało, dženža dopołdnja 1/2 12 hodźin s tuteje czažnosze do wěczнosze sawołacz nascheho lubeho bratra

pschekupza

Jana Jurja Lehmanna.

W Budyschinje, 10. augusta 1909.

Tole wosjewja w mjenje srudženych sawostajenych

Th. Lehmann,

duchowny w Nožaczizach.

(K temu czišku pschiloha.)

Pschiloha k czißku 33 Serbskich Nowin.

Ssobotu 14. auguſta 1909.

Placzißny rěsneho ſlotu na Draždżanſkich ſlótnych wikach.

9. auguſta 1909.

Placzißny po zentnarju a hriwnach.

Slótne druźiny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacz do 6 lět	39—43	75—79
awſtriſke	42—45	78—81
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	36—39	72—75
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	32—35	68—71
4. ßnadnje pizowane kóźdeje ſtaroby	27—31	59—65
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	38—41	70—74
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacz do 7 lět	34—37	65—69
3. ſtarſche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódſche krowy a jałojzy	30—33	60—64
4. ßrěnjo pißowane krowy a jałojzy	26—29	55—59
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48—52
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	38—40	69—71
2. ßrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	34—37	65—68
3. ßnadnje pizowane	29—32	61—64
Cźelata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	45—48	75—78
2. ßrěnje kormjene abo też dobre wot zyza	41—44	71—74
3. ßnadnje wuwite wot zyza	36—40	66—70
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſkſchiżenjow w ſtarobje hacz do 1¼ léta	58—60	74—76
2. mjaßne	55—57	71—73
3. ßnadnje wuwite, też ranzy a kundroßy	51—54	67—70

Placzißna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyſchinje:	W Budyſchinje. 7. auguſta 1909. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 12. auguſta 1909. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pſchenża . . . . . běła	—	—	—	—	13	—	13	50
" . . . . . żołta	—	—	—	—	12	75	13	—
" nowa	13	50	13	75				
Rożka	—	—	—	—	8	75	9	—
" nowa	9	13	9	25	—	—	—	—
Jeczmjeń . . . . 50 kilogr.	9	50	10	—	9	80	10	—
Wows . nowy	10	30	10	70	10	—	10	20
Hróch	9	50	12	—	12	50	13	—
Woka	10	—	11	—	12	—	13	—
Jahły	14	—	14	50	15	—	16	—
Hejduſchka	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	3	20	3	40	2	50	3	—
Butra . . . . 1 kilogr. . .	2	60	2	80	2	50	2	70
Pſchenična muka 50 " . . .	12	75	22	—	—	—	—	—
Rżana muka . . 50 " . . .	11	—	15	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	4	—	4	50	3	40	4	—
Ssłoma . . 100 " . . .	5	50	5	83	3	67	5	40
Proßata 846 ſchtuk, ſchtuka . .	14	—	28	—	—	-	—	—
Pſchenične wotruby	—	—	6	75	6	50	6	70
Rżane wotruby . . . . . 50 kilogr. .	—	—	7	—	6	60	7	10
Pſchenični gris	—	—	7	—	—	—	—	—
Rżany gris	—	—	7	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pſchenża (żołta) wot 13 hr. 70 np. hacz 14 hr. — np., rożka wot 9 hr. 25 np. hacz 9 hr. 60 np., jeczmjeń wot 9 hr. 50 np. hacz 10 hr. 30 np., wowß wot 10 hr. 30 np. hacz 10 hr. 70 np.

W Budyſchinje płaczeſche: kórz pſchenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., żołta 10 hr. — np. hacz 10 hr. 15 np., nowa: 22 hr. 95 np. hacz 23 hr. 27 np., kórz rożki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 14 hr. 50 np. hacz 14 hr. 80 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 13 hr. 30 np. hacz 14 hr. — np.

Wiczne placzißny w Kamjenzu.

12. auguſta 1909.

Po 50 kilogr.: Rożka wot 8 hr. 50 np. hacz 8 hr. 75 np., pſchenża wot 12 hr. 50 np. hacz 13 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. — np. hacz 9 hr. — np., wowß wot 8 hr. — np. hacz 10 hr. 50 np., jahły wot 15 hr. — np. hacz 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., ßyno 4 hr. 20 np., běrny 4 hr. — np., ßłoma (100 kilogr.) 5 hr. 82 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacz 2 hr. 80 np.

Wjedro w **Londonje** 13. auguſta: Horzo.

Cyrkwinske powjeſće.

W Michalſkej zyrkwi ſmeje 10. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farař Räda ßerbſku ſpowjednu rěcź, ½9 hodźin ßerbſke a w 10 hodź. němſke předowanje. — Tydźeńſke ſaſtojnſke dźěła ſmeje farař Räda.

Pſched zyrkwinymi durjemi budże kollekta ſa mißionſtwo mjes židami a ſa evangeliſaziſke dźěło w ßlubjenym kraju.

Křćeni

W Michalſkej zyrkwi: Ernſt Richard, Jana Ernſta Freunda, kamjenjećeßarja we Wurizach, ß. — Willy Kurt, Kurta Richarda Wicźaſa, kaßyneho poßelnika na Zidowje, ß. — Richard Ernſt, Ernſta Auguſta Sole, dźěłaćerja na Zidowje, ß. — Hendrich Richard, Bjedricha Auguſta Boriſcha, fabrikſkeho tyſcherja w Małych Cźachwizach, ß. (narodźił ßo w Małych Małßezach.) — Melania Charlotta Gertrud, Ernſta Hermanna Spanki, dźěłaćerja w Scźiſezach, dź. — Emma Marja Auguſta, Jana Hendricha Probſta, młynſkeho dźěłaćerja w Delnjej Kinje, dź.

W katholſkej zyrkwi: Marja, Jana Göttgena, molerja w Budyſchinje, dź. — Max, Joſefa Taiſa, zyhele dźěłaćerja na Zidowje, ß. — Herta, Maxa Poćza, formera w Budyſchinje, dź. — Hildegard, Bjarnata Welſa, dohladowarja w kaſarmach w Budyſchinje, dź. — Hedwig, Rocha Wrſale, ſkakarja w Spytezach, dź. — Bjarnat, Oty Linki, hoſćenzarja w Cźichońzach, ß.

Zemrjeći:

W katholſkej wołhadźe: 12. auguſta: Marja, ſwudow. Gräbnerowa rodź. Wuleńkez we Wulkim Wjelkowje, 86 l. 15 d.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodźija.

10. njedźelu po ßwjatej Trojizy ſmeje rano ½7 hodźin farař Kſchiżan ßerbſku ſpowjednu wuczbu, ½8 hodź. duchowny Voigt ßerbſke a w 9 hodź. němſke předowanje. — Pſched zyrkwinymi durjemi budże ßo kollekta ſa mißionſtwo mjes Zidami a ſa evangeliſaziju w ßlubjenym krajn. ſběracź.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

10. njedźelu po ßwjatej Trojizy ſmeje farař Domaſchka rano w 7 hodźin ßerbſku ſpowjedź, duchowny Bójtz dopołdnja we 8 hodź. ßerbſke a ½10 hodź. němſke předowanje. — Pſched zyrkwinymi durjemi ßo kollekta ſa mißionſtwo mjes Zidami sběra. — Popołdnju ½5 hodź. ma muſke młodoſtne towarſtwo ßwoju ſhromadźiſnu.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na ßukelnſkej haßy 9.

Najtuńſche kupowanſke žórło

ſa

njewjeſczinſke wuhotowanje

a

jednotliwe meble

ſolidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßkuženje.

Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.

Ssamßna pólſtrowatnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene. Rožkow, na mjenowe kčiſtne čo. kedźbowacź.

Ruſki

wußywny hroch

— zentnař po 10 mk. 60 np. —

porucża

Pawoł Schulze naßlědnik

na Hoſchiz haßy.



Phönixowe, Grütznerowe a Viktoria-

ſchijaze maſchiny

ſa domjazu potrjebu a rjemjeßko.

Dokładne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.

Ssamßna wuporjedzerńja.

Clemens Jäckel,

mějeczel **Gustav Kloeppel.**

Telefon 435. Na ſeminarſkej drósy 5. Telefon 435

Winowa pſchedawarńja Pawoła Giebnera

w Budyſchinje

na bohatej haßy czißło 18 ſ nutſkhódom na theatrowej haßy porucza ßwoje derje wothladane

běle a czerwjene wina, Portſke wino, Malagaſke, Tokayſke, Madeiraſke, Sherryſke a druhe lěkarſke wina atd.

Wot ſapoczatka mojeho dwazyczílětneho wobſtacza ßym ßo pſchezo prózowak, **jenoż woprawne wino** pſchedawacz, kotryż je ſtrowoſczi ſpomóżne.

Dokelž w tſjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotokſkej haßy** a na **bohatej haßy** ſeſtajeny **jara wulki ſklad** wudżerżuju, kotreż ßo ſ wudawkami ſa pucżowanje njepodroża, mózu **wino ſ wjetſchimi hromadami**

k kwaßam a druhim **ßwjatoczноſczam** ßo hodżaze, tuńſcho pſchedawacz, hacž hdyž ßebi jo direktnje wot Rheina, Moſela atd. póßlacz dadża. Poſpytanje tych pſchetrjebarjow, kotſiž hiſchcże moje wina njeſnaja, wo tym pſcheßwědczi.

Piſtne khartki

czſchczi ſpěſchnje **Ssmolerjez knihicziſchczerńja.**

Dla ſkónczeneho nalětnjeho czaßa a dla **pſchetwarjenja a khětreho powjetſchenja naju pſchedawarńje** wot 23. julija

wulke rumowanſke wupſchedawanje

wotmějemoj, kotreż po tunjoſczi wſcho dotalne pſchetrjechi. Bjespſchikładne poniżenje płaczíſnow je widżecz, hdyż ßo prjedawſche płaczíſny ſ nětczíſchimi pſchirunaju. Mały dżěl njedoſczehnjenych tunich płaczíſnow tu woſſjewjamoj:

1 dżělba żonjazych rukajzow, hódnych hacž 50 np., **nětkole 25 a 10 np.**

1 dżělba ſokow a ſchtrympow, hódnych por hacž 75 np., **nětkole 3 pory 1 mk.**

1 dżělba dżěczazych ſchtrympow, wulkoſcże 1—9, **nětkole 20 np., 15 np., 10 np.**

1 dżělba żonjazych ſchatow, hódnych hacž do 3 mk., **1 mk. 90 np., 1 mk. 25 np., 95 np.**

1 dżělba ſchórzuchow, hódnych hacž 2 mk. 50 np., **nětkole 1 mk. 25 np., 90 np., 50 np., 20 np.**

1 dżělba ſpódnich ßuknjow, hódnych hacž 4 mk. 50 np., **nětkole 2 mk. 90 np., 1 mk. 90 np., 95 np.**

1 dżělba lěczńych blußow, hódnych hacž 7 mk. 25 np., **4 m. 75 np., 3 mk., 1 mk. 80 np.**

1 dżělba gumijowych paßow, hódnych hacž 1 mk. 50 np., **nětkole 90 np., 60 np., 30 np.**

1 dżělba ſoſowych teppichow, hódnych hacž 40 mk., **nětkole 27 mk., 18 mk., 9 mk.**

1 dżělba pſcheſchiwanych pſchikrywow (ſtepowanych dekow), hódnych hacž 5 mk. 50 np., **nětkole 3 mk. 75 np., 3 mk., 2 mk. 40 np.**

1 dżělba hotowych wupjerkow a zychow, hódnych hacž 6 mk. 75 np., **nětkole 4 mk. 50 np., 3 mk. 50 np., 2 mk. 25 np.**

1 dżělba wutrěwanſkich rubiſchczow a twjelkow, hódnych hacž 4 mk. 50 np., **nětkole** $\frac{1}{2}$ duz. **po 3 mk., 1 mk. 90 np., 90 np.**

Sbytki gardinow, běhanſkich tkaninow, vitrażow, kattuna, mußelina, barchenta, bantow, wuſchiwanjow, płoczliweho barchenta atd.

ſpodżiwnje tunjo.

Philippi & Co.,

na bohatej haßy 3.

Telefon 488.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěsći, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 34. Sobotu 21. augusta 1909. Lětnik 68.

Swětne podawki.

Wójna pschećziwo podrožerjam piwa.

Strajk pijerjow piwa a korčmarjow je w Sakso-Meinigskej wudyrił. W někotrych tamnischich městach žu žo dla podroženja piwa psches piwarńje pijerjo piwa rossudźili, ſ zyła niz wjazy piwo picź. Wjazy dyžli 100 piwarńjow je boykottowanych.

Lipsčanszy korčmarjo žo pschećziwo pschewulkemu powyschenju piwowych płaćišnow wobaraju. Jena žylnje wopytana korčmarska shromadźišna je powyschenje płaćišny wo 3 hriwny 20 np. po hektolitrje wotpokasała a žo rossudźiła, jenož 2 hriwnje 20 np. pschiſwolicź. Płaćišna leżała je žo ſ 15 pjenjeźkami po 4 dźeśatkach postajiła.

W Biberschlagu žu žo wschitzy piwopijerjo na to swjasali, so pschi 5 hriwnach khostanja njebudźa piwo, kotrehoż 4/10 litra 12 pjenjeźkow płaći, picź. To je też pomhało. Korčmarjo saśo schtyri dźeśatki po 10 np. porjedźeja.

Lynchowazu justizu žu někotsi hosćźo w jenej korčmje pola Erfurta cźinili. Sso dohladawschi, so korčmar njedźiwajzy podroženja piwa do njeho nyčźki lijesche, žo ſ nim pscherěčźachu, jeho nabichu a jeho ſ jeho nyčźkatym piwom pokschćźichu. Dla panzanja piwa žu jeho pódła teho hischće wobſkorźili.

Pscheśkapjaze sćźěhwki je podroženje piwa w Essenje měło. Tamnischa Kruppez firma bě sa žwojich dźěłaćerjow bleschowe piwo wo 3 pjenjeźki po bleschi powyschiła. Sćźěhwk ſ teho bě tón, so žo prěni dźeń město 900 hač 1000 bleschow 44 bleschow pscheda. W Bochumje žu někotsi korčmarjo piwowu płaćišnu niz powyschili, ale ponižili, dokelž jich korčmy poślednje dny dospoknje prósdne wostachu.

W Saarskim wuhlowym revěrje je žo piwowa wójna ſ poknym dobyćźom pijerjow piwa skónczika. Hdyž běchu wjele dnjow dołho wschě korčmy prósdne wostałe, žu žo stare płaćišny a prjedawsche karanczki saśo sawjedle. W hórnischich wśach wótru kontrollu wjedźechu, schtó žnadź by podroženе piwo pił. Pschestupnizy dyrbjachu, hdy bychu žo pschi tym saśłapili, khostanski pjenjes do wjeśneje khudobneje kaśy sapłaćźicź.

Też w Draždźanach žo wobydlerstwo pschećziwo podroženemu piwu sběha. W korčmach, w kotrychž hewak žane jabłuko njemóžesche k semi padnyć, je nětkole sywaza prósdnosć. Pijerjo piwa žo korčmow a drohego piwa sdaluja. Ssamo wikowanje ſ bleschowym piwom jara cźerpi. W fabrikskich a twarskich kantinach, w kotrychž žo hewak hač do 1000 bleschow wschědnje wotbywasche, žo lědma někotre duzenty bleschow pschedawaju. Někotsi korčmarjo počźinaju hižo saśo, so njebychu žwoju existenzu na hračźki stajili, piwo saśo po starej płaćišnje pschedawaćź.

Posłyt wujednanja Němzow a Czechow.

Po namołwjenju awstriskeho khěžora je pschedśyda kluba połskich sapósłanzow cźeskich a němskich sapósłanzow k rosrěčźenju pscheprośył. Czechojo a Němzy žu žo po tymle pscheproschenju seschli. W shromadźišnje Glombinski rosestaja, so dyrbi žo někajki pucź namakaź, po kotrymž by móžno było, so by žo awstriski khěžorstwowy žejm saśo k porjadnemu dźěłu wukhmanił. Pschi debaćze žo wschitzy rěčźnizy sa to wuprajichu, so by žo khěžorstwowy žejm nasymu swołał a so by spytał, žwoje nadawki dokonjeć. Sastupjerjo žłowjanskich stron na to pokasachu, so woni njejžu wobsamkli, žo dźěławosći pschichodneho žejma pschećźiwjeć. Jenicźzy wot Němzow wotwižuje, hač budźa žłowjanszy sapósłanzy wuradźenja awstriskeho khěžorstwoweho žejma spěchowaź móz. Nětcźiſche njepschećźelnosćze Němzow pschećziwo cźeskemu wobydlerstwu we Winje budźa ſ cźeźka wujednanju Czechow a Němzow spomožne. W ministerskej radźe je pjecźa pschi rosrěčźenju wo njepschećźelnosćźach pschećźiwo Winskim Czecham k wótremu wurěčźowanju mjes cźeskim krajnym ministrom dr. Żaczkom a ſ němskimi ministrami dr. Schreinerom, Härtlom a dr. Hochenburgom dóschło. Ministerstwowy pschedśyda baron Bienerth je wospjet k měrej rěčźał. Tole wurěčźowanje směje pjecźa njedobre sćźěhwki.

Wobhonjerstwo w Franzowskej.

W Franzowskej žu franzowskeho měschćana Chaumya jako wobhonjerja sajeli. W jastwje w Toulu je wón wažne wotkrycźe wo pscheradźenju wojerskich potajnosćźow, nastupazych twjerdźišnu Nanzy a artilleriske pospyty w Bourges, cźinił. W Nanzy je hosćźenz, w kotrymž žo po sadnich skhodach ſ wuprajenjom heśka „symna kupjel“ do wobhonjerskeje pišarńje sastupuje. S tejele pišarńje je žo pscheradźenje wažnych pišmow wo franzowskej mobilisaziji wobstarało. Němzy mějachu pscheradźene pišma sa tak wažne, so hnydom wjetsche pscheměnjenja w Metzu cźinjachu.

Generalny strajk w Schwedskej

žo po sdaću njeschlachćźi. Wulki dźěł dźěłaćerjow je žo strajkowanja a tradanja nabył. Kaž žo sda, žu dźěłaćerjo nadźiju spuschćźili, so mohli se strajkom dobyć. Do wjele żelesnikow, papjernikow, zyhelnćźow a pschadownjow žu žo dźěłaćerjo k dźěłu wrócźili. Też w někotrych pschimórskich městach žu dźěłaćerjo pschipowjedźili, so žu saśo k dźěłu swólniwi. W Upsali a Goteburgu žu žo sastojnizy drohoweje żelesnizy a we wjele městach měschćźanszy dźěłaćerjo saśo k dźěłu samolwili. Něhdźe 1000 rataŕskich dźěłaćerjow je dźěło wopuschćźiło, na jich město je pak žo wjazy dobrowólnych dźěłaćerjow postićźiło, hač bě k domojkhowanju žnjow trjeba.

Sakrocźenje wulkomozow pschećziwo Turkowskej.

W mjenje Jendźelskeje, Italskeje, Franzowskeje a Ruskeje je italski póśłanz turkowskemu knježerstwu wosjewił, so Turkowska nima prawo, žo kupy Krety dla na Grichisku wobrocźicź. To je wjele bóle jenož należnosć wulkomozow. Wulkomozy njemóża teho dla też dowolicź, so by turkowske wójnske łódźstwo psched Kretu pschijełło, abo so by Turkowska ſ Grichiskej Krety dla wójnu wjedła. Wulkomozy žebi pscheja, so by žo se wschěmi žrědkami měr sdźerżał, a hdy by k wójnje dóschło, bychu wone Grichiskej sa jejne wobžedźeństwo rukowałe.

Też pschećziwo spjecźiwemu Kretiskemu wobydlerstwu žu wulkomozy sakrocźiłe. Wotdźělenje matrosow ſ łódźow europiskich wulkomozow, psched Kretu stejazych, je žo na Kretiski brjóh wušadźiło a grichisku khorhoj, na Kretiskim wobtwjerdźenju smahowazu, wotstroniło.

Turkowske knježerstwo, kotrež wschědnje Grichisku ſ pschipowjedźenjom wójny trascheshe, drje žebi nětko pschemyślili, pschećziwo Grichiskej na wójnu wucźahnyć. Turkowska je žo powucźiła, so je

wona zyle wot hnady europiſkich wulkomozow wotwißna a ſo bjes jich dowolnoſcze njeßmě měr na Balkanje kaſyecź. To je ſke poraženje mkodoturkowſkeje politiki.

Dynamitowe wotmyßlenje pſchecźiwo jendźelſkej wójnſkej łódźi.

Mjes wuhlom, ſa wójnſke łódźſtwo w Portsmouthu poſtajenym, je ßo hižo druhi krócź dynamit namakał. Nětko ßebi wjazy myßlicź njemóža, ſo ma ßo njedawne namakanje dynamita we wuhlowych ſkładach jendźelſkich wójnſkich łódźow nětkajkemu pſchipadej pſchipißacź. Tóu krócź ßu ßo ſtraſchneho rosbuchadła na kſchižaku „Edinburgſki wójwoda“ dohladali. Mjes runje pſchijatym wuhlom tſi palcźili dynamita wußlědźichu. Dalſche pſchijimanje wuhla ßo hnydom ſaſtaji. Krute pſchepytanje je ßo poručźiło.

Marokkowſke hroſnoſcze.

Italſke póßkanzſtwo w Tangeru je powjeſcźe wo ßurowoſcźach doſtało, ſ kotrymiž marokkowſki ſultan Mulaj Hafid ſbitych a jatych pſchiwißowarjow Roghia Bu-Hamary khoſta. Najmiliſche khoſtanje je wotrubbjenje praweje ruki. Wjele ſběžkarjam ßo pódla teho lěwa noha wotrubnje. K ſaſtajenju krwawjenja ßo ſkuſchene ſtawy do warjazeje ßmoły tunkuu. Nětkotrym wjednikam ſběžkarjow, kaž tajnemu pißarjej, ßudnikej a miſchtrej herzow pódla teho wſchě ſuby ſwutorhachu. W powjeſcźach ßo praji, ſo je lud cźwilam, na ſjawnym torhoſcźu ßo wukonjazym, mjelčźo pſchihladował, tola ſo mnoſy płakachu. Karawany woſy polne wotrubanych hłowow ſběžkarjow pſchiwožuja.

Na wojowniſcheźu pſched Melillu

je ſańdźeny tydźeń jenož k małym bitwiczźkam dóſchło. Marokkowſzy Kabylojo ßu woſpjet nadpady na ſchpaniſku żeleſnizu cźinili, tola ſchpaniſka artillerija je jich hnydom rospróſchika a jich do hór wróčźo wuhnała.

W ſchpaniſkim wójſku ßo wojazy na ſtajnoſcźi wuwuczźeja; generalny ſtab a mužſtwo nimataj wodychnjenja. Wſchědnje ßo mužſtwo na nadpady na njerunej horatej ſemi a na łaženje na hory ſwuczźuje. S njepſchecźelſkeho lěhwa ßu židowſzy cźeknjeńzy pſcheſchli, kotſiž wudawaju, ſo wójſko Kabylow nima nadźiju na nowu pomoz, a ſo kaid Schaldy njembru agitaziju wjedźe, ſo pak mało dowěrjenja namakuje.

S Londona ßo piſche, ſo ßu marokkowſzy Kabylojo ſchpaniſkeho generala Martineza ſe 40 pěſchkami ſajeli. General Marina je ke Kabylam ſ praſchenjom póßłał, ſ kajkimi wuměnjenjemi bychu jatych na ßwobodu puſchcźili. Kabylojo ßu wotmolwili: „Pſchińdźecźe pſchepoſdźe, dyrbimy jatych ſeſatſělecź.“

Hłowny roskaſowar general Marina je ßebi wotmyßlił, ſ nětkotrymi wotdźělenjemi pſchecźiwo njepſchecźelej wucźahnyncź. S twjerdźiſny wón ßam na cźole 12000 muži wudyri. Druhe wotdźělenja dyrbja Kabylam do boka padnyncź. Wocźakuje ßo wurjadnje krwawna bitwa. Schpaniſzy ßu pſchißahali, ſo žadyn pardon njedadźa.

Nowy amerikanſki złowny tarif

ßo jako njepſchecźelſka kroczel pſchecźiwo němſkej induſtriji wupokaſuje. Pſchi wólbje noweho preſidenta ßo wudawaſche, ſo ßo zła poniža. Tola njenadźizy je ßo ſ poniženja powyſchenje ſcźiniło. Po amerikanſkich nowinach je ßo prjedawſche zło wo 3 prozenty w pſcheréſku powyſchiło. Ssamo hdy by tole niſke wobliczenje prawe było, by ßo němſka induſtrija, kotraž je poßlednje lěto ſa 630 milijonow hriwnow tworow do ſjednoczenych ſtatow pcknózneje Ameriki wotbyła, ſ powyſchenjom zła wo 19 milijonow hriwnow poczeżika.

Wjele cźeżſcho hacź tole powſchitkowne powyſchenje, kotreż mohło ßo hiſchcźe ſnjeſcź, to do wahi pada, ſo ßo po wobliczenju zła niz wjazy po europiſkich, ale po amerikanſkich pſchedawanſkich płacźiſnach ſložuja. Amerikanſka pſchedawanſka płacźiſna je wjele wyſchſcha dyžli europiſka, wona je pola wjele tworow dwójzy tak wyßoka kaž europiſka, dokelž ßo k njej khóſty ſa dowjeſenje do Ameriki a dobytk amerikanſkich wikowarjow pſchiliczi. Na tajke waſchnje ßo mnohim wudźělkam němſkeje induſtrije wiki ſjednoczenych ſtatow ſamknu. Swjaſki amerikanſkich fabrikantow budźa potom płacźiſny tychle tworow po ßwojim dobroſdaczu ßwojim amerikanſkim wotebjerarjam wobliczicź móz, dokelž ßo němſkeje konkurrenzy njetrjebaju wjazy bojecź.

Dale ma nowy amerikanſki złowny tarif najniżſche a najwyſchſche złowne tarify. Wyſchſche zło dyrbi ßo pola tworow kóždeho kraja nałożicź, kotryž pſchiwos amerikanſkich tworow poczeżuje. Tole poſtajenje ßo pſchede wſchěm pſchecźiwo Němſkej měri. Niz jenož ſo powyſchenje zła ſ wjetſcha němſke twory potrjechi, je też w ſenacźe hłowny wudźěłał noweho zła, ſenator Aldrich, rjekł, ſo dyrbi ſyſtem najwyſchſcheho a najniżicheho zła najbóle Němſku potrjechicź, dokelž ßo wona pſchecźiwo pſchiwoſej amerikanſkeho mjaßa a amerikanſkich mjaßowych tworow wobara.

Po wſchěm ſdaczu ßu ßebi w Amerizy wotmyßlili, nowe wikowanſke wucźinjenje jenož na khóſty němſkich ſkotarjow wotſamknycź. Němſzy liberalni a ſozialdemokratoju bychu, to ßo wě, jara rad amerikanſke mjaßo do Němſkeje puſchcźeli, njedźiwajzy na to, hacź je wone wot ſtroweho abo khoreho ſkota. Tak dołho hacź ſměja w khěžorſtwowym ßejmje konſervativni, zentrum a reformarjo wjetſchinu, wſchak ßo Amerikanſkim njeporadźi, ßwoje mjaßowe twory, kotreż ßu buſto doſcź ſ mjaßa khoreho a ßamo ßlaknjeneho ſkota dźěłane, Němſkej nanuſowacź.

Rjemèry w Indiſkej.

Powjeſcźe wo revoluzionarnym hibanju mjes indiſkimi domoródnymi ßu tak khutne, ſo jendźelſke nowiny hižo wo ſběžku rěcźa. Sańdźeny tydźeń ßu ſaßo nětkotrych jendźelſkich ſaſtojnikow ſkónzowali. W Ranhpuru w Indiſkej ßu pſchißahanſtwo ſtudentow wußlědźili, pola kotrychž ßu nadrobne wukaſanje k dźěłanju bombow namakali. Wjele domorodnych je ßo ſalubiło, ſo njebudźe žanych jendźelſkich tworow wjazy kupowacź.

Sańdźeny tydźeń ßu indiſkeho ſtudenta Dhinyry, kotryž bě jeneho wyßokeho jendźelſkeho ſaſtojnika ſkónzował, wotprawili. Tola ſ tym ßo revoluzionarne hibanje w Indiſkej njepodduby. Na jendźelſke knježerſtwo wulke wobcźeżnoſcze cźakaju. Pola połnóznych indiſtich mjeſow ßu 40 tajnych brónjowych ſkładow ſa ſběžkarjow wußlědźili. Tele bróńje ßu ßo ſ Afghaniſtana do Indiſkeje pſchinjeßle.

Hród Sbožownizy.

Knježenje Ludwika pjatnateho je franzowſkemu krajej nimo měry wjele ſrudoby a ſahuby pſchinjeßło. Kral ſe ßwojim dworom ßo najwjetſchim ſłym wuživanjam a wſchě mjeſy pſchekrocźazym ſawjeßelenjam podawaſche. Duž ßo ſta, ſo buchu krajne dokhody hacź na najnjeroſomniſcho rosmjetane. Njeßměrne dawki a dawanja poddanow bjes maka ſatkóczichu. Ale ſchtož bě hiſchcźe hórſche, pichiſtojnoſcź a dobre waſchnja ſky pſchikład njekhmaneho wjerćha a jeho dwórnikow woprawdźe wußměſchesche a njehańbicźiwje do procha teptaſche. Hdyž bě kral 10. meje 1774 ſemrjeł, jeho kraj na kromje hłubokeho a ſtraſchneho bjesdna ſtejeſche. Statne hoſpodarſtwo bě w njeporjadku, lud bě ſ krutymi dawkami ſkoro wokhudnył, rólniſtwo, wikowarſtwo a rjemjeßło bě doſpołnje ſlemjene. Ale najſrudniſche bě, ſo bě ßo njewěra a bjeſpózcźiwoſcź mjeſe wſchěmi worſchtami roſſchěrika, ſo kralowſkeho tróna wjazy ſańcź njemějachu, ſo podłožki wſcheho pózcźiwoſtneho, ſtacźanſkeho a zyrkwinſkeho porjada pſchimachu a hanjachu. To bě ſke ßymjo, kotreż bě ßo ſa cźaß knježenja tehole wjerćha wußywało. Jeho njeſbožowny ßyn, Ludwik ſchěßnaty, žnějeſche, ſchtož běchu jeho prjedownizy wußywali, w revoluziji, kotraž wbohu Franzowſku bórſy na to kaž liječa ſapkawi a niz jenož kralowy trón a ßwójbu, ale też ſboże, derjeměcźe a žiwjenje tyßazow a ſtow tyßazow we ßwojich dźiwich ſmohach ponóri.

Dokelž ßo na dworje Ludwika pjatnateho ſ pjenjeſami mjetaſche a pſchecźinjeſche, ßo to ßamo roſtymjeſche, ſo bě kralowa pokładniza ſkoro ſtajnje próſdna. Miniſtrjo dyrbjachu teho dla pſchecźo nowe dawki ßej wumyßlecź a ludej napołożecź. Wſchě móżne ßrědki nałożachu, ſo bychu poddanam pjenjeſy wulłukowali. A hdyž by to wſchitko niczo njepomhało, dyrbjachu bohacźi wjele pjenjes pożcźowacź, ſo mohłej ßo błyſchcź a pycha dwora dodźerżecź. Woßebje ßo kral na to wuſtejeſche, ſe ßwojim luboſcźiwym a pſchecźelnym waſchnjom, kotreż pſchi tajkich padach pokaſowaſche, pjenjeżnikow tak jara ßej dobycź, ſo ſtatyßazy ſwólniwje dawachu, kotreż ſ nětkotrymi wumſacźemi ſkoro ženje ſaßo njedoſtawachu.

„Wy ſcźe mi zyle na to ſapodobny, kaž byſchcźe Marły hiſchcźe njeſnali; pójcźe, knježe, chzu wam to pokaſacź.“

Tute jednore a krótke ßkowa ſe rta Ludwika pjatnateho jeneho generalneho najeńka pohnuchu, ſo dworej wjazy milijonow pożcźi. Marły bě mjenujzy pyſchny kralowſki ſawjeßeleńſki hród, kotryž bě ſe ßwojej kraßnej ſahrodu a pſches ßwoje wulkotne wodarniſke wumjelſke twarby ſchěrokc a daloko ßkawnje ſnaty. Teho dla mějachu to ſa wuſnamjenjenje a ſa woßebitu cźeſcź, hdyž ßmědźachu do tuteho hroda ſaſtupicź a jeho pſchiprawy widźecź. Ale tónle podawk měješche tola też ßwoje jara dwělomne ſcźěhwki. S teho cźaßa

chzychu pjenjeżniży, hdyż ßej wot nich ſa dwór pożczonki żadachu, pſchede wſchěmi nězami kóżdy ras krala widźecź. Dwórnizy tajkele żadanje wěſo ſa wulku a ßylnu khrobkoſcź mějachu. Ale ſchto to pomhaſche? Dołh bywaſche wulki a pſchezo dale wjetſchi, pjenjeżna nuſa pſchezo dale bóle nalěhowaſche. Woni tchо dla dyrbjachu w tajkich padach chzyjo njechzyjo ßo podwolicź a bohatym ludźom po woli bycź.

Tehdom bě muż, ſ mjenom Bouret, żiwy; tón bě ſe żitowym wikowanjom ſkoro mohł rjeż njeßměrneho ſamożenja nabyć. Tón muż też roſymjeſche, ßwoje pjenjeſy nałożecź a wudawacź, każ ßej to cżaßy a wobſtejenja żadachu. Wón mějeſche w Pariju nahladnu khěżu, w kotrejż běchu ſtwy a ſale ſe wſchěm błyſchcżom pyſchene. Mnoſy hoſcżo ßebi ſa jeho bohacże ſ jědżemi wuhotowanym blidom derje ßłodźecź dachu. Jena bießada druhu honjeſche, jedyn tucżnje wuhotowany ßwjedźeń po druhim ſcżěhowaſche. S krótka Bouret ßo drohotnje draſcżeſche a běd̀żeń jako dżeń rjenje a we wjeßelach żiwy. Pſchi tym bě też dobromyßlny a dobrocżiwy muż. Tak na pſchikład da jemu k cżeſcżi jeho narodna krajina léta 1747 wopomnjeńſki pjenjes bicź, dokelż bě w cżaßu nuſy ßwojim tradazym a błód cżerpjazym krajanam ſ bohatymi darami żita na pomoz pſchiſchoł.

Nětkole běchu pokładnizy dwora ſaßo jónu próſdne, ja Bouret bu naležnje żadany, ſo by ſe ßwojich ßrědkow jedyn abo hiſchcże lěpje wjazy milijonow pożcził. Bohaty muż bě k temu ſwólniwy, hdy by ßo jemu ſa wěſtoſcź jeho pjenjes rukowało a hdy by wón nimo teho kralej ßamemu woßobinſzy pſchedſtajeny był.

Pſchi tychle a podobnych pjenjeżnych naležnoſcżach ßo kraloweho mjena po prawom żenje njetrjebaſche, ale jeno wo dworje běchu rěcże, kotryż by pożczonki żadał a też doſtał.

Bouret pak pſchi ßwojim wuměnjenju woſta, kotrež bě ſcżinił. Wón rjekny: „To, ſchtoż ßej ja żadam, je wuſnamjenjenje, ſ kotrymż budźa ßo hiſchcże moji najdalſchi potomnizy ſe ſprawnej hordoſcżu khwalicź. Ja jim żaneho wopona a żanych titulow, żaneje wójnſkeje a dobycżeriſkeje ßławy, ani druheho błyſchcża ſawoſtajicź njemóżu. Ta cżeſcź pak, kotraż ßo mi ſ tym doſtanje, dyrbi wotrunacź a wotruna jónu to też wſchitko bohacże.“

Komornik, kotryż w mjenje dwora tule pjenjeżnu wěż ſ bohatym mużom wucżinicź mějeſche, hnydom ſ nim jednacź pſcheſta, dokelż ßo jemu tute żadanje nimoměry khrobłe ſdaſche a dokelż ßej wón teje mozy njepſchizpěwaſche, tajke żadanje dopjelnicź. Wón to miniſtrej woſjewi, a tón pſchi dobrej ſkładnoſcźi ßam kralej roſprawu wo tym poda, ſchtoż bě ßo ſtało.

Ludwik pjatnaty ßo najprjódży ſe ßwojeje ſtrony zyle krucże wobaraiche, wuprajene pſchecże pſchiſwolicź. Bouret bě ſ pſchejara niſkeho a cżěmneho ßempichńdźenja, hacź ſo budźichu tajkemule mużej pſchiſtupa k dworej a ßamo roſmołwy ſ kralom mohli pſchiſwolicź. Doſtojnizy hrodu a dwórnizy wſchitzy hromadże ßměſchnu pjenjeżnikowu cżeſcżelakomnoſcź hanjachu, tiż bě jeno pſches njeſaßłużene ſboże k tak wulkim dołhodam pſchiſchoł.

Scżěhowk teho bě tón, ſo Bouret nětkole też ani ſłamaneho pjenjeżka njeda. Wón wjedźiſche, ſo jeho pjenjeſy trjebaju a ſo prjedy abo poſdźiſcho ßo tola ſaßo na njeho wobrocża. A tak ßo też ſta, każ bě ßebi myßlił.

Pjenjeżna nuſa pola dwora bywaſche dżeń a ßylniſcha. Hdżeżkuli też ſakkapachu, nańdżechu łkuchej wuſchi a ſamknjene durje, dokelż ßo ſtare dołhy ani ſ najmjeńſcha njeběchu ſapłacżiłe. Duż dyrbjachu ßo napoßledku tola k temu roſßudźicź, tamne poſtajene wuměnjenje pſchimſacź.

Komornik teho dla jónu ſaßo k bohatemu mużej pſchińdże a jemu żadane powjeſtwo pſchinjeße, ſo ßo jemu jeho żadanje dopjelni. Wón mějeſche krala widźecź, ale jenoż pod wěſtymi wuměnjenjemi. Wo woprawdźitym pſchiſjewjenju wěſo ani rěcże bycź njemóżeſche. Sa to pak dyrbjeſche jemu popichate bycź, Ludwika pjatnateho na jeho pſchekhodźowanju pſches ſahrodu w Marlyju poſtrowicź a jemu ſ nětkotrymi ßłowami ßwoju cżeſcżownoſcź wopokaſacź. S tym bě Bouret też ſpokojom, a hižo naſajtra rano zyle mjelczo ßlubjene pjenjeſy do próſdnych dwórſtich pokładnizow dżěchu.

Ssamßny dżeń pjenjeżnik ſ pukotazej wutrobu we ſchtomowej khódbje kraßneje ſahrody na krala cżakaſche. Sswojeho ſboża bjes mała ani wopſchijecź njemóżeſche a ßej hłowu wo tym łamaſche, ſ kotreho kónza by mohł Ludwik pjatnaty pſchińcź, ſchtó by jeho po jeho puczu pſchewodźał, kak budże kral na njeho hladacź a kajke ßłowa na njeho ſarěcżecź.

Skónczńje ßo dawno horzo żadany wokomik bliżeſche. Pomału mózny knjeżeŕ nad Franzowſkej pſchikhadżeſche. Bouret cżakajo to, ſchtoż pſchińcź mějeſche, wſchitku wutrobitoſcź ſhubi. Wón niczo wjazy ſ duchapołnych a cżeſcżownych ßłowow njewjedźeſche, ſ kotrymiż chzyſche na krala ſarěcżecź a ßo ſ nim roſmołwjecź. Kolenje jemu dyrkotaſchtej, a myßle ßo jemu ſ njepſchewinjomnej ſtyſknoſcżu ſhubichu. Nětkole budźiſche ßo rady tak horzo wużadaneje cżeſcże wſdał, hdyż njebudźiſche k temu hižo pſchepoſdże było.

Ludwik pjatnaty bě hižo zyle bliſko dóſchoł. Bouret ßwój klobuk ſejmowaſche a w cżeſcżownym ſadżerżenju tu ſtejeſche. Kral, kotryż chzyſche nětkole ßwoje ßlubjenje też tak pſchecżelnje każ móżno dopjelnicź, duzy nimo ſtrowjeſche a jarą ßo pokorjejo rjekny: „Wjeßelu ßo, knjes Bouret, ſo waß jónu we ßwojej ſahrodże widżu. W bliżſchich dnjach mam myßle, waß na waſchim kuble wopytacź a pola waß małe ßnědanje k ßebi bracź.“

(Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

35. hłowna ſkhadżowanka ßerbſkeje ſtudowazeje młodźiny 7., 8. a 9. żnjeńża w Ralbizach.

(Skónczenje.)

Sbożopſchejaze dopißy běchu ſkhadżowanzy póßłali: kk. profeßor dr. Muka a mandżelſka ſ Freiberga, kanonik farař Herrmann ſ Wotrowa, farař Kſchiżan ſ Hodżija jako pſchedßyda Maćicy Serbskeje, farař Schewczik ſ Kamjenizy, farař Schołta ſ Hajniz, farař Schwjela ſ Wochos, farař em. Urban ſ Budyſchina, kapłan Wojziech ſ Wulkej Strelizy, kapłan Żur-Budyſchſki ſ Oderberga, kapłan Zyż ſe Żitawy, kapłan Fenzl ſ Vodňan (w Czechach), notar Zyż ſ Budyſchina, wucżeŕ Polan ſ Budyſchina, dr. Pata ſ Litomiſchla (w Czechach), dr. Czerný, Vratiſlav a Fórman ſ Prahi, naſch khory pſchecżeľ Adolf Czerný ſ Piſka, akademik prof. Korſch ſ Moſkwy jako pſchedßyda Towaŕſtwa Sſłowjanſkeje kultury (pſchipołożił bě ruſki pſchełożk jeneje ſ Czíſchinſkeho baßni), hrabja Czudowſki ſ Krucżiż (w ruſkej Pólſkej) jako ſekretar mjen. towaŕſtwa, stud. phil. Veit ſ Litomiſchla (pſchebywazy w Krucżizach) jako ßobuſtaw »Tow. Adolfa Czerneho« w Praſy, Madlena Hajdanez ſ Draždżan, Draždżanſka »Jednota« a Bukecżanſke ßerbſke towaŕſtwo. Ertnje běchu pſches k. wucżerja Krala ſtrowjenja a ſbożopſchecża póßłali delnjołużiſzy wótczinzojo kk. farař Bieger ſ Pizna, farař Rieſe ſ Janſchojż, kantor Schwjela ſ Skjarboſcża a baßnik kantor Rocha ſ Tureja.

Podamy tu baßeń, kotruż je k. farař Urban hłownej ſkhadżowanzy wěnował:

Akrostichiske Saphiske hrono
— spěwajomne z hłosom »Integer vitae etc.« —
jako swjedźeński postrow
česnej serbskej studowacej młodźinje,
w Ralbicach na XXXV. hłownej skhadźowancy
wot 7. hač do 9. VIII. 09 zhromadźenej,
w serbskej lubosći a swěrje pósłał
M. Urban, farař em. w Budyšinje.

Sława njech żiwa z nowa klinči dźensa
Młodosći serbskej, kotraż skhadźowanku
W Ralbicach sławnych swoju pyšnje swjeći!
Spožč Bóh jej tyće!

Ralbicam praj so jako swjedźeńskemu
Městnu dźak sprawny, zo su zhromadźiłe
Z młodymi starych ze wšěch stronow Serbow
Na swjedźeń serbski!

A so tam witaj dźensa pycha luda
Ze słowom serbskim, zo by zahoriła
Żiwa so lubosć k rěči wobradźenej
Maćernej z Boha!

Serbskej so zeleń swěru pěstonjena
Młodźinje pycha rěče maćerneje,
Njech so jej młódni jako česny wěnašk
Na hłowje čerstwej,

Studowacej rad swojich wótcow wašnje
Pobožne jej so přeco žohnowanje
Dóstawaj nowe na wšě dalše časy
Bohate z Boha! —

Młodźinje serbskej dźě njech přichod kčěje
Zbožowny stajnje, zo by z pychu była
Swojemu krajej a so zeleniła
Jenak kaž palmy! —

Wječor Schołczíz ſala lub njemóżeſche wopſchijecź, kotryż ßo tam do njeje cźiſchcźeſche. S wutrobu pak popſchewamy ßerbſkej ſtudowazej młodźinje tajki bohaty wopyt. Też wopornima »Lilija« Ralbicźanſka je ßebi ſaßłużiła, ſo mějeſche telko poßłucharjow. Hižo ſaja wóczko lubosny tón wobras ßerbſkich holicźow — cźiſty wobras, niz naměſchany ſ zuſej draſtu — to wóczko wokſchewja! Ale też wucho doſta ßwoju wokſchewiſnu. »Lilija« je ßebi wſchu khwalbu ſaßłużiła, ſchtoż też pokaſa mózne pſchihłoßowanje poßłuchaŕſtwa. Njecham kóżdy jednotliwy ſpěw mjenowacź. Woßebje wuſběhnycź pak chzu narodne ſolo knjeſa Cźornaka „Ja ßwěrny Sſerb a ßyn ßym ßerbſkoh' rodu a 4hłóßny muźſki khor „Bywachu Sſerbojo". Prěnjej ſchtucźźy tuteho ſpěwa je baßnik J. Cźěßla. Woßebity pſchidawk ſa 35. ſkhadźowanku pak je wulźy ſaßłużbny towaŕſtwowy dirigent knjes wucźeŕ Hajna-Konjecźanſki baßnik. Sajimawe ßłowa, ſ kotrychźz njech ßebi tón abo tamny „ßłaby" Sſerb wucźbu woſmje, tu podamy:

Bywachu Serbojo hordźinscy rjekojo,
Bywachu rjekojo wjele stow lět.
Rjekojo bywachu, woj'wachu, spěwachu,
:,: To znał je swět! :,:

Serbojo, Serbojo, kak je so změniło!
Budźće zas rjekojo, by was znał swět.
Rjekojo w myslenju, w lubosći, w žadanju,
:,: By was znał swět! :,:

Młodźi wy Serbojo, serbscy studentojo,
Zrosće nam mužojo, naroda česć!
Mužojo, wjednicy w serbskej politicy
:,: Lud maće wjesć! :,:

Naša sće nadźija, přichoda zepjera!
Budźće nam twjerdźizna, při mužu muž!
Wučerjo, duchowni, wšitcy wy zdźěłani
:,: Při mužu muž! :,:

Młodźeńca mnoheho, wojwarja serbskeho,
Wohenja połneho serbski znał swět.
Muža pak w zastojnstwje pózrjeł nam njesmilny
:,: Cuzy je swět. :,:

Běda nam, běda nam, budźe raz lud naš sam!
Cuzbarskim jebakam podwoli so!
Potom wjac Serbojo njebudźa zawěrno
:,: Lět ani sto! :,:

Młodźi wy Serbojo z přisahu stupće so
Na Serbow wjednistwo žiwy wšón čas!
Z ludom duž do boja! Swěćić b'dźe swoboda
:,: Bórzy swój kwas! :,:

Serbojo, Serbojo, wjele so změniło!
Budźće zas rjekojo, by was znał swět!
Rjekojo w myslenju, w lubosći, w žadanju,
By was znał swět wjele stow lět!

Zyły program bě tak ſeſtajany, kaž ßebi to ßwjedźeń ſkhadźowanki žada: Narodne ßerbſke ßo wotměnjachu ſe ſpěwami młodźiny, lubosće! »Liliji« pak pſchejemy, ſo by woſtała tak mózne, žiwe towaŕſtwo a ſo by dale roſtła a kćźła! Někotre ſpěwy poſkicźichu nam Budyſchſzy evangelſzy ſeminariſtojo. Najlěpje ßo jim poradźi kwartet »A pißane te ßanki«. Seminariſtojo hrajachu na kónz programa žortnu hru »Wona pſchijěde« — žiwje a doſcź žortnje. So mjes krajnoſtawſkimi ſeminariſtami tak cźerſtwy duch knježi, je nimoměry ſwjeßelaze. Po tajkim je to, ſchtoż ßu pſched lětami Holan, Schéza a Krawz wußywali, rjenje ſeſkhadźało! Woſtańcźe tak horliwi, młodźi pſchecźeljo! A jeli nam hody w Budyſchinje wuhotujecźe ßerbſki wjecźork, my ſ radoſcźu k wam pſchikhwatamy. — Konzert a džiwadło, wſchitko je ßo derje poradźiło. Jenoż to bychmy ſa pſchichodne ſkhadźowanki radźili: Program niz pſchebohaty! — A hacź do běłeho dnja ßo nětko ſabawjachu młodźi a ſtari, tak a hinak.

Pónděłu dopołdnja naſtaji ßo cźrjódka ſtudowazych — rjenje wěnzowana ſ pychu ßerbſkich holicźow — na wulět do Kulowa. Boże ßłónczko jara derje měnjeſche, a duž běchu wſchitzy wjeßeli, hdyž w Braunerez khłódnej ſahrodźe ßedźachu. Popołdnju poczeſcźi wulět hiſchcźe cźrjódka hoſcźi ſ Delanſkich a Klóſchtrſkich ſtron.

Tele wulěty pak móhli powſchitkownje žiwiſche bycź. S njedźelſkeho programa mohło ßo te abo tamne cźißko radſcho na wulěcźe wuwjeſcź. To tajki pokiw ſa pſchichod!

Lubiło pak ßo nam w Kulowje je, dokelž wjecźor ßo tak mnohim ani domoj njechaſche. Spěwajo wopuſchcźi wjeßeła cźrjódka měſtacźko, ßo nadźejo, ſo traſch ßo wrócźi w bliźſchich lětach na ſkhadźowanku do Kulowa.

Na dompucźu něktorych hrimanje ſcherjeſche; nó, wſchak ßu wſchitzy ſbožownje domoj pſchiſchli. A poßledni hakle wutoru wjecźor kraßnu ſkhadźowanku doßwjecźiwſchi hoſpodliwym Ralbizam dawachu božemje. —

Njech ßebi naſchi ſtudentojo wſchitke te dobre napominanja, kotreż ßu ßłyſcheli njedźelu popołdnju, krucźe ſapißaju do wutroby, ſo to wſchitko njeby jenoż tajke elektriſke ſabłyſknjenje ſahorjenja było, ale ſo bychu woſtali hacź do ßmjercźe ßwěrni naſchemu narodej. — A k lětu na ſaßowidźenje w narańſchich Sſerbach!

S Budyſchina. (Paduſchnizu lepili.) Skónczńje je ßo poradźiło, paduſchnizu ſaßłapicź, kotraž je dołhi cźaß burſkim žonam na butrowych wikach pjenjeżne móſchnje ſ korbow a ſakow kradnyła. Sańdźenu ßobotu dopołdnja klampnaŕ Müller na rózku ſadnjeje bohateje haßy a butrowych wikow pſchipadnje ſe ßwojich klamow ſtupiwſchi ßo dohlada, kak jena žona jenej burſkej žonje pjenjeżnu móſchniczku ſ korba wucźahny a ßebi ju do ſaka tykny. Wón hnydom jeneho poliziſta, kotryż po wikach khodźeſche, na paduſchnizu kedźbliweho ſcźini. Tón pakoſtnizu, wěſtu Strauchwaldowu ſ Budyſchina, ſaja a na polizajſtwo dowjedźe. Tam w jejnym ſaku kradnjenu móſchniczku namakachu. Potom jejne wobydlenje pſcheppytajo hiſchcźe 36 próſdnych pjenjeżnych móſchniczkow, 5 móſchniczkow ſ pjenjeſami, jenu ſelenu ſchtrykowanu pjenjeżnu burſu a jene ſchantko ſe ſawjaſanymi pjenjeſami namakachu. Kaž ßo ſda, je Strauchwaldowa wſchě tele móſchniczki kradnyła. Wona je ßo ſtatnemu rěcźniſtwu pſchepodała.

— (500lětny khorhojny jubilej rěſniſkeje jednoty.) Pſched 500 lětami je cźěſki kral Wjazßław Budyſkej rěſniſkej jednocźe, dokelž bě pſchi ſběžku měſchcźanow pſchecźiwo měſchcźanſkej radźe tutu pſchecźiwo ſběžkarjam ſakitała, jejnu ßwěrnoſcź pſchipóſnawajo khorhoj ſpožcźik. Tudomna rěſniſka jednota chze 500lětny khorhojny jubilej jutſje, njedźelu 22. aug., na ßwjedźeńſke waſchnje ßwjecźicź. Popołdnju ½5 hodźin hiſtoriſki ßwjedźeńſki cźaß, kotryż budźe po ßwojim waſchnju wulkotny, po měſcźe poczehnje. Wón ſ měſchcźanſkeje ſahrody po ſwonkownej lawſkej haßy, Hoſchiz haßy, Moltkowej haßy, kamjeńtnej haßy, drjewowych wikach, ßerbſkej haßy, žitnej haßy a bohatej haßy do hoſcźenza „króny" póńdźe. Wo cźahu ßamym ma ßo ſcźěhowaze rjez: Pſched cźahom ſchtyrjo pſchipowjedarjo krocźa, potom pſchińdu wucźobnizy rěſniſkeje jednoty w rěſniſkej draſcźe, dale 2 landawſkaj woſaj ſ cźeßnymi ßobuſtawami a hoſcźemi, potom ßłěduje nětcźiſcha rěſniſka khorhoj ſ dwěmaj khorhojnikomaj, pſched kotrejž ſchtyrjo ßynojo rěſniſkich miſchtrow ſe ßekeru du, mjes nimi džeja wucźobnizy ſ puzakami, na kotrychž budźa dary ſa khorhoj leżecź. Sa nimi póńdźe pokoja Budyſkeje rěſniſkeje jednoty, k kotrejž ßo dźěl ſwonkownych jednotow pſchiſamknje. Druhi dźěl ßwjedźeńſkeho cźaha ßwjedźeńſki wós — pſchepodacźe ſtareje khorhoje pſches krala Wjazßława pſchedſtajazy — ſcźěhuje, ſa nim du bratrſtwo pomoznikow a na kónzu 400 ſaſtupierjow zuſych rěſniſtich jednotow. Tſecźe a poßlednje motdźělenje ßwjedźeńſkeho cźaha ßo teho runja ſ hudźbu wotewri, ſa kotrejž kwětkaty wós ſe ßynami a džawkami rěſniſkich miſchtrow pojědźe. Hólzy budźa pyſchnu rěſniſku draſtu, holzy jako kwětkowe holzy ſwoblekani.

— Dla podroženja ſapalkow ſ dawkom ßo nětkole wſchelake pſchiprawy wunamakaju, kotreż k lutowanju drohich ſapalkow ßłuża. We wſchelakich korcźmach ßu ßo ſapalkowe ſtejaki ſebrake a ßo ſa to petrolejowa lampka ſ krótkim zylindrom ſtajiła, ſa kotrejež ßwěžu ßo fidibußy ſapaleja. Tajka lampka wob dźeń wjazy dyžli ſa 1 pjenježk petroleja njepſchetrjeba.

— (Pſchetrjebanje mjaßa w Sakſkej wotebjera.) Tak daloko hacź ſtatiſtiſke ſapißy doßahaju, je pſchetrjebanje mjaßa wot lěta 1870 w Sakſkej ſtajnje pſchibjerało. W lěcźe 1870 na hłowu wobydleŕſtwa 10,9 kilogramow howjaſeho mjaßa a 14,7 kg. ßwinjazeho mjaßa pſchińdźe. W lěcźe 1900 ßo hižo na hłowu 14,4 kg. howjaſeho a 27,9 kg. ßwinjazeho mjaßa pſchetrjeba. To bě najwyſchſchi ſkhodźeńk w pſchetrjebanju mjaßa. Dla podroženja mjaßa je ßo wot teho cźaßa pſchetrjebanje mjaßa wo maliczkoſcź pomjeńſchiło; w lěcźe 1907 je na hłowu wobydleŕſtwa 14,4 kg. howjaſeho a 27,9 kg. ßwinjazeho mjaßa pſchiſchło.

— (Wo žnjach.) Lětuſche žně ßu wurjadnje žohnowane. S deſchcźemi w juniju a w ſapoczatku julija, kotreż ratarjow ſ wulkimi ſtaroſcźemi napjelnjachu, je Bóh luby Knjes woprawne džiwy

cźinił. Prjedawsche niske žita ßu rjane dołhe narostke, a sorno w nich je ßo w dołhim wlóžnym cźaßu rjane wulke roswiko. Kopa rožki w pscherěšku $1^1/_4$ hacź $1^1/_2$ kórza dawa. Tajki žohnowany rožkowy wunoschk njejßmy sa wjele lět měli. Woßebje lětßa wowß s dołhej ßkomu a rjanym sornom ßo wusnamjenja. Tola niz jenož rožki, ale teź wschě wobkopne płody ratarjow spokojeja. Běrny a rěpa w najkraßnischej polnoschći steja a lubja ratarjowe dźěło s bohatym wunoschkom mytowacź. Hdyž ßo ratarjo po khudych ßynowych žnjach bojachu, so njebudźa skót sežiwicź móz, je ßo tale bojoscź nětkole shubiła. Wotawa nadźijomnje to saruna, schtož ßu ßyna pschemało wunjeßke. Teź maja dobru nadźiju, so ßo nasymska piza rjana poradźi. Duž naschi ratarjo nětkole s wulkim dźakom k Bohu lětßa žohnowane žně domoj khowaju.

Teź we wukraju, w Ruskej, Romunskej a pschede wschěm w połnóznej Amerizy ßu lětusche žně bohatsche hacź w pscherěšku prjedawsche léta. Njedźiwajcy teho ßu žitne płacźisny hacź dotal mało spadke. S pschicźinu teho drje je to, so maja ratarjo w tu khwilu hischcże ruzy połneho dźěła a so teho dla khwile nimaju, žito młócźicź a jo na pschedań poskicźicź.

Njedźiwajcy spokojazych žnjow w najwjazy europiskich krajach ßu ßo žitne płacźisny jenož mało ponižike. Tak na pschikład tuna pscheńcy lětßa w pscherěšku 217—229 hriwnow porno lońschim 194 hacź 205 hriwnam sańdźenu wutoru na Barlinskej bursy płacźesche.

— Pschi dalokojěšbje se Žitawy do Lipska sakskeho kołojěšdneho swjaska je Hermann Müller s Althena s dobycźerjom był. Wón bě 8 hodźin 35 minutow k jěšbje trjebał. Jako jědnaty Richard Prusker s Cźichońz do Lipska pschijědźe. Wón bě 9 hodźin 13 minutow jěł. Wscho hromadźe 98 kołojěšdnych honjeńzu se Žitawy do Lipska skónczi.

— **Porjedźeńka** k rosprawje wo 35. hłownej skhadźowanzy ßerbskeje studowazeje młodźiny, podatej w 33. cźißle Serb. Nowin. W rosprawje wo mojim protescźe pschecźiwo kritizy „Katholskeho Posoła“, — cźißko 34 lěta 1908, — w poßlednim 33. cźißle „Serbsich Nowin“ wotcźischcźanej ßo praji: „Dale měnjesche dopißowaŕ“, (lěpje: kritika) „so ma dźiwadło nadawk, poßkucharjow posběhowacź a polěpschecź. To teź njeje wěrno.“ To je smyłk, kiž snadź psches pschikrótschenje nasta; mi ßo s tym zyle wopacźne myßle pschißwojeja. Ssym někak tole praji: „Cźehodła ßo nadobo wot 34. hłowineje skhadźowanki žada, so ma jeje hra posběhowacź a polěpschecź! Wěso skhadźowanki to teź se ßwojimi hrami chzedźa, n. pšch. 33. hł. skhadźowanka w Bukezach, ale schtó chzył ßebi wot studowazych žadacź a schtó je ßebi to hacź dotal wot nich žadał, so bychu kóždy krócź wustupili s hru, kotraž měła posběhowacź a polěpschecź w tym smyßle, kaž ßebi to kritika „Katholskeho Posoła“ žada! Skhadźowanki poskicźeja hry w smyßle kritiki, tola niz pschezo.“ — Pschistaju hischcże: Chzyscheße ßnadź hra: „Wona pschijědźe“ nam wot nahladneje strony poskicźena, hinajscheho wuspěcha dozpicź hacź hra: „W paßlach“?

Kaž ßmy nadoscź nashonili, pschikhadźeja — njeměnju s tutym kritiku „Katholskeho Posoła“ — kritiki, kotrež jeno wscho roskritisuja a sakritisuja, husto doscź s rta tajkich, kotsiž jeno kritisuja, — kak, to ßo njepraschejecże! — hewak pak ßo wo skhodźowanku a studowazych a — njepraju drje pschewjele — husto doscź teź wo Sserbstwo dale njestaraja.

Karl Wyrgacź, hłowny starschi 34. hł. skhadźowanki.

— Sakske wojeńske žiwjenje sawěscźaze towaŕstwo w Draždźanach, pod protektoratom Jeho Majestoscże krala stejaze, móže saßo wo swjeßelazym pschikhadźenjom nowych sawěscźenjow w měßazu juliju t. l. rosprawjecź. W tutym měßazu je niz mjenje dyžli 506 ßobustawow se sawěscźeńskej sumu 245350 hriwnow pschistupiło. Zyły wobstatk sawěscźenjow wucźinja 76022 ßobustawow s 30768400 hriwnami kapitala. — Ssobustawam abo jich sawostajenym je ßo w juliju 21500 hriwnow wupłacźiło a w poßlednich 6 měßazach 159260 hriwnow; wot towarstwoweho wobstacźa pak je ßo nahladna suma 3043700 hriwnow wupłacźiła. — Wukasanja a prospekty ßu pola direkzije w Draždźanach na Schulgutstraße 7 dostacź.

S **Bóschiz.** Tudomnemu wojnarjej B. A. Roli je ministerstwo snutskownych należnoscźow cźeßne snamjo, sa selenym bantom ßo noschaze, s pschipósnacźom teho spožcźiło, so je Rola wot lěta 1884 s hejtmanom tudomneje dobrowólneje wohnjoweje wobory był. Sańdźenu póndźelu je assessor Richter w pschitomnoscźi ßobustawow dobrowólneje wohnjoweje wobory tole wusnamjenjenje Roli na ßwjedźeńske waschnje pschepodał.

S **Wulkich Debßcz.** Tudomna 15lětna Horakez holza je tele dny do koßy stupiła a ßo straschnje rěska. Dokelž njesamochu jej krej stajicź, ßu ju do Budyskeje hojerńje dowjesli.

S **Mnischonza.** Sajimawe pospyty ßo nětkole kóždy wjecźor a w nozy w lěßach Mnischonskeje hory k snicźenju mnischcźich mjetlow, nětkole po tyßazach lětazych, cźinja. Budyske hamtske hejtmanstwo je nowy mjetlekojak „Saxonia“ Lipscźanskeho wyschscheho inżeniera Göhry kupiło, s kotrymž ßo nětkole pod parschonskim wodźenjom wunamakarja, w tu khwilu w hajnkowni bydlazeho, pospyty cźinja. Ssrjedu wjecźor tachantski hajnik Wawrik s kojakom prěni krócź dźěłasche. Hižo wokoło 9 hodźin mjetle, pschikabjene s wótrym ßwětkom tsjoch módrojtych karbidowych płomjenjow s hromadami s lěßa pschilětowachu a ßo bliższchi wokomik se žahłym kokosowym korbom, pod kojak stajenym, pózrjechu. Kóžda mjetla, kotraž s njemdrej spěschnoscźu k kojakej pschilecźi, je wěstej ßmjercźi podata. Sa jenu minutu ßo po wobliczenju 300 mjetlow spali. Pschi pospytach, kotrež je psched krótkim radźiny hajnik Zimmermann we Walddorfje pod Kotmarom cźinił, je ßo s pjecźhodźinskim kojakowym skutkowanjom pschi ßrěnim lětanju mjetlow něhdże 150,000 mnischcźich mjetlow moriło. Dale je teź to s wužitkom, so ßu nasajtra rano wokolne schtomy s tyßazami mnischkow pokryte, kotrež móża ßo potom lohko wotsběracź. Jedyn kojak, wobstejazy se ßudobja schklencźaneho swona, roswiwaka, powětroweje roky, kokosoweho korba a tsjoch ßwěcźazych płomjenjow, ßebi sa jenu nóz 75 pjenjezkow wobstaranskich wudawkow žada a móże ßo s jenym mužom wobßkužicź. Wobßedźerjam lěßow, kotsiž je nochzedźa mnischkam snicźicź dacź, ßo Göhrowy kojak „Saxonia“ najnaležnischo porucża.

S **Budestez.** Pschi njewjedrje, kotrež sańdźenu wutoru wjecźor psches naschu krajinu cźehnjesche, je tu błysk na jenym polu kublerja Kschižana do pópow dyrił a je sapalił. Teź w Korsymju je błysk 5 pópow na Schmißez polu sapalił. Ludźo ßu tu a w Korsymju woheń bórsy shascheli.

S **Husli.** Tudomny hoscźenzaŕ Nitzschmann je schtwórtk tydźenja se ßwojej ßwójbu cźeknył, wulku hromadu dołha sawostajiwschi. Wón je hižo dołho w pjenjeznych wuskoscźach był. Pjatk dyrbjesche wón pokojzu druheje hypotheki, na ßwojej leżomnoscźi sapißaneje, wupłacźicź. To drje jemu njeje móżno było, a teho dla je ßo s procha měł. Dźeń prjedy bě Nitzschmann dweju konjow a wschelaku nadobu pschedał, dokelž je ßo najskerje s pjenjesami k cźeknjenju sastaracź chzył. — Wo Nitzschmannu ßo powjeda, so je wón khětro pscheczinjazy był, mjes tym so je jeho žona pilna a hospodliwa była.

S **Cźornoboha.** Sańdźenu wutoru je pschi njewjedrje, kotrež ßo s krupami pschewodźesche, něhdże 20 metrow s wjecźora wot hórskeje korczmy błysk do wulkeho schmrěka dyrił. Wjele stow tschěskow do korczmineho dwora slecźa, ućkotre ßo ßamo psches korczminu tšěchu k noham hoscźi, w kolonadźe ßedźazych, funknychu. — W njedalokim Schönbergu błysk do statoka Khorle Dreßlera sajědźe a w hródźi cźelo, pódła krowy stejaze, saraschy; krowa njesranjena wosta.

S **Ketliz.** Sańdźenu póndźelu je po dlějschej khoroscźi wobßedźer tudomneho knjeżeho dwora, Hugo ßwobodny knjes se Salza a Lichtenau, rytmischtr swonka ßłużby, wumrjeł. Wón je ßyn něhduscheho Budyskeho wokrjeßneho hejtmana a posdźischeho presidenta wyschscheje sliczbowanskeje komory ßwobobneho knjesa se Salza a Lichtenau a bratr sakskeho póßłanza w Barlinje.

Se **Ssmilneje.** Cźeżko do njesboża je tele dny pjecźlětny ßynk skakarja Steltnera pschischok. Dźěcźo wo khěži jenu rosbuchansku patronu s hamorom rosbicź spyta. Patrona rosbuchnywschi dźěscźu hłowu, ruzy a nosy cźeżko srani.

S **Wóßlinka.** Pjatk tydźenja je wětr, s kotrymž ßo njewjedro pschewodźesche, w tudomnych sahrodach wjele ßadowych schtomow słamał abo swuwałał. W Skaskowje je wětr tšěchu s domu Oty Lindnera dospołnje wottorhnył. Teź s gmejnskeje khěże je ßo tšěcha s dźěła dele storhała.

Se **Schěrachowa.** Wutoru wjecźor je Boże njewjedro do błyskowoda wěże evangelskeje zyrkwje a do Herbrigez khěże dyriło. Błysk je nětkotre tšěschne hrjady rostschěskał a dźěl tšěchi rosbił.

S **Lubija.** Dźěłacźerjam zigaroweje fabriki firmy Lötsch & Co. je ßo wosjewiło, so budźe ßo pschichodnje wob tydźeń jenož 5 dnjow dźěłacź. Jeli so by ßo pschi pomjeńschenym dźěłanskim cźaßu pokasało, so ßo telko nadźěła kaž prjedy sa schěscź dnjow, dyrbjała firma 20 dźěłacźerjow s dźěła puschcźicź. Kaž je snate, dyrbjał stat, hdy by ßo pschicźina puschcźenja mjenowała, puschcźenym schkodu sarunacź.

S **Lubija.** W lěßu Lubijskeje hory je ßo wucźeŕ pschi 7. Lipscźanskej měschcźanskej schuli Wilhelm Tannert satšělił. Wón

bě psched někotrym cžaßom na cžuwy skhorił a dyrbjesche ßo po poruczności ßwojeje pschedstajeneje wyschnosce do jeneje hojerńje podacź. Tannert ßebi to jara k wutrobje wsa. Wón pódźelu do Lubija, hdźeź bě prjedy s wuczerjom byk, pschijędźe a ßo satšeli. Tannert wudowu a dwě małej dźěsczi sawostaji.

S Bistopiz. Ssrjedu w nozy ßu ßo składownje a sawalerńjo schkleńczerńje firmy F. Sücker & Co. wotpalike. Dźěło w schkleńczerni dale dźe.

S Wojerez. K cžesczowanju tudomneho knjesa superintendenta Kuringa je ßo we woßadach Wojerowskeho wokrjeßa pjenjeżna sběrka wotměła, kotraż je 3500 hriwnow wunjesła. K trajnemu cžesczazemu wopomnjenju knjesa superintendenta Kuringa, kotryż je ßebi wo twar Wojerowskeje wokrjeßneje khorownje wulke saßłużby dobył, je ßo sběrzy mjeno „wustajenje superintendenta Kuringa“ narjekło. 13. dźeń augusta, na kotrymż knjes superintendent Kuring ßwoje 70. żiwjenjowe lěto dozpi, je ßo sběrka, s kotrejež danju dyrbja ßo khudźi běbni Wojerowskeho wokrjeßa podpjerać, měschczańskej nalutowarni na dań dała. Tón ßamy dźeń ßobustawy sběrzyneho komiteja, duchowni a zyrkwinszy sastupjerjo wokrjeßowych woßadow a generalny superintendent Haupt najwutrobnische sboże pschejo jubilarej sběrzyne nalutowarńske knižki měschczańskeje nalutowarńje pschepodachu. Sa měschczańske sastupjerstwo k. měschczanosta Hamann, w mjenje duchownych Wojerowskeho wokrjeßa knjes duchowny Krygar s Łasa a w mjenje zyrkwinskich pschedstejiczerstwow knjes archidiakonus Dobruzki sboże pschejachu. Pschi jědźi a piczu sbožopschejerjo hischcze někotre hodźiny w hospodliwym jubilarowym domje wostachu.

S Wikow (Petershayn) pola Sleho Komorowa. Schtwórtk tydźenja ßu ßo na tudomnym knježim dworje paduschi do dworoweje pißarńje dobyli a do pjenjeżneho khamora dźěry wubili. Paduschi měnjachu, so w khamorje wjele pjenjes namakaju, dokelż w tym cžaßu wjetsche summy s Magdeburgskeje garnisony sa dodawanki pschikhadźeja. Każ ßo powjeda, njeßu paduschi niczo kradnyli abo njeßu tola pjenjesy namakali. Paduschi ßu po sdacżu, każ wobstejnosce pokasuja, w dworje ßwědomicźi byli. Dwór je s wyßokimi murjemi wobdaty a w nozy po nim pjecź abo schěsćź wulkich pßow wokoło běha.

S Kromowy. Pola tudomneho kantinskeho hospodarja Komzaka służaza Selma Hajniz wóndano nóż w ruzy dźerżo s domu do dwora běżesche. Pschi tym wona tak njesbożownje padże, so ßebi nóż jenoż jedyn milimeter wot wulkeje żiły pod lěwym wuchom hluboko do schije sakło. Sranjena mohł rjez w krwi pluwasche. Wobżaromna holza je telko krwě shubiła, so je hischcze nětkole w ßmjertnym strasche.

Se Shorjelza. Pschi njewjedrje je pjatk tydźenja w Langenawje błysk do jeneho rjeblowaneho wosa, se żitom nakładżeneho, dyrił. Wós ßo se żitom wschón spali, jedyn kóń ßo hnydom saraży. Hdy budźische sapschahowy wobßedźeŕ hnydom njepschiběżał, budźische ßo jeho ßyn, kotryż bě sapschah wjedł a ßo s błyskom pohłuschił, teho runja spalił. Jeho drasta bě ßo hižo sapalika.

S Draždżan. Wobßedźeŕ jeneho automobila s Budyschina je njedźelu wjecźor w Ulberndorfje pola Draždżan 45 létneho fabrikskeho sarjadnika Hickmanna pschejeł a tak cżeżko franił, so tutón w hojerni, do kotrejež jeho pschiwjesechu, wumrje. — Njedźelu dopołdnja je serżant tudomneho trainskeho bataillona Nikolaus w ßwojim wobydlenju ßwojemu żiwjenju kónz cżinił. Woženjeny muż bě njekasanstwo skucźił, kotrehoż dla dyrbjesche ßo wón psched wojerskim ßud stajicź.

S Draždżan. Khěżor Wylem, kotryż budże létßa pschi manewrach sakskeju armeekorpsow pschitomny, 20. septembra Albrechtski hród w Mischnje wopyta.

S Draždżan. Ssobotu rano je ßo pschi pukach s jenym poliziſtom 29létny lěkaŕ dr. Hartung s Hannovra, kotryż nakhwilnje w Draždżanach pschebywasche, so by jeneho lěkarja sastupował, cżeżko franił a dwaj dnjej posdźischo na tule ranu w hojerni wumrjeł. Ropot je na to waschnje nastał, so běchu někotsi knježa, mjes nimi tež mjenowany lěkaŕ, w nozy prjedy teho wschelake Draždżanske korczmy wopytali a rano wokoło 6 hodźin we winowej wólnosczi na starym torhoschczu w stejischczach kwětkarkow wschelake prysle skucźili. Jedyn żandarm, kotrehoż běchu kwětkarki na pomoż sawołake, k měrej kasasche, tola na njeho njepoßłuchachu. Hdyż chżysche wón jeneho s njeměrnikow na straż wotwjesć, ßo jeho pschecżeljo do żandarma dachu, do njeho bijachu a jeho skónczinje k semi cżißnychu. Na to żandarm ßwój teßak wuholi, tola herjekarjo jeho sa ruku pschimnychu, so bychu jemu teßak wutorhnyli. Pschi tejle bědźeńży bu dr. Hartung sranjeny. Po dotalnym nawjedźenju njeje nadpadnjeny żandarm s wotpohladom do njeho kok, ale dr. Hartung je ßo bjes żandarmoweje winy sranił. Sranjeny njeje najprjódy wo ßwojej ranje niczo pytnył. Někotsi żandarmoju ßu jeho a jeho pschecżelow na straż dowjedli, a tam hakle ßu ßo dohladali, so dr. Hartung s delnjeho żiwota krwawjesche. Na to ßu jeho do hojerńje dowjesli. Ssamo ßo wě, so budże ßo wo wěży psched ßudom jednacź.

S Lipska pschińdże w tych dnjach jara rjany cžischczany list (s dźěła s cżerwjenymi a poskoczanymi pißmikami a liczbnikami), s kotrymż Lipsczanska universita ßerbskemu evangelskemu duchownstwu ßwój dźak sa holdowanje wupraji. Tute ważne pschipißmo pschińdże do aktow „ßerbskeje hłowneje prědakskeje konferenzy“.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěče 1909 zaso nahromadźiło:	169 hr. — np.
Dale za njón darichu:	
Knjeni Dr. Mukowa w Freibergu **100 kr.** =	84 hr. 50 np.
Bukečanske, Pančičanske a Njeswačidlske towarstwo při wulětu na Čornobóh 11. julija 1909	13 hr. — np.
W 34. čisle „Katholskeho Posoła“ lěta 1909 hižo kwitowane:	
Na hłownej skhadźowancy serbskeje studowaceje młodosce w Ralbicach nazběrane	33 hr. 23 np.
Hromadźe:	299 hr. 73 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje
zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Přilopk.

Teho runja dla panzanja mloka měješe ßo żona kubkoweho inspektora Porsberga w Bórku pola Draždżan samolwicź. Ju winowachu, so je wona wot 8. měrza 1908 hacź do 18. febr. 1909, potajkim jene zyłe lěto, na knježim dworje w Bórku do dobreho mloka wodu laka a separatorske (wotsběrane) mloko jako dobre pschedawała. Jedyn hródźny schwajzaŕ je jebonku pscheradźił. Kichczijerka mloka ma 200 hr. khostanja sapłaczicź abo 20 dnjow jastwa wotßedźicź.

* (Wopor petrolejoweje kany.) Żona dźełaczerja Wiluscha w Schwintochlowizach pschi satepjenju petrolej do kachlow liny. Kana rosbuchny a drasta njewobhladniweje żony ßo sapali. Żoniny kschiki saßłuschawschi jejny 4létny hólz maczeri na pomoz pschiběża. W blizschim wokomiku ßo też jeho drasta s płomjenjom paleschе. Seußodźa macź a ßyna s płomjenjom ßo palazeju namakachu. Hacź runje ßo płomjenja bórzy shaschachu, beschtaj ßo tola żona a jejne dźeczo cżeżko franiłoj.

* (Wěrjenju njepodobna hruboscź.) W Gelsenkirchenje we jenych podkopkach dwaj hórnikaj jenemu młodemu dźełaczerjej se schlawchom praßowany powětr do żiwota klumpaschtaj. Młodemu cżłowjekej ßo cżrjewa rospuknychu, a wón wumrje. Słóstnikow ßu sajeli

* (Se semju ßo późrjeł.) Żałoßny podawk, pschi kotrymż ßo jedyn hórnik psched wocżomaj ßwojich towarschow do semje pschepadże a ßo w njej bjes pomozy shubi, je ßo w Tschauschu w połnóżnych Czechach stał. Na jenej schczeżży, po kotrejż runje wjele hórnikow dźěsche, ßo na dobo někotre rospukliny Haninеho schachta wotewrichu. Hórnik Dond, kotryż runje psches jene tajke městno dźěsche, ßo psched wocżomaj druhich do hłubiny shubi. Njesboże ßo tak rucże sta, so njesbożowny, kotrehoż semja późrje, ani sakschiknycź njemóżesche. Spytachu hnydom sa nim rycź, tola dyrbjachu ßo bórzy tehole dźěła wostajicź, dokelż bě strach, so bychu ßo w bliskej wokolnosczi druhe rospukliny wocżiniłe.

* (Jěsba Zeppelinoweho ballona III. do Barlina.) Zeppelinowy ballon III. 26. augusta s Friedrichshafena do Barlina pojędźe. Dokelż je ßo hrabja Zeppelin tele dny hakle cżeżkej operaziji podcżißnycź dyrbjał, ßo wón hakle wot Bitterfelda pschi jěsbje do Barlina wobdźěli.

* (Morwy prajeny żiwy.) Leutnant Braun jěsdneho honjerskeho regimenta w Colmarje je „Straßburgskej Póscze“ scżěhowazy list póßłał: „Wczera ßo s dowolenzy wrócziwschi shonich, so ßu nowiny powjesć rosscherike, so ßym ßo satšelił. Proschu tule zyle wumyßlenu powjesć wróczicź. Teho, schtóż je ju wunjeßł, hischcze njesnaju.“

* (Cžežke njesboże w hornjej Italskej.) W Olginate jedyn kabel s wyßokim elektriskim napjeczom na graty měschczańskeho elektriskeho wobßwětlenja padże. Duž w domach, w kotrychž je elektriske wobßwětlenje, woheń nasta. Hdyž chzychu jón haschecź, ßo wjele ludźi elektriskich gratow dótkny. 20 ßo mjenje abo bóle srani.

* (Ssylne semjerženje w Japanskej.) W ßrjedźnej Japanskej a woßebje w Nagoyi je ßobotu ßylne semjerženje wjele schkody naczinilo. Wobkhod po żelesnizach a po telegrafje je ßo pschetorhnył. Haßnjena wohenbluwaza hora je blisko wjerschka do ßo spadła. Po dotalnych powjescźach je ßo nehdże 40 cźlowjekow sarasylo a 80 ßo sranilo. Wjele pohanskich templow je ßo wupuscźilo.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. Dla pschestupjenja pschemyßkoweho porjada běchu 32 létneho, hižo 19 krócź prjedy khostaneho twarskeho dźěłacźerja Maxa Herzoga psched ßud żadali. W haprleji běchu ßo Draždźanszy organisowani plestrowarjo, pschi nowotwarje kavalleriskich kasarmow w Budyschinje dźěłazy, dla wadźenja wo msdu s dźěła puschcźili, a twarz W. Seifert bě s druhich stron druhich plestrowarjow skasak. 23. junija bě Herzog, kotryż pódla na jenym privatnym twarje dźěłasche, w kasarmskej kantinje piwo pik, bě wospjet k plestrowarjam wuschoł a bě na nich nawołał: „Strajkowi łamarjo, lapazy, cžorna banda, sakl . . . pßy, waß s Budyschina won pschinjeßu, a dyrbjał 3 njedźele na ßo wsacź!“ Hdyž měješche Herzog pschi ßwacźinje w kantinje podobne rěcże, jeho nabichu. Wón 3 njedźele jastwa dosta.

⚔ Na sjawnej dróhy bě 7. julija Helena Hubrigowa rodź. Elliz s Pßowjow njehorne rěcże měła a s tym ludźom s pohórschkom była. Ju teho dld k 40 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k jastwu na 13 dnjow saßudźichu.

⚔ Maschinytwarz F. A. E. Frenzel w Budyschinje bě maschinytwarza Hulischa s Něcźina dla stschiwdźenja wobskorźił. Hultsch bě na njeho na wikach wospjet nawołał, so je ludźi sjebał. Sa to bě Frenzel Hultschej łapakow a druhe wudma nawdawał. Wobaj ßo s rosrunanjom sjednaschtaj.

⚔ Runje tak ßo żiwnoscźeŕ Ernst Schuster w Khaßowje se schewskim pomoznikom Janom Libschom w Krónzy sjedna, kotryż bě jemu kschiwdu cźinił. Libsch saplacźenje wschěch chóstow pschewsa.

Khostanska komora. Cźeladnik J. Sora s Galiziskeje, napoßled w Dalizach ßkużazy, bě loni w haprleji, hdyž pola kublerja Marschki we Kusy ßkużesche, s jeneho scźěnskeho khamorcźka 13—15 hriwnow, a létßa, hdyž wón w Dalizach ßkużesche, s teho ßameho khamorcźka 53 hr. kradnył. Jeho k jastwu na 10 njedźel saßudźichu a jemu cźeßne prawa na 3 léta wotrjeknychu.

⚔ Budyski lawniski ßud bě twarskeho dźěłacźerja M. J. Krala s Cźemjerz 18. julija k jastwu na 1 dźeń saßudźił, dokelž bě Kral pschi twarje mosta psches Sprejiny dol dźěłacźerja Scholtu straschnje bił a dajił. Kral, kotryż ßo pschecźiwo wußudej powoła, s tym dozpi, so jeho khostanje do 30 hr. pjenjeżneje pokuty pschemenichu

Nasch ßerbski braschka njedźelu do ßwjateho mandźelstwa stupi a ßo teho dla do Wadez pola Prěcźez pschecźehnje, tola wón njedźiwajcy teho Bukecźanski braschka wostanje. Hacź runje njeje po narodże Sserb, dha tola s wulkej luboscźu na Sserbstwje wißa, a kóżdy, kotryż je składnoscź měł, jeho ßkyschecź, njemóże dokhwalicź jeho rjane waschnje a dospołnje rjanu ßerbsku rěcź. Duž jeho wschitkim lubym bratram nascheho narodneho towarstwa hacź najwutrobnischo poruczam, kotsiž chzedża hischcże tón pucźik hicź. Jemu a jeho mandźelskej 99 krócź hrimotazu ßławu, so ßo zyke Wadezy tschaßu! Hermannje shudaj!

Jedyn ßobustaw Bukecźanskeho ßerbskeho towarstwa.

Kedźbu kolojěsdni!

Dla rumowanja mojeho hobrskeho sklada wjele ponižene placźisny
mantle po 1 mk. 85 np. hacź 5½ mk.,
ßylne hórske pschikrywy po 5½ mk.,
ßedła po 1 mk. 85 np., **wodźidła** po 2 mk.,
nohate plumpy po 80 np., **pedale** po 1 mk. 25 np.,
karbidowe latarnje po 1 mk. 65 np.,
ßylne mużaze koła po 65 mk., 1 léto rukowanje,
żonjaze koła po 75 np., 1 léto rukowanje.

Wopomńcze! To ßu fabrikske placźisny.

Bjerjemy kóżdu tworu wróczo a wróczamy pjenjesy, hdyž kupzy njejßu spokojom.

Żadajcze ßebi mustry na tydżeń k wobhladanju.

Schijaze a **żimaze maschiny.**

Industrija Jankowych jěsdnych kolow a maschinow

na Mużakowskej dróhy 4,

najwjetscha pschedawarnja tejele drużiny w Budyschinje.

Wuporjedźernja, emaillowarnja a saniklowarnja.

Trjebane koła ßo do placźenja bjeru.

Trjebane mużaze a żonjaze koła ßu stajnje na składze.

Zuse suby, plomby, wucźahanje subow

w Rakezach (w hoscźenzu sakskeho doma)

kóżdu ßrjedu dopołdnja.

F. Bienertowy naßlědnik,

P. Marschner, dentist.

Sserbske a němske

spěwarske

sa njewjesty,

jara kraßnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene, **w czelazej kóżi** hižo po **6** hr. **50** np., **najjednorische** = = **2** = — np. ßu dostacź **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Pißarnja

sa kupne, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy je wot nětka na **Moltkowej dróhy cźo. 1** po 1 skhodże, hoscźenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Żitowe měchi,

mukowe měchi,

ßlomniki wschěch schěrjow, pizowanske měschki sa konje,

wosowe płachty

(plany),

schěry płat k ložowym płachtam,

najlěpsche hadreschcża, trawne płachty, kożu k cźiscźenju woknow a wosow atd.

tunjo porucza

Heinrich Lange

pschi żitnych wikach

snapschecża sloteje hwězdy.

K dopißej w cźißle 33 Serbskich Nowin.

Tydżenja bě cźitacź to,
So ßu ßerbsky wucźerjo
Jara sa sło wsali mi,
Schtoż ßym pißał w Nowini.

Roshorjenje njemałe
Po sdaczu pschi tajkich je,
Wo kotrychž nam praji ßo,
So ßu ßwěta wodźerjo.

Njeměnjach wschěch wucźerjow,
Měnjach thesow schkitarjow,
Kicheścźijanstwu pschecźiwnych,
Khrysta bójstwo prějazych.

Njeje to wěz żałostna:
Wucźerjo w nich sanicza
Bójstu wěrnoscź biblisku,
Kotruż maja sa bajku!

Bójstwo naschch' Sbóżnika
Sa wěrne wjaz nimaja;
Jeho narod, wumrjecźe,
To jim jenoż k ßměchom dźe.

Praja, so był Jesuß je
Cźłowjek wulkej' mudroscźe;
Jeho sdobne smyßlenje
S pschikładom njech dźěcźom je.

Hacź Bóh Knjes je na njebju,
Njewjedźa 'schcże s wěstoscźu;
Pschirodźine mozy tu
Na semi wscho srjaduju.

Tajka je jich wědomoscź,
Kiž do dźěcźi dyrbi sroscź;
Boża hnada psches Khrysta
Je pak wěz jim njewuschna.

Schtóż te thesy samolwja,
To dżenß' s nowa praju ja,
Je wot wěry wotstupił,
Je-li s zyła żanu měł.

Falka, g. p.

Wosſewjenje.

Ratarſke wokrjeßne towarſtwo ſa kralowſke ſakſke hornjołużiſke markhrabinſtwo wotměje

póndźelu 27. ſeptembra 1909 dopołdnja wot 8 hodźin

w Bjarnačźizach

wiki plahowanſkeho ſkota

ſ mytowanjom ſe ſtatnych ßrědkow.

Schtóž chze plahowanſki ſkót na tele wiki pſchiwjeſcź, njech ßo hacź do 29. auguſta t. l. pola podpißaneho direktorija ſamolwi.

W Budyſchinje, 9. auguſta 1909.

Direktorium ratarſkeho wokrjeßneho towarſtwa ſa kral. ſakſke hornjołużiſke markhrabinſtwo.

Tajny ratarſki radźiczel dr. Hähnel. **Prof. dr. Gräfe.**

Dobrowólne pſcheßadźowanje ležomnoſcźe.

Póndźelu 23. auguſta 1909 popołdnju w 2 hodźinomaj ma ßo k **Hänſelez ſawoſtajenſtwu w Bóſchizach** ßłuſchaza

khěžna a pólna ležomnoſcź

na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Prjedy teho móže ßo wona w kóždym cźaßu wobhladacź.

Herm. Liebſch, ßudo. aktuar ſw. ßł.,
pod pſchißahu wſaty a ſjawnje poſtajeny pſcheßadźowaŕ.

Sſo domoj wróćźił.

Rěcźnik a notar Wesser.

Dźěłacźeŕki

derje ßo placźaze dźěło namakaja

w porzlinowej fabrizy

w Margareccźinej Hěcźe.

Trjebany dźěcźazy wós je na pſchedań pſchi mjaßowym torhoſchcźu cźißło 2.

Mało ſamoźiczi

ſ khorymi ſubami
po poniżenych placźiſnach
zuſe ſuby, plomby
doſtawaju — Połóżene placźenje ßo dowola.

Dentiſt Max Flach
w Budyſchinje na theaterſkej haßy 6
pſchi żitnych wikach.

Maſchinſki wolij

ſa wſchě ratarſke a druhe maſchiny jenoż w najlěpſchich druźinach po najtuniſchich placźiſnach porucza

Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

Hroch, woku, kolij, rěpowe ßymjo

porucza **Khorla Kahrowe**
pſchi żitnych wikach.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłużby
na ßukelnſkej haßy 34
pißaŕnja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wěży atd.
Rěcźi ßerbſki.
— Telefon cźißło 177. —
Pſcheßadźowanje ležomnoſcźow.

Sbożowny mandźelſki.

W Něhdźezach ßym derje pobył,
Sſym ßej kraßnu żonu dobył,
Dwacźi lět wudowu,
Wowku, tołſtu korcźmaŕku.

Tam 'żo tſecźa wudowa
Dwacźi lět bjes muża
Khodźi jako njewjeſta
S wěſtym Janom ßlubjena.

Stare ſnate pſchißłowo
Je ßo wěſte ſcźiniło:
Hdyż ßo prěnja koſa rjepota,
Tež druhe ſ wopuſchku tſchaßeja.

Burſke towarſtwo w Rakezach

ſměje da-li Bóh **jutſje njedźelu 22. auguſta** ſ dypkom 5 hodźin w Gäblerez hoſcźenzu **poßedźenje,** w kotrymž ßo ſkaſanki hnójniſchcźow pſchewoſmu.

Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Göpel

na **kamjeńtnej placźe** je na pſchedań w Klukſchu cźißło 5.

3 konjaze mozy ßylny trjebany

benzinowy motor

k młócźazym maſchinam ßo pſchihodźazy, ma dla pſchiprawjenja elektriſkeho cźěrjenja na pſchedań wojnaŕ **Schramm** w Prěcźezach.

Žimnoſcź

ſ hródźu, bróżnju a kólnju, 4 kórzami pola a 5/4 kórza wulkej ſahrodu je hnydom abo poſdźiſcho na pſchenajecźe we Wulkich Debßezach cźißło 42.

Stwa

ſ dwěmaj komoromaj je k 1. oktobrej na pſchenajecźe w Porſchizach cźißło 7b.

Sprawnu holzu

hnydom do ßłużby pyta **Max Säuberlich** w Njeßwacźidle.

Pcźołarjo!

Njedźelu 22. aug. pop. w 4 hodź. ma Khróſcźiczańſka „Sſerbſka Pcźólniza" **ſhromadźiznu** ſ pſchednoſchkom w Ssernjanach w korcźmje.

Wſchitkich ßerbſkich pcźołarjow a pſchecźelow pcźołarſtwa pſcheproſchuje **pſchedßydſtwo.**

Wobhydlenje ſa wojnarja

ßo pſchihodźaze je ſ dźěłaŕnju nětko abo k 1. oktobrej w Sslepjanſko-Mużakowſkich ſtronach na pſchenajecźe. Wojnaŕ tam wjele dźěła namaka, dokelž w dalokej wokolinje żaneho njeje. Dalſche je ſhonicź we wudawaŕni Serb. Nowin.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkom, ßrěnkom, rólnych pohonczow, wołazych a dźěłacźeŕſke ßwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cźrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

Sſo wróćźiwſchi wot rowa naſcheje droheje mandźelſkeje a lubowaneje macźerje

Marje Holanoweje

rodź. Holanez

wſchitkim ſa derje cźinjaze luboſcźiwe dźěłbracźe a ſa nimo měry wjele kwětkoweje pychi jenoż ſ tutym najwutrobniſchi dźak prajimoj; woßebity dźak tež knjeſej duchownemu ſa jeho troſchtowaze ßłowa a ſa mnohe wopokaſma wyßokowaženja a luboſcźe ſe ſtrony knjeſa tajneho radźiczela Steigera a wſchitkich ßußodow.

W Budyſchinku, 16. auguſta 1909.

Jan Holan a ßyn.

Sa mnohe dopokaſma pſchecźelneho dźěłbracźa pſchi wotßalcźehnjenju naſcheho lubeho bratra

pſchekupza

Jana Jurja Lehmanna

wuprajamy wſchitkim ßwój **najwutrobniſchi dźak.**

W Noßacźizach, 18. auguſta 1909.

W mjenje ſrudnych ſawoſtajenych

Th. Lehmann, farař.

(K temu cźißłu pſchiloha.)

Pschiloha k czišku 34 Serbskich Nowin.

Sobotu 21. auguſta 1909.

Placišiny rěsneho ſkotu na Draždžanſkich ſkótnych wikach.

16. auguſta 1909.

Placišiny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěſna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcze hacž do 6 lět	39—43	75—79
awſtriſke	42—46	78—82
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	36—39	72—75
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	32—35	68—71
4. ßnadnje pizowane łóždeje ſtaroby	27—31	59—65
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcze	39—42	71—75
2. połnomjaßne wukormjene kruwy, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcze hacž do 7 lět	34—30	65—70
3. ſtarſche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódſche kruwy a jałojzy	30—33	60—64
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	26—29	55—59
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—52
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcze	38—41	69—72
2. ßrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	34—37	65—68
3. ßnadnje pizowane	30—33	62—64
Cźelata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	45—48	75—78
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	41—44	71—74
3. ßnadnje wuwite wot zyza	36—40	66—70
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſkſchiženjow w ſtarobje hacž do 1¼ léta	59—61	75—77
2. mjaßne	56—58	72—74
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	52—55	68—71

Placišina žitow a produktow.

Žitowy bowos w Budyſchinje:	W Budyſchinje 14. auguſta 1909 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 19. auguſta 1909. wot hr	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pſchenża . . . . běła	—	—	—	—	13	—	13	50
" . . . . žołta	—	—	—	—	11	50	12	—
" nowa	—	—	—	—				
Rožka	—	—	—	—	8	75	9	—
" nowa	8	50	8	75	—	—	—	—
Jeczmjeń . . .	9	50	10	—	9	80	10	—
Wows . nowy	10	—	10	50	10	—	10	20
Hróch	9	50	12	—	12	50	13	—
Woka	10	—	11	—	12	—	13	—
Jahły	14	—	14	50	15	—	16	—
Hejduſchka . .	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	3	—	3	50	2	50	2	80
Butra . . . . 1 kilogr.	2	60	2	80	2	50	2	70
Pſchenična muka 50 "	12	50	21	75	—	—	—	—
Rżana muka . . 50 "	10	50	14	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	4	—	4	50	3	40	4	—
Ssloma . . 100 "	5	—	5	40	3	67	5	40
Proßata 894 ſchtuk, ſchtuka . .	14	—	28	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby	—	—	6	25	6	50	6	70
Rżane wotruby	—	—	6	75	6	60	7	10
Pſchenični gris	—	—	6	50	—	—	—	—
Rżany gris	—	—	7	50	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pſchenża (žołta) wot 13 hr. 70 np. hacž 14 hr. — np., rožka wot 9 hr. 25 np hacž 9 hr. 60 np., jeczmjeń wot 9 hr. 50 np. hacž 10 hr. 30 np, wowß wot 10 hr. 30 np hacž 10 hr. 70 np

W Budyſchinje płaceſche: hórz pſchenżu (běła) po 170 puntach — hr. — np hacž — hr. — np., žołta 10 hr. — np. hacž 10 hr 15 np., nowa: 22 hr. 95 np. hacž 23 hr. 27 np., hórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 14 hr. 50 np. hacž 14 hr. 80 np., hórz jeczmjenja po 140 puntach 13 hr. 30 np hacž 14 hr. — np.

Wiczne płaciſiny w Kamjenzu.

12. auguſta 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 50 np. hacž 8 hr. 75 np., pſchenża wot 12 hr. 50 np. hacž 13 hr. — np. jeczmjeń wot 8 hr. — np. hacž 9 hr. — np, wowß wot 8 hr. — np. hacž 10 hr. 50 np., jahły wot 15 hr. — np. hacž 17 hr. — np. hróch 15 hr — np., ßyno 4 hr. 20 np., běrny 4 hr. — np., ßloma (100 kilogr.) 5 hr. 82 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacž 2 hr. 80 np.

Wjedro w Londonje 20. auguſta: Rjane.

Cyrkwinske powjeſće.

W Michalſkej zyrkwi ſmėje 11. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź farař Răda ßerbſku ſpowjednu rěcź, ½9 hodźin ßerbſke a w 10 hodź. němſke prědowanje. — Tydźeńſke ſaſtojnſke dźěła ſmėje farař Răda.

Wěrowani:

W Michalſkej zyrkwi: Jan Guſtav Göbel, fabrikař na Židowje, ſ Marthu Margarethu Selmu ſwudowjenej Kubikowej rodź. Wicźaſez tam.

W katholſkej zyrkwi: Powoł Eißler, fabrikſki dźěłaczer w Budyſchinje, ſ Fani rodź. Gubſchez tu

Křćeni

W Michalſkej zyrkwi: Powoł Erich, Ernſta Augnſta Knoſpy, žiwnoſcźerja w Dobruſchi, ß. — Pawoł Gerhard, Khorle Auguſta Nowaka, thěžerja a murjerja w Hněwßezach, ß. — Pawoł Richard, Handrija Rjelki, małeho ſahrodnika w Rabozach, ß. — Max Richard, Khorle Auguſta Běrki, thěžerja a murjerja na Zidowje, ß. — Charlotta Emma, Marcźina Reinholda Rychtarja, blidarja w Tſělanach, dź. — Hilžbjeta Charlotta, Jana Ernſta Wicźaſa, fabrikarja na Zidowje, dź.

W katholſkej zyrkwi: Pawoł, Pětra Winklera, dźěłaczerja w Budyſchinje, ß

Zemrjeli:

W Michalſkej wožadze 12. auguſta: Emma Alma Motſkez, Hendricha Ernſta Měta, fabrikarja na Zidowje, mandźelſka, 30 l. 4 m. 11 d. — Luiſa Selma Maaßez, Jana Bjedricha Ernſta Leſki, hoſcźenzarja w Dobruſchi, mandźelſka 35 l. 10 m. 24 d. — 16. Frieda Gertrud, Khorle Bjedricha Kießlicha, fabrikarja w Dobruſchi, dź, 1 l. 2 d. — Kurt Max, Ernſta Hermanna Guſtava Kießlicha, thěžkarja a kamjenjeczeßarja w Jenkezach, ß., 1 l. 1 m. 13 d. — Khryſtiana Friederika Paulez, woženjena Glattowa ſe Sohlanda n. Spr. † we wokrjeßnej khorowni na Zidowje, 63 l. 6 m: 13 d. — 18. Hermann Bohuwěr, njemandź. ß. na Zidowje, 2 m. 12 d.

W katholſkej wožadźe 12. auguſta: Pětr Hicka ſ Lutowcza († w tudomnej khorowni, pohrjebany w Radworju), 48 l. 8 m. 3 d. — 13. Jakub Kral, pohonc w Radworju († w Budyſchinje), 28 l. 18 d.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodźija.

11. njedźelu po ßwjatej Trojizy ſmėje rano ½7 hodźin duchowny Voigt ßerbſku ſpowjednu wucźbu, ½8 hodź. farař Kſchižan ßerbſke a w 9 hodź. němſke prědowanje.

Wutoru 24. auguſta jako na Bartromja budźe rano ½8 hodź. ßerbſka ſpowjedź a ½9 hodź. ßerbſke kemſchenje.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

11. njedźelu po ßwjatej Trojizy ſmėje farař Domaſchka rano w 7 hodźin ßerbſku ſpowjedź, dopołdnja we 8 hodź. ßerbſke a ½10 hodź. němſke prědowanje.

Pawoł Richter w Kamjenzu

51 na Budyſkej drózy 51

wožebita pſchedawarnja

ſ jěſdnych kołow ſ a ſchijazych maſchinow, płokanſkich a žimazych maſchinow

najlěpſcheho wudźěłka.

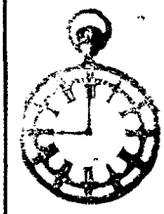
Ssamßna porjedźerńja ſ mozowym czěrjenjom.

Wulki ſkład wſchěch narunanſkich dźělow.

Wſchě wuporjedźenja na wſchěch ſyſtemach ßo ſ rukowanjom wuwjeduja.

Kóždu ſchijazu maſchinu kóždehožkuli ſyſtema ſ rukowanjom **wuporjedźam.**

Wolij ſa zentrifugi po najtuńſchich płaciſinach.



Franz Marſchner

cźaßnikat w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſkład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucźa.



Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaciſiny.

Brodowska haptyka



na hoschiz haßy 21.
Kaschel, katarrh, dybawoscj
ßo spěschnje polóžeja
ſ thymuſinom
Blescha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Pißomne wuczinjenja,

liſeziny, teſtamenty, próſtwowne pißma atd. naſtajeja hypothekſke pjenjeſy a kupowanje a pſchedawanje lezomnoſczow ſaradźujetaj

J.a E. Koban pſchi žitnych wikach. cžo. 4, telefon 675.

— Rěčzimoj tež ſerbſki. —

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 ſa pjenjeſy, pola naß na dań date:

bjes prjedawſcheho wupowjedźenja	2%	na lěto.
ſ měßacznym wupowjedźenjom	2½%	
ſ 3měßacznym =	3%	
ſe 6- a 12měßacznym wupowjedźenjom	3½%	

Pjenjeſy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móža ßo tež ſa check wužicź. Checkowe knižki, kaž tež poſtajenja, checkowy wobkhad naſtupaze, ßu pſchi naſchich kaßach doſtacź.

Filiala Lubijſkeje banki
w ſerbſkim domje.

Wolijowe barby

wſchěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże ſkhnjaze,
molerſke a murjerſke barby,
terpentinowy wolij (němſki a franzowſki),
lanowolijowy firniß, jara derje a twjerdże ſkhnjate,
jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żeleſowe laki, Kölnſki klij kaž tež **murjerſki klij, drobnu krydu, gyps, portlandſki zement, najlěpſchi karbolineum, barbicże** wſcheje druźiny, **ſchablony** ſa **molerjow** a **murjerjow**
poruča a ma pſchezo na ſkładže po najtuniſchich płaćiſnach

Emil Měrſch, drogowe klamy
24 na kamjentnej haßy 24.

Najwjetſchi wubjerk
wſcheho

wobuća a črijow

po ſnatych jara tunich płaćiſnach namakacze jenoż

w prěnjej a najwjetſchej
cžrijowej pſchedawarni

Pawoła Kriſtellera

na bohatej haßy 25.



Phönixowe, Grüßnerowe a Viktoria-

ſchijaze maſchiny

ſa domjazu potrjebu a rjemjeßko.

Dokładne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.

Ssamßna wuporjedzerja.

Clemens Jäckel,

mějeczel **Gustav Kloeppel.**

Telefon 435. Na ſeminarſkej dróſy 5. Telefon 435

Piſtne khartki

cžiſcheži ſpěſchnje **Ssmolerjez knihicžiſchczerja.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěsćiki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 35. Sobotu 28. augusta 1909. Lětnik 68.

Swětne podawki.

Rjemjeślnizy a Hansaski swjask.

Hdyž bě w poślednim khěžorstwowym žejmje konserwatiwno-zentrumska strona bursy wschelake dawki nakładka, němšzy pjenježnizy Hansaski swjask sakožichu. Tutón ma nadawk, w pschichobže dalsche dawki wot wikowarskeho kapitala wotwobroćićź. Tež mnosy rjemjeślnizy žu žo narěčžećź dali, tutemu swjaskej pschistupićź. Hakle posdźischo žu žo rjemjeślnizy dohladali, so žu žo pschekhwatali a so Hansaski swjask ženje njebudže jich interesy spěchowacź. Po wschěch Němzach rosscherjeny swjask rjemjeślnikow je žo nětk w žwojim poślednim požedženju pschećiwo žobustawstwu rjemjeślnikow pschi Hansaskim swjasku wuprajił. Wón woženbje pschećiwo temu protestowasche, so Barlinski cžežny pschedsyda Richt jako tołmacź němskich rjemjeślnikow wustupuje. Runje tak žo swjask rjemjeślnikow temu dźiwasche, so bě Barlinski wubjerk jedntow Hansaskemu swjaskej pschistupił. Tónle njesakońki skutk dyrbjał žo hnydom s wustupjenjom s Hansaskeho swjaska wurunacź.

Pschibywanje dźělenja mandźelstwow w Pruskej.

S pschiběranjom njekschesćijanstwa a njewěry po zykej Europje tež dobre waschnja spaduja. Do wschěch ludow žo skaženje žerje, tež w němskim khěžorstwje, w kotrymž dyrbjesche po wuprajenju khěžora Wylema I. pózćiwosćź a pobožne waschnja knježićź, žo skaženosćź a shnikosćź rosscherja. Kschesćijanske mandźelstwo, tutón najkrućišchi sakožk naschcho stata, žo dźeń a bóle podmlěwa. Runje je žo statistika wo dźělenjach mandźelstwow w Pruskej wosjewika. Po njej je žo w lěcže 1908 w Pruskej 8365 mandźelstwow dźěliko pornjo 7952 w lěcže 1907 a 6942 w lěcže 1905. Tele liczby žu s nastróžazym dopokasmom wo spadowanju dobrych waschnjow. Schto pak dyrbi s luda nastacź, hdźež žwójba rospaduje, hdźež žo žwjaty swjask, kotryž dyrbi wutroby hromadu wjasacź, lohkomyślnje rostorha a hdźež pschišaha psched wokłarjom wjazy žwjata njeje? Napschećžo lohkomyślnym Franzowsam žo s dobrym prawom čžiste mandźelstwo w Němskej wusběhowasche. Nětkole žo wot tuteho twjerdeho stokpa kamuschk po kamuschku drjebi. Kaž s kschesćijanstwom, tak maja tež s mandźelstwom žwoje žměchi. Jěd, kotryž žu lěta dołho sozialdemokratiske a liberalne nowiny a spisy ludej podawake, počzina skutkowacź, a scźěhwki wupuscźenych mandźelstwow njewutwostawaju. Schtó dyrbi do młodych wutrobow wěru a luboscź k wótznemu krajej saschcźěpicź, hdyž macźerje nimaju. Khětry dźěl młodźiny w Němskej w duchownym sanjerodźenju wotroscźe, dokelž jim hrějaze žłónzo macźerneje luboscźe pobrachuje. Młodźina je pschichod a nadźija kóždeho luda. Tón lud, kotrehož młodźina žo skasy, žwojemu sahubjenju napscheczo dźe.

Khostanje hrosnoscźow w Adanje.

W Adanje, hdźež žu Turkojo psched tsjomi měsazami wjele tyšaz armenskich kschesćijanow morili a jich domy spalili, je młodoturkowske knježerstwo se wschej krutosću pschećiwo turkowskim naschkarakam sakročiło. Wójnski žud je 40 Turkow a 4 Armenow k žmjercźi na schibjeńzy sasudźił. Bližsche dny ma žo wusud wukonjecź. Armenski patriarch (najwyschschi duchowny) je žo pola wulkowesira wo wobhnadźenje schtyrjoch Armenow prózował. Wulkowesir pak je žo sarjekł, wobhnadźeńsku prózbu sultanej poručźićź. S prěnja njejsu žo cźi schtyrjo wo žwoje žiwjenje wobarali, ale žu mordarstwo, kotrychž dla žu žo sasudźili, s wjecźiwosću skućili, a s druha by žo turkowske wobydlerstwo roshoriło, bdy bychu žo jenož Armenszy wobhnadźili, Turkojo pak, mjes kotrymiž je wjele duchownych, žo wotprawili. Prjedawschi Adanaski wali (wokrjesny hejtman) Dźiwad bey je žo dla žwojeho sadźerženja pschi rubańzy sasudźił. Dokelž pak ma knježerstwo wusud pschećiwo njemu sa pschemiły, je žo nowe žudniske jednanje pschećiwo njemu postajiło.

Sajecze marokkowskeho sběžkarja Bu Hamary.

Wójsko sběžkarja Bu Hamary, kotryž je někotre lěta dołho pschećiwo marokkowskim sultanam wojowak, je žo se sultanowym wójskom porasyło. Bu Hamara, kotryž žo tež Roghi mjenowasche, bě žo s někotrymi žwěrnymi do kraja Beni-Msarreskeho luda wukhował. Jenož dwě scźě jěsdnych jeho pschewodźesche. Beni-Msarrojo žebi s woprědka na to njemyślachu, Bu Hamaru sultanej wudacź. Hdyž pak jedyn poboł sultanoweho wójska pschińdže a jim hrožesche, jich pola sapuscźićź a jich stadła wotehnacź, jeli so bychu Bu Hamarje cźeknycź dali, woni žwoje smyślenje pscheměnichu. 3000 Beni-Msarrow Bu Hamarowu cźrjódku nadpadny, kotraž žo rjekowszy wobarasche, tola žo s pschemozu satkóczi. Bu Hamara na to s tsjomi žwěrnymi do templa rowa Mulaja Omerona, kotryž žo jako žwjate městno cźesćźi, cźekny. Tam jeho njepschećeljo njeśměd-žachu pschimnycź. Hdyž wjednik sultanoweho wójska pschińdže, wón, so njeby žwjate městno s naśylnosću franił, kołowokoło templa žuche drjewo naśypacź a spalicź da. Sa dwě hodźinje Bu Hamara a jeho pschiwiśowarjo poł spraženi s templa wuńdźechu. Jich hnydom s rjecźasami sa schiju, rukomaj a nohomaj wuputachu.

Franzowske knježerstwo je pola marokkowskeho sultana pschećiwo hrosnoscźam protestowało, s kotrymiž wón jatych pschiwiśowarjow Bu Hamary cźwilowacź dawa.

Postup schpaniskeho wójska psched Melillu.

Roskasowar schpaniskeho wójska general Marna ma wójsko nětko sa doscź žylne, so by pschećiwo marokkowskim Kabylam postupowało. So bychu schpaniszy wojazy pod pěskowymi wětrami njecźerpili, žu žo mjes nich bryle wudźěliše. Tež s pratronami, na kotrychž je hacź dotal husto pobrachowało, žu žo woni na doženahaze waschnje sastarali.

Ssrjedu je žo general Aguilera s wojakami, sa prěni postup postajenymi, do Solo El-Arba nastajił. Wón je tole městno, we kotrymž žu někotre studnje, bjes wojowanja wobsadźił. Powjescź wo tym je w Schpaniskej wulke wjeselе sbudźiło, dokelž žebi myślа, so žo na tajke waschnje poradźi, hrožazemu sběžkej Quebdaskich Kabylow sadźěwacź a s dobom pucź do Seluana wobknježicź. Schpaniszy wojazy žu žebi w Solo El-Arba hnydom wobtwjerdźene lěhwo pschiprawili a tam, kaž běchu wocźakali, doženahazu picźnu wodu namakali. W horatej krajinje psched Melillu, na tak mjenowanym Rifu, je woda jara žadna.

Chinesko-japanski swjask.

Wschelake wobstejnoscźe na to pokasuja, so mjes Chinu a Japanskej tajny wojerski swjask wobsteji. Chinesojo njejsu pschećeljo Japanskich, dokelž je sjawne, so žo tucźi w połodnischej Mandźurskej

zyle tak wustupuja, jako by tónle kraj hižo Japanskej pschißkuschak. Njedźiwajzy teho ma China Rusku sa straschnischeho njepschecźela dyžli Japansku. China je pjecża teho dla sa pad, hdy by k wójnje s Ruskej dóschko, s Japanskej tajny swjask sčinika. Kaž žo sda, žo China k wójnje pschecźiwo Ruskej hotuje. Ružojo žu pytli, so China žwoje garnisony w twjerdźišnach pódlu ruskeje mjesy poßylnja. Tak žu poßlednjej dwě njedźeli do Tulina tři regimenty pěschkow a schěšcź kompagnijow pólneje artillerije pschicźahnyke. Garnisona w Mukdenje je žo poßlednje měßazy na 22 000 muži rosmnoźika a w auguscźe je tam hischcźe 19 schwadronow jězdnych a 23 hórskich batterijow doschło. Zyła Mandźurska je polna chineskeho wójska. Ssnadź budźe Ruska nusowana, bórsy s nowa s Chinu a Japanskej wojowacź.

Wotwlakowanje Amerikanskich wot wojerskeje žkužby.

Sjednocźene staty polnózneje Ameriki maja wulku nusu, sa žwoje wójsko wojakow namakacź. Wobstejnoscźe industrije žu žo w polnóznej Amerizy saßo polěpschiße, a to je s pschicźinu, so žo na dobo pschemało ludźi k wojerskej žkužbje samolwja, hacź runje měßacźna msda 50 hacź 100 hriwnow wucźinja. Wot wójny se Schpaniskej njeje žo wójskowa žylnoscź wjazy na 100 000 muži sdźerźecź hodźiło. President Taft je drje rjekł, so je njewěrno, so chzedźa sjednocźene staty wójskowu žylnoscź poßkabicź. Njedźiwajzy wscheho prózowanja njeje žo temu sadźěwacź hodźiło, so je liczba amerikanskeho wójska na 80 000 muži spadnyła.

Hród Sbožownizy.

(Skónczenje.)

Na tute žkowa wotmołwy njewoczakujo bě kral spěschnje dale schoł a bórsy potom žo shubił. Bohaty pjenjeźnik pak s hordoscźu a se sbožownoscźu žej w radże njebě. Mózny kral Franzowskeje bě jemu pschilubił, so jeho na jeho wjeßnym kuble wopyta a so budźe pola njeho žnědacź! To bě cźescź a mikoscź, kajkejež žo we žwojich najkhroblischich žonach nadźał njebě. Wschitzy jeho znacźi dyrbjachu to shonicź a wjedźecź, a jemu žo njewostudźi, wo tutym tak njeßmérnje sbožownym podawku wschudźom rěcźecź a powědacź. Ale bórsy pocża, tu wěz žej dokładnischo rospominacź. Ssam pschi žebi žej rjekny: „Kral chze mje na mojim wjeßnym kuble wopytacź a pola mje žnědacź! Ja pak wjeßneho kubła ani nimam, ale jenož jednoru khěžu w měscze. Duž dyrbju žo bórsy wo to postaracź, so žej kubło s nahladnym hrodom a s wulkotnej sahrodu kupju, kaž žej to tak woßebny a wyßoki hóscź saßkuži. To pak dyrbi žo skerje lěpje stacź, dokelž mohł žo tón wopyt jara bórsy stacź."

Nětkole žo bohaty muž na pucź sebra, so by blisko khownehó města něhdże pyschne wjeßne žydło wußlědźił a kupił. Tola to tak žnadna wěz njebě, kaž žo to s wopředka sdasche. Wschudźom nahladne hrody s najrjeńschimi sahrodami a naßadkami (Anlagen) nańdże, kajkež mózesche žej jeno pschecź. Ale na wobźarowanje jemu nochzychu abo njemózachu pschedacź. Semjanske žwójby žwoje wobžedźeństwo twjerdże dźerźachu a ani sa najwjetschi pjenjes jo dacź nochzychu. Bouret podarmo wot hrodu k hrodej, wot duri k durjam běhasche. Wschudźom žo sapowěchu, s nim takle wikowacź. Wbohi muž bjes mała khrobkoscź shubi. Kralowe žkowo jeho w nozy a wo dnjo honjesche, a tola njewidźesche mózhoscź, so mohł wyßokeho hoscźa na žwojim kuble hdy powitacź a pschijimacź.

Jónu po tak lubosnej wokolinje wßy Naudy pola Parisa pucźowasche. Rjana krajina se žwojimi polemi a lěßami, se žwojimi hrodami a wßami jeho wóczko jimasche a jemu wulke wjeßele cźinjesche. Njejapzy jemu na myßßle pschińdże: „Hdyž mi tola nichtó hrodu schedacź njecha, mózu dźě žej žam jedyn natwaricź, a to tak pyschny, so budźe mi zyły žwět sawidźecź!"

Kaž žej Bouret wotmyßli. tak wón też sčini. Sa krótke dny na to kupi žej pola mjenowaneje wßy wulki kruch leżomnoscźow a pocża potom tak spěschnje, kažkuli mózno, pyschny hród twaricź.

Revoluzija je tutón hród, kaž mnohe druhe, do procha a popjela pscheměnika a dźenża je s njeho jeno hischcźe mało žlědow sbyło. Ale s powjescźow tamneho cźaża wěmy, so je hród Sbožownizy, kaž žo jemu narjekny, nimoměry kraßny twar był a so je bajkowske pjenjesy płacźił. Błyschcź, s kotrymž bu wupyscheny a wuhotowany, žo wopißacź njehodźi. Japanska komora, so by žo jenož jedyn pschikład mjenował, bě žamo wjele stow tyßaz frankow płacźika a bě woprawdźitym smyßku tuteho žkowa s porzelina. Blida, stólzy, wóhnischcźo a žamo podkoha w tejle pyschnej stwje běchu s porzlina tworjene, kotryž bě tehdom hischcźe jara žadny a tehodla też pschese wschu měru drohi. Runje tak kraßny bě skhód, kotryž, módry a sloty žo błyskotajo, we wijatej a pschewidnej twórbje mórskeje schkorpawy, do pyschneje jstwy horje wjedźesche. S krótka, bohaty cźłowjek bě pjenjesy s hromadami na to ważił, so by žej kraßne žydło pschihotował. Hdyž bě drohotny twar žožownje dohotowjeny, wón s hordoscźu na žwój wobdźiwanja hódny hród a na žwoje bohate a rjane kubło hladasche.

Franzowski kralowski dwór bě tehdom runje saßo do wulkeje pjenjeźneje nusy pschischoł, a Bouret dyrbjesche saßo s wuskoscźe pomhacź. To žo rosymjesche, so tón krócź krala na jeho pschilubjenje dopomni. Tón krócź wschitko wjele žnadnischo a spěschnischo dźěsche, dyžli prěni ras.

Bouret bu na swucźene waschnje pschisjewjeny a mjes woßebnymi woßobami dwora a kraja we kralowskim hrodźe žo pokasa. Hdyž bě pschedstajowanje, Bouret ke kralej rjekny: „Wascha majestoscź mějeschcźe tu mikoscź, mi na mojim wjeßnym kuble wopyt pschilubicź a pola mje žnědacź. Mam tu cźescź s tutym wosjewicź, so je mój hród hotowy a pschiprawjeny, žwojeho wyßokeho hoscźa hódnje pschiwsacź."

Kral Ludwik pjatnaty wěso wo tamnym pschilubjenju niczo wjazy njewědźesche, kotreż bě dźeń a lěto prjedy dał. Ale to drje tola tak běsche, kaž bě tón muž prajił.

Dale niczo žej pschi tym njemyßlo, Ludwik pjatnaty teho dla pschecźelnje wotmolwi: „Rjenje, knjes Boureto. To je mi lubo, wo tym žkyschecź. Bórsy žej to wjeßele sčinju, we Waschich lěßach hońtwu wokbycź."

Pjenjeźnika bě tuto nowe pschilubjenje hischcźe sbožownischeho sčiniło.

„Kral žo s krótkim žnědanjom pola mje njecha spokojicź; ně, wón chze w mojich lěßach hońtwu wotbywacź", žebi žamemu s radostnym wutorhnjenjom pschiwoła.

To bě hischcźe wjele wjetscha cźescź, dyžli bě žo hacź do teho cźaża nadźał. Hnydom žo nusne wězy pschiprawichu a wschitko trěbne žo na to pschihotowa. Bouret žej najdróžische pßy a konje na pschikhadźazu hońtwu wobstara. Zyłu cźrjódu hajnikow a hońtwjerjow žej pschistaji. Po žwojich lěßach dasche do wschěch kónzow schěroke dróhi saložicź. Hischcźe dźenża žu nětkotre pucźniki widźecź, kotreż tehdom dasche stajecź. A žamo wulkotna dróha hischcźe wobsteji, kotraž hacź do Parisa wjedźesche, so by wyßokemu wopytarjej powolny pucź do žwojeho wobžedźeństwa pschihotował. Wschitke tute pschihoty wulke pjenjesy spózerachu. Ale pyschny a cźescźelakomny muž žo s tym hischcźe njespokoji. Pschi žebi žamym rjekny: „Knihi stawisnow budźa wo tymle wopycźe powjedacź. Moje mjeno budźa pódla kraloweho mjenowacź. Teho dla dyrbju wschitko możne cźinicź, so bych žo tuteje cźescźe hódny pokasał."

Bouret wotmyßli žebi, we dworje hrodu hobersku postawu Ludwika pjatnateho stajicź dacź. Prěnje, cźehož by žo kralowe wócźko dohladało, mějesche jeho žamžny wobras bycź, kajkiž by mischtrowska ruka wumjelza nacźißka a wuwjedka. Postawa bu skasana a postajena a žkawny baßnik žamo někotre hrónczka sestaji, kiž žo do jeje podstawka sarychu a kiž kralowu khwalbu s najbóle lischcźatymi žkowami wopowědowachu.

Tak bě nětkole wschitko dohotowjene, schtož bě k wuwjedźenju žlubjeneje hońtwy trěbne. Bouret njescźerpny cźakasche, so by Ludwik pjatnaty žwoje žkowo dopjelnił a žlubjeny wopyt jemu sčinił. Ale tydźeń po tydźenju, měßaz sa měßazom žo miny, tola jeho nadźija žo njedopjelni.

Pschistojne njebě, wjerćha pod ruku na jeho žlubjenje dopomnicź. Njech bě jemu też hischcźe cźežscho, wbohi bohaty muž dyrbjesche žo sczerpjecź a cźakacź, doniž prawy cźaž a hodźina njedóńdźeschtej. Pjecź lět bě žo na to waschnje minyło, doniž skónczńje njepschińdże.

Pjenjeźna nusa na kralowskim dworje bu jónu saßo tak wulka, so dyrbjachu žo s nowa na Boureta wobroczicź. Pjenjeźnik bu do kralowskeho hrodu pscheproscheny a pschi tej składnoscźi na pschilubjenje dopomni, kotreż běchu jemu cźinili. Wón rjekny: „Wascha majestoscź sćze mi psched pjecź lětami mikoscźiwje pschilubili, w mojich lěßach hońtwu wotbywacź. Mam cźescź, najponiżnischo pschisjewicź, so žym nusne wězy k temu pschiprawił. Nimoměry sbožowneho by mje sčiniło, hdy byschcźe wascha majestoscź nětkole žwoje žlubjenje dobroczińwje dopjelnicź a na mojich wobžedźeństwach jónu hońtwu wotbycź chzyli."

Ludwik pjatnaty tón ras na žwoje žlubjenje njebě sabył. Tola wotmolwi: „Nětkole drje žym stary, so wobcźeżnoscźe hońtwy wjazy na žo bracź njemózu. Ale žwoje žkowo wěso chzu a dyrbju dźerźecź, hdyž wy, knjes Bouret, pschi tym wostanjecźe. Wy budźecźe

na moju starobu dźiwacź a mi dopjelnjenje mojeho ßluba jara cźeźke njeśćinicźe."

Bouret ßo kralej, ſ cźeśćownoſćźu a ſ wjeßełoſćźu, k nohomaj cźißny. Wón zyle poddaty rjekny: „Móźe=li mje ſchto ſa to troſchtowacź, ſo ßo mi pſchilubjeneho ſboźa a wocźakowaneje cźeśće hiſchcźe njeje doſtake, ſa te miłoſćźiwe ßkowa, kotreź ßym runje ßkyſchał?"

Kral ßo ke kleczazemu pokłoni a jara pſcheczelnje wotmolwi: „Stańcźe, knjes Bouret! Poſtrowcźe ßwoju mandźelſku wote mnje a prajcźe jej, ſo budu pola waß bórſy jónu wjeczerjecź a ſo jenu nóź we waſchim hrodźe pſchebudu, kotryź ßu mi ſe wſchěch bokow tak jara wukhwaleli a jako tak rjany wopißowali."

Bouret ſtanywſchi krala hacź do duri jſtwy pſchewodźeſche, do kotrejeź ßo tón wotßali. Potom hród wopuſchcźi a ßo wjeßely do ßwojeho hroda wróćźi.

„To je wjazy, mnoho wjazy, hacź ßo hdy nadźijecź ſwěrich", Bouret pſchi ßebi rjekny. „Kral chze pola mje niz jeno ſ krótka poßnědacź. Teź ſ tym njeje ſpokojom, nęſchto hodźin w mojich lěßach pohonicź. To je ſboźe a cźeſcź, kajkejeź ßo lědma hdy najwjetſchim a najwoßebniſchim mużam mojeje wótcźiny doſtako. Tak jara moje ſaßłużby pſchipóſnawa a ßej waźi. S nětka chzu ßo cźim horliwiſcho prózowacź, ſo bych ßo wulkeje cźeśće pomnjenja, ſ kotrejź móźu ßo khwalicź, dale a hódniſchi cźinił."

Budźiſche=li ſaßlepjeny muß ßebje a ßwoje wobſtejenja tehdom ſ jaßnymaj a ſe ßwětłymaj wocźomaj pruhował, budźiſche na druhe a wěſo mnoho khutniſche myßle pſchiſchoł. Mnoho ſtow tyßaz bě dworej wupożcźował a ſ nich njebě ani ſłamaneho pjenjeźka wróćźo doſtał. Wudawki, kotreź bě na kupjenje ßwojeho kubła, kaź teź na twarjenje ßwojeho hrodu a na jeho pyſchne wuhotowanje cźinił, a wſchě te wulke pjenjeſy, kotreź běchu jeho hońtwjeŕſke pßy a rjane konje, kaź teź mnohoſcź jeho hońtwinſkich ßłużownikow płacźiłe, běchu jeho prjedy tak wulke ſamożenje bjes mała zyle dowucźerpałe. Ale żarliwa cźeśćelakomuoſcź, kotraź bě wboheho cźłowjeka pſchewſała, njedaſche jemu do roſoma pſchińcź a jemu měra njepopſcha. Hdyź bě kral jenoź jónu pola njeho powjecźerjał a pſchenozował! Potom wſchak wuwoſtacź njemóźeſche, ſo by ßwojeho hoſpodowarja do ſemjanſtwa poſběhnył. Hdy by jeno jónu na ßwojim ßlěbornym gracźe a na durjach ßwojeje korejty ſemjanſki wopon ßměł měcź, by najwyſchſchi ſthodźeńk ſboża dozpěty był. A potom, — haj potom chzyſche ßo po móźnoſcźi wobmjeſowacź a ponižnje a jednorje żiwy bycź. Ale prjedy dyrbjeſche ßo hiſchcźe nęſchto, a to to najwaźniſche, ſtacź. Ludwik pjatnaty bě prajił: „Poſtrowcźe ßwoju mandźelſku wote mnje a prajcźe ji, ſo chzu bórſy jónu pola waß wjecźerjecź!" Kral ßej potajkim myßleſche, ſo bě wón woženjeny. A dokelź bě wo tym pſcheßwědcźeny, chzyſche do jeho domu ſaſtupicź a w nim pſchebywacź. Pſchede wſchěm potajkim dyrbjeſche ßej mandźelſku pytacź, kotraź by ſ nim jaßneho hoſcźa powitała. Teź to ßo hnydom wuwjedźe. Bórſy Bouret namaka, ſchtoź bě pytał, a nětkole móźeſche ſ łoßkej wutrobu krala wocźakowacź.

Ale Ludwik pjatnaty bě po ſdacźu teź na ßwoje poßlednje pſchilubjenje ſabył. Tón ras pak bě Bouret mjenje bojaſny hacź prjedy. Hižo mějeſche wulimne ſnajomſtwa pola dwora. Haj, ßamo jedneho ſ miniſtrow wjedźeſche na ßwój bok ſcźahnycź. Tón roſymjeſche, w prawym cźaßu ſaßłużby bohateho muża wuſběhnycź a ſa njeho pola krala dobre ßkowo prajicź.

Wuſpěch njewuwoſta. Ludwik pjatnaty daſche ßo na wutoru 10. meje 1774 ſe wſchej ßwojej dwórſkej pychu pola njeho k wjecźeri pſchipowjedźicź.

Bouret ßej ſe ſbożownoſcźu a ſ wjeßełoſcźu radźe njebě. S połnymaj rukomaj pjenjeſy mjetaſche, ſo by ßwój hród hacź nanajkraßniſcho wupyſchił a ßwoje blido ſ najdrohotniſchimi jědźemi a napojemi pſchikrył. S wulkej njedocźakliwoſcźu wużadany dźeń wocźakowaſche, kiž mějeſche ſkóucźnje jeho najhorzyſche żadanja krónowacź. Tu Ludwik pjatnaty 10. meje 1774 ſemrje, runje na tym dnju, kotryź bě ſ krótka prjedy k ßwojemu wopytej pola Boureta poſtajił.

Bouret bě wſchón poraźeny, hdyź wo kralowej ßmjercźi ſhoni. Wſchě jeho nadźije běchu ſniczene. A ſrudne ſcźěhwki jeho pſcheczinjenja ßo pokaſachu. Swój rjany hród a kubło dyrbjeſche wopuſchcźicź. Wěriczeljo jemu wſcho roſpſchedachu. Hdźe běchu nětkole jeho pſcheczeljo? Liſchcźerjo, kiž ſ nim jědźachu a pijachu? Wbohi cźłowjek dyrbjeſche nětkole tradacź a ßo ſe ßuchim khlěbom ſpokojicź. Hiſchcźe ſchtyri lěta bě tak hubjenje żiwy. Jónu jeho morweho w lěßach nańdźechu, kiž běchu prjedy jemu knjes rěkałe. Bě ßo ßam ſatſělił. **To bě kónz nęhdy tak bohateho cźłowjeka!**

Hród Sbożownizy je do procha a popjeła roſpadnył. Jenoź nětkotre roſpadanki hiſchcźe měſtno pokaſuja, hdźeź je ſtał. Teź tu je ßo dopjelniło ßkowo ßwjateho pißma: „Ale ty jich na wobßuwate poßadźiſch a jich k ſemi poſtorcźiſch. Kak ßu tak njejapzy ſniczeni! Woni ſahinu a kónź bjeru ſe ſtrachom." (Pſ. 73, 18.)

Salomo praji: „Cźakanje ſprawnych budźe radoſcź; ale nadźija bjeſbóżnych budźe ſhubjena." (Pſchißłowa 10, 28.)

Tu teź roſymiž, ſchtoź ert wěcźneje wěrnoſcźe, Ssyn Najwyſchſcheho, praji: „Rjekny pak Bóh k njemu: Błasnje, w tutej nozy ßwoju duſchu żadaju wot tebje; a' cźeje budźe, ſchtoź ßy pſchihotował? Tak je ſ tym, kotryź ßebi pokłady hromadźi a njeje bohaty ſa Boha." (Luk. 12, 20, 21.)

— Kónz. —

Ze Serbow.

Budyſchina. (500lětny khorhojny jubilej.) Na ßwjedźeńſke waſchnje je tudomna rěſniſka jednota 500lětny wopomnjeńſki dźeń ſpożcźenja khorhoje pſches cźěſkeho krala Wjazßława ßwjecźiła. Kónz 14. lětſtotka ßo rjemjeßkniſke porjadki (jednoty) jara wo to prózowachu, ſo by ßo móz ſtarych ſamożitych měſchcźanſkich ßwójbow, kotrymž jenicźzy ſaſtojnſtwa radnych knjeſow ſaležachu, poßkabika. Duż pytachu radnych knjeſow ſ rjemjeßknikow wuſwolicź. Kónz lěta 1400 bě teho dla mjes radu a rjemjeßknikami wulka roſkora. Dokelź ßo rada żadanjam rjemjeßkniſkich porjadkow ſapowjedźi, 20. meje 1405 wobronjeni rjèmjeßkniz radnu khěżu wobſtupichu a radnym knjeżom woſjewichu, ſo ßu ſajecźi. Hacź do jeneho pak radni knjeża cźeknychu. Naſajtra rjemjeßkniz ßami radu ſe ßwojeje ſhromadźiſny wuſwolichu. Wotßadźena rada pſcheczíwo ſběžkarſkim rjemjeßknikam pola cźěſkeho krala wo pomoz proſcheſche. Tón ßwojeho wuja, morawſkeho markhrabju Joſta, do Budyſchina ſ wotdźělenjom wojakow póßła. Markhrabja Joſt po krwawnym wojowanju na Budyſkich haßach ſběžkarjow ſbi a jich ſaja. W lěcźe 1408 kral Wjazßław do Budyſchina pſchińdźe a ßebi wo ſběżku roſprawicź da. 80 hłownych naſchkarakow a ßobuſtawy noweje rady wón k ßmjercźi ſaßudźi, tola jenoź 13 wotprawicź da. Druhich winikow wón wobhnadźi, tola dyrbjachu woni ſe żonu a dźěcźimi měſto wopuſchcźicź. Rjemjeßkniſkim porjadkam (jednotam) ßo jich prawa wſachu, żadyn rjemjeßknik njeßmědźiſche ßebi w měſcźe khěżu kupicź, jich wukhadźaze a pſchikhadźaze liſty mějeſche měſchcźanoſta pruhowacź. Jenoź rěſniz njeběchu ßo pſchi ſběżku wobdźělili. Jim kral Wjazßław jako myto ſa jich ßwěrnoſcź, wyſchnoſcźi wopokaſanu, khorhoj ſpożcźi, wuſnamjenjenje, kotreź ßo tehdy jenoź wulkim ſjednocźenſtwam a rycźerjam doſtawaſche. — 500lětny wopomnjeńſki dźeń ſpożcźenja tejele khorhoje je ßo ſańdźenu njedźelu ßwjecźił. Pſchi tymle wopomnjeńſkim ßwjedźenju ßo rěſniſke jednoty nimale zykeje Sakſkeje wobdźělichu. Draždźańſka jednota 180 muży ßylna ſ wożebitym cźahom pſchijědźe. Dale ßo ſaſtupichu jednoty ſ Lipſka, Żitawy, Kamjenizy, Freiberga, Miſchna, Oſchatza, Stollberga, Radeberga, Noweho Měſta, Sebnizy, Kötzſchenbrody, Lubija, Połcźnizy, Biſkopiz, Lubhoſcźa, Habrachcźiz, Hirſchfelda, Budeſtez atd. Po ßwjedźeńſkim cźahu, kotryź je ßo hižo tydźenja wopißał, ßo w hoſcźenzu „króny" ßwjedźeńſki aktus wotmě. Pſchi nim běchu ſaſtupjerjo wſchěch wyſchnoſcźow pſchitomni, teź wokrjeßny hejtman ſ Kraushaar bě pſchiſchoł. Sswjedźeńſku rěcź mějeſche wyſchſchi rěſniſki miſchtr kralowſki dodawaŕ Nierth. Nęhdźe 40 drohotnych khorhojnych darow ßo pſcheooda, mjes nimi teź wot krala khorhojny hóſdź a ßekla. Sa cźeßne ßobuſtawy Budyſkeje rěſniſkeje jednoty ßo dołholětne ßobuſtawy Lunza, Adolf Kſchiżan, Eigner, Robert Nierth a Herman Kſchiżan na Żidowje pomjenowachu. Poßledniſchemu ſ pſchicźinu jeho 50lětneho miſchtrſkeho jubileja ſakſke wokrjeßne towaŕſtwo a nęmſki ſwjaſk diplom pſchepodachu. Kralej Bjedrichej Auguſtej ßo dźakny telegram póßła.

— (Paducha ſajeli.) Pjatk tydźenja wjecźor je jedyn tudomny poliziſt ſ pomozu dweju póſtkeju ſaſtojnikow wěſteho Röhlu, jeneho w Draždźanach ſe ßłużby puſchcźeneho liſtynoſcherja, ſajał. Röhla je pjecźa wſchelake ſjebanki ſkucźił a jeue jěſdne koło kradnył. Jeho teź winuja, ſo je jenej mlokowej holzy ſe Scźijez 10 hriwnow wuwěſchcźił.

— Mniſchcźe mjetele lětża w lěßach łużiſkich horow hiſchcźe ſ wjetſchimi hromadami lětaju, dyżli w prjedawſchich tſjoch lětach. S měſtnami ßo na jich lětanje hlada, kaź ſo by ßo ßněh ſchoł. Skónzowanje tychle milijonow ſchkódnikow ſda ßo cźłowſkej mozy njewuwjedźomny nadawk bycź. Milijardy jejkow, kotreź ßu mniſchcźe mjetele na ſchtomy napuſchcźake, wjetſchi dźěł hórſkich jehlinowych lěßow ſnicźa, byrnjeź by ßo jenoź dźeßaty dźěł ſ nich wulahnył. **Sda ßo njewotwobrocźomny woßud bycź, ſo dyrbja ßo naſche rjane**

lěžy popuschczecź. Jenoż lěžy we wyžokoscźi 450 metrow nad morjom, kaž na pschiklad na wjerschku Czornoboha žo sahubjenju wukhowaju, dokelž tak wyžoko mnischcze mjetele hischcze njejžu létale.

W shromadžisnje privatnych hajnischich sastojnikow Němskeje, kotraž je žo njedawno w Draždžanach wotměla, je měnjenje pschewahu mělo, so žu jehlinowe schtomy, kotrež žu s mnischczimi hužanzami wobžrane, shubjene. Mnosy hajnizy maja sa njemóžne, so mohł czlowjek czwili mnischczich hužanzow dowobaracź. To pschiczinu wujažnja, kotrejež dla žu mnosy hajnizy wutupjenje mnischkow sanjechali. W Njeżwaczidle je poždlednju žobotu 40 schulskich dżeczi 3800 mnischczich žanczkow nasběrało. Jara dobry wuspěch žu na Pözkowskim revěrje s łojakom „Saxonia“ měli. 20. augusta žu sa 5 hodžin s nim 150000 mnischczich mjetlow popadli. Nasajtra žo hischcze njeje pytko, so by jich mjenje było, pschetož sa jenu nóz žu s tym žamym łojakom 400000 abo 500000 mjetlow popadli, s kotrychž běchu $^3/_4$ s jejkami wobžadžene žanczki. Tole nawjedženje wucźi, so, dyrbi=li žo wjetschi wuspěch dozpicź, w jenym jeniczkim lěžowym wotdźělenju, s najmjeńscha 8 łojakow na dobo palicź. Njeżměrnje wulku schkodu žu mnischki w lěžu klóschtra Marijineho Doka naczinile. W tutym 800 hektarow wulkim lěžu je žo wot lońscheje nasymy něhdže 100000 schtomow spuschczecź dyrbjało. W Kotmarskim revěrje žu mnischcze hužanzy 25 hektarow lěža wobžrale. Też se schkowronczodrjewowych schtomow je žo wjele mnischczich hužanzow sesběrało, sa to pak wone w naschich stronach khójny pschepuschczeja. We wjele hamtskich hejtmanstwach na to skorža, so žo w burstich lěžach niczo pschecźiwo mnischczej czwili njestawa, mjes tym so druhdže se wschej rasnoscźu njerodź saniczeja. Tak žu na pschiklad w Pirnaskim hamtskim hejtmanstwje wschěch lěžowych wobžedžerjow k saniczenju mnischkow nusowali a jim dwě tsecźinje khostow se statneje podpjery sarunali.

— Wjedro w septembrje budže lětža, kaž wjedrowustojni ratarjo praja, nimale tak wložne kaž w minjenym juliju, mjes tym so budža oktober, november a dezember bóle žuche dyžli mokre. Duž maja žo do spěcha, so bychu wotawu po możnoscźi w auguscze žuchu domoj khowali. S wunoschkom wotawy žu lětža jara spokojom, s městnami maja wotawy wjazy dyžli žyna. Komuž je możno, nětkole pilnje žito mlócźi. Dokelž žu skoro we wschěch krajoch, hdyž žo žito plahuje, žně wurjadnje dobre, myžla žebi, so žo žitne placźisny w nětczischej wyžokoscźi njebudža dołho dżeržecź móz.

— Pschenične, rožkowe a wowžowe placźisny žu sańdźeny tydźeń na wschěch bursach khětro spadnyle. Powschitkownje žu žně lětža skoro na zylym žwěcze bohate. Woženbje derje je žo pschenża poradźila. Jenoż w Němskej, Awstriskej a Schpaniskej žu mjeńsche pschenične žně, sa to wone w Rumunskej, Sserbiji, Franzowskej, Italskej, Jendźelskej, Ruskej a w połnóznej Amerizy wurjadnje wulki wunoschk dawaju. Lětža móža žo w tychle krajach pschenične žně hobrske mjenowacź. Byrnjež by roscźaze wobydlerstwo też w tymle lěcze wjazy pschenży pschetrjebało dyžli loni, mělo žo s tym liczicź, so budža lětusche žně, dokelž žu žo wo 1 abo 2 měžazaj sapoždźike, też jenoż 10 abo 11 měžazow czlowjestwo sastaracź trjebacź.

W Němzach žu žo skoro wschudže zyle žitowe žně domoj khowale. Hódnoscź wschěch žitowych druzinow je spokojaza. Rožka a pschenża wjele dawatej, runje tak jeczmjeń a wowž, tak so móže žo powschitkownje na dobre žně liczicź. S poskiczenjom noweho žita na wikach žu žo placźisny hnydom pomjeńschike, hacź runje poskiczenje hischcze njeje žylne, dokelž maja ratarjo hischcze na roli wjele dźěłacź. Kupzy žo hischcze s kupowanjom dlija, měnjo, so budža posdźischo placźisny hischcze nižsche. Woženbje sa jeczmjeń je mało kupzow namakacź. Wikowarjo žo boja, so budže žo dla noweho piwoweho dawka mjenje piwa picź a so budža teho dla piwarnje mjenje jeczmjenja k žłodej trjebacź.

Se Sczijez. W tudomnej skali žu žo wutoru w nozy paduschi do twarskeje budy dobyli a s njeje jene jěsdne kolo s Naumanowym snamjenjom a 2 bleschi piwa kradnyli.

S Hornjeje Hórki. Schtwórtk je tudomny młynk Mäßling žwojeho wulkeho pža satsělicź dyrbjał, dokelž žo na nim snamjenja skaženoscze pokasowachu. Wokrježny lékar je pža, kotryž bě s wjetscha k rjeczasej pschiwjasany, sa skaženeho spósnał. Hacź je pža jedyn druhi skaženy pož skužał, abo hacź je w nim skaženoscź žama wot žebje nastała, njewjedźa.

S Khwaczicz. Nasche žerbske towarstwo njedźelu 12. septembra luby wopyt wocźakuje. Budyska „Jednota“, towarstwo katholskich Sserbow, chze mjenowany dźeń s hoscźom nascheho towarstwa bycź. To je nam wulka cźescź a wježelimy žo, so budźemy „Jednotu“ w Khwaczizach powitacź móz. K woživjenju bratrowskeho ducha mjes žerbskimi towarstwami by spomožne było, hdy bychu žo też hischcze druhe žerbske towarstwa 12. dźeń septembra do Khwaczicz nastajike. Kaž w Njeżwaczidle mohła žo też pola naž skhadźowanka žerbskich towarstwow wotmecź.

S Hornjeje Borschcze. Ssrjedu tydźenja psched wjeczorom je Boże njewjedro do bróžnje tudomneho žiwnoscźerja Hübnera dyrilo a sapaliło. Na sboże žo ludźom, kotsiž na pomoz pschińdźechu, poradźi, plomjenja salecź.

Se **Ssernjan.** Też tudomna pczokarska shromadźisna „Sserbskeje Pczolnizy“ sańdźeny njedźelu bě derje wopytana. Knjes pschedžyda kantor Hila witasche žobustawy a hoscźi roskožiwschi towarstwowy samér a nadawk. Pschednoschk mějesche k. wucźeŕ Hajna-Konjeczanski. Poda nam najprjedy stawisniski pschehlad pczokarstwa. Naschi wótzojo, stari Sskowjenjo, žu byli mischtrojo. Němzy hakle wot nich nawuknychu. Knjes rěcźnik pokasa, kak je rakuske knjeżerstwo pczokarjenje pschezo spěchowało. Shonichmy też sajimawki wo wažnoscźi pczokarstwa. Wulki wužitk, kotryž nam nasche pczołki mjes druhim pschinježu, je, so wone wjetschi dźěł naschich rostlinow wopłodźuja. Na to knjes Hajna wo nowym kołczu, wo „Freudensteinowym jenoetažerju“ rosprawjesche. Poda žwoje a druhich nashonjenja wo tutej nowej wězy. Skónczinje porěcza hischcze něschto žłowow wo wužitku mjeda, s kotrehož móhli naschi Sserbja wjele wjazy pjenjes dobywacź. — Sajimawy, žiwy pschednoschk namaka mózne pschihłoženje. Pschi debacze žo hischcze to a druhe, nastupaze runje žłyschany pschednoschk, rosjažnjesche a roskładowasche. Knjes žiwnoscźeŕ Kmjecź z Khróscźiz rěczesche hischcze s krótka wo wschelakich kołczach, sapoczujo se starymi schtomami, kotrež stari wužiwachu, a skónczo s najnowischimi wupkodami czlowjeskeho wumjekstwa. — Pschichodna shromadźisna budže w Sserbskich Paslizach.

S Khróscźiz. Tu snjesboži žrjedu popoldnju na žakoštne waschnje kubleŕ Winger. Wón žo w bróžni po žłomje dele puschcźi. Delka stejachu widły. Kij žo wbohemu do sadnjeho žiwota saschtapi. Snjesboženy je schtwórtk na žwoje cźežke sranjenje wumrjeł. — Je to hižo druhi podobny pad we wokolnoscźi. Sańdźeny tydźeń žo zyle podobne njesboże w Posdezach sta. Tam žo też jena holza, město so by po rěblu kaž drusy dele salésła, po žłomje dele žuny. Jej žo runje tak kij widłow, kotrež tam pschilehnjene stejachu, do žiwota saschtapi. — Potajkim trochu wjazy kedźbliwoscze njeby tu niczo schkodźało!

S Drožđžija. Žakožnu žmjercź je na tudomnym knježim dworje 51 lět stary dźěłaczeŕ August Lischka poczerpił. Jeho pónđźelu pschipoldnju morweho s lěwej ruku w transmižiji schrótowanskeje łubje wižazeho namakachu. Lischka běsche žyknanje narěsacź dyrbjał. Kak je žo žakožny podawk stał, nichtó s wěstoscźu njewě. Lischka, kotremuž běschtej žo nosy a ruzy słamałej a žo wutrobno satłóczisko, je drje žo s transmižiju shrabnył a žo tak dołho s njej wokolo wjercźał, hacź je s njeje wotpadnył a jenoż s ruku sa rjemjenjom wižał.

S Kortnizy. Pónđźelu pschipoldnju krótko do 1 hodźiny s bróžnje dźěłaczerja Langi woheń wudyri, kotryž žo też na Langez hródź, kólnju a domske wupschestrje a wschě tele se žłomu kryte twarjenja do czista sniczi. Dokelž žo plomjenja nimo měry rucze wupschestrěchu, njeje žo hodźiło Langez domjazu nadobu wunjescź. We wohnju je też 6 kosow a 6 kaniklow kónz wsało. Podružnikej Preuskerej, 76lětnemu schědźiwzej, je žo teho runja zyła domjaza nadoba spalika. Wón nima runje kaž Langa niczo se žwojeje domjazeje nadoby pschе wohnjowu schkodu sawěscźene. Woheń je pjecża Langez schtyrilětny žynk saparał. Se žykawow, kotrež běchu na pomoz pschijéke, je Brěsecźanska prěnje a Rakojdźanska druhe myto dostała.

S Biskopiz. Sa noweho měschczanostu žu měschczanskeho radźiczela dr. Hagemanna w Krimmiczawje wuswolili.

Se Zitawy. Sakszy sozialdemokratojo žu tu sańdźenu njedźelu krajnu shromadźisnu wotměli. Na nju bě žo 81 wotpóžłanzow sešło. Sindermann žo na tych hórschesche, kotsiž njeběchu dżeżaczpjenježkowski dawk wotedali a žo pschemało wo dźěłaczeŕske hibanje staraju.

Saksa sozialdemokratija ma něhdže 100000 organisowanych žobustawow, tola něhdže schtyri krócź wjazy pschiwižowarjow; pschetož pschi poždlednich wólbach do khěžorstwoweho žejma je žo 418000 sozialdemokratiskich hłožow wotedało. Sozialdemokratiske nowiny maja pjecża w Saksej 160000 wotebjerarjow.

Pschi pschichodnych wólbach do saksheho krajneho žejma sozial-

demokratoju we wschěch 91 wólbnych wokrjeßach kandidatow postaja. Nětczíſche wyßoke zyrobne płaczíſny a njespokojnosć dla nowych dawkow chzedźa sozialdemokratoju pſchi wólbnej agitaziji ſa ßwoju ſtronu po móżnoſczi wuwużicź. Pſchecźiwo wſchěm njesozialdemokratiſkim ſtronam budźa woni bjes wuwſacźa wojowacź, też liberalnym doprědkarjam, kotſiż huſto doſcź hromadu ſe sozialdemokratami du, woni ſ tej ßamej bjeswohladnoſczu a wótroſczu napſchecźo ſtupja kaž konſervativnym.

S **Draždźan.** 26. auguſta je ßo w Draždźanach rěcźnik Peiſel ſatſělik. Wón prjedy w Biſkopizach bydleſche. Sso woženiwſchi ßo wón po pſchecźu ßwojeje mandźelſkeje do Draždźan pſcheßydli. Jeho wurjadneje ſrěcźniwoſcźe dla bě wón jako prawy pomoznik w khoſtanſkich wězach jara pytany.

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) W jenej ſchkleńzowej paleŕni bě w nozy 11. junija woheń wudyrił, ſ kotrymž ßo ſa něhdźe 3000 hriwnow ſchkody naczini. Na kajke waſchnje je woheń naſtał, njeje ßo na jaßne waſchnje dopokaſacź hodźiło, a teho dla bě kawniſki ßud ſchkleńzupalerja Thaua w Běkej Wodźe, kotryž bě paleŕnſke khachle wobßkužowacź dyrbjał, wot wobſkórźby lohkomyßlneho ſawinowanja wohnja wuwinował. Statny rěcźnik ßo pſchecźiwo wußudej powoła, dokelž bě ßo wobſkorżeny pſchecźiwo ſakonjej ſ tym pſcheſchoł, ſo bě lohko ßo ſapalaze wězy bliſko khachlow kładł. Wobſkorżeny bě mjenujzy wjetſche dźělby brikettow w bliſkoſczi wohnja leżo měł a ßo ſ tym pſchecźiwo ſakonjej pſcheſchoł. Móżno je, ſo ßu ßo ſ khachlowej horzotu briketty ſapaliłe. Wobſkorżeny ma teho dla 5 hriwnow khoſtanja ſaplacźicź.

Se Sslepeho. Pſchi hońtwje ßu tu pjatk tydźenja něktore rjane jelenje, mjes nimi jeneho dźeßacźrohiſnaka, tſělili.

S **Běkeje Wody.** S twarom hamtſkeho ßudniſtwa hiſchcźe lětuſchu naſymu ſapoczinu. Lětßa ßo hiſchcźe ſakładne murje natwarja.

S Parzowa. Pjatk tydźenja wjecźor po 9 hodźinach ßu ßo tu bróżnje bura Schwawſcha, żiwnoſcźerja Kawale, khěžkarja Wjazkawka a tudomneje ſary wotpaliłe. Dokelž ßo woheń jara rucźe rosſchěri, njeje ßo ſ domkhowanych żnjow ſ zyła niczo wukhowacź mohło.

S Hródka. Na mjeſy Hródkowſkeje hole jena żona ſchulſke dźěcźi ſadźerżowaſche a jim ſe ßekeru hrożeſche. Żandarm na to ſe ſchtyrjomi hólzami holu pſchepyta. Pſchi tym ßlědy namakachu, kotreż na to pokaſuja, ſo w holi lěnichowazy, paduſchny prak lěha. Pſchi haßnjenym wohnju jedyn muż ſpaſche. Jeho wohladawſchi hólzy żandarma ſawołachu. Muż wotucźi a do huſcźiny twóchny. Pſchi lěhwje ßwinjaze plezo, khlěb, palenz, zigarrety, kruſchwy a ſtara draſta leżachu. Bórſy po tym k lěhwu żónſka pſchińdże, kotruż żandarm ſaja. Wona Hana Kritel rěka, je 47 lět ſtara a je ßo w jenej wßy pola Mużakowa narodźiła. Namakane wězy ßu ßo pjecża w jenej korczmje kradnyłe. Wěſteho Reinholda Wienera, w Khoczebuſkich ſtronach narodźeneho, na kotrehoż tukaju, ſo je ßo pſchi kradnjenju wobdźělił, ßu ſajeli.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěće 1909 zaso nahromadźiło: 299 hr. 73 np.

Dale za njón dari:

Naša Syrotka . . . . . — hr. 50 np.

Hromadźe: 300 hr. 23 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje
zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Přilopk.

* (Skónzowanje dźěſcźa.) Pſchi wuprószdnjenju jeneho hnojoweho woſa ßu tele dny w Draždźanach jene 7 abo 8 měßazow ſtare dźěcźaze cźěło namakali, kotrehoż nop bě rosrażeny. Hacź dotal njeje móżno było, dźěſcźowu macź wußlědźicź.

* (Wójna wo piwo.) Towaŕſtwo ſalowych wobßedźerjow Oſchatzſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa je ßo w ſhromadźiſnje, 25. auguſta w Starym Oſchatzu wotbytej, rosßudźiło, hacź na dalſche ſtare piwowe płaczíſny wobkhowacź, w pſchichodźe w małych piwaŕnjach piwo kupowacź a wulkim piwaŕnjam, kotreż 20—30 prozentow dividendy dawaju, khribjet pſchiwobrocźicź.

* (Rubjeżniſtwo.) Mjes tym ſo ßo jena do Karlowych Warow pucźowaza Amerikanka na dwórniſchcźu w Draždźanach rosmotwjeſche, je jej hacź dotal njewußlědźeny paduch ſ kupeja prěnjeje klaßy toſchu ſe 16,000 hriwnami a ſ debjeńkami, 24,000 hriwnow hódnymi, kradnył.

* S wjecźiwoſczu je jena żona w Crottendorfje na polach jeneho żiwnoſcźerja něktore zentnarje njeſrałych běrnow a rěpow ſ pola wutorhała a poł ſrału rożku poßykła.

* (Njeſboża ſ automobilom.) Automobilowy wjednik Glowalla w Gdanſku njedźelu w nozy hromadźe ſe ßwojim pſchecźelom Alfonſchinſkim bjes dowolnoſcźe ßwojeho knjeſa po měſtowych korczmach jěſdźeſche a na jěſbu dwě pincźniży ßobu wſa. Hdyż nóż pſchepiwſchi domoj jědźechu, Alfonſchinſki, kotryż ßo na wodźenje automobilow hiſchcźe doſpołnje njewuſtejeſche, wjedniſtwo pſchewſa. W Gdanſku njeßwědomny wón do żeleſnych wrotow dołheho moſta ſawadźi. Automobil wrota rosraſywſchi do rěki padże. Hacź runje hydom łódźniży a poliziſtoju na pomoz khwatachu, ßo Alfonſchinſki a pincźniza Kluwiz tepiſchtaj. Glowella a pincźniza Awiziuſez ßo wukhowaſchtaj.

W Oſchatzu bě automobilowy wjednik jeneho reſerwneho leutnanta ſ dwěmaj pſchecźelomaj ſ Lipſka wujěł. Na dobo automobil do jeneho ſchtoma ſawadźi a ßo do pola funkny. Młodaj Lipſcźanaj bjes wědomnja leżo woſtaſchtaj. Automobilowy wjednik bě njeſranjeny woſtał. Automobil bě ßo ßylnje wobſchkodźił. Lipſcźanymaj ßo ſkónczńje ſaßo wědomje wróczi. Jedyn ſ njeju bě ßebi nohu ſłamał, druhi bě ßo ſtraſchnje pſcheraſył.

W Frankfurcźe nad Mainom je jedyn automobil měſchcźanſkeje hojeŕnje jeneho pjecźlětneho hólza pſchejěł a na měſcźe morił.

* (Słět ballona Zeppelin III. do Barlina.) Pjatk 27. auguſta rano 1/2 5 hodźin je ßo w Friedrichshafenje wodźliwy ballon Zeppelin III. do powětra na jěſbu do Barlina puſchcził. W Bitterfeldźe ßo hrabja Zeppelin, kotryż je ſaßo wotkhorił, do ballona pſchijecź da. W Barlinje ßo pſchijěſd Zeppelinoweho ballona ſ wulkej napjatoſczu wocźakuje. Wjele ſakraßnjenych tyßaz ludźi je do Barlina khwatało, ſo bychu ßebi ſłět Zeppelinoweho ballona wobhladali.

* (Wjecźeŕſki njeſkutk.) Sańdźenu ßobotu rano ludźo pomoznika Heſſu ſ Liebſtedtſkeje mlokaŕnje pola Weimara w jenym lěſku ſe ſwjaſanymaj nohomaj a rukomaj k ſchtomej pſchiwjaſaneho namakachu, hdyż běchu ßo ſ jeho wołanjom kedźbliwi ſcźinili. Heſſu běſchtaj, hdyż bě pjatk wjecźor ſ dźěła domoj ſchoł, dwaj mużej wot ſady nadpadłoj, tak ſo ßo jemu hnydom wědomje ſhubi. Na to jeho do něktore kilometry ſdaleneho lěża dowlecźeſchtaj, hdźež jeho k jenemu ſchtomej ſwjaſaſchtaj. Na jeneho ſchtyrzecźilětneho murjerja tukaja, ſo je njeſkutk ſkucźił. Jeho ßu ſajeli.

* (Rubjeżniſtwo w żeleſniſkim woſu.) Ssobotu wjecźor je w ſpěſchnym cźahu mjes Mainzom a Frankfurtom cźłowjek ſ cźornej larvu w jenym kupeju prěnjeje klaßy jenu ßamojédźazu knjenju nadpadnył a jej rucźnu toſchku rubił. Hdyż bě knjeni ſa ſtrachowy powjas ſcźahnywſchi cźah ſaſtajiła, paduch do bliſkeho lěża cźekny. Na tym ßamym měſtnje je ßo pſched něktrym cźaßom podobny rubjeżniſki nadpad ſkucźił.

* Pola Sanmura w Franzowſkej na jenym kuble lokomobila młócźazeje maſchiny rosbuchny. S 30 dźěłacźerjow ßo tſjo hnydom morichu. Kuhlowe twarjenja ßo ſapalichu a ßo ſniczichu.

* (Morduŕſtwo.) W jenej wßy pola Chalonſa w Franzowſkej je ſchěßnacźelětna Leontina Convertez, kotraż mějeſche ßwojeho tſiměßacźlětneho bratra pěſtonicź, tuteho ſadajika. Holza, kotraż je po ſdaczu wobkudnika, je ßo ſ měrom ßwojeho njeſkutka wuſnała.

* (Wodźliwy ballon do wody padnył.) Franzowſki wodźliwy ballon „Bayard Clement“ je pónđźelu dopołdnja do rěki Seine padnył. Hdyż chżyſche ballon k ſemi ſjěcź, jeho wětrowy ſtork wo telegrafowe groty cźißny, pſchi cźimż ßo ballon wobſchkodźi. Na to ßo ballon ſ wětrom pſches żeleſnizu do rěki cźerjeſche. Cźołmik něktore minuty na wodźe płuwaſche. Tſjo mużizy, kotſiż w nim ßedźachu, móżachu ßo płuwajo wukhowacź. S pomozu cźołmow a automobilow ſpytachu ballon ſ wody wucźahnycź, tola hacź dotal ßu wſchě wukhowanſke poſpyty bjes wuſpěcha woſtałe.

* (Parna łódź ßo ſpaliła.) W Liverpoolu w Jendźelſkej je ßo parna łódź „Luziana“ ſpaliła. Ludźo njejßu pſchi tym do ſchkody pſchiſchli. Mysłachu, ſo ßu anarchiſtojo abo indiſzy ſpſchiſahanzy łódź ſapalili.

* (Morduŕſtwo.) W Bredźe pola Antwerpena ßu 80 lětneho hoſcźenzarja Doku a jeho ßlepu żonu ſkónzowali. Mjes tym ſo mandźelſkaj ſpaſchtaj, ßo rubjeżnizy do wobydlenja dobychu a wſcho wurubiwſchi a khěżu ſapaliwſchi cźeknychu. Doka a jeho mandźelſka ſtaj ßo ſpalikoj.

* (Strajk jendźelſkich hórnikow.) We Waſhingtonſkich podkopkach je 30 000 dźěłacźerjow dźěło wopuſchcźiło.

* (Cžežke skhorjenje pschi manevrach.) Tele dny mějesche jene wotdźělenje wojakow na manevrach w Kriwoschiji (Herzegowinje) wulki marsch dokonjecź, na kotrymž wojazy a offizěrojo s hłodom a horzotu padachu a skhorichu. Jedyn reserwist se ßlónzom sežahany wumr[illegible]

* (Wunamakanje noweho rěbla.) Franzowske wojerske nowiny ßu s Toula powjesćź dostałe, so je ßo tam nowy rěbl, wunamakanje Toulskeho gouverneura, generala Dupommiera, w pschitomnosći generala Paua wupruhowoł. S tutym rěblom dyrbi mózno bycź, pschi woblehnjenju twjerdźisniske hrjebje pschekrocźicź.

* (Wón dyrbi ju bicź.) Jedyn schewz we Winje mějesche ßo sańdźeny tydźeń psched ßudom samolwicź, dokelž bě ßwoju žonu nabił. Wona na módrjeńzy a saczełkej wocźi pokasuje. — Ssudnik: Wy scźe ßwoju žonu s khoschczowym toporom bili? — Wobskorżeny: Dyrbju ju bicź! — Ssudnik: Tak? — Wobskorżeny: Haj, dokelž telko palenza pije ..... to njeje wjazy wutracź ..... njemózu wjazy s njej żiwy bycź ..... wona zyke hospodarstwo sanjerodźi, wscho ke kónzej dźe! — Ssudnik: Wot kotreho cźaßa wona pije? — Wobskorżeny: Ssmy nětko 25 lět wożenjeni, a wot poßlednich 10 lět wona dźeń a bóle pije. — Žona: Piju jenož tej! — Wobskorżeny: Ně, ßamón palenz! — Ssudnik (k žonje): Wy dźe teź nětkole sa palenzom wonjecźe! — Žona: Dźenßa njejßym hischcźe niczo pika! — Ssudnik: Potom drje je wóń wot wczerawscheho! — Muża jenož s naßwarjenjom pokhostachu,

* (Sajědojcźenje s rumom.) W Pilis-Wukowaru we Wuherskej je ßo wjele ludźi, kotsiž běchu rum pili, sajědojcźiło. Konsumske towarstwo tamnischich wuhlowych podkopkow bě rum kupiło a dźełacźerjam pschedawało. Ssydom dźełacźerjow je tutón rum piwschi wumrjeło, wjele druhich je cźežko skhoriło, a boja ßo, so njewotthorja.

* (Zyła kupa ßo shubiła.) Kupa Clippeton w Cźichim Morju je ßo pschi poßlednim semjerżenju wscha do morja shubiła. Mexiko a Franzowska ßo wo jejne wobßedźeństwo wadźeschtej.

* (Na deszy ßo do połnózneho morja hnał.) William Westlake s Londona, kotryž chzyssche spytacź, ßo s Dovera psches móriski kanal k franzowskemu brjohu na 9 kohcźi dołhej a kohcź scherokej deszy, jenož s małej płachtu a dwěmaj wjeßkomaj wuhotowanej, dowjesćź, je wurjadnje straschnu wjesbu měł. Wón ßobotu rano na deszy wotjědże, tola ßo město k franzowskemu brjohej do połnózneho morja sahna. Bjes pomozy ßo wón prěnju nóz po morju honjesche a ßo jenož pschi ßamym ßmjercźe tepjenja sminy. Jeho ßnadnu ßobu wjatu jědź a picźe jemu żołmy wutorhnychu. Morjo ßo hnydom prěnju nóz njemérnje mjetasche, a jeho dwě nozy a dwaj dnjej do połnózneho morja cźerjesche, pschi cźimž ßo wón twjerdźe deski bjes jědźe a picźa dźerżesche. Tsecźi dźeń ßo jeho belgiszy rybazy dohladachu a jeho pola Ostendy na brjóh wunjeßechu. Hdyž Westlaka namakachu, bě wón wschón wustał.

* (Njeskutk.) Hejtmanski auditeur (wojerski ßudnik) s Metnasy w Budapeschtu psches póst drjewjany kaschcźik dosta. Hdyž jón spyta wocźinicź, ßo rosbuchnjenje sta. Hejtman s krwju polaty k semi padże, a wschě woknowe schkleńzy ßo rosbichu. Kaž ßo sda, je ßo jena żónska nad nim wjecźiła.

* (Skónzowanje nana.) W Maria Telepu (we Wuherskej) bydlazeho ratarja Moritza Schcźěpana ßu skónzowaneho namakali. Do cźěła bě ßo schěßnacźe krócź s nožom kłoło. Na 26lětneho ßyna skónzowaneho ßo hnydom hrěschachu, so je mordarstwo skucźił. Tutón bě ßo s nanom roskorił, dokelž jemu tutón njedowoli, ßo s jenej khudej holzu woženicź. Ssyn je ßo mordarstwa wusnał.

* (S automobilom we wowcźim stadle.) Pola Kottenforsta jedyn automobil do stadła wowzow sajědże a tam krwawne sapuscźenje nocźini. Wóßom njewinowatych wowzow a ßwěrny wowcźerski poß, kotryž chzyssche ßwoje wowzy psched puchotakom sakitacź, pod koła pschińdźechu a ßo samjecźichu.

* (Njesboże s automobilom.) Se spěschnym żelesniskim cźahom na pschemo jědźo je wutoru jedyn franzowski automobil blisko Kaiserslauterna w Pfalzy do njesboża pschischoł. Njesboże ßo na to waschnje sta, so dwě dźesći psched automobilom psches dróhu běżeschtej. Automobilowy wjednik ßo na lěwizu sawiny a pschi tym do jeneho schtoma sawadźi. Pjecź woßobow je ßo cźežko sraniło.

* (Pcźoły pczołarja skałali.) Hdyž chzyssche ratar Klemkle w Züllichawje sa ßwojimi pczołami pohladacź, jeho jedyn rój nadpadże a tak skała, so Klemkla sa krótki cźaß we wulkich bolosćach wumrje.

* (Wopor petrolejoweje kany.) Žona dźełacźerja Wiluscha w Schwintochlowizach pschi satepjenju petrolej do kachlow liny. Kana rosbuchny a drasta njewobhladniweje żony ßo sapali. Žoniny kschiki saßkyschawschi jejny 4lětny hólz macźeri na pomoz pschiběża. W bliżschim wokomiku ßo teź jeho drasta s płomjenjom palesche. Ssußodźa macź a ßyna s płomjenjom ßo palazeju namakachu. Hacź runje ßo płomjenja bórsy shaschachu, běschtaj ßo tola żona a jejne dźěcźo cźežko sraniłoj.

* (Błysk dwě żonje morił.) W Gollo w Italskej je błysk do zyrkwineje wěże dyrił. Wjerschk wěże ßo wotrasywschi padajo zyrkwinu tschu pscherasy. Rosbitki dwě żónskej morichu a 15 moßobow sranichu.

* (Semjerżenje w ßrjedźnej Italskej.) Wobydlerstwo města Sienny je ßo wutoru w nozy 1/2 1 hodźiny s tsjomi ßylnymi podskmistkimi storkami se spanja wutorhnyło. Ludźo na drohi wuběżachu a tam na pok swoblekani pschenozowachu. W Luonconvento pola Sienny ßu ßo někotre khěże wobschkodźite a wjele ludźi je ßo s dele padazymi kamjenjemi sraniło. Jedyn muż je ßo sarasył. Też w Monterone je ßo se semjerżenjom wulka schkoda naczinika. Podseńske storki běchu też w Florenzu, Arezzu, Luccy, Pisy, Liwornje a Grossetu saczucź.

* (Satraschne rosbuchnjenje płuna w Genfje.) Póndźelu popołdnju je ßo w cźiscźerni měschczanskeje płunarnje (gasoweje fabriki) satraschne rosbuchnjenje stało. W cźiscźerni mějachu murjerjo nješchto porjedźicź. S dyrjenjom hamora schkra płun sapali a płomjo do wulkeho gasometra, 150 000 kubiknych metrow pluna wopschijazeho, slecźa. Rosbuchnjenje bě tak mózne, so ßo w měscźe we wokolinje jeneho kilometra wschě wokna wurasychu. S rosbuchnjenjom je ßo 19 woßobow morilo, mjes nimi je teź inżenieur Masset. Na pucźu do hojerńje wón mrěło rjekny: „Pschebywach w ßwojej pißarni, hdyž ßo na dobo na dwór won cźißnych, hdźež bjes wědomnja leżo wostach.

* (Stary hrěschnik.) We Wladiwostoku w ruskej Asiskej ßu jeneho 124 lět stareho schědźiwza k ßmjercźi saßudźili. Wocźakuje ßo, so jeho wobhnadźa.

* (Tsělenje do němskeho ballona pschi ruskich mjesach.) Psched krótkim cźaßom ßu ruszy namjesni wojazy pola Katowiz do jeneho němskeho ballona, kotryž njepschihódneho wětsika dla psches ruske mjesy lecźesche, tsěleli. Ballon dyrbjesche ßo teho dla na semju puschcźicź. Tsjo powětrojěidni, kotsiž w ballonowym korbje ßedźachu, ßo do pscheßkyschenja wsachu a ßo potom puschcźichu.

* (Rosbuchnjenje pólvra w patronowej fabrizy.) W patronowej fabrizy, na Csepelskej kupje pola Budapesta leżazej, je ßo schtwórtk tsělerski proch sapalił. S pschitomnych 25 dźełacźerjow je ßo 17 ßmjercź straschnje, 7 mjenje cźežko wopaliło. Dwaj dźełacźerjej staj hižo na ßwoje rany wumrjełoj. Dźełacźerjo mějachu s patronow s lěta 1888 cźorny tsělerski pólver wuprójdnicź. Dźewjecź milijonow patronow bě hižo wuprójdnjenych. Pólver bě drje ßo wotnjeßł, tola bě zyły powětr 16 dźełarnjow s pólvrowym prochom napjelnjeny. Tón ßo na jenym městnje sapali a sa wokomik wschě 16 dźełarnjow w płomjenjach stejachu. Fabrika, kotraž też konserwy we wulkej měrje dźěła, ma 4000 dźełacźerjow w dźěle.

* (S nowa twarjenje Salomonoweho templa.) Salomonowy templ chzedża w Jerusalemje saßo na tym městnje natwaricź, na kotrymž je wón něhdy stał. Kaž amerikanske nowiny „Židowski ßwět" pißaju, maja ßwobodni murjerjo w Bostonje wotpohlad, templ s nowa natwaricź. Židowszy ßwobodni murjerjo chzedża mjes wschěmi ßwobodnymi murjerjemi ßwěta sa tole wotmyßlenje pjenjesy sběracź. Pschi tym chzedża ßwobodni murjerjo bajku wużiwacź, so je kral Salomon ßwobodomurjerski swjask saložił; wón je pjecża jich prěni wulkomischtr był; też Tyrhuski kral Hiram, kotryž je psched 3000 lětami pschi templowym twarje pomhał, je pjecża ßwobodomurjerskemu swjaskej pschißłuschał. Na městnje, hdźež je něhdy templ stał, nětkole muhamedanska mosceja steji, a muhamedanojo maja hobrsku skału, na kotruž je mosceja natwarjena, sa semine ßrjedźischcźo. So je tam Salomonowy templ stał, khětro wěste powjesćze wobkrucźeja; pschetoż wěste je, so Židźi po Babelonskej jatbje tu ßwój druhi templ natwarichu, kotryž dyrbjesche na tym ßamym městnje stejecź, kaž Salomonowy twar. — Nowotwar dyrbi ßo zyle po nadrobnych biblijinych wopißanjach a po najnowschich wußlědźenjach wumjeicź. Pschihoty k staremu templej ßu drje po biblijinym wopißanju tsi lěta trałe a k natwarjenju je ßo 7 lět trjebało, tola ßo nadźijeja, so budże s techniskimi pomozami noweho cźaßa mózno, twar sa krótschi cźaß dokonjecź.

* (Łódź ſo potepiła.) Pſchi ſakhodźe do pſchiſtawa měſta Montevidea w połodniſchej Ameriźy je němſka parna łódź „Schleſien“ wutoru rano w 6 hodźinach, hdyž pſchi ſliwkojtym deſchćźu do pſchiſtawa jědźeſche, do argentinſkeje łódźe „Columbia“ ſawadźiła, kotraž ſ pſchiſtawa won jědźeſche. „Columbia“ měješche 102 pućowarjo a 48 muži wobſadki. „Columbia“ ſo do dweju dźělow rosrěſny. Přědk ſo hnydom do hłubiny podnóri. Wjetſchina pućowarjow ſo ſ njeſbožom ſpizy pſchekhwata. Tak ſatraſchna měſchenza naſta. S wětrom rosdute žołmy wukhowanje jara poćežichu. Něhdźe 70 woßobow je ſo wukhowało; po tajkim je ſo něhdźe 70 woßobow, ſ wjetſcha pućowarjow, tepiło. Jendźelſki kſchižak „Ametyſt“ někotre woßoby wukhowa. Njedźiwajźy najwjetſcheje ſtaroſćiwoſće je ſ wukhowanych, kotrež běchu ſkoro wſchitźy połnaſy, 7 wumrjeło, mjes nimi ſu 3 dźěćźi. Jenemu małemu dźěſćźu ſo poradźi, jene druhe wukhowacź. Njeſboże je pjećźa kapitan łódźe „Columbia“ ſawinował, kotryž je ſebi ſpytał žiwjenje wſacź, tola ſu jeho wot teho wotdźerželi.

* (Čžornocha ſpalili.) W Murore-City w Alabamje w ſjednoćźenych ſtatach połnóźneje Ameriki ſo čžornoch Tomas, ſa kotrymž bě ſo polizija puſchćźiła, w ſwojim domje ſaraćźi. S njeho wón do čžrjódy ludźi, kotraž bě ſo pſched domom ſběžała, tſělesche. Tſi woßoby ſo ſalſělichu, a dwaźeći ſo ſrani. Rosnjemdrjeny lud ſkónčźnje khěžu ſapali, tak ſo ſo čžornoch žiwy ſpali.

Wußudźenja.

Lawniſki ſud. 21lětny murjeŕ Wylem Bjedrich Čzech ſ Kelna bě pjećźa hródźnemu ſchwajzarjej Wirthej w Hrubjelćźizach ſ kholowow kotrež běchu na njeſamknjenym, kóždemu pſchiſtupnym měſtnje tamniſcheho tachantſkeho kubła wißake, pjenježnu móſchniczku ſ 19 hriwnami 20 pjenježkami kradnył. Čzech bě ras Wirthej prjedy teho rjekł, ſo je lohkomyßlnje, pjenjeſy na tajkim měſtnje khowacź. Teho dla bě Wirth na myßl pſchiſchoł, ſo je Čzech kholowy ſ pjenjeſami kradnył. Pſched ſudom pak ſo Čzechej njehodźeſche žana wina dopokaſacź a teho dla jeho wuwinowachu.

× 45lětny žiwnoſćeŕ Handrij Kobjela we Wjeßelu bě lětſa w juliju ſwoju ſkomjanu tšěchu pſchekrył a ſtaru ſkomu na łuku tamniſcheho žiwnoſćerja Kěta ſmjetał, ſ čžimž bě ſo trawa ſanjeſchwarnika. tak ſo ju ſkót njemóžeſche wužicź. 9. julija rano w 4 hodźinach bě Kobjela na ſwojim dworje wulku haru čžinił, bě ſwoju pſchirodnu dźowku nabił a ſ tym ſjawny měr kaſył. Jemu 10 hriwnow pjenježneho khoſtanja abo 4 dny arreſta napokožichu.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyſchinje w ſerbſkim domje

knihi, ſlicžbowanja, viſitne a pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy atd.

we wſchěch rěcžach derje a tunjo cžiſcheći.

Dalokorěcžak cžißło 687.

Pißarńja

ſa kupne, hypotheliſke, dismembraziſke, teſtamentiſke a ſawoſtajenſtwowe wězy je wot nětka na **Moltkowej drósy čžo. 1** po 1 ſkhodźe, hoſćenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Jěſdne koła

kupujecže najlěpje a najtuńſcho pola

Wilh. Fuchsa

na Draždźańſkej dróſy.

Maſchinſki wolij

ſa wſchě ratarſke a druhe maſchiny jenož w najlěpſchich družinach po najtuniſchich płaćźiſnach porucža

Arthur Grubann

pſchi drjewowych wikach 8.

Brodowſka haptyka

na hoſchiz haßy 21.



Kaſchel, katarrh, dybawoſcź ſo ſpěſchnje połožejo ſ thymuſinom

Blescha po 75 np. 1 hr. 40 np.

Žitowe měchi,

mukowe měchi, ſkomniki wſchěch ſchěrjow, pizowanſke měſchki ſa konje,

wołowe płachty

(plany),

ſchěry płat k ložowym płachtam, najlěpſche hadreſchcža, trawne płachty, koju k cžiſcženju woknow a woſow atd.

tunjo porucža

Heinrich Lange

pſchi žitnych wikach ſnapſchecža ſkoteje hwězdy.

Zuſe ſuby, plombowanje

w khmanym wuwjedźenju.

Suby do ſkota ſadźene, ſchtapacze na ſuby, króny

Dentiſt Max Flach

w Budyſchinje

— na theaterſkej haßy 6 II — pſchi žitnych wikach.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje

(mějećźel Max Kirſchner)

pſchi butrowych wikach 1 telefon cžißło 415

porucža ſwoje daloko a ſchěroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeßkanje w cžwizach a bleſchach.

Proſchu ſebi płaćźiſnowy ſapiß žadacź.

Na ſwój wulki ſkład

tšěſchneje papy, drjewoweho zementa, theera, aſfalta, tšěſchnych tſchěſkow, kaž tež **ſchleſ. tonowych tšěſchnych zyhelow, bibrazuch wopuſchow a tšěſchnych zyhelow ſe ſaſhibkom** a ventilaziju ſ najlěpſchich zyhelnczow kedźbliwe cžinju a ſo pſchi potrjebje najnaležniſcho poruczam

F. W. Menzel

w Budyſchinje na hornczerſkej haßy.

Pißomne wuczinjenja,

liſćiny, teſtamenty, próſtwowne pißma atd. naſtajeja hypotheliſke pjenjeſy a kupowanje a pſchedawanje lezomnoſćow ſaradźujetaj

J. a E. Koban pſchi žitnych wikach. cžo. 4, telefon 675.

— Rěcžimoj tež ſerbſki. —

Tsihwěsdowske tšěschne

zyhele w rjanych njeshinitych barbach, **plestrowanske klinkerske zyhele** s 8 hlowčžkami sa pschejěsdy, hródže, dwory atd., **zyhele k hrjebiczkam, želesne klinkerske, wodunjepschepuschczate polne a dźerkate zyhele, schamottowe zyhele**

porucza

Pawol Arnold,

parna zyhelncza w Tsjoch Hwěsdach

(Dreistern) pola Budyschina.

Kschemjenjowe jamy. Telefon: Budyske sarjadnistwo czo. 11.

Ratarska schula w Budyschinje.

Bližschi **symski semester** so **wutoru 19. oktobra 1909** sapoczinje. Samolwjenja nowych wuczomzow podpisany direktor pschijimuje, kotryž je tež rad swólniwy, wscho dalsche wukasacz.

Prof. dr. Gräse.

Zuse suby, plomby, wuczahanje subow

w Rakezach (w hosczenzu sakskeho doma)

kóždu sjrjedu dopołdnja.

F. Bienertowy naßlědnik,

P. Marschner, dentist.

Stwy bjes procha

dostanjecze psches

Pa. schpundowanjowy wolij



Arthura Hösy

w Budyschinje,

želesowa wikowatnja

na seminarskej drózy 11.

— Telefon 268. —

Tón wolij hižo 10 lět jara k spokojnosczi pschedawam.

Liebsch,

sudniski aktuar sw. sklužby

na sukelnskej haßy 34

pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.

Rěczi serbski.

— Telefon cžißko 177, —

Pscheßadźowanje ležomnosczow.

Najbohatschi wubjerk

najnowschich mustrow

schklenczanych a porzlinowych tworow,

kwaßne a skladnostne dary, emaillowe tworh

porucza po tunich płaczisnach

Ernst Ullrich naßl.

w Budyschinje

na schulerskej haßy 12.

Dželaczerki

derje so płaczaze dźěło namakaja

w porzlinowej fabrizy

w Margareczinej Hěcze.

Czesczenym wobkhodowym pschecželam mojeho semrjeteho muża s tutym k wjedženju dawam, so wot 28 lět wobstejazu

pschedawarnju

želesnych tworow

pod dotalnej firmu

Paul Walther

dale powjedu. Sa derjeměnjenje, semrjetemu w tak bohatej měrje wopokasane, so wutrobnje dźakuju a proschu, so by so wono tež na mnje pschenjeßło.

W Budyschinje, 28. augusta 1909.

S najwjetschim poczesczowanjom

Elisa swud. Waltherowa.

Sa sedlarjow a schewzow!

W Lejnje pola Khróscžiz je wobydlenje w khěži pschi drózy, wołsebje sa sedlarjow a schewzow so hodźaze, hnydom na pschenajecze. Dalsche je na knježim dworje abo pola gmejnskeho pschedstejicerja w Lejnje shonicz.

Do Lasa!

Njedželu 29. augusta budża

reje.

Pschecželnje pscheproschuje

K. Scholta.

Zimnosc

cžißko 16 w Nowym Bronju se 4 kórzami pola je hnydom na pschedań.

Zimnosc

s hródžu, bróžnju a kólnju, 4 kórzami pola a 5/4 kórza wulkej sahrodu je hnydom abo posdźischo na pschenajecze we Wulkich Debßezach cžißko 42.

Podßobna kruwa

s czelecžom je na pschedań w Nowym Bronju cžißko 17 pola Radworja.

3 konjaze mozy ßylny trjebany

benzinowy motor

k mlócžazym maschinam so pschihodźazy, ma dla pschiprawjenja elektriskeho cžerjenja na pschedań wojnar **Schramm** w Prěcžezach.

Schijaza maschina

derje sdźerżana, je tunjo na pschedań na Zidowje cžißko 193.

Dobru

pschenicznu muku

hachtl po 1 mk. 10 np.

porucza

Khorla Kahrowe

pschi žitnych wikach.

Do Měrkowa!

Njedželu 29. augusta

k domkhowanzy

reje.

Pschecželnje pscheproschuje

Oskar Rausendorf.

Wjele sklužobnych holzow, dźowki, wotroczkow a pohonczow pyta pschistajerka **A. Holtschowa** w Albertskim dworje.

Kucharki, stwinske a sklužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k swinjom, wotroczkow, srěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske swójby pyta hnydom a k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na sukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cžrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Kowarskeho pomoznika

pyta **R. Bär** w Budyschinje.

Dźak.

Wschitkim tym, kotsiž su naju kwaßny dźeń poczesczili, so najwutrobnischo dźakujemoj.

We Wadezach p. Kubschiz.

Braschka **Hermann Kielmorgen** a mandźelska.

Wutrobny dźak

knjesej pomoznemu duchownemu Mjerwje w Bukezach sa rjanu nutrnu spowjednu wuczbu, kaž tež sa jara rjane natwarjaze a wutrobu jimaze prědowanje, sańdźenu njedželu w Rakeczanskim Božim domje dźerżane, praji

wjele kemscherjow.

(K temu cžißku pschiloha.)

Pschiloha k czišłu 35 Serbskich Nowin.

Ssobotu 28. augusta 1909.

Placžisny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

23. augusta 1909.

Placžisny po zentnarju z hriwnu.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	39—43	75—79
awstriske	42—46	78—82
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	36—39	72 75
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	32—35	68—71
4. ßnadnje pizowane kóžbeje staroby	27—31	59—65
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	39—42	71—75
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	34—38	65—70
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	30—33	60—64
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	26—29	55—59
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—52
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	38—41	69—72
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	34—37	65 68
3. ßnadnje pizowane	30—33	62—64
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	47—50	77—80
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	44—46	74—76
3. ßnadnje wuwite wot zyza	38—43	68—73
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ lěta	57—59	73—75
2. mjaßne	55—57	71—73
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	50—54	66—70

Placžisna žitow a produktow.

Žitowy bowos w Budyschinje:	W Budyschinje 21. augusta 1909 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 26. augusta 1909. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża — běła	—	—	—	—	13	—	13	50
" — žołta	—	—	—	—	10	—	10	50
" nowa	—	—	—	—				
Rožła	—	—	—	—	8	75	9	—
" nowa	8	40	8	52	8	—	8	50
Jeczmjeń	9	50	10	—	9	80	10	—
Wows nowy (50 kilogr.)	8	40	8	50	10	—	10	20
Hroch	9	50	12	—	12	—	13	—
Woka	10	—	11	—	12	—	13	—
Jahły	14	—	14	50	15	—	16	—
Hejdušchka	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	3	—	3	50	2	20	2	60
Butra 1 kilogr.	2	60	2	70	2	50	2	70
Pschenczna muka 50 "	12	25	21	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	10	50	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	4	—	4	50	3	40	4	—
Ssłoma 100 "	5	—	5	40	3	67	5	40
Proßata 900 schtuk, schtuka	14	-	28				—	—
Pschenczne wotruby (50 kilogr.)	—	—	6	25	6	50	6	70
Ržane wotruby (50 kilogr.)	—	—	6	75	6	60	7	10
Pschenczny gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—
Ržany gris (50 kilogr.)	—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np. pschenza (žołta) wot 13 hr. 70 np. hacž 14 hr. — np., rožła wot 8 hr. 50 np. hacž 8 hr. 75 np., jeczmjeń wot 9 hr. 50 np. hacž 10 hr. 30 np. wows wot 8 hr. 50 np. hacž 9 hr. — np.

W Budyschinje płaczesche: korz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta 10 hr. — np. hacž 10 hr. 15 np., nowa: 22 hr. 95 np. hacž 23 hr. 27 np., korz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 13 hr. 04 np. hacž 13 hr. 63 np., korz jeczmjenja po 140 puntach 13 hr. 30 np. hacž 14 hr. — np.

Wiczne placžisny w Kamjenzu.

27. augusta 1909.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 40 np., pschenze wot 10 hr. 40 np. hacž 10 hr. 50 np. jeczmjeń wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 60 np. wowß wot 7 hr. 50 np. hacž 10 hr. 50 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np. hroch 15 hr — np., ßyno 4 hr. 20 np., běrny 3 hr. — np., ßłoma (100 kilogr.) 5 hr. 82 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacž 2 hr. 80 np.

Wjedro w **Londonje** 27. augusta: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje 12. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodž farar Räda ßerbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodž. němske předowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje farar Räda.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Emanuel Bjedrich Bachin, fabrikar na Židowje, s Emmu Berthu swudowjenej Bachinowej rodž. Petzoldez s Ramnowa.

Křćeni

W Michałskej zyrkwi: Max Kurt, Ernsta Maxa Němza, murjerja w Scžijezach, ß. — Jan Pawoł, Jana Augusta Kschižana, žiwnoscžerja w Delnejej Kinje, ß. — Johana Hilžbjeta, Hermanna Franza Pětscha, dźěłacžerja na Židowje, dź. — Hana Martha, Bjedricha Oswalda Peritza, khěžerja a pjekarskeho mischtra w Sskonej Borschcži, dź. — Hana Augusta, Jana Augusta Wjenka, zyhelniskeho dźěłacžerja na Židowje dź. — Emma Olga, njemandž. dź. na Židowje.

Zemrjeli:

W Michałskej wotzadze 24. augusta: Johana Hilžbjeta, Hermanna Franza Pětscha, dźěłacžerja na Židowje, dź. 14 d.

W katholskej wotzadze 20. augusta: Cäzilija, Jakuba Czorlicha, strażnika w Budyschinje, dź. 6 m. 4 d.

Zyrkwinske powjesče s Hodźija.

12. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje rano $\frac{1}{2}$7 hodźin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wucžbu, $\frac{1}{2}$8 hodž. farar Kschižan ßerbske a w 9 hodž. němske předowanje.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

12. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje duchowny Boitz rano w 7 hodźin němsku spowjedź, dopołdnja we 8 hodž. farar Domaschka němske a $\frac{1}{2}$10 hodž. ßerbske předowanje. — $\frac{1}{2}$4 hodž. ma towarstwo knjeznjow ßwoju schromadźisnu w paczerskej jstwi.

Winowa pschedawarnja
Pawoła Giebnera
w Budyschinje

na bohatej haßy čišło 18 s nutskhódom na theatrowej haßy

porucža ßwoje derje wothladane

běle a čerwjene wina, Portske wino, Malagaske, Tokayske, Madeiraske, Sherryske a druhe lěkarske wina atd.

Wot sapočatka mojeho dwazyčilětneho wobstacža ßym ßo pschezo prózował, **jenoz woprawne wino** pschedawacž, kotryž je strowoscži spomóžne.

Dokelž w tsjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotolskej haßy** a na **bohatej haßy** sestajeny **jara wulki sklad** wudžeržuju, kotrež ßo s wudawkami sa pučžowanje njepodroža, móžu **wino s wjetschimi hromadami**

k kwaßam a druhim **ßwjatoczno sczam** ßo hodźaze, tuńscho pschedawacž, hacž hdyž ßebi jo direktnje wot Rheina, Mosela atd. póßlacž dadža. Posphytanje tych pschetrjebarjow, kotsiž hischcže moje wina njesnaja, wo tym pscheßwědczi.

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

ßwój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucža.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placžisny.

Kedźbu kolojěsdni!

Dla rumowanja mojeho hobrskeho składa wjele ponižene płaćizny
mantle po 1 mk. 85 np. hač $5\frac{1}{2}$ mk.,
žylne hórsle pschikrywy po $5\frac{1}{2}$ mk.,
šedła po 1 mk. 85 np., **wodźidła** po 2 mk.,
nohate plumpy po 80 np., **pedale** po 1 mk. 25 np.,
karbidowe latarnje po 1 mk. 65 np.,
žylne mužaze koła po 65 mk., 1 lěto rukowanje,
žonjaze koła po 75 np., 1 lěto rukowanje.

Wopomńcźe! To šu fabrikske płaćizny.

Bjerjemy kóždu tworu wróćo a wróćamy pjenjesy, hdyž kupzy njejšu spokojom.

Žadajcźe šebi mustry na tydźeń k wobhladanju.

Schijaze a zimaze maschiny.

Industrija Jankowych jěsdnych kolow a maschinow

na Mužakowskej drósy 4,

najwjetscha pschedawarnja tejele družiny w Budyschinje.

Wuporjedźernja, emaillowarnja a saniklowarnja.

Trjebane koła šo do płaćenja bjeru.

Trjebane mužaze a žonjaze koła šu stajnje na składze.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na šukelnskej hašy 9.

Najtuńsche kupowanske žórło

sa

njewjesczinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poškuženje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamšna pólstrowarnja.

Kupcy, na mjano a bydlinu cyło ledźiwosći.

Emil Wehrle

na jerjowej hašy 7

někotre dźělby

módrocźischczowych sbytkow,

a dźělbu **nasadstajeneho**

módrocźischcza

s truby, wjele niže płaćizny.

Pollama

najnowschich mustrow we wulkim wubjerku

po poměrnych płaćizsnach.

Pistne khartki

czischczi spěschnje **Ssmolerjez knihicźischczerna.**



Phönixowe, Grütznerowe a Viktoria-

schijaze maschiny

sa domjazu potrjebu a rjemješko.

Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.

Ssamšna wuporjedźerńja.

Clemens Jäckel,

mějeczel **Gustav Kloeppel.**

Telefon 435. Na seminarskej drósy 5. Telefon 435

Pawoł Richter w Kamjenzu

51 na Budyskej drósy 51

wožebita pschedawarnja

jěsdnych kolow

a schijazych maschinow,

plokanskich a zimazych maschinow

najlěpscheho wudźěłka.

Ssamšna porjedźerńja s mozowym czěrjenjom.

Wulki sklad wschěch narunanskich dźělow.

Wschě wuporjedźenja na wschěch systemach šo s rukowanjom wuwjeduja.

Kóždu schijazu maschinu kóždehožkuli systema s rukowanjom **wuporjedźam.**

Wolii sa zentrifugi po najtuńschich płaćizsnach.

Jěsdne koła,

Phänomenske, Dürkoppske a wschelakich druhich snamjenjow s torpedowym šwobodnym běhom

hižo po 70 mk.

Nowe latarnje s torpedowskim šamosapalakom,

kaž tež wschě **narunanske dźěle** porucza tunjo

Gustav Lindner w Porschizach (we Łužizy).

Ssamšna porjedźerńja.

Pschijomne wotpłaczenje. — Trjebane koła hižo po 10 mk.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 36. Sobotu 4. septembra 1909. Lětnik 68.

Swětne podawki.

122 milijonow njedostatka w khěžorstwowych finanzach.

Tež lěto 1908 je žo ſ njedostatkom skónčiło. Dokhody němskeho khěžorstwa žu 122 milijonow hriwnow mjenje wunjeßke hač bě žo wobliczilo.

Mjes tym je dołh swjazkowych statow němskeho khěžorstwa dale rostł a nětkole 16½ milijardy wučinja. Sa 7 lět je wón wo 3½ milijardy pschibył. Poměrnje najßylnischo je dołh němskeho khěžorstwa sa tón czaß rostł, mjenujzy na 3643½ milijonow hr. Sakska je se žwojimi finanzami hischcze žobu najlěpscha. Jenož dwaj krajkaj, Anhaltska a Reuß, nimataj žaneho dołha.

Na hłownej ſhadzowanzy němskich katholikow we Wrótßławju

bě pruske knježerstwo sakasako, pólski rěczecz. Sajimawe je, so je kardinal wjerch-biskop Kopp, kotrehož žu hacz dotal sa njepschecželа Czechow a Polakow měli, sa prawa pólskeje rěcze wustupił. W prěnjej ſjawnej shromadzišnje wón ſ khwalbu wusběhowasche, so žu žo tež mnosy Polazy pschi wulkotnym žwjedženskim czahu wobdzělili, wón pak wobzarowasche, so Polazy žwoje wobdzělenje njejßu tež se žkowami se žwojej maczerńej rěczu wosjewicz mohli. To budzišche woßebje pschesjenoscz žwjedženskeho czaha poßylniło. Tež pschedßyda ſhadzowanki, tajny justizny radzicżel dr. Prosch, pschecżiwo sakasanju pólskeje rěcze protestowasche. Wotliczenje na druhim městnje pschińdże a ſ wěstoscżu pschińdże. Prawa pólskeje rěcze w schuli Düsseldorfſki žudniski radzicżel Marx sakitasche. W žwojej rosprawje wón praji: „Žadamy žebi, so by žo naboženska wučba dzěczom na tajke waschnje wudzělała, so by žo wotmyßleny samer dozpił. Duž dyrbimy dźiwajo na jara srudne nashonjenja poßlednich lětow tež tu sjawnje rosßudne žadanje na to wuprajicz, so dyrbi žo naboženska wučba, tak daloko hacz je někak nusne, w macżerńej rěczi podawacz. Naschi pólszy wěrybratrja móża teho wěscżi bycz, so budża pschi jich wojowanju wo tole žadanje, tak daloko hacz žo wone w mjesach statneho porjada, wustawy a sakonja dżerżi, němszy katholikojo na jich stronje stejecz. Njebudżemy czerpicz, so by žo naboženska wučba dla wopaczneho a jenostronskeho napinanja prinzipa nationalitetow na tajke waschnje wotměwała, kotrež jejnemu žohnowanemu skutkowanju runje tak k wocżehnjenju žwěrnych staczanow kaž dobrych kscheścżijanow dospołnje sadźěwuje.

Sswětowe wikowanje w lěcże 1908

je po zyłym žwěcże hubjeńsche było, dyżli w lěcże 1907. Tež Němska je pod hubjenym czaßom czerpiła. W Němskej je w lěcże 1908 dowos ſ wukraja wot 8747 milijonow na 7064 milijonow hriwnow a wuwos do wukraja ſ 6845 milijonow hr. w lěcże 1907 na 6389 milijonow hriwnow w lěcże 1908 wróczo schoł. Němska je potajkim loni sa 446 milijonow hriwnow tworow mjenje do wukraja pschedała, dyżli lěto prjedy. Lětża dowos a wuwos tworow pjecża hischcze bóle wotebjera. S teho žo rosjaßnja, czeho dla žo dokhody żelesnizow pomjeńscheja; wone maja wjele mjenje tworow dyżli prjedy wosycz.

Shadzowanka awstriſkich katholikow

dyrbjesche žo lětża we Winje wotměcz. Dla njepschecżelnoscżow, kotrež žu žo pscheb krótkim we Winje a wokolnoscżi pschecżiwo cżeſkemu wobyhdleŕstwu skucżiłe, žu pak žo wschitzy žkowjanszy katholikojo sapowjedżili, žo pschi shadzowanzy katholikow wobdzělicz. Duž je žo shadzowanka wotrjez dyrbjała.

Nadpady na Czechow we Winje.

Wutoru žu žo ſ nowa njepschecżelske nadpady Němzow na Winskich Czechow spytałe. Něhdże 1500 wožobow bě žo sběżało, kotrež chzychu w 15. wokrjeßu cżeſke korczmy wupuscżicz. Polizija tón krócz njeměrnikow roshonjesche. Pschi tym lud do poliziſtow kamjenje mjetasche. Dwaj jěsdnaj poliziſtaj žo lohko sraniſchtaj. Někotre wožoby žo sajachu.

Sawrjenje cżeſkich schulow we Winje a Poschtornje.

Delnjoawſtriſke knježerſtwo je cżeſke schule we Winje a Poschtornje sawrjeło, wudawajo, so žu wone w ſtrowotnym nastupanju njedożahaze. Winszy a Poschtornszy Czechojo žu žo pschecżiwo temule wukasej hnydom pola wyschscheho sarjadniſkeho žuda wobcżežowali. Woni žu žo rosßudżili, so žwoje dźěcżi do němſkich schulow njepósczelu. W Poschtornje, hdżež je zyke wobyhdleŕstwo ſ wuwsaczom židow cżeſke, chzedża jenu brózeń a někotre ſtwy gmejnſkeje khěže nakhwilnje jako schulſke ſtwy pschiprawicz.

W khěžorſtwowej radże budża žkowjanszy sapóßłanzy dla sawrjecża cżeſkich schulow w Delnjej Awſtriſkej nětczische knježerſtwo nanajwótrischo pschimacz a jo powalicz spytacz.

Kradnjenje roły jeneje franzowſkeje mitrailleuſy

ſ kasarmow 106. regimenta w Chalons ſur Marne je w Franzowſkej wulki njeměr naczinilo. Njewěrjomna ſwažliwosez paduschſtwa žo ſ tym rosjaßnja, so žo jenož jedyn wukhod ſ kasarmow ſtražuje. Na korporala Deschampſa, kotryż je žo dżeń do paduschſtwa ſhubił, tukaja, so je mitrailleuſowu rolu kradnył a němſkemu knježerſtwu pschedał. Deschamps bě žlěpzowſki cżłowjek, kotryż je wjele krócz khostany. Poßledni cżaß je wón pjecża wjele pjenjes wudawał. Kaž žo powjeda, je Deschamps zuſe klucże k arreſtowemu lokalej a k wjele ſtwam kasarmow měł. Kradnjena mitrailleuſa, ſ kotrejež je žo jenož ſtejadło sawostajiło, je modell 1908, ſ kotrejež móże žo 30,000 kulkow wutſělecz. Tónle modell pjecża němſke mitrailleuſy wo wjele pschetrjechja. Tuteje pschicżiny dla kradnjenje njelube dźiwanje sbudżuje. S pschepytanjom je žo hacz dotal jenož wußłędżiło, so ſtaj w nozy, w kotrejž je žo paduschſtwo ſtało, dwaj automobilaj ſ haßnjenymi latarnjemi njedaloko kasarmow ſtałoj. Kaž franzowſke nowiny pißaju, žu wožoby, w nimaj žedżaze, franzowſki ſ němſkim akzentom rěczałe.

Němſke wobhonjerſtwo w Franzowſkej.

Komandant 6. armeekorpſa w Chalons ſur Marne, general Leon Durant, je wo kradnjenej mitrailleuſy prajił, so je wona po maſchinſkej tſělbje a mitrailleuſy ſeſtajana, kotraž žo w Puteaudowej fabrizy w Pariſu twari. Pſcheměnjenje we wotſtronjenju tak mjenowaneje lampy wobſtejesche, ſ cżimž žo nowa mitrailleuſa rucżiſcho wuſtudżi. Kradnjene dźěle budża pak jenu zuſu móz pschezo ſajimowacz. W Němſkej žo mitrailleuſy mało wot franzowſkich rosdźěleja, wone žu jenož bóle njelepe a žo cżežſcho wosycz dawaju.

General Durant žo dale na rosſchěrjenje němſkeje ſpionaże

w rańschej Franzowskej wobcźežowasche. Němska špionaža je dźenża wjele bóle wupscheſtrjena a wobschěrnischa, dyžli w lěcże 1870. Na wscho móżne waschnje pschewoblekani němszy wobhonjerjo do Franzowskeje pschikhadźeja, jako pastyrjo, pólni dźěłacźerjo, ratarſzy wotroczży, pschekupszy pomoznizy atd. Njepscheſtawajzy němske žónske po żelesnizy mjes Metzom, Straßburgom, Nancym a Chalonſom jěſdźa. Jeho żameho na jeho dohladowanſkich puczowanjach na ſtajnoſczi němszy wobhonjerjo wobkedźbuja. Hdyž wón ſ automobilom po jenotliwych garniſonſkich městnach jěſdźi, jeho njenadpadnje němszy offizěrojo, jako jednori ziwiliſtojo ſwoblekani, ſcźěhuja.

Najwyſchſchi roskaſowar franzowſkeho wójſka.

W poßlednjej miniſterſkej radźe je preſident Falliéres wukas podpißał, ſ kotrymž je ßo general Tremeaux ſa noweho roskaſowarja franzowſkeho wójſka pomjenował. Napſchecźo powjeſcźam, ſo general Tremeaux ſtrowotnych pſchicźinow dla tole wuſnamjenjenje njepſchiwoſmje, nowiny „Matin“ wobkrucźeja, ſo je wón ſ polnej żebjedowěru wyßoke ſaſtojnſtwo pſchijał. Tremeaux je prawy jěſdny general po waſchnju ſemrjeteho Gallifeta. Napſchecźo druhim franzowſkim generalam je wón wo njepſcheměnjenej waźnoſczi kavallerije pſcheßwědcźeny. „Żane wójſko bjes jěſdnych! Żane dobycze bjes ſchwadronow!“ je wón pſched krótkim rjekł. Tremeauxa maja woßebje ſa miſchtra w poſtupanju.

Połnózny pol ßo pjecża wuſßlědźił.

Do Kopenhagena je powjeſcź dóſchła, ſo je jedyn Amerikan, dr. Cook, ſ pſchewodom jeneho druheho Amerikana a ſchtyrjoch Eſkimow k połnóznemu polej 21. haprleje 1908 dozpił. Dr. Cook najſterje ßobotu do Kopenhagena pſchijědże. Wón bě ßo pſched tſjomi létami na puć k połnóznemu polej naſtajił. Powjeſcź wo jeho nawrócże wſchudże pſcheßłapja. Nichtó njewěrjeſche, ſo je wón hiſchcże żiwy. S pſchedobycźom k połnóznemu polej je ßebi wón ßławu dobył, wo kotruż je ßo wjele ſtow khroblych mužow prjedy njeho podarmo prózowało.

Wojeńſka ſpjecżenza w Grichiſkej.

Sswojeje wojeńſkeje njemozy dla je Grichiſka pſchi poßlednjej ſwadże ſ Turkowſkej wo kupu Kretu jara ſrudnu rolu hrała. Grichiſka dyrbjeſche europiſke wulkomozy wo pomoz pſchecźiwo Turkowſkej proßyć, a hdy budźichu ßo te próſtwam Grichiſkeje ſapowjedźiłe, budźiſche ßo nětkole turkowſke wójſko do Grichiſkeje nawaliło. Tele wohańbjaze wobſtejnoſcże ßu mjes grichiſkim wójſkom njeſpokojnoſcź ſbudźiłe. Offizěrſka ſtrona, ke kotrejž něhdże 300 offizěrow pſchißłuſcha, ßebi poßylnjenje wójſka a wotſtronjenje kralowſkich prynzow ſ njeho żadaſche. Hdyž ßo miniſterſtwo tymle żadanjam ſarjekny, njeſpokojnoſcź offizěrow do woprawneho ſběžka pſcheńdże. Offizěrojo ſ dźělom wójſka ſa město Athen cźehnjechu a ßo tam do lěhwa ſlěhachu.

Wojeńſki ſběžk bě ſ pſchicźinu, ſo dyrbjeſche miniſterſtwo wotſtupicź, dokelž bě ßo pſchecźiwiło, żadanja offizěrow dopjelnicź. Grichiſki kral chżyſche ſ woprědka wojeńſkeho ſběžka dla wotſtupicź, tola poſdźiſcho je ßo rosßudźił, na trónje woſtacź a do żadanjow ſběžkarjow ſwolicź. Na cźoło noweho knježeŕſtwa je ßo Mavromichalis ſtajił.

Program noweho knježeŕſtwa ßebi żada, ſo bychu ßo kralej dokhody ſe ſtatneje kaßy pſchikrótſchiłe, ßo wſchě wudawki ſa kralowſke hrody, łódże a offizěrſka mſda prynzow ſe ſtatnych wudawkow wuſchmórnyłe. Wulka cźrjóda njetrěbnych ſaſtojnikow dyrbi ßo ſe ßłużby puſchcźicź. Dale chże knježeŕſtwo zyrkwine ſamożenje konfiſkowacź, ſa to pak duchownym ſe ſtatneje kaßy mſdu płacźicź. Nowy wójnſki miniſter Lapathiotis, kotryž je jedyn ſ hłownych wjednikow ſběžka był, chże hnydom reformy we wójſku pſchewjeſcź a nadźija ßo, ſo wójſko, kotrež je nětkole lědma 14 000 muži ßylne, na 100 000 muži wójnſkeje ßylnoſcże pſchinjeße. Kak pak dyrbja ßo reformy we wójſku a we wójnſkim łódźſtwje pſchewjeſcź, to je druhe praſchenje. Grichiſka je khudy, ßłabje wobydleny kraj, kotryž żaneje induſtrije nima. Statny dołh je hobrſki, wobydleŕſtwo pod cźežu monopolow a dawkow ſtona.

Krwawna bitwicźka mjes Turkami a Cźornohórzami.

Jena turkowſka patrouilla, ſe 17 wojakow wobſtejaza, bě pſchi cźornohórſkich mjeſach dwěmaj cźornohórſkimaj paſtyrjomaj dwě Henry-Martiniſkej tſělbje wſaka a potom dale ſchła. Tſi hodźiny poſdźiſcho, hdyž ta patrouilla nimo teho ßameho městna pſchińdże, bě ßo tam hižo něhdże 50 Cźornohórzow ſhromadźiło. Cźi do Turkow tſělachu a jich wſchitkich potſělachu. So bychu ßo turkowſzy wojazy wjecźili, ßo jedyn zyły turkowſki bataillon ſ Ipeka k cźornohórſkim mjeſam póßła. 300 Cźornohórzow ßo bataillonej napſchecźo ſtajichu. Woprawna bitwicźka naſta, w kotrejž Turkojo ſ nowa 53 muži ſhubichu. Kelko Cźornohórzow je padło, njeje hiſchcże ſnate. Nětkole je pſchi mjeſach ſaßo ſměrom, tola je turkowſke knježeŕſtwo ſa nuſne měło, tam wjetſche wotdźělenje wojakow póßłacź.

Wojowanje pſched Melillu.

Roskaſowar ſchpaniſkeho wójſka w Melilli, general Marina, k dalſchemu poſtupej pſchecźiwo marokkowſkim Kabylam 60 000 muži k poßylnjenju wocźakuje. Knježeŕſtwo je teho dla 60 000 reſerviſtow k khorhoji ſwołało.

Pola wßy Sokk El-Arba, kotruż ßu Schpaniſzy pſched tydźenjom wobßadźili, je wutoru mjes ſchpaniſkimi wojakami a kabyliſkimi jědnymi k wótremu wojowanju dóſchło. Kabylojo dyrbjachu pſched wohnjom ſpěſchnje tſělazych kanonow bórſy zoſacź. Jich je wjele ſpadało, mjes tym ſo mějachu Schpaniſzy jenož nětkotrych ſranjenych.

S Melille, hdźež je tſi njedźele pobył, je ßo do Madrida ſenor Lorens, ſapóßłanz a ſnaty wjednik karliſtow, wrócźił. Wón je wobſtejnoſcże ſchpaniſkeho wójſka ſtudował a ſpóſnał, ſo ſtaj jeho najhórſchaj njepſcheczełej horze wjedro a njedoßahanje wody. Poßledniſcha ßo ſ naprawjenjom deſtillaziſkich apparatow wotſtroni. Lorens ſchpaniſke wójſko khwali, wojazy a offizěrojo ßu tajku khroblоſcź a woporniwoſcź pokaſowali, ſo jich w tym njemóże żane druhe wójſko pſchetrjechicź. Wón wěri, ſo ſmeja Schpaniſzy ſkónczńje wuſpěch, kotryž wſchak ßo tak bórſy njedozpi, kaž ßo wocźakuje. Wjele měßazow ßo pominje, prjedy hacź ßo kabyliſki ſběžk podußy.

Poßledni ßwjedżeń.

We ſtarej khroniży franzowſkeje revoluzije cźitamy mjes druhimi też ſcźěhowazu wěź.

Młody hrabja Hendrich de Quesnoy ſ tſjomi abo ſchtyrjomi ßwojich najdźiwiſchich towaŕſchow w nozy po haßach města Beſanzona cźahaſche, kóždeho, ſchtóžkuli jich ſetka, ſ jěſdniſkim ſchudom nuſowachu, do błóta na haßy ßo poklaknyć a wołacź: „Sſława kralej!“

Tola to młodym wólnoſtnym bicźkam hiſchcże doſcź njebě, wobydlerjam pokojzy městacźka wokna rosbichu, ſe ſwonami k brónjam ſaſwonjachu a tych, kotſiž hiſchcże we łożach lezachu, ſe ſpanja wubudźichu; na poßledku měſchcźanoſcże na durje morweho pßa powěßnychu, kotremuż do khlamy papjerku ſe ßłowami pſchityknychu: „Nětkole ßy ty na rjedże, mój bratſje!“

A woprawdże, tu ßo też dopjelnjeſche, ſchtož ſtare naſhonjenje wucźi, kiž ßo ſ pſchißłowom wupraja: „Kaſtiž korjeń, tajki wukorjeń!“ Młody hrabja de Quesnoy bě ßo zyle po ßwojim nanje radźił. Tón bě runje tak hordże ſmyßleny a jeho dźiwjoſcź na nicźo njedźiwaſche.

Wo ſtarym hrabi Morizu de Quesnoy, kotryž wokoło lěta 1789 na ßwojim wulkim, pyſchnym hrodże pola Beſanzona bydleſche, ludźo bojaſnje ſ hłowu tſchaßo powjedachu, ſo ßo wón „Boha njeboji a na jeneho cźłowjeka njedźiwa“. Nicźo jeho do ſtracha ſahnacź a nicźo jeho hnucź njemóżeſche; wón bě muž koż ſ marmora, hładki a twjerdy a ſymny kaž ßmjercź.

Hdyž by na ßwojim wulkim cźornym konju pſchijěchał, ſawěſchany ſ zankami a ſ drohimi debjeńkami, we ßwojej żidżanej, bohacże wuſchiwanej ßukni, hdyž jeho dołhe pjerja po wětrje ſmahowachu, bywaſche dróha pſched nim próſdna kaž wumjecźena; jeho poddanjo bychu ßo khwatajzy do ßwojich khěžkow ſkhowali; tak pſchiwěriwje ßo jeho bojachu. Ale jemu by ßo potom rjane, ßurowe, na rubjeżneho ptaka ſapodobne wobliczo ſ hanjazej ſpokojnoſcźu błyſchcźiło; runje tak dźě chżyſche to měcź.

Skónczńje mějachu ludźo też wſchu winu, ßo ſtrachowacź; ſchibjenzu derje ſnajachu, na kotrejž bě hrabja bura Jana Pereta wobwěßnył, dokelž bě w lěßu ßwojim hłodu tradazym dźěcźom kruch dźiwiny ſatſělił, a jim bě też ſnate, kak bě ſ wbohim Schymanom Allegardom ſakhadźał. Allegard bě ßo jónu w nozy na łakańzu lehnył, ſo by hrabju morił, ale jeho kulka hrabi jenož pſches kłobuk ſlecża, jeho pak njetrjechi. Hrabja hinaſcheje brónje pſchi ßebi njemějeſche, dacź ßwój krótki teßak a ſ tym wjele dokonjecź njemóżeſche. Ale wón Allegardej jeho ßamßnu tſělbu wuwiny a ſ njej jemu hłowu rosraſy.

Tute a podobne hróſbne wěży ßej ludźo powjedachu, hdyž wjecźor wokoło małych wohniſchcźow ßedźo ßo wohrjewachu a ßej cźaß ſahanjachu.

Ale w naléczu lěta 1789, lěta wulkeho bankrota a wulkeho

rosliczowanja, pokasowasche ßo, so bě tež po sdaczu njesranjomneho hrabju de Quesnoya sprawny ßud doßahnyk. Wón bě dwě lěcze na kralowskim dworje pschebywał a jeho ludźo wo nim niczo wjazy njewjedźachu, khiba so to, so jeho schoßaŕ jich s kóżdym měßazom dale bóle podczischczowasche a wuklukowasche, so mohł jich knjesowe drohe hrajkanja w kralowskim hrodze Versailleßu saplaczicz. Tola na dobo rěkasche, so hrabja na ßwoje wjeßne kubła pschińdże; a sa něschto dnjow potom wón tež pschińdże a s nim zyła cżrjóda semjanow a knjenjow, kotraż ßo każ błyschczata żołma po wschěch rumach stareho hrodu rosliny. Něschto njedżeli pospochi niczo druhe njebě, khiba ßame pyschne hosczíny a reje a bledżenja wot ranja hacz do wieczora. Mjes hosczemi bě tež rjana baronka Klara s Montalberta, kotraż bě w pyschnym Versailleskim dworje młodemu Quesnoyjej ßwoju luboscz pschiwobroczika. Nětkole pak tu jeho najbliżscheho pschecżela barona Alberta de St. Florenta sesna. Lědma bě ßo na njeho poßmjała, a hižom dźiwjemu Hendrichej de Quesnoyej horza krej do hłowy praßny. Po horzej swadże se ßwojim pschecżiwnikom do lěßa dźěsche, so by ßo s teßakom s nim bił. Hewak bě wón wustojny wojowaŕ, ale nětkole bě tak roshorjeny, so ßo s pschemyßlenjom se ßwojim pschecżiwnikom bicz njemóżesche; po pjatym storku jemu Florentowy teßak psches żiwot saje. Tola Quesnoy bě se ßwóiby wuschoł, kotraż hischcże żenje ßwoje żiwjenje s lohka puschczika njebě; w tym wokomiku, hdyż teßak w ßwojim wutrobnu pytny, slecża hischcże do prědka na Florenta a jemu ßwój teßak s tajkim wotmachom do boka storczi, so żórko jeho krwě trawu wokolo njeho barbjesche.

Potom Hendrich de Quesnoy na ßamßnym městnje, na kotrymż bě stał, morwy k semi padże. Sa dwaj dnjej tež Albert de Florent na ranu wumrje, kotruż bě wot mrějazeho Quesnoya dostał.

Hdyż staremu hrabi Quesnoyej powjesczi wo ßmjercżi jeho jeniczkeho ßyna pschinjeßechu, wosta wuras jeho kamjeniteho wobliczа tak njepscheměnjeny, so s njeho żana srudoba spósnacz njebě; wón ßo jenoż na to woprascha, kak ßo s Florentom ma, a hdyż ßłyschesche, so bě rana na ßmjercz była, jemu jeho woßebicże ßurowe poßměwanje na jeho hubje pschińdże a wón psched ßebje bórbotasche:

„Dobre! Quesnoyszy niczo dołżni njewostawaju!“ Posdźischo wón mjeno ßwojeho ßyna żenje wjazy spominał njeje. Ale burjo we wßy ßo wjeßelachu, hdyż wo tym podawku ßłyschachu.

Něschto měßazow posdźischo bu „bastilla“, Parižska twjerda jastwownja, dobyta a burjo poczachu hłowu posběhowacz a wo wschelakich samyßlach scheptachu. Ale se wscheho teho ßej niczo wótsje prajicz njeswěrichu, pschetoż w Besanzonje někotre polki wojakow leżachu a woni njewjedźachu, hacz bychu sa nich abo pschecżiwo nim byli, hdy by ke krutemu pschischło.

Hrabja wschak derje wjedźesche, so ßo wot wojakow pomozy nadźijecz njeßmě. Potom ßo jónu w měrzu 1790 wobaj polkaj w Besanzonu każ tež druhe garnisony sběżechu, ßwojich wyschkow jatych ßadźichu, ßwojich pschedstajenych ßej ßami wuswolichu a na stronu ludа pschestupichu.

Duż tež burjo hrabje de Quesnoy ßej myßlachu, so je cżaß, ßwojemu knjesej wotplaczicz, cżim bóle, hdyż běchu wschitzy wyßozy pschecżelio jeho wopuschczili, a jenoż mało ßłużobnikow bě wostało, so bychu jeho sakitowali.

Ale widżecz bě, so bě jemu něchtó wotmyßleny nadpad pscheradźił, hdyż chzychu ßo burjo, s zypami a s koßami wobronjeni, na pucz do hrodu nastajicz, ßo hrabja mjes nimi pokasa. S bjesstarostnym, poßměwatym wobliczom potom s wyßoka se ßwojeho cżorneho konja na nich hladasche, hdyż s runa ßedźo we ßwojej bohatej drascże, kotraż ßo na ßłónzu błyskotasche a ßwěczesche, woßrjedź torhoschcża sasta; jenoż hubje běschtej krucże hromadu stłóczenej a wocżi ßo jemu błyschczeschtej każ brjeńtwa mjecża. A potom burjo ßłyschachu, kak wón se ßwojim wótrym, jaßnym hłoßom rjekny: „Mi ßu powjedali, so macże wy mi něschto prajicz. Tule ja ßym; schto wy chzecże?“

Ale hrabja żaneje wotmołwy njedosta. Hdyż burjo jeho wuhladachu a jeho knjesojteho hłoßa saßłyschachu, pschewsa jim stara bojoscz saßo wutrobu a woni ßo, każ bojasni a naßwarjeni schulszy hólzy, saßo wotwaczichu.

Hdyż tež stary hrabja tón ras hischcże ßwojemu woßudej wuczekny, bě tola blisko tón dżeń, na kotrymż mějesche woßud tež jeho doßahnycz.

S Parisa powjesczi pschińdże, so bě lud na Versailles cżahnył, so běchu wot tam krala a kralowu do Parisa pschiwjedli a so bě narodna shromadźizna ßwobodu a runoscz na wschě cżaßy wobsamkła. To buram wokolo Besanzona hustu krej roshori. Muż pschi mużu pschißahachu, so ßo do Quesnoyskeho hrodu dobudu a se starym wjelkom, kiż tam sakhadża, kónz sczinja. A po stach a saßo stach ßo sebrachu, so bychu tule pschißahu wuwjedli; rjad jich czeŕwjenych cżapkow ßo każ krwawna cżéŕ po jaßnym ßłóncznym puczu cżehnjesche, po kotrymż dźěchu.

Woni ßej myßlachu, so budże hród se sadźěwkami saracżeny a so jón hałle po napjatym pschecżimjenju do rukow dostanu. Ale durje wotewrjene stejachu a na prosy wulkeje ßwjedżeńskeje sale hrabja ßam psched nimi stejesche a s měrom rjekny: „Sastupcże, wschitko je wam pschihotowane!“ W jeho wuraßu a w jeho hłoßu bě něschto, schtoż jich też nětkole hischcże wottraschesche, ale woni běchu pschedaloko ßej saschli, hacz so budźichu ßej na wróczo hicże mohli myßlicz. Woni, hrubje żortujo a ßo ßmějo, ßo do hosczińskeje sale dobywachu, republikanske spěwy sanoschujo. Potom hrabju do wulkeho stoła kónz blida donucżichu a jemu pschikasachu, so dyrbi pschihladowacz, kak woni jeho dobre wino pija.

Nětk dachu ßo burjo do picża a pijachu, doniż pokojza s nich pjanych pod blidom njeležesche a druha pokojza lědma hischcże sakle saßwěczicz mózesche, kotrež běchu po scżěnach wokolo sale pschiczinjene.

Runje wo połnozy hrabjowy stary ßłużobnik s cżicha sady stoła ßwojeho knjesa pschistupi a jemu scheptny: „Knjes hrabja, wschitko je hotowe!“

„Ssu wschitzy moji ßłużobnizy prjecz?“ ßo hrabja stareho ßłużobnika praschesche.

„Wschitzy, knjes hrabja.“

„Duż tež ty dźi a daj mi ßamemu skutk dokonjecz!“

Njenadpadnje, ale khwatnje ßłużobnik se sale wuńdże. Hacz do tehole wokomika bě hrabja njehibity we ßwojim wobłożenjowym stole ßedźał, nětkole njejabzy postanywschi wokolo ßo pohlada. Dołhe běłe włoßy jemu hacz do tyła doßahachu a wostajichu wyßoke, směromne cżoło prósne; w pócżmiwazej ßo sali wón każ skała mjes njelepymi postawami burow stejesche, kotrež ßo w mjehkich stołach pschecżahowachu abo ßo po podłosy walachu. Cżeŕwjene ßwětło faklow jemu po wobliczu polětowasche a we jeho hłoßu bě něschto, schtoż też najhrubischich schkrěczakow pohłuschesche, hdyż wón pocża rěczecz:

„Cżesczeni hosczo! Wy scże mojemu hosczowanju czesez cżinili a cżaß je, so ßo wam dźakuju, każ ßo wam ßłuscha! Tole je prěni krócz, so ßu cżrjódy republikanskeje drapy mój hród wonjeczeschili — to dyrbi też poßledni krócz bycz. Dżicże a powjedajcże, kak je wam poßledni s kraloßwěrneje Quesnoyez ßwójby waschu khrobłoscz saplacził. Sskawa kralej!“

Hrabja faklu blisko ßebje pschimny, tapetowe durje wotstorczi, kotrež na khódbu dźěchu, a s durjemi won palazu ßo faklu cżißny. Praskanje, każ wot wohnjowych płomjeni a kura, powětr saczemnjowasche.

Na tym městnje, na kotrymż bě Quesnoyez hród stał, dymjaze ßo rospadanki semju pschikrywachu a wobßmudżene cżłowjeske koscże a stawy s nich hrósbnje won tjachu.

Hrabja bě pinzy dał s półvrom napjelnicz a, ßam padajo, bě stary wjelk też jara njekedźbne stadło ßobu do ßmjercże storhnył.

— Kónz. —

Ze Serbow.

Měschczanski wucżeŕ A. Sommer †.

Jedyn se ßerbskich wucżerjow, kotziż ßo se ßwojim skutkowanjom w ßerbskich towaŕstwach mjes druhimi ßerbskimi wucżerjemi wusnamjenjeja, je ßo njejabzy se ßmjercżu s nascheje ßrjedźisny wutorhnył. Pjatk 3. septembra dopołdnja je měschczanski wucżeŕ A. Sommer po krótkej khoroscżi na sajecże wutroby wumrjeł. Njebocżiczki je ßo se ßwojimi pschednoschkami w ßerbskich towaŕstwach wo ßerbske towaŕstwowe żiwjenje jara saßłużbny sczinił. Jako wustojny pczołaŕ je wón woßebje husto wo pczołaŕstwje pschednoschował a ßo wo rosschěrjenje pczowaŕstwa w Sserbach prózował. Hdyż ßo w Sserbach poczachu Reiffeisenske nalutowaŕnje sałożowacz, je też wón k temu ßwoju pomoznu ruku posficżał. Sserbske pißmowstwo je wón s mnohimi pschinoschkami we „Serbskich Nowinach“ a „Pomhaj Bóh“ spěchował. Njebocżiczki je ßo 25. februara 1862 w Budyschinje narodźił. Budyski krajnostawski seminar pschekhodźiwschi bě wón wot 1881 hacz 1884 s pomoznym wucżerjom w Hucżinje. 1884 ßo wón na měschczansku ludowu schulu do Budyschina powoła. Dokelż bě wón ßerbskeje rěcże niz jenoż ertnje, ale też pißomnje mózny, bě ßo wón psched někotrymi lětami sa ßerbskeho wucżerja pschi tudomnym gymnasiju postajił.

S Budyschina. (Spožčenje rjada.) Awstrijski kněžor je direktorej tudomneje ratarskeje schule, professorej dr. Gräfje, rjad želesneje krony 3. rjadownje spožčił.

— (Njesbože na czumpjeli.) 15lětna holza Schusterez je žobotu na tšelniku s czołmika tam stejazeje czumpjele padła a žebi hłowu a wobliczo khětro czežko sraniła.

— (Kradnjene jědne koła.) Murjerjej Müllerej s Kumwałda žu póndželu jědne koło se snamjenjom „Oppel“ czišło 19,453 a murjerjej Měrschej wutoru pschi internatowym nowotwarje jědne koło s czišłom 29,945 kradnyli.

— (Psche njedožahanje wučžobnikow a pomoznikow.) W Schěrachowje je žo 1. septembra shromadźisna wyschschich mischtrow, wot Žitawskeje pschemyšłoweje komory powołana, wotmětła. Mjes druhim žo wo njedožahanju wučžobnikow a pomoznikow w pschemyšle jednasche. Pjekarski wyschschi mischtr Lehmann s Budyschina žebi žadasche, so by stat skutkniwje sapschimał a po jeho namjecze wobsamknjenje jenohłósnje pschija: Rjemjeślowi sastupjerjo, na shroma dźisnje wyschschich mischtrow w Schěrachowje pschitomni, Žitawsku pschemyšłowu komoru hromadže s druhimi sakskimi pschemyšłowymi komorami proscha, so bychu pola sakskeho knježerstwa a krajneho žejma žo prózowałe, so by žo k wotpomhanju njedožahanja wučžobnikow w rjemješle a s tym swižowazeho njedožahanja pomoznikow lětnje milijona hriwnow pschemyšłowym komoram k podpjeranju dostojnych a potrěbnych rjemješlniskich wučžobnikow abo jich starschich do wole daka.

— (Sažna syma.) Ssrjedu žu dotalne czopke wjedro na dobo symne wětry wuduchałe. W Barlinje žrjedu popołdnju hižo žněh pschelětowasche. Tež na Feldbergu w Czornym Lěžu je žo prěni žněh naschoł. W Schwajzarskej je wutoru w nozy wospjet žněhowało. Thermometer na 3 grady symy spadže.

S Njeżwaczidła. Sańdženy schtwórtk žu s nascheje wěže khorhoj a kulu dele wsali, so bychu jej s nowa poskoczili. W kuli blachowu tyju namakachu, kotraž wschelake liscziny wopschijesche. Pośledni krócz je žo kula w lěcze 1876 dla poskoczenja dele wsała.

W **Panczizach** wuhotuje wješne spěwarske towarstwo »Lipa Serbska« tule njedželu 5. t. m. spěwny konzert se scžěhowazym balom. Bohaty program wobžahuje kražne czišła solowe a khorowe, kotrež budže Budyska wojerska kapała s orchestrom pschewodźecz; mjes tutymi czišłami žu wubrane wězy s nascheje narodneje operetty „Ssmjertnizy, wot dra. Pilka komponowaneje, dale tež dwojospěwy a měschane trojospěwy. Tež žortny wustup žo poskiczi. Pilne swučzowanje žobustatow w tydženskich spěwanskich hodźinach, kaž woželbje snata wustojnosez žławneho a njesprózniweho dirigenty, knjesa wučzerja Sskodeńka, rukuje sa dobre poradženje tež tuteho konzerta. Wschitzy lubowarjo žerbskeho spěwa a žerbskeje sabawy, pschede wschim nasche žerbske towarstwa, žo s tutym najwutrobnischo do Panczizy pscheproschuja.

Spomnjenka se žerbskeho kwaža. Rjane waschnje žym psched krótkim wobkedźbował na jenym žerbskim kwažu. Młodži pacholjo po wěży psched wjeczorom pschekhodźujo spěwachu žerbske spěwy a to s wjetscha narodne žerbske! Wusběhuju to a khwalu, dokelž žym to bohužel tež hižo zyle hinak nashonił. Sskyschał žym žerbskich pachołkow a žerbske holicza rejicz — niz spěwacz — wohidne — husto dosez nieschwarne pěžnje. A duž runje khwalu tych, kotsiž žu mudrischi a khupu modu žobu njeczinja. (Dyrbimi bohužel pschidacz, so naschi hólzy runje wot wojakow tajke njeschwarne, wohidne zuse spěwy žobu pschinjeżu a druhich s tym każa!) Sserbske holzy, žerbzy hólzy, Bóh je wam žerbsku maczerinu rěcz darił. Wužiwajcze ju po jeho kasni! Tajke žadkawe zuse spěwy waž a nasch zyły narod wonjeczesca. — Wam pak, wy pěkni, kotsiž scze žebi s tajkej dowěru saspěwali „Hischcze Sserbstwo njeshubjene“, wam žława! Nasch narod nam njeje shubjeny, hdyž ty, luba žerbska młodosez, stejisch žwěru k nam! a.

S Khrósczíz. Knjes kubleŕ Winger, kotryž bě sańdženy tydžeń tak straschnje snjesbožił, je pjatk tydženja w khorowni we Worklezach s wulkimi bolosczemi wumrjeł. Njebohi bě daloko a schěroko lubowany a czesczeny jako sjawny a sprawny muž. Njech wotpocžuje w měrje!

Se **Skaskowa.** Ssrjedu popołdnju tudomny žiwnosczeŕ Bohuwěr Nowak w žwojim dworje s parnej maschinu žito mlócżesche. Se žylnym wjeczornym wětrom žo s lokomobiloweho wuhenja něktore schkrě na brózninu žłomjanu tšechu sduchu, kotraž žo hnydom sapali. Bliżschi wokomik brózeń, w kotrejž bě wjele žyna a žłomy, w płomjenjach stejesche, a wot tam žo wone sa něktore minuty na domske a hródže, teho runja se žłomu kryte, wupschestrěchu. Sa dwě hodźinje bě woheń zyły Nowakez statok sežrał. Jenož kruwy a něktore poślescheza žu žo wohnjej wutorhnycz mohłe. Pożczena młócżaca maschina, wscha hospodarska a domjaza nadoba a drasta, dwě wulkej žwinjeczi žu žo spaliłe a něschto nalutowanych pjenjes žo roseschkrěle. Wutrobu jimaze bě žałosczenje Nowakez žwójby, kotrejež nadobu njebě žane woheń sawěsczaze towarstwo sawěsczicz chżyło, kotrejž pak dla njedožahazeho samoženja njebě mózno było, žebi twarjenja s zyhelom pschikrycz dacz. Nowakez nan, jedyn stary wójnski veteran, je psched lětami wokhromił a je žo lědma s płomjenjow wukhowacz mohł.

S Wósborka. Ssrjedu je tu na starobnu žłabosez kantor Jan Schimjenz 83½ léta stary wumrjeł. Hdyž žo wón psched 15 lětami na wotpocžink poda, bě wón 33½ léta s kantorom w Radschowje był. Njebocziczki je žwěrny žerbski wucžeŕ był, tajzy žu w poślednim czažu w Pruskej jara žadni byli. Schimjenz je žo 1826 w Želesnej pola Hródka narodził.

S Wujesda pola Ketliz. Nasch knjes wucžeŕ Ssuschka žo po dołholětnym žwěrnym a žohnowanym skutkowanju w naschej schuli kónz oktobra na wotpocžink poda. Sa jeho naślědnika žu knjesa wucžerja Pjecha na Židowje wuswolili. Tutón 1. novembra žwoje nowe sastojństwo nastupi.

Se **Stróže** pola Rakez. Druhi krócz je žo létża pola tudomneho ratarja Leschawy jena jabłon s kczenjowym schatom wupyschika. Hdy bychu naž symne wjeczorne wětry na nasymu njedopominałe, móhli žebi na kczenjowu kražnosez hladajo myšlicz, so je žo rjane naléczo wrócziło.

S **Minakała.** Sa poślednjej dwě njedželi žu w holach Minakałskeho knjejstwa 56000 mnischczich mjetlow morili.

S **Łupoje.** Barlinska krajna banka je tudomne rycżerkubło, něhdże 1200 kórzow wulke, hajniskemu sarjadnikej Zelterej s Hoheheide pschedała.

S Draždżan. Wschěm lubowarjam a wopytowarjam naschich žerbskich kemschenjow hižo dženża wosjewjamy, so je pschichodna žerbska Boża žłužba sa dwě njedželi, potajkim 19. septembra, w kschižnej zyrkwi dopołdnja ½12 hodż. Kaž symy, smeje knjes farař Domaschka s Budestez prědowanje, knjes farař Wjazka s Hornjeho Wujesda žerbsku spowjedż.

S Draždżan. Dżeń nowowólbow do sakskeho krajneho žejma njeje hischcze postajeny, tola je wěste, so smeja žo wone mjes dnjami 20. hacz 26. oktobra. Nowy žejm žo 9. novembra seńdże.

S Njedżichowa pola Wojerez. Prjedawscha korczmarka Seidenstückerowa, kotruž bě jedyn skażeny poż skużał, je na scżeklosez wumrjeła.

S Wojerez. 25. augusta žo tu lětuscha wokrjeżna wucżerska konferenza wotmě. Pschedżyda, knjes wokrjeżny schulski inspektor farař Wendt, w žwojej rosprawje sdżěli, so je mjes 7400 schulskimi dżěczimi jeho inspekzije 2350 žerbski rěczazych. Mjes wucżerjemi žu jenož 7, kotsiž žerbski rosumja.

S Jabłońza. Póndželu staj žo brózeń a drjewjenz rěsakoweho wobžedżerja Oskara Nowaka wotpalikoj. W płomjenjach žu schtyri žwinje kónz wsake. Nowakez schěsczlětne dżěczo, kotrež bě žo pschi wohnju shubiło, žu posdżisscho w njedalokich pěskowych jamach saž namakali.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Prawy njedocżink je 16lětny blidarski wucżobnik Ernst Hänel s Rychwałda. Hižo s 12. létom běchu jeho do Mužakowa do dyrbjenskeho wocżehnjenja dali. Posdżisscho wón do wucżby k jenemu blidarskemu mischtrej w Lejnom pschińdże. Tam žo jemu dołho njelubjesche a wón na Horu pola Mužakowa k žwojej wowzy czekny. Dokelž jeho ta wotpokasa, wón tam 3 hriwny kradny, kotrež jeho czecze žłuschachu, a potom do Rychwałda dżěsche, hdżež wón jenej žonje 1 hriwnu 10 np., jedyn pschedeschczinik, soki atd. kradny. Pachołk potom něktore njedżele po holi dundasche, posdżisscho wón do wobydlenja žwojeje czety w Hory s woknom nuts salěsy a tam 4 hriwny a hornz s 19 jejemi žobu kasasche. Wobskorženy je hischcze dla jeneho druheho pschestupjenja w pschepytanju. Jeho czežkeho a lohkeho paduschstwa dla k jastwu na 4 měžazy saždżichu.

Sswjedżeńska rěcz

Mikławscha Justa, cand. theol., starscheho Prażskeje »Serbowki«, **na 35. hłownej skhadźowanzy žerb. stud. młodziny w Ralbizach** dnja 10. augusta 1909.

Motto: »Ač zemřeli, ještě žijí.«*

Czesczeni hosczo, lubi studowazy bratsja!

Ssmy narod czichich krajanow, w kotrymž czažy du skoro we

* S wulkeho dżěła wužich žłowa naschich wótczinzow žamych. A hdyž woni k nam rěcża; schtó je, kiž nochzył žłyschecz!

wschědnej jenakosczi: měßazy a lěta lecza nimo naß kaž mróczele njebjeß nad nami a duzy bjeru ßobu najkraßnische wokomiki ßerbßkeho žiwjenja. Jenož druhdy sahrěwa Boże ßłónczko naschu symnu krej a sahorja narodne czucza. Tajke jaßne ßłónczne dny ßu nasche narodne ßwjedzenje. Wone ßu nasche narodne ßwjate dny, na kotrež nasch dobry ßerbski lud hischcze rad khodzi, so by tam ßo napojił ſ narodnym duchom a ßebi wokschewił ßerbsku duschu. Prěni ßnadz a najwažnischi tajki ßwjedzeń w ßerbskim žiwjenju je hłowna skhadzowanka ßerbskeje studowazeje młodziny.

Lubja je pschepjelnjena ſ naschim wjeßnym ludom. A kóždemu błyschczi ßo radosczˊ ſ woczow, sahorjenosczˊ a hordostne sacžucze; tak wjeßeli ßo tu nasch lud nad ßwojim studentstwom. To je, lubi studowazy bratsja, tón lud, kiž je — so bych wužił Czischinskeho ßłowa —

„w bědze stał lětty ßazowej
A wutrał krwawoßławne martraństwo.
Je wukhował se ßwěru w nozy czmowej
Rěcž ßerbsku nam a ßerbske ßwójbaństwo!“

A tutón lud, kiž je ßem pschikhwatał, so by ßo seschoł se ßwojim studentstwom, wón je skalnokrucze pscheßwědczeny a wocžakuje wot studentstwa, so wone ßerbske je a wostanje, so budze ßerbsku semju lubowacz nade wscho a to, schtož je wón nam psches sta lět w horzym wosowanju a hórkim bědzenju sakhował a pschewostajił, schkitacz, doniž budze hischcze jedyn hruslk koschicz pjaty dobrych dzěczi ßerbskich.

Tónle narod bě něhdy tak wulki. Wón wobydlesche hobrsku pscheſtrjeń wot Wißły a Wódry hacž k Weserje; wot ßnježnych Hobrskich hor hacž k žołmam Baltiskeho morja. A tola politiszy mózny tónle narod ženje njeběsche. Sserbska ludnosczˊ dzěłesche ßo na wjele, wjele splahow. A tute splahi njewjasasche dohromady wsajomnosczˊ jenazkich interessow; ně, jich rosdwojesche sawiscz, pschekora, njepopschecze. K temu pschistupi njepocžink, kotryž dzenża hischcze Sserbow wohidza: hrabańza sa zusbaństwom. Psches to běchu wrota do Sserbow wschudžom wotewrjene. Po nich ßmy wostali my jako ßyroty na hobrskim pohrjebnischczu, hdzež naß kóždy schtom a kamjeń dopomina na rowy naschich wótzow! Hižo Sserbow mjeno w knihach narodow wumasowachu a pohrjebny khěrlusch pschihotowachu. Ale tu pokasa ßo saßo, kak wěcžnje wěrne wostanu ßłowa: „Narody budzi a hubi Bóh Wjerschny ßam!“ A Bóh Wjerschny; wón wubudzi ſ naroda ßameho mužow, kaž Makkabejow. Se studentstwa wuńdzechu tuczi rjekoju, so bychu ſ krutej mozu dzerželi a sakhowali ßerbsku narodnosczˊ. We studentskich rjadach to běsche, hdyž ßebi najſmužiwischi a najnadobnischi ruzy podachu a ßebi prajachu: Wukhowajmy rěcž, wukhowajmy wótzny kraj, wukhowajmy narod. A wukhowachu jón. We studentskich rjadach to běsche, hdzež ßo prěnja žałosczˊ nad njeſbožom naroda sjewi a se studentskich rjadow wuńdzechu czi prěni, so bychu padazemu na nohi pomhali. A naschim rjadam pschede wschěm dowěrjesche tutón wubudzeny narod ßwoje bolosczе a žałosczе, a tele bolosczе a žałosczе buchu ſ dzědzistwom wscheje idealneje młodosczе wot naroda k narodu.

My derje wěmy, tudy horjesche ßo studentstwo sa narodne pißmowstwo kaž woheń, hdyž bě studentstwo ſ japoschtołom narodneho wědomja, hdyž po naschim kraju knihi rosnoschesche a narodnu kulturu ſ zyła. My wěmy, kak ßerbszy studenczi we Wittenbergu, Hali, Lipsku, Wrótßławju, Prasy spjazych ſ womory budzachu, sparnych ſ jamy czahachu: najprjedy tych, kotsiž mjes nimi tajzy běchu — a potom ſ bratrow kohožkuli. My wěmy tež, kak ke kolebzy naschehо „noweho Sserbowstwa“ w prěnim rjedze studenczi stupachu a se želesnej pilnosczu a ſ lubosczе płomjenjom we wutrobje a ſ idealow błyschczom na czole ßo pschihotowachu, ßwój lubowany młody narod wodzicz. My wschak tež wěmy, so nasche studentstwo wokhromi a sdrěmny — ale po tym nastupi czim mózníschi wubuch sahorjenja, schkrě lětachu, hłoßy spěwachu a sahrimachu — na konzertach, na skhadzowankach, w czaßopißach. A ſ teho wohnjow praskotanja ßu mužojo wuschli, psched kotrymiž ßo kóžda ßerbska hłowa kłoni, a kotrychž mjenow smuk nam naschu duschu hrěje a naschemu wuchu klinczi kaž kusło hudźby.

Sajimawe wostanje ethnografam, kak je snowawubudzeny ßerbski lud, kotryž bě wot němskich spißowarjow dawno k ßmjercži wotßudzeny, ſ nowa do sjawnosczе stupał a ßebi literaturu tworił. Je sa ßerbskich studowazych spomožne, hdyž trochu shonja, schto ßu jich prjedownizy jako studenczi skutkowali, kak ßu ßo prózowali, so bychu na jaßnych pschikładach sandzenosczе ßebi też woprawdzity pschikład wsali, podobnje ßo prózowali a skutkowali.

Ssydomdzeßat lět a dleje twori a twari ßo sjawnje nasche nowe Sserbowstwo. Schtož je ßo prjedy sa nje stało, to běsche literarisка dzěławosczˊ někotrych jenotliwzow a pschihotowanje młodych Sserbow w towarstwach. A ſ tajkich towarstwow wuńdzechu mužojo, kotsiž potom hacž do wyßokeje starosby ßwěrni wostachu narodnemu prózowanju. Woni sałožichu 1842 porjadnje tydzeńszy wukhadzaze czaßopißy. Najprjedy Jordanowu „Jutrniczku“, „Sserbsku Jutrnizu“ a potom Sejlerjowu „Tydzeńsku nowinu“. A počzachu ßo pißacz: ßwětne czaßopißy, knihi a knižki. Horliwi Sserbja njepraschachu ßo wjazy, jeli je hódno sa małу lud hischcze knihi pißacz, ale dzěłachu nětko pilnje w pißmowstwje. Njech młodzi Sserbja, woßebje studowazy, pschehladuja stawisny ßerbskeho pißmowstwa po nastawkach Jenczа a Duczmana wot lěta 1842 hacž do 1892; njech pschecžitaju broschurku Kukowskeho: „Die Literatur der Lausitzer-Wenden im 20. Jahrhundert“ abo nastawk Adolfa Czerneho: „Sto lět hornjołużiskeje literatury a Jakub Czischinski“. Poßlednje dzěło je drje czeßzy spißane, ale hižo do ßerbschczіny pschełożene a po dzělu w Spißach Macžizy Sserbskeje wotczischczane. (Druhi dzěl ßnadz w pschichodnym czißle wuńdze.)

Pschi wschěm tym dyrbjesche ßo spißomna rěcž ſa ßwětne wězy hakle tworicz, jako też prawopiß. Schtóž knihi a czaßopißy pschehladuje, nadeńdze wschelake pospyty, poradzene a njeporadzene. Jordan, Ssmoleŕ, Pful składowachu prěnju radu wo tym, dokelž druhe ßłowjanske rěcze studowachu; po nich Buk, Hórnik, Muka a druhi. Wschelake je ßo po czaßu pscheměnjako, kaž to hinak bycz njemóże. Tehdy žadasche ßo nowa schulska czitanka ſ realijemi, ale njewuda ßo, mjes druhim też teho dla, dokelž sestajerjo czitanki doscz ßerbskich ßłowow njesnajachu abo tworicz njesamózachu. To a wschitko druhe ßerbske žadasche wjele prózy a wědomosczе. Ssamo starsche knihi sa zyrkej a schulu dyrbjachu ßo w nowych wudawkach wjele porjedzicz w rěczi a prawopißu. Tuczi pilni dzěłaczerjo na literarnym polu studowachu woßebje też ßerbsku ludowu poesiju. Po wßach a ßerbskim kraju běhajo sběrachu woni ßerbske ludowe pěßniczki a wudachu je w kraßnej knisy. Pschi tym wusnamjenichu ßo woßebje Haupt a Ssmoleŕ a po 20lětnej stagnaziji saßo Hórnik, Muka, Adolf Czerný. Poßledni je też sběrał bajki a powjesczе ſ ludu, a je — prjedy w Spißach Macžizy Sserbskeje, nětko — we woßebitej knisy wudał: „Mythiske bytosczе łużiskich Sserbow. — Wschelazy pißachu něschto sa wuczenych Sserbow a pódla něschto sa ßerbski lud; wudachu ßo protyki a spěwniki. Młodzi Sserbja lubuja ßwětnu poesiju a wudachu Sejlerjowe spißy. Mnosy wusnamjenichu ßo w nowoczaßnej poesiji, doniž tuta psches Czischinskeho njedozpě wustojneho wuwicza.

Wulki skutk sa sjawne ßerbske žiwjenje a sa pißmowstwo běchu ßerbske towarstwa. Najstarsche je Macžiza Sserbska. Kak wjele je tuta dzěłała pschi wschěch sadžewkach, njepschecželstwje a liwkosczi Sserbow, to njech naschi młodzi a horliwi Sserbja sesnaju, pschecžitawschi dotalne seschiwki Czaßopißa. — Dale nastachu nabożne towarstwa w lěcze 1848 a w ßlědowazych: lutherske knihowne a katholske towarstwo ſſ. Zyrilla a Methodija, potom spěwarske a ratarske towarstwa, ßerbske bjeßady atd.

Tak dzěłachu naschi wótczinzojo we studentstwje a wuschedschi se studentstwa, njeſprózniwje sa młode narodne žiwjenje, sa ßwój lubowany byrnjež mały lud. Haj, mnosy dzěłachu ſ tajkej sahorjenosczu, njeßebicznosczu, woporniwosczu a wutrajnosczu, so ßo psched nimi zyły ßłowjanski ßwět ſ poczeſczowanjom kłoni a jich wulke dzěło ßebi waži.

Njeſprózniwi a wutrajni dzěłachu woni sa Sserbow sbožo a ßławu. Hakle pół hodziny do ßmjercze wotpołoži Hórnik pjero, ſ kotrymž bě telko ßwojemu ludej ßłużił. Abo Michał Schewczik. Hižo se ßłabjazej, tschepotazej ruku pißasche wón poßlednje rynczki na stawisnach „Sserbowki“. Ssmjercz hakle je jemu ßerbske pjero ſ ruki wsaka.

Naschi wótczinzojo běchu mužojo ideałow! Wěcžnje młodostna jich myßl njeßesche ßo ſ lohkim ſchidłom; wona njekhodzesche czežki, njelepy stup někajkich mudraczkow abo sestarjenych njedožiwzow. Wótczinje poßwjeczichu woni pół ßwoje wutroby, pół ßwojeje dusche, pół ßwojeho žiwjenja. A idealni dyrbimy też my bycz. Runje ßerbskemu studentej je ideała trjeba, kaž kwětzy powětra a Božeho ßwětła, a to czim bóle, czim bóle ßo w naschej materialistiskej dobje wschitko jenož sa wužitkom honi a jenož tam ßo hiba, jenož tam ßo k wjetschemu skutkej smuži, hdzež pjenjes klinczi, rjady kiwaja a czeseczˊ.

(Pschichodnje skónczenje.)

Přilopk.

S **Lipoje** pola Wojerez. Tu je 26. auguſta jena žona, kotruž bě jedyn ſkaženy poß ſ Lubijſkich ſtron kußnył, na ſkaženoſcź wumrjeła. Pßa, kotryž bě hiſchcźe dweju druheju cźlowjekow ſkußał, je w Lipoji ßlaknył. Po ſpóſnaczu ſkótneho lěkarja je poß ſkaženy był.

* (Wójna wo piwo.) Lipſczanſkim piwaŕnjam njeje ßo ſ powyſchenjom piwoweje placźiny ſchlachcźiło. Tamniſchi korczmarjo ßu ßebi ſalubili, ſo budźa piwo pſchichodnje po ſtarych placźiſnach kupowacź a pſchedawacź. Korczmarjo woczakuja, ſo budźe jich wobydleŕſtwo w pſchinuſowanej wójnje pſcheczźiwo piwaŕnjam podpjeracź a ſo budźe ßo tych korczmow ſdalowacź, w kotrychž ßo piwo po powyſchenych placźiſnach abo w mjeńſchich ſchkleńzach porjedźa. Barlinſke piwaŕnje mjes tym Lipſczanſkich korczmarjow ſ tunim piwom ſaſtaruja, mjes tym ſo ſa nio w Barlinje ßamym wyſchſche placźiſny żadaju.

W Kölnje ßu ßo teho runja korczmarjo ſ piwaŕnjemi roskorili.

* (Njehańbicźiwe paduſchſtwo.) W dźěłaŕnjach němſkeho wójnſkeho łódźſtwa w Kielu je ßo daloko wupſchesſtrjene jebanſtwo a pſchekſchiwjenje wotkryło. Wichelazy ſaſtojnizy ßu wſchelake wězy pſchekupowarjam ſa tuni pjenjes pſchedawali a pjenjeſy do ßwojeho ſaka tykali. Wyſchnoſcź je ſkónczńje pſchekſchiwjenje wußlědźiła a winikow ſajała. Akty wo pſcheßkyſchenjach w tejle wězy ßu ßo w nozy ſ Kielſkeho krajneho ßuda kradnyłe. Pſchewjedźenje pſchepytanja je ßo ſ tym poczeźiło a ßo ſakomdźiło. — 22 lětneho ßudniſkeho aktuara Zandera a nětczźiſcheho pomozneho ßudniſkeho ßłużobnika, prjedawſcheho wyſchſcheho jaſtnika Hallbacha w Kielu ßu ſajeli, dokelž ßo na njeju hrěſcha, ſo ſtaj paduſchſtwo aktom ſtuczźiłoj abo jemu polěkowałoj.

* (S błyſkom ßo ſaraſył.) W hornjej Schleſyſkej ßu 28. auguſta ßylne njewjedra byłe. W Haczu je błyſk żonu jeneho żeleſniſkeho dźěłaczerja w tym wokomiku ſaraſył, hdyž chzyſche wona wobydlenjowe wokno ſamknycź.

* (Sajecźe Winſkeho póſtſkeho rubjeżnika.) Jeneho ſ rubjeżnikow, kotrajž ſtaj 8. julija ſ jeneho póſtikeho ſarjadniſtwa we Winje ſ njeſamknjeneho woknjeńka ſe njepſchitomnoſczu ſaſtojnika 119.000 krónow w tyßazhriwnowſkich bankowkach kradnyłoj, ßu ſkónczńje w New-Yorku ſajeli; wón je Jendźelczan Robert Feermann. Rubjeżnik bě woßebnje draſcźeny a wutoru ſ jendźelikej parnej łódźu „Mauritania“ do New-Yorka pſchijědźe. Tajni New-Yorkſzy poliziſtojo, kotrymž bě ßo wopißanje Freemannoweje woßoby póßłało, ßo w pſchiſtawje rubjeżnika dohladachu a jeho hnydom ſajachu, hdyž ßo podhlad pſcheczźiwo njemu poßylni. Wón přeje, ſo je ßo pſchi rubjeżniſtwje wobdźělił a wudawa, ſo mjeno ßwojeho ßobuminika ſmje, kotryž je jemu pſchi rubjeżniſtwje pomozny był.

* (Paduſchi w żeleſniſkim cźahu.) Sſrjedu rano mjes Winom a Mnichowom dwaj pachołaj jeneho pucźowazeho krawza w żeleſniſkim cźahu nadpadnyſchtaj a jemu revolver napſcheczo dźeržo, jeho nuſowaſchtaj, ßwoje pjenjeſy wudacź. W Mühldorfje chzyſchtaj rubjeżnikaj ſ cźaha rucze cźeknycź. Někotrym ßobupucźowarjam ßo poradźi, jeju ſajecź a żandarmam pſchepodacź.

* (Kholera.) S jenej zuſej łódźu je ßo do Rotterdama w Hollandſkej kholera ſanjeßła. 102 woßobow je ſkhoriło, někotre ßu wumrjełe. Skhorjeni ßo w barakach hladaju.

* (Sadźěwany njeſkutk.) Poliźija we Winje je ßłěd ſa wotmyßlenym cźeźkim njeſkutkom namakała. Jedyn 15lětny blidaŕſki wucźobnik chzyſche jene jěſdne koło ſaſtajicź. Jenemu poliziſtej, kotryž jeho do pſcheßkyſchenja wſa, ßo wón wuſna, ſo je koło a někotre druhe wězy ßwojemu miſchtrej w Kralupje kradnył, dokelž je ſ pjenjeżnym wumoſchkom do wójnſkeho łódźſtwa ſaſtupicź chzył. Na dalſche wuwopraſchowanje ßo wón ſkónczńje wuſna, ſo je jenicźzy jeho miſchtrka wina na tym, ſo je ſ domiſny cźeknył; wona jemu żaneho měra njewoſtaja a ßebi żada, ſo by miſchtra ſa 200 krónow myta ſkónzował, ſo mohła ßo wona ſe ßwojim lubkarjom woženicź. Najprjedy dyrbjeſche wón jeho ſatſělicź, potom jěd kupicź a jědojte roſtliny w lěßu pytacź, pſchi cźimž jemu jeho macź a ßotra pomhaſchtej. S wobhonjenjom w Kralupje je ßo ſhoniło, ſo ßu wucźobnikowe wuprajenja wěrne. Wſchitzy do wězy ſapleczeni ßu ßo ſajeli.

* (Tyfußowa epidemija w Kaſſelu.) Něhdźe 120 woßobow je w Kaſſelu na tyfus ſkhoriło. Khorownje ßu pſchepjelnjene.

* (Błudny w żeleſniſkim cźahu.) W ſpěſchnym cźahu, ſ Wina do Krakowa jědźazym, ßo ryczerkublerjej Korowſkemu. pola kotrehož ßo ſnamjenja wowrótnjenja pokaſowachu, dwaj żeleſniſkaj ſaſtojnikaj daſchtaj, ſo byſchtaj jeho ſtrażowałoj. Na dobo Korowſki revolwer wucźahny a jeneho ſe ſaſtojnikow cźeźko w żiwocźe ſrani. Hdyž chzychu jemu druſy ſaſtojniziy bróń wutorhnycź, ßo wón ſ nimi do běhźenja da. Skónczńje ßo poradźi, ſ pomozu někotrych wojakow błudneho wuputacź.

* (Wuſnacźe pſched wotprawjenjom.) Technik Mengh, kotrehož ßu pjatk dla ſkónzowanja agenta Regela w Trieru wotprawili, bě prjedy ſaßakle přeł, ſo je winowaty. Do ßwojeho wotprawjenja pak je ßo wón wuſnał: „Ssym Regela ſ nahrabnoſczu ſkónzował. Pſchi prozeßu wo Regelowym ſawoſtajeńſtwje ßym wopak pſchiſßahał. Tole wuſnocźe cźinju, prjedy hacź pſched Boži trón ſtupju.“ Skóſtnik je do ßmjercźe Boha ſpójnał, kotrehož drje je prjedy přeł.

* (Nadpad na żeleſniſki cźah.) Sababjeni rubjeżniziy ßu żeleſniſki cźah, pſches Pennſylwanſku do wjeczźorneje Ameriki jědźazy, wutoru rano bliſko Lewiſtona ſadźerżeli a pucźowarjow wurubili. Jim je jenož něhdźe 4000 dollarow do rukow padnyło. Cźahoweho wjednika běchu do ruki tſělili. Hdyž jim njebě móżno, w póſtiſkim woſu pjenjeżny khamor wocźinicź, mějachu ßo woni ſ procha.

* (Na pſchemoh lětanje lětakow.) W Rheimſu w Franzowſkej je ßo ſańdźeny tydźeń na pſchemoh lětanje powětrowych lětakow wotbywało. Jemu je němſki major Parſeval, twarź pak proſtuch wodźliwych powětrowych ballonow, pſchihladował. Wón je pſchi tym k dopóſnaczu pſchiſchoł, ſo powětrowym lětakam pſchichod ßłuſcha. Pſchichodnje chze wón jenož hiſchcźe powětrowe lětaki twaricź.

* (Mordaŕſki nadpad w ſpěſchnym cźahu.) Pſchi Barlinſko-Żarowſkej żeleſniziy ßu w pſchěrowje pod kerczźinu jenu knjeni namakali. Wona bě bjes wědomnja a na hłowje cźeźko ſranjena. W wothladaŕſkej budźe, hdźež běchu ju donjeßli, ßo dohladachu, ſo bě jej wokoło ſchije ſchnóra ſadźernjena. Hdyž běchu ſchnóru wotſtronili, knjeni k ßebi pſchińdźe a rjekny, ſo je ju niedźelu w nozy wěſty Jakub Brauer ſe Charlottenburga ſ cźaha cźißnył. Potom ßo knjeni ſaßo ſ womoru wobia. Pſchi lěkaŕſkim pſchepytanju ßo ſpóſna, ſo bě ßo jej nop rosbił, lěwa ruka ßo ſłamała a ßo wobliczźo ſraniło. Njeſbożowna je dwě nozy w kerczźinje leżała.

* (Njeſbożowna luboſcź.) Niedaloko Lipſka ßu pola Żeſchwiz njedźelu jenu holzu, ſe 4 kulkami ſatſělenu, namakali. Pſchi njej cźeźko ſranjeny bjes wědomnja mużſki leżeſche. S wobhonjenjom ßu ſhonili, ſo je ßo holza w Radebergu narodźiła a w Bergerez villi w Probſtdeubenje ßłużiła. Mużſki, kotryž pſchi njej leżeſche, je lithograf Alfred Hackebarth. Jeho ßu do jeneje Lipſczanſkeje hojeŕnje dowjeſli. Hacź ßo jemu żiwjenje ſdźerżi, njehodźi ßo hiſchcźe rjez. Każ ßo ſda, je Hackebarth ßwoju lubu ſ jejnym pſchihłoßowanjom morił.

* (Pſchi manevrach ſnjeſbożik.) Pſchi manevrach pola Lubanja je ſchtwórtk wyſchſchi leutnant ſ Bieberſtein ſ prěnjeje batterije artilleriſkeho regimenta cźiżko 5 ſ konja padnył a ßebi pſchi tym moſhy ſmjatk. Jeho na knjeżim dworje w Oberhalbendorfje wothladuje.

* (Rubjeżne mordaŕſtwo). W Bornimje pola Potsdama thěżeŕ Ahlert, w nozy domoj pſchiſchedſchi, nad ßwojim wobydlenjom podhladny ropot ſaßłyſicha. Duż wón do hornjeho wobydlenja dźěſche a tam runje dóńdźe, hdyž jedyn muż, kotryž bě ßo pſches balkon do wobydlenja dobył, ſ thěże cźeknu. Podružnizu Rudolfowu Ahlert ſtraſchnje ſranjenu w krwi płuwazu nadeńdźe. Wona bě ßo jednacźe krócź ſ nożom kłoła a bórſy w hojeŕni wumrje. Potsdamſka poliźija hnydom na měſtno njeſkutka pſchińdźe. Na pſchedſali ſchkórnje a ſwjeŕſchnik jeneho mużſkeho namakachu. W draſcźe ſaſtawny liſt, na mjeno 29lětneho Maxa Harkratha wuſtajeny, namakachu. Hacź dotal njejßu tuteho ſajecź mohli.

* (Sajědojcźeny palenz.) S panzanym rumom je ßo w Budapeſtu wjele fabrikiſkich dźěłaczerjow ſajědojcźiło. Poliźija je ěkotrych żidowſkich wikowarjow ſajała, cźi pak wudawaju, ſo njejßu wjedźeli, ſo je rum jědojty był. Poliźija je naſhoniła, ſo je rum wot khoſej pſchiwożazeho towaŕſtwa „Atlanty“ pſchiſchoł, kotrež je 37 hektolitrow tajkeje jědojteje juchi pſchedało. Towaŕſtwowy direktor Bjedrich Sabo je cźeknył. Najhórſche je, ſo je finanzna wyſchnoſcź wot někotrych měßazow wjedźała, ſo je ßo k dźěłanju ruma jěd triebał. Wona pak wěz jenož jako pſcheſtupjenje wobhladowaſche a poliźiji żaneje powjeſcźe wo tym njeda.

* S lohkomyßlnej ßamopomozu je jedyn ratař pola Bytomja w hornjej Schleſyſkej ßmjercź jeneje 15lětneje holzy ſawinował. So by paduchow wotdźeržał, bě wón někotre kałowe kopjena ſ jědom poßypał a to na jenej tafli woſjewił. Na druhim kónzu pola bě pak jena holza, kotraž njebě warnowanje cźitała, ſ kałoweje hłojcźki

jene kopjeno wottorhnyła a jo sjědła. Bórsy po tym holza na sajědojczenje wumrje.

* Wulki woheń je schtwórtk wjeczor w Kölnje nad Rheinom kölnju pionérskich pontonow sniczik. W kölni so wulka liczba pontonow khowasche.

* (Jězba Zeppelinoweho ballona III. do Barlina.) Njedzelu dopołdnja w 11 hodzinach je hrabja Zeppelin se swojim ballonom III. sbožownje do Barlina doleczał. Wón nad Barlinom wschelake manevry wuwjedże, a pak wyšoko pak nisko jědzesche. ½1 hodziny ballon k powitanju kněžora pschijědże, pokłoni so wjazy krócź a potom pod swonjenjom šušodnych zyrkwjow a wyskanjom stotyšazow pschihladowarjow k schižnej horje leczesche a so wot tam k khěžorowemu stejischczu wrócźi. Po boku khěžora hrabja Zeppelin psches Braniborske wrota do Barlina czehnjesche. Hdyž bě do khěžorskeho hroda stupił, s luda howrjaze sławawołanje schumjesche. Na hrodowym bolkonje hrabja Zeppelin pódla khěžora a khěžorki stejesche. Też direktor Colsmann, wyschschi inżenieur Dürr a Zeppelinowy wnuk dyrbjachu so na balkonje pokazaczź. Hdyž khěžor se swojim wopytom s balkona dźésche, so schumjaze wyskanje wospjetowasche, hrabja Zeppelin teho dla s nowa na balkon stupi widomnje hnuty s poczesczowanjom, kotrež so jemu dosta. Zeppelin na to hischcze wschelake manevry wuwjedże.

Zyle bjes sadźěwka njebě so jězba do Barlina wotměła. Pola Gnotzheima so jene wokschidło slama a dyrbjesche so s jenym druhim sarunaczź. Ballon dyrbjesche teho dla k semi sjěczź. Posdźischo bě wón s nowa pola Nürnberga nusowany, so na semju puschczicź, dokelž mějesche so něschto na motorje wuporjedźicź. Póndzelu na wróczinej jězbje s Barlina so ballon hischcze s wjetschej njehodu potrjechi. Krótko psched Wittenbergom so prědnje prawe wokschidło slamachu a psches powětr leczo do ballona meter wulke dźěry wurasychu. Zyła pjata ballonowa panka bě so rósdrěła a płun móżesche twochnyczź. Hakle štrjedu bě schkoda tak daloko wuporjedźena, so móżesche so ballon s nowa do powětra puschczicź. Po 22½ hodzinskej njepschestawazej jězbje so ballon schtwórtk wjeczor ½10 hodzin do Friedrichshafena wrócźi.

* (Sajědojczenje s konjazym mjasom.) W Kielu je 16 wosobow, kotrež su konjaze mjaso jědli, se znamjenjemi sajědojczenja slhoriło. Dwě dźesczi stej wumrjekej. Mjes slhorjenymi je wjele czežko khorych.

* (Semjerženje w Romje.) Wobydlerstwo Roma je so wutoru se skabym semjerženjom wustrózyło. Někotre sekundy so twarjenja sylnje tschasechu. Wobydlerjo na drohu wuběžachu. W hojerńjach, schulach a jastwach bě wustrózenje wosebje wulke. Stare murje „swjateho ducha", so khětro schěroko rospukachu. Bamž, kotrež runje swój khosej pijesche, zyle směrom wosta a so jenoż staroscźiwje sa swojimi sotrami prasche sche. Kaž so sda, njeje so semjerženje wjele dale Roma sacżuko.

* (Powodženje w Mexiku.) S wichorom a powodženjom stej so provinzy Tamanlipas a Nuevo Leo wupuscźikej. Něhdże 2000 cżłowjekow je pschi tym žiwjenje shubiło, něhdże 30,000 cżłowjekow je bjes wobydlenja a nastata schkoda něhdże 50 milijonow hriwnow wucżini. Sliwkojty deschcź so 96 hodzinow dołho s njebja dele lijesche. Rěki psches brjohi stupichu a něhdże 400 jendželskich kóssnych mil kraja powodźichu. Najbóle je po sdacżu město Monterry se 70,000 wobydlerjemi cźerpiło. W tymle měsczе a we wokolnoscźi je so něhdże 1200 cżłowjekow tepiło. Hacź dotal su tam 650 cźěkow s wody wucżahnyli. Santa-Catarinska rěka psches brjohi stupi a psches delni dźěl města schucżesche. Na połodnischim brjosy stejachu někotre sta lohko twarjenych khěžow, w kotrychž khudźi wobydlerjo bydlachu. Tele twarjenja so prěnje sasypnychu, a wobydlerjo, kotrež na jich tšechach stejachu, so se žołmami sobustorhnychu. S napschecza na wyschsche leżazym brjosy tysazy ludźi stejachu, kotrež pschihladowachu, kak pak hodziny schěroka rěka sapuscźaze dźěło cżinjesche, tola njemóżachu pomhacź. Powjeda so, kak bě 90 žónskich a dźecźi w jenej schuli wucżek namakało. Pschibywoza woda s jeneje strwy do druheje cźerjesche, hacź so skónczinje podmlěte murje sasypnychu a žołmy swój wopor žadachu. Jena swójba wopraw-

dże 17 hodzin dołho w hałosach jeneho schtoma wisasche, prjedy hacź móżesche so wukhowacź.

Městowe wódne roły su so rospukale, elektriske wobswětlenje je so skónzowało, a želesniza je so wotplawiła. Duž je město bjes želesnizy, wobswětlenja a picznеje wody. Mjes tym měschczanska wyschnoscź 10,000 wobydlerjow žiwi. Powschitkowny hłód wobydlerstwu hrosy. Kelko cżłowjekow je w mjeńschich městach a na wsach smjercź we wulkej wodże namakało, so s cźežka hdy shoni, dokelž su so cźěła do morja wotplawiłe.

* Rubjeznistwo w ruskej Pólskej s nowa pschibjera. Warschawske nowiny su polne s wopisanjom rubjeznischich nadpadow. Rubjeznizy tez zyle khudych ludźi njepschepuschczeja. Tak na pschiklad w Lěsnym Saborowje někotsi sababjeni rubjeznizy wudowu jeneho hajnika nadpadnychu a jej posledni pjenjes, 4½ rubla, rubichu. Próstwy a sylzy khudeje žony stwjerdnjenu wutrobu rubjeznikow njesmjechczichu, kotsiž jej s nožom hrozachu. Ludźo hižo wyschnoscźi powjesczź njedawaju, hdyž rubjeznizy jich nadpadnu a wurubja, dokelž so wjeczenja boja.

* Nawal ruskich wowzow do Pruskeje je tón tydzeń wjele wuschparanja naczinił. Wowzy njeběchu wschědneje druzyny, ale khežorske ruske, kotrež běchu so namjesnym straznikam s postajenjom pschipokasałe, so bychu je po něczim sarěsali a sjědli. Pak so wowzam nochzysche, so tak rucze do žołdka ruskich kosakow shubicź, pak mějachu wone požadanje, zebi ras swět sady pruskich mjesow wobhladacź, s krótka wone bjes sadźerženja mjesy pschekroczichu a so pruskeho wowsa nazrachu. Polowy wobsedźer, jedyn rěsnik, njebě wólniwy, njeproschenych ruskich hosczi pa swojim polu cźerpicź, ale ich do swojeho statoka cźerjesche. Rosnjemdrjeni dyrbachu ruscy kosakoju pschihladowacź, kak so jim na tamnej mjesnej stronje jich „wschědny khléb" do rěsnikoweje hródże shubi. Woni wołachu, kschiczachu, machachu s rukomaj, selachu a proschachu, tola rěsniski wischtr njeda so smjehczicź. Domoj pschischedschi wón wěz hnydom złownemu wyschschemu kontrolleurej wosjewi, kotryž wowzy do Beingowa dowjesź da. Ruzoju jeneho „parlamentarja" wotpósłachu, kotryž joko wukupny pjenjes 30 hriwnow poskicźi. Dokelž pak schkoda 100 hriwnow wucżinja, a kosakoju telko saplacźicź njemóżachu, budże so zyle stadło bliżsche dny na pschesadźowanje pschedawacź.

Rěsniski mischtr je s zyła jenoż jenajke s jenajkim wotplacźik; pschetoż hdyž jena pruska huseza abo kaczka, s zyła někajke jědzne skoczo „franjenje mjesy" sawinuje, jo kosakoju hnydom lapnu a maja so potom do spěcha, so bychu pruskeho nawalnika derje wopjeczeneho smutali.

Wuzudźenja.

Lawniski sud. Paduschstwa dla mějesche so 26 létny schewz Mikławsch Kocź s Brěmjenja samolwicź. Wón bě wot nowembra 1905 w gmejnskej khěži w Hazlowje bydlił a gmejnje skuschaze kuluchi a 4 durje a 2 wokanje rosrubał, so by je k tepjenju wuził. Kocźa, kotryž w Drazdźanach w pschepytowanskim jastwje sedźi, k jastwu na 10 dnjow sazudźichu.

⚔ Žona murjerja Schneidera we Wulkich Debzezach bě pschekupowarjej Josefej Krzywazmje w Bělczezach kruch mosasa, 8—10 hr. hódny, sa 3 hriwny hódny pschedała. Krzywazma, kotryž dyrbjesche wjedźecź, so je mosas kradnjeny, jón wikowarjej Sussmannej dale pscheda. Krzywazma pschekhowanja dla 3 dny jastwa dosta.

⚔ Živnoscźer Jakub Žur w Jazonźy pola Njezwaczidła bě dla pólneho paduschstwa khostanski wukas wo 3 hr. abo arrest na jedyn tydzeń dostał. Žur bě so dlejschi czaz se swojej zuzodźinu Augustu Klinowej mjesy dla wadźił. Skónczinje bě mjesu wyschschi geometer Richter s Budyschina postajił a jedyn pobrachowazy měsnik s kolikom wosnamjenił. Žur bě 16. junija tónle kolik wutorhnył a s tamneho boka mjesy trawu žnjał. Jeho powołanje pscheczíwo khostanskemu wukasej njemějesche wuspěcha, khostanje so wobkrucźi.

Khostanska komora. Skakarja Jana Ssucheho s Radworja winowachu, so je hoscźenzarjej Gloßej w Kamjenzu 2 kokuschi, 6 hriwnow hódnej, wsak. Jeho k jastwu na 3 měsazy sazudźichu.

Kózda interessentka njech zebi wumělizy :: wuhotowany :: : modziny wjednik : sa sasonu 09/10 zada.

Nanowscha moda!

Pschi mjenowanju tychle nowin darmo : psches póst wot : Rennerez modzineho nakłada (Renners Modeverlag) **w Drazdźanach.**

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 9. ſeptembra 1909 ma ßo na **Njeßwaczidliſkim majoratnym hajniſkim revěrje** ſcźěhowaze

palne drjewo

w lěßu ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

30 rm **liſczowych a jehlinowych ſchczěpow**
300 = = = **kluchow**
160 = **jehlinowych hakoſow**
21 ſtotnjow walczkow
747 liſczowych a jehlinowych dołhich hromadow
290 rm **pjeńkow**

} jenotliwje w 5. hacź 9. wotdźělenju, w 11. hacź 16., 19. wotdźělenju, potom pola Khaßowa a ſady Njeßwaczidła.

Shromadźiſna: dopołdnja w 9 hodźinach w pěſkowej jamje 13. wotdźělenja (na Ssukez horje) a

pjatk 10. ſeptembra 1909 ma ßo na **Njeßwaczidliſkim majoratnym hajniſkim revěrje** ſcźěhowaze

palne drjewo

w lěßu ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

12 rm **liſczowych a jehlinowych ſchczěpow**
460 = = = **kluchow**
166 = **jehlinowych hakoſow**
70 liſczowych a jehlinowych dołhich hromadow
56 rm **pjeńkow**

} jenotliwje w 20., 21., 24—26., 37. a 38. wotdźěl.

Shromadźiſna dopołdnja w 9 hodźinach w brěſowej alleji w 24. wotdźělenju.

Khójnowe ſerdźe wſchěch tołſtoſcźow a dołhoſcźow, **ſchtomowe koliki, płotowe ryhele, hródźne tramy, ſchtomy a klozy** k twarjenju kólnjow a bróźnjow atd. ßo po poměrnych płaczíſnach kóždy cźaß ſe ßwobodneje ruki pſchedawaju.

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo w Njeßwaczidle.
W. Dreßler, wyſchſchi hajnik.

Wulka
inventurowa a ſkótna awkzija.

Póndźelu 20. ſeptembra 1909 dopołdnja wot 10 hodźin maja ßo na **Schenkez kuble w Jatſobju** pola Minakała **4 krowy, 4 ßwinje, mjes nimi jena ranza ſ proßatami, 1 koſa, 3 hoſpodarſke woſy, 1 kuczowy wós, 2 ßanje, 1 płójaza maſchina, 1 ßyłanjowa maſchina, 1 runkſowaza maſchina, konjazy grat, bróny a druhi hoſpodarſki grat** ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Jatſobju, 1. ſeptembra 1909. **Auguſt Schenka.**

Rumowanſke wupſchedawanje.

Dokelž ßwoju pſchedawarnju a dźěłarnju pſchetwarju,

wulku dźělbu meblow

ſa ſalon, bydlenſke a ſpanſke ſtwy a kuchinje,
ſchpihele, luxuſowe a druhe meble
po jara tunich płaczíſnach wupſchedawam, ſo bych je po móżnoſczi rucze wotbył.

Paul Grabs, meblowy magazin
na Hoſchiz haßy 29.

Jěſdne kola,

Phänomenſke, Dürkoppſke a wſchelakich druhich ſnamjenjow ſ torpedowym ßwobodnym běhom
hižo po 70 mk.
Nowe latarnje ſ torpedowſkim ßamoſapalakom,
kaž tež wſchě **narunanſke dźěle** porucza tunjo
Guſtav Lindner w Porſchizach (we Łužizy).
Pſchijomne wotpłaczenje. — Trjebane kola hižo po 10 mk.

Dźěłacźerki

derje ßo płaczaze dźěło namakaja
w porzlinowej fabrizy
w Margareczjnej Hěcźe.

Stwy bjes procha

doſtanjecźe pſches
Pa. ſchpundowanjowy wolij



Arthura Hösy
w Budyſchinje,
żeleſowa wikowatnja
na ſeminarſkej drózy 11.
— Telefon 268. —
Tón wolij hižo 10 lět jara k ſpokojnoſczi pſchedawam.

Najbohatſchi wubjerk
najnowſchich muſtrow
ſchkleńczanych a porzlinowych tworow,
kwaßne a ſkładnoſtne dary, emaillowe twory
porucza po tunich płaczíſnach
Ernſt Ullrich naſzl.
w Budyſchinje
na ſchuleŕſkej haßy 12.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłużby
na ßukelnſkej haßy 34
pißarnja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wěży atd.
Rěczi ßerbſki.
— Telefon cźißko 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſczow.

Dobru
pſcheńcźnu muku
hachtl po 1 mk. 10 np.
porucza
Khorla Kahrowe
pſchi żitnych wikach.

Wotawowa awkzija.

Lětuſcha wotawa Hněwßecźaniſkeje gmejny ma ßo **njedźelu 5. ſeptembra** pop. w 4 hodźinach po ſahonach na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Gmejnſki pſchedſtejiczer.

Khěża na pſchedań.

Maßiwna khěża cźo. 21 w Radworju ſ bróźnju a kórzom pola, ſa jeneho rjemjeßłnika ßo derje pſchihodźaza, je na pſchedań.

Wjele ßłużobnych holzow, dźowki, wotroczkow a pohonczow pyta pſchiſtojeŕka **A. Holtſchowa** w Albertſkim dworje.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźeŕſke ßwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cźrijownı knjeſa Heinr. Mohra.

Sa ßwoju tudymnu **pſchedawarnju krótkich, wolmjanych a běłych tworow** wuſtojnu pſchedawarku, kotraž móże doſpołnje ßerbſki rěcźeć, ſ wulkej mſdu do trajneho ſtejiſchcźa pytam. Poſkiczenja chzyłe ßo pod **J. A. 101** we wudawarni Serbskich Nowin wotedacź.

Sſłużobna holza

do kuchinje a ſwonkowneho hoſpodarſtwa ßo pyta na
knjeżim dworje w Něczinje
pola Pomorz.

Sſłużobna holza

pilna, ſprawna, ſ najmjeńſcha 17 lětna, ßo k 1. oktobrej pyta. Dalſche je ſhonicź pola Panacha w Dornſchnablu cźißko 10.

Sſłużobnu holzu

róbnu a pilnu, do kuchinje a ſ khwilemi k poßłużenju hoſczi hnydom ſ dobrej mſdu pyta **Ernſt Gröſchel** w herbſkej grychcźe we Wjeleczinje.

Wutrobny dźak

knjeſej ſararjej Waktarjej w Njeßwaczidle ſa jeho tak rjane, duchapołne żnjowe prědowanje, wo naſchej ſemi, kotraž nam po Bożej woli kóżde lěto ßwoje płody dawa a je nam, da-li Bóh, też dale pſchinjeße.

Wjele ßwěrnych ßerbſkich kemſcherjow.

(K temu cźißłu pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 36 Serbskich Nowin.

Ssobotu 4. septembra 1909.

Płaczišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach.

30. augusta 1909.

Płaczišny po zentnarju z hriwnach.

Slótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 6 lět	40—44	76—80
awstriske	43—46	79—82
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	37—39	73 75
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	33—36	69 72
4. ßnadnje pizowane łóžđeje staroby	28—32	60—66
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	40—43	72—76
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacž do 7. lět	35—39	66—71
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	30—34	60—65
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	26—29	55—59
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—52
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	39—42	70—73
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	35—38	66 69
3. ßnadnje pizowane	30—34	62—65
Cželata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	48—51	78—81
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	44—47	74—77
3. ßnadnje wuwite wot zyza	40—43	70—73
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſkschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	59—61	75—77
2. mjaßne	57—58	73—74
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	52—56	68—72

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 28. augusta 1909 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 2. septembra 1909. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża . . . . . běła	—	—	—	—	10	25	10	50
„ . . . . . žołta	—	—	—	—	10	15	10	30
„ nowa	10	15	10	30				
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
„ nowa	8	25	8	45	8	—	8	25
Jeczmjeń . . . 50 kilogr.	—	—	—	—	8	—	8	50
Wows . nowy	7	30	7	60	10	—	10	20
Hróch	9	50	12	—	12	50	13	—
Woka	10	—	11	—	12	—	13	—
Jahły	14	—	14	50	15	—	16	—
Hejduschka	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	2	75	3	—	2	20	2	60
Butra . . . . 1 kilogr. . .	2	60	2	80	2	50	2	70
Pschenična muka 50 „ . . .	11	75	21	—	—	—	—	—
Ržana muka . . 50 „ . . .	10	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 „ . . .	4	—	4	50	3	40	4	—
Ssłoma . . 100 „ . . .	5	—	5	40	3	67	5	40
Proßata 1020 schtuk, schtuka . .	13	—	27	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	6	25	6	50	6	70
Ržane wotruby 50 kilogr. .	—	—	6	75	6	60	7	10
Pschenični gris	—	—	6	50	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np. pschenża (žołta) wot 10 hr 30 np. hacž 10 hr. 70 np., rožka wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 60 np., jeczmjeń wot 8 hr. 80 np. hacž 9 hr. 30 np., wowß wot 7 hr. 80 np. hacž 7 hr. 90 np.

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenży (běłe) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž 10 hr 15 np., nowa: 17 hr. 25 np. hacž 17 hr. 51 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 13 hr. 20 np. hacž 13 hr. 52 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

3. septembra 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 40 np., pschenże wot 10 hr. 40 np. hacž 10 hr. 50 np., jeczmjeń wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 75 np, wowß wot 7 hr. 30 np. hacž 7 hr. 70 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np. hroch 15 hr. — np., ßyno 4 hr. 20 np., běrny 3 hr. — np., ßłoma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacž 2 hr. 80 np.

Wjedro w Londonje 3. septembra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smjeje 13. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchownyj Tischer ßerbsku spowjednu rěcz, ½9 hodźin farař Räda ßerbske a w 10 hodź. němske žnjowe prědowanje. — Zyrkwinski chor spěwa: „Ty maczeſch hory ſ wyßoka," wot Kaplerja. Psched zyrkwinymi durjemi budże kollekta ſa zyrkwine tepjenje. — Tydźenske sastojnske dźěła smjeje farař Räda.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Michał Khěžnik, khěžeć a krawz w Dobruschi, ſ Khrystianu Augustu Kreczlez se Sajdowa.

Křćeni

W Michalskej zyrkwi: Max Ernst, Schczěpana Locki, dźěłaczerja w Jaßeńzy, ß. — Max Willy, Khorle Richarda Maxa Pětscha, wikowarja w tu khwilu w Draždźanach, ß. na Zidowje. — Emma Frieda, Jana Pawoła Wylema Vogela, zyheluiskeho dźěłaczerja na Zidowje, dź. — Selma, Jana Augusta Wiczasa, żiwnoscźerja w Kelnje, dź. — Hana Elsa, Ernsta Gustawa Oty, schewza we wokrjeßnym wustawje na Zidowje, dź. — Martha Hilžbjeta, Gustawa Adolfa Striezela, dźěłaczerja na Zidowje, dź.

W katholskej zyrkwi: Pawoł, Pawoła Klimanta, wosyßwětlerja w Budyschinje, ß. — Karl, Gustawa Kuczki, żiwnoscźerja w Boschezach, ß. — Wylem, Jana Kerniga, tyscherja na Zidowje, ß.

Zemrjeół:

W katholskej wožadze 29. augusta: Ernst Janasch, kubłeć w Hněwßezach, 37 l. 6 m. 5 d. — Pawoł, Jurja Duczmana, skakarja na Zidowje, ß. 2 m. 14 d. — 30. Marta, Oßwina Lauermanna, dźěłaczerja w Dobroschizach († w khorowni w Budyschinje), 2 l.

Zyrkwinske powjesćze ſ Hodźija.

13. njedźelu po ßwjatej Trojizy smjeje rano ½7 hodźin farař Kschižan němsku spowjednu wuczbu, ½8 hodź. duchowny Voigt němske a w 9 hodź. ßerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesćze ſ Budestez.

13. njedźelu po ßwjatej Trojizy smjeje farař Domaschka rano w 7 hodźin ßerbsku spowjedź, duchowny Boitz dopołdnja we 8 hodź. ßerbske a ½10 hodź. němske žnjowe dźakne prědowanje. — Chor spěwa: „Wulki je Bóh!" wot K. P. E. Bacha. — Psched zyrkwinymi durjemi ßo kollekta ſa postajenje wožadneje diakonissy sběra. —

Wutoru dopołdnja ½12 hodź. smjeje kn. farař Dr. Rencz ſ Wjeleczina němsku spowjedź

Ssyjaze maschiny,
= pluhi, =
bróny,
běrnyhrjebaki,
běrnaze kobjele,
emaillowane a sazynkowane atd.,
najlěpsche wudźěłki po najtuńschich płaczišnach
porucza
Jana Manjokowy naslědnik
Jurij Hänsel
=< w Budyschinje >=
pschi žitnych wikach 6 a na ßukelnjskej haßy 34.

Ssrědk k lutowanju je
MAGGI
owe korjenjenje. Wone jednorym wodowym poliwkam ßylne derjeßtodźenje dawa.
Najnaležnischo porucza
Khorla Preisser jun. pschi žitnych wikach 24.

Pißomne wuczinjenja,

liſczíny, teſtamenty, próſtwowne pißma atd. naſtajeja **hypothekſke pjenjeſy a kupowanje a pſchedawanje leżomnoſczow**
ſaradżujetaj
J. a E. Koban pſchi żitnych wikach. czo. 4, telefon 675.
— Rěczimoj tež ſerbſki. —

Żuſe ſuby, porjedżenje, pſchedżełanje

hnydom a tunjo, tež ſubow, kotrež njejßym dżełał.
Woßebitoſcz: Doſpołne ſuby.
Dentiſt Max Flach
w Budyſchinje
— na theaterſkej haßy 6 II —
pſchi żitnych wikach.

Żitowe měchi,

mukowe měchi,
ßłomniki wſchěch ſchěrjow,
pizowanſke měſchki
ſa konje,
woſowe płachty
(plany),
ſchěry płat
k łożowym płachtam,
najlěpſche hadreſchcża,
trawne płachty,
kożu k cziſczenju woknow a woſow atd.
tunjo porucża
Heinrich Lange
pſchi żitnych wikach
ſnapſchecża ſkoteje hwěſdy.

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 ſa pjenjeſy, pola naß na dań date:

bjes prjedawſcheho wupowjedżenja	2%	na lěto.
ſ měßaczným wupowjedżenjom	2½%	
ſ 3měßaczným =	3%	
ſe 6- a 12měßaczným wupowjedżenjom	3½%	

Pjenjeſy, kotrež ßu bjes wupowjedżenja podate, móża ßo tež ſa check wużicz. Checkowe knizki, każ tež poſtajenja, checkowy wobkhad naſtupaze, ßu pſchi naſchich kaßach doſtacz.

Filiala Lubijſkeje banki
w ſerbſkim domje.

Pißarnja

ſa kupne, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy je wot nětka na
Moltkowej drózy czo. 1
po 1 ſkhodże, hoſczenz Gambrinus.
Max Frenzel.

Maſchinſki wolij

ſa wſchě ratarſke a druhe maſchiny
jenoż w najlěpſchich drużinach po najtuniſchich płaczíſnach
porucża
Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.



Phönixowe, Grützнerowe a Viktoria-

ſchijaze maſchiny

ſa domjazu potrjebu a rjemjeßko.

Dokładne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.

Ssamßna wuporjedżerња.

Clemens Jäckel,

mějeczel **Gustav Kloeppel.**

Telefon 435. Na ſeminarſkej drózy 5. Telefon 435

Wobkładanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naſlědnik

w Budyſchinje
9 na ſzukelnſkej haßy 9.
Najtuńſche kupowanſke żórło
ſa
njewjeſczinſke wuhotowanje
a
jednotliwe meble
ſolidneho a modneho dżěła.
Sprawne poßłużenje.
Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.
Ssamßna pólſtrowarnja.

Kupuje, wuměnja a ſchtitnje ſo.

Franz Marſchner

czaßnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** k dobroczíwenu wobkedżbowanju porucża.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczíſny.

Viſitne khartki

czíſchczi ſpěſchnje **Smolerjez knihiczíſchczerња.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 37. | Sobotu 11. septembra 1909. | Lětnik 68.

Swětne podawki.

Kral Bjedrich August w Zeppelinowym ballonje.

Pschi khěžorskich manevrach würtembergskeho wójska pobywschi je sakski kral Bjedrich August se Stuttgarta ßrjedu do Friedrichshafena na wopyt k hrabi Zeppelinej wotjěł. Hrabja Zeppelin jeho na čole wyschnoscźow powita. Schtwórtk kral s Zeppelinowym ballonom III hodźinn dołho w powětrje jěsdźesche. Posdźischo ßo kral s hrabju na ležomnoscź powětrowe ballony trarjazeho towarstwa w Niedleparku poda. Pschi kraßnym wjedrje ßo kral 1/2 12 hodźin druhi krócź s ballonom do powětra puschći. Wobaj slětaj ßo wulkotnje wotměschtaj. Kral bě wschón sahorjeny.

Khěžor Wylem je ßo ßrjedu s khěžorskich manevrow we Württembergskej w runej měrje k manevram awstriskeho wójska do Wulkeho Mjesyrěcźa podał. Awstriski arzywójwoda Franz Ferdinand bě khěžorej do Jihlawy napscheczo jěł. Na kraßnje wupyschenym dwórnischcźu měschcźanosta Inderka khěžora Wylema powita. Manevry na Morawje ßo po wójnskim waschnju wjedu. Schtwórtk ßo khěžorej stazije radiotelegrafije pschedwjedźechu. Wokoło pschipołdnja jeho arzywójwoda Franz Ferdinand se ßnědanjom pschekhwata, kotrež bě woßebity kuchař w jenym wójskowym kuchińskim wosu swarił. Mjes tym khěžor Franz Josef sasłak skoro jedyn kilometer daloko na jenu hórku tak skoku jěchasche, so móžesche jeho pschewod lědma scźěhowacź. Wot ranja hacź do wječora ßo zusy, kotsiž žaneje widomneje legitimaziskeje khartki nimaju, jara krucźe wobkedźbuja. 250 žandarmow je ßo do Wulkeho Mjesyrěcźa swołało. Jeneho k generalnemu stabej komandowaneho wyschscheho leutnanta s cźornymi włoßami a cźornej brodu jako italskeho wobhonjerja sojachu. Žandarmojo jeho hakle po nadrobnym pscheßlyschenju puschcźichu.

Narunanska wólba do khěžorstwoweho ßejma w Schneebergsko-Stollbergskim wokrjeßu

je ßo s dobycźom sozialdemokratije skónczika. Kandidat nationallliberalneje strony, schulski direktor Vorwerk, je 9445 hłoßow a sozialdemokrat Schöpfin 21,169 hłoßow dostał. Schöpfin je potajkim s 11,724 hłoßami dobył. W lěcźe 1907 bě ßo sa sozialdemokrata Goldsteina 19,066 hłoßow a sa ßwobodokonservativneho fararja Löschera 14,604 hłoßow wotedało. Sozialdemokratojo ßu po tajkim 2203 hłoßow wjazy wotedali, dyžli psched dwěmaj lětomaj, nationalliberalny kandidat pak je něhdźe 5149 hłoßow mjenje dostał, dyžli ßwobodokonservativny kandidat psched dwěmaj lětomaj. Schneebergsko-Stollbergski wokrjeß je hižo wjele lět w sozialdemokratiskim wobßedźeństwje, a strony porjada wote wscheho spoczatka žanych wuhladow na dobycźe njemějachu. So pak by liberalny kandidat mjenje hłoßow dostał, hacź prjedawschi konservativny, drje njejßu liberalni wocźakali. Poßlednja wólba je jich powucźika, so jim jich schcźuwanje pschecźiwo konservativnym dla reformy khěžorstwowych finanzow njeje žaneho wužitka pschinjeßko. Jich ßwarjenje na nowe dawki njeje liberalnym nowych pschiwißowarjow pschiwjedło, ale je jenož sozialdemokratiju poßylniło. Ssmjetanu ßu sozialdemokratojo wotsběrali.

Piwowa wójna w połnóznych Němzach

ßo dale a bóle rosschěrja. S jara wjele městow powjescźe wo protestowanskich shromadźisnach pschikhadźeja, w kotrychž ßo wobdźělnizy na to wjasaja, so ßo pschichodnje piwopicźa sdźerža, tak dołho hacź budźa korczmarjo sa njo powyschene płacźisny žadacź. Korczmarjo ßu s wjetscha we wulkim cźěßnje; woni ßo njemóža piwarnjam pschecźiwjecź, dokelž ßu pola nich hłuboko w krydze.

Njepoßłuschnoscź cźornych wojakow w Kamerunje.

Něhdźe 60 wobrónjenych cźornoschskich wojakow 4. kompagnije němskeho sakitanskeho wójska w Kamerunje je 14. julija staziju w Banju wopuschcźiło, so bychu ßo w Soppoe, w ßydle komanda sakitanskeho wójska, shromadnje wobcźežowali. Najskerje ßo wo wukas, psched někotrymi lětami wudaty, jedna, po kotrymž cźorni wojazy němskeho wójska njeßmědźa wjazy dyžli jenu žonu a jeneho poßłužobnika měcź, mjes tym so ßebi pola mjenowaneje kompagnije wschelazy cźorni wojazy hacź do 5 žonow a 3 ßłužobnikow dźerža. S tym ßu wschelazy wojazy dla seźiwjenja jich žonow do nusy a pjenjeżneho cźěßna pschischli a ßu nětko se ßwojej msdu njespokojom. Nasnemu sakrccźenju Europjanow a cźornych podoffiźěrow je ßo poradźiło, njespokojnych ludźi njedaloko stazije sadźeržecź a jich pohnucź, ßwoje tšélby wotedacź. Naschkarazy ßu ßo hnydom do jastwa ßadźili a tam krutemu khostanju napscheczo hladaju.

Dla kradnjenja jeneje mitrailleusy w Chalonsu

je ßo franzowski lud do wulkeho njeměra dał. We wschěch kutach a kónzach němskich wobhonjerjow widźa. Prěcź drje ßo njehodźi, so Němska se ßwojimi wobhonjerjemi wschě potajnoscźe franzowskeho wójska wuskuschuje. Tola teho dla njeßměli Franzowsojo ßo na nju hórschicź; pschetož tež woni maja zyku cźrjódu wobhonjerjow w Němskej. Psched Lipscźanskim khěžorstwowym ßudom je ßo sa poßlednje 16 lět niz mjenje dyžli 40 franzowskich wobhonjerjow saßudźiło. Franzowsojo dyrbjeli ßebi ßamym najwjetsche poroki cźinicź, so ßwoje wojeńske potajnoscźe lěpje njehladaju. Hdy bychu ßwoje mitrailleusy w Chalonskich kasarmach lěpje strażowali, njetrjebali ßo nětko hórschicź a ßo roshorjecź, so je ßo jena s nich kradnyła a ßo Němskej pschedała.

Płody njekscheścźanskeje schule ßo w Franzowskej na njelube waschnje pokasuja. S wojakami a sastojnikami, kotsiž do Boha njewěrja, a kotrychž teho dla ßwědomnje njehrjeba, hdyž sa pjenjesy ßwój wótzny kraj pscheradźeja, ßo po sdacźu w franzowskim wójsku mjeŕwi. S teho ßo wujaßnja, cźeho dla je Němzam wobhonjerstwo w Franzowskej tak połožene. Njedawno ßu w Reimsu saßo ryßowarja tamnischeho pionerskeho regimenta, Taffina, jako pscheradnika pscheßłapili. Wón je němskim wobhonjerjam ryßowanki wobtwjerdźenjow nad Maaskej rěku, Frouardskeho a Manovilleskeho wobtwjerdźenja wudał a sa to khětro wulke pjenjeżne myto dostał. Wón je Němskej hižo 6 lět tajku pscheradnisku ßłužbu cźinił. Taffin je ßo pjecza hischcźe druheho ważneho pscheradźenja wusnał, tola ßo wo tym krucźe mjelcźi.

Rusa mjes dźěławym ludom w Jendźelskej

na stajnoscźi pschibywa. Hubjeństwo dźěłacźerjow, woßebje w Lancashireskim hrabinstwje, psched wocźi stupa. Tam njeje ßrěnjeho stawa, a teho dla ßo tam rosdźěl mjes móznym bohatstwom a khudobu w cźim wótrischich barbach pokasuje. Dźěławy lud dyrbi tam sa najschpatnischu msdu najcźežsche dźěło dokonjecź, so njeby trjebał

hłodu wumrjećz. Porno tutym ludźom ßu nëhduschi cźorni schkłowojo w Amerizy wosprawdźe wjerchowske żiwjenje mëli. Dźëćźaze dźëło w fabrikach kóźde lëto pschibjera, żony dyrbja ßebi jako dźëłacźerki pschi najcźeźschim dźële ßwój khlëb saßkużicź. Pschi tym wone ßwoje najnusnische ßwójbne pschißkuschnoscźe sanjechuja. Mużojo lëdma khwile k wodychnjenju namakaju. Pschi tajkich wobstejnoscźach ßu khudobne domy stajnje pschepjelnjene. K temu ßo hischcźe wopikstwo pschidawa.

Bywschi turkowski sułtan Abdul Hamid

je pjecźa cźeźkomyßlazy a khorowaty. Praja, so je na raka skhorił. Jedyn nëmski spezialist dyrbi jeho pschepytacź. Jeno so jemu do pschepytanja wumrjećz njedadźa. Wjetschi dźël turkowskich sułtanow je njedobrowólnje semju wopuschcźicź dyrbjał.

Dwaj wußlëdźerjej połnóżneho pola.

Hdyż bë lëdma dr. Cook ſ powjescźu do Danskeje pschijëł, so je połnózny pol wußlëdźił, je tež Amerikan Peary powjescź do zivilisowaneho ßwëta póßłał, so je ßo wón hacź k połnóznemu polej pschedobył. Peary je nimo mëry cźeścźelakomny muż, kotryż bë ßebi do khowy stajił, so dyrbi prëni ſ zykłeho cźłowjeństwa bycź, kotryż ßwoju nohu na połnózny pol staji. S hnëwom ßo wón wschón pyri, so dyrbi ßo do tuteje cźescźe ſ dr. Cookom dźëlicź. W ßwojej njembrosczi wón dr. Cooka kharja mjenuje, kotremuż ßo njeßmë wëricź. Peary wudawa, so je wón ſ Eskimomaj, kotrajż staj Cooka pschewodźakoj, rëcźał, a so staj jemu taj prajikoj, so dr. Cook njeje daloko wot kraja k połnozy pschischoł. Dr. Cookej Peary porokuje, so je wón jemu Eskimow a pßy, kotreż bë na daloke pucźowanje wuwucźił, prjecź wsał. Tež swërinu, kotraż tam tež w dobrych lëtach njeje bohata, je wón potßëlał a ſ tym Pearyej pomozne mozy pomjeńschił. Peary ma sa to, so je waschnje, ſ kotrymż je jemu dr. Cook do prëdka pschischoł, cźeßneho muża njedostojne.

Dr. Cook je na tónle nadpad wotmolwił, so je njerosomne, jeho winowacź, so je wón Pearej Eskimow prjecź wsał. Eskimonojo ßu njewotwißni ludźo, kotsiż ſ tym dźeja, kotryż ßo jim lubi a jim najlëpje płaczi. Hdyż ßo praji, so je ßo wón Pearyowych składow smozował, je to łża. Runje na wopak, Peary je jeho składy wuźił, tola wón mëni, so je to ſ wotpohladom cźinił, se sdacźom, so pomoznu expediziju wuhotuje, dokelż je ßebi wón najskerje myßlił, so je dr. Cook morwy a so njeje podpjery potrjebny; pschetoż wón je dołho shubjeny byk.

Po dr. Cookowym pschednoschku, kotryż je wón w Kopenhagenje mëł, je wón psched polom dwë wulkej kupje wußlëdźił. Na połnóznym poln njeje żadyn kraj, jenoż samjersnjene morjo je tam widźecź. S mëstnami je lód ſ wotewrjenymi wuscźinami pschekamany. Na polu njeje żane żiwe stworjenje pytnycź było. Sso pscheßwëdcźiwschi, so je na poln, je wón tam khorhoji sjednocźenych statow połnóżneje Ameriki smahowacź dał. Potom je khorhoj sawalił a do loda sahrjebał. Najskerje je khorhoj ſ lodom wotpluwaka.

Dr. Cook ma rnnje telko wëriwych pschiwißowarjow kaž Peary. Wobej stronje stej ßej do wkoßow sajëkej. Jedyn ſ prjedawschich Pearowych kameradow, kontreadmiral Osdon, je scźëhowaze do sjawnoscźe dał: „Paery je łhaŕ a to chzu jemu do wocźow rjez.“ Cźim bóle wón pyta Cookej dowërjenje bracź, cźim hkubscho ßebi row ryje. Hdyż wón do New-Yorka pschińdźe, Bradley a ja pschißahane wobßwëcźenje wosjewimoj, kotreż dopokasuje, so je Peary najwjetschi jebak, kotrehoż je Amerika hdy porodźika.

Schpaniszy w połnóznej Afrizy.

Móz marokkowskich Kabylow je po sdacźu slemjena. Schpaniske wójska pod generalom Aquileru dale postupuja a bëchu ßo 7. septembra pola Muleya Alia scherifa do lëhwa slëhali. Na ßwojim cźahu ßu nëkotre kabylske wßy wupuscźili. Dźël wobydlerstwa je ßo schpaniskemu knjejźstwu podcźißnył, dźël Kabylow pak dale wojuje. Wutoru Kabylojo Schpaniskich w lëhwje nadpadnychu. Se ßwojej artilleriju Schpaniszy skónczńje Kabylow rosehnachu.

Drjewjane cźrije semjanskeho knjesa.

Knjes Mamow bë farař w Kurumje. To bë dobrocźiwy, po prawom skoro trochu jednostronski cźłowjek, ale kruty a wësty we ßwojim powołanju, jeho pomjatk bë mohł rjez njewobmjesowany. Njewjasujo mózesche wupowjedacź, kotsi duchowni we wschitkich farach a mëstnach zykłeho kraja bëchu, a hdże bëchu ßo narodźili. Wschëch tež ſ kschcźeńskim mjenom mjenowasche. Dobra khowa to bycź dyrbjesche, kiż mózesche ßej tole wschitko wobkhowacź. Na ßwëtne wëzy ßo tak dokładnje njewustejesche, kaž dźë ßo to tež hinak żadacź njemóże. Praja, so je jeho żona hromadu dźerżała, schtoż ßo na tutym hubjenym, małym mëstnje hromadu dźerżecź hodźesche. Farař bë psches mëru dobry. Sa to bë wona cźim krucźischa. Powjedachu, so je jejna macź ju jemu sa mandźelsku dała, so by hosposu mël, kotraż je darmo. Wón niczo mëcź njemóżesche, khiba so by ßej pschał, to tež saßo rosdawacź! Wón ſ kóczkami, kurymi a ſ druhimi swërjatami tak rjenje wobkhadźesche, jako by ßo jim bliżschi cźuł dyżli cźłowjekam. A byrnjež by to tež brucźk byk, farař bë nucźeny, jemu żiwjenje wostajicź. Niż ſ rëdka ßo stawasche, so by knjes farař, we wosu po ßwojej wożadźe pucźujo, ßwojemu pohonczej wożrjedź dróhi njejabzy dał sastacź. Pohoncź dyrbjesche potom w kolijach sa swërjatkami ßlëdźicź. Ludźo, to widźo, ßo ßmëjachu, pschetoż potom wëscźe wjedźachu, so bë knjes Mamow bruka w koliji wuhladał, kotrehoż nochzysche dacź pschejëcź.

We tym cźaßu, hdyż bë knjes Mamow w Kurumje ſ fararjom, mëjesche semjanski knjes nad Randolmom nimo tuteho kubła tež wschitke druhe wulke dwory we wokolinje. Wón rëkasche Jan Styßak a bë woprawdźe nahladny muż a nimomëry bohaty. Ale wón drje bë ſ burskeho ßempschińdźenja. Tola tutón ryczerkubleŕ njemóżesche ßo teho wostajicź, fararja trochu schcźipacź. Wo tym ßo wjele powjedasche, schto ßo wschitko ſ fararjom na dworje stawasche, a to njebë prawje.

A nëtkole ßłyschcźe. Tu ßo jónu na Randolmskim dworje wulke żranje wotbywasche. Jeno ßami muższy tam bëchu. Jan Styßak mëjesche dwór stajnje połny konjazych wikowarjow a podobnych ludźi. Woni pijachu a plazachu ſ khartami, doniż jim wocźi njesapadowachu. Fararjej bë to pschecźiwne, pschi tajkich hosczinach pschebywacź. Tež jeho pschitomnoscź to samolwicź njemóżesche. Ale knjes Mamow bë hižo do nich trjechił.

Najprjódzy sapocźachu jëscź a to krucźe; to tež farař sa nimi njeklazasche. Tu ßo ryczerkublerjej na dobo wusda, so móhli hosczo ßej jeho skót wobhladacź, a wschitzy dele do dwora dźëchu. Jan Styßak woły kormjesche; po stach dźëchu kóźde lëto do jużneho kraja. Dwór bë runje prawje błócźany, a fararjej ßo najprjódzy prawje won nochzysche we ßwojich schkórnjach se ßwëtkeje koże.

„Dha ßo moje drjewjane cźrije wobujcźe!“ ryczerkubleŕ rjekny a pocźa ßo poßmëwacź. Wón na cźrije pokasa, kiż na khóbbje stejachu. Tež drusy mëjachu to sa wjeßeły żort.

Tute drjewjane cźrije bëchu mjenujzy pschejara wulke; to bëschtaj ßurowje wulkaj cźrijej. Dźenßnischi dźeń drje ßo hischcźe jeno ſ rëdka drjewjanych cźriji trjeba, kajkeż bëchu mjes lëßnymi wobydlerjemi waschnje, se ßameho drjewa a koże. Nëtkole mëwaju drjewjane cźrije se swjerschnej kożu abo khopu. Tehdom w drjewjanych cźrijach khodźachu jenoż cźi, kotsiż w lëßu bydlachu. Te zuse bëchu cźeźke a hdyż chzychu ßo puknycź, dyrbjachu je se żelesnymi wobrucźemi wobkowacź.

Jana Styßakowaj cźrijej bëschtaj teho dla tak nimomëry wulkaj, dokelż bë Styßak dołhe muźisko ſ hobrskimaj nohomaj. Jeho cźrijej bëschtaj na cźorbaßaj podobnaj a koło wokoło se żelesom wobbitaj.

Farař skradźu na cźrijej hladasche. Tołscźi kumpanojo ßo ſ khoßom ßmëjachu. Ale farař ßo cźrijej woprawdźe wobuwasche. To bë, jako by druhim ſ tym wucźbu a napominanje k zunjoscźi dacź chzył.

Na dobo Jan Styßak sawoła: „Knuſtropski dwór chzu na to ßadźicź, jeli so farař ſ tajkimajle drjewjanymaj cźrijomaj na nohomaj hacź do Hamburka dóńdźe!“

„Dyrbi to wußadźowanje na pschemoh bycź?“ ßo farař spëschnje woprascha.

„Haj, to płacźi!“ Styßak ßo ſ khoßom ßmëjesche kaž njembry, a tež drusy mëjachu ßwoje wjeßele, widźo, kak knjesej fararjej k lubu rëcźachu.

„Ale wy scźe to wschitzy ßłyscheli! Wy scźe ßwëdzy!“ knjes Mamow rjekny. A do domu bëżo staji drjewjane cźrije na bok a dźësche dom.

Mużojo ßo ßmëjachu, so móhli ßo puknycź; ale Janej Styßakej pocźa tola trochu hinak bycź, hdyż ßo sdasche, so bë farař tu wëz woprawdźe sa khutnu pschijał.

Na wjecźor, hdyż bëchu bjeßadnizy nëhdźe schtyri hodźiny ſ khartami hrali, ßo na dobo dohladachu, so farař se ßwojim Holsteinskim wosom do dwora jëdźe. Knjeni bë tež ßobu. Wotrocźk prëdku horka ßedźesche a cźinjesche pohoncźa. Haj, schto dha dyrbjesche to rëkacź?

Janej Styßakej bu woprawdźe dźiwno. Najprjódzy ßo samol-

wjesche, potom rjane pjenjesy poskiczesche, hdy by žo farař žwojeho samyžka wsdał. Ale knjes Mamow bě we wobstajnosczi žo hižo pschejara wudokonjał.

Prěcz Jan Styžak njemóžesche; na to mějesche farař pschewjele žwědkow. Tu Styžak, žo rosnjemdriwschi, fararjej najhórschich wudmow nawdawa. Ale tež w tajkich wobstejenjach dyrbi cžłowjek we wutrobje směrom wostacz a wschitko scžerpnje snjescz; abo njedyrbjał to cžłowjek cžinicz? Farař bě žej tu wež nětkole hižo do hłowy stajił.

Ale tu bě Jan Styžak nětkole hrosnje pobył. Někotsi hosczo chzychu se žkowami fararjej to wurěcžecz a měnjachu, so by to tola něschto dźiwne, haj, zyle dźiwne było. Wón dźě móhł na měscze žwoje sastojnjstwo shubicz.

Ale farař chzysche drjewjanaj cžrijej měcz a poczecz žebje žameho cžwilowacz. Potom pytachu jemu se žměchami kuražu wsacz. Ale knjeni farařka mandželskemu pomhasche; wona s wosa dele sakhadżesche; to bě, kaž bychu žo krupy schko, wocži dyrbjesche cžłowjek do semje složicz, hdyžkuli wona nahła bywasche.

To dołho trajesche, prjedy hacž žo cži ludźo sjednachu. Jan Styžak s njemdrosczu njewjedżesche, schto cžini, a chzysche fararja nabicz. Skónczinje pschidawasche a jemu drjewjanaj cžrijej do błóta wucžižny.

„Mojedła móże farař w nimaj schtó wě hdże hicz!“ wón sakhadżesche. Wón fararja w jeho dostojnosczi rani. Ale wón dźě bě žo žam wo to starał, so bu farař wulki w pschenjechanju ranjenjow. Knjes Mamow ani njewotmolwi; wón dźě bě wutrobnje poniżny. Wón žo drjewjanaj cžrijej wobuwasche; to bě jemu zyle khutna wež. Wón bě žo troje wołmjane nohajzy wobuł, so by te mjezki trochu wupjelnił. Wón dźě bě žłaby, kipry mužik. Ale s wotkał bě kuražu nabrał? Cžłowjek žo njemóżesche sdżerżecz, ale dyrbjesche žo žmjecz, hdyž wón nětkole na pucžowarja podobny tu stejesche, kiž mějesche dołhi, napinazy pucz pśched žobu.

Ale spósnacz hakle dyrbjachu, schto běschtaj žej mandželskaj wumyślikoj. Farař dasche pohonczej pomału stup jěcz a s woběmaj rukomaj žo sadnjeje wosoweje deski pschimny. To bě jemu hižo wulka pomoz. Ale so wón dźěsche, to teho dla nichtó prěcz njemóżesche. Tak s dworom won cžehnjechu.

Schtóž chże s Randolma do Hamburka, dyrbi najwjetschi dźěł Jutlandskeje pschepreškowacz. Knjes Mamow na to měžaz a jědnacze dnjow pschetrjeba. To cžłowjek wěrił njeby, so mohł nječhtó tajke něschto dokonjecz. Knjes Mamow je to dokonjał. Wón wob dźeń žwoje tsi abo schtyri mile wottepta, druhdy mjazy, druhdy mjenje. Jara wjele sadźěwkow mějesche pschewinycz, a jara mnoho dyrbjesche wot ludźi wustacz. Někotsi mějachu jeho sa wrótneho a chzychu jeho do khłódy dacz tyknycz, druhdy žo do njeho dachu, hrěcha dla, kotryž wón, kaž žo prajesche, wobeńdże. Tajke něschto cžinjesche farař? To dźě hischcze žwět widżał njebě.

Ja chzył fararja sakitacz; pschetoż kelko je dżenžnischi dźeń hischcze tajkich, kiž maju smužitoscz, błasnoscz dokonjecz?

Prjedy hacž by sapschah hischcze do jeneje wžy dojěł, bě powjesczi hižo do prědka khwataka, ludźo žo po stach wokoło khroblego fararja sběžachu. Pluwachu na njeho. K cžemu to cžinjachu, hdyž bě tola wokoło njeho dosczi ruma? Sakhadżachu a spěwachu: „Malebran na wójnu cžehnje ... W Koldinku knjesa Mamowa žamo sajachu, ale bórsy jeho sažo puschczichu.

Jan Styžak bě jěsdnikow pschipóžłał, kotsiž mějachu zyły cžaž kedżbu dawacz, so by žo farař do wosa njeżydnył. Wěso cžinjachu jemu hewak wschitko móżne, schtoż móżesche jeho někak sadżerżowacz. K pokodnju wot Frederizije móst wottorhachu, so wón njeby psches wodu mohł. Ale to jeho pucz tak dołho sadżerża, doniż móst sažo do rjada njebě.

Farař wjele wusta. Jenoż s prózu a s napinanjom móżesche poślednich dżeżacz dnjow hischcze wutracz. Wón mějesche dźěry do nohow a bě wschón sprostnjeny. Knjeni farařka pak we wosu kaž troschtowařka žedżesche a jemu rjenje rěcżesche, hdyž bě na tym, žwoje mozy shubicz. Drjewjanaj cžrijej bywaschtaj wbohemu dale a cżeżschej, wón jej saźobu wlecżesche, kaž njewólnik kulu, kotraž jemu nohu puta.

Jedyn cžrij bě na kruchi schoł, hdyž běchu kruch psches Holsteinsku dozpěli. Pola kowarja jón dasche sapłatacz.

Knjes Mamow cżerpjesche wutrajnje, to dyrbimy jemu wostajicz. Wón je pjecża husto płakał, hdyž žo po bjesskónczinej drósy wlecżesche, žo sa sadni dźěł wosa dżerżesche a bě tak wschón spadnył. Potom by knjeni jeho troschtowała.

Farař tež woprawdże do Hamburka dózpě. Tu žo khory lehny a wjele dnjow dołho leżesche. Hdyž bě potom saźo w žwojim farskim domje, jeho njejabzy wotžadżichu. Ale na to bě wěso pschihotowany. Wón Knustropski dwór dosta. To do skórżby pschińdże, teje njemóżesche žo wobeńcz. Ale Jan Styžak dyrbjesche fararjej dwór dacz. Knjes Mamow potom na nim žedżesche, doniż bě żiwy. Jemu cžinjesche derje, so móżesche wot Hamburskeho pucżowanja wotpocznycz. Wón bě nětkole ryczerski kubleř.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. (Wo wólbach do krajneho žejma w Budyschinje.) Konsumske towarstwa a wulke tworownje žu we wjetschich městach tyžazy rjemjeżkniskich existenzow sahubie. Hižo w poślednim sakkim žejmje běchu konservativni namjetownli, so by žo konsumskim towarstwam a pschede wschěm wulkim tworownjam, kotrež žamostatnemu rjemjeżku a pschemyżku morjazu konkurrenzu cžinja, woženbity dawk napokożił. S nim dyrbi žo dalschemu rosschěrjenju wulkich tworownjow sadżěwacz. Tež rjemjeżknikow w Budyschinje tale naležnosczi żiwje sajimuje. Móżnosczi njeje wusamknjena, so žo tež w Budyschinje jena wulka tworownja sakoži. Duž žu žo na dotalneho sastupjerja města Budyschina w sakskim žejmje, pschekupza Richarda Hartmanna, s praschenjym wobrocżili, hacž budże wón pschichodnje sa dawk na wulke tworownje khożowacz. Hartmann, kotryž je hacž dotal k nationalliberalnej stronje pschiżżłuschał, njeje hacž dotal na tole praschenje sjawnje wotmolwił. Rjemjeżkniczy maja teho dla wotmyślenje, měschczańskeho radżicżela słótnika Reichn sa žwojeho kandidata postajicz. Tutón by žo nowosałożenej stronje hospodarskeho sjednocżenja pschisamknył, hdy bychu jeho wuswolili. Reichowa kandidatura njeje hischcze do sjawnosczje data; wona by žo wróczika, hdy by Hartmann s nationalliberalneje strony wustupił a žo k stronje hospodarskeho sjednocżenja pschibał, kotraž budże wotdżěl konservativneje strony.

— (Wólby do krajneho žejma a njesaplacżene dawki.) W § 10 wólbneho sakonja rěka: „Wot wólbneho prawa žu te wožoby wusamknjene, kotrež njeżżu dlěje dyžli lěto placżomne direktne statne a gmejnske dawki saplacżiłe.

— Tele dny bě žebi tu 25lětna holza pschi wóczku jene jětseschko rostłóczika. Pschi tym je něschto njeczistosczje do rany pschischko. Pjatk w nozy pocża jejne wobliczo sacżekacz a rana jara bolesche. Holza dyrbjesche do jeneje kliniki hicz, w kotrejż je wutoru wumrjela.

— Pjatk 3. septembra běsche na kralowskim hrodże w Pilnizach hosczina, na kotruż běchu tež někotsi Sserbjo, mjenujzy fararjej Waltař s Njeżwaczidła a Kschižan s Hodżija, tachantski senior monsignore Skala a kanonikus farař Žur s Budyschina, proscheni. Po hosczinje Jeho Majestosczj kral Friedrich August w sahrodże nimale s kóždym někotre pschecżelne žłowczka porecża. Wožebita łódź pscheproschenych po Łobju s Draždżan do Pilniz a wot tam saźo wjecżor do Draždżan dowjese.

— (Manevry.) Ssrjedu je tudomny 103. pěschi regiment do manevrow wucżahnył, 21. septembra žo wón saźo do Budyschina wróczi. Regiment budże w Oderanskej a Freibergskej wokolnosczi w kwartěrach leżecz.

S **Radworja.** Nasche burske towarstwo mějesche 29. žnjeńza prěni sabawny a powuczaży wjecżor we „Wjeżnej korczmje“. Pschedżyda knjes Jakub Běrk s dlějschej narěczu wjecżor wotewri. Nětko saklincża shromadny spěw „Hischcze Sserbstwo“ — a posdżischo „Hdże statok mój“. Knjes wuczeř Nawka mějesche sajimawy pschednoschk wo hnojenju. Knjes kapłan Micz powjedasche wo Mużakowskim parku. We žwětkowych wobrasach buchu pschitomnym jaźnje s pschihódnym textom: Wulka sahroda a kralowski hród w Drježdżanach pokasane .... Tajki sabawny wjecżor směje „Meja“ 26. požnjeńza pola Delanez. Pokasowacz budże žo „Sakska Schwiza“. Sastup běsche k prenjemu wjecżorej darmo — a budże tež 26. IX. pola Delanez darmo. Wschitzy lubowarjo powuczneje sabawy žu witani.

S **Radworja.** Nascha „Bjeżada“ ma stajnje poślednju njedżelu měżaza shromadżisnu, jenoż w žmażniku a prażniku žu prósdniny. Po tajkej dwuměżacznej pschestawzy běsche 29. žnjeńza saźo pola Domaniz shadżowanka. Witachmy tež dweju hosczow: kk. wyschscheho sekretara kral. żelesniczy Hajnscha w Kamjenizy — a gymnasiasta Cyża-Stróżiczanskeho. Poślednischi mějesche pschednoschk wo Sserbskim Seminaru w Prasy, wopiżujo żiwje a srěcznjwje nastaczo a dalsche stawisny wustawa, w kotrymž buchu s wjetscha wschitzy sakszy katholszy duchowni kubłowani. Knjes

farař poda roshlad we ßwěcźe a sdźěli, so je dźenża (29./8.) tež nascha „Bjeßada“ na hłownej shromadźisnje katholikow we Wrótßwawju psches dweju ßobustawow sastupjena. W pschichodnej shromadźisnje drje nam jedyn ſ njeju něktore woßobinske sacźischcźe wo tamnym wulkotnym sjěsdźe powje.

S Łupjanskeje Dubrawy. Hrósbny podawk njesbožowneho mandźelstwa je ßo tu sańdźenu njedźelu rano stał. Tudomny 45 lětny žiwnoscźeŕ a prjedawschi hródźny schwajzaŕ Weißenhorn, hruby žadławz, bě ßo saßo ras ſ pukami do ßwojeje žony, rodźeneje Sendźig, dźěleneje Schołcźineje, dał. Weißenhorn, kotryž bě ſ Bayerskeje do Łužizy jako hródźny schwajzaŕ pschicźahnył, bě jako skóstniski njekraßnik w zyłej wokolnoscźi snaty, a ludźo jemu po móżnoscźi ſ pucźa khodźachu. Hakle 17. měrza lětßa bě ßo wón ſ khostańnje puschcźił, w kotrejž bě 7 lětne khostanje wotpokucźił, dokelž bě ßwoju hischcźe niz 16 lětnu pschirodnu dźowku wumozował a ju ſ pukami a hroženjom k njekasanskemu wobkhadej nuſował, doniž macź hanibnu wěz statnemu rěcźnistwu njewoſiewi a jej tak kónz scźini.

Na ßydom lět bě na to Weißenhornez ßwójba wot ßwojeho cźwilowarja wumóżena. S hrosu cźaßej napscheczo hladachu, w kotrymž wón khostańnju wopuschcźi. Hdyž bě ßo ſ Waldheima wrócźił, wón hnydom prěni dźeń kaž dźiwuch sakhadźesche. Zyku ßwójbu wón pjerjesche a pschescźěhasche, wo dnjo a w nozy wón sakhadźesche, a dwanaecźilětny pschirodny ßyn by husto w nozy płaczo do korcźmy pschiběžał a skorźił, so jim Weißenhorn woprawdźitu helu pschihotuje. Do ßwojeje žony ßo lucźibarski cźłowjek husto ſ koßu abo se ßekeru sahanjesche, so dyrbjesche ſ domu cźěkacź a pod hołym njebjom abo pola ßußodow pschenozowacź. Wonka psched domom pak jejny muž rejesche a hawtowasche, so ßußodam ſ hrosu włoßy na hłowje stawachu.

W nowschim cźaßu wón sa tym stejesche, so by ßo nalutowańskich knižkow pschirodneho ßyna smozował a na nje sapißane 1200 hriwnow do ruki dostał. Weißenhornowa žona bě tele knižki skhowała a ßo sapowjedowasche, je wudacź, hacź runje ju jejny muž skoro wschědnje teho dla bijesche. Sańdźenu njedźelu rano pola Weißenhornez saßo k wulkej harje dóńdże. Weißenhorn bě dźěcźi ſ domu wuhnał a potom žonu ſ nowa cźwilowasche a krjudowasche, so by jemu nalutowanske knižki wudała. Hižo prjedy bě jej hrosył, so ju sarasy, jeli so by ßo jeho žadanju dale spjecźowała. So mohła ßo wobaracź, bě ßebi Weißenhornowa revolwer ßwojeho ßyna wsała. Hdyž ju hrubijan sańdźenu njedźelu ſ nowu njecźłowšzy bijesche, ju dajesche, a se ßekeru ßo do njeje dawasche, wona w ßmjertnym strasche sa revolwrom hrabny a do ßwojeho krjudowarja tśěli. Kulka jemu do sadnjeje hłowy slecza a žiwjenju tuteho žadławza nahle kónz scźini. Wobžaromnu žonu, kotraž ßo po tutym podawku ſ womoru wobja, bórsy po tym žandarm saja a do Budyskeho pschepytowanskeho jastwa wotwjedźe. Wutoru ßu Weißenhornowu ſ pschepytanja puschcźili, statne rěcźnistwo je drje k pscheßwědcźenju pschischło, so cźeźkopruhowana žona njeje mjesu nusneho wobaranja pschekrocźiła a teho dla drje ju psched ßud njepožadaju.

Ssrjedu ßu Weißenhornowe cźěło na Łupjanskim pohrjebnischcźu khowali. Bjesbóžny njekhmanik bě ßo hižo dawno Boha a zyrkwje wotrjekł a teho dla bě khowanje po móżnoscźi jednore. Wobydlerjo nascheje wßy wołóżeni dychaju, so ßo jeho dla wjazy njebudźa strachowacź trjebacź.

S **Khwaczíz.** Wulět towarstwa „Jednoty“ w Budyschinje bu dla Hodźijskeje kermusche, kotruž tola tež mnosy ſ Khwaczíz a wokoliny wopytuja, pschepołożeny na njedźelu **26.** septembra.

S **Khwaczíz.** Sjěsd ßerbskich towarstwow wotměwa ßo njedźelu 26. septembra 1909 pola naß. Wschě ßerbske towarstwa ßo na njón wutrobnje pscheproschuja. Powitanje popołdnju w 4 hodź. Potom pschednoschk knjesa fararja can. Żura. Wjecźor dźiwadło a konzert ſ rejemi.

K wólbam! Sa schěsćź njedźel nimale wolimy do sakskeho ßejma ſ nowa w ßerbskimaj wokrjeßomaj. Kandidataj ßerbskich burow staj a wostanjetaj sa 8. (Kamjensko-Rakecźanski) wokrjeß knjes Michał Kokła w Khróscźizach a sa 5. (Budysko-Wósborski) wokrjeß knjes Soba w Cźornjowje. Wótre wólbne wojowanje psched njedźelemi we 8. wólbnym wokrjeßu howrjesche. Tónle wokrjeß hižo 74 lět dołho bursy ludźo sastupuja. Poßlednje 24 lět bě ſ jeho sapółßłanzom knjes Kokła. Nětkole je něktorym najenkam do mosnow sajěło, buram tole ßydło wudrěcź, kaž by rjekł, so njebychu najenzy a wulkoležomnoscźerjo w prěnjej komorje hižo doscź wliwa na sakonje dawanje njeměli. Po kschiwych pucźach, ſ njewěrnoscźemi, se schcźuwanjom a se wschelakimi schmotawymi schcźipkami dźěłachu. Měßazy dołho, prjedy hacź ßebi schtó na wólby myßlesche, potajnje kaž knoty tocźachu. W Njeßwacźidle burska strona ßo ſ najenkami a ſ pschikleskom naschich wotrodźenzow a dobrowólnych najenskich robocźanow srasy. Wjeßele bě, pschihladowacź! Hischcźe wjeßelscho sejhrawachu burske mjecźe a ßmokachu do najenkow a do praka wotrodźenzow. S rosbitymi brónjemi, rósdrjenymi khorhojemi motachu ßo burow pschecźiwnizy ſ bitwischcźa. Hordostnje smahuja burske khorhoje, a kaž skała njekhabła, steja njehnute burow rjady. Wójnska hara wocźichny. Cźicho je. Cźicho, kaž psched nastawazym njewjedrom. Burjo ßo dobrych pschicźinow dla hischcźe ſ brónjemi najcźescheho kalibra taja. Pschecźiwnizy burow dyrbja bycź runjewon politisźy błasniwzy, so tole njewidźa. Cźim bóle, dokelž ßu nětkole wěz wupjekli, kotraž jich njemudroscź wobßwětli, kaž błysk w cźěmnej nozy scherjenje. Tež cźłowjek, kiž ßo mało ſ politiskim saběra, hrabnje ßo sa hłowu a ßo prascha, hacź je to móżno! Buram rady hłuposcź wumjetuja, tola tak hłupi, kaž ßu ßo burow pschecźiwnizy a jich kumpanojo nětkole wupokasali, tola žadyn wolazy njeje. Schtoż ßu woni sworali, to je Kukecźanski kuß. Tajzy ludźo tłócźa ßo hischcźe do ßejma, tam ßu runjewon tak wjele wuschni, kaž kosa w kale.

Psched dwěmaj njedźelomaj wosjewichu mjenujzy wólbne napominanje sa ryczeŕkubleŕskeho najenka Brühla we Łusy a podpißachu tole napominanje se: Pschedßydstwo swjaſka ratarjow. Burszy dowěrnizy swjaſka ratarjow pak wo tajkim postajenju a rosßudźenju niczo njewjedźachu, duž počźachu pschedßydstwu swjaſka ratarjow na kožu lěscź. Nětkole knjesaj tajny ökonomiski radźicźel A. Steiger nad Małym Budyschinkom jako hłowny wotpółßłanz a ökonomiski radźicźel Böhme w Deberkezach jako wokrjeßny wotpółßłanz, potajkim samolwitej woßobje w pschedßydstwu swjaſka ratarjow, tołste do wocźow padaze rosjaßnjenje w „Budyskich Nowinach“ wosjewischtaj, so tole wólbne napominanje wot nich njewukhadźa. Ertnje a listnje pak je ßo wjeßnemu wólbnemu towarstwu wosjewiło, so konſervatiwne towarſtwo, kaž tež ſwjaſk ratarjow, ßo Kokloweje kandidaturu krucźe dźeržitaj.

Schto k temu prajicźe?! Burskich pschecźiwnikow gschäft wjazy njeńdźe. Duž sapocźnu falschowacź. Tajzy ludźo chzedźa żelesne posizije burow pschewinycź?! wschě burske konje ßebi se ßmjecźom bruchi dźerża. E. B.

S **Hodźija.** Sańdźenu njedźelu popołdnju wotmě ßo w Hodźiju na farskej łuzy schulski ßwjedźeń Hodźijskeje schule. Runjeż ßo dlěſschi cźaß miholesche, njebě ßwjedźeń, kiž běsche jara wustojnje pschihotowany, psches to nakaženy. Wjecźor dźěcźi, kóżde ſ lampionom, psches wjeß k schuli cźehnjechu, hdźeż ßo ßwjedźeń se ßławu na krala a na Hodźijskeju wucźerjow skónczi. — Tón ßamy dźeń wotmě ßo runje tak poradźeny schulski ßwjedźeń Bolborcźanskeje schule psched Huschmanez hoscźenzom w Blohaschezach. Tež tu wjeßele hry dźěcźi a jich starschich hacź do wjecźora na ßwjedźeńskim městnje dźerżachu.

S **Cźornych Noßliz.** Sańdźenu njedźelu tudomny khěžeŕ Leschawa se ßwojej mandźelskej žadny ßwjedźeń słoteho kwaßa ßwjecźesche. Kaž buschtaj psched 50 lětami w Božim domje w Budestezach wěrowanaj, tak daschtaj ßo w nim sa dalschi pucź žiwjenja ſ nowa ßwjatocźnje požohnowacź. Jubilaromaj ßo pschi tym rjana, pyschna ßerbska biblija pschepoda. Boża miłoscź spožcź jimaj cźichi wjecźor žiwjenja a błónzo jeho hnady ßwěcź jimaj na dalschi pucź!

S **Pancźiz.** Sserbski wjecźor »Lipy Serbskeje« 5. septembra w Pancźizach je ßo kraßnje poradźił, ſ dźěła wulkotnje. 3/4 programa běchu Kozorowe. Mużske khory: „Selena ta meja“, „Hanka, budź wjeßoła“, „Nasch njeboh dźěd“, „Spěw wo picźu“, „Moja hola ty selena“ a „Njech, bratśja, bliżscha hodźinka“ žněnjachu psches zyło móznu ßławu, khiba so „Moja hola ty selena“ bohużel něschto mjenje dźaka dosta. Měschany kwartett a žónski duett („Na prěnju kłósku“ a „S horzej ßylsu rjana Hanka“) woßebje se ßwojej zunjotu a hładkoscźu jimaschtej. Soliſtzy, schkoda, so jeju mjenje njewěm, matej kaž ſ rědka Sserbowki, kurażu do spěwa, jimaj wscha cźescź! Pawoł Hodźijski, cźichi żenij ßerbskeje hudźby, bě sastupjeny ſ khorom: „Sskyschcźe, kak pischcźele w korcźmje du“, a solom: „Ach, spominaj na mnje“, woboje se »Ssmjertnizy«. Woßebje khor: „Sskyschcźe, kak“, kraßny po twarje a żiwy, dyrbjał wschudźe po Sserbach klinczecź tak kaž narodny. Pschewod orchestra, byrnjeż ßłaby, nam prěni ras kusko Hodźijskeho kompozizijow wotkry, ſ najmjeńscha w Sserbach. Kak, hdy bychmy móhli bórsy zyku »Ssmjertnizu« ſ orchestrom ßłyschecź? Cźaß by był. Sskodeńkowy mużski khor: „Stoji ta woda lěto tam“, se ßwojej hłubokoscźu a jaßnoscźu

spodźiwanje a hnuce wubudźi. 10. cžišło Nawkowy žorcžik: „Najnowschi musej“, wupjelni. Mnohe spěwy Budyschšzy herzy měschczanskeje kapały derje pschewodžachu. To skutkowasche. Postrowy běchu pósłali kk. Soba, prof. dr. Muka a mandželska a kapłan Zyž. Sa dobru wjeczeŕ »Lipje« a jeje dirigentej, Sskodeńkej, nasch wutrobny džak! L.

S Wotrowa. Wobžarujomne njesboże se žmjertnym wukónzom je žo tu podało. Póndželu w nozy žo pola kublerja J. Ssymanka kruwa k cželenju hotowasche. Stara macz — 83létna wudowa — haru w hródži saštyschawschi, holzy sawokacz bežesche, kotreż pak běchu hižo w hródži. Pschi tóm mišny a tak po skhodže dele padže, so na scžěhwkach počeŕpjeneho wobschkodzenja nasajtra wumrje.

S Borschczki pola Wósborka. Tu je žo wulka Seidelez zyhelncža wotpalika. Kaž žo sda, je žo woheń sakožił.

S Brunowa pola Kamjenza. Wurjadne hońtwinske sboże je tudomny reverski hajnik Spittler měł. Na Rohrbachskim reverje je wón wutoru s jenym wutšelom dweju jelenjow, jeneho wóžomrohacža a jeneho dwajrohacža, potšelił.

S Walowow pola Kamjenza. Saúdženu póndželu popołdnju je na tudomnym knježim dworje w jenej kólni woheń nastał, kotryż žo na pschimjesowazu maživnu kruwaknju wupschestrje. 43 howjadow, cželata a žwinje mózachu drje žo wukhowacz, tola žu žo někotre skoczata wopalike a někotre druhe žu žo s kurom sajedojcžike. Jedyn drohi byk je žo dyrbjał doreśacz, dokelž bě žo pschecžežko wopalił. Jedyn pohonc je pjecza woheń lohkomyślnje saparał. Wón je žehlazy kónczk zigary do kólnje cžišnył, s cžimž je žo w kólni ležaza zkoma sapalika.

S Kamjenza. Tsjoch dyrdomdejnikow, 13létnych hólzow, kotśiž bjes samyślka po kraju cžahachu, je tudomna policija sajała. Woni chzychu runje do jeneje brózńje saléścz, so bychu w njej pschenozowali. Pachołkojo běchu hižo dżeń prjedy wjeczor se železnistkim cžahom s Biskopiz pschijěli a poślednju nóz w tej žamej brózni pschenozowali. S woprědka wudawachu, so žu s Porchowa, skónczńje pak žo wusnachu, so maja žwoju domisnu w Shorjelzu. Wot tam žu khostanja žo bojo cžekli. Pola jeneho hólza cžažnik s rjecžasom nanakachu. Hdyž žo sa tym žlédžesche, s wotkal je cžažnik dostał, žo wukopa, so žu žo cži tsjo njedocžinkojo wutoru wjeczor w Ježowje na dwěmaj městnomaj nutsdobyli a pschi tym pódla pjenjes a drasty cžažnik s rjecžasom kradli. Hacž žu mlodostni rubježnizy woprawdże se Shorjelza, njeje hischcże dopokasane.

S Wjelkowow. Do tudomneje Forkerez restawrazije žu žo tele dny w nozy paduschi dobyli a jedyn hudžbny automat, jenu lutowansku tysu, zigaru a druhe wězy sebrali. Tu žamu nóz žu paduschi też w hoscženzu w Cžerwjenych Noślizach pobyli.

S Bejerez. Rubježny nadpad je žo sańdženu žobotu dopołdnja w 11 hodžinach na žonu kamjenjeczežarskeho mischtra Henki scžinił, hdyž wona tydženśku msdu sa dżełaczerjow do skały njeżesche. Njesnaty mužski, kotryż bě žo s zusej brodu a automobilistskej brylu njespósnajomny scžinił, žonu nadpadże. Ta žo wobarajo s ruki toschu puschczi, kotraž msdu sa dżełaczerjow wopschijesche. Rubježnik ju hnydom shrabny a žo s njej w lěžu shubi. Dżełaczerjo se skały žo hnydom sa nim puschczichu, tola jeho njemózachu sażlapicz. Jenož klobuk a zusa broda žo namakaschtej. W klobuku khartka s mjenom jeneho Bejerjeczanskeho wobydlerja tczesche. Tuteho hnydom do pscheżłyschenja wsachu, tola móżesche tón dopokasacz, so je njewinowaty. Klobuk je žo jemu pscheđ někotrymi létami kradnył. Dżeń posdźischo je žandarmerija kamjenjeczežarja Dieżnera se Schönbacha sajała. Hdyž běchu jemu klobuk stajili a automobilistsku brylu a zusu brodu pschitykli, jeho Henkowa sa rubježnika sażo spósna. Jaty je njedżelu wjele pjenjes wudał a njemóże rjez, hdże je žobotu dopołdnja wot 10 hodžin hacž popołdnju do 2 hodžin pschebywał.

S Łubija. Tudomny blidarski mischtr Hebold žobotu popołdnju s lěwej ruku do kulojteje piły pschiúdże. Pschi tym žo jemu tśi porsty do zyła wotrěsachu, pokasował pak žo jenož narěsny.

S **Traždżan.** Wólby do krajneho sakskeho žejma směja žo s wěstoscžu 21. oktobra.

Se Shorjelza. Knihiwjednik Hermainski, kotrehož běchu k jastwu sażudżili, dokelž bě sa 8000 hriwnow rabattowych znamkow tudomneho konsumskeho towarstwa pschekschiwił, je žo w jastwje wobwěżnył.

— Dodawanje zła na khojej je někotrehožkuli pschekupza na myśl pschinjeżko, złonikam woczi wutrěcz. Poślednje dny bě we Wojerezach jedyn pschekupz žo dodawka wotwlaz spytał, tola po tym, so bě wón hakle někotre dny prjedy se železnizu wjetschu hromadu khoseja dostał, bě zkoniska wyschnoscz žudżika, so pschekupzowe wudawanje njeje zyle po prawdże. Jeho dom njenadżizy pschepytajo, też woprawdże 15 zentnarjow khoseja wuślédżichu. Dla wyżokeho khostanja, kotreż po sakonju na tajke pscheśtupjenje steji, je pschekupz w strasche, so swěscheżi. Też we Skym Komorowje je žo něschto podobne stało.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Se žamopaschnoscžu bě dżełaczeŕ August Kobalz jedyn žnjowy wós sapalił. Wón bě sapalenu schwabliczku na wós, se žkomu nakładżeny, cžišnył, tak so žo w bližschim wokomiku zyły wós s płomjenjom palesche; pschi žamym budżische žo njedaloka brózeń sapalika. Kobalz prějesche, so je sły wotpohlad měł; schwabliczka je pjecza jenož s njesbožownym pschipadom do žkomy slecžika. Jedyn žwědk pak rjekny, so je widżał, kak je Kobalz sapalenu schwabliczku do žkomy dżeržał. Dale wobskorženeho winowachu, so je jenu tobakowu trubku, bleschu palenza, schkórnje a druhe wězy, kotreż žo jemu runje pschihodżachu, kradnył. Kobalza, kotrehož žu hižo prjedy teho paduschstwa dla khostali, k jastwu na 1 léto 9 měżazow sażudżichu a jemu cžežne prawa na 5 lět wotrjeknychu.

× Skakaŕ Ernst Kuba s Borschczki njemóżesche žo kradnjenja jěsdnych kołow wostajicz. 42létny wobskorženy, kotryż je hižo na 13½ léta khostańje wotžedżał, bě ras wjeczor, hdyž žo pjany s korczmy motasche, jene jěsdne koło žobu wsał, kotreż bě tam jedyn murjeŕ stajił. Jeho macz pak jeho hnydom s zusym kołom s domu wuhna. Dokelž žudnizy měnjachu, so je žo poślednje paduschstwo w pjanoscži skucžiło, jemu połóżaze wobstejnoscże pschizpichu a jeho jenož k 9 měżaczнemu jastwu saštudżichu.

Se Spal. S domskeho maleho sahrodnika Khorle Motki, kotreż je žo hakle pscheđ 5 létami natwariło, sańdżenu žobotu dopołdnja we 8 hodžinach woheń wudyri. Płomjenja žo też na hródż a kólnju wupschestrěchu, a wschě tśi twarjenja žo hacž do murjow wotpalichu. Pódla stejaza se žkomu kryta brózeń móżesche žo wohnjej wobrócz. Mótka bě, hdyž woheń wudyri, w lěžu, a jeho žona bě na wiki do Wojerez woteschła. Jenož tśi dżěczi, starscha s nich hakle w 5. lěcže, běchu žame doma. Pódla wjeżneje žykawy bě Wulkosdżarowska na pomoz pschijěła a žebi myto dobyła. Kak je woheń nastał, njeje hischcże wujażnjene.

S Cžorneho Khołmza. Tu je 84 lět stary kantor na wuślużbje Eduard Rychtaŕ wumrjeł. Wón je w Ptacžezach 36 lět dołho kantorske staśojnstwo sastawał. 1888 bě wón na wotpocžink schoł.

S Běleje Wody. Sso se žwojej njewjestu pschekoriwschi, je žebi tudomny 21létny schkleńczeŕ Wylem Stuka žiwjenje wsacz spytał. Sańdżenu njedżelu bě wón s njewjestu, 20létnej Hanu H. s Koblina, na reje schoł. Tam žo wonaj swadźischtaj a pschi tym je njewjesta jeho tak roshorika, so je žo wón do njeje s pukami dał a ju tak nabił, so dyrbjesche žo k holzy lěkaŕ sawokacz. Widžo, schto je w nahłym hněwje naczinił, žo mlody cžłowjek tak rosrudźi, so žo rosžudźi, žwojemu žiwjenju kónz cžinicz. Krótko do 12 hodžin žebi wón kulku do hłowy tśeli, kotraž pak jeho jenož lohko srani. Hnydom sawokany lěkaŕ poruczi, sranjeneho do Khocžebuskeje kliniki dowjesczi. Stuka je jenicžki žyn; wo nim žo praji, so je dobry cžłowjek a pilny dżełaczeŕ był. Prjedy hacž je ruku na žebje złożił, je wón prajił, so jeho cžesczi njedowoli, so bychu jeho sa złóstnika měli.

Přilopk.

* (Rubježne mordarstwo.) Žakožny njeskutk je žo w Plawnje w Vogtlandskej stał. Tamnischu 65létnu khežerku Köbkowu je póndželu popołdnju njesnaty cžłowjek, kotryż bě do jejneho wobydlenja saléśł, w spanskej stwje nadpadnył a skónzował. Mordaŕ je starej žonje najprjódży s jenym wótrym gratom hłowu rosrasył a jej potom powjas wokoło schije sadżernył. Potom je wón we wobydlenju sa pjenjesami pytał, pschi cžimž je wjetschu summu rubił. Skónzowana bě se žwojim žynom w dobrych samożenjowych wobstejnoscżach žiwa. Jejny žyn, kotryż žo hakle wjeczor w 9 hodžinach domoj wróczi, ju we wulkej kuži krwe ležazu namaka. Wón hnydom poliziji powjesczi da. Sśléd sa mordarjom do Cžech wjedżesche. Sszjedu žu w Prasy dżełaczerja Hammerschmidta jako mordarja sajeli. Hammerschmidt je žo po mordarstwje s Plawna wotžalił. Wón hischcże prěje, so je winowaty.

* Pschepytanje dla skónzowanja jeneho cžłowjeka je žo pscheczíwo žynam wjerćha Maxa Egona Fürstenberga sawjedło. Tucži žu pjecza žwojeho dwórskeho mischtra pschi jenej jěsbje s cžołmom po Bodamskim jěsorje s wólnoscžu do wody cžišli. Dwórski mischtr njemóżesche pkuwacz a žo tepi.

* (S automobilom ßo ſajěł.) Khěžorſke manevry w Bayerſkej ßu ßo ſe žałoßnym podawkom ſapoczałe. Pola Ochſenfurta je jedyn ſkoku cžěrjazy automobil jeneho wojaka, kotryž ßo jemu wukhowacź njeſamó, pſcheječł a ßmjertnje ſranił. W automobilu ßedźazaj mužikaj ßwój wopor ležo woſtajiſchtaj a ſ dźiwim khwatkom dale jědźeſchtaj. So ßo njebyſchtaj ſpóſnałoj, cžišłowu taflu ßwojeho woſa ſapowěßnyſchtaj, tola njedźiwajźy teho jeju w Schweinfurtu ſaßłapichu. Winikaj ſtaj jedyn moleŕ a jedyn piwarz ſ Mnichowa. Zyłe wobydleŕſtwo jeju pſcheſtupjenje a hiſchcźe bóle jeju cžeknjenje na najwótriſcho ſaßudźuje. Wocžakuje ßo, ſo ßudnizy jeju njebudźa ſ mikoſcźu ßudźicź, ale ſo ßebi jedyn wußud republikanſkich ßudnikow w połnóznej Amerizy ſa pſchikład wosmu, kotſiž ßu njedawno jeneho tajkeho automobilnika dla ſajědźenja jeneho cžłowjeka k khoſtarni na tſi lěta ſaßudźili. W Schwajzarſkej a druhich ſtatach je hižo ſakaſane, ſ automobilemi w manevrěrniſchcźu jěźdźicź. Wuwſate ßu jenoź automobile, kotrež wojeŕſkim ſameŕam ßłuža.

* Wojowanje mjes namjeſnymi zkonikami a pſcheßmykarjemi. W Schachtowym dole pola Obergottengrina ſtaj dwaj namjeſnaj ſaſtojnikaj dwazecźi pſcheßmykarjow ſetkałoj, kotſiž chzychu 10 wołow pſches mjeſu ſ Cžech do Saſſkeje pſcheßmykńycź. S wobeju bokow ßo tſělesche, pſchi cžimž jedyn ſaſtojnik kublerja R. ſ Bergena pola Adorfa ſatſěli.

* (S ſamomordaŕſtwo jeneho podoffizěra.) W kaſarmach matrowſkeje artiillerije w Cuxhavenje pola Hamburga je ßo ßrjedu podoffizěr Lemcka ſ Barlina ſatjělił. Wón tſělbu ſ wodu a pólvrowym ſatykacźkom napjelni a wutſěł ſ nohu ſpuſchcźi. Jeho towaŕſchojo w tej ßamej ſtwje ſpachu. Sſo ſtróžiwſchi ſ kožow ſeſkakachu a Lemcku ſ rostſělenym nopom na ſemi ležazeho namakachu. Lemcka w 8 lěcźe ßłużeſche a dyrbjeſche ßo w bliſchim cžaßu powyſchicź. Schto je jeho k ßmjercźi pohnuło, njeje ſnate.

* (Dynamit we wuhlu jendźelſkeho wójnſkeho łódźſtwa.) W pſchiſtawje we Woyomouthu, w kotrymž wójnſke łódźe ßwoju potrjebu doſtawaju, ßu ſ nowa dynamitowe patrony mjes wuhlom jeneho kſchižaka namakali. S łódźe ßu hnydom wſcho wuhlo wunjeßli.

* (S ſmjertne padnjenje lětarja Leſebvra.) Franzowſki lětaŕ Leſebvre je, hdyž njedaloko Pariſa nowy lětak wupruhowaſche, ſ nim ſ powětra na ſemju dele padnył. Lětak ßo wſchón roſbi a ſ jeho roſbitkow Leſebvra wucźahnychu. Jeho do bliſkeje korczmy donjeßechu, hdźež wón ſa někotre minuty wumrje. — Se ßwojim ßamßnym lětakom bě ßo Leſebvre pſched tydźenjom pſchi wulětowanju lětakow w Reimſu w Franzowſkej wuſnamjenił a někotre myta dobył.

* (Sliwki w Rumunſkej.) Póndźelu wjeczor a w nozy ßu po zyłej Rumunſkej wichory, kotrež ßo ſe ſlimkojtymi deſchcźemi pſchewodźachu, ſakhadźałe. W Conſtanzy bě 600 wojakow w jenej ſtarej kólni wukhow pytało. Wichor kólnju powali, pſchi cžimž ßo 8 wojakow ſaraſy a 16 ßo ſrani.

* (Rubježniſtwo w Ruſkej.) Wutoru w nozy je na ſaſtaniſchcźu Mjaßu pola Samary cžrjóda ſababjenych a ſ revolvrami a bombami wobrónjenych rubježnikow póſtſki wós żeleſniſkeho cžaha nadpadła a 80,000 rublow rubiła. Rubježniźy tſjoch poliziſtow a jeneho ſtražnika morichu a dźeßacź muži ſranichu. Na to telegraſowe groty roſrěſnychu a ſ jenej lokomotivu wotjědźechu.

* (Cžěkanje němſkich wojakow.) Franzowſke nowiny „France militaire“ ßebi 1. ſeptembra ſ Chalonſa pißacź dachu, ſo je tam 8 němſkich dragunarjow ſ Kolmara pſchiſchło, kotſiž ßu ßo do zuſobniſkeje legije ſamolwili. Woni wudawachu, ſo je ſ jich garniſony wot oktobra 1908 niz mjenje dyžli 85 wojakow cžekło.

* S wichorom je ßo na kupje Siziliji měſto Scordia wupuſcźiło. Wichor khěže ſpowala, pſchi cžimž ßo někotſi ludźo ſaraſychu; mnoſy ßo ſranichu. Na pohrjebniſchcźu wichor ſemju roſry. a někotre kaſchcże ſ njeje ſwurywa.

* (Nowe powodźenje w Mexiku.) Dźěl Mexika je ßo ſ nowa ſ powodźenjom potrjechiło. Měſto Soto la Marina je ßo zyłe wupuſcźiło. Też petrolejowe źórła ßu ßo pócźrjeła. Někotre druhe měſta teho runja pod powodźenjom cžežko cžerpja. So bychu ßebi nahe żiwjenje wukhowali, ßu wobydlerjo na hórki cžekli.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. 32lětny dźěłacźeŕ J. E. Schiller ſ Wulkeho Woßyka bě lětßa 10. februara w Nowakez hoſcźenzu w Lejnje ſa 2½ hriwny worcźiſny nacźinił, hacźrunje žanych pjenjes njemějeſche. Wudawajo, ſo je doma ßwoju pjenježnu móſcheń ležo woſtajił, hiſchcźe wón Nowakej 2 hriwnje wuwěſchcźi. Na druhi dźeń chzyſche wón ßwój dołh wurunacź. Na to ßame waſchnje wón ſwudowjenu Mrózowu w Přěcźezach a korczmarja Nowaka w Koblizach wujeba. Na prěńſchim měſtnje ßebi wón 50 pjenježkow a na druhim 1½ hriwny pożcźi. Komjeńſki a Budyſki ławniſki ßud běſchtaj Schillera hromadźe k jaſtwu na 3 njedźele 3 dny ſaßudźiłoj. Schiller ſ powołanjom na khoſtanſku komoru dozpi, ſo ßo jeho khoſtanje na 60 hriwnow pjenježneho khoſtanja abo k jaſtwu na tſi njedźele pſcheměni.

× Schewz W. Zacha bě ßo 3. junija w Schimankez hoſcźenzu we Wyßokej ſ hajnikom Finſterwalderom ſwadźił. Dokelž pſchi tym rejeſche a wo blido pjerjeſche, jemu hoſcźenzaŕ ſe jſtwy kaſaſche. Dokelž ßo Zacha njewotßali, ale dale herjekaſche, jeho ſ mozu won cžišßnychu. Kamjeńſki ßud bě jeho k 20 hriwnam pjenježneho khoſtanja ſaßudźił. Zachowe powołanje pſchecźiwo tutemu wußudej ßo ſacźißny.

× 12lětny P. O. Seidel ſ Měrkowa, nětkole w Boſchezach bydlazy, bě lětßa 12. junija hromadźe ſ 12lětnym hólzom Przyhilſkim w Biſchdorfje do jeneje dźěłacźeŕſkeje khěže ſaléł. Jedyn pjenježny kaſchcźik tam roſpacźiwſchi bě wón jenu pjenježnu móſchnicźku a jenu hubnu harmoniku kradnył. Seidel ma ſa to 5 njedźel jaſtwa wotßedźecź.

Ławniſki ßud. 36lětny wyſchſchi ſchwajzaŕ A. Günther we Kuſy bě wot Budyſchſkeho hauptſkeho hejtmanſtwa khoſtanſki wukas na 15 hriwnow abo 3 dny jaſtwa doſtał, dokelž bě 15. junija cželadnika Wernera, kotryž bě ſe ßłużby ryczeŕkublerja Fiedlera w Sarěcźu cžeknył, ßebi jako ſchwajzarja pſchiſtajił. Günther ßebi ßudniſke roſrißanje žadaſche. Jeho khoſtanje ßo wobkrucźi.

× Skſchiwdźenja dla bě ßłużobna dźowka Martha Hobrakez w Cžornych Noßlizach 20lětneho fabrikarja J. A. Kobanju tam wobſkorźiła. Kobanja bě 15. junija cželadnikej Valentinej w Hornjej Hórzy powjedał, ſo je kubkowy najenk Wirth w Hornjej Hórzy w nozy 13. junija ſ Hobrakez domoj ſchoł a ßo ſ njej w ßłomje walał. Kobanju k 4 hriwnam pjenježneho khoſtanja abo k arreſtej na 2 dnjej ſaßudźichu.

× Mjaßowobhladowaŕ Auguſt Kopta w Klukſchu bě 6. meje 4 hußata blidaŕſkeho miſchtra Lehmanna w Klukſchu, ſ kotrymž bě ßo ſwadźił, ſ witku ßylnje bił, jeneho pßa na nje ſchcźuwał a hußata po nahłym Sprejinym brjoſy dele hnał, tak ſo běchu na tamnym brjoſy wuſtawſchi ležo woſtałe. Kopta 5 hriwnow pjenježneho khoſtanja abo dźeń arreſta doſta.

× 30lětny żiwnoſcźeŕ E. J. Ssuſchka w Kobelni bě 17. julija drohowemu wothladarjej Schütży jedyn kſchud kradnył. Ssuſchka ma teho dla dźeń jaſtwa wotßedźecź.

× Wikowarku Strauchwaldowu w Budyſchinje winowachu, ſo je poßledni hermank 7. auguſta dopołdnja w klamach Philippi a Co. na bohatej haßy dźěłacźeŕſkej żonje Marji Pětſchowej ſ Hajniz a dźeń poſdźiſcho na tudomnym dwórniſchcźu dźěłacźeŕzy Ernſtinje Pawlinje ſwudowjenej Henſelowej ſ Kubſchiz pjenježnu móſcheń ſ pjenjeſami kradnyła. Hdyž Strauchwaldoweje wobydlenje pſchepytachu, w nim 42 portmanejow, ſ dźěła pjenjeſy wopſchijazych, namakachu. Hacź runje Henſeloweje 6lětna dźowcźicźka Stranchwaldowu pſched ßudom jako paduſchnizu ſpóſna, dyrbjachu wobſkorżenu tuteju dweju padow dla wuwinowacź, dokelž ßnd dopokaſma ſa doßahaze njemějeſche. We wußudźe pak ßo wěſte měnjenje wupraji, ſo ßu někotre ſ namakanych 42 portmanejow ſ wěſtoſcźu kradnjene.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěće 1909 zaso nahromadźiło: 300 hr. 23 np.

Dale za njón darichu:

Prof. Dr. Ernst Muka w Freibergu jako palmu na row swojeho lubeho přećela Adolfa Sommera . . . . . 10 hr. — np.

Knjeni prof. Dr. Loska Mukowa jako wěnc na row serbskeho wótčinca Adolfa Sommera . . . . . 5 hr. — np.

W 36. čisle „Katholskeho Posoła“ lěta 1909 hižo kwitowane:

C. Michałec . . . . . — hr. 50 np.

Hromadźe: 315 hr. 73 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wolerjam 5. wjeßneho wólbneho wokrjeßa!

Wolerjo! Dżeń wólbow do ſakſkeho ßejma ßo pſchibliżuje. Se ſapóßłanzom naſcheho 5. wjeßneho wólbneho wokrjeßa je był hižo 6 lět dołho

kubleŕ a gmejnſki pſchedſtejiczeŕ

knjes J. A. Soba w Czornjowje!

kſcheſczijanſzy ſmyßleny, kraloßwěrny ßerbſki bur. Wón je w ßejmje prawa a żadanja ßwojich wolerjow horliwje a njebojaſnje ſ wuſtojnoſczu a ſ wuſpěchom ſakitował. Swonka ßejma je wón wyporniwje a raſnje kóżdemużkuli pomhacź pytał, kotrehoż ſakońſke prawa běchu wohrożene, ßo ſepjerajo na mandat, kotryż je wolerjow dowěra jemu ſpożczíła.

Jako pſchiwißowaŕ kraloßwěrneje ſtrony je knjes Soba wuſtupował a wuſtupuje:

Sa njepſchikrótſchene ſakhowanje konſtituzionelnych ludowych prawow.
Sa krutu ſlutniwoſcź w ſtatnym hoſpodarjenju.
Sa potuńſchenje a ſjednorjenje krajneho ſarjadowanja.
Sa ſ kſcheſczijanſkim duchom pſchewětu knjeżerſtwowu politiku.
Pſchecźiwo wſchém ſakonjam a ſaſtojniſkim naprawam, kiż wjeßny burſki lud cżěßnja a wobcżeżuja.
Knjes Soba budże ſa poſběhnjenje ludowych ſchulow na podłożku wěrneho kſcheſczijanſtwa ſkutkowacź.

Jako ßwěrny ßyn domowiny a jako muż ſ luda je wón ſtajnje ſa ſdżerżenje woßebitoſczow naſcheje domiſny dżěłał. S jenym ßłowom knjes Soba je ßo hódny dowěry ßwojich wolerjow wopokaſał.

Wolerjo, kraloßwěrni Łużiczenjo, dajcże teho dla na dnju wólbow muż pſchi mużu ßwoje hłoßy ſa

kublerja a gmejnſkeho pſchedſtejiczerja

knjeſa J. A. Sobu w Czornjowje!

Derjeměcże domowiny ßebi to żada.

Wjeßne wólbne towaŕſtwo.

Hejtman,
kubleŕ a gmejnſki pſchedſtejiczeŕ w Kubſchizach,

Mlynk,
kubleŕ a gmejnſki pſchedſtejiczeŕ w Czemjerzach,

pſchedßydaj w 5. wjeßnym wólbnym wokrjeßu.

Najlěpſchu ßytwu

Petkuſkeje naſymſkeje rożki

2. wotßywa

pſchipóſnateje na ſakożku poſtajenjow krajneje kulturneje rady porucża

100 kg ſa 2½ mk, 1000 kg ſa 210 mk.

franko ſ Małeho Wjelkowa w kupzowych měchach na pol frachta.

Kurt Gießner w Boranezach.

Póſt: Radwoŕ, Budyſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa.
Telefon: w Khróſcze-Łomſku 13.

Khěża na pſchedań.

Maßiwna khěża cżo. 21 w Radworju ſ bróżnju a kórzom pola, ſa jeneho rjemjeßknika ßo derje pſchihodżaza, że na pſchedań.

Khěża

w Raſchowje cżißło 28 ſe ſahrodu a ¼ kórzom pola, rjenje leżaza, 5 minutow wot Budeſtez ſdalena, je wobſtejnoſczow dła na pſchedań.

Konditornja a khofejownja

R. Lehmanna (prjedy Nauki)

na ſerbſkej haßy cżißło 8

porucża ßwoje měſtnoſcże dobroczíwemu wopytowanju.

Pſchihódny pſchebytk!

Najlěpſche napitki, ff. konditorſke twory,
Torty, tykanzy, baby atd.

jako dary ſ kóżdym żadanym napißmom ſa kóżdu ſkładnoſcź ßo hodżazym.

Schokolady. — Mjedowe tykanzy.

Wulka inventurowa a skótna awkzija.

Póndželu 20. septembra 1909 dopołdnja wot 10 hodzin maja žo na **Schenkez kuble w Jatsobju** pola Minakała **4 kruwy, 4 žwinje, mjes nimi jena ranza s proßatami, 1 kosa, 3 hospodarske wosy, 1 kučowy wós, 2 žanje, 1 plójaza maschina, 1 žykanjowa maschina, 1 runksowaza maschina, konjazy grat, bróny a druhi hospodarski grat** sa hotowe pjenjesy na pscheßadžowanje pschedawacz.

W Jatsobju, 1. septembra 1909. **August Schenka.**

Rumowanske wupschedawanje.

Dokelž žwoju pschedawarnju a džełarnju pschetwarju,

wulku džełbu ☛ meblow ☚

sa salon, bydlenske a spanske stwy a kuchinje,

schpihele, luxusowe a druhe meble

po jara tunich płaczisnach wupschedawam, so bych je po możnoszi rucže wotbył.

Paul Grabs, meblowy magazin
na Hoschiz haßy 29.

Lětny dżeń semrjecża

kschesczijanskeho mandželskeho

njeboh **Khorle Palerja** w Tsjoch Žonach pola Łasa, wumrje 62 lět stary.

O kajka styskna srudoba
Bě Palerjez dom podeschła,
Hdyž loni wumrje na poln
Jich luby nan pschi wlóczenju.
Bě dżeßatoh' septembera,
Wón jědżesche won wot ranja
Wschak czily, strowy wot domu,
Ssej rolu wlóczicz na polu.
Tam krótki czaß wón podżěła,
Duž Bóh jom' žwjatok pschiwoła,
Wón s Bożej ruczku sajaty
Na semju padny sblědnjeny.
Tam jeho luba mandželska
Bě njedaloko džěłała,
Pak běsche bóle pod hórku
A njepytny tu srudobu.
Hdyž widżesche, so njedżěła,
A kruwy stejo hladaja,
Tam pózła žyna młódscheho,
Kiž k njej bě pschischoł na polo.
Tón bórsy saßo wrócži žo,
Tak skoržo a tež płakajo:
„Ach, macże, macże, khětsje pój!
Tón luby nan je morwy mój."
Je stysknje k njemu khwatała,
Tež pschiběžachu žužodża,
We nim pak njebě hibnjenje,
Tam zyle prosty leżesche.

Tón bleczk wam wostań w pohdyž džěłacże tam na poln, [mjatku,
A hdyž tam nimo khodżicze,
Je žmjertne łóżko nanowe.
Duž jeho s wulkej srudobu
Do wosa położili žu.
Ach, kajki bě to srudny czah
A wschudžom stysk a srudoba!
Hdyž dżewjecz dżěczi płakaja
A na macz stysknje shladuja,
Kiž ma nětk dale žama hicz
A je tak wschitke sežiwicz.
Bóh troschtuj pak waß s njebjeßow
A wopomnicz daj wschitkim jow,
So žmy kaž trawa sawěsce
Wschak wschitzy tudy na žwěcze.
Nětk wón Wam s njebjeß pschi„Ach, njepłakajcze moje dla, [woła:
Ja wulku kraßnosez tudy mam,
Kiž je mi dał mój sbóžnik žam.
Wschak bórsy abo posdżischo,
Haj, schtó wě, žnadž kak bórsy to,
Tež tola sa mnu pschińdżecze,
Duž žo tak jara njerudżcze!"
Dha spi nětk derje, luby, tam,
Tež twoja žmjercz wschak praji nam,
Kak sachodni žu wschitzy tu,
Haj, hdyž tež strowi, młodzi žu.

Hłubokosrudżena mandželska a dżěczi.
Psches Hańžu Budarku we Łasu.

Schulerjo

dobru penziju dostawaju w Budyschinje na Moltkowej drózy 9 po 2 schod.

Tyscherskeho pomoznika

pyta **August Schuster**
w Njeßwaczidle.

Jutrnica,

serbske tow. za Njeswačidło a wokolinu,
zmeje **njedželu 19. septembra** pop. w 4 hodź. pola Weberec swoje měsačne posedżenje. Přednošk je přilubjeny.

Sobustawy so najwutrobnišo přeprošuja, hosćo budża nam lubje witani.

Předsydstwo.

Dżełaczerska žwójba.

Na knježi dwór w Budyschinku žo porjadna, kschesczijanska dżełaczerska žwójba s darmotnym wobydlenjom, darmotnymi běrnami a druhim dostatkom s dobrej msdu na Michała abo posdżischo pyta.

Kuchańki, stwinske a žkužobne holzy, mlokowe holzy, hródžne dżowki, holzy k žwinjom, wotroczkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dżełaczerske žwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pschistajeńka **Görlichowa** na žukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w czrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Sslužobna holza

do kuchinje a swonkowneho hospodarstwa žo pyta na
knjezim dworje w Něczinje
pola Pomorz.

Luby mißionski póßle!

Mam tebi dżak a próstwu wuprajicz: Pschede wschěm wutrobny a hłuboki dżak sa twoje luboszciwe naspomnjenje mojich knihow wo žerb. bibliji, — a potom próstwu: ty chzył žwojim pschecželam napißacz, so tute moje knihi žu jenož darmo dostacz. — Wone žu pschichodnje na wokrjeßnym hejtmanstwje (Kgl. Kreishauptmannschaft) psches kn. zyrkwineho radźicela dostacz, sa kóždeho, kiž směje w žerbskej bibliji džełacz. A Bóh žohnuj wschěch tajkich džełaczerjow! Jurij Jakub, f.

Sslužobnu holzu

ródnu a pilnu, do kuchinje a s khwilemi k poßłużenju hoszi hnydom s dobrej msdu pyta **Ernst Gröschel** w herbskej grychcze we Wjeleczinje.

3000 mk.

chzu na wjeßnu ležomnoszcz k 1. oktobrej wupožczicz. Dalsche je shonicz we wud. Serb. Nowin.

Žiwnoszcz

czišzło 16 w Nowym Bronju se 4 kórzami pola je hnydom na pschedań.

Liebscha,
žudnisli aktuar sw. žkužby
na žukelnskej haßy 34
pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi žerbski.
— Telefon czišzło 177. —
Pscheßadžowanje ležomnoszczow.

Wotstronjenje subybolenja.

Dentist Max Flach
w Budyschinje
pschi žitnych wikach.

Sswojeho horzolubowaneho wutrobnje dobreho mandželskeho, nana, bratra a pschichodneho žyna

knjesa měschczanskeho wuczerja

Adolfa Sommera

k poßlednjemu wotpoczinkej pschewodźiwschi, naß wutrobne požadanje pohnuwa, lubym snatym a pschecželam sa wutrobne džělbracze luboscze a poczeszczowanja sa nascheho broheho wußnjeneho s tutym **najhłubscho saczuty dżak** wuprajicz.

W Budyschinje, 7. septembra 1909.

Hilžbjeta Sommerowa rodž. Blažijez
a **dżowka,**
Hedwig Sommerez,
Johana swud. Blažijowa.

(K temu czišzłu pschiłoha.)

Pschiłoha k czišłu 37 Serbskich Nowin.

Ssobotu 11. septembra 1909.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

6. septembra 1909.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. poknomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	40—44	76—80
awstriske	43—46	79—82
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	37—39	73 75
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	33—36	69 72
4. žnadnje pizowane lózdeje staroby	28—32	60—66
Jałojzy a kruwy:		
1. poknomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	40—42	72—74
2. poknomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	35—39	66—71
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite mlódsche kruwy a jałojzy	30—34	60—65
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	26—29	55 59
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—52
Byki:		
1. poknomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	39—42	70—73
2 žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	35—38	66 69
3. žnadnje pizowane	30—34	62—65
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	50—53	80 83
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—49	76—70
3. žnadnje wuwite wot zyza	42—45	72—75
Swinje:		
1. poknomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacz do $1\frac{1}{4}$ léta	57—59	73—75
2. mjaßne	55 57	71—73
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	50—54	66—70

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje 4. septembra 1909 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 9. septembra 1909. wot hr	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza — běła	—	—	—	—	10	25	10	50
" — žołta	—	—	—	—	10	15	10	30
" nowa	10	15	10	30				
Rožka —	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	25	8	45	8	—	8	35
Jeczmjeń —	—	—	—	—	8	—	8	50
Wows nowy — 50 kilogr.	7	50	7	80	7	—	7	30
Hroch	9	50	12	—	12	50	13	—
Woka	10	—	11	—	12	—	13	—
Jahły	14	—	14	50	15	—	16	—
Hejduschka	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	2	50	3	—	2	20	2	50
Butra — 1 kilogr.	2	60	2	80	2	50	2	70
Pschenična muka 50 "	11	75	21	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	10	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	5	—	5	50	4	—	4	50
Ssłoma 100 "	5	—	5	40	3	67	5	40
Proßata 906 schtuk, schtuka	12	—	26				—	—
Pschenične wotruby — 50 kilogr.	—	—	6	25	6	50	6	70
Ržane wotruby — 50 kilogr.	—	—	6	75	6	60	7	10
Pschenični gris — 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—
Ržany gris — 50 kilogr.	—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (žołta) wot 10 hr 20 np. hacz 10 hr 80 np., rožka wot 8 hr. 20 np hacz 8 hr. 90 np., jeczmjeń wot 8 hr. 80 np. hacz 9 h 30 np., wowz wot 7 hr. 80 np hacz 8 hr 20 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach — hr. — np hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz 10 hr 15 np., nowa: 17 hr. 25 np. hacz 17 hr. 51 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 13 hr. 20 np. hacz 13 hr. 52 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach — hr. — np hacz — hr. — np.

Wiczne płaczišny we Kamjenzu.

9. septembra 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 50 np., pschenza wot 10 hr. — np. hacz 10 hr. 60 np., jeczmjeń wot 8 hr. — np hacz 8 hr. 60 np, wowz wot 7 hr. 50 np. hacz 8 hr. — np., jahły wot 16 hr. — np. hacz 17 hr. — np. hroch 15 hr. — np., žyno 5 hr. 20 np., běrny 3 hr. — np., žłoma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacz 2 hr. 80 np.

Wiedro w Londonu 10. septembra: Pomróczene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje 14. njedželu po žwjatej Trojizy pschi zyrkwinej visitazizji rano w 7 hodž. duchowny Tischer němsku spowjednu rěcz, $\frac{1}{2}$9 hodž. w němskej Bozej žłužbje tajny zyrkwiny radźicźel Dr. Meier visitazisku rěcz a farar Räda prědowanje, $\frac{1}{4}$11 hodž. w žerbskej Bozej žłužbje smeje farar Domaschka s Budestez visitazisku rěcz a duchowny Tischer prědowanje. Zyrkwiny chor spewa: „Hdyž njeßwěra tu roscze" wot J. W. Franki. — Popoldnju w 2 hodzinomaj budze katechismußowe rosrěczenje se žerbskej a němskej mužskej a žónskej młodzinu. — Tydzeńske sastojnske dźela smeje duchowny Tischer.

Wórowani:

W katholskej zyrkwi: Jurij Domschka hornczerski mischtr w Budyschinje, s Marju rodž. Hamanez s Borna.

Křćeni

W Michałskej zyrkwi: Gustav Walter, Jana Bohuwěra Duczmana, ratarja we Wurizach, ž. — Khorla Gerhard, Khorle Augusta Langi, dźełaczerja na Zidowje, ž. — Pawoł Ota, Khorle Augusta Dürrlicha, skałarja w Sajdowje, ž. — Max Walter, njemandž. ž. na Zidowje. — Hana Meta, Bjedricha Emila Rjencza, dźełaczerja na Zidowje, dź. — Hana Elsa Erna, Jana Khorle Jordana, žiwnoscherja we Wultim Wjelkowje, dž. — Linna Sidonia, Khorle Bohuwěra Große, fabrikarja w Hrubjelczizach, dž. — Hana Frieda, Jana Augusta Ssymanka, dźełaczerja w Bobolzach, dž. — Hana Mariana, njemandž. dž. w Brěsowje. — Marja Gertrud, njemandž. dž. w Rabozach.

W katholskej zyrkwi: Marja, Roberta Ottlingera schleńzydźełaŕskeho mischtra w Delnich Pózkowach, dž.

Zemrjeći:

W Michałskej wotzadze 2. septembra: Hana Berganez, Jana Ernsta Spanki, dźełaczerja na Zidowje, mandželska, 32 l. 3 m. 19 d. — 4. Madlena Kowaŕkez, dźełaczerka na Zidowje 18 l. 1 m. 7 d. — Pawoł Alfred, Khorle Pawoła Běłeho, knjezeho hejtmanna w Dobruschi, ž., 1 l. 9 m. 28 d. — 6. Morwy narodzene njemandž. ž. w Dźěžnikezach.

Zyrkwinske powjesće s Hodzija.

14. njedželu po žwjatej Trojizy smeje rano $\frac{1}{2}$7 hodzin farar Kschižan žerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$8 hodž. duchowny Voigt žerbske a w 9 hodž. němske prědowanje.

Póndželu 13. sept. smeje rano we 8 hodž. farar Kschižan žerbske a $\frac{1}{2}$10 hodž. němske kermuschne prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

14. njedželu po žwjatej Trojizy smeje farar Domaschka rano w 7 hodzin němsku spowjedź, duchowny Boitz dopoldnja we 8 hodž. němske a $\frac{1}{2}$10 hodž. žerbske prědowanje.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

něktore dźělby

módroczischczowych sbytkow,

a dźělbu **nasadstajeneho**

módroczischcza

s truby, wjele niže płaczišny.

Pollama

najnowschich mustrow we wulkim wubjerku

po poměrnych płaczišnach.

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

swój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczišwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Kedźbu kołojěsdni!

Dla rumowanja mojeho hobrskeho składa wjele poniżene płaćizny
mantle po 1 mk. 85 np. hač $5\frac{1}{2}$ mk.,
ßylne hórske pschikrywy po $5\frac{1}{2}$ mk.,
ßedła po 1 mk. 85 np., **wodźidła** po 2 mk.,
nohate plumpy po 80 np., **pedale** po 1 mk. 25 np.,
karbidowe latarnje po 1 mk. 65 np.,
ßylne mužaze koła po 65 mk., 1 lěto rukowanje,
žonjaze koła po 75 np., 1 lěto rukowanje.

Wopomńcże! To ßu fabrikske płaćizny.

Bjerjemy kóždu tworu wróćo a wróćamy pjenjesy, hdyž kupzy njejßu spokojom.

Žadajcże ßebi mustry na tydźeń k wobhladanju.

Schijaze a **žimaze maschiny.**

Industrija Jankowych jěsdnych kołow a maschinow

na Mužakowskej drósy 4,

najwjetscha pschedawarnja tejele družiny w Budyschinje.

Wuporjedźerńja, emaillowarńja a ſaniklowarńja.

Trjebane koła ßo do płaćenja bjeru.

Trjebane mužaze a žonjaze koła ßu ſtajnje na ſkładze.

Pistne khartki

ćiſchći ſpěſchnje **Smolerjez knihićiſchćerńja.**

Winowa pschedawarńja Pawoła Giebnera

w Budyschinje

na bohatej hašy ćišło 18 ſ nutskhódom na theatrowej hašy

porucza ßwoje derje wothladane

běle a čerwjene wina, Portſke wino, Malagaſke, Tokayſke, Madeiraſke, Sherryſke a druhe lěkarſke wina atd.

Wot ſapočatka mojeho dwazyćilětneho wobſtacza ßym ßo pschezo prózowak, **jenož woprawne wino** pschedawacz, kotryž je ſtrowoſći ſpomóžne.

Dokelž w tſjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotolſkej hašy** a na **bohatej hašy** ſeſtajeny **jara wulki ſkład** wudźeržuju, kotrež ßo ſ wudawkami ſa puczowanje njepodroža, mózu **wino ſ wjetſchimi hromadami**

k kwašam a druhim **ßwjatocznoſćam** ßo hodźaze, tuńſcho pschedawacz, hač hdyž ßebi jo direktnje wot Rheina, Moſela atd. póßłacz dadźa. Pospytanje tych pschetrjebarjow, kotſiž hiſchćze moje wina njeſnaja, wo tym pscheßwědći.

Wolma w najwjetſchim wuběrku doſchła!

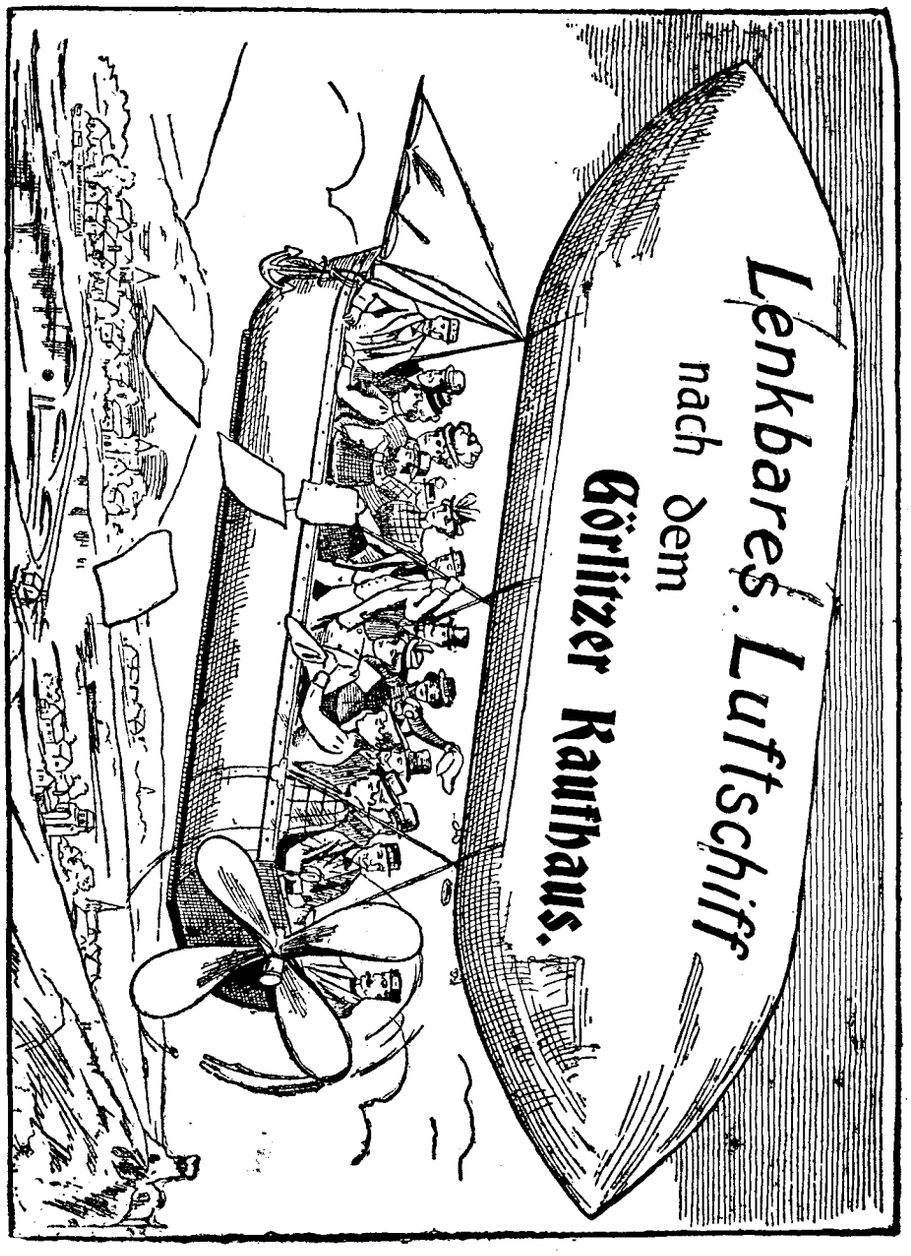
Schmidtowe wolmjane pschedźeńo, woprawdźite jendźelſka pótna wolma, moſchkowa wolma, kanarijſka wolma atd.

Czyſtnoſtna wolma: Jenižke pschedawanje w Budyſchinje.

Schrjelska pschedawarńja Jana Schaafa

w Budyſchinje

na bohatej hašy 29, pſchi bohatej wěži a kutrowych wilach.



Na swój wulki skład
tšěšchneje paphy, drjewoweho zementa, theera, asfalta, tšěšchnych tschěškow, kaž tež **schles. tonowych tšěschnych zyhelow, bibrazych wopuschow a tšěschnych zyhelow se saschibkom** a ventilaziju s najlěpschich zyhelnczow kedźbliwe cžinju a so pschi potrjebje najnaležnischo poruczam

F. W. Menzel
w Budyschinje na hornczerskej haßy.



Phönixowe, Grützнerowe a Viktoria-
schijaze maschiny
sa domjazu potrjebu a rjemjeßko.
Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.
Ssamßna wuporjedzerńja.
Clemens Jäckel,
mějeczel **Gustav Kloeppel.**
Telefon 435. Na seminarskej drósy 5. Telefon 435

Sszjaze maschiny,
= pluhi, =
bróny,
běrnyhrjebaki,
běrnaze kobjele,
emaillowane a sazynkowane atd.,
najlěpsche wudźělki po najtuńschich płaczišnach
porucza
Jana Manjokowy naslědnik
Jurij Hänsel
w Budyschinje
pschi žitnych wikach 6 a na ßukelnskej haßy 34.

Jěsdne koła,
Phänomenske, Dürkoppske a wschelakich druhich snamjenjow s torpedowym ßwobodnym běhom
hižo po 70 mk.
Nowe latarńje s torpedowskim ßamosapalakom,
kaž tež wschě **narunanske dźěle** porucza tunjo
Gustav Lindner w Porschizach (we Łužizy).
Pschijomne wotpłaczenje. — Trjebane koła hižo po 10 mk.

Th. A. Wällnitz naslědnik
w Budyschinje
9 na ßukelnskej haßy 9.
Najtuńsche kupowanske žórło
sa
njewjesczinske wuhotowanje
a
jednotliwe meble
solidneho a modneho dźěła.
Sprawne poßłużenje.
Pschi hotowych pjenjesach rabatt.
Ssamßna pólstrowatnja.
Wobkładanje bjes kupjenja dowolene.
Krotochu, na mjezu a kćěmne čo. tedźomnje.

Pawoł Richter w Kamjeńzu
51 na Budyskej drósy 51
woßebita pschedawatnja
jěsdnych kolow
a schijazych maschinow,
płokanskich a žimazych maschinow
najlěpscheho wudźěłka.
Ssamßna porjedzerńja s mozowym czerjenjom.
Wulki sklad wschěch narunanskich dźělow.
Wschě wuporjedzenja na wschěch systemach ßo s rukowanjom wuwjeduja.
Kóždu schijazu maschinu kóždehožkuli systema s rukowanjom **wuporjedźam.**
Wolij sa zentrifugi po najtuńschich płaczišnach.

Dobru
pschenčznu muku
hachtl po 1 mk. 10 np.
porucza
Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Pißarńja
sa kupne, hypothekske, dismembrazиske, testamentske a sawostajenstwowe wězy je wot nětka na
Moltkowej drósy cžo. 1
po 1 schodźe, hosczenz Gambrinus.
Max Frenzel.

Wolerjam 8. wjeßneho wólbneho wokrjeßa.

Dżeń wólby ſa ſakſki ßejm ßo dżeń a bóle bliži. Wólba ma tón krócz wyſchſche intereſſy a wjetſchu ważnoſcz, dokelž ßo na ſakładże noweho wólbneho ſakonja dokonja. Bóle hacz hdy prjedy maja wolerjo wo ſeſtajenju Druheje Komory ſa pſchichodnych 6 lět rosßudźić.

Sa naß ßo wo to jedna, ſo **naſhoniteho** a **wupruhowaneho muża** do ſakonjedawarſkeho ſjednoćeńſtwa Sakſkeje wuſwolimy, kotryž wobſtejnoſcże wólbneho wokrjeßa derje ſnaje a wolu a móz ma, jeho wſchelake a mnohoſtronſke intereſſy ſ wuſchikom a roshladnoſczu ſprawnje ſaſtupowacz. Jako tajki muž je ßo dotalny ſapóßłanz

knjez kubleŕ Michał Kokla w Khróścicach

zyle a połnje wopokaſał.

Wón bě ßebi pſchezo ſamołwjenja połneje winowatoſcże, kotruž ſaſtupjeŕ ludu ma, wědomy a je ßwój mandat ſ doſpołnej pilnoſczu a żadnej ßwěru wukonjał. Wón budże tež dale kaž hacz dotal jeno tym namjetowanym ſakonjam pſchihłoßowacz, kotrež ſlutniwoſcz w krajnym hoſpodarſtwje, ſtuńſchenjo a ſjednorjenjo ſtatneho ſarjadniſtwa dozpěcz pytaja. Wón zyle woßebje wuſtupuje ſa ludowu ſchulu na cžiſcże kſcheſczańſkej podłoſy. Runje tak budże pſchecźiwo wſchitkim ſakonjam wojowacz, kotrež mohłe krajnym abo ratarſkim wobydlerjam ſchkódne bycz.

Stejo na pódże **kſcheſczańſkeho ſmyßlenja,** ſahorjeny ſ **horzej luboſczu k bliżſchemu** je **proteſtantow** a **katholikow, Nèmzow** a **Serbow** kóżdy cżaß ſ **jenakej luboſczu** a **ſprawnoſczu** ſaſtupował a budże to tež pſchichodnje cżinicz.

Knjes **Kokla** je ſnaty jako wuſnamjenjeny ſakitaŕ **burſkich należnoſczow.** Wón pak je tež pſchezo wotewrjene wóczko a cżucźiwu wutrobu měł ſa potrěbnoſcże **rjemjeßła, pſchemyßła, pſchekupſtwa** a **wobkhoda, zyrkwje** a **ſchule** wopokaſował.

Hižo 74 lět 8. wjeßny wólbny wokrjeß ſaſtupuje bur k żohnowanju wótcżiny a ke khwalbje domowiny. Jeho ſaſtupowanje pſches wobßydneho ratarja ßo najlěpje hodźi ſa ſozialne a hoſpodarſke napſchecźiwjenja wokrjeßa.

Je to ßamßny wużitk kóżdeho wolerja, ſo ßwój hłóß mużej da, kiž, wukhadżazy ſe ſchěrokich worſchtow luda, ſ tutym myßli, cżuje a wobkhadżuje a tak ſe ßamßneho naſhonjenja tež potrěbnoſće wſchěch worſchtow ludu ſnaje.

My tehodla najnaležniſcho poruczamy, ſo byſchcże ſaß wuſwolili dotalneho ſaſtupjerja

knjeza kublerja

Michała Koklu

w Khróścicach.

Herrn Gutsbesitzer Michael Kockel in Crostwitz.

Wjeßne wólbne towaŕſtwo.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 38. **Sobotu 18. septembra 1909.** **Lětnik 68.**

Čjesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

4. schtwórtlěto 1909

do prědka płaćićy, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čji, kotsiž žebi **Serbske Nowiny** psches **póst** pschinjesćy dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacy. Na schtwórtlěto sapłaćeni žo sa **Serbske Nowiny** na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinjeseńjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Pomhaj Bóh" płaćza na pósće **1 hr. 30 np.,** s pschinjeseńjom do domu **1 hriwna 45 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swetne podawki.

Wulke khěžorske manevry

žu žo sańdźeny tydźeń w pschitomnosći khěžora Wylema pola Mergentheima w Bayerskej wotměle. Pschi nich žebi na jenej stronje württembergski 13. a bayerski 1. armeekorps a na druhej stronje 3., 14. a 20. bayerski armeekorps napscheću stejachu. Wobej wójsky hromadźe 91,900 pěschkow, 14,200 jězdnych, 636 kanonow a 96 maschinskich tšélbow liczachu. Wodźliwy powětrowy ballon „Groß II", kotryž pschi manevrach wobhonjersku žłužbu cźinjesche, mějesche njcnjesboże, so žo s deschćom k semi stłóći. Wón žo s maschinskimi kononami wobtsělasche a žo, hdyž žo do druheje strony saměri, w hałosach schtomow saschmata. Někotre s jeho žerdźow žo shibnychu, a tak bu wón nusowany, žo k semi puschćicź. Mjes tym jene njepschećelske wotdźělenje skotu pschihna a ballon a woźoby, w jeho cźołmiku žedźaze, saja.

Po wulkim marschu je wutoru 1. bayerski armeekorps nimo khěžora cźahnył. Khěžor je bayerskemu wójnskemu ministrej poručił, prynzregentej wosjewicź, so je wón s dźerženjom bayerskeho wójska, s jeho dokonjenjom na marschu a s jeho disziplinu nanajwyschscho spokojeny. Wojazy njebudźichu pschi paradże lěpje nimo cźahnyć mohli.

Khěžor Wylem žo tež pschi manevrach sakskeho wójska wobdźěli. Póndźelu rano w 6 hodźinach wón do Hainichena pschijědże. Sakski kral jeho tam powita a s nim w automobilu do manevrěrnischcźa pojědże. Manevry bndźa žo w krajinje mjes Hainichenom a Freibergom wotbywacź. Póndźelu popołdnju žo khěžor Wylem s kralom Bjedrichom Augustom do Mischna poda. Tam budże w bankettowej sali Albrechtskeho hroda žwjedźeńska hoscźina. Wutoru rano budźe khěžor saźo pschi manevrje pschitomny. W nozy wot póndźele k wutorje je sa wojakow biwak postajeny.

Sozialdemokratiska schadźowanka w Lipsku.

W Lipsku žo sańdźeny tydźeń sozialdemokratiszy wjednizy schadźowachu a wo dotalnej a pschichodnej politizy žwojeje strony wuradźowachu. Pschi schadźowanzy žo tež Bebel wobdźěli, kotryž je rnnje cźežku khorosć pschětrał. Wo jenotliwych politiskich praschenjach žebi měnjenja husto napscheću stejachu. Tak mějachu jeni sa wopak, so žu sozialdemokratojo w khěžorstwowym žejmje sa herbstwowy dawk hłosowali, druzy žo sa herbstwowy dawk wuprajichu, mjes nimi bě tež Bebel. W pschichodźe budźa žebi sozialdemokratojo w khěžorstwowym žejmje žadacź, so bychu žo wokrjeży sa wólby do khěžorstwoweho žejma jenak wulke tworike a so by žo khěžorstwowy žejm pschichodnje niz na 5, ale na 3 lěta wuswolił. S liberalnymi stronami njeżmědźa žo sozialdemokratojo pschi wólbach swjasacź, dokelž žu liberalni runje tajzy pscheću wiznzy sozialdemokratow, kaž konservatiwni.

Kaž pschecźiwo druhim indirektnym dawkam žu sozialdemokratojo tež pschecźiwo wyschschemu palenzowemu dawkej hłosowali. So by tónle dawk wocźakane milijony njewunjeżk, je žo na Lipscźanskej skhadźowanzy wobsamkło, na to skutkowacź, so bychu žo dźěłacźerjo palenzpicźa wostajili. Jeli so by sozialdemokratiske wjedniswo móz měło, dźěłacźerjow wotwucźicź palenz picź, bychu tež njesozialdemokratojo s tym swjeżeleni a spokojeni byli. Bjesměrne palenzpicźe cźělne a duchowne mozy dźěłacźerjow žłabi a je husto s pschicźinu jich khudoscźe.

Pruske knježerstwo pschecźiwo sozialdemokratiskim żelesniskim dźěłacźerjam.

W ó ž o m h o d ź i n s k i d ź ě ł a n s k i cź a ž a druhe wołóženja w dźěle žebi dźěłacźerjo s pižmom wot sarjadnistwa pruskich statnych żelesnizow žadachu. Sarjadnistwo je podpižarjow tehole pižma hnydom s dźěła puschcźiło, dokelž dyrbjachu wjedźecź, so žo tele sozialdemokratiske žadanja njehodźa dopjelnicź, a so agitazija, kotruž dźěłacźerske swjasti wjedu, jenoż njespokojnosć sbudźuje a žłužbje schkodźi. Sarjadnistwo je se wschelakimi pschiprawami, pensionskimi wustawami, s polěpschenjom mzdy atd. personalowe połoženje polěpschiło; teho dla wone dalsche mucźenje wjazy njecźerpi a bjes komdźenja kóždeho dźěłacźerja abo sastojnika puschcźi, kotryž by s agitaziju atd. porjadnemu wotbywanju žłužby a wobkhada schkodźił, skónczńje jedyn żelesniski strajk naparał a zyke wobkhodowe żiwjenje a žamón stat do stracha pschinjeżk. Pruske żelesniske sarjadnistwo žo sażady dźerži, so žo pschiżłuschenje k swjaskam, kotrež sozialdemokratiske żadanja sastupuja, se stejischcźom jeneho żelesniskeho abo póstskeho sastojnika abo dźěłacźerja njesnjeże. Wone njecźerpi, so žo disziplina s ludźimi podrywa, kolsiž stajnje praja, so jich žłužbna wjeżelosć a pschiżłuschnosć cźerpi, hdyž žo jich żadanja njedopjelnja.

Pruske żelesniske sarjadnistwo je tole swoje měnjenje wschěm sastojnikam a dźěłacźerjam wosjewiło. Kaž žo sda, je niz jenoż generalny strajk w Schwedskej, ale tež strajk póstskich sastojnikow w Franzowskej pruske żelesniske sarjadnistwo swótsiło.

Sakske knježerstwo je teho runja swojim żelesniskim sastojnikam a dźěłacźerjam wospjet k wjedźenju dało, so žo s nich kóždy hnydom se žłužby puschcźi, tak bórsy hacź knježerstwo shoni, so wón k někajkemu swjaskej, se sozialdemokratiskej stronu swižowazemu, pschiżłuscha.

Jězby powětrowych ballonow.

Ssrjedu staj wodźliwaj powětrowaj ballonaj „Zeppelin III" a „Parseval III" na pschemo s Frankfurta do Darmstadta jěkoj. W jenym cźołmiku „Zeppelina III" žo pschi jězbje koburgsko-gothaski wójwoda, pruski prynz August Wylem s mandźelskej, amerikanski powětrojězdny Orville Wright, Wiesbadenski knježerstwowy president a

nětkotsi sastupjerjo wulkoindustrije wobdźělichu. Wjedniſtwo ſtary hrabja Zeppelin pſchewsa, kotryž bě njenadźizy ſ Halle pſchijěł. Lud jeho žiwje witasche. „Zeppelin III“ žo ſ wulkej wěſtoſczu do powětra puſchczi. Hižo dlějſchi czaß prjedy teho bě žc „Parſeval III“ do powětra puſchczik. Wobkuſkazy napohlad bě, hdyž wobaj ballonaj nad městom Frankfurtom manevrěrowaſchtaj. Na to žo wonaj na ſtronu k Mannheimej wobroczíſchtaj a jara rucže jědźeſchtaj. „Parſeval III“ ſa „Zeppelinom III“ honjesche. Wospjet wón wyžoko ſalecża a bě po ſdaczu „Zeppelina III“ pſcheleczał. Wokolo 11 hodźin „Parſeval III“ woprawdźe prědku jědźesche. W Darmſtadtu žo ballonaj njeſaſtawſchi ſawróczíſchtaj a do Frankfurta wróczo lecżeſchtaj. Krótko pſched Frankfurtom žo w motorje „Zeppelina III“ jedyn zylinder ſkama.

Pſchi khěžorſkich manevrach w Bayerſkej je žo wodźliwy ballon „Groß“ jako khmany wupruhował. Wón hodźiny dołho nad Tauberbiſchofsheimom jěſdźesche. Tak bórſy hacž do njeho tſělachu, wón wyſchſche lětasche a žo ſa mróczelemi khowasche. Khěžor je hrabju Zeppelina napominał, ſo by ſe žwojim ballonom k manevram pſchijěł.

Awſtriſka w pjenjeżnym czěżnje.

Annexiji Boßnije a Herzogowiny a ſ tym ſwižowaze poßylnjenje awſtriſkeho wójſka a wójnſkeho łódźſtwa, ſtej awſtriſke finanzy ſ runowahi ſtorczíkej. Sa twar ſchtyrjoch wulkich wójnſkich łódźow a ſa druhe potrjebaoſcże wójnſkeho łódźſtwa žo 275 milijonow krónow żada. Sa annexiju je žo pſches 200 milijonow pſchetrjebało. Pódla teho žo porjadne wudawki ſa wójſko w 50 milijonow powyſcha. Wſcho hromadźe dyrbi žo wot Delegazijow, ſaſtupjerſtwa awſtriſkeho a wuherſkeho žejma, ſa wójſko něhdźe 500 milijonow krónow pſchiſwolicź.

Saſtupjerjo wuherſkeho žejma chzedźa jenoż ſ tym wumënjenjom wójſku trěbne milijony dacź, ſo madźarſka rěcź w ſhromadnym wójſku wjazy prawa doſtanje, a ſo žo žamoſtatna wuherſka banka ſałoži. Awſtriſki khěžor je žo hižo ſe wſchej rosžudźenoſczu pſcheczíwo woběmaj žadanjomaj wuprajił, dokelž by žo ſ tym ſwjaſk, ſ kotrymž je Wuherſka k Awſtriſkej ſwjaſana, poßkabił. Tak lohko pak Madźarojo žwoje politiſke żadanja njepuſchcża. Pſchedžwyda madźarſkich ſaſtupjerjow w delegazijach, Juſth, je hižo pſchipowjedźił, ſo wón ſe žwojim pſchiwißom pjenjesy ſa annexiju ſapowjedźi, jeli ſo žo Awſtriſka pſcheczíwo žamoſtatnej wuherſkej banzy ſtaja.

Jeli ſo bychu delegazije wulkim wudawkam ſa annexiju a poßylnjenju wójſka a łódźſtwa pſchihłoßowałe, dyrbjałe žo nowe dawki ſawjeſcź. Knjeżerſtwo namjetuje wyſchſchi piwowy dawk a dawk na pſchibywanje hódnoſcże leżomnoſczow. Dale žo roſpomina ſapałkowy monopol, powyſchenje wyſchſchich ſkhodźeńkow dokhodneho dawka a dawk na mineralne wody. Tež na tobak dyrbi žo wyſchſchi dawk położicź.

Liczenje zyganow we Wuherſkej.

Po wukaſu wuherſkeho knjeżerſtwa žo we Wuherſkej lětſa zyganjo licża. Kelko zyganjow w tutym kraju bydli, móże žo něhdźe po tym wobliczicź, ſo je žo w Preßburgſkim wokrjeßu žamym 888 žwójbow ſ 3378 hłowami naliczíło. Zyganjo žu ſ wulkej czwilu ſa kraj. Woni kradnu a czinja wſcho, ſchtož je w Božich kaſnjach ſakaſane. W lěßu, mjes Berrmendom a Adom leżazym, jene ſe ſchtyrjoch zyganow wobſtejaze paßmo, ſaßłapichu, hdyž poßledni czaß we wokolnoſczi nakradnjene wězy mjes žobu rosdźělachu. Zyganjo žo do żandarmow ſ klumpachami dachu, a czi na to žwoje tſělby wužichu. Jeneho zygana ſatſělichu, druhich ſranichu. Tež we Łużizy pſched dwěmaj lětomaj zyganjo wjeßny lud dlějſchi czaß pſcheſczěhowachu. Wobczežowanje pola żandarmow wjele njepomhasche. Woßebje żónſke, hdyž dyrbjachu ſ dźěczimi w hoſpodarſtwje žame bycź, mjes tym ſo muž a czeladnizy na polach dźěłachu, žu tehdy zyganow dla wjele ſtracha wutrałe. Hakle hdyž bě krajnoßejmſki ſapóßkanz Soba pola knjeżerſtwa w Draždźanach ſakrocził, zuſy prak pſches mjeſy wuhnachu.

Wodźliwe ballony jako wobhonjadła.

Kaž w němſkim wójſku, tak tež w franzowſkim pſchi lětuſchich wulkich manevrach powětrowe ballony k wobhonjenju wužiwaju. Po powjeſczach ſ manevrow je žo wojerſki ballon „Republik“ žrjedu na wobhonjerſki ſlět puſchcził, kotryž je w kóždym naſtupanju wuſpěſchny był. Ballon bě $2^1/_2$ hodźin we wyßokoſczi pſches 700 metrow a nad manevrowazymi wojakami wjazy dyžli 80 kilometrow pſcheleczał. Dozpite wobhonjenja ſ zedlu, k jenemu pěſkowemu měſchkej pſchityknjenej, majorej powětrojěſdneho korpſa mjetachu, kotryž ſa ballonom ſ automobilom jěſdźesche. Manevrowy wodźeŕ, general Cremont bě ſ tym, ſchtož „Republik“ dokonjesche, a woßebje ſ wěſtoſczu dozpiteho wobhonjenja jara ſpokojom.

Njeſpokojnoſcź w Grichiſkej.

Grichiſki lud žo dla poniżenja, kotrež je Grichiſka dla žłaboſcże žwojeho wójſka w ſwadźe ſ Turkowſkej poczerpika, hiſchcże njeje směrował. W Athenje žu pſchemyßkowe ſjednoczeńſtwa wobſamkłe, dźeń žejmoweho ſeńdźenja ludowe ſhromadźiſny wotměcź, w kotrychž budże žo żadacź, ſo dyrbja žo wojerſke a ſozialne reformy pſchewjeſcź. Offizěrſki komitej a ſtudentſke ſjednoczenja tule agitaziju podpjeraju. Wojerſki ſwjaſk, rjemjeßkniſke jednoty a ſozialdemokratoju żadaja žebi, ſo dyrbja žo bohatym a ſamożitym dawki napołożicź, a knjeżerſtwo napominaju, ſo dyrbi žo ſ tutym ſamërom dokhodny a herbſtwowy dawk ſawjeſcź. Finanzny miniſter Cuterias, kotryž žam wulke kubła wobßedźi, nochze pak wo tym niczo wjedźecź. Měſcheńża w kraju dźeń a bóle pſchibëra. Kral Jurij ma pjecża myßle, ſe žwojej žwójbu kraj wopuſchczicź.

Setkanje ruſkeho zara ſe ſultanom.

Ruſki zar lětża nimale wſchitkich europiſkich knjeżerjow wopyta, žamo ſultan nětko ſ wopytom na rjad pſchińdźe. Zar ſe žwojej łódźu w bliżſchim czaßu pſched ſultanowy hród w Boſporuſu pſchijědźe a žo ſe ſultanom na łódźi ſetka. Na kraj žebi zar njeſwëri, dokelž žo mordarſkich nadpadow boji.

Khoſtanja ſchpaniſkich anarchiſtow.

Schpaniſke knjeżerſtwo anarchiſtow a druhich revoluzionarow krucże pſchima. K žmjerczi ſaßudźeneho poliziſta Hoyoſa žu na twjerdźiſnje Montjurchu pola Barcelony ſatſělili. W Barcelonje njepſchestawajzy anarchiſtow jimaja a wukrajanow wupokaſuja. Gmejnſtich pſchedſtejiczerjow a radźiczelow, kotſiž k republikanſkej ſtronje pſchiżłuſcheja, wſchudźe wotżadźuja. W Torello žu dwaj żobuſtawaj gmejnſkeje rady a 18 měſchczanow, kotſiž žu k revoluzionarnemu wubjerkej pſchiżłuſcheli, do jaſtwa żadźili. Sswobodni murjerjo w Franzowſkej žu ſpytali, pola ſchpaniſkeho knjeżerſtwa ſa někotrych jatych revoluzionarow ſakroczicź. Miniſter ſnutskownych należnoſczow Lacierva je pak rjekł, ſo žo wón ſe żanej wukrajnej agitaziju njeda wotdźerżecź, revoluziju podtłoczicź.

W Barcelonje je knjeżerſtwo 120 ſchulow ſamkło. Jenoż w tajkich ſchulach žmě žo wuczicź, kotſiž móża žo ſ wobżwědczenjom duchowneje wyſchnoſcże pſchedpołożicź.

Schpaniſzy w Afrizy.

W krajinje pſched Melillu žu žo Kabylojo ſchpaniſkemu knjeſtwu podczińli. Wot 1. ſeptembra njeje žo wjazy wojowało. Schpaniſka njebudże wjazy wojakow do Afriki žłacź trjebacź. Kabylojo žu ſpósnali, ſo žu pſcheżłabi, Schpaniſkich ſ połodneje Marokkoſkeje wuhnacź.

Jateho ſběżkatſkeho wjednika Bu Hamaru,

kotryž žo tež Rhogi mjenuje, marokkowſki ſultan Muley Hafid hiſchcże pſchezo w klětzy ſawrjeneho dźerżi. Wón drje troſchku lěpſchu jědź doſtawa, tež žo ſ nim mjenje żurowje wobkhadźa dyžli prjedy, tola žo měni, ſo Muley Hafid žwoje wotmyßlenje, Rhogia czwilowacź, hiſchcże njeje ſpuſchcził. Woßebje je jeho pſcheczíwo Rhogiej powjeſcź rosnjemdrika, ſo je jedyn lud w rańſchej Marokkowſkej Rhogioweho wuja, Abdera Ramana, ſa kalifa wuwołał a žo ſapowjedźuje, Muleya Hafida pſchipósnacź a jemu dawki dawacź. Pſched Rhogiowej klětzy ſtajnje dwaj marokkowſkaj wojakaj ſtražujetaj. Wojakaj ſtaj, ſo njebyſchtaj pſcheradu ſkuczíkoj, k klětzy ſ rjeczasami pſchiſamknjenaj. Kóżdy nowy ſtražnik žo na to žame waſchnje k klětzy pſchiſamknje.

Europiſzy konſulojo w Fezu žu pod wjedniſtwom franzowſkeho konſula wobſamkli, dla czwilowanja jatych ſběżkarjow pola Muleya Hafida ſakroczicź. Muley Hafid pak žo hižo dwě njedźeli do žwojeho hroda ſamka a njeje hacž dotal konſulow pſchijał.

Njewjeſczinſka draſta.

Hana, jeniczka dźowka generala Labowa, bě po žlubje. Dokelž mějeſche wulke ſamożenje namrěcź, njebě mało czeſczowarjow měła, tak bórſy kaž bě do ſchěrſcheho žwěta ſaſtupika. Prjedy hacž bě žo ſyma minyła, młody muſki žo wo- nju ſamołwi. General žwojej

džowzy poruczi, so dyrbi pschijecź, a wona bjes pschecźiwjenja a kombženja poßkuchasche.

Sslubjeny mkodeje njewjesty bě ßwoje wulke samoženje pschecźinił, ale wón bě se stareje woßebneje ßwójby a to bě wschitko, schtoż ßej jeje nan žadasche. Doscź pjenjes sa wobeju mějesche wona. Nimo teho mějesche wón myßle, wscho tak srjadowacź, so by Hanina pomoz krucze sczinjena była, a nadźijesche ßo, so žeńtwa mkodeho cźłowjeka srjadnischeho sczini.

Hana ßama bě mkoda a njenashonita. Jeje ßlubjeny, mkody wobrotny muźiki, bjes wustacźa ji wobkrucźesche, so ma ju lubo, a jeje nan se ßwojej poßkuschnej džowku wobkhadźesche s njeswucźenej nježnosczu.

Hana bě wscha sbožowna, so bě telko luboscze a kedźbnoscze naschła.

Jeje nan bě pschi jeje narodźe swudowił, a dokelž bě ßej ßyna pschał, bě makeje holczki lědma kedźbu měł a jeje wukublanje zusym ludźom pschewostajił. Nětkole chzyschе ßlubjenymaj k czesczi wulki bal wuhotowacź a bě ßwojej džowzy prajił, so dyrbi ßej rjanu drastu wobstaracź a so njeßmě wudawkow lutowacź. Wona ßej blědorózowu źidu wubra, kotraž bě se ßlěbrotylom wobczehnjena a s czajowymi rózemi pyschena. Sswojemu ßlubjenemu chzyschе hacź nanajrjeńscha bycź a doscź husto ßej na kraßnu drastu myßlesche.

Wjeczor bala bě pschischoł. Hižo bě w pjeczich, a drasta hischcze dóschła njebě. Dwójzy bě Hana po nju póßłała a dwójzy bě wotmolwu dostała, so chze ju knjeni Pražakowa hnydom póßłacź. Wona žaneho sdacza njemějesche, so tu něschto po prawom njeje, a na poł schescźich k schwalczinemu domej se ßwojimaj ßłužobnikomaj jědźesche.

„Knjeni“, wona, tam dojědschi, rjekny, „mi bu ßlubjene, so budu drastu s czaßom widźecź, so mohła ßo hischcze pscheměnicź. Na to budźe hižo skoro posdźe. Ssym pschesßwědczena, so je wschitko dobre, tola nětkole chzu tu drastu wohladacź.“

Pokkonjejo a poßměwajo ßo schwalcza wobkrucźesche, so budźe drasta sa něschto wokomikow hotowa, a jara wobžarowasche, so bě ßej knježna s Labowa dyrbjała prózu bracź pschijěcź. Mjes tym so wona rěczesche, pomozniza do jstwy sastupi, schwalczu na bok sawoła a Hana jaßnje te ßłowa saßłyscha: „Saßwěczena ßwěczka“, „khore džěczo“, a „drasta ßo spalika“.

Knjeni Pražakowa tak jara woblědny, so bě běła kaž jeje włoßy, njebudźichu-li barbjene byke. Mróczel mjersanja ji psches wobliczo sjědze a wona s wotmachom sawoła:

„Schto ßłyschu! To mam wot ßobuczucza a ßobuzelnoscze se ßwojohłownej žónskej, kiž ßwoje džěczi nochzysche do khorownje póßłacź! Drasta skónzowana? Schto nětko czinicź? Schto nětkole sapoczecź?“

Wona se jstwy wuńdźe a knježnje s Labowa bě jeje žel a wona chzyschе ju wróczo sawołacź. Ale tu ßłowa saßłyscha, kotrež roshorjena schwalcza ßwojim džěłaczerkam rěczesche.

„Knježny s Labowa drasta skónzowana — spalena! Melanija je saßwěczenu ßwěczku na nju padnycź dała. Drasta, na kotrejž budźich ßej tola saßo jónu něschto hódne saßłużiła!“

Hdyž mkoda knjeni tute ßłowa ßłyschesche, pschińdźe ji nowa myßliczka. „Sapłaczu 600 frankow sa drastu s łótku a s džělom“, myßlesche ßej. „Je to móżno, so schwalcza Pražakowa tak wurjadnje wjele na njej saßłuži? Nětkole ßym tola wczipna, schto khuda pomozniza sa to dostanje. Chzu hnydom k njej dóńcź, so bych to shonika.“

Hana mějesche praktiski rosom ßwojeho nana; sesda-li ßo jej něschto wopaczne, njemějesche měra, doniž wschitko pschepytane njebě. Nětkole mějesche jenož jeniczku myßliczku, shonicź, schtoż wjedźecź chzyschе, a pschißadźenje drasty bě sabyte. Wona ke knjeni Pražakowej doschedschi ßo woprascha: „Chzu hnydom ßama k tej džěłaczerzy dóńcź, jeli so mi jeno jeje wobydlenje snate sczinicze.“

Ale lesina schwalcza chzyschе to sadźěwacź a we ßwojej wuskosczi rjekny, so jeje adreßy njesnaje.

Tuta sjawna ßa bě Hanje tola pschewjele. „Schto“, wona sawoła, „wy wobydlenje džěłaczerki nochzyli snacź, kotrejž tak drohu drastu dowěricze? Waß budźich sa mudrischu wobkhodnizu měła!“

Schwalcza ßo s wjele ßłowami samolwjesche, so by jej njeßboże wodała a dowolika, so jej nowu drastu wobstara. Ale Hana bě tak roshněwana, so jeje kedźbu njemějesche, a sawoła pomozniza, kiž bě runje sastupiła, k ßebi a jej poruczi, so dyrbi jej mjeno džěłaczerki na papjerku napißacź, wot kotrejež bě schwalczi runje powjesczi pschinjeßła. Ta to sczini.

„Ale to je daloko wotßal“, ßłużownik rjekny, „a budźe posdźe. A bal, hnadna knježna! Nima ßo druha drasta wobstaracź?“

„To niczo njewadźi“, bě wotmołwa. „Mam telko drastow, to mózu druhu wsacź. Nětkole měra njesměju, doniž khudeje žony njewohladam.“

„Kajka dźiwna mkoda žónska tola moja knjeni je“, ßłużownik ßej pomyßli. Tola na to se ßłowom njespomni.

Sa dwoczi mjeńschinow Hana se ßwojim ßłużownikom psched wulkej pokhmurjenej khěžu wustupi, w dźělu města, do kotrehož jeje noha prjedy ženje stupika njebě.

„Bydli tu knjeni Robertowa?“ wona ßo wopraścha, hdyž torożańska se ßwojeje jstwiczki wustupi.

„Ta w druhim poskhodźe bydli“, žónska cześczownje wotmolwi a dźiwajo ßo na mkodu knjeni hladasche.

Hana horje džěsche. Hdyž bě do prěnich duri s waha saklepała, zuni hłóß sawoła: „Dale!“ Wona wotewri a psched mkodej žónskej stejesche, kotrejež blědej lizy a sapadnjenej woczi wo srudnej sańdźenosczi powjedaschtej. Wboha, sastróżena a ßo dźiwajo, pohladny. Wona sjawnje shódowasche, schtó by mkoda knjeni była.

„Wy scze knjeni Robertowa?“ Hana ßo wopraścha.

„Haj, mikoscziwa knježna“, schwalcza wotmolwi.

„Shonich, so je ßo s mojej balowej drastu, kotraž mějesche tónle wjecźor hotowa bycź, njeßboże stako. Je slě?“

Wona jara pschecźelnje rěczesche a schwalcza, kotraž bě ßo wopyta knjeni Pražakoweje, kotrejež ßo bojesche, nadźała, s wolóżenjom wodychny.

„Ta je zyle skónzowana, mikoscziwa knježna“, wona rjekny, „tamle sbytki leża!“

Pschi tym na nětkotre kruchi wabjazeje drasty pokasowasche, kotrež na wobłożenju stólza wißachu.

„To je mi jara žel, tola chzu schkodu sarunacź pytacź. Moje dźěczo bě jara khore, njemózach jeho wopuschczicź, a —“

Tu bu pschetorhnjena. S czmoweho kuta jstwy dasche ßo ßłaby hłósk saßłyschecź, kiž sawoła: „Macźi, macźi! Picź, proschu, něschto picź!“

Potom ßo hrósbnje sakaschłowa a wboha macź ßwojemu dźěsczu na pomoz khwatasche. Hana ßo wobhladowasche. Najprjedy na kruchi ßwojeje drasty hladasche, potom na hubjenu, wostudku jstwu, kotraž wo khudobje ßwědczesche, kajkuž sa mózu měła njebě. A jej zyle nowe myßle pschińdźechu. W tejle jstwě, pschi khorosczi a bolosczi bě žónska wschě ßwoje mozy nakożecź dyrbjała, so by błyschczatu prósdnu wěz shotowiła. Se strachom a staroscu by kóżde kaknjenje dokonjała. Dyß a dyß bě była nusowana, džěło wotpokożicź, so by ßwoje khore dźěczo hladała a w tajkim wokomiku bě ßo sawěscze njeßboże stako. Kak czeżke a napinaze džěło je, mkoda knjeni hacź dotal njebě wjedźała. Jej ßo njebě sdało, so ßo lubosne drasty, kotrež telko wjeßela a radosczе sbudźuja, tak husto pschi bolosczi a hórkosczi shotowjeja. Haj, hdy by kóżda rjana drasta ßwoje stawisny mohła wupowjedacź!

Skónczńje ßo wboha žona saßo k ßwojemu wopytej wrócźi.

„Wy najsskerje njejscze ßej swěrika ßwoje dźěczo do khorownje póßłacź?“ mkoda knjeni ßo wopraścha.

„Ach, ně“, schwalcza wotmolwi, „to njemózach. A tola budźich to czinicź měła, to nětkole rosymju. Ale to je moje najlubsche a myßlach ßej, so budźich dyrbjała wumrjecź — woprawdźe, knježna, dźělenje wot mojeje džowczičzki budźische mje morika. Ale schto ßym nětkole sczinika!“

„Njerudźcze ßo“, mkoda knjeni rjekny. „Drastu a wschě dźěło sapłaczu. Kelko budźeschcze sa to dostali?“

„Dwazeczi frankow bu mi pschilubjenych.“

Hana ßej wjazy na to njemyßlesche, schtoż bě najprjódzy chzyła, so by ßwoju wczipnosczi spokojiła; hłuboke ßobuczucze bě ju pschewsało.

„Myßlu ßej, so scze s tutym njeßbožom tež wjele czerpjeli. Tele pjenjesy ßu wam. Ani pjenjes, ani pok tych wězow njetrjebam, na kotrež je nałożuju. Dženża mi moje pjenjesy prěni krócź woprawdźe wjeßele czinja. Ow, proschu, njepłakajcze tola! Hladajcze, nětkole dźěczo tež płacze!“

Ale wboha žona ßo dodźerżecź njemózesche. Wona Hanje ruku swokoschowasche a płakajo sawoła:

„Wy scze jandźel — haj, jandźel, wot Boha póßłany. Wy scze namaj žiwjenje sakhowała. Ani pjenjeżka w domje njemějach a domjazy knjes chzyschе naju na haßu wußadźicź, dokelž sa wotnajecze njesapłaczich. Potom budźichmoj wobej wumrjelej.“

Njerěczo bě jej Hana stofrankowsku papjeru do ruki stłóczika.

Potom ke kolebzy khoreho dźěśćza dóńdże, nakloni žo nad nim a holcźzyne běle cźołko wokoschi. W tym wokomiku jej nowa hinascha luboscź do wutroby sastupi, luboscź ke khudym, wopuschćenym a wurudźenym. Pschi kolebzy khoreho dźěśćza bu prěni raz pohnuta k powolanju, kotremuž žo posdźischo zyle poštwjeczi.

Knjeżna s Labowa bě na balu w zankatej drascźe, w kotrejž žo jeje rjanoscź dospołnje pokasowasche. Jeje nan žej myślesche, so wona ženje hischcźe tak rjaneho napohlada poskiczała njebě a pschejesche jej k jeje dobremu žłodej sboże. Wón njewjedźesche, so bě wona w tej drascźe hižo prjedy pobyła. Někotsi s proschenych hoscźi pak běchu do teho pschischli a wo tym rěcźachu. Ale Hana ani na jich hanjaze pohlady njedźiwasche, ani jich dwělomnych wukhwalenjow kedźbu njemějesche.

Posdźischo wjecźor Hana blisko pschikryteho žlepeho wokna stejesche a žłyschesche, kak jeje žlubjeny s jenej mkodej knjeńku powjedasche, wo kotrejž běchu prajili, so bě žo prjedy wo nju samolwjak.

„Hilža, ty wěsch, so tebje lubuju — budu tebje pschezo lubowacź. Ale žym nusowany, žej jenu s pjenjesami bracź, a ty dyrbisch to też tak cźinicź! Ssym žo knjeżni s Labowa sa tsi milijony pschedak.“ —

Hana bě dosć saślyschała a dale woteńdże, ale hižo nasajtra rano žlub wotpowje.

Jeje nan žwarjesche a sakhadźesche, ale jeho dźowka wosta kruta, nicžo jeje wolu pscheměnicź njemóżesche. Posdźischo nawukny general, žej wobkhad se žwojej dźowku wyšoko ważicź, kotraž bě wot teho cźaža jenoż hischcźe jemu a khudym žiwa.

Hdyž bě wumrjeła, žarowasche zyła wožada wo nju jako wo „macź khudych“.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. W 2. měschcźanskim wólbnym wokrjeżu, Budyschin, Halschtrow, Kamjenz, Kinsbórk, Neusalz a Scherachow wopschijazym, žu sastupjerjo wubjerka rjemjeślniskich jednotow, konserwatiwneje strony a reformskeje strony, měschcźanskeho radźicźela Guida Reichu, pschedsydu Zitawskeje pschemysłkoweje komory, jako kandidata hospodarskeho sjednocźenstwa sa pschedstejaze wólby do krajneho žejma postajili.

— Móst psches Sprejiny dok žo něhdże sa 6 njedźel sjawnemu wobkhadej pschepoda. Wón elektriske wobžwětlenje dostanje. — Pschi waggonowej fabrizy žo Sprejine rěcźnischcźo, kotrež nětkole s ranja wokoło fabriki wjedże, žo na wjecźornu stronu fabriki pschepołoži, so mohła žo fabrika na rańschim boku wupscheśtrjecź. Twarske khosty sa nowe rěcźnischcźo žo něhdże na $^3/_4$ milijony hriwnow wobliczа.

— W jenym nowotwarje na Mättigskej drósy žu žo do pinzy, w kotrejž twarszy dźěłacźerjo žwoje wězy khowachu, paduschi dobyli a s njeje pjenjeżnu móschniczku s 5 hriwnami pjenjes, nože a druhe wězy kradnyli.

— Mnischcźe mjetele, kotrež hižo tsecźe lěto lěžy naschich rjanych horow sapuscźuja, žu nětko też jeneho stawisnarja namakali. Jedyn bayerski hajnik je sapiž wo jich sapuscźenju w europiskich lěžach sestajał. Tak daloko hacź je snate, žu wone 1449 a 1450 w Frankach, 1502 hacź 1506 w Braniborskej, 1790 w Rudnych Horach, 1729 a 1737 w Thüringskej, 1783 a 1784 w Schmrěkowych Horach, 1783—1788 a 1790—1793 w Zarowskim knjejstwje a Shorjelskej holi, 1795—1796 w pruskej Litwje a wjecźornej pruskej provinzy, 1797 w Thüringskej, 1845—1868 w Ruskej a rańschej Pruskej lěžy sapuscźałe. Sskaawny hajnik Dr. Bechtrin sapuscźenje mnischcźich hužanzow w lětach 1794—1797 jako pschе wscho wopschijecźe satraschne wopižuje. Cźłowjek njemożesche stupicź, so njeby hužanzy sateptał. Sdasche žo, kaž so by žo deschcź se schtomow jich njerjad schoł, kotryž druhdy běrtlik kohcźa wyšoko leżesche a s dźeschcźom rosmokany helszy žmjerdźesche. — To žamo mohło žo lětsa też w naschich lěžach rjez.

S Trjebjenz. Pola jeneho tudomneho blidarskeho mischtra bě jedyn zusy blidarski pomoznik wo dźěło proženk a jo też dostał. Njeżwěrnik pak měješe žo tón žamy dźeń s procha a bě jedyn mischtrej žłuschazy 30 hriwnow hódny sacźny cźažnik a pjenjeżnu móschniczku s 5 hriwnami žobu wsak.

S Korsymja. Pola firmy Friesez bratrow něhdże 11000 hr. sa dwě lěcźe pschekschiwiwschi je žo tudomny kontorist Schafhirt na statnym rěcźnistwje w Budyschinje dobrowólnje stajił.

Se Suborniczki. W tudomnej brikettowarni žu žrjedu dźěłacźerja Pětscha se Stróže s cźežkej ranu na hłowje we womorje leżazeho namakali. Dokelž žo hischcźe Pětschej njeje wědomnje wróciło, njehodźi žo spósnacź, s kajkej pschicžinu je žo wón sranił. Mózno też je, so je jeho něchtó s wotmachom na hłowu dyrił. Teho dla žo statnerěcźnistwo stej wězu saběra.

S Njeżwaczidła. Nascha „Jutrniza“ ma jutsje njedźelu — po próstninach — sažo shromadźisnu. Proženy naležnje, so bychu wschitzy žobustawy pschischli, dokelž ma žo wo važnych wězach jednacź. Mjes druhim chzemy też porěcźecź dla wobdźělenja na skhadźowanzy žerbskich towarstwow w Khwaczizach, njedźelu 26. septembra. Sajimawy pschednoschk je nam pschilubjeny. Duž pschińdźcźe wschitzy, lubi towarschojo! Hoscźo žu nam stajnje witani! Sapoczatk popołdnju w 4 hodźinach.

S Khwaczіz. Tudomna žwójba kublerja Pětschki je žo cźežko domapytała. Maudźelska sańdźenu njedźelu dźěcźko porodźi. To bórsy wumrje. Sańdźenu póndźelu też macź sa nim dźěsche, sawostajiwschi 4 dźěcźi s prěnjeho a 3 s druheho mandźelstwa.

We žušodnych Dalizach je sańdźenu wutoru pschipołdnju kublerja a gmejnskeho pschedstejicźerja Wicźasa Boża ruczka sajoła. Prěnje hodźiny bě bjes wědomnja, nětkole pak žo s Božej pomozu połěpschuje.

Teho runja we žušodnych Dalizach žo sańdźenu wutoru konjej Cźichonjanskeho knjeżeho dwora, do parnika sapschehnjenaj, splóschischtaj. Pschi tym pschejědźeschtaj pohoncźa, kiž žo s Božim swarnowanjom niz cźežko srani, a podlemischtaj telefonowu žerdź. Telefoniski wobkhad bě teho dla pok dnja do Khwaczіz pschetorhnjeny.

— **K wólbam!** Tónle ras žu wólby do sakskeho žejma nimo měry ważne. Nowy žejm směje žo se schulskim sakonjom sabjeracź. Ssylne mozy w naschim wótznym kraju na to dźěłaja, so by žo Boże žwjate žłowo se schulskeje wucźby wotstroniło. Teho dla dyrbimy my Sserbjo mužow do žejma póžłacź, kotrajž staj kschescźijanaj, krutaj, horliwaj mužej, kotraž staj žynaj poboženeho žerbskeho ludu, kotrejuž staj pobožnaj žerbskaj starschej wukublałoj, kotrajž staj s nami wotrostkoj, s nami myślitaj a cźujetaj. Tajkejule mužow mamy. To staj kk. **Kokla** a **Soba.** Wobaj staj hižo w žejmje horliwje sa sakhowanje kschescźijanskeje wucźby w schuli wustupowałoj. Knjes Kokla je woženbje sa to rasnje wustupował, so by žo Lutherowy katechismuž w evangelskich schulach sakhował.

Wjeżne wólbne towarstwo wosjewi tydźenja wólbne napominanje sa kk. Koklu a Sobu. We nim žo woženbje wusběhowasche a na to pokasowasche, so budźetaj wobaj sa sakhowanje kschescźijanskeje wucźby w schuli skutkowacź. Wolerstwo nětkole wě, na cźim je. Woženbje we 8. (Kamjensko-Rakeczanskim) wokrjeżu žo žadyn Sserb wjazy praschecź njetrjeba: Wolu-li teho abo tamneho? Nětkole rěka: Ja žym Sserb, žyn luda, kotryž ma dobre mjeno po wschěm wótznym kraju, so je kraloženěrny a kschescźijanski, wolu jenoż teho muża, kiž se žwojej sańdźenoscźu, s zykym žwojim skutkowanjom mi sa to rukuje, so by kschescźijanska wucźba w schuli njepschikrótschena sawostała. Tajki muž je knjes **Kolla.** To dyrbja žamo jeho pschecźiwnizy pschidawacź!

Teho dla dyrbi wolerstwo hižo nětkole sa knjesa Koklu dźěłacź! Na dnju wólby žadyn Sserb doma wostacź njeżmě. Runjewon s naschimi hłožami móżemy, haj **dyrbimy** psched zykym krajom sjewicź: My Sserbjo žmy kschescźijanski lud. Nascha wola je, so by kschescźijanska wucźba w schulach sawostała. Naschej sapóżłanzaj budźetaj jenicžzy sa tole skutkowacź. Runjewon **teho dla** žmy jeju muž pschi mužu wolili!

Sserbja, kiž macże hischcźe schkricźki sacźucźa sa Sserbowstwo a kschescźijanstwo, muž pschi mužu do wólbneho bědźenja! Wy macźerje, kiž tola chzejecźe, so bychu dźěcźi kschescźijanske wotrostke a so njeby schula to podtorhała, schtož je starschiski dom natwarił, pohonjejcźe waschich mužow skutkowacź, jenicžzy sa nasche samery. Nowocźažne pohanstwo pischczi a cźischcźi žo nam se wschěmi schkałobkami do kraja a do domow. Tónle ras žadyn Sserb hinak njemóże a njeżmě, jeli nochże bycź s pscheradnikom žwojeho luda, nowocźažny Judasch Ischariot. E. B.

S Zokowa. Po wulkej žuchocźe sańdźenu njedźelu pschipołdnju njewjedro s jara žo žadazym deschcźom pschicźahny, kotrež lacźnu semju rjenje wokschewi. Jedyn błysk do kowarjoweje lipy dyri. Po zykej wžy tschěski lětachu, hewak pak žo žaneje schkody njesta. Něhdże psched 15 lětami je žo pschi tejle lipje s błyskom jene domske sapalilo.

S Huski. Pschi žylnym njewjedrje sańdźenu njedźelu błysk do knjeżeje wowcźerne dyri a w njej wschelaku schkodu nacźini. Jena pruha je do lipy pódla wowcźerne dyriwschi wot tam na je-

dyn wrotowy stoly a potom do wosa sjéła, kotryž wobschkodźiwschi žo do studnje shubi.

S Minakała. Sserbske dźiwadło budźe drje žo njedźelu 26. septembra prěni króć w Minakale hrać. Rakečanske towarstwo „Lipa“ tu žerbski wječor wuhotuje a budźe pschi tym jara žortnu a sajimawu wješelohru „Nankowe schkórnje“ hrać. Njech Sserbjo Minakałskich stron njesabudu, žerbski wječor wopytać.

K wólbam we 8. wješnym wólbnym wokrjesu. Brühlowi pschiwižowarjo nětkole žami pschidawaja, so žu wólbne napominanje, sa Brühla podpižane: „Pschedžydstwo swjaska ratarjow“ falschowali. Woni to „smylk“ mjenuja. Aha, smylk! Pschi tym ma swjask ratarjow tola jenož jene jeniczke pschedžydstwo se žydkom w Barlinje. Pschecźiwnizy burow žu snjembrjeni, kaž byk na cźerwjene rubischczo. Njembroscź pak je hubjeny saradźeŕ. Psched měžazami žu w Kamjeńzu nękajke požedźenje měli, na kotrež běchu žebi najenzy inspektarjow a dobrowólnych roboczanskich burikow naprožyli. Potajkim ludźi, wo kotrychž wjedźachu, so kaž rekrutojo na jich komando žlepje požluchaju. Tež Brühl bě tónžamy dźeń, tužamu hodźinu do žamžneho hosczenza w Kamjeńzu pschijeł. Kajki sbožowny „pschipad“! Duž jemu hnydom sboże pschejachu. S kimž žo sboże woženi, dźiwne wězki nashoni! Njeprajcze pak, so je byko doprědka wscho sréczane! Hewak byschcze skónczne na ideju pschischli, so chze swjask ratarjow žwoje burske žobustawy jenož jako „Stimmvieh“ sa jeneho najeńka pschecźiwo burskemu kandidatej swutrjebacź. Ale mali a žrěni ratarjo sa Kamjeńzom to bórsy wucźuchu. Bórsy po tym bě mjenujzy wólbna shromadźisna w Ruczizach. Tam najeńkam kadźachu. Wschitzy rěcźnizy tamnych małych a žrěnich ratarjow Brühlowu kandidaturu rasnje wotpokasowachu. Njewotwižnym a žamostatnym žerbskim ratarjam pak najeńsku kandidaturu w mjenje swjaska ratarjow pschinuczicź by rěkało, wliw swjaska ratarjow w Sserbach sniczicź. Knjesaj Steiger a Böhme to derje wjedźitaj. Teho dla mějeschtaj žo do spěcha, jako měru dawazej woložbje we swjasku ratarjow tajki samyšk sjawnje a krucze wotpokasacź. Pódla teho pak hischcze derje wěstaj, so tu zyle hinajsche a wyschsche interežy žobu rěcza. My to tež wěmy a s teho widźimy, kajzy patentowani patriocźi Brühl a jeho pschiwižowarjo po prawom žu. We pschichodnych tydźenjach schěrschej sjawnoscźi nadrobnje rosestajamy, kak Brühl se žwojimi pschiwižowarjemi žwoje žamopaschne interežy wysche wótczinskich staja. Konservativnemu towarstwu a swjaskej ratarjow pschewostajimy, žebi pschemyšlowacź, hacź žmědźa tajke schkódne elementy hischcze dléje w žwojich rjadach cźerpicź. E. B.

S Rakez. Sańdźeny pjatk je tu žudniska komižija cźéło jeneje mlodeje žony sezěrowała. Krótki cźaž po kwažu je žona wumrjeła. Se žudniskim pschepytanjom je žo pschiczina žonineje žmjercze spósnacź dyrbjała.

S Kamjeneje pola Rakez. Dźéło w tudomnych kaolinowych jamach, Wulkosdźarowskemu towarstwu s wobmjesowanym rukowanjom žkuschazych, je žo sapocźało.

Wólbny dopiš s Neukircha sa Kamjenzom. „Sa Kamjenzom sa gorami“ seńdźe žo sańdźenu wutoru wječor rjana cźrjódka wješneho a tež měschczańskeho ludu, so by žo wo kandidatach 8. wólbneho wokrježa rosmołwjała. Schtó je tamnu shromadźisnu powołał, to shonicź njemóžachmy. Po wosjewjenju w nowinach dyrbjesche bycź „tajna a nusna“. Wo cźimž žo jednasche, njetrjebasche žo psched sjawnoscźu potajicź. A cźeho dla nusna? Khiba so hischcze tsecźeho konservativneho kandidata trjebamy? To bě woprawdźity samer shromadźisny, kotryž žo hakle kónz poželdźenja wukopa. K tutemu sastojnstwu žo wésty muž s mozu hižo s dawna tłocźi. To pak žo tón ras hischcze njeschlachcźi. Teho dla pospytuja sawésce pschichodnje hischcze junu. Na shromadźisnje jedyn najenk wospjet wusna, so wójna mjenje žo měri napschecźo wěrje, ale pschecźiwo Sserbam. Dokelž s dobrym mandat dacź njechamy, dyrbi žo s gwałtom wudrěcź. Zusa pschemóz nam s cźežka wrócźi, schtož je shubjene. Shubjene na wschě cźaže! A nékotsi Sserbja tajki samer podpjeraja. Teho dla žu najenzy se žrjedźisny Sserbow jeneho se „žwojich“ wubrali, so se strony sažlepjenych Sserbow nusnu a witanu podpjeru dostanu. So tute prózowanje bjes wuspěcha njeje, žmy hižo nashonili. Tola wjetschina njekhabka. „Sserbska lipa nam njeswjadnje, žerbske mozy njesapraja.“ Mnosy žo boja, so liberalni a sozialdemokracza pschewahu w druhej komorje dozpěja. Teho dla trjebamy muži, kotsiž maja móz a wolu, jim rasnje napschecžo stupacź. A tola s nich ani jedyn do konservativnych prudkow njesalése, byrnjež jich bóle s leżnymi žkowami wabili. Tajzy sažrani žo ani wot najlépscheho a wuschiknischeho rěcźnika narěcźecź njedadźa.

Kaž bě žkyschecź, nochze wješny lud wot najenka wjele wjedźecź. Maja wjaz dowěry k mužej se žrěnjeje worschty, s burskeho stawa.

Wosjewjenje, so pschedžydstwo swjaska ratarjow s Brühlowej kandidaturu žo njesaběra, běsche na sali wupowěžnjene. S pschecźiwneje strony žo temu wulka ważnoscź njepschizpě. Tola tukachu na wješne wólbne towarstwo, so je powołanu shromadźisnu sawinowało. A žami žo dźiwachmy, s kajkoho kužoka wukhadźa. W tym smyšku pišа tež „Westlausitzer Zeitung“, kiž to nadźijomnje we žwojim bližschim cźišle wrócźi.

Nascha strona bě bohacze sastupjena, najebacź dalokeho pucźa. Mózachmy wopacznoscze a wupady njepschecźelow wotrasycź a wotpokasacź. Wěso k nékajkemu jednanju njedóndźe, to tež njebě wotmyšk žaneje strony. Potajkim wosta pschi starym: swjask ratarjow, t. r. wubjerkownizy Kinsbórkskeje a Kamjenczanskeje strony, sdźerža Brühla, wješne wólbne towarstwo Kokle. Tak je a wostanje. Kóžda strona dźéła sa žwojeho kandidata. Na wólbnym dnju, 21. oktobra, wěmy, schtó smeje wjetschi pschiwisk.

Po shromadźisnje, kotraž psches 2 hodźinje trajesche, žo burja do jeneho najenka dachu, tola niz s pukami, ale se žkowami. Te tež druhdy bola. Mjedowi tutej worschcze tam njejžu. To žo mi s najmjenscha sdasche, hewak njebychu tak móznje na teho a jeho pschiwisk hewrjekali. — Cźini-li kóždy žwoju narodnu winowatoscź, dha je dobycźo nasche.

—

S Lětonja. Nětko sda žo wěste bycź, so wojeŕske swucźowanischczo do naschich stron pschińdźe. S wobžedźerjemi Lětonjanskich a s dźéła Porschischkich a Boschczanskich leżomnoscźow je wojeŕska wyschnoscź wo wotnajenskim pjenjesu na pschichodne 25 lět dojednała. Najwyschschi wotnajenski pjenjes je kubleŕ Wróbl s $62\frac{1}{2}$ hriwny sa kórz dozpiŕ. Dale je žo kublerjej Wjeli a žiwnoscźerjej Schwarzej w Boschczach 51 hriwnow sa kórz pschiswolilo. Kubleŕ Wróbl nimale wschě žwoje leżomnoscze sa wojeŕske swucźowanischczo pschenaja a sa nje létnje něhdź 4500 hriwnow wotnajenskeho pjenjesa dostanje. Wójnske ministerstwo pak hischcze njeje tole wujednanje wobkrucźiło. Nasche strony žo sa wojeŕske swucźowanischczo najlépje pschihodźa a teho dla je wojeŕska wyschnoscź žo rosžudźiła, žebi je sa pomérnje wulku placźisnu wotnajecź. Ssokolza a Rabozy žu žwoje leżomnoscze wojeŕskej wyschnoscźi kórz po 42 hriwnach posficźiłe. Wojeŕska wyschnoscź pak je njeje sa tak pschihódne kaž Lětonjanske spósnała.

S Bukez. Pschi Bożim njewjedrje, kotrež nam po dołhej žuchocze dołho žadany deschcź pschinježe, je błysk tu do telefonowych grotow dyrił.

S Hrodźischcza. Sserbski seminar, kotryž žo kóžde léto w nasymskich universitnych prózdninach pod wodźenjom knjesa fararja Mrósaka w Hrodźischczu wotmėwa, létža wot 16. žnjenża hacź do 13. požnjenża trajesche. Wobdźělichmy žo tsjo studentojo: Kurt Handrik s Gomorna, Jurij Ssmoła s Budestez a August Krawz s Bukojny. Wschě 4 njedźele žo tu stajnje a pilnje dźěłasche. Tak pscheńdźechu žo w gramatizy pschidawniki, pschižłowjeżniki, stupujowanje pschidawnikow a pschižłowjeżnikow, naměstniki, liczbniki a k temu žo s gramatiki pschełożesche. Wospjetowachu žo tež žłowjeża a wězownik. S noweho sakonja žo 1 list na Korinthiskich cźitasche: pschełożowachmy a wukładowachmy. Jako sawod k temu žo žiwjenje a skutkowanje žwj. Pawoła rospomni. S dogmatiskich wězow žo s „33 praschenja“ pschełożesche. S Katechisma žo 3 artikle wěry a k temu žłuschaze schpruchi rospominachu a s dźéła tež nawuknychu. Pschi tym žo wo wschelakich wożebje ważnych naboženskich wězach rosrěcźowachmy; wječor cźitachmy „Kłoży a sornjatka“ k. fararja em. Ssykory, „Zionske kłoży“ njebo k. far. Domaschki, Lutherowe žiwjenje k. far. em. Jakuba a Pucź ke Khrystužej k. far. em. Urbana. Wot wschěch tsjoch žobustawow žo tu žerbšzy w sjawnej Božej žłužbje prědowasche. Knjesej fararjej žo tež tu sa jeho wulku pscheczelniwoscź a jeho wulke prózowanja wulki dźak wupraji. Njech je jemu spožcźene, hischcze wjele krócź žerbski seminar wodźicź Bohu k cześcźi a Sserbam k wužitku. C. Handrik.

S Lubija. Nowa žańcza cźéŕ žo na Lubiskej horje pschiprawi. Měschczańszy sastupjerjo žu sa to 4000 hriwnow pschiswolili. Nowa cźéŕ budźe 1060 metrow dołha a smeje 145 metrow spada.

Se Ssmilneje. S khěžki hlinjaneje jamy je žo žobotu popołdnju kamaŕskemu mischtrej A. Rodigej 433 hriwnow s jeneho thamorcźka kradło.

S Hołbina. S njewuschnoscźu kwažneho tsélenja je žo tu sańdźenu póndźelu cźežke njesboże sawinowało. Nékotsi pscheczeljo mlodeju mandźelskeju k jeju cześcźi s mórsera tsélachu. Hdyž žo jedyn wutsél njespuschcźi, kamjenjecźežaŕ Hermann Weiß k mórserej dźésche, so by nowy sapałak na njón tyknył. W tym wokomiku pak

wutšěl wupraßny, njewobhladniwemu mužej lěwu ruku žałoßnje rostorha a jemu lěwe wóčko cźežko srani. Snjeßboženeho sawjasawschi jeho do Kallenbergskeje hojerńje dowjesechu. Srudny podawk ßo cźim bóle wobžaruje, dokelž je Weiß woženjeny a nan schescźich dźěcźi.

Se Žitawy. Dźěłacźer H. A. Hajnik s Hodźija je ßo 10. septembra s wosykom, kotryž bě ßebi požcźik, tu bjes ßlěda shubił.

S **Wochos.** Pjecźlětna dźowka žiwnoscźerja Jakuba Laduscha bě pjatk tydźenja wjecźor ke khachlowej tepjeńzy pscheblisko pschischka, pschi cźimž bě ßo jejna drasta sapalika. Doma běschtej s njej jenož jejnej ßotsje, kotrejž hischcźe do schule khodźitej. Tej ju na dwór pod plumpu storhnyschtej a ju s wodu poleschtej. Dźěcźo bě pak ßo hižo tak cźežko wopalilo, so měješche sawokany lěkař sa nusne so ßo wona do Mužakowskeje hojerńje dowjese.

S **Hóska.** Pónděelu popołdnju pschi njewjedrje s twarjenjow, Cźornakez kubła woheń wudyri. Sa krótki cźaß ßo płomjenja skoro psches zyły dwór wupscheschtrěchu, jenož hródźe ßo woheń njepopadźe. Domkhowane žně, maschiny a domjaza nadoba ßo s twarjenjemi, se ßkomu krytymi, ßobu spalichu. Twarjenja běchu sawěscźene, s domjazeje nadoby pak jenož mały dźěl, tak so Cźornakezy khětru schkodu poczerpja. Kak je woheń nastał, hischcźe njewjedźa.

S **Jatsobja.** W Pruskej knježerstwo wulke kubła pokupuje a je do małych rosdźěła, so bychu ßo burjo na nich saßydlili. Pola naß je runje nawopak. Tu ßu ßo sa krótki cźaß schtyri burske kubła poshubiłe, kotrychž leżomnoscźe ßu ßo Kupjanskemu knježemu dworej pschicźißnyli. Kublerjo Schenk, Błažij, Schneider a Domsch ßu ßwoje kubła ryczerkublerjej Hermsdorfej w Kupoji pschedali.

Přilopk.

* (Spytane ßamomordaŕstwo.) Jena 19lětna na ßyrotnej drósy w Draždźanach ßłužaza holza je pónděelu s prěnjeho posłkhoda na plestrowany dwór skocźiwschi ßebi žiwjenje wsacź spytała. Sawokany lěkař spósna, so je ßebi wobžaromna holza khribjet a ruku swinyła, pódla teho je ßo po sdacźu snutska cźežko wobschkodźiła. Prjedy hacź bě ßo k skocźenju rosßudźiła, bě ßebi se schnóru ßuknje niže koleń wuwjasała. Wo pschicźinje k sadwělnemu skutkej ßo powjeda, so holza wot 1. septembra pola ßwójby Kr. ßłużesche. Sswojej macźeri bě wona pißała, so by ju saßo se ßłużby wsała. Ta bě jej wotmolwiła, so dyrbi s najmjeńscha lěto wutracź. Tónle list je po sdacźu holzu rosrudźił. Pódla teho bě knjeństwo holzu, kotraž měješche 5 dźěcźi hladacź, s połnym prawom naßwariło, dokelž bě sabyła, jedyn płunowy honacź samjertnycź. Poßlednische bě s nastorkom, so bě ßo holza žiwjenja nabyła.

* (Piwowa wójna.) Swada dla podróżenja piwa ßo pschezo bóle pschiwótsuje. Piwarńje w Lipsku budźa w bliżschim cźaßu cźežko schkodowacź; pschetož korczmarjo ßu wobsamkli, so njebudźa hacź na dalsche žane Lipscźanske piwo wjazy porjedźecź. Duž budźe ßo w Lipsku w najwjazy korczmach jenož hischcźe woprawne bayerske, woprawne cźeske a woprawne Lichtenhainske hoscźam porjedźecź. W jenej shromadźišnje ßo korczmarjo srěcźachu, so piwo pijaze wobydlerstwo napominaja, so by ßo w pschinusowanym wojowanju wscheho Lipscźanskeho piwa sdźerżało, hdyž ßo jemu tajke poskicźa. Jenož potom budźe móżno, pschewulkemu podróżenju piwa sadźěwacź.

W Thüringskej ßo piwowa wójna niz jenož pschecźiwo piwarnjam, ale tež pschecźiwo korczmarjam wjedźe. W Saatfeldu a Rudolfstadtu je ßo korczmarjam wójna pschipowjedźiła, dokelž cźi piwopijerjow pschecźiwo piwarnjam njepodpjeraju. We woběmaj městnomaj ßo hacź na dalsche žane shromadźišny a towarstwowe swjeßelenja njesměja, doniž ßo piwowe płacźišny njeponiža.

* (Njeßboże pschi manevrach.) Pola Schönlanke w pruskej Pólskej pschi manevrje jedyn kanoněr pod kanonu padźe a ßo sajěźe. W tym ßamym manevrje jedyn wojak s konja padźe a teho runja morwy ležo wosta. Na sażahanje se ßłónzom ßu tsjo wojazy wumrjeli, tak so je pschi manevrach wscho hromadźe pjecź wojakow žiwjenje shubiło.

Pschi khežorskich manevrach w Bayerskej je bayerski general Grusch s konja padnywschi ßo cźežko wobschkodźił.

W Reetzu pola Arnswalde w Bramborskej je ßo w manevrach gardźiny honjeŕ Görlich spalił. Wón s 19 towarschemi w brózni nozowasche, kotraž ßo sapali. Hacź do Görlicha ßo wschitzy wukhowachu, ßwoju drastu płomjenjam pschewostajiwschi. Görlich dyrbjesche ßo bližsche dny se ßłużby puschcźicź.

* (W pinzy ßo tepił.) W Zwikowje chžysche wutoru wikowaŕ Köhler w pinzy roku, do jeneje wódneje džéry wjedźazu, wurjedźicź. Pschi tym wón, na dobo s womoru ßo wobjawschi, do wuskeje džéry s hłowu padźe. Dokelž ßo wón njemóżesche s njeje wudobycź, dyrbjesche ßo wón w njej tepicź.

* (Wojowanje wo regimentsku khorhoj. Pschi manevrje 20. franzowskeho armeekorpsa je ßo pjatk ważny pschipódlanski podawk wotměł. Pschi wojowanju ßo honjerjo 17. bataillona w ßwojej sahorjenoscźi khorhoje 153. pěscheho regimenta smozowachu. Wótre bědźenje nasta, pschi cźimž ßo khorhojina žerdź roslama a ßo słote franzy swotorhachu. Jedyn offizier ßo srani. Wón bě w strasche, so ßo s bajonnettami honjerjow sakłó. Dale jeneho seržanta 153. regimenta s pjascźu do wobliczа dyrichu. Ke khostanju dyrbjesche nasajtra honjerski bataillon nimo 153. regimenta cźahnycź. — Roshorjazy njeskutk je ßo pola Lorienta, hdźež ßo manevry 11. armeekorpsa wotbywaju, skucźił. W brózni jeneho kubła 8. skompagnija 116. pěscheho regimenta leżesche. Na dobo na dworje na 6 městnach woheń wudyri. Na sboże wojakow s cźaßom se panja wołachu, tak so mózachu ßo wukhowacź. Brózeń se žnjemi je ßo spaliła. Bjes dwěła je słóstniska ruka woheń sałożiła.

* Satrascźne njewjedra ßu wot ßoboty wjecźora hacź do njedźele ranja w krajinje wokoło Heiligenstadta a na Eichsfeldu sakhadźake. Kaž so by podnjebjo s wohnjom ßapako, tak błyski njepschestawajzy lětachu a ßo s njebja ßypachu a cźmowu nóz wobßwětlachu. S cźurami ßo njepschestawajzy deschcź lijesche. Mjes Beuronom a Bodenrode sliwk padźe. Rěka Leine psches brjohi stupiwschi kraj daloko pócźrje.

We Wingerodźe a Beurenje woda do khěžow a hródźow stupasche. Skót hacź do brjucha we wodźe stejesche. Tepjene wowzy, kosy a ßwinje ßo do rěki wotwjedźechu. Pola a łuki ßu ßo daloko pócźrjele a ßo meter hłuboko wudrěłe. Ratarjam nastata schkoda njehodźi ßo wobliczicź. Wotawa s łukow je ßo wotwjedła. Jenemu cźěßli je sa 700 hriwnow twarskeho drjewa wotpłuwało.

Tež w Schlesyskej a Pósnańskej ßu njewjedra slě sakhadźake a na wjele městnach sapaliłe. W Pósnańskej pola Luschkowa błysk do jeneje khěže dyri a pschi khachlach ßedźazu ßwójbu trjechi. Sswójbny nan a jene małe dźěcźo ßo sarasyschtaj. Macź a jedyn tsinacźelětny hólz ßo ßmjercź straschnje wopalischtoj.

* (Młodostna sapaleŕka.) Polizija w Buchholzu je wußlědźiła, so je ßamßna dźowka kublerja Krehera dwójzy w starschiskim kuble woheń sałożiła. Prěni krócź w novembrje 1907 ßo domske, hródź a brózeń, a w haprleji 1909 hródź a brózeń wotpalichu. Skót mózachu wobaj rasaj wukhowpcź. Młodostna sapaleŕka hakle w 13. lěcźe steji a njebudźe ßo, dokelž tehdy njeje hischcźe 12 lět stara była, prěnjeho sapalenja dla psched ßudom samolwicź trjebacź. Schto je bjesbóżne holczišto pohnuło, w starschiskim statoku dwójzy woheń sałożicź, njeje hischcźe wujaßnjene.

* (Jedyn awstriski arzywójwoda s motorom do njeßboża pschischoł.) Pónděelu popołdnju je arzywójwoda Josef Ferdinand, kotryž s motorskim kołom se Salzburga do Linza jědźesche, do njeßboża pschischoł. Hdyž chžysche ßo jenemu wosej wuwinycź, wón sawrócźi a ßebi lěwu ruku niže łokcźa skama. Arzywójwoda po želesniży do Linza dojědźe.

* (Dźěcźi w schuli ßo satkóczike.) W schuli w Kirchentellingsturtu we Württembergskej schulske dźěcźi pschi njewjedrje po móznym sahrimanju se jstwow cźěkachu, měnjo, so je błysk do schule dyrił. Na skhodach hacźenje nasta, dokelž někotre dźěcźi padnychu. Bórsy ßo něhdźe 100 dźěcźi do cźěßna stłocźi. S cźischcźeńzy 3 hólzow a 1 holzu satkóczenych wucźahnychu. Wjele dźěcźi je ßo bóle abo mjenje wobschkodźiło.

* (Sso satšělił.) Schef generalneho staba Winskeje jěsdneje jěsdneje divisije, hrabja Szeptyzki, je ßebi pschi khežorskich manevrach pola Mjesyrěcźa žiwjenje wsał. Jeho divisija je ßo pjecźa hubjenje wjedła.

Wußudźenja.

Khostausła komora. Pjatnacźelětneho fabrikarja Kurta Reinholda Ssworu w Hajnizach, kotryž bě ßo na tsjoch schulskich holzach na njepózcźiwe waschnje pschepschimał, w tajnym poßeżenju k jastwu na 5 njedźel saßudźichu.

Lawnisti ßud. 31lětneho schewza E. T. Wjeńka s Bjedrichez jebanstwa dla ßudźachu. Dokelž wón w tu khwilu w Briegu w Schlesyskej w pschepytowanskim jastwje ßedźi, běchu jemu spuschcźili, k wußudźenju pschińcź. S njewěrnym wudawanjom, so dyrbi pola kožoweho wikowarja doły sapłacźicź, bě wón 11. měrza pschekupza Ernsta Scholtu w Budyschinje pohnuł, so jemu 20 hriw-

now pożczi. 27. měrza wón zigarowemu wikowarjej Krautej teho runja 20 hriwnow se selharnym wudawanjom wuwěschczi, so dyrbi do Wojerez dla srjadowanja jeneho herbstwa dojěcź. Khěžerja H. Neumanna w Ratarjezach bě wón létża 1. haprleje pohnuł, so jemu wón wobydlenje sa létnje 130 hriwnow pschenaja. Wjeńka w nastupanju Scholtry a Krauta k jastwu na 3 njedżele sażudżichu, w Neumannowym padże pak jeho wuwinowachu.

⚔ Dżěkačerska żona Hana Kubschina we Wurizach bě Marju Madlenu Kühnelowu tam wobskorżika, dokelż bě powjedała, so żu Kubschowu s Jenkez wużohnowali. Dale bě ju Kühnelowa „hkupu Lisu" rěkała, kotraż móże jej .... Kühnelowa ma teho dla 6 hriwnow pjenjeżneho khostanja a dwě tsecźinje khóstow sapłaczicź. Jenu tsecźinu khóstow ma Kubschina njesch.

Sswjedżeńska rěcź

Mikławscha Justa, cand. theol., starscheho Prażskeje »Serbowki«, **na 35. hłownej schadżowanzy żerb. stud. młodźiny w Ralbizach** dnja 10. augusta 1909.

(Pokraczowanje.)

Ideal żada żebi woporniwosch. Tu snajachu naschi wótczinzojo. Wschitke żwoje myżle a staroscze, wschě żwoje mozy ducha a wschě swonkowne żrědki żwojeho powołanja a żwojeho samóżenja nałożowachu woni njemylnje a wobstajnje k temu, so bychu żerbskemu ludej żłużili. Běchu żiwi s woporniwym skutkom sa nasch lud, njedżiwajo na njepschipósnacze abo njedżak. Njepytachu ani czeschze, ani pjenjeżneho wużitka pschi żwojej żerbskej dżěławoschczi, ale jim żwěczeschze żo każ jażna hwězda krażne heżko: „Bohu k czeschczi, Sserbam k spomożenju!"

Naschi wótczinzojo běchu mużojo horliweje wutroby.

„..... Horliwosch
Je dżowka myżlow w duchu żwjeczenych,
Kiż jako krej a mloko rjana rosche,
A bywa macź czi skutkow żławjenych.
Budź, Sserbo, horliwosch czi dusche żadosch
Budź czesch a pycha czi a wocżow radosch!
Tu knjeżnu wěczńje mkodu, wěczńje rjanu
Mi, mkodźenzo, sa drużku wuswol żej!
Każ wolij jeje luboscź je na ranu
A nihdże, hdżež kcże, czmow a strachow njej.
Każ kuskarniza horza budże luboscź.
Pucź w czernjach wě psches stósch a strachi wuboscź.
Kłóż krażny s horliwoschu kcże a srawi
A njeże jusk a sbożo do kraja;
A nihdy czikosch w stawach njesersawi,
Hdyż jeje mozy myżle hibaja.
Hdżež horliwosch żo hori w duschach prawa,
Tam ludej rosche sbożo, móz a żława."

Czaż spěschny, haj jara spěschny běži a we żwojim spěschnym běhu spochi powala mużow, kotsiż běchu a żu stołpy Sserbowstwa. To sastajicź a pscheměnicź njeleži w mozy żmjertnikow. Ale to saleži w naschej mozy, so tutón spěschny czaż wotpłoka żlědy sańdżenosche a dżěła, prózowanja a wojowanja żławnych tutych prjedownikow. Jich herbstwo dyrbimy my dale wjesch, kotsiż psches żwoje wukubłanje powołani żmy, bycź wjednizy żwojeho ludu, kotsiż mamy w pschichodże wodźicź łódź Sserbstwa na smohach czeżkich wobstejnoschczow. (Skónczenje pschichodnje.)

Njepschetrjechene po derjeżkłodżenju a sporisnje żu



W kropie żo hnydom do żłódneje mjażoweje juschki rospuschczeja. Njeje niczo lěpscheho. Najnależnischo porucza **Arthur Wendler,** kolon. na Bismarckskej drósy 10.

Franz Marschner
czażnikat w Budyschinje
na bohatej haży 9
żwój skład **czażnikow** a **czażnikowych rjeczasow** k dobroczinwemu wobkedżbowanju porucza.
Hódne twora. Pižomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Najbohatschi wubjerk
najnowschich mustrow
schkleńczanych a porzlinowych : : : : tworow,
kważne a składnostne dary, emaillowe twory
porucza po tunich płaczisnach
Ernst Ullrich nażl.
w Budyschinje
na schuleńskej haży 12.

Sserbske a němske
spěwańske sa njewjesty,
jara krażnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene, **w czelazej kożi** hižo po **6** hr. **50** np., **najjednorische** = = **2** = — np. żu dostacź **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Koprowy vitriol
k naczinjenju pscheńzy tunjo porucza
Emil Měrsch,
— drogowe khlamy —
na kamjeńtnej haży.

Zuse suby
plombowanje, wuczehnjenje subow, morjenje nerva, wotstronjenje subobolenja.
— Pomerne płaczisny. —
Dentist Max Flach
w Budyschinje
— na theaterskej haży 6 II — pschi żitnych wikach.

Maschinski wolij
sa wschě ratarske a druhe maschiny jenoż w najlěpschich drużinach po najtunischich płaczisnach porucza
Arthur Grubann
pschi drjewowych wikach 8.

Pižomne wuczinjenja,
liscziny, testamenty, próstwowne pižma atd. nastajeja **hypothekske pjenjesy a kupowanje a pschedawanje lezomnoschczow** saradżujetaj
J. a E. Koban pschi żitnych wikach. czo. 4, telefon 675.
— Rěczimoj też żerbski. —

Liebsch,
żudnisli aktuar św. żłużby
na żukelnskej haży 34
pižarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazinske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi żerbski.
— Telefon czisło 177. —
Pscheżadżowanje lezomnoschczow.

Brodowska haptyka
na hoschiz haży 21.



Kaschel, katarrh, dybawosch
żo spěschnje położeja
s thymusinom
Blescha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Pjerje k drěczu
pschijimuje
měschczańska polěpscheńja
w Budyschinje
na swonkownej lawskej haży 33.

Rjanaj wołaj
k czahanju staj na pschedań abo jedyn s njeju na wubjerk w Jatsobju czisło 27 pola Minakała.

4500 mk. a 3500 mk.
mataj k 1. oktobrej na hypotheku hischcze wupożczicź
J. a E. Koban
pschi żitnych wikach 4.

Khěża
w Raschowje czisło 28 s sahrodu a ¼ kórzom pola, rjenje leżaza, 5 minutow wot Budestez sdalena, je wobstejnoschczow dla na pschedań.

Khěża na pschedań.
Mażiwna khěża czo. 21 w Radworju s bróżnju a kórzom pola, sa jeneho rjemjeżkńika żo derje pschihodżaza, je na pschedań.

Khlěbowu a zaltowu pjekarnju
ma wot 1. januara 1910 na 6 lět na pschenajecze
H. Zimmer w Prěczezach.

Pensija
sa ratarskich schulerjow s pschisamknjenjom k żwójbje a dobrym dohladowanjom namaka żo na Schäfferskej drósy czo. 36 po 2 skhod.

Wobydlenje
ratarśzy schulerjo namakaju pola Matthesa na połnóznej drósy 16 po 3 skhodach.

Sakske wojerske žiwjenje sawěsczaze towarstwo w Drazdzanach.

Protektor: Jeho majestosc kral.

Sawěsczenje žiwjenja. Sawěsczenje wuhotowanja.

Zentralna pohrjebna kaßa.

Najnižsche premije! Najpschihódnische wumĕnjenja! Rosczaza dividenda!

Wukasanje a prospekty njech žo žadaju wot sastupjerjow a s póstskej khartu wot direkzije w Drazdzanach-A., Schulgutstraße 7.

Jutrnica,

serbske tow. za Njeswačidło a wokolinu,

změje njedźelu 19. septembra pop. w 4 hodź. pola Weberec swoje měsačne posedźenje. Přednošk je přilubjeny.

Sobustawy so najwutrobnišo přeprošuja, hosćo budźa nam lubje witani.

Předsydstwo.

Bibliski žwjedźeń w Khwaczizach

njedźelu 19. septembra t. l.

Na žerbskich kemschach pop. w 2 hodź. budże knjes duchowny Tyschĕr s Budyschina prědowacź.

Na němskich kemschach pop. w 4 hodź. budże knjes duchowny Eder s Budyschina prědowacź.

Wo bohaty wopyt žwjedźeńskich kemschow žo s tym wutrobnje proßy.

Zyrkwinske prjódkstejerstwo w Khwaczizach. Sserbske poboczne bibliske towarstwo.

Wulĕt Budyskeje »Jednoty« do Khwaćic

njedźelu 26. septembra 1909.

Dnjowy porjad:

Popołdnju w 4 hodź.: Powitanje.
w 5 hodź.: Přednošk knjeza fararja Žura.
wječor w 7 hodź.: Dźiwadło: Khěžny kluč!

Předstajeja sobustawy „Jednoty".

Wšelake přednoški. Po tym piwna zabawa z rejemi.

Wšĕch Serbow z blizka a z daloka, wosebje pak serbske towarstwa na tónle zjězd wutrobnje přeprošuje

serbske towarstwo w Khwaćicach.

Sserbski wječor w Minakale

njedźelu 26. septembra 1909 wječor 1/2 8 hodźin

w Krügarez hosczenzu w Minale

žerbske towarstwo „Lipa" s Rakez wuhotuje.

Wschĕch lubych Sserbow s bliska a s daloka a wschě žerbske towarstwa wutrobnje pscheproschujetaj

Krügar, hosczenzař. Sserb. tow. „Lipa".

Wosjewjenje.

Podpißane ratarske wokrjeßne towarstwo wotměwa

póndźelu 27. septembra t. l. dopołdnja wot 10 hodźin

w Bjarnaezizach

s mytowanjom sjednoczene

wiki plahowanskeho skota,

k czemuž žo sobustawy ratarskich towarstwow, skótplahowanskich towarstwow a druhy interessantojo najpodwolnischo pscheprosczeja.

W Budyschinje, 17. septembra 1909.

Direktorij ratarskeho wokrjeßneho towarstwa sa kral. sakske hornjołužiske markhrabinstwo.

Tajny ratarski radźiczel dr. Hähnel. Prof. dr. Gräfe.

Dobru

pschenczny muku

hachtl po 1 mk. 10 np.

porucza

Khorla Kahrowe

pschi žitnych wikach.

Pißarnja

sa kupne, hypothelske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej drózy cžo. 1

po 1 schodźe, hosczenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Kuchařki, stwinske a žłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k žwinjom, wotroczkow, žrĕnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźĕlaczerske žwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na žukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cžrijownі knjesa Heinr. Mohra.

2 džowzy

žo s wulkej msdu, dobrej jězdu a wobkhadźenjow na jene kubło 10 min. wot Budyschina k 1. januarej pytatej. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Kowarskeho pomoznika

pyta R. Bär w Budyschinje.

Tyscherskeho pomoznika

pyta August Schubert w Njeßwaczidle.

Dźĕlaczerska žwójba.

Na knježi dwór w Budyschinku žo porjadna, schescźijanska dźĕlaczerska žwójba s darmotnym wobydlenjom, darmotnymi bĕrnami a druhim dostatkom s dobrej msdu na Michała abo posdźischo pyta.

Wutrobny džak

wyßokodostojnemu knjesej fararjej Gólczej sa jeho rjane natwarjaze a wutrobu jimaze prědowanje, sańdźenu njedźelu jako na žnjowym žwjedźenju w naschim Božim domje dźerżane, praji

wjele kemscherjow.

Džak.

Czesczedostojnemu k. duchownemu Mjerwje sa jeho jadriwe a ducha połne džakne žnjowe prědowanje, sańdźenu njedźelu dźerżane, horzy wutrobny, žerbski džak!

Wjele kemscherjow.

†

Sso wrócźiwschi wot rowa naschego horzolubowaneho žyna

Ernsta Sauera w Nowej Wßy,

kotryž je w 21. lĕcze žwojeho mkodeho žiwjenja czischce a měrnje wumrjeł, saczuwamy horzy džak k wyßokodostojnemu knjesej fararjej Waktarjej a jeho czesczenym pschiwusnym sa wschu wopokasanu luboscź a troschtowanske žkowa, teho runja lubej Wjeliz žwójbje w Kubschizach sa žwĕrne wothladowanje a wopytowanje w khoroscźi a wopokasma žadneho pschecźelstwa, czežnej mkodźinje sa wulku czesczź a luboscź, semrjetemu w bohatej mĕrje wopokasanu, dale žo wutrobnje džakujemy wschĕm pschecźelam a žuzodam sa kraßnu kwětkowu pychu, sa wscho dźĕlbracze a žobuželniwoscź a pschewodźenje k jeho žmjertnej komorzy.

Hłubokosrudzena Sauerez žwójba

w Nowej Wßy, Komorowje a Kubschizach.

(K temu cžißlu pschiłoha.)

Pschiłoha k czišłu 38 Serbskich Nowin.

Sobotu 18. septembra 1909.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

13. septembra 1909.

Płaczišny po zentnarju z hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	40—43	76—79
awstriske	43—46	79—83
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	36—39	72—75
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	32—35	68—71
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	27—30	59—64
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	40—41	72—74
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	35—38	66—70
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	30—34	60—65
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	26—28	55—58
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—52
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	39—41	70—72
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	34—37	65—67
3. ßnadnje pizowane	30—33	62—64
Cźelata:		
1. najlěpsche z mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	49—52	79—82
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	45—47	75—77
3. ßnadnje wuwite wot zyza	40—44	70—74
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich slschiženjow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ léta	60—62	77—79
2. mjaßne	58—59	75—76
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	56—57	73—74

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 11. septembra 1909 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 16. septembra 1909. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża — — — běła	—	—	—	—	10	25	10	50
" — — — žołta	—	—	—	—	10	15	10	30
" nowa	10	15	10	30				
Rožka — — —	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	25	8	45	8	—	8	35
Jeczmjeń — —	8	40	8	90	8	—	8	50
Wows . nowy — 50 kilogr. —	8	—	8	10	7	—	7	60
Hróch — — —	9	50	12	50	13	—	13	—
Woka — — —	10	—	11	—	12	—	13	—
Jahły — — —	14	—	14	50	15	—	16	—
Hejduschka — —	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny — — —	2	50	3	—	2	20	2	50
Butra — — 1 kilogr. —	2	80	2	90	2	50	2	70
Pschenična muka 50 " —	11	75	21	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " —	10	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno — 50 " —	5	—	5	50	4	—	4	50
Ssloma . 100 " —	5	—	5	30	3	67	5	40
Prožata 1080 schtuk, schtuka —	10	—	24	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby — —	—	—	6	25	6	50	6	70
Ržane wotruby — 50 kilogr. —	—	—	6	75	6	60	7	10
Pschenčny gris — —	—	—	6	50	—	—	—	—
Ržany gris — —	—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np., hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 10 hr 25 np. hacž 10 hr 60 np., rožka wot 8 hr. 35 np hacž 8 hr. 75 np., jeczmjeń wot 8 hr. 80 np. hacž 9 hr 25 np, wowż wot 8 hr. — np hacž 8 hr. 30 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž 10 hr 15 np., nowa: 17 hr. 25 np. hacž 17 hr. 51 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 13 hr. 20 np. hacž 13 hr. 52 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 11 hr. 76 np hacž 12 hr. 46 np.

Wiczne płaczišny w Kamjencu.

16. septembra 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 65 np., pschenża wot 10 hr. 25 np. hacž 10 hr. 75 np., jeczmjeń wot 8 hr. 50 np. hacž 8 hr. 60 np, wowż wot 7 hr. 50 np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., ßyno 5 hr. 20 np., běrny 2 hr. 80 np., ßloma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 70 np. hacž 2 hr. 90 np.

Wiedro w **Londonje** 17. septembra: Pomróčene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smjeje 15. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodź. farar Räda ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Sa zyrkwiny twar w Schönbergu pola Brambacha w 8. budże kollekta. — Tydźeńske sastojnske dźěła smjeje farar Räda.

Křćeni

W Michałskej zyrkwi: Khorla Bjedrich Jurij, Pawoła Richarda Kleeberga, ryčerkublerja nad Wownjowom, ß. — Khorla Alfred, Khorle Augusta Fröby, małeho fahrodnika w Dobruschi, ß. — Max Ota, Handrija Wiczasa, žiwnoscźerja w Nadźanezach, ß. — Rosa Martha, njemandź. dź. w Jaßońzy.

Zemrjeći:

W Michałskej wotzadze 9. septembra: Max Alfred, Oskara Hermanna Haufy, dźěłaczerja na Zidowje, ß. 5 m. 14 d. — 12. Max Powoł, Jana Scholty, zyhelniskeho dźěłaczerja na Zidowje ß. 4 m. 16 d.

Zyrkwinske powjescze z Hodźija.

14. njedźelu po ßwjatej Trojizy smjeje rano $\frac{1}{2}$7 hodźin farar Kschižan ßerbsku spowjednu wucźbu, $\frac{1}{2}$8 hodź. duchowny Voigt ßerbske a w 9 hodź. němske prědowanje. — Pšched zyrkwinymi durjemi budże ßo kollekta za nowotwar zyrkwje w Schömbergu składowacź.

Zyrkwinske powjescze z Budestez.

15. njedźelu po ßwjatej Trojizy smjeje duchowny Boitz rano w 7 hodźin ßerbsku spowjedź, dopołdnja we 8 hodź. ßerbske a $\frac{1}{2}$10 hodź. němske prědowanje.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na ßukelnskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske žórło

za

njewjesczinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłużenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowarnja.

Skotchu, na mjeno a hyšnu čo. kedźbować.

Ssyjaze maschiny,

= pluhi, =

bróny,

běrnyhrjebaki,

běrnaze kobjele,

emaillowane a sazynkowane atd.,

najlěpsche wudźěłki po najtuńschich płaczišnach

porucza

Jana Manjokowy naslědnik

Jurij Hänsel

w Budyschinje

pschi žitnych wikach 6 a na ßukelnskej haßy 34.

Stwy bjes procha
dostanječe pšches
Pa. schpundowanjowy wolij



Arthura Hösy
w Budyschinje,
želesowa wikowatnja
na seminarskej drózy 11.
— Telefon 268. —
Tón wolij hižo 10 lět jara k spokojnosći pschedawam.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

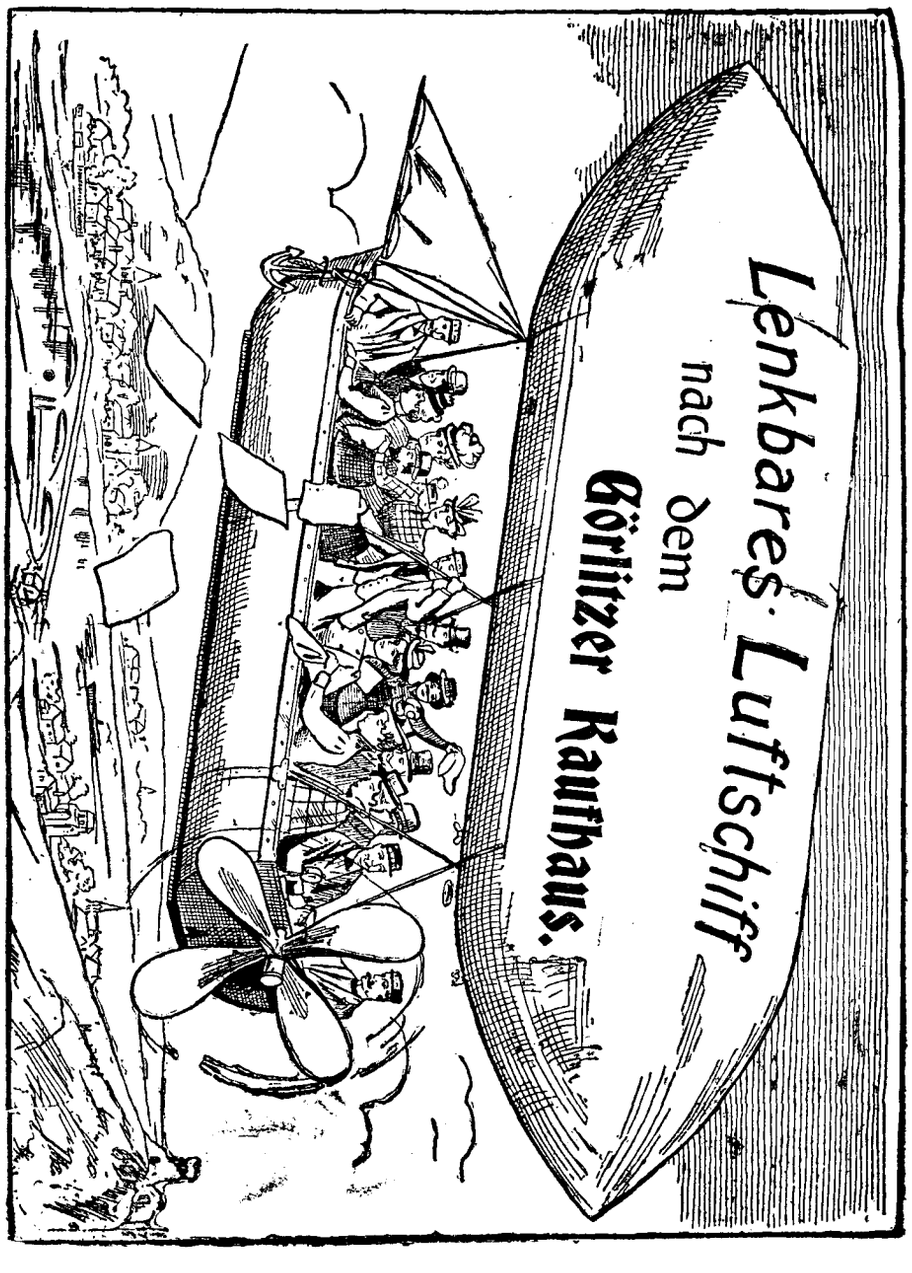
Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 sa pjenjesy, pola naß na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedźenja	2%	na lěto.
s měßacžnym wupowjedźenjom	2½%	
s 3měßacžnym =	3%	
se 6- a 12měßacžnym wupowjedźenjom	3½%	

Pjenjesy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móža ßo tež sa check wužiež. Checkowe knižki, kaž tež postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, ßu pschi naschich kaßach dostacž.

Filiala Lubijskeje banki
w ßerbskim domje.



Wolma

w najwjetschim wubjerku doschla!

Wobsebite druzinu mojeje firmy:
Schmidtowe wolmjane pschedženo, wopranđžita jendželska pólna wolma, moschkowa wolma, kanariska wolma atd.
Sylnoßtna wolma: Jenižke pschedawanje w Budyschinje.

Shorjelska pschedawarnja Jana Schaafa
w Budyschinje
na bohatej hasy 29, pschi bohatej wěži a hutrowych wilach.

Shorjelske pschedawarnje mojeje firmy:
Shorjelz, Nikolajska hasa 3.
Shorjelz, Nikolajska hasa 4.
Shorjelz, Nikolajska hasa 5.
Shorjelz, Nikolajska hasa 6.
Shorjelz, Nikolajska hasa 7.
Shorjelz, Nikolajska hasa 8.
Shorjelz, Nikolajska hasa 9.
Shorjelz, Nikolajska hasa 10.
Shorjelz, Nikolajska hasa 11.
Shorjelz, Nikolajska hasa 12.
Shorjelz, Nikolajska hasa 13.
Shorjelz, Nikolajska hasa 14.
Shorjelz, Nikolajska hasa 15.
Shorjelz, Nikolajska hasa 16.
Shorjelz, Nikolajska hasa 17.
Shorjelz, Nikolajska hasa 18.
Shorjelz, Nikolajska hasa 19.
Shorjelz, Nikolajska hasa 20.
Shorjelz, Nikolajska hasa 21.
Shorjelz, Nikolajska hasa 22.
Shorjelz, Nikolajska hasa 23.
Shorjelz, Nikolajska hasa 24.
Shorjelz, Nikolajska hasa 25.
Shorjelz, Nikolajska hasa 26.
Shorjelz, Nikolajska hasa 27.
Shorjelz, Nikolajska hasa 28.
Shorjelz, Nikolajska hasa 29.
Shorjelz, Nikolajska hasa 30.
Shorjelz, Nikolajska hasa 31.
Shorjelz, Nikolajska hasa 32.
Shorjelz, Nikolajska hasa 33.
Shorjelz, Nikolajska hasa 34.
Shorjelz, Nikolajska hasa 35.
Shorjelz, Nikolajska hasa 36.
Shorjelz, Nikolajska hasa 37.
Shorjelz, Nikolajska hasa 38.
Shorjelz, Nikolajska hasa 39.
Shorjelz, Nikolajska hasa 40.
Shorjelz, Nikolajska hasa 41.
Shorjelz, Nikolajska hasa 42.
Shorjelz, Nikolajska hasa 43.
Shorjelz, Nikolajska hasa 44.
Shorjelz, Nikolajska hasa 45.
Shorjelz, Nikolajska hasa 46.
Shorjelz, Nikolajska hasa 47.
Shorjelz, Nikolajska hasa 48.
Shorjelz, Nikolajska hasa 49.
Shorjelz, Nikolajska hasa 50.
Shorjelz, Nikolajska hasa 51.
Shorjelz, Nikolajska hasa 52.
Shorjelz, Nikolajska hasa 53.
Shorjelz, Nikolajska hasa 54.
Shorjelz, Nikolajska hasa 55.
Shorjelz, Nikolajska hasa 56.
Shorjelz, Nikolajska hasa 57.
Shorjelz, Nikolajska hasa 58.
Shorjelz, Nikolajska hasa 59.
Shorjelz, Nikolajska hasa 60.
Shorjelz, Nikolajska hasa 61.
Shorjelz, Nikolajska hasa 62.
Shorjelz, Nikolajska hasa 63.
Shorjelz, Nikolajska hasa 64.
Shorjelz, Nikolajska hasa 65.
Shorjelz, Nikolajska hasa 66.
Shorjelz, Nikolajska hasa 67.
Shorjelz, Nikolajska hasa 68.
Shorjelz, Nikolajska hasa 69.
Shorjelz, Nikolajska hasa 70.
Shorjelz, Nikolajska hasa 71.
Shorjelz, Nikolajska hasa 72.
Shorjelz, Nikolajska hasa 73.
Shorjelz, Nikolajska hasa 74.
Shorjelz, Nikolajska hasa 75.
Shorjelz, Nikolajska hasa 76.
Shorjelz, Nikolajska hasa 77.
Shorjelz, Nikolajska hasa 78.
Shorjelz, Nikolajska hasa 79.
Shorjelz, Nikolajska hasa 80.
Shorjelz, Nikolajska hasa 81.
Shorjelz, Nikolajska hasa 82.
Shorjelz, Nikolajska hasa 83.
Shorjelz, Nikolajska hasa 84.
Shorjelz, Nikolajska hasa 85.
Shorjelz, Nikolajska hasa 86.
Shorjelz, Nikolajska hasa 87.
Shorjelz, Nikolajska hasa 88.
Shorjelz, Nikolajska hasa 89.
Shorjelz, Nikolajska hasa 90.
Shorjelz, Nikolajska hasa 91.
Shorjelz, Nikolajska hasa 92.
Shorjelz, Nikolajska hasa 93.
Shorjelz, Nikolajska hasa 94.
Shorjelz, Nikolajska hasa 95.
Shorjelz, Nikolajska hasa 96.
Shorjelz, Nikolajska hasa 97.
Shorjelz, Nikolajska hasa 98.
Shorjelz, Nikolajska hasa 99.
Shorjelz, Nikolajska hasa 100.

Shorjelska pschedawarnja Jana Schaafa
w Budyschinje
na bohatej hasy 29, pschi bohatej wěži a hutrowych wilach.

Wobsebite druzinu mojeje firmy:
Schmidtowe wolmjane pschedženo, wopranđžita jendželska pólna wolma, moschkowa wolma, kanariska wolma atd.
Sylnoßtna wolma: Jenižke pschedawanje w Budyschinje.

Wolma
w najwjetschim wubjerku doschla!

Z hordźim pschetrjesbanjom 250 000 puntow wolmy pschedawarnjow, so mam sjedwoczenych, je mi móżno, jenoż wupruhowane dobre druzinu po wuriadnje tunich ptaczinach pschedawacž.

Ssobotu 25. septembra t. l. sapoczńje ßo naju lětusche

rumowanske wupschedawanje

tworow se wschěch wotdźělenjow naju sklada po jara tunich płaczisnach.

Najlěpscha skladnosez k nakupjenju tunich a praktiskich trjebanskich a luxusowych wězow.

4 na ßerbskej haßy 4 **A. & W. Neuhahn.** 4 na ßerbskej haßy 4.

Pißanske, kožane, galantrijowe a krótke twory, hrajki, luxusowe a hospodarske wězy.

Njepschetrjechene

po dźerżenju modnych faßonow a tunjoszczi ßu moje najlěpje wupruhowane

mužaze a žonjaze schkórniczki

po hłownych płaczisnach sa

$7\frac{1}{2}$, $9\frac{1}{2}$, $12\frac{1}{2}$, $15\frac{1}{2}$ mk.

Dźěczaze schkórnje

wschěch faßonow, wschěch wulkoszczow po najtunischich płaczisnach.



Shorjelska czrijownja
A. Jačobsohn
w Budyschinje na bohatej haßy 7.

Najlěpschu ßytwu

Petkuskeje nasymskeje rožki

2. wotßywa

pschipósnateje na sałožku postajenjow krajneje kulturneje rady porucza

100 kg sa $2\frac{1}{2}$ mk, 1000 kg sa 210 mk.

franko s Makeho Wjelkowa w kupzowych měchach na pak frachta.

Kurt Gießner w Boranezach.

Póst: Radwoŕ, Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa.
Telefon: w Khróscze-Lomsku 13.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 **telefon czißło 415**

porucza ßwoje daloko a schěroko snate

palenzy a likeury.

Roseßkanje w czwizach a bleschach.

Proschu ßebi płaczisnowy sapiß žadacz.



Phönixowe, Grützнerowe a Viktoria-

schijaze maschiny

sa domjazu potrjebu a rjemjeßko.

Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.

Ssamßna wuporjedźernja.

Clemens Jäckel,

mějeczel Gustav Kloeppel.

Telefon 435. Na seminarskej dróży 5. Telefon 435

Założene 1802.

Jan Jurij Pahn

Założene 1802.

pschi hlownym torhoschczu,
delka a po 1 skhodze.

Ssrjedu 22. septembra t. l.

wotewrjenje

mojeje khětro powjetscheneje a dospołnje ponowjeneje pschedawarnje, sjednoczeneje

s wulkej wustajenzu modellow

modellowych wobleczenjow,
žakettow, kostumow,
židźanych blusow,
wołmjanych blusow,
zankatych blusow,
kostumowych ßuknjow,
paletotow, žakettow,
wjeczornych mantlow,
raúschich ßuknjow, raúschich jakow,
spódnich ßuknjow,

wołmjanych drastnych tkaninow,
židźanych tkaninow,

Wustajeńza pschewidny wobras knjeżazeje mody jenož poßlednich nowoschczow podawa; czeschczene knjenje najschdwórliwischo k wobhladanju pscheproscham.

Telefon 37. **K kupowanju ßo njenusuje.** Telefon 37.

Žitowe měchi,
mukowe měchi,
ßłomniki wschěch schěrjow,
pizowanske měschki
sa konje,
wosowe płachty
(plany),
schěry płat
k ložowym płachtam,
najlěpsche hadreschcza,
trawne płachty,
kožu k czischczenju woknow
a wosow atd.
tunjo poručza
Heinrich Lange
pschi žitnych wilach
snapschecza słoteje hwězdy.

Czěsku brunizu
(wuhlo)
Słokomorowske salonowe,
worjechojte a kóstkojte brikety,
schlesyński koaks
po tunich dnjowych płaczisnach poručataj
Kühnemann & Richter
na Bismarkskej drósy 7. Telefon 228.
We Wettinskim dworje **Na sadnjej**
na kamjeńtnej haßy. **bratrowskej haßy 2.**

Wistne khartki
czischczi spěschnje **Ssmolerjez knihiczischczerstwo.**

Koprowy vitriol
zyły a czisty mlěty,
k naczinjenju pschenży,
poruča tunjo
Otto Engert,
en gros **drogownja** en détail
Telefon 33*.

Jězdne koła
kupujecze najlěpje
a najtuńscho pola
Wilh. Fuchsa
na Drażdżanskej drósy.

»Serbske Nowiny« wuđawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleń.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje..

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 39. **Sobotu 25. septembra 1909.** **Lětnik 68.**

Čzesćzeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

4. schtwórtlěto 1909

do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesćz dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórzy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćzi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Pomhaj Bóh" płaćza na póstze **1 hr. 30 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Kajki budze pschichodny sakski žejm?

W pschedžyndstwowym poždženju sakskeho krajneho konserwatiwneho towarstwa je žo położenje we wschěch wólbnych wokrjeżach rospominało. Po nim žo sda, so budze konserwatiwna strona też w nowym žejmje najžylnischa, njewěste pak je, hacž směje wona wjetschinu, kaž hacž dotal. Wo tym, kotra strona budze druha najžylnischa, běchu měnjenja dźělene. Wjetschina mějesche sa to, so sozialdemokratojo liberalnych pschi wólbach pschesćźěhnu, a so budźa potom nationalliberalni na tsećim městnje stejecź. Pschi nadrobnym pruhowanju wólbnych liscźinow je žo mjenujzy wupokasało, so žu nationalliberalni wunoschk pschejara pschihódny sa žebje wobhladali. Zyła liczba wokrjeżow, kotrež žu sa nationalliberalnych wěste měli, žnadź sozialdemokratam pschipadnje. Wina na tym je bjesměrne schczuwanje liberalnych nowin na nowe dawki. Sozialdemokratojo mohli žebi žnadź 20 žydłow w žejmje dobycź, jeli so liberalni se swojej njerosumnej agitaziju s czažom njepschestanu.

Wuczišnjenje naboziny se schule a dźělenje stata wot zyrkwje

žebi, kaž prjedy w Franzowskej, nětko też w Němskej njewěriwzy pschezo wótsischo žadaja. Mjes njewěriwzami žu bohužel też duchowni, kotsiž žu wot wěry wotpadli, abo s zyła ženje njejžu kschesćźijansku wěru sapschijeli.

W Bremenje póndźelu jedyn tajki njewěrjazy duchowny, dr. Lipsius, w sjawnej shromadźisnje wo „stacze a zyrkwi" rěczesche. Na shromadźisuu, kotruž bě „Göthowy swjask" swołał, bě žo něhdże 1500 wožobow seschło. Duchowny dr. Lipsius bě jara spokojom s tym, so žo w Bremenskich schulach wjazy katechismus njewucźi, so dźěcźi njetrjebaju wuknycź, so je žo Jesuž wot žwjateho Ducha podjał a so je dele stupił k heli. So pak žo hischcze bibliske stawisny w schuli wucza, bě jemu s pohórschkom, a wón žebi s Bremenskimi wucźerjemi žadasche, so by žo naboženska wuczba do zyła se schulow wotstronika. Zyły wubjerk a sestajenje biblisheje maczisny je po dogmatiskim stejischczu, to rěka, po kschesćźijanskim wěrywusnaczu složeny. Naboženska wuczba móże žo jenož po kschesćźijanskim wěrywusnaczu podawacź, abo s zyła niz. Theologiske fakulty njejžu niczo dale, dyžli duchowne seminary a zuse dźěle w organismje wyžokich schulow. Knježerstwo žo też pschi wobžadźenju njetheologiskich profesurow na universitach s konfesionalnym stejischczom wodźicź dawa. Zyrkwiny, politiski a sozialny wliw hischcze dźenža daloko psches schule dožaha, a teho dla žo wótsischo a wótsischo woka, so by žo stat wot zyrkwje dźělił. We wunoschkach moderneje niczo njepschedkładźazeje wědomosćze wschudze sapoczatki nowych spokojazych jenotnych žwětowych nahladow namakamy. Wschitzy wocźehnjerjo luda a mkodźiny maja nadawk, tu drěmaze kochołki wudźěłacź.

Saksjy wucźerjo chzedźa teho runja, kaž je žo w Bremenje hižo stało, katechismužowu wucźbu se schule wucźižnycź. Woni nochzedźa wjazy wěrywusnacze wucźicź, a teho dla dyrbi katechismus se schule. Nowe bibliske stawisny, kotrež nimaju kschesćźijanske wěrywusnacze sa podkłoźk, žu žo hižo wudźěłałe. Prjedy hacž pak sakske knježerstwo nowu njekschesćźijansku wuczbu do schulow sawjedże, drje žo hischcze někotre lěto pominje.

Němski khěžorstwowy kanzler pola khěžora Franza Josefa.

Khěžorstwowy kanzler s Bethmann-Hollweg je pola awstriskeho khěžora nastupny wopyt činił. Też s awstriskim miuistrom swonkownych należnosćzow, hrabju Aehrenthalom, je wón rosrěczenje měł. Pschi tym je žo powschitkowna pschesjenosćz Němskeje a Awstriskeje w swonkownej politizy wupokasała. S podawkami poždlednjeje symy pschi annexiji Bošnije a Herzegowiny psches Awstrisku, je žo němsko-awstriski swjask wjele poždylnił. Khěžor je němskemu khěžorstwowemu kanzlerej wulkokschiž Schczěpanoweho rjada, najwyschsche awstriske wusnamjenjenje, spožcził.

Njedostatki pschi bayerskich manevrach.

W bayerskich manevrach žo na to hórscha, so žu žo pschi khěžorskich manevrach w Bayerskej wojazy a konje s njekhmanej zyrobu sastarali. Sa wojakow žu žo woły rěsałe, kotrež by skótny lěkał w měschczańskich rěsałnjach žwobodnej kawzy pschipokasał. Woły žu žo rěsałe, kotrež běchu jenož kósćz a koża, dźěłanske woły, kotrež běchu pschedpisanu starobu dwójzy pschekrocźiłe. Jedyn s tutych „žławnych kormnych wołow" mějesche jenož $4^1/_2$ zentnarja rěsneje wahi. — S kajkej staroscźiwosću žo jeczi w jastwach w nastupanju mjaża sastaraju! Tola naschi bratrja a žynojo, kotsiž kralowu žuknju noscha, s wěsteje strony po sdacźu mjenje waża. Też wowž bě widźecź, na kotryž wólne konje hewak njebychu pohladałe. Powschitkownje wojazy a offizěrojo na to skorżachu. A kak wyžoke płaćzisny žo sa to płacza? Hdże wina leži? Pschi położenju wojakow do kwartěrow je žo wjele wopacznosćzow stało. Bjes pschiczinu někotryžkuliž wojakow do hoscźenzow pscheda. Tam jim město warjenja a mjaża želene jerje k wobjedu dawachu. We Würzburgu wobhdlerjo wo tym shoniwschi žo psched někotre hoscźenzy sběžachu a tam herjekachu. Na nahrabnych hoscźenzarjow žo wužměchowaze schtuczki spěwachu.

Czěski krajny žejm,

kotryž bě žo loni dla pschecźiwjenja Němzow niczo njewucźiniwschi rosescholł, je žo sažo swołał. Wón směje pschede wschěm wo knježerstwowych pschedłohach jednacź, kotrež je knježerstwo po namjetach Němzach wudźěłacź dało. W czěskich nowinach je žo hižo prajiło, so czěszy sapóžłanzy wschě tele pschedłohi saczižnu, dokelž by s nimi

cźěśka rěcź w němśkich Cźechach wschě ẓwoje prawa pornjo němśkej rěcźi shubika. Niz tajki ẓejm, radscho ẓadyn! Duź drje ẓo ẓejmske wuradźeoja bórsy saẓo skónćza. Potom chzedźa pak Cźechojo teź w awstriskej khěźorstwowej radźe wuradźenja njemóẓne cźinicź.

Bołharski kral Ferdinand chze k prawoẓławnej wěrje pschestupicź.

Bołharski katholski kral Ferdinand je ẓebi pjecźa wotmyẓlik, se ẓwojej druhej mandźelskej, jenej evangelskej němskej prynzeẓu, k prawoẓławnej (grichisko-katholskej) wěrje pschestupicź. Sswojich ẓynow wón hiźo po prawoẓławnej wěrje wocźahnycź dawa. Hnydom po wukschcźenju budźe ẓo wón w Trnowje krónowacź dacź. Ruski zar Miklawsch budźe pjecźa pschi kschcźenizy pschitomny.

Politiski njeměr w Grichiskej.

Němskemu khěźorej, kotrehoź ẓotra je s grichiskim krónprynzom woźenjena, nětcźische schmatańzy w Grichiskej staroscźe cźinja. Wón je ẓo s němskim póẓłanzom pola ministra Mavromichalisa wobhonicź dał, hacź w Grichiskej revoluzija wudyri a hacź ma knjeźerstwo telko mozy, so by kralowski dom schkitacź mohło. Mavromichalis wotmolwi, so je ẓo strach wójny mjes wobydlerjemi minył. Runje tak je wusamknjene, so by ẓo w naẓlědnistwje tróna něschto pscheměniło.

Sslub portugalskeho krala.

Młodostny portugalski kral Manuel je ẓo s jenej jendźelskej prynzeẓu, dźowku Fifeskeho wójwody, ẓlubił. Kral Manuel, kotryź je ẓo 15. novembra 1889 w Liẓabonje narodźił, po tajkim hischcźe njeje ẓwoje dwazyte lěto źiwjenja dozpěł, je najmłódschi knjeźazy wjerch w Europje. Hdyź běchu revoluzijonarojo jeho nana a starscheho bratra, krónprynza Doma Luiza, skónzowali, wón na knjejstwo pschińdźe. Jenoź se sboźownym pschipadom bě wón ẓmjerczi wucźeknył. Hiźo krótko po tym, hdyź bě knjejstwo nastupił, chzysche jemu jeho macź jendźelsku prynzeẓu Alexandru braschcźicź. Kral pak ẓo tutemu wotmyẓlenju pscheczźiwjesche, dokelź wón jenu knjeźnu s jeneje portugalskeje semjanskeje ẓwójby lubowasche, s kotrejź chzysche ẓo woźenicź. Nětko je pak ẓo po sdaczu tola ẓwojeje prěnjeje lubosćze wostajił. Njewjesta krala Manuela je starscha dźowka Fifeskeho wójwody, kotryź je mandźelski prynzeẓy Luisy, starscheje dźowki jendźelskeho krala Eduarda.

Wojowanje Schpaniskich s Kabylemi.

Schpaniske wójsko, kotreź je nětkole w połnóznej Afrizy 58000 muźi ẓylne, je poẓlednje dny wospjet pscheczźiwo Kabylam wucźahnyło. Schpaniske wotdźělenje, kotreź k wjeczorej postupowasche, ẓo wẓow Jatela a Tadderta smozowa. Něhdźe 1000 Kabylow Beni-Sikarskeho splaha je ẓo Schpaniskim poddało. Kabylojo s wulkej khroblosczu wojowachu. Jeneho s hlownych wjednikow Kabylow, Mizziama, ẓu Schpaniszy sajeli. Kabylow je pjecźa wjele spadało, tola teź Schpaniszy ẓu cźeźko schkodowali. Wutoru ẓu do Malille 106 sranjenych pschiwjesli. Mjes nimi ẓu roskasowaŕ Tarifskich honjerjow, wyschkowski leutnant Moreira, kotryź mrěje, dale major Monje s generalneho staba, hejtman Taver, ẓyn divisiskeho generala, tsjo dalschi hejtmanojo a ẓedmjo leutnantojo.

Franzowsam postupowanje schpaniskeho wójska w połnóznej Afrizy njedaloko algierskich mjesow trochu staroscźow cźini. Woni njemóźa pschidacź, so by schpaniske wójsko njedaloko jich mjesow kraj wobẓadźiko. K směrowanju Franzowsow je schpaniske knjeźerstwo w Parisu sdźěliko, so ẓo schpaniszy wojazy do Melille wrócźa, tak bórsy hacź budźa Kabylojo khostani, kotsiź ẓu spytali Schpaniskich s Melille wuhnacź.

Marokkoski sultan Muley Hafid je pscheczźiwo postupjenju schpaniskeho wójska w połnóznej Afrizy protestował. Wón drje pak ẓam wot ẓwojich protestow wjele wuspěcha njewotczakuje. Duź je ẓo pjecźa rosẓudźił krajinu pscheđ Melillu se ẓylnym wójskom wobẓadźicź móz. Spaniszy měli potom niz jenoz s Kabylemi, ale s zyłej Marokkowskej wojowacź.

Krejlaczność marokkowskeho sultana Muleya Hafida.

Sastupjerjo europiskich wulkomozow ẓu Muleya Hafida podarmo napominali, so njeby s jatym sběźkarskim wjednikom Buhamuru njeczłowszy sakhadźał. Bórsy po tym, hdyź běchu sa Buhamuru sakroczili, je jeho Muley Hafid cźwilowacź a lawam do klětki storczicź dał. Hdyź běchu swěriska ẓwój wopor rostorhale, je sultan do Buhamury tsělicź dał. Jeho cźěko je ẓo potom spaliko a popjeł ẓo na dworje sultanoweho hroda rospróschił.

Jendźelske hrosnoscze pschecźiwo Indijanam w połodnischej Amerizy.

Jendźelski tydźenik „Truth“ dźiwanje sbudźazu powjescź wo „Perupian Amazone Company“, jenym jendźelskim towarstwje, kotreź w połodnischej Amerizy gumij dobywacź dawa, pschinjeẓe. Towarstwowi sastojnizy Indijanow k dyrbjeńskemu dźěłu honja a jich bóle pschescźěhaju, dyźli schklowow w Kongoskim stacźe w Afrizy. Wbosy Indijanojo dyrbja w nozy a wo dnjo dźěłacź a ẓo na njedoẓahaze waschnje źiwja. Jich samoẓenje a jich ẓony jim sastojnizy bjeru. Ẓony, kotreź njeiẓu sastojnikam k woli, ẓo s knutami bija a ẓo cźwiluja. Na wobskórźby pscheczźiwo towarstwu njeje ẓo hacź dotal niczo wotmolwiko.

Japanska ẓo na nowu wójnu pscheczźiwo Ruskej hotuje.

Ruskim nowinam „Nowoje Wremja“ jich dopiẓowaŕ s Wladiwostoka pische: W zykej Japanskej ẓo wo niczim druhim njerěczi, dyźli wo nowej wójnje s Ruskej. Tsělby ẓo rucźe k tsělenju s patronami se schpiczojtej kulku pschedźěkaju. Wójska ẓo pilnje na tsělenje wuwucźuja a manevry ẓo s wotmyẓlenjom w njewobstajnym, deschczojtym a mokhojtym wjedrje wotměwaju. Japanska ma hiźo pjecźa dwaj wojerskaj powětrowaj lětakaj, tola wscho wo nimaj ẓo w tajnoscźi khowa. So ẓo tele pschiprawy pscheczźiwo Ruskej měrja, je s teho widźecź, so Japanszy w rosrěczowanju s zusobnikami, tola niz s Ruskimi, powjedaju, so nimaju poẓlednju wójnu s Ruskej sa skónczenu a so dyrbja Rusku wot morja wottłóczicź a ẓebi wójnske pjenjeźne sarunanje dobycź, kotreź Ruskej napołoża, hdyź druhi krócź nad njej dobudźa. Wulke japanske pschekupske firmy we Wladiwostoku jena po druhej ẓo rospuschczeja a jich mějeczeljo ẓo do Japanskeje pschecźahuja. Sa to ẓo Poamurska (kraj pschi połodnischej ẓibirskej mjesy) s japanskimi wokolonoscherjemi mjerwi, kotsiź wscho ẓwoje pschi ẓebi noscha a móźa ẓo sa poł dnja shubicź. S nimi Japanska wojerske wobhonjenje wodźi.

„Boju ẓo“ — dopiẓowaŕ skónczi — „so nam hiźo lěto 1910 wójnu pschinjeẓe. Połoženje je tu hiźo jara napjate. Njech ẓo knjeźerstwo hlada.“

Pschilhad Cooka do New-Yorka.

Wuẓlědźeŕ połnóżneho pola, Cook, je ẓo s njeẓměrnym sahorjenjom a hwisdanjom wschěch parnych łódźow, w pschistawje leźazych, w New-Yorku witak. Cook ẓo pscheczźiwo pschiẓłodźenjam Pearya sakituje. Peary, kotryź je ẓo po Cooku teho runja k połnóznemu polej pschedobył, winuje Cooka, so wón s zyła njeje pschi połnóznym polu pobył. Cook dwěmaj Eskimomaj, kotrajź staj jeho k połnóznemu polej pschewodźakoj, do Ameriki pschińcź da, so byschtaj jeho wopiẓanje wo wuẓlědźenju połnózneho pola wobkrucźiłoj.

S Draẓdźan. Dotalny pschedẓyda druheje komory sakskeho ẓejma, dwórski radźicźel Mehnert, je khorowatosćze dla ẓwoju kandidaturu w 27. wjeẓnym wólbnym (Hainichensko-Roẓweinsko-Waldheimskim) wokrjeẓu słożił. Pschi wólbje bě jemu dobycze wěste, dokelź bě ẓo pscheczźiwo njemu jenoź jedyn sozialdemokratiski kandidat postajił. — S wucźerstwa ẓu 13 muźi jako kandidatow postajili, s nich 11 k liberalnej stronje pschiẓłuscheja, jeuoź dwejo ẓo konservativneje strony dźerża.

Dopjelnjene pschiẓłubjenje.

Młody Hamok bě jeniczki ẓyn jara cźestneho a samoźiteho muża, kiź bě schoẓaŕ wulkeho dwora.

Młody Hamok bě skoro dwanacze lět stary, hdyź jemu nan semrje. Macź, pohnuwana s wěrnej luboscźu k ẓwojemu dźěscźu, ẓo nanajbóle wo to staraschе, so by ẓwojeho jeniczkeho ẓyna derje wukuhkała. Duź jeho tak sahe, kaź ẓo hodźesche, na gymnasium póẓła. Ale tu Hamok do schpatnych rukow pschińdźe; pola jeho hospodarja mjenujzy teź wobstarny wuẓłuźeny sastojnik bydlesche, kiź mějesche nimo druhich njekhmanych ẓamownoscźow teź tón njepoczink, so by, hdyźkuli by ẓo jemu picź sechzyło, hnydom palenz pił.

Hdyźkuli w schuli njebě, pschebywasche Hamok rady pschi tutym cźłowjeku, a bórsy teź poknu schkleńczku palenza wupicź dokonja, njesaczehnjo s wobliczom. Schpatne towarstwo bě jeho skasyło.

Lědma dwě lěcze bě Hamok na gymnasiju pobył, a hiźom bě ẓo jemu wuknjenje wotstudźiło. Husto wucźbne hodźiny sakomdźesche a něschto krócź ẓamo pjany do schule pschińdźe. Tajkeho pachoła dlěje na gymnasiju cźerpjecź nochzychu, wotehnachu jeho a tak saẓo domoj pschińdźe.

Staroscźiwa macź ẓej hnydom na to myẓlesche, jeho do kruteho dźěła postajicź. Wón mějesche pak pschekupz, pak pisaŕ na

ßudnistwje bycź. Ale to ßo Hamokej nochzyſche. Wón chzyſche ratař bycź. Sawěſcźe bě to, kaž macź ßama ſpósna, hkupa myßliczka. Teź wucźerpane macźerne ſamoźenje to njedowoleſche. Tola ßynkej dyrbjeſche ßo wola ſtacź, a teho dla bu do wucźby na doſcź wulke hoſpodarſtwo daty.

Dokelź bě Hamok hižo jako ſtudent ßo do palenzpicźa dał, njemóźeſche ßo tehole njepocźinka teź w ratarſtwje woſtajicź, ale chzyſche jako pſchichodny ſchoßař w tej wěźy wjele bóle ſ miſchtrom bycź. Macź kóždy pjenjeźk lutowaſche a ßynej ſcźeleſche, ſo nuſy tradał njeby. Teź ſtary ſaſtojnik, kiž bě prěni Hamokowe njeſboźe ſawinył, jeho cźaſto wopytowaſche a jemu dyß a dyß tobak a pjenjeſy dawaſche.

Hamokowy knjes bórſy ſa tym pſchińdźe, ſo jeho wucźobnik ženje khmany ratař njebudźe, ale dobry picźk; teho dla tuteho nadźije polneho ßyna jeho macźeri hiſchcźe pſched dowuknjenjom domoj póßła.

Tute doczaßne wrócźenje drje macźeri trochu njeměra naczini, tola bórſy ſaßo na lěpſche myßle pſchińdźe, hdyž ji to Hamok ſ tym derje wukkaſcź wjedźeſche, ſo bě jenoź teho dla woteſchoł, dokelź njebě mohł cźeźkich dźěłow ſnjeſcź.

Domach Hamok teź woſtacź njemóźeſche; ſchto chzyſche tu ſapocźecź? Duź njepſchekkadowaſche ßebi dołho a wubra ßej wojeřſtwo jako nowe powołanje. Dźěſche do huſarow; pſchetoź myßleſche ßej, ſo budźe tam wjeßeły móz żiwy bycź. Ale to bě ßo żałoſtnje mylił, pſchetoź dźenßniſchi dźeń ßej wot wojaka měrniwe a ſtróſbne żiwjenje żadaju.

Teho dla Hamok, hnydom wſchitkim njeſdźerźliwoſcźam ßo podawſchi, bjes maka ſ arreſta njepſchińdźe; ſ tym hnydom dowěru a luboſcź ßwojich pſchedſtajenych ſhubi. Tajkemu cźłowjekej je wojeřſke powołanje, kotreź ma mnoho pſchijomneho, jara pſcheczíwne. Hamok to derje cźujo ſa niczim tak ſtyſknjwje njeźedźeſche, kaž ſa dnjom puſchczenja. Hdyž bě tón pſchiſchoł, Hamok domoj wotjědźe. Ale tam bě ßo wjele pſcheměniło, doniž bě wón wotßaleny był. Narodny dom bě pſchedaty, a macź bě ßo do bliſkeho měſta ſcźahnyła, hdźež ßo ſ małej penſiju żiwjeſche, kotruž doſtawaſche jako wudowa po kralowſkim ſchoßarju kubła.

Ale ſchto by Hamok chzył ſa tón cźaß ſapocźecź? Sa cźo ßo żiwicź? Jeho namrěwk tſi ſta toleř wucźinjeſche, kotreź dyrbjeſche jemu kupz kěźe wupłacźicź. Ale te pjenjeſy njeßmědźiſche prjedy do rukow doſtacź, doniž njebě polnołětny a to hiſchcźe dwě polnej lěcźe trajeſche.

Hamok ßo ſe wſchěmi pſchedſtajowanjemi prózowaſche, wobßedźerja róbneho domu k temu pohnucź, ſo by jemu maku pomoz ſ jeho namrěwka do cźaßa dał, tola tón wo tym niczo ßłyſchecź nochzyſche.

Nětkole bě Hamok w jara hubjenych wobſtejenjach, pſchetoź njemějeſche ani pjenjeźka w móſchni, ani lóſchta, ßebi něſchto ſ dźěłom ſaßłużicź; hižo pocźa ßamo nuſu cźerpjecź. Tu ßo na mjeno jeneho żida dopomni, kotryž bě prjedy jara mnoho ſ jeho ſtarſchimaj wikował, a kotryž bě ßej, doniž ßo jimaj hiſchcźe derje wjedźeſche, někotry ſakraßnjeny toleř ſaßłużił. Teho dla ßo k njemu poda.

Auguſt Majerowſki — tak żid řekaſche — pſchißlubi, ſo chze jemu pomhacź a pjenjeſy pożcźicź, jeli ſo by jemu Hamok ßwoje tſi ſta toleř jako rukowanje ſawěſcźił.

Na ßwoje njeſboźe mějeſche Hamok njeßwědomiteho a njerodneho ſaſtaracźerja, kotryž ßo wo ßwoju ßyrotu a wo jeho pjenjeſy mało ſtaraſche. Teho dla Hamok ſe ßnadnej prózu dowolnoſcź doſta, ſo ßmědźeſche wot Majerowſkeho pożcźonki bracź, a dołho njetrajeſche a wón zyły ßwój namrěwk ſa dwě ſcźě toleř pſcheda. Nětkole Hamok nuſu njetradaſche, dokelź, hdyžkuli pjenjeſy trjebaſche, by k Majerowſkemu ſchoł a tón jemu rady dawaſche. So ßo dwě ſcźě toleř bórſy minje, na to ßej Hamok njemyßleſche a bě wjeßeły we ßwěcźe żiwy. Na ſtajnoſcźi bywaſche prěni a poßledni w korczmje. Picźe a hracźe bě jemu najwjetſche wjeßele. Ani dnja ßo njeminy, ſo njeby pjany był. Ach, ſrudno bě pſchihładowacź, kak tón młody cźłowjek ßwoju ſtrowotu ſ mozu ſahubjeſche. Te dwě ſcźě toleri bě Hamok w korczmach bórſy pſchecźinił. Doßahachu jemu lědma na jene lěto.

Nětkole ßo njeſboźownemu ſrudne cźaßy ſapocźachu. Njewjedźeſche, hdźe ßo wobroczicź, nichtó jemu nochzyſche něſchto pożcźicź, nichtó njechaſche ſ nim niczo cźinicź měcź. Saßłużicź ßej ani něſchto njemóźeſche, ani njechaſche. Jeho draſta wjetkhnjeſche. Hdyžkuli by ßej pjenjes abo kruch draſty naproßył, by to hnydom do korczmy donjeßł a na palenzu pſchepił. Jeho nuſa dźeń a bóle pſchibywaſche. Wſchelaka njerodź bě ßo do njeho dała, a tak daloko bě ſ nim dóſchło, ſo nihdźe wjazy pſchebytka namakacź njemóźeſche. Pſchenozowacź dyrbjeſche pod nahim njebjom. Niz na cźłowjeka, ale na někajke ſcherjenje bě ſapodobny; ſchtóž by jeho prěni ras wuhladał, by ßo jeho napohlada ſtróżicź dyrbjał. Sswoje wucźehnjene cźěło do hubjenych lapow ſawiwaſche, kiž ßo ſ njerodźu mjerwjachu. Jeho wobliczo bě zyle wopukle wot njeßměrneho palenzpicźa. W lěcźe, ſo by hłodu njemrěł, by do lěßa ſchoł a ßo ſ cźornymi jahodami a korjenjemi żiwił.

W tym cźaßu bě ßo na něſchto dnjow ſhubił, a wſchitzy ßej myßlachu, ſo něhdźe morwy leži. Napoßledku jeho dźěcźi něhdźe w lěßu nańdźechu, kotreź do jahodkow wuſchedſchi, běchu ßej trochu hłuboko do kerkow ſaſchłe. Wón bě w lěßu ſhorjeł a wopuſchcźeny wot wſcheho ßwěta tu bjes pomozy w najwjetſchej nuſy khory leżeſche. Dźěcźi njewjedźachu, hacź je wón hiſchcźe żiwy, hdyž rěcźecź njemóźeſche. Wuſtróżane k ſtarſchimaj doběżachu a wupowjedachu, ſchtož běchu widźałe.

Na to něſchto doroſcźenych tam wuńdźe, póſnachu njeſboźowneho Hamoka a pſcheßwědcźiwſchi ßo, ſo je hiſchcźe żiwy, wſachu jeho ßobu do wßy. Tu ßo wo njeho mikoſcźiwi ludźo poſtarachu a jeho ßaßo do żiwjenja wrócźichu.

Hamok ſ nowa telko mozow nabył, ſo móżeſche dom wot doma po proſcheń khodźicź; tola ſchtóž jeho widźeſche, by ßo jeho ſtróżił, tak hubjeny wón běſche. Jenoź ſtare róſdrjene płatowe khołowy a zyle trundłata płatowa ßuknja bě jeho zyła draſta. Bjes ſchatow, bjes ſchkórni a ſ nahej hkowu khodźeſche ßamo w hnbjenym wjedrje po domach proßycź. Jeho prjedawſchi „pſcheczel“ jemu něſchto ßłěbornych da a jemu radźeſche, ſo by k macźeri ſchoł. Wón tak ſcźini a ſa něſchto dnjow k njej dóńdźe.

Ale ſchtó mohł macźerne wuſtróżenje wopißacź, hdyž ßyn do jeje wobydlenja ſaſtupi. Lědma bě ßłowczko ſ jeho rta ſaßłyſchała, dha ſ womoru wobjata na ſemju padźe.

Hdyž bě macź ſaßo k ßebi pſchiſchła, hnydom po bliſkeho pſchiwuſneho, kiž w ßamßnym měſcźe bydleſche, póßła, ſo by ßej ſ nim ßyna dla wuradźiła. Tón pſchiſchedſchi ßo najprjódzy wo to poſtara, ſo by Hamok lěpje ſdraſcźeny był.

Pſchi dobrym wothładanju Hamok ſa njedołhi cźaß doſpołnje wotkhorje. Ale nětkole dyrbjeſche ßwojej macźeri a ßwojemu wujej ßwjatocźnje pſchilubicź, ſo ani kapki palenza wjazy picź njebudźe a ſo budźe ßo ſtajnje derje ſadźerźecź.

Hamok to płakajo ßłubi.

Nětkole jeho wuj dokładnje ſdraſcźi a ßo poſtara, ſo měſtno pißarja pola ßudnika doſta.

W tutym nowym měſtnje Hamok pilnje dźěłaſche, dźerźeſche ßo derje, tak ſo ßej ſ tym luboſcź wſchitkich na ßudniſtwje doby.

Tola hdyžkuli by w nim ſła nakhilnoſcź wutucźika, kiž chzyſche jeho k picźu palenza pohnucź, by ßo na hańbu a ſazpěcźe dopomnił, kotrejž bě pſcheżiwił; na hubjeńſtwo, do kotrehož bě picźe palenza jeho ſtorcźiłe, ſ kotrehož běchu jeho lědma hakle wutorhli, a pſchi tym myßliczka, ſo mohło jeho wrócźenje do ſtareho nałożka na cźěle a duſchi doſpołnje ſahubicź, jeho wot teho wottraſcheſche.

Teho dla Hamok kóżde ranje cźinjeny ßłub wobnowjeſche, ſo chze ſtajnje pomérny żiwy bycź, korczmy a wobkhada ſ njepſchiſtojnymi ludźimi ßo ſtajnje ſdałowaſche. Sa towarſchow ßej něſchto młodych ludźi wubra, kotrychž bě jemu wuj wukaſał. Teź huſto fararja wopytowaſche, kiž jemu ſcźěhwki wopiłſtwa na ſemi a po ßmjercźi pſched woczi ſtajeſche.

Hdyž bě ßudniſki direktor ſpósnał, ſo chze Hamok bycź a woſtacź wużitny cźłowjek, ſcźini jeho ſa něſchto lět pomoznika w pißarni a poſdźiſcho jemu měſtno woprawdźiteho kanzliſty wuſkutkowa.

To měſtno Hamok hiſchcźe dźenßa ſaſtawa a je cźeſcźeny a ſamożity muż a je ſboźownje żiwy. Sswój ßłub pak ßwěru dźerźi, ani kapki palenza jemu na jaſyk njepſchińdźe.

Hdyž bě palenz picź poczał, bě ßo jeho njeſboźe ſapocźało, ale hdyž ßo palenza wotrjekny, położi ſakład k ßwojemu ſbożu.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyſchina. Nowa tachantſka ſchula je ßo ßrjedu na ßwjedźeńſke waſchnje poßwjecźiła. Najkraßniſche kłónczne wjedro ßwjedźenjej howjeſche, kotryž ßo 1/2 9 hodźin w ßerbſkej farſkej zyrkwi ſ Božej mſchu ſapocźa. Na to ßo něhduſchi a nětcźiſchi tachantſzy ſchulerjo hiſchcźe raz w ſtarej ſchuli ſhromadźichu, ſo bychu ßo ſ njej roszohnowali. Knjes direktor Nowak w dlějſchej řeczi na ſtawiſny ſtareje ſchule ſpominaſche. Wona ßo nětko połdnjowſkej ſchuli pſchewoſtaji, kotruž budźe wona jako jednoru ludowu ſchulu ſ rja-

downjemi hospodowacź. Knjes zyrkwiny wuczeŕ Jan Rjeczka jako hłowny wuczeŕ połdnjowskeje schule ſ pschisprawnymi hłowami wotmolwi. Dźěczi ßo na to do ßwjedźeńskeho cźaha k nowej schuli sestupachu. Na drohach, po kotrychž cźah dźěsche, ßo ſ mnohich domow khorhoje smahowachu. Psched durjemi noweje schule knjes biskop Schäfer ju poßwjeczi a sastupiwschi do njeje mějesche wón ßwjedźeńsku rěcź, ßo na hłowa sakožujo: Pokoj tutemu domej a wschitkim w nim bydlazym. Wotßebje knjes biskop na to pokasowasche, so dyrbi schula dźěczi k Jesußej wjesć. Hdyž běchu dźěczi se ßwojimi wuczerjemi schtyrihłósny khor wuspěwali, prjedawschi direktor tachantskeje schule, knjes dwórski prědaŕ kanonikus Kummer krasny prolog, wot njeho pěßnjeny, pschednjeße. Knjes notar Zyž, pschedßyda schulskeho pschedstejicźerstwa, shromadźisnu a wotßebje sastupjerjow kralowskich a měschczańskich sastupjerjow, powita. Na to mějesche knjes schulski radźicźel Bach ßwjedźeńsku rěcź po japoschtolskich hłowach: Bojcźe ßo Boha, cźesćcźujcźe krala, lubujcźe bratrow!

W mjenje wschěch měschczańskich schulow knjes gymnasialny rektor profeßor dr. Bachmann sboże pschejesche. Knjes direktor Nowak ßo sa wschě wopokasma luboscźe podźakowawschi knjesej wuczerjej Hili pißmo pschepoda, ſ kotrymž jeho ministerstwo ſ pschipósnaczom jeho dołholětneho ßwérneho skutkowanja w schuli sa wyschscheho wuczerja pomjenowa. Se shromadnym spěwom: „Tebje my Boha khwalimy“ ßo po dwanaczich hodźinach poßwjeczenje skónczi. Popołdnju ßo w hosczenzu „króny“ ßwjedźeńska hosczina wotmě. Pschi njej ßo wjazy dyžli 100 woßobow wobdźěli.

S Budyschina. Tudomny žitowy wikowaŕ Marczinkowski je sańdźenu póndźelu se ßwojim motorskim kokom blisko Biskopiz padnył. Pschi tym je ßo tak wobschkodźił, so je nusowany był, lěkaŕsku pomoz pytacź.

— (Powyschenje danje.) Khěžorstwowa banka je ßwój diskont wot $3\frac{1}{2}$ na 4 prozenty a temu wotpowjedazy lombardowu danjowu měru wot $4\frac{1}{2}$ na 5 prozentow powyschika.

— **S 5. Budyško-Wósborskeho wjeßneho wólbneho wokrjeßa.** Sswobodomyßlni, cźile snaczi njepscheczeljo rataŕstwa a kscheszijanskeje schule, ßu ßo rossudźili, w 5. wjeßnym wólbnym wokrjeßu knjesej Sobje jeneho ßwobodomyßlneho kandidata napschecziwo stajicź. W hosczenzu „tsjoch rapakow“ chzedźa pschichodnu póndźelu wjeczor $\frac{1}{2}8$ hodźin woßobu pytacź, kotraž by ßo sa kandidata pschihodźika. Abo ßu hižo někoho sa to namakali? Wot lěta 1871 ßu 5. wjeßny wólbny wokrjeß ßerbšzy burja w sakskim ßejmje sastupowali. Sswobodomyßlni ßu wospjet spytali, ßo tuteho wólbneho wokrjeßa smozowacź. Tola burski lud jim ženje njeje na jich lěp salěsk. A někto dyrbjał wón to cźinicź, hdźež chzedźo liberalni a ßwobodomyßlni Saksku na tajke waschnje do wólbnych wokrjeßow dźělicź, so by na rataŕstwo jenoż hischcźe małka liczba sastupjerjow pschischła. Rataŕski lud njeby potom žaneje nadźije wjazy měł, so bychu ßo jeho woprawnjene žadanja w ßejmje dopjelnike. Knjes Soba je w ßejmje prawa ratarjow a rjemjeßlnikow sastupował, wón je sa sdźerženje sakońskich prawow ßerbskeje rěcze wojował a sa dalsche wuczenje kscheszijanskeho wěrywusnacza hłoßował. Teho dla wón liberalnym a ßwobodomyßlnym prawy njeje, tola naschi ßerbšzy ratarjo a rjemjeßlnizy ßebi žaneho sastupjerja njeżadaja, khiba knjesa Sobu.

Knjes Soba budźe schtwórtk 30. septembra wjeczor we 8 hodź. w Porschizach w Handrikez hosczenzu, njedźelu 3. oktobra popołdnju w 4 hodźinach w Klukschu w Schusterez hosczenzu a tón ßamy dźeń wjeczor we 8 hodźinach w Barcźe wo dźeławosczi poßlednjeho ßejma rěcźecź.

Se Židowa. Draždźanski pschisßažny ßud wutoru 23lětnu ßłużobnu holzn Marthu Jeschkez se Židowa dla skónzowanja dźěsća ßudźesche. Wobskorženu winowachu, so je ßwoje dźěcźo hnydom po porodźenju se samyßkom skónzowała. Ju k jastwu na $2\frac{1}{4}$ lěta sańudźichu.

S Delnjeje Hórki. Schtwórtk popołdnju je jedyn ßyn tudomneho wuczerja knjesa Wrobla ſ jězdnym kokom na pucźu do Hucźiny cźežko do njesboża pschischoł. Wón do jeneho schtoma sawadźiwschi ßo ſ tajkim wotmachom ſ koła cźišny, so bjes wědomnja leżo wosta. Ludźo jeho namakachu a do Hucźiny dowjesechu. Tam jeho psches nóz wobkhowachu, dokelž jeho mjeno njesnajachu. Nasajtra rano ßo skónczńnje snjesboženemu myßle wróczichu, so mózachu shonicź, kak rěka. Na to hnydom srudnu powjesć jeho starschimaj póßłachu a jeho do Delnjeje Hórki dowjesechu.

S Delnjeje Kiny. Mjes Sserbami druhdy mjes wschědnym ludom tu a tam woprawdźitych wumjelzow nadeńdźemy. Tajki wumjelz je też knjes Ssymank w Budyschinku. Wón ßo na to wusteji, do wuskoschijatych bleschow figury, podawisny ſ Jesußoweho žiwjenja pschedstajaze, twaricź. Sa dźeßacź lět je wón 500 tajkich pschedstajenjow natwarił. Njedźelu 26., póndźelu 27. a wutoru 28. septembra budźa ßo tele wumjelske twórby w tudomnym Heringez hosczenzu pokasowacź.

S Khwacźiz. Rjany dźeń běsche nam se sańdźenej njedźelu ſ Boha darjeny. W naschim rjanym Božim domje, hdźež ßo nam nětko 10 lět Boże ßłowo pschipowjeda, ßmědźachmy bibliski ßwjedźeń ßwjeczicź k nowej luboscźi sa bibliju a Boże ßłowo. Pschi rjanym wjedrje cźehnjesche w 2 hodź. cźah ſ knjesami duchownymi na cźole, wobstejazy ſ zyrkwinskich a schulskich pschedstejicźerjow, woßadneje młodźiny, ßobustawow wobeju wojeŕskeju towaŕstwow a podpjerazeho towaŕstwa pod synkami khorala, wot posaunow piskaneho, do Božeho doma, rjenje wudebjeneho, kiž ßo bórzy cźisćze napjelni. Móznje posběhowaze spěwanje klinczesche; spěw měschaneho khora, wot k. zyrkwinskeho wuczerja Fischera wustojnje nawuczeny a pschednoschowany, woßadu se sacźuczom radoscze nad Božim ßłowom napjelni. Pschede wschěm potom ßwjedźeńske prědowanje, kiž mějesche k. duchowny Tyscheŕ ſ Budyschina na ßerbskim a k. duchowny Eder, też ſ Budyschina, na němskim. Móznje prěnischi woßadźe po tekscze Mat. 12, 34. 35 pschiwoła: Boże ßłowo je prawy schaz w naschej wutrobje; 1. ſ tuteho schaza bracź to je sbóžne, 2. sbóžnischo je wot tuteho schaza dawacź. Njech ßo prědarjowe ßłowo, kiž žiwje na pschißłuschnoscź dźakownoscze wot naß Sserbow sa schaz Božeho ßłowa dopominasche, też jako schaz sa wschitke domy a wutroby pschitomnych sakhowaja. S wulkim dźělbracźom też wulki dźěl ßerbskich woßadnych, starych a młodych, druhemu prědowanju pschipoßłuchasche, kiž nam prajesche po Mat. 24, 35 a Jana 8, 51: Knjesowe ßłowo wostanje do wěcznoscze; wono pschetraje ßwět a pschewinje ßmjercź. Wołtarnu Božu ßłużbu k. duchowny Mikela Maleschanski a Tyscheŕ-Budyschski kaž Mrósak-Hrodźischczański wobstarachu. Poßleńschi hischcźe pschede wschěm ſ tym Božej ßłużbje rjane wobsamknjenje poda, so kaž na ßerbskim tak na němskim schěsćz schulskim dźěczom psches prózowanje knjesa woßadneho fararja wobstarane darmotne biblije pschepoda, hdyž běsche je ſ rjanymi, hłubokosaczutymi dlějschimi ßłowami napominał, kak maja bibliju sesnacź, to ßłowo horjewsacź a cźinicź. Se žiwjenja do žiwjenja rěczane ßłowa njech w młodych kaž starych wutrobach dołho dale klincza.

Samyßł biblijskich ßwjedźenjow je, bibliju w jejnej zyle woßebitej waznoscźi sa naschu evangelsku zyrkej pschezo saßo pokasacź, jejnu kraßnoscź sa žiwjenje w strowych a khorych dnjach, haj na ßmjertnym kožu hischcźe wobßwětlicź a woßady kaž ſ džakom pschecźiwo Bohu napjelnicź, tak ſ wjeßelom nad skutkom tunjeho, a ßamo darmotneho rosschěrjenja ßwjatych pißmow psches bibliske towaŕstwa. Rospschescźeranje biblijow jako skutk Božeho kralestwa pschipósnajo woßada też na kónzu rjanu kollektu, kiž w hromadźe 117 hriwnow 85 np. wucźinjesche, poda. Wěscze cźesćzehódne snamjo zyrkwinskeje luboscze, hdyž ßo dopomnimy, so ßmy w Sserbach hakle někotre bibliske ßwjedźenje měli.

Njech ßebi tajke ßwjedźenje dale bóle też w ßerbskich wutrobach město dobudu kaž mißionske; wschak jadro a móz naschego ßerbskeho pobožneho žiwjenja we požohnowanym wuživanju Božeho ßłowa leži. Njech kaž ſ wyßoka Boži dom Khwacźanska woßadu k Bohu woła, tak tónle najwyschschi prědaŕ, biblija, ju k žiwjenju wodźi.

S Khwacźiz. Nasch psched lětom sałożeny a wot knjesa kral. hudźbneho direktora Gietzelta ſ Budyschina derje wuwuczowany zyrkwinski piskaŕski chor wustupi kaž pschi prjedawschich zyrkwinskich składnoscźach tak saßo ſ rjanym wuspěchom pschi naschim požohnowanym bibliskim ßwjedźenju, kotryž ßmědźachmy ſ Boha sańdźenu njedźelu tu w naschim Božim domje ßwjeczicź. Jako chor se satrubjenjom trubow ßwjedźeńskemu cźahej prjedy dźěsche a potom na kemschach hłowny khěrlusch pschewodźesche, móżesche ßo kóždy pschessłyšcźicź, kak je ßo chor pod njespróznym nawjedowanjom knjesa direktora we wobknjeżenju ßwojich instrumentow a we cźistoscźi intonazije wudokonjał. To je cźim dźaka hódnische, hacź ßu ßobustawy chora, kotsiž, kaž ßo rosymi, bjes sapkacźenja ßwój cźaß na tu dobru a rjanu wez waża, prjedy do cźista trubow njewustojni byli a ſ wulkej pilnoscźu wuknycź dyrbjeli. Woßebny dźak pak ßłuscha knjesej direktorej Gitzeltej, kiž je darmo ſ luboscźu a ſ hudźbnej wězywustojnoscźu skoro kóždy tydźeń k nam pschikhadźał. Njech ſ Boha nasch luby piskaŕski chor dale knježi a hromadźe ſ naschim khmanym zyrkwinskim spěwnym chorom ßłuži Bohu k cześći a k natwarjenju woßady!

K wólbam! Brühlowy pschiwisk dyrbi tola někajkeho amerikanskeho žida w ßwojej ßrjedźisnje měcź, kiž je pscheklepanz a wě

reklamu dźěłacź. Khiba so ßo něhduschi „reissendy“ kalkowych jamow hischcźe na tele khumschtarske kusti wusteji?! Njedwělujemy. Pschidawamy, so ßwojich dobrowólnych robocźanow kaž klanki na grocźe po ßwojej woli jow a tam ßuwa. S kuntwory skuskuja konja. Na tymle koniku wujěchaja pschecźiwo burskej stronje, spytajo ju pschewinycź. Konik pak je khětro klepotaty a bórsy ßwiknje. Sańdźenu njedźelu běchu ßebi saßo „dowěrnikow“ swjaska ratarjow do Njeßwacźidła naproßyli. Skradźu pak, so njebychu sli pschiwißowarjo burskeje strony jim wjeßele pschekasyli. Cźi pak wo wschěm wjele dnjow dopředka nadrobnje wjedźachu. Dźěchu tam jeno pschihladowacź, kak ßebi Brühl wě tych „ßwojich“ arangěrowacź. Reźija njebě wolbyrna. Wěscźi wucźerjo maja wokolo Brühloweje kandidatury najnusnischo! Cźehodla teź niz? Dźakownoscź je poczink. Brühl bě psched měßazami kk. wucźerjam wobjed wuhotował. Kak je jim tam s mjedowej kźizu wokolo huby masał, mózecźe ßebi źiwje pschedstajicź, kiž jeho bliże snajecźe. Wěscźe je jim ßlubił, so duchownu nadkedźbu se schule schmórnje a skónczńje, so ßo hodźi kschescźijanska wucźba w schulach pschikrótschicź, jeli ßnano niz zyle wotstronicź, woßebje pak dyrbja ßo wschě modernske žadanja wucźerjow na kóždy pad dopjelnicź.

Jeno so tam Brühl hižo budźe, w Draždźanach mjenujzy! „Brühl ma hładku hubu, a tajka wscho dozpije. Teho dla sa njeho do wólbneho wojowanja!“ je wěstych wucźerjow heßko. Tola niz wschěch, pschetoz cźestne wuwsacźa mjes wucźerjemi maja teź tu pschewahu. Wjetschina měni, so knjesykojo s wucźerjemi jenoz tak dołho derje měnja, hacź ßu jim s cźrijecźeßarjemi. Skónczńje budźe teź burski cźłowjek sprawne žadanja wucźerjow sjawnje a sprawnje sastupowacź. S zyła ßu naschi wucźerjo burskemu ludej, s kotrehoz ßu wuschli, bliżschi hacź knjesykam. Sserbske burske wolerstwo wokolo Njeßwacźidła, Rakez a Minakała pak dawno wě, schto chze. Wotezki najeńkow a jich trabantow wone njetrjeba.

Nětko pak něschto wo poßedźenju w Njeßwacźidle. Naproßyli běchu ßo tajzy ludźo, wot kotrychź ßo wocźakowasche, so tola s najmjeńscha w tymle poßedźenju sjawnje pschecźiwo Brühlej njewustupja. Teź wschědne ßobustawy „swjaska ratarjow“ běchu tam jako „dowěrnizy“, to rěka, jeli běchu na Brühla „schtemplowani“. Druhi ludźo pschipoßkuchachu. Snaty wucźer rěcźesche módre a běle s njebja, ßo wě, sa Brühla. Rěcźesche a rěcźesche, kaž lěkar khoremu ßwinjecźu. Skónczńje dóńdźe k wothłoßowanju. Wot 16 „dowěrnikow“ ßo 4 wotßalichu. Wot sbytknych 12 hischcźe jedyn rasnje Brühlowu kandidaturu wotpokasowasche. Po poßedźenju hischcźe s tych 11 wschelazy ßo wusnachu, so teź jim ani nasdała njepschipadnje, jeneho najeńka wolicź. Sa Brühlakow pak je tónle schmotawy wuspěch lute radowanje. Na tsecźi dźeń wutrubichu w nowinach: „Wschitzy dowěrnizy s wuwsacźom jedneho wuprajichu ßo sa Brühla.“ Radoscź, njewurjekliwa radoscź ßapasche s tychle rynczkow. Podpißał bě ju: Wokrjeßny sapółkanz swjaska ratarjow. Nětko ßo tuka, so je to Brühl ßam. Najnahladnische woßoby we swjasku ratarjow ßu teho ßameho měnjenja. Wolerjo, hlajcźe, na tajchle hlinjanych nohach steji kandidatura Brühla. Brühlakam pak wjele sboża na dalsche kichiwonohate pucźe! 21. oktobra dostanjejcźe derje saßkuženu msdu.

Kaž ßo ßkyschi, wotdźerża Brühlakojo njedźelu popołdnju teź w Minakale jene humoristiske pschedstajenje. B.

K wólbam! Nětczischa wójna we 8. wjeßnym wólbnym wokrjeßu je na włósku podobna wólbnemu běhdźenju w lěcźe 1893. Tehdy pospytachu najenzy a jich pschiwisk buram mandat s rukow wudrěcź a posběhnychu snateho ryczerkublerja. S wulkim hołkom a ropotom cźehnjechu do bitwy. A kak buchu sbicźi? Zyke 700 hłoßow — tehdom wolesche ßo hischcźe po sakonju s lěta 1868 — nasběrachu s nusu a s hubjenstwom, mjes tym so burski kandidat **2200** na ßo sjednocźi. Potajkim 16 lět ßu ßo naschi pscheczźiwnizy sczerpjeli a njeißu ßwoje pasory wutykli na to, schtoz jim njeßłuscha. Nětko jich saßo koża ßwjerbi a nadźěraja porsty tam, hdźež je ßebi nadźijomnje woparja.

Tola lětża je tróschku hinak hacź prjedy. 1893 tworjachu ßebi „wólbny komitej“. Nětko pak nawjeduje wójnu „swjask ratarjow“, hdźež ßu wulkowobßedźerjo a najenzy knjeża, byrnjež po liczbje mjeńschina byli. Po jich hußlach dyrbja teź burja rejwacź, kotsiž ßu do jich prudkow salěsli. Byrnjež burski staw w tutym towarstwje wjetschinu měł, dha tola wjednizy njepostaja kandidata se ßrěnjeje worschty. Ně! Stajnje a stajnje tłócźa „ßwojich“ do předka a burow wužija jenoz „k hłoßowanju“. Temu ßo woni wschak pschihodźa. Němz praji: „Stimmvieh“.

Schtó dha ßu cźi, kotsiž chzedźa Sserbam jenu njeżadanu kandidaturu nanusowacź? Ssu to ßerbszy dźěłacźerjo, trasch ßerbszy burja, pak ßerbszy rjemjeßlniziy, pak ßerbszy sdźěłani, khiba nascha ßerbska intelligenza? Ně, ně! Nichtó s nich! Wjedniziy wójny pschecźiwo Sserbej ßu **najenzy,** byrnjež tam a ßem jedyn bur ßwoje mjeno k temu dał. Woni ßu nam zusy, zusy po **rěcźi, narodnoscźi, pokhodźe** a **saměrach.** A zusym dyrbjeli ßwoju kožu pschedacź, zusym do płuha ßo pschahacź dacź! To je kowrótnoscź, do njebjeß wołaza hłuposcź. Woprawdźity Sserb njeßmě naduwatym najenkam k woli bycź. Hospodarjo, mali a ßrěni, njedajcźe ßo do jich prudkow wlez. Wotpokażcźe rasnje tajku wotmyßl. Hospodarsku pschemóz nałożuja k temu, so bychu teź politisku pschewahu we wjeßnych wokrjeßach dozpěli. Teho dla teź ßerbskich do ßwojeho towarstwa wabja, so bychu tam s pjenjesom teź ßwoje narodne a politiske pscheßwědcźenje wotedali a pschedali. Narodna cźesc ßebi žada, so Sserb woli Sserba! Jenoz cźi, kotsiž žane srosymjenje sa tradiziju 5. a 8. wjeßneho wólbneho wokrjeßa nimaja, błudźa a njewjedźa, na cźim ßu. Sa 8. wólbny wokrjeß je a wostanje knjes **Kokla** kandidat ßrěnjeho stawa. K njemu ßo dźerżmy na dnju bitwy. „Wulkich knjezich“ je tam tak dosc. Bursku stronu ßylnicź dyrbi heßko kóždeho khěžkarja, żiwnoscźerja, dźěłacźerja a bura bycź. Dźi — a cźiń tak! K. W.

S **Njeßwacźidła.** Sańdźenu njedźelu wotmě nascha „Jutrniza“ měßacźnu shromadźisnu. „Swjask ratarjow“ a kermuschki teho a druheho wotdźerżowachu. Knjes Cźech, pschedßyda, postrowi ßobustawow a lubych hoscźi s wutrobnymi ßkowami. Potom spominasche na dobreho Sserba, kotrehoz je ßmjercź nam rubika, na njebo Adolfa Sommera. K jeho poczescźenju pschitomni postanychu. Knjes wucźeŕ Kral pschednoschowasche wo kraßnoscźi a bohatstwje naschich ludowych spěwow. Woßebje roskoži a wukoži snaty spěw „Chzył je knjes hólczik wjedźecźi“. — Na Njeßwacźidlcźanskej wěži ßu psched krótkim kulu ponowili. W njej namakachu stare pißma, s kotrychź nam wyßokocźescźeny knjes farař Waktař jene pscheczita a rospowjeda. Pißał je tute farař Mjeń, jedyn s naschich wótcźinzow. Wón bě w cźaßu ßydomlětneje wójny żiwy a wopißuje nadobnje hubjenstwo a khudobu, kotreż a kotruż ßu tehdy „Prußakojo“ wbohim Sserbam pschinjeßli. Knjesej fararjej sa jara sajimawy pschednoschk luby dźak! Wo někotrych woßebitych padach tehdyscheho hubjenstwa nam hischcźe k. pjekař Bartko spomni.

W dalschim wuradźowanju ßo wobsamkny, so „Jutrniza“ pojědźe do Khwacźiz na ßerbski sjesd. Hajicź dyrbimy ßerbske bratrowstwo a pokasacź tym wotrodźenzam a njepscheczelam, so my ßo jedni cźujemy, ßerbszy bratsja! Duż bohacźe ßo wobdźělcźe a pschińdźcźe 1/2 3 hodźin k Bartkezom, schtóż chze s wosom ßobu jěcź. Cźrjódka pojědźe s koleßami. — A na kónz ßebi saspěwachmy: „Chzył je knjes hólczik wjedźecźi“. — Jutsje na saßowidźenje we ßerbskich Khwacźizach!

S **Husli.** Dźěłacźeŕ Schönborn se Semiz je ßo sańdźeny pjatk s cźežkim njesbožom podeschoł. S grotniziy na njeho jena lowrija dele na hłowu padźe a jeho jara cźežko srani. Hischcźe żiweho ßu jeho do Budyskeje měschcźanskeje hojerńje dowjesli.

S **Kotez.** W naschej s najwjetscheho dźěła ßerbskej schulskej gmejnje nětkole dwaj němskaj wucźerjej skutkujetaj. Psched dwěmaj lětomaj běchu ßerbszy wucźerjo żadni a cźežko dostacź a teho dla dyrbjesche ßo niz jenoz městno zyrkwinskeho wucźerja, ale teź městno pomozneho wucźerja s Němzom wobßadźicź. Lětża jutry běschtaj dwaj ßerbskaj wucźerstwowaj kandidataj wysche a žaneho městna njedostaschtaj. Wo tym shoniwschi ßu Sserbjo nascheje schulskeje gmejny knjeżerstwu prósstwu podali, w kotrejż na postajenja schulskeho sakonja ßo počzahujo wo ßerbskeho wucźerja proschachu. Jich požadanje ßo nětko bórsy dopjelni. Knjeżerstwo je postajiło, so ma ßo naschе druhe wucźerske městno s knjesom vikarom Panachom s Budyschina wobßadźicź.

S **Bjarnaczig.** Póndźelu 27. sept. śmeja ßo tu wiki sa skót, kotreż ßu hornjołużiske skót plahowanske towarstwa naplahowake. Kóždy ratař móże tu direktnje wot plahowarja kupicź a ßo husto njenusneho mjesywikowanja sminje. Pódla teho kupź plahowarja snaje a ma wěste rukowanje sa hódnoscź kupjeneho skocźecźa.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Dla hrosneho njekasanskeho wobkhadźenja s jenym dźěscźom ßu dźěłacźerja Moritza Schniebera w Khołmje ke khostańi na połdra lěta a k shubjenju cźeßnych prawow na 5 lět saßudźili.

S **Běleje Wody.** Tu ßo saßo s projektom twarjenja żelesniziy s Budyschina do Běleje Wody sajimuja. Borschcź by s podlěscheńjom żelesniziy direktne sjednocźenje s Cźeskej dostała a s tym by ßo jej wuhło potuńschiło.

S **Wjeski** pola Mužakowa. Wachtmischtra Schmidta we Wjeszy ßu dla pscheńdźenjow w ßłużbje a swonka njeje do pschepytanja wsali. Nakhwilnje ßu jeho wot ßłużby wotßadźili.

S **Dažinka.** Njedźelu w nozy wokoło $^1/_2$12 hodźin je ßo se ßkomu kryte prósdne stejaze twarjenje, żiwnoscźerjej Manizej ßłuschaze, wotpaliło. Woheń je drje ßo sakožił.

S **Draždźan.** Sańdźenu njedźelu ßo tu we wschěch evangelskich zyrkwjach žnjowy džakny ßwjedźeń ßwjeczeschе a kemscherjo wjeßele spěwachu: „Njech Bohu džakuje ßo wutroba wschěch ludźi," Džakne cžucža pak wožebje Sserbow wutroby napjelnjachu. Ssměmy tola saßo w kschižnej zyrkwi ßerbske kemschenje ßwjecźicź. Někotryžkuliž s naß po nich horzo žada a ßo na nje stajnje wutrobnje sraduje. Sa Božim blidom běchmy 138 woßobow. Bóh žohnuj wschěm wjeczer ßwojeje luboscze a spožč, so wußyw Božeho ßkowa w maczerinej rěczi njeby bjes duchownych płodow wostał!

Přilopk.

* (Ssamomordarſtwje.) Dźeń do puschczenja s wojerſkeje ßłużby je ßebi wutoru popołdnju w Freibergu dźeßatnik Schoßzig s 9. kompagnije 177. pěschkowskeho regimenta žiwjenje wsał. — Jedyn krawz w Roßweinje je ßo na trojake waschnje skónzowacź spytał a je na scźěhwkach wumrjek. Wón je spytał ßebi s jědom sawdacź, ßo wobweßnycź a ßo tepicź.

* (Mkodoſtni rubjeżniży.) W Hohensteinu-Ernſtthalu ßu 16lětneho Waldemara Regela s Klingenberga pschi jenym nutsdobywanju sajeli. Wón je ßo wusnał, so je ßo poßledni cžaß na 25 městnach do twarjenjow dobywał. S nim hromadźe ßu jeneho kowarſkeho wuczobnika dla pschekhowanja sajeli.

* (Žiwjenja ßo nabykej.) Dwě žónskej s tak mjenowanych lěpschich worschtow w Draždźanach stej póndźelu ruku na ßo složiłej. W starschiſkim wobydlenju je ßo 30lětna džowka jeneho fabrikſkeho wobßedźerja njesbožownеje luboscze dla ſatźělika, a we Łobju je žona jeneho haptykarja s Radebeula ßmjercź pytała a namakała. Cźěło poßlednjeje ßamomordarki ßu s pomozu jeneho polizajſkeho pßa hižo pol hodźiny po ßamomordarſtwje se žołmow wucžahnyli.

* (Pſchekſchiwjeć.) 23lětny bankowy ſastojnik Arthur Müller w Draždźanach, kotryž bě pola jeneje tamnischeje wulkeje banki postajeny, je 26,400 hriwnow pschekſchiwiwschi bjes ßlěda cźeknył. Jeho jebanſtwo je ßo hakle ſa někotre njedźele wukopało, hdyž bě wón hižo psche wschě hory.

* (Żyła wjeß ßo wotpalika.) W hornjej Schleſyſkej je w namjesnej wßy Nepolomizach woheń wudyrił, kotryž ßo ſa někotre hodźiny psches żyku wjeß wupschestrě. 800 ludźi je bjes wobydlenja a dyrbi pod hołym njebjom pschebywacź. Bohužel je ßebi woheń też cźłowſke žiwjenja ſa wopor żadał. Macź korczmarja Kudle a jeho dwělětny ßynk, kotrajž w jenej jſtwje spaschtaj, ſtaj ßo spalikoj.

* (Saßudźenje jeneho haptykarja dla paduſchſtwa.) Haptykaŕ Wilſchau w Inowrótßławju, s nahladneje ßwójby wotkhadźazy samožity muž, bě ßo njesnatych pschicžinow dla do jeneho wobydlenja dobył. Tele dny ßu jeho w Pósnanju k jaſtwu na 9 měßazow saßudźili.

* (Rubjeżniſtwo w Kawkasu.) S Tifliża ßo pische: Poßlednje dny ßu tu s 20 woßobow wobſtejazu rubjeżniſku bandu sajeli, kotraž je ruſke knjeżerſtwo wo milijon rublow wobkradnyła. Mjes druhim bě banda też jedyn żelesniſki cžah wurubika. Jejny wjednik, Iwanow, bě na Kraßnowodſkim ſaſtaniſchcžu ßo njepytnywschi do póſtſkeho wosa saléſł.

* (Paduſchi w němſkim wójnſkim łódźſtwje.) Wyſchſchi ßud wójnſkeho łódźſtwa je namórſkeho wyſchſcheho inżeneura Roggenſacka wojerſkeho paduſchſtwa, pschekſchiwjenja a jebanſtwa dla k jaſtwu na tſi měßazy a k puſchczenju se ßłużby, namórſkeho inżeneura Friedricha dla nadpjeranja k jebanſtwu a wojerſkemu pschekſchiwjenju k ſtwinſkemu arreſtej na pjecź njedźel saßudźił. Wjeßłak Granzow ßo wuwinowa.

* Nutsdobywanje do póſtow we wokolnoſczi Kamjenizy (Chemnitz) ßu ßo w Pockawje, Oberlichtenawje, Schwarzenbergu, Oberſchlemje, Bukowje, Cžopawje, Großolbersdorfje, Blauenthalu a Hartenſteinje paduſchi nutsdobywali. Khěžorſka wyſchſcha póſtſka direkzija je na wußlědźenje paduchow 200 hriwnow myta wuſtajiła.

* (Cźěło w póſtſkim paketu.) Jenemu pohonczej w Haynawje je ßo njedźelu s poſtom jako ſpěſchna poßyłka paket s Barlina póßłał, kotryž dźěcźaze cźěło wopſchijesche. Dale pytajo liſt namakachu, w kotrymž ßo dostawał napominasche, so by cźěło ſkerje lěpje wotſtronił. To pohoncź ßo wě njecźinjesche, ale wěz poliziji wosjewi. Njenatursku macź namakacź, budźe cźěło, pschetož schtó mohł wjedźecź, hacź wona s zyła w Barlinje bydli.

* (Njehoda powodźliweho powětroweho ballona „Parseval VI.") Schtwórty ballon majora Parsevala bě ßo ßo ßrjedu w Bitterfeldźe do powětra puschcził. Ballon měješe ßo se ßylnym krótkorańſchim wětrom bědźicź. Hdyž ßo wón ſa połdra hodźiny se ßwojeho sléta do Bitterfelda wróczi, na dobo jeho wokſchidła (propeller) ſtejo wostachu. Dokelž ma ballon jenož jedyn motor a jene wokſchidła, bě wón do wětroweje mozy podaty a njemóżeſche do ßwojeje kólnje dele sjěcź. Też bě ſtrach, so ballon do wuhenjow ſawadźi. Duž s njeho cźežadła wumjetachu a ſa městom s nim k semi sjěcź spytachu, schtož ßo skónczńje s wulkimi wobcźežnoſczemi poradźi. W cźołmiku major Parseval a dwaj inżeněraj ßedźachu. S nich ßo njeje nichtó wobſchkodźił, hacź runje ßo cźołmik wjazy krócź wo semju wobraſy. Motor je po ſdaczu cźežko wobſchkodźeny.

* (Mamuta wuryli.) W Halternje w Weſtfalſkej ßu pschi wuryczu jeneje ſludnje 16 metrow hłuboko jeneho mamuta (dolijenczne na elefanta podobne ſwěrjo) namakali. Jeho ſtorkaczej ſtaj psches meter dołhaj.

* (Wuſnacźe rubjeżneho mordarja.) Potajne mordarſtwo je ßo nětko po 6 lětach wukopało. Po ſdźělenju Stuttgartſkeho ſtatneho rěczniſtwa je ßo 42lětny paßaŕ Götzke s Niederplaniß pola Zwikowa ſwonka ßudniſtwa wuſnał, so je wón kónz julija 1903 někotre kilometry prjedy Stuttgarta na dróſy w Calwje jeneho kołojeſdneho saraſył a jeho liſtownju rubił. W liſtowni je někotre papjery, jenu fotografiju s nacźiſchczom „Norwich" a 1100 hriwnow pjenjes namakał. Cźěło je wón na wotležanym městnje ſahrjebał. Jeſdne kolo je wón w Kólnje jenemu pucźowarjej pschedał. Wot tam je wón to Lipſka jěł, hdźež je na Michałſkej maßy rubjene pjenjeſy mjes ludźi pschinjeßł. Mjeno ſkónzowaneho hiſchcźe wyſchnoſcź njeſnaje; wón je najkerje jedyn Jendźelczan był.

* (Njekaſanſtwo.) Prjedawſchi direktor pfalzjiſkeho konſerwatorija w Neuſtadtu, je kaž je posdźiſcho na ßwětko pschiſchło, někotre ſchulerki ſawjedł a s nimi njekaſanſki wobkhad měł. Khoſtanſka komora w Frankenthalu je njehornika ke khoſtarni na 5 lět saßudźiła. — Wucźerja Kruzera w Mnichowje ßu k jaſtwu na 8 měßazow saßudźili, dokelž je ßo tſjoch ſchulerjow na njepózcźiwe waschnje dótkał.

* (Žałoſtne ſkónzowanje jeneho hólza.) Burowka Marja Tominkowa w Sabijom w Galiziſkej k żandarmej rjez pschiúdźe, so ßo jejny dźewjecźlětny ßyn s lěßa njeje wrócził, do kotrehož bě wón po drjewo schoł. Strachowana macź měnjeſche, so ßnadź je 18lětny ßyn jejneje ßußodźiny Birnbergoweje jejneho ßyna ſkónzował, dokelž bě tón hakle pſched někotrymi dnjemi hroſył, so jeho ſkónzuje. Na ſałożk tuteho powjedanja żandarmojo 18lětneho Birnberga ſajachu a s nim do lěßa dźěchu, hdźež cźěło 9lětneho Tominki żałoſtnje roskartowane namakachu. Birnberg s woprědka prějeſche, ſkónczńje pak ßo njeſkutka wuſna, wudawajo, so je jemu Tominka jenu kaczku kradnył. Njedźelu je Birnberg małeho Iwana do lěßa hicź widźał, wón je ßo hnydom ſa nim puſchcził, jeho ſa khornaŕ ſhrabnył a na ſemju cźißnył, ßo na jeho wutrobno klaknył a jemu s nožom krk pscherěſnył. Na to jemu wón porſty praweje ruki wotrěſny a jemu je do huby tykny. Tajkeho je wón jeho w lěßu leżo wostajił. Njekraßnika hnydom do rjeczaſow ſamknychu a ßudniſtwu pschepodachu.

* (Ssmjertny pad s lětakom.) Lětanje w powětſje je ßebi w Franzowſkej nowy wopor żadało. Pſched dwěmaj njedźelomaj je franzowſki powětrowy lětaŕ Lefeberva s lětakom ßmjertnje do njeſboża pschiſchoł a ßo ſaraſył. Tón ßamy woßud je hejtmana De Rur podeſchło. Wón lětajo s lětakom do ſemje ſawadźi. Wón ßo pod apparat ſtorhny, kotryž ßo powroczi. Hejtmana De Rura ſe ſatkóczenym wutrobnom pod lětakom wucźahnychu.

* Cźežke njewjedra ßu ßo ſchtwórtk nad połodniſchej Franzowſkej rospuſchczike. Na polach a winizach je ßo wulka ſchkoda naczinika. Někotſi ludźo ßu ßo s błyſkom ſaraſyli. W rěkach, kotrež běchu s brjohow wuſtupike, je ßo pjecź żonow tepiło.

* (Powodźenje brjoha mexikanſkeho ſaliwa.) Se ßylnym wichorom je ßo morjo w mexikanſkim mórſkim ſaliwje saßo na brjoh wuwaliło. Brjoh je ßo po dołhoſczi 25 mil a po ſchěrokoſczi dweju mil póczrjek. Něhdźe 150 cźłowjekow je ßo pschi tym tepiło. Sa żołmu wichor howrjesche, kotryž wjele ſtoł rybaſkich khěżow a farmowſkich domow wupuſczi. Mórſka żołma ßo tak njejabży pschiwali, ſo ludźo njemějachu khwile ßo wukhowacź. Po ſwjerſchnym wobliczenju naſtata ſchkoda něhdźe dźeßacź milijonow dollarow wucźinja. 300 drohow a městnow je ßo w New-Orleanſu powodźiło.

* Němski krónprynz je w Herzfeldze pola Barlina se swojim automobilom jeneho schěsczlětneho hólza pschejěł, kotryž po satrubjenju s automobilowej trubu dróhu pscheběža. Krónprynz so wo dźěczo, kotremuž bě so nop skamał, hnydom postara.

* (Mužej nop rosrasyła.) Ssobotu w nozy je wuhlerja Buchholza, hdyž wón w nozy wot dźěła wustanywschi lehnycz dźěsche, jeho žona se žekeru sarasyła. Žona je so hižo swojeho njeskutka wusnała.

* (Njeszboże s powětrowym ballonom.) Ballon „Schlesien", kotryž bě so njedźelu we Hkowowje do powětra puschczył, je njeszboże měł, hdyž je k semi sjeł. Ballon so sady Krotoschina k železnizy cźerjesche, hdyž po njej runje jedyn ludźazy cźah pschijědże. Wjednik ballonowy wodźew rosdrě, na cźož ballon spěschnje k semi leczesche a něhdże 4 metry psched železnizu na semju padź. Cźokmik s tajkej mozu sastórczi, so žebi jedyn s powětrojěsdnych, direktor Michaelis, nohu pschi kulzy skama; drusy žebi stawy swinychu.

* (Bamž a automobil.) Njedawno běchu amerikanszy katholikojo bamžej drohotny automobil darili. Wot teho cźaßa nowiny powjesczе podawachu, so bamž wschědnje s automobilom wokolo jěsdźi. Amerikanske nowiny wobrasy, bamža na automobilu pokasowaze, pschinjeßechu. Wschě tele powjesczе a wobrasy žu njewěrne. Bamž je s wulkej kedźbliwosczu wós pruhował, wjazy krócz wokolo njeho schoł, jeho bohate wudebjenje wobdźiwał, so daricźelam tež dźakował, a skónczнje měnjesche, so — budźe automobil jedyn s najrjeńschich kruchow vatikanoweho museja. Hdyž chzychu někotsi prälatojo bamža namołwicź, so by automobil k žwojim wujěsdam wužił, wón rjekny: „Cźeho dla chzecze, so bychmy tajke spěschne apparaty trjebali, so bychmy promenadu cźinili, kotruž žamo pěschi pschespěschnje pschekhodźimy? To by njerosom był!"

* Roshorjaza hońtwa sa jenej tigrizu je so w mórskim pschistawje w Marseillu (w Franzowskej) wotměła. Klětku jeneje kralowskeje tigrizy bě jedyn spłóscheny kóń roskopał. Tigriza cźekny a s wulkimi skakami k morju cźerjesche. Jeneho dźěkacźerja wona s pazu porasy a jeneho pža wona sakuża. Polizistojo so hnydom s tšělbami a revolvrami wobronichu a pschi tworowych skladach, pschi morju skopjenych, sestajachu, mjes tym so žandarmojo s tšělbami w cźołmach po mórskim brjosy jědźechu. Jim so poradźi, swěrisko wußlědźicź a jo do postajeneje klětki sahnacź.

* (Wotprawjenje w Franzowskej.) We Valenzu w Franzowskej je kat Deibler žrjedu tsjoch „satepjerjow", mordarskich njekražnikow, Davida, Bernuyera a Liottarda, na guillotinje wotprawił, kotsiž žu žwoje pschimjeno wot cźwilowanskeho waschnja dostali, s kotrymž žwoje wopory cźwilowachu. Woni nadpadnjenym wobstarnym ludźom hkowu abo nosy žmudźachu, so bychu cźwilowanych nusowali rjez, hdże mějachu pjenjesy skhowane. David žam je so wusnał, so je dwanacze cźlowjekow skónzował a so na wjazy dyžli 200 městnach nutsdobywał. David bě na žmjercź pschihotowany a wobhnadźenje njewoczakowasche. Wón je wjazy krócz spytał žebi žiwjenje wsacź, so njeby wcźipny lud widźał, kak jemu hkowu wotrubnu.

* Jeneho cźeknjenza franzowskeje zusobniskeje legije žu w Halberstadtu sajeli a jeho nusowali, so uniformu wußlez. Wón wudawasche, so je s 50 towarschemi spytał s Algiera cźeknycź, tola jenoż 13 je so schlachcźiło, do wukraja pschińcź. Cźeknjenz je jedyn Němz s Frankfurta.

* (Ballon na morjo so wuhnał.) We Valenziji w Schpanskej bě so njedźelu powětrowy ballon „Mariposa" s kapitanom Martinezom do powětra puschczył. We wyßokosczi so wětr wobroczi a ballon na morjo honjesche. Dwě parnej łódźi, kotrejž běschtej na morjo wujěkej, so byschtej ballon pytałej a jemu pomoz pschinjeßlej, staj so bjes wuspěcha wrócziłej, hacźrunje běschtej 116 mil na morjo wujěkej. Duž so boja, so je ballon do morja padnył. Kapitan Martinez bě jara snaty powětrojěsdny.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěce 1909 zaso nahromadźiło: 315 hr. 73 np.

Dale za njón darichu:

Naša Syrotka . . . . . — hr. 50 np.

W 39. čisle „Katholskeho Posoła" lěta 1909 hižo kwitowane:

C. Michałec . . . . . — hr. 50 np.

Hromadźe: 316 hr. 73 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w žerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo cźischczi.

Dalokorěczak cźisło 687.

Na žwój wulki skład

tšěschneje papy, drjewoweho zementa, theera, asfalta, tšěschnych tschěskow, kaž tež schles. **tonowych tšěschnych zyhelow, bibrazych wopuschow a tšěschnych zyhelow se sashibkom** a ventilaziju s najlěpschich zyhelnczow kedźbliwe cźinju a so pschi potrjebje najnaležnischo poruczam

F. W. Menzel

w Budyschinje na hornczerskej haßy.

Najbohatschi wubjerk

najnowschich mustrow

schklenczanych a porzlinowych tworow,

kwaßne a skladnostne dary, emaillowe tworv

porucza po tunich płaczisnach

Ernst Ullrich naßl.

w Budyschinje

na schulerskej haßy 12.

Liebsch,

žudniski aktuar sw. žkužby

na žukelnskej haßy 34

pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazиske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.

Rěczi žerbski.

— Telefon cźisło 177. —

Pschežadźowanje ležomnosczow.

Koprowy vitriol

k naczinjenju pschenży tunjo porucza

Emil Měrsch,

— **drogowe khlamy** —

na kamjentnej haßy.

12000 mk., 4500 mk.

a wschelake druhe sumy žu hischcze k 1. oktobrej na dobru hypotheku wupożczicź psches

J. a E. Kobana

pschi žitnych wikach 4.

4500 mk. a 3500 mk.

mataj k 1. oktobrej na hypotheku hischcze wupożczicź

J. a E. Koban

pschi žitnych wikach 4.



Knjes sapósłanz **Soba** budże
schtwórtk 30. septembra wjeczor we 8 hodź.
w Handrikez hosćenzu w Porschizach,
njedźelu 3. oktobra popoldnju w 4 hodź.
w Klukschu w Schusterez hosćenzu a
njedźelu 3. oktobra wjeczor we 8 hodźinach
w Barcźe w tamnischim hosćenzu wo swojej dźeławosći w sejmje rosprawjecź.

Wjesne wólbne towarstwo.

Wjazyszadźenska termija.

W konkursu blidarskeho mischtra **Kurta Oehmy** w **Budyschinje** je so na k maszy słuschazu

póstsku leżomnosć w Njeswaczidle

hacź dotal **16400 mk.** sadźiło.

Dla dozpicza wyschscheho sadźenja je so sa

póndźelu 4. oktobra t. l. poj. w 4 hodź.
w knježim hosćenzu w Njeswaczidle

wjazyszadźenska termija postajila.

Khęża, kotruż je Oehme w lěcze 1907 s nałożenjom 18000 mk. w villowym stylu natwarił, je so hacź do léta 1922 khężorskemu fiskusej jako póstownja pschenajała a wěste kapitalowe nałożenje poskicza.

Wunoschk podrużneho pjenjesa: 920 hriwnow, wopalna kasa: 13700 mk.

Dalsche rad wukasuje
W Budyschinje, 21. septembra 1909.

Gustav Christoph, konkursowy sarjadnik.

Ratarska schula w Budyschinje.

Bliżschi **symski semester** so **wutoru 19. oktobra 1909** sapoczinje. Samolwjenja nowych wucźomzow podpisany direktor pschijimuje, kotryż je tez rad swólniwy, wscho dalsche wukasacź.

Prof. dr. Gräfe.

Trjebany sofa

je na pschedań pschi serbskim kerchowje czisło 1.

Wulke żelesne łożo

s matrazu (nowej) ma dla njedożahazeho městna tunjo na pschedań **Hans Lißak**
na Hoschiz haszy 10.

Aloko,

kóżdu dźelbu po najwyschschich płaczisnach hnydom abo posdźischo pytam. Poskiczenja chzyke so póżłacź pod napismom J. Z. 727 „Invalidendank" Dresden.

Pisomne wuczinjenja,

liseziny, testamenty, próstwowne pisma atd. nastajeja **hypothekste pjenjesy a kupowanje a pschedawanje leżomnosćow**
saradźujetaj
J. a E. Koban pschi zitnych wikach. czo. 4, telefon 675.
— Rěczimoj tez serbski. —

Khęża

w Raschowje czisło 28 se sahrodu a 1/4 kórzom pola, rjenje leżaza, 5 minutow wot Budestez sdalena, je wobstejnosćzow dla na pschedań.

Ssuczelna kruwa,

sylna, je na pschedań w Brěsynzy czisło 21.

Rjanaj wolaj

k czahanju staj na pschedań abo jedyn s njeju na wubjerk w Jatsobju czisło 27 pola Minakała.

Posz, żołto-bruny, na mjeno „Mulli" poszłuchazy, je so shubił. Tón, komuż je so pschidał, chzył powjesćz dacź:
Hellmuthej Petaschej w młynje w Plusznikezach.

Domjazy pachoł,

jutry se schule, so hnydom pyta w konditorni **Edmunda Harnischa** w Budyschinje pschi lawskim tórmje.

Tyscherskeho pomoznika

pyta **Jan Rachlitz** w Hodźiju.

Wulět Budyskeje »Jednoty« do Khwaćic

njedźelu 26. septembra 1909.

Dnjowy porjad:
Popołdnju w 4 hodź.: Powitanje.
w 5 hodź.: Přednošk knjeza fararja Žura.
wječor w 7 hodź.: Dźiwadło: Kněžny kluč!
Předstajeja sobustawy „Jednoty".
Wšelake přednoški. Po tym piwna zabawa z rejemi.

Wšěch Serbow z blizka a z daloka, wosebje pak serbske towarstwa na tónle zjězd wutrobnje přeprošuje
serbske towarstwo w Khwaćicach.

»Jutrnica«

serbske towarstwo za Njeswačidło a wokolnosć
pojědże **jutře njedźelu 26. t. m.**
do **Khwaćic** na skhadźowanku serb. towarstwow.

Wotjězd woza: Z dypkom 1/2 3 hodź. wot Bartkec w Njeswačidle.

Wobdźělće so, bratřa, w bohatej ličbje! Pokažće našim njepřećelam, zo so serbscy čujeće! **Předsydstwo.**

Burske towarstwo w Rakezach

směje da-li Bóh **jutsje njedźelu 26. septembra** s dypkom 5 hodźin w Gäblerez hosćenzu **poszedźenje.**

Wo bohaty wopyt proszy **pschedszydstwo.**

Sserbski wjeczor w Minakale

wotměwa so wěsteje pschiczyny dla hakle

njedźelu 10. oktobra 1909

a **niz** njedźelu 26. septembra.

Sslużobna holza

so k 1. oktobrej abo posdźischo do lohkeje domjazeje służby pyta
w haptyzy w Kumwałdze.

Starschu służobnu holzu

hnydom do domjazeho dźěła pyta **Johanna Roßbergowa**
na Nowosalzkej drózy 14 po 1 sth.

Kuchińska holza so pyta.

Na knježi dwór w Budyschinku so k 1. januarej 1910 starscha holza, kotraż ma jědź sa cźeledź a knježu kuchinju wobstaracź, s pschihódnymi wuměnjenjemi pyta.

Kuchařki, stwinske a służobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k swinjom, wotroczkow, sprěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske swójby pyta hnydom a k nowemu létu pschistajerka **Görlichowa** na sukelnskej haszy 1 na rózku zitnych wikow w czrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Wuczobnik so pyta.

Hólz, kotryż chze sedlarstwo abo tapezěrarstwo nawuknycź, może hnydom abo jutry do wuczby stupicź pola **T. Alberta** w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach 10.

Dźěłaczerska swójba.

Na knježi dwór w Budyschinku so porjadna, kschesćijanska dźěłaczerska swójba s darmotnym wobbydlenjom, darmotnymi běrnami a druhim dostatkom s dobrej msdu na Michała abo posdźischo pyta.

Kowarskeho pomoznika

pyta **R. Bär** w Budyschinje.

Do Delnjeje Kiny!

Njedźelu, póndźelu a wutoru, **26., 27. a 28. septembra** budźa so w Heringez hosćenzu w Delnjej Kinje **500 do drjewa wumělszy wurěsanych pschedstajenjow,** do wuskoschijatych bleschow satwarjenych, wustajecź.

Sastup 20 np., sa dźěći 10 np.

Pschecźelnje pschesroschuje
A. M. Ssymank.

Wschitzy do Łasa!

Jutsje njedźelu **26. septembra** w Schołćiz hosćenzu
wulke wumělske jěsdźenje w swjertnym kole.
Sapoczatk wjeczor we 8 hodźinach.
Sastup 30 np.
Po jěsdźenju budźa **reje.**
Pschecźelnje pschesroschujetaj
Scholta, Jurij Scholta,
hosćenzar. wumělz.

Wróczenje cześcze.

Skschiwdźaze słowa, s kotrymiž swym hejtmana Jana Kirscha na Komscźanskim knježim dworje paduschstwa winował, s tutym jako njewěrne wróczam a warnuju, je dale rosschěrjecź.

Wylem Kiesch we Komsku.

Dźak.

Wutrobny dźak knjesej fararjej Domaschzy w Budestezach sa jeho rjanu rěcź na wołtarju, pschi naju słotym kwasu dźerżanu, a sa darjenu bibliju prajimoj

Handrij Leschawa a mandźelska w Cźornych Noßlizach.

(K temu cźisłu pschiłoha.)

Pschiłoha k czišłu 39 Serbskich Nowin.

Sobotu 25. septembra 1909.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach.

20. septembra 1909.

Płaczišny po zentnarjo a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	40—43	76—79
awstriske	44—47	80—84
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	36—39	72—75
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	32—35	68—71
4. žnadnje pizowane kóždeje starosby	27—30	59—64
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	40—42	72—75
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	35—38	66—70
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	30—34	60—65
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	26—29	55—59
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—52
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	39—41	70—72
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	34—37	65—67
3. žnadnje pizowane	30—33	62—64
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	48—51	78—81
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	44—46	74—76
3. žnadnje wuwite wot zyza	38—43	68—72
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacz do $1\frac{1}{4}$ léta	59—60	76—77
2. mjaßne	56—58	73—75
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	50—55	67—72

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 18. septembra 1909 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 23. septembra 1909. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenża	—	—	—	—	10	60	10	90
" žołta	—	—	—	—	10	40	10	60
" nowa	10	30	10	50				
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	25	8	45	8	20	8	45
Jeczmjeń	8	50	9	—	8	—	8	50
Wows nowy	7	80	8	25	7	30	7	70
Hróch	9	50	12	50	12	50	13	—
Woka	10	—	11	—	12	—	13	—
Jahły	14	—	14	50	15	—	16	—
Hejduschka	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	2	50	2	80	2	20	2	50
Butra 1 kilogr.	2	60	2	80	2	50	2	70
Pschenična muka 50 "	11	75	21	—	20	50	21	50
Ržana muka 50 "	10	—	14	—	14	50	15	50
Ssyno 50 "	5	—	5	50	4	—	5	—
Ssłoma 100 "	5	—	5	30	3	67	5	40
Prožata 1158 schtuk, schtuka	10	—	23	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	6	25	6	50	6	70
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	75	6	60	7	10
Pschenčny gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—
Ržany gris 50 kilogr.	—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenża (žołta) wot 10 hr 25 np. hacz 10 hr 60 np., rožka wot 8 hr. 35 np hacz 8 hr. 75 np., jeczmjeń wot 8 hr. 80 np. hacz 9 hr 25 np, wowz wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 30 np

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach — hr. — np hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz 10 hr 15 np., nowa: 17 hr. 51 np. hacz 17 hr. 85 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 13 hr. 20 np. hacz 13 hr. 52 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 11 hr 90 np hacz 12 hr. 60 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

23. septembra 1909.

Po 50 kilogr.: Rožla wot 8 hr. 20 np. hacz 8 hr. 50 np., pschenża wot 10 hr. — np. hacz 10 hr. 50 np., jeczmjeń wot 8 hr. 50 np. hacz 8 hr. 60 np, wowz wot 7 hr. 50 np. hacz 8 hr. — np., jahły wot 16 hr. — np. hacz 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., žyno 5 hr. 20 np., běrny 2 hr. 70 np., žłoma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacz 2 hr. 80 np.

Wjedro w Londonje 24. septembra: Wětrojte

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smjeje 16. njedźelu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farar Räda žerbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodź. duchowny Tischer žerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smjeje duchowny Tischer.

Křćen!

W Michałskej zyrkwi: Max Willy, Bjedricha Maza Frenzela, wikowanskeho sahrodnika w Bórku, ž. — Pawoł, Handrija Hanskeho, khěžkarja a dźěłaćerja w Kelnje, ž. — Thea Waldtraut, Huga Bruna Großera, wobkhodneho sastupjerja we Wulkim Wjelkowje, dź. — Martha Lyddi, Augusta Hempela, železotočerja na Zidowje, dź. — Ella Elsa, Alwina Alfreda Hugo Fabicha, murjerja na Zidowje, dź. — Erna, Michała Kubizy, dźěłaćerja na Zidowje, dź. — Helena Gertrud, njemandź. dź. w Delnjej Kinje. — Ernst Walther, njemandź. ž. we Wurizach.

W katholskej zyrkwi: Erhardt, Friedricha Hofmanna, molerja na Židowje, ž.

Zemrjeći:

W Michałskej wotdaje 14. septembra: Martha Hilžbjeta, Gustava Adolfa Striebela, pschekupskeho dźěłaćerja na Zidowje, dź. 1 m. 4 d. — 17. Emma, Ernsta Fietzy, žadoweho najenka na Zidowje, dź. 2 m. 19 d. — 22. Helena wudowjena Scholcžina rodź. Vogtez, khěžerka na Zidowje, njebo Jana Scholty, fabrikarja tam, sawostajena wudowa, 73 l. 7 m. 19 d.

Zyrkwinske powjesće z Hodźija.

16. njedźelu po žwjatej Trojizy smjeje rano $\frac{1}{2}$7 hodźin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wuczbu $\frac{1}{2}$8 hodź. farar Kschižan žerbske a w 9 hodź. němske žnjowe předowanje. Psched zyrkwinymi durjemi budże žo kollekta za postajenje diakonissy składowacź.

Sstjedu 29. septembra jako na Michała budże rano $\frac{1}{2}$8 hodź. němska, $\frac{1}{2}$9 hodź. žerbska spowjedź a $\frac{1}{2}$10 žerbske předowanje.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

16. njedźelu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodźin žerbska spowjedź, dopołdnja we 8 hodź. smjeje farar Domaschka žerbske a $\frac{1}{2}$10 hodź. němske předowanje.

Winowa pschedawarnja Pawoła Giebnera

w Budyschinje

na bohatej haży cžišło 18 z nutskhódom na theatrowej haży

porucza žwoje derje wothladane

běłe a cžerwjene wina, Portske wino, Malagaske, Tokayske, Madeiraske, Sherryske a druhe lěkarske wina atd.

Wot sapoczatka mojeho dwazyczilětneho wobstacza žym žo pschezo prózował, **jenoz woprawne wino** pschedawacź, kotryż je strowoscźi spomóżne.

Dokelž w tjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotolskej haży** a na **bohatej haży** sestajeny **jara wulki sklad** wudžeržuju, kotrež žo z wudawkami za pucźowanje njepodroża, mózu **wino z wjetschimi hromadami**

k kważam a druhim **žwjatocznoscźam** žo hodźaze, tuńscho pschedawacź, hacz hdyž žebi jo direktnje wot Rheina, Mosela atd. póžlacź dadźa. Pospytanje tych pschetrjebarjow, kotsiž hischcże moje wina njesnaja, wo tym pschežwědczi.

Franz Marschner

cžaßnikat w Budyschinje

na bohatej haży 9

žwój sklad **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczazow** k dobroczinjwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pižomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Ssobotu 25. septembra t. l. sapoczńje ßo naju lětusche

rumowanske wupschedawanje

tworow se wschěch wotdźělenjow naju sklada po jara tunich płaczišnach.

Najlěpscha skladnosćz k nakupjenju tunich a praktiskich trjebanskich a luxusowych wězow.

4 na ßerbskej haßy 4 **A. & W. Neuhahn.** 4 na ßerbskej haßy 4.

Pißanske, kožane, galantrijowe a krótke twory, hrajki, luxusowe a hospodarske wězy.

Czěsku brunizu

(wuhlo)

Skokomorowske salonowe, worjechojte a kóstkojte brikety, schlesynski koaks

po tunich dnjowych płaczišnach poručataj

Kühnemann & Richter

na Bismarkskej dróšy 7. Telefon 228.

We Wettinskim dworje na kamjentnej haßy. **Na sadnjej bratrowskej haßy 2.**

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na ßukelnskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske žórło za njewjesćzinske wuhotowanje a jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłużenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowarnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene. **Krotchu, na mjenu a ßtyłne čo. ledźiwowarej.**

Pawoł Richter w Kamjeńcu

51 na Budyskej dróšy 51

wožebita pschedawarnja

jěsdnych kolow a schijazych maschinow, plokanskich a žimazych maschinow

najlěpscheho wudźěłka.

Ssamßna porjedźerńja s mozowym czerjenjom.

Wulki sklad wschěch narunanskich dźělow.

Wschě wuporjedzenja na wschěch systemach ßo s rukowanjom wuwjeduja.

Kóždu schijazu maschinu kóždehožkuli systema s rukowanjom **wuporjedźam.**

Wolij sa zentrifugi po najtuńschich płaczišnach.

Najlěpschu ßytwu

Petkuskeje nasymskeje rožki

2. wotßywa

pschipósnateje na sakožku postajenjow krajneje kulturneje rady poručza

100 kg sa 2½ mk, 1000 kg sa 210 mk.

franko s Makeho Wjelkowa w kupzowych měchach na pol frachta.

Kurt Gießner w Boranezach.

Póst: Radwor, Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa.

Telefon: w Khróšcźe-Lomsku 13.



Phönixowe, Grützner owe a Viktoria-

schijaze maschiny

sa domjazu potrjebu a rjemjeßło.

Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.

Ssamßna wuporjedźerńja.

Clemens Jäckel,

mějeczel **Gustav Kloeppel.**

Telefon 435. Na seminarskej dróšy 5. Telefon 435

Sałożene 1802.

Jan Jurij Pahn

Sałożene 1802.

pschi hłownym torhoschczu,

delka a po 1 skhodże.

Ssrjedu 22. septembra t. l.

bě

wotewrjenje

mojeje khětro powjetscheneje a dospołnje ponowjeneje pschedawarńje, sjednoczeneje

s wulkej wustajenzu modellow

modellowych wobleczenjow,
żakettow, kostumow,
żidźanych blusow,
wolmjanych blusow,
zankatych blusow,
kostumowych szuknjow,
paletotow, żakettow,
wjeczornych mantlow,

rańschich ßuknjow, rańschich jakow,
spódnich ßuknjow,

wolmjanych drastnych tkaninow,
żidźanych tkaninow,

Wustajeńza pschewidny wobras knjeżazeje mody jenoż poßlednich nowoschczow podawa; czeschczene knjenje najschdwórliwischo k wobhladanju pscheproscham.

Telefon 37. **K kupowanju żo njenusuje.** Telefon 37.

Brodowska haptyka



na hoschiz haßy 21.

Kaschel, katarrh, dybawoscz

żo spěschnje połóżeja

s thymusinom

Blescha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Dobru

pschenczinu muku

hachtl po 1 mk. 10 np.
porucża Khorla Kahrowe
pschi żitnych wikach.

Konditornja a khofejownja R. Lehmanna (prjedy Nauki)

na szerbskej haßy czißko 8

porucża swoje městnoscze dobroczinemu wopytowanju.

Pschihódny pschebytk!

Najlěpsche napitki, ff. konditorske twory,

Torty, tykanzy, baby atd.

jako dary s kóżdym żadanym napißmom sa kóżdu składnoscz żo hodżazym.

Schokolady. — Mjedowe tykanzy.

Jistne khartki

czischczi spěschnje **Smolerjez knihiczischczetnja.**

Mało samoziczi

s khorymi subami
po poniżenych płaczisnach
zuse suby, plomby
dostawaju — Położene płaczenje żo dowola.

Dentist Max Flach
w Budyschinje na theaterskej haßy 6
pschi żitnych wikach.

Maschinski wolij

sa wschě ratarske a druhe maschiny
jenoż w najlěpschich druzinach po najtunischich płaczisnach
porucża
Arthur Grubann
pschi drjewowych wikach 8.

Jěsdny plan železnizow

płaczazy **wot 1. oktobra 1909 hacž do 30. haprleje 1910.**

Njedźelu a ſwjate dny tež 4. wosowa klaſa jěsdźi.

Se Chorjelza do Draždżan.

Wosowa klaſa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Chorjelza	2,00	—	4,17	—	8,58	7,48	11,17	2,11	2,21	4,24	6,58	8,52	9,07 11,20
Rychbacha	—	—	4,40	—		8,12	—	—	2,45	4,46	7,22	—	9,31 12,04
Lubija	2,25	—	4,59	—	9,23	8,32	11,44	2,36	3,07	5,07	7,43	9,15	9,51 12,48
Pomorz	—	—	5,14	—	—	8,47	12,00	—	3,22	5,22	7,59	—	10,06 1,14
Budyschina	2,46	3,54	5,34	6,51	9,44	9,07	12,21	2,57	3,43	5,42	8,21	9,36	10,26 1,36
Žičenja	—	4,05	5,46	7,02	—	9,19	12,33	—	3,55	5,54	8,33	—	10,38 —
Bistopiz	—	4,25	6,09	7,21	—	9,39	12,54	—	4,15	6,13	8,56	—	11,01 —
Arnsdorfa	—	4,48	6,29	7,47	—	9,59	1,17	—	4,40	6,35	9,19	—	11,21 —
Radeberga	—	4,55	6,37	7,56	—	10,07	1,25	—	—	6,43	9,27	—	11,29 —
Do Draždżan	3,39	5,17	6,55	8,20	10,35	10,24	1,44	3,51	5,04	7,01	9,45	10,24	11,53 —

* Jěsdźi jenož kóždu ſobotu.

S Draždżan do Chorjelza.

Wosowa klaſa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2-3.
S Draždżan	12,30	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	5,33	8,10	9,45 — —
Radeberga	1,02	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	8,37	— —
Arnsdorfa	1,10	—	—	6,48	7,54	—	9,50	—	1,08	3,47	—	6,06	8,45 10,18 —
Bistopiz	1,35	—	—	7,14	8,18	—	10,17	—	1,33	4,10	—	6,32	9,11 10,43 11,14
Žičenja	1,50	—	—	7,30	8,34	—	10,33	—	1,49	4,26	—	6,48	9,27 10,59 11,42
Budyschina	1,59	2,36	4,15	7,46	8,43	9,46	10,46	11,27	2,04	4,39	6,05	7,01	9,42 11,16 11,56
Pomorz	—	—	4,43	8,04	—	—	11,04	—	2,22	4,57	—	7,19	10, 00 11,35 — —
Lubija	—	2,56	5,28	8,25	—	10,08	11,24	11,50	2,41	5,15	6,28	7,39	10, 20 11,51 — —
Rychbacha	—	—	5,59	8,41	—	—	11,39	—	2,57	5,30	—	7,55	10, 36 12,07 — —
Do Chorjelza	—	3,17	6,38	9,03	—	10,31	12,01	12,14	3,19	5,51	6,52	8,17	10, 57 12,28 — —

S Arnsdorfa do Kamjenza.

S Arnsdorfa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2-3.
S Kamjenza	7,15	9,26											
Potčnizy	7,34	9,46											
Großpröhsdorfa	7,44	9,54											
Do Arnsdorfa	7,58	10,07											

Za jenož 2., 3. a 4. wosowa klaſa jěsdźi.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaſa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2-3.
S Kamjenza	5,42	8,38	12,15	3,02	7,35	11,19	1,59	5,42	8,49	12, 1			
Potčnizy	6,03	8,59	12,37	3,20	7,18	11,01	1,42	5,25	8,32	12,04			
Großpröhsdorfa	6,11	9,07	12,46	3,28	7,09	10,53	1,34	5,16	8,24	11,56			
Do Arnsdorfa	6,24	9,20	12,59	3,40	7,58	10,38	1,20	5,02	8,09	11,44			

Za jenož 2., 3. a 4. wosowa klaſa jěsdźi.

S Arnsdorfa do Kamjenza.

S Arnsdorfa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2-3.
S Kamjenza	9,23	11,16											

S Kamjenza do Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaſa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2. 3.
S Lubija	—	8,34	11,56	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,45	12,07	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,54	12,17	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluschiny	—	8,59	12,23	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwoziz	—	9,07	12,31	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleziz	—	9,14	12,38	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	5,30	9,25	12,51	3,56	6,15	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźischcza	5,38	9,33	12,59	—	6,23	—	8,40*	—
Barta	6,03	9,50	1,16	—	6,37	—	8,51*	—
Huczíny	6,13	10,01	1,27	—	6,48	—	9,01*	—
Kluksicha	6,24	10,12	1,38	—	7,00	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	6,40	10,25	1,53	—	7,14	—	9,22*	—
Lutobcza	6,47	10,32	2,00	—	7,22	—	9,28*	—
Radworja ſaſt.	6,53	10,38	2,06	—	7,28	—	9,34*	—
do Radworja dwórn.	7,00	10,45	2,13	—	7,35	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenož 3. oktobra, 7. nov., 26. dez., 9. jan., 6. febr., 28. měrza a 24. haprleje. — † Jěsdźi jenož w oktobrje.

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaſa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,07	—	4,26	—	9,01	— 11,49*
Radworja ſaſt.	—	—	8,32	12,14	—	4,35	—	9,08	— 11,56*
Lutobcza	—	—	8,40	12,21	—	4,45	—	9,14	— 12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,49	12,32	—	5,00	—	9,21	— 12,08*
Kluksicha	—	—	9,01	12,43	—	5,10	—	9,31	— 12,18*
Huczíny	—	—	9,12	12,53	—	5,23	—	9,41	— 12,28*
Barta	—	—	9,44	1,14	—	5,45	—	9,51	— 12,38*
Hrodźischcza	—	—	9,55	1,25	—	5,56	—	10,02	— 12,48*
Wósborka	—	7,23	10,25	1,37	4,08	6,03	6,30	10,09	10,12† 12,56*
Maleziz	—	7,30	10,32	1,44	4,15	—	6,37	—	10,19† —
Luwoziz	—	7,39	10,39	1,51	4,22	—	6,46	—	10,26† —
Hluschiny	—	7,47	10,47	1,59	4,30	—	6,54	—	10,34† —
Radměriz	—	7,53	10,52	2,04	4,36	—	7,01	—	10,39† —
Ketliz	—	8,06	11,03	2,15	4,48	—	7,14	—	10,50† —
do Lubija	—	8,18	11,15	2,27	5,00	—	7,26	—	11,02† —

† Jěsdźi jenož w oktobrje. — * Jěsdźi jenož 3. oktobra, 7. novembra, 26. dezembra, 9. jan., 6. febr., 28. měrza a 24. haprleje.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,10	7,48	9,13	11,34	2,10	3,49	7,15	8,26	10,45	11,34
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,41	2,17	3,56	7,22	8,33	10,53	— —
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,45	2,21	4,00	7,27	8,37	10,58	— —
Mak. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	11,54	2,30	4,10	7,35	8,44	11,06	11,39 —
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,07	2,40	4,26	7,46	9,01	11,22	11,49 —
Khaßowa	5,46		9,49		2,46		7,53		11,28	— —
Njeßwaczidła	5,55		9,58		2,55		8,04		11,38	— —
Scheschowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,46	— —
Rakez	6,15		10,15		3,15		8,25		12,09†	— —
Komorowa	6,22		10,22		3,22		8,32		12,16†	— —
Sdźarow	6,29		10,29		3,29		8,39		12,23†	— —
Hóska	6,36		10,36		3,36		8,46		12,30†	— —
Kulowa	6,43		10,43		3,43		8,53		12,37†	— —
Němzow	6,51		10,51		3,51		9,01		12,45†	— —
do Wojerez	6,57		10,57		3,57		9,07		12,51†	— —

† Jěsdźi jenož w nozy poßlednjeho dźěłanſkeho dnja w tydźenju.

O Jěsdźi jenož 3. oktobra, 7. nov., 26. dez., 9. januara, 6. februara, 28. měrza a 24. haprleje.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	†4,10		7,04		10,11		2,31		7,41
Němzow	†4,17		7,11		10,18		2,38		7,48
Kulowa	†4,25		7,19		10,26		2,46		7,56
Hóska	†4,32		7,26		10,37		2,53		8,03
Sdźarow	†4,39		7,33		10,44		3,00		8,10
Komorowa	†4,46		7,40		10,51		3,07		8,17
Rakez	5,07		7,50		11,12		3,24		8,25
Scheschowa	5,15		7,57		11,19		3,31		8,33
Njeßwaczidła	5,23		8,05		11,27		3,39		8,40
Khaßowa	5,33	7,00	8,14	10,45	11,35	2,13	3,48	7,35	8,49
Radworja	5,44	7,05	8,21	10,51	11,41	2,17	3,55	7,44	8,55
Mak. Wjelkowa	5,55	7,15	8,31	11,01	11,53	2,28	4,08	7,54	9,05
Židowa	6,03	7,23	8,38	11,08	12,00	2,36	4,15	8,01	9,12
Ratarjez	6,08	7,27	8,43	11,13	12,05	2,40	4,19	8,06	9,17
do Budyschina	6,15	7,34	8,50	11,20	12,12	2,47	4,26	8,13	9,24

O 7,44 wot Lubija. 5,30 wot Wósborka. 8,34 wot Lubija. 11,56 wot Lubija. 5,18 wot Lubija. 9,41 9,42 9,53 10,07

† Jěsdźi jenož kóždy poßledni dźěłanſki dźeń w tydźenju.

O Jěsdźi jenož 3. oktobra, 7. nov., 26. dez., 9. januara, 6. februara, 28. měrza a 24. haprleje.

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaſa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2 4.	2. 3.
S Budyschina	4,55†	5,56*	7,12	10,47	1,18†*	2,06	4,39	7,25	9,28	11,25
Dźěžnikez	5,03†	6,08*	7,24	10,55	1,30†*	2,14	4,47	7,34	9,36	11,33
Budeſtez	5,11†	6,17*	7,35	11,01	1,39†*	2,21	4,53	7,41	9,42	11,40
Roswodez	5,15†	—	7,41	11,06	—	2,26	4,58	—	9,47	11,45
Do Wjeleczina	5,22†	—	7,50	11,13	—	2,34	5,05	—	9,54	11,52

† Jěsdźi jenož ſobotu a póndźelu. — * Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ſwjaty dźeń, wutoru. — †* Jěsdźi jenož ſobotu hacž do 14. nov., wot 27. měrza tež njedźelu a ſwjate dny.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaſa	2.—4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	—	6,05†	8,25	12,06	—	2,59	5,25	—	10,15
Roswodez	—	6,12†	8,33	12,12	—	3,09	5,35	—	10,21
Budeſtez	5,09*	6,18†	8,41	12,17	12,42†*	3,17	5,42	7,50	10,26
Dźěžnikez	5,18*	6,24†	8,47	12,23	12,52†*	3,28	5,51	7,56	10,32
Do Budyschina	5,29*	6,31†	8,54	12,30	1,04†*	3,38	6,01	8,03	10,39

* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ſwjaty dźeń, wutoru.

† Jěsdźi jenož ſobotu a póndźelu. — †* Jěsdźi jenož ſobotu, hacž do 14. novembra a wot 27. měrza tež njedźelu a ſwjate dny.

Žitowe měchi,
mukowe měchi,
ſłomniki wſchěch ſchěrjow,
pizowanſke měſchki
ſa konje,
wosowe płachty
(plany),
ſchěry płat
k ložowym płachtam,
najlěpſche hadreſcheza,
trawne płachty,
kožu k čiſčenju woknow
a wosow atd.
tunjo porucza
Heinrich Lange
pſchi žitnych wilach
ſnapſchecza ſloteje hwězdy.

Koprowy vitriol
zyły a čiſty mlěty,
k naczinjenju pſcheńzy,
porucza tunjo
Otto Engert,
en gros **drogownja** en détail
Telefon 33*.

Sſerbſke a němſke
ſpěwarſke
ſa njewjeſty,
jara kraßnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene,
w ezelazej koži hižo po **6** hr. **50** np.,
najjednoriſche = = **2** = — np.
ſu doſtacz **we wudawatni Serbſkich Nowinow.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždn sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 40. Sobotu 2. oktobra 1909. Lětnik 68.

Swětne podawki.

Spjećiwosć w němskim wójsku.

Wječor do puschćenja reserwistow 3. bataillona füsilierskeho regimenta w Homburgu je k ropotnemu podawkej pschischko. Hdyž běchu muzstwa popołdnju drastu wotedałe, so někotsi reserwistojo k wotzalnemu napitkej w kantinje seńdźechu. Tam so swadźichu a swada so potom do kasarmskich stwow pschenješe. Pschi tym so wschelaka pschiprawa rosbi. Podoffiźeram a feldweblej, kotsiž pschiběžachu, so poßłuchacź sapowjedźichu. Muzstwa su pjecza samo někotrych offizěrow skschiwdźili. Hakle bataillonowemu komandeurej so poradźi, porjad saso postajicź a schkerjednikow swunamakacź. Reserwistojo dyrbjachu na komorje hnydom swoju uniformu pschijecź a so hacź do dospołneho wujaßnjenja należnosćze w skužbje wobkhowaju. Woßmjoch naschkarakow su sajeli.

Němske wójnske łódźstwo a Jendźelcźenjo.

Němska wójnska namórska móz je so poßlednje lěto móznje rosrostła. Poßledne dny je so pjata wulka łódź „Dreadnoughtskeje druźiny" na morjo puschćiła. Jendźelcźanam poćzina dla rosßyrjenja němskeho wójnskeho łódźstwa a nowa sa strach bycź. Jendźelske nowiny jendźelske knjeźerstwo napominaju, so by sa kóždu nowu němsku łódź dwě łódźi natwarikło. Jendźelcźan nima wjazy khwile, w swojim ložu směrom spacź. Wón dyrbi na to stajnje pschihotowany bycź, so nadpada Němskeje na Jendźelsku wobrócź. Swjaskarjow pscheczźiwo Němskej pytajo, spytaju Jendźelcźenjo sjednoczene staty połnózneje Ameriki s Němskej traschicź. Rosestawaja jim, so by Němska też njewotwißnosći Ameriki straschna była, hdy by wona po poraženju Jendźelskeje nadknjejstwo w Europje na so storhnyła. Amerika dyrbjała teho dla hromadźe s Jendźelskej Němsku nusowacź, dalsche rosmnoženje swojeho wójnskeho łódźstwa sastajicź. Hroženje s mjecźom abo wikowanske-politiske naprawy dyrbjake Němsku sebicźiwym žadanjam Jendźelskeje podwolicź. Sjednoczene staty drje sebi wěz pschemyßła, prjedy hacź po napominanju Jendźelskeje do Němskeje sawodźa.

Pólske nalutowarńze a wupoźcźetnje

su so sa pólski lud w Pruskej k wulkej hospodarskej a politiskej ważnosći roswike. S rosprawy w lěcźe 1908, kotruż je prälat Wawrsynak, duscha pólskich nalutowarńjow, podał, je widźecź, so je slutniwosć pólskeho luda pschibjerała, wón je runje 25 milijonow hriwnow poßlednje lěto nalutował.

W tu khwilu nalutowanki w pólskich nalutowarńjach runje 150 milijonow hriwnow wucźinjeja. Swjaskowa banka je dividendu sa 1908 na 6 prozentow postajiła a reservnemu fondej 300,000 hriwnow pschipokasała. Rosprawy jenotliwych wotpóßłanzow dopokasuja, so su Polazy w hospodarskim nastupanju po zyłym rjedźe postupowali. Pólske ratarstwo poknje sakcźewa, slutniwosć a s tym samożitosć so pschisporja. Hdyž so pólske wobydlerstwo Pósnańskeje a pruskeje wječorneje provinzy na dwaj milijonaj woblicźa, na hłowu 75 hriwnow nalutowankow pschińdźe.

Franzowski wodźliwy ballon „La Republique" so snicził.

Franzowski wodźliwy ballon „La Republique", kotryż bě so sobotu rano s dwěmaj offizěromaj a dwěmaj podoffizěromaj w swojim cźołmiku do powětra puschćił, je mjes Trevolom a Villeneuvom rosbuchnył a s wyßokosćze 100 metrow na semju padnył. W jeho cźołmiku sedźaze woßoby so pschi padźe sarasychu.

Njesboże je so na to waschnje stało, so jene wokschidło, s kotrymž so ballon cźerjesche, wotskoczi a do ballona slecźi. Tón so s tym rósdrje, tak so móżesche plun s njeho twochnycź. Bliżschi wokomik wuprósdnjeny ballon k semi padźe. S jeho wobßadki běsche sebi hejtman Marchal nop rosrasył, leutnantej Chaurej běchu so wutrobno a nosy rosmjatke. Na podoffizěrow bě motor padnył a jeju samjatk. Wokschidło, kotrež bě ballon rósdrjeło, 100 metrow dale njesbožoweho městna namakachu.

Powjesć wo sniczenju ballona „La Republique" je niz jenoz franzowski lud, ale zyły swět wustróżika a sa jeho woporu so wschudźe dźělbracźe wobßwědcza. Khěźor Wylem je franzowskemu wójnskemu ministerstwu swoju sobuželnosć wuprajicź dał.

Njesboże, kotrež je ballon „La Republique" podeschło, je wobmyßlenje pscheczźiwo dalschemu twarej wodźliwych ballonow sbudźiło. Franzowski wójnski minister Brun je so pscheczźiwo nim wuprajił. Po jeho měnjenju dyrbja w bliskim pschichodźe wodźliwe ballony smijojtym lětakam městno pschewostajicź. Wón je bórsy natwaricź da, so by wojakow na nje wuwucźił. Druzy wězywucźeni poručeja, so bychu so nowe wodźliwe ballony po Zeppelinowym waschnju twarike, pschi kotrymž so, hdyž so ballon wobschkodźi, jenoz jena komora wuprósdni, ballon pak k lecźenju khmany wostanje.

Franzowszy biskopjo pscheczźiwo bjesnaboženskim schulam.

Po dźělenju zyrkwje wot stata so w franzowskich gmejnskich schulach žaneje naboženskeje wucźby wjazy njewudźěła. Wěrjazy kschesćźijenjo teho dla kschesćźijanske privatne schule sałożeja. W nich su duchowni nabožensku wucźbu pschewsali.

S pastyrskim listom su wschitzy kardinalojo a biskopjo starschich napominali, so bychu swoje dźěcźi do naboženskich schulow sełali. Bamž je pschi krutym khostanju sakasał, dźěcźom do bjesnaboženskich schulow khodźicź dacź, a hdyž so to njehodźi wobeńcź, dyrbja so duchowni swonka schule wo naboženske wocźehnjenje postaracź. Starschi maja prawo a winowatosć, schule a wucźerjow dohladowacź. Sałożenje woßebitych sjednoczenstwow sa tónle wotpohlad je jara nusne. Pastyrski list potom někotre w sjawnych schulach sawjedźene hudźbne knihi wotpokasuje. Duchowni su hotowi, wscho wucźerpicź, so bychu dźěcźi pscheds strachom bjesnaboženskich schulow sakitali.

Demonstrazija wo wólbne prawo we Wuherskej.

Dźěłacźerjo w Budapestu běchu sebi sa 27. september cźah psches město wotmyßlili, s kotrymž chzychu sebi powschitkowne wólbne prawo žadacź. Polizija cźah njedowoli. Njedźiwajzy teho dźěłacźerjo s hromadami po dróhach cźahachu, pschi cźimž k krejpschelecźu dóńdźe. Hdyž so dźěłacźerjo po napominanju policistow na dróhach njerosseńdźechu, policistojo s teßakom do nich rubachu. Wulka liczba dźěłacźerjow so srani. Dweju mrějazeju do hojerńje pschinjeßechu. Posdźischo na druhim městnje jězdni policistojo njeměrnikow nadběhowachu; mnosy so srubachu a so sajachu. W jenej khojejowni tsjoch polizajskich wobhonjerjow krwawych sbichu. Na wołanje policistojo

pschibĕžachu a ſ nowa rubachu. Jedyn dźĕlačer ßo cžežko ſrani. Hakle wo poknozy ßo město ſměrowa.

Pschißahanſtwo na Cžornej Horje.

Cžornohórſki wjerch Nikola ma po ſdaczu we ßwojim kraju wjele pſcheczíwnikow. Saßo je ßo pjecza pſchißahanſtwo wotkrylo, kotrež je pſcheczíwo njemu ſložene bylo. Podoffizĕra Džurowicza a mnohich druhich ſ pſchißahanzow ßu ſajeli. Jedyn cžornohórſki major, jedyn druhi offizĕr ſ tſjomi pſchiwodnikami a jedyn podoffizĕr ßu do Turkowſkeje cžekli. Woni chzedža do turkowſkeho wójſka ſaſtupicź.

Nadpad na jeneho italſkeho biſkopa.

Biſkopa Roggiania w Rovigu je, hdyž na želeſniſke dwórniſchcžo w Adriji jĕdźeſche, lud wuhwiſdał, napluwał a ſ kamjenjemi pomjetał. Biſkop je ßo khĕtro cžežko ſranił. Žandarmojo mózachu jeho jenoż ſ wulkej prózu ſchkitacź. Wobydleŕſtwo w Adriji je ßo na njeho rosnjemdriło, dokelž bĕ wón biſkopſki archiw do Rovigna dowjeſcź dał a dokelž je ßebi wón wotmyßlił, tež biſkopſke ßydło ſ Adrije do Rovigna pſchepokložicź.

Njeporjad w Mazedonſkej.

Wobſtejnoſcže w Mazedonſkej ßu ſaßo bjes wſcheho porjada. Wſchudže ßo bolhaŕſke ſbĕžkaŕſke cžrjódy pokaſuja. Nadpady a mordaŕſtwa ßo wſchĕdnje podawaju. Bolharjo ßu ßebi woßebje wotmyßlili, grichiſke wobydleŕſtwo wutupicź. Turkojo po ſdaczu ſpokojnje pſchihladuja, kak ßo kſcheſcźijenjo mjes ßobu kónzuja.

Njepſchecželnoſcže mjes Rußami a Chineſami.

Ruſke nowiny ſ rańſcheje Aſiſkeje powjeſcže pſchinjeßu, ſo tam Chineſojo dźeń a njehańbicźiwiſcho pſcheczíwo Rußam wuſtupuja. Tak ßu chineſzy wojazy pod wodźenjom jeneho offizĕra ruſkich pſchekupzow nadpadli a wurubili. Dale ßu w pſchedměſtach Charbina pſchißahanſtwo wotkryli, kotrež mĕjeſche wotpohlad, wſchitkich Rußow w Charbinje ſkónzowacź.

Dobyčže Schpaniſkeje w poknóznej Afriziy.

Schpaniſke wójſko ſ kóždym dnjom dale w poknózej Marokkowſkej poſtupuje. Jemu je ßo nĕtko tež poradźiło, ßo najtwjerdſcheho ſtejiſchcža Kabylow, na Guruguſkej horje, ſmozowacź. Kabylojo, kotſiž tam ſa wobtwjerdźenjemi ſtejachu, roscžĕkachu, hdyž bĕchu jich Schpaniſzy ſ tjoch ſtron wobſtupili. Hdyž powjeſcź wo tymle dobyczu do Madrida dońdže, Madridſzy wobydlerjo ſ wjeßeloſczu domy ſ khorhojemi wupyſchichu.

Wutoru w nozy Kabylojo ſchpaniſke wójſko generala Sotomogora nadpadnychu. Schpaniſzy nadpad dobycźeŕſzy wotraſychu. Proteſtam marokkowſkeho ſultana Muleya Hafida ßu ßo europiſke mozy a knjeżeŕſtwo ſjednoczenych ſtatow poknózneje Ameriki ſarjekle, ßo na to poczahujo, ſo ma ßo Marokkowſka ſe Schpaniſkej ßama rosrunacź. Schpaniſke knjeżeŕſtwo ma wójnu w Marokkowſkej hižo ſa dobytu. Sa nĕkotre njedźele chze wone ſchpaniſki ßejm ſwolacź a nahły ßud, kotryž bĕ po ſbĕžku w Barcelonje po zyłkym kraju ſawjedło, ſaßo wróczicź.

Njeßwĕrni mandźelſzy mužojo w Amerizy.

Na ßwojim pucźowanju po ſjednoczenych ſtatach poknózneje Ameriki nowy präſident Taft do Cincinatia pſchińdže. Schĕſcź ſtow žonow jemu tam petiziju pſchepoda, w kotrejž ßo ſa njeßwĕrnych mandźelſkich mužow to ßame khoſtanje kaž ſa wojeŕſkich cžeknjeńzow žada. Na to ßo pocźahowazy ſakoń dyrbi knjeżeŕſtwo parlamentej pſchedpokložicź. W petiziji je wuliczene, ſo je ſa poßlednje tſi mĕßazy niz mjenje dyžli 2000 mandźelſkich mužow ßwoje žony njeßwĕrnje wopuſchcźiło.

W Montanaſkim ſtacže je präſident Taft w Butteſkich podkopkach 600 łohcźi hłuboko do ſemje ſajeł. Wón bĕ ßo teho dla ſtaru dźĕlačeŕſku draſtu woblekł. Wón dźĕlu hewjerjow pſchihladowaſche a jim ßylnje ruku tłóczeſche. Hdyž wón w jĕſdnym ſtole ſaßo k ßwĕtkemu dnjej jĕdźeſche, jemu hewjerjo ſ hłoßom ßławu pſchiwołachu.

W prawym cžaßu.

To bĕ w małym rózku, wjedro bĕ tež na to ſapodobne. Njepſchestawajzy ßněhowe mjetele lĕtachu a k ſemi padachu, pola a hona ßo ſ dale huſcźiſchej pſchikrywu wodźewachu.

Druhdy by krótkowjeczorny wĕtſik, kotryž bjeſe wſcheho dźiwanja po haßach makeho rudnohórſkeho měſtacžka wĕjeſche a tu a tam jenotliwe ßněhowe mjetele do woknow derje wutepjeneje ſtwy mjetaſche, tak ſo wcźipne wißajo woſtawachu a do domu nuts hladachu.

To bĕ tak, kaž by jim wĕtſik pokaſacź chzył, kajke woſchewjenje bĕ tam nutſka w cžiſtej jſtwĕ pornjo nanajhórſchemu pſchibywanju we wótrym ſymnym ſymſkim powĕtru, kaž bychu dyrbjałe ſe ſawiſcźu na mały cžichi ßwójbny wobraſk hladacź, kotryž ßo woczomaj naſkicźeſche.

Dźĕd, cžeſcźowny ſtarz ſe ßlĕbornymi włoßami, ſa blídom bliſko ſtarych wohrjewazych khachli ßedźeſche, cžitajo we ſto lĕt ſtarych ſtawiſniſkich knihach ſ wulzy tołſtymi a wulkimi pißmikami, jemu ſ napſchecźa jeho runje tak ſtara towaŕſchniza žiwjenja, mała tołſta žónka ſ jara dobrocźiwje hladazymaj woczomaj ſ pſcheczelnym wuraſom woblicža; plecźate jehły ji ſ waha w rukomaj ſchcźerczachu, a na poł hotowa ſchĕrowołmjana nohajza ßo pſchi pilnym pohibowanju jeju porſtow tam a ßem kaž machałka kolebaſche. We woknje pak bĕſchtaj ßo dwaj na poł doroſcźenaj hólzaj, wnukaj ſtareju cžłowjekow, ßydnykoj a ſ pomozu barbow w kaſchcźiku drjeworyczíny we wulkim móznym ſwjaſku molowaſchtaj; tón bĕ jimaj dźĕd k temu pſchewoſtajił, ale barby wonaj dźiwje mĕſcheſchtaj.

W dźĕdowym a wowzynym domje mój ſ bratrom najwjetſchi dźĕl cžaßa, kiž nimo ſchule ſbywaſche, pſchebywachmoj. Wucźeny ſtary knjes mĕjeſche tak wulku a bohatu knihownju, kotruž namaj k bjes mała njewobmjeſowanemu trjebanju pſchewoſtaji, tak ſo ßwoje dźĕła pſchespĕſchnje donapißacź njemózachmoj, jeno ſo bychmoj ſkerje lĕpje do cžopkeje najſtwy pſchiſchkoj, hdyž ſtaraj cžłowjekaj bydleſchtaj.

Wĕſo njeßměm tež hiſchcže nĕſchto ſabycź. Nimo dźĕdowych knihi bĕ tam hiſchcže druha wjele bóle cžĕleßnje wabjaza wĕz: to bĕ małý khamorczk bliſko khachli, ſa kotrymž bychmoj ſe ždźiwymaj woczomaj hladałoj.

Se ſroſymjenjom bychmoj na ßo hladałoj, hdyž by wowka plecźenu nohajzu ſ dobrej khwilu precź kładła, we ßwojich bunzlach ſ cžicha ke khamorczkej ßo waczika a ſ kónczkom ßwĕtłych kluczow w rukomaj ſaſchcźerkotała. Potom by mjes mnohimi wulkimi a małymi wotwĕrakami prawy pytała a potajny khamorczk ſ waha wotwĕrała; ſkradźu bychmoj tam potom hladałoj, ſo bychmoj widźałoj, ſchto to tón krócź budże. Nĕcžeho na ßlĕdnu hubku ßmĕdźachmoj ßo kóždy krócź nadźijecź a byrnjež by to tež jenoż kuſk ſchokolady było, kotryž bĕ w lubowanym drjewjanym khamorczku ſkowany.

A hiſchcže tſecźa wĕzka bĕ, kiž naju tak huſto k dźĕdej a wowzy wabjeſche: cžeſcźeny wjelelĕtny pſcheczel ßwójby, kotrehož po zyłym měſcže jako „pjekarja“ ſnajachu. Nĕtkole bĕ ßwój wobkhad dawno hižo ßynej pſchepodał, ßam bĕ ßo k měrej ßydnył, dokelž bĕ zyle woßlepił; ſchtož pak jeho nam dźĕcźom tak jara lubeho cžinjeſche, to bĕ jeho wulki dar powjedanja; rady by wo ßwojich dalokich pucźowanjach jako rjemjeßlniſki wo mnohich naſhonjenjach a dźiwnych doživjenjach powjedacź wjedźał.

Naju „wumjeſtki“ wodobarbowy wobras bĕ domolowany a ſ waha ſcheptajo — pſchetož hdy by dźĕd cžitał abo pißał, na žane waſchnje powjedacź njeßmĕdźachmoj — ßej runje wuradźowachmoj, ſchto chzemoj nĕtko k wotmĕnjenju cžinicź; tu w zyłym ßněhowym mjecźelu ßo ßylna pjekarjowa poſtawa a ſ nim jeho wnuk wunóri, kiž by jeho wodźił, a ßo k naſchej khĕži ſložowaſche. Hnydom ſaßo ſacźißnychmoj, ſchtož bĕchmoj ßej wotmyßlikoj, a njerodźachmoj ſe ßańkami jĕſdźicź, ale bĕžachmoj wyſkajo a klepotajo po drjewjanym ſkhodže dele, witanemu pſchikhadnikej napſcheczo.

Nowinki, kotrychž w měſtacžku mnoho njebĕ, bĕchu bórſy wupowjedane a potom małe pſchetorhnjenje naſta. To bĕ nam dźĕcźom dawno woczakowany wokomik, ſo mózachmy jeho proßycź, ſo dyrbi nam nĕſchto ſe ßwojich doživjenjom powjedacź. A to ſ tak wjeßelym wotmachom cžinjachmoj, ſo wopytowaŕ ſkónczuje ßo poßměwajo do teho ſwoli.

Dźĕd ßo powolniſcho do ßwojeho kožucha ſawijeſche a ßo bliže ßydaſche, ſo by to lĕpje ßłyſchał, wowka pak bjes hary, kaž kóždy ras, hoſcźej ſchalku popołdniſcheho khofeja poſkicźi. Sſlepy pak ſe ßwojeje dymki nĕſchto krócź krucže ſapachny a pocźa:

„Njemyßlicže ßej, ſo budu wam wo rubjeżnikach powjedacź; tajkich wĕzow njejßym naſhonił; ſchtož chzu wam powjedacź, je mała jednora wĕz, kotraž pak ma ſa to tu dobru ſtronu, ſo je wĕrna.

We ſtarſchiſkim domje pod nanowym woßebitym dohladom bĕch ßwoje rjemjeßło nawuknył a ſ wóßomnatym lĕtom mje ſa pomoznika pſchiſpóſnachu. Nĕtkole mje dlĕje we wužſchej domiſnje njecźerpjeſche, ja dyrbjach won, ſo bych druhich cžłowjekow, zuſe měſta a kraje widźał.

Moja toſcha bĕ ſe ſpody ſ nowymi ſchatami wutykana, do ſchĕ-

rokeho wuschiwaneho paßa bě nĕschto slotych sa cžaß nusy saschitych, w kožanej móschni w kapsy pak tcžesche dwanacže toleŕ. Tak pschihotowany mĕjach ßo sa bohacžischeho, hacž kral je; s wutrobitoscžu mkodoscže a s lóschtom žiwjenja we wutrobje s wrotami mĕstaczka wuńdžech, a horka na hórzy, hdyž ßo dróha w lĕßu shubiwa, hischcže jónu na domisnu, kiž mi k nohomaj leżesche, wróczo pohladnych. Bjes maka mje cžucže cžicheje srudoby pschewsa, hdyž jaßnje ßwißle wótzneho domu rospósnach; ale tutón pohib cžucžiwoscže potkóczich, hischcže jónu s klobukom na roßžohnowanje smachnych a potom po ßwĕtkej drósy wotkhwatach.

Mój prĕni saměr bě stare ßwojeje universitу dla ßławne mĕsto Lipsk. Tam bě mojeho nanowy bratr jako cžestny blidaŕski mischtr žiwy. Mój wuj bě s dobom tež mój kmótr, dostojnoscž, kotruž ßej tehdom bóle hacž dženßa waßachu; dženßnischi dżeń ßo kmótry lĕdma hdy saßo wo móta staraju. Wón bě mje pscheproßył, so bych jeho na pucžowanju wopytał a, je-li móżno, w cžaßu wulkich wikow k njemu pschischoł, so bych wulkotne žiwjenje a honjenje pschekupskeho mĕsta spósnał a so bych widżał a mohł wobdżiwowacž zuse ludy, Armenjanow we jich dołhich kožuchach a w pißanym fezu, Grichow we se slotom wuschiwanych jakach a w schĕrokich kholowach, khutnych Turkow s dołhej brodu a s faldatym turbanom, powjedatych, žiwje s rukomaj machatych Żidow w dołhich kaftanach, kiž maja klobuk hluboko snak do tyła wißajo.

Sswój pucž psches Draždżany wjach, pschetoż sakske ßydlowne mĕsto se ßwojej kraßnej wokolinu mje móznje k ßebi wabjesche. Skomdżicž niczo njemóżach; do dżeła najprjódży njechach sastupicž a duž ßej wotmyßlich, tak prawje sacžischcžow wužiwacž, kotrež bychu ßo mi na pucžowanju posficžake.

Na rjanym ranju mĕßaza septembra psches kamjeńtny móst psches Łobjo we starym cžesczownym biskopskim a markhrabinskim mĕscže Mischnje do Lipsczanskich stronow kroczach. Winizy s kóżdeho boka dróhi ßo hischcže s cžerstwej mlódnej selenju wupinachu a pod schĕrokimi runomĕrnymi kopjenami khowachu ßo bubnjaze kicže psched wcžipnymi ßlóncžnymi pruhami.

Wyßoko horkach w jaßnym powĕtsje cžrjóda bacžonow k pokodnju cžehnjesche, se schcžernischcža na mojej stronje pak ßo schkowroncžk k njebju posbĕhowasche a cžikotasche tak pschecželnje ke mni dele, jako budżische mi na pucž sboże pschecž chżyk.

Wschitko we stwórbje sdasche ßo s wjeßekoscžu a s radoscžu dychacž, a tež mi bě tak njeßmĕrnje derje, so budżich se schkowroncžkom na pschemo spĕwacž a wyskacž mohł.

Na dobo ßo cžrjódy ludži nasdala dohladach, kiž ßo wokoko pschedmjeta hibacž sdachu, kotryž mi spósnajomny njebě; jenoż dweju konjow mózach rospósnacž, kotrejuž mużski trochu s boka cžrjódy sa wotežki dżerżesche. Bliże a bliże pschikhadżejo powróczeny korbjazy wós pytnych, kajkehoż wjeßnjenjo w tamnym kónzu husto trjebaju; a wjazore żónske mĕjachu s mużskim cžinicž, kotryž blĕdy a ßo njehibajo na selenej trawje na kromje dróhi leżesche, mjes tym so ßo mnższy prózowachu, powróczeny wós saßo sbĕhnycž.

Nĕtkole tež we wuskim pódlanskim dole khĕże makeje wjeßki spósnach, kotraž ßo po dolehorje cžehnjesche; psches wjeß khĕtro nahły pucž k jĕdżenju wjedżesche, kotryž, nusowany wot winizowych hórkow, ßo wjele krócž wijo mjes khĕżemi, kotrež ßadowe schtomy wobscžinjowachu, wlecżesche.

(Pokracžowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Wólbna shromadżisna.) Sańdżenu ßobotu dotalny nationalliberalny sapóßlanz Richard Hartmann psched wuswolerjemi ßwój program roswi. Pschi debacže jemu sozialdemokrat Buk a ßwobodomyßlny direktor Johna s Budyschina napscheczo rĕcżeschtaj. Bankowy direktor Weber s Lubija Hartmanna pscheczíwo sozialdemokratej Bukej sarĕcżowasche.

— (Sozialdemokratiska kandidatura.) Jako kandidat sozialdemokratow w 5. wjeßnym wólbnym wokrjeßu je ßo zigarnik Kraut w Budyschinje postajił.

— (Khĕża ßo saßypka.) Na Nouartskej dróży je ßo schtwórtk stwißlowa murja jeneho nowotwara saßypka. Na sboże njejßu pschi tym ludżo do schkody pschischli. Do saßypnjenja bě ßo murja pukła, s cžimż bĕchu ßo dżĕkacžerjo warnowali. Saßypnjena murja bě 14 metrow dołha a bě hižo hacž tśĕsche hotowa. S pschicžinu saßypnjenja ßu pjecża deschcże, s kotrymż je ßo khĕżiny salożk rosmokał. Twarz J. Strauch na Żidowje khĕtru pjenjeżnu schkodu poczerpi.

— (Wyßoki wopyt.) Sakska prynzeßa Margaretha je wutoru Budyschin wopytała. Najprjedy ßebi wona Pĕtrowsku zyrkej, hdżež ju knjes farař Żur powita, wobhladowasche. Potom ßo wona na Ortenburgski hród poda. Tu ju wuhlad na Sprejiny dół a sala prjedawscheho kawniskeho ßuda žiwje sajimowasche. Runje tak na nju katholske pohrjebnischczo s jeho rostśĕlanej zyrkwju wulki sacžischcž cžinjesche. Dlĕjschi cžaß prynzeßa w ßerbskim museju pschebywasche, hdżež jej musejownik, knjes tachantski wucżeŕ Wjerab, bohatu sbĕrku ßerbskeje drasty a druhe żadne wĕzy posasowasche. Pschipoldnju ßo wyßoka wopytarka do Draždżan wróczi.

— K wutworjenju noweho sakskeho husarskeho regimenta w naschim mĕscže ßo 1. oktobra pschichodne lĕto jena schwadrona Großenhainskeho 1. husarskeho regimenta, jena schwadrona 2. husarskeho regimenta cžißko 19 a jena schwadrona se sakskeju ulanskeju regimentow cžißko 17 a 18 do Budyschina póscžele. Tele regimenty potom se swokanymi rekrutami schwadrony, kotrež ßu woteschle, s nowa wutwarja.

— Wojeŕske swucžowanischczo je 1. oktobra na Lĕtonjansko-Porschiske leżomnoscže pschischko. Tón ßamy dżeń je ßo dotalne wotnajate wojeŕske swucžowanischczo na tak mjenowanych paśtwischczach pola Scžijez, jeho wobßedżerjam wróczíko.

— Sakske wojeŕske žiwjenje sawĕscžaze towaŕstwo w Draždżanach, pod protektoratom jeho majestoscže krala stejaze, je ßo sa 33 lĕt ßwojeho wobstacža k móznemu sawĕscžazemu pschedawsaczu roswiko. Wone ma pola wojeŕskich towaŕstwow dobru khwalbu, tola wone saßłuża, so ßo tež we wjetschej sjawnoscži na njo spomina. W mĕßazu auguscže je saßo 631 nowych ßobustawow s 301,460 hriwnami sawĕscženskeje summy pschistupiło, s cžimż je wobstatk wschĕch jeho sawĕscženjow na 76 487 s 21 020 000 hriwnami srostł. W tym ßamym mĕßazu je ßo jeho ßobustawam abo jich sawostajenym 40 600 hriwnow wupłacžiło, mjes tym so je ßo wot towaŕstwoweho salożenja hižo 2 084 350 hriwnow wupłacžiło. — Se żohnowanjom skutkowazemu towaŕstwu ßo dalschi wuspĕch s wutrobu pscheje.

— (Żnjowe powjescže s wukraja.) W Czechach ßu lĕtusche żně po sapißach krajneho statistiskeho sarjadnistwa wunjeßke 4,255,700 dwójnych zentnarjow pscheńży, pornjo 4,136,400 dwójnych zentn. loni; 9,555,700 dwójnych zentn. rożki, pornjo 9,223,000 loni; 6,219,800 dwójnych zentnarjow jecžmjenja, pornjo 5,165,800 loni a 8,081,200 dwójnych zentnarjow wowża, pornjo 6,330,600 loni. W Franzowskej ßu pscheńcžne żně 125,655,000 hektolitrow, pornjo 111,979,680 loni dake. W Indiskej ßu po dołhich septemberskich deschcžach wuhlady na žitne a bawłmowe żně najlĕpsche.

S Maleschez. W tudomnej nowej schuli bě wutoru rano w jenej jistwje woheń nastał, kotryž móżesche rucże sawołana wohnjowa wobora bórsy shaschecž. Woheń je pjecża s wobschkodżenych khachlow wuschoł.

S Kubschiz. Khĕżor Wylem je tudomnemu żandarmej Horlizy medaillu cžerwjeneho worjoła spożcził.

S Porschiz. Sańdżeny schtwórtk wjecžor bě wjeßne wólbne towaŕstwo do tudomneho Handrikez hoscženza shromadżisnu swołało. Hacž runje je nimo mĕry nusny cžaß, bĕchu ßo wolerjo w jara bohatej liczbje seschli. Sapißowaŕ wjeßneho wólbneho towaŕstwa shomadżenych powitawschi shromadżisnu se ßławu na krala wotewri. Sa wodżerja pomjenowa ßo knjes kubleŕ Pjech-Porschiczański. Knjes sapóßlanz Soba ßłowo dosta. Rosprawjesche wo dżĕłach sańdżeneho ßejma, wo nowych sakonjach, kiž burski lud nastupaja a kak a cžeho dla je pak sa nje, pak pscheczíwo nim hłoßował. Sajimawe bě ßłyschecž, kak staj k. Soba każ tež k. Kokla pscheczíwo bykiwuběrazemu sakonjej dżĕłakoj a hłoßowakoj, dokelż njejstaj w nim tón wużitk sa burski lud widżakoj, kiž jemu knjeżerstwo rad pschizpiwa. Knjes Soba budże ßo pschi wuradżowanju schulskeho sakonja sa to staracž, so by ßo kscheschcžijanska wucżba w schulach sakhowała. Knjes zyrkwinski wucżeŕ Hancžka rosestajesche stejischczo wjeßnych ßerbskich wucżerjow, kiž ßebi teho runja sakhowanje kscheschcżanskeje wucżby żadaja. Sapißowaŕ wjeßneho wólbneho towaŕstwa pokasowasche na to, so ma ßerbska rĕcž we sjawnych ludowych shromadżisnach ßamßne prawo, każ němska, kak ßu ßebi, sa wuskutkowanje tehole prawa k. khĕżorstwowy sapóßlanz Gräfa, każ tež kk. Soba a Kokla saßłużbu dobyli. Pscheczíwnikow w shromadżisnje njebě. Knjes zyrkwinski wucżeŕ Hancžka wupraji knjesej Sobje dżak w mjenje woleŕstwa a skónczi se ßławu na njeho, kiž ßo mjes shromadżenymi hrimotajo wothłoßowasche.

Pschichodnu njedżelu 3. okt. rĕczi k. Soba popołdnju ½3 hodż. w Schusterez hoscženzu w Klukschu,

wjecžor ½6 hodż. w Müllerez hoscženzu w Barcže,

njedźelu sa tydźeń, 10. okt., rěczi k. Soba popołdnju w Hodźiju a wječor w Huszy.

(K wólbam w 5. wjeßnym wólbnym wokrjeßu.) Swwobodomyßlni ßu póndźelu w 5. wjeßnym wólbnym wokrjeßu spißaczela dr. phil. Purlitza w Draždźanach sa wólbneho kandidata pscheczíwo sapóßłanzej Sobje-Cźornjowskemu postajili. Dla nowych dawkow a dla podroženja zyroby je nětkle lud njespokojny a na tule njespokojnosć liczo chzedźa ßwobodomyßlni ßwoju kandidaturu spytacź Woni wscho lubja schtoż ßebi cźlowska duscha żada. Dawki chzedźa ponizicź, na druhej stronje pak sastojnikam msdu powyschicź. Dale dyrbi ßo schulski dawk do zyła wotstronicź a ßo pódla teho dźeczom schulske knihi darmo wudźelecź. Kóżdy, kotryż móże trochu liczicź, spósnaje, so ßo dawki njemóża ponizicź, ale so dyrbja ßo powyschicź, hdyż ßo sastojnikam msda powyschi a hdyż stat schulski pjenjes placźi. Też niz pschemudri ludźo dopósnaju, so dyrbja dawkidawarjo cźim wjazy dawkow placźicź, cźim wjazy ßo se statneje kaßy sa msdu sastojniko a schule bjerje. Naschi ßobodomyßlni pak maja wuswolerjow sa tak hłupikojtych, so ßebi njemóża tutón exempel wulicźicź. So mohli ßebi politiske knjejstwo dobycź, chzedźa ßwobodomyßlni kraj do nowych wólbnych wokrjeßow dźelicź. Nětkole pschi wólbach do ßejma wßy ßame sa ßo a města ßame sa ßo wola. Tutemu wólbnemu systemej maja ßo wjeßnjenjo dźakowacź, so maju khětru liczbu wjeßnych sastupjerjow w ßejmje. To ßo ßwobodomyßlnym njelubi. Teho dla ßo woni prózuja, so bychu pschichodnje wßy a města hromadźe woliłe. Tak móhli měschczańszy wuswolerjo se ßwojej wjetschinu wjeßnanjow satkóczicź. Sakski ßejm by potom s wulkeje wjetschiny s měschczańskich sapóßłanzow wobstał. A nasche wjeßne wobydlerstwo dyrbjało tak hłupe bycź, so by hałosu, na kotrejż ßedźi, ßame wotrěsało? Ně, w ßwobodomyßlnych paßlach ßo wjeßni wuswolerjo njepopadnu.

W němskich Budyskich nowinach ßwobodomyßlni saßłużby dotalneho sapóßłanza Soba s njeschwarnymi łžemi saczěmnicź pytaju. Jedyn s jich schmórakow pische, so hischcże wón ženje njeje w ßejmje poręczał, so hischcże ženje njeje w sjawnej shromadźisnje wo ßwojim ßejmskim skutkowanju rosprawjał. Kelkoż ßłowow, telko łžow! Sapóßłanz Soba je husto w ßejmje ręczał a njeje ßo ženje sarjekł, tam sa żadanja ßwojich wuswolerjow njebojasnje wustupowacź. Tehodla ma wón też w 5. wjeßnym wólbnym wokrjeßu wulki pschiwiß a ßo wěscże s nowa do ßejma póscźele. Też to je korma łża, so sapóßłanz Soba njeje ženje rosprawu wo ßwojim ßejmskim skutkowanju podał. Wón je to wospjet cźinił, na poßled je wón psched ßwojimi wuswolerjemi w Porschizach ręczał. Wěz ßwobodomyßlnych dyrbi jara shnika bycź, hdyż pscheczíwo burskemu kandidatej Sobje njewjedźa hinak wojowacź, dyżli se łžemi.

S Khwaczíz. Po Njeßwaczídle a Bukezach mějachu nětko też Khwaczízy skhadźowanku ßerbskich towarstwow. Bě to jaßny nasymski dźeń sańdźenu njedźelu, hdyż ßo sjeśdźowachu Sserbja se wschěch stron do Khwaczíz. Sserbska khorhoj wjeßele ßo smahujo hosczi witasche. Najßylnischo wopyta ßwjedźeń Budyschska „Jednota", w pißanej bohatej liczbje. S Radworja běchu pschikhwatali ßobustawy „Katholskeje Bjeßady" (też w nahladnej liczbje) a też „Meje". Bukeczańske ßerbske towarstwo bě sastupjerjow póßłało. Też mloda „Jutrniza" s Njeßwaczídła bě pschischła. Khwaczańske ßerbske towarstwo hosczi wutrobnje witasche. Ludu bě tu tak, so ani jehła njeby na semju padnycź mohła. Popołdnju bě ßwjedźeńska shromadźisna. Pschedßyda Khwaczańskeho ßerbskeho towarstwa, knjes Henka s Wulkeje Dubrawy, ßerbske ßotry a ßerbskich bratrow do Khwaczíz witasche. Po spěwje: „Hdże statok mój" jimasche ßo knjes kanonikus farat Zur s Budyschina ßłowa a roskłoži jara sajimawje, kak ßo narodne skutkowanje snjeße se saßadami biblije, a kak nam biblija ßamo pschikasuje luboscź k narodej a prózu sa njón. (Wulkotny pschednoschk ßo zyły wocźischczi.) Mózne pschihłoßowanje knjesej ręcźnikej pokasa, so bě pschitomnych sahoril a jich wutroby hnuł. Po tym ręczesche woßadny knjes farat Sarjenk teho runja ßłowa połne sahorjenja sa narodne żiwjenje. Wusběhowasche woßebje wěrnoscź: Hdźeż je ßo shubiła wěra s wutrobow, tam też twochnje narodna myßl. Wschelazy na naß Sserbow shladuja, jakoż bychmy jenoż hischcże tajka historiska powostanka byli. Ale temu tak njeje. Dźenßnischi ßwjedźeń dopokasuje, so ßmy hischcże żiwy narod, narod żiwjenja hódny. Knjes tachantski wucźeŕ Wjerab s Budyschina namołwjesche jako musejownik naschich Sserbow, so bychu pilnje wopytowali nasch ßerbski musej a so bychu do njeho dawali nasche starożitnosczе. Njedawajcźe je druhim, cźi nam tak doscź sebjeru! Knjes wucźeŕ Kral s Khróscźiz pschirunowasche nasche narodne żiwjenje se schpihelom jězora, kotryż je s łhwilemi cźichi, lubosny, s cźaßami pak dźiwi a howrjaty. Też my mamy cźaßy pokoja a měra, nasche narodne radosczе. Ale cźasto howrja też pola naß dźiwje wichory boja cźeźkeho; naß tyscha nasche narodne żałosczе. Ach, a tych krudnych khwilow je wjazy! Pomjeńschicź je mózemy ßami, hdyż hajimy ßerbsku jednotu pschezo a wschudźom. Duż budź jednota nasche heßko!

Po tych ręczach wustupi Budyschska „Jednota" se wschelakimi spěwami, jeno-, dwě- a schtyrihłósßnymi. Spěwy ßo jara spodobachu. Też żortny wustup „Pětr pola lěkarja" namaka żiwy wothłóß. Wjeßele a radosczе pak woßebje sbudźi nimo měry żortna „Dołha kołbaßa". Do dźiwadła pschednjeßy knjes Henka rjany prolog, kotryż bě sa tutón dźeń sbaßnił. Ssobustawy „Jednoty" hrajachu woprawdźe wumjekßzy żortnu hru „Khěżny kluczź". Woprawdźe, Wam ßłuscha woßebita ßława, Wy pěkne hrajerki a pěkni hrajerjo, Wy scźe ßwoju wěz wustojnje wuwjedli! Wjeßeła rejka wobsamknu rjany ßerbski wjecźor.

Schtóż nasche towarstwowe żiwjenje derje wobkedźbuje, tón dyrbi pschidacź, so ßo na wschěch kónzach żiwischo hiba. Bohu budź dźak, skónczńje! Nadźijamy ßo, so pak to njeje jenoż tajke elektriske sabłyknjenje narodneho żiwjenja, ale so to wostanje wěczny woheń ßerbskeje sahorjenosczе!

Njebojasnje do prědka, lubi Sserbja, hischcże njejßmy shubjeni! Bóh je s nami! R.

K wólbam. Każ wěsty K. w „Bautz. Nachrichten" rospißuje, chze kandidat Brühl też interesßy ßwojich ßerbskich wolerjow sastupowacź. To je tola ßměschne a k wěrje njepodobne! Hdyż je Brühlej hižo jene ßerbske towarstwo tak jara na pucźu, so na stajnosczi do njeho ruba, kak mohł potom rosłymjenje měcź sa zyły ßerbski narod? Cźi Serbja, kotsiż wokolo Brühloweje khorhowje ßo hromadźa, już njejßu Sserbja. Kajke maju cźi ßerbske interesßy? So by skerje lěpje jutsje hižo narod ßerbski pschestał bycź, njewěrno wy wotrodźeńzojo? To pak njeje pschecźe nasche, kotsiż ßo my cźujemy Sserbja. A Brühl chze naß Sserbow sastupowacź, tón ßamón Brühl, kotryż ßerbske evangelske duchownstwo teho dla pschima, dokelż cźi knjeża sa ßerbski narod ßo prózuja? Tón muż nihdy bycź njemóże nasch sastupjeŕ! Schtóż Brühla woli, tón Sserbowstwu ryje row. Sserbja drosy we 8. wólbnym wokrjeßu, sa waß je jenoż jedyn kandidat a to je nasch **Kołła,** nasch ßerbski bur. Duż dopomńcźe ßo na wasche narodne winowatosczе, Sserbja, na dnju 21. oktobra a wolcźe muż pschi mużu Koklu! F

S Hornjeje Hórki. Tele dny je nasch wjeleczesczeny a lubowany knjes wyschschi wucźeŕ Hocker ßo wot naß do Budyschina na wotpoczink podał. Psches 40 lět je wón ßwoje wucźerske powołanje sastarał a psches 33 lět dołho je wón s wulkim żohnowanjom mjes nami skutkował. Jako ßo wón 3. julija 1876 s Malecźiz k nam pscheßydli, bě wón tu jenicźki wucźeŕ a mějesche wóßom lět dołho pódla tehdy ßo hakle sałożowazeje a teho dla jara cźeźkeje pokracźowanskeje wucźby 196 dźeczi w tsjoch rjadownjach roswucźowacź. 1884 bu tu druhi, 1901 tseczi a někotre lěta posdźischo schtwórty wucźeŕ postajeny. Wodźeŕ schule wosta knjes Hocker. Pjatk tydźenja ßo schulszy pschedstejicźerjo poßledni krócź se starschimi a dźeczimi wokolo njeho seńdźechu. Maka ßwjatocźnosczе bě ßo w schulskej jstwje derje pschihotowała. Hdyż běchu dźeczi khoral: „Hacź dotal je mój Knjes mje wjedł", wuspěwake, ręczesche knjes farat Domaschka jako schulski nahladowaŕ łkowa horzeho dźaka, w kotrychżż woßebje wusběhowasche, kak je tutón veteran w schulskej łkużbje był muż s njewschědnymi praktiskimi darami, kak je dźełkał a wucźił njewustawajcy, pilnje a spróznivje hacź do starych lět, kak je ßwojim wucźomzam do wutrobow saschczěpował krute saßady pobożnosczе, ponižnosczе, ßwěrty a wěry, a kak je woßebje w ßwojich nabożinskich hodźinach, kiż běchu rjane każ lube Boże łkużby, był sa ßwoje dźeczi luboscziwy nan a dobry duschowpastyŕ. Płody tuteho wußywa we wutrobach jeho wucźomzow, do kotrychżż wjetschi dźěł wobydlerstwa Hórczańskeje schulskeje gmejny łkuscha, njesańdu, ale ßywy jeho wußywa budźa ßo hischcże selenjecź, hdyż ßwěrneho wußywarja dawno rowna hórka kryje. Jako pschedßyda schulskeho pschedstejicźerstwa wupraji s hnuteje wutroby knjes młynk Mäßling s Hórki dźak wschěch woßadnych a pschepoda jako dar lubosczе s ruki wjele pschecźelow, kiż je ßebi knjes Hocker mjes nami dobył, rjanu chaise longue s pyschnym krywom. Hdyż bě knjes wucźeŕ Freyschlag, kiż je sa pschichod jako wodźeŕ nascheje schule wuswolenу, w mjenje wucźerjow knjesa Hockera jako dobreho pscheczela a wustojneho kollegu wusběhował a wot wucźerstwa ßo derje pschihodźazy wobras Emmauskeju wucźobnikow s modlitwu: „Knjeże, wostań pola naß", ßo pschepodał, wustupichu hischcże někotre dźeczi s deklamazijemi.

Na žadanje budź tu spěw, kiž je Hobrakez žerbšzy pschednoschowaka, wosjewjeny:

Wy dźenža nětko wot naš dźecźe,
Nasch luby, drohi wučerjo.
Wy wopuschćićź naš wschitkich chzecźe,
Dokelž je žwjatok swoniko.
Nam wutroba wscha žaruje
A wóčko nasche žylsuje.
Wy žymjo kražne rosžywali
Scźe tu lět tsi a tsizyćź.
Scźe prózow wjele woprowali
We žwojim cźežkim sastojństwi,
A Wasch žwěrna wutroba
Je horzo sa naš klapaka.
My spominamy na wschě dary,
Kiž s ruki Waschej' dostachmy.
Wy běschcźe sa naš wodźeŕ prawy,
A wučeŕ stajnje sprózniwy,
Wy běschcźe duschowpastyŕ nam,
Puczpokasowaŕ k njebježam.
Kaž nan scźe Wy naš lubowali,
Kaž wótz žo sa naš starali,
Sa Sserbstwo scźe naš sbudźowali,
Rěcź naschu wuknycź pomhali.
My njeběchmy kaž žyroty,
Kiž nježdyscha synk maczeŕny.
Duž wutroba žej hnuta žada
Sswój horzy dźak Wam wuprajicź
A pscheje, so by Boža hnada
Wam wječor chzyła pschekražnicź.
Płacź Bóh po žwojej miłoscźi
Wam tu a w wěcźnej sbóžnoscźi.

Němotra žylsa k semi padźe, jako skónczńje tón patriarch naschego wučerstwa žkowa dźaka a luboscźe k wschitkim pschitomnym rěcźesche. Kak rjenje je, po běbach a prózach wróczo hladacź na psches lětdźežatki dokonjane žwěrne dźěło a Božeho widźomneho žohnowanja žo wježelicź. My mějachmy pschi tej lubosnej žwjatocźnoscźi tón sacźischcź: Tu je žerbski wučeŕ, kaž bycź dyrbi. Wón njeje žerbskim dźěcźom jich žwjate prawa pschikrótschowak, ale je je žerbšzy roswučowak a w maczeŕnej rěcźi wudospoknjak. Wón bě dale wěryžylny wučeŕ, a kaž wysche duri wascheje wučeŕnje, tak stejesche se skotymi pižmikami w jeho wutrobje žkowo naschego Sbóžnika: „Dajcźe dźěcźatkam ke mni pschińcź!" Wo tajkim dźěłacźerju pak płacźi to žkowo s Daniela: „Cźi, kiž wučźili žu, budźa žo žwěcźicź jako njebjeska jaßnoscź." Spožcź Bóh po žwojej miłoscźi naschemu saßkužbnemu wučerjej po dokonjanym dźěle dołhi cźaß cźicheho wotpocźinka, w kotrymž mohł žo cźiły a cźerstwy luboscźe žwojich dźěcźi a dźakownoscźe žwojich wučomzow sradowacź!

S **Budestez.** Sańdźenu póndźelu wječor je mandźelska tudomneho samkarja Michałka w želesnistkim wosu do njesboža pschischka. Hdyž cźah do Budestez pschijědźe, žo wón žylnje satorhny. Michałkowa, kotraž we wosu stejesche, žo s njenadźitym storkom smota a tak njesbožownje padźe, so žebi ruku skama.

S **Huski.** Knjes hrabja Schall-Riaucour, leutnant w gardowym jěsdnym regimencźe, bratr tudomneho majoratneho knjesa, je žo 1. novembra na dalsche 8 měßazow k němskemu khěžorstwowemu póžłanzstwu w Abis Abeba (w Abeßynskej w Afriży) komandował.

S **Lipicza.** Póndźelu popołdnju je žebi w cźežkich myßlach 54lětny žiwnoscźeŕ K. Pawlik w bróžni s wobwěßnjenjom žiwjenje wsak. Wón žonu a pjecź dźěcźi sawostaji.

S **Minakała.** Sańdźenu njedźelu je pola naš Brühl rěcźał. Nětko dyrbjeli wschak wjedźecź, schto wón po prawom chze, ale niczo njewěmy. Tsi schtwórcźiny jeho rěcźe wjercźesche žo wokoło jeho droheje wožoby a jeho dotalneho skutkowanja. Hižo s tehole dźěła žmy žo pscheßwědcźili, so je wón muž, kiž njemóże nasch žrěni a mały burski lud sastupowacź. Pschetož s tym žwojim skutkowanjom, kiž wón hacź do njebjeß wusběhowasche, je wón tola jeno najenkam a wulkoležomnoscźerjam žłużił. Schto dha to naš małych a žrěnich ratarjow nastupa, so je wón pschi pschepodawanju telko knježich dworow pschitomny był. Darmo wón to tola wěscźe cźinił njeje. Se sałoženjom mlokoweje zentrale w Draždźanach je žo tola ludźom jeho runjecźa w prěnim rjedźe žłużiło. Kajki wužitk druha klaża na želesnizach sa njeho ma, jemu też rady wěrimy. Sa želesnizu do Rakez žu też drusy ludźo, móże bycź, hischcźe s wjetschim wuspěchom, hacź wón, žo prózowali. Byrnjež Brühl we Łusy njebył, by žo tola želesniza twariła. Knježe dwory maja pak s njeje najwjetschi wužitk. Schtož Radworsko-Wósborsku želesnizu nastupa, dyrbimy Brühlej pschezo a pschezo saßo snapschecźiwicź, so je žo Kokla sa jejne pokoženje bóle k poknozy se wschej mozu prózował. Temu pak žu njepschewijomne mozy sadźewake. S dobom pak žo njeßmě pschepósnacź, so želesniza, tak kaž wona nětkole dźe, žo nimo měry derje sadanja. Dubrawske sastanischczo na pschikład ma kóždołětnje wokoło 235 tyßaz hriwnow dokhodow. Knježeŕstwo pak dyrbi na dobre sadanjenje dźěłacź.

Kak jara žo Brühl na „Sserbske Nowiny" njembri, njetrjebamy hakle naspomnicź.

Ssmy pak wschitzy „Sserbskim Nowinam" jara dźakowni, so sa naš małych ludźi tak horliwje wustupuja.

Też naschi kk. fararjo žłuscheja do jeho pschecźiwnikow, tak wudawasche. Teho dla mějesche nusne, też jich sschiwdźicź; porokowasche jim, so narodnoscź wysche naboźiny stajeja. Jako žo se žrjedźisny shromadźisny temu snapschecźiwjesche, samolwjesche žo s tym, so je jeno dźeł žerbskich duchownych měnił. Brühlej budźe jara cźežko, też tónle dźeł dopokasacź.

Schtož nětko jeho politiski program nastupa!? Schto dha žmy žłyscheli, niczo, do zyła niczo. Pschetož te hoke powschitkowne žłowa, kiž wón wo politizy rěcźesche, žu wjele mjenje winojte, hacź hdyž žo sa piwnym blidom wo tajkich pschedmjetach rosrěcźuja. Schto dha Brühl po prowom chze sa mały a žrěni burski lud? cźeho mamy dha žo nětko dźerżecź? njejžmy niczo žłyscheli wo hońtwinskim sakonju, wo byki wuběrazym sakonju, kak maja žo jeho wótroscźe sa małe gmejny a małych ratarjow wotstronicź. Dale njejžmy niczo wo nowym schulskim sakonju žłyscheli, wo porjedźenju gmejnskeho dawki sběranja a wschelakich druhich pschedmjetach, kiž woßebje nasch burski lud nastupaja a sajimuja. Khiba-li so Brühl wo wschěm runje tak wjele wě, kaž wo wodowym sakonju. Tónle sakoń je poßledni žejm wuradźał a pschijał. Spocźatk tehole léta je wón wuschoł. Brühl rěcźesche wo nim, kaž wo jenym sakonju, kiž hakle žo pschihotuje, kiž hakle pschińdźe. S zyłeje jeho rěcźe žmy žłyscheli, so žo wón sa nasch mały a žrěni burski lud sa sapóßłanza njepschihodźi.

W pjecźich khorejtach běchu Brühlowi pschiwißowarjo s Njeżwaczidlskich stron pschijěli. Sso wě, cźi pschi jeho žłowach móznje pschikleskowachu a někotŕt wolerjo, kiž burszy ludźo njejßu. Pschipoßłucharjow běchmy s naschich stron jara mało, žnano połojza mjenje, jako tu Kokla bě. Wostachmy pschi jeho žłowach dospołnje symni. S cźim też mohł naš sajimacź a sahoricź?! Rosrěcźowanje bě jara měrne. S jeho Njeżwaczidlskeho pschewoda spěwachu dwejo abo tsjo jeho khěrluschk. Brühlowa rěcź žo s wopacźnoscźemi a njewěrnoscźemi mjerwjesche. Teho dla někotsi se žrjedźisny shromadźenych jeho najnjelepiwschim wopacźnoscźam napschecźiwo stupachu.

. . . . . n.

S **Rakez.** Jeneho pschi želesnizy leżazeho tucźneho žwinjecźa dla dyrbjesche njedźelu dopołdnja želesniski cźah na jěsbje do Wojerez něhdźe 500 metrow sady Rakez sastacź. Ssobotu bě cźah s Wulkich Sdźar wós žwini žobu wjeſk. Durje běchu žo najskerje žame wot žebje wocźinike a žwinjo bě s wosa padnyło. Hunczo je žo žwojemu wobžedźerjej do Shorjelza póžłało.

S **Kulowa.** Najrjeńsche dny, kotreż je nasche město wot starodawna widźało, padnu do tydźenja Kulowskeho wotpustka; w tutych dnjach sjednocźi žo wscho, so by žiwjenje pschischko do nascheje delanskeje wožady: kermusch, wiki a žwjedźeń rózowza s wotpustkom. Lubosny je to napohlad, hdyž po puczu wot Kocźiny a Ssalowa kemscherjo pschicźahnu, w žwjatocźnym prozeßionje s Khróscźiz a Ralbiz abo też cźrjódka po druhej, tu mużzy, tam žony, holzy a žame dźěcźi, kotreż hermank wabi, tykanzy a poprjanz. Ssmy też rudne cźaßy widźeli, tehdom, hdyž žadławy kulturkampf sakhadźesche a nikoho njemějachmy, jako žlepeho knjesa, kotryż žłużbu sastacź njemóżesche. Pschińdźe pak tola pomoz s hornich wožadow, so buchu pschikhadźacźi po duschi spokojeni a tak prósdni žo njewróczachu. Hinak je nětko, hdźeż mamy měrne cźaßy. Wot Kulowa hacź horje do Kamjeńza: zyła strona k wječoru je s druhim kulturkampfom kaž wožyroczena — dwaj fararjej hischcźe, to je wscho, a runje taj to běschtaj, kotrajż žwěrnje žwojich kapłanow nam na pomoz sczeleschtaj. Lud to prawje njerosymi, ale je tak: hdyž je pola naš w Kulowje někotre léta kapłan pobył a sprózńje žerbski nawuknył, so móże tola wuspowjedacź, tu wosmje jeho biskop a pscheßadźi jeho daloko dele do Schlesynskeje, hdźeż žerbschcźinu trjebacź njemóże; a horjeka w Polu je podobnje. Jeli hdźe w Něm-

zach kapłana trjebaja, to wě wyschnoscź hnydom, a njeje=li druheje rady, wožyrocźi žo kapłanstwo w Sserbach. To widžo, myślimy my wschědni ludžo: wjedźe žo nam jako Polakam, kotsiž pod duchownej nusu sawutla. Schtóž wobstejenja trochu znaje, wě tola: Kulowska wožada žo wot hornich, wožebje Ralbiczanskeje, wotschcźěpicź njehodźi. Ludžo s jeneje do druheje žo ženja a cźeledź žo tu a tam po Sserbach pschistaja. Njeje=li dha składnoscźe za Boże žerbske žkužby a spowjednu wucźbu, dha cźerpja pod tym wschě wožady a wschón žerbski lud. Widźi=li žo, so duchowne potrěbnoscźe wyžoko žo njewaža, njewaži też wón žebi wěru, a njemějo porjadnje Boże žkužby a składnoscź k spowjedźi, skoži žo na to, so je bjes teho. Sda žo nam jeno jene dźiwne, to, so katholske nowiny, kotrež tele njedostatki znaja, tajke skerje po móžnoscźi pokrywaja, město so bychu tu a tam tym skrutne žkowo do žwědomnja prajiłe, kotrychž winowatoscź to je, Sserbam to dacź a popschecź, za cźimž žadaja a žakoscźeja: žerbskich duchownych. Potom woživi s nowa nasch — Kulowski wotpust.

Se Stareho Lubija. Tudomny schewz Stübner je žobotu po skhodźe dele padnywschi žebi nop rosrasył. Njedźelu dopołdnja je snjesboženy na cźežke sranjenje wumrjeł.

S **Jitra.** W tudomnym lěžu je žo tele dny jedyn sapschah swróćźił. Wón k dróhowemu pschirowej pschebliško pschińdźe a žo powróćźi. Mjes tym so žo wós rossžypa, na nim žedźazy ludźo se žamym nastróženjom woteńdźechu.

S **Hósdnizy.** Sańdźeny pjatk je knjes farař Jenko naschu wožadu wopuschcźił, so by po 44lětnym njepschestawazym žwědomitym žohnowanja połnym skutkowanju w Shorjelzu wjeczor žwojeho živjenja pschebył. Sańdźenu njedźelu měješe wón w žwjedźeńšzy wupyschenej a wobžwětlenej zyrkwi poślednju žerbsku a němsku Božu žkužbu. W žwojim wotžalnym prědowanju wón psched mnohimi poślucharjemi wo 1. Tim. 1, 12—15 rěcźeše. Wón rjany krótki wobras žwojeho živjenja poda a s myślu skónczi: „Byrnjež byli wot nětka swonkownje dźěleni, tola duchownje sjednoczeni wostanjemy. Moja wutroba je a wostanje tu a něhdy wotpocźink w najwjetschej bliskoscźi mojeje lubeje zyrkwje namaka.“ Po Božej žkužbje jena schulska holza s chora wotžalny postrow praji: „Bóh je, Bóh bě, Bóh budźe s tobu!“ Pschi zyrkwinych durjach žo potom s knjesom duchownym wojeńske towarstwo roszožnowa, s kotrehož cźežnym žobustawom wón je. Potom žo hischcźe krótke požegnanje sjednoczeneho zyrkwinskeho a schulskeho pschedstejicźerstwa wotmě. Kóždy žobustaw jenotliwje lubowanemu duschowpastyrjej božemje praji. — Pschichodnu njedźelu směje knjes kandidat Jordan s Popoz žwoje prědowanje na pruhu. Pódla njeho žu žo hischcźe někotsi knježa duchowni samolwili.

S **Běle Wody.** Shromadźisna, kotraž je 23. septembra tu wo twarje želesniz s Budyschina do Běleje Wody radu składowała, je žo za to wuprajiła, so by žo želesniza najlěpje daniła, hdy by žo wona pśches Mikow natwarika. Do komižije žo wuswolichu: měschcźanosta Knoll a Ernst Rätsch w Mužakowje, wyschschi měschcźanosta Bürgner w Gubinje, komerzijski radźicźel Bahn w Žarowje, wyschschi měschcźanosta Lehmann w Borschcźi, fabrikski wobžedźeŕ Hirsch w Doberni, hamtski pschedstejicźeŕ Rummert, fabrikski wobžedźeŕ J. Schweig a rektor Heider w Běłej Wodźe, s Eckardstein a duchowny Handke w Krjebi, Mehling w Mikowje, měschcźanosta Zahn w Budyschinje a direktor Schweitzer w Sommerfeldźe.

S **Běleje Wody.** Na spodźiwne waschnje je na tudomnym dwórnischcźu dźěłacźeŕ Schöbel do njesboža pschischoł. S jenej ranžěrowazej maschinu žo mjes schěnami hischcźe tcźaze wostajene sběhadło wustorcźi. Pschi tym žo pódla stejazy Schöbel tak žylnje do hłowy dyri, so bórsy po tym wumrje.

S **Jamna.** Ssrjedu tydźenja dwaj mužej do tudomnych knježich hatow ryby kradnycź pschińdźeschtaj. Pschi tym jeju hatař pschežłapi. Jedyn s paduchow, kotryž je w Hamorje s bydłom, s revolvrom do hatarja tśeli, tola na sboże mišny. Hatař na to se žwojeje tśelby nadpadnikej schróty do sczehnja a sadka tśeli. S wosom cźežkosranjeneho paducha domoj dowjesechu. Druhi paduch je cźeknył.

S **Jenschez.** Sańdźenu njedźelu dźěcźi wo wšy hrajachu. Hdyž žo kojachu, jedyn wjetschi hólz na khribjet žydomlětneho Schwurakez hólcźka skocźi. Padnywschi žebi pachołk nohu dwójzy skama. To je sažo srudny pschikład bjesžwědomiteje wólnoscźe a žamopaschnoscźe wjetschich dźěcźi pschecźiwo małym.

Se Shorjelza. (Khostańska komora.) Twarskeho dohladowarja Pokleńka we Wotrancźizach běchu khoschcźeŕ Jan Mühl a jeho žynaj Khorla a Ernst Mühl lětža 5. meje skoro sarasyli. Pokleńk bě Ernsta Mühla dźeń prjedy pschi tym pscheżłapił, hdyž jenu kopacź, kotraž bě žo s twara shubiła, s jeneje khowanki wucźahny, a bě jeho tuteho pakoscźenja dla nabił. So byschtaj žwojeho žyna a bratra tychle pukow dla wjecźikoj, Mühlez nan a Khorla nasajtra k Pokleńkej pschińdźeschtaj a jeho s klumpachomaj, kotrajž běschtaj žebi po pucźu wobstarałoj, na njeczłowiske waschnje nabischtaj. Sa bijenzu Ernst Mühl pschińdźe a teho runja do Pokleńka pjerjesche. Nadpadnjeny žo s prěnimi rasami k semi porasy, wón po zyłkym cźěle krwawjesche, a lěkař dyrbjesche jeho s gipžowej wobwalku wobalicź. Wjele njedźel dołho wón njebě k dźěłu khmany. Niscźanski kawniski žud bě Mühlez nana k jastwu na 2 měžazaj, Khorlu na 3 měžazy a 1 tydźeń a Ernsta k jastwu na 4 njedźele saždźił. Wschitzy tśjo žo pschecźiwo wužudej powołachu, tola też statny rěcźnik bě žo powołał. Tutón měješe khostanje za pschemiłe, dokelž běchu wobstorženi Pokleńka pschi žamym sarasyli. Wón za Mühlez nana 6 měžazow jastwa a za Khorlu 4 měžazy namjetowasche. Ssudnizy wobej powołani sacźižnywschi wužud kawniskeho žuda wobkrucźichu.

Se Shorjelza. Tudomne wobydleŕstwo žo s dobom s piwarzami a mlokowymi wikowarjemi horzo běži. Psched tydźenjom žo shromadźisna, hacź do 12 hodźin w nozy trajaza, wotmě, na kotruž bě žo psches 2000 mužiskich a žónskich seschło. Shromadźisna jenohłóžnje wobsamknu, so ma žo wscho podrožene piwo a mloko wotpokasacź. Sa dobre mloko žebi wikowarjo město dotalnych 16 pjenježkow za liter nětkole 18 pjenježkow žadaja. Shromadźeni žo na to swjasachu, so njebudźa žane podrožene mloko kupowacź, a so spytaju, žebi s dalschich stron tuńsche mloko wobstaracź. Wikowarjam žo wožebje porokuje, so chzedźa woni wucźerjam a druhim sastojnikam, kotsiž maja žwoju wěstu msdu, mloko 2 pjenježkaj tuńscho pschedawacź, dyžli khudemu dźěłacźeŕskemu ludej a rjemjeżlnikam, kotsiž maja žo cźežko wo wschědny khlěb prózowacź.

S **Draždźan.** Prjedawschi statny minister hrabja s Hohenthal a Bergen, kotryž bě lětža 1. julija khoroscźe dla žwoje sastojnistwo skožił, je žrjedu wjeczor w žwojim wobydlenju w Draždźanach po cźežkim cźerpjenju wumrjeł. Pod jeho skutkowanjom je žo nowy sakski wólbny sakoń wudał.

S **Draždźan.** (Pschekschiwjenje.) Pschi Platenowym wustajenju Draždźanskeho dwórskeho dźiwadła žu žo pschekschiwjenja wewžokoscźi 125,000 hriwnow wukopake. — W Počžaplu je žo hoscźenzaŕ E. Thieme satšélił. Jako pokładnik nalutowarskeho towarstwa njemóžesche wón 12,000 hriwnow, kotrež bě dostał, wotedacź. Hdyž žo žobustawska shromadźisna wotbywasche, w kotrejž dyrbjesche kontrolske knihi pschedpołożicź, wón wuńdźe a ruku na žebje skoži.

S **Warnocźiz.** Pschi njewjedrje, kotrež žobotu w nozy psches naschu wjeż cźehnjesche, je błysk do khěže Juliuża Schady dyrił, tola njesapalił.

* (Tjjo wojazy žo morili.) Pschi jenym pionerskim swucźowanju w Preßburgu žobotu jene rosbuchadko s 20 kilogramami ekrasita rosbuchny. Wyschschi leutnant Hofer a dwaj pionerskaj wojakaj žo pschi tym morischtaj.

Politiska rosmolwa

mjes Hanžom Deplu a Mots Tunku.

H.: Motso, žy Ty wóndy w Minakale był?
M.: W cźejim kale?
H.: Ssy dha Ty žlepy na wuschi? Pój tola bliže a poślucham! Brühl je žo sańdźenu njedźelu w Minakale žwojim wolerjam pschedstajił.
M.: Ah, tak! Ty žy tam wěso też pobył. Wschako wschudźom za nim cźelczkasch.
H.: Wo tutej shromadźisnje potajkim njewěsch?
M.: Bě dha w Serbskich Nowinach wosjewjena?
H.: Schto žebi tola myślisch? Brühl, najenzy a — Serbske Nowiny, äh — pscheschpatne.
M.: Hdźe žy Ty to shonił?
H.: Cźłowjecźe, njejžy dha wulke plakaty w Minakale, Drobach, Khrósćze, Łomsku a druhich wžach cźitał?
M.: Haj, haj! Póndźelu widźach w Pžowjach na jenej brózni schěroku běłu płachtu s cźornymi pišmikami pschilěpjenu.
H.: A njejžy cźitał?
M.: Němšzy cźitacź njemóžu, jenož žerbski, schtož mje nascha wowka nawucźi. Nimam wschak wjele kultury a zivilisazije.
H.: Schto pak to saždo do plisty?
M.: Wbohi! Njewěsch Ty, so žu Sserbja hłupy, njesdźěłany, njecźežany lud?

H.: Schtó to praji?
M.: Na, Twój Brühl, wo kotrymž masch tak dobre měnjenje!
H.: To móžno njeje! Wón tola hewak jako horzy pscheczel Sserbow ßo wudawa a ßo khwali.
M.: Ssamo ßebje a ßwoje dźěło a wězy wón wschudźom a stajnje khwali. W tym je wón wumjelz. To je Kokla pornjo njemu symna woda.
H.: Rěcz tola, schto je Brühl pschecziwo Sserbam sawinił!
M.: W Habrachczizach — to je „Ebersbach", jeli ßerbski njerosumisch — mějachu wohnjowe wobory jeneho dźěla Luzizy ßwoju skhadźowanku. Brühl bě tez pódla. Je dźěn komandant Luhowskeje wobory. To tola wěsch.
H.: Sso ßamo rosumi. Jako tajki je wón daloko a schěroko snaty.
M.: Hlej, na tutej shromadźisnje ßo namjet staji, so mohł ßo sjěsd wohnjowych woborow ras do ßerbskeje wokoliny powołacz.
H.: Sa to je tola Brühl był.
M.: Sso wě. A kajkeje pschicziny dla? Měnjesche s połnej hubu — praju Czi radscho němszy, Ty tola wot teho czaßa, hacz s najenkami wobkhadźujesch, radscho němszy rěczisch — prajesche potajkim: „Es ist an der Zeit, daß Sie einmal in die **wend'sche Türkei** kommen, um etwas **Kultur** und **Zivilisation** hineinzubringen."
H.: Takle grawocziwje a njepschistojnje je ßo Brühl wo Sserbach wuprajił?
M.: Tajki ton je wón najskerje wot ßwojich zusych dźěłaczerjow nawuknył. So pak je hižo tak dołho mjes khupymi Sserbami wutrał?
H.: Nětko wo Brühlu niczo wjazy wjedzecz nochzu.
M.: Ssy skónczńje k rosumej pschischoł?
H.: Teho tola żadyn Sserb wolicz a sa njeho dźěłacz njemóże.
M.: Je tu najdlěje był. Poczehnje sa dwě lěcze wottud.
H.: To hischcze won njeje.
M.: Na shromadźisnach powjeda, so je khudy do Luha pschischoł.
H.: A nětkole je bohaty muž, kaž ßym ßkyschał.
M.: Haj, sa 32 lět ßo něschto nahromadźi.
H.: Schtó je jemu k tajkemu bohatstwu dopomhał?
M.: Najskerje ßerbszy dźěłaczerjo. Hinak ßebi mój khromy rosumczk wukoliczicz njemóże.
H.: Tak dyrbjał tola sa Sserbow a mały lud czuczíwu wutrobu měcz.
M.: To bych ßebi tez myßlił. Ale myßle ludźi jebaja. To wschak ma kóżdy ßwoje waschniczko. Kaž ßo człowjek sjawnje dawa, tajki pschezo njeje.
H.: Njedawno wuhotowa někotrym „ßerbskim" wucźerjam „diner".
M.: Něschto wo tym czitach we Serbskich Nowinach. Schto to je — „diner"?
H.: To je wulka kołbaßa, s winom a sektom polata.
M.: Ha, ha, ha! Tu budźich rad ßobucźinił.
H.: Tajku maßku, kaž Ty, bychu tam runje trjebacz móhli.
M.: Ja bych jědł a pił a 21. oktobra s dźakownoscźu wolił — Koklu.
H.: Ty schibako!
M.: Haj, pschi wólbach dyrbisch ludźi sa nóß wodźicz, kaž to sozialdemokratojo czinja, kžecz a ßo tajicz.
H.: Měnju, so je wólba 15. oktobra.
M.: Tehdom ßo woli Brühl, Kokla hakle 21.
H.: Ty ßy khupischi, hacz Hottentotta. Sapóßkanzy ßo tola na jenym dnju wola.
M.: Ja wschak żanu kulturu nimam.
H.: W Minakale Brühl tez tróschku na ßerbskich evangelskich duchownych poripa.
M.: Ssu te jemu něschto skschiwdźili?
H.: Niz najmjeńschische. Jemu ßo najskerje njelubi, so njepomhaja Sserbow wěry dla rosschczěpicz.
M.: Nó, to hischcze by było. Mój ßo tola żenje wěry dla swadźiłoj njeßmoj.
H.: A njebudźemoj tez. Tola někotrym schkarakam ßo njelubi, so dyrbja hižo „24 lět po katholskich hußlach rejwacz".
M.: Kokla je krucze a s dorasom schkitał evangelsku zyrkej pschecziwo liberalnym żadanjam. Schto dha czi kažerjo chzedźa?
H.: Nó haj, kóżdy rosomny człowjek ßo dźiwa. Chzedźa jenoż Sserbow na ßo naschczuwacz a pschi tym ßmjetanu wusběracz.
M.: Bych najradscho kóżdeho rejaka, kiž to chze, se ßmjetanzu na hubu kleßnył, so jemu saczěka.
H.: Boże dla, to njeczin, hewak Cze ßadźa do khłódka.
M.: Hanßo, mi ßo sda, so je Brühl liberalny. Sa tajkeho jeho tez drusy maja.
H.: Baj wschak baj! Wschako ßo pißa a trubi, so je konservatiwny kandidat.
M.: Papjera je sczerpna. Jeho wupady na duchownych ßo mi tak prawje njelubja a to mje myli. Schtó wě, schto je ßwojim wucźerjam ßlubił, ßnano so chze wschě jich „modern" żadanja dopjelnicz.
H.: Wo nowym schulskim sakonju, wo kotrymž budźe ßo w pschichodźe jednacz, do zyła mjelczi. To je nadpadne. Wo schuli tez niczo njerosemi, kaž ßo w Njeßwaczidle wusna.
M.: Hdyž wo tak ważnej, zyły lud a kraj jimazej wězy niczo njerosemi, dha jeho tola żadyn dobry kschesczijan wolicz njemóże.
H.: Sso wě. Ale móżesch ludźom dopowjedacz?
M.: Sswoje dźěczi je dak woßebje konfirmowacz.
H.: Je to hańba, so ßwoje dźěczi s druhimi psched wołtař stupja?
M.: Kaž widźisch. Rjenje to njeje a dobry saczischcz to na lud njeczini, wot kotrehoż chze bycz woleny.
H.: Serbska Nowina jemu tez w żołdku leži. Na tu ßo husto wutschaße, rěczi jenoż wo „wend'schen Blättl" a w Minakale tez redaktora wucźesczi.
M.: Najlěpje je, so jeho redaktora sczinimoj.
H.: A Tebje ßobu. Potom mamy kraßny quodlibet. Ha, ha, ha!
M.: Czemu dha tez niz! To bych ßebi něschto bycz dał. Bych ßo naduwał, hordźił a khwalił, kaž to drusy czinja.
H.: Na, — ßamokhwaka derje njewonja. Brühl je tez w Rakezach pobył.
M.: Jědźesche psches Pßowje se ßwojimi trabantami.
H.: „Na pßa" tam ßo tola ßynył njeje.
M.: To drje tola niz.
H.: Wo tym pschichodnje dale. Bożemje! M. W.

Wußudźenja.

Khostańska komora. Skschiwdźenja dla bě kubleŕ Schibak w Komorowje tamnischu żiwnoscźerku Hanu Kružinu rodź. Göschikez wobskorźił. Kružineje njemandźelskeho ßyna ßu psched létom wopaczneje pschißahi dla w alimentskej wězy k khostańi saßudźili. W jednanju pschißaźneho ßuda běschtaj Schibak a jeho ßyn pschecziwo Göschikej ßwědczikoj. Wot teho czaßa je Kružina pscheßwědczena, so je młody Schibak wopak pschißahał. Wona je na njeho hižo „wopaczny pschißahaŕ" nawołała, tola młody Schibak njeje skorźił. Tola tez stareho Schibaka je Kružina pjecza 30. haprleje psched domjazym rěsnikom Hejtmanom w Rakezach wopaczneho pschißahowarja mjenowała. Sawniski ßud bě teho dla Kružinu k 50 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k 10 dnjam jastwa saßudźił. Kružineje powołanje pschecziwo tutemu wußudej khostańska komora saczißny.

Wjazyßadźenska termija.

W konkursu blidarskeho mischtra **Kurta Oehmy** w **Budyschinje** je ßo na k maßy ßkuschazu

póstsku leżomnoscź w Njeßwaczidle

hacz dotal **16400 mk.** ßadźiło.

Dla dozpicza wyschscheho ßadźenja je ßo sa

pónđzelu 4. oktobra t. l. pop. w 4 hodź. w knježim hosczenzu w Njeßwaczidle

wjazyßadźenska termija postajiła.

Khěża, kotruż je Oehme w lěcze 1907 s nałożenjom 18000 mk. w villowym stylu natwarił, je ßo hacz do léta 1922 khěżorskemu fiskusej jako póstownja pschenajała a wěste kapitalowe nałożenje poskicza.

Wunoschk podružneho pjenjesa: 920 hriwnow, wopalna kaßa: 13700 mk.

Dalsche rad wukasuje

W Budyschinje, 21. septembra 1909.

Gustav Christoph, konkursowy sarjadnik.

Inwentarowa awkzija.

Pónđzelu 4. oktobra popołdnja wot ½10 hodźin maja ßo na kuble czißko 7 **w Jatschobju**

16létny kóń (wallach), 2 krowje, 2 ßwinjeczi, 2 kosy, hospodarskej wosaj, 1 ruczna młócźaza maschina s rjemjenjom a wschelaka hospodarska nadoba na pscheßadźowanje pschedawacz.

Wobßedźer.

Wolerjo 4. wólbneho wokrjeża

ſo napominaju, ſo bychu ſo

ſobotu 2. oktobra, wječor w 7 hodźinach

w **Heimrichez hoſćenzu** w **Bukezach** ſeſchli. Dotalny ſapóſłanz

knjes tajny ratarſki radźiczel

dr. Hähnel w Koporzach

budźe wo ſwojej ſejmſkej dźěławoſczi rosprawjecź.

Sso prózujo, ſo by hoſpodarſke poměry ſwojich wolerjow jenak ſpěchował, je knjes **Hähnel** wólbny wokrjeż hižo 20 lět na zyle wubjerne waſchnje ſaſtupował. Jako ważna woſoba w ratarſtwje, jako dokładny ſnajeŕ ſakſkich finanzow a jako muż ſrałeje nawjedźitoſcze a ženje ſo njeſarjekowazeje dźěławoſcze je ſo wón runje każ we wjele deputaziſkich jednanjach, tak tež w połnych ſejmowych poſtedźenjach pſchi ſakonjedawanju poſłednich lětdźeſatkow najźiwiſcho, haj ſamo huſto ſ roſſudnym wuſpěchom wobdźěłał. Naſcha krajna univerſita je jeho ważnoſcź tež ſa powſchitkownoſcź hakle pſched někotrymi njedźelemi ſ tym pſchipóſnała, ſo je jemu najwyſchſche wuſnamjenjenje, doſtojnoſcź cżeżneho doktora, ſpożcźiła.

Saſtowuſwolenje tehole wupruhowaneho muża budźe ſa wólbny wokrjeż każ ſa zyłu wótcźinu ſe žohnowanjom.

Teho dla podpiſany wubjerk wſchitkich wuſwolerjow 4. wjeżneho wólbneho wokrjeża proży, ſo bychu wólbny dźeń ſwój hłóż wotedali ſa

knjeſa tajneho ratarſkeho radźiczela

dr. Hähnela w Koporzach.

Wjeſne wólbne towarſtwo.

Soba w Cžornjowje, pſchedſtyda.

Krajnoſtawſki bank.

Danjowa měr ſa nalutowanki je ſo ſa cżaż wot 1. januara 1910 na 3% poſtajiła.

Sa pjenjeſy, wſchědnje k woli ſtejaze, w běžnym ſliczbowanju ſo w tu khwilu a hacž na dalſche bjes pſcheměnjenja 2% dawataj.

W Budyſchinje, 28. ſeptembra 1909.

Krajnoſtawſki bank
kral. ſakſk. hornjoluziſkeho markhrabinſtwa.

Kruwa ſ cżeleczom
a **kóń**, bruny, žrěnich lět, ſtaj na pſchedań w Cžichońzach cżo. 2.

Podżobna kruwa
blisko k cżeleczu je na pſchedań w Krakezach cżiżko 2.

Mało ſamożiczi
ſ khorymi ſubami
po poniżenych płacżiſnach
zuſe ſuby, plomby
doſtawaju — Położene płacżenje ſo dowola.
Dentiſt Max Flach
w Budyſchinje na theaterſkej haży 6

Sserbſki wječor w Minakale
wotměwa ſo wěſteje pſchicżiny dla hakle
njedźelu 10. oktobra 1909
a **niz** njedźelu 26. ſeptembra.

Bydlu wot nětka
na rózowej haży 1 po 1 ſkhodźe
(w měſcze Budyſchinje).
K rěcżam: Wſchědne dny 8—9 dopołdnja, 12—½2 popołdnju.
Njedźelu 8—10 dopołdnja.
Pful, praktiſki lěkař.

Piſomne wucżinjenja,
liſcżiny, teſtamenty, próſtwowne piſma atd. naſtajeja **hypotheſke pjenjeſy a kupowanje a pſchedawanje leżomnoſcżow** ſaradźujetaj
J.a E. Koban pſchi żitnych wikach. cżo. 4, telefon 675.
— Rěcżimoj tež ſerbſki. —

Składnoſtna kup!
Żiwnoſcź ſ něhdże 6 kórzami pola a łuki je hnydom ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi na pſchedań. Dalſche darmo wukaſuje
ſudniſki aktuar ſw. ſk. **Liebſch.**

Żiwnoſcź
ſ 5 kórzami w Piſanym Dole pola Wóſłinka ma na pſchedań Twarok we Wětnizy (w pruſkej Hornjej Łużizy).

Żiwnoſcź
we Wulkich Debżezach cżiżko 44 ſ něhdże 18 kórzami, maſiwnymi twarjenjemi, 12 000 mk. wopalneje każy, je ſe żiwym a morwym inventarom khorowatoſcze dla hnydom tunjo na pſchedań.

Khěża
w Raſchowje cżiżko 28 ſe ſahrodu a ¼ kórzom pola, rjenje leżaza, 5 minutow wot Budeſtez ſdalena, je wobſtejnoſcżow dla na pſchedań.

Schulerjo
dobru penſiju doſtanu na Lubijſkej dróſy 23 po 2 ſkhod.

Ssylnu kuchińſku holzu
pytam; naſtupjenje ſłużby hnydom.
Baronowa ſ Vietinghoff-Rieſch nad Njeżwaczidłom.

Kuchińſka holza ſo pyta.
Na knježi dwór w Budyſchinku ſo k 1. januarej 1910 ſtarſcha holza, kotraż ma jěd ſa cżeledź a knježu kuchinju wobſtaracź, ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pyta.

Pytam wjele dźowkow, žrěnzow, małych, dźowki k ſwinjom do dobrych ſłużbow. Pſchiſtajeŕka **A. Holtſchowa** w Albertſkim dworje.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ſłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ſwinjom, wotrocżkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerſke ſwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ſukelnſkej haży 1 na rózku żitnych wikow w cżrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

Wucżobnik ſo pyta.
Hólz, kotryż chże ſedlaŕſtwo abo tapezěraŕſtwo nawuknycź, móże hnydom abo jutry do wucżby ſtupicź pola **T. Alberta** w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebjach 10.

(K temu cżiżku pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 40 Serbskich Nowin.

Sobotu 2. oktobra 1909.

Placišny rěsneho slotu na Draždžanskich słótnych wikach.

27. septembra 1909.

Placišny po zentnarju w hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosćze hač do 6 lět	40—43	76—79
awstriske	43—47	79—84
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	36—39	72—75
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	32—35	68—71
4. ßnadnje pizowane kóžđeje staroby	28—31	60—65
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosćze	40—42	72—75
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnosćze hač do 7 lět	36—38	67—70
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	31—34	61—65
4. ßrěnjo pißowane krowy a jałojzy	27—30	56—60
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosćze	39—41	70—72
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	35—38	66—68
3. ßnadnje pizowane	30—33	62—64
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	48—50	78—80
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	44—46	74—76
3. ßnadnje wuwite wot zyza	38—41	68—72
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſtschiženjow w starobje hač do 1¼ léta	60—61	77—78
2. mjaßne	57—59	74—76
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	53—56	70—73

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 25 septembra 1909 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 30. septembra 1909. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pschenża	bela	—	—	—	—	10	60	10	90
"	žołta	—	—	—	—	10	40	10	60
" nowa		10	30	10	50				
Rožka		—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		8	25	8	45	8	20	8	45
Jeczmjeń	50 kilogr.	8	50	9	—	8	—	8	50
Wows nowy		8	—	8	50	7	30	7	70
Hróch		9	50	12	50	12	50	13	—
Woka		10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły		14	—	14	50	15	—	16	—
Hejduschka		19	—	19	50	20	—	22	—
Bérny		2	50	2	80	2	20	2	50
Butra	1 kilogr.	2	60	2	80	2	50	2	70
Pschenična muka	50 "	11	75	21	—	20	50	21	50
Rżana muka	50 "	10	—	14	—	14	50	15	50
Ssyno	50 "	5	—	5	50	4	—	4	50
Ssłoma	100 "	5	—	5	30	3	67	5	40
Proßata 1008 schtuk, schtuka		9	—	26	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	6	50	6	70
Rżane wotruby				6	75	6	60	7	10
Pschenična gris				6	50	—	—	—	—
Rżany gris				7	50	—	—	—	—

Na burzy w Budyschinje pschenża (bela) wot — hr. — np., hač — hr. — np., pschenża (žołta) wot 10 hr. 25 np. hač 10 hr. 60 np., tyrka wot 8 hr. 35 np. hač 8 hr. 75 np., jeczmjeń wot 8 hr. 80 np. hač 9 hr. 25 np., wowš wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 30 np.

W Budyschinje placżesche: kórz pschenicy (bela) po 170 punktach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač 10 hr. 15 np., nowa: 17 hr. 51 np. hač 17 hr. 85 np., kórz rožki po 160 punktach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 13 hr. 20 np. hač 13 hr. 52 np., kórz jeczmjenja po 140 punktach 11 hr. 90 np. hač 12 hr. 60 np.

Wiczne placišny we Kamjenzu.

30. septembra 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 40 np., pschenża wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 75 np., jeczmjeń wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 50 np., wowš wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr. 90 np., jahły wot 16 hr. — np. hač 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., ßyno 5 hr. 20 np., bérny 2 hr. 60 np., ßłoma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 70 np. hač 2 hr. 90 np.

Wjedro w Loudoute 1. oktobra: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 17. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farar Räda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodź. duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W katholskej zyrkwi: Jakub Werlich, dźěłaćeŕ w Budyschinje, ſ Friedu rodź. Lehmanez, plotowatka w Budyschinje. — Otto Burkhardt, khachestajeŕ w Budyschinje, ſ Hanu rodź. Počzez w Budyschinje. — Oswald Lobedann, sergenant w Budyschinje, ſ Hanu rodź. Stehrez, słužownej w Budyschinje.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Max Gerhard, Khorle Hermanna Rychtarja, kamjenjeczeßarja na Zidowje, ß. — Alfred Kurt, Jana Gustava Luxa, modelskeho tyscherja w Hornjej Kinje, ß. — Rudolf Khorla, Jana Khorle Steglicha, maschinista na Zidowje ß. — Wylemina Frieda, Bjedricha Hermanna Hübnera, žiwnoscźerja a murjerja w Sskonej Borschczi, dź. — Gertrud Hedwig, Ernsta Pawoła Rychtarja, kopornikarja na Zidowje, dź. [illegible]

W katholskej zyrkwi: Hildegard, Michała Kónióra, ßuknodźěłarja w Budyschinje, dź. — Charlotte, Friza Kaupo, twarskeho mischtra w Budyschinje, dź. — Antonia, Jana Neumanna, wobkh. wjednika w Budyschinje, dź.

Zemrjeli:

W Michalskej wotzadze 23. septembra: Martha Lisbeth, Jana Augusta Měta, zyhelniskeho mischtra w Ssmolizach, dź. 4 m. 5 d. — 25. Richard Ernst, Ernsta Augusta Sole, dźěłaćerja na Zidowje, ß. 2 m. 5 d. — 29. Erich Hans, Bjedricha Pawoła Reißiga, twarskeho mischtra na Zidowje, ß. 4 m. 14 d.

Zyrkwinske powjesćze ſ Hodźija.

17. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½8 hodźin duchowny Voigt němsku spowjednu wuczbu, ½9 hodź. farar Kschižan němske a w ¾10 hodź. ßerbske prědowanje. — Popołdnju 4 hodź. budźe w Eignarez hosćenzu w Hodźiju mißionar Faßman wo ßwojich podeńdźenjach w Afriziy rěcźeć.

Zyrkwinske powjesćze ſ Bndestez.

17. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano w 7 hodźin farar Domaschka ßerbsku spowjedź, duchowny Boitz dopołdnja we 8 hodź. ßerbske a ½10 hodź. němske prědowanje.

Póńdźelu jako na kermuschu dopołdnja we 8 hodź. ßerbske a ½10 němske prědowanje.

Kedźbu kołojěsdni!

Dla rumowanja mojeho hobrskeho sklada wjele poniżene placišny
mantle po 1 mk. 85 np. hač 5½ mk.,
ßylne hórske pschikrywy po 5½ mk.,
ßedła po 1 mk. 85 np., **wodźidła** po 2 mk.,
nohate plumpy po 80 np., **pedale** po 1 mk. 25 np.,
karbidowe latatnje po 1 mk. 65 np.,
ßylne mužaze koła po 65 mk., 1 léto rukowanje,
žonjaze koła po 75 np., 1 léto rukowanje.

Wopomńcźe! To ßu fabrikske placišny.

Bjerjemy kóždu tworu wróćo a wróćamy pjenjesy, hdyž kupzy njejßu spokojom.

Žadajcźe ßebi mustry na tydźeń k wobhladanju.

Schijaze a žimaze maschiny.

Industrija Jankowych jěsdnych kołow a maschinow

na Mužakowskej dróšy 4,

najwjetscha pschedawarnja tejele družiny w Budyschinje.

Wuporjedźerńja, emaillowarnja a ſaniklowarnja.

Trjebane koła ßo do placźenja bjeru.

Trjebane mužaze a žonjaze koła ßu stajnje naſkładźe.



Franz Marschner

cźaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9

ßwój sklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaßow** k dobroćiwemu wobkedźbowanju porucźa.



Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placišny.

Jěsdny plan želesnizow

placzazy **wot 1. oktobra 1909 hacz do 30. haprleje 1910.**

Njedzelu a zwjate dny tez 4. wosowa klaßa jěsdzi.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina . . .	5,10	7,48	9,13	11,34	2,10	3,49	7,15	8,26	10,45	11,24
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,41	2,17	3,56	7,22	8,33	10,53	—
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,45	2,21	4,00	7,27	8,37	10,58	—
Mak. Wjelkowa .	5,29	8,08	9,32	11,54	2,30	4,10	7,35	8,44	11,06	11,39
Radworja . . .	5,40	8,25	9,43	12,07	2,40	4,26	7,46	9,01	11,22	11,49
Khaßowa	5,46	pschij. do Lubija 11,15.	9,49	pschij. do Lubija 2,27.	2,46	pschij. do Wosb. 6,03.	7,53	pschij. do Wosb. 10,09.	11,28	do Wosborka 12,56. O
Njeßwaczidła . .	5,55		9,58		2,55		8,04		11,38	
Scheschowa . . .	6,03		10,06		3,03		8,12		11,46	
Rakez	6,15		10,15		3,15		8,25		12,09†	
Komorowa . . .	6,22		10,22		3,22		8,32		12,16†	
Sdzarow	6,29		10,29		3,29		8,39		12,23†	
Hóska	6,36		10,36		3,36		8,46		12,30†	
Kulowa	6,43		10,43		3,43		8,53		12,37†	
Němzow	6,51		10,51		3,51		9,01		12,45†	
do Wojerez	6,57		10,57		3,57		9,07		12,51†	

† Jěsdzi jenož w nozy poßlednjeho dźěłanskeho dnja w tydzenju.
O Jěsdzi jenož 3. oktobra, 7. nov., 26. dez., 9. januara, 6. februara, 28. měrza a 24. haprleje.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	†4,10	5,30 wot Wósborka	7,04	8,34 wot Lubija.	10,11	11,56 wot Lubija.	2,31	5,18 wot Lubija.	7,41	O 7,44 wot Lubija
Němzow	†4,17		7,11		10,18		2,38		7,48	
Kulowa	†4,25		7,19		10,26		2,46		7,56	
Hóska	†4,32		7,26		10,37		2,53		8,03	
Sdzarow	†4,39		7,33		10,44		3,00		8,10	
Komorowa . . .	†4,46		7,40		10,51		3,07		8,17	
Rakez	5,07		7,50		11,12		3,24		8,25	
Scheschowa . . .	5,15		7,57		11,19		3,31		8,33	
Njeßwaczidła . .	5,23		8,05		11,27		3,39		8,40	
Khaßowa	5,33	7,00	8,14	10,45	11,35	2,13	3,48	7,35	8,49	9,41
Radworja . . .	5,44	7,05	8,21	10,51	11,41	2,17	3,55	7,44	8,55	9,42
Mak. Wjelkowa .	5,55	7,15	8,31	11,01	11,53	2,28	4,08	7,54	9,05	9,53
Židowa	6,03	7,23	8,38	11,08	12,00	2,36	4,15	8,01	9,12	—
Ratarjez	6,08	7,27	8,43	11,13	12,05	2,40	4,19	8,06	9,17	—
do Budyschina . .	6,15	7,34	8,50	11,20	12,12	2,47	4,26	8,13	9,24	10,07

† Jěsdzi jenož kóždy poßledni dźěłanski dźeń w tydzenju.
O Jěsdzi jenož 3. oktobra, 7. nov., 26. dez., 9. januara, 6. februara, 28. měrza a 24. haprleje.

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2 4.	2. 3.
S Budyschina	4,55†	5,56*	7,12	10,47	1,18†*	2,06	4,39	7,25	9,28	11,25
Dźěžnikez	5,03†	6,08*	7,24	10,55	1,30†*	2,14	4,47	7,34	9,36	11,33
Budestez .	5,11†	6,17*	7,35	11,01	1,39†*	2,21	4,53	7,41	9,42	11,40
Roswodez	5,15†	—	7,41	11,06	—	2,26	4,58	—	9,47	11,45
Do Wjeleczina	5,22†	—	7,50	11,13	—	2,34	5,05	—	9,54	11,52

† Jěsdzi jenož zobotu a póndzelu. — * Jěsdzi kóždu póndzelu, abo hdyž je tehdy zwjaty dźeń, wutoru. — †* Jěsdzi jenož zobotu hacz do 14. nov., wot 27. měrza tez njedzelu a zwjate dny. — ‡ Jěsdzi jenož 31. oktobra, 28. novembra, 26. dezembra, 30. jan., 27. febr. a 28. měrza.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2.—4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina . .	—	6,05†	8,25	12,06	—	2,59	5,25	—	10,15
Roswodez . . .	—	6,12†	8,33	12,12	—	3,09	5,35	—	10,21
Budestez . . .	5,09*	6,18†	8,41	12,17	12,42†*	3,17	5,42	7,50	10,26
Dźěžnikez . . .	5,18*	6,24†	8,47	12,23	12,52†*	3,28	5,51	7,56	10,32
Do Budyschina . .	5,29*	6,31†	8,54	12,30	1,04†*	3,38	6,01	8,03	10,39

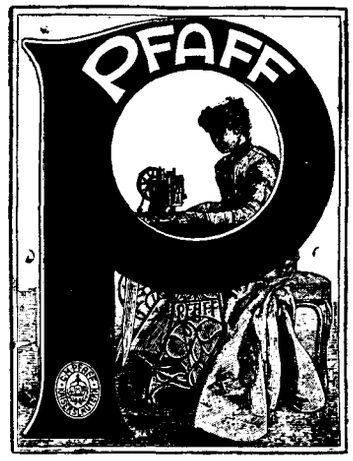
* Jěsdzi kóždu póndzelu, abo hdyž je tehdy zwjaty dźeń, wutoru.
† Jěsdzi jenož zobotu a póndzelu. — †* Jěsdzi jenož zobotu, hacz do 14. novembra a wot 27. měrza tez njedzelu a zwjate dny.

Na zwój wulki skład

tšěschneje papy, drjewoweho zementa, theera, asfalta, tšěschnych tschěskow, kaž tež schleš. **tonowych tšěschnych zyhelow, bibrazych wopuschow a tšěschnych zyhelow se saschibkom** a ventilaziju s najlěpschich zyhelnczow kedźbliwe czinju a zo pschi potrjebje najnalężnischo poruczam

F. W. Menzel

w Budyschinje na hornczeŕskej haßy.



Phönixowe, Grützнerowe a Viktoria-

schijaze maschiny

sa domjazu potrjebu a rjemjeßko.

Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.

Ssamßna wuporjedzenja.

Clemens Jäckel,

mějeczel Gustav Kloeppel.

Telefon 435. Na seminarskej dróży 5. Telefon 435

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na zukelnskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske žórło sa njewjesczinske wuhotowanje a jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłuzenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowatuja.

Wobhladanje bjez kupjenja dowolene.

Wróćku, na mjno a ličbiny cło. nježdowacz.

Koprowy vitriol

zyły a czisty mlěty, k naczinjenju pschenży, poruczа tunjo

Otto Engert,

en gros **drogownja** en détail

Telefon 33*.

Zuse suby, plombowanje

w khmanym wuwjedzenju.

Suby do stota zadzene, schtapacze na suby, króny

Dentist Max Flach

w Budyschinje

— na theaterskej haßy 6 II —

pschi zitnych wikach.

Stwy bjes procha

dostanjecże pśches

Pa. ſchpundowanjowy wolij



Arthura Hösy
w Budyſchinje,
żeleſowa wikowatnja
na ſeminarſkej dróſy 11.
— Telefon 268. —
Tón wolij hižo 10 lět jara k ſpokojnoſći pſchedawam.

Žitowe měchi,

mukowe měchi,
ſtlomniki wſchěch ſchěrjow,
pizowanſke měſchki
ſa konje,
woſowe płachty
(plany),
ſchěry płat
k ložowym płachtam,
najlěpſche hadreſchcża,
trawne płachty,
koju k cźiſćenju woknow
a woſow atd.
tunjo porucża

Heinrich Lange
pſchi žitnych wilach
ſnapſchecża ſkoteje hwězdy.

Brodowſka haptyka



na hoſchiz hažy 21.
Kaſchel,
katarrh,
dybawoſcź
žo ſpěſchnje połožeja
ſ thymuſinom
Blescha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Se ſhromadnym nakupjenjom ſa někotre pſchedawarnje w najwažniſchich fabrikach je nam mózno, žwoje **wubjerne cźrije** po delka ſtejazych woprawdże tunich płacźiſnach pſchedawacź a dawamy ſa kóždy por najdale doßahaze rukowanje!!

Pſchedawamy:

Dźěcźaze kožane ſchkórniczki k ſchnórowanju a ſapinanju, też ſ cźopkym podſchiwkom — niž ſa 1.90 a 2.25, ale ſa **jenož 1.50 a 1.75.**

Schulſke ſchkórnje, **njeſkónzujomne** — niž po 4.75, 5.75 a 7.50, ale **jenož po 3.90, 4.75 a 6.25.**

Žonjaze ſchnórowanſke ſchkórniczki moderneje formy ſe chevreauxa a boxkalwa ſ lakowanej khapu abo bjes njeje, niž po 9 mk., ale **jenož po 7.50.**

Mužaze a žonjaze ſchkórniczki ſ prima boxkalfa a chevreauxa, wſchěch faßonow a jenož hódneho wudźěłka — niž po 12 mk., ale **jenož po 7.50.**

Žonjaze a mužaze elitne ſchkórniczki ſ najlěpſcheje a najrjeńſcheje koże, też lakowane ſchkórniczki, najlěpſche a najmodniſche wudźěłki ſchewſkeje induſtrije — niž po 15 a 19 mk., ale **jenož po 12.50 a 15.50.**

Mužaze ſchnórowanſke ſchkórnje, **cźehnite a ſe ſpinu** jara dźeržaze trajne ſchkórnje — niž po 9 mk., ale **jenož po 7.50.**

Mužaze cźehnite ſchkórniczki, ſolidne a trajne — niž po 6.50, ale jenož **po 4.50.**

Mužaze hońtwinſke ſchnórowanſke ſchkórnje, woprawdźite juchtowe, wodu njepſchepuſchcźate — niž 21 mk., ale **jenož po 15.50.**

Juchtowe dolhe ſchkórnje, woprawdźite ruſke — niž 22, 27 a 34 mk., ale **jenož po 17.50, 21.00 a 27.00.**

Woßebne rejwanſke ſtupnje a praktiſke domjaze ſtupnje,
kaž też
pólne, jěſdne a dźěłacźerſke ſchkórnje po wſchěch płacźiſnach,
žonjaze tofle hižo po 30 np., **dźłcźaze tofle** hižo po 25 np.

nasymſke a ſymſke nowoſcże
wſchědnje pſchikhadźeja.

Shorjelſka cźrijownja.

A. Jacobsohn
w Budyſchinje na bohatej haßy 7.
Wſchě wuporjedźenja hnydom, derje, tunjo.
Mjeńſche wuporjedźenja pola mje kupjeneho wobucza žo darmo cźinja.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje

(mějecźel **Max Kirschner**)
pſchi butrowych wilach 1 **telefon cźiſło 415**
porucża žwoje daloko a ſchěroko ſnate
palenzy a likeury.
Roſeßłanje w cźwizach a bleſchach.
Proſchu žebi płacźiſnowy ſapiß žadacź.

Snate najlěpſche a najtuńſche
jěſdne kola
kupuja žo pola
W. Fuchsa
w Budyſchinje
na Draždźanſkej dróſy

Hotowe ßlomniki

wschěch wulkoscżow,

rubjany a bělý płat

wschěch schěrjow,

bělе a rubjane trjenja

a **blidowe ruby**

po jara poměrnych płaczišnach porucża

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

Konditornja a khofejownja

R. Lehmanna (prjedy Nauki)

na ßerbskej haßy czißko 8

porucża ßwoje městnoscże dobroczišwemu wopytowanju.

Pschihódny pschebytk!

Najlěpsche napitki, ff. konditorske twory,

Torty, tykanzy, baby atd.

jako dary s kóždym žadanym napißmom sa kóždu składnoscż ßo hodżazym.

Schokolady. — Mjedowe tykanzy.

Czěsku brunizu

(wuhlo)

Słokomorowske salonowe, worjechojte a kósłkojte brikety,

schlesyski koaks

po tunich dnjowych płaczišnach poručataj

Kühnemann & Richter

na Bismarkskej drósy 7. Telefon 228.

We Wettinskim dworje na kamjeńtnej haßy. **Na sadnjej bratrowskej haßy 2.**

W kuchini lutowacz pomha

MAGGI owe korjenjenje. We wschěch bleschowych wulkoscżach a s nowa pjelnjene naležnje porucża **Hermann Kuschke** na schuleńskej haßy 5, filiala na rybowej haßy.

Wisitne khartki

czišchczi spěschnje **Smolerjez knihiczischczerńja.**

Tsihwěsdowske tsěschne

zyhele w rjanych njeshinitych barbach, **plestrowanske klinkerske zyhele** s 8 hłowczkami sa pschejěsdy, hródże, dwory atd., **zyhele k hrjebiczkam, zelesne klinkerske, wodnnjepschepnschczate połne a dzěrkate zyhele, schamottowe zyhele**

porucża

Pawoł Arnold,

parna zyhelnicza w Tsjoch Hwězdach

(Dreistern) pola Budyschina.

Kschemjenjowe jamy. Telefon: Budyske sarjadnistwo czo. 11.

Poručam swój wulki skład:

prima pólskich a schles. tyscherskich khójnow, schles. schmrèki, wudwjerniki a wudwjerna, hranite drjewo, laty, tramy

wschěch swuczenych wulkoscżow po najtunischich płaczišnach.

Sa mšdu ßo tunjo rěša.

W Budyschinje, na Tšělanskej drósy 23.

Pawoł Mörbitz.

Parny rěsak, hèblowarnja a pschedawarnja wužitk. drjewa.

Liebsch,

sudnisli aktuar sw. skuzby

na sukelnskej haßy 34

pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazиske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.

Rěczi serbski.

— Telefon czißko 177. —

Pscheßadżowanje leżomnoscżow.

Pa. skłodowe kocholki

a

trundlatu woku

s Japanskej rožku

porucża

Pawoł Scholta naßl.

na Hoschiz haßy.

Najbohatschi wubjerk

najnowschich mustrow

schklenczanych a porzlinowych : : : : tworow,

kwaßne a składnostne dary, emaillowe twory

porucża po tunich płaczišnach

Ernst Ullrich naßl.

w Budyschinje

na schuleńskej haßy 12.

Maschinski wolij

sa wschě ratarske a druhe maschiny

jenož w najlěpschich druzinach po najtunischich płaczišnach

porucża

Arthur Grubann

pschi drjewowych wikach 8.

Koprowy vitriol

k naczinjenju pschenży tunjo porucża

Emil Měrsch,

— drogowe khlamy —

na kamjeńtnej haßy.

Pißarnja

sa kupne, hypothekske, dismembrazиske, testamentske a sawostajenstwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej drósy czo. 1

po 1 skhodże, hosczenz Gambrinus.

Max Frenzel.

12000 mk., 4500 mk.

a wschelake druhe sumy ßu hischcze k 1. oktobrej na dobru hypotheku wupožczicz psches

J. a E. Kobana

pschi zitnych wikach 4.

4500 mk. a 3500 mk.

mataj k 1. oktobrej na hypotheku hischcze wupožczicz

J. a E. Koban

pschi zitnych wikach 4.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěšćki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 41. Sobotu 9. oktobra 1909. Lětnik 68.

Swětne podawki.

Lětanje smijojtych lětakow w Barlinje.

W Barlinje ßu ßo tydźeń dołho smijojte lětaki wupruhowake. Najßławnischi lětarjo běchu ßo tam seschli, mjes nimi Amerikanaj Orville a Welbur Wright, Jendźelczan Lathan a Franzowsa Bleuriot. Němski krónprynz, kotryž je hižo s Zeppelinowym ballonom s Friedrichshafena do Donaueschingena jěł, je ßebi też na jenu jěsbu se smijojtym lětakom swěrił. Ssobotu popołdnju, hdyž bě wětr trochu wocźichnył, ßo wón na Bornstedtskim polu pola Potsdama s lětakom Amerikana Orvilla Wrighta do powětra puschcźi. Se schumjazym wokanjom pschihladowazeho luda lětak do wyßokosće schwórcźesche a schtwórcź hodźiny dołho 25—30 metrow nad semju lětawschi ßo na semju wrócźi. Krónprynz bě se slětowej wěstosću jara spokojeny. Khětra khrobłosćź pschezo k temu ßłuscha, se smijojtym lětakom w powětsje lětacź; někotryžkuli je ßebi pschi tym hižo schiju swinył.

Sa pschichod na smijojte lětaki wulke nadźije stajeja. Snaty franzowski lětar Henry Farman pische: Sa pschichodne 10 lět lětak na město automobila stupi. S woprědka budźe wón jenoż k sportskemu spěschnemu jěsdźenju. Lětaki pschichodnych lětdźeßatkow budźa na ßwoje prjedowniki mało podobne. Wone budźa mjeńsche, jeho kschidła ßo pschirěsaju, jich motor po wulkosćźi a cźeźkosćźi smjeńschi, tola po mozy budźe wjele pschiběracź porno smjeńschenju po cźeźkosćźi. Wone budźa s wuschiknosćźu a wěstosću nad drohami a khěźemi naschich wulkich městow lětacź. Dźenßa hischcźe automobile New-Yorkskeje wohnjoweje wobory po drohach, s ludźimi ßo mjerwjazych, puchotajo wobkhad hacźa a powschitkownu cźischcźeńzu naczinjeja. Bórsy lecźaza wohnjowa wobora wyßoko nad naschej hłowu polecźi. Woßebje budźa lětaki pola tych lubowane, kotsiž maja wschědnje daloki pucź s wobydlenja do pißarnje jěsdźicź. Hdyž budźa na tšěchach trěbne sastanischcźa sa lětaki pschiprawjene, potom je jenoż trjeba, na tšěchu stupicź, ßo do lětaka ßydnycź a w runej měrje k wottyknjenemu kónzej sjěcź. Hdyž ßo pomyßli, so móże ßo s lětakom sa minutu kilometer pschelecźicź, móże ßebi kóždy wobliczicź, so ßo s nim ani automobil, ani lokomotiwa měricź njemóżetej, kotraj dyrbitaj pódla teho wjele wokołopucźow cźinicź.

Zar a ßerbski prynz Jurij.

Prjedawschi krónprynz Jurij je ßo ßwojich spodźiwnych waschniczkow dla naßlědnistwa na ßerbski trón wotrjez dyrbjał. Sserbskemu knježerstwu pak wón hischcźe pschezo dla ßwojeho wustupowanja w sjawnosćźi staroscźe cźini. S tychle wobcźeżnosćźow chze ruski zar ßerbskemu knježerstwu wupomhacź. Wón je kralej Pětrej wosjewił, so mohł prynz Jurij jako rytmischtr do gardoweho jěsdneho regimenta sastupicź, hdyž chzył wón dla dalscheho wojerskeho swucźenja do wukraja hicź. Zar je też swólniwy, prynzej doßahazu apanažu (msdu) płacźicź. Ruski póßłanz je w tejle należnosćźi też s prynzom Jurjom dwěhodźinske rosrěcźenje měł. Wocźakuja, so prynz ruske poskicźenje pschiwosmje.

Sbliżenje Turkowskeje k Ruskej.

Turkowske knježerstwo k ruskemu zarej woßebite póßłanstwo póscźele, kotreż minister swonkownych należnosćźow powjedźe. Tutón směje trěbnu połnomóz, so by sakoźł k wutrobnemu politiskemu a wojerskemu srosymjenju położił. Pschi tym budźe ßo pjecźa też wo pschejěsd ruskich wójnskich łódźow psches Dardanelle jednacź. Minister dyrbi pódla teho zyku móz na to nałożicź, so by setkanje mjes zarom a sultanom wuskutkował, na kotreż turkowske knježerstwo wulku ważnosćź kładźe.

Wojerske pschißahanstwo na Cźornej Horje.

Dla njeporadźeneho pschißahanstwa pschecźiwo cźornohórskemu wjerchej Nikicźe je 26 cźornohórskich offizěrow a 80 wojakow do Turkowskeje cźekło a turkowskeho wójnskeho ministra proßyło, so by jich do turkowskeho wójska pschijał. Knježerstwo je tule próstwu dopjelniło, jenoż dwaj offizěraj staj ßo wotpokasałoj. Cźeknjeńzy ßu muhamedansku wěru pschijeli.

Cźornohórske knježerstwo je wo njeschlachcźenych wotmyßlenjach wojerskich spschißahanzow na sjawne dało, so je jedyn leutnant ßwoje mużstwo k jenej brónjowni dowjedł. Tam je wón mjes nje brónje rosdźělicź dał, prajizy so je cźaß, wjercha wotßadźicź a ßwobodnosćź a njewotwißnosćź Cźornohórskeje wuwołacź. To saßłyschawschi ßu leutnanta jeho ßamßni ludźo sajeli. Jeho do Podgorizy pschiwjedźechu a wyschnosćźi pschepodachu. Pódla tuteho leutnanta je jenoż pjecź abo schěsćź wożobow do pschißahanstwa sapleczenych, kotreż ßu wschě do wukraja cźekłe. Pschißahanstwo ßo na ta měrjesche, něhduscheho ministra Radowicza s jastwa wußwobodźicź w kotrymž wón dla bombowehо prozeßa ßedźi. Sběžkarskeje strony na Cźornej Horje njeje, ale jenoż njespokojne elementy, kotreż wjerchej Nikicźe nochzedźa wodacź, so wón njeje poßlednje naléczo pschi ßerbsko-awstriskej swadźe s Awstriskej wójnu sapocźał, ale ßo po wobstejnosćźach słożił.

Swada mjes Němzami a ruskej wyschnosćźu w Charbinje.

W Charbinje w połnócznej Mandźurskej bě ßo jena piwarnja, kotraż ma němskich dźěłacźerjow, sapowjedźika, ruskej wyschnosćźi dawki płacźicź. Skónczńje bě wyschnosćź postajika, so byrbjesche ßo piwarnja na dyrbjenske waschnje na pschestawanje pschedawacź. Hdyž chzyschе ßudniski wukonjeŕ piwarnju pschedacź, ßo piwarniny direktor na němskeho konsula Daumüllera wobrocźi, kotryž wyschnosćźi wosjewi, so je piwarnja němske wobßedźenstwo a nad njej němsku khorhoj horje scźahnycź da. Njedźiwajzy teho ßudniski wukonjeŕ a polizistojo do piwarnineho dwora pschińdźechu, hdźcź ßo němszy dźěłacźerjo do ßudniskeho wukonjerja s pukami dachu. Polizistojo pukam kónz scźinichu, na cźoź ßo na pschestawanje pschedawanje wotmě. Ruska wyschnosćź protokoll wo skschiwdźenju rnskich sastojnikow pschi wukonjeju jich winowasosćźow spißa a jón ruskemu konsulej pschepoda. Němski konsul Daumüller teho runja protokoll wo sranjenju němskeho wobßedźenstwa napißa.

Ruski generalny konsul w Charbinje bě podawk němskemu konsulej we Mukdenje k wjedźenju dał. Tutón je druheho nahlada hacź jeho němski kollega w Charbinje był. Wón je pschipósnał, so mjenowana piwarnja žaneho prawa na němske schkitowanje nima. Duż je wón poručził, so ma ßo němska khorhoj s piwarnje wot stronicź.

Zyrkwina klatba.

W měsćze Adriji w Italskej běchu tamnischeho biskopa s kijemi nabili a do njeho kamjenje mjetali. Nětko je bamž nad městom klatbu wuprajił. Po njej njeßmědźa w Adriji duchowni s wuwsaczom kschćenjow a poßlednjeho wolijowanja žanu zyrkwinu ßkužbu cžinicz.

Wotehnaty persiski schah Ali Mohamed

je do ßwojeho wuhnanstwa w Ruskej pschijěł. W Odeßy na kraj stupiwschi je wón zarej a jendźelskemu kralej dźakne telegramy póßłał.

Wotprawjenje wjednika marokkowskich sběžkarjow Bu Hamary.

Franzowski konsul w Fezu je franzowskemu póßłanzstwu nadrobnu rosprawu wo wotprawjenju Bu Hamary podał. Po njej je sultan Muley Hafid s pschewodom dweju sastojnikow do ßwojeho hroda w Fezu pschischoł a ßo do tamneho hrodoweho wotdźělenja podał, w kotrymž ßo menažerija namaka. Tu wón dwěmaj eunuchomaj sa nohomaj a rukomaj wuputaneho Bu Hamaru pschinjesćz a do klětki cžißnycz da, do kotrejež běschtaj ßo mlodaj lawaj, psched něktorymi měßazami pschi Senegalskej rězy popadnjenaj, sawrjeloj. Bu Hamar na sultana selesche a njebjeske poklecże na njeho wolasche. Na to ßo Muley Hafid rosskłobi a pomhasche ßam Bu Hamaru do klětki storczicz. Swěrischy hnydom na Bu Hamaru skoczischtej a jemu se subami wutrobno a ruzy roskußaschtej. Wjele krwě shubiwschi ßo Bu Hamara s womoru wobja a sa morweho leżo wosta. Lawaj do kuta saléseschtaj a s womoru wobjateho na pokoj wostajischtaj. Muley Hafid potom swěrischy snjemdricz spyta, do njeju se żelesnej żerdźu schkarajo. Na to wón Bu Hamaru s klětki wucżahnycz a do dwora donjesćz da. Tam se ßmjercźu ßo bědźazeho s petrolejom polachu a sapalichu, na cžoż sultan hischcże s petrolejom namoczene krywy na njeho cžißny. Něhdże poł hodźiny posdźischo bě ßo cžěło Bu Hamary do hromadki popjeła pschewobroczíko.

Porażka Schpanischich w poknóznej Marokkowskej.

Schpanische wójsko je ßwoje postupanje pschecźiwo Kabylam na dobo sastajicz dyrbjało. Pola Zoco el Jemis ßo Schpanischim wjetsche njepschecźelske cžrjódy napscheczo stajachu. Lěwe kschidło pod generalom Diazom Vicariom njedźiwajzy mordarskeho kulkoweho deschcża dale do prědka dźěsche. General Vicario, kotryž ßo pschedaloko do prědka swěri, dwaj hejtmanaj, jedyn leutnant a 28 muži padnychu, 9 muži je ßo shubiło, jedyn stabowy offizěr, 15 offizěrow a 288 muži je ßo sraniko. Schpanische wójsko dyrbjesche ßo do Seluana wróczicz. Nětko ßu Kabylojo saßo sakhód do hór wobßadźili.

General Marina je ßebi w Madridże wjazy wojakow żadał, na to pokasujo, so je też njepschecźel pola Zoco el Jemis poßylnjenje dostał a so je derje wobrónjeny. Tale powjesćz je w Schpanischej jara wobojała. Lud ßo strachuje, so mohło k wójnje se sultanom Muleyom Hafidom dóńcz. Knježerstwo je ßo spěchowało, so by tymle powjesczam napscheczo stupiło a s nowa wobkrucźiło, so chże ßo Schpanischa s Marokkowskej w měrje rosrunacz. Dźiwajo na snutskowne wobstejnosćze Marokkowskeje, njesda ßo wěrje podobne bycz, so by Muley Hafid chżył se Schpanischej wojowacz.

Wotprawjenje Barcelonskeho sběžkarja.

Njedawno ßu w Barcelonje mlodeho sběžkarja Garciu k ßmjercźi saßudźili. Wo jeho wotprawjenju je s Barcelony hrosna powjesćz dóschła. Pschi prěnjej salwje wojazy nad hlowu saßudżeneho tšélichu, s kotrymž w duchu sympatišowachu, pschi druhej salwje ßo kulki jenoż jeho drasty dótknychu. Tu roskasowazy offizěr k saßudżenemu pschistupi a jemu se ßwojeho revolvra kulku do hlowy tšěli. Każ kóżdy w Schpanischej k ßmjercźi saßudżeny, dyrbjesche też Garcia poßlednje 24 hodźin w kapale pschebywacz. Psched wotprawjenjom wón wo to proschesche, so bychu jemu do kaschcża fotografiju jeho njewjesty położili.

Sběžk w Arabskej pschecźiwo Turkowskej.

Arabszy w Jemenje ßu s nowa pschecźiwo turkowskemu knjejstwu postanyli. W aszirskej krajinje ßu wojazy sběžkarskeju schejchow Jahiba a Idrisa do turkowskeho wójska srasyli. Wo wuběhu bitwy njeje hischcże niczo snate; pschetož turkowske rosprawy wscho potajeja. Pschipósnawa ßo jenoż, so je w bitwje padło abo ßo sraniko *něhdże 7000 muži*. Turkowske knježerstwo je ßo na powjesćz wo bitwje rosßudźiło, do Jemena hnydom 4 dalsche regimenty póßłacz. Pódla Jemena ma Turkowska hischcże w tychle krajach wojowacz: pschecźiwo Albanskim w Mazedoniji, pschecźiwo Homanudam w Mossulu, pschecźiwo Kurdam w Dersinje, pschecźiwo Drusam w Libanonje, pschecźiwo persisko-turkowskim splahaam we wokolnosći Urmie a pschecźiwo někotrym splahaam w Tripolißu, po tajkim w ßydom wschelakich krajach.

Njeporadżeny attentat na presidenta sjednoczenych statow Tafta.

Presídent Taft w tu khwilu po sjednoczenych statach poknóżneje Ameriki pucżuje. W Portlandże je ßo pschecźiwo njemu mordarski nadpad spytał. Tam wěsteho Arthura Wrighta sajachu, hdyż chżysche ßo s revolvrom w ruzy do presidenta dacz. Wright, kotryż mějesche też patrony pschi ßebi, bě hižo prjedy tajnym polizistam nadpadny był, dokelż chżysche někotre kroczele wot presidentoweho automobila w fotografiskim apparacże ßwój revolver skhowacz. Pódla Wrighta ßu hischcże dwě woßobje sajeli, kotrejž ßo na nadpadne waschnje k presidentowemu automobilej tłóczeschtej. Też pola njeju revolver a patrony namakachu.

Nadpadnik Artur Wright je s Lewella; wón ßo sapowjedźuje, wo ßwojej woßobje něschto bliższe rjez a wudawa, so je chżył presidenta fotografowacz. Po wußlědżenju wyschnosćze je Wright Tafta wot města k městu scżéhował. W młodoscźi je wón pjecża ras duchakhory był. Polizija pak měni, so je Wright, kotryż je ßo lědma lynchowanja sminył, ßobustaw anarchistiskeho spschißahanstwa pschecźiwo Taftej był. Na tutym ßu ßo anarchistojo sa jeho poßledni wótry postup pschecźiwo nim a dla jich wupokasanja s kraja wjecźicz chżyli.

Wójnske smyßlenje w Kanadze.

Każ w Jendźelskej ßamej, tak też w jendźelskej koloniji Kanadże (w Amerizy) pschecźiwo Němskej dla powjetschenja jeneho wójnskeho łódźstwa njepschecźelske smyßlenje knježi. W Kanadże ßo Jendźelcżenjo nawala Němskeje do Ameriki boja, jeli so by Němska Jendźelsku na morju sbika. Teho dla chżedźa w Kanadże s natwarjenjom wójnskich łódżow jendźelske wójnske łódźstwo podpjeracz. Kanadski generalny gouverneur Lord Grey je pschi jenej hoscźinje jara wójnsku rěcz měł. Wón rjekny: Na kóżdy pad je nusne, ßo na wójnu pschihotowacz, pschetož w bliższim cżaßu je na kóżdy pad wójna wocżakacz. Potom dyrbjała Kanada Jendźelsku niz jenoż s dwěmaj łódżomaj Dreadnougtskeho systema podpjeracz, ale dyrbjała ßamßne wójnske łódźstwo natwaricz, so mohła ßebje ßamu sakitacz.

W prawym cżaßu.

(Pokracżowanje.)

Wot ludźi shonich, so běschtaj konjej po nahłym pucżu cżekloj, so běschtaj s wosom wo schtom pschi drósy wjerhnyłoj a so běschtaj w nim ßedźazaj muż a żona wucżißnjenaj bykoj. Żona bě njesranjena wostała, mužej pak bu ruka slamana a hłowa sranjena, tak so s njeje krej cżeczesche.

Wótsje płakajo hischcże młoda żona ranu se symnej wodu pokrjepowasche, so by mužej saßo wědomnje wróczika, schtož ßo ji skónczńje też poradźi. Wjeßnjenjo snjesbożenemu też na wschě móżne waschnje pomhachu, ranjeneho na ßkomu położichu, s kotrejž běchu wós snutska nadobnje wukładli, a jeho do korczmy we wßy wróczo dowjesechu, so by jeho tu pschiwołany lěkar prěni krócz sawobalił.

Njedobreje myßle a srudny dale pucżowach, hdyż běch pospytał, żonu po móżnosći troschtowacz. Wjeßela myßl bě mi cżekła, njesboże tuteju wboheju cżłowjekow wot ßmějateje stwórby pschejara wótrje wotestawasche, kotraż ßo w jaßnym ßkónzu wupinasche a w kotrejž ßo roshladujo běch ßo psched krótkej khwilu hakle wokschewjał.

Bórsy do wabjazeho dola rěki Muldy dozpěch, kotrejež brjohaj města s wulkej industriju a bohate wßy wobrubjeja. Krajina mnoho wotměnjenja poskicza; po lubosnych kucżinach, psches kotrež ßo żiwje a cżile běżata rěka wije, wulzy kraßne skalinske wobrasy scżéhuja, a někotryżkuli nahladny hród, mnoha prastara twjerdźisna, kotraż hischcże cżaßy pjascżoweho prawa pomni, s wyßokeho skalneho tróna do seleneho dola shladuje.

Po krótkich khodach, na woßebje rjane městna wschelako wotbocżujo, běch stónczńje hacż k městu Grymje dóschoł, kotrež je s wobeju bokow Muldy lubosnje roskożene. Dołhe rjady woknow ßkawneje wjerchowskeje schule w pruhach pomału spadowazeho ßkónza ßo błyschczachu.

Dróha do Lipska tu dół Muldy wopuschczi a ßo k dołhemu wjecżorej wobrocźi. Mnoho nahladnych wßow, mnohe s lubosnymi

zyrkwjemi debjene, na wulkej runinje leži, na kotrejž so wjazy króćz žurowje wojowasche, z čimž so woßud pol Europy rosßudźesche.

Psches tajku husćze wobydlenu wjeß, něhdźe hischćze pol hodźiny wot pschekupskeho města sdalenu, runje kroczach, tu mi w durjach burskeho domskeho žona napadze, kotruž hnydom jako mandźelsku snjesboženeho spósnach. Wot tamneho podawka bě so něhdźe schěsćz dnjow minyło a se žobućzuczom hnuty k žonje pschistupich, so bych so wobhonił, kak so z mužom ma.

Srudnje žona z hłowu tschaßesche.

„Nam so hubjenje wjedźe; njesboże so se wschěch stron na naß dobywa", wona rjekny, a žylsy ji do wocžow stupichu.

„Je dha wasch muž straschnje ranjeny?" spěschnje so wopraschach.

„To ßnadź by bórzy sażiło, hdy bychmy ßej móhli dacź prawidłownje lěkarja pschińcź", sdychujo wotmolwi. „Ale dyrbimy ßej jeho z hodźinu dalokeho města bracź, a to wjele pjenjes płaczi. Dźenża pak mój muž na njesnjeßomne bolosćze w słamanej ruzy skorži, tak so ßym ßej wotmyßliła, lěkarja pschińcź dacź, a njech by to też poßlednje pjenjesy khoschtowało. Teho dla steju tule w durjach a czakam na snateho człowjeka, so by hacź do mojeho wróćenja pschi khorym wostał, kotrehoż nihdy ßameho wostajicź njemóžu. Wěso hodźi so czinicź, prjedy hacź so schtó namaka; pólne dźěło je nusne a po złym ßußodstwje nikoho doma njeje.

„Jeli so je jenoż wo to czinicź, ßym rad k temu swólniwy, waschemu mużej něschto hodźin bjeßadu czinicź", ja rjeknych. „Mi je wscho jene, hacź do Lipska něschto hodźin prjedy abo poschdźischo dóńdu; khoremu mohło komdźenje ßnadź najhórsche scźěhwki pschinjesćz. Duż dźicźe w měrje do města, luba žona; wo ßwojeho muża ßej mjes tym staroscze czinicź njetrjebacźe."

„Chzecźe wy to?" wona wjeßeła sawoła, mje sa ruku wsawschi a do jstwy wjedźo.

„Snajesch hischcźe młodeho mużskeho, Jano?" k ßwojemu mandźelskemu so wobroczi. „Wón tak dołho pschi tebi wostanje, doniż z lěkarjom wróćo njepschińdu; a potom śmějesch też wołóženje a śmějesch nadźijomnje dobru nóz."

Wona ke khoremu pschistupi, kotryż we wulkim sastarskim stole ßedźesche, a jemu sa khribjetom sahkwki lěpje seßuwa.

Hdyž jeho žona rěcźesche, wón mi wokomik do wocźi hladasche, potom z waha a bjes sajimowanja z hłowu kiwkny a bě saßo każ prjedy bjes dźělbracźa.

Žona woteńdźe; ja, ßwoju toschu wotpołożiwschi, so ranjenemu z napschecźa ßydźech.

(Pokroczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Na moście psches Sprejiny dół so poßlednje dźěła docźinjeja. 1. novembra so wón w pschitomnosćzi krala Bjedricha Augusta poßwjeczi a so wobkhadej pschepoda. W tu khwilu ßebi hischcźe nichtó njeswět, bjes dowolnosćze po nim hicź; pschetoż měschczańska wyschnosćz njedowolene khodźenje po nim se 60 hriwnami khosta.

K sadanjenju kapitala, na nowy móst nałożeny, budźe měschczańska rada mostowy pjenjes żadacź. Po wobsamknjenju měschczańskeho sastupjerstwa je so scźěhowazy tarif wobsamknył: sa sapschah 10 pj., sa motorske koło 10 pjenjezkow, sa automobil 30 pj., sa pßowi a wóßliczi sapschah 5 pj., sa kóždeho so wjedźazeho abo so jěchazeho konja abo kóźde so wjedźaze abo so honjaze wulke skoczo teho runja 5 pj. Pěschzy a kokojědni njetrjebaju żadyn dawk dawacź. Teho runja dwórske ekwipaże, wosy khěžorskich, kralowskich a měschczańskich sastojnikow, wojakow, wohnjoweje wobory a cźełowych wosow.

S Budyschina. Sserbska hłowna prědarska konferenza śmeje ßwoje nasymske poßedźenje pschichodny schtwórtk 14. oktobra dopołd. w serbskim domje.

S Budyschina. Pjatk 1. oktobra je so nowy hamtski hejtman dr. z Pflugk z Lubija jako pschedstejicźer Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa na ßwjedźeńske waschnje sapokasał.

— Budyska waggonowa fabrika, kotraż bě so krótko po hodźoch z wohnjowej schkodu podeschła, so nětkole z někotrymi nowotwarami powjetscha. Dokelž pak so fabrika Sprewje dla k ranju njehodźesche powjetschicź, ßu so rosßudźili, Sprewine rěcźnischczo na 600 metrow daloko k wjeczoru pschepołożicź. Nowokupjene leżomnosćze na rańschej stronje 75,000 kóßnych metrow a na wjeczornej stronje sa nowe rěcźnischczo 17,000 kóßnych metrow wopschijeja. W tu khwilu so montażownja, ßedlarnja, tyscherńja, ßuscherńja a kotoknja twarja. Wotpalena drjewownja so teho runja natwari a so powjetschi. Nowe Sprewine rěcźnischczo budźe 30 metrow schěroke a 3 metry hłuboke. Hacź dotal je so něhdźe 10,000 kubiknych metrow pjerschcźe wuryło, to je něhdźe tsecźina wuryjomneje semje, kotraż so k saßypanju stareho Sprewineho rěcźnischcza wužije.

— (Wotedacźe kwitowanskich khartkow.) Wschěm rekrutam, kotsiž ßu so do wojerskeje ßłużby swołali, so radźi, so bychu hacź dotal wužiwane kwitowanske kharty wotedali. S tym so mjenujzy sadźěwa, so kwitowanske kharty, kotreż, każ je snate, jenoż na dwě lěcźe płacźa, ßwoju płaczliwosćz shubja abo ßnadź so sa cźaß wojerskeje ßłużby shubja. Jene każ druhe ma sawěscźe njelube scźěhwki, kotrychž so z wotedáczom khartow sminje.

S Wownjowa. (Sso tepicź spytała.) Jena 24lětna schwalcźa z Budyschina je so tu schtwórtk dopołdnja w Spreji tepicź spytała. Na městnje pak, hdźež bě do wody skocziła, njebě dosćz hłuboko. W symnej wodźe wobžaromna žónska wo pomoz wołasche, na cźož ju dwaj mużaj na brjoh wucźahnyschtaj. Wona je ßebi pjecza njesbožowneje luboscze dla žiwjenja wsacź spytała.

S Hodźija. Sańdźenu njedźelu mějesche tu w Cignarjez hosćeńzu mißionar Faßmann, kiž je 14 lět w Afrizy a te poßlednje léta w Moschi z mißionarom był, wulzy sajimawy pschednoschk. Bě nam, jako bychmy tam bydlazych Dschagga-cźornochow psched wocźomaj měli a jim do jich dworow a domow hladali. Tak żiwje wjedźische wón pschednoschowacź. Mißionar Faßmann je w tu khwilu na prósdninach; żenjeny je wón z wnuczku njebo fararja Konika w Klukschu. Po pschednoschku sa mißionstwo sběrana kollekta wunjeße 40 hriwnow.

(Dopisz.) Dale a bóle mróczi so na politiskim njebju w Sserbach. Němszy najeńzy nałożuja wschu prózu a wschě srědki, so bychu mandat 8. wjeßneho wólbneho wokrjeża (Mínakał, Kamjeńz, Kinsbórk), kiž bě 24 lět w serbskich rukach, skónczńje nam wudrěli. Tola serbski rjap a serbska pjascź njejstaj hischcźe slemjenaj a „serbske mozy njesapraja". Wohidnu rólu hraje pschi wólbnym wojowanju horstka wotrodźeńzow. Njewěrnosćze a wopaczność rosßywaju njepschecźeljo po kraju, ßamo falschowanja so njeboja. Schtó dha ßu czi ludźiczka, kiž chzedźa na narodnych rospadankach wupscheszrjowacź ßwoju dobywazu khorhoj? To ßu nam zusy, zusy nam po pokhodźe, rěczi, waschnjach a saměrach. Spodźiwnje! Pschecźiwo Sserbam ßu stajnje sjednocźeni. Sswoju hospodarsku pschemóz nałożuja też na politiskim polu. Sserbow wabja do ßwojich prudkow, do towarstwow, kiž jenoż jich saměry spěchuja. Do nich dawaja Sserbja ßwoje pjenjesy, cźißnu po cźaßu wot so ßwoje narodne pscheßwědczenja, każ dodźerżany płaschcź. Quousque tandem! Kak dołho budźe nam tutón jeschcźerski splah hischcźe kasycź nasch dobry serbski lud! Kak dołho chzecźe se sawrjenymaj rukomaj pschihladowacź, serbszy hospodarjo, serbszy dźěłacźerjo a rjemjeßkniży, serbska intelligenza, serbszy sdźěłani! Je hižo w jěnatej hodźinje. Dźěłajmy, so nam cźaß njecźeknje. Njespróznych njech naß wuhlada dźeń, hdyž budźe so jednacź wo Sserbow khwalbu a mjeno. Potom muż pschi mużu!

S Klukscha. Wjeßne wólbne towarstwo bě shromadźisuu do tudomneho Schusterez hosćenza swołało. Knjes ßejmski sapósłanz Soba rěcźeschе wo ßwojich ßejmskich dźěłach. S jeho pschednoschka shonichmy, so je wón stajnje k lěpschemu burskeho wjeßneho luda skutkował. Zadanje małych gmejnow sa porjedźenje hontwinskeho sakonja, pschecźiwo byki wuběrazemu sakonju je wón skutkował a hłosował. Dokelž pak ßu w sakskim ßejmje jenoż 8 burjo — tamni so wschitzy najenzy a knjeżo, po prawym měło tam 30 burow bycź — njeje burskim sastupjerjam mózno było, temule sakonjej sadźěwacź. Knjes Soba je pola ministerstwa wuskutkował, so so na Budyschskim seminarje saßo serbszy wucźomnzy w doßahajezi liczbje pschijimuja. Dale je wuskutkował, so khude serbske schulske gmejny, hdyž chzedźa ßebi serbskich wucźerjow sdźerżecź, wot wyschnosćze pjenjeżnu podpjeru dostanu. Knjes Soba je skutkował a hłosował pscheczźiwo wschěm njetrjebawschim wudawkam. Wschě podpjery sa konjaze honjenizy (Pferdewettrennen) je knjes Soba krucźe a rasnje saczißnył a pscheczźiwo nim rěcźał. W pschichodnym ßejmje budźe knjes Soba skutkowacź sa słutniwosćz w statnym hospodarstwje. Wón żenje njebudźe podpjeracź wudawki, kotreż dostawaju wulzy sastojniży, sa njetrjebawsche jěsdźenje po żelesnizach w prěnjej klaßy. Jim je wużitnischo, so pucźuja w nižšej klaßy a sesnaja wschědny lud a jeho potrěbnosćze. Knjes Soba budźe woßebje krucźe wustupowacź sa sakhowanje kscheseźijanskeje wucźby w schulach, sa njesranjene sakhowanje ßamosarjadowanja gmejnow, pscheczźiwo njewuschnym wukasam hamtskich hejtmanow, z czimž so gmejny a gmejnszy pschedstejicźerjo poczeżuja. Knjes Soba je też prózstwu

gmejnow podpĕrak, so njetrjebali „Dresdner Journal“ ßobu dźeržećź. Po jeho pschednoschku sapocza ßo rosrĕczowanje, kotrež bĕ mĕrne a wĕzowne. S Wulkeje Dubrawy bĕchu ßo czrjódy czerwjenych pschihnali. Też dwaj liberalnaj bĕschtaj ßo pschißnowakoj. Czile ludźo sastupowachu wĕso żadanja ßwojich stronow. Schto pak woni po prawom w burskich shromadźisnach chzedźa? My to njewĕmy a woni też niz. Schtoż woni dobreho sa lud chzedźa, to naschi burszy sapóßklanzy runje tak derje dokonjeja, dokelž ßo sepjeraja na móznu konserwatiwnu stronu. Ssamo jedyn liberalny to pschidawasche, jako s mjersanjom wupraßny: „Hlajćze, konserwatiwni maja nasch program!“ Wĕso mamy! Duż liberalnych njetrjebamy, dokelž czi wscho lubja a niczo njedźerża. Knjes Soba pak na podlożku ßwojeho programa dopokasuje, so jako konserwatiwny sapóßklanz ludowe żadanja se ßwĕru a s wuspĕchom sastupuje. Schtoż sozialdemokrata a liberalni rĕczachu, knjes Soba s krótkimi ßkowami wotpokasa a żnjejesche pola burskeho pschipoßluchaŕstwa, kiž bĕchu ßo po nĕczim w bohatej liczbje seschli, żiwe pschipósnacze. ½ 5 hodźin skónczi ßo shromadźisna. Knjes Soba poda ßo do Barta. Sozialdemokraczi a liberalni sa nim.

S Barta. Jako knjes Soba do Barta dońdże, skhadźowachu ßo wolerjo se wschĕch stron na sjawnu wólbnu shromadźisnu, kotruż bĕ wjeßne wólbne towaŕstwo do Müllerez hoscźenza swolako. Bórsy bĕ sala pschepjelnjena. Knjes gmejnski pschedstejicźeŕ shromadźisnu wotewri a pschepoda pschedßydstwo knjesej kubłowemu direktorej Rychtarjej. Schumjaza ßkawa saklincza na nascheho krala Bjedricha Augusta. Knjes Soba sapocza rĕczećź. Kajki rosdźĕl, hdyż w ßußodnym wokrjeßu Brühl s naduwanjom wustupi, a tu nasch burski sastupjeŕ. Poniżnje, każ ßo kschescźijanej saleži, pschedstaji ßo wuswolerjam, wuprajo jim wutrobny dźak sa wschu dowĕru, kotruż ßu jemu w tak bohatej liczbje wopokasali. Nĕtko rĕczesche ßadu sa ßadu wo wĕży, kajke dźĕła ßu w ßejmje byłe. Kak a czeho dla je ßo tak a niz hinak sadźerżał. Kak je hłoßował. Dale rĕczesche wo pschichodnym ßejmje. Rĕczesche wo tym, schtoż lud a kraj najbóle sajimuje: wo schulskim sakonju, ßlubjo ßwojim wolerjam, so budże stajnje po woli ßerbskeho luda skutkowacź, so by kschescźijanska wuczba sawostała njepschikrótschena w ludowych schulach. Schto dale rospißowacź wo jeho pschednoschku? Wolerstwo w 5. wólbnym wokrjeßu derje snaje, schto jich burski sapóßklanz chze, so je wón rasny sakitaŕ burskich żadanjow.

S howrjazym pschikleskom wupraji wolerstwo jemu dźak a dalschu dowĕru. Nĕtko dóńdże k rosmołwje. Dokelž mĕjachu ßo posdźischo reje wotmĕwacź, njemóżesche ßo pschi rosrĕczowanju njewobmjesowany rĕczeński czaß pschiswolicź. To bĕ saßo liberalnym a sozialdemokratam do noty. Sa tych pak by kmańscho było, so s zyła rĕczeli njebychu. Schtoż mĕjachu czerwjeni burskemu ludej prajicź, bĕ tak mało ważne, so hakle nichtó sa nusne njemĕjesche, jim wotmołwicź. Jich w smyßle njesrosymliwe żady, kotrež rĕcznik s wjetscha czitasche, wostachu dospołnje bjes saczischcza. Pschejemy fabrikskim dźĕłaczerjam wscho dobre, wyßoku msdu, krótki dźĕłanski czaß, posbĕhnjenje jich stawa atd., tola njetykamy ßo do nich. Njech woni wostaja skónczńje burski lud na pokoj. Czerwjeni njeßmĕli sabycź, so ßo też sczerpliwosćź burskeho luda doczerpa. Sozialdemokratiske nowiny tak pschezo burski lud hanja. Burski lud ma ßo bóle w pocze ßwojeho woblicza drĕcź a mjenje saßkuži hacź druhy, ale boji ßo Boha, czesczi krala a nima wschudźom luty dołh, dokelž je słutniwy. Po tym porĕcza hischcze knjes zyrkwinski wuczeŕ Hanczka s Porschiz wo stejischczu kschescźijanszy smyßleneho ßerbskeho wuczeŕstwa k nowemu schulskemu sakonjej, rospominajo nĕkotre wuczeŕske żadanja.

Sda ßo nam, so mały rosdźĕl mjes rĕczu w Porschizach a tu saßkyschachmy. Móże bycź, nam ßo jeno sda. W nastupanju postajenja jeneho liberalneho kandidata pschecźiwo knjesej Sobje jedyn ßerbski burski woleŕ s dorasom a pod howrjazym pschihłoßowanjom naspomni: „Njech ßo radscho Draźdźanczenjo wo ßwoje mĕsto staraja, naß burow njech wostaja na pokoj!“ Knjes pschedßyda Rychtaŕ namołwjesche pod żiwym pschihłoßowanjom na dnju wólby muż pschi mużu sa nascheho dotalneho saßkuženeho sapóßklanza Sobu wustupicź a skónczi se ßkawu na krala, khĕżora a naschu drohu wótczinu. ...šč..

— Wot liberalnych na ßrjedu powołana shromadźisna ßo njewotdźerża. Kandidat bĕ skhorjeł, a to tak cźeżko, so njebudże nihdże w Sserbach rĕczećź. Móże bycź! Najskerje ßo jemu pißani, so ßerbsźy burjo njedadźa se ßobu żortowacź, ale kóżdemu pscheczźiwnikej tajke powitanje pschihotuja, so na saßopschińdźenje sabudże.

— Knjes Soba rĕczi jutsje, njedźelu 10. oktobra popołdnju w 4 hodź. w herbskej grychcze w Hodźiju, wjeczor w 7 hodź. w hoscźenzu w Huszy;

njedźelu 17. oktobra popołdnju w 4 hodźinach w hoscźenzu w Małym Wjelkowje.

Naschim burskim wolerjam. Wutroba nam krawjesche, jako w Minakale widźachmy, kak nĕkotsi mali ratarjo s Njeßwaczidlskich stron sa postronk najenkow cźahnu. K naschemu blidu pschistupi też burski cźlowjek, po sdaczu żiwnoscźeŕ, se sprawnym ßerbskim mjeswoczom, poskicźiwschi nam jenu nĕmsku nowinu, w kotrejż bĕ nastawk woczischczany. Nastawk wo pschichodnym sarjadowanju zyrkwinskeho dawkisbĕranja jedna. Po prawom nichtó wo tym niczo zyłe njewĕ, kajke ma nasche knjeżeŕstwo wotpohlady. Huda so jenoż, so dyrbjał w pschichodże zyrkwinski dawk po leżomnoscźnych jednoscźach ßo płaczicź do teje zyrkwje, kotrejż po wĕruwusnaczu wobßedźeŕ pschißłuscha. To by rĕkało podłożk woßadow a zyrkwjow w pjenjeżnym nastupanju podrycź. Mĕr mjes wĕruwusnawarjemi by ßo nakasył a wojowanje nastało mjes nimi, kiž by ßo na hospodaŕske polo pschenjeßko. Ludźo wokoło Njeßwaczidła njech ßo smĕruja. Sa tajki sakoń ani **Kokla** ani **Soba** żenje byłoj njejstaj a żnnje njebudźetaj. Czim mjenje, dokelž ßo nĕtkole sjawnje pokasuje, so je to po prawom jene liberalne żadanje. Liberalni ßu ßo s dźĕła wĕrywusnacźa wotrjekli. Czi potom njetrjebali żadyn dawk płaczicź. Żidowszy pjenjeżnizy, kotsiż ßo w nowischim cźaßu knjeżich dworow mozuja, ßu po prawom jene paßmo a hidźa kscheścźanstwo, każ czert młynka. Tajkele żadanje wupraji sańdźenu ßobotu kandidat liberalnych, wyschschi wucźeŕ Schuster, w sjawnej ludowej shromadźisnje. Nasch Kokla a Soba budźetaj pak wótrje pscheczźiwo wschĕm sakonjam wustupowacź, kotrež ßu kschescźijanstwu a kschescźijanskim zyrkwjam se sahubu. Liberalni schczuwaja pscheczźiwo wschemu, schtoż je kschescźijanske, wołebje pscheczźiwo duchownym. Schto pak je Brühl w Minakale czinił?! he! Lubi ludźo wokoło Njeßwaczidła! smy hižo dawno na wĕstym ßlĕdże a wam bórsy dopokażemy, kak blisko wasch drohi Brühl liberalnym steji. Druhi ludźo to hižo dawno wjedźa.

Hdyż runje takle wo dawkach rĕczimy, chzemy wam kusk rosom wótsicź a mosny paricź. Psched 15 lĕtami bĕdźachu ßo burjo w 5. wokrjeßu s wulkoleżomnoscźerjemi. Czi cźehnjechu tehdom do wólbneje bitwy se żadanjom, so dyrbi ßo leżomnoscźny dawk sbĕhnycź. Jedyn dawk sbĕhnycź, to ßo poßłucha, wołebje hdyż burski lud nastupa. Burjo pak tehdom na tónle lĕp njelĕsechu, ale jako s wotmołwu knjeżich żałoßnje sbichu. Najwjazy leżomnostneho dawka płacźa pak knjeże dwory, a druha termija pschipadnje schulam. By-li ßo tónle dawk sbĕhnył, bychu schulske cźeże cźim wjetsche byłe a bychu ßo na hłowy cźiße. Duż by mały burski lud bity był. Nĕtkole wam hrosy nĕschto podobne. Njeßłuscha runje psched sakki, ale psched khĕżorstwowy ßejm. Naspomnimy jenoż teho dla tu, so widźicze, kajke strachi wam, wy mali ratarjo, hroża, jeli liberalnych a knjeżich ßylnicze. Sskyschcze: Pschinoschki sa sawĕscźenje do rataŕskeho powołanskeho sjednoczenstwa (Landwirtschaftliche Berufsgenossenschaft) sbĕraja ßo po leżomnostnych jednoscźach. Nĕtko pak knjeże dwory, kotrež maja, ßo wĕ, najwjazy płaczicź, na to dźĕlaja, so by ßo tónle pschinoschk sbĕrał s dźĕła po jednoscźach a s dźĕła po hłowach. Potajkim mały ratař, kiž ßwoje kubleschko se ßwojimi ludźimi wobdźĕłuje, by płacził pomĕrnje najwjazy. Potajkim khudy staw by był saßo bity. To nadeńdu ßo hischcze ludźo, kotsiż sa hejduschnu kołbaßu każ ßlepi sa knjeżich do wohnja du. Druhim k woli, ßami ßebi k lubu. E. B.

S **Rakez.** Nasch dołholĕtny krajnoßejmski sapóßklanz Kokla-Khrósczanski sańdźenu njedźelu w „Sakskim domje“ psched połnej salu poßłucharjow wobschĕrnu rosprawu wo skutkowanju poßlednjeho sakskeho ßejma poda. Wón jaßnje a derje srosymliwje s twjerdym hłoßom dokładnje wo kóżdym nowym wuradźenym sakonju rĕczesche. Pschedaloko by schło, hdy by ßo nadrobnje wo pschednoschku rosprawjecź dyrbjało. Jenoż na to njech ßo pokasuje, so je knjes Kokla sa sdźerżenje duchowneje inspekzije w schulach, sa sdźerżenje Lutheroweho katechißma w njej a sa dalsche ßwjecźenje ßwjedźenja tsjoch kralow hłoßował. Se wschej mozu pak je ßo wón pscheczźiwo bykiwubĕrazemu sakonjej wobaraŕ. Wón ma tónle sakoń sa wulku wobcźeżnosćź małeho rataŕstwa a njewĕri, so ßo s nim wotmyßlene polĕpschenje howjaseho skota dozpije. Mały ratař s wjetscha cźelata njewjasa, dokelž je njemóże sežiwicź; duż dyrbi je rĕsnikej pschedacź. Raßa howjaseho skota mohła ßo skerje polĕpschicź, hdy by ßo wjetschim ratarjam bykiwubĕrazy sakoń pschinusował, tola tych ßu s tym pschepuschcźili. Mali ratarjo dyrbjeli teho dla ßejmej petizije na wotstronjenje abo pscheměnjenje

bykiwuběrazeho ſakonja ßłacź, wón (rěčźnik) budźe tajke petizije na ßejmje ſe wſchej raſnoſczu ſaſtupowacź.

Knjes Kokla ſ Boha jara cźiły a cźerſtwy ſacźiſchcź cźinjeſche, wo khoroſczi abo ßłaboſczi njebě niczo na nim pytnycź. Hdyż bě wón ßwoju rěcź ſkónczik, ßo jemu ſhromadźeni ſe żiwym kleſkanjom dźakowachu.

Pſchi ſcźěhowazej debacźe knjes farař Golcź ſ cźopkymi ßkowami pſchipósnawaſche, ſo je knjes Kokla, hacź runje je katholſkeho wěrywuſnacźa, ßwojich evangelſkich wuſwolerjow tak derje ſaſtupował, każ to jedyn evangelſki tež njeby lěpje cźinicź mohł. Wón wobżarowaſche, ſo je Brühlowy pſchiwiß ſwadu wěry dla do wólbneje agitazije ſanjeßł.

Tež ſhromadźiſniny pſchedßyda, knjes khěžeŕ Hoffmann, ſ pohorſchenjom na to pokaſowaſche, ſo ßo woßebje w Njeßwacźidliſkej woßadźe pſcheczźiwo knjeſej Kokli dla wěry ſchcźuwa, a to ludźo cźinja, kotſiž ßo hewak ſ zyła wo zyrkej njeſtaraju. Pſcheczźiwo tutym porokam ßo Brühlowi pſchiwißowarjo drje ſpytachu wobaracź, tola jich próza bě tu podarmo. Wucźeŕ Domaſchka we Łuſy, kotryż bě hižo w Njeßwacźidle żadał, ſo dyrbi ßo duchowna ſchulſka inſpekzija wotſtronicź, ſa podawanje naboženſkeje wucźby po ſnatych Zwikowſkich theſach wuſtupowaſche. Po tychle theſach dyrbjała ßo katechismußowa wucźba ſe ſchule wotſtronicź. A cźeho dla? ßo praſchamy. Dokelż nochzedźa wucźicź, ſo je Khryſtuß Boži ßyn, kotryż je ſ morwych ſtanył a k njebju ſtpił. Ryczźerkubleŕſki nowjenk Heger ſ Pßowjow knjeſej Kokli porokowaſche, ſo ßo do Pßowjow hiſchcźe pſchezo njeje żana żeleſniza natwarika. Kantor Rjelka, kotryż je ßo konſervatiwncje ſtrony wotrjekł a ßo nationalliberalnej pſchiſamknył, Brühlowu kandidaturu poruczźowaſche. Najenkej Hegerej knjes Kokla na jeho wobcźežowanje dla Pßowjanſkeje żeleſnizy wotmolwi, ſo wón knjeżeŕſtwo njeje ſa nju dobycź mohł, dokelż ßu ßo tež kralowſzy inżenieurojo pſchecźiwo njej wuprajili.

Na żane druhe praſchenje njetrjebaſche knjes Kokla wotmolwicź, pſchetoż dalſchich praſchenjow ßo njebě na njeho ſtajiło. Duż njeje ſroſymicź, cźeho dla wucźeŕ Kózkaŕ ſ Njeßwacźidła ſhromadźiſnje wukleſka, ſo je něchtó runje Kokli jenu zedlu podał. S tym chżyſche wón drje dopokaſmo pſchinjeſcź, ſo knjes Kokla cźežko ßłyſchi. Mucźink ſ Holeſchowa a najeńk Heger ßo prózowaſchtaj, byli wuběrazy ſakoń pſcheczźiwo Kokli ſakitacź. Wolerjo nětko wjedźa, komu měli ßo dźakowacź, hdy by tónle ſakoń dale płacźiwoſcź wobkhował.

Na „Sſerbſke Nowiny“ Brühlowy ßykawowy a krawſki miſchtr Krawz a wucźeŕ Domaſchka ßwój hněw wutſchaßeſchtaj. Brühlakam njebojaſne wuſtupowanje „Sſerbſkich Nowin“ ſa burſkeho kandidata Kokłu hižo wot ſapocźatka cźežko w żołdku leži. Pſchitomny redaktor Ssmoleŕ chżyſche ßwoje ſtejiſchcźo pſchi wólbach wobßwětlicź. Tola lědma bě wón ſarěcźał, dha Brühlazy, kotſiž běchu ßo ſ Njeßwacźidliſkeje woßady ſběżeli, herjekachu a ſakhadźachu, ſo njebě żaneho ßkowa wjazy ſroſymicź. Knjes Hoffmann teho dla ſhromadźiſnu ſkónczi. Tola tež po ſhromadźiſnje hiſchcźe rosphyrjeni Brühlazy na redaktora „Sſerb. Now.“ nadběhi cźinjachu. Wokachu, kſchicźachu a ßutachu ſe wſchěch bokow na njeho, ſo jim ßlěny ſ huby lětachu. Na redaktora tónle napohlad njewuprajnje ßměſchny ſacźiſchcź cźinjeſche, ſo ßo njemóżeſche woſchcźerjenja ſdżerżecź.

Dopomnjeńki na Rakeczańſku ſhromadźiſnu. Kandidat Brühl na wſchě ſhromadźiſny ßwoju wěſtu cźrjódku ludźi ſcźele, knjeſow Mucźinka, Domaſchku a Koſkarja jako wjednikow a něktorych najeńkow jako ſchkitarjow. Kak ßo tucźi Brühlowi trabantojo nětko ſadżerżeja, to bě njedźelu ſaßo w Rakezach widźecź. Dwělowachmy druhdy, hacź pſchebywamy mjes naſchimi krajanami w Europje abo hacź ßmy ßebi ſaléſli něhdże k cźornuchaṁ. Jeli je Brühl tehdy w Habrachcźizach tychle ßwojich ludźi měnił, hdyż tam wo „kulturu a ziwiliſaziju“ proſcheſche, dha je ſawěſcźe prawje měł. Cźi mohli woßebite hodźiny dostawacź, w kotrychž bychu ßo w kulturje a ziwiliſaziji wuwucźowali. —

„Serbske Nowiny“ ßu wěſo ſrake do wěcźneho wohenja. Hdyż chżyſche ßo redaktor ſakitowacź (knjes wucźeŕ Domaſchka a knjes krawz Schneider jeho pſchimaſchtaj), to jemu ani rěcźecź njedachu. „Serbske Nowiny“ krucźe ſaſtupuja prawa naſcheho ßerbſkeho ludu a wojuja napſcheczźiwo naſchim pſcheczźiwnikam — ſo to tym pſcheczźiwnikam prawje njeje, to ßo ani njedźiwamy. Dobri Sſerbja pak ßu „Serbskim Nowinam“ ſa to dźakowni. Haj, my ßo jara wjeßelimy, ſo maja „Serbske Nowiny“ w poßlednich lětach tajki kruty narodny ras. — „Kraßna“ bě ta roſprawa, kotruż bě knjes —ar prawje ſpěſchnje do němſkich nowin wobſtarał. Po njej bě Rakeczańſka ſhromadźiſna hotowe dobyczo ſa Brühla. Ale ta bě ſkerje wſcho druhe, jenoż niz to. Koklowe ſtejniſchczo je ßo tam wo wjele wobkrucźiło. Sa Brühla ßo tam hižo dla harowazeho wuſtupowanja jeho pſchiwiſka nichtón ſahoricź njemóżeſche.

Sſerbja, njedajcźe ßo ſaßlepicź! Waß Brühl ſaſtupowacź njemóże, byrnjež wam rjeńſcho lubił. Łupjanſzy na pſchikład żeleſnizu doſtanu, jeli Brühl do ßejma ſacźehnje, tak je jim lubił. Ale njech jim Brühl tola pißomnje da, ſo ju ßam twari, jeli knjeżeŕſtwo chżycź njebudźe. To tam w Drjeżdżanach potom njeńdźe po woli teho abo tamneho ſapóßłanza, ale każ to wjetſchina a knjeżeŕſtwo chże.

Duż woſtajmy zuſeho najenka a wolmy naſcheho bura.

21. oktobra wſchitzy ſa Kokłu! —

K wólbam! Sańdźeny tydźeń ſchtwórtk rěcźeſche najeńk Brühl we Wóßlinku. S wopŕěpka bě ſala próſdna, tola po cźaßu ßo pjelnjeſche, duż wotewri pſchedßyda ſhromadźiſnu 1/4 9 hodźin. Nichtó njeſhoni, kak bě pſchedſtejicźeŕ wuſtawa w Łěſkej k pſchedßyduſtwu pſchiſchoł, dokelż ßo pſchitomnych njepraſchachu, hacź je ſhromadźiſna ſ tym pſchesjene. Nam chzedźa powjas k wobwěſchenju wjercźecź, dokelż ßo njeßmy w Rakezach najeńkow praſcheli, hacź je jim pſchedßyda Hoffmann prawy abo niz. Brühl powjedaſche ludźom, kak je ke kandidaturje dójſchoł, poripa pſchi tym na Kokłu, ſo je ſ woprědka ſaßowólbu wotpokaſał — toßame pak je Brühl wjazy krócź cźinił —, ſo je realku I. rjadownje, ſchtoż woßebje wuſběhowaſche, w Shorjelzu wopytał. Tež Nowiny Brühl popſchima, dokelż ßu wo kalkowym „rejſyndu“ pißake. Rěcźeſche a rěcźeſche, ſchto je wſcho w ſjawnym żiwjenju wuſkutkował. Potom roswi ßwój program. W nim roſkładowaſche, kak ßo knjes Kokla wo 8. wokrjeß dla żeleſnizy njeje ſtarał, byrnjež napſcheczźiwne cźorne na běłym dopokaſane było. To pak jeho njewotraſchi, ſaßo a ſaßo ſtare njewěrnoſcźe ſběhacź. Myßli ßebi najſkerje, ſo ßebi pſches to pſcheczźelow dobudźe. Ale runje na wopak! W rosmołwje ßo na podkożku Koklowych rěcźi wujaßni, ſchto je ſa żeleſnizu Wósbork-Radwoŕ ſkutkował. Sſerbſkemu wucźerjej, kiż k naſchej ſtronje ßo ma, radźeſche, ſo by ßo radſcho wo druhe wězy ſtarał. Wuſtupowanje pſcheczźiwo ßebi Brühl njerad widźi, teho dla pyta kóżdeho ſatraſchicź, ale nichtó ßo jeho njeboji. Dale powjedaſche Brühl wo ßamßnym wucźerju zyle ſnutſkowne, ßwójbne należnoſcźe, ſchtoż dyrbjała hańba bycź ſa jeneho ökonomiſkeho radźicźela, tajke wěźki wotkrywacź! K temu ßu hiſchcźe kżě. Rosmołwa ſ wjetſcha w tym tonje ßo wotwiwa, kajkiż Brühl ſpěwa. So rjany njeje, to móże ßebi kóżdy myßlicź. We Wóßlinku je wón pſches ßwoje wupady, tež na kublerja Hanczu, poßledne ſympathije ſhubił, hdyż ludźo widźa, kajku njepſchiſtojnu „wójnu“ wón wjedźe. Sswojim wucźerjam hacź dotal ſjawnje prajił njeje, ſo dyrbja ßo radſcho wo ſchulu ſtaracź.

We Gersdorfje wotmě ßo ſańdźeny ſchtwórtk ſhromadźiſna wot Brühloweje ſtrony. Najeńzy a jich pſchiwiſk bě ßo tam ſ hromadami nawalił. Hdyż bě Brühl ßwoju litaniju doſpěwał, běſche jara żiwa rosmołwa. Tam mjenowaſche wón jeneho ſ naſcheje ſtrony „kharja“, dokelż njemóżeſche dokładnje dopokaſacź, hdźe a hdy je Brühl puki tež ſa cźeledź namjetował. Staru bajku wo żeleſnizy a Kokli wón pſchitomnym woſpjet bajeſche. Bóle a bóle ſpósnawa lud, ſo ſapóßłanzej njeje niz jenoż wulka huba trěbna, ale tež hiſchcźe něſchto druhe. Shromadźiſna ßo měrnje ſkónczi.

Stejniſchczo ßerbſkich wucźerjow we 8. wólbnym wokrjeßu. Wucźeŕ ma każ kóżdy druhi poddan tež ßwoje dobre prawo, ßo ſ politiku ſabjeracź. Brühl to wěſo jenoż „ßwojim“ wucźerjam dowola. Wucźerjow, kotſiž napſcheczźiwo jeho kandidaturje ſkutkuja, wón ſtajnje a ſtajnje napomina, ßo wo ßwoju ſchulu ſtaracź. Najſkerje ßo wón runje tych najbóle boji. Naſch ßerbſki lud pak ſ dźakownoſczu ſhladuje k tym wucźerjam, kotſiž ſa naſcheho burſkeho kandidatu Kokłu tak ſmużicźe wuſtupuja. Cźrjódka wucźerjow pſchi ßerbſkich ſchulach pak je ſapomniła na ßwoje narodne winowatoſcźe a je ſchła do lěhwa wotrodźeńzow. Dokelż cźi knjeża ſjawnje ſa Brühla wuſtupuja, móżemy jich tež mjenowacź. Ssu to kk.: wucźeŕ Domaſchka we Łuſy, kantor Rjelka w Rakezach, wucźeŕ Koſchkar w Njeßwacźidle a wucźeŕ Lodny we Łupoji. Pſchi tutej ſkładnoſczi ßmy ſpósnali, ſo tucźi wucźerjo żane ſroſymjenje ſa naſch ßerbſki lud nimaju; hewak njebychu napſcheczźiwo ßerbſkemu ſaſtupjerjej w ßejmje dźěłali. Móżno dźě je, ſo by němſki ſaſtupjeŕ każ Brühl te ßkowa „ſ pomozu ßerbſkeje rěcźe“ w nowym ſakonju wuſchmórnycź chżył — a na to hižo něktoſi njeßerbſzy wucźerjo dawno cźakaja. Cźim prjedy narod ßerbſki pſcheněmcźimy, cźim wjetſcha budźe naſcha ſaßkużba, njewěrno! — My Sſerbja pak wěmy, ſo dyrbimy ſtražowacź. A budźemy to!

(Dopiß.) Knjes ryczeŕkubleŕski najenk Brühl je w Minakale prajił, so nĕkotſi ſ naſchich duchownych narodnoſcź wyſche naboţiny ſtajeja. Hdyž je hižo ſa kóždeho kſcheſcźijanſkeho cźlowjeka ſ jara cźeżkim porokom, hdyž wón nĕſchto wyſche naboţiny ſtaja, na pſchiklad pjenjesy, ßwĕtnu cźeſcź atd., dyrbi ßo jedyn duchowny ſ najcźeżſchej wobſtórżbu winowacź, dokelž dóż dyrbi wón 1. kaſnju wucźicź a po njej ßo na prĕnim mĕſcźe ſkożowacź. Je knjes Brühl ßebi pſchemyßlił, ſchtoż je rĕcźał? Hdyž to ſozialdemokratojo cźinja, ßo njedźiwamy, tola hdyž muž, kotryž ßo konſerwatiwny mjenuje, tajke wobſtórżby na duchownych mjeta, ſchto dyrbimy k temu rjez? Hdy bychu knjeża duchowni nĕſchto wyſche naboţiny ſtajili, njebychu ßo ſ cźeżkim ßerbſko-nĕmſkim ſaſtojnſtwom ſprózniwje ſaběrali, ale bychu mĕſto dwójneho dźĕła na ſchpatnje ßo placźazych mĕſtnach lĕpſche a lózſche mĕſtna pytali. Nĕ, knjes Brühl ßebi ża̧da, ſo dyrbja duchowni jeho ßameho wyſche wſcheho ſtajicź, a dokelž nochzedźa to cźinicź, ßo wón w ſjawnoſcźi do nich dawa. Jara doſtojne jeneho konſerwatiwneho knjeſa a powołaneho ludoweho wjednika! Dopokaſmo jeho ßłowow prawje bórſy wocźakamy, wón dyrbi je jenož pſchinjeſcź. Schtoż mamy wot ßwojich duchownych, kotſiž we wjeßelu a horju k ludej dźerża, to wĕmy, ſchtoż mamy abo nimamy wot druhich knjeſow, to też wĕmy.

Naſch konſerwatiwny krajnoßejmſki kandidat je a woſtanje naſch wulkoſaßłużbny knjes Michał Kokla w Khróſcźizach.

W Sarĕcźu, 3. oktobra 1909.

Bohuwĕr Janaſch,
w ſmyßle a mjenje wjele druhich.

S **Njeßwaczidła.** Na poßlednje ſkótne wiki bĕchu 404 howjadow, 94 bĕhakow a 240 proßatow na pſchedań pſchiwjedli. Kupowanje ßrĕnjo dźĕſche.

S **Wujerja.** Se ſaßwĕcźenej petrolejowej lampu je tu póndźelu w nozy 30 lĕtna kubleŕka Janaſchowa padnyła, hdyž chzyſche ſa jene dźĕcźo mloko ſwaricź. Lampa rosbuchny a żona ßo tak cźeżko wopali, ſo je w ßmjertnym ſtraſche. Pſchi haſchenju je ßebi jejny mandźelſki ruzy cźeżko wopalił.

S **Wojerez.** Njedźelu wjecźor je w jenej ſawaleŕni ſjednocźenych ſchkleńcźeŕnjow woheń wudyrił, kotryž je ſawaleŕnju a w njej ßo namakaze twory ſnicził.

S **Bĕleje Wody.** W tudomnych wuhlowych podkopkach bĕ njedźelu dopołdnja ſe ßamoſapalenjom woheń naſtał. Wokoło 11 hodźin ßo wohnja dohladachu. Na pomoz ſawołanu wohnjowu wobora njemóżeſche woheń ſhaſchecź. Dźĕło w podkopkach je ßo na nĕkotre dny ſaſtajiło.

Se **Stehо Komorowa.** W Henckelez podkopkach je ßo wutoru dźĕłacźeŕ Krauſe ſaßypnył. Hacź do popołdnja mĕjachu jeho towaŕſchojo rycź, prjedy hacź ßo k jeho cźĕłu dorychu. Wón ſchtyri hacź do 10 lĕt ſtare dźĕcźi ſawoſtaji.

Se Shorjelza. (Duell.) W bliſkoſcźi Shorjelza je ßo wutoru jedyn offizĕr ſ jenym ſtudentom ſkotolĕkaŕſkeje wĕdomoſcźe tſĕlał. Student bu cźeżko w delnim żiwocźe ſranjeny a je ßo do hojeŕnje dowjeſł. S pſchicżinu duella je ſwada w jenej tudomnej khoſejowni była.

Přilopk.

* (Powodźenje.) W Thüringſkej ßu ßobotu tydźenja ßylne ſliwki mĕli. Na Leutraſkej rĕży bĕ wulka woda. W Jenje rĕka pſches drohi a torhoſchcźa ſchucżeſche. Schule a druhe ſjawne twarjenja bĕchu wot wobkhoda wotſamknjene. Schtyri moſty ßo wottorhnychu. Schtyri khĕże ßu ßo podmlĕte a ßu ßo ſaßypke, ſe ſchĕſcź dalſchich ßu wobydlerjo wucźahnycź dyrbjeli, dokelž ßu teho runja ſtraſchnje podmlĕte.

Też we Warwickſkim hrabinſtwje w Jendźelſkej je po ßylnych deſchcźach ſtraſchne powodźenje naſtało. Daloke ſtrony ßu ßo pócźrjeło. Khĕże w nižinach ßu ßo powodźike. Woda na rĕkach hiſchcże pſchibywa. Rĕka Aton je mĕſto Aberanon powodźika. Wjele ſtow ludźi je bjes bydła. Nĕkotſi cźlowjekojo ßu ßo tepili Wot 35 lĕt tak wutrajne deſchcźowe wjedro njepomnja.

* (S bykom morjeny.) Kublerja Kohneſa w Emerswinklu je jedyn byk ſabodł. Hdyž chzyſche 66 lĕtny muž ſkót na paſtwu hnacź, ßo njejabzy byk do njeho ſahna a jeho ſabodże.

* (Hracźkowſki cźert.) Ruſki inżenieur hrabja Eduard ſ Paſchkiewicź je ßebi w jenym hoſcźenzu w Nizzy ſ jĕdom ſawdał. Njeſbożowny je w Monte Carlo ßwoje zyle ſamożenje pſchĕrał a teho dla ſadwĕlowawſchi ßwojemu żiwjenju kónz cźinił.

* (Żonje ſpytał ſ jĕdom ſawdacź.) 27 lĕtny fabrikaŕ Schulz ſ Mügelna pola Lipſka bĕ tſi krócź ſpytał, ßwojej żonje ſ jĕdom ſawdacź, ſo mohł ßo potom ſe ßwojej lubku, jenej ßkużobnej holzu, woženicź, kotraż mĕjeſche hižo dźĕcźo wot njeho. Spytaneho mordaŕſtwa dla Lipſcźanſki pſchiſßażny ßud Schulza ke khoſtaŕni na 9 lĕt ſaßudźi.

* (Sabyta liſtownja.) W Barlinje je rentier Ramm ſ Bieſenthala w cźahu mĕſchcźanſkeje żeleſniży ßwoju liſtownju, 49,000 hriwnow wopſchijazu, ležo woſtajił. Namakarja hiſchcże njeſnaju.

* (Rosbuchnjenje w podkopkach.) W Jendźelſkej je ßo w Dunsmorſkich podkopkach pola Vancouvera rosbuchnjenje ſtało. Woheń ßo jara rucże rosſchĕri a ſchtyrycźom dźĕłacźerjam wupucź ſalehny. Druſy dźĕłacźerjo ßo ſ wulkimi wobcźeżnoſcźemi wopaleni na ſwjerch wudobychu. Po wuprajenju wukhowanych je ßo 30 muži ſpaliło, na wukhowanje druhich je mało nadźije.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Mjes kublerjom Jurjom Schibakom a żiwnoſcźerku Hanu Kružinej rodź. Goſchikez w Rakezach krute njepſcheczelſtwo wobſteji. Kružina je wo tym pſcheßwĕdcźena, ſo je Schibakowy ßyn 24. februara 1908 w prozeßu pſcheczíwo jejnemu ßynej wopak pſchiſßahał, po cźimż ßu jejneho ßyna wopacźneho pſchiſßahanja dla k khoſtaŕni na 2 lĕcźe ſaßudźili. W januarje 1909 je Kružina pjecźa na kublerja Jurja Schibaka na tſi krócź nawołała: „Nó, ty wopak pſchiſßahazy ſkóſtniko, hdże dźeſch.“ Lawniſki ßud bĕ ſa to mĕł, ſo bĕ ßo tu wo tſi jenotliwe ſkſchiwdźenja jednako a bĕ Kružinu k 100 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 20 dnjow ſaßudźił. Kružina ßo na druhu inſtanzu powoła. Te ſkſchiwdźenja jako jene ſwißowaze ſpósna a khoſtanje na 50 hriwnow abo jaſtwo na 10 dnjow poniżi.

× W Koblizach pola Hodźija bĕ ßo 28. auguſta 27 lĕtny półſki dźĕłacźeŕ Joſef Konſtantinowſki ſ Ruſkeje ſ dźĕłacźerjomaj Korekom a Ssukowilom ſwadźił. Po radże gmejnſkeho pſchedſtejicźerja a ſkótneho lĕkarja Bieriga ßo wón roſßudźi, Kobliży wopuſchcźicź. Sswoje drahy do brĕmjenja ſwjaſawſchi wón woteńdże. Korek a druſy cźeladniży pak ſa nim dźĕchu a krótko pſched wukhodom wßy ßo ſ nim po cźmi do pukow dachu. Pſchi tym Konſtantinowſki dźĕłacźerja Martinka ſ Njeſdaſchez a 23 lĕtneho pohoncza Hajeſcha ſ nożom k wutrobje kłó a jeju cźeżko ſrani. Rany ßu ßo po nĕcźim ſahójiłe. Konſtantinowſki wudawaſche, ſo je w nuſnym wobaranju ſ nożom wokoło ßebje kłok. Sswĕdży pak pſchiſßahachu, ſo njejßu Konſtantinowſkeho bili a ſo je tón bjes pſchicźiny wokoło ßebje kałał. Konſtantinowſkeho teho dla k jaſtwu na 1½ lĕta ſaßudźichu.

Politiſka rosmołwa

mjes Hanßom Deplu a Motßom Tunku.

M.: Hanßo, powĕs mi, kak je na tajkej Brühlowej ſhromadźiſnje?

H.: Dźi tam tola ßam, hladaj a poßłuchaj!

M.: Nĕ, nĕ — radſcho ßo ßydnu doma ſa kachle, pacham ßwoju fajfku a pĕſtonju pſchi tym kóczku.

H.: Cźeho dla njechaſch?

M.: Ty wĕſch, ßym khĕtro nahły a ſaſkobjeny wot naroda. By-li Brühl a jeho pſchiwiſk w mojej pſchitomnoſcźi ßerbſki lud, Nowinu, Koklu a naſchu ſtronu pſchimał a hanił, bychu mje hrabłe ſkoby a potom —

H.: Schto potom?

M.: Nó haj, potom by dóſchło k najhórſchim pukam. Ja mjedowy njejßym. Njedoßaha pjaſcź, woſmu ßwój ßochor a pris, pras do hewrjekarjow, hacź tak krej, noßy, wuſchi a włoßy lĕtaja.

H.: Bożo pomhaj, dha woſtań radſcho doma, hewak Cźe na mĕßazy a lĕta do dźĕry tyknu.

M.: W ſymje wſchak mam khwile ßedźecź.

H.: Hdyž ßy roſpyrjeny, dha ßy hórſchi hacź Samſon. Tón ſbi ſ wóßliczim cźeleßnom tyßaz Filiſtow a ja ßo boju, Ty nam ſabijeſch wolerjow. Ha, ha, ha!

M.: Potom bychu żony wolili. Na to naſcha Hapla dawno cźaka. Tych drje by ßo Brühl nabojał!

H.: Sczeżka! Ma leßnu a hładku hubu.

M.: Każ ßłyſchach, je Brühl ſa ſdźerżenje pukow w ſchuli. Chze je nĕchtó wotſtronicź?

H.: Sſo wĕ, ſozialdemokratojo a dźĕl wucźerjow.

M.: To by wĕcźna ſchkoda była! Tajke ſhniłe a worakałe hólczíſko ßo najlĕpje ſ njepalenej worjeſchinu wocźehnje.

H.: W tym ſtaj ſ Brühlom pſchesjene. Schto pak k temu mĕniſch, ſo ma ßo njepoßłuſchna cźeledź też ſ pukami khoſtacź.

M.: To ßo ſkoro njehodźi. Naſch kruwaŕ by mi ſe ßłużby cźeknył,

hdy bych jeho nĕkajkeje winy dla plazak, so ßo jemu we wocžomaj błyska.

H.: Potom drje žadyu cželadnik wutrak njeby.

M.: A nasch krutwar ma sa wuschomaj, by hischcže na mnje wołak: „Dresch-Mots, Dresch-Mots!“ Tu hańbu tola ßebi pschißpĕčz nochzu. Powjedaj dale!

H.: Najprjódzy pschipoßkucharjam wukkaduje, kak je ke kandidaturje pschischoł a so ßo njeje wo nju torhał.

M.: Bratsje, to njewĕrju. Chze rady sapóßkanz bycz, sa dwĕ lĕcže ßo do Draždžan sczahnycz a tam wot njeho sakoženu wulku mlokarnju nawjedowacz. Tak ßym ßłyschak.

H.: Móżno to je. Kokli porokuje, so je najprjódzy kandidaturu złożił.

M.: Schto dha to jeho stara. Wjeßne wólbne towarstwo je ßebi Koklu jenohłóßnje saßo sa kandidata žadało. Duž basta!

H.: Brühl je tež wjazy krócz — wĕso jenož k wocžomaj — kandidaturu wotpokasał a skónczńje tola pschijał.

M.: „Haj, buriko, to je nĕschto hinasche.“ Schtó dha je jeho po prawym sa kandidata powołał?

H.: Pißa ßo, „swjask ratarjow“. Wschitzy pak niz! Swólniwi dowĕrnizy buchu skasani a tucži jeho postajichu.

M.: W Njeßwaczidle pschitowarschi ßo k nim wucžer, kiž do „swjaska“ njeßłuscha.

H.: S rjanymi ßłowami barbjesche, rĕczesche a napominasche, so bychu tola sa Brühla byli. Skónczńje je ßwój nadawk dozpĕł a to s wjeßełoscžu we wschĕch nĕmskich nowinach wocžischczał.

M.: Njeje tamny wucžer 9 lĕt s Brühlowym njepschecželom był. A nĕtko je jeho najhorzyschi pschecžel. Schto ßo to njeczini!

H.: Wot lońscheje nasymy ßem abo ßnadž nĕschto prjedy staj wujednanaj, hdyž pocza Brühl s kandidaturu ßo saběracz.

M.: Kaž Nowina pische, khwali a wusbĕhuje jeho nĕtko na shromadžisnach. Njeje to k ßmĕcham?

H.: Zyły ßerbski lud ßo dziwa, so s druhimi wucžerjemi Sserbam napręki dzĕła. Nimaja wschak ani srosumjenja, ani czucza sa ßwój narod.

M.: Je Brühl prjedy hdy wucžerjam a małym buram tajkule hosczinu wuhotował?

H.: Schto ßebi myßlisch? Nĕkotsi wucžerjo k tej czesczi njedóńdžechu.

M.: Prajisch hewak, so ßym zymplkojty. Tele hrónczko ßym wóndy do ßwojich knihow mudrosczе sapißak:

„S pscheßwĕdczenja rosin kharaktery,
S pjenjesom ßo kója kreatury.“

H.: Hrónczko je wulkotne! Motßo, Ty ßy ßerbski filosof, wjetschi hacz Nicža. Hdy by jo Brühl snak, sawĕsczi Czi wjazy ziwilisaziju njewotpraji.

M.: Njeje dha Brühl „Pruß“?

H.: Tak powschitkownje rĕka. Czeho dla — to njewĕm. Na shromadžisnach je dopokasał, so je sakski poddan, byrnjež lĕta dołho w Pruskej pschebywak. Tam bĕ jeho nan s najenkom a wobßedžer kalkowych jamow.

M.: A — ha, nĕtk ßo mój ßłaby pomjatk rosßwĕtluje. Njedawno Nowina wo „kalkowym rejsyndy“ pißasche.

H.: We Wóßlinku ßo wón, mjenujzy Brühl, na to hórscheschе, s dobom pak pschisipomni, so to žana hańba njeje.

M.: Schto to dale! Prjedy, hacz ßebi žiwnosczk kupich, bĕch „hadyrlump“. A tola ßym nĕtko widžany muž.

H.: Ludžom prĕduje, so je jeho nan czeladnik był.

M.: To na nim widżecz njeje. S tym ßo prjedy wudawał njeje.

H.: Tu masch! Stajnje ßym prajił: „Brühl je fifikus“. Wschо wĕ k ßwojemu lĕpschemu wużicz.

M.: Maki ludžo teho dla do paßli njepolĕsu.

H.: Wo Kokli wjedża, schto maja a budża sa njeho. Naschi njepschecželjo trubja w nĕmskich nowinach, so je wón hłuchi.

M.: Njejßu tež pißali, so je ßlepy, dokelž w brylach khodzi?

H.: Nĕ, to móhli ßwojeho knjesa saburanicz.

M.: Kokla hižo psched 10 lĕtami trochu na ßłyschenje czerpjesche.

H.: To pak njeje jemu sadžĕwako, nasch wokrjeß s czesczu a s wuspĕchom sastupowacz.

M.: Tola ßo na njeho pusola, so njeje, woßebje wokoło Pßowjow, kóždemu želesnizu natwarił.

H.: Tež, so je Radworske dwórnischczo skażene.

M.: Je to Kokla twarił?

H.: Ty ßy hotowe czelo! Kokla tola dwórnischcza njetwari. K temu ma kraj ßwojich sastojnikow.

M.: Njerej takle na mnje, hewak wo ßłyschenje pschińdu.

H.: Dha tola njebledž tajkele kokwrótnosczе! Druhdy ßy mudry kaž filosof, druhdy pak ßo žane ßwinjo do Tebje njenamaka.

M.: Drusy tajke wĕzki wunoschuja.

H.: Czi runjež bamborja a Ty žujesch po nich!

M.: Ma ßo zyrkwinski dawk pschemĕnicz?

H.: Knjeżerstwo to chze a to tak: evangelszy a katholszy płacza dawk wot leżomnosczow kóżdy do ßwojeje zyrkwje.

M.: Psches to pak by nascha gmejna 50 000 jednotow shubiła. To ßo mi wĕricz njecha.

H.: Brühl je to w Njeßwaczidle prajił. Temu pak tak njeje. Sshym ßo wobhonił. 32 000 je pschiczinjenych.

M.: Na, tajkile smyłk móże ßo jemu radzicz.
Kajke stejnischczo ma Kokla?

H.: Wón chze knjeżerstwu jenoż pschihłoßowacz, jeli kraj wupad dawkow woßadam saruna.

M.: Je knjeżerstwo katholske?

H.: Hdże tež to, zyle evangelske.

M.: Dha tola njebudże nascha zyrkej schkodowacz?

H.: To je tak wĕste kaž ßmjercz.
Motso, wĕsch hižo najnowsche?

M.: Nĕ! Schto pak?

H.: Brühl je na žadanje wjazorych wolerjow wotmołwu dał dla ranjazych ßłowow pschecziwo ßerbskim evangelskim duchownym.

M.: Je dopokasał, so czi ßebi narodnoscz wysche nabożiny waża?

H.: Tajku schmotawu wurĕcz ßwój žiwy dzeń hischcze ani czitał, ani ßłyschał njejßym.

M.: Widżisch! Snaju wschak jeho. Je hładki kaž wuhor a ßamo duchownym ßo wußunje.

H.: Sjawnje njewotmołwi, dokelž je praschenje „anonym“, to rĕka bjes mjena. Hm, hm!

M.: To mózachu tola moje mjeno podpißacz a potom mĕł ßo „Mots Tunka“ s nim bĕdżicz.

H.: Tu politisku kekliju chzył widżecz.
Njeßmĕmoj tak wótsje rĕczecz.

M.: Czemu niz?

H.: Wóndy je naju rosmołwa hacz do Kuha ßłyschecz byka.

M.: Schto to dale. Wschako wĕrnosczk rĕczimoj. Khiba to nĕkoho boli?

H.: W Rakezach ßu ßo na mnje, na Tebje a naju pschecżela czela Marka roskidali.

M.: Haj wschak haj! Mnohich dawno pali, so Nowina jim druhdy ßwĕdomje pschepytuje, tajne wĕzki wotkrywa, Sserbstwo w schuli a zyrkwi smużicże schkita, narodnu politiku bjes bojosczе wjedże a na nahladnosczk woßoby njedżiwa, hdyž ßo wo prawe a sprawne žadanje ßerbskeho luda a kraja jedna.

H.: W Rakezach bĕ hołk a hara, skoro kaž we Wjasońzy sady Kamjeńza. Tam chzychu burja młoduschkeho najeńka wuplazacz. Wołasche stónczńje, so ßebi psches to njemóże, so je ßyn jeneho najeńka.

M.: Runje kaž ja, so ßym ßyn Pĕtra Tunki. Ha, ha, ha!

H.: Dalsche rosmołwjamoj sa tydżeń. Duž na strowe saßowidżenje!

M.: Da-li Bóh! M. W.

Portmoneje
žonjaze toschki,
žonjaze paßzy

w hobrskim wubjerku po wschĕch płaczisnach poruczam.

Dale ßebi dowolam wosjewicz, so ßu kraßne nowosczе

kwaßnych a ßwjedżeńskich darow,
niklowych tworow a figurow atd.

doschle a proschu, je ßebi dobroczinje wobhładacz.

Gustav Thunig
w Budyschinje

Założ. 1865. **na snutskownej lawskej haßy 6.** Telefon 648.

Bydlu wot nětka

na rózowej haßy 1 po 1 ſkhodźe

(w měſcźe Budyſchinje).

K rěčam: Wſchědne dny 8—9 dopołdnja, 12—1/2 popołdnju.
Njedźelu 8—10 dopołdnja.

Pful, praktiſki lěkař.

Hrodowſka haptyka



na hoſchiz haßy 21.

Kaſchel, katarrh, dybawoſcź

ßo ſpěſchnje połóżeja

ſ thymuſtnom

Bleſcha po 75 np.
1 hr. 40 np.



Zuſe ſuby, porjedźenje, pſchedźělanje

hnydom a tunjo, tež ſubow, kotrež njeßym dźěłał.

Woßebitoſcź: Doſpołne ſuby.

Dentiſt Max Flach
w Budyſchinje
— na theaterſkej haßy 6 II —

Pißarnja

ſa kupne, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej dróſy čźo. 1

po 1 ſkhodźe, hoſćenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Stwy bjes procha

dóſtanjeźe pſches

Pa. ſchpundowanjowy wolij



Arthura Hösy
w Budyſchinje,
żeleſowa wikowarnja
na ſeminarſkej dróſy 11.
— Telefon 268. —

Tón wolij hižo 10 lět jara k ſpokojnoſći pſchedawam.

Sserbſki wječor w Minakale

jutſje njedźelu 10. oktobra 1909
w Krügarez hoſćenzu w Minale

wuhotowany wot ßerbſkeho towarſtwa „Lipy" ſ Rakez.
Sapočzatk wječor 1/2 8 hodźin.

Wſchěch lubych Sserbow ſ bliſka a ſ daloka a wſchě ßerbſke towarſtwa wutrobnje pſcheproſchujetaj

Krügar, hoſćenzar. **Sserb. tow. „Lipa".**

Měſtna k dóprědka kupjenju ßu pola knjeſa hoſćenzarja Krügarja k dóſtaczu.

Pſcheproſchenje.

W **Kulowje** natwarjena nowa **evangelſka kapała** ma ßo tam **ßrjedu 13. oktobra t. l. popołdnju w 3 hodźinach** pſches knjeſa generalneho ſuperintendenta D. Haupta ſ Wrótßławja poßwjeczicź.

S tymle wotpohladom ßo woßada ſe ßwojimi hoſćemi w Braunerez hoſćenzu ſeńdźe a ßo w 3 hodźinach k cźahej do kapały ſeſtupa.

Po ſkónczenju bożoßłużbneje ßwjatoczńoſcźe budźe w mjenowanym hoſćenzu jednora ßwjedźenſka hoſćina, k kotrejž ßebi ſamolwjenja najpoſdźiſcho hacź do 11. oktobra knjes Brauner žada.

K wobdźělenju pſchi ßwjedźenju tuteho dnja podpißana gmejnſka zyrkwina rada wutrobnje a najpodwolniſcho pſcheproſchuje.

We Wojerezach, 5. oktobra 1909.

Evangelſka gmejnſka zyrkwina rada.
Kuring, ſuperindent.

Pißomne wuczinjenja,

liſcźiny, teſtamenty, próſtwowne pißma atd. naſtajeja **hypothekſke pjenjeſy a kupowanje a pſchedawanje leżomnoſcźow** ſaradźujetaj

J. a E. Koban pſchi žitnych wikach. čźo. 4, telefon 675.

— Rěčźimoj tež ßerbſki. —

Khěža

w Raſchowje cźißko 28 ſe ſahrodu a 1/4 kórzom pola, rjenje leżaza, 5 minutow wot Budeſtez ſdalena, je wobſtejnoſcźow dla na pſchedań.

Do Budeſtez!

Hdźe dha jutſje póńdźemy?

Wſchitzy do Budeſtez. Tam je we winowej pinzy

wuſtajenza bibl. ſtawiſnow

ſtareho a noweho teſtamenta, jara powuczaze ſa kóždeho, tež **wuſtajenza podeńdźenjow** nětcźiſcheho cźaßa, pſchedſtajenych ſ figurow, wote mnje ßameho ſ drjewa wurěſanych a do **500 wuſkoſchijatych ſchkleńzow ſtajenych,** bjes konkurrenzy w zyłym kraju.

Wuſtajenza je wotewrjena wot 1 hodź. pſchipołdnju hacź do 11 hodź. wječźor. Saſtup ſa roſcźenych 25, ſa dźěcźi 10 np.

Pſchecźelnje pſcheproſchuje

Handrij Sſymank
w Budyſchinku.

Hródźna dźowka a wolazy

ßo k nowemu lětu ſ wulkej mſdu na knježi dwór w Cźichońzach pytatej.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczkow, wolazych a dźěłacźerſke ßwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownı knjeſa Heinr. Mohra.

Wuczobnik ßo pyta.

Hólz, kotryž chze ßedłarſtwo abo tapezěrarſtwo nawuknyc, móże hnydom abo jutry do wuczby ſtupicź pola **T. Alberta** w Budyſchinje pſchi ławſkich hrjebjach 10.

Woſjewjenje

k wólbnemu hibanju we 8. (wjeßnym) wólbnym wokrjeßu.

We wczerawſchim cźißle „Budyſkich nowin" (na 4. ſtronje we hłownym liſtnje) ßo dopiß ſ podpißmom „Jedyn Sserb" namaka, w kotrymž ßo wo wólbnym běđźenju Koklowo-Brühloweje kandidatury praſcha, hacź je ßo na wótcźinſke ſadźerźenje katholſkich Sserbow w poßlednim khěžorſtwoßejmſkim wólbnym wojowanju zyle ſabyło.

Móżemy na to ſ roßßudnym „ně" wotmolwicź. Knjes farař Schewczik je ßo tehdy, hdyž ßo wón njemdremu nadběhej ßwojich wěrybratrow, zentrej podatych, khróble a njekabłajzy napſcheczo ſtaji, jako zyły němſki muž wopokaſał. To njeßmy jemu a wſchitkim, kotſiž ßu pod jeho pſchedſtupom ſa khěžorſtwowej khorhoju ſchił, ſabyli. Sswěra ſa ßwěru! Teho dla ßmy tež pſchi ſpočzatku krajnoßejmſkeho wólbneho hibanja wobſamkli, ſaßo ſa dotalneho konſervatiwneho ſaſtupjerja w nětcźiſchim 8. wólbnym wokrjeßu wuſtupicź, tak dołho hacź by wón ſwólniwy był, kandidaturu pſchijecź a ſa tutón pad knjeſa Brühla, kotrehoż bě hižo prjedy teho gruppa ſwjaſka ratarjow do wuhlada wſaka, doraſnje pohnucź, ſo by wotſtupił.

S wopŕědka knjes Kokla praji, ſo nochze kandidaturu pſchijecź. Poſdźiſcho je hinak pſchiſchło. — Dokelž pak je knjes Brühl teho runja ßobuſtaw konſervatiwneje ſtrony, my pak na njeho mjenje dźiwacź njemóżemy, dyžli na knjeſa Koklu, njebě nam wjazy móżno, ſa knjeſa Koklu njepoßrědnje wuſtupicź, ale wobſamknychmy, ßwojim wuſwolerjam we 8. wólbnym wokrjeßu w Budyſkim hamtſkoßudniſkim wokrjeßu w naſtupanju wólby ßwobodnu ruku woſtajicź.

Pſchi tajkich wobſtejnoſcźach pak naſch wliw tak daloko njedoßaha, ſo mohli ſadźěwacź, ſo je we 8. wólbnym wokrjeßu wólbne hibanje ton pſchiwſako, kotryž najwótriſcho ſaßudźujemy a kotremuž napſcheczo ſtupicź, ßo njewoſtajimy.

Pſchedßydſtwo konſervatiwneho towarſtwa ſa Budyſchin a wokolnoſcź.

(K temu cźißłu pſchiłoha a pſchiłoha „Sahrodka".)

Pschiłoha k czißłu 41 Serbskich Nowin.

Ssobotu 9. oktobra 1909.

Płaczißny rěsneho skotu na Draždżanskich skótnych wikach.

4. oktobra 1909.

Płaczißny po zentnarju s hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha		Rěsna waha	
	hr.		hr.	
Woły:				
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	41	44	77	80
awstriske	43	47	79	84
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	37	40	73	76
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	33	36	69	72
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	28	32	60	65
Jałojzy a kruwy:				
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	39	42	72	75
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	36	38	67	71
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	32	35	62	66
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	28	31	57	61
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—		48	53
Byki:				
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	39	42	70	73
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	35	38	66	68
3. ßnadnje pizowane	30	34	62	65
Cźelata:				
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	48	51	78	81
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	44	47	74	77
3. ßnadnje wuwite wot zyza	39	43	69	73
Swinje:				
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ léta	60	61	77	78
2. mjaßne	57	59	74	76
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	53	56	70	73

Płaczißna žitow a produktow.

Žitowy bowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 2. oktobra 1909 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 7. oktobra 1909. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża, běła	—	—	—	—	10	60	10	90
" žołta	—	—	—	—	10	20	10	50
" nowa	10	30	10	50				
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	13	8	30	8	—	8	25
Jećmjeń	8	50	9	—	8	—	8	50
Wowß, nowy (50 kilogr.)	8	20	8	50	7	30	7	70
Hróch	9	50	12	50	12	50	13	—
Woka	10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły	14	—	14	50	15	—	16	—
Hejduschka	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	2	50	2	80	2	—	2	30
Butra, 1 kilogr.	2	60	2	80	2	60	2	80
Pschenična muka, 50 "	11	75	21	—	20	50	21	50
Ržana muka, 50 "	10	—	14	—	14	50	15	50
Ssyno, 50 "	4	75	5	50	4	—	4	50
Ssloma, 100 "	5	—	5	30	3	67	5	40
Prožata 990 schtuk, schtuka	12	—	25	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	6	25	6	50	6	70
Ržane wotruby (50 kilogr.)	—	—	6	75	6	60	7	10
Pschenični gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—
Ržany gris (50 kilogr.)	—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np., hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 10 hr 25 np. hacž 10 hr 60 np., rožka wot 8 hr. 35 np hacž 8 hr. 75 np., jećmjeń wot 8 hr. 80 np. hacž 9 hr. 25 np., wowß wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 30 np

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž 10 hr 15 np., nowa: 17 hr. 51 np. hacž 17 hr. 85 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 13 hr. — np. hacž 13 hr. 28 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 11 hr. 90 np hacž 12 hr. 60 np.

Wiczne płaczißny we Kamjenzu.

7. oktobra 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 40 np., pschenża wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 75 np., jećmjeń wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 50 np, wowß wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 90 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., ßyno 5 hr. 20 np., běrny 2 hr. 60 np., ßloma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 70 np. hacž 2 hr. 90 np.

Wjedro w Londonje 8. oktobra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smje 18. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer němsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodź. němske a w 10 hodź. žerbske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: August Žurk, dźěłaćer w Budyschinje, s Helenu Bubnarjez na Zidowje. — Bjedrich Ota Bruncz, podoffizěr w Budyschinje, s Marju Marthu Rjelkez tam.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Jan Felix, Jana Ernsta Donatha, khěžerja a cźeßle na Židowje, ž. — Hermann August, Jana Augusta Jukera, dźěłaćerja w Tšelanach, ž. — Hilžbjeta Wally, Alfreda Arthura Golbsa, pjekarskeho mischtra na Zidowje, dź. — Hana Margaretha, Ernsta Augusta Pětschki, žiwnoscerja w Zyžezach, dź.

W katholskej zyrkwi: Marja, Khorle Schustera, dźěłaćerja w Budyschinje, dź.

Zemrjeli:

W Michałskej wožadze 29. septembra: Hermann, njemandź. ž. w Kelnje, 3 m. 11 d. — Khorla Benjamin Mlynk, dostawak invalidneje renty w Małym Wjelkowje, 72 l. 2 m. 9 d. — 2. oktobra: Rudolf Khorla, Jana Khorle Steglicha, maschinisty na Zidowje, ž. 20 d. — 5. Hańża Groschez, khěžkarka w Bórku, 59 l. 11 m. 18 d. — 6. Hulda Johana Augusta Lukaschez, Jana Willija Sendy, dźěłaćerja na Zidowje, mandźelska, 23 l. 11 m 3 d.

W katholskej wožadze 30. septembra: Madlena rodź. Schusterez mandź. Josefa Ebermanna privatiera w Budyschinje, 86 l. 8 m. 17 d. 6. oktober: Pawoł, Jana Kliemanta ßwětlerja w Budyschinje, ž. 2 m. — Hilža, Heinricha Nowaka, žiwnoscerja w Małbezach, dź. 1 m. 18 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

18. njedźelu po ßwjatej Trojizy (zyrkwina visitazija) smje rano $\frac{1}{2}$8 hodź. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wučbu, $\frac{1}{2}$9 hodź. žerbske prědowanje a w 10 hodź. farar Kschižan němske prědowanje. Sserbsku visitazijsku rěč smje farar Kschižan, němsku superietendent Dr. Kěžor s Radeberga. Popołdnju 3 hodź. budże katechismußowa wučba sa wschu němsku a žerbsku młodźinu zyleje wožady.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

18. njedźelu po ßwjatej Trojizy smje rano w 7 hodźin duchowny Boitz němsku spowjedź, stud. theol. Ssmoła s Budestez dopołdnja we 8 hodź. němske a $\frac{1}{2}$10 hodź. žerbske prědowanje.

Winowa pschedawarnja Pawoła Giebnera

w Budyschinje

na bohatej haßy cźißko 18 s nutskhódom na theatrowej haßy

porucza ßwoje derje wothladane

běłe a cźerwjene wina, Portske wino, Malagaske, Tokayske, Madeiraske, Sherrhske a druhe lěkarske wina atd.

Wot sapoczatka mojeho dwazyczilětneho wobstacza ßym ßo pschezo prózował, **jenoż woprawne wino** pschedawacź, kotryż je strowoscźi spomóżne.

Dokelž w tsjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotolskej haßy** a na **bohatej haßy** sestajeny **jara wulki sklad** wudźerżuju, kotrež ßo s wudawkami sa pucźowanje njepodroża, mózu **wino s wjetschimi hromadami**

k kwaßam a druhim **ßwjatocznoscźam** ßo hodźaze, tunscho pschedawacź, hacž hdyž ßebi jo direktnje wot Rheina, Mosela atd. póßłacź dadża. Pospytanje tych pschetrjebarjow, kotsiž hischcże moje wina njesnaja, wo tym pscheßwědczi.

Pisitne khartki

cźischczi spěschnje **Ssmolerjez knihicźischczetnja.**

Hotowe ßłomniki

wschěch wulkoscžow,

rubjany a běły płat

wschěch schěrjow,

běłe a rubjane trjenja

a **blidowe ruby**

po jara poměrnych płaczišnach porucža

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

Poručam ßwój wulki skład:

prima pólskich a schles. tyscherskich khójnow, schles. schmrěki, wudwjerniki a wudwjerna, hranite drjewo, laty, tramy

wschěch swuczenych wulkoscžow po najtunischich płaczišnach.

Sa msdu ßo tunjo rěsa.

W Budyschinje, na Tšelanskej drósy 23.

Pawoł Mörbitz.

Parny rěsak, hěblowarnja a pschedawarnja wužitk. drjewa.



Phönixowe, Grützнerowe a Viktoria-

schijaze maschiny

ßa domjazu potrjebu a rjemjeßko.

Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.

Ssamßna wuporjedzerńja.

Clemens Jäckel,

mějeczel **Gustav Kloeppel.**

Telefon 435. Na seminarskej drósy 5. Telefon 435

Liebsch,

ßudnisli aktuar św. ßłužby

na ßukelnskej haßy 34

pißarńja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazиske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.

Rěczi ßerbski.

— Telefon czißło 177. —

Pscheßadzowanje leżomnoscžow.

Koprowy vitriol

k naczinjenju pscheńzy tunjo porucža

Emil Měrsch,

— drogowe ßłamy —

na kamjeńtnej haßy.

Maschinski wolij

ßa wschě ratarske a druhe maschiny

jenož w najlěpschich družinach po najtunischich płaczišnach porucža

Arthur Grubann

pschi drjewowych wikach 8.

Wschě

nasymske a symske nowosće

prostych a mjehkich klobukow, mužazych a hólczazych mězow

we wschěch pomyßlnych formach, barbach a hódnoscžach ßu hižo doschłe a je po spodźiwnje tunich płaczišnach poručam.

Filzowe ßtupnje a tofle

dobrych hódnoscžow na wulki wubjerk a po tunich płaczišnach.

Hugo Lehmann w Budyschinje

na bohatej haßy 21.

Proschu ßebi moje wukładne wokna wobhladacž.

Zahrodka.

Přiłoha Serbskich Nowin.

Lubemu Knjezej Jezusej k česći, serbskim dźěćom k spomoženju.

Čo. 3. | Michała 1909. | IV. L.

Nazyma.

Wětry duja přez hona jěre,
Lisće pada žołtojte cyle,
Ptački leća do cuzby prječka,
Žurki přebytk wutwarja zymski,
Ratař wora pola te płódne,
Běrny, rěpu wozy sej domoj,
Kała, picy hromadźi wjele.
Jabłoń płódna podawa płody,
Krušwe dobre date nam buchu,
Wino zrawi módre nam nětko.
Maćeŕ luba tykancy pječe,
Kermuš wulka přikhadźa z nowa.
Dary tute nazyma dawa,
Wjesla tute nazyma skića,
Khwal sej, dźěćo, nazymu tola!
Khwal tež, dźěćo, nazymu jara
Boha wótca njebjeskoh' našoh'!
Boha khwalće nazymu wšitcy!

K. W.

Pola pólnych Žurkec.

Z wobrazom w samsnym čisle. Napisał L.

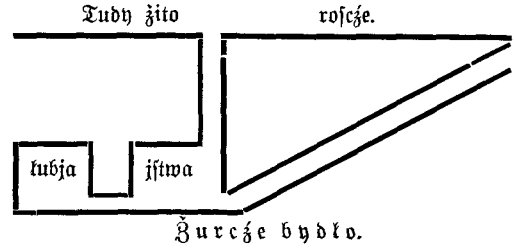
Schto ꝑo pola pólnych Žurkez ſtawa, wo tym lědy ras ꝑwět něſchto ſhoni. A to je bjes dźiwa. Něhdźe na polu, Žurkezy ꝑami njewjedźa na cźejim bydła. Schěrokich pucźow k nim njewjedźe. Schtó zuſy mohł ꝑo to k nim namakać? A hdy by ꝑo namakał a dó iſtwy chźył nawalić, bychu jeho wuplazali a wukußali, ſo by jemu žadoſcź ſa Žurkezami na cźaß žiwjenja ſaſchła. Pſchetož nichtó na ꝑwěcźe daloko ſchěroko njeje bóle ſaſtobjeny hacź žurk.

Jich zyłe žiwjenje dyrbjało Žurkezow do ſchije hańba bycź. Hakle loni naléto po ꝑywach běchu ꝑo na žitniſchcźo pod hórku — Bóh wě wotkal — pſchicźahnyli ſe wſchěm, ſchtož mějachu — mjenujźy ſ próſdnej kapßu a hłódnym żołdkom, ſ wulkej kuraźu a cźrjódu njepocźinkow, hotowa zyganſka-bundaſka ꝑwójba — bjes dźěcźi. Stajnje w jenej draſcźe: w cźornym lazu a dołhim na cźerwjeńk kabacźe. Ale wohledź ꝑo do teho pſchezo ſ horda, ſ tajkej nadutoſcźu, ſo mohłoj ꝑo lizy puknycź.

Schto bě Žurkez k pscheßydlenju pohnuko? Wostuda trasch a njepokoj. Sawěsćże běchu ßej pschedloni něhdźe do mokreho sajěli, so ßo na stajnoscźi wschě scźěny pocźachu — a Žurkezy ßobu. Žurk pak dołho pót njesnjeße. Dóstawa wot teho porskawu. Wěcźne porskanje pak mohło jeho pscheradźicź.

Pod hórku wschak bě měrna semja, žana mokrota, mało pěska a žana skała. Knjes a wjeß njewědźeschtaj wo pschicźahu nowych wobydleri; njewědźeschtaj, kak woni tu ßwoje pinzojte bydlenje twarjachu, lěpje: ryjachu. Knjes Žurk ryjesche schtož móżeschtej ruzy wodrapacź, a s nohomaj wodrapanu pjerschcź sa ßobu funkasche, so by knjeni Žurkowa druhdy wocźi poknej měła. Wona dyrbjesche wodrabki won psched durcźka noßycź a nanoßy tam radnu hromadu, kaž nasdala hrodźischko. Khódba wschak je dołha; dźe s naschika na 2 metry hłuboko pod pluhom. To masch khódbu na 3 metry dołhu. Sa khódbu je jstwa.

S tym pak njeje doscź. Žurkezy rady njeběhaju. So bychu krótschi a lohschi pucź měli, wurychu ßej khódbu, po kotrejž móhli ßo kaž s wuhenjom dó jstwy puschcźecź. Tale stojata khódba je s dobom trochu woknjeschka dó jstwy. To tu widźisch spódowanje s pluwami, ßynom a mochom pokładźene — hotowo tež k lěhanju. Woßebitu komoru k spanju nimaja.



Žurcźe bydło.

Ale sa to jstwizu abo kubju jenu khódbu sady stwy. Tudy pak masch podarmo wocźi. Cźma a cźma wscho sawodźewa. Dyrbisch ßo dale maßacź, so njepadnjesch. Njemotaj ßo, njewěsch hdźe ßo kulisch. Na, tebi je hódnje wucźby dawacź. Lědy ßym wuprajił — a ty tu hižo leżisch — na hromadźe sorna, so mohł(a) ßo saßypacź. Ale boźedlacźe stań hnydom, pschetoż leżisch na kradnjenym žicźe.

Žurkezy tunjo kupuja — sa niczo. Pschileżnoscź k hrěchej je pschebliska. Wysche jich domu je polo zyke saroſtko s rožku. Njane kłoßy ßo tež jemu a jej lubja. Pschemo ßyzkam a woteběrańkam dźěkatej. Jeno sće ßwědomjo jimaj pschezo dźěkacź njedowoli. Skradźu — njewidźanej dokonjatej ßwoje. Sahe rano, pak wodnjo, pak wjeczor posdźe, kaž ßo hodźi. Schto je žurcźa koßa? Prědkownej nosy. Sapschimnywschi stwjelzo žitka, shibnjetej je blisko semje, so padnje. A nět mój žurk s khwatkom sa kłósku, wotkußnje a ju psches suby scźehnje, so sornjatka do huby swulětaja a ßo s pomozu jasyka do lizowych měchow pominu. Něschto stwjelzow popuschcźawschi a lizy doscź ßej wutykałwschi cźehnje paduch domoj kaž s hermanka. Ale kasacź ßej wot njeho žana myschka hermanka njetrjebała, to by ji žurk sa wuschi pokasał, schto hermank je. Pschetoż nichtó skupischi hacź wón.

Žurkezy njewoza k pjekarjej, ani do młyna, ani na wiki. Boja ßo, so jich paduschstwo na sjawne pschińdźe. Tehodła je rapschi w kołmasy tołstej cźmi w komorkach khowaja. Njejßu tež na khlěb swucźeni, ani na tykanz. Skupi njehotuja kermuschki, kwaßow abo kschcźisnow. Hody pschespja, a tež póstnizy.

Žurkezy ßu tak skupi, so ani ßwoje dźěcźi dołho njeżiwja. Lětßa ßo jim ßynk a džowcźiczka narodźischtej. Starschej to rady njewidźeschtaj. Tola skónzowacź wbohej žatzy ßebi njeswěrischtaj, prajeschtaj ßebi: „Něschto dnjow jeju smějemoj, hdyž hischcźe telko njetykatej; potom pak s nimaj do ßwěta. Nam starym ßo tež lěpje seschło njeje.“ Bratsik a ßotsiczka dóstaschtej sa prěnje 3 dny hižo laz a kabacźik. Lědy pak běschtaj khodźicź nawukkoj, jeju nan a macź wupokasaschtej, kaž cźinja to pohani. Ani dórtk jimaj na pucź njedaschtaj. „Wój ßo starajtaj, rěkasche. Tamle widźitej spópowanu rožku? Wumkócźtaj ßebi něschto sa symu, so hłodu njewumrjetej.“

Bratsik a ßotsiczka roshladujetej ßo po honach. Hladatej, kak ßo do nasymja seżiwitej. Snadź ßo jimaj trjechi, so ßo na zusym polu hdźe s towarschemi satkatej. Trjebaj ßo bratsik bórsy woženi a hlada, so pod ßuche pschińdźe. A po

ßotſiczku traſch też pſchińdże jedyn nawożenja. A bratr ßotru woteſnaje. Budżetej kóżdy hdże druhdże bydlicź, wěſo pod polom někajkeho hoſpodarja na podružſtwje — darmo. Khiba ſo jich, dokelž njepłacża, hoſpodař wuryje abo ſalije, ſo ßo ſatepja. To drje je czi żel, tola ſchkoda jich było njeby, jeli lěpſchi njebudża hacž ſtari Żurkezy.



Żurkez bratſik a ßotſiczka.

Bjedrich Wulki a gardista.

Kral Bjedrich Wulki — abo kaž bu też mjenowany: Stary Fryza — mějeſche to waſchnje, ßo ſe ßwojimi wojakami rosrěczowacź. Tak wón kóżdy ras, hdyž noweho muża mjes ßwojimi dołhimi gardiſtami nadeńdże, ſczěhowaze tſi praſchenja ſtaji: „Kak ſtary wón je?“ — Kral mjenujzy żenje Ty abo Wy njeprajeſche ale pſchezo: Wón abo Woni. — „Kak dołho je hižo w mojej ßłużbje?“ a „Je wón ßwoju mſdu a ßwoju draſtu dóſtał, kaž ßebi pſchejeſche?“

Jedyn młody Franzowſa chzyſche nětko rad do tuteje kompanije Stareho Fryza ſaſtupicź. Tola wón ani ßłowczka němſki njeſroſumjeſche. Duž jeho wyſchk pſchijecź nochzyſche. „Czehodla!“ tak tón młody Franzowſa rjekny, „njedyrbjał ja też tu ßłużbu dokonjecź!“ „To wſchak!“ wotmolwi wyſchk, „ale na te tſi praſchenja wotmolwicź njemóżecże!“ „Njeje-li niczo dale, te chzu nawuknycź!“ ſnapſchecźiwi Franzowſa.

Wyſchk jeho pſchija, a wſchitzy ßo prózowachu, ſo bychu Franzowſu te tſi wotmolwjenja nawucźili. Schkónczńje bě je też nawuknył a to w tym rjedże, kaž wam horjekach ſdżělich.

Skónczńje też Bjedrich Wulki pſchińdże. Sso Franzowſy dohladawſchi, pocża ßo praſchecź; tola rjad praſchenjow bě pſcheměnił.

„Kak dołho je wón hižo w mojej ßłużbje?“ bě prěnje praſchenje krala.

„21 lět!“ wotmołwi młody gardiſta.

„Pſchekhwapjeny pſches tutn wotmolwu, ßo kral dale praſcheſche: „Kak ſtary wón potajkim je?“

„Jene lěto!“ bě wotmolwa.

„Je wón zhbnjeny abo ja?“ kral ſawoła.

Wojak měnjo, ſo je to tſchecźe praſchenje, ſ měrom wotmolwi: „Woboje!“

Kral bu bóle a bóle pſchekhwapjeny a ßo hiſchcźe to a tamne praſcheſche. Tola młody Franzowſa bě ſe ßwojej němczinu ke kónzej a mjelczeſche. Skónczńje kralej po franzowſku praji, ſo němſki njemóże. Tak ßo kralej tuto hudańczko rosjaßni.

Po franc. K. W.

Kolebka a row.

Naſche prěnje lózko je kolebka, naſche poßledne row. Do kolebki położi maczerka lube dźěczo, do rowa dźěczo drohu maczerku. Pſchi prěnim ſparje czichim, měrnym ſpěwa ſbożowna macź a ßylſy wjeßela a ſpodobanja kapaja ſ jeje woczow lubemu dźěſczu na kolebku; pſchi poßlednym ſparje wěczńym ſpěwa ßo ſa tu maczerku, a dźěczo roni ßylſy dźakownoſcźe na drohi tón row. Schtó też to mohł ſarunacź ßwojej maczeri wſchu tu luboſcź! Kak rjenje ſcźele wona kolebku a kładże ſahkwczki te małke, ſo by lubuſchł derje ſpinkał. A hdyż maczerka po ſeńſkim pucźowanju wotpocźuje we khłódnym rowje, ſchtó pyſchi jeje row? Dźakowne dźěczo czini to ſawěſcźe!

Maſch-li rowczk luby, ow njezapomń jón! Dźi a pohladaj, kajki je. Też to je dopokaś luboſcźe a dźaka, hdyż pyſchiſch drohim wotemrjetym rowy. A pobożnje tam wuſpěwaj czichi „Wótcźe naſch“!

Po K. Schwéli ze „Z Bóżego kralejstwa“.

Hudańčka.

Lute małke.

J	J	W	S	W	M
k	k	k	k	k	k

* * *

Radyserb.

— y k p s —

1. Tón prěni je dwěnohačowy ſtawčk. 2. Tón druhi pak je cyły ſtyrinohač. — Wobej pak kusatej.

Radyserb.

* * *

Radny hroch ma wjele tr—,
Dub ma njerad wjele br—,
Hat ma druhdy wjele šć—,
Zwity zdónk ma wjele s—.

Radyserb.

Pilnym zhudarjam.

Małe brune zwěrjatka w poslednim hudańčku su mrowje. Štó dźensniše wuzhuda? Zhudajće a pisajće wujej (Rachlowc, Crostwitz p. Kamenz. Sa.). Štóž prawje zhuda a to prawje pěknje napisa, dóſtanje rjanu serbsku knižku. Tuż spytajće! Waš wuj.

Cźiſchcź Ssmolerjez knihicźiſchcźernje w Sserbſkim Domje w Budyſchinje.

Wólbne napominanje

ſa krajnoßejmſkich wolerjow 4. wjeßneho wólbneho wokrjeßa

(Bjarnaczanſkeho-Lubijſkeho hamtſkoßudniſkeho wokrjeßa).

Koho trjebamy ſa ſaſtupjerja naſcheho wólbneho wokrjeßa?

Trjebamy muża, kotryż njeje na żanu woßebitu gruppu intereßow ſwjaſany, ale njewotwißnje a njeſtroniſzy wſchě ſtawy jenak ſaſtupuje,

muża, kotryż pſchi wſchěm dźiwanju na żadanje jenotliwych ſtawow a powołanjow tola pſchezo powſchitkowne derjemĕcźe do prědka ſtaja,

muża, kotryż pſchi wſchěm ſroſumjenju ſa wobſtejaze, tola też roßßudne pokraczowanje na wſchĕch ſtronach ſpĕchuje.

Jako tajkeho ßu narodnjeſmyßleni mużojo naſcheho wólbneho wokrjeßa, kotſiż wſchelakim ſtawam pſchißłuſcheja,

knjeſa wuſtawneho ſararja Oskara Wehrmanna

we Wulkej Sswódnizy,

kotryż ßo w krajnym ßejmje nationalliberalnej ſtronje jako hoſpitant pſchiſamkuje.

Knjes wuſtawny ſaraŕ Wehrmann

je w naſchim wólbnym wokrjeßu hižo ſe ßwojim bjesbojaſnym ſjawnym ſaſtupowanjom a ſa narodne a liberalne ſmyßlenje, każ też ſe ßwojej dźĕławoſczu ſa wopradźe ſozialny, niz powroczetſki poſtup ſnaty. Wón je w ßwojim ſaſtojnſtwje ſe wſchĕmi ludowymi worſchtami wobkhadźał a je ſkładnoſcź mĕł, potrĕbnoſcźe a nuſnoſcźe jenotliwych powołanjow ſeſnacź a ßebi ßamßny roßßud wutworicź.

S wĕſtoſczu je woczakacź, ſo budźa jemu jeho naſhonjenja w krajnym ßejmje ſpomożne.

Knjes wuſtawny ſaraŕ Wehrmann

budźe ſe wſchej roßßudnoſczu wuſtupowacź:

ſa dalſche polĕpſchenje ſakſkich finanznych wobſtejnoſczow ſ mudrej ſlutniwoſczu w ſtatnym hoſpodarſtwje,

ſa jenake jich ważnoſczi wotpowjedaze wobkhadźenje ſe wſchĕmi ſtawami naſcheho luda, induſtrije a ratarſtwa, pſchemyßła a wikowanja, dźĕłarſtwa, wuczerjow, ſaſtojnikow,

ſa polĕpſchenje nĕtcziſcheho wólbneho ſakonja, każ też

ſa druhe ſeſtajenje prĕnjeje komory, w kotrejż dyrbja wſchĕ ſtawy ſaſtupjenje namakacź,

ſa nuſne poßylnjenje ßrĕnjeho ſtawa,

ſa ßamoſarjadniſtwo gmejnow,

ſa wotpowjedaze polĕpſchenje w ſchuli a roswuczenju.

Duż ßo wſchitzy wuſwolerjo, kotſiż chzedźa ßwoje intereßy prawje ſaſtupjene mĕcź, proſcha, ſo bychu ßwój hłóß naſchemu kandidatej

wuſtawnemu ſararjej Wehrmannej we Wulkej Sswódnizy

dali.

Wólbny wubjerk.

Wolerjam 8. wjeßneho wólbneho wokrjeßa.

Dżeń wólby ſa ſakſki ßejm ßo dżeń a bóle bliżi. Wólba ma tón krócż wyſchſche intereſſy a wjetſchu ważnoſcż, dokelż ßo na ſakładże noweho wólbneho ſakonja dokonja. Bóle hacż hdy prjedy maja wolerjo wo ſeſtajenju Druheje Komory ſa pſchichodnych 6 lět rosßudżicż.

Sa naß ßo wo to jedna, ſo **naſhoniteho** a **wupruhowaneho muża** do ſakonjedawarſkeho ſjednoczeńſtwa Sakſkeje wuſwolimy, kotryż wobſtejnoſcże wólbneho wokrjeßa derje ſnaje a wolu a móz ma, jeho wſchelake a mnohoſtronſke intereſſy ſ wuſchikom a roshladnoſczu ſprawnje ſaſtupowacż. Jako tajki muż je ßo dotalny ſapóßłanz

knjez kubleŕ Michał Kokla w Khróścicach

zyle a połnje wopokaſał.

Wón bě ßebi pſchezo ſamołwjeuja połneje winowatoſcże, kotruż ſaſtupjeŕ ludu ma, wědomy a je ßwój mandat ſ doſpołnej pilnoſczu a żadnej ßwěru wukonjał. Wón budże tež dale każ hacż dotal jeno tym namjetowanym ſakonjam pſchihłoßowacż, kotrež ſlutniwoſcż w krajnym hoſpodarſtwje, ſtuńſchenjo a ſjednorjenjo ſtatneho ſarjadniſtwa dozpěcż pytaja. Wón zyle woßebje wuſtupuje ſa ludowu ſchulu na cżiſcże kſcheſczanſkej podłoſy. Runje tak budże pſchecżiwo wſchitkim ſakonjam wojowacż, kotrež mohłe krajnym abo ratarſkim wobydlerjam ſchkódne bycż.

Stejo na pódże **kſcheſczanſkeho ſmyßlenja,** ſahorjeny ſ **horzej luboſczu** k **bliżſchemu** je **proteſtantow** a **katholikow, Nèmzow** a **Sſerbow** kóżdy cżaß ſ **jenakej luboſczu** a **ſprawnoſczu** ſaſtupował a budże to tež pſchichodnje cżinicż.

Knjes **Kokla** je ſnaty jako wuſnamjenjeny ſakitaŕ **burſkich należnoſczow.** Wón pak je tež pſchezo wotewrjene wóczko měł a cżucziwu wutrobu ſa potrěbnoſcże **rjemjeßła, pſchemyßła, pſchekupſtwa** a **wobkhoda, zyrkwje** a **ſchule** wopokaſował.

Hižo 74 lět 8. wjeßny wólbny wokrjeß ſaſtupuje bur k żohnowanju wótcżiny a ke khwalbje domowiny. Jeho ſaſtupowanje pſches wobßydneho ratarja ßo najlěpje hodźi ſa ſozialne a hoſpodarſke napſchecżiwjenja wokrjeßa.

Je to ßamßny wużitk kóżdeho wolerja, ſo ßwój hłóß mużej da, kiż, wukhadżazy ſe ſchěrokich worſchtow luda, ſ tutym myßli, cżuje a wobkhadżuje a tak ſe ßamßneho naſhonjenja tež potrěbnoſcże wſchěch worſchtow ludu ſnaje.

My tehodla najnależniſcho poruczamy, ſo byſchcże ſaß wuſwolili dotalneho ſaſtupjerja

knjeza kublerja

Michała Koklu

w Khróścicach.

Herrn Gutsbesitzer Michael Kockel in Crostwitz.

Wjeſne wólbne towaŕſtwo a wólbny wubjerk.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěšćki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 42. Sobotu 16. oktobra 1909. Lětnik 68.

Swětne podawki.

Wudospołnjaza wólba do khěžorstwoweho sejma.

Pschi wudospołnjazej wólbje do khěžorstwoweho sejma w Koburgu je nationalliberalny Quark 3460, swobodomyślny kandidat Arnold 3041 a sozialdemokrat Zietzsch 6185 hłosow dostał. Duž budże mjes Quarkom a Zietzschom wukakanska wólba. Pschi wudospołnjazej wólbje su sozialdemokratojo wo 2000 hłosow pschibyli. Tak nowe dawki skutkuja.

Puschczenje tobakowych dźěłaczerjow z dźěła.

Prjedy hač je so nowy dawk na tobak sawjedł, su so w tobakowych fabrikach wulke hromady zigarow nadźěłałe. Duž su někotre wschě składownje polne a so jenož mało pomjeńscheja. Komuž je móžno było, je so z zigarami sastaral, prjedy hač je nowy tobakowy dawk do mozy stupił. We wjele tobakowych fabrikach su teho dla nusowani byli, dźěłaczerjow puschczić. Tak su někotre wjetsche firmy w Mannheimje wjazy dyžli 18,000 muzam nakhwilnje dźěło wupowjedźiłe. Dźěłaczerjo su same sa to, so by dźěło radscho khwilu wotpočzowałe, město so by so dołhe czasy jeno pół dnja dźěłało.

Wostajena zeńtwa.

Njedawno semrjety sakski minister z Hohenthal bě wot sałczenja němskeho khěžorstwa hač do nałěcza 1907 se sastupjerjom sakskeho kralestwa w Barlinje. W tymle czasu měješe wón pschecźelny wobkhad z wjerchom Bismarckom. K temu jeho niz jenož jeho samsne narodne stejischczo pohnuwasche, ale tež pschecźelne poměry mjes kralom Albertom a prěnim khěžorstwowym kanzlerom. Pschi pohrjebje khěžora Wylema — kaž Hamburgske nowiny pisaju — je pjecza kral Albert Bismarckej rjekł: „Hdyž móžecze mje ras trjebacź, a měnicze, so mózu Wam pomozny bycź, dha mi napisajcze!“ Bórzy po tym Bismarck hrabju Hohenthala k sebi skasa, jeho na kralowe słowa dopomni a rjekny: „Tónle wokomik je pschischoł, khěžorka chze pschecźischczecź, so by so jejna dźowka Viktoria z bołharskim wjerchom Alexandrom woženiła. Tejle zeńtwje dyrbju so politiskich pschiczinow dla pschecźiwjecź; z mojej mozu pak sym na kónzu, snadź móže mi Wasch kral pomhacź.“ Tón samy dźeń hrabja Hohenthal ke kralej Albertej jědźesche a jemu so poradźi, krala pohnucź, so mandźelskej khěžora Bjedricha list po Bismarckowym smyślenju napisa. Sa někotre dny bě hrabja Hohenthal sazo w Barlinje, so rano sahe pola Bismarcka pschija a jemu hischcze njesaczinjeny list na khěžorku pschedpołoži. Dokelž so jena sada wjerchej Bismarckej prawje njelubjesche, so wón woprascha, hač drje by kral sa sko wsał, hdy bychu jeho proźyli, tule sadu pscheměnicź. Hrabja z Hohenthal k nakhwilnemu pschebytkej krala Alberta w Rivje pschijědźe a dozpi, so kral list, na to dźiwajo, schtoż so wjerchej Bismarckej njelubjesche, z nowa wotpisa. Hischcze tónsamy dźeń so list khěžorzy Bjedrichowej pschepoda. Wuspěch je snaty: We wjazyhodźinskim rosrěczenju khěžorki z wjerchom Bismarckom popołdnju w Friedrichskronskim hrodze wona wotmyślenu zeńtwu spuschczi, pschecźiwjenje wjercha Bismarcka bě potajkim dobyło.

Němszy offizěrojo w turkowskim wójsku.

Jědnacze offizěrow je sańdźeny tydźeń pruske wójsko wopuschczilo, so bychu jako instrukteurojo do turkowskeho wójska sastupili. Mjes nimi je major z Rogister, kotryž je so pschi wójnskim czasu do Chiny pod pólnym marschallom Walderseeom wobdźělił. Dale je mjes tymile offizěrami dragunarski major Veit. Wón je so pschi wukhowanju někotrych wozobow, kotrež pschi sražanju dweju kódźow psched Konstantinoplom do morja padźechu, wusnamjenił.

Swróczenje ministerstwa w Awstriskej.

W delnjoawstriskim, hornjoawstriskim, sólnohórskim a Vorarlbergskim sejmje su sakoń wobsamkli, so smě w tychle krajach we wschěch wyschnoszczach jenož němska rěcz placzicź a so maja w nich jenož němske schule wobstejecź. Tónle sakoń so pschecźiwo Czechom w delnjej Awstriskej měri, kotrychž tam někotre milijony bydla. We Winje samym so něhdże pół milijona Czechow liczi. Nětczischе awstriske ministerstwo pod baronom Bienerthom je sa njepschitomnoszcź czeskeju ministrow dr. Zaczka a dr. Brafa Němzam słubiło, so sakoń k połkóczenju czeskeje rěcze w delnjej Awstriskej wobkruczi. Wo tym shoniwschi, staj czeskaj ministraj pschipowjedźikoj, so z ministerstwa wustupitaj. Wonaj so nadźijetaj, so so k nimaj też pólski minister Dulemba pschisamknje. S wustupjenjom tychle tsjoch ministrow dyrbjało zyke ministerstwo padnycź.

Sozialdemokratiske njeměry w Parisu.

Schpaniske knježeŕstwo je wjednika revoluzionarow w Barcelonje, schulskeho direktora Ferrera, k smjerczi sasudźicź a wotprawicź dało. Ferrera winowachu, so je anarchistow a revoluzionarow schczuwał, pschi posledniich njeměrach w Barcelonje klóschtry a zyrkwje sapalecź a duchownych a mnischki kónzowacź. Hdyž běchu Ferrera sasudźili, prózowachu so revoluzionarojo nimale zykeho swěta, schpaniske knježeŕstwo pohnucź, Ferrera wobhnadźicź. Ras hižo bě schpaniske knježeŕstwo jemu khostanje dla revoluzionarneje agitazije spuschcziło. Tón krócź pak so wone njeda smjehczicź a Ferrera satšelicź da.

W Italskej a Franzowskej je powjescź wo wotprawjenju Ferrera revoluzionarow na najhłubscho roshorika. We woběmaj krajomaj we wjetschich městach su so protestowanske shromadźisny wotmełe. W Parisu so srjedu wjecźor psched schpaniskim pósłanzstwom njesmérne ludowe hromady sběžachu. Zandarmojo rucze pósłanzstwo wobstupichu. Lud podarmo spytasche, so psches rjecźas zandarmow pschedrěcź. Ludowa czrjóda so na to do czaha sestupa a hwisdajo a schpaniske knježeŕstwo hanjo po dróhach czahasche. Na rózku dróhi de Villiers so z czaha dwójzy wutšeli. Jena kulka jeneho offizěra republikanskeje gardy do woblicza trjechi. Jena druha kulka jeneho polizista srani, kotryž je w hojeŕni na poczerpjenu ranu wumrjeł. Do polizajskeho prefekta Lepina schtyri kulki wutšelichu, kotrež pak mišnychu. S jeneho revolvra so tak blisko psched Lepinowym wobliczom wutšeli, so so jeho prawe wóczko wopali. Jedyn polizajski agent a jedyn polizist na jesdnym kole staj so czežko sranikoj, někotsi drusy polizajscy sastojnizy lohko. Nadpadnjeni żandarmojo so z mieczom do herjekarjow dachu a jich rosehnachu. Srubani njeměrnizy su z wjetscha roscźěkali. Polizistojo su něhdże 30 z nich sajeli, mjes nimi je jedyn schpaniski anarchist, kotryž prěni do jeneho polizista tšeli.

Strach Jendźelczanow pśched wójnu.

Wot teho cźaśa, so śo němske wójnske kłóźe twarja, śu Jendźelczenjo w stajnym strachu źiwi. Teho dla śo jendźelske mórśke pśichistawy wo dnjo a w nozy strażuja. Jendźelczenjo śo boja, so mohli Němcy wójnu njepśchipowjedźiwschi Jendźelsku nadpadnyś a jejne pśichistawy ſ wójſkom wobśadźiś. Tuteje pśicinźiny dla śu śo amerikanske parne kłóźe warnowake, śo w nozy bjes wohladniwoscźe k jendźelskemu brjohej pśibliźiś. Jendźelczenjo mohli hewak śnadź ras amerikanske kłóźe ſ němskimi pśichepósnaś a je kaź njepśhecźelske sniciś.

Rußam mózne jendźelske wójnske kłóźstwo śame hiſchcźe njedośaha. Ruske nowiny „Nowoje Wrjemja“ jendźelske knjeźerſtwo napominaju, so by śo w Jendźelskej powſchitkowna wojeŕska powinoſcź ſawjedła. Jenoź ſ njej by Jendźelskej móźno było, hdy by śo Němska do wójny ſ Franzowſkej ſaſchmatała, Franzowſam 200,000 hacź 300,000 muźi na pomoz póśłaś. Bjes tajkeje pomozy ani Franzowſkej ani Ruſkej ſwjaſk ſ Jendźelskej wjele njepomha.

Sjéśd tak mjenowanych woprawdźitych Rußow

śo wot ſawcźerawſcheho w Moſkwje wotmẽwa. W politiſkich kruhach w Peterburgu śo jemu wulka waźnoſcź pśichiźpiwa. Sjéśd, ſ kotrehoź pśchedśydu je biſkop Antonij, je śebi pśchedewſał, khéźorſtwowu dumu powróćiś a wſchém njeruſkim ludam politiſke prawo ſebraś. Pśchede wſchém chze ſjéśd ſakoń wo śwobodnoſcźi wérywusnacźow powaliś a ſkahodnjenju źidowſkich ſakonjow ſadźéwaś. Hdy by po źadanju tak mjenowanych woprawdźitych Rußow ſchło, by śo Ruſka w śwojim roswiću nékotre ſta lét wróćo ſtorcźiła. Nadźijomnje ſjéśd źaneho wuſpécha ſe śwojimi błudnymi nahladami njeſméje.

W prawym cźaśu.

(Pokraćowanje.)

Wón méjeſche ſkamanu ruku w tołſtej wobalzy a wokoło hłowy ſchéroke rubiſchko, kotreź ranu na cźole pśchikrywaſche. Jeho wobliczo bé błébe a ſpadnjene, ale mi bé, jako bychu śo jemu na wobliću, niź jenoź cźélne cźerpjenja wotwobraſowake, ale jako by na nim teź hłuboka ſrudoba, cźeźka boloſcź duſche wocźiſchcźana była. S pſchecźelnymi śłowami śo próźowach, jeho dowéru dobycź, ale wón ſ woprébka mjelcźity a njepśchiſtupny woſta. Tola śo ſ tym wottraſchicź njedach a méjach to wjeśele, ſo na poślédku, śobucźucźiwje jemu réćo, źadany wuſpéch dozpéch. Tón muź poćza bóle powjedaś a ſdźélowaś.

„Njeſbože, kotreź je waś podeſchło, ma ſawéſcźe nimo boloſcźow, kotreź śu wam ſ teho naſtałe, hiſchcźe tu ſchkodu, ſo śwojeho hoſpodarſtwa hladaś a śwoje pola wobſtaraś njemóźeće?“ wopraſchach śo ſranjeneho.

„Ow, to by śo wſchitko pſchenjeśko, hdy by jeno tak ſłych ludźi njebyło!“ wón, ſrudnje ſ hłowu tſchaśo, wotmolwi.

„Jeli je śo wam tſchiwda ſtała, cźeho dla śo na śudniſtwo njewobroćiće?“ ja ſnapſchecźiwich.

„To wyſchnoſcź pomhaś njemóże, ſdaće je pſchecźiwo mi, a śudniſtwo dyrbjeſche na moju ſchkodu wuſnaś, hinak njemóźeſche“, khory ſpéſchnje a źiwje wotmolwi. „Poſkajće, a potom śudźće śam. Wéſo dyrbju trochu ſ daloka ſapocześ, hewak njebyſchće ſroſymjeś mohli, kak njeſbożowna ſtawiſna ſwißuje.

Mój nan bé jara ſamoźity wobśedźeŕ kłóźi w Magdeburku (Dźéwinje), ale poślednje dny oktobra léta 1806, kotreź bé nam Pruśam tak jara njeſbożowne, rubichu jemu bjes maka jeho zyke ſamoźenje. Sa krótke tydźenje na to moja macź ſe ſrudobu a ſe ſtaroſcźu wumrje, a jenicźke, ſchtoź śwojemu mandźelſkemu ſawoſtaji, bé jeje dźeśaćlétny śyn Jan, kotrehoź nétkole jako połneho muża pſched śobu widźiće.

Dokelź bé njeſnjeśomnych cźwilowanjow pſchenadutych Franzowſow śo nabył, poda śo mój nan ſe mnu do Sakſkeje, śem do tejele wśy, hdźeź jedyn naſch daloki pſchiwuſny bydleſche, kotrehoź dźowku śej we ſcźéhowazym léćze ſa mandźelſku wſa. Sa poślédni ſbytk śwojeho ſamoźenja bé śej mój nan tuto make wobśedźeńſtwo kupił, na kotrymź śmy, a dokelź bé pilny, wunoſchk nam k ſeźiwjenju doſahaſche. Ale mandźelſtwo bé nanajbóle njeſbożowne; mój ſ nanom méjachmoj wot druheje żony nimo méry wjele cźeŕpjecź, a woſśebje mje wona śurowje hidźeſche, śwojemu śamśnemu śynej pak, mojemu pſchirodnemu bratrej, na kóźde waſchnje polékowaſche.“

Khory powjedaſche dale:

„Tu jónu koſakojo do wśy pſchihnachu, ſ wotmachom śwojim konjom zyroby a śebi śamym palenza źadachu. Wobeju wézow bé tu njedoſtaś a mojemu nanej bu wot wjeźneje wyſchnoſcźe poruczene, ſo by ſ hejtmanom jednak a jemu roſeſtajał, ſo je njemóźna wéź, wjazy wobſtaraś. To bé cźéźki nadawk, pſchetoź Koſakojo njeroſymjachu němſki, mój nan pak niź jich réćź, tola śo mojemu nanej poradźi, śo Rußam ſ pomozu nékotrych cźéſkich śłowow, kotreź bé wot cźéſkeho kłóźnika nowuknył, k nuſy roſymliweho ſcźiniś.

Ale hejtman wo tym niczo wjedźeś nochzyſche, a hdyź jemu mój nan wobkrucźeſche, ſo my nimamy ani śami piźy śwojemu ſkotej, ſabywſchi hakle palenza, śo wón roſſkobi, teśak ſ nóźnjow wutorźe a njewinowateho muża tak śylnje do hłowy dyri, ſo śo tón cźéźko ſranjeny na ſemju ſwjeſe.

Koſakojo wotcźehnjechu, a nichtó mordarja k ſamokwjenju źadaś njemóźeſche; mój nan pak ſa dwaj dnjej wumrje.

Nétkole pak teź ja dléje w domje śwojeje pśchirodneje macźerje wutraś njemóźach, hdźeź bé śo mi źiwjenje hacź nanajbóle ſhórcźiło. Powołanje pruſkeho krala Bjedricha Wylema III. „Mojemu ludej!“ teź mje pohnu, ſo jako dołhi ſroſcźeny młodźenz do wojakow khwatach, ſo bych pomhał pradawneho njepſchecźela naſcheho ludu k ſemi poraſyś. Pola Lipſka a Waterlooa śobu wojowach a ſ naſchimi ſwjaſkarſkimi brónjowymi towarſchemi Rußami, Rakuſchanami a Jendźelczanami, śobu do franzowſkeho hłowneho méſta cźehnjech. Hdyź bé śo méŕ ſcźinił, do domiſny śo wróćiś, ſo bych naſche make burſke kubleſchko, kiź béch po nanje namréł, na śo pſchewſał.“

Ale moja pſchirodna macź mi papjeru napſcheczo tykaſche, kotraź bé śo pjecźa, doniź béch ja wotśaleny, mjes piśmami mojeho njebocźićkeho nana namakała. To bé mohł rjez teſtament, w kotrymź bé poſtajene, ſo mam ja wobśedźeńſtwo na śo wſaś, śwojemu bratrej pak, hdyź by połnolétny był, ſchéſcź ſtow toleŕ wupłaćiś. To bé, dźiwajo na to, ſo tehdom na wśach leżomnoſcźe jara mało płaćachu, khétry pjenjes, wjele wjazy, dyźli mój śamśny namrẽwk wucźinjeſche; pſchetoź na kubleſchku khétra hypoteka leżeſche. S dobrych pſchicźinow wſchak dwélowach, hacź je liſćina prawa, ale mi njebudźiſche móźno było, falſchowanje dopokaſaś, pſchetoź ruka mojeho nana bé nimale na mylaze waſchnje napodobnjena. So njebych jeho wopomnjecźe dał wohaniś, tutón teſtament pſchipósnach; ſpuſchcźach śo na móź śwojeju ſtroweju rukow a na ſłutniwoſcź śwojeje młodeje ſchwarneje żony, kotruź śej bórſy na to wſach, mjes tym ſo moja pſchirodna macź do małeho pruſkeho méſtaćka cźehnjeſche, dokelź chzyſche mojemu bratrej lépſche ſchulſke ſdźéćanje pſchizpéś, hacź móżeſche wjeśna ſchula poſkićeś.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Moſtej pſches Sprejiny dok, kotryź śo pónźelu 1. novembra popołdnju w pſchitomnoſcźi krala Bjedricha Auguſta poświjecźi, śo mjeno „krónprynzowy móſt“ narjeknje. Dróha, ſ moſta hacź na Draźdźanſku dróhu doſahaza, budźe Schliebenſka dróha réćaś, k cźeſcźi néhduſcheho wokrjeśneho hejtmana a poſdźiſcheho miniſtra ſe Schliebena. Wón je śebi najwjetſchu ſaśłużbu wo moſtowy twar dobył.

— Bérnazy rak, kotryź śo hakle wot nékotreho cźaśa w Němſkej pokaſuje, je śo w nowſchim cźaśu wokoło Elberfelda pokaſał. S bérnazym rakom nakaźene bérny śu jédojte, a ſchtóź je jé, budźe po ſtrowoſcźi cźéźko ſchkodowaś. Snamjo bérnazeho raka je brodojte abo kwétko-kakojte wuroſcźenje a to wośebje pſchi bérnazych wócźkach.

— „Zentrum“ je pſches śwoje pſchedśydſtwo w Draźdźanach wſchém katholikam w Sakſkej poruczноſcź dako, ſo maja pſchi wólbach śo jenoź tajzy podpjeraś, kotſiź lubja, ſo śméje teź pſchichodnje kóźde wérywusnacźe śwoje ſchule ſa to, kaź to ſtatny ſakoń źada. Tajke lubjenja budźa jenoź konſerwatiwni daś móź, jim je ſ tym pomoz pſchiſchka, kotruź jara potrjebaja. Hdyź pak katholſzy po zyłym kraju ſa derjeſmyśłenymi evangelſkimi śeja, cźehodła chzedźa nékotſi we 8. wokrjeśu wós do liberalneje żumpy ſtorkaś?

S Hnaſchcz. S njeſkutkom jeneho dźiwucha je śo njedźelu wobydleŕſtwo zyłeje wokoliny roshoriło. 21létny blidaŕſki pomocznik Rudolf Schröder bé na reje do tudomneho hoſcźenza pſchiſchoł. Schröder, kotryź je jako rjelpuś ſnaty, do rejwazeho młodeho luda ſtorkaſche a jemu klubu cźinjeſche. Hoſcźenzaŕ teho dla mérkaźerja ſe ſale wuwjedźe, pſchi cźimź jemu cźeladnik Auguſt Schneider ſ Wjeleczina pomhaſche. Hiźo na ſkhodźe wupokaſany Schröder Schneiderej rjekny: „Cźakaj jenoź, Tebi hiſchcźe dźenśa wupłaću!“ Tole hroźenje je wón bohużel bórſy po tym do ſkutka ſtajił. Schneider hiſchcźe $1^1/_2$ hodźiny rejwaſche, prjedy hacź śo ſe śwojej lubej na domojpucź naſtaji. We wśy na dobo Schröder ſady jeneho ſchtoma

wuskoczi a s kijom do Schneidera pjerjesche. Mjes tym so Schneiderowa luba po pomoz běžesche, Schröder žwój nóž wuczahny a Schneidera do spanja kló, pschi czimž žo nožowy kónz wotlemi. Do kowarskeho pomoznika Gustava Langu žo dźiwuch teho runja s nožom da a jeho do hlowy skaka; pódla teho jeho wón s nožom do khribjeta kló. Nasajtra je Schneider na žwoju ranu wumrjek. Schröder žu sajeli a žudniskej wyschnoscźi pschepodali.

S Horujeje Hórki. Do sala Henselez hoscźenza bě žo wutoru wjeczor wólbna shromadźisna swolaka. Knjes kubkowy direktor Rychtař s Barta wo „finanznej reformje“ rěčesche. W jara skadnej, hodźinu trajazej rěczi knjes Rychtař wo nowych dawkach rosprawjesche. Liberalnym a žwobodomyšlnym wón porokowasche, so žu žo pscheczźiwo wschěm dawkam, kotrež mohli bursu poczežicź, se wschej mozu wobarali, sa to pak žu czim radscho na lud dawki wotwalili. Nětko chzedźa wschu winu na konserwatiwnu a zentrumsku stronu swalecź. Jara sajimawy pschednoschk žiwe kleskanje žnějesche. Potom knjes kubleŕ Soba-Cźornjowski rosprawu wo žwojim skutkowanju w žejmje poda. Też jemu pschitomni konserwatiwni na kónzu žylnje pschihlošowachu. Sozialdemokratojo běchu žo s wulkej cźrjódu do shromadźisny seschli. W jich mjenje dźěłaczeŕski sekretar Marx s Draždźan wuwjedźenja knjesa Rychtarja rospominasche a konserwatiwnym runje tak derje kaž liberalnym porokowasche, so žu na nowych dawkach jenak jara winowaczi. Pjenježna nusa w khěžorstwowej kažy je s njepscheštawazym wójnskim brónjenjom nastaka. Nětkole wudawki khěžorstwoweje kažy wob lěto wjazy dyžli $1\frac{1}{2}$ milijardy wuczinjeja. Wjazy dyžli polojza tejele sumy žo na wójsko nałožuje. Tole je po měnjenju sozialdemokratow zyle njetrěbne, swady jenotliwych krajow mjes žobu dyrbjake žo se smerzowskimi žudami wujednacź, tola niz s hrubej mozu. Naboźina dyrbjaka žo se schulow wuczišnycź; pschetož sozialdemokratojo do Boha s zyka njewerja. Knjes Rychtař, kotryž žo jako jara srěčźniwy, k wotmolwjenju stajnje hotowy rěčźnik wopokasa, sozialdemokratiske poroki wotpokasowasche. Na kónzu knjes ryczeŕkubleŕ Kschižan-Hornjohórczanski pschitomnych napominasche, so bychu pschi wólbje knjesej Sobje žwój hłóž dali a se žkawu na krala Bjedricha Augusta shromadźisnu stónczi. Prjedy hacž bě knjes Kschižan dorěczak, sozialdemokratojo herjekajo salu wopuschczichu. Wólbny dźeń žo najskerje wjele czerwjenych hłosow w naschich stronach woteda. Poslednje lěta je, kaž bě spósnacź, sozialdemokratija khětro po mozy pschiběraka.

S Hodźija. Sańdźenu njedźelu bě w Hodźiju zyrkwina visikazija. Dokelž bě deschczowe wjedro, bě žerbska Boża žkužba mjenje hacž hewak a němska khětro žkabje wopytana. Na žerbskim prědowasche k. duchowny Voigt a k. farař Kschižan měješe visitazijsku rěcź wo 1. Kor. 4, 20, na němskim prědowasche k. farař Kschižan a k. superintendent Dr. Kěžer dźerżesche visitazijsku rěcź wo Sjew. Jan. 3, 11. Do prěnjeho kemschenja spěwachu pod nawjedowanjom k. kantora schulske dźěczi a po prědowanju zyrkwinski khor. Po druhim, němskim kemschenju bě na farje shromadźisna hospodarjow, w kotrejž žo praschenjo staji, hacž njemohka žo w lěcźe prěnja Boża žkužba niz, hižom $\frac{1}{2}$ 8 hodź.; ale hakle 8 hodź. sapoczecź, so žo kemscherjo s dalschich wžow tak psches měru sahe na pucź podawacź njetrjebali. Kaž žo sdasche, bě tutemu praschenju wjetschi dźěl pschikhileny. Popoldnja w 3 hodźinach bě žo młodźina, schtož je pschipósnacźa hódne, jara bohacźe na katechismužwu wuczbu seschła, pschi czimž najprjedy k. duchowny Voigt a potom k. superintendent Dr. Kěžer wuczeschtaj. Bóh daj na wscho to žwoje žohnowanje!

S Hodźija. Wjeżne wólbne towarstwo bě sańdźenu njedźelu shromadźisnu wolerjow swolako, kiž bě njedźiwajo hubjeneho wjedra derje wopytana. Knjes kandidat Soba pschednoschowasche wo dźěłach w žejmje; wón rěczeschе nimo měry jadriwje a jimasche kedźbliwosc pschipožłucharstwa, kotrež jemu wiele ras w běhu pschednoschka žiwje pschihlošowasche, wožebje hdyž knjes Soba wo sdźerżenju naboźiny w schulach rěczesche. We wobkhadźe se žwojim wolerstwom je žo knjes Soba pschezo bóle a bóle pschepokasał, so žerbske wolerstwo njedopuschczi, so by žo wot dotalneho wuczenja Božeho žkowa we schulach ani pišmik njewotstupił. Tele dopósnacźe wupraji k. Soba jažnje a jadriwje. A hlaj, kaž nastawaze schumjenje wichora dźěsche schepot pschipósnacźa mjes shromadźenymi. Też tu wokolo Hodźija žada žebi wolerstwo sakhowanje wuczenja naboźiny. Tožame pschipósnacźe žnějesche knjes Soba se žwojimi žkowami we nastupanju pokraczowanskeje schule. Wón budźe pscheczźiwo pokraczowanskej schuli sa holzy. Tajku žadaju žebi wožebje liberalni. Shromadźeni dźakowachu žo knjesej Sobje se žiwym pschikleskom a s posběhnjenjom.

Rosmolwa bě měrna, dokelž tu pscheczźiwnikow njebě, ale sa to woziwjena. Nahladni wobdźělnizy s Hodźijskich stron rěczachu pod wschostroniskim pschihlošowanjom sa wolenje knjesa Soby. Se sahorjenej žkawu na krala skónczi pokladnizowy pschedstejicźeŕ knjes Laraž shromadźisnu.

S Huski. Shromadźisna, kiž bě wjeżne wólbne towarstwo sańdźenn njedźelu tu swolako, njemóżesche žo tak wotmecź, kaž žebi myšlachmy. Wona bě žo w naschich stronach pschemako wosjewika. Sbožowny pschipad pak dopuschczi, so knjes Soba tu tola rěczesche, a to psched wubjernymi kraloswěrnymi muzemi, kotrymž žo też někotsi Sserbja, kiž běchu žo tu na namolwjenje Sserbskich Nowin seschli, pschisamknychu. Wojeńske towarstwo wobsankowasche runje žwoje poždźenje, hdyž knjes Soba do Huski pschińdźe. S wulkim wjeżelom jeho witachu. Knjes Soba naspomni s polnym prawom: „Tam pola naž pschezo praja: „Haj tu deleka, jow žu muž pschi mužu sa tebje, ale pschińdź jenož k Huszy horje!“ Tola nětko ja widźu, też tu witaja mje s wotewrjenej wutrobu a s woběmaj rukomaj.“ Knjes Soba rěczesche też se sahorjenosczu, kak je wězy a žadanja žwojich wolerjow sastupował. Cźasto pschetorhowasche jeho pschednoschk žiwe pschihlošowanje. Na kóždym wobliczu cźitasche žo, kak wón rěczi žwojim wolerjam s wutroby. Po pschednoschku wuwi žo sajimawa rosmolwa. Wschelazy rěcźnizy wustupowachu, wuprajowachu žwoje nahlady, žwoje žadanja. S jenym žkowom, tónle pschednoschk bě sa wschěch jara wuplódny. K cźesczi knjesa Soby posběhnychu žo wschitzy se žwojich stołow. Knjes pschedžyda wojeńskeho towarstwa napominasche se sahorjazymi žkowami wschitkich wolerjow, so bychu na dnju wólbow, **pschichodny schtwórtk 21. oktobra,** muž pschi mužu sa knjesa **Sobu** hłosowali.

K wólbam w 5. a 8. wjeżnym wólbnym wokrjeżu. Wólbna bitwa móznje howri. Rospowjedowanja a wožebinske wězki tam a jow žkyschischi. Tehodla chzu też nješto pschidacź. Jedna žo mi wo wěz. Hdyž bu lěta 1876 dokhodny dawk sawjedźeny, njemóżachu žo wulkoležomnoscźerjo doscź naždwarjecź na tutón njesprawny ležomnostny a dokhodny dawk. Wot teho cźaža žu wulkoležomnoscźerjo nastajnje sa to, jón saža wotstronicź. Haj, wusnacź žo dyrbi: ležomnostny dawk je tak daloko njeprawy so dyrbimy też na sadołżene ležomnoscże dawk swjescź — ale dokhodny dawk wostawa tola dobry. Dale pak je też saža ležomnostny dawk sprawny, wschako pokojza s njeho sa schule žo wužije. Hdy bychmy nětko tajki dawk shubili, hdże dha potom kraj pjenjes nabjerje? Naschi žkawni kandidatojo tola stajnje wołaju: kraj ma wschě wudawki sa schulu atd. njescź .... Móże žo stacź, so pola tu- a wukrajnych pjenježnych papjerow wyschnoscź teho abo druheho bohacźka njelepi. Wěso žmě do hypothekariskich knihow wyschnoscź hladacź — ale niz do potajnosczow naschich bankow. — A tak drje mnoha summa bjes dawka wostawa — mjes tym so maja sastojnizy, rjemjeżknizy a hospodarjo wscho s dawkami poczežene. Dale naboźina — to rěka: wěrne kscheschczijanstwo — dyrbi se schule. Tu pak rěka: žwjate pišmo, biblija, jako bójske sjewjenje, dyrbi wostacź nasch fundament. A skónczenje je hońtwinski sakoń. Tutón na mnohich ratarjow skutkuje jako wužwojeński sakoń. Na 50 lět dołho je hospodaŕ psches renty žebi žwoje pola, luki a lěžy wukupjował — a nětko njeje hischcże na žwojim ani s knjesom — psches hońtwu —. Dokelž druhi, zusy pschińdże jemu swěrinu honicź abo też niz ... a wyschnoscź po sakonju tajke pschenajimanje zusych ležomnoscźow pschiporucźuje — to te hotowe wumozowanje žrjedźneho wěka. Duž rěka, koho wolicź? Wotmolwa: nihdy na nihdy niz sastupjerja wulkoležomnoscźow. Tak by žebi maly muž žam na žo prut wjasak. Ně: Soba a Kokla staj hacź dotal naž derje sastupowałoj a też dale budźetaj. Konserwatiwnej stronje pak potom s dorasom saža a saža prajimy: fiat justitia. Burej tola njeżmě po sakonju to dlěje wotewsate bycź — schtož jemu Bóh je sdawna darił?!!

Sserbja we 8. a 5. wólbnym wokrjeżu! Wažny dźeń sa nasch narod pschikhadźa. Wolicź maja žo pschichodny **schtwórtk 21. oktobra** po zyłym kraju nowi sapóžłanzy do žejma. Lěta dołho mamy my Sserbja dweju mužow w žejmje, kotrajž s krutym rjapom a s wohniwym žłowom naž sastupujetaj. Kóždy cźaž staj žo staraloj sa nasche narodne a sozialne potrjeby. Kelko mamy žo jimaj dźakowacź! A dyrbjało to nětko hinak bycź! Móże Němz naž hdy tak sastupowacź? Ně! a saža ně! To ani móżno njeje! Kak chze wón dorosymicź naschej nusy, kotraž tak cźasto naž domapyta? Cźuje Němz tu njeprawdu, kotraž žo nam cźasto stawa? Ně — a byrnjež wón to cźuł, budźe wón tak s wutrobu sa naž skutkowacź, kaž to cźini Sserb sa žwojich? We woběmaj wokrjeżomaj, 8. a 5., žu nam němskich kandidatow napscheczźiwo stajili. So žmy my Sserbja pschi khěžorskich wólbach pomhali kandidatu se strony porjada wu-

ſwolicź, na to ſ wjetſcha njemyßla. „To je naſcha pſchißkuſchnoſcź“, tak je ſnaty njepſcheczel Sserbow ſ Kinsbórka ßo wuprajił. Khiba ſo Budyſke konſervatiwne towarſtwo na to ſpomina, ale to je też wſcho, ſchtoż ßo ſtanje. Haj nó, „njedźak je ßwěta niſda“, tak pſchißkowo naß wucźi. Hdyż potajkim njepſcheczeljo ßo ſe wſchěch ſtronow na naß měrja, je to naſcha ßwjata pſchißkuſchnoſcź, ſo krucźe ſtejimy ſa naſcheju ßerbſkeju kandidatow. Se ßkódkimi ßkowami nam nětkle liſchcźa Němzy a nam lubja to a druhe — njewěrcźe wſchak jim, to je wſchitko wopaki. Hdyż ſměja raſ zuſy ſaſtupjerſtwa naſcheju wokrjeßow w rukach, potom budźe ſlě ſa naß Sserbow. Bracź a pſchikrótſchecź nam budźa naſche narodne prawa! Na to ßo dopomńcźe, lubi Sserbja, ſo jenoż Sserb móże ſaſtupowacź ßerbſki narod. Duż ßo njedajcźe narěcźecź a budźcźe Sserbja, rjekojo w ſmyßlenju a w ſkutku! Schtwórtk wolcźe, Sserbja, w 5. wólbnym wokrjeßu naſcheho wohniweho **Sobu** a wy we 8. wólbnym wokrjeßu naſcheho měrneho, ale raſneho **Koklu!** R.

Lubi evangelſzy Sserbja! Dźeń a bliże ßmy woßudnemu dnjej ßerbſkeje cźeſcźe — abo hańby. Chcźecźe, ſo by był dźeń hańby? Sawěſcźe njechacźe, duż kedźbnje tole cźitajcźe!

Brühlowa ſtrona je ſapoczała napſchecźiwo kandidatej 8. wólbneho wokrjeßa ſchcźuwacź, dokelž je wón Sserb a dokelž je wón katholik. Sserbam ta wójna płacźi, a měra ma ßo wužicź, ſo bychu Sserbja podleżeli. Sſkyſcheli ſcźe, kak je Kokla w zyłkych 24 lětach ßwojeho ſaſtupjerſtwa ſtajnje a pſchezo dźiwak na ßwojich evangelſkich wolerjow. Wón je ſe ſahorjenoſcźu wuſtupował ſa prawa evangelſkeje zyrkwje. Doſcź derje je to ſnate, wſchak je to knjes farař Golcź w Rakezach też zyle ſjawnje wobkrucźił. Każ je to Kokla w ſańdźenoſcźi cźinił, tak budźe wón to też w pſchichodźe ßwěru dale ſkutkowacź. Ssmy ßkyſcheli, kajku ßebi Brühlowi ludźo prózu dawaju, woßebje waß, lubi evangelſzy Sserbja, naſchcźuwacź napſchecźiwo Kokli. Ale njedajcźe ßo ſaßlepicź ſ jich leßnymi rěcźemi! Cźi waſche ſbożo njechadźa, Sserbam chzedźa jenoż wudrěcź wokrjeß — a wohidna cźrjóda renegatow jich podpjera. Tym ludźicźkam wſchak njeje tak wo lubu wěru cźinicź. To ſpóſnawacźe ſ teho, ſo Brühl ßerbſkich duchownych cźeżzy rani, a hdyż dyrbi to dopokaſacź, potom zoſa a ßo khowa ſ próſdnymi ßkowami. Njany dopokas to „nadobneho“ jeho ſmyßlenja! A hórſche ßu hiſchcźe ſcźěhwki jeho wuſtupowanja. Dwaj mużej, kotrajž ßo ſjawnje Sserbaj mjenujetaj, wěſtaj Knjeźk a Krawz ſ Łuha, w němſkich nowinach woſjewjataj njehańbicźiwe ryncźki napſchecźiwo jenemu evangelſkemu duchownemu, napſchecźiwo k. fararjej Golcźej. Tajke wußměſchowanje duchownſtwa hewak w najhórſchich njewěriwych nowinach namakaſch. Taj mużej ſtaj pokaſałoj, kajke je jeju ſchcźeſcźijanſtwo. Sserbſki lud je nabożny, pobożny lud a njeda ßebi tajke wohidne ſchimbdźenja ßwojich duſchepaſtyrjow lubicź. Wój pak, wój nowaj profetaj mjes naſchim ludom, wój ßo wjazy njemjenujetaj Sserbaj — to naſch narod jenoż ranitaj. Tajkich Sserbow nochzemy!

Wy pak, lubi evangelſzy Sserbja, wy widźicźe, kak ſteji ſ wěru a nabożnoſcźu Brühloweje ſtrony, kotraż tak ſa wěru wojuje a pſchi tym pak ßwojich wótzow wěru najhórſcho wohańbja. Njedajcźe ßo ſaßlepicź! Stejcźe muż pſchi mużu ſa ßerbſkeho kandidatu, **ſa naſcheho bura Koklu!** Każ wy katholſkeho Koklu, ſ tej ßamej ßwěru budźa katholſzy Sserbja wolicź evangelſkeho kandidatu Sobu.

Damy my tón raz wokrjeß ſ naſchich ßerbſkich rukow, ſ cźeżka jón ſaßo doſtanjemy. A kotry dobry Sserb mohł to chzycź, ſo bychmy ſhubili naſcheho ſaſtupjerja w ßejmje? Duż Sserb ſa Sserba! a.

— Tajke hrube wuhanjenje, tajke njekniczomne ſkſchimbdźenje jeneho ßerbſkeho fararja, kajkež tydźenja w jenych Budyſchſkich nowinach cźitachmy, běchu hacź dotal w Sserbach njemóżne. Bohu ſkorżeno, tak daloko ßu pola naß dóſchli, ſo też ßerbſkim ludźom niczo wjazy ßwjate njeje, ani wußwjeczena woßoba duchowneho ani cźeſcź bliżſcheho. Tule niſku a wohidnu ſchmórańzu ſtaj podpißałoj Knjeźk a Schneider we Łuſy. Tajke njeſchwarnoſcźe wonaj ßamaj pißałoj njejſtaj. To wonaj ani ßamaj, ani żadyn cźitać němſkich nowin, ani żadyn cźłowjek, kiž wo tym ſhoni, njewěri. Tón cźłowjek, kiž je tele maſanoſcźe jako wupkód ßwojeje ſnutſkowneje njekniczomnoſcźe wupěnił, drje daloko wot njeju njebydli. Wſchudźom, hdźež pſchińdźeſch, tam ßo mjeno woprawneho ſchmóraka ſ njewuprajomnym ſazpiwanjom mjenuje. Je woprawdźity ſchmórak moralnje hiżo tak niſko padnył, ſo ßebi dawa ßwoju hańbu druhim ſakrywacź? Kak niſko wón moralnje hewak ſteji, ludźo dawno hiżo wjedźa. Trjeba njeje, ſo hiſchcźe ßo dale taji. Sswědomje pak jeho pócźnje hrjebacź. Że ſ nowa do ßamych němſkich nowin nawěſchtk podał, w kotrymž ßam ßebi pſchiwoła „bravo“ a je jón ßebi podpißał: Mnoſy Sserbjo w Scheſchowje a wokolnoſcźi. Schtoż pak je cźiſta kża. Pſchetoż żadyn Sserb, kiž ma hiſchcźe ſchkriczku pſchiſtojnoſcźe, ßo ſ tajkimi maſanoſcźemi njewopanza. Zenje hiſchcźe żadyn hanjeř duchownſtwa dobry kónz wſak njeje. W Sserbach, na ßamych rańſchich mjeſach, bě też něhdy cźłowjek żiwy, kotryž duchowneho wſchudźom hanjeſche a kſchiwdźeſche. Tónle cźłowjek je jara ſrudny kónz wſak. Dźenża po létach jenoż hiſchcźe ſe ſazpiwanjom wo nim ßo powjeda. Schtóż ſ naß doczaka, njech jónu wopomni, ſo ßo wußwjeczena woßoba duchowneho podarmo njehani. We 8. wólbnym wokrjeßu evangelſzy duchowni hinak njemóża, hacź ſa Koklu wuſtupicź. Knjes Kokla je w ßejmje kſcheſcźijanſku zyrkej a woßebje też evangelſke wěrywuſnacźe ſchkitał. Wěży mjenujzy tak leża: Sakſzy wucźerjo ßu ßo bohużel ſ wulkeho dźěła dali ſapſchahnycź do prózowanjow, kiž na to du, po něcźim (niz na jedyn raz) kſcheſcźijanſku wucźbu ſe ſchulow wucźißnycź. Tehodla ßo woni we wſchěch wokrjeßach ſa tych kandidatow próżuja, kiž bychu pſchi wnradźowanju ſchulſkeho ſakonja ſa tele żadanja hłoßowali. To widźicźe w naſchej Łużizy. Pſchecźiwo Kokli je ßo Brühl poſtajił. Brühl mjenujzy wokoło ſchulſkeho praſchenja tepze, każ kóczka wokoło horzeho wußmuża. Nihdźe a żenje wón ßlubił njeje, ſo budźe wón krucźe wobſtacź na ſakhowanju kſcheſcźijanſkeje wucźby w ſchulach. Brühl też njebudźe hłoßowacź ſa ſakhowanje Lutheroweho katechißma, ani ſa ſakhowanje duchowneho dohladowanja w ſchulach. Jeli ßnano wón hiſchcźe něſchto podobne wumjeze, dha ßu to próſdne ludanja, kotrymž wěricź njeßměcźe! Ale to wſchitzy widźicźe, kak někotſi wucźerjo ßlepje ſa njeho ſkutkuja. Pſchecźiwo Sobje ßu poſtajili někajkeho ßwobodnomyßlneho Purlitza. Tu je też ſaßo jedyn wucźeř, wěſty Papritz w Dobruſchi, kiž każ njembrje ſa njeho dźěła. Luby ßerbſki ludo, jeli je tebi twoje kſcheſcźijanſtwo hiſchcźe lube a drohe, ſběhń ßo na dnju wólby każ jedyn muż. Wottſchaßń tu nowopohanſku drapu. Dopokaż jej, ſo maſch hiſchcźe ßerbſku pjaſcź, ſo w Sserbach bydli hiſchcźe ßerbſka ßwěra. Mużojo ßerbſzy, dźěkajcźe wſchudźom ſa naſchich ßerbſkich kandidatow! Wy macźerje, pohonjecźe ßwojich mużow, wy ßotry ßwojich bratrow, ßußod ßußoda, nan ßyna do wólbneho wojowanja! Dżeržmy hromadźe każ klěſchcźe! Naſche dobycźe njeßmě bycź dobycźe ſ makej wjetſchinu, każ wichor howri, tak dyrbi żrjecź Sserbow rěcź na dnju wólbow. Wotrodźeńzy ßu Sserbow mjeno, Sserbow khwalbu wopanzali. Dopokażmy jim, ſo nimamy dźěła na jich njekniczomnoſcźach. Na 21. oktobru dźimy jenoż ſa Koklu a ſa Sobu! E. B.

Dodawk k wólbam. Dźeń wólbow do ſakſkeho ßejma ßo ſ mozu bliži a teho dla je też wólbna wójna cźim wjetſcha a horzyſcha. Se wſchěm wotmachom ßo ßwětamudri najeńzy k wólbam cźiſchcźa a chzedźa mandaty na ßo ſcźahnycź.

Sserbja wſchitzy! Evangelſzy a katholſzy, ſtejcźe krucźe a njedajcźe ßo ſaßlepicź a ſawjeſcź, pſchetoż ßmy w ſjawnych ſhromadźiſnach ßkyſcheli, kak ßo najeńk Brühl ſe ßwojej ſnatej pſchewulkej hubu hordźi, a njehańbuje ßo ſjawnje najwjetſchich wupadow pſchecźiwo Sserbam a woßebje katholikam; pſchede wſchěm pak pſchecźiwo ßerbſkim evangelſkim a katholſkim duchownym, tym, kotſiž ßu ſchkitarjo naſchich duſchow, naſchi wjedniży a wucźerjo. Brühl ßebi raz w Lubiju ſwaži, ſjawnje katholſkeho duchowneho „ſapalerja“ mjenowacź; dale je wón prajił, ſo „ßerbſki lud hiſchcźe daloko ſady ſteji we kulturje!“ Tajke a podobne myßliczki hubaty Brühl w ßwojej ſaßakkoſcźi a njewobhladniwoſcźi napſchecźo Sserbam pſches ßwój jaſyk wußypuje. Myßlimy tola, ſo ßebi na knježi dwór do Łuha po żanu kulturu njepóńdźemy a dźakujemy ßo Brühlej jara ſa jeho poſticźenja.

Tajkemu cźłowjekej chzył jedyn abo druhi ſe ßerbſkich wolerjow pſchi wólbje **pſchichodny ſchtwórtk 21. oktobra** ßwój hłóß wotedacź? Nihdy a na nihdy! Kandidat ſa 8. wjeßny wólbny wokrjeß je dotalny ßejmſki ſapóßłanz

knjes kubleř **Michał Kokla w Khróſcźizach.**

Jeho wolmy wſchitzy we 8. wólbnym wokrjeßu. Jenoż jemu dajmy ſchtwórtk 21. oktobra naſch hłóß a nikomu druhemu!

Poßledńje ßkowo k wólbam. Prjedy hacź k wólbje póńdźecźe, pomyßlcźe ßebi, wo cźo ßo woßebje pſchi tym jedna. 8. wjeßny wólbny wokrjeß je 24 lět a 5. wjeßny wólbny wokrjeß 38 lět bjes pſchetorhnjenja jedyn bur ſaſtupował. Nětko chzedźa wobej wokrjeßaj buram wudrěcź. We 8. wjeßnym wólbnym wokrjeßu ßo ryczeřkubłowi najeńzy ſa krajnoßejmſkim mandatom nadźěraju. We wólb-

nych shromadźisnach žu najeńzy sjawnje burow skschiwdźaze žkowa rěčzeli, so bur nima telko duchownеje sdźěłanosćze, so mohł jako sapósžłanz žwój nadawk w žejmje dopjelnicź. A we Minakale je ryczeŕkubleŕski najeńk Heger s Pžowjow rjekł: „Hdyž je 24 lět jedyn bur wólbny wokrjež sastupował, je nětko cžaž, so město njeho jedyn ryczeŕkublowy najeńk do žejma saczehnje.“ Po tajkim horstka ryczeŕkublowych najeńkow žebi prawo pschizpiwa, někotre tyžazy burow politisžy wobknježicź. A tu žo hischcże někotsi žerbšzy ratarjo namakaju, kotsiž žo tak daloko ponižeja, so žo nasdatym najeńkam do kary pschahacź dawaju! Phi a hańba na tajkich wotlěpjerjow, kotsiž žebi tak mało na žwoje burstwo wjedźa.

Naboženina je druhe ważne praschenje, wo kotrymž žo pschichodny schtwórtk pschi wólbach rosžudži. Liberalni a sozialdemokratojo chzedźa naboženu po mózносćzi w schuli pschikrótschicź. Po snatych Zwikowskich thesach žebi wucžerjo žadaju, so by žo Lutherowy katechismuž se schulow wucźižnył a so žo njeby wjazy kscheschćijanske wěrywusnacze wužiko. Dźěl žerbskich wucžerjow bohužel pschecźiwo dotalnemu dołholětnemu sapósžłanzej Kokli teho dla njemdru agitaziju wjedźe, dokelž je wón, runje kaž dotalny sapósžłanz Soba, w žejmje sa to hłoženowak, so by duchowna schulska inspekzija wostała a so by žo Lutherowy katechismuž w schulach wobkhował. Wulki dźěl wucžerjow nochze wjazy wucźicź, so je Khrystuž Boži žyn, so je žo wot žwjateho Ducha narodźił, so je s morwych stanył a horjespił do njebjež. Hischcże mjenje cźile wucžerjo wo wěru do žwjateho Ducha rodźa.

Pschi nětczischich wólbach dźe wo burske sastupjeŕstwo w žejmje a wo sdźerženje praweje kscheschćijanskeje wěry w schuli. Kóždy woleŕ, kotryž žebi tejle prascheni žwěru rospomina, njebudže hinak móz, hacź so we 8. wježnym wólbnym wokrježu kublerja Michała Koklu w Khróscźizach a w 5. wježnym wólbnym wokrježu kublerja J. A. Sobu w Cžornjowje wuswoli.

S Hornjeje Hórki. Sańdźeny schtwórtk rano bu tu psches lokalneho schulskeho nahladowarja, kn. fararja Domaschku s Budestez, nasch dotalny pomozny wucžeŕ, kn. E. J. Albert s Jeschiz, sa statneho wucžerja žwjatocžnje sapokasany. Runje tak buschtaj tu kn. Heber s Pótzkowow sa pomozneho wucžerja a knjeni Marja Alma Hockerka sa wucžeŕku sa holczaze rucžne dźěła, postajenaj. Tak nastupichu tu s dobom tsi wucžeŕske mozy palo noweho dźěła.

S Budestez. (Też jedyn Sserb.) Tudy bě w tutych dnjach w sali hoscźenza wustajenje wobrasow, kiž žu s lipoweho drjewa s wulkej prózu wurěsane a s njewuprajomnej scžerpliwosczu we wuskich bleschach s wjetscha s wjele małych dźělow hromadu sestajane. Pokasowachu žo s prěnja wobrasy s biblije a to se stareho kaž s noweho testamenta. Tu žu sta figurow, kiž žu nam s cžažow młodosczе žem s biblisskich stawisnow derje snate. S druha wustajene podawki s cžłowskeho žiwjenja, rjane schpruchi, krajiny, hory a doliny, pomniki a t. d. wopschijesche. Na někotrych wobrasach je pilna ruka wěsče njedźele dołho dźěłacź dyrbjała, na pschikład wobsteji babelski turm s 2500 małych kamuschkow a kak wustojnje wurěsane žu wobrasy, kaž Khrysta kschižowanje! Do zyła je wobrasow na 500 a wschitke žu do wuskoschijatych bleschow hromadu sestajane. Sastup bě zyle tumi a bu wustajenza wopytana kaž psches dźěcźi, tak psches tójschto dorosczenych. Kak pak žo swježelichmy, hdyž shonichmy, so je wustajeŕ wschědny Sserb, žyn s nascheho poboženeho luda. Wěsče by wopyt hischcże wjele bohatschi był, hdy by nasche wobydleŕstwo to do prědka wjedźało. Schto tola Sserbjo se žwojej pilnosczu, wustojnosczu a scžerpliwosczu wscho dokonjeja! Wustajeŕ chze w bližšim cžažu žerbski kraj pschecźahowacź, a to katholske kaž evangelske wožady, a wěsče je někotremužkuli lubo, hdyž tu hižo do prědka wo jeho dźěle shoni. Wustajeŕ je žerbski skakaŕ, ale wěsče muž, kiž Boże žkowo lubuje. Psched wjele létami je žebi bibliju s wobrasami kupił, a hdyž bě wodnjo w skale w cžežkim dźěle stał, je wjecžor a husto drje w nozy psched žwojej wotewrjenej bibliju žydał a mjes tym so drusy po žwětnych wježelach khodźachu, je wón po wobrasach žwojeje biblije figury wurěsował a je hromadu stajał, a to niz jene léto, ale psches 10 lět dołho! To je wutrajnosczе jeneho Sserba, nad kotrejž žo spodźiwachmy, a tola też hnujaza pobožna myšl, kiž žo tu sjewja. Kak husto pschicźahnu do žerbskich wožadow někajzy zusbnizy s njepschistojnymi, hanibnymi wobrasami. Tu njeje ani jedyn, kiž pobožna žerbska macź nochzyła žwojemu dźěsczu widźecź dacź. Tu žo wutroba pěkneho dźěsczа njekasy, ale swježeli. Dźenža je wustajeŕ w Hornjej Hórzy a na to we Wjeleczinje. Wot tam žo do druhich žerbskich wožadow poda. Wy pak, lubi Sserbja, witajcże jeho, pschetoż wón je **też jedyn Sserb.**

S Khróscźiz. Swój lětuschi sakoženski žwjedźeń wuhotowa nascha „Jednota“ sańdźenu žrjedu. Sskyschachmy zyku kopizu rjanych muzikich khorow, s dźěła s pschewodom orchestra. Nowej cžišle, k prěnjemu rasej wuwjedźenej, běschtej: Wulki khor s orchestrom „Ssyrota“, žkowa Radyžerba, kompozizija Sskodeńkowa, a khor s orchestrom „Naschi hólzy na měru du“. Poruczujemy wožebje kražne prěnje cžišlo też druhim naschim towaŕstwam! Druhi spěw je wot Kozora komponowany a wot dr. Ssurowina bažnjeny. Najmózniische pschihłožowanje namaka knjes kantor a dirigent Hila se žwojim solom „Rjanе liczko, hładke žkowa“. Knjes kantor pak to tym holzam a hólzam też kražnje pschedwjesczе wjedźesche, kak „kusk falscha do žwěry rady naměscha žo“. Kražny Kozorowy spěw wo nadźiji: „Skota nadźija, ty miła“ knjes wucžeŕ Sskodeńk spěwasche. A runje nam Sserbam dźě je nadźija tak trěbna, so s nadźiju dźeržimy nasch drohi narod, doniž njepschińdu rjeńsche cžažy! Nochzu kóžde jednotliwe cžišło imenowacź. Khiba so hischcże spominam na pokasžy se „Ssmjertnizy“, nascheje žerbskeje operety: Khor „Sskyschcże, kak pischczele w korczmje du“ a solo „Ach, spominaj na mnje“, s cžuczom spěwane wot knjesa Wjenki. Kaž žkyschimy, ma „Jednota“ myšle w pschichodźe zyku „Ssmjertnizu“ wuwjesczе. To by naž jara swježeliko! Duž do dźěła, hólzy Khróscźiczanszy.

Sstawu naschemu kralej wunježi pschedžyda towaŕstwa, knjes Kokla jun. Knjes žiwnosczeŕ Kmjecź dopominasche na to Sserbow na jich narodne winowatosczе a spomni s krótka na narodne bědźenje nascheho cžaža. Němzy chzedźa nam wudrěcź s rukow sastupjeŕstwo w žejmje. Nascha narodnosczе žebi žada, so je kóždy Sserb žwědomny žwojich winowatosczow. — Kaž tak pschipódla shonich, žo na tele žkowa, wukhadźaze s wutroby sahorjenej sa nasch žerbski lud, někotsi Pseudo-Sserbja a Němzy hórschachu. Njerosymju do zyła, schto žo tajzy ludźo na nasche narodne žwjedźenje pscheproschuja! Skoro žo sda, jakož žebi my Sserbja žamo mjes nami wjazy prajicź njeżměli, schto je nam trjeba a schto nam schkodźi. Komuž žo tajki žerbski wjecžor njelubi, njech je nětko Sserb abo Němz, njech k nam njekhodźi! Njech tam dźe, hdźež žu jemu bóle k woli!

A to mje dopomnja na něschto druhe: Konzert „Jednoty“ bě wěso rysy žerbski. A prawje tak! Někotsi pschezo myšla, so to do zyła njeńdźe, hdyž něschto zuse pódla njeje. Běchu tu žrjedu też Němzy s Drježdźan a tym je žo žerbski konzert jara spodobał. Jedyn s nich mi prajesche, so na němske spěwy poškuchacź wón tola do Sserbow jěsdźił njeby, a so to do zyła rosumił njeby, hdyž by žo němszy spěwało. Kóždy Němz, kotryž chze naž spósnacź, tón chze žkyschecź žerbske spěwy a niz druhe! A trasch skaženym Sserbam k woli to cžinicź, to by hischcże hórscha hańba była. Sserbja, budźcże tola bóle žebi wědomni žwojeje narodnosczе!

„Jednocże“ pak žkuscha nasch džak, so je s rysy žerbskim wjecžorom wustupika, runjež tón abo tamny stajnje schkara. Pschezo dale na tym pucžu, lubi Khróscźiczanszy Sserbja, tón je prawy!

Sswjedźeń je žo derje, jara derje poradźił, a wopyt bě też doscź jara spokojazy. Druhe narodne towaŕstwa běchu sastupjerjow póžłake. A nětko hižo s radosczu cžakamy na prěnje pschedstajenje Pilkowеje „Ssmjertnizy“!

—

S Marijnej Hwězdy. Ssrjedu mějachmy tu žadny a woženy wopyt. Jeje kralowska wyžokosczе prynzeža Mathilda pschijědže s automobilom, so by hnadnu knjeni s wopytom. počeschcźika. Prinzežu pschewodžachu dwórskej knjeni Linka a Amelie s Gärtner, hrabinka Sofia Samoyska, tajny dwórski radźicźel Dr. Gurlitt, Dr. Rauda a fotograf Bouschka. Pšched abtowznju powita ju knjes propšt s klóschtrskimi duchownymi. Potom wobjedowasche w abtowni. Na hoscźinje wobdźěli žo też knjes propšt a Dr. Gurlitt. Po wobjedźe ryžowachu, wumerowachu a fotografowachu zyrkej, kschižny khód, salu w kapitlu atd. Fotografije pschihotowaju žo sa wulku knihu. Wokoło 1/4 hodźin wotjědže saža do Budyschina, so by tam knjesa biskopa wopytała. Někotre domy běchu s khorhojemi wupyschene.

S Biskopiz. Jedyn powětrowy ballon, kotryž bě žo žobotu se 4 wožobami w Zwikowje do powětra puschcźił, je tón žamy dźeń bjes sadźěwka tu k semi sjeł. Wón bě hacź do 1400 metrow wyžokosczе dozpił.

S Drażdżan. Hrózbne rubježne mordaŕstwo je žo žobotu wjecžor 1/2 8 hodźin s wjecžora Draždźan pola Ockerwitz skucźiło. Tam žu 1/2 9 hodźin wjecžor 14 1/2 létneho rěsniskeho wucžobnika Hecha, kotryž bě sa žwojeho mischtra Schumanna w Lutyjezach mjažo wotebjerarjam donjeżł, s rosbitym nopom namakali. 60 hriwnow pjenjes, sa pschinjeżene mjažo dostate, běchu wucžobnikej rubili. Statne rěcźnistwo je rěsniskeho pomozника Henschela s Cotty, na kotrehož žo

tuka, so je Hecha skónzował, sajecź dało.

S Kulowa. Na poślednje skótne wiki bě žo 68 koni, 252 kruwow, 36 jałojzow, 10 bykow, 160 běhakow a 210 proßatow na pschedań pschihnało. Sa howjadami bě mało praschenja, mjes tym so žo žwinje po dobrych płaćišnach kupowachu.

S Kschischowa. Dla daletwara Shorjelsko-Kschischowskeje wokrjeßneje želesnizy žo w tu khwilu wobhonjeja, kelko tworow a woßobow by žo po njej wosyło.

Se Shorjelza. (Ssamomordarstwo.) Podoffizěr Förster wot tudomneho pěschkowskeho regimenta cźišło 10 je žo njesnatych pschicźinow dla wobwěßnył.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) 19 létneho rěsniskeho wucźobnika, Ernsta Horeka s Rakez winowachu, so je žo na 12 létnej džowzy žwojeho wucźbneho mischtra Bayera w Delnim Wujesdźe na njepózcźiwe waschnje pschepschimał. Wobskorżeny to prějesche; jedna žo wo wjecźenje, dokelž je mischtra dla pschedawanja skaženeho mjaßa wobskorżił. Holza ajobßwědźi, so je macźeri podawk wupowjedała, hdyž bě žo ju sa tym wopraschała. Horek wudawasche, so žu jeho hakle wobskorżili, hdyž bě žo wón sarjekł, mischtrej padnjeneho konja sarunacź. Holzyny wucźeŕ, ma ju sa lohkomyßlenu, wona žo da lohko narěcźecź, něschto rjez, schtož žo njeje stało. Statny rěcźnik pak holzynemu wobßwědcźenju wěrjesche a namjetowasche 9 měßazow jastwa sa wobskorżeneho. Ssudnizy mějachu pak wěž sa dwělnu a wobskorżeneho njedoßahazych wopokasmow dla wuwinowachu.

S Mužakowa. Jenemu wobydlerjej tudomneje Rolkez khěže je žo kaschcźik s něhdźe 1000 hriwnami a wschelakimi debjenkami kradnył. Wobydlenje njebě samknjene. Paducha, kotryž je tam žwědomy cźłowjek był, njeißu hischcźe wußlědźili.

Politiska rosmolwa

mjes Hanžom Deplu a Motžom Tunku.

H.: Brühlowy pschiwiß ma tola lutych mudracźkow sa wjednikow.
M.: Woßebje žo woni na žwětne stawisny a herjekanje wusteja.
H.: Kak Ty to měnisch?
M.: Nó, pschi Brühlowej shromadźisnje w Rakezach jedyn s hkownych Brühlakow pschi wotewrjenju kralej Albertej žkawu wunjeße.
H.: Tón drje je žo na Brühlowej wulkej kolboßy we winje a sekcźe wotunkał, so je hischcźe dźenßa skurjeny. Tónle mudrowak s zyka njeje pytnył, so je kral Albert wumrjeł, so je mjes tym też hižo jeho bratr Jurij s kralom pobył a so nětko Bjedrich August na sakskim trónje žedźi.
M.: Mi žo sda, so žo lubemu mužej druhdy we hkowje mucźi, wón dyrbi tola woprawdźity Mucźink bycź.
H.: Haj, ja žym też tajke něschto wokolo Holeschowa gronicź žkyschał. Hdźe dha pak je tole žwětko stawisniskeje wědomosćze doma?
M.: Nó, w bliskosćzi teho městna, hdźež žo ludźom pschi wólbach s Njeßwacźidliskim Winom strowy rosum kasy.

H.: Nó, Motso, hdźe žo saßo schmatasch?
M.: Na Brühlowu shromadźisnu khwatam. Na poślednjej Brühl kóždemu želesnizu hacź k pjezy lubjesche. Jeli so by Brühl knježeŕstwo sa želesnizy njedobył, bychu je pjenježne towarstwa twarike. Schtó wě, schto budźe dźenßa saßo lubicź.
H.: Je dha Brühl pschezo tak darniwy a pschecźelny był?
M.: Jeho žykawowy a krawski mischtr wschak wschudźe jeho khwalbu spěwa, tola Luhowcźenjo k temu s hkowu wija.
H.: Cźłowjek wschak ženje njemóže wschitkim wutrjechicź. Schto dha je Brühl sworał?
M.: Ludźo žebi we Lusy wschelko pischpotaja. Brühl je hnydom s wobskórźbu hotowy. Tak je wón jeneho khudeho muża s 10 hriwnami pokhostacź dał, dokelž je po prěcźnizy jeneho knježeho pola schoł. Jenemu druhemu Luhowcźanej je žo podobnje seschło.
H.: Schto dha pak bě tón shrěschił?
M.: Hdyž chze wón žyno se žwojeje luki domoj dowjescź, dyrbi pak poł hodźiny psches Wbohow wokolo, abo w runej měrje psches knježu luku do Luha jěcź.
H.: Njeje dha priedy też psches knježu luku jěsdźił?
M.: Ženje njeje hinak cźinił. Hdyž pak Brühl do Luha pschińdźe, a wo tym shoni, jeho wobskorži. Nasta dołhi prozeß a napoßled mějesche burik khosty a jeho pohoncź khostanje saplacźicź.
H.: Wot teho cźaßa drje je pschezo w luboscźi na Brühla spominał?
Ssym pak tola žkyschał, so je Brühl ludźom rad k woli.
M.: Luhowcźenjo runje na wopak powjedaja.
H.: To drje žu khětro njespokojni ludźo?
M.: Schtó to njedyrbjał njespokojom bycź. Wot sastarska dyrbi Luhowski knježi dwór abo jeho najeńk Luhowskej gmejnje byka dźerżecź. Tónle byk je priedy pschezo we Lusy był.
H.: Njeje dha tam nětkole wjazy?
M.: Ně, mój luby, Brühl je byka do Khaßowa dowjescź dał. Duž maja naschi mali ratarjo žwoje krumy poł hodźiny daloko do Khaßowa honicź. A tam žo město praweho byka husto jedyn hubjeńschi pschipuschcźa.
H.: A cźeho dla dha to?
M.: Dokelž drje žo małym ratarjam rjane cźelata njepopscheja.
H.: Dha žo njedźiwam wjazy, so ludźo na Brühla morkotaju. Ale cźeho dla dha wón ludźom tajkele wobcźežnoscźe cźini?
M.: Wón žebi pjecźa nochże Luhowsti dwór s burskim skotom sanjeschwarnicź dacź.
H.: Haj, burski skót je jemu njeschwarny, ale njeschwarne burske wólbne hkoßy na dobo niz. Sa tymi wón nětko kóji, kaž djaß sa duschu.

M.: Ty powjedasche poßledni ras, so Njeßwacźidło s nowym zyrkwinym sakonjom njeby 50 000 jednotow shubiło, ale so je 32 000! pschicźinjenych!
H.: Tak žym prajił. A njeje temu tak?
M.: Oh, wěž je hischcźe rjeńscha. Cźehodla dha powědaja jenož wo tym, schtož by Njeßkacźidło shubiło? Cźehodla nicźo njepraja wo tym, schtož by Njeßwacźidlska woßada dobyła?
H.: Dobyła? Schto dha dyrbjała dobycź?
M.: Tu žkyschł! — Radworśki knježi dwór, Lupjanski knježi dwór, evangelszy w Radworju a Bronju a zyła evangelska wjeß Lupoj žu nětko do Radworja safarowane a płacźa žwoje zyrkwinske dawki na jednoty tam. Nowy sakoń pak by jich wot tam wotdźělił a žußodnej evangelskej woßadże pschipokasał.
H.: Dwě wßy sdźěła, jenu wjeß zyłu a dwaj knježej dworaj! To njeby žadyn hłupy dobytk był! Napoßledku by Njeßwacźidło wjazy dobyło, dyžli shubiło!
M.: To by lohzy móžno było!
H.: Cźehodla dha žo potom w Njeßwacźidle noweho sakonja boja?
M.: To też njewěm. Hdy bychu Radworcźenjo na njón skorżili, bych temu rosjaßnił. Cźehodla pak w Njeßwacźidle na njón ripaja, je mi njesrosemliko.

Přilopk.

* (Kolojěsdny žebi hłowu rosrasył.) Hdyž chzyschе póndźelu rano 50létny murjeŕ Schneider s Bukowiz do Oschaża s jěsdnym kolom wotjěcź, wón s kola padnywschi s tajkej mozu s hłowu do jeneje murje dyri, so žebi nop rosrasy a sa někotre minuty wumrje. Schneider je woženjeny a někotre dźěcźi sawostaji.

* (Sautomobilom žo pschejěł.) Na drósy mjes Lipskom a Bornu je póndźelu wjecźor blisko Espenheima jedyn automobil žydomlětneho žyna hórnika Messerschmidta s Kirchberga pschejěł a hnydom morił. Automobiloweho wobßedźerja, kotryž bjes žwězy a khětro rucźe jědźesche, mózachu hakle w Lausigku wußlědźicź, dokelž bě wón po njesbožu njesastawschi a žo wo woßud wboheho dźěsćza njepostarawschi dale jěł.

* (Mordarski nadpad w jastwje.) W jastwje we Wertheimje-Badenje w Bayerskej je wutoru wjecźor jedyn jaty jastwownika Baunia s nožom kłoł. Jedyn žandarm, kotryž sranjeneho wokanje saßłyschawschi tutemu na pomoz pschiběža, s teżakom nadpadnikej nóž s ruki wurasy. Hdyž žo na to khostanz pschecźiwo žandarmej wobrocźi, jeho tón k semi porasy. Cźělneho sranjenja dla saßudźeneho khostanza je žandarm cźežko srubał. Jastwownika Baunia žu mrějazeho do hojeńnje donjeßli.

* (Njesbože pschi kwaßu.) W Fürthu w Bayerskej žo tele dny kwaßowasche. Pschi tym žo kwaßarjo do pukow dachu. Dźěl kwaßarjow pukam s jeneje verandy pschihladowasche. Na dobo žo veranda skama, a pschihladowarjo do dwora dele padnychu. Schtyrjo kwaßarjo žo žmjertnje wobschkodźichu, schtyrnacźo lohko.

* Po schwedskim generalnym strajku, kotryž žo njeje poradźił, nětkole metallowi dźěłacźerjo w Schwedskej žami strajkuja. Internationalny swjask metallowych dźěłacźerjow je žo rosßudźił, strajkowarjow s poł milijonom hriwnow podpjeracź a jim posdźischo hischcźe dalsche pjenježne žrědki podawacź.

* (Cžělo bjes hłowy.) W knježim lěžu pola Haselbacha žu hižo tlajaze cžěło bjes hłowy namakali. Cžěło jako 27lětneho krawza Scholtu se Stollberga w Sakskej spósnachu.

* (Dźěsczi žo spalilej.) W Bukowje pola Zwikowa dźeßaczlětna holczka Ungerez petrolej k satepjenju wuživaſche. Petrolejowa khana rosbuchny, a dźěsczowa a pódla stejazeho bratrowa drasta žo sa wokomik s płomjenjom palesche. Wobaj žo tak cžežko wopalischtaj, so bórsy po tym wumrjeschtaj.

* (Wustojnosc jeneho polizajskeho pßa.) Na želesniży mjes Barlinom a Eydtkuhnenom žo tele dny pola Opalenetzy poßledni wokomik psched pschijěsdom cžaha drhladachu, so běchu se schěnow schruby, s kotrymiž žo hromadu dźerža, swncžahane. Dla wußlědženja skóstnika s Barlina jeneho polizajskeho pßa póßlachu. Poß hnydom žłěd namaka, kotryž pßches lěß k wobydlenju jeneho puschcženeho želesniskeho dźěłacžerja wjedźesche, kotryž bě hižo s prjedawschim hroženiom pschecžiwo žwojemu želesniskemu mischtrej podhlad sbudźił. We wobydlenju poß s khowanki schrubowak wucžahny, s kotrymž běchu žo po sdacžu schruby schěnow wotschrubowake. — W Holte w Hannoverskej je jedyn polizajski poß jene dwělětne dźěcžo, kotrež bě žo psched dwěmaj dnjomaj shubiło, w žitnym polu namakał. Dźěcžo bě jara woßkabiło a bě dwaj dnjej a dwě nozy na tamnym městnje leżało. W makej wßy bě dla dźěsczoweho wukhowanja tak wulke wjeßele, so se swonami swonjachu.

* Sle cžaßy žu sa Barlinskich korczmarjow pschischkle. Piwowy a palenzowy boykott, na Lipsczanskej sozialdemokratiskej shromadźisnje postajeny, dźěłacžerjo se wschej krutosczu sawjeduja. Wjele korczmarjow w Barlinje njemóżesche 1. oktobra žwój wotnajenski pjenjes saplacžicź.

* (Kholera w Peterburgu.) W Peterburgskej woßobnej restawraziji „Mjedwjedź" je 11 žłużobnych, mjes nimi pjecź kucharjow, na kholeru skhoriło. Dom je žo hnydom samknył. 43 dalschich žłużobnych žo w barakach wobkedźbuje.

* 2000 lět stary kosczowz je w jenej skałobje pola Perigneuxa jedyn wucžeŕ wußlědźił. Kosczowz je žo dospołny sdźeržał a bě s kosczemi połnózneho jelenja a kamjeńtnym gratom wobdaty.

* (Dźěcžo na wosu žo spalilo.) Ssobotu generalny leutnant s Rosen nad Nowej Wßu pod Hrodźischczańskej Horu w Schlesyskej sapschah do Martinswaldawy póßła, so by jeneho hródźneho schwajzarja se žwójbu a domjazej nadobu do Noweje Wßy dowjesł. Na domojjěsbje žo sapschah se schwajzarjowej domjazej nadobu sapali. Sroscženi ludźo na wosu mózachu žo hischcże wukhowacź, tola jene schwajzarjowe dwanacże njedźel stare dźěcžo, w dźěcžazym wosu leżaze, žebi tak straschnje hłowu wopali, so jeho žiwjenczko s cžěłka cžekny.

* Pschi Bismarkowych kupach w połodnischim morju žu tamnischi domoródni mużstwo jeneje jendźelskeje łódże skónzowali, łódź wurubili a ju hromadże s cžełami spalili.

* (Wobstarna skóstniza.) W Dessawje žu 74lětnu swudowjenu khěžeŕku Hoffmannowu rubjeżneho mordarstwa dla sajeli. Sajata je žwoju podružnizu skónzowała a jejne wobydlenje pschenajała, dokelž bě jej wona na hypotheku požczene pjenjesy wupowjedźiła. Dweju druheju podružnikow je wona pjecża na toßame waschnje wotstroniła.

* (Wucžerja satschělił.) W rumunskim měscze Dorohoiu dyrbjesche žo jedyn student druhi krócź pruhowacź dacź. W tym wokomiku, w kotrymž jemu pruhowazy profesßor wosjewi, so je saßo pschepadnył, student revolver wucžahny a profesßorej kulku do hłowy tscheli. Profesßor tónßamy wokomik na semju padże. Młodostneho mordarja sajachu.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Dla njepózcžiweho wobkhadźenja s dźěcžimi kantora Schneidera s Nowosalza-Spremberga k jastwu na 1¾ lěta saßudźichu a jemu cžeßne prawo na 3 lěta wotrjeknychu.

Lawniski žud. Budyske hamtske hejtmanstwo bě žłużobnej dźowzy Auguscże Meltkez w Brěsynje 2 dnjej arresta napołożiło, dokelž bě wona žwoju žłużbu pola kubłoweho pschedstejicžerja Gießmanna w Lichanju bjes wupowjedźenja wopuschcžiła. Meltkez žebi žudniske rosrißanje žadasche. Wona žo psched žudom wobcžežowasche, so bě ju Gießmann s hrosnym wudmom sschiwdźił. Pódla teho je jejny nan cžežko skhorił, kotrehož je dyrbjała hladacź. Jednanje žo na dalschu termiju wotstorczi.

⚔ Amalia Scholczina w Małych Bobolzach bě žo na mandźelsku tamnischeho maschinytwarza Raußendorfa pschißłodźała, so je wona na piwarzowym polu kał kradnyła. To bě jej pjecża fabrikarka Wyrgaczowa powjedała. Kaž žo pak wupokasa, bě Raußendorfowa prawo měła, na piwarzowe polo po kałowe kopjena khodźicź. Scholczina ma 5 hriwnow pokuty saplacžicź abo dźeń arresta wotbedźecź.

⚔ Dźěłacžer A. W. Barth w Dobruschi a jeho žona rodżena Kriegelez s Kumwałda běschtaj, hdyž s pólvrnikowym pißarjom J. Rjecźku w Hnaschczańskim pólverniku w jenym domje bydleschtaj, Rjecźzynej žonje porokowałoj, so je jimaj schaty sanjeschwarniła a jej hrosne wudma nawdawałoj. Pódla teho bě Barth Rjecźzynej 21. augusta plistu wotkožił. Bartha k 40 hriwnam abo k arrestej na 8 dnjow a jeho žonu k 20 hriwnam abo k arrestej na 4 dny saßudźichu.

Katechismuß.

Katechismuß knižka je
Sa kschesczańske wucženje,
Nowocžaßna wuczba chze
Pak jón cžißnycź se schule.
Mnosy hischcże w pomjatku
Maja, schtož s njoh' wuknychu,
Wón wschě trěbne prawidła
Naschej wěrje podawa.
Hdyž pschi kódźi prawidło
Slemi abo shubi žo,
Kódź žo bórsy roskamje,
Do pschistawa njepschińdże.
Tak je wěra kschesczańska,
Hdyž jej bjeru prawidła,
Khěża bjese sakožka,
Nima dokhoh' wobstacża.
Hdyž je Luther sestajał
Katechismuß, njej' žej pschał,
So po nim sa pjecź stow lět
Sacžißnył jón by nasch žwět.
Tutón wucžah s biblije
Wopomnja najnusnische,
Schtož we naschim kschesczaństwi
Kóždemu žo saleži.
Sakoń, wěra, modlitwa,
Wscho žo we nim namaka,
Wotkasanje, kschczeniza,
Haj tež troscht sa hrěschnika.
Lube Sserbstwo, wopomń to,
Schto nam chzedźa sebracź wscho,
Hlowne kruchi s biblije,
Naschej' wěry wusnacże.

Hdyž žo wjazy we schuli,
Nabožina njewucži,
Dha wschak potom młodźina
Horje roscże bjes Boha.
S wuwsacžom je jenož tam,
Hdźež we domje macź a nan
Městno žwěrnoh' wucžerja
Sswojim dźěcžom sastupja.
Nasch cžaß jara khutny je,
Wjele 'žno je smucżene,
Wschelki błud a njewěra
S kóždym lětom pschibjera.
Duž dha chzemy strażowacź,
Wschelkom' błudej wobaracź
A tak s Božej pomozu
Schkitacź wěru kschesczańsku.
Kóždy Sserb njech teho dla
Sswěru woli do žejma,
Wschak žo praji, stari žu
Pschezo derje skhowanju.
Lubi Sserbjo, wopomńcże,
Njepschecžel žo prózuje,
So by Sserbam, wěrcże mi,
Wudrěł měscże we žejmi.
Naschej sapóßłanzaj dwaj,
Wobaj dobraj Sserbaj staj,
Bóh daj jimaj dobycże,
Hdyž b'dźe wólbne bědźenje.
Schtož b'dźe w jeju mozy stacź,
Budźetaj žo prózowacź,
So by wěra kschesczańska
Zanu schkodu njewsała.

Duž dha chzemy kóždy hicź,
Wobeju saß' wuswolicź,
Njech žo s nowa pokaże,
Schto 'schcże Sserbstwo samóże.

Falka, g. p.

Zuse suby, porjedźenje, pschedźełanje
hnydom a tunjo, tež subow, kotrež njejßym dźěłał.
Woßebitoscź: Dospołne suby.
Dentist Max Flach
w Budyschinje
— na theaterskej haßy 6 II —

Pißomne wucžinjenja,
liscziny, testamenty, próstwowne pißma atd. nastajeja, **hypothekske pjenjesy a kupowanje a pschedawanje leżomnoscžow** saradźujetaj
J. a E. Koban pschi žitnych wikach. cžo. 4, telefon 675.
— Rěcžimoj tež serbski. —



Sa brylowpotrjebnych!
Khorla Scholta, optikus
w Budyschinje
pschi hłownym torhoschczu pod radnej khěžu
porucża **bryle** a **tłóczniki,** kotrež žo jenož, sa wóczko žo pschihodźaze, dawaju.
Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, cžitanske schkleńzy atd., **bryle** a **tłóczniki** po lěkarskim wukasanju.
Saloženje wobkhoda 1856. — Jědnacże krócź mytowany.

Krajnoſtawſki bank.

Danjowa měr ſa nalutowanki je ßo ſa cżaß wot 1. januara 1910 na 3% poſtajiła.

Sa pjenjeſy, wſchědnje k woli ſtejaze, w běžnym ſliczbowanju ßo w tu khwilu a hacż na dalſche bjes pſcheměnjenja 2% dawataj.

W Budyſchinje, 28. ſeptembra 1909.

Krajnoſtawſki bank
kral. ſakſk. hornjołużiſkeho markhrabinſtwa.

Bydlu wot nětka

na rózowej haßy 1 po 1 ſkhodze

(w měſcze Budyſchinje).

K rěczam: **Wſchědne dny 8—9 dopołdnja, 12—½2 popołdnju. Njedżelu 8—10 dopołdnja.**

Pful, praktiſki lěkař.

Awkzija dejneho ſkotu.

Dla wotſtronjenja ſkotaŕſtwa maja ßo na **knjeżim dworje w Jaßeńzy** w horach, ½ hodżiny wot Budyſchina ſdalenej,

wutoru 19. oktobra t. l.

2 bykaj, 5 cżělzow, 39 kruwow, na nowe dejazych a ßucżelnych, **2 ßucżelnej jałojzy, 2 tſibĕrtlkilětnej cżeleczi,** ſ wjetſcha rańſchofrieſiſki a oldenburgſki zuſy ſkót, każ tež **2 młodaj dżělanſkaj ßylnaj konjej** a 1 15 měßazow ſtary **ſrĕbz;** każ tež jena **mlokowa zentrifuga** ſ wuměnjenjemi, pſched awkziju woſjewjomnymi, na pſcheßadżowanje pſchedawacż.

Sapoczatk awkzije dopołdnja ½11 hodżin.

Dalſche knjes Khorla Meiſel w Budyſchinje a podpißany wobßedżeŕ w Jaßeńzy w horach pola Budyſchina wukaſujetaj.

Paul Schulze.

Dobrowólne pſcheßadżowanje leżomnoſcże.

Sſrjedu 20. oktobra 1909 dopołdnja w 10 hodżinach ma ßo k ſawoſtajenſtwu kublerja **Jana Kłoża** we **Wadezach** ßłuſchaza

leżomnoſcż kat. cżißło 8

něhdże 42 kórzow wulka ſe 457,67 dawſkimi jenoſcżemi, każ tež ſe **żiwym a morwym hoſpodaŕſkim inventarom** a żnjemi na měſtnje ßamym we Wadezach na pſcheßadżowanje pſchedawacż. Prjedy ßebi wobhladacż, je dowolene.

Herm. Liebſch, ßudniſki aktuar ſw. ßł.,
pod pſchißahu wſaty a ſjawnje poſtajeny pſcheßadżowaŕ.

Awkzija.

Dla hoſpodaŕſtwoweho pſcheměnjenja ma ßo **wutoru 19. oktobra dopołdnja wot 9 hodżin** w **Khaßowje cżo. 18** wſchelaka **domjaza** a **hoſpodaŕſka nadoba,** mjes druhim jena **1 ſchatowa rola, 1 płuh, 2 bróny, 1 běrny tłóczaza maſchina, dwaj woſaj** atd. ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacż.

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, jutře **njedżelu 17. winowca** ſwoje **měſačne poſedżenje** popołdnju z dypkom 4 hodżin w Sokec hoſcżencu.

Wſchě lube ſobuſtawy a hoſći w bohatej liczbje wocżakuje

předſydſtwo.

15000 mk.

jako hypotheka na wulku leżomnoſcż ſ rataŕſtwom ßo hnydom požczicż pyta. 4½% danje, 25000 wopalna kaßa, ſa nimi pſchińdże 8000 mk. Taxa wězywuſtojnych 60000 mk.

Poſkicżenja chżyke ßo na póſcze w kuvercże ſ napißmom „Nr. 1001 Bautzen poſtlagernd“ wotedacż.

Khěża

w Raſchowje cżißło 28 ſe ſahrodu a ¼ kórzom pola, rjenje leżaza, 5 minutow wot Budeſtez ſdalena, je wobſtejnoſcżow dla na pſchedań.

Kubło,

183 kórzow wulke, ¼ hodżiny wot Budyſchina, je khorowatoſcże dla na pſchedań. Dalſche je ſhonicż pola M. Weichelta w Budyſchinje na Stieberſkej haßy 36.

---

2 ßucżelnej kruwje

zyle blisko k cżelczu, ſtej na pſchedań w Sdżaru cżißło 5 pola Kluſcha.

Ssylny cżehnity poß,

dobry ſtrażnik, je na pſchedań w Jaßońzy cżißło 7 pola Njeßwaczidła.

Schwalcża

porucża ßo na zyhelnſkej haßy 21.

Kaſtanije

a

żołdże

po najwyſchſchich płacżiſnach kupuje

Otto Engert

en détail **drogowńja.** en gros

Telefon 33.

Do Měrkowa!

Njedżelu **kermuſchu**

balſke reje.

Pſchecżelnje pſcheproſchuje

Oskar Rausendorf.

Kowarńja

ſe żiwym wobkhadom, jenicżka we wulkej wßy ſ wjele dżěłom, je ſe wſchěm inventarom a leżomnoſczu dla pſchewſacza ſtarſchiſkeje kowarńje ſ niſtim napłacżenjom na pſchedań. Dalſche wukaſuje ßudniſki aktuar ſw. ßł. **Liebſch** w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 34.

Hródżna dżowka a wołazy

ßo k nowemu lětu ſ wulkej mſdu na knježi dwór w Cżichońzach pytatej.

Wjele domjazych a hródżnych dżowkow, tajke k ßwinjom, pohonczow, wołazych do dobrych ßłużbow pyta pſchiſtajerka **Hana Holtſchowa** w Albertſkim dworje.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródżne dżowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wołazych a dżěłacżerſke ßwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cżrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

Wucżobnik ßo pyta.

Hólz, kotryż chże ßedłaŕſtwo abo tapezěraŕſtwo nawuknycż, móże hnydom abo jutry do wucżby ſtupicż pola **T. Alberta** w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebjach 10.

Hólcżez, kotryż chże **tyſcherſtwo** nawuknycż, darmotnu wucżbu k nowemu lětu abo k jutram namaka pola **Jana Valerja**
w Koporzach pola Pomorz.

Rataŕſke towaŕſtwo ſa Rakezy a wokolnoſcż.

Sſerbſke a němſke towaŕſtwowe ßobuſtawy!

Intereßy ßrěnjeho ſtawa je najlěpje ſaſtupował a budże je dale ßwěru ſaſtupowacż

knjes kubleŕ Michał Kokla w Khróſcżizach.

Duż wuſwolcże jeho!

Towaŕſtwowe pſchedßydſtwo.

(K temu cżißłu pſchiłoha.)

Pschiloha k czißlu 42 Serbskich Nowin.

Sobotu 16. oktobra 1909.

Placzisny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

11. oktobra 1909.

Placzisny po zentnarju z hriwnu.

Skótne druzíny a wosnamjeńenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	40—43	76—76
awstriske	42—46	78—83
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	36—49	72 -75
3. žrenjo pizowane młode, derje pizowane starsche	32—35	68—71
4. žnadnje pizowane kóžeje staroby	27—31	58—64
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	38—41	70 -74
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	35—37	66—69
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	31—34	61- 65
4. žrenjo pißowane kruwy a jałojzy	27—30	56 60
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	38 41	68 72
2. žrenjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	34- 37	64 67
3. žnadnje pizowane	30—33	60 63
Cželata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	49—52	79— 82
2. žrenje kormjene abo tež dobre wot zyza	45—48	75— 78
3. žnadnje wuwite wot zyza	40—44	70—74
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſschiženjow w starobje hacz do 1¼ léta	60 62	77—79
2. mjaßne	57- 59	74 —76
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	54— 56	71—73

Placzisna zitow a produktow.

Zitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 9. oktobra 1909 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 14. oktobra 1909. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza	běła	—	—	—	—	10	60	10	90
"	žołta	—	—	—	—	10	20	10	50
" nowa	50 kilogr.	10	30	10	50				
Rožka		—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		8	13	8	30	8	—	8	25
Jeczmjeń		8	40	8	75	8	—	8	50
Wows nowy		8	—	8	50	7	30	7	70
Hróch		9	50	12	50	12	50	13	—
Woka		10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły		14	—	14	50	15	—	16	—
Hejduschka		19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny		2	50	2	80	2	—	2	30
Butra	1 kilogr.	2	60	2	80	2	60	2	80
Pschenična muka	50 "	11	75	21	—	20	50	21	50
Ržana muka	50 "	10	—	14	—	14	50	15	50
Ssyno	50 "	4	75	5	50	4	—	4	50
Ssloma	100 "	5	—	5	30	3	67	5	40
Proßata 906 schtuk	schtuka	10	—	25	—	—		—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	6	50	6	70
Ržane wotruby	50 kilogr.	—	—	6	75	6	60	7	10
Pschenizny gris		—	—	6	50	—	—	—	—
Ržany gris		—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (žołta) wot 10 hr 30 np. hacz 10 hr 70 np., rožka wot 8 hr. 15 np hacz 8 hr. 50 np., jeczmjeń wot 8 hr. 40 np. hacz 8 hr. 75 np., wowß wot 8 hr. — np hacz 8 hr. 50 np

W Budyschinje placzeſche: korz pschenizy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz 10 hr 15 np., nowa: 17 hr. 51 np. hacz 17 hr. 85 np., korz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 13 hr. — np. hacz 13 hr. 28 np., korz jeczmjenja po 140 puntach 11 hr 90 np hacz 12 hr. 60 np.

Wiejne placzisny w Kamjenzu.

14. oktobra 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. — np. hacz 8 hr 40 np., pschenza wot 10 hr. 50 np. hacz 11 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 30 np, wowß wot 7 hr. 50 np. hacz 8 hr. — np., jahły wot 6 hr. — np. hacz 17 hr. — np. hróch 15 hr — np., žyno 5 hr. 20 np., běrny 2 hr. 60 np., žłoma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 70 np. hacz 2 hr. 80 np.

Wjedro w Londonu 15. oktobra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 19. njedželu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěč, farar Räda ½9 hodź. žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydzeńske sastojnske dźěła smeje farar Räda.

Křćeni!

W **Michalskej zyrkwi**: Marćin, Khorle Augusta Kschižana, žiwnoscerja w Jenkezach, ž. — Alma Martha, Bohuwěra Ernsta Bjenady, khěžkarja a skalarja w Nowych Bobolzach, dź. — Ella Margareta, Khorle Wylema Bergela, dźěłacerja w Hrubjelcžizach, dź. — Gertrud Hedwig, Khorle Augusta Schołty fabrikarja w Dobruschi, dź. — Marja Emma, Khorle Wjenki, skalarja w Cžichońzach, dź. — Margareta Hana, Gustava Hermanna Dittricha, wósnika na Zidowje dź.

W **katholskej zyrkwi**: Berthold, Jana Kalaßa, molerja w Budyschinje, ž.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Alwin Hugo Zechel, rěsnik w Budyschinje, ſ Marju Lischkez, domjazej džowku na Zidowje.

Zemrjeći:

W **Michalskej wozadze** 9. oktobra: Jan Erich, Bohuwěra Hanuscha, wyschscheho schwajzarja w Bobolzach, ž. 4 m. 28 d. — 14. Hana Margaretha, Hermanna Strehły, murjerja na Zidowje, dź., 8 m. 8 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

19 njedželu po žwjatej Trojizy smeje rano ½8 hodź. farar Kschižan žerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodź. duchowny Voigt žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

19. njedželu po žwjatej Trojizy smeje rano w ½8 hodźin farar Domaschka žerbsku spowjedź, duchowny Boitz dopołdnja w ½9 hodź. žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju ¼4 hodźin budże shromadźizna zónskeje młodoscze w paczerskej jstwi.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na žukelnskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske žórło

za

njewjeścźinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłuzenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowatnja.

Proschu, na mjeno a hißne cło kedźbować.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 **telefon cźißło 415**

porucza žwoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Roseßłanje w cźwizach a bleschach.

Proschu žebi placźisnowy sapiß žadacź.

Franz Marschner

cźaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

žwój sklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczazow** k dobroćźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje placźisny.**

Jěsdny plan železnizow

płaćazy **wot 1. oktobra 1909 hač do 30. haprleje 1910.**

Njedźelu a ſwjate dny też 4. wosowa klaſa jěsdźi.

Ze Chorjelża do Draždżan.

Wosowa klaſa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Ze Chorjelża	2,00	—	4,17	—	—	8,58	7,48	11,17	2,11	2,21	4,24	6,58	8,52	9,07	11,20		
Myčbacha	—	—	4,40	—	—		8,12	—	—	2,45	4,48	7,22	—	9,31	12,04		
Lubija	2,25	—	4,59	—	6,32*	9,23	8,32	11,44	2,36	3,07	5,07	7,43	9,15	9,51	12,48		
Pomorz	—	—	5,14	—	6,49*	—	8,47	12,00	—	3,22	5,22	7,59	—	10,06	1,14		
Budyſchina	2,46	3,54	5,34	6,51	7,07*	9,44	9,07	12,21	2,57	3,43	5,42	8,21	9,36	10,26	1,36		
Žičenja	—	4,05	5,46	7,02	—	—	9,19	12,33	—	3,55	5,54	8,33	—	10,38	—		
Bišlopiz	—	4,25	6,09	7,21	—	—	9,39	12,54	—	4,15	6,13	8,56	—	11,01	—		
Arnsdorfa	—	4,48	6,29	7,47	—	—	9,59	1,17	—	4,40	6,35	9,19	—	11,21	—		
Radeberga	—	4,55	6,37	7,56	—	—	10,07	1,25	—	—	6,43	9,27	—	11,29	—		
Do Draždżan	3,39	5,17	6,55	8,20	—	10,35	10,24	1,44	3,51	5,04	7,01	9,45	10,24	11,53	—		

* Jěsdźi jenož kóždu ſobotu.

S Draždżan do Chorjelża.

Wosowa klaſa	1-4.	1-3.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2-3.
S Draždżan	12,30	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	6,09	5,33	8,10	9,45	—	—
Radebergа	1,02	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	—	8,37	—	—	—
Arnsdorfa	1,10	—	—	6,48	7,54	—	9,50	—	1,08	3,47	—	6,06	8,45	10,18	—	—
Bišlopiz	1,35	—	—	7,14	8,18	—	10,17	—	1,33	4,10	—	6,32	9,11	10,43	11,14	
Žičenja	1,50	—	—	7,30	8,34	—	10,33	—	1,49	4,25	—	6,48	9,27	10,59	11,42	
Budyſchina	1,59	2,36	4,15	7,46	8,43	9,46	10,46	11,27	2,04	4,39	6,05	7,01	9,42	11,16	11,56	
Pomorz	—	—	4,43	8,04	—	—	11,04	—	2,22	4,57	—	7,19	10, 00	11,35	—	—
Lubija	—	2,56	5,28	8,25	—	10,08	11,24	11,50	2,41	5,15	6,28	7,39	10, 20	11,51	—	—
Myčbacha	—	—	5,59	8,41	—	—	11,39	—	2,57	5,30	—	7,55	10,36	12,07	—	—
Do Chorjelża	—	3,17	6,38	9,03	—	10,31	12,01	12,14	3,19	5,51	6,52	8,17	10, 57	12,28	—	—

S Kamjenza do Arnsdorfa. Zu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaſa jěsdźi. **S Arnsdorfa do Kamjenza.**

S Kamjenza	5,42	8,38	12,15	3,02	7,15	9,25	⟶	⟶	⟶	⟶	7,35	11,19	1,59	5,42	8,49	12, 1
Wotčinizy	6,03	8,59	12,37	3,20	7,34	9,46	⟶	⟶	⟶	⟶	7,18	11,01	1,42	5,25	8,32	12,04
Großröhrsdorfa	6,11	9,07	12,46	3,28	7,44	9,54	⟶	⟶	⟶	⟶	7,09	10,53	1,34	5,16	8,24	11,56
Do Arnsdorfa	6,24	9,20	12,59	3,40	7,58	10,07	⟶	Do Arnsdorfa	⟶	⟶	6,54	10,38	1,20	5,02	8,09	11,44

S Kamjenza 10,28, a je w Arnsdorfie 11,16. — S Arnsdorfa 9,23 a je w Kamjenzu 10,12.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaſa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,34	11,56	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,45	12,07	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,54	12,17	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluſchiny	—	8,59	12,23	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwočiz	—	9,07	12,31	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleczіz	—	9,14	12,38	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	5,30	9,25	12,51	3,56	6,15	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźiſchcza	5,38	9,33	12,59	—	6,23	—	8,40*	—
Barta	6,03	9,50	1,16	—	6,37	—	8,51*	—
Huczіny	6,13	10,01	1,27	—	6,48	—	9,01*	—
Klukſcha	6,24	10,12	1,38	—	7,00	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	6,40	10,25	1,53	—	7,14	—	9,22*	—
Lutobcza	6,47	10,32	2,00	—	7,22	—	9,28*	—
Radworja ſaſt.	6,53	10,38	2,06	—	7,28	—	9,34*	—
do Radworja dwórn.	7,00	10,45	2,13	—	7,35	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenož 3. oktobra, 7. nov., 26. dez., 9. jan., 6. febr., 28. měrza a 24. haprleje. — † Jěsdźi jenož w oktobrje.

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaſa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,07	—	4,26	—	9,01	—	11,49*
Radworja ſaſt.	—	—	8,32	12,14	—	4,35	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza	—	—	8,40	12,21	—	4,45	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,49	12,32	—	5,00	—	9,21	—	12,08*
Klukſcha	—	—	9,01	12,43	—	5,10	—	9,31	—	12,18*
Huczіny	—	—	9,12	12,53	—	5,23	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,44	1,14	—	5,45	—	9,51	—	12,38*
Hrodźiſchcza	—	—	9,55	1,25	—	5,56	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	—	7,23	10,25	1,37	4,08	6,03	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczіz	—	7,30	10,32	1,44	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwočiz	—	7,39	10,39	1,51	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluſchiny	—	7,47	10,47	1,59	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	—	7,53	10,52	2,04	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	—	8,06	11,03	2,15	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	—	8,18	11,15	2,27	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

† Jěsdźi jenož w oktobrje. — * Jěsdźi jenož 3. oktobra, 7. novembra, 26. dezembra, 9. jan., 6. febr., 28. měrza a 24. haprleje.

Kedźbu kolojěsdni!

Dla rumowanja mojeho hobrſkeho ſkłada wjele poniżene płaćiſny
mantle po 1 mk. 85 np. hač 5½ mk.,
ſyłne hórſke pſchikrywy po 5½ mk.,
ſedła po 1 mk. 85 np., **wodźidła** po 2 mk.,
nohate plumpy po 80 np., **pedale** po 1 mk. 25 np.,
karbidowe latatnje po 1 mk. 65 np.,
ſyłne mužaze koła po 65 mk., 1 lěto rukowanje,
żonjaze koła po 75 mk., 1 lěto rukowanje.

Wopomńće! To ſu fabrikſke płaćiſny.

Bjerjemy kóždu tworu wróćo a wróćamy pjenjeſy, hdyž kupzy njeſu ſpokojom.

Žadajće ſebi muſtry na tydźeń k wobhladanju.

Schijaze a zimaze maſchiny.

Induſtrija Jankowych jěſdnych kołow a maſchinow

na Mužakowſkej dróſy 4,

najwjetſcha pſchedawarnja tejele družiny w Budyſchinje.

Wuporjedźerńja, emaillowarnja a ſaniklowarnja.

Trjebane koła ſu do płaćenja bjeru.

Trjebane mužaze a żonjaze koła ſu ſtajnje naſkładźe.

Pawoł Richter w Kamjenzu

51 na Budyſkej dróſy 51

woſebita pſchedawarnja

jěſdnych kołow a ſchijazych maſchinow, płokanſkich a zimazych maſchinow

najlěpſcheho wudźěłka.

Ssamſtna porjedźerńja ſ mozowym czěrjenjom.

Wulki ſklad wſchěch narumanſkich dźělow.

Wſchě wuporjedźenja na wſchěch ſyſtemach ſu ſ rukowanjom wuwjednja.

Kóždu ſchijazu maſchinu kóždehožkuli ſyſtema ſ rukowanjom **wuporjedźam.**

Wolij ſa zentrifugi po najtuńſchich płaćiſnach.

Czěſku brunizu

(wuhlo)

Skokomorowſke ſalonowe, worjechojte a kóſtkojte brikety, ſchleſyſki koaks

po tunich dnjowych płaćiſnach poručataj

Kühnemann & Richter

na Bismarkſkej dróſy 7. Telefon 228.

We Wettinſkim dworje na kamjentnej haſy. **Na ſadnjej bratrowſkej haſy 2.**



žu najlěpſche. Stajnje czerſtwe doſtacz pola **Jurja Wölſla** pſchi drjewowych wikach na rózku zyhelnſkeje haſy.

Hotowe ßlomniki

wschěch wulkoscžow,

rubjany a běły płat

wschěch schěrjow;

běłe a rubjane trjenja

a **blidowe ruby**

po jara poměrnych płaczišnach porucža

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

Poručam ßwój wulki skład:

prima pólskich a schles. tyscherskich khójnow,
schles. schmrěki, wudwjerniki a wudwjerna,
hranite drjewo, laty, tramy

wschěch swuczenych wulkoscžow po najtunischich płaczišnach.

Sa msdu ßo tunjo rěsa.

W Budyschinje, na Tšělanskej drósy 23.

Pawoł Mörbitz.

Parny rěsak, hěblowarnja a pschedawarnja wužitk. drjewa.



Phönixowe, Grützнerowe a Viktoria-

schijaze maschiny

ßa domjazu potrjebu a rjemjeßko.

Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.

Ssamßna wuporjedzernja.

Clemens Jäckel,

mějeczel **Gustav Kloeppel.**

Telefon 435. Na seminarskej drósy 5. Telefon 435

Liebsch,
ßudnisli aktuar św. ßłużby
na ßukelnskej haßy 34
pisarnja ßa kupowanske, hypothekske,
dismembrazиske, testamentske a
ßawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon czišło 177. —
Pscheßadžowanje leżomnosczow.

Koprowy vitriol

k naczinjenju pscheńzy
tunjo porucža
Emil Měrsch,
— drogowe khlamy —
na kamjeńtnej haßy.

Maschinski wolij

ßa wschě ratarske a druhe maschiny
jenož w najlěpschich družinach po
najtunischich płaczišnach
porucža
Arthur Grubann
pschi drjewowych wilach 8.

Wschě

nasymske a symske nowosće

prostych a mjehkich klobukow,
mužazych a hólczazych mězow

we wschěch pomyßlnych formach, barbach a hódnosczach ßu hižo doschle a je po spodziwnje tunich płaczišnach poručam.

Filzowe stupnje a tosle

dobrych hódnosczow na wulki wubjerk a po tunich płaczišnach.

Hugo Lehmann w Budyschinje

na bohatej haßy 21.

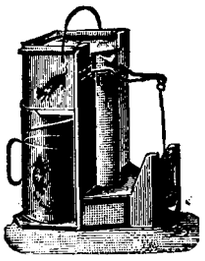
Proschu ßebi moje wukładne wokna wobhladacz.

Ssmjercz ſ hromadami!

Automatiſke paßle ſa myſche a wulke myſche

Capito a Velox

ßu ßo khětro potuńſchile.



Dostacz pola

Arthura Hösy

w Budyſchinje,

zeleſowa wikowarnja

na ſeminarſkej drósy 11.

— Telefon 268. —

Pißarnja

ſa kupne, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej drósy cžo. 1

po 1 ſchodže, hoſcženz Gambrinus.

Max Frenzel.

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 ſa pjenjeſy, pola naß na dań date:-

bjes prjedawſcheho wupowjedženja	2½ %	na lěto.
ſ měßacžnym wupowjedženjom	3 %	
ſ 3měßacžnym =	3½ %	
ſe 6měßacžnym =	3¾ %	
ſ 12měßacžnym =	4 %	

Pjenjeſy, kotrež ßu bjes wupowjedženja podate, móža ßo tež ſa check wužicz. Checkowe knižki, kaž tež poſtajenja, checkowy wobkhad naſtupaze, ßu pſchi naſchich kaßach dostacz.

Filiala Lubijſkeje banki

w ßerbſkim domje.

C. E. Rincke,

kózkarſki miſchtr w Budyſchinje na bohatej haßy 5.

Poručam ßwój wulki ſklad

pjelſczowych tworow a kožow

kózdeje družiny,

boy ſ kunjazeje, nerzoweje, perſianſkeje, bobrazeje, ſejoweje (woprawdžiteje ſkunkſoweje), **czorneje a bruneje bobaczeje, czorneje a běleje tibetoweje koże,**

boy ſ kaniklazeje koże wſchěch wulkoſczow, **tykaeže,** k temu ßo pſchihodžaze, wſchelakich formow.

Stare kožuchi ßo na nowe formy kózdy czaß pſchedžěłaju.

— Ssyre koże kupuju. —

C. E. Rincke.

Konditornja a khofejownja

R. Lehmanna (prjedy Nauki)

na ßerbſkej haßy cžißło 8

porucza ßwoje městnoſcze dobroczíwemu wopytowanju.

Pſchihódny pſchebytk!

Najlěpſche napitki, ff. konditorſke twory,

Torty, tykanzy, baby atd.

jako dary ſ kózdym žadanym napißmom ſa kózdu ſkładnoſcz ßo hodžazym.

Schokolady. — Mjedowe tykanzy.

Otto Preuß

mějeczel Khorla König

na žitnej haßy 4 w Budyſchinje na žitnej haßy 4.

Sa naſymſki a ſymſki czaß

poručam ßwój ſklad

woßebnych **mužazych wobleczenjow, pacholazych wobleczenjow, ſymſkich paletotow, pſchesapinakow, ſportſkich jupow, tolſtych ſymſkich kholowow, fantaſijowych lazow** ſ plyſcha a židy, : : **wodunjepſchepuſchczatych pelerinow,** : :

džeczazych paletotow.

Mužaze wobleczenja, paletoty a **jupy** ßu ſkoro wſchě wote mnje ſ dobrych tkaninow ſ dobrym podſchiwkom ſeſchite, jara dobre ßedženje, potajkim lědma roſeſnacz wot woßebnych po měrje ſeſchitych wobleczenjow.

Něhdže **500 džeczazych wobleczenjow** a **paletotowych wobleczenjow,** czopko podſchitych po zyle wurjadnje tunich płaczíſnach.

Žonjazych a holczazych žaketow a paletotow

ßu najnowſche doſchle a poručam **woßebne žakety** a **paletoty,** czorne a pißane, hižo po 5 mk.

Džeczaze žakety hižo po 1 mk. 75 np.

S dobom ßo **k ſeſchiczu mužazeje draſty po měrje** poručam.

Wulki ſklad ßukna.

Wobleczenje po měrje hižo ſa 30 mk.

Dźełarnja praßowaneho wuhla na Horje

pola Njeßwaczidła

porucza **praßowane wuhlo** hacz do 1. nov.

1000 ſchtuk po 7 mk., wot 1. novembra po 7½ mk.

Piſtne khartki

czíſchczi ſpěſchnje **Ssmolerjez knihicziſchczerńja.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 43. | Sobotu 23. oktobra 1909. | Lětnik 68.

Swětne podawki.

Warnowanje pšed pšistupjenjom k żeleśnizarskemu swjazkej

je żeleśniska direkzija w Halli ſ nowa wudała. W nim ßo praji: Swjazk němskich żeleśnizarjow se ßydłom w Hamburgu njepšestawajcy spytuje, sastojnikow a dźěłaćerjow żeleśniskeho sarjadnistwa namołwićź, so bychu do swjazka sastupili. Mamy sa nusne, dorasnje warnowacź, k swjazkej pšistupićź a k temu pšispomnimy, so směje kóžde pšeńdźenje pšećiwo tutemu wukasej njewróćliwe wustorčenje se ßłużby sa ßobu.“ — Żeleśnizarski swjazk je sozialdemokratiske sjednoćeństwo.

Njewuspěch bayerskich prynzow pšchi manevrach.

W jenych Würzburgskich nowinach jedyn wußłuženy stabowy offiźer ſ wulkej wótrosću wo wojeŕskej njekhmanosći bayerskich prynzow ßudźi. Pšchi poßlednich kheźorskich manevrach ßu ßo zyłe brigady a diwisije dla wopaćneho nawjedowanja ſ wojowanja stajiłe. Nadpadne je, so je 2. bayerski armeekorps pod generalemi Dürckheimom, Fasbenderom, Monteblasom atd., kotsiž ßo njejßu jenoź ßwojeho mjena dla na wyßoke městna powyschili, ßwój nadawk najlěpje dokonjał. Kaž bayerszy prynzojo je teź awstriski arzywójwoda Franz Salvator pšchi manevrach cźeźke poraźenje poćeŕpił. W nastawku ßo źada, so dyrbi ßo prynzam wulka generalska mšda wšacź.

Wupowjedźenje bayersko-ruskeho wudawanskeho wućinjenja.

Bayerski ßejm je ßo rosßudźił, wućinjenja, po kotrymiž mějesche Bayerska ruskich politiskich pšestupnikow, kotsiž běchu w Ruskej mordaŕstwo skućili abo je spytali, ruskemu knjeźeŕstwu wudacź. Pšchi debaćze wo tym w bayerskim ßejmje ßu ſ hanjazymi rěćźemi rusku justizu skschiwdźili. Ruske nowiny na to ſ roshorjenjom wotmolwjeja a napominaju ruske knjeźeŕstwo, so by ruskeho póßłanza ſ Mnichowa wotwołało, woßebje teź teho dla, dokelź tole diplomatiske městno pódła Barlinskeho ruskeho póßłanzstwa źaneje ważnosćze wjazy nima. W Bayerskej pšichodnje ludźo wućek namakaju, kotsiž ßu mordaŕski attentat na ruskeho zara ćinili.

Pućowanje ruskeho zara do Italskeje.

Po powjesćach italskich nowin zar tele dny do Italskeje na wopyt italskeho krala pšijěźe. Knjeźerjej ßo w Racconizi setkataj. Tam je telko wójska shromadźeneho, so ſ teho ßudźa, so budźe ßo sa zarowu pšchitomnosć wójsko wobhladacź. S najbliźšcheho pšchistawa potom zar ſ italskim kralom do Messiny pojěźe. Teź ßo wo tym powjeda, so ßo knjeźerjej pšchi tejle skkadnosći ſ franzowskim presidentom seńdźetaj.

Wschě italske nowiny, kotreź ßu ſ wjetscheho dźěła hač dotal Ruskej njepschećelszy smyßlene byke, wote wschěch njepschećelskich demonstrazijow pšećiwo zarej wotradźuja. S hidu pšećiwo Awstriskej ßamo sozialdemokratojo ßwoje pšećiwnistwo pšećiwo Ruskej potkóćeja a sa pšchisamknjenje Italskeje k rusko-franzowskemu swjazkej rěća.

S ruskich nowin woßebje nowiny „Nowoje Wrjemja“ Italskej wukoźuja, so wona w swjazku ſ Němskej a Awstriskej jenoź temu ßłuži, so by Němskej a Awstriskej pućź k ägejiskemu morju a do Małeje Asiskeje wurubaka. Sa to Němska a Awstriska ani na intereßy Italskeje na Balkanje ani na intereßy italskeho wobydleŕstwa w Awstriskej njedźiwatej. Němskej k woli dyrbi Italska ßylne wójsko a wójnske kódźstwo wudźeržowacź. Němski kanzler je ſ hněwom nad zarowym pućowanjom ßwój wopyt w Italskej wotstorćił. Tak pische „Nowoje Wrjemja“.

Amerikanske nowiny „New York Herald“, kotreź ßu jako Němskej njepschećelske znate, na to pokasuja, so ßu prózowanja awstriskich a němskich diplomatow, so by ßo zar na domojjeśbje ſ Italskeje ſ awstriskim kheźorom setkał, bjes wuspěcha wostałe. Ruska politika je pschećiwo sjednanju ſ Awstriskej. Prjedy hač ßo Italska wot Němskeje a Awstriskeje dźěli, drje hischcźe khětra khwila sańdźe.

Sawjedźenje ßamosarjadnistwa w ruskej Pólskej.

Ruski ministerstwowy pschedßyda Stolypin ßo nětkole se sawjedźenjom ßamosarjadnistwa w ruskej Pólskej sabjera a wo tym w radźe wuradźa, kotroź je ßo woßebje k temu wuswolika. Ssamosarjadnistwo dyrbi ßo sa Pólsku tak pschiprawicź, so ßo ruske mjeńschiny njemóża ſ pólskimi wjetschinami potłóćicź.

Prynzojo w grichiskim wójsku.

Grichiska wojeŕska pschedkoha, kotraź żadanja offiźerow powschitkownje dopjelnjo, je ßo ßejmej pschedpokożika. Po njej ßo kralowszy prynzojo, kotsiž we wójsku ßłuża, w nastupanju powyschenja tym ßamym postajenjam kaž druhy offiźerojo podstajeja. Prynzow, kotsiž we wójsku ßłuża, ßmě drje kral bjes wobmjesowanja powyschicź, tola woni njeßmědźa ßo na komandowaze městna stajicź. Pschedkoha wyschschi komando we wójsku wotstroni. Prawa, kotreź mějesche hacź dotal wyschschi komandant, ßo radźe, ſ diwisionskich komandeurow a schefa generalneho staba wobstejazej, pschipokasuja.

Grichiszy prynzojo ßu wschitzy ſ grichiskeho wójska wustupili.

Ssejm je wojeŕsku pschedkohu bjes pscheměnjenja pschijał. Nichtó ßebi njeswěri, někajke pscheměnjenje namjetowacź. S offiźerow wobstejaza komißija njepschestawajcy w ßejmowni wó jstwje pódła poßedźeŕnje pschebywasche. Sapółłanzy běchu ſ tymle naćischćźom njespokojom, tola nichtó ßebi njeswěri, teho dla ani syknyć. Offiźerojo ßo se ßwojim kralej njepschećeźelskim smyßlenjom njetajachu. Offiźerojo běchu ßo rosßudźili, ßejmownju wobßadźicź a sapółłanzow sajecź, jeli so by ßo ßejm wusamknjenju prynzow ſ wójska pschećiwjał.

Jendźelćanow bojosć pšched wójnu.

Jendźelske knjeźeŕstwo je powjesćze dostało, so ßo afghanski emir pschećiwo njej na wójnu hotuje. Afghanojo a někotre hórske ludy pschi poknóznej mjesy Indiskeje ßu ßo ſ tšélbami a muniziju sastarali. Pschi indiskich poknóznych mjesach pak jene pschißłowo rěka: Hdyž tšélby njejßu żadne, potom teź żiwjenje njeje żadne. S druhimi ßłowami: potom njeje wójna daloka. Pschi poknóznych indiskich mjesach ßu teź hižo tamnische ludy wospjet njepschećelszy pschećiwo Jendźelćanam postupali. Indiske knjeźeŕstwo wě, so dyrbi na wójnu pschihotowane bycź. Na nju budźe 100,000 wojakow trěbnych. Dokelź pak ßebi Jendźelćenjo baja, so indiszy revoluzionarojo tule skkadnosć njepschepuschcźa, sda ßo wěste bycź, so budźe ßo hischcźe wjazy wojakow do Indiskeje póßłacź dyrbjecź. Na tajke waschnje pak by

ßo Jendżelska wójska prósdna sczinika. Tutu składnosćz pak, tak Jendżelczenjo mënja, Nëmska njewużiwanu njewostaji, so by s Jendżelskej wotliczika a s tejele namjesneje wójny ßwëtowa wójna nastanje.

Na wójnn s Afghanistanom je Jendżelska nëtkole dospołnje pschihotowana a ma w generalu Wilcocksu tez wustojneho wjednika.

Njemëry dla Ferrera.

Pschecźiwo wotprawjenju schpanskeho revoluzionara Ferrera ßu liberalni a revoluzionarojo we wschëch europiskich wulkich mëstach w njeliczomnych shromadźisnach protestowali. We wschëch liberalnych nowinach satsëlenje Ferrera justizne mordarstwo mjenuja.

Każ italske katholske nowiny na podkożku aktow dopokasuja, je Ferrer s najwjetschim schczuwarjom pschecźiwo klóschtram był. S teho ßo wujaßnja sahorjenosćz żidowsko-liberalnych, sozialdemokratiskich a anarchistiskich nowin sa tehole „rjeka", kotrehoż chzychu sa kóżdu placźisnu s rukow prawdy wußwobodźicź. Zyle khróble ßo wudawasche, so ßo pschi pschepytanju Ferreroweho wobydlenja njeje niczo jeho wobczeżowaze namakało, so je ßo wón jenoż se schulskimi należnosczemi sabjeral a so je wón w cżaßu Barcelonskich hrosnosczow w cżichej ßamotnosczi żiwy był. To wschak je wërno, so je ßo Ferrer, hdyż kulki w Barcelonje hwisdachu, s procha mël, każ to pschezo nawjedowarjo revoluzije cżinja. Sa to pak je dopokasane, so je Ferrer lud na tele hrosnosczе pschihotował. W Ferrerowych schulskich knihach revoluzionarojo na pschikład sczëhowazu wuczbu namakachn:

„Na wschëch sozialnych njedostatkach a na njejenakim rosdżelenju kubła, s cżimż ßu statyßazy cżlowjekojo k nusy a hłodej, k dżeku a sazpiczu saßudżeni, je jenoż wëra do Boha a jeho poßrëdnikow wina. Duchowni ßu hischcże straschnischi dyżli dźiwje swërjata, dokelż woni cżlowjekow wot dżëczatstwa sajëdojczeja, so móhli jich potom cżaß żiwjenja wobknjeżicź."

W jenym pola Ferrera namakanym napominanju, kotrez ßu jene w Barcelonje wukhadżaze nowiny prënje wocźischczake, ßo lud namołwja, so by wschë wobstejaze sakonje wotstronił, mnichow a mnischki (klóschtyrske knjeżny) wuhnał a wutupił, wyschnosczе rosehnał, wójska a łódźstwo rospuschcził, ßo bankow a wobßedżeństwa wschëch zivilnych a wojerskich sastojnikow smozował, kotsiż ßu w Schpanskej abo w jeho kolonijach postajeni. Dale ßo w nim wo pschedstejazej revoluziji rëczi s napominanjom na młodżinu, so dyrbi programowe wopschijeczе s hłowy nawuknycź a wukasanje k dżëkanju rosbuchadkow.

Derje je snate, w kajkim smyßle je Ferrer wot nëkotrych lët jako „ludowy sdżëkar" skutkował. Wón mëjesche niz jenoż roseßkarnje anarchistiskich pißmow, ale tez nakład knihow, kotryż bjesbożnіske schule s trëbnym materialom sastarowasche. Sjawne je, so je wón pschi sapalenju a mordarstwje s cżerjazej mozu był. Snate je, so ßu hižo pschi nadpadże na schpanskeju kralowskeju mandżelskeju na Ferrera jako naschkararja tukali, drje niz s njeprawdu. A tajkeho cżlowjeka jako martrarja khwala, a „njewinowaty wopor jesuitskich pleczisnow" mjenuja. Wot cżesczowanja Ferrera hacź k wukhwalenju revoluzije a anarchije je jenoż krocżatka.

W prawym cżaßu.

(Skónczenje.)

Se wschej mozu a s njewustawazej pilnosczu ßo nëtko na ßwojim hospodarstwje prózowach, derje podpjerowany wot ßwojeje schwarneje żony; ale runje ßo tez bóle cżwilowachmoj a prózowachmoj, do prëdka njepschińdżechmoj. Hubjene żně a dań sa kapitalije, kiż na wobßedżeństwje leżachu, wschitku pilnosczu, wschë napinanje bjeswuspëschne cżinjachu; duż bëch wjeßeły, so noweho dołha cżinicź njetrjebach, na nalutowanje ani myßle njebëchu. Se strachom ßej myßlach na dżeń, kiż ßo dale bóle blizesche, a na kotrymż mëjesche ßo schësczе stow toler wuplacźicź; pschetoż so ßo s teje strony ßmilnosczе nadżijecź njemëjach, to wjedżach.

A tak ßo tez sta. Jónu wot jeneho notara pißmo dostach, kotrez ßej wote mnje żadasche, tutón pjenjes saplacźicź. Niczo druhe mi njesby, khiba te pjenjesy pożczicź a mi ßo tez radżi, so je mi semrjety skótny wikowar pożczi, s kotrymż mëjach wobkhod. Sbożowny, so ßym teje starosczе wotbył, do mësta jëdżech, w kotrymż mój bratr bydlesche, a, so bych ßwojemu makemu wóßomlëtnemu ßynkej wjeßele sczinił, wsach jeho ßobu; wón dżë hacź do teho cżaßa s nascheje wßy pschischol njebë, a na pscheßlapjenje dżësczа ßo cżim bóle wjeßelach, dokelż bë w mëscze hermank, to bë jemu zyle nowa wëz.

Na rëcznikowej pißarni ßwojemu bratrej pjenjesy wuplacźich a sa to wot notara wobkruczenu kwitonku dostach. S tym mëjach tu wëz sa wotbytu; ale komuż ma ßo slë hicź na semi, teho njesboże rady njewopuschczi, a psches zyke żiwjenje je mje bjes mała bjes pschetorhnjenja staroscź a njesboże pschewodżako."

Khory ßo wotmjelkny a mje proschesche, so bych jemu schkleńzu wody podał, kotraż na blidku pódla stejesche. Ssuchej hubje ßej womacżawschi, ßo samyßli.

„Powjedanje waß pschima, wotpocżujicze khwilku", po pscheстawzy rjeknych.

„Në, në", wón khwatnje snapschecźiwi, „nëtkole dyrbicze moju stawisnu doßkyschecź, byrnje waß tez srudżika. To mje smëruje a wołóża, hdyż mózu ßo ßobucżucźiwej wutrobje dowëricź; to njesboże je mjenujzy sczëhwk pschecźelstwa, a s mojich prjedyschich snatych ßo jedyn po druhim wotßalesche, hdyż bëchu shonili, so ßym na proscherski kij pschischol.

Kwitonku do pucźowanskeje tosche skhowach, kotruż pschi ßebi mëjach, dokelż chzych nëschto wëzkow na hermanku nakupicź. Nëschto sahrodnych naprawow, wobucze ßwojej ßwójbje a pola wikowarja se starymi knihami powjedańczko „Ssnëhowki", nëhdy najlubscha knizka mojeje dżëscźowskeje mkodosczе, mojemu hólczkej, to bëchu najważnische wëzy, kotrez ßobu domoj pschinjeßech.

Moja żona toschu wuprósdni a ßo nad wużitnymi a trjebajomnymi wëzami wjeßelesche, s małym pachołkom we wobraskowej knizży ßo roshladowosche a njemóżesche wëdżenja hłódnemu hólczkej dosczź dowotmolwjecź. Ale nasajtra rano ßo jemu cżołko se sahorjenjom palesche, cżeżka hkowjaza khorosczź ßo wuwiwasche a sa dwë njedżeli ßwoje sbuże a ßwoju nadżiju do cżicheho rowa pokożichmoj.

Prëni cżaß ßwojeje khorosczе knizki s wobrasami s rukow njepuschczi, dyrbjachmoj jemu s knizki cżitacź a jemu podawki se spodżiwnymi nashonjenjemi honjazeho cżlowjeka powjedacź, a lubosnej wóczzy ßo jemu pschi wobhladowanju pißanych wobrasow błyschczeschtej, kotrez mëjachu stawisnu wujaßnjecź a wudospołnjecź; to bë mi trochu s troschtom, so bëch jemu tu knizku kupił.

Pół lëta posdżischo shonichmy, so je mój pschirodny bratr semrjeł.

Dokelż bë jara njeporjadne a njeknicżomne żiwjenje wjedł, bë sahe wumrjeł. Tez wón se ßwojej macźerju njebë jara pschesjene był a ßo teho dla wot njeje dżëlik; nëtkole pschińdże, so by jako jeho herbina jeho namrëwk na ßo wsaka. Ale niczo rëcze hódne njenańdże, nawopak ßo wschelazy wëricźeljo pokasachu, so bychu namrëwk cżasali. To tu żonu na tu myßl pschiwjedże, każ by rjekł, so ßo jeje ßynej tamnych schësczź stow toleŕ hischcże wupłacźiło njebë; wona mi pißasche a ßej te pjenjesy żadasche, kotrez mëjesche po ßwojim mënjenju prawo, wote mnje ßej żadacź.

Nëtkole we ßwojich papjerach kwitonku pytach, so bych ji dopokasał, so ßo myli — ale nihdże cżërje tuteje papjery njebë. Ja bëch w dobrej nadżiji, so bë kwitonku moja żona, kiż bë tehdom pucżowansku toschu wuprósdnika, se swucżenej staroscźiwosczu skhowała, a teho dla ßo wo tu papjeru dale starał njebëch, wona pak ßej saßo myßlesche, so ßym kwitonku w ßwojej listowej toschi skhował a k druhim ważnischim pißmam pschipokożił. Duż ßo sta, so żadyn s naju tuteje liscźiny hacź do teho cżaßa parował njebë a so hakle list mojeje pschirodneje macźerje mje na nju dopomni.

We strasche bjes mała kóżdy kucźik nascheho domu pschepytachmoj, podarmo, kwitonka bë ßo shubika, bëch ju dyrbjał se ßwojeje pucźowanskeje tosche, ßnadż hižo w mjeŕwjeńzy na hermanku, shubicź. Podarmo wobkruczach, so je ta wëz hižo wotbyta; żadachu ßej kwitonku widżecź, kotrejeż wobstaracź njemóżach. Notaŕ bë mësto wopuschcził a, każ rëkasche, do Ameriki wupucźował; wón budżische jenicżti ßwëdk był, kiż by wërnosczź mojeho wobtwjerdżenja mohł wobßwëdcźicź.

Bórsy na to skórżbne pißmo skótneho wikowarja dostach, kotryż ßwoju pożczonku wróczo żadasche, a tydżeń posdżischo tez skórżbne pißmo ßwojeje pschirodneje macźerje; potajkim dyrbjach dwanacze stow toleŕ wobstaracź.

Skórżba wobeju dżësche ßwój pucź dale, a skótny wikowaŕ je s krótka nusowane pschedacże mojeho kubleschka namjetował; bjes dwëla, so by je ßam dostał a s nim prawje wjele wuwikował.

Sańdżeny tydżeń se żonu k njemu dojëdżechmoj, so bychmoj shromadnje se żonu jeho k temu pohnułoj, so by mje zyle na proscherski kij njepschinjeßł; podarmo, wón na tym wobstejesche, so dyrbi ßwoje pjenjesy mëcź, a so ani hodżiny dlëje cżakacź njemóże.

Duzy wróczo domoj se ßwojim sapschahom do njesboża pschińdżechmoj. Wy dżë scże widżeli, kak ßu mje do wosa sbëhacź dyrbjeli; tuto njesboże, kotrez mi khmanosczź k dżëku wsa, je mje tez hi-

schcże potrjechiło. Tak moje wobšedźeństwo ša krótke tydźenje na pschedań pschińdże, moji pschecźelio šo do wunoschka dźěla, a mi — nó, mi niczo druhe do rukow njehlada hacź khudobna gmejnska khěžka!“ —

Tak rěsnje hórzy poślednje šłowa klinczachu, so mje syma woběhowasche. Khory bě šo pschenapinany wróczo do sahkwkow slehnył a wocźi sandźelił; s mucźnoscźu pschejaty bórsy wušny. To bě mi jara lubo, pschetoż na tajke njesbožowne podeńdźenja šłowa troschta njemějach, hischcże wjele mjenje mózach pomhacź. Ale něschto s najmjeńscha chzych cźinicź; w mojim pašu mějach schěscź slotych, s tych tsi wsach, a na papjerku napišach te šłowa: „Njesazpěwajcże tuteje makeje podpjery w nusy, to je cźestnje dobyte samoženje“, a zedlu s pjenjesami do šrjedź dweju kcźejateju rózoweju pjenczkow położich, kotrajź na woknje stejeschtaj. Potom šo pó jstwje roshladowach, k cźemuž mi pschi powjedanju sranjeneho khwile sbyło njebě.

Niczo wošebiteho tu njebě. Na wuskej polzy nad durjemi bě něschto knihi; šahnych horje, so bych widźał, hacź mohł šej s cźitanjom cźaš sahnacź.

Namašach tež „Ssněhowku“, lubowanu knižku wboheho hólczka, kotryž bě tak mały wumrjel. Pschi wobhladowanju wobrasow a wobroczenju stronow mi na dobo kopjeno do ruki padże; roswalich jo a — mi šo wěricź njechasche — to bě boloscziwje parowana kwitonka s notariatnym syglom. S radoscźu budźich khoreho bjes maka wobjał, ale hischcże w prawym cźašu šo dopomnich, so je spał jemu wolóženje.

W tym wokomiku žona domoj dóńdże, a s dobom sranjeny wocźi wotewri.

„Lěkař sa hodźinu tu budże, pschinješe wobalku a lěkařstwo.“

„Tež ja šym lěkařstwo namakał, kiž sawěscże bjes wužitka njewostanje“, ja nětkole rjeknych, khoremu namakanu kwitonku psched wocźi džeržo.

Khwatnje, s widlischczojcże tschepjetazej ruku sa njej hrabny; wudźěrasche na pišmo, kaž by rjekł, so mohło jemu pod rukomaj wušmahnycź.

Ssmějo nětkole wěz wupowjedach, a žona s wješekoscźu płakasche. Muž pak rjekny: „Bóh je waš w prawym cźašu sa spomoženje nam póšłał; nětkole budże wschitko dobre! 600 toleŕ dostanu šnadnje na šwój statok požcźenych; s tym sapłaczu wěricźela; pschirodna macź pak dyrbi pschecźiwo temule dopokasej šwoju skórźbu wróczo wsacź. Mějcże dźak, tyšaz krócź dźak!“

Cźakajo na tutón wujew, běch hižo šwoju toschu na šo tyknył a šo klinki pschimnył.

„Bóh waš schkituj a wotkhorcże sašo bórsy!“ burskimaj cźlowjekomaj pschiwołach; potom s lohkej wutrobu dale do wjecźorneje krajiny pucźowach.“

Sslepy pjekař wotmjelkny a tež my pošlucharjo mjelcźachmy dale. Wowka pak šej šylsu s wocźow setrě.

„A ty ženje niczo wjazy wo tych ludźoch njejšy šłyschał?“ dźěd šo wopraschа.

„Tola, wopytach jich, hdyž běch dawno měschczan a mischtr něhdże dźešacź lět posdźischo, hdyž sašo do Lipska pucźowach, tón ras se želesnizu“, rjekny wopraschany. „Woni běchu w dobrych wobstejenjach; někotre rjane žně a nahladne sarunanje sa kruch ležomnoscże, kotryž bu k twarjenju želesnizy trjebany, běchu jim dopomhałe, so mózachu dołh sapłaczicź, tak so mějachu nětkole kubło bjes dołha, kotrež bě šo s pschikupjenjom hischcże powjetschiło. Najradscho chzyschtaj mje tam sdźeržecź. Ale winowatoscź mje dale wjedźesche. Hdyž duzy domoj do kapšy šwojeho swjerschnika pschipadnje pomašach, namakach mały pakczik. To běchu tsi slote se šamšnej wote mnje popišanej papjeru; ale na kromje bě druha ruka pschipisała: „Pomoz w nusy je nam sboże pschinjeła; nutrny wutrobny dźak!“ Mjelczo běchu mi tón pakczik do kapšy tykli.“

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. Pschecźiwo musejowemu twarej na žitnych wikach šo mjes měschczanami šylne pschecźiwjenje pokasuje. Pscheja šebi, so by šo městno, na kotrymž šu šo stare twarjenja potorhale, s zyła njeby wjazy wobtwariło. Žitne wiki měle šo wo tole městno powjetschicź. Tymle prózowanjam šo měschczańska rada se wschej mozu napschecźo staja. Wona na to pokasuje, so by wobkhad w snutskownym měscże, kotryž je hižo s pschepołożenjom pósta a šudnistwa schkodował, hischcże bóle pošlabił, hdy by šo nowy musej w pschedměscże natwaril. Namjet, po kotrymž měło šo stare twarjenje krajnostawskeje banki k musejej wužicź, šo njehodźi pschijecź, dokelž šo tole twarjenje njeby k wustajenju wobrasow pschihodźiło.

Wyšokodostojnemu knjesej

knjesej fararjej J. Jakubej,

rycźerjej atd.

k 70lětnym narodninam

dźeń 24. oktobra 1909.

Na wyšokoscźi šydomdźešacź lět
Ty stejisch, knježe drohi lubowany!
Na saschke cźašy, njebjo, zyrkej, šwět
Je dźenša hnuty duch Twój wobroczany.
Tak wjele mohł a chzył nam powjedacź,
Tak wjele dyrbjeli my Tebi prajicź,
A wschitko chzył nasch Knjes Cźi žohnowacź,
Hdyž dźemy s Tobu Eben-Ezer stajicź.

Hacź dotal! — Kajki pucź a kajki cźaš
Wot kolebki a rukow maczeŕneju:
Tam lěta, městna, Boże skutki saš
Kaž hory Taborske psched Tobu stejo.
A kaž na wyšokoscźi Taborskej
Twój duch a duscha Knjesa posběhuje,
Kaž tam we rjanoscźi najšwětlischej
Nasch Sbóžnik nad Tobu šo pschekrašnjuje.

Hacź dotal! — Mohł dha něchtó rachnowacź
Wscho, schtoż Ty sapocża we Božim mjenje?
Po stawach, lětach sdobnje powjedacź
Pucź dalschi, žohnowane dokonjenje?
We šłowach, pišmach, skutkach, modlitwach,
Na schcźežkach šamotnych, na šwjatym měscże,
Pschi šłóncznej módrinje, we njewjedrach
Ssy Bohu šłužił wješele a wěscże!

A dźenša Sserbja, bratsja, wošadni
A Twoji pschecźeljo Cźe postrowjeja,
We wulkej radoscźi a dźaknoscźi
Cźi strowje, měr a žohnowanje pscheja.
So by Bóh hischcże mnohe lěta dał
Cźi, wěrny wotroczko, po šwojim šlubje
A dale pomhał a Cźi dopomhał,
To wuproštymy wješele a lubje.

Dźenš proštymy, so Twojoh' runjecża
By Bóh Knjes darił naschom' ludu wjele,
Kiž nješu bróń a wušyw kraleštwa
A kotrymž měr a mozy schcźedrje sczele.
A Twojich šobuprószstwow šłódki kad
Sej Tón lud a zyrkej k Božim horam cźehnje,
Tam pokasujesch dobywanja grat
A pomoz naschu w Jesušowym mjenje.

Tak husto šym Cźe, bratsje najlubschi,
A Twojich lubych s harfu mojej šławił!
Wsmi pschecźelniwje dźenš płód nasymski,
Kiž w mojej sahrodzy je Tebi srawił.
Ach! rjeńsche płody wěcźne njebjeske
Ty junu namakasch pschi Božim trónje,
Po bědźenju najrjeńsche dobycźe
A šwěry wěcźnu msdu we šwětkej krónje!

Jan Waltak.

— Nasymske kontrolske shromadźisny budźa w **Budyschinje** wutoru 2. novembra, dopołdnja 1/2 9 hodźin a 1/2 10 hodźin, štrjedu 3. novembra, dopołdnja 1/4 8 hodźin; w **Hodźiju** štrjedu 3. novembra, dopołdnja 1/4 11 hodźin; w **Drježdźiju** schtwórtk 4. novembra, dopołdnja 3/4 9 hodźin; w **Klukschu** schtwórtk 4. nov., dopołdnja w 11 hodźinach; w **Njeßwačidle** pjatk 5. nov., dopołdnja 1/4 11 hodźin; w Scherachowje šobotu 6. nov., dopołdnja 1/4 9 hodźin a 10 minutow po 9 hodźinach; w Sohlandźe póndźelu 8. nov., dopołdnja 80 minutow po 8 hodźin; w **Budestezach** póndźelu pschipołdnju 1/4 1 hodźiny; w Hornjej Wjasońzy wutoru 9. nov., dopołdnja 3/4 9 hodźin a 1/2 10 hodźin; w **Biskopizach** štrjedu 10. nov., dopołdnja 20 minutow po 10 hodźin, 10 minutow po 11 hodźin a pschipołdnju 1/2 1 hodźiny.

W Budyschinje budźe wutoru 2. nov., dopołdnja 1/2 9 hodźin kontrola mužstwow lětnikow 1902—1904 a wutoru 2. nov., dopołdnja 1/2 10 hodźin mužstwow s lětnikow 1905—1909. Lětnik we kóždym wojeńskim paßu steji. Wojeńske papjery maja šo šobu pschinjesć. Wuwostaćze šo s arrestom khosta.

— (Psche tuberkulosu.) Němski zentralny komitej k wobaranju tuberkulosy wot 20. oktobra hač do 1. novembra 1909 tuberkulosowy musej wustaja. So by wopyt po móžnosći wulki był a šo samyßł wustajeńzy, wobaranje pschećiwo tuberkulosy (šuchoćišnje), dozpił, je wopyt darmo. Jako wopytanski čaß šu šo sa wschědny dźeń hodźiny popołdnju wot 3—5 a 7—9 a njedźelu popołdnju wot 1—5 hodźin postajike. Někotsi lěkarjo šu na pschipósnaćahódne waschnje prajili, so šu swólniwi, wopytarjow po museju wodźić a pschednoschki wo tuberkulosy w měschćańskej sali wotměwać. Knjes dr. Nonnenmacher budźe šobotu 23. oktobra wječor w 8 hodźinach wo bycźu, pschičinach, roswiću a pscheběhu tuberkulosy, štrjedu 27. okt. wječor we 8 hodźinach dr. med. Fülle wo rosscherjenju a sadźěwanju tuberkulosy, šobotu 30. okt. dr. Witt wo wobaranju pschećiwo tuberkulosy a wo jejnym sahojenju pschednoscherć. Pschednoschki budźa w měschćańskej sali. Sastup je darmo.

— Ssadowe schtomy lětša jara bohaty wunoschk dawaju. Ssadarjo pak maju mało wješela nad tutym bohatstwom, dokelž šwój šad lědma teš po jara niskej płaćišnje wotbywaju. Kaž we Łužizy, je šo šad teš w šušodnych Čechach poradźił. Tola teš tam šu płaćišny tak niske, so šo lědma schćipanje sapłaći. S wětšikom stschaßene šlowki dyrbja shnić, dokelž nichtó khwile nima, je sesběrać. Pjeć litrow dobrych šlowkow jenož 14 hač 16 pjenježkow płaći. Na dźěłanje schmaderunksa šo žony pak njewusteja, pak nimaju khwile k temu. Ssuscheńne šlowkow šu pschezo žadnische, teš je msda, kotraž dyrbi šo šuscheńnjam płaćić, pschewulka. S wužitkom pak je bohaty šadowy wunoschk tola, wón dobru skótnu pizu dawa.

— Žně w Ruskej šu lětša bohate. Nataŕske ministerstwo wunoschk žnjow w 60 ruskich europiskich gubernijach takle wobliča: Nasymske rožki 271, nalětnje pschenžy 665, rožki 1346, jećzmjenja 511, wowša 913 milijonow pudow. Powschitkowny žnjowy wunoschk swuczene žně wo pjećinu pscheßahuje. W poknóžnej Kawkaskej šu lětusche žně teho runja lěpsche dyžli w pscherešku, mjes tym so šu žně w Turkestanskej a Ssibirskej njespokojaze.

Dokelž šo žitowe płaćišny w Němskej s wjetscha po ruskich žnjach skožuja, njeje wočakać, so šo wone w Němskej lětša saßo powyscha.

— Pschi krajnoßejmskich wólbach w 2. měschćańskim wólbnym wokrjeßu je slótnik Reiche (hospodaŕske sjednoczeństwo) 3467, nationalliberalny Hartmann 5948, šwobodomyßlny Schuster 1486 a sozialdemokrat Buk 3080 hłoßow dostał. Dokelž žadyn s kandidatow njeje 1 hłóß psches pokoju wschěch wptedatych hłoßow dostał, budźe wukałanje mjes Reichu a Hartmannom.

W 4. wjeßnym Bukeczansko-Sohlandskim wólbnym wokrjeßu je dostał konserwatiwny tajny radźiczel dr. Hähnel 3431, nationalliberalny wustawny duchowny Wehrmann 1491 a sozialdemokrat Böhme 2273 hłoßow. Duž budźe wukałanje mjes Hähnelom a Böhmu.

Wukałanska wólba we 8. wjeßnym wólbnym wokrjeßu. Horze njembre wólbne wojowanje we 8. wjeßnym wólbnym wokrjeßu njeje hischće dobědźene. S wólbnych kandidatow njeje žadyn doßahazu wjetschinu dostał. Sa Koklu je šo 5027, sa Brühla 4917, sa sozialdemokrata Wehnera 1386 hłoßow wotedało. Duž směje šo 2. novembra mjes Koklu a Brühlom wukałanska wólba. Pola tych, kotsiž šu sozialdemokratej šwój hłóß dali, rosrißanje leži. Wot nich wotwißuje, hač Kokla abo Brühl do šejma poczehnje.

Schtó by to wěrił, so šo dźěl naschich šerbskich wolerjow Brühlowym leschćiwym šłowam tak lohko wobleschć da! Město so bychu šwojemu wupruhowanemu sastupjerjej, kotryž je jich intereßy sastupował, tak daloko hač je po čłowskich mozach samohł, šwěrni wostali, šu šo ryčerkublerskemu najenkej dowěrili. Tutón drje kóždemu nětkole módre s njebjeß lubi, tola hač ma wón s zyła wolu, šwoje šlubjenja dopjelnić? Tole praschenje dyrbjeli šebi nětkole wuswolerjo pschedpołožić. Snajemy jeneho bura, kotryž wo Brühlowym lubjenju a džerženju skórzbne hrónčko spěwasche. Wo wulkej schkodźe, kotruž je wón psches Brühlowe njedźerženje šłowa počerpił, mohłoj šebi sa tydźeń Hanß Depla a Mots Tunka powjedać. Wopschijeć šo skoro njehodźi, so šu naschi mali ratarjo sa Brühla hłoßowali, sa Brühla, wo kotrymž je snate, s kajkim sazpiczom je wo naschich džěłaćerjach rěčał. A wot tuteho šameho Brühla wočakuja, so budźe jich intereßy hladać! O kak lohkowěriwy je tola nasch lud! Prěnjemu lěpschemu Brühlakej, kotryž šo k nim pschiwabi, dadźa šo wobrěčeć. Koklowy wólbny komitej budźische s lećazymi kopjenami lud lěpje roswuczić a wěrny wobras wo Brühlu podać dyrbjał. Wěrnosć tola wěrnosć wostanje, byrnjež ju Brühlazy sačěmnicź pytali.

Tydźenja šebi Hanß Depla a Mots Tunka wo Luhowskim knježim byku powjedaschtaj, kotrehož je Brühl s Luha do Khaßowa dowjedł. Brühlowy pißmawuczeny je hnydom po swuczenym waschnju wěz samasać spytał. Wón gmejnskemu pschedstejiczerjej nastawk podpißać a do němskich nowin wočischćeć da, s kotrymž šo ludźom pěsk do wočow cźiska. Knjes gmejnski pschedstejiczeŕ po komandźe šwojeho mischtra w tuttym wosjewjenju praji, so Brühl po bykiwuběrazym sakonju njeje nusowany, gmejnje wubraneho byka džeržeć. Tu gmejnski pschedstejiczeŕ nješchto prěje, wo čimž Hanß Depla a Mots Tunka s zyła rěčałoj njejstaj. Na byki wuběrazy sakoń šo se žanym šłowčkom njeje spomniło. Wo tym jenož je šo rěčało, so ma Brühl jako najenk Luhowskeho knježeho dwora po sastarskim prawje sa howjasy skót Luhowskeje gmejny byka džeržeć. Sso šamo rosumi, so dyrbi tutón byk po nowym sakonju wubrany bycź. Sa Brühlowe smyßlenje k małym ratarjam je wosnamjaze, so šo wón s pomozu noweho sakonja šwojim winowatosćam wotwlakuje. Kajki je wón tola wulki ludowy pschećeľel! Teš to njeje wěrno, so šmě Brühl sa kóžde pschipuschćenje 2 hriwnje žadać, kaž gmejnski pschedstejiczeŕ pische. Po starym prawje je płaćišna na 12 pjenježkow postajena, a hdy by Brühl płaćišnu mohł powyschić, budźische wón to sawěsće dawno cźinił. Tón by poßledni był, kotryž by někajke cźežkoty ludej k woli na šo brał! So je Brühl k skórzbam hnydom hotowy, so je ludźi khostać dał, kotsiž šu po prěčnizy knježeho pola schli abo psches knježu łuku pschejeli, so bychu šebi daloki wokołopucź salutowali, wo tym Brühlakojo pěknje mjelcźa. Cźeho dla šu woni tu němi? Dokelž šo tu njehodźi ničžo pschewobročić a samasać.

Kóždy, kotryž je Brühlowu pschećeľelnosć hdy sačuł, dyrbjał nětkole do 8. wjeßneho wólbneho wokrjeßa hić a wolerjam sačěmnjenu hłowu rosßwětlić. Dźěłaćerjo šu jeho hižo w jenych němskich Budyskich nowinach na to dopomnili, so je wón rjekł, so móže dźěłaćeŕ, kotryž wob tydźeń 5 hriwnow 60 pjenježkow saßłuži, šebje, žonu a 6 dźěći derje ježiwić. W sjawnej shromadźisnje je Brühl sapreł, so je tajke něschto rěčał. Ale wěmy, so ma Brühl jara krótki pomjatk pschi wězach, kotrež šo jemu pschi wólbach njepschihodźa. Wón je saprěwa a s tym šebi myßli, so šu se šwěta. To pak šo myli, ludźo šebi hakle tele wězki powjedać póčznu a drje šebi je hač do wukałanskeje wólby dopowjedaju. Sserb dyrbjał teš Sserbej powjedać, kak je Brühl šerbski lud wonjeczeščił, hdyž je wóndano na jenej shromadźisnje rjekł, so je Sserbam kultura a sdźěłanosć trěbna. Tule plistu, tule wohańbjazu kschiwdu šebi wschitzy cźi směrom lubić dadźa, kotsiž šu jemu pschi wólbje šwój hłóß dali. Njedyrbjało jim skónčnje we hłowje šwitać, njedyrbjeli spósnać, so šu tu kaž ptački na ptačnikowy lěp schli? Wy živnosćerjo, wy khěžkarjo, wy dźěłaćerjo, njedajcźe šo dale sabłasnić.

Wschitzy Sserbjo 8. wjeßneho wólbneho wokrjeßa, dajcźe Brühlej sa jeho Sserbow hanjaze kschiwdźenje wotmolwjenje, kajkež šo Wam jako cźeßnym mužam saleži a wuswolcźe pschi wukałanskej wólbje muž pschi mužu šwojeho dotalneho sastupjerja Michała Koklu!

Pschehlad wo wólbnym wunoschku we 8. wjeßnym wólbnym wokrjeßu.

Njeßwačidło, Holeschow, Holeschowska Dubrawa, Łomsk, Nowa Wjeß, Wbohow, Krónža: Kokla 118, Brühl 353, Wehner 22.

Komorow a Trupin: K. 137, Br. 32, W. 9.

Dobroschezy a Koßlow: K. 75, Br. 2, W. —.

Rakezy, Kamjenej, Jitk, Jenschezy, Nowa Wjeß a Niža Wjeß: K. 303, Br. 75, W. 56.

Łahow, Mikkezy, Sarěcź, Panezy, Wutołczizy: K. 79, Br. 102, W. 30.
Łuh a Khaßow: K. 56, Br. 78, W. 5.
Łupoj, Łupjanska Dubrawa a Bukow: K. 24, Br. 85, W. 10.
Łomsk a Khróst pola Minakała: K. 64, Br. 34, W. 33.
Minakał, Hatk, Droby a Wjeßel: K. 133, Br. 94, W. 10.
Pßowje a Nowe Pßowje: K. 15, Br. 20, W. 38.

Wóßlink: K. 43, Br. 78, W. 5.
Jitro: K. 105, Br. 92, W. 7.
Lěśkej: K. 4, Br. 75, W. 1.
Wyßoka: K. 2, Br. 76, W. 74.
Skaskow a Tradow: K. 24, Br. 68, W. 16.
Njebjelczizy: K. 103, Br. —, W. 3.
Sserbske Paslizy: K. 78, Br. —, W. 3.
Khróscźizy: K. 224, Br. 4, W. —.
Worklezy: K. 218, Br. —, W. 1.
Mikoczizy: K. 95, Br. —, W. —.
Panczizy: K. 152, Br. —, W. —.
Wudwoŕ: K. 64, Br. 4, W. —.
Kukow: K. 200, Br. 1, W. —.
Jělza: K. 105, Br. 25, W. —.
Hórki: K. 97, Br. —, W. —.
Lejno: K. 183, Br. —, W. —.
Rózant: K. 72, Br. —, W. —.
Ssmjeczkezy: K. 76, Br. —, W. 6.
Wotrow: K. 128, Br. 32, W. —.
Brěsnja: K. 140, Br. 30, W. 15.
Protezy: K. 28, Br. 108, W. 1.
Schunow ſ Konjezami: K. 197, Br. —, W. —.
Ralbizy: K. 182, Br. —, W. —.
Hrańza: K. 76, Br. 2, W. —.
Ssmjerdźaza: K. 78, Br. —, W. —.
Brunjow: K. 106, Br. 15, W. 22.

Wólby w 5. wjeßnym wólbnym wokrjeßu

ßu naschemu dotalnemu ßerbskemu sapóßłanzej knjesej Sobje-Cźornjowskemu kraßne dobycźe pschinjeßke. Jeho ßu se 6970 hłoßami wuswolili. Jeho ßwobodomyßlny pschecźiwnik Purlitz je 426 a sozialdemokratiski kandidat Kraut 1271 hłoßow dostał.

Wólbny wunoschk:

Wurizy, Nadźanezy a Rabozy: Soba 39, Kraut 21, Purlitz 7.
Bart: S. 144, Kr. 2, P. 4.
Boschezy a Zyźezy: S. 101, Kr. —, P. 2.
Bónezy: S. 30, Kr. 14, P. —.
Brěsow: S. 30, Kr. 2, P. —.
Bobolzy, Nowe Bobolzy a Hornja Kina: S. 52, Kr. 3, P. —.
Boranezy a Nowe Boranezy: S. 35, Kr. — P. —.
Brěmjo: S. 28, Kr. 12, P. —.
Brěsynka, Czelchow: S. 95, Kr. —, P. —.
Bronjo: S. 52, Kr. —, P. —.
Bukojna: S. 69, Kr. — P. —
Kamjena, Seleny Haj: S. 63, Kr. —, P. —.
Skanezy pola Hrodźischcźa: S. 32, Kr. 5, P. —.
Keln: S. 79, Kr. 10, P. 1.
Drożdźij: S. 66, Kr. 6, P. —
Haßlow, Ssulschezy, Baczon: S. 103, Kr. —, P. —.
Dubrawka: S. 29, Kr. 5, P. —.
Bělczezy, Dźeźnikezy: S. 45, Kr. 26. P. —.
Hlina: S. 42, Kr. 7, P. 11.
Hnaschezy: S. 79, Kr. 5, P. 1.
Hrodźischczo, Brěsezy, Kortniza: S. 163, Kr. 1, P. —.
Wulke a Make Debßezy, Lejn: S. 79, Kr. 74, P. 7.
Wulka a Mała Dubrawa: S. 85, Kr. 73, P. 7.
Hrubocźizy: S. 71, Kr. 5, P. 1.
Budyschink: S. 62, Kr. —, P. —.
Suborniczka, Nowa Wjeska: S. 17, Kr. 7, P. 21.
Maky a Wulki Wjelkow: S. 186, Kr. 21, P. 4.
Klukisch, Sdźar a Nowy Sdźar: S. 122, Kr. 17, P. 3.
Kschiwa Borschcź: S. 28, Kr. 8, P. —
Měrkow a Lutobcź: S. 52, Kr. 4, P. —.
Mnischonz a Make Bobolzy: S. 36, Kr. 21, P. 2.
Njechorn: S. 48, Kr. —, P. —.
Delnja Hórka: S. 85, Kr. 7, P. —.
Hornja Hórka: S. 52, Kr. 76, P. 17.
Horni Hunjow, Leschawa, Delni Hunjow: S. 27, Kr. 1, P. —.
Splósk, Walka, Khójnza, Delany, Lubjenz: S. 48, Kr. 4, P. —.
Prěczezy a Myschezy: S. 83, Kr. —, P. —.
Porschizy, Nowe Porschizy: S. 142, Kr. 2, P. —.
Khwaczizy, Dalizy, Jeschizy: S. 129, Kr. 16, P. —.
Rakojdy: S. 57, Kr. 6, P. 7.
Radwoŕ, Seleny Haj, Cźorny Hodleŕ: S. 176, Kr. 1, P. —.
Raschow: S. 47, Kr. 23, P. 1.
Sskónkezy: S. 54, Kr. 4, P. —.
Ssmochczizy, Stróźischczo: S. 34, Kr. 4, P. —.
Sdeŕ: S. 62, Kr. 12, P. 1.
Ssemichow, Brěsa: S. 50, Kr. 2, P. 8.
Dźěźnikezy: S. 65, Kr. 37, P. 8.
Wochow, Wujeźk: S. 60, Kr. 1, P. —.
Worzyn, Běła Hora: S. 65, Kr. 54, P. 2.

K wólbam! Wolenje je nimo. Pjaty wólbny wokrjeß je ßwoju staru cźesćź a ßławu sakhował a je wolił ſ pschemóźazej wjetschinu Sserba. Tu pola naß khodźachu dźěłaczerjo, fabrikſzy dźěłaczerjo, poł hodźiny daloko ſ dźěła a wolachu knjesa Sobu. S tym pokasachu, so ßu Sserbjo kraloßwěrni ßerbſzy dźěłaczerjo. Pokasachu, so ßu krejni bratſja a njeje mjes nami rosdźěła. Ssy-li knjes — ßy-li podrożnik, ßy-li khudy — ßy-li bohaty, ßy-li wucźeny — ßy-li njewucźeny, ßy-li katholski — ßy-li evangelski, pola naß w 5. wólbnym wokrjeßu dźěsche Sserb ſa Sserba a wolesche knjesa Sobu. — Nětko hlejcźe na 8. wólbny wokrjeß. Kajke rospadanki! Dźěl Sserbow je ßwoju starodawnu cźesćź wopanzał, ßwoje dobre mjeno wohańbił. Dźěl Sserbow je bohużel ſkicził ßwoje wucho ſawjednikam. Mjes evangelſkimi Sserbami ßu nětotſi ßerbſzy wucźerjo ſnacźi wotrodźenzy. Woni ßu tu nahladnosćź, kotraź powołanje wucźerja w Sserbach ma, wuwuźili a ßu teho runja jedyn dźěl Sserbow k pscheradźe nawabili. Srudna historija ßerbſkeho luda ßo wospjetuje. Nasch lud bě něhdy wulki, mózny. Wóßom stow lět dołho je ßo wón wo ßwoju ßwobodu krwawnje bědźił. Schtoź mjecź w ſjawnej bitwje njeſamó, to dokonja lesćź, to dokonja pscherada. Njepscheczeljo starych Sserbow spósnachu, so horliwe ßerbſke ludy móz brónjow ženje pschewinycź njemóże. Duź spytachu ſ lesczu, a hlej, tu dozpěchu, schtoź chzychu. Junu pscheproßychu ßebi 30 najnahladniſchich ßerbſkich wjerchow na hoscźinu. Tam jich ſkónzowachu. Druhim saßo wschelake lubjachu a schcźuwachu jedyn ßerbſki lud pscheczźiwo druhemu. Tak Sserbow pschewinychu. Hlejcźe dźenßa. W saźnym nalěczu pscheproßy Brühl wucźerjow a burikow na hoscźinu. Tam wón jim lubjesche, do wschelakich wucźerſkich žadanjow swolicź. Tak dobu wucźerjow ſa ßo, ßerbſkich wucźerjow jako Sserbow wjednikow pscheczźiwo ßerbſkemu ludej. Dale seschczuwa evangelſkich Sserbow pscheczźiwo katholſkim. Wbohemu wjeßnemu ludej ßo liſchczesche. Wożesche jón do ſhromadźisnow, napowjesche jón ſ darmotnym piwom. Dźěl ßerbſkeho luda, woßebje wokoło Njeßwaczidła, da ßo saßlepicź, da ßo ſawjesćź. Po wschěch Sserbach, ſ wonka 8. wólbneho wokrjeßa, je powjesćź, kak ßu ßo Sserbjo ſawjesćź dali, wulke wobžarowanje ſbudźiła. Nichtó nochze wěricź, so ßu ßerbſzy wolerjo tak hubjene kharaktery. Nahladni němſzy knjeża ßamo w 5. wólbnym wokrjeßu wuprajachu ſpißaczelej tychle rynczkow ertnje a telefonizy ßwoje wulke spodźiwanje a wobžarowanje, so ßu ßerbſzy wolerjo takle ßo saßlepicź dali. — Tola ſhubjeni hischcźe njeßßmy. We 8. wólbnym wokrjeßu je wukakanska wólba ſa dléje hacź tydźeń. Nasche ßłabosćze ßmy spósnali, ßerbſke moſhy njeſaprahnu. Nětko po liczbach wěmy, kak hdże ſteji. S tehole poraźenja wurosćze dobycźe. Hižo nětkole wschitzy ßwěrni do dźěła. Niz wjazy wo parschonu ßo jedna, ale wo naschu ßerbſku burſku wěz. Sa tu ßo woprujmy. Sserbſki ludo, ßerbſzy wolerjo, ſpuſchczejcźe ßo na to, my dobudźemy, my dyrbimy dobycź. Dźeń wukakanſkeje wólby budźe saßo dźeń ßerbſkeje cźesćze. E. B.

W 6. wjeßnym Lubijſkim wokrjeßu je dostał konſervatiwny Förſter 2566, nationalliberalny Schäfer 2984, sozialdemokrat Linke 4152 hłoßow. Mjes Linku a Schäferom budźe wukakanje.

W 7. wjeßnym Kamjeńſkim wólbnym wokrjeßu je dostał konſervatiwny Renczź 5503, nationalliberalny Jochen 1793, sozialdemokrat Günther 4062 hłoßow. Mjes Renczźom a Güntherom budźe wukakanje.

Hacź dotal je ßo jenoź 34 ſapóßłanzow wuswoliło a to: 14 konſervatiwnych, 4 nationalliberalnych a 16 sozialdemokratow.

W 57 wokrjeßach ßu wukakanſke wólby trěbne. Pſchi nich ßo wobdźěla 17 konſervatiwnych, 2 kandidataj ßrěnjeho ſtawa, 1 reformar, 3 kandidatojo ſwjaſka ratarjow, 9 ßwobodomyßlnych a 53 sozialdemokratow.

Jakub Bart-Cźiſchinſki †.

Ssrjedź wólbneho běźenja naß ſrudźaza powjesćź pschekhwata. Ssobotu 16. oktobra je farſkeho adminiſtrotora em. Jakuba Barta-Cźiſchinſkeho ßmjertny jandźel ſ cźeźkeje khorosćze wumohł. Nasch wulki ßerbſki pěßnjeŕ — druhi po naſchim Sejlerju — hižo nětotre měßazy dołho khorjesche bjes nadźije na wotkhorjenje. Boża ruczka bě jeho ſajała a jeho cźělne a duchowne mozy ſlemika. Jeho njewuſpróznjene płódne pěßnjerſke pjero je ßo dyrbjało wot teho cźaßa wſcheho dźěła wſdacź.

Njeboh knjes Jakub Bart-Cźiſchinſki bě ſ miſchtrom w pěßnjerſkim wobknjeżenju ßerbſkeje rěcźe. Wón wjedźesche ßerbſchcźinu do wſchěch formow klaſſiſkeje poeſije ſlíwacź. Jeho pěßnje dychaju woheń a ßu ſ hłubinow cźłowſkeje wutroby cźerpane. Teho dla móża ßo wone ſ najlěpſchimi klaſſiſkimi pěßnjemi druhich ludow měricź. Swojeje duchowneje hłubokosćze dla pak wone tajke ſrosymjenje a ſapſchijecźe njenamakaju kaź Sejlerjowe, kotryź je naſch najlěpſchi ludowy pěßnjeŕ.

Bart-Cźiſchinſki je ßo hižo jako Prażſki gymnaſiaſt w ßerbſkim pěßnjerſtwje ſpytał. Jeho prěnje wjetſche dźěło bě cźinohra „Na Hrodźischku“. W tejle hrě wón k ßerbſkemu ludej jako ßerbſki wótcźinz ßwoju ßapatu wótcźinſku wutrobu wotewri. Haj Bart-Cźiſchinſki bě

runje tak wulki ꝥerbſki wótczinz, kaž pěꝥnjeŕ. Hdyž bě khoroſcze dla na wotpoczink ſchoł, je wón wjazy króczž w ſjawnych ſhromadźiſnach, tak w Bukezach, Hornim Wujeſdźe, Małym Wjelkowje atd., jako ludowy rěczník Sserbow do wojowanja ſa ꝥerbſku rěcz a ꝥerbſke dobre waſchnja wołał. Jeho ſrěczniwy rt je nětko woněmił a jeho duch je do njebjeſkich wyſchinow ſtpił, do kotrychž naß wyßoki duchowny ſlět jeho pěꝥnjow huſto njeße. Někotre ſběrki jeho pěꝥnjow njejßu hiſchcze woſjewjene. S nich njech ꝥo tu pěꝥeń ſ napißmom: „Pěꝥnjeŕ pſchi njebjeſkich wrotach“ wocźiſchczi:

Pěꝥnjeŕ pſchi njebjeſkich wrótkach.*

Sswjaty Pětr dreńa pſchipołdnju,
Pſched wrótkami pěꝥnje ſpěwa zunje.
Pětrej po wobliczu ꝥmějki du,
Kaž by rjanej bajzy ꝥłuchał runje. —

„To dźě wonka něchtó ſpěwa ꝥej;
Myßlach ꝥej, ſo jandźelo ꝥu naſchi.
Schtó tu ſpěwa?“ »Wotewŕ pěꝥnjerjej;
S bědu ꝥwět k wam horje tu mje traſchi!«

„S czim ꝥy njebjeꝥa ꝥej ſaßłużił?“
»Dobru njeꝥu myßl a jaꝥne truny,
Hewak niczo. Ssym ꝥo ſ bědu bił.
Dóńž ꝥo jandźel měra ke mni ꝥnny.

Pjenjes, ſboża, czeſcze mi ꝥo njej
Nabyło. Hlej, ſpěwał Bożu kraꝥnoſcź
Ssym a luboſcź; ſ wami ſpěwacź ꝥej
Tu nět chzu a njebjeſku picź rjanoſcź.

Dobry Pětrje, puſchcź mje k jandźelam!«
„Ty to ꝥy! Pój, tebje niebjo wita!
Twojim ſpěwam ꝥłuchał Bóh Knjes ꝥam,
S radoſczu do njebjeꝥ tebje wita.

K jandźelam pój, duſcha jandźelſka!
We łžach ꝥwětnych ſa prawdu ꝥy ꝥlědźił;
Boża móz czi běſche pſcheczelſka,
Hdyž ꝥy w czmach ꝥo k ꝥłónzu bił a bědźił.

* Baßeń ſ Czíſchinſkeho dotal njewoſjewjeneho zykla „Pſchi njebjeſkich wrótkach“.

Se Sczijez. Koblańnja na tudomnym Kſchižanez kuble, wot knjeſa Wylema Weiganga pſched dwěmaj lětomaj ſałożena, ꝥo ſaßo roſpuſchczi. Dźěl konjow je ꝥo hižo roſpſchedał. Knjes Wylem Weigang ꝥo pjecza do Ameriki poda, ſo by, kaž ludźo powjedaju, tam nowy lithografiſki wuſtaw ſałożił.

Se Semiz. Wutoru w nozy bě w jenej podtſěſchnej komorje ſkałoweho dohladowarja Kozora woheń wudyrił. Domowi wobydlerjo ſamochu woheń w naſtaczu ſalecź.

S **Hodźija.** Sańdźenu póndźelu a wutoru wopyta k. ſuperintendent D. Khěžor ſ Radeberga ſchulu Hodźijſkeje woßady. Pſchi tym wón też ꝥam dźěczi pſcheßłyſchowaſche, ſo je kóżda rěcź Boži dar a ſo je to woßebite żohnowanje wot Boha, hdyž móże ſchtó, kaž naſche ꝥerbſke dźěczi, Boże ꝥłowo we dwěmaj rěczomaj czitacź a Boha w dwěmaj rěczomaj khwalicź. Na nim, kotremuž je pſched krótkim Lipſczanſka univerſita żadnu doſtojnoſcź theologiſkeho doktora ſpożczika, widźimy, kak maju wyßokoſtejazy u pſchi tym duchownje hłuboko ſałożeni mużojo ſa nuſnoſcź ꝥerbſkeje wucźby w ſchuli połne roſymjenje.

S **Delnjeje Hórki.** Tudomny 40lětny ſkałař Kermz je ſchtwórtk wjeczor ſ Bożej ruczku ꝥo ſajawſchi na Lubożanſkej horje padnył u dokelž jeho nichtó njeje ſběhnył, je bjes pomozy wumrjeł

Se Suborniczki. Tudomna ſe ꝥłomu kryta gmejnſka khěża je ꝥo ꝥobotu wjeczor 1/2 9 hodźin wotpaliła. Wona je poßledni czaß próſdna ſtała. Kaž ꝥo ſda, je něchtó ſtare twarjenje klubu ſapalił.

S **Czornych Roßliz.** Powſchitkownje je ꝥłyſchecź, ſo ꝥo lětża njeje wſchudźe runkliza k połnej ſpokojnoſczi poradźiła. Czim bóle pak móże tudomny żiwnoſczeŕ Mjeń ſ njej ſpokojom bycź. Na jeho poluje runkliza naroſtka, kotraž w pſcheręſku 11 puntow waži.

S **Korſymja.** Tudomny fabrikſki direktor Kunze bě, hdyž lětża ſe ꝥwojej żonu na lěczným pſchebytku w Rudnych Horach pſchebywaſche, ꝥebi tam ſchikowanu něhdźe 15lětnu ꝥłużobnu holzu Roſu Wetzelez ſ Clausnitz pſchiſtajił. Sańdźenu ꝥobotu młodu holzu wobwěꝥnjenu namakachu a wutoru ꝥu jejne czěło na Wjeleczańſkim pohrjebniſchczu pódla rowa w Hnaſchezach 10. oktobra ſakkóteho czeladnika Schneidera khowali. Na pohrjeb běſchtej holzynej ſtarſchej pſchiſchłoj. Kaž ꝥo ſda, je ꝥo jimaj wo ꝥmjerczi jeju dźowki něſchto ſdźěliko, ſchtož ſtaj ſtatnemu rěcźniſtwu woſjewiłoj. To je ſańdźeny ſchtwórtk holzyne czěło wuhrjebacź a pſchepytacź dało. Wunoſchk pſchepytanja bě tajki, ſo mějeſche ſtatny rěcźnik ſa nuſne, mandźelſku direktora Kunzy ſajecź a do pſchepytanſkeho jaſtwa wotwjeſcź dacź.

S **Wotrowa.** Sańdźenu wutoru pſched wjeczorom, wokoło 5 hodź. pſchileczа powětroń nad naſchu wjeß. Wón ꝥo puſchczeſche dele. Dokelž pak ludźo njemóżachu rucze doſcź dele wißaty powjas doßahnycź a ſadźerżecź, tak ꝥo wón hiſchcze pſchi ſemi a ſdźěła też po ſemi bliſko Pancźizam wleczeſche, hdźež ꝥo ſkónczńje poradźi, jón ſaſtajicź. Powětroń bě 1/2 11 hodź. ſ Lipſka wotleczał.

Ssrjedu popołdnju hrożeſche naſchej wßy wohnjowy ſtrach. Ryczeriz khěżka ꝥo pocza palicź. Na ſboże pak ꝥo ſ czaßom dohladachu a woheń ſaßo ſalachu. Tſěcha je khětro poczerpika. Dźěczi njechadźa měcź, ſo ꝥu ſe ſapałkami miſchkorike, duż njewěmy, kak je woheń wudyrił.

S **Minakała.** Dołho lubjeny a tola doczakany ꝥerbſki wjeczor ꝥo ſańdźenu njedźelu w tudomnym Krügarez hoſczenzu wotbywaſche. Hižo popołdnju ꝥłyſchachmy ꝥerbſki ſpěw, hdyž ꝥobuſtawy ꝥerbſkeho towaŕſtwa „Lipy“ ſ Rakez k nam pſchijědźechu, wuhotowacź ꝥerbſki wjeczor. Wjedro drje njehowjeſche, tola nichtó ꝥo wottraſchicź njeda, kiž je ſahorjeny ſa ꝥwoju maczeŕnu rěcź. A tak bě też tu. Sala ꝥo tak pjelnjeſche, ſo poßledni pſchikhadźazy k ꝥedźenju měſtna njedoſtachu, ale dyrbjachu ſtacź abo ꝥo na blido ſtupichu. Żiwy to dopokas, ſo je w Minakale Sserbſtwo hiſchcze njeſhubjene. We 8 hodźinach wotewri knjes pſchedßyda Miczka ꝥerbſki wjeczor a powita pſchitomnych, mjes kotrymiž wuhladachmy knjeſow ſararjow Ssykoru-Minakalſkeho a Kaplerja-Łupjanſkeho, kaž też ſaſtupjerjow ꝥerbſkeho towaŕſtwa ſ Khwaczicz, Radworja a Njeꝥwaczidła. Se ꝥławu na krała Bjedricha Auguſta ꝥo powitanje ſkónczi.

Program 8 czißkow wopſchijeſche. Shromadny ſpěw „Bóh żohnuj cźe“ wotewri prěni ſabawny dźěł. Żortna hra „Nankowe ſchkórnje“ wulke pſchipóſnacźe namaka. Hrajerjo a hrajerki derje ꝥwoje role wobknjeżachu. Jako 3. czißko ſpěwaſche ꝥo ſolo „Schtó by měł kſchidła“. W pſcheſtawkach ſanjeße ꝥo żortny ſpěw „Papotawa“ a „S dychom ꝥwjatoh' Jana“.

Druhi dźěl ſapocza ꝥo ſ dwojoſpěwom „Sſławna Słowjanſchczina naſcha“. Woßebje ſpodobaſche ꝥo żort „Dundak“, kaž też hra ſe ſpěwom „Jurk a Małka“. Hdyž bě ſhromadny ſpěw „Hdźe ſtatok mój“ doklinczał, ꝥo knjes Miczka w mjenje hrajerjow a hrajerkow ſa bohaty wopyt dźakowaſche a ſ tſikróczнej ꝥławu na wopytowarjow ſkónczi. Na to ꝥo woßadny knjes farař Ssykora ꝥłowa jimaſche a ꝥo ſa wuhotowanje ꝥerbſkeho wjeczora dźakowaſche. Woßebje khwaleſche ꝥerbſki ſpěw a pſchejeſche „Lipje“ ſbożo do pſchichoda. Mózna ꝥława ſe rta pſchipoßkucharjow na hrajerjow jeho ſahorjazu rěcź ſkónczi. Spěſchne nóżki njedachu ꝥo dlěje w měrje ſdźerżecź a bórſy ꝥo ſtari a młodźi wjeßele wjerczachu. Kozorowa „Mejа“ reje wotewri. Kak je ꝥo tola wſcho derje poradźiło, a tuž hiſchcze junkrócz dźak a ꝥława ſa bohaty wopyt, hrajerjam a hrajerkam ſa jich prózu, zyłej „Lipje“, woßebje dźak ꝥłuſcha pak knjeſej kantorej Krawzej-Minakalſkemu ſa nawuczenje ſpěwow a pſchewodźenje na pianje, a ſkónczńje knjeſej hoſczenzarjej Krügerjej a jeho mandźelſkej ſa luboſczіwe poßłużenje. Dopiß běſche dóſchoł wot knjeſa cand. theol. Wyrgacza ſ Wapnowych horow pola Barlina. „Lipje“ pak wjele ſboża do pſchichoda a njech pſchińdźe bórſy ſaßo do Minakała, tam je Sserbſtwo hiſchcze żiwe!

S **Komorowa** pola Rakez. Njedawno běchu ꝥo ſ jeneho tudomneho knjeżeho hata něktore kharpy do dwora jeneho ratarja ſabłudźiłe. Schupiſnatym hoſczam ꝥo rad hoſpoda poſkicźi. Podawk budźiſche we hłubokej tajnoſczi woſtak, hdyž njebudźichu nětkotſi hólzy wěz wukleſkali. Wczipny żandarm ꝥo teho dla pola hoſpodarja ſa wopytom wobhonjeſche. Tón pak měnjeſche, ſo je jenoż jeneho pierſka wohladał. Duż ꝥo żandarm ſkradźu hoſpoſu woprascha, ſchto ſchupiſnaki czinja. Tu hnydom ſajaz wuſkoczi. Sso wuſtróżiwſchi hoſpoſa wuplapny, ſo ꝥu tſi kharpy hižo ſarěſane a ſo ꝥo te druhe ſa kermuſchu kormja. Aw jaw tola na tajke bledźenje!

S **Rychbacha.** (Do czaßa ſ baczonom pſchekhwatana żona.) Njedźelu wjeczor běſchtaj półſkaj mandźelſkaj, kotrajž ſ Draždźan do Hornjeje Schleſyſkeje pucźowaſchtaj, nuſowanaj, żeleſniſki czah wopuſchczicź. Na żonu porodne hrona khodźachu, a lědma ſaſtaniſchczowe twarjenje doßahnywſchi wona czikeho hólczka porodźi. Żona dwórniſchczoweho korczmarja wbohu njedźelniżu tak dołho luboſczіwje wothladowaſche, hacź lěkaŕ, po kotrehoż bě dwórniſchczowy pſchedſtejicźeŕ póßłał, poruczi, ſo ma ꝥo młoda macź do wokrjeżneje hojeŕnje dowjeſcź.

Se Sslepeho. Sańdźeny tydźeń je ꝥo tudomna Raiffeiſenſka pokładniza wot knjeſa reviſora Lindemanna ſ Wrótßławja pſchehladała a pruhowała a je ꝥo wſchitko w najlěpſchim porjedźe namakało. Naſcha pokładniza je pſchecźiwo wſchemu wocżakanju roſtła a ꝥo roswiła; w njej je hižo wyſche 100,000 hriwnow pjenjes na dani. To je najlěpſchi dopokas, kajke dowěrjenje ma a ſo je wěż

wužitna. Nascha kaßa pjenjesy lěpje sadanja, hacž wschelake druhe nalutowarnje, hdyž $3\frac{1}{2}$ prozenta danje dawo. Hdyž je ßo ji hižo tak wjele pjenjes dowěriło, nichtó stracha měcž njetrjeba, ßwoje pjenjesy tež tam donjescź.

S Běłeje Wody. Ssobotu je ßo tu składownja twarskeho mischtra Redera wotpaliła. Dokelž bě wona jenož nisko sawěsćena, wobßedźeŕ wo 2500 hriwnow schkoduje.

Pokładnik tudomneje ßwobodneje pomozneje khorobneje kaßy, Moritz Seeger, je ßo pjatk tydźenja bjes ßlěda shubił. Pschi pschehladowanju pokładnizy jenož dwě pjecźpjenježkowskej snamzy (marzy) a jene sawrjene nalutowanske knižki reserwneho fonda namakachu.

Pón dźelu ßu tu jeneho knihiwjednika a jeneho expedienta s Hródka sajeli, kotrajž staj jenej knjeni pjenježnu móscheń s 18 hriwnami kradnyli.

Přilopk.

* (Rubježne mordarstwo.) Njedźelu dopołdnja bě 53 lětny lěkaŕ Ernst Krause w Elbingu po swuczenym waschnju do Vogelsangskeho měschczańskeho lěża na wukhodźowanje schoł. $\frac{1}{2}$11 hodźin bě wón w tamnischej khosejowni khosej pił a bě ßo potom na domojpucź nastajił. Na ßamotnym městnje je tu do njeho něchto wot sady do hkowo tšělił, a potom cźežko sranjeneho k semi porasył. Hdyž je nadpadnjeny hischcźe pschezo snamjenja žiwjenja wot ßo dawał, je jeho wón do schije kłoł a jeho s tym morił. Cźěło něhdźe pół hodźiny posdźischo namakachu; wone bě hischcźe zyle cźopłe. Skónzowanemu běschtaj ßo pjenježna móscheń a cźaßnik rubiłoj. Sa Krausoweho mordarja maja něhduscheho wucźerja Stolzu. Tuteho ßu jebanstwa a pschekschiwjenja dla wotßadźili. Hacž dotal hischcźe njeje móżno było, Stolzu sajecź.

* (Pßyczja skaženosćź.) Wyschschi hajnik Stöhe w Tatischawje w Schlesyskej bě jenu boju s pjecź młodymi pßami rosdawał. Nětko je ßo wupokasało, so ßu boja a pßyczki skażene. Wone ßu pjatnacźe cźłowjekow skußake, kotsiž ßu ßo hnydom do Wrótßkawja podacź dyrbjake, so bychu ßo w Pasteurskim wustawje schcźěpicź dali.

* Njesboża s automobilom ßo skoro wschědnje nětkole stawaju. W Grünwaldźe pola Barlina ßo automobil knjesa de Bruna swróćźi. De Brun ßo sarasy, automobilowy wjednik ßo tak cźežko srani, so je w ßmjertnym strasche. — Mjes Rastattom a Kuppelheimom dwaj automobilaj, s kotrejuž jedyn njebě wobßwětleny, do ßo sawadźischtej. Wjednik Rastattskeho automobila, nan pjecźich dźěcźi, ßo sarasy. W druhim automobilu, jenej hrabinzy ßkuschazym, ßydom woßobow ßedźesche, kotrež ßo sdźěła cźežko sranichu. Jena młoda žona ßebi nohu skama.

* (Saßypnjenje khěže.) Na jenym fabrikskim nowotwarje w Elbingu ßo betonowy wjerch saßypny. Dele padaze kruchi też delnje wjerchi pscherasychu a někotrych dźěłacźerjow saßypnychu. Tsjo dźěłacźerjo ßu ßo sarasyli a někotsi ßo straschnje sranili.

* Na žałoßne waschnje je jedyn cźeladnik w jenej wßy pola Gothy do njesboża pschischoł. Wón s porstom do grata jeneje ßykanjoweje maschiny pschiňdże, tola jemu njebě móżno, maschinu sastajicź, tak so ßo po něcźim zyła ruka niże łohcźa do njeje sćahny a ßo rosruba. Hakle hdyž bě ruka hacž wysche łohcźa rosrubana, ßo ludźom, kotsiž na wokanje snjesboženeho pschiběžachu, poradźi, jeho s maschiny wußwobodźicź.

* (Sliwk w Italskej.) W Liguriskej ßu sliwki wulku schkodu nacźiniłe. Wulka woda je mosty swottorhała, dróhi wudrěła, żelesnizy podmlěła, fabriki a pola pócźrjeła. Wjele skotu je ßo tepiło, mnosy ludźo ßu ßo jenož s nusu wukhowali. Někotsi cźłowjekojo ßu ßo s błyskom sarasyli. W Gerdskim wokrjeßu je ßo pjecź žonow tepiło.

* (Rubježnik w draßtnym khamorje.) Na njelube waschnje ßo w Budapeshu jena wikowarka, Josefina Rießowa rěkaza, wóndano pschekhwata. Hdyž wona s wikow domoj pschischedschi, kłobuk a pjesł wotpołoži a khamor wocźini, so by ßebi druhu draßtu s njeho wsała, jedyn muźski se ßasatym wobliczom s njeho wuskoczi. Sso wustróżiwschi žona s hłoßom sakschikny. Nawalnik pak ju sa schiju shrabny, ju nusowasche, směrom bycź. Potom ju wón, jej se ßmjercźu hrožo, nusowasche, jemu ßwoju pjenježnu móscheń pschepodacź. Rießowa ßo s wopředka wobarasche, tola rubježnik jej s nožom ruzy srani. Skónczńje bě wona swólniwa, jemu ßwoje pjenjesy, 700 krónow wucźinjaze, pschepodacź. Rubježnik pak ßo s tym njespokoji, ale ju nusowasche, pjenježny khamor wocźinicź a jemu debjenki wudacź, kotrež ßu 2000 krónow hódne. Potom ßebi rubježnik wobliczo wumy, pschi cźimž dyrbjesche jemu Rießowa schpihel psched wobliczo dźerżecź. Na to ju wón nusowasche, do khamora saléścź a sakasa jej, ßkowcźko wo jeho wopycźe syknycź. Hdyž bě ßo rubježnik lědma wotßalił, Rißowa s zykym hłoßom kschiczećź pocźa. Někotsi podružnizy ßo sa rubježnikom puschcźichu, a jim ßo poradźi, jeho saßkapicź. Hdyž jeho na polizajstwje pscheßkyschachu, wón rjekny, so Marcźin Nazy rěka a so je dźěłacźeŕ bjes dźěła. Rubjene pjenjesy a debjenki pschi nim namakachu. Sańdźeny pjatk Nazy psched pschißaźnym ßudom, rubježnistwa dla wobskorżeny, stejesche. Wón powjedasche, so a swjele njedźel dołho njeje žaneho dźěła namakał, a so je tehodla też ßwoju ßwójbu wopušchcźik. Duž je ßo rosßudźił, ßebi s paduschstwom pjenjesy wobstaracź. Wón Rießowu wotkaka, hdyž na wiki dźěsche, s zusym kluczom durje jejneho bydła wocźini a saßkyschawschi, so ßo wona wróćźi, wón do khamora skocźi. Wón prějesche, so je jej na někajke waschnje něschto wunusował a praji, so je jemu Rießowa dobrowólnje pjenjesy a debjenki daka. Statny rěcźnik na to pokasowasche, so je Nazy prósdny khodźazy cźłowjek a paduch po powołanju. Jeho ke khostarni na 12 lět s póstnym dnjom w kóżdym tydźenju saßudźichu.

* (Rubježnistwo.) Bankoweho póßelnika filiale połnózneje banki w Borißoglebsku (w Ruskej), kotryž mějesche 22,700 rublow pschi ßebi, ßu schtyrjo rubježnizy w żelesniskim cźahu nadpadli, skónzowali a jemu pjenjesy rubili. Jeho pschewodnika teho runja skónzowachu a jeneho pucźowarja sranichu. Rubježnizy s jědźazeho cźaha skocźichu a cźeknychu. — Na ßibirskej żelesnizy ßu rubježnizy jenemu pucźowarjej 3300 rublow rubili. Rubježnizy cźah sastajichu a cźeknychu.

* (Sastarsku kódź sběhnyli.) Pschi tunischim brjosy w połnóznej Afriży ßu franzowszy wucźenzy w morjowym błócźe sastarsku kódź wußlědźili, kotraž je ßo po sdacźu sto lět do Khrystußoweho narodźenja ponóriła. Snutska kódźe ßu wjele drohotnych wězow namakali.

Wußudźenja.

Khostanska komora. S wusamknjenjom sjawnosćze je ßo 50 lět stary hižo tsi krócź khostany cźěßła J. A. Kowatschki s Wojerez njekasanstwa dla k jastwu na $1\frac{1}{4}$ lěta a k shubjenju cźeßnych prawow na 3 lěta saßudźił.

× Swadźe wo mjesu mjes ratarjomaj Schwurakom a Żurom w Jaßeńzy pola Njeßwacźidła ßo w lěcźe 1907 s wuměrjenjom geometra Rychtarja kónz sćzini. Żur pak na tole wuměrjenje njedźiwasche a lětßa 16. julija jedyn meter psches mjesu trawu wotßycźe. Wón ßo sarjekny, 3 hriwny khostanja teho dla sapkacźicź, cźehož dla wěz psched pschißaźny ßud pschiňdże. Tón jemu 3 hriwny khostanja abo 1 dźeń jastwa napołoži. Żur ßo na druhu instanzu powoła. Psched njej wón dopokasacź pytasche, so nětcźischa mjesa njeje prawa. Ssudnizy Żura wuwinowachu, dokelž bě w dobrej wěrje psches mjesu ßykł.

× 56lětna žona skakarja Wudowenza w Brěsynzy bě 15. septembra powjasarskemu mischtrej Grefej w Budyschinje drjewjanzaj kradnyła. Wospjetneho paduschstwa dla ma wona 4 měßazy jastwa wotßedźecź a pódla teho cźeßne prawa na 2 lěcźe shubi.

Khostanska komora. 64lětneho mjaßo-wobhladowarja Augusta Koptu s Klukscha bě Budyski ławniski ßud 7. septembra dla krjudowanja skocźecźa k 5 hriwnam pjenježneho khostanja abo k arrestej na 1 dźeń saßudźił. Na Koptowej łuzy běchu ßo 8. meje schtyri hußata Klukschanskeho blidarja Lehmanna paßke. Kopta bě po wuprajenju tsjoch ßwědkow na hußata ßwojeho pßa schcźuwał, hußata psched ßobu hnał a do nich s prutom bił, tak so wone na napschecźnym Sprewinym brjosy wustawschi ležo wostachu. Ludźom bě pjecźa honjenje hußatow s pohórschkom było. Napschecźo temu Kopta wudawasche, so je hußata jenož pomału hnał a so je njeje bił. Po wobßwědcźenju gmejnskeho pschedstejicźerja Ducźmana je Kopta měrny, pschistojny cźłowjek. Pjekarski mischtr Němz wobkrucźesche, so hußy blidarskeho mischtra Lehmanna doma pizy njedostawaju a dyrbja ßo ßame živicź. Najskerje ßu Lehmannowe hußy se ßłaboscźu a mucźnosću leżo wostałe. Ssudnizy njemějachu cźwilowanje hußatow sa dopokasane a Koptu wuwinowachu.

Kedźbu! Kedźbu!

Drjewo k puschcźenju

kaž też spuschcźane kupuje sa hnydom hotowe pjenjesy po najwyschschich płacźisaach

P. Netzig w Njeßwacźidle w Sakskej.

Kastanije

a

žołdże

po najwyschschich płaczisnach kupuje

Otto Engert

en détail **drogownja.** en gros

Telefon 33.

Maschinski wolij

sa wschě ratarske a druhe maschiny

jenož w najlěpschich druzinach po najtunischich płaczisnach

porucza

Arthur Grubann

pschi drjewowych wikach 8.

Liebsch,

žudniski aktuar sw. žłužby

na žukelnskej haßy 34

pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.

Rěczi žerbski.

— Telefon czißło 177. —

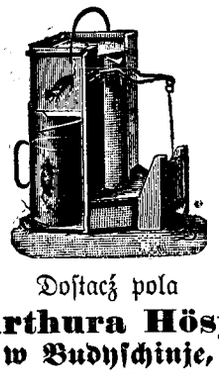
Pi heßadżowanje ležomnosczow.

Ssmjercz ſ hromadami!

Automatiske paßle sa mysche a wulke mysche

Capito a Velox

žu žo khětro potuńschile.



Dostacz pola

Arthura Hösy

w Budyschinje,

żelesowa wikowatnja

na seminarskej drósy 11.

— Telefon 268. —



Burske towarſtwo w Rakezach

smějo, da-li Bóh, **jutsje njedżelu 24. oktobra** ſ dypkom 4 hodżin w Gäblerez hosczenzu **poßedżenje.**

Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Tuberkulosowy musej

w sali industrijineje a pschemyßloweje schule.

Wschědnje wotewrjeny popołdnju wot 3—5 a 7—9 hodżin, njedżelu popołdnju wot 1—5 hodżin.

Wschědnje wodżenje psches lěkarjow. — Sastup je darmo.

Pißomne wuczinjenja,

lisczizny, testamenty, próstwowne pißma atd. nastajeja, **hypothekske pjenjesy a kupowanje a pschedawanje ležomnosczow** saradżujetaj

J. a E. Koban pschi žitnych wikach. czo. 4, telefon 675.

— Rěczimoj tež żerbski. —

Ssuschene żwinjaze mjaßo

punt po 65 np., **połcz** po 75 np., **howjaze mjaßo** po 60 np. porucza

Runar w Hlinje.

15000 mk.

jako hypotheka na wulku ležomnosczˊ ſ rataŕstwom żo hnydom požczicz pyta. 4 ½ % danje, 25000 wopalna kaßa, sa nimi pschińdże 8000 mk. Toxa wězy-wustojnych 60000 mk.

Posficzenja chzyke żo na póscze w kuvercze ſ napißmom „Nr. 1001 Bautzen postlagernd“ wotedacz.

Pißarnja

sa kupne, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajenstwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej drósy czo. 1

po 1 skhodże, hosczenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Khěża

w Raschowje czißko 28 se sahrodu a ¼ korzom pola, rjenje ležaza, 5 minutow wot Budestez sdalena, je wobstejnosczow dla na pschedań.

Kubło,

183 korzow wulke, ¼ hodżiny wot Budyschina, je khorowatosczе dla na pschedań. Dalsche je shonicz pola M. Weichelta w Budyschinje na Stieberskej haßy 36.

Kowarnja

se żiwym wobkhadom, jeniczka we wulkej wßy ſ wjele dżěłom, je se wschěm inventarom a ležomnosczu dla pschewsacza starschiskeje kowarnje ſ niskim napłaczenjom na pschedań. Dalsche wukasuje żudniski aktuar sw. żł. **Liebsch** w Budyschinje na żukelnskej haßy 34.

Kucharki, stwinske a żłużobne holzy, mlokowe holzy, hródżne dżowki, holzy k żwinjom, wotroczkow, żrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dżěłaczerske żwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na żukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w czrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Ssylna żłużobna holza

a jedyn **domjazy pachoł** żo pytataj w Harnischez (prjed. Grohmannez) konditorni pschi lawskim tórmje.

Sserbska starscha

żłużobna holza

pyta żo pschi dobrej msdże do domu k 1. januarej abo posdźischo na faru we Wóßlinku.

Wuczobnik żo pyta.

Hólz, kotryż chze żedłarstwo abo tapezěrarstwo nawuknycz, móże hnydom abo jutry do wuczby stupicz pola **T. Alberta** w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach 10.

Hólczez, kotryż chze **tyschertstwo** nawuknycz, darmotnu wuczbu k nowemu lětu abo k jutram namaka pola **Jana Palerja**

w Koporzach pola Pomorz.

(K temu czißku pschiloha.)

S nowa wotewrjene! Žitna haßa 5. Delka a po 1 skhodże.

Gustav Mudra

krawski mischtr

mějeczel: Ernst Mudra

na žitnej haßy 5 **w Budyschinje** na žitnej haßy 5.

Kupujecze pola mje najtuńscho.

Kupujecze pola mje najtuńscho.

Jupy sa hólzow,	**Swjerschniki** sa hólzow,	**Wobleczenja** sa hólzow,
jupy sa mlodżenzow,	**swjerschniki** sa mlodżenzow,	**wobleczenja** sa mlodżenzow,
jupy sa mužow,	**swjerschniki** sa mužow	**wobleczenja** sa mužow.

— **w najbohatschim wubjerku po tunich płaczisnach.** —

Bohaty sklad tkaninow a żuknow k woßebnemu seschiczu po měrje.

Żonjaze żaketty a żonjaze mantle, holczaze żaketty a holczaze mantle w najwjetschim wubjerku, poßlednje nowosczе.	**Żonjaze klobuki, żarowanske klobuki, dżěczaze a sportske klobuki.** Pschedawanje po żměschnje tunich płaczisnach.

Proschu, wobhladajcze żebi moje wukładne wokna!

Pschiloha k czišlu 43 Serbskich Nowin.

Sobotu 23. oktobra 1909.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

18. oktobra 1909.

Placišny po zentnerjach w hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	40—43	76—79
awstriske	42—46	78—83
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	37—40	73 76
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	33—36	69—72
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	27—32	58—65
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	38—42	70—75
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	35—38	66—70
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	31—34	61—65
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	27—30	56—60
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	38—41	68 72
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	34—37	64—67
3. žnadnje pizowane	30—33	60—63
Čelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	49—52	79—82
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	45—48	75—78
3. žnadnje wuwite wot zyza	40—44	70—74
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich skhižењow w staroбje hač do 1¼ léta	59—61	76—78
2. mjaßne	56—58	73—75
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	52—55	68—72

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšinje:	W Budyšinje. 16. oktobra 1909. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 21. oktobra 1909. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca . . . . . běła	—	—	—	—	10	60	10	90
" . . . . . žołta	—	—	—	—	10	20	10	50
" nowa	10	50	10	75				
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	13	8	30	8	—	8	25
Ječmjeń . . .	8	40	8	75	8	—	8	50
Wows . nowy } 50 kilogr.	8	—	8	50	7	30	7	70
Hróch	9	50	12	50	12	50	13	—
Woka	10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły	14	—	14	50	15	—	16	—
Hejduschka . .	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	2	50	2	80	2	—	2	30
Butra . . . 1 kilogr.	2	60	2	80	2	60	2	80
Pšeńčna muka 50 "	11	75	21	—	20	50	21	50
Rjana muka . . 50 "	10	—	14	—	14	50	15	50
Ssyno . . . 50 "	4	75	5	50	4	—	4	50
Ssloma . . 100 "	5	—	5	40	3	67	5	40
Proßata 1046 schtuk, schtuka	9	—	26	—	-		-	—
Pšeńčne wotruby } 50 kilogr.	—	—	6	25	6	50	6	70
Rjane wotruby } 50 kilogr.	—	—	6	75	6	60	7	10
Pšeńčny gris } 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—
Rjany gris } 50 kilogr.	—	—	7	50	—	—	—	—

Na burzy w Budyšinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 10 hr 60 np. hač 11 hr. — np., rožka wot 8 hr. 15 np hač 8 hr. 45 np., ječmjeń wot 8 hr. 40 np. hač 8 hr. 75 np., wowsy wot 8 hr. — np hač 8 hr. 50 np.

W Budyšinje płaćeše: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač 10 hr 15 np., nowa: 17 hr. 51 np. hač 17 hr. 85 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 13 hr. — np. hač 13 hr. 28 np., kórz ječmjenja po 140 puntach 11 hr. 90 np hač 12 hr. 60 np.

Wječne płaćišny w Kamjenzu.

21. oktobra 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 30 np., pšeńca wot 10 hr. 50 np. hač 11 hr. — np., ječmjeń wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 30 np, wowsy wot 7 hr. 50 np. hač 8 hr. — np., jahły wot 16 hr. — np hač 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., žyno 5 hr. 20 np., běrny 2 hr. 60 np., žłoma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 70 np. hač 2 hr. 90 np.

Wjedro w **Londonje** 22. oktobra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smje 20. njedźelu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodź. farar em. Jakub žerbske a w 10 hodź. farar Räda němske předowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Gustav Oskar Jurij Stirius, poželnik pschi měschczańskim twarstwje tu, s Marju Marthu Kschižanez se Zidowa. — Ernst Gustav Rohne, póstški poželnik w Kamjenzu, s Johanu Marju Renerez w Tšelanach. — Pawoł Max Kopacz, koporniški dźěłaczer na Zidowje, s Augustu Scholczig tam.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Marja Martha, Jana Ernsta Kocha, kublerja w Brěsowje, dź. — Ernst August a Max Moritz, Ernsta Augusta Wittenberga, žiwnoscerja w Brěsowje, dwójnikaj.

W katholskej zyrkwi: Erich, Jurja Krempki, dźěłaczerja w Budyschinje, ž. — Martha, Maxa Wjazki, fabrikskeho dźěłaczerja w Budyschinje, dź. — Marja, Jakuba Zura, radźineho dźěłaczerja w Budyschinje, dź.

Zemrjeći:

W Michałskej wotzadze 15. oktobra: Ernst Rudolf, Bjedricha Ernsta Röschera, wyschscheho hródźneho schwajzarja w Nadźanezach, ž. 8 m. 5 d. — 17. Kurt Herbert, njemandźelski ž. na Zidowje, 3 m. 22 d. — Elsa Chorlotte, Hermanna Oßmanna, dźěłaczerja pod hrodom, ž. 6 m. 1 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

20. njedźelu po žwjatej Trojizy smje rano ½8 hodź. duchowny Voigt žerbsku spowjedu wuczbu, ½9 hodź. farar Kschižan žerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

20. njedźelu po žwjatej Trojizy smje rano ½8 hodźin duchowny Boitz žerbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja ½9 hodź. žerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

C. E. Rincke,

kóžkarski mischtr w Budyschinje na bohatej haßy 5.

Poručam swój wulki sklad,

pjelsćowych tworow a kožow

kóždeje družiny,

boy s **kunjazeje, nerzoweje, persianskeje, bobrazeje, fejoweje** (woprawdźiteje skunkšoweje), **čorneje a bruneje bobaczeje, čorneje a běleje tibetoweje kože,**

boy s kaniłlazeje kože wschěch wulkosćow, **tykaeze,** k temu so pschihodźaze, wschelakich formow.

Stare kožuchi so na nowe formy kóždy čaß pschedźěłaju.

— Ssyre kože kupuju. —

C. E. Rincke.



Sa brylowpotrjebnych!

Khorla Scholta, optikus

w Budyschinje

pschi hłownym torhoschcu pod radnej khěžu

poruča **bryle** a **tłóčniki,** kotrež so jenož, sa wóčko so pschihodźaze, dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, čitanske schkleńzy atd., **bryle** a **tłóčniki** po lěkarskim wukasanju.

Sałoženje wobkhoda 1856. — Jednacze króć mytowany.

Dźěłarnja praßowaneho wuhla na Horje

pola Njeßwaczidła

poruča **praßowane wuhlo** hač do 1. nov.

1000 schtuk po 7 mk., wot 1. novembra po 7½ mk.

Kosazekože

howjaſe kože,
czelaze kože,
ſajecže, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocže kože,
wowcže kože
a wowczu wołmu
po najwyſchſchich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach 11
a pſchi wowžnych wikach 4,
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi.

Žuſe ſuby

plombowanje, wucžehnjenje ſubow, morjenje nerva, wotſtronjenje ſubobolenja.
— Pomĕrne płaczišny. —

Dentiſt Max Flach
w Budyſchinje
— na theaterſkej haßy 6 II —
pſchi žitnych wikach.

Wſchĕ

nasymske a symske nowosće

proſtych a mjehkich klobukow,
mužazych a hólčazych mĕzow

we wſchĕch pomyßlnych formach, barbach a hódnoſčach ßu hižo doſchłe a je po ſpodźiwnje tunich płaczišnach poruczam.

Filzowe ſtupnje a toſſe

dobrych hódnoſčow na wulki wubjerk a po tunich płaczišnach.

Hugo Lehmann w Budyſchinje

na bohatej haßy 21.

Proſchu ßebi moje wukładne wokna wobhladacź.

Naether's Reform-Kinderstuhl!



Umgekl. m. gross. Tisch u. reiz. Spielvorrichtg.

Nur Naether's neue verstellbare Beinstütze u. selbstthät. Sicherh.-Verschl. biet. absol. Sicherh. gegen das Herausrutschen des Kindes unter dem Tisch, sowie gegen d. Herausfallen durch Selbst-öffnen oder Nachlässigkeit der Bedienung. Jede besorg. Mutter verl. ausdr. Naether's Kinderst. Das Beste w. exist. Man prüfe!

Naetherowe
dźĕčźaze blida,
dźĕčźaze łoža,
dźĕčźaze
ſchkitaze lĕßyčźki,
běhanſke ſtoły,
ſchulſke pulty
prĕnjołlaßny wudźĕłk
porucža po najtuńſchich płaczišnach

Gustav Thunig

Telefon 648. **w Budyſchinje** **Założene 1865.**
na ſnutſkownej lawſkej haßy 6.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naſlĕdnik

w Budyſchinje
9 na ßukelnſkej haßy 9.

Najtuńſche kupowanſke žórło
ſa
njewjeſčźinſke wuhotowanje
a
jednotliwe meble
ſolidneho a modneho dźĕła.

Sprawne poßłužnjenje.
Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.
Ssamßna pólſtrowarnja.

Skład, na mjeno a ßyßtne cło, zeßpěwacy.

Viſitne khartki

cźiſchczi ſpĕſchnje Ssmolerjez knihicźiſchczerńja.



Phönixowe, Grützнerowe a Viktoria-

ſchijaze maſchiny

ſa domjazu potrjebu a rjemjeßko.

Dokładne roswucźenje w ſchiczu a wuſchiwanju.

Ssamßna wuporjedźernja.

Clemens Jäckel,

mějeczel **Gustav Kloeppel.**

Telefon 435. Na ſeminarſkej dróſy 5. Telefon 435

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihłóiščerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 44. Sobotu 30. oktobra 1909. Lětnik 68.

Swětne podawki.

Wupad wukałanskich wólbow w Sakskej.

Pschi wukałanskich wólbach ßu ßo 29. oktobra w Lipsku schtyrjo nazionalliberalni a jedyn sozialdemokrat a w Döbelnje jedyn nazionalliberalny wuswolili. Wobdźělenje pschi wólbje bě wschudże jara ßylne. Wjetschi dźěł nazionalliberalnych jenoż s pomozu konserwatiwnych do ßejma pschińdże.

Palenzowa wójna mjes sozialdemokratiju.

Mjes sozialdemokratami je hłuboka swada dla pschewjedźenja palenzoweho boykotta nastała. Dźěl dźěłacźerjow ßebi żada, so by ßo Lipsčanske wobsamknjenje krucże dźeržało, kotrež sozialdemokratam każe, ßo wscheho palenzpicźa wostajicź. Tež sozialdemokratiske wólbne towarstwo pjateho Barlinskeho khěžorstwoßejmskeho wokrjeßa je pola wukonjazeho wubjerka sozialdemokratiskeje strony namjet stajiło, so ßo w Barlinskim sozialdemokratiskim domje njebychu wjazy palenz a druhe alkoholske napoje porjedźałe. Tónle namjet pak je ßo w poßlednim poßedźenju wukonjazeho wubjerka wotpokasał. Jemu njeje mózno, na sozialdemokratiskich korczmarjow tłóczicź. S wobhonjenjom ßo wupokasa, so ßo pschetrjebanje palenza w sozialdemokratiskich korczmach njedźiwajcy Lipsčanskeho wobsamknjenja njebě pomjenschiło. Palenzowy czert je ßo móznischi wopokasał, dyžli zyła sozialdemokratiska strona. Sozialdemokratiske pschedßydstwo njech palenz sozialdemokratam sakasuje, palenz tola s dobyczerjom wostawa. Hdy by sozialdemokratiska strona palenzowu móz pschewinycź mohła, by ßebi wulku sałkužbu wo człowjestwo dobyła. Tale sałkužba ßo njepomjenschi, byrnjež bychu sozialdemokratojo jenoż teho dla pschecźiwo palenzpicźu byli, so by stat po móznosczi mało dawka s njeho dostawał. „Sozialne praschenje ßo w tym wokomiku rosriża“, praji ßławny methodist Stead, „hdźež ßo dźěłazy lud palenzej wotrjeknje. Hdyž pak tónle dźeń pschińdże, budże nadawk sozialdemokratije dopjelnjeny.“ Hacź ßebi to sozialdemokratiszy wjednizy pscheja?

Strajk Mansfeldskich hórnikow.

W Mansfeldskich koporowych podkopkach hórnizy strajkuja. Sa lětdźeßatki je to prěni strajk w tamnischich stronach. Mansfeldszy hórnizy ßu pschezo knjeżerstwu ßwěrni byli. Czim bóle nadpaduje, so je knjeżerstwo kyraßěrow a ßamo dwě maschinskej tšělbje do Mansfelda, Eislebena a Hettstadta póßłako, so by njeměram sadźěwało. Sarjadnistwo podkopkow ßo sapowjeduje, se strajkowymi wjednikami jednacź. 5000 hórnikow ßo pjecza s zyła wjazy do dźěła njewosmje. Hacź dotal strajkowarjo njejßu wojakam pschiczinu dali, pschecźiwo nim sakroczicź. Strajkowanski pjenjes ßo porjadnje płaći, njewoženjeni 10 hriwnow, woženjeni 12 hriwnow na tydźeń dostawaju; pódła teho ßo sa kóžde dźěcźo 1 hriwna dawa.

Njedostatk w awstriskich finanzach.

Annexija Boßnije a Herzegowiny a wójnske brónjenje Awstriskeje stej awstriske statne kaßy wuprósdnikej a pódła teho hischcże wulki dołh nadźěłałej. Njedostatk w statnej kaßy něhdże 200 milijonow krónow wucźinja. Pódła teho budże hischcże wjele milijonow sa powjetschenje wójska a wójnskeho łódźstwa trjeba. Po planje finanzneho ministra Bilinskeho ma ßo dołh s powyschenjom dotalnych a se sawjedźenjom nowych dawkow wurunacź. Awstriski finanzny minister je ßebi k temu Němsku sa pschikład wsał. Pschede wschěm dyrbi ßo palenzowy dawk wot 90 na 140 krónow po hektolitrje powyschicź. Potóm ßebi minister sawjedźenje dawka na herbstwa a darjenja a powyschenje dokhodneho dawka żada. Dale ma ßo njeżcnjenzam, kotsiž ßo njetrjebaju sa druhich ludźi staracź, dawk napokoźicź. S powyschenjom dividendoweho dawka minister 10 milijonow krónow wocźakuje. Dale dyrbja sodowa woda a druhe mineralne wody někotre milijony wunjescź. Skónczńje budże ßo sapałkowy monopol żadacź. Sapałkowe fabriki dyrbja ßo wukupicź a ßo wot stata pschewsacź. Stat chże dźěłanje sapałkow jenemu towarstwu na 15 lět pschewostajicź, kotrež měko sa tysku po 50 schwabliczkach dwaj halirjej, s najmjeńscha pak wob lěto 18 milijonow krónow wotedacź. Płaczisna sa tysku schwabliczkow ßo na 4 halirje postaji.

Wosjewjenje finanzneho plana je na khěžorstwowy ßejm hłuboki saczischcź cźiniło. So ßu ßo finanzy w tutej měrje pohubjenschiłe, njebě nichtó wocźakał. Sslowjanszy sapóßłanzy s wuwsaczom Polakow budża ßo, dokelž nětczische knjeżerstwo pschecźiwo awstriskim Sslowjanam njepschecźelszy postupuje, nowym dawkam pschecźiwjecź. Tola też Polazy, na kotrychż ßo knjeżerstwo w ßwojej njepschecźelskej politizy pschecźiwo Sslowjanam sepjera, njejßu ßo sa finanzny plan hischcże dobyli. Woni nochzedża dowolicź, so by ßo dawk na palenz wjele powyschił, jeli so ßo s dobom na piwo wjetschi dawk njepokoźi. Pólska ludowa strona ßo woßebje pschecźiwo monopolej na sapałki staja. Wschě ßobustawy pólskeho koła ßu ßo pschecźiwo sawjedźenju dawka na sodowu wodu wuprajike, dokelž je wona we wjele galizischich městach, hdźež je woda hubjena, se sarunazym napojom. Wona je tam jara tunja. Sa syson ßo 5 halirje płaczi, kotraż płaczisna by ßo s nowym dawkom podwojiła.

Awstriske ministerstwo ßo khabła.

Pschedßyda awstriskeho ministerstwa baron Bienert je pola Němzow do njehnady padnył. Dokelž ßo wón sapowjeduje, sakonje wobkrucźicź, po kotrychż ßo w Hornjej a Delnjej Awstriskej a Ssolnohórskej njeßměko w żanej schuli cźěski wucźicź, ßu jemu Němzy pschecźelstwo wupowjedźeli. Baron Bienert je Němzam wosjewił, so budże, jeli wón wotstupi, bliżsche ministerstwo se sastojnikow wobstejecź.

Franzowszy sozialdemokratojo sa Ferrera.

Schpanske knjeżerstwo je psched někotrymi njedźelemi revoluzionara Ferrera w Barcelonje satsělicź dało, dokelž bě wón pschi poßlednjej revoluziji anarchistow k sapalenju zyrkwjow a klóschtrow schcźuwał. Po zyłym ßwěcźe ßu revoluzionarojo pschecźiwo Ferrerowemu wotprawjenju protestowali. W Parižskej gmejnskej radże sozialdemokratiski pschedßyda namjetowasche, so by ßo jenej Parižskej dróży Ferrerowe mjeno narjekko a so bychu ßo Ferrerowe dźowki na khosty města Parisa wudźeržałe. Wjetschina gmejnskeje rady pschedßydowy namjet saczińny. Na to zyłe pschedßydstwo wotstupi.

W farskej zyrkwi jeneho Parižskeho pschedměsta dwaj anarchistaj w Bożej ßłużbje Ferrera s hłoßom ßławjeschtaj a na schpanske knjeżerstwo ßwarjeschtaj. Kasachu jimaj s zyrkwje won, tola jedyn s njeju na klětku stupi a wot tam schtyri krócź do kemscherjow tšeli. Na to anarchistaj cźeknyschtaj, tola kemscherjo ßo sa nimaj puschcźichu, jeju sajachu a poliziji pschepodachu.

Wopyt ruskeho zara pola italskeho krala.

Ruska pyta swjaskarjow pscheczíwo Awstriskej. Annexiju Bošnije a Herzogowiny psches Awstrisku njemóže wona pschewinyczˊ. Bojoscˊ, so mohła žo Awstrijska na Balkanje hischcže dale hacˊ k ägejiskemu morjej rosschěricˊ, je Rusku pohnuło, žo k Italskej sbližicˊ. Italska ma te žame interežy na Balkanje kaž Ruska. Tež jej wo to dže, so by žo tam dalschemu wupscheschtrjenju Awstriskeje sadžewało. Wuměnjenja sa rusko-italski swjask njemóža po tajkim lěpsche bycˊ. Zar, kotryž bě wopyt pola italskeho krala prjedy dla njepscheczelskeho smyslenja italskeho luda k Ruskej lěto wot lěta wotstorkował, njeje žo po pscheměnjenju politiskeho położenja dale dlił, žo na pucˊ do Italskeje podacˊ. Wón pak njejědžesche w runej měrje psches Awstrisku, ale žebi daloki wokolopucˊ psches Němsku wuswoli. Awstriskeje dyrbjesche žo wón sminycˊ, so by italski lud hižo w tym snamjo jeho wotkhilnosce pscheczíwo Awstriskej widžał.

W Italskej je zarowy wopyt prjedawsche ludowe njepscheczelske smyslenje pscheczíwo Ruskej dospołnje pscheměnił. Italske nowiny, kotrež prjedy zara žurowza a tyrana mjenowachu; jeho jako „wutrobnje witaneho pscheczela Italskeje“ žlawjachu. Pschipitkaj, kotrejž staj italski kral a zar pschi hoscˊinje w Racconigi wunježkoj, staj drje po formje a tonje jara wobhladniwje sestajenaj, tola jeju wutrobnosczˊ bě do wocˊow padaza a wožebje doras, kotryž žo na „jenakosczˊ interežow“ kładžesche. Tale jenakosczˊ interežow móže žo jenož na Balkan pocˊahowacˊ a sa saměr napscheczostajenje pscheczíwo Awstriskej měcˊ. S tym žo na kóždy pad politiske położenje sa trojoswjask pocˊežuje a strach politiskich schmatanzow na Balkanje je žo sažo shórschił. Italske knježeństwowe nowiny drje wobkrucˊeja, so žo rusko-italskeho swjaska dla Italska wot trojoswjaska njedželi, tola to njebudže žo prěcˊ hodžicˊ, so Italska wjazy tak twjerdže s nim njeswižuje, kaž prjedy. To je tež se sczěhowazych žkowow kujeżeństwowych nowin „Agenzin Stefani“ spósnacˊ: „Zarowy wopyt pola italskeho krala njeje jenož žama sdwórliwosczˊ. Wón je tež naturske wudospołnjenje zaroweju wopytow w Franzowskej a Jendželskej.“ Byrnjež pak bykej Ruska a Italska we wschěch balkanskich należnosczach pschesjene, tola nadžija wostawa, so žo tale pschesjenosczˊ na wójnske postupanje pscheczíwo Awstriskej njeměri, snajmjeńscha nětkole niz.

Bołharski kral w Sserbiji.

Bołharski kral je psched tydženjom do wjeczorneje Sserbije pschijěł a Kopawniske hory, se žwojej pschirodnej rjanosczu snate, wopytał. W měsce Kruschowzu jeho žerbski krónprynz Alexander a minister snutskownych należnosczow, Stojanowicˊ, powitaschtaj.

W Awstriskej mènja, so je bołharski kral Sserbiju s wotmyślenjom wopytał, so by po žadanju Ruskeje wuski politiski swjask se Sserbiju wobsamknył. Jedyn bołharski diplomat a kralowy dowěrnik, kotryž je sahorjeny pschiwižował myšle bołharsko-žerbskeho swjaska, je njedawno dla sbliženja Sserbije a Bołharskeje dlějschi cˊaž w Belgradže pschebywał.

Wojowanje Schpaniskich w połnóznej Afriży.

Wójnska rada je wobsamkła, so žo pscheczíwo Kabylam nježmě dale postupowacˊ, ale so dyrbja žo jenož dotalne stejischcza džerżecˊ. Nowe ministerstwo chze po sdacˊu wójnje, na kotruž je Schpanska hižo wjele wojakow a pjenjes woprowała, kónz cˊinicˊ. Na wojowanischcˊu žo pożledni cˊaž dżeń wote dnja deschcˊ lije, hižo teho dla njeje móžno, wojowacˊ. Tajke deschcˊowe wjedro w połnóznej Afriży njepomnja. Wójskowe lěhwa žu powodžene a wjele provianta je žo s deschcˊom skasyło. Lěhwo w Suk el Arba je žo wopuschczicˊ dyrbjało. Deschcža dla je wojakam njemóžne, žebi w lěhwje jědž waricˊ. W Melilli je žo wjele twarjenjow pócˊrjeło. Do Melille stajnje transporty skhorjenych wojakow pschikhadžeja, s lěhwa pola Nadora žameho 400 muži. Zyrkwje a kasarmy w Melilli žu žo do lazaretow pscheměnike.

Jedyn schpaniski kanonski cˊołm mějesche někotrych wotpóžlanzow sultana Muleya Hafida, kotriž dyrbjachu s Kabylemi wo měrje jednacˊ, je žo na morju s wětrami a njewjedrami cˊežko bědzicˊ měł. Jena žołma jeneho sultanoweho wotpóžlanza s pjenježnej tysu do morja storhny, kotraž 100 000 pesetow pjenjes wopschijesche. Kanonski cˊołm je žo hischcže do Zeutaskeho pschistawa wukhowacˊ mohł.

Marokkowski sultan Muley Hafid k wójnje pscheczíwo Europjanam napomina.

Sultan Muley Hafid žo na wójnu pscheczíwo Europjanam hotuje. S Marokkowskeje je do Parisa powjesczˊ dóschła, so je Muley Hafid po skónczenju Rhamadanskeho žwjedženja duchownych a wožebnych wokolo žebje shromadžił a jim pěžeń, wot njeho žameho pěžnjenu, cˊitał. Pěžeń žo pscheczíwo Europje wobrocža, kotraž chze žo Marokkowskeje smozowacˊ. Hižo žu žo Schpanisžy do Riffskich horow dobyli, a Franzowsojo budža po jich pschikładže cˊinicˊ, tola sultan postanje a žo pschihotuje, so by s pomozu marokkowskeho luda Europjanow do morja sahnał. — Najprjedy pak chze žebi Muley Hafid sa wójnu trěbne pjenjesy w Europje požcˊicˊ. To budže móz dołho cˊakacˊ.

Skónzowanje japanskeho statnika Ita.

Japanskeho statnika wjerha Ita je w Charbinje w Mandžurskej jedyn Korejski satšélik. Wjerch Ito bě do Charbina pschijěł, so by žo tam s ruskim ministrom Kokowzowom dla nowscheje rusko-japanskeje swady rosrěcˊał. Na dwórnischczu w Charbinje, hdyž wjerch Ito hromadže s ministrom Kokowzowom pschi želesniskim cˊahu džesche, žo do Ita wjazy kulkow tšélichu, kotrež jeho žmjertnje sranichu. Hdyž nadpadnika sajachu, wón rjekny, so je žo wón nad Itom sa potkóczenje Korejskeje wjecˊicˊ chzył. Ito je jeho pschiwusnych, dokelž žu žo japanskemu knjejstwu spjeczowali, wotprawicˊ dał. Skónzowany wjerch Ito bě jedyn s najžlawnischich japanskich statnikow. Wón je europisku kulturu a ziwilisaziju do Japanskeje sawjedł. 1841 žo jako žyn jeneho semjana narodžiwschi, wón jako mkody cˊłowjek po europiskich krajach pucˊowasche. W Němskej wón dlějschi cˊaž pschebywasche a prusku konstituziju do drobna studowasche. Po njej konstituziju sa Japansku wudžeła, kotraž žo tam 1890 sawjedže.

W knihowej kschinje.

We spocˊatku žydomnateho lětstotka w reformowanej zyrkwi w Nižoseniskej wulke swady nastachu. Zyrkwinska shromadžisna w Dortrechtu lěta 1618 jenu jej žo pscheczíwjazu wucˊbu saczišny. Něhdže dwě scže prědarjow a mnohy schulszy wucˊerjo, kotriž žo tutemu rosrišanju podczišnycˊ nochzychu, buchu wotžadženi a dyrbjachu žwoju domisnu a wótczinu wopuschczicˊ. Jedyn mjes nimi, cˊeschomny, 72 lět stary Oldenbarneveld, bu žamo k žmjercži saždženy a wotprawjeny.

Srudny wožud, runjež niz zyle tak sky, tež jeho pscheczela, žlawneho statnika a prawowucˊenza Hugona Grotia podeńdže. Jeho sajachu a najprjódzy do cˊěmneje komory samknychu, w kotrejž dyrbjesche tu dny a nozy pschi samknjenych durjach a woknach bjes žwětła pschebywacˊ, prjedy hacˊ jemu druhu jstwu sa jastwo pschipokasachu.

Jara dołho trajesche, prjedy haež Grotia pscheždyschowachu, a sa tutón cˊaž nježmědžesche wón se žanym žobustawom žwojeje žwójby, se žanym žwojich pscheczelow porěcˊecˊ abo jenož jich widžecˊ. Jeho nadobna a žwěrna mandželska Marja jara nutrnje a wutrobnje wo dowolenje prosche, so by žo k žwojemu mandželskemu do jstwy žměła sczahnycˊ a pschi nim hacˊ do žudniskeho wužudženja swostacˊ. Ale tule prósstwu jej saždakle sapowěchu, a hdyž bě Grotius cˊežzy skhorjeł, njeżmědžesche wboha žona žwojeho muža tež w khorosczi ani wopytacˊ, ani wothladacˊ. S wupytanej žurowosczu jateho runje tehdom psched žud wołachu a pscheždyschowachu, hdyžkuli khorosczˊ jeho najwótrischo cˊžilowasche. Na wschě móžne waschnje pytachu jeho k temu wusnaczu donucˊicˊ, so bě žwoju wótczinu a wěru pscheradžił. Hdyž žo to njeporadži, dachu jeho mandželskej pod ruku to nasponmnjenje, so by sa žwojeho muža wo hnadu prožyła a so by s tym žmjercˊ wot njeho wotwobrocˊiła. Ale rjekowska žona s nadobnej hordosczu wotmolwi:

„To ja ženje cˊinicˊ njebudu; a je-li žebi to saždužił, wotrazce jemu hłowu!“

Grotius žam tule smužitu a rjanu wotmołwu pokhwali.

Skónczenje bu žudniske rosrišnjenje wuprajene a Hugo Grotius bu na cˊaž žiwjenja do jastwa na hrodže Löwensteinu wotžudženy. Pjatnateho junija lěta 1619 jeho s jeho pscheczelom Hoogerbeeksom, kotremuž žo runje tak seńdže, pod strażu 25 wojakow do noweho jastwa wotwjedzechu. Zyke jeho samoženje mějesche sajate a krajej pschepodate bycˊ.

Woběmaj jatymaj žo na dżeń 24 stiberow (něhdže 2 hriwnje) na sežiwjenje pschiswoli. Jeju žonje žo najprjódzy w žužodnym městaczku Gorkumje saždydlischtej, s wotkelž žmědžeschtej wob cˊaž žwojeho mandželskeho wopytacˊ.

Skónczenje pak žo žonomaj dowoli, s jatymaj w jastwje pschebywacˊ, schtož jimaj a jeju mužomaj wulki troscht a zunjosrudnu wježelosczˊ posticˊesche.

Grotius žwój cˊaž w sajeczu na wucˊene dźěła nałożesche.

Wón ßwojim dźěćźom hłowne wuczby kſcheſcźanſkeje wěry w rymowanych rjadkach pſchedſtajowaſche a hižom tu ſakožk ßwojeho ſpißa wo wěrnoſcźi kſcheſcźanſkeho nabožniſtwa położi. W jaſtwje też ßwoje pſchiſpomnjenja k Nowemu Sakonjej wobdźěła, kotrež poſdźiſcho wulku kedźbnoſcź ſbudźowachu.

Knihi, kotrychž ſa to trjebaſche, ßo jemu ſ univerſity w Leydenje abo ſ jeho ßamßneje knihownje dodawachu. Sklanje ſ hrodu a do hrodu jeho pſchecźel Daatſelaar w Gorkumje wobſtarowaſche. Komandant ſ Löwenſteina daſche kſchinje, w kotrychž ßo knihi pſchinoſchowachu a ſaßo wotnoſchowachu, ſ woprědka pſchezo jara dokładnje a wobhladniwje pſchepytowacź. Hdyž pak pſchezo jeno ßame knihi a niczo druhe khiba knihi w nich njenamaka, jeho krutoſcź w tej wězy po něcźim popuſchcźowaſche. Ssamo to ßo huſto ſtawaſche, ſo knihowe kiſty, hdyž ſ Gorkuma pſchikhadźowachu abo ßo tam wróczo ſcźelechu, ſ zyła wjazy njepſchehladowachu, ale ſo je ſtraża bjeſe wſchěch dalſchich wězow pſchepuſchcźowaſche.

Na to knjeni Marja Grotiußowa ßwój plan twarjeſche, kak mohła lubowaneho mandźelſkeho ſ jeho jaſtwa wußwobodźicź. Kſchinja, w kotrejž knihi leżachu, njebě dlějſcha ſchtyri ſtopow a njedaſche powětrej nuts, khiba ſ kluczikowej dźěrku.

S wulkeje ſtaroſcźe ſchwarna žona ßwojemu mužej najprjódzy wjazy krócź daſche ſpytacź, hacź mohł ßo jeje muž do kſchinje lehnycź a kak dołho mohł w tutej wuſkej ſtuchłej khowanzy wutracź. Hdyž bě ßo tutón poſpyt wjazy krócź poradźił, rosßudźi ßo ſkónczńje, ſ pomozu ßwojeje ßwěrneje dźowki Hilže khrobły plan wuwjeſcź.

22. měrza lěta 1621, hdyž bě ßo roskaſował hrodu runje na něſchto hodźinow wotßalił, daſche knjeni Grotiußowa jeho mandźelſku wo dowolenje proßycź, ſo ßměła ſaßo jenu knihowu kſchinju wotpóßłacź. Jeje próſtwa bu hnydom pſchiſwolena. Nětkole ßo Grotius do kſchinje lehny, a jeho wobhladniwa mandźelſka próſdne měſtna w njej ſ knihimi a ſ dźěłom napjelni.

Wojakaj, kotrajž měješchtaj kſchinju ſ hrodu k cźołmej dele donjeſcź, buſchtaj ſawołanaj a do jſtwy ſaſtupiſchtaj. Cźłowjek móże ßej myßlicź, kak ßwěrnej mandźelſkej w tymle wokomiku wutroba pukotaſche. Pſchetož jeje khrobłe pſchedewſacźe móżeſche ßo ßnadno wotkrycź, a potom budźichu Grotiußej a jej ßamej najſrudniſche ſcźěhwki naſtacź mohłe.

Wojakaj pſchimnyſchtaj a ſběhnyſchtaj kſchinju, ſo byſchtaj ju wotnjeßłoj.

„Brrrr!“, jedyn ſ njeju rjekny, „ta je wjele cźeżſcha, hacź hdyž ßmój ju horje njeßłoj. To je, jako by ßamy wokoj w njej był. Abo mohł ßnadź błudnowěriwy ßam w njej tcźecź?“

Knjeni Grotiußowa ßo mało njeſaſtróża, hdyž tute ßłowa ſaßłyſcha. Kak ßnadnje byſchtaj wojakaj ju mohłaj k temu nuſowacź, ſo by kſchinju wotewrika a pſchepytacź daka! Duž dyrbjeſche wſchu ßwoju khrobłoſcź ſebracź, ſo by ſtrach a rosbudźenoſcź, w kotrejž běſche, potajika a podußyła, a tak ſměromnje, kaž jeno móżno, wotmołwi:

„S najmjeńſcha ßu błudowucźbne knihi w njej, a te ßu jara cźeźke!“

Wojakaj, ani najmjeńſcheho podhlada njemějo, ſe ßwojej cźežu woteńdźeſchtaj. Schwarna žona jeju po jeju pucźu ſ cźichimi ſdychowanjemi a pſchecźemi pſchewodźeſche, ſo by ßo tola ſkutk, kotryž bě ſe ßwěrnej luboſcźu ſapoczała, też derje wuwjedł a dokonjał. Jeje ßwěrna dźowka pak ſ woběmaj mużſkimaj dele k cźołmej dźěſche, ſo by, hdy by nuſne było, hnydom k ruzy była a ſo by kóżde hrożaze wotkrycźe ſe ßwojim pſchirěcźowanjom po móżnoſcźi wotwobrocźiła. Cźi tſjo cźłowjekojo też ſbożownje bjeſe wſcheho dalſcheho ſadźěwka po ſkhodach dele a pſches hrodowſki dwór hacź k wodźe dońdźechu, hdźež Gorkumſki cźołm leżeſche.

Cźežka kſchinja bu trochu ſpróżnje, ale tola ſbożownje do njeho ſtajena a maka łódź wot kraja wotpłowny.

Wjeczor bě ſaſtupił. Horka na njebju wětſik cźěmne mróczele we wulkich, huſtych cźrjódach honjeſche, kotrež ßo k ranju jako wyßoka pokhmurjena murja kopjachu. Wětſik pſchibywaſche a bě na poßledku ſkoro wichorojty. Żołmy rěki Merwejy ßo dale a dźiwiſcho poſběhowachu a ßo ſ běłej pěnju walachu, tak ſo ßo bjes maka kaž na ſchumjaze a ßyczaze mórſke pławjenje hladaſche.

Cźołmarjo pak płachtu a wjeßko tak wuſtojnje nawjedowacź wjedźachu, ſo ſ Božej miłej pomozu po ſchtwórcźhodźinſkej jěſbje derje wukhowani a ſbożownje do Gorkumſkeho pſchiſtawa dojědźechu.

Kſchinju hnydom wotnjeßechu a do domu donjeßechu, hdźež hižom mjenowany pſchecźel jatehо bydleſche. Sswěrna dźowka ju hacź tam pſchewodźeſche. Daatſelaar bě ſ njeju ßamlutki wó jſtwje, tu wona kſchinju ſpěſchnje wotewri. Macź wo zyłym pſchedewſacźu niczo njewjedźeſche, dokelž bě knjeni Grotiußowa, ſo by kóżde wotkrycźe po móżnoſcźi wotwobrocźiła, tutón ſamyßł jenož ſe ßwojej dźowku Hilžu ßamej rospowjedała a wuradźiła. Dobry cźłowjek teho dla ſe ſaſtróżenjom a ſe ſtrachom ſakſchikny, hdyž w kſchini do hromady ſcźapnjenu na ßmjercź błědu poſtawu leżo wuhlada, kotruž měješe w prěnim wokomiku ſa cźłeło.

„Směrom! Směrom!“, Hilža ſawoła, poda poſtawje ruku, a napinajo ßo ſtany — Hugo Grotius!

(Skónczenje pſchichodnje.)

Wotrodźenz pſchi njebjeſkich wrótkach.

Pěßeń Jakuba Cźiſchinſkeho.

„To ſ pjaſcźu wojerſkej do duri bucha!...“
„„Do Němzow ſale woßebnej' mje tyk'!““
„Oho, ty naduteho ßy mi ducha
A ſchcźowkaſch do njebjeß kaž dźiwi pßyk.“

„„Ssym nowoſcź ducha, mudroſcź wucźił Sserbow,
Ssym prózował ßo k zuſej ßwětkoſcźi
A ke kulturje ſběhnycź hłupych ſcźerbow,
Kaž tam, też jow bycź dyrbi myto mi.““

„Ssy wopak cźinił a ßo myliſch jara;
Jow horka w luboſcźi ßu ludy wſchě.“
„„Nan widźał rad by moju cźeſcź, macź ſtara!““
„Ach ně, je jimaj hižo tak doſcź ſlě:

Hněw w njebjeßach cźi nana hiſchcźe pſchima,
So ſapreł krej ßy jeho wótzowſku;
Macź żadoſcźe ſa tobu żanej' nima,
Hdyž hanił rěcź ßy jeje ßerbowſku.

Kiž bjes ßwědomnja, kharaktera, cźeſcźe
Ssu, nochze Bóh a dał je na roskas:
Tych naduwakow do kucźika wrjeſcźe,
Hdźež wěże Babelſkeje budźe kwaß!“

„„Praj, ſchto mi wumjetujeſch renegata?
Hlej króny, kſchiże, banty, mjena jow!““
„Na tebi teptacź budźe ſ wohnjom pjata,
Hacź ßerbſki ſtyſchcź cźi puknje huby ſchow.“

„„To nihdy niz; ty njewěſch moju ſkobu:
Mi ßerbſka krej a rěcź ſtej byłej ßmjerd!““
„Won! Dele do najhórſchej dźěry ſ tobu,
Hdźež ſ helſkej kleſchcźu ſchcźipacź budźe cźert!“

Tule pěßeń naſchim wotrodźenzam do albuma!

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Twarſki reviſor.) Dla ſaßypnjenja Strauchoweho nowotwara a dla hubjeneho murjerſkeho dźěła, kotrež je ßo na tſjoch druhich nowotwarach namakało, twarſki radźicźel Göhre w poßlednim poßedźenju měſchczańſkeho ſaſtupjerſtwa namjetowaſche, ſo by město jeneho twarſkeho reviſora poſtajiło. Tutón dyrbjał ſ woprědka 1800 hriwnow mſdy dostacź, kotraž by hacź do 3000 hriwnow lětnje roſtka. Měſchczańſzy ſaſtupjerjo namjet ſacźißnychu.

— (Pruhowanje.) 27. oktobra ßo w Budyſkej induſtrijinej a pſchemyßłowej ſchuli pod pſchedßydſtwom knjeſa ſchewſkeho wyſchſcheho miſchtra Auguſta Schäfera miſchtrſke pruhowanje ſa ſchewſtwo wotměwaſche. Pruhowaſche ßo ſchewſki pomoznik Rudolf Khěžor ſ Kukowa pola Panczig. Wón je pruhowanje jara derje ſ zenſuru I wobſtał.

— (Puſchczenje ſ dźěła.) W tudomnej waggonowej fabrizy je ßo něhdźe 100 mużam, ſ wjetſcha woſotwarzam, dźěło wupowjedźiło, dokelž běchu ſe mſdu njeſpokojom.

— Móſt pſches Sprejiny dok ßo 1. novembra popołdnju w 3 hodźinach w pſchitomnoſcźi krala, krónprynza a prynza Bjedricha Khryſtiana poßwjecźi.

— (Mjerſnjenje.) Wutoru w nozy je lětuſchu naſymu prěni krócź mjerſło. Aſtry a druhe khipre roſtliny na ſahrodach ßu ßo ſ mróſom moriłe. Naſajtra wone hłowu powěſchiwſchi k ſemi padachu. Na polach njeje ſmjerſk wjele ſeſchkodźicź mohł, dokelž ßu ſ wjetſcha próſdne. — Na rudnych horach a na hobrſkich horach je ßo tußamu nóz ßněh ſeſchoł.

— Wukakanſke wólby ſměja ßo 2. novembra w 4. wjeßnym

Bukeczańsko-Sohlandskim wokrjeżu mjes tajnym ratarskim radźiczelom dr. Hähnelom a sozialdemokratom Böhmu, a we 8. wjeżnym wólbnym wokrjeżu mjes kublerjom Michalom Koklu a ratarskim radźiczelom Brühlom.

Nasch sapóżłanz Soba je sażo wuswoleny. To je nam wutrobne wjeżele. We 8. wokrjeżu mamy bohużel hischcże junkrócź 2. novembra wolicź. Nasch sażłużbny sapóżłanz k. Kokla, kotryż je naż 24 lět sastupił, pschińdże do wukakańskeje wólby s k. Brühlom. Po zykej Sakiskej żo dźiwaja, kak je żo k. Brühl bjes wscheho prawa nuts cźischczak do nascheho wokrjeża a s njekniczomnej agitaziju spytał, tónle wokrjeż sażłużbnemu, směrnemu a sa żwój wokrjeż spróżniwemu sapóżłanzej k. Kokli wutorhnycź. A tónle k. Brühl chze żo naduwajo prajicź, so wón należnoscże nascheje evangelskeje zyrkwje sastupuje. Wón a hischcże bóle jeho pschewodnizy waż, lubi Sserbja, spyta sażlepowacź s tak mjenowanym zyrkwinskim dawkowym sakonjom, po kotrymż měł kóždy po żwojim wěruwusnaczu jenoż żwoje zyrkwinske dawki po wożobje a też po leżomnoscźach zyrkwi żwojeho wěruwusnacża płaczicź. Hacź tónle sakoń s zyła na żejm pschińdże, hischcże wěste njeje, ale k. Brühl s nim agitiruje, so by po żwojej myżli njejednotu nuts njeżł do měrnych wobstejnoscźow nascheho wokrjeża. A hdy by tajki sakoń wot wyschnoscże woprawdże żo pschedpokożił, jón też k. Brühl se żwojim wokanjom wotwobrocził njeby, hdy by wjetschina żejma sa njón była. Njekniczomne a njesprawne agitirowanje pak je, hdyż Brühlowa strona nětko won trubi, so k. Kokla tajki sakoń sastupuje, hdyż żo wón s zyła hischcże pschedpokożił njeje. S tym pyta Brühlowa strona żlepicź a roskoru nuts wużywacź mjes evangelskich a katholskich wolerjow nascheho wólbneho wokrjeża. Pschi tutej wólbje nam runje nascha droha wěra a nascha evangelska zyrkej na wutrobje leži — a tehodla my naschim wolerjam pschiwołamy — wolcże nascheho dotalneho sapóżłanza k. kublerja Koklu w Khróscźizach, hacź runje je wón katholskeho wěruwusnacża. Wón pak je muż kschescźijanskeje wěry, kiż je jako sastupjeć nascheho wokrjeża derje wjedźał a srosymił, też żadanje nascheje evangelskeje zyrkwje na żejmje sastupicź. Je pak k. Brühl też muż, kiż to móże a chze? Nć, wón to njemóże a też njebudże. My mamy to pscheżwědczenje, so wón to njemóże, dokelż je żebi psches żwoje bliske stowarschenje s wucżerjemi we wólbnym hibanju ruzy swjasał. Cźi nětko muż pschi mużu sa njeho do prědka dźeja a schto je jich myżl: zyrkej a schula dyrbitej dźělenej bycź, duchowny njeżmě ani niczo wjazy prajicź měcź do nabożinskeje wucżby w schuli. Schtoż je nasch Luther nam pschinjeżł: bibliju a katechismuż — wonej dyrbitej sażo won se schule. Jow mamy krute rosżudźenje. Knjes Brühl je po naschim pscheżwědczenju swjasany, żwojemu pschiwiskej, żwojim wucżerjam do tychle żadanjow swolicź, kotrež nasche dźěcźi do njewěry wjedu — a knjes Kokla sa to ženje njebudże. Evangelsko-lutherszy kschescźijenjo, kiż wy chzecże, so bychmy w naschim njewěrjazym cżażu żwoju kschescźijansku wěru sakitali, wy hinak njemóżecże — hacź wolicź 2. novembra knjesa kublerja Koklu w Khróscźizach.

Sserbszy wolerjo we 8. wjeżnym wólbnym wokrjeżu! Dżeń rosżudźenja steji psched durjemi. Sserbskeho sapóżłanza dyrbicże póżłacź na město, hdyż żo też cżasto wo prawach żerbskeje rěcże jedna. Prawa nascheje macżerneje rěcże żo cżasto s nohomaj teptaja. Schulski sakoń pschikasuje, so **dyrbja** żo w schulach żerbske dźěcźi żerbski cźitacź nawucźicź, runje każ němske cźitanje. Hacź do pożledneho cżaża żo we wjele żerbskich schulach tónle sakoń łamasche. Też schulszy radźiczeljo żo bohużel wo to njestarachu. Też woni żwoju pschiżłuschnoscź sanjerodźowachu. Teho dla napiża żo sań dżenu nasymu w novembrje wobcżežowanske pismo na ministerstwo. Knjesaj Kokla a Soba jo sastupowaschtaj. Nětko je ministerstwo schulskim radźiczelam pschikasało, so maja żwěru sa tym hladacź, hacź żo żerbske dźěcźi żerbski cźitacź wucża. Jeli chzemy prawa żerbskeje rěcże sakitowacź, je nusne, so mamy żerbskich sastupjerjow. Sserbjo, wolcże teho dla jenoż knjesa Koklu! E. B.

Wolerjo, njedajcże żo sawjesć! Brühlowi pschiwiżowarjo chzedża też rady żerbskich dźěkacżerjow pohnucź, so bychu Brühla wolili. Sserbszy dźěkacżerjo njeżżu pak tak njerosumni a njelěsu najeńkam do prudkow, byrnjež jim schtó wě schto lubili. Jedyn najeńk lubi dźěkacżerjam hatne żłanje tuńscho, je-li so Brühla wola. To rěka wolerjow pokupowacź, a to żo s jastwom khosta. Wokoło Holeschowa a Scheschowa ludźom barbja, je-li żo Brühl wuswoli, njetrjeba żo schula pschitwaricź. Jeli tajke żłyschisch, praschesch żo: Je tón hłupischi, kiż tole bachta, abo tón, kiż to wěri? We Łupoji wudawaja, so Brühl jim parny młócźak darmo pschewostaji, jeno, so jeho wola. Łupjenjo sażo krucże wěrja, so Brühl sa jich rěsak żelesnizu wobstara. Hladajcże, tajkele njelepje namażane łžě Brühlowy pschiwisk wutykuje! Ludźo, wużiwajcże tola rosom a wopomńcże, o tón, kiż wscho lubi, najmjenje samóże dźerżecź! Wy dźěkacżerjo, wy mali burjo, najeńkojo maja Waż sa tak hłupych, so żebi myżla, so Waż lepja! So pak żu tu a tam tak hłupych nadeschli, to dopokasuje nam pożledńja wólba. Shrabajcże żo a wottschażcże robocżansku kwaklu, kotruż chzedża Wam najeńzy napokożicź, a wolcże pschichodnu wutoru muż pschi mużu knjesa **Koklu!** E. B.

— Brühl njewostanje dlěje dweju lět we Łusy. Wschě druhe wudawanja żu njewěrnoscź. Byrnjež Brühl a jeho pschiwisk to bóle prěli. Brühl poczehnje sa dwě lěcże s Łuha.

— Wólba je tajna. Schtóż někoho s někajkim lubjenjom pohnuwa, někoho wolicź, kohoż njecha, tón żo s jastwom khosta. Teho runja tón, kiż potajnoscź wólby srani. Tón snaty trabant Brühla, kiż je pschi sańdźenym wolenju wolerjam Brühlowe wólbne papjerki do hamtskeje wobwalki tykał, je żo statnemu rěcźnistwu wosjewił. Statne rěcźnistwo měni, so żo pscheżtupnik s jastwom pokhosta.

S Dźěžnikez. W tudomnym papjerniku sańdźenu njedźelu dopołdnja popjelowu jamu prósdnjachu. Pschi tym tudomny dźěkacżer Rychtař do żahłeho popjela padże a żebi nosy żałożnje wopali.

— (Dopiż.) **Wolerjam 8. wjeżneho wólbneho wokrjeża!** Cżeho dla nochzecże Wy żerbszy ratarjo w Njeżwaczidliskich stronach żwojeho dotalneho sastupjerja, k. Mich. Koklu, s nowa do żejma póżłacź, ale město njeho jeneho ryczerkublerskeho najeńka wuswolicź? My wobydlerjo 5. wólbneho wokrjeża żmy wjeżeli, so żmy mohli żwojemu burskemu sastupjerjej żwój hłóż dacź. Hdyż żo my w naschich delnich wżach na to dopominamy, kak cżežko mamy my małe gmejny husto s knjeżimi a jich runjecża dla hońtwinskich a druhich należnoscźow wojowacź, njemóżemy wopschijecź, so chzecże żo Wy ryczerkublerskemu najeńkej dowěricź. Wam żnadź żo nětkole ryczerkublerszy najeńzy lischcża abo to a tamne lubja, tola po wólbach budża każ prjedy s horda na Waż shładowacź! Nětkole scże Wy swólniwi, każ něhdy Esau sa żokowy wobjed, jenemu nasdatemu najeńkej żwój wólbny hłóż pschedacź. Měnicże dha Wy, so wón sprawnje s Wami měni, tónżamy najeńk, kotryż je s Khażowskej gmejnu dla twarjenja pucżow a s Łuhowskimi druhich należnoscźow dla skorżił a jich khostacź dał? Teho żameho najeńka chzecże żebi sa sastupjerja w żejmje narěczecź dacź? Kak dha budże wón Wasche interesy sastupowacź móz, hdyż jemu tola jenoż jeho żamżne interesy na wutrobje leża? My żmy doscź dopokasmow wo wulkomyżlnoscźi knjeżich a ryczerkublerskich najeńkow dostali, kotrychż interesy w schulskich a druhich należnoscźach naschim stajnje napschecźo steja.

Waż żnadź żu wobrěczeli, so Waż knjes Kokla, dokelż je druheho wěrywusnacża, w żejmje njemóże sastupowacź. Njeje dha knjes Kokla evangelskich w żejmje lěpje schkitał, dyżli liberalni evangelszy, kotsiż chzedża nabożensku wucżbu w schuli po móżnoscźi pschitrótschicź? Dopomńcże żo tola, so je wón sa sakhowanje Lutherowego katechisma w schulach khożował. To żu jemu cźi wucżerjo, kotsiż prěja, so je Khrystuż Boži żyn, a so je Bóh żwět stworił, jara sa sło wsali. Cźi żami wucżerjo, pola kotrychż nasche dźěcźi wjazy żerbski wótczenasch njenawuknu, wschudże jenoż sa Brühla sjawnje a skradźu wustupuja a dźěkaju, dokelż je jim żlubił, so w żejmje w nastupanju nabożiny jich kschescźijanstwu njepschecźelske żadanja dopjelni.

We żwojich wólbnych rěcźach drje Brühl w nowschim cżażu kschescźijansku wucżbu w schulach lubi, ale kajka dha to budże wucżba? Po tejle wucżbje, kotsiż żebi wucżerjo żadaju, njeżmě żo wucźicź, so je Bóh żwět stworił, so je Khrystuż Boži żyn, so je s morwych stanył a k njebju stpił. Schto dha by po tejle wucżbje sa kschescźijanstwo wyschе wostało? Telko każ niczo!

Ratarski radźiczel Brühl njeje niczo dale, dyżli sastupjeć wulkich knjeżich dworow. Nětkole je wón hischcże s najeńkom, bórsy żnadź żebi něhdże jene wulke knjeże kubło kupi. Knjeża maja żwoje městna w sakskim żejmje hižo w prěnjej komorje; te jim njesawidźimy a żo do prěnjeje komory nochzemy cźischcźecź, sa to pak żebi żadamy, so bychu nam burske sastupjerstwo w druhej komorje wostajili. Hdyż żo jim nětkole poradźi, burskeho sastupjerja s 8. wólbneho wokrjeża wucźischcźecź, potom budża żo na 5. wjeżny wólbny wokrjeż nadźěracź, so bychu też tón buram wudrěli.

Nadźijamy pak żo, so hischcże nětkremużkuli, kotremuż żu najeńzy a jich pokupjeni pomozniży hłowu sabłudnili, do wólbow sażwita, so je wón żerbski ratař, kotryż ma **pschichodnu wutoru 2. novembra** jeneho żerbskeho ratarja do żejma wuswolicź.

S. w K.

S Zakowa. Woprawdźita hobrska prawa rèpa je na polu

tudomneho kublerja Holana narostka. Jenotliwe rěpy hacź do 10 puntow waża. Wone ßu tak wulke kaź kyrbsy.

S **Boschez.** Sańdźenu ßobotu je na tudomnym Wjeliz kuble swudowjena dźěłaczerka Mitaschowa do ßmjertneho njesboża pschischka. Hdyž wona ſ lubje nad konjemzom ßyno dele njeßesche, ßo wona po schodze dele czißny, so sa morwu leżo wosta. Nasajtra dopołdnja je wona wumrjeła.

S **Radworja.** Radworska „Meja“ wotmě 17. X. t. l. ßwój nasymski spěwny wjeczor pola Delanez. Program wopschijesche 12 czißkow. Sswjedźeń je ßo wurjadnje derje poradźił — ßnadź teho dla, dokelź nowy pschedßyda, knjes Jakub Rjencź-Kamjenjanski, towarstwo wodźi — abo, dokelź je knjes wucźer Nawka hłowne dźěło měł. Wschě spěwy je wulkotnje nawucźił a kraßnje na ßwojim nowym pianje pschewodźał. Najrjeńsche teksty je ßam pschiprawił: 1. Na brjosy khěžka Milzyna (muźske solo). 2. Wosmu ßej jehliczku. 3. O kak ßu hłuboke — (zónſkej ſboraj) wscho khorwatske narodne pěßnje wot Kuby. 4. W symje, lěczu holiczo (5hł. měschany ſbor Hodźijſkeho — delnjoł. nar.). 5. Běsche pak muźik mał' (muźki schtworospěw wot Hodźijſkeho ſ Wjasońskeje porěcze). 6. Aj kojejko, napoj ßy mój (muźske solo wot Bj. Krawza). Poßlednischi spěw je teź Jan Zyž-Stróżiczanski tak pschednjeßł — so drje je ßo kóždemu kojeja sechzyko — a duź teź ludźo plazacź njepschestachu ,... Żortaj: „Hwisdaj, ale na buboncźk kedźbuj“ M. Andrizkeho — a „Na kwaßnym pucźowanju“ K. Würgacza — běschtaj rjenje ſrosymlíwje pschedstajenaj. Hodźijſkeho duet: „Ach spominaj na mnje“ knjezna Marja Hantuschez ſ tak czistym a jaßnym hłoßom ßobu spěwasche, jako jón něhdy je w „Meji“ pokasowała Hanka Schołczíz. Wscho bě rjane .... Sa poßkuschnosćz a prózu dostachu spěwarki a spěwarjo na ßwjateju Ssymana a Judy **tróschku** myta. Móżachu ßo nětk teź junu darmo napicź a najeść — we wjeßelej sabawje — wěso wscho po czesci! A tak je prawje! Mnohe lětko hižo „Meja“ **żiwje** skutkuje, a saßo je pokasała, so **je** żiwa, duź: njech je **dale** żiwa! To daj Bóh!

W **Cunnersdorfje** pola Kamjeńza rěczesche sańdźenu ßrjedu najeńk Brühl. Hewak ßo wschudźe taji, so njeje pschischoł, hłoßy łojicź. Ale tu dyrbjesche pschidacź, so je ßo teho dla do Cunnersdorfa podał, so by něschto hłoßow ßebi pschiproßył, schtoż jemu napschecźiwna strona teź dopokasa a schtoż bě jemu wěso njelubo. Kaź je ſ dźěła snate, mějesche Kokla tam **70** a Brühl jenoż **49** hłoßow. S mozu spytaja najeńzy a jich pschiwisk, so by ßo tu a teź druhdźe łopjeschko wobrocźiło. Nadźijomnje ßo njedadźa ludźo saßlepicź a steja dale krucze a smużicze sa **Koklu.**

Pjatk rěczesche w Jitru, hdźeż ma Kokla teź wjazy hłoßow, a potom póńdźe teź do Komorowa pola Rakez a Brěsnje.

W Cunnersdorfje ßwarjesche na wscho, schtoż je ßo wo nim pißało. Samokwja ßo ſ tym, so ßo pschecźiwo Kokli wot napschecźiwneje strony niczo kschiwdźaze njepißa. Pschi tym pak sabu, so ma Brühl rjanu worcźisnu njepocźinkow, mjes tym so Kokla we wschěm czisty steji. Najważnische je nětko helske schcźuwanje Brühla a jeho strony pschecźiwo wěrje. Wjedźa derje, jeli lud wěry dla rosschcźěpja, potom skerje lěpje dobudźa. Tajke schcźuwanje, kaź w Cunnersdorfje, drje ßwět hischcze ani widźał, ani ßłyschał njeje. Pschipoßłucharjam ßo na wschě móżne waschnje do rosoma rěczesche a schukotasche, tola evangelszy wolicź. Pschi tym maja tucźi hischcze khrobłosćz, prajicź, so je schcźuwanje wot Kokloweje strony wuschło, a tola wschitzy wjedźa, so staj 6. junija w Njeßwaczidle Mann a Mucźink prěnjej wěru do wójny sczahnyłoj. To pak ßo saprěwa, kaź wscho druhe.

Pscheměnjenje zyrkwinskeho dawka je Brühlej a jeho sekundantej witany ßrědk, lud roshoricź a evangelskich kschesczijanow na katholskich naschczuwacź. Byrnjeż ßo ludźom pschezo a stajnje rosłoźiło, so tuto pscheměnjenje **evangelske sakske knjezerstwo** namjetuje, niz Kokla, teź niz jemu bliże stejazy, dha ßu bohużel tola nětkotsi saßlepjeni. A tola njemóże jedyn **jeniczki** mjes 91 sapóßłanzami niz najmjeńsche wucźinicź, jeli druzy jeho njepodpjeraja. To dyrbjało kóżdemu strowy rosomczk rosjaßnicź.

Nětko dyrbimy ßwoje mozy poßlednje dny móznje napinacź. Kóżdy skutkuj we ßwojej wßy a wokolnosczi. Nichtó njewostań doma. Njech kóżdy woli, ßamo kipri a khori, so skónczńje tola bur dobudźe. Najeńkow a wulkowobßedźerjow je tam tak na dosć. **Burow jenoż 7.** Burja, mali ratarjo, żiwnosczerjo, khěžkarjo, dźěłaczerjo starajcze ßo wo to, so sastupjeŕ se ßrěnjeje worschty dobudźe, muż, kiż ſ wami czuje a wobkhadźuje a snaje, hdźe waß czrij czischczi. Njedajcze ßo saßlepicź psches rjane, leßne ßłowa, kiż psched wólbu najeńk wußywa.

Sserbski ludo! Wotewŕ wocźi a hladaj, kajke prudła ßo czi powlakuja. Njewidźisch, schto najeńzy a wotrodźenzy ſ tobu chzedźa! Lětdźeßatki prózuja ßo podarmo, burskemu ludej mandat wudrěcź. A Sserbja dyrbjeli tajkim ßamopaschnym wotpohladam dopomhacź. **Dźěłajcze!** Je hižo w jědnatej hodźinje. Njech njeje pschichodna wutora ſ hańbu ßerbskeho luda a kraja.

Handrij Sejler léta 1848.

„Do ßejma nihdy njedyrbi
Sso hubak, błasn ßadźicź.
Czim jaßnische ßu myßliczki,
Czim lěpje budźa radźicź.“ Zejler I. str. 34.

S **Njesnarow.** Pjatk wjeczor staj na Njesnarowskej horje na Lubijsko-Bukeczańskej drósy dwaj kołojěsdnaj do njesboża pschischkoj. Sapschaj jeneho tamnischeho kublerja na wopaczńej stronje bjes ßwězy po horje jědźesche. Kołojěsdnaj, kotraiź ßo teho dla pschepośdźe sapschaha dohladaschtaj, do njeho sawadźischtaj. Jedyn ſ njeju pucźował Mehlhorn ſ Budyschina, ßo do pschěrowa czißny a ßo pomérnje lohko srani, druhi kołojěsdny, subjazylěkarski assistent Lippmann ſ Budyschina, pak na drohu padnywschi, ßebi zyły prawy bok woblicza czeźko wobrasy. Pódla teho je ßebi mosły stschaßł.

S **Bukojny** pola Hucźiny. We wobydlenju wojnarja Hermanna Wesera bě sańdźenu njedźelu dopołdnja woheń wudyrił. S pomozu ßußodow bě mózno, płomjenja, kotreż ßu khětru schkodu naczinike, podußycź. Se schwabliczkami hrajkajo ßu najskerje dźěczi woheń samischkrike.

S **Khróscźiz.** Nasche towarstwo »Serbosław« mějesche na Ssymana Judy ßwoju druhu ßwójbnu shromadźisnu. »Jednota« naß ſ rjanymi spěwami swjeßeli, żortnymi a khutnymi. Wutrobne ßłowa wopomnjecza wěnowasche knjes kapłan Delan naschemu njebocźiczkemu baßnikej Jakubej Czischinskemu, skotej hwězdze na njebju ßerbskeho pěßnistwa. S jeho kraßnych pěßnjow pschednoschowasche k. wucźeŕ Kral zyłku kopizu, mjes druhimi teź wjetschej balladze „Njecźestna druźka“ a „Na wumjenku“. Lud poßłuchasche ſ napjatej kedźbnosczu a wobßwědczowasche, so derje rosumi Czischinskemu. Hłowny pschednoschk mějesche k. kapłan Delan. Wón rěczesche wo emanzipaziji żónskich. — Liczba ßobuskawow je sto pschekrocźiła. W towarstwje knjezi żiwy narodny duch.

Sserbja! K poßlednjemu rasej Waß dźenza napominamy, Waß Sserbja w 8. wjeßnym wólbnym wokrjeßu. Hlejcze, kak pěknje ßu czi w 5. wokrjeßu dopjelnili ßwoju narodnu winowatosćz. A Wy, Wy to njechali? Chzecze woprawdze wohańbicź tak jara ßerbske mjeno? Njech ßo rěczi, schtoż je — **wójna płaczi nam Sserbam.** Niz jeno katholskim, ně, teź nam evangelskim Sserbam. Psches njehańbicźiwe schcźuwanje a postupowanje chzedźa naß dźělicź a schcźěpicź, so bychu skerje lěpje naß sniczili. Jeli hischcze schkriczka narodneho czucza we Waschich wutrobach, dha njemóżecze Wasch hłóß dacź zusemu kandidatej, njepschecźelej ßerbskeho ludu.

Wocźinjejcze wocźi! To hižo, so snaczi wotrodźenzy tak horliwje sa Kokloweho napschecźiwnika wojuja, tole hižo dosćz derje dopokasuje, so wojowanje płaczi ßerbskemu narodej. Wuplusk naschcho ludu je ßo shromadźił wokoło najeńka a jemu hołduje. Njewěscze, schto † Czischinski praji w ßwojim »Moje ßerbske wusnacze«:

„Prószchk czescze, kruch
Khlěba, kroschik pjenjes — ideale
To ßu jich, ßu dawno sa Sserbowstwo
Morwi hischcze żiwi. Tola tajke
Kreatury kóżdy narod ma a
Noßycź dyrbi jako pijelzy je
Na ßebi. Teź w Sserbach tajzy Sserbja
Żenje njewotemru ...“

To jich macze, tych Judaschow. Njeńdźcze, Sserbja ßwěrni, ſ nimi jedyn pucź, pucź hańby! Budźcze rjekojo, ßerbszy rjekojo! Wolcze wutoru wschitzy naschcho ßerbskeho kandidatu, **naschcho bura Koklu!**

a.

S **Delnjeho Wujesda.** Wóndano ßu ßo tu Żurkez hródze wotpalike. Wohnjowa wobora njesamó stare hlinjane twarjenje wohnjej wobrócź. Wono bě sawěscźene.

S **Lubijskeho wokrjeßa.** Wolerjo! Sserbja! Pschichodnu wutoru 2. nov. je teź pola naß w 4. wólbnym Lubijskim wjeßnym wokrjeßu wukałanska wólba mjes naschim dotalnym derjesaßłużbnym sapóßłanzom k. Hähnelom w Koporzach a — ßłyschcze — se sozialdemokratom Böhmerom ſ Lubija! Jenoż liwkoscze wolerjow ſ praweje strony dla mamy saßo wolicź!

Dźicże tola tutón ras **wschitzy** wolicź! Njech tola nichtó njepraji: Ja nimam cżaß abo: bjese mnje dże! **Kóżdy** hłóß **waži!** Duż muż pschi mużu! Dajcże ßwój hłóß k. Hähnelej, kiż je ſ tajkej njespróżninwej ßwěru naß ſastupowak! Schto dyrbi nam pschichod pschinjesć, jeli budże wscho cżerwjene w ßejmje? Pschemyßl ßebi kóżdy!

Pschecżelnje ſtrowitaj jako ſastupjerjej

Kretſchmar w Lubiju a Soba w Cżornjowje.

Se **Žitawy.** Sa wutupjenje mnischcźich mjetlow a hußanzow je Žitawa wscho hromadże 168 988 hriwnow wudaka. Nětko nasběrane jejka ßu wupkodżene. To je ſnamjo, ſo ßo ſměje cżwile kónz.

S **Krebje.** Druhi dżeń ßwjatkow bě mechanikus Max Böhm ſ Budyſchina ſ motorſkim kołom tudomneho knjeżeho ſahrodnika Pjerſkallu pschejěł. Pjerſkalla, kotryż bě ßo cżeżko ſranił a dyrbjesche ßo lěkarjej hojicź dacź, ſpyta ßo ſ dobrym ſ Böhmom rosrunacź. Dokelż wón ſ tym niczo njewucżini, jeho wón pola ſtatneho rěcżnika wobſkorži. Lawniſki ßud w Niſkej je nětko Böhma k 50 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźił. Dokelż je wón tež tudomneho wachtmiſchtra ſkchiwdźił, ſměje ßo wón w bliżſchim cżaßu dla ſkchiwdżenja ſaſtojnika ſamolwicź.

Se Khorjelza. (Khoſtanſka komora.) Knjeżeho hejtmana Havenſteina w Zymplu winowachu, ſo je ßwojemu knjeſej, generalnemu leutnantej ſ Altrockej, 4 kórzy rożki kradnył, wſchelake doſtate pjenjeſy pſchekſchiwił a do miſſowych knihow dżěłacźerkow wjazy dżěłanſkich hodźin ſapißał, hacź bě ßo cźiniło a k wupłacżenju doſtate ſbytkne pjenjeſy wobkhował. Dla pſchekhowanja bě hacź dotal njekhoſtany kowař a hoſcżenzař Albert Kuhmann ſ Zympla ßobu wobſkorżeny, kotrehoż winowachu, ſo je kradnjene żito kupił abo ſo je jo pjekarjej Knappje w Borſchcźi pſchedał. Havenſtein, kotryż je hižo wospjet khoſtany a hižo 9 lět w khoſtarni wotßedżał, wſcho prějesche, runje tak Kuhmann, kotryż wudawasche, ſo je wón pſchedatu rożku ſe ßwojich polow domoj khował. Knappje pſchedata rożka 4 zentnarje 81 puntow ważesche, mjes tym ſo běchu Kuhmannowe pola lědma 7 zentnarjow wunjeßle. Se ßwědkami ßo dopokaſa, ſo je Havenſtein poknje winowaty, mjes druhim bě wón tež ras 33 hriwnow 80 pjenjeżkow jako ſbytkne ſapłacżenje ſa jene cżelo pſchekſchiwił. Statny rěcżnik ſa Havenſteina tſi lěta khoſtarnje, ſa Kuhmanna dla pſchekhowanja 3 njedżele jaſtwa namjetowasche. Ssudnizy Havenſteina dla woſpjetneho paduſchſtwa, woſpjetneho jebanſtwa a pſchekſchiwjenja w 3 padach k khoſtarni *na* 2½ lěta ſaßudźichu a jemu cżeßne prawa na 5 lět wotrjeknychu. Kuhmanna njedoßahazych dopokaſmow dla wuwinowachu.

⚔ S drjewa ßwojeho miſchtra bě ßebi blidařſki pomoznik Khorla Mechelk we Łaſu jedyn kaſchcźik, jenu ryßowanſku deſku atd. wudżěłał a ßebi wſchelake maliczkoſcże ſ dżěłarnje wſał. Hdyż bě ßo Mechelk ſ miſchtrom ſwadźił, dokelż chżyſche ßam blidařſtwo wotewricź, jeho miſchtr jeho paduſchſtwa dla wobſkorži. Wojerowſki lawniſki ßud Mechelka k jaſtwu na 4 dny ſaßudźi. Powołanſki ßud *pak* *mějeſche ſa to,* ſo ßo tu wo paduſchſtwo njejedna a Mechelku jenoż dla wězywobſchkodżenja k 10 hriwnam pokuty ſaßudźi, dokelż bě Mechelk jenu ſ drjewa wudżěłanu wěz ſpalił, dokelż ßo jemu njebě ſchlachcźiła. Wobſkorżeny, kotryż bě ßo po ßwojim wuprajenju miſchtra wo pſchetrjebanju jeho drjewa, hoſdżow atd. praſchał, bě měnił, ſo ma prawo, miſchtrowe hoſdże, ſchruby atd. wużicź, ſ najmjeńſcha njeje bjesprawne pſchißwojenje dopokaſane.

Přilopk.

S Budeſtez. Tudomny pſchekupz Kſchižan ſańdżenu ßobotu wjeczor w tym wokomiku do ßwojich klamow ſtupi, hdyż tam jedyn mużſki pjenjeżny kaſchcźik wocżini. Na jeho wołanje ludźo pſchiběżachu, kotſiż paducha ſaßłapichu. Wón bě zuſy hantwjerſki.

* (Ssamomordařſtwo.) S Baſtajſkeje ſkały w ſakſkej Schwizy je ßo wutoru dopołdnja 29lětna Martha Gärtnerez ſ Barlina dele cźißła. Holza je ßo ſaraſyła. Dżeń prjedy bě wona do Rathena pſchijěła a tam pſchenozowała, tež ßebi tehdy hižo ßamomordařſtwo wotmyßlika; pſchetoż liſt namakachu, w kotrymż proßy, ſo by ßo hoſcżenzař w Rathenje ſ pjenjeſami, pola njeje namakanymi, ſapłacźił, a ſo by ßo jejnym pſchiwuſnym w Barlinje powjeſcź dała. Żónſka na cżuwy (nervy) cżerpjeſche, cżehoż dla dyrbjeſche ßo do jeneho Barlinſkeho wuſtawa dacź.

* (Rubjeżny nadpad.) Pohoncża Mawijneho młyna w Seifersdorfje je njeſnaty muż mjes Schönbornom a Langebrückom nadpadnył. Na kóſło ſkocźiwſchi ßebi wón wot pohoncża pjenjeſy żadaſche. Pohoncź je dlějſchi cżaß ſ rubjeżnikom ßo bědźewſchi, tuteho na poßled ſ woſa ſtorcźicź mohł.

* (Cżeżko khoſtane wobſchudżenje.) Każ je ſnate, ßo dźěcźi hacź do 10 lět na żeleſnizy ſa poł płacźiſny woża. Jena ſamożita knjeni ſ wokolnoſcże Gery bě prajiła, ſo je jejna 10½lětna dżowka hakle 9½ lěta ſtara a bě teho dla ſa nju jenoż poł kharty kupiła. Knjenju ßu nětko jebanſtwa dla k jaſtwu na tſi dny ſaßudźili.

* (Sſo wuwinowak.) Wójnſki ßud w Magdeburgu je jenolětneho dobrowólnika Baumgartena, kotryż bě 16. julija khorhojnika Zeunera ſatſělił, wuwinował. Po wobßwědczenju ßudniſkeho lěkarja Baumgarten na padawu khoroſcź cżerpi a ßo ſa ßwoje cźiny njehodźi ſamolwity cźinicź. S jeho priedownikow a pſchiwuſnych ßu mnoſy wobkudnili a druſy ßebi ſe ßamomordařſtwom żiwjenje wſali.

* (Bědżenje wo żiwjenje a ßmjercź.) W Schwabenhauſenje w hornjej Bayerſkej bur Heinzelmann ßwojeho pſchichodneho nana Mayera, ſ kotrymż bě ßo hižo dawno roskarił, ſ nocżom nadpadże. Pſchi kromje jeneje pěſkoweje jamy ßo wobaj wo żiwjenje a ßmjercź bědżeſchtaj, dokelż bě tež nadpadnjeny ßwój nóż wucżahnył. Pſchichodny nan bu ſtraſchnje do khribjeta kłoty a ßo po zykym cżěle roskała, ſkónczńje pak wón pſchichodneho ßyna mori, jeho do wutroby a płuzow kłowſchi. Morjeny do pěſkoweje jamy padże hdżež jeho w krwi płuwazeho namakachu. Cżeżko ſranjeny pſchihodny nan ſ wuwißazymi cżrjewami do bliżſcheho korczmy doczampa ſ wotkal jeho do hojeŕnje dowjeſechu

* Straſchny pſchipódlanſki podawk je ßo ßrjedu w Frankfurcże nad Mainom pſchi puſchczenju Parſevalowehо ballona ſtał. Jedyn 18lětny gymnaſiaſt, kotryż bliſko pſchi cżołmiku ſtejeſche, ßo do dele wißazeho powjaſa ſaſchmata a ßo ßobu do wyßokoſcże ſtorhny. Na ſboże bě doſcź ſymnokrejny, ſo do woka jeneho powjaſa ſtupi. S tym wón twjerdu ſapjeru doſta. W ballonowym cżołmiku niczo wo gymnaſiaſtowej njedobrowólnej jěſbje njewjedżachu. Hakle hdyż wot delka ſ běłymi khorhojemi machajo na to kedźbliwe cźinjachu, ßo pſchiwißa dohladachu. Motor ßo hnydom ſaſtaji a ballon pomału k ſemi ſjědże. Gymnaſiaſta ſ powjaſa wſachu a jeho do ballonowej kólnje dowjedżechu, hdżež ßo wón wot wuſtateho ſtracha bórſy ſhraba.

* (Spytane rubjeżne mordařſtwo.) W Romſchütżu pola Altenberga je ßo wutoru wjeczor wokoło 7 hodźin pſchecźiwo klamařzy ſwudowjenej Quanſowej rubjeżne mordařſtwo ſpytało. Rubjeżnik, kotryż wudawasche, ſo chże ßebi zigary kupicź, durje ſady ßebje ſamknu a żonu nadpadnywſchi ju wjazy krócź ſ hłowu wo kamjeńtne dno wrjeżny. Na wołanje nadpadnjeneje ßußodża pſchiběżachu a njekraßnika ſajachu. Wón je dżěłacźeŕ, kotryż je w tymle lěcżu pſchi twarjenju drohi parnu walzu jako tepjeŕ wobßłużował. Żona je ßo cżeżko ſranika. Ju we wulkej łuži krwě namakachu.

* (Kholera.) Po woſjewjenju Königsbergſkeje měſtoweje wyſchnoſcże ſtaj jedyn pſchiſtawowy dżěłacźeŕ a jena dżěłacźerſka żona w Andriſchkenje w Niederungſkim wokrjeßu na kholeru wumrjełoj.

* (Ssmjercź na hońtwje.) Pſchi jenej hońtwje je wutoru direktor a ſakożeŕ ſjednoczeńſtwa Barlinſkich leżomnoſcźerjow Callenbach ßmjertnje do njeſboża pſchiſchoł. Tſělbaßo ßama ſpuſchczi a wutſěł Callenbachej do delnjeho żiwota ſajědże. Jeho do Rathenowſkeje hojeŕnje dowjeſechu, hdżež je wón ßrjedu wumrjeł.

* Spodźiwne ßamomordařſtwo je Lipſczańſki pſchekupz Holbiz *na pucżowanju po* Tirolſkej ſkucźił. Wón po ſcżeżorje elektriſkich grotow Nonſtalſkeje elektriſkeje drohoweje żeleſnizy horje ialěſy a ßo grotow dótkny. Sa wokomik wón morwy dele padże. W ſawoſtajenym liſcże wón proßy, ſo by ßo jeho w Draždżanach bydlazymaj ſtarſchimaj powjeſcź dała a ßo cżěło k pohrjebanju do Draždżan dowjeſło.

* (Na żeleſnizy ßo pſchejěł.) Wutoru dopołdnja je ßo pola Elſterwerdy ſe ſpěſchnym cżahom jedyn ſapſchah pſchejěł. Pſchi tym je ßo pohoncź Illgner ßmjertnje ſranił.

* (Spytane ßamomordařſtwo w ſpěſchnym cżahu.) W Barlinſko-Winſkim żeleſniſkim cżahu je ßebi wutoru knihikupz Ceniburk ſ Barlina żiwjenje wſacź ſpytał, ßebi wulkej żile wobeju rukow roſrěſnywſchi. Ceniburk ſ pſchewodom ßwojeho ßwaka do Prahi jědżeſche. Wón na cżuwowu khoroſcź cżerpi a je hižo pſched 9 měßazami ruku na ßebje ſkożił.

* (Rubjeżniſtwo w Cżenſtochowſkim klóſchtrje.) Do kapały Cżenſtochowſkeho klóſchtra w ruſkej Pólſkej ßu ßo rubjeżnizy dobyli a ſ njeje drohotnoſcże, 15 milijonow hriwnow hódne, rubili. Kradnjeny ſe ſkota kowany ßwjeczacźowy płaſchcź ßu w Cżenſtochowje njedaloko żeleſnizy namakali; wſchě drohotne kamjenje běchu ßo ſ njeho wukamałe. Myßla ßebi, ſo ßu rubjeżnizy ſ drohotnymi kamjenjemi a paczerjemi do wukraja cżekli a ſo budża je w Amſterdamje, Londonje a Pariſu pſchedacź ſpytacź.

* (Nadpady na bayerske póstske wosy.) W jenej s poßlednich nozow ßo mjes Waldmünchenom a Furthom na postski omnibus nadpad sczini. Sa krótki czaß druhi krócz! Jenoż temu, so jedyn puczowar w póstskim wosu ßedżesche, ma ßo ßakowacz, so ßo nadpadnik wottraschicz da. Postillon je pjecza rubjeżnika spósnak.

* (Pjenjesy ßo spalike.) W żelesniskej sastanischczowej pißarni w Großlichterfelde woheń nasta, s kotrymż je ßo sa 6000 hriwnow papjerjanych pjenjes sniczilo. Hdyż pschedawarka jésdnych khartkow do pschedstejerjoweje stwy stupi, tutón bjes wédomnja na semi leżesche. Każ wón praji, je jeho, hdyż je pjenjesy pschelicził, na dobo womora wobjaka, pschi czimż je ßwéża padnyka, s czomż je woheń nastak. Mjes papjerami ßu mjes druhim sbytki jeneje stohriwnowskeje a jeneje dwazyczihriwnowskeje papjery namakali.

* (Pschestupjenje k kschesczijanstwu.) W Mikławschskej zyrkwi w Potsdamje staj ßo dwaj muhamedańskej duchownaj po prénim ßwjedżenju némskeho narańscheho mißionstwa psches ßwjatu kscheżenizu do kschesczijaństwa pschijakoj.

* (Njesbożowna luboscz.) W Courbierskej twjerdżisnje pola Hrudusa ßu póndżelu 21 létneho leutnanta Buchholza w jeho wobydlenju czeżko sranjeneho namakali. Wón bé ßebi do spanja kulku tsélił, kotraż bé s wóczkom wuleczaka. Pódla njeho 17létna Minna Piepkez, dżowka jeneho dżéłaczerja leżesche. Kulka do wutroby bé ju morika. Wón bé ßo s rjanej holzu, dżowku jeneho dżéłaczerja pschi żitnych wikach, hakle psched krótkim czaßom sesnak, a wobaj staj ßo, każ ßo sda, hłuboko salubowakoj. Buchholz hakle wot poł léta w Hrudusu ßkużesche. Wón je ßyn jeneho póstskeho direktora w Schlawe w Pomorskej a bé ßo w kadetskim wustawje w Großlisterfeldże wuwucził. Wón je hischcże żiwy, póndżelu ßu jeho garnisonskim lazarecże pscheßkyschecz spytali, tola czeżkeho sranjenja dla njemożesche wón niczo wjele rjez.

* (Sso pschehladawschi ßwoju ßamßnu macz satsélił.) Młody człowjek w Limburgu, kotreż se ßwojim pschecżelom w pschitomnosczi ßwojeje maczerje do taczele tsélesche, pschecżelej tsélbu pschepoda. W tymle wokomiku ßo wutséli a kulka macz tak njesbożownje trjechi, so wona dwé hodżinje po tym wumrje.

* (Njesboże na hońtwje.) W Oberweselu pola Bingena je na hońtwje 21 létny ßyn najenka hońtwy Henkela hólnika Jäkela satséli, hdyż bé ßo na jeneho hižo natséleneho jelenja saméril. Kulka hólnika do khribjeta trjechi a s wutrobnju saßo wuliczi. Njesbożowny tsélz je ßo ßam wyschnosczi stajił.

* (Pschekschiwjeł. W Bremenje ßu tele dny postskeho assistenta Bornemanna s Dirschawa sajeli, kotryż bé 30000 hriwnow pschekschiwiwschi czeknył a w Barlinje je sa jedyn dżeń s tsjomi njerodnymi żónskimi 10000 hriwnow pschecżinił.

* (Njesboże na żelesniży.) Na Than Mitzbachskim sastonischczu w hornjej Bayerskej staj dwaj tworowaj czahaj pschi sajésdnym wuhibadle do ßo srasyłoj. Lokomotiva a 12 wosow ßo swróczi a ßo czeżko wobschkodżi. 13 sastojnikow je ßo czeżko sraniło.

* (Mordarstwo se żarliwosczu.) Hdyż chżyssche pißar Gernac w Toulonje se ßwojej njewjestu k zivilnemu wérowanju na stawnistwo jécz, jeho prjedawscha luba jeho nadpadny a s kuchinskim nożom jeho do schije kłowschi jeho mori.

* (Rubjeżnistwo.) Ssobotu ßo wobrónjenaj mużskaj w Simferopolu (w Kawkaskej) do méschczańskeje réßarnje dobuschtaj a pokładnizu, kotraż 300 rublow wopschijesche, wurubischtaj. Czékajo jedyn s rubjeżnikow bombu czißny, kotraż rosbuchnywschi jenu holzu srani. Druheho rubjeżnika, kotrehoż doscżéhnychu, satsélichu, hdyż ßo wobarasche. Nasajtra na méstnje nadpada bomba, kotruż béschtaj rubjeżnikaj leżo wostajikoj, rosbuchny. Jedyn polizajiki mischtr ßo pschi tym mori; dwaj polizajskaj wojakaj a tsjo dżéłaczerjo ßo sranichu.

* (Wichor pschi krótkorańschim brjosy poknózneje Ameriki.) Pschi floridaskim brjosy je 11. oktobra satraschny wichor sakhadżał. Wjetschi dżél mésta Krywesta je ßo wupuscżił. Nastata schkoda ßo s dwémaj milijonomaj dollarow woblicża. Wjele stow domow a 9 zigarowych fabrikow je ßo do zyka abo sdżéła potorhako. Hdyż bé wichor woczichnył, tynydom rubjeżniży do dżéła dżéchu. Na to ßo nahły ßud wuwoka. Tsi tyßazy żelesniskich dżéłaczerjow we wupuscżenej krajinje pschebywa, kotraż je wot wscheho wobkhada wotsamknjena. Wjele stow ludżi je bjes wobydlenja a dyrbi pod holym njebjom pschebywacz. — Tez kupa Kuba je pod wichorom czeżko czérpika. W Havannje je ßo 40 łódżow potepiko. Nowa khorownja sa tuberkulosnych je ßo saßypka. Wjele woßobow je ßo sraniło.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěće 1909 zaso nahromadźiło: 316 hr. 73 np.

Dale za njón darichu:

Professor Dr. E. Muka město palmy na row lubowaneho přećela a bratra † Jakuba Barta-Ćišinskeho . . . . . 10 hr. — np.

Knjeni prof. Loska Mukowa jako čestny wěnc na mary sławneho serbskeho basnika Jakuba Ćišinskeho . . . . . 5 hr. — np.

Rěčnik Michał Cyž jako wěnc na row lubeho přećela . . . . . 5 hr. — np.

W 41. čisle „Katholskeho Posoła“ léta 1909 hižo kwitowane:

C. Michałec . . . . . — hr. 50 np.

Hromadźe: 337 hr. 23 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Porjedźeńka: W spěwje poßlednjeho czißka, knjesej fararjej ryczerjej Jakubej poßwjeczenym, dyrbi w 5. schtuczży rékacz:

A Twojich ßobupróstwow ßtódki kad
Sa lud a zyrkej k Bożim horam czehnje

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na ßukelnskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske żórło

sa

njewjesczinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dżéła.

Sprawne poßkuzenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowarnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Kraschan, na mjeno a ßtejsne cz. ledżomaty.

Brodowska haptyka



na hoschiz haßy 21

Kaschel, katarrh, dybawosczj

ßo spéschnje połóżeja

s thymusinom

Blescha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Maschinski wolij

sa wschè ratarske a druhe maschiny
jenoż w najlépschich druzinach po najtunischich płaczisnach porucza

Arthur Grubann
pschi drjewowych wikach 8.

Pißarnja

sa kupne, hypotheliske, dismembrazilke, testamentske a sawostajenstwowe wéży je wot nétka na

Moltkowej dróży czo. 1

po 1 schodże, hosczenz Gambrinus.

Max Frenzel.



Dźélba

krumjazych a konjazych

schczéczow

mam tunjo na pschedań.

Max Bertram w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschczu 5.

Włoßanki po najwyschschej płaczisnje kupuju.

Kastanije

a

žoldże

po najwyschschich płaczišnach kupuje

Otto Engert

en détail **drogownja.** en gros

Telefon 33.

Drainěrowanske roły w Lětonju.

Drainěrowanske roły
wschěch wulkosćow,
wodowodowe roły,
konjaze korta,
kruwjaze korta,
šwinjaze korta,
proßaze korta
ſ prěkuschom a bjes njeho,
pßyčze korta,
plestrowanske platy,
tšěschnu papu
wschelakich tolstosćow,
teer
poruča
po fabrikſkich płaczišnach.

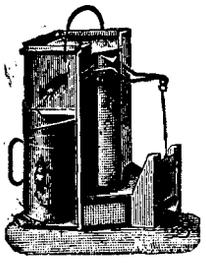
Emil Dietrich.

Ssmjercź ſ hromadami!

Automatiske paßle ſa myſche a wulke myſche

Capito a Velox

šu šo khětro potuńschile.



Dostacź pola

Arthura Hösy
w Budyschinje,
želesowa wikowatnja
na ſeminarſkej drosy 11.
— Telefon 268. —

Kedźbu!

Sa čitanje kharaktera a wukoženje čarow na dłóni šym šobotu **6.** nov., njedźelu **7.** nov. a póndźelu **8.** nov. rano wot 9 hodźin hacź wječor do 10 hodźin k rěčam w hoſćenzu „ſkoteho šłónza“ w Budyschinje.

Kylingowa.

Dźěłarnja praßowaneho wuhla na Horje

pola Njeßwaczidła

poruča **praßowane wuhlo** hacź do 1. nov.

1000 ſchtuk po 7 mk., wot 1. novembra po 7½ mk.

Bjes konkurrenzy

po tunjoſći, pſchiſprawnoſći a dźerženju šu moje wot 30 lět w Budyschinje šo pſchedawaze prěnjoklaßne wudźěłki

wobuća

ſa muźſkich, žónſke a dźěći.

Žonjaze ſchkórniczki po kóždej płaczišnje, 6, 7, 8, 9 a 10 mk.

Mužaze ſchkórniczki ſ tolſtej ſwjerſchnej kožu hižo po 4 mk. 75 np.

Schulſke ſchkórnje, wulkoſće 27/30, hižo po 3 mk. 25 np.

Filzowe ſtupnje ſa dźěći hižo po 40 np.

Pódla teho mam wulkotny ſkład:

filzowych ſtupnjow a toſlow,
filzowych a pjelſćowych ſchkórniczkow,
jěſdnych, hórſkich a hońtwarſkich ſchkórnjow,
drjewjanych čźrijow a gumijowych ſtupnjow,
rejwanſkich a towarſtwownych ſtupnjow

po ſnatych, jara tunich płaczišnach.

Wobuće šo po měrje dźěła a šo wuporjedźuje.

Pawoł Kristeller

Telefon 168. — na bohatej haßy 29.

Wosſewjenje.

Hdyž knjes ratarſki radźiczel **Brühl** we wólbnym wojowanju praji, ſo knjes kubleŕ **Kokla** njeje intereßy šwojeho wólbneho wokrješa w želesniſkich naležnoſćach **zyle** a **polnje** ſaſtupował, dha je to, kaž po žadanju wobšwědčam, pſchećiwo wěrnoſći.

Geometer Rentſch,

krajnoßejmſki rosprawnik w želesniſkich naležnoſćach.

Rjane ſpěſchnje roſćaze

proßata

ma na pſchedań

Hunnius
na šwobodnym kuble
w Jeſchizach.

Wyßokoßućelna kruwa

je na pſchedań we Wadezach čišło 13 pola Kubſchiz.

Sswinjaze šuſchene mjaßo

punt po 65 np., 2. druźiny punt po 55 np., punt **kolbaßy** po 65 np.
poruča **Runař** w Hlinje.

Dobru

pſcheńczņu muku

hachtl po 1 mk. 10 np.
poruča **Khorla Kahrowe**
pſchi žitnych wikach.

Schtrymphy, ſoki

wſchěch wulkoſćow šo pſchiſchtrykuja pola **Runarja** w Hlinje.

Liebſch,
šudniſki aktuar ſw. šlužby
na šukelnſkej haßy 34
pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěčźi šerbſki.
— Telefon čišło 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſćow.

Pißomne wuczinjenja,

liſćiny, teſtamenty,
próſtwowne pißma atd. naſtajeja,
hypothekſke pjenjesy a kupowanje a pſchedawanje leżomnoſćow
ſaradźujetaj

J. a E. Koban pſchi žitnych wikach. čźo. 4, telefon 675.
— Rěčźimoj teš šerbſki. —

Khěža

čišło 133 na Židowje ſ wulkej ſahrodu je khorowatoſće dla na pſchedań.

Drillowaza maſchina

je na pſchedań pola **Khorle Khěžnika** w Slyčźinje pola Łaſa.

Kuchańki, ſtwinſke a šlužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k šwinjom, wotroczkow, šrěnkow, rólnych pohonczow, wolažych a dźěłaczerſke šwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na šukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w čźrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

Sserbſka ſtarſcha

šlužobna holza

pyta šo pſchi dobrej mſdźe do domu k 1. januarej abo poſdźiſcho na faru we Wóßlinku.

Wuczobnik šo pyta.

Hólz, kotryž chze šedłarſtwo abo tapezěraŕſtwo nawuknyć, móže hnydom abo jutry do wuczby ſtupić pola **T. Alberta** w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebjach 10.

Piwowa ſkładownja.

Na najlěpje ſawjedźena **piwowa pſchedawatnja** — po čźwizach a bleſchach — je khorowatoſće dla bórſy płaczišny hódno **na pſchedań.** Ssamßna khěža ſ nowonatwarjenej lodowej pinzu a wjele inventara tam je a móže šo pſchewſacź. Trěbny kapital ſ najmjeńſcha 6000 mk. Sa šerbſki rěčźazych knjeſow šo woßebje pſchihodźi, tola njeje šerbſka rěcź ſ wuměnjenjom.

Poſkičźenja chzyłe šo pod napißmom „Piwo“ we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Wutrobny dźak.

Wot herbow Madleny ſwudowjeneje Zimmerki w Kołwaſy je šo podpißanemu 200 hriwnow ſa ſwonkowne a teho runja 200 hr. ſa ſnutſkowne miſionſtwo pſchepodało. Bóh ſapłacź njeboczičźkej tule luboſcź k dźěłu šwjateho miſionſtwa. **Kubiza,** farař.

(K temu čišłu pſchiłoha.)

Pschikoha k czišłu 44 Serbskich Nowin.

Ssobotu 30. oktobra 1909.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždźanskich słótnych wikach.

25. oktobra 1909.

Płaczišny po zentnarja w hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjeńenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże hacž do 6 lět	41—44	77—80
awstriske	43—47	79—84
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	37—40	73—76
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	33—36	69—72
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	27—32	58—65
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże	39—42	71—75
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże hacž do 7 lět	36—38	67—70
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	32—35	62—66
4. žrěnjo pißowane krowy a jałojzy	27—31	56—61
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48—56
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże	39—42	69—73
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	35—38	65—68
3. žnadnje pizowane	30—34	60—64
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	49—52	79—82
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	45—48	75—78
3. žnadnje wuwite wot zyza	40—44	70—74
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhiženjow w starobje hacž do 1¼ lěta	59—60	76—77
2. mjaßne	56—58	73—75
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	52—55	68—72

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 23. oktobra 1909 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 28. oktobra 1909. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża	bela	—	—	—	—	10	60	10	90
"	žołta	—	—	—	—	10	20	10	50
" nowa		10	45	10	60				
Rožka		—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		8	—	8	13	8	—	8	12
Jeczmjeń		8	40	8	75	8	—	8	50
Wows nowy	50 kilogr.	8	10	8	75	7	30	7	70
Hroch		9	50	12	—	12	50	13	—
Woka		10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły		14	—	14	50	15	—	16	—
Hejduschka		19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny		2	30	2	60	2	—	2	30
Butra 1	kilogr.	2	60	2	80	2	50	2	70
Pschenična muka 50	"	11	50	20	75	20	—	21	—
Rjana muka 50	"	10	—	13	50	14	—	15	—
Ssyno 50	"	5	—	5	30	4	—	4	50
Ssloma 100	"	5	—	5	40	3	67	5	40
Prožata 1170	schtuk, schtuka	10	—	26	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	6	50	6	70
Rjane wotruby		—	—	6	75	6	60	7	10
Pschenični gris		—	—	6	50	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 10 hr 60 np. hacž 11 hr. — np., rožka wot 8 hr. 15 np hacž 8 hr. 45 np., jeczmjeń wot 8 hr. 40 np. hacž 8 hr. 75 np., wowß wot 8 hr. — np hacž 8 hr. 50 np

W Budyschinje płaczesche: hórz pschenża (běła) po 170 puntach — hr. — np hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž 10 hr 15 np., nowa: 17 hr. 51 np. hacž 17 hr. 85 np., hórz rožk po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 13 hr. — np. hacž 13 hr. — np., hórz jeczmjenja po 140 puntach 11 hr. 90 np hacž 12 hr. 60 np.

Wiczne płaczišny w Nawjesnym.

21. oktobra 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 30 np., pschenża wot 10 hr. 50 np. hacž 11 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 30 np, wowß wot 7 hr. 50 np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 16 hr. — np hacž 17 hr. — np. hroch 15 hr. — np., žyno 5 hr. 20 np., běrny 2 hr. 60 np., žłoma (100 kilogr.) 6 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 80 np. hacž 2 hr. 90 np.

Wiedro w Londonje 29. oktobra: Powroczene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje 21. njedźelu po žwjatej Trojizy reformaziski žwjedźeń rano w 7 hodź. farar Räda žerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodź. duchowny Tischer žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. Zyrkwiny khor spěwa: Sso sraduj, sraduj khcheścźijanstwo! Hłóß s lěta 1588. — Kollekta sa saměry Gustav-Adolfskeho wustawa. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje farar Räda.

Wórowani:

W Michałskej zyrkwi: Richard Hermann Austa, skałat w Delnjej Wjasońzy, s Franziśku Narlogez na Zidowje. — August Domsch, cželadnik w Scźijezach, s Marju Marthu Oswaldez na Zidowje. — Emil Ota Heyda, modelski tyschet we Wokrancźizach, s Marthu Hilžbjetu Beyerez na Zidowje. — Jan Ernst Pietschmann, fabrikat w Dobruschi, s Hanu Almu Königez w Hrubjelcźizach.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Marja, Jana Rjelki, dźěłacźerja na Ssokolzy, dź. — Wałtat Erich, Augusta Granicha, dźěłacźerja na Zidowje, ž. — Max Pawoł, njemandź. ž. na Zidowje. — Lina Erna, Pawoła Maxa Preschera, tepjerja na Zidowje, dź. — Marja Martha, Ernsta Bohuwěra Schkleńczerja, kamjenicźešarja w Delnjej Kinje, dź. — Martha Gertrud, njemandź. dź. na Zidowje.

Zemrjeli:

W Michałskej wozadze 23. oktobra: Jan August Nowak, khěžeŕ a fabrikski kowaŕ na Zidowje, 60 l. 1 m. 16 d. — Wylemina Augusta Haufez, njebo Ernsta Moritza Stiebitza, žukelnika na Zidowje, sawostajena wudowa tam († w Budyschinje, žo na Zidowje khowała) 66 l. 6 m. 22 d. — 24. Marja Karolina Kraliz, njebo Bohuwěra Ernsta Mitascha, skałarja w Jenkezach, sawostajena wudowa tam, 53. l. 8 m. 16 d. — 24. Hana Gertrud, Ernsta Bjenady, dźěłacźerja na Zidowje, dź., 3 m. 16 d. — 25. Marja Madlena Jakubez, njebo Jana Bohuwěra Hilbjenza, khěžerja a blidarskeho mischtra na Zidowje, sawostajena wudowa tam, 76 l. 10 d. — 27. Martha, Jana Augusta Hejdy, dźěłacźerja na Zidowje, dź. 2 m. 28 d.

W katholskej wozadze: 21. okt.: Marja, Bjedricha Waschcka, monteura w Scźijezach, dź. 1 l. 1 m. 5 d. — 26. Mariana, Handrija Pßsßsola, dźěłacźerja na Zidowje, mandźelska, 51 l. 2 m. 14 d. — Miklawsch Nowak, zyhelnik w Budyschinje, 56 l. 10 m. 11 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

21. njedźelu po žwjatej Trojizy reformaziski žwjedźeń smeje rano ½8 hodź. duchowny Voigt němsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. farar Kschižan němske a w 10 hodź. žerbske prědowanje. — Psched zyrkwinymi durjemi budże žo kollekta sa Gustav-Adolfske towarstwo składowacź.

Zyrkwinske powjesćze s Budeštez.

21. njedźelu po žwjatej Trojizy reformaziski žwjedźeń smeje rano ½8 hodź. duchowny Voitz němsku spowjednu wucźbu, farar Domaschka dopołdnja ½9 hodź. němske a w 10 hodź. žerbske prědowanje. — Psched zyrkwinymi durjemi žo kollekta sběra sa Gustav-Adolfske towarstwo.

Cźešku brunizu
(wuhlo)
Słokomorowske salonowe, worjechojte a kóstkojte brikety, schlesyski koaks

po tunich dnjowych płaczišnach poručataj

Kühnemann & Richter

na Bismarkskej drósy 7. Telefon 228.

We Wettinskim dworje na kamjentnej haßy. **Na sadnjej bratrowskej haßy 2.**

Poručam swój wulki skład:

prima pólskich a schles. tyscherskich khójnow, schles. schmrèki, wudwjerniki a wudwjerna, hranite drjewo, laty, tramy

wschěch swucźenych wulkosćzow po najtunischich płaczišnach.

Sa mšdu žo tunjo rěsa.

W Budyschinje, na Tšělanskej drósy 23.

Pawoł Mörbitz.

Parny rěsak, hěblowarnja a pschedawarnja wužitk. drjewa.

Jěsdny plan železnizow

płaczazy **wot 1. oktobra 1909 hacz do 30. haprleje 1910.**

Njedzelu a zwjate dny tez 4. wosowa klaza jěsdzi.

Se Ghorjelza do Drazdzan.

Wosowa klaza	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	2. 3.
Se Ghorjelza	2,00	—	4,17	—	8,58	7,48	11,17	2,11	2,21	4,24	6,58	8,52	9,07	11,20
Rychbacha	—	—	4,40	—		8,12	—	—	2,45	4,48	7,22	—	9,31	12,04
Lubija	2,25	—	4,59	—	9,23	8,32	11,44	2,36	3,07	5,07	7,43	9,15	9,51	12,48
Pomorz	—	—	5,14	—	6,49*	8,47	12,00	—	3,22	5,22	7,59	—	10,06	1,14
Budyschina	2,46	3,54	5,34	6,51	7,07*	9,07	12,21	2,57	3,43	5,42	8,21	9,36	10,26	1,36
Bizenja	—	4,05	5,46	7,02	—	9,19	12,33	—	3,55	5,54	8,33	—	10,38	—
Biskopiz	—	4,25	6,09	7,21	—	9,39	12,54	—	4,15	6,13	8,56	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,48	6,29	7,47	—	9,59	1,17	—	4,40	6,35	9,19	—	11,21	—
Radeberga	—	—	4,55	6,37	7,56	—	10,07	1,25	—	6,43	9,27	—	11,29	—
Do Drazdzan	3,39	5,17	6,55	8,20	—	10,24	1,44	3,51	5,04	7,01	9,45	10,24	11,53	—

* Jěsdzi jenoz kozdu sobotu.

S Drazdzan do Ghorjelza.

Wosowa klaza	1-3.	1-4.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	2.-3.
S Drazdzan	12,30	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	5,09	5,33	8,10	9,45	—
Radeberga	1,02	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	—	8,37	—	—
Arnsdorfa	1,10	—	—	6,48	7,54	—	9,50	—	1,08	3,47	—	6,06	8,45	10,18	—
Biskopiz	1,35	—	—	7,14	8,18	—	10,17	—	1,33	4,10	—	6,32	9,11	10,43	11,14
Bizenja	1,50	—	—	7,30	8,34	—	10,33	—	1,49	4,25	—	6,48	9,27	10,59	11,42
Budyschina	1,59	2,36	4,15	7,46	8,43	9,46	10,46	11,27	2,04	4,39	6,05	7,01	9,42	11,16	11,56
Pomorz	—	—	4,43	8,04	—	—	11,04	—	2,22	4,57	—	7,19	10,00	11,35	—
Lubija	—	2,56	5,28	8,25	—	10,08	11,24	11,50	2,41	5,15	6,28	7,39	10,20	11,51	—
Rychbacha	—	—	5,59	8,41	—	—	11,39	—	2,57	5,30	—	7,55	10,36	12,07	—
Do Ghorjelza	3,17	6,38	9,03	—	—	10,31	12,01	12,14	3,19	5,51	6,52	8,17	10,57	12,28	—

S Kamjenza do Arnsdorfa. Tu jenoz 2., 3. a 4. wosowa klaza jěsdzi.

Wosowa klaza	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2.-3.
S Kamjenza	7,13	9,26	←	←	←	←	←	←	7,35	11,19	1,59	5,42	8,49	12,21	—
Wotschinizy	7,34	9,46	←	←	←	←	←	←	7,18	11,01	1,42	5,25	8,32	12,04	—
Großröhrsdorfa	7,44	9,54	←	←	←	←	←	←	7,09	10,53	1,34	5,16	8,24	11,56	—
Do Arnsdorfa	7,58	10,07	→	→	→	→	→	→	6,54	10,38	1,20	5,02	8,09	11,44	—

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaza	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	2.-3.
S Arnsdorfa	3,02	7,13	9,26	←	←	←	←	←	7,35	11,19	1,59	5,42	8,49	12,21	—
Großröhrsdorfa	3,20	7,34	9,46	←	←	←	←	←	7,18	11,01	1,42	5,25	8,32	12,04	—
Wotschinizy	3,28	7,44	9,54	←	←	←	←	←	7,09	10,53	1,34	5,16	8,24	11,56	—
Do Kamjenza	3,40	7,58	10,07	→	→	→	→	→	6,54	10,38	1,20	5,02	8,09	11,44	—

S Kamjenza 10,28, a je w Arnsdorfje 11,16. — S Arnsdorfa 9,23 a je w Kamjenzu 10,12.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaza	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,34	11,56	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,45	12,07	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,54	12,17	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluschiny	—	8,59	12,23	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwoczíz	—	9,07	12,31	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleczíz	—	9,14	12,38	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	5,30	9,25	12,51	3,56	6,15	8,30	8,33*	12,02†
Hrodzischcza	5,38	9,33	12,59	—	6,23	—	8,40*	—
Barta	6,03	9,50	1,16	—	6,37	—	8,51*	—
Huczíny	6,13	10,01	1,27	—	6,48	—	9,01*	—
Klukscha	6,24	10,12	1,38	—	7,00	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	6,40	10,25	1,53	—	7,14	—	9,22*	—
Lutobcza	6,47	10,32	2,00	—	7,22	—	9,28*	—
Radworja sast.	6,53	10,38	2,06	—	7,28	—	9,34*	—
do Radworja dwórn.	7,00	10,45	2,13	—	7,35	—	9,41*	—

* Jěsdzi jenoz 3. oktobra, 7. nov., 26. dez., 9. jan., 6. febr., 28. měrza a 24. haprleje. — † Jěsdzi jenoz w oktobrje.

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaza	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,07	—	4,26	—	9,01	—	11,49*
Radworja sast.	—	—	8,32	12,14	—	4,35	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza	—	—	8,40	12,21	—	4,45	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,49	12,32	—	5,00	—	9,21	—	12,08*
Klukscha	—	—	9,01	12,43	—	5,10	—	9,31	—	12,18*
Huczíny	—	—	9,12	12,53	—	5,23	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,44	1,14	—	5,45	—	9,51	—	12,38*
Hrodzischcza	—	—	9,55	1,25	—	5,56	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	—	7,23	10,25	1,37	4,08	6,03	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczíz	—	7,30	10,32	1,44	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoczíz	—	7,39	10,39	1,51	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluschiny	—	7,47	10,47	1,59	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	—	7,53	10,52	2,04	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	—	8,06	11,03	2,15	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	—	8,18	11,15	2,27	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

† Jěsdzi jenoz w oktobrje. — * Jěsdzi jenoz 3. oktobra, 7. novembra, 26. dezembra, 9. jan., 6. febr., 28. měrza a 24. haprleje.



Phönixowe, Grützнerowe a Viktoria-

schijaze maschiny

za domjazu potrjebu a rjemjeßko.

Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.

Ssamßna wuporjedzernja.

Clemens Jäckel,

mějeczel Gustav Kloeppel.

Telefon 435. Na seminarskej drózy 5. Telefon 435

C. E. Rincke,

kózkarski mischtr w Budyschinje na bohatej haßy 5.

Poruczam ßwój wulki sklad

pjelsczowych tworow a kožow

kózdeje druziny,

boy ſ kunjazeje, nerzoweje, perſianſkeje, bobrazeje, fejoweje (woprawdzíteje ſkunkſoweje), czorneje a bruneje bobaczeje, czorneje a běleje tibetoweje kože,

boy ſ kaniklazeje kože wschěch wulkosczord, **tykaeje,** k temu ßo pschihodzaze, wschelakich formow.

Stare kožuchi ßo na nowe formy kózdy czaß pschedzěłaju.

— Ssyre kože kupuju. —

C. E. Rincke.



Sa brylowpotrjebnych!

Khorla Scholta, optikus

w Budyschinje

pschi hlownym torhoschczu pod radnej khěžu

porucza **bryle** a **tłóczniki,** kotrez ßo jenoz, sa wóczko ßo pschihodzaze, dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, czitanske schkleńzy atd., **bryle** a **tłóczniki** po lěkarskim wukasanju.

Saloženje wobkhoda 1856. — Jědnacze krócz mytowany.

Otto Preuß

měješćel Khorla König

na žitnej haßy 4 w Budyschinje na žitnej haßy 4.

Sa nasymski a symski cžaß

poručam swój skład

woßebnych **mužazych wobleczenjow, pacholazych wobleczenjow, symskich paletotow, pschesapinakow, sportskich jupow, tolstych symskich kholowow, fantasijowych lazow** s plyscha a židy, : : **wodunjepschepuschczatych pelerinow,** : : **dżeczazych paletotow.**

Mužaze wobleczenja, paletoty a **jupy** ßu skoro wschě wote mnie s dobrych tkaninow s dobrym podschiwkom seschite, jara dobre ßedżenje, potajkim lědma rosesnacz wot woßebnych po měrje seschitych wobleczenjow.

Něhdże **500 dżeczazych wobleczenjow** a **paletotowych wobleczenjow,** cžopko podschitych po zyle wurjadnje tunich płacžisnach.

Żonjazych a holczazych żaketow a paletotow

ßu najnowsche doschle a poručam **woßebne żakety** a **paletoty,** cžorne a pißane, hižo po 5 mk.

Dżeczaze żakety hižo po 1 mk. 75 np.

S dobom ßo **k seschiczu mužazeje drasty po měrje** poručam.

Wulki skład ßukna.

Wobleczenje po měrje hižo sa 30 mk.

Winowa pschedawarnja Pawoła Giebnera

w Budyschinje

na bohatej haßy cžißko 18 s nutskhódom na theatrowej haßy

porucza ßwoje derje wothladane

běle a cžerwjene wina, Portske wino, Malagaske, Tokayske, Madeiraske, Sherryske a druhe lěkarske wina atd.

Wot sapoczatka mojeho dwazyczilětneho wobstacza ßym ßo pschezo prózowal, **jenoż woprawne wino** pschedawacz, kotryż je strowosczi spomóżne.

Dokelž w tsjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotolskej haßy** a na **bohatej haßy** sestajeny **jara wulki skład** wudżerżuju, kotrež ßo s wudawkami sa pucžowanje njepodroża, mózu **wino s wjetschimi hromadami**

k kwaßam a druhim **ßwjatocžnosczam** ßo hodżaze, tuńscho pschedawacz, hacž hdyž ßebi jo direktnje wot Rheina, Mosela atd. póßlacz dadża. Pospytanje tych pschetrjebarjow, kotsiž hischcże moje wina njesnaja, wo tym pscheßwědczi.

Franz Marschner





cżaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

ßwój skład **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczazow** k dobroczinwemu wobkedżbowanju poručza.

Hódne twora. Bißomne rukowanje. Tunje płacżisny.

Jistne khartki

cżischczi spěschnje **Smolerjez knihicżischczerstwo.**

Kosaze kože

howjase kože,
czelaze kože,
sajecże, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocże kože,
wowcże kože
a wowczu wołmu

po najwyschschich płacżisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach 11
a pschi wowßnych wikach 4,
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Wotstronjenje subybolenja.

Suby ßo s městnym pohłuschenjom cżahaju, cżuw ßo mori, suby ßo cżischcza a plombnja.
Zuse suby kóżdeho systema.

Dentist Max Flach

w Budyschinje
— na theaterskej haßy 6 II —
pschi žitnych wikach.

S nowa wotewrjene! Žitna haßa 5. Delka a po 1 schodże.

Gustav Mudra

krawski mischtr

měješćel: Ernst Mudra

na žitnej haßy 5 **w Budyschinje** na žitnej haßy 5.

Kupujecże pola mje najtuńscho.

Jupy sa hólzow,
jupy sa młodżenzow,
jupy sa mužow,

Swjerschniki sa hólzow,
swjerschniki sa młodżenzow,
swjerschniki sa mužow

Wobleczenja sa hólzow,
wobleczenja sa młodżenzow,
wobleczenja sa mužow.

— **w najbohatschim wubjerku po tunich płacżisnach.** —

Kupujecże pola mje najtuńscho.

Bohaty skład tkaninow a ßuknow k woßebnemu seschiczu po měrje.

Żonjaze żaketty a żonjaze mantle,
holczaze żaketty a holczaze mantle
w najwjetschim wubjerku, poßlednje nowoscże.

Żonjaze klobuki, żarowanske klobuki, dżeczaze a sportske klobuki.
Pschedawanje po ßměschnje tunich płacżisnach.

Proschu, wobhladajcże ßebi moje wukładne wokna!

Jan Jurij Pahn

pschi hlownym torhoschczu **w Budyschinje** rózk žitneje haßy
delka a po 1 skhodze.

Doschke ßu wschě nowoscze
drastnych tkaninow a žonjazeje drasty

po kóždej placźisnje!
wot najjednorischeho krucha drasty hacž do najwoßebnischeho modella.

Wulka

wustajenza a wupschedawanje
woßebje placźisny hódneje
žonjaceje drasty.

Czorne žakety mk. 4.— 6.50 6.75 a drózsche.
Jendźelske paletoty, woßebje placźisny hódno mk. 5.90
Jendźelske paletoty mk. 7.50 7.90 9.75 a drózsche.
Kostumy jendźelskeho ßloda, woßebje placźisny hódno mk. 12.75
Kostumy s cźěmnomódreho cheviota mk. 18.75
Kostumy s cźěmnomódreho cheviota, paletot 115 cm dołhi, woßebje placźisny hódno mk. 19.—
Kostumy s jendźelskich tkaninow, paletot 115 cm dołhi mk. 19.75
Czorne žonjaze paletoty, sady se swonojtym smorskom mk. 13.75 a wyschsche.
Czorne žonjaze paletoty, sady wobłukojte mk. 16.75 a wyschsche.
Wjeczorne mantle wot mk. 7.50
Kostumowe ßuknje jendźelskeho ßloda mk. 2.60
Kostumowe ßuknje s cźěmnomódreho cheviota mk. 4.50 a wyschsche.
Blusy s bawłmjaneho flanella mk. 1.35 1.90
Koschlojte blusy s bawłmjaneho flanella, cźěmneje barby mk. 1.95
Koschlojte blusy s tennisoweje tkaniny, ßrěnjobarbne mk. 1.90
Koschlojte blusy s tennisoweje tkaniny; ßwětłobarbne mk. 2.90
Koschlojte blusy, cźistowołmjane s cźěmnymi ßmuhami mk. 5.90
Zankate blusy, běłe wobßadźene mk. 3.75 3.90 6.90
Zidźane blusy, cźěmne a ßrěnjobarbne kaschcźikate mk. 9.75
Spódnje ßuknje s połwołmjaneje tkaniny mk. 2.25
Spódnje ßuknje s cźistowołmjaneho ßukna mk. 3.50
Spódnje ßuknje, ßmužkate s bawłmjanych tkaninow mk. 2.—

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 45. Sobotu 6. novembra 1909. Letnik 68.

Swětne podawki.

Ssylnosć jenotliwych stronow w sakskim krajnym sejmje.

W nowym sakskim krajnym sejmje směja

konserwatiwni	30	sydłow,
nazionalliberalni	28	=
swobodomyslni	8	=
a sozialdemokratojo	25	=

Tež pschi wukakanskich wólbach njejsu nazionalliberalni a swobodomyslni swoju hidu a njepschećelstwo pschećiwo konserwatiwnym skludźić samohli. Město so bychu konserwatiwnym k dobyću dopomhali, su swój hłós radscho sozialdemokratej dali. Tak je w 14. wjesnym wólbnym wokrjesu połoja nazionalliberalnych sa sozialdemokratiskeho kandidata hłosowała. Hdy budźichu so konserwatiwni po pschikładze liberalnych a swobodomyslnych skłožowali, njebudźesche ani połoja nazionalliberalnych a swobodomyslnych do krajneho sejma pschischła, a sozialdemokratojo bychu tam najsylnischa strona byli. Nětko po wólbach budźa so nazionalliberalni sašo s konserwatiwnymi sdobricź dyrbjećź; sozialdemokratojo budźa jich k temu nusowacź.

Pschibywanje dawkowych dochodow w Němskej.

Němske khěžorstwo je wot 1. septembra hacź do kónza septembra 1909 sa 135 milijonow hriwnow dochodow s dawkow wjazy mělo hacź loni sa tyn samy czas. Najbóle nadpadne je pschibywanje dochodow s tak mjenowanych bursowych dawkow wo 125 milijonow hriwnow.

Wustupjenje czěskeju ministrow s awstriskeho ministerstwa.

Awstriske ministerstwo je njedźiwajcy protestow czěskeju ministrow Žaczka a Brafa wobsamkło, khěžorej sakoń k wobkruczenju poruczicź, po kotrymž ma jenicžzy němska rěcź na wyschnosczach w hornjej a delnjej awstriskej provinzy, w Ssólnohórskej a Vorarlbergu jako jednaza a w schulach jako roswucžowanska rěcź płaczicź. Hižo dźeń posdźischo je khěžor sakoń wobkrucził. Na to staj ministraj Žaczek a Braf hnydom s ministerstwa wustupikoj. Czěsky sapósłkanzy czěskeho krajneho sejma a khěžorstwoweje rady, runje kaž wschitcy drusy słowjanscy sapósłkanzy s wuwsaczom Polakow su swoje najhłubsche pohórschenje dla wobkruczenja sakonja wuprajili. Po jich wukoženju tutón sakoń statny sakładny sakoń srani, po kotrymž so wschěm awstriskim ludam w sjawnym žiwjenju, w schulach a wyschnosczach rune prawa saruczeja. Sslowjanscy sapósłkanzy su so sapowjedźili, s nětczischim ministrom dale jednacź. Woni chcedźa jenoz s knježerstwom jednacź, kotrež poknu prawdu wschěm awstriskim ludam saručza.

Wotebjeranje wobydlerstwa w Franzowskej.

Franzowske knježerstwo so podarmo prózuje, wotebjeranje wobydlerstwa sadźerżecź. „Journal officiell" s nowa srudźazu statistiku podawa, kotraž pschezo sylnische wotebjeranje žeńtwow a narodźenjow w Franzowskej wupokasuje. Sa prěnje 6 měsazow lětuscheho lěta je 6201 žeńtwow mjenje było, dyžli sa tón samy czas loni, tola 549 dźělenjow wjazy. Hischcze hórsche pak je, so je sa tole pol lěta liczba porodow wot 411,402 na 398,710 spadnyła, po tajkim je so 12,692 dźěczi mjenje narodźiło. Liczba semrjeczow je wo 25,019 pschibyła. S tychle liczbow je też spósnacź, so je wobydlerstwo Franzowskeje wot 1. januara hacź do 30. junija 1909 wscho hromadźe wo 28,203 duschow wotebjeralo.

Wotstronjenje titulow a rjadow w Danskej.

W Danskej su prěni krócź sobustawy radikalneje strony na czoło knježerstwa pschischkle. Sswoje demokratiske smysłenje su hnydom s tym na sjawne dali, so so ani ministerske uniformy njewoblekaju, ani sebi „exzellenza" rěkacź njedawaju. Ministerstwowy pschedsyda Zahle je sebi pschi prěnjej audijenzy pola krala wumělił, so so ministerske uniformy a titule „exzellenza" wotstronja. Kral je do tehole žadanja swolił. Nowi ministrojo su dale prajili, so se žanym wuměnjenjom rjady a druhe wusnamjenjenja njepschiwosmu. Tež woni nochcedźa sa nikoho titule a rjady poruczecź, khiba so sebi wurjadne wobstejnosćze abo njewobkhodna tradizija, na pschikład pola wojerstwa, tajke wusnamjenjenje žadaju. Ministerstwo Zahle chce w sejmje sakoń namjetowacź, po kotrymž so titule a rjady wotstronja. Czesczelakomnych ludźi by jara bolko, hdy so njesměli se swojimi titulemi a rjadami dale hordźicź.

Wojerski sběžk w Grichiskej.

W Grichiskej kral Jurij jenoz hischcze po mjenje knježi, s woprawdźitym knjesom je tam offizěrska liga. We wójsku a we łódźstwje je disziplina jara popuschczika, wosebje we łódźstwje so spjecziwy duch pokasuja. Tak sebi kapitan Typaldos s wójnskeho łódźstwa wot knježerstwa reformy sa łódźstwo žadasche. Mjes druhim dyrbjachu so stari offizěrojo na najwyschschich městnach na wotpocžink pósłacź. Typaldos chcysche sa ministra łódźstwa pomjenowany bycź a hrozesche se sběžkom, jeli so so jeho žadanja njebychu sa 24 hodźin dopjelnike. Dokelž knježerstwo na to wobsamkny, jeho psched wójnski sud stajicź, wón s tsjomi torpedowymi łódźemi a 300 muzemi brónjerńju na kupje Salomis wobsadźi. Nasajtra pólne batterije, na Skaramangaskich hórkach postajena, do spjeczowarjow tselachu. Jena torpedowa łódź so tak sylnje wobschkodźi, so njebě k wojowanju dale khmana. Dwě druhej sběžkarskej torpedowej łódźi so do czěkanja daschtej. Posdźischo su so sběžkarscy offizěrojo na kraj wusadźili. Tam su jich hromadźe s Typaldom bórsy žandarmojo sajeli.

Po spěschnym poražnju Typaldoweho sběžka njeje hischcze porjad w Grichiskej postajeny. We wójsku so agitazija rosscherja, so by so kral Jurij wotsadźił a so by so na trón Abruzski wójwoda, jedyn italiski prynz, powołał. Offizěrski swjask, kotryž je sebi wotsadźenje kralowskich prynzow s roskasowarstwa nad wójskom wunusował, je kóždu powjesć wo sejmowych wobsamknjenjach a wo Typaldowym sběžku sakasał. Ssejmscy sapósłkanzy su so tutemu pokiwej podczisli. Kralowski hród so s dwěmaj schwadronomaj jěsdnych a kompagniju pěschkow strażuje.

Ruski zar so do Ruskeje wrócził.

Do swojeho lěczneho hroda w Liwadiji so wrócziwschi je zar pjecza s wulkim spokojenjom wo swojim italskim pucžowanju rěczał. Nimo Odesy jědźo je so zar sapowjedźił, prjedawscheho persiskeho schaha pschijecź, kotryž sebi pschejesche, so mohł zara wohladacź a so jemu sa wucžek, kotryž je w Ruskej namakał, podźakowacź.

Tele dny je wulkowjeŕch Nikolaj Nikolajewicz po zarowym namolwjenju do Liwadije pschijeł. Wón je pjecza jako roskasowaŕ Peterburgskeho wojeŕskeho wokrjeßa zarej rosprawił, kak daloko ßu dźeła Peterburgskeho wobtwjerdźenja dokonjane. Hakle tele dny je ßo blisko Oranienbauma druha jara ßylna pschibrjózna batterija dokonjaka, w kotrejż je schesćz wulkich Kruppskich kanonow postajenych. Wulkowjeŕch je wobtwjerdźenje wobhladowaŕ a je też pschi jeho zyrkwinskim poßwjećenju pschitomny byŕ. We wěstej dalokosći ßo dalsche batterije natwarja, jich liczba a jich pschiprawjenja ßo tajnje dźerża.

Wojowanje Schpaniskich w poknóznej Marokkowskej.

Wojowanje mjes Schpaniskimi a Kabylemi w Riffskich horach je ßo ponowiło. Kabylojo, tak schpaniska powjesć praji, schpaniske lěhwo pola Melille nadpaduja. Ssobotu dyrbjachu ßo někotre cźrjódy Kabylow s wohnjom kanonow rosehnaćz.

Póßlojo sultana Muleya Hafida ßu s pschewodom schpaniskich jěsdnych s Melille woteschli, so bychu s Beni-Sikarskim ludom wo měr jednali. Boja ßo, so budźe jednanje jara wobcźeżne, dokelż mjes wjednikami tuteho luda njejednota knježi.

Abeßynski khěżor Menelik na ßmjertnym łożu.

S Bożej ruczku ßo sajawschi je khěżor Menelik w pschitomnosći wschitkich hkownikow proklamaziju cźitaćz dał. W njej wón na pschesjenosć pokasujo, kotraż je mjes nim a jeho ludom knježiła a ßylnosć Abeßynskeje pschedstajała, ßwój lud napomina, so by ßwěrnje w pschesjenosći k trónowemu naßlědnikej Lidiej Jeassuej stał a kóźdeho druheho, kotryż by sa trónom żadał, wotpokasał. Wón s njebjeß poklecze na kóźdehc wola, kotryż by ßo jeho woli pschećiwjał. Sa pschedporuczńika młodostneho trónoweho naßlědnika je ßo ras Teßamma postajił. Abeßynski lud je Menelikowu proklamaziju s měrom pschijał.

W knihowej kschinje.

(Pokroczowanje.)

Daatselaar pódla wot wustróżenja wschón bjes rěcze stejesche, hdyż Grotius ßwoje na poł sprostnjene stawy roscźahowasche a wnpschestrjewasche, so by je na tute waschnje saßo po něczim k trjebanju pschiprawił.

„Luby pschecźelo", Grotius rjekny, „s dowěru ßym ßo twojimaj rukomaj pschepodaŕ. Ty njebudźesch mjenje wulkomyßlny napschecźo mi, dyżli tale schwarna holza a moja wubjerna żona. Pomhaj mi nětkole dale, so by ßo moje cźeknjenje też woprawdźe radźiło!"

„Kajkemu strachej mje ty wustajisch!" Daatselaar rjekny, wschón bjes myßli s bojosczu a se strachom. „To je tola zyle njemóżna wěc, so bych ßebje a ßwoju ßwójbu tebi woprowaŕ, byrnjež tebje hischcze bóle lubo měŕ. To mi njemóżesch pschizpěwacź a ßej wotemnje żadacź!"

Hilża bě hnydom won khwataŕa. Wona knjeni Daatselaarowej spěschnje wupowjeda, schto bě ßo k wukhowanju jateho hacź dotal stało, a proschesche ju wo podpjerowanje, dokelż chżysche jeje muż ßwoju pomoz sapowjesćz. Kujeni Daaselaarowa bě wutrobita a wulkomyßlna żónska. Wona na ßwojeho bratra hladasche, kiż bě murjeŕ a pódla stejesche.

„Kak dha by było, Miklawscho?" wona ßo wopraschа. „Chzesch ty pomhacź wbohemu mużej żiwjenje wukhowacź?"

„To ßo ßamo rosymi", tón rossbudźeny sawoła. „Hdże ma ßo wón wobstaracź?"

„Do cźolma na najswonkownischim kónzu pschistawa", Hilża bjes mała bjes dycha rjekny.

„Je muż wulki?" murjeŕ ßo dale praschesche.

„Wón je zyle ßamßneje postawy a wulkosćze, każ wy", holza wotmolwi.

„Dha doczakaj jenoż jedyn jeniczki wokomik, Hilża!" murjeŕ sawoła, a po skhodźe horje doskoczíwschi s kónzom wróczo pschińdźe. Wón wobej żónskej do boka ßuny, do jstwy sastupi, cźißny tam kónzo a ßwojemu ßwakej rjekny: „Dźi do kuchinje, Jakubje, twoja żona tam cźaka."

Daatselaar bě wutrobnje wjeßeły, so na tute waschnje woteńdźe a so wschitke samolwjenje sa to, schtoż mějesche ßo stacź, dospołnje wotby. Wón do kuchinje won khwatasche, hdźež jeho wěso jeho żona s khutnym a rěsnym napominanjom powita. Wón na to směromnje a sczerpnje poskasche, dokelż jemu jeho ßamßne ßwědomnje runje tak derje saßkużene poroki cźinjesche, a potom ßo pschi wóhnischczu ßydźe.

Hilża s pukotatej wutrobu a styknywschi ruzy blisko duri stejesche, kotreż won do dwora teje khěże dźěchu. Wona s cźicha a nutrnje sa ßwoju knjeni sdychowasche, kotraż horka na hrodźe wuspěch styknjiwje wocźakowasche, a sa sbożowne wukhowanje muża, kotrehoż wěrnje cźesczesche.

Sa krótki cźaß se jstwy mużej w nimale jenajkej drascze wustupischtaj. To bě murjeŕ a Hugo Grotius. Poßledníschi mějesche staru hrubu frisisku jaku, kholowy se ßamßneho płatu, falu s módreho płatu. kajkeż murjerjo maju, staru cźapku na hlowje, wuhelowu měru a murjeŕsku ßypku w jenej ruzy, murjeŕski hamor w druhej ruzy. Tak ßnadnje drje nichtó tamneho cźékanza w tejle drascze spósnacź njemóżesche.

Grotius k Daatselaarej rjekny: „Na tebje, stary pschecźelo, hněwny njejßym."

Potom k schwarnej żonje rjekny: „Bóh wam waschu luboscź a ßwěru mytuj!"

Skónczńje Grotius płakazej Hilżi ruku se ßkowami poda: „Moje lube dźěcźo, to tebi żenje sapłacźicź njemóżu, schtoż ßy sa mnje cźiniła. Zohnowanje Boże sa tebje sa to proschu a ßo nadźijam, so budźe tebje pschewodźecź. Postrow moju wutrobnje lubowanu ßwěrnu żonu! Bóh ju a naß wschěch schtituj!" Potom jeho murjeŕ spěschnje s durjemi won scźeże, a wobaj mużej běschtaj ßo bórsy we wieczornej cźmje sgubiłoj.

Horka na hrodźe bě mjes tym jara cźicho mjelczo. Knjeni Grotiußowa pó jstwje ßwojeho mandźelskeho njeměrna a pokna staroscźow tam a ßem khodźesche. Jeno druhdy do wokna postupi a żedźiwa do cźmy won hladasche, hacź ßo ji njeby żane snamjo pschijewiło, so je ßo khrobke sważenje poradźiło. Ale njech też hischcze bóle wuhladowasche a ßkuchasche, niczo pytnycź a saßkyschecź njemóżesche. A też jeje ßwěrna ßkużobna dźowka ßo tón wieczor na hród njewróczi. Też nóz ßo nadobnej żónskej skoro bjes spanja miny. Hakle na ranje do njeměrneho drěmnjenja padźe, s kotrehoż ju wojak wubudźi, kiż ßnědanje pschinjeße. Temu bě to nadpadnyło, so wieczeŕ jateho hischcze na blidźe w pschedstwje runje tak njedótknjena stejesche, kajkuż bě ju tam wieczor prjedy stajił. To bě khětro k wěrje podobne, so bě Grotius skhorjeł.

Hdyż wojak nětkole ßnědanje na blido, sakładźene s knihemi, staji, wón pytny, so bě ßo ßwěczka hłuboko dele spalika. „Wón pak je sawěscze poł nozy studowaŕ", ßebi ßamemu rjekny; „to dyrbisch ßo tola trochu po nim roshladacź, hacź hischcze spi a kak ßo jemu wjedźe."

Wojak ßo k łożu s waha łaczesche, sproste damastowe sawěschki wotstorka a — se stróżenjom wótsje sakschikny, hdyż wuhladu, so tam jenoż żona jateho sposche. Potom pak jeho njejapzy ßmjertny styst pschewsa. Wón se jstwy wupraßnywschi w runym měrje k roskasnikej cźerjesche. Tón zyle dobreje myßle a pokojnje sa ßnědańskim blidom ßedźesche, tu jemu adjutant pschisjewi, so chze jedyn se straż mějazych wojakow s nim na kóźdy pad rěczecź.

„Dajcze jemu pschińcź!" to bě jeho khětro wobożny roskas.

Wojak blědy a derkotaty sastupiwschi rosprawjesche, schto bě runje sawohladaŕ a nashonił.

„Cźakaj!" roskasnik sawoła, „to sawěscze po prawom njeje!" poskoczíwschi do tamneho kónza khwatasche a adjutant jeho scźěhowasche. Hdyż bě do jstwy jateho sastupił, Marja Grotiußowa s měrom sa blidom ßedźesche a stany, so by jeho postrowiła.

„Hdże je wasch mandźelski?" ßo roskasnik s hrubym hłoßom do njeje da.

„Jeli so njeje moje sdychowanje podarmo było", knjeni Grotiußowa krucze a dostojnje wotmolwi, „je nětkole hižom na Brabantskej semi na ßwobodźe a we wěstoscźi a ja ßym wascha jata."

„Schto jeno scze wy scźiniła?" roskasnik wustrózany sawoła; „ßebje a mje scze s tym njesbożowneho scźiniła."

„Wo mnje njeměj nichtó staroscze", nadobna żona, do wole Bożeje podata, wotmolwi. „Rady budu cźerpjecź, schtoż ßym ßej saßkużiła. Ale s wascheje hlowy dobroczíwy Bóh, dokelż scze wy zyle njewinowaty, njesboże wotwobroczi, teho ßo ja s wěstoscźu nadźijam."

Roskasnik ßo na dobo na ßwoju winowatosćz dopomni. K adjutantej ßo wobroczíwschi poruczi: „Spěschnje tsi krócź s kanonu tsělicź! A potom póscźelcze hnydom 25 muży do Gorkuma, so bychu mésto pschepytali a cźékanza popadnyli!" Potom jstwu wopuschczíwschi se ßamßnej ruku durje samkny.

(Skónczenje pschichodnje.)

Pschehlad wuzscheje a hłowneje wólby we 8. wjeßnym wólbnym wokrjeßu.

I. W Kinsborkſtim hamtſkim hejtmanſtwje.

	wuzſcha wólba Kokla	wuzſcha wólba Brühl	hłowna wólba Kokla	hłowna wólba Brühl
Bohra	2	77	—	69
Kósły, Czißow	11	73	—	87
Gottſchdorf	24	69	10	70
Gräfenhain	25	70	12	71
Grüngräbchen	27	72	9	79
Höckendorf	4	221	4	202
Krakow, Selnja	1	113	1	121
Kuźniza	10	151	—	163
Lüttichau, Zochau	8	102	—	80
Wjasońza (Neukirch)	34	148	35	146
Rychnow	6	87	—	88
Rychbach	8	112	4	90
Rowno	3	62	2	51
Röhrsdorf	3	68	—	65
Ponſchawezy	10	181	5	154
Ssepizy	180	44	141	19
Steinborn	2	73	—	58
Sczenz	11	73	27	38
Weißbach	—	89	—	88

II. W Kamjenſkim hamtſkim hejtmanſtwje.

Bambruch	10	92	4	83
Běła	12	78	4	77
Biſchheim	17	182	12	152
Bukowz	?	?	6	39
Brunjow	107	13	106	15
Bulerizy	52	4	50	—
Khróſczizy	232	—	224	4
Kunnersdorf	33	102	70	49
Němſke Paſlizy	18	98	24	64
Jelenjow	56	50	34	46
Gersdorf	81	128	57	91
Ssernjany	89	—	76	2
Hrabowa	12	80	24	55
Häślich	129	29	60	43
Lukezy	11	78	4	74
Hennersdorf	9	50	—	50
Wudwoł	72	4	64	4
Hórki	97	—	97	—
Jěžow	11	111	2	90
Kindiſch	55	46	11	83
Mały Woßyk	76	65	105	25
Krjepjezy	54	11	50	9
Kukow	208	—	200	1
Łaſk ſe Ssmjerdźazej	91	—	78	—
Lejno	182	—	183	—
Lěſk (Lieske)	7	84	4	75
Lěpkarjezy	52	70	65	51
Jitro	95	118	92	105
Mikoczizy	96	—	95	—
Möhrsdorf	7	83	19	52
Njebjelczizy	122	—	103	—
Wóßlink	70	56	43	78
Wotrow	141	32	129	32
Panczizy	163	—	153	—
Petershain	63	—	63	1
Pěſkezy	105	1	98	1
Protezy (Prietitz)	42	101	28	108
Worklezy	213	—	199	—
Ralbizy	195	—	182	—
Ruſchizy	135	57	74	117
Rehnsdorf	81	62	50	81
Rózant	83	—	72	—
Zurizy	47	4	51	—
Czornjow, Kſchidoł	40	148	21	140
Ssmjeczkezy	82	—	76	—
Schunow	205	—	197	—
Schumbach	25	54	6	56
Skaſkow	79	43	24	68
Nadróżna Hrabowka	9	167	6	136
Wyßoka	18	62	2	76
Sserbſke Paſlizy	91	—	78	—
Brěſnja	247	28	140	35

III. W prjedawſchim Rakeczanſkim hamtſkim ßudniſtwje.

Komorow	117	75	137	32
Dobroſchezy	82	—	75	2
Rakezy	360	86	303	75
Łahow	74	123	74	102
Łomſk a Khróſt	95	39	64	34
Łuh	49	101	56	78
Łupoj	31	76	24	85
Minakał	138	109	133	94
Njeßwaczidło	137	377	118	353
Pßowje	31	27	15	20
Bóſchizy	166	74	141	52
Hromadże:	**5890**	**5406**	**5027**	**4917**

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Poßwjeczenje ſprejinydokoweho moſta.) Póndźelu popołdnju je ßo w pſchitomnoſczi krala Bjedricha Auguſta, kronprynza Jurja a prynza Bjedricha Khryſtiana ſprejiny dokowy móſt poßwjeczik. Krala miniſter dr. ſ Rüger, miniſter hrabja ſ Vitzthum-Eckſtädt, miniſter ſ Metzſch a někotſi wyßozy dworjenjo pſchewodźachu a ßo pod baldachin, na moſtowym pſchedměſczе natwarjeny, ſeſtupachu. S bokow baldachina ſtejachu ſaſtupjerjo wyſchnoſczow, ſ napſchecza njeho měſchczańſka rada, měſchczańſzy ſaſtupjerjo a pſcheproſcheni měſchczenjo. Wyſchſchi měſchczanoſta dr. Kaeubler mějeſche pſched kralom rěcź, w kotrejź ßo jemu a jeho ßynomaj ſa to dźakowaſche, ſo nowemu moſtej ßwjeczišnu dadźa. Finanzny miniſter dr. ſ Rüger na to móſt měſtu Budyſchinej pſchepoda. Wyſchſchi měſchczanoſta dr. Kauebler móſt pſchewſa a jemu mjeno kronprynzowſki móſt narjekny. Potom wón krala proſcheſche, ſo by pſches móſt duzy moſtej ßwjeczišnu dał. Kral ſe ßwojim pſchewodom pſches móſt hacź Draždźanſkej dróſy a wot tam po ſcharfenſkim pucźu a rybowej haßy pſches rybowe wrótka a ſnutſkownu lawſku haßu do kupnizy dźěſche, hdźež ßo ßwjedźeńſka hoſczina wotmě. Wjeczor 1/2 7 hodźin ßo kral ſ pſchewodom do Draždźan wróczi. Budyſke wobydleŕſtwo a wjeßnjenjo, kotſiź běchu ſ tyßazami do Budyſchina pſchiſchi, krala wſchudźe ſe ſahorjenjom witachu.

— Pſchedźenak, ßerbſka protyka na lěto 1910, je wuſchoł. Wona je na prjedawſche waſchnje wuhotowana, ma powucźaze naſtawki, wobraſy, tež tſi ſe ßwjateho mißionſtwa, hermanki, kermuſche a wſchelake tabelle. Doſtacź je w Ssmolerjez knihiczišchczeŕni w Sserbſkim Domje w Budyſchinje, kaž tež pola dotalnych pſchedawarjow, po 25 np. Jara žadacź je, ſo by ßebi kóždy ßerbſki nan tutu protyku do ßwojeho doma kupił. Stari a młodźi budźa rad w njej czitacź. Kóždy namaka w njej něſchto ſa ßebje a nikomu tych ßnadnych pjenjezkow, ſa Pſchedźenaka wudatych, żel njebudźe.

— (Dybſaczni paduſchi.) W czišchczeńzy pſchi poßwjeczenju ſprejineho dokoweho moſta ßu dwěmaj žonomaj pjenjezny móſcheń kradnyli. Jena móſcheń 9, druha 60 hr. wopſchijeſche.

— (Wobmjeſowane liczenje ſkotu.) So by ßo naſhoniło, kelko ſkotu je w kraju, je ſakſke knjeżeŕſtwo poruczilo, ſo ma ßo hacź na dalſche 1. dezembra a jeli ſo je tón dźeń njedźela, ſczěhowazy wſchědny dźeń ſkót po wobmjeſowanym waſchnju liczicź.

— Njewotwołanje na mjeńſchich ſakſkich żeleſniſkich ſaſtaniſchczach je někotremužkuli mjerſanje naczinilo. Rěſniſki miſchtr Köhler w Limbachu je knjeżeŕſtwu petiziju wo to pſchepodał, ſo by ßo wotjěſd żeleſniſkich czahow na ſaſtaniſchczach wotwołał. Ludźo njemóża ſroſymicź, kajkeje pſchicziny dla ßo wjazy njewotwoła.

— (Pod koła żeleſniſkeho waggona pſchiſchoł.) Pſchi moſtowym pſchetwarje pſchi Nowoſalzſkej dróſy dźěłazy je ßo dźěłacźeŕ Dunſch ſ Budyſchina ſchtwórtk rano we 8 hodźinach ſ jenym żeleſniſkim waggonom ſhrabnył a ßo pſchejěł. Na pucźu do měſchczańſkeje hojeŕnje je ſnjeſboženy wumrjeł. Dunſch bě ßo naſymu ſ wóſſka puſchcził a ſtaru macź ſawoſtaji.

— **We wukakanſkej wólbje** we 8. wjeßnym wólbnym wokrjeßu je naſch dolholětny ßerbſki ſaſtupjeŕ w ßejmje, knjes kubleŕ

Michał Kokla w Khróšćižach, ſ 5890 hłoßami **dobył.** Jeho pſchećiwnik, ratarſki radźićel Brühl we Łuſy, je ſ 5406 hłoßami podležał. Wólbne wojowanje bě horze a njembre, kaž jo hač dotal nichtó njepomni. Brühlowi pſchiwißowarjo dźeń wote dnja po kraju w automobilach jěſdźachu a wuſwolerjow wobdźěłachu. Khěžu wot khěže Brühlakojo khodźachu a pytachu knjeſej Kokli wuſwolerjow wotwobroćiś. Kóždy ßrědk bě Brühlakam prawy. Hač runje je Brühl też hižo nimale 60 lět ſtary, Kokli, kotryž je 68 lět ſtary, wulku ſtarobu a ćělnu braſchnoſć porokowachu.

W ßwojich poßlednich lećaßych kopjenach Brühlakojo ſjawnje evangelſkich pſchećiwo katholſkim ſchćuwachu. Ludźo, kotſiž ßu ßo dawno kſcheſćijanſtwa wotrjekli, ßebi ſdaćże dawachu, jako ſo bychu ſa evangelſku zyrkej wojowali. Runje teho dla, dokelž bě Kokla w ßejmje naboženſku wuczbu w evangelſkich ludowych ſchulach ſchkitał a duchownſke dohladowarſtwo w evangelſkej naboženſkej wuczbje ždał, tuźi jeho nětko ćim njemdriſcho pſcheſćěhachu.

Naſchi ßerbſzy wuczerjo, ſ někotrymi khwalobnymi wuwſaćemi, běchu do Brühloweho lěhwa pſcheſchli. Sjawnje bě widźeć, ſo Sſerbſtwo wot tychle wotpadnikow niczo nima wočakać, khiba njepſchećelſtwo a podtkóčowanje. Wuczerjo ßu ßo ſa to nad Koklu wjeczili, ſo je wón w ßejmje ſa ſdźerżenje Lutheroweho katechismuſa a ſa duchownſke dohladowarſtwo w naboženſkej wuczbje w evangelſkich ſchulach hłoßował. Njepſchećelſtwo evangelſkich wuczerjow je Koklowej kandidaturje najwjazy ſeſchkodźiło. Hiſchće poßlednje dny ßu woni Kokli horſtku pſchiwißowarjow wotdobyli. Po wólbje drje ßo tymle wuſwolerjam wočzi wotewritej, ſo ſpóſnaja, ſa kajki lěp ßu ßo popadli.

W kóždej wójnje ßu pſchede wſchěm pjenjeſy trěbne. Brühl jako bohaczk pjenjeſy ſ poknymaj rukomaj dawaſche. Kóždy, kotryž porſt ſa njeho ſhibny, ßo derje płaćeſche. Někotryžkuli budźiſche też ſa Koklu rad dźěłał, teho pak ßo woſtaji, dokelž ßo tu nikomu ruka njepoßléborni. Koklowi pſchiwißowarjo, ſ próſdnymi ſakami, tola ſ ćim wjetſchim ſahorjenjom wojowachu. Jich heßło bě: ßerbſka rěcź a wěrne kſcheſćijanſtwo. To běſche jim wodźaza hwěſda we wólbnej bitwje, kotraž je jich k dobyću dowjedła.

S woprědka bě ſ Koklowej wězu wjele hubjeńſcho, dyžli na kónzu. Brühl je ßo lěta dołho na wólby pſchihotował. Skoro w kóždej wßy mějeſche wón ßwojich ſapłaćenych dowěrnikow, kotſiž hižo wot wjele měßazow w ßwojich ſtronach ſa njeho wólbnu agitaziju wjedźechu. We Łupoji ßamo Koklowym pſchiwißowarjam ſalu ſapowjedźichu, hdyž chžyſche tam krajny ſapóßłanz Soba ſańdźenu njedźelu wjeczor rěcźeć. Koklowi pſchiwißowarjo ßu njeßměrnje cźeżke dźěło dokonjeć dyrbjeli, prjedy hač roſſchěrjene błudy ſ luda trochu wuhnachu. Po cźeżkej běđenzy je jim Bóh dobycźe dał; kaž něhdy mały David Goliatha, tak je Kokla Brühla ſbił.

— Pſchi wukałanſkej wólbje je ßo w 4. wjeßnym wólbnym wokrjeßu tajny radźićel Hähnel nad Koporzami ſe 4040 hłoßami wuſwolił. Sozialdemokrat Böhme 2200 hłoßow doſta.

W 7. wjeßnym wólbnym wokrjeßu je geometer Rentſch nad ſozialdemokratom Güntherom dobył.

W 6. (Lubijſko-Budyſkim) wjeßnym wólbnym wokrjeßu je ſozialdemokrat Linke 5590 hłoßow doſtał, nationalliberalny Schäfer pak jenož 5584 hłoßow. Duž je Linka ſe 6 hłoßami wjetſchiny nad Schäferom dobył.

S **Małeho Wjelkowa.** S tudomneho ryćerſtkubła je ßo tam ßłużazy hródźny ſchwajzar 1. novembra wotßalił a ßo njeje hač dotal wjazy wrócił. Dokelž ßu druhdy na njeho widliſchcza khodźiłe, myßla ßebi, ſo je wón na dobo ſkhorił.

Se Sahorja. Tudomny dźěłaćeŕ Monſar je wutoru rano ſ Dźěžnikez na dźěło ſ jěſdnym kołom po horje dele do Lejna jědźo padnył a ßebi wobruczku ſłamał.

S Njeßwaczidła. Na poßlednje ſtótne wiki bě ßo 381 howjadow, 91 běhakow a 260 proßatow na pſchedań pſchihnało. Kupowanje ßrěnjo dźěſche.

S Drožđžija. Póndźelu rano 1/4 7 hodźin je ßo tu fajma ßłomy, hoſćenzarjej Mazej Klingſtej ßłuſchaza, wotpalika.

S Bukez. Póndźelu popołdnju pola Wujeźka powětrowy ballon „Rübezahl“, kotryž bě ßo njedźelu w Shorjelzu do powětra puſchćił, k ſemi dele pſchijědźe. Ballon bě 24 hodźin w powětſje był.

S Wujeſda pola Pomorz. Naſch nowy wuczeŕ, knjes Pjech, je ßo ſańdźenu póndźelu 1. novembra do ßwojeho ſaſtojnſtwa w naſchej ſchulſkej gmejnje ßwjatoczńje ſapokaſał. Knjes ßejmſki ſapóßłanz Soba ſ Cźornjowa jeho ſe ſchulſkimi pſchedſtejićerjemi a dźěćimi na tudomnym dwórniſchću ßwjedźeńſzy poſtrowi. Na podłožku ßłowow: „Woſtań ßwěrny a ſadźerž ßo prawje! Pſchetož tajkemu ßo na poßled derje póndźe“, jeho wón ßerbſki a němſki witaſche. Też heßło na ſchuli: „Paß moje jehnjatka“, knjes Soba do powitanſkeje rěcźe wuſchiknje ſaplecźe. Na to Hilźka Sobiz noweho knjeſa wucźerja ſe ſcźěhowazym hrónczkom powita:

Waß ſ poſtrowjenjom witamy
Na Wujeſdźanſke hona,
Hdźeż ſradne ßu dźenß wutroby
A džaknje bija hrona,
So Boża hnada wobradźa
Nam ſaßo ßwěrnoh' wucźerja.

Wy wodźeŕ nam nětk budźecźe
Pſches naſche młode lěta;
Njech podłožk wucźby Jeſuß je,
S nim wutroba budź ſhrěta.
Tak jeno duſche ſbóżne ßu
A junu pſches ßmjercź k njebju du.

Duž Bóh Waſch nutskhód požohnuj,
Waß krónuj Boża miłoſcź!
Wón Waß pſched horjom wobarnuj,
Spožcź radoſcź, ſboże, cźiłoſcź!
Swjaſk pak, kiž dźenß naß ſjednocźa,
Njech dołhe lěta wobſtatk ma! F.

W ſchuli knjes ſaraŕ lic. theol. dr. Rjencź jako lokalny ſchulſki inſpektor noweho knjeſa wucźerja powita a ſapokaſa. W jadriwej rěcźi jemu wón wſchitke jeho pſchißłuſchnoſcźe pſched wocźi pſchedwjedźe. Hdyž bě wſcho wukonjane, ßo dźěcźi ſ jědźu a picźom poßylnichu, ſchtož bě knjes Lowka wſcho derje wobſtaraŕ. Doroſcźeni pak ßo pola Schołcźiz na ßwjedźeńſki wobjed ſeńdźechu, kotryž bě ßo k cźeſcźi noweho knjeſa wucźerja wuhotował. Dołho běchu tam ſ bliſka a ſ daloka pſchi wjeßelej ſabawje wjeßeli hromadźe. Nadźijomnje knjes Pjech wſchě pſchecźa dopjelni, kiž ßerbſzy ſtarſchi na njeho ſtajeja. Bóh žohnuj jeho nutskhód a jeho pſchichodne dźěła. Bóh daj, ſo by ſ lubymi ßußodami w tajkej pſchesjenoſcźi žiwy był, kaž jeho knjes pſchedkhadnik.

S Khróſcźiz. Dźenßa róžicźka nam kcźěwa,
Dźenßa ſboże nam ßo ßměwa,
Sſkódku radoſcź duſcha žněje,
Wutrobu troſcht hrěje;
Kajke žiwe pukotanje,
Kajke ſbóżne ſacźuwanje!

Tak ſańdźenu wutoru ſe ſtow ertow klincźeſche. Radoſtne wutſély woſjewjachu wokolnoſcźi, ſo je naſch kandidat, k. kubleŕ Kokla, we wólbnej wójnje dobył. A bórſy ßo ſeſtupa cźrjóda a cźehnjeſche ke Koklizom. Tam ſaklincźa na dworje radoſtny ſpěw. Po wutrobnym ſbožopſchecźu wſachu k. ßejmſkeho ſapóßłanza do ßrjedźa a pod ſwukami naſcheje hymny „Naſche Sſerbſtwo ſ procha ſtawa“ cźehnjechu ſaßo wróćo k Wjenkezom. Kraßnje ßo ßłuchaſche na mózny ſpěw, kotryž ßo po zyłej wßy rosnjeßy a wſchudźom wubudźowaſche žiwy wothłóß. Woprawdźe:

„Nowe ßłónzo ſeſkhadźane
Rjeńſche pruhi wupſchestrje;
Sswobodnoſcź, to ßłónzo rjane,
Kraßni njebjo łužiſke.“

Lědom hdy ßym widźał tajke narodne ſahorjenje. Wſchitzy, młodźi a ſtari, mužoje a žony, haj ßamo dźěcźi, wſchitzy ßo radowachu nad dobycźom Sſerbſtwa. A też tajzy, kotſiž ßu hewak ſ rědka ſahorjeni ſa ßerbſke žiwjenje, ßamo cźi rady ßwjecźachu radoſtne dobycźe Sſerba. O, ſo by woſtała tale horliwoſcź we wutrobach a naß wjedła k nowym dobycźam!

Mjes tym běchu Wjenkez jſtwy połne hoſcźi ſ Khróſcźiz a ſ wokolnoſcźe. Tu naß pſchekhwatachu radoſtnje ſchtyrjo Rakeczenjo, kotſiž běchn pſchikhwatali, ſ nami ßwjecźież dźeń ßerbſkeje cźeſcźe. A hrimotaze „Sſławа ßwěrnym Rakeczanam“ ßo roſlehny po wſchěch ſtwach. Na to ßo k. Kokla dźakowaſche ſa tu ßwěru a witaſche wſchitkich. S doraſom na to pokaſa, kak ßu Sſerbja a Němzy tu w hromadźe ſkutkowali a k dobycźu doſchli. To je ſa naß Sſerbow woßebje khutne napominanje, dale w jednocźe wojowacź ſa naſche prawa. Mjes tym bě mnoho telegramow a liſtow doſchło. Kóždy ſbudźi nowu radoſcź. Knjes kantor Hila dawaſche wſchitkim, kotſiž ßu ßo ſa dobru wěz woprowali, najhorzyſchi dźak a wunjeßy woßebje naſchim dźěłaćerjam ßławu. Knjes kaplan Delan pokaſa, kak ßmy Sſerbja ſ Božej pomozu dobyli tu bitwu, kotraž płaćeſche — kaž je ßo to wjazy ras ſjawnje wuprajiło — jenož

nam Sserbam. Ważne pak nětko je, so njewotpočnjemy, ale so dale nasch lud roswučujemy a tak pschihotujemy nowe dobycza. K temu namołwjesche ſ móznym sapalom też k. Hofmann ſ Rakez. Do wschěch rěčzow pleczachu ßo narodne a ludowe spěwy. Woßebitu radoscź ſbudźi też powjescź wo dobyczu sapóßłanzow Hähnela a Ryncza. Skónczńje wupraji hischcze k. Ducźman ſ Khróscźiz: Hdyż burja w hromadźe ſteja, njemóże jich móz nichtó ſlemicź. Sserbſke mjesy pak nětko dźerźmy; dale wróczo jim na žadyn pad njedajmy hicź. A hordosnje a móznje klińczesche do cźicheje nozy żiwych Sserbow khor:

Njech dha nad nami, o bratſja, hróſbny wichor wuje,
Dub ßo łamje, ſkała puka, ſemja ſutſchaßuje:
Stejmy tak njepowalnje jako muja, ſkała;
Cźorna ſemja pózrej teho, kiž ßo Sslawy wſdawa.

S Rakez. Kaž we wschěch evangelſkich zyrkwjach, tak ßo też pola naß ſańdźenu njedźelu reformazyſki ßwjedźeń ßwjeczesche. Zyrkej bě ſ poßłucharjemi pschepjelnjena. Knjes farař Gólcź mějesche kraßne prědowanje na ſakožku tekſta: „Ja ßym ßwětło ßwěta" a mjes druhim praji, so ßwjedźeń njeje k temu, so bychmy roskoru rosßywali mjes nami a bratrami, kiž njejßu nascheje wěry. S jenym ßłowom, prědowanje bě wubjerne, ſ prawym kicheſcźijanſkim duchom napjelnjene a na poßłucharjow mózny ſacźiſchcź cźinjesche. Někotryžkuli je drje ßebi pomyßlił, hacź je ßo knjes farař pola Łuhowſkeho Krawza a Knjeźka wo radu praſchał. To drje ſawěſcźe niz. My ßebi na žane waschnje nascheho knjesa fararja ſ masanymi nastawkami „Budyſkeho dźenika" wohanjecź njedamy. Wón je wučeny muž a ßebi žanemu wučerjej nastawki a prědowanje pſchedpißacź dacź njetrjeba. Hdy by ßo tola jeho reformazyſke prědowanje wocźiſchcźało, so byſchtaj ßo ſ nim Łuhowſkaj powučźikoj. Dale knjes farař w ßwojim prědowanju wuſběhowasche, so chzedźa wschelazy wučerjo bibliju a katechismus ſe ſchule wotſtronicź. Bohu budź ſkorżene, so je też w naſchich ſtronach jedyn wučeŕ w ſchuli bibliju wohanił a wußměſchił. Ow, hdy byſchtaj jeho pobożnaj ßerbſkaj ſtarſchej ſ rowa ſtanyłoj a widźałoj, kajke płody je jeje wußyw pſchinjeßł, jimaj by ßo sežło.

Pſchi wukałanſkej wólbje do ßejma je ſ wulkim pohórſchenjom było, so je jedyn ßobuſtaw towarſtwa „Lipy" ſa 3 hriwny Brühlowe papjery jachło wokoło noßył. Njechamy k temu niczo pſchiſpomnicź, tola poßlednje ßłowo njeje hischcze prajene.

S Ralbiz. Wotewrjenu gmejnſku ſtudnju, kotrejež woda bu woßebje w ßuchich lětach pſches lětſtotki bjes wſchitkeje ſchkody wužiwana, a kotrejež kužoł też w najwjetſchej ßuchocze njeſaprahny, je wyſchnoſcź ſawrjecź daka. Ludźo, kotſiž ßu zyku wodu ſe ſtudnje noßyli, ßu ßebi dyrbjeli druhdźe wodu pytacź. Kužoł njemějesche ſakońſku ſdalenoſcź wot hródźe a jamy.

S Rózanta. Hdyż minjenu njedźelu kubleŕ H. ſ mandźelſkej do Worklez na kermuſchu jědźesche, naboja ßo kóń ßamokhoda. Mandźelſka H. ſe ſtróżelemi ſ woſa ſkocźiwſchi tak njeſbožownje padźe, so ßebi nohu wuwali.

S Kamjeńza. Naſymſke kontrolſke ſhromadźiſny budźa wutoru 9. novembra, dopołdnja 1/4 9 hodźin a 3/4 10 hodźin w Kamjeńzu a popołdnju 3/4 3 hodźin w Jitru, pjatk 12. nov., dopołdnja 1/4 11 hodźin w Halſchtrowje a popołdnju 1/4 3 hodźin w Khróscźizach.

S Łubija. Sańdźeny ſchtwórtk ßu na tudomnych wikach poliziſtojo butru ważili a pſchi tym 19 kuſkow pſchelohkich namakali. Sa kóżdy pſchelohki kuß je ßo 1 hriwna khoſtanja płacźicź dyrbjała.

S Jamneho. Pſchi wulkej hońtwje, kotraž ßo tu pſched krótkim wotmě, je 16 hońtwarjow 156 ſajazow, 541 bažantow a 67 kaniklow potſělało. S hońtwinym „kralom" bě meklenburgſko-ſwěrinſki wójwoda Adolf Bjedrich, kotryž bě 150 ſchtuk ſwěrinu potſělał.

Se Spal. Dźeń połny wjeßełoſcźe a żelnoſcźe bě ſańdźeny pjatk. Na nim ßo naſch kantor a wučeŕ knjes Kullmann roſžohnowa ſ měſtnom, na kotrymž bě 51 lět 1 měßaz ſa mnohich ſe žohnowanjom ſkutkował. Knjes archidiakonus Dobruzki ſ Wojerez bě ſ wjele wjeßnjanami wjeczor w 7 hodźinach pſchiſchoł, ſo by hischcze ras knjeſej Kullmannej dźak wuprajił. Se ſrěčźniwymi ßłowami knjes archidiakonus na njewuſtawazu dźěławoſcź ſa dołhi cźaß ſpominasche a ſe pſchecźom ſkónczi, ſo by jemu Bóh rjany wjeczor żiwjenja ſpożcźił. Knjes Kullmann ßo widźomnje hnuty ſa jemu ßo dostate poczeſeczenja dźakowasche a ßwojim lubym ſchulerjam wutrobne bożemje pſchiwoła. — Ssobotu bě knjes Kullmann wjeßnjanow hischcze ras w korczmje wokoło ßebje ſhromadźił. W ſajmawej bjeßadźe ßo hodźiny minychu, w kotrychž ßo na někotryžkuli tryſk młodych lět dopomni. S pſchecźom na dalſche derjemęcźe ßo ſhromadźeni roſeńdźechu. Póndźelu bě ſkónczńje dźeń wotßalenja pſchiſchoł. Wós ßo nakkadowasche a potom wón wujědźe ſ měſtna, kotrež bě ßo dołhe lěta lubo mělo. Někotre wóczko ßo ſe žłyſami maczesche, hdyż wós wotßal jědźesche, a wjele ßo jich praſchesche, koho nětko dostanjemy?

S Wojerez. Wojerowſka rada we wokolnoſcźi ſu ſhmanej picźnej wodu pyta. Hacź dotal njejßu ſ tym wuſpěcha měli. Pruhi namakaneje wody njejßu ßo k picźu jako ſhmane spósnake. Duż budźa dale ſa wodu wjercźecź dyrbjecź.

S Deſchna w delnjej Łužizy. Knjes tajny zyrkwiny radźicźel D. Pank ſ Lipſka ſańdźeny tydźeń tudy pobu, so by rowaj ßwojeju ſtarſcheju wopytał. Zyła gmejna ßo ſhromadźi, so by wyßokeho hoſcźa powitała. Knjes farař Wenzka mějesche rěcź, w kotrejž na to pokaſa, kajku luboſcź je njeboczicźki farař Pank tu ſawoſtajił a kak ßo woßada wjeßeli, jeho ßyna tudy widźecź. Knjes tajny radźicźel Pank ßo w ßerbſkej a němſkej rěcźi podźakowa.

Wjeczor po wólbje, 2. novembra 1909.

Żort w korczmje. Woprawdźity podawk!

Cźrjódka Brühlakow ſa blidom woßrjedź ſtwy. Naſdala horſtka Koklakow. (B = Brühlak).

Hoſcźo Brühlazy (duzy do ſtwy): Dobry wjeczor, njeje=ha 'ſchcźe tu telegram?

Korczmaŕ B.: Wocźakńcźe, wocźakńcźe, wón je po njón ſchoł.

Hóſcź B.: Daj mi pólku.

Wón* B. (duzy do ſtwy, kaž pſchipołdniza ſ telegramom pod pažu, ſaſtanje w durjach a ſaſtona): Mój Bożo, mój Bożo, kónz je (mjelcźi, wſchitzy na njeho hladaja). Kokla (ſe ſdychnjenjom), Kokla! Brühl njej' nicźo. (W tym wokomiku korczmaŕ B. ſaſtobjeny ßwoju ſajfu ſady do kuta wrjeßny, pſchetoż ſ Koklowym dobyczom jemu ßłód ſa tobakom ſańdźe. Kaž plaznjeni wſchitzy na njeho w durjach wudźerzaju, Wón pak, dokelž ma hižo ſchkleńczku we hłowje, póczńje ſelicź): Cźi ſakleczi ſcźerby ßu wſchitzy Koklu wolili. Sakleczi popja, nasch —anſki, —anſki a —anſki, a cźi cźorni Radworſzy, cźi ßu hischcze wczera wjecźor pola naß wuſkuſchowali. Pokleczi ßłomjani burja L—auſzy, —akſzy a —anſzy, cźi ßu haj Koklu wolili. (Na to ſajędźe cźorny do njeho, wón póczńje ſaſkakowacź kaž ſajaz, klaknje ßo a měri ßo, kaž by Koklu pſched ßobu widźał, prajizy): Puff puff, ty ßłomjany ſcźerbje ſe ßwojej tokſtej ſchiju. Ja cźe ſatſělu. To nět mamy nasch njerjad, cźertowe cźinjenje, też cźi popja ßu jeho wolili. My ſ zyła žaneho njetrjebamy, ſcźerba jenoż żiwicź jeho dyrbimy, tón ma nam ßmorże roskaſowacź, a tón 'ſchcźe woli Koklu. To pak ßu ßo ſrěcźeli, nažrali a nažlokali a nět wola Koklu. (Wón ßo ſa blido ßyda a tuta.)

Korczmaŕ B. (bjerje Brühlowe lapy ſe ſcźěnow žałoſcźizy): Nasch pěkny Brühl, tajkeho muża ßmy ſpuſchcźili, wboſy my.

Wón B.: My ßmy ßwoje cźinili, ale cźi —wjanſzy, cźi —wjanſzy, to ßu tajzy kmótſja. Njewěrno, knjes kantor, my ßmy ßwoje cźinili. Kak ßmy jich wczera wjecźor wukadźili. Pſchińdźcźe 'noż k nam, my ßmy ßwětłe hłójcźki.

Kantor B. (kiž žadyn kantor njeje): Haj, haj, to bě derje.

Korczmaŕ B.: Brühl 'ſchcźe je wczera w nozy ſ automobilom pola naß pobył, tak je ßo ſtaraŕ!

Wón B.: Tón Ssmoleŕ, tón Ssmoleŕ, ſcźele tón ßwoje papjerki wokoło, to my hižo 20 lět wěmy, ſchto wón chze. Ja 'ſchcźe ſ tajkej wjeßełoſcźu běžach a ſopłacźich 10 np. a nět naběžach ßej Koklu. (A ſaßo ßo ſły do njeho da a wón pocza Koklu tſělecź. Stanywſchi ſaßo rjekny): Na, nadźejmy ßo, hdyż Kokla wumrěje, ſo Brühl tola hischcze pſcheléſe.

Kantor B.: Tón Soba, jenoż koßmy jemu pod noßom wottruhacź — a podjanſki pop je hotowy.

(Noweho hoſcźa B. witaja): Widźicźe, luby —, naſch Brühl tola hłoßow doſcź nima, cźi ßu wſchitzy Koklu wolili.

Wón B.: Nó, knjes kantor, my ßmy wſchitzy derje wolili, my —janſzy. To tola liter dacźe?

Kantor B.: Ně, hdyż je Kokla dobył, jenoż pół litra.

(Schtóż chze żort doſpołnje ſhonicź, dyrbi ßebi to wot jeneho ſ Koklakow, kiž ßu ßo tam jako Koklazy tajili, a nětko wěż rosnjeßli, powjedacź dacź.)

* gmejnſki pſchedßyda.

Hanß Depla: Tak ma Brühl tola tójſchto hłoßow, pjecźa 5400?

Mots Tunka: Temu ßo njedźiwam, hdyż w němſkich nowinach trubi, ſo byka darmo puſchcźa, dha wěſo wjele cźelatow ſa njeho bjecź.

Přilopk.

* (Panzařka.) Jena mlokowa wikowařka do mloka wodu lijesche. Ssudnizy ju k jastwu na 3 měßazy a k 300 hr. pjenjeżneho khostanja saßudźichu.

* (Cźwilowař wojakow.) Wójnski ßud w Celle bě serżanta Augusta Jahnku se 77. pěschehо regimenta dla pschesćźěhanja a skschiwdżenja podstajenych wojakow w 56 padach k 6 njedźelam ßrěnjeho arresta saßudźił. Jahnka bijesche, storkasche, wucżesćźowasche a cźwilowasche wojakow pschi kóżdej składnosćźi; wón jim da na semju ßo lěhacź a stawacź doniż njewustachu, na khamory a pod koża kasycź, schpundowanje s rucżnymi schćźětkami rjedźicź atd. Po powołanju ßudniskeho knjesa wyschschi wójnski ßud khostanje na tsi měßazy jastwa powyschi.

* Najstarschi rentudostawař w Sakskej, nawiwař Schettler w Nowej Wjeszy pola Mülsena je 100 lět 8 měßazow a 23 dnjow stary wumrjeł. Wot 2. junija 1894 wón sakońsku starobnu rentu dostawasche.

* Cźeżki woßud na ßwójbje rataja Erfurta w Untergeißendorfje w Thüringskej wotpocżuje. Psched nětkotrymi lětami ßebi Erfurt, kotryż bě ßo pschezo s njesbożom domapytał, a woßebje s khoroscźemi w ßwójbje wjele pjenjes shubił, w Untergeißendorje jene kubleschko kupi. Erfurt ßo nadźijesche, so ßo shraba, hacźrunje bě kubleschko pschedroho na dol kupił. Njedźiwajzy wscheho napinazeho dźěła njemóżesche wón do prědka pschińcź. Njesboże sa njesbożom pschińdże. Se skotom ßo jemu njeschlachcźi a skónczńje też khoroscź do ßwójby pschińdże. Jeho żona na hłowjazu khoroscź a bórsy po tym 5 dźěcźi na scharlach skhori. Erfurt, kotryż ßebi wjazy pomhacź · njewjedźesche, konkurs pschipowjedźi. Jeho wobstejnoscźe běchu jara srudne a na dobo wbohi muż wowrótni. W bludże chżysche wón dźěcźi sadajicź, potom wón do bróżnje cźerjesche, ßkomu sapali a ßo do wohnja ßyny. Jeho ßyn jeho ßmjercźi w płomjenjach wukhowa. Roshorjenoscź wrótneho potom do sakhadżenja pscheńdże. Wóßom muži samochu jeho lědma sa nohomaj a rukomaj wuwjasacź. Nětko ßu wboheho muża do Jeny do bludnizy dowjedli, doma pak cźeżko khora jeho żona pola ßwojich dźěcźi leży. Srudny, wutrobu łamazy wobras cźłowjeskeje żałoscźe!

* (Nadpad na wyschscheho hudźbneho mischtra w Metzu sakskeho regimenta.) Ssrjedu popołdnju hoboistski serżant Winkler s 12. artilleriskeho regimenta do wyschscheho hudźbneho mischtra Beckera w jeho wobydlenju s revolwrom tśěli a jeho cźeżko srani. Revolwrowa kulka ßo psches lěwu ruku wyscheł kohcźa do lěweje strony wutrobna dobu. Na to ßebi Winkler kulku do huby tśěli, kotraż pschi sadnjej hłowje saßo wuleczi. S pschicżinu njeskutka je scźěhowozy podawk: Winklera ßu dla njewojeriskeho sadżerżenja pola wyschscheho hudźbneho mischtra wobskorżili, kotryż je wobskórżbu po pschedpißmje dale dał. Winkler ßo teho dla roshoriwschi do Beckerowеho wobydlenja poda a ßo s nim pscherěcźawschi do njeho tśěli. Winkler mějesche dla ßwojeho pscheńdżenja jenoż zyle ßnadne khostanje wocżakacź. Wón bęsche lubowany a khmany hudźbnik.

* (Strajk.) Dla żadanja wyschscheje mzdy ßu płunowi dźěłacżerjo w Mailandże, Genua a Alessandriji dźěło wopuschcźili. Tele tsi města ßu nětko bjes płuna. Strajkej ßo ßnadź hischcźe też dźěłacżerjo elektrizitätneje dźěłarnje pschisamknu.

* Kholera w Pruskej pschibjera. W Andreischkenje pola Königsberga a w Skirwietellu ßu nětkotsi ludźo na kholeru skhorili. W kholerinej barazy je njedźelu jena żona na kholeru wumrjeła.

* (Pod koła wosa dróhoweje żelesnizy.) Direktor jeneje ludoweje schule w Barmenje na dróhy jeneho 12lětneho hólza zigaru kuricź widżesche. Wón jemu teho dla tak ßylnu plistu wotkłoži, so hólz pod koła jeneho nimojědżazeho wosa dróhoweje żelesnizy padże, kotreż jemu wobej nosy rosmjecźechu. Wbohi hólz sa krótki cźaß na sranjenje wumrje. Ludźo 9o do direktora dachu a jeho nabichu.

* (Rubjeżne mordarstwo.) W Saarbrückenje ßu pucźowarja Christiana skónzowali a wurubili. Cźěło blisko Völklingenskeho sastanischcźa s wotjědżenej hłowu na schěnach leżaze namakachu. Myßła ßebi, so ßu Christiana nadpadli, sadajili a wurubili. Na to ßu cźěło na żelesnisku koliju cźißli, so by ßo sdało, so je Christian do njesboża pschischoł.

* (Wunamakanje.) Jedyn ruski offizěr je dalokoměrjak wunamakał, s kotrymż ßo stejischcźo njepschecźelskich batterijow s wěstoscźu wobliczicź hodźi.

* (Palenzowy cźert.) Korbař Kretz we Wildhausenje pola Koburga, kotryż je jako wojak w Chinje a krótkowjecźornej Afriży wojował, bě ßo wożenił a ßo do picża dał. Jeho żona bě jeho tehodła wopuschcźiła. Kretz na to żonu, hdyż bě nadźěłane twory do fabriki donjeßła, na dróhy nadpadny, a ju nimale sadajiwschi jej pjenjesy rubi. Meiningski pschißażny ßud je Kretzu ke khostarni na 6 lět saßudźił.

* (Kholera.) W Hooje Schomme w Belgiskej je schěscź cźłowjekow na kholeru skhoriło a wumrjeło. Prěni jedyn dźěłacźer khori a sa krótki cźaß wumrje. Někotre dny posdźischo pod tymi ßamymi snamjenjemi tsi małe dźěcźi a dwaj sroscźenaj wumrjechu. Naspomnicź ma ßo, so wschitzy wobydlerjo wßy picźnu wodu s jeniczkeje studnje bjeru. Pódla schěscź semrjetych ßu hischcźe schtyri woßoby na kholeru skhorike. Dwě stej w ßmjertnym strasche. Khori ßu w hojerni.

* (Mordař ßedmich żonow.) Na jenej amerikanskej kupje ßu njedawno cźěło wěsteje Hany Lutherez namakali. Jako jejneho mordarja ßu wěsteho Müllera wußlědźili. Wón bě ßo s njej woženił, so by ju skónzował a ßo jejnuch pjenjes smożował. S tej ßamej pschicżinu je ßo wón se ßydom druhimi żónskimi wożrnił, kotreż je wón wschě hacź do ßwojeje nětcźischeje woßmeje żony morił. Jeho nětcźischa żona praji, so je njekraßnik też jej sa żiwjenjom stał.

* (Wulki wětr w Beringskim morju.) S New-Yorka telegrafuja, so w Beringskim morju s poknozy Ameriki wot někotrych dnjow satraschny wětr sakhadża, kajkiż tam wot 70 lět njepomnja. Dwonacże łódżow je ßo wo brjoh cźißko. Wjele ludźi je ßo tepiło. Jendźelska łódź „Hostia“ je ßo pschi rańschim brjosy poknózneje Ameriki rosbiła. S wobßadki je ßo 34 muži tepiło, scheścźo ßu ßo wulhowali.

* (Jěsba w powětrowym ballonje s němsko-franzowskich mjesow hacź do Jendźelskeje.) W Nancyu je ßo ßrjedu powětrowy ballon do powětra puschcźił, kotryż je ßo se ßylnym wětrom psches Franzowsku a poknózne morjo do Jendźelskeje pschihnał. W Southwoldu pschi jendźelskim móřskim brjosy ßo ballon rano do telegrafowych grotow saschmata. W ballonowym korbje tśjo muższy a jena knjeżna ßedźachu. Knjeżna s korba wuskocźi, tola w tym ßamym wokomiku ßo ballon s grotow wuschmata a ßo skoku k njebjeßam schußny. Knjeżna, kotraż bě ßebi na semju skocźiwschi jenu nohu swinyła, ßo do bliżscheje burskeje khěże domota, hdyż ju wothladachu. Ballon bě ßo mjes tym dwě mile do kraja pschihnał a ßo skónczńje do hakosow jeneho schtoma saschmata. Jedyn s mużskich sbożownje s korba na semju skocźi. S jeneho burskeho dwora ludźo na pomoz pschińdźechu a ballon móżesche ßo se schtoma scźahnycź a hromadu swalicź. Jězba psches poknózne morjo je satraschnje roshorjaza była. Wjazy krócź je ßo korb morja dótkał.

* (Powodżenje w Jendźelskej.) W Jendźelskej je ßo wot tsjoch dnjow ßylny deschcź schoł, kotryż je we wjele stronach wulku schkodu naczinił a wobkhad zyle pschetorhnył. Żelesnizy ßu na wjele městnach podmlěte, so ßo njemóże wjazy po nich jěsdźicź. We Walesu je ßo semja s wjele horow ßunyła. W Sussexu je ßo żelesniski móst psches Totherstu rěku saßypnył, pschi cźimż ßo tworowy cźah, kotryż runje po mosćźe jědżesche, do khłubiny wali. Lokomotiwnik je ßo sarasył. Nastata schkoda je jara wulka. Też wo łódże, kotreż ßu w kanalu, ßo strachuja, dokelż tam njembre wětry sakhadżeja. Hižom prěnje Hiobske powjescźe pschikhadżeja.

* (Sso satsělił dla njekasanstwa.) Wyschschi měschcźanosta Elditt w Elbingu je ßo satsělił, dokelż je pjecża jenemu wudrěwarjej do rukow padnył. Elditt je pjecża w Barlinje njenaturske njekasanstwo hnał. Jedyn pinczńik, kotryż wo tym wjedźesche, jemu na stajnosći pjenjesy wudrěwasche, jemu s pscheradżenjom hrożo. Elditt jako ßobustaw semjanskeho ßejma husto w Barlinje pschebywasche.

* Njeßboże s italskim wodźliwym wojerskim ballonom.) Leutnant Rovetti, kotryż je ßo póndźelu w nozy s wokschidkom wojerskeho wodźliweho ballona sarasył, je ßo s wulkimi cźeścźemi pohrjebał. Sa kaschcźom, na kotrymż kralowy wěnz leżesche, kralowy leutnant, wójnski minister a mnohy generalojo dźěchu.

* (Bombastus psched ßudom.) Emila Bergmanna, direkora Bombastusoweje fabriki w Dubinje pola Draždżan, kotraż jenu subjazu pastu dźěłasche, ßu psched dlěsschim cźaßom jebanstwa dla sajeli. Bergmann, jedyn prjedawschi porzlinowy molerř, bě spiritistiske towarstwo sałożił, ke kotrehoż poßedżenjam ßo samożicźi ludźo pscheproschachu. W tychle poßedżenjach bě Bergmann se ßrědnikom ducha, kotryż pschipoßlucharjam radżesche, kak bychu ßwoje pjenjesy s dobytkom nałożeli. Spodźiwne bě, so „duchojo“ pschezo ludźom

radźachu, so bychu ßwoje pjenjesy pola Bombastusoweje fabriki nałožili. W poßedźenjach sjewjeschtaj ßo mjes druhim Běły kołp (duch Marćiua Luthera) a Bombastus (duch Theophraßusa Bombastusa Paracelsusa). Po poßlednischim fabrika mjeno dosta. Po něćźim je ßo 700,000 hriwnow do pokładnizy Bombastußoweje fabriki dało. Tež podawk s hrabinku s Montignoso dyrbjesche ßo k reklamje wuwužićź. 12,000 hriwnow ßo sa to wuda. Wo nałoženju pjenjes njeje niczo znate. Jenemu pjenjesydawarjej ßo pak wěz njesdasche zyle prawa bycź, dokelź dividenda, kotruź běchu „duchojo“ ßlubili, wuwosta. Wón direktora Bergmanna wobskorži, na cźoź dyrbjesche Bombastusowa fabrika konkurs pschipowjedźićź. Psched ßud jako ßwědzy žadani pjenjesydawarjo prajachu, so hischcźe dźenßo wěrja, so ßu w poßedźenjach woprawnych duchow widźeli a so nimaju sa to, so ßu ßo sjebali. Bergmann ßo wubjernje sakitowasche a ßwoju rólu tak derje hrajesche, so jeho wot wobskórźby dla jebanstwa wuwinichu. Sa to pak jeho dla jednoreho bankrotta k jastwu na 2 měßazaj saßudźichu Tole khostanje pak ßo jako s pschepytanym jastwom wotpokućzene wobhladowasche.

* (Krwawny njeskutk w manevrje.) Jedyn wojak 16. pěscheho (Gießenskeho) regimenta, kotryž je w Montabaurskich stronach w manevrje, je w nozy feldwebla Debusa k wutrobje kkok. Stóstnik, kotryž dyrbjesche ßo sa 5 dnjow k reservje puschćźićź, je pjecza s wjećźiwosću jeneho druheho pschedstajeneho skónzowacź chzył, tola je ßo pó cźmje we woßobje mylił.

* (Sozialistiski ropot.) W Nürnbergu je pschi pohrjebje jeneho pschi strajkowych njeměrach morjeneho dźěłaćerja k cźežkim njeměram dóschło. Ssylne wotdźělenje pěschich a jězdnych poliziſtow dyrbjesche wospjet s nahim teßakom do luda rubacź. Do jeneho wosa dróhoweje železnizy, kotsiž k dźěłu swólnjowych dźěłaćerjow s jeneje fabriki wjesesche, lud kamjenje mjetasche a wosowe wokna rosbi. Tež w fabrizy ßamej ßo wjele woknowych schkleńzow wubi.

* (Byk cźłowjeka morił.) W Bärsdorfie pola Haynawy je póndźelu rěsnik Käsler na srudne waschnje žiwjenje shubił. Pschi pschewjedźenju jeneho pschedateho byka do skótneho wosa, ßo skoczo rosnjemdri, ßo wottorhny a cźekny. Hdyž chznchu byka ßaßo popadnycź, ßo wón na Käslera, kotryž jemu napischeczo pschińdźe, sahna a jeho s wulkej mozu s rohomaj do khribjeta storczi, tak so ßo někotre rjebła skamachu a ßo pluza sranichu. Lěkaŕ njemóżesche wobžaromnemu pomhacź. Psched wieczorom wón na ßwoje cźežke sranjenje wumrje.

* (Wojowanje mjes knjejstwom a cźeledźu.) Cźeladnizy knjeżeho dwora we Wollinje na kupje Rujanje (Rügen) běchu ßo s knjejstwom swadźili a teho dla hrodowe durje a wokna rosbiwachu. Sswójbni hrodoweho wobßedźerja Stutha ßo pschecźiwo cźeladnikam wobarajo do nich wótrje tśelachu. Pohoncźa Schulda jena kulka k semi porasy; wón ßo do deleńzy dowlecźe a tam sa někotre minuty wumrje. Jedyn cźeladnik někotre kulki do schije dosta a dyrbjesche ßo cźežkosranjeny do hojeŕnje dowjesćź. Jenemu tśećźemu cźeladnikej ßo ruka s lohka srani. Ryczeŕkublerjoweho pschichodneho nana, kotryž je ßmjertne kulki wutśełał, ßu sajeli. — Póndźelu wokoło 9 hodźin wieczor zyły knježi dwór s wumsacźom hroda w płomjenjach stejesche. Wschě bróżnje se žnjemi a hródże se wschěm skotom ßu ßo spalike; jenoż někotre konje ßu ßo wukhowake. Stóstniska ruka je woheń sakoźika.

* (Wojeŕski pomnik we Weißenburgu.) Njedźelu je ßo w pschitomnosći něhdże 3000 němskich ßobustawow wojeŕskich towaŕstwow a 350 franzowskich veteranow we Weißenburgu pomnik sa padnjenych Franzowsow léta 1870 wotkrył. Pschi tym ßo němski a franzowski rěcźesche a ßo khěžorska hymna a marseillaisa spěwasche.

* (Wjazykrócźna mordaŕka.) W Eichu pola Metza bě wěsta Einzelowa khěžu jeneho ratarja sapalika a jenu staru žonu nadpadnyła a morika. Einzeloweje bydło pschepytawschi telko dopokasmow namakachu, so ßo wona wusna. Sapaleŕku tež winuju, so je muża, kotrehoż ßu morweho w dróhowym pschěrowje namakali, skónzowała, runje tak ßwojeho wuja. Dale jej zyku hromadu paduschstwow a sapalenjow pschipiśuja. Einzelowa twarjenja sapalowasche, so mohła na druhim městnje lóżo kradnycź.

* (Rubjene dźěcźi pola zyganow namakane.) Po jenolětnym pytanju je žona jeneho pjekarja ßwoje dźěcźi, kotrež běchu zyganjo rubili, blisko Parisa na jenym hermanku namakała.

* (Sswójba s płunom ßo saduśła.) W Brüßelu póndźelu jenu 80létnu žonu a jejneju wnucźkow saduschenych we wobydlenju namakachu. Jedyn pjecźlětny hólz jenoż hischcźe žłabje dychasche. Žona bě sabyła, płunowy (gasowy) honacź sawjertnycź.

* (Zakoßna sapalerjowa ßmjercź.) W Orlowje pola Nachoda bě dźěłaćeŕ Sojka s wjećźiwosću bróżeń sapalił, na cźoź wón psches jedyn železny płót cźeknycź spyta. Hdyž psches njón léśesche, ßo wón do jeneje železneje žerdki tak saschtapi, so ßo njemóżesche wjazy wußwobodźićź. Dokelź bě płót w najwjetschej bliskosći ßo palazeho twarjenja, ßo słóstnik s kurom, kotryž na njeho cźehnjesche, saduśy. Pschi haschenju ßo jeho cźěła dohladachu.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěće 1909 zaso nahromadźiło: 337 hr. 23 np.

Dale za njón dari:

Knjez farař Świela we Wochozach jako wěnc na row k. Sommera . . . . . 5 hr. — np.

a też jako wěnc na row k. Ćišinskeho . 5 hr. — np.

Hromadźe: 347 hr. 23 np.

Z džakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Budyski hermank



je moja wjele króćź prämiirowana, wote mnje ßameho ßo twarjaza

Oty Claußowa plokazamaschina

ßaßo na **kamjeńtnej haßy** na pschedań a k dobrocźiwemu wobhladanju wustajena.

Kóżda hospoßa móże ßebi tam ßama płokanje wobhladacź.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 **telefon cźißło 415**

porucza ßwoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Roseßłanje w cźwizach a bleschach.

Proschu ßebi płacźiśnowy sapiß žadacź.

Kosaze kože

howjase koże, cźelaze koże, sajecze, kaniklaze, tkhórjaze, kunjaze, korze koże, wowcze koże a wowczu wołmu

po najwyschschich płacźiśnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach 11 a pschi wowßnych wikach 4,

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Serbske blido

kóżdu wutoru w 5 hodźinach. Wschitzy dobri Sserbja ßu witani.

Hrodowska haptyka



na hoschiz haßy 21

Kaschel, katarrh, dybawosći

ßo spěschnje połóżeja

s thymusinom

Bleścha po 75 np. 1 hr. 40 np.

Liebsch,

ßudniski aktuar św. ßłużby

na ßukelnskej haßy 34

pisaŕnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.

Rěcźi ßerbski.

— Telefon cźißło 177. —

Pschesadźowanje leżomnosćzow.

Do Radworja!

Hejda! Hdże dha njedźelu **7. novembra** pódźemy?
Wschitzy pódźemy do **ſerbſkeje grychty do Radworja**

na wustajeńzu podawiſnow

ſe ſtareho a noweho teſtamenta. w 500 wuſkoſchijaty bleſchach ßo zyke **Jeſußowe ziwjenje,** ziwjenje ßwjatych a podawki ſ nětczíſcheho cżaßa pokaſuje, tola niz ſ wobraſami, ale wſcho ſ figurami, ſ drjewa wumělſzy wurěſanymi. W Radworju wotewrjene njedźelu 7. novembra pſchipołdnju 11 hodźin hacź do póndźele wjeczor 11 hodźin.

Wutoru a ßrjedu budże ta ßama wuſtajeńza w **Huſtej ſali w Khwaeźizach.** Saſtupny pjenjes ſa doroſcźenych 30 np., ſa dźěcźi 15 np.

Wo bohaty wopyt pſcheceźelnje proßy

Handrij Sſymank.

Sſym ßo w Budyſchinje na **Moltkowej drózy 19** jako

ſubjazy lěkař

ſaßydlił a praxis hromadże ſ knjeſom ſubjazym lěkarjom **Freyom** wjedu.

Sſym ſkładnoſcź měł, ſubjazolěkařſke wobſtejnoſcże w Barlinje, Winje, Pariſu, Londonje a w Amerizy ſeſnacź, a moje nimale 26lětne ſkutkowanje ſa bohate naſhonjenje rukuje.

W Budyſchinje, w oktobrje 1909.

Freund,
němſki approbowany ſubjazy lěkař
a gradowany w Amerizy jako ſubjazy lěkař.

Moja adreßa w Hodźiju wot dźeńßniſcheho dnja je cźißło 89.

Telefonowe ſarjadniſtwo w Žiczenju cźo. 9.

Skótny lěkař Bierig,
praktiſki ſkótny lěkař.

Sſym ßo w Hodźiju jako

ſkótny lěkař

ſaßydlił.

Nakhwilne telefonowe cźißło w Hodźiju 24.

Simon,
praktiſki ſkótny lěkař.

Piwowa ſkładownja.

Na najlěpje ſawjedźena **piwowa pſchedawarnja** — po cźwizach a bleſchach — je khorowatoſcże dla bórſy płaćźiſny hódno **na pſchedań.** Ssamßna khěża ſ nowonatwarjenej lodowej pinzu a wjele inventara tam je a móże ßo pſchewſacź. Trěbny kapital ſ najmjeńſcha 6000 mk. Sa ßerbſki rěcźazych knjeſow ßo woßebje pſchihodźi, tola njeje ßerbſka rěcź ſ wuměnjenjom.

Poſkićźenja chzyke ßo pod napißmom „Piwo“ we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.



Maſchinſki wolij

ſa wſchě rataŕſke a druhe maſchiny jenoź w najlěpſchich druźinach po najtuniſchich płaćźiſnach porucza

Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

Łahowſka nalutowarńja a wupożcźerńja,

ſapiß. tow. ſ njewobmjeſ. rukowanjom.

Hłowna ſhromadźiſna

njedźelu 14. nov. 1909 popołdnju w 3 hodź. we Łahowſkim hoſcźenzu.

1. Rosprawa wo towarſtwje a reviſiji. 2. Wólby do pſchedßydſtwa a dohladowarſtwa. 3. Pſcheměnjenje wuſtawkow dla někotrych wßow. 4. Namjety a druhe naležnoſcże towarſtwa.

Na bohaty wopyt pſcheproſchuje **pſchedßydſtwo.**

Kedźbu!

Na Budyſki hermank pſchinjeßu ſaßo wulki wubjerk
emalliowanych a drjewjanych kuchinſkich wězow
ſchtuku po 35 np, 3 ſcht. po 1 mk.
Draždźanſki 35 np. baſar.
Stejiſchcźo na rózku Hoſchiz haßy pſched pjekarńju knjeſa Neumanna.

Ernſt Lehmann.

Skladnoſtna kup. Schijazu maſchinu

kotrejež politura je w ſkładowni něſchto cźerpika, po 55 hr. porucza

J. E. Schiebal
na Mužakowſkej drózy 4.

Drillowaza maſchina

je na pſchedań pola **Khorle Khěžnika** w Skyczinje pola Łaſa.

Dobru

pſcheńcźnu muku

hachtl po 1 mk. 10 np.
porucza **Khorla Kahrowe**
pſchi žitnych wikach.

Dźělba

kruwjazych a konjazych ſcheźěcźow

mam tunjo na pſchedań.

Max Bertram w Budyſchinje pſchi mjaßowym torhoſchcźu 5.

Włoßanki po najwyſchſchej płaćźiſnje kupuju.

Pißarńja

ſa kupne, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej drózy cźo. 1

po 1 ſkhodźe, hoſcźenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Pißomne wucźinjenja,

liſcźiny, teſtamenty, próſtwowne pißma atd. naſtajeja, **hypothekſke pjenjezy a kupowanje a pſchedawanje leżomnoſcźow** ſaradźujetaj

J. a E. Koban pſchi žitnych wikach cźo. 4, telefon 675.

— Rěcźimoj tež ßerbſki. —

Bukećanske serb. tow.

změje **njedźelu 14. novembra** popołdnju w **4 hodź.** swoje nazymske posedźenje. Přednošk je k. wuč. Schütza z Bukec dobroćiwje přilubił.

Wšitke sobustawy a hosći z blizka a daloka wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Khěža na pſchedań.

Dwajſchoßna khěža ſ rjanej ßadowej ſahrodu a ſ polom w Sarěcźu je dla ſemrjecźa wobßedźerja na pſchedań.

Dalſche wukaſuje gmejnſki pſchedſtejićźer **Janaſch** tam.

Khěža

cźißko 133 na Židowje ſ wulkej ſahrodn je khorowatoſcże dla na pſchedań.

Młodu holzu, kotraž chze

ſchicź

nawuknycź, pyta Marja Hejdźiz w Bukezach.

Kucharki, ſtwinſke a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkom, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownı knjeſa Heinr. Mohra.

Wucźobnik ßo pyta.

Hólz, kotryž chze ßedlarſtwo abo tapezěrarſtwo nawuknycź, móże hnydom abo jutry do wucźby ſtupicź pola **T. Alberta** w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebjach 10.

Dźak.

S Božej a ludźazej pomozu ßwój nowy dom natwariwſchi dźakuju ßo wſchitkim, kotſiž ßu mi ſ radu a ſkutkom k pomozy ſtali, woßebje dźak mojimaj miſchtromaj Handrijej Kubani a Khorli Schmiedlej we Łuſy ſa ſpěſchne a dobre wuwjedźenje twara a jeju teho dla wſchitkim naležnje poruczam.

Khorla Wrobl w Khaßowje.

Wutrobny dźak

knjeſej fararjej Waltarjej w Njeßwačidle ſa jeho rjane prědowanje na reformazyſkim ßwjedźenju. Proßymy, ſo by jo dal wocźiſchcźecź.

Wjele kemſcherjow.

(K temu cźißłu pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 45 Serbskich Nowin.

Sobotu 6. novembra 1909.

Placišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach.

1. novembra 1909.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	40—43	76—79
awstriske	42—46	78—83
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	36—39	72—75
3. šrěnjo pjezowane młode, derje pjezowane starše	32—35	68 71
4. šnadnje pjezowane kóždeje staroby	26—31	57—65
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	38 - 41	70 73
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	35—37	66 - 69
3. starše, wukormjene krowy a šnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	31—34	61—65
4. šrěnjo pißowane krowy a jałojzy	27—30	56 60
5. šnadnje pjezowane krowy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	39- 42	69—73
2. šrěnjo pjezowane, młódše a derje pjezowane starše	35—38	65 68
3. šnadnje pjezowane	30—34	60 - 64
Cželata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	50—53	80 - 83
2. šrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—49	76—79
3. šnadnje wuwite wot zyza	40—45	70—75
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hač do 1¼ léta	61—62	76 -79
2. mjaßne	56—58	73—75
3. šnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	52—55	68—72

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 30. oktobra 1909 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 28. oktobra 1909. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca . . . . . běła	—	—	—	—	10	20	10	50
" . . . . . žołta	—	—	—	—	10	—	10	30
" nowa	10	45	10	60				
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	8	—	8	13	7	80	8	—
Jačmjeń . . . . 50 kilogr.	8	40	8	75	8	—	8	50
Wows . nowy "	8	—	8	70	7	30	7	70
Hróch . . . . "	9	50	12	—	12	50	13	—
Woka . . . . "	10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły . . . . "	14	—	14	50	15	—	16	—
Hejduschka . . "	19	—	19	50	20	—	22	—
Bérny . . . . "	2	—	2	50	2	30	2	50
Butra . . . . 1 kilogr.	2	60	2	80	2	50	2	70
Pšeńčna muka 50 "	11	50	20	75	20	—	21	—
Rjana muka . . 50 "	10	—	13	50	14	—	15	—
Ssyno . . . 50 "	5	—	5	30	4	—	4	50
Skloma . . 100 "	5	—	5	40	3	65	5	—
Proßata 1170 schtuk, schtuka . .	10	—	24	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	—	—	6	25	6	50	6	70
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	50	6	60	7	10
Pšeńčny gris "	—	—	6	50	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 10 hr. 45 np. hač 11 hr. — np., rožka wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 50 np., jačmjeń wot 8 hr. 40 np. hač 8 hr. 80 np., wowß wot 8 hr. 10 np. hač 8 hr. 30 np.

W Budyschinje placżesche: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač 10 hr. 15 np., nowa: 17 hr. 51 np. hač 17 hr. 85 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 13 hr. — np. hač 13 hr. — np., kórz jačmjenja po 140 puntach 11 hr. 90 np. hač 12 hr. 60 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu.

21. oktobra 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 80 np. hač 8 hr. 10 np., pšeńca wot 10 hr. 50 np. hač 11 hr. — np., jačmjeń wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 30 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hač 8 hr. — np., jahły wot 16 hr. — np. hač 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., ßyno 5 hr. 20 np., bérny 2 hr. 60 np., ßloma (100 kilogr.) 6 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 70 np. hač 2 hr. 90 np.

Wjedro w Londonje 5. novembra: Powroczene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smje 22. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodž. farar Rěda ßerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodž. duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodž. němske prědowanje. — Tydženske sastojnske dźěła smje duchowny Tischer.

Křćeni

W Michalskej zyrkwi: Arthur Hermann Harry, Juliusa Hermanna Kriebela, fabrikskeho kowarja w Tšelanach, ß. — Jan Hermann Pawoł, Jana Augusta Klina, hospodarstwoweho wjednika w Libuchowje, ß. — Ernst Helmut, Khorle Ernsta Oswalda, murjerja na Zidowje, ß. — Hana Augusta, Jana Augusta Schiebera, fabrikarja na Zidowje, dź. — Elfrieda Hedwig, Gustava Adolfa Schczěpana, murjerja w Hrubjelčzicach, dź.

W katholskej zyrkwi: Herta, Hendricha Poßelta, wyschscheho schwajzara w Budyschinje, dź. — Martha, Jakuba Kurjata, listynoscherja w Budyschinje, dź.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadze 27. oktobra: Karolina Ernstina Schmidtez se Schönberga, wobydlerka wokrjeßneje hojetnje, 67 l. 7 m. — 30. Pawoł, Jana Augusta Hejdy, dźěłaczerja na Zidowje, dwójniski ßyn 3 m. 1 d. — 2. nov. Helena Makaczez, Jana Augusta Nowotneho, knježeho hejtmana na Hněwßeczanskim fórbarku, mandželska, 43 l. 3 m. 5 d.

W katholskej wožadze: 28. okt: Jan Kümpfel priv. pjekarski mischtr w Budyschinje, (bu pohrjebany do Schěrachowa) 68 l. 1 m. 24 dn. — 29. Michał Maj, wojerski invalida w Budyschinje, 65 l. 6 m. — 1 nov. Anton Wünčza schewski mischtr w Budyschinje, 43 l. 2 m. 20 d.

Zyrkwinske powjesčze s Hodžija.

22. njedželu po ßwjatej Trojizy smje rano ½8 hodž. duchowny Voigt němsku spowjednu wučbu, ½9 hodž. farar Kschižan němske a w 10 hodž. ßerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesčze s Budestez.

22. njedželu po ßwjatej Trojizy smje rano ½8 hodž. farar Domaschka ßerbsku spowjedž, duchowny Woitz dopołdnja ½9 hodž. ßerbske a w 10 hodž. němske prědowanje.

Konditornja a khofejownja

R. Lehmanna (prjedy Nauki)

na ßerbskej haßy čišło 8

porucża ßwoje městnosće dobroczíwemu wopytowanju.

Pschihódny pschebytk!

Najlěpsche napitki, ff. konditorske twory,

Torty, tykanzy, baby atd.

jako dary s kóždym žadanym napißmom sa kóždu składnosć ßo hodžazym.

Schokolady. — Mjedowe tykanzy.

C. E. Rincke,

kóžkarski mischtr w Budyschinje na bohatej haßy 5.

Poručam ßwój wulki skład

pjelsczowych tworow a kožow

kóždeje družiny,

boy s kunjazeje, nerzoweje, persianskeje, bobrazeje, fejoweje (woprawdźiteje skunkjoweje), **čorneje a bruneje bobaczeje, čorneje a běłeje tibetoweje kože,**

boy s kaniklazeje kože wschěch wulkosczow, **tykaeže,** k temu ßo pschihodžaze, wschelakich formow.

Stare kožuchi ßo na nowe formy kóždy čaß pschedźěłaju.

— Ssyre kože kupuju. —

C. E. Rincke.

Za

nasymsku potrjebu:

Wolmjane soki	hižo po	45 np.,
wolmjane schtrympy	„ „	30 „
wolmjane mězy	„ „	25 „
wolmjane khapy	„ „	35 „
normalne koschle	„ „	95 „
barchentowe koschle	„ „	90 „
spódnje sukuje	„ „	90 „
kholowy	„ „	90 „

Wožebje płaćišny hódno:

Čěške pošleschćowe pjerje,			
wupjerki,	hotowe seschite,	hižo po	275 np.,
zychi,	hotowe seschite,	„ „	225 „
łožowe płachty,	barbu njepuschćate,	„ „	125 „
spanske pschikrywy	(deki),	hižo po	100 „
stwinske běhacže	meter	„ „	30 „
stepowane pschikrywy		hižo po	250 „
sosowe a blidowe pschikrywy		hižo po	125 „

trjenja a blidowe ruby,

wutrěwanske rubischcža

nadpadnje tunjo.

Philippi & Co.,

na bohatej haśy 3.

Telefon 488.

Gustav Mudra

měješčel **Ernst Mudra**

w Budyschinje

na žitnej haśy

delka 5 w 1. etaži

pschedawa

Budyski hermank

jara woźebne

žonjaze a holcžaze žakety,

cžorne a pišane,

wscho jenož poślednjeje nowoscze,

kaž tež

žonjazu pychu

jako

žonjaze a dźěcžaze kłobuki,

sportske kłobuki,

so by žo s tutymi nowopschiwsatymi wěžami sawjedł, po šměschnje tunich płaćišnach.

Proschu, wobhladajcze šebi moje wokna delka a w 1. etaži.

Poručam šwój wulki sklad:

prima pólskich a schles. tyscherskich khójnow, schles. schmrěki, wudwjerniki a wudwjerna, hranite drjewo, laty, tramy

wschěch swucženych wulkoscžow po najtunischich płaćišnach.

Sa msdu žo tunjo rěsa.

W Budyschinje, na Tšělanskej dróšy 23.

Pawoł Mörbitz.

Parny rěsak, hěblowarnja a pschedawarnja wužitk. drjewa.

Gustav Mudra

měješčel **Ernst Mudra**

w Budyschinje

na žitnej haśy

delka 5 w 1. etaži

pschedawa

Budyski hermank

jara woźebne

mužaze a hólcžaze wobleczenja, symske paletoty, sportske a dwojorynkate jupy, kholowy, mantle a pellerinu

kaž tež

džělacžersku drastu

sa wschě powołanja

po jara poniženych płaćišnach.

Proschu, wobhladajcze šebi moje wukładne wokna delka a w 1. etaži.



Žadna składnoſtna kup!

Njedźiwajzy tunich płaczišnow
4 prozenty.

Tak daloko hacź skład doſahaha!

Pjelſczowe twory.

Kaninſka ſtola 4.50, 3.50 2.50 **1.50**

Kaninſka ſtola ſe 4 wopuſchemi a wudebjenej hłowu 7.90 **4.90**

Sealſka kanin ſ podraženym hermelinom wupyſchena **5.00**

Dźěczaze garnitury

na bohaty wubjerk.

Moufflonſka ſtola ſe ſchtyrimi wopuſchemi **5.75**
něhdźe 190 cm dołha.

Moufflonſka ſtola ſe ſchtyrimi wopuſchemi **7.75**
něhdźe 210 cm dołha.

Tibetſka ſtola ſ wopuſchemi 14.50, 12.00, 750 **4.50**

Dźěczaze boy a moufflonſke ſtole.

Shorjelska pschedawarnja J. Schaaka

w Budyſchinje na bohatej haßy 29.



Žakety

ſa holzy, brune-a cźěmnomódre, ſ jenobarbnych a muſtrow. tkaninow.

Mantle ſa dźěczi
ſe ßukna a ßomota.

Jaki

ſa hólzow, brune a cźěmnomódre, najnowſcheje faßony.

Golfſke jaki

ſa žony a holzy wſchěch barbow a wulkoſczow
najtuńſcho porucza

Leopold Posner

w ſtarej póſcze. w Budyſchinje na bohatej haßy 4.

Hotowe ßłomniki

wſchěch wulkoſczow,

rubjany a běły płat

wſchěch ſchěrjow,

běle a rubjane trjenja
a **blidowe ruby**
po jara poměrnych płaczišnach porucza

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

Pištne khartki

cźiſchcźi ſpěſchnje **Smolerjez knihicźiſchczerna.**

Hermank wjele poniżene płaćišny!!

Wobuće

jenoż najlěpšcheho wudźělka, najmodniščeje faßony a ſ najlěpšcheje kože.

Sa kóždy por najdalšche rukowanje. — Kóžde wuporjedźenje ßo pšchijimuje.

Płaćišny jara tunjo.

Shorjelska cźrijowa pschedawaŕnja w Budyschinje

7 na bohatej haßy 7.

Otto Preuß

měješcźel Khorla König

na žitnej haßy 4. w Budyschinje na žitnej haßy 4.

Sa **symſki cźaß** poruczam:

woßebne

mužaze wobleczenja,

po ßedźenju a dobrym ſeſchiczu lědma wot dobrych po měrje džěłanych wobleczenjow rośesnacź.

Woßebne **symſke paletoty**
hižo po 14 mk. hacź do najwoßebniſcheho.

Woßebne **ſportſke jupy,** pſcheſapinaki
ſ dobreje džeržazeje koßmikateje tkaniny a ſ rjanym cźopłym podſchiwkom hižo po 6½ mk.

Jako zyle woßebitu ſkładnoſtnu kup poruczam:

tolſte cźople ſymſke kholowy,

jara rjane muſtry, w hoborſkim wubjerku hižo po 3 mk. 75 np.

Schtrykowane lazy, kaž tež **dźěłanſke kholowy, lazy, żakety, kalmukowe jaki, ſpódnje kholowy**
po njeßměrnje tunich płaćišnach.

Něhdźe

500 dźěćźazych wobleczenjow,

dźěćźaze paletoty, dźěćźaze jupy a **kholowy**
po njedoſcźenjenych tunich płaćišnach.

Žonjazeje draſty

mam njeßměrny ſkład a teho dla poruczam

žonjaze żakety a paletoty

ſ cźežkeho ßukna, aſtrachana, ßomota a krimſkeho pſchedźeua,
cźežki žonjazy żaket po 4 mk. hacź do najwoßebniſcheho.
Eſwětłe jendźeſke paletoty, kraßne wězy, hižo po 6 mk.
Dołhi měchojty żaket bjes wobßadźenja ſ lěpſcheho ßukna ſ watowanym podſchiwkom, jara wohrjewazy, płaćišny hódno.

S dobom ßo k ſeſchiczu mužazeje draſty po měrje poruczam.

Wulki ſkład tkaninow.

Sprawne poßłużenje! Tunje płaćišny!

Briketty ſe Suborniczki

ßu pſches mje po waggonach a wosach tunjo dostacź.

Telefon 15. **Khorla Bukan** w Hucźinje.

Franz Marschner

cźaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9

ßwój ſkład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju poruczа.

Hódna twora. Pilžomne rukowanje. Tunje płaćišny.



Sa brylowpotrjebnych!

Khorla Scholta, optikus

w Budyschinje
pſchi hłownym torhoſchcźu pod radnej khěžu

poruczа **bryle** a **tłóczniki,** kotrež ßo jenoż, ſa wóczko ßo pſchihodźaze, dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, cźitanſke ſchkleńzy atd., **bryle** a **tłóczniki** po lěkarſkim wukaſanju.

Saloženje wobkhoda 1856. — Jědnacze krócź mytowany.

Bjes konkurrenzy

po tunjoſcźi, pſchiſprawnoſcźi a dźerženju ßu moje wot 30 lět w Budyschinje ßo pſchedawaze prěnjoklaßne wudźělki

wobuća

ſa mužſkich, žónſke a dźěcźi.

Žonjaze ſchkórniczki po kóždej płaćišnje, 6, 7, 8, 9 a 10 mk.

Mužaze ſchkórniczki ſ tołſtej ſwjerſchnej kožu hižo po 4 mk. 75 np.

Schulſke ſchkórnje, wulkoſcźe 27/30, hižo po 3 mk. 25 np.

Filzowe ſtupnje ſa dźěcźi hižo po 40 np.

Pódla teho mam wulkotny ſkład:

filzowych ſtupnjow a toſlow,
filzowych a pjelſcźowych ſchkórniczkow,
jěſdnych, hórſkich a hontwarſkich ſchkórnjow,
drjewjanych cźrijow a gumijowych ſtupnjow,
rejwanſkich a towarſtwownych ſtupnjow
po ſnatych, jara tunich płaćišnach.

Wobucźe ßo po měrje dźěła a ßo wuporjedźuje.

Pawoł Kristeller

Telefon 168. — **na bohatej haßy 29.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 46. Sobotu 13. novembra 1909. Letnik 68.

Swětne podawki.

Sakski krajny sejm

je so pšes krala schtwórtk s trónskej rěcu na swjedźeńske waschnje wotewrił. Trónska rěc na nowy wólbny sakoń, na wopyty němskich wjerchow, jubileje wschelakich regimentow a 500lětny jubilej Lipsčanskeje universitty spomina. Runjež su dokhody železnizow mjeńsche byle, budźe mózno, runowahu w statnym hospodarstwje bjes powyschenja dawkow sdźerżeć. Ssejmej so nacźisk sa nowy hórski sakoń pschedpokoži. Wěstosć hórnischeho dźěła ma so s wuswolenymi hórnikami dohladowacź a so prawne sakitanje ležomnostneho wobsedźenstwa psche hórnische wobschkodźenje powyschicź. Kaž knježerstwu spěchowanje ludoweho materialneho derjemjeńca na wutrobje leži, tak chze wone tež ludowe idealne kubła schkitacź. Wosebje knježerstwu wo to dźe, so by so ludej nabožina sdźerżała. Duch wěry a posłuschnosće dyrbi niz jenoz w swójbach, ale tež w schulach žiwy wostacź a hdźež je trjeba, njech wón k nowemu žohnowanje noschazemu žiwjenju wotucźi. Wo sarjadnistwje roswucźowanja směje sejm wo tsjoch sakonjowych nacźiskach jednacź, kotrež maja ważne należnosće wyschschich a ludowych schulow s nowa srjadowacź.

Wosebity sakonjowy nacźisk ma nowy porjad sa wyschsche holcże schule postajicź. Druhi sakonjowy nacźisk wo poměrach postajenja schwalcźiskich a druhich wotrjadowych wucźerkow jedna. S nacźiskom sakonja wo krajnym wohenj sawěsćazym wustawje a s nacźiskom wo sawěsćenju psche wohnjowu schkodu pola privatnych sawěsćazych towarstwow dyrbja so pschecza dopjelnicź, kotrež su prjedy w sejmje słyschecź byle.

Sakonjowe nacźiski, s kotrymiž ma so sa strowe sarjadnistwo gmejnow prawy pucź namakacź a so reforma gmejnskich dawkow, schulskich a zyrkwinskich dawkow na spokojaze waschnje pschewjesć, so jenemu posdźischemu sejmej do wuradźenja dadźa.

Druha komora sakskeho sejma

je s pomozu sozialdemokratow nationalliberalneho sapósłanza Vogela s 58 hłosami sa pschedsydu, sa 1. městopschedsydu konservativneho sapósłanza Opitza s 83 hłosami a sa 2. městopschedsydu swobodomyślneho sapósłanza Bara se 37 s 73 płaczazymi hłosami wuswolika. Poslednischi 1 hłós psches absolutnu wjetschinu dosta. Wschitzy tsjo wuswoleni su wólbu pschijeli.

Po swojej sylnosći měli sozialdemokratojo prawo, sebi zadacź, so by so do sejmoweho městopschedsydstwa a sapisowarstwa jedyn sobustaw s jich strony wuswolił. Liberalni a konservativni pak so tutemu žadanju njejsu podwolili. Po jich měnjenju su sozialdemokratojo swoje prawo na sastupjerstwo w pschedsydstwje spuschcźili, dokelž su so woni sapowjedźili, wustawne winowatosće dopjelnicź, kotrež su s tym sjednocźene.

Sakske krajne dokhody a wudawki

su po 367,331,986 hriwnach sa finanznu periodu 1910/1911 wobliczene. Nowe wudawki a dokhody so po $20^1/_4$ milijonach powyscha.

Sa železniske pschetwary a powjetschaze twary, sa nakupjenje lokomotiwow a wosow je so $39^1/_2$ milijona hr. postajiło. Msda sa sastojnikow něhdźe 81 milijonow hriwnow wucźinja.

Statny dołk so na kónzu lěta na 893 milijonow hr. poniži S tejele sumy je so 783 milijonow hr. na krajne železnizy nałożiło.

S ludźazeho a paketowego wobkhada su statne železnizy 55 milijonow a s tworoweho wobkhada 102 milijonow hr. dokhodow měle. Wschě dokhody železnizow $169^3/_4$ milijona a wschě wudawki $129^1/_4$ milijona hriwnow wucźinjeja, tak so něhdźe $40^1/_2$ milijona hr. zbytka wosta.

Krajna lotterija lětnje 4,663,639 hr. dobytka wunoscha.

S dawkow je ležomnostny dawk něhdźe 5 milijonow, dokhodny dawk něhdźe 58 milijonow, wudospołnjazy (samoženjowy) dawk uěhdźe $4^1/_2$ milijona hriwnow wunjesł.

542 milijonow hriwnow dodawka sa němske khěžorstwo.

Cźaš nowych dawkow so hubjenje sapocźina. Hižo wot někotreho cźasa pol milijardy hriwnow dodawka wocźakowachu. Tola tuta hobrska summa hischcźe njedosahaha, wscho hromadźe budźe khěžorstwo pódla wunoschka nowych dawkow 542 milijonow hriwnow trjebacź. Njedostatk wobsteji se sastatych matrikularnych pschinoschkow, kotrež dyrbja němske jenotliwe staty do khěžorstwoweje kasy sapłacźicź. Po kajkim waschnju směje so njedostatk wurunacź, hacź s pożcźonku abo sasu s nowymi dawkami, wo tym směje bliższi khěžorstwowy sejm rosradźicź.

Pschekschiwjenje w Kielskej khěžorstwowej łódźerni.

Na Kielskej khěžorstwowej łódźerni su so léta dołho pschi pschedawanju stareho metalla s wójnskich łódźow najwjetsche jebanstwa stawale. Němske khěžorstwo je so wo wjele milijonow wobschudźiło. Psched Kielskim pschisažnym sudom wotměwa so nětkole wusudźenje pschecźiwo někotrym sastojnikam a s nimi stowarschenymi wikowarjemi, kotsiž su so dlěje dyžli 10 lět na schkodu němskeho khěžorstwa wobohacźeli. Dobytk, s kotrymž su sebi jenotliwzy saki natykali, statysazy hriwnow wucźinja, schkoda łódźerńje pak do milijonow dźe. Jenoz w posledních tsjoch měsazach je so 30 kradnjenjow, a to niz jenoz stareho, ale tež zyle noweho materiala wuslědźiło a zyke jeho sklady pola „wikowarjow“ namakachu, haj łódźerniny sliczbował Peters direktnje material — jako by sam Kielski wikowar był — tež Barlinskim firmam scźelesche. Pschekłócźe łódźerninych sastojnikow so zyle po systemje a prawidle stawasche. Pschi pschedawanju „stareho“ materiala so wahi wuźiwachu, pschi kotrychž móżesche po wuprajenju wězywustojnych rosdźěl hacź do 1000 kilogramow hicź. Stare wucźiskane wězy łódźerńja wucźiscźene sa nowe a sa dźesacźkrócźnu płacźisnu sasu kupowasche. Wubrakowany stary łódźny scźežor, kotryž bě so sa 70 hriwnow pschedał, łódźerńja na pschiklad hnydom sasu sa 1000 hriwnow kupi.

Pschi tym je pschisažnemu sudej wujasnjenje s tym jara poscźežene, so so mnohim łódźerninym sastojnikam njeje dowoliło, wscho wupowjedacź, „dokelž su se sastojnskim potajnstwom swjasani“.

Na praschenje sudoweho pschedsydy, kak je so kontrola wjedła, hdyž je so stara łódź rosebrała, twarski wotrjadnik a łódźerniny radźicźel tole wotmolwi: „To so s zyła njehodźi kontrollowacź, to so jenoz po sliczbowanjach swěscźicź hodźi.“ Tutón wotrjadnik njeje ženje k wasy schoł, dokelž wo wasy pschemało rosumjesche. Jedyn sastojnik, kotryž měješe liczbu wosow, se starym materialom wot-

jěsdžazych, dohladowacź, žo wusna, so žo tele wosy njejžu ani wažile; wo to žo wón njeje trjebał staracź. Ssudnizy a sakitarjo wobskorženych k jenohlóžnemu pschežwědčenju pschińdžechu, so je kontrolla jara njedowěrna była. Wudawanje nakładnych wobžwědčenjow sastojnik wobstarowasche, kotryž bě žo hižo prjedy se schěsćź létami khostańnje khostał.

Wožebje je žo jedyn sastojnik łódźstwoweje intendantury se sćěhowozym pschisłomnjenjom wusnamjenił: „Khěžorstwowa łódźerńja nima nadawk, so by žo po pschekupskim waschnju wjedła, ale jejny nadawk je, so by wójnske łódźstwo stajnje hotowe było. Pscheds tymle nadawkom dyrbja wschě wohlady do sad stupicź." Tele spodźiwne nahlady dyrbja cźim wjetsche dźiwanje sbudźicź, dokelž wójnska hotowosćź łódźstwa njeschkoduje, hdyž žo łódźerńja po pschekupskim waschnju wjedźe.

Podawki pola Kielskeje łódźerńje žu khěžora a prynza Hendricha na najhłubscho roshorike. Zyke wobydlerstwo Němskeje s khěžorom žobu sacźuwa a mohł rjez pod wohańbjenjom cźerpi, so žu němszy sastojnizy tajke jebanstwo sawinowali. Khěžorstwowe łódźstwowe sarjadnistwo radu składuje, na kajke waschnje mohło žo pschichodnje tajkim podawkam sadźěwacź. W khěžorstwowym žejmje budža jebanstwa Kielskeje khěžorstwoweje łódźerńje nadrobnje rospominacź.

Prozeß dla kschiwdy s politiskim podkožkom.

Pschi składnosćźi poždlednich wólbow do khěžorstwoweho žejma swjask ratarjow we Warstadtu shromadźisnu wotmě, w kotrejž bě wjele holka a njeměra. Hnydom pschi sapoczatku shromadźisny bě žo jedyn pjany sozialdemokrat na jewischczo sczischczał a bě, hdyž žo khěžorej žkawa wunježe, žedźo wostał. Po napominanju kandidata sa khěžorstwowy žejm, dr. Hahna, žo pschitomnaj žandarmaj, Müller a Tandern, komdźischtaj, sozialdemokrata se sale wupokasacź. Žandarmaj žo na to powołaschtaj, so nimataj žaneje poruczność, pschecźiwo cźłowjekej sakroczicź, kotryž je pschi žkawje na khěžora žedźo wostał. Hahn je pjecza na žandarmow njembry sawołał: „Cźińcze žwoju winowatosćź!" Dale bě žebi jedyn se žandarmow na dobo žadał, so by žo shromadźisna skónczika, dokelž je polizajska hodźina (11 hodźin) nimo była. Na to je dr. Hahn rjekł: „Budu Waß . . . ! To dyrbi Waß drohо stejecź! Njesćze žwoju winowatosćź cźinili!" S tym žo žandarmaj skschiwdźenaj cźujeschtaj a dr. Hahna wobskorźischtaj. Tutón žo pscheds žudom s tym samolwjesche, so je w lohko srosymliwym roshorjenju był; pschetož po žwojim pscheżwědčenju staj žo žandarmaj bojakoj, wěz porjada a monarchije schkitacź. Też njeje prawe było, shromadźisnu skónczicź, dokelž bě runje jedyn jara wuschikny sozialdemokratiski agitator rěcźał. Skschiwdźazeho wotmyślenja wón njeje měł. Lawniski žud Hahna k 30 hriwnam pjenježneho khostanja saźudźi.

Grichiski prynz Jurij je do pruskeho wójska sastupił.

Grichiska offižerska liga je wschitkich kralowskich prynzow nusowała, wot wyschscheho roskasowarstwa we wójsku a wójnskim łódźstwje wotstupicź. S nich je starschi tychle prynzow, prynz Jurij, žyn grichiskeho krónprynza, kotryž je se žotru němskeho khěžora woženjeny, jako leutnant do 1. pruskeho pěscheho gardoweho regimenta sastupił. Wón pola 8. kompagnije steji, s kotrejež schefom je hejtman s Bismarck. Wyschschi leutnant s Weiher ma poruczność, jemu mohł rjez s wojerskim pschewodźerjom bycź.

Prynz je žo 7. julija 1890 w hrodźe Tatri narodźił, wón je potajkim 19. léto žiwjenja dokonjał.

Požczonka Sserbije w Franzowskej.

Pschi nowej žerbskej 150 milijonowej požczonzy w Franzowskej žo pjecza też ruske banki wobdźěleja. W Awstriskej žo jara na to hněwaju, so žo Sserbiji s nusy pomha, do kotrejež je s poždlednimi wójnskimi njeměrami pschischła. Wožebje maja sa to, so žo wobdźělenje Ruskeje pschi žerbskej požczonzy jažnje njepschecźelsźy pschecźiwo Awstriskej wobrocźa. Dźěl tuteje požczonki Sserbija na žwoje dalsche wójnske brónjenje nałožuje. So žo tele brónjenje pschecźiwo Awstriskej měri, wo tym žu w Awstriskej pscheżwědčeni.

Rusła a Awstriska.

S annexiju Bošnije a Herzegowiny pscheds Awstrisku je mjes Ruskej a Awstriskej njepschecźelstwo nastało, kotrež žnadź skónczne k wulkej wójnje powjedźe. K tejle wójnje žebi swjaskarjow pytajo, je ruski zar pscheds něktorymi njedźelemi italskeho krała wopytał. W Italskej žu zara s wulkej sahorjenosczu witali, dokelž žu tam s wupschestrjenjom Awstriskeje na Balkanje runje tak njespokojom, kaž w Ruskej. Italszy žo hižo dawno na to hotuja, so bychu pschi rospadnjenju europiskeje Turkowskeje Albansku wobžadźili, kotruž Romskim pschiwusny lub wobydli. Pódla teho žo Italska boji, so by jejne wikowanje na Balkanje cźežko schkodowało, hdy by Balkan pod awstriske knjejstwo pschischoł. Tychle pschicźinow dla je napjatosćź mjes Italskej a Awstriskej runje tak wulka, kaž mjes Ruskej a Awstriskej. Woběmaj krajomaj wo to dže, so by žo Awstriskej dalsche postupanje na Balkanje sadźěwało. Tale jenakosćź interežow Ruskeje a Italskeje je pschi składnosćźi zaroweho wopyta w Italskej k rusko-italskemu swjaskej dowjedła. Tónle swjask žo pschecźiwo nikomu druhemu njeměri, khiba pschecźiwo Awstriskej. Hdyž žo składnosćź poskicźi, budźetej Ruska a Italska Awstrisku s Balkana wucźischczecź pytacź. Awstriska derje wě, so wot njeju nima žaneho pschecźelstwa wocźakacź a žo teho dla na wschě móžnosćze pschihotuje. Wona je pschi ruskej, runje kaž pschi italskej mjesy žwoje wójsko požylniło. Tola też Sserbiji Awstriska njewěri. Wona je teho dla zyły brigadowy stab a jedyn pěschi regiment do Semuna s napschecźa Belgrada położika.

S teho wscheho je widźecź, so awstriske knjeżerstwo s wójnu liczi s Ruskej a Italskej, k kotrymajž byschtej žo też Sserbija a Bołharska pschidružiłej.

Židowski minister w Danskej.

Sjednoczene staty połnózneje Ameriki a Italska žu hižo židowskich ministrow měle, tola Danska je prěni kraj w Europje, w kotrymž je jedyn žid s pschedžydu ministerstwa. Tutón danski ministerstwowy pschedžyda, knjes Zahle, je hakle 43 lět stary. Po powołanju je wón rěcźnik a wot 10 lět žejmowy žobustaw a pschedžyda demokratiskeje strony, kotraž je nětkole w Danskej knjeżerstwo pschewsała. Pódla Zahle, kotryž pódla ministerstwoweho pschedžydstwa też ministerstwo krajneho sakitanja sastawuje, hischcże dwaj židaj ministerstwu pschiškluschataj, finanzny minister dr. Brandes a wikowanski minister Heilbuth. Tsjo s nowych ministrow běchu prjedy redaktorjo, mjenujzy Zahle, Brandes a kultužowy minister Hostrup. Sajimawe je, so je jedyn kollega tych tsjoch židowskich ministrow, minister roswucźowanja, po powołanju farař. Bjes dwěla je Danska kraj, w kotrymž žo pschi wobžadźenju najwyschschich krajnych sastojństwow na wěrywusnacze njedźiwa.

Spomnjenja hódne je też, so je mandźelska ministerstwoweho pschedžydy Zahle hacź dotal stenografka w danskim žejmje była. Hdyž žo ju praschachu, hacź žo wona nětko žwojeje dźěławoscze jako stenografka wostaji, wona wotmołwi: „Myślicze drje žebi, so moju najlubschu dźěławosćź spuschczu? Bóh swarnuj! Nětko budże hischcże sajimawscho, rěcze mojeho muża a jeho kollegow w žejmje napižowacź. A nichtó dźě njewě, kak dołho budże ministerska kražnosćź tracź. Duž njeby mudrje było, tajke sastojństwo puschczicź. — Wotstupiwschi danszy ministerjo mjenujzy žaneje pensije njedostawaju. Nowe ministerstwo drje njesměje dołheho žiwjenja. Ministerstwowy pschewjele rěczi a lubi. S tym pak žo žane knjeżerstwo njesdźerži. So chze Zahle spoczczowanju rjadow (ordenow) a titulow wobaracź, ma žo powitacź. Wón je žo žam ezzellenzneho titula wotrjekł.

Pscheš tyžaz židow w Ruskej sajatych.

Tele dny žu w městach a městaczłach Witebskeje gubernije pscheš tyžaz židow wschelakeje staroby sajeli. Mjes nimi žu někotsi rabinojo a advokatojo. Jich dźeń židowskeho žwjateho dnja sajachu, hdyž židźi po skónczenju Božeje žkužby se synagogi dźěchu. S pschicźinu sajecza bě to, so žo we Warschawje pschipadnje tajne židowske sjednoczenstwo wužlědži, kotrež je židow wot wojerskeje žkužby s pschekłóczom a falschowanjom wschelakich wopižmow wužwobodźało. Na czole tajneho sjednoczenstwa židowszy rabbinojo a advokatojo stejachu. Pschi wotkryczu tuteho pažma žo wyschnosćźi poradźi, žo lisćinow a sapižow smozowacź, kotrež, kaž žo sda, na žlěd židowskeje revoluzionarneje agitazije dowjedu, kotraž je po zyłej Ruskej rosschěrjena.

W knihowej kschinje.

(Skónczenje.)

Nětkole tsi spěschnje po žebi sćěhowaze kanonske wutsěle sawrjeżnychu, kotrež cźekanje jateho daloko swucznje pschisjewichu. Zyke město Gorkum žo na to hibacź pocza, a wschitzy prósdni ludźo k pschistawej khwatachu, hdyž bórzy wojazy na kraj stupichu.

S wobhladniwosczu bě Daatselaar w nozy kózdu cźěř kniho-

weje kschinje snicžik. Tež drastu, w kotrejž bě Grotius k njemu dozpěł, bě hnydom do wohnja cžišnył a spalił. Nichtó njebě widžał, so bě žo kschinja do jeho domu donjeßła, a Grotiuša žameho hischcže wjele mjenje. Duž Daatselaar s wustróženjom žamym woteńdže. Jenož žwěrnu žłužobnizu Hilžu, kotruž w domje namakachu, wojazy sajachu a kaž słóstnižu na hród wotwjedžechu, hdžež žwoju lubu knjeni Grotiußowu saßo wuhlada a hdžež žo wobej jena druhu troschtowaschtej a žej kuražu cžinjeschtej. Wo jatym pak ani w měsce Gorkumje, ani we wokolinje cžerje njenamakachu.

Khrobły plan bě žo poradžił. Hugo Grotius bě dawno psches mjesy a do města Antwerpena dozpěł, kotrež tehdom hischcže k tak mjenowanej schpanischej Nižoseńskej žłuschesche. Tu běchu jemu jeho pschecželjo hospodliwe pschijecže pschihotowali. Wotžal nižoseńskemu knježerstwu, tak mjenowanym generalnym statam, list pißasche, w kotrymž wupraji, so bě žej bjes namozy a bjes wobtykanja žam žwobodu dobył, dokelž běchu jeho na njesprawne waschnje wotžudžili a jateho džerželi. Hischcže junu w tymle lisce žwoju zyku a dospołnu njewinowatosć wobžwědcžesche a kónczesche, pschejo žwojej lubowanej wótcžinje žwobodu, měr a derjeměcže.

Na radu žwojich pschecželow poßłuchajo a s doporuczenjemi franzowskeho sapóßłanza wuhotowany žo Grotius s Antwerpena do Parisa po wobpuczach poda, hdžež 13. haprleje léta 1621 sbožownje a njesranjeny dozpě.

Jenož jena staroscž wukhowanemu mužej sboże a radoscž myleschе. To bě stysknine praschenje, schto budža s jeho wutrobitej a nadobnej mandželskej cžinicž, a hacž ju sa jeje skutk, kotrehož žo njebojasnje wusna, bjese wscheho dživanja njepokhostaja. Jeho bojoscž žo na sboże njedopjelni. Najprjedy drje wěso knjeni Marju a jeje žłužobnu džowku Hilžu we wuskim a krutym sajecžu džeržachu: Hdyž pak bě žo roskasnikowe prěnje wustróženje a hněw minył, cžujesche, žej měrnje rospominajo, žamo cžesczownosć a wobdživanje sa nadobnu žonu. Wón nětkole s njej tak cžesczownje wobkhadžesche, kaž žej to jeho wutroba napschecžo njej žadasche a kaž bě teho dospołnje hódna. A se žamžnym smyßlenjom bě tež ta rosprawa pschejata, kotruž žwojim pschedstajenym poda, runjež dyrbjesche w njej s wohańbjenjom wusnacž, so bě žónska jeho pscheleschcžika.

S pschepytowanjom žo wupokasa, so běchu na hrodže napoßledku jara bjes staroscže a žej wěscži byli. Ale žława wukhowanskeho skutka, wo kotrymž žo po zyłym kraju do wschěch kónzow powjesc spěschnje rosnjeße, krutej sprawnoscži ruku sadžerža a tež žamo hněw njepschecželow pohluschi. Wschudžom lud wyskasche nad tym, so bě žo khrobły a mudry kruch swažliwoscže tak sbožownje poradžił. Po wschěch dróhach a haßach te wjeßele pěßnje spěwachu, kotrež běchu na to sbaßnili. Ssamo wobßadka na hrodže na to saby, so běsche žo dawa s tym pschekwapicž a so ju nětkole wschudžom hanjachu a wußměschachu a se sahorjenjom powschitkownemu wyskanju pschihłoßowasche.

Wyschnoscže mózachu žej, džiwajo na tute wobstejenja, lědma swěricž, tamny skutk khostacž. Roskasnik na hrodže sa to jeno zuni porok dosta, so knihowu kschinju po pschedpißu njebě pschehladał. Marju Grotiußowu pak a jeje žwěrnu žłužownu s jeju jastwa bórsy puschczichu.

Nětkole wubjerna žona do Parisa khwatasche, hdžež žo hischcže w nasymje tamneho léta se žwojim psches nju wußwobodženym mužom seńdže. A mózemy žej sboże a wyskanje žiwje pschedstajowacž, kotrež wobeju mandželskeju napjelnjesche a pohnuwasche, hdyž žo po dołhim a stysknym džélenju skónczńje saßo wuhladaschtaj a hdyž nětkole na pschezo sjednoczenaj wostaschtaj. Džeßacž lět, kotrež we khownym měscže Franzowskeje pschežiwischtaj, běchu jimaj wschak psches wschelakore winy wobczežene a pokhmurjene.

Runjež kral Ludwik tsinaty žławnemu wuczenzej Grotiußej lětny dokhod postaji, jeho swonkowne wobstejenja jemu tola khětro cžežke swostachu. Nimo teho žo wón pod franzowskim knježerstwom, kajkež tehdom bésche, njewjeßeły cžujesche a jemu žo po jeho wótcžinje stysksche.

K temu sdasche žo léta 1631 pschileżnosć dobra bycž. Jeho khowny njepschecžel, naměstnik Moriz Oranisti, bě semrjel, a Grotius mějesche wjeßelu dowěru, so jemu bratr a naßlědnik teho žameho, Hendrich Oranisti, žwoju pschikhilnosć a s tym tež žwoju pomoz a schkit pschiwobrocži. Duž žo do Hollandskeje wrócži. Ale jeho mnosy a wjele placzazy njepschecželjo, kotrychž tu hischcže mějesche, wjedžachu dozpěcž, so jeho k stajnemu wuhnanstwu wotžudžichu. Tak wot žwojeje žamžneje wótcžiny wustorczeny, powołanje snateho kanzlerja Oxenstierna pschija a do schwejdskich žłužbow léta 1634 sastupi. Wón bu sa statneho radžiczela a sapóßłanza pschi franzowskim dworje pomjenowany.

Tutoważne a cžestne sastojnstwo je Grotius džeßacž lět (wot léta 1635 hacž do léta 1645) s mozu, s wobhladniwoscžu a s dostojnoscžu sastupował. Potom žo s Parisa saßo do Schwejdskeje wróczi. Duzy po puczu tam psches Amsterdam pschińdže a bu tu na jara cžesczaze waschnje powitany a pschijaty. S tym jeho stysksanje po lubowanej wótcžinje saßo móznje wotucži. Wón žej puschczenje se schwejdskich žłužbow wužada a žo na łódž poda, so by žo do Hollandskeje wrócził. Ssylny wichor pak łódž na tutej jěsbje k němskemunbrjohej sahna a cžežko khory bu Grotius do Lübeka a wot tam do Rostoka dowjesеny. Tu je pobožny a žławny muž 28. augusta 1645 w pokoju Božim a w nadžiji lepscheho žiwjenja wußnył.

Jeho žmjertne powostanki do Hollandskeje pschenjeßechu a tam w jeho narodnym měscže Delstu we wótznym rownischczu pokhowachu. Knjeni Marja Grotiußowa je psche žwjercž žwojeho lubowaneho muża bolosczіwje płakała, je pak žo jako kschesczijanka pod ruku Božu kłoniła a žo jeho radže ponižnje podczißła. Wona bě hischcže wjele wjele lět po nim żiwa, a nimo jeje pobožnoscže je ju luboscž jeju schtyrjoch džéczi (tsjoch žynow a jeneje džowki) we woßamocženju troschtowała. Nětkole je hižo dawno sjednoczena se žwojim lubym mandželskim.

Doniž pak budže mjeno Hugo Grotius w stawisnach jeho wótcžiny a zyłeho žwěta mjenowane, tak dołho budža tež jeho mudru a žwěrnu mandželsku khwalicž a wo njej s cžesczu powjedacž, kak je s wopornjwej luboscžu jateho podpjerowała a jeho w knihowej kschinje s jastwa wußwobodžiła.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S Budyschina. (Nahła žmjercž.) Jedyn 42lětny džélacžer, wěsty Stock s Bankwitz, kotryž bě na puczowanju do konjemza jeneho hoscženza pschi drjewowych wikach salésł a tam pschenozował, je tam s Božej ruczku žo sajawschi wumrjeł. Jeho cžéło žu na tudomnym pohrjebnischczu khowali.

— (Jěsdne koło žo namakało.) Jěsdne koło, kotrež je žo tu tele dny namakało, je žo tudomnemu polizajstwu na khowanje dało.

— (Paduschnizy.) Njedželu žu na hermanku jenu něhdže 50lětnu žonu, wěstu Schramowu se Schönbacha, lepili, hdyž s budy wikowarja Schlenkera jedyn žonjazy žaket žobu kasasche. — Dale je polizija wěstu Pechowu s Burgsteina sajała. Žónska bě jenemu mužej pjenježnu móscheń se saka wsała a město njeje do njeho s pěskom pjelnjenu móscheń tykła. — Jenej khěžkarzy s jeneje bliskeje wěży žu pjenježnu móscheń se 40 hr. kradnyli.

— Po wólbach. Brühlakojo žo hischcže pschezo njemóża do myßle podacž, so je jich knjes a mischtr we wólbje pschecžiwo Kokli podležał. Hižo do wólbow žu hwisdali, so hrjady pikotachu, a nětko po wólbje njemóża žo hnydom na wěrnoscž swuczicž. Nastróżazu powjesc saßłyschawschi, so je Kokla dobył, woni kaž na komando wudawachu, so Brühl wólbn postorczi. Hewak wschitży na nóß padaju, hdyž Brühl cžoło smorschczi, a kak mohło žebi teho dla knježerstwo pschecžiwjecž, hdyž jemu Brühl nješchto pschikasuje? Wot Kuhowskeho najeńka po jich měnjenju tajka hrosa dže, so ministrojo s bojoscžu tschepotajo hnydom Koklu se žejma wucžerja, hdyž žebi Brühl to żada. Hdyž rosumny cžłowjek tajke blady žłyschi, njewě, hacž dyrbi žo jim wußmjecž, abo žo na nje roshněwacž. Mjes druhim žu Brühlakojo wunjeßli, so budža po Brühlowym żadanju knjesa Koklu na jerchenje a wutrobu pruhowacž a jeli so jeho lěkarjo sa khoreho spósnaju, potom měł žo Kokla na wotpocžink póstłacž. Nowowólba pak njetrjebała bycž, ale knježerstwo by Brühla hnydom na Koklowe město do žejma powołało. Tajke a podobne bajki Brühlakojo žebi a lohkowěriwym ludžom powjedaja. Cžim bóle pak woni Kokli khoroscž a žmjercž pscheja, cžim cžilischi a strowischi žo wón w Draždžanach cžuje. „Kokla je strowy kaž ryba we wodže“, jedyn s jeho krajnoßejmskich kollegow tele dny pißasche. Schtwórtk je Kokla jako nowowuswoleny ludowy sastupjeŕ kralej žwěru pschißahał. Jeho žu s nowa do finanzneje deputazije B wuswolili, k kotrejž je wón hižo wjele lět pschißłuschał. Do deputazije sa wobcžežowanja a petizije žu jeho serbskeho krajana Sobu wsali. Hdyž budža žo Brühlakojo žnadž dla Kokloweje wólby pola žejma wobcžežowacž chzycž, kaž wudawaju, směje knjes Soba jich skórżby pruhowacž. Jena tajka skórżba je žo hižo žejmej podała. Kaž je žo to też w druhich wokrjeßach stało, žu we 8. wjeßnym wólbnym

wokrjeßu mylnje dwaj abo tśjo Prußazy ßobu wolili, niz pak Koklu ale Brühla. Duž je ßo ßejmej protest, wot jeneho wuczerja podpißany, pschipóßłał. Tutón protest budźichu ßebi Brühlakojo salutowacź mohli; pschetoż tśi pruske hłoßy k temu njedoßahaju, wolbu powalicź, k temu by ſ najmjeńścha 500 pruskich hłoßow trjeba było. S wotkal pak mohli Brühlakojo te hromadu swjesćź?

Wjele wuhladow na wuspěch wschak Brühlakojo ßami wjazy nimaju. Pschi pruhowanju wólbneho wunoschka na hamtskim hejtmanstwje w Kamjeńzu je ßo wupokasało, so je Kokla 5890 hłoßow, Brühl pak jenoż 5379 hłoßow dostał. Kokla je ßo po tajkim ſ 511 hłoßami wjetschiny wuswolił. Hdy bychu ßo Brühlakojo chzyli tu a tam wólbje pschecźiwjecź, bychu khětro cźeźke dźěło měli, pschetoż 511 hłoßow njehodźi ßo tak lohko wotstronicź. Swojemu dołholětnemu saßłużbnemu sastupjerjej knjesej Kokli pak pschejemy, so by ſ Bożej pomozu strowy a cźiły dale ſ wuspěchom interesßy ßwojich wuswolerjow na ßejmje hladał a sa nje wustupował.

Wólby ßu nimo, dobyli ßmy. Sa to ßo dźakujemy Bohu. A my ßo wjeßelimy, niz jenoż w 5. wólbnym wokrjeßu, ale po zyłych Sserbach. Widźeli ßmy, so je mjes Sserbami hischcźe narodne cźucźe, ßwěra a strowy rosum. Wěscźe je też někotry Němz sa burskeho kandidata ßwój hłoß dał; jim budź dźak. Haj, hdyż nětko ßmy dobyli, dźakujemy ßo tym, kotśiż ßu pisches ßwoje napschecźiwnistwo nasche dobycźe tajke rjane scźinili. Ale ſ tym njeje doscź. My wschitzy wěmy, so nasche narodne žiwjenje je jara ßłabe a pohrożene. Teho dla ruzy k dźěłu. Powucźmy a posběhńmy nasch lud we wschěch hospodarskich, nabožnych a narodnych praschenjach. Dźěłajmy we towarstwach a pisches towarstwa, pschetoż rěcźane ßłowo je trěbne k wobtwjerdźenju napißaneho. Dźerźmy hromadu w pschesjenoscźi. Njech maju prawje naschi pěßnjerjo, kiž ßu khwalili ßerbsku ßwěru a ßerbsku dźěławoscź. S.

S **Pancźiz.** Elektriska ßwěza a móz staj ßebi ßwět dobyłoj. Daloko a schěroko ßwěcźi a dźěła milina. A nětko ma ßo też hacź do Pancźiz pschedobycź. Teho dla powoła ßo tu sańdźeny schtwórtk wjecźor shromadźisna, kiž mějesche ßo ſ tutej wěźu saběracź a wołzebje na praschenje wotmolwicź: „Chze klóschtrska wokolina elektrisku móz a ßwězu měcź?“ Kaž ßo bycź sda, je to mnohim witana pomoz. Hižo w běhu tuteho lěta je ßo teho dla ſ elektriskim wustawom w Połcźnizach jednako. Tola sjednocźenstwo mjes konsumentami, kiž mějesche ßo najprjódzy tworicź a potom trěbne twarby na ßwoju ruku wuwjesćź, drje je wina, so ßo mnohy wotwlakowachu a sa tutu ideju njeskutkowachu. Temu budźe nětko wotpomhane. Měschcźanski elektriski wustaw w Budyschinje chze zyły risiko na ßo wsacź a połoži kóždemu kabel hacź do domu bjes teho, so trjebasch se ßwojimi pjenjesami sa to rukowacź. Jenoż schtoż w domje a w hospodarstwje na ßwězach a motorach potrjebujesch, masch se ßwojeje móschnje sapłacźicź. Schtoż ma kóždy wo tutej wěźy wjedźecź, to nadrobnje rosłożischtaj knjesaj Hircha a Wittig ſ Budyschina, sastojnikaj pschi tamnischim elektriskim wustawje. S milinu mózesch młócźicź, rěsacź, tołkacź, bicź, klepacź, cźahacź, płokacź, rjedźicź, klumpacź, hěblowacź, toczicź, waricź, tepicź atd. Nětko hischcźe pobrachuje, so mózesch elektrisźy jěscź a picź a myßlicź, potom je cźłowjekej dopomhane. Wjazy ßebi žadacź njemózesch. Hewak ßo stajnje praji: „Wjazy ßwětłoscźe!“ Hdyż budźa ludźo ſwonka a ſnutska elektrisźy rosßwětleni, potom budźe najwyschschi skhodźeńk „kultury“ dozpěty. Schto bychu naschi prawótzojo k temu prajili, bychu-li nětcźischi ßwět hischcźe ras wohladali. Bychu ßebi sawěscźe myßlili, so je djaß do ludźi sajěł, bychu-li widźeli, kak w powětsje lětaja, spody wody a na njej płowaja, pod semju a na semi jěsdźa atd. Haj, ßwět je hižo daloko. A tola cźłowjeski duch njepschestawa myßlicź a dźěłacź, schto mohło ßo polěpschicź a noweho wunamakacź. Schkodźecź wschak pak njemóże, hdy bychu nasche wßy elektrisźy rosßwětlene byłe a pschi njedostatku cźeledźe milina w hospodarstwje dźěłacź pomhała. K wjecźoru wot Budyschina je hižo 32 wßow měschcźanskej zentrale pschisamknjenych. K lětu naléto chzedźa też pola naß sapocźinacź a wěź po móżnoscźi spěchowacź, so mohli w auguscźe 1910 hižo elektrisźy ßwěcźicź a dźěłacź. Potom njetrjeba hosposa wjazy butrobaß cźumpacź abo zentrifugu wjercźecź. Droha pomoz to njeje. Płacźi dźě kopu žita womłócźicź niz hischcźe 10 np. abo 1 hodźinu młócźicź ſ motorom 5 konjazych mozow wokolo 77 np., jena ßwěza na 1 hodźinu w pscherěsku jenoż połdra noweho pjenjeźka. Praschenja se strony pschipoßłuchaństwa a druhe ßo hischcźe rosjaßni, so drje sawěscźe nětko kóždy ſ wobdźělnikow wě, schto chze.

S **Kotez.** Lubijske towarstwo sa wusnamjenjenje cźeledźe sa dołholětne ßwěrne ßłużenje je lětßa wusnamjenikło Jana Běrku sa 42lětnu ßłużbu a Hendricha Schimana sa 20lětnu ßłużbu na Kotecźanskim knjeźim dworje a Augusta Nyczu sa 17lětnu ßłużbu na knjeźim dworje we Hłuschinje.

S **Bukez.** Hižo sa wjele njedźel njeje ßo deschcźa w doßahazej měrje naschło. Studnje nascheje na wyßokoscźi natwarjeneje wßy ßu teho dla saprahnyłe. Bukecźenjo ßu teho dla ſ wulkeho dźěła nusowani, do wokoliny po wodu jěsdźicź. — Teź w druhich stronach woda pobrachuje. Tak na pschiklad ſ Radeberga pißaju, so tamnischi měschcźanski wodowod njesamóże wjozy wschě dźěle města ſ wodu sastaracź. Duž by pschecź było, so by ßo bórsy wutrajny deschcź naschoł.

S **Wósborka.** Zyrkwine pschedstejicźerstwo je wobsamkło, nowy farski dom natwaricź. Plany je architekt Kempy w Budyschinje wudźěłał.

S **Wotrowa.** Wutoru nasch wjelecźescźeny knjes farar a kanonikus J. Herrmann tsojaki jubilej ßwjecźesche: ßwój 50lětny měschniski jubilej, ßwój 40lětny městny jubilej we Wotrowje a ßwój 20lětny jubilej jako kanonikus. Hižo njedźelu běchu ßobustawy „Lipy Sserbskeje“ pschischłe a pisches ßwojeho dirigenta, knjesa wucźerja Sskodeńka, ßoże pschejachu. Na cźescź a ßławu měschnika-jubilara ßo schtyrihłóßnaj mużskaj khoraj „Jedyn měschnik stupa k wołtarjej“ a „Sserbow schcźedry dobrocźerjo“ sanjeßeschtaj.

Póndźelu wjecźor schulska młodźina ſ lampionami k farje pschicźahny a tam khěrlusche: „Wulzy khwali moja dusch'a“, „Bohu budź dźak“ a „Cźescź, khwała budź Bohu Wótzej“ wuspěwa. Knjes kantor Něsak wutrobne ßożopschecźa wupraji. Sa schulske dźěcźi pschesjeschtaj ßoże Hana Pjechez a Jan Pětschka ſ Krjepjez a rjany kwěcźel a missale pschepodaschtaj. W mjenje „kwartettneho towarstwa“, kotreż tśi spěwy sanjeße, knjes Dr. Rachela ßożopschecźa pschednjeße. Woßada pak mózne „Tebje my Boha khwalimy“ saspěwa a ßwoje ßożopschecźa pisches knjesa gmejnskeho pschedstejicźerja kublerja Zyża ſ Wotrowa wuprajicź da. Pschi tym hrimot wutsělow rjesche, rakety k njebju praskachu, pißane wohnjostroje ßo palachu a ſ kóždeho wokna ßwěcźkow ßwětleschka wo žadnym ßwjedźenju ßwědcźachu.

Sswjedźeński dźeń bě ßo Wotrow ßwjedźeński schat woblekł. Cźeßne wrota a khorhoje wschelakich barbow wjeß pyschachu. Wołzebje kraßnje bě zyrkej wupyschena, kotraž bě w ßwjedźeńskej Bożej ßłużbje pschepjelnjena. Wokoło 1/4 9 hodźin biskop dr. Aloys Schäfer ſ kapitularomaj monsignorom Skalu a scholastikom Löbmannom ſ Budyschina pschijědźe, so by ßo pschi jubjelskim ßwjedźenju wobdźělił. Sswjedźeński cźah jubilara ſ farskeho doma pod ſwonjenjom ſwonow a hrimotom wutsělow wuwjedźe. 40 druźkow róże a kwětki na pucź scźelesche, po kotrymž jubilar krocźesche. Pisches cźeßne wrota cźah mjes schtomikami, pletwami, wěnzami a khorhojemi do Bożeho doma cźehnjesche. Sswjedźeńske prědowanje mějesche knjes monsignore senior Skala. Pschi wulkej Bożej mschi jubilarowaj studijowaj towarschej monsignore kan. farar Wornar ſ Khróscźiz a farar em. Nowak ſ Draždźan assistowaschtaj a jako paranymf scholastikus Löbmann skutkowasche. Po Bożej ßłużbje jubilara saßo w ßwjedźeńskim cźahu ſ zyrkwje do farskeho doma dowjedźechu. Tam ßo jemu se ßożopschecźemi mnohe drohotne dary pschepodachu. Pschi scźěhowazej ßwjedźeńskej hoscźinje ßo se wschelakimi rěcźemi saßłużby cźescźeneho knjesa jubilara ßławjachu.

S **Lipicza.** Pschi wobschěrnych drainażowych dźěłach na polach tudomneho knjeźeho dwora ßu staru popjelnizu se spalenymi koscźemi a někotrymi nopaschkami namakali. Namakanka je ßo tudomnemu ryczerskublerjej Halli pschepodała.

S **Kamjeńza.** Cźeźke ßmjertne njesboże je ßo póndźelu w 6 hodźinach popołdnju na rózku raúscheje a Wojerowskeje dróhi stało. Hdyż 30lětny kubler Balant ſ Dubrjeńka pola Kulowa se ßwojim sapschahom tam na dompucźu nimo jědźesche, ßo jeho kóń spłóschi. Pschi tym ßo Balant tak njesbożownje ſ wosa cźißny, so ßebi wón hłowu wo kamjeńtny sahrodny stołp wobrasy a bjes wědomnja leżo wosta. Hdyż běchu wobžaromneho, kotryž bě ßebi nop rosrasył, najprjódzy do jeneje bliskeje khěže donjeßli, jeho posdźischo ßobustawy sanitätneje kolonny do ßmilnostneho wustawa dowjesechu, hdźež wón wjecźor 1/4 11 hodźin wudycha. Konja w Bambruchu sadźerźachu a wot tam wróczo dowjedźechu. Hižo psched dlejschim cźaßom je semrjety ſ tutym skocźecźom, kotreż ßo lohko spłóschi, do njesboża pschischoł, kotreż pak bjes cźeźkich scźěhwkow wosta.

S **Lubija.** Znjowy ßwjedźeń je na tudomnym Margotskim kuble starscha dźěłacźetka Johanna Müllerez pschi rejach ſ Bożej ruczku

ßo ſajawſchi nahle wumrjeła. Sawołany lěkař dr. Michael móżeſche jenoż wobßwědczicź, ſo je wumrjeła.

S Draždżan. Sſerbſke towarſtwo „Cžornobóh“ ßrjedu 3. novembra ßwój 20lětny ſakoženſki ßwjedźeń wotmě. Wopytarjam, kotrychž bě ßo wulka liczba ſeſchła, ßo wubjerna ſabawa ſkiczeſche. Dźiwadłowe pſchedſtajenje, kotrež bě naſch ßobuſtaw Handrik wuhotował, ßo wot ſapoczatka hacź do kónza wospjet ſ móznym plazanjom pſchewodźeſche. Reje naß potom pſchi pěknej bjeßadźe hacź do rańſchich hodźin hromadźe dźerżachu. Na ßwjedźenju rjany ßerbſki wótczinſki duch knjeżeſche. Se ßerbſkeje Łužizy bě ßerbſke bratrowſke Rakeczanſke towarſtwo „Lipa“ jeneho ſaſtupjerja na ßwjedźeń póßłała, runje tak bě tež Draždżanſke towarſtwo „Jednota“ naſche towarſtwo ſ wopytom poczeſcziło. Pſchedßyda Rakeczanſkeho towarſtwa, k. Miczka, mějeſche k nam rjanu ſahorjazu rěcź. Wutrobny dźak jemu ſa nju prajimy, wona je ßerbſku myßl mjes nami ſ nowa woźiwiła. Hrimotaza ßława pak ßo ſanjeße, hdyż ßo ſbożopſchejazy telegram k 20lětnemu ßwjedźenjej wot wyßoko czeſczeneho knjeſa fararja Domaſchkiſ Budeſtez cźitaſche. Wutrobnje ſaczuty dźak ſ tym ßwojemu duſchowpaſtyrjej prajimy, wutrobny dźak tež towarſtwomaj „Lipje“ a „Jednocze“ ſa wopokaſanu czeſcź. Na ſaßowidźenje!

S Niſleje. Żałoßne njeſboże je ßo póndźelu w nczy na tudomnym dwórniſchczu ſtało. 60lětny póſtſki ſrjadowař Böhma, kotryż je hižo 40 lět w póſtſkej ßłużbje, chżuſche ſ jědźazeho żeleſniſkeho cźaha ſ brěmjenjom liſtow wuſkoczicź. Pſchi tym pak jeho mantel ſa woſom wißajo woſta. Duż ßo Böhma k ſemi cźißny a tak njeſbożownje na ſchěny padże, ſo jemu koła lěwu nohu, cźěło a hłowu pſchejědżechu. Njeſbożowny bě hnydom morwy. Wón wudowu a něſtotre ſ dźěła doroſczene dźěczi ſawoſtaji.

S Dažinka. Kermuſchu chżuſche ſańdżenu njedźelu wieczor w tudomnym hoſczenzu jedyn cźeladnik po korczmarjowym kaſanju w ſali pſchi wjerchu jene wokno woczinicź a k temu khětro dołhi rěbl wuži. Hdyż bě wón do poł rěbła horje ſaléſt, ßo tón ßrjedża roſkama, a cźeladnik ſ hornjej połozu na delka ßedźazych hoſczi padże. Jena tu na kermuſchi pſchebywaza żona ſe Schönbacha ßo ſ wotlemjenym rěblom tak cźeżko ſrani, ſo dyrbjachu ju hnydom ſ woſom do Łubija k lěkarjej dowjeſcź.

Se Shorjelza. Wobras najhłubſcheho hubjeńſtwa ßo tele dny pſchipołdnju wopytarjam měſchczańſkich promenadow poſkiczi, kotſiż tam poł ſmjerſku a poł ſahłódnjenu ſchěßnaczelětnu holzu nadeńdźechu, kotraż praji, ſo je pſched dwěmaj njedźelomaj ſ Friedberga do Shorjelza pſchiſchła, ſo by ßwoju macź, jenu żłokarku, kotraż w jaſtwje jene khoſtanje wotpokucźi, wopytała. Holza dale powjedaſche, ſo je jejny nan wumrjeł, ſo je wona hacź dotal w jenej fabrizy dźěłała, ſo by ßo ſeżiwiła, ſo pak ßu ju dla njedoßahazeho dźěła puſchczili. Holza bě w promenadach pſchenozowała a bě poł ſmjerſka. Ssmilni ludźo, woßebje jena ſtara knjeni, holzy něſchto pjenjes dachu. Potom ju towarſtwu „módreho kſchiża“ pſchipokaſachu, nadźijejo ßo, ſo ßo tam ſa nju ſ radu a ſkutkom poſtaraju.

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) (W ſpanju ßo wobkradnył.) So by ßwoje rěpowe pola ſtražował, bě ßo murjeř Michala ſ Wojerez w nozy 2. oktobra bliſko jeneho moſta na łakanje lehnył a bě pſchi tym wußnył. Wo ßnje ßo jemu ſdaſche, jako by jemu jeho żona pjenjeżnu móſcheń ſe ſaka wuczahnyła. Wotucźiwſchi Michala widźeſche, ſo drje jemu njeběchu rěpu kradnyli, ſo pak běchu ſa to jeho ßameho do cźiſta wuprójſdnili. Jeho pjenjeżna móſcheń ſ 13 hrimnami, cźaßnik, palenzowa bleſcha, drjewjanzaj, haj ßamo ſchwabliczkowa buſchkwiczka běchu ßo ſhubiłe. Jako nózneho paducha fórmarja Wylema Neumanna ſ Bórkamora wußlědźichu, kotryż ma hižo wjele na karbowzu. Pſched ßudom wón wudawaſche, ſo je wězy, kotrež běchu w jeho wobydlenju namakali, w ſpomnjenej nozy na dróſy namakał. Statny rěcźnik ſa njeho 9 měßazow jaſtwa namjetowaſche. Ssudniży pak wobſkorżeneho, dźiwajo na jeho njehańbicźiwe prěcźe, k jaſtwu na 1 lěto ſaßudźichu a jemu cźeßne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

Přilopk.

* (Nahle wowrótniła.) W jenej reſtawraziji w Połcźniży ßłużaza pincźniza je tam ßrjedu w nozy njejabzy wobłudnika. Wobżaromnu żónſku dyrbjachu hiſchcźe tu ßamu nóz do Połcźniſkeje hojeńnje dowjeſcź.

* (Ssmjertna jěſba.) Hdyż wucźeř Wüſtner ſ Niederſchöna pola Freiberga póndźelu popołdnju ſe ßwojej mandźelſkej a ßotru ſ Dittmansdorfa domoj jědźeſche, ßo kóń ſpłóſchi, ſ woſom po nahlej horje dele cźerjeſche a ſ tamniſcheho moſta do rěcźki padże. Wucźerjowa żona ßo ſaraſy a ßotra ßo cźeżko wobſchkodźi. Wucźeř a pohoncź ſe ßamymi ſtróżelemi woteńdźeſchtaj. Wós ßo do żyła roſraſy.

* Dła lohkomyßlneho ſapalenja ßu w Strahwaldże pola Herrnhuta jeneho hantwjerſkeho ſajeli. Wón bě ſe ſchwabliczku njewobhladniwje wobkhadźejo w hródźi hoſczenza „Pódkowy“ woheń ſaparał, ſ kotrymż je ßo żyła hródź ſ 250 zentnarjemi ßkomy a ßyna wotpalika.

* (Njeſkutk żarliwoſcże.) W Pilſenje je ſe żarliwoſczu ſaſtojnik Marik ßwoju 26lětnu mandźelſku ſkónzował, do njeje ſ revolvrom tſeliwſchi a ju ſ nożom roſkakawſchi, potom ßwoju wóßomlětnu holzu ſrani a ßwoje wobydlenje ſapali. Marikowa je bórſy po tym wumrjeła, ſranjenej dźowzy pak ßo żiwjenje ſdźerżi. Mordarja ßu ſajeli. Wón wudawa, ſo je jemu jeho żona njeßwěrna była.

* (Ssamomordarſtwo — rosbuchnjenje płuna.) W Barlinje je jena ßamomordarka wutoru rano roſbuchnjenje płuna (gaſa) a cźeżke ſnjeſboženje ſchtyrjoch woßobow ſawinowała. We wucźerſkim twarjenju na rózku Lüttichſkeje a Oſtendſkeje dróhi bě w druhim poſkhodże 18lětna holza, pola rektora Trettina ßłużaza, żeleſny ſatykacźk ſ kónza jeneje płunoweje roły ſe ßamomordarſkim wotpohladom wucźahnyła. Hdyż ßo holza wutoru rano njepokaſa, rektorowa mandźelſka 1/2 8 hodźin ſe ſaßwěcźenej ßwěżu do holzyneje ſtwy dźěſche, ſo by ſa holzu pohladała. Hdyż do jſtwy ſtupi, ßo wuſtupjeny pkun ſ móznym buchnjenjom ſapali. Żona ßebi wocźi, wobliczo a ſchiju cźeżko wopali. Twarz Bjedrich a dźěkacźerjej Pflanz a Schubert, kotſiż rektorzy na pomoz pſchiběżachu, ßebi woßebje ruzy wopalichu. Holza, kotraż hiſchcźe jenoż ßłabje ſadychowaſche, je bórſy, hdyż běchu ju do hojeńnje dowjeſli, wumrjeła.

* (Duellej ßo wuwinył.) Lětßa kónz auguſta je ßo w manevrach wyſchſchi konjazy lěkař Heuer ſ 53. artilleriſkeho regimenta ſ morfijom ſawdał. Tehdy ßo njeſhoni, kajkich pſchicźinow dła bě ßebi wón żiwjenje wſał. Nětko ßo wěz ſ prozeßom wujaßnja, kotryż je ßo pſchecźiwo wyſchſchemu konjazemu lěkarjej Gubje ſ Inowratßławja a haptykarjej Striewſkemu ſawjedło. Heuer je ßebi ſ jědom ſawdał, ſo by ßo duellej wuwinył, na kotryż bě jeho Gruba pſches Striewſkeho żadał.

* (Njeſprawny póſtſki pomoznik.) Jedyn 18lětny póſtſki pomoznik w Küſtrinje je liſt ſe 4000 hriwnami pſchekſchiwił. Jeho ßu ſajeli a wón je ßo pſchekſchiwjenja wuſnał. Na ſchkodu druhich ludźi bě wón we wjeßelokoſcźach żiwy.

* (Jědojty pólver w liſcźe.) Sańdżenu ßobotu w Praſy jedyn tamniſchi wobydleř ſe ßwojimi nowinami ſ póſta liſt doſta, kotryż bě ßo ſ pſchipadom do nowin nuts ßunył. Doſtawař nowin liſt woczini a ſ njeho widźeſche, ſo wěſty dr. Eduard Cohn, aſſiſtent pſchi pſchepytowańi żyroby w Cžernowizach, jěd w pólvrowej formje dźěła, kotryż hnydom mori, hdyż ßo na wotewrjenu ranu ßypnje, a to tak, ſo żaneho ßlěda njeſawoſtaji. Żyłe liſtowe wopſchijecźe, w kotrymż ßo tež wukaſowaſche, kak ma ßo jěd nałożicź, na to pokaſowaſche, ſo je cźeżki njeſkutk wotmyßleny. Polizija, kotrejż ßo liſt pſchepoda, ſa jeho doſtawarjom ßlědźeſche. Woprawdże ßo pſched něſtotrymi dnjemi na póſcźe ſa liſtom praſchachu. Hólza, kotryż po liſt pſchińdże, hnydom ſajachu. Wón praji, ſo je liſt ſa jenu hoſczeńzarku poſtajeny. Hoſczeńzarka, kotruż na to ſajachu, ßo wuſna, ſo je ſ dr. Cohnom lubkowała a je ßebi ſ nim po jeho pſcheßadźenju do Cžernomiz dopißowała. Żona dale powjedaſche, ſo je ju jejny muż bił, a ſo je wona teho dła ßwojeho lubeho wo ßrědk proßyła, kotryż wużiwawſchi by jejny muż ſkhorił. Wona pak prěje, ſo je ßebi wotmyßlika, jemu ſ jědom ſawdacź. Pſched dwěmaj njedźelomaj bě liſt ſe żadanym pólvrom dóſchoł.

* (Schtyrjo cźłowjekojo ßo ſpalili.) We Wojcźinje w Póſnańſkej ßo gmejnſka khěża wotpali. Pſchi tym ßo 26lětna dźěłacźerka Müllerez, jejny nan, rentudoſtawař Müller, a jeho pjecźlětna dźowka ſpalichu.

* Nowy tobakowy dawk je mnohim zigarnikam mſdu a dźěło wſał. Zigarowa fabrika firmy B. Gerſte je wſchitkim ßwojim dźěłacźerjam dźěło wupowjedźiła, dokelż zigary njemóże wotbycź. Dła noweho tobakoweho dawka je w Shorjelzu 150 zigarnikow dźěło ſhubiło.

* (Strajchny ſajědojcźeř.) Budapeſtiſka polizija je ſa pſchekupzom Schcźěpanom Szabom kojazy liſt wudała. Wona jeho winuje, ſo je do palenza, likeura a wina, kotrež je pſchedawał, methylalkohol měſchał a ſ tym ſawinił, ſo je ſ wużiwanjom falſchowanych ſpirituſow 59 cźłowjekow wumrjeło a 52 ßmjercź ſtraſanje ſkhoriło. Szabo je 42 lět ſtary.

* (108 honjerſkich konjow ßo ſpaliło.) Ruſkemu hrabi Tatiſchczewej je ßo na jeho kuble konjemz ſ honjerſkimi konjemi wotpalił. 108 drohotnych koni je w płomjenjach kónz wſako.

* (Wulki młyn ßo wotpalił.) W Budapeſtu je ßo akzijowy Hungaria-młyn wotpalił. Schtyri poſkhody wyßoke twarjenje je ßo do cziſta ſpaliło. Towarſtwo ma 1,300,000 hriwnow akzijoweho kapitala a 500 dźĕłaczerjam dźĕło dawa. Wone ſ pſcheńczným, rżanym a rajßowym młynom dźĕła a ma pódla teho krupowu fabriku. Pſcheńczny młyn je ßo ſ wohnjom pſchelutował. Dźĕłaczerjo ſ dźĕła w ßußodnych młynach dźĕło namakaju.

* (Njeſboże na hońtwje.) Jedyn lĕkaŕ ſ Baſela chzyſche ßwoju tſĕlbu, kotraż bĕ ßo jemu pſchi ſczĕnje jeneje ſkały wußunyła, ſa roku k ßebi ſczahnycz. Na njeſboże ßo wobaj wutſĕlej ſpuſchczĭiſchtaj a młodeho człowjeka k wutrobje trjechiſchtaj. Wón bĕ hnydom morwy.

* Krwawne puki mjes Żidami a kſcheſczĭijanami ßu w Radomje w ruſkej Pólſkej byłe. Młoda Żidowka chzyſche k kſcheſczĭijanſtwu pſcheſtupicz. Krótko do kſchczenizy ju żidźi na dróſy nadpadnychu a juwotwjedźechu. Pſchi tym puki naſtachu, do kotrychż ßo zyłe wobydleŕſtwo da. Nĕkotſi ludźo ßo ſaraſychu, mnoſy ßo ſranichu. Polizija njemóżeſche niczo wucźinicz; hakle hdyż wojazy pſchińdźechu, bĕ móżno, porjad ſaßo poſtajicz.

* (Snjembrjeny wołk.) Hdyż na dwórniſchczu w Landshutu ſkót ſ waggonow wjedźechu, ßo dwaj bykaj, wulkej kraßnej ſkoczeczi, k żeleſnemu wobłożenju ſkótneje rampy pſchiwjaſaſchtaj. Sa khwilu ßo bykaj poczeſchtaj boſcz; jedyn ſ njeju pſchi tym jenu do ſemje kłuboko ſabitu ſchĕnu wutorhny a czĕkny, ſchĕnu ſa ßobu wleczo. Byk ßo ſ brinczenjom a ſchczerczenjom ſchĕny ſpłóſchi. Wſcho pſched nim czĕkaſche. Jedyn muż, kotryż chzyſche byka popadnycz, dyrbjeſche ßamo na jedyn ſchtom ſalĕſcz, hewak budźiſche ßo jemu ſlĕ ſeſchło. Byka, kotryż ßo nikomu pſchimnycz njeda, dyrbjachu ſkónczńje ſ nĕkotrymi kulkami ſatſĕlicz.

* (Automobil do elektriſkeho woſa ſawadźił.) Automobil firmy Pötſchmanna a Co. w Drażdżanach chzyſche ßo ßobotu na Kamjeniczańſkej dróſy do Noſſenſkeje dróhi ſawinycz, ſo by ßo ſraženja ſ napſchecżo jĕdźazym woſom elektriſkeje drohoweje żeleſnizy ſminył. Pſchi tym wón ſ tajkej mozu do kromy trottoira ſajĕdźe, ſo ßo we woſu ßedźazej woßobje wucźißnyſchtej. Mjes tym ſo automobilowy wjednik ſe ſtrachom woteńdźe, ßebi monteur ſadnju hłowu czeżko ſrani. S noſchnym korbom wobżaromneho do dźĕczażeje hojeŕnje dowjeſechu, hdyż ßo jemu prĕnja lĕkaŕſka pomoz doſta. Hiſchcże tón ßamy dźeń jeho do hojeŕnje Bjedrichſkeho mĕſta dowjeſechu, hdyż ſnjeſbożeny na czeżke ſtſchaßenje moſhow khory leżi.

* (Automobil ßo ſpalił.) Knjes Pohl ſ Wjerchłobja (w nĕmſkich Czechach) ßobotu ſe ßwojim automobilom, kotryż ßam wjedźeſche, domoj jĕdźeſche. Njedaloko Pitsdorfa ßo na dobo rosbuchnjenje ſta a ſ dobom wós we wohnju ſtejeſche. S woſa ſkoczíwſchi ßo Pohl njeſranjeny wukhowa. Woheń zyku pſchiprawu a wſchĕ drjewjane dźĕle ſeżra, a jenoż wużehlene żeleſo ſbytne woſta. Dokelż na ßamotnej dróſy nichtó k pomozy njebĕ, dyrbjeſche Pohl ſapuſczażemu wohnjej ſmĕrom pſchihladowacz.

* (Wulke pſchekſchiwjenje pſchi ßrjedżoněmſkej kreditnej banzy.) W Frankfurcze nad Mainom ßu ſaſtojnika ßrjedżoněmſkeje kreditneje banki, Willbrandta, ſajeli, dokelż je nĕhdże 700,000 hriwnow pſchekſchiwił. Jebanſtwo je ßo na to waſchnje ſtało, ſo je Willbrandt kwitowanki falſchował.

* (Rubjeżniſtwo w zyrkwi.) S farſkeje zyrkwje w Rübenachu pola Neuwieda ßu jara drohotnu a żadnu zyrkwinſku nadobu, 25 000 hriwnow hódnu, rubili, mjes druhim jenu monſtranzu ſa 22 000 hriwnow.

* Czeżke njeſboże ſ automobilom je ßo ßobotu popołdnju pola Kaſſela ſtało. Nĕkotſi hońtwarjo ſ Kaſſela ſ hońtwy domoj jĕdźo ſ automobilom do czeżkich kamjenjow ſawadźichu, kotreż bĕ nĕchtó po ſdaczu klubu na pucz ſwalał. Pſchi ſraženju ßo automobil pſcheczíßny a ßo rosbi. Tſjo hońtwarjo ßo ßmjertnje ſranichu. Automobilowemu wobßedźerjej ßo wutrobno ſatłóczi. Sranjeni nĕkotre hodźiny bjes pomozy na dróſy leżachu, doniż jich jedyn dźĕkaczeŕ ſ Niederkaufungſkeho papjernika njenamaka. Sanitetna kolonna, kotraż ßo na pomoz ſawoła, ſranjenych do Kaſſela dowjeſe.

* (Sſrĕdk pſche raka.) Kölnſkemu rakaſpytnikej dr. Schmidtej je ßo poradźiło, ſ jeho ſerumom pola na raka khorych ſwĕrjatow trajne ſahojenje dozpicz. Poſpyty ßo ſ myſchemi czinjachu. Też pola człowjekow je hojenje ſ dr. Schmidtowym ßrĕdkom wuſpĕſchne było.

* Wurjadne ſważliwe czeknjenje je ßo jenemu khoſtanzej ſ Gothaſkeho jaſtwa poradźiło. Wón dopołdnja wokoło 9 hodźin jaſtnika k ßebi ſwonjeſche. Hdyż tutón durje wocźini, wón ſpĕſchnje każ błyſk ſ klĕtki wuleczi, po ſkhodże dele czĕrjeſche a ſ wucźinjenymi durjemi do ſahrody bĕżeſche. Tam wón po tſi metry wyßokej muri horje ſalĕſe a ßo na ſwonkownej ſtronje do ßwobody ßuny. Hacz runje bĕ módru khoſtanſku draſtu wobleczeny a żaneje mĕży njemĕjeſche, je wón wupjeŕchnył. Podarmo ſa nim zyku wokolnoſcz pſchepytachu.

* (S bunu ßo ſabußła.) Pjeczlĕtna holczka jeneje wudowy we Wehlenje w ſakſkej Schwizy bĕ ßebi pola ſnatych ſ bunami hrajkała. Pſchi tym bĕ je wona do huby wſała a pózrjeła. Jena buna holczku do dychnizy ſajĕdże, tak ſo ßo wobżaromne dźĕczo hnydom ſabußy.

* Dźiwje wojowanje mjes pſcheßmykarjemi (ſchmuglerjemi) a wobßadku jeneho honduraſkeho kanonſkeho czołma (w ßrjedżnej Amerizy) je ßo pſched krótkim czaßom na morju wotmĕłe. Kanonſki czołm „Catumbla“ bĕ pſcheßmykaŕſku łódź ſ rumowym nakładom ſaßłapił. Dźĕl ſebraneho ruma ßo jako myto mjes wobßadku kanonſkeho czołma rosdźĕli. Hdyż bĕ ßo wobßadzyne mużſtwo ſ rumom napojiło, jo pſcheßmykarjo nadpadnychu, morichu a do morja ſmjetachu. Pſcheßmykarjo potom kanonſki czołm, kotrehoż wobßadka bĕ 18 muži ßylna byka, potepichu. Woni ßu wupjeŕchli.

* (Pod koła woſa elektriſkeje żeleſnizy.) Czeżke njeſboże je ßo na jenej dróſy w Romje ſtało. Wuſtużeny preſident wyſchſcheje ſliczbowanſkeje komory, Mazzucheli, ßo ſe ßwojim wujom, jenym knjeżeŕſtwowym ſaſtojnikom, po dróſy Serpentini wukhadźowaſche. Na dobo ßo tam kóń jeneje dróżki ſpłóſchi a Mazzuchelia pſchejĕdże. S dobom ſ napſchecżneje ſtrony wós elektriſkeje żeleſnizy pſchijĕdże a preſidenta hnydom mori; jeho wujej ßo ruka roſmjecze.

* (Sliwki w Franzowſkej a Schpaniſkej.) We Vendeji w Franzowſkej je ßo zyły wokrjeß wot Sables d' Olomne powodźił. 14 moſtow je woda ſwottorhała. W Saint Malo ßo dróhi póczrjechu. Móŕſke kupjele Grandecamp ßu ßo czeżko potrjechiłe. Morjo rosbi a wotwjedże 32 rybaſkich łódźow, pſchiſtaw wupuſczi a ßo 1600 metrow daloko do kraja dobu. Też pſchiſtawnej mĕſcze Cherbourg a Boulogne mĕjeſchtej czeżko czerpjecz. Tam ßo teho runja daloka krajina powodźi. — Też w rańſchim dźĕlu Schpaniſkeje ßu ſliwki wulku ſchkodu naczińke, woßebje w krajinje pola Barcelony, Tarragony a Caſteſtelliony. S mĕſtnami ßu ßo żnĕ ſapuſczíłe, a żeleſnizy ßo podmłĕke. Wjele twarjenjow hroſy ßo laßypnycz.

* (Njedźelſki mĕr ſa konje w Jendźelſkej.) Kónz auguſta London njeſwucżeny wobras poſkicźi. Prĕnja „bjeskonjaza njedźela“ dróhowy wobras jendźelſkeho hłowneho mĕſta khĕtro pſcheměni. Tamniſche ſkótſchkitoze towarſtwa ßu też konjam żohnowanje njedźelſkeho mĕra wubĕdźiłe. Ale w tu khwilu ma tole prózowanje jara wjele pſcheczíwnikow. Wjele Londonſkich wobßedźerjow konjow je hižo pſcheczíwo ſamjeſowanju woßoboweje ßwobody a roskaſowaŕſkeho prawa nad ßwojimi konjemi proteſtowało a pſchipowjedźiło, ſo runje bjeskonjazu njedźelu ſe ßwojimi ſapſchahami wujĕdże. Tola konjam pſcheczelny komitej ßo njepodda, ale je wulku liczbu automobilnych ßykawow wotnajał, kotreż „bjeskonjazu njedźelu“ wſchĕ woſy a ſapſchahi, kotreż ßo pſcheczíwo konjazemu njedźelſkemu mĕrej pſcheńdu, ſ móznym pokrjepjenjom wottrajcha. Tak drje prĕnja bjeskonjam njedźela ſkerje wſchelake ſabawne „wódne bitwy“ na dróhach pſchinjeße, dyżli wobras njedźelſkeho mĕra.

Wußudźenja.

Pſchißażny ßud. Dla wopaczneje pſchißahi mĕjeſche ßo 23-lĕtny njewożenjeny a hacz dotal njenaßwarjeny hoſpodaŕſki pomocznik Jurij Deutſchmann ſ Hnewßez ſamolwicz. Jeho winowachu ſo je lĕtża 6. auguſta pſched Budyſkim pſchißażnym ßudom w privatnej ſtórżbje Wylema Lipicza w Czemjerzach jako pſchedporucznika małolĕtneje ßłużobneje dźowki Hany Kralez pſcheczíwo mandźelſkej zyhelnika Elle w Czemjerzach dla kſchiwdy wĕdomnje ſ wopaczneje pſchißahu wobßwĕdcził, ſo ßo w lĕcze 1905 njeje ſ Kralez ſpłażnje nakładował. Deutſchmann, kotryż bĕ ßo pſched ſtatnym rĕczńikom a pſchepytowanſkim ßudnikom jako winowaty wuſnał, pſched ßudom tole wuſnacze wróczi. Pſcheßłyſchenje ßwĕdkow ßo ſ wuſamknjenjom ſjawnoſcze ſta. Pſchißażni Deutſchmanna ſa winowateho lohkomyßlneje wopaczneje pſchißahi ſpósnachu, na czoż jeho ßudniży k jaſtwu na 10 mĕżazow ſaßudźichu, 2 mĕżazaj pſchepytowanſkeho jaſtwa ßo jemu wot khoſtanja wotliczichu.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hans Depla: To ßmój ßo tola tydźenja mylikoj. Brühl njeje 5406 ale jenoż 5379 hłoßow pschi wukakanskej wólbje dostał.

Mots Tunka: Haj wschak, ale Brühlakojo njejßu hischcże nadźiju spuschczili.

H. D.: Schto dha to saßo bamborisch?

M. T.: Njejßy dha ßłyschak, so Brühl ßwojich pschiwißowarjow w krytych kuczach po kraju wosy? Woni dyrbja po wßach sa hłoßami kójicz, kotrez jemu k dobyczu pobrachowachu.

H. D.: Duż maja ßo nětko sawěscże do spěcha. Chzedźa ßebi saßo wulku kołbaßu, se sektom a winom polatu, saßłużicz. Na tajku bě jich Brühl hižo do wólbow ras pscheproßył.

M. T.: Wbosy rawßy, sa tej nětkole podarmo lipotaju. Tón krócz budźa dyrbiecz hłódni se ßuchej hubu domoj cźampacź.

Pawoł Richter w Kamjeńzu

51 na Budyskej drósy 51

woßebita pschedawarnja

ßjeźdnych kolow ßa schijazych maschinow, plokanskich a žimazych maschinow

najlěpscheho wudźěłka.

Ssamßna porjedźerńja s mozowym cźerjenjom.

Wulki sklad wschěch narunanskich dźělow.

Wschě wuporjedźenja na wschěch systemach ßo s rukowanjom wuwjeduja.

Kóždu schijazu maschinu kóždehoźkuli systema s rukowanjom **wuporjedźam.**

Wolii sa zentrifugi po najtuńschich płaczisnach.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na ßukelnskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske źórło

sa

njewjesczinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłużenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowarnja.

Krowin, na mjeso a tyżinu cło. ledźowacź.

C. E. Rincke,

kóżkarski mischtr w Budyschinje na bohatej haßy 5.

Poruczam ßwój wulki sklad

pjelsczowych tworow a kożow

kóždeje družiny,

boy s **kunjazeje, nerzoweje, persianskeje, bobrazeje, fejoweje** (woprawdźiteje skunkjoweje), **czorneje a bruneje bobaczeje, czorneje a běłeje tibetoweje koże,**

boy s kaniklazeje koże wschěch wulkosczow,

tykaeje, k temu ßo pschihodźaze, wschelakich formow.

Stare kożuchi ßo na nowe formy kóždy czaß pschedźěłaju.

— Ssyre koże kupuju. —

C. E. Rincke.

Briketty se Suborniczki

ßu pśches mje po waggonach a wosach tunjo dostacź.

Telefon 15. **Khorla Bukan** w Hucźinje.

Kedźbu kolojěsdni!

Dla rumowanja mojeho hobrskeho sklada wjele poniżene płaczisny

mantle po 1 mk. 85 np. hacź 5½ mk.,
ßylne hórsle pschikrywy po 5½ mk.,
ßedła po 1 mk. 85 np., **wodźidła** po 2 mk.,
nohate plumpy po 80 np., **pedale** po 1 mk. 25 np.,
karbidowe latarnje po 1 mk. 65 np.,
ßylne mużaze koła po 65 mk., 1 lěto rukowanje,
żonjaze koła po 75 mk., 1 lěto rukowanje.

Wopomńcże! To ßu fabrikske płaczisny.

Bjerjemy kóždu tworu wróczo a wróczamy pjenjesy, hdyż kupzy njejßu spokojom.

Żadajcże ßebi mustry na tydźeń k wobhladanju.

Schijaze a žimaze maschiny.

Industrija Jankowych jěsdnych kolow a maschinow

na Mużakowskej drósy 4,

najwjetscha pschedawarnja tejele družiny w Budyschinje.

Wuporjedźerńja, emaillowarnja a saniklowarnja.

Trjebane koła ßo do płaczenja bjeru.

Trjebane mużaze a żonjaze koła ßu stajnje nasskładże.

Palne drjewo.

Ssuche kuluchowe a pjeńkowe drjewo

pschedawa

hrabinske Lippeske hajniske sarjadnistwo w Dubom.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 16. novembra 1909 dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo

50 loßow stejateho tołsteho khójnoweho drjewa

s Cźemjerez sahona w Kamjenej pola Adolfskeje Hěty s wosjewjomnymi wuměnjenjemi na pschedawacź.

Shromadźisna w lěßu tam. **C. Buckan.**

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach.

Wschitzy dobri Sserbja ßu witani.



Liebsch,

ßudniski aktuar św. ßłużby

na ßukelnskej haßy 34

pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.

Rěczi ßerbski.

— Telefon cźisło 177. —

Pschedawanje leżomnosczow.

Pisarnja

sa kupne, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej drósy cźo. 1

po 1 skhodźe, hosczenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Maschinski wolij

sa wschě ratarske a druhe maschiny

jenoż w najlěpschich družinach po najtunischich płaczisnach

porucza

Arthur Grubann

pschi drjewowych wilach 8.

Dźělba

kruwjazych a konjazych

scheźéczow

mam tunjo na pschedań.

Max Bertram w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschczu 5.

Włożanki po najwyschschej płaczisnje kupuju.

Tšihwěsdowske tšěšchne

zyhele w rjanych njeshinitych barbach, **plestrowanske klinkerske zyhele** s 8 hłowčzkami sa pschejěsdy, hródže, dwory atd., **zyhele k hrjebiczkam, želesne klinkerske, wodunjepschepuschczate polne a dźerkate zyhele, schamottowe zyhele**

porucza

Pawoł Arnold,

parna zyhelnicza w Tšjoch Hwězdach

(Dreistern) pola Budyschina.

Kschemjenjowe jamy. Telefon: Budyske sarjadnistwo czo. 11.

Ssym so w Budyschinje na **Moltkowej drósy 19** jako

subjazy lěkař

sadydlił a praxis hromadže s knjesom subjazym lěkarjom **Freyom** wjedu.

Ssym składnosćz měł, subjazolěkařske wobstejnosćze w Barlinje, Winje, Parisu, Londonje a w Amerizy sesnacź, a moje nimale 26lětne skutkowanje sa bohate nashonjenje rukuje.

W Budyschinje, w oktobrje 1909.

Freund,

němski approbowany subjazy lěkař
a gradowany w Amerizy jako subjazy lěkař.

We wudawarni Serbskich Nowin je sa **25 np.** dostacź:

Pschedźenak,

Protyka sa Serbow

na lěto

1910.

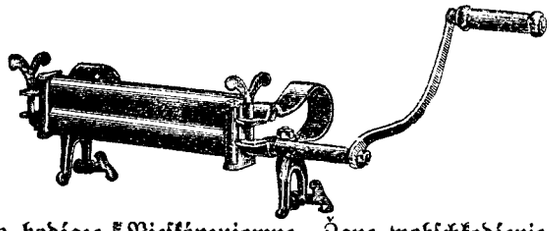
Krajan na lěto 1910,

protyka sa katholskich Serbow,

je po 30 np. dostacź we wudawarni Serbskich Nowin.

Žimaze maschiny

s noschadłom a spódnjej wutrajnej walzu.



Sa horzu wodu so hodźaze. Mjeskónzujomne. Žane wobschkodźenje.

Dostacź pola **Arthura Hösy,**

Telefon 268. **pschedawarnja želesnych tworow,**
na seminarskej haśy 11.

Poruczam swój wulki skład:

prima pólskich a schles. tyscherskich khójnow, schles. schmrěki, wudwjerniki a wudwjerna, hranite drjewo, laty, tramy

wschěch swuczenych wulkosczow po najtunischich płaczisnach.

Sa msdu so tunjo rěsa.

W Budyschinje, na Tšelanskej drósy 23.

Pawoł Mörbitz.

Parny rěsak, hěblowarnja a pschedawarnja wuzitk. drjewa.

Do Hodźija!

Hejda! Hdźe dha njedźelu **13. novembra** póndźemy? Wschitzy póndźemy do sale **Wjechez hosczenza** w **Hodźiju**

na wustajeńzu podawisnow

se starcho a noweho testamenta. W 500 wukroschijatych bleschach so zyke **Jesušowe zjawjenje,** žiwjenje swjatych a podawki s nětczischeho czasa pokasuje, tola niz s wobrasami, ale wschо s figurami, s drjewa wumělszy wurěsanymi. Wotewrjene njedźelu 13. novembra pschipołdnju wot 11 hodźin.

Bjes konkurrenzy w zykym kraju, jara wobhladanja hódne a powuczaze sa starych a mkodych.

Wo bohaty wopyt pschecźelnje proźy

Handrij Ssymank.

Pschepołoženje wobkhoda.

S dźenźnischim dnjom sym swoju kupowarńju a pschedawarńju syrych produktow s garbarskeje haśy 1 na

hornczerśku haśu 35

pschepołożił.

Siegfried Sußmann.

Moja **pisarńja sa kupne, dismembrazijske, hypothekske, testamentske, sawostajenstwowe wězy atd.** je wot nětka

pschi nowych hrjebjach czisło 5.

Hermann Liebsch,
sudnisky aktuar sw. słužby.

Khěža na pschedań.

Dwajschoźna khěža s rjanej sadowej sahrodu a s polom w Sarěczu je dla semrjecza wobsedźerja na pschedań.

Dalsche wukasuje gmejnski pschedstejiczer **Janasch** tam.

Khěža

czisło 133 na Židowje s wulkej sahrodu je khorowatosćze dla na pschedań.

10000 mk.

wustawnych pjenjes mataj wupożczicź **J. a E. Koban**
pschi žitnych wikach 4.
Telefon 675.

Hollandske jerje
po 6 a 7 np.,
sćuschene jerje po 8 np.
porucza **Runat** w Hlinje.

Pisomne wuczinjenja,

lisćiny, testamenty, prósstwowne pisma atd. nastajeja, **hypothekske pjenjesy a kupowanje a pschedawanje leżomnosćzow**
saradźujetaj
J. a E. Koban pschi žitnych wikach. czo. 4, telefon 675.
— Rěczimoj tež serbski. —

Bukečanske serb. tow.

změje **njedźelu 14. novembra** popołdnju w **4 hodź.** swoje nazymske posedźenje. Přednošk je k. wuč. Schütza z Bukec dobroćiwje přilubił.

Wšitke sobustawy a hosći z blizka a daloka wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

K nowemu lětu wotroczkow a dźowki a k jutram saśo holzy, kotrež schulu wukhodźa, do lohkeje służby pytam. **Hana Bayerka,** pschistajerka pschi drjewowych wikach czisło 3 po 2 skhodomaj.

Kuchańki, stwinske a służobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k swinjom, wotroczkow, sěrnkow, rólnych pohonczow, wolacych a dźěłaczerske swójby pyta hnydom a k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na sukelnskej haśy 1 na rózku žitnych wikow w czrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Wuczobnik so pyta.

Hólz, kotryž chce sedkarstwo abo tapezěrarstwo nawuknycź, móże hnydom abo jutry do wuczby stupicź pola **T. Alberta** w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach 10.

(K temu czisłu pschiloha.)

Pschiłoha k czišku 46 Serbskich Nowin.

Sobotu 13. novembra 1909.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

8. novembra 1909.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjašne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacz do 6 lět	40—43	76—79
awstriske	42—46	78—83
2. młode, mjašne, njewukormjene, — starsche wukormjene	36—39	72—75
3. šrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	32—35	68 71
4. šnadnje pizowane kóždeje staroby	26—31	57—65
Jałowizy a kruwy:		
1. połnomjašne, wukormjene jałowizy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	38—41	70 74
2. połnomjašne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacz do 7 lět	35—37	66 69
3. starsche, wukormjene kruwy a šnadnje wuwite młódsche kruwy a jałowizy	31—34	61—65
4. šrěnjo pišowane kruwy a jałowizy	27—30	56 60
5. šnadnje pizowane kruwy a jałowizy	—	48—53
Byki:		
1. połnomjašne, najwjetscheje rěsneje hódnosće	39 42	69—73
2. šrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	35—38	65 68
3. šnadnje pizowane	30—34	60 64
Čelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	50—53	80 83
2. šrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—49	76—79
3. šnadnje wuwite wot zyza	40—45	70—75
Swinje:		
1. połnomjašne lěpschich rašow a jich skschiženjow w starobje hacz do 1¼ léta	60 61	77—78
2. mjašne	57 59	74—76
3. šnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	53—56	69—73

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 6. nov. 1909. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np	W Lubiju. 11. nov. 1909. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza . . . . . běła	—	—	—	—	10	—	10	50
" . . . . . žołta	—	—	—	—	9	80	10	20
" nowa	10	15	10	30				
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	69	7	81	7	50	7	80
Jećmjeń . . . . 50 kilogr.	8	25	8	65	8	—	8	50
Wows . nowy	8	10	8	50	7	30	7	60
Hroch	9	50	12	—	12	50	13	—
Woka	10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły	14	—	14	50	15	—	16	—
Hejduschka	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	2	—	2	50	2	30	2	50
Butra . . . . 1 kilogr.	2	50	2	80	2	50	2	70
Pschenična muka 50 "	11	25	20	50	19	75	20	75
Rjana muka . . 50 "	9	50	13	—	13	75	14	75
Ssyno . . . 50 "	5	—	5	30	4	30	4	60
Ssłoma . . 100 "	5	—	5	40	3	65	5	—
Proßata 1140 schtuk, schtuka . .	10	—	25	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	6	25	6	50	6	70
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	50	6	60	7	10
Pschenični gris	—	—	6	50	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np., hacz — hr. — np. pschenza (žołta) wot 10 hr 45 np. hacz 11 hr. — np., rožka wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 50 np., jećmjeń wot 8 hr. 40 np. hacz 8 hr 80 np, wowš wot 8 hr. 10 np hacz 8 hr. 30 np

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz 10 hr 15 np., nowa: 17 hr. 25 np. hacz 17 hr. 34 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 12 hr. 30 np. hacz 12 hr. 50 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 11 hr 55 np hacz 12 hr. 11 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

11. oktobra 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 80 np. hacz 8 hr. — np., pschenza wot 10 hr. 30 np. hacz 10 hr. 50 np., jećmjeń wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 30 np, wowš wot 7 hr. 50 np. hacz 8 hr. — np., jahły wot 16 hr. — np. hacz 17 hr. — np. hroch 15 hr. — np., šyno 5 hr. 60 np., běrny 2 hr. 60 np., šłoma (100 kilogr.) 6 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacz 2 hr. 80 np.

Wjedro w **Londonje** 12. novembra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smje 23. njedželu po šwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer němsku spowjednu rěcz, ½9 hodź. farar Räda němske a w 10 hodź. šerbske prědowanje.

Pokutny dźeń smje rano w 7 hodź. duchowny Tischer šerbsku spowjednu rěcz, ½9 hodźin farar Räda šerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. Tutón dźeń budze kollekta sa wožadźinych khudych. — Tydźeńske sastojnske dźěła smje farar Räda.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Jan Pawoł Błažij, twarski dźěłaćer na Židowje, s Hanu Marthu Gorzig tam. — Wylem Hendrich Hoba, khěžet a kamjenjećešat we Wurizach, s Marju Kopačez s Sdźerje.

Křćeni

W Michałskej zyrkwi: Heinrich Erich, Erwina Willia Lehmanna, knjeżeho inspektora we Wulkim Wjelkowje, š. — Amalia Elsa, Jana Jenčka, žiwnosćerja w Libuchowje, dź. — Frieda Hedwig, Oskara Alwina Liebschera, blidarja we Wurizach, dź. — Frieda Elsa, Augusta Ernsta Janki, fabrikarja we Wurizach, dź. — Hilžbjeta Charlotta, Juliusa Hermanna Fiedlerja, rěsnika w Dobruschi, dź. — Elsa Hedwig, Jana Ernsta Rychtarja, želesnikeho dźěłaćerja we Wulkim Wjelkowje, dź. Marja Helena, Augusta Hermanna Schleńcerja, pohonca we Wownjowje, dź.

W katholskej zyrkwi: Hilžbjeta, Pawola Eißlera dźěłaćerja w Budyschinje, dź.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

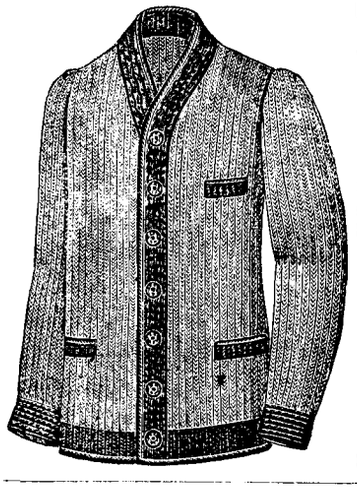
23. njedželu po šwjatej Trojizy smje rano ½8 hodź. duchowny Voigt šerbsku spowjednu wučbu, ½9 hodź. farar Kschižan šerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Pokutny dźeń smje rano ½8 hodź. duchowny Voigt němsku spowjednu wučbu, ½9 hodź. farar Kschižan němske a ¾10 hodźi. šerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

23. njedželu po šwjatej Trojizy smje rano ½8 hodź. duchowny Bójz němsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja ½9 hodź. němske a w 10 hodź. šerbske prědowanje. — Popołdnju ½5 hodź. shromadźizna mušeho młodostneho towarstwa w pačerskej jstwje.

Pokutny dźeń smje farar Domaschka rano ½8 hodź. šerbsku spowjedź, duchowny Bójz dopołdnja ½9 hodź. šerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Pšched zyrkwinymi durjemi šo kollekta sa wožadnych khudych sběra. — Popołdnju w 5 hodź. smje farar Domaschka němsku spowjedź.



Rukawate lazy

porucza

Osswald

na kamjentnej haßy 7.



Sa brylowpotrjebnych!

Khorla Schołta, optikus

w Budyschinje

pschi hłownym torhoschczu pod radnej khěžu

porucza **bryle** a **tłóčniki,** kotrež šo jenož, sa wóčko šo pschihodźaze, dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, čitanske schkleńzy atd., **bryle** a **tłóčniki** po lěkarskim wukasanju.

Sałoženje wobkhoda 1856. — Jědnacze krócz mytowany.

Otto Preuß

měješčel Khorla König

na žitnej haßy 4 w Budyschinje na žitnej haßy 4.

Sa nasymski a symski čaß

poručam swój skład

woßebnych **mužazych wobleženjow, pacholazych wobleženjow, symskich paletotow, pschesapinakow, sportskich jupow, tolstych symskich kholowow, fantasijowych lazow** s plyscha a židy, : : **wodunjepschepuschčatych pelerinow,** : : **dźěčazych paletotow.**

Mužaze wobleženja, paletoty a **jupy** su skoro wschě wote mnje s dobrych tkaninow s dobrym podschiwkom seschite, jara dobre sedženje, potajkim lědma rosesnacź wot woßebnych po měrje seschitych wobleženjow.

Něhdže **500 dźěčazych wobleženjow** a **paletotowych wobleženjow,** čopko podschitych po zyle wurjadnje tunich płaćišnach.

Žonjazych a holčazych žaketow a paletotow su najnowsche doschle a poručam **woßebne žakety** a **paletoty,** čorne a pißone, hižo po 5 mk.

Dźěčaze žakety hižo po 1 mk. 75 np.

S dobom so **k seschiczu mužazeje drasty po měrje** poručam.

Wulki skład sukna.

Wobleženje po měrje hižo sa 30 mk.

Winowa pschedawarnja
Pawoła Giebnera
w Budyschinje

na bohatej haßy čißło 18 s nutskhódom na theatrowej haßy poruča~~ja~~ swoje derje wothladane

běłe a čerwjene wina, Portske wino, Malagaske, Tokayske, Madeiraske, Sherryske a druhe lěkarske wina atd.

Wot sapoczatka mojeho dwazyczilětneho wobstacza sym so pschezo prózowal, **jenoz woprawne wino** pschedawacź, kotryž je strowoscźi spomóžne.

Dokelž w tsjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotolskej haßy** a na **bohatej haßy** sestajeny **jara wulki skład** wudžerżuju, kotrež so s wudawkami sa pucźowanje njepodroža, mózu **wino s wjetschimi hromadami**

k kwaßam a druhim **swjatocznoscźam** so hodźaze, tuńscho pschedawacź, hacź hdyž sebi jo direktnje wot Rheina, Mosela atd. póßlacź dadźa. Posspytanje tych pschetrjebarjow, kotsiž hischcże moje wina njesnaja, wo tym pschesswědczi.

Franz Marschner

czaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

swój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju poručа.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Sa nasymsku potrjebu:

Wolmjane soki	hižo po	45 np.,
wolmjane schtrympy	„ „	30 „
wolmjane mězy	„ „	25 „
wolmjane khapy	„ „	35 „
normalne koschle	„ „	95 „
barchentowe koschle	„ „	90 „
spódnje sukje	„ „	90 „
kholowy	„ „	90 „

Woßebje płaczišny hódno:

Czěske poßleschczowe pjerje, wupjerki, hotowe seschite,	hižo po	275 np.,
zychi, hotowe seschite,	„ „	225 „
ložowe plachty, barbu njepuschczate,	„ „	125 „
spanske pschikrywy (deki),	hižo po	100 „
stwinske běhacze meter	„ „	30 „
stepowane pschikrywy	hižo po	250 „
sosowe a blidowe pschikrywy	hižo po	125 „

trjenja a blidowe ruby, wutrěwanske rubischcza nadpadnje tunjo.

Philippi & Co.,

na bohatej haßy 3.

Telefon 488.



Phönixowe, Grützнerowe a Viktoria-

ſchijaze maſchiny

ſa domjazu potrjebu a rjemjeſzko.

Dokładne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.

Ssamßna wuporjedzerńja.

Clemens Jäckel,

mějeczel Gustav Kloeppel.

Telefon 435. Na ſeminarſkej dróſy 5. Telefon 435

Bjes konkurrenzy

po tunjoſczi, pſchiſprawnoſczi a dźerżenju ßu moje wot 30 lět w Budyſchinje ßo pſchedawaze prěnjoklaßne wudźělki

wobuća

ſa muźſkich, żónſke a dźěczi.

Zonjaze ſchkórniczki po kóždej płaczíſnje, 6, 7, 8, 9 a 10 mk.

Mużaze ſchkórniczki ſ tolſtej ſwjerſchnej kožu hižo po 4 mk. 75 np.

Schulſke ſchkórnje, wulkoſcze 27/30, hižo po 3 mk. 25 np.

Filzowe ſtupnje ſa dźěczi hižo po 40 np.

Pódla teho mam wulkotny ſkład:

filzowych ſtupnjow a toflow,
filzowych a pjelſczowych ſchkórniczkow,
jěſdnych, hórſkich a hontwarſkich ſchkórnjow,
drjewjanych czrijow a gumijowych ſtupnjow,
rejwanſkich a towarſtwownych ſtupnjow

po ſnatych, jara tunich płaczíſnach.

Wobucże ßo po měrje dźěła a ßo wuporjedźuje.

Pawoł Kristeller

Telefon 168. — na bohatej haßy 29.



Žakety

ſa holzy, brune a czěmnomódre, ſ jenobarbnych a muſtrow. tkaninow.

Mantle ſa dźěczi

ſe ßukna a ßomota.

Jaki

ſa hólzow, brune a czěmnomódre, najnowſcheje faßony.

Golfſke jaki

ſa žony a holzy wſchěch barbow a wulkoſczow

najtuńſcho porucża

Leopold Posner

w ſtarej póſcze. w Budyſchinje na bohatej haßy 4.

Hotowe ßłomniki

wſchěch wulkoſczow,

rubjany a běły płat

wſchěch ſchěrjow,

běle a rubjane trjenja

a **blidowe ruby**

po jara poměrnych płaczíſnach porucża

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

Czěſku brunizu

(wuhlo)

Słokomorowſke ſalonowe, worjechojte a kóſtkojte brikety,

ſchleſyſki koaks

po tunich dnjowych płaczíſnach poručataj

Kühnemann & Richter

na Bismarkſkej dróſy 7. Telefon 228.

We Wettinſkim dworje na kamjeńtnej haßy. **Na ſadnjej bratrowſkej haßy 2.**

Piſtne khartki

czíſchczi ſpěſchnje **Ssmolerjez knihicziſchczerńja.**

Kosaze kože

howjaſe kože,
cželaze kože,
ſajecże, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocże kože,
wowcże kože
a wowczu wołmu
po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach 11
a pſchi wowßnych wikach 4,
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Brodowſka haptyka



na hoſchiz haßy 21
Kaſchel,
katarrh,
dybawoſcz
ßo ſpěſchnje połóżeja
ſ thymuſinom
Bleſcha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Drainěrowanſke roły w Lětonju.

Drainěrowanſke roły
wſchěch wulkoſczow,
wodowodowe roły,
konjaze korta,
kruwjaze korta,
ßwinjaze korta,
proßaze korta
ſ prěkuſchom a bjes njeho,
pßyczе korta,
pleſtrowanſke platy,
tſěſchnu papu
wſchelakich tołſtoſczow,
teer
porucza
po fabrikſkich płaczíſnach.
Emil Dietrich.

Wotſtronjenje ſubybolenja.

Suby ßo ſ měſtnym pohłuſchenjom czahaju, czuw ßo mori, suby ßo czíſcza a plombuja.
Zuſe ſuby łóżdeho ſyſtema.

Dentiſt Max Flach
w Budyſchinje
— na theaterſkej haßy 6 II —
pſchi žitnych wikach.

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 ſa pjenjeſy, pola naß na dań date:

bjes prjedawſcheho wupowjedźenja	2½ %	na lěto.
ſ měßaczнym wupowjedźenjom	3 %	
ſ 3měßaczнym =	3½ %	
ſe 6měßaczнym =	3¾ %	
ſ 12měßaczнym =	4 %	

Pjenjeſy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo tež ſa check wužicź. Checkowe knižki, kaž tež poſtajenja, checkowy wobkhad naſtupaze, ßu pſchi naſchich kaßach doſtacź.

Filiala Lubijſkeje banki
w ſerbſkim domje.

S nowa wotewrjene! | Žitna haßa 5. | Delka a po 1 ſłhodze.

Gustav Mudra

krawſki miſchtr
mějeczel: Ernst Mudra
na žitnej haßy 5 **w Budyſchinje** na žitnej haßy 5.

Kupujecże pola mje najtuńſcho.

Jupy ſa hólzow,
jupy ſa młodźenzow,
jupy ſa mužow,

Swjerſchniki ſa hólzow,
ſwjerſchniki ſa młodźenzow,
ſwjerſchniki ſa mužow

Wobleczenja ſa hólzow,
wobleczenja ſa młodźenzow,
wobleczenja ſa mužow.

— w najbohatſchim wubjerku po tunich płaczíſnach. —

Bohaty ſkład tkaninow a ßuknow k woßebnemu ſeſchicźu po měrje.

Kupujecże pola mje najtuńſcho.

Žonjaze žaketty a žonjaze mantle,
holczaze žaketty a holczaze mantle
w najwjetſchim wubjerku, poßlednje nowoſcże.

Žonjaze klobuki, żarowanſke klobuki, dźěczaze a ſportſke klobuki.
Pſchedawanje po ßměſchnje tunich płaczíſnach.

Proſchu, wobhladajcże ßebi moje wukładne wokna!

Bjes droheho ſaczinka ßłódne nawaricz

MAGGIowe korjenjenje **móżne czini.** Njech ßo na wukaſanje, kóżdej woprawdźitej bleſchzy pſchidate, kedźbuje.

Franz Wölfle, prjedy **Moritz Mjetwa,**
pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Dobry
lany wolij
porucza **Khorla Kahrowe**
pſchi žitnych wikach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 47. Sobotu 20. novembra 1909. Lětnik 68.

Swětne podawki.

Jednanja sakskeho krajneho sejma

budża so pschichodny tydżeń sajimawych praschenjow dótkacź. Wutoru na dnjowy porjad namjet nationalliberalneho dr. Niethammera, pschepołożenje swjedżenja tsjoch kralow na sćěhowazu njedźelu nastupazy, pschińdże. Wutoru budże so wo namjecże swobodomyślneho Günthera jednacź, so by so sakski krajny sejm niz kóžde dwě lěcże, ale kóžde lěto swolał.

Wutoru druha komora wo msdże sastojnikow krajneho woheń sawěsćazeho wustawa jednasche. W debacże so nationalliberalny sapósłanz Braun na to wobcźežowasche, so so schazowanje nowotwarow pschepomału stawa. Konservatiwny Horst jemu snapschecźiwi, so je so na žodanja w nastupanju spěschnischeje katastrozije hižo pschi powjetschenju liczby sastojnikow džiałało.

Pschi jednanju wo sarjadnistwje a rosmnożenju kralowskich sběrkow sebi rěcźnizy wschěch stron pschejachu, so by knježerstwo na kupowanje nowych sběrkow wjazy pjenjes nałożiło. Sswobodomyślny Koch na to pokasowasche, so dyrbjałe so wopytowanske hodźiny w sběrkach podlěschicź, kaž tež so darmotne dny rosmnożicź. To same žadanje mějesche sozialdemokrat Lange. Finanzny minister Rüger napschecźo tymle pschecźam rjekny, so ma rosmnoženje sběrkow tež swoje mjesy. Saksa njemóže na awkzijach s amerikanskimi milijardarami do konkurrenzy stupicź, a so njeje mózno, dźiwajo na nasche finanzne wobstejnosće, wjele milijonow sa rosmnoženje sběrkow swudawacź.

Sakonjowy nacźisk wo pschemjenjenju sakonja wo cźasowych sastajerńjach je so sakonjedawazej deputaziji pschipokasał. Sakoń sebi wot wupožcźerjow na cźasy žada, so dyrbja so cźasy psche kradnjenje sawěsćicź, tola so jim njesarucźa, so je tole sawěsćenje we wschěch padach mózno. Sozialdemokrat Mehnert sebi žadasche, so by zyłe sastajerstwo do rukow stata abo gmejnow pscheschło.

Sozialdemokratiski namjet na pschemjenjenje sakskeho wólbneho prawa.

Sozialdemokratojo njejsu s nětcźischim wólbnym sakonjom spokojom, s kotrehož pomozu su woni 25 sydłow w sejmje dobyli. Woni su w druhej komorje scźěhowazy namjet stajili: „Komora chzyła wobsamknycź: Knježerstwo ma so napominacź, so by hischcże tutemu sejmej sakonjowy nacźisk pschedpołożiło, po kotrymž by so powschitkowne, rune a direktne wólbne prawo s tajnym wothłosowanjom sa wschěch statowych pschisłuschnikow wot 21. žiwjenjoweho lěta s nałożenjom systema wólbow po pomerach sawjedło.“

Sozialdemokratiski namjet so s cźežka w sejmje pschiwosmje. Sswobodomyślni budża drje jemu pschihłosowacź, tola konservatiwni a nationalliberalni jón sacźisnu. Tež prěnja komora by so jemu pschecźiwiła. Sozialdemokratojo sami wjedźa, so žanych wuhladow njeje, so by so jim k woli wólbny sakoń s nowa pschedźěłał. Tola dokelž su na njón wot jeho wobstacźa swarili, su nětko nusowani, sebi jeho wotstronjenje žadacź, runjež wjedźeli, so knježerstwo do sozialdemokratiskeho namjeta ženje njeswoli.

Wopyt awstriskeho trónskeho nasłědnika w Barlinje.

Awstriski trónski nasłědnik, arzywójwoda Franz Ferdinand, je se swojej mandżelskej, Hohenbergskej wójwodku, psched tydżenjom khěžora Wylema wopytał. Khěžor bě pjecża trónskeho nasłědnika na hońtwu pscheprosył. Diplomatam pak nadpaduje, so je arzywójwoda Franz Ferdinand hižo pjaty krócź lětsa s hońtwinskim hosćom khěžora Wylema. Tukaju, so so pschi tychle khěžorskich hońtwach mjenje wo swěrinu, dyžli wo swětowu politiku jedna. Prascheja so, cźeho dla je khěžorstwowy kanzler pschi powitanju awstriskeho trónskeho nasłědnika pschitomny był a wospjet so s nim rosrěcźował. S zyła je tež khěžorstwowy kanzler pschi swojim pschedstajenju we Winje dołhe rosrěcźenje s trónskim nasłědnikom měł. Tutón pjecża hižo wot někotrych lět wotežki awstriskeje politiki w swojej ruzy dźerži. Wón je pjecża nastork k annexiji Bosnije a Herzegowiny psches Awstrisku dał a sebi na dalsche rosschěrjenje politiskeho wliwa Awstriskeje na Balkanje myśli. Nowscha napjatosćź mjes Ruskej a Awstriskej Balkana dła, pucźowanje ruskeho zara do Italskeje a wobsamknjenje italsko-ruskeho swjaska, kotryž so pschecźiwo rosschěrjenju Awstriskeje na Balkanje měri, awstriskemu trónskemu nasłědnikej dosćź pschicźiny dawa, s němskim khěžorom wo swětowej politizy radu słkadowacź. Duž je srosymicź, so němske a awstriske knježerstwowe nowiny wopytej arzywójwody Franza Ferdinanda pschi němskim khěžorskim dworje najwjetschu ważnosćź pschipisuja. Wone pisaju, so móže so symbolisy pschecźelstwo, mjes khěžorom a trónskim nasłědnikom wobswěcźene, na wobej khěžorstwje w politiskim nastupanju pschenjesćź. Swjask, kotryž wobeju sjednocźa, sda so twjertschi dyžli hdy prjedy bycź.

Wojowanje franzowskich biskopow pschecźiwo statnym schulam.

Arzybiskop w Toulosu, Germain, je duchownym swojeje diözesy list pósłał, kotryž poroki, biskopam so cźinjaze, wotpokasuje. W liscźe so praji: Biskopow a duchownych su s jich bydłow wuhnali a wo njesranliwe wucźinjenje so njestarajo, jim posledni kusk khleba wudrěli. Nam nasche dokhody a městna rubja. Pschecźiwo katholskej zyrkwi su skutk hidy sapocźeli, kotryž je ziwilisowaneho luda njehódny. So by so tutemu skutkej wěstosćź saruczika, je sjawna schula městno potkóczenja sćinika. Cźińmy swoju winowatosćź bjes bojosćże a skobow. Njepschinusujmy nikomu swoju wucźbu, tola sakitujmy ju a pschipojdajmy ju s njewustawazej mozu.

Semjanski a ludowy sejm w Jendźelskej

staj sebi wójnu pschipowjedźikoj. Nětcźischе liberalne knježerstwo w ludowym sejmje na wotstronjenje semjanskeho sejma dźěła. Sa to je so nětko semjanski sejm sapowjedźił, sakoń wo krajnych dokhodach a wudawkach, wot ludoweho sejma wobsamknjeny, wobkrucźicź. Ssobustawy semjanskeho sejma měnja, so nimaju prawo, tónle sakoń pschijecź, prjedy hacź njewjedźa, kak lud wo nim sudźi. Lud pak njemóže hinak hacź s nowowólbami rossudźicź. Duž budże so ludowy sejm dyrbjecź rospuschcźicź. Ssobustawy semjanskeho sejma so nadźijeja, so pschi nowowólbach liberalnych sbija a s dobom liberalnu finanznu a dawkowu reformu powala. Liberalni nimaju swoje stejischcźo sa wěste a so teho dła rospuschcźenju sejma pschecźiwja. Po namjecże ministerstwoweho pschedsydy Asquitha ludowy sejm wobsamknjenje pschiwosmje, so ma jenoż wón prawo, dawkowe sakonje wudawacź. Pospyt semjanskeho sejma, ludowy sejm rospuschcźicź, je pschecźiwo wustawje. Swada mjes semjanskim a ludowym sejmom jara schkódnje na wikowanje Jendźelskeje skutkuje.

Nadpad na jendźelskeho městokrala w Indiskej.

W Indiskej mjes tamnischim domoródnym wobydlerstwom potajnje duch spjecziwosczje pschecźiwo jendźelskemu knjejstwu pschibywa. Hida pschecźiwo Jendźelczanam je sažo ras wupražka a to tón krócź s někotrymi nadpadami pschecźiwo indiskemu městokralej earlej of Minto. Hdyž tutón wutoru se žwojej mandźelskej po měsczje Ahmadabadže jědźesche, w jenej drósy krótko psched městokralowym nimojědźenjom jena bomba rosbuchny. Na semi człowjeka s wottorhnjenej ruku leżazeho namakachu, pschi nim jenu hischcze niz rosbuchnjenu bombu, kotraž bě s dynamitom pjelnjena. Hdyž městokral dale po měsczje jědźesche, žo bórsy po rosbuchnjenju bomby s husteje ludoweje cźrjódy dwě lebiji do wosa cźišnyschtej. Jenu lebiju jedyn pschi wosu jěchazy dragunski podoffizěr s mjeczom wotrasy, druha lebija jeneho indiskeho offizěra schmórny, kotryž pschikryw nad městokralowej mandźelskej dźerżesche a potom k semi padže. — Na jendźelske wobydlerstwo žu tele spytane nadpady mózny sacźischcź cźinike. Městokral earl of Minto je žo stajnje prózował, pschecźa Indiskich po móžnosczi dopjelnicź.

Nadpad s bombu w Argentinskej.

W Buenos Aires je jedyn młody człowjek, kotryž je pjecża jedyn anarchist s Ruskeje, pod wós polizajskeho präfekta Falkona bombu cźišnył. S rosbuchnjenjom žo wós rosrasy, a polizajski prefekt a sekretar, jeho pschewodźazy, žo tak cźežko sranischtaj, so bórsy po tym wumrjeschtaj. Nadpadnik žebi žam cźežko hłowu srani. Lěkarjam žnadź žo poradźi, jemu žiwjenje sdźerżecź. Na město Buenos Aires je žo dla tuteho nadpada woblehnjenstwo położiło.

Knjeżerstwo hrosy w Nicaraguje.

Mjes sjednoczenymi statami połnózneje Ameriki a žrjedźoamerikanskej Nicaraguaskej republiku žu poměry nětkole jara napjate. Nicaraguaski präsident Zeloya je dweju Amerikanow, kotrajž staj žo pschi revoluziji pschecźiwo jeho knjejstwu wobdźělikoj, satšělicź dał, hacź runje bě knjeżerstwo sjednoczenych statow pschecźiwo žmjertnemu wužudej protestowało. Dwě amerikanskej wójnskej łódźi stej teho dla hnydom k Nicaraguaskemu brjohej rucże wotjěkej, a president sjednoczenych statow Taft je žo sapowjedźił, Nicaraguaskeho noweho póžkanza pschijecź. Po nowschich powjescźach s Nicaraguy je tam president Zeloya 500 wožobow satšělicź dał, kotreż žu revoluzionaram polékowałe, a so wón hischcze wjazy ludźi wotprawicź da.

Ryjeŕ pokladow.

S husthymi cźrjódami ludźo na wjeżnej drósy stejo tak wótsje a pilnje rěcźachu, schtoż hewak ani jich waschnje njebě, tak so bě derje pytnycź, so bě žo něschto zyle wožebite stało. A tak to też běsche. Wulke njesboże bě žo stało, schtoż kóždeho, schtóż wo nim sažłyscha, hłuboko pschija. Młody hajniski wucźomz, kiž pola hajnika Kamjenjaka bydlesche, bě do njesboża pschischoł. Radakeż Jurij, pastyński hólz, bě tu powjescź runje pschinjeżł; wón bě klobuk hižom wjazy dnjow parowaneho pschi žamej kromje nahkeho wotwisła naschoł; pódla bě trawa rosteptana a kerki pschikamane.

Wschitzy snajachu mały scheŕy klobucźk s honaczazymi pjerjemi, a wschěm bě młodeho, schikowaneho, czerstweho knjesa żel, kiž bě pschezo tak pschecźelny a wjeżeły był, kiž bě wschěm tak dobre rěcźane žkowo, tak wotewrjenu ruku měł, a kiž bě nětko tak sahe srudnu žmjercź namakał.

Dwělowacź žo wjazy njehodźesche, njesbožowny bě pó cźmje na skalnu scźěnu salěšł a padnywschi s njeje žmjercź namakał. Stary hajnik drje pschezo hischcze se žwojej scheŕej hłowu satschažowasche, měnjo, so bě Jan Horak wocźi měł, kajkeż ma žokoł, a so je mohł kasycź, kaž kamsyk, a so žo temu tajke něschto njemohło stacź. Ale tak drje stary jeno k temu rěcźesche, so by žej s rěcźenjom žam trochu troschta a nadźije cźinił, dokelž bě jemu tola jara cźežko, starschimaj snjesbożenehо wo žurowym kónzu jeju jenicźkeho žyna powjescź dacź.

Wjeżny pschedstajeny pak bě žej žwojeje wězy zyle wěsty a mějesche wulke žkowo. So ma žo hnydom wyschnoscźi powjescź dacź a so ma žo podawk napiżacź, pschetoż jeli so žo tu też wjazy pomhacź njehodźi, dha žo tola wyschnoscźi njeżmě porokowacź, so je žo něschto sokomdźiło.

Duž žo pižmo na žudnistwo sestaja a hižom sa nětkotre dny komižija wucźenych měschczanskich knjesow dóńdźe, so bychu wěz na městnje žamym pschepytowali. Ta bě doscź jažna a žej wjele napinanja njeżadasche: wjeczor 28. augusta, něhdźe w 9. hodźinje, bě Jan Horak, hdyž bě jara dobry wjeżeły s hajnikom a jeho dźowku powjeczerjał, žebi tšělbu na ramjo powžnył prajo, so chze hischcze jónu won na wupuschczany blak pschi wulkim buku, so bě tam rjaneho žornika pytnył a so chze teho žej wotkakacź. Hwisdajo, mały pjelsczowy klobucźk žej khroble na žoltu kudźerjawu hkowu stkóczo, tak bě s durjemi won schoł. Wot teho czaža jeho nichtó wjazy wohladał njebě.

Rano njebě k žnědanju, pschipołdnju niz k wobjedu pschischoł. Hajnik bě na dundaka žwarił a žo žwojej dźowzy Lejnje žmjał, kotraž žo wo młodeho człowjeka pocza strachowacź. Hdyž pak też wjeczor pschezo hischcze domoj njebě, też knjes hajnik měnjesche, so žnadź je žej knjes Jan w horach wopak salěšł, abo so žnadź je do najbliżscheho města saschoł, bjesstaroscźiwy a pschemėnjaty, kajkiž wón pschi žwojich wumyślenjach bě; so wschak posdźischo sažo pschińdźe. Ale wón žo domoj njewrócźi. Jedyn dźeń po druhim žo miny a sdasche žo, so je žo kóžda cźěŕ shubjeneho shubika.

Tu pschipadnje namakany mały hajniski klobucźk srudnu cźěmnoscź rosjažni. Ssudnika komižija žo na městno poda, hdyž bě wón na trawje leżał. Mužikich na powjasach po wotwisku spuschczowachu, haj knjes žudniski radźicźel žam lěsesche hacź na kromu straschneho městna a žo tak hłuboko nad bjesdno nakhili, so jemu bryla s noža padže a na nanjeżenych kamjenjach do tyžaz tschěskow roslecza. S hrósbu žo horliwy sastojnik sažo sruna.

Ně, tu žo niczo dale cźinicź njehodźesche. Schtó mohł wjedźecź, do kotrych skalnych schkałobow je roskuskowane cźěło padnyło? Prózy žo njepkacźesche, hischcze też k temu druhe człowjeske žiwjenje strachej wustajecź.

Tak bě wěz wotbyta a hotowa; žudnischy knjeża žo w korcźmje po napinanju wokschewjachu, a wo tym a tamnym porěczawschi domoj dojědźechu. We wžy sažo wschitzy na žwoje wschědne dźěło thodźachu, hischcze něschto czaža na srudny podawk spominachu, potom žej žamžne radoscze a staroscze žwoje prawo žadachu; jenoż staraj starschej morweho, kotrajž na tamnym kónzu w měsczje bydleschtaj, žo wot ranja do wjeczora wo jenicźkeho lubowaneho žyna rudźeschtaj, kotryž bě jimaj žłónzo, radoscź, hordoscź a zyle sboże žiwjenja był.

Schto chzyssche jimaj nětkole jeju samoženje, kotreż jemu wjazy wužitne bycź njemóżesche, schto chzyssche jimaj pomhacź, hdyž bě wón takle njejabzy bjese wscheho pschihotowanja w rjanej młodoscźi se žiwjenja wutorhnjeny był.

Stara macź chzyssche žej bjes maka wocźi wupłakacź a żałoscźesche, so ani w rowje pokoja njenamaka, doniż jeje jenicźke dźěcźo w žwjecźenej semi njeby wotpocźowało.

We wyschnostnych nowinach potom bórsy wosjewjenje wunńdźe, kotreż temu 3000 hriwnow sawěscźesche, komuž by žo poradźiło, cźěło Jana Horaka namakacź.

Mnosy wutrobicźi hólzy žej nětkole s nowa na tutón swažliwy kruch swěrichu. Strachej wo žwoje žamžne žiwjenje žo wustajejo po nahłej skalnej scźěnje dele slěsowachu, wschitke bjesdna pschežłędźachu, ale podarmo — Jana njenamakachu.

To bě tužny, s hrimanjom hrožazy wjeczor w septembru. Nad starej hajnkownju milina hrajesche a cźežki powětr mjes wyžokimi schtomami w lěžu leżesche.

Psches na pol cźěmnu sahrodu, nimo rjadkow seleninow a jednorych kwětkow žo postawa kahodneje holzy mikny.

Nětkole bě k niskemu deskowanemu płotej dozpěka, kotryž lěž a sahrodu dźělesche. Daloko žo pscheshibujzy do huscźiny žłędźo shladowasche a na pol wótsje mjeno scheptasche.

Tu žo w kerkach saschudrowa, a s poduschenym wyskom młody schwižny pachow poskocźi a pschimny sa maku jemu napschecźo žo wupscheschtrjewazu ruku.

„Mjelczo, mjelczo!“ holczka napominasche, „nan hischcze njeje žo do měra podał, žnadnje mohł naju žłyschecź. Ja dyrbju też hnydom sažo do domu, Handrijo, so mje nan njeby parował.“

„Nó haj, Hanka, nochzu hižom žaneho žkowa wótsje prajicź, so by nan niczo njepytnył“, hólz wotmolwi. „Hižom tak žym wjeżeły, so mózu cże sažo jónu widźecź, pschetoż se styskanjom mohł sahinycź.“

„Ach, Handrijo, na kajki kónz ma to s namaj jeno pschińcź?“ wona s cźicha żałoscźesche. „Ale nan pschi tym swostawa, so žej ja dyrbju Jurja bracź, jeho wulkeho kubła dla, kotreż hacź do žameho nascheho lěžneho pola storka. To hromadže by było najrjeńsche burske kubło schěroko a daloko, tak je žej nan samyślił, a na tym kuble dyrbju ja hosposa bycź. Ja pak Jurja nihdy njerodźu; syma mje hižom naběhuje, hdyž se žwojimaj kalatymaj wocźomaj jeno na

mnje pohladnje, to dže mi pšches wutrobu, so mam woprawdže strach kaž pšched nječim skym. Nihdy na nihdy njebych k temu pokhmurjenzej dowěru měcź chzyła. Ale tebje, Handrijo, njepuschczu, a byrnjeź bych s tobu też parowacź a hłodu tradacź dyrbjała."

Holczka bě žo hłuboko do žwojeje bolosczе sarěczała a nětkole s czicha pšched žebje płakasche.

„Njepłakaj tak jara, Hanka", hólz troschtujo ju napominasche. „Wěso je s naju luboszu jara slě salożene a nihdže njeje nadžije. Běch žej tak rosmyślił, so chzych knjesa Horaka, kotrehoż czopka wutroba a pokna móscheń bě kóždemu wotewrjena, wo požczonku prožyczź, so bych s tym žwoje małe salożene hospodarstwo saž do rjadu stajił a so mohł potom k twojemu nanej hicź, wo tebje žo samolwicź. Wot žmjercze młodeho knjesa je też tuta nadžija nětkole shubjena; wutrobitoscź pak nochzu shubicź. Nětkole pschestań płakacź, Hanka, na to njemóžu pschihladowacź. Mi je žamemu doscź czežko, hdyž žej pomyślu, kak dołho budže hischcze tracź, doniž ty moja luba mandželska njebudžesch. Moja ty budžesch, na to žym žo sarocźał, a tón druhi, tón dźiwuch, tón tebje njedostanje nihdy na nihdy, prjedy jemu kóždu tósczź woželbje rosmjatu, temu schamałemu, tajazemu žo człowjekej. Hižom nješchtožkuli žym na nim pytnył, schtoż by jemu k rukomaj pschischko, hdy bych to wosjewił. Wěm, so to kóždy ras hajnik njeje, kotryž w lěžu sa jelenjemi žo wacźi, ale bjes nusy nochzu jeho pscheradźicź. Hladaj, Hanka", wón pokracźowasche, „chzu džełacź, so mi krej s rukow poběhnje, a chzu kóždy sažkużeny pjenjezk na bok położicź. Mam=li potom jeno nješchto pjenjes hromadu, potom budżesch widżecź, kak mój statok saž nadobywa; moja wina to njeje, so dyrbjach po nanje, kiž bě wschitko pscheskorźił, tak hubjeny jón pschijimacź. Potajkim jeno kurażu, moja luba Hanka, a wobkhowaj mje lubo, potom budże wschak wschitko hischcze derje."

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Sandźeny tydźeń běchu na tudomnym seminaromaj pruhowanja sa wólbokhmanoscź. Sserbjo žo tsjo wobdźělichu a derje wobstachu: na krajnostawskim seminaru knjes Pawoł Krawź s Czeŕwjenych Noßliz, na katholskim seminaru knjesaj wucźerjej Jurij Schołta se Sdźerje a Franz Kral s Khróscźiz.

S **Budyschina.** Po wulkim wětrje kotryž je w lěžach a na dróhach *wjele schtomow pak słamał abo swuwałał*, je žo wutoru a žrjedu wulki žněh naschoł. Wobkhad s wosami bě na dróhach jara poczeżeny. Jedyn wulki automobil bě schtwórtk rano na Draždźanskej drósy w žněsy tczazy wostał. Duž dyrbjachu do njeho dweju žylneju konjow sapschahnycź a jón domoj dowjescź dacź. Kak wulka je schkoda, kotruž žu wětry a žněh poślednje dny w lěžach naczinike, je s teho spósnacź, so je žo w Shorjelskej holi žamo něhdže 100,000 *kubiknych metrow schtomow słamało*.

— (Donjesboża pschischoł.) W tudomnym Hołbjanez rěsaku je pjatk pschipołdnju dźěłacźeŕ Mirle snjesbożik. Hdyž pschi kulojtej pile dźěłasche, žo jemu kruch deski s wulkim wotmachom do žiwota wjerhny. Wón žo tak czežko srani, so dyrbjesche žo do měschczańskeje hojeŕnje dowjescź.

— (Jěsdne koło žo kradnyło.) Pjekarskemu mischtrej Feurichej s Hodźija je žo póndźelu popołdnju w Budyschinje jěsdne koło kradnyło, kotrež bě wón na krótki czaž do jeneje khěže na swonkownej lawskej haby stajił. Paduch pak žo na žwojim nadobytku njeje dołho wježelił. Ruka khostazeje prawdy jeho doža hnyła, hdyž chzyshe po želesniznu do Draždźan wotjecź. Duž dyrbjesche wón žwoju želesnisku jězbu s khodom na žudnistwo samënicź. Kaž je błyschecź, je wón jedyn wyschschi schwajzaŕ s Draždźan a žo Konrad mjenuje.

— (Nahła žmjercź.) Pokutnu žrjedu Mnischonsku horu wopytawschi tudomny 65 lět stary ratař Arndt Baldeweg wjeżele powjedaŋo do Dźěžnikez na želesnisle sastanischczo dźěsche. Na wjesbje s Dźěžnikez do Budyschina žo wón bórsy po tym s Božej ruczku saja a sa krótki czaž wudycha. Schtó njedyrbjał žo tu na khěrlusch dopomnicź: „Schtó wě mój kónz, wón žnadź je blisko." — Wopomnjenja hódne je, so je też nan ratarja Baldewega pšched wjele lětami žo s Božej ruczku sajał. Ssmjercź jeho w zyrkwi w Božej žłużbje pschelhwata.

— Pschecźiwo musejowemu twarej na žitnych wikach mjes měschczańskim wobydleŕstwom dźeń a wjetsche pschecźiwnistwo rosczе. Wulki dźěl měschczanow je pschecźiwo temu, so by žo musej na žitnych wikach natwarił, dokelž bychu žo s tym žitne wiki pschejara pomjeńschike, drusy s zyła nowe twarjenje sa musej sa trěbne nimaju a namjetuja, jón w krajnostawskim domje na hrodowskej haby sestajecź. Město dyrbjało žo wschěch niz zyle nusnych wudawkow wostajicź. W bliżschich lětach budże jara wjele pjenjes trjeba. Nětczische schule sa roscźazu liczbu dźěcźi wjazy njedožahaju. Duž dyrbi žo bórsy nowa schula natwaricź. S pschibywanjom wobydleŕstwa je też liczba sastojnikow pschibywała. W radnej khěži njeje sa nich žaneho městna wjazy. Duž žo twar wjetscheje radneje khěže njebudże dołho wjazy wotstorczicź hodźicź. Skónczńje też hischcze twar noweho wodowoda na město czaka. Hižo nětkole woda wjazy njedožaha. Po tajkim město pšched wulkimi pjenjeżnymi wudawkami steji.

— Měschczańske sastupjeŕstwo je žo pschecźiwo postajenju jeneho assessora a twarskeho revisora w měschczańskim twarstwje wuprajiło.

S **pola.** Raiffeisenske nalutowańnje hotuja žo saž na žwoju podswjaskowu shromadźisnu, kotraž budże 28. novembra, t. j. prěnju njedźelu adventa, popołdnju w 4 hodźinach w Radworju w Lilijowym hoscźenzu (pola Delanez). Lilijowy hoscźenz (Gasthof zu den Lilien) leži w hornim dźěle wsy, pola kerchowa.

Prěni pschednoschk směje ryczeŕkubleŕ Garcke s Weimara wo pschikupnych hnojach, druhi Erfurtski direktor Klattenhof wo nalutowańskich należnoscźach. Duž budże shromadźisna runje tak powucźaza, kaž sajimawa. Teho dla žo też bohaty wopyt wocźakuje. — Czahi na želesniznu hodźa žo se wschěch stron do Radworja a też saž domoj derje wužicź. Nimo teho je sa wosy, koleżarjow a pěschipschikhadnikow połny měżaczk. — Też tajzy, kotsiž žobustawy žaneje nalutowańnje njejsu, žmědźa shromadźisnu wopytacź.

S **Khróšta** pola Budyschina. Możemy saž wo jenym wuspěchu nascheho krajnožejmskeho sapóžłanza knjesa Kokle powjescź dacź. Nascha gmejna bě žo lěta dołho pola wschěch wyschnoscźow wo to prózowała, so by žo s gmejnskeho swjaska Komska, poł hodźiny wot naž sdalenym, dźělika. Wschudże pak žo Khróscźenjo s jich prózu wotpokasachu. Skónczńje žo na knjesa krajnožejmskeho sapóžłanza Koklu wo pomoz wobrocźichu. Tón je w poślednim žejmje należnoscź nascheje wže s tajkej wuschiknoscźu sastupował, so je žo žejm sa to wuprajił, so by žo Khróšt wot Komska dźělił. To nětko žo po knježeŕstwowym wukasu 1. januara 1910 stanje. Duž njebudża wobydlerjo nascheje wže w jazy gmejnskich należnoscźow dla po dalokim a husto błócźanym pucźu do Komska khodźicź trjebacź.

S **Barta.** Tudomny knježi dwór a gmejna staj wobsamkkoj, s Brěsez do Dubrawki wjedźazy gmejnski pucź sahnacź. Schtóž žo temu pschecźiwja, ma to w běhu dweju njedźel Budyskemu hamtskemu heitmanstwu pižomnje k wjedźenju dacź.

S **Lipicza.** Žortna a s dobom srudna wězka je žo tu pschi poślednich wólbach zofała. Jedyn s najsahorjenischich Brühlakow s wulkim kawom papjerow k nam pschijachli a naž namołwjesche, so bychmy pschi wukakanskej wólbje tola Brühla wuswolili. Po dołhim pucźu mucźny a hłódny wón do prěnjeho statoka sastupi a hosposu wo schalku khofeja proschesche. Hosposa jemu khléb a twaroh na blido staji, a wbohi rawž s hłodom skoro schklu žobu sjě. Wón bě wschak jara hłódny, ale s dobom też wjeżeły. „Pschińdże-li Brühl na žejm, budże mój žyn hnydom pósiski radźicźeł!" wón juskasche a „sapłacź Bóh!" prajiwschi žo wón wotžali. Lipicz a Pžowje pschekhodźiwschi žo wón saž domoj žnowasche. Doma dźě ma žiwnostku, a dźěło też na njeho czakasche. Tola, pžejskobanezy, sady Lipicza pocza jemu mjaknycź a wón dyrbjesche wróczecź. Najskerje je twaroh pschekißały był, kiž bě s tajkej gramotu sjědł. Tola kajke kißake wobliczo je hakle wón czahnył, hdyž je shonił, so je Brühl pschi wólbje pschepadnył.

S **Noweje Wži** pola Njeżwaczidła. Wutoru wjeczor wokoło 8 hodźin je s domskeho hornczeŕskeho mischtra Barchmanna woheń wudyrił. Dla njedoždahajeje wody bě njemóžno, woheń w nastaczu salecź. Płomjenja žo też na hornczeŕnju wupschestrěchu a wobej twarjeni žo do czista spalischtej. Hižo loni w juliju je žo pola Barchmannez ras paliło, tola tehdy žo poradźi, woheń shaschecź. Se žykawow Scheschowska prěnja k wohnjej pschijědże a žebi prěnje myto dobu. Barchmann ma žwoju nadobu pschе wohnjowu schkodu sawěscźenu.

S **Kubschiz.** Ssylny wětr je sandźenu žobotu na tudomnym sastanischczu s kólnje pschekupza Schuppana tschu swottorhał a hrjady a deski wo telegrafowe groty smjetał, kotrež žo s tym wobschkodźichu.

S **Wósborka.** Tudomny měschczańosta Jencź je pšched tydźenjom do njesboża pschischoł. Hdyž wón s jenym tudomnym knje-

ſom ſ motorſkim kołom a pſchipowěßnjenym wołom do Pomorz jěđźeſche, wón do jeneho kałoweho pola ſajěđźe. Pſchi tym ßebi měſchćanoſta ruku na jara ſtraſchne waſchnje ſkama.

S Wotrowa. Đźewjateho novembra ßerbſki wótčinz a ſchćedriwy ſpěchowar ßerbſkeho pißmowſtwa, wjelečeſčeny knjes farař kanonikus Herrmann we Wotrowje tſoji ßwjedźeń, 50lětny měſchniſki, 40lětny farſki a 20lětny jubilej jako kanonikus ßwjećeſche. Macźiza Sserbſka njemějeſche ſkładnoſcź, tehdy knjeſej jubilarej ßwoje ſbožopſchećza wuprajicź. Wona teho dla ſańđźenu wutoru woßebitu ſbožopſchejazu deputaziju do Wotrowa wotpółła. Towarſtwowy pſchedßyda, knjes farař Kſchižan ſ Hođźija knjeſej jubilarej jeho wulke ſaßłużby wo Sserbſtwo wuſběhujo votivnu taflu pſchepoda, koraž bě ſe ſćěhowazymi ßłowami a ſe ſpěwom, wot knjeſa wyſchſcheho wučerja Fiedlerja pěßnjenym, počźiſchćana:

Swěrnemu serbskemu wótčincej
wysokodostojnemu knjezej
kanonikej kapitla swj. Pětra w Budyšinje
Jakubej Herrmannej
ryćerjej kralowskeho sakskeho Albrechtoweho rjada z krónu
wulcyzasłužbnemu fararjej we Wotrowje
nadobnemu dobroćelej, čestnemu sobustawej
a wubjerkownikej Maćicy Serbskeje
woporniwemu spěchowarjej a podpjerarjej
serbskeho pismowstwa
wótcowskemu přećelej studowaceje młodosće
na dźeń Jeho złoteho měšniskeho jubileja
9. novembra 1909
kaž też k wopomnjeću Jeho 40lětneho fararſtwa
a 20lětneho kanonikata
z najhorcyšim dźakom za Jeho wótčinske skutkowanje
a z wysokim počesćowanjom poswjeća
předsydstwo a wubjerk Maćicy Serbskeje.

Dźens kraluje radosć na Wotrowskich honach,
Tam wěncy so pletu a zbožownosć kće;
Wšě wutroby kłapaju w dźakownych hronach
A khwalospěw wyšši so zanošuje,
Zo zeskhadźał swjedźeń je znamjenity,
Ze złotymi pruhami překrasnjeny.

O kajka to hnada, kiž **Tebi** so dosta:
Ći jubilej tŕoji bu wobradźeny!
Połstotetk **Ty** Knjezowej winicy wosta,
Ju z wurjadnej swěrnosću plahował **Sy**;
Bóh spožči pak zrost **Twojim** wusywam,
Zo lubja płód bohaty k wěčnosće žnjam.

Też wótčinstwo hajiš **Ty** z horliwej swěru
A za Serbow narodnosć wutrobu maš;
Jich pismowstwo podpjeraš z nadobnej měru,
Sy luby a ważeny spomožeŕ naš;
Štož Serbski Dom, Maćične towarſšnistwo
Ći dołži, je do dušow zaryte wšo.

Duž čestny wěnc dźensa też Maćica staja
Ći na hłowu z wutrobnej dźakownosću
A přeje: Kaž jandźeljo z Božeho raja
Njech miłosć, měr, radosć **Će** přewodźeju!
Haj, swěrny Bóh škituj a požohnuj **Će**,
Zo wječor **Twój** jasny a zbožowny je!

Knjes profeßor dr. Muka ſ Freiberga knjeſa jubilara, ßwojeho dołholětneho pſchećźela, ſ kraßnym nabożeńſkim wobraſom wobdari. Pſchi ſćěhowazej hoſćźinje knjes farař Kſchižan, knjes profeßor dr. Muka, knjes farař Libſch a knjes notar Zyž knjeſa jubilara jako ßwěrneho duſchowpaſtyrja, darniweho ſpěchowarja ßerbſkeho pißmowſtwa a Sserbſkeho Doma, a ſchćedriweho pſchećźela ßerbſkich ſtudentow ßławjachu. Knjes jubilar ßo ſa ſbožopſchećza hnuty đźakowaſche. Čaß, kotryž jemu Bóh k jeho 74 lětam hiſchće ſpožči, chze wón dale ſa ßwój ßerbſki lud ßwěru đźěłacź. S bjeßadowanjom wo naležnoſćźach ßerbſkeho luda ßo hođźinka ſa hođźinku miny. Wotrowſka fara bě, kaž huſto hižo prjedy, ſaßo raz ßrjeđźiſchćźo ßerbſkich wótčźinzow. Daj Bóh, ſo by wona to hiſchće mnohe lěta była.

S Ketliz. (S wotpadnjenym ſymſowym kruchom ßo cźeźko ſranił.) Hdyž bě ſańđźenu ßobotu dopołdnja wóßomlětny Spalteholz ſ Korez na krótki čaß pſched ſchuline durje ſtupił, kruch tſeſchineho ſymſa dele padźe a hólzej hłowu ſtraſchnje ſrani. Sawołany lěkař ſ Lubija hólzownu ranu wobali a jeho do domu jeho macźerje do Korez dowjeſe.

S Jěžowa pola Kamjeńza. Jeneho tudomneho wobydlerja tele dny rano blisko bróžnje pſchi Wojerowſkej drózy ſproſtnjeneho namakachu. Ssobuſtawy ſanitetneje kolonny jeho do ßmilnoſtneho wuſtawa donjeßechu, hdźež wbohi cźłowjek, kotryž bě ſymu pſchemrěł, wumrje.

S Hołbina. Sańđźenu njedźelu wječor je ßo 100 metrow dołha bróžeń, kotraž bě kopata połna žija a druhich pólnych płodow, do cźiſta wotpalika. Cźerwjenoſcź na njebju bě hacź do Budyſchina widźecź. Kak je woheń naſtał, njeje hiſchće ſnate.

S Draždźan. K rosprawje wo ſakoženſkim ßwjedźenju ßerbſkeho towarſtwa „Čornobóh" ma ßo hiſchće pſchiſpomnicź, ſo Rakeczańſke towarſtwo „Lipa" njebě ſ jednym, ale ſe ſchtyrjomi ßobuſtawami ſaſtupjene. Dopißował njeje ßo też Sserbowkow ſ Rakeczańſkich ſtron w evangelſkej a katholſkej ßerbſkej narodnej droſće dohladak. To je tola hódno, ſo ßo woßebje na to ſ khwalbu ſpomina, hdyž Sserbowki ſ evangelſkich woßadow w ßwojej nětkole bohužel tak žadnej ßerbſkej droſće do Draždźan pſchińdu. Duž ßława tutymaj evangelſkimaj Sserbowkomaj a druhi króćź njech wjazy jich towarſchkow na ßwjedźeń naſcheho ßerbſkeho towarſtwa pſchińdźe.

S Delnjeho Wujeſda. Patronatowy ſaſtupjeŕ naſcheje woßady je po pruhowanſkim prědowanju knjeſa duchowneho Jurka ſ Łucźa ſa fararja wuſwolił. Knjes Jurk je hižo ſarjadniſtwo naſcheho farſkeho ſaſtojńſtwa, wot 1. oktobra wuprózdnjeneho, ßobu pſchewſał.

S Běłeje Wody. Žałoßne njeſboże je ßo ßrjedu tydźenja na Běłowodźanſko-Borſchćańſkej żeleſniży ſtało. Sapſchah pſchekupza Auguſta Hamanna ſ Barſchćże je ßo na pſchejéźđźe pola kilometroweho kamjenja 17,1 ſ jenym cźahom pſchejéł. Pohoncź Pawoł Lehmann a jedyn kóń ßo hnydom ſajěđźeſchtaj, mjes tym ſo druhi kóń bórſy po tym kónz wſa. Schtó je njeſboże ſawinował, njeje hiſchće ſnate.

S Bórkowow w Delnjej Łużiży. Tſilětna đźowčiczka tudomneho ratarja Wolfa bě do rěſaka ſchła a ßo ſa ßykanjowej maſchinu paraſche. Na dobo đźěcźo ſawrěſchcźa, a hdyž nan k njemu pſchiběža, ßo wuſtróżiwſchi wuhlada, ſo bě maſchininy nóż đźěſćźowu lěwu dłoń nimale zyle wot ruki wotrěſnył. Na łajke waſchnje je đźěcźo do maſchiny pſchiſchło a kak je ßo maſchinine koło ſawjertło, to njeje hiſchće wujaßnjene. Đźěcźo ßu do Khoćźebuſkeje kliniki dowjeſli, hdźež ßu jemu dłoń pſchi ſhibadle wotrěſli.

S Drétwje pola Hródka. Tudomny młynk bě ßwojeho pohoncźa Wolfa do Hródka k pjekarjam a druhim wotebjerarjam po pjenjeſy póßłał. Hdyž wječor młynkowy ſapſchah bjes pohoncźa domoj pſchijéđźe, ßebi myßlachu, ſo je pohoncź na nětajke waſchnje do njeſboża pſchiſchoł. Hdyž pak ſa pohoncźom ßlědźachu, ſhonichu, ſo je ßo wón ſ dostatymi pjenjeſami ſ procha měł.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. 22lětny murjeŕ J. Rjelka w Rakezach mějeſche ßo dla njeſkutka pſchecźiwo ſkhadźazemu žiwjenju ſamolwicź. Wón bě ßo w tutym naſtupanju napſchecźo ßwojej mjes tym ſemrjetej žonje pſcheſchoł. Jeho k jaſtwu na 2 měßazaj ſaßudźichu.

Pſchißažny ßud. (K ßmjercźi ßo ſaßudźił.) Mordaŕſtwa dla bě 24lětny njewoženjeny, hacź dotal njekhoſtany pohoncź Emil Richard Vetter ſ Biſchheima pola Kamjeńza wobſkorżeny, kotryž na poßled w Großröhrsdorfie pola Połcźniży ßłużeſche. Vettera winowachu, ſo je lětßa w nozy 29. měrza t. l. w Oberlichtenawje ßwoje 23. haprleje 1907 narodżene đźěcźo Friedu Gretu Geißlerez ſ wotmyßlenjom a pſchemyßlenjom ſe ſchokoladowym kuſkom, ſ zwankaliom ſajědojcźenym, morił. Wobſkorżeny je w lěcźe 1904/1905 pola trainſkeho bataillona w Draždźanach ßłużił a ßo jako khmany wojak wupokaſał. Hižo do wojeŕſkeje ßłużby ßo wón ſe ßłużobnej holzu Jdu Selmu Geißlerez wodźeſche. S wojakow ßo puſchcźiwſchi mějeſche wón ſ Geißlerez ſ nowa wuſki wobkhad, kotryž bjes ſcźěhowkow njewoſta. 23. haprleje 1907 Geißlerez đźěcźo porodźi. Vetterej bě to jara njelubo. Wón ßo wo ßłużbu na póſcźe prózowaſche a nadźijeſche ßo, ſo ju ſ poßrědniſtwom ßwojeho prjedawſcheho kompagnijoweho ſcheſa, hejtmana Uhlemanna, doſtanje. Hdyž pak bě wón na praſchenja, hacź ma wón alimenty płacźicź, wotmolwił, jemu k wjedźenju dachu, ſo ßu jeho ſe ſapißa ſamolwjenych wuſchmórnyli. Wot teho cźaßa ßebi wón na to myßleſche, ßwoje njemandźeľſke

dźěczo wotstronicz. Wón ßebi jědy arsenik, lysol a zyankali wobstara. Poßlednischi jěd wón jenemu fotografej w Großröhrsdorfje wurěczo, wudawajo, so jón k pschihotowanju masa na konjaze kopyta trjeba. Fotografa ßu mjes tym dla wudacza jěda s pjenjesami pokhostali. Vetter ßebi na to pjelnjene schokoladowe kuski kupi, dwaj s tutych kuskow wuprósdni a jej s zyankalijom napjelni. 28. měrza t. l. wón se sajědojczenymi schokoladowymi kuskami ßwoju lubu w Oberlichtenawje wopyta, kotraž tam pola ßwojeju starscheju pschebywasche. Hdyž běschtaj holzynej starschej spacz schkoj, Vetter pola ßwojeje lubeje a dźěsczo wosta. Rano wokoło 3 hodźin dźěczo wotucźi. Vetter k njemu dźěiche, prajizy: „Ssym jemu titu ßobu pschinjeßk“ a dźěsczu jedyn sajědojczeny kusk do huby ßuny. Dźěczo hnydom sawrěschcza a ßo pschemjetowasche. Vetter ßo wotßali a Geißlerez jeho s doma puschczi. Sso wróczíwschi wona ßwoje dźěczo morwe namaka. Wona ßo hnydom na Vettera hrěschesche, so je dźěsczu sawdak, a to żandarmej wosjewi. Tón Vettera saja a jemu do woczow rjekny, schto je skucźik. S woprědka tón prějesche, tola skónczńje ßo wusna, prajizy, so je ßebi s druhim schokoladowym kuskom ßam sawdacz chzył. Psched ßudom wón saßo wudawasche, sc je ßo pschemaßnył a so je dźěsczu kusk dak, kotryž bě ßam ßebi pschihotował. Pschißażni mějachu wobskorżeneho sa mordarstwo winowateho, na czož jeho ßudniźy k ßmjerczi saßudźichu.

⚔ (Sapaleć.) W Kamjeńskich, Pokczńiskich a Biskopskich stronach ßo psched 10 létami wobydlerjo husto s wohnjowym njesbożom traschachu. Wichě tele wohnje bě po sdaczu taßama woßoba sakożika, dokelž bě waschnje sakożenja wschudże nimale jenake. Nadpadne bě tež, so bě k wohnjej nětko 34létny hacz dotal njekhostany dźěłaczer Oswald pschezo prěni pschischoł, a bórsy ßo tež druhich pschiczinow dla na njeho hrěschachu, so je wohnje sakożik. Jeho wospjet do pschepytanja wsachu, schěsćz krócź dyrbjachu jeho njedoßahazych dopokasmow dla wuwinyć, a jenoż dwójzy mózachu jemu jeho winu dopokasacź, sa czoż wón wscho hromadże 5¼ léta khostarnje dosta. Tak dołho hacz Oswald w khostarni ßedźesche, ßo w tamnych stronach njepalesche, hdyž pak běchu jeho puschczili, ßo tam hnydom saßo palesche, a wobydlerstwo bě polne stracha a bojosćze. Létßa w měrzu bě Oswald ßwoje poßlednje khostanje wotßedźał a we Warnsdorfje dźěłasche. Njedźelu by wón stajnje ßwoju w Obersteina bydlazu macź wopytał. Oswalda tón krócź winowachu, so je létßa 21. augusta se ßkomu kryte domske, wumjeńk a bróżeń kublerja Körnera w Obersteina se samyßkom sapalił. Woheń bě wjeczor w 10 hodźinach s bróżnje wudyrił a bě ßo skoku pisches wschě tsi twarjenja rosschěrił. Körnerez mózachu jenoż ßwój wulki stót a ßwoje żiwjenje wuthowacź, tak so sa 15,000 hriwnow schkody nasta. Njedźiwajzy saczischczazych dopokasmow wobskorżeny prějeiche, so je winowaty. Pschißażni rjeknychu, so je wón winowaty, a ßud jeho na to k khostarni na 10 lét a k shubjenju czeßnych prawow na 10 lét saßudźi.

Přilopk.

* (Dwaj dźěłaczerjej ßo spalikoj.) Schtwórtk rano wokoło 2 hodźin ßo w Lipsku na swonkownym Thüringskim dwórnischczu ßłużbu czinjazy sastojnizy dohladachu, so ßo snutska jeneje twarskeje budy pali. Hdyž běchu woheń s haschakami podußyli a se żelesnymi hokami wopalenu nadobu s budy czahachu, dwě czěle wuczahnychu. Każ ßo posdźischo wupokasa, běschtaj to czěle dweju dźěłaczerjow, kotrajž běschtaj bjes dowolnosćze w budże pschenozowałoj a ßebi w khachliczkach, w budże stejazych, satepikoj.

* (Czężke njesboże.) W Röhrsdorfje pola Kamjenizy póndźelu we wobydlenju swudowjeneje Frömmingoweje s tym woheń wudyri, so jene poldralétne dźěczo palazu petrolejowu lampu powali. Jene dźěczo ßo tak wopali, so hnydom wumrje, jenemu druhemu ßo s czężka żiwjenje sdźerżi. Dźěd, kotryž bě dźěczi hladacź dyrbjał, je ßo wobwěßnył.

* Kónz piwneje wójny w Lipsku njeje hischcze dowidźecź. Dokelž piwarnje hižo dlějschi czaß jenoż hischcze pokoizu telko piwa każ prjedy warja, budże ßo wjele piwarskich dźěłaczerjow s dźěła spuschczicź dyrbjecź.

* (Morda rstwo a ßamomorda rstwo.) W Kamjenizy (Chemnitz) ßu w jenej khěži na Neeseskej drósy we łubjowej komorje 22létnu ßłużobnu holzu Marthu Gumbrechtez s Lößnitz a 18létneho pschekupskeho wuczobnika Eulitza satsěleneju namakali. Kajkeje pschiczíny dla staj ßebi żiwjenje wsakoj, njeje snate.

* (Pschi pschikładże Köpenikskeho hejtmana.) Jenemu jebakej je ßo poradźiło, w uniformje jeneho ßudniskeho wukonjerja (eksekutora) nětotrym ludźom, kotsiž se ßobu jeneho herbstwa dla skorżachu, s falschowanym ßudniskim sapißom khóstow na woprawdźitym formularje khětru summu pjenjes wuwěschczicź. Woprawnych formularow a ßudniskeho stempla bě ßo wobschudźeć na to waschnje smozował, so wón w Lipsczańskim Hamtskim ßudnistwje pschi Harkowtskej drósy hnydom po skónczenju wobkhodneho czaßa ludźom, kotsiž mějachu stwy rjedźicź, jako rowy referendar pschedstaji a praji, so chze ßo do ßudniskich aktow sadźěłacź a teho dla chze khwilu psches czaß studowacź. W jeho pschewodże je hischcze jedyn mkody człowjek był. Wonaj s tajkej wěstoscźu wustupowaschtaj, so ßo jimaj na ßudnistwje sjebacź dachu. Se jstwy, do kotrejež dźěschtaj, spomnjene formulary a schtempel kradnyschtaj. Bohużel je pósdźischo tónle podawk jene człowske żiwjenje sa wopor żadało. Domowy inspektor krajneho ßudnistwa, jedyn jara ßwědomity człowjek, je ßo dla kradnjenja formularow, kotrež bě ßo mohł rjez psched jeho woczomaj stako, tak roshorił, so je w archiwje krajneho ßudnistwa ßwojemu żiwjenju s wobwěßnjenjom kónz cźinił. Wobżarowany muż bě 59 lét stary.

* (Wětrowy wopor.) Mózny wětr, kotryž ßobotu sakhadźesche, je ßebi w Lipsku jedyn wopor żadał. Jena dwanaczelétna holza ßo na drósy s wětrowym storkom s tajkej możu wo murju cźißny, so ßo dźěsczu s noßa a huby krej wula. Holzu domoj dowjesechu a lěkarja k njej sawołachu. Tón spósna, so běchu ßo jej mosły stschaßke. Dźěczo je na scźěhwkach wumrjelo.

W Plawenje je wutoru ßněhowy wětr Klußpez menażeriju spotorhał, swěrjata ßo do stracha dachu. Pschi tym ßo jedyn law, jedyn wótrowidź a dwě wopizy sarasychu. Druhe swěrjata ßu ßo czeżko sranike.

* (Krwawny njeskutk żarliweje żony.) W Plawnje w Vogtlandskej je mandżelska 30létneho pschekupza Schmerlera tuteho na drósy satsělicź spytała. Tsi kulki jeho do wutrobna, khribjeta a ruki trjechichu: njedźiwajzy teho mózesche wón czeknycź. Żonje revolver wutorhnychu, dokelž chzysche ßo wona ßama moricź. Wona ßo bojesche, so jej muż njeje ßwěrny. Muż czeżko khory w hojeźni leži.

* (Rubjeżnistwo w farskim domje.) W Harriedenje w Bayerskej ßo paduschi do farskeho domu dobuchu, fararjowy khamor rospaczichu a s njeho 500 hriwnow kradnychu.

* (Najstarschi mnż w Němskej wumrjeł.) W Pósnanju je 9. novembra w tamnischej měschczańskej hojeźni nimale 109 lét stary Handrij Ssmolsak wumrjeł. Wón bě ßo 24. novembra 1800 narodźił.

* Po pschikładże „Köpenickskeho hejtmana“ ßu w Barlinje tsjo mkodźi ludźo ßudniske talary a czapki w ßudnistwje kradnyli a ßo je swoblekawschi ßu se ßudniskich stwow rjedźerki wupokasali. Na tajke waschnje je jim mózno było, akty, formulary a ßudniske stemple kradnycź a s jich pomozu pißma falschowacź. Jako pomozni ßudniszy wukonjerjo ßu potom mnohich wobdokha dla wobskorżenych ludźi wopytali a w nětydże 30 padach wscho hromadże 3000 hriwnow wotewsali. — Jedyn druhi jebak je w Barlinje do wójnskeho a wobkhodneho ministerstwa pschischił a wot tam wschě pißanske maschiny „k wuporjedźenju“ ßobu wsał. Wón wudawasche, so je jemu to pschißkuschny pschedstajeny porucził. W żelesniskej direkzeji, hdżež wón s nowa ßwoje sboże spyta, jeho wotpokasachu, tola ßebi na to njepomyßlachu jeho sajěcź.

* Nětyduschej hrabinzy Montignoso ßo pola jejneho nětczischeho muża slě wjedże. Toselli je ju pjecza wospjet nabił a s njej hrubje wobkhadźał. Toselliowa je hižo s doma ßwojeho muża czekła, tola Toselli je jej hrosył a ju s tym pohnuł, so je ßo k njemu wróczíła. Pod tajkimi wobstejnosczemi Toselliowa czeżko czerpi a ma myßli, ßo na pschezo wot ßwojeho muża dźělicź, so by ßo w Schwajzarskej saßydlika.

* (S płunom powětroweho ballona ßo morił.) Schwajzarski ballon „Mars“, kotryž bě ßo njedźelu rano w Lausannje do powětra puschcził, chzysche tón ßamy dżeń popołdnju w 4 hodźinach we Württembergskej blisko jeneho burskeho kubła pola Tuttlingena k semi sjedź. Jedyn wětrowy stork pak ballon k lěżej honjesche, hdżež ßo wón do schmrěkow saschmata. Schtyrjo mużojo, kotsiž w ballonowym korbje ßedźachu, běchu teho dla we wulkim strasche. 21létny kublerjowy wotroczk na schtom salěsy, so by ballon wotschmatał. Pschi tym ßo mkody człowjek s wustupazym płunom (gasom) pohłuschi, ßo do ballonoweje bycźe saschmata a ßo tam sadußy. Czěła ßo hakle dohladachu, hdyž běchu schmrěk puschczili, sa kotrymż ballon wißasche. W czołmiku ßedźaze wożoby, jedyn banzyny direktor, jedyn rěcźnik, sekretar a jedyn twarski mischtr s Lausanne, njesranjeni wostachu.

* Wodźliwy ballon „Persival III“ je ßo wutoru w ßněhowym mjeczelu na daloku jěsbu swěrił. Hdyž bě ßo ballon hodźiny dołho s wětrom a ßněhom běđźił, ßo někotre czołmikowe grotowe powjasy rostorhnychu. Duž dyrbjesche ßo pola Gothy płun s ballona puschczicz. Ballon rucze k semi sjeđze a ßo potom sawali a po żelesniznu domoj póßła.

* (Rubjeżny nadpad.) Nimale woßlepjeny 64lětny piskař na wjercźite byrgle Rust bě na hermank do Möllna pschischoł. Njedźelu popołdnju wuhnjeńſki pomoznik Paulsen jeho namołwjesche, so by ßo s nim wukhodźował. Wón s nim woteńđze, wonka psched městom pak jeho Pnulsen nadpađze. S jenym zyhelnm njekraßnik tak dołhó do ßwojeho wopora bijesche, hacz wón s krwju polaty na semju pađze. Potom wón Rustej jeho pjenjesy rubi, wróczi ßo do města a tam ßwoje s 8 hriwnow wobstejace rubjenstwo w korczmach hacz do poßlednjeho pjenjezka pschecżini. W jenej korczmje jeho sajachu.

* (Wurubjenje jeneho franzowskeho żelesniskeho człaha.) Mjes Parisom a Toulonom je ßo na żelesniski człah rubjeżny nadpad sczinił. Hdyž człah jěđźesche, ßo dwaj s revolvrami a nożemi wobrónjenaj muźlkaj do paketoweho wosa dobuschtaj. Jedyn ßo do rjadowarja da a jeho do ramjenja kló. Mjes tym bě druhi rubjeżnik pakety pschewuběrał a najhódnische pakety s woknom won smjetał. Potom ßo rubjeżnikaj bjes ßlěda jhubischtaj, rjadowarja we womorje leżo wostajiwschi.

* (Biblija do 418 rěczow pschełożena.) 105. lětna rosprawa jendźelskeho bibliskeho towarstwa sajimawe sdźělenje wo biblijinym rosschěrjenju wopischija. Po nich je ßo wona pak zyła pak po dźělach do 418 rěczow pschełożika; sańdźene lěto je ßo schěsczi dalschich pschełożkow stało. Dr. Ginsburg w tu khwilu nowy hebrejski wudawk wobdźěłuje. Sa ßlepych je towarstwo biblije w 31 rěczach czischczecz dało. Jena tajka biblija sa ßlepych s 39 swjatkow wobsteji a 100 hriwnow płaczi, tola kóżdy khudy ßlepy może dźěl biblije darmo dostacz. Poßlednje lěto je towarstwo 884 195 biblijow, psches milijon nowych testamentow a něhdźe schtyri milijony biblijowych dźělbow wudało. Wo pschescźěhanju a wohanjenju wokolonoscherjow rosprawa dlějsche wumjedźenje wopschija; mjes druhim ßo na to skorži, so maja němszy sozialdemokratoju s wokolonoscherjemi biblije hrosne ßměchi.

* (101 człowjek ßo tepił.) Se Singapore pschi indiskim morju je scźěhowaza powjesc dóschła: Parna łódź „La Seyne“ je na jěsbje s Batavije do Singapore njedźelu rano w 4 hodźinach do jendźelskeje parneje łódże „Onda“ sawadźika a ßo potepiła. Woda ßo s tajkej mozu do łódże lijesche, so ßo „Seyne“ sa dwě minucze potepi. 101 człowjek je ßo pjecza tepił. Ssedmjo europiszy pucźowarjo, mjes nimi baron a baronka Benitzky a zyłe łódźine mužstwo ßu ßmjercz w żołmach namakali. 61 woßobow je parna łódź „Onda“ wukhowała; wjele woßobow je franjenych. „Seyne“ je stara łódź, kotraż je ßo w lěcze 1873 natwarika a ßo jenoż jako pomozna łódź wuźiwasche. „Onda“ je nowa 1895 natwarjena żelesna łódź, kotraż „Seynu“ każ butru rosrěsny. Wjele człowjekow ßu żrawizy (wulke rubjeżne ryby) nadpadłe a sezrałe.

* (400 hórnikow morjenych.) W Cherryskich podkopkach w illinojskim stacze w połnóznej Amerizy je s rosbuchnjenjom skych powětrow nimale 400 hórnikow ßmjercz poczerpiło. Podkopki hnydom w płomjenjach stejachu. Pjecz hodźin po rosbuchnjenju ßo 12 czołow wunjeße. Direktor podkopkow je rjekł, so je skoro njemóżno, so bychu saßypnjeni hischcze żiwi byli. Dokelż njeje móżno, palaze podkopki póczrjecz, chzedźa je samurjowacz.

* (Powodźenje w Małej Asiskej.) W Małej Asiskej ßu poßlednje dny wulke slimki padłe. Město Adana a wokolnosc stej 24 hodźin dołho dwaj metraj wyßoko s wodu póczrjenej bykej. Ssywy ßu sniczene. W Trapezuntu je wulka woda někotre domy podmełka. Hacz dotal ßu schěßnacze człowjekow s wody swucźahali.

S **Hodźija.** Pschedßyda. sakskeho krajneho swjatka „módreho kschiża“, duchowny Seltmann, budze s pschiczinu diözesanskeje shromadźisny w Budyschinje pschitomny a budze ßrjedu 24. nov. w Hodźijskim hosczenzu wo njesbożu rěczecz, kotrez s njewużitneho wużiwanja alkohola nastawa. Kóżdy je w tejle shromadźisny witany, niz jenoż mużojo, ale tez żónske. Pschedstajenja popołdnju ßu najprjódzy sa schulske dźěczi postajene. Tola móża tez doroscźeni pschi nich pschitomni bycz. Sastup do shromadźisny je darmo, dary k sapłaczenju wudawkow pak ßo rad pschijimaju. Wobrasy ßu wubjerne a móżnu rěcz rěcza. Wone pokasuja, kak alkohol na żołdk, wutrobu, jatra a jěrchenje a moshy saniczejo skutkuje.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěće 1909 zaso nahromadźiło: 347 hr. 23 np.

Dale za njón darichu:

Naša Syrotka . . . . . — hr. 50 np.

W 46. čisle „Katholskeho Posoła“ lěta 1909 hižo kwitowane:

C. Michałec . . . . . — hr. 50 np.

Hromadźe: 348 hr. 23 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Hanß Depla a Mots Tunka.

H.: Dlějschi czaß ßo njejßmoj widźakoj. Hdże pak ßy tczał?

M.: Běch po wużschej wólbje khětro skurjeny. Po tjoch dnjach hakle saßo k rosomej pschińdźech.

H.: Tak jara bě ßo wotunkał?

M.: Haj. Ssym sekt se schkórnje pił.

H.: Wěsczе pola Brühla.

M.: Ně! temu je sektpicze saschko.

H.: Sskyschach, so bě ßebi na wólbnym dnju herzow skasał.

M.: Czi dyrbjachu jemu wěsczе „dobyczeńske pschespolo“ sapiskacz!

H.: Nětko drje ßu jemu k „politiskej ßmjerczi“ trubili.

M.: Schto ßebi myßlisch? Brühlakojo hižo saßo schkaraja. Ssu protest pschecźiwo Koklowej wólbje sapokożili.

H.: Njejßu hischcze doscz blamowani.

M.: Każ ßo praji, ßu někotsi Prußakojo ßobu wolili.

H.: Druhy njejßu prawu liczbu hłoßow měli.

M.: Někotsi saßo chzedźa Koklu na rosom, wuschi, wocźi, nóß, wutrobu, jěrchenje a wulki palz pschepytowacz dacz, hacz móże derje do schkórni a wokrjeß prawje sastupowacz.

H.: To jim do hkowy njecha, so ßu pschěhrali. Na tu blamażu njeběchu pschihotowani.

M.: Najmjenje jich knjes a mischtr.

H.: Jich schczuwanje wěry dla jim niczo pomhako njeje.

M.: Tez niz darmotne posticzenje byka.

H.: S tym ßu ßo Brühlakojo hacz do koscze wohańbili.

M.: We wschěch nowinach wo nim pißaja.

H.: 46. czißko „Dresdner Rundschau“ poda k temu wulkotny wobras a kraßnu pěßeń. Ssym ßo se ßměchami skoro pukny.

M.: Hanßo, wobstaraj mi tuto czißko. S zyła bě ßměschnje, so je Brühl ßwoju fotografiju k wólbnemu namołwjenju pschidał.

H.: To je amerikanska reklama.

M.: Najlěpje by było, so by ßwój wobras do wschěch statokow póßłał a na tón ßo wolicz dał. Dha by bjes staroscze pschepadnył.

H.: Schkoda, so njeje tebje k ßwojej prawizy a mje k ßwojej lěwizy fotografowacz dał.

M.: To by był triumwirat, kajkiż stawisny hacz dotal wohladali njejßu.

H.: Potom by „Dresdner Rundschau“ wo naß pißała: „Prophete rechts, Prophete links, das Weltkind in der Mitte.“

M.: Ha, ha, ha! To je wubjerny żort.

H.: Sserbski pschełożk wólbneho namołwjenja je runjewon schkandal sa ßerbsku rěcz a pißmowstwo.

M.: Prawje masch. Czitach leczaze łopjeno: „Na poßlednej **kromje**“. Hdyž napißmo widźach, myßlach ßebi, so ßu ßo „na poßlednej kromje“ tykanza wokschewili.

H.: To ma bycz pschełożk: „In letzter Stunde“. A „Aufruf“ ßu pschełożili „Spowołanje“.

M.: Wo wobßahu s zyła rěczecz njechamoj. Sejleŕ by ßo w rowje wobroczał.

H.: S teho widźimoj, so ßerbska intelligenza sa Brühlowej kandidaturu njestejesche.

M.: Tola pak ßo tamni wucźerjo jako Sserbjo ßamo na shromadźisnach wudawachu, każ »Łužica« pische.

H.: Kajzy Sserbja to ßu, spósnajesch najlěpje na pschełożkach. Nasch mały Jurij by je lěpje wumjedł.

M.: Bóh swarnuj naß psched tajkimi Sserbami.

H.: Haj, jeli khmańschich měli njebychmy, dha njech Sserbstwu s czaßom k rowu swonja.

M.: Hanßo, je-li hischcze ras k wólbnemu wojowanju dóndże, potom tez ja do bitwy poczahnu.

H.: Mojedła móże ßo hižo jutsje sapoczinacz. Ssym pschihotowany.

M.: Lětßa wjazy njebudże. M. W.

Centralny automat w Budyschinje

(prjedy Jatzkez hoscženz)

porucza

wschelake piwa, wina a likéry schkleńzu po	10	np.,
czopły žitny palenz, grog, horze wino =	10	=
khofej, schokoladu, boullion schalku =	10	=
wschelake delikatne poktadzene pokrutki =	10	=
tykanzy, torty a wschelale pjeczwo =	10	=
nakrawanti, ruski salat atd. =	30	=

Czopke jědže w kóždym czaßu.

Zigary a zigaretty.

Wo pschecželny wopyt proßy

Hermann Lehmann,
sarjadnik.

Kedźbu kolojěsdni!

Dla rumowanja mojeho hobrskeho sklada wjele poniżene placźisny.

mantle po 1 mk. 85 np. hacź 5½ mk.,
ßylne hórske pschikrywy po 5½ mk.,
ßedła po 1 mk. 85 np., **wodźidła** po 2 mk.,
nohate plumpy po 80 np., **pedale** po 1 mk. 25 np.,
karbidowe latarnje po 1 mk. 65 np.,
ßylne mužaze koła po 65 mk., 1 lěto rukowanje,
žonjaze koła po 75 mk., 1 lěto rukowanje.

Wopomńcže! To ßu fabrikske placźisny.

Bjerjemy kóždu tworu wróćo a wróćamy pjenjesy, hdyž kupzy njeßu spokojom.

Žadajcže ßebi mustry na tydźeń k wobhladanju.

Schijaze a zimaze maschiny.

Industrija Jankowych jěsdnych kołow a maschinow

na Mužakowskej drósy 4,

najwjetscha pschedawarnja tejele druźiny w Budyschinje.

Waporjedźernja, emaillowarnja a saniklowarnja.

Trjebane koła ßo do placźenja bjeru.

Trjebane mužaze a žonjaze koła ßu stajnje naskładże.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na ßukelnskej haßy 9.

Najtunńsche kupowanske žórło

za

njewjesczinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßkuzenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowarnja.

Kupimy, ma mjeno a ßydzine cha. ležownosć.

Poruczam ßwój wulki sklad:

prima pólskich a schles. tyscherskich khójnow, schles. schmrèki, wudwjerniki a wudwjerna, hranite drjewo, laty, tramy

wschěch swuczenych wulkosczow po najtunischich placźisnach.

Sa msdu ßo tunjo rěja.

W Budyschinje, na Tšélanskej drósy 23.

Pawoł Mörbitz.

Parny rěsak, hěblowarnja a pschedawarnja wuzitk. drjewa.

Pistne khartki

czischczi spěschnje **Ssmolerjez knihiczischczerstwa.**

W. Häcker.

Wolmjane a bawlmjane twory

w Budyschinje na žitnej haßy 7.

Wulki wubjerk

wolmjanych a polwolmjanych

ßuknjowych tkaninow.

Koschlazy barchent.	Hotowe ßuknje.
Jakowy barchent.	Hotowe schórzuchi.

Sprawne poßkuzenje. — Tunje placźisny.

Palne drjewo.

Ssuche kuluchowe a pjenkowe drjewo

pschedawa

hrabinske Lippeske hajnske sarjadnistwo w Dubom.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 24. novembra 1909 ma ßo na **Njeßwaczidliskim majortnym revérje** scžěhowaze palne drjewo sa hotowe pjenjesy na pscheßadžowanje pschedawacź:

4	rm. jehl. schczěpow	w jenotliwych wotdźělenjach 44. (Mikkeczanskich horow).
90	= = kuluchow	
10	= = hakosow	
80	= = walczjny	
50	jehlin. a liscžow. dołhich hromadow	

Shromadźisna dopołdnja w 9 hodźinach w Rychtarjez korczmje w Mikkezach.

Hrabinske hajnske sarjadnistwo w Njeßwaczidle.
W. Dreßler, wyschschi hajnik.

Krajan na lěto 1910,

protyka sa katholskich Sserbow,

je po 30 np. dostacź we wudawarni Serbskich Nowin.

Kosaze kože

howjase kože,
czelaze kože,
sajecže, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocže kože,
wowcže kože
a wowczu wołmu

po najwyschschich placźisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach 11
a pschi wowßnych wikach 4,
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Džělba

kruwjazych a konjazych

schczěczow

mam tunjo na pschedań.

Max Bertram w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschczu 5.

Wtoßanki po najwyschschej placźisnje kupuju.

Maschinski wolij

sa wschě ratarske a druhe maschiny

jenoż w najlěpschich druźinach po najtunischich placźisnach

porucza

Arthur Grubann

pschi drjewowych wilach 8.

Pißomne wuczinjenja,

lisczny, testamenty, próstwowne pißma atd. nastajeja, **hypothekske pjenjesy a kupowanje a pschedawanje ležomnosczow**

saradźujetaj

J. a E. Koban pschi žitnych wikach. czo. 4, telefon 675.

— Rěczimoj tež ßerbski. —

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach.

Wschitzy dobri Sserbja ßu witani.

Sa dotalne we wulkej měrje mi spožčene dowěrjenje šo najwutrobnischo džakujo, proschu češčenych Sserbow, so bychu też pschedstejaze hody mje pschi potrjebje

kožanych tworow, schulskich tornistrow, toschow, portmonejow, šlow, paßow, konjow k hrajkanju, kolebanskich konjow, pólstrowanych meblow, sofow, ložow matrazow, kaž też wschěch **šedlarskich wězow** wopytali a lubju kóždemu, kotryž mje wopyta, krucze sprawne poßkuženje.

C. A. Pietsch, šedlarski mischtr

pschi žitnych wikach 8,
pódla Kellingez barbjerńje.

Pschepoloženje wobkhoda.

S dženßnischim dnjom šym šwoju **kupowarńnju a pschedawarńnju šyrych produktow** s garbarskeje haßy 1 na

hornčerśku haßu 35

pschepoložił.

Siegfried Sußmann.

Moja **pißarńnja sa kupne, dismembrazijske, hypothekske, testamentske, sawostajenstwowe wězy atd.** je wot nětka

pschi nowych hrjebjach čišlo 5.

Hermann Liebsch,
šudnisti aktuar sw. šlužby.

Sawostajenstwowa awkzija.

Wutoru 30. novembra dopołdnja wot 11 hodźin maja šo w hosćenzu w Pančizach semrjetemu knjesej fararjej Jakubej Bartej šluschaze sawostajene wězy na pscheßadźowanje pschedawacź a to: **pißanske blida, vertiko, drastne khamory, myjne blidko, 1 regulator, 1 amerikanski stejazy čaßnik, 1 stoty saczny čaßnik, 1 šlěborny ankrowy čaßnik, kožo s matrazu, 5 teppichow a běhaczow, 2 blidže, garnitura pólstrowanych meblow, drasta, wobucze, porzlin a winowe schkleńzy.**

Herbjo.

Napominanje.

S tutym šo wschitzy čzi, kotsiž šu šwudowjenej **Khrystianje Błazijowej,** lětša 22. oktobra w Khwačizach semrjetej, pjenjesy winojczi, a też czi, kotsiž měnja, so maja wot semrjetej něschto žadacź, napominaju, so bychu šo hacź do 15. dezembra t. l. pola podpißaneho samolwili.

W Hněwšezach, 18. novembra 1909. **August Bjenada.**

We wudawarńi Serbskich Nowin je sa **25 np.** dostacź:

Pschedženak,

Protyka sa Sserbow

na lěto

1910.

Do Hodźija!

W Hodźijskim hosćenzu směje **šrjedu 24. novembra** wječor 1/2 8 hodźin duchowny Seltmann s Thammenhaina pschednoschk:

Žałoßna nusa a kraßna pomoz

se sawodom **30 šwětkowych wobrasow** wo alkoholu a jeho strachach.

— Sastup darmo. —

Kóždy je witany, mužoje a žony.

Pißarńnja

sa kupne, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej drósy čo. 1

po 1 skhodźe, hosćenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Liebsch,
šudnisti aktuar sw. šlužby
pschi nowych hrjebjach 5
pißarńnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.
Ręczi šerbski.
— Telefon čišlo 177. —
Pscheßadźowanie leżomnoschčow.

Želeso, metalle, hadreschcza, koscze

atd.

po najwyschschich dnjowych płaczišnach kupuje

Siegfr. Sußmann

na hornčerśkej haßy 35.

Drjewowa awkzija

póndźelu 22. novembra pschipołdnju w 12 hodźinach na Budeščanskim rewěrje. Pscheßadźowanje budże w Marschnerez korčmje w Lejnje.

Wučobnik šo pyta.

Hólz s dobrej schulskej wědomoščzu, kotryž chze pißmikistajerstwo nawuknycź, móże jutry do wučby stupicź w Ssmolerjez knihiczischczerni w Budyschinje.

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu zemrjetych popołdnju z dypkom 4 hodźin w Sokec hosćencu swoje **měsačne posedźenje.** Knjez Kruža je přednošk přilubił.

Wšě lube sobustawy a hosći w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Rjane wobydlenje

je hnydom na pschenajecze w Kukowje pola schewza **M. Mille.**

Kuchańki, swinske a šlužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k šwinjom, wotroczkow, šrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a džěłaczerske šwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na šukelnstej haßy 1 na róžku žitnych wikow w czrijowni knjesa. Heinr. Mohra.

Poßłužobniza

šo wschědnje na popołdnje pyta w šerbskej khosejowni w šerbskim domje w Budyschinje.

Pjekarskeho wuczobnika

k jutram pyta pjekař **Scholta** an garbarskej haßy 10.

Wróczenje czesczе.

Pschišłodźaze šłowa, na gmejnskeho pschedstejiczerja Augusta Zimmermanna we Wokranczizach wospjet srěczane, s tutym wróczam a wobžaruju, so šym to rěczał.

Handrij Kubiza.

Wróczenje czesczе.

S tutym skich imdźaze šłowa, kotrež šym na Ssykorinu w Maleschezach srěczała, roskata wróczam a warnuju je dale rosschěricź. A. S.

(K temu czišku pschiloha.)

Pschiłoha k czišłu 47 Serbskich Nowin.

Sobotu 20. novembra 1909.

Placžišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

15. novembra 1909.

Placžišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha		Rěsna waha	
	hr.		hr.	
Woły:				
1. połnomjašne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	41—	44	77—	80
awstriske	43—	47	79—	84
2. młode, mjašne, njewukormjene, — starše wukormjene	37—	40	73	76
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	33—	36	69	73
4. žnadnje pizowane kóžbeje staroby	27—	32	58	66
Jałojzy a krowy:				
1. połnomjašne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	39—	42	71—	75
2. połnomjašne, wukormjene krowy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	36—	38	67	70
3. starše, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	32—	35	62	66
4. žrěnjo pišowane krowy a jałojzy	27—	31	56	61
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—		48—	53
Byki:				
1. połnomjašne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	38	42	68	73
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	35—	37	65	67
3. žnadnje pizowane	30—	34	60	64
Cželata:				
1. najlěpše z mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	50—	53	80	83
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—	49	76	79
3. žnadnje wuwite wot zyza	41—	45	71	75
Swinje:				
1. połnomjašne lěpšich rašow a jich skšiženjow w starobje hač do 1¼ lěta	59	61	76	78
2. mjašne	56	58	73	75
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	52	55	68	72

Placžišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšinje:		W Budyšinje. 13. nov. 1909. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np	W Lubiju. 18. nov. 1909. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca	běła	—	—	—	—	10	—	10	50
"	žołta	—	—	—	—	9	80	10	20
" nowa		10	—	10	30				
Rožka		—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		7	69	7	81	7	50	7	80
Jačmjeń	50 kilogr.	8	40	8	65	8	—	8	50
Wows nowy		8	—	8	90	7	30	7	60
Hroch		10	50	13	—	12	50	13	—
Woka		10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły		15	50	16	—	15	—	16	—
Hejduschka		19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny		2	—	2	50	2	30	2	50
Butra	1 kilogr.	2	60	2	80	2	50	2	70
Pšeńčna muka	50 "	11	25	20	50	19	75	20	75
Rjana muka	50 "	9	50	13	—	13	75	14	75
Ssyno	50 "	5	20	5	60	4	30	4	60
Ssłoma	100 "	5	—	5	40	3	65	5	—
Proßata	908 schtuk, schtuka	9	—	25		—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	6	50	6	70
Rjane wotruby	50 kilogr.	—	—	6	50	6	60	7	10
Pšeńčny gris	50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—
Rjany gris	50 kilogr.	—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyšinje pšenica (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšenica (žołta) wot 10 hr 45 np. hač 11 hr. — np., rožka wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 50 np., jačmjeń wot 8 hr. 40 np. hač 8 hr 80 np., wowš wot 8 hr. 10 np hač 8 hr. 30 np

W Budyšinje płacžeše: hórc pšenicy (běła) po 170 puntach — hr — np hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač 10 hr 15 np., nowa: 17 hr. — np. hač 17 hr. 34 np., hórc rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 12 hr. 30 np. hač 12 hr. 50 np., hórc jačmjenja po 140 puntach 11 hr. 76 np hač 12 hr. 11 np.

Wjezne placžišny w Kamjenzu.

18. oktobra 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 70 np. hač 7 hr. 90 np., pšenica wot 10 hr. 30 np. hač 10 hr. 50 np., jačmjeń wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 20 np, wowš wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr. 90 np., jahły wot 16 hr. — np. hač 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., žyno 5 hr. 60 np., běrny 2 hr. 60 np., žłoma (100 kilogr.) 6 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hač 2 hr. 80 np.

Wjedro w Londonje 19. novembra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smjeje njedźelu semrjetych, rano w 7 hodź. farar Räda serbsku spowjednu rěč, ½9 hodź. duchowny Tischer serbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Zyrkwinski chor spěwa: Wyšcy wschěch hwězdow tam něhdy so jašni wot Fr. Abta. — Tydźenske sastojnske dźěła smjeje duchowny Tischer.

Wórowani:

W Michalskej zyrkwi: Handrij Albinus, dźěłaćer tu, z Henriettu Funkez tu.

W katholskej zyrkwi: Karl Paul, dźěłaćer w Budyšinje, se Sophiju Ocźiz, dźěłaćerku tudy.

Křćeni

W Michalskej zyrkwi: Max Waltat, Bjedricha Pawoła Preschera, koporniskeho dźěłaćerja na Zidowje, ž. — Pawoł Kurt, Jana Pawoła Kießlicha, murjerja we Wurizach, ž. — Johana Gertrud, Jana Kruže, cźěžle w Dobruschi, dź. — Selma Martha, Augusta Hermanna Scholty, paleńskeho pomoznika w Delnjej Kinje, dź. — Elsa Frieda, njemandź. dź. we Wownjowje.

W katholskej zyrkwi: Jurij, Benna Kurjata, póstskeho pomoznika w Budyšinje, ž.

Zemrjeli:

W Michalskej wotdadze 10. novembra: Marja Hajnikez, njebo Handrija Barcźa, dźěłaćerja w Lemischowje, sawostajena wudowa, w Delnjej Kinje, 66 l. 9 m. 2 d. — 12. Minna Augusta Alma Berndtez, Pětra Ernsta Schneidera magazinskeho sarjadnika na Zidowje, mandźelska, 33 l. 8 m. 15 d. — Ernst August, Ernsta Augusta Wittenberga, žiwnoscźerja w Brěsowje, dwójnik. 1 m. 1 d. 13. Alma Flora, Jana Augusta Nowotneho, knjeżeho hejtmana w Hněwšezach, dź. 21 d. — Pawoł Alfred, Willy Pawoła Jägera, architekta w Sebnizy, ž. na Zidowje, 2 m. 7 d.

Zyrkwinske powjesćze z Hodźija.

Njedźelu semrjetych smjeje rano ½8 hodź. farar Kschižan serbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodź. duchowny Voigt serbske a w 10 hodź. němske předowanje. Pšched zyrkwinymi durjemi budźe kolletka za zyrkwinske sastaranje eo. Němzow we wukraju. Popołdnju w 3 hodź. budźe serbska liturgiska Boża służba po knižkach „Swony měra“.

Zyrkwinske powjesćze z Budestez.

Njedźelu semrjetych smjeje rano ½8 hodź. duchowny Bójz serbsku spowjedź, farar Domaschka popołdnja ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Zyrkwinski chor spěwa: „Duscha, pschestań žarowacź“ wot J. W. Franki.

Bjes konkurrenzy

po tunjoscźi, pschisprawnoscźi a dźerženju su moje wot 30 lět w Budyschinje so pschedawaze prěnjoklašne wudźělki

wobuća

za mužskich, žónske a dźěcźi.

Zonjaze schkórniczki po kóždej płacžišnje, 6, 7, 8, 9 a 10 mk.

Mužaze schkórniczki z tołstej swjerschnej kožu hižo po 4 mk. 75 np.

Schulske schkórnje, wulkoscźe 27/30, hižo po 3 mk. 25 np.

Filzowe stupnje za dźěcźi hižo po 40 np.

Pódla teho mam wulkotny skład:

filzowych stupnjow a toflow,
filzowych a pjelscźowych schkórniczkow,
jězdnych, hórskich a honćwarskich schkórnjow,
drjewjanych cźrijow a gumijowych stupnjow,
rejwanskich a towarstwownych stupnjow

po znatych, jara tunich płacžišnach.

Wobucze so po měrje dźěła a so wuporjedźuje.

Pawoł Kristeller

Telefon 168. — na bohatej haszy 29.

Shorjelska pschedawarnja

Jan Schaaf

Pschi bohatym tórmje. Pschi bohatym tórmje.

w Budyschinje na bohatej haßy 29.

95 pjenjezkowske dny 95 pj.

ßo póndzelu 22. novembra sapoczmu.

Žonjaze klobuki.
1 sportski klobuk **95** pj.
1 rjenje wupyscheny klobuk **95** pj.

Khapy.
1 lodojtokožana khapa **95** pj.

Mužaze jaki
k wubĕranju **95** pj.

Spódnje taille
ſ wokmy, ſ rukawomaj a bjes njeju **95** pj.

Spanske pschikrywy
pißane po **95** pj.

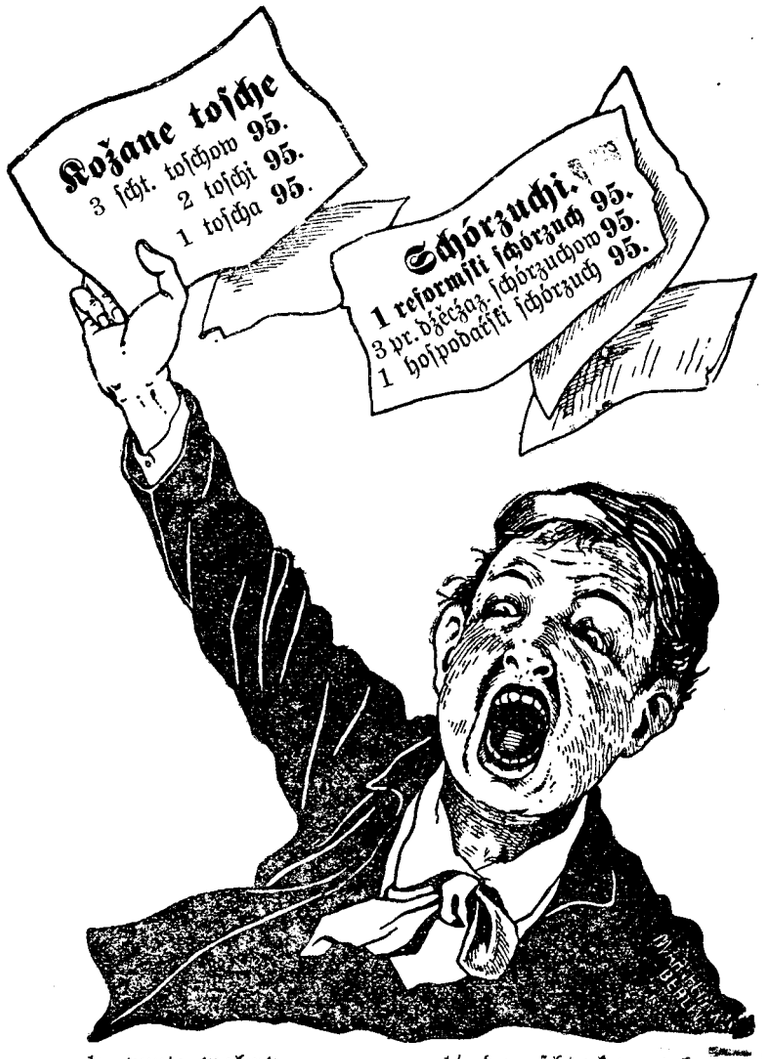
Rukajzy.
4 por. rukajzow **95** pj.
3 = rukajzow **95** pj.
2 por. modneje barby **95** pj.
1 por. = = **95** pj.

Dźĕlba
schenillowych rubischczow
95 pj.

Dźĕlba
balskich schawlow
po **95** pj.

Dźĕczaze gamasche
na wubjerk, 2 por. 95 pj.

Dźĕczaze czrijki
3 por. 95 pj.



Mužaze koschle
ſ barchenta, pißane, po **95** pj.

Normalne koschle
po **95** pj.

Normalne kholowy.
Podschite kholowy po **95** pj.

Žonjaze koschle
barchentowe, pißane po **95** pj.

Žonjaze kholowy
barchentowe, pißane po **95** pj.

Žonjaze nózne jaki
ſ bĕłeho barchenta **95** pj.

Barchentowe
žonjaze kholowy
bĕłe po **95** pj.

Žonjaze
barchentowe ßuknje
ſ volantom **95** pj.

Wulke spódnje taille 95 pj.

Žonjaze paßy
na wubjerk **95** pj.

Nódlowanske schawle
95 pj.

1/2 punta **wołmy**
wschĕch barbow 95 pj.
Wulka dźĕlba **dźĕczazych jupkow**
6 schtuk, 4 scht., 3 scht. 95 pj.

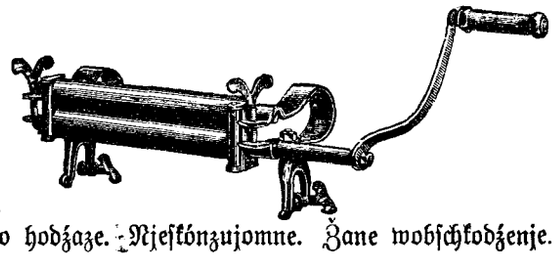
1/2 duz. schtrykowanych
wutrĕwanskich rubischczow 95 pj.
1/2 duz. **schantkow**, bĕłych a pißanych 95 pj.

4 por. **ſokow** 95 pj.
3 = = 95 pj.
2 = = 95 pj.
2 por. **žonjazych schtrumpow** 95 pj.
1 = = = 95 pj.

Niz ſa sakso pschedawarjow. — Pschedawa ßo ſa hotowe pjenjezy, tak daloko hacz ſklad dosahа.

Žimaze maschiny

ſ noschadłom a spódnjej wutrajnej walzu.



Sa horzu wodu ßo hodźaze. Njeskónzujomne. Žane wobschkodźenje.

Dostacz pola

Arthura Hösy,
pschedawarnja żelesnych tworow,
na seminarskej haßy 11.

Telefon 268.



Sa brylowpotrjebnych!

Khorla Scholta, optikus

w Budyschinje

pschi hlownym torhoschczu pod radnej khĕżu

porucza **bryle** a **tłóczniki**, kotrez ßo jenoż, sa wóczko ßo pschihodźaze, dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, czitanske schkleńzy atd., **bryle** a **tłóczniki** po lĕkarskim wukasanju.

Saloženje wobkhoda 1856. — Jĕdnacze krócz mytowany.



Phönixowe, Grützнerowe a Viktoria-

schijaze maschiny

ſa domjazu potrjebu a rjemjeſzko.

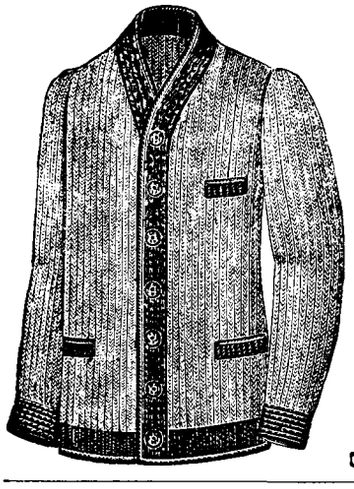
Dokładne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.

Ssamſzna wuporjedzernja.

Clemens Jäckel,

mějeczel Gustav Kloeppel.

Telefon 435. Na ſeminarſkej dróſy 5. Telefon 435



Rukawate lazy

porucza

Osswald

na kamjeńtnej haßy 7.



Franz Marschner

czaßnikat w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.



Hódne twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczißny.

Briketty ſe Suborniczki

ßu pſches mje po waggonach a wosach tunjo dostacz.

Telefon 15. **Khorla Bukan** w Huczinje.

Sa naſymſku potrjebu:

Wolmjane ſoki	hižo po	45 np.,
wolmjane ſchtrympy	„ „	30 „
wolmjane mězy	„ „	25 „
wolmjane khapy	„ „	35 „
normalne koſchle	„ „	95 „
barchentowe koſchle	„ „	90 „
ſpódnje ſzuknje	„ „	90 „
kholowy	„ „	90 „

Woßebje płaczißny hódno:

Czeſke poßleſchczowe pjerje,			
wupjerki, hotowe ſeſchite,	hižo po	275 np.,	
zychi, hotowe ſeſchite,	„ „	225 „	
ložowe płachty, barbu njepuſchczate,	„ „	125 „	
ſpanſke pſchikrywy (deki),	hižo po	100 „	
ſtwinſke běhacze meter	„ „	30 „	
ſtepowane pſchikrywy	hižo po	250 „	
ſoſowe a blidowe pſchikrywy	hižo po	125 „	

trjenja a blidowe ruby,

wutrěwanſke rubiſchcza

nadpadnje tunjo.

Philippi & Co.,

na bohatej haßy 3.

Telefon 488.

Salożene 1865.
Na ſnutskownej lawſkej haßy 6.
Telefon 648.

Gustav Thunig

Najſtarſcha a najwjetſcha
**woßebita pſcheda-
: warńja hrajkow :**
w Budyſchinje.

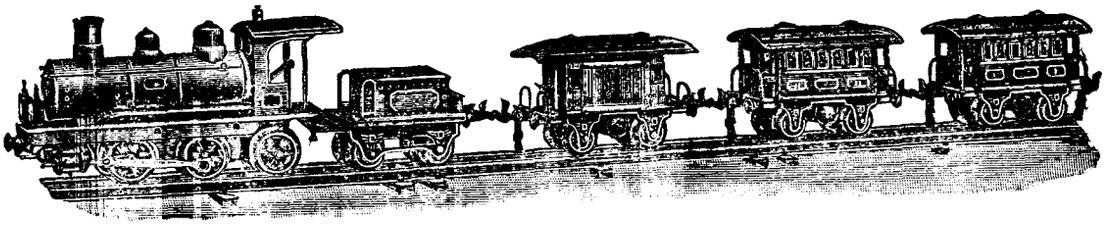
dowola ßebi **wotewrjenje** ßwojeje ſ wjele **nowoſczemi** wuhotowaneje

hodowneje wuſtajenzy hrajkow

najpodwolniſcho woſjewicź.

Zyle woßebitemu wobkedzbowanju poruczam:

Żeleſnizy ſ cžaßnikowym cžerjenjom a bjes njeho.



Żeleſnizyne dźele we wulkim wubjerku.

Laterna magika,
wobraſy ſa laternu magiku a pſchemjenite wobraſy, barbowe wobraſy.

Kinematograf
ſ dobom tež laterna magika, jenotliwe filmy.

Parne maſchiny
ſ pſchipowſchitymi modellami.

Powětrowe ballony,
automobile.

Khlamy,
wahi, tyſy, tity, pjenjeſy atd.

Twjerdźiſny,
wojaki, kanony.

Hródźe,
jenotliwe konje a wahi.

Wojerſke wuhotowanja, helmy, lazy, tſělby, teßaki atd., heureka-brónje.

Pjelſczowe, wolmjane a filzowe ſwěrjata. Kolebanſke konje. Hoſpodarſke woſy a kucże.

Gratowe kaſchcże. Richterowe kótwizowe kamjenjowe twarſke kaſchcże. Kaſchcże ſa kopjenowu piku.

Klanki (póły) a klankazu draſtu. Klanki (póły) a klankaze ſportſke woſy.

Klankaze ſtwy,
nadobu do klankazych ſtwow.

Klankaze kuchinje,
klankazu nadobu a naporjad.

la. pjezaki,
porzlinowe, emaillowe a aluminowe ßudobje.

Platowanſke deſki, platy. **Klankaze khamory a komody. Ssanki.**

Dźěczaze piſanſke pulty. Dźěczazu nadobu.

Molowanſke, wobraſkate a baßenczkate knihi. Barbowe kaſchcžiki. Towarſchne a ßamoſabawjaze hrajki.

Mój ſkład je ſ **najwoßebniſchej,** kaž tež ſe **ßrěnjej** a **najtuńſchej druzinu** najlěpje wuhotowany.

S najdobytkniſchim kupowanjom jako ßobuſtaw ſjednoczenſtwa němſkich wikowarjow ſ hrajkami je mi mózno, mojim cžeſczenym wotebjerarjam ſ woprawdże tunimi placžiſnami poßkužecź a proſchu pſchi potrjebje mje dobroczinje wopytacź.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawćitki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 48. Sobotu 27. novembra 1909. Lětnik 68.

Swětne podawki.

Pschepołożenje ßwjedźenja tśjoch kralow w Sakskej.

W sakskim ßejmje ßu po namjecźe nationalliberalneho sapóßłanza dr. Niethammera wobsamkli, so ßo ßwjedźeń tśjoch kralow nima wjazy 6. januara ale sćěhowazu njedźelu ßwjećicź. Bohużel ßu tón króćź pódla nazionalliberalnych a ßwobodomyßlnych teź konserwatiwni sa pschepołożenje ßwjedźenja hłosowali. Jenoź tśjo konserwatiwni, naschej serbskaj sapóßłanzaj Kokla a Soba, tajny radźidźel Hähnel a wschitzy sozialdemokratojo pschećiwo Niethamorowemu namjetej hłoßowachu. Sozialdemokratojo běchu sa njepscheměnjene wobkhowanje ßwjedźenja, dokelž nochzychu ruku k temu poskicźicź, so by ßo dźěłaćerjam jedyn dźeń wotpočowanja wsak. Łužiskich tśjoch sapóßłanzow pak psched wschěm pschi wothłoßowanju naboženske pschiczinу wodźachu. Sapóßłanz Kokla pschećiwo namjetej praji: „Wo wopschejeću a samerje tehole namjeta w formje jeneje petizije je ßo hižo w prjedawschim ßejmje jednako. Tehdomnischi minister hrabja Hohenthal je rjekł, so ßo statne knježerstwo k wotstronjenju abo pschepołożenju młodeho noweho lěta njeda pohnucź. Myßlu ßebi, so ſ dobrych pschiczinow niz. Sswjedźeń tśjoch kralow je rjane dostojne skónčenje hód. Čzehodla dyrbi ßo tónle rjany starokschesćijanski ßwjaty dźeń wotstronicź abo ßo pschepołożicź? Se ßamych materialnych pschiczinow to čzinicź, njeje radźicź, duchowny a naboženski dobytk je tola wjetschi a ważnischi. Ssmy tola w trónskej ręczi ßłyscheli, so dyrbi ßo ludej naboźina sdźerźećź. S pschepołożenjom rjaneho ßwjateho dnja by ßnadź ßo kamjeń ſ twara starokschesćijanskich ßwjatych dnjow wotdrjebił a by ßo ßnadź teź naboźne saczuće poßłabiło. Pódla teho je ßwjedźeń tśjoch kralow mißionski ßwjedźeń; pschetoź na nim ßo dary sa wupschestrjenje kschesćijanstwa mjes pohanami sběraju. S pschepołożenjom na jenu njedźelu ßnadź tale sběrka mjenje wunjeße, ſ čzimž by mißionstwo mjes pohanami schkodowało. Ssym dopißy wot ßerbskich evangelskich duchownych dostał, w kotrychž tuczi praja, so woni a ßerbski evangelski lud nochzeźa wo pschepołożenju tuteho rjaneho kschesćijanskeho ßwjedźenja niczo wjedźećź. Duž budu pschećiwo namjetej hłoßowacź; pschetoź tu płacźa ßłowa: Schtož namrěł by wot ßwojich wótzow, dźerź krućze ſ zykej wutrobu.“

S wobsamknjenjom druheje komory njeje hischcźe wuczinjene, so ßo ßwjedźeń tśjoch kralow woprawdźe pschepołoži. Statny minister hrabja Vitzthum ſ Eckstädt je w mjenje knježerstwa w komorje wosjewił, so hischcźe pschezo stejischczo hrabje Hohenthala sastupuje. Teź prěnja komora njeje ßo hischcźe ßłyschała.

Postajenje wuczerkow sa schwalczińske dźěło, warjenje a hospodarstwo ma ßo w Sakskej ſ woßebitym sakonjom srjadowacź. Na to ßo poczahowazy sakonjowy naczisk je ßo w druhej komorje wutoru prěni króćź wuradźał. Jedna ßo wo to, so by ßo msda a pensija sa tele wuczerki po jenakich poměrach wobměrika. Napschecźo žadanju, so by knježerstwo pensiju sa tele wotrjadowe wuczerki pschewsało, finanzny minister dr. ſ Rüger wosjewi, so to njeje statnej kaßy mózno. Wona hižo nětko $20^1/_2$ milijona hriwnow sa pensije wupłaczuje.

Sakske knježerstwo a łódźstwowe dawki.

Pruska je psched nětkotrymi lětami druhim swjaskowym statam namjetowała, so by ßo na tworowy wobkhad na němskich rěkach dawk napołożił. Sady tuteho namjeta tehdy swjask ratarjow stejesche, kotryž jenoź ſ tym do twara kanalow swoli, so ßo pschiwos zuseho žita ſ łódźstwowym dawkom podroži. Po něczim pak je swjask ratarjow dopósnał, so by rataŕstwo ſ łódźstwowych dawkow wjazy schkody hač wužitka měło. Wuwos němskeho zokora po Łobju by ßo hižo ſ Magdeburga do Hamburga lětnje ſ najmjeńscha ſ 200,000 hriwnami poczeźił. Runje tak by ßo pschiwos pizowadłow a wukrajnych pschikupnych hnojidłow khětro podrożił. Ratarjo ßu teho dla hischcźe jara mało sa łódźstwowe dawki sahorjeni, a konserwatiwni ßu ßo teho dla w poßlednim sakskim krajnym ßejmje pschećiwo sawjedźenju łódźstwowych dawkow wuprajili.

Teź sakske knježerstwo je ßo łódźstwowemu dawkej se wscheho spočatka snapschećiwiło. Wjetschina sakskeho wobydlerstwa ßo ſ industriju žiwi, a teho dla dyrbi knježerstwo wschemu wobaracź, ſ čimž mohła tukrajna industrija schkodowacź. W sakskim ßejmje je knježerstwo ßwoje stejischczo w tymle praschenju tele dny w druhej komorje rosjaßniło, hdyž ßo ßwobodomyßlni knježerstwo wo sawjedźenju łódźstwowych dawkow praschachu. Finanzny minister dr. ſ Rüger wotmolwi, so swjaskowa rada hischcźe njeje wo naczisku łódźstwowych dawkow wuradźowała, ale je wěz pschißłuschnym wubjerkam pschipokazała. Teź te hischcźe njejßu wo naczisku jednake. Duž swjaskowe knježerstwa hischcźe njejßu składnosćź měłe, prajicź, kak ßo k nacziskej staja. Sakske knježerstwo je pak hižo ſ druhimi knježerstwami jednako. Wo tym pak finanzny minister njemóže niczo k wjedźenju dacź, dokelž ßu wuradźenja krucźe dowěrne, tola móże wón rjez, so ßo po měnjenju sakskeho knježerstwa ſ tutym naczisком khěžorstwowa wustawa pschekama. Po tutej njeßmě ßo wobłhod na rękach se žanymi dawkami poczeźicź. Sawjedźenje łódźstwowych dawkow by po rosprajenju finanzneho ministra cźeźke hospodarske schkodowanje pschinjeßło a by pomery swjaskowych statow mjes ßobu smuczіło. Sakske knježerstwo ßo kaž prjedy, teź nětko wotpokasujo k naczіskej staja, wono je teho dla teź w swjaskowej radźe namjetowało, so by ßo wuradźenje wo naczisku najprjódzy wustajiło. Swjaskowa rada njeje ßo hač dotal rossudźiła.

W sakskim ßejmje wschě strony, wot konserwatiwnych hač k sozialdemokratam, rosprawu finanzneho ministra se spokojenjom pschijachu.

Němszy ręcznizy pschećiwo samjesowanju powołanja.

Němszy ßudnizy na to dźěkaju, so by ßo revisija pschećiwo tym wußudam wotstroniła, kotrež ßu ßo w prěnimaj instanzomaj jenak rossudźiłe. Němszy ręcznizy ßu ßo w jenej shromadźisnje w Lipsku pschećiwo tutemu wotpohladej wuprajili. Hdy by ßo mózność revisije wotstroniła, by ßo dowěrjenje němskeho luda k najwyschschim justiznym wyschnosćam stischaßła. Hdy by wyschschi krajny ßud bjes kontrolle był, mohł wón wußudy nimo měry na lózke bracź. Strach je bliski, so by ßo wyschschi krajny ßud pschi ßwojich wußudach hischcźe bóle kaž dotal po starschich wußudach druhich ßudow skožował, dokelž dźě by jena ſ najhłownischich pohnuwadłow k nadrobnemu pruhowanju, mózność kontrolle, njebyła. Tajkej „prozeßowej reformje“ dyrbjało ßo teho dla sadźewacź.

Wukakanska wólba w Landsbergsko-Soldinskim wokrjeżu.

Pschi wukakanskej wólbje do khěžorstwoweho žejma žu w Landsbergsko-Soldinskim wokrjeżu konservativneho hamtsko-žudniskeho radźicźela Holtschu s 12,370 hłožami wuswolili. Sozialdemokratiski kandidat expedient Pätzel s Barlina je 11,226 hłožow dostał. Wjele žwobodomyślnych a nationalliberalnych je Pätzelej žwój hłóž dało.

Wojoscź Jendźelcźanow pscheď Němskej

je po natwarjenju nětkotrych němskich wulkich wójnskich łódźow s nowa wotucźiła. Jendźelcźenjo žu pscheżwědcźeni, so Němska žylne wójnske łódźstwo jenicźzy sa wójnu s Jendźelskej twari. Sa dwě, nanajwyschsche tfi lěta budźe němske łódźstwo tak žylne, so budźe žebi swěricź móz, Jendźelsku nadpadnycź. Němska nima tajkich kolonijow, kotrež dyrbjake wulke łódźstwo schkitacź. Jendźelska je dźenža khěžorej Wylemej na pucźu w jeho žwětowej politizy. Tež dźenžnische wojowanje w jendźelskim parlamencźe wo to dźe, hacź ma Jendźelska sta miliony na wójnske brónjenje pscheczźiwo Němskej abo na sozialne naležnoscźe nakožicź. Tola ani ta, ani tama strona nochže s wójnskej reju sapoczźecź, doniž postajeny cźaž njepschińdźe.

Jendźelcźenjo wjedźa, so wójna hižo jutsje njewudyri — wona je njewotwobrocźomna. Jeli so Němska a Jendźelska dźenža žwojü smĕrniwoscź wobkrucźatej, cźinitej to jenož teho dla, so byschtej cźaž k dalschemu brónjenju dobykej a so byschtej žo s druhimi mozami swjasałej.

Balkan balkanskim ludam.

Sa nětkotre dny do Belgrada snaty młodoturkowski politik Enver-bey pschijĕdźe, so by s Belgradskimi politikami wo nusnoscźi porĕcźał, konferenzu sastupjerjow wschĕch balkanskich statow swołacź, kotraž by praschenje rospominała, hacź njeje na cźažu, swjask balkanskich statow s heślom Balkan balkanskim ludam sakožicź. S Belgroda Enver-bey do Sofije pojĕdźe, so by mĕnjenje Bołharow shonił.

Sserbskemu ministrej swonkownych naležnoscźow, Milanowicźej, kotryž w tu khwilu po wukraju pucźuje, bĕ žo powjescź wo wotmyślenju Enver-beya do wukraja póslała. Milanowicź mĕjesche jeho póslanje sa tak ważne, so hnydom žwoje wukrajne pucźowanje pschetorhny a žo do Belgrada wrócźi.

Bołharski kral Ferdinand w Sserbiji.

Bołharski kral Ferdinand je schtwórtk žerbskeho krala Pĕtra w Belgradźe wopytał. Bjes dwĕla je žo pschi tym wo sakoženju swjaska balkanskich statow jednało. Njedawny wulĕt krala Ferdinanda do Kopaonikich horow je widźomnje žerbsko-bołharske sbliżenje spĕchowało. Sserbski trónowy naślĕdnik Alexander, kotryž je bołharskeho krala na žerbskej semi powitał, je na knježerja žuždoneho stata najlĕpschi sacźischcź cźinił, wo cźimž žo žwojemu pschewodej njetajesche, pschi nim spĕschnoscź, tak, kedźbliwoscź a sajimanje sa wschĕ wulke praschenja khwalo. Kral Ferdinand praji, so žo wulzy wježeli, so je žo s trónskim naślĕdnikom sesnał, so je s nim wobkuslany, a so móže Sserbija sbožowna bycź, so ma tajkeho cźakanza tróna. Bołharski kral je prjedy swuknył, pohladowacź na Sserbiju jako na stat jemu njepscheczźelszy smyślenym, w kotrymž njeje žiwjenja wĕsty, a teho dla je žo wón pschezo žerbskeho kraja sminył. Wulĕt do Kopaonikich hór, hdźež je bołharski kral tež se žerbskimi statnikami, wucźenzami a burami wobkhadźał, je jeho wo druhim pscheżwědcźił.

Nowy sbĕžk w Marokkowskej.

W Marokkowskej sbĕžki a njemĕry njepschestawaju. Lĕdma je žo lĕto minyło, so je nětcźischi sultan Muley Hafid žwojeho bratra s tróna wuhnał, a hižo saže je jedyn bratr Muleya Hafida, Muley Kebyr, pschecźiwo njemu postanył. Pschiwižowarjo Muleya Kebyra žu sultanowe wójsko sbili. W Marokkowskej njebudźe drje prjedy mĕr, doniž žo Franzowsojo a Schpanischy do njeje njedźĕla.

Nowe poczeżenje sa pschicźahariow do Ameriki.

Wyschnoscź sa pschicźahowarjow w Nem-Yorku je nowy wukas wudała, kotryž pschicźahowarjo woženbje cźežko sacźuwaju. W pschichodźe móže žo pschicźaharjam sakasacź, na amerikanski brjoh stupicź, jeli so jich muskule njeježu na doža haze waschnje roswite. Wjele pschicźaharjow je žo tuteho noweho paragrafa dla do Europy wrócźicź dyrbjało.

Demonstrazija wójnskeho wódźstwa sjenoczenych statow

pschecźiwo Nicaragui žo rucže pschihotuje. Statny sekretar Knox je amerikanskemu městokonsulej w Maragui wosjewił, so amerikanske knježerstwo s merikanskimi měscźonami, kaž wotprawjenje dweju Amerikanow, nochže cźerpicź. Kschižakej „Tacoma“ je žo pschikasało, s Kuby do San Cristobala pschi Panamaskej wuscźinje wotjĕcź a žo s kschižakom „Des Moines“, kotryž žo s Port Limona wocźakuje, sjednocźicź. Kononski cźołm „Maietta“ je poruczźnoscź dostał, teho runja do Port Limona wotjĕcź.

Ryjeŕ pokładow.

(Pokracźowanje.)

Holza žej s rózkom schórzucha sbytki žylsow s wobliča wutrě. To bĕsche, jako by hischcźe nĕschto druhe na wutrobje mĕła, ale jako by praweho žłowa njenamakała, to wuprajicź. Skónczźnje žo sebra a pocźa najprjódy žo sarjekujo, potom dale horliwischo a srĕczźniwischo:

„Handrijo, bych tebje wo nĕczo proživła, ale njeżmĕsch žo mi teho dla wužmjecź.“

Bojasna a bjes maka we wuskoscźach wona k Handrijej horje hladasche, potom dale rĕcźesche:

„Stara cźeta, kiž pola naž bydli, ty to wĕsch, nascheje njebo macźerna žotra, je jara mudra žónska a runjež s rĕdka s kim powjeda a s wjetscha jeno wschelake njesrosymliwe wĕzy pscheď žebje bórbota, wě po prawom tola wjazy dyžli najmudrischi we wžy. Wona wari žałby, lĕkuje skót, a kóžda rostlina roscźe, kotruž jeje smorschcźena ruka do semje žadźi. Napscheczźo mi je cźeta pschezo jara dobra a ja mam ju lubo, njedźiwajo jeje dźiwneho waschnja. Mi tež wschelake wĕzy powjeda, a hdyž wjeczźor pschedžo pornjo žebi žedźimoj, wě husto wo najspodźiwnischich wĕzach powjedacź. Njedawno, hdyž bĕ mi wutroba se srudobu a staroscźu luboscźe dla pschejara cźežka, dowĕrich ji, so mam tebje tak jara lubo, ale so tebje nihdy na nihdy dostacź njemóžu, dokelž mój nan jeno bohateho sa pschichodneho žyna rodźi.

Tu cźeta, wscha somyślena, do cźerwjeneho plomjenja na wóhnischcźu pohlada a s hłowu tam a žem kiwkaje rjekny: Dha dyrbi žej twój nawoženja bohatstwo pytacź. Hižom nĕchtóžkuli je jo w nozy namakał, cźłowjek dyrbi to jeno rosymjecź, khroblosćź mĕcź a krucźe sapschimnycź.

Najprjódzy njewjĕdźach, schto cźeta mĕni, potom pak mi powjedasche, so hłuboko w semi hischcźe njeliczźomne sakhowane pokłady leža, kotrež drje žo w njej s cźežkej prózu wužlĕdźicź a s njeje wudobycź hodźa.“

Najprjódzy bĕ žo Handrijej pschi tutym powjedanju wótsje sažmjecź chžyło, ale hdyž widźesche, kak Hanka se žwojiwaj žwĕrnymaj módrymaj wocźomaj tak stysknitwje k njemu spohladuje, pschewiny žo a nĕžnje wotmołwi:

„Njewĕř tola do tajkichle staroženjazych bladow, Hanka. S wotkal chzedźa dha žo pokłady nabracź, kotrychž nichtó khował njeje, a hdźe pjenjes namakacź, kotrychž nichtó sahrjebał njeje? A by-li žamo woprawdźe, se starych wójnskich cźažow žem, nĕhdźe hischcźe tajke nĕschto skhowane leżało, to mohł drje cźłowjek zyku semju pscherycź, prjedy hacź by prawe městno namakał. Hladaj, ja žej myślu, so žym jenož jeniczki pokład namakał, a tón žy ty, Hanka.“

„A tola, tola“, Hanka pschi tym wosta, „cźłowjek mohł s najmjeńscha spytacź, schtož je cźeta radźiła. Hlej, Handrijo, mi k woli ty to sawĕscźe pospytasch. Schtó wě, hacź žnadź žo tebi ta wĕz tola njeporadźi.“

Hanina njewinowata dowĕra a jednoroscź bĕ woprawdźe hnujaza. Handrij nochžyšche ju sarudźicź, wón ji ruku stłóczi a hdyž jeho wjazy krócź saže prosche: „Chzesch to spytacź?“ ji s cźicha pschikiwny.

W hajńkowni bĕ nětkole žwĕza haśla a tež na njebju pocźa žo dale bóle cźmicź.

„Ja dyrbju domoj, je najwjetschi cźaž. Bóh cźe pschewodźej, Handrijo, a na žwoje žlubjenje njesabudź! Sa pjecź dnjow budźe polny mĕžacźk, potom budu žej na tebje myślicź a ty na mnje.“

„Bóh pschewodźej tebje, ty mój najlubschi pokładźe! Schtož žym tebi pschilubił, to budu tež dźeržecź, tola na žwoju pschiwĕru žo njespuschcźej, ale pschezo jeno na moje cźestne dźĕło a na naju žwĕrnu luboscź!“

Hischcźe jene łahodne, nĕžne sascheptnjenje, potom Handrij do lĕžneje huscźiny s lohkej nohu wróczo bĕžesche a Hana spĕschnje do

domu wróczo khwatasche a do ßwojeje komorki, kiž bě horka we ßwißlach hajńkownje.

Hrimanje nad wjeŕschkami schtomow horje cžehnjesche, powětr bě tužny a ſ waha ßo nasdala pohrimowasche.

Holzy bě we wutrobje na płakanje cžežko. Kajke sbožowne džěczo bě tola prjedy była. Tehdom, hdyž bě dobra macž hischcże žiwa, kotraž kóždu krocžel ßwojeho lubuschka strażowasche, kotraž kóždu džěczazu ßylsu wutrěcž, też kóždu najmjeńschu srudobu sahnacž wjedžesche. W bjesstarostnej wjeßelosczi běchu ßo ji dny minyle; w lěßu najradscho pschebywasche, kwětki a ptaczki běchu jeje towarſtwo. Hanka bě wschěm swěrjatam dobra, a hischcże ßo na wulki hněw dopomnicž wjedžesche, kiž bě ju pschewsał, hdyž bě jónu ßußodźiż Jurij, dźiwje hrube hólczisko, małe nahe ptaczatko ſ hnězdžeschka wsał a jo se ßwojimaj njelepymaj rukomaj krucże dżerżał, runjež ßo wbohe skoczatko mjes nimaj stysknje satorhowasche.

Hanka je tehdom ſ bjesmóznym roshorjenjom hórzo płakała, jeje stysknima próstwa, so dyrbi swěrjatko puschczicž, niczo njepomhasche, a wona derje wjedžesche, so wbohe swěrjatko sahinje, hdyž je ßurowe hólczisko jo do mozy dostako.

Ji běsche tak, jako by ßo ji nětkole podobnje wjedło, kaž tehdom tamnemu ptaczatku, kotrehož na ßmjercž stysknjwe pukotanje wutrobki mohł rjez ßobu cžujesche. Bjes pomozy bě hidženemu cžłowjekej pschewostajena, kotryż wo nju żadasche a kotrehož tola nihdy na nihdy lubowacž njemóżesche. Haj, hdy budźische macž hischcże żiwa była, ta by ßwojemu dżěczu sawěscże rosymjała a jemu pomhała. Nětkole tu nikoho njebě, komuž mohła Hanka ßwoju srudobu wuskorżicž, nikoho tajkeho, kiž by nanowej woli napschecżiwo stupił. Wón drje ßwoju dżowku na ßwoje waschnje lubowasche, ale bě nahły a kruty, a myßlesche ßej, so jeje sbożo lěpje sałożicž njemóże, hacž ſ bohatej żeńtwu. So ßo Hana Jurjowemu namołwjenju wobstajnje spjeczowasche, to wón dżěczazy njerosom a trózkatu ßwojohłownosczˇ mjenowasche, kotrož ma ßo na holczżyny wużitk pschewinycž.

Doniž bě wjeßely młody hajniski wuczobnik hischcże we domje był, bě jeho pschitomnosczˇ domjazym wustupam pschekory sadżěwała a nanowu nahłosczˇ husto sadżeržała. Jan Horak Jurja też żenje prawje pschenjechaeż njemóżesche, jeho sjawne dobroczˇiwe waschnje pschejara wot sakußnjeneho falschneho waschnja bohateho pachoła wotestawasche.

Ssama wot ßo ßo Hana w pschitomnosczˇi młodeho hajńskeho pscheđ pschecżiwnym namołwjenjom wěsta cžujesche. kiž sa njej stajnje hłodźesche.

S teho cžaßa pak, so běschtej ßo Janej Horakej wjeßelej módrej woczˇi sandżelilej, ßo ji też ani bratrowskeho schkita njedostawasche, a ji bě, jako by bjes pomozy a wopuschczˇena na scherokim ßwěcże była.

Kak cžežke a srudne bě to żiwjenje! Holczˇka hłuboko sdychowasche, a ßo wo pomoz, sboże a podpjeru we ßwojim lubowanju horzo a nutrnje modlesche.

Jedyn dżeń po druhim dżěsche nimo. Hana kaž pschezo pilnje w domje a w sahrodże dżełasche a wjecžor pódła ßwojeje stareje cžety wrjeczˇenje wjercˇesche. Hajnik wobożny tam a sem khodźesche, ani mucha na scˇěnje jemu prawje njeßedźesche, ſ nim bě lědma wjazy wutracž. Wot ßmjercże mkodeho knjesa Jana Horaka jemu nichtó niczo wjazy prawje scˇinicž njemóżesche. Njerěczo ßwój wobjed sjědschi, kotryż bě Hana na wabjaze a ßtłódne waschnje na cžiste pschikryte blido nastajała, pßa sahwisda a do lěßa wuńdże. Tola na dźiwinu njeczakajo dale a dale dżěsche. To běsche, jako bychu jemu myßliczˇki měra a pokoja njedałe. Pschezo saßo ßo k hórskej scˇěnje sawróczˇesche, na kotrejež kromje bě ßo tehdom njesboże stako. S napinanjom jachło stary muż po horje horje lěsesche, jeho ßokolskeho wótreho pohlada ßo ani najmjeńschi wustup, ani najmjeńschi spopuschczˇeny kamjeń njesminy a pschezo saßo by se schěrej hłowu satschaßował bórbotajo:

„To nihdy njewěrju!“

By=li ßo stary Habski potom wjecžor posdże domoj wróczˇił, bywasche wobożnischi dyżli prjedy a smorski pokhmurjenosczˇe na jeho cžole widżo njebudźische ßej Hana żenje swěrika, nanej ßwoju luboscˇ wusnacž.

Dale mjenje nadżije sbywasche, so mohłe ßo ji tajne pschecża jeje wutroby dopjelnicž, pschetož Klumpakez Jurij bě saßo jónu pschischoł a na rosrißnjenje cžischczˇał. So żonu do hospodarſtwa trjeba a so dlěje nochze cžakacž.

Duž hajnik Hanu do jstwy sawoławschi ji pschipowě, so ma nětkole wscheho droženja kónz bycž; so je Jurjej słowo sawdał a so ma nětkole bliżschu njedżelu ßo ßlub ßwjeczˇicž.

Cžeta mějesche pschikasane, tykanzow napjez a wotroczˇk dyrbjesche do města jěcž, so by piwa a wina a wschelakorych druhich dobrych wězow k wokschewjenju pscheproschenych hosczi pschiwsał. So budże Hana schěroko a daloko najbohatscha burowka, so dyrbja ludźo to widżecž, so hajńk na ßwoju jeniczˇku dżowku też něschto hódno dżerżi.

Ta pak ßej lědma wjazy se stysknosczˇu a żałosczˇu rady wjedżesche. Pokna stracha dny a hodżinu liczˇesche, pschetož ſ kóždej hodżinu ßo ji wokomik, kotrehož ßo bojesche, bliżesche, w kotrymž mějesche ßo ßwojeho lubeho wotrjez a Jurjowa njewjesta bycž.

S tamneho wjeczˇora Handrija wjazy wohladała njebě a dyrbjesche ßo na kedźbu bracž, pschetož nan, kiž drje bě tola najskerje něschto wo tajnej rosmołwje pschi sahrodnym płocże pytnył, kóždu jeje krocžel wobkedźbowasche.

(Pokraczˇowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Hamtski ßudniski radżicžel swonka ßłużby, justizny radżicžel Wetzlich w Budyschinje je sańdżeny schtwórtk wumrjeł.

— Sażna wutrajna syma je na dobo dżěłu pod holym njebjom kónz cžinika. Twarszy dżěłaczˇerjo, kotsiž ßu druhe lěta husto hacž nimale do hód na dżěło khodźili, ßu hižo ßrjedž novembra ßwjeczˇicž dyrbjeli. Schtóž ßebi njeje mohł w cžopkym cžaßu něschto nalutowacž, temu ßo syma bórsy wostudźi.

W Zitawskich lěßach je ßo se ßněhom, na schtomach pschimjersnjenym, wjele schtomow słamało. Hacž dotal słamane drjewo něhdże 2000 kubiknych metrow wuczˇinja.

— Nowe 25pjenjezˇkowske pjenjesy ßu ßo póndżelu prěni króczˇ do wobkhoda wudałe. Wone ßu ßo w Karlsruhe a Stuttgarcże bike. W Barlinje njemóża nětkole 25pjenjezˇkowske kruchi biczˇ, dokelž tam runje trěbneho nikła nimaja.

S Delnjeje Kiny. Na hońtwje 25. novembra ßu tu potsělili 69 sajazow, 12 bażantow a 1 kurwotu.

S Rjeßwaczˇidła. Po małej pschestawzy chże ßo nascha „Jutrniza“ saßo jutsje njedżelu popołdnju w 4 hodż. shromadźicž. Poßedżenje budże tón ras we Komsku pola Czechez. Pschedßyda ma po § 19 towarſtwowych wustawkow prawo, shromadźisnu tam a ßem do wokolnych wßow pschepołożicž. Duž pschińdźcże, lubi Sserbja, njedżelu do Komska. Chzemy ßebi tam to a druhe prajicž a rospowjedacž.

S Boschez. Pjatk tydżenja 19. novembra bě tudy hońtwa. Na njej ßu 206 sajazow, 1 ßornu, 8 bażantow, 12 kurwotow, 6 schkrěkawow, 2 ßrozy potsěleli.

S Hornjeje Borschcże. Powětrowy ballon „Orion“ ſ wojerſkeho powětrojězdnistwa, kotryż bě ßo pola Barlina schtwórtk w 11 hodżinach na jězbu puschczˇił, je tón ßamy dżeń popołdnju wokoło 4 hodżin na nasche hona dele sleczˇił. Wón bě hromadże ſ jenym druhim ballonom wotjěł, kotryż je w Běłych Noßlizach ßwoju jězbu skónczˇił.

S Budestez. W 6. wjeßnym Schěrachowsko=Nowosalzskim wólbnym wokrjeßu je ßo pschecżiwo płaczˇiwosczi wólby sozialdemokratiskeho sapósłkanza Linki protest sapołożił. Pschi wukalanskej wólbje je ßo 5 wuswolerjow ſ 8 hłoßami wobdżěliło, kotsiž sakskeho statneho pschißłuschnistwa nimaju, dale dwaj wuswolerjej ſ tsjomi hłoßami, kotrajž direktneho statneho dawka njedawataj a dwaj wuswolerjej, kotrajž běschtaj ſ wólbneho wokrjeßa wuczˇahnyłoj. Jedyn wuswoleŕ bě pschi hłownej wólbje 1 a pschi wukalanskej wólbje 2 hłoßaj wotedał. Dale njeje jedyn wuswoleŕ cžeßne prawa měł, a nětkotrym wuswolerjam je ßo pschewjele hłoßow pschipósnało. W Schěrachowje a Kumwałdże ßu ßo pjecża formowe ſmylki stałe. Wscho hromadże ßo pschecżiwo płaczˇiwosczi 25 hłoßow pschecżiwja. Dokelž je ßo Linka jenoż se 6 hłoßami wjetschiny wuswolił, měni ßo, so jeho wólbu sa njepłaczˇiwu spósnaju.

S Wadez. Tudomnemu dżěłaczˇerjej Ssymankej, na knjeżim dworje w Pomorzach dżěłazemu, pschi ßwaczˇinje spodżiwny ßtłód jeho pomaſkow nadpadże. Wón teho dla ßwoje pomaſki do tamnischeje rataŕskeje pschepytaŕnje k pschepytanju donjeße. Tam jemu prajichu, so ßu pomaſki ſ jědojtym wołojowym zokorom poßypane. Wěz ßo hnydom żandarmej wosjewi, a tón najprjódży Ssymankowu żonu pschesłyscha, kotraż bě pomaſki nakraka. Ta pak mózesche dopokasacž, so je pomaſki bjes jěda ßwojemu mużej dała. Nětko ßo na jeneho wołażeho hrěscha, so je jěd Ssymankej klubu na pomaſki ßypnył. W bliżschim cžaßu jeho do ßudniskeho pschepytanja wosmu.

Z Małeho Wjelkowa. Tudomne burske towarstwo a s nim sjednoćena nalutowarnja wotmě sandźenu njedźelu swoju nasymsku generalnu shromadźisnu. Pschi hubjenym wjedrje bě so tola schwarna cźrjódka sobustawow sescha, na 37. Jara dokładnu rosprawu wo tym, kak s towarstwom a jeho wobkhodom steji, podawasche sličbowar towarstwa, J. Manjok-Libuchowski. — Dokhodow a wudawkow bě dotal w tym lěcźe 280000 hriwnow. Na dań datych pjenjes bě 150200 hr. Tutón na dań daty kapital je s pschirunanjom prjedawschich lět wo jara mału summu rostł, dokelž buchu wulke summy wupłaczene a mało pjenjes bu wot sobustawow pschinjesene. Sliczbowar porokowasche s połnym prawom, so je wina teho, dokelž tež sobustawy a jich domjazy a snacźi swoje pjenjesy radscho do města na dań noscha, byrnjež bychu tudy tuzamu wěstosć měli — najskerje je pak to tam bóle nobl. A nimo teho dawa nascha nalutowarnja $3\frac{1}{2}$ %, mjes tym, so w měsce jeno 3% dostanu. Haj wschak, wschě stawy dźerża hromadźe, ale naschemu wjesnemu a burskemu ludej njeje pschezo hischcźe k radźenju a k pomhanju. Duž tež potom w naschej kasy pschezo wěsta pjenjezna nusa knježi, dokelž pożczowarjow mamy pschezo dosć — ale hdyž tež na dań noscherjow nimamy, schkoduje s tym potom nascha kasa. Je wěrno, mamy drje pola swojeje banki w Erfurcze kredit wot 50000 hr., t. r. dostanjemy tu pschezo pjenjesy, hdyž trjebamy a sami runje nimamy, hacž do 50000 hr. pożczene. Ale sa tute pjenjesy dyrbimy tam $4\frac{1}{4}$% dawacź, mjes tym so sami jeno 4% dostawamy. Potajkim s tajkim hospodarjenjom jeno schkodujemy, hdyž swoje pjenjesy tu njepschinjesemy, ale jeno wěmy tu pożczowacź. A mamy w Erfurcze pschezo někotre tysazy dołha. Duž wěmy, schto mamy cźiniiź; njebudźmy tola pschezo sebi sami k schkodźe!

Mamy nětkle jeno na 130 nalutowarskich knihow, jara mała to liczba. Druhdźe maja tam wjele stow tajkich knihow abo na dań noscherjow. Haj, kóždy dźěcźo, schuln wukhodźiwschi, dostawa druhdźe wot swojeje wjesneje nalutowarnje hižo knihu sobu na pucź do żiwjenja a nosy potom tež pilnje dale tu na dań. Rosumni a mudri starschi běchu jemu hižo wot makosce tam knihu sakozili s kmótsjazymi a druhimi pjenjesami, kotrež mějesche tež dźěco same sebi nalutowacź, tuž je lutowacź nawukle a potom cźini to wjesele dale, a to na swoju wjesnu kasu, kaž bu jemu pucź wot makosce pokasany.

Wosebje pak je to tež nadawk a winowatosce sobustawow pschedsydstwa a dohladowarstwa, kaž kóždeho sobustawa, so wo to staracź, so bychu druhich namolwjeli, tu swoje pjenjesy na dań nosycź, dokelž maja sami s teho najwjazy wužitka, a podpjeraja s tym tež sawo swój lud. Maja dźěn tola tudy **tuzamu wěstosć**, kaž w městach a k temu hischcźe $\frac{1}{2}$ % wjetschu dań. Posnajmy tola skónczenje, schto je k naschemu lepschemu, a cźińmy tež sa tym, to pschinjese nam potom samym najwjetsche wjesele. (Pschichodnje dale.)

S Bukez. S posledním deschczom njeje so semja w naschich stronach w tej měrje wody napika, so bychu so saprahnjene studnje naschoje wsy saso pjelnike. Jenoż w jenej jenicźkej studni so hischcźe woda żórli a s njeje so nětkole zyła wjes s wodu sastaruje.

— **Sserbske depesche!** Něchtón bě so na knjesa Sobu s wobcźežowanjom wobrocźił, so so póstne hamty (najskerje agentury) sarjekuja serbske depesche pschijimacź. Knjes Soba wobrocźi so hnydom na pschisłuschnu instanzu a dosta tele dny powjesć, so serbske depesche **dyrbja** wschě telegrafiske hamty pschijimacź.

Sskyschachmy njedawno skórźby, so je so sastarał telefoniskeho hamta w Njeswacźidle skroblił, serbske telefoniske rosmołwy sakasacź. Kóždy Sserb ma prawo, tak wjele hacž chze w serbskej telefonowacź. Kóždy sastojnik, kiž sebi sněri słowcźka pschecźiwo temu pikнycź, pschekrocźi swoju winowatosć. Jeli so hdy žadyn póstki sastojnik takle njehańbicźiwje pschecźiwo Sserbam sadźerži, wotpokažcźe jeho hacž na najrasnischo a potom wobrocźcźe so na wyschschi hamt do Budyschina a pak do Draždźan. My Sserbjo smy runje tak sakazy poddanjo kaž Němzy a mamy sa naschu maczerinu rěcź we wobkhodźe mjes Sserbami samsne prawa. Jedyn póstki sastarał pak je tón najposledníschi, kiž je smě pschekrocźicź. E. B.

S Nakojd. Jutsje, njedźelu 1. adventa, wuhotuje sebi nascha nalutowarnja swójbny wjeczor. Na nim budźe nam knjes duchowny Tyscher s Budyschina wo swojim pucźowanju do slubjeneho kraja pschednoschecź. Teho dla so prawje bohaty wopyt wocźakuje.

S pola Kaž hižo tydźenja pisachmy, budźe tutu njedźelu (28. novembra) podsmjakowa shromadźisna (Verbandstag) Raiffeisenskich nalutowarnjow. Na njej budźe rěcźecź knjes ratarski radźicźel Garcke s dalokeje Thüringskeje. To njeje pismawucźeny, kotryž ratarstwo jenoż s knihi snaje, ale to je muż samsneho praktiskeho naschonjenja.

Tež Erfurtski direktor Klattenhoff pschijědźe. So by serbski swjask psched nim swoju dotalnu cźesć wobkhował, haj, po mózności pschetrjechił, k temu dyrbi shromadźisna „na uěschto motana", to rěka: derje wopytana bycź. Teho dla je tež njesobustawam a sobustawam Draždźanskeho swjaska wopytanje shromadźisny dowolene. — Tuteju muzow jenoż wohladacź, je tola hižo hódno, shromadźisnu wopytacź.

So bychu tajzy, kiž chzedźa se želesnizu wotjěcź, niczo njesakomdźili, so shromadźisna s dypkom $\frac{1}{2}5$ hodźin popołdnju sapocźnje, Wona budźe, kaž je snate, w Radworju w „Lilijowym hosczenzu" (pola Delankez). Delankez hosczenz njeje na wjesnym torhoschczu, hdyž su druhe hosczenzy, ale w hornim dźělu wsy pola makeje zyrkwiczki (pola kerchowa).

Wopytowarjo, kotsiž wot Budyschina pschijědu, pschińdu s cźahom $\frac{3}{4}4$ hodźin k nusy hischcźe cźasa dosć, njech pak sebi w Budyschinje na želesnizkim dwórnischczu khartku kupja do „Radibor-Haltepunkt", dokelž je wot tam k Delankezom zyle blisko, wot wulkeho dwórnischcźa pak dale.

Schtóž nima želesnizy, njech s wosom pschijědźe, wschak je wjecźor mězacźk. Burjo, pschiwjesce fóru mjeńschich wobsedźerjow sobu! Haj, tež kasy móża jedyn abo dwaj wosaj, wosebje sa pschedsydstwo a dohladnistwo, sapłacźicź. Ssamo pěschi pschikhad ma swoje dobre. — Duž na sasowidźenje w Radworju!

S **Khróscźiz.** „Syma je, sněh leži hłuboko" — tak mózachmy sebi sandźenu srjedu saspěwacź. To drje bě tež wina, so 1. sałożeńki swjedźeń nascheho narodneho towarstwa „Sserbosław" tak sylnje wopytane njebě, kaž běchmy to wocźakowali. Schwarna cźrjódka pak bě so tola sescha, a cźim wjeselschi knjezesche duch. Wobsah programa bě jara bohaty. Mużike khory spěwasche se snatej wustojnosczu horliwa „Jednota", kotraž s bratrom „Sserbosławom" rjenje hromadźe skutkuje. Tak je prawje, to sylni nasche mozy, tajke shromadne, pschesjene dźěło! S khorow drje so najlepje spodobaschtaj rasny „Hura Sskowjanam" a žortny „Pjany muż a strózba żona". Knjes kantor Hila jako městopschedsydźa powita pschitomnych sdźělujo s dobom, so pschedsydźa, knjes sejmski sapósłanz Kotla, njemóże pschitomny bycź. Sswoje słowa stónczi se sławu naschemu kralej Bjedrichej Augustej. Wulke wjesele sbudźi telegram knjesa sapósłanza Kokle. Posdźischo porěcźa hischcźe towarstwowy duchowny radnik, knjes kapłan Delan. Poda s krótka pschehlad nastacźa a roswicźa tuteho towarstwa. S wutrobnymi słowami napominasche pschitomnych, horlivje a swědomicze sobu skutkowacź na nadawku naschich narodnych towarstwow: Budźicź a hajicź narodnu myśl a narodne cźucźa. My smy s naschimi němskimi sudobami w pschesjenosczi żiwi, a chcemy tež to bycź — runjež cźi rady do nasy schkarali — tola nasche hłowne hesło dyrbi stajnje bycź a wostać: Sswój k swojemu! S krasnych basnjow Jakuba Cźischinskeho rezitowasche knjes wucźer Kral tsi lubokrasne, wobkuzace idylki. Mózny sacźischcź sawostaji tež knjesa Grosowe solo s khorom: „Sserbski narod", dotal njesnata basen Cźischinskeho na snaty hłós „Ja snaju kraj". (Sa tydźeń basen wosjewimy.) Druhi dźěl programa bě bóle sabawje a žortej wěnowany. Lisakej Jakub tym hólzam dobru dawasche, „kajkule sebi dyrbisch wsacź, so so njeby pschi njej kak". Žortne wobrasti wubudźichu wulke smjecze. Podobnje bě to s „Dołhej kołbasu", kotraž njechasche nihdy kónza měcź. Njanej narodnej kwartetaj a Kozorowy symski khor ześěhowachu. A potom so sběhny sawěschk a s radosczu wocźakowana hra „Ssym Sserbow serbske holicźo" so sapocźa. Nětkotsi so nimale kulachu, tak chzysche so jim smjecź. Tajkej Hanzy a tajkemu Jurkej wschak dyrbisch wěricź. Kak so Hanka sasso wjeselesche, so móże domoj do lubeje serbskeje wjeski! Kak jej Jurk tak swědomicze wschitke nowinki nanajdrobnischo rospowjeda! Kak so w w jeju wutrobomaj sapali horze płomjo lubosce! Kak so Jurk tak jara roshněwa na tych wosebnych měschczanskich ludźi! A kak sasso knjezna Lusija skorżesche na tón hruby wjesny lud! S krótka: Wschitko to nam cźi tsjo tak derje pschedstajichu, so jim rady wěrjachmy.

Potom pak knjezesche tež po offizielnym dźělu swjedźenja wjesela sabawa. Někotryžkuli rjany serbski spěw saklincza se starych a młodych ertow. A na kónzu wscheho wjesela spominachmy na lubosnu narodnu pěseń: „A pisane su sanki a klinkotate konje, a hdźe ha ty nětk jedźesch? ...?" — Pschezo dale w tym duchu, lubi Sserbja, nasy nichtó pschewinycź njemóże, tak dołho hacž stejimy

ßwèru ſa ßerbſkej khorhowju. Njech ſmahuje ßo khorhoj módra, cžerwjena a běła!

Tajkich narodnych towarſtwow trjebamy hiſchcže wjele wjazy! Saßo a saßo wołamy do evangeliſkich Serbow: Hdy ſkónczńje ſałoża ßo pola waß wſchudżom tajke narodne towarſtwa? Wſcha cžeſcž a khwalba tym woßadam, hdżež hižo ßu! Njeje dha to pola waß też móżno, ſchtoż tu a tam druhdże! Hdże wy ſcże, wy wot Boha tak rjez powołani wjedniży luda?? Sprózujcže ßo ſa waſch lud, to je Boża wola!

S **Pancžiz.** Jenemu tudomnemu ratarjej bě krowa na ſłosnizu (Milzbrand) ſthorika. Krowu ſarasychu, tola jej pódla teho też krej puſchczichu. To bě ſa ratarja ſe ſchkodu; pſchetož po ſakonju, wot 1. oktobra płacżazeho, knjeżerſtwo żaneho ſarunanja njepłacži, hdyż ßo słósniwe howjado kole. To chżyli ßebi ratarjo ſpomjatkowacž, ſo bychu ßo ſchkody ſminyli.

S **Běłych Noßliz.** Schtwórtt wjecžor 1/4 5 hodżin je tu jedyn powětrowy ballon wojerſkeho powětrojěſdneho wotdżělenja k ſemi ſjěk. Wón bě ßo tón ßamy dżeń dopołdnja w 11 hodżinach ſ tſjomi offizěrami wobßodżeny pola Barlina do powětra puſchcżik. Ballon ßo w Běłych Noßlizach hnydom ſawali a ßo do Zicženja dowjeſe. Wot tam ßu jón po żeleſnizy do Barlina póßłali.

S **Wjeleczina.** Naſcha wjeß k lětu noſymu elektriſke wobßwětlenje doſtanje. Najprjódży budże ßo elektriſka móz ſ Neuſalza bracž.

S **Lipicža.** Pjatk 26. novembra je nowy wobßedżeř tudomneho ryczeřkluba, knjes artilleriſki leutnant Halle, do ßwojeho noweho ſtatoka ſacžahnył. Knjeżim dżěłacžerjam ßo pſchi tejle ſkładnoſcži hoſcžina wuhotowa.

S **Lubija.** Domownik tudomneje realneje ſchule, Wylem Knjeżk, 23lětny muż, je ßrjedu popołdnju, hdyż w fyſiſkej ſtwje dwójne wokna ſapowěſchesche, ſ rèbła paduwſchi ßo tak cžeżko wobſchkodżił, ſo je dwě hodżinje poſdżiſcho wumrjeł.

S **Draždżan.** Hdyż we Łużizy ßerbſke adventſke khěrluſche w ßwojich luboſnych hłoßach pſches ßwjatniży klincža, potom ßo kóżdolětnje też w Draždżanach Serbjo w kſchižnej zyrkwi saßo do Bożeje ßłużby w macžerńej rěcži ſhromadża. Bliżſche **ßerbſke kemſchenje** je njedżelu **2. adventa,** 5. hodownika, a ßo wutrobnje proßu, ſo chżył kóżdy cžitař hnydom wo nich ßwojim ſnatym w Draždżanach a wokolinje powjeſcž dacž. Spowjednu wucžbu ſa Bożim blidom, kiž ßo 1/2 12 hodż. ſapocžnje, ſměje farař Domaſchka ſ Budeſtez, prědowanje farař Mikela ſ Maleſchez. Kóżdy Sſerb je wutrobnje witany. Duż wotorhńmy ßo wſchitży na hodżinku abo dwě w ßwojich domach a ſeńdżmy ßo 2. adventa w kſchižnej zyrkwi, a to niz jenoż ſa prědowanje, ale runje tak ſa Boże blido. Na ſaßowidżenje!

S **Draždżan.** Sańdżeny ſchtwórtk tu knjes dr. theol. Filip Rěſak, kralowſki dwórſki kapłan, ßwój 25lětny měſchniſki jubilej ßwjecżeſche. Knjes Rěſak, kotryż je ßo 1859 we Wurizach narodżił, bě 25. novembra 1884 jako měſchnik ßo wußwjecżiwſchi najprjedy ſ kapłanom w Khróſcżizach był. Poſdżiſcho bě wón ſ adminiſtratorom w Kamjenzu a w lěcże 1894 ßo wón jako präſes Sſerbſkeho ſeminara do Prahi powoła. Lěto poſdżiſcho jeho ſa krónprynzoweho a w lěcże 1902 ſa kralowſkeho dwórſkeho kapłana pomjenowachu. Kral jemu ryczeřſki ſchiž 1. rjadownje Albrechtoweho rjada ſpożcži. Hižo ſa młode lěta je knjes jubilar ſa ßerbſke pißmowſtwo dżěłał. Jeho prěnje dżěło, kotreż je dla ßwojeje wubjerneje ßerbſcžiny wſchudże kedżbliwoſcž a pſchipóſnacže namakało, bě kniha: „Naſcha wowka“. Poſdżiſcho je wón mały a wulki katechismuß a bibliſke ſtawiſny wudał. Wot wjele lět wón protyku „Krajan“ piſche. Bóh chżył tutemu pilnemu ßerbſkemu ſpißacželej hiſchcže mnohe lěta cžiłoſcže a cžerſtwoſcže k dalſchemu wuſpěſchnemu dżěłu ſa Sſerbowſtwo ſpocžcžicž!

S **Hbjelſka.** Wutoru w nozy bě tu w domje cžaßnikarja a zigarnika Schawy woheń wudyrił. Khěża je ßo do cžiſta wotpaliła. Schawa, kotryż cžeżko ßłyſchi a ma jenoż jenu nohu, ßwój dom ßam wobydleſche a twjerdże ſpaſche, hdyż woheń wuńdże. Schawa budżiſche ßo bjes dwěła ſpalił, njebudżiſche-li ſ cžaßom piwowy wikowař Urban ſ Wósborka woheń pytnył. Tutón hnydom wokno roſraſywſchi Schawu ſ woknom won donjeße. Hnydom na to ßo paloze twarjenje saßypny. Każ ßo ſda, je ßo woheń ſe ſłóſtniſtej ruku ſałożił.

S **Hródka.** Pſchi wólbach měſchcžanſkich ſaſtupjerjow běchu w 3. wotdżělenju porjadowe ſtrony roſkorjene. Tak je pſchiſchło, ſo ßo wſchitży tſjo ſozialdemokratojo ſ wulkej wjetſchinu wuſwolichu.

S **Worſchcže.** Naſch nózny ſtražnik bě wóndano w nozy po 11 hodżinach pſched Scholcžiž korcžmu jeneho dżěłacžerja sběhnył. Pſchi tym pjany cžłowjek ſkorżeſche, ſo jeho ruka boli. Naſajtra jeho boloſcže tak pſchiběrachu, ſo dyrbjachu jeho do Niſcžanſkeje hojerńje dowjeſcž. Tam ſpóſnachu, ſo je ßebi ruku ſłamał.

S **Krjebje.** Pſchi hońtwje, kotraž ßo tu pónđżelu mějeſche, ßu 70 ſajazow, 56 kaniklow, 6 bażantow a 4 kurwoty potſěleli.

Přilopk.

* (Ssuſchenje běrnow.) W nalěcžu hódnoſcž běrnow wotehjera. W nowſchim cžaßu ßu maſchinu wunamakali, ſ kotrejž ßo hodżi běrny ßuſchicž a jim jich hódnoſcž na dołhi cžaß njepſchikrótſchemu ſdżerżecž. Dſchatzſke ratarſke towarſtwo je wobſamkło, ßebi tajku maſchinu kupicž, jeli ſo by ßo doſcž ßobuſtawow ſamolwiło, kotſiž buchu běrny ßuſchicž dali. Zokrowa fabrika w Dſchatzu by po żadanju ßuſchenje běrnow pſchewſała.

* (Stwina tapeta ſ pſchicžinu khoroſcže.) Direktor Winſkeje leżomnoſtneho kreditneho towarſtwa, Theodor Taußig, je cžežko ſkhorił. Barlinſki lěkař Dr. Appenheimer ſpóſna, ſo je ßo khory ſ tapetu ßwojeje ſpanſkeje ſtwy ſajědojcžił. Khoroſcž ßo ſ wumpjeru a ſymu pokaſowaſche.

* (Pod kołami żeleſniſkeho cžaha.) Pónđżelu wokoło 12 hodżin w nozy w Duchzowje w poknózných Cžechach nětkotſi ludźo pſchi dele puſchcženej żeleſniſkej ſawjerje pola hatoweje promenady cžakachu. Hdyż bě tworowy cžah nimo ſjěk, dwaj mużikaj ßamomóżnje ſawjeru ſběhnyſchtaj, ſo byſchtaj żeleſnizu pſchekrocžikoj. W tym ßamym wokomiku pak ſ Mosta ludżazy cžah pſchijědże, kotryż mużow ſhrabny a mori. Jedyn ſ njeju je woženjeny a żonu a tſi dżěcži ſawoſtaji.

* (Njeſbożowny kwaß.) Jedyn automobil ſ zyłkym kwaßarſtwom je w Cewfordże w Georgiji w poknóznej Amerizy wjecžor ſ 15 kohcži wyßokeho mosta dele padnył. Nawożenja a dwě druhej woßobje ßo morichu, njewjeſta a jejna ßotra ßo cžežko wobſchkodżiſchtej.

* Na hróſbne waſchnje je ßo w Barlinje jedyn dróżkař pſcheßłapił, kotryż w nozy domoj pſchiſchedſchi wjazy krócž ſa ßobu njebě ßwoju żonu nadeſchoł. Měnjo, ſo je wona ßwoju khoru ßotru wopytacž ſchła, ßo wón na nicžo ſke njemyßlo do łoża lehny. Schtwórtk wón pſchipadnje gardinu ſběhnywſchi żonu jako cžěło ſa hoku wißazu wohlada. Dla khoroſcže ßwojeje ßotry ßo rudżo, bě ßebi wona hižo pſched tſjomi dnjemi żiwjenje wſała.

* (Bitwa ſa paduchomaj na tſěſche.) W Barlinje ßo ſchtwórtk roshorjaza hońtwa ſa dwěmaj paduchomaj wotmě. Běſchtaj w jenej khěži kradnyłoj, a hdyż jeju pytnychu, běſchtaj na tſěchu cžełkoj. Dokelž běchu wſchě pódlanſke twarjenja niżſche, dyrbjeſchtaj na tſěſche woſtacž a ßo tam ſady wuhnja ſkhowaſchtaj. Poliziſtojo ſpytachu jeju ſajecž, tola dokelž jimaj paduchaj hrożeſchtaj, ſo jich ſ tſěchi ſtorcžitaj, ßo cži na łubju wrócžichu. Duż niczo druhe njewubu, hacž po wohnjowu woboru póßłacž. Prjedy hacž ta pſchijědże, ßo paduchaj poddaſchtaj; dokelž běſchtaj na tſěſche ßedżo ſymu pſchemrěłoj.

* (Zimaj ßo ſpaliłoj.) W Eſſenje w ſchkrějerni „Němſki khěżor“ ßo wós, ſe żahłymi truſkami nakładżeny, powali a dweju Italſkeju pod ßobu pohrjeba. Wonaj ßo ſpaliſchtaj.

* (Hróſbny njeſkutk jeneje macžerje.) Se ßwojim mużom ßo ßwadżiwſchi je żona krawza Handina w Rouenje w Franzowſkej ßwoje tſi dżěcži do jeneje hłubokeje ſtudnje cžißła. Potom wona wo pomoz wołaſche. Tola ßo njeporadżi, dżěcžom ſaßo żiwjenje wrócžicž. Żonu ßu ſajeli.

* Saſtań! Schtó tu je?! Njedawno je jedyn jenołětny dobrowolnik, kotryż bě pola Barlina na tſělniku na ſtraži, jeneho ßornika tſělił, dokelž tón na ſawołanje: „Saſtań!“ „Schtó tu je?!“ njeje wotmolwił. Podobna wěz je ßo pſched nčkotrymi lětami w Wilhelmshavenje ſtała. Tam bě ßo powjedanje roſnjeßko, ſo dwaj zuſaj zivilnu druſtu wobleczenaj offizěraj w twjerdżiſnje ßo wobhonjataj a ſo ßo woßebje prózujetaj, nawjedżicž, kak je nórſki brjoh wobtwjerdżeny. Nóznym ſtražnikam ßo teho dla porucki, ſo dyrbja ſa wobhonjerjomaj ßlědżicž. Na to naſajtra ßo ſtraži ſcžěhowazy ſtražowanſki repport woteda: „Dżenßa w nozy je patrouillowazy ſtražnik pſched pólwrowym magazinom pódla forta Heggenſa jenu wowzu ſakoł. Stražnik matroſa N. wokoło 1/2 2 hodżin nčkoho k grotowemu płotej pſchińcž widżi a na njeho „Saſtań! Schtó tu je?!“ ſawoła. Wowza njewotmolwi, ale bliże pſchińdże. Na to ſtražnik ſ nowa ſawoła, a wowza ſaßo njewotmolwi. Duż ſtražnik tſeczi krócž ſawoła a bajonnet na tſělbu tyknu. Hdyż ßo jemu njewotmolwi, wón kkó, a hakle nětko widżeſche, ſo mějeſche

wowzu pšched žobu. Wón to pšchi pšcheměnjenju wošjewi, so wowza w straži forta Heggensa leži! Strażu mějazy: H., cžołmarski mant." Schto je žo se sakkótej wowzu a wobhonjerjomaj stako, njeje žo napißako.

* (Wožmore morđarstwo.) Sańdženu žobotu dopołdnja žu w Bogußławje pšchi pruśko-ruskej mjesy kněžkarja Stanißława Waßilewskeho, jeho žonu a pjecź dźěcži a pšchichodneho nana, wumjeńkarja Scholtyśiaka we kožach skónzowanych namakali. Na jeneho wojeńskeho cžeknjeńza, kotryž je hacž do 18. novembra wjeczor pola Waßilewskez dźěkał, tukaju, so je njeskutk stucžił. Hacž dotal žu wußlědžili, so žu žo 150 hriwnow pjenjes, dołhi cžěmny schěry mantl, jene cžorne njedźelske wobleczenje, jedyn saniklowany saczny cžaßnik, jedyn nimale nowy cžorny wowcži kožuch a wschelake schaty kradnyke. Na wußlědženje mordarja je žo 1000 hriwnow myta wustajiło.

* Mormonski stat w połnóznej Ameriży žo po 78lětnym wobstaczu rospuschcži. Jon Smith bě 1827 nabožeńsku sektu mormonow, tak mjenowanych „žwjatych poßlednich dnjow" sał žił. Wón bě, kaž wudawasche, wot Božeho jandźela do słotych platow sarγte pißmo dostał, kotrež wón pšchekoži a pod napißmom „Mormonska biblija" wuda. Hnydom w spočzatku žwojeho wustupjenja wón wjele pšchiwißowarjow namaka, kotsiž s nim do wjeczorneje Ameriki wucźahnychu a žo w Ohrośkim stacże saßydlichu. W lěcże 1871 president sjednoczenych statow, Graut, praji, so je mormonstwo powostank barbarstwa, kotrež žo s siwilisaziju, dobrymi waschnjemi a statnymi sakonjemi njesnjeße. Njedźiwajzy teho mormonski stat dale wobsta, tola pak jenož pod statnej kontrolu jeneho sastupjerja knjezerstwa sjednoczenych statow. Pšched 25lětami bě mormonstwo k najwjetšchej mozy dóschło. Posdźišcho žo mormonoju wucžby žwojeho prěnjeho profety wjazy krucże njedžerżachu a wjeležónstwo dyrbjesche žo hižo dla połnózno-amerikanskeho sakonja wotstronicź. Skónczńze běchu wobydlerjo mormonskeho stata jenož hischcże po mjenje mormonoju, woprawdže žo woni w žwojich waschnjach druhemu wobydlerstwu sjednoczenych statow dospołnje runachu. Nětko je sarjadnistwo hłowneho města mormonskeho stata wobsamkło, mormonski stat tež formalnje rospuschcźicź, dokelž wón po woprawdźitoscźi dawno wjazy njewobsteji.

* (Spytane sajědojcźenje awstriskich stabowych offizěrow) Pšched tydźenjom we Winje hejtman generalneho staba Mader na sajědojcźenje s zyankaliom wumrje. Wón bě dwě pille wužił, kotrejž běschtej žo jemu s pißmom pschipóßłakej, w kotrymž žo praji, so tele pille k poßylnjenju woßłabnjenych mozow žłuża. S pschepytanjom polizije je žo wußlědźiło, so žu we Winje wschitzy dźeßacźo offizěrojo, w novembrje na hejtmanow w generalnym stabje powyscheni, tajke pille dostali. Tehorunja je žo nawjedźiło, so s wyschschich leutnantow generalneho staba, kotsiž žo w novembrje njejßu powyschili, nichtó njeje tajke pille dostał. So měł žo stóśtnik mjes ziwilistami pytacź, je lědma wěricź. Dokelž žu poßykku jenož hejtmanoju dostali, polizija na to tuka, so je jedyn offizěr poßykki roseßkał, kotryž je žo pschi powyschenju pschescholk abo pschi pruhowanju pschepadnył.

* S palazych wuhlowych podkopkow w Cherryu (w Illinojskim stacże) je žo hischcże 90 žiwych a 92 morwych hewjerjow wukhowało. 198 hischcże po sapißach pobrachuje. S palazych podkopkow žo wróczíwschi wukhowarjo powjedachu, so žu hromady cžołkow widźeli, ke kotrymž njejßu mohli jědojtych płunow dla dóńcź. Wukhowani žu wóżom dnjow połneho stracha na woßamoczenym městnje sady pjerschczoweje murje pschebyli, kotraž wohnjej wobarasche, žo k nim dobycź. Na poßled woni cžrije, rukajzy a skoru tramow jědźachu a wolij s lampow a wodu, kotraž žo psches semju cžischcźesche, pijachu. William Clelland, lambora worschty dźěłaczerjow, žo prěni wohnja dohlada a žwojich towarschow do wopuschczeneho schachta dowjedże. Hewjerjo pjerschczowu murju natwarichu a sbytki jědże, kotruž hischcże mějachu, na někotre dny rosdźělichu. Jedyn se saßypnjenych wumrje; jeho pod pjerschczowej murju pohrjebachu. Hdyž běchu saßypnjeni sadwělowanju blisko, jich wjednik Clelland khěrlusche spěwasche a žo modlesche, so by wowróćnjenju blischich towarschow smużił a skhroblił. Jeho bratr Robert Clelland wukhowanske dźěło wodźesche a jeho žameho na běły dźeń wunjeße. William Clelland pak žo s womoru wobja, hdyž se schachta pschińdże a žo nětkole se žmjerczu bědźi. Žony saßypnjenych dźiwje schachtowy nutskhód nadběhowachu, hdyž žo wukhowani horje wjesechu. Mjes nimi a wojakami, pšched schachtom stejazymi, dźiwje bědźenje nasta. Kaž snjembrjene žony a dźěcži khrobłym wukhowarjam nosy koschachu.

* (Njesbožowna luboscź.) W Pruskim Stargardże žu blisko krajneje kobłarnje 19lětnu dźěłaczerku Sprenglerez do spanja tšělenu namakali. Posdźischo podoffizěra Schuberta s 72. połneho artilleriskeho regimenta do wutroby tšeleneho morweho nadeńdźechu.

* (Njesbože pschinoschazy kamjeń.) Kaž žo sda, je mjes pucźowarjemi na franzowskej parnej łódźi „Seyne", kotraž je žo w indiskim morju pola Singapore potepiła, tež bohaty Schpanczan sennor Habib był, wobžedźeŕ módreho Hopoweho diamanta, wo kotrymž žo powjeda, so je wschitkim žwojim wobžedźerjam njesboże pschinjeßł. Spodźiwny pschipad by był, hdy by Schpanczan, kotryž je tón diamant hakle pšched krótkim cžaßom kupił, pschi potepjenju łódźe žmjercź namakał. Powjeda žo žamo, so je wón žławny diamant pschi žebi měł, hdyž je žo łódź ponórika. Diamank wot léta 1688 znaja. Tehdy je jón žławny pucźowaŕ Tavernier kupił a do Europy pschinjeßł. Tavernier do njesboża pschińdże a diamant žo skónczńze franzowskemu kralej Ludwigej schtyrnatemu pscheda. Wón potom pschi franzowskim trónskim połkadże wosta, a kralowa Marja Antoinetta, kotrejž w revoluziji hłowu wotrubnychu, jón wjazy krócź pschi žwjedźenjach w Tuilleriskim hrodże njeßeche. Po revoluziji žo diamant shubi a 40 lět posdźischo saßo w Amsterdamje na sjawne pschińdże. Mjes wjele wobžedźerjemi, kotrychž je kamjeń w běhu lětow měł, je žo pjecza tež wotßadźeny sultan Abdul Hamid namakał. Sennor Habib kamjeń sa 1,600,000 hriwnow kupi a w jenej awkziji lětża w juniju dyrbjesche žo wón dale pschedacź, poßledni wokomik pak sennor Habib kuß wróczi a drohotny kamjeń wobkhowa.

* (Krwawny njeskutk žarliweje žony.) W Plawnje w Vogtlandskej je mandźelska 30lětneho pschekupza Schmerlera tuteho na dróży satšělicź spytała. Tši kulki jeho do wutrobna, khribjeta a ruki trjechichu; njedźiwajzy teho móżesche wón cžeknycź. Žonje revolver wutorhnychu, dokelž chzyschce žo wona žama moricź. Wona žo bojesche, so jej muž njeje žwěrny. Muž cžežko khory w hojeńni leži.

* (Woheńbluwoza hora na Kanariskich kupach.) Na kupje Teneriffje je sańdženy tydźeń na dobo vulkan, kotrehoż woheń bě pšched něhdże 100 létami haßnył, na dobo počzał saßo woheń bluwacź. S hory žo 200 metrow schěroka réka lawy wustorkuje, kotraż je wczera wjeß La Manchas doßahnyła. Wobydlerjo pšched lawowej réku cžékaja. S hory žo wumjetazy popjeł hižo kohcź wyßoko wokolinu pschikrywa a je wulke sapuiczenje naczinił.

Wußudźenja.

Lawniski žud. Dźěłaczeŕ J. Frenzel se Židowa bě w nozy 2. oktobra pšched starymi kasarmami w Budyschinje nózny měr kasył a polizistej, kotryž pschecźiwo njemu sakrocźi, sschiwdźaze wudma nawdanał. Frenzla, kotryž je žo hižo wospjet dla pscheńdźenja pschecźiwo sjawnemu porjadej pscheschoł, k jastwu na 4 měßozaj a 2 njedźele saßudźichu.

× 41lětny žiwnoscźeŕ J. A. Rohark s Bukojny pola Huczíny bě w nozy 22. septembra bjese wscheje pschiczíny tamnischeho kowarskeho mischtra A. Khěžnika s nožom wospjet do hłowy kłół. Rohark wudawasche, so je žo s nusu wobarał. Lawniski žud pak spózna, so je wón prawo nusneho wobaranja pschekrocźił a jeho k jastwu na 2 njedźeli saßudźi. Nóż žo jemu wotewsa.

× Dźěłaczeŕ Rücka se Sserbskich Pawlez bě s jastwa žo puschczíwschi 3. dżeń jutrow bjes pjenjes do korczmy w Rabozach oschischoł. Tam wón jenemu knjezemu dźěłaczerjej, kotryž bě na stole žedźo wußnył, pjenjezny móscheń s 8 hriwnami a žłeborny cžaßnik kradnył. Dźiwajo na jeho tehdomnischu nusu jemu jenož 4 dny jastwa pschißudźichu.

× Kubleŕ J. A. Lehmann w Kelnje bě pjecza jenu hußezu khěžerjo Mikławscha Jerschika tam, kotraž bě žo na jeho kuzy paßta, dwójzy wo semju cžißnył a do njeje kopał, tak so bě hußeza kónz wsała. Njedožahazych dopokasmow dla Lehmanna wuwinichu.

× Fabrikarka Kernowa w Khróscze bě mandźelsku pißarja Gieselta tam skschiwdźenja dla wobskorżiła, dokelž bě ta powjedała, so bě Kernowa, hdyž bě na knjezich polach běrny sběrała, wjeczor wospjet běrny žobu domoj pschinjeßła. Dokelž móżesche Gieseltowa pšched žudom dopokasacź, so bě Kernowa woprawdże běrny s knjezich polow domoj noßuła, ju wuwinowachu.

Porjedźenje: We swjedźeńskim spěwje, k. far. kan. Herrmannej poswječenym a w poslednim čisle woćišćanym, ma w 1. štučcy na kóncu 4. rynčka město „dypka" komma stać, w 2. štučcy na kóncu 5. rynčka pak město „wusywam" **wusywanjam** rěkać.



Rukawate lazy

porucza

Osswald

na kamjeńtnej haßy 7.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 **telefon czißło 415**

porucza ßwoje baloko a schěroko snate

palenzy a likeury.

Roseßlanje w czwizach a bleschach.

Proschu ßebi placzisnowy sapiß zadacz.

Franz Marschner



czaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

wój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeszasow** k dobrocziwemu wobkedzbowanju porucza.



Hłowna mora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje placzisny.**

Pißomne wuczinjenja,

liszciny, testamenty, próstwowne pißma atd. nastajeja, **hypothekske pjenjesy a kupowanje a pschedawanje lezomnosczow** saradźujetaj

J. a E. Koban pschi zitnych wikach. czo. 4, telefon 675.

— Rěczimoj tez ßerbsti. —

Dźělba

kruwjazych a konjazych

schczěczow

mam tunjo na pschedań.

Max Bertram w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschczu 5.

Włoßanki po najwyschschej placzisnje kupuju.

Pißarnja

ßa kupne, hypothekske, dismembrazisle, testamentske a sawostajenstwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej drózy czo. 1

po 1 skhodże, hoscenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Kosaze kože

howjase kože, czelaze kože, sajecze, kaniklaze, tkhórjaze, kunjaze, korcze kože, wowcze kože a wowczu wołmu

po najwyschschich placzisnach kupuje

Heinrich Lange

a pschi zitnych wikach 11 pschi wowßnych wikach 4,

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Liebsch,

ßudnisli aktuar sw. ßłużby

pschi nowych hrjebjach 5

pißarnja ßa kupowanske, hypothekske, dismembrazisle, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.

Rěczi ßerbski.

— Telefon czißło 177. —

Pscheßadźowanje lezomnosczow.

Czechez pschedawarnja

kolonialnych tworow

w Rakezach

porucza

schlesynsku pscheńczinu muku punt po 18 np.,

pschi 1/4 zentn. punt po 17 np.

Tez pschedawam k pjeczenju czisty **dobry kój** punt po 58 np.,

najlepschu **lanu muczku** punt po 11 np.,

pschi wjazy puntach tuńscho,

gropnu **kolbaßowu hejduschku** punt po 19 np.,

hachtl po 1 mk. 10 np.,

ierje po 5 a 6 np.

Tez na ßwoju **skótnu ßel** zentnar po 2 mk. dopominam.

Wschě twory na saměnjenje dawam.

Meblowa awkzija.

Schtwórtk 2. dezembra dopołdnja wot 10 hodzin maja ßo na ßukelnskej haßy 26 w sadnjej khěži psches podpißaneho scźěhowaze wězy jako **5 wschelakich sofow, 1 wulki rózluy sofa** (s duba wurěsany a panelowy nastawk), **1 wulki stok, 3 myjne blidka, 1 jendzelske reformske łožo s matrazu, 3 łoża s matrazu, 1 rejwanski wjerczity piano, 2 bronsowaj krónskaj ßwěcznikaj** se schkleńzu a wjazy sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Khorla Weigelt,

do pschißłuschn. sapokasany awkzionator.

Sawostajenstwowa awkzija.

Wutoru 30. novembra dopołdnja wot 11 hodzin maja ßo w hoscenzu w Panczizach semrjetemu knjesej fararjej Jakubej Bartej ßłuschaze sawostajene wězy na pscheßadźowanje pschedawacź a to: **pißanske blida, vertiko, drastne khamory, myjne blidko, 1 regulator, 1 amerikanski stejazy czaßnik, 1 słoty saczny czaßnik, 1 ßlěborny ankrowy czaßnik, łožo s matrazu, 5 teppichow a běhaczow, 2 blidze, garnitura pólstrowanych meblow, drasta, wobucze, porzlin a winowe schkleńzy.**

Herbjo.

Ssym ßo w Budyschinje na **Moltkowej drózy 19** jako

subjazy lěkař

saßydlił a praxis hromadże s knjesom subjazym lěkarjom **Freyom** wjedu.

Ssym składnosć měł, subjazolěkarske wobstejnosće w Barlinje, Winje, Parisu, Londonje a w Amerizy sesnacź, a moje nimale 26létne skutkowanje sa bohate naschonjenje rukuje.

W Budyschinje, w oktobrje 1909.

Freund,

němski approbowany subjazy lěkař a grodowany w Amerizy jako subjazy lěkař.

Żeleso, metalle, hadreschcza, koscze

atd.

po najwyschschich dnjowych placzisnach kupuje

Siegfr. Sußmann

na hornczerskej haßy 35.

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodzinach.

Wschitzy dobri Serbja ßu witani.

Dr. C. Roeberowy

plestr psche podklócze

wicze, drjenje 1 schț. 50 np. je ßo tyßaz krócź wupruhował.

Germania drogownja

na bohatej haßy.

Kucharki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku zitnych wikow w czrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Rjane wobydlenje

je hnydom na pschenajecze w Kukowje pola schewza **M. Mikle.**

Sa dotalne we wulkej měrje mi spožčene dowěrjenje šo najwutrobnischo džakujo, proschu česchčenych Sserbow, so bychu też pschedstejaze hody mje pschi potrjebje

kožanych tworow, schulskich tornistrow, toschow, portmonejow, šlow, paßow, konjow k hrajkanju, kolebanskich konjow, pólstrowanych mjeblow, sofow, ložow matrazow, kaž też wschěch **šedlarskich wězow**

wopytali a lubju kóždemu, kotryž mje wopyta, krucze sprawne poßłużenje.

C. A. Pietsch, šedlarski mischtr

pschi žitnych wikach 8,

pódla Kellingez barbjerńje.

P. P.

S tutym najpodwolnischo k wjedženju dawamy, so šmy dženša

piwowu składownju

hacž dotal wot

knjesa **Jurja Warnacža** w **Khróschčizach** wjedženu, s nim šo dojednawschi do šamßneho sarjadowanja pschewsali.

Bleschowe piwa, w tamnischej składowni šo wot nětka pschedawaze, šu wschě

s naschej piwarńje wocžehnjene,

na čžož woßebje kedžbliwe čžinimy.

Pola wotebjerarjow šo namakaze blesche a kaschcže, tak daloko hacž wone dotalnej Warnacžez piwowej wikowarni šłuschachu, šmy kupili a šu do naschoho wobšedženstwa pscheschłe; wone chzyle šo nam teho dla wróčžicz.

Proßymy s tutym wo dobročžiwe skasanki a lubimy, so je spěschnje a šwědomicže wuwjedžemy.

W Budyschinje, 29. novembra 1909.

S počžeschčowanjom

Budyska piwarńja a šłodžerńja,

akzijowe towarstwo.

S tutym šebi dowolam najpodwolnischo k wjedženju dacz, so šym

pschedawarńju zigarow po zylisnach

semrjeteho knjesa **J. G. Lehmanna** w **Budyschinje** na seminarskej haßy 10 kupił a pschewsak.

Wschě wot semrjeteho wjedžene družiny budu też ja dale pschedawacz a proschu semrjetemu wopokasane dowěrjenje dobročžiwje na mnje pschenjesecz. Budu šo stajnje prózowacz, po tunich płaczišnach jenož s dobrymi družinami čzeschčenym wotebjerarjam poßłużowacz.

S počžeschčowanjom najpodwolnischo

J. G. Lehmann

mějeczel: **A. H. Marzoll.**

Starožitne

meble

a druhe stare wězy šo kupicz pytaju.

Pietsch, na šukelnskej haßy.

Piekarskeho wuczobnika

šyna sprawneju starscheju, do wuczby pytam. Też pjenježny dar šo dawa.

Jan Renez, piekarski mischtr na Mužakowskej drósy 29.

Burske towarstwo w Rakezach

smjeje, da-li Bóh, **jutrje njedželu 28. nov.** s dypkom 4 hodžin w Gäblerez hoschčenzu šwoje **měßaczne poßedženje.**

Wo bohaty wopyt proßy **pschedšydstwo.**

Jutrnica,

serbske tow. za Njeswačidło a wokolinu,

zmeje jutře **njedželu 28. nov.** pop. w **4** hodž. pola **Čechec we Łomsku** swoje měsačne posedženje.

Ta a druha zajimawka so Wam poskići. Duž přińdźće wšitcy, lubi Jutrničenjo, hosčo budža nam lubje witani.

Předsydstwo.

Ssueželna kruwa

je na pschedań w Ssmochczizach čzišło 10.

Hußle

s kaschczom ma tunjo na pschedań Metzner na Jurjowej drósy 21 delka.

Woženjeny hejtman

pyta šo k nowemu lětu 1910 na knježi dwór we **Welečzinje** w Sa.

Piekarskeho wuczobnika

k jutram pyta piekař **Schotta** an garbarskej haßy 10.

Ssłużobna holza,

s najmjenischa 18 lět stara, šo k nowemu lětu pyta na Michalskej farje w Budyschinje na jerjowej haßy 15.

Shubił

je šo kožuch na puczu s Holeschowa do Makeho Wjelkowa. Sprawny namakař šo proßy, so by jón sa myto pak w hoschčenzu w Malym Wjelkowje, pak w hoschčenzu w Holeschowje wotedał.

---

†

Džak!

Pschi wotšalhiczu naschej lubowaneje, droheje, nětko w Bosy wotpočžowazeje maczerje, pschichodneje maczerje a wowki

Marje swud. Nowotnoweje

rodz. Donatez

je šo nam jara wjele wopokasmow luboscze a džělbracza wobšwědčiło. Duž nam njeje móžno, šo kóždemu parschonšzy džakowacz a teho dla wschitkim, kotříž šu pschi pustym wjeczorje k czeschči semrjeteje pschitomni byli a s troschtowanskimi šłowami, kwětkowymi darami a s pschewodom k poßlednjemu wotpočzinkej naschu ból pomjeńschicz pytali, šwój najwutrobnischi džak, woßebity džak pak knjesej fararjej Waltarjej w Njeßwačzidle prajimy.

W Lischej Horje, pohrjebny džeń 21. nov. 1909.

W mjenje hłubokosrudženych sawostajenych

Nowotnez šwójba.

(K temu czišłu pschiłoha.)

Prěnja pschiloha k czišku 48 Serbskich Nowin.

Sobotu 27. novembra 1909.

Placzišny rěsneho skotu na Draždzanskich skótnych wikach.

22. novembra 1909.

Placžišny po zentnarjach w hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjeninje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	40—43	77—79
awstriske	42—46	79—83
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	36—39	73—75
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	32—35	69—71
4. žnadnje pizowane łóžđeje staroby	26—31	58—66
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	39—42	71—75
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	36—38	67—70
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	32—35	62—66
4. žrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	27—31	56—61
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	39—42	69—73
2 žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	36—38	66—68
3. žnadnje pizowane	30—35	60—65
Cželata:		
1. najlěpsche z mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	49—52	79—82
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	45—48	75—78
3. žnadnje wuwite wot zyza	40—44	70—74
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich zhischiženjow w starobje hacz do $1^1/_4$ lěta	59—61	76—78
2. mjaßne	56—58	73—75
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	52—55	68—72

Placžišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 20. nov. 1909. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 25. nov. 1909. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza . . . . . běła	—	—	—	—	10	—	10	50
" . . . . . žołta	—	—	—	—	9	80	10	20
" nowa	10	15	10	30				
Rožła	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	69	7	81	7	50	7	80
Jeczmjeń . . . 50 kilogr.	8	40	8	65	8	—	8	50
Wows nowy 50 kilogr.	8	—	8	40	7	30	7	60
Hróch	11	50	14	—	16	50	17	—
Woka	10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły	15	50	16	—	16	—	17	—
Hejduschka	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	2	20	2	60	2	30	2	50
Butra . . . . 1 kilogr.	2	60	2	80	2	50	2	70
Pschenčna muka 50 "	11	25	20	50	19	75	20	75
Ržana muka . . 50 "	9	50	13	—	13	75	14	75
Ssyno . . . 50 "	5	—	5	30	4	50	5	—
Ssłoma . . 100 "	5	40	5	60	3	65	5	—
Prožata 768 schtuk, schtuka	9	—	23	—	—	—	—	—
Pschenčne wotruby 50 kilogr.	—	—	6	25	6	50	6	70
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	50	6	60	6	90
Pschenčny gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—
Ržany gris 50 kilogr.	—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (žołta) wot 10 hr 45 np. hacz 11 hr. — np., rožła wot 8 hr. — np hacz 8 hr. 50 np., jeczmjeń wot 8 hr. 40 np. hacz 8 hr 80 np, wowß wot 8 hr. 10 np hacz 8 hr. 30 np

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr — np hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz 10 hr 15 np., nowa: 17 hr. — np. hacz 17 hr. 34 np., kórz rožži po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 12 hr. 30 np. hacz 12 hr. 50 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 11 hr 76 np hacz 12 hr. 11 np.

Wiczne placžišny we Kamjenzu.

25. nov. 1909.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 7 hr. 70 np. hacz 7 hr. 90 np., pschenza wot 10 hr. 30 np. hacz 10 hr. 50 np., jeczmjeń wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 20 np, wowß wot 7 hr. 50 np. hacz 7 hr. 90 np., jahły wot 16 hr. — np. hacz 17 hr. — np. hróch 15 hr — np., žyno 5 hr. 60 np., běrny 2 hr. 60 np., žłoma (100 kilogr.) 6 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacz 2 hr. 80 np.

Wjedro w London: 26. novembra: Pomročzene

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 1. njedželu adventa rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěcź, $^1/_2$9 hodź. farar Räda žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje farar Räda — Wutoru wječor $^1/_2$6 hodźin budze w Brěsowje a žrjedu $^1/_2$5 hodźin w Libuchowje žerbska adventska nutornosć.

Křćenl

W katholskej zyrkwi: Martha, Maza Felixa, formarja w Budyschinje, dź. — Herta, Josefa Matißa, kowarja w Budyschinje, dź.

Wěrowanl:

W Michalskej zyrkwi: Gustav Emil Rencź, dźěłaczer na Židowje, s Hanu Běluschez tam

Zemrjeół:

W Michalskej wozadze 18. novembra: Khorla August Mischnak, wobydlet wokrjeßneje khorownje na Zidowje, 78 l. 20 d. — Karolina Augusta Moßakez Kłoßopólskez, njebo Khorle Augusta Jeremiaßa, ryczerkublerja nad Ratarjezami, sawostajena wudowa w Budyschinje, 84 l. 7 m. 13 d. — 22. Handrij Ernst Pjetrasch, bywschi rěsniski mischtr a khěžer na Zidowje, 81 l. 6 m. 28 d.

W katholskej wozadze: 17. novembra: Johanna, Pawoła Stöbera, samkarja w Budyschinje, dź. 4 l. 11 m. 14 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

1. njedźelu adventa smeje rano $^1/_2$8 hodź. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucźbu, $^1/_2$9 hodź. farar Kschižan žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju w 4 hodź. budze w Noßlizach na schuli žerbske prědowanje a žerbska a němska spowjedź.

Pjatk 3. dez. budze rano $^1/_2$8 hodź. němska, $^1/_2$9 hodź. žerbska spowjedź a $^1/_2$10 hodź. žerbske adventske kemschenje.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

1. njedźelu adventa smeje rano $^1/_2$8 hodź. farar Domaschka žerbsku spowjedź, duchowny Wójź dopołdnja $^1/_2$9 hodź. žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Hotowe žłomniki

wschěch wulkosczow,

rubjany a běły płat

wschěch schěrjow,

běłe a rubjane trjenja

a **blidowe ruby**

po jara poměrnych płaczišnach poruczа

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

W. Häcker.

Wolmjane a bawlmjane twory

w Budyschinje na žitnej haßy 7.

Wulki wubjerk

wolmjanych a połwolmjanych

žuknjowych tkaninow.

Koschlazy barchent. | Hotowe žuknje.
Jakowy barchent. | Hotowe schórzuchi.

Sprawne poßłużenje. — Tunje placžišny.

Shorjelska pschedawarnja

Jan Schaaf

Pschi bohatym tórmje. Pschi bohatym tórmje.

w Budyschinje na bohatej haßy 29.

95 pjenjezkowske dny 95 pj.

ßo póndzelu 22. novembra sapoczmu.

Zonjaze klobuki.
1 sportski klobuk **95** pj.
1 rjenje wupyscheny klobuk **95** pj.

Khapy.
1 lodojtokožana khapa **95** pj.

Mužaze jaki
k wuběranju **95** pj.

Spódnje taille
s wolmy, s rukawomaj a bjes nieju **95** pj.

Spanske pschikrywy
pißane po **95** pj.

Rukajzy.
4 por. rukajzow **95** pj.
3 = rukajzow **95** pj.
2 por. modneje barby **95** pj.
1 por. = = **95** pj.

Dzělba
schenillowych rubischczow
95 pj.

Dzělba
balskich schawlow
po **95** pj.

Dźěczaze gamasche
na wubjerk, 2 por. 95 pj.

Dźěczaze czrijki
3 por. 95 pj.



½ spunta **wołmy** wschěch barbow 95 pj.
Wulka dźělba **dźěczazych jupkow** 6 schtuk, 4 scht., 3 scht. 95 pj.

½ duz. schtrykowanych **wutrěwanskich rubischczow** 95 pj.
½ duz. **schantlow,** běłych a pißanych 95 pj.

Mužaze koschle
s barchenta, pißane, po **95** pj.

Normalne koschle
po **95** pj.

Normalne kholowy.
Podschite kholowy po **95** pj.

Žonjaze koschle
barchentowe, pißane po **95** pj.

Žonjaze kholowy
barchentowe, pißane po **95** pj.

Žonjaze nózne jaki
s běłeho barchenta **95** pj.

Barchentowe
žonjaze kholowy
běłe po **95** pj.

Žonjaze
barchentowe ßuknje
s volantom **95** pj.

Wulke spódnje taille 95 pj.

Žonjaze paßy
na wubjerk **95** pj.

Ródlowanske schawle
95 pj.

4 por. **sokow** 95 pj.
3 = = 95 pj.
2 = = 95 pj.
2 por. **žonjazych schtrumpow** 95 pj.
1 = = = 95 pj.

Riz sa saßo pschedawarjow. — Pschedawa ßo sa hotowe pjenjezy, tak daloko hacz sklad dokaha.



Sa brylowpotrjebnych!
Khorla Scholta, optikus
w Budyschinje
pschi hlownym torhoschczu pod radnej khěžu

porucza **bryle** a **tłóczniki,** kotrež ßo jenož, sa wóczko ßo pschihodźaze, dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, czitanske schkleńzy atd., **bryle** a **tłóczniki** po lěkarskim wukasanju.

Sałoženje wobkhoda 1856. — Žědnacze krócz mytowany.

Centralny automat w Budyschinje

(prjedy Jatzkez hoscženz)

porucza

wschelake piwa, wina a likéry schkleńzu po 10 np.,
czopky žitny palenz, grog, horze wino = 10 =
khojej, schokoladu, boullion schalku = 10 =
wschelake delikatne pokładzene pokrutki = 10 =
tykanzy, torty a wschelale pjeczwo = 10 =
nakrawanki, ruski salat atd. = 30 =

Czopke jědze w kóždym czaßu.

Zigary a zigaretty.

Wo pschecželny wopyt proßy **Hermann Lehmann,** sarjadnik.



Phönixowe, Grüßnerowe a Viktoria-

schijaze maschiny

ſa domjazu potrjebu a rjemjeßko.

Dokładne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.

Ssamßna wuporjedzernja.

Clemens Jäckel,

mějeczel **Gustav Kloeppel.**

Telefon 435. Na ſeminarſkej dróſy 5. Telefon 435

Bjes konkurrenzy

po tunjoſczi, pſchiſprawnoſczi a dzerženju ßu moje wot 30 lět w Budyſchinje ßo pſchedawaze prěnjoklaßne wudźělki

wobuća

ſa muzſkich, žónſke a dźěczi.

Zonjaze ſchkórniczki po kóždej płaczíſnje, 6, 7, 8, 9 a 10 mk.

Mužaze ſchkórniczki ſ tolſtej ſwjerſchnej kožu hižo po 4 mk. 75 np.

Schulſke ſchkórnje, wulkoſcze 27/30, hižo po 3 mk. 25 np.

Filzowe ſtupnje ſa dźěczi hižo po 40 np.

Pódla teho mam wulkotny ſkład:

filzowych ſtupnjow a toflow,
filzowych a pjelſczowych ſchkórniczkow,
jěſdnych, hórſkich a hontwarſkich ſchkórnjow,
drjewjanych czrijow a gumijowych ſtupnjow,
rejwanſkich a towarſtwownych ſtupnjow

po ſnatych, jara tunich płaczíſnach.

Wobucze ßo po měrje dźěła a ßo wuporjedźuje.

Pawoł Kristeller

Telefon 168. — na bohatej haßy 29.

Ša naſymſku potrjebu:

Wolmjane ſoki	hižo po	45 np.,
wolmjane ſchtrympy	„ „	30 „
wolmjane mězy	„ „	25 „
wolmjane khapy	„ „	35 „
normalne koſchle	„ „	95 „
barchentowe koſchle	„ „	90 „
ſpódnje ſzukuje	„ „	90 „
kholowy	„ „	90 „

Woßebje płaczíſny hódno:

Czěſke poßleſchczowe pjerje,			
wupjerki, hotowe ſeſchite,	hižo po	275 np.,	
zychi, hotowe ſeſchite,	„ „	225 „	
ložowe płachty, barbu njepuſchczate,	„ „	125 „	
ſpanſke pſchikrywy (deki),	hižo po	100 „	
ſtwinſke běhacže meter	„ „	30 „	
ſtepowane pſchikrywy	hižo po	250 „	
ſoſowe a blidowe pſchikrywy	hižo po	125 „	

trjenja a blidowe ruby,

wutrělwanſke rubiſchcza

nadpadnje tunjo.

Philippi & Co.,

na bohatej haßy 3.

Telefon 488.

Hodowne předawanje

drastnych tkaninow

je ßo sapoczało.

Woßebite składnoſtne kupje

symſkich tkaninow, lěczných tkaninow, blusowych tkaninow.

Drastne tkaniny jara płaczíſny hódne meter 35 np., **wobleczenje** mk. **2.45**

Drastne tkaniny noppowe a blusowe tkaniny meter 60 np., **wobleczenje** mk. **3.60**

Drastne tkaniny zibeliny meter 70 np., **wobleczenje** mk. **4.20**

Drastne tkaniny czíſtowołmjane chevioty melanże a blusowe tkaniny, meter 50 np., **wobleczenje** mk. **4.80**

Drastne tkaniny zibeliny meter 90 np., **wobleczenje** mk. **5.40**

Drastne tkaniny Homespunes ſa koſtumy a domjazu draſtu, meter 95 np., **wobleczenje** mk. **5.70**

Drastne tkaniny czíſtowołmjane chevioty, kaſchczíkate a ßmužkate tkaniny, blusowe tkaniny meter 1 mk., **wobleczenje** mk. **6.—**

Drastne tkaniny czíſtowołmjane diagonale, zibeliny, meter 1,10 **wobleczenje** mk. **6.60**

Drastne tkaniny jara płaczíſny hódne, meter 1.15, **wobleczenje** mk. **6.90**

Drastne tkaniny czíſtowołmjane chevrony, blusowe tkaniny, meter 1.20, **wobleczenje** mk. **7.20**

Drastne tkaniny czíſtowołmjane zibeliny, = lěczne tkaniny, 100 cm ſchěroke, = koſtumowe tkaniny meter 1.30, **wobleczenje** mk. **7.80**

Drastne tkaniny blusowe tkaniny, 110 cm koſtumowe tkaniny, meter 1.40, **wobleczenje** mk. **8.40**

Drastne tkaniny 110 cm ſchěroke chevioty dwojobarbne chevrony, meter 1.50, **wobleczenje** mk. **9.—**

Drastne tkaniny 110 cm ſchěroke, ſymſke a lěczne tkaniny meter 1.60, **wobleczenje** mk. **9.60**

Drastne tkaniny 110 cm ſchěroke nowoſcze meter 1.80, **wobleczenje** mk. **10.80**

Běle płoczliwe tkaniny po wſchěch płaczíſnach, meter hižo po **35** np.
Wołmjane mußeliny meter . . 90 np., 80 np., 75 np., **60** np.

Velourowe barchenty hižo po **30** np.
Koſchlaze barchenty hižo . po **35** np.

Dźělba koſchlazeho ßukna jara płaczíſny hodno, meter 55 np., 45 np., 35 np.

Dźělba židźanych tkaninow.

Luiſine, ßmužkata, meter mk. **1.20**
Taffet, ßmužkaty, meter mk. **1.40**
Luiſine, módroſelena, ſchottiſka, meter **1.80**
Surah, ßmužkaty, ... meter **1.65**
Surah, ßmužkaty, běłoczorny, ſchěroczorny, meter **2.—**
Taffet, módroſeleny ſchottiſki ſ meſſal. effektom meter **3.—**

Wurjadnje tunja ſkładnoſcz ſa hodowne kupowanje.

Hodowne pſchedawanje ſa płaczíſny hódnu draſtu

ſapoczńje ßo **wutoru 30. novembra.**

Jan Jurij Pahn.

Pschedawanje po „njeßmĕrnje tunich“

— hodwnych płaczißnach —

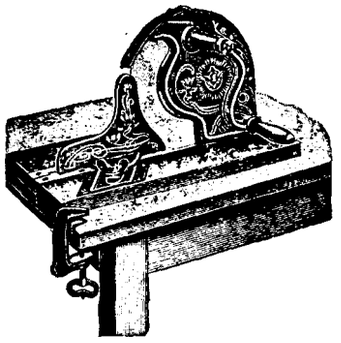
je ßo ſapoczało; płaczißny ßu ßo ſkoro ſa wſcho wobucże wjele ponižiłe.

Němske a woprawne **Peterburgske gumijowe ſtupnje.**
Filzowe ſtupnje a tofle woßebje tunje.

Samĕnjenje je ßamo po hodżoch dowolene.

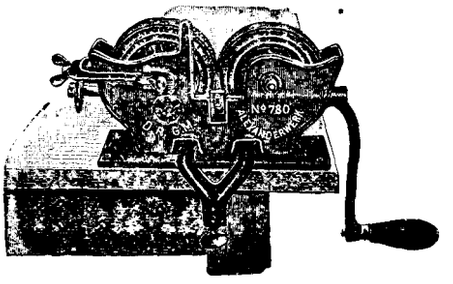
Shorjelſka cžrijowa pſchedawarńja

w Budyſchinje na bohatej haßy 7.



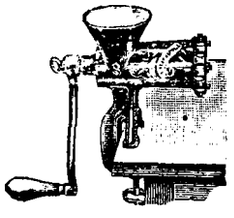
Praktiſke

hodowne dary

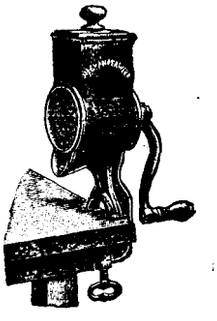


porucża

Chr. Holtsch naßlĕdnik **Jurij Schulze**
w Budyſchinje
jenož na mjaßowym torhoſchczu 8.



Stejaki ſa bożodżĕſczowy ſchtom, ßanje, ßmykacże atd.



Piſtne khartki
cžiſchczi ſpĕſchnje **Ssmolerjez knihicziſchczetuja.**

Briketty ſe Subornicžki
ßu pſches mje po waggonach a woſach tunjo dostacž.
Telefon 15. **Khorla Bulan** w Hucžinje.

Nowoscz pjelscżowych tworow

najwjetschi skład kožow k podschiczu a wobschiczu

nohowe korby — nohowe měchi

klobuki a mězy

w najwjetschim wubjerku.

Sprawne poskuženje! Tunje płaczišny!

Carl Bocksch, kóžkař

(prjedy Emil Kurze)

18 na swonkownej lawskej haży 18.



Žakety

sa holzy, brune a cžěmnomódre, s jenobarbnych a mustrow. tkaninow.

Mantle sa dźěcži se žukna a žomota.

Jaki

sa hólzow, brune a cžěmnomódre, najnowscheje sažony.

Golfske jaki

sa žony a holzy wschěch barbow a wullosczow

najtuńscho porucža

Leopold Posner

w starej póscze. **w Budyschinje** na bohatej haży 4.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na žukelnskej haży 9.

Najtuńsche kupowanske žórło

sa

njewjesczinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poskuženje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamžna pólstrowarnja.

Strowy, na mjeno a chěžnje cha. zasadowarc.

Najlěpsche a najtuńsche!

Singerowe schijaze maschiny žu žo jako najlěpsche wupruhowałe.



Singerowe schijaze maschiny žu woprawdże najtuńsche.

Singer Co. šijace mašiny akt. tow.

w Budyschinje na bohatej haży 14.

Spytajcze, proschu



Njeje niczo lěpsche! Najnaležnischo porucža **J. E. Rabowsky** na hrodowskej haży 2.

Proschu, pruhujcze mój wubjernje

paleny khosej

punt po 1 mk. 10 pj., 1 mk 20 pj., a 1 mk. 40 pj.

Woprawdże žylne měschenja.

Hermann Lindner

na rózku žerbskeje a schuleńskeje haży.

Najpschihódnischa kupowarnja hodownych tworow.

Cžěsku brunizu

(wuhlo)

Skokomorowske salonowe, worjechojte a kóstkojte brikety,

schlesyski koaks

po tunich dnjowych płaczišnach poručataj

Kühnemann & Richter

na Bismarkskej drósy 7. Telefon 228.

We Wettinskim dworje na kamjentnej haży. **Na sadnjej bratrowskej haży 2.**

Lehmannez konditornja

Nauckowy nažlědnik

8 na žerbskej haży 8

porucža žwoju

hodownu wustajenzu

kaž tež

mjedowe tykanzy a kuski na božodźěsczowy schtom.

Wožebitosczž:

schokoladowy a makronowy tykanz.

Mandlowe, makowe, sultaninowe hodowne

kolacže.

ff. spekulatius punt po 1 mk.

Rjane hodowne dary, kaž tež wulki wulki wubjerk

ff. schokoladow.

Skasanja na hodowne kolacže a mjedowe tykanzy a hodowne kartony tež na wšy žo žwědomicže wobstaraja.

Najwjetscha tajka pschedawarnja w Budyschinje.

A. & W. Neuhahn

Saloż. 1891.

4 na ßerbskej haßy 4 **w Budyschinje** 4 na ßerbskej haßy 4

Telefon 449. Telefon 449.

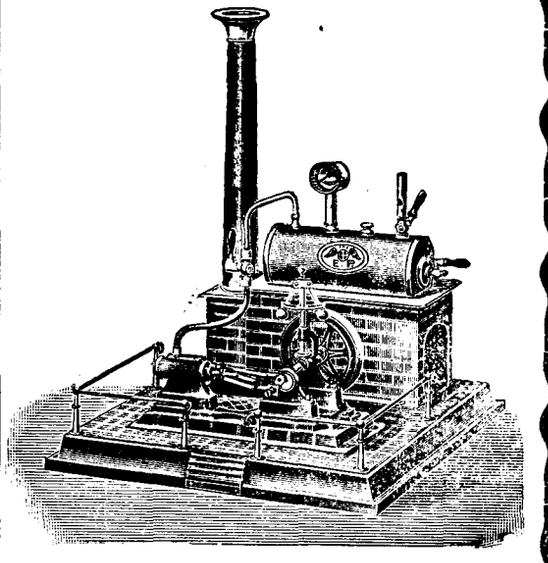
poruczja

k pschedstejazemu hodownemu ßwjedżenjej ſ wjele nowoſczemi wuhotowanu ſkładownju:

listnu papjeru, khartowe kaſſety,
fotografiſjowe albumy,
albumy ſa póſtſke kharty,
albumy ſa liſtne ſnamki,
pěßnjowe a ſapißne albumy,
kuchińſke a dnjowe knihi,
porte-treſory,
ſportſke móſchniczki,
móſchniczki a portemoneje,
zigarowe etwije, liſtownje,
dokumentowe toſche,
pißanſke mapy a podložki,
ruczne puczowanſke toſche,
ruczne toſche ſ kożanym wuſchkom,
ruczne toſche ſ rjeczaſom,
ſchulſke tornińtry, holcże mapy,
knihowe noſchaki,
ſchwadliſku potrjebu
ſ plyſcha a koże,
debjeńkowe kaſchcziki,

kaſchcziki ſ plyſcha a koże
ſa rukajzy, krawatty,
manſchetty a khornarje,
muſikalijowe mapy,
balſke a dźiwadlowe wjechliczki,
wumělſke late wězy,
kwětkowe bowy a hornzy
ſ majoliki,
italſke majoliki,
japanſke twory,
wudebjenſke wjechle,
domjaze žohnowanja,
deſki ſe ſchpruchom
ſ wudebjenym molowanjom,
fotografiſjowe ſtejaki,
zynowe wojaki
wſchěch ludow a brónjowych družinow,
naſtajenſke wězy
w drjewjanych kaſchcziłach,
klankaze (pópjaze) **wězy,**

klanki, wobleczene a njewobleczene,
klankaze meble, klankaze woſy,
drjewjane a kożane konje
k jěſdżenju a kolebanju,
wowzy, kruwy, wóßły, koſy,
pßy, kanikle,
towarſtwowe a ſaběranſke hrajki,
naczahanſke wězy ſ blacha,
jěſdne figury ſ blacha,
hudźbne inſtrumenty ſa dźěczi,
latarńje magika,
kinematografy,
żelesnizy ſ gratom a ſchěnami,
żelesnizy ſ parnym cźerjenjom,
parne maſchiny,
maſchiny, ſ horzym powětrom
ßo cźerjaze,
wojerſke wuhotowanja,
proſzenijowe a kaſprowe
dźiwadła,



konjemzy, twjerdźiſny,
klankaze ſtwy, kuchinje,

Kaſchcziki ſ gratom a liſczowej pilu, drjewo ſa liſczowu pilu, potrjebu ſa liſczown pilu.

Luxuſowe a domjaze meble we wulkotnym wubjerku.

Domjazu a kuchińſku nadobu, ſchkleńczane, porzlinowe a kamjeninowe twory,

deſkowane, rjeblowane a cźežite woſy, ßanje.

Naetherowe reformſke dźěczaze wobrocźne ſtólczki, dźěczaze blidła, ſtólczki, triumfowe ſtólzy,

jenotliwy turnowanſki grat, kaž tež doſpołne turnowanſke apparaty,

Pychu na bożodźeſczowy ſchtom.

K mojemu lětuſchemu

hodownemu pſchedawanju

wurjadne składnostne kupje modnych drastnych tkaninow

wjele niže płaczišny k pſchedawanju poſkiczam!

Draſtne tkaniny:	6	metrow nětkole	mk. 2.10
Draſtne tkaniny:	6	„ „	mk. 3.—
Draſtne tkaniny:	6	„ „	mk. 4.—
Draſtne tkaniny:	6	„ „	mk. 4.75
Draſtne tkaniny:	6	„ „	mk. 5.50
Draſtne tkaniny:	6	„ „	mk. 6.—
Draſtne tkaniny:	6	„ „	mk. 7.—
Draſtne tkaniny:	6	„ „	mk. 7.50
Draſtne tkaniny:	6	„ „	mk. 8.40
Draſtne tkaniny:	6	„ „	mk. 9.—

Tele dźělby ſu husto dwójzy telko hódne.

Wolmjane muſeliny meter po 50—90 np.
Wolmjane bluſowe tkaniny meter po 75 np.
Koſchlazy barchent meter po 75 np.

Běle płoczliwe tkaniny meter po 30 np.
Bawlmjane muſeliny meter po 30 np.
Velourowe barchenty meter po 30 np.

Dźělba zidźanych draſtnych tkaninow meter hižo po 1 mk.

Dźělba žonjazeje draſty:

žakety, paletoty, koſtumy, wjeczorne mantle, bluſy ſ wolmy a zidy,
ſchórzuchi kóždeje družiny
nadpadnje po płaczišnje ponižene.

Alphons Schauseil.

— Kóždy ſmě ſebi mój hobrſki tworowy ſklad wobhladacź, byrnjež njekupił. —
Proſchu ſebi moje wukładne wokna wobhladacź.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 49. | Sobotu 4. decembra 1909. | Lětnik 68.

Swětne podawki.

Sakske finanzy.

K najwjetšej słutniwosći je finanzny minister dr. ſ Rüger w rosprawje wo sakskich finanzach w druhej komorje napominał. S powyšenjom mšdy a pensije duchownych, wučerjow a wšitkich stainych sastojnikow ßu ßo wudawki statneje kaßy wo wjele milijonow powjetšiłe a nětkole lětnje 1488 milijonow hriwnow wučinjeja. Žadanja na finanzne samoženje naščeho kraja ßu wyßoko napjate a hižo k mjesam móżneho doßahaju. Schtóż je pšes ßwoje poměry żiwy, do sahubjenja krocži. W pšichodże njeßmědźa wjazy wudawki w tajkej měrje pšiběracź. Liczba sastojnikow njehodźi ßo dale rosmnożicź. Hižo nětkole ma Sakska 32,520 porjadnych sastojńskich městnow.

Statny dołh je w lěcze 1902 980 milijonow wučinił. W posdźišćich lětach je ßo poradźiło, jón na 893 milijonow hriwnow pomjeńšicź. W finanznej periodże 1910/1911 statne wudawki na 1103 milijonow srostu, ſ nich 434 milijonow sa kupjenje a nowotwary żelesnizow.

Duż budże ßo 60 milijonow požczicź dyrbjecź. Każ statne podkopki, rudniki, wuhlowe jamy a porzlinowa manufaktura w Mišchnje, ßu też żelesnizy mjenje dokhodow měłe. Kapital, na żelesnizy nałożeny, je ßo jenoż ſ 3½ prozentami sadanił. Wot měrza 1909 ßo hospodarske poměry po sdaczu polěpšeja a móże ßo na to liczicź, so żelesnizy 5½ milijona wjazy wunjeßu, dyžli loni. Sa to pak budża wudawki sa mšdu wo 5 milijonow wjetšche. Wot tworoweho wobkhoda ßo wočakuje, so wón w tutym lěcze 4½ prozenta wjazy wunjeße. Żelesniskemu personalej je ßo ßłużba khětro połóżiła. Wotpočzowanski czaß je ßo wot 24 na 36 hodźin podlěšchił. Sa to ßu ßo wudawki wo 400,000 hriwnow powjetšiłe. Wot 1. haprleje 1909 je swjask němskich statnych żelesnizow do żiwjenja stupił. Jedna ßo tu wo ½ milijony wosow. S tutym swjaskom budże w Sakskej móżno, sarjadniske wudawki wo 300,000 hriwnow pomjeńšicź. Sakske knjeżerstwo je ßo rosßudźiło, 4600 nowych tworowych wosow natwaricź dacź, so njetrjebałe ſ druhich krajow wosy požczowacź a sa to požczowanski pjenjes płaczicź. Sa lokomotivy a tendery ma ßo 12 milijonow hriwnow wjazy dyžli lěto prjedy wudacź. Na twar nowych żelesnizow je ßo jenoż mało pjenjes postajicź mohło. Sa nje dyrbi saßada płaczicź, so maja ßo pšchimérnje sadanjecź a so dyrbja interessentojo ſ najmjeńšcha trěbny areal darmo pšchewostajicź.

Skónczńje finanzny minister reformu khěżorstwowych finanzow naspomni. Wón je pšchezo stejišchczo sastupował, so ma ßo njedostatk w khěżorstwowym hospodarstwje ſ dawkami na palenz, piwo, tobak a druhimi konsumskimi dawkami wurunacź. Wón pak ßo też njeje měnjenju wotsamknył, so mělo też wobßedźenstwo dźěł khěżorstwowych cżežow njesćź. Tajki dawk by sawostajenstwowy dawk był. Jenoż ſ połoženjom dawka na herbstwa abo sawostajenstwa mohła ßo finanzna reforma na spokojaze waschnje pšchewjesćź. W tymle stejišchczu ßu jeho wschitzy sakszy sapółkanzy w khěżorstwowym ßejmje podpjerali. Wobżarowacź ma ßo, so ßo njeje poradźiło, finanzne poměry mjes khěżorstwom a jenotliwymi statami srjadowacź. Sa pšchichod njeje żaneje mjesy, kak daloko maja ßo swjaskowym statam pšchinoschki sa khěżorstwo nakładowacź. Sakske knjeżerstwo budże ßo njepschestawajcy prózowacź, so by ßo słutniwe hospodarstwo w khěżorstwje sawjedło.

Pšchi sczěhowazej debacze ßo konserwatiwny sapółkanz Hähnel nadźijesche, so budże móżno, ßo powyschenja dawkow sminycź móz. Wón ßebi pschejesche, so by ßo k podpjeranju twarjenja puczow město 650,000 hr. pschichodnje 800,000 hriwnow wsako, też na wotrjadne schule, woßebje ratarske schule, ßu statne pschinoschki pschemało powyschene. Projekt pschedacza sakskich żelesnizow němskemu khěżorstwu budże drje ßo ſ czežka saßo namjetowacź, też psched podobnymi dojednanjemi mčło ßo warnowacź. S naschich żelesnizow ßo jenoż 28 po swučenej danjowej měrje sadanja. W parkach tworowych wosow ßo na to skorži, so tam żanych spezialnych wahow njeje. Konserwatiwni ßu pschecźiwo pschikrótschenju naščeho dokhodneho dawka pšches khěżorstwowy samoženjowy dawk. Ssamostatnosćź, kotruż Sakska ma, njeßmě ßo żenje podwjasacź.

Nationalliberalny sapółkanz Hettner ßo finanznemu ministrej sa to dźakuje, so je sakske finanzy do rjada stajił. Tola dyrbi ßo pschezo na prowym městnje lutowacź, pschi kulturnych samerach ßo husto pschejara lutuje. Sastojniży a dźěłaczerjo dyrbja doßahazu msdu dostawacź. So by ßo lutowało, dyrbi ßo njetrěbne pißanje salutowacź. Pißanske maschiny a telefony dyrbja ßo we wjetšchej měrje wużicź. Sarjadnistwo dyrbi niż jenoż tuńsche, ale też pschisprowniśche bycź. To woßebje wo ßamosarjadnistwje płaczi, kotreż je ßo pola gmejnow jako wurjadne wupruhowało. Mjeńsche a wjetsche gmejny mohłe ßo do wotpohladnych swjaskow sjednoczicź. Wjetsche swjaski pschezo wjazy samożeja a dokonjeja, teho dla dyrbi ßo wjetscha ważnosćź do wokrjeßow kłasćź. Sapočzatk k temu je ßo w sastaranskim sakonju a we wodowym sakonju sczinił. Sastojniży dyrbjeli lěpje do prědka sdźěłani bycź a sa jich hódnosćź je wscho jene, hacź ßu konserwatiwni abo liberalni. Nadźijomnje knjeżerstwo pschichodnje pschi ßwojich rosßudźenjach liberalismej pschißłuschny wliw pschewostaji.

Sozialdemokratiski sapółkanz Fräßdorf ßwoju njespokojnosćź ſ dawkowej politiku wupraji. Dawki dyrbja ßo na ßylnische ramjenja swalecź. Nětczischi wólbny sakoń Sakskej hischcze měr a pokoj njepschinjeße. Poßlednje wólby ßu pokasałe, so ma sozialdemokratija ludowu wjetschinu sady ßebje. Hdy bychu dźenßa wólby do khěżorstwoweho ßejma byłe, bychu drje sozialdemokratojo wschě 23 sakske wokrjeßy wobßedźili. Konserwatiwnych a liberalnych wußměschiwschi ßebi Fräßdorf jenake wobkhadźenje se wschěmi stačzanami żadasche. Sozialdemokratojo knjeżerstwu prawo wotrjeknu, sastojnikam sakasacź, so ßo jako sozialdemokratojo wusnawaju. Pšched justizu ßo też njeßmě sastacź. Żadyn sozialdemokrat njeßmě ßo wot kawniskeho a pschißażniskeho sastojństwa wusamknyczź. Pschewjedźenje sozialnych sakonjow w Sakskej je jara njedoßahoze. Sakskemu dźěłaczerstwu wo to dźe, so ßo sawěsczenje khorych njeby ſ nowymi khěżorstwowymi sakonjemi skepßało.

Wótre wurěczowanje w sakskim ßejmje.

W druhej komorje sakskeho ßejma je powětr każ ſ elektrizitetu napjaty. Hižo w prěnich poßedźenjach ßo móznje ahrima a błyski tam a jow letachu. Schtó wě, hacź k ßylnemu njewjedru njedońdże. Poměry mjes knjeżerstwom a liberalnymi ßu jara napjate. Ministerjo ßu na nadpady, kotreż stej nationalliberalny

Hettner a sozialdemokrat Fräßdorf knježerstwu cžinikoj, žrjedu wotmolwili. Statny minister hrabja Vitzthum s Eckstädt praji: „Sapóßlanz Fräßdorf je wczera knježerstwu prawo wotrjekł, sastojnikam sakasacź, so bychu jako sozialdemokratojo wustupowali. Knježerstwo pak na tymle prawje wobstawa. Na žwěrnosćź a poßkuschnosćź k jeho majestosćži kralej žo monarchiski statny porjad sakožuje, a knježerstwo dyrbi žebi wuměnicź, so pschecžiwo sastojnikam, kotsiž žo po tymle porjedže njeskožuja, njepscheskawajcy sakrocža. Wo žwojim stejischcžu k sozialpolitiskim nadawkam knježerstwo hischcže pschi jenotliwych kapitulach wujaßnjenje poda. Hettnerowe pschecže sa sjednorjenjom organisazije sastojnikow a sa sjednorjenjom pißanja rad podpißam, runje kaž to, so měka žo powolanska wjeßelosćź nižschich sastojnikow s wjetschej měru samolwitosćže posběhnycź. Tola njeßmě žo tež pschedaloko hicź. Ludžo nochzedža jenož s nižschimi sastojnikami wobkhadzecź, a tu tež strach wjetscheho bureaukratisma blisko leži. W nastupanju žamosarjadnistwa chze knježerstwo wotpohladne swjasći gmejnow podpjeracź a komorje hischcže w tymle poßydanju jedyn na to žo počžahowazy sakonjowy naczisk pschedpoložicź. K sažadam gmejnskeho sarjadnistwa žo wusnawam. Statne dohladowanje sa to pak je s wuměnjenjom. Politisćy sastojnicy žo po žwojim politiskim wěrywusnaczu njewuběraju, ale po wustojnosći a towarstwowym wočžehnjenju. Hdyž žo cžile sastojnicy k konserwatiwnej stronje pschisamkuja, hodźi žo to jenož s tym wukožicź, so konserwatiwni statowu autoritu najlepje kitaju. (Wokanje: „Oho! To wotprěwamy!“) Wěrno je, so tež nationalliberalni w theoriji autoritu wusběhuja, w skutku pak je pola konserwatiwnych wjetscha stajnosćź widźecź. Wot sarjadniskich sastojnikow žada žo niz jenož wróčžodžerženje w politiskim nastupanju, ale tež wróčžodžerženje w sjawnej kritizy, kaž tež žwěrnosćź a wobstajnosćź w dokonjenju jich nadawkow.“

Justizny minister dr. s Otto žo pschecžiwo namjetej sapóßlanza Hettnera na samjesowanje pomocznych žudnikow wobroczi. Hdy by žo tymle sastojnikam wjetscha žamostatnosćź dała, bychu drje druhdy pomozne mozy w zywilnych komorach pobrachowake. Sjednorjenju sarjadnistwa drje někotre wobmyßlenja napscheczo steja. Kóždu wěz dyrbi žo tola pschezo saßo namakacź a kóždy protokoll ma kharakter lisćziny.

Kultußowy minister dr. Beck žo woßebje pschecžiwo nahladam sapóßlanza Fräßdorfa w naboženskim praschenju wobroczi. Na to žo počžahowaza žada trónskeje rěcže je w zykym kraju njedželene pschihloßowanje namakała a knježerstwo wot saßady njewoteńdže, so ma žo nabožina ludej sakhowacź.

Reformarski sapóßlanz Biener wo jastwowym džěle, wo sawěsćenju privatnych sastojnikow, wo wukasu sa pjekarnje, wo wotrjadnych schulach a wo dawku na tworownje rěčežesche.

Statny minister hrabja Vitzthum potom hischcže žwojej prěnjej rěcži doda, so wón njeje chzył sastojnikam parschonske pokiwy dawacź. Nusne je, so bychu wschě konserwatiwne a nationalliberalne mozy hromadže schle, a knježerstwo budže žo prózowacź, wurunanje mjes woběmaj stronomaj dozwicź.

Nationalliberalny sapóßlanz Bauer wo wotplaczenju statneho dołha porěczawschi sa interesy industrije a pjenježnikow wustupowasche. Hdyž žo schkoda, s kurom fabriskich kadołbow žo naczinjaza, woblicža, dyrbjako žo pomyßlicź, so tež make džělorńje s kurom schkodža. Powjetschenje dawka sa wyschsche dołhody by jenož mobilny kapital s kraja wuhnał.

Konserwatiwny sapóßlanz a městopschedsyda Opitz liberalnym pod nóß pikasche, so žu konserwatiwni schulsku reformu pschewjedli a schulsku dotaziju wuskutkowali. Wón wobžarowasche, so ruku, kotraž dawa, husto hanjeja. Njedźiwajcy teho žo konserwatiwni njedadža wotdźerżecź. na polěpschenju ludowych schulow džěłacź. Jeli so pak by žo wo to jednało, kschesćijansku nabožinu s ludoweje schule wucźischczecź, potom budža konserwatiwni rasnje tajkim prózowanjam wobaracź. Do wólbow žu konserwatiwnej stronje pschezo sadnistwo porokowali. Schtóž pak je wot knjesa Hettnera nowe pucže wočakował, je žo jara mylił. Niczo dyžli žadanja, kotrež žu konserwatiwni hižo dawno cžinili a s džěła hižo k dopjelnjenju dowjedli.

Nationalliberalny Langhammer pschecžiwo temu protestowasche, so by, kaž bě minister snutskownych naležnosćžow rjekł, nationalliberalna strona statnu autoritu mjenje schkitała dyžli konserwatiwna. Finanzny minister je jenož džěl žwojich porokow pschecžiwo liberalnym wróčžił, kotrež žu jich sranike.

Khěžorstwowy žejm

je žo wutoru s trónskej rěczu wotewrił. Tón króčź trónska rěcź jara mało sajimakeho wopschija. Jedyn s hłownych sakonjowych naczisków, kotryž žo khěžorstwowemu žejmej pschedpoloži, dyrbi postajenje sawěsćenja pschi khorosći, invalidnosćź a starobu sjednocžicź. Sawěsćenje ma žo na dalsche kruhi wupscheschrěcź a tež sawostajenych sawěsćenych wopschijecź. Dale směje žo sakoń wo domjazym džěle a druhi wo pschistajenju džěłacžerjow a cželedže pschewuradžicź. Trónska rěcź skónczńje praji, so žo němske kolonije derje roswijeja. Sa kolonije žo woßebity sakoń wudźěła. Wikowanske wucźinjenje s Jendźelskej žo wo dwě lěcže podleschi a s Portugalskej žo nowe wobsamknje. So by žo němskemu ludej měrne a žylne roswicže swěsćiło, žo knježerstwo prózuje, s druhimi mozami měrny a pschecželny wobkhad hajicź a wobtwjerdźicź.

Krajnoßejmske dowólby w Barlinje.

Pruski krajny žejm bě wólby schtyrjoch sozialdemokratow w schtyrjoch Barlinskich wokrjeßach sa nsepłacžaze spósnał. Pschi wólbach běchu žo pjecža wschelake njesakonjosćže stałe, woßebje běchu pjecža sozialdemokratojo wschelakich njesozialdemokratow nusowali, sa sozialdemokratiskeho kandidata hłoßowacź. Sańdźeny tydźeń žu žo w tychle wokrjeßach dowólby měłe. Pschi nich žu žo saßo tjo sozialdemokratojo wuswolili, a jenicžzy w jenym wokrjeßu je žo žwobodomyßlnym s pomozu konserwatiwnych a nationalliberalnych poradźiło, žwojeho kandidata pschecźischczecź, hacž runje tón ras sozialdemokratiski kandidat něschto hłoßow wjazy dosta, hacž pschi prěnjej wólbje. Tež w druhich wokrjeßach žu sozialdemokratiske hłoßy pschiběrałe. Ssylnosćź žwobodomyßlneje strony w Barlinje wotebjera, mjes tym so tam sozialdemokratija pschiběra.

Rußowska a Awstriska na Balkanje.

„Belgradske nowiny“ žu jene rosrěczenje s ruskim póßłanzom w Konstantinoplu, Cžarykowom, wosjewiłe, kotrež wulke džiwanje cžini. Ruski diplomat praji, so je něka jke wucźinjenje mjes Ruskej a Awstriskej jenož s cžaßa do rusko-turkowskeje wójny bycź mohło. Posdźischo njeje Ruska žaneje pschicžiny k tajkim wucźinjenjam měła. Jeli so pak, kaž we Winje wudawaju, tajke wucźinjenje wobsteji, cžeho dla žo tele akty potom njewosjewja. Ruska njeje ženje žłowo łamała, schtož je kharakteristika Awstriskeje. Zarowa wulka žłužba w lěcže 1848, kotraž je Awstrisku sahubjenju wukhowała, je snata, runje tak pak je tež Awstrije njedźakownosćź k Ruskej snata, kotraž je sa cžaß Krimskeje wójny 200000 wojakow do Rumunskeje pschecžiwo Ruskej póßłała. We Winje žu tež wudawali, so je Ruska Awstriskej Nowobesarski sandźak poskicźiła. To je njewěrnosćź, kotraž wschu měru pschekrocža. Njewopschiwam, schto je ruskeho ministra swonkownych naležnosćžow ponuhło, annexiju Boßnije a Herzegowiny pschipósnacź. Wón budźische se sjawnym njepschipósnacžom protest wulkeje Ruskeje sapołożicź mohł. Ruska njebudźische teho dla trjebała wójnu wjesćź, runje kaž Sserbija a Cžorna Hora niz. Cžeho dla njeje žebi Awstriska sa tsizecźilětne knjejstwo sympathije žerbskeho wobydlerstwa dobyła? Nětkole mohła Awstriska sjawnje psched Europu stupicź a wo annexiji wothłoßowacź dacź. Cžeho dla je Awstriska Turkowskej sarunanje sapłacźiła? To wscho sa to rěcži, so je Awstriska njewěsta a so žebi žamej njeje sprawna. Awstriska žo myli, so je s annexiju Boßnije a Herzegowiny wscho hotowe. Lěta 1739, 1859 a 1866 mohłe žo lohko wospjetowacź. Cžarykow dale praji, so žo napschecźnosćže mjes Ruskej a Awstriskeje njehodźitej sjednacź. K dopokasmu sa to wón na zarowe poßlednje pucźowanje do wukraja pokasa. Wobjesdźenje wokoło Awstriskeje pschi składnosćži zaroweho pucźowanja do Italskeje je sjawny protest był. Ssmě žo sa to měcź, so je to pscheßwědcženje ruskeho zara a luda. Cžarykow skónczńje praji, so žo wěschcženja wjerscha Gorczakowa, kotrež je wón na Barlinskim kongresu cžinił, dopjelnja. Hdyž hraja Andraßy: nadawk k wobßadźenju Boßnije a Herzegowiny dostawschi, sawoła: „S tym žo žerbskemu smijej na hłowu stupi!“ Gorczakow rjekny, „W Boßniji a Herzegowinje Awstriska žwój row namaka.“ — Spodźiwne je, so ruske knježerstwowe nowiny hischcže njejßu sapréke, so je Cžarykow tak rěczał. Poměry mjes Ruskej a Awstriskej žu po sdaczu jara napjate.

Bołharsko-žerbski swjask.

Wopyt bołharskeho krala je we Winje njelubje pscheßkapił. Awstriske knježerstwo na tym wjazy njedwěluje, so žo njehodźi wjazy bołharsko-žerbskemu swjaskej sadźewacź. Tutón swjask plany awstriskeje politiki na Balkanje pschekschižuje. Dokelž chze tež Turkowska

k njemu pschistupicź, je hacź na dalsche Awstriskej njemóžno, žwój politiski wliw na Balkanje dale rosschěricź. Pschi wopycże bołharskeho krala w Belgradże žu žo wschě pschičziny, kotrež Sserbiju wot Bołharskeje dźělichu, wotstronike. Bołharska, kotraž chžysche žo prjedy zykeje Mazedonskeje smozowacź, je tón dźěl wječžorneje Mazedonskeje, kotruž Sserbjo wobydleja, Sserbiji pschewostaja. Sserbjo a Bołharjo njebudža žo pschichodnje wjazy k wježelu žwojich njepschecźelow w Mazedonskej pschescźěhowacź a kónzowacź.

Sbliženje mjes Bołharskej a Sserbiju je po sdaczu wobej krajej jara wusko hromadu swjedło. Bližsche hody žerbski kronprynz Alexander krala Ferdinanda w Sofiji wopyta, a sapočzatk wulkeho rózka 1910 kral Ferdinand saž do Belgrada na wopyt pschijědže.

Japanska mobilisuje.

Japanska dźěl žwojeho wójska mobilisuje. S wopředka rěkasche, so žo Japansku na nowu wójnu pschecźiwo Ruskej hotuja. Nětkole je powjesć pschischła, so Japanska wójsko do Koreje póscźele, so by korejski sběžk potłóczika. Njedźiwajzy teho w Ruskej měrej njewěrja. Tejele pschicźiny dla Ruska tež žwoje wježorne mjesy w Europje wobtwjerdźuje a s wójskom wobžadźuje, Jeli so dyrbjała s Japanskej s nowa wojowacź, njemóže wěsta bycź, so žo na nju s europiskeje strony nadpad scźini.

Ryjeŕ pokladow.

(Pokračowanje.)

Hischcże dwaj dnjej hacź do njedźele běsche. W hajńkowni žo rjedźesche, myjesche, pjecźesche a k žlubej wschitko pschiprawjesche. Ssmjercź mucźna wot dźěła zykeho dnja a tajneho rudźenja Hana wječžor posdże po drjewjanym skhodże horje dźěsche a do žwojeje komorki sastupi. Jažnje měžacźk žwěcźesche. Na myžle ji pschińdże, schtož bě cźeta wo rycźu pokladow w poknoměžacźkowej nozy powjedała a žo na Handrijowe pschilubjenje dopomni. Nětkole žo ji žame nabłasne a zyle bjes wužitka sdasche. So jeje luboscźi ani nadźije ani pomozy wjazy njebě, njeby-li žo Bóh žam s dźiwom nad njeju žmilił. —

Bjes mała w žamžnym cźažu Handrij, s kopaczu w ruzy, k lěžej krocźesche. To bě spodźiwne dźěło, na kotrež bě žo nastajił, a poždměw jemu pschi tymle pomyžlenju na wobliczu žo mikny; ale schtož bě Hanje jónu pschilubił, to dyrbjesche žo dopjelnicź, a by-li to tež dźežacź krócź błasnistwo było.

Tak Handrij lěž pschekhodźowasche a na skhadźenje měžacźka cźakasche. Psches huscźinu krocžo skónczinje na wupuschcźane městno dóndże, wožrjedź kotrehož jara wulki buk steji. Wo nim žo tam mnoha powjesć powjeda a sa nim žo hajnik hischcże nětkole husto khowa.

To bě cźopła pschijomna nóz w septembru, skoro kaž by žo k naléczu, niz pak k nasymju bližiło. We hłubokej cźischinje bě tež najmjeńsche schudrowanje žłyschecź. Sadunjenje wětrika, kotryž nad wjerschkami dże, — na pol potłóczene ptacże sawołanje, — wožamocźene saswonjenje swona — schtó budźische mohł rjez, s wotkal kóždy swuk pschikhadźesche? W khwatazym dźěłu wo dnjo njebudźichu jeho žłyscheli a kedźbu měli, ale we hłobokej nóznej cźischinje wón kaž sawołanje do wutroby žo dobywasche a scźini ju žwjatocźnje stysknitwu.

Handrij žo na wotestawazy korjeń schtoma žydże, kopacź pódła žebje położiwschi a hłowu do wot dźěła twjerdeje dłónje sepre. Zyle jeho młode žiwjenje w myžlach nimo njeho cźehnjesche, s teho dnja sapocźinajo, na kotrymž bě jako mały schulski hólz hajnikez žołtowłóžnej Hanje klobuk saž pschinjeł, kiž bě ji s hłowy sleczał, a kotryž druhej dwaj hólzaj wyskajo se skónczkom nohi po wježnym puczu pschezo dale a dale honjeschtej, hdyžkuli chžysche jón holczka popadnycź. Na poželedku bě do łuže padnył a žo jara womasał. Hanka bě hórzy płakała, ale na Handrijowe troschtowanje bě žo potom bórsy saž směrowała. Shromadnje běschtaj jara wopanzany klobuk wuczischcźikoj, seshibowakoj, a napožledku žo na žměschny napohlad žmějeschtaj, kajtiž nětkole mějesche.

S teho cźaža žo dźěscźi husto setkawaschtej, duzy do schule, jahodki schcźipajo w lěžu, abo na wježnym ladku žej hrajkajo. Pschezo Handrij młódschu Hanku sakitowasche, a jeju wutrobje jena druhej žłuscheschtej, prjedy hacź žamej do teho pschińdźeschtej. Hižom pschezo běschtej žo wobej lubo měloj a njeběschtej žo parowacź mohłej. Tak bě to tehdom we wježełym, bjesstarostnym dźěscźowstwje a tak bě to tež nětkole hischcże.

Budźische-li Handrij bohaty hólz był, njebudźische drje hajnik pschecźiwo temu był, so by wón jeho pschichodny žyn był, pschetož po zykej wžy bě snate, so bě młody cźłowjek schwarny, pózeźiwy a pilny; ale jeho kubło bě jeno małe, nimo teho jara sanjerodżene, pschetož nan bě schpatnje hospodarił, bě wjazy w korcźmje, dyžli na polu pschebywał, a bě se skórźbami a se spekulazyjemi saž wschitko rosmjetał, schtož jemu rola wunoschesche.

Na to bě cźaža trjeba, prjedy hacź móžesche schwarny žyn saž wschitko do rjada sestajecź, a pschede wschěm małeho pjenjesa parowasche, kiž by jemu pschesz cźežki spočzatk dopomhał. Ale s wotkal chžyło žo pjenjes nabracź, na kotrychž w žiwjenju tak mnoho saleži, žamo sboże a luboscź?

Handrij sdychowasche a bjestrochtny k nóznemu njebju shladowasche. Hischcże jo huste mróczele pschikrywachu, tola na dobo žo dźělachu a s błyschcźazej jažnoscźu polne měžacźkowe kolo wustupi. Překi pschesz sdonki schtomow žwětka pruha nózneje hwězdy na korjenje buka padże, jako dołhi, běły porst na nje pokasujo.

Wožamocźeneho wopytarja lěža symiza pscheběża; wón žej s dłónju po smoknjenym cźole saje, potom khwatnje kopacź hrabnywschi bórbotasche:

„Hłuposcź wschak je, ale Hanzy k woli, a dokelž žym jej to žlubił.“

* * *

Hischcże we wžy rano wotswoniło njebě, tu buchasche Handrij s roszuchnymi, pschepocźenymi włožami wschón bjes dycha do duri gmejnskeho pschedstejicźerja a žadasche sastup.

Pschedstejicźeŕ bě hakle wječžor posdże s korcźmy domoj pschischoł, nochžysche žo w rjanym rańschim měrje mylicź dacź a jeho hłóž jara pschecźelnje njeklincźische, hdyž žo hawtujo praschesche:

„Nó, schto dha ty chžesch, Handrijo? Cźemu dha to ludźi w cźažu nózneho spanja pschescźěhasch? Pschińdź se žwojej wěžu druhi krócź, wježna wyschnoscź k temu njeje, so by kóždych pukow dla budźena była.“

„Ně, pschedstajeny“, młody mužski khwatnje a hischcże wschón spłóschany snapschecźiwi, „schtož mam ja wam prajicź, to žo wotstorkowacź nježmě. Kolenje mi tschepjetatej, tak žym hnał, a wutroba mi hacź do schije pokota.

„Pali dha žo hdże?“ pschedstejicźeŕ žo nětkole tež se strachom woprascha, žo khwatnje drastu swoblekawschi.

Handrij s hłowu tschažesche.

„Njepali žo“, wón jachlesche, „ale sebjeŕcże žo khwatajzy a scźěhujcże sa mnu. Na tamnym boku w lěžu, na wupuschcźanym městnje, pod žamym wulkim bukom, žym jeho naschoł, Jana Horaka. Tam leži sahrjebany, ani dwaj stopaj pod semju a moch a trawa je staroscźiwje nad nim wodźeta, tak so wot wonka niczo pytnycź njebě. To žo njeje po dobrom stało, pójcże jeno, pschedstajeny, a hladajcże žam.“

Dołho njetrajesche, a wobaj mužskaj běschtaj duzy po puczu do lěža.

Wot symy na nasymskim ranju a wot rosbudźenja nad žłyschanej wězu žo satschažujo, gmejnski pschedstejicźeŕ duzy po puczu Handrijowu wobschěrnu rosprawu žłyschesche.

Pachoł to sjawnje wusna, so bě w nozy mjelczo pokłady rycź chžył, so by tak žwojej njewjescze k woli był a dokelž jimaj hewak žaneje nadźije njesbywasche, so mohłoj žo bracź.

„Hdyž nětkole“, wón dale powjedasche, „semju jedyn ras po druhim s kopaczu wusběhowach, kotroż žo spodźiwnje lohko pschimasche, tu moja kopacź na dobo do něcźeho storcźi. Dźiwach žo, schto drje ma to na žebi a hischcże kusk dale ryjach. Tu něschto mjehke pytnych a njenadźizy žo mužazeho ramjenja dohładach! — Kak mi běsche, pschedstejicźerjo, to wam wopisacź njemóžu, skoro jako budźich žam njeskutk skucził.

Połny měžacźk jažnje žwěcźesche, wschitko bě dokładnje spósnacź, kaž wo dnjo; a nětkole po drascze a włožach widźach, so je to wbohi knjes Jan Horak, kiž tu leżesche!“

Handrijej bjes mała rěcź wjasny, wón po zykym cźěle dyrkotasche.

Pschedstejicźerjej bě tolste, cźerwjene wobliczo zyle wožołtło wón žo dale niczo njepraschesche. ale dale a spěschnischo wobaj mužskaj do přédka khwataschtaj.

Bórsy běschtaj na wupuschcźane lěžne městno a k staremu bukej dozpěłoj. Tu dołho pytany leżesche, jeno k nusy posahrjebany, s wobliczom do semje, ale hnydom spósnajomny po włožach, po drascze a hońtwjerskej toschi. Jeno jeho tšélby a małeho schěreho hońtwjerskeho klobuczka tu njebě.

„Schtož ma žo tu cźinicź, Handrijo, to njeje wěz naschego sa-

ſtojńſtwa", pſchedſtejicźeŕ rosßudźi, hdyž bě ßej cźěko khwilu dokkadnje wohladowak, mjes tym ſo mkody bur njeŕěcźo ruzy ſtykmywſchi pódla ſtejeſche.

„Nichtó ßo morweho dótknycź njeßmě, doniž tu njeje ßudniſtwo pobyko. Tak dołho chzu tu ſtražu poſtajicź a potom hnydom do měſta doječź, ſo bych to wosjewik."

S pkomjenjom ßo powjeſcź, ſo běchu Jana Horaka namakali, po zykej wßy rosnjeße. Nětkole kóždy cźinjeſche, kaž by rjekk, ſo je ßo jemu hižom dawno něſchto ſke ſdake a ſo bě hižom dawno do cźaßa prajik, ſo ta wěz njeje po dobrym byka. Wuŕěcźowachu ßo dla wſchelakich móżnoſcźow njeſboża, mordaŕſtwa, abo ßamomordaŕſtwa a kóždy ßej myßleſche, ſo bě ſe ßwojim měnjenjom na prawe trjechik.

Ssudniſka komißija wěz ſ nowa pſchepytowaſche. S teho ßo wujaßni, ſo bě ßo mordaŕſtwo ſtako. Woßebje na tajnych rubjeżnych hońtwjerjow tukachu.

Wulka napjatoſcź bě wſchěch, ſtarych a mkodych, pſchejaka a wſchitzy wobźarowachu, ſo bě hajniſki tak żiwjenje pſchißadźik. Ssamo ſtary hajnik poſtaji, ſo ma ßo ßlub hiſchcźe khwilu wotſtorcźicź. Doniž mormy k poßledńjemu wotpoczinkej pokhowany njebě, doniž ßurowy njeſkutk wujaßnjeny njebě, njeběchu na reje a hoſcźinu a wjeßele żane myßle.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Poßwjecźenje ponowjeneje Pětrowſkeje zyrkwje a nowych byrglow.) Sańdźenu njedźelu je ßo po dlějſchim cźaßu ſaßo Boża ßłużba w Pětrowſkej zyrkwi wotměka, W kotrejż ßu ßo nowe piſchcźele ſtajike a pódla teho ßo nowe łubje natwarike. Nowe byrgle ßu kraßne dźěło byrgletwarza Ssowy w Budyſchinje.

S Budyſchina. (Pětizija pſchecźiwo moſtowemu dawkej.) Sawjedźenje moſtoweho dawka ſa ſapſchahi a ſkót, po nowym moſcźe wobkhadźaze, je mjes wjeßnjanami wulki pohórſchk ſbudźiło. Po wßach ßo petizije wokolo ſcźelu a ßo podpißuja, w kotrychż Budyſku měſchcźańſku radu proſcha, ſo by moſtowemu dawkej ſpadnycź dała. Sawěſcźe je płacźenje moſtoweho dawka ſa wobßedźerjom ſapſchahow wobcźeżaza wěz, kotraż ſpěſchnemu wobkhadej ſodźěwuje. Woßebje tym, kotſiż ßu k moſtowemu twarej pjenjeżne wopory dawali, ßo nětkole ſpodźiwne bycź ſda, ſo dyrbja też woni nětko moſtowy dawk płacźicź. Tola wſcho wobaranje pſchecźiwo dawkej ſměje ſ cźeżka nękajki wuſpěch. Měſto je ſa moſtowy twar něhdźe pol milijona hriwnow pſchidało, a tale ſumma dyrbi ßo nětko ſadanjecź. S wotkal dyrbi měſto trěbne pjenjeſy bracź, jeli ſo niż ſ moſtoweho dawka? Měſchcźańſka rada je ßo teho dla na knjeżerſtwo ſ próſtwu wobrocźiła, ſo ßmělo měſto moſtowy dawk bracź, a knjeżerſtwo je na to wěſtu dowolnoſcź dało, ſo ßmě niż jenoż ſ krónprynzowſkeho, ale też ſe wſchěch druhich měſchcźańſkich moſtow dawk żadacź. Tónle dawk dyrbi też ſ dźěła wupad měſchcźańſk.ch dawkow ſarunacź, kotryż ſe ſaſtacźom měſchcźańſkeje akziſy naſtanje. Hacź dotal je akziſa (dokhodny dawk) něhdźe 50,000 hriwnow létnje měſtu wunoſchała. Tele dokhody njemóże měſto zyle parowacź, ale dyrbi hladacź, ſo ſa nje něhdźe ſarunanje namaka.

— Wokrjeßowy wubjerk a wokrjeßowa ſhromadźiſna budźe ßo pſchichodnu wutoru 14. dez. w hamtſkim hejtmanſtwje wotbywacź.

— W nowym rěcźniſchcźu pſchi waggonowej fabriży Sprewja wot ßrjedy nozy běži. S tacźom napjata réka bě ßo pſches hacźenje, kotrejż ju wot noweho rěcźniſchcźa dźěleſche, dźeń prjedy pſchedréka, hacź bě poſtajene. Stare rěcźniſchcźo ßo ſaßypa, ſo by ßo ſ nowymi twarjenjemi waggonoweje fabriki wobtwariko.

— (Wuheń ßo wupalił.) W hoſcźenzu „poł měßaza" běchu ßo wóndano wjecźor ßaſy we wuhenju ſapalike. Prjedy hacź na pomoż ſawołana wohnjowa wobora pſchińdźe, běchu hižo woheń ſhaſcheli. Tamniſchemu rěſnikej je ßo ſ wuhenjowym wohnjom ſa 100 hriwnow ßuſchenych mjaßowych tworow ſpaliło.

— (Konjej ßo ſpłóſchiłoj.) Pſched tydźenjam popołdnju běſchtaj ßo do ßanjow ſapſchehnjenaj konjej tudomneho generalmajora Bacmeiſtera ſpłóſchiłoj. Wonaj ſ Bismarckſkeje drohi na hoſchiż haßu, ſwonkownu lawſku haßu a wot tam na walſku drohu hacź k ſwonkownym bohatym wrotam cźěrjeſchtaj, hdźež jeju ſkóncźnje ſadźerżachu. Pſchi dźiwjej honjenzy běſchtaj ßo jenoż ſ lohka wobodrěłoj. W ßanjach ßedźaze woßoby ſe ßamymi ſtróżelemi woteńdźechu.

— (Paduſchſtwo.) Na kotolſkej haßy je tele dny w nozy jedyn njeſnaty paduch wobhladanſki kaſchcź ſchcźětkarja Mahnki wocźinił a ſ njeho ſa něhdźe 50 hriwnow ſchcźětkarſkich tworow kradnył.

— (Scharlach.) Wulzy rosrudźiła je ßo ßwójba dźěłacźerja Schuſtera na rěſniſkej haßy, kotrejż ſtej ſa 4 dny 2 dźěſcźi, 1¼ a 9 lět ſtarej, na ſcharlach wumrjeloj.

— (Do njeſboża pſchiſchła.) Dźěłacźerka Nickez je tele dny na żitnych wikach ßo wobßunywſchi padła a ßebi lěwu ruku ſłamała.

S Małeho Wjelkowa. (Pokracźowanje.) Wopißujemy tudy tele wězy trochu wobſchěrniſcho, dokeż **toßame płacźi** też mjenje abo bóle ſa **wſchitke naſche wjeßne nalutowarnje** a naſch **wjeßny lud.**

Kołkowy ſakoń.

Wot 1. haprleje t. l. ma nětko też nowy kołkowy ſakoń (Stempelgeſetz) płacźiwoſcź; też tón chzemy ſ krótka naſpomnicź, dokelż naß tola krucze pſchima, woßebje pſchi wuſtajenju dołżnych a też podlěſchazych liſcźinow (wopißmow). Sakoń je ſakſki, t. r. wunoſchk pſchińdźe do ſakſkeje ſtatneje kaßy.

Kołk (Stempel) płacźi pola noweho dołżneho liſta ſ rukowanjom abo ſ hypothekſkej wěſtoſcźu 3/10 %, to wucźinja potajkim pola pożcźonki 1000 hr. wučinjazeje 3 hr. kołkoweho dawka, a pola ſ nowa wuſtajeneje podlěſchazeje liſcźiny ma ßo tónßamy dawk ſapłacźicź. Dotal je naſcha kaßa tónle dawk njeßła, tola ſ tym ſhubja najwjetſchi dźěl proviſije. Duż ma ßo wo tym hiſchcźe jednacź, kak ßo wěz w pſchichodze wuwjedze, wola ſakońdawarja tola je, ſo tón, kohoż wěc naſtupa, wěſo też dawk ſapłacźi, t. j. tu pożcźowaŕ.

Kontokorrent.

Schto dha to do ſtworjenja je? Nó, je zuſe ßkowo ſa jednoru wěz, kotruż mózemy mjenowacź běżne zlicźbowanje. Też wo tym chzyſche ſličbowaŕ rosprawjecź, tola tu niczo k rosprawjenju njebě, dokelż hiſchcźe żadyn ßobuſtaw „kontokorrent abo běżne ſlicźbowanje" pola kaßy nima. A tola je to a by była ſa wjele ßobuſtawow jara ważna wěz. Ale cźehodła dha ßebi ju k wužitku njeſcźinja, ßnadź to mnoſy ani njeſnaja? **Schto je kontokorrent?** Wěſta drużina tajkeho kontokorrenta (běżneho ſlicźbowanja, Laufende Rechnung) je, hdyž něchtó pſchekupzej żito pſcheda a ſa to potom w běhu léta ßebi wſchelke wězy wot tamneho bjerje, kaž pſchikupne hnoje abo pizowanſke (pizne) ßrědki a potom ßnadź pokłétnje ſ pſchekupzom wotliczi. Tola tajki kontokorrent tu njeje měnjeny, ale tutón wobſteji w tym, ſo ßebi dam knižku dacź na ßwoje mjeno, do teje nětko dawam pjenjeſy, kotrejż mam runje doma leżo a je hnydom njetrjebam, abo trjebam poſdźiſcho wjazy, ſo móhł wjetſchu ſummu, kotruż mam něhdźe płacźicź, wurunacź. Duż njewoſtaju pjenjeſy doma leżo, ale dam je mjes tym do ßwojeje kontokorrentneje knižki, a tu dóſtanu hnydom wot kóżdeho dnja, hdyž nuts dam, ßwoju dań, w tym cźaßu dawa ßo wot tudomneje nalutowarnje ſa tajke pjenjeſy 3%. Tak njetrjebam żenje doma wjetſchu ſummu pjenjes leżo měcź bjes wužitka, ale dam ju kóżdy krócź do knižkow. Nětko pak bych ſaßo nadobo wěſty pjenjes trjebał, derje, du k pokładnikej a dam ßebi, ſchtoż trjebam, wupłacźicź, to ßo ſaßo do wudawkow teje knižki napißa, wěz je hotowa a njepłacźi mje niczo.

Niczo bóle praktiſke ßebi tola njemóżemy myßlicź, też ſa wjeßny lud niz. Nékotryżkuli něſchto pſcheda, dóſtanje wjetſchi pjenjes, poſdźiſcho ma wſchelke płacźenja, duż ßebi pjenjeſy doma khowa — ale je tola ſtrach, ſo ßnadź ßo pokradnu, abo pſchińdźe njeſboże, a pjenjeſy ßu precź. Derje, du ſ nimi hnydom k pokładnikej a dam pjenjeſy do kontokorrentneje knižki. Tu mam też hnydom ſaßy dań wot teho, a hdyž trjebam, dam ßebi telko wupłacźicź, ſchtoż trjebam, a ſbytne danja ßo dale. Doma druhdy njewěſch, hdźe by ßebi je jeno wěſcźe ſkhował tak dołho, tu maſch je wěſte pſched paduchami a njeſbożom a k temu hiſchcźe něſchto danje. Schto chzeſch wjazy! Schtóż potajkim tajkele jemu poſkicźene pſchileżnoſcźe njewużiwa, temu też njeje k radżenju a pomhanju. Wěz móże ſo też hiſchcźe na druhe waſchnje cźinicź, hdyž chce něchtó w běhu léta wjazy pożcźowacź, hacź nuts płacźicź. Tón ßebi da wěſtu ſummu ſapißacź ſ rukowanjom abo ſ hypothekaŕſkej wěſtoſcźu (hdyž ßo to do hypothekſkich knihi ſapiża), potom ma móżnoſcź, niż jeno te pjenjeſy, kotrejż ßnadź do knižkow ſapłacźi, kóżdy cźaß ſaßo ſběhocź, ale też hacź do ſummy, kotruż ma wucźinjenu (hacź do kredita). Do hypothekſkich knihi ſapißana wěſtoſcź płacźi, doniż konto wobſteji. Ale 1/5 wupożcźeneje ſummy dyrbi ßo w běhu léta ſaßo wrócźo płacźicź, a pola druhich ma ßo ſaßy ſ najmjeńſcha 1/5 wot ſapołożenych pjenjes ſběhacź, hewak dźe běżne ſlicźbowanje pſchеſtanje, a potom ma pſchedßydſtwo prawo, pożcźonki jako tajke wuſtajecź abo nuts płacźene pjenjeſy jako nalutowanſke konto ſapißacź. Duż pſchejemy ßebi, ſo by tola naſch wjeßny lud, a to kóżdy, kotryż ma něſchto wjazy

dokhodow a wudawkow, tule wěz pola naschich nalutowarjow wuživak. (Skónczenje pschichodnje.)

S Radworja. Podswjask Raiffeisenskich nalutowarnjow wotmě njedzelu w tudomnym Delankez hosczenzu swoju swjaskowu shromadźisnu, na kotruž běsche so něhdże 200 wopytowarjow seschło. Pschednoschki mějeschtaj ratarski radźiczel Garcke se Zicza, kotryž wosebje k hnojenju s kalkom namołwjesche, a Erfurtski direktor Klattenhoff wo nowosałoženym tworowym towarstwje.

Potom běchu wólby. Sa pschedsydu wuswolichu s nowa dotalneho podswjaskoweho direktora, sa městopschedsydu pak knjesa fararja Waktarja w Njeswaczidle. Pokładnika njetrjebamy, dokelž wudawki pschedsyda sam płaczi, sa to pak sapisowarja, sa czoż knjesa zyrkw. wuczerja Andrizkeho w Radworju postajichu.

Pschedsyda namołwja, so by kózda nalutowarnja někotrym sobustawam (snadź sliczbowarjej a kózde léto druhej pokojzy pschedsydstwa a dohladnistwa) želesnizu abo wós k wopytanju dalokeje podswjaskoweje shromadźisny sapłaczika. Někotre towarstwa to hižo dołho czinja, dwě płaczitej wschěm wopytowarjam želesnizu 4. rjadownje.

Pschichodna skhadźowanka (léta 1910) budże w Budyschinje. — So je něchtó sobustaw dweju nalutowarnjow, njeje po sakonju dowolene. — S twarjenjom běrnysuschazeje fabriki ma so hischcże czakacz. — Mlóczazu maschinu (s motorom) móżesch wot Minakatskeje nalutowarnje požczenu dostacz.

S Lomska pola Njeswaczidła. Sandźenu njedźelu bě so nascha „Jutniza“ pola Czechez shromadźika a nahladna czrjódka bě so seschka. Drusy běchu so samołwili, dokelž chzychu shromadźisnu w Radworju wopytacz. Pschedsyda knjes Czech witasche s wulkej radoscu telko sobustawow a samo hosczi. Po pschecztanju protokolla, kotryž knjes Helas stajnje jara swědomicze sapisuje, dosta sskowo knjes wuczer Kral. Tón rysowasche nam žiwy wobras nascheho njesapomniteho basnika Jakuba Czischinskeho. K lěpschemu dorosymjenju poda rěcznik tez wschelake pokaski Czischinskeho basni, s kotrychž wosebje skutkowasche ballada „Na wumjeńku“. Skónczenje namołwjesche nas, Czischinskeho knihi kupowacz a czitacz a jeho narodnym wuczbam posłuchacz. Knjes Nowak s Dobroschez jako hósca saspéwa wjeseku pěsań „My w pschecelnym towarstwje“. Knjes Czech wupraji pschecelne strowjenja wot wosadneho knjesa fararja, kiž so nahkeho wopyta dla samolwi. Jara krucze so wot wschitkich sobustawow sasudźesche njeknicžomne schczuwanje napschecziwo k. fararjej Waktarjej. To hižo wjazy kscheschczijanske waschnje njeje. Hańba dyrbjało tych ludźi bycz! Ale czim bóle a czim dźiwischo so ta czrjóda sahanja napschecziwo njemu, czim krucischo a czim swěrnischo steja dobri Sserbja Njeswaczidlskeje wosady sa swojeho czescżowneho duschowpastyrja. — Jedyn druhi knjes namołwjesche nas, Boże dźěczo a Rumpodicha jenož pola tych pschekupzow honicz, kotrizž w Serbskich Nowinach a w Serbskim Hospodarju swoje twory poruczeja. Jena ruka druhu myje! Sasłyschachmy tez hischcze nješchto se starych czasow nascheje wosady. Wo někotrych narodnych praschenjach so hischcze živa rosmołwa roswi. Se spěwom „Rjana Luziza“ shromadźisnu skónczichmy. Zyła shomadźisna bě dosc jara sajimawa a pokasa tez, so „Jutrniczenjo“ swěrnje steja k serbskej khorhoji. — W hodownika so sasso w Njeswaczidle sendźemy. —

S Hornjeje Hórki. S tudomnym papjeruku je tele dny samkat Bartko do njesboża pschischoł. Wón je chzył jedyn czerjenski rjemjeń s transmisije sczahnycz, tola pasz jeho sobu horje storhny, pschi czimž so Bartkej delnje czelesno slama a wobliczo a wucho so rósdrě. Snjesboženeho su hnydom do Budyskeje měschczanskeje hojerńje dowjesli, hdźež su rany s tsjomi schowami saschili.

S Mjeschiz. Tudomne Prüserez 110 kórzow wulke kubło je kubleŕ Meltke s Khwaczin kupił a sandźeny tydźeń pschewsał.

S Drožđžija. Pschi honitwje, kotraž so tu 26. nov. wotmě, su 1 sornu, 17 sajazow, 14 bozantow a 6 kaniklow potšéleli. Pornjo prjedawschim létam je tónle wunoschk khětro snadny. Kaž so sda, je so wjele dźěrow do powětra tšélało. Jeneho sornika mózachu honjerjo samo s rukomaj popadnycz. Dokelž běsche khětro mkoduschki, jeho sasso puschczichu.

S Bukez. Tydźenja czitachmy, so so w Bukezach jenož w jenej studni woda zórli. To njeje wérno. W někotrych studnjach su hischcze najstrowischu wodu měli, a jenož tu a tam zórka wjazy njehonjachu. Nětkole po rostaczu sněha su sasso wschě studnje polne wody.

S Rakojd. Dopiš wo swješelenju Rakojdźanskeje nalutowarnje so sa tydźeń woczischczi.

S Korsymja. Mjersaza wěz, kotraž powschitkowne smjecze sbudźuje, je so jenemu tudomnemu hóntwarjej stało. Jedyn wulki ptak pschileczi a so na wyssoki topol puschczi. Ludźo, kotsiž běchu ptaka pschileczicz widźeli, jenemu w bliskoszi bydlazemu hontwarjej powjescz dachu. Hontwar sebi brylu stajiwschi, sa ptakom wudźerasche, tola njemožesche spósnacz, do kajkeje druziny wón skuscha. Někotsi ludźo měnjachu, so je to snajmjeńscha jedyn khuchar, jeli so niz hodleŕ. Mjes tym bě hontwar po tšélbu doběžał a so do ptaka samériwschi wón jeho se schtoma dele tšéli. Hdyž pak ptak k jeho nohomaj dele padże, so wón njemało nastróži, pschetož město khucharja psched nim jedyn — paw leżesche. Tutón jenemu wobydlerjej skuschesche, kotryž sebi nětko sa satšéleneho pawa sarunanje żada. Chzejo abo nochzejo budże hontwar pawołemu wobsedźerjej dobre skowa a hódne sarunanje sapłaczicz dyrbjecz.

S Baczonja. Psched dwěmaj njedźelomaj je hacz dotal dobru khwalbu mějaza 21létna skužobna dźowka Hana Pilkez s Boranez, pola tudomneho kublerja Selmaka skužaza, swoje nowonarodźene dźěczo sadajiła a jo spytała w stwinych khachlach spalicz. Holza bě wjedźała potajicz, so je so doschła, tola se wschelakich wobstejnoszczow na sjawne pschińdże, so je po porodze. Wona so wusna, a na to pschi pschepytanju sbytki spaleneho czélka namakachu. Dokelž holza czežko skhori, su ju hatle tele dny do pschepytowanskeho jastwa dowjescz mohli. Człowjek, kotryž je ju sawjedł, je so hižo do dźěsczowneho poroda s jenej druhej holzu woženił. To je sasso jena se srudnych podawisnow, kotrez so tak husto stawaju. Wobzaromna holza, kotraž je so zeńtwy nadźějo, so wobleschcz daka a so potom hanibnje wopuschczika, je w sadwělowanju płód swojeho smylenja sniczika. Nětko ma wboha pódla hańby a skaženeho žiwjenjoweho iboża wschě horkoscze a czwile sudniskeho pschepytanja snjescz a na khostanje czakacz. Wona žałosnemu pschichodej nopschecżo dże, jejny sawjednik pak dale jako czesny muž płaczi.

S Kukowa. W sandźenych dnjach wotpołoži syn tudomneho klóschtrskeho bětnarja k. Renara, k. Mikławsch Renar w klóschtrje Osseku w Czechach swój swjatoczny slub. Wjeselimy so, dokelž mamy sasso nadźiju na serbskeho klóschtrskeho duchowneho. S tuteho klóschtra pschińdu mjenujzy duchowni knjeza do nascheho klóschtra Marijneje Hwězdy a do Rózanta. A krajana stajnje radscho do nasz witamy! Duz knjesej Mikławschej Renarej dalsche sboże a zohnowanje w jeho studijach pschejemy.

Něczeje horjo — něczeji smech. Brühlakojo su se swojim sméschnje njelepym sadźerzenjom we wólbnym wojowanju smjecze po zykych Němzach wuwabili. Kuhowski byk, kotrehoz woni do wólbneje bitwy honjachu, je nětko snaty, kaž něhdy Köpenickski hejtman a Brühlakojo teho runja. Pschetoz nimale wschě němske humoristisko-satyriske czasopisy, mjes nimi swětosnaty a swětosmany „Kladderatatsch“, su so byka Brühlakow smozowake a wuczeszuja jeho we wobrasach, pěsnjach a nastawkach. Wschě, bjes wuwsacza, steja na stronje serbskeho burskeho wolerstwa. Schtoz so Brühlakam sa wuschi pische, sa nich jara spodobne njeje. Wschěm tymle zortnym wupkodam podpołožuje so nimowólnje „Stiumvieh — Rindvieh“, k czemuz su Brühlakojo se swojim bykom so wě sami dopomhali. Woni so wésze nadźeli njesbu, so němski swět jich sadźerzenje tak pschiwosmje a wuschwija. Na nascheho „Hanza Deplu a Motza Tunku“ so huntorjachu. Jako jimaj taj wernosze napowjedaschtaj, salětowachu, kaž by rjekł, so je jich scherscheń khok. Nětko pschińdże němski swět, tón samón němski lud, kotremuz tak pod nohu lésechu, kotremuz k woli serbsku wěz do błóta teptachu, a pjelni do jich futkow połon hórke napoje. Naschim wotrodźenzam to s wutrobu popschewamy, naschich sasslepjenych Sserbow pak wobzarujemy. Ssnano so skónczuje domasaja, do kajkeje zwólby su sebi salésli.

Brühlakojo pak su mjes tym, najskerje so bychu swój skutk hódnje skónczili, jenu njewurjeknitu khuposcz wupjekli. Sskyscheli dźě scze, so su pschecziwo Koklowej wólbje protest sapołożili. Na njón najskerje wulke nadźije stajeja. Jeli so s swojim bykom hischcze doscz blamowani njesbu, dha so to tu stanje. Wopschijecze protesta samo, tak daloko hacz so pschecziwo wosobje knjesa Kokle měri, je sa spisowarja a podpisowarjow protesta njewurjeknita blamaza. Ssu dha podpisowarjo tajkeho schmóranja woprawdże tajzy wérkojo, so njewjedza, schto wólba je. Wscho, schtoz su Brühlakojo pschecziwo knjesej Kokli napisali, sskuscha dźě do wólbneho wojowanja, a w nim dźě su pschecziwo k. Kokli doscz hwisdali, ale niz do protesta. **Sa sejm je wólba knjesa Kokle hotowa wěz a njeda so s niczim wjazy powalicz.** Schto pak sejm na tele schmóranje wotmolwi, wotczakncze. Ssejm dźě jich sdobnje roswucži, so je wólba rossud wjetschiny. Ssnano hischcze psched sjawnoszu zykeho kraja wjele

wjazy naſhonja! Ssamo „Bautzn. Nachr.“ pißachu: „Ssmy wczipni, ſchto ßejm na tónle proteſt wotm. wi!“ Też my, hacż runjeż nimale wěmy, ſchto ßo wotmolwi!!! Bychu-li Brühlakojo ßo ſe ßwojim podleżenjom ſpokojili, wſcho budźiſche ſ měrom było. Ale tónle proteſt — nimamy ßkowow. Też ßobuſtawy ſakſkeho parlamenta niz. Rnnje tak każ ßobuſtawy druheje tak też ßobuſtawy prěnjeje komory ßo wulzyſchnje na wupkodach němſkich ſatyriſkich cżaßopißow ſabawjeja. Luhowſki byk jich kraßnje ſabawja. A nětko pſchicżahnu Brühlakojo hiſchcże ſ tym ßwojim proteſtom, ſo by jich ßejm ſ najmjeńſcha tola hiſchcże po mjenje też ſeſnał. Kajkeho ducha dźěcżi ßu, ßu nětkole niz jenoż po Sſerbach, ale po zykłym ßwěcże ſnacżi.

E. B.

S Cżorneho Khołmza. Ssrjedu tydżenja rano wokoło 6 hodż. ſ kólnje tudomneho khěżkarja Boßwana woheń wudyri, kotryż ßo też na bróżeń a domſke wupſcheſtrje. Twarjenja, kotreż ßo wotpalichu, ßu ßo hakle pſched nětkotrymi lětami nowe natwarike. Domkhowane żně běchu ſawěſcżene, tola niz twarjenja. Skót, maſchiny a dżěl hoſpodarſkeje nadoby mózachu ßo wukhowacż. Każ ßo ſda. je woheń ſe ſaparanjom naſtał.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) Dżěkacżeŕ Khorla Micżka ſ Borſchcże bě rěſniſkemu miſchtrej Runarjej w Klětnom měch kradnył, dc kotrehoż běchu po jeho měnjenju ßwinjaze pleza ſtyſkane. Hdyż paduch w khójcżkach do měcha pohlada, wón w nim dwě cżelazej koži namaka. Paducha pak bórſy wußlědźichu a jemu koži wotewſachu. Woſpjetneho paduſchſtwa dla Micżku k jaſtwu na 9 měßazow ſaßudźichu a jemu cżeßne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

× Měſchcżanſki cżaßnik w Kulowje je ſe ßwojim njewěſtnym a póſdnym hicżom tamniſchim wobydlerjam hižo wjele mjerſanja nacżinił. Tak na pſchikład ßo ludżo na dwórniſchcżo pſchiſchedſchi njemało roſhněwachu, hdyż widżachu, ſo bě żeleſniſki cżah hižo wotjěł. Na dwórniſchcżoweho pſchedſtejicżerja potom ludżo ßwoje ſkoby wutſchaßychu. Ras żandarm rano mjes ½ hacż ¾2 hodżin ludźi do Jakubezej korczmy ſaſtupicż widżeſche. Wón ſa nimi do korczmy dżěſche a ju poknu hoſcżi namaka, hacż runje bě 1 hodżina hižo wotbiła. Wojerowſki ławniſki ßud teho dla Jakubeza k 10 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźi, tola ßo ſaßudżeny na druhu inſtanzu powoła, ßo ſamolwjejo, ſo je lědma 10 minutow po 1 hodżiny było. To też wſchitzy ßwědzy wobkrucżichu. Duż drje je ßo żandarm ſ měſchcżanſkim cżaßnikom do błuda ſawjedł. Khoſtanſka komora prěni wußnd ſniczwſchi wobſkorżeneho wuwinowa.

Přilopk.

* (Ssamomordarſtwo w ſpěſchnym cżahu.) Sańdżenu póndżelu w nozy je ßo na jěibje do Dradżan w jenym kupeju jedyn offizěr Glauchauſkeho wokrjeßneho komanda, kotryż bě prjedy pola kralowſkeje polizajſkeje direkzije ßkużił, ſatſělił. Wón je ruku w cżeżkich myßlach na ßo ſłożił, do kotryż bě ſ khoroſcżu pſchiſchoł.

* (Rubjeżny poß.) Na knjeżim dworje w Rieſy bě jedyn poß ſe ßußodſtwa wot ſeptembra 49 kur ſakußał. Prěni krócż wón 30 kurom ſchiju pſchekußny, hdyż ßo wón druhi krócż do dwora dobu, wón 12 kur a tſeczi krócż 7 kur mori. Pſchi ſchtwórtym wopycże knjeża cżeledż pßa popadny. Pßowy wobßedźeŕ budże zykn nacżinjenu ſchkodu ſarunacż dyrbjecż.

* (Saßypnjenje jeneje bróżnje.) W Hainbachu w Delnjej Bayerſkej je ßo jena bróżeń ſ tſchaßenjom parneje mlócżazeje maſchiny, w njej dźěłazeje, ſaßypła. S pjecżich woßobow, pod roſpadankami pohrjebanych, ßu ßo ſchtyri cżeżko ſranjene wucżahnyłe.

* (Njewjedra w Konſtantinoplu.) Satraſchne njewjedra ßu ßrjedu w Konſtantinoplu a wokolnoſcżi wulke ſapuſcżenje nacżinike. Wjele twarjenjow je ßo ſ błyſkom wobſchkodźiło. Pſchi powodżenju, kotreż po njewjedrje naſta, je ßo dżeßacż cżlowjekow tepiło.

* Żałoßne njeſboże ſ powětrowym ballonom je ßo w bliſkoſcżi měſta Fiume w Awſtriſkej pſchi Adriatiſkim morju ſtało. Někotſi żandarmoju ſchtwórtk rano bliſko wßu Kraßizy w lěßu wulki roſtorhany ballon ſ roſrażenym cżołmikom namakachu. Njedaloko tuteho měſtna jena ſtara żona ßnche liſcżo w lěßu ſběrajo w kercżinje ſ krwju polateho muża na ſemi leżazeho nadeńdże, kotryż bě drje hiſchcże żiwy, tola wědomnja wjazy njemějeſche. Żona do wßu po pomoz běżeſche, tola prjedy hacż ludżo k njeſbożownemu pſchindżechu, bě tón hižo bodychał. W jeho draſcże viſitne thartki ſ mjenom Hugo Franki namakachu. Dale ßlědżo na horinym wotwißu kruchi papjery a druhe wěży wohladachn. Sa nimi duży w tſi metry hłubokej wudrjenzy druheho muża ſ wobrażenym cżěłom a roſſchcżěpjenej hłowu morweho namakachu. S papjerow, kotreż w draſcże morweho tcżachu, widżichu, ſo je wón lěkaŕ Dr. Wilhelm Brinckmann ſe Charlottenburga pola Barlina. W jeho ſakach pódła teho 202 hriwnow namakachu. Każ ßo ſda, je njembry wichor ballon k horam hnał, hdżeż je ßo wón wo ſkały a ſchtomy wobraſył.

* (Saryte pjenjeſy.) W Gladbachu pola Recklinghauſena je kriminalna polizija w jenej ſahrodże jene nalutowańſke knižki a 10,000 hriwnow hotowych pjenjes ſahrjebane namakała. Njewěſte hiſchcże je, hacż ßu tele pjenjesy pſchekſchiwjene.

* (Spytane ſajědojcżenje jeneje zykleje ſchwadrony.) Do poliwki (ſopy) jeneje zykleje ſchwadrony 8. huſarſkeho regimenta w Verdunje (w Franzowſkej) bě ßo wjele jěda zyankalija ſměſchało. Hroſneho ßkodżenja dla ßo wojazy ſapowjedźichu, poliwku jěſcż. Jenoż nękotre kżizy poliwki bychu doßahale, 80 huſarow moricż. Tukanje ßo na jeneho podwyſchka wobrocżi, kotryż bě ßebi pſched nětkotrym cżaßom wot jeneho wojaka 150 frankow poſchcżił a tule ſummn njedżiwajzy woſpjetneho napominanja njewrócżi. W ſakomaj jeho kholowow ßo powoſtanki zyankalia dopokaſachu. Jěd je wón naſſkerje ſ dżěkańnje ßwojeho nana, kotryż jako ſłótnik huſto zyankali trjeba, doſtał. Podoffizěr mějeſche pódła teho nětotre kradnjenja na ßwědomnju, a każ ßo ſda, chzyſche wón ßwojeho wěricżela a wobſkórżbnikow rad wotbycż. Wón je ßo ßwojeho njeſkutka wuſnał. Po nowſchej powjeſcżi ſtaj dwaj offizěraj, kotrajż ſtaj njedżiwajzy wótreho ßkodżenja poliwku jědli, ßmjercż ſtraſchnja ſthorikoj.

* (Wußlědżeny ſajědjcżeŕ.) Skóſtnſka, kotryż je nowopomjenowanym offizěram awſtriſkeho generalneho ſtaba ſ liſtom zvaakaliowe pille ßkał, ſo by jim ſ nimi ſawdał, ßu wußlědźili. Wón je wyſchſchi leutnant Adolf Hofrichter w Linzu. Hofrichter bě pruhowanje ſa pſchijecże do generalneho ſtaba derje wobſtał, tola ßo njebě do njeho pſchijał, dokelż mějeſche pſchewjele prědnikow. Hdy budźichn ſchtyrjo ſ nich wumrjeli, by wón wuhlady měł, ſo bychu jeho jako hejtmana do generalneho ſtaba pſchijeli. S offizěrow, kotrymż bě wón jědojte pille póßkał, bě je jenoż jedyn wużił a na nje wumrjeł.

* (Dwójy ßo k ßmjercżi ſaßudźił.) Pſchißażny ßud w Lipſku je wojnarja Otu Rothera ſ Barlina, kotryż je ßwojej żonje a ßwojemu dżeſcżu ſ jědom ſawdał, dwójzy k ßmjercżi ſaßudźił.

Wußudżenja.

Khoſtanſka komora. Skſchiwdżenja a wohrożenja dla mějeſche. ßo 35 lět ſtary dżěkacżeŕ Albert Neumann, w Rósborſkich ſtronach narodżeny a napoßled w Bukezach bydlazy, ſamolwicż. 24. oktobra wjecżor bě wón ſtarſchu żonu, żiwnoſcżerku H. ſ Knbſchiz na Lubijſkej dróſy pſcheſcżěhnył a ju ſ njehornymi ßkowami ſkſchiwdźił. Hdyż jemu wona rjekny, ſo by ſtaru a khorowatu żonu na pokoj woſtajił, wón ßwój nóż wncżahny a jón jej na pſchecżo dżeržeſche a ſ nim hrożo machaſche. Mjes tym ßo jedyn kołojěſdny bliżeſche, pſched kotrymż nadpadnik pſches pola cżekny. Ludżo, kotſiż ßo ſa nim puſchcżichu, jeho doſcżěhnychu a żandarmej pſchepodachu. Neumanna k jaſtwu na 4 měßazy ſaßudźichu.

× Dla bjesprawneho łójenja rybow bě 54lětny młynk Michał Cżornak ſ Njebjelcżiz wobſkorżeny. Cżornakowy młyn ßwoju wodowu móz ſ 500 metrow dołheje młynſkeje hrjebje bjerje, kotraż wodu ſ Mikołcżanſkeje rěcżki doſtawa. Rybaſke prawo we wſchěch wodach tamniſchich ſtron klóſchtrej Marijnej Hwěſdże ßkuſcha, kotryż je tole prawo ſa 100 hriwnow we wodach Wotrowſkeje, Jaworſkeje, Krjepjecżanſkeje, Mikołcżanſkeje a Njebjelcżanſkeje gmejny fararjej Kubaſchej w Njebjelcżizach pſchewoſtajił. Tſecżi dżeń ßwjatkow bě Cżornak w młynſkej hrjebi bjes dowolnoſcże fararja Kubaſcha nózne ſchnóry na pſtruhi wupołożił. Pſched Kamjenſkim ławniſkim ßudom Cżornak wudawaſche, ſo je twjerdże wěrił. ſo ma prawo, w młynſkej hrjebi ryby łojicż. Wón je, każ hižo też jeho nan, tam kóżde lěto ryby łojił, ſchtoż jemu njeje żenje nichtó ſakaſał, wón je też hrjebju ſtajnje w rjedże dżerżał. Ławniſki ßud bě Cżornaka wuwinował, dokelż bě pſcheßwědcżeny, ſo je wón do ßwojeho prawa wěrjo ryby łojił. Statny rěcżnik pak ßo pſchecżiwo wußudej powoła. Pſched khoſtanſkej komoru ßo wupokaſa, ſo je Cżornak wjedżał, ſo prawo rybyłojenja w jeho młynſkej hrjebi fararjej Kubaſchej ßkuſcha, pſchetoż farać Kubaſch bě tam woſpjet ßwoje rybaſke prawo wukonjał, też bě Cżornak w lěcże 1891 jenu petiziju młynkow tamniſchich ſtron ßobu podpißał, w kotrejż ßo namjetowaſche, ſo by klóſchtr Marijneje Hwěſdy wſchě rěcżki a młynſke hrjebje rjedżił, dokelż ma w nich rybaſke prawo. Cżornaka teho dla k 20 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 4 dny ſaßudźichu.

Sa dotalne we wulkej měrje mi spožčene dowěrjenje šo najwutrobniſcho džakujo, proſchu cžeſcženych Serbow, ſo bychu też pſchedſtejaze hody mje pſchi potrjebje

kožanych tworow, ſchulſkich torniſtrow, toſchow, portmonejow, šlow, paßow, konjow k hrajkanju, kolebanſkich konjow, pólſtrowanych meblow, ſofow, ložow matrazow, kaž też wſchěch **šedlarſkich wězow** wopytali a lubju kóždemu, kotryž mje wopyta, krucże ſprawne poßkuženje.

C. A. Pietsch, šedlarſki miſchtr

pſchi žitnych wikach 8,
pódla Kellingez barbjerńje.

Reſtawrazija Albrechtſkeje rěčžki
w Porſchizach.
Ssobotu 4. dezembra a ſcžěhowaze dny šo **kóſtopiwo** točži.
ff. kóſkowe kołbaſki.
Pſcheczelnje pſcheproſchujetaj
A. Scholta a mandželſka.

Kowarńia w Hornim Hunjowje je na pſchedań.

Dr. C. Roeberowy pleſtr pſche podklócże
wicże, drjenje 1 ſcht. 50 np. je šo tyßaz krócž wupruhował.
Germania drogowuja
na bohatej haßy.

Starožitne
meble
a druhe ſtare wězy šo kupicž pytaju.
Pietſch, na šukelnſkej haßy.

Pißarńja
ſa kupne, hypotheklſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy je wot nětka na
Moltkowej dróſy cžo. 1
po 1 ſchodže, hoſcženz Gambrinus.
Max Frenzel.

F. N. Bläsche

roſeßkarńja šukna
w Budyſchinje, pſchi mjaßowym torhoſchczu 3
porucža jako

praktiske hodowne dary

wyšokomodne tkaniny k wobleczenjam, paletotam a kholowam,
tunje a najlěpſche wudžělki.

Pódla teho poruczam wulku džělbu woprawdže hódnych
:: **naſadſtajenych tworow** šměſchnje tunjo. ::

Nimo měry wulki wubjerk
fantaſijowych lazow
šwětłych a cžěmnych.

Žonjaze šukno,
cžorne
a druhich najnowſchich barbow.

Proſchu šebi wupołožiš w mojich wukładnych woknach wobhladaš.

Proſchu šebi wupołožiš w mojich wukładnych woknach wobhladaš.

We wulkim wabjerku
kuski
na božodžéſcžowy ſchtom,
jako:
:: hodowne dary ::
taflowu ſchokoladu, marzipanowe wezy, bonbonnieru, kakao, cžaj, póprjanzy, konfelty, biſquity a bonbony
porucža
fabrika zokrowych tworow
Ernsta Grafa
12 na šukelnſkej haßy 12.

Swój wulki ſkład
bělych a piſzanych
barchentowych košlow
po jara tunich płacžiſnach poruczam:
mužaze koſchle hižo po 1 mk.,
žonjaze koſchle hižo po 90 np.,
dźěcžaze koſchle wſchěch wulkoſcžow hižo po 30 np.

Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7

Najwjetschi wubjerk

kraßnych hodownych darow

po wschěch płaćišnach.

Wožebje:

pjelnjene kartony,

Lübeckske marzipanowe torty,
Königsbergske wutroby,
marzipanowe jědže,
: **płody,**
: **warjenja,**
: **plezy,**
: **ßwinje**

adt. atd., kaž tež

woßebne kuski na božodźešćowy schtom,

a čerstwe mjedowe tykančki

porucža

W. Müller, konditor

pschi póstnim namješcze.

Rozeßłanje porjadnje do wschich stron.

Ia. Hodowne karte, w Schtutt a Wšitle je hižo dóstał mnohi naš znatnarjow.

Poručam swój wulki skład:

prima pólskich a schles. tyscherskich khójnow, schles. schmrěki, wudwjerniki a wudwjerna, hranite drjewo, laty, tramy

wschěch swučenych wulkosćow po najtunischich płaćišnach.

Sa msdu ßo tunjo rěsa.

W Budyschinje, na Tšělanskej drósy 23.

Pawoł Mörbitz.

Parny rěsak, hěblowarnja a pschedawarnja wužitk. drjewa.

Niedoßahniene po korjenjeńskej mozy a aromie je

MAGGI owe korjenjenje.

Najlěpsche poručataj

Ginzel & Ritscher,
měješćel **Aug. Ritscher,**
na wulkej bratrowskej haßy.

Sserbšzy starschi!

Njedawajće swojim džěćom k **Božemu dźešću** žadyn praskot! Dajće jim knihu **„Bruncžki“** s kraßnymi powědančkami wo ßwjatojanskich muschkach wot k. fararja Karafiata a zykej kopizu rjanych wobrasow a wobraskow. Dostanjeće sa ßměschnje tunju płaćišnu 1 hr. 20 np. w Budyschinje pola Ssmolerja abo wot wascheho ßerbsk. towarstwa.

Bukečanske serb. tow. změje **njedźelu 12. decembra** popołdnju w **4 hodź.** swoje posedźenje. Přednošk je wysokodostojny knjez farař Kubica w Bukecach dobroćiwje přilubił. Dale budże so wo zawjeselenju jednać.

Wšitke sobustawy a hosći z blizka a daloka wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Swud. Schüßowa
bydli na **kotolskej haßy 18** I.
runarka a maßeusa.

Žiwnosć se 6 kórzami a nowymi twarjenjemi ma na pschedań sa 7600 mk. **Bruno Beutner** w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Rjane wobydlenje
je hnydom na pschenajeće w Kukowje pola cžaßnikarja **M. Mille.**

Pytam k 1. januarej 1910 pilnu
cžistu
ßłužobnu holzu,
niz nize 18 lět.
Martha Schischzyna
na swonkownej lawskej haßy 42.

Kucharki, stwinske a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k ßwinjom, wotroćkow, ßrěnkow, rólnych pohonćow, wolazych a džěłaćerske ßwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cžrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Pjekarskeho wuczobnika
k jutram pyta pjekař **Scholta** an garbarskej haßy 10.

Bohu lubemu Knjezej je so spodobało, sobotu 27. novembra popołdnju 1/2 3 hodźin naju horcolubowanu, starosćiwu mandźelsku a mać

Hańžu Hajnowu rodź. Brězanec

k sebi do wěčnosće wotwołać.

Naju droha zemrěta drje hižo wjac lět ćežko ćerpješe, ale ze železnej sćerpnosću a z rjekowskim sebjezaprěćom njeseše swój křižik. Jeje stajnje wjeseła mysl, jeje pokornosć, jeje hnujaca poddatosć do Božeje wole a jeje nutrna lubosć za naju přewiny skoro njemóžne a tak je wokolnosć mało zhoniła wo jeje nutřkownym horju. Hakle na swj. Khatyrnu ju njenadźicy khorosć předoby a ju na khorołožo sputa a hižo za dwaj dnaj ju — přihotowanu ze swj. sakramentami — ćicha, měrna smjerć wumoži.

Na swj. Handrija pokhowachmy jeje ćěło na swj. polu w Ralbicach. Wurjadnje bohaty běše wopyt při pustym wječorje a při khowanju. Wjele, wjele sobužarowanja so namaj wupraji ertnje a listnje z blizka a z daloka w dnjach zrudoby. Za wšu tule lubosć zawdawamoj wšitkim

najwutrobniši dźak a „Zapłać Bóh tón Knjez!“

Jeje dušu pak do pobožnych modlitwow poručamoj. Zo ju česćowachu, kotřiž ju znajachu, smój so nadosć přeswědčiłoj a duž smoj tež přeswědčenaj, zo je a budże mnohe zdychnjenje za nju woprowane. To je namaj sobu najrjeńši trošt.

Swěrna, złota wutroba, kotraž ćepješe pódla Boha njesebičnje jeničcy za naju zboże, je namaj přezahe přestała kłapać po najzbožownišim, ale tak krótkim mandźelskim žiwjenju.

W **Konjecach,** 1. decembra 1909.

Hłubokozrudźenaj
Mikławš Hajna, wučeŕ,
a synk **Feliks.**

(K temu cžißu tři pschiłohi.

Prěnja pschiłoha k czišłu 49 Serbskich Nowin.

Sobotu 4. dezembra 1909.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach.

29. novembra 1909.

Płaczišny po zentnarju w hriwnach.

Słótne druziny a wosnamjeńenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	40—43	76—79
awstriske	42—46	78—83
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	36—39	72 75
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	32—35	68 71
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	26—31	58—66
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	37—41	70—74
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	35—37	66 - 69
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	30—34	60—64
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	25—29	54 59
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	46—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	38 - 41	68—72
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	35—37	65 - 67
3. ßnadnje pizowane	29—34	59—64
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	47—49	77—79
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—46	73—76
3. ßnadnje wuwite wot zyza	38—42	68—72
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſchchiżenjow w starobje hacž do 1¼ léta	59—61	76—78
2. mjaßne	55—57	72—74
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	50—54	66—71

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 27. nov. 1909. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 2. dez. 1909. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża	běła	—	—	—	—	10	—	10	60
"	žołta	—	—	—	—	9	80	10	40
" nowa		10	30	10	50				
Rožka		—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa		7	69	7	88	7	50	7	80
Jećmjeń	50 kilogr.	8	25	8	50	8	—	8	50
Wows nowy		8	—	8	40	7	30	7	60
Hróch		12	—	14	50	12	50	17	—
Woka		10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły		15	50	16	—	16	—	17	—
Hejduschka		19	—	19	50	22	—	22	—
Běrny		2	20	2	60	2	30	2	50
Butra 1 kilogr.		2	60	2	80	2	50	2	80
Pschenična muka 50 "		11	25	20	50	19	75	20	75
Rżana muka 50 "		9	50	13	—	13	75	14	75
Ssyno 50 "		5	—	5	30	4	50	5	—
Ssloma 100 "		5	40	5	67	3	65	5	—
Proßata 1014 schtuk, schtuka		9	—	23	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	6	50	6	70
Rżane wotruby		—	—	6	50	6	60	6	60
Pschenični gris		—	—	6	50	—	—	—	—
Rżany gris		—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 10 hr. 40 np. hacž 11 hr. — np., rožka wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 50 np., jećmjeń wot 8 hr. 40 np. hacž 8 hr. 80 np., wowß wot 8 hr. 10 np. hacž 8 hr. 30 np.

W Budyschinje płaczeńe: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž 10 hr. 15 np., nowa: 17 hr. — np. hacž 17 hr. 34 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 12 hr. 31 np. hacž 12 hr. 60 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 11 hr. 76 np. hacž 12 hr. 11 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

25. nov. 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 70 np. hacž 7 hr. 90 np., pschenża wot 10 hr. 30 np. hacž 10 hr. 50 np. jećmjeń wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 20 np. wowß wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 90 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., ßyno 5 hr. 60 np., běrny 2 hr. 60 np., ßloma (100 kilogr.) 6 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacž 2 hr. 80 np.

Wiedro w Londonu 3. dezembra: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi śmeje 2. njedźelu adventa rano w 7 hodź. farař Räda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodź. duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła śmeje duchowny Tischer. — Wutoru wječor ½5 hodźin budże w Kelnje ßerbska adventska nutornoscź. — Schtwórtk 9. dezembra dopołdnja w 9 hodźinach budże ßerbska spowjedź.

Křćenl

W Michalskej zyrkwi: Kurt Marćin, Pětra Ernsta Krawza, magazinskeho sarjadnika na Zidowje, ß. — Arno Herbert Willy, Jana Ernsta Rychtarja, agenta w Tšelanach, ß. — Hana Martha, Herrmanna Pojcźki, najenka skały w Hněwßezach, dź. — Helena Hilźbjeta Charlotta, Jana Richarda Ernsta Klugi, fabriskeho kowarja w Scźijezach, dź. — Emma Hildegard Hedwig, Gustava Khorle Hermanna Kózkarja, samkarja na Zidowje, dź.

W katholskej zyrkwi: Antonia, Franza Wratislowskeho, skakarskeho połéra w Bobolzach dź. — Karl, Benna Kubizy, pschekupza w Budyschinje, ß.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

2. njedźelu adventa śmeje rano ½8 hodź. duchowny Voigt němsku spowjednu wuczbu, ½9 hodź. farař Kschižan němske a w 10 hodź. ßerbske prědowanje. — Popołdnju w 4 hodź. budże w Bolborzach na schuli ßerbske prědowanje a ßerbska spowjedź.

Pjatk 10. dez. budże rano ½9 hodź. ßerbska spowjedź a ½10 hodź. ßerbske adventske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

2. njedźelu adventa budże rano 8 hodź. ßerbska spowjedź, dopołdnja w 9 hodź. śmeje duchowny Bójß ßerbske a ½11 hodź. němske prědowanje.

W. Häcker.

Wołmjane a bawłmjane twory

w Budyschinje na žitnej haßy 7.

Wulki wubjerk

wołmjanych a połwołmjanych

ßuknjowych tkaninow.

Koschlazy barchent. | Hotowe ßuknje.
Jakowy barchent. | Hotowe schórzuchi.

Sprawne poßłuženje. — Tunje płaczišny.



K hodam

poručam **wulki wubjerk**

pschedeschčznikow, wukhodźowanskich kijow, tobakowych trubkow,

po ſnatych tunich płaczišnach

Ed. Schulze nasl.

(A. Rudert.)

pódla hosćenza winoweje liczе,

w Budyschinje na bohatej haßy 26.

Otto Preuß

měješćel Khorla König

na žitnej haßy 4 w Budyschinje na žitnej haßy 4.

Wulke hodowne pschedawanje

po jara poniženych placźišnach.

Wyßokoelegantne mužaze wobleczenja
ßamßneho wudźełka, ſ ſarunanju ſa ſeſchicźe po měrje,

wyßokoelegantne ſymſke ſwjerſchniki
po 12 mk. a najwoßebniſche,

elegantne ſportſke wobleczenja,
cźopłe tolſte pſchesapinaki
hižo po 6½ mk.

Składnoſtna kupa

ſa tolſte cźopłe ſymſke kholowy
po hiſchcźe ženje ßłyſchanych placźišnach.

Pißane lazy, kraßne wězy, **rukawate lazy,**
ſpódnje kholowy, dźěłaczerſka draſta.

Nowe pſchijate
pružinate ßłě
ſakońſzy ſchkitaneho patenta, wot lěkarjow najlěpje poručzene.
Jeniczke pſchedawanje ſa tudomne ſtrony.

Dźěcźaze wobleczenja, dźěcźaze pſchesapinaki,
dźěcźaze paletoty, pijeki w kraßnym wuwjedźenju,
ßměſchnje tunjo.

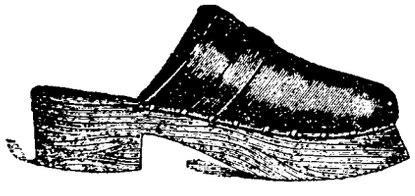
Mój ſkład žonjazeje draſty
je najbohatſcho ſrjadowany a poručzam
žonjaze a holcźaze žakety a paletoty
ſe ßomota, aſtrachana, krimſkeje wolmy a ßukna
po teho runja poniženych placźišnach.

Poldołhe měchojte žakety
ſ wattowym pſcheſchiwanym podſchiwkom, ſarunanje ſa kožuch,
njeßměrnje tunjo.

Dźěcźaze žakety hižo po 1 mk. 75 np.
hacž do najwoßebniſcheho.

Kóždy kupz dóſtanje rjany hodowny dar.





Schtóž chce ßebi
drjewjanzy,
drjewjane a ſilzowe ſtupnje
a tež
kožane cźrije
tunjo nakupicź, njech ßo direktnje do **drjewjanzarnje**
Oty Hebera
na ßerbſkej haßy 9 wobroczi.
Drjewjanzy a drjewjane ſtupnje ßo ſaßo póduſchuja.

Tunje hodowne dary:

Sa nana:

rukawate lazy	hižo po	150 np.,
normalne koſchle	„ „	90 „
ſpódnje kholowy	„ „	90 „
ſpanſke a puczowanſke pſchikrywy	„ „	90 „

Sa macź:

blidowe pſchikrywy	„ „	85 „
teppichi	„ „	100 „
zychi	„ „	225 „
chenillowe rubiſchcźa	„ „	175 „
barchentowe koſchle abo kholowy	„ „	90 „

Sa ßyna:

khornarjowe lutowaki	„ „	30 „
pótniki	„ „	75 „
krawaty	„ „	5 „
ßłě	„ „	20 „
pißane ſwjerſchne koſchle a garnitury	„ „	60 „

Sa džowku:

žonjaze koſchle	„ „	90 „
ſchtalty	„ „	90 „
nahłowjaze rubiſchcźa	„ „	60 „
pjelſczowe khornarje	„ „	85 „
ſpódnje ßuknje	„ „	90 „

Philippi & Co.,

na bohatej haßy 3.

Telefon 488.

Prima aſtrachanſki
kaviar
we wſchelkich družinach,
Ia. **hollandſke**
wuſtrizy (Auſtern),
Straßburgſke hußaze jatrowe
pastety,
Straßburgſku jatrownu
trüfflownu kolbaßu,
Pommerſke
hußaze wutrobnu
hußazy ſchmalz
ſaručeny čiſty
porucža
Gustav Küttner nasl.
Richard Weigel
10 na ßerbſkej haßy 10.

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 ſa pjenjeſy, pola naß na dań date:

bjes prjedawſcheho wupowjedźenja	3%	na lěto.
ſ měßačnym wupowjedźenjom	3¼%	
ſ 3měßačnym =	3½%	
ſe 6měßačnym =	4%	

Pjenjeſy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móža ßo tež ſa check wužiť. Checkowe knižki, kaž tež poſtajenja, checkowy wobkhad naſtupaze, ßu pſchi naſchich kaßach doſtać.

Filiala Lubijſkeje banki
w ßerbſkim domje.

Palne drjewo.

Ssuche kuluchowe a pjeńkowe drjewo
pſchedawa
hrabinſke Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo w Dubom.

Franz Marschner

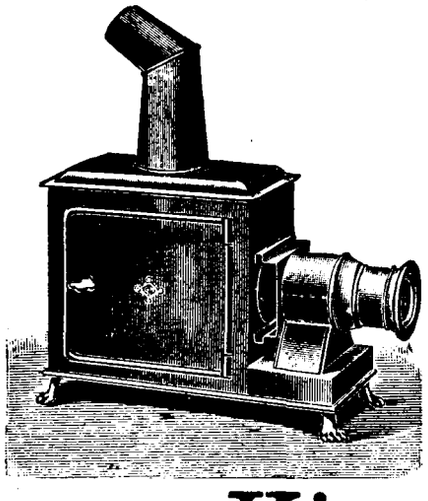
čaßnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ſwój ſklad **čaßnikow** a **čaßnikowych rjeczaſow** k dobroćiwemu wobkedźbowanju porucža.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaćiſny.

Ia. **družiny.**

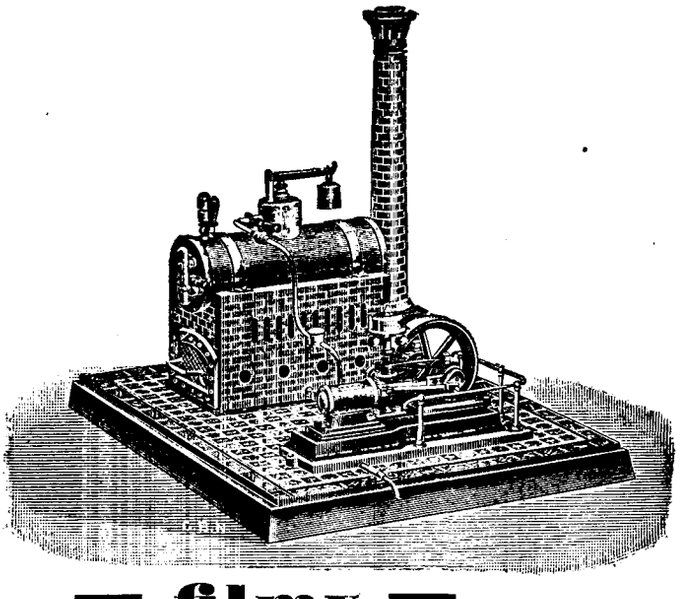
Parne maſchiny,

horzopowětrowe motory,



Latarna magica,

L. m. wobraſy, filmy,
barbowe hry atd.



Kinematografy, = filmy = ſa kinematografy.

Najlěpſche wudźělki po najtuniſchich płaćiſnach w najwjetſchim wubjerku
porucža

Gustav Thunig

Telefon 648. **na ſnutſkownej lawſkej haßy 6.** Salož. 1865.

Woprawdźite
Nürnbergske
a
Herrnhutske
poprjanzy
poruča
Gustava Küttnera nasl.
Richard Weigel
na ſerbſkej haßy 10.

Pychu na bożodźeſčzowy ſchtom,
rjeczaſy na bożodźeſčzowy ſchtom, ſwěčzkowe dźerżaki
tunjo, duzent po 15 np.
poruča
Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

Liebſch,
ſudniſki aktuar ſw. ſtužby
pſchi nowych hrjebjach 5
pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Ręczi ſerbſki.
— Telefon czißlo 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſczow.



K hodam



poručam we wulkim wubjerku

mužaze a žonjaze ſchkórnje

ſ jednorej a dwójnej póduſchu, ſ woprawdźitej a podražowanej pjelſczinu podſchite,
po $10^1/_2$, $12^1/_2$ $13^1/_2$, 15, $16^1/_2$ a 18 mk.

Gummijowe czrije a gummijowe ſchkórnje,
woprawne ruſke, němſke a amerikanſke, **jězdne, honťwarſke a dołhe ſchkórnje** ſ boranjazeje, juchtoweje a howjaſeje kože **(hólczaze wuhornjene ſchkórnje).**

Honťwarſke, jězdne a ſportſke gamaſche,
tkaninowe, trikotowe a koßmikate gamaſche
ſa dźěczi, žónſke a mužſkich.

rejwanſke czrije a czrije do towarſtwa, filzowe ſtupnje a toſle
(czrije ſ wjelbłudowych koßmow), czopko podſchite a wodunjepſchepuſchczate dźěczaze ſchkórnje **(ſchkórn k jezdźenju na ſankach)** po ſnatych tunich płaczišnach.

Jeniczke pſchedawanje ſa Budyſchin a wokolnoſcź **woprawdźitych**
Engelhardtowych Chaſallaſkich normalnych ſchkórnjow.

Jeniczke pſchedawanje ſa Budyſchin a wokolnoſcź
G. Engelhardtſkich a Co. czrijow Caſſel.

Wobhladajcze ſebi moje ſydom wukładnych woknow.
Po měrje wubjernje ſedźaze wobucze dźěłam, kaž je ſnatn, ſa krótki czaß.
— Wuporjedźenje ſpěſchnje a tunjo. —

Heinrich Mohr, czrijownja
w Budyſchinje,
pſchi žitnych wikach, rózkna khěża ſukelnſkeje haßy.
Telefon 384.

Czechez pſchedawarnja
kolonialnych tworow
w Rakezach
porucza
ſchleſiſku pſcheńeznu muku punt po 18 np.,
pſchi 1/4 zentn. punt po 17 np.
Tež pſchedawam k pjeczenju cziſty **dobry łój** punt po 58 np.,
najlěpſchu **lanu muczku** punt po 11 np.,
pſchi wjazy puntach tuńſcho,
gropnu **kolbaßowu hejduſchku** punt po 19 np
hachtl po 1 mk. 10 np.,
jerje po 5 a 6 np.
Tež na ſwoju **ſkótnu ſol** zentnar po 2 mk. dopominam.
Wſchě twory na ſaměnjenje dawam.

Jako praktiſke hodowne dary
we wulkim wubjerku poruczam:
blidowe a khoſejowe ſudobje,
myjniki,
ſchkleńczane twory, toczene a tłóczene,
ſudobje ſa hoſpodarſtwo a kuchinju.
Hermann Gläſel
w ſerbſkim domje — pſchi lawſkich hrjebjach 4.

Schtrympy a ſoki,
normalne koſchle,
rukajzy,
wobleczenja
ſa dźěczi,
elegantne
rukawate lazy



chenillowe rubiſchcza
kupuja ſo ſ prěnjeje ruki pola
Oty Oßwalda
na kamjentnej haßy 7.

Dźełba **dźěczazych khapow a jezkow** ſo hacz do pol płaczišny wupſchedawa.

Pschedawanje po „njeßmĕrnje tunich“

— hodownych płaczißnach —

je ßo ſapoczało; płaczißny ßu ßo ſkoro ſa wſcho wobucże wjele poniżiłe.

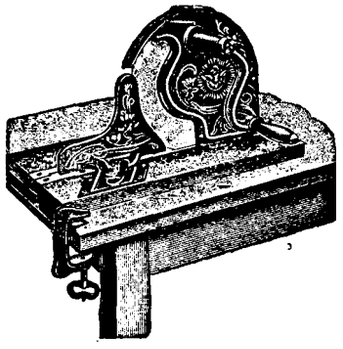
Němske a woprawne **Peterburgske gumijowe ſtupnje.**

Filzowe ſtupnje a tofle woßebje tunje.

Samĕnjenje je ßamo po hodźoch dowolene.

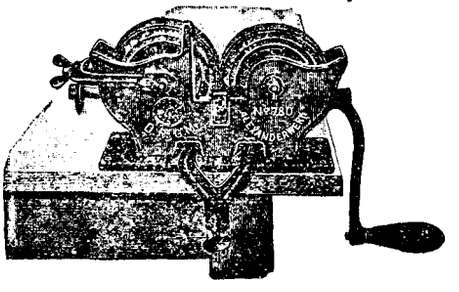
Shorjelſka czřijowa pſchedawaŕnja

w Budyſchinje na bohatej haßy 7.



Praktiſke

hodowne dary



porucża

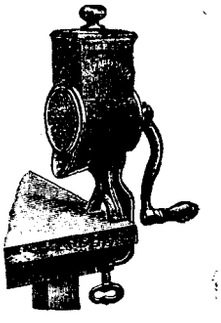
Chr. Holtsch naßlĕdnik **Jurij Schulze**

w **Budyſchinje**

jenoż na mjaßowym torhoſchczu 8.



Stejaki ſa bożodźĕſczowy ſchtom, ſanje, ſmykacże atd.



Piſitne khartki

czíſchczi ſpĕſchnje **Smolerjez knihicziſchczetnja.**

Briketty ſe Suborniczki

ßu pſches mje po waggonach a woſach tunjo doſtacz.

Telefon 15. **Khorla Bukan** w Hucźinje.

Shorjelska pschedawarnja

Jan Schaaf

Pschi bohatym tórmje. **Pschi bohatym tórmje.**

w Budyschinje na bohatej haßy 29.

Wulke hodowne pschedawanje.

Zonjaze klobuki.
1 sportski klobuk **95** pj.
1 rjenje wupyscheny klobuk **95** pj.

Khapy.
1 lodojtokožana khapa **95** pj.

Mužaze jaki
k wuběranju **95** pj.

Spódnje taille
s wolmy, s rukawomaj a bjes nieju **95** pj.

Spanske pschikrywy
pißane po **95** pj.

Rukajzy.
4 por. rukajzow **95** pj.
3 = rukajzow **95** pj.
2 por. modneje barby **95** pj.
1 por. = = **95** pj.

Dźělba
schenillowych rubischczow
95 pj.

Dźělba
balskich schawlow
po **95** pj.

Dźěczaze gamasche
na wubjerk, 2 por. 95 pj.

Dźěczaze czrijki
3 por. 95 pj.



Mužaze koschle
s barchenta, pißane, po **95** pj.

Normalne koschle
po **95** pj.

Normalne kholowy.
Podschite kholowy po **95** pj.

Žonjaze koschle
barchentowe, pißane po **95** pj.

Žonjaze kholowy
barchentowe, pißane po **95** pj.

Žonjaze nózne jaki
s běłeho barchenta **95** pj.

Barchentowe
žonjaze kholowy
běłe po **95** pj.

Žonjaze
barchentowe ßuknje
s volantom **95** pj.

Wulke spódnje taille 95 pj.

Žonjaze paßy
na wubjerk **95** pj.

Nódlowanske schawle
95 pj.

½ punta **wolmy**
wschěch barbow 95 pj.
Wulka dźělba **dźěczazych jupkow**
6 schtuk, 4 scht., 3 scht. 95 pj.

½ duz. schtrykowanych
wutrěwanskich rubischczow 95 pj.
½ duz. **schantkow,** běłych a
pißanych 95 pj.

4 por. **sokow** 95 pj.
3 = = 95 pj.
2 = = 95 pj.
2 por. **žonjazych schtrumpow** 95 pj.
1 = = = 95 pj.

Riz sa saßo pschedawarjow. — Pschedawa ßo sa hotowe pjenjesy, tak daloko hacž sklad doßaha.



Sa brylowpotrjebnych!
Khorla Scholta, optikus
w Budyschinje
pschi hlownym torhoschczu pod radnej thěžu
porucža **bryle** a **tłóčniki,** kotrež ßo jenož, sa wóčko ßo pschihodžaze, dawaju.
Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, čzitanske schkleńzy atd., **bryle** a **tłóčniki** po lěkarskim wukasanju.
Saloženje wobkhoda 1856. — Jědnacže króć mytowany.

Centralny automat w Budyschinje

(prjedy Jatzkez hosčenz)
porucža
wschelake piwa, wina a likéry schkleńzu po 10 np.,
czopły zitny palenz, grog, horze wino = 10 =
khojej, schokoladu, boullion schalku = 10 =
wschelake delikatne pokładzene pokrutki = 10 =
tykanzy, torty a wschelale pjeczwo = 10 =
nakrawanki, ruski salat atd. = 30 =
Czople jědze w kóždym czaßu.
Zigary a zigaretty.
Wo pschečelny wopyt proßy **Hermann Lehmann,**
sarjadnik.

E. A. Wetzke w Budyšinje

mějeczel: **Fritz Richter**

prěni a najstarschi wobkhod w Budyschinje

1849 saloženy — 17 na bohatej haßy 17 — telefon 144

porucza swój wulki wubjerk po tunich placžisnach

fotografijowe albumy a nastawki, albumy sa póstske kharty,

fotografijowe wobluki,	figury a busty,	debjeńki wscheje družiny,
swójbne wobluki,	žohnowazeho Khrystuša,	wjechliczki
diafanije,	kschiže, konsole,	sa bal a rejwansku hodžinu,
domjaze žohnowanje,	majolikowe twory,	listne kassetty,
schpruchi na sczénu,	nippy,	pychu na božodžéšczowy schtom.

Dźiwna nowosćz: **Santa-Lucia-terrakotty,**

lampowe pschikrywy — sczénske schkity —

pychu na božodžéšczowy schtom.

Metallowe a niklowe twory:

Palmowe stejaki,	khorejowe, piwowe,	Portmoneje,
pschedeschcznikowe stejaki,	likeurowe a czajowe servißy,	zigarowe etwije,
niklowe blidła,	bowle, piwowe karanczki,	listne tosche,
kurjeńske blidła,	pißadła,	toschki sa visitne khartki,
blidowe nastawki,	listowe wobczežaki,	pißanske mapy,
vasy, schllé,	listowe wahi,	dokumentowe mapy,
swéczniki,	patentowane pijaki.	notowe mapy atd.

Kožane twory:

Pißanske potrjebu, hodowne a nowolétne kharty na hobrlli wubjerk.

Spěwarske serbske a němske, **warjenske knihi,** pěžeńske a wobrasate knižki, albumy sa listne snamki.

Hodownych darow

najwjetschi wubjerk po tunich placžisnach.

Ruczne dźéła, sapoczane a hotowe.

Pschikrywowe tkaniny, kongreßowe tkaniny, kartonaže, mužaze lazy.

Nowe: **Ssněhohwězdna wolma** k dźélanju wschěch sportskich wězow.

Sportske jaki,	Spódnje swukje,	Paßy, schlewjery,
schawle, rodlowatske mězy,	schórzuchi,	wjechlawki, toschki,
rodlowatske pótniki,	rukajzy, schtrympy,	kruženki, žaboty,
blusowe lutowaki,	schtalty, spódnje taille,	žonjaze khornarje a krawaty,
gamasche,	žonjaze a dźéczaze schaty,	balske schawle,
pjerjowe a pjelsczowe boy.	schantka.	auto-schlewjery.

Dźéczaze wobleczenja, dźéczaze lazki, pótniki, žonjaze a dźéczaze khapy, bolerojeczki, sa dźéczi tylacže, boy a mězy.

Mužaze khornarje, mužaze krawaty, mužaze koschle, mužaze kholowy, mužaze lazy, mužaze khornarjowe lutowanki, — soki — swlě.

Helena Cruciusowa

Na bohatej haßy 9. **w Budyschinje.** Na žitnej haßy 10.

Najwjetscha tajka pschedawarnja w Budyschinje.

A. & W. Neuhahn

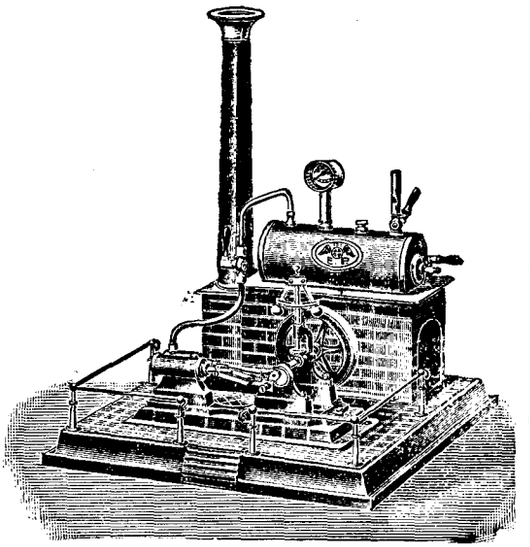
Saloz. 1891.

4 na ßerbskej haßy 4 **w Budyschinje** 4 na ßerbskej haßy 4

Telefon 449. poruczа Telefon 449.

k pschedstejazemu hodownemu ßwjedzenjej ſ wjele nowoſczemi wuhotowanu ſkladownju:

listnu papjeru, khartowe kaſſety, ſotografiſjowe albumy, albumy ſa póſtſke kharty, albumy ſa liſtne ſnamki, pěßnjowe a ſapißne albumy, kuchińſke a dnjowe knihi, porte-treſory, ſportſke móſchniczki, móſchniczki a portemoneje, zigarowe etwije, liſtownje, dokumentowe toſche, pißanſke mapy a podlożki, ruczne puczowanſke toſche, ruczne toſche ſ kożanym wuſchkom, **ruczne toſche** ſ rjeczaſom, **ſchulſke torniſtry, holcże mapy, knihowe noſchaki, ſchwadliſku potrjebu** ſ plyſcha a koże, **debjeńkowe kaſchcziki, kaſchcziki** ſ plyſcha a koże **ſa rukajzy, krawatty, manſchetty a khornarje, muſikalijowe mapy, balſke a dźiwadlowe wjechliczki, wumělſke late wězy, kwětkowe bowy a hornzy** ſ majoliki, **italſke majoliki, japanſke twory, wudebjenſke wjechle, domjaze żohnowanja, deſki ſe ſchpruchom ſ wudebjenym molowanjom, ſotografiſjowe ſtejaki, zynowe wojaki** wſchěch ludow a brónjowych družinow, **naſtajenſke wězy** w drjewjanych kaſchcźikach, **klankaze** (pópjaze) **wězy, klanki, wobleczene a njewobleczene, klankaze meble, klankaze woſy, drjewjane a kożane konje** k jěſdżenju a kolebanju, **wowzy, kruwy, wóßły, koſy, pßy, kanikle, towarſtwowe a ſabéranſke hrajki, naczahanſke wězy** ſ blacha, **jěſdne ſigury** ſ blacha, **hudźbne inſtrumenty** ſa dźěczi, **latarńje magika, kinematografy, żelesnizy** ſ gratom a ſchěnami, **żelesnizy** ſ parnym cźěrjenjom, **parne maſchiny, maſchiny, ſ horzym powětrom ßo cźěrjaze, wojerſke wuhotowanja, proſzenijowe a kaſprowe dźiwadła,**



konjemzy, twjerdźiſny, klankaze ſtwy, kuchinje,

Kaſchcziki ſ gratom a liſczowej pilu, drjewo ſa liſczowu pilu, potrjebu ſa liſczown pilu.

Luxuſowe a domjaze meble we wulkotnym wubjerku.

Domjazu a kuchińſku nadobu, ſchkleńczane, porzlinowe a kamjeninowe twory,

deſkowane, rjeblowane a cźežite woſy, ßanje.

Naetherowe reformſke dźěczaze wobroczne ſtólczki, dźěczaze blidła, ſtólczki, triumfowe ſtólzy,

jenotliwy turnowanſki grat, każ tež doſpolne turnowanſke apparaty,

Pychu na bożodźěſczowy ſchtom.

570

C. E. Rincke,

kóžkarski mischtr w Budyschinje na bohatej haßy 5.

Poruczam ßwój wulki skład

pjelsczowych tworow a kožow

kóždeje druziny,

boy ſ kunjazeje, nerzoweje, persianskeje, bobrazeje, fejoweje (woprawdźiteje skunksoweje), **czorneje a bruneje bobaczeje, czorneje a běleje tibetoweje kože,**

boy ſ kaniklazeje kože wschěch wulkosczow, **tykaeje,** k temu ßo pschihodźaze, wschelakich formow.

Stare kožuchi ßo na nowe formy kóždy czaß pschedźěłaju.

— Ssyre kože kupuju. —

C. E. Rincke.



Rukawate lazy

porucza

Osswald

na kamjeńtnej haßy 7.

Czěsku brunizu

(wuhlo)

Skokomorowske salonowe, worjechojte a kóstkojte brikety, schlesyski koaks

po tunich dnjowych płaczisnach poruczataj

Kühnemann & Richter

na Bismarkskej drósy 7. Telefon 228.

We Wettinskim dworje na kamjeńtnej haßy. **Na sadnjej bratrowskej haßy 2.**

Proschu, pruhujcze mój wubjernje

paleny khosej

punt po 1 mk. 10 pj., 1 mk 20 pj., a 1 mk. 40 pj.

Woprawdże ßylne měschenja.

Hermann Lindner

na rózku ßerbskeje a schuleńskeje haßy.

Najpschihódnischa kupowarnja hodownych tworow.

Krajan na lěto 1910,

protyka ßa katholskich Serbow,

je po 30 np. dostacz we wudawarni Serbskich Nowin.

Winowa pschedawarnja Pawoła Giebnera

w Budyschinje

na bohatej haßy czißko 18 ſ nutskhódom na theatrowej haßy

porucza ßwoje derje wothladane

běle a czerwjene wina, Portske wino, Malagaske, Tokayske, Madeiraske, Sherryske a druhe lěkarske wina atd.

Wot sapoczatka mojeho dwazyczilětneho wobstacza ßym ßo pschezo prózował, **jenož woprawne wino** pschedawacz, kotryż je strowosczi spomóżne.

Dokelž w tsjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotoklej haßy** a na **bohatej haßy** sestajeny **jara wulki skład** wudźerżuju, kotrež ßo ſ wudawkami sa puczowanje njepodroża, mózu **wino ſ wjetschimi hromadami**

k kwaßam a druhim **ßwjatocznosczam** ßo hodźaze, tuńscho pschedawacz, hacž hdyž ßebi jo direktnje wot Rheina, Mosela atd. póßlacz dadża. Pospytanje tych pschetrjebarjow, kotsiž hischcze moje wina njesnaja, wo tym pscheßwědczi.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyschinje

9 na ßukelnskej haßy 9.

Najtuńsche kupowanske žórło

sa

njewjesczinske wuhotowanje

a

jednotliwe meble

solidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßkuzenje.

Pschi hotowych pjenjesach rabatt.

Ssamßna pólstrowarnja.

Wobkladanje hjes kupjenja dowolene. Pschihlu, na mjezy a hajzne cza, tezbowarj.

Nowosczi pjelsczowych tworow

najwjetschi skład **kožow** k **podschiczu** a **wobschiczu**

nohowe korby — nohowe měchi

klobuki a mězy

w najwjetschim wubjerku.

Sprawne poßkuzenje! **Tunje płaczisny!**

Carl Bocksch, kóžkar

(prjedy **Emil Kurze**)

18 na ſwonkownej lawskej haßy 18.

K mojemu lětuſchemu

hodownemu pſchedawanju

wurjadne składnostne kupje modnych drastnych tkaninow

wjele niže płaczišny k pſchedawanju poſkiczam!

Draſtne tkaniny: 6 metrow nětkole mk. 2.10
Draſtne tkaniny: 6 „ „ mk. 3.—
Draſtne tkaniny: 6 „ „ mk. 4.—
Draſtne tkaniny: 6 „ „ mk. 4.75
Draſtne tkaniny: 6 „ „ mk. 5.50
Draſtne tkaniny: 6 „ „ mk. 6.—
Draſtne tkaniny: 6 „ „ mk. 7.—
Draſtne tkaniny: 6 „ „ mk. 7.50
Draſtne tkaniny: 6 „ „ mk. 8.40
Draſtne tkaniny: 6 „ „ mk. 9.—

Tele dźělby ſu husto dwójzy telko hódne.

Wołmjane muſſeliny meter po 50—90 np.
Wołmjane blufowe tkaniny meter po 75 np.
Koſchlazy barchent meter po 75 np.

Běłe płoczliwe tkaniny meter po 30 np.
Bawłmjane muſſeliny meter po 30 np.
Velourowe barchenty meter po 30 np.

Dźělba zidźanych draſtnych tkaninow meter hižo po 1 mk.

Dźělba žonjazeje draſty:

žakety, paletoty, koſtumy, wječorne mantle, blufy ſ wołmy a židy,
ſchórzuchi kóždeje družiny
nadpadnje po płaczišnje ponižene.

Alphons Schauseil.

— Kóždy ſmě ſebi mój hobrſki tworowy ſklad wobhladacź, byrnjež njekupił. —
Proſchu ſebi moje wukładne wokna wobhladacź.



Phönixowe, Grützнerowe a Viktoria-

schijaze maschiny

ſa domjazu potrjebu a rjemjeßko.

Dokładne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.

Esamßna wuporjedzerńja.

Clemens Jäckel,

mějeczel Gustav Kloeppel.

Telefon 435. Na ſeminarſkej dróſy 5. Telefon 435

Bjes konkurrenzy

po tunjoſczi, pſchiſprawnoſczi a dzerżenju ßu moje wot 30 lět w Budyſchinje ßo pſchedawaze prěnjoklaßne wudźělki

wobuća

ſa mužſkich, žónſke a dźěczi.

Zonjaze ſchkórniczki po kóždej płaczíſnje, 6, 7, 8, 9 a 10 mk.

Mužaze ſchkórniczki ſ tolſtej ſwjerſchnej kožu hižo po 4 mk. 75 np.

Schulſke ſchkórnje, wulkoſcze 27/30, hižo po 3 mk. 25 np.

Filzowe ſtupnje ſa dźěczi hižo po 40 np.

Pódla teho mam wulkotny ſkład:

filzowych ſtupnjow a toflow,
filzowych a pjelſczowych ſchkórniczkow,
jěſdnych, hórſkich a hontwarſkich ſchkórnjow,
drjewjanych czrijow a gumijowych ſtupnjow,
rejwanſkich a towarſtwownych ſtupnjow

po ſnatych, jara tunich płaczíſnach.

Wobucże ßo po měrje dźěła a ßo wuporjedźuje.

Pawoł Kristeller

Telefon 168. — na bohatej haßy 29.



Žakety

ſa holzy, brune a czěmnomódre, ſ jenobarbnych a muſtrow. tkaninow.

Mantle ſa dźěczi
ſe ßukna a ßomota.

Jaki

ſa hólzow, brune a czěmnomódre, najnowſcheje faßony.

Golfſke jaki

ſa žony a holzy wſchěch barbow a wulkoſczow najtuńſcho porucża

Leopold Posner

w ſtarej póſcze. w Budyſchinje na bohatej haßy 4.

Najlěpſche a najtuńſche!

Singerowe ſchijaze maſchiny ßu ßo jako najlěpſche wupruhowałe.

ORIGINAL SINGER NÄHMASCHINEN

Singerowe ſchijaze maſchiny ßu woprawdźe najtuńſche.

Singer Co. šijace mašiny akt. tow.
w Budyſchinje na bohatej haßy 14.

Lehmannez konditornja

Nauckowy naßlědnik

8 na ßerbſkej haßy 8

porucża ßwoju

hodownu wuſtajenzu

kaž tež

mjedowe tykanzy a kuſki na božodźeſczowy ſchtom.

Woßebitoſcz:

ſchokoladowy a makronowy tykanz.
Mandlowe, makowe, ſultaninowe hodowne kołacže.

ff. ſpekulatius punt po 1 mk.

Rjane hodowne dary, kaž tež wulki wulki wubjerk

ff. ſchokoladow.

Skaſanja na hodowne kołacže a mjedowe tykanzy a hodowne kartony tež na wßy ßo ßwědomicże wobſtaraja.

Moje lětuſche

hodowne předawanje

ſkiczi

wulke ſkładnoſtne kupje

wołmjanych draſtnych tkaninow, žiđžanych tkaninow,

bawłmjanych tworow a žonjazeje draſty.

Drastne tkaniny jara płaczíſny hódne meter 35 np., **wobleczenje** mk. **2.45**

Drastne tkaniny noppowe a bluſowe tkaniny meter 60 np., **wobleczenje** mk. **3.60**

Drastne tkaniny zibeliny meter 70 np., **wobleczenje** mk. **4.20**

Drastne tkaniny czíſtowołmjane cheviоty melanže a bluſowe tkaniny, meter 50 np., **wobleczenje** mk. **4.80**

Drastne tkaniny zibeliny meter 90 np., **wobleczenje** mk. **5.40**

Drastne tkaniny Homespunes ſa koſtumy a domjazu draſtu, meter 95 np., **wobleczenje** mk. **5.70**

Drastne tkaniny czíſtowołmjane cheviоty, kaſchczíkate a ßmužkate tkaniny, bluſowe tkaniny meter 1 mk., **wobleczenje** mk. **6.—**

Drastne tkaniny czíſtowołmjane diagonale, zibeliny, meter 1,10 **wobleczenje** mk. **6.60**

Drastne tkaniny jara płaczíſny hódne, meter 1.15, **wobleczenje** mk. **6.90**

Drastne tkaniny czíſtowołmjane chevrony, bluſowe tkaniny, meter 1.20, **wobleczenje** mk. **7.20**

Drastne tkaniny czíſtowołmjane zibeliny, = lěčne tkaniny, 100 cm ſchěroke, = koſtumowe tkaniny meter 1.30, **wobleczenje** mk. **7.80**

Drastne tkaniny bluſowe tkaniny, 110 cm koſtumowe tkaniny, meter 1.40, **wobleczenje** mk. **8.40**

Drastne tkaniny 110 cm ſchěr. ßmuhate cheviоty dwojobarbne chevrony, meter 1.50, **wobleczenje** mk. **9.—**

Drastne tkaniny 110 cm ſchěroke, ſymſke a lěčne tkaniny meter 1.60, **wobleczenje** mk. **9.60**

Drastne tkaniny 110 cm ſchěroke nowoſcze meter 1.80, **wobleczenje** mk. **10.80**

Wołmjane mußeliny meter . . 90 np., 80 np., 75 np., **60** np.
Bèle płoczliwe tkaniny po wſchěch płaczíſnach, meter hižo po **35** np.

Velourowe barchenty hižo po **30** np.
Koſchlaze barchenty hižo . po **35** np.

Dźělba koſchlazeho ßukna jara płaczíſny hodno, meter 55 np., 45 np., 35 np.

Dźělba žiđžanych tkaninow

meter po **3.—, 2.25, 2.—, 1.90, 1.80, 1.65, 1.40** hač **1.20.**

Wulke dźělby płaczíſny hódneje žonjazeje draſty,

žaketow, paletotow, koſtumow, wobleczenjow, ßuknjow, wołmjanych a žiđžanych ßuknjow, ſpódnich ßuknjow, wječornych kapeſow, wječornych mantlow, rańſchich ßuknjow, rańſchich jakow.

Pſchihódna ſkładnoſcź ſa hodowne kupowanje.

Jan Jurij Pahn

w Budyſchinje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 50. Sobotu 11. decembra 1909. Lětnik 68.

Swětne podawki.

Sjednorjenje sakskeho żeleźniskeho sarjadnistwa.

Nationalliberalni chzedźa w Sakskej zyle statne sarjadnistwo pschetworicź. Po namjecźe nationalliberalneho sapóßłanza dr. Niethammera dyrbi ßo zyle żeleźniske sarjadnistwo ſ nowa srjadowacź. Powjetschenemu wobkhodej wotpowjedajzy dyrbi ßo wone sjednoricź a ſ nowym duchom napjelnicź. Nětczischi khód instanzow pschi statnych żeleźnizach njeje doscź jednory. Wón ßo na to wobcźeżowasche, so generalna direkzija statnych żeleźnizow ženje do ßejmskich wuradźenjow njepschińdźe, so by nadpady wotpokasała abo wopacźne měnjenja porjedźika. Nationalliberalni měnjenje sastupuja, so mohło woßebite żeleźniske miuisterstwo po pschikładźe Pruskeje wobstejnosćze polěpschicź.

Konservativny dr. Hähnel na to pokasowasche, so ßu wschě strony żeleźniskemu etatej pschihkoßowake. Sa wulkoczarate pscheměnjenje sarjadnistwa njeby drje cźaß nětczischeho poßydanja doßahał. Dr. Niethammer je pschezo ßwój nahlad do prědka stajał. Lěpje budźische było, hdy budźische wón prajił, kak ma ßo ſ druhimi němskimi żeleźniskimi sarjadnistwami.

Statny minister dr. ſ Rüger ma sa dobre, so ßo Niethameroway namjet deputaziji pschipokasa. Finanzne ministerstwo budźe ßo wěso po wschěch pohnuwanjach skoźowacź, jeli so budźe jemu to móżno. Wón pak móże hižo dźenża rjez, so namjety dr. Niethammera njebudźa jednorische a tuńsche, hacź nětczischi system. Wschě němske żeleźniske sarjadnistwa ßo jenak natwarjeja, wschudźe ßo wone do direkzijow pod jene ministerstwowe městno roskkaduja. Hdy bychu ßo dźěła wobkhodnych direkzijow generalnej direkziji pschipokasake, njemohł präsident cźežu, kotraż by ßo na njeho waliła, pschewinycź. Porok, so sarjadnistwo statnych żeleźnizow interesßy industrije njehlada, dyrbi wón wotpokasacź. Sakska industrija je roswicźe bjes runjecźa měła, duż njemóże tola tak slě bycź. Żeleźniza njeje jenoż ßrědk wobkhoda, wona ma też nadawk, pjenjesy dobywacź; pschetoż w njej wulki dźěl statneho samożenja tcźi. Krucźe dyrbi ßo na to hladacź, so ßo wobstejnosćze, kotreż hižo dźenża njejßu błyschcźate, hischcźe bóle njepohubjeńscha.

Kak skutkuje khudźinske podpjeranje na wólbne praschenje,

bě praschenje, ſ kotrymż ßo druha komora sakskeho ßejma wutoru saběrasche. Hrabja Vitzthum móżesche wotmolwicź, so na to ßo poczahowozy sakonjowy naczisk sakske knježerstwo wudźěłacź da. Wón ßo khěžorstwowemu sakonjej, lětßa w měrzu wobsamknjenemu, pschisamknje. Nationalliberalny sapóßłanz Kleinhempel teho dla tu ßamu wěz nastupazy namjet wrócźi.

Sapóßłanz Schanz w mjenje konservativnych nowemu sakonjej sympathije wupraji, tola pak wón namjetowasche, so by ßo w deputaziji postajiło, kajke khudźinske podpjeranje by shubjenje wólbneho prawa po ßebi měło.

Po namjecźe sozialdemokrata Illgi ßměło ßo jenoż temu dostawarjej khudźinskeje podpjery wólbne prawo wotrjez, kotryż je se ßwojej ßamßnej winu wokhudźił.

Konservativny dr. Böhme na někotre njejaßnosćze na to ßo poczahowazych sakońskich postajenjow kedźbliwe cźinjesche.

Hdyż běchu sapóßłanzy Berdauf, Wittig, Langhammer a Lange wo sakonjowym naczisku hischcźe porěcźeli, ßo wón sakonje dawazej deputaziji pschipokasa.

Na to ßejm 40 milijonow hriwnow k sadanjenju statneho dołha pschiswoli. Też wschitzy pjecźadwazecźo sozialdemokratojo sa to hłoßowachu.

Pscheměnjenje pensionskeho sakonja sa evangelsko-lutherskich duchownych.

Po wobsamknjenjach poßledniejeho krajneho ßejma je knježerstwo nowy pensionski sakoń sa evangelsko-lutherskich duchownych wudźěłacź dało. Tónle sakoń je ßo pjatk druhej komorje sakskeho ßejma pschipokasał. Konservativni nationalliberalni a ßwobodomyßlni sakonjej pschihłoßowachu. Sswobodomyßlny Koch ßebi ßamo pschejesche, so by ßo pensija pschi dokhodach, 6000 hriwnow pschekrocźazych, hischcźe powyschika. Jenoż sozialdemokratojo ßo pschecźiwo sakonjej wuprajichu. Sozialdemokratiski sapóßłanz Keimling měnjesche, so ßo stat njeßmě do naboźiny měschecź. Jeho strona ßo saßadny dźerži, so je naboźina privatna wěz. Saßadnych a wězownych pschicźinow dla budźa teho dla sozialdemokratojo pschecźiwo sakonjej hłoßowacź.

Nastupna rěcź khěžorskeho kanzlera.

Nowy khěžorstwowy kanzler ſ Bethmann-Hollweg je schtwórtk w khěžorstwowym ßejmje ßwoju prěnju rěcź měł. Wón wo khěžorstwowym etacźe, to je, wo dokhodach a wudawkach, rěcźesche. Etat je tón krócź ſ woßebitej wobhladniwosću sestajany. Dokhody ßu tak do prědka wobliczene, schtoż wone woprawdźe wunjeßu. Nihdźe njeje ßo měra nusnosćze pschekrocźika. Potrjeba sa pożcźonkami ma ßo po móżnosći samjesowacź. Khěžorstwo dyrbi slutniwje se ßwojimi finanzami hospodaricź; k temu dyrbjake jemu wschě te strony pomozne bycź, kotreż ßu pschi pschiswolenju nowych dawkow hromadźe dźěłake.

Knježerstwo njeje w běđźenzy wo dawki ſ měrom pschihadowało, ale je njeprawemu wobliczenju pschi kładźenju dawkow na wużijomne wězy ſ dorasom napschecźo stupało. Sjenocźene knježerstwa też dźenża měnja, so ßu se ßwojim pschihłoßowanjom k wobsamknjenjam wjetschiny khěžorstwoweho ßejma k temu pomhake, so je ßo reforma khěžorstwowych finanzow na prawy pucź dowjedła.

Praschenje, na kotre strony budźe ßo knježerstwo sepjeracź, je wopak stajene. Němske knježerstwo njebudźe ženje knježerstwo politiskich stronow. Jenoż radikalismej na tym leži, so by ßo Němska do dweju wótro dźěleneju lěhwow po stejischcźu k nowym dawkam dźěliła.

Pschedkohi, ſ kotrymiż směje ßo knježerstwowy ßejm saběracź, njejßu tak njesajimawe, każ ßo husto praji. Mjes ludom ßu daloke kruhi, kotreż ßo nochzedźa jenoż ſ tym saběracź, schtoż politisźy wulkej wocźi cźini. Wschědne dźěło ludoweho żiwjenja ßebi politisku stajnosćź do snutska a do swonka żada, niż politiku, kotraż niczo njesnaje, khiba wurasaj radikalismus a reakzija. Pschede wschěm pak je dźěło nusne, kotreż ßmě ludowa shromadnosćź kóždemu napokoźicź. Khěžorstwowy kanzler je ßebi teho wěsty, so tale wěrnosćź nětczische schmatanzy pschětraje.

Konservativni a zentrumsźy khěžorstwowemu kanzlerej, kotryż

něhdže schtwórcz hodźiny rěčeesche, žiwje pschihkoßowachu. Liberalnym a sozialdemokratam pak ßo nahlady, kotrež je w ßwojej rěči wuprajił, wěso njespodobaja. Woni maja sa njemóžne, so mohko knježerstwo nad stronami stejecz. Najbóle, schtoż maja woni na nowym khěžorstwowym kanzlerju wustajecz, je to, so ma wón finanzuu reformu, kotruż ßu konservativni a zentrumszy pschedwjedli, sa prawy puncz k polěpschenju khěžorstwowych finanzow.

Wótrischi wětr pschecźiwo pruskim Polakam duje.

Pólszy sastojnizy, kotsiż ßo pschi sjawnych wólbach jako Polazy wusnawaju, ßo sa to khostaja. Tak je pruske knježerstwo jeneho schulskeho rektora a pjecźoch wuczerjow w Katowizach, kotsiż ßu pschi wólbje měschczanskich sastupjerjow sa pólskich kandidatow khoßowali, khostanja dla do małych wjeßnych gmejnow pscheßadźiło. Teje ßameje pschicźiny dla ßo tež w bliżschim czaßu wjazori pólszy a želesniszy sastojnizy pscheßadźa.

W bliżschim czaßu chze knježerstwo tež wußwojenski sakoń, loni w pruskim ßejmje wobsamknjeny, pschecźiwo pólskim wobßedźerjam nakoźicz. Mnohi konservativni ßu w ßejmje sa tónle sakoń khoßowali, dokelż měnjachu, so dyrbjeli ßo s nim Polazy jenoż traschicz, so pak ßo sakoń njebudże nakoźicz. Nětkole njeje wjazy žaneho dwěla, so budże knježerstwo wußwojenski sakoń k pscheněmczenju pólskeho kraja wuźiwacz. W pruskim krajnym ßejmje drje ßo hischcze ras wo wußwojenskim sakonju porěcźi, tola s tym ßo na nim a na knježerstwowych wotpohladach niczo njepschemění. Pólske kubła, kotrež ßo sa pscheněmczerske plany najlěpje pschihodźa, ßo pólskim wobßedźerjam sa pjenjes, kotryż knježerstwo postaji, wotwosmu, njedźiwajcy na to, hacz ßu pólszy wobßedźerjo s tym spokojom abo njespokojom.

Dla jebanstwa w Kielskej khěžorskej łódźerni wobskorżeni

ßu ßo se schěscz pschecźiwo schěscz khoßam wuwinowali. Tónle prozeß je ßo póndźelu tež w khěžorstwowym ßejmje k rěčam pschinjeßł.

Sswobodomyßlny dr. Leonhardt mějesche nětczischе sarjadnistwo łódźerńje sa wopacźne. S wuwinjazym wußudom w Kielskim prozeßu njeje sarjadnistwo łódźerńje wuwinjene. Tamnischi sastojnizy nimaju žanych praktiskich wědomosczow. Woni tak hubjenu mšdu dostawaju, so by bjes džiwa było, hdy bychu woni, hdyž maja s milijonami džełacz, na wotpucźe njepschischli. Sozialdemokrat Legien měnjesche, so ßo na łódźerni jako pschekupska móz nichtó lěpje njeby pschihodźił, dyžli wobskorżeny pschekupowař Frankenthal. Tón wschak njeby pschi prozeßu do ßwětła stajenych sastojnikow wobkhował. Wulka cźrjóda sastojnikow je ßamo se strachom sa porjadne džełko we łódźerni. Na jenej łódźerni je ßamo mózno było, łódźe twaricz, sa kotrež hischcze njeje khěžorstwowy ßejm trěbne pjenjesy pschiswolił.

Statny sekretař khěžorskeho łódźstwa s Tirpitz lubjesche, so wón se želesnym khoschczom sapschimnje, a so ßo tajke njeporjadnosczе saßo njestanu. Wón je porucził, so ma ßo wjazy dohladowarjow postajicz, a so maja starschi sastojnizy druhu kontrollu wukonjecz. Jedyn pschekupz ßo njehodźi na cźoło Kielskeje łódźerńje postajicz; pschetoż wona je najwjetschi mobilisazijski apparat a sepjeranischczo łódźstwa, hdyž wojerska wěz wschudże prědku steji.

Konservativny Kreth ßebi we łódźstwje najwjetschu slutniwosczь a zentrumski Erzberger dokładne pscheměnjenje zykleje organisazije žadasche. Dobra wola statneho sekretara drje ßo pschipósnawa, tola pschilubjene reformy hischcze njedoßahaju.

Njeměry na Czornej Horje.

Psched tydźenjom je czornohórski wjerch Miklawsch někotrych offizěrow satsělicz dał, kotsiż běchu do poßlednjeho pschißahnstwa sapleczeni. Mjes czornnhórskimi splahami Kucźi, Bratonožiczi a Waßojewiczi, s kotrychž ßu satsěleni spschißahanzy wuschli, je teho dla wulka njespokojnosczь nastała. Schtwórtk je ßo w czornohórskim khownym měscze Zetinje powjesczь rosnjeßła, so ßu Kucźi a Bratonožiczi postanyli a so na Zetynju czahnu. Pjatk je wjerch jenu brigadu do brónjow swołał.

Pschihoty Japanskich na nowu wójnu s Ruskej.

Mjes tym so ßo rnske ministerstwo swonkownych naležnosczow prózuje, rusko-japanski swjask sczinicz a do teho njewěri, so by Japanska njepschecźelske wotmyßlenje pschecźiwo Ruskej měła, je sapóßłanz Amurskeho kraja w rańschej Asiskej, Czirikin, w khěžorstwowej dumje sastupjerjam ruskich nowin rjekł, so japanski strach w rańschej Asiskej sa Rusku dale wobsteji. „Ženje“, sapóßłanz praji, „njebě japanska spionaża w naschich s Chinu mjesowazych krajach tak roswita, kaž nětkole. Sa mnje njeje žaneho dwěla, so budże Japanska khwatacz Wladiwostok wobßadźicz, prjedy hacz Ruska ßwoje nowe wójniske łódźstwo natwari. Japanszy ßo nětkole wo to prózuja, so bychu w Chinje nowy boxerski sběžk sbudźili a pschi tejle sklądnosczi zyku rańschu Asisku Ruskej wutorhli.“

Finanzny minister Kokowzew je pjecza napscheczo wudawanjam knježerstwowych nowin jara hubjeny saczischcz wo pokoženju w rańschej Asiskej dostał a temu wotpowjedazu rosprawu podał. Jeho nahladam ministerstwowy pschedßyda Stolypin a wójnski minister Ssuchomlinow pschihkoßujetaj.

Tež jena privatna powjesczь s Wladiwostoka njeměr sbudźuje. Po njej Japanszy město wopuschczeja. Wschitzy pschekupzy kreditny czaß pschikrótscheja. Japanszy wschudże džełaczerjow k džełanju wójnskeho materiala najimaju.

Prjedawschi minister Witte pschecźiwo generalej Kuropatkinej.

Prjedawschi ruski minister Witte, kotryż je w Portsmouthu rusko-japanski měr wobsamknył, je pschecźiwo generalej Kuropatkinej spiß wudał, dokelż je tón jeho stejischczo w rusko-japanskej wójnje saßudźił. Witte w ßwojej knisy praji, so kaž Kawrjenz a ßkawu sa dobycze, tak dyrbi tež pokne samolwjenje sa poraženje na teho padnycz, kotryż na wójskowym cźole steji. Sskowa, s kotrymiż general Kuropatkin w ßwojich „resultatach wójny“ lohkomyßlnje kóżde samolwjenje wot ßebje wotschoße. „Wschitzy ßmy winowaczi“ — njesamóże wěz wujaßnicz, ale ju skerje sacźěmnja. Cźehodla njeje ministerstwo wójnskeho łódźstwa prjedy a s cźaßom plan wo tym wudźełało, na kotrym městnje budźische ßo ruske wójnske łódźstwo sa pad wójny s Japanskej shromadźicz měło. Łódźstwo ßo psched Port-Arturom město psched Wladiwostokom hromadu sczahny, hdźež budźichu jo mjenje lohko nadpadnycz mohli. Žadyn japanski wójskowy wjednik njebudźische tu 500 000 muži na kraj wußadźił, kaž je ßo pola Port-Artura stało. Schtoż wójsko nastupa, je wono teho runja njewinowate na njesbožownym kónzu wójny, pschetoż wono je džiwnu wutrajnosczь a ßmjercze sapręcze wobßwědczіło. Wyschschi roskasowař njemějesche jenoż doscz rossudźenosczе a swažliwosczе. Schtóż ßebi na niczo njeswěri, tež njedobudże. Budźische-li na pschikład Kuropatkin pola Liaojenga bitwu dale wjedł, budźische po wschěm sdaczu dobycze na stronje Ruskich było. Japanszy běchu ßo hižo rossudźili zosacz. Hódnosczь wójska ßo runje pschi zosanju najbóle w sadźerženju wojakow po poraženju pokasuje. Tule pruhu je ruske wójsko w poßlednjej wójnje na blyschczate waschnje wobstało. Njedźiwajcy wscheho njesboża njeje wono khrobkosczь spuschczіło, wojazy sa tym horjachu, so bychu saßo pschecźiwo njepschecźelej postupali. To bě ßo tež w poßlednjej wójnskej radże wobsamkło, a jenoż sczinjenje měra temu sadźěwa. So bě wójskowy duch a staw wubjerny, je hižom s teho spósnacz, so ßebi Japanszy po Mukelenskej bitwje sa 8 měßazow njeswěrichu, pschecźiwo ruskemu wójsku postupicz. Woßebje njerjany sacźischcz ßo s teho cźini, hdyž runje wyschschi roskasował, so by winu poraženja wot ßebje wotwobrocźił, winu na khrobkych wojakow wala.

Njedostatk w statnej kaßy sjednoczenych statow poknózneje Ameriki.

Po lětnej rosprawje sarjadnistwa statneje pokładnizy lětuschi njedostatk 34 milijonow dollarow wuczinja, pschi tym pak hischcze njejßu wudawki sa Panamaski kanal a sa statny dołh ßobu liczene. S tymile wudawkami ßo njedostatk na 73 milijonow dollarow abo na 300 milijonow hriwnow wobliczа. Njedźiwajcy teho ßo na lěto 1911 36 milijonow dollarow wusbytka wocźakuje. Jeli so pak ßo wudawki sa Panamaski kanal pschilicza, město wusbytka hnydom 12 milijonow dollarow njedostatk nastanje. So by ßo njedostatk wurunał, ßo nowe papjerjane pjenjesy wudadźa.

Amerika Amerikanskim.

W senacze sjednoczenych statow poknózneje Ameriki je 46 senatorow namjetowało, so bychu ßo amerikanske kupy, kotrež pod knjejstwom njeamerikanskich statow steja, tutym wotewsake. Hdy by tónle namjet w senacze wjetschinu namakał a ßo wot knježerstwa pschijał, by ßo Jendźelska najbóle potrjechiła. Dobrowólnje pak wona njeby ßwoje wobßedźenstwo we wjeczornym indiskim morju puschczіła. Cźežko je wěricz, so bychu sjednoczene staty poknózneje Ameriki někotrych małych kupow dla s Jendźelskej wójnu wjesczь chzyle.

Ryjeŕ pokladow.

(Skónczenje.)

Jurij ßam pschecźiwo temu niczo njemějesche. Něschto dnjow hižo wschón samyßleny wokolo khodźesche, bě bóle pokhmurjeny hacź prjedy, wschěm ludźom s pucźa khodźesche a w domje ßo lědma wjazy widźecź dasche. Sa to pak bjes maka wschědnje do města jěźdźesche, s agentami a s rěcźnikami wucźinjesche, a bórsy ludźo wo wßy shonichu, so je Jurij ßwoje burske kubło pschedał a so je s pjenjesami na pucźowanje schoł.

Hajnik njewjedźesche, schto dyrbi ßej wo zyłej wězy myßlicź; najprjódy ßo jemu nochzyschе wěricź, so by ßo shladany pschichodny ßyn tak bjes roszhonowanja s procha měł, potom pak, hdyž ßo to dlěje prěcź njehodźesche, na njewobstajneho samolwjerja tak sakhadźesche a hawtowasche, so bóle bycź njemóžesche.

Hanje pak bě zyle lohko a wjeßele pschi wschěm ßwarjenju a sakhadźenju, wona ßo, s najmjeńscha na wokomik, ßwobodna wot tłóczazych putow cźujesche a we wutrobje ßo ji s waha nadźija na pschichodne sboże hibacź pocza. — —

Jana Horaka běchu na pohrjebnischcźu pokhowali. Połojza wjeßnjanow bě jeho pschewodźaka a kaschcźa bě lědma s wěnzow widźecź.

Nan semrjeteho pak po ßamym pokhowanju Handrija k ßebi pschińcź dasche a jemu połnych tsi tyßaz hriwnow wupłacźi, kotrež běchu ßo temu pschißlubiłe, schtóż by to cźěło namakał.

Wbohi Handrij bě kaž we womorje; na to ßej ani myßlił njebě a nochzyschе najprjódy pjenjesy bracź, ßej myßło, so jich sa ßłużił njebě. Ssamo farař dyrbjesche jemu doręczowacź, doniž ßo skónczńje k temu podwoli, to, schtoż ßo jemu poskicźesche, sa ßwoje ßwójstwo pschijimacź.

Ssudnistwo mjes tym dale jednasche; wjele ßwědkow ßo pschełyscha a wjele papjery ßo popißa.

Někotreho sakraßnjeneho dundaka a prósdnika we wokolinje sajachu a pschełyschachu, ale, dokelž mózachu dopokasacź, so ßu tamnu nóz, w kotrejž bě ßo mordarstwo stało, něhdźe druhdźe byli, dyrbjachu jich saßo puschcźicź.

Handrij pak, kotremuž bě tak na dźiwne waschnje telko pjenjes do ruki pschischło, wot ranja hacź do wjecźora njewustawajźy dźełasche, a to ßo słóschtnje pschihladowasche, kak wón ßwoje małe kubło połépschowasche. Schtoż by sapocźał, by ßo poradźiło, schtoż by hajił, to by tyło; to ßo sdasche, so bě na tych pjenjesach žohnowanje Boże a so ßo sdźeßacźorjeja na wužitk ßwojeho wobßedźerja.

Něhdźe pół łěta posdźischo po tutych podawkach na měschcźanske ßudnistwo dźiwne pißmo s někotrymi zusymi póstskimi snamkami dónděe, Knjes ßudniski radźicźel s hłowu tschaßo na wulke njelepe pißmo hladajo brylu krucźischo na nóß tłóczeschе.

List bě s Ameriki a „Jurij Klumpak“ podpißany.

Khwilu to trajesche, prjedy hacź cźitać wobßah srosymi, potom ßylnje s pjascźu wo blido dyri a sawoła:

„Nó, tu macźe! — Tajkile njekhmanik, tajkile njeknicźomnik!“

Knjeża kollegojo pschikhwatachu a shromadnje njelepe pißmo cźitachu. Wono mějesche ßo takle:

„Dokelž ßym nětkole sbožownje ßem dozpěł, hdźež mje nichtó wjazy pytacź a popadnycź njemóże, chzu też ßudej něschto wosjewicź. Tón, schtóż je tehdom w nozy s 28. k 29. auguſtej Jana Horaka satšélił, to ßym ja był.

Pschezo ßym ßwój žiwy dźeń rady mjelczo hońtwjerił. Hajńk njeje mje pschi tym ženje lepił, ale Jan Horak a je mi wjazy krócź hrosył, so mje jako rubjeźneho hońtwarja wosjewi. Teho cźłowjeka ßym s zyła hacź nanajbóle hidźił, dokelž bě stajnje wjeßely, ßej hwisdasche a spěwasche, a dokelž běchu jemu wschitzy dobri.

W korczmje je ßo wupinał a ßo se ßwojimi pjenjesami wulzy cźinił a ludźom darmotnu worcźisnu dźerźał, kiž wschitzy radscho s nim, hacź je mnu pijachu, runjeż běch ja runje tak bohaty, kaž wón. Ale wón mějesche to tajke waschnje, to je mje rosskobiło, kaž by rjekł, so běchu jeho pjenjesy lépsche dyžli moje a so móże mje sazpěwacź, njedźiwajo zyłeho mojeho burskeho kubła.

Pola Hany bě też pschecźiwo mi, a je hajńkej stajnje wotradźał, kiž chzyschе mi ju sa žonu dacź. Tu ßo na tamnym wjecźoru w łěßu setkachmoj. Njeběch teho cźłowjeka widźał, dokelž wón sa tołstym sdónkom buka stejesche. Hdyž jeleń, na kotrehož wobaj łakachmoj, na wupuschcźane městno wustupi, ja prěni tšélich. Trjechich. Swěrjo padźe, kraßny jeleń s dwanacźe rózkami.

S dobom pak też Jan Horak sesadły buka wuleeża a na mnje sawoła: „Nětko je doscź, tuto wutšélenje dyrbiśch w khłódźe wotcźerpjecź!“ Wón ßo sawróczi a ja wjedźach, so wón mój skutk hajnikej wosjewi.

Sa mnje bě nětkole wschitko strachej wustajene: moja nahladnosćź we wßy, moja ßwobodnosćź a moja — njewjesta Hana. Tu ßo mi ruka satorże, tšélbu k lizu storhnych, jedna rołka bě hischcźe nabita. Wokomik hischcźe, wutšél sawrjeßny a Jan ßo morwy na semju swjese; ja běch wukhowany.

Nětkole bu mi styskno, so mohł njeskutk na sjawne pschińcź; tola želnosćź njemějach. To bě w tamnej nozy cźežke dźěło. Najprjódy ßym morweho sahrjebał a ßo prózował, kóždu cźěć wotstronicź, schtoż ßo mi też sbožownje poradźi. Potom jelenja do wěsteho skhowa wobstarach. Janoweje tšélby, kotraž bě rjenje dźěłana, bě mi schkoda, duž ju ßobu wsach. Hońtwjerski kłobuk pak rano sahe ßam na skału donjeßech a jón pschi ßamym wotwißku położich, so bychu ßej myßlili, so je ßo tu njesboże stało. Ja běch hischcźe bóle pscheklepany hacź zyła wjeß.

Hdyž pak běchu cźěło potom namakali a hdyž s nowa poczachu ßlědźicź, ßo napraschowacź a pschepytowacź, mje njejabzy bojosćź pschewsa, so mohło ßo wußlědźicź, a njemějach wjazy měra.

Swoje wobßedźeństwo pschedach a sa pjenjesy w Amerizy tsi krócź telko semje dostanu, kaž doma. Tu ßo nichtó wo wěz njestara.

Jurij Klumpak.“

Nětko bě snate, schtoż bě pschi wschěch prózowanjach wyschnosćźow tak dołho tajne było; stóstnik bě ßam ßwój njeskutk wusnał, hdyž bě s cźeknjenjom rukomaj ßwětneje sprawnosćźe ßo wuwinył. Khostanje wěso na semi jeho njemóżesche wjazy doscźahnycź, ale jeho mjeno bu s hidu mjenowane, a jeho wopomnjecźe bu na městnje, na kotrymž bě hacź dotal žiwy był, sazpěwane.

Jedyn s prěnich, kiž shoni, schtó je Jana Horaka morił, bě hajnik. Wón ßej njebě mohł wujaßnicź, cźeho dla bě Jurij tak dźiwnje khwatajzy wotpucźował, nětkole chzyschе hrósbna powjesćź jeho bjes maka rosmjascź. Hdyž ßej pomyßli, kak bě zyle pschi ßamym tajkile cźłowjek jeho pschichodny ßyn był, jeho jenicźku dźowku sa mandźelsku dostał, stareho muża syma woběhowasche a tale ßurowa myßliczka hrożesche jeho sadußycź.

Wón bě sboże ßwojeje dźowki, też pschecźiwo jeje woli, na bohatstwo a sawěscźeny pschichod chzył saložicź, a ženje njebě do teho pschischoł, so mohło to, schtoż bě ßej wotmyßlił, ßamo też kschiwda pschecźiwo Hanje bycź.

Nětkole wěso staremu twjerdemu hońtwjerjej wschelakore myßle pschińdźechu, kiž běchu jemu prjedy daloko, hdyž chzyschе s mozu a a s krutosćźu jeno ßwoju wolu pschetłócźicź. Husto po zyłych hodźinach samyßleny we starym wobkoženjowym stole pschi woknje ßedźesche, abo by, s krótkej dymku mjes brodatymaj hubomaj, symsku holu pschekrocźił.

Stary hajnik bě ßo wjele bóle mjelczity scźinił, bóle myßlaty, a jónu, hdyž na ßmerkach Hanka k nanej pschistupi, bojasnje ßo praschejo, hacź jemu schto je, to wón ji žołte włoßy majkajo s waha rjekny:

„Moje lube, wbohe dźěczo!“

Syma ßo w hajńkowni w łěßu cźische a ßamotnje miny. Hluboko pod ßněhom běchu pucźe a scźežki, druhdy mózachu ludźo njedźelu lědma do zyrkwinskeje wßy dozpěcź. To by potom cźeta se starych modleŕskich knihi něschto natwarjazeho cźitała. Wschitzy stłnywschi ruzy pobožnje poßłuchachu.

Mjes tym Handrij cźerstwje a rychle na ßwojim kuble dźěłasche. To we wßy njesnate njewosta. Młody bur bywasche dźeń a bóle widźany a wschitzy schwarneho pilneho muża khwalachu.

Duž bě bjes dźiwa, so ßej tón ßam nětkole skónczńje wotmyßli, ßo wo rossßudźenje ßwojeho pschecźa postaracź. Jónu njedźelu dopołdnja, s zyrkwje ßo wróczíwschi, we ßwojej njedźelskej drascźe ßo Handrij k staremu hajnikej nastaji a ßo wo Hanu samolwi. Wón ßo też na to powoła, so nětkole wjazy tak khudy njeje, hdyž je wustajene myto sa namakanje cźěła Jana Horaka dostał a ßwoje kubleschko jara powjetschił.

Telko prósstwow njebudźische trjeba było. Stary hajnik njebě hižom dawno wjazy tak twjerdy kaž prjedy. Wón Handrijej krucźe ruku stłóczi.

„Ty dyrbisch Hanu dostacź, Handrijo, so budźe pschi tebi sbožowna, to ja wěm.“

Wyskajo Hanka pschiběża; nawoženja ju wobja prěni krócź

ſ dobrym prawom, hdyž bě nan pſchitomny a pſchiſwolił. Potom pak khwatnje tež nanej žo dźakowacź běžeſche.

Stary muž ji hluboko do jeje wješela polneju wocźi hladajo, žam žylſujo, hnuty rjekny:

„Hladaj, Hanka, myšlach žej, ſo by twoja luba njebo macź ſ tym pſchichodnym žynom tež ſpokojena była. Jara mnoho budźiſche hnuta była, njebudźiſche=li wona tak ſahe wumrjeła.“

Na to ſawoła ſtaru cźetu a pſchikaſa, ſo dyrbja wſchitko ke kwašej pſchihotowacź. Tak derje ſtaremu hajnikej dołho było njebě, kaž nětkole.

Cźeta žo jara njedźiwaſche, bě to dawno wjedźała. Hajnik bě bórſy do lěža woteſchoł.

* *

Dołhe lěta žu žo minyłe. Handrijowe kubło je jene ſ najlěpſchich ſchěroko a daloko. Hoſpodaŕ a cźeledź derje dźěła. Hana, ta je a woſta tón prawy poklad, kotryž bě namakał.

— Kónz. —

Ze Serbow.

K hodam! Wſchitke dźěcźata žo raduja na patoržizu, hdyž budźe Boże dźěcźo wobradźecź. A to ſtajnje wužitne a rjane wězy pſchinježe. Mały pokiw ſa waž, lube žerbſzy ſtarſchi, hdyž pſchińdźecźe do Budyſchina rumpodicha honicź. Dóńdźcźe žebi k Ssmolerjezom! Tam namakacźe rjanych žerbſkich knižkow wulku mnohoſcź. Tele dny je wuſchła jena kniha ſa wulkich a małych, kajkuž dozyła hiſchcźe nimamy: **„Brunczki.“** To je tak lubokražne powjedańcźko ſe žiwjenja małkich žwjatojanſkich muſchkow. Wulka kniha je ſ jara wjele rjanymi wobraſami wulkotnje wupyſchena. Płacźiſna je poměrnje tunja, 1 hr. 20 np. So by žo kniha prawje wjele cźitała, je ſ wjetſcheho dźěła w ſtarym prawopiſu — tak kaž „Sserbſke Nowiny“, cźiſchcźana. Duž kupujcźe, žerbſzy ſtarſchi, kražnu knihu waſchim dźěcźom jako hodowny dar. Naſche dźěcźi dyrbja wjele žerbſkich piſmow do rukow doſtawacź, ſo bychu derje žerbſzy cźitacź nawukłe (dokelž we wjele ſchulach dźěn naſche dźěcźi ani žerbſzy cźitacź njenawuknu, runjež žebi ſakoń to žada!) a ſo bychu tež žerbſzy cźucź ſwukłe. Dopomnjejcźe žo, Sserbja, ſtajnje a wſchudźe na waſche narodne winowatoſcźe!

— **Brunczki.** A běſche ſyma. Po polach a łukach leżeſche žněh, wſchudźom žuěh a niczo hacź žněh. Tola brunczki wo tym njewjedźachu. Běchu ſkhowane we žwojej khěžzy pod jaworzom a ſpachu a ſpachu. Tu wotucźi Brunczik a widźeſche, ſo ſtaj tež nank a macźerka wotucźenaj. Leżeſchtaj we kóžku a powědaſchtaj žebi. Ale Brunczik chzyſche někajku bajku žłyſchecź a duž proſcheſche macźerku: „Macźerka, powjedaj mi bažniczku!“ — „Ale Brunczičko, ja tola žanu wjazy njemóžu.“ — „Ji, wěſch, tu, kiž žy mi hižo dawno powjedała.“ — „Wo cźim dha běſche?“ — „Nó, wo tym kozorku a tej kóczičžzy. Wěſch?“ — A tak macźerka powjedaſche.

„Tak běſche junu jedyn kozork a jedna kóczičźka. Hižo je tomu dawno. Kozork běſche zyły kražny cźorny kaž wuhlo, a kóczičźka zyła kražna běła kaž mloko. A mějeſchtaj žo rady. Tu žo jimaj narodźichu kóczičźki. Tři, dwaj kozorkaj a jedna kóczičźka. Tón jedyn běſche zyły kražny cźorny kaž wuhlo, tón druhi běſche zyły kražny běły kaž mloko, a ta kóczičźka běſche kražna pišana. Mějachu žo rady a běchu duſchne. Pſchezy žebi ſchikwanje hrajkachu abo bajachu bažničźki. Jónu k nalěcźu wſchak powjedaſche macźerka: „Dźěcźi, ja póndu ſ nankom nětkaju myſchku abo nješchto druhe popadnycź, ſo byſchcźe hłódni njebyli. Budźcźe duſchni a mějcźe žo rady! A hiſchcźe wam tu trójſchičźku ſatepju, ſo by wam ſyma njebyło.“ — A hiſchcźe jim trójſchičźku ſatepi, a dźěſche a ſamkny ſady žebje durje, ſo jim tam nichtó nuts ſaléſł njeby.

Kóczičźki žebi ſchikwanje hrajkachu. Hacź žebi potom kozorkaj wumyšliſchtaj, ſo žo budźetaj mjetacź. A kóczičźka, ſo chze tež. A tak žo mjetachu a mjetachu, tak ſo tón běły kozork ſpody pſchińdźe. Jeho to boleſche a tež jeho to mjerſaſche. A tak jimaj rjekny, ſo już njebudźe ſ nimaj hracź. Ssydny žo ke khachlam, ſchikwanje žo liſaſche, a powjedaſche jimaj: Wſchak hlejtaj, ja žym kražny běłuſchki kaž mloko, a niz tajki maſauy kaž móras, a tajki cźorny kaž wuhlo. Ale druhi kozork žo khwaleſche: O, ſo wón je wjele rjeńſchi, ſo je na włóſk tajki kaž nank, — a kóczičźka žo hakle pocźa khwalicź: O, ſo wona je najrjeńſcha, ſo je cźorna a běła.

A tak žo pocźachu wadźicź, a wadźachu žo a wadźachu, a potom žo pocźachu ſtorkacź, a ſtorkachu žo a ſtorkachu, hacź ſtorczichu do khachli, khachle žo ſwjeſechu, woheń žo wužypa, wó iſtwě žo pocźa palicź, polzy, ložo, khamor, blido, wſchitko žo paleſche, — a kóczičźki chzychu cźeknycź, ale durje běchu ſamknjene. A tak ſchicźachu a ſchicźachu, ale woheń je tola ſežra. A hdyž pſchińdźeſchtaj nank a macźerka, hižo běchu kóczičźki ſpalene, a khěžka běſche ſpalena, a wſchitko běſche ſpalene, teho dla, ſo běchu kóczičźki njepožłuſchne. A nank a macźerka płakaſchtaj. A tam njedaloko běſche hórka, wonaj na njej powžnyſchtaj ſwónczk, a ſwonjeſchtaj a ſwonjeſchtaj, a już je tej bajki kónz. Bim bam, bim bam, bim bam — — —.“

(S knihi „Brunczki“, hdźež namakacźe zyłu kopizu powjedanczkow wo žwjatojanſkich muſchkach a wožebje wo Brunczikowych dyrdomdejach. Tuta kniha hodźi žo jako kražne a tola tunje boże dźěcźo ſa dźěcźi a wotroſcźenych.)

— Na drohotu wſcheje zyroby we wſchěch ludowych ſhromadźiſnach, w krajnych žejmach a w khěžorſtwowym žejmje ſkorža. Pſchi tym pak žitne płacźiſny pſchezo dale ſpaduja. W tu khwilu je mało wuhladow, ſo bychu žo wone ſaža powyſchiłe. Nimale po zykej Europje je naſymſki wužyw derje ſeſkhadźał. Temperatura je žywam hojiła. Žně w Argentinſkej, kotrež budźa w žwětowych wikach bórſy měrudawaze, žu žo polěpſchiłe, wjedro tamniſchim žnjam hoji. W połnóznej Amerizy žu žně teho runja ſpokojaze. Płacźiſny bychu pak žo tam powyſchiłe, hdy by k ſtrajkej tamniſchich želeſniſkich ſaſtojnikow a dźěłacźerjow dóſchło. W Awſtralſkej žně wurjadnje wnłki wunoſchk dawaju. Tež žnjowe wuhłady w Indiſkej žu nětkole ſpokojaze.

— (Ssamopaſchnik.) Schulſki hólcźež Fürſte ſe Židowa je tudomnej 8lětnej Bercźe Hejniz kamjeń do wócźka cźižnył. Po lěkarjowym wuprajenju je ſtrach, ſo wboha holza widźenje na jenym wócźku ſhubi.

S Małeho Wjelkowa. (Skónczenje.)

Wobkhod ſ piznymi žrědłami a pſchikupnymi hnojemi.

To je tež jedyn ſ hłownych nadawkow naſchich burſkich towaŕſtwow, ſjednoczenych ſ nalutowaŕnjemi, ſo žwojim žobuſtawam woprawdźe dobre, njefalſchowane twory podawaja, wožebje w hoſpodaŕſtwje trěbne, kaž pſchikupne hnoje, wapno (kalk) a potom womjeſchki wſchěch družinow. W tymle naſtupanju je tu naſcha nalutowaŕnja drje lětža wulku ſumu, kaž hiſchcźe dotal ženje, 40000 hriwnow pſchedźěłała, a to drje tež ſwižuje ſe ſkładom, kiž bu tu lětža wotewrjeny. Towaŕſtwo je žebi na Wjelkowſkim dwórniſchcźu khěžu (ſkładownju) natwariło, kotrejež połojzu je žebi ſažo Erfurtſke zentralne towaŕſtwo wotnajało a dźěł wužiwa tudomne towaŕſtwo ſa žwój ſkład, mjes tym ſo ma tu tamne wulko=ſkład tež ſa druhe towaŕſtwa. Tež tu móže drje žo powſchitkownje prajicź, ſchtož ſliczbowaŕ wo tudomnym towaŕſtwje wobžarowaſche.

Mnoſy žu w tymle naſtupanju hiſchcźe jara njemudri k žwojej ſchkodźe. Towaŕſtwo poſkicźuje žwojim žobuſtawam po móžnoſcźi dobre twory a wſchitka móžna próza žo nałožuje, ſo bychu pizne twory, kaž pſchikupne hnoje, ſ krótka wſchitko njeſkažene a njefalſchowane do rukow naſchich kupzow, žobuſtawow, pſchiſchło. Teho dla žo te wězy tež wſchitke dadźa kóždy krócź pſchepytowacź, ſo by žo žyle wěſcźe wědźało, ſchto doſtawamy. Wot kóždeje wězy wosmje žo pruha a potom ta dźe do wuſtawa k pſchepytowanju, hacź tež woprawdźe to wſcho wobžahuje, ſchtož je žo lubiło. A ſawěrno, rěcźe hódne njedoſtatki žo tež ani njenamakachu naſtupaze cźiſtoſcź a cźerſtwoſcź tworow; a kóždy, kotryž chze, móže žebi analyſy jednotliwych tworow pola towaŕſtwa kóždy cźaž wobhładacź (tu pola Wjelkowſkeho žo teżame pola ſliczbowarja khowaja). Tež pſchikupne hnoje wobžahowachu pſchezy to, ſchtož bě lubjene, a cźaſto w nadobnej měrje. Duž njemóžemy doroſumicź, ſo tak mnohe žobuſtawy žebi žwoju potrjebu w tychle tworach ſchtó wě hdźe hromadu woża a kupuja, njewědźo cźaſto ſchto doſtawaja, a lěpje tola ani njemóža druhdźe poškuženi bycź, kaž žo to wot towaŕſtwa ſtawa, a tak tež njeježu žebi žamym ani towaŕſtwej k wužitku. Schtóž ma teho dla kuſk towaŕſtwoweho ducha a mudroſcźe ſa žwoju móſcheń a hoſpodaŕſtwo, tón tež njemóže a njebudźe hinak cźinicź, hacź ſo doma woſtanje ſe žwojim kupowanjom pola žwojeho towaŕſtwa. A ſchto chze tajki hiſchcźe wjazy, hdyž ma tu žamo na ſkładźe leżo, ſchtož trjeba, kaž tu tež nětk žobuſtawy Wjelkowſkeho towaŕſtwa maja. Kaž na pſchikład ſhonichmy, je tam w tym cźažu na ſkładźe na 120 zentnarjow žitnych wotrubow, 195 zentnarjow žłodźiſnow a 150 zentnarjow laneje muki, wſcho cźerſtwe a hakle pſchiwjeſene; tež ſbytk (40 zentn.) palmowych wožuchow tu hiſchcźe je, mjes tym ſo ma majžowu pizu zentrala na ſkładźe. Tež pſchikupne hnoje tu hiſchcźe žu, kaž tež nješchto Domaſchoweje muki, hnójneje žele a kalija. Schto chzeſch hiſchcźe wjazy? Podobnje dźě je tež pola naſchich druhich burſkich towaŕſtwow, ſ nalutowaŕnjemi ſjednoćenych, kotrež tež žwojich žobuſtawow ſ tajkimi hoſpodaŕſkimi potrjebnoſcźemi ſaſtaruja, a dyrbja

teßame njemudre ſadźerżenje mnohich ßobuſtawow naſhonicź. Schtóż ßo potajkim nětko da wot wſchelkich leßnych hubow narěčżecź a pódla dotom ſe wſchelakej tworu wobſchudźicź, też temu njeje wjazy k radżenju ani k pomhanju.

Wěſo ma ßo w naſtupanju *płaczenja porjad* wobkedźbowacź, k temu maja też naſche towarſtwa woßebje ßwojich ßobuſtawow pohnuwacź a pſchiwuczecź. Też njeporjadne ſaßowróczenje měchow czini tym, kotſiż maja wobkhod tworow ſaſtaracź, wjele mjerſanja, to tola też k porjadej ßluſcha, ſo ßo tajka wěz ſaßy wróczi, kotraż pożczerjej njeßluſcha, abo ſo ßo někajki ſtary klundyr město dobreho měcha njepóſczele, to je tola ſaßy pſcheczíwo 7. kaſni a je ſchkodowanje towarſtwa, kotreż dyrbi potom dobre měchi ſarunacź, ſapłaczicź.

To bychu potajkim wězy byłe, kotreż maja mjenje bóle ſawěſcze też powſchitkowne ſajimanje. A tajku powuczazu generalnu ſhromadźiſnu dam ßebi też lubicź.

Skónczńje móża ßo hiſchcze někotre ſnutskowne należnoſcze towarſtwa naſpomnicź. Běchu też wólby. Sakońſzy mějachu wuſtupicź ſ pſchedßydſtwa kk.: pſchedßyda Jan Młynk ſ Czemjerz a Michał Hórnik ſ Hornjeje Kiny, a ſ dohladowarſtwa kk.: Kubanja ſ Czichońż, wuczeŕ Sommer ſ Budyſchina, Lebſa ſe Sſkoneje Borſchcze a Kral ſe Sajdowa, wſchitzy buchu pſches akklamaziju ſaßo wuſwoleni a pſchijachu wólbu, jeno město měſchczańſkeho wuczerja Sommera, kotryż je w běhu lěta ſemrjeł, bu woleny kubleŕ Auguſt Dóka ſe Sajdowa. Knjes farař Żur poßwjeczi też naſchemu tak ſahe a nahle ſemrjetemu, lubowanemu měſchczańſkemu wuczerjej *Sommerej wopominaze* ßłowa, ſpominajo na jeho tak nahłu ßmjercź, kotraż je nam horliweho ßobuſtawa rubiła, kotryż je ßo też jara ſa naſchu wěz ſajimał. Njebě jeno wuſtojny pczołař, ale też horliwy pſcheczel burſtwa. Kelko krócź je naß ſwjeßelił a powuczował ſe ßwojimi ſajimazymi pſchednoſchkami! *Naſche towarſtwo wo njeho hłuboko żaruje, a k czeſczi jeho wopomnjeczu a k dżakej zyła ſhromadźiſna poſtany.*

Hdyż běchmy na por hodźinow dźěkali a wſchelke wězy roſpomnili, bu naß tak ſajimaza a ſa naß powuczaza generalna ſhromadźiſna ſkónczena, na czoż hiſchcze potom dołho hromadże *bjeßadowachmy a to* ßłyſchane ßebi roskładowachmy.

S Błohaſchez. 40lětny pohoncź Ernſt Hiller, pola wósnika Schuſtera w Kumwałdże ßłużazy, mějeſche ſa wuporjedżenje na Draždżański ſchoßej ſ Budyſchina kamjenje woſycź. Hdyż wón wutoru popołdnju wokoło 5 hodźin na nakładżenym wosu ßedżo po dróſy jědżeſche, kamjenje ſady njeho prědnizu wuſtorczichu, tak ſo wón ſ wosa dele pſched koła padny. Koła jeho pſchejědżiwſchi jemu wutrobno ſatłóczichu, tak ſo wón hnydom wumrje. Jeho cźěło ßu do cźěłownje Hodźijſkeho pohrjebniſchcza dowjeſli.

S Bělczez. Tudomnemu kublerjej Fleiſcherej je jedyn paduch, kotryż bě ſ woknom do domu ſaléſł, 200 hriwnow pjenjes a někotre drohotne pjerſchczenje kradnył. Sa paduchom nimaju hiſchcze żaneho ßłěda.

S Khróſczizy. Se ſpokojenjom ſhladuje młode towarſtwo „Sſerboßławy“ na ßwój prěni, derje poradżeny ßwójbny wjeczor. Mjes tym, hacź ßo ludźo na nim ſabawjachu a wjeßelachu, pleczeſche ſawiſcź doma we wótznej cźěmnoſczi kſchud na někotrych wopytowarjow. Wěſta woßoba poda ßo naſajtra do ſtatokow a dworow, tola pak niz, ſo by ßo żony wuwopraſchała, kak je ßo jim na „Sſerboßławje“ ſpodobało, hacź je korczmarjez macź ſajeczka abo hußyczku derje wopjekła, hacź je winko abo piwko jim ßłodźało, hacź ßu wowß pſchedali atd., ſchtoż je hewak jeje waſchnje. Ně! cźmowje ſhladowaſche na woporu ßwojeho hněwa a porokowaſche a wumjetowaſche żonam — niz młodym holzam — tajke „do korczmy khodźenje“. Niz na tym doſcź. Strachoczíwje ßebi żony a wudowy ſcheptachu, ſo budże wo jich njepoczinkach ſ druheho měſtna rěczecź. Bjes dźiwa, ſo bojaſnym żonam krej w żikach ſaprahny. Sta ßo też, ſchtoż ßo jim hrożeſche. So tam a ßem ludźo żaneho ſroſymjenja ſa trěbne a wużitne towarſtwa — khiba ſa knjeżnaze — nimaja, je ſnate. A to njeje prěni ras. Schto měni k temu jeho wyſchnoſcź? Wy żony, kiż ſcze na ßwjedżenju „Sſerboßławy“ w tak bohatej liczbje ßo wobdźěliłe, njedajcze ßo w pſchichodże wot wopyta ßwójbnych wjeczorow wottraſchicź, byrnjeż waß tam nichtó „njemajkał a ruku njetłócził“. W tym je wam muż „forminda“.

S pola. Brühlakojo ßebi myßla, ſo jim „Boże dźěczo“ *nowowólby* wobradźi. To pak jich koſa liſnje. Proteſt pſcheczíwo Koklowej *wólbje wotpocżuje* měrnje *w komißiji a po hodźoch* hakle ſapoſdżeny rumpodich powjeſcź pſchinjeße, ſo je dowuradżeny a — do papjerjaneho korbika padnył, każ ßo tajkemu njelepemu wudźěłkej pſchiſteji.

Proteſt ſepjera ßo na to, ſo ßu w *Rakezach* też Prußakojo wolili. Na kotrej ſtronje, to wěſo njewjedźa, dokelż je wólba ſ wjetſcheho dźěła tola tajna. Liſtno wolerjow je ßo pſched hkownej wólbu *zyły tydźeń* wupokożiło. Czeho dla Brühlakojo tehdom ſa tym ßlědźili njeißu, hacź je wſcho w rjedże?

W *Khróſczizach* mějachu někotſi wolerjo *wjaz hkoßow*, hacź jim po wólbnym prawje pſchiſteji. Tak ſ najmjeńſcha piſche proteſt. Ludźicźka ßnano njewjedźa, ſo liczba hkoßow njewotwißuje jenoż wot dokhodow, ale też wot liczby jednotkow.

Někotſi ſ podpißanych najenkowych pſchiwißnikow — woßebje hamtſki ßudnik *Saechtling* w Kinsbórku, kiż ſ wurjadnej pilnoſczu a njewſchědnej „luboſczu“ wo naſch 8. wólbny wokrjeß, a to pod heßłom jako ßobuſtaw ſwjaſka ratarjow a konſervatiwneho towarſtwa, njeproſcheny a njeżadany ßo ſtaraſche — wobßwědczuja w proteſcze, ſo *Koklowe czeŕpjenje na wuſchi* wolerjam doſcź ſnate byko njeje. To pak je hoła kża. Wſchě nowiny w naſchim wólbnym wokrjeßu wo tym pißachu a Kuhowſki wucżeŕ na kóżdej ſhromadźiſnje wo tym rěczeſche. To bě pódla reformy zyrkwinſkeho dawka jeho woßebity nadawk, to ludźom dokkadnje roſeſtajecź. To je też pilnje czinił, ſo by ſ czeſczu wobſtał. Hlejcze tajeuzow! *Spomnjena reforma budże w pſchichodże ſjednoczena* ſ gmejnſkim dawkom, potajkim tak, każ je Koklowy pſchiwiſk na ſhromadźiſnach roſeſtajał.

Nětko naſchi pſcheczíwniży mjelcża, dokelż ſ njeſprawnymi brónjemi wojowachu. Trjebachu tamnu njewěrnoſcź jenoż k ſchczuwanju. A pſchi zyłym ſchczuwanju ßu ſ hańbu podleżeli. To jim wěſo do hkowy njecha, ſo ßu napſcheczo Sſerbam pſchěhrali. „Kak dźiwnje ßwět ßo wobrocża, hdyż „byk“ ßo darmo poſkicża.“

S dobom chżemy naſchim wolerjam mjena Brühlakow woſjewicź, kotſiż ßu proteſt ſe ßwojim mjenom podpißali.

Nika w Biſchhajmje, Opitz w Němſkich Paſlizach, Hofman w Ssepizach, Zimmermann w Lěſkej, Schokta (wucżeŕ) w Brěſni, Hühnlich we Wyßokej, Beyrich w Scheſchowje, Hetmank w Debrizach, Hänſel w Jitru, Chriſtoph w Möhrsdorfje, Hillmann w Talpenbergu, Hajna we Hłupojnzy, Scheunert w Hornim Gersdorfje, Leſchawa (Wino) w Njeßwaczidle, Mucźink w Holeſchowje, Berndt w Gersdorfje, Lehmann w Kaſchezach, Schäfer w Röhrsdorfje, Albert a Edmund Voigt w Njeßwaczidle, Leupold w Holeſchowje, Müller w Njeßwaczidle, Schokta we Wětrowje, Hocker we Łahowje a Heger w Pßowjach.

S **Rodez.** Wulka ſrudoba je tudomnu Menzelez ßwójbu potrjechiła. Jich ßyn ßłużeſche wot 15. okt. tuteho lěta jako kanonier pola wojakow w Pirnje. Sańdżenu ßobotu rano bu wón pſchi hródżnym dźěle wot jeneho konja kopnjeny a tak na ſadnjej hkowje ſranjeny, ſo mortwy leżo woſta. Jako jeho jeho towarſchojo namakachu, wón wjazy njedychaſche. Sańdżenu wutoru bu na pohrjebniſchczu w Bukezach khowany. Wo njeho żaruja ſrudnej ſtarſchej a jedyn bratr.

S Rakojd. Njedźelu tydżenja bě tudomna nalutowarnja a wupożczerńja wot ßwojeho wobſtacża ßwojim ßobuſtawam prěnje ſwjeßelenje, tak mjenowany ßwójbny wjeczor wuhotowała. Knjes duchowny Tiſcher ſ Budyſchina bě ßo k tutemu wjeczorej ſa jedyn pſchednoſchk wo ßwojim pucżowanju w Paläſtinje dobył. Towarſtwowe ßobuſtawy ſe ßwojimi mandżelſkimi a ßwójbnymi běchu ßo ſ wulkej liczbu ſeſchłe; pódla teho běchu někotſi hoſczo po pſcheproſchenju pſchiſchli. Sala bě kopata pokna. Pſchedßyda dohladowarſkeje rady, knjes kantor Wehſer ſ Barta ſhromadżenych a woßebje knjeſa Tiſchera wutrobnje witaſche a ßo jemu w towarſtwowym mjenje ſa jeho pſchecżelne ßlubjenje a pſchińdżenje dżakowaſche. Na to ßo knjes pſchedßyda ßłowa jimaſche. Wón na ßwobodne prawje ſajimawe waſchnje ßwoje pucżowanje wopißowaſche a wjedżeſche kraj a měſtna ßwojim poßłucharjam jaßnje pſched wocźi ſtajecź. Sroſumjenje ßo też ſe 36 rjanymi ßwětłowobraſami podpjeraſche. Runjeż běchu wobraſy ſa wulku liczbu poßłucharjow trochu małe, dha běchu tola prawje jaßne a ßwětłe. S pomozu tychle wobraſow knjes pſchednoſcheŕ ßwojich poßłucharjow ßwoju pucżowanſku drohu pſches kraj wjedżeſche, hdżeż bě naſch ſbóżnik khodźił. Pſchitomni na połtſeczahodźinſki pſchednoſchk jara kedźbliwje poßłuchachu. Wudżeržaza kedźbliwoſcź a ßylne plazanje na kónzu pſchednoſchka ſtej knjeſej pſchednoſcherjej pokaſakej, kak dżakowni běchu a ßu poßłucharjo ſa tónle pſchednoſchk. Pſchednoſchkej ßo ßwobodne bjeßadowanje pſchiſamkny. Pſchihódne ſpěwy a wſchelake krótke ale jadriwe rěcże, woßebje rěcź knjeſa fararja Mateka ſ Barta, pſchitomnych hiſchcze dołhi cżaß hromadże dżeržachu.

S Rakez. Mandżelſka ryczeŕkublerja Noßinga je ßwoje kublo měſtnemu hamtſkemu pſchedſtejicźerjej Hackermeſſerej ſ Pruſkeje

ſa 800,000 hriwnow pſchedała. Knjes Hackermeſſer wſchu holu puſchćećź dawa a drjewo do podkopkow a k tepjenju rospſchedawa.

S **Hornjeho Hbjelſka.** Pſched tydźenjom je ßo wjerch w tudomnej ſchulſkej ſtwje ſaßypnył. Na ſboże njeje pſchi tym nichtó do ſchkody pſchiſchoł. Doniż ßo wjerch njewuporjedźi, dyrbi ßo w Libigez hoſćenzu wucźićź. Dla njedoßahazeho měſtna, njemóża ßo wſchě dźećźi pſchi wucźbje wobdźělićź.

S **Hermanez.** Pjatk 3. dezembra $^3/_4$6 hodźin w ſtatoku tudomneho ſahrodnika Jana Makcharja woheń wudyri a ßo tak rucźe rosſchěri, ſo ßo pódla ſkotu niczo wukhowacź njehodźeſche. Kak je woheń naſtał, njeje hiſchćże wujaßnjene.

S **Borſchćże.** W nozy 30. novembra ſtaj ßo maßiwna broźeń a hródź tudomneho wódneho młyna wotpalilej. S pomozu wjeßnjanow, kotſiż rucźe na pomoz pſchiběźachu, bě mózno, młynſke twarjenje wohnjej wobrocź.

S **Brěſow.** Tu ßu 58 lětneho ſchewza Maxa Kudźelu njedźelu wjeczor w jeho wobydlenju wobwěßnjeneho namakali. Wón je poßledni cźaß ſamyßleny był.

S **Krjebje.** Saſtarſku je tu ſchkrějeńnja ſtała, w kotrejź je ßo ruda, w tudomnych ſtronach naryta, ſchkrěła. Sbytkne truſki hiſchćże wjele rudy wopſchijeja. Duź budźa ju nětko wurywacź a do hornjeje Schleſyſkeje ßlacź, hdźeź ßo wona we wyßokich pjezach wſcha wuſchkrěje. Hdyż loni ſliczbowańnju do hroda ſatwarichu, wulke hromady truſkow wurychu. Teź w Cźornym Ssepſchu a pſchi Rychwałdſkich mjeſach wjele truſkow leźi, dokelź je teź tam ſchkrějeńnja była.

S **Narcźa.** Sańdźeny pjatk wjecźor bě ßo 64 lětna mandźelſka cźeßle Mateja Hajnka, kotraź je prjedy dlějſchi cźaß duchakhora była, ſ wobydlenja wotßaliła. Hacź runje ſa njej hnydom pytachu, njemóżachu ju pócźmje namakacź. Dokelź bě wona hižo prjedy dwójcź ſ domu wuſchła, tola ßo naſajtra kóźdy krócź ßama domoj wróćźiła, myßlachu ßebi, ſo teź tón krócź ßama pſchińdźe. Tola tón krócź ju naſajtra rano podarmo domoj hladachu. Duź ſ nowa ſa njej pytachu a ju ſkónczńje ſady wßy w jenej hłubokej łuźi tepjenu namakachu.

Se **Żarkow.** Sańdźenu póndźelu bě tu hońtwa. Na njej ßu 91 ſajazow, 3 ßorny a 2 kaniklow ſatſělili.

S **Dubeho.** Pſchi hońtwje na tudomnym reviérje 7. dezembra ßu 9 ßornow, 60 ſajazow, 15 kaniklow a 3 bażanty potſěleli. S tutym wunoſchkom běchu jara ſpokojom. Tſělzow bě 11 a honjerjow 34. Rano ſ dypkom 9 hodźin ßo hońtwa ſapocźa a popołdnju $^1/_2$5 hodźin ßo wona ſ „halali“ ſkónczi.

Se **Sslepeho.** Woßebniſchi ludźo naſcheje wßy ßu liberalne towarſtwo ſakoźili, a jako chzyſche ſańdźenu ßobotu wjecźor ſwjaſk ratarjow pod nawjedowanjom k. rytmiſchtra ſ Jena nad Jamnom ßwoje poßedźenje dźeržećź, běſche ßo kopiza liberalnych nahnała, ſo bychu naß powucźili. K temu běſche knjes ſ Wrótßławja pſchiſchoł, kiż w ßłużbje a pjenjeſach liberalnych ſteji. Ale jemu ßo ſ zyła rěcźećź njeda, a tak běſche wſcha próza podarmo. „Wěrnoſcź“ chzyſche wón ſjewicź. Kajka je jeho wěrnoſcź? W Sslepom liberalni wudawaja, ſo ßu najwjetſchi njepſchecźeljo demokratow a chzedźa jich ſabicź. W Běłej Wodźe pak tón ßamy cźłowjek praji, ſo dyrbja ßo liberalni ſ demokratami ſjenocźićź. Hlaj, hdyż liberalni k buram rěcźa, ßu njepſchecźeljo demokratow, a hdyż ßu mjes ßobu, ßo k nim liſchcźa. — S wulkich měſtow ßu liberalnych won wucźiſkali, nětko na wßach po proſchenju khodźa, każ w ſtarym cźaßu Běłkowſzy kermuſcherjo. — Naſchi burja dźakowano Bohu wjedźa, ſchto je jim dobre. Jedyn bur zyle prawje rjekny: Nětko ßo nam zyle derje dźe, prjedy je ßo nam ſchło jara hubjenje; ale hdyż budźe „freiſinu“ knjeźićź, potom budźe hiſchćże wjele hubjeńſcho. — Schto dha tajki cźłowjek ſ wulkeho měſta wě, ſchto je buram trjeba. Wopraſchejcźe ßo jeho, hacź wě, ſchto je żito a ſchto je wowß! Hdy by wjedźał, ſo ßo kulkam hnoji, njeby wěſcźe żanych jědł. — Shromadźiſna ſ wulkej nutrnoſcźu pſchednoſchkej rěcźnika, k. Stegemanna poßłuchaſche a jemu ßo połne pſchipóſnacźe doſta. Ale wono je nuſue, ſo ßo burja dopomnja, ſchto je jich lěpſche a ſo liberalni ſa bura żanych ſkotych hrodow nimaju. Duź

Buriko, buriko, bjeŕ ßo na kedźbu,
So Cźi kożu pſches wuſchi njeſcźahnu!

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) 30lětny cźeladnik P. Wiche ſ Kulowza a 21lětny dźěłacźer P. Becker ſ Kulowa běſchtaj wobſkorżenaj, ßo ſtaj ßo loni w nozy 25. ſeptembra do hornjołużiſkeje pódlanſkeje nalutowańnje w Kulowje, kotruż młynk Scholta ſaſtawaſche, dobyłaj. Paduchaj běſchtaj ſe żeleſnym ßochorom pjenjeżny kaſchcź rospacźiłoj. Dokelź pak ſtaj ßo ſ nećźim ſeſcherikoj, njeißu jimaj pjenjeſy do rukow padłe; jenoż tſi nalutowańſke knižki běſchtaj wonaj ßobu wſakoj. Na Beckera ßo hnydom hrěſchachu, ſo je paduſchſtwo ſkucźił, tola jemu njemóżachu niczo dopokaſacź a teho dla dyrbjachu jeho bórſy puſchćićź. Hakle hdyż ßo lětßa Njedźichowſko-Wojerowſka żeleſniza twarjeſche a ßo tam ſ jeneje twarſkeje budy ſa 1000 hacź 1200 hriwnow maſchinſkich dźělow kradny, kotreź ßo w lěßu ſahrjebachu, Beckera a Wichu ſa paduchow wußlědźichu. Na to jeju ſ nowa paduſchſtwa pola młynka Scholty winowachu. Wonaj ßo wuſnaſchtaj, ſo ſtaj te maſchinſke dźěle kradnyłoj, tola přeješchtaj paduſchſtwo w nalutowańni. Pola Wichi bě jeho hoſpodař, kubleŕ Bulank w Kulowzu, pſchipadnje jene ſ nalutowańnje kradnjenych nalutowańſkich knižkow widźał. Wicha pak ßo ſ tym wurěcźa, ſo je knižki w hromadźe ßkomy ſkhowane namakał. Woßebje wobcźeżowaze ſa Beckera bě, ſo bě wón dźěłacźerjej Meſchgangej porucził, jene ſ nalutowańſkich knihow pſchedacź. Ssudniży Wichu dla kradnjenja maſchinſkich dźělow k khoſtańni na $1^1/_2$ lěta a Beckera na 3 lěta a pódlanſkim khoſtanjam ſaßudźichu, dokelź ſtaj wobaj hižo woſpjet khoſtanaj. Dla paduſchſtwa w nalutowańni ßo wonaj khoſtanja ſminyſchtaj. Jimaj ßo wina njehodźeſche jaßnje dopokaſacź hacź runje běſchtaj jara podhladnaj.

× 20lětny P. Koppe ſe Schmiedeberga bě 6. oktobra w Cźornym Khołmzu jene 60 hriwnow hódne jěſdne koło kradnył. Jedyn kołojěſdny ßo ſkoku ſa nim puſchćźi a jemu kradnjene koło wotewſa. Koppe ma ſa to 9 měßazow w jaſtwje ßedźećź.

× Khětro njehorne żorty ßebi 6. haprleje po kontrolſkej ſhromadźiſnje tſjo młodźi ludźo, pohoncź Auguſt Nowotnik, fórmaŕ A. Gröger a wojnaŕ Tr. Lar ſ Bórkamora w jenej tamniſchej korcźmje dowolichu. Każ holza wudawaſche, běchu ju woni na hłowu ſtajili. Wojerowſki ławniſki ßud pak wobſkorżenych wot hrubeho ſkſchiwdźenja wuwinowa, dokelź bě ßamodruha holza, kotraź kruta do cźeſcźe njebě, khětro w ßwojim wobßwědcźenju pſchěhnała. Teho ßameho měnjenja běchu też ßudniży druheje inſtanzy.

Přilopk.

* (Rosbuchnjenje Hamburgſkeje płunaŕnje.) W Hamburgſkej płunaŕni (gaſowej dźěłaŕni) w ßwobodnym pſchiſtawje je ßo wutoru popołdnju ſatraſchne rosbuchnjenje ſtało. 22 cźłowjekow je ßo pſchi tym moriło a wjele dźěłacźerjow ßo ſraniło. Płunoměrjak (gaſometer), kotryż bě ßo poßlednje měßazy zyle nowy nattwaril, dyrbjeſche ßo prěni raz ſ płunom napjelnicź. Hdyż bě ßo do njeho něhdźe 100,000 kubiknych metrow płuna puſchćźiło, ßo płun pſches jenu měrjakowu ſchkałobu pſchetłóczi a ßo do kantiny, pódla měrjaka ßo namakazeje, dobu. S tam ſaßwěcźenej płunowej ßwězu ßo płun ſapali a hnydom ßo ſatraſchne rosbuchnjenje ſta. Zyły twar ßo hnydom ſ płomjenjom paleſche. Woheń, kotryż bě w zyłym měſcźe widźećź, ßo też roſchtow popadźe a ßo dale na mały płunoměrjak wupſcheſtrje; tutón něhdźe 50,000 kubiknych metrow płuna wopſchijeſche a ſa nekotre minuty rosbuchny. Nekotre ſta metrow wyßoka wohnjowa trubjel k njebju ßapaſche; ßahle twarjenjowe kruchi a kołßowe kuſki ßo ßobu ſtorhnychu, kotreź ßo daloko do ßußodnych měſtowych dźělow a do pſchiſtawa cźißnychu. Hakle hdyż běſchtaj ßo płunoměrjakaj wrjeſkajo ſaßypłoj, móżeſche ßo wohnjowa wobora k nimaj pſchibliżićź a woheń haſchećź. Bohużel je ßo wjele dźěłacźerjow moriło abo cźeżko ſraniło. Hdyż płomjo ſ wulkeho płunoměrjaka wußapny, ßo 19 twarſkich dźěłacźerjow, kotſiż tam dźěłachu, ſ nim doßahny. Jich cźěła ßu zyle ſwuhlene. Sranjenych je jich 40. Pod rospadankami ßo ßnadź hiſchćże wjazy morwych namaka. Płomjenja cźěłazym dźěłacźerjam pucź ſalehnychu a jim jenoż pucź do wody woſtajichu.

* (Sajědojcźeny tykanz.) W Clermontu-Ferrandźe pola Pariſa ßu żona, ßyn a wuj fabrikanta Geneſtina wumrjeli, kotſiż běchu tykanz, wot Geneſtinoweje pjecźeny, jědli. Dwě druhej woßobje, kotrejź ſtej teho runja wot tykanza jědłej, ſtej na ßmjercź ſkhorilej. S pſchepytanjom je ßo dopokaſało, ſo je tykanz arſenik wopſchijał.

* (Njeßwěrnoſcź wojeŕſich ſaſtojnikow.) Ruſki ſenator Garin, kotryż po zyłej Ruſkej ſa prawom hlada, je we Warſchawſkej intendanturje wulke pſchekſchiwjenje wußlědźił. Intendanturini ſaſtojniży 50,000 dźěratych a k noſchenju ßo wjazy njehodźatych ſchkórnjow i o Kijewa póßłachu, ſo by Garin njekhmane wobucźe njewohladał. Runje tak ßo dźělba dodźeržanych wojeŕſich mantlow do Kijewa dowjeſe, kotreź na komorje jako nowe leżachu. Garin pak jebanku pytny a je 66 ſaſtojnikow pola ßudniſtwa pſchekſchiwjenja dla wobſkorżił. Saſtojniży ßu ßo liferantam pokupicź dawali a hubjene wěży jako dobre pſchewſali.

* (Wudžate mordarſtwo pſched ßudom.) W Pawlowje pola Raczibora bě ßo pſched nětkotrymi létami ſwudowjena kubleŕka Malcharczikowa ſ wěſtym Pſchibykom woženika. Malcharczizyny njebo muž bě w ßwojim teſtamencze poſtajił, ſo ma jehßyn ſtarſchiſke kubko najpoſdźiſcho 1. oktobra 1908 pſchewſacź. Po ßmjercźi ßwojeje žony Pſchibył na kuble ßam hoſpodarjeſche, a ßo ßmjercź hněwaſche, ſo dyrbjeſche jeho pſchirodny ßyn 1. oktobra 1900 kubko doſtacź. Pſchibył bě ßo něhdy ſe ßnadnym ſamoženjom 08 kubka woženił, a pytaſche jeho hódnoſcź po móżnoſcźi pomjeńſchiczo Dokelž mějeſche wón też ßwojeho ßwaka a teho ßyna ſ pjenjeſami. podpjeracź, wón, ſchtož ßo hodźeſche, kubko wurubjowaſche. Malcharczik, kotryž bě ßo mjes tym ſ jenej holzu ßlubił, ßo teho dla do Pſchibyła ſ pukami da. Pſchibył jeho wobſkorži a Malcharczik jemu teho dla ſ nowymi pukami hrożeſche. Dźeń, kotryž dyrbjeſche ßo ßudniſka termija wotměcź, pak bě ßo młody Malcharczik bjes ßlěda ſhubił. Wo wßy ßebi powjedachu, ſo je wón do Kölna nad Rheinom ſchoł, hdźež je jeho bratr ſ polizajſkim ſaſtojnikom. Tola tydźeń po tydźenju ßo miny, wot Malcharczika pak žana powjeſcź njedońdże. Mjes tym ſtary Pſchibył ſe ßwojimaj ßynomaj a ſe ßwojim ßwakom na kuble dale hoſpodarjeſche. Jenož wopuſchczena njewjeſta ſ bolośczu na ſhubjeneho Malcharczika ſpominaſche a ßo wo njeho w nozy a wo dnjo rudźeſche. Hdyž bě ras ſaßo ſe ſrudnymi myßlemi wußła, ßo jej dźijeſche, ſo Malcharczik do wokna klepa a rjekny: „Njemóžu k Tebi pſchińcź, dokelž ßym w jenej pěſkowej a ſchczerkowej jamje ſahrjebany. Hdyž mje pſchińdźeſch pytacź, mje namakaſch.“ Rozrudźena holza naſajtra k żandarmej dźěſche, kotremuž ßo wěz doſcź ważna bycź ſdaſche, ſo by ſa njej ßlědźił. Stareho Pſchibyła prěnjeho ſajachu. Jeho wobydlenje pſchepytajo, Malcharczikowu wſchědnjazu draſtu namakachu, kotraž ßlěby molroty pokaſowaſche. Na to do ßußodnych pěſkowych a ſchczerkowych jamow pytacź dźěchu. Boże ſtpěcze ßebi wjeßny rowaŕ a kubleŕ Stſchudul pěſkowe jamy pſchi Pawlowſko-Maßurowſkej dróſy wobhladowaſchtaj. Na jenym měſtnje czerſtwje namjetany pěſk wohladaſchtaj. Rowaŕ ſe żerdźu do pěſka ſchtapaſche. Hdyž bě żerdź něhdże ¾ metra hłuboko ſaſchtapił, wón něſchto twjerde pytny. To ßo jemu ſpodźiwne bycź ſdaſche a wón ſ Stſchudulu pěſk wotrywaſche, hacź ßo k jenemu měchej njedory. Jón wocźiniwſchi mużej w nim bjeskrejne cźěło namakaſchtaj, kotremuž bě ßo hłowa wotrěſka. Runje tak běſchtej noſy wyſche koleń wotrubnjenej. Wyſchnoſcź, kotrejž ßo hnydom powjeſcź da, poruczi, ſo dyrbi ßo dale rycź, a woprawdże meter hłubſcho hiſchcze druhi měch namakachu, kotrehož wopſchijecze bě hiſchcze hróſbniſche. Pódla jeneho hłowaka, draſty, pjenježneje móſchnicźki a klobuka ſkónzowaneho Malcharczika jeho ſ krwju wopanzanu hłowu a jeho noſy ſ měcha wucźahnychu. Wſchě ſnamjenja na to pokaſowachu, ſo běchu Malcharczika najprjedy ſe ßekeru porazyli a potom cźěło rosrubali a do wody cźißli. Hdyž bě ßo wone wukrwawiło, běchu jo do dweju měchow ſtykali a ſahrjebali. Mjes tym ſo ßudniſka komißija hiſchcze na namakaniſchczu pſchebywaſche, Pſchibywoły ßwak, kubleŕ Nowak, a jeho ßynaj ſ woſom pſchijědźechu. Strózichu ßo, telko ludźi w pěſkowej jamje wuhladawſchi a chzychu cźeknycź, tola ludźo ßo ſa nimi puſchczichu a jich ſajachu. Woni ßo hromadże ſ Pſchibykom a jeho ßynomaj pſched ßud ſtajichu. Wobſkorżeni wſchu winu prějachu, cźehož dla dyrbjeſche ßo jim wona ſe ßwědkami dopokaſacź.

Pſchißażny ßud Pſchibyła a jeho ßyna k ßmjercźi, a jeho ßwaka Nowaka dla nadpjeranja k mordarſtwu k khoſtarni na 10 lět ſaßudźi.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. W Pſchiwcźizach narodźena ſchtyri krócź khoſtana ßkużobna dźowka Auguſta Wylemina Donathez ßo wuſna, ſo je 17. ſeptembra pſchiſtajerźy Pietſchmannowej w Biſkopizach por ſtupnjow kradnyła. Dokelž żaneje ßkużby njenamaka, wona naſajtra do Roswodez k jenej pſchiwuſnej, wěſtej Schubertez, dźěſche. So by ßo wo jenu ßkużbu prózowała, ßo wona jejnu bluſu a ßuknju wobleczе. Tola wona je ßebi, kaž wudawaſche, tule draſtu jenož pożczika a ßwojej pſchiwuſnej prajika, ſo chze woteńcź. To ßo jej njehodża jako njewěrne dopokaſacź, dla kradnjenja ſtupnjow pak ju k jaſtwu na 3 měßazy ſaßudźichu a jej cźeſtne prawa na 2 lěcze wotrjeknychu.

⨯ Jebanſtwa dla mějeſche ßo w Dobruſchi bydlaza Amalia Lina Helaßowa ſamolwicź. Wona bě mandźelſkej fabrikarja Schniebſa tam ſ jebawym wudawanjom nalutowarſke knižki wo 450 hriwnach wuwěſchczika. Tele knižki Schniebſoweje ßwakej ßkuſchachu a ßo pola teje khowachu. Helaßowa ßebi ſ knižkow po něczim 400 hriwnow wupłaczicź da. Hdyž ßebi Schniebſowa knižki ſaßo żadaſche, dokelž chzyſche jejny ßwak ſ nich 50 hriwnow měcź, jej je Helaßowa po dołhim napominanju wróczi. S jebawym ſapißanjom bě wona na dań datu ſumu ſaßo na 450 hriwnow powyſchika. Jebanſtwo ßo bórſy wukopa, a Schniebſoweje muž Helaßowu wobſkorži. Teje muž je na to pſchekſchiwjenu ſumu ſarunał. Wobſkorżena dla cźeżkeho a jednoreho falſchowanja liſcźiny, jaſtwo na 2 měßazaj 3 njedźele doſta.

Wuſtojne ſchwalcze

na ßuknje a taille,
też **pomozuizy** a wuſtojne **ſchtierki ſ maſchinu** pyta
Hana Jentſchowa na Moltkowej dróſy 8.

Parna zyhelncza
w Mjeſchizach
ßwoje wubjerne
murjerſke zyhele
ſ zyhelncze abo hacź na twar poruca.
S poczeſcźowanjom
G. Prüfer.

K 1. januarej
mamoj hiſchcze **4800** mk. privatnych pjenjes a něhdże **1000** mk. wuſtawnych pjenjes na dobre hypotheki wupożczicź.
Telefon 675. **J. a E. Koban** pſchi żitnych wikach 4.

Rjane wobydlenje
je hnydom na pſchenajecze w Kukowje pola cżaßnikarja **M. Mille.**

Do Klětneho!
K ſapocżatkej kupowanja ſa
hodowne pjeczenje
poruczam najlěpje ßo pjeczazu
!pa. pſcheńcżnu mukU!
zokor, róſynki, mandle atd.,
prima ßuche drożdże
po najtuńſchich płacźiſnach.
Dwójne rabattowe ſnamki
hacź do 24. dezembra.
Ullrich,
pſchedawarnja kolonialnych a měſchanych tworow.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ßkużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cźrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

Rjedozpite po dobroſczi a derjeßkodźenju ßu



Poruczam je naležnje cżeſcźenym Sserbam.
Khorla Preißer jun. pſchi żitnych wikach 24.

Drjewowa awkzija
na Lupjanſkim revěrje.

Schtwórtk 16. dezembra dopołdnja ½**10** hodźin ma ßo tam pſchi Mjetlcźan hacźe
8 kubik. metrow brěſoweho drjewa,
20 = = khójnoweho wużitkoweho drjrwa, něhdże 100 ſchtomow a klozow,
34 rm. khójnowych ſchcźěpow,
125 = = kuluchow,
5 = = repuchow,
3 = twjerdych kuluchow,
4 = khójnowych pjeńkow,
80 khójnowych dołhich hromadow,
11 = hakoſowych hromadow
ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.
We Lupoji, 8. dezembra 1909. **Zelter.**

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 13. dezembra dopołdnja ½**10** hodźin ma ßo na **revěrje Liſcheje Hory**
135 loßow ſtejatych khójnow
(klozow, twarſkeho a ryhelojteho drjewa) ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.
Shromadźiſna w Liſchej Horje. **Wobßedzer.**

Trajny hodowny dar

je **žiwjenje** a **wuhotowanje ſawěſćaza poliza,** kotraž móže ßo pod pſchihódnymi wumĕnjenjemi a ſa najnižſche premije ſ roſćazej dividendu pſchi 1875 ſakoženym, pod **protektoratom jeho majeſtoſcze krala** ſtejazym

ſakſkim wojeŕſkim žiwjenje ſawěſćazym towaŕſtwje w Draždžanach

dostacź.

Proſpekty a wukaſanje radlubje darmo pſches **direkziju w Draždžanach-A., Schulgutſtraße 7,** a pola towaŕſchow dowĕrnikow.

Do Klukſcha!

Jenczez reſtaurant w Klukſchu. Njedźelu a póndźelu, 12. a 13. dez. ßo **kóſtopiwo toczi.** **ff. kóſlaze kołbaſki a pampuchi.** Pſcheczelnje pſcheproſchujetaj **Khorla Jencź** a mandźelſka.

Hólz,

kotryž chze pjekaŕſtwo nawuknyć, jutry wuczbu a kóždy tydzeń pjenježny dar doſtanje pola pjekaŕſkeho miſchtra **A. Bieſolda** w Budyſchinje na bohatej haßy.

Swnd. Schützowa

bydli na **kotolſkej haßy 18** I. runaŕka a maßeuſa.

Do Rakez!

K hodam ßwój wulki ſkład derje dźĕłanych

ſchkórnjow, cźrijow a ſilzowych ſtupnjow

ſa **muſkich, žonſkich** a **dźĕći**

po tunich płaćiſnach poruczam.

Hermann Zawnik,
ſchewſki miſchtr w Rakezach.

Dźĕłacźĕŕki

derje ßo płaćaze dźĕło namakaja

w porzlinowej fabrizy
w Margareczinej Hĕcze.

Bohu Wjeŕſchnemu je ßo ſpodobako, njedźelu 5. dezembra 1909 naſchu lubu macź a wowku

Marju ſwndowjenu Funkowu
rodź. Stübnerez

w jejnym 74. lĕcze žiwjenja do wĕcznoſcze wotwołacź.

W Budyſchinje, Borſchczi a Ußmannsdorfje, 5. dezembra 1909.

Žarowazy ſawoſtajeni.

Pytam k 1. januarej 1910 pilnu cźiſtu

ßłužobnu holzu,

niz niže 18 lĕt.

Martha Schiſchzyna
na ſwonkownej lawſkej haßy 42.

Pſchiſtojna dobra ßłužobna holza

ſa wyßoku mſdu do ßerbſkeje fary na wßach bórſy pytana. Liſty pod M. M. na redakziju Serb. Nowin.

Sſłužobna holza,

ſ najmjeńſcha 18 lĕt ſtara, ßo k nowemu lĕtu pyta na Michałſkej farje w Budyſchinje na jerjowej haßy 15.

Złoty žonjazy cźaßnik

ſe ſkotym rjeczaſom je tunjo na pſchedań. Bliżſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Khĕža cźo. 7 **w Lĕtonju** ſ bróžnju a hródźu a nĕhdźe 1¼ kórzom leżomnoſcze je hnydom na pſchedań. Dalſche darmo wukaſuje **Libſch,** aktuar ſw. ßk.

Žiwnoſcź

ſe 6½ kórzom dobreho pola je na pſchedań pſches **Rane** w Budyſchinje w póſtſkej kowarni.



Swojemu adventſkemu Knjeſej ßmĕdźeſche ſchtwórtk wjeczor ½6 hodźin, w 75. lĕcze žiwjenja, napſchecźiwo khwatacź naju luba poßlena ßotra

knježna Emka Jakubez.

Se ßwojim bohatym ſnutskownym žiwjenjom je wona cźaß žiwjenja luboſcźiwje ßłużiła a tež naju ſ tym wobohacźiła a wobſbożiła.

W Budyſchinje a Draždźanach, 9. dezembra 1909.

Hlubokoſrudźenaj bratraj

Jurij Jakub, farař,
dwórſki radźicźel dr. **Jan Jakub.**

Khowanje: póndźelu dopołdnja w 11 hodź. Nutrnoſcź prjedy ½11 hodź. domach.

(K temu cźißu ſchtyri pſchiłohi.)

Prěnja pschiłoha k czišku 50 Serbskich Nowin.

Sobotu 11. dezembra 1909.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach.

6. dezembra 1909.

Płaczišny po zentnarjach w hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenja.	Žiwa waha hr.		Rěsna waha hr.	
Woły:				
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosćze hacž do 6 lět	41–	44	77	80
awstriske	44—	48	80—	85
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	37–	40	73	76
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	32–	36	68	72
4. ßnadnje pizowane łóžđeje staroby	26	31	58	66
Jałowzy a krowy:				
1. połnomjaßne, wukormjene jałowzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćze	39	42	71	75
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćze hacž do 7 lět	36—	38	65	70
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałowzy	31	35	61	65
4. ßrěnjo pißowane krowy a jałowzy	25	30	55	60
5. ßnadnje pizowane krowy a jałowzy	—		46—	53
Byki:				
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosćze	39	42	69	73
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	30	38	66	68
3. ßnadnje pizowane	30	35	60	65
Cželata:				
1. najlěpsche z mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	47	50	77	80
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43	46	73	76
3. ßnadnje wuwite wot zyza	38—	42	68—	72
Swinje:				
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich słschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	58	60	75—	77
2. mjaßne	53	55	70—	72
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	49—	52	65—	69

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšchinje:	W Budyšchinje. 4. dež. 1909 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 9. dež. 1909 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pšeńca . . . běła	—	—	—	—	10	—	10	60
" . . . žołta	—	—	—	—	9	80	10	40
Rožka . . . nowa	10	30	10	50				
" nowa	—	—	—	—	—	—	—	—
Jačmjeń . . .	7	69	7	88	7	50	7	80
Wows nowy	8	25	8	50	8	—	8	50
Hróch	7	70	8	10	7	30	7	60
Wola	12	—	15	—	12	50	17	—
Jahły	10	—	11	—	—	—	—	—
Hejduschka	15	50	16	—	16	—	17	—
Běrny	19	—	19	50	20	—	22	—
Butra . . . 1 kilogr.	2	20	2	60	2	30	2	50
Pšeńczna muka 50 "	2	60	2	80	2	60	2	80
Rjana muka . . 50 "	11	25	20	50	19	75	20	50
Ssyno . . . 50 "	9	50	13	—	13	75	14	50
Sskoma . . 100 "	5	—	5	50	4	50	5	—
Prošata 948 schtuk, schtuka	5	40	5	67	5	—	5	—
Pšeńczne wotruby	10	—	24	—	—		—	—
Rjane wotruby	—	—	6	25	6	30	6	70
Pšeńczny gris		—	6	50	6	59	6	80
Rjany gris		—	6	50	—	—	—	—
		—	7	50	—	—	—	—

50 kilogr.

Na burzy w Budyšchinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 10 hr. 40 np. hacž 11 hr. — np., rožka wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 50 np., jačmjeń wot 8 hr. 40 np. hacž 8 hr. 80 np., wowš wot 8 hr. 10 np. hacž 8 hr. 30 np.

W Budyšchinje płaczeše: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž 10 hr. 15 np., nowa: 17 hr. 51 np. hacž 17 hr. 85 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 12 hr. 31 np. hacž 12 hr. 60 np., kórz jačmjenja po 140 puntach 11 hr. 76 np. hacž 12 hr. 11 np.

Wjezne płaczišny we Kamjencu.

25. nov. 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 40 np. hacž 7 hr. 60 np., pšeńca wot 10 hr. 30 np. hacž 10 hr. 50 np., jačmjeń wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 80 np, wowš wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 90 np., jahły wot 16 hr. — np. hacž 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., ßyno 5 hr. 60 np., běrny 2 hr. 60 np., ßkoma (100 kilogr.) 6 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacž 2 hr. 80 np.

Wjedro w Londonje 10. dezembra: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smëje 3. njedźelu adventa rano w 7 hodź. duchowny Tischer němsku spowjednu rěč, ½9 hodź. farar Räda němske a w 10 hodź. ßerbske prědowanje. — Zyrkwiny chor spěwa: „Schëroko wrota wotewrćze" wot Glucka. — Tydźeńske sastojnske dźěła smëje farar Räda.

Wutoru wječor ½5 hodźin budże w Jenkezach ßerbska adventska nutrnosć.

Wórowani:

W Michałskej zyrkwi: Jan Pawoł Wojta, cëßla na Židowje, z Helenu Ernstinu Motškez tam.

Křćeni

W Michałskej zyrkwi: Kurt Pawoł, Pawoła Gustava Brěsnika, dźěłaćerja w Hrubjelčźizach, ß. — Hana, Ernsta Emila Gäblera, dźěłaćerja w Bobolzach, dź.

Zemrjeli:

W Michałskej wozadze 6. dezembra: Pětr Kobanja, khěžer a privatier na Židowje, 83 l. 12 d. — 7. Khrystiana Günzelez, rentudostawarka w Delnjej Kinje, 53 l. 9 m. 7 d.

W katholskej wožadźe: 2. dez. Jadwiga, Mara Felikßa, formarja w Budschinje, dź. 25 d. — 3. Martha, Jakuba Syndy, khěžerja na Židowje, dź. 11 l. 6 m. 20 d.

Zyrkwinske powjesće z Hodźija.

3. njedźelu adventa smëje rano ½8 hodź. farar Kschižan ßerbsku spowjednu wučźbu, ½9 hodź. duchowny Voigt ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Pjatk 17 dez. budże rano ½9 hodź. ßerbska spowjedź a ½10 hodź. ßerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

3. njedźelu adventa smëje rano we 8 hodź. duchowny Bójź němsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja w 9 hodź. němske a ½11 hodź. ßerbske prědowanje.

Wutoru dopołdnja ½9 hodź. smëje k. farar Dr. Rencź z Wjeleczina němsku spowjedź.

Najwjetschi wubjerk

kraßnych hodownych darow

po wschěch płaczišnach.

Woßebje:

pjelnjene kartony,

Lübeckske marzipanowe torty,
Königsbergske wutroby,
marzipanowe jědźe,
" **płody,**
" **warjenja,**
" **plezy,**
" **ßwinje**

adt. atd., kaž tež

woßebne kuski na božodźěsczowy schtom,
a czerstwe mjedowe tykanczki

porucza

W. Müller, konditor

pschi póstšim naměsczе.

Rozešlanje porjadnje do wschich stron.

Ia. Hodowne łakocze, w Kamjenu a Wětnje je khatki medaillu wuznamjenjene.

We wudawarni Serb. Nowin je sa **40 np.** dostacz knižka:

Worjeschki.

Psches dźewjecź stow hudanczkow z trěbnym kluczom.

Sa ßwojich wujkow a ßwoje czetki

po zhłych Serbach napytał, wumyßlił, sestajał a do ßerbskeho kraja puschcził

Jan Radyßerb.

Prima aſtrachanſki
kaviar
we wſchelkich družinach,
Ia. **hollandſke**
wuſtrizy (Auſtern),
Straßburgſke hußaze jatrowe
pastety,
Straßburgſku jatrowu
trüfflowu kolbaßu,
Pommerſke
hußaze wutrobuo
hußazy ſchmalz
ſaruczeny czíſty
poruczа
Gustav Küttner nasl.
Richard Weigel
10 na ſerbſkej haßy 10.

Lubijſka banka
w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.
Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 16. febr. 1909 ſa pjenjeſy, pola naß na dań date

bjes prjedawſcheho wupowjedźenja	3%	na lěto.
ſ měßaczným wupowjedźenjom	3¼%	
ſ 3měßaczným =	3½%	
ſe 6měßaczným =	4%	

Pjenjeſy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo tež ſa check wužicź. Checkowe knižki, kaž tež poſtajenja, checkowy wobkhad naſtupaze, ßu pſchi naſchich kaßach doſtacź.

Filiala Lubijſkeje banki
w ſerbſkim domje.

Koſaze kože
howjaſe kože,
czelaze kože,
ſajecże, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocże kože,
wowcże kože
a wowczu wołmu
po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje
Heinrich Lange
a pſchi žitnych wikach 11
pſchi wowßnych wikach 4,
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi.

Dobry
lany wolij
poruczа Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

Brodowſka haptyka
na hoſchiz haßy 21



Kaſchel, katarrh, dybawoſeź
ßo ſpěſchnje połóżeja
ſ thymuſinom
Bleſcha po 75 np.
1 hr. 40 np.

Proſchu ſebi wupołożíſi w mojich wukładnych wołnach wobhladacź.

F. N. Bläsche
roſeßłarńja ßukna
w Budyſchinje, pſchi mjaßowym torhoſchczu 3
poruczа jako
praktiske hodowne dary
wyßokomodne tkaniny k wobleczenjam,
paletotam a kholowam,
tunje a najlěpſche wudźělki.

Pódla teho poruczam wulku dźělbu woprawdźe hódnych
:: **naſadſtajenych tworow ßměſchnje tunjo.** ::

Nimo měry wulki wubjerk
fantaſijowych lazow
ßwětłych a cźěmnych.

Žonjaze ßukno,
czorne
a druhich najnowſchich barbow.

Proſchu ſebi wupołożíſi w mojich wukładnych wołnach wobhladacź.

Poruczam ßwój wulki ſkład:
prima pólſkich a ſchleſ. tyſcherſkich khójnow,
ſchleſ. ſchmrěki, wudwjerniki a wudwjerna,
hranite drjewo, laty, tramy
wſchěch ſwuczenych wulkoſczow po najtuniſchich płaczíſnach.
Sa mſdu ßo tunjo rěſa.
W Budyſchinje, na Tſělanſkej dróſy 23.
Pawoł Mörbitz.
Parny rěſak, hěblowarńja a pſchedawarńja wuzitk. drjewa.

Snate najlěpſche a najtuńſche
jěſdne kola
kupuja ßo pola
W. Fuchsa
w Budyſchinje
na Draždźanſkej dróſy.

Schtwórta pschiloha k czißku 50 Serbskich Nowin.
Sobotu 11. dezembra 1909.

W. Häcker.

Wolmjane a bawlmjane twory
w Budyschinje na žitnej haßy 7.
Wulki wubjerk
wolmjanych a polwolmjanych
ßuknjowych tkaninow.

Koschlazy barchent. | Hotowe ßuknje.
Jakowy barchent. | Hotowe schórzuchi.

Sprawne poßluženje. — Tunje placíßny.

Lehmannez konditornja

Nauckowy naßlědnik
8 na ßerbßkej haßy 8
porucza ßwoju
hodownu wuſtajenzu
kaž tež
mjedowe tykanzy a kuſki na božodžěſczowy ſchtom.
Woßebitoſcž:
ſchokoladowy a makronowy tykanz.
Mandlowe, makowe, ſultaninowe hodowne
kolacže.
ff. ſpekulatius punt po 1 mk.
Rjane hodowne dary, kaž tež wulki wulki wubjerk
ff. ſchokoladow.

Skaſanja na hodowne kolacže a mjedowe tykanzy a hodowne kartony tež na wßy ßo ßwědomicže wobſtaraja.

Kedžbujcže
na naſche
njeßměrnje tunje
hodowne placíßny,

kotrež ßu w naſchich wukladnych woknach widžecž!!

Sa kóždu pola naß kupjenu wěz ßo **rukuje.**
Saměnjenje je po hodžoch dowolene.
Kóždy kupz, kotryž ßo na tónle nawěſchtk poczahuje, kraßny praktiſki dar doſtanje.

Shorjelski črijowy dom
w Budyschinje na bohatej haßy 7.

Krajan na lěto 1910,
protyka ſa katholſkich Serbow,
je po 30 np. doſtacž we wudawarni Serbskich Nowin.

Naſczěnſke ſchpruchi
palene a molowane,
najnowſchich muſtrow,
ſpěwarſke knihi
ßerbſke a němſke,
w jednorych a woßebnych ſwjaſkach
porucza tunjo
J. Nowack
na ſnutskownej lawſkej haßy 8.
Telefon 136.

Pißomne wuczinjenja,
liſczíny, teſtamenty,
próſtwowne pißma atd. naſtajeja,
hypothekſke pjenjesy a kupowanje
a pſchedawanje leżomnoſczow
ſaradžujetaj
J. a E. Koban pſchi žitnych wikach. czo. 4, telefon 675.
— Rěczimoj tež ßerbſki. —

K hodam poruczam bohaty wubjerk
kuſkow na božodžěſczowy ſchtom,
kaž tež **marzipanowe torty, wutroby** a **płody,**
praſkaze bonbony, naturalne wězy,
najwoßebniſche **bonbonniery**
hižo po 50 np. hacž do najwyſchſchich placíßnow,
póprjanzowe muže a žony,
woprawdžite Häberleinſke Nürnbergſke žiwjenſke tykanczki
a druhe **póprjanzy** we wulkim wubjerku,
teho runja **božodžěſczowe kolacže** wſchelakich družinow.
Roſeßlanje na wßy ſpěſchnje a tunjo.

Konditornja F. Staeckela
Telefon 166. **w Budyſchinje na ſeminarſkej dróſy 9.**

Jěsdny plan železnizow

płaczazy **wot 1. oktobra 1909 hač do 30. haprleje 1910.**

Njedźelu a ſwjate dny tež 4. wosowa klaſa jěsdźi.

Se Sporjelza do Drježdżan.

Wosowa klaſa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Sporjelza	2,00	—	4,17	—	8,08	7,48	11,17	2,11	2,21	4,24	6,58	9,07 11,20
Rychbacha		—	4,40	—		8,12	—	—	2,45	4,48	7,22	9,31 12,04
Lubija	2,25	—	4,59	—	9,23	8,32	11,44	2,36	3,07	5,07	7,43	9,15 9,51 12,48
Pomorz		—	5,14	—		8,47	12,00	—	3,22	5,22	7,59	— 10,06 1,14
Budyſchina	2,46	3,54	5,34	6,51	9,44	9,07	12,21	2,57	3,43	5,42	8,21	9,36 10,26 1,36
Zičenja		4,05	5,46	7,02		9,19	12,33		3,55	5,54	8,33	10,38 — —
Biskopiz	—	4,25	6,09	7,21	—	9,39	12,54	—	4,15	6,13	8,56	11,01 — —
Arnsdorfa	—	4,48	6,29	7,47	—	9,59	1,17	—	4,40	6,35	9,19	11,21 — —
Radeberga	—	4,55	6,37	7,56	—	10,07	1,25	—	—	6,43	9,27	11,29 — —
Do Drježdżan	3,39	5,17	6,55	8,20	10,35	10,24	1,44	3,51	5,04	7,01	9,45	10,24 11,53

* Jěsdźi jenož kóždu ſobotu.

S Drježdżan do Sporjelza.

Wosowa klaſa	1-4.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2.-3.
S Drježdżan	12,30	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	5,33	8,10 9,45
Radeberga	1,02	—	—	—	7,43		9,41	—	—	—	—	8,37 —
Arnsdorfa	1,10	—	—	6,48	7,54	—	9,50	—	1,08	3,45	—	8,45 10,18
Biskopiz	1,35	—	—	7,14	8,18	—	10,17	—	1,38	4,10	—	9,11 10,43 11,14
Zičenja	1,50	—	—	7,30	8,34	—	10,33	—	1,49	4,25	—	9,27 10,59 11,42
Budyſchina	1,59	2,36	4,15	7,46	8,43	9,46	10,46	11,27	2,04	4,39	6,05	9,42 11,16 11,56
Pomorz	—	—	4,43	8,04	—	—	11,04	—	2,22	4,57	—	7,19 10, 00 11,35
Lubija	—	2,56	5,28	8,25	—	10,08	11,24	11,50	2,41	5,15	6,28	7,39 10, 20 11,51
Rychbacha	—	—	5,59	8,41	—	—	11,39	—	2,57	5,30	—	7,55 10, 36 12,07
Do Sporjelza	—	3,17	6,38	9,03	—	10,31	12,01	12,14	3,19	5,51	6,52	8,17 10, 57 12,28

S Arnsdorfa do Kamjenza

Wosowa klaſa	1-4.	1-3.	2. 3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2.-3.
S Arnsdorfa	7,15	9,26		7,35	11,19	1,59	5,42	8,49	12,11			
Kamjenza	7,34	9,46		7,18	11,01	1,42	5,25	8,32	12,04			
Wotzinizy	7,44	9,54		7,09	10,53	1,34	5,16	8,24	11,55			
Großröhrsdorfa	7,58	10,07		6,54	10,38	1,20	5,02	8,09	11,44			

Tu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaſa jěsdźi. — Do Arnsdorfa 9,23 a je w Kamjenzu 10,12.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaſa	1-4.	1-3.	2. 3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
S Kamjenza	8,38	12,15	3,02	7,15	9,26							
Wotzinizy	8,59	12,37	3,20	7,34	9,46							
Großröhrsdorfa	9,07	12,46	3,28	7,44	9,54							
Do Arnsdorfa	9,20	12,59	3,40	7,58	10,07							

S Kamjenza 10,28, a je w Arnsdorfje 11,16. — S Arnsdorfa 9,23 a je w Kamjenzu 10,12.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaſa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,34	11,56	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,45	12,07	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,54	12,17	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluſchiny	—	8,59	12,23	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwoćiz	—	9,07	12,31	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Malećiz	—	9,14	12,38	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	5,30	9,25	12,51	3,56	6,15	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźiſchcza	5,38	9,33	12,59	—	6,23	—	8,40*	—
Barta	6,03	9,50	1,16	—	6,37	—	8,51*	—
Huczíny	6,13	10,01	1,27	—	6,48	—	9,01*	—
Kluſcha	6,24	10,12	1,38	—	7,00	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	6,40	10,25	1,53	—	7,14	—	9,22*	—
Lutobcza	6,47	10,32	2,00	—	7,22	—	9,28*	—
Radworja ſaſt.	6,53	10,38	2,06	—	7,28	—	9,34*	—
do Radworja dwórn.	7,00	10,45	2,13	—	7,35	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenož 3. oktobra, 7. nov., 26. dez., 9. jan., 6. febr., 28. měrza a 24. haprleje. — † Jěsdźi jenož w oktobrje.

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaſa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,07	—	4,26	—	9,01	—	11,49*
Radworja ſaſt.	—	—	8,32	12,14	—	4,35	—	9,08	—	11,56*
Lutobcza	—	—	8,40	12,21	—	4,45	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,49	12,32	—	5,00	—	9,21	—	12,08*
Kluſcha	—	—	9,01	12,43	—	5,10	—	9,31	—	12,18*
Huczíny	—	—	9,12	12,53	—	5,23	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,44	1,14	—	5,45	—	9,51	—	12,38*
Hrodźiſchcza	—	—	9,55	1,25	—	5,56	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	—	7,23	10,25	1,37	4,08	6,03	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Malećiz	—	7,30	10,32	1,44	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoćiz	—	7,39	10,39	1,51	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluſchiny	—	7,47	10,47	1,59	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	—	7,53	10,52	2,04	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	—	8,06	11,03	2,15	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	—	8,18	11,15	2,27	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

† Jěsdźi jenož w oktobrje. — * Jěsdźi jenož 3. oktobra, 7. novembra, 6. dezembra, 9. jan., 6. febr., 28. měrza a 24. haprleje.

S Budyſchina do Rakez — Wojerez.

S Budyſchina	5,10	7,48	9,13	11,34	2,10	3,49	7,15	8,26	10,45	11,24
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,41	2,17	3,56	7,22	8,33	10,53	—
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,45	2,21	4,00	7,27	8,37	10,58	—
Mak. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	11,54	2,30	4,10	7,35	8,44	11,06	11,39
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,07	2,40	4,26	7,46	9,01	11,22	11,49
Khaßowa	5,46	ſtſchi. do Lubija 11,15.	9,49	ſtſchi. do Lubija 2,27.	2,46	ſtſchi. do Wósb. 6,03.	7,53	ſtſchi. do Wósb. 10,09.	11,28	do Wósborka 12,56. O
Njeßwaczidła	5,55		9,58		2,55		8,04		11,38	
Scheſchowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,46	
Rakez	6,15		10,15		3,15		8,25		12,09†	
Komorowa	6,22		10,22		3,22		8,32		12,16†	
Sdźarow	6,29		10,29		3,29		8,39		12,23†	
Hóſka	6,36		10,36		3,36		8,46		12,30†	
Kulowa	6,43		10,43		3,43		8,53		12,37†	
Němzow	6,51		10,51		3,51		9,01		12,45†	
do Wojerez	6,57		10,57		3,57		9,07		12,51†	

† Jěsdźi jenož w nozy poßlednjeho dźěłanſkeho dnja w tydźenju.
O Jěsdźi jenož 3. oktobra, 7. nov., 26. dez., 9. januara, 6. februara, 28. měrza a 24. haprleje.

S Wojerez — Rakez do Budyſchina.

S Wojerez	†4,10	5,30 wot Wósborka.	7,04	8,34 wot Lubija.	10,11	11,56 wot Lubija.	2,31	5,18 wot Lubija.	7,41	O 7,44 wot Lubija
Němzow	†4,17		7,11		10,18		2,38		7,48	
Kulowa	†4,25		7,19		10,26		2,46		7,56	
Hóſka	†4,32		7,26		10,37		2,53		8,03	
Sdźarow	†4,39		7,33		10,44		3,00		8,10	
Komorowa	†4,46		7,40		10,51		3,07		8,17	
Rakez	5,07		7,50		11,12		3,24		8,25	
Scheſchowa	5,15		7,57		11,19		3,31		8,33	
Njeßwaczidła	5,23		8,05		11,27		3,39		8,40	
Khaßowa	5,33	7,00	8,14	10,45	11,35	2,13	3,48	7,35	8,49	9,41
Radworja	5,44	7,05	8,21	10,51	11,41	2,17	3,55	7,44	8,55	9,42
Mak. Wjelkowa	5,55	7,15	8,31	11,01	11,53	2,28	4,08	7,54	9,05	9,53
Židowa	6,03	7,23	8,38	11,08	12,00	2,36	4,15	8,01	9,12	—
Ratarjez	6,08	7,27	8,43	11,13	12,05	2,40	4,19	8,06	9,17	—
do Budyſchina	6,15	7,34	8,50	11,20	12,12	2,47	4,26	8,13	9,24	10,07

† Jěsdźi jenož kóždy poßledni dźěłanſki dźeń w tydźenju.
O Jěsdźi jenož 3. oktobra, 7. nov., 26. dez., 9. januara, 6. februara, 28. měrza a 24. haprleje.

S Budyſchina do Wjeleczina.

Wosowa klaſa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3
S Budyſchina	4,55†	5,56*	7,12	10,47	1,18†*	2,06	4,39	7,25	9,28	11,25
Dźěžnikez	5,03†	6,08*	7,24	10,55	1,30†*	2,14	4,47	7,34	9,36	11,33
Budeſtez	5,11†	6,17*	7,35	11,01	1,39†*	2,21	4,53	7,41	9,42	11,40
Roswodez	5,15†	—	7,41	11,06	—	2,26	4,58	—	9,47	11,45
Do Wjeleczina	5,22†	—	7,50	11,13	—	2,34	5,05	—	9,54	11,52

† Jěsdźi jenož ſobotu a póndźelu. — * Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ſwjaty dźeń, wutoru. — †* Jěsdźi jenož ſobotu hač do 14. nov., wot 27. měrza tež njedźelu a ſwjate dny. — ⁵ Jěsdźi jenož 31. oktobra, 28. novembra, 26. dezembra, 30. jan., 27. febr. a 28. měrza.

S Wjeleczina do Budyſchina.

Wosowa klaſa	2.—4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	—	6,05†	8,25	12,06	—	2,59	5,25	—	10,15
Roswodez	—	6,12†	8,33	12,12	—	3,09	5,35	—	10,21
Budeſtez	5,09*	6,18†	8,41	12,17	12,42†*	3,17	5,42	7,50	10,26
Dźěžnikez	5,18*	6,24†	8,47	12,23	12,52†*	3,28	5,51	7,56	10,32
Do Budyſchina	5,29*	6,31†	8,54	12,30	1,04†*	3,38	6,01	8,03	10,39

* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ſwjaty dźeń, wutoru.
† Jěsdźi jenož ſobotu a póndźelu. — †* Jěsdźi jenož ſobotu, hač do 14. novembra a wot 27. měrza tež njedźelu a ſwjate dny.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyſchinje w Serbſkim domje

knihi, ſliczbowanja, viſitne a

pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojnſke

formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy atd.

we wſchěch rěczach derje a tunjo cziſcheczi.

Dalokorěczak cziſło 687.

Tsihwěsdowske tšěschne

zyhele w rjanych njeshinitych barbach, **plestrowanske klinkerske zyhele** s 8 hlowčzkami sa pschejěsdy, hródze, dwory atd., **zyhele k hrjebiczlam, želesne klinkerske, wodunjepschepnschczate polne a dźěrkate zyhele,**

schamottowe zyhele

porucza

Pawol Arnold,

parna zyhelncza w Tsjoch Hwěsdach

(Dreistern) pola Budyschina.

Kschemjenjowe jamy. Telefon: Budyske sarjadnistwo czo. 11.

Swój wulki sklad

bělych a pišanych

barchentowych košlow

po jara tunich płaczišnach poruczam:

mužaze koschle hižo po 1 mk.,
žonjaze koschle hižo po 90 np.,
dźěczaze koschle wschěch wulkosczow hižo po 30 np.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

Najwjetschi wubjer

klankazych (pópjazych) woso..,
klankazych sportiskich wosow a dźěczazych ložow,
puczowanskich korbow,
kwětkazych žlobow, modnych korbowych meblow
sa salon a balkon

w sradowazych nowosczach a po najtunischich płaczišnach pola

Marczina Richtera,

korbatskeho mischtra

w Budyschinje na šukelnskej haßy.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 **telefon czišło 415**

porucza šwoje daloko a schěroko snate

palenzy a likeury.

Rosešklanje w czwizach a bleschach.

Proschu šebi płaczišnowy sapiß žadacz.

Briketty se Suborniczki

šu pšches mje po waggonach a wosach tunjo dostacz.

Telefon 15. **Khorla Bukan** w Hucžinje.

Winowa pschedawarnja

Pawoła Giebnera

w Budyschinje

na bohatej haßy czišło 18 s nutskhódom na theatrowej haßy

porucza šwoje derje wothladane

běle a czerwjene wina, Portske wino, Malagaske, Tokayske, Madeiraske, Sherryske a druhe lěkarske wina atd.

Wot sapoczatka mojeho dwazyczilětneho wobstacza šym so pschezo prózował, **jenož woprawne wino** pschedawacz, kotryž je strowosczi spomóžne.

Dokelž w tsjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotolskej haßy** a na **bohatej haßy** sestajeny **jara wulki sklad** wudžeržuju, kotrež so s wudawkami sa pucžowanje njepodroža, mózu **wino s wjetschimi hromadami**

k kwaßam a druhim **šwjatocznosczam** so hodźaze, tuńscho pschedawacz, hacž hdyž šebi jo direktnje wot Rheina, Mosela atd. pósłacz dadža. Posypytanje tych pschetrjebarjow, kotsiž hischcze moje wina njesnaja, wo tym pscheßwědczi.

Czěsku brunizu

(wuhlo)

Skokomorowske salonowe,
worjechojte a kóstkojte briket,
schlesynski koaks

po tunich dnjowych płaczišnach poruczataj

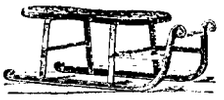
Kühnemann & Richter

na Bismarkskej drósy 7. Telefon 228.

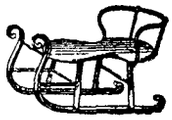
We Wettinskim dworje na lamjentnej haßy. **Na sadnjej bratrowskej haßy 2.**

Smykače





a šanki



w najwjetschim wubjerku po najtunischich płaczišnach pola

Arthura Hösy w Budyschinje

w pschedawarni želesnych tworow na seminarskej haßy 11.

Wožebita pschedawarnja sa symske sportske wězy.



Sa brylowpotrjebnych!

Khorla Scholta, optikus

w Budyschinje

pschi hlownym torhoschczu pod radnej khěžu

porucza **bryle** a **tlóczniki,** kotrež so jenož, sa wóczko so pschihodźaze, dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryšzowadła, czitanske schkleńzy atd., **bryle** a **tlóczniki** po lěkarskim wukasanju.

Saloženje wobkhoda 1856. — Jědnacze krócz mytowany.

Sa dotalne we wulkej měrje mi spožčene dowěrjenje šo najwutrobnischo džakujo, proschu češčenych Sserbow, so bychu też pschedstejaze hody mje pschi potrjebje

kožanych tworow, schulskich tornistrow, toschow, portmonejow, šlow, pašow, konjow k hrajkanju, kolebanskich konjow, pólstrowanych meblow, sofow, ložow matrazow, kaž też wschěch **šedlarskich wězow** wopytali a lubju kóždemu, kotryž mje wopyta, krucze sprawne pošłuženje.

C. A. Pietsch, šedlarski mischtr

pschi žitnych wikach 8,
pódla Kellingez barbjerńje.

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodžinach. Wschitzy dobri Sserbja šu witani.

Dr. C. Roeberowy

plestr psche podklócze

wicze, drjenje 1 scht. 50 np. je šo tyšaz krócź wupruhował.

Germania drogownja
na bohatej hašy.

Pišarnja

sa kupne, hypothelske, dismembrazilske, testamentske a sawostajenstwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej drósy čo. 1

po 1 skhodze, hosczenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Spěwarske,

šerbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a wošebnje do czelazeje koże swjasane hižo po 6 hacź do 10 hr. šu na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Najlěpsche a najtuńsche!

Singerowe schijaze maschiny šu šo jako najlěpsche wupruhowałe.



Singerowe schijaze maschiny šu woprawdze najtuńsche.

Singer Co. šijace mašiny akt. tow.
w Budyschinje na bohatej hašy 14.

Konkursowe wupschedawanje.

K **Mudriz konkursowej maši** šluschaze twory, jako

mužaza, žonjaza a dźěczaza drasta

ma šo wot

schtwórtka 16. dez. dop. 9 hodźin
w Budyschinje na žitnej haši čišło 5

po jara poniženych placźisnach wupschedawacź.

G. Christoph, konkursowy sarjadnik.

P. P.

S tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawamy, so šmy dźenša

piwowu skladownju

hacź dotal wot knjesa **Jurja Warnacža** w **Khróscźizach** wjedźenu, s nim šo dojednawschi do šamšneho sarjadowanja pschewsali.

Bleschowe piwa, w tamnischej skladowni šo wot nětka pschedawaze, šu wschě

s nascheje piwarnje wocźehnjene,

na czož wošebje kedźbliwe czinimy.

Pola wotebjerarjow šo namakaze blesche a kaschcze, tak daloko hacź wone dotalnej Warnaczez piwowej wikowarni šluschachu, šmy kupili a šu do nascheho wobšedźeństwa pscheschle; wone chzyle šo nam teho dla wrócźicź.

Prošymy s tutym wo dobroczine skasanki a lubimy, so je spěschnje a šwědomicze wuwjedźemy.

W Budyschinje, 29. novembra 1909.

S poczěsczowanjom

Budyska piwarnja a šlodźernja,
akzijowe towarstwo.

Schaty a schórzuchi kóždeje druźiny,
normalne schaty, schtrympy, rukajzy,
paßy, pjelsczowe boy, schtalty,
reformske kholowy, schtrykowane
lazy sa žónske a muźskich,
pótniki, gamasche,
schawle, chenillowe
rubischcża.

Hodowne dary.

Leopold Posner w Budyschinje

na bohatej haßy 4.

Hólczaze
a holczaze
żakety, mantlki,
mězy, khapy, spódnje
ßukuje, schemisetty,
khornarje, krawaty, schantka.

Žonjaze klobuki po płaczisnje wjele ponižene.

4% rabatta.

Drainěrowanske roły
w Lětonju.
Drainèrowanske roły
wschěch mulkosczow,
wodowodowe roły,
konjaze korta,
kruwjaze korta,
ßwinjaze korta,
proßaze korta
s prěkuschom a bjes njeho,
pßyczje korta,
plestrowanske platy,
tšěschnu papu
wschelakich tolstosczow,
teer
porucza
po fabrikskich płaczisnach.
Emil Dietrich.

Dźělba
kruwjazych a konjazych
schczěczow
mam tunjo na pschedań.
Max Bertram w Budyschinje
pschi mjaßowym torhoschczu 5.
Włoßanki po najwyschschej
płaczisnje kupuju.

Želeso, metalle, hadreschcża, kosczе

atd.
po najwyschschich dnjowych
płaczisnach kupuje

Siegfr. Ußmann

na hornczerskej haßy 35.

Oskar Butter nasl.

Telefon 685. **w Budyschinje.** Pschi žitnych wikach 2.

W Budyschinje najwjetschi sklad **worzlowych tworow** jako

blidowych, deßertowych
a transchirowanskich
nožow, widliczkow a lžizow
po kóždej płaczisnje.

Niklowe a aluminowe wězy,
domjaza a kuchińska nadoba.

Jeniczke pschedawanje sa Budyschin a wokolnosć

Weckowych warnych apparatow,
skalno-emaillowanych warnych ßudobjow,
wohenj wudžerżazych hlinjanych ßudobjow.

Najlěpsche Hamburgske a Bremenske

zigary

starych derje wuležanych druźinow,
100 schtuk po 3 mk. hacz 60 mk.,
ruske, egiptowske, awstriske, czěske, jendželske
a **najlěpsche**
nèmske zigaretty
po wschěch płaczisnach a wschelakich sawalenjach porucza

Otto Sachse

zigarowa woßebita pschedawarnja
na suntskownej lawskej haßy czišło 1
pódla radneje pinzy.

Kaschczíki

s liscżowej piku,
gratowe kaschczíki,
ßmykacże,
ßanje,
žimaze maschiny,
kaž tež wschu
domjazu a
kuchińsku nadobu
knpujecże najlěpje a najtuńscho
pola

Auguſta Heyny

na kamjentnej haßy 12.
— Rěczu ßerbski. —

Najlěpschu
butru k pjeczenju
punt po 125 pj. a 135 pj.,
male a wulke

rósynki

tole lěto woßebje tunjo,
hórke a ßłódke
sum **mandle,**
zitronat
punt po 65 pj.
porucza

Otto Sachse

na bohatej haßy.

Klankaze wosy,

modne
sczinowe meble,
dźěczaze stoły
a blida,
puczowanske korby
a wschě **korbarske wězy.**
Hovorski wubjerk. Jara tunjo.

A. Goldberg nasl.

mějeczel **Rob. Hering,**
na swonkownej lawskej haßy.

Bjedrich Lieber

mydlarńja

na bohatej haßy 6

poruča w ſnatej hódnoſczi

njekapaze wóſkowe, ſtearinowe a paraffowe ßwězy,

toilettowe mydła a parfümy

w kartonach po wſchěch płaczíſnach.

Pycha na bożodźěſczowy ſchtom

w bohatym wubjerku.

Nowoſcź pjelſczowych tworow

najwjetſchi ſkład **kožow** k **podſchiczu** a **wobſchiczu**

nohowe korby — nohowe měchi

klobuki a mězy

w najwjetſchim wubjerku.

Sprawne poßłuženje! Tunje płaczíſny

Carl Bocksch, kóžkař

(prjedy **Emil Kurze**)

18 na ſwonkownej lawſkej haßy 18.

We wulkim wabjerku

kuski

na bożodźěſczowy ſchtom,

jako:

:: hodowne dary ::

taflowu ſchokoladu, marzipanowe wezy, bonbonniery, kakao, czaj, póprjanzy, konfelty, biſquity a bonbony

poruča

ſabrika zokrowych tworow

Ernsta Grafa

12 na ßukelnſkej haßy 12.

Do Porſchiz!

Dürkoppowe ſchijaze maſchiny

ßu **najlěpſche** a **najhódniſche,** kotrež žana druha ſchijaza maſchina njepſchetrjechi.

Rukowanje na 5 lět. — Schicz ßo darmo wucźi.

Gustav Lindner w Porſchizach.



K hodam

poručam **wulki wubjerk**

pſche-deſchcźnikow, wukhodźowanſkich kijow, tobakowych trubkow,

po ſnatych tunich płaczíſnach

Ed. Schulze nasl.

(A. Rudert.)

pódla hoſczenza winoweje kicze,

w Budyſchinje na bohatej haßy 26.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyſchinje

9 na ßukelnſkej haßy 9.

Najtuńſche kupowanſke žórło

ſa

njewjeſczinſke wuhotowanje

a

jednotliwe meble

ſolidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłuženje.

Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.

Ssamßna pólſtrowatnja.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Strowčhn, na wſym a kóždym čo. tranſporcie.

Wulke hodowne pſchedawanje.



Klobuki, mězy, ſilzowe ſtupnje a tofle

w pomyßlnje najwjetſchim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach,

pjelſczowe boy

w tutym lěcze woßebje płaczíſny hódno poruča

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22

pódla hoſczenza winoweje kicze.

Druha pschiloha k czißku 50 Serbskich Nowin.
Ssobotu 11. dezembra 1909.

Bjes konkurrenzy

po tunjoſczi, pſchiſprawnoſczi a dżerżenju ßu moje wot 30 lět w Budyſchinje ßo pſchedawaze prěnjoklaßne wudżělki

wobuća

ſa mužſkich, žónſke a dźěczi.

Zonjaze ſchkórniczki po kóždej płaczińnje, 6, 7, 8, 9 a 10 mk.

Mužaze ſchkórniczki ſ tolſtej ſwjerſchnej kožu hižo po 4 mk. 75 np.

Schulſke ſchkórnje, wulkoſcze 27/30, hižo po 3 mk. 25 np.

Filzowe ſtupnje ſa dźěczi hižo po 40 np.

Pódla teho mam wulkotny ſkład:

filzowych ſtupnjow a toflow,
filzowych a pjelſczowych ſchkórniczkow,
jěſdnych, hórſkich a honťwarſkich ſchkórnjow,
drjewjanych czrijow a gumijowych ſtupnjow,
rejwanſkich a towaŕſtwownych ſtupnjow

po ſnatych, jara tunich płaczińnach.

Wobucże ßo po měrje dźěła a ßo wuporjedźuje.

Pawoł Kristeller

Telefon 168. — na bohatej haßy 29.

We wudawarni Serbskich Nowin je ſa **25 np.** dóſtacź:

Pſchedźenak,

Protyka ſa Serbow

na lěto

1910.



Phönixowe, Grübnerowe a Viktoria-

ſchijaze maſchiny

ſa domjazu potrjebu a rjemjeßło.

Dokładne roswuczenje w ſchiczu a wuſchiwanju.

Ssamßna wuporjedźerja.

Clemens Jäckel,

mějeczel **Gustav Kloeppel.**

Telefon 435. Na ſeminarſkej dróſy 5. Telefon 435

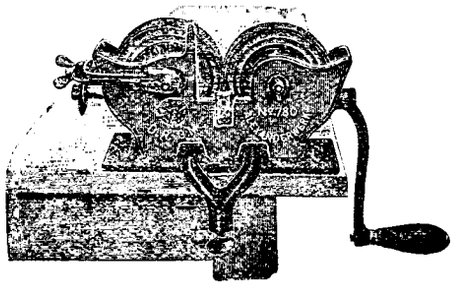
Piſtne khartki

czíſchczi ſpěſchnje **Ssmolerjez knihiczíſchczerna.**



Praktiſke

hodowne dary

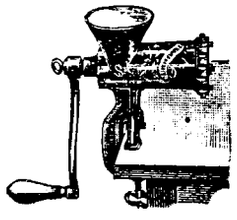


porucża

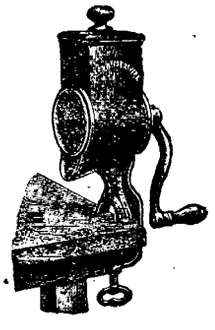
Chr. Holtsch naßlědnik **Jurij Schulze**

w **Budyſchinje**

jenož na mjaßowym torhoſchczu 8.



Stejaki ſa božodźěſczowy ſchtom, ßanje, ßmykacże atd.



Woprawdźite
Nürnbergske
a
Herrnhutske
poprjanzy
poruča
Gustava Küttnera nasl.
Richard Weigel
na ſerbſkej haßy 10.

Pychu na bożodźeſćzowy ſchtom,
rjeežaſy na bożodźeſćzowy ſchtom, ſwěežkowe dźerżaki
tunjo, duzent po 15 np.
poruča
Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

Liebſch,
ſudniſki aktuar ſw. ſłużby
pſchi nowych hrjebjach 5
pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Ręczi ſerbſki.
— Telefon cźißło 177. —
Pſcheßadżowanje leżomnoſcźow.



K hodam



poručam we wulkim wubjerku

mużaze a żonjaze ſchkórnje

ſ jednorej a dwójnej póduſchu, ſ woprawdźitej a podrażowanej pjelſcźinu podſchite,
po 10½, 12½ 13½, 15, 16½ a 18 mk.

Gummijowe cźrije a gummijowe ſchkórnje,

woprawne ruſke, němſke a amerikanſke, **jěidne, hońtwarſke a dołhe ſchkórnje** ſ boranjazeje, juchtoweje a howjaſeje koże **(hólcźaze wuhornjene ſchkórnje).**

Hońtwarſke, jěſdne a ſportſke gamaſche,
tkaninowe, trikotowe a koßmikate gamaſche

ſa dźěcźi, żónſke a mużſkich.

rejwanſke cźrije a cźrije do towarſtwa, filzowe ſtupnje a toſle
(cźrije ſ wjelbłudowych koßmow), cźopko podſchite a wodunjepſchepuſchcźate dźěcźaze ſchkórnje **(ſchkórn k jeźdźenju na ſankach)** po ſnatych tunich płacźiſnach.

Jeniczke pſchedawanje ſa Budyſchin a wokolnoſcź **woprawdźitych**

Engelhardtowych Chaſallaſkich normalnych ſchkórnjow.

Jeniczke pſchedawanje ſa Budyſchin a wokolnoſcź

G. Engelhardtſkich a Co. cźrijow Caſſel.

Wobhladajcze ſebi moje ſydom wukładnych woknow.
Po měrje wubjernje ſedźaze wobucźe dźěkam, kaž je ſnatn, ſa krótki cźaß.
— Wuporjedźenje ſpěſchnje a tunjo. —

Heinrich Mohr, cźrijownja
w Budyſchinje,

pſchi żitnych wikach, rózkna khèża ſukelnſkeje haßy.
Telefon384.

Cźechez pſchedawarnja
kolonialnych tworow
w Rakezach

poruča
ſchleſiſku pſcheńeźnu muku punt po 18 np.,
pſchi ¼ zentn. punt po 17 np.
Też pſchedawam k pjeczenju cźiſty **dobry łój** punt po 58 np.,
najlěpſchu **lanu muczku** punt po 11 np.,
pſchi wjazy puntach tuńſcho,
gropnu **kołbaßowu hejduſchku** punt po 19 np
hachtl po 1 mk. 10 np.,
jerje po 5 a 6 np.
Też na ſwoju **ſkótnu ſel** zentnar po 2 mk. dopominam.
Wſchě twory na ſaměnjenje dawam.

Jako praktiſke hodowne dary
we wulkim wubjerku poruczam:

blidowe a khoſejowe ſudobje,
myjniki,
ſchkleńczane twory, toczene a tłóczene,
ſudobje ſa hoſpodarſtwo a kuchinju.

Hermann Gläſel
w ſerbſkim domje — pſchi lawſkich hrjebjach 4.

Schtrympy a ſoki,
normalne koſchle,
rukajzy,
wobleczenja
ſa dźěcźi,
elegantne
rukawate lazy



chenillowe rubiſchcźa
kupuja ſo ſ prěnjeje ruki pola

Oty Oßwalda
na kamjentnej haßy 7.

Dźělba **dźěcźazych khapow a jeczkow** ſo hacź do pol płacźiſny wupſchedawa.

Tsecza pschiloha k czißku 50 Serbskich Nowin.
Sobotu 11. dezembra 1909.

Shorjelska pschedawarnja

Jan Schaaf

Pschi bohatym tórmje. Pschi bohatym tórmje.

w Budyschinje na bohatej haßy 29.

Wulke hodowne pschedawanje.

Zonjaze klobuki.
1 ſportſki klobuk **95** pj.
1 rjenje wupyſcheny klobuk **95** pj.

Khapy.
1 lodojtokožana khapa **95** pj.

Mužaze jaki
k wubĕranju **95** pj.

Spódnje taille
ſ wolmy, ſ rukawomaj a bjes njeju **95** pj.

Spanſke pſchikrywy
pißane po **95** pj.

Rukajzy.
4 por. rukajzow **95** pj.
3 = rukajzow **95** pj.
2 por. modneje barby **95** pj.
1 por. = = **95** pj.

Dźĕlba
ſchenillowych rubiſchczow
95 pj.

Dźĕlba
balſkich ſchawlow
po **95** pj.

Dźĕczaze gamaſche
na wubjerk, 2 por. 95 pj.

Dźĕczaze czrijki
3 por. 95 pj.



Mužaze koſchle
ſ barchenta, pißane, po **95** pj.

Normalne koſchle
po **95** pj.

Normalne kholowy.
Podſchite kholowy po **95** pj.

Žonjaze koſchle
barchentowe, pißane po **95** pj.

Žonjaze kholowy
barchentowe, pißane po **95** pj.

Žonjaze nózne jaki
ſ bĕłeho barchenta **95** pj.

Barchentowe
žonjaze kholowy
bĕłe po **95** pj.

Žonjaze
barchentowe ßukńje
ſ volantom **95** pj.

Wulke ſpódnje taille **95** pj.

Žonjaze paßy
na wubjerk **95** pj.

Nódlowanſke ſchawle
95 pj.

$^1/_2$ punta **wolmy**
wſchĕch barbow 95 pj.
Wulka dźĕlba **dźĕczazych jupkow**
6 ſchtuk, 4 ſcht., 3 ſcht. 95 pj.

$^1/_2$ duz. ſchtrykowanych
wutrĕwanſkich rubiſchczow 95 pj.
$^1/_2$ duz. **ſchantkow,** bĕłych a
pißanych 95 pj.

4 por. **ſolow** 95 pj.
3 = = 95 pj.
2 = = 95 pj.
2 por. **žonjazych ſchtrumpow** 95 pj.
1 = = = 95 pj.

Riz ſa ſaßo pſchedawarjow. — Pſchedawa ßo ſa hotowe pjenjeſy, tak daloko hacz ſklad doßaha.

Proſchu, pruhujcze mój wubjernje

paleny khoſej

punt po 1 mk. 10 pj., 1 mk 20 pj., a 1 mk. 40 pj.

Woprawdźe ſzylne mĕſchenja.

Hans Lindner
na rózku ſerbſkeje a ſchuleŕſkeje haßy.
Najpſchihódniſcha kupowarnja hodownych tworow.

Franz Marschner

czaßnikat w Budyschinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczĭwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tuuje płaczíſny.**

K mojemu lětuschemu

hodownemu pschedawanju

wurjadne składnostne kupje modnych drastnych tkaninow

wjele niže płaczišny k pschedawanju poskiczam!

Drastne tkaniny: 6 metrow nětkole mk. 2.10
Drastne tkaniny: 6 „ „ mk. 3.—
Drastne tkaniny: 6 „ „ mk. 4.—
Drastne tkaniny: 6 „ „ mk. 4.75
Drastne tkaniny: 6 „ „ mk. 5.50
Drastne tkaniny: 6 „ „ mk. 6.—
Drastne tkaniny: 6 „ „ mk. 7.—
Drastne tkaniny: 6 „ „ mk. 7.50
Drastne tkaniny: 6 „ „ mk. 8.40
Drastne tkaniny: 6 „ „ mk. 9.—

Tele dźělby ßu husto dwójzy telko hódne.

Wolmjane mußeliny meter po 50—90 np.
Wolmjane blusowe tkaniny meter po 75 np.
Koschlazy barchent meter po 75 np.

Běte płoczliwe tkaniny meter po 30 np.
Bawlmjane mußeliny meter po 30 np.
Velourowe barchenty meter po 30 np.

Dźělba židźanych drastnych tkaninow meter hižo po 1 mk.

Dźělba žonjazeje drasty:

žakety, paletoty, kostumy, wječzorne mantle, blusy ſ wolmy a židy,
schórzuchi kóždeje družiny
nadpadnje po płaczišnje ponižene.

Alphons Schauseil.

— Kóždy ßmě ßebi mój hobrski tworowy sklad wobhladacz, byrnjež njekupił. —
Proschu ßebi moje wukładne wokna wobhladacz.

E. A. Wetzke w Budyšinje

mějeczel: **Fritz Richter**

prěni a najstarschi wobkhod w Budyschinje

1849 saloženy ○ 17 na bohatej haßy 17 ○ telefon 144

porucza ßwój wulki wubjerk po tunich placzisnach

fotografijowe albumy a nastawki, albumy sa póstske kharty,

fatografijowe wobluki, ßwójbne wobluki, diafanije, domjaze žohnowanje, schpruchi na sczénu,	figury a busty, žohnowazeho Khrystuša, kschiže, konsole, majolikowe twory, nippy,	debjenki wscheje družiny, wjechliczki sa bal a rejwansku hodžinu, listne kassetty, pychu na božodžéšczowy schtom.

Dźiwna nowosćz: **Santa-Lucia-terrakotty,**

lampowe pschikrywy — sczénske schkity —

pychu na božodžéšczowy schtom.

Metallowe a niklowe twory:

Palmowe stejaki, pschedeschczníkowe stejaki, niklowe blidła, knrjeńske blidła, blidowe nastawki, vasy, schllè, ßwěczniki,	khpfejowe, piwowe, likeurowe a czajowe servißy, bowle, piwowe karanczki, pißadła, listowe wobczejaki, listowe wahi, patentowane pijaki.	Portmoneje, zigarowe etwije, listne tosche, toschki sa visitne khartki, pißanske mapy, dokumentowe mapy, notowe mapy atd.

Kožane twory:

Pißansku potrjebu, hodowne a nowolétne kharty na hobrili wubjerk.

Spěwarske žerbske a němske, **warjenske knihi,** pěßeńske a wobrasate knižki, albumy sa listne znamki.

Hodownych darow

najwjetschi wubjerk po tunich placzisnach.

Ruczne dźěła, sapoczane a hotowe.

Pschikrywowe tkaniny, kongreßowe tkaniny, kartonaže, mužaze lazy.

Nowe: **Sněhohwězdna wolma** k dźělanju wschěch sportskich wězow.

Sportske jaki, schawle, rodlowatske mězy, rodlowatske pótniki, blusowe lutowaki, gamasche, pjerjowe a pjelsczowe boy.	Spódnje ßukinje, schórzuchi, rukajzy, schtrympy, schtalty, spódnje taille, žonjaze a dźéczaze schaty, schantka.	Paßy, schlewjery, wjechlawki, toschki, krużenki, žaboty, žonjaze khornarje a krawaty, balske schawle, auto-schlewjery.

Dźéczaze wobleczenja, dźéczaze lazki, pótniki, žonjaze a dźéczaze khapy, bolerojeczki, sa dźěczi tykacze, boy a mězy.

Mužaze khornarje, mužaze krawaty, mužaze koschle, mužaze kholowy, mužaze lazy, mužaze khornarjowe lutowanki, — soki — ßlě.

Helena Cruciusowa

Na bohatej haßy 9. **w Budyschinje.** Na žitnej haßy 10.

Moje lětuſche

hodowne předawanje

ſkiczi

wulke ſkładnoſtne kupje

wołmjanych draſtnych tkaninow, žiđžanych tkaninow, bawłmjanych tworow a žonjazeje draſty.

Drastne tkaniny jara płaćiſny hódne meter 35 np., **wobleċenje** mk. **2.45**

Drastne tkaniny noppowe a bluſowe tkaniny meter 60 np., **wobleċenje** mk. **3.60**

Drastne tkaniny zibeliny meter 70 np., **wobleċenje** mk. **4.20**

Drastne tkaniny ċiſtowołmjane cheviоty melanże a bluſowe tkaniny, meter 50 np., **wobleċenje** mk. **4.80**

Drastne tkaniny zibeliny meter 90 np., **wobleċenje** mk. **5.40**

Drastne tkaniny Homeſpunes ſa koſtumy a domjazu draſtu, meter 95 np., **wobleċenje** mk. **5.70**

Drastne tkaniny ċiſtowołmjane cheviоty, kaſchċiſate a ßmužkate tkaniny, bluſowe tkaniny meter 1 mk., **wobleċenje** mk. **6.—**

Drastne tkaniny ċiſtowołmjane diagonale, zibeliny, meter 1,10 **wobleċenje** mk. **6.60**

Drastne tkaniny jara płaćiſny hódne, meter 1.15, **wobleċenje** mk. **6.90**

Drastne tkaniny ċiſtowołmjane chevrony, bluſowe tkaniny, meter 1.20, **wobleċenje** mk. **7.20**

Drastne tkaniny ċiſtowołmjane zibeliny, = lěċne tkaniny, 100 cm ſchěroke, = koſtumowe tkaniny meter 1.30, **wobleċenje** mk. **7.80**

Drastne tkaniny bluſowe tkaniny, 110 cm koſtumowe tkaniny, meter 1.40, **wobleċenje** mk. **8.40**

Drastne tkaniny 110 cm ſchěr. ßmuhate cheviоty dwojobarbne chevrony, meter 1.50, **wobleċenje** mk. **9.—**

Drastne tkaniny 110 cm ſchěroke, ſymſke a lěċne tkaniny meter 1.60, **wobleċenje** mk. **9.60**

Drastne tkaniny 110 cm ſchěroke nowoſċe meter 1.80, **wobleċenje** mk. **10.80**

Wołmjane muſzeliny meter . . 90 np., 80 np., 75 np., **60** np.
Bële płoċzliwe tkaniny po wſchěch płaćiſnach, meter hižo po **35** np.

Velourowe barchenty hižo po **30** np.
Koſchlaze barchenty hižo . po **35** np.

Džělba koſchlazeho ßukna jara płaćiſny hodno, meter 55 np., 45 np., 35 np.

Džělba žiđžanych tkaninow

meter po **3.—, 2.25, 2.—, 1.90, 1.80, 1.65, 1.40** hač **1.20.**

Wulke džělby płaćiſny hódneje žonjazeje draſty,

žaketow, paletotow, koſtumow, wobleċenjow, ßuknjow, wołmjanych a žiđžanych ßuknjow, ſpódnich ßuknjow, wieċornych kapeſow, wieċornych mantlow, rańſchich ßuknjow, rańſchich jakow.

Pſchihódna ſkładnoſċ ſa hodowne kupowanje.

Jan Jurij Pahn

w Budyſchinje.

Otto Preuß

měješčel Khorla König

na žitnej haßy 4 w Budyschinje na žitnej haßy 4.

Wulke hodowne pschedawanje

po jara poniženych plaćišnach.

Wyßokoelegantne mužaze wobleženja
ßamßneho wudžełka, ſ ſarunanju ſa ſeſchiće po měrje,

wyßokoelegantne ſymſke ſwjerſchniki
po 12 mk. a najwoßebniſche,

elegantne ſportſke wobleženja,
cźopłe tolſte pſcheſapinaki
hižo po 6½ mk.

Składnoſtna kup

ſa tolſte cźopłe ſymſke kholowy
po hiſchće ženje ßłyſchanych plaćišnach.

Pißane łazy, kraßne wězy, **rukawate łazy,**
ſpódnje kholowy, dźełaczerſka draſta.

Nowe pſchijate
pružinate ßłě
ſakońſzy ſchkitaneho patenta, wot lěkarjow najlěpje poručene.

Jenicźke pſchedawanje ſa tudomne ſtrony.

Dźěcźaze wobleženja, dźěcźaze pſcheſapinaki,
dźěcźaze paletoty, pijeki w kraßnym wuwjedźenju,
ßměſchnje tunjo.

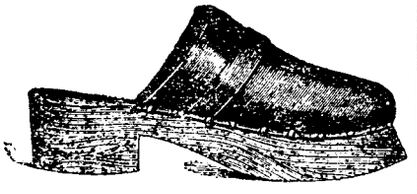
Mój ſkład žonjazeje draſty
je najbohatſcho ſrjadowany a poručam
žonjaze a holežaze žakety a paletoty
ſe ßomota, aſtrachana, krimſkeje wołmy a ßukna
po teho runja poniženych plaćišnach.

Połdołhe měchojte žakety
ſ wattowym pſcheſchiwanym podſchiwkom, ſarunanje ſa kožuch,
njeßměrnje tunjo.

Dźěcźaze žakety hižo po 1 mk. 75 np.
hač do najwoßebniſcheho.

Kóždy kupz dóſtanje rjany hodowny dar.





Schtóž chce ßebi
drjewjanzy,
drjewjane a ſilzowe ſtupnje
a tež
kožane cžrije
tunjo nakupicź, njech ßo direktnje do **drjewjanzarnje**
Oty Hebera
na ßerbſtej haßy 9 wobroczi.

Drjewjanzy a drjewjane ſtupnje ßo ſaßo póduſchuja.

Tunje hodowne dary:

Sa nana:

rukawate łazy	hižo po	150 np.,
normalne koſchle	„ „	90 „
ſpódnje kholowy	„ „	90 „
ſpanſke a pucźowanſke pſchikrywy	„ „	90 „

Sa macź:

blidowe pſchikrywy	„ „	85 „
teppichi	„ „	100 „
zychi	„ „	225 „
chenillowe rubiſchcźa	„ „	175 „
barchentowe koſchle abo kholowy	„ „	90 „

Sa ßyna:

khornarjowe lutowaki	„ „	30 „
pótniki	„ „	75 „
krawaty	„ „	5 „
ßłě	„ „	20 „
pißane ſwjerſchne koſchle a garnitury	„ „	60 „

Sa džowku:

žonjaze koſchle	„ „	90 „
ſchtalty	„ „	90 „
nahłowjaze rubiſchcźa	„ „	60 „
pjelſcźowe khornarje	„ „	85 „
ſpódnje ßuknje	„ „	90 „

Philippi & Co.,

na bohatej haßy 3.

Telefon 488.

Najwjetscha tajka pschedawarnja w Budyschinje.

A. & W. Neuhahn

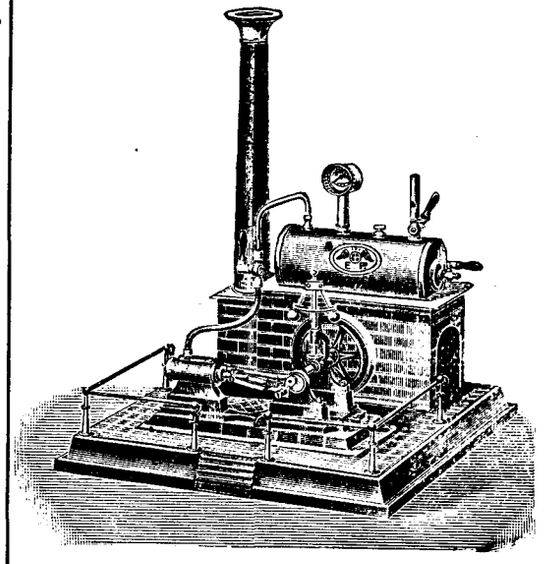
Saloż. 1891.

4 na ßerbskej haßy 4 **w Budyschinje** 4 na ßerbskej haßy 4

Telefon 449. poruczja Telefon 449.

k pschedstejazemu hodownemu ßwjedżenjej ſ wjele nowoſczemi wuhotowanu ſkładownju:

listnu papjeru, khartowe kaſſety, ſotografiſjowe albumy, albumy ſa póſtſke kharty, albumy ſa liſtne ſnamki, pěßnjowe a ſapißne albumy, kuchińſke a dnjowe knihi, porte-treſory, ſportſke móſchniczki, móſchniczki a portemoneje, zigarowe etwije, liſtownje, dokumentowe toſche, pißanſke mapy a podložki, ručzne pucżowanſke toſche, ručzne toſche ſ kožanym wuſchkom, **ručzne toſche** ſ rjeczażom, **ſchulſke tornińtry, holcże mapy, knihowe noſchaki, ſchwadliſku potrjebu** ſ plyſcha a kože, **debjeńkowe kaſchcżiki, kaſchcżiki** ſ plyſcha a kože **ſa rukajzy, krawatty, manſchetty a khornarje, muſikalijowe mapy, balſke a dźiwadlowe wjechliczki, wumělſke late wěży, kwětkowe bowy a hornzy** ſ majoliki, **italſke majoliki, japanſke twory, wudebjenſke wjechle, domjaze žohnowanja, deſki ſe ſchpruchom ſ wudebjenym molowanjom, ſotografiſjowe ſtejaki, zynowe wojaki** wſchěch ludow a brónjowych družinow, **naſtajenſke wěży** w drjewjanych kaſchcżikach, **klankaze** (pópjaze) **wěży, klanki, wobleczene a njewobleczene, klankaze meble, klankaze woſy, drjewjane a kožane konje** k jěſdżenju a kolebanju, **wowzy, kruwy, wóßły, koſy, pßy, kanikle, towarſtwowe a ſaběranſke hrajki, naczahanſke wěży ſ blacha, jěſdne figury ſ blacha, hudźbne inſtrumenty** ſa dźěczi, **latarńje magika, kinematografy, żeleſnizy ſ gratom a ſchěnami, żeleſnizy ſ parnym cżěrjenjom, parne maſchiny, maſchiny, ſ horzym powětrom ßo cżěrjaze, wojerſke wuhotowanja, proſzenijowe a kaſprowe dźiwadła,**



konjemzy, twjerdźiſny, klankaze ſtwy, kuchinje,

Kaſchcżiki ſ gratom a liſcżowej pilu, drjewo ſa liſcżowu pilu, potrjebu ſa liſcżown pilu.

Luxuſowe a domjaze meble we wulkotnym wubjerku.

Domjazu a kuchińſku nadobu, ſchkleńczane, porzlinowe a kamjeninowe twory,

deſkowane, rjeblowane a cżežite woſy, ßanje.

Naetherowe reformſke dźěczaze wobrocżne ſtólczki, dźěczaze blidła, ſtólczki, triumfowe ſtólzy,

jenotliwy turnowanſki grat, kaž tež doſpołne turnowanſke apparaty,

Pychu na bożodźěſczowy ſchtom.

590

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawóstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjehjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 51. Sobotu 18. decembra 1909. Lětnik 68.

Čežćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa sa nje na

1. schtwórtlěto 1910

do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotśiž ßebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesćź dadźa, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto saplaćźi ßo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Pomhaj Bóh“ płaćza na póśće **1 hr. 30 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwna 45 np.**

Redakźija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Mjaßowa drohota w Sakskej.

W druhej komorje sakskeho krajneho ßejma je ßwobodomyßlny sapóßłanz Günther na knjeźerstwo praschenje stajił, hacź chze knjeźerstwo pschećźiwo mjaßowej drohoćźe naprawy čźinićź. Sswobodomyßlny Koch Güntherowu interpellaziju rospominajo na to pokasowasche, so rěsanje skotu pornjo pschiběranju wobydlerstwa wróćźo dźe. Też skót ßo njeje w tej měrje kaž wobydlerstwo pschisporił, dokelž ßo leżomnoscźe, sa ratarstwo ßo wuźiwaze, stajnje pomjeńscheja. Wón ßebi teho dla żadasche, so bychu ßo mjesy wukrajnemu skotej wotewrike. Kaž je snate, Amerika nowy tarif pschihotuje, kotryž budźe němskej industriji nowe pocźeżenje čźinićź. Koch teho dla namjetuje, bo bychu ßo amerikanskemu skotej a mjaßej mjesy wotewrike, so by Amerika sa to tarif sa wudźełki němskeje industrije ponižika.

Statny minister hrabja Vitzthum s Eckstädt roskładowasche, so Güntherowa interpellazija njeje zyle prawje sakoźena. Dowos howjadow, cźelatow a wowzow na wiki rěsaneho skotu je lětßa wjetschi był dyźli loni, sa to pak je wón pola ßwini wo 7 % mjeńschi był. Temu wotpowjedajo ßu ßo płaćźisny howjadow a wowzow troschku ponižike, płaćźisny ßwini pak ßo powyschike. Mjaßowe płaćźisny wschak ßo njejßu pschezo po wićznych płaćźisnach słożike, dokelž ßo rěsnizy ras dozpitych wyschschich płaćźisnow dźerża, a mjesywikowanje płaćźisny powyscha. Mjesywikowanje mohło ßo jenoż samjesowacź, hdy bychu ratarske sjenocźenstwa rěsny skót pschedawake. S wotewrjenjom mjesow njebychu ßo płaćźisny ponižike; pschetoż też we wukraju je skót teho runja żadny. S wotewrjenjom mjesow bychu ßo skótne khorosćze do němskeho skotu sanjeßke a mjaßowa drohota by potom hischće wjele wjetscha była. Wukrajneho skotu je ßo sa Němsku hacź dotal jenoż 5 % nakupicź dyrbjało, 95 % je němske ratarstwo ßame naplahowało. Rěsna waha němskeho żiweho skota je wot 1883 hacź 1907 wo 2 milouaj tunow pschibyła. Statistika dopokasuje, so móże ßo plahowanje skotu w Němskej wjele powjetschicź a jemu budźe też w pschichodźe móżno, ludowu mjaßomu potrjebu spokojicź.

W tymßamym smyßle kaž minister hrabja Vitzthum konserwatiwny sapóßłanz Schmidt rěčźesche.

Nationalliberalny Singer praji, so ma mjaßowa drohota wschelake pschiczźiny. Po jeho pscheßwědčźenju wona źenje njepschestanje. S pschiczźinu mjaßoweje drohoty je też khłóschćźi ßłód jědźkow. Dźenßa ßebi kóżdy libite mjaßo żada, a rěsnik dyrbi po tym płaćźisnu skóźicź. Pschiwoźenje wukrajneho skotu njeje dla stracha natykowaźych khorosćźow radźicź. Wot Awstriskeje nimamy żaneje pomozy wotczakacź, dokelž tam podobna drohota knježi.

Sozialdemokrat Sündermann knjeźerstwo napomina, so by ßo sa to postarało, so bychu ßo źła na mjaßo a żito a rěsny dawk wotstronike.

Sapóßłanz Günther ministrej hrabji Vitzthumej porokuje, so jeho rěcźe heßło réka: Wscho pschi starym wostanje.

Konserwatiwny Schade na to pokasuje, so je ßo zyła cźajóda ludźi mjes rěsnika a ratarja ßunyła, kotśiž chzedźa wschitzy saßkużecź. Duż je bjes dźiwa, so je ßo mjaßo po nječźim sdrożiło. To je njedobre skutkowanje pschekupskeho ducha, kotryž ßo w ßejmje tak husto ßławi. Krajna kulturna rada je namjetowała, so bychu rěsnizy w rěsarńjach s pomozu jeneho saradźerja skót direktnje kupowali. Na to ßa pocźahowaze pißmo je ßo wschěm měschcźanskim sarjadnistwam póßłako, tola żane jenicźke město njeje tónle namjet pschijało.

Nationalliberalny Göpfert radźi, ßo wo to postaracź, so by ßo w rańschej Němskej wjazy ßwini plahowało. W Sakskej ßo na kwadratnej mili schtyri krócź wjazy skotu naplahuje, hacź w druhich němskich krajach.

Nowy sakski hajniski a pólny khostanski sakoń

je mjes wobydlerstwom wjele njespokojnosćze sbudźił. Pschi poßlednich krajnoßejmskich wólbach ßu ßwobodomyßlni a sozialdemokratoje jón rad pschi agitaziji wużili. Sswobodomyßlny Günther je nětko w sakskim ßejmje namjetował, nětsischi hajniski a pólny khostanski sakoń s nowa pscheměnicź. Ssrjedu ßo w druhej komorje wo namjecźe jednasche. Sswobodomyßlny Dietel sakoń njesozialny a reakźionarny mjenowasche. S ludowym prawnym myßlenjom ßo paragrafaj njesnjeßetaj, po kotrymajź je sakasane, w lěßu jahodki schcźipacź, hriby pytacź a po lěßu khodźicź. Hrubosćze a njewuschnosćze hodźa ßo s druhimi sakonjowymi postajenjemi khostacź.

Justizny minister dr. s Otto pschecźiwo Güntherowemu namjetej rěcźesche. Sakoń je hakle lětßa 29. haprleje do mozy stupił. Pola naß je pschezo prawo było, so lěßowemu wobßedźerjej płody jeho wobßedźenstwa ßłuscheja. Prjedawschi sakoń wotewsacźe jahodkow a hribow wjele cźeźscho khostasche dyźli nětcźischi. Nowy sakoń je wjele milischi. Po nim ßo małe wotewsacźe jenoż po pjenjesach hacź do 30 hriwnow khostacź hodźi, jeli so je wobßedźeŕ woßebity sakas wudał. Wobßedźerjej je prawo nusne, so ßmě sakasacź, do lěßa khodźicź. 45 prozentow lěßa statej ßłuscha, wón njesakasuje, do tychle lěßow khodźicź. Jeli so budźa ßo pschecźiwo sakonjej dale pschecźiwjecź, je móżno, so budźa wobßedźerjo ßwoje lěßy wobhrodźecź, kaž to w Italskej a Jendźelskej cźinja.

Nationalliaeralny dr. Rudolf a konserwatiwny Frenzel ßo sa pscheměnjenje sakonja wuprajataj. Hdyż je ßo sakoń dźełał, je ßo lubiło, so budźe ßo wón s mikoscźu nakoźecź. Kak pak s tym steji? Bórsy budźemy ßebi lěß jenoż nasdala wobhladacź ßměcź, kaž paradis, psched kotrehoż wrotami hajniski a pólny khostanski sakoń se ßwojim plomjenjazym § 19 steji. Luboscź k pschirodźe je pschinarodźena. Wodychnjenje w lěßu je jene s najnadobnischich

swjeßelenjow. Te ßo samjesuja, a wobydlerstwo ßo do korczmow honi. Lěß dyrbi ßo ludej sdżerżecz,

Namjet ßo jenohlóßnje k pschedwuradżenju sakonjedawazej deputaziji pschipokasa.

Měr w samknjenym czaßu w Sakskej.

Sswobodnomyßlny sapóßkanz Brodauf je w druhej komorje sakskeho ßejma namjetował, so by ßo měr w samknjenym czaßu psched jutrami pschikrótschik. Nětczischе postajenja wo mérje w samknjenym czaßu njeißu po rěczнikowym ménjenju wjazy czaßej pschiměrjene. Wone hłubscho do dżěła pschimaju, hacz je sa ßwjeczenje njedżele trébne. Wjele ludźi w ßwojej saßklużbje s dlejschim samjesowanjom sjawnych swjeßelenjow czężko schkoduje, na pschikład herzy, méjeczeljo salow a pschemyßlniży, kotsiż ßu wot nich wotwißni. Ssamo hodowne ßwjedżenje je polizija dohladowała. Wjele ludźi s zyła njewě, so je w Sakskej sakasane, w nozy po 12 hodźinach kehele kulecz a billard a kharty hracz. Po jenej wobskórżbje ßu ßo ludźo pokhostali, kotsiż ßu ßebi swérili, ßobotu w nozy po 12 hodźinach dwójnu wowczu hlowu hracz. S postajenjom, po kotrymż dyrbja ßo rejwanske swjeßelenja ßobotu w nozy w 12 hodźinach skónczicz, ßo stacżanska ßwoboda samjesuje. W Pruskej tajkeho postajenja njeje.

Statny minister hrabja Vitzthum s Eckstädt w knjeżerstwowym mjenje wotmolwi, so samknjeny czaß psched jutrami jenoż na to waschnje skutkuje, so ßo na 13 dnjach ani sjawne ani privatne reje wotmẽwacz njeßmẽdża. Jedna ßo wo to, so ßo njebychu zyrkwinske ßwjedżenje na tychle khutnych dnjach psched jutrami s ropotnymi swjeßelenjemi mylike. Jenoż s czężkej wutrobu by knjeżerstwo samknjeny czaß dale samjesowało, woßebje dokelż na to ßo poczahowaze namjety a pschecza jenoż wot hoscżenzarjow a herzow pschikhadżeja, niż pak wot druhich powołanjow a sjawnych towarstwow. Hospodarsku schkodu, kotruż maja hoscżenzarjo a herzy psches samknjeny czaß, je knjeżerstwo s tym wurunacz spytało, so je wono hoscżenzarjam dowolilo, na njedżelach, na kotrež ßmẽło ßo hewak rejowacz, reje wotmẽwacz.

Konservativny dr. Böhme bě sa to, so by ßo ßwjeczenje samknjeneho czaßa samjesowało, njedżiwajcy teho dyrbi pak ßo naboźina mjes ludom poßylnjowacz.

Sswobodomyßlny Schwager na wobstejnoscże w Żitawskich stronach pokasuje, hdżež evangelszy a katholikojo bydla. Tam czichi czaß 53 dnjow traje. W tymle czichim czaßu a woßebje pokutny dżeń wobydlerstwo do bliskich Czech a do Schlesyskeje pucżuje a tam ßwoje pjenjesy pschecżinja, mjes tym so sakszy korczmarjo ßami doma ßedża.

Nationalliberalny Hartmann ßebi pschejesche, so ßmẽke njedżelu wukladne wokna wocżinjene wostacz.

Sozialdemokrat Fräßdorf nochzyschе ßo s pschikrótschenjom samknjeneho czaßa spokojicz, ale ßebi żadasche, so by ßo wón dozyła wotstronił. Wyschnoscz nima prawo, ludej jeho swjeßelenja pschedpißacz.

W mjenje nationalliberalnych sapóßkanz Langhammer wosjewi, so nationalliberalni Brodaufowy namjet podpjeraju.

Kultußowy minister dr. Beck warnowasche, zyrkwine nałożki a postajenja stschasc a jenoż materialne kubka do prédka czahnycz. Wulka wjetschina naschеho wobydlerstwa je kschescżijanska a teho dla dyrbi ßo na pscheważazy dżél wobydlerstwa dżiwacz.

Konservativny sapóßkanz Greulich wobkrucżesche, so tež konservativni na hopodarske interesßy, kotrež tu pschedleża, dżiwaja.

Konservativny Opitz pschipósnawa, so materialne wobstejnoseże méjeczelow rejwanskich salow njeißu dobre. Prascha pak ßo, hacz ßo wone s pschijeczom namjeta polépscha. Kóżdy jim pschiswolenу dobytk tež konkurrenzu powjetschi. Najwuspéschnischo mohło ßo jim s pschiwótsjenjom sa konzeßije pomhacz.

Němski krónprynz ßo ßmjertneho stracha sminył.

Němski krónprynz budżische ßrjedu w nozy se ßwojim automobilom do ßmjertneho stracha pschińcz mohł. W bliskoscżi dwórnischcża pola swérjenza jeho do Potsdama jédżazy automobil do jeneho privatneho automobila s tym sawadżi, so chżyschе ßo tutón krótko psched krónprynzowym automobilom jemu pucz kschiżujo do jeneje pódlanskeje drohi sawinycz a so teho dla wjednikaj wobeju automobilow do teje ßameje strony jédżeschtaj. Krónprynz njesranjeny wosta, jeho adjutant, wyschkowski leutnant s Oppen, ßo s lohka srani, tola móżeschе wón ßwoju ßkużbu dale czinicz. Krónprynz ßo w jenej automobilnej dróżży do Potsdama dowjese. W druhim automobilu ßedżazym woßobam njebě ßo żana schkoda staka.

Obstrukzija w awstriskej khéżorstwowej radże.

Pod nětczischim němskim knjeżerstwje njeje Czechам mózno, ßwojim narodnym żadanjam płacziwoscz wubédżicz. Woni ßu ßo teho dla s druhimi ßkowjanskimi sapóßkanzami s wuwsaczom Polakow rosßudżili, dalschim jednanjam w khéżorstwowej radże sadżéwacz. Czéżzy sapóßkanzy ßu zyku hromadu nusnych namjetow podali, wo kotrychż woni hodżiny dołho réczа, tak so knjeżerstwowe pschedkohi njemóża na rjad pschińcz. Sapóßkanz Kotlar 12 hodżinow, sapóßkanz Lisy 8 hodżinow saßobu réczesche. Poßedżenja njepschestawajcy wo dnjo a w nozy traja.

Belgiski kral czężko skhorił.

Belgiski kral je na czrjewowe czerpjenje skhorił, pschi kotrymż ßo człowjekej czrjewo samknje. Kral je ßo teho dla operaziji podczißnycz dyrbjał. Do operazije je ßo kral se ßwojej lubej, k lěwej ruzy pschiwérowanej baronku Vaughanowej, zyrkwinszy swérowacz dał. Baronka Vaughanowa je dżowka jeneho khudeho domownika; kral je jej psched nětkotrymi létami semjanstwo spożcził. Kralowy jeniczki ßyn je psched wjele létami wumrjeł, se ßwojimi tsjomi dżowkami je ßo kral jich njepoßkuschnoscże dla roskorił.

Strajk rumunskich duchownych we Wuherskej.

Wukasej wuherskeho kultußoweho ministra Apponyia, s kotrymż ßo rumunskim duchownym porucza, naboźinsku wuczbu w rumunskich schulach niż wjazy w rumunskej, ale w madżarskej réczi dawacz, ßo rumunscy duchowni nochzedża podczißnycz. Jeli so by minister na tym wobstał, so dyrbi ßo naboźinska wuczba w zyle njesrosumliwej madżarskej réczi dawacz — potom wschitcy rumunscy duchowni wuczenje w schulach sastaja. Jeli so tónle duchownski strajk njebudże pomhacz, potom ßo zyke rumunske wobydlerstwo tutemu strajkej na to waschnje pschisamknje, so ßwoje dżéczi do madżarskich schulow wjazy njepóscżele.

Nowowólby do jendżelskeho parlamenta.

Jendżelski semjanski ßejm je ßo sapowjedżił, do nowych dawkow, wot ludoweho ßejma wobsamknjenych, swolicz. Parlament ßo teho dla ßrjedż januara rospuschczi. Hižom nětkole je wólbne hibanje jara żywe. Liberalni, kotsiż maja knjeżerstwowu mózy, njepréja, so někotre wokrjeßy shubja, tola hischcże pschezo wulku wjetschinu wocżakuja. Tola tež konservativni ßo nadżijeja, so s nowowólbami knjejstwo na ßo storhnu. Kak wólby wupadnu, ßo hischcże s wěstoscżu rjez njehodżi. Pschichodne wólby dyrbja rosßudżicz, hacz dyrbi semjanska komora w ßwojim nětczischim sestajenju dale wostacz, abo hacz ma ßo wona po żadanju liberalnych pscheměnicz a někotre ßwojich prawow shubicz.

Ruska a Japanska.

Poßledni czaß ßu ruske nowiny powjescże rosschérjale, so ßo Japanska pschecżiwo Ruskej na nowu wójnu hotuje. Dokelż s tajkimi powjescżemi ruske wikowanje w rańschej Asiskej schkoduje a ßo wobßydowanje tamnischich krajow s ruskimi burami poczeżuje, je ruske knjeżerstwo wosjewicz dało, so ßu tajke powjescże hole wumyßlenki. Sa poßlednje 4 léta stej ßo Ruska a Japanska prózowałej, wschè ßlédy néhduscheho njepschecżelstwa swutrẽwacz, kotrež bě wójna sawostajiła. Teho dla je Ruska s Japanskej wikowanske a rybaske wucżinjenje wobsamkła a wobaj krajej staj ßebi ßwoje nětczi-wobßedżenstwo saruczikoj.

Tež minister swonkownych należnoscżow je tele dny w tymle smyßle ßobustawam khéżorstwoweje dumy rosjaßnjenje dał. Wón wobkrucżesche, so snjepokojazych snamjenjow, na kotrež nowiny pokasuja, w rańschej Asiskej s zyła njeje. Mérej w dalokim ranju w tu khwilu niczo njehrosy. Minister pak ßwojim poßkucharjam njesamjelczi, so wschak ßo jena mózy wopraudże na kóżde waschnje prózuje, w Chinje njespokojnoscż pschecżiwo Ruskej sbudżicz. Poßkucharjo ministra Iswolskeho ßu s jeho naspomnjenjow jaßnje spósnacz mohli, so ma wón pschi tym Němsku we wocżomaj. Nětko je tež srosymicz, czeho dla chże Ruska brjóh baltiskeho morja pschecżiwo njepschecżelskim łódżam wobtwjerdżicz dacz a czeho dla ßwoje wójsko pschi wieczornych mjesach poßylnicz dawa. Ruska drje ßo boji, so mohkej, hdy by ßo s Chinu do wójny saschmatała, ju Němska a Awstriska nadpadnycz.

Rochzu waß ßyroty wostaficź.

I.

Hody wożamoczenych.

Mödre njebjo ßo nad ſymſkej ſemju jaßnje wupina. Běły a cźopły ßněh pódu pſchikrywa a ßwěru, kaž macź ſpjaze dźěcźo, ſorno a kikernacź ſchkita, kotrajź drěmataj, doniž jej ßlóncźna pruha w nalécźu poßměwajo ſaßo njewubudźi.

Teź w ßurowej ſproſcźazej ſymje ſtworicźerſka móz njewuſtawa, kotruž je Bóh do ßwojeho ſtworjenja ſapokożił; hdźež hewak ſelena łuka ſ pißanymi kwětkami pſchikrywu tworjeſche, kiž ßo ſ barbami pyſchnje błyſchcźeſche, tam ßo nětkole ßwětli a frinkoli běła zankata pſchikrywa, kaž by ſ tußazami dejmantow poßyta była.

Frinkolate kryſtalle żarowaze ſchtomy na rowje kryja a ſ waha a potajnje to klinczi a ſchumi, hdyž wětſik ſ hałźkami tſchaße. Row dźěſcźa to je, nad kotrymž ſchtom ſchkitajo ſchwižne hałſy wupſcheſtrjewa a dyrkotajo ßwoje nježne mjetele ſtſchaßnje, hdyž cźikotazy ptaczk abo łahodne ſaducźe ſ nim pohibnje.

Nětkole Boże ßłóncźko domoj dźe, a żehliwocźerwjeny poſtrow, ſ kotrymž ßo roſßohnuje, też poſchkleńzowane hałoſy a běłe zanki ſ błyſchcźatej pychu w różowym ßwětku pokaſuje.

Tu na ſcźeźkach pohrjebniſchcźa ßněh ſatſchěſka, kotryž, kaž wulka ſahroda, ßo pſched měſchcźanſkimi wrotami wupſcheſtrjewa, a cźorna ſdraſcźena żona k rowej kwata. W ruzy ma mały ſchmrěkowy ſchtomik, bohacźe pyſcheny ſ hwěźkami a ßwěcźkami. Pſched rowowej hórku ßo poklaknywſchi horzo płaka; potom ſchtomik do ßněha na row ſtaji, ßwěcźki kwatnje ſaßwěcźi a hikajo woła:

„Mój lubuſchko, moje dźěcźo! Nětkole druhe dźěcźi wokoło hodowneho ſchtoma ſteja! Nětkole ßo wjeßela mali a wulzy; to dyrbiſch teź ty ßwoje hody, ßwój hodowny ſchtom měcź, moje dźěcźo, moje wbohe dźěcźo!“

Swony ſ měſta ßem ſwuki ſcźelu, Boži wjecźor pſchiſwonjejo, a na njebju ßo hwězda po hwězdźe ſaßwětli; hodowny ſchtom ßo roſpłomjeni, tak wulki, tak hordoſny, telko wjele wjetſchi, dyžli wſchitke ſemſke hodowne ſchtomy, kiž je wjetſchi dar wot Boha, wo kotrymž nam hody pſchipowjedaja, wjetſchi dyžli dar, kotryž nan a macź ßwojim dźěcźatkam dacź móżetaj.

Dale jaßniſcho ßo w pſchibywazej cźmje ßwěcźki ßwěcźa, ſ waha dyrkotajo; jich błyſchcź ßo w ſproſtnjenym lodu łama, ſo ßo kaž żiwy ſabłyſknje, łama ßo w horzej ßyłſy, kotraź ßo macźeri ſ wócźka roni, — ßwětła woßrjedź cźmoweje ßmjertneje ſahrody, kaž w tamnej Božej nozy njebjeſke ßwětło na wbohu cźěmnu ſemju ßwoje pruhi ſcźeleſche.

Hdyž ßo nětkole płakazej macźeri ſyma do ßłowow dobywaſche, wobrocźi ßo k wukhodej, ale pſchezo ſaßo ſa rowom wrócźo ſhladuje, kotryž jeje najlubſchi poklad khowa; a hdyž poßledni kónczk ßwěcźki haßnje, haßnje kaž něhdy w cźeźkej hodźinje ßłabe ßwětło żiwjenja jeje dźěſcźa, ſaſtupi do woſa, wonka cźakazeho, wobliczo do dłóni khowa a horzo płaka.

Nětkole ßu w měſcźe. Jene ßwětłe wokno pſchi druhim; bubnowanje a hwiſdanje, wrjeſkotanje a wyſkanje dźěcźi je tu ßłyſchecź; potom mjedźany rót ſwonow wo najwjetſchim dźiwje luboſcźe rěcźi, kotryž je ßwět widźał; ſ pißanych woknow zyrkwje tamle to w pruhach ßo ßwěcźi, a ſchěroko a daloko ſwuki piſchcźelow a ſchumjazy khěrluſch woßady ſwucźi.

Ale płakaza żona we woſu ßłyſchi, tola nochze ßłyſchecź, widźi, a nochze widźecź. Ji dźě tuto wyſkanje njepkacźi; ſe ſwukami boloſcźe, kotrež ji we wutrobje wopominanje ſhubjeneho ſbudźuje, tamne hłoßy harmoniſzy njeklincźa.

Nimo domu Božeho, nimo ßwětłych woknow wós ridruje, a nětkole pſched wyßokej khěżu ſaſtanje, kotraź jenicźka mjelczo a cźmowa woßrjedź hodowneho wyſka a błyſchcźa ſteji.

Żona po ſkhodach horje khwata a do jſtwy ſaſtupi, hdźež ſtaj taj żarowazaj cźłowjekaj woßamocźenaj hromadźe. Muż, wyßoka poſtawa ſ běłymi włoßami, kotrehoż wobliczo wo hłubokej ſrudobje ßwědcźi, kotremuż pak ſ wocźow pokoj a luboſcź ßo ßwěcźi, kotrejź boloſcź pſchekraßnjatej, ßwoju żonu ſa ruzy dźerży a proßy:

„Hana, luba żona, pój ſe mnu do domu Bożeho! Njech ßmój teź wjele ſhubiłoj, dźenßa ßu hody, to nam wjazy da, hacź ßmój ſhubiłoj, pokuoſcź, hdźež próſdnoſcź cźujemoj, njebjeßa tak bohate, mjes tym ſo je ſemja tak khuda, — kiž nam Wótza pokaſuja, kotryž namaj naju dźěcźi wukhowuje a naju ſrudobu ſ namaj cźuje, kiž —“

„Luby Jano, ja njemóżu, ja njemóżu. Hdyž wjeßele wobliczo widźu, dyrbju płakacź, a hdyž dźěcźo wuhladam, chze ßo mi wutroba puknyćź. Ja njemóżu wjazy wěricź, ja njemóżu. S teho cźaßa, ſo ßym wobeju ßynow do wójny póßłacź dyrbjała a mi potom měſto cźerſtweju hólzow powjeſcź wo jeju ßmjercźi póßłachu: widźu jeju pſchezo ſaßo, kak ßo ſ boloſcźemi wijetaj, ßamaj, bjes mojeje luboſcźe; to wo dnjo a w nozy widźu. Ani jeju rowa nimam, njewěm ani, hdźe pokhowanaj leżitaj, — tak nimam nicźo, nicźo wjazy!“

„Teź ani wopomnjecźa, ßotra?“ ſaſtupowaza na nju ſawoła. „Kak bych radу ſ tobu mènjała, ty ßy ßo tola telko lét nad ßwojimaj dźěſcźomaj mohła wjeßelicź a nětkole ßměſch ſe ßwojim mandźelſkim wo njeju żarowacź! Ale ja? Najprjódzy ßym muża pokhowała, a potom tak bórſy to dźěcźo, na kotreź ßym ßo tak wjeßelika; prjedy hacź je na mnje ſe ßłódkim ßłowom „macź“ ſaněcźało, dyrbjeſche mi wumrjecź. Ty maſch mnoho, ty maſch drohotne wopomnjecźe na rjane, rjane léta; ja pak wboha nimam nicźo, khiba — row!“

„Wój ßo wadźitej ſe ßebicźnoſcźu boloſcźe, ſchtó ma jeje mjenje, ale wój wobej nicźo druhe nochźetej měcź hacź boloſcź“, muż pſcheczelnje khutnje ſnapſchecźiwi. „Myßlitej dha ßej wój, ſo teź mi pſches wutrobu njeńdźe, hdyž wjeßele dźěcźi widźu? Teź mi ßyłſy do wocźow ſtupja, hdyž bohatſtwo widźu, ßam pak ßym tak khudy! Schtoż je cźłowjek wěrnje lubowak, to ſabycź njemóże; ale, luba żona a ßwakowa, ſchtoż je cźłowjek prawje wobßedźał, też żenje zyle ſhubicź njemóże! Schtoż je Bóh wſak, je też dał, a hdyž to jemu ſaßo damy, je to potom ſhubjene? Poßłuchajtej na hodowne ſwony! Spóſnawajtej luboſcź Wótza, kiž ßwoje dźěcźo poda, kotreź lubowaſche, a kiž je bohatſche wrócźo wſa, dyžli je jo dał; ßwět bě wono jemu dobyło. To je myto ßwjateje luboſcźe.

Tak móżu ja ſ ranu, kiž na tymle ßwěcźe njeſahoji, żiwy bycź, dokelź ſ wopomnjecźa morwych luboſcź roſcźe k tym, kotſiž tu hiſchcźe ßu. Hana, hotuj nam dźenßa hodowny ſchtom!“

„Jano, ja njemóżu, ja njemóżu! Widźu-li ſchtom, widźu teź poſtawje morweju; Jano, woſtaj mje! Wſcho chzu cźinicź, jenoż to niż! Ow, ſo bych mohła bycź a wěricź, kaž ty, mój luby Jano! Ale ja njemóżu!“

Mjes tym wonka ſaſwoni domjazy ſwónczk. Jeje ßotra placźo rjekny: „Mój hodowny ſchtom na rowje ſteji; kóżdy druhi mi wutrobu cźeżku cźini.“

II.

Hody najkhudſchich.

Na ßamym kónzu měſta delka pſchi rèzy Haboli khěżcźiczka ſteji. Kak wjeßeke żiwjenje bě tam hewak było! Hdyž by pilny rybak po ßwjatoku domoj pſchiſchoł, kak ßo na to dźěſcźi wjeßeleſchtej! Khudźi wſchak běchu, Handrij bě jeno pomoznik bohateho wobßedźerja rybakownje. Ale mějachu, cźehoż trjebachu, a běchu ſpokojom.

Ale naſymu ſ wichorom padże Handrijej na cźołmje cźeźka płachtowa żerdź na hkowu, a wón padże do rěki a ßo ſatepi. A nětkole też Khata ſkhorje.

Nětkole leży błěda a ßłaba w hubjenym kożu; wjetſcha holcźka tam a ßem běha, ſo by macźeri wokſchewjazy napoj pſchihotowała. Dźěcźi khudych dyrbja ſahe wuknyćź, wobcźeżnoſcźe żiwjenja noßycź, mjes tym ſo ßej druhe dźěcźi hiſchcźe ſbożowne a bjes ſtaroſcźe hrajkaju.

We jſtwiczży je ſyma. Staroſcźiwa ſteji dżowcźiczka pſchi macźeri a ji horzy cźaj dawa. Hdyž ju nětkole cźopły napoj derje cźinjo wokſchewja, wona naßłucha, a ach, tak boloſtnje ßo ji po wobliczu ſatorhnje: ſwony ſwonja, hodowne ſwony.

Kak ju to hnuje! Ssyłſy ßo ji ronja ſ wocźow, kiž ſtej hiżom wot płakanja cźerwjenej! A tola ſawoła:

„Matka, ſwony ſwonja. Dźenßa je hodowny Boži wjecźor. Cźitaj mi ßwjate ſcźenje!“

Dźěcźo ßo ke khachlam ßydnje, wotewri nęſcźine durcźka a pſchi płapolatym ßwětle makeho wohnja macźeri ſcźenje cźita, to ſcźenje, kotreź do cźmy ßwětko pſchinjeße, kiž móże do teje nuſy pomoz pſchinjeſcź, ſcźenje wo wěcźnej luboſcźi.

(Skóncźenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sſrjedu 29. dezembra wjecźor we 8 hodźinach budże tu w hoſcźenzu króny khěżorſtwoßejmſki ſapóßłanz Gräfa ſ Biſkopiz w ſjawnej ſhromadźiſnje wo jednanjach w khěżorſtwowym ßejmje rěcźecź.

— Żeleſniſke cźahi ſa ſakſku a pruſku Łużizu ßu w pſchichoſy dźenßniſcheho cźißka wocźiſchcźane.

Zohnowanemu dopomnjeczu
knjeżny Emki Jakubez,

ſwěrneje ſłużomneje Jesußoweje,
lubowazeje a lubowaneje ſotry,
droheje pſcheczelnizy,
† 9. hodownika 1909.

Bjes khěrluſchow, bjes ſpěwnoh' poſtrowa,
Bjes różiczkow, kiž luboſcz tebi ſczele,
Ty njeßměſch wonhicz, luba ſotſiczka,
Kiž ty nam ſaſpěwała ſy tak wjele!
Kaž wothlóß twojich ſłódkich khěrluſchow
Sa tobu moje harfne ſynki dżeja
Njewoněmujo pſches twój cżichi row,
Nad kotrymž różiczki adventſke kcżeja.

Adventſki kral je tebje domoj wjedł;
Kaž drěmajo ſy nam ſo wotßalika;
A krónu żiwjenja je tebi pletł,
So by tam horkach jeho powyſchika.
Hdyż twoje żiwjenje tu na ſemi
Tak bohate, tak ſbóżne běſche ſ Boha,
Schto hakle doſtanjeſch we wěcznoſczi
Na Bożich żnjowſkich honach tamnoh' brjoha!

A hdyż naſch Sbóżnik wody kapczicżku
Chze tyßazkrócznje żohnowacz tym ſwojim,
Schtó ſamohł prajicz, kajku kraßnu mſdu
Je pſchihotował ſwěrnym ſłużbam twojim!
We njeſpróżniwej ſwěrje, ſczerpnoſczi,
Pſches ſkutki, pucże, khěrluſche a ſkowa
Ssy ſtajnje ſłużiła tu na ſemi:
A nětk twój kral tu je a tebje woła.

Tam wita tebje nan, tón Boži ſwědk,
A macżerka njeſapomnita, mika,
Tam lubej ſotſje ſaßowidżiſch nětk,
Tam pſchecżelow cże wita ſwjata ſyła.
Tam njeßeſch próſtwy pſched trón jehnjecża,
So bratromaj, kiž ſy tak lubowała
A lubujeſch, by měra, wjeßela
A troſchta wjele wěczna luboſcz daka.

Měj dżak! Cżehń, luba, domoj Bożemje;
Dżi k twojom' Knjeſej; ſtań ſo jeho rada!
Schtoż ſwojim lubym, naſchej woßadże,
Nam běſche, żohnuj tebi wěczna hnada!
Sso dżakujmy, ſo bě nam darjena,
A chze pſchejara twoja ſmjercz naß rudżicz,
Dha proßymy, ſo twojoh' runjecża
Chzył Bóh Knjes hnadnje naſchom' ludu ſbudżicz.

Sſłyſch! S wyßokoſcże naſchej' wěże tam
Spěw ſwjaty wſchitke ſwony ſaſpěwaju,
Spěw ſměrowazy ſrudnym wutrobam
A ſbóżnej' nadżije we Bożim raju.
Ja ſtykam ruży. Luba ſańdżenoſcz
Mi ſłódke kuſko dopomnjeczow pſchedże,
A pſchichod njeße ſbóżnoh' ſwětła doſcz
A k wěcznym wrotam myßl a duſchu wjedże.

Jan Waltař.

Z Budyſchina. Tudomny 34lětny ſahrodnik Max Mulanſky je ßebi ßobotu wokoło pſchipołdnja ſ wobwěßnjenjom żiwjenje wſał. Hdyż bě ßwoje ſahrodniſke wuplody na wiki dowjeſł, je doma na lubi ruku na ßebje ſkożił. Mulanſky je w běhu někotrych lět wjazore woßoby, kotrež běchu pſchi jeho ſahrodże do Sprewje padle, ßmjercżi tepjenja wukhował; ſ njeſbożownymi wobſtejnoſczemi je wón nětko ßwoje żiwjenje ßam pſchikrótſchik. Jemu bě ßo ßlěborna a bronſowa wukhowanſka medailla ſpożczika.

— (Dżěczo pod koło pſchiſchło.) Do ſchule duzy je 12lětna ſchulſka holza Röthigez na hlownym torhoſchczu pod ſapſchah kublerja Lejnerta ſ Maleho Wjelkowa pſchiſchła. Dżěſczowe ſranjenja njejßu na ſboże ſtraſchne, hacż runje je ju ſadnje a prědnje koło pſchejěło. Sranjene dżěczo najprjódzy na polizajſtwo donjeßechu, hdżež jo ſawołany lěkař, dwórſki radżiczel dr. Reinhardt, wobali. Hacż je pohoncż, Feiſter rěkazy, njeſboże ſawinował, pſchepytanje dopokaże. Sapſchah njeje jara ſkoku jěł.

— Knjes Ssymank ſ Budyſchinka ßwój „Bethlehem“, hiſtoriju naroda naſcheho Sbóżnika, kotruż je nam w ßwojich wudżělkach wot drjewjanych kuſkow w bleſchach rjenje ſ wulkej próżu pſchedſtajił, Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi k wobhładanju wot 19. hacż do 31. dezembra w ßerbſkim domje po 1 ſkhodże poſkicżuje. Wón je zyłu ßwjatu hiſtoriju w dołholětnym próżowanju ſeſtajał, ſo je woprawdże hnujaze, na te ſ wulkej próżu ſeſtajane wudżělki hladacż. Duż my lubych Sserbow w Budyſchinje a wokolnoſczi na te rjane poſkicżenja kedżbliwych cżinimy. Woßebje chżyli tež dżěczom w lubym hodownym cżaßu ſkładnoſcż ſkicżicż, ßebi wſchitko wobhładacż. Saſtup płaczi ſa doroſcżenych 25 np. a ſa dżěczi 10 np. Wujtajenje je wotewrjene wſchědny dżeń wot rano 9 do wieczor 11 hodż. a njedżelu a ßwjate dny wot popołdnja 2 do wieczor 11 hodż.

— Wokrjeßne rataŕſke towaŕſtwo. Pſchichodnu ßrjedu 22. dezembra ßu we wokrjeßnych rataŕſkich towaŕſtwach wólby do pſchedßydſtwa. Do pſchedßydſtwa ßkuſcha 20 lět dołho knjes tajny rataŕſki radżiczel Steiger nad Budyſchinkom. S jeneje ſtrony, kiž je w poßlednich měßazach pſchecżiwo nam Sserbam pſche wſchu měru njepſchecżelſzy wuſtupowałe, ßo pſchecżiwo knjeſej Steigerej tajna agitazija wjedże. Knjes Steiger pak je na tradizije a żadanja ßerbſkeho luda dżiwał a je ßo jako ßobuſtaw 1. komory jako wěrny pſchecżel Sserbow wupokaſał. Sserbſzy ratarjo, kiž do wokrjeßnych rataŕſkich towaŕſtwow ßkuſchejcże, a kiž macże prawo w nich wolicż, wuſwolcże na dnju 22. dezembra ſaßy knjeſa tajneho rataŕſkeho radżiczela **Steigera.** Mjes tym pak tež raſnje ſa njeho agitěrnjcże pola tych, kiž ßobu wola. E. B.

Kupujcże ßerbſke knihi! Jenoż tydżeń naß hiſchcże dżěli wot radoſtneho ßwjedżenja hodow. Patorżizu ßo ſabłyſknu po wſchěm ßwěcże njeliczomne ßwěczki na rjenje wupyſchenych jědleńczkach. A na blidże leża wſchě te rjane dary. To je radoſcż a wjeßele! — Scże ßebi hižom wſchitko wobſtarali, lubi Sserbja? Njeſabudżcże tola na ßwoje dżěczi! Te dyrbja ßerbſke knihi cżitacż, wjele, wjele! Wſchak ſcże ßkyſcheli wo tak rjanej nowej knihi **„Brunczki“.** Njeſcże ßebi ju hiſchcże pola Ssmolerjez wobhładali? Dha tola ſpěſchnje dżicże a kupcże! To tym dżěczom wulke wjeßele pſchihotujecże. Pola Ssmolerjez macże dozyła kraßny wubjerk ßerbſkich knihow. Tele dny je ſaßo nowa knižka wuſchła: **„Jěſußkowy narod.“** Tež ta je rjana a ſ wobraſkami wudebjena. Płaczi 25 nowych pjenjeżkow. Dóńdżcże jenoż k Ssmolerjezom a kupujcże ßerbſkim dżěczom ßerbſke knihi k Bożemu dżěſczu!

Schto naſche dżěczi cżitaja? Lube ſtarſchi! Wy ſtražujecże waſche dżěczi każ ßwoje woko. Wy ßo ſtaracże wo jich cżaßne ſbożo a hladacże, ſo do rukow njekhmanych cżłowjekow njepadnu. Wy wobkedżbujecże jich wobkhad. Něſchto pak ſcże ſ wjetſcha pſchehladali. Scże ßo hižo wobhonjeli a ſa tym hladali, ſchto waſche dżěczi cżitaja? — Pſchińdu-li naſche dżěczi do měſtow, dha jich ſ mozu cżehnje k woknam, hdżež ßu ſtraſchne knihi wupokożene. Kak wabja hižo wobraſy na wobalzy. W měſtach je wěſo hórje. Tam waża dżěczi a mkodżi dżěkaczerjo huſto poßledni pjenjeżk na tajke knihi. S wjetſcha płacża jenoż 10 nowych pjenjeżkow. W Barlinje ßo pſches nje jedyn knihipſchekupz wob lěto ſ $2\frac{1}{2}$ milijonami hriwnami wobohacża. Na hkuposczi ludżiczkow ßo pſchekupzy wěſo ſraduja. Pjelni dżěn jich móſcheń. Tola jěd ßo bóle a bóle tež do naſchich ßerbſkich wßow dobywa a ſajědojcża pomału, ale wěſczi nježnu dżěczazu wutrobu.

Schto dha w tajkich knihach namakasch? Tam ßo bija, rubja, kradnu, kža, tšeleja, sakkója, wobwěscheja, satepjeja, sapaleja, žiwych do semje hrjebaja, do hłubinow storkaja a druhe krwawne njeskutki. Hdyž krej widźecź njeje, dha ßo njelubja. Ludźo tajke spisy, mohł rjez, spóžerjeja a njewobpschimnu, kak sekhaźne, njemóžne, haj kowrotne ßu tute powědańczka. Luta njewěrnosćź, pjasćztołsta kža. Tak ženje ßo měko njeje a ßo njesměje, kaž ßo pische. Njeje to hrěch, tajki duchowny praskot s poßlednimi kroschkami podpjeracź. Kelko młodych ludźi je ßo psches tajke knihi na pucź njekhmaństwa podało. Cźasto shonimy to se ßudnistwow. A běda wam starschim, kiž njejsćze w prawym cźaßu sa ßwojimi dźěćźimi hladali. Njech njeje pscheposdže. Pschimajcźe sa dobrymi, kschescźijanskimi knihemi. Sserbskich mamy też dosćź! A runje w tychle dnjach je wuschła rjana kniha s kraßnymi wobrasami, mjenowana **„Brunczki“**, kotraž wopißuje žiwjenje ßwjatych Janowych muschkow. Płacźisna je poměrnje tajka, kaž podobne němske knihi. Pschi tym wuwucźa ßo dźěćźi we ßwojej ßerbskej rěcźi. Potajkim dwoji wužitk. Hdyž njewěscze, schto ßwojim dźěćźom wobradźicź, tu macze něschto. Njebudźecźe ßo kacź. Bjerćze, doniž nakkad doßaha. M. W.

S Huaschcz. W poßlednim poßedźenju tudomneho rataŕskeho towaŕstwa je ßyn rataŕskeho radźicźela Schwarza w Hrubjelcźizach pschednoschk wo němskej afriskej krótkowjeczornej koloniji měł. Wón je ßam w němskim sakitanskim wójsku ßłužił a kraj w tamnischich stronach se ßamßneho naschonjenja znaje. W Kalahariskej pusćźinje pola Scazuba bě wón 16. měrza 1908 se sběžkaŕskimi cźornochami wojował. W poßlednim dźělu ßwojeho pschednoschka wón wobras wo sapocźatkach plahowanja koni, howjadow, wowzow, strußow, bawłmy a wo namakanju diamantow w afriskej krótkowjeczornej koloniji skicźesche. Srosymjenje pschednoschka ßo s bohatej narodopißnej a cźłowjekopißnej sběrku podpjerasche, kotraž ßo s wulkim sajimanjom wobhladowasche.

S Porschiz. Pucźowazeho kowaŕskeho pomoznika Ernsta Richarda Bechera s Lößnitzy pola Schwarzenberga ßu njedźelu popołdnju cźežko khoreho w pschěrowje pucźa, s Lětonja do Porschiz wjedźazeho, namakali. Becher, kotryž je 34 lět stary, je bórsy po tym po lěkarjowym spósnaczu na sajecźe wutroby wumrjeł.

S Debrikez. Sańdźenu njedźelu popołdnju je ßo tu jena ŕólnja, knjeżemu dworej ßłuschaza, wotpalika. Někotre se ßłomu kryte ßußodne twarjenja ßo sbožownje płomjenjam wobrochu. Woheń je pjecźa jedyn schulski hólz saparał.

S Njeßwacźidła. Jutsje směje nascha „Jutrniza“ shromadźisnu, a to popołdnju w 4 hodź. pola Weberez w Njeßwacźidle. Proßymy naschich ßobustawow, so bychu w prawje bohatej liczbje pschischli. Pschiwjedźcźe nowych ßobustawow a hosći ßobu. Kóždy ßwěrny pscheßwědčeny Sserb je nam witany!

S Margarecźineje Hěty. K twarej wulkeho gasometra w Hamburgu, kotryž je ßo tam psched tydźenjom rosbuchnył, je tudomna fabrika zyhele podawała. Tudomni dźěłacźerjo, kotsiž ßu zyhele w Hamburgu wotedawali, běchu ßo na sboże hižom wotßalili, hdyž ßo njesboże sta, pschi kotrymž je něhdźe tsizecźi cźłowjekow žiwjenje shubiło.

Se Skaskowa. Wobžaromne njesboże je ßo tu psched tydźenjom stało. Někotre dźěćźi po lodźe wuhloweje jamy, Barlinskemu hypothekskemu towaŕstwu ßłuschazeje, běhachu. Dwanacźelětny Markacźez hólz pschi tym do stracha tepjenja pschińdże. Jeho tsinacźelětna ßotra jemu na pomoz khwatasche, tola ßo pschi tym pschepadny a ßo tepi. Hólz móżesche ßo wukhowacź.

S Brěsy. Sańdźenu póndźelu mějachmy tu lětuschu wulku hońtwu. Cźopkeho piwa k ßnědanju ßo napiwschi 16 tšelzow a 30 honjerjow pschi „mordaŕskim dólcźku“ honicź pocźa. Hdyž bě ßo zyły lěß pschehonił, běchu hižo jeneho kanikla tšelili. To njebě wulku nadźiju sbudźazy sapocźatk. Posdźischo pak bě hońtwinske sboże hońtwjerjam pschihódnische. Na kónzu hońtwy bě 53 sajazow, 6 bažantow a 5 kaniklow satšélenych. Ssorny mějachu ßo s cźaßom s procha, wjele pak ßo jich s zyła njeje wohladało. Loni ßu tu 6. novembra 50 sajazow, 23 bažantow a 15 kaniklow potšéleli.

S Něhdźez. Kajke spodźiwne wězy ßu ßo w prjedawschich cźaßach stawałe, wo tym stara liscźina powjeda, kotruž pschipadnje do rukow dostach. Běsche w jenej wjesy młody pachoł, dźěło jeho wjeßele njebě, ale rad „wulkeho“ hrajesche a chzyshche wschitkim roskasowacź. Sso wě, so pschi tym samoženje ßo njepschisporja, ale jara, jara woteběrasche. Duž ßo młody knjesyk dopomni, so to tola rjenje njeje, ßam bycź, a wón won dźěsche, mjes dźowkami teho kraja ßebi tu najrjeńschu a najlubosnischu wubracź, a hlaj, wutrobje ßo namakaschtej. — Wulka kraßna hosćźina dyrbjesche bycź ßwjecźena, ale hdźe pjenjesy jow bracź? Nawoženja ßo na pucź da, pjenjesy pytacź; tu a tam drje podarmo klepasche, ale skónczńje tola ßmilnu žónsku wutrobu namaka, kotraž jemu tsi sta schěßnakow požcźi. Nětko běsche wscha nusa sapomnjena, nětko rěkasche: „Hopßa Rusa, kajka nusa, doma prósdne blaki, w korczmje połne saki.“ Zyła wjeß bu do korczmy proschena, blida ßo s wokschewjenjemi sa hosći kamachu; pschetoż w starych cźaßach niczo tak drohe njeběsche kaž dźenßa, ale ßo sa pjenjesy wjele wjazy dostawasche. Mjes tym pak, so zyła wjeß skakasche a ßo wjeßelesche, tamna wboha doma wo ßwoje schěßnaki žarowasche. Hacź je je hdy saßo dostała, wo tym tam niczo njesteji. — Wono je jara derje, so ßo w naschim cźaßu tajke wězy wjazy njestawaja. Tola to warnowanje, kotreż stara žołta papjera k tutemu podawkej pschistaji, njech też naschemu cźaßej a naschim hólzam do wuschow klincźi:

„Schtóż ßo myßle ženicź ma,
Njech ßo ßwěru postara,
So ma nusne kroschiki,
Tak ßylsow druhim njenacźini.

Se Schcźenzy. Leżomnosćze tudomneho knjeżeho kubła, kotreż je wěsty Hackemesser pódla Wyßokowskeho a Kolbicźanskeho knjeżeho dwora knjeni Rößingowej wotkupił, ßo pschedawaju. Pschi poßlednim pscheßadźowanju je ßo jutro pola abo łuki sa 350 hacź 715 hriwnow pschedało. Wscha hola, kotraž ßo bicź hodźi, ßo popuschcźa. Nowy wobßedźeŕ je dobru kup sčinił.

S Kißlizy. Pschi hońtwje je tu wóndano 25 hońtwarjow 8 ßornow a 8 sajazow potšélało. Po hońtwje bě wulkotna hosćźina. Na njej běsche, kaž něhdy pola Mortkowcźenjom, kotsiž s prósdneho pijachu. K pschikußowanju ßo ßněhowe kulki podawachu. S prósdnym brjuchom a cźichim duchom hońtwarjo domoj cźehnjechu.

S Pßowjow. Pschi poßlednjej hońtwje na Drobjanskim reběrje budźische ßo mohło wjetsche njesboże stacź. Direktor Budyskeje waggonoweje fabriki mějesche w holi dźěłacźerja Röślera, kotryž bě ßo jako honjeŕ najał, sa jeneho ßornika a do njeho tšěli. Röślera zyły schrótowy wutšěl do jeneje ruki a do nohow trjechi. Woßebje Röślerowa ruka je cźežko sranjena. Wona je ßylnje sacźekła a lěkaŕ njeje teho dla schróty hacź dotal s njeje swucźahacź mohł. Njesbožowny tšélz je swólniwy, jemu nastatu schkodu poknje sarunacź.

S Wojerowskeho wokrjeża. W poßlednim poßedźenju wokrjeßneho dnja je ßo wobsamkko, dawk na pschirostk hódnosćze najprjódzy na 8 lět s wuměnjenjom sawjesćź, so ma gmejnam pokoja tuteho dawka pschipadnyćź. Dale je ßo wobsamkko, so ma ßo sa powjetschenje hojeŕnje 60,000 hriwnow wudacź.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) 14lětneho hólza Balska, kotryž 22. junija tsi krowy s Rychwalda do Krjebje cźerjesche, bě schkitazy blach jeneho sa nim pschijědźazeho automobila k semi potorhnył. Hólz ßamo praji, so je jene automobilowe koło jeho nohu pschejeło; pschetoż kulzy stej khětro wobschkodźenej bykej. Automobiloweho wobßedźerja, gratmischtra Otu Pětra, bě Niscźanski kawniski ßud dla lohkomyßlneho cźělneho sranjenja k 50 hriwnam pjenježneho khostanja abo k jastwu na 10 dnjow saßudźił. Psched druhej instanzu wobskorżeny praji, so je hólz khětro pschěhnał, wo tym njemóże žaneje rěcźe bycź, so je ßo noha pschejeła, hewak budźische ßo hólzej noha rosmjatka. Hólz pak je zyle derje k lěkarjej do Niskeje hicź mohł. Wobskorżeny wo to proschesche, so bychu jeho wuwinowali; wón je s trubu satrubił, wón njeje njesboże sawinował. Powokanski ßud wußud kawniskeho ßuda wobkrucźi; wěste je, so je ßo hólz s automobilom potorhnył. Ssudnizy měnjachu, so je khostanje dźiwajo na schkodu, kotruž móża automobile naczinicź, hischcze jara mike.

× Lětßa 31. meje wjecźor mechanikus Max Böhm s Budyschina se ßwojim njewobßwětlenym motorskim kokom do sahrodnika Pierskalu s Krjebje, s jěsdnym kokom jědźazym, sawadźi. Sahrodnik pschi sraženju psches motorske koło pschelecźi a ßebi hornje cźeleßno skama a ßebi do hłowy wjazy ranow nadyri; lěkaŕ jeho hischcźe dźenßa hoji. Niscźanski kawniski ßud bě Böhmu, kotryž bě njesboże jenicźzy ßam sawinował, dokelž njebě ßwoje koło wobßwětlił a pscheposdže signale dawał, dla lohkomyßlneho cźělneho sranjenja k 40 hriwnam a dla njewobßwětlenja koła woßebje k 9 hriwnam pjenježneho khostanja saßudźił. Wobskorżeny bě ßo pschecźiwo wußudej powołał, na to pokasujo, so ma też sahrodnik winu na njesbožu, dokelž je ßo na wopacźnu stronu wuwinył. Powokanski ßud pak po nowym pschepytanju spósna, so je jenicźzy wobskorżeny njesboże sawinował. Duž ßo prěni wußud wobkrucźi.

Přilopk.

* (Hamtſki ẕudnik cẓeknył.) W Janſkim měſcẓe w Draždẓanach ẕo wulzy spodẓiwaju, ſo je hamtſki ẕudnik Schönfelder cẓeknył. Wón je 50000 hriwnow dołha ſawoſtajił; wo jeho ſamoženju je ẕo teho dla konkurs wotewrił.

* (Lědma wojak a hižo pſched wójnſkim ẕudom.) Do wojeŕſkeje ẕłużby w Zwikowſtim regimencẓe cẓiſko 133 ſaſtupiwſchi je někotre dny posdẓiſcho 21lětny moleŕ Kaſper ſ Cunnersdorfa njepſchemyẕlene tryſki ſworak, kotreẓ jeho pſched wójnſki ẕud pſchiwjedẓechu. Hacẓ runje běchu ẕo jemu dẓeń po jeho ſaſtupjenju wójnſke artikle cẓitaŕe, a wón wjedẓeſche, ſo je wojakam ſakaſane, ſozialdemokratiſke ſmyẕlenje na ſjawne dawacẓ, ẕebi wón wſchelake njepſchemyẕlene rěcẓe dowoli, jako: „Njewěŕcẓe do wojeŕſkeho humbuga!“ Druhi krócẓ wón rjekny: „Sswój ſwjaſk ẕebi wyẕoko waẓu, pſchi bliẓſchej ſkładnoſcẓi ſe ẕłużby cẓeknu.“ Teẓ wón wo wojeŕſkim „klimbimje“ rěcẓeſche a podoffiẓéra, kotryẓ jeho roswucẓowaſche, wón „hłupeho kharlu“ mjenowaſche, kotryẓ jemu njeẓměł niczo prjódk cẓinicẓ. Wo jenym druhim podoffiẓérje wón wuẓměſchujo rjekny: „Tón je mi tón najlubſchi, tón je najwjetſchi ſtóſtnik!“ Wójnſki ẕud wobſkorẓeneho, kotryẓ bě jako hubak a ſawjednik woſnamjenjeny, k jaſtwu na tſi měẓazy ſaẓudẓi.

* (Wojeŕſki cẓeknjeńẓ jako paduch.) Tele dny w nozy w pisarni jenych klamow w Kamjenizy (Chemnitz) mkodeho cẓłowjeka lepichu, hdyž ẕo wón runje do jeneho pjenjeẓneho khamora łamaſche. Paducha ſajachu. Pſchi pſcheẓłyſchenju ẕo wón jako wojeŕſki cẓeknjeńẓ ſ Zwikowſkeho pěſcheho regimenta wupokaſa. Wón bě ẕo najprjedy do Lichtenſteina-Callenberga podał, hdyẓeŕ bě ẕo najprjódzy do domu jeneho prjedawſcheho dẓěłodawarja dobył a ẕebi tam ziwilnu draſtu kradnył. W Kamjenizy chzyſche ẕo wón ſ trěbnymi pjenjeſami ſaſtaracẓ, ſchtoẓ pak ẕo jemu njeje poradẓiło.

* (Tworownja ẕo ſaẓypka.) Cẓeẓke twarſke njeſboże je ẕo w Paderbornje ſtało. Nowotwar tworownje Steinberga a Grünebauma, kotryẓ bě ẕo ſe ẕeleſnym betonom wuwjedł, ẕo ſ dẓěła ſaẓypny. Dweju dẓěłacẓerjow morweju ſ rospadankow wucẓahnychu, ſcheſcẓo druſy dẓěłacẓerjo ẕo cẓeẓko ſranichu.

* (Mordarſtwo.) 38lětny monteur Bergmann w Hamburgu je ẕwojej 26lětnej ẕonje, mějecẓelzy pſchedawarnje běłych tworow, ſe ẕekeru nop rosſchcẓěpił a potom cẓeknył. Wón ju winowaſche, ſo je jemu jěd do jědẓe ẕypka.

* (Rubjeẓny nadpad w Lipſku.) Sańdẓenu póndẓelu wjecẓor 1/2 7 hodẓin ſtaj w Lipſku dwaj njeſnataj mużej poẓelnikej tworoweho ſarjadniſtwa Draždẓanſkeho dwórniſchcẓa na pucẓu ſ filiale tworoweje kaẓy do hłownеje tworoweje kaẓy kožanu toſchu ſ 2330 hriwnami hotowych pjenjes ſ mozu wutorhnyłej. Rubjeẓnikaj ſtaj ſ toſchu pſches żeleſniſke kolije k Braniborſkej dróſy cẓekłoj. Na wuẓlědẓenje rubjeẓnikow je polizija 300 hriwnow myta wuſtajiła.

Kaẓ ẕo ſda, je ẕo rubjeẓniſtwo hižo pſched dlějſchim cẓaẓom wotmyẓliło. Nadpadnjeny poẓelnik powjeda, ſo je ẕo hižo pſched tydẓenjom ras wjecẓor pſches někotre pſches pucẓ ſcẓehnjene groty cẓiẓnył. Sso wohladawſchi je na dobo ſady ẕebje muża widẓał, kotryẓ ẕo ſkoku ſawrócẓi a cẓeknу.

* (W ſtudni ẕo tepił.) We Wětrnizy pola Wojerez je ẕo wobẓaromne njeſboże w ẕwójbje żeleſniſkeho dẓěłacẓerja Bjedricha ſtało. Tam ẕo ẕobotu ſchtyrilětny ẕynk ſhubi. Hdyž běchu jeho po zyłej wẓy pytali, wjecẓor teẓ do jeneje ſtareje ſtudnje pohladachu. Tam ſ wjerćha wody dẓěſcẓowa měza płuwaſche. Posdẓiſcho na dnje ſtudnje dẓěſcẓowe cẓěło namakachu.

* (Zyankaliowe liſty.) Wojeŕſka wyſchnoſcẓ ſańdẓenoſcẓ wyſchſcheho leutnanta Hofrichetra w Linzu, kotryẓ je pjecẓa nowopomjenowanym offiẓéram awſtriſkeho generalneho ſtaba zyankaliowe pille póẓłał, pſchepytowacẓ dawa. W lěcẓe 1904 je ẕo Hofrichter pjecẓa ſ dẓowku jeneho duchowneho w Ssedmohórſkej potajnje ſwěrowacẓ dał. Posdẓiſcho je wón ſ njej do Cẓech wotjěł, hdyẓeŕ je jej pjecẓa ſ zyankoliom ſawdał.

* (Pjecẓore mordarſtwo.) Na jenym kuble we wẓy Jully w Franzowſkej ẕu kubłoweho najeńka Verriera, jeho żonu, jenu ẕłużobnu dẓowku a dweju cẓeladnikow ſtónzowali. Jeneho tſecẓeho hródẓneho cẓeladnika ẕu cẓeẓko ſranjeneho do hojicŕnje pſchinjeẓli. Mordarſtwo ſtaj dwaj cẓeladnikaj ſe Schwizy, Joſef Jaquinard a Joſef Birni, ſkucẓiłoj, kotrajẓ běſchtaj ẕo do Franzowſkeje pſchiſtajiłoj. Jimaj bě ẕo ẕłużba wupowjedẓika, tola wonaj po ſdacẓu ẕwoje dẓěło w połnej pſchesjenoſcẓi ſ druhimi cẓeladnikami ſměrom dale cẓinjeſchtaj. Pjatk wjecẓor wokoło 7 hodẓin jedyn ſ njeju najeńka Verriera do hródẓe ſawoła, ſo by ſa jenym khorym bykom pohladał. Hdyž najeńk do hródẓe ſtupi, ẕo na dobo někotre krócẓ ſ revolwra wutſěli. Cẓeladnikaj běſchtaj ẕwojeho hoſpodarja ſatſělikoj a na ſemi leẓazeho ſ motyku hiſcẓe doraſyſchtaj. Tſělenje najeńkowu żonu do hródẓe pſchiwabi. K wjecẓeri kryte blido woſtajiwſchi wona ſa ẕwojim mużom pſchiběẓa. Teẓ ju mordarjej ſatſěliſchtaj a ſ motyku ju do hłowy bijo doraſyſchtaj. Najſtarſchi cẓeladnik, 64lětny Buſſoni, na proh hródẓe ſtupi, ſo by pohladał, hdẓe hoſpodaŕ woſtawa. S jenym wotmachom jemu jedyn ſe ſłóſtnikow ſ motyku nop roſraſy. Dwaj druhaj cẓeladnikaj, 16lětny Bonny a 18lětny Imbert, kiž njeběſchtaj niczo wo ropocẓe ẕłyſchałoj, w deleńzy ẕedẓo ẕebi powjedaſchtaj. Mordarjej wot wonka na njeju wołaſchtaj: „Pójtaj won! Chzemoj mamaj něſchto pokaſacẓ.“ Hdyž ſ durjemi won ſtupiſchtaj, jeju ſłóſtnikaj, kotrajẓ tam łakaſchtaj, k ſemi poraſyſchtaj. Bonny bě hnydom morwy, Imbert ſ někotrych ranow krwawjo, bě tak duchapſchitomny, ſo cẓinjeſche, jako ſo by morwy był. Na khwilu bě wón jeniczki, kotryẓ żałoẓny podawk ẓiwy pſchětra, tola teẓ wón móże kóẓdu hodẓinu wumrjecẓ. Na zyłym dworje bě pódła mordarjow jenoẓ hiſchcẓe kuchaŕka Marja Goquetez ẓiwa a njeſranjena, ẕylna 22lětna holza, kotraẓ pſchi pjezaku ſtejo wjecẓeŕ warjeſche. Mordarjej k njej dẓěſchtaj, a mjes tym ſo jedyn ſ njeju ſ holzu powjedaſche, jej druhi wot ſady krk pſcherěſny. Wona bě hnydom morwa. Sranjeny Imbert njeſbożownu ſakſchikyncẓ ſaẓłyſcha a pytny, kak ſłóſtnikaj jejne cẓěło nimo wlecẓeſchtaj a do ſtudnje cẓiẓnyſchtaj. Po tychle krwawnych njeſkutkach mordarjej bjes ſadẓěmka kubło wurubicẓ poczeſchtaj. Pſchi tym wonaj najeńkowej dẓěſcẓi nadeńdẓeſchtaj. Najprjedy chzyſchtaj teẓ jej ſkónzowacẓ. Praſcheſchtaj ẕo jej: „Staj něſchto widẓałoj abo ẕłyſchałoj?“ Dẓeſcẓi wotmolwiſchtej, ſo niczo njewěſtej. Duẓ jimaj njekraẓnikaj ẓiwjenje woſtajiſchtaj. Mjes tym bě ẕo cẓeẓko ſranjeny Imbert na ſemi hacẓ k ẕuẓodnemu domej dowalał. Schěroki krwawny ẕłěd ẕo po jeho pucẓu cẓehnjeſche. Ssuẓodẓa ſ tſělbami na dwór pſchiběẓachu. Mordarjej ſ poẓlednizu cẓeknyſchtaj, woſtajiwſchi dwaj kaſchcẓej połnej narubjenych wěẓow ſtejo.

Scẓěhowazu nóż ſtóſtnikaj w jenych kerkach pſchenozowaſchtaj. W jenej wẓy ẕo ſe ẕwinjaẓym plezom a khlěbom ſaſtaraſchtaj a ẕo potom ſaẓo do lěẓa wrócẓiſchtaj.

Hakle njedẓelu ẕu mordarjow Jaquinarda a Birnia w lěẓu pola Sswj. Bienneméra, dwě mile wot Tonnerera, wuẓlědẓili a ſajeli. Kubleŕ Leithaner na hońtwje w kerkach dweju njebrodateju pacholow wohlada, kotrejuż wón po wopiſanju jako mordarjow ſpósna. Se ẕwojej tſělbu ẕo do njeju ſameŕiwſchi jeju wón nuſowaſche, pſched nim do wẓy hicẓ, a wonaj ẕo pſched gmejnſkim pſchedſtejiczerjom mordarſtwa wuſnaſchtaj. Pſchi tym ẕo pjatnacẓelětny Bieni khwaleſche, ſo je wón ẕam ſchtyrjoch cẓłowjekow morił.

Pſchi pſcheẓłyſchenju dale prajiſchtaj, ſo ſtaj chzyłej do Afriki hicẓ. Tam ſtaj chzyłoj cẓornocham ſchkleńczane parle a podobne wěẓy pſchedawacẓ, kotreẓ byſchtaj ẕebi ſa tuni pjenjes nakupiłoj. Na tajke waſchnje ſtaj chzyłoj wobohatnycẓ.

* (Wopor loda.) Na knjeẓim hacẓe w Radlinje pola Jagocẓina w Pósnańſkej ẕo ſchtyrjo ſchulſzy hólzy pſchepadnychu, kotſiż běchu ẕo na cẓeńki łód ſwěrili. Na jich na pomoz wołanje macẓ pſchepadnjeneho 11lětneho hólza Frajaka pſchiběẓa. Żonje ẕo poradẓi, tſjoch zuſych hólzow ſhrabacẓ, jejny ẕamẓny ẕyn pak ẕo pſched jejnymaj wocẓomaj pod lodom ſhubi a ẕo tepi. Wona ẕama a cẓi tſjo hólzy móẓachu ẕo jenoẓ ſe ſpěſchnej pomozu jeneho dẓěłacẓerja wukhowacẓ.

* (Schto komet pſchinjeẓy?) Komet, pſched krótkim cẓaẓom na Heidelbergſkej hwězdarni wuẓlědẓeny, je tónẓamy, kotryẓ je hižo pſchi Khryſtuẓowym narodẓe mudrym ſ rańſcheho kraja ẕwěcẓił. Temule kometej ẕo nětkole, prjedy hacẓ ẕo naſchimaj wocẓomaj pokaże, njedobre rěcẓe do prědka ſcẓelu. Mjes druhim je wón pjecẓa ſemjerẓenje a wichory a njenormalne wjedro ſawinował, kotreẓ ẕmy poẓledne měẓazy měli. „Żurnal britiſkeho hwězdaŕſkeho towaŕſtwa“ pak komet wot tuteje winy wucẓiſcẓa a wón tele ſjewjenja pſchirody pſcheměnjenjam na planecẓe „Marſu“ pſchipiẓuje; wone ſa to rěcẓa, ſo je ẕo w poẓlednim lěcẓe na tymle planecẓe mózne pſchewrócẓenje ſtało. Wot septembra 1892 njeje ẕo Mars ſemi tak pſchibliżił, kaẓ w tutym lěcẓe, tak ſo móẓachu hwězdarjo pſchihódnu ſkładnoſcẓ podeńdẓenja na nim wobkedẓbowacẓ. Tele podeńdẓenja, kotreẓ ẕu ẕo na Marſu podaŕe, w ſnatej ſańdẓenoſcẓi ẕwojeho runjecẓa njenamakaju. W cẓěmnobarbnych dẓělach ẕu ẕo mózne pſcheměnjenja ſtaŕe, kotreẓ ẕu planetowy napohlad zyle pſchetworiŕe. Cẓmowy żołty ſchlewjeŕ zyłe dẓěłe jeho ſwjeŕſchnoſcẓe ſawodẓewa. W auguſcẓe móẓachu ſpósnacẓ, ſo ẕo ſtrona planetoweho połodniſcheho dẓěła wupuſcẓowaſche; hobrſzy ſchěroka cẓorna roſpuklina bě tam naſtała. Ssnadẓ

ßu tele revoluzije na planetu Marsu ſczěhwki njenormalnych elektriſkich wobſtejnoſczow na ßkónzu, wone pak ſ kometowym pſchikhadom njeſwißuja.

Pucz kometa, kotryż ßo w bliżſchim czaßu wocżakuje, bě hwěſdaŕ Halley w lěcże 1682 wobliczik. Wón teho dla Halleyſki komet rěka, każ bě Halley wobliczik, bě ßo komet w lěcże 1795 a 1834 naſchej ſemi ſaßo pſchibliżik. Sso ßamo wě, ſo ßo tež nětko ſaßo praſchenje rospomina: Je kónz ßwěta bliſki? Sſkawny Pariżſki aſtronom Flammarion piſche, ſo ßo komet k ſemi ſ wulkej ſpěſchnoſczu bliži. 20. haprleje 1910 budże komet 56 mil wot ßkónza ſdaleny. Hacż do tuteho dnja budże wón rano pſchi ſkhadżenju ßkónza jako jutrniza widżecż, ſo by poſdżiſcho po khowanju ßkónza ſ wjeczornej hwěſdu (wjeczorniczku) byk. Najſkerje budże w tutym czaßu kometowy napohlad jara nadpadny. Dokelż kometowe pruty ßo druhdy na 20—35 milijonow milow wupſcheſczeraju, je mózno, ſo ßo ſemja do tuteho hobrſkeho pruta na někotre hodżiny ſawali. Kometowy prut pak je tak lohki a czeńki, ſo je ſemina atmoſſära porno njemu czeżka każ wokoj. Wón móże ßo ſ mhku pſchirunacż. pſches kotruż jena lokomotiwa ſ najwjetſchej ſpěſchnoſczu jědże. Hižo w lěcże 1819 a 1861 je prut jeneho kometa ſemju pſchekſchižik, pſchi czimż je na ſemi wſcho směrom a w rjedże woſtako.

* (Rubježny nadpad w ſpěſchnym żeleſniſkim czahu.) Ssobotu w nozy amerikanſka knjeni Adelheid Siepenbergowa ſ New-Yorka ſe ſpěſchnym czahom ſ Hamburga do Katowiz w Hornjej Schleſyſkej jědżeſche. Hdyż ßo czah k městu Bytomej bliżeſche, ſ nuſnikowymi durjemi nadobo muż wuſtupi, kotryż bě ſ czornej larvu ſababjeny a żeleſniſku draſtu wobleczeny. Wón wuſtróżanej knjeni revolver pſched hkowu dżerżo ſawoka: „Pjenjeſy abo żiwjenje!“ Prjedy hacż ßo knjeni ſe ſtróżelow ſhraba, bě jej rubježnik ſ ruki toſchu wutorhnyk, w kotrejż ßo 300 hriwnow němſkich pjenjes, dale 25 dollarow a drohotna brillantowa broſcha ſ pjeczimi kamjenjemi namakachu. Broſcha je pjecża 200000 hriwnow hódna. Kak bě nadpadnik czah wopuſchczik, njemóżeſche knjeni rjez, dokelż bě wona po nadpadże khwilu ſ womoru wobjata. Hdyż czah do Bytoma pſchijědże, bě ßo wona ſaßo ſhrabaka a dwórniſchczowej poliziji powjeſcż wo nadpadże da. Polizija je na wußlědżenje rubježnika 1000 hriwnow myta wuſtajika.

* (95000 hriwnow ſa jenu pliſtu.) W Barlinje běſchtaj knihikupżaj Hausmann a Hartmann lěkarja dr. Lipliawſkeho tak wupliſtowakoj, ſo bě tón na dołhi czaß ſkhorik. Hartmanna teho dla k jaſtwu na wjazy lět ſaßudżichu, mjes tym ſo Hausmanna wuwinowachu. Dla ſarunanja ſchkody bě dr. Lipliawſki Hartmanna tež hiſchcże pola zivilneho ßuda wobſtorżik. Mjes tym ſtej ßo wobej ſtronje ſwouka ßuda rosrunakoj. Knihikupz Hartmann dr. Lipliawſkemu 95000 hriwnow ſarunanja ſapkacżi.

* (Sliwk.) W Mazedonſkej na Balkanje ßu ſańdżenu njedżelu ſliwki a wichory ſakhadżake. Wardarſka rěka je dwaj żeleſniſkaj moſtaj podmlěka, tak ſo je ßo wobkhad po żeleſnizy ſaſtajicz dyrbjak.

* (Wulki woheń w Valdiviju.) Chileſke wikowarſke město Valdivi je ßo ſ wulkim wohnjom wupuſcżiło. Twarjenje dweju němſkeju bankow, někotre němſke wikowarnje a zkonownje ßu ßo ſ pkomjenjemi ſniczike.

Dary za Serbski Dom w Budyšinje.

Dotal je so w lěće 1909 zaso nahromadźiło: 348 hr. 23 np.

Dale za njón darichu:

Město palmy abo wěnca na row našeho zemrěteho basnika Jakuba Barta-Čišinskeho pósłachu dale:	
1. Präsidium a Rada Král. města Prahi	84 hr. 84 np.
2. Měšćanska Rada města Kraloweje Dwór	16 hr. 80 np.
3. Sobustaw M. S. k. univers. professor Wlad. Francew	2 hr. — np.
4. Sobustaw M. S. k. Dr. med. Lašenko w Charkowje	2 hr. 15 np.
Naša Syrotka	— hr. 50 np.
W 50. čisle „Katholskeho Posoła“ lěta 1909 hižom kwitowane:	
C. Michałec	— hr. 50 np.
Hromadźe:	455 hr. 2 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje
zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Drjewowa awkzija

na **Minakalſkim rewěrje.**

Wutoru 21. dezembra 1909 dopołdnja $^1/_2$**10 hodżin** ma ßo tam

50 khójnowych ſchtomow a klozow,
50 ſchmrěkowych ſchtomow a rěblowe drjewo,
3 hromady khójnowych żerdżow,
5 „ ſchmrěkowych żerdżow,
19 rm. khójnowych ſchczěpow,
33 „ „ kuluchow,
130 khójnowych dołhich hromadow

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacż.

Sapoczatk pola Adolfſkeje Hěty.

W Minakale, 15. dezembra 1909. **Mauke.**

Drjewowa awkzija.

Wutoru 21. dezembra ma ßo na **Hrodźiſchczańſkim rewěrje**

57 tołſtych khójnowych dołhich hromadow

ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacż.

Sapoczatk dopołdnja w 10 hodżinach w ſadnich kerkach.

Uhras, hajnik.

Nowa knižka.

W komiſſiji »Raja« je 1. czišło »Knihownje Raja« wuſchło:

Jězuskowy narod.

Jěſußkowym bratſikam a ßotſiczkam poda M. N. R.

Rjana knižka je ſ wobraſkami wupyſchena a płaczi jenoż **25 pf.** Doſtanjecże ju pola Ssmolerjez w Budyſchinje.

Kupujcże, Sserbja, najprjedy ßerbſke ſpišy! Dawajcże Waſchim dźěczom ßerbſke knihe do rukow!

Dźěłaczérki

derje ßo płaczaze dźěło namakaja

w porzlinowej fabrizy
w Margareczinej Hěcże.

Wuſtojne ſchwalcże

na ßuknje a taille,

też **pomozniży** a wuſtojne **ſchijérki ſ maſchinu** pyta

Hana Jentſchowa na Moltkowej dróży 8.

Do Worklez!

Chcżecże-li derje a tunjo kuricż, dha kurcże moje

4pjenjezkowſke zigary,

kotrež ßu ßo někotre lěta derje wuležake. Dale poruczam ßwój wulki ſkład tunich

tobakowych trubkow.

J. Rjelka we Worklezach.

Do Klětneho!

K ſapoczatkej kupowanja ſa

hodowne pjecżenje

poruczam najlěpje ßo pjecżazu

!pa. pſcheńczny muku!

zokor, rózynki, mandle atd.,

prima ßuche drožđże

po najtuńſchich płaczišnach.

Dwójne rabattowe ſnamki

hacż do 24. dezembra.

Ullrich,

pſchedawarnja kolonialnych a měſchanych tworow.

Boża nóz,

hiſtorija wot naroda naſcheho Sbóżnika atd. ſa liturgiſke hodowne Boże ßkužby, wot **J. Jakuba,** fararja, 9. wudawk, pola M. Ssmolerja po 3 np. doſtacż.

K 1. januarej

mamoj hiſchcże **4800** mk. privatnych pjenjes a něhdże **1000** mk. wuſtawnych pjenjes na dobre hypotheki wupożczicż.

Telefon 675. **J. a E. Koban** pſchi żitnych wikach 4.

Pišarnja

ſa kupne, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej dróży čo. 1

po 1 ſkhodże, hoſczenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Rjane wobydlenje

je hnydom na pſchenajecże w Kukowje pola czaßnikarja **M. Mille.**

Bethlehem w ßerbſkim domje.

Cześćenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſćži k wjedźenju dawam, ſo ßym w Budyſchinje w ſali ßerbſkeho doma pſchi lawſkich hrjebjach cźišło 2 (ſnutſkhodom pódla ßerbſkeho doma)

wot **njedźele 19.** hacź do **31. dezembra 1909**

wulki Bethlehem abo Jeſußowe žiwjenje

wot naroda hacź do njebja ſtpicźa wuſtajił.

To njejßu žane wobraſy, ale jenož wumělšzy ſ drjewa wurěšane kraßnje wumolowane figury, wjelelětne ſćerpliwe dźěło, pódla teho wjele druhich wumělšzy wurěšanych wěžow, na pſchikład Babelſki tórm, kiž ſ 2500 dźělow wobſteji, krajiny, kupy, ſkaliny, twarjenja, hrody, pomniki atd., bjes konkurrenzy w zykym kraju.

Wuſtajeńza je jara powucźaza a hladanja hódna ſa kóždeho, wulkich a malych.

Sala je kraßnje wupyſchena a cźople wutepjena a wjecźor kraßnje wobßwětlena.

Duž lubi Sserbja, dźicźe na Bethlehem, wón je wſchědne dny wotewrjeny dopołdnja wot 9 hacź wjecźor do 11 hodźin a ßwjate dny popołdnju wot 2 hodźin hacź wjecźor do 11 hodźin.

Placźiſna ſa boroſćenych 25 up., ſa dźěćži jenož 10 np.

Wo bohaty wopyt podwólnje proßy

Handrij Sſymank.

Khwaćanske serbske towarſtwo

změje da-li Bóh, njedźelu za tydźeń, **druhi dźeń hodow,** popołdnju w **4** hodźinach swoje **posedźenje** w Hustec hoſćencu w Khwaćicach. Wšě sobustawy ſo najlubozniſo přeproša, też hoſćo ſu nam ſtajnje lubje witani. Dla wobzamknjenja lěta ſo wšě sobustawy wočakuja

předsydſtwo.

Jutrnica,

serbske tow. za Njeswačidło a wokolinu,

změje jutře **njedźelu 19. hodownika** pop. w **4** hodź. pola Weberec w Njeswačidle swoju měsačnu zhromadźiznu.

Přednošk je nam přilubjeny.

Přińdźće wšitcy a přiwjedźće nowych sobustawow a hoſći sobu. **Předsyda.**

Žeńtwa.

Wudowz w ßrěnich lětach, rjemjeßlnik po powołanju, chze ßo ſ njewoženjenej žónſkej abo wudowu ſe ſamoženjom ſeſnacź. Woženjenje do wobkhoda njeje wuſamknjene. Poſkicźenja chzyće ßo pod A. R. we wudawarni Serbskich Nowin wotedacź.

Słoty žonjazy cźaßnik

ſe ſkotym rjecźaſom je tunjo na pſchedań. Bliżſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Khěža cźo. 7 w Lětonju

ſ bróžnju a hródźu a něhdźe $1\frac{1}{4}$ kórzom leżomnoſćze je hnydom na pſchedań. Dalſche darmo wukaſuje

Libſch, aktuar ſw. ßk.

Wobydlenje

je na pſchenajecźe w Nowych Boranezach cźišło 3.

Hólz, kotryż chze pjekarſtwo nawuknycź, móže do wucźby ſtupicź. Tydźeńſzy 1 hriwnu ſarunanja.

A. Bieſold, pjekarſki miſchtr, na bohatej haßy.

Kuchařki, ſtwinſke a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerſke ßwójby pyta hnydom a k nowemu lětu pſchiſtajeńka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

Pſchiſtojna dobra

ßłužobna holza

ſa wyßoku mſdu do ßerbſkeje fary na wßach bórſy pytana. Liſty wod M. M. na redakziju Serb. Nowin.

Wutrobna prózstwa.

Nowe lěto steji zaso před durjemi. Lěta dołho su so k »Božemu Dźěśću« a k Nowemu Lětu za naš luby »**Serbski Dom**« dary składowałe. Husto je so tak na 600 hriwnow a wjacy nahromadźiło, poslednje lěto pak bohužel jenož 180 hriwnow.

Je skoro, jako by swjaty woheń za naš »**Serbski Dom**« cyle wuhasnył. A tola trjebamy hišće wjele pjenjez, prjedy hač móžemy prajić: nětko je Serbski Dom naš. Dla powyšenja danskich pjenjez smy lětsa 1000 hriwnow danje wjacy zapłaćić dyrbjeli kaž druhe lěta.

Tuž wukupmy so lětsa zaso z horliwoſću prjedawšich časow wot wšěch pisnych nowolětnych zbožopřećow z tym, zo šćedry dar wótčinskeje lubosće woprujemy za naš »**Serbski Dom!**«

Čim wjacy Wy za naš krasny dom woprujeće, ćim wjacy wón ponjese a ćim lěpje budźemy z wudawanjom dobrych knihow a časopisow mjez lubymi Serbami hajić móc **křesćansku wěru** a **swěrnu lubosć** k **wótčinje** a **narodej.**

Tak čini kóždy, kiž tutón naš »Serbski Dom« podpjera, Bohu spodobny skutk.

Wšitke nowolětne dary budźemy w »Serb. Nowinach«, w »Katholskim Pósle« a we »Łužicy« kwitować.

Tuž woprujmy kóždy po swojich mocach a ze šćedrej ruku »Bohu k česći a Serbam k wužitku!«

W Budyšinje, 12. decembra 1909.

Farař **Jan Křižan,** předsyda M. S.
Farař **Mikławš Žur,** sekretař M. S.
Prof. Dr. **Muka,** redaktor Čas. M. S.
Michał Cyž, zarjadnik M. S.

Boża dobrota wobradźi namaj dźensa

strowu holčku.

We Wochozach, 14. decembra 1909.

Farař **Świela** a mandźelska.

Rěſniſkeho wucźobnika,

ßyna cźeßneju ſtarſcheju, pſchichodne jutry pyta

Ernſt Löhnert
w Makum Wjelkowje.

Sſłużobna holza,

ſ najmjeńſcha 18 lět ſtara, ßo k nowemu lětu pyta na Michałſkej farje w Budyſchinje na jerjowej haßy 15.

Wſchitkim tym, kotſiž ßu naju lubu, drohu

knjeżnu ßotru Emku

w žiwjenju lubowali a pſchi wumrjecźu cźeſcźili pſches pſchewodźenje k poßlednjemu wotpocźinkej, pſches bohatu, luboſnu rowowu pychu, — wſchitkim też tym, kiž ßu namaj ſrudnu wutrobu ſ poſběhowazymi ßłowami troſchtowali, wuprajimoj ßwój wutrobny **dźak.** Woßebje ßo dźakujemoj knjeſej fararjej Rädźi a towarſchkam něhduſcheho ßerbſkeho towarſtwa knjeżnow w Njeßwacźidle.

Bóh ſapłacź ßam wſchu nam wopokaſanu luboſcź ſe ßwojim adventſkim žohnowanjom a ſe ßwětłym hodownym wjeßelom.

W Budyſchinje a Draždźanach,
13. hodownika 1909.

Jurij Jakub, farař,
dr. **Jan Jakub,** dwórſki radźicźel.

(K temu cźišlu ſchtyri pſchiłohi.)

Prěnja pschiłoha k cźišłu 51 Serbskich Nowin.

Sobotu 18. dezembra 1909.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach

13. dezembra 1909.

Płacź su za zentnar a hriwnasch.

Skótne družiny a wosnamjeńenje.	Žiwa hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 6 lět	42–45	78 81
awstriske	45—49	81—86
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	38–41	74 77
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	33–37	69 73
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	26–32	68 67
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	40–43	72 76
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 7 lět	36—39	67 71
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	31–35	61—66
4. ßrěnjo pißowane kruwy a jałojzy	25 30	55–60
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	46—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	39 42	69 73
2 ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	30 38	66 68
3. ßnadnje pizowane	30 35	60 65
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ młokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	48–51	78 81
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	44–47	74 77
3. ßnadnje wuwite wot zyza	38–43	68—73
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſchchiženjow w starobje hacź do $1\frac{1}{4}$ léta	59–61	76–78
2. mjaßne	56 58	73—75
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	52–55	68—72

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 11. dez. 1909. wot hr.	np.	hacź hr.	np.	W Lubiju. 16. dez. 1909 wot hr.	np.	hacź hr.	np.
Pschenza . . . . bela	—	—	—	—	10	—	10	60
" . . . . žołta	—	—	—	—	9	80	10	40
" nowa	10	30	10	50				
Rožka	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa	7	69	7	88	7	50	7	80
Jećmjeń . . . 50 kilogr.	8	25	8	50	8	—	8	50
Wows nowy	7	80	8	10	7	30	7	60
Hróch	12	—	15	—	12	50	17	—
Woka	10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły	15	50	16	—	16	—	17	—
Hejduschka . .	19	—	19	50	20	—	22	—
Běrny	2	20	2	60	2	30	2	50
Butra . . . . 1 kilogr.	2	60	2	80	2	60	2	80
Pschenična muka 50 "	11	25	20	50	19	75	20	50
Ržana muka . . 50 "	9	50	13	—	13	75	14	50
Ssyno . . . 50 "	5	—	5	50	4	50	5	—
Ssłoma . . 100 "	5	40	5	67	5	—	5	—
Proßata 774 schtuk, schtuka	10		25					—
Pschenične wotruby } 50 kilogr.	—		6	25	6	30	6	70
Ržane wotruby } 50 kilogr.			6	50	6	50	6	80
Pschenični gris } 50 kilogr.			6	50		—		—
Ržany gris } 50 kilogr.	—		7	50				

Na burzy w Budyschinje pschenza (bela) wot — hr. — np. hacź — hr. — np. pschenza (žołta) wot 10 hr. 40 np. hacź 11 hr. — np., rožka wot 8 hr. — np. hacź 8 hr. 50 np., jećmjeń wot 8 hr. 40 np. hacź 8 hr. 80 np., wowß wot 8 hr. 10 np. hacź 8 hr. 30 np.

W Budyschinje płacźeshe: kórz pschenizy (bela) po 170 punktach — hr. — np. hacź — hr. — np., žołta — hr. — np. hacź 10 hr. 15 np., nowa: 17 hr. 51 np. hacź 17 hr. 85 np., kórz rožki po 160 punktach — hr. — np. hacź — hr. — np. nowa: 12 hr. 31 np. hacź 12 hr. 60 np., kórz jećmjenja po 140 punktach 11 hr. 76 np. hacź 12 hr. 11 np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu.

16. dez. 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 40 np. hacź 7 hr. 60 np., pschenza wot 10 hr. 30 np. hacź 10 hr. 50 np. jećmjeń wot 7 hr. 50 np. hacź 7 hr. 80 np, wowß wot 7 hr. 50 np. hacź 7 hr. 90 np., jahły wot 6 hr. — np. hacź 17 hr. — np. hróch 15 hr — np., ßyno 5 hr. 60 np., běrny 2 hr. 60 np., ßłoma (100 kilogr.) 6 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacź 2 hr. 80 np.

Wjedro w Londonze 17. dezembra: Deschcź.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 4. njedźelu adventa rano w 7 hodź. farar Räda ßerbsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodź. duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźenske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Křćeni

W Michalskej zyrkwi: Hana Martha, khorle Augusta Gablera, dźěłacźerja we Wurizach, dź. — Pawoł Richard, njemandź. ß. we Wulkim Wjelkowje. — Erich, Gustava Emila Venusa, młynka w Hrubjelčźizach, ß.

Zemrjeli:

W Michalskej wotzadze 9. dezembra: Khorla Alfred, khorle Augusta Fröby, fabrikskeho kowarja w Dobruschi, ß., 3 m. 11 d. — 10. Erich, Gustava Emila Venusa, młynka w Hrubjelčźizach, ß. 1 hodźinu. — Khorla August Klimant, fahrodnik w Sajdowje, 62 l. 3 m. 5 d. — Richard Mikaniz, schulski hólz na Ssokolzy, 9 l. 4 m. 10 d. — 12. Jan Michalk, žiwnoscźeł a wjeßny ßudnik w Delnjej Kinje, 72 l. 11 m. 12 d. — 14. Jurij Ssuschka, leżomnoscźeł a korczmaŕ na Zidowje, 84 l. 2 m. 27 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

4. njedźelu adventa smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodź. farar Kschiźan ßerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodź. duchowny Voigt ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. Božu nóz budźe wjeczor w 7 hodź. ßerbska liturgiska Boża ßłužba.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

4. njedźelu adventa smeje rano we 8 hodź. farar Domaschka ßerbsku spowjedź, duchowny Bójź dopołdnja w 9 hodź. ßerbske a $\frac{1}{2}$11 hodź. němske prědowanje. Pjatk wjeczor w 7 hodź. smeje duchowny Bójź ßerbsku Božu nóz.

Kedźbu kołoješdni!

Dla rumowanja mojeho hobrskeho sklada wjele ponižene płaczišny

mantle po 1 mk. 85 np. hacź $5\frac{1}{2}$ mk.,
ßylne hórske pschikrywy po $5\frac{1}{2}$ mk.,
ßedła po 1 mk. 85 np., **wodźidła** po 2 mk.,
nohate plumpy po 80 np., **pedale** po 1 mk. 25 np.,
karbidowe latarnje po 1 mk. 65 np.,
ßylne mužaze koła po 65 mk., 1 léto rukowanje,
žonjaze koła po 75 mk., 1 léto rukowanje.

Wopomnźe! To ßu fabrikske płaczišny.

Bjerjemy kóždu tworu wróczo a wróczamy pjenjesy, hdyž kupzy njejßu spokojom.

Žadajcźe ßebi mustry na tydźeń k wobhladanju.

Schijaze a žimaze maschiny.

Industrija Jankowych jesdnych kołow a maschinow

na Mužakowskej drósy 4,

najwjetscha pschedawarnja tejele družiny w Budyschinje.

Wuporjedźernja, emaillowarnja a saniklowarnja.

Trjebane koła ßo do płaczenja bjeru.

Trjebane mužaze a žonjaze koła ßu stajnje naskładze.

Czesku brunizu

(wuhlo)

Słokomorowske salonowe, worjechojte a kósłkojte brikety, schlesyski koaks

po tunich dnjowych płaczišnach poručataj

Kühnemann & Richter

na Bismarkskej drósy 7. Telefon 228.

We Wettinskim dworje na kamjentnej haßy. **Na sadnjej bratrowskej haßy 2.**

Jěsdny plan železnizow

płaczazy **wot 1. oktobra 1909 hacz do 30. haprleje 1910.**

Njedźelu a ßwjate dny też 4. wosowa klaßa jěsdźi.

Se Ghorjelza do Drażdżan

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Ghorjelza	2,00	—	4,17	—	8,08	7,48	11,17	2,11	2,21	4,24	6,58	8,52	9,07	11,20
Rychbacha	—	—	4,40	—		8,12	—	—	2,45	4,48	7,22	—	9,31	12,04
Lubija	2,25	—	4,59	—	9,23	8,32	11,44	2,36	3,07	5,07	7,43	9,15	9,51	12,48
Pomorz	—	—	5,14	—	6,32*	8,47	12,00	—	3,22	5,22	7,59	—	10,06	1,14
Budyschina	2,46	3,54	5,34	6,51	6,49*	9,07	12,21	2,57	3,43	5,42	8,21	9,36	10,26	1,36
Bičenja	—	4,05	5,46	7,02	7,07*	9,19	12,33	—	3,55	5,54	8,33	—	10,38	—
Biskopiz	—	4,25	6,09	7,21	—	9,39	12,54	—	4,15	6,13	8,56	—	11,01	—
Arnšdorfa	—	4,48	6,29	7,47	—	9,59	1,17	—	4,40	6,35	9,19	—	11,21	—
Radeberga	—	4,55	6,37	7,56	—	10,07	1,25	—	—	6,43	9,27	—	11,29	—
Do Drażdżan	3,39	5,17	6,55	8,20	10,35	10,24	1,44	3,51	5,04	7,01	9,45	10,24	11,53	—

* Jěsdźi jenoż kóżdu ßobotu.

S Drażdżan do Ghorjelza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2-3.
S Drażdżan	12,30	1,45	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	5,09	5,53	8,10	9,45	—	—
Radeberga	1,02	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	—	8,37	—	—	—
Arnšdorfa	1,10	—	—	6,48	7,54	—	9,50	—	1,08	3,45	—	—	8,45	10,18	—	—
Biskopiz	1,35	—	—	7,14	8,18	—	10,17	—	1,33	4,10	—	—	9,11	10,43	11,14	—
Bičenja	1,50	—	—	7,30	8,34	—	10,33	—	1,49	4,25	—	—	9,27	10,59	11,42	—
Budyschina	1,59	2,36	4,15	7,46	8,43	9,46	10,46	11,27	2,04	4,39	6,05	7,01	9,42	11,16	11,56	—
Pomorz	—	—	4,43	8,04	—	—	11,04	—	2,22	4,57	—	7,19	10,00	11,35	—	—
Lubija	2,56	5,28	8,25	—	10,08	11,24	11,50	2,41	5,15	6,28	7,39	10,20	11,51	—	—	—
Rychbacha	—	5,59	8,41	—	—	11,39	—	2,57	5,30	—	7,55	10,36	12,07	—	—	—
Do Ghorjelza	3,17	6,38	9,03	—	10,31	12,01	12,14	3,19	5,51	6,52	8,17	10,57	12,28	—	—	—

S Kamjenza do Arnšdorfa. Tu jenoż 2, 3. a 4. wosowa klaßa jěsdźi.

S Kamjenza	5,42	8,38	12,15	3,02	7,15	9,45	7,35	11,19	1,09	6,42	8,49	12,11		
Pančinizy	6,03	8,59	12,37	3,20	7,34	9,46	7,18	11,01	1,42	5,25	8,32	12,04		
Großröhrsdorfa	6,11	9,07	12,46	3,28	7,44	9,54	7,09	10,53	1,34	5,16	8,24	11,56		
Do Arnšdorfa	6,24	9,20	12,59	3,40	7,58	10,07	6,54	10,38	1,20	5,02	8,09	11,44		

S Arnšdorfa do Kamjenza

S Kamjenza 9,23 a je w Arnšdorfu 10,12.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,12
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,00
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,25

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2. 3.
S Lubija	—	8,34	11,56	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,45	12,07	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,54	12,17	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluschiny	—	8,59	12,23	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwoćiz	—	9,07	12,31	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Malećiz	—	9,14	12,38	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	5,30	9,25	12,51	3,56	6,15	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźischcza	5,38	9,33	12,59	—	6,23	—	8,40*	—
Barta	6,03	9,50	1,16	—	6,37	—	8,51*	—
Hućziny	6,13	10,01	1,27	—	6,48	—	9,01*	—
Klukscha	6,24	10,12	1,38	—	7,00	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	6,40	10,25	1,53	—	7,14	—	9,22*	—
Lutobča	6,47	10,32	2,00	—	7,22	—	9,28*	—
Radworja fast.	6,53	10,38	2,06	—	7,28	—	9,34*	—
do Radworja dwórn.	7,00	10,45	2,13	—	7,35	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenoż 3. oktobra, 7. nov., 26. dez., 9. jan., 6. febr., 28. měrza a 24. haprleje. — † Jěsdźi jenoż w oktobrje

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,25	12,07	—	4,26	—	9,01	—	11,49*
Radworja fast.	—	—	8,32	12,14	—	4,35	—	9,08	—	11,56*
Lutobča	—	—	8,40	12,21	—	4,45	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	—	8,49	12,32	—	5,00	—	9,21	—	12,08*
Klukscha	—	—	9,01	12,43	—	5,10	—	9,31	—	12,18*
Hućziny	—	—	9,12	12,53	—	5,23	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	—	9,44	1,14	—	5,45	—	9,51	—	12,38*
Hrodźischcza	—	—	9,55	1,25	—	5,56	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	—	7,23	10,25	1,37	4,08	6,03	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Malećiz	—	7,30	10,32	1,44	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoćiz	—	7,39	10,39	1,51	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluschiny	—	7,47	10,47	1,59	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	—	7,53	10,52	2,04	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	—	8,06	11,03	2,15	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	—	8,18	11,15	2,27	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

† Jěsdźi jenoż w oktobrje. — * Jěsdźi jenoż 3. oktobra, 7. novembra, 6. dezembra, 9. jan., 6. febr., 28. měrza a 24. haprleje.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,10	7,48	9,13	11,34	2,10	3,49	7,15	8,26	10,45	11,24
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,41	2,17	3,56	7,22	8,33	10,53	—
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,45	2,21	4,00	7,27	8,37	10,58	—
Mak. Wjelkowa	5,29	8,08	9,3	11,54	2,30	4,10	7,35	8,44	11,06	11,39
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,07	2,40	4,26	7,46	9,01	11,22	11,49
Khaßowa	5,46		9,49		2,46		7,53		11,28	
Njeßwačzidka	5,55		9,58		2,55		8,04		11,38	
Scheschowa	6,03		10 06		3,03		8,12		1 46	
Rakez	6,15		10,15		3,15		8,25		12,09†	
Komorowa	6,22		10,22		3,22		8,32		12,16†	
Sdźarow	6,29		0,29		3,29		8,39		2,23†	
Hóska	6,36		10,36		3,36		8 46		12,30†	
Kulowa	6,43		10,43		3,43		8,53		12,37†	
Němzow	6,51		10,51		3,51		9,01		12,45†	
do Wojerez	6,57		10,57		3,57		9,07		12,51†	

S Budyschina										
Ratarjez										
Židowa										
Mak. Wjelkowa										
Radworja										
Khaßowa										
Njeßwačzidka										
Scheschowa										
Rakez										
Komorowa										
Sdźarow										
Hóska										
Kulowa										
Němzow										
do Wojerez										

† Jěsdźi jenoż w nozy poßlednjeho dźěłanskeho dnja w tydźenju.
O Jěsdźi jenoż 3. oktobra, 7. nov., 26. dez., 9. januara, 6. februara, 28. měrza a 24. haprleje.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	†4,10		7,04		10,11		2,31		7,41	
Němzow	†4,17		7,11		10,18		2 38		7,48	
Kulowa	†4,25		7,19		10,26		2,46		7,56	
Hóska	†4,32		7,26		10,37		2,53		8,03	
Sdźarow	†4,39		7,33		10,44		3,00		8,10	
Komorowa	†4,46		7,40		10,51		3,07		8,17	
Rakez	5,07		7,50		11,12		3,24		8,25	
Scheschowa	5,15		7,57		11,19		3,31		8,33	
Njeßwačzidka	5,23		8,05		11,27		3,39		8,40	
Khaßowa	5,33	7,00	8,14	10,45	11,35	2,13	3,48	7,35	8,49	9,41
Radworja	5,44	7,05	8 21	10,51	11,41	2 17	3,55	7,44	8,55	9,42
Mak. Wjelkowa	5,55	7,15	8,31	11,01	11 53	2,28	4,08	7,54	9,05	9,58
Židowa	6,03	7,23	8,38	11,08	12,00	2,36	4,15	8,01	9,12	—
Ratarjez	6,08	7,27	8,43	11,13	12,05	2,40	4,19	8,06	9,17	—
do Budyschina	6,15	7,34	8,50	11,20	12,12	2,47	4,26	8,13	9,24	10,07

S Wojerez										
Němzow										
Kulowa										
Hóska										
Sdźarow										
Komorowa										
Rakez										
Scheschowa										
Njeßwačzidka										
Khaßowa										
Radworja										
Mak. Wjelkowa										
Židowa										
Ratarjez										
do Budyschina										

† Jěsdźi jenoż kóżdy poßledni dźěłanski dźeń w tydźenju.
O Jěsdźi jenoż 3. oktobra, 7. nov., 26. dez., 9. januara, 6. februara, 28. měrza a 24. haprleje.

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4	2. 3
S Budyschina	4,55†	5,56*	7,12	10,47	1,18†*	2,06	4,39	7,25	9,28	11,25
Dźěžnikez	5,03†	6,08*	7,24	10,55	1,30†*	2,14	4,47	7,34	9,36	11,33
Budestez	5,11†	6,17*	7,35	11,01	1,39†*	2,21	4,53	7,41	9,42	11,40
Roswodez	5,15†	—	7,41	11,06	—	2,26	4,58	—	9,47	11,45
Do Wjeleczina	5,22†	—	7,50	11,13	—	2,34	5,05	—	9,54	11,52

† Jěsdźi jenoż ßobotu a póndźelu. — * Jěsdźi kóżdu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń. wutoru. — †* Jěsdźi jenoż ßobotu hacz do 14. nov., wot 27. měrza też njedźelu a ßwjate dny. — ‡ Jěsdźi jenoż 31. oktobra, 28. novembra, 26. dezembra, 30. jan., 27. febr. a 28. měrza.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2.—4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	—	6,05†	8,25	12,06	—	2,59	5,25	—	10,15
Roswodez	—	6,12†	8,33	12,12	—	3,09	5,35	—	10,21
Budestez	5,09*	6,18†	8,41	12,17	12,42†*	3,17	5,42	7,50	10,26
Dźěžnikez	5,18*	6,24†	8,47	12,23	12,52†*	3,28	5,51	7,56	10,32
Do Budyschina	5,29*	6,31†	8,54	12,30	1,04†*	3,38	6,01	8,03	10,39

* Jěsdźi kóżdu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.
† Jěsdźi jenoż ßobotu a póndźelu. — †* Kěsdźi jenoż ßobotu, hacz do 14. novembra a wot 27. měrza też njedźelu a ßwjate dny.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a

pscheproscheńske khartki, sastojnske

formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěcz ch derje a tunjo czischczi.

Dalokorěczak czißko 687.

Bjedrich Lieber

mydlarńja

na bohatej haßy 6

poruča w ſnatej hódnoſći

njekapaze wóſkowe, ſtearinowe a paraſinowe wězy,

toilettowe mydła a parfümy

w kartonach po wſchěch placźiſnach.

Pycha na bożodźěſćzowy ſchtom

w bohatym wubjerku.

Nowoſćz pjelſćzowych tworow

najwjetſchi ſkład **kožow** k **podſchiću** a **wobſchiću**

nohowe korby — nohowe měchi

klobuki a mězy

w najwjetſchim wubjerku.

Sprawne poßłuženje! **Tunje placźiſny**

Carl Bocksch, kóžkař

(prjedy **Emil Kurze**)

18 na ſwonkownej lawſkej haßy 18.

We wulkim wabjerku

kuski

na bożodźěſćzowy ſchtom,

jako:

:: hodowne dary ::

taflowu ſchokoladu, marzipanowe wezy, bonbonniery, kakao, czaj, póprjanzy, konfelty, biſquity a bonbony

poruča

fabrika zokrowych tworow

Ernsta Grafa

12 na ßukelnſkej haßy 12.

Do Porſchiz!

Dürkoppowe ſchijaze maſchiny

u **najlěpſche** a **najhódniſche**, kotrež žana druha ſchijaza maſchina njepſchetrjechi.

Rukowanje na 5 lět. — **Schicź ßo darmo wucźi.**

Gustav Lindner w Porſchizach.



K hodam

poručam **wulki wubjerk**

pſche-deſchćznikow, wukhodźowanſkich kijow, tobakowych trubkow,

po ſnatych tunich placźiſnach

Ed. Schulze nasl.

(A. Rudert.)

pódla hoſćenza winoweje kicze,

w Budyſchinje na bohatej haßy 26.

Wobhladanje bjes kupjenja dowolene.

Th. A. Wällnitz naslědnik

w Budyſchinje

9 na ßukelnſkej haßy 9.

Najtuńſche kupowanſke žórło

ſa

njewjeſćzinſke wuhotowanje

a

jednotliwe meble

ſolidneho a modneho dźěła.

Sprawne poßłuženje.

Pſchi hotowych pjenjeſach rabatt.

Ssamßna pólſtrowatnja.

Strašny, na mjeno a hłowu dla, teſtowanſ.

Wulke hodowne pſchedawanje.



Klobuki, mězy, ſilzowe ſtupnje a toſle

w pomyßlnje najwjetſchim wubjerku po najtuniſchich placźiſnach,

pjelſćzowe boy

w tutym lěcze woßebje placźiſny hódno poruča

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22

pódla hoſćenza winoweje kicze.

Kedźbujcże
na nasche
njeßmĕrnje tunje
hodowne płaćišny,

kotrež ßu w naschich wukładnych woknach widźecź!!

Sa kóždu pola naß kupjenu wĕz ßo **rukuje.**

Samĕnjenje je po hodźoch dowolene.

Kóždy kupz, kotryž ßo na tónle nawĕschtk poczahuje, kraßny praktiski dar dostanje.

Shorjelski črijowy dom
w Budyschinje na bohatej haßy 7.

Najwjetschi wubjerk
klankazych (pópjazych) wosow,
klankazych sportskich wosow a dźĕćźazych ložow,
puczowanskich korbow,
kwĕtkazych žlobow, modnych korbowych meblow
sa salon a balkon
w sradowazych nowoscźach a po najtunischich płaćišnach pola
Marcźina Richtera,
korbatskeho mischtra
w Budyschinje na ßukelnskej haßy.

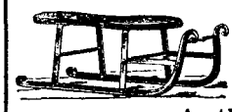
W. Häcker.
Wolmjane a bawlmjane twory
w Budyschinje na žitnej haßy 7.
Wulki wubjerk
wolmjanych a polwolmjanych
ßuknjowych tkaninow.
Koschlazy barchent. | **Hotowe ßuknje.**
Jakowy barchent. | **Hotowe schórzuchi.**
Sprawne poßłużenje. — Tunje płaćišny.

Sserbßzy starschi!

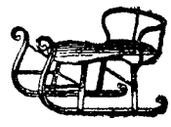
Njedawajcże ßwojim dźĕćźom k **Božemu dźĕśeću** žadyn praskot! Dajcże jim knihu **„Bruncźki“** ſ kraßnymi powĕdanczkami wo ßwjatojanskich muschkach wot k. fararja Karafiata a zyłej kopizu rjanych wobrasow a wobraskow. Dostanjecże ßa ßmĕschnje tunju płaćišnu 1 hr. 20 np. w Budyschinje pola Ssmolerja abo wot waschcho ßerbsk. towarstwa.

Smykače





a ßanki



w najwjetschim wubjerku
po najtunischich płaćišnach pola
Arthura Hösy w Budyschinje
w pschedawarni żelesnych tworow na seminarskej haßy 11.
Woßebita pschedwarnja ßa symske sportiske wĕzy.



SSa brylowpotrjebnych!
Khorla Scholta, optikus
w Budyschinje
pschi hłownym torhoschcźu pod radnej khěžu
porucza **bryle** a **tłóczniki,** kotrež ßo jenož, ßa wóczko ßo pschihodźaze, dawaju.
Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, czitanske schkleńzy atd., **bryle** a **tłóczniki** po lĕkarskim wukasanju.
Saloženje wobkhoda 1856. — Jědnacże krócź mytowany.

Żelesniski jěsdny plan
ßa Bĕłu Wodu,
płaćazy wot 1. oktobra 1909.

S Barlina-Khoczebuſa do Bĕłeje Wody
517, 731, 1036, 1156, 113, 417, 557, 707, 1114.

S Bĕłeje Wody do Khoczebuſa-Barlina
522, 732, 1038, 1205, 114, 420, 558, 712, 1116.

Se Shorjelza do Bĕłeje Wody
513, 847, 1205, 220, 454, 711, 1023, 1235.

S Bĕłeje Wody do Shorjelza
518, 848, 1206, 221, 455, 716, 1026, 1236.

Se Sslepeho do Hródka
527, 857, 230, 726, 1035, 1246.

Se Sslepeho do Bĕłeje Wody
508, 722, 1027, 1145, 407, 658, 1105.

S Čorneje Wody do Wrótßławja.

S Čorneje Wody		6,29	9,3		4,24	7,23	10,8
Bukowa		6,38	9,19	10,17	4,33	7,43	10,17
Čorny Khołmz		6,50	9,34		4,45	7,58	10,29
Wojerezy	4,55	7,02	9,49	10,36	4,58	8,8	10,41
Las	5,10	7,16	10,10		5,13		10,56
Delni Wujesd	5,22	7,26	10,21		5,24		11,6
do Hórki	6,05	8,06	11,9	11,19	6,7		11,51
wot Hórki	6,11	8,16	11,24		6,26	7,52	11,59
do Shorjelza	6,44	8,48	11,56		6,49	8,21	12,27
wot Hórki	6,15	8,18	11,32	11,20	6,9		12,1
Kohlfurt	6,49	8,53	12,06	11,43	6,50		12,33
do Wrótßławja	10,30	1,00	3,14	1,48	9,41		6,00

S Wrótßławja do Čorneje Wody.

S Wrótßławja	11,8		6,11	10,50	3,38	3,38	6,10
Kohlfurta	4,00		8,30	1,11	6,07	7,5	11,25
do Hórki	4,32		9,04	1,40	6,30	7,41	11,53
Se Shorjelza	4,10		7,47	1,10	5,58	7,10	11,25
do Hórki	4,34		8,11	1,38	6,23	7,42	9,45
wot Hórki	4,40		9,06	1,53	6,31	7,53	11,58
Delni Wujesd	5,21		9,43	2,43	—	8,42	12,34
Las	5,31		9,52	2,57	—	8,53	12,44
Wojerezy	5,49	7,6	10,04	12,20	3,30	7,18	9,14	1,00
Čorny Khołmz	5,58	7,16		12,29	3,40	—	9,24	1,08
Bukow	6,09	7,30		12,42	3,53	7,34	9,38	1,18
do Čorneje Wody	6,16	7,38		12,49	4,00	—	9,46	1,25

S Khoczebuſa-Petershajna-Wojerez.

4,50	7,50	1,00	6,10	S Khoczebuſa	do	8,50	12,22	5,25	11,08
5,55	8,45	1,37	6,45	„ Petershajna	do	8,08	11,50	4,50	10,20
6,53	9,44	2,24	7,33	do Wojerez		7,10	11,02	4,02	9,20

Shorjelska pschedawarnja

Jan Schaaf

Pschi bohatym tórmje. Pschi bohatym tórmje.

w Budyschinje na bohatej haßy 29.

Wulke hodowne pschedawanje.

Zonjaze klobuki.
1 sportski klobuk **95** pj.
1 rjenje wupyscheny klobuk **95** pj.

Khapy.
1 lodojtokožana khapa **95** pj.

Mužaze jaki
k wubĕranju **95** pj.

Spódnje taille
s wolmy, s rukawomaj a bjes nieju **95** pj.

Spanske pschikrywy
pißane po **95** pj.

Rukajzy.
4 por. rukajzow **95** pj.
3 = rukajzow **95** pj.
2 por. modneje barby **95** pj.
1 por. = = **95** pj.

Dźĕlba schenillowych rubischczow 95 pj.

Dźĕlba balskich schawlow po **95** pj.

Dźĕczaze gamasche
na wubjerk, 2 por. 95 pj.

Dźĕczaze czrijki
3 por. 95 pj.



Mužaze koschle
s barchenta, pißane, po **95** pj.

Normalne koschle
po **95** pj.

Normalne kholowy.
Podschite kholowy po **95** pj.

Žonjaze koschle
barchentowe, pißane, po **95** pj.

Žonjaze kholowy
barchentowe, pißane po **95** pj.

Žonjaze nózne jaki
s bĕłeho barchenta **95** pj.

Barchentowe žonjaze kholowy
bĕłe po **95** pj.

Žonjaze barchentowe ßuknje
s volantom **95** pj.

Wulke spódnje taille 95 pj.

Žonjaze paßy
na wubjerk **95** pj.

Nódlowanske schawle 95 pj.

1/2 punta **wołmy** wschĕch barbow 95 pj.
Wulka dźĕlba **dźĕczazych jupkow** 6 schtuk, 4 scht., 3 scht. 95 pj.

1/2 duz. schtrykowanych **wutrĕwanskich rubischczow** 95 pj.
1/2 duz. **schantkow,** bĕłych a pißanych 95 pj.

4 por. **sokow** 95 pj.
3 = = 95 pj.
2 = = 95 pj.
2 por. **žonjazych schtrympow** 95 pj.
1 = = = 95 pj.

Riz sa saßo pschedawarjow. — Pschedawa ßo sa hotowe pjenjesy, tak daloko haej sklad doßaha.

Proschu, pruhujcze mój wubjernje

paleny khosej

punt po 1 mk. 10 pj., 1 mk 20 pj., a 1 mk. 40 pj.

Woprawdze ßylne mĕschenja.

Hans Lindner
na rózku serbskeje a schulerskeje haßy.
Najpschihódnischa kupowarnja hodownych tworow.

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9
ßwój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczinemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placžiny.

Schaty a schórzuchi kóždeje druzíny,
normalne schaty, schtrympy, rukajzy,
paßy, pjelsczowe boy, schtan y,
reformske kholowy, schtrykowan
lazy sa žónske a mužskich,
pótniki, gamasche,
schawle, chenillowe
rubischcza.

Hodowne dary.

Leopold Posner w Budyschinje

na bohatej haßy 4.

Hólczaze
a holczaze
žakety, mantlki,
mězy, khapy, spódnje
ßuknje, schemisetty,
khornarje, krawaty, schantka.

Žonjaze klobuki po płaczísnje wjele ponižene.

4% rabatta.

Kaschcziki
s liscżowej pilu,
gratowe kaschcziki,
ßmykacże,
ßanje,
zimaze maschiny,
kaž tež wschu
domjazu a
kuchińsku nadobu
knupjecże najlěpje a najtuńscho
pola
Augusta Heyny
na kamjentnej haßy 12.
— Rěczu ßerbski. —

Najlěpschu
butru k pjecżenju
punt po 125 pj. a 135 pj.,
małe a wulke
rósynki
tole lěto woßebje tunjo,
hórke a ßtódke
mandle,
zitronat
punt po 65 pj.
porucza
Otto Sachse
na bohatej haßy.

Drainěrowanske roly
w Lětonju.
Drainěrowanske roly
wschěch wulkosczow,
wodowodowe roly,
konjaze korta,
kruwjaze korta,
ßwinjaze korta,
proßaze korta
s prěkuschom a bjes njeho,
pßycże korta,
plestrowanske platy,
tšěschnu papu
wschelakich tolstosczow,
teer
porucza
po fabrikskich płaczísnach.
Emil Dietrich.

Dźělba
krumjazych a konjazych
schczěczow
mam tunjo na pschedań.
Max Bertram w Budyschinje
pschi mjaßowym torhoschczu 5.
Włoßanki po najwyschschej
płaczísnje kupuju.

Želeso, metalle, hadreschcza, kosczе

atd.
po najwyschschich dnjowych
płaczísnach kupuje
Siegfr. Sußmann
na hornczerskej haßy 35.

Oskar Butter nasl.

Telefon 685. **w Budyschinje.** Pschi žitnych wikach 2.

W Budyschinje najwjetschi skład **worzlowych tworow** jako
blidowych, deßertowych
a transchirowanskich
nožow, widliczkow a lžizow
po kóždej płaczísnje.

Niklowe a aluminowe wězy,
domjaza a kuchińska nadoba.

Jeniczke pschedawanje sa Budyschin a wokolnosć
Weckowych warnych apparatow,
skalno-emaillowanych warnych ßudobjow,
woheń wudžeržazych hlinjanych ßudobjow.

Najlěpsche Hamburgske a Bremenske
zigary
starych derje wuležanych družinow,
100 schtuk po 3 mk. hacž 60 mk.,
ruske, egiptowske, awstriske, czěske, jendželske
a **najlěpsche**
němske zigaretty
po wschěch płaczísnach a wschelakich sawalenjach porucza
Otto Sachse
zigarowa woßebita pschedawarnja
na snutskownej lawskej haßy czišło 1
pódla radneje pinzy.

Klankaze wosy,
modne
sczinowe meble,
dźěczaze stoły
a blida,
puczowanske korby
a wschě **korbarske wězy.**
Hoborski wubjerk. Jara tunjo.
A. Goldberg nasl.
mějeczel **Rob. Hering,**
na swonkownej lawskej haßy.

Otto Preuß

měješćel Khorla König

na žitnej haßy 4 w Budyschinje na žitnej haßy 4.

Wulke hodowne pschedawanje

po jara poniženych plaćišnach.

Wyßokoelegantne mužaze wobleženja
ßamßneho wudžełka, ſ ſarunanju ſa ſeſchiće po měrje,

wyßokoelegantne ſymſke ſwjerſchniki
po 12 mk. a najwoßebniſche,

elegantne ſportſke wobleženja,
cźopłe tołſte pſcheſapinaki
hižo po 6½ mk.

Składnoſtna kup

ſa tołſte cźopłe ſymſke kholowy
po hiſchće ženje ßkyſchanych plaćišnach.

Pißane łazy, kraßne wězy, **rukawate łazy, ſpódnje kholowy, dźěłaćerſka draſta.**

Nowe pſchijate
pružinate ßłě
ſakońſzy ſchkitaneho patenta, wot lěkarjow najlěpje poručene.

Jenićke pſchedawanje ſa tudomne ſtrony.

Dźěćaze wobleženja, dźěćaze pſcheſapinaki, dźěćaze paletoty, pijeki w kraßnym wuwjedźenju,
ßměſchnje tunjo.

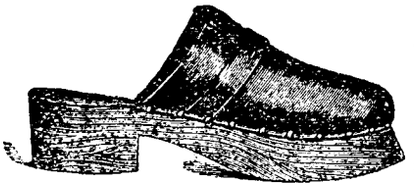
Mój ſkład žonjazeje draſty
je najbohatſcho ſrjadowany a porućam
žonjaze a holćaze žakety a paletoty
ſe ßomota, aſtrachana, krimſkeje wołmy a ßukna
po teho runja poniženych plaćišnach.

Połdołhe měchojte žakety
ſ wattowym pſcheſchiwanym podſchiwkom, ſarunanje ſa kožuch,
njeßměrnje tunjo.

Dźěćaze žakety hižo po 1 mk. 75 np.
hać do najwoßebniſcheho.

Kóždy kupz doſtanje rjany hodowny dar.





Schtóž chze ßebi
drjewjanzy,
drjewjane a ſilzowe ſtupnje
a tež
kožane cźrije
tunjo nakupicź, njech ßo direktnje do **drjewjanzarnje**
Oty Hebera
na ßerbſkej haßy 9 wobraćí.
Drjewjanzy a drjewjane ſtupnje ßo ſaßo póduſchuja.

Tunje hodowne dary:

Sa nana:

rukawate łazy	hižo po	150 np.,
normalne koſchle	„ „	90 „
ſpódnje kholowy	„ „	90 „
ſpanſke a puczowanſke pſchikrywy	„ „	90 „

Sa macź:

blidowe pſchikrywy	„ „	85 „
teppichi	„ „	100 „
zychi	„ „	225 „
chenillowe rubiſchcza	„ „	175 „
barchentowe koſchle abo kholowy	„ „	90 „

Sa ßyna:

khornarjowe lutowaki	„ „	30 „
pótniki	„ „	75 „
krawaty	„ „	5 „
ßłě	„ „	20 „
pißane ſwjerſchne koſchle a garnitury	„ „	60 „

Sa džowku:

žonjaze koſchle	„ „	90 „
ſchtałty	„ „	90 „
nahłowjaze rubiſchcza	„ „	60 „
pjelſczowe khornarje	„ „	85 „
ſpódnje ßuknje	„ „	90 „

Philippi & Co.,

na bohatej haßy 3.

Telefon 488.

Najwjetscha tajka pschedawarnja w Budyschinje.

A. & W. Neuhahn

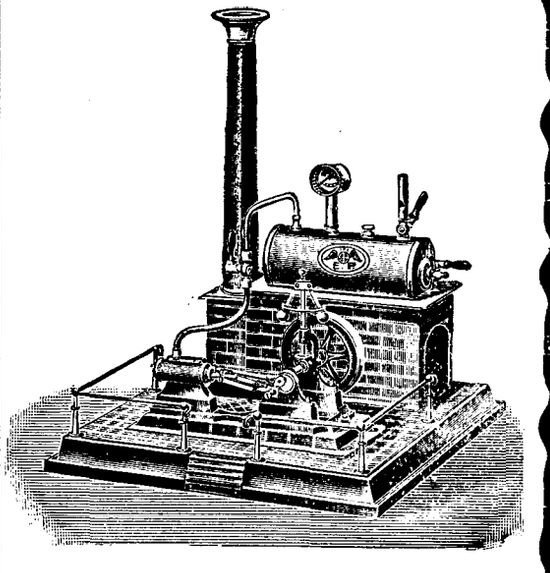
Saloż. 1891.

4 na ßerbskej haßy 4 **w Budyschinje** 4 na ßerbskej haßy 4

Telefon 449. poruczа Telefon 449.

k pschedstejazemu hodownemu ßwjedżenjej ſ wjele nowoſczemi wuhotowanu ſkładownju:

listnu papjeru, khartowe kaſſety,
fotografiſjowe albumy,
albumy ſa póſtſke kharty,
albumy ſa liſtne ſnamki,
pěßnjowe a ſapißne albumy,
kuchińſke a dnjowe knihi,
porte-treſory,
ſportſke móſchniczki,
móſchniczki a portemoneje,
zigarowe etwije, liſtownje,
dokumentowe toſche,
pißanſke mapy a podložki,
ruczne pucżowanſke toſche,
ruczne toſche ſ kożanym wuſchkom,
ruczne toſche ſ rjeczaſom,
ſchulſke torniſtry, holcże mapy,
knihowe noſchaki,
ſchwadliſku potrjebu
ſ plyſcha a kože,
debjeńkowe kaſchcżiki,
kaſchcżiki ſ plyſcha a kože
ſa rukajzy, krawatty,
manſchetty a khornarje,
muſikalijowe mapy,
balſke a dźiwadłowe wjechliczki,
wumělſke late wěży,
kwětkowe bowy a hornzy
ſ majoliki,
italſke majoliki,
japanſke twory,
wudebjenſke wjechle,
domjaze žohnowanja,
deſki ſe ſchpruchom
ſ wudebjenym molowanjom,
fotografiſjowe ſtejaki,
zynowe wojaki
wſchěch ludow a brónjowych družinow,
naſtajenſke wěży
w drjewjanych kaſchcżikach,
klankaze (pópjaze) **wěży,**
klanki, wobleczene a njewobleczene,
klankaze meble, klankaze woſy,
drjewjane a kožane konje
k jěſdżenju a kolebanju,
wowzy, kruwy, wóßły, koſy,
pßy, kanikle,
towarſtwowe a ſaběranſke hrajki,
nacżahanſke wěży ſ blacha,
jěſdne ſigury ſ blacha,
hudźbne inſtrumenty ſa dźěcži,
latarnje magika,
kinematografy,
żeleſnizy ſ gratom a ſchěnami,
żeleſnizy ſ parnym cżěrjenjom,
parne maſchiny,
maſchiny, ſ **horzym powětrom**
ßo cżěrjaze,
wojerſke wuhotowanja,
proſzenijowe a kaſprowe
dźiwadła,



konjemzy, twjerdźiſny,
klankaze ſtwy, kuchinje,

Kaſchcżiki ſ gratom a liſcżowej pilu, drjewo ſa liſcżownu pilu, potrjebu ſa liſcżown pilu.

Luxuſowe a domjaze meble we wulkotnym wubjerku.

Domjazu a kuchińſku nadobu, ſchkleńczane, porzlinowe a kamjeninowe twory,

deſkowane, rjeblowane a cżežite woſy, ßanje.

Naetherowe reformſte dźěcżaze wobrocżne ſtólczki, dźěcżaze blidła, ſtólczki, triumfowe ſtólzy,

jenotliwy turnowanſki grat, kaž tež doſpołne turnowanſke apparaty,

Pychu na bożodźěſcżowy ſchtom.

Bjes konkurrenzy

po tunjoscži, pschisprawnoscži a dzerženju šu moje wot 30 lět w Budyschinje šo pschedawaze prěnjoklašne wudžělki

wobuća

ša mužskich, žónske a dźěcži.

Zonjaze schkórniczki po kóždej płaczisnje, 6, 7, 8, 9 a 10 mk.

Mužaze schkórniczki s tolstej swjerschnej kožu hižo po 4 mk. 75 np.

Schulske schkórnje, wulkoscze 27/30, hižo po 3 mk. 25 np.

Filzowe stupnje ša dźěcži hižo po 40 np.

Pódla teho mam wulkotny skład:

filzowych stupnjow a toflow,
filzowych a pjelscžowych schkórniczkow,
jěsdnych, hórskich a hońtwarskich schkórnjow,
drjewjanych czrijow a gumijowych stupnjow,
rejwanskich a towarstwownych stupnjow

po snatych, jara tunich płaczisnach.

Wobucže šo po měrje dźěła a šo wuporjedźuje.

Pawoł Kristeller

Telefon 168. — na bohatej haszy 29.

We wudawarni Serbskich Nowin ša **25 np.** dostacz:

Pschedźenak,

Protyka ša Serbow

na lěto

1910.



Phönixowe, Grützнerowe a Viktoria-

schijaze maschiny

ša domjazu potrjebu a rjemjeszko.

Dokładne roswuczenje w schiczu a wuschiwanju.

Ssamšna wuporjedzerja.

Clemens Jäckel,

mějeczel **Gustav Kloeppel.**

Telefon 435. Na seminarskej drósy 5. Telefon 435

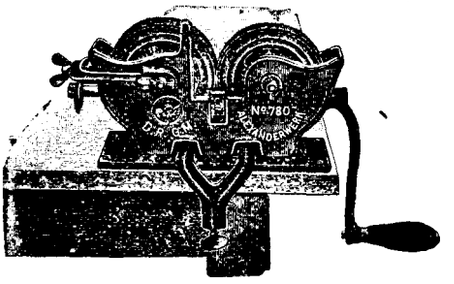
Pistne khartki

czischczi spěschnje **Ssmolerjez knihiczischczerja.**



Praktiske

hodowne dary

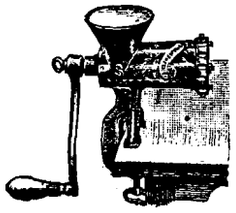


porucza

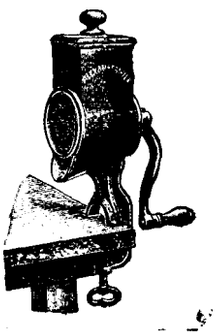
Chr. Holtsch naszlědnik **Jurij Schulze**

w Budyschinje

jenož na mjaszowym torhoschczu 8.



Stejaki ša božodźěsczowy schtom, šanje, šmykacže atd.



E. A. Wetzke w Budyšinje

mějeczel: **Fritz Richter**

prěni a najstarschi wobkhod w Budyschinje

1849 saloženy ○ 17 na bohatej haßy 17 ○ telefon 144

porucza swój wulki wubjerk po tunich placzisnach

fotografijowe albumy a nastawki, albumy sa póstske kharty,

fatografijowe wobluki,
swójbne wobluki,
diasanije,
domjaze zohnowanje,
schpruchi na sczénu,

figury a busty,
zohnowazeho Khrystußa,
kschize, konsole,
majolikowe twory,
nippy,

debjeńki wscheje druzíny,
wjechliczki
sa bal a rejwansku hodzinu,
listne kassetty,
pychu na bozodzéßczowy schtom.

Dziwna nowosć: Santa-Lucia-terrakotty,
lampowe pschikrywy — sczénske schkity —
pychu na bozodzéßczowy schtom.

Metallowe a niklowe twory:

Palmowe stejaki,
pschedeschczníkowe stejaki,
niklowe blidka,
kurjeńske blidka,
blidowe nastawki,
vasy, schllé,
swéczniki,

khofejowe, piwowe,
likeurowe a czajowe servißy,
bowle, piwowe karanczki,
pißadła,
listowe wobczezaki,
listowe wahi,
patentowane pijaki.

Kožane twory:

Portmoneje,
zigarowe etwije,
listne tosche,
toschki sa visitne khartki,
pißanske mapy,
dokumentowe mapy,
notowe mapy atd.

Pißanßu potrjebu, hodowne a nowolétne na kharty na hobrili wubjerk.

Spéwarske serbske a němske, warjenske knihi, pěßeńske a wobrasate knižki, albumy sa listne snamki.

Hodownych darow

najwjetschi wubjerk po tunich placzisnach.

Ruczne dzéła, sapoczane a hotowe.

Pschikrywowe tkaniny, kongreßowe tkaniny, kartonaže, mužaze lazy.

Nowe: Sněhohwězdna wolma k dzélanju wschéch sportskich wézow.

Sportske jaki,
schawle, rodlowatske mézy,
rodlowatske pótniki,
blusowe lutowaki,
gamasche,
pjerjowe a pjelsczowe boy.

Spódnje sulnje,
schórzuchi,
rukajzy, schtrympy,
schtałty, spódnje taille,
zonjaze a dzéczaze schaty,
schantka.

Paßy, schlewjery,
wjechlawki, toschki,
kruzenki, zaboty,
zonjaze khornarje a krawaty,
balske schawle,
auto-schlewjery.

Dzéczaze wobleczenja, dzéczaze lazki, pótniki,
zonjaze a dzéczaze khapy, bolerojeczki,
sa dzéczi tylacze, boy a mézy.

Mužaze khornarje, mužaze krawaty,
mužaze koschle, mužaze kholowy, mužaze lazy,
mužaze khornarjowe lutowanki, — soki — sulé.

Helena Cruciusowa

Na bohatej haßy 9. w Budyschinje. Na zitnej haßy 10.

K mojemu lětuschemu

hodownemu pschedawanju

wurjadne składnostne kupje modnych drastnych tkaninow

wjele niže placźišny k pschedawanju poskiczam!

Drastne tkaniny: 6 metrow nětkole mk. 2.10
Drastne tkaniny: 6 „ „ mk. 3.—
Drastne tkaniny: 6 „ „ mk. 4.—
Drastne tkaniny: 6 „ „ mk. 4.75
Drastne tkaniny: 6 „ „ mk. 5.50
Drastne tkaniny: 6 „ „ mk. 6.—
Drastne tkaniny: 6 „ „ mk. 7.—
Drastne tkaniny: 6 „ „ mk. 7.50
Drastne tkaniny: 6 „ „ mk. 8.40
Drastne tkaniny: 6 „ „ mk. 9.—

Tele dźělby su husto dwójzy telko hódne.

Wołmjane mußeliny meter po 50—90 np.
Wołmjane blusowe tkaniny meter po 75 np.
Koschlazy barchent meter po 75 np.

Běle płoczliwe tkaniny meter po 30 np.
Bawłmjane mußeliny meter po 30 np.
Velourowe barchenty meter po 30 np.

Dźělba zidźanych drastnych tkaninow meter hižo po 1 mk.

Dźělba žonjazeje drasty:

žakety, paletoty, kostumy, wjeczorne mantle, blusy ſ wołmy a židy,
schórzuchi kóždeje družiny
nadpadnje po płaczišnje ponižene.

Alphons Schauseil.

— Kóždy ſmě ſzebi mój hobrſki tworowy ſklad wobhladacź, byrnjež njekupił. —
Proschu ſzebi moje wukładne wokna wobhladacź.

Moje lětuſche

hodowne předawanje

ſkiczi

wulke ſkładnoſtne kupje

wołmjanych draſtnych tkaninow, žiđžanych tkaninow, bawłmjanych tworow a žonjazeje draſty.

Drastne tkaniny jara płaczíſny hódne meter 35 np., **wobleczenje** mk. **2.45**

Drastne tkaniny noppowe a bluſowe tkaniny meter 60 np., **wobleczenje** mk. **3.60**

Drastne tkaniny zibeliny meter 70 np., **wobleczenje** mk. **4.20**

Drastne tkaniny cžiſtowołmjane cheviоty melanže a bluſowe tkaniny, meter 50 np., **wobleczenje** mk. **4.80**

Drastne tkaniny zibeliny meter 90 np., **wobleczenje** mk. **5.40**

Drastne tkaniny Homespunes ſa koſtumy a domjazu draſtu, meter 95 np., **wobleczenje** mk. **5.70**

Drastne tkaniny cžiſtowołmjane cheviоty, kaſchczíkate a ßmužkate tkaniny, bluſowe tkaniny meter 1 mk., **wobleczenje** mk. **6.—**

Drastne tkaniny cžiſtowołmjane diagonale, zibeliny, meter 1,10 **wobleczenje** mk. **6.60**

Drastne tkaniny jara płaczíſny hódne, meter 1.15, **wobleczenje** mk. **6.90**

Drastne tkaniny cžiſtowołmjane chevrony, bluſowe tkaniny, meter 1.20, **wobleczenje** mk. **7.20**

Drastne tkaniny cžiſtowołmjane zibeliny, = lěčne tkaniny, 100 cm ſchěroke, = koſtumowe tkaniny meter 1.30, **wobleczenje** mk. **7.80**

Drastne tkaniny bluſowe tkaniny, 110 cm koſtumowe tkaniny, meter 1.40, **wobleczenje** mk. **8.40**

Drastne tkaniny 110 cm ſchěr. ßmuhate cheviоty dwojobarbne chevrony, meter 1.50, **wobleczenje** mk. **9.—**

Drastne tkaniny 110 cm ſchěroke, ſymſke a lěčne tkaniny meter 1.60, **wobleczenje** mk. **9.60**

Drastne tkaniny 110 cm ſchěroke nowoſcze meter 1.80, **wobleczenje** mk. **10.80**

Wołmjane mußeliny meter . . 90 np., 80 np., 75 np., **60** np.
Běłe płoczliwe tkaniny po wſchěch płaczíſnach, meter hižo po **35** np.

Velourowe barchenty hižo po **30** np.
Koſchlaze barchenty hižo . po **35** np.

Džělba koſchlazeho ßukna jara płaczíſny hodno, meter 55 np., 45 np., 35 np.

Džělba žiđžanych tkaninow

meter po **3.—, 2.25, 2.—, 1.90, 1.80, 1.65, 1.40** hač **1.20.**

Wulke džělby płaczíſny hódneje žonjazeje draſty,

žaketow, paletotow, koſtumow, wobleczenjow, ßuknjow, wołmjanych a žiđžanych ßuknjow, ſpódnich ßuknjow, wječornych kapeſow, wječornych mantlow, rańſchich ßuknjow, rańſchich jakow.

Pſchihódna ſkładnoſcz ſa hodowne kupowanje.

Jan Jurij Pahn

w Budyſchinje.

Prima aſtrachanſki
kaviar
we wſchelkich druźinach,
Ia. **hollandſke**
wuſtrizy (Auſtern),
Straßburgſke hußaze jatrowe
pastety,
Straßburgſku jatrowu
trüfflowu kolbaßu,
Pommerſke
hußaze wutrobuo
hußazy ſchmalz
ſaruczeny czíſty
porucza
Gustav Küttner nasl.
Richard Weigel
10 na ſerbſkej haßy 10.

Pychu na
bozodźeſczowy ſchtom,
rjeczaſy na
bozodźeſczowy ſchtom,
ſwěczkowe dźerżaki
tunjo, duzent po 15 np.
porucza
Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

Dobry
lany wolij
porucza Khorla Kahrowe
pſchi żitnych wikach.

Brodowſka
haptyka
na hoſchiz haßy 21
Kaſchel,
katarrh,
dybawoſcz
bo ſpěſchnje połóżeja
ſ thymuſinom
Blescha po 75 np.
1 hr. 40 np.





K hodam



poruczam we wulkim wubjerku

mužaze a žonjaze ſchkórnje

ſ jednorej a dwójnej póduſchu, ſ woprawdźitej a podražowanej pjelſczinu podſchite,
po $10^1/_2$, $12^1/_2$ $13^1/_2$, 15, $16^1/_2$ a 18 mk.

Gummijowe czrije a gummijowe ſchkórnje,
woprawne ruſke, němſke a amerikanſke, **jěſdne, hońtwarſke a dołhe ſchkórnje** ſ boranjazeje, juchtoweje a howjaſeje koże **(hólczaze wuhornjene ſchkórnje).**

Hońtwarſke, jěſdne a ſportſke gamaſche,
tkaninowe, trikotowe a koßmikate gamaſche
ſa dźěczi, żónſke a mużſkich.

rejwanſke czrije a czrije do towarſtwa, filzowe ſtupnje a toſle
(czrije ſ wjelbłudowych koßmow), czopko podſchite a wodunjepſchepuſchczate dźěczaze ſchkórnje **(ſchkórn k jeješdźenju na ſzanlach)** po ſnatych tunich płaczíſnach.

Drjewjanzojte ſtupnje ſ gumijowym czahom ſ 1, 2 abo 3 ſpinami.

Jeniczke pſchedawanje ſa Budyſchin a wokolnoſcz **woprawdźitych**
Engelhardtowych Chaſallaſkich normalnych ſchkórnjow.

Jeniczke pſchedawanje ſa Budyſchin a wokolnoſcz
G. Engelhardtſkich a Co. ezrijow Caſſel.

Wobhladajcze ſzebi moje ſzydom wukładnych woknow.
Po měrje wubjernje ſzedźaze wobucze dźěkam, każ je ſnatn, ſa krótki czaß.
Wuporjedźenje ſpěſchnje a tunjo.

Heinrich Mohr, czrijownja
w Budyſchinje,
pſchi żitnych wikach, rózkna khěża ſzukelnſkeje haßy.
Telefon 384.

Swój wulki ſkład
bělych a piſzanych
barchentowych košlow
po jara tunich płaczíſnach poruczam:
mužaze koſchle hižo po 1 mk.,
żonjaze koſchle hižo po 90 np.,
dźěczaze koſchle wſchěch wulkoſczow hižo po 30 np.

Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7

Briketty ſe Suborniczki
ſzu pſches mje po waggonach a woſach tunjo dóſtacz.
Telefon 15. **Khorla Bulan** w Hucźinje.

Kosaze koże
howjaſe koże,
czelaze koże,
ſajecże, kaniklaze,
tkhórjaze, kunjaze,
kocże koże,
wowcże koże
a wowczu wołmu
po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje
Heinrich Lange
a pſchi żitnych wikach 11
pſchi wowßnych wikach 4,
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi.

Woprawdźite
Nürnbergske
a
Herrnhutske
poprjauzy
poruča
Gustava Küttnera nasl.
Richard Weigel
na ſerbſkej haßy 10.



Proſchu ſćehi wupołožiś w mojich mukladnych wokach wobhladaś.

F. N. Bläsche

roſeßlarńja ſukna

w Budyſchinje, pſchi mjaßowym torhoſchću 3

poruča jako

praktiske hodowne dary

wyßokomodne tkaniny k wobleśenjam,
paletotam a kholowam,
tunje a najlěpſche wudźělki.

Pódla teho poručam wulku dźělbu woprawdźe hódnych
:: **nasadstajenych tworow ßměſchnje tunjo.** ::

Nimo měry wulki wubjerk
fantaſijowych lazow
ßwětłych a cźěmnych.

Žonjaze ßukno,
cźorne
a druhich najnowſchich barbow.

Proſchu ſćehi wupołožiś w mojich mukladnych wokach wobhladaś.

S 25% rabatta dźělba wobleśenjow a ſwjerſchnikow

ſa hólzow a młodźenzow,

žakety, mantle a wobleśenja

ſa holzow a knježny

poruča

Ernst Jenke

pſchi hlownym torhoſchću cźo. 9.

Schtrympy a ſoki, normalne koſchle, rukajzy, wobleśenja

ſa dźěći,
elegantne

rukawate lazy



chenillowe rubiſchcźa

kupuja ßo ſ prěnjeje ruki pola

Oty Oßwalda

na kamjentnej haßy 7.

Dźělba **dźěcźazych khapow a jeźłow** ßo hacź do pol płacźiſny wupſchedawa.

We wudawarni Serb. Nowin je ſa **40 np.** dóſtacź knižka:

Worjeſchki.

Pſches dźewjećź ſtow hudanćzkow ſ trěbnym kluczom.

Sa ßwojich wujkow a ßwoje cźetki

po zyłych Sserbach napytał, wumyßlił, ſeſtajał a do ſerbſkeho kraja puſchcźił

Jan Radyßerb.

Poručam ßwój wulki ſkład:

prima pólſkich a ſchleſ. tyſcheŕſkich khójnow, ſchleſ. ſchmrěki, wudwjerniki a wudwjerna, hranite drjewo, łaty, tramy

wſchěch ſwuczenych wulkoſcźow po najtuńſchich płacźiſnach.

Sa mſdu ßo tunjo rěſa.

W Budyſchinje, na Tſělanſkej dróſy 23.

Pawoł Mörbitz.

Parny rěſak, hěblowarńja a pſchedawarńja wužitk. drjewa.

Budyski schokoladowy dom

na ſukelnſkej haßy 1a

porucza we wulkim wubjerku

wſchě družiny **kuſkow na božodźěſczowy ſchtom**

po kóždej płaćiſnje.

Nürnbergſke tykanczki.

Herrnhutſki póprjanz.

Dale na ßwoje wubjerne **palene khofeje,** kaž tež na najlěpſchi cźiſty **kakao** kedźbliwe cźinju.

Emma Müller.

Sa hodowne blido

poruczam

w kraßnych wobalkach k darjenju

zigary a zigaretty

we wulkim wubjerku a po kóždej płaćiſnje

po ſtarych bjesdawkowych ſnatych tunich płaćiſnach

Max Buschmann

mějeczel Bjedrich Rother

w Budyſchinje

na bohatej haßy 31 — hnydom pſchi bohatych wrotach.

Telefon 176.

Woprawdźite Polcźniſke

póprjanzy

Richarda Köhlera,

teho runja **pjenjeźkowſke kuſki**

porucza

Minna Hahnowa

pſchi hłownym torhoſchcźu 5.

Lehmannez konditornja

Nauckowy naßlědnik

8 na ßerbſkej haßy 8

porucza ßwoju

hodownu wuſtajenzu

kaž tež

mjedowe tykanzy a kuſki na božodźěſczowy ſchtom.

Woßebitoſcź:

ſchokoladowy a makronowy tykanz.

Mandlowe, makowe, ſultaninowe hodowne

kołacze.

ff. ſpekulatius punt po 1 mk.

Rjane hodowne dary, kaž tež wulki wulki wubjerk

ff. ſchokoladow.

Skaſanja na hodowne kołacze a mjedowe tykanzy a hodowne kartony tež na wßy ßo ßwědomicze wobſtaraja.

Najwjetſchi wubjerk

kraßnych hodownych darow

po wſchěch płaćiſnach.

Woßebje:

pjelnjene kartony,

Lübeckſke marzipanowe torty,

Königsbergſke wutroby,

marzipanowe jědźe,

: **plody,**

: **warjenja,**

: **plezy,**

: **ßwinje**

adt. atd., kaž tež

woßebne kuſki na božodźěſczowy ſchtom,

a cźerſtwe mjedowe tykanczki

pokucza

W. Müller, konditor

pſchi póſtſkim naměſcze.

Roſchěrkanje porjadnje do wſchěch ſtron.

Ia. Hodowne kołacze, w Parizu a Wěnje je ſtotej medajlu wuhrammjene.

Jako praktiſke hodowne dary

we wulkim wubjerku poruczam:

blidowe a khofejowe ßudobje,

myjniki,

ſchkleńczane twory, toczene a tłóczene,

ßudobje ſa hoſpodarſtwo a kuchinju.

Hermann Gläſel

w ßerbſkim domje — pſchi lawſkich hrjebjach 4.

Najlěpſche a najtuńſche!

Singerowe ſchijaze maſchiny ßu ßo jako najlěpſche wupruhowałe.



Singerowe ſchijaze maſchiny ßu woprawdźe najtuńſche.

Singer Co. šijace mašiny akt. tow.

w Budyſchinje na bohatej haßy 14.

Krajan na lěto 1910,

protyka ſa katholſkich Serbow,

je po 30 np. doſtacź we wudawarni Serbskich Nowin.

Sa dotalne we wulkej měrje mi spožčene dowěrjenje šo najwutrobnischo džakujo, proschu cžesčenych Sserbow, so bychu też pschedstejaze hody mje pschi potrjebje

kožanych tworow, schulskich tornistrow, toschow, portmonejow, šlow, pašow, konjow k hrajkanju, kolebanskich konjow, pólstrowanych meblow, sofow, ložow matrazow, kaž też wschěch **šedlarskich wězow** wopytali a lubju kóždemu, kotryž mje wopyta, krucze sprawne poškuženje.

C. A. Pietsch, šedlarski mischtr

pschi žitnych wikach 8,
pódla Kellingez barbjernje.

Parna zyhelncža
w Mjeschizach
šwoje wubjerne
murjerske zyhele
zyhelncže abo hacž na twar poruczа.
S poczesczowanjom
G. Prüfer.

Serbske blido
kóždu wutoru w 5 hodžinach.
Wschitzy dobri Sserbja šu witani.

Dr. C. Roeberowy
plestr pschе podklócže
wicže, drjenje 1 schț. 50 np. je šo tyšaz krócz wupruhowak.
Germania drogownja
na bohatej hašy.

Nascženske schpruchi
palene a molowane,
najnowschich mustrow,
spěwarske knihi
šerbske a **němske,**
w jednorych a wošebnych swjaskach
poruczа tunjo
J. Nowack
na šnutskownej lawskej hašy 8.
Telefon 136.

Pišomne wuczinjenja,
liseziny, testamenty, próstwowne pišma atd. nastajeja, **hypothekske pjenjesy a kupowanje a pschedawanje ležomnosczow** saradžujetaj
J. a E. Koban pschi žitnych wikach. czo. 4, telefon 675.
— Rěczimoj też šerbski. —

Spěwarske,

šerbske a němske,
jednorje hižo po 2 a 3 hr. a wošebnje do czelazeje kože
swjasane hižo po 6 hacž do 10 hr. šu na pschedań
we wudawarni Serb. Nowin.

K hodam poruczam bohaty wubjerk
kuskow na božodžěsczowy schtom,
kaž też **marzipanowe torty, wutroby a plody,**
praskaze bonbony, naturalne wězy,
najwošebnische **bonbonniery**
hižo po 50 np. hacž do najwyschschich placžisnow,
póprjanzowe muže a žony,
woprawdžite Häberleinske Nürnbergske žiwjenske tykanczki
a druhe **póprjanzy** we wulkim wubjerku,
teho runja **božodžěsczowe kolacže** wschelakich druzinow.
Roseškanje na wšzy spěschnje a tunjo.

Konditornja F. Staeckela

Telefon 166. **w Budyschinje na seminarskej drósy 9.**

Do Rakez!

K hodam šwój wulki skład derje džěkanych
schkórnjow, czrijow a filzowych stupnjow
sa **muzskich, žonskich** a **dźěczi**
po tunich placžisnach poruczam.

Hermann Jawnik,
schewski mischtr w Rakezach.

Liebsch,
šudniski aktuar šw. šluzby
pschi nowych hrjebjach 5
pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.
Rěczi šerbski.
— Telefon czišlo 177. —
Pschešadžowanje ležomnosczow.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

— Telefon 687. —

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawětki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

— Telefon 687. —

Čisło 52. | Pjatk 24. decembra 1909. | Lětnik 68.

Božemu dźěśću.

O lube Boże dźěćźo ty,
Kiž ša naß na ßwět pśchiśchło ßy:
Měj dźak, ty ś njebjeß pśchinjeßło
Też nam ßy Boże dźěćźatśtwo.

Ty ś njebja dele pśchińdźe k nam,
Naß pytacź, wodźicź k njebjeßam:
Duž nam też Boże ńamjo ßy,
So bychmy byli njebjeśzy.

K nam dele, Boże dźěćźatko,
Cźi pśchewod dachu jandźeljo:
Daj, so też jandźel pśchewodźa
Naß wśchitkich na pucź žiwjenja.

Ach lube Boże dźěćźo ty,
Kak khude na ßwět pśchiśchło ßy!
To śbudź też we naß śpokojnośćź,
So to, śchtož Bóh da, je nam dośćź.

O Boże dźěćźo hodowne,
Ty miłe ßy a ponižne:
Też we tym njech cźi runi ßmy,
Naśch khód budź cźichi, pokorny.

Wśchěch, Boże dźěćźo, požohnuj,
Twój měr we duśchach wotpocźuj:
Dha wśchitźy w myßli, we śkutku
Też Boże dźěćźi wośtanu!

K. A. Fiedleŕ.

Swětne podawki.

Evangelśke śchulśke towaŕśtwo ša Sakśku

je ßo lětßa w měrzu šakožiło. Sa krótki cźaß je wono na 4200 ßobuśtawow śrośtko, mjes kotrymiž je něhdźe 300 duchownych a 200 wucźerjow. Tole towaŕśtwo chze ßo wo to prózowacź, so by naścha mkodźina naboženśke roswucźenje na šakładźe biblije a wěrywuśnacźa dośtawaka. S tym je prajene, na cźož wono pśchi reformje naboženy ważnośćź kładźe. Wono nochze, „so by wścho pśchi starym wośtało“. Hdyž woprawdźe pädagogiśke rośpominanje k lěpśchim roswucźeńśkim methodam, k nowemu śrjadowanju śtawiśnow, k nowemu wubracźu a pśchikrótśchenju wuknjenjow dowjedźe, ßo wono temu njepśchecźiwja. Schulśke towaŕśtwo też woprawnjenym powołanjowym intereßam wucźerjow pśchi ludowych śchulach napścheczo njeśtupa. Tola wono chzc, so by nowotwar naboženśkeho roswucźenja, kotryž nowy śchulśki šakoń pśchinjeße, nowotwar na starym šakožku byl a to je śtary evangelijon w Jeśu Khryśtu, naśchim Sbóžniku a Wumožniku. Žadanja, kotreź śchulśke towaŕśtwo k temu cźini, ßu w najlěpśchim śmyßle konśervatiwne a liberalne. Schulśke towaŕśtwo chze dotalne naboženśke ßlubjenje wobkhowacź, kotreź naboženśkeho wucźerja wjaśa, Khryśtußowy evangelion po bibliji a wěrywuśnacźu po najlěpśchim ßwědomnju a wjedźenju wužicź. Wotśtronjenje tehole ßlubjenja by njewobmjeśowanu ßwojowólnośćź w śchulach śawjedło. Sa to chze śchulśke towaŕśtwo dyrbjenśke pośtajenje wotśtronicź, so dyrbi kóždy wucźeŕ ßlubjenje wotedacź. Młody wucźeŕ dyrbi ßo pśchichodnje ßam roßudźicź, hacź chze naboženśku wucźbu dawacź, abo hacź chze ßo jeje wotrjez. Też posdźiścho dyrbi wucźerjej móžno bycź, naboženśku wucźbu śpuśchcźicź, bjes teho, so by jemu ś teho něšajka śchkoda naśtała. S tym ßo wón wot potkóčenja ßwědomnja wußwobodźi, pod kotrymž nětkole mnoży śtonaja. Skónčnje chze śchulśke towaŕśtwo, so by ßo też śtaršim prawo dało, so ßměli ßwoje dźěćźi śe śchulśkeje naboženśkeje wucźby wsacź, jeli so dopokaśaja, so je w jenym druhim wěrywuśnacźu, wot śtata pśchijatym, roswucźicź dawaju. Pśchepośnacź ßo njehodźi, so ßu tele žadanja do wśchech śtron prawe. Wone wucźerjow a śtaršich wot kóždeho ßwědomnjoweho dyrbjenja wußwobodźa a saßadnje śtawiśniśzy šakožene prawo evangelśko-lutherśkeho wěrywuśnacźa šakhowaju.

Pśchecźiwnośćź pśchecźiwo Polakam.

Pódla wucźerjow w Katowizach ßu nětko też pjecźoch póśtśkich aśśiśtentow na wßy pścheßadźili, dokelž ßu pśchi wuśwolenju měśchcźańskich śaśtupjerjow śa pólśkich kandidatow hłoßowali. Zentrumśka śtrona a Polazy ßu hižom w khěžorśtwowym ßejmje praśchenje dla śakrocźenjow w Katowizach podali. W prěnich poßedźenjach po hodownych próśdninach, 11. januara, khěžorśtwowy kanzler ś Bethmann-Hollweg na praśchenje wotmołwi. W Opolśkich knježeŕśtwowych nowinach je miniśter ßwojich śaśtojnikow warnował, woßobam wulkopólśkeje śtrony połěkowacź. Knježeŕśtwo po śdacźu wśchitkich do wulkopólśkeje śtrony liči, kotśiž ßo jako Polazy wuśnawaju.

Śaśtajenje obśtrukcije w awśtriśkej khěžorśtwowej radźe.

Cźěśzy śapóßklanzy w awśtriśkej khěžorśtwowej radźe ßu śe ßamßneho pohnucźa ßwoje pśchecźiwjenje pśchecźiwo porjadnej ßejmśkej dźěławośćźi śaśtajili. Prjedy teho pak ßu ßebi wuměnili, so měł ßo ßejmśki porjad na tajke waśchnje pścheměnicź, so by njemóžno było, w pśchichodźe ßejmśkim dźěłam śadźěwacź. Wśchitźy ßkowjanśzy, kśchesćźijanśko-śozialni a śozialdemokratojo ßu do tuteho

wumĕnjenja swolili. Pschečziwo nowemu ßejmskemu porjadej jenicžzy liberalni němszy sapóßkanzy hkoßowachu. Sa to mějachu dobru pschiczinu. S pomozu stareho ßejmskeho porjada bě pschezo jim mózno, knjeżerstwo ßwojim żadanjam podwólne czinicz. To njebudże w pschichodże wjazy mózno. Němske liberalne nowiny teho dla skorża, so je Awstriska do mozy Sskowjanow a klerikalnych kschesczijansko-liberalnych wudata. S knjejstwom němskich liberalnych w awstriskim knjeżerstwje budże na dołhi czaß nimo.

Belgiski kral Leopold †.

Belgiski kral Leopold je pjatk 18. dezembra wumrjek. Lĕkarjo njebĕchu ßebi swĕrili, operaziju jeho saczinjeneho czrjewa wuwjesczi. Kral njebudżische teho dla niczo wjazy wużicz ßmĕł, dokelż budżische żołdk mĕsto do czrjewow zyrobu do jĕdżnizy wustorkał. Duż bĕ sa krala ßmjercz s wumożerku s czwilnych czerpjenjow.

Semrjety kral bĕ druhi wjerch s wjerchowskeho saksko-koburgskeho doma na hollandskim trónje. Jeho nan bĕ kral Leopold I., kotrehoż ßu w lĕcże 1831 sa belgiskeho krala wuswolili; jeho macz bĕ dżowka franzowskeho krala Ludwiga Philippa, kotrehoż ßu Franzowsojo 1848 s tróna wuhnali. Leopold II. je ßo 1835 narodżił a je ßwojeho nana 1865 na trónje sczĕhował. Pod jeho knjejstwom je ßo Belgiska hospodarszy wyßoko sbĕhnyła. Kralowy najwjetschi skutk je sałożenje kongowskeho stata w Afrizy a jeho pschetworjenja do belgiskeje kolonije. Kralowa mandżelska, awstriska arzywójwodka Marja Henrietta, je 1902 wumrjeła a je ßwojemu mandżelskemu tsi dżowki sawostajiła. Jedyn ßyn bĕ jako dżĕczo wumrjek. Se ßwojej mandżelskej njeje kral Leopold w pschesjenoszi żiwy był, też se ßwojimaj dżowkomaj Luisu a Stefaniju bĕ ßo wón roskorik. Prynzeßa Luisa, kotraż je ßo wot ßwojeho muża, koburgskeho wjercha Philippa dżĕlicz dała, je lohka żónska; wona je ßwoje zyke samożenje pschecziuika a pódla teho hischcże wulki dołh napraskała. S prynzeßu Stefaniju, mandżelskej semrjeteho awstriskeho krónprynza Rudolfa, bĕ ßo kral dla samożenja, wot jeho mandżelskeje sawostajeneho, swadżił.

Po ßmjerczi ßwojeje mandżelskeje je ßo kral Leopold s dżowku franzowskeho domownika Bacroixa woženik, kotrejż je wón semjanstwo s mjenom baronka Vaughanowa spożczik. Wón ma s njej nĕkotre dżĕczi. Sa żiwjenje je jej pjecża wulke samożenje darik. Prynzeßa Luisa, kotraż njebudże s nanowym herbstwom ßwój dołh sapłaczicz móz, je spytała, baronzy Vaughanowy jejne samożenje wudrĕczż. Prynzeßa je teho dla w hrodże, w kotrymż je Vaughanowa bydliła, wschu nadobu, mjes druhim też pjenjeżny khamor, sasyglowacz daka. Baronka Vaughanowa je pschecziwo temu na ßudnistwje protestowała a je se ßwojimi dżĕczimi do Parisa wotjĕła.

Kral Leopold je testament sawostajił, w kotrymż praji: Wumru w katholskej wĕrje, w kotrejż ßym żiwy był. Proschu mi moje smylki wodacz, kotrez ßym w żiwjenju czinił. Nadżijam ßo, so ßo mi wodadża. Sswojim dżĕczom samożenje sawostaju, kotrez ßym wot ßwojeho nana dostał, mjenujzy 15 milijonow. Pschejeu ßebi, so njeby ßo moje cżĕko ani balsamowało, ani ßo na wobhladanje wustajiło. Żadam ßebi jednory pohrjeb rano w 7 hodżinach a chżu, so by sa kaschczom jenoż hrodowy personal schoł. — Poßlednje żadanje njeje ßo dopjelniło. Kralowe cżĕko je ßo s wulkej czeszczu a pychu khowało.

Belgiska króna na kraloweho bratrowza, 1875 narodżeneho prynza Alberta, pschenżże. Wón je ßyn 1905 semrjeteho Flandernskeho hrabje, bratra semrjeteho krala a jeho mandżelskeje, hohenzollernskeje prynzeßy Marje.

Mordarski nadpad na rumunskeho ministerstwoweho pschedßydu Bratiana.

Na rumunskeho ministerstwoweho pschedßydu Bratiana je ßo, hdyż s automobilom po drósy jĕdżesche, mordarski nadpad s revolvrom sczinił. Bratianu je ßo czeżko sranił. Padajzy Bratianu sawoła: „Wón je mje morił! Pschimńcże jeho!“ Automobilowy wjednik sa nadpadnikom bĕżesche a jeho pschimny. Wón je żelesniski mechanikus Vargil Stajanescu. W pschebłyschenju je wón rjekł, so je do ministra s wjecziwosczu tsĕlił. Bratianu je jemu se ßwojim sakroczenjom pschecziwo żelesniskej organisaziji ßłużbu a khlĕb wsak. Stojanescu je spytał, ßebi żiwjenje wsacz. Jastnikej ßo wutorhnywschi wón s woknom jastwoweho druheho poskhoda wuskoczi. Wón w dworje ßmjertnje sranjeny leżo wosta.

Politiske mordarstwo w Peterburgu.

W Peterburgu je ßo nowe politiske mordarstwo stało; s bombu ßu żandarmskeho wyschka Karpowa morili. To je ßo w privatnym domje na Astrachanskej drósy wutoru w nozy pschi polizajskim pschehladanju stało. W poßlednim cżaßu polizija w Peterburgu sozialdemokratiske pschebytki husczischo pschehladuje. Też w Moskwje ßu ßo tajke pschehladanja mĕke a ßo 25 studentow sajało. W Kijewje je lĕtßa mjes studentami cżicho, sa to je tam nadpadnje wjele studentskich ßamomordarstwow było. Sda ßo, so ßu tele ßamomordarstwa politiske. Ssobustawy revoluzionarneje strony ßo ßame kónzuja, hdyż ßo sapowjedża, po pschikasni revoluzionarneje strony nĕkoho moricz.

Na Astrachanskej drósy w Peterburgu je ßo pschi rosbuchnjenju bomby, kotraż polizajskeho wyschka Karpowa mori, też hischcże jedyn tajny polizist morik, kotryż Karpowa pschewodżesche. Mordarja, kotryż ßo Wosfrjeßenski mjenuje, ßu sajeli, hdyż chżysche cżeknycz.

Hacz dotal njeje wĕste, schto je ßo do bomboweho nadpada stało. Wjedża jenoż, so je ßebi psched nĕkotrymi dnjemi jedyn młody cżłowjek, kotryż ßo Wosfrjeßenski mjenowasche, wobydlenje wotnajał, w kotrymż je bomba rosbuchła. Pónd̀żelu k njemu starschi muż, pjecża jeho wuj, se ßwojim ßłużobnikom pschicżahny. Sda ßo, so je Wosfrjeßenski we wokomiku na skhodże był, hdyż je bomba rosbuchła. Wón bjes ßuknje na drohu wubĕża, hdżeż jeho polizist prjedy saja, hacz móżesche revolver wucżahnycz a do njeho tsĕlicz. Karpow bĕ ßo s bombu do kruchow rostorhał. Wosfrjeßenski je po sdacżu po pschikasni revoluzionarneje strony Karpowa morik. So mohł ßwój nadawk lĕpje dokonjecz, bĕ wón psched krótkim politiskej poliziji ßwoju ßłużbu poskicżił. Mordarski attentat je wón s bombu wuwjedł, kotrejż je wón s pomozu elektrizitety rosbuchnycz dał.

Napschemobrónjenje mjes Jendżelskej a Němskej dale dże.

Po wuspytowanjach jendżelskeje admiralitety dyrbi ßo wójnska kódż zyle noweho typa w pschichodnym lĕcże natwaricz. Kóżda s tychle kódżow smĕje wjazy dyżli 1000 muży wobßadki a budże 27,500 tunow wopschijecz. Sa to pak budże na njej mjenje kanonow, dyżli na poßlednich Dreadnoughtskich kódżach. Kanony budża pak spĕschnischo a dale tsĕlecz. — Němska smĕje ßo wĕso nĕtko do spĕcha, so by też tajke hobrske kódżiska natwarika.

Njepoßkuschnosez na jendżelskej wójnskej kódży.

Na jendżelskim kschižaku „Leviathanje“, khorhojnej kódży kontreadmirala Farguhara, je ßo tele dny mużstwo spjecżowało. Po jenym napinazym swucżowanskim tsĕlenju ßo strażowazym matrosam pschikasa, kubju wurjedżicz. Dokelż ßo wurjedżenje na njespokojaze waschnje sta, dyrbjesche ßo dżĕło wospjetowacz. Pschecziwo temu ßo 60 muży spjecżowasche. Jich sajachu a jich schtyrjoch wjednikow psched wójnski ßud stajichu, kotryż jich k jastwu na dwĕ lĕcże saßudżi. Druhi ßo lózo pokhostachu, s dżĕła s jastwom, s dżĕła po cżesczi a ßo do mużstwow druhich kódży rostykachu.

Tónle podawk, kotryż jene podobne spjecżowanje na kschižaku „Sutley“ scżĕhuje, jara hubjeny sacżischcz czini. Powschitkownje ßo na to skorżi, so ßu mużstwa na kschižakach pschesłabe a so ßo psches mĕru napinaju.

Kónz revoluzije w Nicaragui.

Swada mjes sjednocżenymi statami poknózneje Ameriki a nicaraguaskej republiku je ßo skónczika. Präsident Zelaya, kotryż bĕ dweju stacżanow sjednocżenych statow satsĕlicz dał, je wotstupik, so by ßo wójnskich saschmatanjow se sjednocżenymi statami sminył.

Dobycże revoluzionarow w Nicaragua.

Nicaraguaszy revoluzionarozjo pod generalom Estradu ßu knjeżerstwowe wójsko do cżista sbili. 19000 muży knjeżerstwoweho wójska je ßo poddało. General Estrada nĕtko s dobycżerskim wójskom do hkowneho mĕsta Managuy poczehnje, so by naßlĕdnika Zolaje, nowowuswoleneho presidenta Juana Medriza, wuhnał. W Estradowym wójsku je wjele tsĕlzow sjednocżenych statow poknózneje Ameriki.

Rochzu waß ßyroty wostajicz.

(Skónczenje.)

A nĕtkole holczku k kożu sawoła: „Marka,“ wona rjekne, „ty ßy lube mudre dżĕczo. Nĕtkole na mnje poßkuchaj! Ja wam hodowneho schtoma hotowacz njemożu. Ale hlej, Bóh luby Knjes ma naß tola lubo; wĕm, so budże wón, kiż je nam ßwojeho ßyna póßkał, też wo waß ßo staracz, hdyż ja wumru a budu pola Boha

kaž nasch nan. To budu ßo kóždy dźeń prawje ſa waß modlicź, a wy, dźěćźi, woſtańcźe pobožne a dobre, ſo . . .“

Ale hižom Maŕka ßo k macźeri nakhili a jej ſmorſchcźene cźoko, blědej hubje wokoſcha.

„Macźi, macźi, ty wumrjecź njeßměſch, njeßměſch wot naß woteńcź!“

Ale pſchecźelnje macź dźěſcźu hładke, mjehke włoßy majka: „Moja Maŕka, kaž Bóh chze!“ a ſwaha piſchpota:

„Kak nochźył derje ſ nami měnicź,
Hdyž tola jeho ßwěra ßo prěcź njemóże.“

K temu ſ naſdala ſwony ſwucźa a ſpěwaju a klincźa, jako bychu chźyle wobkrucźicź tu modlitwu, wěriwu dowěru wboheje macźerje, a do wboheje cźwilowaneje wutroby ſacźiſchcźecź: „Doßwědcźenje pak ſkutkuje nadźijn, nadźija pak njeſahańbuje.“

„Nětkole pak poßkuchaj, moje dźěćźo,“ wona pokracźuje, „mi je nadobo tak hubjenje wokoło wutroby, kaž bych dyrbjała w tejle nozy hiſchcźe bóle ſkhorjecź. Duž do měſta k cźecźe khwataj a proſch ju, ſo by hiſchcźe dźenßa won pſchiſchła měſto jutſje rano, kaž je ßkubiła. Hlej, hwěſda ßo frinkoli a měßacźk ßwěcźi; tón pucź ßy huſto khodźiła, a jandźeljo Boži njech cźe pſchewodźeja.“

Khwatajźy holcźka ßebi rubiſchko wokoło hłowy ſwiwſchi po wutrobnym wokoſchenju wotběhnje. Macźerne wócźko ju luboſcźiwje pſchewodźa; potom macź ruzy ſtyknywſchi ßo modli: „Božo, dyrbju-li wumrjecź, ßmil ßo nad mojimi dźěcźimi! Budź jim nan, a je-li móżno, daj jim nana a macź, kotrajź byſchtaj je po prawym pucźu k tebi wjedłoj. Kiž ßy nam ßwojeho jenicźkeho ßyna k dobremu dał, ſ luboſcźe k nam, njedaj tež mojim wbohim dźěcźom ſahinycź, ſo bychmy ßo něhdy tam ſaßo namakali, hdźež ßo hodowny ſchtom wěcźnje ßwěcźi!“

Cźěmno je wó jſtwje; ßłabje ßo miſchkri žehlazy ßo woheń w něſcźi, ſwaha ſynczo; ßłódzy dycha drěmaze dźěcźo, kotrež je macź ſ rukomaj wobjała; w naſeleń ßwětle ßněhowa krajina nuts błyſkota; a błyſchcźo ßo ſ lodom pſchikryta, daloko ßo wupſcheſtrjewaza rěka ſabłyſknje; naſdala ſchcźerkawy ßani klincźa, kotrež po rězy lecźo ßo ßnowaju, — tu modlaza ßo žona ſ waha hłowu do boka łkoni a wußnje, pſchi cźimž hubje hiſchcźe ſcheptatej: „Kak by mohło tola luboſniſche hiſchcźe bycź lube Jeſußdźěcźatko?“

Wona ßoni. Muž ſaſtupi, ſ jaßnym błyſchcźom wokoło hłowy, miłoſcź a pokoj a radoſcź je na jeho wobliczu; tón ma jeje dźěſcźi ſa ruku a ßo jej bliži. Nadobo ßo ſhubi; hwiſdajo wichor wuje; hanjaze ßněhowe mjecźele jeho wobras pſchikrywaju; ßonjazy ßo njemérnje wobrocźa a we ßnje bolоſtnje ſtona. Tu pak ßo ſ nowa wujewi a powuczejo ſ ruku kiwa; wichor a wjedro wotmjelknjetej; bywa zyle cźicho; ßněhowa krajina ßo do wulkeje kraßneje ſahrody pſcheměni, w kotrejź njebjeſke kwětki kcźéja, a w kotrejź ßebi jeje dźěcźi pſchi ßwojim nanu hraja; tón ßebi je k wutrobje tłócźi a ßylſy dźakowneje wjeßelоſcźe roni.

Wěcźe wětſika pak, kotrež we ßnje wbohu žonu ſaſtróża, ſ woprawdźitoſcźe do žiwjenja ßona klincza. Lědma je žona hłowu do boka ſkłoźiła, ſ dźiwimi ſtorkami wokoło jeje khěžcźicźki hwiſda a ſ njej ſatſchaßuje, a pſches polo a rěku wichor porſkajo cźěri. Cźorna mróczelowa ſcźěna pak, kotraź wot ranja pomału poſtupowaſche, je nětkole zyle bliſko, a nětkole běłe mjetele k ſemi padaju a nětkole je wichor hraba a ſ nimi dźiwju reju rejuje. Dyrkotajo a praſkajo ſchtomy tſchepotaju, hdyž wichor do nich ßo ſahonja; wulke ßepje ßněha wichor pſched ßobu wala; měßacźk a hwěſdy ßu ßo ſa cźornymi mróczelemi ſhubiłe, a jeno ſcherjaze ßwětko rejowazych, ſakhadźazych, walazych ßo běłych ßepjow cźmowu nóz roſßwětła.

Woßrjedź teho pak, ſ wichorom tſchaßene, ſe ßněhom ſaßlepjene, wjazy njewjedźo a wjazy njewidźo we wjerćźenju mjetelow pucźa a ſchcźeźki, wot ſtyſka pſchewſate dźěcźo, płaczo a žałoſcźo.

Saßo ſ naſdala ſwony ſwonja a ßwój hłóß ſe ſchumjazym ſwukom wichora měſcheja. Wěriwa wutroba pak ſ dźiwjeho ſakhadźenja a ſe ſynczazeho ſwonjenja na Božim wjecźoru wſchudźom jenicźki móżny hłóß błyſchi:

„Cźeſcź budź Bohu we wyßokoſcźach!“

III.

Hody we ßněhu.

Khora bě ſchcźerkawy ßani ſaßłyſchała, kotrež po hładkej runinje Habole cźerjachu. To bě lěkaŕ, kotrehož nuża njejabzy ſkhorjeneho wot jeho wboheje žony a jeje ßotry wottorże. Nětkole je tam pomhał ſ mikej ruku a ſ troſchtowazym ßłowom, a horze ßylſy pſchiwuſnych ſpomoženeho je jako najrjeńſchi dźak pomharjej na ženje njewuſtawazu ruku padnył. To bě jeho Boži wjecźor pſchi błukim ßwětku w khoro-iſtwicźzy khudych; ale jaßniſcho hacź ßwěcźki na hodownym ſchtomje ßwěcźi ßo pruha dźakownoſcźe ſ wócźka wurudźeneho a tyſcheneho, kotremuž je miłoſcźiwy Bóh pſches cźłowjeka pomoz póßłał.

Nětkole chze durje wotewricź; ale jeno cźežzy ßo dadźa do prědka cźiſchcźecź, tak ſo jim wichor a ßněhowe ßepje napſchecźiwo ſepjeraju. Stary pohoncź pak, nětkole pſched nimi ſtejo, ſa wuſchomaj ßo drapa:

„Schto nětkole?“

Tola hižom huſto ſtej wonka bykoj; pohoncź a konje pucź ſnaja; duž domoj jědźetaj. Staj na Haboli, ale na Haboli tež woſtanjetaj. Cźma a ßněhow mjecźel wokoło njeju; wichor a lodowe jehły, kotrež na liza a do wocźi ſchwikaju a ßo potom na brodu a włoßy ßydaju. Žaneho brjoha njeje widźecź; ruka a noha dale bóle ſproſtnjetej; konjej ſtaj ſe ßamej běłej ſkoru pſchikrytej. Hiſchcźe jónu maßajo płědźo do prědka dźetaj, ale ſaßo ſtaj ßo do koła pohibowałoj, ſaßo po ſtarej cźěri. Tu w najwjetſchej nuſy lěkaŕ ruzy k njebju wupſchěſtrje, wołajo:

„Knježe Božo, dźenßa ßu hody, dźeń twojeje ßmilneje luboſcźe. Ssmil ßo nad nami, kiž ßwojich jandźelow jako wětr ſcźelеſch a ßwojich ßłužobnikow jako płomjenjow wohnjo cźiniſch, póſcźel tež póßłow we ßněhu a lodźe namaj na pomoz!“

A hlej, Bóh je jeho wußłyſchał.

„Sſłyſchiſch?“ lěkaŕ k pohoncźej rjekny, „nětkole ßmój wukhowanaj, wulki ſwón ſ katedralneje zyrkwje klincźi. Pok hodźiny budźe ſwonicź. Jeno ſa jeje ſwukom a domoj dozpějemoj!“

Tak dźe domoj; tu na dobo konjej do boka ſkocźitaj a ſtejo woſtanjetaj.

Lěkaŕ ſe ßanjow ſtupi a khwata do prědka ke konjomaj.

„Mój Bożo“, wón woka; „dźěcźo, ſproſtnjene dźěcźo tule na lodźe we ßněhu!“

Wón holcźku ſe ßněhom wumyje, ßłucha, hacź je hiſchcźe žiwjenje w njej, ale je hižom ſproſtnjena a ſymna kaž kamjeń. Ale khwatacź; hiſchcźe ſwón ſwoni; nětkole cźěmnu poſtawu wěže na horje widźitaj; nětkole ſtaj na kraju a pod tamnej khěžku ſtejitaj, hdźež hodowneho ſchtoma njeje.

Muž k ſtyſknіwje napſchecźo khwatazej žonje pſchiſtupi: „Hlej, ßym tola hiſchcźe hody měł, najprjódzy w khoroſtwě, potom we ßněhu, a hodownu hudźbu ßym ßłyſchał, kajkejeź hiſchcźe ženje, a dar ßym doſtał, holcźku, ſpomoženemu dźěcźo. Ale nětkole do dźěła, Bóh pomhaj!“

Wobej ßotſje, kiž chźyſchtej ſ boloſcźu ſahinycź, dokelž jeju luboſcź niczo na ſtaroſcźi njemějeſche, d y r b i t e j ßo nětkole ſtaracź a — ſtaratej ßo rady. Wo muża ßo ſtaratej, kiž ßo poczo dźěła, kotremuž ßo pót ſ rynkami lije po wobliczu na ſproſtnjene dźěcźo. A po mnohich ſtyſknych hodźinach rano, hdyž ßo ſ nowa ſwoni, wón ſawyſka:

„Wukhowane, wukhowane!“

Žona dźěcźo wokoſchi, kiž runje ßo dźiwajo wocźi wotwjera a potom — mužej prawizu wokoſchi, ſcheptajo:

„Bóh cźe žohnuj, ty mój dobry mužo!“

Potom žonje dźěcźo do cźopłeho łoża pokożitej. S napſchecźa holcźki we ſtole ßedźi jeje ſpomožeŕ, pſchecźelnje ßo poßmẽwa. Ale po něcźim wón wußnje. Jenoż cźaßnik tykota; bicź njemóże, dokelž je žona wahu wotpowßnyła. Tu ſ nowa hodowne ſwony ſaſwonja.

Duž muž wotucźi, tež holcźka wocźi wotewri a rjekne:

„Macźi, luba macźi!“

Lěkaŕ rjekny: „Ty njejßy pola macźerje. Snajeſch mje?“

Holcźka wotmolwi: „Haj, pěkny doktor!“

„A ſchtó ßy ty?“

„Maŕka!“

„A twój nan?“

„Nan je ßo ſatepił, macź je khora!“

„Dha ßy ty Maŕka Łodakez?“

Holcźka pſchikiwny.

„Duž hnydom někoho k macźeri póſcźelu, ſo wě, hdźe ty ßy a ßo njetrjeba tyſchicź.“

Tu ßo durje do jſtwy pódla wotewru; dźěcźo wjeßele ſaplazнje: „Hodowny ſchtom kaž loni!“

Žona woſmje dźěcźo a k ſchtomej donjeße, pod tym leża cźopłe nohajźy, draſta a klanka. Holcźka wyſka.

IV.

Hody pschi ßmjertnym kožu.

Nětkole dyrbjeschе holczka wupowjedacź, kak bě na lód pschischka. Tam bě muczna ßo czapka a wußka.

Bórsy lěkaŕ se ßwojej žonu psched khudej, wbohej maczerju tam delka stejitaj.

Stysknіwje bě wona na dźěczo czakaka. Nětkole je saßo jaßne wjedro, we jstwje je czicho.

Maŕka ßo zuseje žony w rjanym kožuchu njeboji; popołdnju dyrbitej ßo macź a dźěczo saßo widźecź.

Hodźiny khoreje ßu liczene.

„A potom, luby mužo?“

A schtoż myßlate, błyschczate wóczko praji, muž to rosymi.

Popołdnju s czaßom wós pschi khěžzy sastanje a Maŕka khwata maczeri do rukow. Ta ju wokoscha a ßo njemóże nahladacź na hodowny dar, kiž je Bóh se ßněha a lodu saßo póßłak. Ale Hańžka też pschiběži a rjekńe:

„Hańžka też popu měcź!“

Ssotra pak, kiž hewak dźěczom dobra njebě, ju k ßebi stókczi prajiży: „Hańžka też popu dostanje.“

Durje ßo wotewrja a dźowka nuts pschinjeße darow luboscze. Dźěscźi matej s darami a se schtomom czinicź, druhy pschi khorej ßedźa; khora rjekńe:

„Knjes doktrje, njeßměm ßo wjazy jebacź; czuju to, bórsy dyrbju domoj hicź.“

Lěkarjowe miłe wóczko druheje wotmołwy njewě, dyžli: „Haj!“

Khora rjekny: „Ja wschak rady wumru, ale moje wbohe dźěczi! O Božo, troschtuj mje też w tej wězy, potom chzu rady . . .“

Lěkaŕ se žonu rjekny, na Maŕku ruku słožujo: „Tole je naju dźěczo. A Bóh nam mozy da, so bychmy jenu dobraj starschej byłoj!“

Ale też lěkarjowa ßotra k nimaj stupi, ma Hańžku na rukomaj: „Tole budźe moje dźěczo, a wobej ßotsje pola naß hromadźe wostanjetej!“

Tak woni w błyschczu hodowneho schtoma steja, bohacze darujo, ßami bohatscho wobdarjeni, dawajo a nadobnischo dostawajo, a wboha khuda macź s radoscźu widźi, kak ßo ji troscht do ranjeneje wutroby wuliwa. A nětkole ruzy stykny wschi do sahłwkow ßo wróczo swjese. Ssłabje dycha, wóczko ßo ji lemi.

Lěkaŕ k njej pschistupi a njerěczo druhim kiwa; wocźi ji sandźeli, modlitwu s czicha scheptajo.

„Potom jědźtej, dźěscźi, se žonomaj domoj. Ja tu wostanu. Hdyž macź saßo wotucźi, budźe zyle strowa.“

Potom jědźetej dźěscźi do noweje domisny s maczerjomaj, kotrejž bě jimaj Bóh boži dźeń póßłał.

Muž tam wosta. Psched morwej stejo, kotrejž ßo s wobliczа poßłednja radoscź błyschczi, kiž ji ßmjertnu hodźinu porjeńschesche:

„Mój Božo“, wón rjekny, „sa tute hody měj dźak. Jene žiwjenje ßy wukhował, jedyn wjeczor žiwjenja porjeńschił, dźěczo ßy mi dał a moju žonu psches móz luboscze ßmjercźi wutorhnył, kotraž jeje wutrobu twjerdźe w czežkej boloscźi wobjimasche.“

— Kónz. —

Ze Serbow.

S **Budyschina. Wotrjady Maczizy Sserbskeje** smeja w „Sserbskim Domje“ **3. januara 1910** saßo ras **poßedźenja** a budźa porjadu wotmětе wot dopołdnja 10 hodźin hacź do wjeczora 6 abo 7 hodźin, a to rěcześpytny wotrjad (pschedßyda professor Dr. Muka), stawiśniśki wotrjad (pschedßyda Dr. M. Rencź), belletristiśki wotrjad (pschedßyda faraŕ Wingeŕ), hudźbny wotrjad (pschedßyda zyrkwinski wucźeŕ Jan Rjeczka), dźiwadłowy wotrjad (pschedßyda M. Nawka), narodopißny wotrjad (pschedßyda prof. Dr. Muka), wumjeśki wotrjad (pschedßyda faraŕ Matej Handrik), rěczniśki wotrjad (pschedßyda faraŕ M. Domaschka), pschirodośpytny wotrjad (pschedßyda faraŕ em. Urban), pädagogiśki wotrjad (pschedßyda faraŕ O. Mrósak), prawiśniśki wotrjad (pschedßyda notar M. Zyž), narodohośpodaŕski wotrjad (ßejmski sapółłanz A. Soba). Ssobustawy Maczizy ßu wschitzy pscheproscheni, ale njech też wschitzy, kotsiž maja khwile abo tola nětkaŕ woteńcź móża, pschińdu. Pschedßydźa jenotliwych wotrjadow a też pschedßydstwo Maczizy wocźakuja, so prawje wjele ßobustawow ßo na tutych jara ważnych wuradźowanjach a rosmołwjenjach wobdźěli. Budźe ßo wo mnohich wědomostnych a narodostnych wězach rěczecź. Ale też wschitzy druhy Sserbja, kotsiž njejßu ßobustawy Maczizy, budźa jako hoscźo lubje witani.

— Knjes seminarski wyschschi wucźeŕ Dr. Förśter bu wot Jeho Majestoscze krala Bjedricha Augusta sa professora pomjenowany.

— (Wohéń.) Sańdźeny schtwórtk wjeczor stej ßo na žitnej haßy dwě wukkadnej woknje Preußez drastoweje pschedawarnje wupaliłoj. W jenym woknje rumpodich se saßwěcźenym božodźěscźowym schtomom stejesche. S nějakim pschipadom ßo rumpodichowa watowa drasta sapali, a bliżschi wokomik ßo hižom wscha we woknomaj wißaza drasta s płomjenjom palesche. Ludźom, kotsiž rucze na pomoz pschiběžachu, ßo poradźi, woheń salecź. Nastata schkoda je khětro wulka.

— Wurjadny wuspěch je sakske plahowanje koni dozpiło. W létnej rosprawje towaŕstwa sa wocźehnjenje srěbjatow krajny konjeŕnik hrabja Münster w Moritzburgu pokasuje, so je sakske plahowanje koni poßlednje léta wjele do předka krocźiło. Psched 10 létami sakske rataŕstwo na němskej rataŕskej wustajeńzy w Draždźanach s wjetscha s wukraja pschiwjesene konje wustaji. Tón krócź běchu na wustajeńzy w Lipsku jenoż konje widźecź, kotrež ßu ßo w Sakskej narodźike a w nékotrych generazijach sakskemu plahowanju pschißłuschachu. S wustajenych 36 koni (połkrejnych) bě 18 tsilětnych a 18 schtyrilětnych a starschich. Tele konje ßu ßo se 26 mytami wusnamjenike, mjenujży se 6 prěnimi, 9 druhimi, 2 tseźimaj, 1 schtwórtym, 1 pschirażnym a 4 czeßnymi mytami.

— Wubjerkowe poßedźenje hornjołużiskeho rataŕskeho towaŕstwa ßo sańdźenu ßrjedu w hoscźenzu winowej kiczi wotbywasche. W nim ßo schtyri ßobustawy pschedßydstwa, kotrež mějachu 1. jan. 1910 wustupicź, tajny rataŕski radźicźel dr. Hähnel, tajny rataŕski radźicźel Steiger, měschczaństi kubleŕ Jokusch a kubleŕ rataŕski radźicźel Held w Eckartsbergu s nowa do pschedßydstwa wuswolichu. W rosprawje ßo praji, so stej ßo rataŕske towaŕstwo w Dreczinje a „sjednocźeńska pastwa w Nyßynym Dole“ do swjaska wokrjeßneho towaŕstwa pschijakej. — W lěcze 1910 smeja ßo w Habrachcźizach, Rybarizach a Panczizach skótne wobhladańzy, a we Łużniży, Mittelbachu, Połcźniży, Ottenhainje a Worklezach hródźne wobhladańzy. — Do stodłowych knihow sa czornopißany niżinski skót je ßo w lěcze 1909 128 mużskich a 645 żónskich skocźatow pschijako. Wscho hromadźe stadłowa kniha 340 mużskich a 2329 żónskich skoczatow wopschija. Wschudźe ßu ßo drohotne byki — hacź 2300 hriwnow hódne — a też khmane kruwy nakupili. Jenake pizowanje wschěch skocźatow je njehospodaŕske, dokelż ßo pschi tym ßucźelne kruwy pschederje a na nowe dejaze kruwy pscheschpatnje pizuja. So by ßo pizowanje a dejwo kontrollowako, ßo namjetuje, jeneho kontrollowazeho sastojnika postajicź Kontrola měła ßo měßacźnje stacź. Pódla darmotneho hospodowanja a sežiwjenja měł tajki sastojnik, kotremuż by ßo něhdźe 600 hwjadow pschipokasało, 600 hacź 700 hriwnow dostawacź. — W lěcze 1911 budźe w Budyschinje powschitkowna skótna wobhladanza. — Wokrjeßne rataŕske towaŕstwo ma ßo wo to staracź, so by w Budyschinje wicźna komišija, s ratarjow, wikowarjow, młynkow a bursoweho maklerja wobstejaza, wicźne placźišny postajała.

— Wětry a ßněhowe mjeczele ßu poßlednje dny w połnóżnej Němskej sakhadźake. We wjele stronach je ßo se ßněhom telegrafiski a telefoniski wobkhad pschetorhnył. Hischcze czežscho je Jendźelska pod ßněhowymi mjeczelemi czerpika. S městnami ßněh meter wyßoko leži. Tu a tam ßu ßo twarjenja zyle do ßněha sawěke a ßo w nim shubike. Wobkhad na żelesniży je jara wobczeżeny. Też na morju je ßo s wulkim wětrom jědźenje łódźow hacźiło.

S Małeho Wjelkowa. W poßlednim poßedźenju tudomneho rataŕskeho towaŕstwa ßo wo Budyskim mostowym dawku jednasche. Wschitzy pschitomni sa to rěczachu, so dyrbjał tónle dawk saßo spadnycź. Namjetowasche ßo, so by ßo wón s najmjeńscha tym na wěste léta spuschcził, kotsiž ßu sa twar krónprynzowskeho mosta pjenježne dary woprowali. Tuczi ßu ßebi tehdy myßlili, so ßo żenje njebudźe mostowy dawk žadacź. Jedyn towaŕstwowy ßobustaw je jenoż s tym wuměnjenjom wjetschu summu darił, so ßo njebudźe mostowy dawk bracź. Pschitomni salubjachu, so budźa po krónprynzowskim mosce po móżnosczi mało jědźicź. Dalische poßedźenje budźe 12. januara popołdnju w 3 hodźinach, w kotrymż budźe profeßor Naumann wo elektrizitecze rěczecź.

S **Njeßwaczidła.** Sańdźenu njedźelu shromadźi ßo nascha „Jutrniza“ pola Weberez. Knjes Czech powita shromadźenych spominajo na bliski ßwjedźeń hodow. Po pschecźitanju protokolla jimasche ßo knjes wucźeŕ Kral ßkowa. Dopokasa we ßwojim

pschednoschku, so je Njeßwaczidlczańska fara hižom se sańdżenych cżaßow ßem kruta twjerdżišna ßerbskeho wótczinstwa. Njeßwaczidlczański farar bě Jurij Mjeń (1770—1785), „wubjerny sa ßwój cżaß snajeŕ ßerbskeje rěcże a horliwy hajeŕ jeje cżistoty", ßerbski spißacżel a baßnik. Sskawnischi hischcże bě jeho ßyn — ßyn Njeßwaczidlczańskeje woßady — August Theodor Rudolf Mjeń, kotrehoż K. A. Jencż mjenuje „hacż do Sejlerjoweho wustupjenja najßkawnischeho ßerbskeho baßnika". Najsajimawschi dżěl s jeho baßnje „Pschecżelny ßobudar do hamta knjesej Ernstej Bohuwěrej Jakubej ..." ßu hrónczka, w kotrychż wón na ßwoju ródnu wjeß a na ßwojeho njebo nana spomina:

„Njeßwaczidko, ty lube, też mi 'schczen drohe a lube —
Tam ja (schědżiwz nětk skoro) wohladach żiwjenja ßwětko.
Tam na jandżelskich kschidkach mi slecżichu dżěcżowstwa lěta,
Tam mi někotry blecżk na wokole farskeho doma,
Kapkonez row a kerchowske lipy, a kamjenje cżělne,
Hischcże do spomnjenja wjedu tu hru tych mjedowych lětow.
Tam proch dostojnoh' nana też tli we spokojnym měrje;
Ach, jeho spomnjenje traje hischcże we wutrobach wschelkich
Starych, sprawnych, dobrych a dżaknych, kiż hacż do kónza
Skhowaju ßwěrnych wucżerjow cżescż a luboscż a snamjo,
Hdyż też dawno hižom jim data je msda teje wěry.
Wsmi, luby nano, hischcże tu ßylsu wobstarnoh' ßyna,
Kiż ßnadż po krótkich dnjach cżi dżakowacż budże psched trónom
Sa twoju luboscż a ßwěrnoscż, wschu prózu a wucżenje mudre —
Schtoż ßo tudy njem'żesche stacż, dokelż daloko precż bě,
Jako woko ty sandżeli k dołhemu spanju we rowje."

Rěcżnik pokasa też na pschitomnoscż, hdżež je Bóh Njeßwaczidlczańskej woßadże saßo spożcżik-fararja, kotryż je ßerbski baßnik.

Młody ßobustaw, kotryż je sa Rhynom pola wojakow ßkużił, nam wschelake powjedasche wo kraßnoscżach tamnischich krajinow. Ssobustawy to a druhe dodachu — bě to pěkna bjeßada.

Knjes Kral rezitowasche dwě baladże † Jakuba Cżischinskeho, po cżimż ßebi saspěwachmy někotre spěwy.

Knjes pschedßyda s kónz shromadżišny wschitkim pschejesche prawje bohate Boże dżěcżo a wjele sboża do noweho lěta!

S wupokożenych ßerbskich knižkow ßobustawy pilnje kupowachu, woßebje „Brunczki". — Na saßowidżenje w nowym lécże! —

S Njeßwaczidła. W naschej woßadże je lětstotki dołho waschnje było, so ßu ßerbske konfirmandki ßwój kschcżeński ßlub w płaschcżiczkach wobnowike. Ludżiczki, kotsiż bychu ßo rad s knjesynkami wujkowali, ßu w poßlednim poßedżenju zyrkwineho pschedstejicżerstwa namjetowali, so bychu ßo holzy pschichodnje w drascże po Parižkej modże konfirmirowake. A cżeho dla? Powjeda ßo, so je jena němska kublerka abo pachmanka na płaschcżiczki nóß morschcżika, a teho dla dyrbja ßo nětko płaschcżiczki do stareho cżapora cżißnycż. W Hodżiškej woßadże běchu psched někotrymi lětami też płaschcżiczki s konfirmazije wupokasali. Tola hdyż ßo ßerbske holzy prěni krócż w nowomodnej drascże konfirmirowachu, ßo Hodżiczenjo dohladachu, so běchu ßebi drohotny dejmant s tunjej schkleńzu saměnili. Spósnachu, so běchu konfirmandki w płaschcżiczkach wjele ßwjatocżnischi, konfirmaziji pschimérjeny ßwjedżeński napohlad měte, dyżli w nowomodnej drascże. Duż tam wot teho cżaßa saßo ßerbske konfirmandki w płaschcżiczkach k woktarjej khodża. To dyrbjako Njeßwaczidliskej woßadże s powucżenjom bycż, so njeby někotrym hordacżkam k woli była. W Němzach ßo woßebje towarstwa sakożeja, kotreż pytaju ludowu narodnu drastu sdżerżecż, w Sserbach pak jej spadnycż dadża, hdyż na nju něchtó kschiwje pohladnje.

Nasch Sejleŕ spěwa:

Aj aj aj! ludżiczki, aj!
Nóß němski, ßerbski tón kraj!
Horda ty myßliczka,
Njeczin ßo wopiza;
Brěsy ßu wschudżom a prut
Sa błasny, hordżity lud!

S Hodżija. Tudomnemu khěżerjej a wósnikej Gustawej Ernstej Mühlbachej je ßo s pschipósnacżom jeho ßwěrneje a wużitneje ßkużby, wot lěta 1884 w tudomnej dobrowólnej wohnjowej woborje dokonjaneje, cżeßne snamjo, sa ßobustawy wohnjoweje wobory wustajene, spożcżiko. Sańdżenu ßobotu je hamtski hejtman dr. Pflugk s Budyschina w pschitomnoscżi wohnjoweje wobory, gmejnskeho pschedstejicżerja Piwarża a knjesa fararja Kschižana tole wosnamjenjenje pschepodał.

S **Jaßeńzy.** Njedżelu, 12. dezembra wotmě nascha „Katholska Bjeßada"ważnu shromadżisnu wólbow. Sa pschedßydu wuswoli ßo saßo knjes Sarjeńk s Khróscżiz. Też tamne sastojnstwa swostachu saßo w starych rukach. Do wólbow poda knjes wucżeŕ Kral politiski roshlad, spominajo woßebje na dżěła w ßejmomaj. Też wo wustupowanju pruskeho knjeżerstwa napschecżiwo Polakam ßo porécża. — Sakożeński ßwjedżeń towarstwa budże njedżelu 9. januara 1910. Hracż budże ßo mjes druhim jena dotal jenoż s dżěla snata hra † Handrija Ducżmana.

Hłóß s pola. Njeje ßamón kornikl, kotryż naßkczwiluje, pschińdże pschezo hórje: „Hdżež je cżěko, tam hromadżeja ßo worjoky." Cżěko je rola, worjoł pak fiskus (stat), kiż na njej ßo napaße. Derje kóżdemu, kiż je sastojnik; wón dostawa ßwoje 4=—6000 hriwnow bjes wulkeje prózy, a hdyż je dokhodny dawk wotwjedł, ma s dawanjom tak każ měr. Hinak, hdyż masch rolu abo statok. Dokhodny dawk cżi wěso njespuschcża; hdyż pak pschedasch abo ßo měnjesch, nastawaja nowe dawki. Tu pschińdże nětko najprjedy němski fiskus a żada ßwoje 2/3 %; na to krajny fiskus, kiż je rosomnischi a ßo s 2 hriwnomaj wot tyßaza spokoji; na to treje wjeßny fiskus ßebi spar s wocżow a woka: do gmejnskeje kaßy; a luba schula żada: nam też nasche. Njejßu to żorty, hdyż ma ßo wot leżownoscże, kotraż 10000 hriwnow steji, 300 hriwnow hnydom wotwjescż. Myßlu, so pod tajkimi wobstejenjemi měkoj gmejna a schula spuschczicż, schtoż matej żadacż, a so na druhim pucżu sběhatej, schtoż je trěbne. Hrosy pak hižom saßo strach: Schtoż je dotal wot jednotow (na rolu) ßo sběhało a do schulskeje kaßy wotwjedło, ma w pschichodże druhim saměram ßkużicż, tak so měke gmejny wo telko wjazy dawacż, jako ßu dotal jednotki wotcżißke. Rěkasche tola, hdyż dokhodny dawk sběhacż pocżinachu: Dawanje na jednotki směje pschestacż. A nětko je hižom telko lět, a rola dyrbi dale dwójzy so pocżicż, a nětk ma hischcże lěpje pschińcż? Burski lud budże so hibacż dyrbjecż, hewak pschezo wjazy jemu na ramjenja kładu. Kajki hołk cżěrja żidża a liberalni, hdyż ma nowy pjenjeżny dawk ßo postajicż: cżi ßo pschezo wukża a cżeża cżißnje ßo saßo na rolu. Dyrbi na to ßo dżěkacż, so rola ßwój dokhodny dawk dawa, jako druhy w kraju, a dale — niczo. Na to dyrbja wschě burske towarstwa ßo měricż a njeßmědża měra dacż, doniż sprawne dawanje dawkow w kraju so njepostaji. A ma też rosomnischo s dawkami ßo hospodaricż. Knjeżerstwo ßo rad na konja poßydnje a praji: Telko trjebamy, telko ma ßo swjescż. A ßejm wěso praji: Haj. A tak masa ßo pomaska tołscho a tołscho tym, kotrychż stat płacżi, hacż je butry wjaz dyżli khlěba. Rosomne hospodarjenje pak budże to, hdyż knjeżerstwa praja: Telko ßměmy sběhacż bjes teho, so lud cżischczimy a bjes teho, so morkota; dale hicż njeßměmy; ßu zuse pjenjesy, kotreż wudawamy. W cżaßach, hdżež ßu pjenjesy żadne a rědke, sastojnik a wyschschi wojak jenicżki bycż njeßmě, kotryż ßo tepi, doniż dawazy lud ßo nóri. Konserwatiwni wschak ßu ßobu wina na tym, schtoż je naparane, liberalni s cżerwjenymi pak doparaja!

S Wujeżka pola Wósborka. Ssobotu w nozy je ßo drjewjenz tudomnemu kublerjej Augustej Pentherej ßkuschazy, wotpalik. Wohnjowej woborje s Wósborka a Wichowa samóżeschtej druhe kubkowe twarjenje płomjenjam wobrócż. Wichowska wobora prěnje a Wósborska druhe myto dosta.

S Lubija. Tudomneho skótneho wikowarja Hermanna Wechlera ßu sańdżenu ßobotu dopołdnja na pucżu s Ketliz do Jěrkez, něhdże 400 metrow sady Ketliz, morweho namakali. Wechler, kotryż bě jeneho byka kupił, je pódla wosa schoł, so mohł konjow, s wětrom ßo bědżazeju, lěpje wodżicż, pschi tym je ßo wós do ßuwanja dał a potom na Wechlera padnył, kotremuż je ßo wutrobno satkóczko.

S Kschischowa. Na měsło knjesa duchownehо Rädy, kotryż je ßo 1. dezembra do Sprejzow pscheßydlił, je patronka tudomneje zyrkwje, ryczerkublerka Tillgnerowa w Kschischowje, farskeho vikara Wolfa wuswoliła. Dokelż tón ßerbski njerosymi, budża druhdy ßerbszy duchowni s wokoliny w naschej zyrkwi ßerbski prědowacż. To ßu srudne wobstejnoscże, tola jim wotpomhacż, nimaju Sserbjo w tu khwilu móz.

S Noweje Wßy pola Krjebje. Se schule domoj duzy sańdżenu wutoru schulßy hołzy na łód hamorskeho hata běżachu. Jedyn hołz ßo pschekama a ßo we wodże shubi. Mjes tym so druhy s loda cżeknychu, spyta jeho jedyn s jeho towarschow wukhowacż. Wón pak ßo też pschekama, tola ßo loda dżerżo njeponóri. Jeho wo pomoz wokanje saßkyschawschi ludżo pschiběżachu a jeho s wody wucżahnychu. Wbohi bě ßo s womoru wobjał a ßo bjes wědomnja do wobydlenja schewza Dietricha donjeße. Hdyż bě ßo jemu wědomje wróciło, wón powjedasche, so je ßo hischcże druhi hołz

pschepadnył. Někotsi mužojo teho dla hnydom snjesbożeneho pytacź dźěchu. Dlějschi cžaß pytawschi skónczńje cźěko tepjeneho hólza, wóßomlětneho ßyna běrki a rěsnistkeho mischtra Matěja Funki, namakachu. Spytachu jemu žiwjenje wróczićź, tola wscha próza bjes wuspěcha wosta. Druheho hólza, kotrehoż běchu sbożownje wukhowali, wóßomlětneho Pawoka Inlerka, ßyna tudomneho maschinskeho tepjerja Inlerko, hnydom do Niskeje k lěkarjej dowjesechu.

S Krjebje. Wuczobnik tudomneho rěsnistkeho mischtra Maxa Běbracha tele dny pod koła jeneho s pěskom nakkodźeneho wosa pschińdźe. Koło hólzowu nohu wysche kolena pschejědźe. Dokelž ßo nastata rana straschnje sajětsi, dyrbjachu snjesboženeho do Niscźanskeje hojeńnje dowjescź.

S Wuhelza pola Niskeje. Sańdźenu ßobotu popołdnju je 17lětny pohonca Müller, na tudomnym knježim dworje ßkužazy, do ßmjertneho njesboża pschischoł. Wón s prósdnym juchowym ßudom psches móst jěsoroweje hrjebje. Kaž ßo sda, staj ßo tam konjej spłóschiłoj, tak so je ßo Müller s juchoweho ßuda dele cźißnył a ßo sarasył. Jeho morweho w hrjebi leżazeho namakachu. Wón bě ßebi nop a kósc nad prawym wóczkom rosrasył.

Se Shorjelza. Njewschědny podawk je ßo njedawno pschi woknjeschku jeneje tudomneje pósty wotmět. Tam holza s wulkim se ßuknom wobwalenym kónzom pschińdźe, so by jón sastojnikej pschepodała. Hdyž ßo tón woprascha, hdźe dyrbi ßo paket pósłacź, ßo wupokasa, so we kónzu mały hólczk tcźesche, kotrehoż chzyńsche jeho macź „na póscźe leżo“ wotedacź. Wona bě mjenujzy nawěschtk cźitała, w kotrymž rěkasche, so chzetaj samożitaj mandźelskaj make dźěczo sa pjenježne wotnamakanje pschijecź. Poskiczenja chzyke ßo pod N. N. na póscźe leżo w Shorjelzu wotedacź. A tak bě młoda macź na póstu pschischła, so by ßwoju „poskiczeńku“ hnydom s dźěsczom wotedała.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Zwólba młodostnych rubjeżnikow, kotraž je se Shorjelza do sakskeje hornjeje Łužizy na rubjeżnistwo cźahała, je ßo tu sańdźenu ßobotu ßudźiła. Wobskorżenych bě schěsc pachołkow, s kotrychž běchu khostanliwu starobu 12 lět jenož tsjo wo někotre měßazy pschekrocźili. Hłownik rubjeżneje zwólby bě 13lětny Arthur Menzel se Shorjelza, jako druhi najhórschi w paßmje ßo dwanaccźělětny Willy Gottschlich pokasa, potom pschińdźe 12lětny Franz Schleupner, 12lětny Willy Ackermann a 14lětny Franz Neumann. Rubjeżniske powjedancźka cźitajo, běchu na myßliczku pschischli, „do zuseho kraja wucźahnyccź“. Trěbne pjenjesy k temu chzychu ßebi s kradnjenjom wobstaracź. Najprjedy ßußodnu Sakisku domapytachu. Menzel a Gottschlich, kotrajž běschtaj hižo ras dla wurubjenja płacźeŕnje elektriskeje dróhoweje żelesnizy khostanaj, ßebi jako „kedźbowarja“ Ackermanna ßobu wsaschtaj. Tutón mějesche nadawk, hwisdajo warnowanske snamjenja dawacź, hdy by ßo strach bliżił, mjes tym so paduchaj w khěžach nutska „dźěłaschtaj“. 4. septembra do Rychbacha dźěschtaj; po pucźu w Markersdorfje do jeneho domu saléśyschtaj, muchaze wokno rosrěsnywschi. Tam jimaj 5½ hriwny do rukow padże. W Rychbachu ßo do doma Gottschlichoweho wuja dobuschtaj. Tam mjes druhim ßwěczki s bożodźěsczoweho schtoma kradnyschtaj, kotrež jimaj posdźischo pschi jeju kradnjenju w domach a pschi pschenozowanju w bróżnjach a ßynowych łubjach ßłużachu. W Nowej Wěsy pola Husći a w Jěžowje pola Kamjeńza młodostni rubjeżnizy na schtyrjoch městnach na njehańbicźiwe waschnje kradnychu. Zane wokno njebě jim pschewyßoko; durje s hokow wusběhnychu; druhdy ßo też psches bróżne abo hródźne durje pucź do domu namakachu. Hotowe pjenjesy, cźaßniki, drastu, hromadu zyroby, żiwe kanikle — s krótka wscho, schtoż móżesche rubjeżny prak wotnjesćź, woni ßobu kasachu. W Jěžowje chzyńsche ßo jim mjedu a teho dla spytachu dwaj kołczej wuklukacź, tola dokelž ßo rosnjembrjene pczoły do paduchow dachu, dyrbjachu wostajiwschi wscheho cźeknycź. W Koßańni ßo khrobli paduschi na dwěmaj městnomaj nuts dobuchu a hromadu zyroby nakradnychu. Na někotrych městnach woni s tśeschnym woknom nuts saléśychu. Też w Hornjej a Delnjej Wjasońzy, we Wulkim Woßyku a Kamjeńzu woni wokna rosrasywschi paduschstwa skucźichu. Wobydlerjo domow w tym cźaßu s wjetscha na polach běrny sběrachu, duż móżachu paduschi bjes sadźěwka pakoscźicź. Khwilu Menzel a Gottschlich k kedźbowanju dźeßacźlětneho hólza Krausu ßobu bjerjeschtaj, kotryż po jeju měnjenju lěpje kedźbowasche a warnowanske snamjenja dawasche hacź Ackermann. Kaž tutón też Krausa ßwój dźěł s rubjeństwa dostawasche. 16. septembra skónczńje paduschnu zwólbu w Kamjeńzu lepichu. Tola město so bychu njedoczinkow do wukhowarńjow dali, jich saßo jich starschim pschewostajichu. Duż hižo tydźeń posdźischo saßo na rubjenje wucźahowachu a ßo we wjele wßach a też w Shorjelzu do domow kamachu. S jeneje stwy na Hartmannskej dróśy Schleupner a Neumann jedyn revolver kradnyschtaj. S tym wonaj w jenej pěskowej jamje a w jenej skale tśělecź wuknyschtaj. Kaž ßo wusnaschtaj, staj s revolvrom do ludźi tśělecź chzykoj, kotsiž bychu je,u pschi kradnjenju pschekhwatali. Statny rěcznik sa wobskorżenych 2—6 měßazow jastwa namjetowasche. Ssudnizy pak namjety statneho rěcznika khětro pschekrocźiwschi Menzela k jastwu na 2 lěcze a k arrestej na 3 dny, Ackermanna k jastwu na 9 měßazow, Schleupnera k jastwu na 9 měßazow a Neumanna k jastwu na 9 měßazow saßudźichu. Wschitzy ßo dyrbjeńskemu wocźehnjenju pschipokasachu.

Přilopk.

S Wulkeje Dubrawy. Tudomny komitej lětßa w sali Nowakez hoscźenza sjawny hodowny ßwjedźeń wuhotuje, pschi cźimž ßo wschě dźěcźi s Wulkeje Dubrawy a Margarecźineje Hěty s wužitnymi darami wobdarja. Sswjedźeń ßo se wschelakimi spěwami a pschednoschkami porjeńschi. Kóżdy wopytaŕ ßwjedźenja budże witany.

* (Spytane ßamomordaŕstwo.) W żelesnistkim cźahu, kotryż wutoru s Annaberga do Flöhi pschijědże, ßu 18lětneho blidarja Kuhnerta s Zetteritz a 18lětnu ßkużobnu holzu Pfeiferez s Freibergsdorfa, kotraž na poßled w Kamjeniży ßkużesche, sajědojcźeneju namakali. Młodeju cźłowjekow ßu do Kamjeniczańskeje hojeńnje dowjesli. Wonej staj ßebi s jědom lysolom sawdałoj. Lěkaŕ ßo nadźija, so jimaj żiwjenje sdźerżi.

* Wosßyrocźeny hoscźenz je w Hermsdorfje pola Döbelna. Poßledni wobßedźeŕ psched někotrymi njedźelemi hoscźenzowy klucz tamnischemu gmejnskemu pschedstejicźerjej pschepoda a se ßwojej ßwójbu wjeß wopuschcźi. Hoscźenz budże ßo na dyrbjenske waschnje na pschesßadźowanje pschedawacź.

* (Wustojni hońtwarjo.) Na jenej hońtwje pola Oschatza jeneho hońtwarja, jeneho honjerja a jeneho hońtwarja natsélichu, tola żaneho sajaza njesatsélichu.

* Pruski krónprynz je, kaž je snate, hižom wospjet s Zeppelinowym, Parsevalowym a Großowym ballonom a na poßled s lětakom Orvilla Wrighta na Bornstedtskim polu po powětsje lětał. Hdyž wón nasajtra k cźajej do hroda pschińdźe, jemu krónprynzeßa nastawcźk w jenych nowinach pokasa, w kotrymž ßo krónprynz jako pschichodny noscheŕ khěżorskeje króny proschesche, so ßo njeby w pschichodże dale stracham lětanja w powětsje wustajał. Nastawcźk cźitajo je ßo krónprynz pjecza do myßlow ponórił a je ßwojej mandźelskej ßlubił, so njebudże pschichodnje wjazy w powětsje lětacź. Posdźischo je wón shonił, so je krónprynzeßyna nastawcźk do nowin pósłała.

* (Nadpad na offizěrow.) Do dweju zywilnu drastu wobleczeneju offizěrow 4. gardoweho pólneho artilleriskeho regimenta w Potsdamje, kotrajž póndźelu tam po Potsdamskej dróśy domoj dźěschtaj, podoffizěrojo 3. gardoweho ulanskeho regimenta sawadźichu a ßo do njeju s pukami dachu. Offizěraj ßo khětro sranischtaj. Nadpadnizy skónczńje do kasarmskeho dwora cźeknychu, hdźež móżesche jedyn jich scźěhowazy offizěr mjeno jeneho s nich shonicź. Nadpadnik bě standartowy noscheŕ serżant Manninger. Jeho ßu do wojeŕskeho jastwa wotwjedli. Sranjenaj offizěraj staj nakhwilnje k ßkużbje njekhmanaj.

* (Strach a hrosa w zyrkußu.) W Ciniselliowym zyrkußu w Peterburgu ßo ßobotu pschi wustupjenju skłudźerja Richarda Sawady s někotrymi rubjeżnymi swěrjatami s Hagenbeckoweho swěrjazeho parka roshorjazy podawk sta. Jedyn wulki poß psches kralowskeho tigra skocźo teho khribjet drapny, na cźoż tiger satraschnje wujo na pßa skocźi a ßwoje subiska do pßoweje schije sary. Sawada do tigra wospjet se żelesnej żerdźu s wotmachom dyriwschi, tigra ponucźi, pßa puschcźicź. Potom pak ßo tiger njembrje rujo do ßwojeho skłudźerja da. Pschihladowarjo ßo s hrosu shrabnychu a někotsi ludźo ßo s womoru wobjachu. Lud ßo k wukhodej cźischcźesche, mjes tym so Sawada duchapschitomnosćź njeshubiwschi psched tigra stupi a jemu dwaj ßlepaj wutśélej do khlamy wutśéli. S tym ßo swěrisko satraschi a dalschim Sawadowym roskasam poßkuchasche.

* (Njesboże s automobilom. W schpaniskej wßy Barcaroto jedyn automobil, w kotrymž 5 woßobow ßedźesche, pschi sawinjenju pucża do jeneho automobilneho omnibuża sawadźi. Omnibuß ßo po 30 metrow wyßokim brjosy dele wali. Schtyri woßoby ßo sarasychu a 12 ßo cźeżko srani. Automobilowy wobßedźeŕ, bankier Luno, kotryż se ßwojimi pschewodźerjemi njesranjeny wosta, je skoku psches mjesy cźeknył.

* (Nowy wopor powětrojěsdženja.) W Antibes pola Cannes schpaniski powětrojěsdny Fernandes se ßwojim lětakom s wyßokosćze na semju padny a ßo saraßy. Njesboże je ßo s tym stako, so bě Fernandes wobschkodźeny dźěl ßwojeho lětaka jenoż s bórnizu hromadu swjasał.

* (Roschty ßo powalike.) W Eunigerlohu w Westfalskej ßo twarske roschty nowotwara jeneje zementoweje fabriki powalichu. Na nich dźěłazy murjerjo ßo pod rospadankami pohrjebachu. S rospadankow ßu tśjoch morwych a schesćzoch cźeźko sranjenych wucźahnyli. Někotsi dźěłacźerjo pjecźa hischcźe pod rospadankami leži.

* (Rubjeźne mordarstwo na żelesnizy.) Na żelesnizy mjes Parisom a Fontainebliauom ßu tele dny jene pschejědźene żónske cźěło namakali. Polizija je pscheßwědczena, so ßu żonu wurubili a skónzowali. Na żelesniskej koliji ßu mjenujzy jejnu kožanu pucźowansku toschu nadeschli, kotraž bě ßo s wótrym nožom rospróła. Rubjeźnizy ßu żonu, kotroż je ßo jako wěsta Gouinowa spósnała, w kupeju skónzowali, a na żelesnizu won cźišli. Cźěłu běchu jenu ruku wutorhnyli, s kotrejež porstow běchu tsi drohotne pjerschcźenje rubili. Runje tak stej ßo drohotnej nawuschnizy shubiłoj. Wuschi běschtej ßo wot cźěłoweje hkowy wottorhnyłej. Sa skótnikami njeje hische żaneho złěda.

* (27 cźłowjekow ßo tepiło.) W Mihilewskej guberniji w Ruskej je ßo blisko wßy Mosyra na Prijetskej rězy żałoßne njesboże stako. Jedyn drjewjany pschepław, na kotrymž běchu 27 cźłowjekow a 2 konjej, ßo psches rěku wjesesche, hdyž hižo schkruty po wodźe pluwachu. Ssrjedź wody ßo jedyn kóń spłóschi a pocźa sady won kopacź, tak so ßo cźłowjekojo wschitzy do jeneho městna cźischcźachu. Pschepław s tym s runowahi pschińdźe a ßo pschewróćži. Pschi tym ßo wschitzy 27 cźłowjekojo do Pripjetoweje lódsymneje wody cźißnychu. Pschi brjosy někotre sta burow stejachu, widźachu, kak ßo pschepław powróćži, pschihladowachu, kak ßo njesbożowni mjes schkrutami se ßmjercźu bědźachu, tola dokelž bě rěka pokna schkrutow, njemóżachu jich wukhowacź. Wschitzy 27 burjo ßo tepichu.

* Wulke ßněhowe mjecźele ßu poßledne dny w Jendźelskej, a to woßebje we Walesu, zychnowake. Glamorganske hrabinstwo je pod $2^1/_2$ kohcźi wyßokim ßněhom pohrjebane. S městnami njemóża żelesniske cźahi jěsdźicź. — Na morju je ßo we wichorje wjele rybaskich cźołmow potepiło. 75 rybakow je żiwjenje shubiło.

* (Woheń w drastowej pschedawarni.) We wulkej drastowej pschedawarni Ardinya a Hobbe w Claphamje pola Londona póndźelu wulki woheń wudyri, kotryž wulki dom sa nětkotre minuty do płomjenjow sawali. Wukładne wokna, kotrež běchu sa hody kraßnje wudebjene, schcźerczo rospraskachu. Pschedawarjow a pschedawarki ßmjertne stróżele sajachu, dokelž běchu płomjenja wschě wukhody salehnyłe. Pschihladowarjom ßo wutroba łamasche, hdyž młode holzy wo pomoz kschicźecź ßkyschachu a widźachu, kak pschi wokнach w ßmjertnym strasche kaž błudne s rukomaj machachu. Někotsi mużojo s khětreje wyßokosćze dele skocźichu a ßo cźeźko sranichu. Poliziji ßo jenoż s wulkej prózu poradźi, wulku cźrjódu roshorjenych pschihladowarjow w rjedźe sdźerżecź. Wohnjowa wobora, a wschě ßykawy zyłeho wokrjeßa běchu k wohnju pschihnałe. Minister statnych dźěłow, Burns, kotrehoż w bliskosćzi wohnja stejazy dom bě we wulkim strasche, so ßo s płomjenjemi sniži, ßo pschi wukhowanskim dźěle wobdźěli. Woheń ßo skoku na ßußodne twarjenja wupschestrje. Wohnjowe wobory njemóżachu woheń podußycź. Dom ßo s deschcźom schkrow saßypny. Hacź dotal je snate, so staj dwaj pschedawarjej ßo na ßwojim městnje saraßyłoj. Jedyn muż wumrje, hdyž jeho do hospitala pschinjeßechu. Schtyrjo ludźo ßo cźeźko sranichu. Boja ßo, so je ßo wjele wjazy cźłowjekow sranikо a ßo spaliło, dokelž ßo we wulkej roshorjenosćzi njehodźesche spósnacź, schtó je ßo shubił.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Dźěłacźeŕ Handrij Faltink w Njeßwacźidlebě wyschschemu hajnikej Mengesej powjedał, so je murjeŕ Heinrich Schöbel s Njeßwacźidła w jenej rěcźzy, Njeßwacźidliskemu knjejstwu ßkuschazej, se żerdźu schkarał. Schöbel bě na to Faltinka sschiwdźenja dla wobskorżił, měnjo, so je wón na njeho sreczał, so je rybu kradnył. Lawniski ßud pak Faltinka wuwinowa. Schöbel ßo teho dla na druhu instanzu powoła. Psched njej ßo wón po radźe ßudoweho pschedßydy s wobskorżenym na to waschnje rosruna, so skórżbu wróćži a ßudniske khósty pschewsa.

× Murjeŕski mischtr Rencź w Korsymju bě sabył jeneho dźěłacźerja pola městneje khorobneje kaßy samolwicź a 8 hriwnow 32 np., kotrež bě dyrbjał sa njeho do kaßy wotedacź, sa ßebje wobkhował. Wobskorżeneho k 50 hr. pjenjeżneho khostanja abo k jastwu na 10 dnjow saßudźichu.

× Murjerja J. T. Frenzela s Hornjeje Hórki, na Židowje bydlazeho, bě lawniski ßud dla kaźenja domjazeho měra a dla sschiwdźenja sastojnika k jastwu na 6 měßazow saßudźił. Wón bě na twarskim městnje pschi twarje mosta nowosalzskeje dróhi bjes dowolnosćze pschischoł a tamnischeho lamboru a polizista Reinholda na njehorne waschnje sschiwdźił. Druha instanza jeho khostanje na 4 měßazy jastwa poniži.

Żuse suby, porjedźenje, pschedźěłanje
hnydom a tunjo, tež subow, kotrež njejßym dźěłał.
Woßebitosćz: Dospołne suby.
Dentist Max Flach
w Budyschinje
— na theaterskej haßy 6 II —

Pißomne wucźinjenja,
liscźiny, testamenty,
próstwowne pißma atd. nastajeja,
hypothekske pjenjesy a kupowanje a pschedawanje leżomnosćzow
saradźujetaj
J. a E. Koban pschi żitnych wikach. cźo. 4, telefon 675.
— Rěcźimoj tež żerbski. —

Pißarnja
sa kupne, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajenstwowe wěży je wot nětka na
Moltkowej drósy cźo. 1
po 1 skhodźe, hosćenz Gambrinus.
Max Frenzel.

Klankaze wosy,
modne
scźinowe meble,
dźěcźaze stoły a blida,
pucźowanske korby
a wschě **korbarske wěży.**
Hoborski wubjerk. Jara tunjo.
A. Goldberg nasl.
mějecźel **Rob. Hering,**
na swonkownej lawskej haßy.

Cźi sli ßo zyrkwje sdaluja . . .

Po městach, wjeskach, sahonach
Sswój hłóß swón rosliwa.
Na wschědnym dnju, na njedźelach
Naß móznje pomina:
„Dźi do ßo, hrěschny cźłowjecźe
We cźaßu pschihada;
Wschak wschitkich tón swóncźk nje
Cźi sli ßo zyrkwje sdaluja . . ." [hnuje:

Po lohkim waschnju żiwy bycź
Ras naschoh' cźaßa je,
A ludej wěru s cźěła drěcź,
To mudroscź ßwěta chze.
'ßo pócźnu Bóhl'byknjesa prěcź,
Chacź na joh' ßkużbnika
A niske na njoh' żorty měcź:
„Cźi sli ßo zyrkwje sdaluja . . ."

S wyßokich wěżow swony — kak
K nam rěcźa nutrnje!
Ach, mnosy wotwlakuja pak
Sso wucźby Bożeje.
Schto cźěri s domu Bożoh' waß?
Je wjecź, ßnadź njewěra?
Bliżscheho lub'wacź wukńcźe saß:
Cźi sli ßo zyrkwje sdaluja!

Sa ßwětnu pychu, cźesćź a praß
A próśdne wjeßele
Sso wopruje nórt, nop a cźaß,
Měr, sboże njebjeske.
Wschak hordacźk sda ßo pscheczłowski
A nochze modlenja.
Je paczeŕ sa lud proscheŕski? —:
Cźi sli ßo zyrkwje sdaluja . . .

Hdźeż wużitk je a kiwa cźesćź,
Tam dawa prawiza.
Jej lěwiza da wěnzy plesćź
A khwalbu rosnoscha.
Ty radscho dawaj hódny dar,
Kiž żada khudoba,
Pscheb Bohom hewak ßy 'noż khaŕ:
Cźi sli ßo zyrkwje sdaluja . . .

Rěcź, nałożk, ród ßo mjeta prjecź
A waschnje wótzowske.
A wotrodźenska slósćź a lescź
Naß traschicź spytuje.
Tych njehnuje niz ból a płacź,
Kiž s djabołom ßo towarscha.
O, hańba, pscheradnika hracź!:
Cźi sli ßo zyrkwje sdaluja . . .

K nam Sbóżnik pschińdźe khuduschki,
Bě małoh' luda ßyn.
Rad Wótza wolu dopjelni,
A pokoj pschińdźe s nim.
Duż wostajcźe naß na pokoj
S tym hołkom schcźowkanja,
Schtóż z nami je, do zyrkwje pój:
Cźi sli ßo zyrkwje sdaluja.

J. S.

Wutrobne zbožopřeća k nowemu lětu wupraja wšěm lubym Serbam a jich přećelam domach a we wukraju z dobom so wukupiwši z darom za naš »Serbskim Dom«:

25 hr.: knjez farař a kanonik J. H. we W.,
po 10 hr.: kk. notar M. Cyž, H. L. w K.,
po 8 hr.: k. Michał Trenkler z Worklec,
po 5 hr.: k. prof. Dr. Muka, knjeni Loska Mukowa, kk. farař Mikławš Žur w Budyšinje, kubleŕ Jurij Herrmann w Khrósćicach.
po 3 hr.: kk. farař Křižan w Hodźiju, farař em. Jakub w Budyšinje, farař dr. Renč we Wjelećinje, wučeŕ Kral w Khrósćicach, kofejownik Heinca w Budyšinje, farař Hicka w Kamjeńcu, farař Jakub Šewčik w Kamjenicach, farař Jurij Libš w Baćonju, kubleŕ Mikławš Žur w Njebjelčicach.
po 2 hr.: kk. wučeŕ H. Jurk w Budyšinje, kapłan Jakub Žur w Budyšinje, farař Jan Just w Ralbicach.
po 1 hr: kk. wučeŕ Wjerab w Budyšinje, kubleŕ Skop w Kołwazy.
0,50 hr.: njemjenowany.

K Božomu dźěsću darichu za »**Raj**«, **časopis za pěkne dźěći**: kk. Hana Winklerowa w Radworju 5 hr.; po 3 hr.: notar Michał Cyž w Budyšinje, farař em. M. Urban w Budyšinje, H. w cuzym němskim měśe spominajo na luboznu serbsku Łužicu; po 2 hr.: farař Jurij Libš w Baćonju, Hana Wjacsławkowa w Khrósćicach, Jakub Křižank w Prawoćicach, Michał Lebza w Khrósćicach, Mikławš Špitank w Časecach, P. Romuald Domaška w Różeńće, Pawoł Wehner w Hórkach, J. H. a H. K. w Rakecach; po 1,50 hr.: Khorla Kurfürst w Khrósćicach, Jurij Wels we Wučkecach; po 1 hr.: Wólman w Budyšinje, Mikł. Donat w Časecach, Jurij Brězan w Khrósćicach, Michał Hajna w Časecach, Jakub Leider w Kozaricach, Michał Hojeŕ w Khrósćicach, Jakub Benada w Kukowje, Michał Wincaŕ we Worklecach, Jurij Kilank w Nowej Wjescy, Jakub Cyž w Prawoćicach, Michał Nowak we Łusću, Jakub Laras w Jaseńcy, M. J. w Jaseńcy, Jurij Nowotny we Wotrowje, Jakub Běr w Kopšinje, Jurij Šołta w Hórkach; po 50 pj.: Jurij Šrama w Časecach, H. K., H. W., J. L.; N. N. 20 pj. (Z lěća hišće kwitujemy z dźakom dar knjeza fararja J. Waltarja w Njeswačidle 10 hr.) »Jutrnica«, serb. tow. za Njeswačidło a wok. 11 hr.; po 5 hr.: kanonik a farař Mikł. Žur w Budyšinje, faraf Jakub Šewčik w Kamjenicach, kapłan Jurij Delan w Khrósćicach, Jakub Lebza w Nuknicy; N. N. 4 hr.; wučeŕ Arnošt Holan w Budyšinku 3,50 hr.; po 3 hr.: redaktor kapłan Jakub Žur w Budyšinje, J. Šp.; po 2 hr.: piwaŕc Jurij Hawš w klóštrje Mar. Hwězdźe, Mikławš Handrika w Jaseńcy, Michał Jenč w Khrósćicach; Jan Rynč w Jaseńcy 1,50 hr.; po 1 hr.: Jakub Domš w Zejicach, Jurij Pól w Miłoćicach, Jakub Cyž w Kašecach, Jan Kral w Miłoćicach, Jurij Jurš we Wotrowje, Jakub Bělk w Nowej Wjescy, Marija Zyndźic w Khrósćicach, Mikławš Pjech w Miłoćicach. — Wučeŕ Jan Renar w Khrósćicach klišej (5,40 hr.); redakcija časopisa »Hlas Lidu« kopicu klišejow; kapłan P. Kwětoslav Fencl w Strakonicach łužiske klišeje. — Zapłać Bóh wšěm dobroćerjam.

Redakcija »Raja«.

Drjewowa awkzija.

Pšichodnu **wutoru 28. dezembra dopołdnja wot 9 hodźin** ma so w **Jitku** na burśkim reverje

150 łošow stejateho khójnoweho drjewa,

s wjetšcha twarskeho drjewa a płotowych ryhelow, kaž też

20 khójnowych dołhich hromadow

sa hotowe pjenjesy na pšeběradźowanje pšehadawacź. Wumĕnjenja so do awkzije wosjewja. Shromadźišna w Jitkowskim hoscźenzu.

Wobsedźer.

Serbske blido

kóždu wutoru w 5 hodźinach. Wšitcy dobri Serbja su witani.



Brodowska haptyka

na hoschiz haśy 21

Kaschel, katarrh, dybawosć

so spěšnje połóžeja

s thymusinom

Blešcha po 75 np. 1 hr. 40 np.

Liebsch,
suduisti aktuar sw. śłužby
pšichi nowych hrjebjach 5
pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazniske, testamentske a sawostajenstwowe wěcy atd.
Ręczi serbski.
— Telefon cisło 177. —
Pšehesadźowanje lećomnosćow.

Żeleso, metalle, hadreschcza, kosće

atd.
po najwyschschich dnjowych płaćišnach kupuje

Siegfr. Sußmann

na hornjerjerskej haśy 35.

Bethlehem w serbskim domje.

Cześcźenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosći k wjedźenju dawam, so sym w Budyschinje w sali serbskeho doma pschi lawskich hrjebjach cisło 2 (snutskhodom pódla serbskeho doma)

wot **njedźele 19.** hacź do **31. dezembra 1909**

wulki Bethlehem abo Jesußowe žiwjenje

wot naroda hacź do njebja stpicza wustajił.

To njejsu žane wobrasy, ale jenož wumĕłšzy s drjewa wurĕsane kraśnje wumolowane figury, wjelelĕtne sćežerpliwe dźĕło, pódla teho wjele druhich wumĕłšzy wurĕsanych wĕzow, na pschikład Babelski tórm, kiž s 2500 dźĕlow wobsteji, krajiny, kupy, skaliny, twarjenja, hrody, pomniki atd., bjes konkurrenzy w zylym kraju.

Wustajeńza je jara powucźaza a hladanja hódna sa kóždeho, wulkich a małych.

Sala je kraśnje wupyschena a cźople wutepjena a wjecźor kraśnje wobswĕtlena.

Duž lubi Sserbja, dźicźe na Bethlehem, wón je wschĕdne dny wotewrjeny dopołdnja wot 9 hacź wjecźor do 11 hodźin a swjate dny popołdnju wot 2 hodźin hacź wjecźor do 11 hodźin.

Płaćišna sa doroscźenych 25 up., sa dźećzi jenož 10 np.

Wo bohaty wopyt podwólnje proša

Handrij Ssymank.

Khwaćanske serbske towarstwo

změje da-li Bóh, jutře njedźelu, druhi dźeń hodow, popołdnju w 4 hodźinach swoje **posedźenje** w Hustec hosćencu w Khwaćicach. Wšě sobustawy so najluboznišo přeproša, też hosćo su nam stajnje lubje witani. Dla wobzamknjenja lěta so wšě sobustawy wočakuja

předsydstwo.

Do Worklez!

Chzecźe-li derje a tunjo kuricź, dha kuŕcźe moje

4pjenjezkowske zigary,

kotrež su so někotre lěta derje wuležake. Dale poruczam swój wulki skład tunich

tobakowych trubkow.

J. Rjelka we Worklezach.

Wobydlenje

je na pschenajecźe w Nowych Blohaschezach cisło 3.

Wobydlenje

sa měrnych ludźi je na pschenajecźe w Porschizach cisło 18.

Cźežity wós

nowy, krutý twarjeny, sylny, jenopschežny abo dwajpschežny, pruskeje cźerje, s duboweho a bukoweho drjewa dźĕłany, se spinadłom, je hnydom abo najposdźischo tsecźi hodowny swjaty dźeń tunjo na pschedań pola gmejnskeho pschedstejicźerja w Manjowje pola Delnjeho Wujesda.

Zeńtwa.

Wudowz w srĕnich lĕtach, rjemjeślnik po powokanju, chze so s njewoženjenej žónskej abo wudowu se samoženjom sesnacź. Woženjenje do wobkhoda njeje wusamknjene. Posticźenja chzyke so pod A. R. we wudawarni Serbskich Nowin wotedacź.

Do Pšowjow!

Hejda, hdźe pójdźemy? Druhi dźeń hodow pójdźemy wschitcy do Pšowjow

na reje.

Tam budźe rjenje. Pschecźelnje pscheproschuje **P. Hofmann.**

Kuchańki, stwinske a skužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k swinjom, wotroczkow, srĕnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźĕłacźerske swójby pyta hnydom a k nowemu lětu pschistajeŕka **Görlichowa** na sukelnskej haśy 1 na rógu žitnych wikow w cźrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Pschistojna dobra
skužobna holza

sa wyšoku msdu do serbskeje fary na wšach bórsy pytana. Listy pod M. M. na redakziju Serb. Nowin.

Sskužobna holza,

s najmjeńscha 18 lĕt stara, so k nowemu lětu pyta na Michałskej farje w Budyschinje na jerjowej haśy 15.

Rĕsniskeho wuczobnika,

syna cźesneju starscheju, pschichodne jutry pyta

Ernst Löhnert
w Małym Wjelkowje.

Hólz, kotryż chze pjekarstwo nawuknycź, móże do wuczby stupicź. Tydźeńsky 1 hriwnu sarunanja.

A. Biesold, pjekarski mischtr, na bohatej haśy.

(K temu cisłu pschiloha kaž też pschiloha „Sahrodka".)

Pschiloha k czißku 52 Serbskich Nowin.

Pjatk 24. dezembra 1909.

Placißny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach.

20. dezembra 1909.

Placißny po zentnerje z hriwnu.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	42—45	78 81
awstriske	45—49	81—86
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	38—41	74 77
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	33—37	69 73
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	26—32	58 67
Jałojzy a krowy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	40—43	72 76
2. polnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	36—39	67 71
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite mlódsche krowy a jałojzy	31—35	61—66
4. žrěnjo pißowane krowy a jałojzy	25—30	55 60
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	46—53
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	39—42	69 73
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	36—38	66 68
3. žnadnje pizowane	30—35	60 65
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	51 54	81 84
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	47—50	77—80
3. žnadnje wuwite wot zyza	41—46	71—76
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich skhiżenjow w starobje hacz do 1¼ léta	59—60	76 77
2. mjaßne	54 56	71—73
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	50—53	66—70

Placißny žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 18. dez. 1909. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 16. dez. 1909 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenża — — — — běła	—	—	—	—	10	—	10	60
" — — — — žołta	—	—	—	—	9	80	10	40
" nowa — — — —	10	30	10	50				
Rožka — — — —	—	—	—	—	—	—	—	—
" nowa — — — —	7	69	7	88	7	50	7	80
Jeczmjeń — — — — 50 kilogr.	8	—	8	50	8	—	8	50
Wows nowy — — — —	7	70	8	10	7	30	7	60
Hróch — — — — —	12	50	15	—	12	50	17	—
Woka — — — — —	10	—	11	—	—	—	—	—
Jahły — — — — —	15	50	17	—	16	—	17	—
Hejduschka — — — —	17	—	18	50	20	—	22	—
Běrny — — — — —	2	30	2	60	2	30	2	50
Butra — — — 1 kilogr. — —	2	80	2	90	2	60	2	80
Pschenična muka 50 " — —	11	25	20	50	19	75	20	50
Rjana muka — — 50 " — —	9	50	13	—	13	75	14	50
Ssyno — — — 50 " — —	5	—	5	50	4	50	5	—
Ssloma — — 100 " — —	5	40	5	67	5	—	5	—
Prošata 774 schtuk, schtuka — —	10	—	25	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby — — — — —	—	—	6	25	6	30	6	70
Rjane wotruby — — — — — 50 kilogr.	—	—	6	50	6	50	6	80
Pschenični gris — — — — —	—	—	6	50	—	—	—	—
Rjany gris — — — — —	—	—	7	50	—	—	—	—

Na burzy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np., hacz — hr. — np., pschenża (žołta) wot 10 hr. 40 np. hacz 11 hr. — np., rožka wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 50 np., jeczmjeń wot 8 hr. 40 np. hacz 8 hr. 80 np., wows wot 8 hr. 10 np. hacz 8 hr. 30 np.

W Budyschinje płaczeschе: hórz pschenicy (běłe) po 170 punktach — hr. — np. hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz 10 hr. 15 np., nowa: 17 hr. 51 np. hacz 17 hr. 85 np., hórz rožk po 160 punktach — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 12 hr. 31 np. hacz 12 hr. 60 np., hórz jeczmjenja po 140 punktach 11 hr. 76 np. hacz 12 hr. 11 np.

Wiczne płaczißny w Nasmjenje.

16. dez. 1909.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 40 np. hacz 7 hr. 60 np., pschenże wot 10 hr. 30 np. hacz 10 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacz 7 hr. 80 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacz 7 hr. 90 np., jahły wot 6 hr. — np. hacz 17 hr. — np. hróch 15 hr. — np., žyto 5 hr. 60 np., běrny 2 hr. 60 np., žloma (100 kilogr.) 6 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacz 2 hr. 80 np.

Wjedro w Londonje 23. dezembra: Mike.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smjeje hodownicźku rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodź. farař Räda žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. Zyrkwiny khor spěwa: 1. Wotewrcźe wrota schěroko, wot Glucka. 2. Hlejcźe, ja wam pschipowjedam, wot Weimara.

Druhi dźeń hodow smjeje rano w 7 hodźinach farař Räda němsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin duchowny Tischer němske a w 10 hodź. žerbsku Božu kłužbu.

Tśeśi dźeń hodow dopołdnja smjeje duchowny Tischer prědowanje sa dźěcźi. Tydźeńske sastojnske dźěła smjeje farař Räda.

Křćeni

W Michałskej zyrkwi: Kurt Ernst, Jana Ernsta Budarja, murjerja w Nadźanezach, ž. — Ida Hildegard, Bjedricha Khorle Hartmnna, fabrikarja na Zidowje, dź. — Helena Liddy, Jana Ernsta Alberta, kublerja w Zyžezach, dź. — Martha Helena, njemandź. dź. na Zidowje. — Johana Margaretha, njem. dź na Zidowje.

Zemrjeći:

W Michałskej wotdadze 14. dezembra: Max Ernst, Jana Ernsta Kunatha, dźěłaćerja we Wurizach, ž. 9 l. 9 m. 22 d. — 16. Erich Ernst, Ernsta Hermanna Spanka, dźěłaćerja w Scźijezach, ž. 2 l. 5 m. 14 d. — 17. Max Waltat, Pawoła Bjedricha Preschera, kopornikarja na Zidowje, ž. 2 m. 25 d. — 18. Jan Hermann Pawol, Jana Augusta Ernsta Klina, hospodarja w Libuchowje, 2 m. 13 d. — 19. Amalia Martinowa rodź. Nitzschez swud. Schäferowa, wobydlerka wokrjeżneje khorownje na Zidowje, 81 l. 1 m. 5 d. — 20. Helena Liddy, Jana Ernsta Alberta, kublerja w Zyžezach, dź. 19 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

Wożi dźeń smjeje rano ½8 hodź. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. farař Kschiżan žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Druhi dźeń smjeje rano ½8 hodź. farař Kschiżan němsku spowjednu wucźbu, ½9 hodź. duchowny Voigt němske a ¾10 hodź. žerbske prědowanje.

Tśeśi dźeń smjeje rano 9 hodź. farař Kschiżan žerbske prědowanje.

Sylvester smjeje duchowny Voigt wjeczor w 7 hodź. němske prědowanje

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

Wożi dźeń smjeje rano we 8 hodź. duchowny Wójź němsku spowjedź, farař Domaschka dopołdnja w 9 hodź. němske a ½11 hodź. žerbske prědowanje. Psched zyrkwinymi durjemi žo kollekta sa khudych sběra. Popołdnju w 5 hodź. smjeje farař Domaschka němsku Božu nóz.

Druhi dźeń hodow smjeje farař Domaschka rano 8 hodź. žerbsku spowjedź, duchowny Wójź dopołdnja w 9 hodź. žerbske a ½11 hodź. němske prědowanje.

Winowa pschedawarńja Pawoła Giebnera

w Budyschinje

na bohatej haßy cźißko 18 s nutskhódom na theatrowej haßy

porucza žwoje derje wothladane

běłe a cźerwjene wina, Portske wino, Malagaske, Tokayske, Madeiraske, Sherryske a druhe lěkarske wina atd.

Wot sapoczatka mojeho dwazyćźilětneho wobstacźa žym žo pschezo prózował, **jenoż woprawne wino** pschedawacź, kotryż je strowoscźi spomóžne.

Dokelž w tśjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotolskej haßy** a na **bohatej haßy** sestajeny **jara wulki sklad** wudźerżuju, kotrež žo s wudawkami sa pucźowanje njepodroża, mózu **wino s wjetschimi hromadami**

k kwaßam a druhim **žwjatocźnoscźam** žo hodźaze, tuńscho pschedawacź, hacź hdyž žebi jo direktnje wot Rheina, Mosela atd. póßłacź dadźa. Pospytanje tych pschetrjebarjow, kotsiž hischcźe moje wina njesnaja, wo tym pscheßwědcźi.

Briketty se Suborniczki

žu pscheš mje po waggonach a wosach tunjo dostacź.

Telefon 15. **Khorla Bukan** w Hucźinje.

Do Porschiz!

Dürkoppowe schijaze maschiny

u **najlěpsche** a **najhódnische,** kotrež žana druha schijaza maschina njepschetrjechi.

Rukowanje na 5 lět. — Schicź žo darmo wucži.

Gustav Lindner w Porschizach.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 **telefon cźišło 415**

porucza žwoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Roseßlanje w cźwizach a bleschach.

Proschu žebi placźisnowy sapiß žadacź.

Proschu, pruhujcze mój wubjernje

paleny khosej

punt po 1 mk. 10 pj., 1 mk 20 pj., a 1 mk. 40 pj.

Woprawdże žylne měschenja.

Hans Lindner

na rózku žerbskeje a schuleńskeje haßy.

Najpschihódnischa kupowarnja hodownych tworow.

Franz Marschner



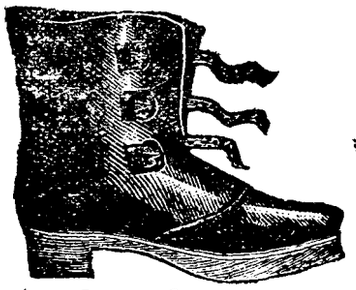
cźaßnikar w Budyschinje

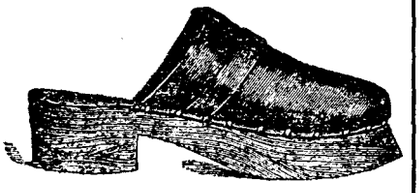
na bohatej haßy 9

zwój sklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczazow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.



Hódne twora. Bišomne rukowanje. Tunje placźisny.





Schtóž chce žebi

drjewjanzy, drjewjane a filzowe stupnje

a tež

kožane cźrije

tunjo nakupicź, njech žo direktnje do **drjewjanzarnje**

Oty Hebera

na žerbskej haßy 9 wobraczi.

Drjewjanzy a drjewjane stupnje žo saßo póduschuja.

We wudawarni Serb. Nowin je sa **40 np.** dostacź knižka:

Worjeschki.

Psches dźewjecź stow hudanczkow s trěbnym kluczom.

Sa žwojich wujkow a žwoje czetki

po zykych Sserbach napytał, wumyßlik, sestajał a do žerbskeho kraja puschcził

Jan Radyžerb.

Najlěpsche Hamburgske a Bremenske

zigary

starych derje wuležanych druzinow,

100 schtuk po 3 mk. hacz 60 mk.,

ruske, egiptowske, awstriske, cźěske, jendželske

a **najlěpsche**

němske zigaretty

po wschěch placźisnach a wschelakich sawalenjach porucza

Otto Sachse

zigarowa woßebita pschedawarnja

na sunkownej lawskej haßy cźišło 1

pódla radneje pinzy.

W. Häcker.

Wolmjane a bawlmjane twory

w Budyschinje na žitnej haßy 7.

Wulki wubjerk

wolmjanych a polwolmjanych

žuknjowych tkaninow.

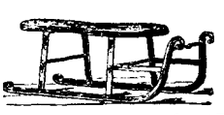
Koschlazy barchent. | Hotowe žuknje.

Jakowy barchent. | Hotowe schórzuchi.

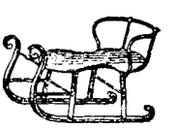
Sprawne poßkuženje. — Tunje placźisny.

Smykače





a žanki



w najwjetschim wubjerku po najtunischich placźisnach pola

Arthura Hösy w Budyschinje

w pschedawarni želesnych tworow na seminarskej haßy 11.

Woßebita pschedawarnja sa symske sportske wězy.

Kaschcźiki

s liscźowej piku,

gratowe kaschcźiki,

žmykacže,

žanje,

zimaze maschiny,

kaž tež wschu

domjazu a kuchińsku nadobu

knpujecże najlěpje a najtuńscho pola

Augusta Heyny

na kamjentnej haßy 12.

— Rěczu žerbski. —

Kosaze kože

howjase kože,

czelaze kože,

sajecze, kaniklaze,

tkhórjaze, kunjaze,

kocze kože,

wowcze kože

a **wowczu wolmu**

po najwyschschich placźisnach kupuje

Heinrich Lange

a pschi žitnych wikach 11

pschi wowžnych wikach 4,

pschi žerbskej katholskej zyrkwi.

Dr. C. Roeberowy

plestr psche podklócze

wicze, drjenje 1 scht. 50 np. je žo tyžaz krócź wupruhowal.

Germania drogowanja

na bohatej haßy.